M. FABII QUINTILIANI

DE

# INSTITUTIONE ORATORIA

LIBRI DUODECIM.

---

EDITIONIS SPALDINGIANAE

VOLUMEN VI.

LEXICON ET INDICES CONTINENS

CURAVIT

EDUARDUS BONNELLUS

GYMN. BEROLINENSIS PROF.

---

LIPSIAE, 1834.

SUMPTIBUS FRID. CHRIST. GUIL. VOGELII.

CAROLO TIMOTHEO ZUMPTIO

S. P. D.

EDUARDUS BONNELLUS.

---

Quod dudum ardentissime cupiveram, doctissime vir et amice carissime, nunc tandem exsequi mihi contigit, ut tibi hos studiorum meorum velut fructus quosdam offerrem et dicarem. Tibi vero praecipue hos dicandos semper existimabam, quod Tua olim institutione adolescens ad studia mea quum toti antiquitati tum Latinis literis accommodanda excitabar, quod Tuo semper exemplo ad quamlibet operam in literarum cultu fortiter subeundam admonebar, quod

Tuo denique jam ultra decennium consilio et familiaritate non in literis tantum sed in omnibus vitae partibus confirmabar. Accipe igitur, dilectissime amice, hoc et pietatis et caritatis meae documentum qua soles humanitate, et sicut Tu ad hoc opus suscipiendum mihi auctor fuisti, maximamque ejus partem erudito tuo consilio continenter prosecutus es, ita, si qua minora ceciderint exspectatione et tua et ea, quam fortasse doctorum hominum in Prooemio, Supplementis Tuis Quintiliani Spaldingii praemisso, de opere meo excitasti: his Tu, aeque errorum censor, indulge. Erroribus autem ut unumquemque hominem obnoxium puto, ita me in hoc componendo libro, qui quotquot particulis, discerptis prius, ut deinde in novum ordinem digererentur, quasi conglutinatus est, totidem lapsibus praebuit materiam; quum nativo et vero ordine verborum de industria disturbato, novus quidam construendus mihi esset laxior et artificiosior, externo tantum comprehensus vinculo, quod ipsum, etsi illud omnium rerum ligamen, ratio, deesse omnino non debebat, tamen interdum hac ipsa defici ne forte videatur, est quod verear. Etenim quum materiae et copia et inopia viam institutam in singulis articulis ita mutare me cogeret, ut fere in unoquoque verbo alia mihi

ingredienda videretur; tum singulorum vocabulorum et vis et usus suam quandam rationem desiderabat, ita ut te omnesque, quibus uti his meis placuerit, praemonitos velim, ne unam et eandem omnium partium faciem quandam expectent, sed saltem persuadeant sibi, me non temere declinasse.

At vero alia venia mihi expetenda videtur. Opus, quod jam ante hos quinque annos propemodum ad umbilicum adductum Tu dixisti, nunc demum in lucem prodit, quum, cui quidem rei Quintilianus ipse haud irasceretur, jam in nonum fere prematur annum, si inde ab eo primum inchoato duco rationem. Tu quidem satis nosti causas tam diu extracti mei laboris: quot fortunae vicibus jactatus intra hoc prope decennium a cursu instituto plus semel repellerer, quot curis et negotiis distraherer; sed quid haec ad literas? Tenui equidem propositum, quamvis sentirem, quantum onus subissem, quum Herculeum quendam, qualem aptissime Matthias Gesnerus Lexici condendi operam vocat, laborem suscepissem, quumque irritum atque inutilem prope eum fore censerem, si passim tantum, quae mihi liberent, quaeque ad indolem auctoris proprie pertinere mihi soli viderentur, excerperem, neque vero quam plenissimam copiam orationis ejus diligentissima cura expromerem

et explicarem. Itaque studui, nihil omnino praetermittere, quod aliquid ad explanandam vim et usum cujusvis vocabuli conferre posset; et quamvis hac cura ad ingentem molem creverit liber, tamen ab intelligentibus viris reprehensionem non metuo, qui probe scient, nihil esse in literis tam minutum, quod cognitione omnino sit indignum; quum praesertim ea sit Quintiliani Latinitas, quae secundum a Cicerone merito occupet locum, nisi quod in illo elegantiore et subtiliore particularum usu vitio aetatis suae et ipsa laborat. Alteram vero nec levem causam retardandi aut certe in multum tempus proferendi operis Tu ipse, vir doctissime, attulisti: Supplementa enim Tua Spaldingiana atque magis etiam editio Tua Quintiliani me coëgerunt, non solum Lexicon meum non prius prelo subjicere, quam haec duo opera diligenter inspexissem; sed quum tam multis locis emendatus ac restitutus Tua opera evaderet Quintilianus, totus labor, qui jam confectus videbatur, de integro mihi erat retractandus, ut, qui fructus ex Tuis studiis ad Fabium conferretur, idem ad meum quoque Fabianum redundaret; et quia munus scholasticum mihi horas revera succisivas tantum permittit, plurimam enim optimamque otii mei partem discipulis meis me debere existimo,

in multum tempus denuo extractum est opus, quod nunc, Deo opitulante, Tibi signum mei amoris, eruditae civitati tanquam experimentum offerre audeo, studia literarum pro meis viribus augendi et locupletandi. Hoc si mihi contigerit, satis amplum praemium tulisse mihi videbor, neque enim sane lucri aut gloriolae cupido ad hoc opus suscipiendum me impulit; illud pro infinito prope labore perexiguum tantum esse potuisse, neminem fugiet, qui rationem mercatus literarii cognoverit; hanc vero ex hoc libro meo sperare, qui non sermonibus omnium gentium perlustratis flosculos undique decerptos collegit, sed modesto unius scriptoris spatio continetur, hominis esset imperiti morum et opinionum nostrorum hominum, qui splendida tantum et magnifica ingeniorum monumenta, aut quae certe speciem hujus indolis induant ac prae se ferant, magni faciunt, documenta autem constantiae et assiduitatis, procul ab omni ostentatione posita, parvi aestimant atque negligunt, ne dicam contemnunt. Satis vero firmatum est pectus meum adversus iniquam illam stupendae diligentiae et laboriosae industriae laudem, nec minus adversus supercilium eorum, qui ingeniosi magistri praecepta pro suis inventis venditantes omnia alia despiciunt, et vanitati suae magna nomina prae-

tendentes soli in literis regnare sibi videntur, subitaneisque suis operibus mereri immortalitatem.

Ita me semper sensisse, Tu, doctissime vir, optime scis, verum non frustra laborasse mihi videbor, si tibi ac tui similibus opus meum probabitur.

Berolini a. d. VIII. Kal. Januar. MDCCCXXXIV.

# PRAEFATIO

## AD LECTORES.

---

Quod promissa abhinc quinquennio sexta et ultima, quae Lexicon continet, pars Spaldingianae editionis Quintiliani, jam sub finem antecedentis seculi inchoatae, nunc demum emittitur, excusabunt certe, qui malunt cum cura et labore, quoad id humanae industriae contingere potest, perfectis, quam festinatis et velut praecocibus uti libris. Velim equidem, ut id, quod Philippus Buttmannus olim (Vol. IV. Praef. p. VII.) de quinto volumine nec frustra optaverat, idem de hoc sexto quodammodo possit praedicari, perfectum esse cura digna et Quintiliano et Spaldingio. Demandaverat enim mihi jamdudum C. Timoth. Zumptius, quo egregio viro, praeceptore antea meo, ab illo tempore familiarius uti mihi contigit, quum ipse relictam a Buttmanno operis partem suscepisset, meque in digerenda et componenda largissima Codicum manuscriptorum penu adjutorem adscivisset, negotium

Lexici Fabiani et verborum et elocutionum quam copiosissimi et accuratissimi componendi. Quid ipse de hoc Lexici condendi opere senserit, in Praefatione sua Supplementorum p. XXV. pronuntiavit, ergo meum erat, nec spem nec judicium tanti viri fallere. Atque laborem certe impendi per longum annorum spatium quam maximum, et tametsi aequalis semper et par sibi operis perficiendi tenor satis me fatigaret, tamen nefas duxi committere, ut ab opere semel suscepto abducerer, quamvis gratiores arriderent mihi literarum loci et amoeniores regiones, per quas excurrere et jucundius et forsitan fructuosius mihi fuisset; verum magis etiam instandum rei videbatur, quum evenisset, ut ego ad idem munus scholasticum ineundum vocarer, quod olim cum tanta laude in Gymnasio Berolinensi Spaldingius administraverat, ut fato quodam eodem prope loco editio Quintiliani, quo inchoata esset, et perficeretur.

Quae tamen mihi erat via ingredienda, quae ratio instituenda in disponendo et ordinando hoc Lexico? Excusso toto Quintiliano, qualem Spaldingius recensuerat et composuerat, ac retractato eodem, qualis a Zumptio restitutus erat, omnes libros et scripta adii, ubicunque quidquam de Quintiliano disputatum erat, quod nondum in notitiam Zumptii, quum editionem suam emisit, pervenire potuerat; ne quid ullo loco repositum esset, quin conferret ad explanandum hunc scriptorem. Erant quidem Quintiliani libri, praeter decimum, prope derelicti a viris doctis post Spal-

dingii et Zumptii operam, quin etiam judicio palam pronuntiando de Supplementis Zumptianis viri docti abstinuerunt, neque editioni Zumptianae, Guil. Vogelii sumptibus Lipsiae a. 1831. emissae, praeter me ipsum censor, nisi unus T. Baden in novis Annalibus Philologicis et Paedagogicis VI, 4. obtigit. Omnium vero duodecim librorum recensionem suscepit Aug. Gotth. Gernhard, vir de grammatica Latina bene meritus, notasque maximam partem criticas, et paulo post libellum, Corrigenda et Addenda ex Zumptii Supplementis continentem, adjecit, Lipsiae 1830 sumptibus Teubneri. Commendandam hanc editionem nos praecipue adolescentibus censemus, tam propter elegantiam formae quam propter annotationes, ex quibus satis multa ad studia sua adjuvanda depromere possint, si modo Addendorum opem diligenter adhibeant. At vero diligentius elaboraverunt docti homines in decimo libro, quem jam ante Volumen V., commentario locupletissimo et quinque Excursibus aliisque Additamentis instructum, C. H. Frotscherus, in libris veterum edendis unus omnium maxime sedulo versatus, cum civitate literaria communicaverat. Recepit ille Spaldingii notas integras, aliasque utiles adjecit, lapsus tamen est judicio, quod Turicensis, ex optimorum numero sed mirifice depravati Codicis, auctoritatem nimis interdum religiose secutus est. Praeterea in Germanicam linguam transtulit, notis post versionem additis, decimum librum Chr. Gottl. Herzog, Lipsiae 1829, eoque libro tirones cum aliquo suo fructu utentur, judicio

tamen acriter adhibito, ne grato sermone et blandis argumentis editoris decepti falsa pro veris amplectantur. Edidit hic idem auctor Latine eundem librum, sed sibi et Latinis literis, quibus alioqui satis laudabilem operam impendit, melius consuluisset, si versione sua fuisset contentus. Minores libellos foras dederunt Eichhoff, iterum Gissae 1830, textum decimi libri cum variis lectionibus editionis Coloniensis, antea nondum satis diligenter collatae: et pseudonymus Fr. Guil. Augusti, Helmstadii 1831., juvenis, ut videtur, a literis non alienus, certe ingentem librorum laudatorum copiam in annotatiunculis suis coacervavit, ut totas bibliothecas eum ad unum libellum explanandum excussisse crederes. Horum omnium librorum post Volumen V. editorum si quis uberiorem censuram meam desiderarit, in Annalibus proximorum annorum literariis inveniet *), quidquid vero illi ipsi ad Quintilianum accuratius cognoscendum aut restituendum contulisse mihi videbantur, suis locis in Lexico ipso commemoravi.

Sed novum quoddam fundamentum, in quo super Spaldingii editionem ipse meum opus extruerem, facta mihi est editio Zumptiana, quae ad fidem Codicum manuscriptorum optimi generis,

*) Jahrbücher für wissenschaftliche Kritik Juli 1830 No. 5—7. u. Juni 1833 No. 118—120. Allgemeine Schulzeitung Abth. II. No. 23. Neue Jahrbücher für Philologie und Pädagogik 1832. VI, 1.

praecipue Ambrosiani I., de cujus praestantia in praefatione ad Supplementa Zumptius accurate disseruit, sexcentis amplius locis verba scriptoris restituit; aut ubi editor Codicibus destituebatur, conjectura scripturam corruptam feliciter haud raro emendavit. In hoc igitur fundamento Lexicon Quintilianeum condendum esse censui, si, quantum fieri potest, Quintiliani verba et locutiones integras deberet continere; attamen, quum singuli loci totiens mihi inspiciendi et subtiliter examinandi essent, quumque ipse exemplorum Fabiani sermonis copiam, quantam nemo ante me, congessissem, fieri non potuit, uti me prorsus obstrictum teneret Zumptii auctoritas, et in verba, ut ajunt, magistri jurarem; partim enim ad Codices optimos recedendum judicavi, ubi acutus ille Romani sermonis judex ab iis discesserat, partim conjiciendo verum indagare studui, ubi intactum idem reliquerat locum corruptum. Hi quidem etiam nunc non pauci sunt, qui aut sagacitatem virorum doctorum, aut nova subsidia manuscriptorum desiderant, qualia Bambergensis Codex promittit, modo ne justo majorem spem de eo, quantam Sarpius Rostochiensis olim excitaverat, literarum studiosi capiant. Contigit enim mihi decimum librum cum vulgari textu accurate conferre, nam plura brevitas temporis mihi ad hunc finem concessi non permisit; verum confirmatum mihi est Zumptii de eo judicium ultimae plagulae editionis ejus adjectum, minime eum jacturam Ambrosiani I. in ultimis libris explere, quanquam non erit irritus

labor totum diligenter introspicientibus *). Quam partem Codicis nos quidem legimus, admodum corrupta apparebat et plane imperitis ac rudibus manibus ex vetustis et melioribus fortasse libris transcripta, plerumque cum Turicensi et Florentino, partim tamen cum Codicibus secundi ordinis, imprimis cum Guelferbytano congruens. Interlinearis scriptura crebras quum emendationes tum corruptiones alterius sed haud magis eruditi librarii continet, translatas plerumque ex Codice aliquo secundi ordinis, tamen ejusmodi, ut viam Quintiliani ab inveteratis quibusdam vitiis expurgandi interdum indicent. Qui Codex cui usui mihi fuerit suis locis apparebit, at velim, ut doctus aliquis et diligens homo, cui facilior ad eum aditus pateat, partem otii sui impendat, ad illum totum in lucem protrahendum. In parte operis me adjuverunt ***Animadversiones ad locos quosdam Quintiliani difficiliores*** a Doctore Heinisch Programmati Gymnasii Glaciensis praemissae, a G. Pinzgero in Annalibus Phil. et Paed. XII, 2. recensitae et examinatae. Nec praetermittendum arbitror fragmentum Codicis

---

*) Sic 10, 1, 35 dat Bamb. a. pr. m. *vitio factum est orum* (lege *eorum*), a. sec. m. *v. f. e. alia oratorum*; 10, 1, 44 a pr. m. *plena spiritus*, a. sec. m. *al spuritus plena*, quibus locis veram lectionem sola prima manus hujus Codicis continet, at quae irrepsit in nostras editiones, solum ex prave intellecta ab librariis nota alius manus, *alia* s. *al*, orta est; quae res mihi viam monstravit ad detegenda alia vitia ejusdem originis 6, 1, 38. 6, 2, 14. 8, 6, 57 *N. cr.*

Quintiliani in tegumento vetusti libri apud librarium Heidelbergensem ab Hermanno Reinganum repertum, atque in Seebodii Archivo philologico et paedagogico a. 1825. p. 701—4. editum, VIII, 3. §. 7—33. Videtur ille Codex secundi ordinis fuisse, et tametsi mirifice corrupta est ejus scriptura, tamen futuro editori non plane erit negligendus. Toto denique opere jam prope ad finem perducto dudum expectatum primum volumen Quintiliani ab H. Meyero Turicensi hoc tandem anno editum, quattuor primos libros continens, nactus sum; cui viro, Latinarum literarum studiosis jam satis noto, praeter spectatam doctrinam nova adjumenta critica praesto fuerunt: nova et accuratissima Turicensis Codicis collatio et Codex quidam Lassbergensis, quem maxima laude dignum atque in optimis lectionibus fere cum Ambrosiano I. consentire ipse dixit; speramus igitur hunc librum maximo usui futurum in iis, quibus ab Ambrosiano ipso destituimur, partibus.

Congesta igitur undique materia meum opus mihi erat construendum: discerpta et divulsa membra scriptoris in novum regerenda ordinem, qui ipse et ratione esset compositus, et quam facillimum utentibus praeberet adspectum, usumque quam maxime expediret. Sed quum mihi ad Lexicon condendum non universae linguae Latinae paratae essent opes, sed unius tantum scriptoris, non potui intimum significationum connexum vocabulorum persequi, sed indicare tantum, quam vim, quem usum singula verba et locutiones suis locis haberent,

ac saepe ne indicare quidem haec, sed legentibus permittere, ne moles libri in immensum cresceret; satis igitur plerumque habui, breviter significasse, quae legentes sponte intellecturos credebam, doctis enim scribebam, non discentibus. Maxime vero studui, ut planus et facilis per singula esset cursus Lexicon perlustrantibus: itaque varias significationes, ubi licebat, comprehendens et flexiones constructionesque vocabulorum potissimum secutus Nominum Casus et Verborum Genera discrevi, et quibuscum illa jungerentur Appositis, quos haec regerent Casus, ostendi. In qua tamen re lectorum animos hoc loco monitos velim, me, quum Nominativum et Accusativum scripserim, vim Casuum horum non formas spectasse, quum saepe, mutata constructione, alter in alterum transeat, tamen in complexu sententiae vim priorem retineat, ut ex. c. p. 147. sub Compositio. *α) Nominat.* invenias *„magis non ἄῤῥυθμον — quam ἔνρυθμον esse compositionem;“* ac paulo post *δ) Accus. „rebus accommodanda compositio.“* Atque similia ubi invenerint, similem rationem subesse censeant. Ceterum ut succurrerem labori singula quaerentium, ordinem, quem alphabeticum vocant, etiam in plurimis particulis ipsorum vocabulorum adhibui, ut, si cui via ingredienda esset in hunc vocabulorum velut Labyrinthum, quodam Ariadnes filo facilius et tutius per omnes errores et anfractus duceretur. Denique operam dedi per totum opus, ut Latinarum literarum studiosos sublevarem meo labore quam maxime; quam molestam quidem sed literarum cultui utilem

operam meam, si, qui his mecum uti velint, probe intellexerint, et, quod sperare posse meo quodam jure mihi videor, ei gratiam nonnullam habeant, hos rogo, ut, si qua peccata invenerint, benigne et comiter potius errata corrigant, quam me acerba castigatione fatigent.

Iam igitur lectores ad paratas et instructas dapes ipsas adducturus commonefaciam et docebo, quibus rationibus et signis ad singulorum locorum intellectum adjuvandum atque explanandum usus sim. Rectis literis scripta sunt omnia ipsius Quintiliani verba, paulo distractioribus ea, in quae legentes imprimis convertere volui, ut in rariores formas et constructiones, in verba idem significantia et opposita, aut si qua graviora nimis latere circumjacentibus mihi viderentur; contra *obliquis literis*, quaecunque de meo adjeci, atque haec ipsa cancellis cincta, quotiens cum scriptoris verbis miscerentur: uncis vero inclusi, quae dubia aut incertae auctoritatis videbantur. Praeterea sigillis ac notis vulgaribus usus sum ad quaedam breviter indicanda, nisi quod *aliam lectionem*, minus probabilem sed non plane contemnendam, apud me *a. l.* significabit. Verbis a Quintiliano ipso ex aliis scriptoribus allatis primas auctorum literas apposui, omissis tamen omnibus eis locis, qui in operibus nobis servatis adhuc leguntur, quorum Index totum opus concludit. Nomina autem ipsa illorum scriptorum pleraque, quae notiora sunt, per se, obscuriora ex integro eorum nomine in Indice Nominum propriorum facile patebunt, ut *Cass.* pro

*Cassio Severo, Coel.* pro *Coelio*, *Domit. Af.* pro *Domitio Afro.* Ubicunque aliquid cognitione dignum ab editoribus annotatum erat, singulis locis indicavi, hac lege, ut *N.* notas exegeticas, *N. cr.* notas criticas Spaldingii significet, *Sp.* nomen ipsum hujus viri docti, *S.* supplementa Zumptiana, *Z.* Zumptii editionem, G. sive Gernh. Gernhardi editionem, *H.* Herzogii versionem, *H. II.* ejusdem Latinam editionem Libri X., *Fr.* Frotscheri. *Gesn.*, *Burm.*, *Buttm.* unusquisque in literis non peregrinans facile agnoscet.

In examinanda et recensenda typographi diligentia, singulis plagulis Lipsia ad me missis, quum ego nulli labori peperci, tum promptos ac diligentes adjutores doctos amicos meos habui, inter quos Johanni a Gruber, collegae meo, literarum studiosis jam probato juveni, cujus consilio haud raro etiam in ceteris operae meae partibus liberaliter adjuvabar, praecipuam gratiam me debere fateor.

Scripsi Berolini mense Decembri
MDCCCXXXIII.

# PROLEGOMENA
## DE GRAMMATICA QUINTILIANEA.

---

## Cap. I.
## PARS ETYMOLOGICA.

### I. *DE DECLINATIONE.*

#### 1. PRIMA DECLINATIO.

Graeca hujus Declinationis nomina pleraque omnia Graeca utuntur flexione, quorum plurima, sicut in ceteris quoque Declinationibus, exempla Zumptiana demum editione, accuratiore optimorum Codicum collatione facta, Quintiliano restituta sunt; quibus in recensendis singulis exemplis, ut ubique, nisi justae causae me dissentire cogant, illius editionis auctoritatem sequar. Leguntur ergo: a) in Nominativo Casu ubique *dialectice*, *grammatice*, *musice*, *rhetorice*, quae singula demonstrabit Lexicon; nam unicus locus 2, 17, 10 *nec fabrica sit ars — nec musica* incertae est naturae, quum hic nihil nos impediat, quin *musica* adjective intelligatur. b) In Genitivo Casu: *Helenes* 3, 8, 9. *dia-*

*lectices* 2, 17, 14. 2, 21, 13. *grammatices* 1, 8, 12. 2, 1, 8. *musices* 1, 10, 15. 33. *rhetorices* Pr. 23. 2, 1, 9. et alibi v. Lex. Contra Latinas formas habes: 3, 4, 10. *dialecticae*. 6, 2, 22. *Andromachae*. 8, 4, 21. *Helenae*. c) Accusativus a Nominativo *a* deflexus, a Zumptio ex Ambrosiano I. receptus, raro aut potius nullo in prosa exemplo reperitur *allegorian* 5, 11, 21, nisi quod nuper Spengel (Praef. p. LXII) et Ottfr. Müller (Praef. p. XXXIX), viri docti, in Varronis de lingua Latina libris ediderunt *analogian*. Contra in Masculinis in *as* frequentissimum est *an*, ut *Demean* 7, 9, 10. 8, 2, 16. *Gorgian* 2, 15, 27. *Hermagoran* 3, 1, 18 (quo loco Z. in Suppl. de hac in Ambrosiano I. usitata forma disputat). 3, 6, 61. 3, 11, 18. *Lysian* 9, 4, 16. *Protagoran* 3, 4, 10. *Tisian* 2, 17, 7. *En* est usitata forma et in Femininis, ut *apostrophen* 4, 1, 69. *grammaticen* 2, 1, 6. *musicen* 1, 10, 9. 10. *rhetoricen* 2, 14, 1., cujus generis plura praebebit Lexicon, nam *musicam* 8, 3, 30. universae sententiae necessitas protulit: et in Masculinis: *Aeschinen* 2, 17, 12. 4, 1, 66. 5, 11, 27. *Alcibiaden* 8, 4, 23. *Aristophanen* 1, 1, 15. *Demosthenen* 5, 13, 42. 5, 14, 32. 6, 3, 21. *hypocriten* 11, 3, 7. *Palameden* 3, 1, 10. *Peliden* 8, 6, 30. *Plisthenen* (sic enim Amb. 1. Lassb.) 3, 7, 19. *Thucydiden* 9, 4, 16; adde: *Isocraten* 1, 4, 16 S. 3, 1, 14. 9, 4, 35., quibus locis haud scio an movearis, ut 12, 10, 49. quoque *Isocratem* corrigas. Porro *Polycraten* 2, 17, 4. *Socraten* (ex Amb. 1.) 2, 17, 4. 3, 1, 9., atque etiam Latinum *Ulixen* 1, 4, 16 S. 2, 13, 13. 4, 2, 13., quum tamen Genitivus efficiat *Ulixis* 11, 3, 158; itemque *Empedoclen* 1, 4, 4, quamvis prima

positio *cles* apud Nostrum in Accusativum *clea* transire soleat, ita ut h. l. forsitan praestet ab auctoritate Ambrosiani I. ad Turicensis a pr. m. et Lassbergiani *Empedoclea* discedere. d) Ablativus primae positionis *e* et *es* plerumque desinit in *e*, ut *grammatice* 1, 10, 1 *S.*, *musice* 1, 10, 23. 29. 1, 12, 8., nam *musica* tantum 11, 3, 41. reperitur, *rhetorice* 3, 5, 3 etc., porro *antisophiste* 11, 3, 126 *N. cr.*, *Thersite* 11, 1, 37.

## 2. SECUNDA DECLINATIO.

In hac quoque Declinatione Quintiliani aetate Graecarum in Graecis vocabulis formarum usus invaluit, ut non solum *Demoleos* 8, 4, 24. *Isthmos* 3, 8, 16. et similia, sed etiam *anapaestos*, *molosson* (ex Amb. 1. etiam 9, 4, 88 reponendum), *tropos*, *syllogismos* et *syllogismon*, *trimetros* et *trimetron* etc., quae Lexicon accuratius et plenius ostendet, legantur. Itaque Zumptius, sine libris scripsit *rhythmos* 9, 4, 109., atque ego hac quoque de causa magis adducor, ut molestum illum per se locum 9, 4, 75. *Trimetrum et promiscue dicere licet: sex enim pedes, tres percussiones habet,* propter Latinam terminationem insititium habeam. Rarum vero et insolens est in Adjectivo *Anacreontion colon* 9, 4, 78; non inusitatum in Plurali *ex tetrastichon carmine* 6, 3, 96 *N. cr.*, *in primo Georgicon* 8, 3, 78, et *Locroe* 10, 1, 70., quanquam adhuc hujus Nominativi exempla omnino perpauca allata sunt. Ablativus *in insula Co* 8, 6, 71. debetur Regio, qui bene, quod Spaldingius censet, orthographiae consuluisse mihi quidem h. l. non videtur, quum optimorum Codicum *Coo* non

temere respuerim, formam hujus nominis alioqui non inusitatam, ad cujus exempla ex Zumptiana editione Curtii 3, 1, 19 *Coum* accessit. De Abl. *Chao* 3, 7, 8. jam Schneiderus Lat. Formenl. p. 273 satis disputavit.

### 3. TERTIA DECLINATIO.

A Graecis formis, ut has cunctas uni conspectui subjiciamus, quum hic quoque incipiendum videatur, arbitror, Nostrum Nominativum Masculinorum ubique *o* et *n* literis, non *o*, finiisse, in qua opinione et ipsius verbis 1, 5, 60 *N. cr.*, et exemplorum copia confirmor, ut *Aglaophon* 12, 10, 3. *Agnon* 2, 17, 15. *Amphion* 3, 1, 10. *Ariston* 2, 15, 19. *Callon* 12, 10, 7. *Dion* 1, 10, 48. 3, 3, 8. *Euphorion* 11, 2, 14. *Myron* 12, 10, 7. *Palaemon* 1, 4, 20. *Philemon* 10, 1, 72. *Pyrrhon* 12, 2, 34. *Sophron* 1, 10, 17. *Theon* 3, 6, 48. Nec dubitarem *Zenon* ex plerisque Codicibus 2, 20, 7. 4, 2, 117. 12, 7, 9., assentiente Spaldingio, recipere, nisi duobus primis locis Amb. 1. *Zeno* exhiberet, atque omnino in notioribus Nominibus Quintilianus antiquitus usitatas formas, ut *Plato* ubique, atque *Milo* 1, 9, 5., praetulisse videretur. In Accusativo Sing. haec eadem Nomina partim in ona exeunt, ut *Ariona* ap. Coelium 6, 3, 4. *Aristogitona* 12, 10, 22., partim in *onem*, ut *Platonem* 11, 2, 9. et *Amphionem* 12, 10, 57., quam formam h. l. praeferendam esse Graecae Spaldingius recte admonet, quod res acta sit in foro Romano. Porro servata est Latina forma in *Chremetem* 8, 2, 10., et in iis, quae *Euphranorem* 12, 10, 12. et *Ari-*

*stophontem* 5, 12, 10. sequuntur; at Graeca in *Coraca* 2, 17, 7. *Cyclopa* 8, 3, 84. Masculinorum, quibus ultima est *eus* aut *cles*, fluctuat usus, quum et *Nirea* 3, 7, 19. *Phalerea* 2, 4, 41. 10, 1, 80. *Tydea* 3, 7, 12., et *Piraeeum* 8, 6, 64. dictum sit; pariterque *Periclea* 3, 1, 12. 12, 10, 24. *Stratoclea* 11, 3, 178., ac *Periclem* 12, 2, 22. 12, 10, 49; Accusativum *Empedoclen* v. supra 1. — Nomina in *is*, quorum Genitivo *os* purum est, Accusativum mutato *s* in *n* tam constanter secundum optimos testes nostros servant, ut etiam, ubi Zumptius intactum reliquerit *im*, recipiendum *in* videatur, ut 10, 5, 5. *paraphrasin*, consentientibus libris secundi ordinis, pro *paraphrasim*; permagnus enim est numerus alterius generis, ut *aposiopesin* 9, 3, 61. *metalepsin* 6, 3, 52. *thesin* 3, 5, 11. *Panyasin* 10, 1, 54. et similia permulta, quae facili negotio, cujus intererit, conquiret ex Lexico. Adde *tribrachyn*, atque e contrario *Busiridem* (Sp. *Busirim*) 2, 17, 4. — Pluraliter Nomina, quae in Accusativo Sing. in *a* exeunt, eundem Casum in *as* flectere solent, ut *Amphictyonas* 5, 10, 111. 118. *Callonas* 12, 10, 10. *Meropas* 8, 6, 71. *rhetoras* 11, 3, 58. *spadicas* 1, 10, 31., atque barbarum *Allobrogas* 11, 1, 89. *Thesis* bis apud Zumptium in Accusativo *thesis* facit 3, 5, 11 et 14; quid igitur dubitamus, idem 2, 1, 9. ex Turic. et Lassberg. cum Meyero reponere? Mirificus denique Ablativus quidam Graeci Nominis est *in metamorphosesi* 4, 1, 17., nisi forte verior scriptura fuit Singularis *metamorphosi*, quod ipsum Ambrosianum I. praebere, ex silentio Obrechti conjicitur. v. Suppl.

Latinorum Nominum formae brevius comprehendi possunt, quum vulgarem in his aureae aetatis rationem Quintilianus sequatur, quare illas tantum afferam, in quibus vel optimorum scriptorum usus fluctuat, ut in Ablativo Singularis et Genitivo Pluralis. Scripsit enim Qu., quomodo nunc ratio ejus scripturae constituta est, in Ablativis Participiorum Praesentis praeter Ablativos absolutos ubique *i*, cujus rei singula exempla affatim ex Lexico petere licet, quamobrem offendunt pauca illa in *e* desinentia: *jacente* 1, 3, 2. *praesente* 1, 5, 23. *sequente* 9, 4, 86., assentientibusque nonnullis Codicibus ad emendationem invitant; neque magis mihi probatur *simplice* 1, 9, 4., aut contra *pleniori* Pr. 3, quum alias apud Nostrum ubique Ablativi Comparativorum litera *e* finiantur. — Genitivum Pluralem *parentis* Zumptius bis *parentium* 2, 4, 16. 6, 1, 18. ex Amb. 1. scripsit, cui scripturae aegre assentior, quum multo frequentius apud Qu. sit *parentum*, quam formam Spaldingius etiam illis duobus locis servavit. At *sapientium* ubique apud Nostrum scribendum censeo, nec solum cum Zumptio 1, 10, 15. 2, 17, 28. 3, 8, 2. 9, 2, 46., sed etiam 5, 11, 39. *praecepta sapientium* ex Florentino, atque magis etiam 12, 10, 52. *judicum sapientium* ex Turic. Flor. Guelf. Camp. *Civitatium*, quod semel tantum Zumptius retinuit 2, 16, 4., hic quoque melius *i* abjiciet. Cf. Spald. Praef. I. p. LXXXIV. At *artificium manus* optimos Codices secutus Zumptius 7, Pr. 1. suo jure scripsit. Cf. Schneider Lat. Formenl. p. 269.

## II. *DE CONJUGATIONE.*

1. In Perfecti Activi tertia persona plurali Quintilianus, ut fere elegantissimi scriptores, finem *erunt* breviori sed deterioris numeri *ere* praefert; reperitur hic enim prae innumeris alterius generis exemplis perraro, ut: *fuere* 1, 10, 15. 12, 10, 10. *incessere* 12, 10, 12. *proposuere* 1, 8, 12. *scripsere* 10, 1, 73. *successere* 3, 1, 13., quibus adjicias *speravere* 7, 2, 30., nisi forte Gesneri conjecturam *speraverint* mavis; *permisere* autem 10, 1, 66. ex optimis Codicibus in *permiserunt* mutandum est. Hanc in *re* mollitam formam etiam in secunda persona Passivi ut obsoletam Qu. respuit, nam unicum illud *utare* 2, 1, 12., etsi Ambrosiani I. sed solius auctoritate nisum, nihil valebit. Ipsum de hac forma disputantem vide 1, 5, 42. Ceterum ut evitat in Praeteritis hanc decurtatam formam, ita amat contractam, praecipue in prima Conjugatione ut *depravarunt* 9, 3, 100. *elaborarunt* 12, 11, 22. *negarunt* 7, 4, 17. *vindicarunt* 2, 7, 2., porro *fastidierunt* 5, 11, 39., quamvis in his frequentior etiam sit plenior forma: *vindicaverunt* 1, 5, 13. *putaverunt* Pr. 10. 9, 1, 15. 9, 2, 93. 11, 3, 71. 12, 5, 1. et alia permulta. At in Conjunctivo illam contractam formam maxime amplexus est, quum diceret *mutarit* 5, 4, 2. *salutarit* 1, 6, 21. *segregarit* 1, 2, 20. *temptarint* 2, 14, 1. *tractarit* 12, 2, 3. etc. v. Lex., cui numero ex optimis Codd. 5, 7, 11. *perseverarint* adjiciendum est; praeterea *scierim* 12, 11, 8. *scierit* 4, 5, 1. 5, 13, 52. 7, 10, 6. 8, 6, 16. 9, 2, 4. 10, 1, 2. *scierimus* 5, 10, 22. 10,

7, 5. Quid de formis cum *s* gemina senserit Qu., ipse pluribus locis docet, ait enim 9, 4, 59: *ubi aliud ratio aliud consuetudo poscet, utrum volet, sumat compositio, Vitavisse vel vitasse;* atque 1, 6, 17. hominibus molestissima diligentiae perversitate laborantibus permittit *audivisse* et *scivisse*, pauloque inferius §. 21 *conservavisse* sua aetate minus usitatum fuisse ostendit, quum ipse potius dixerit: *sperasse* 7, 2, 42. *quaesissimus* 1, 4, 9. *sepelisset* 8, 5, 16. *scisset* 1, 10, 48. *scisse* 7, 4, 14. 12, 11, 24., quin etiam *cubasse* 8, 2, 20., quam tamen vocem fortasse non de suo attulit.

2. In usu Futurorum Passivi, quae auxilio verbi *esse* formantur, fluctuat usus Quintiliani, qualia sunt: *composita erunt* 11, 2, 39. *erit consecutus* 10, 7, 1. *confessus erit* 5, 7, 17. *desideratum erit* 10, 1, 5. *dicta erunt* 2, 13, 17. *gesta erunt* 3, 7, 15. *erunt multa mutata, plurima adjecta* Pr. 8. *erunt versati* 2, 7, 3; et *adjecti fuerint* 5, 12, 1. *fuero executus* 3, 6, 1. *destituti fuerimus* 4, 2, 56. *praeparata fuerit* 8, Pr. 30. Ex Temporibus Conjugationis, quae vocatur periphrastica, haec afferenda mihi exempla visa sunt: a) ex Activo: *propposituri* (Sp. *dicturi) erimus* 4, 3, 10 Z.; *accusaturus sit* 7, 2, 2. *sit acturus* 11, 3, 150. *allaturus sit* 10, 1, 40. *qui sit futurus consummatus* 1, 10, 5. *dicturi essemus* 6, 2, 34. *quae facturus fuerit* 9, 2, 41. *ut non clarior futura fuerit* 8, 3, 63.; *effecturos fuisse* 2, 16, 9. *futurum fuisse* 2, 17, 13. b) Ex Passivo: *proposita fuerint* 12, 1, 11. *opinati fuerint* 12, 9, 16; deinde 9, 4, 11. *cum bellicum est canendum, et cum posito*

*genu supplicandum est* 4, 2, 26. *quotiens non repellendum tantum erit crimen, sed etiam transferendum erit*, quos quidem Participii Futuri locos tantum propter repetitum Verbum substantivum commemoravimus.

Formas Participiorum pugnantes cum iis, quae vulgo traduntur, animadverte: *protenso* 11, 3, 119. et *in dolore ferundo* 7, 3, 34., inusitata haec apud Quintilianum itaque vel sine Codicibus, omnibus fortasse h. l. negligentius collatis, emendanda. Participia denique Deponentium Passivo sensu inveniuntur haec: *demensus* 5, 10, 124. *dimensus* 9, 4, 27. *imitatus* 11, 3, 61. *confessis verbis* 1, 5, 58.

## III. *DE FORMIS ET USU QUARUNDAM ORATIONIS PARTIUM.*

### 1. DE ADJECTIVO.

a) De Positivo. Si ducuntur Adjectiva a Nominibus propriis ad opera publica ex auctoribus eorum significanda, usitatum non est, flectere Nomen illud in derivatam aliquam Adjectivi formam, sed ex Nomine ipso immutato efficere Adjectivum, sicut 12, 5, 6. *basilica Julia*, ac saepe *lex Julia, Claudia* etc. dici solet. Hac ratione Spaldingius recte analogiam ceterorum secutus 6, 3, 67. *fornicem Fabium* ex Codicibus pro scriptura editionum *Fabii* recepit (*cf.* N. cr.). Rarum in prosa Adjectivum habes 5, 10, 104. *in illo adultero sacerdote*; contra aliud Adjectivum connexu sententiae vim Substan-

tivi accipit ut: 5, 10, 49. *quorum contraria in diversum valent;* cui adde Participia: 5, 10, 75. *est consequens sapientiae bonitas* 12, 10, 1. *differunt — ut Asianus eloquens Attico;* atque etiam 6, 3, 105. in Domitii Marsi finitione rhetorices: *cujus multa bene dicta responsaque erunt,* quo loco natura participialis adjecto Adverbio conspicua est. — Duo Adjectiva ad unum Substantivum relata evitare solent Latini scriptores, aut certe ea dirimere, et plerumque quidem, id quod satis constat, ipso Substantivo, rarius aliis vocabulis, ut 10, 7, 2. *innumerabiles accidunt subitae necessitates* 1, 5, 58. *confessis quoque Graecis utimur verbis.*

b) Comparativos plures jungit Quintilianus 3, 8, 60. *id quoque aequalius erit, non tumultuosius atque turbidius,* eadem ratione, qua alias duo Comparativi interposito *quam* jungi solent, cujus particulae locum obtinere hic negatio existimetur.

c) Superlativus Adjectivorum, quae aut natura sua illum non patiuntur, ut *insignis* 2, 4, 42. *quorum insignis maxime fuit Plotius,* aut molestissimum sonum efficerent, ut in *alis* et *aris, ilis* et *bilis, ulus* et *unus,* et qui praeterea vel pueris noti sunt fines, desinentia, circumitur frequenter Adverbiis *magis* aut *maxime,* quae vocabula ipsa inspicias velim in Lexico, ubi allata exempla ea, quae de eadem re in Rudimanni institutionibus Grammaticae Lat. Lib. I. Cap. IV. praeclare disputata sunt, confirmabunt. Eandem Participia rationem se-

quuntur, quae ibidem quaeras praeter pauca illa: *agitatior* 11, 3, 184. *astrictior* 8, 6, 61. *attentior* 4, 5, 1 et 21. *cui — meritissimo* 9, 2, 35. *quam emendatissimi* Ep. ad Tryph. 3. Hoc solum subtilius quaerentes admonuerim, duobus junctis Adjectivis vel Participiis, suam utrumque in Comparativis sequi naturam, sed Comparativum antecedere, ut dicatur: *multo tersior ac purus magis* 10, 1, 94. *sanctiorem et magis admirabilem* 8, 3, 24. *planiora et communia magis* 8, 2, 24. *ut non dixerim utilior, magis par* 10, 1, 77. *apertiorem et magis affectatam* 9, 3, 54. *plenior et magis fusus* 10, 1, 77; at vero in Superlativis alterum alterius natura trahi, ut: *maxime facili ac favorabili* 12, 6, 6. *tersus atque elegans maxime* 10, 1, 93.

d) Adjicitur Comparativo etiam Neutrum Adverbii loco, ut 8, 3, 35. *paululum — superiores*, ac saepius in Paulus et Paululus. v. Lex.; idemque, quod propter similitudinem rei hoc loco admonuerim, apponitur Verbis comparativam vim habentibus, ut 1, 10, 14. *quorum concentus quanto est vehementior, tantum Romana in bellis gloria ceteris praestat.* 12, 10, 78. *quantum processeris, mollior clivus ac laetius solum.* Cf. Drakenb. ad Liv. 44, 7, 6. *quantum procederet longius a Thessalia, eo majorem rerum omnium inopiam sentiens.* Superlativus augetur apud Nostrum vulgaribus illis additamentis *Quam, quantum potest* etc. quae sub Quam et Possum singula inveniri poterunt, sed minus usitata haec sunt: Pr. 8. *compositiora et quam nos poterimus elaborata.* 12, 9, 16. *quam*

*res patietur plurima.* v. Patior; atque illa per *quamlibet* quasi circuitio Superlativi apud Quintilianum frequens, ut *quamlibet pulchra locutio* 2, 4, 32., et multa similia v. Quamlibet.

c) De Numeralium usu nihil aliud quam errorem Spaldingii refellerim, ne forte latius ille propter auctoritatem doctissimi viri serpat, contendentis in Nota crit. ad 11, 2, 22. *quomodo Metrodorus in XII signis, per quae Sol meat, trecenos et sexagenos invenerit locos* „satis frequens, distributiva ponere pro cardinalibus," conferrique jubentis Drakenborchium ad Livium 4, 16, 6., et manifestum imprimis Livii locum censentis 9, 30, 3. *ut tribuni militum seni deni in quatuor legiones a populo crearentur.* Verum in nullo locorum a Drakenborchio citatorum distributivum pro cardinali ponitur, sed sua cuique loco ratio subest, pariter ac nostro loco, quo, ut solet, distributiva dicuntur, quia de trecentis sexaginta paribus agitur locis, unde *bini, trini ludi* et similia saepissime leguntur. (Cf. Ramshorn. Lat. Gramm. §. 156. Not. 3, c.).

## 2. DE PRONOMINE.

Usum et rationem Pronominum satis copiose quum Lexicon docturum esse mihi videatur, hic pauca tantum commemorabo, quae vulgo aut aliter tradita aut omissa sunt; nimirum *unumquodque* etiam substantive adhiberi 5, 10, 123: *unumquodque eorum, quod sit aptum atque conveniens.* Cf. Cic. Rosc. Am. 30. *leviter unumquodque tangam;* deinde eodem sensu, quo *unusquisque*, dici *unus qui-*

*libet* 1, 12, 7. *una res quaelibet*, atque flecti quoque ultimum hoc Verbum 1, 5, 10. *verbo cuilibebit;* porro Neutrum Adjectivorum semper apud Quintilianum *aliquid* non *aliquod* asciscere, ideoque 1, 15, 3. *aliquid proprium* etc., neque ex Ambrosiano I. *aliquod*, legendum esse (v. Aliquis); denique augeri numerum locorum, ubi *quisquis* in *Ablativo* adjectivam vim habet, non tamen, nisi in elocutione *quoquo modo*, apud ipsum Ciceronem satis frequenti. De singulis ad Lexicon rejicimus, at non alienum erit ab hoc loco, de conjectura Spaldingii a Zumptio recepta disserere, qua usus Pronominis *quisquis* plane pervertitur: 7, 2, 35. *accusatoris est efficere, ad quidquid faciendum causae valere videantur*, ubi viri illi docti, dum *ut* post *efficere* desiderant, Relativum *quidquid* faciunt Pronomen indefinitum, id quod, nisi ratione modo memorata, nullo pacto ferri potest, quum Latinae literae nusquam simile exemplum exhibeant, omnesque ejus generis a Forcellino allati loci aut mutati jam sint in editionibus (cf. Zumpt. ad Cic. Verr. IV, 13.), aut incertae sint auctoritatis; ceteri autem, qui de hac eadem re disputant, novos locos laudent nullos. Est igitur illa sententia relativa, per *ad quidquid* introducta, Objectum Verbi *efficere*, hic i. q. *dicendo expromere* significantis, de qua ejus vi cf. Lex. et Cic. Or. I, 26, 120.

### 3. DE ADVERBIO.

Quae huc pertinent ipsa melius docebit Lexicon, ut *tam* 1, 7, 29. et *tanto* 2, 4, 28. augere vim senten-

tiae, etiam non sequente *ut; valde* Comparativum formare *validius* 10, 3, 12 *N.*, utique scribendum esse *proinde* non *perinde*, et alia. Hujus vero loci erit notare singularem Adverbii ad Substantivum adjectionem: 8, 6, 11. *audaci et proxime periculum translatione;* atque illum Adverbiorum cumulum: 8, 6, 18. *Quod aliquanto paene etiam magis de synecdoche dicam*, quo et ego cum Burmanno offendor, tamen nihil mutandum esse Spaldingio assentior. Duo Adverbia eodem pertinentia optime dirimuntur Verbo, ut 11, 2, 50. *optime locutum esse Persice.*

## 4. DE PRAEPOSITIONIBUS.

Caveri solet ab elegantioribus scriptoribus quam maxime, ne Nomina sola Praepositione copulentur, nisi si pro Genitivo objectivo ponuntur, aut in inscriptionibus librorum disputationumve; itaque quae deprehenduntur pauca exempla illius brevioris dicendi generis, componenda mihi visa sunt. Ita: 9, 1, 11. *aliqua a vulgari* et *simplici specie cum ratione mutatio*, secundum quem locum revocanda est vetus scriptura Codicum optimorum: 9, 1, 4. *figura est conformatio quaedam a communi et primum se offerente ratione*, ut supersedere possimus, ex vulgari recensione *orationis remota*, verba incertae originis, post *quaedam* inserere. De significatione *conformationis* cf. Cic. Or. I, 5. Adde 8, 5, 6 *translatio a communi ad proprium.* 10, 5, 4 *illa ex Latinis conversio.* 7, 2, 35 *ex causis probatio.* 5, 12, 13 *illae firmiores ex sua cujusque persona proba-*

*tiones.* 1, 10, 14 *Romana in bellis gloria.* 9, 4, 5 *transitum in aliud genus rhythmi.* 7, Pr. 4. *certa aliqua via in omnes materias.* His adjici poterit 3, 6, 53. *nomen ab Hermagora usitatum,* nisi tamen contendere malis, *usitatum* h. l. vim suam Verbi frequentativi resumpsisse.

Quando Praepositio ad plura verba pertinet, solet aut repeti, sive eadem, sive similis, ut 7, 10, 11. *ubi ab initiis incipiendum, ubi — e mediis vel ultimis;* aut semel poni, prout cuique expedit loco, de qua re legem proponere artis rhetoricae est, non grammaticae, erit vero illud infiniti operis, quum suam quisque locus legem postulet, si quis tamen hanc quaeret, certe exemplorum affatim reperiet in Lexico; praemittam igitur in hisce Prolegomenis tantum, quae omissae Praepositionis mihi maxime memorabilia videbantur exempla, ut 11, 1, 77. *neque emendari ab alio quam ipso fas esse.* ib. 45 *non idem apud graves viros, quod leviores; non idem apud eruditum, quod militarem ac rusticum* deceat. 5, 1, 3. *non modo in exequendo suas quisque vires debet adhibere, sed etiam inveniendo.* 10, 7, 26. *Rursus in alia plus prior confert, vocis firmitatem, oris facilitatem, motum corporis.* 10, 2, 16. *fiuntque pro grandibus tumidi, pressis exiles, fortibus temerarii, laetis corrupti, compositis exultantes, simplicibus negligentes.* 11, 3, 170. *epilogus — desiderat — si ad concitandos judices est accommodatus, aliquid ex iis, quae supra dixi; si placandos, inclinatam quandam lenitatem; si misericordia commovendos,*

*flexum vocis* etc. ib. 150. *Neque eadem in voce, gestu, incessu, apud principem, senatum, populum, magistratus, privato publico judicio, postulatione, actione similiter decent.* — In Graecis verbis pro Ablativo poni solet Dativus post Praepositiones Latinas, ut 1, 4, 18. *ex συνδεσμῷ.* 9, 2, 55. *sine ἀποσιωπήσει*, cetera v. Lex. Denique exiguum numerum exemplorum, in quibus Praepositio a suo Casu alio quam Genitivo dirimitur, augebit 11, 3, 133. *adversus hoc facientem.*

## 5. DE CONJUNCTIONIBUS.

Hic tantum quaedam in universum tractanda erunt, quae de usu Conjunctionum copulativarum observanda censui. Quando enim aut bina talibus Conjunctionibus juncta vocabula et ipsa Convinctione ejusmodi jungenda sunt, aut verbis talibus particulis conjunctis alia subjunguntur, variari solent illae particulae ita, ut, quae singulas voces jungant, similes sint, quale: *Demosthenis atque Aeschinis inter se contrarias (actiones): et Servii Sulpicii atque Messalae* 10, 1, 22. Praeterea, quanquam de his rebus certa et omnibus locis communis lex constitui nulla potest, vitari mihi visum est *et* ante literas dentales, propter asperiorem sine dubio sonum, nisi forte *ac*, ejus loco positum, ipsum, antecedenti vocabulo in *a* desinente, offenderet, ut 2, 2, 10. *indecora et theatralis vox* diceretur, at Pr. 16 *proprietas ac differentia.* Verum haec subtilia sunt ac minuta, volui tamen quasi praetereundo attingere.

Tribus vel pluribus vocabulis junctis elegantissimorum scriptorum legem de Conjunctionibus apud Quintilianum quoque servari, cuique patebit, quumque abundet exemplis hoc affirmantibus Lexicon, adjiciam modo, quae ibi forte praetermissa sunt. Nimirum tertio loco *ac* positum: 12, 10, 12. *in compositione, fractum, exultantem ac paene viro molliorem*, (cf. 12, 2, 5.), sicut quarto loco apud Ciceronem in Verr. IV, 10 *vacui, expertes, soluti ac liberi fuerunt*, nisi tamen contendis, hic *soluti ac liberi* simul comprehensa ambo tertium quoddam efficere membrum. Deinde *et* bis tantum inter quattuor membra positum: 8, 3, 8. *lilia et violas et anemonas, fontes surgentes*, qua de causa prope moveor, ut cum Spaldingio in Florentini lectione marginali *anemonas fonte surgentes* acquiescere malim (v. Not. cr.). Hujus vero loci est commemorare, omitti quoque Conjunctiones et copulativas et adversativas; prioris generis exempla sub voce Et I, extr. quaere in Lexico, quibus adde 11, 3, 150. *privato, publico judicio*, et Climacem quandam in duobus vocabulis: 8, 4, 7. *et quod non est plus, maximum, sed quo nihil majus est;* posterioris generis sint ex. c. haec: 8, Pr. 13. *a se disertos visos esse multos, eloquentem* (Sp. inser. *autem*) *neminem* 6, 1, 53. *In aliis autem partibus tractandus affectus erit, ut quisque nascetur; — cum de qualitate alicujus rei quaestio est, probationibus uniuscujusque rei recte subjungitur* (v. Suppl.).

---

## Cap. II.

# PARS SYNTACTICA.

### I. *DE SUBJECTO ET PRAEDICATO.*

Desideratur interdum in sententia certum aliquod Subjectum, quod partim ex universo, vel ut Spaldingius ait *ἀπὸ κοινοῦ* intelligendum est, partim ex proximis petendum. Frequentissime omittitur, ubi persona aliqua generalis, ut ita dicam, intelligitur, veluti *aliquis*, *quidam* (cf. Kühner ad Cic. Tusc. I, 39, 93. *Nondum gustaverat*, *inquit*, sc. quispiam, *vitae suavitatem*), vel, quae est in institutione oratoria generalis persona, *orator*. Cujus generis plurima exempla quum in Lexico sub Aliquis I, η. et Quidam I, α, a. reposuerim, quibus, quanquam paulo diversum, adjiciendum etiam videtur 11, 3, 119. *Solet esse et pigra, et trepida, et secanti similis: etiam uncis digitis, ut* (hanc enim vocem inserendam existimo) *aut capite dejiciatur*, *aut eadem manu supinata in superiora jactetur* (sc. *aliquid*), nisi forte gravioribus etiam malis hic totus locus laboret (v. Not. cr. et Suppl.); hoc igitur loco ea tantum, ubi aut *orator*, aut aliud certius Subjectum audiendum erit, tractaturus sum, qualia sunt: 2, 5, 8. *quanta deinceps in dividendo prudentia, quam subtilis et crebra argumentatio — quibus viribus inspiret, qua jucunditate permulceat.* 5, 14, 32. *Non inspiret? non augeat? non mille figuris variet ac verset?* Utroque loco Spaldingius subaudit *orator* (v. Not.), sed nescio an in secundo loco

eloquentia ex §. 30. huc quoque trahi possit, videlicet: *Locuples et speciosa vult esse eloquentia.— Feratur ergo non semitis sed campis:— Non inspiret?* etc.— Longius etiam repetendum est Subjectum ad 1, 5, 1 *emendate loquendi regulam, quae grammatices prior pars est, examinet;* namque ad *examinet* neminem referes, nisi *praeceptorem illum acrem et subtilem* ex 1, 4, 25, quem eundem paulo post intellexeras §. 26. ad *quaerat etiam, sitne apud Graecos* etc., id quod bene Spaldingius in Nota admonet. (Cf. de Nomine itidem longe petendo 7, 1, 10, ubi ad *primo — summo — medio* ex §. 9. revocandum est *loco).* Item ex universo connexu Subjectum intelligendum est 4, 1, 22 *antequam pronuntiet* (sc. *judex), reum facere (eundem).*

Ex proximis paulisper mutata forma Subjectum petendum mihi videtur: 11, 3, 84. *Brachii moderata projectio — continuos et decurrentes locos maxime decet. At cum speciosius quid — dicendum est — expatiatur* (sc. *brachium) in latus, et ipsa quodammodo se cum gestu fundit oratio* (cf. Not.) Porro: 12, 9, 8 *modo sit materia ingenii, mereaturque* (sc. *ingenium) clamorem, dum dicitur.* 6, 3, 18. 19 *et Catullus cum dicit, Nulla est in corpore mica salis, non hoc dicit, nihil in corpore ejus esse ridiculum. Salsum igitur erit, quod non erit insulsum — et a taedio defendit orationem. Sane tamen, ut ille* (sc. *sal) in cibis paulo liberalius aspersus* etc. Atque audacius etiam 7, 4, 35 *Tutelae praeterea (controversiae):* in *quo judicio solet quaeri, an alia de re, quam de calculis cognosci oporteat: an fidem praestare debeat*

*tantum, non etiam consilium et eventum*, qua scriptura Codicum a Zumptio restituta ex *tutelae* ad *debeat* arcessendum erit *tutor*.

In conjungendo Subjecto cum Praedicato Quintiliano, sanctissimo alioqui castissimi sermonis custodi, tamen exciderunt pauca, quae tollere velles. Neque enim solum Genus Participii ad Praedicatum, non ad Subjectum refert, id quod elegantissimi scriptores, praesertim verborum collocatione adstipulante, facere solent, ut 5, 9, 13 *popularitas signum affectati regni est existimatum;* sed, duobus Nominibus diversi Generis Subjecti loco positis, etiam Praedicati Genus per hyperbaton ad prius accommodavit: 8, 3, 15 *quoniam orationis tam ornatus quam perspicuitas aut in singulis verbis est aut in pluribus positus.*

Deinde Graecismum quendam, quod vitium alioqui Quintilianus unus omnium suae aetatis maxime fugit, produnt loci, ubi Neutrum Singularis Adjectivi sive Participii ad alia Genera relatum est, ut 7, 3, 3 *homo mortale est.* 11, 1, 76 *tutissimum ergo poenitentiae confessio et satisfactio culpae.* Non ita inusitatum est: 12, 11, 7 *quid apud posteros futurus sit.* Sed de hac re, ac de genere Pronominis demonstrativi et relativi vide Lex., imprimis Qui *ε*. Quis *α*, e; neque tamen hoc loco possum non animadvertere, vi Praedicati attrahi etiam Genus Demonstrativi Relativum antecedentis: 1, 5, 33 *remotis igitur omnibus — vitiis — erit illa, quae vocatur ὀρθοέπεια, id est, emendata cum suavitate vocum explanatio.*

Neutrum Plurale ad plura diversi Generis Substantiva referre Latinae rationi grammaticae convenit, ut 3, 8, 38 *intuenda sexus*, *dignitas*, *aetas;* atque in Pronomine relat. 6, 2, 3 *concitare invidiam*, *odium*, *iram—: quorum invidiam gratia* etc. *judici facit;* minus convenit, si pluribus Nominibus idem Genus est, ut 6, 2, 11 *quidam commendationem atque excusationem propria hujus officii putaverunt.* 7, 4, 31 *ira et concitatio furori sunt similia.* v. Not.

Ad plura inanima Singularis Numeri refertur aut Singularis Verbi, ut 3, 4, 16 *et in laude, justitia utilitasque tractatur.* 3, 9, 67 *brevitas aut copia non materiae genere sed modo constat* (utrobique Spaldingii editio praebet Pluralem); aut Pluralis: 5, 11, 44 *testis et quaestio de ipsa re pronuntiant.* 10, 2, 23 *si tenuitas ac jucunditas—parum respondeant.* Mixtis Singularibus et Pluralibus Nominum Singularis Verbi ad universa illa Nomina, dummodo ipse proximus alicui Singulari, ponitur, qualia sunt: 8, 6, 71 *ut illa minora, hoc par esset*, 12, 11, 13 *ut aqua piscibus, sicca terrenis, circumfusus nobis spiritus volucribus convenit.* ib. 18 *trahat inde peregrinatio, rura, calculorum anxiae solicitudines, multae causae libidinum, et vinum, et flagitiosus omni genere voluptatum animus.*

Quid? quod ad plures animantes quoque Singularis Verbi pertinet, neque solum 12, 10, 7 *duriora Callon atque Hegesias, jam minus rigida Calamis, molliora adhuc supra dictis Myron fecit;* sed etiam ubi unum Nominum Pluralis Numeri est, quale

8, 6, 27 *Nam et carminum auctores, Pallida mors* etc.; *et orator, praecipitem iram* etc. *dicet*, Turicensi quidem a sec. manu, cum Guelferbytano et Obrechto, ac fortasse Ambrosiano I, qui tacetur, *dicunt* dantibus, quanquam secunda illa manus Turicensis nimis saepe nihil est nisi hominis pro arbitratu suo corrigentis manus.

## II. *DE CASIBUS.*

### 1. DE NOMINATIVO.

Per Attractionem Nominativus ponitur ad *memini:* 8, 3, 31 *memini juvenis admodum inter Pomponium ac Secundum etiam praefationibus esse tractatum*, quem usum Spaldingius in Nota copiose explanat; ac rejicit sane Verbum recordandi mentem hominis ita in praeteritum tempus, ut hoc ipsum jam praesens adesse, et qualis olim fuerit homo, tunc esse ipse sibi videatur. Item in Attractionis numero posuerim illum Nominativum: 12, 10, 29 *quae (litera) etiam, cum vocalem proxima accipit, quassa quodammodo*, quum *proximam* dicere planius ac facilius fuisset.

Praeterea in praecipiendo solet Noster, quum enumerat, absolutis quibusdam Nominativis uti, id quod Spaldingius docet ad 2, 13, 1 *Nemo autem a me exigat id praeceptorum genus — ut quasi quasdam leges studiosis dicendi feram: utique prooemium —; proxima huic narratio; — propositio post hanc, vel excursio; tum certus ordo quaestionum ceteraque;* cum quo loco conferri idem

jubet 2, 2, 5 *Minime iracundus —: simplex in docendo; patiens laboris; assiduus potius quam immodicus.* His locis similis est 10, 1, 49. *Iam similitudines, amplificationes* etc. *ita multa*, *ut* etc., de quo loco mox in Genitivo uberius agendum erit.

## 2. DE GENITIVO.

Duos Genitivos alterum ex altero pendentes habes 6, 1, 9 *indignitate calumniae conspirationis;* duos ex eodem Nomine 6, 3, 108 *honorifici ponit exemplum Ciceronis pro Ligario;* deinde Genitivum apud Adjectivum quasi relativum: 8, 3, 51 *securus tam parvae observationis;* cum Praepositione: 12, 2, 17 *aurium* tenus (ad similitudinem illius: 2, 1, 6 *eousque scientiae progredi*), in quibus duobus ultimis exemplis morem argenteae aetatis et similitudinem poetici dicendi generis agnosces.

Genitivi partitivi insolentiora exempla sunt: 10, 1, 105 *cum praesertim non sit id propositi.* 8, 6, 39 *nihil enim usus admodum video.* 7, 1, 50 *jam multum acti est;* Genitivi qualitatis: 2, 1, 2 *declamare* etc. *officii sui ducunt.* 10, 6, 1 *cogitatio, quae est — usus frequentissimi;* ac paulo durius: 10, 1, 65 *antiqua comoedia cum sinceram illam sermonis Attici gratiam prope sola retinet, tum facundissimae libertatis, etsi est insectandis vitiis praecipua, plurimum tamen virium etiam in ceteris partibus habet.* Omnes quidem post Spaldingium

editores, auctore Wolffio, h. l. *libertatis est, et* receperunt, cujus emendationis necessitatem non intelligo: etenim, quamvis asper sit cursus constructionis hujus: *antiqua comoedia cum — retinet, tum, facundissimae libertatis — plurimum tamen virium etiam in ceteris partibus habet*, tamen Latinitati, praesertim argenteae, non adeo repugnat, ut emendationem quamlibet facilem postulet; et nescio quomodo illud *etsi* sequente *tamen* commendatur.

Majorem fortasse pugnam mihi concitabo, quum Genitivi qualitatis ratione defendere conabor vulgatam ante Zumptium scripturam: 10, 1, 49 *Iam similitudines — signa rerum et argumenta ceteraque, quae probandi ac refutandi sunt, ita multa*, quem locum Zumptius, reprehensa nimia in omnibus rebus Codicum reverentia et religione quadam, sic mutans: *ceteraque probandi ac refutandi sunt ita multa* adjicit „argumenta puta.“ At vero utrum minus ferri poterit, ex antecedentibus *argumenta* repetere, et discrimen statuere inter *argumenta illa per se* et *cetera argumenta probandi ac refutandi*, an Genitivum Gerundii ad tritissimum illum usum Genitivi Participii Futuri Passivi cum Substantivis conjuncti referres, cujus generis plurima exempla Ruddimanus (ed. Stallbaum.) II, p. 115 et 116 praebet? Sive enim *causa* sive *instrumenta* ad illum explanandum subaudies, effici mihi videtur talis Genitivus vi qualitatis significandae huic Casui insita, quae vis paulo audacius adhibita nostram quoque constructionem permittet, Herzogio recte

interpretante „*was sonst zur Beglaubigung und zum Widerlegen dient.*“ Locum plane comparem quidem afferre neque mihi neque cuiquam licuit eorum, qui permulti de hoc Genitivi genere disseruerunt, praeter unum certe consimilem, a Kiesslingio ad Tac. Ann. I, 4. laudatum, ex Terent. Ad. II, 4, 6. *Ne id assentandi magis, quam quo habeam gratum, facere existumes;* nam et hoc et nostro loco, sive amabis ellipses, *causa* intelliges, seu singulis locis Casus ex sua natura explicare, vim qualitatis significandae in Genitivo agnosces.

Aliud genus Genitivi, a cetero complexu verborum absoluti et ex intellecto quodam vocabulo, sive ἀπὸ κοινοῦ, pendentis invenitur 3, 10, 4. *Adjecerunt quidam numero mutuam accusationem —: aliis videlicet succedere hanc quoque comparativo generi existimantibus: cui similis erit petitionum invicem diversarum: quod accidit vel frequentissime.* „Genitivi ratio redditur, monet Spaldingius ad hunc locum, si intelligis *causa*, quod obversabatur animo, cum *mutuam accusationem* dixisset.“ — Eadem Genitivi ratio est in expositione statuum 3, 6, 88. *Sic nascuntur haec velut simulacra ex illis tribus — ut scripti et voluntatis —; et syllogismos* etc., quum ad Genitivum supplendum sit *status.* In altero, qui a Spaldingio ipso laudatur, loco ib. §. 46. totius periodi constructio Genitivos *legum contrariarum —; et scripti et sententiae vel voluntatis* ad antecedentia §. 45. *eosdem status* rejicit.

Hisce Genitivis adjiciam alios quosdam, quos Appositi vel Praedicati nominaverim, quum Appo-

sitio aut Praedicatum in Genitivo ponatur, ut 3, 5, 1 *quartam partem adjiciunt quidam imitationis*. 9, 1, 17 *duas partes esse ejus (orationis) διανοίας* et *λέξεως*. Priorem locum Cassiodorus, in Compendium Rhetoricorum p. 332, id quod me H. Meyerus docuit, ita transtulit, ut *imitationem*, sublata illa subtiliore constructione, scriberet. Similis est Genitivus 7, 2, 40. *Nec tantum causae voluntatis sunt quaerendae: sed interim et erroris, ut ebrietas, ignorantia*, ubi Turic. sec. m., Guelf, Goth. *errores* dant, siquidem hae scripturae sexcenties corrigentis manum manifesto prae se ferunt. Cf. Cic. Div. in Caec. 18. *ridiculum est putare, causam necessitudinis ad inferendum periculum justam videri oportere.* Phil I, 11. II, 31. Cf. Zumpt. Lat. Gramm. §. 425.

Agmen cogat Genitivus indeclinabilis vocabuli 1, 4, 17. *non E quoque I loco* fuit?

### 3. DE DATIVO.

In hoc Casu jam plus valet Graecae linguae usus, nec solum in Attractione illa 11, 1, 50. *cui esse diserto vacet*, aut in aliis, quae Latinis in usu esse solent, nec in multo insolentiore Dativi cum Substantivo conjunctione: *sibi ipsi responsio* 9, 3, 90; sed in frequenti ac proprie sic appellato Dativo Graeco, tam apud Participium Perfecti Passivi, quaeque ejus opera formantur tempora, ut 8, 6, 31. *ὀνοματοποιΐα Graecis inter maximas habita virtutes.* 1, 6, 22 *ita dicta ac scripta summis auctoribus.* 7, 2, 53 *cui id factum* dicitur. 10, 1, 96 *iambus quibusdam interpositus.* 9, 4, 1 *cui (M.*

*Tullio) nescio an ulla pars operis hujus sit magis elaborata:* quam apud alias Passivi formas, ut 1, 7, 12 *judici* (Sp. *a judice*) *aliam probationem desiderari* Z. 12, 1, 4 *neminem malum esse nisi stultum eundem non modo sapientibus dicitur, sed vulgo quoque semper est creditum.*

Graecarum vocum ipsarum Dativum Ablativi Latini vice fungi jam in Praepositionibus dictum quum sit, hic tantum memorabimus 4, 2, 128 *uti ἐπιδιηγήσει.* — Sed poeticas quoque Verborum breviores constructiones apud Nostrum nonnihil valere, videre licet ex 5, 10, 7 *enthymema syllogismo distare*, solo Guelferbytano *a syllogismo* dante, quanquam aliis omnibus locis Quintilianus *distare* cum *ab* jungit. Differo et Diversus v. in Lex.

## 4. DE ACCUSATIVO.

Laxiorem argenteae aetatis usum hujus Casus, etsi raro, tamen aliquo vestigio deprehendes 12, 10, 79 *si haec quoque jam lenius supina perseverantibus studiis evaseris.* Alter deinde fluctuans Accusativus, qui nihil habet, quo nitatur, forsitan Gernhardio duce sisti possit, si locus sic constituatur: 9, 3, 76. 77. *Cleosteleus πάρισον existimat, quod sit e membris non dissimilibus; secundum, ut clausula similiter cadat, — ὁμοιοτέλευτον, similem duarum sententiarum vel plurium finem,* ut *similem — finem* pendeat et ipsum ab *existimat.* — Attractio haec Accusativi 10, 1, 62 *Stesichorum, quam sit ingenio validus, materiae quoque ostendunt*, laudata et defensa a Frotschero,

quamvis soli Regio deberi videatur, Codicibus *Stesichorus* dantibus, tamen propter sequentes Accusativos *canentem* et *sustinentem* tolli non potest.

## 5. DE ABLATIVO.

Inter Ablativos loci enotandos existimavi: *mari ac terra* 7, 10, 13. *coelo terraque* 12, 10, 19; praetereaque animadvertendum, saepe solum Ablativum hac locali significatione, omisso *in*, tamen aegre interdum desiderato, poni, ut 12, 5, 6. *cum in basilica Julia diceret, primo tribunali.* 8, 2, 15 *quinto demum versu*, multisque aliis locis, quos vide in Lexico In. III, quamobrem 9, 3, 50 *utimur hac figura non singulis modo verbis* ex Codicum auctoritate contra editionum *in singulis* restituerim.

Causales Ablativi audaciores mihi videntur: Pr. 7 *alterum (librum) temerario editionis honore vulgaverant;* et 10, 5, 10 *illa multiplici personarum* etc. *diversitate — facile delitescit infirmitas;* quo loco fortasse etiam de locali Ablativo cogitari possit, quae ratio Spaldingii scriptura *in illa* firmatur; jam 5, 13, 3 *accusator criminum invidia — materiam dicendi trahit*, cui discrepantiae Gesnerus Praepositione *a*, Spaldingius *e*, mederi volebant; ad quem locum, non propter similitudinem Ablativi, sed propter ejusdem Verbi usum adjicio 9, 4, 20 *verba verbis trahunt* i. e. *verba ex verbis serunt.* Cf. utrobique Notas Spaldingii. Contra ea Praepositionem *ab* de inanimo invenies: 12, 10, 43 *quae sunt ab eadem nobis natura concessa;*

at similem olim locum: 8, 6, 75 *quod a natura est omnibus augendi res minuendique cupiditas insita* Zumptiana editio, *quia natura* ponendo, sustulit.

Deinde ad Ablativos *quosdam* Modi apud Verbum *dico* animos advertere velim, ut 2, 11, 3 *impetu dicere se gloriantur.* 10, 1, 99 *licet Varro — Aelii Stilonis sententia — dicat,* interpretibus modo *ex*, modo *de* conjicientibus; tum 11, 1, 49 *reum — frequenti translatione, fictis aut repetitis ex vetustate verbis, compositione, quae sit maxime a vulgari usu remota, decurrentibus periodis — dicentem,* ubi illud *compositione,* nude positum, solis circumstantibus verbis et sequenti relativa sententia, quae Adjectivi locum obtineat, defenditur. Nec omittere placuit duos Ablativos comparationis in constrictiore dicendi genere: 1, 2, 28 *majora intellectu,* et 3, 6, 70 *major praetoria cognitione summa est.* Denique indeclinabilis vocis Ablativum habes 1, 7, 10. *Num K quidem in nullis verbis utendum puto.*

## III. *DE TEMPORIBUS.*

### A) DE SINGULIS TEMPORIBUS.

#### 1. DE PRAESENTI.

Praesens pro Futuro positum est 6, 3, 78. *Si hoc ita est, is in exilium, si non ita est, redis.* cf. Suppl. et Not.; pro Perfecto, in citando 2, 5, 20 *ut praecipit Apollodorus.* cf. 2, 5, 20; quare non dubito 10, 7, 18 *sicut in cogitatione praecipimus* contra editionum scripturam *praecepimus*, a Zumptio re-

ceptam, tueri. Qualis sit hujus Temporis usus post Conjunctiones sub his ipsis quaere in Lexico.

## 2. DE IMPERFECTO.

Ratione sententiarum condicionalium Imperfectum Indicativi pro Plusquamperfecto Conjunctivi semel reperitur in sententia, cui tamen vis et natura condicionalis est: 5, 7, 6 *Totum igitur excutiamus locum, quando universam institutionem aggressi sumus. Sufficiebant alioqui libri duo a Domitio Afro in hanc rem compositi;* nam priorem sententiam convertere licet: *nisi universam institutionem aggressi essemus.* Duo alia Imperfecta ex habitu et indole universi complexus sententiarum explicanda sunt; nimirum 6, 1, 1 *Peroratio sequebatur* spectat ad interruptum morte filii opus; et 10, 1, 120 de Julio Secundo: *adjecisset enim atque adjiciebat ceteris virtutibus suis, quod desiderari potest,* significat *adjiciebat* i. q. *jam coeperat adjicere.* Cf. Zumpt. Lat. Gramm. §. 500.

## 3. DE PERFECTO.

Ex Graeca lingua translatus Perfecti Indicativi usus, qualis proprie est Aoristi, ad infinitum tempus significandum, quando de repetita actione aut de consuetudine aliqua agitur, non raro apud Nostrum deprehenditur, imprimis in Verbi *accipere* translata et ipsa significatione, ut 2, 4, 2 *quia narrationum tres accepimus species,* ad quem locum Spaldingius in Praef. I, p. LXXXII recte admonet, „receptam inter homines divisionem narrationum,

non eam, quam in prioribus scriptor ipse fecerit" significari; sed dicendo, aptius videri Praesens, neglexisse videtur vir acutissimus hunc frequentem Perfecti, praesertim hujus Verbi usum, cf. enim 5, 10, 103 *quia communia ex praeceptis accepimus, cetera invenienda sunt.* ib. §. 63 *Partes incertas esse —; formas certas, quas tris accepimus.* 12, 10, 67 *sicut quattuor ventos generaliter a totidem mundi cardinibus accepimus flare.* v. Accipio II, β, a. Verum nonnulla ex aliis quoque Verbis exempla suppetunt: 5, 7, 27 *probos quosdam non aspere incessere profuit.* 3, 7, 15 *Animi semper vera laus: sed una per hoc opus via ducitur. Namque alias aetatis gradus, gestarumque rerum ordinem sequi speciosius fuit* (v. Not.). 12, 9, 14 *quia varium fere agentium propositum fuit, et quorundam cura tarditatis, quorundam facilitas temeritatis crimine laboravit: quem credam fore in hoc oratoris modum, tradere non alienum videtur.* 7, 10, 9 *Quis non faber vasculum aliquod, quod nunquam viderat, fecit?* 1, 3, 16 *Adde, quod multa vapulantibus dictu deformia et mox verecundiae futura saepe dolore vel metu acciderunt,* ubi ante Zumptii editionem legebatur *accidunt* v. Suppl. Eodem pertinet scriptura loci alioqui multifariam vexati, a Zumptio ex Vossianis 1. 3. sic constituti: 10, 1, 63 *sed et lusit et in amores descendit,* Spaldingio contra Codices edente: *sed in lusus et amores descendit.* v. Suppl. et Buttm. in Addendis. Quid? si super haec etiam addiderim 8, 3, 30 *quod rei studiosus non rebus verba aptavit, sed res extrinsecus arcessit,* quum vulgo contra omnes

Codices *aptabit* et *arcesset* mutetur (cf. Walch ad Tac. Agric. p. 105). Quin etiam in Conjunctivi Perfecto videtur eadem illa vis infinita inesse 12, 1, 28. *Nam quomodo pugnam ineuntibus tot simul metus laboris* etc. ***exciderint***, *nisi in eorum locum pietas* etc. ***successerint?***

## 4. DE FUTURO.

Singularis quidam Futuri, apud scriptorem nostrum imprimis frequens, usus, quum in Grammaticis nostris immerito neglectus sit, pluribus de se disserere me jubet: accedit enim Futurum simplex pro natura sua proxime ad Praesens Conjunctivi, utroque, non quid sit, sed quid fieri possit, significante, nisi quod per Futurum loquentes singulas actiones, quae aliquando dabuntur, spectant, id quod imprimis in praecipiendo ac docendo locum habet; quum, qui Praesenti Conjunctivi utuntur, generaliter atque in universum loquendo, dubitationi etiam interdum locum relinquant. Quintilianus ergo, hac illorum Temporum affinitate atque ratione ductus, permultis locis Futurum I. adhibere non dubitavit, quibus locis ex vulgari ratione Grammaticae potius Conjunctivum Praesentis exspectaveris.

Primum igitur amat Futurum I. in adhortando aut praeceptis proponendis, ubi alias solitum est aut Conjunctivo Praesentis aut Conjugatione cum Participio Fut. Pass. uti, cujus generis largissimam copiam exemplorum Cicero de Or. I, 34. offert. Ergo priore illa ratione pro Conjunctivo Prae-

sentis haec: 2, 4, 20 *Inde paulatim ad majora tendere incipiet, laudare claros viros et vituperare improbos.* 10, 7, 1 *ex tempore dicendi facultas: quam qui non erit consecutus, mea quidem sententia civilibus officiis renuntiabit.* 12, 9, 6 *Finem tamen hunc praestabit orator, ut videatur optimam causam optime egisse.* 12, 10, 37 *Non tamen alto semper feremur; nam et litora interim sequenda sunt,* et aliis locis. (Cf. Cic. Acad. II, 30, 98 *Si recte conclusi, teneo: sin vitiose, minam Diogenes reddet.* De secunda Futuri persona pro Imperativo v. Zumptii Grammaticam Lat. §. 586.) Adde 4, 2, 117 *(verba) hic expressa — esse debebunt,* ubi suffecerat *debent;* altero vero huic simili loco 4, 3, 17. editio Zumptiana *potest* pro *poterit* restituit. Secunda ratione pro Participio Fut. Pass. haec: 4, 5, 108 *Argumentabimur, ut dixi, nunquam: argumentum ponemus aliquando. — Inseremus expositioni et brevem, cum res poscet, defensionem et rationem futurorum.* Continuatur deinde §. 109. oratio: *Neque enim narrandum est tanquam testi.* Porro 5, 13, 8 *Testes erunt? multa in eos dicere licet. Chirographum? de similitudine litterarum disseremus,* ubi multi Codices secundi ordinis, ex quo corrigentis manum agnosces, dant *disserendum est.* Ibid. 13. *Itaque propositio quoque secundum hanc utilitatem accommodabitur.*

Tum in sententiis obliquis, sive indirectas eas dicere mavis, Futurum in membris interpositis, quae ex Pronomine aut Adverbio relativo pendent, Conjunctivi loco positum est, sive Verbum prima-

rium sententiae illius obliquae Infinitivus, sive Conjunctivus est. Prioris generis exempla Futuri, Infinitivo subjecti, sunt: 2, 2, 9 *Ita fiet, ut ex judicio praeceptoris discipulus pendeat, atque id se dixisse recte, quod ab eo probabitur, credat.* 2, 21, 14 *mihi satis erit, ejus esse oratorem rei, de qua dicet, non imperitum.* 12, 11, 2 *ne, quae dicet, parum audiri sentiat.* 3, 7, 16 *dum sciamus gratiora esse audientibus, quae solus quis, aut primus etc. fecisse dicetur.* 8, 3, 42 *ne speremus, ornatam orationem fore, quae probabilis non erit.* 1, 11, 14 *ediscere etiam electa ex his (orationibus) cogat, et ea dicere stantem clare, et quemadmodum agere oportebit.* Posterioris generis, altero Conjunctivo alteri subjecto, exempla haec erunt: a) introducente Pronomine relativo: *nihilominus amicum gravem virum, aut fidelem libertum, lateri filii sui adjungere (licet), cujus assiduus comitatus etiam illos meliores faciat, qui timebuntur* (i. e. condiscipulos) 1, 8, 3. *esse flexum quendam, quo distinguantur (prosopopoeïae) ab iis, in quibus poeta persona sua utetur.* 4, 2, 89 *prima sit curarum, ut id, quod fingemus, fieri possit.* 5, 11, 6 *ut aut omnia ex eo (exemplo) sumamus, aut quae utilia erunt.* 10, 3, 28 *ut omnia, quae impedient, vincat intentio.* Etiam 4, 3, 10 *quo facilius aures judicum, quae post dicturi erimus, admittant.* His adjice, quamvis diversa exempla, tamen eidem dicendi legi obnoxia: 5, 11, 8 *Etiam in iis, quae futura dicemus, utilis similium admonitio est.* 7, 1, 39 *Ab eo enim, cujus personam tuebimur, incipiendum erit.* b) Introducente Ad-

verbio relativo: 2, 1, 12 *Arma sunt haec quodammodo praeparanda semper, ut iis, cum res poscet, utare* Z. cf. 5, 7, 32; 2, 13, 3 *si praecipias imperatori, quotiens aciem instruet, dirigat frontem* etc. 4, 5, 18 *Et illud utique faciendum est, ut, quotiens suspicabimur, judici aliam probationem desiderari, — promittamus, nos plene et statim de eo satis esse facturos.* Sic et Futurum exactum reperitur: 9, 4, 57 *ut, cum pro composito dixero numerum, — oratorium dicere intelligar.* Cf. Cic. Or. I, 31, 137 *Atque arbitror, quum audieris, non tam te haec admiraturum, quae dixero, quam existimaturum* etc. At vero, quae de Quintiliano disputavimus, aliis Ciceronis quoque exemplis firmari poterunt, ut De Fato 12, 28 *fortuitae sunt causae, quae efficiant, ut vere dicantur, quae ita dicentur, „Veniet in senatum Cato,“* eoque pluribus, quo magis hic scriptor emendationes quasdam exuerit, aut socordium librariorum, aut nimis acrium et subtilium editorum, qui, proposita semel lege de Consecutione Temporum et Modorum, unam normam dicendi ubique suspicantes, extirpando Futuro et Conjunctivo reponendo optime de clarissimo oratore meruisse sibi videbantur, id quod docent Görenz ad Cic. de Leg. I, 14, 41 *is vero, qui nihil alterius causa faciet, et metietur suis commodis omnia, videtis, credo, quid sit acturus*, ac plenius Ellendt ad Brut. 50, 187 *ut, qui audient, quid efficiatur: ego, etiam cur id efficiatur, intelligam*, etsi vir doctus plura miscet diversa, et, quem affert locum Nostri 3, 7, 15 *singulis assignare, quae secundum quamque earum (virtutum)*

*gesta erunt*, eo potius memorabilis videtur, quod Quintilianus neglexit praecedentem constructionem Perfecti ἀορίστως positi *namque alias speciosius fuit*, quae res movit Gesnerum, ut *fuerunt*, Spaldingium, ut *erant* mallet.

## B) DE CONSECUTIONE TEMPORUM.

### 1. FUTURORUM.

Consecutio Futurorum, sicut omnis consequentia Temporum Indicativi, in sententiis relativis, causalibus, condicionalibus (*v.* Nisi et Si in Lex.) cernitur. Referuntur vero invicem in talibus sententiis aut bina Futura simplicia, ut 6, 3, 35 *quae dicet vir bonus, omnia salva dignitate dicet.* 10, 1, 4 *minus peccabit, qui longis breves subjiciet, et adhuc, qui praeponet longae brevem.* 4, 3, 6 *quod tamen ita fieri oportebit, si res dubitationem non habebit.* cf. ib. 9. 4, 5, 14. 5, 6, 5: aut Futurum I. et Praesens Conjunctivi, ut 11, 3, 138. *cui lati clavi jus non erit, ita cingatur* etc. 1, 1, 11. *si tamen non continget, quales maxime velim nutrices* etc. *habere; at unus certe sit assiduus dicendi non imperitus.* 1, 11, 14 *cum legere orationes oportebit, cum virtutes earum jam sentiet (puer), tum mihi diligens aliquis ac peritus assistat.* 1, 12, 6 *cum Latinis literis studebimus, non respiciamus ad Graecas?:* aut Futurum simplex et exactum, ut 2, 7, 3 *sine molestia, quae ipsi composuerint, jam familiarius animo suo affigent*, et multa similia, ex quibus praecipue intuenda haec

duo videbantur exempla: 8, 3, 55 *vitium erit (πλεονασμός), quotiens otiosum fuerit et supererit, non cum adjicietur*, quae in Praesens conversa haec erunt: *vitium est, quotiens odiosum fuit et superest, non cum adjicitur;* deinde: 7, 10, 6 *Nisi forte satis erit dividendi peritus, qui controversiam in haec diduxerit — deinde, cum fuerit de prima quaestione dicendum, passim et ut quidque in mentem veniet, miscuerit: non primum in ea scierit esse tractandum* etc., expectabas certe etiam *venerit:* aut bina Futura exacta: 5, 9, 9 *At quia sanguis vel ex hostia respersisse vestem potest, vel e naribus profluxisse: non utique, qui vestem cruentam habuerit, homicidium fecerit.* 2, 6, 6 *Quodsi satis prudenter dicenda viderint (discipuli), jam prope consummata fuerit praecipientis opera: at si quid erraverint adhuc, erunt ad ducem reducendi.* Denique Futurum exactum et Praesens Indicativi: 7, 2, 15 *Si tamen plures in persona probationes habuerit (accusator), convertit hunc ordinem.* ib. 16 *Si in hac parte vicerit, reliqua non necesse habet dicere.* 9, 2, 1 *cui latius complecti placuerit, habet, quod dicat.*

## 2. CONJUNCTIVI.

Enotanda erunt secundum viam a nobis institutam ea, quae a vulgari Grammatica discedunt, exempla; ubi ergo Praesens vel Perfectum Conjunctivi ponitur, Praeterito Tempore antecedente, aut Imperfectum, Praesente, qualia sunt: a) Praesentis Conjunctivi: 3, 11, 28 *quae partes sint*

*isse, quod sciret*, ubi ratio rerum ipsa et nostra dicendi consuetudo desiderare videretur Praesentia, nisi ab elegantissimo quoque scriptore de vero hoc et genuino Latini sermonis usu satis doceremur.

## *IV. De Modis.*

### 1. DE INDICATIVO.

Subjicitur Indicativus aliquotiens aut Conjunctivo aut Accusativo cum Infinitivo per Pronomina vel Adverbia relativa, ubi vulgaris ratio grammatica Conjunctivum poscere videatur, cujus generis, praeterquam quod ad ea, quae supra de peculiari Futuri usu disserui, rejicio, adjungam haec exempla: 1, 5, 24 *ut inter duo, quae idem significant, ac tantundem valent, quod melius sonet, malis.* 10, 2, 28 *ut suppleat, quae deerant, circumcidat, si quid redundabit*, utrobique Relativo cum sequentibus circuitionem quandam Participii aut Substantivi faciente, ut similiter 5, 10, 36. 7, 1, 20. 8, 3, 39. 10, 1, 58. Itaque tolerandus erit 10, 2, 28. Indicativus, nec ratio loci poscere mihi quidem videtur Francii conjecturam, alioqui Quintiliani sermoni convenientem, *deerunt*, „quum supplenda sint, quae antea non fuerunt, circumcidenda, quae deinde redundabunt." Porro paulo insolentiora haec: 12, 1, 29 *ut non titubet atque haereat, quotiens ab animo verba dissentiunt.* 6, 4, 19 *ut remedia proinde perseverent adhibere vel desinant, ut illa recipi vel respui vident.* 11, 2, 43 *mirum dictu*

*est, quantum nox interposita afferat firmitatis, sive requiescit labor ille, sive concoquitur seu maturatur recordatio.* Deinde in Accusativo cum Infinitivo: 12, 11, 25 *nec, quidquid non est factum, ne fieri quidem posse*, loco olim corrupto, sed a Zumptio ex Ambrosiano I. restituto. 9, 4, 38 *neque Lucilium putant uti eadem ultima, cum dicit.* Nec opus fortasse erit Gesneri conjectura, quam Zumptius recepit, *speraverint* 7, 2, 30, quum olim legeretur: *hanc fiduciam fuisse accusatoribus falsa objiciendi, quod laesum et vulneratum reum sperare hac invidia opprimi posse* (v. supra Cap. I, II, 1.). Qualis sit usus Indicativi post Conjunctiones et Pronomia relativa, vide in Lexico.

## 2. DE CONJUNCTIVO.

Praesenti Conjunctivi cum modestia quadam et urbane utitur interdum Quintilianus in proponendis suis opinionibus aut praeceptis, ut 3, 5, 18 *causam nunc intelligamus ὑπόθεσιν, negotium περίστασιν.* 6, 2, 5 *probationes enim efficiant sane, ut causam nostram meliorem esse judices putent.* 8, Pr. 19 *at eadem si quis volsa atque fucata muliebriter comat, foedissima sint ipso formae labore* (v. Suppl.) 2, 17, 28 *qui frequenter in hoc ipsum fallendi sint, ne errent.* Hunc scriptoris nostri morem observanti visa est mihi Codicum lectio tutanda: 4, 5, 13 *Quod sane in parte verum est, et illo sequenti, si modo indubitabile est, sit solo utendum*, quamvis ante *illo* Spaldingius *cum* receperit, et Zumptius *ut* requirat.

Imperfectum Conjunctivi paucis locis eandem illam modestiae legem non modo sequi sed adeo

amplificare existimo', ut suam opinionem aliorum auctoritati plane subjicere videatur Quintilianus, quum dicat: 5, 10, 90 *ac mihi quidem sufficeret hoc genus, sed in species secatur*, atque 9, 2, 83 *quod ego maxime sequerer*, quo loco Spaldingius in Nota critica fatetur, se non videre, quem locum habeat Imperfectum. Non tamen servandum censeo hoc idem Tempus 7, 1, 50 *Jam multum acti est: posset aliquis non affuisse et heres esse*, nisi vero et Grammaticae et sensui vim inferre volemus; sed plane sufficit Obrechti *possit* „es wäre möglich, dass jemand könnte," quod Ambrosianum I. quoque, qui tacetur, dare, ex silentio Collationum argumentor.

Perfectum Conjunctivi proprium quendam locum habet in praeceptis proferendis, ut 1, 1, 7 *de pueris — idem, quod de nutricibus dictum sit.* 6, 3, 26 *Idem autem de vultu gestuque ridiculo dictum sit.* cf. 7, 1, 9; deinde 1, 1, 19 *Idem etiam de sequentibus annis praeceptum sit.* 9, 2, 95 *ut protinus etiam praeceptum sit, ejusmodi figuris utendum temere non esse* (v. Not.). 9, 3, 56 *Sit tamen tradita et Latina (gradatio)* v. Not.

### 3. DE INFINITIVO.

Laxiora fieri vincula sermonis Latini Graeca invalescente licentia hic imprimis Modus docet, liberius enim etiam apud Fabium construitur cum Verbis et Nominibus, ubi grave et castum superiorum scriptorum genus dicendi legitimas structuras, sua quamque ratione, adhibuisset. Permittit enim sibi noster non solum haec: Pr. 3 *demittere me*

*ad minora illa non* *recusabo.* 4, 5, 3 *qui partitionem* *extendere vetant.* cf. 10, 5, 5; 3, 8, 58 *breviores commentarios* *facere elaborarunt.* 2, 5, 23 *suaserim et antiquos* *legere et novos.* 10, 5, 60 *sed esto neque melius, quod invenimus, esse, neque par.* 10, 7, 22 *si consequi utrumque non dabitur.* cf. 11, 3, 125. 127 ceteraque, quae in Lexico sub Delecto, Dissuadeo, Scio, Vaco etc. quaerenda sunt; sed etiam post Substantiva vice Genitivi Gerundii aut *ut* cum Conjunctivo, sicut: 5, 7, 32 *illae vero pessimae artes, testem subornatum in subsellia adversarii mittere.* 1, 6, 44 *velli et comam in gradus frangere et in balneis perpotare — non erit consuetudo.* 1, 2, 31 *est quaedam tacita dedignatio, vim dicendi — ad unum auditorem demittere.* 11, 2, 18 *primus hic labor est, non haerere in occursu.* 12, 10, 40 *quibus solum natura sit officium attributum, servire sensibus.* 8, 6, 23 *cujus vis est, pro eo, quod dicitur, causam, propter quam dicitur, ponere.*

Altera Graeci sermonis similitudo est frequens Attractionis apud Infinitivum sive Nominativi cum Infinitivo usus. a) apud Activa: 10, 1, 97 *qui esse docti affectant.* v. Affecto. 4, 3, 8 *judex quam primum certus esse sententiae cupit.* 10, 1, 72 *meruit credi secundus* (cf. Ovid. Met. 13, 315 *esse reus merui*). 11, 3, 42 *summa (vox) rumpi periclitatur.* 3, 6, 64 *non sustineo esse conscius mihi dissimulati — judicii mei.* v. Sustineo. 10, 7, 21 *qui stultis videri eruditi volunt.* b) apud Passiva: 9, 2, 92 *Themistocles suasisse existimatur Atheniensibus.* 8, 2, 20 *qui suos artus*

*morsu lacerasset, fingitur in scholis supra se cubasse.* 11, 1, 66 *ut inviti judicemur dixisse.* 1, 10, 33 *tibicen ponitur — accusari,* quod exemplum immerito Spaldingius soloecismum putavit, nam cf. etiam: Cic. Mil. 18 *primum liberatur Milo, non eo consilio profectus esse, ut* etc. id. Tusc. I, 48, 114 *qui — hoc ei muneris pro sua missione dedisse scribitur.* Curt. VI, 11, 35 *qui proximi sceleris particeps esse arguebatur.* Nec minus huc pertinere mihi videntur Participia, omisso *esse*, ut: 3, 6, 12 *jure interfectus ostenditur.* 2, 4, 35 *P. Clodius, qui non rite creatus tribunus arguebatur.* Cf. Zumpt. Gramm. Lat. §. 607.

Tertium Graecismi genus est omissum Subjectum Accusativi cum Infinitivo, quum aut idem est Subjectum, quod in Verbo dicendi sive sentiendi, ut Pronomen personale suppleatur, quale 7, 1, 60 *tentabit dicere, ne impetrare quidem aliter potuisse suorum restitutionem* (v. Not.). 7, 3, 1 *qui non potest dicere, nihil fecisse, proximum habet, ut dicat, non id fecisse, quod objiciatur.* 7, 4, 32 *reus fecisse negat.* 5, 7, 15 *fingamus in praesentia scire.* 9, 4, 101 *duo spondei non fere jungi patiuntur.* Cf. Cic. Mil. 24 *servos Milonis — sibi confessos esse, de interficiendo Cn. Pompejo conjurasse.* id. Verr. IV, 12 *respondit, id quod necesse erat, scilicet dicto audientem fuisse. ibid.* Act. I, 8 *Hic alios negasse, audere, alios respondisse, non putare, id perfici posse.* (v. Garat. ad h. l. et ad Phil. II, 24. Müller ad Cic. de Or. I, 22, 101.); — aut quum variatur Subjectum, ita ut Pronomen demonstrativum supplendum sit, ut 6, 3, 87

*interrogatus, quid sentiret de eo, qui in adulterio deprehensus esset, Tardum fuisse, respondit*, (Cf. Cic. Verr. IV, 21 *ut intelligatis, in homine intelligentiam esse, non avaritiam; artificii cupidum, non argenti fuisse).* 12, 1, 20 *Quanquam enim stetisse ipsum in fastigio eloquentiae fateor, ac vix, quid adjici potuerit, invenio, fortasse inventurus, quod adhuc abscisurum putem fuisse.* At vero insolentius etiam his, quum illic *tardum*, hic *abscisurum* omissum Subjectum indicet, est 6, 1, 35 *Fuit quondam inter haec omnia potentissimum, quo L. Murenam Cicero accusantibus clarissimis viris eripuisse praecipue videtur, persuasitque, nihil esse ad praesentem rerum statum utilius, quam pridie Calendas Januarias ingredi* (sc. *illum*) *consulatum.* Hujus insolentioris generis nonnulla exempla ex Curtio, cujus sermonem potissimum cum Quintiliano contulerim, quum et ipse argenteae aetatis scriptor studio quodam rhetorico suam orationem ad similitudinem optimorum aureae aetatis scriptorum finxisse mihi videatur, hoc loco laudare in promtu est: VI, 7, 26 *Atque illo (Cebalino) fatente, jam tertium (diem) esse, existimans (rex), haud incorrupta fide tanto post deferre, quae audierat, vinciri eum jusserat.* VIII, 11, 2 *Hanc (petram) ab Hercule frustra obsessam esse, terraeque motu coactum absistere, fama vulgaverat.* IX, 5, 20 *Toto die ac nocte — exercitus regiam obsedit — Nec prius recesserunt, quam compertum est, somno paulisper acquiescere* (sc. *regem*). X, 1, 68 *et quo modestius, quod expectabat, appeteret (Perdiccas), pervicacius oblaturos esse* (sc. *milites*) *credebat.*

Alia quaedam proprietas dicendi ab legitima ratione diversa est Accusativus cum Infinitivo, ubi pro natura Verborum Nominativum per attractionem positum apud Infinitivum desiderabis, ut 11, 1, 64 *credetur abesse ab eo culpam.* 5, 7, 33 *inde scientiam in testibus et religionem, ingenia esse in argumentis dicitur.* 6, 1, 31 *sciebatur interfectum eum* (v. Not.). 11, 2, 50 *cui duas et viginti linguas — traditur notas fuisse.* v. Trado in Lexico. Porro: 5, 10, 5 *aliis videtur, non destinatam vel inchoatam sed perfectam probationem hoc nomen accipere* (v. Not.); cum quo loco conferendus est 4, 2, 67 *Respondit, quae ei visum est* (sc. *responderi*), denique 10, 2, 8 *qui se pulchre expressisse genus illud — sibi viderentur.*

Agmen cogant Infinitivi Perfecti exempla, quae illa a Zumptio in Grammatica Lat. Cap. 80, 1 Not. 3 (§. 590) disputata expleant: 2, 1, 2 *non satis credunt excepisse, quae relicta erant* (cf. tamen Inf. Praes. Verbi deponentis 12, 2, 31). 8, 6, 30 *Romanae eloquentiae principem pro Cicerone posuisse, non dubitent.*

Infinitivus historicus, cujus copia in opere Quintiliani nulla est, tamen uno fortasse loco, ab interpretibus varie tentato, reperitur: 7, 1, 41. Abjecta enim Spaldingiana lectione, partim ex editionibus et conjecturis hausta: *Alii nihil vitare, ea, quae in oculos incurrunt, exquirendo, putant,* Zumptius, restituta Ambrosiani I. scriptura: *Alii nihil vitare, quae in oculos incurrunt exquirendum putant,* infra textum *editionis suae adjecit:*

„Nos *vitare* accipimus pro *vitandum sibi esse*,“ id quod dubito, num doctissimus vir ullo exemplo probaturus sit. Nihil igitur relinqui mihi videtur, nisi emendationis ancipitem medicinam adhibere volemus, quam ut *vitare* sit Infinitivus historicus, sine Conjunctione copulativa cum sequentibus nectendus; quamvis fateor, displicere mihi illum Infinitivum singillatim positum, cujus tamen exempla quum pleraque apud Livium, Sallustium, Tacitum, tum apud alios scriptores deprehenduntur, ut Cic. Verr. Act. II, Lib. I, 26 *ipse Rubrius in turba sauciatur; iste, qui sua cupiditate tantos tumultus concitatos videret, cupere aliqua evolare, si posset.* Curt. VIII, 3, 2 *Spitamenes (uxorem) — in omne discrimen comitem trahebat. Illa malis fatigata identidem muliebres adhibere blanditias, ut* etc.

### 4. DE GERUNDIO ET PARTICIPIO.

a) Gerundium in obliquis Casibus cum Accusativo conjungere, ut 3, 8, 39 *objiciendo aliquos metus.* 4, 5, 17 *ut omnia credat audendum*, praesertim si Objectum est Adjectivum aut Pronomen aut sententia relativa, ut 7, 1, 41 *quae in oculos incurrunt, exquirendum putant*, usitatum est, nec raro necessitate quadam soni exigitur, quale 4, Pr. 3 *quis aut mores excolendi sit modus aut studia.* Sed Nominativus quidam ipse cum Objecto perrarus est, non tamen, quia certa Codicum auctoritate nititur, emendationibus extirpandus erit: 11, 3, 175 *An non haec, misellus et pauperculus, summissa atque contracta; fortis et vehemens et latro, erecta et concitata voce dicendum est?* (v.

Buttm. in Addendis). Neque enim haec constructio ipsa omnino negari possit, quamvis non omnes ejus laudati loci satis firmis praesidiis muniti sint (cf. Ramshorn Lat. Gramm. ed II. p. 650), et hoc loco sensus ipse *haec* postulare necessario videtur.

Contra ea Participium Futuri Passivi cum Pronomine legitur 3, 2, 2 *defendendi sui* gratia; idem cum Praepositione *ab:* 1, 1, 16 *ab illis jam formandam quam optimis institutis mentem infantium*, ne invicem se turbarent *illis* et *optimis institutis.*

b) Participii Futuri Activi usum propter nimium brevitatis studium tametsi Quintilianus in Sallustio carpit dicendo: 9, 3, 12 *eousque processum est, ut visuros ad videndum missos idem auctor diceret*, tamen ipse cum modestia quadam dicendi idem pro Participio Futuri Passivi adhibet: 1, 10, 15 *Ejus sectae principes in hac fuere sententia, ut existimarent, sapientium aliquos nonnullam operam his studiis accommodaturos.* 5, 7, 17 *in eo (teste), qui verum invitus dicturus est, prima felicitas interrogantis est, extorquere, quod is noluerit;* uti fere apud Curtium VII, 10, 10 *Inde Bessum Ecbatana duci jussit, interfecto Dareo poenas capite persoluturum.* cf. id. VI, 10, 10. Ceterum fluctuat hujus Participii usus apud argenteae aetatis scriptores adeo, ut idem potestatem significet, sicut: 5, Pr. 5 *sic optime divisuri videbimur:* atque cum Verbo substantivo: 4, 5, 17 *Potest enim videri, qui tuto etiam confessurus fuit, mentiendi causam in negando non habere.* 4, 2, 112 *cum praesertim etiam in probationibus faciliorem*

*sim animum ejus habiturus.* Z. In interrogatione figurata reperitur vi condicionali: 1, 12, 18 *facile persuadebit sibi, ut tempora — geometriae potius ac musicae impendat, quanto plus delectationis habiturus, quam ex illis ineruditis voluptatibus* pro *quum tamen multo plus habiturus esset.* Ceterum admodum juvat interdum hoc Participium brevitatem dicendi, ut 7, 4, 18 *spes in futurum innocenter victuri et in aliquo usu futuri* pro *fore ut innocenter vivat et in aliquo usu sit.*

c) Ablativi absoluti ex solis Nominibus formati sunt: 9, 2, 24 *reo Scauro.* cf. 10, 1, 22; 6, Pr. 6 *liberis superstitibus* (Sp. adj. *oblectabar*) *et — me salvo maximos cruciatus praecipiti via effugit;* ex Participio Fut. Act. 12, 10, 73 *genus dicendi, quod casuris, si leviter excutiantur, flosculis nitet;* ex Comparativo Participii. 11, 3, 95 *tanto contractioribus ultimis digitis, quanto priores descenderunt;* ex duobus Participiis: 3, 8, 21 *etiam detractis sequentibus*, cujus generis alterum exemplum 8, 2, 19 *emutatis in perversum dictis de figuris* in Zumptii editione sublatum est.

Mixti et connexi cum ceteris orationis partibus, non igitur vere absoluti Ablativi, sunt in his: 1, 1, 1 *Igitur nato filio pater spem de illo primum quam optimam capiat.* (11, 1, 82 tollit editio Zumptiana). Deinde in Accusativo cum Infinitivo 11, 1, 28 *fuisset tumidius, si accipiendum criminis loco negasset Cicero, Equitis Romani esse filium se defendente,* qui locus, ipse plane legitimus, transitum faciat ad multo durius illud: 8, 2, 2 *ut ille, qui in actione Ibericas herbas, se solo nequidquam intelligente,*

*dicebat*, cum quo loco aliquatenus congruit Cic. Phil. 1, 7 *An in commentariolis et chirographis et libellis, se uno auctore* (i. e. Antonio) *prolatis, — acta Caesaris firma erunt?* Ceterum cf. de his Ablativis absolutis Sanctii Minervam II, Cap. VII, et Ramshorn Gr. Lat. §. 171, III, 3.

---

## Cap. III.
## PARS RHETORICA.

### I. *DE SENTENTIIS RELATIVIS.*

Observatur in Relativis plerumque haec lex, ut perspicuitatis causa quam proxime subjiciantur iis, ad quae referuntur, Nominibus, quare paululum offendat talis constructio: 6, 2, 3 *verecundiam, vitium quidem et amabile, sed quae virtutes facillime generet;* sed etiam magis: 6, 1, 14 *Concitare quoque invidiam, odium, iram liberius in peroratione contingit, quorum invidiam gratia, odium turpitudo, iram offensio judici facit, quae* (i. e. ira) *non ex facto modo dictove aliquo — moveri solet*, quae relationis difficultas effecerat, ut ante Zumptium vulgo in editionibus sensus, legendo *qui non* etc., potius turbaretur quam explanaretur (v. Spald. Not. crit.).

Imprimis aptum est hoc Pronomen ad orationem breviter comprehendendam Attractionibus, apud Latinos scriptores eo frequentioribus, quo magis praevalere coeperat Graecus usus, quales sunt apud Quintilianum: 3, 8, 59 *propter quas dixi supra*

*causas*, ac durius etiam: 4, 2, 92 *respondere, ad quae interrogatur.*

Post Verba sentiendi et declarandi relativae sententiae tum tantum locum habent, quum ipsae non ex animo dicentis aut cogitantis pendent, sed rem effectam et extra animum positam continent, ut 8, 6, 67 *Longis hyperbatis et confusis quae vitia accidunt, suo loco diximus.* 6, 3, 7 *neque ab ullo satis explicari puto, unde risus — lacessitur.* 5, 10, 23 *Personis autem non quidquid accidit, exequendum mihi est, — sed unde argumenta sumi possunt.* 12, 1, 20 *ac vix, quid adjici potuerit, invenio, fortasse inventurus, quod adhuc abscisurum putem fuisse.* Cf. de hac re copiosius disputantes Zumptium ad Cic. Verr. II, 53, 131. Johannem a Gruber ad Tac. Germ. 45 p. 116. — Non tamen probabitur his exemplis ille locus: 7, 1, 8 *Sic explorandum est, ubi controversia incipiat: et considerari debet, quae primam quaestionem facit;* cui loco emendando editores multum operae dederunt, neque vero adhuc restituere eum potuerunt, quae enim nunc leguntur, satis intelligi nequeunt.

## II. *DE SENTENTIIS BREVITER COMPREHENSIS.*

a) Breviter comprehendere longiores sententias evitareque verborum ambages est inter praecipuas argenteae aetatis virtutes, cujusmodi haud pauca exempla noster quoque liber continet, quorum lenissimum est 11, 3, 156 *ut et amictus sit decentior, et protinus aliquid spatii ad cogitandum*, ubi *sit* primum Copulam deinde Praedicatum, i. q. *extet*, effi-

cit. Pars horum locorum figurae, quam Zeugma vocant, annumerari potest, ut: 12, 11, 4 *monumenta rerum posteris et jura quaerentibus reddet*, ex quo Verbo ad *monumenta* supplebis *tradet*. 3, 1, 12 *Cicero in Bruto negat ante Periclea scriptum quidquam, quod ornatum oratorium habeat; ejus aliqua ferri*, intellige *ait*. Item in sententiis relativis, Pronomine relativo semel posito sed ad diversa Verba pertinente: 6, 3, 109 *quod ἀποφθεγματικὸν vocat et est*. cf. 8, 6, 21; ac durius etiam 10, 3, 11 *Sunt autem, quibus nihil sit satis, omnia mutare* etc. *velint*. Densatur et comprimitur maxime constructio omissis, quae ex ceteris facile patent, veluti Pronomen demonstrativum: 1, 7, 10 *K in nullis verbis utendum puto, nisi quae significat, etiam ut sola ponatur* pro *nisi in iis, quae significat;* item 11, 3, 68 *suis demum oculis credidit, quod efficeret* pro *in eo quod*. Deinde 2, 17, 3 *quis est — ut fabricandi quidem et texendi et e luto vasa ducendi artem putet*, quum proprie *artem* bis ponendum esset. Ante omnia comparationes Latini quam brevissime comprehendere solent, ut 10, 5, 2 *ut (Messala) et cum illa Hyperidis pro Phryne difficillima Romanis subtilitate contenderet* pro *cum Hyperide illa in oratione pro Phryne subtilitate Romanis difficillima contenderet*. Porro 11, 3, 53 *respiratio sub aqua diu pressi (spiritus) similis*. 5, 10, 114 *quo distet haec causa a ceteris, quae in potestatem victoris venirent* pro *a causa* sive *causis ceterorum, quae* etc. His adde: 10, 1, 123 *Idem igitur M. Tullius, qui ubique, etiam in hoc opere Platonis aemulus extitit*, ad *qui ubique* enim supplebis *excellit*

sive *principem locum tenet;* atque 4, 2, 116 *Ego vero — narrationem, ut si ullam partem orationis, omni qua potest gratia et venere exornandam puto*, quem locum *Meyerus* sic interpretatur: „narrationem ut ceteras partes orationis, si qua exornanda est, omni gratia exornandam puto." cf. 5, 10, 55 Similiter fere contrahitur oratio: 1, 4, 11 *Quaeret hoc etiam, quomodo duabus demum vocalibus in se ipsam coëundi natura sit, cum consonantium nulla nisi alteram frangat*, h. e. „cum consonantes duae non coëant, nisi ut altera alteram frangat." v. Not. crit. Denique 1, 7, 25 *Quid dicam vortices et vorsus ceteraque ad eundem modum, quae primus Scipio Africanus in E literam secundam vertisse dicitur* pro illis: *quorum secundam literam primus in E vertisse dicitur.*

Aptiorem quam hunc locum non invenerim, ubi de duobus locis disseram, quorum alter solutius constructus est: 8, 3, 46 *quas persequi longum est, in eo vitio, quod vitandum dicimus, commorantes:* efficitur hic Nominativus *commorantes* sine dubio ex antecedente *dicimus*, quanquam *longum est* desiderat *commorantibus*. Alter, nisi forte emendandus sit, Nominativum multo verborum ambitu explanandum continet, nam 11, 1, 53 *Age, si de morte filii sui* etc. *dicendum patri fuerit, aut in narrando gratiam illam expositionis, quae continget ex sermone puro atque dilucido quaeret, breviter ordinem eri protulisse contentus; aut* etc.? aliter explicari non potest, quam ut *contentus* positum existimes pro *dum contentus esse debebat*, id quod probationem quidem adhuc desiderat; nec sufficiet, si laudavero

9, 3, 19 *Plus enim quam satis est*, quo loco, monente Zumptio, simplex verbum *est* sensum fere habet eum, quasi dixerit auctor *esse debet.*

b) Species quaedam hujus breviter comprehensae constructionis est, quae Synesis vocatur, ubi ex ceteris mente repetitur aliquod simile vocabulum vel idem significans sed Genere aut Numero diversum, ut 9, 2, 79 *non solum, si persona obstaret rectae orationi, quo in genere saepius figuris opus est, decurrebant ad schemata, sed faciebant illis locum etiam, ubi inutiles ac nefariae essent* (intellige *figurae).* v. Not. et Gesnerum. 9, 3, 2. 3 *Esset enim orationis schema vitium, si non peteretur, sed accideret. — Ideoque cum sit a simplici rectoque genere loquendi deflexa* (sc. *figura*), *virtus est. — Una tamen in re maxime utilis. —* §. 4. *Qua si quis — utetur* etc. Porro 10, 1, 28 *genus ostentationi comparatum* etc. dicitur poësis, ac deinde continuatur §. 29. *quod alligata* (sc. *poesis) ad certam pedum necessitatem non semper uti propriis possit, sed depulsa recta via* etc. v. Not. Pariter intelligitur *poësis:* 10, 1, 65 *nescio an ulla, post Homerum tamen, — similior sit oratoribus*, quamvis modo auctor de antiqua comoedia disputavit. Jam 8, 6, 37 *μετάληψις, id est transumptio, quae ex alio tropo in alium velut viam praestat: et rarissimus, et maxime improprius, Graecis tamen frequentior* (sc. *tropus)*, quomodo scripturam hujus locis Zumptius ex optimis Codicibus restituit. Incertum quo referatur *eorum*, ac fere i. q. *ejusmodi* est 9, 3, 69. *quod etiam in jocis frigidum, equidem tradi inter praecepta miror: eorumque exempla vitandi potius*

*gratia — pono.* v. Not. Denique Numerus mutatur: 5, 10, 51 *Facultati autem licet instrumentum conjungere; sunt enim* (sc. *instrumenta*) *in parte facultatis et copiae.* 1, 2, 28 *vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuunt, sensim autem influentibus vel etiam instillatis* (sc. *humoribus*) *complentur.* Praeter haec, qui huc pertinere poterat locus 1, 10, 6 *Nisi forte antidotos — ex multis atque interim contrariis quoque inter se effectibus componi videmus, quorum ex diversis fit una illa mixtura, quae nulli earum similis est, quibus constat* leni a Zumptio proposita emendatione *eorum* sanandus videtur. v. Not. et Suppl.

c) Tertia hujus generis species est Ellipsis, ubi una aliqua vox omissa facile intelligitur, ut *res* 6, 1, 4 *illa vero jucundissima, si contingat aliquod ex adversario ducere argumentum.* Cf. Zumptium ad Cic. Verr. IV, 23, 51 *Illa vero optima, quod, cum Haluntium venisset — ipse in oppidum noluit accedere.* Aut *me:* 12, Pr. 1 *pudor omittendi, quae promiseram, tenuit.* Hoc imprimis accidit Verbis quibusdam frequenter in dicendo adhibitis, et maxime quidem Praesenti Verbi *Esse* (v. Lex.), sed raro etiam aliis ejusdem Temporibus, ut 12, 11, 27 *neque post Lucretium ac Macrum Virgilius, nec post Crassum et Hortensium Cicero, sed ne illi quidem* (sc. *fuissent*), *qui post eos fuerunt.* Proximum huic est, quum omittitur *fit:* 9, 3, 19 *Nam de altera figura, quae detractione* (sc. *fit*), *pluribus adjiciendum est.* 7, 3, 27 *addictus, recepta libertate, ingenuus* (sc. *fit*), *servus invito domino non consequetur;* editiones post Aldinam ac fortasse Ambrosianus I, qui

tacetur, adjiciunt *libertatem*, ceteroquin de fide verbi, teste Zumptio, parum constat. Verba dicendi omittuntur: 6, 3, 90 *Tertium illud Cicero adversus Curium* (sc. *dixit*). 2, 21, 15 *de quibus (causis) ergo dicet? de quibus didicit* (sc. *dicere*). Deinde Codicum scripturam levi Ellipsi tueberis: 11, 1, 73 *Dixit Cicero pro Gabinio et P. Vatinio, inimicissimis antea sibi hominibus, et in quos orationes etiam scripserat, verum et justa sic faciendo: non se de ingenii fama sed de fide esse sollicitum;* intellige enim post *faciendo:* „*cum fateretur* aut *diceret*," nec desiderabis conjecturas *verum causa justa fit fatendo* aut *verum excusat se fatendo.* Similis quaedam ellipsis erit 12, 2, 28. *Haec sunt, quibus mens pariter atque oratio insurgant: quae vere bona, quid mitiget metus, coerceat cupiditates, eximat nos opinionibus vulgi, animumque coelestem*, cui loco satisfactum mihi videtur, si post *insurgant* intelligimus *docendo* (v. Not.). Desideratur *egit* 11, 3, 178. *illud minus mirum, quod alter (actor comoediarum) deos, et juvenes et bonos patres* etc. *optime, alter acres senes, callidos servos, parasitos, lenones et omnia agitatiora melius.* Cumulum quendam Ellipsium habet 10, 1, 37. 38 *Credo exacturos plerosque, cum tantum esse utilitatis in legendo judicemus, ut id quoque adjungamus operi, qui sint* (sc. *legendi*), *quae in quoque auctore praecipua virtus* (sc. *sit*). *Sed persequi singulos infiniti fuerit operis. Quippe cum in Bruto M. Tullius tot milibus versuum de Romanis tantum oratoribus loquatur, — quis erit modus, si et illos, et qui postea fuerunt, et Graecos omnes, et philosophos?* sc. *persequi velim*, quae verba edi-

tiones inde a Basileensi adjiciunt. Praeter haec quaere alias Ellipses et Aposiopeses in Lexico sub Aliquis. Quidam. Sed I extr. et II. Si VI, *α*, a. Sum, Unde.

## III. *DE FIGURA, QUAM DICUNT* ἓν διὰ δυοῖν.

Admodum pauca vestigia hujus figurae alioqui frequentis apud Romanos scriptores deprehendes apud Quintilianum, non enim alia nec illa quidem indubitata hujus generis exempla reperire mihi contigit, quam: 1, 10, 7 *muta animalia mellis illum inimitabilem — saporem vario florum ac sucorum genere perficiunt;* transfer *florum ac sucorum* „Blüthensäfte," neque enim apes ex sucis et floribus sed ex sucis florum mel conficiunt. Deinde 12, 6, 3 Buttmannus et post eum editores ex Davisii conjectura dederunt: *dum et veniae spes est, et paratus favor* etc., quanquam omnes libri *venia et spes* exhibent, id quod per Hendiadyn idem valet, ac Davisii vult conjectura, neque emendatione erat expellendum. v. Not. crit. Denique *repetamus autem et tractemus* malim cum Frotschero explicare per eandem figuram *repetendo tractemus*, quam cum Augustio, etsi ne hoc quidem omnino displicet, particulam *re* mente ad *tractemus* quoque referre, ut *prae* Cic. de Div. I, 1 *praesensio et scientia.*

## IV. *DE COLLOCATIONE VERBORUM.*

Amat aetas argentea omnio affectatum quendam colorem dicendi, quem varianda structura

et collocatione verborum paecipue efficere studet. A priore quidem hoc genere satis integer servatur sermo Quintiliani, nisi quod 3, 8, 9 legitur: *in bello Jugurthino et Catilinae*, omnibus Codicibus assentientibus, ubi tamen Spaldingius ex editionibus, quae Badianam secutae sunt, *Catilinario* recepit. At in verborum collocatione admodum delectatur Noster variatione quadam, praecipue in paribus componendis, ut 1, 1, 1 *et faciles in excogitando, et ad discendum promptos.* 1, 3, 5 *stat profectus, admiratio decrescit.* 4, 1, 48 *promittendo nostras probationes, et adversas eludendo.* 8, 3, 18 *quod alibi magnificum, tumidum alibi.* 8, 5, 9 *Homerus poeta, urbs Roma.* 11, 1, 76 *poenitentiae confessio et satisfactio culpae;* atque uno vocabulo bis posito: 3, 6, 40 *tanquam de praeterito tantum et tantum de facto quereretur.* 9, 4, 42 *cadentia similiter et similiter desinentia:* vel tribus paribus positis: 10, 1, 97 *gravitate sententiarum, verborum pondere, auctoritate personarum.* 2, 4, 22 *adulter caecus, aleator pauper, petulans senex.* Verum etiam ubi trina verba junguntur, ut 4, 1, 13 *multum agit sexus, aetas, condicio in feminis, senibus, pupillis*, liberos, parentes, conjuges *allegantibus.*

Sed hoc elegans videatur nec raro adhibetur, quum taedium in enumerando et languidos sonos saepe evitet; at in vitiorum numero potius habeam perplexam illam et arcessitam verborum turbam magis quam ordinem, quum intellectum legentium impediat, non adjuvet, id quod debebat colloca-

tio ornata atque elegans, qualia sunt 9, 3, 42 *crebrioribus mutata declinationibus iteratione verborum.* 10, 1, 41 *qui ne minima quidem alicujus certe fiducia partis memoriam posteritatis speraverit*, atque ibidem paulo post: *citius nos dimittet, quam ut ejus nobis magno temporis detrimento constet experimentum.*

Adjungatur his exemplis, quod ὕστερον πρότερον vocari solet: 2, 16, 16 *educare foetus et excludere* (de avibus), cui simile dicit Spaldingius frequens illud Homericum ἵνα δ' ἔτραφεν ἠδ' ἐγένοντο (v. Not.); atque affectata et poetis fere usitata appositi translatio, Hypallagen dicunt, 4, 5, 6 *scrupulose in partes secta divisionis diligentia* pro *sectae divisionis*, quum proprie *divisio* non *diligentia* in partes secetur; cf. Cic. Phil. I, 2 *jus legationis liberum.* Similis inversio est 1, 8, 1 *quid quoque flexu, quid lentius, celerius, concitatius, lenius dicendum*, quum recta dicendi ratio expostulet *quo quidque flexu*, quod tamen contra consensum Codicum recipere audacius mihi videtur (v. Not. et S.). In Nominibus propriis scribendis observabis illam mutatam sub Caesaribus rationem, ut nomen gentile, quasi jam deterioris notae factum, posteriorem occupet locum, quare scribitur: *Pollio Asinius* 6, 3, 110. 8, 1, 3. *Censorii Catonis* 9, 4, 39. 12, 1, 35. *M. Censorius Cato* 12, 11, 23. *Afer Domitius* 6, 3, 42. *Galli Sulpicii* 2, 15, 7. *Longus Sulpicius* 6, 3, 32. *Pictorem Fabium* 1, 6, 12.

## V. *DE VITIIS SERMONIS QUINTILIANI.*

Jam restat, ut de iis disseram, quae, ut Quintiliani ipsius verbis utar, non tam imitandi quam vitandi causa afferuntur, ne ea quoque non cernantur, quae tollere velles, quaeque exciderunt scriptori alioqui subtili et diligenti, expoliendaeque et ornandae orationis studiosissimo. Constant haec vitia diversi generis aut periodis perplexis ac confusis, vel mutatis et imperfectis, aut verbis iisdem vel similibus brevi intervallo repetitis, aut oratione negligenter composita maleque sonanti.

1) Primum igitur nimis implicitae ac perplexae periodi sunt hae: 12, 10, 48 *Ceterum hoc, quod vulgo sententias vocamus, quod veteribus praecipueque Graecis in usu non fuit, dum rem contineant, et copia non redundent, et ad victoriam spectent* (i. e. *sententiae*), *quis utile neget.* — 10, 5, 1 *Proximum est, ut dicamus, quae praecipue scribenda sint. Hoc exuberantis quidem est operis, ut explicemus, quae sint materiae: quae prima aut secunda aut deinceps tractanda sint: nam id factum est etiam primo libro, quo puerorum, et secundo, quo robustiorum studiis ordinem dedimus: sed, de quo nunc agitur, unde copia ac facilitas maxime veniat.* Cf. Herzogii Translationem libri X. p. 175. Denique 6, 4, 14 *Nonnunquam tamen solet hoc quoque esse artis genus, ut quaedam in actione dissimulata subito in altercando proferantur, inopinatis eruptionibus aut incursioni ex insidiis factae simillimum,* quomodo Gernhardus proxime Co-

dicibus hunc corruptissimum locum restituit, ita ut *simillimum* ad *hoc genus* referretur.

Alterum est genus periodorum confusarum ad modum figurae, quae Synchysis dicitur, ut 11, 1, 48 *hoc adhuc adjiciendum, aliquas, quae sunt egregiae dicendi virtutes, quo minus deceant, effici condicione causarum,* quae ita proprie disponenda erant: *effici condicione causarum, quo minus aliquae — deceant.* — 12, 2, 2 *virtutem vero, qua nihil homini, quo ad deos immortales propius accederet, datum est, obviam et illaboratam tantum habeamus?* ubi ad normam grammaticam desiderabis *quam qua.*

Tertium est Anacoluthon, quod genus perraro Quintiliano excidit, ut 12, 3, 11. 12 *Quorum alii se ad album ac rubricas transtulerunt* etc. —: *alii pigritiae arrogantioris, qui — paulum aliquid sederunt in scholis philosophantium, ut deinde — captarent auctoritatem contemtu ceterorum;* nam *qui* pervertit ac dissolvit constructionis consequentiam. Et 12, 10, 33 *quia ultima syllaba nec acuta unquam excitatur, nec flexa circumducitur, sed in gravem, vel duas graves cadit semper,* ubi sequens pars ita dicitur, quasi in priore contineatur *vox*, quod igitur post *sed* audiendum erit.

2. Negligentem ac molestam saepe repetitionem verborum aut ejusdem originis aut etiam eorundem jam Spaldingius pluribus locis conquestus est, cujus negligentiae exempla generatim hic componemus. Levissimum erit, quum ejusdem originis vocabulum repetitur, ut 6, 4, 5 *Nec immerito quidam, quanquam in dicendo mediocres, hac altercandi praestantia meruerunt nomen pa-*

*tronorum.* 9, 4, 16 *Itaque ut confiteor —: ita — puto.* 10, 2, 10 *discrimine aliquo discernantur.* 11, 2, 21 *imagines notae sunt, quibus ea, quae ediscenda sunt, notamus.* 12, 2, 3 *qui aequi bonique tractatum, qui leges* etc. *nonnunquam eruditiore aliquo sermone tractarit.* Gravius, quum idem verbum brevi intervallo bis terve occurrit, qualia sunt: 2, 8, 4 *ita praeceptorem eloquentiae — ita se commodaturum singulis.* 1, 4, 14 *Et haec ipsa S litera, ab his nominibus exclusa, in quibusdam ipsa alteri successit.* 9, 3, 72 *ut aliquis sensus vehemens et acer venustatem aliquam accipiat.* 9, 4, 125 *Modus ei a Cicerone aut quattuor senariis versibus, aut ipsius spiritus modo terminatus.* 10, 7, 23 *Hoc dum egredimur e portu, si nos nondum aptatis satis armamentis aget ventus: deinde paulatim simul euntes aptabimus vela.* 4, 2, 35 *et modus ubique custodiendus et credibilia esse omnia oportet, quae dicuntur. Maxime tamen haec in ea parte custodienda sunt, quae* etc. Imprimis hoc modo peccavit Noster in transitibus, ut 10, 1, 23 *Quin etiam, si minus pares videbuntur, aliquae tamen (causae) — requirentur, ut* etc. *Quin etiam easdem causas ut quisque egerit, utile erit scire.* 10, 1, 9 *Omnibus enim fere verbis, praeter pauca, quae sunt parum verecunda, in oratione locus est. Nam scriptores quidem iamborum veterisque comoediae etiam in illis saepe laudantur —. nam et humilibus et vulgaribus interim opus* etc. Cf. 7, 4, 23 — 25, ubi quater *Nam* 10, 2, 10 — 12, ubi ter *Adde quod.* 12, 1, 35. 36. 12, 3, 9. 10, ubi bis

*Verum et* deinceps sententias introducit. Molestissima vero harum repetitionum est 7, 2, 55 *Neque haec nego esse dicenda, et ipsis utendum pro parte suscepta. Nam et in foro, si quando adversarius probare non poterit, desiderabo. Sed in foro tantam illam facilitatem olim desideravimus, ubi non fere causa agitur, ut non aliquid ex his aut plura ponantur.* Succurrit molestiae hujus loci Spaldingius reponendo *desiderabimus,* sed pluribus incommodis totus laborat, et bis repetitis iisdem verbis *in foro* et *desiderare*, et mutata persona *desiderabo* ac *desideravimus*, et omnino intellectus difficultate, ut equidem fatear, me, omissa tota sententia *Sed in foro tantam illam facilitatem olim desideravimus*, aut certe per interpositionem sive parenthetice accepta, nihil aliud desideraturum.

Gravissimum tamen est, quum paulo post idem verbum diversa significatione ponitur, ut 9, 3, 7 *Quod mirum minus est, quod in natura verborum est, et quae facimus patiendi modo saepe dicere.* 7, 1, 10. 11 *quia et initio movendus sit judex, et summo impellendus. At pro reo plerumque gravissimum quidque primum movendum est.* 3, 10, 4 *cui similis erit petitionum* (i. e. accusationum) *invicem diversarum* (sc. *causa*) —. *Cui et petitionum* (i. e. praemii flagitationum) *condicio par est.* v. Not.

3. Ad ultimum reliquum est, ut etiam ea recenseamus, quae aures nostras quidem offenderunt concursu aequaliter sonantium vocabulorum, quorum exempla haec indagavimus et composuimus, ne nihil in elegantissimo aetatis suae scriptore et diligentissimo praeceptore eloquentiae

praetermitteretur, quod memorandum aut notandum esset. Proinde notanda sunt: 11, 2, 29 *aut si erit tardus ad hoc quoque, eo adhuc remedio utatur* Z. 10, 1, 45 *omissos forte aliquos, quos ipse valde probet*, leve quidem, sed tamen fortasse eximendum omisso *aliquos*, quum in optimis Codicibus *quos* non legatur, et saepissime suspectum sit illud *ali*. Deinde 1, 4, 12 *qui quia a pennis duabus hoc esse nomen existimant* v. Not. 5, 9, 15 *ea quoque, quae, quia plerumque observata sunt, vulgo signa creduntur*. 9, 4, 97 *Spondeus — moram semper per se habet*. v. Not. crit. 11, 3, 4 *ut nos infinito magis eadem illa audita quam lecta delectent*. ib. 9 *profecto perfectum quiddam fieri*. 3, 6, 100 *finge solum natum nothum*. 2, 8, 5 *adjuta cura natura*. 11, 3, 11 *nisi ubi natura cura juvetur*. v. Not. cf. 1, 1, 2 *non naturam defecisse, sed curam;* sed talem allitterationem amare sermonem Latinum copiose et egregie nuper A. F. Naekius in Museo Rhenano III, 3. docuit, praesertim si diversitate quantitatis syllabarum mollitur. Porro 12, 9, 13 *quae fortia, dum dicuntur, videbantur, stulta, cum laeserunt, vocantur*. Denique 1, 3, 5 *quae summo solo sparsa sunt semina*.

Haec attuli, ut proprietatem Fabiani dicendi generis ab omni parte explicarem, quum composuissem, ubi a simplici et trita grammatica ratione discedere Quintiliano placuisset, non quasi carpere ego vellem et castigare eruditissimi et diligentissimi Latini scriptoris sermonem.

# A

**A litera.** A brevis 9, 4, 86. ne in A quidem et S literas masculina Graeca nomina recto casu exire 1, 5, 61. ai (*in prima declinatione*) 1, 7, 18. A *cum* E *permutatum ib.* 23.

**Ab.** (A.) I) *initium indicat, unde aliquid proficiscitur:* α) *de loco:* quattuor ventos a totidem mundi cardinibus flare (*Codd. om.* a) 12, 10, 6 *N. cr.* praeclaras contubernales ab omnibus spondis transversas incubare *Coel.* 4, 2, 123. hoc quisquam spectabit a (*Sp.* e) tecto? 8, 5, 24; manus per singulos a minimo collecta digitos 11, 3, 100. rejicere togam a sinistro *ib.* 144 *N.* sinum in dextrum humerum ab imo rejicere *ib.* 146; *omiss. ante terrarum appellationes barbarismus est per detractionem:* Aegypto veni 1, 5, 38; *interdum, ubi aliquid est:* a fonte tenuis 2, 1, 4. a laeva judicis sedenti 11, 1, 135. β) *de parte:* et a toto et a partibus 8, 6, 13; *imprimis in agendo:* a partibus ejus, qui causam dicit 7, 4, 3. a parte accusantis defensio est *ib.* 38; *ubi frequenter in significationem praepositionis* p r o *abire videtur:* quae *a* (*sic Amb.* 1; *Sp. om.*) nostro dicuntur animo — item quod *a* defunctis — itemque a b eo, cui idem expediet, — a b adversario quoque 4, 2, 93 *N.* et *S.* accidit aliquando alteri et saepius ab actore *ib.* 6 *N.* id a petitore semper fieri potest, a defensore non semper *ib.* 132. a petitore quomodo ex quaestionibus ducemus sententias 4, 1, 24 *N.* narrationes et contradictiones solvere tam ab actore quam a possessore 7, 1, 38. γ) *omnino de personis:* inventa ab inventore significat 8, 6, 23. qui sunt ab Isocrate 4, 2, 31 *N*; si quis circa monumentum multum agri ab heredibus in tutelam cinerum leget 7, 9, 5. δ) *de tempore:* ab initio 10, 3, 18. 11, 2, 20. a principiis 1, 1, 1. ab infantia Pr. 5. jam a tenero 1, 2, 18. ab ipsis dicendi incunabulis Pr. 6, ut *a* sublatione a d positionem idem spatii sit 9, 4, 48. a b exordio usque a d ultimam vocem 11, 1, 54. ε) *de omni rerum ordine:* jam paene ab initio narrationis 11, 3, 144. *a* narrationibus s t a t i m et laudandi vituperandique opusculis cura ejus desideratur 2, 1, 8 *N.* *cf.* 6, 4, 14. ultimum retrorsum, quod idem a capite primum est 7, 1, 25. syllaba ab extrema tertia I, 5, 30. qui secundus a finitione status est 7, 10, 1; *itaque saepius i. q.* p o s t: quaedam *a* primis s t a t i m positionibus tota mutentur, ut Juppiter 1, 6, 25. non utique ab hoc initio continuare operam 12, 6, 6. ne ab illa umbra vera discrimina reformident 10, 5, 17. nec semper a contentione condere licet vocem 11, 3, 22. ζ) *cum omnibus denique removendi vocabulis conjungitur, ut:* a rationali ad rationale (*translatio*) 7, 3, 31. a vulgari specie mutatio 9, 1, 11; a b ipsa actione atque a b imitatione rerum non abhorrentia verba 8, 4, 43. abesse a Musis atque (*Sp.* a) Gratiis 1, 10, 21 *Z.* (*de*

*omissa in posteriore parte praepos. cf.* neque emendari ab alio quam ipso, fas est 11, 1, 77. et *a* summis Graeciae viris atque (*Sp.* et ab) ipso etiam Socrate probatus 1, 11, 17.

II) *Originem et causam efficientem indicat:* quod genus (*argumentationis*) a causis vocant 5, 10, 80 *N.* adjicit Theophrastus ab oratione principium 4, 1, 32 *N.* a pinna fit bipennis 1, 4, 12. quo ab ipso (*a. l.* ex quo i.) mentis habitu manifestum sit (*Z. conjic.* et, quo ipsorum m. habitus manifestus s.) 11, 1, 29 *S.*; an ab reo fustibus vapulasset 9, 2, 12. (*huc pertinent omnes loci, ubi ab cum passivis verborum jungitur.*) — *Cum Graecorum verborum Dativo jungitur:* a parte negotiali, hoc est, πραγματικῇ (*a. l.* -κῆς) 3, 7, 1. — *In compositione:* frequenter praepositiones quoque copulatio ista corrumpit: inde abstulit, aufugit, amisit; cum praepositio sit ab sola 1, 5, 69. *cf.* 12, 10, 32.

**Abalieno.** abalienata morbis membra 8, 3, 75.

**Abdicatio.** abdicatio actio non est 3, 6, 77. abdicationis causae 7, 4, 24. in judicio abdicationis *ib.* 10. ex lege abd. 7, 1, 15. poenam abd. 9, 2, 88. abdicationum formae sunt duae 7, 4, 27.

**Abdico.** *α*) abdicans pater 11, 1, 59. filius abdicantis 4, 2, 95. abdicandi jus 3, 6, 77. *β*) qui ex duobus legitimis alterum in adoptionem dederat, alterum abdicaverat 3, 6, 97. minus dicto audientem filium liceat abdicare 7, 1, 14. pater ex meretrice natum abdicat 11, 1, 82. abdicatur aliquis, quod invito patre militarit, honores petierit, uxorem duxerit 7, 4, 4. quos (*sic de conj. Burm.*, *Sp.* quot) et quibus causis abdicare non liceat *ib.* 26. non abdicabis adoptatum — non virum fortem 7, 1, 21. *γ*) *Partic.*: abdicatus ter juvenis 4, 2, 95. abd. medicinae studuit 7, 2, 17. abd. ne quid de bonis patris capiat 3, 6, 96 *seqq.* abd. — revocari mavult 9, 2, 89. quae in scholis abdicatorum, haec in foro exheredatorum a parentibus ratio est 7, 4, 11.

**Abduco.** I) a faucibus ac summo pectore abducere (*togam*) 11, 3, 145. tanquam eum, qui sit rhetori tradendus, abducendum protinus a Grammaticis putem 2, 1, 12. II) *transl.* aversio, quae a proposita quaestione abducit audientem 9, 2, 39. ubi ab ipsa veri contemplatione abducenda mens 6, 2, 5. ne ab utilitate causae eum praesentis cupido laudis abducat 12, 9, 1.

**Abeo.** I) legati — retro domum abierunt *Liv.* 8, 3, 53 *N.* abiit in exilium 7, 1, 42. abeuntis exercitus species 2, 17, 19; abit omnis et pallore frigescit (*sanguis*) 11, 3, 78; soloecismus — si plures a se dimittens ita loquatur Abi 1, 5, 36. II) *transl.* abierit omnis vis, jucunditas, decor 9, 4, 14. abit causa in laudes Cn. Pompeji 9, 2, 55.

**Abhorreo.** *α*) a vulgari genere dicendi, atque a consuetudine communis sensus abhorrere 8, Pr. 25. a fide non abh. 9, 2, 30. *β*) athletarum corpora — ab illa specie, quae sit hominibus concessa, abh. 12, 10, 41. ab ipsa actione atque ab imitatione rerum non abhorrentia (*verba*) 8, 4, 43. quae adjecta fuerint, non multum ab his abhorrebunt 5, 12, 1. cum haec ratio sententiarum — non procul a ratione jocandi abhorreat 9, 2, 78.

**Abiegnus.** ab. trabes 5, 10, 84.

**Abies.** prosa — non recipiet — abietem pro tabellis 8, 6, 20.

**Abjectio.** (*fig.*, *opp.* additio) 9, 3, 18.

**Abjicio.** I) non statim, si quid obstrepet, abjiciendi codices erunt 10, 3, 28. (*Romulus*) abjectus in profluentem 3, 7, 5. II) pudor fran-

git animum et abjicit 1, 3, 16 *Z.* *Partic.* humiles abjectique 4, 1, 14. abjectos aut summittentes se 11, 1, 16. sententiae — magis eminent, cum omnia circa illas sordida et abjecta sunt 2, 12, 7. abjectissimus quisque animus 11, 1, 13.

**Ablativus.** *casus* 1, 4, 26 *N.* 1, 7, 3. quem illi (*Graeci*) non habent 1, 5, 59. inest naturalis amphibolia 7, 9, 10. *v.* Accusativus. ablativo casu (*om. in*) *ib.* 13.

**Abnego.** abnegatam ei pecuniae partem 11, 2, 11.

**Abnuo.** nec abnuerim tegulae regulaeque rationem 1, 6, 33. nec abnuerim esse aliquid in delectatione 5, 8, 3. nec abnuo esse ista in hac parte, sed non concedo, ut etc. 6, 2, 11.

**Aboleo.** aboletur lex 1, 5, 29. abolita retinere 1, 6, 20.

**Abolitio.** sub pacto abolitionis (*i. q. oblivionis*) 9, 2, 97 *N.*

**Abominor.** abominamur manibus 11, 3, 86. — aversis in sinistrum palmis *ib.* 114. abominari (*in oratione*) 4, 1, 33. *v.* Opto; *Partic. Fut.:* abominanda crimina 9, 2, 80. scelus ab. 8, 6, 40. abominanda tamen erat haec infelicitas 8, Pr. 27. procul abominanda negotiatio (*quorundam*) 12, 7, 11. abominanda sunt vitia 12, 5, 1. cui illam faciem invisam atque abominandam esse oportebat 8, 4, 22.

**Abortus.** pro abortu pecuniam accepisse 8, 4, 11.

**Abripio.** si tempestate abreptus fuerit (*Fut. exact.*) 2, 17, 24.

**Abrogo.** si diversum jus esset, alterum altero abrogaretur 7, 7, 2. abrogata retinere 1, 6, 20.

**Abrumpo.** abrupta esse (*studia*) 6, Pr. 14. membrum est sensus — a toto corpore abruptus 9, 4, 123. abrupta principia 3, 8, 58. — initia *ib.* 68. abruptum sermonis genus 4, 2, 45. abrupto sermone 4, 3, 13; *Partic. de quod. dicendi genere:* abrupta quaedam, ut forte ad manum venere 2, 11, 6. abrupta non sublimia 12, 10, 80. fortia et abrupta 10, 2, 19. Non durum sit neque abruptum, quo animi velut — reficiuntur 9, 4, 62.

**Abrupte.** abr. incipere 3, 8, 6. abr. cadere in narrationem *opp.* obscure transcendere 4, 1, 79.

**Abscido.** (*vox*) absciditur (*a. l.* abscind.) per ἀποσιώπησιν 8, 3, 85. cum haec exercitatio — sibi magnam partem sermonis absciderit 8, 3, 23; *Partic.:* abscisurum (*a. l.* abscissurum) 12, 1, 20 *N. cr.* in voce aut omnino suppressa, aut etiam abscisa 8, 3, 85. cur alia (*spatia*) paucioribus verbis satis plena vel nimium, alia pluribus brevia et abscisa sunt 9, 4, 118. (*utroq. loco a. l.* abscissa *N. cr.*)

**Absentia.** custodum 4, 2, 70. pro diffidentia premitur absentia (*testimoniorum*) 5, 7, 1.

**Absinthium.** ne parum hic liber mellis et absinthii multum habere videatur 3, 1, 5. absinthia tetra. *Lucret. ib.* 4.

**Absolutio.** nihil magis profuturum ad absolutionem Socrati fuisse 11, 1, 9. domestica disceptatio, in qua et semel peccasse *etc.* absolutioni sufficit 7, 4, 31.

**Absolvo.** I) *sensu forensi: quibus fiat rebus*, ut absolvatur reus 7, 1, 32. ter abdicatus et absolutus juvenis 4, 2, 95. recte absolutus 3, 5, 11. II) *i. q. perfectus:* quo sit absolutius os, et expressior sermo 1, 1, 37. non omnibus oratoris numeris absolutae (*meditationes*) 10, 1, 70. III) *sensu grammatico:* utimur et

comparativis pro absolutis (*i. e. positivis*) 9, 3, 10. IV) *sensu rhetorico:* defensio absoluta (*κατ' ἀντίληψιν Hermagoreorum*) 7, 4, 4.

**Absonus.** nihil absonum, nihil agreste *etc.* 6, 3, 107. absonam et ipsam *S.* 12, 10, 32.

**Absque.** absq. sententia (*fortasse in formula*) 7, 2, 44.

**Abstemius.** — quia ex abstinentia temeti composita vox est, primae relinquet (*literam S.*) I, 7, 9.

**Abstinentia.** — temeti 1, 7, 9. — veneris 11, 3, 19. abstinentiam summam praestare 2, 2, 4. abstinentia febrem mitigare 2, 17, 9. si continentia virtus, utique et abst. 5, 10, 73. si abstin. virtus, et contin. *ib.* 89. An de justitia, fortitudine, abstinentia, temperantia, pietate non plurima dicet orator? 12, 2, 17.

**Abstineo.** se abstinere convicio 7, 2, 34. abstinens erit, qui id ipsum, quid sit abstinentia ignoret? 12, 2, 3.

**Absum.** abesse longe 6, 3, 28. 10, 1, 113. longissime 1, 11, 16, 8, 3, 47. procul 2, 3, 10. 8, 3, 64. 9, 2, 20. 12, 10, 12. multum 2, 5, 12. plurimum 1, 3, 2. 1, 11, 3. 11, 3, 89. I) *proprie:* qui aberat (*i. e. peregrinabatur*) 7, 1, 50. II) *transl.* α) *de iis quibus caremus:* abest pondus infantibus 1, 12, 10. judicium *ib.* 11. aberit audientibus securitas 2, 5, 13. Quid huic abest, nisi res et virtus? *Cic.* 6, 3, 84 paciscendi ille piraticus mos *etc.* etiam (*a. l. inser.* a) mediocriter improbis aberit 12, 7, 11. cum ea quae a nobis absunt — fatemur 9, 2 49. β) *quae remota aut aliena sunt ab aliqua re,* a) *sive res:* si suspicio abfuerit 4, 1, 8. obscenitas non a verbis abesse debet, sed etiam a significatione 6, 3, 29. ex verbis, quae longissime ab obscenitate absunt 8, 3, 47. abesse ab eo culpam 11, 1, 64. b) *sive persona:* in doctos a Musis atque Gratiis abesse 1, 10, 21 *Z.* Apollodorus non multum ab hoc fine abest 2, 15, 12. nonne ab intellectu artis abfuerit (*Fut. exact.*) 2, 13, 10. a nitore et jucunditate Ciceronis longe abest (*Asinius Pollio*) 10, 1, 113. An quisquam tam procul a concipiendis imaginibus rerum abest 8, 3, 64. ut absit ab ultimis vitiis ipse praeceptor 2, 2, 15. hos abesse ab eo, quem instituimus, quam longissime 1, 11, 16. c) *in rejiciendo et abominando:* id a me procul aberit 2, [illegible] 11. longeque absit propositum illud 6, 3, 28. absit poëtica observatio 9, 4, 95. bibere aut etiam esse inter agendum — ab oratore meo procul absit 11, 3, 136. *cf.* 12, 10, 12. d) *i. q. differo:* a quo schemate non procul abest illa, quae dicitur communicatio 9, 2, 20. probum ab illo segni et jacente plurimum aberit 1, 3, 2. *cf.* 1, 11, 3. qui procul absunt ab oratore 2, 15, 11. abesse plurimum a saltatore debet orator 11, 3, 89. *Partic.:* imagines rerum absentium repraesentantur animo [illegible] 2, 29. quod si in absentem diceretur 6, 3, 94.

**Absumo.** a quibus magna in hoc pars aetatis absumitur 12, 11, 15.

**Absurdus.** absurdum forsan videatur 1, 5, 16. quae cogitasse eos non sit absurdum 9, 2, 30. illa similia absurdis sunt acria, quae tamquam sine ratione dicta feruntur 6, 3, 99; abs. (*Sp.* subabs.) vox 1 3, 32 *Z.*

**Abundantia.** se multa ex juvenili abundantia coërcuisse 12, 1, 20. inc acerbitas et abundantia (*Sp.* abunde) salis 10, 1, 94.

**Abundanter.** — dicere, *opp.* presse 8, 3, 40.

**Abunde.** ab. similes 10, 1, 25. — disertus narrator 11, 1, 36. - elatum spiritum 10, 1, 104. — dixit bene 12, 9, 7. — multos ann

12, 11, 13. — satis *ib.* 19. — lucis spatia sufficiunt 10, 3, 27. *v.* Abundantia.

**Abundo.** *α) de rebus:* schema, quod conjunctionibus abundat 9, 3, 50. in eloquendo pleraque — abundant dulcibus vitiis 10, 1, 29. *β) de personis:* abundabunt copia verborum 2, 7, 4. rerum copia Graeci auctores abundant 10, 5, 3. quibus (*copiis*) abundare, quasque in promtu habere debet orator 11, 2, 1. si abundabit (*reus testium*) numero *opp.* si deficietur 5, 7, 23; *sine Ablativo:* in illis plures excursus recipientibus magis abundabit (*dicens*) 10, 5, 12. [illa (*citata pronuntiatione*) transcurrimus, congerimus, abundamus, (*Z. om.*, *quia in nonnullis libris deest*) festinamus 11, 3, 111 *N.*]; *Partic.* abundans opibus 11, 1, 21. — propinquis, amicis, clientibus 5, 10, 26. abundantior atque ultra quam oportet fusa materia 2, 4, 7. materia — ad graviter copioseque dicendum magis abundans 12, 2, 28. abund. super necessitatem oratio 9, 3, 46. (*in eloquendo*) tumida, exilia, praedulcia, abundantia, arcessita, exultantia 8, 3, 56. in dicendo quamlibet abundans rerum copia cumulum tantum habeat *etc.*, 7 Pr. 1. cumulus ex abundanti 8, 3, 88. addit ex abundanti 4, 5, 15 *N. cf.* 5, 6, 2. neque Attice pressi, neque Asiane sunt abundantes 12, 10, 18.

**Abusio.** — quae κατάχρησις dicitur 8, 2, 5. *cf.* 8, 6, 34. *seq.* Abusio est, ubi nomen defuit *opp.* translatio 8, 6, 35. per abusionem 3, 3, 9. 10, 1, 12.

**Abusive.** — servatur παρῳδή 9, 2, 35. ab. — vicinis uti 8, 6, 35.

**Abutor.** I) *in bonam partem:* hoc nomine recte abusus 5, 10, 6. [cum faciliore sim animo ejus (*judicis*) abusurus 4, 2, 112 *N.* (*meliorem lect. Amb.* 1. *praebet:* c. faciliorem sim animum ejus habiturus)] II) *in malam partem:* in quae probra — isto caedendi jure abutantur 1, 3, 17. diu abuteris patientia nostra 9, 2, 8.

**Ac.** *imprimis ponitur ante litteras d, t, s, v, f, p, j et b, m, n, quod innumera exempla probant; sed bis tantum ante c:* ac conclusio 5, 14, 31. ac consiliorum 10, 1, 87. [*In textu Sp. semel ante* g: eloquentiam ejus ac gratiam 4, 1, 11. *et totidem ante vocalem reperitur:* ac oratorem 12, 10, 77; *sed in oppt. Codd.*, *illic* et gr., *hic* nec or. *praebetur. cf. Nott. critt. et S. Ceterum de hac conjunctione ante vocalem aut h non ponenda disputantem vid. Sp. ad* 5, 2, 3 *N. cr.*, *itaque eam extirpavit*, *ubicumque paucorum librorum auctoritate intrusum invenit*, *ponendo:* hoc obtinendum *pro* ac obt. 10, 3, 9. atque opinione *pro* ac op. 10, 7, 24. (*cf. Frotscheri Exc. ad h. l.*) atque ex *pro* ac ex 12, 10, 18. aut utilis etiam *pro* ac ut. et. 4, 5, 22; *itaque Buttm. emendavit* atque haereat (*a. l.* aut haereat *a.* adhaereat) *pro* ac h. 12, 1, 39 *N. cr. et S.*] I) *Connectit α) bina verba;* a) *similia:* tristes ac jejuni 10, 2, 17. tenuitas ac jucunditas *ib.* 23. consummatus ac jam in foro clarus orator 10, 5, 14. alicui amicorum ac propinquorum 10, 7, 2. *etc.* quis non de justo, aequo ac bono loquitur? Pr. 16. (*cf. Z.* 2, 16, 16. 2, 20, 10. 5, 10, 53.): *itaque interdum explicationi servit:* Prima ac praecipua opinionum circa hoc differentia 2, 15, 1. ap. pulcherrimos ac prudentissimos durat 7, 10, 4. multa ex Graeco formata ac plurima a Sergio Flavio 8, 3, 33 *N.* vestrum jam hic factum deprehenditur, non meum: ac pulcherrimum quidem factum *Cic.* 9, 3, 40. b) *diversa:* verborum proprietas ac differentia Pr. 16. senes austeri ac mites 11, 3, 74. [honestorum ac (*Z.* et) turpium peritus 2, 20, 8. *cf.* 3, 3, 8. 3, 11, 12. et accusent aliqua ac (*Z.* atq.) defendant 3, 2, 4.]. *β) cum trina vel plura verba copulantur, alia conjunctione excipitur:* Palaemo ac Telamo

et Plato 1, 5, 60 *N. cr.* omnis structura **ac** dimensio **et** copulatio vocum 9, 4, 45. tumidum **ac** sui jactantem **et** ambitiosum 11, 1, 50. impetu quoque **ac** viribus **et** decore opus est 12, 2, 11. *v.* Et. II) *in transitu:* *α*) Ac nescio an utrumque — invicem prosit 10, 7, 29. Ac sic prope innumerabiles species reperiuntur 12, 10, 67. Ac sunt quidam 9, 4, 14. Ac primum concedant mihi omnes oportet 12, 1, 38 *etc.* Ac totum (*Sp.* actutum) παρέκβασις est — tractatio 4, 3, 14 *S.* *β*) *seq. si:* Ac si quis est 2, 2, 15. *cf.* 2, 4, 1 *S.* Ac si percenseas omnia 10, 2, 8 *etc.* *γ*) *seq. quidem:* Ac prima quidem illa partitio — consensum omnium meruit 5, 1 *init.* Ac de carminibus quidem neminem credo dubitare 10, 5, 4. Ac ne tam bona quidem ulla erit (*compositio*), ut debeat esse continua 9, 4, 142; III) *c. vi quadam adversativa:* Ac diu nonnisi optimus quisque legendus est 10, 1, 20. Ac ne quis inter se pugnare putet aequalitatem et varietatem; cum *etc.* 11, 3, 44. [*quo fit, ut interdum alii libri At pro Ac receperint, ut:* Ac de his prius 9, 4, 122. Ac mihi videtur *ib.* 134. Ac si necesse est, in alteram partem errare 10, 1, 26.] IV) *In comparando i. q. quam:* quanquam **aliud** dicit, **ac** sentit 9, 2, 45. ut **contra ac** dicat accipi — velit. *Cic.* 9, 1, 42. Mihi **unum atque idem** videtur bene dicere **ac** bene scribere 12, 10, 51. *v.* **Perinde.**

**Accedo.** I) *α*) *proprie ad aliquem locum:* Numquid ergo illuc accedo? 6, 3, 79 *N.* [ad quem (*portum*) navis accedere — non possit 10, 7, 1 *N. cr.*] *β*) *ad aliquam rem agendam:* ad agendum (*de litigatoribus*) 4, 1, 7. ad remp. administrandam 3, 5, 6. ad scribendum 10, 3, 15. C. Caesarem ad evertendam remp. sobrium accessisse *Cato* 8, 2, 9. II) *De similitudine:* *α*) *c. Praepos. ad:* qua (*virtute*) nihil hominibus, quo ad deos immortales propius accederent, datum est 12, 2, 2. summam illam, ad quam nemo propius accessit 12, 1, 20. ad veritatem Lysippum ac Praxitelen optime accessisse 12, 10, 9. mos in utramque partem disserendi ad exercitationem forensium causarum proxime accedat 12, 2, 25. *β*) *c. Dat.:* in sermone magis accedit oratorio generi (*Euripides*) 10, 1, 68. quem Homero crederet maxime accedere 10, 1, 86. Quodsi in alienis scriptis sola pronuntiatio ita falsis accedit affectibus (*i. e. eos aequat; a. l.* accendit *N. cr.*) 6, 2, 35. III) *i. q. assentior:* illis non accedo 9, 2, 24. *cf.* 4, 2, 83. 8, 3, 35. nisi forte accedimus iis 12, 2, 2. Celsus, videlicet Rutilio accedens 9, 2, 102. **accedam** in plerisque Ciceroni 9, 4, 2. neque enim **accesserim** Celso 9, 4, 132. *cf.* 3, 4, 16. Huic opinioni neque omnino **accedo**, neque plane **dissentio** 1, 5, 37. quorum nos sententiae accedimus 2, 15, 1. huic quoque parti facilius accedent, ut — putent 12, 11, 11. nisi ipsi rei **accesserit**, tacitus **dissentiet** 7, 3, 15. tacendum erit, et — plerumque studio loquendi fatue (*Sp. conjic.* fatui) modo accedendum (*Z. de conj.* accredendum) 6, 4, 8 *N. cr. et S.* IV) *adhibetur, quum aliquid alicui conjungitur vel adjicitur.* *α*) *c. Dat.* quibus accedit non mediocris utilitas 1, 8, 12. *cf.* 5, 2, 3. 5, 9, 10. 6, 3, 14. suasoriis accedere tertiam partem 8, Pr. 9. cum προσωποποιΐᾳ accedit illa (*figura*) 9, 2, 37. videtur aliquid vacanti tempori ex eo, quod insequitur, accedere 9, 4, 93. accedit vis et proprietas rebus tali astipulatione 11, 3, 175. ut illud tempus, quod brevis ex longa accipit, huic quoque accederet 9, 4, 94. nova diligentiae causa et altior cura insuper mihi accessit 4, Pr. 1 *Z.* *β*) *simpliciter:* accedunt causae aut faciendi aut non faciendi 3, 8, 19. accesserunt probationes 4, 2, 75. accedunt aliquando fortuita 5, 10, 34. cum infelix illa verborum cavillatio accessit 10, 7, 14. accessit ratio divisionis 8 Pr. 12. unus accedit

(*liber*) Pr. 22. accedente motu 11, 3, 125. accedente verborum — facili copia 12, 5, 1. nondum enim tantum dicendi lumen accesserat (*Sp. conj.* accenderat *Buttm.* accensum erat *N.*) 12, 9, 5 sicut in cultu victuque aliquis citra reprehensionem nitor accessit 8, 5, 34; quae in ornamenta operis ejus accedunt (*i. e. pertinent*) 2, 3, 6. non utique accedit parti, quod universum est (*i. q. Graecum ἕπεται*) 12, 2, 18 *N.* accedit (*a. l.* accid.) et ex illa figura gratia (*i. e. consequitur*) 9, 3, 80. V) *connectendae igitur orationi inservit:* his accedat 3, 3, 8. his accedunt 11, 3, 121. his accedit, quod 2, 12, 6. Cui hoc quoque accedit, quod 8, 6, 58. Hoc (*a. l.* Huc) quoque accedit, quod (*a. l.* accidit) 8, 5, 30.

**Accelero.** in lectione quoque non properare ad continuandam eam vel accelerandam 1, 1, 31.

**Accendo.** I) apparet quam saepe accendatis (*sc. aram, de sacrificantibus; a. l.* accedatis *N. cr.*) 6, 3, 77. II) *i. q. incito:* hac (*causa*) accendebantur illi magis Pr. 2. accendunt omnia haec animos 1, 2, 22. exercitus Lacedaemoniorum musicis accensos modis 1, 10, 14. si ad fortiter faciendum accendatur aliquis 5, 11, 10. accendendi judicis plures sunt gradus 11, 3, 166.

**Accentus.** acc., quas Graeci προσῳδίας vocant 1, 5, 22 *v.* Tenor. accentus quoque cum rigore quodam, tum similitudine ipsa minus suaves habemus, (*quam Graeci*) 12, 10, 33.

**Accepto.** cum mercedes a discipulis acceptaverint 12, 7, 9.

**Accessio.** quorum accessio labori sensum incrementi non afferat 11, 2, 41.

**Accessus.** illis (*Graecis oratoribus*) facilis per quaelibet vada accessus 12, 10, 37.

**Accido.** I) *proprie de his, quae casu aliquo feruntur:* ubi vero quid exquisitius dictum accidit auribus imperitorum 12, 10, 75. II) *transl.* α) *de iis quae improviso fiunt.* a) *c. Dat.:* quod et innocentissimo possit accidere 5, 3. si quid nobis agentibus novi accidit 4, 3, 16. si quid nobis ipsis dicamus inexpectatum (*a. l.* — to) accidisse 9, 2, 24. eadem adversariis non accidere miramur *ib.* 33. quod accidit mihi, dum — contendo *etc.* 10, 1, 125. hoc solet incommodi accidere eis 10, 2, 23; *etiam sublata illa improvisi notione:* hoc omnibus nostris nominibus accidebat 1, 5, 60. *cf.* 5, 10, 30. 7, 9, 2. quod verbis etiam accidit 1, 6, 26. *cf.* 9, 3, 62. Quod genus (*causae*) accidere etiam veritati potest 3, 8, 58. id accidit aliquando utrique parti 4, 2, 5. illud nisi stultis non accidit 7, 3, 23. nec scripto modo id accidit 8, 3, 47. b) *sine Dat.:* id autem accidit, cum *etc.* 5, 9, 4. quod etiam accid., si *etc.* 3, 6, 95. quod frequentius accidere 6, 2, 10. quod accid. vel frequentissime 3, 10, 4. ut frequenter accidit 4, 1, 25. 8, 3, 14. nam et fere sic accidit 7, 4, 24. ut accidere interim solet 8, 4, 17. non idem accidet contra 8, 6, 3. quae si non accident, etiam simulanda erunt 12, 5, 4. id accid. pro condicione causarum 3, 6, 15; qui (*vocalium concursus*) cum accid. 9, 4, 33. scholastica materia, sed non, quae non possit accidere 11, 1, 82. siquidem innumerabiles accidunt (*a. l.* acced.) subitae necessitates agendi 10, 7, 2. esset orationis schema vitium, si non peteretur, sed accideret 9, 3, 2. accidit etiam nonnunquam eadem causa, de qua pronuntiarit, cognoscatque iterum (*a. l.* ut eandem causam — cognoscat it.) 11, 1, 77; per quot accidat species soloecismus 1, 5, 38. id accidere voce una *ib.* 37. quae ambiguitas plurimis modis accidit 7, 9, 3. c) *seq. ut:* ple-

rumque accidit, ut 2, 3, 8. accid. interim hoc quoque, ut 4, 1, 18 *cf.* 10, 7, 32. sed e contrario quoque acc., ut 10, 1, 18. acciditque his, ut 10, 1, 25.; *semel Infinit.*: an illi accidat, viro bono esse vel malo? 3, 6, 56. d) *jungitur cum Particulis causalibus:* hinc accidunt et oris plurima vitia 1, 1, 13. hinc accidit dubitatio *etc.* plus quam possunt audentibus *ib.* 32. hinc ergo accidit, ut 2, 1, 3. Quod quidam putant hōc accidisse, quod — nondum satis periti loquendi facultatem concupierint 12, 10, 16. accidit itaque, ut 10, 4, 3. causas, cur quidque eorum accidat, persequi 11, 3, 16. Unde accidit, ut 11, 2, 10. *cf.* 8, Pr. 3. quia tamen propter vocem accidunt vitia 11, 3, 56. propter quod accidit, ut 10, 5, 23. Ex confusis, quae vitia accidunt, suo loco diximus 8, 6, 67. accidit aliquando alteri, et saepius ab actore 4, 2, 6. *N.* e) *jungitur cum* in: quae accidunt in dicendo vitia 1, 5, 17. saepius in Graecis nominibus accidit *ib.* 24. *cf.* *ib.* 27. sicut in Graecis accidit adjectione ι literae 1, 7, 17. accid. paene in omni defensione 3, 6, 79. quod nunc in publicis judiciis non accid. 3, 10, 1. *cf. ib.* 2. quae in re praesenti accidisse credibile est 6, 2, 31. id in scholis accidere 7, 6, 1. in testamentis et illa accidunt, ut *ib.* 9. in personae fictione idem accidere 9, 3, 89. quod idem accidet in Demosthene 4, 1, 68; *etiam c. solo Ablat.:* id posse accidere voce una 1, 5, 37. *β) i. q. pertineo:* quia plurima huic (*verbo*) accidunt (*i. e. genus, tempora etc.*) 1, 5, 41. quid cuique homini, quid cuique rei soleat accidere 5, 10, 17. personis autem non, quidquid accidit, exequendum mihi est *ib.* 23. *cf. ib.* 29. proprium est, aut quod soli accidit, ut homini sermo, risus: aut quod utique accidit, sed non soli *ib.* 58. quae ei generi accidunt (*i. e. quae species subjectae sunt*) 5, 13, 19 *N.*; *Partic.* *accidens:* personae cum suis accidentibus 4, 2, 130. accidentia rerum 5, 10, 23. Theodorus, qui de eo An sit, et de accidentibus ei, quod esse constat, id est, περὶ οὐσίας καὶ συμβεβηκότων, existimat quaeri 3, 6, 36. contingit eadem claritas et ex accidentibus (*i. e. epithetis; a. l.* accedentibus) 8, 3, 70.

**Accingo.** accingimur ad vilem usum 1, 12, 16. id, ad quod (*mens*) accingitur 12, 1, 15.

**Accipio.** I) *propric id, quod datur.* α) *de personis:* a) a quo accepisse mutuam (*i. e. pecuniam*) dicor 4, 4, 6. post acceptam hereditatem 6, 3, 97. cladis acceptae 9, 2, 62. aratrum accipere pignori 7, 8, 4. accipe hanc senilem manum *Senec.* 9, 2, 42. acceptae potionis epota parte 7, 2, 17. b) (*alterum genus auditorum*), quod consilium accipiat 3, 4, 6. accipimus benevolentiam a causis 4, 1, 6; *praecipue de iis, quae actori a litigatore traduntur:* probationes, quas extra dicendi rationem acciperet orator 5, 1, 1. communia ex praeceptis accepimus, propria invenienda sunt 5, 10, 103. *cf.* 5, 11, 43. has aut accepi species aut inveni frequentissimas 6, 3, 101. hic (*in causa*) dicitur de illis, quae accepimus, illic (*extra causam*), de quibus volumus 2, 11, 25. percepta semel imitandi ratione, assimulabit (*pictor*), quidquid acceperit 7, 10, 9. quae plerique, cum acceperunt, mutare nefas habent 12, 8, 6. accepta a musico, a fabro, sicut a litigatore, melius orator (*dicet*), quam ipse, qui docuerit 2, 21, 16. *β) de rebus:* a) cum infirmam verecundia cutem (*sanguis*) accepit, effunditur in ruborem 11, 3, 78. solum — quod plus, quam acceperit, seminis reddat 12, 10, 25. tibiae, eodem spiritu accepto, alium clausis alium apertis foraminibus sonum reddunt 11, 3, 20; quantum celeritatis accipit (*senarius comicus*) 9, 4, 140. Quorum nihil non rectum est, nisi cum aliquam ex his, de quibus locuti sumus, figuram accipit 9, 2,

103. interim, quae sunt in quoque praecipua, proprii locum accipiunt 8, 2, 11. eloquentia — sibi viam, si quando non acceperit, faciat 5, 14, 31. (*sententiae*) majorem vim accipiunt 8, 5, 6. urbes, etiam populi accip. vocem (*in dicendo*) 9, 2, 31; artes, quae operis consummatione finem accip. 2, 18, 2. nisi multo stilo vires acceperit (*eloquentia*) 10, 1, 2; *c. Praepos.*: illae fabellae — etiamsi originem non ab Aesopo acceperunt 5, 11, 19. et poësis ab Homero et Virgilio tantum fastigium accepit, et eloquentia a Dem. atque Cic. 12, 11, 26 *Z.* prius nomen a voce, sequens a gestu accipere 11, 3, 1. proxima stilo cogitatio est, quae et ipsa vires ab hoc accipit 10, 6, 1; caput — accipiat aptos ex ipsa actione motus 11, 3, 69. nomen ex eo acceperunt, quod *etc.* 8, 5, 3. *v.* Nomen. ut aliquis sensus — venustatem aliquam, non ex eod. verbo accipiat 9, 3, 72. b) *in verborum compositione:* ut Ad, cum esset conjunctio, *t* acciperet literam 1, 7, 5. *cf.* 21. 29. si (*verba*) infinitis *e* literam media syllaba acceperunt 1, 6, 7. cum vocalem proxima (*lit. F.*) accipit (*i. e. antecedit*) 12, 10, 29 *N.*; accipiet ante se choreum et pyrrhichium 9, 4, 104. inania quoque tempora rhythmi facilius accipient *ib.* 51. unum tempus (*syllaba*) accommodat priori, et unum accipit a sequente *ib.* 86. illud tempus, quod brevis ex longa accipit *ib.* 94.

II) *de iis, quae percipiuntur:* α) *auribus:* accipite nunc 4, 2, 50. satis diligenter accipere, quae tum audiet 12, 3, 3. emendationem auribus modo accipiunt 2, 6, 3. cum omnem sermonem auribus primum accipiamus 10, 1, 10. Non enim audire judex videtur aliena mala deflentes, sed sensum ac vocem auribus accipere miserorum (*a. l.* accire) 6, 1, 26. β) *cognitione, quae ab aliis tradita sunt:* a) sicut antiquitus traditum accepimus 7, 2, 8. *cf.* 1, 10, 12. narrationum tres accepimus species (*a. l.* accip. *cf. Sp. Praef. Vol.* I. p. LXXXII) 2, 4, 2. *cf.* 5, 10, 63. 12, 10, 67. Nirea imbellem a poëtis accepimus 3, 7, 19. malum virum (*Demosthenem*) accep. 12, 1, 14. Pythagoram accipimus (*Sp.* accep.) concitatos — juvenes — composuisse 1, 10, 32 *Z.* sic scripsisse Sallustium accep. 10, 3, 8. *cf.* 1, 11, 18. b) *i. q. disco:* hic meus (*discipulus*), quae tradentur, non difficulter accipiet 1, 3, 3. qui rationem inveniendi eloquendique a praeceptoribus acceperit 10, 5, 19. sociata tradentis accipientisque concordia 2, 9, 3. quae non aliquo tradente, sed meo experimento ac natura ipsa duce accepi 6, 2, 25. γ) *mente aut animo:* a) jam non sentientes formam orationis illam, quam mente penitus acceperint, expriment 2, 7, 3. *cf.* 2, 4, 15. ut, accepto genere, species intelligere non possint 8, 6, 13. ut res cito videantur accepisse 12, 8, 3. quo facilius accipiant juvenes nondum scholam ingressi 5, 10, 96. ut judex, quae dicuntur, facillime accipiat 4, 2, 36. *cf.* 7, 10, 12. per quandam suspicionem, quod non dicimus, accipi volumus 9, 2, 65. non ex eodem, sed ex diverso, vicinum accipitur, cum dicas 9, 3, 68. tacuit illud, quod nihilominus accipimus 8, 3, 85. *v.* Taceo. Potest autem satis diligenter accipere, quae tum audiet, cum ei dicenda sunt? 12, 3, 3. ut audio hoc, animus accipit, plenum sine hac (*geminatione*) non esse 9, 4, 119. ex antecedentibus et sequentibus trahenda esse argumenta, qui acceperit 5, 10, 102.

III) *ad sensum et judicium pertinet.* α) *i. q. admitto, probo:* (*judex*) accipiat actionem necne, ad eventum pertinet 3, 6, 73. ut judex ad rem accipiendam fiat conciliatior 4, 2, 24. id facillime accipiunt animi, quod agnoscunt 8, 3, 71. quod si accipimus, nihil arti relinquemus 3, 3, 12. β) *i. q. interpretor, explico.* a) *c. Adverb.*:

remotis omnibus, de quibus supra dixi, vitiis, erit illa, quae vocatur ὀρθοέπεια, id est, emendata cum vocum suavitate explanatio: nam sic accipi potest recta 1, 5, 33. *cf.* 2, 3, 10. 2, 21, 1. 4, 5, 17. dictis aliter accipiendis 6, 3, 24. aliter accipi opposita, aliter noxia *etc.* 5, 11, 31. *cf.* 1, 4, 28 *N. v.* Aliter. Ne hoc quidem simpliciter accipiendum 4, 2, 20 *N. cf.* 8, 2, 1. in judiciali materia dupliciter accipienda est (*quaestio*): altero modo — altero 3, 11, 2. *cf.* 5, 13, 1. verba generaliter accipi volo 1, 5, 1. *cf.* 12, 10, 67. generaliter et specialiter accipitur (*tempus*) 5, 10, 42. b) barbarismum pluribus modis accipimus 1, 5, 7. *cf.* 8, 3, 63. qua voce omnis intellectus accipi potest 8, 5, 12. postquam Urbis appellatione (*Sp.* -nem) — Romam accipi sit receptum 6, 3, 103 *Z.* hoc accipi volunt virum bonum 2, 21, 12. quod de matre dixi, de utroque parente accipiendum est 11, 1, 65. genus illud, quod — per allegoriam accipitur 5, 11, 21. c) *c. binis Accuss.*: vesperug, quod vesperuginem accipimus 1, 7, 12. συλλογισμὸν, quem accipimus ratiocinativum 3, 6, 46. numeros ῥυθμοὺς accipi volo 9, 4, 45. hanc (*commotionem*) accipi volunt temporarium animi motum 5, 10, 28. id enthymema accipi volo *ib.* 2. *cf.* 9, 1, 13. urbem Romam accipimus *etc.* 8, 2, 8. jocum accipimus, quod est contrarium serio 6, 3, 21. quid accipere debeamus figuram 9, 1, 10. *cf.* 9, 3, 37. d) *c. Praepos.* *pro:* Gurdos, quos pro stolidis accipit vulgus 1, 5, 57. vicinia, qua accipitur maledicus pro libero 2, 12, 4. ut pro vero accipiamus 2, 17, 6. *cf.* 9, 2, 33. salsum in consuetudine pro ridiculo tantum accipimus 6, 3, 18. an restitutor accipi debeat pro advocato — nec improbum sit, pro simili accipi, quod plus sit 7, 1, 61. in fine pro longa accipi brevem 9, 4, 93. an aliquas (*vocales*) pro consonantibus usus acceperit 1, 4, 10. civitas Atheniensium non eam (*misericordiam*) pro affectu, sed pro numine accepit 5, 11, 38. dum, si qua sunt dicta juveniliter pro indole accipiuntur 12, 6, 3. *cf.* 1, 6, 44; si accipiendum (*a. l. om.*) criminis loco negasset 11, 1, 28.

**Acclamatio.** *audientium:* Est epiphonema rei narratae vel probatae summa accl. 8, 5, 11. turpe ducunt — respirare ullo loco, qui acclamationem non petierit *ib.* 14. animi praestantia, quam — nec acclamatio terreat *etc.* 12, 5, 1. ut admirationem suam non acclamatione tantum, sed etiam plausu confiteretur 8, 3, 3.

**Accommodo.** I) *α*) *c. Dat.:* dextrae se frequenter accommodat sinistra (*manus*) 11, 3, 114; quae sit apta pronuntiatio. Quae certe ea est, quae iis, de quibus dicimus, accommodatur *ib.* 61. *cf.* 174. res, cui accommodari debet oratio 3, 8, 51. adeo rebus accommodanda compositio 9, 4, 126. 10, 2, 13. ita, quae dicuntur, omnia cum rebus tum personis accommodata sunt 10, 1, 101. *cf.* 9, 1, 15. corporis motum, non enuntiandis, sed quaerendis verbis accommodant 2, 11, 4. non vox et gestus accommodatur naturae ipsarum, de quibus dicimus, rerum? 9, 4, 139. voci gestus accommodatur 11, 3, 14. translatio quoque verba non suis rebus accommodat 8, 2, 6. suum cuique eorum, quae dicet, colori accommodare actum 2, 12, 10. ut media primis et summa mediis accommodentur, et quocunque modo accommodari potest 9, 3, 78. ingens in epilogis verti discrimen, quomodo se dicenti, qui excitatur, accommodet 6, 1, 37; *sine Dat.:* et luctus — ridicula fuerit imitatio, si verba vultumque tantum, non etiam animum accommodarimus (*Sp.* -verimus) 6, 2, 26. *β*) *c. Praepos.* *ad:* ut gestus ad vocem, vultus ad gestum accommodetur 1, 11, 8. ut sit gestus ad sensum magis quam ad verba accommodatus 11, 3, 89. *cf.* 110. Sic ad voluntatem verba poterunt accommodari 7, 3, 21. omnis imitatio

ficta est, et ad alienum propositum accommodat, quod facit (*sic Z. de conj. Spald. Vulgo* accommodatur. Quo fit *etc.*; *equidem malim c. H.* accommodatur: quod facit *etc.*) 10, 2, 11. *N. cr. et S.* si modo sunt ad veritatem accommodatae (*declamationes*) 10, 5, 14. *γ*) *c. aliis Praepos.:* Quod in plures causas accommodari potest, vulgare dicitur 4, 1, 71. narratio — si fuerit in hoc accommodata, ut judex, quae dicuntur, quam facillime accipiat 4, 2, 36. secundum condicionem ipsius rei accommodandam rationem 3, 8, 64. propositio secund. hanc utilitatem accommodabitur, ut nunc singula ostendamus, nunc complectamur universa 5, 13, 13.

II) *i. q. adhibeo, tribuo:* (*abusio*), quae non habentibus nomen suum accommodat, quod in proximo est 8, 6, 34. unum tempus accommodat priori (*syllabae*), et unum accipit a sequente 9, 4, 86. Cicero, quanquam preces non dat Miloni, accommodavit ei verba, convenientes etiam forti viro conquestiones 6, 1, 27. in epilogis quidam, quibus volunt, liberos, parentes, nutrices accommodant 7, 2, 56. dandi sunt iis, quibus vocem accommodamus, sui mores 11, 1, 39. anilibus quoque fabulis accommodare operam 1, 8, 19. *v.* Opera. ne pratis, pecoribus, hortis *etc.* accommodent curam 1, 12, 7. Illud est acrius genus, quod — ipsis sensibus cum gratiam tum etiam vires accommodat 9, 3, 28.

III) *Partic.:* accommodatior 4, 1, 5. 4, 2, 80. accommodatius 8, 3, 80. magis accommodatum 2, 5, 18. 10, 1, 79. accommodatissimum 12, 10, 63. praecipue accommodatus 2, 5, 18. bene acc. 1, 5, 3. *α*) *c. Dat.* a) *de personis:* vir publicarum privatarumque rerum administrationi accommodatus Pr. 10. quo sit nobis accommodatior in ceteris partibus (*orator*) 4, 1, 5. cognitioni rerum accommodatiorem judicem faciunt 4, 2, 80. de Pollione Asinio, seriis jocisque pariter acc. 6, 3, 110. palaestrae quam pugnae magis accommodatus Isocrates 10, 1, 79. ita est omnibus rebus, personis, affectibus accommodatus (*Menander*) *ib.* 69. b) *de rebus:* verba rebus bene accommodata 1, 5, 3 *Z.* accommodata rei exercitatio 2, 4, 33. sermonicatricem: quae a forensi ratione disjungitur, et est accommodata privatis disputationibus 3, 4, 10. testimonia non causis acc. 5, 11, 37. augendis affectibus acc. figurae 9, 2, 26. accommodatus rebus atque personis (*ornatus orationis*) 11, 1, 2. corporis decens et acc. orationi motus 11, 3, 29. principio et narrationi non acc. gestus *ib.* 93. pars illa moralis tota oratori acc. 12, 2, 15. genus (*dic.*) maximis quibusque causis accommodatissimum 12, 10, 63. *β*) *c. Praep. ad:* ad alenda — ingenia magis accommodatum (*genus*) 2, 5, 18. ad docendum — accommodata 5, 13, 56. ad faciendam phrasin accommodatum 10, 1, 42. si ad concitandos judices est acc. (*epilogus*) 11, 3, 170; (*ornatus*) praecipue ad materiam (*Z.* materiae) accommodatus 8, 3, 13. pedibus ad hanc naturam accommodatis 9, 4, 135. erunt quidam (*tropi*) tantum ad ornatum accommodati 8, 6, 3. oratoria urbanitas rara, nec ex parte propria, sed ad hanc consuetudinem accommodata (*Sp.* commendata) 6, 3, 14. ad auditum accommodata (*vox*) 11, 3, 40. quod est ad ornatum accommodatius 8, 3, 80.

[**Accredo.** fatui modo accredendum *Z. de conj.* 6, 7, 8. *S. v.* Accedo.]

**Accresco.** nobis jam paulatim accrescere puer incipiat 1, 2, 1.

**Accurate.** acc. dicere non callide 4, 1, 58.

**Accuratus.** accurato vile diversum est 8, 3, 49. solicitae et accuratae actiones 4, 1, 57. accuratius dicendi genus 8, 3, 14.

**Accusatio.** in accusatione 9, 4, 138. *cf.* 6, 3, 44. 7, 1, 3. in accusationem orationis utuntur viribus 2, 16, 1. in quo citra accusationem quaeritur 7, 2, 26. accusatio mutua 3, 6, 75. 3, 10, 4. 7, 1, 3 *N.* 7. 2, 9. acc. concertativa 7, 2, 9. petit accusationem in Verrem 5, 13, 18. substituitur accus. 7, 2, 9. accusationib. et mediocres in dicendo suffecerunt 5, 13, 3. communes loci — si reum adjicias, accusationes sunt 2, 4, 22. crediti sunt etiam clari juvenes obsidem reip. dare malorum civium accusationem 12, 7, 3. in omnibus statim accus. agendum, ne ad eas libenter descendisse videamur 11, 1, 57. constat accusatione et defensione causa ejus (*Sp.* causae), quod est judicialium proprium 3, 8, 55 *Z.*

**Accusativus.** accusativi geminatione facta amphibolia solvitur ablativo 7, 9, 10.

**Accusator.** *accusatores sunt publicorum judiciorum* 6, 1, 36 *N.* ejus acc. 6, 3, 72. sub extrario (*a. l.* extraneo) accusatore et legibus agente *opp.* in domesticis disceptationibus 7, 4, 9 accusatoris nomen 12, 7, 1. de jure accus. 7, 5, 2. de accusatore in Verrem constituendo 11, 1, 20. de accus. constituendo, quae judicia divinationes vocantur 7, 4, 33. *cf.* 3, 10, 3. saepius accusatori congerere argumenta expediet 5, 13, 15. accusatori nihilo plura intuenda sunt, quam ut probet factum esse, hoc esse factum, non recte factum, jure se intendere 3, 6, 85. (*accusatori*) concitare judices convenit 6, 1, 9. et accusator habet interim lacrimas *ib.* accusator tyrannidem affectantis optet, quod volet 9, 2, 81. nec accusatorem atroci in causa, nec patronum in miserabili jocantem feret quisquam 6, 3, 31 *v.* Patronus.

**Accusatorius.** accusatoriam vitam vivere proximum latrocinio est 12, 7, 3.

**Accuso.** accusare palam 6, 3, 28. qui — accusent aliqua ac defendant 3, 2, 4. si quis decemviratum accuset 5, 13, 35. poscitur tum austera (periodos) si accuses, tum fusa si laudes 9, 4, 128. An recte Verrem accusaturus sit 7, 2, 2. ut — non fuerit alium accusaturus 5, 12, 13; quae zelotypum malae tractationis accusat 4, 2, 30. cui accusare dementiae non permittitur 7, 4, 26; si accusabitur theatrali lege 3, 6, 19; quo accusante reus erat 5, 12, 10. in totum congregatio criminum accusantem adjuvat, separatio defendentem 7, 1, 31. a parte accusantis defensio est 7, 4, 38. venerat ad accusandum 11, 1, 68. in accusando 10, 1, 115.

**Acer.** I) *proprie:* acrior est oculorum quam aurium sensus 11, 2, 34. acriorib. oculis intuenti 2, 10, 6. nobis acriores ad studia dicendi faces subdidisse 1, 2, 25 *N.* acr. tibiam *Horat.* 8, 2, 9 *N.* acres (*syllabae*) quae ex brevibus ad longas insurgunt; leniores, quae a longis in breves descendunt 9, 4, 92. vocem sermoni proximam et tantum acriorem 11, 3, 162. vox Demetrii jucundior, illius acrior erat *ib.* 178. II) *transl.* α) *de rebus:* a) acre quidd. atque expeditum 11, 3, 146. est et amarum quidd. — et acre, ut illud Crassi 8, 3, 89. cum debeant acria currere, delicata fluere 9, 4, 139. *v.* Absurdus. melius atque acrius, quod cum figura jucundum est, tum etiam sensu valet *opp.* elegantius 9, 3, 71. *cf.* 8, 5, 5. acriora et elegantiora, quae trahuntur ex vi rerum 6, 3, 57. b) *c. Subst.:* acer atq. instans gestus 11, 3, 92. acre (*genus dicendi*) 2, 8, 4. acrius genus (*schematum*) 9, 3, 28. acrius imperandi genus, (*interrogare*) 9, 2, 11. acri et vehementi oratione 5, 13, 25. acrior et vehementior sensus (*i. e. sententia*) 4, 1, 64 *N.* aliquis sensus vehemens et acer 9, 3, 72. *cf.* 74. sententias acr. *ib.* 76. acriora facit

et instantiora, quae dicimus, (*affectus*) *ib.* 54. argumenta acria et citata 9, 4, 135. argumentatio agilior et acrior et instantior 11, 3, 164. acrior ac vehementior probatio 9, 2, 6. hae particulae (*sententiae*) prout sunt graves, acres, lentae *etc.* 9, 4, 69; animo praesenti et acri 6, 4, 8. *cf.* 1, 3, 9. acris quam maxime cura 1, 1, 3. acrem intentionem 8, 2, 23. acri studio 10, 6, 4. acri ratione 8, 6, 58. judicium acre tersumque 12, 10, 20. *cf.* 1, 6, 3. Si judicium acrius his corruptis adhibeas 12, 10, 76. acerrimi judicii (*P. Virgilius*) 8, 3, 24. acerrimum laborem 10, 3, 26; *β) de personis:* praeceptor acer atque subtilis 1, 4, 25. tum modesti tum acres *etc.* esse volumus (*patroni*) 9, 4, 133. acres senes 11, 3, 178.

**Acerbe.** Nec sum adeo aetatum imprudens, ut instandum teneris protinus acerbe putem 1, 1, 20.

**Acerbitas.** in eo (*Lucilio*) libertas atque inde acerbitas et abundantia salis 10, 1, 94 *Z.* et ingenii plurimum est in eo (*Cassio Severo*), et acerb. mira; — sed plus stomacho quam consilio dedit *ib.* 117. *cf.* 12, 10, 11. cujus (*iambi*) acerbitas in Catullo, Bibaculo, Horatio 10, 1, 96.

**Acerbus.** ac. in emendando 2, 2, 7. Placidum nomine, quia is acerbus natura esset, Acidum (*dictum*) 6, 3, 53; modus mihi videtur quidam tenendus, ut neque — quidquid est illud adhuc acerbum (*i. q. immaturum*) proferatur 12, 6, 2. tenuis, inanis, ac. pusilla, mollis, effeminata (*vox*) 11, 3, 32. (*vox*), cui Graeci nomen amaritudinis dederunt, super modum ac paene naturam vocis humanae acerba *ib.* 169; ac. crimina 6, 3, 100. quae sunt acerba ac luctuosa 6, 2, 23. acerbissimis fatis 6, Pr. 4.

**Acervo.** verba acervantur 9, 3, 47.

**Acervus.** etiamsi non per gradus ascendant, tamen velut acervo quodam allevantur (*verba*) 8, 4, 26.

**Acetabulum.** acetabula (*vocantur*), quidquid habet (*Z. de Gallaei conj.* habent) 8, 6, 35 *N.*

**Acidus.** Placidum nomine, quia is acerbus natura esset, Acidum (*dictum*) 6, 3, 53.

**Acies.** I) securis utrinque habens aciem 1, 4, 12. mentis intentio et velut ac. luminum 11, 2, 10. juvant aciem (*oculorum*) 10, 3, 31. II) *de exercitu instructo:* duplici acie 5, 7, 3. acie directa pugnare 2, 13, 4. ire in aciem coactus 9, 2, 85. acie victa, in qua steterat 7, 2, 26; *transfertur ad certamina orationis:* acies justa (*in foro*) 2, 10, 8. dum stat acies (*in alteratione*) 6, 4, 17 *N.* nos armatos stare in acie (*de oratoribus*) 10, 1, 29.

**Acor.** ut in cibis acor ipse jucundus est (*a. l.* macor) 9, 3, 27.

**Acquiro.** *α) de opibus:* dicant sine his in foro multi et acquirant (*sine Object.*); dum sit locupletior aliquis sordidae mercis negotiator 1, 12, 17. acquirere sibi benevolentiam 3, 8, 7. utcunque laudem 3, 11, 25. gratiam dicendi et (*Sp.* e) paribus et (*Sp. om.*) contrariis acq. 9, 3, 74 *Z.* fidem acquirit 4, 1, 54; quantum in infantia praesumtum est temporis, adolescentiae acquiritur 1, 1, 19. quae justior acquirendi ratio sit, quam ex honestissimo labore 12, 7, 10. nihil acquirere volet orator ultra quam satis erit *ib.* 12. acquisitae extrinsecus opis 2, 16, 13. *β) de aliis rebus:* acquisita facultate et quasi reposita 8, Pr. 29.

**Acriter.** — se in tenue discrimen intendere 1, 1, 5. — *aliquid* excogitare 5, 13, 44. — propulsare *aliquos* 6, 4, 11. — tueri culpam 6, 4,

16. — argumentari 10, 1, 35. ab iisdem verbis plura acriter et instanter incipiunt 9, 3, 30. ubicunque acriter erit, instanter, pugnaciter dicendum 9, 4, 126. graviter, severe, acr., vehementer, concitate dicet 12, 10, 71; acrius exercere 2, 7, 3. — probare 12, 2, 25. — argumentari 11, 3, 95. id acrius fit, cum eadem in nobis sunt, et in adversariis non sunt 9, 2, 49.

**Actio.** I) *proprie:* non dubito haec quoque consequentia (*sc. esse*), quorum quidam duas species esse voluerunt: Actionis — Temporis 5, 10, 76. facti, nominis, generis, actionis (*quaestio*) *Cic.* 3, 6, 50 *N. cf.* 6, 4, 4 *N.* 7, 5, 1. hoc genus (*i. e. quaestiones infinitas*) Cic. scientia et actione distinguit, ut sit scientiae, An providentia mundus regatur? actionis, An accedendum ad remp. administrandam? 3, 5, 6. ultima est controversia actionis — translatio 5, 13, 8 *N.* non actio transfertur, sed causa facti 3, 6, 79. in quibus causis non de culpa quaeritur, sed de actione 4, 2, 68 *N.*; gratiarum actio 11, 3, 153. II) *de voce et gestu oratoris:* α) actio sive pronuntiatio 3, 3, 1. pronuntiatio a plerisque actio dicitur 11, 3, 1. actionem Cic. alias quasi sermonem, alias eloquentiam corporis dicit *ib.* omnis act. in duas partes divisa, vocem gestumque *ib.* 14. ante actionem 6, 5, 4. in actione 7, 10, 13. 11, 3, 88. in actionibus 11, 2, 47. in tota actione 11, 1, 72. tota actione 12, 9, 17. inter ipsas actiones 12, 3, 2. a primis statim actionibus 6, 4, 14. per totam actionem 7, 10, 12. post finitas actiones 5, 7, 25. β) actio paulo agitatior 11, 3, 184. vox et actio decora 10, 1, 17. dum erit prima et composita act. 11, 3, 110. impudens, tumultuosa, iracunda act. omnibus indecora 11, 1, 29. laeta et magnifica et sublimis act. 11, 3, 153. — mollis 11, 3, 128. — recta atque, ut sic dixerim, clamosa 5, 13, 2 *N. cr.* — trunca ac debilis 11, 3, 85; maxime varia et multiplex actio est probationum *ib.* 163. qui rudem illam actionem judicent fortiorem *ib.* 10. inotiosam act. (*a. l.* injocosam, vitiosam *N. cr.*) *ib.* 183; eloquendi cum dignitate actionis scientia 5, 10, 54. actionis gratia 12, 5, 1. — impetus 11, 3, 134. 10, 1, 19. 11, 2, 46. viribus actionis 11, 3, 5. cum praecipue in actione spectetur decor (*a. l.* decorum) *ib.* 177. componere actionem (*i. e. se ad act. praeparare*) 11, 3, 68. ubi (*actionem*) calor concitaverit *ib.* 111. ab ipsa actione atque ab imitatione rerum non abhorrentia verba 8, 4, 43. ne vox quidem exilis actionem habere potest 11, 3, 13. praecipuum in actione, sicut in corpore, caput est *ib.* 68. accipiat (*caput*) aptos ex ipsa actione motus, ut cum gestu concordet *ib.* 69. (*mores*) ex voce etiam atque actione pellucent *ib.* 145. manus, sine quibus trunca esset ac debilis act. *ib.* 85. corporis decens et aptus motus, in quo pars actionis non minima consistat 1, 10, 26. debita actionibus respiratio 9, 4, 18. ne manus continuo motu actionem concideret (*sic de conj. Reg.*) 11, 3, 107 *N.* nec tantum ex communibus praeceptis, sed etiam ex natura sua capiat consilium formandae actionis *ib.* 180. actione constat non imitatione (*oratio*) *ib.* 182. M. Cicero unam in dicendo dominari actionem putat *ib.* 7. quae actio commendaret 8, Pr. 6. alios, ad componendum optimos, actionibus idoneos non fuisse 12, 10, 49.

III) *de oratione habita:* α) neque aliud esse oratio scripta, quam monumentum actionis habitae (*videtur*) 12, 10, 51. cujus (*causae*) actionem et quidem solam in hoc tempus emiseram 7, 2, 24. qui in actione Ibericas herbas — dicebat 8, 2, 2, in his actionibus 12, 9, 18. toto colore actionis *opp.* paucis modo verbis 11, 1, 58. loci actionibus similes (*ex comoediis*) 1, 11, 12. imitetur declamatio actiones,

in quarum exercitationem reperta est 2, 10, 4. in judicio quoque nihil interest actionum: simul de utroque pronuntiatur, etiamsi de uno fertur 7, 2, 20 *N.*; *opp.* *causae:* [quod nec omnis actio (*Z.* quaestio) patitur, nec omnis causa desiderat 4, 1, 24 *N.*] quae (*causa*) est ipsius actione defensa 4, 2, 27. in quibus (*quaestionibus*) vis tum causarum, tum actionum inspici solet 8, Pr. 10; neque eadem — (*in*) postulatione, actione (*i. e.* accusatione) similiter decent 11, 3, 150. *cf.* 3, 6, 73. 7, 4, 20; *opp.* *disputationibus:* Dialogis et dialecticis disputationibus erit similior (*syllogismus*), quam nostri operis actionib. 5, 14, 27. philosophia non tam est minute atq. concise in actionib. utendum quam disputationibus 12, 2, 11; cum praesentibus — duplici acie confligitur, actionum et interrogationum (*i. e.* *altercationum*) 5, 7, 3. quidquid in actione perpetua utile est, idem in hac brevi atque concisa (*i. e.* *alterc.*) prosit 6, 4, 2 *N.* ut quaedam in actione dissimulata subito in altercando proferantur *ib.* 14. judiciis privatis alios ad actiones vocari (*i. e.* *perpetuas*, *a. l.* altercationes advocari), alios ad probationem *ib.* 7. *β*) Actio Hyperidis 2, 15, 9. — Pollionis et Cassii, reo Asprenate 10, 1, 22. actiones Demosthenis atque Aeschinis inter se contrarias *ib.*; actiones primae — secundae 4, 1, 4 *N.* *cf.* 5, 10, 113 *N.* 12, 9, 16. praeparabit actione prima judicum animos 7, 2, 34. ea in prima parte actionis (*de oratione scripta cf.* §. 22.) dicit, quae sunt in summa profutura 10, 1, 21 *N.* etiam in aliis partibus actionis 6, 1, 8; Actio pro rustico contra disertum 7, 1, 43 *N.* — pro filiis 7, 4, 27. actiones apud Caesarem pro diversarum partium hominibus 5, 13, 5. quam (*Adv.*) ejusmodi actionem (*i. e.* *defensionem*) laturi non fuissent 9, 2, 80 *N.* ut eadem actionis ratione defendendus sit 12, 1, 45; Actio aspera, *opp.* ex parte blanda et suadenti similis 7, 4, 27. dissimulata et, ut Graeci dicunt, ἀνεπίφατος act. 4, 1, 60. fortissima act. 7, 8, 2. solicitae et accuratae act. 4, 1, 57. summissa et ad satisfaciendum composita act. 7, 4, 27. inter turbidissimas act. 1, 10, 28; Actio extemporalis 10, 7, 16. actiones forenses 2, 4, 27. 4, 2, 29. — poenariae 4, 3, 9 *N.* 7, 4, 20. — pupillares (*a. l.* populares) 12, 6, 1; Actiones abdicationum 7, 4, 29. — dementiae 7, 3, 2. — legum 7, 4, 39. — majestatis 5, 10, 39. — mandati 7, 4, 35. — reipublicae laesae 7, 3, 2. — sacrilegii 4, 2, 8. — malae tractationis 7, 3, 2. 7, 4, 26. — contra caput (*a. l.* accusationi) 11, 1, 69. *γ*) iis act., quae sunt ad popularem aptatae delectationem 2, 10, 11. sunt quaedam act. in satisfactione, deprecatione, confessione positae 11, 1, 52. haec act. facto atque animo continetur 7, 4, 32. Haec quatuor velut proposita formaeque actionis — in duo genera discedunt, rationale et legale 3, 6, 86; quid sit actio 3, 6, 77. bis de eadem re sit actio 7, 6, 4. si haec actio non sit, quae sit? 5, 10, 68; Actiones habere 10, 5, 20. 12, 6, 1. utrinque habitas legere actiones 10, 1, 22. actio dirigitur adversus singulos 5, 7, 6. si poenarias act. inferemus 4, 3, 9 *N.* ut non videatur jure actio intendi 3, 6, 83. habeo jus actionis 3, 6, 73. actionem accipiat necne, ad eventum pertinet, non ad causam *ib.* ignominioso non est actio *ib.* 77. aliud jure actionis excludit reus 7, 1, 9. actiones, quae in publicis judiciis post interjectos dies dantur 12, 9, 16 *N.* quibus actionem mutare facile est 6, 1, 42. actiones propter aliquam causam transferuntur 3, 6, 70. si actionis supererit locus 6, 1, 6 *N.* an a genere actionis repellatur factum 3, 10, 5. ut se legum actionibus subtrahat 7, 4, 39. omittere totum actionum laborem 11, 2, 49. actionum incusanda negligentia 5, 2, 3 *N.* dare actioni varios velut vultus 9, 2, 63. qui singulis actionum partibus insenescat

10, 3. 11. laboratam congestamque dierum ac noctium studio actionem aqua deficit 12, 6, 5. oratoris omnem actionem opinione non scientia contineri 2, 17, 36. differt actio actione 12, 10, 1. in longissimis actionibus prius audiendi patientia, quam memoriae fides deficit 11, 2, 8. Quomodo sequester ille — impendet aequo animo laborem in alienas actiones, cum dicturis tanti suae non sint? 12, 8, 4.

**Activus.** hi thesin a causa sic distinguunt, ut illa sit s p e c t a t i v a e partis, haec a c t i v a e 3, 5, 11; *Subst.:* dicatur activa (*rhetorice*) 2, 18, 5.

**Actor.** I) *qui causas agit:* α) *de utroque agente:* actor causae 4, 1, 7. in quibus (*causis*) actor, non dico, si circa summas trepidat, sed si digitorum saltem incerto aut indecoro gestu a computatione dissentit, judicatur indoctus 1, 10, 35. infirmus act. 6, 1, 44. actores causarum impugnant — defendunt 2, 17, 40. quem actor optime tueatur 3, 6, 92. non enim c a u s a reprehenditur sed a c t o r 5, 13, 37. Athenis actor movere affectus vetabatur 2, 16, 4 *N.* leges ipsae nihil valeant, nisi actoris idonea voce munitae 12, 7, 1. sapiat oportet actor, et vigilet *etc.* 7 Pr. 4. non a c t o r e s modo sed p r a e c e p t o r e s etiam invenio, qui brevem dicendi exercitationem consecuti tumultuentur 2, 12, 11. finem esse rhetorices, ducere homines in id, quod actor velit 2, 15, 10; dum actoris captamus elegantiam (*i. q. d e c l a m a t o r i s*) 11, 3, 184. β) *peculiariter de accusatore:* 4, 2, 6 *N. opp. r e o:* 7, 6, 2. 7, 1, 10. 11. accidit aliquando alteri (*litigatori*), et saepius ab actore 7, 3, 22. tam ab a c t o r e quam a p o s s e s s o r e (*i. e. d e f e n s o r e*) 7, 1, 38 *N.* id jam i u d i c i s est, non a c t o r i s 11, 1, 81 *N.* actor in eo, quod factum est, liberum habet impetum 7, 4, 30. II) *qui fabulas agit:* scenicis actoribus eadem vox — plus sub persona valet 6, 1, 26. *cf.* 11, 3, 4. actores comici 2, 10, 13. maximos actores comoediarum, Demetrium et Stratoclea 11, 3, 178. *cf.* 3, 8, 51. id ostendere maxime latus actoribus (*comoediarum*) moris est, quod cum iis, quas agunt, partibus congruat 11, 3, 74. Hic (*in scena*) dubitationis moras, vocis flexus, varias manus, diversos nutus actor adhibebit *ib.* 182.

**Actum.** Herculis acta 10, 1, 56. — pueritiae recordari 11, 2, 6. jam vulgatum actis quoque (*i. e. publicis*) 9, 3, 17 *N.*

**Actus.** I) *motus animi et corporis in agendo:* ab a c t u, id est o p e r e, recesserunt et c o n t e m p l a t i o n e sui fruuntur 2, 18, 4. inter medios rerum actus aliquid invenit vacui 10, 6, 1. in ceteris actibus vitae non idem in foro, curia *etc.* facere conveniat 11, 1, 47. studia non jam in suo actu versantur 12, 2, 8 *N.* Astrologia, nullum exigens a c t u m, sed ipso rei i n t e l l e c t u contenta 2, 18, 1. aliae (*artium*) in agendo (*positae sunt*), quarum in hoc finis ist, et ipso a c t u perficitur, nihilque post a c t u m o p e r i s relinquit, quae πρακτικὴ dicitur *ib.* A c t u m, id est πρᾶξιν, (*elementum esse quaestionis quorundam rhetorum*) 3, 6, 26. II) *in dicendo.* α) *in causis:* in actu 9, 3, 101. 11, 3, 140. in omni actu 2, 13, 8. ars dicendi in a c t u est posita, non in e f f e c t u 2, 17, 25. procedente actu 11, 3, 144. m o t u s est in his orationis atque a c t u s 9, 2, 4. f l e x u s ille et, ut sic dixerim, m o t u s dat a c t u m quendam et a f f e c t u m (*Sp.* effictis) 2, 13, 9 *Z.* qui sibi r e s, v o c e s, a c t u s secundum verum optime fingit 6, 2, 30. quotidiano actu forensi 10, 1, 27. in vero actu rei (*opp. d e c l a m a t i o n i b u s*) 7, 2, 41. quae sunt in actu et contentione (*causae*) 11, 1, 48. opus (*i. e. h i s t o r i a*) non ad a c t u m (*a. l.* intuitum) r e i p u g n a m q u e p r a e s e n t e m, sed ad m e m o r i a m p o s t e r i t a t i s et

ingenii famam componitur 10, 1, 31. longioris actus controversiae 2, 10, 9. non in hac inclusa breviter urbanitate, sed in quodam longiore actu 6, 3, 43. in aliquo graviore actu 12, 2, 14. *cf.* 6, 2, 35. suum cuique eorum, quae dicet, colori accommodare actum 2, 12, 10. *cf.* 2, 13, 9. rebus sensu carentibus actum quendam et animos damus 8, 6, 11. quae, ut actus poposcerit, fingentur 11, 3, 75. amictus quoque habet quendam actum velut proeliantem *ib.* 145. β) *in scena:* Actus histrionum veris affectibus (*minor*) 10, 2, 11. histriones atque comoedos, cum ex aliquo graviore actu personam deposuissent, flentes adhuc egredi 6, 2, 35. fabulae ad actum (*a. l.* actus) scenarum compositae 5, 10, 9.

[**Actutum.** *Z.* Ac totum 4, 3, 13. *N. cr. et S.*]

**Acumen.** *transl.:* acumen naturale 5, 7, 28. acumen ac vigilantia *ib.* 10. tanta in eo vis est, id acumen, ea concitatio 10, 1, 114. valet in altercando ac. plurimum 6, 4, 12. ac. Sulpicii (*in dic.*) 12, 10, 11. in docendo ac. *ib.* 59; quae cum intellexerunt (*auditores*), acumine suo delectantur 8, 2, 21. pugnat ille acumine semper, hic frequenter et pondere 10, 1, 106. sive acumine disserendi, sive eloquendi facultate *ib.* 81. eloquendi suavitate, an inventionum acumine *ib.* 83.

**Acuo.** I) α) si acuitur prima (*syll.*) 1, 5, 22. brevis — positam ante se — acuet *ib.* 30. β) acui ingenia 1, 10, 34. — puerorum 1, 3, 11. — puerilia 1, 4, 6. praecipue acuit ad cupiditatem literarum amor laudis 12, 1, 8. II) *Partic.* *Acutus.* α) *de forma:* Luna globosa, an plana, an acuta 7, 2, 6. a pinna, quod est acutum 1, 4, 12. β) *de sono:* acutus sonus 1, 5, 25. ac. tenor 1, 5, 26. acutā primā 1, 5, 24. ultima syllaba nec acuta unquam excitatur, nec flexa circumducitur 12, 10, 33. nunquam in ead. (*voce*) flexa et acuta (*syll.*), quoniam ead. flexa et acuta 1, 5, 31 *Z.* acutae, gravis, flexae (*vocis*) 11, 3, 17. miscens gravia acutis (*sermo*) *ib.* 43. (*vox*) inter acutum sonum et gravem media *ib.* 64. neque gravissimus in musica sonus, nec acutiss. orationibus convenit *ib.* 41. γ) *de ingenio.* a) hebes acuto diversum 8, 3, 49. acutae conclusiones 2, 20, 5. ac. interrogatio 5, 7, 29. acutior est illa atque velocior in urbanitate brevitas 6, 3, 45. summus ille, et quo nullus est in oratore acutior (*gradus accendendi judicis*) 11, 3, 166 *N.* b) Acuti est inprimis videre, quo judex dicto moveatur 6, 4, 19. dulcis in primis et acutus Hyperides 10, 1, 77. rebus acuti magis, quam oratione magnifici (*Stoici*) *ib.* 84. in privatis et acutus, et non asper, et non indistinctus *etc.* M. Tullius 12, 10, 39. acutior atque habilior ad inveniendum 6, 3, 12.

**Acus.** inustas comas acu comere 2, 5, 12 *N.* in acum grana ciceris inserebat 2, 20, 3.

**Acute.** illa acute reprehenduntur 5, 13, 34. neque acute tantum ac venuste, sed stulte *etc.* dicta aut facta ridentur 6, 3, 7; Acutius (*Sp. mavult acrius*) adhuc in Polydoro (*Virg. hyperbato utitur*) 9, 3, 25.

**Ad.** Illa servata est a multis differentia, ut Ad, cum esset praepositio, d literam; cum autem conjunctio, t acciperet 1, 7, 5. I) *indicat id, quo tenditur.* α) *de loco.* a) *proprie:* Quare ad Trojam quinquaginta reges navigaverint? 7, 2, 3. ipse (*pollex*) prioribus (*digitis*) ad medios articulos jungitur 11, 3, 99; arma habere ad manum 12, 5, 1. ad

arculas sedent 12, 3, 4. b) *transl.* nec ad minutissima usque geometriae opera descendat 1, 12, 14 *Z.* ad alia deinceps atque alia devertunt 2, 11, 5. ad prosopopoeïas usque ac (*Sp.* et ad) suasorias irrumpunt 2, 1, 2. partiendo ad haec pervenit 3, 6, 49 *Z.* ad summam perveniri Pr. 5. Sed ad propositum 8, 3, 15; ad digitum pugnavi (*de gladiatore*) 8, 5, 20 *N.* *β*) *de tempore:* miles ad commeatus diem non affuit 7, 4, 14. si ad horam forte constiterit (*litigator*) 12, 3, 5. non ad praesens modo tempus, sed etiam in futurum 11, 3, 31. *cf.* 5, 14, 13. II) *finem indicat, quo quid spectet aut referatur.* *α*) *c. Adj.:* ad intellectum atque ad (*Sp. om.*) imitationem facilior 2, 3, 1 *Z.* grandiloquus saepe ad vitium *ib.* 66. superstes parens tantum ad poenas 6, Pr. 13. ad augendam facultatem dicendi parum locuples 10, 1, 87. si erit tardus ad hoc quoque 11, 2, 29 *Z.* *β*) *c. Verb.:* ad concitandos judices accommodatus 11, 3, 170. ad haec accommodanda manus *ib.* 110. acuit ad cupiditatem literarum amor laudis 12, 1, 8. illa ad ornatum sic (*adhibentur*) 8, 6, 7. illam ad hos usus literam adjecerat 1, 7, 26. opus non ad actum rei, sed ad memoriam posteritatis componitur 10, 1, 31. *v.* Compono. is etiam ad plagas durabitur 1, 3, 14. natura nos ad mentem optimam genuit 12, 11, 12. quae ad hoc opus pertinerent Pr. 1. *v.* Pertineo. sectas ad tenuitatem vires 12, 2, 13. nobis usus aliarum rerum ad alias non proderit 10, 2, 6. ne ad spadonum *etc.* exilitatem vox nostra tenuetur 11, 3, 19. Ad pinguem sonum qu et oi utebantur 1, 7, 24. *γ*) *in Ellipsi:* Ad haec rusticus (*in respondendo*) 7, 1, 53; mors nihil ad nos 5, 14, 12. *cf. ib.* 23. Nihil id ad quaestionem 5, 13, 10. *v.* Nihil. exemplorum quoque ad haec (*a. l.* hoc) infinitus est numerus 5, 10, 92 *N. et N. cr.* Ad aliquid (*definitio rhetorica*): 3, 6, 36. 37. 51. 90. (*Aristotelis*) *ib.* 23. *cf.* illud nomen simpliciter positum, hoc ad aliquid esse 1, 6, 13 *N.* Cicero genus et species iis, quae ad aliquid sunt, subjicit 5, 10, 62.

III) *normam notat secundum quam aliquid agitur:* ad arbitrium eorum facienda sunt 12, 9, 10. ad (*alicujus*) exemplum dicere ac facere 2, 3, 11. si ad exemplar primi libri bellum Siculum perscripsisset 10, 1, 89. nobis ad aliorum judicia componenda est oratio 5, 14, 29. *N.* ad legem ipsam veritatis (*loqui*) 12, 1, 19. ad hunc modum 10, 5, 2. ad modum aliquid portantium 11, 3, 120. *v.* Modus. ad comicum morem 1, 8, 3. *v.* Mos. ad hanc regulam et diligentiam locuti sunt 9, 4, 4. gestum componi ad similitudinem saltationis 1, 11, 19. ad pedes verba dimensa sunt 9, 4, 27; mire facit ad pullatum circulum 2, 12, 10 *N.* nec versicolorem illam vestem bene ad forensem pulverem facere 10, 1, 33; laudes heroum ac deorum ad citharam canebantur 1, 10, 10. ad lyram animos excitare, — lenire mentes 9, 4, 12. *v.* Lyra. motus laterum, qualis esse ad verbera solet 11, 3, 90; quae cogitaverant, ad verbum retulisse 10, 6, 4. illud ad verbum ponere 11, 2, 22. ad verb. repetita *ib.* 39. ad verb. translatum 7, 4, 4. 7. locum ad literam subjeci 9, 1, 25. paene ad scribendi solicitudinem legendus est optimus quisque 10, 1, 20; *hoc sensu interdum congruere videtur cum in et apud:* ad singulos conatus vocis (*supercilia allevare*) 1, 11, 10. ad singulas paene distinctiones quasi vultus mutandus est 11, 3, 47. *v.* Muto. cursus ad singula vestigia restitit 10, 7, 14. Melius illud, cum sint in sermone omni brevia membra, ad quae, si necesse sit, recipere spiritum liceat, ad haec gestum disponere 11, 3, 110. ad omnem clausulam exurgunt 2, 2, 12. *cf.* 11, 3, 135. qui conticescunt ad hos casus 6, 1, 42. *v.* Casus. IV) Ad hoc *i. q.* *praeterea in transitu:* 8, 5, 21, 11, 3,

40. *N.* Ad hoc quidam — putant (*a. l.* adhuc) 12, 10, 40 *N. cr. cf.* 7, 1, 36. 9, 3, 80. Ac primum concedant mihi omnes oportet —. Ad (*a. l.* at) hoc nemo dubitabit 12, 1, 38. 42. *N. cr.; interdum i. q.* *insuper:* ad hoc adjicitur (*a. l.* adhuc) 3, 5, 16 *N.* [cujus ad hoc (*Z.* adhuc) novum nomen inventum est μετάστασις] 3, 6, 53.

**Adamo.** ut praedulce illud genus adament 2, 5, 22.

**Addico.** uni se alicui addicere proprio 10, 2, 24. me cujusdam sectae addixi 3, 1, 22. bona C. Rabirii uno sestertio addicit 11, 3, 172; *Partic.:* an addictus servus sit 7, 3, 26. add., recepta libertate (*fit*) ingenuus: servus invito domino (*alii et fort. etiam Amb.* 1. *inser.* libertatem) non consequetur *ib.* 27. *S.* — legem: — propria liberi habet *ib.* aliud est servum esse, aliud servire, qualis esse in addictis quaestio solet 5, 10, 60. *v.* Servus. dum addicta est mater 3, 6, 25.

**Additio.** *opp.* abjectio (*fig.*) 9, 3, 18.

**Addo.** *α*) addidit ex abundanti (*Cicero*) 4, 5, 15 *Z. N.* tertium alii medium ex duobus addiderunt 12, 10, 58. clausula ipsa unius syllabae gratiam addidit (*in hexametro*) 8, 3, 20. addita in clausula est — extrema quasi insultatio 8, 5, 11. *β*) *c. Dat.* cum (*Cythnius in tabula*) addidisset Menelao, quem summum poterat ars efficere moerorem 2, 13, 13. cultus addit hominibus auctoritatem 8, Pr. 20. plurimum arti addiderunt 12, 10, 4. ut humanae formae decorem addiderit supra verum (*Polyclitus*) *ib.* 8. addunt diis honorem parentes, addit antiquitas 3, 7, 8. rebus indignis *etc.* addens vim oratio 6, 2, 24. *γ*) *c. Praep.* ad: ad cujus voluptates nihil equidem, quod addi possit invenio, nisi ut sensus nos quidem dicamus plures 12, 10, 46. *δ*) Adde quod *seq. Indicat. in transitu:* 1, 2, 21. 10, 1, 33. 12, 1, 4. 12, 11, 29. *Ter deinceps* 10, 2, 10. 11. 12.

**Adduco.** I) occidit Agamemnonem Clytaemnestra, quia — captivam pellicem adducebat 3, 11, 6. eos ad senatum adduci jussi. *Cic.* 9, 3, 50; ab imo pulmone pituitam trochleis adducere 11, 3, 56. frontis tam adductae (*a. l.* obd.) 10, 3, 13. II) *transl.:* te poenitentia ad hoc genus optionis adduxerit 7, 1, 53; nec audendi facilitatem usque ad contemtum operis adduxerit 12, 6, 7. in corpus eloquentiae adducat philosophiam 12, 2, 9. quae extrinsecus adducuntur in causam 5, 11, 1. adductae extrinsecus quaestiones *opp.* propriae causarum 3, 6, 7. extrins. adductas probationes 7, 4, 24. extrins. ea (*negotia tenuiora*) rebus adductis circumliniunt 12, 9, 8. si extra causam sit adductum (*Sp. conj.* extra ad caus.) 5, 13, 10. *N. cr.*

**Adeo.** *Adv.* I) *proprie.* *α*) *i. q.* *usque eo, in tantum.* a) adeo velut spiritus operis hujus *etc.* in affectibus est 6, 2, 7. ad. rhetori de omnibus dicendum 2, 21, 21. ad. praemium omnia spectant 10, 7, 17. *cf.* 12, 10, 9. b) *frequenter seq. ut:* Omnia illa — adeo sunt virtutes orationis, ut *etc.* 9, 2, 2, *cf.* 2, 17, 31. 3, 1, 1. 7, 9, 1. 10, 1, 100. 12, 4, 1. 12, 9, 16; adeoque promtum est, ut 12, 11, 12. ad. quoque, ut 4, 5, 3 *Z.* ad., ut — tamen 4, 1, 54. ad., ut etiam 10, 5, 2. *cf.* 4, 1, 55. [et (*Z. om.*) adeo, ut Pr. 12.]; *interdum non majorem vim habet, quam ita, hoc modo:* ad., ut aliquando subjungatur expositioni, quae solet in argumentis esse summa collectio 4, 4, 2. 4, 5, 3. 9, 4, 40. *β*) *c. Adject. et Adverb. junctum i. q. tam, tantopere:* ad. jejunam ac pauperem 10, 5, 5. adeo manifestum est 2, 4, 27. hoc ad. verum est 1, 2, 27. 8, 3, 7. haec ad. vulgaria sunt

9, 3, 64. Quin ad. similitudo manifesta est, ut eam discernere non sit in promtu 9, 1, 3. sit aliquis ad. contra veritatem obstinatus, ut audeat dicere *etc.* 12, 1, 10. quod ego ad. longe puto ab oratore perfecto 12, 9, 8. *omnibus his locis sequitur* u t, *cf. etiam:* 1, 8, 13. 14. 2, 20, 7. 9, 4, 52; *seq.* q u a m: in a d. molestos incidimus grammaticos, q u a m (*vett. edd.* quorum) fuerunt, qui Lyricorum quorund. carmina in varias mensuras coëgerunt 9, 4, 53 *N. cr.* II) *In transitu interdum i. q.* i t a q u e, i g i t u r, *non sequente* u t, *sed majore cum vi:* Adeo facilius est multa facere, quam diu 1, 12, 7. id ad. manifestum erit, si cogitaverimus 2, 16, 18 *N.* Ad. in illis quoque est aliqua vitiosa imitatio 11, 3, 91. etiam frequens (*capitis*) nutus non caret vitio, adeo jactare id *etc.* fanaticum est *ib.* 71. tolli manum artifices supra oculos — vetant: ad. a capite eam petere *etc.* vitiosum habetur *ib.* 112. ad. nec quis numerus, nec quae nomina — sint, convenit 3, 6, 22. Ad. in causa difficili — nihil prius intuendum credidit 11, 1, 63. ad. de hac — nihil dubitabitur 2, 20, 7. ad. infinito spatio ac traditione opus non est *ib.* 16 *N.* [illa autem — adeo infirma, sed plane necessaria (*h. l. idem esset, quod* q u i d e m, *si integra lectio*) 6, 3, 102 *N. cr. et S.*]

**Adeo**, *ire.* adiit sacerdotes Aegypti 1, 12, 15. interiora velut sacri hujus adeuntibus 1, 4, 6. adeundi plerumque asperi colles 12, 9, 2; si juris anfractus, aut eruendae veritatis latebras adire cogetur *ib.* 3.

**Adeps.** adipes tenuandae (*in orationibus*) 2, 10, 6.

**Adeptio** bonorum *opp.* malorum e v i t a t i o 5, 10, 33.

**Adesus.** pisces — ex parte adesi (*a. l.* adusti) 6, 3, 90 *N. cr.*

**Adhaereo.** juncti — adhaerentis — insequentis temporis 5, 10, 46.

**Adhibeo.** *habere aliquid ad aliquem usum, i. q.* u t i α) *c. solo Accusat.* a) *Act.:* omnia, quae ad efficiendum, quod proposuerit, valent, libenter adhibebit 11, 1, 35. protinus adhibere curam 10, 3, 18. solicitius adhibere discrimina 2, 15, 19. judicium adhibentibus 10, 1, 40. modum adhibere 9, 2, 69. non eosdem adhibent modos, cum bellicum est canendum, et cum posito genu supplicandum est 9, 4, 11. quemadmodum remedia melius adhibebit 12, 1, 34. *v.* R e m e d i u m. hos (*scriptorem et signatores*) adhibuisse 7, 2, 53. dubitationis moras, vocis flexus, varias manus, diversos nutus actor adhibebit 11, 3, 182. illae apud Caesarem *etc.* actiones, etiamsi precibus u t u n t u r, a d h i b e n t tamen patrocinia (*i. e.* p r a e b e n t) 5, 13, 5. b) *Pass.:* omnia a d h i b e n d a, quae p r o d e s s e credemus 12, 10, 53. *cf.* 2, 17, 29. totum hoc adhibendum est 9, 4, 129. ista quaerendi *etc.* anxietas adhibenda est 8, Pr. 29. adhibitis his artibus 4, 2, 51. videtur ars omnis dicentis contra judicem adhiberi 4, 1, 56. haec auxilia adhibentur 10, 3, 1. *cf.* 7, 4, 13. major cura adhibenda est 2, 2, 3. adhibita diligentia 2, 4, 15. metus nonnunquam est a m o v e n d u s, nonnunquam etiam a d h i b e n d u s 4, 1, 20. 21. adhibita vocis observatione 10, 7, 9. partitio o p p o r t u n e adhibita 4, 5, 22. p a u l u m adhibita ratione 6, 3, 16. adhibitis e x t r i n s e c u s remediis 5, 13, 35. adhibetur similitudo interim p a l a m 6, 5, 59; Abdicatus medicinae studuit. Cum pater ejus aegrotaret, desperantibus de eo ceteris medicis, adhibitus *etc.* 7, 2, 17; *c. Praedicato:* h o c inveniendum est, ut adhiberi possit a r g u m e n t u m 5, 10, 115. *β*) *adj. Dat.* a) *Act.:* qui — huic (*verborum supellectili*) artem collocandi adhibuerit 8, Pr. 28. actionibus adhibere plus cultus 2, 10, 11. epulis fides ac tibias adh. 1, 10, 20. si judicium

his corruptis adhibeas 12, 10, 76. modum adhibuit rei 9, 3, 74. probationes adhibere causae 2, 10, 8. signa pedum non minus saltationi quam modulationibus adhibet musica ratio numerorum 9, 4, 139 *N.* b) *Pass.:* nutricum quae adhibetur infantibus allectatio 1, 10, 32. iis minus affirmationis adhib. 5, 11, 17. cui rei adhibenda sint argumenta 5, 10, 109. refert, quorum auctoritas, et quibus adhibeatur 3, 8, 36. etiam frugiferis adhibendus est decor 8, 3, 9 *Z.* frondibus teneris non adhibendam esse falcem 2, 4, 11. (*finitio*) adhibetur orationi 7, 3, 4. juri fraus adhibebatur 2, 15, 30. (*judicium*) ostendentibus se rebus adhibetur, (*consilium*) latentibus 6, 5, 3. *v.* Judicium. laus, quae negotiis adhibetur 3, 7, 4. nisi disponendis eis collocandisque artificum manus adhibeatur 7 Pr. 1. cui (*juveni*) nec adhiberi potest hic metus 1, 3, 15. quibus (*rhetoribus*) quantuscunque numerus (*discipulorum*) adhibeatur 1, 2, 13. asperis et asperos numeros adhiberi 9, 4, 126. ornatus adhibetur rei 11, 1, 7. rem, quae alterius probationi adhibetur 5, 14, 1; adhibitus ei coenae 11, 2, 12. γ) *c. Praeposs. junctum:* enthymema adhibetur ad probationem, ad ornatum 8, 5, 10. *cf.* 8, 6, 7. alias ad docendum, alias ad movendum adhibebit artes 12, 10, 70; nec minus curae in hoc adhiberi debet 5, 10, 109. quod in eum solum adhibetur usum 4, 5, 26. praelectio, quae in hoc adhibetur, ut *etc.* 2, 5, 4. adhibetur extrinsecus in causam et auctoritas 5, 11, 36. adhibitus in consilium 4, 2, 22; compositio et sonus in oratione varie adhibetur 1, 10, 23. si genus sublime dicendi parvis in causis, parvum limatumque grandibus *etc.* adhibeamus (*Sp. offenditur Praepositione*) 11, 1, 3 *N.* plus judicii in elegendis, quam in congerendis studii adhibuissent 6, 3, 5. adhibere in exequendo suas vires 5, 1, 3. *cf.* 3, 6, 92; Illud genus affirmationis gratia adhibetur 8, 3, 54. qui (*tropi*) significandi gratia adhibentur 8, 6. 3. (*interrogare*) noscendi, (*percontari*) arguendi gratia adhiberi 9, 2, 6; huc (*optt. Codd.* hic, *quod G. jure recepit, a. l.* hoc, *Z. de conj.* huic) studium plurimum (*ex Amb.* 1.) adhibendum 8, Pr. 16. *N. cr.*

**Adhortatio.** in adhortationibus fortis (*vox*) 11, 3, 64.

**Adhuc.** I) *proprie de tempore.* α) *huc usque, ad hoc tempus:* quod adhuc obtinent Graeci 2, 1, 13. salvum me esse adhuc nec credo, nec gaudeo. *Seneca.* 8, 5, 18. Lucilius quosdam ita sibi deditos adh. habet amatores 10, 1, 93. quo in genere paucissimos adh. eloquentes literae Romanae tulerunt *ib.* 123. Superest adh. et exornat aetatis nostrae gloriam *ib.* 104 *N.* quos maximos adh. novimus (*oratores*) 10, 2, 9. qui adh. summi sunt *ib.* 28. ratibus adh. navigaretur *ib.* 7. adh. versamur in confessis 7, 1, 48. de quo diximus adh. 11, 2, 1. neque vim eorum adh. (*Gracchorum, Catonis*) intellectu consequentur 2, 5, 21. *cf.* 1, 7, 22. 2, 4, 14. 3, 2, 4. 4, Pr. 1. 8, 3, 28. 12, 10, 3. β) *de praeterito tempore* a) *i. q. etiamtum:* piraticam dici, adhuc dubitabant mei praeceptores 8, 3, 34. in quantum adhuc (*illi prisci*) profecerant 9, 4, 16. M. Tullius quaerit adh. eum (*eloquentem*) 12, 1, 21; adh. teneri 1, 2, 26. adh. rudia ingenia *ib.* 27. tenerae adh. mentes 2, 4, 5. praetextatum adh. 1, 8, 2. judex, quid sentiat, sedens adh. atque audiens confitetur 6, 2, 7. vidi ego saepe, histriones — flentes adh. egredi 6, 2, 35. praeceps adh. (*clausula*) firmatur ac sustinetur ultimo 9, 4, 71. circa res adh. tenues moramur 1, 1, 35. in mediocribus utrisque majus adh. naturae esse momentum 2, 19, 2 *N.* Sed haec spes adhuc (*sc. erat*) 6, Pr. 11. *cf.* 1, 5, 7. 1, 11, 2. 3, 1, 7. 4, 2, 122. 5, 10, 122. b) *c. Negatione i. q. nondum:* nec adhuc a litore procul videbamur 12, Pr. 2. cum adversarius adh. nihil

dixerit 5, 13, 45. *cf.* 6, 5, 7. adh. nobis ignorantib., quare dictum sit 10, 1, 21. vera negotia nunquam adh. habuerunt hanc silentii necessitatem 9, 2, 68. II) *i. q. ad hoc, praeterea, insuper.* a) adh. opus superest 6, 2, 1. hoc adh. adjiciendum 11, 1, 48. *cf.* 6, 2, 12. atque adh. alibi 2, 21, 6. Tertium adh. illud 6, 3, 64. quod adh. abscisurum putem fuisse 12, 1, 20. de hac parte adh. spargetur omnibus locis 8, 3, 58. fingi adh. possunt 7, 4, 40. si quid erraverint adh. 2, 6, 6. et adh. erit, qui putet 9, 3, 87. quod adh. fieri potest 7, 4, 29. si aliud adh. ejus rei nomen invenerit 3, 6, 21. *cf.* 53 *Z.* et deinceps adh. multa 9, 3, 38. id ipsum adh. dividitur 7, 1, 62; *cf.* 1, 4, 20. nemo fere tam infelix, ut — si erit tardus ad hoc quoque, eo adh. (*Sp.* quoque) remedio utatur 11, 2, 29 *S.* b) *adjic.: etiam, quoque:* abest illis adhuc etiam laboris judicium 1, 12, 11 *Z.* vel etiam nova fieri adh. possint 9, 3, 107. in his quoque adh. vitandae sunt insidiae 5, 7, 12. eo quoque adh. remedio utatur 11, 2, 29; *itaque in transitu adhibetur:* Adhuc ὁμοιοτέλευτον et παρονομασία est, Neminem alteri posse dare in matrimonium 9, 3, 80. *cf.* 7, 1. 36. probationum praeterea omnium aliae sunt necessariae, aliae *etc.* Et adh. omnium probationum quadruplex ratio est 5, 8, 7 *N. cr.*; *in nonnullis Codd. c.* ad hoc *confunditur:* 12, 10, 40 *N. cr. v.* Ad. III) *Comparativis pro illo etiam adjungitur:* adhuc difficilior 1, 5, 22 *N.* adh. melius 2, 4, 13. adh. magis 5, 10, 106. minus peccabit, qui *etc.:* et adhuc, qui *etc.* 9, 4, 34. *cf.* 7, 1, 25. *frequenter tamen postponitur:* asperiora quaedam adh. dictu 12, 1, 37. magis adh. fabulosa 2, 10, 5. liberior adh. disputatio 7, 2, 14 *N.* molliora adh. supra dictis 12, 10, 7 *N.* simplicior adh. ratio loquendi 8, 5, 33. pejus adh. (*i. q. eo p. etiam*), quo magis falsum est 8, 5, 20. plus adh. 10, 1, 71. 99. majus adh. 2, 19, 2 *N. et Suppl.*; *verbis, quibus vis comparativa inest, adj.:* crescit hoc adhuc 3, 8, 33. variavit hic adhuc 5, 14, 18. adh. augeri potest 2, 16, 18.

**Adigo.** jurejurando adacti, an exemplo moti? 7, 2, 3.

**Adimo.** lex omnis aut adimit, aut tribuit 7, 5, 5. quam decenter Sulpicio — scientiam petendi consulatus ademit (*Cicero*) 11, 1, 69.

**Adipiscor.** quo modo adipiscamur? quo modo utamur? 3, 5, 6. qui adeptus erit facultatem 1, 4, 1. insignem laudem adeptus 10, 1, 93. aliquam magnam virtutem adeptus esse 8, 3, 1.

**Aditus.** aditus ad mortem est miser 8, 5, 5. aditum sibi ad aures facere 4, 1, 46.

**Adjaceo.** adjacet et mollior et magis trita (*via*) 1, 6, 22.

**Adjectio.** α) si litura, aut adjectio aliqua, aut mutatio interveniat (*in ceris*) 11, 2, 32. *opp.* detractio 1, 5, 14. 38. — literarum *ib.* 16. adjectione (*fit soloecismus*) *ib.* 38 *seq.* adjectionis vitium, πλεονασμόν *ib.* 40; β) *figura rhetor.:* schemata, quae erunt per adjectionem, detractionem 9, 3, 27. 28. 55. Ratio (*compositionis*) in adjectione, detractione, mutatione (*esse debet*) 9, 4, 147. supra summum adjectio 8, 4, 6. id, cum supervacua oneratur adjectione 9, 3, 46 *N.* tertium adjectione (*verborum emendatur*) 7, 9, 9. Adjectio talis est: argentum, quod elegerit ipse — vel ipsa. Adjectione facta amphibolia — detractione solvitur *ib.* 11. rem urbanam facit aliqua ex nobis adjectio 6, 3, 71.

**Adjicio.** I) *proprie.* α) *c Contrapositis.* a) *opp.* *detraho:* si quaedam detrahere opus est, cur non sit adjicere concessum 2, 8, 9. et adjicere, dum non otiosa, et detrahere, dum non necessaria

9, 4, 58. quidquid (*in peroratione*) non adjicit prioribus, etiam detrahere videtur (*oratio*) 6, 1, 29. illi (*Dem.*) nihil detrahi potest, huic (*Cic.*) nihil adjici 10, 1, 106. si quid adjecturus sibi (*a. l. om.*), non si quid detracturus fuit (*Calvus orator*) 10, 1, 115. et adjecta et detracta aspiratione 6, 3, 55; b) *opp. muto:* in libris erunt multa mutata, plurima adjecta Pr. 8. adjectis, detractis, mutatis literis 6, 3, 53. adjicere, detrahere, mutare (*stili opus est*) 10, 4, 1. c) *alia praeterea verba opponuntur:* in omni ejus ingenio facilius, quod rejici, quam quod adjici possit, invenient 6, 3, 5. adjicere, quae desunt 10, 2, 20. *cf.* 1, 10, 8. vitium erit, quoties otiosum fuerit et supererit, cum adjicietur 8, 3, 54. vix, quid adjici potuerit, invenio, fortasse inventurus, quod adhuc abscisurum putem fuisse 12, 1, 20. si dicas — antonomasia est, si adjeceris — appositum 8, 6, 43. habemus igitur ante omnia virum bonum, post haec adjiciet dicendi peritum 12, 1, 27. β) *jungitur c. simplici Accusat.* a) *Act.:* tertium mox adjecerunt genus 12, 10, 18. accusator — adjecit invidiam 4, 2, 75. doctiores multa adjicient 1, 5, 7. *cf.* 1, 10, 8. communes loci, si reum adjicias, accusationes (*sunt*) 2, 4, 22. Nunc consilium et colorem adjiciunt (*nimirum advocati, qui agere non possunt*) 12, 8, 6. si quendam adjicere (*a. l.* adicere) velis, is erit Caesius Bassus 10, 1, 96. praeter alia adjicit ex abundanti hanc quoque conscientiae suae fiduciam 5, 6, 2. adjice tot genera ludendi 12, 11, 18; *sine Accus.:* in quibus libera adjicienti sit excursio (*a. l.* adjicienda *a.* adjiciendi) 10, 3, 32. b) *Pass.* aspiratio adjicitur 1, 5, 19. vix, quid adjici potuerit, invenio 12, 1, 20. *cf.* 5, 12, 1. adjectae literae, syllabae 1, 6, 32. adjectis personis 2, 4, 25. adjecta quoque differentia 11, 1, 42. *cf.* 9, 2, 35. adjicienda ratio vel necessitatis alicujus, vel erroris *etc.* 11, 1, 76; Latinis veteribus D plurimis in verbis ultimum adjectum 1, 7, 12. γ) *adj. Dat.* a) *Act.:* adjecerunt quidam numero mutuam accusationem 3, 10, 4. qui etiam propria his bona adjecerit 10, 2, 28. fuerunt, qui nobis quoque adjicerent dualem 1, 5, 42. his adjiciat face et dice 1, 6, 21. ut verbo adjiciat literam syllabamve 1, 5, 10. ipsis sententiis adjicere oratorium robur 10, 5, 4. vox propriam vim adjiciat rebus 11, 3, 9. *cf.* 9, 1, 2. scenici actores, qui et optimis poëtis tantum adjiciunt gratiae 11, 3, 4. quantum nobis expectationis adjecit (*numen*), tantum ingenii aspiret 4, Pr. 5. ut per se foeda (*Sp.* -dae) vomendi necessitas (-tati) jam nihil ultra expectantibus hanc quoque adjiceret deformitatem 9, 4, 30 *Z.* (*Jovis in Elide*) pulchritudo adjecisse aliquid etiam receptae religioni videtur 12, 10, 9; adjecisset enim, atque adjiciebat ceteris virtutibus suis, quod *etc.* 10, 1, 120. quodsi priori adjicere fas non est (*sine Acc.*) 10, 2, 9; *c. binis Accuss.:* cui quartam partem adjiciunt quidam imitationis 3, 5, 1. qui finitae probationi velut commendationem adjicit aliquid 4, 3, 17. b) *Pass.:* adjecta quibusdam ignominia est 3, 7, 20. quantum morae lectioni festinatione adjiciatur 1, 1, 32. adjicitur his μυκτηρισμός 8, 6, 59. quidquid veris affectibus adjicietur 11, 1, 52. unum jam igitur huic loco adjiciendum videtur *ib.* 60. *cf.* 11, 3, 177. in horum trium locum subditae quatuor legales (*species*), adjectaeque tribus illis rationalibus 3, 6, 54; δ) *seq. ad:* translatione ad septem superiores adjecta 3, 6, 55. Utinamque adjici ad consuetudinem posset, ut *etc.* 2, 10, 9. ε) *apponuntur quaed. Adverb.:* quidquid huc sit adjectum 12, 10, 40. hic — illud recte adjecerunt 11, 3, 106. illic nihil detrahi potest, hic nihil adjici (*Sic. c. Codd. Fr., Sp. et Z. vulgatum* illi — huic) 10, 1, 106. *N. cr.*

II) *in loquendo.* α) *c. Praepos.* de: de fortuna quoque adjeci

(*sine Objecto*) 6, 1, 50. de altera figura pluribus adjiciendum 9, 3, 19. *N. cr.* adjiciam breviter de iis illud 9, 3, 100. *β) seq. orat. directa:* exceptionibus peccat adjiciendo: circa civiles quaestiones *etc.* 2, 15, 36. [adjicitur (*Z.* obj.) communiter a duobus 3, 6, 102]; *γ) seq. Accus. c. Inf.:* his adjicio, praeceptores ipsos non idem mentis ac spiritus in dicendo posse concipere 1, 2, 29. illud adjiciendum videtur, duci argumenta non a confessis tantum 5, 10, 95. Quin illud adhuc adjicio, πάθος καὶ ἦθος esse interim ex eadem natura 6, 2, 12. Praeter haec —. Adjiciunt, expositionem praeteritorum esse temporum 4, 2, 3. *δ) seq. quod:* Adjiciunt his, quod saepe, quae in aliis litibus impugnarunt actores causarum, eadem in aliis defendant 2, 17, 40. Adjiciendum etiam breviter videtur, quod fere dicendi virtutes diversissimae suos amatores habeant 11, 1, 92. Adjiciunt loco probationis, quod ea (*Academia*) praestantissimos in eloquentia viros ediderit 12, 2, 25.

**Adjudico.** propter quod nobis bona adjudicari debeant 5, 14, 16.

**Adjumentum.** adjumenta ingenita Pr. 27.

**Adjunctio,** *fig. Cic.* 9, 1, 33.

**Adjungo.** gravem virum lateri filii adjungere 1, 2, 5. alias (*leges*), cum ipsi nullam habeamus, adjungimus 3, 6, 87. mediam literam consonantem priori an sequenti syllabae adjungas 1, 7, 9. id quoque adjungamus operi 10, 1, 37; adjungit, quid (*a. l.* id quod) ex his conficiatur (*in oratione*) 5, 14, 9; *Partic.:* quae etiamsi sola non sufficiunt, tamen adjuncta ceteris (*a. l.* adjuta *N. cr.*) 5, 9, 8. *cf.* 10 *N. cr.* ex consequentibus sive adjunctis (*quaedam colliguntur*) 5, 10, 74 *N.* solet fieri aliis adjunctis epitheton tropus 8, 6, 41. ad nomen adjuncta (*verba*) 8, 3, 43.

[**Adjuro.** sotadeo adjuret retro trimetrŏs (*Sp. conj.* adludat; *sed v.* Trimetros.) 9, 4, 90 *N.*]

**Adjutor.** quibus erat adjutoribus usus in opprimenda conjuratione 11, 1, 18. id fieri per adjutores (*declamantium*) 2, 5, 3 *N.*

**Adjutorium.** neque egebit adjutorio regentis 1, 1, 28. aliquo juris adjutorio elabi ex crimine 3, 6, 83. Egressio — adjut. vel ornamentum partium est earum, ex quibus egreditur 3, 9, 4. (*oratio*) utetur his quoque adjutoriis 12, 10, 43.

**Adjuvo.** I) *c. verbis similibus aut contrapositis:* instare proficientibus, et ab iis, quae non adjuvant pedem referre 6, 4, 19. qui scriptum tuebitur, adjuvare se etiam voluntate tentabit 7, 6, 9. si adjuvabit pars altera — si nocebit 7, 2, 51. obstat, quidquid non adjuvat 8, 6, 61. ab hoc (*Hermagora*) quoque adjuvamur *opp.* dissentit a nobis 2, 21, 22. si nihil, quod nos adjuvet, erit, quaeramus, quid adversarium laedat 4, 1, 44. ut nos fortuna decipere non possit, adjuvare possit 10, 6, 6. II) *α) Act.* a) *c. Accusat.:* an vero me disserentem non adjuvabit earum persuasio nationum 5, 11, 38; ceterae partes loquentem adjuvant, hae, prope est ut dicam, ipsae loquuntur 11, 3, 85. alia audientes, alia legentes magis adjuvant 10, 1, 16. quae partem nostram adjuvabunt 4, 2, 101. quod adjuvet quaestionem 5, 10, 96; (*praeceptor*) adjuvare debet, quae in quoque eorum invenit bona 10, 2, 20. verbum, quod neque intellectum adjuvat — vitiosum 8, 3, 55. *cf.* 8, 2, 11. plus quam firma debet esse memoria, quae aliam memoriam adjuvet 11, 2, 18. cur non illam vocis modulationem fidibus ac tibiis, immo hercule — cymbalis adjuvemus 11, 3, 59. adjuvant urbanitatem et versus com-

mode positi 6, 3, 96. b) *apposito Ablat.:* nequitiam praeceptis adjuvare 2, 15, 32. argumentis adjuvare (*aliquid*) 5, 10, 116. adjuvisse testimonio reum 5, 7, 32. c) *sine Accus.:* quantulum adjuvat animus ille coelestis? 2, 16, 17. et noctes — adjuvarent 12, 11, 19. multum ad fidem adjuvat audientis voluptas 5, 14, 35. adjuvante natura Pr. 26. adjuvat etiam, quod auditor gaudet intelligere 9, 2, 78. β) *Pass.:* adjuti ea (*occasione*) 6, 3, 13. acri studio adjutus 10, 6, 4. forsitan hoc sunt adjuti, qui *etc.* 11, 2, 24. eorum adjutus armis (*custodum*) 5, 11, 8; qui affectus erunt — mitiores, nisi adjuvantur commendatione? 9, 2, 3. quaedam argumenta ponere satis non est, adjuvanda sunt 5, 12, 6. quae finitio — nisi propriis et differentibus adjuvetur 7, 3, 26. *cf.* 5, 10, 63. (*falsarum expositionum*) genus, quod instrumentis adjuvatur 4, 2, 88. nihil adjuvari disciplina mores 12, 2, 2. adjuta curā natura 2, 8, 5. probatio — adjuvatur asseveratione dicentis 11, 3, 2. probandi refutandique ratio adjuvanda viribus dicentis 5, 13, 56. rhetoricen adjuvari exercitatione 2, 17, 5. signa quaedam perinde firma habentur, atque extrinsecus adjuvantur 5, 9, 11. tarditas, concitatio docendo adjuvanda 2, 8, 11. rebus ipsis adjuvantur (*verba*) 6, 3, 48. cum virtutes etiam ipsae taedium pariant, nisi gratia varietatis adjutae 9, 4, 43. vel doctrina vel usu adjuta ingenii vena 6, 2, 3; cum se Cicero ab illis quoque vetustissimis auctoribus plurimum fateatur adjutum 10, 1, 40. bene admonitos ab adversario et agere gratias, quod adjuti sint 5, 13, 46. praecepta dicendi pro virili parte adjuvari posse per nos 12, 11, 31; ut in id ingenia, quo tenderent, adjuvarentur 2, 8, 3. in haec omnia statura et mira specie adjuvabatur 11, 3, 179.

**Adminiculum.** sine adminiculo progredi 2, 6, 5.

**Administratio.** in totius administratione reip. Pr. 14. *cf.* 3, 8, 14. in reip. administratione versatus est 12, 2, 7. qui se non otiosis disputationibus, sed administrationi reip. dediderit 11, 1, 35. privatarum publicarumque rerum administrationi Pr. 10. nostram administrationem (*i. e.* πρᾶξιν) 5, 10, 4 *N.*

**Administrativus.** administrativa dicatur (*rhetorice*) 2, 18, 5.

**Administro.** melius ab his administrari poterat (*patrimonium*) 4, 2, 73. integerrime provincia administrata 12, 1, 16. qui *rempublicam*, (*Sp.* eam) fortissime administrassent 6, 5, 8 *Z.* accedere ad remp. administrandam 3, 5, 6.

**Admirabilis.** admirabile genus causarum 4, 1, 40. 41. vix admirabili quodam casu 2, 17, 31. adm. illud dicendi genus 11, 1, 93. omnia quae magna sunt atque adm. 12, 11, 25. ut sint magis admirabiles (*commentarii Ciceronis*) 10, 7, 31. et adm. et jucundam orationem: verum admirabilem non sic, quomodo prodigia miramur 8, Pr. 33. et sanctiorem et magis adm. faciunt orationem (*verba*), quibus non quilibet fuerit usurus 8, 3, 24; admirabilem (*a. l.* mirabilem), praecipue in aetate illa, recti generis voluntatem 10, 1, 89. admirabilis in suo genere Theocritus 10, 1, 55.

**Admirabiliter.** adm. utriusque partis facit bonam causam (*Cic.*) 9, 2, 29.

**Admiratio.** admiratio decrescit 1, 3, 5. admirationis motus 11, 3, 71. cum se in habitum admirationis fingunt (*humeri*) 11, 3, 83. confert multum admirationi etiam infirmitas 3, 7, 12. et admirationi (*convenit rogare*) 9, 2, 10. admirationi conveniens gestus 11, 3, 100. ut admirationem plausu confiteretur 8, 3, 3. nec admirationem consequuntur eminentium (*lumina illa orationis*) 8, 5, 29. habeat narratio admirationes

*etc.* 4, 2, 107. qualecunque id, — habet admirationem 12, 10, 75. Aristoteles quoque (*adm. in eloquentia*) petendam maxime putat 8, 3, 6. per admirationem 8, 5, 5. qua admiratione medicorum 6, Pr. 11. vim summam dicendi et admiratione dignam 12, 10, 77 *Z.* adm. auferuntur 8, 3, 5. perpetua seculorum adm. celebrantur 11, 1, 13. quod rudes quoque atque agrestes animos admiratione mulceret (*Orpheus*) 1, 10, 9.

**Admirator.** antiquitatis nimius adm. 2, 5, 21. agens imperitum et admiratorem (*Sp.* -tor) aliorum tanquam sapientium 9, 2, 46 *Z.*

**Admiror.** et admirari — et indignari (*nos*) fingimus 9, 2, 26. hunc et admiratus maxime est, et secutus 10, 1, 69. idque admirantibus respondit (*a. l.* atque id mir.) 12, 1, 43. hoc tantum admiror, Flavum — tam anguste materiam qualitatis terminasse 7, 4, 40. admirantibus ejus orationem 11, 3, 7. ejus magis admirer (*Codd.* admirari; *Obr. de conj. adjic.* subit) naturam 11, 2, 5 *N. cr.* et *S.* cujus naturam summe admiratus 11, 1, 70. leviter (*a. l.* leniter *N. cr.*) admirantes 11, 3, 103. nonnunquam resilit manus, vel negantibus nobis, vel admirantibus *ib.* 106. Non — probant, admirantur, verecundantur (*manus*)? *ib.* 87. — vir in plurimis admirandus 3, 11, 22. multa probanda in eo, multa etiam admiranda sunt 10, 1, 131. Euphranorem admirandum facit, quod et pingendi fingendique idem mirus artifex fuit 12, 10, 6.

**Admisceo.** In ceteris admiscere tentavimus aliquid nitoris 3, 1, 3. his omnibus admiscebitur, ut quisque locus postulabit, dicendi ratio Pr. 23 *N.* interim admixta gravitate (*risui*) 6, 3, 25. si aliquid in his serium quoque esset admixtum *ib.* 16.

**Admitto.** I) *proprie:* quod ab eo ipse in Africam non sit admissus 5, 13, 31. ne illud actionis genus in equestrem ordinem admittant 5, 13, 21. II) *transl.* *α*) non admittit hoc idem veritas 6, 1, 43. admittere figuram 9, 1, 24. *cf.* 9, 2, 5. quo facilius aures judicum, quae post dicturi erimus, admittant 4, 3, 10. inclinatio judicum ad nos petitur initio parcius, cum admitti satis est 6, 1, 10 *N.* per quae in animum judicis admittimur 4, 1, 5. *β*) *de scelere:* liberet eum noxa, qui admiserit 5, 12, 13 *N.* non esse a se id facinus admissum 4, 2, 13. an sacrilegium sit admissum *ib.* 8.

**Admodum.** *i. q. modo et ratione adhibita* (*nostrum nach Verhältniss*), *itaque α*) *auget:* dura quaedam admodum (*verba*) 8, 3, 33. nihil adm. distat 9, 2, 44. nihil enim usus adm. video 8, 6, 39 *N. cr.* mihi neutrum adm. placet 8, 5, 25. *β*) *minuit:* pauca adm. dicta 6, 3, 2. paucis adm. horis 10, 6, 1. *cf.* 7, 9, 1. 12, 11, 12. paululum adm. deperdit 10, 7, 24. rara adm. 5, 13, 5. juvenis adm. 8, 3, 31. puerum adm. 12, 6, 1.

**Admoneo.** *α*) non enim doceo, sed admoneo docturos 1, 4, 17. illud admonere satis est 2, 17, 9. Recte admones 4, 5, 4 *N.* bene admonitos se ab adversario 5, 13, 46. admonere *fig. ap. Cels.* 9, 2, 104. et admoneri, et ad libellum respicere vitiosum est 11, 2, 45. contrarium id esse, quod admoneatur (*a. l.* admoneant *Z. conj.* -antur) 6, 4, 9 *N. cr.* ut eorum imagine admonentur 11, 2, 20. tantumque non cognatis id e rebus admoneri sciet (*a. l. om.* e, *Z. conjic.* Tantum quod non cognitis ille rebus sat habuerit *S.*) 12, 2, 31 *N.* *β*) *seq. ut:* interim admonere illud satis est, ut sit (*narrandi ratio*) neque arida prorsus *etc.* 2, 4, 3. hic non alienum est admonere, ut sint quam minime peregrina 8, 1, 2. *γ*) *seq. Acc. c. Inf.:* admonendum est, rarius esse in oratione illud genus 5, 11, 24. in quo quidem ge-

nere admonet, fieri id in foro non posse 7, 2, 19. ne illud quidem, quod admoneamus, indignum est, ingenia puerorum nimia interim severitate deficere 2, 4, 10.

**Admonitio.** irascuntur admonitioni (*praeceptoris*) 2, 6, 3. cetera admonitione magna egent 1, 8, 4. cujus animus spe, metu, admonitione, precibus — agitandus est 4, 1, 33. vitium, quod frequenti adm. corrigi non potuerat 10, 3, 32. etiam excidentes unius admonitione verbi in memoriam reponuntur 11, 2, 19.

**Admoveo.** compressam manum pectori admovemus 11, 3, 104. ad omnium spes honorum admotus 6, Pr. 13.

**Adolescens.** adolescentium factum (§. 31. *iidem* juvenes *dicuntur*) 7, 3, 34. pueros adolescentib. permixtos sedere, non placet mihi 2, 2, 14. cum senex adolescentis alieni convicium (*Sp.* ad., alia cum vitium *etc. v.* Alienus) fert 6, 2, 14 *S.* morum senilis auctoritas immatura adolescentib. 11, 1, 32. adolescentium (*a. l.* -tiae) defendere amores 6, 2, 15. solus hic (*Seneca*) fere in manibus adolescentium fuit 10, 1, 126. adolescens, quem instituimus 5, 12, 22. cura semel susceptorum adolescentium 11, 1, 55. quo sit manifestius adolescentib. meis (meos enim semper adolescentes putabo) 7, 3, 30. adolescentes non debent nimium in falsa rerum imagine detineri, et inanibus se (*quod recte conj. Fr.*) simulacris — assuefacere 10, 5, 17 *S.*

**Adolescentia.** hilarem adolesc. 8, 6, 27. in illo a pueritia ad adolesc. transitu 11, 3, 28. in adolescentiam perduxi (*filium*) 4, 2, 42. etiamsi aetatem nostram non spatio senectutis, sed tempore adolescentiae metiamur 12, 11, 13. adolescentiae acquiritur, quantum in infantia praesumtum est temporis 1, 1, 19. illud adolescentia sua excusat 11, 1, 74.

**Adolescentulus.** a Domitio Afro, quem adolescentulus senem colui 5, 7, 7. Quis enim ferat puerum, aut adolesc., si judicet in docendo, et quodammodo praecipiat 8, 5, 8. adolescentulis parcere decet (*in causis*) 11, 1, 68.

**Adolesco.** si adolevisset (*puer*) 5, 9, 13. non tantum dum adolescit profectus (*a. l.* juventus), sed etiam cum est consummatus 10, 5, 14. in satis omnibus nihil ad justam magnitudinem adolescere potest, quod *etc.* 8, 5, 26. *Partic.:* infantiam statim deliciis solvimus — quid non adultus concupiscet? 1, 2, 6. adulti pueri *opp.* juvenes facti 2, 2, 3. adulta aetas 2, 4, 5. cum visi sunt adulti foetus (*avium*) 2, 6, 7.

**Adoptio.** in adoptionem (*dare*) 3, 6, 96. consulari adoptione 6, Pr. 13 *N.*

**Adopto.** non abdicabis adoptatum 7, 1, 21.

**Adorno.** hanc communem omnium legem leviter adornabit, ut justam (*Turic. pr. m.* adornavit *Aor.*) 7, 1, 47. viribus dicentis adornanda probandi refutandique ratio est 5, 10, 56.

**Adoro.** adorantes attollimus (manus) 11, 3, 115. Ennium sicut sacros vetustate lucos adoremus 10, 1, 88.

**Adulatio.** summissa adul. 11, 1, 30. frequenter sub hac facie (*oratione libera*) latet adul. 9, 2, 28. animalium adul. et oculis et quibusdam aliis corporis signis deprehenditur 11, 3, 66; quartam partem adulationis (*esse rhetoricen*) 2, 15, 25 *N.* quod — adulationem medicinae vocet (*Plato*) coquorum artificium *ib.*

**Adulator.** adulatores praesentis potentiae 12, 10, 13.

**Adulor.** adulari (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 104. huic non hunc adulari 9, 3, 1.

**Adulter.** 7, 4, 27. — caecus 2, 4, 22. illo adultero sacerdote 5, 10, 104. in adulterum perorare 2, 4, 22. jure adulterum (*occidi posse*) 3, 6, 17 *N. cf.* 5, 10, 39. 88. 7, 1, 7. adulter loris caesus, vel fame necatus 3, 6, 27 *N.* qui adulterum in foro occidit 3, 11, 7. si negemus adulterum veneno licuisse occidere, sed ferro oportuisse 5, 10, 52. an deprehensus in lupanari cum aliena uxore adulter sit 7, 3, 6. 9.

**Adultera.** 5, 9, 14. 5, 12, 2. — deprehensa 3, 11, 7. nullam ad. non eandem esse veneficam. *M. Cato* 5, 11, 39. (*adultero*) dimisso adulteram occidere non licebat 5, 10, 104 *N.*

**Adulterium.** ad., cum aliena uxore domi coire 7, 3, 10. incerti adulterii accusari 7, 2, 52. adulterii damnata 5, 10, 47 *N.* adulterii reum libidinosum (*constituerimus*) 4, 2, 52. adulterii rea est, quae, cum anno vidua fuisset, enixa est 5, 13, 9. habent aliud proprii adulterii causae, quod plerumque duorum discrimen est 7, 2, 51. 52. in adulterio deprehensos 6, 3, 87. 9, 2, 42. *cf.* 5, 12, 2.

**Adumbro.** quis pictor omnia, quae in rerum natura sunt, adumbrare didicit 7, 10, 9.

**Advehor.** equis advecti 11, 2, 12. cum tibi tota cognatio sarraco advehatur. *Cic. in Pis.* 8, 3, 21 *N.*

**Adventus.** — hostium. *Coel.* 4, 2, 124.

**Adverbium.** 1, 5, 48. loci adverbia 1, 5, 50. ipsis verbis adverbia mixta 1, 4, 19. vocabulis, quae in adverbium transeunt *ib.* 29. adverbia quoque et pronomina variantur 9, 3, 53. Illa nimia quorundam fuit observatio, ut verba adverbiis essent priora 9, 4, 24. Non in demonstrandis locis atque personis adverbiorum obtinent vicem (*manus*)? 11, 3, 87.

**Adversarius.** (*in disputatione*) 5, 11, 3. — litis 5, 6, 4. adversarii persona 4, 1, 14. plane adversarii fiunt et inimici 12, 9, 11. agendus adversarius (*est*) 12, 8, 10. adversarius obstrepit 12, 6, 5. quid responsurus sit adv. his et his 6, 1, 3. quae in adversarios recidunt 9, 2, 49. nec hoc oratori contingere inter adversarios, quod Pythagorae inter discipulos, potest 11, 1, 27. debent oratori sic esse adversariorum nota consilia, ut hostium imperatori 12, 1, 35.

**Adversor.** adversante filio 9, 2, 85. aliquid quod scripto adversetur 7, 1, 49.

**Adversus.** *Adj.* I) *proprie:* in adversum tergere nares 11, 3, 121. scandens in adversum *ib.* 54. desinit in adversa niti, qui pervenit in summum 12, 10, 78; adv. facies 2, 13, 9. adv. montes 2, 17, 19. adv. pectore 2, 15, 7. adversas objicere palmas 11, 3, 114. adversos ictus, et rectas ac simplices manus *opp.* aversae tectaeque 9, 1, 20 *N.* quid secundis flatibus, quid adv. ratis (*Z. de conj. Spald.* ratio) poscat 12, 11, 5 *N.* II) *transl.* *a*) *absolute.* a) adversus favor 4, 1, 51. ne adversi (*a. l.* av.) judices audiant 4, 5, 19. adversa (*a. l.* av.) judicum voluntate 4, 1, 10 *N. cr.* diversae leges, quibus etiam citra adversam legem contradici possit 7, 7, 4. pars adversa 5, 6, 6. *cf.* 2, 4, 28. advocato adversis subselliis sedenti 11, 3, 132. *cf.* 6, 1, 39. Nec semper, quod adversum est, contraponitur 9, 3, 84. b) *i. q. Ex diverso:* ex adv. dicentis oratio 5, 13, 31. quae aut ex adv. dici, aut responderi a nobis possint 6, 4, 14. res, quae ex adv. proponitur 4, 2, 22. 5, Pr. 2 *N. cr.* sumta ex adv. probatio (*fig.*) 9, 3, 90. c) *de calamitatibus:* unicum adversorum solatium 6, Pr. 14. amisso, si non prae-

sidio inter pericula, tamen solatio inter adversa. *Domit. Af.* 9, 3, 79. *β) c. Dat.* iis, quae vera esse constabit, adversa 4, 2, 90. ipsam verecundiam esse inter adversa, multisque in causa fuisse 12, 5, 2. adversus consiliis (*locus*) 5, 10, 37. virtus, quid sit, adversa ei malitia detegit 12, 1, 35. ne judex reliquorum defensioni sit adversior (*a. l.* av.) 7, 1, 11 *N. cr.* adversum gratiae an obnoxium animum 3, 9, 7. si facultatem dicendi sociam scelerum, adversam innocentiae, hostem veritatis invenit 12, 1, 2.

**Adversus.** *Praepos.:* nihil sibi adv. me reliquit (*fortuna*) 6, Pr. 15. adv. hoc facientem lineas poposcit 11, 3, 133. et vis contra vim, et talio, nihil habent adversus (*Z.* adversum) eum, qui prior fecit, injusti 7, 4, 6. alia patris adv. filium, tutoris adv. pupillum moderatio 6, 2, 14.

**Advocatio.** si quid ab adversario — in advocationibus (*i. e. coetib. advocator.*) jactatum sit 5, 13, 49. *N. et S.;* ex advocationum stipe 1, 12, 18 *N.* (*bonus orator*) ducetur in advocationem maxime causa 12, 7, 4. ne periculo exilii deterreantur ab advocatione 7, 1, 58. eloquentiam cum plenissimam diversae partis advocatio concederet 11, 1, 19.

**Advocatus.** I) *qui alicui adest in causa:* advocati ejus (*a. l.* evocati) 6, 3, 78. advocati partis adversae 5, 6, 6 *N.* 12, 9, 11. inter subsellia minores adv. interroget 12, 3, 2. adv. adversis subselliis sedenti 11, 3, 132. II) *i. q. actor:* 4, 1, 7 *N.* 6, 1, 47. 6, 4, 22. 11, 1, 61. non inutilem sane litium advocatum (*abest a Codd. meliorib.*), quem denique causidicum vulgo vocant 12, 1, 25 *N. cr.* aliquis ex eo genere advocatorum, qui se non posse agere confitentur 12, 8, 5. quando ipsos loqui, quando advocati voce uti deceat 11, 1, 59. quo plus dicentibus fidei, minusque suspectae advocatorum insidiae forent 12, 9, 5. clamante multum advocato 9, 2, 95. controversias dicunt ita, ut advocati 3, 8, 51. affectus, quos non ut advocati, sed ut passi subimus 11, 1, 55 *N.* (*in schola*) ut litigatores loquimur frequentius quam ut adv. 6, 2, 36. *cf.* 11, 1, 38. — non defuisse sibi advocatum 6, 2, 4. Sic continget, ut non studium advocati videatur afferre (*actor*), sed paene testis fidem 4, 1, 7 *N. cf.* 10, 1, 111. videatur talis adv. malae causae argumentum 12, 1, 13. advocatus plura, quam ostenduntur, aspiciat 12, 8, 10. simillimus huic (*imperatori*) sit adv. 12, 3, 6. proditionis damnatus cum advocato exulet 5, 10, 107. 7, 1, 42. debet bonus adv. pro rei salute brevem negligentiae reprehensionem non pertimescere 5, 13, 10.

**Advoco.** I) *proprie:* nonne ei communis utilitas oratorem advocabit? 12, 1, 43. qui ad defendendas causas advocatur *ib.* 24. alios plerumque judiciis privatis ad actiones advocari, alios ad probationem (*Sp.* voc.) 6, 4, 7. in his causis, quibus advocamur (*a. l.* advocamus) 11, 1, 39. advocari in consilia amicorum 3, 8, 70. a quo in concilium deorum advocatur 11, 1, 24. homines in hoc advocati (*i. e. ad audiendum*) 2, 10, 11. II) *transl.:* advocare iis rebus affectum, quas securus narraveris 4, 2, 115. eum amorem et eum favorem in consilium advocabo *Cic.* 8, 3, 34 *N.*

**Ae.** — syllabam, cujus secundam nunc E literam ponimus, varie per A et E efferebant 1, 7, 18.

**Aedes.** — Quirini 1, 7, 12. — sacra 4, 2, 8.

**Aedificium.** omnia quae sunt aedificio utilia 2, 21, 8.

**Aedifico.** cetera aedificanti utilia congerere 7, Pr. 1. aedificant equum *Virg.* 7 Pr. 1.

**Aeger.** pedibus aeg. 6, 3, 77. medicus sanitatem aegro promittit (*Sp.* aegri petit) 2, 17, 25 *Z.* ut si aegrum, tentantis medici venas similitudine, ostendas 11, 3, 88. ne ad aegrorum exilitatem vox nostra tenuetur *ib.* 19.

**Aegre.** — verba vertentem 12, 10, 77.

**Aegroto.** in pueris aegrotantibus 12, 1, 38.

**Aemulatio.** — excitabitur laude 1, 2, 22. — firmiores in literis profectus alit *ib.* 26. virtutes ejus (*Homeri*) non aemulatione, sed intellectu sequi 10, 1, 50. circa eosdem sensus certamen atque aemulationem (*paraphrasim esse volo*) 10, 5, 5. quoties discessit aemulatio, succedit humanitas 11, 1, 16.

**Aemulor.** consummati jam patroni veteribus aemulantur 10, 1, 122 *N.* brevitatem aemulati (*a. l.* brevitatis aemuli) 8, 2, 19 *N. cr.* tristes ac jejuni Pollionem aemulantur 10, 2, 17. videtur proximus aemulari potuisse Homerum (*Stesichorus*) 10, 1, 62. positis invicem quaestiunculis aemulantur 1, 3, 11. passim qui invidebant, qui aemulabantur, adulatores etiam 12, 10, 13.

**Aemulus.** M. Tullius — in hoc opere Platonis aemulus extitit 10, 1, 123. in ebore longe citra aemulum (*Phidias*) 12, 10, 9. Africano gloria aemulos comparavit 9, 2, 56. qua (*fama*) diu princeps oratorum, aliquando aemulus Ciceronis existimatus est, novissime secundus (*Hortensius*) 11, 3, 8. *cf.* 3, 1, 9.

**Aeneus.** Sphingem aeneam magnae pecuniae 6, 3, 98.

**Aenigma.** haec allegoria, quae est obscurior, aenigma dicitur 8, 6, 52. pervenit res usque ad aenigma 6, 3, 51. nec ea, nisi quis interpretetur, intelligas aenigmata 8, 6, 53. *cf.* 6, 3, 98.

**Aequalis.** I) *de qualitate:* — cura 1, 1, 14. aequali quad. mediocritate 10, 1, 54. ut sint membris aequalib. (*figurae*) 9, 3, 80. saepius subsidere in controversiis impetum dicendi prooemio, narratione, argumentis: quae si detrahas, id fere supererit, quo suasoriae constant: verum id quoque aequalius (*i. e. minus varium*) erit, non tumultuosius atque turbidius 3, 8, 60 *N.* II) *de tempore:* aequalem meum 10, 3, 12. eminere inter aequales 12, 5, 5.

**Aequaliter.** super quod (*brachium*) ora ex toga duplex aeq. transeat 11, 3, 141; utique aeq. concinnata oratio 3, 8, 60. ut terrae succum aeq. trahat (*quincunx*) 8, 3, 9 *Z.* dispositio per omnes materias aeq. fusa 3, 9, 2. si in tota actione aeq. appareat non honor modo, sed etiam caritas 11, 1, 72. continua lectio et quae magis, et quae minus haerent, aeq. transit 11, 2, 34.

**Aequalitas.** ne quis inter se pugnare putet aequalitatem et varietatem, cum illi virtuti contrarium vitium sit inaequalitas 11, 3, 44. prima est observatio recte pronuntiandi aequalitas — secunda varietas *ib.* 43. quantum eminentibus vincimur, fortasse aequalitate pensamus 10, 1, 86.

**Aeque.** Lupercalia aeq. tres partes orationis esse 1, 5, 66. aliis probationibus aeq. inartificialibus 5, 5, 2. nihil aeq. vel augetur cura, vel negligentia intercidit 11, 2, 40. ille comicus aeq. senarius — pluribus choreis *etc.* decurrit 9, 4, 140. aeq. M litera in E mollita *ib.* 39. cum dicente aeque audientem inhorrescere (*a. l.* atque) *ib.* 126. quia aeque

quaeratur, an sit sacrilegus, — qui — et qui *etc.* 8, 6, 38. aeque brevem esse vocalem, cum est sola, quam cum eam consonantes praecedunt 9, 4, 85; ut aeque (*Sp.* ea quae *N. cr.*) in epistolis Cicero 9, 3, 61 *Z.*

**Aequitas.** ad aequitatem perduci 2, 17, 27. aequitas fit ex iniqui contemplatione manifestior 12, 1, 35. aeq. optimo cuique notissima 12, 3, 7. ex civili more et aequitate *Cic.* 3, 6, 58. in tractatu aequitatis 5, 10, 72. de jure prius an de aequitate dicendum? 7, 10, 2. Reliqua jam aequitatis 7, 1, 62 *Z.* plerumque in fine causarum de aequitate tractabitur *ib.* 63. ut, si in jure minus fiduciae erit, aequitate judicem praeparemus *ib.* quae omnia confirmat aequitas (*judicum*) 7, 3, 25. aequitate et voluntate (*legis*) pugnandum 7, 6, 7 *Z.* dubium jus aequitatis regula examinandum est 12, 3, 6.

**Aequo.** α) qui agit, ut prior, sit forsitan, etiam si non transierit, aequabit 10, 2, 10. β) *c. Dat.:* domus solo aequata 3, 7, 20. neque indignetur sibi Herodotus aequari T. Livium 10, 1, 101. epilogus quis unquam poterit illis Priami — precibus aequari (*Sp. conjec. aequare*)? 10, 1, 50 *N. cr.* γ) *c. Accusat.:* neutrius aequare virtutes 10, 1, 53. adeo majestas operis deum aequavit 12, 10, 9.

**Aequus.** I) *proprie:* aequo campo 12, 9, 2. in dextrum incumbere interim datur, sed aequo pectore (*i. e. non propendente N.*) 11, 3, 125. aequi et diducti paulum pedes *ib.* 159. triangula aequis lateribus 1, 10, 3. 41. quae efficitur e pedibus (*verborum*) aequa conclusio 9, 4, 57. II) *transl.* α) *Adject.:* quid aequum, aequius, aequissimum sit 7, 4, 3. aequo animo 12, 8, 4. aeq. postulatio 7, 1, 47. si aeq. judices sumus 12, 7, 7. quod aequum et optabile fuit 6, Pr. 1. aequum est (*seq. Inf.*) *ib.* 16. utrum sic aequius (*quaestio est semper*) 7, 9, 15. utrum fieri sit melius atque aequius 7, 7, 8. β) *Neutr. Substantivi loco:* potentissima apud Amphictyonas aequi tractatio est 5, 10, 118 *N. cf.* 7, 8, 13. maximam partem orationis in tractatu aequi bonique consistere 12, 1, 8. *cf. ib.* 15. 12, 2, 3. quin et contrariae leges aequo nitantur 3, 6, 43. quis enim non de justo, aequo ac bono loquitur Pr. 16. quae de aequo, justo, vero, bono deque iis, quae sunt contra posita, dicantur 12, 2, 5. aequum sed prohibitum jure 3, 6, 84. juri magis an aequo sit appositus judex 4, 3, 11. iure prius pugnandum an aequo 6, 5, 5. quaestio juris omnis aut verborum proprietate, aut aequi disputatione, aut voluntatis conjectura continetur 12, 2, 19; haec pars perorationis accusatori patronoque ex aequo communis (*a. l.* aeque *N. cr.*) 6, 1, 8 *N.*

**Aër.** densatus et laxatus aër 5, 9, 16. verba ab aëre verberato 1, 6, 34. vox secans aëra 11, 3, 40.

**Aerarium.** opes velut sanctiore quodam aerario (*a. l.* sacrario) reconditae 10, 3, 3.

**Aerumna.** aerumnas quid opus est? tanquam parum sit, si dicatur labor. (*vitiosa sine dubio lect., Z. conjic.:* aerumnosum quid opus est, t. p. s. si dic. quid miserum; *aut si mavis laboriosum*) 9, 3, 26 *Suppl.*

**Aes.** — materia statuarii et excusoris 2, 21, 10; aera tinnitu dignoscimus 11, 3, 31. Corinthia, aera accipimus 8, 2, 8. assiduum ab aere dando (*Regius conj.* asse) 5, 10, 55 *N. cr.*

**Aestimatio.** cum sint artium aliae positae in inspectione, id est cognitione et aestimatione rerum 2, 18, 1. modus aliquando constat aestimatione facti 7, 4, 41.

**Aestimo.** α) *c. Accus.:* persuasio patrum numerantium potius declamationes quam aestimantium 10, 5, 21. diligenter aestimet vires suas 6, 1, 45. parva sane, si ipsa demum aestimes 1, 10, 5. apud rhythmicos aestimantur (*verba*) 9, 4, 68. hic quoque factum (*i. e. qualitas facti*) aestimatur 7, 4, 44 *N.* aliqua relinquimus judicibus aestimanda 9, 2, 25. (*Colotes, pictor,*) velavit caput (*Menelaï*), et suo cuique animo dedit aestimandum 2, 13, 13. β) *seq. interrogat. indir.:* aestimare, quantum ille vini hauserit 8, 4, 16. aestiment, quot breves illud spatium habeat 9, 4, 51. quod, quid sit, et quale sit, certe non potest aestimari 3, 6, 80. in quo quidem non id est aestimandum, cujus quisque sit aetatis 2, 1, 7. *cf.* 7, 1, 16 *Z.* γ) *adj. Ablat. aut Praepos. ex:* pubertas annis an habitu corporis aestimetur 4, 2, 5. qui (*Socrates*) poenam suam honoribus summis esset aestimaturus 11, 1, 10. ex praeteritis etiam aestimari solent praesentia 5, 10, 28. ex instrumentis heroum illorum magnitudo aestimanda nobis datur 8, 4, 24.

**Aestuo.** anceps inter utrumque aestuat animus 10, 7, 33.

**Aestus.** aestu fertur judex 6, 2, 6. illic major aestus, ubi quis pudenda queritur 11, 1, 84.

**Aetas.** *Gen. plur.:* aetatum 1, 1, 20. 2, 5, 18. 1) α) *quodque tempus vitae humanae:* a) cujus quisque sit aetatis 2, 1, 7. *cf.* 1, 2, 2. aet. discentium 2, 2, 2. quorum id aetas exigebat 2, 5, 1. aetatis gradus 3, 7, 15. firmius robur aetatis 1, 8, 6. aetatis undevicesimo anno 6, Pr. 4. *cf.* 6, 3, 73. b) *c. Attrib.* aet. adulta 2, 4, 5. aet. altioribus jam disciplinis debita 2, 1, 3. aet. graviorem 12, 10, 8. aet. infirma 1, 11, 13. ceteris longa aetas spatium dabit 1, 8, 8. quid longa studiorum aetas (*i. q. tempus*) facit? 10, 7, 4. beneficio longissimae aet. 3, 1, 9. ei si longior contigisset aet. 10, 1, 120. aetate utique prima 9, 3, 74. *cf.* Pr. 6. *et infra.* aetate tam puellari 6, Pr. 5 *Z.* ante quaestoriam aet. 12, 6, 1. aetas robustior *opp.* pueriles anni 1, 12, 1. aetate jam declinata 12, 11, 23. ultima aetas 12, 4, 2. c) aetatem nostram non spatio senectutis, sed tempore adolescentiae metiamur 12, 11, 13. aetatem multo studio ac labore consumant 2, 20, 4. *cf.* 8, Pr. 16. a quibus magna in hoc pars aetatis absumitur 12, 11, 15. Curionem semper ab excusatione aetatis incipientem 6, 3, 76. aetas (*est, unde argumentum sumi possit in causis*) 5, 10, 25 *N.* aetas quoque ejus, qui periit, discrimen facit 7, 2, 11. defenditur aliquatenus aetate, dignitate, auctoritate (*reus*) 11, 1, 28. aetates (*in declamationibus relinquuntur incertae*) 2, 10, 14. d) *aetate pro annis:* qui major (*a. l.* majore) aet. fuerit 11, 2, 15. *cf.* 10, 1, 78. paulum aet. praecedens 10, 1, 103. *cf.* 11, 1, 29. non multum aet. distantes 12, 10, 4. quae (*spes*) dum aet. emoritur 1, 1, 2; β) *interdum praecipue de graviore aetate:* Senatui nomen dederit aetas 1, 6, 33. dum, si quid desit operi, supplet aetas 12, 6, 3. quibus (*voce etc.*) fractis aut imminutis aetate seu valetudine 12, 11, 2. vestibus quoque non purpura — fulgentibus illa aet. satis apta sit 11, 1, 31. II) *de hominibus ipsis alicujus aetatis.* α) *Sing.:* Quare juventus, immo omnis aetas (*a. l.* aetates), neque enim rectae voluntati serum est tempus ullum, totis mentibus huc tendamus *etc.* 12, 1, 31. aliter alia aet. emendanda est 2, 4, 14. longa est aet., quae discit 1, 12, 14. aet. intellectum disciplinarum capiens, et laborem patiens 1, 1, 15. — ad literas pertinet, quae ad mores pertinet *ib.* 17. praemia, quae capit illa aet. *ib.* 20. *cf.* 26. aet. infirma et injuriae obnoxia 1, 3, 17. nulla videatur aet. tam infirma, quae non protinus, quid rectum pravumque sit, discat 1, 3, 12. quod convenit, si aetatem mutes (*h. e. quod non dubitatur in adultiore Z.*) *ib.* 14. quaecunque aetas

operam juvandae studio memoriae dabit 11, 2, 41. An plura eod. tempore doceri prima aet. possit 1 Cap. 12; *pendet a Praeposit.* **in**: mentem, praecipue in aetate prima, teneram adhuc et rudem 1, 11, 2. 1, 2, 4. admirabilem, praecipue in aetate illa recti generis voluntatem 10, 1, 89. in illa aetate, — in qua emendari possunt vitia 11, 3, 31. *β) Plur. imprimis de pueris:* primarum aetatum ingenia 2, 15, 18. nec sum adeo aetatum imprudens, ut instandum protinus teneris putem 1, 1, 20. aetates nondum rhetorem capientes 1, 9, 1. in hoc maxime naturali aetatibus illis impetu 1, 3, 11. *cf.* 1, 12, 12. in geometria partem esse utilem teneris aet. 1, 10, 34. ut me omnibus, qui solicitare illas aet. solent, anteferret 6, Pr. 8. exigere ab his aet., ut nomina quaed. — quam citatissime volvant 1, 1, 37. in iis, de quibus nunc loquimur, aet. 1, 1, 36. *cf.* 2, 7, 1. III) *de certo quodam temporis spatio:* aetatis nostrae Virginius *etc. opp.* priores 3, 1, 21. justiora posterorum quam suae aet. judicia 3, 7, 18. usque ad nostram aet. 1, 5, 15. habet oratores aet. nostra copiosiores 12, 5, 5. *cf.* 12, 11, 22. exornat aetatis nostrae gloriam 10, 1, 104. de omnibus aetatis suae, quibuscum vivebat (*de conj. vet.; Codd. corruptam lectionem praebent; fort.* qui tum vivebant) 10, 1, 38 *N. cr. et S.* ab hominibus aetatis suae 10, 1, 112. quae in aetatem ejus gravissima inciderunt (*bella*) 12, 1, 16. ejusd. aet. homines 9, 4, 1. cum decem (*oratores*) simul Athenis una aet. tulerit 10, 1, 76. quos gravissimos sapientiae magistros aetas vetus credidit 12, 1, 36. quae rectis quoque casibus aetate transierunt, nam — arbos labos *etc.* aetatis fuerunt 1, 4, 13 *N.*

**Aeternitas.** ego non audeam dicere, aliquid in hac, quae superest, aeternitate inveniri posse eo, quod fuerit, perfectius 12, 1, 21.

**Aeternus.** neque durassent haec in aeternum 5, 11, 41.

**Aevum.** brevi detrimento jam ultimae senectutis aevum seculorum omnium est consecutus 11, 1, 10.

**Affectatio.** aff. frigida et puerilis 4, 1, 77. per se frigida et inanis aff. 9, 3, 74. κακόζηλον, id est, mala aff. 8, 3, 56 id cum manifesta aff. (*a. l.* -tatione) est 9, 4, 143. *N. cr.* aff. (*a. l.* affectatione) severitatis 11, 1, 32. aff. subtilitatis Pr. 24. unius affectatione verbi 8 1, 2; quam maxime remotus ab omni aff 3, 8, 62. si non appareat aff. 8, 3, 27. illam jucunditatem inaffectatam, sed quam nulla consequi aff. possit 10, 1, 82. id esse affectationis et ambitiosae in loquendo jactantiae 12, 10, 40. affectatione nihil est odiosius 1, 6, 40. orationis compositio, nisi varia est, et offendit similitudine et in (*Sp. om.*) affectatione deprehenditur (*a. l.* affectione *N. cr.*) 9, 4, 60 *Z.* Theophrastus quam maxime remotum ab omni aff. (*Z. praefert* affectione) in deliberativo genere voluit esse sermonem 3, 6, 62 *S.*

**Affectator.** — regni 5, 13, 24. — libertatis (*in dicendo*) 6, 2, 16. nimius risus aff. (*a. l.* adfectatior) 6 3, 3 *N. cr.*

**Affectio.** ira; quantum in animis hominum talis affectio efficiat 5, 12, 6. nec in loquendo affectionibus moleste utemur 11, 3, 181. *Cf. Gesner. ad* 3, 8, 62. *πάθος Graecorum esse demonstrantem. v.* Affectatio.

**Affecto.** *α) c. Accus.:* cum sequitur, non cum affectatur (*decus in dicendo*) 8, Pr. 18. qui nimium affectaverit, (*opp.* si quis parce utetur) ipsam illam gratiam varietatis amittet 9, 3, 4. id quod sane non affectant 10, 1, 84. *cf.* 6, 3, 30. 11, 3, 56. in verbis effusiorem cultum affectaverunt 3, 8, 58. hinc aliqui famam eruditionis affectant, ut *etc.* 8, 2, 12. *cf* 7, 1, 41. imitationem antiquitatis aff. 11, 3, 10. verborum magnificentia non validius est affectanda suasorias

declamantibus 3, 8, 61. plausum affectantibus 3, 11, 26. haec, quae affectatur, ratio sententiarum 9, 2, 78. an regnum affectet Manlius 7, 2, 2. regni affectandi (*a. l.* appetendi) suspicio 5, 11, 12. affectamus tropum 8, 6, 38. — tumorem 9, 4, 140. *β) seq. Nominat. c. Inf.:* ai esse docti affectant 10, 1, 97. quid affectet quisque; locuples v. eri an doctus *etc.*? 5, 10, 28. *γ) Partic.:* affectata difficultas 1, 1, 3 — scurrilitas 11, 1, 30 — subtilitas 3, 11, 21. — regni 5, 9, 13. - tyranidis 9, 2. 81. apertiorem habet artem et magis affectatam (*gradatio*) 9, 3, 54. affectata et parum naturalia 11, 3, 10. *v.* Naturalis.

**Affectus.** I) *pars generalis: α)* horum duae sunt species: alteram Graeci πάθος vocant, quam nos vertentes recte ac proprie affectum dicimus; alteram ἦθος, cujus nomine caret sermo Romanus 6, 2, 8 *N. cf. ib.* 20. ille jam paene medius affectus est, ex amoribus et ex desideriis amicorum et necessariorum. Nam et hoc (ἤθου) major et illo (πάθου) minor *ib.* 17. qui totum opus (*oratoris*) in res et affectus partiuntur 3, 5, 2. omne affectus genus (*est egressio*) 4, 3, 15. non quia affectus non sint quaed. qualitates mentis 9, 1, 23 *Z.* personae, quaestiones, spes, motus omniaque in affectus recipienda 10, 7, 15. primi tractasse dicuntur — affectus Prodicus et Hippias et idem Protagoras et Thrasymachus (*multa hic om. Sp.*) 3, 1, 12 *S.* De affectibus 6, Cap. 2. *β)* exclamatio aff. est 9, 3, 97. ἀποσιώπησις et ipsa ostendit aliquid affectus 9, 2, 54. salibus et commiseratione, qui duo plurimum aff. valent, vincimus 10, 1, 107. civitas Atheniensium non eam (*misericordiam*) pro affectu sed pro numine accepit 5, 11, 38. lex de expositis ad affectum (*a. l.* eff.) pertinet 7, 1, 15. quis dubitet, vitiis ascribere affectum, propter quem facere honeste pudet 12, 5, 3. vidi, ipse, ante oculos totidem sunt aff. (*a. l. adj.* quot verba) 9, 3, 46. *γ) adj. Genit.:* amoris, avaritiae, metus aff. 1, 11, 2. aff. animi (*Sp. om.*) 6, 3, 104 *Z.* vel irae vel solicitudinis et quasi religionis aff. 9, 2, 54. *cf* 6, 4, 10. voluptatis aff. 8, 3, 4. quot aff. repudiandi 9, 1, 23. puerorum, feminarum, populorum, mutarum etiam rerum aff. 11, 1, 41. aff. dolentium, irascentium, indignantium 11, 3, 61. tota arte consentit cum eorum, quae dicuntur, affectib. 1, 10, 24. *δ) c. Attributis:* breviores aff. 6, 1, 51. continuum desiderent aff. nonnullae materiae 6, 2, 10. aff. vel concitati — vel flebiles 11, 3, 162 hos concitatos aff., illos mites atque compositos esse 6, 2, 9 *S. cf.* 9, 2, 3. 10, 1, 48. aff. mitiores (*a. l.* minores) 5, 13, 2. *N. cr.* attollitur concitatis affectibus, compositis descendit (*vox*) 11, 3, 65. ille concitatis, hic remissis affectibus melior 10, 1, 73. aff. dulciores *ib.* 101. velut saepius erumpentis aff. (*Sp. conjic.* erumpens) 9, 3, 54 *N.* — leniores (*a. l.* leviores) 9, 2, 58 6, 2, 10. quidquid meris adjicietur aff. 11, 1, 52. pessimi aff. 5, 6, 34. tristes aff. 6, 3, 1. alii veri aff., alii ficti et imitati 11, 3, 61. falsis affectibus (*i. e. fictis*) 6, 2, 35. actus histrionum veris affectibus (*minor*) 10, 2, 11. tot ac tam variis aff. 12, 1, 7. longe vehementissimus aff. 6, 1, 44.

II) *per singulos casus: α) Nominat.:* in qua (*materia*) nullus aff. sit 10, 1, 55. qui miseratione constant *ib.* 68. facile deficit aff., qui descendit 6, 1. 29. veri aff. naturaliter erumpunt, — sed carent arte 11, 3, 61. *v.* Erumpo. frigescit aff. *ib.* 133. aff. —, quocunque irruperint, plurimum valent 3, 5, 2. ut est longe vehementissimus hic, cum invaluit, aff., ita, si nihil efficit, tepet 6, 1, 44. aff. omnis languescat, nisi voce, vultu *etc.* inardescat 11, 3, 2. ut quisque nascetur

6, 1, 53. *cf.* 6, 2, 16. per quos duos sensus omnis ad animum penetrat aff. 11, 3, 14. volubilitate nimia, qua — perit aff. 11, 3, 52. ex quibus ad docendum expositio et argumentatio, ad movendum affectus pertinerent: quos — maxime in ingressu ac fine (*causae*) dominari 8, Pr. 7. probationes efficiunt, ut causam nostram meliorem esse judices putent: aff. praestant, ut etiam velint 6, 2, 5. in periculis maxime versatur aff. 6, 1, 36. β) *Genit. et Dat.:* quae cujusque aff. natura sit 5, 8, 2. vi quadam affectus 4, 2, 104. *cf.* 9, 3, 54; omnibus aff. accommodatus 10, 1, 69. affectib. nomina aptare 8, 3, 30. aptantes affectib. vocem 8, 6, 31. cum cura verborum deroget aff. fidem 9, 3, 102. non proprium erat, quod daremus his aff. (*a. l.* affectionib. *a* affectationib.) nomen (*sermo est de duro et aspero homine*) 8, 6, 6. γ) *Accusat.:* a) amittit affectus motusque omnes 9, 4, 143. affectus assimulamus 11, 1, 41. accommodatae augendis aff. figurae 9, 2, 26. aff. assumimus (*quorund.*) 6, 2, 36. aff. commovendi ratio 4, Pr. 6. concitandis componendisve aff. animos audientium fingere 3, 4, 15. *cf.* 6, 1, 11. summa concitandi aff. accusatori in hoc est, ut *etc.* 6, 1, 15. qui ex rebus ipsis concipitur affectus 11, 3, 25. *cf.* 10, 7, 14. consumtis affectibus 2, 13, 13. reservandi perorationi, an per totam actionem diffundendi aff.? 7, 10, 12. flexus ille et motus dat actum quend. et aff. (*Sp.* q. effictis) 2, 13, 9 *Z.* aff. nihil magis ducit (*quam figura*) 9, 1, 21 *N.* qui effinguntur imitatione, artem habent, sed hi carent natura 11, 3, 62. totos effundere aff. 4, 1, 28. aff. excludendos quid. putabant 5, Pr. 1. plus affectus in his junctae exhibent manus 11, 3, 116. finguntur aff. 11, 1, 55. veri aff. sunt disciplina et ratione formandi *ib.* 61. omnes aff. habeat narratio 4, 2, 107. plus affectus habent lentiora 11, 3, 111. aff. in sua potestate habere 10, 1, 48. in repraesentandis aut imitandis aff. 11, 3, 156. aff. mandari possunt 4, 1, 47. ne argumentari quidem, nisi mixtis aff. 11, 1, 56. affectus movere 1. 10, 25. 2, 16, 4. 2, 17, 26. *opp.* lenire 1, 10, 31. An non M. Tullius circa verbera civis Romanus omnes brevissime movet aff. 4, 2, 113. Quid vero movendis affectibus contrarium magis, quam — ipsam fori sanctitatem ludorum talarium licentia solvere? 11, 3, 58. quanta in aff. omnis generis movendis scientia 10, 2, 27. Athenis affectus movere per praeconem prohibebatur orator 6, 1, 7 *N.* *v.* Moveo. permovendi omnes aff. erunt 12, 10, 36. a personis quoque aff. mutuantur 11, 3, 73. affectum, cum ad summum perduxerimus, relinquamus 6, 1, 29. aff., ut quae maxime, postulat (*suasoria*) 3, 8, 12 *N.* prae se ferre aliquid affectus 11, 3, 148. aliquando affectus sequimur (*i. e. sectamur*) 10, 3, 18 *N.* nec officium in docendo spectet, sed affectum (puer) 1, 2, 15. affectus, quos — subimus 11, 1, 55 *N.* ex personis quoque trahitur aff. 6, 1, 26. b) erupisse in hunc aff. 8, 3, 4. in quos inducendus est judex 11, 3, 58 nihil intrare potest in affectus (*a. l.* affectum) 9, 4, 10. ad movendos homines in omnem affectum animi *Domit. Marsus* 6, 3, 104 *Z.* cum pictura — sic in intimos penetret affectus 11, 3, 67. *cf.* 8, 3, 67. patrono per similes aff. eundum erit 11, 1, 84. per omnes affectus tractatus hic itaque (*Z. conjic.* huc atque) illuc sequetur 12, 10, 62. hoc per omnes affectus verset 11, 3, 176. in sententiis, in quibus secundum res et affectus variantur omnia *ib.* 152. δ) *Ablat.* a) affectib. commovere 9, 4, 4. tot ac tam variis aff. concisum atque laceratum 12, 1, 7. aliquo aff. concitati 10, 7, 15. quod exponebat, et ratione fecit credibile, et affectu (*Sp.* -tus) quoque implevit 4, 2, 110 *S.* affectib. deficitur 10, 1, 53. nec solum probationibus implebant (*materias*), sed etiam affectib. 2, 6, 1.

occupatus affectib. judex 6, 2, 6. affectib. turbandus auditor 4, 5, 6 *Z. cf.* 5, 14, 29. ne utamur aff. 4, 2, 103. *cf.* 6, 1, 9. b) ab his aff., in quos inducendus est judex, recedere 11, 3, 58. remotae ab aff. (*materiae*) 3, 5, 2. probationes ductae ex aff. 5, 12, 9. philosophiam ex professo ostentantibus parum decori sunt plerique orationis ornatus, maximeque ex affectibus, quos illi vitia ducunt 11, 1, 33. adeo velut spiritus operis hujus atq. animus est in aff. 6, 2, 7. Menander — in affectib. mirus 10, 1, 68. — potentissimus 6, 2, 30. ab his in aff. motus omnis petitur 10, 1, 27. ut dominetur in aff. 2, 5, 8.

**Affero.** *α*) *c. Accusat.* a) *proprie de personis:* ut illa, quae dicimus, non domo attulisse, sed ibi protinus sumsisse videamur 11, 2, 46. domo allata 4, 5, 4. *cf.* 10, 7, 34. afferre aliquid sui 3, 1, 7. nullum potest afferri argumentum 7, 6, 7. venisse commeatus, quae afferantur (*hypallage*) 8, 6, 26 *N.* — valetudinis causas 2, 16, 6. *cf.* 3, 11, 6. 5, 7, 13. — domo paratam dicendi copiam 10, 6, 6. — testis aut judicis fidem 10, 1, 111. *cf.* 4, 1, 7. — domo opinionem 4, 1, 20. — praemeditata pleraque domo 5, 13, 3. — alia sic praeparata 4, 3, 16. — plus novitatis 8, 3, 74. — probationes inexpugnabiles 5, 10, 44. — studium advocati 4, 1, 7. — vim, ut hostis 5, 14, 22. praeparatum et domo allatum 6, 3, 33 *N.* furti consilium in templum attulit 4, 2, 70 b) *transl. de rebus:* fortuna cum dignitatem affert, tum gloriam parit 3, 7, 13. quae res, ne quid afferat ambiguitatis 2, 15, 3. plurimum affert atrocitatis modus 6, 1, 17. — multum auctoritatis vetustas 3, 7, 26. ut non casum afferret aut voluntatem, sed necessitatem vomendi 8, 4, 17. affert summam rei difficultatem 6, 3, 6. afferre gratiam et delectationem 2, 13, 11. — errorem 7, 9, 2. avaritia, iracundia *etc.* afferunt frequenter fidem aut detrahunt 5, 10, 27. *cf.* 9, 2, 19. quantum nox interposita afferat firmitatis 11, 2, 43. imperitia, rusticitas *etc.* afferunt interim frigus 6, 1, 37. gratiae plurimum dicentis (*Sp.* dictis) severitas affert 6, 3, 26 *Z.* ut iram, lacrimas, solicitudinem afferat (*pronuntiatio*) 11, 3, 5. plurimum lucis affert ipsa translatio 5, 14, 34. ut afferet lumen clavus purpurae in loco insertus, ita certe neminem deceat intertexta plurimis notis vestis 8, 5, 28 *Z.* quo nihil majus afferre vis orandi potest 6, 2, 2. non tantum afferent momenti 5, 11, 10. mutationes, quas afferunt declinatio aut praepositio 1, 4, 13. si inscite recipiatur (*spiritus*), non minus afferat obscuritatis, quam vitiosa distinctio 11, 3, 39. quae odium (*a. l.* taedium) non afferant 11, 2, 41. affert ista res opinionem (*i. e. bonam famam*) 2, 12, 5 *N.* (*verba longa*) afferunt quand. dicendi tarditatem 9, 4, 42. Latini quoque auctores afferent utilitatis aliquid; — multum autem veteres etiam Latini conferent 1, 8, 8. sal affert aliquid propriae voluptatis 6, 3, 19. et illud potest afferre ratio, ut *etc.* 12, 1, 36. — *β*) *adj. Dat.:* modestia, quae plurimum oratori et auctoritatis et fidei affert 12, 9, 12. nomen et ipsum alicujus cogitationis attulit causam, ut Lentulo conjurationis 5, 10, 30. fortunae mala quibusdam contemtum, — quibusdam bona *etc.* odium attulerunt 3, 7, 19. insanabilem marito attulit dolorem 6, Pr. 5. affert audientibus non fastidium modo, sed plerumque etiam odium 11, 1, 15. quantam afferat fidem expositioni narrantis auctoritas 4, 2, 125. *cf.* 5, 10, 8. finem Praetoris edicto afferunt Kal. Jan. *Cic.* 5, 10, 76. divisio affert eand. injuriam pudori 8, 3, 46 *N.* laudem afferunt orationi (*nova*) 1, 5, 71. *cf.* 3, 7, 18. verba a vetustate repetita — afferunt orationi majestatem 1, 5, 71. quorum accessio labori sensum incrementi non

afferat 11, 2, 41. fortuna — attulit mihi ex his malis securitatem 6, Pr. 15. ferrum affert oculis terroris aliquid 8, 3, 5. quae utile aliquid hominibus attulerunt 3, 7, 7. vix ullum ex his, qui vetustatem pertulerunt, posse reperiri, quin judicium adhibentibus allaturus sit utilitatis aliquid 12, 11, 31. 10, 1, 40. ad vim pudicae domui afferendam 1, 10, 32. *cf.* 5, 11, 15. oculis populi Rom. vim attulit 2, 15, 7. vim rebus verborum ipsa humilitas affert 8, 3, 21. communes loci magnam vim animis judicum afferunt 5, 13, 57. *cf.* 6, 2, 5. inventis vim afferimus 8, Pr. 21. nec vim afferam his nominibus indecora in Latinum sermonem mutatione 2, 14, 4. γ) *c. Praeposs.* a) *in seq. Ablat.:* affert in his momentum et aetas 6, 1, 24. in iis, ut laboris sic utilitatis etiam longe plurimum affert stilus 10, 3, 1. *cf.* 5, 13, 53. in oratoris officio multum allatura momenti 7, 3, 14; b) *ad:* ad alia unum paratum afferre possumus —; alterum ibi sumere 12, 9, 19. uter plus industriae aut virium sit allaturus ad accusandum 7, 4, 34. afferet ad dicendum curae semper quantum plurimum poterit 12, 9, 15. virium plus afferunt ad discendum et acriorem animum 1, 3, 9. quod ad judicationem firmissimum affertur 3, 11, 9. magnum ad salutem momentum preces attulisse 6, 1, 33. δ) *seq. Acc. c. Inf.:* Ad cujus rei confirmationem afferunt, Demaden, remigem *etc.* oratores fuisse 2, 17, 12.

**Afficio.** α) *absolute:* saltatio frequenter sine voce intelligitur atque afficit 11, 3, 66. apud quos (*philosophos*) vitii loco est affici 6, 1, 7. afficiamur, antequam afficere conemur 6, 2, 28. affici, et ira vel luctu permovere 2, 10, 8. hic tantum concitari, illic affici debet 6, 2, 14. in iis primum est bene affici 11, 3, 62 *N.* argumentandi et afficiendi locos 8, Pr. 12. potentiora ad afficiendum (*a. l.* effic.) 6, 1, 26. in scholis quoque rebus ipsis affici convenit 6, 2, 36 *N.* nec fortuna modo judicii, sed ipsorum etiam, qui orant, afficimur periculo 10, 1, 16. circa stillicidia affici 8, 3, 14; β) *c. Obj.:* fatigatio, ut corpora, afficit (*vocem*) 11, 3, 21. minus afficit sensus fatigatio, quam cogitatio 1, 12, 11; hunc (*animum*) affici, hunc concipere imagines rerum 1, 2, 30. affici animos in diversum habitum 1, 10, 25. si judex afficiendus aliquo modo erit 4, 2, 21. γ) *c. Ablat.:* affici poena, praemio 3, 6, 42. — contumelia 9, 3, 13. supplicio afficiendum 9, 3, 68.

**Affigo.** I) *proprie:* arma templo affixa 5, 3, 36. affixum pectori mentum 11, 3, 82. II) *transl.:* satis affixisse eas (*literas*) pueris 1, 1, 25. quae ipsi composuerunt, familiarius animo suo affigent 2, 7, 3. quidquid notabile est, animo diligenter affigitur 11, 2, 18. magis haerere animo, quae diutius affixa sint *ib.* 44. repetere saepius licet, sive dubites, sive memoriae affigere velis (*a. l.* penitus affig.) 10, 1, 19. *cf.* 11, 2, 31.

**Affingo.** licebit etiam falso affingere, quidquid fieri solet 8, 3, 70.

**Affinitas.** — literarum 1, 6, 20.

**Affirmatio.** propositio cum affirmatione 2, 11, 27 *N.* iis ([*Ablat.*] *quae ex poëticis fabulis ducuntur*) minus affirmationis adhibetur 5, 11, 17 *N.* altera ex affirmatione probatio est 5, 12, 12. persuadendi vis affirmatione (*Flor.* asseveratione) constat, quae interim plus ipsis probationibus valet 11, 3, 154. ut non hoc affirmationis genus temperandum sit aliqua moderatione 11, 1, 28; *seq. Accus. c. Inf.:* frequens affirmatio, Effecturos nos, quod dicimus 4, 2, 79.

**Affirmo.** Equidem — affirmaverim 11, 3, 5. nec affirmare ausim

(*seq. Acc. c. Inf.*) 9, 2, 1. si tantopere efflagitantur, quam tu affirmas Ep ad Tryph. 3. falso haec affirmare 12, 1, 12. fortiter affirmare (*aliqua*) 12, 3, 3. hoc fortissime affirmant 2, 4, 42. neque frustra (*i. e. falso*) affirmat 12, 2, 4, ita plane affirmo 6, 3, 11. sine pudore affirmant (*homines mali*) 12, 1, 12. plus ponderis in affirmando 4, 2, 125. et interrogamus et dubitamus, et affirmamus (*in dictis*) 6, 3, 70. eadem verba, mutata pronuntiatione, indicant, affirmant *etc.* 11, 3, 176. *cf.* 9, 3, 28. ignoscitur (*hyperbole*), quia non affirmamus 8, 6, 75 si affirmemus aliqua renuentes 11, 3, 67. durum id esse confitetur, sed affirmat, ita legibus Sullae cohaerere statum civitatis 11, 1, 85. si unum aliquid affirmaris, probandum est 7, 2, 12. *cf.* 5, 6, 15. nec, quod priore judicio affirmavit, mutare palam potest 9, 2, 88. allevata ac spectante humerum manu paulum inclinatus (*digitus index*) affirmat 11, 3, 94 *N.*

**Affligo.** corpora infantium nec casus, quo in terram toties deferuntur, tam graviter affligit 1, 12, 10; levius adhuc afflicti 6, Pr. 15.

**Afflo.** afflante fortuna 11, 3, 147.

**Affluentia.** male audire nimiis floribus et ingenii affluentia 12, 10, 13.

**Ager.** agrum, quod in eo agatur aliquid (*dictum voluit Varro*) 1, 6, 37. si quis circa monumentum multum agri leget 7, 9, 5. agrorum nimia cura 12, 1, 6. — sterilitate vexatus 8, 5, 22.

**Agger.** illi per fora atque aggerem (*i. e. viam publicam*) circuli 12, 10, 74 *N.*

**Aggravo.** quae per se nihil reum aggravare 5, 7, 18.

**Aggredior.** I) *proprie:* cur potissimum illo loco sit aggressus (*Milonem Clodius*) 7, 2, 43. quo numero militum aggredienda (*Britannia*)? 7, 4, 2. II) *transl:* α) *c. Accus.*: ne, quod effici non potest, aggrediamur 6, 5, 2. majore animo aggredienda eloquentia est 8, Pr. 22. summam aggressus in Ulixe facundiam, magnitudinem illi junxit (*Homerus*) 12. 10, 64. impossibilia aggrediantur 5, 13, 34. jam fere tempus appetet aggrediendi suasorias judicialesque materias 2, 10, 1. Videndum, simul nobis plura aggredienda sint, an amolienda singula 5, 13, 11. latius hoc opus aggressi sumus 6, 4, 3 *cf.* 3, 11, 21. ipsam rem, quam aggredimur 5, 10, 4. ut aggrediar ultimum 7, 1, 11. β) *c. Praepos. ad:* — ad spem oratoris 2, 8. 12. ne quis nisi summis ingenii viribus ad movendas lacrimas aggredi audeat 6, 1, 44. γ) *c. Infin.:* neque enim artem grammaticam componere aggressi sumus 1, 5, 54. vitia prius demonstrare agg. 8, 3, 44. priusquam aggredior dicere 3, 6, 1. jam scribere aggressus 6, Pr. 3. quod tractare sum aggressus 2, 2, 2.

**Aggrego.** invenio, qui aggregent his διασκευάς *etc.* 9, 2, 107.

**Aggressio** 5, 10, 10. epichirema Valgius aggressionem vocat *ib.* 4. confertam esse aggressionem et enthymematum stipatione (*orationem*) 5, 14, 27 *N.*

**Agilis.** humani ingenii natura agilis et velox 1, 12, 2. argumentatio agilior, et acrior, et instantior 11, 3, 164.

**Agilitas.** (*est Paeon*) 9, 4, 110. illum (*actorem comoediarum*) cursus et agilitas (*decuit*) 11, 3, 180.

**Agitatio.** — mentis 1, 1, 1.

**Agitator.** de agitatore: gubernator magna contorsit equum vi (*translatio*) 8, 6, 9 *N.*

**Agito.** corpus spiritu agitante caret 9, 2, 4. ut memoriam agitet 1, 8, 14 *N.* cogitationem murmure agitantes 10, 3, 15. et nosse et animo semper agitare 12, 2, 29. cujus animus spe, metu *etc.* agitandus est 4, 1, 33. agitari animos atque acui ingenia (*geometria*) 1, 10, 34. agitandus omnibus modis et turbandus et evocandus (*litigator*) 12, 8, 9; acres senes, callidos servos, parasitos, lenones, et omnia agitatiora melius (*egit*) 11, 3, 178. actio paulo agitatior *ib.* 184.

**Agmen.** agmini totidem lixas habenti, quot milites 8, 6, 42.

**Agnitio.** — literarum 1, 1, 25.

**Agnitor.** sine agnitore (*a. l.* agnitione) signa 12, 8, 13.

**Agnosco.** agnoscimus loca (*i. e. in memoriam revocamus*) 11, 2, 17. illa quoque animalia, quae carere intellectu videntur, meminerunt et agnoscunt 11, 2, 6. id facillime accipiunt animi, quod agnoscunt 8, 3, 71. qui agnoverit expositum 7, 1, 14. quo mores dicentis ex oratione pelluceant, et quodammodo agnoscantur 6, 2, 13. filium Urbiniae in Italiam venisse, atque ibi agnosci 7, 2, 26. partem hanc velut notare inter agnoscentes 11, 1, 4.

**Ago.** I) *proprie:* acti, ante suum quisque praedonem, catenati 8, 3, 69. si nos, nondum aptatis satis armamentis, aget ventus 10, 7, 23. vitiose idem (*gestus*), sinistrum quasi humerum petens, in latus agi solet 11, 3, 93. longe praecedat oportet intentio, ac prae se res agat 10, 7. 10. populum Romanum egit in furorem praetexta Caesaris prolata 6, 1, 31. acto illo in insaniam 1, 10, 33. occupatos in noctem necessitas agit 10, 3, 27. II) *de rebus gerendis.* α) quae agimus 5, 10, 32. *cf.* 1, 12, 11. quae quotidie aguntur 12, 4, 1. quae egerat in consulatu 11, 1, 18. cum id aget, rhetoris fungetur officio 2, 1, 6. *cf.* 1, 11, 19. id agentem diebus ac noctibus 6, Pr. 2. agere aliquid tantum unum 1, 12, 2. — aliquid magnum 1, 2, 12. *cf.* 1, 7, 33. ut aliud voce, aliud oculis agatur 1, 1, 34. ne aliud agere mentem cogerent oculi 10, 3, 25. *cf.* 10, 7, 25. aliter agere, quam mandatum sit 7, 4, 36. semper aliud habentes, quod ante agendum sit 12, 8, 2. in agendo simul loquendoque 10, 1, 62; id actum esse 5, 5, 2. si qua ab iis (*diis*) acta vetustas tradidit 3, 7, 8 quae ab ipso, — quae post eum acta essent ante acta dictaque 5, 10, 28. 8, Pr. 8. quid acti sit *opp.* ratio facti 4, 2, 21. Iam multum acti est: posset aliquis non affuisse et heres esse 7, 1, 50 *N. v.* Actum; nunc evaluit rebus agentibus, quod Pollio in Labieno damnat (*a. l. om.* rebus) 9, 3, 13 *N.*; Quid agam? (*desperantis*) 12, 1, 14. Quid nunc agam? Quid faciam? 11, 3, 104. *cf.* 6, Pr. 3. β) *c. nominibus junctum:* actus nobilissime consulatus 12, 1, 16. deos agere (*a. l.* habere) rerum humanarum curam 5, 6, 3 *N. cr. v.* Cura. delectus rerum verborumque agendus est (*a. l.* habendus) 10, 4, 5 *N. cr. cf.* 12, 3, 5. Gracchi *etc.* egere (*Sp. om.*) magistratus 2, 16, 5 *N. cr. et S.* illic veritatis tantum gratia disputari, hic (*in causa*) agi negotium 3, 5, 11. *cf.* 8, 4, 8. non poeniturum pro non acturo poenitentiam *Sall.* 9, 3, 12 *N.* cum de omnibus aetatis suae silentium egerit 10, 1, 38. communem rem agi *Cato.* 9, 2, 21. III) *i. q. efficio, valeo:* argumenta ac testes quid egerint, pronuntiatio ostendit 6, 2, 7. multum agit sexus, aetas, condicio in feminis, senibus, pupillis 4, 1, 13. stilum non minus agere, cum delet 10, 4, 1. plus pondere et firmitate et spiritu agitur (*in palaestra*) 12, 2, 12. plus illo (*corporis motu*) agi, quam manibus ipsis 11, 3, 122. Quid vero agit omnino eloquentia, detractis amplificandi minuendique rationibus 9, 2, 3. nihil eum

egisse donando 5, 10, 113; *cf. tamen:* quibusdam aliud agere videmur, aliud efficimus 9, 2, 62. IV) *i. q. contendo, studeo.* *α*) *seq. ut:* qui agit, ut prior sit 10, 2, 10. hoc agit, ut fiat utique, quod scriptum est 7, 8, 1. *cf.* 10, 7, 4. 12, 1, 44. non id aget, ut salvus sit 12, 1, 42. id agimus, ut sit causae nostrae conveniens finitio 7, 3, 28. non id egisse, ut ita diceret 11, 1, 92. in Oppianico non id agitur in illa comparatione, ut ille male fecerit, sed ut pejus 8, 4, 12. omnem orationem (*a. l.* oratorem) id agere, ut 12, 1, 11. patrono id agendum est, ut 7, 2, 29. *cf.* 5, 6, 2. 5. 8, 6, 28. 9, 2, 62; quid magis agunt, quam ut 4, 2, 80. quid agebat aliud illa ironia, (*Abl.*) quam ut 4, 1, 39. quid agendum, nisi ut 6, 4, 20. *β*) *seq. ne:* id agentis, ne ei Caesar ignoscat 5, 13, 20. in omnibus statim accusationibus agendum, ne ad eas libenter descendisse videamur 11, 1, 57. quid aliud agimus docendo eos, quam ne *etc.* 2, 5, 13.

V) *Praecipue apud nostrum est verbum dicendi.* *α*) ea, quae, cum aget, esse in causa velit 12, 3, 5. cum, agente illo, alii riderent *etc.* 12, 11, 3. quoties aliter agi potest 7, 4, 28. sic egit (*Socrates*), ut qui poenam suam honoribus summis esset aestimaturus 11, 1, 10. *cf.* 9, 2, 74. egisse eum falso 10, 1, 23. non recte agis 3, 6, 75; tum agendi, tum etiam loquendi praeceptor 2, 17, 8. in eo, quomodo declamatur, positum est etiam, quomodo agatur 9, 2, 81. ea dicere stantem clare, et quemadmodum agere oportebit 1, 11, 14. dicere quotidie, sicut agimus 11, 3, 29. quos ait (*Cicero*) latrare magis quam agere *ib.* 31. multum in agendo discursantem *etc.* non agere dixit (*Domit. Af.*), sed satagere 6, 3, 54. non narrari res sed agi (*a. l.* argui) videtur 9, 2, 43 *N. cr. cf.* 7, 1, 26. qui sedentes agunt 11, 3, 134. praetextatos egisse quosdam 12, 6, 1. agere advocato, quam litigatori, facilius 4, 1, 45. ut agere non potueris assidere potuisti 7, 1, 52. an Demosthenes male sic egisset, ut scripsit, aut Cic? 12, 10, 54. in ipsos fit impetus frequenter, qui egerunt 12, 9, 9. *cf.* 6, 4, 7. neminem pejus agere, quam qui displicente causa placet 12, 9, 6. aliquis ex eo genere advocatorum, qui se non posse agere confitentur 12, 8, 5. gratisne ei (*oratori*) semper sit agendum? 12, 7, 8 *N.* multum et superciliis agitur 11, 3, 78. — pulchra oratione acta (*Acc.*) omnino (*Codd.* oratio *Z. de conj.* Horatio) jactare 9, 4, 36. qui acturus est 3, 6, 83. *β*) *c. Praeposs. junctum:* qua de re agitur (*ICtorum formula*) 3, 11, 18 *N.* illic de futuris hic de factis agitur 7, 4, 2. causae, in quibus de praemio agitur 3, 6, 85. *cf.* 4, 5, 18. Sed de quo nunc agitur, unde copia ac facilitas maxime veniat 10, 5, 1; is qui agit, — is cum quo agitur 3, 6, 16. *cf. ib.* 13. 7, 4, 37. plurimi quibus cum egi 4, 2, 86; adversus eum agit (*a. l.* ait) competitor 9, 2, 97. sic adv. tales agere 11, 1, 66. cum uxoris suae pecuniaria lite adv. fratrem ejus ageret (*a. l.* uxori s. — adesset) 6, 1, 50 *N. cr.*; agente in eum Calvo 6, 3, 60; qui ex diverso agit 5, 11, 43; pro altero agere 2, 15, 30. agens pro patre 9, 2, 82. *cf.* 11, 1, 42; cujus nomine agitur 7, 1, 20; apud Amphictyonas agitur 5, 10, 111. — ap. magistratus 10, 7, 2. — ap. alios judices 11, 1, 78. quis, ap. quos, quibus praesentibus sit acturus (*Fut. Conj.*) 11, 3, 150. *cf.* 12, 8, 15. *γ*) *c. Nominibus junctum.* a) *in Accus.:* agere causam 4, 2, 66. 10, 7, 20. — causas 4, 3, 2. 10, 1, 23. 10, 5, 20. — contra (*aliquem*) 11, 1, 59. cujus egerat causam *ib.* 74. optimam causam optime egisse 12, 9, 6. fastidio causas minores agendi *ib.* 7. tanquam non doceant causam sed agant 12, 8, 9. quae in suscipiendis, discendis, agendis causis ratio Pr. 22. *cf.* 6, 3, 84. 9, 2, 84 11, 1, 29. bonus

vir non agit, nisi bonas causas 12, 1, 33. ubi res agitur, et vera dimicatio est 8, 3, 13. si agi res videtur nova, magna, atrox 4, 1, 33. cum et ipsam se rem agere diceret (*Cic.*), diceret autem maxime litigatoris 12, 10, 45. qui ad rem agendam assunt. *Coel.* 11, 1, 51. ad conjungendam actae rei seriem 7, 1, 14. multa agentibus accidit, ut *etc.* 10, 7, 30. nec eodem sono publica judicia, et arbitrorum disceptationes aguntur 11, 1, 43. cum uxoris suae pecuniaria lite ageret adv. fratrem (*a. l.* pecuniariam litem) 6, 1, 50. *N. cr.* sub extrario accusatore et legibus agente 7, 4, 9 *N.* b) *c. Genit.:* ago caedis 4, 4, 8. adulterii agitur mecum *ib.* agit cum eo dementiae 9, 2, 90. si aget injuriarum 3, 6, 19. sacrilegii agitur 4, 4, 3. agentem cum ea talionis 8, 5, 12. VI) *Partes aliquas suscipio.* α) *in causis:* agendusque adversarius 12, 8, 10. orbum agimus et naufragum et periclitantem (*in scholis*) 6, 2, 36. solicitum agere 4, 1, 33. agens imperitum et admiratorem aliorum tanquam sapientium 9, 2, 46 *Z.* β) *in scena:* id ostendere latus, quod cum iis, quas agunt, partibus congruat (*in comoediis*) 11, 3, 74. etiamsi alter deos et juvenes et bonos patres, servosque, et matronas et graves anus optime; alter acres senes *etc.* melius (*egit*) *ib.* 178. *cf. ib.* 91; *cf. etiam:* ille comoedias, hic tragoedias egit *ib.* 111.

VII) *Particip. Act.* α) *Praes. pro actore:* 5, Pr. 1. 7, 3, 15. quod agentibus ceteris contumeliosissimum fuit 12, 5, 6. cum ad agentem ex turba prospexisset (*a. l.* ad agendum *N. cr.*) 6, 1, 48. *cf.* 12, 11, 3. — imperans agentium contra ingeniis 4, 1, 8. causa omnis, in qua pars altera agentis, altera recusantis est 3, 10, 1. siccis agentis (*Spald.* agenti) oculis lacrimas dabit? 6, 2, 27 *N. cr. et S.* quae non tam dicendi arte, quam officiis agentis (*a. l.* agendi) continentur 12, 9, 1. agenti ad varietatem causarum ratio mutanda est 10, 7, 3. varium fere propositum agentium 12, 9, 14. nulli non agentium parata vulgi corona est 12, 10, 74. qui velut ad arculas sedent, et tela agentibus sumministrant 12, 3, 4. β) *Fut. de futuro actore:* cito percipere multa acturos oportet 11, 2, 2. nec tanta sit acturo memoriae fiducia 12, 8, 8. VIII) *Gerundium:* α) *Genit.:* tum agendi, tum etiam loquendi praeceptor 2, 17, 8. agendi finis Pr. 22. — initium secundum vires cujusque sumendum est 12, 6, 1. — more ac modo contineri 11, 1, 29. — genus, modus 3, 8, 35. subitae necessitates vel apud magistratus, vel — continuo agendi 10, 7, 2. *cf.* 1, 12, 4. scientia videndi et agendi in quaestionibus civilibus per orationem popularis persuasionis (*Aristonis finitio rhetorices*) 2, 15, 19. β) *Accusat.:* ad agendum erectiores 9, 4, 12. multo ad ag. difficiliorem necessitatem 9, 2, 68. qui se ad ag. comparant 10, 1, 67. ad ag. accessisse 4, 1, 7. uter ad agendum magis idoneus veniret 11, 1, 20. *cf.* 6, 1, 48. inter agendum nunquam est destitutus scientia juris (*a. l.* in agendo) 12, 3, 10. γ) *Ablat.:* in agendo (*i. e. inter ipsam actionem*) 6, 3, 47. 8, 6, 18. 11, 1, 56. in agendo flexus vocis plurimi sunt 1, 10, 22. cum sint artium aliae positae in inspectione — aliae in agendo 2, 18, 1. circumspectare in ag. (*omnes argumentorum locos*) 12, 8, 14. ad verbum in ag. retulisse 10, 6, 4. multum in ag. discursantem *etc.* 6, 3, 54. in ag. plus impetum posse plerumque 12, 10, 50. seniores in ag. facti 5, 6, 6. quae sint in ag. servanda 12, 9, 1. in ag. clarissimos quosdam nihil posteritati reliquisse 12, 10, 49. IX) *Imperat.:* Age, inquam, aliquid, et reipublicae causa elabora. *Domit. Af.* 6, 3, 68; *transitum ad acrem quaestionem facit:* Age vero, non (*a. l.* nonne) utriusque operis ingressus — legem prooemiorum — constituit? 10, 1, 48 *N. cr.* Age, non (*Sp.*

si) habebit in primis curam vocis orator? 1, 10, 27 *S.* *cf.* 12, 1, 8. Age, si de morte filii sui *etc.* dicendum patri fuerit, in narrando gratiam illam expositionis quaeret? 11, 1, 53.

**Agrestis.** — animus 1, 10, 9. *ἄῤῥυθμον*, quod esset inscitum atque agreste 9, 4, 56 *N.* in qua nihil absonum, nihil agreste, nihil inconditum *etc.* possit deprehendi 6, 3, 107. agrestem tenui musam meditaris avena (*vers. ignoti poëtae*) 9, 4, 85 *N.*

**Agricola.** ut agricolae dicunt 12, 9, 18 *N.*

**Ajo.** Ciceroni placuisse Aiio 1, 4, 11. *α*) *seq. Acc. c. Inf.:* Q. Varius Sacronensis ait, Aemilium Scaurum remp. prodidisse; Aemilius Scaurus negat. *Scaur.* 5, 12, 10. Tubero, juvenem se patri haesisse — ait 11, 1, 80. *cf.* 8, Pr. 13. 11, 3, 31. ajunt, Accium interrogatum hanc reddidisse rationem 5, 13, 43. ajunt etiam, omnes artes habere finem aliquem propositum 2, 17, 21. Siculi quidem ajebant, in Delphino sedisse (*eum*) *Coel.* 6, 3, 41. Ajo, te Aeacida *etc.* 7, 9, 6; *β*) *in proverbiis:* jam paene apertis, ut ajunt, tibiis 11, 3, 50. qui literas vel primis, ut ajunt, labris degustavit 12, 2, 4. caecis hoc, ut ajunt, satis clarum est 12, 7, 9. *γ*) *imprimis in citandis dictis scriptorum:* Catonis (ut ait) opinionem secutus (*Domitius Marsus*) 6, 3, 105. ut ait Cicero 7, 1, 51. 8, 6, 23. 9, 2, 40. 56. 60. (*his omnibus locis nomen postponitur*) ut Cic. ait 10, 7, 14. 12, 3, 11. ut Demosthenes ait 11, 1, 22. 12, 9, 16. ut Horatius ait 11, 3, 80. ut ait Lucilius 9, 4, 113. ut ait non ignobilis tragicus 1, 12, 18; *interdum modo auditur:* Latro igitur optime 9, 2, 91.

**Al.** Gallicum *Epigr. Virg.* 8, 3, 28 *N. cr.*

**Alacer.** laeti et alacres convenient in coetus scholarum 2, 9, 2.

**Alacritas.** est et hoc (*lusus in pueris*) signum alacritatis 1, 3, 10.

**Albeo.** albenti coelo (*Ablat. Sp. conjic. albente*) 8, 3, 35.

**Album.** alii se ad album et rubricas transtulerunt, et formularii, vel leguleji quidam esse maluerunt 12, 1, 11 *N.*

**Albus.** cum dentibus albis. *Virg.* 8, 2, 10. Asinus albus Junius Bassus vocabatur 6, 3, 57. negat se magni facere aliquis poëtarum, utrum Caesar ater an albus homo sit 11, 1, 38.

**Alea.** redemtum ex alea 6, 3, 72.

**Aleator.** — pauper 3, 4, 22. in aleatorem perorare (*communis locus*) *ib.*

**Alias.** *α*) *simpliciter:* non propter calorem, nam est major alias 11, 3, 28. Q ad conjungendas demum vocales utilis, alias supervacua 12, 10, 30. *β*) *repetitum:* alias aetatis gradus sequi speciosius fuit, — alias in species virtutum dividere laudem 3, 7, 15. al. certam, al. incertam personam 7, 2, 9. *cf.* 11, 3, 37. actionem Cicero al. quasi sermonem, al. eloquentiam quandam corporis dicit 11, 3, 1. quod al. in servis quoque reprehendendum est, sit al. in ipso sapiente laudandum 12, 1, 39. quod alias vitiosum, interim alias rectum est 1, 5, 29.

**Alibi.** *α*) nihil in quaque (*parte*) melius dicitur, quam quod aeque bene dici alibi non possit 4, 1, 53. asperrima in hac parte dimicatio est, nec alibi dixeris magis mucrone pugnari 6, 4, 4; *in citando:* 4, 2, 110. Et alibi 8, 3, 21. Atque adhuc al. 2, 21, 6. Et (*Sp. om.*) al. 4, 2, 110. *β*) *seq. quam:* non alibi, quam in risu posita 9, 2, 14. nec al. fere satis apti, quam ubi *etc.* 9, 4, 106. quae interim sunt necessaria, alibi, quam mos permiserit, turpia habeantur 11, 1, 47. *γ*) *repetitum:* quod alibi magnificum, humidum alibi 8, 3, 18. haec amplificatio al. posita est, al. valet 8, 4, 15.

**Alicubi.** omnia verba sunt alicubi optima 10, 1, 9.

**Alienigena.** ut alienigenam (*fere i. q. barbarum*) et (*Sp. om.*) parum studiosum *etc.* insequebatur 12, 10, 14 *N.*

**Alieno.** neque aliquo magis animi judicum conciliari, aut — alienari solent 11, 1, 18. *cf.* 4, 1, 14. quas res quibus rebus natura ipsa alienasset 5, 10, 17. qui a familia sunt alienati 3, 6, 99. ipsum illum alienatae mentis errorem (*de moribundo*) 6, Pr. 11 *N.*

**Alienus,** a, um. I) *quod ad alienum, non ad me pertinet:* α) *simpliciter.* a) *Masc.:* alienus an conjunctus? 7, 4, 21. adversus alienum, propinquum 5, 12, 7. supervacuum fuisse prohiberi patris bonis abdicatum, si esset numero alienorum: nunc quia, filii jure, futurus fuerit intestati heres *etc.* 3, 6, 102. b) *Neutr. plur.:* illos (*philosophos*) alienis usos esse Pr. 17. nec speremus fore, ut aliena quisquam diu ploret 6, 1, 29. aliena parum intelligere 6, 3, 85. ut ad ea velut nova atque aliena redeamus 10, 4, 2. β) *c. Contrapositis.* a) *noster:* noster an alienus (*locus*)? 5, 10, 38. si de nostro facto quaeratur, — si de alieno 4, 2, 92. eam (*personam*), si nostra sit, ornandam; si aliena, infamandam statim 4, 2, 129. *cf.* 9, 3, 22. Aliena aut reprehendimus, aut refutamus *etc.* Nostra, ridicule indicamus *etc.* 6, 3, 23. *cf. ib.* 89. 7, 2, 46. 11, 1, 15 *N.* b) *tuus:* in aliena civitate an tua 11, 1, 47. hic servus — aut verna tuus est *etc.*, aut alienus 5, 10, 67. c) *suus:* exercebitur acrius memoria aliena complectendo quam sua 2, 7, 3. verecundius dicendum erit aliena laudanti, quam sua 4, 1, 13. *cf.* 2, 5, 16. aliena finxit Juba, — sua C. Cassius 6, 3, 89. aliena potius causa quam sua fecisse 3, 7, 16. Velles eum suo ingenio dixisse, alieno judicio 10, 1, 130. jurijurando alieno suum donare 5, 2, 4. *cf.* 5, 6, 4. sua manu, et aliena perisse 5, 9, 11. quia alieno loco dicta sunt, dici suo non possunt 4, 3, 3. *cf.* 9, 1, 6. aut pluribus aut alienis verbis res ostendere, cum sua cuique sint assignata nominibus 12, 10, 41. Romani suum (*vocabulum*) ex utroque alieno fecerunt 1, 5, 68. γ) *c. Nominibus junctum:* impendet laborem in alienas actiones 12, 8, 4. [cum senex adolescentis alieni convicium, — fert (*sic Z. ex Amb.* 1; *Sp.*, alia cum vitium; *equidem existimaverim* alieni *exortum esse, ut frequenter*, ex *signo variae lectionis* alia, *quod in ceteris Codd. legitur* 6, 2, 14 *S.*] beneficii al. 10, 2, 6. caloris alieni derisus 6, 2, 15. in civitate al. 7, 1, 24. aliena fide dicet 12, 3, 2. quicunque al. infans 6, Pr. 7. rector alienorum (*a. l.* aliorum) ingeniorum 10, 2, 20. al. instituta 1, 5, 60. interpres operis alieni 10, 1, 87. omnis imitatio — ad al. propositum accommodatur 10, 2, 11. al. laborem (*sequi*) 2, 6, 6. *cf.* 7, 10, 14. metaphora si in alienum (*locum*) venit 8, 6, 18. al. mala deflentes 6, 1, 16. imitatio morum alienorum 9, 2, 58. al. nomine vocant ἐκβάσεις 5, 10, 86. tempus omne al. negotiis datum 12, 7, 10 al. partes (*occupare*) 2, 1, 1. fictae alienarum (*a. l.* aliarum) personarum orationes 6, 1, 25 *N. cr. cf.* 4, 2, 103. 11, 1, 21. velut ore al. loquimur 11, 1, 39. in al. scriptis 6, 2, 35. omnis haec cura ad al. utilitates spectat 6, Pr. 16. al. uxor 7, 1, 24. 7, 3, 6. 9. II) *i. q. non aptum, iniquum:* α) hic non alienum est admonere 8, 1, 2. *cf.* 12, 9, 14. Non alienum fuerit exigere 1, 5, 68. hanc (*rem*) tractaturus non alieno loco videor 6, 4, 1. iniquo loco, alieno tempore *Cic.* 5, 14, 3. β) *c. Dat.:* alienum arti oratoriae Pr. 5. elocutio nostris temporibus aliena 2, 5, 21. dicacitas — huic personae alienissima est 6, 3, 29. quae jam humanitas vocatur, severe institutis scholis aliena. γ) *c. Ablat.:* ne loco, ne tempore (*a. l.* -ri) alie-

num videatur, quod dicimus 6, 3, 33. [judicem aut ira aut propter aliquod commodum a causa — alienum (*sic Z. corruptum hunc locum emendavit*) 11, 1, 75.]

**Alimentum.** reponere in hiemem alimenta 2, 16, 16. pater, expositum qui agnoverit, solutis alimentis, recipiat 7, 1, 4. *cf.* 9, 2, 89.

**Alio.** alio relata (*novum sententiarum genus*) 8, 5, 16. alio transeundi gratia 9, 2, 55. aliis sed non alio tendentibus verbis 9, 3, 45. nulla distringente atque alio ducente causa 12, 1, 5.

**Alioqui.** I) *α*) *i. q. aliis in rebus:* alioqui malum civem 12, 1, 43. hominem al. disertissimum 8, 1, 2. *cf.* 11, 1, 73. juvenem studiosum al. 10, 3, 82. eruditam al. virum 9, 1, 18. alioqui vir facundus 6, 1, 39. vir al. subtilis 3, 11, 22. cujus et multae al. et magnae virtutes fuerunt 10, 1, 128. magnis al. malis gravius esse id 6, 2, 22. rationem recte loquendi, non parum al. copiosam 2, 1, 4. quae alioqui natura sunt aspera 2, 4, 12. novum in statu, alioqui usitatum 6, 5, 3. *cf.* 5, 10, 27. Neque enim jurejurando opus fuisse, si alioqui hoc mentis habuissent 4, 2, 74. *excipitur Conjunctione et:* is, qui defert, alioqui agere modeste videtur —, et eum, cujus cognitio est, jure liberat 5, 6, 4. *β*) *i. q. praeterea:* tot alioqui negotiis districtis Ep. ad Tryph. 1. quid melius al. facient? 1, 1, 18. quod illa speciosissimum al. corpus diducta nudaverat tunica 2, 15, 9 *S.* cum praesertim plurimis al. Graecis sit utendum 2, 14, 4. sed al. sic procedit ipsum opus 4 Pr. 6. *N.* al. quae tam manifesta et lucida est ratio? Ego autem, magnos al. secutus auctores, — existimo 4, 2, 11 *N.* 4, 5, 3. Alioqui sunt quaedam signa utrique parti communia 5, 9, 11. et al. in patre figura plus facit quam licet 9, 2, 88. Asiana gens, tumidior al. atque jactantior, vaniore etiam dicendi gloria inflata est (*a. l.* alioquin *N. cr.*) 12, 10, 17. *γ*) *i. q. antea:* sufficiebant alioqui libri duo a Domitio Afro in hanc rem compositi 5, 7, 7. quae (*fortuna*), si quid mediocrium al. in nostro ingenio virium fuit, ut non extinxerit, debilitavit tamen 6 Pr. 15. *δ*) *i. q. si aliter fit:* quod ita fieri oportebit, si res dubitationem non habebit, alioqui prius est, quod objicias, verum efficere, quam magnum 4, 3, 6. Id autem fiet memoriae viribus —: alioqui vel extemporalem temeritatem malo 10, 6, 6. alioqui pereundum est 3, 8, 23. al. indubitata essent, non argumenta 5, 10, 19. *cf.* 6, 2, 18. al. nec tradidissem *ib.* 119. *v.* Nec. al. quomodo claudet, qui placet plerisque, ditrocheus 9, 4, 105. operiri humerum cum toto jugulo non oportet, al. amictus fiet angustus 11, 3, 141. *cf.* 2, 9, 3. 2, 10, 7. 4, 2, 23. 11, 2, 45. *ε*) *adjicitur conjunctio conditionalis:* quid alioqui fiet, si spatium componendi orationem stilo non fuerit 3, 9, 9. immutescamus al., si nihil dicendum videatur, nisi quod non invenimus 10, 3, 16 *N.* Quid alioqui fiet, cum in medio foro erit dicendum, si particulas reperire non possumus? 10, 3, 30. Alioqui, ubi nihil ex significatione mutatum est, — figura potius verborum dici potest 8, 6, 67.

**Aliquamdiu.** 2, 3, 1. 12, 2, 6.

**Aliquando.** I) *proprie aliquo tempore:* nec eum, qui aliquando peccaverit, utique commisisse omnia 7, 2, 30. neminem non aliq. coepisse peccare *ib.* 33. dum timent, ne aliquando cadant, semper jacent 8, 5, 32 qui (*orator*), si fuisset aliq. perfectus, non a philosophorum scholis virtutis praecepta peterentur Pr. 17. futurus eloquentissimus, edidit aliq. vagitum 1, 1, 21. qua (*fama*) diu princeps orator, aliq. Ciceronis aemulus existimatus est, novissime secun-

dus 11, 3, 8; *in narrando:* transtulit aliquando patronus puellam 6, 1, 39. qui aliq. fortiter fecerat 9, 2, 85. II) *i. q.* *interdum, nonnunquam: B* quoque in locum aliarum dedimus aliquando 1, 5, 38. utilis etiam aliq. dissimulatio est 9, 2, 95. labuntur aliq. magni auctores 10, 1, 24. *cf.* 6, 3, 47. aliq. tamen affectus sequimur 10, 3, 18. aliq. de rebus a se gestis oratori esse dicendum 11, 1, 22. aliq. etiam inferioribus parcere decet *ib.* 58. nisi aliquando 12, 1, 33. *v.* Nisi. ap. hunc et patria ipsa exclamabit, aliquandoque Ciceronem in oratione contra Catilinam in senatu alloquetur 12, 10, 61. *cf.* 1, 5, 38. 65. 1, 6, 10. 1, 7, 16. 2, 5, 7. 2, 7, 5. 2, 10, 9. 5, Pr. 5. 12, 10, 34. *etc.*; *i. q.* *subinde:* nunc necesse est, ad eos aliquando auctores recurrere, qui *etc.* Pr. 17 *N.*; *i. q.* *tandem:* Sit ergo aliquando, quod placeat, aut certe sufficiat 10, 4, 4; *frequenter opp.* *semper:* et est aliquando, non tamen semper 8, 5, 4. Ea non semper uti necesse est. Aliquando enim sine propositione quoque satis manifestum est 4, 2, 2. *cf.* 3, 7, 17. Amphiboliae omnis in his erit quaestio, aliquando, uter *etc.*, semper, utrum *etc.*; *cf.* Et si aliquando concitate itur, nunquam non frigide reditur 11, 3, 133. III) *repetitur:* praeparatio quoque aut confirmatio aliquando totius causae est, aliquando partium 5, 13, 58. Ipsum quoque factum aliq. simplicem quaestionem habet, — aliq. duplicem 7, 2, 8. Illud verius, esse eam (*sententiam*) aliquando simplicem, — aliq. ratione subjecta, nonnunquam duplicem 8, 5, 4. *cf. etiam:* Nam et labuntur aliquando, — nec semper intendunt animum: nonnunquam fatigantur 10, 1, 22. Nam et aliquando excidisse simulamus, — et interim — testamur, — interim — subjungimus causas 4, 2, 83.

**Aliquanto.** — difficilius 1, 12, 4 *N.* — facilius 5, 7, 24. Neque enim narratio in hoc reperta est, ut tantum cognoscat judex, sed aliquanto magis, ut consentiat 4, 2, 21. *cf.* 3, 8, 39. 6, 2, 15. Quod aliquanto paene etiam (*a. l.* aliquando p. jam) magis de synecdoche dicam 6, 2, 15 *N.* sinus decentissimus, si aliquanto supra imam togam fuerit 11, 3, 140.

**Aliquatenus.** Hoc quoque idem aliquatenus novat 3, 9, 5. id aliq. temporum condicione mutatur 4. 1, 57. *cf.* 11, 1, 137. enitere et aliq. extare 8, 5, 29. defenditur aliq. aetate *etc.* 11, 1, 28. oculos formant aliq. (*supercilia*) 11, 3, 78. eadem (*manus*), aliq liberius deorsum spectantibus digitis, colligitur in nos *ib.* 97. ut multo infirmior, ita aliq. lucidior (*Sp. conjic.* *aliquanto*) 10, 1, 74 *N.*

**Aliquis.** *de persona aut re incerta:* I) *α*) *simpliciter.* a) *Sing.:* Fuit aliquis sine his disertus: at ego oratorem volo 1, 10, 8. vulnus deligavit aliquis, antequam haec ars esset 2, 17, 9. Nam est certe aliquid consummata eloquentia Pr. 20. in hac ipsa cura est aliquid satis 8, Pr. 31. vocatur et aliquid clausula 8, 5, 13. si asperitas iis placuit alicujus 10, 2, 23. ut alicui sit furandi causa paupertas, non est idem in Curio Fabricioque momentum 7, 2, 38. cum in themate est, aliquem, ut sibi mori liceat, postulare 9, 2, 85. neque illud est nefas, ut aliquem vel omnia vel plurima deceant 11, 3, 181. ad modum aliquid portantium 11, 3, 120. cujus (*Jovis in Elide*) pulchritudo adjecisse aliquid etiam receptae religioni videtur 12, 10, 9 *cf.* Pr. 6. distat aliquo 7, 3, 26. ut in aliquo, quod vel extra causam sit, deprehendatur 5, 7, 19. b) *Plur.:* ut aliqui putabunt 2, 1, 12. *cf.* 8, 2, 12. aliqui reperiuntur, qui *seq. Conj.* 6, 3, 32. ex hac (*materia*) potissimum aliqua in usum principii decerpi 4, 1, 33. aliqua, quae erunt ad conciliandum nobis judicem potentissima *ib.* 25.

aliqua naturaliter sequuntur 4, 2, 53. *cf.* 6, 1, 38. 12, 10, 56. Sed quia orationem omnem constare pedibus dixi, aliqua de his quoque. (*Ellipsis*) 9, 4, 79 *N.* fraude aliquorum concita (*invidia*) 11, 1, 65. aliquorum, qui hunc honorem mererentur 11, 2, 39. sermonem cum risu aliquos incessentem 6, 3, 21. Ad aliquid *v.* Ad. — *β*) *c. Contrapositis:* in his libris erunt eadem aliqua, multa mutata, plurima adjecta, omnia vero compositiora Pr. 8. *cf.* 10, 1, 130. quia aliquid est, aliud non sit; vel quia aliquid (*a. l.* aliud) non est, aliud sit 5, 8, 7. colligitur aliquid (*a. l* aliud) per aliud 5, 10, 11 *N. cr. cf.* 8, 2, 8 Desintne aliquae nobis necessariae literae — an rursus aliae redundent 1, 4, 7. 9. aliquis hoc semel tulit, ego bis, ego ter 9, 3, 87. quae non aliquo tradente, sed experimento meo accepi 6, 2, 25. praestat nemini imperare, quam servire alicui 9, 3, 95. non cuicunque innocentium sed alicui 10, 7, 2. non aliquis juvenis, aut unus e vulgo, sed senes et prudentissimi 8, 4, 21. unum intuentes vix aliqua pars sequitur 10, 2, 26. quo facilius et occurreret unum ex pluribus et, cum essent usi aliquo, — sumerent aliud 10, 1, 7. inhibet multa — et aliqua cogit 11, 3, 13. multum inde decoquent anni, multum ratio limabit, aliquid velut usu ipso deteretur 2, 4, 7. *cf.* 5, 8, 3. aliquid tamen aliquo in loco melius alii, plurima ille 10, 2, 24. etiamsi non omnia, tradi tamen aliqua potuerunt 7, 10, 4. tot se undique rebus, ex quibus aliquam apprehendas, offerentibus 10, 5, 10. cum aliquid detrahere salva gratia velis, concedas alia omnia 11, 1, 71. *cf.* 8. 2, 8. laudare aliqua, ferre quaedam, mutare etiam 2, 4, 12. non ratione aliqua, sed motu animi quodam, nescio an enarrabili 6, 3, 6 *γ*) *repetitum:* esse aliquid minus simile, aliquid plus 5, 11, 30. cur ipsi aliquid forensibus negotiis, aliquid desideriis amicorum, aliquid rationibus domesticis, aliquid curae corporis, nonnihil voluptatibus quotidie damus 1, 12, 7. *v.* Nonnihil. cum aliqua ipsis judicibus relinquimus aestimanda, aliqua nonnunquam adversariis quoque 9, 2, 25. *δ*) *c. emphasi:* aliae (*quaestiones*) adductae extrinsecus aliquid tamen adsummam causae conferentes 3, 6, 7. Et hercule, cum valeant multum verba per se, — et gestus motusque significat aliquid 11, 3, 9. Nam (*tarditas*) et difficultatem inveniendi fatetur — et, in quo est aliquid, temporibus praefinitis aquam perdit *ib.* 52. facit enim aliquid et totius corporis motus *ib.* 122. *ε*) *i. q. aliquid aliud:* alias esse quaestiones in rebus ipsis, alias, quae ad aliquid (*a. l.* aliud) referantur 3, 5, 16 *N. cr.* *Παρέκβασις* est alicujus rei, sed ad utilitatem causae pertinentis, extra ordinem excurrens tractatio 4, 3, 14 *N. cf.* cum vero in aliquam rem missa causa, et recessum est a quaestione 3, 11, 17. *cf.* 6, 2, 25. 9, 3, 95. *ζ*) *Adverbii modo:* subinde etiam aliquid spatiantes 11, 3, 135. paulum aliquid sederunt in scholis philosophantium 12, 3, 12. paulum aliquid ultra primas literas progressi 1, 1, 8. *cf.* 2, 10, 10. 8, 3. 31. aliquid indulgendum esse desiderio 4, 2, 122. *η*) *Frequenter aliquis auditur ad tertiam singularis pro nostro man:* judicialis orationis primum esse, persuadere judici et sententiam ejus ducere in id, quod velit (*nisi malis Subject. esse* oratio jud.) 2, 15, 12 *N.* Socrati objiciunt comici, docere eum, quomodo pejorem causam meliorem faciat 2, 16, 3. ut fortasse corpus vulsum *etc.* dixerit (*a. l.* dixerim) mollis et parum viri signa, si cui illa ex impudicitia fluere videantur 5, 9, 14 *N.* Non nostrum, inquit, onus: bos clitellas 5, 11, 21 *N.* Cum ad stilum secedet, cum generabit ipse aliquid atque componet (*antea de pueritia fuerat sermo*) 1, 12, 12. Quod cum est puerile — tum etiam utile parum:

turbam enim modo congregat, ex qua sine discrimine occupet proximum quodque 10, 1, 7 *N.* ne hoc quidem suaserim, uni se alicui addicere proprie, quem per omnia sequatur 10, 2, 24 *N.* Neque ego hoc ago, ut ex tempore dicere malit, sed ut possit 10, 7, 4. Est illa exercitatio cogitandi, totasque materias vel silentio (dum tamen quasi dicat intra se ipsum) persequendi *ib.* 25. Neque vero pudor obstet, quo minus susceptam litem dimittat, cum prius litigatori dixerit verum 12, 7, 7. ϑ) *c. Genit.:* aliquis poëtarum 11, 1, 38. prae se ferre aliquid affectus 11, 3, 148. aliquid habere gentis, aliquid auctoris 12, 10, 18. ostendit aliquid vel irae, vel sollicitudinis et quasi religionis 9, 2, 54. sit in hoc quoque aliquid fortasse momenti 9, 4, 84. aliquid novi sceleris ausurus 7, 4, 22. affert terroris aliquid 8, 3, 5. quin allaturus sit utilitatis aliquid 10, 1, 40. *cf. ib.* 57. affert aliquid propriae voluptatis 6, 3, 19; habent aliquid proprii adulterii causae 7, 2, 51. aliquid invenit vacui 10, 6, 1. ι) *c. Praepos.* ex: aliquid ex his aut plura 7, 2, 55. aliquid ex armis 11, 2, 19. aliquam ex his, de quibus locuti sumus, figuram 9, 2, 103.

II) *Junctum,* α) *cum Nominibus:* aliqua ex nobis adjectio 6, 3, 71. al. affectu concitati 10, 7, 15. arte al. novata forma dicendi 9, 1, 14. apud illos est aliqua horum nominum differentia 5, 10, 1. affert al. fidem veritatis et dubitatio 9, 2, 12 dabunt mihi aliquam in irascente figuram 9, 1, 25. ad frugem aliquis perducere 6, 2, 3. corporibus, quibus utique habitus est al. 9, 1, 10. aliqua imago rei 2, 20, 6. nobis aliquas ante oculos esse rerum *etc.* imagines 9, 2, 33. huius ipsius particulae aliquod initium fecerit 7, 10, 6 similis geminationis post al. interjectionem repetitio 9, 3, 29. jucunditate al. ducti 3, 1, 3. laude al. non indignus 3, 11, 22. objiciendo aliquos metus 3, 8, 39. afferunt orationi aliquam majestatem 1, 6, 39. probatio ulla, quae aliquo modo venit ab oratore 11, 3, 2. quae utique al. momento inter se differant 12, 10, 67. aliqua a vulgari et simplici specie cum ratione mutatio 9, 1, 11. quae in aliquo posita sunt motu 11, 3, 67. in cultu victuque accessit al. citra reprehensionem nitor 8, 5, 34. pervenisse ad aliquod ingenii nomen 6, 2, 36. aliqua inter duas vocales velut nota 9, 4, 40. al. ductus officio 12, 1, 12. aliquae ad cognoscendam litium quaestionem recte requiruntur (*orationes*) 10, 1, 23. ne minima quidem alicujus certe fiducia partis *ib.* 41. *cf* 10, 5, 15. 11, 1, 36. cum pondere al. dicenda sunt 6. 1, 2. si in al. potestate (*est judex*) 4, 5, 10. danda est omnibus al. remissio 1, 3, 8. propria aliquar rerum nomina 10, 1, 11. ut aliquis sensus vehemens et acer venustatem aliquam accipiat 9, 3, 72. similitudine aliqua vocum 9, 3, 66. al. societate cum prioribus 7, 10, 17. spes aliqua clementiae 9, 2, 90. scripta in al. tempus reponuntur 10, 4, 2. ad bonorum juvenum aliquam utilitatem 3, 6, 64. *cf.* 4, 2, 86. 5, 11, 44; Bagram aut Megabyzum aliquem 5, 12, 21. aliquis sordidae mercis negotiator 1, 12, 17. (*in his duobus locis articuli indefiniti vice*) [sine propositione aliqua (*Z. om.*) quoque 4, 4, 2]. β) *c. Adject.:* cum alio aliquo nocituro permixta 12. 8, 12. si res familiaris amplius aliquid ad usus necessarios exiget 12, 7, 9. habet omnis eloquentia aliquid commune 10, 2, 22. si quis falsum aliquid subjecerit 12, 3, 3. cum ex aliquo dicto latens aliquid eruitur 9, 2, 64. majora tamen aliqua discet puer 1, 1, 18. aliquid magnum agere 1, 2, 30. *v.* Tantus. habet haec figura manifestius aliquid 9, 2, 43. paulum aliquid ausi 8, 3, 31. subtili plenius est aliquid atque subtilius 12, 10, 67. in prooemio primum est aliquid et secundum ac deinceps 7, 10, 5. si habet probabile aliquid, quod sequatur 9, 3, 3. licet enim dicamus aliquid (*Amb.* 1.

aliquod) proprium, speciosum, sublime 1, 5, 3. pudorem suum ridiculo aliquo explicant 6, 3, 100. aliquid serium 6, 3, 16. aliqua his similia 11, 3, 89. *cf.* 8, 3, 45. inter gracile validumque tertium aliquid 12, 10, 66. a vili aliquo 6, 1, 16. γ) *c. Numerali* unus: aliquid agere tantum unum 1, 12, 2. unum aliquem constituere lectorem 2, 5, 6. si unum aliquid affirmaris probandum 7, 2, 12. *cf.* 4, 2, 92. 7, 1, 13. cum res communis pluribus in uno aliquo habet nomen eximium 8, 2, 8. qui se uni alicui generi dediderunt 10, 2, 23. *cf. ib.* 24. non in aliquam rem unam, sed in plures simul continuas 10, 7, 15. cur non aliquis etiam unus utrumque consequi possit? 12, 1, 31. δ) *c. Nominib. et Adject.* nostra aliqua argumentatio 4, 2, 102. aliquos suos libros 3, 6, 64. in aliquam spem suam 7, 4, 23. aliqua tot luctibus alia cogitatio inseri possit 6, Pr. 14. si certa aliqua via tradi in omnes materias posset 7, Pr. 4. aliquos compositionis certos pedes 10, 2, 13. in aliquo graviore actu 12, 1, 14. Ne cui vestrum — meus aut vultus molestior, aut vox immoderatior aliqua — fuisse videatur *Coel.* 11, 1, 51. aliqua justa ratione 4, 2, 65. aliquam magnam virtutem adeptus 8, 3, 1. dum continuationi orationis medius aliquis sensus intervenit 9, 3, 23. aliquae nobis necessariae literae 1, 4, 7. subinde aliqua notabili figura excitatum 9, 3, 27. primus aliquis sensus, et secundus, et tertius 7, 10, 16. cultus non est proprius oratoris aliquis 11, 3, 137. si per aliquam rectam viam mittamus oculos 10, 7, 16. quae haberent aliquam remotam ab usu fictionem 9, 1, 25. subtractum verbum aliquod 9, 3, 58. vult Celsus esse aliquam et superiorem compositionem 9, 4, 137. corporis etiam potest esse aliqua tanta deformitas 11, 3, 12. saepe est vehemens aliquis sensus in verbo 9, 4, 28.

III) *Praecedentibus si, nisi, num.* α) si aliqua contemsisset, — si non omnia sua amasset 10, 1, 130. *cf.* 4, 1, 53. requirunt, num aliquid ex illis intervelli possit 12, 9, 17. *v.* Nisi. Num. β) *alio vocabulo interjecto:* si unum aliquid affirmaris 7, 2, 12. si certa aliqua via — tradi posset 7, Pr. 4. si per aliquam rectam viam mittamus oculos 10, 7, 16. si in aliqua potestate est judex 4, 5, 10. si asperitas iis placuit alicujus 10, 2, 23. *cf.* 5, 11, 10. 6, 3, 16. 11, 1, 51.

**Aliter.** α) *simpliciter:* neque alia — sed aliter 6, 4, 2. cum haec ipsa opera — facultatem aliter acquirendi recidant 12, 7, 10. Invitus dico, quoniam et aliter accipi (*i. e. perperam intelligi*) potest, ipsam verecundiam — esse inter adversa 12, 5, 2 *N. v.* Accipio. se judicasse de causa, nec aliter affuturos fuisse 11, 1, 27. al. dilui objecta non possunt 9, 2, 93. longa consuetudo al. docendi fecerat legem 2, 5, 2. neque enim aliter eveniret, ut *etc.* 9, 4, 10. velut si al. facere fas non sit 2, 13, 1. μετάβασιν vocant, quam et aliter (*Sp. probat Tollii conject.* taliter *N. cr.*) fieri putant 9, 3, 25. al. enim multis modis fiet enormis (*toga*) 11, 3, 139. quae se habere non possunt al. 5, 9, 3. An al. defensionem Socratis scripsisset? 2, 15, 29. al. obtinere vera et justa *etc.* non possunt 6, 1, 7. si al. sentirem 12, 1, 21. Aliter quoque voces aut eaedem diversa in significatione ponuntur, aut productione tantum vel correptione mutatae 9, 3, 69; Superest ex his, quae aliter significant (*i. e. quam fieri debet*), μετάληψις 8, 6, 37 *N.* β) *repetitum:* Aliter enim oraculorum, al. aruspicum *etc.* fides confirmari potest 5, 7, 36. al. P. Clodius al. App. Caecus fingitur 11, 1, 39. eadem dici solent aliter atque aliter (*a. l. om.* atque aliter) 9, 1, 16.

*cf.* in eadem oratione aliter (*i. e. al. atque al. Burm., sed Buttm. probat Rollini conject.* aliter inflammabit, al. conc.) conciliabit, non ex iisdem partibus iram et misericordiam petet 12, 10, 70. Aliter enim pro alio saepe dicendum est, ut quisque honestus *etc.* erit 11, 1, 42; accipimus aliter, ut: panditur interea domus omnipotentis Olympi; aliter, ut: totis usque adeo turbatur agris 1, 4, 28 *N.* γ) *Excipitur particula quam:* quae scribuntur aliter, quam enuntiantur 1, 7, 28. al., q. adversarius exposuit, narrari 4, 2, 80. al., q. est rectum verumque, dicatur 6, 3, 89. *cf.* 10, 3, 11. al. agere, q. mandatum sit? 7, 4, 36; *accedente negatione:* nec aliter, quam si mihi tradatur educandus orator, studia ejus formare ab infantia incipiam Pr. 5. *cf.* 6, 2, 32. nec al. fieri potest, quam ut aut certum sit, aut non sit 3, 6, 34. non al. praeformidat, quam qui ferrum medici aspexit 4, 5, 5. non al. quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata inscriptis lapidibus spatia *ib.* 22. *cf.* 2, 5, 11. 7, 2, 23. neque aliter, quam qui traduntur a poëtis, gustu cujusdam graminis deliniti, voluptatem saluti praetulisse 5, 8, 1. δ) *seq. atque, nisi:* quae — aliter ab hoc atque ab illo ad judicem perferri 4, 2, 81; ne impetrare quidem aliter suorum restitutionem uno praemio, nisi patre — revocato 7, 1, 60.

**Aliunde.** aliunde originem ducunt 1, 6, 38. cui res al. jam nota sit 4, 1, 4. quod al. trahitur *ib.* 71. al. arcessuntur 5, 11, 42. aliunde petita, id est, in alium locum ex alio translata (*novum aliquod sententiarum genus*) 8, 5, 17. *v.* Peto. offerentibus se al. sensibus 10, 7, 6. non al. majores opes hominibus contigisse 12, 11, 29.

**Alius.** I) *simpliciter.* α) *Singul.* a) *Masc.:* nisi forte Jovem quidem Phidias optime fecit, illa autem, quae in ornamentum operis ejus accedunt, alius melius elaborasset 2, 3, 6. Alius imaginem mariti pro rea proferre magni putavit 6, 1, 40. neque protinus non est materia rhetorices, si in ead. versatur alius 2, 21, 10. non alius ex nostris contra Ciceronem nominaretur 10, 1, 114. in his judicem sibi, in illis alii credere 5, 7, 33. b) *Neutr.:* cum essent usi aliquo, sumerent aliud 10, 1, 7. quando non aliud agimus 10, 7, 25. *v.* Ago. tanquam occupati semper aliud habentes 12, 8, 2. Quid enim, cum respondere non possis, agendum est, nisi ut aliud invenias 6, 4, 20. dum aliud (*a. l. om.*) non possunt 2, 4, 15 *N. cr.* rursus aliud (*a. l.* aliquid) in scholis permittendum 5, 13, 45. qui melius existimant, quidquid est aliud 10, 4, 3. Aliud est, quod et fit frequentius *etc* 11, 3, 108. neque aliud esse, quod fecerit 7, 5, 1. quibus exemplis in aliud usus sum 9, 3, 67 *N.*; *adj. Ablat.:* Nec multo aliud (*a. l.* aliter *N. cr.*) de novis sentio 10, 1, 41. quanto (*a. l.* quin) aliud dicendi genus poscat gravitas senatoria, aliud aura popularis 11, 1, 45. *cf.* 10, 1, 53; *Ablat.:* alius alio moveri solet 4, 5, 14. neque alio magis animi judicum conciliari solent 11, 1, 8. neque alio ceris Platonis inventa sunt quattuor illa verba — plurimis modis scripta, quod eum (*ordinem*) quoque maxime facere experiretur (*Z. de conj.* quam quod) 8, 6, 64 *N. cr. et S.* non alio vitiosa sunt, quam quod pluralia singulariter efferuntur 1, 5, 16. non alio magis angor, quam quod — permittunt 1, 6, 22. nec alio se id deprehendisse, quam quod nimium Attice loqueretur 8, 1, 2. eos praestantissimos oratores alio quam scriptis cognoscimus? 12, 10, 54. β) *Plural.* a) *Masc.:* quoniam alii in renuntiando sunt (*legati, sc. quam in legatione fuerunt; verum Libri omn.* aliae *i. e. legationes*) 7, 4, 36 *N. et S.* nobis ad alior. judicia componenda est oratio 5, 14, 29 *N.* ab aliis ὑποτύπωσις

dicitur 9, 2, 40. b) *Neutr.:* alia et minora, et tamen ex his fontibus derivata 2, 17, 40. post alia quaeritur et hoc 3, 10, 3. neque alia — sed aliter 6, 4, 2. rursus in alia plus prior confert 10, 7, 26. Alia praetereo (*a. l.* praeterea) 11, 1, 83. dum alia dicimus, quae dicturi sumus, intuenda sunt 11, 2, 3. ad alia deinceps atque inde alia devertunt 2, 11, 5. et adjectis deinceps aliis, heres esto 9, 2, 35. et solet fieri aliis (*nimirum quam solet*) adjunctis epitheton tropus 8, 6, 41. *cf.* 5, 13, 51.

II) *Abrumpit sermonem:* ut cum Triquetram dici Siciliam, an Triquedram; meridiem an medidiem oporteat, quaeritur, aliaque, quae *etc.* 1, 6, 30. Nam magos, et pestilentiam, et responsa, et saeviores tragicis novercas, aliaque magis adhuc fabulosa 2, 10, 5. et vultus erectior — et gestus elatior sit, necesse est; et alia, quae occurrere — omnibus possunt 11, 3, 134. Doryphoron illum — aliorum quoque (*a. l.* aliorumque) juvenum bellicosorum corpora decora vere 5, 12, 21 *N.* antidotum quidem atque alia — ex contrariis quoque inter se effectibus componi 1, 10, 6. Neque minus numerosi sunt loci, ex quibus haec dicta, quam illi — ducuntur, neque alii 6, 3, 36. oratorem non Geometres faciet, aut Musicus, quaeque his alia subjungam 1, 10, 6. aetates, facultates, liberi, parentes, urbium ipsarum vires, jura, mores, alia his similia 2, 10, 14. de testibus, de tabulis, de argumentis, aliisque similibus 5, 13, 57. vel libertinorum, vel publicanorum, vel militum, vel similiter aliorum 11, 1, 86. Postulo, ut praecipitetur incesta; lex est: et rapta optionem petit, et in ove lanae sunt: similiter aliae (*corr. Reg., Codd.* alias) 7, 8, 5 *N. cr.* sicut Caecilius, Dionysius, Rutilius, Cornificius, Visellius, aliique non pauci 9, 3, 89. Fabricii, Curii, Reguli, Decii, Mutii, aliique innumerabiles 12, 2, 30. Gentes quoque ac loca, et alia multa reperias 1, 4, 26. Hermagoras et Apollodorus, et alii plurimi scriptores 3, 11, 3. cum querimur, consolamur, mitigamus, concitamus — et plurima alia 3, 4, 3. *cf.* 5, 10, 98. Aliaeque (*Sp.* Aliae) conjunctiones aliquid simile faciunt, quas persequi longum est 8, 3, 46. III) *seq.* α) *quam:* a) aliud est, unde venit, quam quo venit 11, 3, 36. me paulum in alia, quam prius habuerim opinione nunc esse 3, 6, 63. alio, q. rectum est, loco 1, 5, 10. *cf.* 9, 1, 8. 14. b) *frequentius antecedente Negatione:* tripartitam esse rationem, nec aliam, q. barbarismi 1, 5, 38. non alium accusaturus, q. nocentem 5, 12, 13. non potest esse aliud, q. adulter 7, 3, 6. cum ille vir vere civilis non alius sit profecto, q. orator Pr. 10. non alia libertate, quam qua illi primi homines rebus appellationes dederunt 8, 3, 30. non alio medius fidius vitio dicentium, quam quo mancipiorum negotiatores formae puerorum — lenocinantur 5, 12, 17 *N.* non alii fere, quam qui — solent 11, 3, 10. neque alio modo invisos eos faciunt, quam quod amare videntur 6, 2, 14. *cf.* 7, 7, 3. 8, 6, 64. *supra* I) α) b. *v.* Nullus; Quid enim aliud est causae — quam quod illis inest vis mentis 6, 2, 26. *cf.* 11, 1, 84. β) *seq.* ac, *nisi:* quanquam aliud dicit, ac sentit, non aliud tamen simulat 9, 2, 45. quod neminem alium nisi (*Sp.* praeter, *a. l.* quam) Demetrium decuit 11, 3, 179. *N. cr.*

IV) *repetitum:* alius alium ingenio praestat 1, 1, 2. cum conveniat alius alii orationis ornatus 11, 1, 2. aliud alii (*a. l.* alio) docere prius expedit 7, 1, 3. *N. cr.* alii aliud junctum melius sonet verbum 9, 4, 23. aliud majus alio supervenit *ib.* ut in cibis alia aliis magis complent 11, 1, 91. cum sint aliis alia magis propria 10, 1, 6. *cf.* 9, 4, 89. aliam (*literam*) pro alia, aut eand. alio, quam

rectum est, loco ponat 1, 5, 10. *cf. ib.* 22. 41. alii ab aliis dissentiunt 2, 4, 19. usus aliarum rerum ad alias non proderit 10, 2, 6. aliud interroganti ad aliud occurritur 9, 2, 12. dicere alia aliis et apud alios magis concessum est 11, 3, 150. aliud etiam intelligitur ex alio 8, 6, 22. *cf.* 44 *N. cr. et S.* aliorum generum cum aliis mixtura 6, 3, 63. aliud in alio genere desiderari 4, 1, 39. similium alia facies in alia (*sic Z. de conj. Sp.;* Codd. tali) ratione 5, 11, 24 *N.* ex alio tropo in alium velut viam praestat 8, 6, 37 *Z.* neque solum alium pro alio pedem, — sed ne dactylum quidem alterum pro altero 9, 4, 49; *cf. praeterea:* aliter alia aetas emendanda est 2, 4, 14. cum aliquid detrahere velis, concedas alia omnia 11, 1, 71. *v.* Aliquis. — V) *Alius atque alius:* eadem litera alium atque alium intellectum facit 1, 7, 2. rusticus, forensis, negotiator *etc.* aliud atq. aliud efficiunt 5, 10, 27. aliud atq. aliud crimen intentant (*duo litigatores*) 3, 10, 4. in alio atq. alio genere quotidie ostendere, quis ordo sit rerum *etc.* 7, 10, 8. ut iisdem verbis alii atq. alii versus fiant 9, 4, 90. *cf.* 11, 3, 39. velut ead. cera aliae atq. aliae formae duci solent 10, 5, 9. juris conflictiones solent esse ex aliis atq. aliis conflictionibus 7, 1, 18. ut illi organorum soni, in alios atq. alios motus ducerent auditorem 9, 4, 10. — VI) *invicem sibi contraponitur:* quod alio modo fieri licet, alio dicitur factum 3, 6, 27. Idem dictum saepe in alio liberum, in alio furiosum, in alio superbum est 11, 1, 37. ut alios pedes eligerent, aliosque (*a. l.* alios) damnarent 9, 4, 87. alia patris adversus filium, *etc.* moderatio est; alia, cum senex adolescentis convicium (*Sp.* alia, cum vitium hon., *sed* alia *nihil est nisi signum aliae lectionis; sicut* 10, 1, 35 vitio factum est alio oratorum, *ubi Bamb.* quoque factum est orum, *et a sec. man.* est alia oratorum; *v. etiam* Altus, *cf.* 12, 10, 59 *G.*), honestus inferioris fert 6, 2, 14. alia integro verbo significatio est, alia diviso 7, 9, 4. *cf.* 10, 5, 8. quomodo ironia alia sit tropi, alia schematos 9, 1, 7. est oratio alia vincta atque contexta, soluta alia 9, 4, 10. aliam quandam videtur habere naturam sermo vulgaris, aliam viri eloquentis oratio 12, 10, 43. aliae sunt propriae — aliae adductae extrinsecus (*quaestiones*) 3, 6, 7. aliud voce, aliud oculis agitur 1, 1, 34. aliud quosd. dicere, aliud velle 9, 2, 85. *cf. ib.* 62. quanto aliud sit proximum esse, aliud secundum 10, 1, 53. *cf.* 1, 6, 27. 5, 10, 60. 11, 1, 45. alia audientes, alia legentes magis adjuvant 10, 1, 16. sintque alia leniter, alia aspere, alia concitate, alia remisse, alia docendi, alia movendi gratia dicenda 10, 2, 23. VII) *Aliis vocabulis excipitur:* Sunt alia hujus naturae, ut idem pluribus vocibus declarent — alia τροπικῶς quasi tamen ad eundem intellectum feruntur —. Alia circuitu verborum plurium ostendimus —. Plurima vero mutatione figuramus 10, 1, 11. erit alius historiae magis idoneus, alius compositus ad carmen, alius utilis studio juris, ut nonnulli rus fortasse mittendi 2, 8, 7. Videbar videre alios intrantes, alios vero exeuntes, quosd. ex vino vacillantes, quosd. hesterna ex potatione oscitantes *Cic.* 8, 3, 66. quorum alia sic praeparata afferimus, quaed. ex occasione dicimus 4, 3, 16 *N.* alii pressa demum *etc.* vere Attica putant: quosd. elatior ingenii vis capit 10, 1, 44. *v.* Aliquis. Quidam. Nonnullus. succedentium aliae (*partes*) de communi appellatione —. Aut de re nominata 3, 6, 41 *N.*

VIII) *c. aliis vocibus, junctum.* α) *c. Pronominib.*: ex aliove quo genere electos 2, 7, 2. aliudve quid, quod (*a. l.* quicquid *a.* quidquid) obstet 2, 4, 35. *cf.* 2, 8, 7. aliive cui pari 11, 1, 37. sive quae alia exegerit ratio 12, 9, 20 *N.* non enim nescio cui alii,

nec sibi uni, sed omnibus praecipit 9, 3, 21. majorem quand. aliam cum arte oratoria cognationem 1, 10, 36. quibusd. aliis corporis signis 11, 2, 6. *cf.* 12, 10, 43. Tiro, aut alius quisquis fuit (*a. l.* et alius *N. cr.*) 6, 3, 5. vel alio quoquo (*a. l.* quo. *a.* aliquo. *a.* quoque) modo 9, 4, 47. quidquid aliud similiter vertitur 8, 2, 7. quaecunque alia pars 5, Pr. 5. alia quoque appellatione quacunque ad intellectum eund. nihilo minus perveniat (*res*) 8, 3, 39. quis vel hoc, vel aliud, quod volet, per omnes affectus verset 11, 3, 176. ad illud aliud (*a. l. om.* aliud), quo contenditur 10, 3, 6. *β*) *cum Adjectt.*: neque in ullis aliis esse naturalem eloquentiam 10, 1, 43. Virtus distinguendi fortasse sit parva, sine qua tamen esse nulla alia in agendo potest 11, 3, 39. (*prosopopoeia*) nullo alio (*Z.* n. modo) ab his (*suasoriis*) quam personā distat 3, 8, 52. *v.* Ullus. probationes cum alia lite nulla communes 5, 10, 103. sunt alii multi diserti 10, 1, 118. *cf.* 1, 4, 26. et alii plurimi 3, 11, 3. *v. supra* II. aliique non pauci 9, 3, 89. aliique innumerabiles 12, 2, 30. tum in aliis omnibus, tum in hoc 3, 6, 22. *cf.* 11, 1, 71. omni alio genere doctrinae Pr. 4. qui omnibus aliis (*a. l.* malis) premebatur 7, 2, 36. *v.* Mille; neque enim aliud difficilius reperient 4, 2, 38. non utique contrarium, sed aliud latens 9, 2, 65. insequente vel brevi alia 9, 4, 85. *γ*) *c. Nominib.* alio bello 9, 2, 85. post eam (*sententiam*) utique aliud est initium 8, 5, 27. ab alia inventione declinant 10, 3, 33. apud omnino imperitos, atque aliarum (*a. l.* illarum) certe ignaros literarum 5, 14, 29 *N. cr.* neminem alium 11, 3, 179. *v.* Nemo. [tertium illud utrocunque nomine delectandi, sive aliud interconciliandi (*Z.* sive conciliandi) officium 12, 10, 59.] non nullis, sed aliis utitur numeris 9, 4, 21. sit reliqua alia optio 7, 7, 8. Est alia non quidem reticentia, — sed tamen praecisa — oratio 9, 2, 57. *cf.* 10, 7, 25 *Z.* sunt et alii scriptores boni 10, 1, 104. verbi a propria significatione in aliam mutatio 8, 6, 1. aliis sed non alio tendentibus verbis 9, 3, 45. vestigium, per quod alia res intelligitur 5, 9, 9. extemporalis facultas nec mihi videtur mentis vigore constare alio 11, 2, 3.

**Allatro.** Scipionem a Catone allatrari solitum *Liv.* 8, 6, 9 *N.*

**Allectatio.** Chrysippus etiam nutricum, quae adhibetur infantibus, allectationi, suum quoddam carmen assignat 1, 10, 32 *S.*

**Allego.** cum Ciceroni dabimus consilium, ut Antonium roget, — non cupiditatem lucis allegabimus, sed ut se reip. servet 3, 8, 46 *N.* et *S.* tum dignitas ejus allegatur, tum commendatur infirmitas 4, 1, 13 *N.* Multum agit sexus, aetas, condicio, in feminis, senibus, pupillis, liberos, parentes, conjuges allegantibus *ib.* Judicem conciliabimus nobis, — si laudem ejus ad utilitatem nostrae causae conjunxerimus, ut allegemus pro honestis dignitatem illi suam, pro humilibus justitiam *etc.* *ib.* 16. intuebimur non rem tantum, sive alleganda sive comparanda erit 7, 4, 21 *N.*

**Allegoria.** ἀλληγορία, quam inversionem interpretantur, aliud verbis, aliud sensu ostendit 8, 6, 44 *seqq.* totum allegoriae simile est, aliud dicere, aliud intelligi velle 9, 2, 92. in quo trium permixta est gratia, similitudinis, allegoriae, translationis 8, 6, 49. alleg. parvis quoque ingeniis, et quotidiano sermoni frequentissime servit *ib.* 51. est in exemplis allegoria, si non praedicta ratione ponantur *ib.* 52. continuus (*translationis usus*) in allegorias (*Sp.* -am) et aenigmata exit *ib.* 14 *Z.* *v.* Aenigma. per allegoriam accipitur 5, 11, 21. idem per allegoriam (*Z. ex Amb.* 1. -rian) dicebat 6, 3, 69.

**Allevatio.** humerorum raro decens allev. et contractio est 11, 3, 83.

**Allevo.** I) *proprie:* homini lapso, et ut allevaretur roganti, Tollat te, qui non novit (*inquit*) 6, 3, 97. sinistrum brachium eo usque allevandum est 11, 3, 141. allevata ac spectante humerum manu *ib.* 94. allevato pollice *ib.* 142. quorum supercilia ad singulos conatus vocis allevarentur 1, 11, 10. *cf.* 11, 3, 79. II) *transl.:* summis eloquentiae viribus et allevanda sunt plerumque, et refellenda (*i. e. probationes inartificiales*) 5, 1, 2 *N.* abjectos aut summittentes se libenter allevamus 11, 1, 16.

**Allicio.** hoc ipso alliceremus magis juventutem 3, 1, 3. quos et delectatione allicimus (*a. l.* alligemus), et viribus trahimus 5, 14, 29. consuetudine peccandi allectus 7, 2, 44.

**Alligo.** I) *proprie:* Liberi parentes alant, aut vinciantur: non enim alligabitur infans 7, 6, 5. qui nocte cum ferro deprehensus fuerit, alligetur *ib.* 8. translatus annulus vel alligatus 11, 2, 30. II) *transl. c. Ablat.:* hoc aut alio numero, velut lege, non est alliganda (*partitio*) 4, 5, 3; ut quodque (*verbum*) oritur, ita proximis, etiamsi vinciri non potest, alligetur 8, 6, 62; *seq. ad:* quod artem ad exitum alligat 2, 15, 35. tanquam orationem ad rhythmos alliget 9, 4, 53 *N.* (*poësis*) alligata ad certam pedum necessitatem 10, 1, 29. ad praesentem quaestionem cognitionem alligabit (*a. l.* allegabit) 7, 2, 33; quam minime alligare me ad praecepta 2, 13, 14. ad omnia verba se alligare 11, 2, 48. quasi ad certas quasd. dicendi leges alligati 8, Pr. 2. ne ad hos quidem ipsos (*Catonem Gracchosque*) oratorem alligandum 12, 10, 45.

**Allocutio.** apud historicos reperiuntur obliquae allocutiones 9, 2, 37.

**Alloquor.** ap. Ciceronem Clodiam et Appius Caecus, et Clodius frater — alloquitur 3, 8, 54. si quando nosmet ipsos alloquimur 11, 3, 124. apud hunc et patria ipsa exclamabit, aliquandoque Ciceronem — in senatu alloquetur 12, 10, 61 *N.* ut populos alloqui videamur 6, 2, 30. in epilogo filios ejus alloquens 8, 5, 16. Cic. alloquens Brutum 11, 1, 5.

**Alludo.** Trebatio alludens 3, 11, 18 *N.* Allusit tandem leno (*Turic.* alius in, *Flor.* alius vi, *uterque a pr. m.*; *ausim suspicari legendum esse:* alibi, Itane tandem quaeso est *ex Ter. Heaut.* 5, 2, 1., *ut* itane *in initio faciat figuram.*) 9, 3, 16 *N.*

**Alo,** I) *proprie:* alitur stomachus cibis 1, 12, 5. qui parentes non aluerit, vinciatur 5, 10, 97. 7, 1, 55. terra generandis alendisque seminibus fecundior 10, 3, 2. II) *transl.* α) utiles Tragoediae: alunt et Lyrici 1, 8, 6. viva illa vox alit plenius 2, 2, 8. alere facundiam Pr. 23. aridum atque jejunum non alemus, et quasi vestiemus? 2, 8, 9. quae maxime ingenium alant, atque animum augeant 1, 8, 8. teneras adhuc mentes nutricum more mollius alant 2, 4, 5. profectus alit aemulatio 1, 2, 26. — ingenio adhuc alendo callum inducere 12, 6, 6. eo tempore, quo praecipue alenda (*a. l.* colenda) ingenia, atque praecipue indulgentia quadam enutrienda sunt 8, Pr. 2. *cf.* 2, 5, 18. β) *adj. Ablat.:* historia alere orationem quod. uberi jucundoque succo potest 10, 1, 31. alitur et enitescit velut pabulo laetiore facundia 10, 4, 14. ea (*memoria*) praecipue alitur et firmatur ambitu 1, 1, 36. hic (*puer*) erit alendus ambitu 1, 3, 7.

**Alte.** I) *proprie:* terra altius effossa 10, 3, 2. terminatur posterior (*pars togae*) eadem portione altius, qua cinctura 11, 3, 139. II) *transl.:* ratio alte petita 6, 5, 3. verbis altius atq. altius insurgentibus 8, 4, 27. altius repetitis causis 11, 1, 62. *v.* Repeto. tenerae mentes tracturaeque altius, quidquid rudibus insederit 1, 8, 4. altius ibunt, qui ad summa nitentur Pr. 20. (*vox*) attollitur altius vel inferius 11, 3, 65.

**Alter.** I) α) *simpliciter:* quorum priora alterius generis sunt schemata 9, 3, 98. quidquid alteri simile est, necesse est minus sit eo, quod imitatur 10, 2, 11. hasta aurea in statua alterius materiae 7, 9, 8. quasi altera fiet oratio 6, 1, 2. alt. pars 5, 13, 36; si quid est altero credibilius 2, 17, 34. nihil fecit altero supervacuum (*de tribus accusationis partibus*) 4, 5, 12. ne cujus alterius ope egeret 12, 11, 21; β) *c. Contrapositis:* finitionem esse de eodem et de altero *Cic.* 7, 3, 8. sensus non eand. imaginem quam res habent, cum alterum fingendum sit 11, 2, 24 *N.* uterque alteri objiciat 11, 3, 168. *cf.* 12, 9, 18. in quibus sexus uterque per alterum apparet 1, 4, 24 *N. cf.* 6, 3, 65. 9, 3, 6. neque — cum in utramque partem disseruerunt, non secundum alteram vivent 12, 1, 35. neutra (*lingua*) alteri officiat 1, 1, 14. *v.* Neuter. copia illa, ex qua unum aut alterum efficiant (*numerum*) 12, 1, 12. *cf.* 7, 10, 82. II) *i. q.* *secundus:* Nostri similitudinem vocari maluerunt, quod ab illis παραβολὴ dicitur; hoc (*a. l. om.*) alterum, exemplum 5, 11, 1. deesse alterum nam 9, 3, 18. Quae ambiguitas plurimis modis accidit —. Alterum est —. Tertia est *etc.* 7, 9, 3. *cf.* 7, 2, 24. prior (*ratio*) desiderat illam plus quam dixeris significationem —: haec altera extenuationem 9, 2, 3; Altera ex affirmatione probatio est (*pertinet ad probationes ex affectibus*) 5, 12, 12 *N.* et *S.* III) *repetitum:* si diversum jus esset, alterum altero abrogaretur 7, 7, 2; ut qui sibi et inveniendi et judicandi vindicent partes, quarum alteram τοπικὴν, alteram κριτικὴν vocant 5, 14, 28. In laudandis discipulorum dictionibus nec malignus, nec effusus: quia res altera taedium laboris, altera securitatem parit 2, 2, 6. jucundissimas ex Graecis literas, vocalem alteram, alteram consonantem, non habemus 12, 10, 27. Servii Sulpicii atque Messalae, quorum alter pro Aufidia, contra dixit alter 10, 1, 22 N.; duplicem eorum esse tractatum, generalem alterum, alterum specialem 5, 7, 35. et invidiam (*duplicem intelligi volo*), namque altera invidum, altera invidiosum facit 6, 2, 21. genera ejus sunt duo, alterum — alterum 9, 4, 124. *cf.* 6, 2, 8. 8, 3, 83. omnis actio in duas partes divisa est, vocem gestumque, quorum alter — altera 11, 3, 14. Neque solum alium pro alio pedem metrorum ratio non recipit, sed ne dactylum quidem — alterum pro altero 9, 4, 49. *v.* Unus. IV) *i. q.* *alteruter:* Utile utrumque: et ideo neutrum ab altero separo: sed si facere tantum alterum necesse sit *etc.* 2, 6, 2. ex duobus quorum necesse est alterum (*a. l.* alterutrum *N. cr.*) verum, eligendi potestas 5, 10, 69 *N.* cum inter id, quod ab adversario, et id, quod a nobis propositum est, quaeritur, videtur utique alterum verum 7, 2, 12. si qui sunt, qui invicem accusent, alterum judicium praeferre 7, 2, 19 *N.* si necesse est in alteram partem errare 10, 1, 26. vocem tantum altera parte (*dimittunt labra*) 11, 3, 81. pedem alterum longe proferre *ib.* 160.

**Altercatio.** altercationis praecepta 6, 4, 1 *seqq.* diversas partes altercationis modo tueri 6, 4, 21. valet in altercatione plurimum acumen *ib.* 12. quid fiet in altercatione 12, 3, 3. in altercatione aut in rogandis testibus 6, 3, 46. altercationib. velociter occurrere 2, 4, 28 *N.* altercationib. atque interrogationibus oratorem futurum Socratici optime praeparant 10, 1, 35. *cf.* 6, 3, 4 *N.* De altercatione 6, cap. 4.

**Altercator.** bonus alt. vitio iracundiae careat 6, 3, 10. ne turbidus et clamosus tantum sit alt. 6, 4, 15.

**Altercor.** hac altercandi praestantia 6, 4, 5. ut quaedam in actione dissimulata, subito in altercando (*a. l.* altercatione) proferantur 6, 4, 14.

**Alternus.** pantomimis duobus, qui alternis gestibus contendebant 6, 3, 65. gestus, qui contrahit alt. celerique motu, et explicat manum 11, 3, 102. vacillatio alt. pedibus insistentium *ib.* 128. velut alt. quiete retenduntur 1, 3, 8. primorum verborum alt. repetitio 9, 3, 32; cum tantum ille valeat alternus (*ad lusum aliquem pertinet*) 11, 2, 38.

**Altitudo.** I) *proprie.* Demissum lapsi per funem: nam sic quoque alt. demonstrata est 8, 3, 84. supra humeri altitudinem elata manus 11, 3, 103. II) *transl.*: δείνωσις in exaggeranda indignitate, et in ceteris altitudo quaedam (*sed* altitudo *intelligi non potest, et offendit inter Graeca vocabula*) 8, 3, 88.

**Altus.** I) *proprie:* altae radices 1, 1, 28. altis ripis 12, 2, 11. caelatura altior 2, 4, 7. aliquid non multo altius, in quo mea cymba non sidat 12, 10, 37. surgentia in altum cacumina oleae 8, 3, 10; innatans illa verborum facilitas in altum reducetur 10, 7, 28 *N.*; *de mari:* quam in altum simus ablati 12, Pr. 3. non alto semper feremur 12, 10, 37. II) *translate:* placidae et altae mentis 6, Pr. 7. [alti spiritus plena (*Cod. Bamb. pr. m. recte:* spiritus plena *sec. m.* at plena spiritus, *unde etiam magis apparet, Burmanni conjectura* alti *non opus esse. cf. Fr.*) (*vis ingenii*) 10, 1, 44 *N.*] artes altiores 8, 3, 2. — disciplinae 2, 1, 3. ἔμφασις altiorem praebens intellectum 8, 3, 83. altiorem (*a. l.* aptiorem *a.* apertiorem) animi motum 10, 3, 21. altior quaestio 3, 8, 42. — solicitudo 4, Pr. 1; altissima eruditio 1, 4, 6. — prudentia 2, 13, 15. quam altiss. silentium 10, 3, 22. altiss. sonus 11, 3, 23.

**Alumnus.** ut verba omnia alumnum hujus urbis oleant 8, 1, 3. alumno praesente 1, 1, 11.

**Alveare.** alvearibus curam accommodent 1, 12, 7.

**Alveus.** pleno satis alveo fluere 2, 1, 4. prono ac nullas moras objiciente alv. 9, 4, 7.

**Amabilis.** audientibus amabile atque jucundum 6, 2, 13. verecundiam vitium quidem sed amabile 12, 5, 2.

**Amaritudo.** amaritudinem semel perceptam — reformidet 1, 1, 20. frequenter amaritudo ipsa ridicula est 10, 1, 117. (*vox*), cui Graeci nomen amaritudinis dederunt, super modum ac paene naturam vocis humanae acerba 11, 3, 169.

**Amare.** am., comiter *etc.* dicet 12, 10, 71.

**Amarus.** I) amarae corticis *Virg.* 1, 5, 35. II) amari sales 10, 1, 117. Est et amarum quiddam, quod fere in contumelia est positum 8, 3, 89. amari jucundum est, si curetur, ne quid insit amari 9, 3, 70 *N.*

**Amator.** (*meretricis*) 8, 5, 17; habet amatores nec imitatores (*Z. ex Codd.* immerito) (*scriptor*) 10, 1, 104 *N.* suos haec operum genera ut auctores, sic etiam amatores habent 12, 10, 2. dicendi virtutes diversissimae non solum suos amatores habeant, sed ab eisd. saepe laudentur 11, 1, 92. quosd. ita sibi deditos habet amatores (*a. l.* om.) 10, 1, 93 *N. cr.*; ejus gentis amatorem esse 11, 1, 89. lenis, et nitidi, et compositi generis amatores 10, 1, 44. am. istius nominis 12, 10, 21. ille tantus amat. secreti 10, 3, 30. Corinthiorum am. verborum *Virg.* 8, 3, 28. veterum am. 1, 5, 59; *adj. Adverbio:* nimium amator ingenii sui 10, 1, 88. cujus amator unice fuit Virgilius 9, 3, 14.

**Amatorium.** amatorium, venenum (*specie diversa*) 7, 3, 10. an

amat. venenum sit, necne? *ib.* 30. *cf.* 8, 5, 31. saepe secubanti dedit amatorium 7, 8, 2.

**Ambages.** per ambages 3, 11, 23.

**Ambigo.** *α*) de quo ambigitur 3, 6, 80. *cf.* 4, 5, 28. non de appellatione, sed de vi facti ejus ambigitur 7, 3, 6. nomen, de quo ambigitur, utique in alia re certum est 7, 3, 10. *β*) *seq. an*: quaedam an obtineri possint, ambigi solet 2, 4, 39. si quando ambigitur, An liceat 3, 8, 4. *cf.* 3, 4, 1. in utraque id ambigitur, an utique illa lege sit utendum 7, 7, 1; *cf.* si de facto constet, ambigitur a quo factum sit 7, 2, 7.

**Ambiguitas.** per ambiguitatem 6, 3, 51. per quaedam parva ducunt, sicut exquisitas interim ambiguitates (*futurum oratorem*) 1, 10, 5. ne quid afferat ambiguitatis 2, 15, 3. conversa in maledictum fere ambiguitate 6, 3, 47. resolvenda ambiguitate distinguendo, dividendo, illiciendo, implicando 12, 2, 13. solvet ambiguitatem 7, 2, 49. quam vitantes ambiguitatem 1, 5, 2; si qua etiam ambiguitate condītur 6, 3, 96. Quod si ambiguitate sententiae possit eludi 9, 2, 68. (*simulationi*) ambiguitas sine dubio frequentissimam dat occasionem 6, 3, 87. quoties verborum ambig. cum rerum falsa quad. similitudine jungitur 8, 5, 21. vitanda in primis ambig. illa, quae, etiamsi turbare non potest sensum, in idem tamen verborum vitium incidit 8, 2, 16; Ambiguitatis (*status*), quae ἀμφιβολία nominatur 3, 6, 46. 61. 66. ambiguitatem semper conjectura explicari *ib.* 43. quae ambig. plurimis modis accidit 7, 9, 3. in conjunctis ambiguitatis plus *ib.* 6. alia in diversum ambiguitate ducuntur 12, 2, 15; Amphibolīa id est Ambiguitas 7, cap. 9.

**Ambiguus.** compositionibus ambiguis 9, 2, 70. an ambigua, an contraria, an communis sit finitio 7, 3, 20. aliud est obscurum jus, aliud ambig. 7, 10, 2. scriptum (*Sp.* in scripto) aut apertum est, aut obscurum aut ambig. 7, 5, 5. ambig. signis cruditatis et veneni 7, 2, 13. vocum similium aut ambig. 8, 3, 57. *v.* Similis; in verbis quaeritur, an satis significent, an sit in iis aliquid ambiguum 2, 4, 37. ubi id, quod quo referatur dubium est, et ipsum est ambiguum 7, 9, 12 *Z.* ambigua aperire 12, 2, 10.

**Ambitio.** licet ipsa vitium sit ambitio, frequenter tamen causa virtutum est 1, 2, 22 *N.* et *S.* cum pravum quoddam studium circa scriptores Artium extiterit, nihil eisd. verbis, quae prior aliquis occupasset, finiendi: quae ambitio procul aberit a me 2, 15, 37 *N.* declamatores quosd. perversa ducit amb. 10, 7, 21. aliquos et amb. pervertit 12, 8, 2. ambitione (*praeceptores discentes detinent*), quo difficilius sit, quod pollicentur 12, 11, 14.

**Ambitiose.** haec affectata subtilitas circa nomina rerum amb. laboret 3, 11, 21. quarum amb. a quibusdam numerus augetur 8, 3, 63. provinciam ambitiosissime petierat 6, 3, 68.

**Ambitiosus.** tumidum ac sui jactantem et ambitiosum institorem eloquentiae 11, 1, 50. petulantes aut etiam amb. *ib.* 67. antigerio nemo nisi ambitiosus utetur 8, 3, 25. ambitiosis utilia praeferre 1, 2, 27. quod nos honestum, illi vanum, ambitiosum, stolidum vocant 3, 8, 32; amb. festinatio 1, 4, 22. ambitiosum (*a. l.* ambitiosissimum) gloriandi genus est, etiam deridere 11, 1, 21. affectationis et amb. in loquendo jactantiae 12, 10, 40. ambitiosi pauperes 2, 4, 29 *N.* litigatoribus suis illum modo amb. declamandi

sudorem praestitisse 6, 4, 6 *N.*; non sum ambitiosus in malis 6, Pr. 7 *N.* ambitiosus inflari potest 5, 7, 26.

**Ambitus.** I) *proprie:* α) amb. navigationis 1, 10, 40. ambitu urbium 11, 2, 21; β) *verborum:* περίοδον, quae est vel ambitus vel circumductum 9, 4, 22. periodo plurima nomina dat Cic., ambitum, circuitum *etc. ib.* 124.; cum sensus unus longiore amb. circumducitur *ib.*; nec imagine et ambitu (*i. e. velut lineamentis*) rerum sed rebus incendit 10, 1, 16, *S.* II) *transl.* α) *de studio favoris captandi:* ambitus judicia perierunt 9, 3, 56. factum ambitum scitis *Calv.* 6, 1, 13. testem ambitu fieri 5, 7, 33 v. Amicitia. ambitus quidam damnati 11, 1, 79 *N.* utrumque ambitus genus, vel potentibus venditandi operam suam, vel illud et jactantius, minores contra dignitatem attollendi 12, 7, 6 *N.* β) *de honoris studio:* 7, 1, 53. Quanto magis eis, quibus curae fama fuit, conservandus est hic velut (*Sp.* vel) amb. 3, 8, 45. pessimi affectus, in quibus sunt — cupiditas, spes, amb. *etc.* 5, 10, 34. hic erit alendus ambitu, hunc objurgatio mordebit, hunc honor excitabit 1, 3, 7. odium ex ambitu 5, 12, 7. γ) *interdum i. q. affectatio:* Est nonnunquam pravus [judicibus *omnes Codd. om.*] hic amb., adversus amicos, aut pro his, quibuscum simultates gerant, pronuntiandi 4, 1, 18 *N. cr. et S.* proprio quodam intelligendi amb. 12, 10, 3.

**Ambo.** circa Peloponnesia ambo tempora 12, 10, 4.

**Ambulatio.** quod amb., unctio *etc.* (*oratori*) praestat (*ad vocis firmitatem*) 11, 3, 19. conveniet etiam amb. quaedam propter immodicas laudationum moras (*in agendo*) *ib.* 126.

**Ambulo.** standi, ambulandi, *etc.* vices 11, 3, 44. cum loricatus in foro ambularet 8, 5, 15. ne ambulantes avertamur a judicibus 11, 3, 127. ambulantem loqui ita demum oportet, si in causis publicis —, quod dicimus, quasi singulis inculcare peculiariter velimus *ib.* 130. bina millia passuum ambulare 6, 3, 77. ambulo viam (*soloecismus, Z. conjic.* via) 1, 5, 38 *S.*

**Amens.** amentis est, superstitione praeceptorum contra rationem causae trahi 4, 2, 85.

**Amentia.** Justumne sit, sacrilegium appellari, quod objiciatur, vel furtum, vel amentiam? 3, 6, 33. Quae amentia est haec? (*fig.*) 9, 2, 26. convincamus hujus quoque amentiam 12, 1, 10.

**Amentum.** compositione velut amentis quibusd. nervisve intendi et concitari sententiae videntur 9, 4, 9.

**Amica.** nostras amicas, nostros concubinos vident 1, 2, 8.

**Amice.** cum am. aliquid commonemus 6, 1, 50.

**Amicitia.** α) *Sing.:* amic. accusatoris, inimicitiae cum reo 5, 7, 30. odio, amicitia, ambitu testem fieri *ib.* 33. praestet alicui vel gratia, vel amic., ut doctissimum magistrum domi habeat 1, 2, 11. familiariter alicujus amicitia uti 5, 9, 14. de amicitia (*materia ad dicendum*) 12, 2, 28. β) *Plur.:* mitto amicitias (*in scholis conciliatas*), quae ad senectutem usque firmissimae durant 1, 2, 20. personis applicantur propinquitates, amicitiae 4, 1, 30. non aliunde majores opes, honores, amicitias hominibus contigisse 12, 11, 29.

**Amicio.** quomodo debeat amiciri, nescientis 11, 3, 149.

**Amictus.** amictus fiet angustus 11, 3, 141. ut am. sit decentior *ib.* 156. negligentior am. *ib.* 147. narratio am. recidentem postulabit *ib.* 162; genus amictus in statuis *ib.* 143. amictus observatio, dum incipimus

*ib.* 144. amictus quoque habet quend. actum velut proeliantem *ib.* 145. Est aliquid in amictu; quod ipsum aliquatenus temporum condicione mutatum est *ib.* 137 *N.*; ut Graeci dicere solent, quem mater amictum dedit solicite custodientium 5, 14, 31 *N.*

**Amicus.** I) *Adj.:* omni modo fiat nobis familiariter amicus 1, 2, 15; amicissimus nobis Pr. 6. hos amiciss. habebit 12, 7, 5. II) *Subst.* propinqui, amici 7, 4, 18. 12, 7, 2. ex desideriis amicorum et necessariorum 6, 2, 17. paterni amici *Domit. Af.* 9, 2, 20. potentes am. 5, 12, 16. unus ex recentioribus am. 6, 3, 92. Caesaris am. 6, 3, 78; amicum gravem virum lateri filii sui adjungere 1, 2, 5. defendere amicos — quam sit utile, conveniatque bono viro 2, 16, 19. optandum est, ut amici quam minimas lites habeant 12, 9, 7; amicos et bonos viros et prudentissimos dicimus vulgo, quorum nihil nisi perfecte sapienti datur 12, 2, 19. in epistolis aliquando familiariter apud amicos dicit (*Cic.*) 11, 1, 21; *proverbia:* Ubi amici, ibi opes 5, 11, 41. Longe absit propositum illud, Potius amicum quam dictum perdidi (*Sp.* -dendi) 6, 3, 28.

**Amitto.** amisit 1, 5, 69; amittit et fidem et affectus motusque omnes, qui est in hac cura deprehensus 9, 4, 143. gratiam varietatis am. 9, 3, 4. quantum accipit celeritatis, tantum gravitatis am. 9, 4, 140; illum repetito vulnere orbitatis amisi 6, Pr. 2. [te, — superstes parens tantum ad poenas, amisi? (*Codd.* t. poenas, *om.* amisi, *quod ex Regii conj. ortum; mihi quidem magis probatur Burm. conj.* tantum moeret, *quam Gesneri aposiopesis. ib.* 13 *N. cr.*] jam amisimus in his modum 8, 6, 51. multum in Valerio Flacco nuper amisimus 10, 1, 90; amisso nuper, si non praesidio inter pericula, tamen solatio inter adversa *Domit. Af.* 9, 3, 79. amissis tot liberis 8, 4, 22. omnis studiorum fructus amissus (*sc. est*) 8, Pr. 26.

**Amnis.** ut beatissimi (*Sp.* latiss. *N. cr.*) amnes totis vallibus fluunt 5, 14, 31 *Z.* ex oceano amnium (*Sp.* vim) fontiumque cursus initium capere 10, 1, 46 *S.* vis amnium major est altis ripis 12, 2, 11. amnium multo gurgitis tractu fluentium *ib.* amn. lucidus quidam *opp.* multus et torrens 12, 10, 61.

**Amo.** I) *de personis:* amant et verentur praeceptorem 2, 2, 8. amabant eum magis, quam imitabantur 10, 1, 126. hoc (*vultu*) quosdam amamus, hoc odimus 11, 3, 72. ne studia, qui amare nondum potest, oderit 1, 1, 20. totas dictare materias, quas et imitetur puer, et interim tanquam suas amet 2, 4, 12. si non omnia sua amasset (*Seneca*) 10, 1, 130; nec prodesse tantum, sed etiam amari potest (*Cic.*) 2, 5, 20. amari jucundum est, si curetur, ne quid insit amari 9, 3, 70 *N.* a me familiariter amatum 10, 3, 12. qualis etiam in feminis amatur (*ornatus*) 8, 3, 6; Amas me, quod te non vidi? *Domit. Af.* 6, 3, 93 *N.*; Elegia —, quae amat, *etc.* amoveantur 1, 8, 6 *N.*; Ex Graeco translata quale est, Vulgus amat fieri 9, 3, 17 *N.* II) *de rebus:* nec effeminatam levitatem (*hic ornatus*) amet (*a. l.* habet) 8, 3, 6. bacchius — choreum et spondeum ante amat 9, 4, 102. illa sublimia — amant amplitudinem dactyli quoque *ib.* 136. III) *Partic.:* amantes de forma judicare non possunt 6, 2, 6; *c. Gen.:* juvenes nimium amantes mei Pr. 7. fuit similitudinis quam pulchritudinis amantior 12, 10, 9. amantissimos mei Pr. 3. amantissimus vetustatis 1, 7, 18.

**Amoenitas.** lucorum am. 10, 3, 22. — silvarum *ib.* 24.

**Amoenus.** am. ac molle iter 4, 2, 46. non semper exercitus per

plana et amoena ducendus 12, 9, 2; medius modus (*dicendi*) egressionibus amoenus (*a. l.* amoenis) 12, 10, 60 *N. cr.*

**Amolior.** amoliamur cetera, ut hoc solum supersit 9, 2, 71. haec non movere tantum, verum ex diverso amoliri quoque prooemio opus est 4, 1, 29. si omnia amoliri non poteram, tamen plura amoliebar (*a. l.* moliebar) 7, 1, 33. ea in oratione amolienda sunt 5, 7, 23. [quae (*flagitia*) prius amolienda (*Z.* amovenda) sunt 4, 2, 27 *N. cr.*] simul nobis plura aggredienda sint, an singula amolienda 5, 13, 11.

**Amor.** *α*) amor πάθος, caritas ἦθος 6, 2, 12. O amorem mirum! o benevolentiam singularem! *Cic.* 9, 2, 51. eum amorem, et eum (ut hoc verbo utar) favorem in consilium advocabo *Cic.* 8, 3, 34 *N.* an amor insania? 7, 3, 28. pro amore dicimus 2, 4, 23. ut non remaneant amoris vestigia 11, 1, 59. nisi omnibus verbis am. patrium atque hunc quidem ardentissimum ostenderit 4, 2, 96. amore refrigerato Ep. ad Tryph. 2. Alcaeus — in amores descendit 10, 1, 63. *β*) *c. Genit.* a) *subj.:* adolescentium amores 6, 2, 15. consensu potius eruditorum, quam puerorum amore comprobaretur 10, 1, 130. b) *obj.:* ille jam paene medius affectus est ex amorib. et desideriis amicorum et necessariorum 6, 2, 17. infamis amore filiae virginis pater 9, 2, 70. amorem patris sic confitetur *ib.* 64. puerorum foedis amoribus 10, 1, 100. sive amore immodico praecipui in eloquentia viri labor (*a. l.* laboro) 6, 3, 3. nisi labor ejus amore (*sic optt. Codd., vulgo de conj.* ad notandos hominum mores) praecipuus (*Horat.*) 10, 1, 94 *N. cr.* et *S.*; *erga res:* grammatices amor 1, 8, 12. amor laudis 12, 1, 8. eximio literarum am. flagrantem Pr. 6. nobis operis amor est 1, 12, 16. am. quod. (*ductus*) operis 12, 11, 5. amore subtilitatis 10, 2, 19. quod recte dici potest circumimus amore verborum 8, Pr. 24. qualis (*mentis*) amorem quicunque alienus infans mereretur 6, Pr. 7.

**Amoveo.** Elegia vero, et hendecasyllabi amoveantur 1, 8, 6. metus etiam nonnunquam est amovendus 4, 1, 20. quae (*flagitia*) prius amovenda (*Sp.* amolienda) sunt 4, 2, 27 *Z.*

**Amphibolia.** amphiboliae (*a. l.* amphibologiae) species sunt innumerabiles 7, 9, 1. nec refert, quomodo sit facta amph., aut quo resolvatur *ib.* 14. amph. fieri vitiosa locatione verborum 9, 4, 32. accusativi geminatione facta amph. solvitur ablativo 7, 9, 10. adjectione facta amph. detractione solvitur *ib.* 11. jungitur amphiboliae similitudo 6, 3, 62. dicta ridicula ducantur — in primis ex amph. (*a. l.* amphibologia *N. cr.*) *ib.* 47. amphiboliae lis in diversum trahit 7, 10, 3. amphiboliae quaestio 7, 9, 15. *v.* Ambiguitas.

**Amphibrachys.** longa inter breves amphibrachys 9, 4, 82 *N. cr.* cludit amphibrachys (*Sp.* -chus) *ib.* 105.

**Amphimacer.** media intra longas brevis faciet amphimacrum 9, 4, 81.

**Amplector.** quod amplectuntur (*latera quadrati*) 1, 10, 43. proxima amplectentur (*incipientes*), ut vites arboribus applicitae 1, 2, 26. grammatice — cum prope omnium maximarum artium scientiam amplexa sit 2, 1, 4. (*cogitatio*) paucis admodum horis magnas etiam causas amplectitur 10, 6, 1; nimis amplecti plebem *Cic.* 5, 11, 12. hunc (*Lysiam*) amplectuntur amatores istius nominis modum 12, 10, 21 *N.*

**Amplexus.** collum amplexu petebat *Coel.* 4, 2, 124 *N. cr.*

**Amplificatio.** omnis amplif. (*est egressio*) 4, 3, 15. cum sit maxima pars epilogi amplif. 6, 1, 52. amplificationes (*Homeri*) 10, 1, 49. perio-

dus apta in omni amplif. 9, 4, 128. ut haec amplif. in superiora tendit, ita, quae fit per comparationem, incrementum ex minoribus petit 8, 4, 9. *cf.* 6, 2, 23. quas dixi per ratiocinationem fieri amplif. *ib.* 15. et ex insequentibus amplif. ducitur *ib.* 17. amplificationis genus ex relatione ad aliquid *ib.* 21. potest ascribi amplificationi congeries quoque verborum *ib.* 26. videri quibusd. speciem amplificationis hyperbolen *ib.* 29; ubi amplif. laudanda, quae virtus ei contraria 2, 5, 9. ea fictio valet ad amplificationem 5, 10, 99. haec amplif. alibi posita est, alibi valet 8, 4, 15. amplificationib. extollet orationem 12, 10, 62.

**Amplifico.** proprium laudis est, res amplificare et ornare 3, 7, 6. prima est amplificandi vel minuendi species in ipso rei nomine 8, 4, 1. Quid agit omnino eloquentia, detractis amplificandi minuendique rationibus 9, 2, 3. verba geminantur vel amplificandi gratia vel miserandi 9, 3, 28. omnes ad amplificandam orationem quasi machinae 11, 1, 44.

**Amplio.** quae (*adjumenta*) si modica obtigerunt, ampliari possunt ratione Pr. 27. Hannibalis bellicis laudibus ampliatur virtus Scipionis 8, 4, 20.

**Amplitudo.** quidquid formae quadrati detraxeris amplitudine quoque peribit 1, 10, 44. si — ex amplitudine fastidium tulerit (*eloquentia*) 5, 14, 30. illa sublimia — amant amplitudinem dactyli quoque ac paeonis 9, 4, 136.

**Amplius.** α) Quid dicam ampl.? 8, 4, 7. auram communem ampl. haurire potui? 6, Pr. 12. quid ampl. laboremus? 8, Pr. 31. non ampl. me objurgabis 5, 10, 47. quid ampl. debeam optare? 4, 1, 51. si studere ampl. possum 6, Pr. 4. nihil habui ampl., quod in universum praeciperem 7, 1, 64. cum non solum de his omnibus scripserit artibus, sed ampl. rei militaris praecepta *etc.* reliquerit 12, 11, 24. Eadem adv. contradictiones — praecepta sunt: hoc tamen amplius, quod *etc.* 5, 13, 36 *N.* β) hoc amplius *i. q. praeterea:* hoc amplius intro et intus, loci adverbia 1, 5, 50 *N.* *cf. ib.* 55. 1, 1, 8. His amplius apud eundem: 9, 3, 15.

**Amplus.** α) *Comparat.:* qui ampliorem dicendi facultatem sunt consecuti 2, 3, 4. ampl. est semper infinita quaestio 3, 5, 8. herous Aristoteli ampl., iambus humanior videatur, 9, 4, 88. vicina praedictae sed ampl. virtus 8, 3, 83; amplius compositionis genus 9, 4, 129. conceditur amplius dici, quia dici, quantum est, non potest 8, 6, 76. corporis membris plus dedit, id amplius atque augustius ratus (*Zeuxis*) 12, 10, 5. nonnunquam hiulca etiam decent, faciuntque ampliora quaed. 9, 4, 36. si ampl. verba cum ipsis nominibus, pro quibus ea posituri sumus, conferantur 8, 4, 2. β) *Superlat.:* velut praemium quodd. amplissimum longi laboris 10, 7, 1.

**Amputo.** sicut rustici proximas vitis radices amputant 10, 7, 28. turpes ac perniciosos, etiamsi nobis sanguine cohaereant, amputandos 8, 3, 75.

**An.** et an et aut conjunctiones sunt: male tamen interroges, hic aut ille sit? 1, 5, 49. I) *in sequenti parte interrogationis bimembris:* α) *indirectae:* Videndum etiam, simul nobis plura aggredienda sint, an amovenda singula 5, 13, 11. deliberavit, Parthos, an Africam, an Aegyptum peteret? 3, 8, 83. in foro providendum, num forte supervacua — an ambigua, an contraria, an communis sit finitio 7, 3, 20. incredibilia (*Codd.* an incr. *al.* an cr.) dixerit, an inter se constantia? perseveraverit in eo, quod coeperat, an aliquid dolore mutarit? prima parte quaestionis, an procedente cruciatu? 5, 4, 2 *N. cr. cf.* 7,

1, 13 *N. cr.* loco publico, privato n e, celebri a n secreto dicas, interest plurimum 11, 1, 47. recte n e factum quid, a n (*a. l.* aut) contra sit, quaeritur 6, 4, 4 *N. cr. cf.* 5, 10, 69 *N. cr.* eorum n e sit differentia, in quibus aura illa concipitur, a n eorum, per quae velut organa meat; (a n *Sp. recte expungendum censuit*) ipsi propria natura, a n prout movetur; lateris pectorisve firmitas, a n capitis e t i a m plus adjuvet 11, 3, 16 *N. cf.* 5, 12, 14. 6, 5, 5. *β) directae, priore interrogationis parte suppleta, cum vi dubitativa.* a) *c. Indicat.:* Enthymema ex pugnantibus: A n bonum est pecunia, qua quis male uti potest? 5, 14, 23. Sacrilegium est rem sacram de templo surripere: a n (*Sp.* num) et privatam 7, 3, 10. A n cujuslibet auris est, exigere literarum sonos? n o n hercule magis quam nervorum 1, 4, 7. A n hujusmodi res nec in laudem, nec in deliberationem, nec in judicium veniunt? 2, 21, 18. A n ille dolebit, qui audiet me, qui in hoc dicam, non dolentem? 6, 2, 27. *cf.* 9, 4, 133. A n, si frequentissime de justitia *etc.* sit disserendum — dubitabitur — ibi partes oratoris esse praecipuas? Pr. 12. A n q u i s q u a m tam procul a concipiendis rerum imaginibus abest, ut *etc.* 8, 3, 64. an illi rudes — ducti sunt in hoc —, nos n o n concitemur? 10, 2, 5. A n eodem modo cogitavit, a u t eandem personam induit Cicero, cum scriberet Cn. Pompejo, — ceterisve; a c n o n uniuscujusque fortunam *etc.* intuitus, omnium — imaginem expressit? 3, 8, 50. A n laudes Capitolini Jovis — v e l dubiae sunt, v e l non oratorio genere tractantur? 3, 7, 4. b) *c. Conj.:* An Philippus Macedonum rex Alexandro prima literarum elementa tradi ab Aristotele voluisset — si non studiorum initia et a perfectissimo quoque optime tractari credidisset 1, 1, 123; A n Demosthenes male sic egisset, ut scripsit, a u t Cicero? a u t eos praestantissimos scriptores alio quam scriptis cognoscimus? 12, 10, 54. An ego fundum cultiorem putem, in quo mihi aliquis ostenderit lilia et violas *etc.*, quam ubi plena messis *etc.* erunt 8, 3, 8. non ergo credibile est de advocato damnati scriptum: a n possint e n i m bona esse ulla exulis? 7, 1, 57. c) *A n v e r o:* ut aestimari possit, plus in eo, quod petimus, sit commodi; a n v e r o in eo, per quod petimus, incommodi? 3, 8, 34. A n si quis ingenio corruptus inciderit, in hoc eum ire patiemur? — A n v e r o Isocrates — concitationem adjuvandam docendo existimavit? 2, 8, 9. 11. quod ipsum nonnunquam pertinere ad oratorem potest. A n v e r o, cum Pericles Athenienses — metu liberavit: a u t cum Sulpicius — de Lunae defectione disseruit, — n o n videtur esse usus oratoris officio? 1, 10, 47. A n (*a. l.* At) v e r o declamabit quidem praeceptor, ut sit exemplo suis auditoribus: n o n plus contulerint lecti Cicero aut Demosthenes? 2, 5, 16 *N. cr. cf.* 5, 12, 21. An v e r o inter otia animorum — nos hae imagines prosequuntur —: hoc animi vitium ad utilitatem n o n transferemus? 6, 2, 30. A n v e r o frequenter etiam fortuita hoc cogitatio praestat, ut obvios non videamus —: n o n consequemur idem, si et voluerimus? 10, 3, 29 *N. cf.* 12, 1, 22. A n v e r o Scaevola in lusu duodecim scriptorum — rediit ad eum, quicum luserat —: m i n u s idem ordo valebit in oratione? 11, 2, 38. A n v e r o citharoedi n o n simul et memoriae, et sono vocis, et pluribus flexibus serviunt? 1, 12, 3. *cf.* 5, 11, 38. A n v e r o ipsi n o n (*a. l.* nos) bis ac saepius de eadem re dicimus 10, 5, 7. d) *A n n o n:* A n n o n Marcus Tullius omnes brevissime movet affectus? 4, 2, 113. A n n o n plurima καθ᾽ ὑπερβολὴν dicuntur? 6, 3, 66. A n n o n eam — hastam speciosissime contortam videmus? 9, 4, 8. *cf.* 11, 3, 175. A n, cum ille fletus erumpit, n o n palam dicta sententia est? 6, 2, 7. A n ei, qui ad defendendas causas advocatur, n o n est opus fide —? sed proditorem *etc.* donabimus oratoris illo sacro no-

mine? 12, 1, 24. An de justitia *etc.* non plurima dicet orator? 12, 2, 17. An non in foro narrandum est? — Non laus ac vituperatio certaminibus illis frequenter inseritur? non communes loci — in mediis litium medullis versantur? 2, 1, 10. An non in privatis et acutus, et non asper, et non indistinctus, et non supra modum elatus M. Tullius? non in M. Calidio insignis haec virtus? non Scipio, Laelius, Cato in eloquendo velut Attici Romanorum fuerunt? 12, 10, 39 *N. cr.* An haec non frequenter tractabit orator? An de auguriis *etc.* non erit ei disserendum? 12, 2, 21.

II) *In primo loco interrogationis indirectae:* α) potest quaeri, an in scripto sit vitium 1, 5, 19 *S. ib.* 58. 1, 10, 2. 1, 12, 1. 7, 3, 9. 7, 4, 43 *Z. v.* Quaero; et, ubicunque erunt posita, an conveniant (*a. l.* ut ubic. e. p. conv.), nisi multa lectione *etc.* assequi nullo modo possumus 10, 1, 10. cum, soluta corpore anima, an sit immortalis, vel ad tempus certe maneat, sit in dubio 5, 14, 13. An factum sit? (*status*) 3, 11, 2. *item:* An sit 3, 6, 48. 51. 56. 80. 3, 11, 2. 5, 10, 53 *etc. v.* Necne. β) *repetitum:* Haec — in judiciis ad duas res solemus referre, an voluerit quis? an potuerit? 5, 10, 50. intuenda et consilia an credibile sit, reum sperare, id a se scelus effici posse? an ignorari, cum fecisset? an, etiam si ignoratum non esset, absolvi, vel poena levi transigi, vel *etc.?* an etiam tanti putaverit, poenam subire? 7, 2, 42. cur potissimum illo loco *etc.* sit aggressus: an, etiamsi nulla ratione ductus est, impetu raptus sit? an etiam consuetudine peccandi sit allectus? *ib.* 44. *v.* Ne.

**Analogia.** — quam proxime ex Graeco transferentes in Latinum, proportionem vocaverunt 1, 6, 3. rationem praecipue praestat analogia *ib.* 1. praeterito tempore varie formari verba, prima persona *o* litera terminata, ipsa anal. confiteatur *ib.* 15. analogiam secuti 1, 5, 13. Non enim — anal. demissa coelo formam loquendi dedit 1, 6, 16. Nos, praeter auctoritatem oratorum atque historicorum, analogia quoque dictum tuebamur *ib.* 11. Ἀναλογίαν quidam a simili separaverunt; nos eam subjectam huic generi putamus 5, 11, 34.

**Anapaestus.** (*Anapaestos Z. legit* 9, 4, 98. 107. 109 *Sp. ib.* 110 *N. cr.*) pro dactylo poni non poterit anap. 9, 4, 48. potest etiamsi minus bene, (*clausulae*) praeponi anap. *ib.* 98. illa observatione ex trochaeo fit anap. *ib.* 105. quam bene eum (*creticum*) praecedat anap. *ib.* 107. Et quidem optime est sibi junctus anap. (*Sp. conj.* Non quidem opt.) *ib.* 109 *N. cr.* Est et ipse (*paeon*) una plus brevi anap. *ib.* 110. huic (*dactylo*) temporibus parem, sed retroactum, anapaeston *ib.* 81.

**Anceps.** voluntas anc. 7, 1, 35. anc. inter utrumque animo 10, 7, 33. in ancipiti sorte 11, 1, 50. dubium vel anceps genus causarum 4, 1, 40. 41. ideo anc. ejus rei ratio est, quod a derisu non procul abest risus 6, 3, 7; res quidem praecipue in scholis anc. (*i. e. periculosa*) 8, 3, 23. ingeniosa haec et fortia et ex ancipiti diserta creduntur 8, 2, 21 *N.*

**Ancilla.** Si turpis dominae consuetudo cum servo, turpis domino cum ancilla 5, 11, 34; — ancillae (*in comoediis*) 11, 3, 74. servi, ancillae *etc.* citatius moventur *ib.* 112.

**Ancora.** signum navigationis, ut ancora 11, 2, 19. ancoram, si de nave dicendum esset *ib.* 29.

**Anemone.** anemonas, fontes surgentes (*a. l.* fonte *a.* amoenos f. s.) 8, 3, 8 *N. cr.*

**Anfractus.** juris anfr., aut eruendae veritatis latebras 12, 9, 3.

haec deverticula et anfr. suffugia sunt infirmitatis 9, 2, 79. *v.* Tractatus.

**Angulus.** ut quasi normalem illum ang. faciat 11, 3, 141.

**Ango.** non alio magis angor 1, 6, 22.

**Anguste.** anguste, intraque civiles quaestiones, coërcent (*rhetoricen*) 2, 15, 36. ang. materiam qualitatis terminasse 7, 4, 40. id ang. Zoilus terminavit 9, 1, 14. quae (*mutatio*) si latius fiat, figura non est; si angustius (*Flor.* argutius) in ἀντίθετον cadet 9, 3, 92.

**Angustiae.** animalia, quae, in angustiis mobilia, campo deprehenduntur 12, 2, 14. interim pigritiam emendandi angustiae (*tabellarum*) faciunt 10, 3, 32.

**Angustus.** I) amictus fiet ang. 11, 3, 141. in ang. quodam pulpito stans *ib.* 130. ang. os 1, 2, 28. II) *transl.: E* planior litera est, *I* angustior est 9, 4, 33. tenuis et angusta ingenii vena 6, 2, 3; tempus — tum liberum, tum ang. est 11, 1, 46. *cf.* 4, 1, 72.

**Anhelitus.** anhelitu furentes (*declamantes*) 2, 12, 9. crebro anh., et introrsum etiam clare sonante 11, 3, 55.

**Anilis.** aniles fabulae 1, 8, 19.

**Anima.** an. immortalis est 5, 14, 10 *N.* *cf.* 7, 4, 1. soluta corpore anima an sit immortalis, vel ad tempus certe maneat, sit in dubio *ib.* 13 *N.* et *S.* quae sensu et anima carent 1, 3, 8. *cf.* 3, 7, 6. animam recipere, auramque communem haurire 6, Pr. 12.

**Animadverto.** Quod si animadverterent literarum affinitatem, scirent, sic ab eo, quod est robur, roboris fieri, quomodo *etc.* 1, 6, 24.

**Animal.** I) *de omni animante:* genus est animal, species mortale, differentia irrationale, proprium hinniens 7, 3, 3. *cf.* 5, 10, 61. animal rationale, irrationale *ib.* 24. quasi non omnibus animalib. eadem origo 1, 6, 34. omnia animalia meliora sunt, quam inanima 5, 14, 12. mundus igitur animal *ib.* Quae materia praecipue quidem in homines et deos cadit: est tamen et aliorum animalium, et carentium anima 3, 7, 6 *N.* animalium satorumque naturas 12, 11, 22. homo est animal mortale, rationale 5, 10, 56. cetera, quae quidem mortalia essent animalia 2, 16, 12 *N.* nos a ceteris anim. separasse (*videtur natura*) 12, 1, 2. in corporibus nostris aliorumve anim. 7, Pr. 2. illa quoque anim., quae carere intellectu videntur, meminerunt et agnoscunt 11, 2, 6. animalium sensu carentium 11, 3, 66. non modo muta, sed etiam parva anim. 5, 11, 24. *v.* Mutus. II) *de bestiis:* similitudo — non ab hominibus modo petitur, verum etiam ab animalib. 6, 3, 57. quaed. exigua anim. igniculi videntur in tenebris 12, 10, 76. parva quaed. anim., quae in angustiis mobilia, campo deprehenduntur 12, 2, 14. ut majora anim. diutius visceribus parentis continerentur 10, 3, 4. mansuefacimus animalia 9, 4, 5. animalium — ira, laetitia, adulatio et oculis et quibusd. aliis signis deprehenditur 11, 3, 66.

**Animalis.** in rebus animalibus *opp.* inanima 8, 6, 9.

**Animus.** I) *per singulos Casus.* α) *Nominat.:* qui judicis animus (*sc. sit*), intuiti 10, 3, 15. oculi, per quos maxime eminet (*a. l.* emanat *N. cr.*) an. 11, 3, 75 *N.* sensum oculorum praecipit (*Sp.* praecipitat) an. (*a. l.* amor) 6, 2, 6 *N. cr.* (*an.*) concipere imagines rerum 1, 2, 30. hoc an. accipit plenum — non esse 9, 4, 149. sublimitate heroici carminis an. assurgat 1, 8, 5. anceps inter utrumque an. aestuat 10, 7, 33. animis jam calentibus 4, 1, 59. redeat animus ad petitorem 7, 1, 48.

quo **animi** velut respirant ac reficiuntur 9, 4, 62. [omnia, quaecunque inimicis animus fuerit, perferenda (*Z. ex Amb.* 1. inimicus fecerit) 6, 1, 19 *N. cr.*] *β*) *Genit.:* animi (*i. e. voluntatis*) conjectura 7, 2, 6. 45. hanc an. mei firmitatem 6, Pr. 4. animor. formae 2, 8, 1. habitus animi 6, 2, 3. *cf.* 5, 10, 29. ex vultu ingressuque perspicitur habitus animor. 11, 3, 66. *v.* Habitus. qualem impetus cujusque an. tulit actionem 11, 3, 10. de intellectu an. 10, 1, 14. an. intentio 1, 1, 34. an. semper vera laus 3, 7, 15. magnitudo an. Milonis 11, 3, 49. naturali quadam nobilitate an. 10, 7, 8. motus (*Plur.*) animor. 7, Pr. 1. *v.* Motus. an. natura 1, 5, 9. (*inde argumenta sumi possunt*) 5, 10, 27 *N.* certam opinionem an. sui 6, 3, 85. an. origo coelestis 1, 1, 1. inter otia animor. et spes inanes 6, 2, 30. an. perturbatio (*i. e. affectus*) 5, Pr. 1. praestantia an. (*i. q. constantia*) 6, 1, 25 *N.* 12, 5, 1. an. secreta 11, 1, 30. ex tui an. sententia 6, 3, 32 *N.* — nostri 8, 5, 1. quae (*verba*) sensum an. nostri optime promunt 8, Pr. 32. an. quaed. ingenita natura et studio exercitata velocitas 5, 10, 123. omnes an. virtutes Pr. 9. an. totidem vitia, quot virtutes 3, 7, 20. *cf.* 12, 9, 9. pro ejus animi in me summa voluntate 9, 2, 35. *cf.* 12, 10, 40; cogitare optima simul ac deterrima non est unius animi 12, 1, 4. caecus animi 1, 10, 29. *γ*) *Dat.:* si divina nostris an. origo, tendendum ad virtutem 12, 2, 21. (*sonus*) parum clarus — nullum afferre animis motum potest 11, 3, 41. quidquid notabile est, animo diligenter affigitur 11, 2, 18. imprimi quaed. vestigia an. *ib.* 4. infigere animis res 9, 4, 134. *cf.* 1, 8, 17. non animo sanguis et pallor *etc.* insidet? 6, 2, 31 *N.* id an. nostro persuadeamus 6, 2, 34. imagines rerum absentium repraesentantur an. 6, 2, 29. *δ*) *Accusat.:* a) qui pudor frangit (*Sp.* refring.) animum, et abjicit 1, 3, 16. ad alienandos judicum animos 4, 1, 14. quae maxime animum augeant 1, 8, 8. an. ab intentione rerum avertit, et reficit, et a satietate *etc.* renovat 6, 3, 1. ad omnes casus componere an. 12, 9, 20. non ead. ratione concitant animos ac remittunt 9, 4, 11. 10, 3, 21. an. in tam multiplex officium diducere 10, 7, 9. potentissima argumenta primono ponenda sint loco, ut occcupent animos, an summo, ut inde dimittant 5, 12, 14. *v.* Occupo. ducere animos solent fabellae 5, 11, 19. ducit animos naturali voluptate vox omnis 12, 10, 74. an. judicum similem iis, quae dicit, efficiat 2, 5, 8. animos ad pleraque duriores ipsum robur facit 1, 1, 22. an. disciplinis meliorem et uberiorem fieri 8, 3, 75. feriunt an. sententiae 12, 10, 48. concitandis componendisve affectibus animos fingere 3, 4, 15. ad formandos animos Pr. 14. semper eum habuisse an. 4, 2, 74. si an. intenderit 11, 3, 150. *v.* Intendo. figurae, quae mutationibus an. levent 4, 2, 118. animos reficere ac reparare 1, 12, 4. si non subirent velut otiosum an. aliae cogitationes 11, 2, 33. quae scripta sunt, retinent an., non sequuntur 12, 9, 18. segnitia solvit animos 11, 3, 52. b) *in passiva constructione Nominat.:* animi in diversum habitum afficiuntur 1, 10, 25. hunc affici, et transformari quodammodo ad naturam eorum, de quibus loquimur 1, 2, 30. cujus an. spe, metu *etc.* agitandus est 4, 1, 33. *cf.* 1, 10, 34. an. confunditur ac fatigatur tot disciplinis 1, 12, 1. neque spe neque metu declinatus an. 12, 1, 16. ubi an. judicis ab aliqua contra nos insita opinione flectendus est 4, 2, 80. an. contemplatione recti pravique formatur 2, 4, 20. qua praecipue franguntur animi 11, 3, 170. *cf.* 1, 3, 16 *Z.* judicis an. varie praeparatur 9, 4, 133; *cf. etiam:* non ante conciliato ejus animo 4, 1, 25. permovendis animis plerumque translatio reperta est 8, 6, 19. summus tractandorum animorum artifex 11, 1, 85; *alia exempla quaere postea.*

*c*) *post Praepos.:* ad animum penetrat affectus 11, 3, 14. [ejus (*memoriae*), quod ad animum pertinet, magis admirer naturam 11, 2, 5 *N. cr. et S.* (*locus corruptus*)] nihil eorum ad an. perveniet 10, 3, 28. per quae in an. judicis admittimur 4, 1, 5. ut in an. ejus oratio incurrat 8, 2, 23. in animos judicum — irrepit 9, 1, 19. in animum judicantium non reducet dolorem 11, 1, 54. *ε*) *Vocat.:* dura, anime, dura; here fortior fuisti 9, 2, 91. *ζ*) *Ablat.:* a) suo cuique animo dedit aestimandum 2, 13, 13. animo semper agitare 12, 2, 29. pauca primum complectamur an. 10, 6, 3. 6. imaginem quand. concepisse an. 1, 10, 4. *v.* Concipio. maxima pars eloquentiae constat an. 1, 2, 30. magis haerere an. (*aliqua*) 11, 2, 44. tempora an. emetiuntur 9, 4, 51. an. perseverandum est 4, Pr. 7. signatis an. sedibus 11, 2, 17. quod an. sensissent 8, 5, 1. an. me sustentavi 12, Pr. 1. ut animis (*sic optt. Codd.*, *Sp.* an a minimis) crescant (*argumenta*) 5, 12, 14 *S.*; *cf. etiam:* hoc certe prorsus eximatur animo 12, 1, 32; *adjecto Attributo:* aequo animo 12, 8, 4. iniquo an. 11, 1, 66. praestantissimo an. suscepit (*mortem*) 12, 1, 17. quae nostro dicantur an. 4, 2, 93. toto an. petamus 12, 11, 30. illo, quem exigimus, an. dignissimum 12, 7, 8; *i. q.* *voluntate*; *consilio:* alio animo dictum 6, 3, 111. quo an., id est, num in aliquam spem suam (*dederit*) 7, 4, 23. quo an. sit (*ingratus*) 7, 4, 38. male fecisse nos, sed bono an. 7, 4, 15. b) *pendens a Praeposs.:* in animo est (*seq. Inf.*) 5, 1, 2. 10, 1, 45. mihi in animo est (*seq. Inf.*) 6, 2, 25. 7, 4, 40. 9, 2, 1; quod ante omnia constituere in animo suo debeat orator 3, 6, 12. si prius in animo constituerimus, quid velimus efficere 7, 3, 21. cum prius, quod honestum sit, efficere in an. suo constituerit 11, 1, 35. habendum in an. semper illud Virgilianum 1, 3, 13. a tali an. proficiscatur oratio, qualem facere judicem volet 6, 2, 27. II) *seq. Genit.:* in plurimas animum audientis species impellere 12, 10, 43. audientium animi mobiles 2, 7, 9. qualem nobis facere an. cognoscentis expediat 3, 9, 7. commovendos esse ducendosque animos imperitorum 12, 10, 50. qui judicis animus, intuiti 10, 3, 15. quid judicis an. accipere possit statim dictum, quo paulatim deducendus 7, 10, 12. ubi animis judicum vis afferenda est 6, 2, 5. animos jud. alienare 4, 1, 14. neque alio magis animi jud. conciliari, aut alienari — solent 11, 1, 8. hunc (*habitum*) jud. animis dabit 11, 3, 62. animum jud. similem iis, quae dicit, efficiat 2, 5, 8. formari judicum animum (*Sp.* -mos) 4, 1, 60 *S.* si judicum sumerent animum 9, 2, 80. cum diu suspendisset jud. animos *ib.* 22. *v. supra;* in animum judicantium non reducet (*dolorem*) 11, 1, 54. redeundum ad animum legumlatoris 7, 1, 52. ejusmodi animum matris suae in patrem suum, — ut *etc.* 3, 11, 12. sumat parentis erga discipulos suos animum 2, 2, 4. III) *Junctum cum Adjectt.:* abjectissimus quisque an. 11, 1, 13. acriorem an. 1, 3, 9. an. rudis atque agrestis 1, 10, 9. velut parum apertos ad percipiendum animos 1, 2, 28. an. ille coelestis (*i. e.* *ratio*) 2, 16, 17. quid — eximat nos opinionibus vulgi, animumque coelestem (*Sp. adjicit de conj.* deceat; *Buttm.* levet) 12, 2, 28 *N.* cum faciliorem sim animum ejus habiturus, occupatum vel ira vel miseratione 4, 2, 112 *Z. cf.* Abutor. flagitiosus omni genere voluptatum an. 12, 11, 18. an. jacentis 6, 4, 11. undique liber an. 10, 3, 28. an. cogitationibus aliis liberum 11, 2, 35. magnum an. ferre prae se videbuntur (*verba*) 11, 1, 37. audientium an. mobiles 2, 17, 29. velut otiosum an. 11, 2, 33. an. praesenti et acri 6, 4, 8. qualem an. judex in consilium ferat 6, 1, 10. sublimem an. 10, 3, 22. IV) *c. Contrapositis:* quae (*propositio*), si animos occupavit, prope aures ipsae defensioni praecluduntur 7, 1, 31. ὁμοιολογία — non animis solum, sed etiam au-

ribus est ingratissima 8, 3, 52. consilii et animi satis 10, 1, 113. fructum non ex stipe, sed ex animo suo et contemplatione scientia petet 1, 12, 18. et ingenium exercetur multiplici variaque materia, et animus contemplatione recti pravique formatur 2, 4, 20. quae maxime ingenium alant, atque animum augeant 1, 8, 8. animos ad lyram excitare, ad eandem lenire mentes 9, 4, 12. animus confunditur ac fatigatur tot disciplinis, ad quas nec mens, nec corpus sufficiat 1, 12, 1. ut corpora ad quosd. membrorum flexus formari, nisi tenera, non possunt: sic animos quoque ad pleraque duriores robur ipsum facit 1, 1, 22. risus oriuntur aut ex corpore ejus, in quem dicimus, aut ex animo, qui factis ab eo dictisque colligitur 6, 3, 37. expositis tot corporis animique proprietatibus 7, 3, 15. *cf.* 1, 2, 10. 2, 15, 25. haec actio facto atque animo continetur 7, 4, 32. non est res animi jacentis, et mollis supra modum frontis 6, 4, 11. peroratione aut memoriam refici, aut animos moveri 8, Pr. 11. animo dantur aut justis odiis 5, 13, 38 *N.* quod non ratione, sed motu quod. animi (*a. l. om.*) judicatur 6, 3, 6 *N.* Conjectura omnis aut de re aut de animo est 7, 2, 1. cum et res et animus intelligitur 9, 2, 77. rebus sensu carentibus actum quendam et animos damus 8, 6, 11. velut spiritus operis hujus atque animus est in affectibus 6, 2, 7. quod illa coeli libertas, locorum amoenitas sublimem animum et beatiorem spiritum parent 10, 3, 22. haec aut animo Catonis ferenda sunt, aut stomacho Ciceronis. *Cic.* 6, 3, 112. *v.* Stomachus. quoties ab animo verba dissentiunt 12, 1, 29. si verba vultumque tantum, non etiam animum accommodaverimus 6, 2, 26. de gestu, qui et ipse voci consentit, et animo cum ea simul paret 11, 3, 65. aliud vox, aliud animus ostendat *ib.* 175.

**Annalis.** de libro Ennii annali sexto 6, 3, 86. annalium monumenta 2, 4, 18. nihil in historia supra Pontificum annales haberemus 10, 2, 7.

**Annecto.** recta quaed. locatio prioribus sequentia annectens 7, 1, 1.

**Annitor.** ab utroque exclusi debent anniti (*sic vulgo; Codd. opt.* inicere, *al.* inniti; *Sp. conj.* vincere, *H.* 2. evincere), ut neque deprehensus orator, neque litigator destitutus esse videatur 10, 7, 29 *N. cr.*

**Annotatio.** brevem ann. 10, 7, 31.

**Annominatio.** (*fig.*) 9, 3, 66.

**Annoto.** quod in oratione Dolabellae emendatum a Cic. annotavi 8, 2, 4. de quibus in ortographia pauca annotabo 1, 4, 17. illud non indignum, quod annotetur 7, 1, 58. hominem alioqui disertissimum, annotata unius affectatione verbi, hospitem dixit 8, 1, 2. quodque in inventione, quodque in elocutione annotandum erit 2, 5, 7. annotandae magis proprietates 11, 3, 179; Illud est annotandum magis, argumenta duci ex jure simili 5, 11, 32. hoc modo in his annotasse contenti, quosd. gratia significationis assumi *etc.* 8, 6, 2.

**Annulus** (*Z.* Anulus). translatus ann. vel alligatus commoneat, cur id fecerimus 11, 2, 30. cum ann. ferreo inventum (*hominem*) 7, 6, 8. annulum cudi ab aurifice 9, 2, 61. annulum — in usu habuit 12, 11, 21. velut in ceris annulor. signa serventur 11, 2, 4 *N.* manus non impleatur annulis 11, 3, 142. caput — in gradus atque annulos comtum 12, 10, 47.

**Annumero.** [Lucanus — magis oratoribus quam poëtis annumerandus (*Fr.* et *H. Codd. secuti recte* imitandus, *al.* numerandus) 10, 1, 90 N. *cr.*] omnes imputare et velut annumerare literas molestum et odiosum 11, 3, 33.

**Annuo.** annuendi et renuendi ratione demittuntur aut allevantur supercilia 11, 3, 79. *v.* Renuo.

**Annus.** I) *de tempore.* α) *Ablat.:* cum anno vidua fuisset 5, 13, 9 *N.* et *S.* multis annis non sensissem 3, 6, 63. tot annis (*a. l.* annos) forum non attigeris (*Cic. p. Mur.* 9.) 5, 13, 27 *N. cr.* hoc jam viginti annis audio 6, 3, 73. Cinnae Zmyrnam novem annis accepimus scriptam, et Panegyricum Isocratis decem annis elaboratum 10, 4, 4. tam multis ann. declamitare in scholis 12, 11, 15. *cf. etiam:* scientia, quae augetur annis *ib.* 2. defervisse tempore, et annis liquata (*quae XXV annos natus dixerat*) 12, 6, 4. β) *pendens a Praeposs.:* ante tutelae suae annos 7, 6, 10, unum intra annum 11, 2, 50. nonum in ann. Ep. ad Tryph. 2. per viginti annos Pr. 1. de annis aetatis suae 6, 3, 73. nec unquam me in his discentis ann. offendat, si quid superfuerit 2, 4, 4. γ) *junctum c. Verbis:* computamus annos, non quibus studuimus, sed quibus viximus 12, 11, 19. neque ego annos definiam 12, 6, 1. quintum annum egressus 6, Pr. 6. tot annos exhauserunt 12, 11, 20. nondum expleto aetatis undevicesimo ann. 6, Pr. 4. sic et annos ferent, et aetate proficient 2, 4, 9. cetera abunde multos ad dicendum ann. habent 12, 11, 13. triginta se annos habere 6, 3, 73 *N.* et *S.* decessit, cum haberet annos duodeviginti 8, 5, 17. multum inde decoquent anni 2, 4, 7. II) *De hominibus cujusd. aetatis:* anni ferociores 2, 2, 3. a me nec ultra pueriles annos retinebitur, nec in his ipsis diu 1, 11, 19. *opp.* aetas robustior 1, 12, 1. ann. rudes 1, 1, 5. 20. — teneriores 2, 2, 3. quantum in infantia praesumtum est temporis, adolescentiae acquiritur. Idem etiam de sequentibus annis praeceptum sit 1, 1, 19. ut in primis annis laudaretur indoles — tum — post haec *etc.* 3, 7, 15. aliud aliis annis magis convenit 5, 10, 25.

**Antapodosis.** sine antapodosi 8, 3, 79.

**Ante.** I) *Praepos.* α) *de loco et tempore:* ut semper in promtu sint, et ante oculos 8, Pr. 28. dum habeat ante se brevem (*syll.*) 9, 4, 100. 102. accipiet ante se choreus et pyrrhichium *ib.* 104. ante se brevibus gaudet pyrrhichio vel choreo *ib.* 111; paucos ante menses 6, Pr. 8. qui ante eum fuerant 12, 2, 19. multum ante quaestoriam aetatem 12, 6, 1. liber primus ea, quae sunt ante officium oratoris, continebit Pr. 21. β) Ante omnia. a) *i. q. in primis:* 1, 1, 3. 1, 2, 8. 2, 2, 4. 3, 6, 83. 4, 2, 4 *N. ib.* 125. 5, 10, 121. 6, 2, 13. 9, 1, 23. 10, 2, 4. *etc.* b) *i. q. primum:* Credibilis autem erit narratio ante omnia, si prius consuluerimus nostrum animum *etc.;* deinde, si causas ac rationes factis praeposuerimus 4, 2, 52. cum sit in eloquendo positum oratoris officium, dicere a. omn. est; — proximam deinde imitationem, novissimam scribendi quoque diligentiam 10, 1, 3. ducetur (*dicens*) a. omn. rerum ipsa serie, velut duce: —. Deinde, quid quoque loco quaerant, scient —. Postremo habebunt modum et finem 10, 7, 6. A. omn. — non cadere in rerum naturam, ut, quidquid non est factum, ne fieri quidem possit; tum omnia — tempus aliquod, quo primum efficerentur, habuisse —. Denique quidquid est optimum, ante non fuerat 12, 11, 25. 26. habemus igitur ante omnia virum bonum, post haec adjiciet dicendi peritum 12, 1, 27. ante omnia — deinde — tum etiam 4, 2, 40. Ante omnia intueri oportet — deinde — tum — postremo — 3, 9, 6; Est igitur ante omnia oratio alia vincta atque contexta, soluta alia 9, 4, 19. II) *Adverb.* α) *de loco:* bacchius choreum et spondeum ante amat 9, 4, 102. habebit (*choreus*) ante bene creticum et iambum *ib.* 104. β) *de tempore:* de iis ante est loquendum 9, 1, 49. ante gesta 9, 1, 19.

semper aliud habentes, quod ante sit agendum 12, 8, 2. quidquid est optimum, ante non fuerat 12, 11, 26. An quod ante et postea (*jus sit*) 7, 8, 4; verbis tanto ante praeparatis 2, 4, 28. cujus paulo ante habui mentionem 4, 2, 19. 5, 11, 27. paulo ante concessi 7, 1, 16; *v.* Antequam.

**Antea.** cum ant. stultissimus esset 6, 3, 97. qualem nulla ant. vetustas cognoverit 12, 1, 25.

**Anteactus.** vanum in anteactis argumentum 7, 2, 34. multa de anteactis, multa de insecutis — interrogandus 5, 7, 18. capitale est objicere anteacta 9, 2, 67 *N.*; ant. crimina 7, 10, 12. ant. vita 3, 8, 48. 4, 2, 12. 15. 6, 1, 34. ant. vitae integritas 7, 2, 33. omni se ant. vitae abstinere convicio *ib.* 34. propositorum et ant. vitae differentia 11, 1, 42. vita ant. servavit te *Cic.* 8, 6, 56.

**Antecedo.** *α*) Nec solum refert, quis claudat, sed quis antecedat (*pes*) 9, 4, 94 *N. cr.* interim subjungimus causas, quae antecesserunt 4, 2, 84. quaeque antecesserunt, quaeque insecuta sunt 7, 2, 46. non, quoniam res pares sunt, etiam id est justum, quod antecessit 7, 4, 6. idem hoc praestant, quae antecesserunt *opp.* insequentia 8, 4, 17. si ars antecesserit, proderit usus 10, 7, 12. *β*) *seq. Accus.*: ne imitatio judicium antecederet 2, 5, 26. proficiscentem antecessisti 5, 10, 45. quaestio non semper judicium antecedit, sed in ipsis frequentissime judiciis versatur 7, 5, 2 *Z.* *γ*) *Partic.*: antecedentem consequi 12, Pr. 4. antecedentem memoriam sequitur 1, 1, 25. cum *r* praeponeret *e* antecedenti 1, 5, 12; vel antecedentia, vel insequentia 5, 5, 2. tertium adjici potest velut ex consensu duorum antecedentium 5, 14, 6. utri duorum anteced. sermo subjunctus sit, 7, 9, 9. argumenta aut ex iis, quae ante rem facta sunt, aut ex conjunctis rei, aut ex insequentibus ducuntur. Ex antecedentibus, *etc.* 5, 10, 45. ex antecedentibus et junctis et sequentibus trahenda esse argumenta 5, 10, 102. consequentibus, antecedentibus, repugnantibus materia (*risus movendi*) praebetur 6, 3, 66.

**Antefero.** ut me omnibus anteferret 6, Pr. 8.

**Antegerio.** ant. (*Sp.* antig.), cujus ead. significatio est (*quam oppido*), nemo nisi ambitiosus utetur, 8, 3, 25. *cf.* 1, 6, 40 *S.*

**Anteoccupatio.** *figura* (*a. l.* aut occupatio). *Cic.* 9, 1, 31.

**Antepono.** plurimum refert compositionis, quae quibus anteponas 9, 4, 44.

**Antequam.** *α*) *c. Indic.*: quarum anteq. viam ingredior, pauca mihi de ipsa declamandi ratione dicenda sunt 2, 10, 1. anteq., quae cuique rei figura conveniat, ostendo (*a. l.* -dam), dicendum est, *etc.* 9, 1, 22. *β*) *c. Conjunct.*: Discunt haec miseri, anteq. sciant vitia esse 1, 2, 8. quid judicem sentire credibile sit, anteq. incipiamus (*Sp.* -pimus) 4, 1, 52. dicta sunt omnia, anteq. praeciperentur 5, 10, 120. anteq. de singulis loquar, pauca in universum dicenda sunt 10, 1, 42. *cf.* 1, 12, 19. anteq. in has aetatis veniat insidias, receptui canet 12, 11, 4; *divisum*: quod ante non narravit, quam praejudiciis omnibus reum liberaret 6, 5, 10. homines ante invenisse artem, quam docuisse 7, 10, 10. *cf.* 9, 4, 115.

**Antidotus.** antidotum se daturum 7, 2, 35. antidotos (*Plur. ex Amb.* 1; *Sp.* -tum) — ex multis atque interim contrariis quoque inter se effectibus componi 1, 10, 6.

**Antigerio.** — *v.* Antegerio.

**Antinomia.** 7, 7, 1. 7, 10, 2 *N.*

**Antique.** apud Sallustium dicta sancte et antique 8, 3, 44.

**Antiquitas.** α) *Nominat.:* ant. addit (*diis honorem*) 3, 7, 8. — propriis dignitatem dat (*verbis*) 8, 3, 24. — tot nos praeceptoribus, tot exemplis instruxit 12, 11, 22. β) *Genit.:* et auctoritatem antiquitatis habent, et gratiam novitati similem parant 1, 6, 39. — nimius admirator 2, 5, 21. peritissimus omnis ant. 10, 1, 95. — imitationem affectant 11, 3, 10.

**Antiquitus.** acceptam ant. opinionem 1, 10, 12. sic institui pueros ant. solitos esse *ib.* 18. cum ant. usque a Chirone — ad nostra tempora duraverit *ib.* 30. ant. traditum 6, 2, 8. ant. dicta ac facta praeclare 12, 2, 29 *N.*

**Antiquus.** I) α) quod sit magis antiquum, remotum, inopinatum 8, Pr. 31. ut antiqui dixerunt 7, 3, 26. pleni talibus antiqui 9, 3, 16. antiquis hoc fuisse — exercitationis genus 2, 1, 9. se antiquis similes vocant 5, 14, 32 *N.* antiquis se pares credunt 10, 2, 17. apud antiquos 1, 5, 21. 3, 4, 1. *opp.* nostris temporibus 8, 5, 2. secutus antiquos 1, 5, 63. suaserim et antiquos legere — et novos 2, 5, 23. *cf.* 3, 6, 62. quos ab antiquis dictos tonores comperi 1, 5, 22. multa ab ant. ficta 8, 6, 32. quantum ille ab antiquis descenderat 10, 1, 126. β) *c. Nominib.* antiqui Catonis (*Epigr.*) 8, 3, 29; ant. comoedia 10, 1, 65. ant. illa divisio 12, 10, 16. grandia et ant. robora 10, 1, 88. si ant. sermonem nostro comparemus 9, 3, 1. II) utra sit antiquior (*lex*) 7, 7, 8. in armorum ratione antiquior cavendi, quam ictum inferendi cura 4, 2, 26. III) antiquissimae (*sententiae*) 8, 5, 3. antiquiss. quemque maxime secundum naturam dixisse 12, 10, 42. plerique non antiquissimor. quidem, sed tamen veterum 12, 10, 32.

**Antisophistes.** Flavus Verginius interrogavit de quod. suo antisophiste (*a. l.* antisophista *N. cr.*) 11, 3, 126 *N.*

**Antistes.** homo nobilis et juris ant. 11, 1, 69.

**Antonomasia.** Ant., quae aliquid pro nomine ponit, poëtis quoque (*vet. emend.; Codd.* utroque) modo frequentissima; et per epitheton — et ex his, quae in quocunque sunt praecipua, et ex factis, quibus persona signatur 8, 6, 29 *N. cr.* ἐπίθετον, quoniam plerumque antonomasiae pars est, conjunctione ejus fit tropus 9, 1, 6 *N.* ut id, quod est appositum, si a proprio diviseris, per se significet, et faciat antonomasiam 8, 6, 43 *N. cr. v.* Emphasis.

**Anus.** illa Attica an. 8, 1, 2. graves an. optime (*egit Demetrius*) 11, 3, 178. similia: domus, anus, manus 1, 6, 5.

**Anxietas.** ista quaerendi, judicandi, comparandi anx. 8, Pr. 29. nec ad extremam usque anx., et ineptas cavillationes descendendum 1, 7, 33.

**Anxius.** nec sum de nominibus anx. 5, 10, 75. anx. de fama ingenii 11, 1, 50. calculorum anx. solicitudines 12, 11, 18.

**Aper.** cur aper apri faciat 1, 6, 13. (*Verrem*) Herculi molestiorem apro Erymanthio fuisse. (*cf. Cic. in Verr.* IV. 43.) 6, 3, 55.

**Aperio.** I) effringere robustius quam aperire 2, 12, 1. aperiendae sunt fauces (*in dicendo*) 11, 3, 167. II) *transl.:* quae latent penitus ipsa hujus loci aperire penetralia 6, 2, 25 *N. cr.* si aperias haec, quae verbo uno inclusa erant 8, 3, 68. omnes dicendi artes aperit (*genus demonstrativum*) *ib.* 11. cui magis suas artes aperiret familiare numen Minerva 10, 1, 91. totos eloquentiae fontes aperire 6, 1, 51. densitate ipsae figurae aperiuntur 9, 2, 72. latius se aperiente materia Pr. 3. semper ex diverso aperiendas figuras 9, 2, 93. Apertus *v. infra.*

**Aperte.** α) *Posit.:* ap. appareat, quid velimus 8, 6, 58. ap. nos doceant 1, 5, 43. quidam faciunt ap., quod rixemur (*Z.* aperta, quae rixentur) 6, 4, 9 *N.* et *S.* ridiculum est omne, quod ap. (*a. l.* a parte) fingitur 6, 3, 70 *N. cr.* ap. gloriari 11, 1, 21. virtus non solum ap. ponendi ante oculos, sed circumcise atque velociter 8, 3, 81. satis ap. praeceperat 8, Pr. 25. redarguimus ap. 6, 3, 73. lex ap. scripta est 4, 4, 4. β) *Compar.:* apertius distinguere 3, 6, 45. ap. probationem interpretabimur 5, 10, 8. plenius hoc idem atque apertius intueri 2, 20, 8. maledicit ineruditus ap. 2, 12, 4. ap. profitendum 1, 10, 31. Hōc ap. (*in transitu*) 3, 6, 73 *N.* γ) *Superlat.:* ut locos ipsos — quam possem apertiss. ostenderem 5, 12, 15. ut Cic. apertiss. colligit Pr. 3.

**Apertus.** I) *Posit.:* α) *simpliciter:* Cic. incipientibus quoque est satis ap. 2, 5, 20. Trachalus plerumque sublimis et satis ap. fuit 10, 1, 119; quamlibet apertum, quod modo et aliter intelligi possit, in illos tyrannos bene dixeris 9, 2, 67. dilucida et negligenter quoque audientibus aperta 8, 2, 23. quae, verbis aperta, occultos sensus habent *ib.* 20. ut occultis aperta demonstret 8, 3, 74. plerumque apertis permixta est (*allegoria*) 8, 6, 47. β) *c. Nominib.:* velut parum ap. ad percipiendum animos 1, 2, 28. ap. figura perdit hoc ipsum, quod fig. est 9, 2, 69 *N.* per se ap. finitio 3, 6, 103. ap. intellectus 3, 6, 23. ap. atque dilucida narratio 4, 2, 36. sit aperta, ut intelligi possit (*periodus*) 9, 4, 125. debet esse aperta atque lucida (*propositio*) 4, 5, 26. *v.* Obscurus. in rebus ap. 5, 12, 8. scriptum (*Sp.* in scripto) aut ap. est, aut obscurum, aut ambiguum 7, 5, 5. aut ap. sunt (*verba*) aut dubia 7, 2, 48. γ) *Ablat. absol.:* Coelo decurrit aperto, utrum per apertum coelum, an cum apertum esset (*ambiguum*) 7, 9, 10. tibiae alium clausis, alium apertis foraminibus sonum reddunt 11, 3, 20. jam paene apertis, ut ajunt, tibiis *ib.* 50. II) *Comparat.:* apertius, quam ut vel interpretandum, vel exemplo sit demonstrandum 3, 6, 27. quorum nomina ap. sunt, quam ut dicenda sint 3, 6, 44. apertiorem habet artem, et magis affectatam 9, 3, 54. ap. exempla 5, 10, 64. quae (*rhetorice*) speciosior atque apertior tanto est (*sc. quam dialectice*) 2, 20, 7. tropus ap. 9, 2, 45. ap. via 3, 6, 83; certior et magis omnibus aperta dimensio 9, 4, 52.

**Apex.** longis syllabis omnibus apponere apicem ineptissimum est 1, 7, 2. apice circumducta sequenti (*syllaba*) 1, 5, 23 *N.* et *S.* (*cf.*, *si placet*, *Franc. Ritter in Elem. gramm. Lat. p.* 86 *s.*) Mālus — apice distinguitur 1, 7, 2. qui (*veteres*) geminatione earum (*vocalium*) velut apice utebantur 1, 4, 10.

**Apis.** apes in commune laborare 5, 11, 24.

**Apodixis.** esse apodixin imperfectum epichirema 5, 10, 7.

**Apologatio.** 5, 11, 20 *N.*

**Apologus.** in apologis et quibusd. interim etiam historiis 6, 3, 44.

**Aposiopesis.** -sin 9, 3, 64.

**Apostrophe.** -phen 4, 1, 69.

**Appareo.** α) *simpliciter:* Intueamur omnia: ita apparebit aut id, quod optimum est, aut id, quod minime malum est 7, 1, 37. quae ne apparent quidem, ubi tota lucet oratio 8, 5, 29. propter hoc ipsum ostendenda non sunt, quod apparent 12, 9, 6; si non appareat affectatio 8, 3, 27. nisi appareat (*ars*) 4, 2, 127. fiducia appareat et constantia, utique si auctoritas subest 11, 3, 155. ne ejus cupiditas app. 5, 7, 16. verborum delectus, gravitas sententiarum, figurarum elegantia

aut non sunt, aut apparent 12, 9, 6. apparebunt flammae 8, 3, 68. cum apparuerit genus causae 3, 10, 5. livores et humores apparuerunt 5, 10, 46. quod (*telum*) non apparet, eximi non potest 9, 2, 75. *β*) *c. Praedicat.*: nondum Clodius insidiator apparet 5, 14, 23. ut id injustum appareret 8, 5, 10. *γ*) *adj. Dat.*: (*justitiae*) rusticis quoque ac barbaris apparet aliqua imago 2, 20, 6. dum res ipsa volentibus discere appareat 8, 4, 15; *δ*) *adj. Adverb.*: si in tota actione aequaliter appareat non honor modo, sed etiam caritas 11, 1, 72. quod quo facilius app. 7, 1, 41. fere app. 5, 12, 16. magis app. 3, 6, 47. ut plane manifesto app. 10, 1, 53. manifestius app. 6, 5, 6. plane app. 4, 2, 120. satis app. 10, 3, 18. 11, 3, 174. *ε*) *junctum c. Ablat.*: quo apparet 5, 10, 9. sicut sequentibus (*a. l.* in seq.) apparebit 3, 6, 30. ut ordine appareat 4, 5, 8. quibus manifestius app. 6, 5, 6. commentariis ipsius app. 10, 7, 30. *ζ*) *c. Praeposs.*: ex nuptialibus sacris apparet 1, 7, 28. quod ex quaestione appareat 3, 6, 2. quod app. ex intentione et depulsione *ib.* 20. satis app. ex eo, quod — damno 10, 3, 18. *cf.* 3, 6, 47. 9, 4, 100; inde prima positio apparebat 1, 6, 11; cum hoc amictus genus in statuis appareat 11, 3, 143. (*numerus*) magis et desideratur in clausulis — et apparet 9, 4, 61; in quibus sexus uterque per alterum app. 1, 4, 24. per quae appareat 7, 6, 7. *η*) *seq. Acc. c. Inf.*: Quo apparet, omnem ad scribendum destinatam materiam ita appellari 5, 10, 9. dum vis rerum ipsa manifesta sit, appareatque, hoc temporis, illud esse naturae *ib.* 75. quod fecisse M. Tullium commentariis ipsius apparet 10, 7, 30. ut id eum non dicere modo, sed etiam vere dicere app. 11, 1, 58. *cf.* 1, 7, 28. 2, 4, 30. 8, Pr. 17. 9, 4, 100. 11, 3, 174. *ϑ*) *seq. interrogat. obliqua*: fere apparet, quid — dicendum sit 5, 12, 16. quod in his omnibus rebus appareat, quid (*a. l.* quod) velimus 8, 6, 58. apparebit, circa quae pugna sit 7, 1, 15. app., quanta sit futura tempestas 8, 4, 18. app., quam saepe accendatis 6, 3, 77. *cf.* 9, 4, 107. *ι*) *seq. Pron. relat.*: ut, qualia sunt, appareant 5, 12, 4. ut, quod (*a. l.* quid) quaque de re dicturi sumus, ordine app. 4, 5, 8. *κ*) *Partic.*: apparens magis quam confessa fictio 9, 2, 46. medicis non apparentia modo vitia curanda sunt, sed etiam invenienda, quae latent 12, 8, 10.

**Appellatio.** I) *i. q.* *nomen*: *α*) haec app. significat ὑπαλλαγήν 9, 3, 92. app. ducta ex eo 3, 6, 4. grammatice — tantum ab app. suae paupertate provecta 2, 1, 4. primi homines rebus appellationes dederunt 8, 3, 30. hac app. verba ipsa significari 2, 21, 1. *cf.* 6, 2, 12. utemur hac app. 2, 14, 5. res plurimae carent appellationib., ut eas necesse sit transferre aut circumire 12, 10, 34. *β*) *adj. Genit.*: non de appellatione, sed de vi facti ambigitur 7, 3, 6. decoris et excultae cujusd. elegantiae app. 6, 3, 20. Urbis appellationem Romam accipi *ib.* 105. qui suae imbecillitati sanitatis app. obtendunt 12, 10, 15. *γ*) *c. Adject.*: ut vitia ipsa aliis app. nominentur 1, 8, 14. alia quoque appellatione quacunque ad intellectum eund. nihilominus perveniat (*res*) 8, 3, 39. qui pilum aut sudem (*emittit*), app. privatim sibi assignata caret 8, 2, 5. de communi app. *opp.* de re denominata 3, 6, 41. Quorum diversa app., vis ead. est *ib.* 2. quae, ut dura videatur app., tamen sola est 3, 8, 25. falsam esse divinae illius naturae app. 7, 3, 5 *N.* app. Graeca 3, 6, 47. 9, 2, 44. ea — quae proloquuntur, eadem app. signarunt 4, 1, 2. utrumque una (*Sp.* eadem) app. complectimur 7, 4, 16 *N.* cum pluribus rebus aut hominibus ead. app. est 7, 9, 2. propria ejus app. et maxime in usu posita est 5, 10, 5.

sua cujusque rei app. 8, 2, 1. prius nomen a voce, sequens a gestu accipere — utraque app. indifferenter uti 11, 3, 1. II) *i. q. pronuntiatio:* laudatur in Catulo suavis app. literarum 11, 3, 35. III) *i. q. Substantivum:* nominibus appellatio, deinde pronomen (*adjecta a philosophis*) 1, 4, 19 *N.* quaed. participia, an verba an appellationes (*sic Amb.* 1; *Z. om. prius* an; *Sp.* verbi app.) sint, dubitari potest *ib.* 27. quaed. verba appellationib. similia, ut fraudator, nutritor 1, 4, 28. cum infinito verbo sit usus pro appellatione 9, 3, 9. *v.* Nomen. Vocabulum.

**Appello.** appellasti 5, 10, 107. appellarunt 5, 10, 6. (*a. l.* -verunt) 7, 6, 4. I) *i. q. advoco:* Te vidit et appellavit 12, 10, 62 *S.* judices appellandi frequenter, ut *etc.* 6, 4, 11. II) *i. q. nomino:* ut scenici appellant 11, 3, 158. appellatum est hoc genus varie 3, 6, 30. veteres pluraliter appellant (*cervicem*) 8, 3, 35. nihil non — idem appellabitur 9, 3, 60. Quas φαντασίας vocant, nos sane visiones appellemus 6, 2, 29. *cf.* 12, 10, 58. Visellius, quanquam paucissimas faciat figuras, ἐνθύμημα tamen, quod commentum vocat, et, rationem appellans, ἐπιχείρημα 9, 2, 107 *N.* utrumque eod. modo appellavi 9, 2, 32. *cf.* 1, 5, 40. quomodo appelletur utrumlibet eorum 9, 1, 7. hoc nomine appellatos 1, 6, 36. quod. eod. nomine appellare non audent 1, 9, 5. an alio nomine appelletur factum 3, 10, 5. haec — quibus Graeci nominibus appellent 8, 6, 57. III) *verbum forense:* α) appellatam se de stupro a privigno 4, 2, 98. β) *ad alios judices provocare:* non erit jam ex arte oratoria: non magis quam appellare, etiamsi id quoque saepe utile est 4, 1, 22. apud eos (*judices*), a quibus appellatum erit, si forte ad eosdem remittemur 11, 1, 76. IV) *de creditoribus:* Non debui tibi pecuniam; nunquam me appellasti 5, 10, 107. magna pecunia appellabaris 5, 13, 12 *N.* appellabaris a creditoribus 5, 12, 5.

**Appello, ere.** cum ad litus idem appulisset 7, 3, 31.

**Appeto.** I) *nitor in aliquid.* α) *proprie:* cava manu summis digitis pectus appetere 11, 3, 124. β) *transl.* cum Cottam appetisset (*i. e. ejus vitam*) *Cic.* 5, 10, 69; summa appetunt 10, 2, 9. quo quaeque modo res vitari vel appeti soleat 5, 10, 17. appetenda, vitanda 7, 4, 2. de appetendis et fugiendis 3, 6, 56. II) *i. q. appropinquo:* in his operibus — satis exercitato jam fere tempus appetet aggrediendi judiciales materias 2, 10, 1.

**Applico.** I) *proprie:* in structuris saxorum rudium etiam ipsa enormitas invenit, cui applicari, et in quo possit insistere 9, 4, 27. vites arboribus applicitae 1, 2, 26. II) *transl.:* et falsis utuntur, nec illis (*Sp.* illa iis), quibus similia videri volunt, applicant 8, 3, 76. personis applicantur non pignora modo, sed propinquitates, amicitiae 4, 1, 30. extra petita, nisi ad aliquam praesentis disceptationis utilitatem, ingenio applicantur, nihil per se valent 5, 11, 44. priora sequentibus applicando 5, 7, 27. verba verbis applicemus 7, 10, 17; ut in rem finitionem applices (*i. e. accommodes*) 7, 3, 19; *Partic.:* eum (*communem locum*) non tam insertum, quam applicitum 2, 4, 30 *N. cr.* in parvis (*causis*) sit ille pressus et velut applicitus rei cultus 4, 2, 117.

**Appono.** I) *proprie:* cum versati — appositi essent pisces (*in coena*) 6, 3, 90; syllabis apponere apicem 1, 7, 2. iis, quae difficilius haereant, aliquas apponere notas 11, 2, 28. epitheton, quod detracto eo, cui apponitur, valet pro nomine 8, 6, 29. *cf. ib.* 40. non singula modo, sed

etiam plura verba apponi (*a. l.* opponi) solent *ib.* 42. II) *Partic. i. q. accommodatus:* juri magis an aequo sit appositus (*judex*) 4, 3, 11. res ad faciendam fidem appositae 5, 8, 1. argumentationem appositissimam ad judicationem 3, 11, 9.

**Apposite.** Cic. pluribus locis scripsit, officium oratoris esse, dicere app. ad persuadendum 2, 15, 5. [in dicendo app. (*sed optt. Codd.* apte) ad persuadendum 2, 15, 3 *S.*]

**Appositio.** in omni similium app. 5, 11, 1.

**Appositum.** ἐπίθετον, quod recte dicimus appositum; a nonnullis sequens dicitur 8, 6, 40. (*rhetorice*) uno modo fit appositum, ars rhetorica, altero nomen rei 2, 14, 3 *N. v.* Nomen. Necesse est semper, cum idem (*sic Codd. optt.; vulgo* ut id, quod est) appositum, si a proprio diviseris, per se significat, et facit (*sic Codd., vulg. Conjunctiv.*) antonomasiam 8, 6, 43 *N. cr.* ut sine appositis nuda sit et velut incomta oratio, oneretur tamen multis *ib.* 41. proprii genus ex appositis 8, 2, 10; Apposita vel comparativa dicuntur, quae majora ex minoribus, minora ex majoribus, paria ex paribus probant 5, 10, 86 *N.*

**Apprehendo.** I) *proprie:* jus, quod sit incorporale, apprehendi manu non posse 5, 10, 116. manibus invicem apprehensis 9, 4, 129. summo articulo utrinque leviter apprehenso (*a. l.* apprenso) 11, 3, 95. inferiores prius apprehendendo ramos 1, 2, 26. II) *transl. i. q. in meum commodum converto:* ut judices illud intelligerent factum, delatores non possent apprehendere, ut dictum 9, 2, 74. quod apprehendens majus aliquid cogatur dimittere 6, 4, 18. hoc ipsum, nisi caute et cum judicio apprehenditur, nocet 10, 2, 3. communia bene apprehenduntur 5, 13, 29 *N.* quae (*i. e. leges oratorias*) Graeci apprehensa magis in catenas ligant 5, 14, 32. velut in vestibulo protinus apprehensuris confessionem meam 8, Pr. 18. In hoc, de quo loquimur, patre, quid apprehendi potest? 7, 1, 55.

**Approbatio.** assumtionis quarto in loco inducunt approbationem (*a. l.* prob.) *Cic.* 5, 14, 8.

**Approbo.** quod non sensissem modo, verum etiam approbassem 3, 6, 63. virtutes etiam in litigatore approbare 6, 2, 18. his approbatis 2, 15, 38. in approbando refellendoque fine 7, 3, 24. digitus approbantibus decorus 11, 3, 101. rectum genus approbari nisi maximis viribus non potest 9, 2, 78; quae mihi non approbantur 1, 4, 20.

**Appropinquo.** noctem appropinquare 8, 6, 22.

**Apte.** assumi parum apte (*locum commun.*) 2, 4, 31. apt. cadens oratio 9, 4, 32. togam apt. caesam 11, 3, 139. apt. collocentur verba 8, Pr. 26. 31. apt. dicere 1, 5, 1. 2, 15, 3 *Z.* 6, 5, 11. 11, 1, 1. De apt. dicendo 11, cap. 1. si quid exierit numeris aptius 12, 10, 26.

**Apto.** α) nondum aptatis satis armamentis 10, 7, 23. aptabimus vela *ib.* quod cuique loco conveniat, aptemus 10, 2, 26. β) *c. Dat.:* aptare orationem locis, temporibus, personis 6, 5, 11. personam Herculis et cothurnos aptare infantibus 6, 1, 36. proverbia opportune aptata: ut homini nequam (*a. l.* de homine) lapso *etc.* 6, 3, 97. praeceptis debet aptata esse ratio doctrinae 5, 10, 124. sententias aptabimus vocibus 12, 10, 35. verba rebus aptabit 3, 8, 61. 68. 8, 3, 30. aptantes affectibus vocem 8, 6, 31. γ) *seq. ad:* ad primum se velut aspectum orationis aptarunt 16, 2, 10. (*actiones*) aptatae ad popularem delectationem 2, 10, 11. ad praesens modo tempus aptatos (*commentarios*)

10, 7, 31. ad quorum condicionem vitamque aptanda, quae dicebantur 3, 8, 50.

**Aptus.** *α*) aptum atque conveniens 5, 10, 123. parum aptum aut remotum cura decoris 11, 1, 89; figura apta 9, 3, 50. apt. motus, ut cum gestu concordet (*caput*) 11, 3, 69. *cf.* 1, 10, 26. (*oratio*) emendata, dilucida, ornata, apt. esse debet 11, 3, 30. apt. pronuntiatio 11, 3, 61. *v.* Accommodo. aptum (*Sp. conj.* appositum) proprium 8, 3, 20 *N. cr.* risus, si est apt. 8, 6, 74. apt. sententiis 6, 1, 2. nullum aptum atque idoneum verbum 9, 4, 144; quod natura rei satis apt. est 11, 1, 91. medius modus (*dicendi*) compositione aptus 12, 10, 60. *β*) *c. Dat.:* quibus minus aptus est, *opp.* in quae natus videtur 2, 8, 5. aptus vel militiae vel palaestrae 5, 12, 21; vestibus non purpura fulgentibus *etc.* illa aetas satis apta 11, 1, 31. nomen non sane aptum orationis virtuti 8, 6, 61. (*paeonem*) apt. initiis 9, 4, 96. periodos apta prooemiis 9, 4, 128. sententias aptas opinionibus hominum ac moribus 8, 3, 43. narrationi apta virtus 4, 2, 63; tanquam instituendis artibus magis sit apt. mediocritas praeceptoris 2, 3, 1. manus — maxime apt. parce et timide loquentibus 11, 3, 100; fini (*a. l.* fine) aptior paeon 9, 4, 107. majoribus aptior 10, 1, 63. παράδειγμα dicendo, ἐνθύμημα scribendo aptius 12, 10, 51; verecundae orationi aptissimus (*gestus*) 11, 3, 96. cui quodque loco sit (*nomen*) aptiss. (*a. l.* potissimum) 10, 1, 8. *γ*) *seq. Praepos.:* Urbanitas — apta ad delectandos movendosque homines, maxime idonea ad resistendum *etc.* 6, 3, 104. apt. ad disputandum (*digitus*) 11, 3, 95. ad oratores faciendos aptior 10, 1, 65; aptissima in hoc nemora silvasque 10, 3, 22; humilia circa res magnas, apta circa minores 8, 3, 18.

**Apud.** I) *omnino de propinquitate loci aut personae:* ap. Cannas 8, 6, 26. cogitatio — quodammodo ap. memoriam deponit 11, 2, 3; prima ap. rhetorem elementa tractabimus Pr. 21. *cf.* 2, 4, 2. ap. Andronicum Hypocriten studuit 11, 3, 7. II) *imprimis in dicendo i. q.* coram: apud Amphictyonas agitur 5, 10, 111. apud quos, quibus praesentibus, sit acturus 11, 3, 150. *v.* Ago. in senatu conservanda auctoritas, apud populum dignitas *ib.* 153. non idem ap. graves viros, quod leviores *etc.* deceat 11, 1, 45. *cf.* 11, 3, 150. ap. aliquem dicere 3, 8, 2. 5, 12, 11. *v.* Dico. ap. imperitos discernenda haec sunt 3, 8, 2. ap. judicem disputaturos 11, 1, 77. in senatu et ap. populum et apud Principem habet locum deprecatio 7, 4, 18. oratio ap. Triumviros habita 1, 1, 6. ap. principem et magistratus ac tribunalia non licebit 11, 3, 156. apud omnino imperitos, atque aliarum certe ignaros literarum loquendum est 5, 14, 29. ap. Praetorem petere fideicommissum 3, 6, 70. qua quisque ap. eum lingua postulasset 11, 2, 50. ap. centumviros quaeritur 3, 10, 3. *v.* Quaero. nec eadem ap. principem, magistratum *etc.* ratio est 11, 1, 43. bona ap. centumviros repetentes 7, 4, 10. vitanda ap. judicem 8, 2, 13. quaestionum et argumentorum ap. corrupta judicia frigus evitant 2, 12, 6. prooemia supervacua esse ap. tales 12, 10, 52; in epistolis aliquando familiariter apud amicos dicit 11, 1, 21. nihil ap. vacuas aures potest esse perfectius 10, 1, 32. III) *indicat locum opinionis vel consuetudinis:* summae ap. antiquos auctoritatis scriptores 3, 4, 1. ap. Graecos institutum est 2, 4, 41. 1, 5, 29. Venus ap. Lacedaemonios 2, 4, 26. ap. majores fieri solebat 10, 5, 19. cum antiquitus ap. omnes duraverit (*studium musices*) 1, 10, 30. supellex, quae, sicut ap. pauperes ambitiosos, pluribus et diversis officiis conteratur 2, 4, 29. ap. posteros id consecutus

10, 1, 112. 12, 11, 7. haec translatio verecundior ap. priores fuit 9, 2, 41. ap. quos (*philosophos*) vitii loco est 6, 1, 7. ut obscuritatem ap. se ipse discutiat 8, 3, 23. et inter eruditos, et apud rusticos est in usu 8, 6, 75 *N. cr.* ap. veteres 1, 5, 42. IV) *de locis scriptorum:* apud Caelium legimus 1, 5, 61. ap. Cic. *etc.* vidimus Ennii *etc.* inseri versus 1, 8, 11. ap. Demosth. reperiuntur 5, 14, 32. ap. Livium in epistola 10, 1, 39. ap. Virgilium in Bucolicis 9, 2, 13. ap. antiquos tragoediarum praecipue scriptores, in veteribus libris invenimus 1, 5, 21. [et ap. Tragicos ab Aegialeo (*sc. sexaginta millia caesa; sed haec Z. tanquam glossam e textu ejecit.*) 8, 6, 26 *N. cr.*] cum ap. eum (*Accium*) in tragoediis tanta vis esset 5, 13, 43. collectionem, qui ap. illum (*Celsum*) est συλλογισμός 9, 2, 103. qui (*Brutus* et *Calvus*) compositionem illius (*Ciceronis*) etiam ap. ipsum reprehendunt 12, 1, 22. ap. quem (*Eupolin*) Prodamus et musicen et literas docet 1, 10, 18. cum ap. alios (*auctores*) sit etiam frequens, ap. alios nunquam reperiatur 1, 5, 39. ap. plerosque eorum numerus augetur 3, 8, 26. clarissimi poëtae, ap. quos inter regalia convivia laudes heroum ac deorum ad citharam canebantur 1, 10, 10 *N.* multis millibus versuum scio ap. quosd. esse quaesitum 7, 1, 37; ap. hunc (*oratorem*) et patria ipsa exclamabit 12, 10, 61.

**Aqua.** I) contorta in se aqua 8, 2, 7. tenuis aq. et objectu lapillorum resultantis 12, 2, 11. aq. piscibus convenit 12, 11, 13. sub aqua diu pressi 11, 3, 53. aquam esse, ex qua res omnes initium duxerint 2, 17, 38; corruptis aquis 7, 2, 3. lapillo tenues aq. (*finduntur*) 11, 3, 21. fractis aq. ac reluctantibus 9, 4, 7, tranare aquas 2, 16, 13. aquas aliquando etiam nocere *ib.* 6. pluvias aq. colligit 10, 1, 109. II) *de clepsydra:* temporibus praefinitis (*Sp. conj.* praefinitam) aquam perdit 11, 3, 52 *N.* actionem aqua deficit 12, 6, 5.

**Ara.** Augustus nuntiantibus Tarraconensibus, palmam in ara ejus enatam, Apparet, inquit, quam saepe accendatis (*a. l.* accedatis) 6, 3, 77.

**Arator.** ex oratore arator (*fig.*) *Cic.* 9, 3, 72.

**Aratrum.** — accipere pignori non licet 7, 8, 4.

**Arbiter.** liberum arbitris locum 10, 3, 22. arbitrorum disceptationes 11, 1, 43. stilus — omnes arbitros reformidet 10, 7, 16.

**Arbitrium.** suo arbitrio 4, 1, 32. nostro arb. 11, 2, 38. arb. petitoris 7, 1, 3. ad arbitrium eorum 12, 9, 10.

**Arbitror.** 9, 3, 7. ut arbitror 2, 15, 37. 5, 10, 10. 7, Pr. 1. primo, ut arbitror, libro 10, 5, 22. 11, 1, 59. non, ut arbitror, propter calorem, quod quidam putaverunt 11, 3, 28. *cf.* 9, 1, 25. ut ego arb. 3, 11, 7. Qua in re mihi non arbitror diu laborandum 2, 3, 2. nihil interesse arbitramur 5, 12, 18. satis se ad eloquentiam instructos arbitrantur 8, Pr. 2. veniam meae deprecationis arbitrabar fore Pr. 2. quidam solos veteres legendos putant, neque in ullis aliis esse naturalem eloquentiam — arbitrantur 10, 1, 43.

**Arbor.** arbor (*genus*) pinus, et olea, et cupressus (*species*) 8, 6, 58. generosioris arb. statim planta cum fructu est 8, 3, 76. Taurus an sit radix arboris 8, 2, 13 *N.* in satis omnibus fructibusque arborum (*a. l.* arvorum) 8, 5, 26 *N. cr.* vites arborib. applicitae 1, 2, 26. in ordinem certaque intervalla redigam meas arbores 8, 3, 9.

**Arbustum.** — colant 1, 12, 7.

**Arcanum.** Plato — eorum (*Aegypti sacerdotum*) arcana perdidicit 1, 12, 15.

**Arcesso.** I) *proprie:* arcessit alterum (*medicum*) 7, 2, 25. si amicum

arcessierit (*a. l.* ad amicum accesserit) trans mare 7, 3, 33. II) *transl.* *α*) sententiarum gratia verbosissimos locos arcessunt 2, 4, 31. res extrinsecus arcesset 5, 11, 42. Quae, cum propria causae sunt, divina testimonia vocantur: cum aliunde arcessuntur, argumenta 5, 11, 42. (*laus*) tum est pulcherrima, cum sequitur, non cum arcessitur 10, 2, 27. *β*) *Partic. in dicendo:* quia sunt optima minime arcessita 8, Pr. 23. (*affectatio*) innata, non arcessita (*a. l.* accers.) 9, 3, 74. numeri sponte fluxisse, non arcessiti et coacti 9, 4, 147. nihil inane, nihil arcessitum 10, 1, 78. ad causam extra arcessitum (*a. l.* accers.) 5, 13, 4 *N. cr.* nihil arcessiti (*Camp.* accers.) et elaborati requirente sermone 12, 10, 40. abundantia, arcessita, exultantia 8, 3, 56; arcessitis descriptionibus 2, 4, 3. species ex arcessitis verbis venit, et intellectus ex propriis 8, 6, 48. nihil horum suis verbis, quam his arcessitis, magis proprium erat 8, 6, 7.

**Archipirata.** archipiratae (*in clausula*) 9, 4, 64. 74.

**Architectonice.** 2, 21, 8.

**Arcula.** qui velut ad arculas sedent, et tela sumministrant 12, 3, 4.

**Arcus.** arcu dirigentium tela 9, 4, 8.

**Ardeo.** ardent enim jam omnia (*de affectibus*) 11, 3, 145. Quousque tandem abutere Cat. *etc.;* quanto enim magis ardet, quam si diceretur Diu abuteris patientia nostra 9, 2, 8; Lucanus ardens et concitatus 10, 1, 90. ardentes furiarum faces 9, 3, 47. ardentiss. amor 4, 2, 96.

**Ardor.** — oculorum 12, 5, 5.

**Arduus.** magis ardua praeteritis, quae ingredior 4, Pr. 6. cum hoc, quod est maxime necessarium, nec tam sit arduum 12, 3, 6. ut persuadendi ardua ratio, ita dicendi expeditissima 11, 1, 75; oratorem institui rem arduam 1, 1, 10. perficere tantum opus arduum est 12, 11, 24.

**Area.** — quatuor lineis clausa 1, 10, 43. — (*tenet*) messem (*ex versu*) 9, 4, 40.

**Aresco.** *transl.* quae tamen quotidie nisi decerpantur, arescunt 12, 10, 79.

**Argentarius.** testibus argentariorum tabulis 11, 2, 24. (*lex de argentariis*) 5, 10, 105.

**Argenteus.** argentei (*a. l.* argenteei) 1, 7, 16 *N. cr.*

**Argentum.** — signatum 5, 14, 26. — legatum 7, 6, 11. *cf.* 5, 10, 62. si pecunia, quae est in argento signato, argentum est; qui arg. omne legavit, et pecuniam — legavit 5, 14, 26. argenti pondo 7, 6, 11. 7, 9, 9. — fulgor 10, 1, 30.

**Argumentatio.** Cic. omnem arg. in duas dividit partes, inductionem et ratiocinationem, ut plerique Graecorum in *παραδείγματα* et *ἐπιχειρήματα* 5, 11, 2. arg. agilior et acrior et instantior 11, 3, 164. subtilis et crebra arg. 2, 5, 8. firmissima arg. defensoris et appositissima ad judicationem 3, 11, 9. minus suspecta arg. dissimulatione 5, 14, 35; arg. ex materia 2, 17, 17. ex dissimilibus arg. 5, 11, 35; arg., qua colligi solent ex iis, quae faciunt, ea, quae efficiuntur 5, 10, 80. in argumentatione 11, 3, 152. Ciceronem haec male ipsa argumentatione dixisse 5, 14, 35 *N.* quod consequi nisi argumentatione aliaque omni fide rerum non possumus 5, 8, 3. argumentis dico, non argumentatione 4, 2, 79; his subtexitur argumentatio *ib.* 13. ex-

positio et argument. ad docendum pertinent 8, Pr. 7. argument. consentientem orationi postulat gestum 11, 3, 164.

**Argumentor.** argumentantur acriter (*oratores*) 10, 1, 35. *v.* Acriter. ne argumentari quidem nisi mixtis affectibus 11, 1, 58. ne argumentemur (*in narratione*) 4, 2, 103. in rebus apertis argumentari stultum 5, 12, 8. argumentabimur nunquam, argumentum ponemus aliquando 4, 2, 108; argumentandi locos 8, Pr. 12. assumta a dialecticis argumentandi ratione 2, 4, 41. neque vetera aut ficta verba in argumentando tractabimus 11, 1, 6. *cf.* 8, 6, 22.

**Argumentosus.** vulgo paulo numerosius opus dicitur argumentosum (*a. l.* argumentum) 5, 10, 10 *N. cr.*

**Argumentum.** De argumentis 5, cap. 10. De usu argumentor. 5, cap. 12. — plura significat 5, 10, 9. *ejus finitio ib.* 11. argumenta 9, 4, 131. 10, 1, 49. cur non argumentum *etc.* partes causae vocentur? 3, 9, 4. Quae cum propria causae sunt, divina testimonia vocantur, cum aliunde arcessuntur, argumenta 5, 11, 42. *v.* Argumentatio. alioqui indubitata essent, non argumenta 5, 10, 19. I) *instrumentum probationis.* α) *Nominat.:* summi odii arg. est *Cic.* 5, 13, 30. talis advocatus malae causae arg. 12, 1, 13. *cf.* 4, 1, 11. id fiat arg. incerti 5, 12, 2. arg. est sacerdotum — saltatio 1, 11, 18. arg. est dictatura deposita 5, 10, 71. fuerit arg., quod in pueris elucet spes plurimorum 1, 1, 2. quod et ipsum arg. est, subesse artem aliquam 11, 2, 9. proprium ex materia arg. est 5, 10, 105. argumenta plerumque nascuntur ex causa 6, 2, 4. quaedam arg. turba valent, diducta leviora sunt 4, 2, 82 *N.* furti, depositi, creditae pecuniae et a facultatibus arg. veniunt, et a personis 7, 2, 50 *N.* ut animis (*Sp.* a minimis) crescant (*arg.*) 5, 12, 14 *S.* argumenta ac testes quid egerint, pronuntiatio ostendit 6, 2, 7. β) *Genit.:* certam quand. conclusionem argumenti 5, 10, 2. enthymema — appellant arg. elocutionem 5, 14, 1. vis arg. 5, 10, 118; non unus color prooemii, narrationis, argumentor. *etc.* 12, 10, 71. congregatio arg. 5, 7, 18. quaestionum et argument. frigus 2, 12, 6. argument. genus ex remotione 5, 10, 66. argument. natura 7, 3, 28. — loci 3, 6, 24. *v.* Locus. sedes arg. 5, 10, 20. *v.* Sedes. argument. pugnacitas 4, 3, 2. γ) *Dat.:* sitne parvis argumentis credendum? 2, 1, 11. testibus an argumentis major fides habenda? 3, 5, 10. arg. expositione contraria resistendum, interdum singulis, interdum universis 4, 2, 14. δ) *Accusat.:* in oratione sparsa plerumque colligimus argumenta, quae per se nihil reum aggravare videantur 5, 7, 18. accusatori congerere arg., reo dissolvere expediet 5, 13, 15. nostra arg. cum adversariorum argumentis conferemus *ib.* 12. aliquando dicet malus homo argumenta 2, 20, 10. arg. diducet (*a. l.* ducet) in digitos 11, 1, 53. in digitos arg. digerimus 11, 3, 114. dat aliud arg. controversia (*Sp.* -siae) 7, 1, 56. aliquando arg. ex ipsis positionum vitiis ducimus 2, 10, 15. arg. ducet ex ipsa lege 3, 6, 102. quaedam subtilitatis suae arg. excogitavit 2, 17, 14. hoc arg. lex facit 5, 10, 104. nomen Polynicis ut arg. morum incessit *ib.* 31. in quibus patronus arg. ex se ipso petit 11, 1, 28. quaedam arg. ponere satis non est, adjuvanda sunt 5, 12, 6. positum a se arg. non solvit 2, 17, 34. arg. ex materia sumit 7, 4, 24. arg. velut horrida et confragosa vitantes 5, 8, 1. arg. ex causa trahit 5, 4, 2; *ap. Passiv. in Nominat.:* (*supervacua sunt*) argumenta, nisi praevideris, cui rei adhibenda sint 5, 10, 109. argumentum afferri contra scriptum 7, 6, 7. arg. serius constitutum 5, 13, 34 *N.* semper arg. sermone puro et dilucido *etc.* dicenda 5, 14, 33. cum plura

arg. ad unum effectum deducuntur 9, 2, 103. arg. ducuntur ex causis factorum vel futurorum 5, 10, 33. arg. duc. ex personarum comparatione *etc.* 4, 2, 99. — ex contrario 7, 3, 30. — ex jure simili 5, 11, 32. — ex pluribus ad unum *etc.* 5, 10, 90. — *a* personis, causis, locis *etc. ib.* 94. et ex persona et ex re arg. ducuntur, sed in unam facti quaestionem 7, 2, 16. arg., quod ex lege ipsa peti posset 7, 6, 6. potentissima arg. primone ponenda sint loco 5, 12, 14. pro sententia poni arg. 8, 5, 30. arg. reperiuntur aut in quaestionibus — aut in ipsa causa 5, 8, 6. unde arg. sumi possunt 5, 10, 23. ex antecedentibus et junctis et sequentibus trahenda esse arg. *ib.* 102; *Accus. post Praepos.:* cum ad argumenta et locos ventum est 11, 3, 144. cum objiceret in argumentum factarum insidiarum 6, 3, 49. in arg. coelestis ortus his utatur 3, 7, 5. ducitur in arg. species libidinis *etc.* 5, 10, 26. in arg. facti convertitur 7, 2, 32. quas (*causas*) in arg. sumet 7, 2, 35. adversarii patronum inter argumenta malae causae posuit 4, 1, 11. saepe inter testes et arg. quaesitum est 5, 7, 33. [in disputationibus per argumenta (*Z. de conj.* potius arguta) 7, 3, 14. *v.* Argutus]. δ) *Ablat.:* eisdem colligit argumentis 3, 6, 103. argumento aliquo confirmabimus, quod proposuerimus 4, 2, 54. probatio artificialis constat aut signis aut arg. aut exemplis 5, 9, 1. si non argumentis — sed oculis deprehendenda sunt 7, 2, 4. dicere argumento 1, 6, 36. si argumento nitemur (*a. l.* utemur) odii 5, 12, 7. vel hoc arg. patet 1, 12, 9. argumentis probare 9, 4, 4; loci de argumentis 2, 4, 27. sine teste aut arg. factum 5, 13, 16. in narratione et in argumentis 4, 1, 73. in argument. citati atque celeres 9, 4, 138. ε) *c. Genit.:* arg. morum 5, 10, 31. arg. odii 5, 12, 7. arg. coelestis ortus 3, 7, 5. arg., species libidinis, robur petulantiae 5, 10, 26. *v. supra* α). ζ) *c. Attributis:* arg. acria et citata pedibus quoque ad hanc naturam accommodatis utentur 9, 4, 135. arg. simplici et brevi 4, 2, 54. arg. oportere esse confessum 5, 12, 2. arg. velut horrida et confragosa 5, 8, 1. arg. dubium pro necessario, controversum pro confesso, commune pluribus pro proprio, vulgare, supervacuum, serius constitutum, contra fidem 5, 13, 34. arg. firmissima *opp.* infirmiora 5, 12, 4. arg. persuasibilia 2, 21, 2. potentissima arg. 5, 12, 14. arg. invicem probantia 5, 10, 71. singula arg. *opp.* quaestio principalis 4, 4, 1. sparsa arg. 5, 7, 18 *N. cr.* vanum arg. 7, 2, 34. arg. vehementius 7, 6, 7. Graeco arg. 1, 6, 36.

II) *Materia ad scribendum destinata:* fabulae ad actum scenarum compositae argumenta dicuntur 5, 10, 9. narrationum tres accepimus species: fabulam — argumenta — historiam 2, 4, 2. utinamque non inquinasset (*Afranius*) argumenta puerorum foedis amoribus 10, 1, 100; arg. ingens *Virg.* 5, 10, 10.

**Arguo.** cum se uterque defendat, priusquam adversarium arguat 7, 1, 3. venenum arguis 5, 7, 37. qui arguitur fecisse 7, 2, 18. quod eodem verbo quasi falsum arguitur (*a. l.* negatur *a.* augetur) 9, 3, 67. non rite creatus tribunus arguebatur 2, 4, 35. (*percontari*) arguendi gratia 9, 2, 6. provocare, quae inde (*ab altera parte*) sint fortia, non arguentis sed monentis est 6, 1, 6 *N.* non arguentium illa, sed confitentium 5, 7, 12.

**Argutiae.** neque in gestu persequemur omnes argutias 11, 3, 181. argutiae digitorum *ib.* 122.

[**Argutus.** ut in disputationibus potius arguta (*sic Z. de conj., Sp.* per, *quod a Codd. optt. abest*, argumenta) verborum cavillatrix, quam in oratoris officio, multum allatura momenti 7, 3, 14.]

**Aridus.** — magister 2, 4, 8. neque, quos aridos vocamus, stulti aut

in causis caeci fuerunt 8, Pr. 17. aridi et exucci et exangues (*oratores*) 12, 10, 15. qui jejunus a quibusd. atque aridus habetur, non aliter ab ipsis inimicis male audire, quam nimiis floribus et ingenii affluentia, potuit 12, 10, 13. ingenium aridum atque jejunum non alemus? 2, 8, 9. neque arida prorsus atque jejuna sit (*judicialis pars narrationis*) 2, 4, 3. jejuna atque arida traditio 3, 1, 3. aridum compendium *opp.* molle iter 4, 2, 46.

**Arista.** imitatae spicas herbulae inanibus aristis ante messem flavescunt 1, 3, 5.

**Arma.** aliquid ex armis 11, 2, 19; armorum inscius 2, 12, 2. arm. ars 2, 17, 33. in certamine arm. 9, 1, 20. 9, 4, 8. arm. (*G. conj.* murorum) cura 5, 10, 89 *S.* arm. ratio 4, 2, 26. arm. scientiam habere non artis 8, 6, 26; arma facundiae in utramque partem valeant 2, 16, 10. arm. templo affixa 5, 3, 36. circumfusa militum arm. 2, 20, 8. nec fortibus modo sed etiam fulgentibus arm. 8, 3, 3. arm. (*animalibus*) ingenita 2, 16, 14; arma avocare (*a. l.* advocare), et velut nutu fallere 9, 1, 20 *N. cr.* latroni comparamus haec arm. non militi 12, 1, 1. si Romani arma deposuerint 3, 8, 17. ut si des arma timidis et imbellibus 12, 5, 2. nos non arma sed tympana eloquentiae demus 5, 12, 21. ne plausum affectantibus arma excidant 3, 11, 26. arma sunt haec praeparanda semper 2, 1, 12. arma squalere situ ac rubigine 10, 1, 30. arma sumsisse 5, 10, 71; nec armis erepta nisi armis posse retineri *ib.* 114. fulgentibus armis proeliatur 8, 3, 3 *Z.* philosophos uti rhetorum armis non suis 12, 2, 5.

**Armamentum.** nondum aptatis satis armamentis 10, 7, 23. armamentis (*clausula versus*) 9, 4, 65 *N.* alia integro verbo significatio est, alia diviso 7, 9, 4.

**Armentum.** Hannibal — in adversos montes agens armenta 2, 17, 19.

**Armo.** et veneno armare, et ferrum armare translatio 8, 6, 12. armata apud Lacedaemonios Venus 2, 4, 26. nos (*oratores*) armatos stare in acie 10, 1, 29, armatum ac velut in procinctu stantem (*oratorem*) 12, 9, 21.

**Arrideo.** Tum Florus arridens — inquit 10, 3, 14.

**Arripio.** a primis statim actionibus arripere (*aliquid*) 6, 4, 14.

**Arrogans.** — reus 6, 1, 14. — de se persuasio 2, 4, 16. arrogantium falsam de se opinionem 11, 1, 17. arrogantes et illi, qui se judicasse de causa, nec aliter affuturos fuisse proponunt *ib.* 27; pigritiae arrogantioris 12, 3, 12.

**Arroganter.** quod non arr. dixerim 4, 2, 86 *N.*

**Arrogantia.** arrogantia est *opp.* insania 11, 1, 38. fiducia ipsa solet opinione arrogantiae laborare 4, 1, 33. vitia confidentiae, temeritatis, improbitatis, arrogantiae *opp.* constantia, fiducia, fortitudo 12, 5, 2. dejecto (*capite*) humilitas et supino arrog. ostenditur 11, 3, 69.

**Arrogo.** nomen sibi insolentissimum arrogaverunt, quod neque summi imperatores *etc.* sibi unquam vindicare ausi sunt Pr. 14. eloquentiam, cum plenissimam diversae partis advocatis concederet, sibi nunquam immodice arrogavit 11, 1, 19. dicendi facultatem magis illi detraxit, quam sibi arrogavit *ib.* 20.

**Ars.** I) ars erit, quae disciplina percipi debet 2, 14, 5. *α*) *pars generalis:* promiseram, me de arte, de artifice, de opere dicturum 12, 10, 1. *v.* Artifex. artem earum rerum esse, quae sciantur *ib.* 36. art. constare ex perceptionibus consentientibus et coëxercitatis ad finem

utilem vitae *ib.* 41. ars est (ut Cteanthes voluit) potestas via, id est ordine, efficiens *ib.*; quae ars statim fuit? 9, 4, 5. nullam esse art. sibi contrariam 2, 17, 30. nulla sit ars, qualis inventa est 10, 2, 8. Zeuxis atque Parrhasius plurimum arti addiderunt 12, 10, 4; (*rhetores*) disciplinam suam artem vocant 2, 17, 38. ap. ipsum Demosthenem paucissima hujus juris vel artis (*dialectices*) reperiuntur 5, 14, 32 *N.* hanc artem (*i. e. geometriam*) 1, 10, 37. — (*grammaticen*) 1, 4, 5. — (*musicen*) 1, 10, 33. — (*philosophiam*) 12, 2, 9. 2, 15, 29. an rhetorice ars sit 2, 17, 1. artem quidem, sed a scientia et virtute disjunctam (*rhetoricen*) 2, 15, 2. observationem quand. esse, non artem (*rhetoricen*) 2, 17, 5 *N.* *v.* Observatio; *Plur.*: omnes artes habere materiam 2, 17, 17. omnes art. habere finem aliquem propositum *ib.* 22. artes scire, quando sint finem consecutae *ib.* 26. quae virtutem docent art. 12, 11, 11. omnes, quae modo aliquid oratori futuro conferant, art. Pr. 6. aliarum quoque disciplinarum studia ingredienda sunt, quia et ipsae artes sunt 1, 10, 2 *N.* β) *Genit.*: nomen artis Pr. 23. 2, 14, 4. hinc initium ejus art. fuisse 10, 1, 3. art. primordia 12, 10, 3. vestibulum modo art. hujus ingressus 1, 5, 7. ut, quae alterius art. prima erant opera, facta sint alterius novissima 2, 1, 3. instrumenta non artis sed ipsius oratoris 12, 5, 1. praecepta art. 5, 9, 3. 12, 11, 21. in toto art. hujusce tractatu 8, Pr. 5. supervacua art. imitatio 2, 20, 3. art. pravitas, id est κακοτεχνία 2, 15, 2. art. doctores *ib.* 31. *cf.* 2, 17, 7; *Plur.*: inventa artium in Minerva (*ostenduntur*) 3, 7, 8. art. maximarum scientia 2, 1, 4. plurium art. species 12, 10, 12. art. propria verba 8, 2, 13. Geometrae et Grammatici ceterarumque art. professores 12, 11, 20. γ) *Accusat.*: facile easd., quae virtutem docent, accipiet artes 12, 11, 11. qui verborum supellectili artem collocandi adhibuerit 8, Pr. 28. cui magis suas art. aperiret familiare numen Minervae 10, 1, 91. sibi artem figurarum asserere 9, 3, 64. tot pulcherrimas art. penitus mente complexum 12, 1, 25. hanc art. consummari non posse citra justitiae scientiam 2, 15, 29. didicisse artem 3, 1, 10. 12, 11, 9, Minerva, quae artes eum docuit 11, 1, 24. homines ante invenisse artem, quam docuisse 7, 10, 10. qui art. ludicram exercuerit 3, 6, 18. tanquam instituendis artib. magis apta sit mediocritas 2, 3, 1. artem primus ostendisse 11, 2, 11. art. orandi literis tradiderunt Pr. 4. ars, quae utrique tradita est 2, 17, 33. δ) *Ablat.*: utemur arte dicendi 12, 1, 41. clarus in arte tibiarum 2, 3, 3. nulla in arte plenius labor gratiam refert (*quam in rhetorice*) 2, 16, 18 *S.* (*musice*) tota arte consentit cum eorum, quae dicuntur, affectibus 1, 10, 24; oratio pluribus art. egeat *ib.* 7. Lat. facundia inventione — ceteris hujus generis art. similis Graecae 12, 10, 27. cum de his omnibus conscripserit art. (*Celsus*) 12, 11, 24. *cf.* 10, 1, 49. quibus instituendus sit art. (*orator*) 1, 3, 18. ε) *c. Attributis:* artes altiores plerumque occultantur, ut artes sint 8, 3, 2. quis inter haec literis aut ulli bonae arti locus? 12, 1, 7 *N.* art. circumcurrentem 2, 21, 7. a. digna literis 12, 11, 22. a. inventrix, et judicatrix, et enuntiatrix 2, 15, 21 *N.* futurae mox art. 12, 10, 3. a. imperatoria 2, 17, 34. art. ludicram 3, 6, 18. qui hanc art., ut tenuem ac jejunam, cavillantur 1, 4, 5. mala quasi a., quam κακοτεχνίαν dicimus 2, 20, 2. ex mediis art. *ib.* 1. art. minores 2, 21, 8. perductae in summum art. 12, 11, 28. a. pulcherrima (*musice*) 1, 10, 17. *cf.* 12, 1, 25. a. oratoria Pr. 5. 1, 10, 36. 3, 1, 14. 4, 1, 22. 6, 4, 7. 8, 3, 52. a. perfecta 9, 4, 16. art. a virtute remotae 2, 20, 7. a. rhetorica Pr. 7. 2, 4, 1. 2, 17, 2. nondum est orator perfectus, ac nescio an ars ulla 12, 10, 2 *N.* ζ) *c. Genit.*: ars armorum 2, 17, 33.

— compositionis 9, 4, 16. — coquorum 2, 21, 11. — figurarum 9, 3, 64. — medicinae 3, 6, 64. — memoriae 11, 2, 11. 40. — oratoris 2, 17, 37. ars studiorum (*stridorem efficit in pronuntiando*) 9, 4, 37 *N. cr.* — tibiarum 2, 3, 3; ars dicendi (*quo constet*) 2, 13, 15 *N. opp.* officiis agentis 12, 9, 1. — dicendi bona quidem, sed malis artib. simili 12, 1, 41. — collocandi 8, Pr. 28. — gubernandi 2, 17, 34. — orandi Pr. 4. — recte scribendi 1, 7, 1.

II) *Facultas aut virtus quaed., praeceptis maxime effecta.* α) *Nominat.*: ars summa materia optima melior 2, 19, 3. *cf.* 4, 1, 56. ea sola in hoc ars est, quae intelligi, nisi ab artifice, non possit 2, 5, 8. in omnibus his (*orationibus*) et ars est, et artifex 12, 10, 1. usus ita proderit, si ars antecesserit 10, 7, 12. omnia, quae ars consummaverit, a natura initia duxisse 2, 17, 9. cum desinat ars esse, si apparet 4, 2, 127. quorum ars omnis constat imitatione 11, 3, 91. tradi omnia, quae ars efficit, non possunt 7, 10, 8. moeror, quem summum poterat ars efficere 2, 13, 13. naturae ipsi ars inerit 9, 4, 120. [ars semel percepta non labitur 10, 7, 24.] nata est ars ab experimento 11, 2, 17. citra constantiam *etc.* nihil ars profuerit 12, 5, 2. subesse art. aliquam 11, 2, 9; artes et consilia lateant; et quidquid, si deprehenditur, perit 12, 9, 5. artes testium 5, 7, 21. illae pessimae artes, testem subornatum in subsellia adversarii mittere *ib.* 32. β) *Genit.*: dissimulator artis 2, 17, 6. quia judices artis habent artifices 12, 10, 50. Quid ergo tantum est artis in eloquentia? 12, 1, 33. non esse artis id, quod faciat, qui non didicerit 2, 17, 11. cujus artis est, malam esse causam silentio confiteri 4, 2, 66. aliud ostendisse, quam petas, artis est 9, 1, 20. palam contraria *etc.* reprehendere nullius artis est 5, 13, 16. multi res (*Sp.* in re) consilii atque artis est, ut adversarium trahas 6, 4, 17. solet hoc quoque esse artis genus, ut quaedam in actione dissimulata proferantur *ib.* 14; plurimum artis in eloquentiam intulerunt 10, 5, 3. egeret artis vel ad fallendum 3, 8, 63. artis magna pars contineatur imitatione 10, 2, 1. nec minus artis aut usus hi leniores habent (*affectus*) 6, 2, 10. γ) *Dat.*: adeo similis est arti plerumque natura 8, 3, 86. haec ratio est illi arti non dissimilis 11, 2, 33. vetustatis inimitabilem arti auctoritatem 8, 3, 25. δ) *Accusat.*: alias ad docendum alias ad movendum adhibebit artes 12, 10, 70. *cf.* 4, 2, 51. omnes dicendi aperit artes 8, 3, 11. omnem, quae latere plerumque in judiciis debet, art. non confiteri modo, sed ostentare etiam 2, 10, 11. ubicunque ars ostentatur, veritas abesse videatur 9, 3, 102. hinc mille flexus et artes desiderantur 5, 13, 2. omnes litium ac consiliorum explicant artes 10, 1, 47. (*affectus*) qui effinguntur imitatione, artem habent: sed hi carent natura 11, 3, 62. in dicendo curam et artem et nitorem et quidquid studio paratur, ut affectata et parum naturalia, improbare *ib.* 10. majorem habere vim ea, quae non habent artem 2, 12, 1. apertiorem habet art. et magis affectatam 9, 3, 54. tota haec ars subvertitur 9, 4, 3; extra artem probationibus 6, 4, 4. ε) *Ablat.*: quod sine dubio non venit ex arte, tamen arte adjuvatur 6, 4, 12. hoc, ut non ausim dicere carere omnino arte, — ita plane affirmo, praecipue positum esse in natura et in occasione 6, 3, 11. *cf.* 5, 1, 2. auctoribus ingeniosis quidem sed arte carentibus 10, 1, 40 *N.* arte composita *opp.* vera 9, 1, 27. quod comprehendi arte non possit 5, 10, 109. sermonis alicujus verborum contextus eadem arte quomodo comprehendetur? 11, 2, 24. quod arte occulta consecutus est (*Cic.*) 4, 2, 58. hoc nullus nisi arte consequi potest, huc studium adhibendum 8, Pr. 16. ut omni arte — detrahamus aliquid 4, 2, 47. facient natura duce melius

quam arte 9, 4, 120 *Z. et N. cr.* omnino (*a. l.* omni) arte deficitur (*Antimachus*) 10, 1, 53. argumenta persuasibilia, quae arte fiunt 2, 21, 2. sua potius arte quam natura gloriantis 11, 2, 22 *Z.* figura sit arte aliqua novata forma dicendi 9, 1, 14. in rem incidi, quae obtineri, nisi arte, non posset 9, 2, 73. arte et toto genere dicendi praeferendus 10, 1, 118. arte pugnandum est 2, 17, 29. manu facta et arte suspecta magistrum fateri 5, 14, 32. nec magis arte traditur (*judicium*) quam gustus aut odor 6, 5, 1. *cf.* 9, 4, 117. 10, 2, 12. plerique plus ingenio quam arte valuerunt 7, 8, 8. tanta deformitas, ut nulla arte vincatur 11, 3, 12; interim variis artibus subeundus (*est judex*) 4, 5, 5. summis art. interrogantis opus est 5, 7, 15. insidiis et occultis artibus rem geret 12, 9, 3; pars probationum, quae est tota in arte 5, 8, 1. gestus vulgaris magis quam ex arte 11, 3, 102. haec quidem ex arte, illa vero ex studio 10, 7, 7. nihil, quod ex arte fiat, ante artem fuisse 2, 17, 7. quod ex arte non venit 6, 4, 12. id neque sine arte esse, neque totum arte tradi potest 11, 3, 177. quando res nec ulla sine arte satis valeat, et comitetur semper artem decor 9, 4, 7. *cf.* 2, 10, 13. 2, 17, 3.

III) *i. q. praecepta:* sacra tradentium artes 5, 14, 27. secura observatio artium 11, 1, 54. hoc diligentiae genus plus collaturum discentibus quam omnes omnium artes 2, 5, 14. exempla potentiora etiam ipsis, quae traduntur, artibus 10, 1, 15. nihil praecepta atque artes valent, nisi adjuvante natura Pr. 26. nudae illae artes Pr. 24. *N.* artes (*a. l.* acies) a securis otiosisque compositae ipsa pugnae necessitate turbentur 5, 13, 59 *N.* Artium scriptores 2, 13, 1. 2, 15, 37. 3, 1, 1. 8. 3, 4, 5. 3, 11, 28. 4, 1, 65. 12, Pr. 2. *v.* Scriptor. Artibus editis 3, 1, 10. cum artem scholae tantum componeret 7, 4, 40. eloquentiae componet artem 12, 11, 4. *cf.* 3, 1, 11. artem, quam edidit 3, 1, 10. si quem artis libellum edidicerint 2, 13, 5. si revera Ars, quae circumfertur, ejus (*Isocratis*) est 2, 15, 4. Horatius in arte poëtica. Epist. ad Tryph. 2. si quis unam maximamque a me artem memoriae quaerat, exercitatio est et labor 11, 2, 40. viam demonstrare velociter ars potest 7, 10, 15 *N. cr.* An artis necessaria cognitio? 2, cap. 11. Quis modus in arte? 2, cap. 13.

**Articulosus.** concisa nimium et velut articulosa partitio 4, 5, 24.

**Articulus.** I) *proprie:* (*digitorum*) pars articuli 7, 10, 7. qui medium articulum tenent 11, 3, 95. (*pollex*) prioribus (*digitis*) ad medios artic. jungitur *ib.* 99. medios artic. non transeuntibus annulis *ib.* 142. summo articulo utrinque leviter apprehenso *ib.* 95. infringere articulos *ib.* 158 *N.* formabit articulos (*stilus*) 1, 1, 27. illum (*gladiatorem*) vehementis impetus, excipit adversarii mollis articulus 2, 12, 2 *N.* II) *transl.:* Quam molli artic. tractavit (*Cicero*) Catonem? 11, 1, 70. si nobis sola materia fuerit ex litibus, necesse est deteratur fulgor, et durescat articulus 10, 5, 16 *N.*; non solum in membris causae, sed etiam in articulis esse aliquam pronuntiandi varietatem 11, 3, 51. III) *sensu grammat. aut rhetorico:* primum convinctionibus articuli adjecti (*a Stoicis in particulis orationis*) — noster sermo articulos non desiderat 1, 4, 19; articulus (*a. l.* articulos) *fig. ap. Cornif.* 9, 3, 98.

**Artifex.** I) *Subst.* a) — est, qui percepit artem 2, 14, 5. quia (*quod in exemplum editur*) judices artis habeat artifices 12, 10, 50. ea sola in hoc ars est, quae intelligi nisi ab artifice, non potest 2, 5, 8 *v.* Opifex. Ars. nisi disponendis eis (*saxis ac materiae*) collocandisque artificum (*a. l.* -ficium *N. cr.*) manus adhibeatur 7, Pr. 1; *de oratoribus:* artifices ergo illi (*sc. sunt*), qui dixerunt 5, 10, 121.

qui summos se judicent artifices 9, 3, 100. *cf.* 5, 13, 30; (*de musicis*) 5, 10, 125. artifices 8, 5, 26; *β*) *c. Genit.:* pingendi fingendique idem mirus artifex 12, 10, 6. artif. pronuntiandi 11, 3, 73. 106 *N.* 112. Gorgias ap. Plat. suadendi (*Sp.* persuad.) se artif. esse ait 2, 15, 18. summus ille tractandorum animorum artif. (*Cicero*) 11, 1, 85. statuarum artifices 5, 12, 21. imperatorem — omnium, quae pugna poscit, artif. 12, 3, 5. Phidias diis quam hominibus efficiendis melior artif. 12, 10, 9. II) *Adject.:* cui non artifex motus *etc.* assint 9, 4, 8. *v.* Motus.

**Artificialis.** I) *Adj.:* artific. probationes 5, 1, 1. artificiale probationis genus 12, 8, 14. artif. ratione 6, 4, 4. II) *Subst.:* ut commoneat artificialium (*i. e. vocabulorum artis*) 1, 8, 14. *N.*

**Artificialiter.** qua in re alius se inartificialiter, alius artific. gerat 2, 17, 42.

**Artificiosus.** ut Cic., quae rhetorice vocetur, esse artificiosam eloquentiam dicat 2, 17, 2.

**Artificium.** — coquorum — mangonum 2, 15, 25. cum illa verba gravissima ex intimo artif. depromsisset *Cic. p. Cluent.* 6, 3, 40.

**Artus.** nudi et velut carne spoliati artus 5, 12, 6 *N.* artus etiam leviter loco moti perdunt, quo viguerunt, usum 7, Pr. 2. qui suos art. morsu lacerasset 8, 2, 20.

**Aruspex.** — quia pars ejus posterior a spectando est, *s* literam tertiae dabit 1, 7, 9. aruspicum fides 5, 7, 36. — responsis (*a. l.* harusp.) 5, 10, 30.

**Arvum.** ne arva simul et vineta *etc.* colant 1, 12, 7. rubos arvis excidimus 9, 4, 5.

**Arx.** in arce an domi (*tyrannum occiderit*) 7, 4, 22. magistratus ab arce ne discedat 7, 7, 4 *N.* Cicerone arcem tenente eloquentiae 12, 11, 28.

**As.** tanquam assem elephanto des 6, 3, 59 *N.* ex asse heres 7, 1, 20.

**Ascendo.** I) *proprie:* qui murum ascenderit 4, 4, 4. 7, 6, 6. II) *transl.:* etiamsi non per gradus ascendant, tamen velut acervo quodam alleventur 8, 4, 26. *ib* 5. totidem sunt ascendentibus, quot descendentibus, gradus *ib.* 28. aut ad fortiora ascendit, aut ad tenuiora summittitur 12, 10, 67.

**Ascisco.** quod similitudinis gratia ascivimus 8, 3, 73. recte ascita (*translatio*) 8, 6, 5. varietas gratia compositionis ascita 9, 4, 58.

**Ascribo.** quam (*literam*) dativis casibus in parte ultima ascribunt 1, 7, 17. potest ascribi amplificationi congeries verborum 8, 4, 26. qui etiam, quae sunt argumentorum, figuris ascripserunt 9, 3, 99. vitiis ascribere affectum 12, 5, 3.

**Asinus.** Jun. Bassus, homo in primis dicax, Asinus albus vocabatur 6, 3, 57.

**Aspectus.** I) *proprie:* asp. ipse sine voce persuadet 2, 15, 6. (*miserorum*) mutus asp. 6, 1, 26. est interim et aspectus et habitus oris non inurbanus 6, 3, 26. asp. semper eodem vertitur, quo gestus 11, 3. 70; vultu, habitu, aspectu moveri 6, 1, 14. *cf.* 2, 15, 7. oculi diversarum aspectu rerum maxime detinentur 9, 2, 63. pulcher aspectu athleta 8, 3. 10. corpora aspectu integra 11, 3, 55. II) *transl.:* qui dicitur μονοειδὴς (*sic vulg.*, *Sp. conjec.* quod dic. μονοειδές, *sed propius Codd. erit:* quae dicitur μονοειδία. *N. cr.*) quasi quidam unus aspectus (*contrarium varietati*) 11, 3, 44. ad primum velut asp. orationis 10, 2, 16.

**Asper.** I) *proprie ad sensus pertinet:* asperi colles 12, 9, 2. confragosis atque asperis evecti tuto pandere possumus vela 6, 1, 52;

asperum (*auribus*) 9, 4, 119. duram potius atque asp. compositionem, quam effeminatam et enervem *ib.* 142. consonantes asperiores *ib.* 37. asperiores (*vocales*) *ib.* 34. levis (*a. l.* len.) et aspera (*vox*) 11, 3, 15. atrox in ira et aspera ac densa *etc.* (*vox*) *ib.* 63; asperiorem frontem 11, 2, 61. mites, asperi oculi 11, 3, 75. II) *transl.* α) *de hominibus:* necessitate nos durum hominem aut asperum (*dicimus*) 8, 6, 6. plerumque — asperi, lenes *etc.* fiunt (*declamatores*) 3, 8, 51. mitium, asperorum (*personas subire*) 10, 1, 71. si asperum dicas nimium severum (*moderatio*) 11, 1, 90. in privatis et acutus et non asper, *etc.* M. Tullius 12, 10, 39. Stoicorum asperrimi 12, 1, 38. ejus sectae, quae aliis severissima, aliis asperrima videtur 1, 10, 15; quid asperius lictore Verris? 11, 1, 40. β) *de sententiis.* a) *simpliciter:* quod dicitur, est aut asperum — aut lene 6, 3, 27. *cf.* 9, 4, 26. aspera et maledica etiam in carmine iambis grassantur 9, 4, 141. *cf.* 136. asperis et asperos numeros adhiberi *ib.* 126. si quid erit asperum, praemolliemus his velut fomentis 4, 3, 10. natura magis asperum condiendum est voluptatibus 5, 14, 35. asperioribus illis minus repugnabit (*judex*) 4, 5, 20. ab asperioribus ad leniora deflectitur 6, 3, 87. *b*) *c. Subst:* aspera actio *opp.* ex parte blanda et suadenti similis 7, 4, 27. lene (*dicendi genus*) in asperis causis 11, 1, 3. in asp. gravibusque causis ponderi rerum parum respondeant 10, 2, 23. asperum crimen 5, 13, 17. asperrima dimicatio 6, 4, 4. asperius aut mitius (*factum*) 5, 13,17. non asp. figuras sed palam contrarias 9, 2, 81. jus asperius *opp.* clementia 9, 2, 90. lex aspera 4, 3, 9. mores asperi, lenes, jucundi, graves, duri, remissi 4, 1, 17. asp., et dura, et dissoluta, et hians oratio 8, 6, 62. vehemens quaestio et asp. 5, 10, 113. remedia, quae alioqui natura sunt aspera 2, 4, 12. rebus indignis, asperis, invidiosis 6, 2, 24. asperiorum tractatu rerum atteruntur (*ingenia*) 8. Pr. 2. schemata, per quae res asperas mollius significant 9, 2, 92. rebus atrocibus verba etiam ipso auditu aspera magis convenient 8, 3, 17. *cf.* 12, 1, 25.

**Aspere.** asp. coëuntes syllabae 1, 1, 37. quod syllabae nostrae in B literam et D innituntur adeo asp., ut plerique mollire tentaverint 12, 10, 32; dicere presse aut subtiliter aut asp. 2, 8, 15. et contumeliose et asp. dicere in adversarios 6, 3, 28. asp. an leniter dicere 8, 3, 40. asp. concitateque dicenda 11, 3, 23. *cf.* 10, 2, 23. 11, 1, 65. probos quosd. et verecundos non asp. incessere 5, 7, 27. asp., an leniter, an etiam summisse loqui 6, 5, 5.

**Aspergo.** quod ab equo suo (*a. l.* sputo) esset aspersus 6, 3, 90. ut ille (*sc. sal*) in cibis paulo liberalius aspersus 6, 3, 19 *N.*; velut asperso quodam condimento 9, 3, 4. aspergunt illam — vetustatis inimitabilem arti auctoritatem 8, 3, 25.

**Asperitas.** I) *proprie:* si collibus, silvis, asperitate alia prohibebitur 2, 13, 3. II) *transl.:* ut si asperitas iis placuit alicujus, hanc etiam in leni ac remisso causarum genere non exuunt: si tenuitas ac jucunditas, in asperis gravibusque causis ponderi rerum parum respondeant 10, 2, 23. quanta in maledictis asp. 2, 5, 8. nuda quaestionum asp. 4, 1, 25. vim Caesaris, asperitatem Coelii quibusd. in locis assumere 10, 2, 25. quod evitandae asperitatis gratia mollitum est 1, 5, 42. mollienda est alio colore asp. orationis 11, 1, 85. cum poëticis voluptatibus aures a forensi asp. respirent 1, 8, 11. assidua contentionum asperitate fatigata renovatur (*facundia*) 10, 5, 14.

**Aspernor.** quae cur tantopere aspernemur? 8, 3, 33. neque Ajacis aut Diomedis laudem aspernabitur 12, 11, 27.

**Aspero.** asperandae compositionis gratia 9, 4, 31.

**Aspicio.** aspice, quod diu non credidisti *Senec.* 9, 2, 43. qui ferrum medici aspexit 4, 5, 5. quam potuit truculentissime eum aspexit 6, 1, 43. advocatus plura, quam ostenduntur, aspiciat 12, 8, 10. versum facientes totum illum decursum, non sex vel quinque partes aspiciunt 9, 4, 115.

**Aspiratio.** aspirationis notam (*Z. om., ita ut audiatur literam*) 1, 4, 9 *S.* pro aspiratione velut (*Sp.* vav.) simili litera utentes *ib.* 14 *S.* aspiratione fieri barbarismum 1, 5, 6. sine aspiratione 1, 6, 21. per aspirationem, sive adjicitur vitiose, sive detrahitur 1, 5, 19. fiunt et adjecta et detracta aspiratione frigida 6, 3, 55. detraxit aspirationem (*ex voce* Amphionem) 12, 10, 57.

**Aspiro.** Graeci aspirare solent (*f*) 1, 4, 14 *N. cr.* diu servatum, ne consonantibus aspirarent (*Sp.* -retur) 1, 5, 20; ut tantum mihi ingenii aspiret (*numen*) 4, Pr. 5.

**Assectator.** casnar, assectator, e Gallia ductum est (*a. l.* affectator) 1, 5, 8 *N.*

**Assensio.** simulata assensione (*interim redarguimus*) 6, 3, 73.

**Assensus.** mereri assensum deliberantis 3, 8, 59.

**Assentior.** sive est assentior; Sisenna dixit assentio, multique et hunc et analogiam secuti: sive illud verum est 1, 5, 13. *cf.* 9, 3, 7. cui non assentior 9, 3, 49. ut fateor — ita non assentior *ib.* 90. judex, qui sibi dicentem assentiri (*a. l.* —tari) putat 3, 7, 25 *N. cr.* cui ne ipsi quidem rei assentior 1, 2, 16. *cf.* 9, 2, 52. nullam artem falsis assentiri opinionibus 2, 17, 18.

**Assentor.** caesim manus lenior promittit et assentatur 11, 3, 102.

**Assequor.** ne elegantiam, quam cupit, non assequatur (*a. l.* seq. *a.* perseq.) 10, 2, 19. dum assequimur illam firmam facilitatem 10, 1, 59. ex communi intellectu tantum assequi laudis et gloriae 2, 16, 19. (*risus*) urbanitatis, — stultitiae nomen assequitur 8, 6, 74. in iis, per quae nomen est assecutus 10, 1, 87. vim dicendi atque inventionis non assequuntur 10. 2, 16; non assecutus esset docendo judicem tantum *etc.*, ut populus Rom. admirationem suam — confiteretur 8, 3, 3. assecutus (*a. l.* secutus) itaque est, ut *etc.* 11, 1, 85. haec ut sciamus, assequi nullo modo possumus 10, 1, 10.

**Assero.** tanquam suum filium asserit 4, 2, 95. sapientis sibi nomen asseruit 12, 1, 20 sibi artem figurarum asserere 9, 3, 64. quae velut propria philosophiae asseruntur Pr. 16. in asserenda libertate reip. 6, 5, 8.

**Assertio.** — secunda 5, 2, 1. 11, 1, 78. qui est in assertione 3, 6, 57.

**Assertor.** verba a vetustate repetita non solum magnos assertores habent 1, 6, 39 *N.*

**Asservo.** Varenum vinctum asservatum (*a. l.* adserv.) *Cic.* 5, 13, 28.

**Asseveratio.** cum quorund. probatio sola sit in asseveratione et perseverantia 4, 2, 94.

**Assevero.** imitatio per relationem frequentius asseverat quam eludit 9, 2, 59. asseverare *fig. ap. Cels.* 9, 2, 104.

**Assideo.** Priamo assidentes 8, 4, 21. assidente collega 11, 3, 129. ut agere non potueris, assidere potuisti 7, 1, 52.

**Assidue.** cum assidue minores parentibus liberi essent 6, 3, 67.

**Assiduus.** — ab aere (*a. l.* asse) dando 5, 10, 55 *N. cr.* assiduus potius quam immodicus 2, 2, 5. ass. comitatus 1, 2, 5. si assiduus studiorum exactor astiterit 1, 3, 14. at unus certe sit assiduus loquendi non imperitus (*sic corruptum hunc loc. restituit Amb.* 1.) 1, 1, 11 *S.* assidua contentionum asperitate 10, 5, 14. assid. consuetudo 1, 1, 13. — lectio 2, 13, 15. — studium 2, 13, 15.

**Assigno.** α) *Act.:* nutricum allectationi suum quoddam carmen assignat 1, 10 32. paeoni clausulam assignant 9, 4, 96. aliis assignavit (*dicta*) 6, 3, 4. modo id virtuti senatus, modo providentiae deorum immortalium assignat 11, 1, 23. ei (*rhetoricae*) locum negotialem assignant 2, 21, 3. *cf.* 4, 3, 14. assignavit (*ei*) officia 12, Pr. 4. (*rhetoricae*) particulam civilitatis assignat 2, 17, 14. duas partes civilitatis corpori assignet, duas animo 2, 15, 25. singulis (*virtutibus*) assignare, quae secundum quamque earum gesta sunt 3, 7, 15. primum sensum vestibulo quasi assignant, secundum atrio 11, 2, 20. hominum vitia rebus assign. 5, 13, 35. sententiae personam L. Crassi assignando 10, 3, 1. β) *Pass.:* qui pilum aut sudem (*emittit*), appellatione privatim sibi assignata caret 8, 2, 5. locorum descriptio eid. virtuti assignatur a quibusdam 9, 2, 44. in definitionibus assignatur etymologiae locus 1, 6, 29. *cf.* 5, 13, 1. quae non sunt huic parti proprie assignata et velut dedita 4, 2, 62. tropis assignari 9, 3, 20. in clausula positum (*verbum*) assignatur auditori et infigitur 9, 4, 29. verba jam probata, et electa, et velut assignata sibi connectere *ib.* 58. cum sua cuique (*verba*) sint assignata nominibus 12, 10, 14.

**Assimulo.** affectus assimulamus (*a.* l. assimil.) 11, 1, 41 *N. cr.* percepta semel imitandi ratione assimulabit (*a l.* assimil.), quidquid acceperit 7, 10, 9 *N. cr.* assimulata (*a. l.* simul. *N. cr.*) et arte composita *opp.* vera 9, 1, 27. in illis vera, in his assimulata (*a. l.* assimil.) materia 10, 2, 12. sermones hominum assimulatos 9, 2, 31.

**Assisto.** cogitanti praeceptor assistit 1, 2, 12. mihi assistat diligens aliquis ac peritus 1, 11, 14. si assiduus studiorum exactor astiterit 1, 3, 14. (*in judicio*) assistentes 9, 2, 76. quo aures assistentium permulceant 2, 12, 6.

**Assuefacio.** athletae ponderibus plumbeis assuefaciunt manus 11, 2, 42. inanibus se simulacris — assuefacere (*sic proxime Codd.*, se *de conj. adjecto*, *Fr.; Z.* assuescere; *Sp.* ab his digressos assuef., ne *etc.*) 10, 5, 17.

**Assuesco.** assuescent optimis (*rebus*) 2, 7, 3. *cf.* 4, 2, 115. optimis (*scriptoribus*) assuescendum est 10, 1, 59. pronuntiationi assuescant 2, 5. 6. assuescat sermoni 1, 1, 5. mos, cui assuerunt *ib.* 29. quod bellis magis quam paci assueverint (*Flor.* assuerint) 11, 1, 88. in hōc assuescat 2, 4, 17; *seq. Inf.:* assuescat jam a tenero non reformidare homines 1, 2, 18. assueverat ferre 1, 9, 5; *Partic.:* in civitate tyrannis assueta 7, 4, 22. ad assuetas sibi sedes revertuntur 11, 2, 6. assueta gymnasiis et oleo corpora 11, 3, 26.

**Assum.** I) *de personis.* α) qui aderant (*i. e.* auditores) 8, 3, 4. 65. si forte peritus juris non aderit 12, 3, 3. Deum tunc affuisse 10, 7, 14. quisquis non affuerit, exheres erit? 7, 1, 50; miles ad commeatus diem non affuit 7, 4, 14. qui ad rem agendam assunt *Coel.* 11, 1, 51. β) *c. Dat.:* liberis suis adest 4, 2, 73. qui reo non affuerit 5, 10, 107. *cf.* 7, 1, 42. quod patri affuisset (*a. l.* adf.) 6, 1, 17 *N. cr.;* affuisse

Ciceronem tali causae 4, 1, 19. contra quem judicio liberali aderat 6, 3, 32 *N.* in pecuniariis quaestionibus veritati contra calumniam aderit 12, 1, 26. II) *de rebus.* α) [assunt multa ejus rei exempla (*sic Sp.; Z.* sunt) 1, 2, 4.] illa fortuita aderant omnia 6, Pr. 11. quae (*felicitas*), si non assit 12, 5, 6. quae cum adesse debent, tum disponenda ac varianda sunt 9, 2, 5. β) *c. Dat.:* cui aderit lateris firmitas 11, 3, 40. cui tanta unquam jucunditas affuit? 10, 1, 110. quibus multa virtus adest 2, 5, 23. cum omnia affuerint, natura, doctrina, studium 7, 10, 14.

**Assumo.** α) quos assumserit conscios 4, 2, 48. minus favorabile aliquando tamen non inutiliter assumimus 4, 1, 71. assumere ea, quibus illustrem fieri orationem putat 8, 3, 43 affectus (*aliquorum*) assumimus 6, 2, 36, assumamus parumper illum dolorem 6, 2, 34. nonnihil sibi nitoris assumere 2, 10, 12. supervacua assumunt 4, 5, 25. longae per se syllabae aliquid etiam medii temporis inter vocales assumunt 9, 4, 36. vim Caesaris, Coelii asperitatem assumere 10, 2, 25; id a declamatoribus quibusd. paene semper assumitur 4, 1, 50. quod assumi etiam parum apte solet 2, 4, 31 *N.* quid sit in quoque, quod assumitur, dissimile 5, 13, 23. assumta illa figura 9, 3, 85. ass. argumentandi ratione 2, 4, 41. tanta verborum, etiam quae assumta sunt, proprietas 10, 1, 121 *N.* ubi assumendum prooemium, ubi omittendum 7, 10, 11. β) assumendus usus paulatim 10 6, 3; assumtis extrinsecus auxiliis 7, 4, 7. ex quibus si assumatur solida ac virilis ingenii vis 2, 5, 23. ex ceteris artibus multum assumere 2, 18, 3; γ) veterum poëmata vel ad fidem causarum, vel ad ornamenta eloquentiae assumunt 1, 8, 10. dictum aliquod aut factum assumere ad eorum, quae intendimus, fidem 5, 11, 44 similitudo assumitur ad ornatum *ib.* 5; assumere in causam naturas (*judicum*) 4, 1, 17. subtilitas a nobis in hoc assumta solum 3, 11, 21. quae in exemplum assumimus 10, 2, 11. id ipsum nomen complecti solet, in cujus locum assumitur 9, 1, 6; quosdam (*tropos*) gratia significationis, quosdam decoris assumi 8, 6, 2. laus popularis utilitatis gratia assumta 10, 2, 27. quod illustrandae alterius rei gratia assumitur 8, 3, 73. quoties (*rogatio*) non sciscitandi gratia assumitur, sed instandi 9, 2, 7. cetera non significandi gratia, sed ad ornandam modo orationem assumuntur 8, 6, 39.

**Assumtio.** — (*epichirematos pars*) 5, 14, 5 *seqq.* — interim confessa est, interim probanda *ib.* 13. quam assumtionem alii, alii rationem vocant *ib.*

**Assumtivus.** ass. causa 7, 4, 7.

**Assurgo.** I) *proprie:* ad singulas sententiarum clausulas assurgentes (*qui sedentes agunt*) 11, 3, 135. assurgendi exultandique in laudando licentia 2, 2, 9. II) *transl.:* Nec comoedia in cothurnos assurgit (*sic Z.; H.* II. Nam neque *etc.; Sp. partim de conj.* Nam c. non cothurnis ass.) 10, 2, 22. assurgat animus 1, 8, 5. raro assurgit Hesiodus 10, 1, 52.

**Astipulatio.** accedit vis et proprietas rebus tali astipulatione 11, 3, 175.

**Asto.** in quibus vel judici vel etiam astantibus (*a. l.* assistent.) ratio nostrae moderationis probari debet 11, 1, 68. qui proximi astiterant (*ap. Cic.* si qui acutiores steterant) 8, 4, 28 *N.*

**Astricte.** ille concludit astrictius, hic latius 10, 1, 106.

**Astringo.** I) plenius corpus, quod mox adulta aetas astringat 2, 4, 5 *N.* astringuntur et diducuntur (*labra*) 11, 3, 81 *N.* superciliis astringere (*vultum*) 11, 3, 160. II) *transl.:* haec magis adhuc astringunt (*i. e. firmiora reddunt*) 11, 2, 30. quo moti priores rem tam

late fusam tam breviter astrinxerint 3, 4, 4; ut se ipsi homines ad servitutem juris astringerent 2, 16, 9. illa servitus ad certa se verba astringendi 7, 3, 16; luxuriantia astringere (*a. l.* adstr.) stilo 10, 4, 1. nisi disciplinae severitate mores astrinxerit 2, 2, 4 *N.* et *S.* — *Partic.*: astricta corpora 8 Pr. 19. — ilia (*equi*) 8, 3, 10; velut astricti certis legum vinculis 5, 10, 101. apud oratores non rarus, semper tamen astrictior (*circuitus eloquendi*) 8, 6, 61.

**Astrologia.** (*ars in inspectione posita*) 2, 18, 1.

**Astrum.** astra tenet coelum (*poëtae incerti versus*) 9, 4, 90.

**Astruo.** quaedam etiam ex iis, quae dicta non sunt, sibi ipse astruat 8, 3, 64.

**Astus.** oratio, quae astu caret, pondere modo et impulsu proeliatur 9, 1, 20.

**Astutus.** cum te pro astuto sapientem appelles 9, 3, 65.

**At.** *objectioni inservit.* α) *simpliciter:* At prooemium aliquando et narrationem dicet malus homo, et argumenta, sic ut nihil sit in his requirendum. Nam et latro pugnabit acriter, virtus tamen erit fortitudo 2, 20, 10. Quaedam vero ex ordine praetermittenda sunt —. At partitio taedium levat 4, 2, 49. At, qui ex media (*quaestione*) erumpit, cito ad id redire debet, unde devertit 4, 3, 17. Qui honeste faciunt, boni; qui turpiter, mali judicantur; recte. At exercitatio plerumque robustum corpus facit; sed non quisquis est robustus, exercitatus 5, 10, 82 *N. cr. cf.* 3, 8, 42. sed ratio communis in partem: nihil enim quod in lacessendo dici potest, non etiam in repercutiendo: at quaedam propria sunt respondentium 6, 3, 46. memini juvenis admodum esse tractatum, an gradus eliminat in Tragoedia dici oportuisset. At veteres ne expectorat quidem timuerunt. Et sane ejusdem notae est exanimat. At in tractu et declinatione talia sunt, qualia ap. Cic. beatitas et beatitudo 8, 3, 31. 32 *N.* cum sint eorum alia nativa, alia reperta, ut jam nobis ponere alia — fas non sit; at derivare, flectere, *etc.* quando desiit licere *ib.* 36. *cf.* 8, Pr. 19 *Z.* ap. Tragicos, Et jam leo pariet, at pater est 8, 6, 34. At non historia cesserim Graecis 10, 1, 101 *N. cr.* At Lyricorum Horatius fere solus legi dignus *ib.* 96. At perficere tantum opus arduum, et nemo perfecit 12, 11, 24. *cf.* 6, Pr. 2. 6, 1, 33. 39. 6, 2, 29. 7, 1, 40. 12, 10, 49 *etc.*; *auditur:* Si pulsasses, defendi non poteras: vulnerasti 6, 2. 23; *in transitu:* At (*a. l.* ut *N. cr.*) hominem occisum queror 6, 2, 31 *N.* At ἀλληγορία aliud verbis, aliud sensu ostendit 8, 6, 44. *cf. Z.* 2, 15, 36. 4, 2, 127. 8, 2, 12. (*ubi Sp.* At *om.*) β) *junctum c. aliis particulis:* si non inveniendi, at certe judicandi de veteribus laborem Pr. 2. *cf.* 12, 11, 31. (*Sp.* paedagogus) at unus certe sit assiduus 1, 1, 11 *N. cr.* et *S.*; At contra non persuadet semper orator 2, 15, 11. At contra vio pro eo infelicius (*fictum*) 8, 6, 33 *N. cr.*; At enim emendationi praelectionique numerus obstat 1, 2, 14. At enim, si quis liberos procreare volet, necesse habeat uxorem ducere. Quis dubitat? sed ei, qui pater vult fieri, liqueat necesse est, uxorem esse ducendam 3, 8, 24. *cf.* 3, 6, 76. 4, 2, 82 *N.* 5, 13, 30; at indoctus ille etiam probabit fortasse vitiosa 2, 3, 11; At si bona ipsius indoles, si non caeca ac sopita parentum socordia est: — licet 1, 2, 5. [At (*optt. codd.* Ac) si quis tam caecus animi est, ut de aliis dubitet: illos certe (*legendos concesserit*), qui *etc.* 1, 10, 29 *S.*] At, si extra causam sit adductum, malim quidem dicere, nihil id ad quaestionem —: tamen velut huic simulationi oblivionis

ignoscam 5, 13, 10. oratio gaudebit quidem occasione laetius decurrendi: at si juris anfractus adire cogetur, non obequitabit *etc.* 12, 9, 2. Sine dubio — At si 8, 3, 67. Quodsi satis prudenter dicenda viderint, —: at (*Sp. om.*) si quid erraverint adhuc *etc.* 2, 6, 6. *cf.* 2, 1, 8 *Z.* 5, 11, 29. 5, 13, 13. 5, 14, 34. 11, 3, 149. 12, 7, 9. 12, 10, 75.

Atellanus. *i. e. actor Atellanarum:* illa obscura, quae Atellani e more captant (*sic Z.*, *vulg.* Atellanae more captant) 6, 3, 47 *N. cr.* et *S.*

Ater. v. Albus.

Athleta. pulcher aspectu sit athl., idem certamini paratior 8, 3, 10. athl., qui omnes jam perdidicerit a praeceptore numeros 10, 1, 4 *N.* athletae, remissa quibusd. temporibus ciborum atque exercitationis certa necessitate, otio et jucundioribus epulis reficiuntur 10, 5, 15. — ponderibus plumbeis assuefaciunt manus 11, 2, 42. athletarum corpora decora vere existimaverunt 5, 12, 21. — corpora non esse naturalia 12, 10, 41. non athletarum toros sed militum lacertos 10, 1, 33 *Z.*

Atomus. an atomorum concursu mundus sit effectus 7, 2, 2.

Atque. I) *bina conjungit vocabula: α) praecipue ante vocales, imprimis ante literam A:* ab ipsa actione atque ab imitatione 8, 4, 43. orationis atq. actus 9, 2, 4. Demosthenis atq. Aeschinis 10, 1, 22. adjecisset enim atq. adjiciebat ceteris virtutibus suis *ib.* 120. ex voce etiam atq. actione 11, 3, 154. distringente atq. alio ducente causa 12, 1, 5. quae magna sunt atq. admirabilia 12, 11, 25. sedens adhuc atq. (*a. l.* ac) audiens 6, 2, 7 *N. cr.* generare atq. ad frugem aliquam perducere 6, 2, 3. *cf.* 6, 1, 20. 11, 1, 46; *frequenter etiam ante ceteras vocales et h:* acre quiddam atque expeditum 11, 3, 146. in certamine armorum atque in palaestra 9, 4, 8. simplicis atq. inaffectati coloris *ib.* 17. spondeis atq. iambis *ib.* 140. a simplici atque (*a. l.* ac) in promtu posito dicendi modo 9, 1, 13. acutior atque habilior 6, 3, 12 *etc.*; *amatur ante ut:* Atque ut ordinem sequar 9, 4, 33. varie atque ut sensus ejus postulabit *ib.* 132. in promtu atque, ut ita dicam, in conspectu 10, 1, 6. *cf. ib.* 35. 9, 4, 134 *etc.* atque utinam — dicerent 10, 2, 15. *cf.* 2, 5, 17; *β) ante consonantes:* in brevi atque concisa (*actione*) 6, 4, 2. *cf.* 12, 2, 11. oratio vincta atq. contexta 9, 4, 19. aperta atq. dilucida narratio 4, 2, 36. *cf.* 3, 2, 4 *Z.* aridum atq. jejunum 2, 8, 9. 2, 4, 3. vocem atq. motum 11, 3, 1. rebus atq. personis 11, 1, 2. solida atq. (*a. l.* ac) robusta eloquentia 10, 1, 2. *cf.* 9, 3, 91. ex verbis atq. sententiis 9, 4, 137. circumcise atq. velociter 8, 3, 81 *etc.*; verbis atque sententiis uti magnificis et (*Sp.* atq.) ornatis 6, 1, 52 *Z.* cum validae, tum breves vibrantesque sententiae, plurimum sanguinis atque nervorum 10, 1, 60. Haec ut sciamus, atque eorum non significationem modo, sed formas etiam mensurasque norimus, et, ubicunque erunt posita, an conveniant, nisi multa lectione atque auditione, assequi nullo modo possumus 10, 1, 10. *v.* Et. II) *adhibito atque interdum assurgit oratio:* sensus enim sunt alii atque alii 11, 3, 39 *v.* Alius. eadem dici solent aliter atq. aliter (*a. l. om.* atq. alit.) 9, 1, 16. verbis omnibus altius atq. altius insurgentibus 8, 4, 27. Mihi unum atque idem videtur bene dicere ac bene scribere 12, 10, 51. idem atq. in eodem loco 8, 4, 9. *v.* Idem. III) *Transitum c. quadam gravitate facit:* atq. e contrario porrectas syllabas geminis vocalibus scripserunt 1, 7, 14. atq. hinc initium ejus artis fuisse manifestum est 10, 1, 3. *cf.* Pr. 7. Atq. ego vel judicio veterum poteram esse contentus 1, 10, 9. *cf.* 10, 2, 20; *congruit igitur interdum cum atqui:* Atque constabit (*Sp.* atqui constat) nusquam esse eorum majorem usum

4, 2, 80; Atq. ego illos credo, nec sensisse, quid facerent *etc.* 8, 3, 4 *N.* Atq. id viro bono satis est docuisse, quod sciret 12, 11, 8 *N.* (*in utroque loco Sp. conjic.* a t q u i). [*cf.* 8, Pr. 27. *Sp.*, *Z.* Atqui]. IV) *Junctum c. aliis Conjunctionib.:* a t q u e ea q u o q u e, quae sensu et animo carent 1, 3, 8. qui r o b u r quidem e t e b u r, a t q u e e t i a m m a r m u r fatetur esse 1, 6, 23. A t q u e e t i a m si fuerint crebriores figurae 9, 2, 94. ne cui vestrum, a t q u e e t i a m omnium, qui assunt *etc.* *Coel.* 11, 1, 51 verborum a t q u e ipsius e t i a m soni rusticitate 11, 3, 10. A t q u e Aristoteles q u i d e m putat 5, 12, 9. A t q u e ille q u i d e m omnibus ejusd. operis auctoribus abstulit nomen 10, 1, 72. A t q u e in hac t a m e n opinione perseverantes 12, 10, 27.

**Atqui.** Atqui (*sic solus Amb.* 1., *al.* atque) hoc est, quod dominatur in judiciis 6, 2, 3 *N. cr. cf.* 12, 2, 7. 8, Pr. 27 *Z.* Atqui debes 9, 3, 98. Atqui praecipue prima tempora hoc vitio laborabant 9, 2, 77. Atqui Plato in Timaeo prima statim parte vitare ista non potuit 9, 4, 77. Atqui, si nihil refert, brevis an longa sit ultima, idem pes erit *ib.* 94. Atqui corporis quoque motui sua quaed. tempora adhibet musica ratio numerorum 9, 4, 139. Atqui nemo dubitaverit 10, 3, 22. Atqui sunt quaedam actiones in satisfactione *etc.* positae 11, 1, 52. *cf.* 5, 8, 2. 5, 13, 9. Atqui simillimus huic sit advocatus 12, 3, 6. *cf.* 12, 2, 7; orator ergo Demosthenes non fuit? atqui malum virum accepimus 12, 1, 14. nec g l a d i o l a (*quisquam ferat*), atqui Messala dixit 1, 6, 42.

**Atrium.** primum sensum v e s t i b u l o, quasi assignant, secundum a t r i o 11, 2, 20. plurimum in atrio ponunt *ib.* 23.

**Atrocitas.** cujus (*rei*) atrocitate judex erat movendus 6, 1, 32. atrocitas (*facti*) crescit ex his *ib.* 15 *N.* plurimum affert atrocitatis modus *ib.* 17. quod in foro atrocitate formularum dijudicatur 7, 1, 37. quod indignum sit, crimina ipsa atrocitate defendi 7, 2, 31. ubi a t r o c i t a t e, i n v i d i a, m i s e r a t i o n e pugnandum est 9, 3, 102.

**Atrox.** — Medea (*in tragoediis*) 11, 3, 73; a t r o c i a invidiose, t r i s t i a miserabiliter dicere 4, 2, 120. a t r o c i in causa *opp.* in m i s e r a b i l i 6, 3, 31. si expositio circa finem atrox fuerit 4, 3, 5. in rebus a t r o c i b. *opp.* m i t i b u s 11, 3, 116. res a t r o c e s et m i s e r a b i l e s 6, 1, 53. rebus a t r o c i b. verba etiam ipso auditu a s p e r a magis convenient 8, 3, 17. *v.* R e s. a t r. in ira et a s p e r a (*vox*) 11, 3, 63; ut id, quod objecit, quam atrocissimum videatur 6, 1, 15. cum res atrociss. elevamus consulto 8, 4, 19.

**Attendo.** *α*) qui libenter a u d i u n t et magis a t t e n d u n t, et facilius c r e d u n t 8, 3, 5. attendere signa ad eos, qui excidunt, sensus 11, 2, 29. hoc diligenter attendite 4, 1, 74. 9, 2, 56. *β*) *Partic.:* att. auditor 4, 1, 5. attentum judicem facit *ib.* 33; ea (*partitione*) fiat judex attentior *Sp.* int.) 4, 5, 1. circa jus nostrum attentior *ib.* 21. *v.* I n t e n d o.

**Attentio.** docilem haec ipsa praestat attentio 4, 1, 34.

**Attento.** (*argumentorum locos*) c i r c u m s p e c t a r e in agendo et a t t e n t a r e singulos, minime convenit 12, 8, 14.

**Attero.** asperiorum tractatu rerum atteruntur (*ingenia*) 8, Pr. 2. velut a t t r i t a quotidiano actu forensi ingenia — r e p a r a n t u r 10, 1, 27.

**Attinet.** neque enim attinet 10, 1, 105. omnes persequi neque a t t., neque p o s s u m 2, 15, 37. nihil att., id defendere 4, 2, 70. de causis frequenter quaeri nihil att. 7, 2, 41. *cf.* 7, 1, 38; quorum induere personas quid (*a. l.* non) att., nisi affectus assumimus 6, 2, 36. Quid attinet de his plura? 5, 4, 1. quid enim att. quaerere? 9, 4, 15. Quid

enim att. judicem praeparare, qui nullus est? 2, 10, 8. Quid enim att., circuitu res ostendere 12, 10, 41. quid att. tam multis annis declamitare in schola? 12, 11, 15. quid enim att. illa bis dici *Vib. Crisp.* 5, 13, 48.

**Attingo.** I) si terram attigerint 1, 2, 7. cum eum, qui pulsavit, attigisse dicimus (*minuendi species*) 8, 4, 1. Codicem attigit 5, 13, 26. II) *transl.:* Quae ne praeterisse viderer, satis habui attingere 3, 6, 28. haec, ne omisisse viderer, attigi 6, 3, 102. quae supra jam attigi 1, 6, 24. quae leviter in transitu attigeram 7, 3, 27. summatim (*a. l.* summam) attingam 10, 1, 44. pauca propria hujus loci attingam 12, 9, 1. *cf.* 6, 2, 2. paucissima attingam exempla 5, 10, 92. praecipuos attingemus 8, 3, 89. dicturus, quibus ornetur oratio, prius ea, quae sunt contraria laudi, attingam *ib.* 41; attingenda defensio, ut id pro rep. fuerit 7, 1, 35. maxime necessarias (*partes*) attingam 8, 3, 63. pars altera probationum plerumque aut omnino negligitur, aut levissime attingitur 5, 8, 1.

**Attollo.** I) sive summittimus, sive adorantes attollimus (*manus*) 11, 3, 115. male dexter (*pes*) attollitur, aut summis digitis suspenditur *ib.* 125. (*superciliis*) contrahitur, attollitur, demittitur (*frons*) *ib.* 78. pueros attollere (*in peroratione*) *ib.* 174. sublimis spiritus attollere orationem potest 10, 5, 4. quando attollenda vel summittenda sit vox 1, 8, 1. (*vox*) attollitur concitatis affectibus, compositis descendit 11, 3, 65. II) *transl.:* quo quis ingenio minus valet, hoc se magis attollere et dilatare conatur 2, 3, 8. pudet supra modum sermonis attolli 1, 2, 31. nihil supra quotidianum sermonem attollere 2, 4, 9. minores contra dignitatem attollendi 12, 7, 6. quae crebris parvisque conatibus se attollant, inaequalia tantum et velut confragosa, nec admirationem sequuntur eminentium *etc.* 8, 5, 29. quid elocutio attolat aut deprimat 8, 3, 90. excitanda mens et attollenda semper est 1, 2, 8. aut res per similitudinem attollimus, aut per comparationem, aut signis quasi quibusd. vel translatione 8, 6, 68. 69.

**Attonitus.** — Ajax (*in tragoedia*) 11, 3, 73.

**Attrectatio.** *pars orationis* 1, 4, 20 *N.*

**Attribuo.** quibus (*verbis*) natura sit officium attributum, servire sensibus 12, 10, 40.

**Auctio.** auctionem proponere 6, 3, 99. auctione dimissa 11, 2, 24.

**Auctor.** I) *princeps causa rei efficiendae:* α) quaeritur et de facto et de auctore 7, 2, 7. 51. parum certus auctor (*caedis*) 6, 3, 68. cujus etymologiae auctorem 1, 6, 35. Lycurgus durissimarum Lacedaemoniis legum auctor 1, 10, 15. instituta auctoribus afferunt laudem 3, 7, 18. Judaicae superstitionis primus auctor *ib.* 21. ut aliquid habere videantur (*generis Rhodii eloquentes*) gentis, aliquid auctoris 12, 10, 18; pecunia, cujus auctor (*i. e. legitimus possessor*) non extat 7, 2, 52 *N.* β) ut ne auctorem (*alicujus ridiculi dicti*) ponam 6, 3, 64. nec pastorem populi, auctore Homero, dixerim 8, 6, 18. ego, neque id sine auctoribus, judico 2, 21, 4. sermo sine ullo certo auctore dispersus 5, 3. ne ii quidem ullo satis idoneo auctore nituntur 2, 4, 42; Timagenes auctor est, omnium in literis studiorum antiquissimam Musicen extitisse 1, 10, 10. Latinos dicendi praeceptores extremis L. Crassi temporibus coepisse, Cicero auctor est 2, 4, 42. *cf.* 10, 3, 8. γ) suos haec operum genera ut auctores, sic etiam amatores habent 12, 10, 2. carminum auctores 8, 6, 27. — comoediae 10, 1, 66. Elegia,

cujus tersus atque elegans maxime auctor *ib.* 93. primus auctor (*fabularum*) 5, 11, 19. historiae major auctor 2, 5, 19 *N. et S.* ejusd. operis auctores 3, 1, 21. 10, 1, 64. 72. 93. II) *absolute i. q. scriptor.* α) hunc auctorem (*de Homero*) 10, 1, 48. legendis auctoribus Epist. ad Tryph. 1. quando tot auctorum notitia contingeret 1, 2, 12. apud plures auctores legi 3, 6, 29. auctores, quos praelegunt 1, 5, 11. verba frequenter ab auctoribus jus sumunt 1, 4, 4. Est infinita dissensio auctorum, — adjicientibus ad ea, quod invenissent, scriptoribus 3, 1, 7. inter auctores non convenit *ib.* 13. quae in quoque auct. praecipua virtus 10, 1, 37. auct. alios in ordinem redegerint (*veteres grammatici*), alios omnino exemerint numero 1, 4, 3. evolvendis penitus auct. 12, 2, 8. β) *c. Attrib.*: turbae quamvis bonorum post eos auctorum eximatur 10, 1, 74. optimus auctor 5, 11, 17. quae ab auct. claris traduntur 9, 3, 90. *cf.* 1, 8, 18. 3, 1, 21. 5, Pr. 1. 9, 1, 3. clarum auct. (*a. l.* actorem) juvenis audivi 8, 5, 21. auctores utriusque linguae clarissimos Pr. 1. *cf.* 8, 5, 35. lectione dignis auct. 10, 2, 1. tersus atque elegans maxime auct. 10, 1, 93. auct. eminentissimi 1, 2, 2. 1, 10, 10. exoletos auct. 8, 2, 12. Graeci auct. 10, 5, 3. incertus auctor 5, 11, 41. idoneis auct. 1, 4, 20. auct. ingeniosis quidem sed arte carentibus 10, 1, 40 *N.* omnia, quae magni (*Codd.* omni, *Fr. conj.* optimi) auct. dixerint, esse utique perfecta *ib.* 24. in magnis quoque auctoribus incidunt aliqua vitiosa 10, 2, 15. quamlibet magnus auct. 9, 4, 16. historiae major est auct. 2, 5, 19 *N.* maximi auct. 1, 5, 39. 9, 1, 25. maximo temporum nostrorum auctore (*Z. videtur dicere Plinium maj.*) 3, 4, 2. ut plurimi maximique auct. tradiderunt 3, 3, 1. auct. maximi (*i. e. eorum scripta*) sic diligentius cognoscuntur 10, 5, 8. non negligens auctor 9, 2, 101. non obscurus professor atque auctor 2, 15, 36 *N.* secundum plurimos auct. 3, 6, 66. *cf.* 3, 1, 5. nobis tutissimum est, auct. plurimos sequi 3, 4, 11 *Z.* auct. praestantissimis 3, 5, 3. auct. summi 1, 6, 11. 42. 8, 3, 51. auct. vetustissimis 10, 1, 40; *de pictoribus:* ut illa prope rudia, ac velut futurae mox artis primordia, maximis, qui post eos extiterunt, auctoribus praeferant 12, 10, 3.

**Auctoritas.** circa auctoritatem ratio 1, 6, 42. α) *Nominat.*: cujus ap. me summa est auctoritas 7, 4, 40. unde etiam senibus auct. major est 12, 4, 2. eos, in quibus est auct. 8, 5, 8. praecipua in hoc dicentis auct. 4, 1, 8. tanta in oratione auct., 5, 13, 52. (*Cic.*) vult esse auctoritatem in verbis 8, 3, 43. Deorum auct. quae est ex responsis 5, 11, 42. in omnibus, quae dicit, tanta auct. inest 10, 1, 111. si auct. subest 11, 3, 155. quantam afferat fidem expositioni narrantis auct. 4, 2, 125. matri, cujus filium premebat auctoritas, abstulit fidem 6, 5, 9. nec audientium auctoritas ultra debitam reverentiam terreat 12, 5, 1. non auctoritas modo verbis sed et fides desit *ib.* 67. minus pressus, quam historiae auct. postulat 10, 1, 102. quibusd. sufficit auct. 3, 8, 48. valet in consiliis auct. plurimum 3, 8, 12. sublimitas, et magnificentia, et nitor, et auct. expressit illum fragorem 8, 3, 3. exempla et has auctoritates inartificialium probationum esse 5, 11, 43. β) *Genit. et Dat.*: summae ap. antiquos auctoritatis scriptoribus 3, 4, 1. quidam ita sunt receptae auct. ac notae verecundiae, ut nocitura sit in eos dicendi petulantia 6, 3, 33 *V.* fit plenum auctoritatis (*de clausula*) 9, 4, 108. sic habenda est auctoritatis ratio, ne sit invisa securitas 6, 1, 34. auctoritati plurimum detrahunt 4, 5, 25. γ) *Accusat.*: praeter auctoritatem oratorum atque historicorum analogia quoque dictum tuebamur 1, 6, 11. cultus concessus atque magni-

ficus addit hominibus auct. 8, Pr. 20. adhibetur extrinsecus in causam et auct. 5, 11, 36. *cf.* 3, 8, 36. multum auctoritatis affert vetustas 3, 7, 26. *cf.* 2, 7, 4. modestia, quae plurimum oratori et auctoritatis et fidei affert 12, 9, 12. aspergunt illam vetustatis auct. 8, 3, 25. per quae non a se tantum dictis detrahat fidem, sed ceteris quoque auferat auctoritatem (*Burm. conj.* afferat vilitatem) 5, 7, 32 *N. cr.* captarent auct. contemtu ceterorum 12, 3, 12. in senatu conservanda auctoritas, ap. populum dignitas 11, 3, 153 *N.* haec tam timida defensio detrahit auct. illi, qua recte dicebamus occisum 7, 1, 36. libertinis detrahenda est auct. 11, 1, 88. detracturum plus auctoritatis *ib.* 74. *cf.* 6, 5, 10. elevare tanti beneficii auct. 12, 7, 8. non explevisse deorum auct. 12, 10, 8. faciunt auct. probationibus nostris postulando 6, 4, 17. verba auct. antiquitatis habent 1, 6, 39. auct. habent (*testes*) non arguentium illa sed confitentium 5, 7, 12. plurimum auctoritatis et ponderis habent longae 9, 4, 91. *cf.* 9, 2, 72. ut auct. induat vera sentientis 4, 1, 46. auct. minuere 6, 3, 30. in omni negotio neglecta auct. 11, 1, 30. hinc et patres adversus liberos *etc.* auct. petunt 5, 12, 13. ne viri boni et gravis perdamus auct. 11, 3, 184. quotidie aliquid ex ea, quam meruerat, auctoritate perdentem 12, 11, 3. *cf.* 4, 2, 125. auctoritas ab oratoribus vel historicis peti solet 1, 6, 2. relictis magistrorum auctoritatibus 2, 13, 7. repetere auct. a plurimis versibus 5, 11, 39. quorum auct. secutus est 3, 6, 80. *δ) Ablat.:* Tragoediae scriptores clarissimi gravitate sententiarum, verborum pondere, auctoritate personarum 10, 1, 97. salva dicendi auct. 12, 10, 46. sermo constat ratione, vetustate, auct., consuetudine 1, 6, 1. judicium suum cum illius auct. conjunxit 10, 3, 1. defenditur aetate, dignitate, auct. 11, 1, 28. auct., vetustate, consuetudine defenditur (*schema*) 9, 3, 3. excusantur haec vitia auct. *etc.* 1, 5, 5. quae rerum gestarum auct. nituntur 5, 11, 1. figurae contra rationem loquendi veterum auct. receptae 4, 2, 118. qua sit auct. suadendum 1, 11, 12. *ε) c. Genit. junctum:* Flavum, cujus ap. me summa est auct. 7, 4, 40. 10, 3, 1 *etc.* auct. viri boni et gravis 11, 3, 184. — audientium 12, 5, 1. — non arguentium illa sed confitentium 5, 7, 12. — narrantis 4, 2, 125. — vera sentientis 4, 1, 46. Deorum auct., quae est ex responsis 5, 11, 42; — antiquitatis 1, 6, 39. — tanti beneficii 5, 11, 42. — frontis 12, 5, 5. — historiae 10, 1, 102. morum senilis auct. immatura adolescentibus creditur 11, 1, 32. rerum gestarum auct. 5, 11, 1. vetustatis inimitabilem arti auct. 8, 3, 25.

**Aucupor.** verba aucupantem 11, 1, 50.

**Audacia.** (*inter pessimos affectus*) 5, 10, 34. audaciam frangere 2, 16, 7. audacia provecti 1, 3, 4. oppressa virtute audacia est *Cic.* 4, 4, 2.

**Audacter.** inhaerent quidam molestissima diligentiae perversitate, ut audaciter potius dicant, quam audacter 1, 6, 17; *Compar.:* quod hoc audacius dixerim 3, 3, 7. aud. translatum verbum 4, 1, 58. aud., nec sine motu quodam imaginantur 9, 2, 42. paraphrasi aud. vertere 1, 9, 2.

**Audax.** audacem, petulantem *etc.* 7, 2, 28. verbis felicissime (*a. l.* ferocissime) audax (*Horatius*) 10, 1, 96; illa adhuc audaciora et majorum laterum 9, 1, 29. neque tam plenum et erectum et audax et praecultum, quam pressum et mite et limatum (*genus eloquentiae*) 11, 1, 31. illud audacius genus 9, 2, 32. hyperbolen, audacioris ornatus 8, 6, 67. audaces sententias 10, 1, 104. audaci et

proxime periculum translatione 8, 6, 11 *N. cr.* verba poëtica libertate audaciora *opp.* proprie dicere 10, 5, 4.

**Audens.** nonne his latior et audentior et excelsior (*Aeschines*) 12, 10, 23.

**Audenter.** multa alia etiam audentius (*a. l.* audientibus *N. cr.*) inseri possunt 8, 3, 27 *N.*

**Audentia.** velut tutioris audentiae (*a. l.* audaciae) est tentare, quibus paratior venia est 12, Pr. 4 *N.*

**Audeo.** *α*) *simpliciter:* dum audere non dedecet 12, 6, 3. — dum facilius est aud. *ib.* 7. audendum tamen 1, 5, 72. audendum itaque 8, 3, 35. nec audendi facilitatem usque ad contemtum operis adduxerit 12, 6, 7. *β*) *c. Accusat.:* ausi aliquid licentius aut laetius 2, 4, 14. paulum aliquid ausi 8, 3, 31. ut omnia credat audendum (*Sp.* — da) 4, 5, 16 *S.* cum aliquid novi sceleris esset ausurus 7, 4, 22. quotidie majus fit semper, quod ausuri sumus 12, 6, 3. audeat plura 2, 4, 6. audentes plus quam possunt 1, 5, 32. (*Polycletus*) nihil ausus ultra leves genas 12, 10, 8. rem sceleratissimam non malitia sed indignatione audere 3, 8, 45. hoc injuriae genus verecundius inest passis quam ausis 11, 1, 84 *N. cr.* *γ*) *c. Infinit.:* quod eodem nomine appellare non audent 1, 9, 5. ausus omnes contexere partes 4, Pr. 7. se ventis credere ausos 12, Pr. 2. ut audeat dicere 12, 1, 10. 21. non audeo totum dicere *Cic.* 9, 2, 54. neque erit perfectus orator, nisi qui honeste dicere et sciet et audet 12, 2, 31. *cf.* 5, 14, 34. dissentire vix audes a Cicerone 7, 3, 8. nihil generare audemus ipsi 8, 6, 32. quale libidinis exemplum instituere ausus primus 3, 7, 21. manum ultra sinum proferre non audeat (*agens*) 11, 3, 118. orationes scribere non ausus est 2, 17, 13. quod neque summi imperatores *etc.* sibi unquam vindicare ausi sunt Pr. 14; *Ausim:* quod non ausim dicere 7, 4, 28. *cf.* 2, 5, 14. nec affirmare ausim 9, 2, 1. ut non ausim dicere, — ita plane affirmo 6, 3, 11.

**Audio.** audivisse 1, 6, 17. audierunt 4, 2, 38. audierint (*Sp.* — verint) 8, 2, 21. audisne? *Asin.* 9, 2, 9; I) *Verbum finit.* *α*) *simpliciter:* ita quisque, ut audit, movetur 11, 3, 2. qui audiunt *opp.* ipse qui dicit 2, 2, 11. juvenum modicum esse, cum audient, testimonium debet *ib.* 9. cum semel aut bis audierit 11, 2, 34. Nec semel audisse sit satis 12, 8, 8. libenter audient 2, 9, 2. 8, 3, 5. simplicius audiunt 5, 11, 19 *N.* ut propitius judex audiat 4, 2, 27. id quoque plurimum refert, quomodo audire judex velit 12, 10, 56. ab inimicis male audire 12, 10, 13. male audiendi patientia *opp.* cognitura male dicendi 12, 9, 9. *β*) *c. Accusat.:* a) *aliquem* 3, 1, 17. 4, 1, 9. quid si ipsum audissetis? 11, 3, 7. quos (*tragoedos*) ego quidem audierim 12, 5, 5. quem (*praeceptorem*) Romae quoque audierat 12, 6, 7. qui Geometren audierint (*Sp.* — verint) 1, 10, 4 *Z.* dicentem adversarium diligenter audiat 12, 9, 19. quem praesidentes studiis deae propius audirent 10, 1, 91; ab iis, quibus quis dicit, audiri 12, 5, 6. *cf.* 2, 2, 13. majore cum fide necesse est audiatur 12, 1, 12. qui et ipse a nobis auditus est 10, 1, 102. et auditum eum et intellectum 12, 5, 6. b) *aliquid:* 7, 1, 12. 63. 12, 11, 2. ut audio hoc, animus accipit, plenum sine hac geminatione non esse 9, 4, 119. hoc jam (*a. l.* hoc illam) viginti annis audio 6, 3, 73 *N. cr.* non tam obest audire supervacua, quam ignorare necessaria 12, 8, 7. ut judex intelligat potius dolorem illum, quam audiat 11, 1, 84. aures magis audiunt *P* (*lit.*) 1, 7, 7. verba ex nobis audierunt 1, 2, 7.

auditur vox quasi in recessu oris 1, 5, 32. *cf.* 11, 1, 40; *i. q. accipio:* ut Vulcanum pro igne vulgo audimus 8, 6, 24; *Pass. i. q. subaudior:* Sic enim auditur, ut depugnares 8, 5, 12 *N.* simul enim auditur, coepit 9, 3, 58; *seq. Particip.:* audire videor congerentes 10, 1, 56. videor mihi audire, quosdam illa dicentes 12, 1, 33. *cf.* 12, 10, 26; *seq. Inf.:* ipsum adolescentem dicere audistis 9, 2, 57. causas quas agi audierit 10, 5, 20. γ) *c. Adverbiis junctum:* diligenter audire 12, 9, 19. — libenter 2, 9, 2. 8, 3, 5. — libentius 4, 1, 12. 7, 1, 63. — libentissime 4, 1, 9. — negligenter 8, 2, 23. — propius (*aliquem*) 10, 1, 91. — simplicius 5, 11, 19 *N.* — studiose 3, 1, 17; — propitius 4, 2, 27. 7, 1, 12; audiri intente ac modeste 2, 2, 13. — plane 1, 4, 8. — parum 12, 11, 2. II) *Partic.:* α) *Praes.:* sedens adhuc atque audiens (*judex*) 6, 2, 7. Pansam *etc.* in morem praeceptoris exercuit quotidie dicens audiensque 12, 11, 6. audiente uno 1, 2, 31. Catone audiente 12, 1, 35. audiens *opp.* lectori 4, 2, 45. cum dicente aeque audientem inhorrescere 9, 4, 126. a proposita quaestione abducit audientem 9, 2, 39. in plurimas animum audientis species impellere 12, 10, 43. *v.* Animus. (*judicium*) audienti frequenter suus cuique favor extorquet 10, 1, 17; alia audientes, alia legentes magis adjuvant 10, 1, 16. audientibus pluribus (*dicere*) 10, 7, 24. audientes i. q. *auditores* 1, 10, 25. 2, 3, 11. 3, 4, 15. affert audientibus non fastidium modo sed plerumque etiam odium 11, 1, 15. audientium mobiles animi 2, 17, 29. — auctoritas 12, 5, 1. — celebritas 1, 2, 29. quae cum summis aud. clamoribus dixerit 12, 6, 4. — intellectus 1, 2, 27. deprehensa toties aud. memoria 2, 4, 29. plurimum refert, qui sint aud. mores 3, 7, 23. ad voluptatem aud. 2, 10, 10; *cf. etiam:* mire auditurum dicturi cura delectat 11, 3, 157; dicto audientem non esse 3, 6, 31. minus dicto audientem filium 7, 1, 14. β) *Perfect.:* Trachalus plerumque sublimis *etc.* fuit: auditus tamen major. Nam et vocis felicitas *etc.* superfuerunt 10, 1, 119. [quae secum audita (*Z.* auditores) referant] 2, 2, 8. subscribere audita 12, 8, 8. ut nos infinito magis eadem illa audita quam lecta delectent 11, 3, 4. crimen ante hanc diem non auditum *Cic. ib.* 110. rerum nomina multa per ordinem audita reddenda 11, 2, 23. semel auditos quamlibet multos versus protinus reddidisse 11, 2, 51. audito ordine (*rerum*) 4, 3, 8. audita falsa Vatinii morte 6, 3, 84. III) *Gerund. et Partic. Fut.:* in longissimis actionibus prius audiendi patientia deficit 11, 2, 8 *cf.* 12, 9, 9. audiendi sitim 6, 3, 19. optima legendo atque audiendo 10, 1, 8. omnis in audiendo profectus erit 1, 12, 12. non verborum tantum gratia legendum vel audiendum est 10, 1, 15. non tamen protinus audiendi, qui *etc.* 10, 3, 32. *cf.* 3, 3, 4. consuetudo classium certis diebus audiendarum 10, 5, 21 *N.* IV) *Supin.:* auditu pulchrius (*verbum*) 8, 3, 16. qua nihil pulchrius auditu (*Sp. conjic.* auditum) est, oratio 10, 1, 111 *N.*

**Auditio.** stilo facultas continget, auditione judicium 2, 2, 11. multa lectione atque auditione 10, 1, 10; de auditionibus (*testimoniorum genus*) 5, 7, 5 *N.*

**Auditor.** I) tria auditorum genera 3, 4, 6. 6, 1, 28. 9, 4, 62. (*laudem ac vituperationem*) videtur Aristoteles ad solos auditores relegasse 3, 7, 1. ut auditorem, quo sit nobis in ceteris partibus accommodatior, praeparemus 4, 1, 5. si benevolum, attentum, docilem fecerimus *ib.* 10, 1, 48. excitat auditorem (*femur ferire*) 11, 3, 123. extemporalis actio auditorum frequentia excitatur 10, 7, 16. ad movendum auditorem 9, 1, 25. auditorem omni sono mulceant 9, 2, 5. affectibus turbandus

aud. 4, 5, 6. II) *i. q. discipuli: opp.* praeceptori rhetorices 2, 5, 16. Periclem Anaxagorae auditorem fuisse 12, 2, 22. aliquid quotidie dicat, quae secum auditores (*Sp.* audita) referant 2, 2, 8. omnia, quae recta sunt, velit (*doctor*) esse in suis auditoribus quam plenissima 10, 2, 21.

**Auditorium.** plenum auditorium 2, 11, 3. non eand. esse condicionem, fori et auditorii 10, 1, 36. eloquentiam, licet hanc libidinosam resupina voluptate auditoria probent 5, 12, 20 *N.* in auditoriis (*Gorgiae*) 2, 21, 21. auditoriis (*a. l.* auditoris) se, non judiciis compararat 10, 1, 79.

**Auditus.** *α*) ad auditum accommodata (*vox*) 11, 3, 40. nec auditu sed intellectu perpendenda est (*proprietas*) 8, 2, 6. verba etiam ipso auditu aspera 8, 3, 17.

**Aufero.** abstulit 1, 5, 69. *α*) duo fures pecuniam abstulerunt 7, 4, 44. abstulit eadem sociis 5, 11, 7. quod vi sit ablatum 5, 10, 113. *β*) (*se dare*) quasi tempestatibus, quo volent, auferendum 10, 7, 23. ab intentione auferendus auditor 4, 5, 6. admiratione auferuntur 8, 3, 5. *γ*) ceteris auferat auctoritatem 5, 7, 32 *N.* auferendae dissimulationis gratia (*interrogare*) 9, 2, 9. fortasse epilogos illi mos civitatis abstulerit 10, 1, 107. matri abstulit fidem 6, 5, 9. gratiam responsuris aufert 6, 1, 20. cognoscenti judicium auferre 4, 5, 6. qui vitam abstulit, — qui mentem 9, 2, 105. omnibus ejusdem operis auctoribus abstulit nomen 10, 1, 72. agrorum nimia cura *etc.* multum (*sc.* tempus) studiis auferunt 12, 1, 6. auferri judici veritatem 12, 1, 36. quibusdam vis omnis aufertur 11, 3, 152.

**Aufugio.** aufugit 1, 5, 69.

**Augeo.** I) (*in geometria*) de celeritate augendi (*a. l.* -da) 1, 10, 49. ut aliud crescat, aliud augetur 8, 4, 15. augendis affectibus 9, 2, 26. laude crescit, impetu augetur (*animus*) 1, 2, 30. causas, quas in argumentum sumet, augere 7, 2, 35. augere lacrimarum causas *opp.* minuere 6, Pr. 7. copiam sermonis auget 8, 6, 5. ut augeant crimen 5, 13, 34. vel discutiendi criminis vel augendi 4, 2, 18. augendi criminis gratia *opp.* declinandi 9, 2, 12. augemus crimina, quae ex facili aut diluere possumus aut negare *ib.* 53. si quis eam divisionem per gradus augeat 2, 4, 34. ad augendam eloquentiam 1, 11, 13. 2, 1, 9. adhuc augeri potest orandi facultas 2, 16, 18. ad augendam facultatem dicendi 10, 7, 17. secundos impetus auget placendi cupido 10, 7, 17. hi sonus cum augenda intentione excitandi, cum summittenda sunt temperandi 11, 3, 42. ambitiose a quibusd. numerus augetur 8, 3, 63. augenda oratio *opp.* summittenda 8, 3, 21. cetera jam non significandi gratia, sed ad ornandam modo, non augendam orationem assumuntur 8, 6, 39 *N. cr.* id cum auget manifestam sententiam, virtus est 9, 3, 46. augere parva (*in dicendo*) 10, 5, 11. augeri debent sententiae et insurgere 9, 4, 23. vires augere eloquentiae Pr. 23. — (*corporis*) 12, 10, 44. *β*) *adj. Ablat.:* id sane doctrina possit augeri 6, 3, 12. nihil aeque vel augetur cura, vel negligentia intercidit 11, 2, 40. et laude crescit, et impetu augetur (*animus*) 1, 2, 30. augentur vocis quoque bona, cura: negligentia minuuntur 11, 3, 19. excolendo augetur (*memoria*) 11, 2, 1. scientia augetur annis 12, 11, 2. quantum eis virium est, contumelia augetur 12, 9, 11; solet ex alio aliud augeri 8, 4, 20. per incrementa augenda vis 10, 6, 3 *N.* II) *in dicendo:* non augeat (*orator*)? 5, 14, 32. pleraque augenda aut minuenda, ut expediet 4, 1, 15. natura est omnibus augendi res

vel minuendi cupiditas insita 8, 6, 75. *cf.* 3, 4, 15. 4, 1, 27. 8, 3, 40. augendo quod est infra, necesse est extollat id, quod supra positum est 8, 4, 9. augendi gratia non tota modo totis, sed etiam partes partibus comparari *ib.* 13. et hoc augendi genus est, tantum aliquid efficere, ut non possit augeri *ib.* 7. virtus ejus (*hyperboles*) ex diverso par augendi atque minuendi 8, 6, 67.

**Auguralis.** tabernaculum ducis augurale (*a. l.* augustale) 8, 2, 8 *N. cr.*

**Augurium.** quae responsis vel auguriis futuram claritatem promiserint 3, 7, 11. an de auguriis, responsis, religione denique omni non erit (*oratori*) disserendum 12, 2, 21.

**Augustus.** habitus triumphalis, quo nihil excogitari potest augustius 11, 1, 3. id amplius atque augustius ratus (*Zeuxis, quod corporis membris plus dedit*) 12, 10, 5.

**Aula.** aulai 1, 7, 18 *N.* infelicis aulae *Dom. Af.* 9, 3, 79 *N.*

**Aula.** *i. q. tibia:* aula, quae ter ceciderit 7, 9, 4.

**Aura.** auram communem haurire 6, Pr. 12. inspirantes ramis arborum aurae 10, 3, 24. velut aura solicitante provecti longius 12 Pr. 2. in quibus aura illa concipitur 11, 3, 16. per quae velut organa meat (*aura*) 11, 3, 16; aura (*a. l.* vita) popularis *opp.* gravitas senatoria 11, 1, 45 *N.*

**Auratura.** 8, 6, 28 *N.*

**Auratus.** cum aurata tecta aurea dico 8, 6, 28.

**Aureus.** aurei (*a. l.* aureei) 1, 7, 16 *N. cr.* aureo plectro 10, 1, 63. Victorias aureas 9, 2, 92 *N.* aurea Phoebe *Virg.* 5, 9, 15.

**Aurifex.** annulum sibi cudi ab aurifice 9, 2, 61.

**Auris.** α) *c. Attrib.:* faciles aur. 6, 5, 8. aur. praesertim tam delicatas 3, 1, 3. aur. vacuas atq. ineruditas 10, 1, 32. β) *Nominat.:* quo facilius aures judicum admittant 4, 3, 10. aures optime de illa (*compositione*) judicant 9, 4, 116. *cf.* 61. aures plena sentiunt, et parum expleta desiderant, et fragosis offenduntur, et levibus mulcentur, et contortis excitantur, et stabilia probant, clauda deprehendunt, redundantia ac nimia fastidiunt *ib.* 116. quantum aures recipiant 11, 1, 91. aur. a forensi asperitate respirant 1, 8, 11. quid aur. hominum magis respuunt? 11, 1, 61. γ) *Genit. et Dat.:* an cujuslibet auris est exigere literarum sonos? 1, 4, 7. aurium judicium 9, 4, 118. aur. ligamenta 11, 3, 144. communi voluptate aur. 1, 10, 4. acrior est oculorum quam aur. sensus 11, 2, 34. qui haec non vocibus tantum sibi nota atque nominibus aurium tenus in usum linguae perceperit 12, 2, 17; non animis solum sed etiam aurib. ingratissima 8, 3, 52. qui dandum putant nonnihil etiam temporibus atque aurib. 12, 10, 45. quae oculis vel aurib. incursant 10, 3, 28. ubi quid exquisitius dictum accidit aurib. imperitorum 12, 10, 25. δ) *Accusat.:* aures consulens meas 9, 4, 93. convertit se in aures, et excitat animos (*figura*) 9, 3, 66. consuetas aur. minus ferient 9, 3, 4. *v.* Ferio. vilissimis etiam quibusd. impetrant aures 11, 3, 4. mitigandae sunt prius aur. 12, 1, 14 *N.* aur. movet (*vox*) 11, 3, 14. aur. delectatione mulcendae 12, 10, 52. *v.* Mulceo. aur. pravis voluptatibus permulceat 2, 12, 6 *Z.* aur. defensioni praecluduntur 7, 1, 31. aur. raderet 3, 1, 3. ars renovat aur. 11, 3, 44. quae dicentur, superfluent aur. 2, 5, 13; blandius ad aurem invocabat 4, 2, 124. in aurem alicujus loquuntur 11, 3, 131. paene ad aurem trahuntur labra *ib.* 81. dum aditum sibi ad aures faciat 4, 1, 46. (*oratio*) usque ad aures valet (*a. l.* volet)

8, 3, 62. apud vacuas aur. 10, 1, 32. ε) *Ablat.:* sensum ac vocem auribus accipere miserorum 6, 1, 26. *v.* Accipio. (*vox*) aurib. dignoscitur 11, 3, 18. vox aurib. sedens *ib.* 40. brachio ab aure protenso *ib.* 119. quod in aure velut quodam vestibulo statim offendit 9, 4, 10

**Aurora.** Sole et Aurora rubent plurima *Maecen.* 9, 4, 28.

**Aurum.** auri fulgor imbellis 10, 1, 30. caelatura, quae auro *etc.* opera efficit 2, 21, 9. alienum aurum 5, 11, 28. est jucunda ac favorabilis qualiscunque eloquentia auri 12, 10, 74.

**Auspicatus.** auspicatissimum initium 10, 1, 85.

**Auspicium.** contra auspicia (*lex lata*) 2, 4, 35.

**Austeritas.** — non sit tristis 2, 2, 5.

**Austerus.** nec musta in lacu statim austera sint 2, 4, 9. senes austeri ac mites 11, 3, 74. poscitur tum austera (*periodus*), si accuses, tum fusa, si laudes 9, 4, 128 *N.*

**Aut.** I) *simpliciter positum.* α) aut rursus 9, 4, 72. Aut dicant isti mihi, quae sit alia ratio discendi 1, 12, 6. Sed res propriae sunt cujusque causae, aut (*i q. aut certe*) paucis communes 10, 1, 6. Sit ergo, quod placeat, aut certe sufficiat 10, 4, 4. interim — faciunt, aut certe — confundant (*Z. de conj.* confunduntur) 10, 3, 32 *N. cf.* 8, 3, 85. 9, 2, 94. 9, 3, 60. cum de libertate aut etiam de hereditate contendunt 7, 9, 3. aut (*Sp.* eo) etiam proemia sunt in his causis supervacua 4, 2, 80. *cf.* 4, 5, 22. 12, 1, 34. β) *interdum mollitur vis exemtiva:* Genus fortasse sint secuti non idem, quod Demosthenes aut Plato 9, 4, 17. ut Cic. pro Cluentio narrat — aut (*Reg. conj.* ac) M. Coelius 6, 3, 39. ne dactylum quidem aut forte spondeum alterum pro altero (*ratio recipit*) 9, 4, 49. quod, quid sit aut (*Sp.* et) quale sit, non potest aestimari 3, 6, 80. ἐγκωμιαστικὸν aut ἐπιδεικτικὸν (*Sp.* et — et) dicunt 3, 4, 12. utinam Tiro, aut (*a. l.* et) alius, quisquis fuit, — parcius indulsissent 6, 3, 5 *N. cr.* stulte *etc.* dicta aut (*a. l.* ac) facta ridentur *ib.* 7. haec plerumque in altercatione aut rogandis testibus requiruntur *ib.* 46. quidquid sententiis aut eloquentiae non nocebit 9, 4, 59. *cf.* 11, 1, 60; *hoc sensu repetitur quoque:* nisi forte —, quae in ornamentum operis ejus accedunt, alius melius elaborasset; aut orator loqui nesciet; aut leviores morbos non poterit curare medicus praestantissimus 2, 3, 6. Quis enim feret puerum, aut adolescentulum, aut etiam ignobilem, si judicet in dicendo 8, 5, 8. Nisi forte prior ille Africanus — inutiliter sibi videtur consuluisse: aut P. Rutilius, vel cum illo genere defensionis est usus, vel cum manere in exilio maluit — nesciebat 11, 1, 12. *v.* Vel. γ) *in interrogationibus:* et an et aut conjunctiones sunt: male tamen interroges, hic aut ille sit? 1, 5, 49 *N.* num tamen ille totum in uno diem consumturus est? aut potest esse ulla tam perpetua discendi intentio, quae *etc.*? 1, 2, 11. Num igitur negabitur deformem Pyrrhi pacem caecus ille Appius dicendi viribus diremisse? aut non divina M. Tullii eloquentia — fuit? — Nonne perterritos militum animos frequenter a metu revocat oratio? 2, 16, 7. An vero me non adjuvabit —? Aut — nihil proderit *etc.*? 5, 11, 38. Age, si de morte filii sui dicendum patri fuerit, aut (*Sp. conj.* an) in narrando gratiam illam expositionis quaeret, — aut argumenta diducet in digitos *etc.*? 11, 1, 53 *N.* Utrum, cum Cottam appetisset, aut (*Z. ex Goth.* an) cum ipse sese conaretur occidere, telum ei e manibus ereptum est *Cic.* 5, 10, 69 *N. cr.* II) *sibi vel aliis Conjunctionibus contrapositum:* 10, 1, 6. cum est in

lege aliqua obscuritas, et in ea aut uterque suam interpretationem confirmat, adversarii subvertit: —. Aut cum de altero intellectu certum est, de altero dubium 7, 6, 2 *N.* cum aut ipsos adversarios consulimus —. Aut cum judicibus quasi deliberamus 9, 2, 20. 21 *N. cr.* si aut falsa est, aut parum plena (*finitio*) 7, 3, 23. *cf.* 6, 1, 12. Elevandi ratio est duplex, ut aut veniam quis, aut jactantiam minuat — aut crimen objectum 6, 3, 75 *N.* aut enim partes orationis mutat, aut casus 9, 3, 10. 11, 1, 18; si neque supra modum multae (*figurae*) fuerint, nec ejusdem generis aut junctae, aut frequentes 9, 3, 27. Ne cui vestrum meus aut vultus molestior, aut vox immoderatior aliqua, aut denique jactantior gestus fuisse videatur *Coel.* 11, 1, 51 *N. cr. v.* Ne. Denique. vix aut natura aut ratio queat 10, 7, 9. in voce aut omnino suppressa aut etiam abscisa 8, 3, 85. aut testimoniorum aut etiam judicatorum obtinent locum 12, 4, 2. *cf.* 6, 1, 15. 8, 6, 44 *N. cr. et S.* 11, 1, 64. 67. 11, 2, 48. 11, 3, 120; cum in eosd. casus, aut tempora, aut numeros, aut etiam pedes continuo quis, aut certe nimium frequenter incurrit 9, 1, 11. ex aliqua utilitate aut reip., aut hominum multorum, aut etiam ipsius adversarii, nonnunquam et nostra 7, 4, 9. id aut satis, aut certe uti potuimus, dictum est 10, 1, 4. *cf.* 12, 11, 21. cum aut in aurem alicujus loquuntur, aut cum sodalibus jocantur, aut nonnunquam ad librarios suos respiciunt 11, 3, 131. Dementiae judicia aut propter id, quod factum est, aut propter id, quod adhuc fieri, vel non fieri potest, instituuntur 7, 4, 29. ut aut de nomine, aut scripto et sententia, vel ratiocinatione quaeratur 3, 6, 72. aut res per similitudinem attollimus, aut comparationem, aut signis quasi quibusd., vel translatione 8, 6, 68. 69. aut valetudinis vi, aut intemperantia aegri, aliove quo casu 2, 17, 25. Aut pluribus propositionibus junctis —. Interim per partes dissolvitur 5, 13, 28 *N. v.* Ne - quidem. Neque.

**Autem.** Et assumtio interim confessa est, ut, Omnes autem volunt beatam vitam vivere 5, 14, 13. *cf. ib.* 26. Oratorem autem instituimus illum perfectum Pr. 9. Verborum autem concinna transgressio a nobis est inter tropos posita 9, 3, 91. vox autem urgenda ultra vires non est 11, 3, 51. Valet autem in altercatione plurimum acumen 6, 4, 12. *cf.* 2, 17, 40. Facimus autem — materiam dicendi nobis *etc.* 5, 13, 42. Potentissima est autem (*Z.* aut. est) in ea qualitas 7, 3, 28. sit modo, unde excidi possit —: erit autem, si *etc.* 2, 4, 7; Sunt qui narrationi propositionem subjungant —. Mihi autem propositio videtur omnis confirmationis initium 4, 4, 1. *cf.* 7, 1, 52. Lex est, quae jubet exheredem esse eum, qui patri proditionis reo non affuerit: tu autem non affuisti 7, 1, 47. nobis autem copia cum judicio paranda est —. Id autem consequemur optima legendo atque audiendo 10, 1, 8. Idem autem de vultu dictum sit 6, 3, 26. qui autem scierit, quo quaeque sint modo dicenda, nisi tamen (*a. l.* tanquam) in procinctu habuerit eloquentiam, velut clausis thesauris incubabit 10, 1, 2; Ut recte autem finiamus 7, 3, 21. *cf.* 10, 3, 15; Non alia est autem ratio pronuntiationis 11, 3, 30. Haec de prooemio, quoties erit ejus usus: non semper autem est 4, 1, 72. Nec accusatorem autem atroci in causa, nec *etc.* feret quisquam 6, 3, 31. Neque gravissimus autem in musica sonus, nec *etc.* orationibus convenit 11, 3, 41; Quamvis autem non tam me vinceret praestandi fiducia Pr. 2. ut ad, cum esset praepositio, *d* literam; cum autem conjunctio, *t* acciperet 1, 7, 5; Quam molli autem articulo tractavit Catonem?

11, 1, 70. Quomodo autem sequester ille impendet laborem? 12, 8, 4. Potest autem satis diligenter accipere, quae tum audiet, cum ei dicenda sunt? 12, 3, 3; intuendum autem et, qui sit, apud quem dicimus 5, 12, 11. Jungit autem et diversos sexus 9, 3, 63. Et hoo autem exemplum et superius *ib.* 50. [*cf. Sp.* 2, 15, 27.] Autem non habuit (*soloecismus*) 1, 5, 39.

**Autumo.** autumo tragicum (*sic de conj. Z. restituit; Sp.* tolerabile aut.) 8, 3, 26 *S.*

**Auxiliator.** — litigantium 12, 3, 2.

**Auxilium.** memoriae maximum aux. 4, 5, 3. cujus nullum erit, si tam tardum fuerit, aux. 10, 4, 4; adductae extrinsecus (*quaestiones*) velut auxilia quaed. 3, 6, 7. haec aux. extrinsecus adhibentur 10, 3, 1. *cf.* 7, 4, 13. assumtis extrinsecus auxiliis 7, 4, 7. ut auxilium obsessis feratur 3, 8, 12. aux., quae a nobis ipsis paranda sunt 10, 3, 1. sibi auxilia ex ipsis sapientiae penetralibus petit 12, Pr. 3. petendumque etiam innocentibus misericordiae aux. 11, 1, 49. aux. in publicum polliceri, quod in praesentissimis quibusque periculis desit 10, 7, 1; quae in auxilium atque ornamentum argumentorum comparantur 5, 8, 2. omnes in auxilium deos invocem 4, Pr. 5; nunc auxiliis, nunc legione pugnabitur 2, 13, 4. in mediis velut aux. nostris posita 4, 2, 102. ipse auxiliator egebit auxilio 12, 3, 2. stant mutuis aux. omnia 3, 4, 16. mutuo aux. sustinentur 5, 12, 4. legis auxilio est usus 6, 5, 9.

**Avaritia.** 12, 1, 6. — (*animi natura*) 5, 10, 27. — crudelitatis mater *fig.* 9, 3, 89. — parsimoniae nomine lenietur 4, 2, 77.

**Avarus.** pro avaro parcum 3, 7, 25. tam deest avaro, quod habet, quam quod non habet 8, 5, 6. (*in scholis*) avaros effingimus 6, 2, 17.

**Avena.** agrestem tenui musam meditaris avena (*versus*) 9, 4, 85 *N.*

**Avere.** Multum literatus, qui sine aspiratione et producta secunda syllaba salutarit (avere est enim) (*a. l.* avete) 1, 6, 21 *N. cr.*

**Aversatio.** — tacita 8, 3, 65.

**Aversio.** — quae a proposita quaestione abducit audientem 9, 2, 39.

**Aversor.** idem illud vultu aversari, manu repellere 11, 3, 70. aversantes in laevam partem velut propellemus manus *ib.* 113.

**Averto.** I) *proprie:* α) ne ambulantes avertamur (*a. l.* avertamus) a judicibus 11, 3, 127. nec aversi diu sumus (*in judiciis privatis*) *ib.* ne avertatur a judice sermo 4, 2, 103. β) *Particip.:* aversa pro abversis 12, 10, 32. aversae tectaeque (*manus*) *opp.* adversus ictus *etc.* 9, 1, 20 *N.* acies luminum a prospectu rerum non aversa 11, 2, 10. averso pollice 11, 3, 104. aversis in sinistrum palmis *ib.* 114. aversus a judice sermo (*a. l.* aversio — sermonis), qui dicitur ἀποστροφή 9, 2, 38. 4, 1, 63. 4, 2, 105. ad judicem omni sermone directo, an aliquando averso per aliquam figuram, dicendum sit 2, 13, 5. vere aversa oratio 4, 4, 67 *N.* oratio a judice aversa 9, 1, 16. si ab homine occidendo grassator avertendus sit 12, 1, 39. II) *transl.* α) ne avertat animum discentis 1, 12, 13. ne jejuna traditio averteret animos 3, 1, 3. fides, quam nec gratia avertat 12, 1, 24. cum avertat patronus, (*quod accusator objecerit*) 5, 13, 2. averti intellectus solet, cum ab asperioribus ad leniora deflectitur 6, 3, 87. avertere in alios crimen 11, 1, 65. 7, 2, 10. β) *adj. Praepos.:* (*risus*) animum ab intentione rerum frequenter avertit 6, 3, 1. (*metus*) a potioribus avertat (*impetum*) 9, 4, 35. avertere ab adversario judicem 6, 1, 11. *cf.* 9, 2, 91. — a miseratione *ib.*

20. sic a vero judicem averti *ib.* 7. dum illa desideramus, ab aliis avertimur 10, 6, 7. saepe avertenda (*a. l.* adv. *a.* conv.) ad ipsos oratio 4, 5, 20 *N. cr.* γ) *Partic.:* aversis in aliud animis 4, 3, 8. nec tam aversa unquam videbitur ab opere suo providentia 5, 12, 19.

**Avia.** aviae educanti 6, Pr. 8. — (*Caesaris Augusti*) 12, 6, 1.

**Avis.** Gallus avem an gentem *etc.* significat 7, 9, 2. avium voces 1, 6, 37. — concentus 5, 9, 16. avium dulcedo ad avium ducit 9, 3, 70. avibus (*Sp. om.*) accommodent curam 1, 12, 7 *S.*

**Avius.** 9, 3, 70. *v.* Avis.

**Avoco.** avocent ab intentione operis destinati 10, 3, 23. ex tempore dicentes avocat a cura vocis affectus 11, 3, 25. (*judicem*) multis frequenter avocari cogitationibus 8, 2, 23. in eam (*quaestionem*) judex avocandus (*a. l.* adv.) est 6, 4, 20. a propriis personis atque temporibus avocare controversiam 3, 5, 15. arma avocare (*a. l.* adv.) et velut nutu fallere 9, 1, 20 *N. cr.*

## B.

**B.** syllabae nostrae in B literam innituntur adeo aspere 12, 10, 32. B quoque in locum aliarum dedimus aliquando 1, 4, 15.

**Bacchius.** — duabus longis brevem sequentibus 9, 4, 82. dochmius, qui sit ex bacchio et iambo *ib.* 97. bacchius (*iambo praeponitur in clausula*) *ib.* 99. — et claudit et sibi jungitur *ib.* 102. *cf.* 101. 105.

**Bacchor.** genus dicendi, quod inanibus locis bacchatur 12, 10, 73.

**Bajulo.** ego te bajulare non possum 6, 1, 47.

**Balneum.** in balneis perpotare 1, 6, 44.

**Balteus.** ille, qui sub humero dextro ad sinistrum oblique ducitur velut balteus 11, 3, 140 *N.*

**Barba.** immissa barba 12, 3, 12 *N.* barbamque ante omnia et alia parum existimant decora 5, 12, 18. laetiora *etc.* non conveniant barbae illi (*i. e. philosophis*) atque tristitiae 11, 1, 34.

**Barbare.** — exclamare 1, 6, 45. — loqui 1, 5, 9.

**Barbaria.** — quaedam mentis 11, 3, 69.

**Barbarismus.** barbarismi foeditas 1, 5, 5. Interim vitium, quod fit in singulis verbis, sit barb. *ib.* 6. barbarismum plurimis modis accipimus *ib.* 7. *seqq.* 38. duos in uno nomine fecit barbarismos *ib.* 12.

**Barbarus.** α) 5, 10, 24. et servi et barbari 2, 11, 7. indocti et barbari et servi 2, 17, 6. rusticis ac barbaris 2, 20, 6 β) surdum quiddam et barbarum (*a. l. adjic.* sonum) efficient 12, 10, 28 *N. cr.* quae barbara, quae impropria *etc.* 1, 8, 13. barbara ab emendatis discernere 1, 6, 30.

**Basilica.** — Julia 12, 5, 6. subsellia in basilicam transferrentur 10, 5, 18.

**Beatitas.** — et beatitudo *ap. Cic.* 8, 3, 32.

**Beatus.** beatam vitam vivere 5, 14, 13. vitae honestae beataeque 12, 11, 12. vox b. 11, 3, 40 *N. cr.* sublimem animum et beatiorem spiritum 10, 3, 22. At nescio an eum (*oratorem*) tunc beatissimum credi oporteat fore, cum jam secretus et consecratus, liber invidia, procul contentionibus, famam in tuto collocavit, et sentiet vivus eam,

quae post fata praestari magis solet, venerationem, et, quid ap. posteros futurus sit, videbit 12, 11, 7. beatissima rerum verborumque copia 10, 1, 61. immortalis ingenii beatissima ubertate *ib.* 109; beatiss. (*Sp.* lat.) amnes 5, 14, 31.

**Belena.** 1, 4, 15 *N. et N. cr.*

**Bellator.** Tydea parvum sed bellatorem fuisse 3, 7, 12.

**Belle.** quia raro belle respondeant (*verba duos sensus significantia*) 6, 3, 48. b. subjicitur pro eo, quod neges, aliud mordacius *ib.* 74. contumeliis quoque uti b. datur *ib.* 100.

**Bellicosus.** bellicosi ac rudes 1, 10, 20. juvenum bellicosorum (*a. l.* bellicorum) 5, 12, 21.

**Bellicus.** bellici usus 1, 10, 48. b. laudibus 8, 4, 20. Achillis gloriam in rebus (*sic Amb.* 1, *Sp.* om.) bellicis consequi 12, 11, 27. cum bellicum est canendum 9, 4, 11. illum (*Thucydidem*) bellicum canere (*a. l.* illius — canorem) 10, 1, 33.

**Belligerare.** 9, 4, 39.

**Bello.** (*Caesarem*) eodem modo dixisse, quo bellavit 10, 1, 114.

**Bellum.** ex duello bellum 1, 4, 15. — malorum causa 5, 10, 73. jus belli *ib.* 113 *seq.* in Marte belli (*vis ostenditur*) 3, 7, 8. praeside bellorum deo 3, 7, 5; bellum civile 11, 1, 36. 12, 1, 16. b. civilibus atque externis 8, 3, 78. b. gravissima 12, 1, 16. — inexpiabilia (*a. l.* inexpugnabilia *a.* inextinguibilia *N. cr.*) 2, 16, 2. ingentis belli *Enn.* 6, 3, 86. — maxima 10, 1, 62. an b. longum sit futurum 3, 8, 56; quis bella caneret melius 10, 1, 91. *cf. ib.* 62. — excitentur 2, 16, 2. qui sic gerit (*a. l.* egerit) b. 10, 1, 91 *N. cr.* prius est parare quam gerere b. 12, 3, 5. patrare bella (*Sp.* —lum) 8, 3, 44 *Gesn.* b. umbone propellit 8, 5, 24; quod bellis magis quam paci assueverint 11, 1, 88; decenni b. exhaustus 8, 4, 22. bello parta 5, 10, 115. in bello *ib.* 42. 12, 1, 28. imminente bello *ib.* 43. quo tempore, bello an pace? 7, 4, 22. alio bello 9, 2, 85. bello civili 11, 1, 36.

**Bene.** I) *Posit.*: b. moratas urbes 8, 6, 24. b. admonitos se ab adversariis 5, 13, 46. b. affici 11, 3, 62 *N.* contraria b. apprehenduntur 5, 13, 29. membra b. cludi 9, 4, 67. b. collocatum *ib.* 6. b. comitati 12, 8, 3. b. compositum 9, 4, 133. 11, 2, 39. affectus b. concepti 10, 7, 14. *cf.* 9, 4, 133 *N. cr.* nonnunquam quaedam b. et contemnuntur 5, 13, 22. non b. ad latera *etc.* descenderet 9, 4, 23. quae b. dicet 2, 2, 13. abunde dixit b. 12, 9, 7. *v.* Dico. quis discet tam b. (*causam*) 12, 8, 4. quaed. b. dissimulantur instrumenta 6, 4, 17. b. enuntiandi 7, 3, 12. b. facta 12, 1, 41. b. aliquando fieri 4, 1, 70. b. habet *fig.* 9, 2, 26. choreus habebit ante b. creticum 9, 4, 104. membra b. incipere *ib.* 67. b. inveniendi (*scientia*) 7, 3, 12. nisi si potest tam b. quam Demosth. jurare 9, 2, 98. ut causam b. noverimus 12, 9, 19. quam b. eum praecedant vel anapaestus vel *etc.* 9, 4, 107. potest, etiam si minus b., praeponi anapaestus *ib.* 98. *cf. ib.* 102. b. pronuntiare 11, 3, 12. b. respondere interrogationibus 5, 7, 28 *N.* 6, 3, 81. omnem b. scriptorum gratiam perdet 11, 2, 46. *v.* Scribo. orator b. suscipiat tale causae genus 12, 1, 39. b. sudantes 12, 8, 3. quo adversarius b. uti potest 5, 13, 30. *v.* Utor. II) *Comparat.*: remedia melius adhibebit 12, 1, 34. quis caneret bella mel. 10, 1, 91. nihil in quaque (*parte*) melius dicitur, quam quod aeque bene dici alibi non possit 4, 1, 53. discipuli mel. instituti 2, 3, 11. sic mel. junguntur prioribus sequentia 10, 3, 6. mel. persuadebit aliis 12, 1, 29. quem

mel. tacitis cogitationibus reliquisset 6, 1, 44. mel. sonet verbum 8, 3, 16. Graeco mel. usuri 5, 10, 1. *cf.* 1, 8, 18; aliquid tamen aliquo in l. melius alii 10, 2, 24. III) *Superlat.:* ad veritatem Lysippum accessisse optime 12, 10, 9. cludit interim opt. prima pars versus 9, 4, 72. opt. demonstrat 8, 6, 15. opt. dictis 10, 1, 19. quae emissa opt. est (*hasta*) 9, 4, 8. qui in sua quidque arte opt. faciant 1, 12, 9. Jovem Phidias opt. fecit 2, 3, 6. sic opt. finiri 2, 1, 7. res, voces secundum verum opt. finget 6, 2, 30. opt. habebit ante se molosson 9, 4, 102. opt. incipitur a longis, recte aliquando a brevibus *ib.* 92. *cf.* 11, 3, 106. opt. institutum est 1, 8, 5. opt. praecedat eum creticus 9, 4, 97. oratorem opt. praeparant 10, 1, 35. quod opt. scias 12, 11, 6. eum sic opt. norat 12, 10, 57. opt. inter juncturas sermonis revocabitur (*spiritus*) 11, 3, 53. scribi opt. ceris 10, 3, 3. Idque Cic. opt. videt 9, 4, 56. IV) *in Ellipsi:* At (*Sp.* om.) bene Areus (*sc. finit*) 2, 15, 36. Quid? Herculis acta non bene Pisandros? 10, 1, 56; Demosth. melius, qui se in locum *etc.* recondebat 10, 3, 25. aliquid tamen aliquo in loco mel. alii, plurima ille 10, 2, 24. mel. igitur, qui tertiam partem dixerunt δυνατόν 3, 8, 25. Sic mel., quam choreo praecedente 9, 4, 107; optimeque in Verrem Cic. 6, 1, 3. Latro igitur opt. 9, 2, 91. ut opt. Cic. 9, 4, 23.

**Benefactum.** benefactis gloriam parit 3, 7, 13.

**Beneficium.** nihil habebimus nisi beneficii alieni 10, 2, 6. beneficio longissimae aetatis 3, 1, 9. — ingenii praestantes 2, 11, 2. — ingenii invenerunt 5, 10, 121. in hoc magnum benef. est, ut 12, 7, 7. accusatori debere benef. 9, 2, 83. in dante benef. *opp.* reddente 7, 4, 23. an reddiderit benef. *opp.* acceperit *ib.* 38. elevare tanti benef. (*oratoris erga reum*) auctoritatem 12, 7, 8. non enim, quia venire hoc benef. non oportet, perire oportet *ib.* 12.

**Benevolentia.** humanitas, facilitas, moderatio, benev. (*jucundissima in oratore*) 11, 1, 42. benev. judicis 4, 1, 25. ratio acquirendae sibi eorum, ap. quos dicendum sit, benev. 3, 8, 7. benevolentiam aut a personis ducimus, aut a causis accipimus 4, 1, 6. (*concitatos affectus*) ad perturbationem (*mites*) ad benev. praevalere 6, 2, 9. mutua benev. utetur 12, 7, 12. O benev. singularem *Cic.* 9, 2, 51.

**Benevolus.** — auditor 4, 1, 5. 10, 1, 48. id benevolos facit 3, 7, 24.

**Bibo.** I) bibere inter agendum 11, 3, 136. (*equitem Rom.*) in theatro bibentem 6, 3, 63 *N.* bibo aquam *ib.* 93 *N.* si potionem bibisset 7, 2, 17. bibisset venenum 8, 5, 31. decet luxuriosum bibendo mori *ib.* 23. fuligo lucubrationum bibenda 11, 3, 23. II) *transl.:* omnem succum ingenii bibunt Pr. 24. justitiae haustus bibat 12, 2, 31.

**Bibliotheca.** bibliothecas excutimus 10, 1, 104. indicem ex bibl. sumtum transferre in libros suos 10, 1, 57. ut, quibus (*poëtis*) nullus est in bibliothecis locus, sit etiam frequens in theatris 11, 3, 4.

**Biclinium.** ex nostro et peregrino, ut bicl. 1, 5, 68.

**Biduum.** per bid. Pr. 7.

**Biennium.** intra bienn. 1, 12, 9. paulo plus, quam biennium Epist. ad Tryph. 1.

**Bini.** ne binis praeceptoribus oneretur puer 2, 1, 13. se jam bina millia passuum ambulare 6, 3, 77. si bina (*verba*) binis (*opponuntur*) 9, 3, 81. si binae collidantur (*consonantes*) 9, 4, 37. cum constent quattuor pedes binis (*syllabis*) *ib.* 80.

**Bipennis.** — a pinna 1, 4, 12. *v.* Pinna.

**Bipes.** 5, 10, 61.

**Bis.** bis de eadem re ne sit actio 7, 6, 4. hoc bis *ib.* mater, quae mihi b. eodem die vitam dedit 9, 2, 34. semel aut bis 11, 2, 34. An vero ipsi non bis ac saepius de eadem re dicimus? 10, 5, 7.

**Blande.** blande, leniter, dulciter *etc.* dicet 12, 10, 71. blandius ad aurem invocabat *Coel.* 4, 2, 124.

**Blandior.** si aliqua sententia blandiatur 4, 1, 53. quaed. partibus blandiuntur, sed in summam non consentiunt 4, 2, 90. facie ingenii blandiuntur (*quaedam inventiunculae*) 8, 5, 22. ne nobis scripta nostra, tanquam recentes foetus, blandiantur 10, 4, 2. in blandiendo lenis et summissa (*vox*) 11, 3, 63.

**Blanditia.** rerum talium blanditia (*i. e. lectione poëtarum*) 10, 1, 27.

**Blandus.** tum graves tum blandi esse volumus (*patroni*) 9, 4, 133. qui nimium aut blandi esse aut ridiculi volunt 11, 1, 30. hoc (*vultu*) supplices, hoc minaces, hoc blandi sumus 11, 3, 72. actio ex parte blanda et suadenti similis 7, 4, 27. non solum mite ac placidum, sed plerumque blandum et humanum, et audientibus amabile atque jucundum 6, 2, 13. ille mihi blandissimus (*de filiolo*) 6 Pr. 8.

**Bonitas.** est consequens sapientiae bonitas 5, 10, 75. praecipue bon., humanitas, misericordia (*periclitantem commendat*) 6, 1, 22. quod ante omnia bonitate commendabitur 6, 2, 13. ex sua bon. (*causis*) faciet fidem *ib.* 18. si mediocribus etiam patronis convenit haec, quae vulgo dicitur, bonitas 12, 1, 24. si bon. (*in librr. Cic.* lenitas) tanta non esset, quam tu per te obtines *Cic.* 8, 3, 85; bonitas soli 2, 19, 2.

**Bonum.** I) *α*) *Sing.:* si robur corporibus bonum est 5, 10, 89 *Z. v.* Robur. frugalitas bonum *ib.* 73. virtus b. est 5, 14, 21. summum in voluptate corporis b. ponens 12, 2, 24; in comparatione malorum boni locum obtinet levius 7, 4, 12. ingenium specie boni fallitur 8, 3, 56. aequi bonique tractatus 12, 1, 8. *v.* Aequus. de honesto ac bono 2, 2, 5. unde tantum boni, ut pluribus, quae recta sunt, placeant? 1, 6, 44. non deserendum (*Sp.* deter.) id bonum, si quod ingenitum est, sed augendum, addendumque, quod cessat 2, 8, 10. *β*) *Plur.:* mala multi probant, nemo improbat bona 12, 10, 76. ne bona nostra permixtis malis inquinentur 4, 2, 102. quae extra nos bona sunt 3, 7, 13. quae in quoque eorum invenit bona 10, 2, 20. bona vitiis corrupta 3, 7, 19. qui etiam propria his bona adjecerit 10, 2, 28. propria naturae b. 2, 8, 3. spes bonorum *opp.* timor malorum 3, 8, 40. versatur ratio faciendi circa bonorum (*opp.* malorum) adeptionem, incrementum, conservationem, usum 5, 10, 33. cum in bona tua invasero, hoc est, cum te docuero nescire dicere *Cass.* 8, 3, 89. nec in dicendo videtur inter bona utilitas 5, 12, 23; plurium bona ponamus ante oculos 10, 2, 26. quae nihil ex communis habitus bonis perdiderunt 2, 5, 11. eloquentiae bonis male uti Pr. 13. bona ingenii studiique corrumpant Pr. 27. ut bona ingenii studiique, in lucem prolata, situ quodam secreti consumerentur 12, 5, 2. vitiis quorund. bona ejus (*philosophiae*) corrumpentium 12, 2, 9. augentur vocis bona cura, negligentia minuuntur 11, 3, 19. II) *i. q. facultates:* bona paterna 3, 11, 13. an possint bona esse ulla exulis? 7, 1, 57. curationem bonorum 11, 1, 58. tres de bonis contendunt 3, 6, 47. bona

Rabirii uno sestertio addicit 11, 3, 172. ut ad eam bona per hoc tacitum fideicommissum pervenirent 9, 2, 74. bona ap. Centumviros repetentes 7, 4, 10.

**Bonus.** I) *Posit.: α) simpliciter.* a) *Masc.:* proprium est boni recte facere 5, 10, 64. cum bene dicere non possit, nisi bonus (*Sp. adjic.* vir) 2, 15, 34. (*non*) ejusd. hominis (*est*) bonum esse ac malum 12, 1, 4. voluptas nulli audientium bono grata 12, 9, 10; improbant boni 11, 1, 17. neque deerunt unquam, qui diserti esse quam boni malint 12, 1, 33. bonorum atq. sapientium 3, 8, 2. bonorum consensus 1, 6, 45. alii artem, de qua loquimur, bonis demum tribui volunt 2, 15, 1 *N.* aliquando bonis quoque suadentur parum decora: dantur parum bonis consilia 3, 8, 41. bonos nunquam honestus sermo deficiet 12, 1, 30. licentiam malis dari certe contra bonos est 12, 7, 1. quanto validius bonos inhibet pudor quam metus 9, 2, 76. b) *Neutr.:* eo, quod natura bonum est, bene uti licet 2, 10, 3. Venit ex Asia, hoc ipsum quam bonum? (*Z. conjic.* novum) 9, 3, 43 *S.* quare bonum sit, sciat 10, 2, 18. bona facile mutantur in pejus: nunc quando in bonum verteris vitia 1, 1, 5. boni consulere nostrum laborem 6, Pr. 16. non bona esse illa sed vera (*quae dicta erant*) 4, 2, 38. quae vere bona 12, 2, 28. utinam tam bona imitantes dicerent melius, quam mala, pejus dicunt 10, 2, 15. *β) c. Nominib. junctum:* a) b. advocatus 5, 13, 10. b. altercator 6, 3, 10. b. auctorum 10, 1, 74. b. defensor 5, 13, 3. b. civis 12, 11, 1. dux b. 12, 1, 43. b. homines 12, 7, 11. homo non b. 1, 7, 2. b. juvenes (*a. l.* bini) sed nimium amantes mei Pr. 7. *cf.* 6, Pr. 1. 3, 6, 64. b. parens 6, Pr. 4. b. patres 11, 3, 178. b. praeceptor 5, 13, 44. 10, 5, 22. scriptores b. 10, 1, 104. vir bonus Pr. 9. 4, 1, 7. 6, 3, 35. (*a. l.* v. optimus) 5, 12, 9 *N.* bonus vir 2, 16, 19. 2, 17, 31. 6, 1, 7. 10, 5, 13. 11, 1, 42. 12, 11, 11. bon. et comem virum 6, 2, 18. et bon. virum et prudentem 12, 3, 8. *v.* Vir. b) male fecisse nos, sed bono animo 7, 4, 15. literis aut ulli b. arti 12, 1, 7. arte dicendi bona quidem, sed malis artibus simili *ib.* 41. bona (*compositio*) 9, 4, 142. b. conscientia 6, 1, 33. 9, 2, 93. bonam dextram, malam sinistram habere 6, 3, 69. b. fide 10, 3, 23. 10, 7, 1. b. indoles 1, 2, 5. b. mentis 12, 7, 3. *cf.* 12, 1, 42. boni mores 6, 1, 7. bonam quidem, sed parum convenientem sibi (*orationem*) 11, 1, 11. b. pars 12, 11, 19. circumfusi bonis deteriores (*pedes*) 9, 4, 91. b. rei gratia 8, 6, 57. sententia b. 8, 5, 32. 14. b. stomacho 2, 3, 3 *N.* 6, 3, 93. b. valetudo 10, 3, 26. 11, 2, 35. eaque (*verba*) non sua natura sint bona aut mala 10, 2, 13. b. voluntatem 12, 11, 31. bona firmaque vox *opp.* mala et imbecilla 11, 3, 13. II) *Comparat. α) simpliciter:* uter melior, uterve deterior 2, 4, 21. privatis causis quam publicis melior 10, 1, 119. ille concitatis hic remissis affectibus mel. — ille vi, hic voluptate *ib.* 73. ad quem usque modum processerimus, meliores erimus ex utroque 12, 1, 32. etiam illos mel. faciat, qui timebuntur 1, 2, 5. meliores (*i. e. aptiores*) alios puto 9, 4, 111; nihil melius invenire praeteritis 3, 6, 65. neque melius, quod invenimus, esse, neque par 10, 5, 6. si fieri nihil melius licebat 9, 4, 4. obstabit melioribus 12, 1, 13. error ad meliora ducendus *ib.* 26. — Tanto melior (*in affirmando*) 8, 2, 18 *N.* et *Praef. Vol. III. p. XI. β) c. Nominib. junctum.:* melior dux Scipio 5, 10, 48. utri meliores viri 5, 7, 34. causam C. Caesaris mel. 5, 11, 42. 6, 2, 5. susceptam, cum melior videretur, litem 12, 7, 6. mens mel. 10, 1, 115. melior (*a. l.* mollior) fiet (*pes*) 9, 4, 110. ut tristia dica-

mus meliorib. verbis 8, 6, 57. in quo (*loco*) translatum (*verbum*) melius est *ib.* 5. III) *Superlat.: v.* Optimus. *α*) optimus, maximus, ut mediam I literam, quae veteribus U fuerat, acciperent, C. primum Caesaris inscriptione factum 1, 7, 21. optimus est in discendo patronus incredulus 12, 8, 11. aequitas optimo cuique notissima 12, 3, 7. *cf.* 10, 1, 20. alios ad componendum optimos, actionibus idoneos non fuisse 12, 10, 49; quod est optimum natura 12, 3, 8. quod in quoque optimum est 10, 2, 26. *cf.* 10, 1, 109. id esse opt., quod,cum te facile credideris consequi imitatione, non possis *Cic.* 11, 1, 92 *N.* sunt optima minime arcessita et simplicibus, atque ab ipsa veritate profectis simillima Pr. 23. cogitare optima simul ac deterrima 12, 1, 4. optima facere quam promittere maluerunt Pr. 14. optima nescientis 12, 2, 21. nitamur semper ad optima 12, 11, 30. ad optima tendentium 10, 1, 122. optimis imbuatur 1, 8, 5. 2, 3, 2. optimis satiati *ib.* 58. optimorum electio *ib.* 6; optimum est arripere 6, 4, 14. 10, 7, 24. ediscere tacite erat optimum 11, 2, 33. *cf.* 2, 10, 6 *N.* (*sed Z.* Erit opt.). tunc optimum fuit, infaustum opus flammis injicere 6, Pr. 3. dividere opt. erit 4, 2, 101. Opt. ergo in his, sequi maxime recepta, et rem ipsam intelligere (*a. l.* intelligi) 9, 1, 9. illud quoque ad verbum ponere opt. fuerit 11, 2, 22. *cf.* 10, 5, 2. *β*) optimi juvenes 12, 11, 5. demus idem ingenii *etc.* pessimo atque opt. viro 12, 1, 9. Quod est pomum generosissimum? nonne, quod optimum? Quid equus? — nonne qui optimus? Quid homo? nonne is generosissimus, qui optimus? 5, 11, 4. opt. inventa 5, 12, 19. mentem opt. 12, 11, 12. opt. partibus, id est, reip. 12, 1, 16. rerum optimar. inventio 12, 1, 30. irrumpent opt. nonnunquam sensus 10, 3, 33. copiam sermonis opt. 10, 7, 7. spem quam opt. 1, 1, 1. creticus initiis optimus 9, 4, 107. non opt. est trochaeus, si ultima est brevis? *ib.* 105. omnia verba sunt alicubi opt. 10, 1, 9.

**Bos.** bos clitellas (*a. l.* vos) 5, 11, 21 *N.*

**Brachium.** brachii moderata projectio 11, 3, 84. sinistro brachio *ib.* 146. ut recta sint br. 1, 10, 16. demissa br. 2, 13, 9. br. exerto 11, 3, 118. quorum brachium, sicut Graecorum, veste continebatur *ib.* 138. sinistrum br. eousque allevandum est *ib.* 141. transversum br. proferunt *ib.* 93. (*br.*) expatiatur in latus *ib.* 84 *N.* br. a latere modice remota *ib.* 159. brachium in latus jactant 4, 2, 39. in jaculando brachia reducimus 10, 3, 6.

**Brevio.** breviatur cervix 11, 3, 83. breviavit syllabam 12, 10, 57. paraphrasi et breviare quaed., et exornare 1, 9, 2. callide quid tacuisse, breviasse *etc.* 5, 13, 41 *N. cr.*

**Brevis.** I) *Posit.* *α*) *simpliciter:* a) statura breves 2, 3, 8. in eloquendo brevis, et magnificus, et diligens 10, 1, 63. densus et brevis (*opp.* fusus) Thucydides *ib.* 73; Haec arbitror, ut in brevi, de ordine fuisse dicenda 9, 4, 32; brevia illa atque concisa singultantium modo ejecturi 10, 7, 10. sermo miscens longa brevibus 11, 3, 43. b) *de brevi syllaba:* 9, 4, 34. 51. *seqq.;* brevem unius (*esse temporis*) *ib.* 47. (*quando longa fiat*) *ib.* 85. media inter longas brevis *ib.* 81. in fine pro longa accipi brevem *ib.* 93. si ultima brevis pro longa sit *ib.* 107. iambum brevi longaque, huic contrarium e longa et brevi choreum *etc.* nominemus *ib.* 80. *cf.* 47. duae natura breves positione sunt temporum quattuor *ib.* 86. plurimum habent celeritatis breves: quae, si miscentur quibusd. longis, currunt;

si continuantur, exultant *ib.* 91. ex brevibus ad longas insurgunt *ib.* 92. a longis in breves descendunt *ib.* recte aliquando a brevibus (*incipitur*) *ib.* ne brevium contextu resultent (*media in sententiis*) *ib.* 66. cludent etiam breves *ib.* 91. β) *c. Nominib. junctum:* A brevis, gre brevis, faciet tamen longam priorem 9, 4, 86. hanc br. annotationem 10, 7, 31. causae brev. et simplices 6, 1, 8. br. docendi compendia 1, 1, 24. propriis brevibusque comprehensionibus 12, 2, 19. br. interjectione 4, 2, 121 *N. cr.* br. detrimento 11, 1, 10. br. dictum *Domit. Mars.* 6, 3, 104. brev. cum jucunditate et propriam eloquentiam 12, 10, 64. br. gestus 11, 3, 100. brevis est institutio vitae honestae 12, 11, 12. in duabus brevib. (*literis*) 9, 4, 34. in rebus parvis *etc.* breves; magnis *etc.* exertiores manus 11, 3, 116. etsi brevis natura, tamen positione longa est (*media*) 1, 5, 28. br. membra (*in sermone*) 11, 3, 110. br. hic velut nuntius 8, 3, 67. procursio opportuna, brev., moderata, rara 11, 3, 126. brevem negligentiae reprehensionem 5, 13, 10. cum validae, tum brev. vibrantesque sententiae 10, 1, 60. perquam br. sinus 11, 3, 137. alia (*spatia*) paucioribus verbis satis plena, vel nimium, alia pluribus brev. et abscisa 9, 4, 118. br. intra spatium 10, 1, 7. spiritus nec brev., nec parum durabilis 11, 3, 32. brevib. ex parte syllabis 9, 4, 136. *v.* Syllaba. br. tempus 1, 12, 10. 10, 7, 20. 12, 11, 18. (*verba*) quae br. fiunt 1, 6, 8. br. verborum ac nominum 9, 4, 42. br. quaed. demonstranda vestigia 2, 6, 5. II) *Compar. et Superl.:* in iis ero brevior 9, 4, 2. omnia breviora reddet ordo et ratio et modus 12, 11, 13. br. affectus 6, 1, 51. — commentarios 3, 8, 58. br. a re digressio 9, 2, 56. (*membrum*) brevius justo 9, 4, 125. br. numeri 1, 10, 43. br. periodis 9, 4, 134. br. similitudo 8, 6, 8. br. spatia 11, 3, 127. spiritus longior breviorque 11, 3, 15. tempus alias brevius, alias longius 11, 3, 37; brevissima ratio 1, 5, 29.

**Brevitas.** brevitas aut copia modo constant 3, 8, 67. brev. inornata, indocta 4, 2, 46. merito laudatur brev. (*a. l.* velocitas) integra 8, 3, 82. narrandi brev. 2, 5, 7. acutior est illa atque velocior in urbanitate brev. 6, 3, 45. tutior de hoc disserendi brev. 12, 10, 15. brev. illa tutissima 10, 1, 39. brev. illa Sallustiana 4, 2, 45. 10, 1, 32. ex quibus brev. etiam peti solet 9, 3, 12. *cf.* 9, 1, 45; brevitatis gratiam petunt 9, 3, 58. *cf.* 4, 2, 43. 67. brevitatis praeceptum 4, 2, 32. spe brevitatis 4, 1, 48; sua brevitati gratia, sua copiae 10, 5, 8. brevitatem aemulati (*a. l.* brevitatis aemuli) 8, 2, 19 *N cr.*; tum copia, tum brevitate mirabilis 10, 1, 46. ipsa brevitate magis haerent (*sententiae*) 12, 10, 48. Quodsi impediant brevitate tempora a judice data *ib.* 55.

**Breviter.** Verum haec brev. omnia. 4, 3, 8. adjiciam brev. illud 9, 3, 100. 11, 1, 92. brev. complexus est 7, 3, 29. comprehensa brev. sententia 9, 3, 91. brev. confirmatur 2, 17, 41. ut brev. contraham summam 5, 10, 94. brev. demonstrando Pr. 25. dulciter, brev., urbane dicet 12, 10, 71. si brev. et dilucide summam rei indicaverimus 4, 1, 34. brev. injecta sententia 4, 2, 121 *N. cr.* notanda brev. 2, 2, 15. brev. occurram 2, 17, 16. locum brev. perstringit 11, 1, 4. brev. ac significanter ordinem rei protulisse 11, 1, 53. brev. subjungam 5, 12, 1; tum brevius, tum latius 9, 2, 16. brevius dici 11, 1, 5. narrare brevius 10, 1, 49. significari brevius potest, et cum ornatu latius ostenditur 8, 6, 61. brevius ac simplicius tradi 8, Pr. 1; brevissime dividi 1, 4, 2. breviss. movet affectus 4, 2, 113. Haec de Grammatice, quam breviss. potui 1, 10, 1.

# C.

**C.** in T mollitur 1, 11, 5 *N.* C litera, quae ad omnes vocales vim suam perferat 1, 7, 10. — inversum *ib.* 28 *N.* C *in voce Subura ib.* 29.

**Cacozelia.** quocunque alio genere cacozeliae 2, 3, 9. *Cf.* κακόζηλος 8, 3, 56.

**Cacumen.** surgentia in altum cacumina oleae coërcebo 8, 3, 10. vites in cacumina evadunt 1, 2, 26.

**Cadaver.** imago senis cadaveri infusa 6, 1. 40.

**Cado.** cadit, excidit 1, 4, 13. I) *proprie:* dum timent, ne aliquando cadant, semper jacent 8, 5, 32. aula, quae ter ceciderit, — tibicina si ceciderit 7, 9, 4. quod ceciderit ad terram 5, 10, 84. in fine interim cadit, ut cito tamen redeat (*manus*) 11, 3, 106. quomodo casura manus est *ib.* 109. aliqui pedes, ad quos plurimorum gestus cadit *ib.* 108. de cruce (*sic Amb.* 1; *Sp.* decernere) verba ceciderunt (*improprium*) 8, 2, 4 *N.;* qui pro patria ceciderunt 2, 15, 29. an sit aliquando casurus (*mundus*) 7, 2, 2. genus dicendi, quod casuris, si leviter excutiantur, flosculis nitet 12, 10, 73; ne umbrae in corpora cadant 8, 5, 26. II) *transl.* α) tota causa cecidisse 7, 3, 17. cecidisse formula 3, 6, 69. [C. Varenum occidendo, et Cn. Varenum vulnerando *etc.* cadit (*Z. de conj. Gesneri:* occidendum — vulnerandum curavit) *Cic.* 7, 1, 9 *N. cr. et S.*; cum aliqua velut scenice fiunt (*Sp.* alia cadunt, *quae in Codd. adduntur, defendere conatur*) 6, 1, 38 *N. cr.*]. β) *i. q. incido:* ne in calumniam cadam 9, 4, 57; abrupte cadere in narrationem *opp.* obscure transcendere 4, 1, 79. γ) *in rhythmis ac vocabulis i. q. desino:* (*sententiae*) et paribus cadant, et eod. modo desinant 9, 3, 79. qua (*litera*) nullum Graece verbum cadit 12, 10, 31. notatum in sermone, quid quoque modo caderet 1, 6, 16; apte cadens oratio 9, 7, 32. numerus opportune cadens *ib.* 27. similiter cadentia et similiter desinentia *ib.* 42. *cf.* 18. 1, 7, 23. ut clausula similiter cadat 9, 3, 77; quod in eosd. casus cadit *ib.* 78. in gravem vel duas graves cadit semper (*vox*) 12, 10, 33 *N.* δ) *i. q. pertineo:* sermo in quemcunque etiam indoctorum cadens 4, 2, 37. neque videtur in eund. et contemtus pecuniae, et cupiditas cadere, quae materia praecipue in deos et homines cadit 3, 7, 6. 7, 2, 30. quae in feminas cadit (*virtus*) 6, Pr. 5. quod omnia scelera in malos cadant 7, 2, 31. quae non cadant in testem 4, 2, 93. ε) in unam (*quaestionem*) cadere plures 3, 6, 91. mutatio — in ἀντίθετον cadet 9, 3, 92. nomen — in argumentum raro cadit 5, 10, 30. linearis ratio cadit frequenter in causas 1, 10, 36. *cf.* 2, 21, 22. 4, 2, 61. horum nihil in figuras cadit 9, 1, 7. status iid. in hoc genus materiae cadunt 3, 5, 16. non omnia in eam materiam cadent *ib.* 2. in metalepsin cadit ead. ratio 6, 3, 52. hoc quoque in rerum naturam cadit, ut *etc.* 2, 17, 32. *v.* Capio. ut quaeque (*pars*) in quaestionem cadit 5, 7, 35. *cf.* 2, 21, 22. reliqua in horum species cadunt 7, 2. 35. *cf.* 1, 5, 40. 3, 6, 26. 3, 7, 6. animi conjectura in omnia tempora cadit 7, 2, 6. in tropos quoque omnes cadit (*materia; Sp.* — dunt) 6, 3, 67 *N. add.* 2, 21, 23. 3, 8, 26. 3, 11, 10. 7, 2, 50; tumida *etc.* sub idem nomen cadunt 8, 3, 56.

**Caecus.** caeci miserabilis facies 4, 1, 42. caecis hoc, ut ajunt, satis clarum est 12, 7, 9. quae verbis aperta occultos sensus habent: ut, Cum ductus est caecus secundum viam stare (*Z. de funere caeci explicat; Sp.* conductus est c. secus v. st.) 8, 2, 20 *N. cr. et S.* caecus animi

1, 10, 29. caeca ac sopita socordia 1, 2, 5. in causis caeci fuerunt 8, Pr. 17.

**Caedes.** jurgium, deinde caedes et strages 5, 10, 71. caedis causa 4, 2, 9. 7, 2, 11. reum caedis 7, 2, 28. caedes a te commissa est 5, 12, 3. qui caedem telo quocunque commiserint 10, 1, 12. 7, 4, 43. mediocris labefactatio caedi, et incendiis et vastationi — comparatur 8, 4, 14.

**Caedo.** femur, pectus, frontem caed. 2, 12, 10. *cf.* 11, 3, 123. matrem tuam cecidisti (*a. l.* occidisti) 8, 4, 7. caedi discipulos, quamlibet (*Sp.* discentes quanquam) et receptum sit, minime velim 1, 3, 14. caedens 4, 2, 113. flagris caesus 6, 3, 25. caesos in Marathone ac Salamine propugnatores reip. 12, 10, 24. amplificatio — cum eum, qui sit caesus, occisum dicimus 8, 4, 1; togam rotundam et apte caesam 11, 3, 139 *N.* caedendi jus 1, 3, 16.

**Caelator.** — caelum (*desiderat*) 2, 21, 24.

**Caelatura.** — altior 2, 4, 7. cael., quae auro, argento, ferro opera efficit (*inter artes minores*) 2, 21, 8.

**Caelo.** caelandum, non ex integro faciendum (*opus*) 10, 3, 18.

**Caelum.** 2, 21, 24.

**Caesim.** membratim caesimque dicemus 9, 4, 126. caesim manus lenior promittit et assentatur (*locus corrupt.*) 11, 3, 102 *N. cr.*

**Calamus.** quoad intinguntur calami 10, 3, 31.

**Calcar.** Ephorus — calcaribus eget 10, 1, 74. alteri frenis, alteri calcaribus opus esse 2, 8, 11.

**Calceus.** et toga et calc. *etc.* tam nimia cura quam negligentia sunt reprehendenda 11, 3, 137. ad calceos usque *ib.* 143. calceos veteres vendere — emere 6, 3, 74.

**Calco.** calcat, exculcat 1, 4, 13. ut, quae dicendo refutare non possumus, quasi fastidiendo calcemus 5, 13, 22.

**Calculus.** calculos lingua volvens dicere solebat (*Demosth.*) 11, 3, 54. qui tenui venula per calculos fluunt 12, 10, 25; *in lusu:* cum prior calculum promovisset 11, 2, 38; *in rationib.:* causas paucorum calculorum 8, 3, 14. calculorum anxiae solicitudines 12, 11, 18 *N.* de calculis atque rationibus (*causa*) 11, 3, 59. de calculis cognosci 7, 4, 35.

**Calefacio.** calefacere (*a. l.* calefac *N. cr.*) 1, 6, 21. accidit igni calefacere (*a. l.* calfacere) 5, 10, 58.

**Caleo.** animis jam calentibus 4, 1, 59.

**Calidus.** Augustus in epistolis ad C. Caesarem scriptis emendatius caldum dicere quam calidum mavult *Z.* (*Sp.* — emendat, quod is calidum dicere quam caldum malit) 1, 6, 19 *S.* calido die 11, 3, 27.

**Caligo.** nox oboritur et crassa caligo *Senec.* 9, 2, 43. quaed. scelerum offusa (*a. l.* effusa) caligo 9, 3, 47.

**Caligo, are.** caligat in sole (*de homine proverb.*) 1, 2, 19.

**Callide.** dicere accurate, non callide 4, 1, 58. callide quid tacuisse, breviasse *etc.* 5, 13, 41.

**Calliditas.** calliditatis suspicio 4, 2, 126. occulta call. 2, 5, 7.

**Callidus.** in disputando mire callidos 12, 2, 14. hominem call. et versutum 6, 3, 96. call. servos 11, 3, 178.

**Callum.** ingenio adhuc alendo callum inducere 12, 6. 6.

**Calo.** classis a calando 1, 6, 23.

**Calor.** I) *proprie:* non propter calorem sed propter humorem (*vox impeditur*) 11, 3, 28. caloris distantiam (*Sp.* motus) 7, 10, 10. II) *transl.:* si calor ac spiritus tulit 10, 7, 13. cal. juvenilis 2, 15, 28. calor cogitationis, qui scribendi mora refrixit, recipit ex integro vires 10, 3, 6. *cf.* 9, 4, 113. in quibus (*affectibus*) fere plus calor quam diligentia valet *ib.* 18. lenis caloris alieni derisus 6, 2, 15. calori concitationique non inhabile 11, 3, 146. calorem cogitationis extinguit mora et diffidentia 8, Pr. 27. sequentes calorem et impetum 10, 3, 17. calore dicendi 11, 3, 130.

**Calumnia.** altera est calumnia, nullam artem falsis assentiri opinionibus 2, 17, 18. quod manifestae calumniae est 1, 5, 35. de indignitate calumniae 6, 1, 9. ne in calumniam cadam, qua ne M. quidem Tullius caruit 9, 4, 57. veritati contra calumniam aderit 12, 1, 26. hac calumnia reprehendendus 12, 10, 43. eum nimia contra se cal. verum sanguinem perdidisse 10, 1, 115.

**Calumnior.** calumniatur accusator actione sacrilegii 4, 2, 8. petitorem calumniari 7, 2, 50. neque hanc festinationem meam sic quisquam calumnietur, tanquam *etc.* 2, 1, 12. minus objectus calumniantibus 6, 3, 5; infelicem calumniandi se poenam 10, 3, 11. quibusd. nullus finis calumniandi se 8, Pr. 31.

**Calx.** calce ferire 2, 8, 13; si in clausula et calce pronuntietur (*sententia*) 8, 5, 30.

**Campus.** I) *proprie:* animalia, quae in campo deprehenduntur 12, 2, 14. *v.* Angustiae. campo tempora conterere 1, 12, 18. qui accipere in Campo consuerunt *Cic.* 5, 11, 22. non idem in foro, curia, campo *etc.* conveniat 11, 1, 47. II) *transl.:* velut campum nacti expositionis 4, 2, 39. feratur eloquentia non semitis sed campis 5, 14, 31. aequo congressa campo (*oratio*) 12, 9, 2.

**Canalis.** pleniore haec canali fluunt 11, 3, 167.

**Candelabrum.** — humile 6, 3, 99.

**Candidatus.** 6, 3, 47. 94. Caesaris candidatus *ib.* 62 *N.*; majus est opus atque praestantius, ad quod ipse tendit, et cujus est velut candidatus (*orator*) 12, 2, 27. te omnium spe Atticae (*Codd.* acutis *vel* acutae) eloquentiae cand. 6, Pr. 13 *N. cr.*

**Candide.** cand. atque simpliciter in notitiam protulisse 12, 11, 8.

**Candidus.** I) candido candidius non est adversum 2, 17, 35. candido sudario 6, 3, 60. panem candidum *ib. N.* II) cand. et fusca (*vox*) 11, 3, 15. Messala nitidus et cand. (*in dicendo*) 10, 1, 113. cand. et lene et speciosum dicendi genus *ib.* 121; eorum (*optimorum*) candidissimum quemque 2, 5, 19 *N.*

**Candor.** lanarum colores, quibus simplex ille candor mutatus est 1, 1, 5; in narrando mirae jucunditatis clarissimique candoris 10, 1, 101 *N.*

**Canesco.** orationem suam canescere coepisse 11, 1, 31.

**Caninus.** prorsus canina ut ait Appius, eloquentia 12, 9, 9 *N.*

**Canis.** Etiam canem pascis 8, 3, 22.

**Cano.** cano, canto, dico (*in metalepsi*) 8, 6, 38. duces maximos et fidibus et tibiis cecinisse 1, 10, 14. se poëtae canere testantur 1, 8, 2. (*musice*) grandia elate, jucunda dulciter, moderata leniter canit 1, 10, 24. bellicum canere 10, 1, 33. receptui canet (*vetus orator*) 12, 11, 4.

illud (*carmen*) Fauni vatesque canebant *Enn.* 9, 4, 115 *N.* qui sacrificanti Phrygium cecinerat 1, 10, 33 *N.* oracula cecinisse dicuntur 3, 7, 11. maxima bella et clarissimos canentem duces 10, 1, 62. laudes heroum ac deorum ad citharam canebantur 1, 10, 10. qua (*musice*) laudes fortium canebantur, quaque et ipsi fortes canebant *ib.* 31. simplex canendi natura 5, 10, 124.

**Canor.** Vocis rationem Aristoxenus in ῥυθμὸν et μέλος ἔμμετρον dividit: quorum alterum modulatione, canore alterum ac sonis constat 1, 10, 22.

**Canorus.** canoro quodam modo proclamantes 11, 3, 170.

**Canthus.** ferrum, quo rotae vinciuntur, dici solet canthus 1, 5, 8.

**Canticum.** nec musicis notis (*Sp.* modis) cantica excipiat 1, 12, 14 *N.* lectio in canticum dissoluta 1, 8, 2. deformi cant. 11, 3, 13 *N.* cantici quidd. habent *ib.* 167. canticis ad aliorum similitudinem modulatis 9, 2, 35. *v.* Carmen.

**Canto.** cantatur per omnes gentes aliquo modo 2, 17, 10. Si cantas, male cantas; si legis, cantas 1, 8, 2. in quibus (*causis*) non cantare decet 11, 1, 56 *N.* ex Lycia et Caria rhetores paene cantare in epilogis *Cic.* 11, 3, 58. in lite cantat *ib.* 59. 60. in causis omnibus scholisque cantandi (*vitium*) *ib.* 57. cantandi severiorem paulo modum excessimus *ib.* 59; quae me juvene ubique cantari solebant 8, 3, 76. *v.* Cano.

**Cantus.** — volucrum 10, 3, 24. gallorum immaturo cantu (*a. l. adj.* κλωσμόν) 11, 3, 51 *N. cr.* [cantus (*sed Z. ex Amb.* 1. sonus) tibiarum 1, 11, 7.] cant. remigem hortatur 1, 10, 16. cant. vocis juvat sociata nervorum concordia 5, 10, 124. esse aliquem in oratione cant. obscuriorem *Cic.* 11, 3, 60. ubi et quatenus recipiendus sit hic flexus et cantus quidem, sed, quod plerique intelligere nolunt, obscurior *ib. cf.* 172. cum omnes etiam altissimos sonos leniant cantu oris *ib.* 23.

**Capax.** ut quaeque forma perfectissima, ita capacissima est 1, 10, 40.

**Capesso.** quam (*remp.*) capesset 12, 3, 1.

**Capillus.** propter flexum capillorum 8, 2, 7. capillum reponere (*a. l.* componere) 8, Pr. 22 *N.* capillos a fronte contra naturam retroagere 11, 3, 160.

**Capio.** capsis compositum esse ex cape si vis *Cic.* 1, 5, 66 *N.* I) *proprie:* vivum capere 6, 3, 61. locum capere castris 12, 3, 5. ne quid de bonis patris capiat 3, 6, 96. testamentum capere non potes 5, 14, 16 *N.* servus ex hoste captus 5, 10, 67; ars semel percepta non capitur (*i. e. eripitur, ac fortasse in* percepta *et* capitur *allitteratio quaed. quaeritur; vulg. de conj.* labitur) 10, 7, 24 *N. cr.* II) *transl.* α) ab illo, quem ceperat, impetu 6, 1, 28. spem de illo capiat 1, 1, 1. capiendae sunt illae rerum imagines 10, 7, 15; ex natura sua capiat consilium formandae actionis 11, 3, 180. quem ex matre optima ceperam (*dolorem*) 6, Pr. 8. ut fructum ex illa laude capiant 2, 7, 5. quod initium a parvis ceperamus 12, Pr. 2. ea pars artis, ex qua capere initium solent 2, 11, 1. *v.* Initium. β) *i. q. sum idoneus, intelligo:* praemiis, quae capit illa aetas 1, 1, 20. reprehensionem non capit ipsa persona 5, 7, 1. summo, quantum aetas illa capit, labore 2, 4, 17. aetates nondum rhetorem capientes 1, 9, 1. intellectum disciplinarum capere 1, 1, 15. infirma aetas majora non capiet 1, 11, 13. *cf.* 1, 12, 19. ne judex eam (*orationem*) vel intelligere vel capere non possit 11, 1, 45 *N.*; capere id rerum naturam (*sic Z. ex Codd.; Sp. de conj.* non cadere

**in r. n.)** 12, 11, 25. *cf.* Decl. XVII, 9. p. 339. Scilicet capit rerum natura, ut futurus parricida non praemiserit notas. γ) *i. q.* d e v i n c i o, d e l e c t o: non me capit paeon 9, 4, 110 *N.* quosdam elatior ingenii vis capit 10, 1, 44. ipsa delectatione capiuntur 8, 3, 5. hujus lasciviae flosculis capti 2, 5, 22. cum judex captus est oratione 9, 4, 129. capti voluptate 5, 11, 19; velut mente captos 8, 3, 4.

**Capitalis.** p u b l i c a e c a p i t a l e s que causae 8, 3, 14. judicia capit. 4, 1, 57. judex rei capit. 7, 3, 33; capitale est objicere anteacta 9, 2, 67 *N.*

**Captatio.** geminata captatio (*in batuendo*) 5, 13, 54 *N.;* vocum similium puerili capt. 8, 3, 57. gratiam rei nimia captatione (*a. l.* coaptat. *a.* cooptat.) consumsimus 8, 6, 51.

**Captivus.** captivos, si in patriam suam redierint, liberos esse 5, 10, 115.

**Capto.** nec diu c a p t a v i t ejus rei tempus, sed occasione c o r r u p t u s est 4, 2, 70; brevitas captanda non est 10, 1, 32. actoris captamus elegantiam 11, 3, 184. propositionum ac partitionum captabit leporem 11, 1, 53. illa obscura, quae Atellani e more captant 6, 3, 47 *Z.* captare risum 6, 3, 26. 8, 3, 48. solas captanti sententias 8, 5, 30; captarent auctoritatem contemtu ceterorum 12, 3, 12. illi (*Sp.* ille) captavit ex ipsa praestantia animi favorem 6, 1, 25. nec magnopere c a p t a n d u m, quod p e t i t u r a jurejurando 9, 2, 98. *cf.* 11, 3, 142; non c a p t a t a sed tantum o b l a t a vox 9, 3, 73.

**Caput.** I) *pars corporis:* — rectum et secundum naturam 11, 3, 69. intonsum cap.; non in gradus atq. annulos comtum 12, 10, 47. quod cap. durum habeas 6, 3, 83. cap. nescio ubi impositum 8, 5, 24 *N. et S.;* capitis conatus 1, 11, 8. — dolor 2, 17, 39. 5, 10, 82. — firmitas 11, 3, 16. — nives 8, 6, 17 *N.* — pars summa 8, 2, 7; praecipuum in actione sicut in corpore caput est 11, 3, 68; dejecto (*cap.*) humilitas et supino arrogantia ostenditur *ib.* 69. cap. ad dextram ferente *ib.* 113. — in latus inclinato *ib.* 69. — inclinato in dextrum *ib.* 119. capite atque humeris sensim obsecundantibus *ib.* 92. — ex parte velato 6, 1, 48. a capite petere (*manum*) 11, 3, 112 *N. cf. ib.* 119; jactare (*caput*) *ib.* 71. — mulcere *ib.* 158. caput opponis, cum eo coniscans *Cic. in Pis.* 8, 3, 21. suppositos capiti libros 1, 10, 17. II) *pars summa cujusque rei:* caput exeruit mobile pinus repetita (*versus*) 9, 4, 90. ne in caput excrevisse videatur (*oratio*) 4, 1, 62 *N.* caput esse decere, quod facias 11, 3, 177. ultimum retrorsum, quod idem a capite primum est 7, 1, 25. III) *in scriptis:* primum pro Q. Ligario caput 9, 4, 73. capita quaed. minora 3, 6, 89. generale cap. *ib.* 21. 51. 3, 11, 3. cap. specialia 3, 11, 3. in qua (*suasoria*), etiam cum prooemio utimur, breviore et velut quodam capite tantum et initio debemus esse contenti 3, 8, 10. Theodori schola omnia refert ad c a p i t a. His plura intelliguntur: uno modo summa quaestio, item ut s t a t u s; altero ceterae, quae ad summam referuntur; tertio propositio cum affirmatione; ut dicimus, caput rei est (ap. Menandrum, κεφάλαιόν ἐστιν). In universum autem quidquid probandum est, erit caput 3, 11, 27. quod nos s t a t u m — Theodorus (*vocat*) c a p u t (*Sp. ex Regii conj.* generale c.), id est κεφάλαιον γενικώτατον, ad quod referantur omnia 3, 6, 2 *Z.* in hac (ἀνακεφαλαιώσει), quae repetemus, quam brevissime dicenda sunt, et, quod Graeco verbo patet, decurrendum per capita 6, 1, 2. ex his, quae scripserimus, velut summas in c o m m e n t a r i o s et c a p i t a conferre 10, 7, 32 *v.* C o m m e n t a r i u s. IV) *de vita hominis:*

cum filii caput palam impugnaret 11, 1, 62. caput alterius juste petere 6, 3, 28. caput tueri 9, 2, 74. orantem pro capite 11, 1, 44. pro capite suo supplicantem 6, 1, 25. capite punietur 4, 2, 69. 7, 6, 6. actioni (*a. l.* accusationi) contra caput 11, 1, 69. in discrimine capitis *ib.* 49. capitis pericula 4, 2, 122. pro reo capitis 12, 10, 70.

**Cardo.** hic causae cardinem ponit 5, 12, 3. ubi litium cardo vertatur 12, 8, 2. quattuor ventos a totidem mundi card. accepimus flare 12, 10, 67.

**Careo.** I) qui pilum emittit, appellatione privatim sibi assignata caret 8, 2, 5. carens arte oratoria 8, 3, 52. *v.* Ars. II, *s.* qua (*calumnia*) ne M. quidem Tullius caruit 9, 4, 57. non sola compositione caruerunt *ib.* 4. carendum non solum crimine turpitudinis verum etiam suspicione 2, 2, 14. culpa caret 6, 3, 28. qui carent cultu atque sententiis 10, 2, 17. loquendi facultate caruerunt 10, 1, 10. carere intellectu 11, 2, 6. laude sua non carebit 2, 20, 10. literae, quibus Graecia caret 12, 10, 28. luce praesenti ac memoria posteritatis carent 12, 11, 30. nervis carent (*declamatores*) 5, 12, 17. carent sermone 2, 16, 16. 11, 3, 66. suspicione non carebit 4, 2, 96. qui uxore careant 1, 6, 36. vitiis carere 8, 3, 1. 41. 2, 4, 9. 6, 3, 10. II) *de inanimis:* quae sensu et anima carent 1, 3, 8. *cf.* 3, 7, 6. 8, 6, 11. oratio, quae astu caret 9, 1, 20. vacare aliis omnibus etiam culpa carentibus curis 12, 1, 5. orationem carentem figuris 9, 1, 30. rudis et confusus stilus intellectu caret 1, 1, 28. ingenium judicio caret 8, 3, 56. quod loco, in quem crescat, caret 8, 5, 26. Arati materia motu caret 10, 1, 55. hi (*affectus*) carent natura 11, 3, 62. oeconomia nomine Latino caret 3, 3, 9. ut quaedam singulari numero, quaedam casibus careant 1, 6, 25. labor carens rectore 10, 1, 2. nihil horum caret reprehensione 1, 6, 44. schemate carent nomina 1, 5, 54. corpus spiritu caret 9, 2, 4. carentem supervacuis eloquentiam 12, 10, 64. (*pronuntiatio*) vitio carebit 11, 3, 30. *cf.* 71. 1, 5, 53. oratio carens hac virtute 7, Pr. 3.

**Caritas.** amor πάθος, caritas ἦθος 6, 2, 12. si in tota actione aequaliter appareat non honor modo sed etiam caritas 11, 1, 72. hi (*patres, tutores etc.*) praeferunt eorum ipsorum, a quibus laeduntur caritatem 6, 2, 14. caritatis inter nos mutuae pignus Pr. 6.

**Carmen.** α) *opp.* prosae 1, 8, 2. 10, 7, 19. alius compositus ad carmen, alius utilis studio juris 2, 8, 7. nisi forte in carminibus tantum et in canticis exigitur structura quaed. et inoffensa copulatio vocum 1, 10, 23. ante carmen ortum est, quam observatio carminis 9, 4, 115. carmina Virgilii (*Sp. om.* Virg.) Virgilium (*dicimus*) 8, 6, 26 *N. cr.* satirae genus non solum carminum varietate mixtum 10, 1, 95 *N.* carminum auctores *opp.* orator 8, 6, 27; nutricum allectationi suum quodd. carmen assignat 1, 10, 32. carmina in varias mensuras coëgerunt 9, 4, 53. carmina ad lyram composuerunt 1, 10, 29. carm., quale victoribus componi solet 11, 2, 11. versus quoque Saliorum habent carmen 1, 10, 20 *N.*; nec — idem receptui carm. (*est*) 9, 4, 11; carmine ludere 10, 5, 15. praecepta philosophiae carmine esse complexum 3, 1, 4. extra carmen 1, 5, 18. vitia in carmine aliis appellationibus nominantur 1, 8, 14. aspera et maledica in carminib. iambis grassantur 9, 4, 141. fabula, quae versatur in tragoediis atque carminibus 2, 4, 2. in fabulosis et carmine traditis *ib.* 18. quod in carminib. est permolle 9, 4, 65. *cf.* 11, 1, 24. ut Ovidius ex tetrastichon carmine librum in malos poëtas composuerit 6, 3, 96. β) *c. Attributis:* Lyricorum carmina 9, 4, 53. — Saliorum 1, 6, 40. — magorum 7, 3, 7; tetrastichon (*q. l.* —cho) carmine 6, 3, 96 *N. cr.* conditorum Chalcidico

versu carminum 10, 1, 56. deductum carmen (*i. e. tenue*) *Virg.* 8, 2, 9 *N.* — dulce 12, 10, 33. epici carm. onera lyra sustinentem 10, 1, 62. carm. funebre proprie Naenia 8, 2, 8. sublimitate heroici carm. 1, 8, 5. lascivi carm. 9, 4, 108. historia — quodammodo solutum carmen 10, 1, 31.

**Carnifex.** non, si traditum eum (*tyrannum*) carnifex occiderit, tyrannicida dicatur 5, 10, 59.

**Caro.** velut carne spoliati artus 5, 12, 6; carnis plus habet, minus lacertorum (*Aeschines*) 10, 1, 77.

**Carpo.** quae non desierunt maligni carpere 11, 1, 24. Ciceronem carpant in his 9, 4, 63.

**Carus.** quem quis heredem suum esse voluit, carum habuit, habet, habebit 5, 10, 74. mater mea, quae mihi tum carissima, tum dulcissima fuit *Asin.* 9, 2, 34.

**Casa.** domibus casas mutari 9, 4, 4.

**Casnar.** c. (*optt. Codd.* casami), assectator, e Gallia ductum 1, 5, 8 *N.*

**Castellum.** castella tuenda 7, 10, 13.

**Castigatio.** 1, 3, 14. ille in castigationem, hic in hortationem amorum compositus 3, 8, 54.

**Castigo.** quo saepius monuerit, hoc rarius castigabit 2, 2, 5.

**Castra.** locum capere castris 12, 3, 5. in castris an foro dicas, plurimum interest 11, 1, 47.

**Castro.** deformis translatio: castratam morte Scipionis remp. 8, 6, 15.

**Casus.** Ciceronis temporibus paulumque infra cassus (*scriptum*) 1, 7, 20. I) *proprie:* — quo in terram deferuntur 1, 12, 10. II) *i. q. fors.* *α*) casus, qui est maxime varius 6, 3, 101. si quis casus duos inter se bonos viros composuerit 2, 17, 34. casus et ipse praestat argumentis locum 5, 10, 48. forte vos obvios casus miserae mulieri obtulit *Domit. Af.* 9, 2, 20. ut non casum afferret, aut voluntatem, sed necessitatem — vomendi 8, 4, 17. casum potius quam consilium sequatur 7, Pr. 3; multos judiciorum casus (*Sp.* causas) ad inique pronuntiandum valere 5, 2, 4. casus proeliorum 7, 10, 13. orator imparatus ad casus 10, 7, 3. qui conticescunt ad casus 6, 1, 42. ad omnes casus componere animum 12, 9, 20. paratam ad omnes casus eloquentiam 10, 1, 2. ad subitos quoque casus 10, 3, 3. hujusmodi casus efficiunt, ut aliquando dicatur aliter, quam scribitur 12, 10, 57. citra hunc quoque casum 3, 8, 21. ex casu nascentium (*nomina fecerunt*) 1, 4, 25; *Ablat.:* necessitate an casu 3, 6, 26. casu an persuasu et inductu 5, 10, 69. (*leges*) casu collidi et eventu 7, 7, 2. quod casu fieri solet 5, 7, 29. *v.* Ratio. vix admirabili quodam casu possit accidere 2, 17, 31. casu aliquo 2, 21, 19. neque ullo alio casu 7, 7, 5. quo casu impeditus 2, 18, 3. casu inopinatae rei 6, 1, 39. non est tali casu (*i. e. defectione lunae*) deterritus 1, 10, 48. *β*) *imprimis de calamitatibus:* jactatum casib. variis 7, 2, 26. in nostro simili casu 6, 2, 34. si non meo casu, — at illorum certe, quos utique immeritos mors acerba damnavit 6, Pr. 4. casu ejus, quem defendimus 4, 1, 30. ejus casum, quem ulciscitur 6, 1, 18. quam miser casus Andromachae 6, 2, 22. *cf.* 4, 2, 114. III) *in verbis:* casus primi illi sine arte fuerunt 2, 17, 10. casu recto 1, 5, 61. verba, quae rectis casib. aetate transierunt 1, 4, 13. obliquis casib. ducti etiam primas sibi positiones non invenire, sed mutare permittunt 1, 6, 22. casu

nominativo, dativo, ablativo 7, 9, 13. *v.* Nominativus. sitne ap. Graecos vis quaed. sexti casus, et ap. nos quoque septimi 1, 4, 26. casus singularis 8, 3, 20. aliove quo casu 2, 17, 25. *ὁμοιόπτωτον* est tantum simile casu (*a. l.* similis casus) 9, 3, 78. fit casib. modo hoc genus, quod *πολύπτωτον* vocant 9, 3, 37. casuum mutatione 7, 9, 9. *cf.* 9, 3, 85. nomina mutatis casib. repeti 9, 3, 80. casib. declinatur (*annominatio*) *ib.* 66. variatur casib. iteratio *ib.* 36. in nominibus fit soloecismus praecipue casib. 1, 5, 45. quaed. casib. carent 1, 6, 25. an ead. ratione per casus duci externa, qua nostra, conveniat 1, 5, 58. in participio per genus et casum peccatur *ib.* 47. ambiguitas fit per casus 7, 9, 6. quod in eosd. casus cadit, *ὁμοιόπτωτον* dicitur 9, 3, 78. ne in eund. casum incidamus 4, 2, 118. cum in eosd. casus *etc.* quis incurrat 9, 1, 11; quae sunt simili casu, dissimili sententia, in ultimo locata (*obsit et prosit*) 9, 3, 82; mutandus est casus (*i. e. rhythmicus*), si durius is, quo coeperamus, feratur (*i. e. currit*) 9, 4, 117.

Catena. quae Graeci magis in catenas ligant 5, 14, 32.

Catenatus. acti ante suum quisque praedonem catenati 8, 3, 69; nomina quaed. versusque ex pluribus et asperrime inter se coëuntibus syllabis catenatos 1, 1, 37.

Catulus. ferarum catuli molliore praeda saginantur 12, 6, 6.

Cauda. sicut cauda leones facere dicuntur 10, 7, 26.

Causa. Ciceronis temporibus, paulumque infra caussae (*scriptum*) 1, 7, 20. I) *id quod efficit: opp.* effectis 6, 3, 66. 7, 3, 29. *opp.* factis 12, 1, 36. *cf. postea; inter elementa quaestionis* 3, 6, 27. (*causarum*) materiam, in duo genera, sed quaternas utriusque dividunt species 5, 10, 33. *α*) *Nominat.:* occidendi causam huic non fuisse 4, 5, 9. *cf.* 5, 13, 14. 9, 4, 38. inde causae sunt (*a. l.* fluunt) ad honeste vivendum 5, 10, 24. quod causa mortis extiterit 1, 10, 33. unde causas turpium factorum extitisse 1, 2, 2. causa est in omni genere causarum 3, 6, 103 *N.* nova insuper mihi diligentiae causa accessit 4, Pr. 1. nulla distringente atque alio ducente c. 12, 1, 5. causa ex causa nasci videtur 3, 11, 6. undecunque causa fluxit 7, 3, 33. non omnes causas in omnibus personis valere 7, 2, 38; ejus rei duplex causa est, quod *etc.* 2, 1, 1. Quid enim aliud est causae, ut *etc.* 6, 2, 26. nihil causae est, cur non — adjuvemus 11, 3, 59. *v.* Cur. *β*) *Accusat.:* adjecta causa 11, 1, 71. causas afferre 2, 16, 6. 3, 11, 6. 5, 7, 13. Lentulo conjurationis (*attulit causam*), quod *etc.* 5, 10, 30. utramque causam complexi 3, 11, 20 *N.* alias causas, aliam rationem dabo 4, 2, 76. causas evolvere belli *Enn.* 6, 3, 86. causae excuti solent 5, 10, 35. causas exponere 5, 7, 24. uter majores caus. habeat 7, 4, 34. 9, 2, 86. dissimile plures caus. habet 5, 11, 13 *N.* scelus, quod non habuerit causam 7, 2, 36. habere causam (*aliquid faciendi*) 4, 2, 48. 4, 5, 17. 9, 2, 83. causas persequi 11, 3, 16. pro eo, quod dicitur, causam ponere 8, 6, 23. a Cicerone praelatae frequenter caus. (*personis*) 7, 2, 39. causas ac rationes factis praeponere 4, 2, 52. caus. sunt quaerendae 7, 2, 40. redditis ejus rei caus. 1, 10, 47. 8, 6, 76. repetitis altius caus. 11, 1, 62. *v.* Repeto. etymologiae subjicere omnem nominis caus. 1, 6, 38. causas ex qualitate coeli trahunt 5, 9, 15; propter aliquam caus. 3, 6, 70. 4, 1, 65. 12, 8, 4. causae, propter quas *etc.* 4, 2, 12. 5, 7, 24. 8, 6, 23; causarum relatio 6, 3, 77. *γ*) *Ablat.* a) de causis judicare 3, 4, 6. quod genus a causis vocant 5, 10, 80. crimen causa facti tuemur 7, 4, 8. pleraque mutantur causis, temporib., occasione, necessi-

tate 2, 13, 2. **causis, effectis** *etc.* materia (*risus movendi*) praebetur 6, 3, 66. ead. causa 5, 10, 7. levioribus caus. 12, 1, 38. pluribus caus. 7, 3, 4. quot et quibus caus. non liceat 7, 4, 26. [Quae causa dicta obscurius est; qua causa (*sed Amb.* 1. *utrumque hoc om.*) ad planiora — descendimus 8, 2, 24 *N. cr.*]; aliquid eorum causa facere 11, 1, 85. reip. causa 5, 10, 97. 6, 3, 68. theatri c. 11, 3, 179. verborum c. 8, Pr. 32. *v.* Gratia; nostra causa 7, 4, 9. aliena potius causa quam sua 3, 7, 16. b) ex causa datum (*nomen*) 5, 10, 30. ex causis probatio 7, 2, 35. *cf.* 5, 10, 33. quae vel ex causis, vel ex efficientibus dicimus 5, 10, 86. illa quoque ex causa, quod *etc.* 12, 1, 5. ex ead. c. 3, 10, 2. 12, 7, 7. ex qua c. 5, 4, 2. qua ex c. Pr. 2. multis ex c. 5, 12, 3. justa ex c. 11, 1, 57. (*res*) ex paribus c. judicatae 5, 2, 1. ex variis c. 1, 4, 25; quibus de caus. 4, 2, 15; odium igitur in causa 7, 1, 33. tu in causa damnationis fuisti 7, 1, 53. esse in causa oblivionis 11, 2, 43. verecundiam multis in causa fuisse, ut bona ingenii — consumerentur 12, 5, 2; non sine causa 1, 12, 9. 11, 3, 30. nec sine c. 1, 10, 35. 3, 8, 8. 6, 1, 27. 10, 4, 1. 11, 1, 30. δ) *c. Adjectt.:* assumtiva causa 7, 4, 7. duplex c. 2, 1, 1. aut falsam c., aut levem, aut ignotam reo 7, 2, 37. c. prorsus gravis 1, 2, 3. honestior c. 3, 2, 2. c. intervenientes extrinsecus 3, 8, 18. justa c. 11, 1, 57. majores c. 7, 4, 34. c. vel maxima 2, 3, 11. c. naturales Pr. 16. nova c. 4, Pr. 1. praecipuae c. 2, 10, 3. variae c. 1, 4, 25. ε) *c. Genit.:* causae belli *Enn.* 6, 3, 86. causa conjurationis 5, 10, 30. — desidiae 10, 3, 29. — diligentiae 4, Pr. 1. — dominationis 5, 10, 71. — corruptae eloquentiae 8, 6, 76. — erroris 7, 2, 40. — facti 3, 11, 5. 10. — factorum vel futurorum 5, 10, 33. 1, 2, 2. — judicii 3, 11, 5. [multas judiciorum causas (*i. e. in judiciis*) 5, 2, 3 *v.* Casus.] causae libidinum 12, 11, 18. — malorum 8, 4, 22. — mortis 1, 10, 33. — nominum 1, 6, 26. 38. — risus 6, 3, 23. — valetudinis 2, 16, 6. — voluntatis 7, 2, 40; causae contradicendi 9, 2, 83. — falsa dicendi 5, 4, 1 *N. cf.* 11, 1, 72. — aut faciendi aut non faciendi 3, 8, 19. *cf.* 3, 11, 6. 10. 5, 13, 14. — faciendi sceleris 5, 13, 14. — laedendi 5, 7, 13. — mentiendi 4, 5, 17. — occidendi 4, 2, 48. 4, 5, 9. — subtrahendae *S* literae 9, 4, 38. tenendi magis causa 11, 2, 31.

II) *in judiciis:* ὑποθέσεις a Graecis dicuntur, causae a nostris 3, 5, 7. *cf.* 18. *v.* Negotium. *inter causam et thesin quid intersit?* 3, 5, 11. *v.* Thesis. *quomodo Apollodorus causam finiat? ib.* 17. *quomodo Isocrates et Cicero? ib.* 18. quid litem faciat, quod ab illis causa vel continens dicitur 3, 11, 24. α) *Nominat.:* cum tot seculis nulla reperta sit causa, quae esset tota alteri similis 7, Pr. 4. causae docebunt, an *etc.* 2, 13, 5. circa primas quaestiones conflixisse causam 3, 6, 12. cum in propositione ac refutatione causa consistat 12, 9, 19. cum omnis c. contineatur aliquo statu 3, 6, 1. quod nec omnis quaestio (*Sp.* actio) patitur, nec omnis causa desiderat 4, 1, 24 *N.* quaed. caus. propriam moderationem desiderant 11, 1, 58. displicente causa 12, 9, 6. quo distet haec c. a ceteris, quae in potestatem victoris venirent 5, 10, 114. quoties causa patietur 7, 4, 31. [causa justa fit fatendo *etc.* (*Z. conj.* excusat se fatendo *S.*) 11, 1, 73 *N. cr.*] causa fit lucidior 4, 5, 1. si dementiae causa erit 7, 4, 10. si multiplices erunt c. 7, 10, 13. β) *Genit.:* res propriae sunt cujusque causae, paucae communes 10, 1, 6. accusatio et defensio causae 3, 8, 55. malae causae argumentum 12, 1, 13. causar. commentarii 10, 7, 30. complexus causar. 2, 4, 36. 5, 10, 103. — condicio 3, 6, 15. 4, 2, 25. 10, 2, 23. 11, 1, 48. — prima conflictio 3, 6, 11. — defensio 11, 1,

51. 12, 1, 33. — exercitatio 12, 2, 25. — fides 1, 8, 10. — ingressus ac finis 8, Pr. 7. causae frons 4, 1, 41. Quae genera causarum? 3, *cap.* 4. in omni genere causar. 3, 6, 103 *N.* 11, 1, 14. *cf.* 12, 1, 39. primum genus causae aut simplex aut comparativum 7, 4, 3. genus caus. indubitabile 4, 1, 55. judiciale caus. genus 2, 1, 10. in leni ac remisso causar. genere 10, 2, 23. non solum in membris caus. sed etiam in articulis 11, 3, 51. nec pro modo sed pro partibus caus. 12, 10, 69. *v.* Pars. caus. necessitas 8, 2, 2. causar. oratores 3, 8, 68. — patronus 12, 3, 1. — prooemia 9, 4, 128. causae summa 3, 6, 7. — tractatio 12, 10, 46. — utilitas 12, 9, 1. vacua causar. *ib.* 8. — varietas 10, 7, 3. 11, 8, 15. γ) *Dat.:* probationes adhibere causae 2, 10, 8. c. adesse 4, 1, 19. in his caus., quibus advocamur (*a. l.* -camus) 11, 1, 39. si id causae cedit (*Z. de conject. Sp.* causa concedit) *ib.* 76 *N. cr.* c. prodest 8, 5, 32. si posset huic c. disceptator legi 9, 4, 132; genus (*dicendi*) maximis quibusq. caus. accommodatissimum 12, 10, 63. causae contrarium 12, 9, 11. privatis caus. melior 10, 1, 119. δ) *Accus.:* causam agere 6, 1, 54. 7, 2, 55. 10, 7, 30. 11, 1, 67. *v.* Ago. quae sit incipiendi causas agere tempus 12, *cap.* 6. quae in agendis caus. oratori observanda sint 12, *cap.* 9. paucis horis magnas caus. amplectitur 10, 6, 1. causa cum causa componitur 2, 17, 33. priusquam judex causam cognoverit 4, 1, 3. simplicitas tenues caus. decet 11, 1, 93. *cf.* 8, 3, 14. causam defendere 3, 6, 9. 12, 1, 24. 37. a parte ejus qui caus. dicit, aut defensio est, aut imminutio, aut excusatio, aut deprecatio 7, 4, 3. si caus. veneficii dicit adultera 5, 11, 39 *N. cr.* causa dicta obscurius est 8, 2, 24. non causa universa in quaestiones ac locos diducenda 7, 10, 5. saepe causam in aliquam rem dimitti, quae non sit propria quaestionis 3, 11, 16. causam discere Pr. 22. 3, 11, 16. 10, 7, 20. 12, 9, 21. discendae caus. ratio, quod est orationis fundamentum 12, 8, 1. quae in discendis caus. oratori observanda sint 12, *cap.* 8. ubi dividenda erit causa 11, 1, 6. tanquam non doceant caus., sed agant 12, 8, 9. *cf.* 6, 2, 3. exposita causa 2, 5, 7. honestam caus. fecisse 5, 20, 35. utriusque partis facit bonam caus. 9, 2, 29. positas in affectibus caus. propriis personis induere 4, 1, 47. causa potius laudetur quam patronus 12, 9, 6. nosse eas causas, quarum orationes in manus sumserimus 10, 1, 22. quasi causam judex jam noverit 4, 1, 3. *v.* Nosco. causa in foro oranda esset 10, 5, 18. causam partimur 7, 4, 20 *N.* — perscrutatus 12, 8, 5. caus. nostram meliorem putent 6, 2, 5. si contra impotentem suscepta causa est 6, 1, 12. *cf.* 11, 1, 75. 12, 7, 1. 12, 9, 15. tam in suscipiendis quam in agendis causis 11, 1, 29. Quae in suscipiendis caus. oratori observanda sint 12, *cap.* 7. causas utrinque tractet 10, 5, 20. teneri causa non possit 9, 2, 68. bonas causas tueri 12, 1, 33. 12, 7, 11. malam c. tuetur 12, 3, 40; in causas cadit 1, 10, 36. extra causam *opp.* in causa 3, 9, 4. 5, 7, 27. quae ad causam extra pertineant 4, 1, 31. 50. *v.* Extra. pertinet ad causam *opp.* a causa diversum 5, 13, 17. non in causas sed in locos laborem suum intendunt 2, 11, 6. ε) *Ablat.:* causa cedendum (*a. l.* cad.) 5, 13, 7 *N. cr.* probandum est, aut causa periclitandum 7, 2, 12. incipere a facili causa 12, 6, 6. tota causa 11, 3, 151. a causa diversum 5, 13, 17; dicere de causa 11, 3, 156. ead. causa, de qua pronuntiarit, cognoscatque iterum (*a. l.* ut eandem causam — cognoscat) 11, 1, 77. ex causa est 4, 1, 27. — venit *ib.* oriuntur ex causa 2, 4, 32; in causa dicentibus 6, 3, 85. cum is in quad. c. suspectus esset *ib.* 96. in c., cujus locus tractatur 2, 4, 24. quae in causa sunt 12, 3, 2. *cf.* 7, 3, 34. 12, 8, 1. *opp.* extra causam *v. supra.* quae, cum aget, esse in causa velit 12, 3, 5. omnia, quae in causa

versarentur 7, 1, 4. materiam esse in causa 2, 21, 21. quot in causa, totidem in prosopopeia varietates 11, 1, 41; in causis 2, 4, 2. 28. 2, 7, 4 *etc.* in causis atque consiliis 12, 2, 31. sicut in vita, in causis quoque 12, 1, 13. rerum, qui nervi sunt in caus. 8, Pr. 18. divisio plurimum valet in caus. 2, 12, 3. quod est in caus. potissimum 12, 3, 1. in caus., in quibus de praemio agitur 3, 6, 85. in caus. numerorum notitia frequentissime versatur 1, 10, 35. ζ) *c. Genit.:* causa Milonis 3, 6, 12. — P. Oppii 11, 1, 67. — Cluentii Habiti *ib.* 61. causae reorum 11, 3, 153. — orbarum nuptias indicentium 7, 4, 24. incommoda vitantis melior quam commoda petentis est c. 7, 4, 10. causae ambitus 4, 2, 9. — caedis *ib.* 7, 2, 11. — paucorum calculorum 8, 3, 14. — dementiae 7, 4, 10. — repetundarum 4, 2, 9. — suadendi 3, 8, 28. — veneficii 5, 11, 39. 7, 2, 11. η) *c. Adjectt. junctum:* in asperis gravibusque caus. 10, 2, 23. 11, 1, 3. atroci in c. 6, 3, 31. bonae c. 9, 2, 29. 12, 1, 33. — optimae 12, 1, 45. 12, 9, 6. — breves 4, 2, 4. 6, 1, 8. — publicae capitalesque 8, 3, 14. — concitatae 11, 1, 3. — conjecturales 2, 4, 26. 3, 6, 15. c. conjuncta *opp.* simplex 3, 10, 1. *v.* Conjungo. c. difficilis atque perplexa 11, 1, 63. *cf.* 12, 1, 33. c. paulo durior 4, 1, 25 *N.* c. dubiae 7, 4, 19. c. crimine quidem faciles ad diluendum, sed multis anteactae vitae flagitiis oneratae 4, 2, 27. quam maxime facilis ac favorabilis c. 12, 6, 6. forenses c. 2, 10, 7. 12, 2, 25. — grandes 11, 1, 3. 11, 3, 151. — hilares 11, 3, 151. — infames 4, 1, 62. c. injusta 2, 17, 31. — jucundae 11, 1, 3 — justa 2, 17, 32. 11, 1, 73. — judicialis 3, 4, 16. 3, 6, 82. 104. 4, Pr. 6. 6, 2, 1. 7, 1, 64. 8, Pr. 9. 11. 8, 3, 11. 10, 7, 5. De partibus caus. judicialium 3, *cap.* 9. De generib. earund. 3, *cap.* 10. — lucidior 4, 4, 4. — majores 9, 4, 128. 11, 1, 93. — maximae 12, 10, 63. mala c. 4, 1, 11. 37. 4, 2, 66. 5, 13, 35. 12, 1, 13. 45. — multiplex 4, 1, 74. 7, 10, 13. *opp.* brevis et simplex 6, 1, 8 *N.* c. obscuris aut multiplicibus 4, 4, 4 *N.* parvae c. 11, 1, 3. — minores 9, 4, 21. 10, 1, 77. 12, 9, 7. — perplexa 11, 1, 63. — privata 6, 1, 36. in c. publicis, in quibus multi sunt judices 11, 3, 130. — pusillae 11, 3, 151. — securae *ib.* — simplices 3, 6, 9. 4, 2, 85. 5, 14, 10 *N.* *opp.* perplexae 4, 1, 62. *opp.* conjunctae 3, 6, 91. — solicitae 11, 3, 151. — supplices 11, 1, 3. — summissae 11, 3, 153. — suspectae 4, 1, 62. 11, 1, 74. — tristes 11, 3, 151. 153. causa jure tuta 4, 5, 19. — verecunda *ib.* — vera 2, 17, 38. 10, 5, 20. III) *in discordiis publicis:* suarum partium causam 3, 8, 57. causam C. Caesaris meliorem 5, 11, 42.

**Causidicus.** litium advocatum, quem causidicum vulgo vocant 12, 1, 25 *N. cr.*

**Causor.** causanti pupillo (*i. e. litiganti; Z. probat conject. accusanti*) 11, 1, 59 *N. cr. et S.*

**Caute.** nisi caute et cum judicio apprehenditur 10, 2, 3. cautius dicendum est 9, 2, 76. cautius Theodorus Gadareus 2, 15, 21.

**Cautus.** parum cauti 5, 13, 34. cautiores 6, 2, 9. cautiores ad custodiam suae religionis facit 6, 1, 20.

**Caveo.** nisi caveris 8, 3, 47. bis cavere, bis repetere (*ictum*) 5, 13, 54 *N.* antiquior cavendi quam ictum inferendi cura 4, 2, 26. adversos ictus cavere ac propulsare 9, 1, 20. cavete proditorem 7, 1, 30. — tyrannidem (*a. l.* tyrannicidam) 7, 2, 49 *N. cr.* quid satis recte cavetur ac petitur (*in palaestra*) 9, 4, 8. quid in quaque re sequendum cavendumque sit 6, 5, 2. cavenda suspicio est 9, 4, 143. *cf.* 11, 3, 27. in quo vitio cavendo 8, 2, 2; quae legi-

bus cauta sunt 5, 10, 13. in his syllogismis scripto alter nititur, alter non satis cautum esse dicit 7, 8, 5. nihil de vomere cautum *ib.* 6. satis — parum lege cautum *ib.* 7; cavere debet hoc ipsum, ne *etc.* 5, 7, 16. cavendum est, ne *etc.* 4, 3, 8. 12, 11, 2. in his cavendum (*a. l. adjic.* est), ne *etc.* 9, 4, 23. *cf.* 5, 11, 27.

**Cavillatio.** manifesta cav. 9, 1, 15. sine metu cavillationis 2, 14, 5. ineptae cav. 7, 9, 4. plurima cav. contra rhetoricen ex eo est 2, 17, 30. hinc moventur illae (*Sp.* mille) cav. juris 7, 4, 37. ut omnem effugiam cav. 1, 5, 38. omissis, quae nihil ad instituendum oratorem pertinent, cav. 8, 6, 2. cum ab illa cav. discesserint 12, 2, 14. infelix illa verborum cav. 10, 7, 14 *N.* *cf.* 2, 17, 7.

**Cavillatrix.** legalis (*partis adulationem Plato vocat*) cavillatricem 2, 15, 25. arguta (*sic Z. bene corr.*; *Codd.* argumenta; *Sp.* per argum.) verborum cavillatrix 7, 3, 14.

**Cavillor.** hanc artem ut tenuem ac jejunam cavillantur 1, 4, 5.

**Cavus.** aliquid cavi relinquit (*fluxus aquarum*) 11, 3, 31. cava funda *Cic.* 8, 6, 73. cava et rara manus *ib.* 103. 124. cavo aut patulo maxime ore 9, 4, 33.

**Cedo.** *α*) ubi vinci necesse est, expedit cedere 6, 4, 16. qui nec volunt cedere, nec possunt contendere 11, 1, 17. me hactenus cedentem nemo insequatur ultra 12, 10, 47. eos graves et intolerabiles id ipsum, quod cedimus, demonstrat 6, 2, 16. si jam cedendum est 2, 10, 6; cedendum in hoc quidem, quod *etc.* 10, 1, 108; neque protinus cesserit (*i. e. concess.*), quo minus et amicus pro amico possit verum dicere 5, 7, 2 *N.*; felicissime cessit imitatio 10, 2, 16. ut optime vocum singularum cedat electio 10, 7, 14. *β*) *c. Dat.*: cum invidiae cesserint 5, 11, 9. ut illi naturae coelesti atque immortali cesserimus 10, 1, 86. cedet (*a. l.* cedat) haec ratio numeris 9, 4, 26. oneri cedunt 10, 1, 24. praecipientibus facillime cedit 1, 3, 12. vincentibus vitiis cedendum est 8, 3, 45. spiritus cum spatio pertinax, tum labori non facile cessurus 11, 3, 40. *γ*) *c. Ablat.*: cedendum bonis 6, 1, 19. — causa (*a. l.* cadendum) 5, 13, 7 *N. cr.* non historia cesserim (*a. l.* -rit) Graecis 10, 1, 101 *N. cr.* Nec ei cedit Modestus inventione 1, 6, 36. quae (*rhetorice*), dum opere cedit, jam paene possessione depulsa est 2, 1, 5. qui iis optima sui operis parte cesserunt 10, 1, 35. patria cedere 11, 1, 12. victoria cedunt 5, 8, 1. *δ*) *i. q. pertineo:* haec in partem cedent trium generum 3, 8, 53 *N. et S.* in exemplorum locum cedunt 5, 11, 36; confirmatio primae ac secundae partis et exornatio eisdem cedere (*Z. conj.* accedere *S.*) possunt, quibus subjiciuntur 5, 14, 6 *N.*; si id causae cedit (*i. e. convenit*; *Sp. conj.* causa concedit) 11, 1, 76 *N. cr.*

**Cĕdo.** — quid aliud fecissetis *Cat.* 9, 2, 21 *N.*

**Celeber.** cel. templa 1, 4, 16. loco celebri an secreto 11, 1, 47.

**Celebritas.** cui in maxima celebritate et in media reip. luce vivendum est 1, 2, 18. celebr. audientium *ib.* 29.

**Celebro.** quorum facta celebrasset 11, 2, 11. perpetua seculorum admiratione celebrantur 11, 1, 13; nomine Aesopi maxime celebrantur (*fabellae*) 5, 11, 19. narratiunculas a poëtis celebratas 1, 9, 6. ita est celebrata (*ratio declamandi*) 2, 10, 2 *N.* celebratum est usque in proverbium 1, 10, 21. celebrata ap. Graecos schemata 9, 2, 92. iambus non sane a Romanis celebratus est, ut proprium opus 10, 1, 96.

**Celer.** in argumentis citati atque ipso etiam motu celeres sumus 9, 4, 138. hae particulae prout sunt lentae, celeres *etc. ib.* 69. cel. ac mobilem orationem *ib.* 83. primam stabilem et tres celeres habet (*paeon primus*) *ib.* 111. ut trochaeis, qui celeres quidem, sed sine viribus sunt *ib.* 135. magis celeris ac rotunda distributio quam vera 3, 4, 16.

**Celeritas.** celeritatis breves (*plurimum habent*) 9, 4, 91. spondeum et trochaeum, alterius tarditate, alterius celeritate damnata *ib.* 88. quasi mensuram tarditatis celeritatisque aliquam esse voluerunt 11, 3, 107. quantum accipit celeritatis, tantum gravitatis amittit (*senarius comicus*) 9, 4, 140. Staleni Bulbique colloquium nonne ad celeritatem plurimum confert? 4, 2, 107 *N.* celeritate gaudet (*partitio*) in oratione pro Cluentio 9, 4, 92. stilus intermissione paululum admodum celeritate deperdit 10, 7, 24. hanc vim et celerit. in Pericle miratur Eupolis 12, 10, 65; celeritas augendi 1, 10, 49. — percipiendi *ib.* 34. manus non consequens celeritatem cogitationis 10, 3, 19. gestus cum ipsa orationis cel. crebrescet 11, 3, 111. argumentatio agilior *etc.* consentientem orationi postulat etiam gestum, id est, fortem celeritatem *ib.* 164 *N.*

**Celeriter.** summa cel. comprehensa 10, 1, 48; celerius dicere 1, 8, 1. — se effundere 1, 3, 5. — occidere 6, Pr. 10.

**Cella.** servorum in cellis *Cic.* 8, 4, 25.

**Celsus.** quo generosior celsiorque est 1, 2, 30.

**Censeo.** ut ego censeo 5, 12, 14.

**Censor.** — sanctissimus 4, Pr. 3 *N.* qui Cynicum ap. censores reum de moribus facit 4, 2, 30.

**Censorius.** censorium (*a. l.* -rum) judicium *Cic.* 5, 13, 33. cens. nota 5, 11, 13. 5, 13, 32. — virgula 1, 4, 3 *N.* Censorio Catone 12, 1, 35.

**Centaurus.** qui (*Graeci*) centaurum Chirona (*Z. e Codd. vestigiis emend.* cent. viriliorem) dicunt 8, 6, 37 *S.*

**Centum.** *v.* Mille.

**Centumviri.** 3, 10, 3. 4, 2, 5 *N.* bona ap. Centumviros repetentes 7, 4, 10 *N. cf.* 4, 1, 57 *N.* an huic delicto — Centumviri tribuere veniam debeant 7, 4, 20.

**Centumviralis.** in partibus centumviralium 5, 2, 1 *N.;* in centumviralib. judiciis duplicibus 11, 1, 78.

**Centurio.** chenturiones (*in quibusd. inscriptionibus*) 1, 5, 20. inter manus centurionum concubinarumque jactabatur (*Antonius*) *Coel.* 4, 2, 124. supra (*medios poplites tunicas pervenire*) centurionum est 11, 3, 138.

**Cera.** I) cerarum ac mellis opera 2, 16, 16. velut in ceris annulorum signa serventur 11, 2, 4 *N.* II) *tabula cerata:* in ceris (*i. e. tabellis*) 1, 1, 27. linum ruptum aut turbata cera (*Z. probat Salmasii conj.* turbatam ceram; *G.* l. rupta aut turbata cera) aut sine agnitore signa frequenter invenies 12, 8, 13 *N.* et *S.;* ne latas quidem ceras ultra modum esse velim 10, 3, 32. locis pro cera utamur (*in arte memoriae*) *Cic.* 11, 2, 21. particulas, quas ceris mandamus 10, 3, 30; ead. cera aliae atque aliae formae duci solent 10, 5, 9. iisd. quibus scripserit ceris ediscere 11, 2, 32. scribi optime ceris, in quibus facillima est ratio delendi 10, 3, 31 *N.* ceris Platonis inventa sunt quattuor illa verba 8, 6, 64.

**Ceratinae.** 1, 10, 5 *N.*

**Cerno.** — diversos intellectus habet 7, 9, 2. in sole sidera ipsa desinunt

cerni 8, 5, 29. simile quidd. aves cernimus facientes 2, 6, 7. ut eas (*res absentes*) cernere (*a. l.* censere) oculis videamur 6, 2, 29. cernere mihi videor et vultus et oculos *etc.* 8, 3, 65. proposita quaed. forma rerum ita expressa verbis, ut cerni potius videatur quam audiri 9, 2, 40. *cf.* 8, 3, 62. plerumque optima rebus cohaerent, et suo lumine cernuntur 8, Pr. 21. unum modo in illa vastitate cernere videmur M. Tullium 12, Pr. 4. causa certis personis, locis *etc.* cernitur *Cic.* 3, 5, 18. [clara atque sublimia (*verba*) plerumque materiae modo cernenda (*sed Z. ex Amb.* 1. discernenda) sunt 8, 3, 18 *N.*]

**Certamen.** *α*) reddebat victo certaminis potestatem 1, 2, 24. — frequens spectator 10, 5, 19. labori certaminum 10, 3, 3. repetito totius cert. (*i. e. aleae*) ordine 11, 2, 38; certamini paratior 8, 3, 10; si totum sibi vindicaverit in foro certamen 12, 1, 13. ad certamina praeparandus 10, 1, 4. fabulas in certamen deferre *ib.* 66; cum satis in omni certamine (*a. l.* omne certamen) virium fecerit 12, 7, 1. in certamine erecta totis viribus intenditur (*vox*) 11, 3, 63. eod. certamine coronari 2, 8, 14. *β*) *c. Adjectt.*: pugna forensium certam. 5, 12, 22. antequam legitimum cert. inchoent (*citharoedi*) 4, 1, 2. vero fictoque hujusmodi cert. 2, 4, 36. cert. sacrum 2, 8, 7 *N.* *et* Praef. Vol. I. p. LXXXII. 3, 7, 4. 9, 4, 11. *γ*) circa eosd. sensus certamen atque aemulationem 10, 5, 5. patronorum inter se certamen 6, 4, 21. certamina proposita eloquentiae inter juvenes 2, 17, 8 *N.* in certamine armorum 9, 1, 20. 9, 4, 8. — hereditatis 12, 10, 70. — luctandi 12, 2, 12. — saliendi 10, 3, 6.

**Certatim.** hoc Cic. atque Asinius certatim sunt usi 6, 1, 21.

**Certe.** I) *affirmat.* *α*) ut afferent lumen clavus et purpurae in loco insertae, ita certe neminem deceat intertexta pluribus notis vestis 8, 5, 28. nunquam c. in Bucolicis mentionem fecisset 10, 1, 56. quae sit apta pronuntiatio? quae c. ea est, quae iis, de quibus dicimus, accommodatur 11, 3, 61. c. non fiet unquam stultus orator 12, 1, 4. licentiam malis dari c. contra bonos est 12, 7, 1. cum omnia diligenter cognoverit, ad docendum c. judicem non sufficiat 12, 8, 1. *cf.* 12, 1, 32. 12, 10, 64. *etc.*; Hyperides Atticus? Certe. 12, 10, 22. *β*) et certe, quod facere oporteat, non indignandum est discere 1, 11, 17. Et certe non convenit ei 12, 7, 7. *cf.* 1, 3, 14 *N.* Nam certe bene pronuntiare non poterit 11, 3, 12. *cf. ib.* 3, Pr. 20. 1, 1, 18. 9, 2, 32. 12, 1, 11. Nam certe si physicos *etc.* dicam —; profecto non est verendum 2, 14, 4. est enim (*Z. om.*) certe (*a. l.* certa) servitus 7, 3, 16. prius est enim certe parare bella, quam gerere 12, 3, 5. II) *restringit.* *α*) ego certe mihi cernere videor 8, 3, 65. *cf.* 9, 4, 57. Mihi certe videtur 10, 3, 23. Ipse certe usus est hac libertate 8, 6, 30; certe sunt non parum multi, qui satis perite reperirent, — qui vero judicem rapere posset, rarus fuit 6, 2, 3. Nam sive propterea, quod οἴμη cantus est, —: sive quod οἶμον iid. Graeci viam appellant —: certe prooemium est, quod apud judicem, priusquam causam cognoverit, prodest 4, 1, 3. Pythagoreis certe moris fuit 9, 4, 12. qui ne minima quidem alicujus certe (*a. l.* -tae) fiducia partis memoriam posteritatis speraverit 10, 1, 41. ut certe (*a. l.* -tae) conjunctiones 11, 2, 25. melius dicere certe data longiore vita — potuisset 12, 1, 20. Certe Fabricius Cornelium Rufum — palam consulem suffragio suo fecit *ib.* 43. ut non dicam pinguioribus, fortioribus certe verbis 12, 10, 35. *cf.* 12, 1, 15. 22. quod non ausim dicere, nunquam esse faciendum — certe (*a. l.* ceterum) vitandum est, quoties aliter agi potest 7, 4, 28 *N.* quibus (*declamationibus*) certe, quantuscunque

numerus adhibeatur, tamen unusquisque totum feret 1, 2, 13. β) si non inveniendi at certe judicandi laborem Pr. 2. *v.* At. quod uno aut paucioribus certe (*verbis*) dici potest 8, 6, 59. ut intueamur semper, aut certe, si digressi fuerimus, saltem respiciamus 3, 11, 26. *v.* Aut.

**Certo.** de laude inter ipsos certatum 4, 2, 13.

**Certus.** α) *Neutr.* a) efficiendum est certum id, quo probaturi sumus, quod incertum est 5, 14, 16. cum de altero intellectu certum est, de altero dubium 7, 6, 3. si id certum sit, non potest dubitari 7, 2, 8. tum est certum de nomine, sed quaeritur, quae res ei subjicienda sit; tum res est manifesta 7, 3, 4. nomen, de quo ambigitur, utique in alia re certum est *ib.* 10; Certa sunt non solum in digerendis quaestionibus, sed etiam in exequendis — prima ac secunda et deinceps 11, 2, 37. ut incerta certis probet 1, 6, 4. quae ex dubiis facta sunt certa 5, 12, 3. *v.* Dubius. certa, extra quae dici nihil possit 5, 13, 49. *opp.* de quibus quaeri solet 2, 4, 33. ut, quae suspecta erant, certa videantur 5, 9, 10. in schola certa sunt, et pauca, et ante declamationem exponuntur 7, 1, 4. certa sunt pleraque, et nisi conniveamus in oculos incurrunt 10, 3, 16. b) pro certis habemus primum, quae sensibus percipiuntur *etc.* 5, 10, 12. cum id coeperit esse pro certo, fiat incerti argumentum 5, 12, 2. c) legem esse certum est 7, 1, 7. quae certum est effici non posse 12, 1, 13. finitione nihil non comprehendi in universum, certum erit 3, 5, 10. Illud certum erit, neminem pejus agere *etc.* 12, 9, 6. *cf.* 2, 17, 12. 2, 20, 9. 3, 6, 17. 4, 4, 4. 8, Pr. 14. 12, 9, 19; in quo, quid ultimum sit, certum est 4, 5, 23; certius est ire per singula 6, 1, 12; peccantes certum habeo infirmitatis vitio laborare 2, 3, 9. β) *c. Nominib. junctum:* parum certus auctor (*mortis*) 6, 3, 68. et his (*metris*) certae clausulae 9, 4, 50. paratam dicendi copiam et certam 10, 6, 6. certa credita 4, 2, 61 *N. v.* Credo *extr.* certi constitutique cursus siderum 1, 10, 46. certa die 2, 7, 1. 6, 3, 16. est certa finitio, de qua inter utramque partem convenit —; quaeritur tamen *etc.* 7, 3, 35. cert. formas 5, 10, 63. jam cert. ac deformatos fructus 6, Pr. 9. cert. sed paulo productior gestus 11, 3, 92. in ordinem certaque intervalla 8, 3, 9. judicium frequentissime est cert. 6, 5, 3. omne jus, quod est cert *opp.* dubium 12, 3, 6. certa sit lectio 1, 1, 33. certam legem temporum 1, 12, 3. certa manus *opp.* incerta 4, 5, 14. certa definitaque materia 7, 10, 7. c. necessitate 10, 1, 29. 10, 5, 15. certis agentium nominibus 3, 8, 52. c. ordo 7, 3, 19. c. opinio 6, 3, 85. cert. destinatisque personis 3, 6, 57. alias cert., alias incertam personam 7, 2, 9. propositio c. 7, 1, 39. c. tempora ad spatiandum 11, 3, 22. c. vestigia 1, 1, 27. certa vitia non pensat 2, 12, 5 *N. cr.;* judex quam primum certus esse sententiae cupit 4, 3, 8. certius judicium 10, 1, 17. proprietas ap. illos est certior 12, 10, 36; certissima magistra loquendi 1, 6, 3. certiss. regula 10, 2, 13. certissimum praeceptorum genus 11, 1, 71. certissimum morum experimentum 3, 7, 14. γ) *c. Pronom. indef.:* certos aliquos docebit 2, 8, 13. aliquos compositionis certos pedes 10, 2, 13. certa aliqua via 7, Pr. 4. certa quaed. ponuntur, quae themata dicimus 4, 2, 28. *cf.* 5, 10, 2. 5. quasi ad certas quasd. dicendi leges alligatas 8, Pr. 2. certi quid. pedes 9, 4, 8. certi quid. termini 11, 2, 28. certam quand. viam 8, Pr. 12.

**Cervicula.** — contracta 11, 3, 180.

**Cervix.** cervicem videtur Hortensius primus dixisse 8, 3, 35; incli-

nata utrolibet cerv. 1, 11, 9. cerv. rectam oportet esse, non rigidam aut supinam 11, 3, 82. breviatur cervix (*humerorum contractione*) *ib.* 83. cervicem reponunt (*dum sibi placent dicentes*) 4, 2, 39 *N.* frustra cervicib. tollebant (*Antonium*) Coel. 4, 2, 124.

**Cervus.** nostri praeceptores cervum U et O literis scripserunt 1, 7, 26. *v.* Servus.

**Cesso.** perfecti illius ex nulla parte cessantis (*oratoris*) 1, 10, 4; non enim deserendum id bonum, si quod ingenium est, sed augendum, addendumque quod cessat 2, 9, 10.

**Ceteri.** α) Neque ego in his, de quibus locutus sum, has solas virtutes, sed has praecipuas puto: nec ceteros parum fuisse magnos 10, 1, 80. *cf.* Pr. 4. cetera — in auxilium comparantur 5, 8, 2. modo sit causae discendae tempus, nam cetera semper sciet 12, 9, 21. cetera vel pleraque 2, 20, 9. inter cetera 5, 10, 41. sine quo cetera nuda, jejuna *etc.* sunt 6, 2, 7. ubi una quaestio est juris —; cetera qualitatis 7, 4, 39. amoliamur cetera, ut hoc solum supersit 9, 2, 71. subtractum verbum aliquod satis ex ceteris intelligitur 9, 3, 58. sicut in ceteris 7, 3, 25. similis in ceteris ratio est 12, 10, 80. *cf.* 1, 5, 64. cetera (*a. l.* ceteraque) generis ejusd. 5, 10, 34. et cetera hujusmodi 8, 5, 5. et sic cetera 11, 2, 23. Ex his ceterisque 10, 2, 1. de justitia, fortitudine, temperantia ceterisq. similibus Pr. 12. 3, 5, 5. justum, pium, religiosum, ceteraq. his similia 2, 4, 38. invenire, disponere, eloqui et cetera 3, 3, 11. 4, 1, 67. 5, 10, 23. *v.* Et. personae, tempora, actiones ceteraque 2, 6, 70. 2, 13, 1. 12, 8, 14. rerum, personarum, temporum, ceterorumq. 3, 5, 7. *cf.* 3, 7, 15. (*a. l.* ceterarumq. rerum) 5, 10, 53. genere, modo, tempore, loco, ceterisq. 5, 11, 13. (*a. l. om.* que) 6, 3, 24. cum scriberet Cn. Pompejo, et cum T. Ampio, ceterisve (*a. l.* Caesarive) 3, 8, 50 *N. cr.*; de insecutis, loco, tempore, persona, ceteris (*a. l.* ceterisque) 5, 7, 18 *N. cr. cf.* 4, 1, 50. 7, 2, 10. si neque domi habuisti, neque ab aliquo accepisti, nec cetera (*a. l.* et cet.) 5, 10, 66; ut theses dicerent, et communes locos, et cetera citra complexum rerum 2, 1, 9. *cf.* 7, Pr. 1. similitudines, amplificationes, signa rerum et argumenta, ceteraq., quae probandi refutandique sunt 10, 1, 49. *cf.* 12, 11, 20. β) *c. Nominib. junctum:* cetera membra *opp.* oculi 8, 5, 34. ceterae partes loquentem adjuvant, hae ipsae loquuntur 11, 3, 85. et cet. optimis studiis inter praecipuos, et pingendi fingendique idem mirus artifex 12, 10, 6. cet. virtutibus suis 10, 1, 120. hanc inter ceteras vocem 9, 4, 55; ceterum ornatum *Cic.* 5, 11, 28.

**Ceterum.** α) *in transit.* 6, 1, 8. 8, 6, 51. 9, 2, 14. 9, 4, 7. 10, 1, 21. 11, 1, 14. β) *c. vi quad. adversat.:* 12, 10, 47 *N.* 8, 3, 41. 11, 1, 77. Ceterum jam scio 1, 5, 25. cet. cur ego nolim movere 4, 2, 111. cet. quantum processeris, mollior clivus ac laetius solum 12, 10, 78. Cet. ut de Homero taceam 12, 11, 21.

**Chaos.** ii (*dii*), qui sunt ex Chao 3, 7, 8.

**Chirographus.** 5, 13, 8. chirographum marito expiranti heredes dedisse 9, 2, 73. an in tabulis, quas proferebat, chirographus (*a. l.* cirogr.) esset 6, 3, 100 *N.*

**Chironomia.** —, quae est lex gestus 1, 11, 17.

**Choreus.** choreum, non (*a. l.* nos, *a.* nos non) ut alii trochaeum nominemus 9, 4, 80. *cf.* 82. 140 *N.* chorei, qui a longis in breves cadunt *ib.* 136. accipiet ante se choreus et pyrrhichium *ib.* 104. bacchius choreum et spondeum ante amat *ib.* 102. paeon ante se gaudet

choreo *ib.* 111. si unus est, qui constat e duobus chor. *ib.* 95. paeon, qui est ex choreo et pyrrhichio *ib.* 96.

**Chorus.** fiunt singula, connexa quodam choro (*Z. emend.* corio) 11, 2, 20 *S.*

**Chria.** chriae 1, 9, 3 *seqq.* chriarum genera 1, 9, 4 *seq.* *N.* 2, 4, 26 *N.*

**Cibarium.** cibariis militum 5, 13, 17.

**Cibus.** cibos ore collatos 2, 6, 7. ediscendo scribendoque plurimum conferre — digestum cibum *etc.* 11, 2, 35. velut frigidi et repositi c. 2, 4, 29. c. viribus conservandis idonei 2, 10, 6. c. mansos ac prope liquefactos 10, 1, 19. ut c. non recens redderetur, sed usque in posterum diem redundaret 8, 4, 17 *Z.*; facilis ciborum digestio 11, 3, 19. — diversitas 1, 12, 5. cibor. atque exercitationum certa necessitate 10, 5, 15. scriptae laudes quorund. a medicis cib. 3, 7, 28 *S.* lege quad. cibor. 12, 10, 41. — observatio 11, 3, 23. — qualitas 2, 21, 11; cibos aspernemur? attulerunt saepe valetudinis causas 2, 16, 6. quasi eund. cibum remandendi (*a. l.* remordendi) 11, 2, 41. ut cibus teneri non posset 9, 4, 30; aqua ciboque defecti 3, 8, 23. corpus cibis juvatur 5, 10, 121. in cibis alia aliis magis complent 11, 1, 91. in cibis acor (*a. l.* macor) ipse jucundus est 9, 3, 27. *cf.* 6, 3, 19.

**Cicatricosus.** cicatricosa facies 4, 1, 61; cicatricosa et exanguia (*opera*) 10, 4, 3.

**Cicatrix.** — ingens in femine 6, 3, 100. sine cicatrice 5, 9, 5. cicatricem nondum pati 2, 4, 11. susceptae bello cicatrices 6, 1, 21. *v.* Suscipio. An cicatricem haberet? 6, 3, 100.

**Cincinnatus.** 1, 5, 61 *N.*

**Cinctura.** 11, 3, 139 *N.*

**Cingo.** ita cingatur, ut *etc.* 11, 3, 138. ut sit paulum cinctis (*Z. fort.* cinctus) summissior (*latus clavus*) *ib.* 139. tam longae (*muraenae*), ut iis piscatores pro restibus cingantur (*Sp. ex conj.* *Regii* utantur) 6, 3, 80 *N. cr. et S.*

**Cinis.** per patroni tui cineres 9, 2, 95. in tutelam cinerum 7, 9, 5.

**Circa.** I) *de loco et tempore:* circa forum 6, 3, 38. — monumentum 7, 9, 5. — ima pollicis 11, 3, 99. — judices latus 6, 1, 47. — initia primi libri 1, 5, 44. — finem 4, 3, 5. cum omnia c. illas (*sententias*) sordida sunt 2, 12, 7. — Peloponnesia tempora 12, 10, 4. *cf.* 11, 3, 143. — Demetrium Phalerea 2, 4, 41 *N.* — Tisiam et Coraca 2, 17, 7. floruit c. Philippum 12, 10, 6. II) *transl.* *a)* circa eosd. certamen atque aemulatio 10, 5, 5. decoris custodia circa eos, contra quos dicimus 11, 1, 57. c. S literam deliciae 1, 11, 6. c. glossemata diligentia 1, 8, 15. c. verba dissensio 3, 11, 5. c. suasorias error 3, 8, 58. c. nuptias (*excursio*) 4, 2, 105. tot exemplorum c. voluntariam mortem 9, 2, 86. illa c. (*a. l.* contra) Cepasios fabula 6, 1, 41. fiunt et circa genus figurae, et in verbis 9, 3, 6. gratiam c. res Pr. 4. c. ima labor est *ib.* 78. *v.* Labor. idem qui c. testes locus 6, 4, 21. c. rationem eloquendi vix habere imitationis locum 12, 10, 27. vanitas atque jactatio c. memoriam suam 11, 2, 22. c. proprietatem significationemque munditiae 8, 3, 87. ficta narratio — pro Roscio c. Chrysogonum 4, 2, 19. c. instrumenta firmanda multum habet operis 5, 7, 36. opiniones c. hoc 2, 15, 1. c. quem pugna est 8, 6, 1. 7, 1, 15. plurimus c. simulationem et dissimulationem risus 6, 3, 85. simulatio c. occultandam eloquentiam 4, 1, 9. inani c. voces studio 8, Pr. 18. c. propria ac differentia magna subtilitas 7, 3, 26. c. testimonia sudor 5, 7, 1. sum-

ma c. movendos affectus 6, 2, 25. virtutes ac vitia c. res gestas 3, 7, 26. *β*) attentior circa jus nostrum 4, 5, 21. apta c. (*res*) minores 8, 3, 18. erectae c. studia mentis 1, 3, 10. humilia c. res magnas 8, 3, 18. notiores c. vitia 3, 7, 19. non circa plurium artium species praestantem, sed in omnibus eminentissimum 12, 10, 22. c. lites raras ridiculi 7, 1, 43. utiles c. praecepta sententiae 10, 1, 52. 6, 1, 42. *γ*) circa ridicula consistere 6, 3, 19. c. hoc disputatum est 1, 5, 34. c. priores erratur 2, 5, 26. ut Cic. c. Bostarem facit (*a. l.* contra) 5, 13, 28. *cf.* 7, 2, 10. ut Cic. in Verrem c. crimen Apollonii 9, 2, 52. c. formas literarum haerere 1, 1, 21. *cf.* 5, 10. 114. c. eas (*contradictiones*) multi duobus vitiis diversis laborant 5, 13, 36. *v.* Laboro. c. omnia momenta luctantis *ib.* 51. c. res tenues morari 1, 1, 35. c. verbera civis Rom. omnes brevissime movet affectus 4, 2, 113. *cf.* 3, 1, 8. c. facti controversiam argumenta praestant, c. juris lites materiam quaestionum 5, 10, 40. aliquid c. patrem quaerimus 7, 1, 54 *N.* 7, 2, 6. c. quae si non repugnaverit 8, Pr. 5. haec c. personas sunt 5, 10, 31. 8, 3, 71. c. id esse, de quo dicimus, (*optima*) 8, Pr. 21. Haec c. defensionem facti 7, 4, 13. c. ima subsistere Pr. 20. c. summas trepidare 1, 10, 35. c. movendum valet 4, 5, 6. multa c. voces easd. variare 10, 5, 6. haec pars c. iram *etc.* variatur 6, 2, 20. III) *Adv.:* omnia circa fere recta sunt 9, 2, 45. omnia quae sunt in ea via circaque 10, 7, 16. multos circa habebamus 12, Pr. 2.

**Circuitus.** I) 1, 5, 26. — formae 1, 10, 40. qui sit circ., et quantum campi claudat *ib.* 42. II) *transl. in dicendo:* περίφρασιν vocant circuitum quend. (*Sp. om.*) eloquendi 8, 6, 59. periodo plurima nomina dat Cic., ambitum, circuitum *etc.* 9, 4, 124. longiores circ. *ib.* 60. decurrentes contexto nitore circ. 11, 1, 6; aliquo circ. ad id pervenire 5, 7, 16. quae proprie signari poterant circuitu enuntiare 12, 10, 16. circuitu res ostendere et translationibus *ib* 41. alia circuitu verborum plurium ostendimus 10, 1, 12.

**Circulatorius.** circ. jactationis est 2, 4, 15. vim orandi, non circ. volubilitatem 10, 1, 8.

**Circulus.** — pullatus 2, 12, 10 *N.* in sermonibus, circulis, conviviis *Domit. Mars.* 6, 3, 105. illi per fora atque aggerem circ. 12, 10, 74.

**Circum.** c. litora (*ap. Virg.*) tanquam unum enuntio 1, 5, 27. sarmentis c. (*Sp.* circa) cornua boum deligatis 2, 17, 19.

**Circumcido.** circumcidat, si quid redundabit 10, 2, 28; aliqui aliud circumcisam expositionem id est σύντομον, alii brevem putaverunt 4, 2, 42 *N.* illa rotunda et undique circumcisa 8, 5, 27. circumcisis quae dixisset 10, 1, 104 *N. et S.*

**Circumcise.** virtus non solum aperte ponendi rem ante oculos, sed circ. atque velociter 8, 3, 81.

**Circumcurro.** ars circuncurrens 2, 21, 7. circumc. linea 1, 10, 41.

**Circumduco.** *α*) *de accentu:* etiamsi est in illis quoque cantus obscurior —: tamen infinito magis illa flexa et circumducta sunt 11, 3, 172. ultima syllaba nec acuta unquam excitatur, nec flexa circumducitur 12, 10, 33. apice circumducta sequenti (*syll.*) 1, 5, 23 *N. et S. v.* Apex. *β*) *de verbis:* cum sensus unus longiore ambitu circumducitur 9, 4, 124.

**Circumductio.** *i. q. periodus:* sicut una circumd. est, ita paulum morandum in his intervallis, non interrumpendus est contextus 11,

3, 39. Cur in circumductionib., etiam cum sensus finitus est, aliquid tamen loci vacare videatur? 9, 4, 118.

**Circumductum.** *i. q.* περίοδος 9, 4, 22.

**Circumductus.** *de ambitu figurae* 1, 10, 43.

**Circumeo.** I) *proprie:* impluvia circumeunt 11, 2, 20. si rectum limitem rupti torrentibus pontes inciderint, circumire cogemur 2, 13, 16. β) *in dicendo:* res plurimae carent appellationibus, ut eas necesse sit transferre aut circumire 12, 10, 34. quod recte dici potest circumimus amore verborum 8, Pr. 24 *N.* circumeunt omnia copiosa loquacitate, quae dicere nolunt 8, 2, 17.

**Circumfero.** I) filium suis ipse manibus circumtulerat 2, 15, 8. ut in conviviis circumferretur lyra 1, 10, 19. qui plerumque libelli circumferuntur 2, 13, 15. *cf.* 2, 15, 4. II) *Partic. transl.:* neque deducta semper atq. circumlata (*a. l.* circumlita), sed saepe simplici atque illaboratae similis (*oratio*) 4, 1, 60 *N.*

**Circumfluo.** circumfluentibus undique eloquentiae copiis 12, 10, 78.

**Circumfundo.** *Partic.:* circumfusa militum arma 2, 20, 8. forte circumf. multitudo 4, 2, 37 *N.* circumf. nitore 4, 1, 59. circumf. nobis spiritus 12, 11, 13; ut circumfusi bonis deteriores (*pedes*) lateant 9, 4, 91.

**Circumjaceo.** circumjacere passim *Coel.* 4, 2, 123. intentionem obscurari circumjacentibus 9, 4, 29.

**Circumjectus.** circumjectae orationis copia 4, 2, 117 *S.*

**Circumlinio.** simplicem vocis naturam pleniore quodam sono circumlinire 1, 11, 6. quidam etiamsi forte susceperunt negotia paulo ad dicendum tenuiora, extrinsecus ea rebus adductis circumliniunt (*a. l.* -linunt) 12, 9, 8; pictura, in qua nihil circumlitum est 8, 5, 26.

**Circumlocutio.** *i. q.* περίφρασις 8, 6, 61.

**Circumscribo.** pictura, quae lineas modo extremas umbrae circumscriberet 10, 2, 7. novum crimen; deinde et ante hanc diem non auditum, satis circumscriptum est 11, 3, 110; Zeuxis plus membris corporis dedit — ille (*Parrhasius*) ita circumscripsit omnia 12, 10, 5; ne patres conscripti videantur circumscripti *fig.* 9, 3, 72.

**Circumscriptio.** *fig. ap. Cic.* (*a. l. om.*) 9, 1, 35. *omnino non fig.* 9, 3, 91. circumscriptionem (*Cic. periodum vocat*) 9, 4, 124.

**Circumspecte.** parcius et circumspectius faciendum est 9, 2, 69.

**Circumspecto.** quid quoque loco quaerant, scient, nec circumspectabunt 10, 7, 6. (*omnes argumentorum locos*) circumspectare in agendo et singulos attentare 12, 8, 14.

**Circumspectus.** illos tenues et circumspectos vi, sublimitate, impetu, cultu, compositione superavit (*Demosth.*) 12, 10, 23. modesto et circumspecto judicio pronuntiandum 10, 1, 26. in primis interrogatio debet esse circumspecta 5, 7, 31.

**Circumspicio.** late circumspiciendi libertas 10, 3, 24.

**Circumstantia.** ex circumstantia (*argumentorum genus*) 5, 10, 104.

**Circumsto.** circumstantes 4, 2, 22. 127. illa per se fortia non oportet circumstantibus obscurare 5, 12, 4. tot circumstanti judiciis, jurgiis, etiam fortuitis clamoribus 10, 3, 30.

**Circumvenio.** quo Oppianicum circumvenisset 5, 13, 32. circumventus 6, 2, 31.

**Circumversio.** cum omnis motus sex partes habeat, septimus sit ille, qui in se redit orbis, vitiosa est una circumv. 11, 3, 105 *N.*
**Circumvolo.** circumvolare sedem 2, 6, 7.
**Circus.** 1, 5, 26. circi turba 1, 6, 45. mappam, usitatum circo nomen 1, 5, 57.
**Cista.** *ex versu quod.* 8, 3, 19.
**Citate.** servi *etc.* citatius moventur 11, 3, 112. ut nomina quaed. versusque quam citatissime volvant 1, 1, 37.
**Citatus.** in argumentis citati atque ipso etiam motu celeres sumus 9, 4, 138. Roscius citatior, Aesopus gravior fuit 11, 3, 111. argumenta acria et cit. 9, 4, 135. cit. pronuntiatio *opp.* pressa 11, 3, 111; spatiis lentioribus aut citatiorib. *ib.* 17. citatior (*manus*) hortatur, interim laudat *opp.* lenior *ib.* 102.
**Cithara.** (*qualis sit perfecta?*) 2, 8, 15. in cithara quinque constituerunt sonos 12, 10, 68. qui citharae sonos nominibus et spatiis distinxerit 1, 10, 3 *N.* citharae modo intenta ratio doctrinae 5, 10, 124.
**Citharoedus.** 1, 12, 3. 11, 3, 88. citharoedi pauca illa, quae antequam legitimum certamen inchoent, emerendi favoris gratia canunt, prooemium cognominaverunt 4, 1, 2.
**Cito.** vox praeconis ipsum, qui egerit, citat 6, 4, 7 *N.*
**Cito.** *Adv.* α) res cito accepisse 12, 8, 3. c. dicere 2, 4, 17. nihil rerum natura voluit effingi c. 10, 3, 4. ne ad hanc quidem vim cogitandi perveniri potest aut subito aut cito 10, 6, 2. praevelox memoria fere c. effluit 11, 2, 44. vires c. facit 12, 11, 16. c. percipere 11, 2, 2. non multum praestant, sed cito 1, 3, 4. ut c. redeat (*manus*) 11, 3, 106. c. scribendo 10, 3, 10. β) *Comp.* (*malus scriptor*) citius nos demittet, quam ut *etc.* 10, 1, 41. cit. ingredi 2, 16, 13. cit. idoneus erit juvenis 10, 5, 21. frangas cit., quam corrigas 1, 3, 12.
**Citra.** *i. q.* *praeter, sine:* citra accusationem quaeritur 7, 2, 26. — hunc quoque casum 3, 8, 21. — complexum causae 7, 10, 3. — complexum personarum *opp.* per se 5, 10, 53. 2, 4, 36. *cf.* (*a. l.* circa) 2, 1, 9. — constantiam, fiduciam, fortitudinem 12, 5, 2. — hanc denuntiationem 3, 8, 20. — divisionem 10, 7, 7. — docentem 2, 16, 13. — lectionis exemplum 10, 1, 2. — ullam mixturam 5, 11, 22. — motum quoque 11, 3, 75. — musicen 1, 4, 4. — nomen ipsum 3, 6, 60. — personas 2, 4, 22. 7, 2, 13. — purpuras *Ovid.* 12, 10, 75. ex quibus aliqua c. summam quaestionem remitti solent 7, 1, 22. c. reprehensionem 8, 5, 34. — scientiam musices 1, 10, 33. 2, 15, 29. plus usus sine doctrina, quam citra usum doctrina valet 12, 6, 4. pleraque etiam c. verba significat (*vox*) 11, 3, 65. vir bonus c. virtutem intelligi non potest 12, 2, 1; Phidias diis quam hominibus efficiendis melior artifex creditur, in ebore vero longe citra aemulum 12, 10, 9; *Adv.* melius ultra quam citra stat oratio 8, 6, 76.
**Cĭtus.** [et inopinatis eruptionibus, et ex insidiis citissimo facto (*sic Sp.; Codd. proximum erit:* et ex ins. incursioni factae *cf. G. Suppl.; Z. conj.* aut ex ins. incursioni fiat *S.*) simillimum 6, 4, 14 *N. cr.*]
**Cītus.** *v.* Clarigatio.
**Civicus.** malo te civica donare 6, 3, 79 *N.*
**Civilis.** civ. bellis 12, 1, 16; civ. et humanus ingressus 3, 8, 59 *N.* in materia civ. 2, 15, 21. ex civ. more et aequitate *Cic.* 3, 6, 58. juris civ. scientia 12, 3, 1. 12, 11, 9. civ. officia 2, 4, 27. *v.* Offi-

cium. civ. quaestiones 2, 15, 36. res civ. *ib.* 15. scientia civ. *ib.* 33. vir vere civ. et publicarum privatarumque rerum administrationi accommodatus Pr. 10. *cf.* 12, 2, 7. vir civ. vereque sapiens 11, 1, 35. *cf.* 1, 10, 15. 12, 2, 21.

**Civilitas.** rhetoricen quidam eand. esse civilitatem judicaverunt 2, 15, 33. civilitatis particulae simulacrum (*esse rhetoricen*) 2, 15, 25 *N.* 2, 17, 14.

**Civis.** ut sit civis, aut natus sit oportet, aut factus 5, 10, 65. cives decori (*sunt conditori*) 3, 7, 26. a cive se spoliari malle, quam ab hoste venire 12, 1, 43; boni civis 12, 11, 1. civis optimi 12, 1, 16. cuicunque innocentium civium 10, 7, 2. non innocentem modo sed etiam laudabilem civ. 12, 1, 41. malus civ. 5, 11, 34. 12, 1, 43. 12, 7, 3. perniciosum reip. civ. 10, 5, 13. cruciatis civib. Rom. 6, 1, 54 *N. cr.*

**Civitas.** I) α) rerum, quibus praecipue civitas continetur 12, 3, 1. (*legibus*) solutis stare ipsa (*civ.*) non possit 11, 1, 85; *Genit.*: lege civitatis 12, 10, 26. mos civ. 10, 1, 107. 12, 3, 7. vires et mores civ. 3, 8, 14. in nostrae civ. monumentis 12, 2, 29. status civ. 6, 1, 16. 11, 1, 85. principes civ. viri 5, 11, 9; civitatum mores 1, 2, 2. — leges, instituta, opiniones 5, 10, 25. consuetudo et jus civitatum (*Sp.* -tium) 2, 4, 33. civitatium (*a. l.* -tum) status 2, 16, 4 *N. cr.*; utilissimus civitati 7, 1, 38. inutilia civitati 12, 1, 41; expugnatam esse civ. 8, 3, 67. servandae civ. causa 7, 6, 7. civitates etiam personis applicantur 4, 1, 30; fugiendum de civitate 6, 1, 19. β) *c. Attrib.*: in civ. aliena an tua 11, 1, 47. 7, 1, 24. in civ. tyrannis assueta an libera semper 7, 4, 22. civ. praecisis impositae rupibus, aut operum mole difficiles 12, 9, 2. nostrae civ. 6, 3, 103. proximas Asiae civ. 12, 10, 16. prudentissima Atheniensium civ. 5, 11, 38. II) ut oratio Romana plane, non civitate donata videatur 8, 1, 3.

**Clades.** cladis ap. Chaeroneam acceptae 9, 2, 62.

**Clam.** isse clam (*a. l.* claret) 7, 1, 30.

**Clamo.** clamante multum advocato 9, 2, 85. occasionem clamandi 12, 8, 2.

**Clamor.** clamos 1, 4, 13; clamor, sonus, gemitus 7, 2, 46. ille laudantium cl. 10, 1, 17 *N.* ad clamorem dispositae multitudinis 4, 2, 37 *S.* cl. sublatus est 5, 10, 46. mereatur clamorem 12, 9, 8. ediscere quam maxime varia, quae et clamorem, et disputationem, et sermonem, et flexus habeant 11, 3, 25. (*orator*), qui non cl. modo suum causis, sed omnia, quae profutura sunt, debet 12, 3, 4; obstrepant ingenti clamore 6, 4, 11. quae cum summis audientium cl. dixerit 12, 6, 4. summis cl. decantaverunt 12, 8, 3. cum omnia clamorib. fremerent 12, 5, 6. pulchre fuerit cum materia tumultu et clamore transactum 7, 1, 44 *N.* ex diversis clamorib. (*a. l.* fragorib.) unus quidam sonus 8, 3, 68 *N.* tot circumstantibus judiciis, jurgiis, fortuitis etiam clamorib. 10, 3, 30.

**Clamose.** ne dicamus omnia clamōse, quod insanum est; aut intra loquendi modum 11, 3, 45.

**Clamosus.** turbidus et clam. altercator 6, 4, 15. recta atque, ut sic dixerim, clamosa actio 5, 13, 2 *N.*

**Clare.** α) — dicere 1, 11, 14. — atque ut cerni videantur, enuntiare 8, 3, 62. — excreare 11, 3, 160. diu secum clareque meditati (*Sp.* modulati) 2, 11, 5 *Z.* satis cl. ostendunt 4, 1, 1. clare atque evi-

denter ostendere 8, 3, 86. cl. sonante 11, 3, 55. β) clarius intelligi 2, 5, 7. — elucebit 12, 1, 26. — enitescere 2, 5, 23. longe clarius illustraverunt hoc opus 10, 1, 67. clarius ostendemus 2, 17, 25; utilitas clarissime lucet 9, 1, 19.

[**Clareo.** Te isse ad hostes fateris, et isse claret (*sic Turic.; Sp.* clam) 7, 1, 30.]

**Claresco.** clarescunt (*tibiae*) 1, 11, 7; neque tamen hoc ipsis monitoribus claresc. 6, 4, 9. verba ipso materiae nitore claresc. 3, 8, 61. geminatio — aliqua comparatione claresc. 8, 5, 19.

**Clarigatio.** quid sit clarig. ercti citi (*sic Z. ex Amb. 1. restituit; Sp. de conj. audaci Obr.* q. s. cl., proletarius) 7, 3, 13 *N. cr. et S.*

**Claritas.** I) *de sono:* ornata claritatem quoque vocalium poscant (*a. l.* vocum *a.* vocabula) 9, 4, 131. vocis jucunditas claritasque 6, Pr. 11. ille praetenuis et immodicae clar. sonus 11, 3, 41. II) *de nobilitate:* generis claritas 8, 6, 7. non qui claritate nascendi, sed qui virtute maxime excellet 5, 11, 5. quosd. clar. ipsa (*opp.* turpitudo generis) notiores circa vitia fecit 3, 7, 19; omnibus fulgore quod. suae claritatis tenebras obduxit 10, 1, 72. futuram clar. promiserint 3, 7, 11. III) *de perspicuitate:* quotiens pulchritudinem rerum claritas orationis illuminat 2, 16, 10. contingit ead. claritas ex accedentibus 8, 3, 70.

**Clarus.** I) *de auditu:* parum clarus nimiumque plenus (*sonus*) 11, 3, 41. longus et plenus et cl. satis spiritus *ib.* 55. ut syllabae e literis melius sonantibus clariores sunt, ita verba e syllabis magis vocalia 8, 3, 16. vox cl. *ib.* 40. 51. *opp.* obtusa *ib.* 15. minus cl. et quasi latiorem (*vocem*) *ib.* 82. spatiosas clarasque voces 9, 4, 136 *N.* II) *de intellectu:* caecis hoc satis clarum est 12, 7, 9. nisi tam clara fuerint, quae dicemus 8, 2, 23. color dicendi, quamlibet claris, multis tamen ac variis velut maculis conspergitur 8, 5, 28. clarum eloquentiae lumen 3, 8, 65. translatio ita jucunda atq. nitida, ut in oratione quamlibet clara, proprio tamen lumine eluceat 8, 6, 4; *Compar.:* ut fiant clariora, quae dicuntur 4, 5, 22. clarior divisio 3, 5, 2. ut tanto clarior futura sit fides ac religio in pronuntiando 11, 1, 75. ut non clar. futura fuerit spectantibus (*imago*) 8, 3, 63. clariorem vim eloquentiae velut solem ferre non possunt 12, 10, 15; in clarissimum solem lumen inferre 5, 12, 8 *N.* clariss. in materia simili comparatio est 10, 1, 51. in narrando clarissimi candoris 10, 1, 101 *N.* III) *de nobilitate:* clarus an obscurus 5, 10, 26. clarus arte medicinae 3, 6, 64. sententiis clarissimus 10, 1, 90. eloquendi suavitate an inventionum acumine clariorem 10, 1, 83; clarus in arte tibiarum 2, 3, 3. — in contionibus 12, 2, 7. — in foro 10, 5, 14. — in literis 1, 6, 35. in agendo clarissimos quosd. 12, 10, 49; clari auctores 8, 5, 21. — cives 5, 11, 36. finem vitae clarum 12, 1, 15. cl. ingenia 10, 1, 119. — juvenes 12, 7, 3. — nomen 12, 6, 7. — orationes 2, 4, 39. — orator 8, 2, 3. — pictores 12, 10, 3. — sententiae 10, 1, 129. — viri *opp.* improbi 2, 4, 20. clari nomine sapientiae viri 1, 10, 12; clarioribus poëtis 3, 8, 48. clarius genus 12, 4, 1; clarissimi auctores Pr. 1. clarissimus Gorgiae auditorum Isocrates 3, 1, 13. clariss. civitates 1, 2, 2. maxima bella et clariss. duces 10, 1, 62. clarissimum nomen oratoris ap. posteros *ib.* 120. clariss. (*schemata*) 9, 1, 25. scriptores veterum clariss. 10, 1, 97. pictores clariss. 5, 12, 21. *v.* Consul.

**Classicum.** classico instincti 2, 11, 4.

**Classis.** — a calando 1, 6, 33. I) pueros in classes distribuerant 1, 2,

23. ducere classem *ib.* 24. consuetudo classium certis diebus audiendarum 10, 5, 21 *N.* II) mare classes (*tenet*) *versus* 9, 4, 90.

**Claudico.** ne (*sermo*) inaequalitate horum omnium, sicut pedum claudicet 11, 3, 43. in comoedia maxime claudicamus 10, 1, 99.

**Claudo.** I) neutra (*lit.*) claudet vocem Lat. 1, 5, 31. bacchius et claudit (*a. l.* clud.) et sibi jungitur *ib.* 102. *cf.* 103. 105. *v.* Antecedo. claudit (*Sp.* clud.) interim optime prima pars versus *ib.* 72 *Z.*; qua compositione in fine claudantur (*verba*) *ib.* 13. ubi claudatur sensus 1, 8, 1. disputatio ita clauditur 2, 15, 27. quo veteres comoediae clauduntur, Plaudite 6, 1, 52; clausum (*a. l.* clus.) cubiculum 10, 3, 25. clausis foraminibus *opp.* apertis 11, 3, 20. claus. thesauris 10, 1, 2. II) *i. q.* *cingo:* quantum campi claudat (*circuitus*) 1, 10, 42. ut majore circuitu minor loci amplitudo claudatur *ib.* 45. clausae quattuor lineis areae *ib.* 43. clauserat judicium militibus 4, 2, 25. *v.* Cludo.

**Claudus.** *in dicendo:* stabilia probant, clauda deprehendunt (*aures*) 9, 4, 116. quaedam clausulae sunt claudae atque pendentes *ib.* 70.

**Clausula.** vocatur et aliquid clausula 8, 5, 13. initia clausulaeque plurimum momenti habent, quotiens incipit sensus aut desinit 9, 4, 67. initium aut clausulam epichirematis 8, 5, 4. hujus loci claus. 11, 3, 181. initia et claus. sententiarum 9, 3, 45. clausulae unius syllabae 8, 3, 20. duo spondei — in versu notabilis claus. 9, 4, 101. ut claus. similiter cadat 9, 3, 77; nec clausulae (*versuum*) clausulis (*orationis conveniunt*) 9, 4, 75. proximam clausulis diligentiam poscunt initia *ib.* 62. Creticus et initiis optimus et clausulis *ib.* 107; (*paeoni*) clausulam assignant *ib.* 96; compositio multis claus. concisa subsultet *ib.* 42. ubi clausulis non intersistitur *ib.* 106; ad hanc perducitur claus. 2, 15, 28. ad omnem claus. non exurgunt modo, sed etiam excurrunt 2, 2, 12 *N.*; in clausula *opp.* in ingressu 9, 4, 72. *cf.* 7, 3, 18. in claus. et calce 8, 5, 30. addita in claus. *ib.* 11. si in claus. posuissent Esse videatur 10, 2, 18. *cf.* 8, 5, 2. 9, 4, 29. in clausulis 9, 4, 97. 12, 10, 31; (*metris*) certae claus. sunt 9, 4, 50 *N.* historiae minus convenissent insistentes claus. *ib.* 18. quaed. claus. sunt claudae atque pendentes, si relinquantur, sed sequentibus suscipi ac sustineri solent *ib.* 70.

**Clavus.** I) notum illud, Dum clavum rectum teneam 2, 17, 24 *N.* II) cui lati clavi jus non erit 11, 3, 138. clavus (*Sp.* et) purpurae in loco insertus (*Sp.* -tae) 8, 5, 28 *Z. v.* Purpura.

**Clemens.** clementi (*a. l.* -tia) servandum esse vel talem 5, 13, 6.

**Clementia.** ubi juris clementia est 7, 4, 18 *N.* cum jus asperius petitur, fit tamen spes aliqua clementiae 9, 2, 90. laudare victoris clementiam 9, 2, 28.

**Cliens.** clientibus abundans, destitutus 5, 10, 26.

**Clitella.** Ego, qui Albanas habeo columnas, clitellis eas apportavi. *opp.* plaustris *Cic.* 5, 13, 40 *N. v.* Bos.

**Clivus.** quantum processeris mollior clivus (*vet. lect.* mollietur dives) ac laetius solum 12, 10, 78 *N. cr.*

**Cludo.** Ut adeas tantum dabis male cluderet 9, 4, 71. pejus cludit finis hexametri (*a. l.* claud.) *ib.* 75. cludent etiam breves *ib.* 91. verene longa sit, quae cludit, an pro longa *ib.* 93. omne, quod non cludet, hyperbaton est *ib.* 26. *cf. ib.* 102. 104. 105; In Africa fuisse — primum pro Q. Ligario caput cludit 9, 4, 73. verbo sensum cludere multo optimum est *ib.* 26. pleraque nos illa quasi mugiente litera M

cludimus 12, 10, 31. cludendi inchoandique sententias 9, 4, 18; cum versus cluditur *ib.* 65. membra atque incisa bene incipere atque cludi (*corr. Reg.; Codd.* includi) decet *ib.* 67. quod eodem cluditur verbo (*Codd. variant; fort. legend.* eluditur) 9, 3, 85 *N. cr. cf. ib.* 62. si omnia verba suo fine cludantur 9, 4, 36 *N.;* in loco cluso, frequenti (*Z. c. edd.* clauso) 7, 2, 44 *N. cr. v.* Claudo. Occludo.

**Clypeus.** — Ajacis 8, 4, 24.

**Coa.** in triclinio coam, in cubiculo nolam (*Clodiam*) *Coel.* 8, 6, 53 *N.*

**Coacervatio.** — juncta aut soluta *fig.* 9, 3, 53.

**Coagmento.** quo coagmentata se magis jungant (*verba*) 8, 6, 63. perpendendis coagmentandisque (*verbis*) 12, 10, 77.

**Coalesco.** compositae (*voces*) e duobus quasi corporibus coalescunt 1, 5, 65. in unum sonum coalescere 1, 7, 26. eloquentia coalescere nequit, nisi sociata tradentis accipientisque concordia 2, 9, 3.

**Coarguo.** (*sermo aversus a judice*) coarguit magis 4, 2, 106. quod falsum esse pluribus coarguitur *ib.* 4. vitia aperte coarguenda sunt 2, 6, 3. ad coarguendos, qui contra disputant 2, 15, 26. in exprobrando et coarguendo (*a. l.* arg.) (*gestus*) 11, 3, 92.

**Coccum.** vestibus purpura coccoque fulgentibus (*a. l.* crocoq.) 11, 1, 31. *v.* Cocus.

**Cocus.** (*sic optt. Codd.*) is candidatus, qui coci (*a. l.* coqui) filius habebatur 6, 3, 47 *N. cr.* (*infans*) nondum prima verba exprimit, et jam cocum (*sic optt. Codd.; Z.* coquum; *Sp.* coccum) intelligit 1, 2, 6 *N. cr. et S.* cocorum ars 2, 21, 11. — artificium 6, 3, 47.

**Codex.** codicem tribunus plebis ipse pro contione legit *Cic.* 4, 4, 8. mutatis codicibus 10, 3, 33. non statim, si quid obstrepet, codices abjiciendi erunt *ib.* 28.

**Codicillus.** codicilli, dubium ad quem scripti 7, 2, 52.

**Coelebs.** ingeniose visus est Gravius coelibes dicere, veluti coelites 1, 6, 36 *Z.* maritus an coelebs 5, 10, 26.

**Coeles.** *v.* Coelebs.

**Coelestis.** cognitione coelestium vel mortalium 1, 10, 5; animum coel. 12, 2, 28. *v.* Animus. coel. fragori 12, 10, 24. coel. judicia 4, Pr. 2 *N.* naturae coel. atq. immortali (*a. l.* divinae) 10, 1, 86. coel. ortus 3, 7, 5. coel. hujus in dicendo viri 10, 2, 18.

**Coelum.** I) signum in coelo 8, 2, 13. coelo receptum 3, 7, 5. velut sata quaed. coelo terraque (coelum terramque) degenerant 12, 10, 19 *N. cr.* Coelo decurrit aperto: utrum per apertum coel., an cum apertum esset 7, 9, 10. astra tenet coelum (*poëta quid.*) 9, 4, 90. II) *de aëre:* c. liberum 2, 6, 7. nunc coelum undique *Virg.* 12, Pr. 3. *opp.* tecto ac parietibus 10, 5, 18; plus coeli 1, 10, 45 *N.* intemperie coeli 7, 2, 3. illa c. libertas 10, 3, 22. qualitas c. 5, 9, 15.

**Coëmo.** ad frumentum coëmend. 11, 1, 80.

**Coena.** 1, 2, 14. in coenis grandibus 10, 1, 58. inter coenam *Cic.* 6, 3, 10. 9, 3, 58. post coen. 1, 10, 19. adhibitus ei coen. 11, 2, 12. ad coen. invitarit 7, 3, 33. qui coenae defuerat 7, 3, 31.

**Coenaculum.** 6, 3, 64.

**Coeno.** ut in litore coenarent 7, 3, 31.

**Coëo.** coit, cum sit praepos. con 1, 5, 69. I) *de personis:* ut vaga illa multitudo in populos coiret 2, 16, 9; *peculiariter de concubitu:* cum aliena uxore coire 7, 3, 10. coisse c. viro 5, 9, 5. — c. ancilla 5, 11, 35. Nihil obstat, quominus justum matrimonium sit mente coëuntium, etiamsi tabulae signatae non fuerint 5, 11, 32. II) *transl. de rebus:* α) aquarum fluxus coit 11, 3, 21. cum summi coierunt (*digiti*) *ib.* 96. labris coëuntib. 8, 3, 45. β) haec non tam ex tribus (*vocabulis*), quam ex particulis trium coëunt 1, 5, 67. frequentissime coëunt (*diversae figurae*) 9, 1, 16. coire in easd. sententias *ib.* 9. coëuntes literae 9, 4, 35. asperrime coëuntib. inter se literis 1, 1, 37. quae cum quaque optime coëat (*litera*) 9, 4, 91. ne ipsae coëant (*vocales*) *ib.* 40. *cf.* 11, 3, 34. vocalibus in se ipsas coëundi natura 1, 4, 11. Membrorum incisorumque junctura non ea modo est observanda, quae verborum, quanquam et in his extrema ac prima coëunt 9, 4, 44. γ) perfectum quidd. fieri, cum omnia coierunt, necesse est 11, 3, 9. si parti utrilibet alteram detrahas *etc.* Sin ex pari coëant *etc.* 2, 19, 2.

**Coepi.** I) *sensu activo:* quae coeperamus 6, Pr. 15; omne, quo coeperunt (*Sp.* quod coeperit), prooemium putant 4, 1, 53 *N. cr.* T. Livius hexametri exordio coepit *ib.* 74. quo coeperamus (*casu*) *ib.* 117; si coepisset a toto corpore, non bene ad latera faucesque descenderet 9, 4, 23. cum a jure coeperit 7, 1, 2. quo ex genere coeperis, hoc desinas 8, 6, 50. hoc modo coepisse Demosthenem credo in illo principio 11, 3, 97; Stupere gaudio Graecus, simul enim auditur coepit *fig.* 9, 3, 58; nos rite coepturi ab Homero videmur 10, 1, 46; coepti poenitentia! 12, 5, 3. II) *sensu neutr.:* cum id coeperit esse pro certo 5, 12, 2. Latinos dicendi praeceptores extremis L. Crassi temporibus coepisse 2, 4, 42. quomodo coeperant (*rhythmi*), currunt usque ad μεταβολήν 9, 4, 50. *cf.* 55. sensus toti, quemadmodum coeperunt, desinent 9, 3, 43. quando coeperit haec ars 2, 17, 8. unde coeperit (*rhetorice*) 3, 1, 1. curam dicendi inde coepisse, quod — accuratius loqui instituerint 3, 2, 2. a quo jurgium coepit 5, 10, 72.

**Coërceo.** surgentia in altum cacumina oleae ferro coërcebo 8, 3, 10. vites coërcemus manu 9, 4, 5; quid coërceat cupiditates 12, 2, 28. efferentem se (*sic Z. intelligens facultatem*) quasi quibusd. frenis coërceamus 10, 3, 10. *v.* Effero. exultantia coërcere 10, 4, 1. verba vi quad. veritatis erumpentia coërcere 9, 2, 76. anguste intraque civiles quaestiones coërcent (*rhetoricen*) 2, 15, 36. se multa ex juvenili abundantia coërcuisse 12, 1, 20.

**Coërcitio.** interpellantis coërc. (*a. l.* coërtio) *fig.* 9, 2, 2 *N. cr.*

**Coetus.** judicia et alii coetus 2, 15, 18. coetus scholarum 2, 9, 2. per se deforme, vel non in coetu, vomere: in coetu, etiam non populi 8, 4, 8.

**Coëxercitatus.** coëxercitatae perceptionis 2, 17, 41.

**Cogitatio.** de cogitatione 10, cap. 6. cogitatio proxima stilo *ib.* 1. sicut in cogitatione praecipimus 10, 7, 18. divisionem ad cogitationem etiam et stilum perferunt 2, 6, 3. α) *Nominat.:* minus afficit fatigatio quam cogit. 1, 12, 11. ut semper nostram vocem provisa et formata cogit. excipiat 10, 7. 8. faciat sibi cogit. ipsa secretum 10, 3, 30. ut partes omnes cogit. possit percurrere 11, 2, 18. cum cogit. ultra id, quod est, longius quaerit *ib.* 3. revocat nos cogit. ad illa elaborata 10, 7, 32. tacitae quoque cogitat. in mentem revertuntur 11,

2, 17. Sedet (*vulg.* redit) illa cogit., quosd. fore, qui — putent 1, 7, 33 *S.* cogit. subit legentem 3, 8, 41. *v.* Subeo. si cogit. non suffragetur 11, 3, 121. *β*) *Genit. et Dat.:* calor cogitationis 8, Pr. 27. 10, 3, 6. alicujus cogitat. causam 5, 10, 30. — impetum 10, 3, 31; [cogitationi (*Z.* cognitioni) necessaria praecepta 10, 1, 1. *v.* Cognitio] dat aliquam cogitationi moram 10, 3, 19. cogit. temporis ac loci plurimum est 10, 6, 1. quem (*affectum*) melius tacitis judicum cogitat. reliquisset 6, 1, 44. *γ*) *Accus.:* cogitationem murmure agitantes 10, 3, 15. in concipienda, enuntianda cogit. 9, 1, 16. cogit. non exigunt 5, 10, 125. difficiliorem cogit. exprimit et expellit (*a. l.* explebit *a.* expolit) dicendi necessitas 10, 7, 17 *N.* si hanc cogit. homines habuissent, ut nemo arbitraretur 12, 11, 27. ut aliqua alia cogit. inseri possit 6, Pr. 14. tardior stilus cogitationem moratur 1, 1, 28. quo facilius et omittitur et transfertur cogit. 12, 9, 20. his adversariorum cogitationes protrahimus 9, 2, 30. *δ*) *Ablat.:* dignus his cogitationibus 6, Pr. 12. animum cogit. aliis liberum 11, 2, 35. multis avocari cogit. 8, 2, 23. quae scripserunt, vel cogitatione complectantur 11, 2, 19. *v.* Complector. accidit, ut, quae per plures dies scribimus, si ediscenda sint (*sic Camp. Bodl. Andr.*), cogitationes ipsae contineant; (*sic locum male vexatum priorum opera restituimus v. N. cr. et S.*) *ib.* 10. ipsa cogit. rei fatigor 4, Pr. 7. occupatum variis cogit. 10, 1, 32. gestum praemodulati cogitatione (*a. l.* gestu — cogitationem) 11, 3, 109 *N.* *ε*) *c. Adjectt.:* male cohaerentem cog. 10, 6, 6. difficiliorem cog. 10, 7, 17. nec expectata cog. 2, 4, 15. — provisa et formata 10, 7, 8. — fortuita 10, 3, 29. impotentissimae cogit. 12, 1, 6. — inanes 6, 1, 27. tacita quaed. cog. 5, 7, 2. *cf.* 6, 1, 44. 11, 2, 17. cog. non utique melior sit ea, sed tutior 10, 7, 19. turbidiorum cog. 9, 4, 12.

Cogito. cogitarit 10, 6, 4. cogitasse 9, 2, 30. *α*) *simpliciter:* nec cogitare sed facere 6, 2, 30. si ille stulte cogitavit, nobis quoque stulte dicendum est? 9, 2, 84. an eod. modo cogitavit, aut eand. personam induit Cic., cum scriberet Cn. Pompejo et cum T. Ampio ceterisve? 3, 8, 50. non minus pro adversa parte quam pro mea cogitabam 7, 1, 4. *β*) *c. Obj.:* cogitare (*aliquid*) 6, 2, 35. 7, 1, 48. 10, 6, 4. 11, 2, 36. 11, 3, 149. non, ut quidque primum dicendum, ita primum cogitandum est 3, 9, 6. nihil dici potest ultra; et necesse est tamen infinito plus in domino cogitare 8, 4, 25. cogitare optima simul ac deterrima non est unius animi 12, 1, 4. *γ*) *seq. Acc. c. Inf.:* illa cogitabit profecto, primo, hoc dicturum rusticum 7, 1, 46. illud quoque cogitent, neque — cuncta posse reperiri 5, 10, 122; cogitemusque *etc.* 7, 10, 10. *δ*) *seq. interrog.:* cogitent, quantam rem petant 12, 11, 10. prius cogitare, quid responderi — possit 5, 13, 44. si cogitaverimus, unde provecta sit orandi facultas 2, 16, 18. *ε*) *Partic.:* forma, quae nos etiam cogitantes (*vett. edd.* incog.) sequatur 10, 6, 3. cogitantib. nonnunquam et dubitantibus similes 11, 2, 47; cogitandum est primum, quidquid dici potest 7, 1, 16. si homines faciendum sibi aut cogitandum putassent 10, 2, 4. non cogitandum, sed dicendum statim est 6, 4, 8. *cf.* 3, 6, 12. aliquid spatii ad cogitand. 11, 3, 156. exercitatio cogitandi 10, 7, 25. facultate scribendi cogitandique 11, 1, 1. cogitandi mora 1, 1, 31. — vim 10, 6, 2. nec in cogitando laborabit, et, quod sciet, vere dicet 12, 2, 17 *Z.* *cf.* 2, 11, 4; nihil cogitati ad agendum deferre 4, 5, 2. si forte aliquis inter dicendum effulserit extemporalis color, non superstitiose cogitatis demum est inhaerendum 10, 6, 5. in cogitatis rerum ac verborum contextum sequi 11, 2, 2.

**Cognatio.** cum tibi tota cogn. sarraco advehatur *Cic.* 8, 3, 21; rerum duarum cognationem *fig. ap. Cels.* 9, 2, 105. quae cum quibus cognatio 1, 4, 12. 16. linearis ratio — habet majorem quand. aliam cum arte oratoria cognat. 1, 10, 36. Est quaed. inter hos status cogn. 7, 10, 1.

**Cognatus.** sunt quaed. (*vocabula*) cognata, ut dicunt, id est ejusdem generis (*ut an et aut*) 1, 5, 49. [cognatis id e rebus admoneri (*locus corrupt.*) 12, 2, 31 *N. cr. et S. v.* Tantum.]

**Cognitio.** I) cum sint artium aliae positae in inspectione, id est cognitione et aestimatione —: aliae in effectu 2, 18, 1. haec eloquendi praecepta, sicut cognitioni (*sic c. aliis Z.; optt. Codd.* cogitationi, *quod defendere denuo conatur H.* II.) sunt necessaria, ita non satis ad vim dicendi valent 10, 1, 1 *S.* cognitionis sunt, non inventionis (*quae scripta sunt*) 12, 3, 7. rerum cognitio quotidie crescit 12, 11, 17. cui erat multa (*a. l.* multarum) rerum cogn. 10, 1, 128. *cf.* 2, 4, 20. quibus sublatis neque cognitioni quidquam neque utilitati detrahitur 4, 2, 40. ut alliceremus juventutem ad cognitionem eorum, quae necessaria studiis arbitramur 3, 1, 3. quantum ad cognitionem pertinet rerum 12, 4, 2. ut oratoris cognitionem nihil moretur 12, 4, 2. ex cognitione rerum exemplorumque 10, 1, 34. *cf.* 124. tam procul a cognitione eorum (*poëtarum*) remotus *ib.* 57. non indigni cognitione (*scriptores*) *ib.* 90; quorum (*praeceptorum*) cognitio 12, 11, 31. cogn. poëtarum parvis gratior 1, 1, 36. cogn. rationis 1, 10, 31. cogn. divinarum rerum 1, 10, 10. locorum, ex quibus argumenta ducuntur, cogn. 5, 10, 119. II) *vox forensis:* eum, cujus cognitio est 5, 6, 4. cognitioni rerum accommodatiorem judicem faciunt 4, 2, 80. ad praesentem quaestionem cognitionem alligabit (*a. l.* alleg.) 7, 2, 33. cogn. praetoria 3, 6, 70. principum et senatus cognitionib. 3, 10, 1. in cognitionem venire senatus aut principis 7, 2, 20.

**Cognitor.** non licet tibi agere mecum, cognitor enim fieri non potuisti 3, 6, 71 *N.*

**Cognitura.** cognituram (*a. l.* censuram) male dicendi subire 12, 9, 9.

**Cognomen.** (*proprium*) liberi 7, 3, 27. *v.* Liber.

**Cognomino.** citharoedi pauca illa, quae, antequam legitimum certamen inchoent — canunt, prooemium cognominaverunt (*a. l.* vocaverunt) 4, 1, 2.

**Cognosco.** I) cognoscere, et praecepta vivendi perdiscere 12, 11, 16 *N.* quod cognoscet facilius 4, 1, 67. in notitiam eorum, si qui forte cognoscere voluissent, protulisse 12, 11, 8. siderum cursus numerosque cognoscere *ib.* 10. — rationem facti cujusque 4, 2, 21. cognoscemus nomina ipsa rerum 10, 1, 8. illis haec invenienda fuerunt, nobis cognoscenda sunt 12, 11, 22. quam (*rationem inveniendi etc.*) per omnes numeros penitus cognoscere 8, Pr. 1. *cf.* 28. 12, 1, 25. quo nihil praestantius cognovi 6, Pr. 10. 10, 1, 119. multos cognovimus 12, 3, 11. cum omnia diligenter cognoverit 12, 8, 1. *cf.* 5, 10, 119. nihil nisi quod jam cognovissent 10, 2, 4; vel hoc ipso cognoscimus, quod *etc.* 10, 5, 8. eos alio quam scriptis cognoscimus 12, 10, 54. quod partim praeceptis, partim usurpatum ratione cognoveram 7, 1, 3 *N.* Apollodori praecepta magis ex discipulis cognosces 3, 1, 18; mox illud cognituri etiam optimum 8, Pr. 4. cognitis omnibus 10, 1, 21. cognita inter disceptandum iniquitate causae 12, 7, 6. cetera in discendo cognita 12, 3, 2. non lecta mihi tantum ea, sed pleraque ex ipso (*Domit. Afro*) sint cognita 5, 7, 7. ex vetustate diligenter sibi cognita 10, 1, 34. II) *verbum forense:* cognoscat

judex 4, 2, 21. ap. judicem priusquam causam cognoverit 4, 1, 3. ad cognoscendam litium quaestionem 10, 1, 23. de sacrilegio cognoscitis 4, 4, 3. *cf. ib.* 9. 4, 1, 34. de qua pronuntiarit cognoscatque iterum 11, 1, 77 *N. cr. cf.* 8, 3, 62. Celsinam de re cognovisse 6, 3, 85 *N.* ejus judicii, de quo cognoscitur 5, 8, 6. alia de re quam de calculis cognosci 7, 4, 35; *de judice:* qui cognoscit 6, 4, 5. 7, 4, 18. 8, 2, 24. cognoscens 3, 9, 7. 4, 1, 19. 5, 2, 2. cognoscenti (*a. l.* cognoscendi) judicium auferre 4, 5, 6 *N. cr.*

**Cogo.** I) *proprie:* de uno reo consilium cogitur etiam 7, 2, 19 *N.* cum quattuor judicia cogerentur 12, 5, 6 *N.*; quam ex duabus syllabis in unam cogentes 1, 5, 23. quod ex omnibus partibus cogitur 5, 14, 9. II) *transl.:* α) in quam (*necessitatem*) homines coguntur 3, 8, 23. si talis coëgerit ratio 12, 1, 44. *v.* Ratio. valetudo id coëgerat 2, 17, 9. mala (*vox*) et inhibet multa — et aliqua cogit 11, 3, 13. cogi non potest (*voluntas*) 1, 3, 8. cum parvulum verberibus coëgeris *ib.* 15. β) *seq. Inf.* cogit nos intersistere 8, 3, 45. deformia convicia facere ac mereri cogit (*iracundia*) 6, 4, 10. *cf.* 5, 13, 40. 11, 1, 86. 11, 2, 39. 12, 10, 61; coguntur vertere 8, 6, 17. si juris anfractus adire cogetur 12, 9, 3. γ) *seq. Acc. c. Inf.:* judicio suo coget vitiosa placere audientibus 2, 3, 11. ne aliud agere mentem cogerent oculi 10, 3, 25. *cf.* 3, 6, 3. 6, 1, 23. 6, 4, 17. 10, 5, 21. qui hoc se coëgisset (*sc. dicere*) 11, 1, 22 *N. cr.* cum Ceres cogat dici Cereris 1, 6, 14. δ) *Partic.:* dona templi cogenti tyranno dedi 3, 6, 78. fide cogente facere 11, 1, 65; tanquam coactus 6, 3, 68. studii jam tum non coacti 6, Pr. 10. ire in aciem coactus 9, 2, 85. numeri coacti 9, 4, 147. *v.* Arcesso.

**Cohaereo.** I) *proprie:* alii (*Sp. inser.* in) extremo complexu suorum cohaerentes 8, 3, 68. II) *transl.* α) *simpliciter:* quod si fiat, non cohaeret 12, 9, 17. *cf.* 4, 3, 15. cohaeret omnis rerum copulatio 11, 2, 37. ista naturā sequi et cohaerere 6, 3, 76. aliqua naturaliter sequuntur et cohaerent 4, 2, 53. non fluunt, nec cohaerent, nec verba verbis trahunt 9, 4, 20. si cohaeret et sequitur (*oratio*), non si per vim cuneatur 4, 3, 4. non cohaerent (*initia*), sed ita praecedentibus serviunt, ut exordium sumant cum clausula 9, 4 63. β) *c. Dat.:* quibus naturā cohaeret 11, 3, 154. quod causae non cohaeret 4, 1, 71. optimā rebus cohaerent et cernuntur suo lumine 8, Pr. 21. sine rectore fluitet nec cohaereat sibi oratio 7, Pr. 3. ut id, quod fingemus, personae *etc.* congruat, et, si continget, etiam verae alicui rei cohaereat 4, 2, 89. ita legibus Sullae cohaerere (*a. l.* coërceri) civitatem 11, 1, 85; etiamsi nobis sanguine cohaereant 8, 3, 75. γ) *c. Praeposs.:* cohaerere cum causa 2, 4, 30. quae rebus nihil secum cohaerentibus inseruntur 4, 3, 16; ut inter se cohaereant (*media*) 9, 4, 66. δ) *Partic.:* male cohaerentem cogitationem 10, 6, 6. verborum rei cohaerentium 8, Pr. 26. sensus inter se juncti, atque ita cohaerentes, ne commissura pelluceat 7, 10, 16.

**Coheres.** habes coheredes 5, 14, 16.

**Cohortor.** si nosmet ipsos alloquimur cohortantes, objurgantes, miserantes 11, 3, 124. si sit ad proelium miles cohortandus 12, 1, 28.

**Coitus.** Venerem quam coitum dixisse magis decet 8, 6, 24; *Plur.:* coitus syllabarum 9, 4, 59 *N.*

**Colaphus.** colaphum tibi ducam 6, 83 *N.*

**Collatio.** *i. q.* *comparatio:* παραβολή, quam Cic. collationem vocet

5, 11, 23. *cf. ib.* 1. collatione invicem respondente 8, 3, 77. meritorum, temporis, praemii coll. 7 7, 2.

**Collectio.** 7, cap. 8. coll., qui apud illum (*Rutilium*) est συλλογισμός (*fig.*) 9, 2, 103. quae solet in argumentis esse summa coll. 4, 4, 2.

**Collectivus.** ratiocinativa seu (*Sp.* atque) collect. quaestio 7, 1, 60 *Z.* συλλογισμὸν, quem accipimus ratiocinativum vel collectivum (*statum*) 3, 6, 46. *cf.* 66.

**Collega.** 11, 3, 129.

**Collido.** I) collidere manus 2, 12, 10. si binae (consonantes) collidantur 9, 4, 37. II) (*leges*) casu collidi et eventu 7, 7, 2. Ita res non diversae distantibus ex locis quasi invicem ignotae collidentur, sed aliqua societate cum prioribus ac sequentibus se copulaque tenebunt 7, 10, 17; colliduntur aut pares (*leges*) inter se aut secum ipsae *ib.* 2. 3. non personae inter se colliduntur, sed ipsae res 7, 2, 11. saepe inter se collidi solent, inde testatio hinc testes 5, 7, 32.

**Colligo.** collegit 11, 3, 35. I) fontes angustis fistulis colliguntur 5, 14, 31. pluvias, ut ait Pindarus, aquas colligit 10, 1, 109. quorum locorum extremae lineae eand. mensuram colligunt 1, 10, 39. colligendus est spiritus 11, 3, 53; (*manus*) deorsum spectantibus digitis colligitur in nos 11, 3, 97. manus per singulos a minimo collecta digitos *ib.* 100; ea collecta scriptores ediderunt 5, 10, 120. omnia colligi non possunt 4, 1, 26. συνοικείωσιν, quae duas res diversas colligit 9, 3, 64. res diversissimas in speciem unius corporis colligentem 4, 1, 77. sparsa colligimus argumenta 5, 7, 18. II) *transl.* α) colligere ac resolvere 12, 2, 10 *N.* colligere ac disponere significantius 3, 6, 65. ut Cic. apertissime colligit Pr. 13. *cf.* 5, 9, 16. connexio — cum aliud colligit, quam id, quod ex prioribus conficitur 5, 14, 22. *cf.* 12, 2, 5 *N.* (*Graeci*) indubitata colligunt *ib.* 32. qui intervalla siderum et mensuras solis ac terrae colligunt 2, 17, 38. probationes (*a. l.* -tione) colligere 12, 10, 52. qui sit circuitus *etc.* colligere 1, 10, 42. in colligendo (*a. l.* elig.) probandoque 10, 1, 84. Cic. Servium Sulpicium occisum ab Antonio colligit 7, 3, 18. β) *adj. Ablat.:* quod pluribus collegit adversarius, satis est semel proponere 5, 13, 14. *cf.* 12, 8, 14. colligere eisd. argumentis 3, 6, 103. quod multis et acutis conclusionibus colligunt 2, 20, 5. in quibus conjectura artificiali ratione colligitur 6, 4, 4 *N. cr.* quae conjectura colliguntur 7, 4, 1. qui (*animus*) factis ab eo dictisque colligitur 6, 3, 37. ratiocinatione, qua colligerent audientes, quantum illud esset *etc.* 8, 4, 20. quod quoniam ratione colligitur 7, 8, 3. quod res omnis signis colligeretur 3, 6, 29 *N.* vera colligunt veris (*syllogismi*) 5, 14, 14. γ) *c. Praeposs.:* si ex alio aliud colligitur 8, 4, 16. et quae fiant, et quae futura sint, ex praeteritis colligantur 7, 2, 3. argumentatio, qua colligi solent ex iis, quae faciunt, ea, quae efficiuntur 5, 10, 80. ex eo, quod manifestum, colligitur, quod dubium est 7, 8, 6. ex initiis summa colligitur et contra 5, 10, 71. singula (*crimina*) ex pluribus colliguntur 4, 4, 5. an venenum fuerit ex argumentis colligetur 7, 2, 18; per quae res colligenda est 4, 2, 81. ratio probationem praestans, qua colligitur aliquid per alind 5, 10, 11.

**Collis.** asperi colles 12, 9, 2.

**Collocatio.** 8, 3, 41. 9, 4, 89. — verba jam probata et electa et velut assignata sibi debet connectere 9, 4, 58. — verborum 1, 10, 22. colloc. in rebus et verbis 8, Pr. 6. rerum ordine quam optimo colloc. 3, 3, 8 *N.* alterum (*genus schematum*) loquendi rationem vocant, alterum

maxime collocatione (*a. l.* collocut.) exquisitum est 9, 3, 2. ambiguitas fit per colloc. 7, 9, 6. collocationis modulatio 1, 10, 25.

Colloco. *α*) haec in conspectu collocaveram 7, 1, 4. cum jam famam in tuto collocarit 12, 11, 17. disponendis eis collocandisque (*saxis ad aedificandum*) 7, Pr. 1. neque fusis omnibus membris statua sit, nisi collocetur *ib.* 2 *Z.* *β*) *in dicendo:* fortius quid (*Sp.* quod) incompositum potest esse, quam vinctum et bene collocatum? 9, 4, 6. male collocatum *κακοσύνθετον* vocant 8, 3, 59. propositionum ordine collocata (*Sp.* collata) enumeratio 4, 5, 1 *Z.* neque Asiani res non collocaverunt 8, Pr. 17. ut emendata, ut collocata, ut figurata (*sint verba*) 8, 1, 1. ut apte collocentur (*verba*) 8, Pr. 26, 31. prout opportune proprieque, aut secus collocata sunt (*verba*) 10, 2, 13. et propriis verbis et ordine collocatis 9, 1, 7. non modo, ut sint ordine collocati (*sensus*), sed ut inter se juncti *etc.* 7, 10, 16. in nominibus ex diverso sua gratia collocatis 9, 3, 86; artem collocandi 8, Pr. 28. eligendi et collocandi rationem 10, 1, 4. *cf.* 10, 4, 5. id collocandi genus 9, 4, 1 *N.*

Colloquium. (*Cic.*) praecipit, ut habeat narratio colloquia 4, 2, 107.

Colluctatio. — cum verbis suis 11, 3, 56.

Collum. — amplexu petebat *Coel.* 4, 2, 124. — et contrahitur et tenditur 11, 3, 82; nec collos mihi Calvus persuaserit 1, 6, 42.

Colo. *α*) ne arva simul, et vineta, et oleum, et arbusta colant 1, 12, 7; *transl.:* sacra literarum colentes 10, 1, 92. Solis, qui colitur juxta aedem Quirini 1, 7, 12. quem adolescentulus senem colui 5, 7, 7. semper domum tuam colui 6, 3, 94. *β*) *Partic.:* culta terra *opp.* neglecta 5, 11, 24. fundum cultiorem 8, 3, 8.

Colon. — Anacreontion 9, 4, 78.

Color. I) *proprie:* nec lanarum colores elui possunt 1, 1, 5. coloris modos (*Sp.* col. distantiam) 7, 10, 10 *S.* ipsa coloris inaequalitate 12, 9, 17. nec res ulla dat alteri colorem, quem non ipsa habeat 6, 2, 28 *N.* colorem mutare (*a. l.* colore mutari) 12, 5, 4 *N. cr.* colorem trahere naturale est 12, 10, 44 *N.* colorib. alia eminentiora, alia reductiora fecerunt 11, 3, 46 *N.* quorum (*pictorum*) simplex col. 12, 10, 3. qui colorem fuco mentiantur 2, 15, 25. II) *transl.* *α*) id (*h. e. falsa expositio*) interim ad solam verecundiam pertinet, unde etiam mihi videtur dici Color 4, 2, 88 *N. et S.* tum omnes colores: aspere, an leniter, an etiam summisse loqui expediat? 6, 5, 5. *cf.* 12, 1, 33. colores et sententias sensus esse 9, 1, 18. *v.* Sententia. aliquis extemporalis col. 10, 6, 5 *N. cr.* est tota (*ὁμοιολογία*) coloris unius 8, 3, 52; dandus illis deformibus col. 3, 8, 44 *N.* multa magis quam multorum lectione formanda mens et ducendus color 10, 1, 59. ille parasitus habebit quidem colorem, quo dicat 4, 2, 95. sola colorem habet poenitentia 11, 1, 81 *N.* fuco ementitum col. 8, 3, 6. *v.* Ementior. illum exuant mentitum col. 12, 10, 76. ne color extra themata quaereretur 4, 2, 91; non suo colore nitidi 2, 5, 12. molliendа est alio col. asperitas orationis 11, 1, 85. accidit, ut eod. col. utraque pars utatur 4, 2, 97. *β*) toto col. actionis 11, 1, 58. in toto col. dicendi 6, 3, 107. color dicendi maculis conspergitur 8, 5, 28. cuique eorum, quae dicet, colori accommodare actum 2, 12, 10. Non unus col. prooemii, narrationis, argumentorum, egressionis, perorationis servabitur 12, 10, 71. col. narrationis 3, 6, 92. colorem (*a. l.* cal.) et gravitatem orationis 10, 1, 116. ut scriptorum colorem, etiam quae subito effusa sint, reddant 10, 7, 7. totus col. orationis 6, 3, 110.

necessarium periclitanti solicitudinis col. 11, 1, 49. somniorum et superstitionum colores 4, 2, 94 *N.*; figuras colorum (*Celsi*) 9, 1, 18. gratiam simplicis atque inaffectati col. 9, 4, 17. quod coloris loco dicit 7, 1, 53 *N.*

**Coloro.** sol colorat 5, 10, 81. qui est coloratus *ib.* corpora colorata 8, Pr. 19.

[**Coluduino.** In Graecis obelisco, col. etc. dure etiam jungere vetamur (*sic edd.*; *Codd. optt.* in Gr. obidius ocoluditnino bono eo dure etiam jungear, *unde efficere conatus sum:* in Gr. ὀπίσθιος ἀκόλουθος s. ὄπισθεν ἀκολουθητικὸς non bene ac dure etiam jungemus) 8, 6, 33 *N. cr. et S.* (*locus corrupt.*).]

**Columna.** — rostrata 1, 7, 12 *N.* Scauri columnas 5, 13, 40. Albanas col. *Cic.* 5, 13, 40 *N.* *v.* Consul.

**Coma.** comam in gradus frangere 1, 6, 44. inustas com. acu comentibus 2, 5, 12. comas excutientem rotare fanaticum est 11, 3, 71. ut ita sudario frontem siccari juberet (*Plinius*), ne comae turbarentur, quas componi post paulum — vetuit 11, 3, 148.

**Comedo.** non comedi panem 6, 3, 93 *N.* hodie te istic muscae comedissent 11, 3, 129. patrimonium comedisset 6, 3, 74.

**Comes.** Nec procedat ultra, quam comes possit 2, 3, 7; grammatice — dulcis secretorum c. 1, 4, 5; cum, si comitem significat 1, 7, 5.

**Comicus.** *α*) *Adject.:* auctores com. 2, 10, 13. comicus magis quam oratorius gestus 11, 3, 125. ad com. morem 1, 8, 3. persona com. 11, 3, 79. com. senarius 9, 4, 140. *β*) *Subst.:* apud tragicos comicosque 11, 1, 38. ap. veteres tragicos comicosque 9, 3, 14. liberrimum hominum genus comici veteres 12, 2, 22 N. *cf.* 1, 7, 22. habent alii quoque comici quaed., quae possis decerpere 10, 1, 72. Socrati objiciunt comici, docere eum, quomodo pejorem causam meliorem faciat 2, 16, 3 *N.* *cf.* 12, 10, 24.

**Comis.** bonum et com. virum 6, 2, 18.

**Comissator.** ille in pestilentia comiss. (*a. l.* comess.) 3, 6, 26 *N.*

**Comissor.** ebriorum aut comissantium licentiae (*a. l.* comess. *a.* commens.) 11, 3, 57 *N. cr.*

**Comitatus.** — assiduus 1, 2, 5. — Clodii ac Milonis 7, 2, 45.

**Comiter.** dicet amare, com. *etc.* 12, 10, 71.

**Comitor.** bene comitati per forum reducuntur 12, 8, 3. quando comitetur semper artem decor 9, 4, 7.

**Comma.** commata sotadeorum 1, 8, 6 *N.*

**Commeatus.** I) miles ad commeatus diem non affuit 7, 4, 14 *N.* II) *de frumento:* propter petendos commeatus 7, 10, 13. prospicere commeatus 12, 3, 5. venisse commeatus, qui afferantur (*translatio*) 8, 6, 26 *N.*

**Commemoratio.** illorum, quae egerat in senatu, frequens comm. 11, 1, 18. rei gestae aut ut gestae comm. 5, 11, 6.

**Commemoro.** quid ego commemorem Xenophontis illam jucunditatem *etc.?* 10, 1, 82.

**Commendatio.** *fig.* 9, 1, 31. 9, 2, 3. quaed. in his comm. tacita 4, 1, 8. quidam commend. atque excusationem propria hujus officii (*i. e.* ἤθους) putaverunt 6, 2, 11. ubi solicitudine, commend., miseratione res eget 9, 4, 128; plurimum ad commendationem facit 9, 1, 21. ad commend. plurimum prosunt (*a. l.* possunt) 9, 2, 59. ad

commend. et ad invidiam valent 5, 10, 41. qui aliquid finitae probationi, velut commendationem, adjicit 4, 3, 17. commendatione animi 4, 2, 113. — morum 11, 3, 154. — vetustatis 9, 3, 14.

**Commendo.** non dicentem commendat (*bona sententia*)? 8, 5, 32. multos atque honestos (*testes*) commendare aliquanto est facilius. Verum interim et singulos, ut exornare, ita destruere contingit 5, 7, 24. quaed. et sententiis parva, et elocutione modica virtus haec sola (*i. e. compositio*) commendat 9, 4, 13. affectus nemo historicorum commendavit magis 10, 1, 101. quae actio commendaret 8, Pr. 6. periclitantem commendat dignitas et studia fortia *etc.* 6, 1, 21. hoc oratio recta, illud figura declinata comm. 10, 5, 8; misericordiam commendabo judici 5, 11, 38; aliquid commendantium personis dabit 12, 7, 5; cultu atque ornatu se quoque commendat ipse, qui dicit 8, 3, 2; commendatur infirmitas (*litigatoris*) 4, 1, 13. *v.* Allego. Simonides sermone proprio et jucunditate quad. commendari potest 10, 1, 64. quod ante omnia bonitate commendabitur 6, 2, 13. ipsa oblivione curae hujus commendari 11, 3, 148. mediocrem orationem, commendatam viribus actionis *opp.* optimam ead. illa destitutam *ib.* 5. [oratoria urbanitas rara, nec ex parte propria, sed ad hanc consuetudinem (*i. e. conviciorum*) commendata (*Z. ex vet. conj.* accommodata) 6, 3, 14 *N.*]

**Commentariolus.** profitentium commentariolis vulgata 1, 5, 7.

**Commentarius.** earum (*orationum*) breviores comment., quam legalis materiae facere 3, 8, 58 *N.* commentarii grammaticorum 1, 8, 19. — puerorum, in quos ea, quae aliis declamantibus laudata sunt, regerunt 2, 11, 7. — pontificum 8, 2, 12 *N.* — rhetorum 3, 8, 67 *N.* feruntur aliorum quoque, et inventi forte (*comm.*), ut eos dicturus quisque composuerat, et in libros digesti; ut causarum, quae sunt actae a Ser. Sulpicio: sed hi — commentarii ita sunt exacti, ut in memoriam posteritatis videantur esse compositi 10, 7, 30. velut regestae in hos commentarios, quos adolescens deduxerat, scholae 3, 6, 59 *N.* Illud, quod Laenas praecipit, displicet mihi, vel in his, quae scripserimus, velut summas in commentarium et capita conferre (*sic Wolffium maxime secutus legendum censeo; Sp.* displ. m., quae scr. in summas sive commentarios et cap. conf.) 10, 7, 32. *cf. Z. Fr. H.*

**Commentatio.** enthymema (quod nos commentum sane aut commentationem interpretemur, quia aliter non possumus, Graeco melius usuri) 5, 10, 1.

**Commentor.** crebro digitorum labiorumque motu commentari 11, 3, 160.

**Commentum.** ἐνθύμημα, quod comm. vocat *fig. ap. Visell.* 9, 2, 107. *v.* Commentatio.

**Commilitium.** qui erat usus commilitio Thessalorum (*Alexander*) 5, 10, 111.

**Commilito.** Heus commil. 6, 3, 90. *cf. ib.* 95 *N.*

**Comminatio.** *fig. Cic.* 9, 1, 33.

**Comminiscor.** tantum scelus (*eum*) esse commentum 5, 13, 30.

**Comminuo.** his (*cavillationibus*) ingenia concidi et comminui 1, 7, 33. nec ego comminui (*Sp.* consumi) studentem in his artibus volo 1, 12, 14 *S.*

**Commisceo.** materiae ex utroque genere commixtae 3, 8, 55. illud commixtum (*allegoriae genus*) 8, 6, 48.

**Commiseratio.** salibus et commiseratione, qui duo plurimum affectus valent (*a. l.* quae — in affectibus), vincimus 10, 1, 107.

**Commiseror.** cum commiserandum sit 11, 3, 58.

**Commissura.** commissuris, ut in opere male juncto, hiantibus 12, 9, 17. pleríque ex commissuris vel divisione (*verborum*) fiunt pedes 9, 4, 90. consonantes in commissura verborum rixantur *ib.* 37. sensus ita cohaerentes, ne commissura pelluceat 7, 10, 16.

**Committo.** I) nisi illas (*res*) dispositio in ordinem digestas atque inter se commissas devinxerint 7, Pr. 1. commissis inter se duobus verbis 9, 4, 33. *cf.* 9, 3, 19. vel dure inter se commissa potiora sunt inutilibus (*verbis*) 9, 4, 58. quae (*vocales*) easd. inter se literas committunt *ib.* 33. vermiculate inter se (*corr. Reg.; Codd.* in se) lexis committet *Lucil. ib.* 113. II) *i. q. trado:* non ante conciliato ejus (*judicis*) animo nuda quaestionum committetur asperitas? 4, 1, 25. ex dubiis partim nobis ipsis ad electionem sunt libera — partim aliorum sententiae commissa 3, 4, 8. nec cubiculis modo aut exedris *etc.* per ordinem committunt sensum 11, 2, 20. III) *verbum peccandi: α*) nec eum, qui aliquando peccaverit, utique commisisse omnia 7, 2, 30. *cf.* 5, 15, 44. lege de sicariis commisit 7, 1, 9 *N.* adulterium non commisi 7, 2, 11. *cf.* 7, 3, 1. qui caedem telo quocunque commiserint 10, 1, 12. *cf.* 5, 12, 3. num prudens caedem commiserit 7, 4, 43. incestum cum filio commissum 5, 10, 19. an parricidium commiserit Roscius? 7, 2, 2. sacrilegium commissum (*esse*) *ib.* 18. *β*) an commissa sit poena? an exigi debeat? 7, 4, 20; (*adversarii*) saepe discrimen omne committunt 6, 4, 17. *γ*) committendum nunquam est, ut adversariorum dicta cum sua confirmatione referamus 5, 13, 27. *cf.* 1, 10, 30.

**Commode.** qui ridicule commodeque dicit 6, 3, 105. comm. fingimus 9, 2, 33. comm. inseri 9, 4, 145. versus comm. positi 6, 3, 96; cum aliquid commodius elimaverint 2, 7, 5 *N.* haec commodius in rebus quam in nominibus respondent 6, 3, 54; cui commodiss. subjungitur 9, 3, 82. *cf.* 4, 1, 76.

**Commodo.** aurum se Coelio commodasse 5, 13, 30. commodare (*penulam*) 6, 3, 64; praeceptorem — ita se commodaturum singulis 2, 8, 4.

**Commodum.** — alienum — suum 11, 1, 75. sit incommodum, mox illud comparabimus commodis 1, 2, 15. incommoda vitantis melior quam commoda petentis est causa 7, 4, 10.

**Commodus.** commoda, ut quisque locus postulabit, pronuntiandi ratio 10, 1, 17. commodioris valetudinis 6, 3, 77. dividere haec officia, commodissimum 6, 1, 9.

**Commoneo.** amice aliquid commonemus 6, 1, 50. horum utcunque locus commonet 11, 2, 24 *N.* quarum recordatio commoneat et quasi excitet memoriam 11, 2, 28. grammaticos officii sui commonemus 1, 5, 7. ut offensatione illa commoneretur 11, 3, 130; qui, ut ordini rerum animum intendat, etiam commonendus est 4, 1, 78. translatus annulus commoneat, cur id fecerimus 11, 2, 30.

**Commonitio.** erit non inutilis in extrema parte (*narrationis*) commonitio 4, 2, 51. sit haec comm. judicis (*al l. om.* jud.), quo se ad quaestionem acrius intendat 4, 4, 9.

**Commoratio.** *fig. Cic.* 9, 1, 27. 9, 2, 4.

**Commoror.** Fortasse supervacuum fuerit hic commorari (*Camp.* commemorari) 4, 2, 22. in eo vitio, quod vitandum dicimus, commorantes 8, 3, 46. in componenda toga — paulum commorandum (*a. l. inser.* est) 11, 3, 156. cum singulis paene syllabis commorandi (*a. l.* commoriendi) 8, Pr. 31 *N. cr.*; in una re haereat in eademque commoretur sententia (*sic Amb.* 1; *Sp.* et haer. in ead. commoreturque *s. Cic. Or.* 39.) 9, 1, 41.

**Commotio.** His (*argumentis*) adjiciunt quidam commotionem; hanc accipi volunt temporarium animi motum, sicut iram, pavorem 5, 10, 28.

**Commoveo.** affectus commovendi 4, Pr. 6. 5, 8, 3. affectus vehementer commotos *opp.* lenes 6, 2, 9. commovere miserationem 6, 1, 46. 10, 1, 64; non magnopere commovebitur, si quis ab eo consultus dissentiet 12, 3, 8. commotus ab oratore judex 6, 2, 7. nihil vultu commotos 6, 1, 38. commovendos esse ducendosque animos imperitorum 12, 10, 50. tunc est commovendum theatrum 6, 1, 52; affectibus commovere 9, 4, 4. publica vice commoveri 11, 1, 42. *cf.* 4, 2, 115. cujus atrocitate judex erat commovendus 6, 1, 32. commotus docta voce 2, 16, 9. quo generosior celsiorque est (*animus*), hoc majoribus velut organis commovetur 1, 2, 30.

**Communicatio.** *fig. ap. Cic.* 9, 1, 30. *cf.* 9, 2, 20 *N.* per communicationem fieri (*a. l.* commutat.) 9, 2, 23.

**Communico.** nonnunquam communicantes aliquid inexpectatum subjungimus 9, 2, 22.

**Communio.** simplicitas, quae — tantum communit occultius (*numeros*) 9, 4, 31.

**Communis.** *α*) *simpliciter:* a) quo et adversarius uti potest, commune appellatur 4, 1, 71. rerum vitia sunt stultum, commune, contrarium, supervacuum 8, 3, 57. translatione a communi ad proprium 8, 5, 6. praeter hoc, quod est commune, quaed. causae propriam moderationem desiderant 11, 1, 58. habet omnis eloquentia aliquid comm. 10, 2, 22. Quid enim tam comm., quam interrogare? 9, 2, 6. *cf.* 2, 4, 37. illud quidem commune, apud alium nos judicem disputaturos de illius sententia non fuisse 11, 1, 77; quae sunt communia 2, 4, 28. *cf.* 3, 4, 15. neque contraria, communia, stulta invenisse dicitur quisquam 3, 3, 5 *N.* comm. bene apprehenduntur 5, 13, 29 *N.* alia non minus comm. ac nota 2, 11, 5. singula levia sunt et comm. 5, 12, 5 *N.* ut contraria vitemus et comm. 6, 5, 2. ut a communib. ad propria veniamus 7, 1, 28. non tam procul recedendum a propriis atq. communib. 12, 10, 42. b) *adj. Dat. aut Genit.:* quod commune est omnibus 3, 6, 1. parti utrique commune 4, 1, 16. 6, 1, 11. illud ediscendo scribendoque comm. est 11, 2, 35. comm. haec pluribus causis 5, 7, 34. *cf.* 12, 1, 45; aut commune prudentium est, aut proprium oratoris 12, 3, 7. c) *adj. Praepos.:* quid in literis proprium, quid comm. 1, 4, 12. quaed. in omni genere comm. 5, 8, 4. aliquid inter ipsos (*Atticos*) comm. 12, 10, 20. quod commune cum alio est, desinet esse proprium 7, 3, 24. apte dicere — est cum inventione commune 11, 1, 7. d) in commune de jure omni disputandum 7, 1, 49. in comm. laborare 5, 11, 24. in comm. profutura 6, 1, 7. *β*) *c. Nominib. junct.:* a) comm. appellatio 3, 6, 41. — aura 6, Pr. 12. — loquendi consuetudo 11, 1, 12. 12, 2, 19. — filia 3, 11, 6. num forte supervacua — an ambigua, an contraria, an comm. finitio sit 7, 3, 20. gestus

ille maxime comm. 11, 3, 92. comm. habitus 2, 5, 11. — intellectus 2, 16, 19. 3, 8, 2. 9, 1, 12. comm. omnium intellectus 5, 10, 18. comm. omnium legem 7, 1, 47. comm. locos 2, 1, 9. *v.* Locus. comm. loquendi morem 8, 2, 17. nomen esse commune (*a. l.* nomine e. communia) 9, 1, 7. comm. officio 12, 11, 5. 12, 9, 11. comm. opinione 5, 10, 12. praecepta comm. 2, 5, 15. 11, 3, 180. propositione comm. 4, 4, 8. propria rerum, non communi, qualitate 2, 4, 40. cujus quidem duplex forma est, sed ratio comm. in partem 6, 3, 46. remota a communi et primum se offerente ratione 9, 1, 4. *cf.* 5, 8, 16. *v.* Ratio. comm. remedium 11, 1, 87. comm. rem. *Cato.* 9, 2, 21. sensum, qui dicitur comm. 1, 2, 20 *N.* comm. sermo 2, 10, 13. comm. (*syllabae*) 9, 4, 84 *N.* communi tractatu locorum 12, 8, 2 *N. cr.* usu comm. 9, 1, 25. comm. utilitas 2, 17, 36. 12, 1, 37. 41. planiora et communia magis verba 8, 2, 24. comm. voluptas 1, 10, 4. b) *adj. Dat.:* argumentum comm. pluribus pro proprio 5, 13, 34 *N.* genera duobus omnibusve comm. 1, 4, 23. verborum proprietas ac differentia omnibus, qui sermonem curae habent, debet esse communis Pr. 16. (*motus*) noti et comm. omnibus 11, 3, 71. res propriae sunt cujusque causae aut paucis comm. 10, 1, 16. illis comm. remedium 11, 1, 72. pars accusationis patrono et accusatori ex aequo comm. 6, 1, 8 *N.* γ) *adj. Praepos. cum:* communis c. aliis finis *opp.* proprius 2, 5, 11. *cf.* 5, 10, 56. inventio c. imperitis comm. 8, 3, 2. probationes c. alia lite nulla comm. 5, 10, 103. comm. minime c. aliis quaestiones 5, 10, 110. ciborum qualitas c. coquorum ei (*medicinae*) sit arte comm. 2, 21, 11. virtus, quae non sit c. hac dicendi meditatione comm. 2, 10, 2. *cf.* 4, 2, 63.

**Communiter.** Objicitur (*Sp.* adjic.) comm. a duobus 3, 6, 102. figura, quam non comm. sed proprie nominamus 9, 1, 23. comm. et phonascis et oratoribus necessaria exercitatio 11, 3, 22.

**Commutabilis.** quod adversarius in suam utilitatem deflectere potest, commutabile (*vocatur*) 4, 1, 71.

**Commutatio.** — ordinis 9, 1, 6.

**Como.** I) inustas comas acu comentib. 2, 5, 12. corpora — si quis volsa atque fucata muliebriter comat 8, Pr. 19. caput — in gradus atque annulos comtum 12, 10, 47. II) Isocrates in diverso genere dicendi nitidus et comtus 10, 1, 79. non quia comi expolirique non debeat (*oratio*) 8, 3, 42.

**Comoedia.** illud (ἦθος) comoediae, hoc (πάθος) tragoediae simile 6, 2, 20. com. antiqua 10, 1, 65. veteres comoediae 6, 1, 52. comoediar. actores 3, 8, 51. *v.* Actor. Roscius — comoedias egit 11, 3, 111. veteris com. scriptores 10, 1, 9. de Pericle veteris com. testimonium *ib.* 82. Nec com. in cothurnos assurgit 10, 2, 22. *v.* Assurgo. argumentum, quod comoediae fingunt 2, 4, 2. com., quae plurimum conferre ad eloquentiam potest 1, 8, 7. in comoediis elegantia et quidam velut ἀττικισμὸς inveniri potest *ib.* 8. quidam ductus rei credibilis, qualis in comoediis etiam et in mimis 4, 2, 53. in comoediis (*personas discerni*) 11, 3, 74. in comoedia maxime claudicamus 10, 1, 99. in comoediis non contendimus (*cum Graecis*) 12, 10, 38.

**Comoedus.** comoedi pessime faciunt, qui, etiamsi juvenem agant — tremula vel effeminata voce pronuntiant 11, 3, 91. vidi saepe comoedos atque histriones — flentes adhuc egredi 6, 2, 35. dandum aliquid comoedo quoque (*in institutione oratoris*) 1, 11, 1. a comoedis ne gestus

quid. omnis ac motus petendus *ib.* 3. non comoedum esse, sed oratorem volo 11, 3, 181. non com. in pronuntiando facio 1, 12, 14.

**Comparatio.** — in nominibus aut genus deprehendit, aut declinationem 1, 6, 5. — vera *ib.* 9. Comparatio est, cum dico fecisse quid hominem, ut leonem; translatio, cum dico de homine, leo est 8, 6, 9. translatio et comp. (*status*) 3, 6, 23 *N.* *cf.* 53. fere omnis suasoria nihil est aliud, quam comp. 3, 8, 34. ipsa comp. non una via ducitur 7, 2, 22. comparationem figuram non esse, cum sit interim probationis, interim causae genus 9, 2, 100. illa exercitatio comparationis, uter melior, uterve deterior? 2, 4, 21 *N.*; per comparationem 8, 4, 9. 8, 5, 5. 8, 6, 68. per comparationes et superlationes 1, 5, 45; fit et comparatione (*interrogatio per figuram*) 9, 2, 16. cum aliqua comparatione clarescit (*sententia*) 8, 5, 19. constare amplificationem incremento, comparatione *etc.* 8, 4, 3. evanescunt haec atq. emoriuntur comparatione meliorum 12, 10, 75; clarissima in materia simili (*a. l.* similitudinis) comp. est 10, 1, 51; alii loci ad comp. singulorum argumentorum faciunt 5, 13, 57. personarum, causarum comp. 7, 2, 10. in comp. malorum 7, 4, 12. *cf.* 8, 4, 12. comparatione parium, majorum, minorum similis materia (*risus movendi*) praebetur 6, 3, 66. ex personarum comp. — argumenta ducentur 4, 2, 99. theses, quae sumuntur ex rerum comp. 2, 4, 24. infinita est rerum comp. 5, 10, 91. comp. similium 1, 6, 4.

**Comparativus.** 3, 6, 90. genus causae aut simplex aut comparat.; illic quid aequum, hic, quid aequius aut aequissimum sit, excutitur 7, 4, 3. ἀντίστασις Graece nominatur *ib.* 12. *cf.* 3, 6, 51. 75. 3, 10, 3; utimur vulgo et comparativis pro absolutis —: duo inter se comparativa committimus 9, 3, 19. *v.* Appositum.

**Comparo.** I) *i. q.* *apparo:* α) copiam sermonis optimi comparemus 10, 7, 7; latroni comparamus arma 12, 1, 1. Africano gloria aemulos comparavit 9, 3, 56. qui copiosam sibi verborum supellectilem compararit 8, Pr. 28; comparata tantis laboribus vis dicendi 1, 2, 31; cum prooemium iccirco comparatum sit, ut *etc.* 4, 2, 24. β) *alicui fini:* auditoriis se, non judiciis compararat 10, 1, 79. genus ostentationi comparatum 10, 1, 28; ad quod nos efficiendum comparemus 10, 2, 14. lex — ad religionem deum comparata 2, 4, 34; qui telum in tutelam sui — in perniciem alterius compararit 3, 2, 2. si in ostentationem comparetur declamatio 2, 10, 10. cetera in auxilium atq. ornamentum argumentorum comparantur 5, 8, 2. libri neque editi a me, neque in hoc comparati Pr. 7; quae non praesentis gratia litis sunt comparata 2, 7, 4. II) *i. q.* *compono:* α) Aut totam causam nostram cum tota adversarii causa componimus, aut singula argumenta cum singulis: — ut Cic. singula pro Vareno comparat in primo crimine 7, 2, 22. *v.* Allego. *extr.* si optio tyrannicidae et viri fortis comparentur 7, 7, 2. ratio plura perpendens et comparans 6, 5, 3. comparandi anxietas 8, Pr. 29. comparantes acuto tenore concludunt 1, 5, 26. β) *adj. Dat.:* metaphora rei comparatur, quam volumus exprimere 8, 6, 8. non tota modo totis, sed etiam partes partibus comparari 8, 4, 13. si antiquum sermonem nostro comparemus 9, 3, 1. Varii Thyestes cuilibet Graecarum comparari potest 10, 1, 98. Sit incommodum, mox illud comparabimus (*fere i. q.* *compensabimus*) commodis 1, 2, 15; quem (*Periclem*) fulminibus et coelesti fragori comparant 12, 10, 24. *cf.* 65. ut eum Demostheni hoc tempore comparem 10, 1, 105. *cf.* 8, 4, 14. necesse est nimium tribuat sibi, qui se nemini comparat 1, 2, 18. *Partic.:* placent haec annis compa-

rata 1, 3, 5. cui comparata haec viderentur humana atq. usitata 8, 4, 20. aetate tam puellari, praesertim meae comparata 6, Pr. 5. quam miser casus Andromachae, si comparata ei felix Polyxena 6, 2, 22; (*Platonem*) plerumque vatibus comparandum 12, 10, 24. *cf.* 2, 20, 4. dicendo (*a. l.* in dic.) ac respondendo cuilibet eorum comparandus 10, 1, 68. γ) *c. Praepos.:* cum persona alieni cum persona matris temere comparetur 7, 2, 22. pestem intestinam propulsare cum propugnatoribus patriae comparandum 12, 7, 3; alias (*leges*) inter se comparamus 3, 6, 87. nec tantum inutilibus comparantur utilia, sed inter se quoque ipsa 3, 8, 33.

**Compasco.** quod compascuum est, compascere licere *Cic.* 5, 10, 85 *N.*

**Compascuus.** *v.* Compasco.

**Compello.** qui tyrannum in mortem compulit 7, 3, 7. ut judicem non in (*a. l.* ad) id tantum compellat, in quod ipsa rei natura ducetur 6, 2, 24. cum in accusatione concitandus est judex, aut aliqua indignatione compellendus 9, 4, 138.

**Compendium.** I) — durum aridumque 4, 2, 46. compendio ducti 2, 13, 16. II) syllabis nullum comp. est 1, 1, 30. brevia docendi comp. *ib.* 24. nisi plerique — dum ostentare discipulos circa speciosiora malunt, compendio morarentur 1, 4, 22.

**Compenso.** reprehendens, alia laude compenses 11, 1, 87 *N.*

**Comperio.** α) an ab ipso id genus exercitationis sit inventum, parum comperi 2, 4, 42; *seq. Acc. c. Inf.:* ex Pediano comperi 1, 7, 24. *cf.* 1, 5, 22. exitu comperit 11, 2, 12; cum satis sit, modico tempore imaginem veri discriminis et dicendi leges comperisse (*Buttm. conj.* combibisse) 12, 11, 15 *N.* β) *Pass.:* Didymo accidisse compertum est 1, 8, 19. haec sunt mihi de exordio comperta 4, 1, 79. sintne haec investigata, comperta, patefacta — per me? 9, 3, 49.

**Compesco.** improborum scelera compescet 12, 1, 26. Quin compescitis (*ap. Cic.* continetis) vocem istam? 11, 3, 169 *N.* qui pro rep. seditiosum civem toties compescuisset 11, 1, 40.

**Competitor.** ut adv. tyrannum, qui sub pacto abolitionis dominationem deposuerat, agit comp. 9, 2, 97. competitorem patrem in suffragiis vicerat 7, 1, 29. editi in competitores libri 3, 7, 2.

**Competo.** aut assumere in causam naturas, qua competent, aut mitigare, qua repugnabunt 4, 1, 17; actionem competere in equitem Rom. 4, 1, 17.

**Complector.** I) *proprie:* genua complecti 6, 1, 34; *de verbis sensu mediali:* ut verba verbis applicemus, non pugnantia, sed quae invicem complectantur 7, 10, 17. II) *transl.:* α) *c. Accus.:* a) *de personis:* si omnia complexi forent (*auctores*) 3, 1, 21. *cf.* 5, 1, 3. ut semel plura complectar 11, 1, 66. ut nunc singula ostendamus, nunc universa complectamur 5, 13, 13. ad verbum sit ediscendum, an vim modo rerum atque ordinem complecti satis sit 11, 2, 44. cautiores voluntatem complecti, quam nomina interpretari maluerunt 6, 2, 6; breviter p. Caec. Cic. initia, causas *etc.* complexus est 7, 3, 29. latius complecti conformationes verborum et sententiarum 9, 2, 1; quae de usu ipso *etc.* complexus sum 6, 3, 102; in iis, quae scripsimus, complectendis 11, 2, 36. exercebitur acrius memoria aliena complectendo, quam sua 2, 7, 3. b) *de rebus:* licet haec omnia complectatur eversio 8, 3, 69. omnes complectitur lex 7, 1, 48. sculptura

marmor, ebur, lignum *etc.* complectitur 2, 21, 9. qui finis — nihil nisi inventionem complect. 2, 15, 13. περίφρασις frequenter et id ipsum, in cujus locum assumitur, nomen complecti solet 9, 1, 6. διάλεκτος — latentes etiam numeros complexa 9, 4, 18. cum sermonem habitum complecteretur (*dialogus*) 6, 3, 44. linea amplius spatium non complectetur 1, 10, 41. finitio — et omnes orationis virtutes semel complect., et protinus mores etiam oratoris 2, 15, 34. quae memoria complectetur 8, Pr. 6. β) *adj. Ablat.:* hōc utramque causam complexi 3, 11, 20. ut pauca animo complectamur 10, 6, 3. 6. utrumque appellatione una complectimur 7, 4, 16 *Z.* praecepta philosophiae carmine esse complexum 3, 1, 4. ut maxime necessaria — scribant, cetera cogitatione complectantur 10, 7, 30. *v.* Cogitatio. nos justum, pium, religiosum honesto complectimur 2, 4, 38. quae scripseris iterata lectione complecti 11, 2, 2. pluribus eam (*artem*) libris complexus est 3, 1, 14. *cf.* 1, 6, 36. si longior complectenda memoria fuerit oratio 11, 2, 27. tot artes penitus mente complexum 12, 1, 25. *cf.* 12, 2, 17. hoc nomine complectimur omnia, quae Graeci ἐνθυμήματα *etc.* vocant 5, 10, 1. quo (*modo*) etiam minores omnes (*quaestiones*) complectimur 3, 11, 2. plura paucis complectitur 8, 3, 82. ut, quae ad philosophos pertinent, scientia complecteretur 12, 11, 22. ne qualitatis quidem statu complecti eas (*deliberativas*), satis est 3, 8, 4. ipsis syllabis verba complecti 1, 1, 31. quam sententiam his verbis complectitur 3, 6, 13. id aut universum verbis complectimur aut per partes 5, 10, 54. Hermagoras dicendo, materiam esse in causa et in quaestionibus, omnes res subjectas erat complexus 2, 21, 21; in ipsis illis sermonibus hoc complexus (*seq. Acc. c. Inf.*) 3, 6, 68.

**Compleo.** I) in cibis alia aliis magis complent 11, 1, 91. vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuunt, sensim autem influentibus vel etiam instillatis complentur 1, 2, 28. II) *transl.:* in cithara plurima varietate complent spatia illa nervorum 12, 10, 68. frequens usus taedio complet 8, 6, 14.

**Complexio.** quod συναίρεσιν et συναλοιφὴν Graeci vocant, nos complexionem dicimus 1, 5, 17. *opp.* divisio *ib.* 6. (*epichirematos pars*) 5, 14, 5. 9. plerumque summa complexione, vel per enumerationem, vel per brevem conclusionem, testantur *ib.* 11. compl. non par intentioni, sed vim habens parem *ib.* 12.

**Complexus.** I) haeret in complexu liberorum 6, 1, 42. extremo compl. suorum cohaerentes 8, 3, 68 *Z.* II) *transl.:* vitium non est in sensu, sed in complexu 1, 5, 46; in ipso causarum compl. 5, 10, 103. 7, 2, 57. plurium legum aliorumve scriptorum complexu 5, 10, 107. in complexu loquendi serieque 1, 5, 3. — orationis *ib.* 34. — rerum personarumque 2, 1, 9. 3, 5, 18. 5, 8, 6. finitae (*quaestiones*) sunt ex compl. rerum, personarum, temporum 3, 5, 7. citra compl. personarum, temporum, causarum 2, 4, 36. remoto personarum compl. 3, 6, 57. in compl. sermonis 9, 3, 18. brevi compl. verborum 7, 3, 18. omnia et virtutes et vitia in complexu habent 9, 4, 32.

**Complodo.** complodere manus scenicum est 11, 3, 123.

**Complures.** inter compl. imperatorias virtutes 8, 2, 11.

**Compono.** I) *proprie:* α) antidotos ex multis effectibus componi videmus 1, 10, 6. ut Ovid. ex tetrastichon carmine librum in malos poetas composuerit 6, 3, 96. componendus est e duobus intellectus 8, 6, 66; saepe gladiatores, sub eod. magistro eruditi, inter se componuntur 2, 17, 33 *N.* si quis casus duos inter se bonos viros composuerit *ib.* 34; causa

cum causa, non illa (*rhetorice*) secum ipsa componitur *ib.* 33. *cf.* 7, 2, 22. *v.* Comparo. β) *Partic.:* aut simplicia, aut composita (*verba*) 1, 5, 3. *cf.* 1, 6, 38. 7, 9, 5. aut ead., aut ex eisd. composita 2, 15, 23. compos. (*voces*) *opp.* simplices 1, 5, 65. *cf.* 1, 7, 9; sparsa compositis numerosiora creduntur 2, 12, 3. II) *i. q. ordine ac ratione constituo:* α) in componenda toga 11, 3, 156. ne turbarentur comae, quas componi *etc. ib.* 148. mundum ipsum ejus (*musices*) ratione esse compos. 1, 10, 12; (*inter Aristotelis decem elementa quaestionis novissimum*) κεῖσθαι, quod est compositum esse quodam modo, ut calere, stare, irasci (*vulg. de conj.* sedere, st., jacere) 3, 6, 24 *N. cr.*; res se offerre — nec (*tantum*) vigilantibus, sed etiam quiete compositis 11, 2, 5. cum ad judicem nos converterimus — danda brevis cogitationi mora. Mire enim auditurum dicturi cura delectat, et judex se ipse componit 11, 3, 157. β) *ad aliquid:* satis composuisse sese ad exemplum 2, 6, 5. plurimi se ad eorum imitationem composuerint 2, 8, 2. *cf.* 5, 12, 22; compositus non ad animum judicis, sed ad stomachum litigatoris 12, 9, 12. alius historiae magis idoneus, alius compos. ad carmen 2, 8, 7. maxime ad risum compositi 6, 3, 18. ad quae quemque discipulorum natura compositum videret 10, 2, 20. ad haec omnia componendus est orator 11, 1, 46. satis in hoc nos componet multa scribendi exercitatio 9, 4, 114; opus non ad actum rei pugnamque praesentem, sed ad memoriam posteritatis et famam ingenii componitur 10, 1, 31. *cf.* 5, 10, 9. ad omnes casus animum componere 12, 9, 20. quotiens ad imitationem alterius scripturae componitur (*figura*, 9, 2, 34. ad aliorum judicia componenda est oratio 5, 14, 29. utraq. manu ad modum aliquid portantium composita 11, 3, 120. in iis, quae ad scenam componuntur, fabulis 11, 3, 73. gestum oratoris componi ad similitudinem saltationis 1, 11, 19. omnia ad voluptatem imperitae multitudinis compos. 10, 1, 43. *v.* Voluptas. orationis vultus ad id, quod efficere tendimus, compositus 9, 1, 21. ad exprimendam rerum imaginem compos. (*similitudines*) 8, 3, 72. summissa et ad satisfaciendum compos. (*actio*) 7, 4, 27; quae (*laus*) ostentationi componitur 3, 7, 4. *v.* Ostentatio. γ) *Partic. opp. vero:* assimulata et arte composita 9, 2, 27. ficta atq. compos. 8, Pr. 23. III) *i. q. sedo, mitigo:* Pythagoram concitatos juvenes composuisse 1, 10, 32. si quid fuisset turbidiorum cogitationum, componerent 9, 4, 12. concitandis componendisve affectibus 3, 4, 15. *cf.* 6, 1, 11. *v.* Affectus I, δ. dum erit prima et compos. actio 11, 3, 110. amatores lenis et nitidi et compos. generis 10, 1, 44. *cf. etiam:* altero erecto, altero compos. supercilio 11, 3, 74.

IV) *in scribendo:* α) is optime componet, qui hoc non (*Z. de vet. conj.; Codd. omitt.*) solum componendi gratia facit 9, 4, 60 *N.* sic fere componendum, quomodo pronuntiandum erit *ib.* 138. ut juvenes, cum scribunt, gestum praemodulati cogitatione (*a. l.* gestu — cogitationem), sic componant, quomodo casura manus est 11, 3, 109. hoc bene esse compos. 9, 4, 133. male composuerit 8, 2, 16. a Graccho composita durius 9, 4, 5. recte comp. *ib.* 19; *Gerund.:* legem componendi *ib.* 133. docti rationem comp. intelligunt, etiam indocti voluptatem *ib.* 116. *cf.* 133. comp. studio *ib.* 66; tempore ad componendum securiore 12, 1, 20. ad comp. optimos, actionibus idoneos non fuisse 12, 10, 49. β) *c. Obj.:* componunt, quae effuderant 10, 3, 17. soluta componere 10, 4, 1; comp. actionem 11, 3, 68. — Artem 3, 1, 11. — carmen victoribus 11, 2, 11. — commentarios 1, 8, 19. — grammaticam 1, 5, 54. — libellos 12, 8, 5. — libros Ep. ad

Tryph. 1. — locos communes 2, 1, 11. — materias 6, 3, 15. — opus 10, 1, 31. — orationem 2, 15, 30. 2, 17, 4. 3, 6, 93. 12, 10, 49. — praecepta 1, 11, 17. — prooemium varie 9, 4, 132. — versus 10, 3, 8. *v. singula Nomina.* γ) *adj. Ablat.:* narrationes stilo componi, quanta maxima possit diligentia 2, 4, 15. causas stilo componat 10, 5, 20. *cf.* 3, 9, 9. δ) *adj. Praepos :* mirabiliter multa de hac arte composuit 3, 5, 14. qui de judicialibus causis aliqua composuerunt 3, 6, 104. *cf.* 12, 3, 10. ut aliquid de ratione dicendi componerem Pr. 1. sermo quacunque de re compos. 2, 21, 1; materiae ad delectationem audientium compos. 11, 1, 48. ad utilitatem juventutis componere (*aliqua*) 2, 2, 15. ad exprimendam rerum imaginem compos. (*similitudines*) 8, 3, 72. quod libris dedicatur — ad legem et regulam compositum esse oportere 12, 10, 50; Cic. illa composuit in Verrem 8, 6, 72. quae intra nosmet ipsos composuimus 11, 3, 2. ε) *Partic.:* domi praecepta et composita 12, 3, 2. *cf.* 5, 13, 36. non solum composita oratio, sed etiam continua 7, 10, 17. *v.* Continuus. in his libris erunt omnia compositiora, et quam nos poterimus elaborata Pr. 8; *de scriptorib.:* Vib. Crispus compositus, et jucundus, et delectationi natus 10, 1, 119. fiunt pro compositis exultantes 10, 2, 16; *de numero:* sit compos. ipsa clausula 9, 4, 63. *v.* Numerus.

**Compos.** — mentis 11, 3, 77. — sceleris 12, 1, 7.

**Compositio.** De compositione 9 *Cap.* 4. α) *Nominat.:* compos. et sonus in oratione varie adhibetur 1, 10, 23 *S.* quem in poëmate locum habet versificatio, eum in oratione compos. 9, 4, 116. magis non ἄῤῥυθμον, — quam εὔρυθμον esse compositionem *Cic. ib.* 56. divisio et compos. multum valent 11 2, 36. optimam compos. prooemii esse 9, 4, 132. compos. prosequetur (*verba; a. l. seq.*) 10, 3, 9. in re tristi ludit compos. 9, 4, 28. — multis clausulis concisa subsultet *ib.* 42. ubi aliud ratio, aliud consuetudo poscet, utrum volet, sumat compos. *ib.* 59. orationis compos. nisi varia est, et offendit similitudine, et affectatione deprehenditur *ib.* 60. Cur non satis sit sermonem vulgi fuisse? Compos. enim patiebatur *ib.* 119. β) *Genit.:* paene ultimam oratoribus artem compositionis, quae perfecta sit, contigisse 9, 4, 16. compositionis cura *ib.* 147. — decor *ib.* 44. — ratio *ib.* 147. — usus *ib.;* formas non verborum modo, sed et sensuum et compositionis 8, 6, 2. amplius compos. genus 9, 4, 129. *cf.* 4, 2, 39. levitas verborum et compositionis probabilis 10, 1, 52. compos. modestia 4, 1, 55. aliquos compos. certos pedes 10, 2, 13; varietas gratia compos. ascita 9, 4, 58. diligentissimus compositionis *ib.* 77. plurimum refert compositionis, quae quibus anteponas *ib.* 44. γ) *Dat.:* compositioni Latinos magis indulsisse quam Atticos 9, 4, 145. figura laboranti compos. variata saepe succurrit *ib.* 117. neque longioribus, quam oportet, hyperbatis compos. serviamus *ib.* 144. δ) *Accus.:* rebus accommodanda compos. 9, 4, 126. *cf.* 10, 2, 13. asperandae (*a. l.* aspern.) compositionis gratia 9, 4, 31. qui compositionem illius (*Ciceronis*) reprehendunt 12, 1, 22 *N.* ne in similem compos. (*Reg. conjic.* posit.) incidamus 4, 2, 118 *N.* ε) *Ablat.:* medius hic modus (*dicendi*) erit — compositione aptus *etc.* 12, 10, 60. compositione, quae sit maxime a vulgari usu remota, dicentem 11, 1, 49. compos. ipsa dissolutum (*genus sermonis*) *ib.* 6. compos. elaboratum 8, 3, 12. compos. velut amentis quibusd. nervisve intendi et concitari sententiae videntur 9, 4, 9. verba eadem, qua compos. vel in textu jungantur, vel in fine claudantur *ib.* 13 *N. cr.* comp. peccatur 1, 5, 35. cunctos illos tenues comp. superavit 12, 10, 33; [ὁμοιολογία — et sententiis, et

figuris, et compositione longa (*sic Sp. contra optt. Codd.*) 8, 3, 52. *v.* Positio.] in verbis nimius et compositione nonnunquam longior 10, 1, 118; in omni compos. tria sunt genera necessaria, ordo, junctura, numerus 9, 4, 22. *cf. ib.* 146. in compos. orationis certior et magis omnibus aperta servari debet dimensio *ib.* 52. quasi numeri non fuerint in compos. (*sic Sp. de conj. Regii; Z. Codicibus propius:* q. vero fecerint (*sc. pedes rhetores*), non sint in c.) deprehensi *ib.* 114. in compos. fractum, exultantem, ac paene viro molliorem 12, 10, 12. in compos. diligens 10, 1, 79. ζ) *c. Attrib.:* duram potius atque asperam compos. malim esse, quam effeminatam et enervem 9, 4, 142. — dissimulata quidem, sed tamen quam jucundissima 4, 2, 117. — fracta 8, 3, 57. — ipsa varietate gratissima 10, 2, 13. — honesta, jucunda, varia 9, 4, 146. *cf.* 60. — levis et quadrata, sed virilis tamen 2, 5, 9. — numerosa 11, 1, 33. — aliquam superiorem (*Sp. conj.* superbiorem) 9, 4, 137 *N.* — severa *ib.* 63; compositionibus (*i. e. verborum conjunctionib.*) ambiguis, ut in illa controversia — Tu, pater, nescis? 9, 2, 70 *N.*

**Comprehendo.** 1, 5, 21. I) *i. q. apprehendo:* proxima virtutibus vitia comprehendunt 10, 2, 16. II) *de ingenio:* α) popularem comprehendendo persuasionem 2, 15, 20. species, nisi generaliter comprehendantur, in infinitum sunt extrahendae 4, 1, 43. quod mire M. Coelius comprehendisse videtur 11, 1, 51 *N.* si quando firma comprehendi poterit finitio 7, 3, 18. finem artis comprehendit temere 2, 15, 4. *cf. ib.* 35. summa celeriter comprehensa 10, 1, 48. breviter comprehensa sententia 9, 3, 91. ne hoc quidem satis est comprehensum 2, 15, 11. ut pro solis comprehenderent frequentissima 3, 4, 5. β) *adj. Ablat.:* sermonis alicujus habiti verborum contextus ead. arte (*i. e. memoriae*) quomodo comprehendetur? 11, 2, 24. *cf.* 5, 10, 109. quae his elementis comprehenduntur 3, 6, 28. finitione comprehendi nihil non in universum 3, 5, 10. unone verbo sint duo pedes comprehensi, an uterque liber? 9, 4, 97. breviter verbis comprehensa enuntiatio 7, 3, 2. *cf.* 12 *S. v.* Sentio.

**Comprehensio.** *de verborum ambitu et complexu:* periodo plurima nomina dat Cicero — comprehensionem *etc.* 9, 4, 124. si sensu non pugnant, comprehensione dissentiant (*finitiones*) 7, 3, 12. (*dialectica*) utilis saepe et finitionibus et comprehensionib. 12, 2, 13. neque tam sunt intuendi pedes quam universa compreh. *ib.* 115. comprehensiones, quae efficiuntur ex pedibus *ib.* 121. cum sint multa propriis brevibusque compreh. finienda 12, 2, 19. Est etiam soloecismus comprehensionis unius sequentium ac priorum inter se inconveniens positio 1, 5, 51 *N.*; praecisae compreh. 7, 3, 15. latiore quad. compreh. 2, 5, 14. corrupta oratio — in compreh. obscura *etc.* consistit 8, 3, 57; compreh. verborum *opp.* qualitas ipsius rei 2, 15, 1. diligens finitionis compreh. 5, 10, 61. certa quaed. sententiae compreh. (*a. l.* compressio) *ib.* 5.

**Comprimo.** [compressis (*Z. e Codd. vestigiis conjic. complicitis*) tribus digitis 11, 3, 102 *S.*] compressam manum *ib.* 104. compressa in pugnum manus 2, 20, 7. opertos compressosve (*oculos*) 11, 3, 76.

**Comprobo.** consensu potius eruditorum quam puerorum amore comprobaretur 10, 1, 130.

**Computatio.** actor, si digitorum incerto aut indecoro gestu a computatione dissentit 1, 10, 35.

**Computo.** 1, 10, 43. computamus annos, quibus viximus 12, 11, 19. diurna tantum computantibus tempora *ib.* lectorem, quid studia referant, computaturum 1, 12, 17.

**Con.** *praeposit. in compositis* 1, 5, 69.

**Conatus.** generosi conatus 2, 4, 4. lateris con. sit ille, non capitis 1, 11, 8. singuli conatus vocis *ib.* 10. primo veri operis con. 2, 10, 7. naturali quodam con. 11, 3, 49. in quibus (*operibus*) plurium conatus conspirat 1, 10, 16. in mediis quoque (*sensibus*) sunt quidam conatus, qui leviter insistunt (*a l.* inters.) 9, 4, 67; animi minore conatu moventur 1, 12, 10. velut sub uno con. 1, 12, 4. prope sub con. adversarii manus exigenda (*a. l.* erig.) 6, 4, 8 *N.* qui fugiunt omnem hanc in dicendo voluptatem, nihil probantes, nisi planum et humile et sine conatu 8, 5, 32. quae crebris parvisque conatib. se attolunt, inaequalia tantum et velut confragosa *ib.* 29; omnem, etiam quem ex ingenio suo poterant habere, conatum perdiderunt 5, 10, 101. conatum longius petant 10, 3, 6. con. omnem reformidant 8, Pr. 2. simulanti variantique conatus (*in batuendo*) 9, 1, 20. *cf.* 11, 3, 158.

**Concedo.** I) *i. q. permitto: α*) Concedo. 1, 1, 2. *v.* Abnuo. cui simile concessisset 5, 11, 3. concedamus sane, quod minime natura patitur 12, 1, 23. Haec quoque concessa sint: quaeretur, An debeatur 7, 1, 21. cum aliquid detrahere salva gratia velis, concedas alia omnia 11, 1, 71. quae aut damnare, aut non concedere, aut a nobis removere oportebit 11, 3, 70; quod de argumentis probationum loco concessi 7, 1, 16. magis hoc in accusatores concessum est 5, 13, 40. *cf.* 11, 3, 150. quasd. quaestiones executi donare solemus et concedere 7, 1, 18. [si id causa concedit (*sic Z. de conj. Sp.; vulg.* causae cedit) 11, 1, 76 *N. cr.*] *β*) *adj. Dat.:* detracturus Graecis testibus fidem, doctrinam iis concedit 11, 1, 89. eloquentiam cum plenissimam diversae partis advocatis concederet 11, 1, 19. *v.* Arrogo. cui concedit facultatem 2, 15, 18. eloquentiae — nonnunquam concedenda fiducia est 11, 1, 25. neque intelligentiam concesseris iis, neque prudentiam 12, 1, 3. concedit scelera quoque suadentibus pulcherrimae rei nomen 2, 15, 17 *Z.* nec omnibus viri fortis nomen concesserim 12, 1, 23. Est quod principes deceat, aliis non concesseris 11, 1, 36. cum ea, quae nolumus videri in adversariis esse, concedimus eis 9, 2, 49; quod natis postea concessum est 8, 3, 36. quae species sit hominibus concessa 12, 10, 41. (*translatio*) ita est ab ipsa nobis concessa natura 8, 6, 4. *cf.* 12, 10, 43. ad quas nobis initia quaed. ac semina sunt concessa natura 2, 20, 6. illam solis — concessam Atticis venerem 10, 1, 100. Scaevolae *etc.* concessa est facundiae virtus 12, 3, 9. *v.* Adimo. paucissimis hominibus vim percipiendi esse concessam 1, 1, 1. *cf.* 5, 7, 9. *γ*) *c. Inf.:* nonnunquam et contumeliose dicere — permissum est: cum accusare etiam palam *etc.* concessum sit 6, 3, 28 *Z.* mendacium dicere etiam sapienti aliquando concess. est 2, 17, 27. *cf.* 11, 3, 150. (*verba*) fingere Graecis magis concessum est 8, 3, 30. *cf.* 12, 3, 8; asperiora quaed. dictu facere conceditur 12, 1, 37. *cf.* 42. 8, 6, 76. Quin — inferos excitare concessum est 9, 2, 31. et laudis simulatione detrahere, et vituperationis laudare concessum esse 8, 6, 55. *cf.* 2, 8, 9; nisi quod magis concesseris ea desiderare, quam dicere 7, 2, 56. *δ*) *seq. Acc. c. Inf.:* Quosd. — fuisse nuper *etc.*, quidni libenter non concesserim modo, verum etiam contenderim? 2, 5, 25. ex tribus (*corporibus coalescere voces*) nostrae linguae utique non concesserim 1, 5, 66. neque hoc concesserim, rationem rectae honestaeque vitae ad philosophos relegendam Pr. 10. poëtas certe legendos oratori futuro concesserint 1, 10, 29. neque plane concedendum est, esse id inhonestum 3, 8, 31. Ac primum concedant mihi omnes oportet *etc.* Ad hoc nemo dubi-

tabit 12, 1, 38. 42. ε) *seq. ut:* non concedo, ut sola sint 6, 2, 11. cui concedi — potest, ut eum jure potuerit occidere *Cic.* 5, 13, 21. ζ) *Partic.:* quaed. jure concessa 3, 6, 84. non concessum modo, sed aliquando etiam necessarium 4, 2, 65. II) *sensu neutr.:* cui tu concessisti *Cic.* 5, 10, 92. concedat laurea laudi *Cic.* 11, 1, 24 *Z.*

**Concentus.** — avium 5, 9, 16. — signorum 9, 4, 11. *cf.* 10, 7, 16 *Z.* — (*cornuum ac tubarum*) vehementior 1, 10, 14.

**Concertativus.** mutua accusatio, quam Graeci ἀντικατηγορίαν vocant, nostrorum quidam concertativam 7, 2, 9.

**Concessio.** (*fig.*), cum aliquid etiam iniquum videmur causae fiducia pati 9, 2, 51.

**Conchyliatus.** conchyliata peristromata — ferunt servi 8, 4, 25.

**Conchylium.** jam conchylium poscit (*infans*) 1, 2, 6 *N.*

**Concĭdo.** statim concidit 4, 2, 54. epoto poculo concidisse 5, 13, 15. concidentem *opp.* ferientem 6, 2, 31. flamma concidet (*a. l. adjic.* et conteretur) 5, 13, 13; moveamur non concidamus 12, 5, 4.

**Concīdo.** I) ne aut diu otiosa esset manus, aut, quod multi faciunt, actionem continuo motu conciderent (*Z. de conj. Regii* -ret) 11, 3, 107 *N.* II. *transl.:* eam (*orationem*) distinguent atque concident (*partes*) 11, 2, 27. nudae illae artes frangunt atque concidunt, quidquid est in oratione generosius Pr. 24. per tam minutas rerum particulas rationem docendi concidere 3, 11, 21. spiritus nec crebro receptus concidat sententiam 11, 3, 53. quae si persequamur, nullus erit ea concidendi modus 5, 10, 91; *Partic.:* brevia illa atque concisa 10, 7, 10. nihil est — tot ac tam variis affectibus concisum atque laceratum, quam mala mens 12, 1, 7. compositio multis clausulis concisa 9, 4, 42. concisa (*oratio*), quae dialectice dicitur *opp.* perpetua 2, 20, 7. *cf.* 2, 21, 13. in hac brevi atque concisa (*actione i. e. altercatione*) 6, 4, 2 *N.* facit res ead. concisam quoque orationem 8, 5, 27. concisa nimium partitio 4, 5, 24.

**Concieo.** (*mater*) fraude aliquorum concita 11, 1, 65.

**Conciliatio.** *fig. ap. Cic.* 9, 1, 32. 9, 2, 3. ad — odium, conciliationem impellendi animi 3, 8, 12. honestum ad concil. satis per se valet 4, 1, 41.

**Concilio.** I) *i. q. gratum facio:* Illa sunt communia, conciliare, narrare, docere *etc.* 3, 4, 15. in ead. oratione (*Rollin. hic excidisse putat* aliter inflammabit) aliter conciliabit (*orator*) 12, 10, 70 *N.* conciliet, persuadeat, moveat (*pronuntiatio*) 11, 3, 154. illud utrocunque nomine delectandi sive conciliandi (*sic Z.; Sp. f.* aliud interconc., *sed* aliud *var. lectionis signum esse recte monuit Gernh.*) 12, 10, 59 *N.* in conciliando (*a. l.* interconc.) lenitas, in movendo gravitas videatur *ib.* nihil est ad conciliandum gratius verecundia 11, 3, 161; neque alio magis animi judicum conciliari aut alienari solent 11, 1, 8. *cf.* 4, 1, 25. quae conciliant accusatorem 6, 1, 12 *N.* conciliandi judicis ratio 2, 5, 7. 3, 9, 7. quid conciliando, docendo, movendo judici conveniat 11, 1, 6; in conciliandis agentis moribus 9, 1, 21; exordio conciliari audientem 8, Pr. 11. ad conciliandum probationibus nostris judicem, mitigandum, concitandum 4, 3, 9 *N.* si oratione summissa judicum animos conciliasset 11, 1, 9; conciliatus est ei quisque, quem consulit 3, 8, 6. conciliare sibi, avertere ab adversario judicem 6, 1, 11; ut judex ad rem accipiendam fiat conciliatior 4, 2, 24. II) *i. q.*

*comparo:* laudem saepe majorem conciliant 2, 7, 4. ad conciliandum odium 6, 2, 16. — iis 5, 13, 38. unde risus concilietur, et quibus ex locis peti soleat 6, 3, 35. *v.* Risus. III) *i. q. conjungo:* quas res quibus rebus vel conciliasset, vel abalienasset ipsa natura 5, 10, 17.

**Concilium.** in concilium deorum advocatur 11, 1, 24. *v.* Consilium.

**Concinnus.** reditus ad rem aptus et conc. (*a. l.* concinens *a.* communis *a.* continens) *Cic.* 9, 1, 28. verborum concinna transgressio 9, 3, 91.

**Concipio.** I) ventum concipere veste 11, 3, 179. in quibus aura illa concipitur *opp.* per quae velut organa meat *ib.* 16. plura justo interim concipiens spiritus 2, 4, 4; [proximus liber prooemia concipiet (*v.* Incipio) 3, 11, 28 *S.*] II) *transl.* α) in eo, quod velis exprimendo concipiendoque 8, 3, 61. qui ex rebus ipsis concipitur affectus 11, 3, 25. in concipienda, enuntianda cogitatione 9, 1, 16. quam concipiamus elocutionem, quo modo efferamus 8, 3, 40. ut vix comoediarum actoribus plures habitus in pronuntiando concipiendi sint 3, 8, 51. si nostrum ignem judex conceperit 11, 3, 3. non penitus rei concepit imaginem 6, 2, 33. *cf.* 1, 2, 30. 8, 3, 64. 11, 3, 62. has (*imagines*) quisquis bene conceperit 1, 12, 18. omnis, quae erat, conceptae (*sic Codd. omnes, def. H.; edd. rec. ex conj. Regii* concepta) mentis intentio 10, 3, 20 *N cr.* non idem mentis ac spiritus in dicendo concipere singulis tantum praesentibus 1, 2, 29. in concipiendis visionibus 8, 3, 88. 12, 10, 6. illum, de quo summa conceperam, et in quo spem unicam senectutis reponebam 6, Pr. 2. β) *adj. Ablat.:* cujus imaginem animo concepimus 2, 20, 4. 1, 10, 4. concipere animo res 9, 1, 19. quae mente conceperis 8, Pr. 15. 2, 16, 15. 8, 4, 24. 12, 11, 11. ut mente concepta sensus vocaremus 8, 5, 2. 5, 10, 1. 4. onus si tantum opinione prima concipere potuissem 12, Pr. 1. γ) *Partic.:* bene concepti affectus 10, 7, 14; quem pejerasse conceptis verbis palam dixisset 5, 11, 13.

**Concise.** (*philosophia*) non tam est minute atque conc. in actionibus utendum, quam in disputationibus 12, 2, 11.

**Concitate.** conc. dicere an moderate 8, 3, 40. alia conc., alia remisse dicenda 10, 2, 23. aspere concitateque dicenda 11, 3, 23. dicet idem graviter, severe, acriter, vehementer, conc. 12, 10, 71. si aliquando concitate itur, nunquam non frigide reditur 11, 3, 133; quid concitatius, lenius dicendum 1, 8, 1. 3, 8, 68. 9, 4, 130. ut affectus concitatius moveat 12, 10, 26.

**Concitatio.** in illo paene praecipiti concitationem adjuvandam docendo 2, 8, 11. *v.* Tarditas. tanta in eo vis est, id acumen, ea concit. 10, 1, 114. (*gestus*) habet acre quidd. atq. expeditum, et calori concitationique non inhabile 11, 3, 146. qua concit. consurgat ira 1, 11, 12. quia fere ira et concit. furori sunt similia 7, 4, 31 *N.* alia modulatione concitationem judicum, alia misericordiam petimus 1, 10, 25.

**Concito.** α) cum mitigamus, concitamus 3, 4, 3. non concitant manus? 11, 3, 87. hic tantum concitari, illic affici debet 6, 2, 14. πάθος concitat, ἦθος solet mitigare *ib.* 12. β) iracundus concitari potest 5, 7, 26. concitare judices *opp.* flectere 6, 1, 9. quibus generibus concitari, placari, resolvi judices oporteret 8, Pr. 12. *cf.* 4, 2, 19. ad concitandos judices *opp.* placandos 11, 3, 170. in certaminibus sacris non eadem ratione concitant animos ac remit-

tunt 9, 4, 11. *v.* Animus. Compello. Concilio. *γ*) ubi eam (*actionem*) calor concitaverit 11, 3, 111. et concitanda et lenienda frequenter est ira 3, 8, 12. concitare invidiam, odium, iram 6, 1, 14. totius populi Rom. lacrimas concitasse 11, 3, 8. quantam mihi concitem pugnam 10, 1, 105. *δ*) *adj. Ablat.:* aspera iambis maxime concitantur 9, 4, 136. si modo sunt aliquo affectu concitati 10, 7, 15. *v.* Ira. compositione concitari sententiae videntur 9, 4, 9. *v.* Intendo. *ε*) *adj. Praepos.:* dolor victum ad depellendam ignominiam concitabat 1, 2, 24. *v.* Remitto. judicem ad fortiter judicandum concitare 6, 1, 20. nos ad quaerend. non eo ipso concitemur, quod scimus? 10, 2, 5; qui in iram concitat se 6, 2, 27. *ζ*) *Partic.:* a) Callicles adhuc concitatior 2, 15, 28. Lucanus ardens et concit. et sententiis clarissimus 10, 1, 90. (*Jul. Africanus*) concitatior, sed in cura verborum nimius *ib.* 118. pater interim concit., interim lenis 11, 3, 74; concitatos ad vim pudicae domui afferendam juvenes 1, 10, 32. b) affectus concit. *opp.* mites atque compositos 6, 2, 9. *v.* Compono. *opp.* remissi 10, 1, 73. *opp.* flebiles 11, 3, 162. *v.* Affectus. concit. an remissum animum 3, 9, 7. in causis concit. 11, 1, 3. illa frequens et concit. in utramque partem nutatio 11, 3, 129. concit. semper oratio 3, 8, 58. concit. aequaliter orat. *ib.* 60. vibrantibus concitatisque sententiis 12, 9, 3. magis concitata et alti spiritus plena (*vis ingenii*) 10, 1, 44. erecta et conc. voce *opp.* summissa et contracta 11, 3, 175; suadendo sublimius aliquid senatus, concitatius populus poscunt 8, 3, 14; concitatissimus corporis motus 2, 11, 4.

**Conclamo.** indecora exultatione conclamant 2, 2, 12.

**Concludo.** I) *de terminatione:* — sensum 9, 4, 125. sensus non expleto numero conclusus 9, 4, 122. sensus numeris conclusus *ib.* 123. — vocabulum tenore acuto 1, 5, 26; ne debui quidem istum locum in unam speciem concludere 6, 2, 1. II) *in syllogismo:* concludere 3, 9, 2. 5, 13, 60. — astrictius *opp.* latius 10, 1, 106. — subtilius 12, 2, 25; cum alia finitionibus concludantur 12, 2, 15. imperfectum syllogismum, quia nec distinctis nec totid. partibus concluderetur 5, 10, 3.

**Conclusio.** I) *i. q. finis:* 12, Cap. 11. vocatur aliquid et clausula: quae, si est, quod conclusionem dicimus *etc.* 8, 5, 13. perorationem conclusionem alii vocant 6, 1, 1. II) *i. q. periodus:* 9, 4, 22. ea, quae efficitur e pedibus aequa concl. *ib.* 57. quando incipit corpus esse? cum venit extrema concl., *Quem, quaeso, nostrum fefellit, id vos ita esse facturos?* Quam Cic. brevissimam putat. Itaque fere incisa et membra mixta sunt, et conclusionem utique desiderant. *ib.* 123. non in longum dilata concl. 8, 2, 22. sermo brevis et una conclusione finitus 3, 3, 2. eloquentia — conclusionibus certis et crebris et in unam prope formam cadentibus concisa 5, 14, 30. praecisis concl. obscuri 10, 2, 17. III) *syllogismi complexio:* rationis apta concl. *fig. ap. Cic.* 9, 1, 28. 9, 2, 2. *ap. Cels.* 9, 3, 98. concl. propositarum quaestionum 1, 10. 37. certa quaed. argumenti concl. vel ex consequentibus, vel ex repugnantibus 5, 10, 2. subtilis et ad morem Dialecticorum formata concl. 7, 3, 14. hanc (ἀπόδειξιν) ab epichiremate differre solo genere conclusionis 5, 10, 7. quale p. Lig., *Causa tum dubia — adjuverunt:* habet enim rationem et propositionem, non habet conclusionem. Ita est ille imperfectus syllogismus 5, 14, 1. aut expugnatur intentio, aut assumtio, aut concl. *ib.* 21. *v.* Connexio. per brevem concl. testantur *ib.* 11.

**Concoquo.** quod (*vini*) ferre et concoquere non posset illa corporis gladiatoria firmitate 8, 4, 16; sive concoquitur, seu maturatur recordatio 11, 2, 43.

**Concordia.** illa dissimilium conc., quam vocant ἁρμονίαν 1, 10, 12. cantus vocis juvat sociata nervorum conc. 5, 10, 124. ad conc. hortari 6, 1, 50. sociata tradentis accipientisque conc. est 2, 9, 3. portum pro pace atque concordia dicit (*Horat.*) 8, 6, 44.

**Concordo.** ut cum gestu concordet (*caput*) 11, 3, 69.

**Concubina.** concubinae *Coel.* 4, 2, 124.

**Concubinus.** nostras amicas, nostros concubinos vident 1, 2, 8.

**Concupisco.** *α*) quid non adultus concupiscet? 1, 2, 6. ut laudem humanitatis potius quam voluptatem ultionis concupiscat 5, 13, 6. qui similitudinem pessimi cujusque cnncupierunt 10, 2, 14. quod nondum satis periti loquendi facundiam concupierint 12, 10, 16. si (*Seneca*) parum (*Z. partem*) non concupisset 10, 1, 130 *N. v.* Parum. quae senes concupissent 12, 11, 23. *β*) *seq. Inf.:* esse similes concupiscent 2, 9, 2. videri Atticorum imitatores concupierant (*a. l.* —piebant, *a.* —pierunt) 12, 10, 14 *N. cr. et Praef.* IV. p. XVI.

**Concurro.** I) ad aliquem merito concurritur 1, 2, 16; os concurrit 10, 7, 8 *N.* cum ore concurrente 11, 3, 121 *N.* II) *transl. i. q. collidor:* in tanta causarum varietate — cum alia colligantur, vel ipsa inter se concurrant, vel in diversum ambiguitate ducantur 12, 2, 15.

**Concursio.** — in eadem verba. *fig. ap. Cic.* 9, 1, 33.

**Concursus.** — oris 11, 3, 56 *N.* — vocalium 9, 4, 33. an atomorum concursu mundus sit effectus 7, 2, 2.

**Concutio.** nisi omnia tumultu ac vociferatione concusserint 4, 2, 37. totum corpus vi sua concutit (*risus*) 6, 3, 9.

**Condemno.** condemnaret L. Murenam 5, 10, 99.

**Condicio.** *α*) iniqua cond. 5, 6, 3. ead. lex, ead. cond. 7, 4, 6. eademque cond. est in iis, quae *etc.* 6, 3, 55. in quo (*judicio*) multum agit cond. 4, 1, 13; condicionis distantia (*est, unde argumentum sumi possit*) 5, 10, 26 *N.* cond. hujus esse plerasque causas 4, 2, 9. *cf.* 3, 6, 30. cujus cond. erit (*nothus*)? 3, 6, 100. quidam cond. ejusd. 6, 3, 81. 11, 1, 66; pleraque hanc cond. habent, ut *etc.* 1, 2, 13. condicionem mutare (*i. e. facere, ut a communi regula discedatur*) 1, 5, 27 *N.* hominem malum occupaturum hanc cond. 5, 6, 5; sine illa cond., ut *etc.* 5, 6, 1. judex condicione usus est 9, 2, 95. criminis velut pendentis et adhuc in condicione positi 7, 4, 27. *β*) *adj. Genit.* a) *personarum:* oratoris alia cond. est 10, 3, 9. cond. personarum 3, 10, 2. *cf.* 4, 2, 113. diversi sunt deliberantium animi, duplex cond. 3, 8, 37. ad quorum cond. vitamque aptanda, quae dicebantur, fuerunt *ib.* 50. aut cond. aut studia multorum 6, 3, 34. b) *rerum:* condicio utriusque similis est 5, 13, 1. diversa causarum inter ipsas cond. 10, 2, 23. *v.* Causa. cond. controversiae 4, 1, 26. — duplex ejus disceptationis 7, 5, 2. — praesentis discriminis 2, 13, 4. non eand. esse cond. litium ac disputationum, fori et auditorii, praeceptorum et periculorum 10, 1, 36. ut quaeque condicio litium poscet 5, 1, 3. si neutro litis condicio praeponderet 7, 2, 39. nec locorum aut sententiarum alia cond. 5, 13, 1. petitionum cond. par 3, 10, 4. cond. ipsa rei 4, 2, 47. 6, 1, 34. — rei ipsius 3, 8, 64. — schematum non ead. est 9, 2, 67. cond. vel temporum vel locorum 12, 10, 2.

justa natura, sed condicione temporum inutilia 12, 1, 41. *cf.* 4, 1, 57. 11, 3, 137; cum hoc vivendi nulla cond. est 9, 3, 95. versuum propria cond. est 9, 4, 84; pro condicione causarum 3, 6, 15. pro cond. cujusque litis aut litigatoris 5, 7, 24. secundum cond. controversiarum 10, 1, 71. sec. cond. propositorum (*a l.* -tionum) 6, 2, 17.

**Condimentum.** velut quodd. simplex orationis cond. 6, 3, 19. velut asperso quodam cond. 9, 3, 4.

**Condio.** si qua etiam ambiguitate conditur (*urbanitas*) 6, 3, 96. nimium condita oratio 11, 3, 182. quo quid est natura magis asperum, hoc pluribus condiendum est voluptatibus 5, 14, 35. a Cicerone sic est Fabricii illa fuga condita 5, 3, 40. verborum gratia extrinsecus condienda est 12, 10, 38.

**Condiscipulus.** 1, 2, 26. 2, 2, 12. condiscipulorum imitatio 2, 3, 10.

**Condisco.** eand. gracilitatem stilo exigere condiscant 1, 9, 2.

**Conditor.** urbium conditores 2, 16, 9. 3, 2, 4. urbes conditoribus afferunt laudem 3, 7, 18. est conditoribus urbium infame, contraxisse aliquam perniciosam ceteris gentem *ib.* 21. Crispe Jugurthinae conditor historiae *Epigr.* 8, 3, 29. *cf.* 12, 11, 23. pro parente est conditor (*urbis*) 3, 7, 26.

**Condo.** I) Romanorum primus condidit aliqua in hanc materiam (*sic omn. Codd.; Sp.* hac mat.) M. Cato 3, 1, 19 *Z.* alterum illud etiam prius satirae genus condidit Terentius Varro 10, 1, 95. conditorum Chalcidico versu carminum 10, 1, 56. II) *i. q. occulto:* gladio condito 8, Pr. 15.

**Conduco.** I) unum in locum conduxit breviter propositionem et assumtionem 5, 14, 9. II) Si portorium Rhodiis locare honestum est, et Hermocreonti conducere *Cic.* 5, 10, 78. judicium de locato et conducto 4, 2, 61. [conductus est caecus secus viam stare 8, 2, 20 *N. v.* Caecus.] III) quid sibi maxime conduceret 11, 1, 12.

**Confero.** I) *proprie* α) *i. q. in aliquem locum congero:* a) aves foetibus cibos ore suo collatos partiuntur 2, 6, 7; conferre materiam omnem decet, antequam dicere ordiamur 3, 9, 8. in iis, quae scripserimus, velut summas in commentarium et capita conferre 10, 7, 32. *v.* Commentarius. quae in proximos quinque libros collata sunt 8, Pr. 1. *cf.* 25. quaecunq. in orationem collata sunt 3, 3, 10. iisd. in ultimam partem collatis 9, 3, 77 *N.* ut ex singulis quaestionibus singuli sensus in prooemium conferantur 4, 1, 23. artifices plura in unam tabulam opera contulerunt 8, 5, 26. plurium in unum confero inventa 3, 1, 22; cum et Socrati collatum sit ad victum 12, 7, 9. b) *de pecunia:* impendiorum, quae in educationem contulerit 1, 10, 18. illi postulant, ut vicena conferant (*i. e. solvant*) 7, 6, 2. β) *i. q. compono:* hominis ortus ex utroque gignentium confertur 2, 9, 3. e singulis non membris sed frustis collata (*oratio*) 8, 5, 27; [ordine collata enumeratio 4, 5, 1 *N. v.* Colloco.] velut studia inter nos conferebamus 4, Pr. 1. γ) *i. q. converto:* illuc conferenda est oratio 7, 2, 36; quo me miser conferam? in Capitolium, ad fratris sanguinem? 11, 3, 115. qui se ad eloquentiam contulerunt 12, 2, 8. cum se totum ad imitationem Graecorum contulisset 10, 1, 108. tam molesta, ut pedem conferre cum singulis non expediat 5, 13, 11. *cf.* 8, 6, 51; II) *transl.* α) *i. q. comparo:* nostra argumenta cum adversariorum argumentis conferemus 5, 13, 12. parva illa — si cum virtute conferantur 11, 1, 13. si ampliora verba cum ipsis nominibus, pro quibus ea posituri

sumus, conferantur 8, 4, 2; si contuleris (*lanam tinctam*) Tyriae lacernae 12, 10, 75 *Z.* β) *i. q. prosum:* a) Latini quoque auctores afferent utilitatis aliquid. — Multum autem veteres etiam Lat. conferunt —; in primis copiam verborum 1, 8, 8. *cf.* 4, 2, 123. 10, 5, 4. non plus contulerint lecti Cic. aut Dem.? 2, 5, 16. quantumlibet secreta studia contulerint 12, 6, 4. b) *c. Dat.:* quae modo aliquid oratori futuro conferant artes Pr. 6; confert admirationi multum etiam infirmitas 3, 7, 12. Gracchorum eloquentiae mult. contulisse matrem 1, 1, 6. mult. pietas confert studio 2, 9, 2. Alcaeus mult. etiam moribus confert 10, 1, 63; plus scientiae collaturus quam eloquentiae *ib.* 95. pl. adhuc quidd. collaturum eum declamatoribus *ib.* 71; quae secta conferre plurimum eloquentiae possit 12, 2, 23. cui (*expositioni*) plur. confert frequens affirmatio 4, 2, 79. *cf.* 4, 5, 22. plur. oratori conferre lectionem poëtarum 10, 1, 27. *cf.* 3, 8, 49. 11, 2, 46. utrique plur. conferre bonam valetudinem 11, 2, 35; quod non interfuerit in judicio (*rusticus*), nihil collaturus patri 7, 1, 44; ne causae quidem parum confert idem hic orationis ornatus 8, 3, 5 *Z.* c) *seq. Praepos.:* conferre aliquid ad facultatem dicendi 12, 1, 1. (*quaestiones*) aliquid ad summam causae conferentes 3, 6, 7. naturane plus ad eloquentiam conferat an doctrina 2, 19, 1. ad quam scribendo pl., an legendo, an dicendo conferatur (*a. l.* quam — consequamur) 10, 1, 1. comoediae, quae plurimum conferre ad eloquentiam potest 1, 8, 7. (*ratio temporum*) ad conjecturam plur. confert 5, 11, 44. p. Cluent. Staleni Bulbique colloquium nonne ad celeritatem plur. et ad fidem conf. 4, 2, 107; locis nihil ad probationem conferentib. 7, 1, 41. quantum sit collaturus ad profectum discentium rhetor 2, 5, 1; in alia plus prior (*exercitatio*) confert 10, 7, 26.

**Confertus.** (*orationem*) confertam aggressionum et enthymematum stipatione 5, 14, 27.

**Confessio.** 9, 2, 17. 12, 1, 33. confessionem ostendimus (*manibus*) 11, 3, 86. utique nihil erit pejus quam conf. 5, 13, 8. non tam narratio vocari potest, quam conf. 4, 2, 47. conf. adversarii 4, 4, 4. tutissimum poenitentiae conf. 11, 1, 76. velut deficientis dolore et fatigatione conf. 11, 3, 173; confessionis simulatio 6, 3, 81. conf. fiducia 6, 5, 10; velut in vestibulo protinus apprehensuris hanc conf. meam 8, Pr. 18. nec vultus modo ac vocis exprimit confessionem 6, 3, 9. confessionem praecedat defensio 9, 2, 13. nec solum premere conf., sed partiendo multiplicare 7, 1, 29; sua quoque confessione 12, 3, 9. confessione plurimorum 10, 1, 58. pro conf. est 9, 2, 14. sunt quaed. actiones in conf. positae 11, 1, 52. ex conf. inscitiae suae elabi 2, 11, 2. qui utatur illa Ciceronis conf. 11, 1, 44.

**Confestim.** 4, 2, 54.

**Conficio.** quid ex propositione et assumtione conficiatur 5, 14, 9. aliud colligit, quam id, quod ex prioribus conficitur *ib.* 22. *cf.* 9, 4, 69; lectio non cruda, sed multa iteratione mollita et velut confecta 10, 1, 19.

**Confidentia.** vitia confidentiae *etc. opp.* fiducia 12, 5, 2. tendere confidentia vultum 11, 3, 160.

**Confido.** confidere (*fig.*) 9, 1, 23. ea, quibus minus confidimus 3, 6, 8. argumentorum velut sedes non me quidem omnes ostendisse confido, plurimas tamen 5, 12, 17. quomodo se quilibet posse (*agere*) confideret 11, 1, 92; cum te — appelles — pro confidente fortem 9, 3, 65.

**Configo.** qui cornicum oculos confixit 8, 3, 22.

**Confingo.** fronte conficta 12, 3, 12 *N*.

**Confinis.** Ei confine est, quod dicitur per suspicionem 6, 3, 88. confinia sunt his celebrata ap. Graecos schemata 9, 2, 92. *cf.* 8, 3, 89. cui est conf. dissimulatio 9, 2, 14. *cf.* 9, 3, 68. cui confine est *παροιμίας* genus 5, 11, 21. *cf.* 10, 5, 12.

**Confirmatio.** 4, 3, 1. 5, 13, 1. probatio (*est*) narrationis congruens conf. 4, 2, 79. destructio et conf. sententiarum 10, 5, 12. conf. primae ac secundae partis 5, 14, 6 *N*. — mutua 5, 10, 78. — aut ex consequentibus aut ex repugnantibus 5, 8, 5. et probandorum et culpandorum ex his conf. 5, 11, 7. propositio omnis confirmationis initium 4, 4, 1. ad cujus rei conf. 2, 17, 12. si quid confirmationem desideraverit 2, 21, 17; dicta cum sua conf. referre 5, 13, 27. [causam confirmatione roborari (*sic edd. contra Codd. de conj.* Reg., *v.* Confirmo) 8, Pr. 11 *N. cr.*]

**Confirmo.** *α*) vox confirmatur et latus 11, 3, 29; rei pondus et persona confirmet 8, 5, 8. inesse epichiremati apodixin, et esse partem ejus confirmantem 5, 10, 7. confirmare facultatem dicendi 10, 1, 44. confirmat memoriam tempus 11, 2, 43. qui confirment illam opinionem 3, 5, 14. — propositionem suam 3, 6, 13. proposita confirmamus 4, Pr. 6. narratione proposita confirmari aut refutari (*sic ex Codd. restitui*) 8, Pr. 11 *N. cr. v.* Narratio. quae omnia confirmat aequitas 7, 3, 25; sunt qui praeparent animum judicis, sunt qui confirment 5, 13, 58. detrahenda vel confirmanda opinio est 4, 1, 20. ut finitionem confirmes 7, 3, 19. *v.* Destruo. opus destruendi confirmandique (*narrationes*) 2, 4, 18. quid confirmandum sit ac refellendum 3, 9, 6. non aliter verisimilia quam vera et confirmantur et refelluntur 12, 1, 45. *v.* Refello. sua confirmare *opp.* refutare 5, Pr. 2. cum in ea (*lege*) uterque suam interpretationem confirmat, adversarii subvertit 7, 6, 2. annuendi, renuendi confirmandique motus 11, 3, 71. nostra confirmanda sunt primum, tum, quae nostris opponuntur, refutanda 5, 13, 53; iis confirmatis et expositis 4, 2, 101. jam confirmatae constitutaeque vocis 11, 3, 29. testamenta contra filios confirmata 5, 2, 1. *β*) *adj. Ablat.:* quod confirmaturi sumus actione 4, 2, 78. argumento aliquo confirmabimus, quod proposuerimus *ib.* 54. confirmare id ipsa defensione, quod diluendum est 9, 2, 80. frequentius, quam ut exemplis confirmandum sit 4, 1, 75. verborum vis ac proprietas confirmatur vel praesumtione — aut reprehensione 9, 2, 18. propriis confirmatur finitio, differentibus solvitur 5, 10, 58. haec confirmata sunt usu 3, 2, 3. (*praejudicia*) confirmantur praecipue duobus 5, 2, 2. *γ*) *adj. Praepos.:* confirmatur conjectura ex majore 5, 10, 87. quod, est dubium, per id, quod dubium non est, confirmat. *ib.* 11. *δ*) *seq. Acc. c. Inf.:* recte dici Messala confirmat 1, 5, 15. confirmatur eam esse artem breviter 2, 17, 41; quibus palam confirmat auctor eminentissimus, musicen cum divinarum etiam rerum cognitione esse conjunctam 1, 10, 10.

**Confiteor.** I) *dicendo. α*) *i. q.* *fateor:* cum se imperitum confessus esset 1, 10, 19. nutrici amorem patris sic confitetur 9, 2, 64. causam C. Caesaris meliorem confitetur 5, 11, 42. Alcibiaden confitentem de se, quid — voluerit 8, 4, 23. summam infirmitatem de se confiteri 2, 4, 28. *β*) *i. q.* *concedo:* Ego rhetoricen nonnunquam dicere falsa pro veris confitebor 2, 17, 19. *cf. ib.* 10. quod Stoicorum quoque asperrimi confitentur 12, 1, 38. durum id esse confitetur, sed affirmat *etc.* 11, 1, 85. ut confiteor — ita puto 9, 4, 16. *cf.* 12, 2, 2.

id quidem confitebantur — tamen negabant 1, 6, 10. *cf.* 5, 7, 17. non videtur in negando mentiturus fuisse, nisi desperasset, id posse defendi, si confiteretur 5, 12, 3; utilem eam (*scientiam bene dicendi*) confitendum est 2, 16, 11. *cf.* 10, 7, 4. γ) *i. q. contendo:* Ego vero confiteor, disertum praeceptorem prudentem quoque — esse oportere 2, 3, 7 *Z. cf.* 4, 3, 4. qui complexu orationis accidere eum (*soloecism.*) confitentur 1, 5, 34. δ) *Partic.:* confessa 5, 10, 95. 5, 13, 7. controversa confessis probare 5, 14, 14. *cf.* 7, 1, 5. ad liquidum confessumque perducunt omnia 5, 14, 28. adhuc versamur in confessis 7, 1, 48. quae ex confesso sint turpia 3, 5, 3; adversarium quasi confessum tenemus 6, 4, 18. argumentum controversum pro confesso 5, 13, 34. *cf.* 5, 12, 2. apparens magis quam conf. fictio 9, 2, 46. confessum (*a. l.* concess.) ex utraque parte jus est aut dubium 7, 7, 7 *Z.* propositio aut conf. aut probanda 5, 14, 13. confessis Graecis verbis utimur 1, 5, 58. II) *i. q. palam facio:* dum librariorum insectari volunt scientiam, suam confitentur 9, 4, 39. omnem artem, quae latere plerumque in judiciis debet, non confiteri modo, sed ostentare etiam hominibus in hoc advocatis 2, 10, 11; motum animi sui lacrimis confiteri 6, 1, 23. admirationem suam non acclamatione tantum, sed etiam plausu confiteretur 8, 3, 3. commotus judex, quid sentiat, sedens adhuc atq. audiens confitetur 6, 2, 7; praeterito tempore varie formari verba ipsa analogia confiteatur 1, 6, 15 *Z. cf.* 4, 2, 122. ea (*in dicendo*) plerumque recta sunt, nec se fingunt et confitentur. Admittunt autem figuras 9, 2, 5 *N.* (*ornatus*) pressior et severior et minus confessus 8, 3, 13 *Z.*

**Conflictatio.** — deformis et incommoda turbae 3, 8, 29.

**Conflictio.** — prima causarum 3, 6, 4. 7. 11. duorum inter se corporum confl. *ib.* 6. juris quaestiones solent esse nonnunquam ex aliis atque aliis conflictionibus (*a. l.* conflictat.) 7, 1, 18.

**Confligo.** duplici acie confligitur 5, 7, 3. conflixisse causam circa primas quaestiones 3, 6, 12. diversae quoque leges confligunt aut similes 7, 7, 4.

**Conflo.** Victorias aureas in usum belli conflari 9, 2, 92; conflatos testes odio, invidia, gratia, pecunia 5, 7, 23.

**Conformatio.** figura est conf. quaed. orationis remota (*optt. Codd. om.* or. rem.; *cf.* §. 11. proprie schema dicitur aliqua a vulgari et simplici specie cum ratione mutatio) a communi *etc.* ratione 9, 1, 4 *N. cr. et S.* latius complecti conformationes verborum ac sententiarum 9, 2, 1. tota causae conform. (*a. l.* confirm.) *ib.* 46.

**Conformo.** secundum rationem conformanda vox 11, 3, 45.

**Confragosus.** confragosis atque asperis evecti 6, 1, 52; argumenta velut confr. 5, 8, 1. velut confragosi versus et nomina 1, 1, 37. quae crebris parvisque conatibus se attollunt inaequalia tantum et velut confragosa 8, 5, 29.

**Confugio.** ad preces confugit 6, 1, 4. quod — ad eloquendi quaed. deverticula necessario confugiat (*poësis*) 10, 1, 29. *v.* Deverticulum. non fere ad hanc (*invidiam*) nisi inferiores confugiunt 11, 3, 63.

**Confundo.** triclinium supra convivas corruit, atq. ita confudit (*a. l.* contud.), ut membra nulla nota possent discernere 11, 2, 13. fulmina ipsa non tam nos confunderent, si vis eorum tantum, non etiam ipse fulgor timeretur 8, 3, 5. quia confundatur animus ac fatigetur

tot disciplinis in diversum tendentibus 1, 12, 1. timentes, ne sequentia perdant, priora confundant 10, 5, 23 *N*. interim pigritiam emendandi angustiae faciunt, aut certe novorum interpositione (*Sp.* -nem) priora confundant (*Z. de conj.* -duntur) 10, 3, 32 *H.* si quinque continuos dactylos confundas 9, 4, 49. subjecta sibi vocalis in unum sonum coalescere et confundi nequit 1, 7, 26. quo (*ordine*) confuso 7, Pr. 3; si Atticis Dorica *etc.* dicta confundas 8, 3, 59. confundent ex diversis orationem 10, 7, 6; ut omnia tumultu (*a. l.* in tumultum) confundant 6, 4, 11. nec volubilitate nimia, quae dicimus, confundenda 11, 3, 52; *Partic.*: confusus stilus 1, 1, 28. confusus metu 1, 10, 48. longis hyperbatis et confusis (*sic Z. ex Amb.* 1; *Sp.* — hyp. Ex conf.) quae vitia accidunt 8, 6, 67 *S.*

**Confusio.** utrocunq. modo sequetur summa conf. 3, 6, 29. nec virtus utraque pereat ipsa confusione 12, 10, 35. ita natura copulata, ut mutari aut intervelli sine conf. non possint 10, 7, 5; unde confusio, et coepti poenitentia *etc.* 12, 5, 3.

**Congeries.** flamma, quae magna congerie convaluerat 5, 13, 13; constare amplificationem incremento — congerie 8, 4, 3. congeries verborum ac sententiarum idem significantium *ib.* 26. illic plurium rerum est cong., hic unius multiplicatio *ib.* 27.

**Congero.** I) *proprie:* cetera aedificanti utilia congerere 7, Pr. 1. plus judicii in congerendis quam in eligendis (*dictis*) adhibuit 6, 3, 5. II) *in dicendo:* illa (*citata pronuntiatione*) congerimus *etc.* 11, 3, 111 *N.*; quae per se levia sunt et infirma, turba valent. Ideoque congerenda sunt potius, et velut turba pugnandum 4, 5, 7. accusatori congerere argumenta, reo dissolvere expediet 5, 13, 15. vana (*maledicta*) congerit 7, 2, 34. undique congerentes nomina plurimorum poëtarum 10, 1, 56. Nec verba modo sed sensus quoque idem facientes acervantur. — Congeruntur et diversa 9, 3, 48. in rebus temere congestis (*a. l.* contextis) 10, 3, 17; congerere plurima expositione 4, 2, 82. laboratam congestamque dierum ac noctium studio orationem 12, 6, 5; ex diversis congesta oratio 2, 11, 7. conquisitas et ex omnibus latebris detractas congestasque (*figuras*) 9, 3, 5; juvenibus flosculos omnium partium in ea, quae sunt dicturi, congerentib. 10, 5, 23. omnia orationis lumina in hunc locum congerit 9, 1, 25. *cf.* 4, 3, 3. ut haec in unum congeruntur, ita contra illa dispersa sunt 9, 3, 39. quae in eum ab inimicis congesta sunt 12, 1, 15

**Congestus.** abundans copia rerum cumulum tantum habeat atque congestum 7, Pr. 1. [miles congestu (*Z. ex optt. Codd.* concentu) signorum excitatur 10, 7, 16 *N. cr. et S.*]

**Congiarium.** — commune liberalitatis atq. mensurae 6, 3, 52. *v.* Heminarium.

**Congredior.** pugilum congredientium 8, 3, 63; oratio — aequo congressa campo 12, 9, 2. quasi ad repugnandum congressa defensio 3, 6, 13.

**Congregatio.** ut in oratione sparsa colligimus argumenta, quae per se nihil reum aggravare videantur, congregatione deinde eorum factum convincimus 5, 7, 18. in totum congreg. criminum accusantem adjuvat, separatio defendentem 7, 1, 31. rerum repetitio et congreg., quae dicitur Graece ἀνακεφαλαίωσις 6, 1, 1. — personarum, locorum, temporum *etc.* 3, 5, 17.

**Congrego.** infirmiora (*argumenta*) congreganda sunt 5, 12, 4. congregantur verba idem significantia 9, 3, 45. turbam (*verborum*) congregant 10, 1, 7.

**Congressus.** I) *proprie:* hic (*orator*) deos ipsos in congressum suum sermonemque deducet 12, 10, 62. cum se a congressu, qui non hominibus solum, sed mutis quoque animalibus naturalis est, segregarit 1, 2, 20. II) *transl.:* primus causae congr. 3, 6, 4. duriorum (*consonantium*) inter se congr. 11, 3, 35.

**Congruo.** cum et ipsa naturaliter congruant (*argumenta*) 5, 10, 74. tempora non congruunt 5, 5, 2. congruentes leges 5, 10, 107. res prout congruunt aut repugnant 7, 2, 57 *N.* ut jungantur, quo congruunt maxime (*verba*); non omni causae, neque auditori *etc.* congruere orationis unum genus 11, 1, 4. ut id, quod fingemus, et personae, et loco, et tempori congruat 4, 2, 89. *v.* Cohaereo. media primis et mediis ultima (*verba*) congruunt 9, 3, 40; quod cum iis, quas agunt, partibus congruat 11, 3, 74. inter se congruunt praecepta et experimenta 12, 6, 7.

**Coniicit.** 1, 4, 11.

**Conire** non coire 1, 6, 17.

[**Conisco.** caput opponis, cum eo coniscans (*sic de conj. Badii; Codd.* conificans; *ed. Basil. sola* corniscans) 8, 3, 21 *N.*]

**Conjecto.** utrum sit in re conjectat 7, 3, 5.

**Conjectores.** somniorum atq. ominum interpretes conjectores vocantur 3, 6, 30. *cf.* 5, 7, 36.

**Conjectura.** De conjectura 7, Cap. 2. — dicta est a conjectu, id est directione quad. rationis ad veritatem 3, 6, 30. (*status*) *ib.* 50. 51. 53 56. 66. 73. 82. 86. 88. 5, 10, 38. 44. 52. 7, 1, 7. — illa ap. Cic. (*in or. p. Mil.*) 5, 10, 50; conj. omnis aut de re aut de animo est, utriusque tria tempora 7, 2, 1. συντελικὴν (στάσιν), qua conjecturam significari 3, 6, 47. conj. est aliquando in plerisque horum (*statuum qualitatis*) 7, 4, 25. *cf.* 3, 8, 17; in quibus conjectura artificiali ratione colligitur 6, 4, 4. confirmatur conj. ex majore 5, 10, 87. ducitur conj. primum a praeteritis 7, 2, 27. rebus extra positis, quibus conj. explicatur 3, 6, 35. conj. extrinsecus adductas frequenter probationes habet 7, 4, 24; animi conjectura non dubie in omnia tempora cadit 7, 2, 6. 45. conject. mentis 7, 3, 25 *N.* — voluntatis 12, 2, 19; conjecturae instrumenta 3, 6, 25; conj. duplici atque diversa 7, 2, 27; illa (ἔμφασις) ex verbo, hoc ex re conjecturam facit 8, 4, 26. cum adjicit, sed non feci, conjecturam movet 3, 6, 10 *N.*; quantum animi mei conjectura colligere possum 1, 2, 25. *cf.* 7, 4, 1. illud conjectura, hoc finitione quaerendum 3, 6, 5. *cf.* 12, 2, 15 *N.* *v.* Jus. conjectura excutiuntur, an vera sint 5, 13, 19. utitur conjectura magis, qui agit 3, 6, 15; in conjecturam quoque quantitas cadit 7, 4, 43. quaeritur per conjecturam 7, 2, 6. in conjectura est quaestio ex illo: 3, 11, 11. haec ut in qualitate crimen elevant, ita in conjectura premunt 7, 2, 40. intuendae sunt, praecipue in conjecturis, et facultates 5, 10, 49.

**Conjecturalis.** conjecturales causae 2, 4, 26. 4, 2, 80. unum omnino statum esse conject. 3, 6, 29; Haec conjecturalia 7, 1, 53. in conjecturalibus nuda propositio 4, 4, 8.

**Conjectus.** — oculorum 9, 3, 101. *v.* Conjectura.

**Conjugo.** His illud adjicere ridiculum putarem, nisi Cic. eo uteretur, quod conjugatum vocant: ut, *Eos, qui rem justam faciant, juste facere*, quod certe non eget probatione 5, 10, 85.

**Conjunctio.** I) inoffensa atque indubitata literarum inter se conj. 1,

1, 31. detractionis gratia factam conj. 9, 3, 64. conjunctione ejus (*antonomasiae*) fit tropus 9, 1, 6 *N.* Ei (*syllogismo; Sp.* ejus) nonnulla et cum finitione conj. (*a. l.* connexio *a.* cognatio) 7, 8, 1. *cf.* 8, 3, 46. II) *particula orationis:* 1, 5, 4. 9. 11, 3, 110. quas (*convinctiones*) conjunctiones a plerisque dici scio 1, 4, 18. quae (*figura*), quia conjunctionib. caret, dissolutio vocatur 9, 3, 50. schema, quod conjunctionib. abundat *ib. cf. ib.* 62. quaed. nullis simulacris significari possunt, ut certe (*a. l.* -tae) conjunctiones 11, 2, 25.

**Conjungo.** *α*) si plura proderunt, conjungere licebit *opp.* dividere 4, 2, 102. si adjuvabit pars altera, conjungam: si nocebit, separabo 7, 2, 51. partes deinceps ipsas repetitus ordo conjungat 11, 2, 28. ad conjungendam actae rei seriem 7, 1, 14. derivare, flectere, conjungere (*verba*) 8, 3, 36. *cf.* 1, 5, 26. ad conjungendas subjectas sibi vocales 12, 10, 30. conjunxit παρένθεσιν et ἀποστροφὴν illo loco 9, 3, 26. *β*) *c. Dat.:* laudem adhuc dicere artis pulcherrimae videor, non eam tamen oratori conjungere 1, 10, 17. facultati instrumentum conj. 5, 10, 51. conjungentes prioribus sequentia 11, 2, 20. conjunctam ei (*propositioni*) protinus probationem 5, 14, 1. nostrae causae conjunctum 5, 13, 17. ex conjunctis rei 5, 10, 45. locus superiori conjunctus 9, 1, 1. *γ*) *adj. cum* et *ad:* judicium suum cum illius auctoritate conjunxit 10, 3, 1. conjungendo c. judicibus dignitatem suam 11, 1, 28. ut oratoris vita c. inscientia divinarum humanarumque rerum conjuncta sit 12, 2, 8; si laudem ejus ad utilitatem nostrae causae conjunxerimus 4, 1, 16 *N. cr.* non deformi voluptate sed cum laude ac dignitate (*sic Z.* ex *Amb.* 1; *Sp.* ad dignitatem) conjuncta 8, Pr. 33. *δ*) *Partic.:* alienus an conjunctus (*homo*) 7, 4, 21; extra causam adductum et tantum conjunctum 5, 13, 10. in conjunctis ambiguitatis plus 7, 9, 6. plerumque haec esse conjuncta 11, 1, 8; conj. causae *opp.* simplices 3, 6, 94. 3, 10, 1. conjunctam ex pluribus causam 6, 1, 54 *N.* conj. defensio 7, 1, 15 *N.* rerum conjunctam diversitatem 9, 3, 38 *N.* conj. sit lectio 1, 1, 33. inter conj. maxime personas 6, 2, 14. ex conj. propositione 7, 1, 9. sermonis conj. 8, 3, 40. haec necesse est aut ex praeterito tempore, aut ex conj., aut ex sequenti petere 5, 8, 5. fluctus esse, cum magna vis venti incubuit, quod conjuncti (*est temporis*) 5, 9, 5. Quaestio, An fuerit, incipit a secundo tempore, id est, praesenti, ac deinde conjuncto (*Reg. adj.* hoc est insequenti *N. cr.*) 7, 2, 46 *N. v.* Tempus. verbis aut singulis aut conjunctis 8, 1, 1. quid separata, quid conjuncta exigant (*verba*) 8, 3, 15. vocum et in singulis et in conjunctis 5, 10, 106. 7, 9, 2. divisis (*Sp.* binis) conjunctisque verbis 6, 3, 55 *Z.*

**Conjuratio.** in opprimenda conj. 11, 1, 18. 23.

**Conjuro.** conjurarant in mortem patris 4, 2, 72.

**Conjux.** (*Z.* conjunx) 6, 1, 33.

**Connecto.** connectendi facultas 2, 11, 5. res ac verba connectere 2, 4, 15. 9, 4, 58. quae inexplicabili serie connectunt 5, 14, 32. connectendi sermonis cupiditas 10, 3, 20. (*verbis*) sermonem connectere 1, 1, 31; omnia historiae (*membra*) connexa sunt 9, 4, 129. (*parabole*) cum re, cujus est imago, connectitur collatione 8, 3, 77. quid cuique connectatur, et quid consentiat 7, 2, 57 *N.* qui (*locus*) partibus operis hujus omnibus connexus ac mixtus est 6, 5, 1. ita sunt inter se connexa et indiscreta omnia 10, 1, 2. illa connexa series 9, 4, 22. quae connexa est oratio *opp.* interrupta 9, 4, 7. quamlibet multa sint, fiunt singula connexa quodam choro 11, 2, 20.

**Connexio.** — tertia (*epichirematos pars*) 5, 14, 6. — illa summa *ib.* 17 — vera *ib.* 22. — ex intentione et ratione *ib.* 19. Connexio (*optt. Codd.* quod nescio, *unde*, *quod ex antecedentibus potius exspectamus*, *efficiam* Conclusio; *utrumque* Gedoynus *vertit* conséquence) aut vera negatur, cum aliud colligit, quam id, quod ex prioribus conficitur: aut nihil ad quaestionem dicitur pertinere *ib.* 22.

**Connitor.** vix loricam duo connixi humeris ferunt 8, 4, 24.

**Conniveo.** pleraque, nisi conniveamus, in oculos incurrunt 10, 3, 16.

**Conor.** *α*) mala consuetudine semper alienum laborem sequendi nihil per se conari 2, 6, 6. dum omnia timent nihil conantur 2, 4, 10. tantum scelus Oppium esse conatum *Cic.* 5, 13, 30. illud periculum minus vitat, conaturque perdite 2, 12, 5. *β*) *seq. Inf.:* colligere ead. conor 3, 6, 65. quae componere conamur 2, 2, 15. — exprimere 8, 3, 66. quam (*rhetoricen*) instituere con. 2, 20, 4. cur non con. et sic quaerere 7, 1, 55; velut ipsos coneris ratione vincere 11, 1, 90. ut vocem ipsam ad nostram partem conemur vertere 7, 9, 14. afficiamur antequam afficere conemur 6, 2, 28; quem (*Senecam*) non equidem omnino conabar excutere 10, 1, 126. nostra temeritas etiam mores ei dare conabitur 12, Pr. 4. cum ipse conaretur sese occidere 5, 10, 69. pro virili parte conferre aliquid ad facultatem dicendi conati sumus 12, 1, 1; conata retinere infantem suum mater 8, 3, 69.

**Conqueror.** liberorum ac parentum solitudinem conqueritur 6, 1, 18.

**Conquestio.** — illa adversus omnes et recepta et non inhumana 5, 13, 41. post longam de bellis civilibus atque externis conq. 8, 3, 78.

**Conquiro.** nec obvias dicenti, sed conquisitas (*figuras*) 9, 3, 5.

**Conscendo.** conscendi (*de navigante*) 4, 2, 41.

**Conscientia.** — mille testes 5, 11, 41 *N.* conscientia impulsus 5, 13, 46. in veris sufficit consc. 11, 1, 17. sine hac consc. (*H. Selbstgefühl*) ipsa illa ex tempore dicendi facultas inanem modo loquacitatem dabit 10, 3, 2 *N.* consc. suae fiducia 5, 6, 2. malae consc. poenas 12, 1, 3. ex consc. suae infirmitatis 1, 2, 10. bona consc. 2, 15, 32. 6, 1, 33. cum maledicta sunt tantum, et non intelligere interim bonae consc. est 9, 2, 93. quamlibet imbecilla frons magna conscientia sustinetur 12, 5, 4. juro per infelicem conscientiam 6, Pr. 10.

**Conscius.** illum conscium in tormentis nominaturus 9, 2, 82. conscios assumere 4, 2, 84. — indicet 9, 2, 81. quo conscio 5, 7, 37; cujus ipsi conscii sumus 4, 2, 93. quasi conscium infirmitatis nostrae 10, 3, 19; non sustineo, esse conscius mihi dissimulati in ulla parte judicii mei 3, 6, 64. diversi sibi conscius generis 10, 1, 126; conscius mihi sum, candide me atque simpliciter in notitiam eorum protulisse 12, 11, 8.

**Conscribo.** cum de his omnibus conscripserit artibus 12, 11, 24. quae conscripta sunt historiis 12, 4, 1; ne patres conscripti videantur circumscripti 9, 3, 72. *cf.* 3, 8, 18.

**Consecro.** cum jam secretus et consecratus, liber invidia, procul contentionibus, famam in tuto collocarit 12, 11, 7. consecratis utendum est (*vocabulis*) 1, 6, 41.

**Consenesco.** in commentariis rhetorum consenescere 3, 8, 67. in qua (*umbra*) prope consenuerint (*a. l.* consueverint) 10, 5, 17. quia non sit

in una ejus specie consenescendum 12, 11, 16 *N. cr.*; ut oratio, quae ferri debeat ac fluere, consenescat 9, 4, 112.

**Consensio.** (*fig.*) 9, 2, 51.

**Consensus.** — bonorum 1, 6, 45. — civitatis 5, 3. consensu potius eruditorum quam puerorum amore comprobaretur 10, 1, 130. *cf.* 1, 6, 45. consensus Grammaticorum ei secundas defert 10, 1, 53. consensu omnium credi secundus *ib.* 72. haec pars consensu defenditur 1, 5, 13; tertium conjici potest velut ex consensu duorum antecedentium 5, 14, 6.

**Consentaneus.** illi, qui hoc proposuerat, consentanea fuerat illa divisio 6, 3, 106.

**Consentio.** α) facile homines ad consentiendum ducuntur experimentis 3, 8, 36. judicationem et statum semper consentire 3, 11, 20. nisi per totam actionem consentiunt (*colores*) 4, 2, 94. nisi ab imo ad summum omnibus intenta nervis consentiat (*cithara*) 2, 8, 15. perceptionibus consentientibus 2, 17, 41. β) *c. Dat.*: consensisse illis superioribus videri potest Celsus 2, 15, 32. *cf.* 5, 14, 33; cui parti consentio 5, 14, 9. quibus in demonstrativa consentio 3, 8, 64. facile iis (*i. e. rebus*), quibus delectantur, consentiunt 5, 11, 19 *v.* Connecto. de gestu, qui et ipse voci consentit 11, 3, 65. *cf. ib.* 164. an lex sibi ipsa consentiat 2, 4, 37. γ) cum his (*oratorib.*) philosophi consentiunt 2, 17, 2; latera c. gestu consentiant 11, 3, 122. ut c. capite consentiat (*humerus*) *ib.* 113. nisi c. iis, in quae judicem duci volumus, consentiant (*verba*) 11, 1, 2. δ) in hoc non contumaciter consentio, primas partes esse naturae 11, 3, 11. in quibus initia sententiarum et fines consentiunt 9, 3, 79; in summam non consentiunt 4, 2, 90. in quae communi opinione consensum est 5, 10, 12; inter plurimos consensum est, duas esse partes 9, 1, 17. quod inter se parum consentiat 5, 7, 29. ε) *i. q.* concedo, *seq. Acc. c. Inf.*: imminuenda quaed. consentio 4, 1, 38. usum exemplorum nulli materiae magis convenire fere omnes consentiunt 3, 8, 66. ut non consensi hoc laudativum genus circa solam versari honesti quaestionem, sic — puto 3, 7, 28. Albutius (*rhetoricen*) scientiam bene dicendi esse consentit 2, 15, 36. *cf.* 1, 10, 33. 9, 1, 17. 11, 3, 11.

**Conseptum.** si ingenium suum consepto fori, non ipsius naturae finibus terminasset 12, 2, 23.

**Consequor.** I) *i. q.* sequor. α) quanta difficultas consequatur 2, 3, 2. similis in historiis exponendi gratia consequi solet 6, 3, 44; nec antecedentem consequi possumus et longius eundum 12, Pr. 4. de mirmillone, qui retiarium consequebatur, nec feriebat 6, 3, 61. laus eum misericordis potius, quam reprehensio dissoluti consecutura est 7, 4, 19. si alia nos incommoda consequentur ex illis materiis 2, 10, 14. species consequi omnes (*causarum*) non possumus 4, 1, 43. β) *Partic.*: consequens (*fig. Rutilii*) 9, 2, 103. *cf.* 6, 3, 76. enthymema ex consequentib. 5, 14, 17. 25 vel ex consequentibus vel ex repugnantibus 5, 10, 2. *cf.* 5, 8, 5 *N.* *v.* Adjungo. consequentibus, antecedentibus, repugnantibus materia (*risus movendi*) praebetur 6, 3, 66. *cf.* 7, 3, 29. invicem consequens 5, 10, 79; haec consequentia dico, ἀκόλουθα; est enim consequens sapientiae bonitas: illa sequentia, παρεπόμενα *ib.* 75. nihil tam est consequens, quam narrationi probatio 4, 3, 5; consequens est, eos invitos non potuisse retineri 5, 10, 77. *v.* Sequor I, δ. II) *i. q.* assequor. α) non consequemur idem, si et voluerimus? 10, 3, 29. quod in quoque optimum fuit, consecutus est 10, 1, 109. consequi

alterum 11, 1, 93. — utrumque 10, 7, 22. — omnia 10, 2, 25. (*utrobique a. l.* seq.) id consequi, quod imiteris 10, 2, 7. id, quod natura hominis summum habet, consecutos 12, 2, 18. *cf.* 7, 1, 14. quae nec scribentium curam nec dicentium impetum consequantur 10, 3, 20. exercitationem modicam consecutus 10, 5, 19. *cf.* 2, 12, 11. ampliorem dicendi facultatem sunt consecuti 2, 3, 4. *cf.* 11, 1, 20. quando sint finem consecutae (*artes*) 2, 17, 26. Achillis gloriam in rebus bellicis consequi 12, 11, 27. consecuti immortalitatem 3, 7, 9. quam (*jucunditatem*) nulla consequi (*a. l.* seq.) affectatio possit 10, 1, 82. justiora judicia sunt consecuti 3, 7, 18. diversa virtus laudem paene est parem consecuta 10, 1, 73. *v.* Laus. servus invito domino non consequetur (*a. l. adjic.* libertatem) 7, 3, 27 *N. cr. et S.* inter prima elementa consequi rem 1, 1, 35. mutam quand. scientiam consecutos 5, 10, 119. 2, 21, 14. vix levem consequimur umbram 10, 1, 100. si vitia magnorum consequantur 10, 1, 25. *cf.* 8, 2, 19 *N.* β) *adject. Ablat. aut Praepos.:* hoc nullus nisi arte consequi potest 8, Pr. 16. vix singula intentissima cura consequi 10, 1, 111. successum extemporalem consequi cura 10, 7, 13. effectivae aliquid simile scriptis orationibus vel historiis consequetur 2, 18, 5. (*eloquentiam*) intellectu consequi 2, 3, 7. prima praecepta rhetorum mente conseq. 2, 2, 1. hac (*pronuntiatione*) Cn. Lentulum plus opinionis consecutum, quam eloquentia 11, 3, 8. cum hanc felicitatem non prosa modo multi sint consecuti, sed etiam carmine 10, 7, 19. qui sit studio nihil consecutus 1, 1, 2. immortalem illam Sallustii velocitatem diversis virtutibus consecutus 10, 1, 102. *cf.* 6, 12, 2; id consequemur optima legendo atque audiendo 10, 1, 8. quantum notando consequi poterant Pr. 7; ex qua (*poena*) minus incommodi consecuturus quam ex facto gaudii 7, 2, 42; quid consecuturi simus, et per quid? 3, 8, 34. γ) *seq. ut vel ne:* nec legum repertores sine summa vi orandi consecutos, ut se ipsi homines ad servitutem juris astringerent 2, 16, 9. *cf.* 8, 3, 70. ap. posteros id consecutus, ut Cicero jam non hominis nomen, sed eloquentiae habeatur 10, 1, 112. hoc exercitatione multa consequendum, ut *etc.* 5, 10, 125; sicut hic Cic. consequitur, ne — ipse quoque earum rerum studiosus esse credatur 9, 2, 62.

**Consero.** I) consitus an incultus (*locus*) 5, 10, 37. II) ordo rerum tribus momentis consertus est 5, 10, 71.

**Conservatio.** — bonorum *opp.* malorum liberatio 5, 10, 33.

**Conservo.** conservavisse 1, 6, 21. conservandus est hic vel ambitus 3, 8, 45. in senatu conservanda auctoritas, apud populum dignitas in privatis modus 11, 3, 153. legem conservandam 9, 2, 83. viribus conservandis 2, 10, 6. conservata sanctissime opinio 1, 2, 4.

**Considero.** in quo consideratur, quid juris sit *Cic.* 3, 6, 58. considerari debet, quae (*controversia*) primam quaestionem facit 7, 1, 8 *N.* quid separata (*verba*) exigant, consideremus 8, 3, 15. praecipue declamatoribus considerandum, quid cuique personae conveniat 3, 8, 51. primum considerandum est, quis *etc.* dicat 6, 3, 28.

**Consignatio.** promittit litigator — paratissimas consignationes 12, 8, 11 *N.*

**Consilium.** I) *coetus deliberantium:* consilium bonorum atq. sapientium 3, 8, 2 *N.* — judicum sapientium 12, 10, 52. Catilina cum suo cons. nefariorum hominum *Cic.* 5, 10, 99 *N.* in ampliore cons. 4, 1, 21. de uno reo consilium cogitur etiam 7, 2, 19. ad cons. nobis

respicientibus 11, 3, 127. aliquem in consilium adhibitum 4, 2, 22. qualem animum judex in cons. ferat 6, 1, 10. advocari in consilia amicorum 3, 8, 70. II) *ipsa deliberatio:* de quibus maxima saepe in senatu cons. versata sunt 12, 2, 21. cum regenda senatus cons. sunt 12, 1, 26. *cf.* 1, 10, 3. praetorum (*Sp.* praeturae) curiosa cons., cum de jure accusatoris ambigitur 7, 5, 2 *Z.* omnes litium ac consiliorum artes 10, 1, 47. sententiarum in senatu et contionum et privatorum cons. discrimina 12, 10, 70. *v.* Contio. declamatio judiciorum consiliorumque imago 2, 10, 12. ad imitationem fori consiliorumque 2, 4, 41; eum amorem et eum favorem in consilium advocabo *Cic.* 8, 3, 34 *N.* in cons. suos metus ferunt 9, 2, 86. ut, si Caesar deliberet, An Britanniam impugnet? Quae sit Oceani natura *etc.* in cons. ferendum sit 7, 4, 2 *N.*; (*sententiae*) similes sunt consiliis aut decretis 8, 5, 3. in causis atq. consiliis 12, 2, 31. in publicis privatisque cons. 12, 3, 1. *cf.* 3, 8, 4. 8, 3, 14. in consiliis rerum maximarum praeclarissime versati Pr. 14; quod et ipsum in consilio est habendum, non semper esse tam acrem judicis intentionem, ut *etc.* 8, 2, 23. III) *causa deliberativa:* alia veri consilii ratio est *opp.* suasoriis declamantium 3, 8, 62 *Z.* cons. moderationem rationemque praecipue desiderant *ib.* 60. quoniam cons. fide prudentiaque constarent *ib.* 63. a nostra et ab ejus, qui dissentiet, persona frequenter in consiliis exordium duci 3, 8, 8. exempla plurimum in cons. possunt *ib.* 36. valet in cons. auctoritas plurimum *ib.* 12. et in cons. (*opp.* in laude) honestas tractatur 3, 4, 16. *cf. ib.* 5. 12, 2. 16. IV) *suadentis voluntas:* et consultantium et consiliorum plurima sunt genera 3, 8, 15. pulcherrima ejus (*Dem.*) in rep. cons. 12, 1, 15. mihi ne cons. quidem videtur, ubi necessitas est: non magis quam ubi constat, quid fieri non possit *ib.* 25. peregisse videor sacra tradentium artes, sed consilio locus superest 5, 14, 27. auditorum (*genus*), quod consilium accipiat 3, 4, 6. consilia secundum mores dari 3, 8, 13. illis damus consilium, ne se hostibus dedant *ib.* 30. cons. a se ipso petat 7, Pr. 4. regere consiliis urbes Pr. 10. *v.* Rego. usus est Horatii consilio Ep. ad Tryph. 2. *cf.* 4, 5, 20. 12, 7, 7. V) *animi intentio* (*Plan*): *α*) cons. est ratio quaed. alte petita, et plerumque plura perpendens et comparans, habensque in se et inventionem et judicationem 6, 5, 3. *v.* Judicium. adversariorum — hostium consilia 12, 1, 35. consilia et praesentis et futuri temporis 5, 10, 29. consilii et animi satis 10, 1, 113. plus stomacho quam consilio dedit *ib.* 117. intuenda et cons., quae late patent *opp.* causa 7, 2, 42. consilium furti in templum attulit 4, 2, 70. ex natura sua capiat cons. formandae actionis 11, 3, 180. scelera non habere cons. 7, 2, 44. cons. illud latens prodidissemus 9, 2, 83. an fidem praestare debeat tantum, non etiam consilium et eventum (*sc. tutor*) 7, 4, 35 *Z.* patris fuisse tale cons., ne universam domum periculo subjiceret 7, 1, 53; Cicero summo consilio videtur in Verrem vel contrahere tempora dicendi maluisse, quam *etc.* 6, 5, 4; opportunus consiliis (*i. e. insidiis*) an adversus locus 5, 10, 37. *β*) *in dicendo:* illud non ad orandi fere consilium sed ad hominis (*a. l.* homines) pertinet 6, 3, 34. nihil esse non modo in orando, sed in omni vita, prius consilio 6, 5, 11. res in oratore praecipua est cons. 2, 13, 2. quorum (*Cic. ac Dem.*) ego virtutes plerasque arbitror similes, cons., ordinem, dividendi *etc.* rationem 10, 1, 106. Lat. facundia inventione, dispositione, cons., ceteris hujus generis artibus similis Graecae 12, 10, 27. *v.* Dispositio. oratio carens hac virtute (*i. e. disposit.*) casum potius quam consilium sequatur 7, Pr. 3. artes

et consilia lateant, et quidquid, si deprehenditur, perit 12, 9, 5. v. Ars II, *β*. non tantum nocerent, si omnia scriberent, uti gesta sunt; nunc consilium et colores adjiciunt 12, 8, 6. cujus rei cons. nascetur ex causa 7, 2, 51. singulis cons. ex propria ratione nascetur 4, 1, 44.

**Consimilis.** quis ferat — pariter cadentibus et consimilibus irascentem *etc.* 9, 3, 102.

**Consisto.** I) *proprie:* si ad horam forte constiterit 12, 3, 5 *N.* ex diverso consistens patronus 4, 1, 42. consistens post eum musicus 1, 10, 27. *cf.* 11, 3, 118. II) *transl.* *α*) *in aliqua re.* a) *de personis:* in suo jure consistat 7, 5, 1. in hac ipsa, qua consistimus (*lege*) 7, 1, 49 *N.* est, ut Cic. ait, pulchrum in secundis tertiisque consistere 12, 11, 26. b) *de rebus:* cum in propositione ac refutatione causa consistat 12, 9, 19. judicialium causarum alias in singulis, alias in pluribus controversiis consistere 8, Pr. 9. *cf.* 3, 6, 4. 9. in quibus pars maxima contentionum forensium consistit 5, 1, 2. controversia consist. in nomine 7, 3, 7. quod vocant duale in illo solo genere consist. 1, 5, 42. emolumentum in sola laude consist. 3, 8, 7. in narrando consistere facetias, dicacitatem in jaciendo 6, 3, 42. id quod objicitur in sola juris quaestione consistit 4, 2, 8. maximam partem orationis in tractatu aequi bonique consistere 12, 1, 8. *cf.* 1, 10, 26. corrupta oratio in verbis maxime consistit 8, 3, 57. quaestio in eo consist., quod figurae petunt 9, 2, 93. qualitatem aut in summo genere consistere aut in succedentibus 3, 6, 39. rhetoricen in actu consist. 2, 18, 2; illo subtili praecipue ratio narrandi probandique consistet 12, 10, 59. *β*) *adj. inter, intra, circa:* quaestio inter utile atque honestum consistet 3, 8, 24; impolitus — intra haec, quae profitentium commentariolis vulgata sunt, consistet 1, 5, 7. *cf.* 3, 4, 13. intra quam (*appellationis paupertatem*) primi illi constitere 2, 1, 4. intra quem modum plerique constiterunt 3, 1, 1 *N.*; non tantum circa ridicula consistere 6, 3, 19. omnis quaestio circa res personasque consistere videtur 3, 5, 7.

**Consolatio.** de consolationibus 10, 1, 47. 11, 3, 153.

**Consolor.** cum consolamur 3, 4, 3. scribendo talia consolemur otium nostrum 2, 12, 12. consolantium gravis (*vox*) 11, 3, 64.

**Consonans.** mediam literam consonantem priori an sequenti syllabae adjungas 1, 7, 9. consonantes a vocalibus discernere 1, 4, 6. an aliquas (*voc.*) pro consonantib. usus acceperit *ib.* 10, quomodo duabus demum vocalibus in se ipsas coëundi natura sit, cum consonantium nulla, nisi alteram frangat *ib.* 11 *N. cr. cf.* 12, 10, 29. diu servatum, ne consonantib. aspirarent 1, 5, 20 *Z.* consonantes in commissura verborum rixantur 9, 4, 37. et vocales frequentissime coëunt, et consonantium quaed. insequente vocali dissimulatur 11, 3, 34. duriorum (*conson.*) inter se congressus *ib.* 35. jucundissimas ex Graecis literas, vocalem alteram, alteram conson. non habemus 12, 10, 27.

**Consono.** I) in verbis tantum distantibus jucunde consonat vox 9, 3, 73. aliquando initia quoque et clausulae sententiarum aliis, sed non alio tendentibus verbis, inter se consonant *ib.* 45. ut semper ultimis consonent (*verba*) *ib.* 77. quoties verbum verbo simile, aut non dissimile valde quaeritur —. Aut certe par est, extremis syllabis consonans (*i. e. pariter cadit, extremis syllabis consonantibus. v.* Par.) *ib.* 75 *N. cr.* II) *transl.:* consonare sibi in faciendis ac non faciendis 2, 20, 5.

**Consortium.** in eod. pectore nullum est honestorum turpiumque cons. 12, 1, 4.

**Conspectus.** conspectum ejus in foro vitanti 6, 3, 93. lana tincta fuco — conspectu melioris obruatur 12, 10, 75. haec in conspectu quodammodo collocaveram 7, 1, 4. debent esse non solum nota omnia, sed in promtu atque, ut ita dicam, in consp. 10, 1, 6; Phrynen conspectu (*a. l.* aspectu *S.*) corporis periculo liberatam 2, 15, 9.

**Conspergo.** color dicendi multis ac variis velut maculis conspergitur 8, 5, 28.

**Conspicio.** cultus magis in oratore conspicitur 11, 3, 136.

**Conspicor.** quomodo jacentem exanimem sit conspicatus 4, 2, 13.

**Conspiratio.** indignitate calumniae conspirationis 6, 1, 9. erupturas in remp. consp. 12, 7, 2; Nunc de iis dicendum est, quae mihi quasi conspiratione quadam vulgi reclamari videntur 12, 1, 14.

**Conspiro.** in quibus (*operibus*) plurium conatus conspirat 1, 10, 16.

**Constantia.** quod non est justitia, potest esse virtus, si est fortitudo, const., continentia 5, 10, 57. etiam illa fortuita aderant omnia, vocis jucunditas *etc.* — illa majora, const., gravitas, contra dolores etiam ac metus robur 6, Pr. 11. sunt et alia ingenita quaed. adjumenta, vox, latus patiens doloris, valetudo, const., decor Pr. 27 *N. cr. et S.* ut abominanda sunt contraria his vitia confidentiae, temeritatis *etc.*, ita circa const., fiduciam, fortitudinem nihil ars, nihil studium *etc.* profuerit (*h. l. const. est inter artis oratoriae instrumenta*) 12, 5, 2. *v.* Fiducia.

**Constituo.** I) *proprie:* in cithara quinque constituerunt sonos 12, 10, 68. unum aliquem constituere lectorem 2, 5, 6. publice statuae constitutae 3, 7, 17. argumentum serius constitutum 5, 13, 34 *N.* II) *transl.* *α*) *de novis.* a) *instituo:* de accusatore constituendo 3, 10, 3. *v.* Accusator. constituuntur judicia in foro 3, 10, 3. *cf.* 3, 11, 5. quaestio, quae erat constituta 3, 11, 17. 4, 2, 10. potuit sic constitui ratiocinatio 5, 14, 12. (*Homerus*) legem prooemiorum non dico servavit, sed constituit 10, 1, 48. ordo praesertim totus nostro arbitrio constitutus (*a. l.* construct. *a.* constrict.) 11, 2, 38. animi habitum semel constitutum 4, 2, 115. quantitas ex qualitate facti constituitur 7, 4, 16. b) *statuo:* quia (*ars*) constitui sine perceptione non possit 2, 17, 18. oeconomica totius causae dispositio, quae nullo modo constitui, nisi velut in re praesente, potest 7, 10, 11 *Z.* Aristoteles constituit decem elementa 3, 6, 23. nequaquam eas (*figuras*) esse tam multas, quam sint a quibusd. constitutae 9, 1, 22. quas constitui partes 3, 9, 6. *cf.* 3, 3, 7. si personas convenientes iis, quae facta credi volemus, constituerimus 4, 2, 52. rei totius hic summa constituta (*sic Z. ex Amb.* 1; *Sp.* hic totius summam constituit) 7, 4, 20 *S.* inter gracile validumque tertium aliquid constitutum est 12, 10, 66. sunt numeri rhythmi, ut ipse (*Cic.*) constituit 9, 4, 54; primum constituebam, quid utraque pars vellet efficere 7, 1, 5. constituendum est, quo (*nomine*) quemque appellemus 9, 4, 79. *cf.* 1, 6, 43; Sit nobis orator, quem constituimus (*a. l.* inst.) is, qui a M. Catone finitur 12, 1, 1 *N. cr.* grande atq. robustum, quod ἁδρὸν constituunt 12, 10, 58. c) *c. Dat. destino:* leges, quae propriae populis et gentibus sunt constitutae 12, 2, 3. sibi constitutum tempus et locum 4, 2, 98. quae poena stupratori constituta est *ib.* 69. *cf.* 7, 1, 57. *v.* Poena. an stipendium militi constituant 3, 8, 18. d) *mihi propono:* primum hoc constituendum, hoc obtinendum est, ut quam optime scriba-

mus 10, 3, 9. constituerunt, ut in litore coenarent 7, 3, 31; cum prius, quod honestum sit efficere, in animo suo constituerit 11, 1, 35. *v.* Animus. mihi constitutum est, vel deficere potius quam desperare 12, Pr. 2. *β) de iis, quae sunt i. q. confirmo:* haec (*probatio*) est, quae constituat, illa (*refutatio*), quae destruat 3, 9, 5. jam perfectis constitutisque viribus 10, 1, 57. non statim, — quid sit, apparet. Hoc quoque constituto novissima qualitas superest 3, 6, 81; *Partic. i. q. certus:* constituti cursus siderum 1, 10, 46. constit. discrimina *opp.* fortuita 5, 10, 42. jam confirmatae constitutaeque vocis 11, 3, 29.

**Constitutio.** quod nos statum, id quidam constitutionem vocant 3, 6, 2. aliqua ejusd. potestatis hominum posterior const. 5, 2, 5. const. est in lege, more, judicato, pacto 7, 4, 6. justum omne continetur natura vel constitutione *ib.* 5.

**Constitutor.** — legis 3, 6, 43.

**Consto.** I) *compositus sum.* *α) c. Ablat.:* eisd. elementis constare omnes (*homines*) 3, 8, 31. eae (*opes*) const. copia rerum ac verborum 10, 1, 5. constare totam orationem aut certe confertam esse aggressionum et enthymematum stipatione 5, 14, 27. *cf.* 9, 4, 134. pars deliberativa officiis const. duobus 3, 8, 6. *cf.* 3, 7, 1. 5, 8, 1. 6, 2, 1. cum constent quattuor pedes binis, octo ternis syllabis 9, 4, 80. omnis orandi ratio quinque partibus const. 3, 3, 1. quibus (*partib.*) constet resp. 5, 10, 63. omnis structura ac dimensio et copulatio vocum const. aut numeris aut μέτροις 9, 4, 45. quibus quaeque syllaba literis constet 1, 7, 1. pentametri medius spondeus alterius verbi fine, alterius initio const. 9, 4, 98. neque semper paribus syll. const. (ὁμοιόπτωτον). *β) c. Praepos. ex:* artem const. ex perceptionibus consentientibus *etc.* 2, 17, 41. facies ex paucissimis const. 11, 3, 18. *cf.* 6, 3, 63. omnis oratio const. aut ex iis, quae significantur, aut ex iis, quae significant 3, 5, 1. totum ex partibus const. 3, 3, 14. *cf.* 5, 10, 5. 9, 4, 115. II) *i. q. nitor:* qui (*affectus*) miseratione (*a. l.* in mis.) constant 10, 1, 68. multo labore *etc.* constat ars dicendi 2, 13, 15 *N.* quorum ars omnis const. imitatione 11, 3, 91. causa const. aut unius rei controversia aut plurium 3, 10, 1. conciliatio aut commentatione morum aut orationis suavitate const. 11, 3, 154. omnis disciplina memoria const. 11, 2, 1. *cf.* 10, 6, 3. figurae const. maxime simulatione 9, 2, 26. ea finitio est, mutatione enim nominis const. 3, 6, 47. (*finitio*) const. maxime genere, specie, differentibus, propriis 7, 3, 2. omne jus aut scripto aut moribus const. 12, 3, 6. leges const. propria rerum qualitate 2, 4, 40. initia literarum sola memoria const. 1, 1, 19. quo const. miracula illa in scenis 10, 7, 11. modus aliquando const. aestimatione facti 7, 4, 41. natura constare mores 12, 2, 2. actione const. non imitatione (*oratio*) 11, 3, 182. neque scientia modo orator, sed voce, latere, firmitate const. 12, 11, 2. ornatus rei, cui adhibetur, condicione const. 11, 1, 7. maxima pars eloquentiae const. animo 1, 2, 30. cum profectus praecipue diligentia constet 2, 7, 1. unde coeperit, quibus constet rhetorice 3, 1, 1. studium discendi voluntate const. 1, 3, 8. persuadendi vis affirmatione const. 11, 3, 154. simplices voces prima positione, id est natura sua, constant (*h. e. ut grammatici nostri loquuntur, stant, sicut natae sunt Z.*) 1, 5, 65 *N. et S.* alterum (ῥυθμὸν) modulatione, canore alterum (ἔμμετρον) const. 1, 10, 22; quae accusatione ac defensione constant 7, 2, 7. *cf.* 3, 8, 55. id demum, quod pugna constat, enthymema accipi 5, 10, 2; ut boni viri simus, voluntate maxime const. 12, 11, 11. omnis vitae ratio sic constat, ut, quae probamus in aliis,

facere ipsi velimus 10, 2, 2; nimium risus pretium est, si probitatis impendio (*a. l.* compend.) constat 6, 3, 35. ut ejus nobis magno temporis detrimento constet experimentum 10, 1, 41; omnis ordo in vituperatione constabit 3, 7, 19. *cf.* 10, 1, 68. III) *i. q. firmus aut certus sum.* α) *simpliciter:* cum factum constat, sed a quo sit factum, in controversiam venit 7, 2, 8. id si constiterit 12, 1, 39. β) *c. Dat.:* ut aut constent sibi, aut, si quid titubaverint *etc.* 5, 7, 11. qui constiterint sibi *ib.* 12. γ) *c. Praepos. de aut inter:* si de facto constet, a quo factum sit ambigitur 7, 2, 7. de facto constat, de animo quaeri potest *ib.* 11. *cf.* 6, 4, 4. de re const. 4, 2, 5. *cf. ib.* 76. 3, 6, 34. quod nomine const., de re dubium est 7, 3, 4 *N.;* in quo factum esse aliquid constat, a quo sit factum quaeritur 7, 2, 18. *cf.* 7, 4, 3. 5, 10, 112. circa Demetrium Phalerea institutum fere const. 2, 4, 41. quae vera esse constabit 4, 2, 90. *ib. cf.* 80 *Z.* 3, 5, 3. si studiis scholas prodesse constaret 1, 2, 3. nisi prius esse constiterit 3, 6, 80. *cf.* 3, 9, 7. 3, 5, 13; quid cuique sit opus constare decet 3, 9, 8. *cf.* 3, 8, 25 *Z.;* inter omnes scriptores constitit (*a. l.* constat, *a.* consistit) 7, 7, 1. *cf.* 6, 1, 8; *Partic.:* incredibilia an inter se constantia 5, 4, 2; prudens et constans (*testis*) *ib.* 26; pater tuus, homo constantissimus, te nobis varium reliquit *Cic.* 6, 3, 48 *N.*

**Constringo.** I) lacertos exercitatione constringere 12, 10, 44. supercilia aliorum constricta, aliorum dissidentia 1, 11, 10; constrictum vinculis suis 7, 3, 14. II) superstitione constricti 12, 2, 26. leges immutabili necessitate constrictas 2, 13, 1; *i. q. brevis:* constricta an latius fusa narratio 2, 13, 5.

**Consuesco.** consuerunt (*a. l.* consuev.) *Cic.* 5, 11, 22; consuescebat contionum fremitus non expavescere 10, 3, 30. nisi quibusd. pugnae simulacris ad verum discrimen aciemque justam consuescimus 2, 10, 8.

**Consuetudo.** I) quid sit, quod consuetudinem vocemus 1, 6, 43. α) *Nominat.:* Cons. certissima loquendi magistra 1, 6, 3. celeritatem dabit cons. 10, 3, 9. nos ducit scholarum cons. 4, 2, 28. ut ipsam analogiam nulla res alia fecerit, quam cons. 1, 6, 16. longa consuet. fecerat legem 2, 5, 2. quae vires cito facit, cons. 12, 11, 16. fallet haec nos in foro cons. 5, 13, 43. quod cons. obtinuerit 1, 7, 30. consuet. et exercitatio facilitatem maxime parit 10, 7, 8. aliud ratio, aliud consuetudo poscet 9, 4, 59. auctoritatem cons. superavit 1, 5, 64. tenuit cons., quae cotidie magis invalescit, ut discipuli serius traderentur 2, 1, 1 *N. cf.* 8, 5, 2. utcunque cons. valuit 9, 3, 1. si cons. vicerit 1, 5, 29. β) *Genit. et Dat.:* pessimae vero consuetudinis, libellis esse contentum 12, 8, 5; consuetudini serviebamus 1, 6, 18. *v.* Servio. γ) *Accusat.:* utinam adjici ad consuetudinem posset, ut *etc.* 2, 10, 9. in hanc cons. memoria exercitatione redigenda 11, 2, 45. secundum communem potius loquendi consuet., quam ipsam veritatis regulam 11, 1, 12. *cf.* 12, 2, 19. oratoria urbanitas — ad hanc cons. accommodata (*Sp.* commendata) 6, 3, 14. δ) *Ablat.:* mala consuetudine semper alienum sequendi 2, 6, 6. *cf.* 8, 3, 44. cons. peccandi allectus 7, 2, 44. sermo constat consuetudine 1, 6, 1. cons. excusantur vitia 1, 5, 5. manus ipsa cons. ad graves sonos fertur 5, 10, 125. nec imbuatur (*vox*) ea cons., quam desideratura (*Sp.* quae duratura non) sit 11, 3, 24. *v.* Desidero. incidunt in hoc vitium cons. declamatoria 5, 13, 46. cons., qua difficultas omnis levatur 11, 3, 24; a cons. abhorrere 8, Pr. 25. a cons. vulgari recesserunt 2, 13, 11. ex cons. philosophorum ducta servitus 7, 3, 16. illud ex cons.

mutandum 2, 7, 1. salsum in cons. pro ridiculo accipimus, natura non utique hoc est 6, 3, 18. *v.* Natura. quorum (*verborum*) certissima sit regula in cons. 10, 2, 13. illud in cons. remansit 9, 3, 14. *ε*) *c. Adjectt.:* cons. assidua 1, 1, 13. — communis 11, 1, 12. 12, 2, 19. — longa 2, 5, 2. — vetus 1, 6, 43. — vulgaris 2, 13, 11. *ζ*) *c. Genit.:* cons. civitatium 2, 4, 33. — otii 1, 3, 11. — scholarum 7, 2, 54. — philosophorum 7, 3, 16. — sermonis 1, 6, 45; — classium certis diebus audiendarum 10, 5, 21. — pessime dicendi 2, 4, 16. — aliter docendi 2, 5, 2. — loquendi 1, 6, 43. 11, 1, 12. 12, 2, 19. — peccandi 7, 2, 44. — sequendi alienum 2, 6, 6. — vivendi 1, 6, 45. II) *de concubitu:* turpis dominae consuetudo cum servo, turpis domino cum ancilla 5, 11, 34.

**Consul.** sit enim cons. a consulendo, vel a judicando 1, 6, 32. clarissimos et Consules geminata ead. (*sic Z. ex Amb.* 1. *restituit; Sp.* columnam et Cons. exemta N.) litera legimus 1, 7, 29 *N. et S.* apud consules debes petere fideicommissum 3, 6, 70. Fabricius Corn. Rufinum — palam consulem suffragio suo fecit 12, 1, 43. cum sellam ejus curulem consul Isauricus fregisset 6, 3, 25.

**Consularis.** consulari adoptione 6, Pr. 13 *N.*

**Consulatus.** — actus nobilissime 12, 1, 16. quae egerat in consulatu 11, 1, 18. pridie Kal. Jan. ingredi consulatum 6, 1, 35. scientiam petendi consulatus 11, 1, 69.

**Consulo.** I) *consilium do:* sit consul a consulendo vel judicando; nam et hoc consulere veteres appellaverunt 1, 6, 32. boni consulas *ib. cf.* 6, Pr. 16; inutiliter sibi videtur consuluisse 11, 1, 12. consuluissent labori meo 3, 1, 21. quod moribus magis consulant 1, 2, 2. II) *consilium peto:* ipsos adversarios consulimus (*Sp. ducibus Codd. conjic.:* cum ipsis adv.) 9, 2, 20 *N. cr.* consulens eum, an suaderet 6, 3, 92. consultus praetor 11, 3, 157. si prius consuluerimus animum nostrum 4, 2, 52. aures consulens meas 9, 4, 93. suas consulat vires 10, 2, 18. *v.* Vis. II, *ε;* id de quo consulit 3, 8, 10.

**Consultatio.** esse nonnunquam de jucunditate sola consult. videtur 3, 8, 28. cum ap. C. Caesarem consult. de poena Theodoti ponitur *ib.* 55. proposita consult. *ib.* 59.

**Consultator.** qui consultatori (*Sp.* consultori) dicenti — inquit 6, 3, 87.

**Consulto.** *Adv.:* 8, 4, 19. 11, 3, 64.

**Consulto, are.** consultant aut plures aut singuli 3, 8, 37. propter ipsam rem, de qua sententiae rogantur, consultabitur *ib.* 18. consultantium plurima sunt genera *ib.* 15. pars deliberativa de tempore futuro consultat (*Sp.* -tans), quaerit etiam de praeterito *ib.* 6.

**Consultor.** *v.* Consultator.

**Consultum.** senatus consulta 5, 2, 5. 9, 2, 67.

**Consultus.** philosophorum consultorumque opiniones 12, 11, 17. consultorum responsis 12, 3, 7. si quis ab eo consultus dissentiet *ib.* 8. scripti et voluntatis frequentissima inter consultos quaestio 7, 6, 1.

**Consummatio.** — operis 2, 18, 2. — orationis 6, 1, 55; *fig.:* cons., quam Graecus διαλλαγὴν (*sic Edd.; Codd.* διαμαρτὴν, διαματιν; *conjecturam recepta multo probatiorem mihi suppeditavit* Mullacius *v. d.* διεξαγωγὴν, *ad Polybium rejiciens.*) vocat, cum plura argumenta ad unum effectum deducuntur 9, 2, 103 *N. cr. et S.*

**Consummo.** *α*) *de rebus:* forsan et consummare contingat 12, 1, 31.

nulla ars consummatur ibi, ubi ordiendum est 3, 9, 9. facultas consummatur natura, arte, exercitatione 3, 5, 1. jam prope consummata fuerit opera 2, 6, 6. omnia, quae ars consummaverit 2, 17, 9. tanquam consummata (*a. l.* consumpta) sint omnia 8, 6, 32. *β) de personis:* eum consummari mors immatura non passa est 10, 1, 89. *cf.* 10, 2, 28. cum est consummatus ac jam in foro clarus 10, 5, 14. *v.* Profectus; ne se perfectos protinus atque consummatos putent 5, 10, 119. consummatos plus doctrinae debere quam naturae 2, 19, 2. consummatus orator *ib.* 1. consumm. jam patroni 10, 1, 122 *N.* — professores 1, 9, 3. sapientem eum, qui sit futurus consumm. 1, 10, 5. consumm. eloquentia 1, Pr. 20. — scientia 2, 21, 24.

**Consumo.** *α)* hic omnis aetas consumitur 8, Pr. 16. ut consumantur affectus 4, 2, 120. *cf.* 2, 13, 13. qui bona paterna consumserit 3, 11, 13. 16. humor vocem aut nimius impedit, aut consumtus destituit 11, 3, 21. hominem devorari, cujus patrimonium consumatur (*transl.*) 8, 6, 25. consumti spiritus 11, 3, 53. consumturis viscera mea flammis 6, Pr. 3. *β) c. Ablat.:* degustanda haec prooemio, non consumenda 4, 1, 14. quantum dicendo consumitur 10, 7, 10. aetatem multo studio ac labore consumunt 2, 20, 4. ut bona ingenii situ quodam secreti consumerentur 12, 5, 2. corpus orationis in parva momenta ducendo consumet 3, 11, 23 *Z.* gratiam rei nimia captatione consumsimus 8, 6, 51. vires ipsa subtilitate consumet 12, 2, 13; subito defecerit, an longiore valetudine consumtus sit 7, 2, 14. triumvirali proscriptione consumtus est 12, 10, 12. labore consumantur 10, 3, 12. *γ) c. Praepos. in:* bona paterna in opera publica consumsit 3, 11, 13. totum in uno (*discipulo*) diem consumturus est 1, 2, 11. tantum laboris in rebus falsis consumere 12, 11, 15. qui se totum in hac cura consumserit 9, 4, 113. [consumi (*Z.* comminui) studentem in his artibus 1, 12, 14.]

**Consurgo.** cum judex in privatis *etc.* dicere de causa jusserit, leniter est consurgendum 11, 3, 156; qua concitatione consurgat ira 1, 11, 12.

**Contemno.** in dicendo contemnere (*non est fig.*) 9, 1, 23. ut perferre nobis difficile est, ita facile contemnere 6, Pr. 15. quos equidem non contemno 6, 2, 3. Sardos contemnit (*Cic.*) 11, 1, 89. contemni se credunt 4, 1, 57; si aliqua contemsisset (*Seneca*) 10, 1, 130 *N.* contemto bene dicendi labore Pr. 14. a multis jurisjurandi metum contemni 5, 6, 3. minora sunt talia, ut aliis contemnenda (*a. l.* concedenda) sint, aliis non sint 11, 1, 14. neque refutanda tantum, sed contemnenda, elevanda, ridenda sunt, quae e contrario dicuntur 6, 4, 10 *N.* relicto rerum pondere, ac nitore contemto 9, 4, 113; quod tanquam facile contemnunt 4, 2, 37. quae bene contemnuntur vel tanquam levia, vel tanquam ad causam nihil pertinentia 5, 13, 22. contemnentes tanquam parva, quae prius discimus, studia Pr. 4; non contemnendum opus 10, 1, 54. imminuenda quaed. et elevanda et quasi contemnenda 4, 1, 38; quae manu fiant atq. eorum etiam contemtissima 12, 2, 2. a vili contemtoque 6, 1, 16.

**Contemplatio.** fructum ex animo suo et contempl. ac scientia petet 1, 12, 18. — iniqui 12, 1, 35. — recti pravique 2, 4, 20. — veri 6, 2, 5. ipsius naturae c. 3, 6, 86. quodque rerum quodque scripti contemplatione constat 3, 6, 89. cum ab actu recesserunt et contemplatione sui fruuntur (*literae*) 2, 18, 4.

**Contemtor.** — sui 12, 1, 20.

**Contemtus.** humiles abjectosque contemtus (*certior lectio quam* contemtio) sequitur 4, 1, 14 *S.* (*naribus labrisque*) derisus, contemtus, fastidium significari solet 11, 3, 80. invidia reus, an odio, an contemtu laboret 12, 8, 14; cont. doloris 12, 2, 30. — operis et hominum 11, 3, 136. *cf.* 2, 4, 16. 8, 3, 21. 12, 6, 2. usque ad contemtum operis 12, 6, 7. cont. pecuniae 7, 2, 30. ex cont. opinionis 12, 1, 12. contemtu ceterorum 12, 3, 12; corporis ac fortunae quibusd. mala contemtum attulerunt 3, 7, 19. contemtum auxisse 8, 3, 21. si contemtum ex humilitate tulerit 5, 14, 30. inde contemtus innascitur 12, 6, 2. hinc contemtus oriatur 2, 2, 5.

**Contendo.** I) *i. q.* *nitor:* ut, quo contendit (*ap. Cic.* intend.), mature cum exercitu perveniat *Cic.* 9, 2, 100 *N. cr.* ad illud aliud, quo contenditur, spatium cursu ferantur 10, 3, 6. qui summa non appetunt, contendere potius quam sequi debent 10, 2, 9; *c. Inf.:* dum corruptum — dicendi genus revocare ad severiora judicia contendo 10, 1, 125. II) *i. q.* *certo:* qui nec cedere volunt, nec possunt contendere 11, 1, 17. Contendunt: quis primus dicat incertum est 7, 1, 39. Mortem ac Vitam, quas contendentes (*a. l.* consentientes) in Satura tradit Ennius 9, 2, 36. *cf.* 7, 9, 6. in comoediis non contendimus (*cum Graecis*) 12, 10, 38. contendat interim, et saepius vincere se putet (*puer*, *dum instituitur*) 1, 1, 20; ut etiam cum illa Hyperidis pro Phryne difficillima Romanis sublimitate contenderent 10, 5, 2. contendere nobiscum *ib.* 7. cum hoc nemo mortalium contendat 12, 10, 65. continuo cum legente contendere 11, 2, 34; cum tribuno plebis de (*a. l. om.*) innocentia sua contendere 11, 1, 12. de his lite contenditur 3, 4, 8. de libertate aut etiam de hereditate contendunt 7, 9, 3. *cf.* 6, 1, 50. de personis judicatur, sed de rebus contenditur 10, 5, 13. translatio non habet quaestionem, de qua contendit orator, sed propter quam contendit 3, 6, 72. III) *i. q.* *confirmo:* id nobis acriores ad studia dicendi faces subdidisse, contenderim 1, 2, 25. *cf.* 2, 5, 25. jure vereque contenderim Pr. 11.

**Contentio.** *fig. ap. Cic.* 9, 1, 31. 9, 2, 2. *v.* Contrapositum. a contentione condere (*vocem*) 11, 3, 22. L. Crassi et Scaevolae contentio 7, 6, 9. — dignitatis 4, 5, 12. — ingens palmae 1, 2, 24. — de re 5, 14, 12. inter duces illa cont. (*ap. Hom.*) 10, 1, 47. inter quem et Caesarem dignitatis fuerit cont. 11, 1, 80. inter eos non forensem cont. sed studiosam disputationem incidisse *ib.* 70. *cf.* 12, 2, 23. de fine narrationis cum iis cont. est, qui — volunt 4, 2, 132; in epistolis, quanquam sunt utriusque, dialogisve, quibus nihil ille, nulla cont. est 10, 1, 107. ex statu effectam cont. 3, 11, 18. in cont. aut incipiendis aut finiendis 11, 3, 128. quae sunt in actu et contentione, suasoriae judicialesque *opp.* materiae ad delectationem audientium compositae 11, 1, 48. id non esse positum in contentione (*a. l.* contione) 9, 2, 96. quae in contentionem veniant 3, 6, 44. *v.* Controversia. procul contentionib. 12, 11, 7; cont. forenses 5, 1, 2. inter duos diversarum sectarum velut duces non mediocri contentione quaesitum 5, 13, 59.

**Contentus.** *α*) *c. Ablat.:* quo si sumus contenti 9, 1, 12. contenti simus his 4, 2, 33. erimus Graeca appellatione cont. 9, 2, 44. contradictione non cont. 5, 13, 48. uno interim cont. simus exemplo 1, 10, 27. 8, 4, 28. hac gratia non fuit cont. orator 9, 3, 33. potest aliquando ipsa res per se inspectione esse contenta 2, 18, 3. Ego Romani pudoris more cont. 8, 3, 39. contentum libellis esse 12, 8, 5. offerentibus se cont. esse 7, 1, 25. contenti fuerunt hac partitione 3, 4, 1. nos hac

sumus probatione cont. 9, 4, 15. debebimus esse contenti prooemio breviore 3, 8, 10. certa manus uno telo potest esse contenta 4, 5, 14. nec quisquam vero contentus est 8, 6, 75. contenti fore domestico usu videbamur, ut tui meique filii formare disciplinam satis putaremus 4, Pr. 1; *absolute:* interim sufficere illos minores existimant, et, bono sane stomacho, contenti sunt 2, 3, 3 *N.* *β) c. Inf.:* contentum esse id consequi, quod imiteris 10, 2, 7. non contenti divisione dirigere (*materias*) 2, 6, 1. contentus indicare 4, 2, 128. — legere 2, 15, 24. — hoc notare 1, 5, 17. — ostendere 5, 10, 31. — tradere 1, 4, 23. cotidiano sermoni, quo cum amicis loquimur, contento promere animi voluntatem, nihilque arcessiti et elaborati requirente 12, 10, 40. enthymema tantum intenta intelligi contentum sit 5, 14, 24; hoc modo in his annotasse contenti 8, 6, 2. ea sola didicisse fuerunt contenti 12, 11, 20. curae testimonium meruisse contentus 3, 1, 22. gradum ex his fecisse contenti 3, 6, 8. interim notasse cont. sum 6, 2, 23 *N.*; breviter ordinem rei protulisse contentus (*Z. de conj. Sp.* non cont.; *nisi forte in recepta sit sensus; quanquam — cont. esse debebat*) 11, 1, 53 *N. cr.*

**Contero.** infelix supellex, quae pluribus et diversis officiis conteratur 2, 4, 29. tempora, quae spectaculis, tesseris *etc.* conteruntur (*sic optt. Codd.*, *Sp.* conterunt) 1, 12, 18 *S. v.* Impendo. causae debita tempora conviciando conteremus 6, 4, 13.

**Contexo.** cogitatio — totam ita orationem contexit ut ei nihil praeter manum desit 10, 6, 2. omnes (*partes*) contexere 4, Pr. 7. nec ea (*memoria*) pauca contexit (*verba*) 11, 2, 8. quae statim referri non poterant, contexuntur postera die *ib.* 43. quae non dubie contexta sunt (*membra atque incisa*) 9, 4, 67; nec liber est impetus, nec cura contexta 12, 9, 18. decurrentes contexto nitore circuitus 11, 1, 6. in verbis singulis et contextis 9, 4, 23. oratio alia vincta atque contexta, soluta alia *ib.* 19. ut, quemadmodum ἀλληγορίαν facit continua μεταφορά, sic hoc schema faciat tropos ille contextus (*sic Z. ex Codd. restituit, vulg.* troporum i. c.) 9, 2, 46 *S.*

**Contextus.** — non interrumpendus est 11, 3, 39. contextum dicendi intermittere 10, 7, 26. rerum ac verborum cont. sequi 11, 2, 2. ut contextum verborum continuet crebra meditatio *ib.* 28; per partes dissolvitur, quod contextu nocet 5, 13, 28. nec ullam in contextu varietatem (*rhythmi habent*) 9, 4, 55. historia non tam finitos numeros quam orbem quend. contextumque desiderat *ib.* 129. lenis et fluens cont. *ib.* 127; ne brevium contextu resultent (*media*) *ib.* 66. tum disciplinae, post hoc operum, id est dictorum factorumque, cont. 3, 7, 15. literarum nomina et contextum 1, 1, 24. recto illo, quo primum scribi solent (*literae*), contextu *ib.* 25. in contextu sermonis 8, 3, 38. 8, 6, 21. *v.* Continuatio. fortuiti sermonis cont. 10, 7, 13. [troporum cont. 9, 2, 46. v. Contexo.] sermonis alicujus habiti verborum cont. 11, 2, 24.

**Conticesco.** conticescunt ad hos casus 6, 1, 42. *cf.* 2, 15, 28.

**Continentia.** (*virtus*) 2, 21, 3. 3, 7, 15. 4, 5, 27. 5, 10, 57. 73. 7, 4, 6. 12, 2, 30. corpus continentia juvatur 5, 10, 121. Socratis invictam cont. 8, 4, 23. *v.* Abstinentia.

**Contineo.** 1) *proprie.* *α)* homines, qui invicem manibus apprehensis gradum firmant, continent et continentur 9, 4, 129. alios (*nervos*) trahunt, continent, praebent (*citharoedi*) 1, 12, 3; semper manum intra pallium continentes 12, 10, 21. domi atque intra parietes con-

tinere studentem 1, 2, 1; pars togae, quae postea imponitur, sit inferior: nam ita et sedet melius et continetur 11, 3, 140. β) *i. q. complector:* ex eo, quod continetur, usus recipit: bene moratas urbes et poculum epotum *etc.* (*tropos*) 8, 6, 24. (*cera*) continebitur utrinque marginibus 1, 1, 27. spatium, quod his lineis continetur 1, 10, 40. brachium veste continebatur 11, 3, 138. majora animalia diutius visceribus continerentur 10, 3, 4. omnis eloquentia contineri tecto ac parietibus videretur 10, 5, 18. II) *transl.* α) *i. q. detineo, coërceo:* quosd. continet metus, quosd. debilitat 1, 3, 6. *cf.* 12, 7, 2. rixatores quosd. neque judicum reverentia, neque more ac modo agendi contineri 11, 1, 29; acuta intra numerum trium syllabarum continetur 1, 5, 30. (*facies*) saepius in ea, quam natura dedit, specie continenda est 9, 3, 101. de re et generales quaestiones sunt et definitae, id est, et quae non continentur, et quae continentur (*sc. ipsius rei finibus*) 7, 2, 1; profectus non a summo petitus studiorum fructus et fundit uberius, et fidelius continet 10, 3, 2. memoriae duplex virtus, facile percipere et fideliter continere 1, 3, 1. non firme continere, verum etiam cito percipere 11, 2, 2. ut, quae per plures dies scribimus ediscendi causa, cogitatione ipsa contineat (*sc. mentis intentio Z., sed propius Codd. erit:* scr., si ediscenda sint, cogitationes ipsae contineant) 11, 2, 10 *N. cr.* in iis, quae cogitamus, continendis *ib.* 36. memoriam ab aliquo simili transferunt ad id, quod continendum est *ib.* 30. hac (*memoria*) omnia, quaecunque in orationem collata sunt, continentur 3, 3, 10. *v.* Memoria. non minore studio continetur haec facultas, quam paratur 10, 7, 24. per incrementa tam modica augenda vis, et exercitatione multa continenda est 10, 6, 3 *N.* γ) *i. q. comprehendo.* a) *Act.:* quae (*linea*) centum continet (*pedes*) 1, 10, 44. quando ipsos loqui deceat, quartus liber continet 11, 1, 59. *cf.* Pr. 21. quod tabulae continent 5, 5, 2; dum rem contineant (*sententiae*) 12, 10, 48 *N. cf.* 3, 6, 104. vox paucas — species continet 11, 3, 18. narrationes, quae summam criminis contineant 4, 2, 10. aut non sunt omnino, quae promittebantur, aut minus continent (*testimonia*) 12, 8, 12; haec judiciales causas et rationali parte et legali continent 3, 6, 82; continet in se multam eruditionem (*etymologia*) 1, 6, 31. *cf.* 2, 10, 2. ἐπιδεικτικὸν — ut continet laudativum in se genus, ita non intra hoc solum consistit 3, 4, 13. b) *Pass.:* quae philosophorum libris continentur Pr. 11. *cf.* 6, 2, 5. sicut superiore libro continetur 11, 1, 1. his fere, quae in proximos quinque libros collata sunt, ratio inveniendi atq. inventa disponendi continetur 8, Pr. 1. tabulas, quibus centum talenta — dedisse Thebanos continebatur 5, 10, 111. utrumque eod. modo verbo continetur, venit 11, 3, 6. singulis verbis bini pedes continentur 9, 4, 65. non contineri lege, nisi noxium ferrum 7, 6, 8. quae talibus disciplinis continentur 12, 2, 29. est unum genus, quo laus ac vituperatio continetur 3, 4, 12. quae aut scripti et voluntatis, aut ratiocinativae *etc.* specie continentur 8, Pr. 10 *N. et S.;* versus paucis (*pedibus*) continetur 9, 4, 60. tot rerum, quibus praecipue civitas continetur 12, 3, 1. δ) *i. q. nitor:* quo judicium continetur 3, 6, 91. maximus ejus (*rhetorices*) usus actu continetur 2, 18, 5. illud prius (*vitium*) adjectione, detractione *etc.*, hoc secundum divisione, complexione *etc.* contineri 1, 5, 6. haec actio facto atque animo continetur 7, 4, 32. quae non tam dicendi arte, quam officiis agentis continentur 12, 9, 1. *cf.* 2, 17, 23. eas posse thesis aliquando nominari, quae personis causisque contineantur 3, 5, 11. quae aut conjectura aut qualitate continentur 3, 6, 88. quaestio juris omnis aut verborum proprietate, aut aequi disputatione *etc.*

continetur 12, 2, 19. promtum hoc exercitatione sola continetur 10, 7, 24. id, quod sum dicturus, exemplis magis, quam praeceptis ullis continetur 4, 2, 116. artis magna pars contineatur imitatione 10, 2, 1. hoc (*jure belli*) regna, populos, fines gentium atque urbium contineri 5, 10, 113. nervis illis, quibus causa continetur 5, 8, 2. controversiae, quae certis agentium nominibus continentur 3, 8, 52. *cf.* 2, 1, 9. si uno et brevi praescripto contineretur (*rhetorice*) 2, 13, 2. causae, quae vel solis extra artem probationibus, vel mixtis continentur 6, 4, 4. tanquam causa non iisd. omnibus, quibus ceterae leges, quaestionibus contineretur 7, 5, 2. laudativum genus qualitate maxime contineri 3, 7, 28. tumorem, qui spondeis atq. iambis maxime continetur 9, 4, 140. ceterae partes hoc velut spiritu continentur 11, 2, 1. cum omnis causa contineatur aliquo statu 3, 6, 1. quae (*summa*) neque perfici neque contineri potest, nisi usu 10, 7, 18. ε) *Partic.:* Quid sit continens 3, *Cap.* 11. — est in omni genere causarum 3, 6, 103. continentia, quasi firmamenta defensionis, quibus sublatis defensio nulla sit 3, 11, 18.

**Contingo.** I) *proprie:* quotiens M vocalem verbi sequenti scontingit 9, 4, 40; quae neutram personam contingunt 6, 3, 24. II) *transl.* α) id contingit, cum *etc.* 6, 2, 22. quod ita continget, si *etc.* 7, 10, 17. et contigit utrumque 9, 2, 74. ut sunt maxime optanda, ita non semper possunt contingere 4, 1, 13. si consilium contingat semper bonorum atque sapientium 3, 8, 2. Nota sit primum dicendi via. Neque enim prius contingere cursus potest, quam scierimus, quo sit et qua perveniendum 10, 7, 5. cum facultas illa contigerit 10, 3, 10. quod si nulla contingit excusatio 11, 1, 81. si liberalior materia contigerit 2, 8, 12. quando tot auctorum notitia contingeret 1, 2, 12. si tamen aut valetudinis vi *etc.* summa non contingit, medicinae fine non excidet (*medicus*) 2, 17, 25; si id non continget 5, 2, 3. si id non contigerit 7, 1, 27. quod si non contingat Pr. 20. quod si continget 9, 3, 27. quod cum contingit 12, 10, 28. si contigit 12, 9, 8. si continget 4, 2, 89. 5, 7, 26. 12, 9, 16. si non contingit 5, 7, 19. quo modo contingat *ib.* 8. quotiens continget 10, 1, 22. quotiens contigerit 11, 1, 78. β) *adj. Praepos. aut Ablat.:* nihil horum, nisi in complexu loquendi serieque contingit 1, 5, 3. conting. ead. claritas ex accidentibus 8, 3, 70. gratiam illam expositionis, quae continget ex sermone puro atq. dilucido 11, 1, 53; quia memoria atq. actio natura non arte contingant 3, 3, 4. stilo facultas continget, auditione judicium 2, 2, 11. donec exercitatione contingat emendata velocitas 1, 1, 33. contingit haec virtus usu 5, 7, 28. istud non negligentia judicis contingit 4, 1, 37. γ) *c. Dat.:* (*rhetoricen*) veram nisi justo ac bono non contingere 2, 15, 28. non aliunde majores opes, honores *etc.* hominibus contigisse 12, 11, 29. paene ultimam oratoribus artem compositionis contigisse 9, 4, 16. nec hoc oratori contingere inter adversarios, quod Pythagorae inter discipulos potest 11, 1, 27. *cf* 10, 4. 3. dignus vir, cui et mens melior et vita longior contigisset 10, 1, 115. *cf. ib.* 120 non displicuisse illi jocos, sed non contigisse 6, 3, 2. quod nobis volentibus facile continget 6, 2, 30. cum tanto plura bene dicendi exempla supersint, quam illis contigerunt 10, 2, 28; in foro quoque contingere istud principiorum genus secundis actionibus 4, 1, 4. est interim et aspectus et habitus oris *etc.* non inurbanus, cum iis modus contingit 6, 3, 26 *N. cr.* nunquam hoc continget malis moribus regnum 5, 12, 19. felicissimus sermo, cui et rectus ordo et apta junctura *etc.* contingit 9, 4, 27. δ) *c. Inf.:* nonnunquam contingit judicis quoque *etc.* dictum aliquod aut

factum assumere (*a. l.* ut assumant) 5, 11, 43. concitare invidiam *etc.* liberius in peroratione conting. 6, 1, 14. forsan et consummare contingat 12, 1, 31. quos mihi cognoscere contigit 12, 11, 3. interim et singulos, ut exornare, ita destruere conting. 5, 7, 25. quibus discere ipsis non contig. 1, 1, 7. Illa vero jucundissima, si contingat aliquod ex adversario ducere argumentum 6, 1, 4. si tamen non continget, quales maxime velim, nutrices *etc.* habere 1, 1, 11. Ita mihi contingat herede filio mori 9, 2, 98. ut oculis subjicere contingat 6, 3, 38. ε) *seq. ut:* mihi nunquam, ut ipse interessem contigit 11, 2, 51. Sic enim continget, ut videatur 4, 1, 7. Sic contingit, ut aliquis sensus vehemens et acer venustatem aliquam — accipiat 9, 3, 72. 11, 2, 39.

**Continuatio.** alios continuatio extundit, in aliis plus impetus facit 1, 3, 6. vitium, quod erat in fine, contin. emendat *ib.* 70. brevium verborum ac nominum vitanda contin., et ex diverso quoque longorum *ib.* 42. epilogus — desiderat quand. concisorum continuat. 11, 3, 170. plus est obscuritatis in contextu et continuatione sermonis 8, 2, 14. dum continuationi sermonis medius aliquis sensus intervenit 9, 3, 23; *i. q.* *periodus* 9, 4, 22. 124.

**Continuo.** α) contextum verborum continuet crebra meditatio 11, 2, 28. ad continuandam (*lectionem*) vel accelerandam 1, 1, 31. monosyllaba, si plura sunt, male continuabuntur 9, 4, 42. possunt aliquando continuari duae (*praepositiones*) 1, 5, 65. verba continuant 1, 3, 4. continuandi verba facultate 4, 1, 61 *Z.* continuabat (*a. l.* concinebat) quam posset plurimos versus 11, 3, 54. breves si miscentur cum quibusd. longis currunt, si continuantur, exultant 9, 4, 91. β) ne verba quidem verbis, aut nomina nominibus continuari 9, 4, 43. durum, si desinas: sed cum est continuatum iis, quae sequuntur — salvus est cursus *ib.* 70; continuata cum insequente (*litera*) 8, 3, 45; non utique ab hoc initio continuare operam 12, 6, 6. γ) continuatum *fig. ap. Cic.* 9, 1, 35.

**Continuo.** *Adv.:* subitae necessitates cont. agendi 10, 7, 2. cont. illi memoriam suam experiri licet 11, 2, 34. ubi occurrendum cont. 12, 3, 3. quos cont. subjungerem 8, 4, 29. non tamen cont. tradendos eminentissimo 2, 3, 1; continuo (*a. l.* continue) et sine frustratione 2, 20, 3. cont. (*a. l.* continue) aut certe nimium frequenter 9, 1, 11 *N. cr.* continuone, si ille stulte cogitavit, nobis quoque stulte dicendum est? 9, 2, 84.

**Continuus.** — affectus 6, 2, 10. — compositio 9, 4, 142. quinque cont. dactylos *ib.* 49. — exercitatio Pr. 27. cont. expositio *opp.* partita 7, 10, 11. ab exordio usque ad ultimam vocem continuus quidam gemitus 11, 1, 54. — impetus 10, 7, 14. — labor 1, 3, 8. — lectio 11, 2, 34. cont. et decurrentes locos 11, 3, 84. si non crebra haec lumina et cont. fuerint 12, 10, 46. post breve tempus continui lusus 1, 12, 10. — μεταφορὰ 9, 2, 46. ne actionem continuo motu conciderent 11, 3, 107. continua an divisa narratio 2, 13, 5. — obtutus 1, 2, 11. oratio cont. 7, 10, 17. *v.* Compono. *cf.* 6, 1, 46. 6, 4, 1. *v.* Particula. narratio est probationis continua propositio 4, 2, 79. quia aut singulis statim ratio subjiciatur; — aut, positis duobus vel tribus, eodem ordine singulis continua (*a. l.* continuo) reddatur 9, 3, 95. non in aliquam rem unam, sed in plures simul continuas 10, 7, 16. continuum sermonem — dividit 11, 3, 37. — sententias 10, 5, 7. continuo magis orationis tractu 5, 8, 2. — usus *opp.* opportunus 8, 6, 14. non potest ferri contorta vis, sed — non continua, sed composita est 10, 7, 14.

**Contio.** I) *coetus populi:* cont. turbulentae 5, 13, 39. sapientium contiones atq. omne consilium 2, 17, 28; in illis fluctibus contionum 8, 6, 48. — fremitus 10, 3, 30. — procellae *ib.* 7 *N.*; in judiciis, consiliis, contionib., senatu, omni denique loco 12, 11, 1. *v.* Senatus. in sermonib., circulis, conviviis, item in contionib. *Domit. Mars.* 6, 3, 105; percussus in contione 6, 1, 16. in contionib. eloquentem 10, 1, 101. quis philosophorum clarus in contionib. fuit 12, 2, 7. pro contione suadere ac dissuadere 2, 4, 33. *cf.* 4, 4, 8. II) *i. q. oratio ad populum:* Ciceronis sententiae et contiones non minus clarum, quam est in accusationib. et defensionib., eloquentiae lumen ostendunt 3, 8, 65. in his (*historiis*) contiones atq. sententiae plerumque suadendi ac dissuadendi funguntur officio *ib.* 67. *cf.* 9, 4, 18. sententiarum in senatu, et contionum et privatorum consiliorum servabit discrimina 12, 10, 70. funebres cont. tristes atq. summissae 11, 3, 153. in contione contra Catilinam 5, 11, 42 *N.* ut Cic. dicit contra Metelli cont. 9, 3, 50. contione prohibetur 7, 6, 3 *N.* ille contionibus, hic sermonibus melior 10, 1, 73.

**Contionalis.** — oratio 3, 4, 1 *N.* 9. judiciale et cont. genus 9, 4, 130. omne hoc officium cont. esse 3, 8, 14.

**Contionor.** contionanti Graccho 1, 10, 27. qui bona paterna consumserit, ne contionetur 3, 11, 13. ex meretrice natus ne cont. 7, 6, 3.

**Contorqueo.** I) magna contorsit equum vi (*versus*) 8, 6, 9. contorta in se aqua 8, 2, 7. hastam speciosissime contortam 9, 4, 8. II) contorta vis 10, 7, 14. *v.* Continuus.

**Contra.** I) *Praepos.:* minores contra dignitatem attollendi 12, 7, 6. capillos a fronte contr. naturam retroagere 11, 3, 160. figurae contra rationem (*Sp.* fidem) loquendi receptae 4, 2, 118; simplicior contra tabulas pugna 5, 7, 1. contra veritatem obstinatus 12, 1, 10. [tractatum — contra (*Sp. conj.* circa, *quod exhibet Par.* 1.) partes divinationis 5, 7, 35 *N.*]; contra id dicit 9, 2, 89. si contr. id, quod dicimus, finguntur (*supercilia*) 11, 3, 79. Contra quod (*a. l.* quae) disertus — inquit 7, 1, 53. non alius ex nostris contr. Ciceronem nominaretur 10, 1, 114. contr. quas (*leges*) nihil opponi potest 7, 7, 5. licentiam malis dari certe contr. bonos est 12, 7, 1. licet omnia contr. nos sint 4, 2, 75. *cf. ib.* 66. omnia, quae contr. haec sunt 5, 10, 90. quid tam videri potest contr. Cluentium quam censoria nota? 5, 13, 32. contr. inimicos atq. obtrectatores plus vindicant sibi 11, 1, 23; contra eos proque iis confligitur 5, 7, 3. quorum alter pro Aufidio, contra dixit alter 10, 1, 22; Contra quae (*a. l.* Contraque) est interim prooemii vis etiam non in exordio 4, 1, 73 *Z.* II) *Adv.* *a*) *de loco:* cum ab eo miles nescio quid improbe peteret, veniret contra (*Z. conjic.* et v. c.) Marcianus 6, 3, 95 *N.* relinquendae contra erunt vacuae tabellae 10, 3, 32. *β*) *transl.* a) non idem accidet contr. 8, 6, 3. 9, 1, 42. agentium contr. 4, 1, 8. contr. frequenter ad aliquid descendimus 9, 2, 23. quae contr. dicuntur 1, 5, 6. contr. dicta 4, Pr. 6. Contr., quod palam est, dicit 7, 1, 52. contr. disputant 2, 15, 26. quidquid omnino excogitari contr. potest 12, 8, 10. fit contr. non indecore 9, 4, 24. inveniendum contr. est 5, 10, 114. ut torrens judicem vel nitentem contr. feret 12, 10, 61. honores contr. peteret 6, 1, 17. quae sunt contr. posita 12, 2, 5. contr. recitabatur testamentum 9, 2, 35. contr. sentiunt 2, 17, 40. 3, 1, 5. id, quod sit contr., fateri 7, 3, 14. quod est contr. 9, 4, 72. 8, 6, 25. cum verba (*legis*) contr. sint 7, 1, 49. quod idem contr. valet 9, 2, 49; multa Critolaus contra 2, 17, 15. nec solum in eod. sensu, sed etiam in diverso ead. verba contra

(*sc.* s u n t; *edd. adjic.* sumuntur) 9, 3, 36 *N. et N. cr.*; relinquendae c o n t r a erunt vacuae tabellae 10, 3, 32. cum veniret c o n t r a Marcianus 6, 3, 95 *N.* b) *adjecta Conjunctione:* E t c o n t r a Cic. ad Brutum — inquit 8, 6, 20. An credibile sit, a filio patrem occisum, incestum cum filia commissum? et c o n t r a, veneficium in noverca, adulterium in luxurioso? 5, 10, 19 *N. cf.* 3, 8, 32. 5, 10, 48. 71. 9, 3, 7. 9, 4, 44. 52. Est autem, quod omnes et semper et ubique deceat, facere ac dicere honeste: c o n t r a q u e neminem ullo in loco turpiter 11, 1, 14. *cf.* 1, 12, 4. 8, 4, 1. de ordine laudis c o n t r a q u e praecipiemus suo tempore 2, 4, 21. *cf.* 7, 2, 31 *Z.* at contra 8, 6, 33. aut contra 1, 5, 68. (*a. l.* ac contr. *N. cr.*) 5, 10, 64. 80. sapienter aut contra 2, 5, 15. in quibus patrium pro possessivo dicitur, vel c o n t r a 1, 5, 45. *cf.* 3, 7, 2. 4, 2, 52. 5, 10, 40. 9, 4, 96. ut ex uno plures intelligamus *etc.*, vel omnia haec contra 8, 6, 19 *N. cr.* neque — nec contra 10, 2, 22. u t haec in unum congeruntur, i t a c o n t r a illa dispersa sunt 9, 3, 39.

**Contractio.** humerorum a l l e v a t i o et c o n t r a c t i o 11, 3, 83.

**Contractus.** ante ipsum rei contractum (*i. e.* i n i t i u m) 4, 2, 49 *N.*

**Contradico.** causas contradicendi 9, 2, 83. cuicunque adversarius non contradicit 5, 10, 13. quibus (*legibus*) contradici possit 7, 7, 4. pater ei (*optioni*) contradicit 9, 2, 81.

**Contradictio.** ubi contradictioni locus non est 3, 8, 34. aliquid simile contradictioni 5, 13, 49. in scholis recte et contradictionibus (*G e r n h. ex illo optt. codicum ante* et *inserto* plenaribus *conjic.* plenioribus) occurremus *ib.* 50; ubi nobis ipsi fingimus contradictionem 7, 3, 20. contradict. nobis oppositae 5, 13, 36. ne contradict. eas ponant, quibus facile responderi possit *ib.* 42. ponuntur hae contradict. in secundo Ciceronis de oratore libro 2, 17, 36. contradict. solvere 7, 1, 38. contradictionem sumere 11, 3, 163 *N.*; cum pro petitore dicunt, et e x p o s i t i o n e, tanquam priores agant, uti solent; et c o n t r a d i c t i o n e, tanquam respondeant 4, 2, 29 *N.* qui loci oriuntur ex contradictione 3, 8, 27. in contradictione (*sic ad Codd. propius quam vulg.* contradictionibus) interim totum crimen exponitur 5, 13, 28 *N. cr.*

**Contraho.** I) *proprie.* α) copias contrahere 12, 3, 5. quos contraxi satellites 7, 2, 54. contraxisse aliquam perniciosam ceteris gentem 3, 7, 21. β) collum c o n t r a h i t u r et t e n d i t u r 11, 3, 82. quo medius digitus i n pollicem contrahitur *ib.* 92 *N.* (*superciliis*) c o n t r a h i t u r, (*frons*) *ib.* 78. *v.* A t t o l l o. gestus, qui c o n t r a h i t alterno celerique motu et e x p l i c a t manum *ib.* 102. contractis superciliis *ib.* 79. contrahit vela 12, Pr. 4; contracta cervicula 11, 3, 180. tres contracti (*digiti*) *ib.* 94. tanto c o n t r a c t i o r i b u s ultimis digitis *ib.* 95. II) *transl.* α) Ciceronis contraxit (*commentarios*) 10, 7, 31. nonnunquam s u m m i t t e n d a et c o n t r a h e n d a oratio 11, 1, 45. ut breviter contraham summam 5, 10, 94. contrahere tempora dicendi 6, 5, 4. [cum decoris gratia contrahitur (*Sp. conj.* trajicitur; *Amb.* 1 trahitur) longius verbum 8, 6, 65 *N. cr.*] quaelibet ex iis artibus i n paucos libros contrahi solet 12, 11, 16; f u n d e r e, quae natura c o n t r a c t a sunt 10, 5, 11 *N.* c o n t r a c t u m dicendi propositum *opp.* u b e r i u s 11, 1, 32. s u m m i s s a atq. c o n t r a c t a voce *opp.* e r e c t a et c o n c i t a t a *ib.* 175. *cf.* 48. 64. β) *i. q.* c o m p a r o: cruditate contracta 7, 3, 33. quidquid humoris corrupti contraxerit 2, 10, 6. inimicitias domui (*a. l.* domi) contraxeras 7, 1, 53 *N. cr.*; ut — exoletos s c r u t a t u s auctores id ipsum p e t a t ex his, quae inde c o n t r a x e r i t, quod non intelliguntur 8, 2, 12 *N. cr.*

**Contrapono.** neo semper quod adversum est contraponitur 9, 3, 84; contrapositum vel, ut quidam dicunt, contentio (ἀντίθετον dicitur) *ib.* 81. contrapositum subjungitur *ib.* 83. similiter cadentia quaed. et contraposita 9, 4, 18. quis ferat contrapositis et pariter cadentibus irascentem *etc.* 9, 3, 102. etiam in contrapositis vel comparativis solet respondere primorum verborum alterna repetitio *ib.* 32. *v.* Contra.

**Contrarius.** *α*) *simpliciter.* a) *Neutr. Sing.:* contrarium (*fig.*) 9, 1, 34. — hoc enim puto, quod dicitur ἐναντιότης 9, 3, 90 enthymema Cornificius contrarium appellat 5, 10, 2; est contrar., quo adversarius bene uti potest 5, 13, 29. rerum vitia sunt contrarium *etc.* 8, 3, 57. *v.* Communis. non utique contrarium, ut in εἰρωνείᾳ 9, 2, 65. quid porro tam contr., quam eum, qui accusetur — confirmare id ipsa defensione, quod diluendum est *ib.* 80. id contr. ostendit Cicero 5, 13, 17. commune qui prior dicit, contrarium facit *ib.* 29. in una controversia sequi contr. supervacuum est 9, 2, 86 *N.* ne carmine quidem ludere contr. fuerit 10, 5, 15. a contrario incipere 4, 1, 50. b) *Neutr. Plur.:* contraria aut sibi repugnantia 4, 2, 60. non solum dissimilia sed etiam aliquando contraria 7, 2, 29. *v.* Dissimilis. ut contraria vitemus et communia 6, 5, 2. genus figurarum, quod aut similitudine aliqua vocum, aut paribus aut contrariis convertit in se aures et excitat 9, 3, 66. gratiam dicendi et paribus et contrariis (*sic Z. et Gernh.; Sp.* e p. contr.; *optt. Codd.* et p. c.) acquirere *ib.* 74 *N. et N. cr.* palam contraria 5, 13, 16 *N.* contrariorum aliter accipi opposita, aliter noxia, aliter repugnantia, aliter disparata 5, 11, 31. quorum contraria in diversum valent 5, 10, 49. haec contraria dicendi, quam quae intelligi velis, ratio 9, 2, 50. *cf.* 5, 6, 6. in eo genere, quo contraria ostenduntur, ironia est 8, 6, 54; plurima contrariis probantur 12, 1, 35. bonae rei gratia quaed. contrariis significemus 8, 6, 57. a contrariis aliqua trahi 1, 6, 34. c) *in contrarium:* si res in contr. tulit 11, 1, 8. quae praepositionibus in contr. mutantur 9, 3, 71. quaed. in contr. non recurrunt 5, 9, 6. vertit in contr. eand. figuram 9, 3, 33. *cf.* 3, 11, 5. vim rerum in contr. vertet (*ornatus*) 11, 1, 2. d) *ex contrario:* ex contrario non una species (*ridiculi*) 6, 3, 64. quae ex (*Sp.* e) contrario dicuntur 6, 4, 10 *Z.* plane e contr. ductis 4, 1, 14. etiam ex contr. argumenta ducuntur 7, 3, 30; melior (*geminatio*), cum ex contrariis valet 8, 5, 18. quae est sententia ex contr. *ib.* 9; Sed e contrario quoque accidit 10, 1, 19. *cf.* 11, 3, 39. sed ex contr. 6, 3, 64. vel ex contr. 6, 1, 16 quin e contr. 1, 5, 43. 5, 14, 4. *β*) *c. Dat.:* his contraria 2, 17, 30. 3, 8, 48. 5, 10, 26. 9, 4, 131. quod huic contrarium est 7, 6, 11. cui natura contrarium sed errore par est 8, 3, 48. contraria iis, quae intelligi volunt 8, 6, 56. contraria iis, quae dixerat 6, 3, 44. *cf.* 9, 2, 44. cum ipsi, qui dicit, inutile, tum contrarium causae 12, 9, 11. contraria sunt omnia duobus filiis 4, 2, 72. contraria laudi 8, 3, 41. quod est contrar. serio 6, 3, 21. movendis affectibus contrarium 11, 3, 58; duo inter se contraria 5, 10, 68. *γ*) *c. Nominib. junctum:* a) contrarium exemplum 5, 11, 7. 13. an ambigua, an contraria, an communis est finitio 7, 3, 20. ex contrario facto 7, 4, 9. jus contr. 5, 11, 32. contr. leges 3, 6, 43. *v.* Lex. quam (*perspicuitatem*) quidam contrariam etiam interim putaverunt 4, 2, 64. propositum dissimile vel contrarium 5, 14, 4. redditio contr. 8, 3, 77. ejusd. verbi contraria significatio 9, 3, 68. utique supervacua, sed interim etiam contraria (*locutio*) 2, 4, 32. b) *adj.*

*Dat.:* figuras palam contrarias causae 9, 2, 81. illam aspirationis (*literam*), quae, si necessaria est, etiam contrariam sibi poscit 1, 4, 9. contrarius qui est bacchio (*pes*) 9, 4, 102. *cf. ib.* 80. 111. ei contrarius (ῥυθμός) *ib.* 47. contraria est neganti confessionis simulatio 6, 3, 81. huic contr. studium 8, 5, 32. virtus ei (*amplificationi*) contr. 2, 5, 9. illi virtuti contr. vitium 11, 3, 44. *cf.* 6, 3, 17. 11, 3, 52. 12, 5, 2; actiones inter se contr. 10, 1, 22. contr. inter se effectus 1, 10, 6. diversas opiniones et quasd. etiam inter se contrarias Pr. 2.

**Controversia.** *α) per singulos casus.* a) *Nominat.:* 3, 11, 10. 7, 4, 2. *opp.* suasoriae 2, 4, 33. 7, 1, 24. ubi incipiat controv. 7, 1, 8. sub qua lege controversiae illud proprium habent, quod a parte accusantis defensio est, et defendentis accusatio 7, 4, 38. dat aliud argumentum controversia (*Sp.* -siae) 7, 1, 57 *Z.* aut alteri aut invicem utrique de jure fit controv. 7, 7, 9. *cf.* 3, 6, 39. de (*Sp.* in) decem millibus nulla controv. est 7, 4, 42 *N. cr.* controv. consistit in nomine 7, 3, 7 *N.* b) *Genit.:* controversiar. quaestiones, argumenta, sententias tradere 5, 12, 16. — condicio 4, 1, 26. 10, 1, 71. multa controv. genera in qualitatem cadunt 7, 4, 32. cum aliquo sumere materiam controversiae 6, 4, 21. — summa 9, 2, 42. c) *Accus.:* avocare controversiam a propriis personis atq. temporibus 3, 5, 15. controversias dicere 3, 8, 51. 9, 2, 77. ex qua (*inepta cavillatione*) Graeci controversias ducunt 7, 9, 4. exposita controversia 10, 7, 21. jecur et femur controversiam fecerunt 1, 6, 22. ut controversiae permixtis salibus fingerentur 6, 3, 15. aut intentio aut praescriptio habet controversiam 7, 5, 2. controv. proponam 7, 1, 41. *cf.* 5, 10, 110; quae aut in controversiam aut in contentionem veniant 3, 6, 44. *cf.* 3, 11, 23. 24. d) *Ablat.:* quid in controversia sit 4, 2, 31. 10, 5, 22. in controv. pauca sunt, extra omnia 3, 11, 25. in ead. controv. 2, 13, 6. *cf.* 3, 6, 95. 9, 2, 42. cujus (*voluntatis*) in controversiis frequens quaestio est 2, 4, 26. in controv. una plures quaestiones esse 3, 6, 7. saepius subsidere in controversiis impetum dicendi prooemio, narratione, argumentis 3, 8, 60. judicialium causarum alias in singulis, alias in pluribus controv. consistere 8, Pr. 9. *v.* Consto II; sine controversia 1, 5, 41. *β) c. Attributis.* a) *c. Genit.:* ultima est actionis controv. — translatio 5. 13, 8 *N.* longioris actus controv. 2, 10, 9. — facti 3, 6, 70. 5, 10, 40. — injuriarum 7, 4, 32. — juris 5, 10, 40. — aut unius rei aut plurium 3, 10, 1. — injusti repudii 7, 4, 38. b) *c. Adjectt.:* controversiae ex historiis compositae 3, 8, 52. difficillimam aut novam controv. 7, 1, 41. controv. figuratae 9, 1, 14. 9, 2, 65. 88. — forenses 7, 1, 4. — perplexae magis 2, 10, 9. una controv. — plures 3, 10, 1. in singulis — in pluribus controv. 8, Pr. 9. — simpliciores illae 7, 4, 38. singulas lites controversiasque 7, 1, 64. — scholasticae 4, 2, 92. *opp.* in foro *ib.* 97. — verae fictaeque 2, 1, 9; in controversiis, quibus petantur in vincula 7, 1, 55.

**Controversus.** controversa confessis probare 5, 14, 14. argumentum controv. pro confesso 5, 13, 34. v. Confiteor. controv. juris 7, 6, 1. — res 3, 5, 18. 5, 9, 2.

**Contubernalis.** praeclarae contubernales *Coel.* 4, 2, 123 *N.*

**Contumaciter.** non cont. consentio 11, 3, 11. vel propter hoc nos contumacius erigamus, quod illam (*fortunam*) ut perferre nobis difficile est, ita facile contemnere 6, Pr. 15.

**Contumax.** — (*reus*) 6, 1, 14.

**Contumelia.** per contumeliam 4, 1, 11. per cont. judicum 5, 2, 2. con-

tumeliam fecit 9, 3, 13. contumelia affici *ib. N.* contumeliis uti belle 6, 3, 100. amarum quiddam, quod fere in contumelia est positum 8, 3, 89. quantulumcunque eis virium est, contumelia augetur 12, 9, 11.

**Contumeliose.** et cont. et aspere dicere in adversarios 6, 3, 28. — sic laudari 2, 17, 7. — percuti 6, 1, 17.

**Contumeliosus.** quod dicitur aut est lascivum et hilare aut contumeliosum — aut asperum *etc.* 6, 3, 27. seria partitur (*Marsus*) in tria genera honorificum, medium, contumeliosum *ib.* 108. ne contumeliosi, maligni, superbi, maledici in quenquam hominem videamur 4, 1, 10. tam contumeliosos in se 10, 7, 21. contumeliosus adversus artem orandi 2, 15, 20. cont. in emendando 2, 2, 7; incumbere advocato adversis subselliis sedenti, contumeliosum 11, 3, 132; verbum contumeliosissimum 2, 12, 11. quod agentibus ceteris contumeliosissimum 12, 5, 6.

**Convalesco.** exercitatio, qua omnia convalescunt 11, 3, 22. flamma, quae magna congerie convaluerat 5, 13, 13.

**Convello.** fauces convulsae 11, 3, 20.

**Convenio.** I) *proprie:* in coetus scholarum laeti convenient (*discipuli*) 2, 9, 2. infames feminae ad eum convenire solitae 6, 3, 51. quod (*genus auditorum*) ad delectationem conveniat 3, 4, 6. convenientes ad se (*discipuli*) 2, 2, 4; quae in manum non convenerit 5, 10, 62. II) *i. q. pertineo, aptus sum:* α) id neque in aliis partibus parum est, et praecipue prooemio convenit 9, 2, 16. illa — non conveniant barbae illi atq. tristitiae 11, 1, 34. aliud aliis annis magis conv. 5, 10, 25. utrumque conv. orationi 9, 3, 2. quod neque oratori, neque ulli viro gravi conveniat 6, 3, 25. *cf.* 8, 6, 22. quod cuique loco conveniat, aptemus 10, 2, 26. quae causae conveniunt 5, 10, 123. quae praecipue convenire intendentibus, ut *etc.* 10, 1, 45. quid personae cuique convenerit 1, 8, 17. *cf.* 11, 1, 84. quid docendo *etc.* judici conveniat 11, 1, 6. utrique convenit illud edico 9, 3, 64. ea, quae poëtis permissa sunt, convenire etiam prosae 8, 6, 17. ut, si quid objecerit, etiam crimini quam maxime conveniat 7, 2, 28. β) conveniet etiam ambulatio quaed. 11, 3, 126. medius ille orationis modus maxime convenit 6, 2, 19; non conveniunt ei preces 6, 1, 24. quibus haec verba conveniant 8, 3, 30. simplicitas illa tenues causas decet, majoribus illud admirabile genus dicendi magis convenit 11, 1, 93. molosson clausulae convenire 9, 4, 100. an huic crimini nomen, quod est in lege, conveniat? 7, 3, 22. gravibus longas syllabas magis convenire 9, 4, 131. historiae minus convenissent insistentes clausulae *ib.* 18. lasciva humilibus, hilaria omnibus convenient 6, 3, 27. ultima versuum initio conveniunt orationis: — initia initiis non conveniunt 9, 4, 74. aliis locis citata, aliis pressa conveniet oratio 11, 3, 111. usum exemplorum nulli materiae magis convenire 3, 8, 66. neque gravissimus in musica sonus orationibus conv. 11, 3, 41. oratori minime conv. distortus vultus gestusque, quae in mimis rideri solent 6, 3, 29. *v.* Orator. cum conveniat alius alii (*ornatus orationis*) 11, 1, 2. mediocribus etiam patronis conv. haec bonitas 12, 1, 24. aqua piscibus, sicca terrenis, circumfusus nobis spiritus volucribus conv. 12, 11, 13. prooemio frequentissime lenis conv. pronuntiatio 11, 3, 161. illa mente praedito conveniat quam longissimum tempus 12, 11, 1. quae cuique rei figura conveniat 9, 1, 22. *cf.* 8, 3, 17. quam altissimum silentium scribentibus maxime convenire 10, 3, 22. neque plenum *etc.* (*eloquentiae genus*) senibus convenerit 11, 1, 31. huic ejus substantiae maxime

conv. finitio 2, 15, 34. quae bono viro conv. rhetorice 2, 20, 4. conveniatne res talis bono viro 10, 5, 13. convenire id (ἐπίθετον) verbo, cui apponitur 8, 6, 40 *Z.* γ) *c. Infinit.:* interim convenit sic quaerere 7, 3, 9. attentare singulos (*locos*) minime convenit 12, 8, 14. non idem in foro, curia *etc.* facere conveniat 11, 1, 47. rejicere a sinistro togam conveniet 11, 3, 144. animo semper agitare conveniet 12, 2, 29. in scribendo praepositiones sonum, quem junctae efficiunt, an, quem separatae, observare conveniat 1, 7, 7; an huic facere aliquid conveniat 3, 6, 52. vix enim bonae fidei viro convenit auxilium in publicum polliceri 10, 7, 1. incipientibus brevius tradi magis conv. 8, Pr. 1. et indignationi conv. (*rogare*) 9, 2, 10. non conv. ei, quem oratorem esse volumus, injusta tueri scientem 12, 7, 7. rebus ipsis affici conv. 6, 2, 36. in totum jurare gravi viro parum conv. 9, 2, 98. defendere amicos quam sit utile conveniatque bono viro 2, 16, 19. *cf.* 6, 1, 7. δ) loco, quo convenit, quodque ponendum 8, 6, 63. pleraque convenire neutro loco 11, 1, 15; quid in quoque (*sensu; optt. Codd. om.* in, *Sp. conjic.* cui quidque) conveniat 7, 10, 17; quod in plures conv. 6, 3, 34. si quid in reum conveniet 7, 2, 35. ut, quod dicimus, in judicem conveniat 6, 3, 32; quod conv. cum illo Horatiano 6, 3, 20. solebam et excerpere, quid mihi cum adversario conveniret 7, 1, 29. ε) *Partic.:* aptum atq. conveniens 5, 10, 123; neque aliud eorum rationi conveniens fuisset 3, 11, 20. quaed. cuilibet severissimae orationi convenientia 6, 3, 102. ut sit causae nostrae conveniens finitio 7, 3, 28. est admirationi conven. ille gestus 11, 3, 100. parum convenientem sibi (*orationem*) 11, 1, 11. personae convenientes iis, quae facta credi volemus 4, 2, 52. parum conveniens personae risus 11, 3, 180.

III) *de consensu.* α) nulla narratio est; convenit: 4, 2, 12. quod convenit 1, 3, 14 *N.* 4, 5, 28. Quae conveniunt? 7, 1, 30 *N. cr.* ubi primum coeperat non convenire, quaestio oriebatur *ib.* 6. β) optimum hoc esse conveniet 1, 10, 8. *cf.* 3, 6, 99. 3, 11, 3. iccirco te convenit poena liberari 5, 14, 4. utique factum esse conv. 7, 2, 18. item conv., quaestiones esse finitas aut infinitas 3, 5, 5; per quot accidat species non satis conv. 1, 5, 38. adeo nec conv., qui sit numerus *etc.* 3, 6, 22. γ) ut inter omnes oratores conv. 8, Pr. 13. hoc inter omnes conv., in causis simplicibus esse singulos status causarum 3, 6, 91. de praeceptore ejus inter auctores non conv. 3, 1, 13. certa finitio, de qua inter utramque partem conveniat. — Quaeritur tamen, An *etc.* 7, 3, 35; de pretio conv. 4, 2, 41. quid sit, de quo conveniat, quid de quo ambigatur 4, 5, 28. de numero parum conv. 1, 4, 17. *cf.* 5, 10, 2.

**Conventus.** lumen illud conventus honestissimi (*i. e. scholae*) tenebris ac solitudini praetulissem 1, 2, 9. in porticus et gymnasia primum, mox in conventus scholarum recesserunt 12, 2, 8; Gorgias in Olympico laudans eos, qui primi tales instituerint conventus 3, 8, 9.

**Conversatio.** — doctorum 6, 3, 17 *N.* nec tutior inter servos malos, quam ingenuos parum modestos conv. 1, 2, 4.

**Conversio.** *fig. ap. Cic.* in extremum conv. 9, 1, 33. — quaed. verborum *ib.* 34; illa ex Latinis conv. (*i. e. in aliud ejusd. sermonis dicendi genus*) multum et ipsa contulerit 10, 5, 4.

**Converto.** I) *proprie:* α) redeunte flexu simul explicatur atq. convertitur (*manus*) 11, 3, 100; cum ad judicem nos converterimus *ib.* 157. ad Aeschinen orationem convertit 4, 1, 66. II) *transl.* α) *i. q. muto:* convertit hunc ordinem 7, 2, 15. quaed. etiam turpiter convertuntur

4, 2, 87. quod apud Cic. conversum ita est 9, 3, 85; (*consilium*) varie et ad rerum momenta convertitur 2, 13, 2; conversa in maledictum fere ambiguitate 6, 3, 47. providentiae munera in mutuam perniciem convertere 12, 1, 2. a bono viro in rabulam latratoremque convertitur 12, 9, 12; *i. q.* **transpono:** nec mutare modo quaed. verba, sed extendere, corripere, convertere, dividere 10, 1, 29. *β) i. q. confero:* qui facultatem dicendi ad hominum perniciem converterint 2, 20, 2 quae figura nonnunquam ad elevandum convertitur 9, 3, 29. scribendi facultatem potius ad alia opera convertet 10, 7, 1. si quid in literis valeat, ad scribendum potius convertere 11, 2, 49. dignitas nonnunquam ipsa in argumentum facti convertitur 7, 2, 32. tempora in laborem acerrimum convertimus 10, 3, 26. *γ) de animi intentione:* sive in invocationem aliquam convertimur, sive ad invidiosam implorationem 9, 2, 38; qui in odium eorum, in quibus erraverat, ipse conversus est 11, 1, 81; schemata convertunt in se auditorem 9, 3, 27. judicem in se convertere 11, 3, 128. *cf.* 4, 5, 5. convertit in se aures (*figura*) 9, 3, 66. praecipue in se converterunt studia Apollodorus et Theodorus 3, 1, 17.

**Convicior.** dum illi conviciantur 12, 10, 24. nescio qui conviciati sint 6, 3, 78. etiamsi non possumus conviciari, nolle videamur 11, 1, 65. contra sentientibus inhumane conviciantur 3, 8, 69. conviciari accusatoribus 5, 13, 40. causae debita tempora conviciando conteremus 6, 4, 13.

**Convicium.** (*est egressio*) 4, 3, 15. plus invidiam quam convicium posse 6, 2, 16. *v.* Invidia. occurrat prius conviciis luxuriae, petulantiae, impudicitiae, quam veneficii 4, 2, 27 *N.* quod ejus advocati Caesaris amico convicium fecissent 6, 3, 78. deformia convicia facere ac mereri 6, 4, 10. cum senex adolescentis convicium, honestus inferioris fert (*sic ex oppt. Codd.; Sp.* vitium) 6, 2, 14 *N. cr. et S.* conviciis implent vacua causarum 12, 9, 8. omni se anteactae vitae abstinere convicio 7, 2, 34. judex — si moribus incompositus, cum convicio efflagitat 4, 5, 10; *familiariter:* efflagitasti cotidiano convicio, ut libros — emittere inciperem *Ep. ad Tryph.* 1.

**Convictus.** in convictibus (*a. l.* conviviis) 6, 3, 27.

**Convinco.** non est tam grave argumentum, si fatetur, quam si convincitur 5, 12, 3. convictos a me, qui reprehenderent 1, 6, 10. nos remittere, vel etiam convinci 7, 1, 20. convincamus hujus amentiam 12, 1, 10. factum convincimus 5, 7, 18. ad convincendum, quod objicitur 5, 10, 35; cum persuadere non tantum oratoris esse convincimus 2, 15, 14. nisi ea non esse facta convicerimus 12, 1, 41.

**Convinctio.** *i. q.* **conjunctio** 1, 4, 18. 19.

**Conviva.** 11, 2, 13.

**Convivium.** in convivio 5, 10, 42. 11, 2, 15. in conviviis et sermonibus multi dicaces 6, 3, 14. *cf.* 105. 10, 3, 30. mos, ut in conviviis post coenam lyra circumferretur 1, 10, 19. conviviorum mora 1, 12, 18. inter convivia regalia 1, 10, 10. convivii luxuriosi 8, 3, 66. cum esset grande in honorem ejusd. victoriae conv. 11, 2, 12. conv. praecesserit an tristitia 7, 2, 14. (*horas*) convivia trahunt 12, 11, 18. omne conv. obscenis canticis strepit 1, 2, 8.

**Convivo.** lavamus, et tondemur, et convivimus ex consuetudine 1, 6, 44. juvenes, qui convivere solebant 7, 3, 31. convivere cum adolescentibus 5, 9, 14 *N.*

**Coopertus.** humus spinis cooperta piscium 8, 3, 66.

**Copia.** I) *de ubertate, imprimis dicendi:* *α*) ubi copia probabilis, ubi modus 1, 8, 17. brevitas aut copia non materiae genere sed modo constat 3, 8, 67 *Z. v.* Brevitas. et copia habet modum 12, 10, 79. copia modum egressa vitiosa est 8, 6, 16 *N.* ut sit cop. illa, ex qua unum aut alterum efficiant 12, 2, 12. unde copia ac facilitas (*a. l.* facultas) maxime veniat 10, 5, 1; copiae vitium 10, 1, 62 *N.*; det mihi in eloquendo eandem jucunditatem, parem copiam 12, 10, 35. effinxisse vim Demosthenis, copiam Platonis, jucunditatem Isocratis 10, 1, 108. electuris quae volent facienda copia fuit 3, 1, 22. modum, copiam, numerum *etc.* (*manibus*) ostendimus 11, 3, 86; nobis copia cum judicio paranda est 10, 1, 8; ut novitate excitant, ita copia satiant 9, 3, 5. dum copia non redundent (*sententiae*) 12, 10, 48. modum adhibuit non ingratae, nisi copia redundet, voluptati 9, 3. 74. proprietas penes illos (*Graecos*) est certior, copia vincamus 12, 10, 36 *N.* vitium, quod ex copia venit 2, 4, 4. ex copia satietatem ferre 5, 14, 30. *β*) *c. Attrib.* a) *Adjectt.:* innumerabilis copia 5, 10, 100. alia cop. locuples, alia floribus laeta 8, 3, 87. beatissima rerum verborumque cop. 10, 1, 61. superfusam humoris cop. 1, 2, 28. b) *c. Genit.:* scriptorum cop. 10, 1, 83; cop. Senecae 12, 10, 11. — Romani sermonis 2, 14, 1. — dicendi Pr. 12. — circumjectae orationis 4, 2, 117. copia verborum atq. impetu 12, 10, 64. De copia verborum 10, Cap. 1; copiam nitoremque eloquentiae fere defuisse 12, 2, 25. tanta in eo inveniendi copia et eloquendi facultas 10, 1, 69. *cf.* 5, 10, 51. accedente verborum figurarumque facili copia 12, 5, 1. illis non verborum modo, sed linguarum etiam inter se differentium cop. est 12, 10, 34; copiam sermonis auget 8, 6, 5. domo afferre paratam dicendi copiam et certam 10, 6, 6. veteres etiam Latini conferunt — in primis copiam verborum 1, 8, 8. copiam sermonis optimi comparemus 10, 7, 7. copia verborum sic paratur 10, 1, 15. cum paene ipsam verborum copiam persequantur (*manus*) 11, 3, 85. ex his verborum sumenda copia est 10, 2, 1; abundare debet orator exemplorum copia 12, 4, 1. rerum copia Graeci auctores abundant 10, 5, 3 *cf.* 7, Pr. 1. tanquam inventionis copia urgeantur 11, 3, 56. II) *Plur. de exercitu:* copias contrahere atq. instruere 12, 3, 5. copias partientis ad casus proeliorum 7, 10, 13; *transl.:* circumfluentibus undique eloquentiae copiis 12, 10, 78. copias eloquentiae ponit in medio 7, 10, 15. exemplorum, legum, responsorum, dictorum denique factorumque velut quasd. copias eadem illa (*memoriae*) vis repraesentat 11, 2, 1.

**Copiose.** dicat proprie et copiose 1, 4, 5. *cf.* 12, 10, 71. ad graviter copioseque dicendum 12, 2, 28. qui haec cop. tractaverit 10, 5, 12; subtilius et copiosius divisisse 4, 5, 25. haec omnia copiosius sunt executi 9, 3, 89; copiosissime locus tractatur 2, 4, 24.

**Copiosus.** *in dicendo.* *α*) *de personis:* est quaedam virtutum vitiorumque vicinia, qua effusus pro copioso accipitur 2, 12, 4. densior ille, hic copiosior in eloquendo 1, 1, 106. Gorgias in hoc immodicus, copiosus Isocrates fuit 9, 3, 74. oratores copiosiores 12, 5, 5. *β*) *de rebus:* jejunum copioso diversum est 8, 3, 49. ingenium facile et copiosum 10, 1, 128. copiosa loquacitate 8, 2, 17. rationem recte loquendi, non parum alioqui copiosam 2, 1, 4. copiosam verborum supellectilem 8, Pr. 28.

**Copula.** res diversae aliqua societate cum prioribus ac sequentibus se copulaque tenebunt 7, 10, 17.

**Copulatio.** inoffensa cop. vocum 1, 10, 23. *cf.* 9, 4, 45. — frequenter praepositiones corrumpit 1, 5, 69. quis ordo sit rerum et quae copulatio 7, 10, 8. cohaeret omnis rerum cop. 11, 2, 37. quod facit syllabarum, idem verborum quoque inter se cop. 8, 3, 16.

**Copulo.** cogitatio — verba etiam copulat 10, 6, 2. copulata dissolutio 9, 3, 50. quomodo poterunt copulata fluere 11, 2, 26. quae ita sunt natura copulata, ut mutari aut intervelli sine confusione non possint 10, 7, 5. quemadmodum juncta natura, sic officio quoque copulata Pr. 13. vix ullus est tam communis locus, qui possit cohaerere cum causa, nisi aliquo propriae quaestionis vinculo copulatus 2, 4, 30.

**Coquo.** *transl.:* solicitudo oratorem macerat et coquit 12, 10, 77.

**Coquus.** *v.* Cocus.

**Cor.** — vulneratum 5, 9, 5.

**Coram.** cum candidatus coram eo suffragium peteret 6, 3, 47.

**Cordax.** licet (*Aristoteles*) trochaeum ut nimis currentem damnet, eique cordacis nomen imponat 9, 4, 88.

**Cordus.** (*nomen ex casu nascentis datum*) 1, 4, 25.

**Corium.** *v.* Chorus.

**Cornix.** — improba *Virg.* 5, 9, 15. qui cornicum oculos confixit 8, 3, 22 *N.*

**Cornu.** quid aliud in nostris legionibus cornua ac tubae faciunt 1, 10, 14; quotiens cornua utrinque promoveat, equites pro cornibus locet 2, 13, 3.

**Corona.** coronis languidulis *Cic.* 8, 3, 66; vulgi corona 12, 10, 74. choronae (*in quibusd. inscriptt.*) 1, 5, 20.

**Corono.** utroque certamine coronabatur 2, 8, 14. sunt eo modo multi coronati (*poëtae*) 10, 1, 66. pugili coronato 11, 2, 11. postea lauro coronati 8, 6, 32.

**Corpulentus.** — litigator 6, 1, 47.

**Corpus.** I) *proprie.* α) corpora insecabilia 2, 17, 38. 3, 3, 13. corpus visu tactuque manifestum 1, 4, 20. β) *imprimis de homine.* a) *c. Attributis:* assueta gymnasiis et oleo corpora 11, 3, 126. corp. sana, et integri sanguinis, et exercitatione firmata — et colorata, et astricta, et lacertis expressa — volsa atq. fucata 8, Pr. 19. — distorta et quocunque modo prodigiosa 2, 5, 11 *N.* — frigidum, exangue 6, Pr. 12 *N.* — fortissima 1, 1, 21. — ingens 8, 3, 82. — aspectu integra 11, 3, 55. — ex parte percussi 6, 1, 17. — praestantiora 2, 16, 13. — rectum 2, 13, 8. — robustum 5, 10, 82. 11, 3, 26. speciosa 11, 3, 26. — speciosissimum 2, 15, 9. 5, 12, 21. — tenera 1, 1, 22. — terrenum 12, 2, 21. — verberata 6, 1, 31. — volsum 5, 9, 14 *N.*; juvenum bellicosorum et athletarum 5, 12, 21. *v.* Athleta. b) *Genit.:* insanam corporis curam 12, 11, 18. (*a. l.* corporum cura 1, 11, 15. *cf. Sp. Praef. Vol.* I. *p.* LXXX.) — deformitas 11, 3, 12. — educatio 1, 1, 21. actionem — eloquentiam quand. corporis *ib.* 1. — gladiatoria firmitas 8, 4, 16. — fortuna 7, 9, 2. — habitus 1, 4, 25. 11, 3, 2. — inclinatio 1, 11, 16. — motus 1, 10, 26. 10, 7, 26. *v.* Motus. — mala 3, 7, 19. — totius nisu 2, 12, 2. — onus 4, Pr. 7. — proprietates 7, 3, 15. — pulchritudo 2, 5, 12. quodam corporis tractu (*Sp.* tactu) 6, 3, 7 *N. et S.* — signa 11, 3, 66. — species 4, 1, 77. — sublimitas 12, 5, 5. — voluptas 12, 2, 24. c) *per ceteros casus:*

nec corpus sufficiat 1, 12, 1. corpus spiritu agitante caret 9, 2, 4. corpora deficiant 11, 3, 26; corporis (*laus*) levior 3, 7, 12; si robur corporibus bonum non est, minus (*sic Z. de conj.* Gedoyni; *Sp.* non est min.) sanitas 5, 10, 89 *S.* corporibus distortis et quocunque modo prodigiosis majus apud quosd. pretium 2, 5, 11 *N.* in corporibus, quibus quoquo modo sunt composita, utique est habitus aliquis 9, 1, 10. fatigatio corpora afficit 11, 3, 21. eadem (*corpora*) si quis volsa atq. fucata muliebriter comat, foedissima sint ipso formae labore 8, Pr. 19. cultus muliebris non exornat corpus, sed detegit mentem *ib.* 20. corpora non robore sed valetudine inflantur 2, 3, 9. ut umbra corpus sequi 8, Pr. 20. *v.* Umbra. qui has demum προσωποποιΐας dicant, in quibus et corpora et verba fingimus 9, 2, 31. corpus inculto loco poni 7, 9, 5 *Z.* corpora suis reddidisse 11, 2, 13; Mithridates corpore ingenti *Sall.* 8, 3, 82. illas figuras Epicuri, quas e summis corporibus dicit effluere 10, 2, 15 *N.* toto corpore obnitendum 5, 13, 11. corpore ipso perhorrescere *Cic.* 11, 1, 44; in corpore numerus 1, 10, 22. risus oriuntur ex corpore ejus, in quem dicimus 6, 3, 37. pleraque (*animalia*) contra frigus ex suo corpore vestiuntur 2, 16, 14. γ) *peculiariter de carne humani corporis:* ossa corpore operienda sunt Pr. 24. Zeuxis plus membris corporis dedit 12, 10, 5. nervis illis, quibus causa continetur, adjiciunt superinducti corporis speciem 5, 8, 2; *transl.:* ut (*juvenes*) expatientur, et gaudeant materia, et quasi in corpus eant 2, 10, 5. erit illud plenius interim corpus, quod mox adulta aetas astringat 2, 4, 5 *N.* *v.* Animus. II) *de continenti partium complexu, imprimis in dicendo:* compositae (*voces*) e duobus quasi corporibus coalescunt 1, 5, 65; hanc artem (*philosophiam*) in corpus eloquentiae adducat 12, 2, 9; corpus sit, non membra 7, 10, 16. quando incipit corpus esse (*membrum*)? 9, 4, 123. ut phrasin, id est, corpus eloquentiae faciant 10, 1, 87. quae (*eloquentia*), si toto corpore valet 8, Pr. 22. corpus orationis in parva momenta ducendo 3, 11, 23 *Z.* dispositio per omnes materias totumque earum corpus aequaliter fusa 3, 9, 2. in his (*locis*) non corpori prospiciunt, sed abrupta quaedam — jaculantur 2, 11, 6 *N.* in omni corpore totoque (ut ita dixerim) tractu numerus insertus est 9, 4, 61.

**Correctio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 35. (*a. l.* correptio) *ib.* 30. correctionis ratio 9, 3, 88.

**Correptio.** *opp.* productio 7, 9, 13. 9, 3, 69.

**Corrigo.** pro modo virium corrigendum opus 2, 4, 14. corrigit, quae a Graccho composita durius putat 9, 4, 15. corrigetur palam, si quid in declamando discipulus erraverit 2, 5, 16. *cf.* 2, 3, 11. frangas citius, quam corrigas, quae in pravum induruerunt 1, 3, 12. mavult pater corrigere, quam abdicare 7, 4, 27. emendandi vitia, corrigendique mores 12, 7, 2. in emendando, quae corrigenda erunt 2, 2, 7. *cf.* 2, 4, 14; unius emendatione verbi corrigi (*soloecismum*) 1, 5, 34. objurgatione non corrigatur (*puer*) 1, 3, 14. vitium, quod frequenti admonitione corrigi non potuerat, mutatis codicibus esse sublatum 10, 3, 32; correctas ejus (*Aeschyli*) fabulas 10, 1, 66.

**Corripio.** I) *i. q.* reprehendo: corripere (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 104. eum non inimice corripere, sed paene patrie monere 11, 1, 68. II) *i. q.* brevio: modulatione produci aut corripi (*verba*) 9, 4, 89. verba extendere, corripere 10, 1, 29. nimium corripientes omnia 4, 2, 43; correptae literae syllabaeve 1, 6, 32. *cf.* 1, 5, 18.

**Corrogo.** a corrogatis laudantur etiam quae non placent 10, 1, 18.

**Corrotundo.** quotiens enthymemata sua gestu velut corrotundant 11, 3, 102 *N. cr.*

**Corrugo.** corrugare nares, ut Horatius ait 11, 3, 80.

**Corrumpo.** *α*) vitiis quorund. bona ejus (*artis*) corrumpentium 12, 2, 9. ingenita quaed. adjumenta nonnunquam ita desunt, ut bona ingenii corrumpant Pr. 27. quae corrumpi non posset continentia 8, 4, 23. fides, quam nec cupiditas corrumpat, nec gratia avertat, nec metus frangat 12, 1, 24. quod corrumperet juventutem (*Socrates*) 4, 4, 5. corrumpi mores 1, 2, 4. praepositiones copulatio ista corrumpit 1, 5, 69 haec cuncta corrumpit ac propemodum perdit pronuntiatio 3, 3, 3; exercitum largiendo corrumpere 5, 13, 17. totidem generibus corrumpitur oratio, quot ornatur 8, 3, 58. neque illud dicendi textum tenue atque rarum laetioribus numeris corrumpendum erat 9, 4, 17; litera in naturam ejus (*insequentis*) corrumpitur 8, 3, 45. oris in peregrinum sonum corrupti 1, 1, 13. *β*) *Partic.* a) occasione et absentia custodum corruptus 4, 2, 70; adipis et quidquid humoris corrupti 2, 10, 6. corruptis aquis 7, 2, 3. junguntur vocabula — aut ex integro et corrupto, aut ex corrupto et integro, aut ex duobus corruptis 1, 5, 68. b) *in dicendo fere i. q. tumidus:* Asiani aut quocunque alio genere corrupti 8, Pr. 17. ingenio corruptus ac tumidus 2, 8, 9 *N.* nemo ex corruptis dicat, me inimicum esse culte dicentibus 8, 3, 7. *cf.* 2, 3, 9 *N.* pro laetis corrupti 10, 2, 16. qui similitudinem pessimi cujusque et corruptissimi concupierunt 10, 2, 14. corruptissimo poëtarum 8, Pr. 25; *Neutr.:* ne quid in eloquendo corruptum obscurumque sit 6, 5, 2. *cf.* 10, 1, 129. finis non erit, si singulas corruptorum persequar formas 8, 5, 25. si judicium his corruptis acrius adhibeas 12, 10, 76; c. *Subst.:* corruptae eloquentiae 8, 6, 76. corruptum et omnibus vitiis fractum dicendi genus 10, 1, 125. vitiosum et corruptum dicendi genus 12, 10, 73. corruptae et vitiosae orationes 2, 5, 10. *cf.* 8, 3, 57. minuti corruptique sensiculi 8, 5, 14. verbum — fit corruptum, quia in plano tumet 8, 3, 18.

**Corruo.** quidquid superstruxeris, corruet 1, 4, 5. triclinium supra convivas corruit 11, 2, 13.

**Corruptor.** persuadent dicendo, vel ducunt in id quod volunt, alii quoque, ut meretrices, adulatores, corruptores (*i. e. qui mares venantur Sp.*) 2, 15, 11 *N.*

**Cortex.** cum sive amarae corticis seu medio cortice per genus facit soloecismum, mutatio vocis alterius, in qua vitium erat, rectam loquendi rationem sit reddilura, ut amari corticis fiat vel media cortice 1, 5, 35.

**Corvus.** super caput Valerii pugnantis sedisse corvum 2, 4, 18.

**Cōs.** detrahere doctrinam aliquid, ut cotes hebetibus 2, 12, 8.

**Cos.** quos (*sic Z. ex optt. Codd.; Sp.* Uos) ut cos (*scribitur*) 1, 4, 10 *N. cr.*

**Cothurnus.** cothurnos aptare infantibus 6, 1, 36. neque comoedia in cothurnos assurgit 10, 2, 22. *v.* Assurgo. quibus gravitas et cothurnus et sonus Sophoclis videtur esse sublimior 10, 1, 68.

**Cotidianus.** (*sic ex ipsius Quintiliani judicio scribendum videtur; Sp. ed.* Quotid., *Codd. variant.*) cotidiano actu forensi 10, 1, 27. cot. convicio Ep. ad Tryph. 1. cot. experimentis 11, 2, 42. cot. pugna 10, 5, 16.

in rebus cot. ac domesticis 12, 9, 21. cot. ac semper eod. modo formati sermonis 9, 3, 3. *v.* Sermo. humile atq. cotidianum sermonis genus 11, 1, 6. cot. usus 2, 10, 9. *v.* Usus. verbis vulgaribus et cot. 4, 2, 58.

**Cotidie.** frigidiora his alia, ut — quotidie non cotidie (*Guelf.* cottidie), ut sit quot diebus 1, 7, 6; quae cot. aguntur (*exempla*) 12, 4, 1. cot. metus crescit, majusque fit semper, quod ausuri sumus 12, 6, 3. cum multa cot. ab antiquis ficta moriantur 8, 6, 32; *i. q. in dies:* cot. magis lascivimus 9, 4, 142. (*cum*) facilius cot. prooemium habere *Cic.* 6, 3, 76.

**Coturnix.** puerum coturnicum oculos eruentem 5, 9, 13.

**Cras.** 9, 3, 58.

**Crassus.** crassa caligo *Sen.* 9, 2, 43; crassiore, ut vocant, musa 1, 10, 28.

**Crastinus.** eum in crastinum perventurum 5, 10, 16.

**Creber.** *α*) quae minus crebra ap. antiquos nostris temporibus modo carent 8, 5, 2. crebro anhelitu 11, 3, 55. — argumentatio 2, 5, 8 *N.* crebris parvisque conatibus 8, 5, 29. — iteratione 11, 2, 35. si non crebra haec lumina et continua fuerint, et invicem offecerint 12, 10, 46. cr. meditatio 11, 2, 28. cr. relictione — et repetitione morantur manum (*sic Z. partim de conj.; v.* Relatio) 10, 3, 31. ne crebrae sint et palam falsae (*sententiae*) 8, 5, 7. pedis supplosio crebra inepti est hominis 11, 3, 128; (*vox*) respiratione crebra 11, 3, 63. elati vir ingenii et sententiis creber (*a. l.* crebrior), sed minus pressus 10, 1, 102. *β*) *Comparat.:* crebrioribus declinationibus 9, 3, 42. etiamsi fuerint crebriores (*figurae*) *ib.* 4. crebriores figurae, quam ut dissimulari possint 9, 2, 94. ut sint aliis alii (*pedes*) crebriores 9, 4, 89. medius hic modus (*dicendi*) et translationibus crebrior et figuris erit jucundior 12, 10, 60.

**Crebresco.** gestus cum ipsa orationis celeritate crebrescet 11, 3, 111.

**Crebro.** tussire et expuere cr. 11, 5, 56.

**Credibilis.** *α*) *simpliciter:* qui veris credibilia praeferrent *ib.* 31. *cf.* 2, 15, 16. 5, 14, 14. credibilium genera sunt tria 5, 10, 16. nihil his credibilius fingi potest 4, 2, 124. non autem, si quid est altero credibilius, id ei contrarium est, quod fuit credibile 2, 17, 34. utri magis credibilia dixerint 5, 7, 34. *β*) *c. Subst. junctum:* credibilis rerum imago 4, 2, 123. per quand. cred. suspicionem 9, 2, 90. probationes, quae credibilem rationem subjectam habent 5, 12, 13. *γ*) *in Praedicato:* quae credibilem faciunt expositionem 4, 2, 47. 59. quod exponebat, et ratione fecit credibile *ib.* 110. facit credibilia, quae dicimus 9, 1, 19; credibilis erit narratio 4, 2, 52. neque refert an pro verisimili probabilem credibilemve dicamus (*narrationem*) *ib.* 31. *δ*) *seq. Accus. c. Inf.:* ut eum non sit credibile pejeraturum 5, 6, 2. *cf.* 2, 3, 5. quae in re praesenti accidisse credibile est 6, 2, 31. *cf.* 5, 10, 19. an credibile sit, reum sperasse *etc.* 7, 2, 42 *Z.* ut eo sit credibilius, illa ab oratore non ficta 6, 3, 4. *ε*) *adj. Praepos. in:* an credibile sit veneficium in noverca 5, 10, 19. neque idem cred. est in divite ac paupere *ib.* 26. an in nullo crimen cred. sit 7, 2, 39. *cf.* 4, 2, 107. credibilis erit etiam propria quaed. in illa meretrice turpitudo 11, 1, 83. ut in eo credibile videri possit homicidium 4, 5, 9.

**Credibiliter.** — dicere 2, 15, 36. 3, 11, 1. 6, 2, 19. nostros cum aliis sermones — cred. introducimus 9, 2, 30.

**Creditor.** 3, 6, 84. 5, 10, 105. — totius summae 5, 10, 117. appellabaris a creditoribus 5, 12, 5.

**Credo.** 1) α) *simpliciter:* Credo, inquit, et verum est 6, 3, 94. sic animi quoque, credo, quia minore conatu moventur, — non similiter fatigantur 1, 12, 10. ut Athenaeus credit 3, 3, 13. ut creditum est 2, 15, 10. ut, qui crediderit, et speret 11, 2, 51. quo facilius judex intelligat, meminerit, credat 4, 2, 33. ubi et credimus *opp.* in rebus fictis 11, 3, 5. si credas 12, 11, 12. *v.* Repugno. ad credendum vel non credendum ante formatus 5, 7, 8. *cf.* 6, 4, 22. nunquam satis credendum est (*i. e. nunquam respondendum, Satis credo. Buttm.*), sed agitandus omnibus modis (*litigator*) 12, 8, 9 *N. et S.* β) *c. Accus.:* ut causam nostram meliorem esse judices putent —: sed id, quod volunt, credunt quoque 6, 2, 5. quod credi volebam 7, 1, 31. idque credet (*sic Gesn. emend., vulg.* credere) suo quisque experimento 11, 2, 17 *N.* sic fiet, ut judex quaerat illud nescio quid ipse, quod fortasse non crederet, si audiret: et ei, quod a se inventum existimat, credat 9, 2, 71; credit facilius, quae audienti jucunda sunt 4, 2, 119. *cf.* 8, 3, 5. quod si quis parum credat 1, 7, 19; licet Thrasymachus idem de actione crediderit 3, 3, 4. *cf.* 2, 14, 4. latrocinium facilius in viro credas 5, 10, 25. nostra haec semper opinio fecit, ut — in eo crederem statum causae, quod esset in ea potentissimum 3, 6, 21. γ) *adj. Accus. Praedicati:* quos gravissimos sapientiae magistros aetas vetus credidit 12, 1, 36. qui non alios crediderunt tropos, quam *etc.* 8, 6, 3. est his (*pravis*) initium ex iis, quae credunt bona aut mala 5, 10, 34. quidam eam (*literam*), quotiens A sequatur, necessariam credunt 1, 7, 10. favorem et urbanum Cicero nova credit 8, 3, 34. quae abjectissimus quisque animus utilia credit 11, 1, 13. 6, 2, 3; *in Pass. Nominat.:* dum parum creditur disertum, quod et alius dixisset 8, Pr. 24. quaenam igitur illa forma credenda est 8, 4, 21. difficilius semper est creditum defendere quam accusare 5, 13, 2. quam (*substantiam*) scio vix credi posse tantam 6, Pr. 7. origo animi coelestis creditur 1, 1, 1. quid ita crederetur Cupido puer? 2, 4, 26. Phidias melior artifex creditur (*a. l.* traditur) 12, 10, 9. ut fraude aliquorum concita (*mater*) credatur 11, 1, 65. meruit credi secundus (*a. l. inser.* esse) 10, 1, 72. δ) *seq. Accus. c. Inf.:* Ego vero haec lumina orationis velut oculos quosdam esse eloquentiae credo 8, 5, 34. *cf.* 2, 1, 7. 10, 5, 4. tradendos eminentissimo credunt (*pueros*) 2, 3, 1. quem ultra esse usum mei credam? 6, Pr. 3. in mediocribus utrisque majus adhuc naturae credam esse momentum 2, 19, 2. cur non tam in eloquentia quam in ratione virtutem ejus (*hominis*) esse credamus 2, 20, 9. nobis ea accidisse credamus atq. animo nostro persuadeamus 6, 2, 34. Nos utrumque παράδειγμα esse credamus, et ipsi appellemus exemplum 5, 11, 2. ut ea ultra venire in manus credas 10, 7, 11. 10, 1, 110. melius de hoc nomine sentiant, credantque, Attice dicere esse optime dicere 12, 10, 26. quem velle optima crederes 10, 1, 119. *cf.* 11, 1, 70. Atq. ego illi praeceptori, quem instituebam in libro secundo, credidi (*a. l.* tradidi) non ea sola docenda esse, quae *etc.* 10, 2, 20. non maligne crediderim, defuisse ei summam illam, ad quam nemo propius accessit 12, 1, 20. id esse optimum, quod cum te facile credideris consequi imitatione, non possis *Cic.* 11, 1, 92 *N.* credite vos intueri 9, 2, 41; *satis credo c. solo Inf.:* non satis credunt ex-

cepisse, quae relicta erant 2, 1, 2. qui non modo proximum tempus lucemque praesentem intueri satis credat 12, 2, 31; *in Pass. Nom. c. Inf.:* qui se supra modum extollit, premere ac despicere creditur 11, 1, 16. primus fecisse creditur Cleon 11, 3, 123. ne studiosus esse credatur 9, 2, 62. ut, quia proprium est boni recte facere; iracundi verbis [excandescere], esse credantur aut contra (*sc.* *tales*) 5, 10, 64 *N.* ut suppositos habuisse libros ejus credatur (trad.) 1, 10, 17; creditus est optime dixisse 3, 1, 11. creditique sunt clari juvenes obsidem reip. dare malorum civium accusationem 12, 7, 3. damnare eum et invisum quoque habere sum creditus 10, 1, 125; *Accus. c. Inf.:* neminem malum esse, nisi stultum eundem, non modo sapientibus dicitur, sed vulgo quoque semper est creditum 12, 1, 4. credetur abesse ab eo culpam 11, 1, 64. quem omnium militum tenuisse creditum est nomina 11, 2, 50. *cf.* 2, 15, 7. neque sine causa creditum est, stilum non minus agere, cum delet 10, 4, 1 *N.* Dearum, quas praesidere vatibus creditum est (*a. l.* creditur) 10, 1, 48. *ε*) *adj. Dat.* a) sitne parvis argumentis credendum 2, 1, 11. exemplis crederemus 12, 2, 22. judex credit figuris 9, 2, 72. suis demum oculis credidit, quod efficeret 11, 3, 68; nec potest ei credere judex 9, 4, 143. doctis creditur 12, 9, 4. si tradenti Caecilio credimus 9, 1, 12. torto non credetur 9, 2, 82. credamus summis oratoribus 1, 8, 9. credendum est Ciceroni 10, 7, 19. plus nobis credere 10, 1, 18. qui credentem sibi minime fallat *ib.* 20. 12, 3, 2. mihi crede 8, 6, 56; ut judices iis etiam facilius credant 4, 1, 12. ne primae quidem memoriae temere credendum est 1, 8, 9. temere oratori maximo de nomine artis suae credidisse 2, 14, 4. b) *i. q. committo:* credi sibi ipsos (*discipulos*) 2, 6, 6. judex se credit actori 9, 4, 129. iisd. se ventis credere 12, Pr. 2. II) *de pecunia i. q. mutuam do:* pecuniam credidisse 5, 10, 66. centum talenta credidisse *ib.* 111. quod populus crediderit, omnibus debeatur *ib.* 117. an illum deposuisse ap. hunc vel huic credidisse credibile sit? 7, 2, 50; certam creditam pecuniam 4, 2, 6. (*judicium*) de certa credita *ib.* 61 *N.* 12, 10, 70. (*a. l. adjic.* pecuniam) 8, 3, 14 *N.*; *Subst.:* jus publici crediti 5, 10, 117. creditum suum totum exigerent *ib.* 105. crediti et depositi quaestiones 7, 2, 51 *Z.* *v.* Depositum.

**Credulitas.** 3, 3, 4. 5, 3, 7.

**Credulus.** in hoc solo vel paulo pertinaciorem, vel credulum 11, 1, 71. neque ero tam credulus, ut putem 11, 2, 4.

**Creo.** I) quae (*terra*) sentes ac dumos — fructus creat 5, 11, 24; id — taedium ex (*a. l. om.*) similitudine ac satietatem creat 9, 4, 143. II) non rite creatus tribunus 2, 4, 35.

**Crepida.** 12, 11, 21.

**Crepitaculum.** sonum paene puerilium crepitaculorum 9, 4, 66.

**Cresco.** *α*) in lecticis crescunt (*infantes*) 1, 2, 7; Crescit hoc adhuc 3, 8, 33. ut aliud crescat, aliud augetur 8, 4, 15. rerum cognitio cotidie crescit 12, 11, 17. crescit (*a. l.* gliscit) invidia 6, 1, 16. non crescet sed dividetur labor 2, 1, 13. per singulas prope partes labor cresceret 12, Pr. 1. cotidie metus crescit 12, 6, 3. sic urbium captarum miseratio cr. 8, 3, 67. cr. oratio minus aperte 8, 4, 8. maxime in hac parte (*i. e. prooemio*) crescere debet oratio 6, 1, 29. [vis quaestionum semper crescere (*Codd.* v. q. percrescere) debet 7, 1, 17 *N. cr.*] nisi forte nostra potissimum tempora damnamus hujus infeli-

citatis, ut nunc demum nihil crescat 10, 2, 8. β) *adj. Ablat. aut Praepos.:* laude crescit (*animus*) 1, 2, 30. *v.* Augeo. nihil crescit sola imitatione 10, 2, 8. haec (*figura*) etiam crescere solet verbis omnibus altius atque altius insurgentibus 8, 4, 27. crescit interim hyperbole alia insuper addita 8, 6, 70. ut animis crescant (*infirma*) 5, 12, 14. *v.* Animus. I, ζ. cum robore discendi crescet etiam eruditio 8, Pr. 4. atrocitas crescit ex his 6, 1, 15. a brevibus in longas nituntur et crescunt (*iambi*) 9, 4, 136. quod loco, in quem crescat, caret 8, 5, 26.

**Creticus.** 9, 4, 97. 104. — et initiis optimus et clausulis *ib.* 107. frequentius ejus (*amphimacri*) nomen est creticus *ib.* 81.

**Crimen.** α) *Nominat.:* quod enim tantum in sententia bona crimen est? 8, 5, 32. β) *Genit. et Dat.:* aut defensio, aut imminutio, aut excusatio, aut deprecatio criminis 7, 4, 3. invidia criminis 6, 3, 10. quo ratio reddatur dilati cr. 7, 1, 11. reos ejusd. cr. 11, 1, 79. congregatio criminum *opp.* separatio 7, 1, 31. accipiendum (*a. l. om.*) criminis loco 11, 1, 28; crimini, de quo judicium est, quam maxime conveniat 7, 2, 28. γ) *Accus.:* augendi criminis gratia *opp.* declinandi 9, 2, 12. *v.* Augeo. avertere in alios crimen 11, 1, 65. singula crimina ex pluribus colliguntur 4, 4, 5. dilati criminis 7, 1, 11. objicere vel diluere crimina 7, 10, 12. in quae crimina malae tractationis actio non detur 7, 4, 26. vel discutiendi alicujus extrinsecus criminis, vel augendi 4, 2, 18. haec, ut in qualitate crimen elevant, ita in conjectura premunt 7, 2, 40. et versibus, et joco, et invidia, et invocatione intendere crimen 9, 2, 104. idem cr. invicem intentant 3, 10, 4. plura cr. junguntur 4, 4, 5. melius objicientem crimina quam defendentem 6, 3, 69. *cf.* 100. cui objectum cr. remiserat Claudius 8, 5, 16. *cf.* 6, 3, 75. crimina purganda (*a. l.* impugnanda) sunt 7, 1, 12. quotiens non repellendum tantum erit cr., sed etiam transferendum erit 4, 2, 26 *Z. N.* si cr. ipsum solicite redarguisset 11, 1, 9. in parentes crimina spargerentur 9, 2, 80. crimen causa facti tuemur 7, 4, 8. cr. transferre in adversarium maluit, quam negare 6, 5, 9. *cf.* 6, 3, 78. *v.* Transfero. sive crimen reus citra accusationem in adversarium vertit 7, 2, 23. δ) *Ablat.:* causae crimine, de quo cognitio est, faciles ad diluendum 4, 2, 27. elabendi ex crimine, quod neque negari neque defendi potest 3, 6, 83. corrupti judicii crimine exheredatum 5, 13, 32. quorundam facilitas temeritatis cr. laboravit 12, 9, 14. cr. manifesto prematur 12, 1, 43. criminibus odii et gratiae (*a. l.* gratia) vacant 10, 1, 34. *v.* Suspicio. ε) *c. Attrib.* a) abominanda crimina 9, 2, 80. — acerba 6, 3, 100. — anteacta 7, 10, 12. — asperum 5, 13, 17. — manifestum 12, 1, 43. — perfecti *opp.* velut pendentis et adhuc in condicione positi 7, 4, 27. b) *c. Genit.:* duorum crimen (*a. l.* discr.) esse adulterium 7, 2, 52. crimen fortunae 6, Pr. 13. — corrupti judicii 5, 13, 32. — odii et gratiae 10, 1, 34. nec sine crimine sordium 12, 7, 9. tarditatis — temeritatis cr. 12, 9, 14. — malae tractationis 7, 4, 26. — turpitudinis 2, 2, 14. — veneficii 5, 7, 37.

**Criminor.** quidam — auctores, quos praelegunt, criminantur 1, 5, 11. uti etiam vitiis rhetoricen criminantur 2, 17, 26.

**Criminosus.** quod sit leve aut nullo modo criminosum 9, 2, 23.

**Criticus.** grammatice — tenuis a fonte, assumtis historicorum criticorumque (*sic Z. ex optt. Codd.; Sp.* poëtarum historicorumque) viribus, pleno jam satis alveo fluit 2, 1, 4 *S.*

**Crocodilinae.** 1, 10, 5 *N.*

**Cruciatus.** procedente cruciatu 5, 4, 2. maximos cruciatus effugit 6, Pr. 6.
**Crucio.** quo me validius cruciaret 6, Pr. 8. [cruciatis civibus Rom. 6, 1, 54 *N. cr. v.* Crux.]
**Crudelis.** ut non demens, crudelis certe videatur (*pater*) 9, 2, 91. inhumana, crudelia 5, 13, 19. 20. quid crudelius, quam homines, honestis parentibus ac majoribus natos, a rep. summoveri? 11, 1, 85.
**Crudelitas.** (*inter argumenta*) 5, 10, 27. tyranni saeva cr. 9, 3, 48.
**Crudeliter.** — dictum 1, 5, 9.
**Cruditas.** cruditate contracta decesserit 7, 3, 33. cruditatis an veneni signa 2, 21, 19. 7, 2, 13. sunt quaed. signa utrique parti communia, ut livores, tumores, nam videri possunt et veneficii et cruditatis 5, 9, 11. veneno an cruditate perierit 7, 2, 8.
**Crudus.** I) crudum declamare neminem 11, 3, 27. II) lectio non cruda sed multa iteratione mollita 10, 1, 19.
**Cruentus.** — gladius 4, 2, 13. 6, 1, 30. 48. praetexta C. Caesaris cruenta 6, 1, 31. cr. vestis 5, 9, 1.
**Crus.** mediis cruribus 11, 3, 139. fascias, quibus crura vestiuntur *ib.* 144.
**Crux.** cruci fixum 7, 1, 30. in crucem sustulit 4, 2, 17. cruci civis (*sic Z. de optt. Codd.; Sp.* cruciatis civibus) Rom. suas lacrimas dedit (*Cicero*) 6, 1, 54 *N. cr. et S.*
**Cubiculum.** 11, 2, 20. — clausum 10, 3, 25. in triclinio coam, in cubiculo nolam 8, 6, 53.
**Cubile.** mollire (*sic Codd. fere omnes; Sp.* moliri) cubilia 2, 16, 16 *S.*
**Cubito.** pusio, qui cum majore sorore cubitabat (*vett. Edd.* dormitabat) *Cic.* 8, 3, 22.
**Cubitus.** cubito pronuntiant 11, 3, 93. cubitum utrumque in diversum latus ventilet *ib.* 118.
**Cubo.** qui suos artus morsu lacerasset, fingitur in scholis supra se cubasse 8, 2, 10.
**Cudo.** annulum sibi cudi ab aurifice 9, 2, 61.
**Cujusmodi.** c. exemplis plena sunt omnia 9, 2, 19.
**Culeus.** qui patrem occiderit, culeo insuatur 7, 8, 6.
**Culpa.** α) *Nominat.:* si qua est in his culpa 3, 6, 59. c. est prima in praeceptoribus, proxima in nobis 12, 11, 14. manifesta in his culpa erit 5, 2, 2. *cf.* 7, 3, 22. nec undecunque causa fluxit, ibi culpa est 7, 3, 33. abesse ab eo culpam 11, 1, 64; causae non ingenii c. sit 5, 13, 37. c. judicis erit 12, 8, 15. β) *Genit. et Dat.:* satisfactio culpae 11, 1, 76; fortuna quoque saepe substituitur culpae 7, 4, 15. γ) *Accus.:* an minui culpa possit 7, 4, 15. c. in hominem relegatur *ib.* 13. culp., praesertim deprehensam, pertinaciter tueri, culpa altera est 6, 4, 16. facillimum est, ibi alienam culpam incusare (*a. l.* accus.), ubi fateris tuam 11, 1, 81; plures in culpam vocantur 7, 2, 53. δ) *Ablat.:* culpa sua 5, Pr. 13. — agentis 7, 3, 20. — quorund. pervicacium 1, 5, 17. culpa caret 6, 3, 28. — carentibus curis 12, 1, 5. — vacare 3, 6, 79.
**Culpo.** ut illum culparet 8, 4, 23. quia tam major quam minor culpari potest 2, 4, 38 *Z.* culpari, tanquam falsa praecipiat 3, 6, 60. velut initium sit alium culpandi narratio 4, 2, 26. culpandorum confirmatio 5, 11, 7.

**Culte.** — dicentibus 8, 3, 7.

**Cultor.** in solo fecundo plus cultor, quam ipsa per se bonitas soli, efficiet 2, 19, 2.

**Cultura.** rustici probatam experimento culturam in exemplum intuentu 10, 2, 2.

**Cultus.** I) — agrorum Pr. 26. ut terram cultu, sic animum disciplinis meliorem et uberiorem fieri 8, 3, 75; quod a natura primum est ortum, et quale ante cultum fuit 9, 4, 3. quid non cultu nitescit? *ib.* 5. quid tam dignum cultu ac labore ducamus? 2, 16, 17. II) *de vestitu:* cultus concessus atq. magnificus addit hominibus auctoritatem: at muliebris et luxuriosus non corpus exornat, sed detegit mentem 8, Pr. 20. sicut in cultu victuque accessit aliquis citra reprehensionem nitor 8, 5, 34. cultus non est proprius oratoris, sed magis in oratore (*Salm. ad Solin. defendit a. l.* in hora) conspicitur. Quare sit, ut omnibus honestis debet esse, splendidus e virilis 11, 3, 137 *N. cr.* III) *in dicendo:* tertius (*gradus ornati est*), qui haec nitidiora facit, quod proprie dixeris cultum 8, 3, 61 *N. cr.* *v.* Ornatum *sub* Orno. *β.* in verbis effusiorem, ut ipsi vocant, cultum affectaverunt 3, 8, 58. — pressus et velut applicitus rei 4, 2, 117. nitor ille (*habet*) cultum virilem 12, 10, 79; noster hic cult. clarius enitescet 2, 5, 23. quanto plus nitoris et cultus demonstrativae materiae permittant 11, 1, 48. actionibus adhibere plus cultus 2, 10, 11. qui carent cultu atq. sententiis Atticis 10, 2, 17. scripsit non sine cultu ac nitore 10, 1, 124. illos vi, sublimitate, impetu, cultu, compositione superavit 12, 10, 23.

**Cum.** *Praepositio:* illa servata est a multis differentia, ut — cum, si tempus significaret per Q (*Sp.* q. u. o. m.), — si comitem per C ac duas insequentes (*sic Camp. proxime ad optt. Codd.; quos secutus Z.* d. U seq.) scriberetur 1, 7, 5 *S.* cum notis (*deformiter sonat*) 8, 3, 45 *N* I) *societatem quandam significat:* solus aut certe cum paucis fecisse 3, 7, 16. c. dicente aeque audientem inhorrescere 9, 4, 126; singuli cum ferro gladium intrarunt 4, 2, 72. c. gladio cruento *ib.* 13; operiri humerum cum toto jugulo 11, 3, 141. cujus ratio mutata c. temporibus est 1, 5, 19. exordium sumant c. clausula 9, 4, 63. ut manus c. sensu et inciperet et deponeretur 11, 3, 106. hi (*sonus*) c. augenda intentione excitandi, c. summittenda sunt temperandi *ib* 42. c. propositione judex crimen omne cognoscit 4, 2, 7 *N.*; ἀναστροφὴ — qualia sunt vulgo mecum, secum 8, 6, 65. nobiscum *opp.* cum aliis 10, 5, 7. quibuscum 4, 2, 86. quicum 11, 2, 38. II) *modum et rationem signif.:* cum cura 5, 10, 67. *cf.* 10, 7, 29. c. convicio 4, 5, 10. c. quadam defensione 5, 13, 26. c. deprecatione 11, 3, 171. c. dignitate actionis 5, 10, 54. *cf.* 4, 2, 64. c. indecora exultatione 2, 2, 12. c. favore ac solicitudine 10, 1, 16. majore c. fide 12, 1, 12. c. gratia quadam et venere 6, 3, 18. c. honore 4, 1, 11. c. invidia caedentis clamavit 4, 2, 113. *cf.* 11, 3, 171. c. judicio 10, 1, 8. c. firma memoria 5, 10, 54. c. metu 11, 3, 78. c. modo 4, 1, 16. c. quodam motu 11, 3, 103. c. periculosa potentium offensione 2, 20, 8. c. ornatu 8, 6, 61. c. periculo 4, 2, 44. c. pondere aliquo 6, 1, 2. c. ratione 9, 1, 11. c. reprehensione diversae partis 11, 3, 165. c. risu 5, 10, 67. 6, 3, 21. 8, 6, 56. c. sono 11, 3, 53. c. stridore *ib.* 55. c. taedio 4, 2, 44. c. turba laudantium 6, 4, 6. c. venia 10, 1, 72 *N.* c. summa virtute interfectoris et gloria necari 4, 5, 15. III) *c. Pronom. i. q. praeterea vel praeterquam:* cui et rectus ordo, et apta junctura, et cum his numerus opportune cadens contingit 9, 4, 27; cum eo quidem,

quod vix ullus est tam communis locus 2, 4, 30 *N.* cum eo, quod — frequenter accidit, ut *etc.* 10, 7, 13. cum eo, quod — eadem speciosiora quoque sint, quae honestiora 12, 10, 47.

**Cum.** *Conjunctio:* illa servata est a multis differentia, ut cum, si tempus significaret, per Q (*Sp.* q. u. o. m.) scriberetur 1, 7, 5 *Z.* I) *de tempore. α) sensu relativo i. q. quo tempore, postquam.* a) *c. Indicat.:* nunc, cum irrupit voluptas 4, 2, 122; utique vero cum infelix illa verborum cavillatio accessit, non potest ferri contorta vis 10, 7, 14. qui — c. iis felicissime cessit imitatio, verbis atq. numeris sunt non multum differentes, vim dicendi atq. inventionis non assequuntur 10, 2, 16. unum in locum c. conduxit (*a. l.* conduxerit) breviter propositionem et assumtionem, adjungit, quid ex his conficiatur 5, 14, 9. neque enim Academici, cum in utramque partem disseruerunt (*a. l.* disserunt), non secundum alteram vivent 12, 1, 35. cum vero magna pars est exhausta orationis — paene omnia decent 11, 3, 147. quae omnia non dum fiunt laudantur, sed cum facta sunt 12, 9, 4. ut est longe vehementissimus affectus, cum invaluit, ita, si nihil efficit, tepet 6, 1, 44. *cf.* 5, 9, 11; Cum haec in conspectu quodammodo collocaveram, non minus pro adversa parte, quam pro mea cogitabam 7, 1, 4; *in narrando:* An vero cum Pericles Athenienses solis obscuratione territos, redditis ejus rei causis, metu liberavit; aut cum Sulpicius ille Gallus — de lunae defectione disseruit — non videtur usus esse oratoris officio? 1, 10, 47. *cf.* 4, 4, 5. tu impie fecisti, cum exheredationem meruisti 7, 1, 53. c. praecedentes pedes posui 9, 4, 109. b) *c. Conjunct.:* adhuc enim velut studia inter nos conferebamus —. Cum vero mihi Domitianus Augustus sororis suae nepotum delegaverit curam, non satis honorem judiciorum coelestium intelligam, nisi *etc.* 4, Pr. 2; cum infans esset, vel cum omnino natus non esset 5, 10, 44. cum esset grande convivium 11, 2, 12. decessit, c. haberet duodeviginti annos 8, 5, 17. quorum nihil tunc, cum diceretur, parum aptum *etc.* fuit 11, 1, 89. *cf.* 10, 7, 14. iis temporibus, cum judicia ejus rei maxime exercerentur 6, 1, 16; *imprimis in citando:* Sic Afer, cum ageret (*a. l.* egerat) contra libertum Claudii Caesaris — inquit 6, 3, 81. ut Afer Domitius, cum Domitillam defenderet (*a. l.* defenderat) — inquit 8, 5, 16. *cf.* 6, 3, 99. de quibus dixi in quadam primi libri parte, c. puerorum ora formarem 11, 3, 31. *cf.* 2, 3, 10. 8, 5, 35. dissimulavit Cic., c. Sex. Annalis testis reum laesisset 6, 3, 86. *cf. ib.* 49. 60. 95. 12, 11, 3. Ciceroni in prooemio, c. diceret pro Milone, digredi fuit necesse 4, 3, 17. *cf.* 8, 4, 19. ut Cic. fecit, c. ei — dixisset Hortensius 6, 3, 98. *β) sensu condicionali i. q. quando.* a) *c. Indicat. Praes.:* cum discunt et adhuc usu carent 5, 10, 122. c. quis rationem mortis in senatu reddit 7, 4, 39. Nam (*Sp. inser.* cum) Latina, significantia, ornata, cum apte sunt collocata, quid amplius laboremus? 8, Pr. 31. inclinatio judicum ad nos petitur initio parcius, c. admitti satis est 6, 1, 10. id contingit, cum — ostenditur 6, 2, 22. *cf.* 7, 2, 12. tempore vel diurno, cum testes plures, vel nocturno, cum major difficultas (*sc. est*) 7, 2, 44; cum jus asperius petitur a judice, fit tamen spes aliqua clementiae 9, 2, 90. *cf.* 3, 8, 10; hinc ille — nasci affectus solet, cum — intelligitur 6, 2, 16. Sic anceps inter utrumque animus aestuat, cum et scripta perdidit, et non quaerit nova 10, 7, 33. cum etiam hoc genus simulari litium soleat, cum jus mortis a senatu quidam — petunt 11, 1, 56. illa quidam καταχρήσεις volunt esse, cum pro temeritate virtus *etc.* dicitur 8, 6, 36. *cf.* 5, 10, 61. Melior geminatio, cum ex contrariis valet. — Ea vero fit pulcherrima,

cum aliqua comparatione clarescit 8, 5, 18; est et ille in hoc genere frequens error, ut putent aliud quosdam dicere, aliud velle: praecipue cum in themate est, aliquem, ut sibi mori liceat, postulare 9, 2, 85. utique cum quaestio in eo consistit *ib.* 93. nisi cum risus inde captatur 8, 3, 48. *v.* Nisi. b) *imprimis in citando:* tutius, quod Cicero pro Caecina facit, cum (*a. l.* dum) interrogat, si haec actio non sit, quae sit? 5, 10, 68. Nec mihi videtur in Symposio Plato, cum Alcibiaden confitentem de se, quid a Socrate pati voluerit, narrat, ut illum culparet, haec tradidisse 8, 4, 23. Livius saepe sic dicit, cum Romanos vicisse significat 8, 6, 20. *cf.* 3, 6, 3. 10, 3, 21. quod facit pro Ligario Cicero, cum dicit 4, 2, 108. neque Lucilium putant uti eadem ultima, cum dicit *etc.* 9, 4, 38. *cf.* 8, 3, 21. 9, 2, 28. 9, 4, 54. 11, 1, 31. 11, 3, 31. (*a. l.* dum) *ib.* 48. hujus sunt generis, cum — dicimus 8, 6, 26. Cicero lusit, cum — inquit 6, 3, 68. *cf.* 85. Nam et M. Antonius, cujus supra habuimus mentionem, cum a se disertos visos esse multos, ait, eloquentem neminem, diserto satis putat dicere, quae oporteat 8, Pr. 13. c) *c. Futuro:* quae, cum aget, esse in causa velit 12, 3, 5. c. res exiget (*a. l.* exigunt) 10, 3, 3. c. studebimus 1, 12, 6. c. theatrum veluti quoddam illius sacri templum vocabimus 3, 8, 29. cum legere orationes oportebit, cum virtutes earum jam sentiet, tum mihi diligens aliquis assistat 1, 11, 14. Quid alioqui fiet, cum in medio foro erit dicendum, si particulas — reperire non possumus 10, 3, 30. *cf.* 10, 1, 44; posco hoc mihi, ut, cum pro composito dixero numerum, et ubicunque jam dixi, oratorium dicere intelligar 9, 4, 57. vir civilis vereque sapiens — omnia, quae ad efficiendum oratione, quod proposuerit, valent, libenter adhibebit, cum prius — constituerit 11, 1, 35. *cf.* 12, 7, 6. d) *c. Conjunct.:* alias (*leges*), cum ipsi nullam habeamus (*Sp.* -emus), adjungimus 3, 6, 87 *Z.* Non ex eodem, sed ex diverso, vicinum accipitur, cum supplicio afficiendum dicas, quem supplicatione dignum judicaris 9, 3, 68. habuit oratores aetas nostra copiosiores: sed, cum diceret, eminere inter aequales Trachalus videbatur 12, 5, 5. non inutilem scio servatum esse a praeceptoribus meis morem, qui, cum pueros in classes distribuerent (*Sp.* -erant), ordinem dicendi secundum vires ingenii dabant 1, 2, 23 *Z.* Pythagoreis moris fuit, et cum evigilassent, animos ad lyram excitare, et cum somnum peterent, ad eandem prius lenire mentes 9, 4, 12. alii, cum primas modo lineas duxissent, post declamationes, quid omisisset quisque, tractabant 2, 6, 2. *cf.* 6, 2, 35. 10, 1, 7; ut, cum (*a. l.* quam) multa scripserimus, etiam multa dicamus 10, 7, 7 *N.* cr. cum duo fures pecuniam abstulerint (*Sp.* -erunt), separatim quadruplum quisque an duplum debeat? 7, 4, 44.

II) *Causale.* α) *c. Indicat.* a) *i. q.* *siquidem:* auctoritas ab oratoribus vel historicis peti solet; — cum summorum in eloquentia virorum judicium pro ratione, et vel error honestus est magnos duces sequentibus 1, 6, 2. Nam praecipue quidem ap. Ciceronem, frequenter tamen ap. Asinium — vidimus Ennii etc. inseri versus, summa non eruditionis modo gratia sed etiam jucunditatis: cum poeticis voluptatibus aures a forensi asperitate respirant (*sic Codd. plerique omnes; Sp.* respirent), 1, 8, 11. cum in omni genere studiorum, tum in hoc praecipue bona valetudo — necessaria est: cum tempora ab ipsa rerum natura ad quietem refectionemque nobis data in acerrimum laborem convertimus 10, 3, 26. [in verbis esse vitium, non in sermone, cum mutatio vocis alterius rectam loquendi rationem sic reddit (*sed Z. ex Amb.* 1. *recte:* sit redditura) 1, 5, 35 *N.*]; Ita cum semper cogitatio ultra id, quod est, longius quaerit, quidquid interim reperit, quodam-

modo apud memoriam deponit 11, 2, 3. b) *concessive i. q. quanquam:* Jam in omnibus, quae dicit, tanta auctoritas inest, ut dissentire pudeat —; cum interim haec omnia, quae vix singula quisquam intentissima cura consequi posset, fluunt illaborata *etc.* 10, 1, 111. sicut quattuor ventos generaliter a totidem mundi cardinibus accepimus flare, cum interim plurimi medii eorum *etc.* deprehenduntur 12, 10, 67 *N.* pudet dissentire — cum interim et vitiosa pluribus placent, et a corrogatis laudantur (*Sp. de conj. Regii* placeant — laudentur) etiam, quae non placent 10, 1, 18 *S.* β) *c. Conjunct.* a) *i. q. quoniam:* cum tot seculis nulla reperta sit causa, quae esset tota alteri similis, sapiat oportet actor *etc.* 7, Pr. 4. *cf.* Pr. 1. 5. 10, 1, 24. 11, 1, 14. 11, 3, 9. *etc.* ut, cum Demosthenis severa videatur compositio, — Ciceronem carpant in his 9, 4, 63. Sequitur oratorum ingens manus, ut (*a. l. om.*) cum decem simul Athenis una aetas tulerit 10, 1, 76. *v.* Ut; b) *i. q. quamvis:* miser cum loqui non posset, tacere non poterat *Cic.* 8, 5, 18. Ideoque, c. sit a simplici rectoque loquendi genere deflexa, virtus est 9, 3, 3 *N. cf.* 9, 2, 77. mirum videri possit, quod, cum stilus secreto gaudeat, extemporalis actio auditorum frequentia — excitatur 10, 7, 16. *cf.* 7, 4, 40. cum transversum vi sua judicem ferat, tamen ille non rapi videatur sed sequi 10, 1, 110. *cf.* 1, 6, 14. 5, 7, 28. cum videatur autem res levis — tamen habet vim nescio an imperiosissimam 6, 3, 8. *v.* Quanquam. γ) *c. aliis Particulis:* Nam cum 8, 3, 36. 11, 2, 12. cum enim 11, 3, 168. Ideoque cum 9, 3, 3. 10, 2, 26. quae quidem cum 12, 2, 10. c. praesertim 1, 2, 11. *v.* Praesertim. c. vero 1, 10, 30. 12, 10, 53. c. autem 5, 5, 1. 12, 10, 1.

III) *Particula correlativa:* mire cum variant orationem, tum excitant 9, 2, 29. *cf.* 6, Pr. 5. 9, 2, 34. c. validae, t. breves vibrantesque sententiae 10, 1, 60. in affectibus c. omnibus mirus, t. in iis facile praecipuus *ib.* 68. quae dicuntur, omnia c. rebus t. personis accommodata sunt 10, 1, 101. *cf.* 2, 15, 8. 4, 1, 66 *N.* 6, 3, 40. 12, 3, 9. *etc.* id cum (*a. l.* tum) miseri, tum in minimis occupati est 9, 4, 112. Etenim cum artifex ejusmodi sit — tum vir ejusmodi est (*Sp.* sit) *Cic.* 9, 3, 86 *S.* cum — tum — tum 9, 2, 12; Sic fiet cum id, propter quod maxime repertus est usus orationis, ut dicat utiliter *etc.*: tum laudem quoque — consequetur 12, 10, 72. cum — tum etiam 9, 1, 20. 9, 3, 28. 71. 9, 4, 143. 10, 1, 7. 11, 1, 74. 12, 2, 22. 27. 12, 4, 1. cum (*a. l.* tum) — t. etiam 2, 17, 8 *Z.* 5, 10, 72. 9, 2, 59. (*a. l.* tum — tum) 6, 1, 46 *N.* 9, 4, 112. virum cum ingenii natura praestantem, tum vero tot pulcherrimas artes penitus mente complexum, datum tandem rebus humanis 12, 1, 25. quod non cum (*sic omnes fere libri*, *Sp.* tum) in alia, quae sunt proprie rhetorum, t. certe in illud judiciale causae genus incidat 2, 1, 10 *Z.* cum — tum maxime 6, 1, 29. cum in iis quoque — tum (*a. l. om.*) multo magis in iis 5, 7, 13 *N. cr.* cum semper et ubique, tum praecipue in epistolis secretis delectabit 1, 1, 29. 1, 10, 13. 5, 10, 106. 10, 3, 26. (*a. l.* praecipuum) 3, 6, 22 *N. cr.*; quas virtutes cum etiam in litigatore debeat orator — approbare, utique ipse aut habeat *etc.* 6, 2, 18.

**[C]ummaxime.** ex iis, quae cummaxime patitur 6, 1, 23 *N.*

**[C]umulus.** in dicendo quamlibet abundans rerum copia cumulum tantum habeat atque congestum 7, Pr. 1. peroratio, quam *cumulum* quidam, alii *conclusionem* vocant 6, 1, 1. cumulus ex abundanti 8, 3, 88.

**[C]unae.** corporum educatio a lacte cunisque initium ducit 1, 1, 21.

**Cunctatio.** in hac cunctatione sunt quaedam non indecentes morae 11, 3, 158. cunctationes 9, 2, 71.

**Cunctator.** ut Fabius inter plures imperatorias virtutes Cunctator est appellatus 8, 2, 11.

**Cuncti.** Quid denique Demosthenes? non cunctos illos tenues et circumspectos — superavit? 12, 10, 23; *Neutr.:* mihi cuncta rimanti 3, 4, 6. *cf.* 12, 2, 5. *v.* Unus. haec cuncta 3, 3, 3. cuncta illa 2, 10, 2. cuncta denique 10, 3, 9. cuncta experti 4, 2, 38. *opp.* singula 10, 1, 6. neque omnibus in causis cuncta posse reperiri5, 10, 122.

**Cuneo.** *transl. i. q. vi insero:* hoc expatiandi genus — si cohaeret et sequitur, non, si per vim cuneatur, et, quae natura juncta erant, distrahit 4, 3, 4 *N.*

**Cuneus.** nunc acie directa, nunc cuneis pugnabitur 2, 13, 4.

**Cuniculus.** cuniculis rem geret (*transl. de oratore*) 12, 9, 3.

**Cupide.** ne quid cup. faciat 1, 3, 13. cup. ad hoc descendere 5, 6, 2.

**Cupiditas.** α) (*affectus*) 5, 6, 34. — causa sceleris 5, 12, 6 *N.* quid putamus facturas cupiditatem, avaritiam, invidiam? 12, 1, 6. in quibus (*causis*) haec maxime spectantur, ira, odium, metus, cupiditas, spes 7, 2, 35. neque videtur in eund. et contemtus pecuniae et cupiditas cadere *ib.* 30. fides quam nec cup. corrumpat *etc.* 12, 1, 24. *v.* Fides. natura est omnibus cupiditas insita 8, 6, 75. quid coërceat cupiditates 12, 2, 28. non praecipue acuit ad cupiditatem literarum amor laudis? 12, 1, 8. ad metum, cupid. *etc.* impellendi animi 3, 8, 12; cupiditate (*rei*) 3, 11, 25. 5, 13, 46. 12, 11, 14. nimia cupiditate 10, 3, 12. nimia cup. ductus 9, 1, 18. ductum juvenili cupiditate 7, 2, 24. inflammatus cupiditate 8, 6, 7. β) *c. Attrib.:* cupiditas effrenata *Cic.* 8, 6, 41; probabilis cup. honestorum 12, Pr. 4; cup. gloriae 7, 2, 24. — literarum 12, 1, 8. — novitatis 9, 1, 18. — pecuniae 7, 2, 30; — laudis acquirendae 3, 11, 25. — augendi res minuendique 8, 6, 75. — connectendi sermonis 10, 3, 20. — dicendi 5, 13, 46. 10, 3, 12. — exigendi mercedulas 12, 11, 14. — laedendi 5, 7, 30.

**Cupido.** — lucis 6, Pr. 13. — placendi 10, 7, 17.

**Cupidus.** — liberorum 4, 2, 42. — novitatis 3, 3, 8. — opinionis 12, 9, 4. — poenae nocentium 12, 7, 2. — sententiarum 5, 13, 31. — laedendi 5, 7, 16. — maledicendi 6, 2, 16; cupidos milites dicas 11, 1, 88.

**Cupio.** narratio — et docere et infigere animis res semper cupit 9, 4, 134. ne elegantiam, quam cupit, non assequatur 10, 2, 19.

**Cupressus.** 8, 6, 58.

**Cur.** α) Cur alia satis plena *etc.* sunt? Cur in circumductionibus aliquid loci vacare videatur? 9, 4, 118. cur ego judicem nolim movere 4, 2, 111. cur me prohibeat pudor 9, 3, 73; cur non quaerimus 7, 1, 54. c. non conamur 7, 1, 55. c. n. aliquis consequi possit 12, 1, 31. c. ego non dicam *Ovid.* 9, 3, 70. c. n. utamur 3, 11, 4. c. n. satis sit 9, 4, 119. cur autem torrens *etc.* sit oratio? 3, 8, 60. *cf.* 6, 3, 104. c. autem non speret 12, 1, 31. c. ergo putent 9, 4, 7. c. igitur nefas est 10, 2, 5. Cur (*Sp.* Quare) igitur — mirer? 2, 21, 12. β) *in orat. obliqua:* causas, cur quidquam accidat 11, 3, 16. nihil est causae, cur non adjuvemus *ib.* 59. *cf.* 2, 3, 11. *v.* Causa. quae cur tantopere aspernemur, nihil video 8, 3, 33. cur proprio

accipiant, non video 6, 3, 109. c. tamen haec notarit, non video 9, 3, 47. commoneat, c. id fecerimus 11, 2, 30. nihil ad rem pertinere, cur fecerit, si fecit 7, 2, 36.

Cura. *α*) *Nominat.:* cura ac labor 2, 2, 10. solicitudo et cura 11, 1, 44. *cf.* 8, Pr. 20. curam et artem — et quidquid studio paratur 11, 3, 10. cura non eadem oratoribus, quae phonascis convenit 11, 3, 19. ejus rei paucissimis cura est 12, 8, 1. *cf.* 1, 2, 5. quibus cura in proximo est 7, 1, 44. prima ei c. in suscipiendis causis erit 12, 7, 1. *cf.* 1, 3, 17. proxima est cura, ut *etc.* 11, 1, 1. levis c. est, ut 11, 3, 139. mediis non ea modo c. sit, ut cohaereant 9, 4, 66; successum extemporalem cura consequi non possit 10, 7, 13. non naturam defecisse, sed curam 1, 1, 2. *cf.* 1, 2, 4. mire auditurum dicturi cura delectat 11, 3, 157. haec ei cura inter turbidissimas actiones — profuit (*Sp.* fuit) 1, 10, 28 *Z.* haec cura ad alienas utilitates spectat 6, Pr. 16. hanc succurrisse Plinio curam, ut 11, 3, 148. inde in syllabas cura transibit 1, 4, 17. *β*) *Genit.:* curae non idem genus est 11, 3, 22. ipsa oblivione curae commendari 11, 3, 148. curae testimonium meruisse 3, 1, 22. curae et diligentiae in hoc plus est 10, 1, 86. curae plus in illo, in hoc naturae *ib.* 106. singula exequi minutioris est curae 8, 6, 28. *γ*) *Dat.:* malis esse laudem curae 12, 1, 8. eis, quibus curae fama fuit 3, 8, 45; magnae veteribus curae fuit, gratiam — acquirere 9, 3, 74. erat mihi curae, nosse omnia 7, 1, 4. eligere modo curae sit 10, 1, 31; ipsis doctoribus hoc curae esse velim, ut *etc.* 2, 4, 5; qui sermonem curae habent Pr. 16. aliquid curae corporis damus 1, 12, 7; purus sermo et dissimilis curae 8, 3, 14. omnia curae tutelaeque unius innixa 6, 1, 35. *δ*) *Accus.:* ne pratis accommodent curam 1, 12, 6. protinus adhibere curam 10, 3, 18. *v.* Adhibeo. afferet curae quantum plurimum poterit 12, 9, 15. quid si agenda cura navalium 5, 10, 89. *cf.* 8, Pr. 17. *v.* Ago. quae nec scribentium curam nec dicentium impetum consequantur 10, 3, 20. cum mihi nepotum delegaverit curam 4, Pr. 2. cura ejus desideratur 2, 1, 8. qui curam omnem excludant 9, 4, 3. plus exigunt laboris et curae 8, Pr. 13. quae curam fatentur *ib.* 23. in primis (*Sp. inser.* ea) habenda cura est, ut *etc.* 1, 2, 15 *Z.* tantum habent curae (*cogitata*) 10, 6, 5. habebit inprimis curam vocis orator 1, 10, 27. in dicendo curam et artem et nitorem *etc.* improbare 11, 3, 10. *v.* Ars. II, *δ*. ostentari debet cura 4, 1, 56. praestare hanc inferioribus curam 2, 3, 4. minorem curam postularent 10, 1, 6. curam remittebat 1, 2, 24. respiciens illam curam meae voluptatis 6, Pr. 1; illis priscis habitam inter curas 9, 4, 16. ad curam suam pertinere 8, Pr. 22. ad curam susceptorum semel adolescentium respicere 11, 1, 55. *cf.* 10, 1, 120. *ε*) *Ablat.:* non solum nomina ipsa rerum cognoscemus hac cura 10, 1, 8. omni cura et summo, quantum aetas illa capit, labore 2, 4, 17. nihil aeque vel augetur cura, vel negligentia intercidit 11, 2, 40. *cf.* 11, 3, 19. vix singula intentissima cura consequi 10, 1, 111. spe, curis, labore distringitur (*mens*) 12, 1, 7. diligenti examinandum cura 10, 1, 1. ea cura paria faciet iis, in quibus eminebat 2, 8, 13. impediri duplici memoriae cura 11, 2, 25. natura cura juvetur 11, 3, 11. *cf.* 2, 8, 5. juvari cura docentium 1, 1, 36. naturalia, quae cura juvantur, instrumenta 12, 5, 5. *v.* Naturalis. corporis cura mentem obruerunt 1, 11, 15. cura et inquisitione opus est 5, 7, 23. cur non pluribus curis horas partiamur? 1, 12, 4. quae pari cura refelluntur 12, 9, 19. toga *etc.* tam nimia cura quam negligentia sunt reprehendenda 11, 3, 137. vacare omnibus aliis

curis 12, 1, 5. non minore cura vitandum est, quidquid est ἔνρυθμον 9, 4, 77; accidit, ut cicatrosa sint, et exanguia, et cura pejora 10, 4, 3 *N.* cura Protogenes est *etc.* praestantissimus 12, 10, 6; a cura docendi, quod intenderint, recedere 2, 12, 6. remittendum aliquid ex cura verborum 10, 7, 22. cum cura intuendum 5, 10, 67. si utrumque cum cura et studio fecerimus 10, 7, 29 *Z.* in hac ipsa cura 8, Pr. 31. qui se totum in hac cura consumserit 9, 4, 113 in hac cura deprehensus *ib.* 143. nimios in hac cura *ib.* 35. 10, 1, 118. ζ) *c. Adjectt.:* cura acris 1, 1, 3. — aequalis *ib.* 14. — antiquior 4, 2, 26. — contexta 12, 9, 18. — diligens 10, 1, 1. — duplex 11, 2, 25. — cuilibet facilis 8, 3, 30. infinitae curae 10, 3, 12. insanam curam 12, 11, 18. cura intentissima 10, 1, 111. — levis 11, 3, 139. — magna 9, 3, 74. 9, 4, 147. — minor 1, 1, 7. 9, 4, 77. 10, 1, 6. — minutior 8, 6, 28. — odiosa 8, 3, 30. — par 12, 9, 19. — prima 12, 7, 1. *cf.* 1, 1, 8. — proxima 11, 1, 1. — summa 5, 13, 52. — supervacua 2, 2, 10. η) *c. Genit.:* cura semel susceptorum adolescentium 11, 1, 55. — agrorum 12, 1, 6. — brevitatis 4, 2, 47. — compositionis 9, 4, 3. 147. — corporis 1, 11, 15. — legum 3, 7, 24. — morum Pr. 12. — nepotum 4, Pr. 2. — rerum 10, 1, 120. — rerum domesticarum 3, 3, 9. — reip. 5, 11, 24. — terrarum 10, 1, 91. — verborum 8, Pr. 17. 20. 9, 3, 102. 10, 1, 118. 10, 7, 22. — meae voluptatis 6, Pr. 1 *N.;* — dicendi 3, 2, 21. — docendi 1, 1, 7. — scribendi *ib.* 28.

**Curatio.** — vulneris 4, 2, 84; curationem bonorum postulabit 11, 1, 58.

**Curator.** petendi curatoris 7, 4, 11 *N.*

**Curia.** 11, 1, 47.

**Curiose.** — loqui 8, 1, 2.

**Curiosus.** in notioribus frequentissime deprehenduntur a curiosis 1, 8, 21. nimium curiosi 11, 3, 143. ut a diligenti curiosus distat 8, 3, 55; praetorum (*Sp.* praeturae) curiosa consilia 7, 5, 2 *Z. N.*

**Curo.** α) *c. Accus.:* curabit (*medicus*) 2, 17, 39. leviores morbos curare 2, 3, 6. quadrupedes sanguinis detractione curantur 2, 10, 6. medicis non apparentia modo vitia curanda sunt 12, 8, 10. erit vulnus curandum 4, 2, 84. qui ferrum medici, priusquam curetur, aspexit 4, 5, 5; *Partic.:* nitida et curata vox 11, 3, 26. β) *seq.* ut *vel* ne*:* curavit, ut vim afferat 5, 14, 22 *N.* curandum, ut — detrahamus aliquid 4, 2, 47. *cf.* 9, 4, 91. 10, 3, 15. non, ut intelligere possit, sed, ne omnino non possit intelligere, curandum 8, 2, 24. curasse, ne — perdat 1, 1, 34. curandum erit, ne *etc.* 2, 5, 24. *cf.* 4, 2, 90. si curetur, ne quid insit amari 9, 3, 70; [Nam C. Varenum occidendum et Cn. Var. vulnerandum *etc.* curavit (*hoc Z. de conj. pro vulg.* cadit) *Cic.* 7, 1, 9. *N. cr. et S*]

**Curriculum.** omnem posteritatis memoriam spatium vitae honestae et curriculum laudis existimet 12, 2, 31.

**Curro.** I) *propric:* currentium pes, etiamsi non moratur, tamen vestigium facit 9, 4, 67; campus curritur 1, 4, 28. II) *transl.:* hic ad sublime etiam currit (Amb. 1. cucurrit), et ad summum non pervenit nisu sed impetu 8, 4, 9. acria currere, delicata fluere 9, 4, 139. breves currunt *ib.* 91. historiae, quae currere debet ac ferri *ib.* 18. currentibus per se numeris *ib.* 31. quomodo coeperant (*rhythmi*), currunt usque ad μεταβολήν *ib.* 50. trochaeum ut nimis currentem damnet *ib.* 88.

**Cursito.** cursitare 9, 1, 12.

**Cursor.** quomodo palaestricus ille cursorem *etc.* faciet? 2, 8, 7.

**Cursus.** I) *proprie:* illum cursus et agilitas *etc.* (*decuit*) 11, 3, 180. neque prius contingere cursus potest, quam scierimus, quo sit et qua perveniendum 10, 7, 5. vehementior fluminum c. 9, 4, 7. ex oceano amnium fontiumque cursus initium capere 10, 1, 46 *Z.* siderum certos constitutosque cursus 1, 10, 46. *cf.* 12, 11, 10. II) *transl :* salvus est cursus (*orationis*) 9, 4, 70. curs. ad singula vestigia restitit 10, 7, 4. ubi curs. orationis exigitur 9, 4, 106. curs. inhibetur 10, 3, 20. qui instituetur, pronum ad cetera habiturus est cursum 8, Pr. 5. cursum dicendi refrenat 8, Pr. 27. *cf.* 4, 3, 13; ad illud spatium cursu ferantur 10, 3, 6. ut qui cursu parum valent, flexu eludant 9, 2, 78. cum citra distinctionem in textu et cursu semper aliquid priore majus insequitur 8, 4, 8 *Z.*

**Curulis.** sellam cur. 6, 3, 25.

**Curvo.** duobus modice curvatis (*digitis*) 11, 3, 95.

**Cuspis.** 1, 6, 25.

**Custodia.** I) id nobis acriores ad studia dicendi faces subdidisse, quam — paedagogorum custodiam *etc.* 1, 2, 25. decoris cust. 11, 1, 57. cautiores ad custodiam suae religionis judices facit 6, 1, 20. II) *de carcere:* e custodia evasit 2, 17, 20.

**Custodio.** I) *i. q. reservo:* quid illa miserius lege — ut Graeci dicere solent, quem mater amictum dedit, solicite custodientium 5, 14, 31 *N.*; eos custodiri jussi *Cic.* 9, 3, 50. II) *i. q. conservo:* in quibus mire custoditur decor (*a. l.* decorum) 10, 1, 71. negligentiam formandi custodiendique in aetate prima pudoris 1, 2, 4. quae plerique mutare nefas habent, et velut themata in scholis posita custodiunt 12, 8, 6. illa, quae scriptis reposuimus, velut custodire desinimus 11, 2, 9; pleraque sunt frequentissime custodienda: imo nunquam, nisi ratio coegerit, mutanda 4, 2, 103. ista per totam actionem sint custodienda 4, 1, 5. *cf.* 4, 2, 35. in his causis eadem differentia diligenter est custodienda 11, 1, 39. modus ubique custodiendus 4, 2, 35. quae sit regula scribentibus custodienda 1, 2, 4. *cf.* 11, 1, 55. III) *i. q. defendo, tueor:* custodiendas urbes 7, 10, 13; effugienda in hac praecipue parte omnis calliditatis suspicio; neque enim se usquam custodit magis judex 4, 2, 126. teneriores annos ab injuria sanctitas docentis custodiat 2, 2, 3. IV) *observo, cum suspicione:* quae si aliter dicta essent, strepitu ipsum judicem ad custodiendum patronum excitassent 4, 2, 58. nondum recepti sumus, et custodit nos recens audientium intentio 4, 1, 59. V) *i. q. dissimulo:* prodit se, quamlibet custodiatur, simulatio 12, 1, 29. VI) *i. q. curo:* id in aliis quoque propinquitatibus custodiendum est, ut inviti judicemur dixisse 11, 1, 66. *cf.* 8, 6, 49. quo in genere id est praecipue custodiendum, ne *etc.* 8, 3, 73. *cf.* 8, 5, 7. VII) *Partic.:* est et sancta et gravis oratio et custodita (*a. l.* castigata) 10, 1, 115 *N.*

**Custos.** — patrimonii tenax 4, 2, 73. Dionysium petere custodes salutis suae 5, 11, 8; leges, diligentissimas pudoris custodes 8, 5, 19.

**Cutis.** I) cum infirmam verecundia cutem accepit 11, 3, 78. II) *transl.:* tenera quadam elocutionis cute 5, 12, 18; sufficiat imaginem virtutis effingere, et solam, ut sic dixerim, cutem 10, 2, 15 *N.*

**Cymba.** *transl.:* aliquid — in quo mea cymba non sidat 12, 10, 37.

**Cymbalum.** cur non illam vocis modulationem — cymbalis adjuvemus? 11, 3, 59 *N.*

## D.

**D.** T literae cum D quaedam cognatio 7, 4, 16. cum C ac similiter G non valuerunt, in T ac D molliuntur 1, 11, 5 *N.* Latinis veteribus D plurimis in verbis ultimum adjectum (*sic Amb.* 1; *Sp.* ultimam adjectam) 1, 7, 12. syllabae nostrae in B literam et D innituntur 12, 10, 32.

**Dactylus.** dact. longa duabusque brevibus (*constare*) 9, 4, 81. herous, qui est idem dactylus, amplior Aristoteli videatur *ib.* 88. dact. unam syllabam parem brevibus habet *ib.* 46. ῥυθμὸς est aut par, ut dactylus *ib.* 47. rhythmo indifferens est, dactylusne (*optt. Codd.* dactilicusne) ille priores habeat breves an sequentes *ib.* 48 *N. cr.* pro dactylo poni non poterit anapaestus aut spondeus *ib. v.* Anapaestus. ne dact. quidem spondeo bene praeponitur *ib.* 102. illa sublimia amant amplitudinem dactyli *ib.* 136. cludet et dact. *ib.* 104. si quinque confundas continuos dactylos solveris versum *ib.* 49.

**Dama.** timidi damae 9, 3, 6. tam mares esse damas quam feminas *ib.*

**Damnas.** herus meus dare illi damnas esto omnia sua 7, 9, 12. *cf.* 9.

**Damno.** I) *verbum judiciale.* α) patrem qui damnavit (*a. l.* dampnavit), optat, ne is torqueatur 9, 2, 81. Ego accusavi, vos damnastis 5, 10, 79. reus videbatur damnatum iri 9, 2, 88 *N.*; [Neque enim poterant judicio et hi damnari, qui judicabant (*sic Z. de conj.*; *vulg.* ind. et his damnatis, qui indicabantur) *Cic.* 9, 3, 42 *S.*]; *transl.:* quos immeritos acerba mors damnavit 6, Pr. 4. β) *adj. Genit.:* neque nos tarditatis natura damnavit 2, 5, 24. tyrannidis affectatae damnatus 9, 2, 81. incesti damnata 7, 8, 3. nostra tempora damnamus hujus infelicitatis 10, 2, 8. II) *i. q.* improbo. α) *de personis:* nec ignoro, quos transeo (*scriptores*), nec utique damno (*a. l.* non agnovi) 10, 1, 57 *N. cr.* damnare eum (*Senecam*) et invisum quoque habere 10, 1, 125. magnopere damnandi, qui totum hoc genus a praeceptis removerunt 5, 1, 2. β) *de rebus:* ne damnent, quae non intelligunt 10, 1, 26. hoc merito damnetur 9, 4, 83. ut nunc evaluit *rebus agentibus*, quod Pollio in Labieno damnat 9, 3, 13. quae aut damnare, aut non concedere, aut a nobis removere oportebit 11, 3, 70. et damnanda sunt, quae placuerant, et invenienda, quae fugerant 10, 4, 2. si quaedam bene facta damnaturus est judex 12, 1, 41. finem versus damnamus in fine orationis 9, 4, 102. quas (*figuras*) transeundo videtur ipse damnasse 9, 3, 90. aliquos suos libros damnare 3, 6, 64. hanc scribendi negligentiam damno 10, 3, 18. ut alios pedes eligerent, aliosque damnarent 9, 4, 87. non damnasse eas (*quaestiones*) sed omisisse 7, 1, 19. omnino damnantium sententias 8, 5, 25. neque illum ordinem damnaverim 4, 5, 16. trochaeum ut nimis currentem damnet 9, 4, 88. alterius tarditate, alterius celeritate damnata *ib.*

**Dativus.** utor dativi natura 1, 4, 26. cum in dativum casum incidissent 1, 7, 18. casu dativo 7, 9, 13.

**De.** I) *significat, unde aliquid deducitur.* α) *de loco:* unam de schola controversiam 7, 1, 41. nulla fit ei de sua parte controv. *ib.* 59; si excitatus fuerit de spectaculis 3, 6, 19. exire de gremio 1, 2, 1. *v.* Exeo. rem sacram de templo surripere 7, 3, 10. *cf.* 21. schemata de rerum natura tolli 9, 2, 95. β) *transl.:* versus dicere de libro Ennii annali sexto 6, 3, 86. ne quid de bonis capiat 3, 6, 96. stilus paululum de celeritate deperdit 10, 7, 24; contrapositum, sicut Cic. dicit, de singulis rebus pro-

positis refertur ad singula 9, 3, 83 *N.* [emutatis in perversum dictis, de (*Z.* dicendi) figuris idem vitium consequuntur 8, 2, 19.]; eadem de causa 1, 6, 36. de industria 9, 4, 144. ll) *significat materiam, de qua agitur:* Pr. 1. 1, 6, 36 *etc.* de his plenius tractabimus 2, 13, 14. quorum de ultione quaeritur 7, 4, 33. quae de aequo, justo, vero, deque iis, quae sunt contra posita, dicantur 12, 2, 5. illic de futuris, hic de factis agitur 7, 4, 2. non de appellatione, sed de vi facti ejus ambigitur 7, 3, 6. me de arte, de artifice, de opere dicturum 12, 10, 1. et de justis, honestis, utilibus, iisque, quae sint istis contraria, et de rebus divinis dicunt 10, 1, 35. finitionem esse de eodem et de altero *Cic.* 7, 3, 8. quod (*signum*) esse vel ex re tota potest, ut de navigatione, militia; vel ex verbo aliquo 11, 2, 19. de altera (*figura*), quae detractione (*sc. vitium est*), pluribus adjiciendum est 9, 3, 19 *N. cr.*; quibus de rebus (ἀναστροφή) 8, 6, 65.

**Dea.** praesidentes studiis deae 10, 1, 91. Dearum, quas praesidere vatibus creditum est *ib.* 48. in labris ejus sedisse quandam persuadendi deam *ib.* 82.

**Debeo.** α) non enim satis efficit, neque ut debet, plene dominatur oratio 8, 3, 62. β) *c. Infinit.*: vir fortis an, quidquid optarit, accipere debeat 7, 7, 4 *Z.* propter quod nobis bona adjudicari debeant 5, 14, 16. hic tantum concitari, illic affici debet (*sine certo Subj.*) 6, 2, 14 *N. et S.* qui haec edit, debet hoc bibere 8, 5, 23. qui illa cogitare debemus, et moveri possumus 6, 2, 23. non tamen potui ac ne debui quidem istum locum in unam speciem concludere *ib.* 1. maxime in hac parte debet crescere oratio 6, 1, 29. mens quoque Alexandri duci debet in dubium 5, 10, 118. non quia comi expolirique non debeat (*oratio*) 8, 3, 42. paulo pluribus verbis debet (*a. l.* decet) haberi venia 11, 1, 5. Atqui debes (*intelligere*), cum Sphingem domi habeas *Cic.* 6, 3, 98. bonus praeceptor non minus laudare discipulos debet 5, 13, 44. *cf.* 2, 5, 13. cum grammaticus totum diem occupare non possit, nec debeat 1, 12, 13. quid amplius debeam optare 4, 1, 51. quid debeat promittere 3, 9, 7. an tibicina debeat publicari 7, 9, 4. qui ergo puniri debent? 7, 3, 34. si rhetorice vocari debet sermo quicunque 2, 17, 10; filius an frater debeat esse heres 4, 2, 5. nunquam debet esse longa miseratio 6, 1, 27. non debet quisquam, ubi maxima momenta versantur, de verbis esse solicitus 8, 3, 13 *N. cr.* debent oratori sic esse adversariorum nota consilia 12, 1, 35. *cf.* 2, 21, 6. 5, 14, 22. 7, 2, 21. 8, 3, 73; an in praeteritum ferri lex debeat 2, 4, 37. an responsis parere debuerit 3, 11, 6; non ideo tu matrem occidere debuisti *ib.* 11. γ) *c. Accus.*: fidem debet tutor 5, 10, 73. ea, quae sunt e singulis (*syllabis*), negantur debere rationem 1, 6, 4. velut praesenti officio functa nihil in posterum debeat (*memoria*) 11, 2, 44; ut gratus sit, ad eum magis pertinet, qui debet 12, 7, 12; *de aere alieno:* ut dimidium ex eo, quod debebant, solverent 5, 10, 105. an id, quod exigebatur, debuerit 7, 4, 38. an duplum debeat *ib.* 44. An debeatur? 7, 1, 21. cur ea non debeantur 4, 2, 6. δ) *adj. Dat.:* sed neque est heres ejus, a quo accepisse mutuam dicor: sed nec ipsi debui 4, 4, 6 *Z.* non idem debere actioni contra caput 11, 1, 69. qui non clamorem modo suum causis, sed omnia, quae profutura sunt, debet 12, 3, 4; consummatos plus doctrinae debere 2, 19, 2. plus voci suae debeat praeco 1, 12, 17. cui ego omnia meritissimo volo et debeo 9, 2, 35; quod populus crediderit, omnibus debeatur 5, 10, 117. deberi ei (*legatum*) 5, 10, 62. an Thrasybulo triginta praemia debeantur 3, 6, 26. *cf.* 7, 4, 44. 11, 1, 88. qui-

bus omnibus debetur suus decor 11, 1, 41. cuique personae debetur reverentia *ib.* 66. *cf.* 6, 1, 50. *ε*) *Partic.:* debita dignitas 10, 1, 62. 12, 1, 8. — laus 2, 14, 1. ultra debitam reverentiam 12, 5, 1; aetas altioribus jam disciplinis debita 2, 1, 3. debita actionibus respiratio 9, 4, 18. causae debita tempora 6, 4, 13.

**Debilis.** trunca actio ac debilis 11, 3, 85.

**Debilitas.** nec tam aversa unquam videbitur ab opere suo providentia, ut debilitas inter optima inventa sit 5, 12, 19.

**Debilito.** quosdam continet metus, quosdam debilitat 1, 3, 6. summisso murmure debilitatur omnis intentio 11, 3, 45.

**Debitor.** in XII tabulis debitoris corpus inter creditores dividi licuit 3, 6, 84 *N.*

**Decanto.** cum multa et diserte decantaverunt 12, 8, 3.

**Decedo.** I) via dicendi non decedere 4, 5, 3. II) *de morte:* felix decessit 6, Pr. 4. decessit intestatus 7, 1, 42. — sine liberis 3, 6, 96. si — cruditate contracta decesserit 7, 3, 33.

**Decemviratus.** hominum vitia rebus assignent, ut si quis decemviratum accuset, non Appium 5, 13, 35.

**Decennis.** rex decenni bello exhaustus 8, 4, 22.

**Decens.** humerorum decens allevatio et contractio 11, 3, 83. decens et aptus corporis motus 1, 10, 26. *cf.* 11, 3, 29. dec. ornatus 2, 15, 21. [decens veri (*de conj. Sp.*) superjectio 8, 6, 67 *N. cr.*]; amictus decentior 11, 3, 156. decentior equus 8, 3, 10. aut quia necesse est, aut quia significantius est, aut quia decentius 8, 6, 6. decentius erit servare pudorem 11, 1, 78; sinus decentissimus (*togae*) 11, 3, 40.

**Decenter.** quam dec. Sulpicio scientiam petendi consulatus (*Cic.*) ademit 11, 1, 69. dec. fieri *ib.* 79. naribus labrisque non fere quidquam dec. ostendimus 11, 3, 80. verba dec. pudoris gratia subtrahuntur 9, 3, 59; ad quaedam vel decentius indicanda vel tutius 9, 1, 21.

**Decerno.** summis de rebus decernere 10, 1, 29. de hoc semel decretum erat 1, 2, 24; qui judicio decernent (*i. e. litigantes*) 12, 7, 5 *N.*

**Decerpo.** habent Comici quaedam, quae possis decerpere 10, 1, 72. quae (*invidia*) spes tantas decerpat 6, Pr. 10. quarum (*materiarum*) facillima et maxima favorabilia decerpunt 10, 5, 21 *Z.* ex hac (*materia*) aliqua in usum principii decerpi oportebit 4, 1, 23. quae cotidie nisi decerpantur, arescunt 12, 10, 79.

**Decet.** *α*) caput esse decere, quod facias 11, 3, 177. ubi minime deceret 8, 4, 17. probabile Cic. id genus dicit, quod non plus minusve est, quam decet 8, 3, 42. cum magna pars est exhausta orationis, paene omnia decent 11, 3, 147. illud raro decebit *ib.* 124. neque eadem in voce, gestu *etc.* similiter decent *ib.* 150. idem fere in omni genere et proderit et decebit 11, 1, 14. *cf. ib.* 8. non idem apud graves viros, quod leviores deceat *ib.* 45. *cf.* 11, 3, 150. quid deceat 2, 13, 8. non solum quid expediat, sed etiam quid deceat 11, 1, 8. ab eo, quod deceat, utilitatem separemus *ib.* 12. *cf.* 9. quod deceat aut turpe sit *ib.* 60. nihil potest placere, quod non decet 1, 11, 11; casus singularis magis decuit 8, 3, 20. hiulca etiam decent, faciuntque ampliora quaedam 9, 4, 36. honestus ornatus pro materiae genere decet variatus 8, 3, 11. in causis minoribus decet eadem simplicitas 9, 4, 21. egregiae dicendi virtutes quo minus deceant

11, 1, 48. plerumque vox temperata *etc.* decebit 11, 3, 161. *β*) *c. Accus.:* illum decet: nos *etc.* 9, 4, 15. ut aliquem vel omnia vel plura deceant 11, 3, 181. saepe aliud alios decere *ib.* 177. id eum minime decebat 11, 1, 10. magis decent eos (*sententiae*) 8, 5, 8. quod omnes et semper et ubique deceat 11, 1, 14. quod quemque magis decet 11, 3, 158. haec lenis et fluens contextus decet 9, 4, 127; simplicitas illa mire tenues causas decet, majoribus — magis convenit 11, 1, 93. privatum consilium purus sermo magis decuerit 8, 3, 14. nec habitus triumphalis feminas deceat 11, 1, 3. brachii moderata projectio continuos locos maxime decet 11, 3, 84. quales (*prosopopoeïae*) litigatorem vel patronum decent 6, 1, 25 *N. cr.* et *S.* qui flexus deceat miserationem 1, 11, 12. neminem deceat intertexta pluribus notis vestis 8, 5, 28. *cf.* 11, 3, 179. quid personam deceat 10, 3, 15. quod principes deceat, aliis non concesseris 11, 1, 36. prooemium decebit sententiarum modestia 4, 1, 55. illa quoque diversa bonum virum decent, malos odisse *etc.* 11, 1, 42. duo verba, uni apposita, ne versum quidem decuerint 8, 6, 42. *γ*) *seq. Infinit.:* nunquam decebit sic adversus tales agere 11, 66. avertere in alios crimen decet *ib.* 65. decebit atrocia invidiose dicere 4, 2, 120. si non decet dicere palam 9, 2, 66. Venerem quam coitum dixisse magis decet 8, 6, 24. quousque deceat extollere 8, 6, 74. decet rem ipsam probare in qualicunque persona 11, 1, 73. decet hoc quoque prospicere 12, 11, 1; *Accus. c. Inf.:* ne verba quidem verbis continuari decet 9, 4, 43. ipsos erubescere dec. 11, 1, 22. membra atque incisa bene incipere atque cludi dec. 9, 4, 67. dec. luxuriosum bibendo mori 8, 5, 23. quando ipsos loqui, quando advocati voce uti deceat 11, 1, 59. fructum studiorum viridem et adhuc dulcem promi dec. 12, 6, 3.

**Decĭdo.** si decidat toga 11, 3, 149.

**Decīdo.** cetera propriis decisa sunt verbis 8, 6, 47.

**Decima.** decimas uxoribus dari 8, 5, 19 *N.*

**Decipio.** *α*) ut nos fortuna decipere non possit, adjuvare possit 10, 6, 6. quae, nisi domi excusseris, in foro inopinata decipient 12, 8, 13. nonne nos haec inversa consuetudo deceperit? 3, 9, 9. neque ego quemquam deceperim, ut dissimulem, Ciceroni quoque plures partes placere 4, 2, 64. in quibus, ut erraverim, legentes tamen non decepi 6, 3, 112. honorarit eos, an deceperit? 5, 10, 118. stultus decipi potest 5, 7, 26. *cf.* 7, 2, 53. in qua (*rerum cognitione*) ab his, quibus inquirenda quaedam mandabat, deceptus est 10, 1, 128. nocte deceptum 4, 2, 71. *β*) in decipiendis expectationibus 6, 3, 24. quo opinio decipitur *ib.* 64. *v.* Opinio I, *ζ*.

**Declamatio.** declamationes rhetorum 1, 2, 13 *N.* declamatio imitetur eas actiones, in quarum exercitationem reperta est 2, 10, 4. decl. judiciorum consiliorumque imago *ib.* 12. — forensium actionum meditatio 4, 2, 29. minus virium ac sanguinis habeant declamationes (*a. l.* declamatores), quam orationes 10, 2, 12. decl. olim jam ab illa vera imagine orandi recesserunt 5, 12, 17. declamationes veritati dissimillimas 2, 20, 4. declamationis fortuna 2, 2, 12. iterare declamationis partem 11, 2, 39; ante declamationem 7, 1, 4. in declamatione 2, 11, 1. post declamationes 2, 6, 2; declamationes, quales in rhetorum scholis dicuntur, sunt utilissimae 10, 5, 14. patrum, numerantium potius declamationes, quam aestimantium *ib.* 21 *N.*

**Declamator.** 3, 8, 44. 5, 13, 42. 8, 3, 22 *Z.* 9, 2, 83. 10, 1, 71. novi vero, et praecipue declamatores 9, 2, 32. oratores aut declamatores

10, 2, 21. quid praecipue declamatoribus considerandum sit 3, 8, 51. declamatores quosdam perversa ducit ambitio 10, 7, 21.

**Declamatorius.** — genus dicendi 2, 10, 9. — consuetudo 5, 13, 46. — licentia 8, 3, 76. — res 4, 2, 128.

**Declamito.** declamitare in scholis 12, 11, 15.

**Declamo.** *α)* declamare modo officii sui ducunt (*rhetores*) 2, 1, 2. crudum aut saturum aut ebrium aut ejecto modo vomitu declamare neminem 11, 3, 27. ita superiore loco quisque declamabat, ut praecedere profectu videbatur 1, 2, 23. neque enim nunc declamamus 11, 1, 83. an vero declamabit quidem praeceptor, ut sit exemplo suis auditoribus 2, 5, 16. cum una declamabamus 6, 3, 73. in eo, quomodo d e c l a m a t u r, positum est etiam, quomodo a g a t u r 9, 2, 81. hic l a u s omnis d e c l a m a t 9, 4, 62 *N.*; declamare suasorias 3, 8, 61. quot millia passuum declamasset? *Flav. Virgin.* 11, 3, 126. *β) Partic.:* declamans in Pansam 8, 3, 54. declamantis habitus 1, 2, 31. *v.* O r o. declamantium licentia atq. inscitia 2, 10, 3. — ratio 11, 1, 38. quod praecipue declamantibus custodiendum est 11, 1, 55. declamaturus 4, 1, 47. *γ) Gerund.:* declamandi magister 2, 1, 3. — scientia ac facultas *ib.* 2. — totum opus 2, 10, 7. — ratio multo utilissima 2, 10, 1. 2, 5, 1. illum ambitiosum declamandi sudorem 6, 4, 6 *N.* De utilitate et ratione declamandi 2, Cap. 10. ad declamandum ficta materia 1, 10, 33. in declamando quam simillimum esse veritati 10, 5, 21.

**Declaro.** *α)* non manus solum sed nutus quoque declarant nostram voluntatem 11, 3, 66. quae (*litera C*) inversa mulierem declarat 1, 7, 28. verba ipsa per se declarant (*intellectum*) 7, 3, 83. in declarandis temporibus 1, 4, 4. *β) adj. Ablat.:* neque certa incertis declarantur 5, 10, 8. ut idem pluribus vocibus declarent 10, 1, 11. ut nomine ipso declaratur 1, 11, 17. se — ex omnibus latebris detractas congestasque declarant (*figurae*) 9, 3, 5. quod eum merito fecisse etiam ipso rei nomine palam declaratur 8, Pr. 15.

**Declinatio.** I) *i. q. evitatio, mutatio:* — brevis a proposito (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 32. (*a. l.* dedignatio) *ib.* 34. quaedam non ita magnae vocis declinationes 11, 3, 16. II) *in Grammatica.* *α) de flexione verborum:* mutationes, quas afferunt declinatio aut praepositio, ut s e c a t, s e c u i t *etc.* 1, 4, 13 *N.*; *nominum:* declinatio per eosd. ducitur casus 1, 9, 5. declinationis ordo 1, 4, 29. comparatio in nominibus deprehendit declinationem 1, 6, 5. quae declinationibus non tenentur (*i. e. non sunt satis manifesta*) 1, 4, 27 *N.* Graecis nominibus Graecas declinationes dare 1, 5, 63. *β) i. q. derivatio:* in t r a c t u et d e c l i n a t i o n e talia sunt, qualia ap. Ciceronem b e a t i t a s et b e a t i t u d o 8, 3, 32. ead. uti declinatione, qua Ennius M. Cethegum S u a d a e m e d u l l a m vocat 2, 15, 14.

**Declino.** I) *i. q. deverto.* *α) sensu Activo:* optimi sensus — memoriae suae intentos a b alia inventione declinant 10, 3, 33. declinandi criminis gratia 9, 2, 12. quid d i s s i m u l a n d u m, quid d e c l i n a n d u m, m u t a n d u m v e sit 12, 8, 5; quaedam verborum figurae paulum figuris sententiarum declinantur (*i. e. distant*) 9, 3, 88 *N.*; *Partic.:* hoc oratio r e c t a, illud figura d e c l i n a t a commendat 10, 5, 8; neque spe neque metu declinatus animus, q u o m i n u s optimus se partibus jungeret 12, 1, 16; aetate jam declinata (*i. e. senili*) 12, 11, 23. *β) sensu neutrali:* a qua (*recta via*) declinare 2, 13, 16. declinet oratio a recto itinere 4, 3, 14. plerique, d e s p e r a t a facultate agendi, a d discendum jus d e c l i n a v e r u n t 12, 3, 9. si deerunt haec remedia,

ad illud declinandum est 7, 2, 30. declinant in pejus 10, 2, 16. II) *in ratione grammatica.* α) *de vocum flexione:* nomina declinare et verba 1, 4, 22. ὁμοιόπτωτον est tantum casu simile, etiamsi dissimilia sunt, quae declinentur 9, 3, 78. utitur hac ratione declinandi 1, 5, 63; figura, qua verba declinata repetuntur 9, 3, 85. eodem modo declinata multa 9, 4, 42 *Z.* β) *i. q. de verborum formatione:* eadem ratione declinari cursitare qua lectitare 9, 1, 12. quae ex vocibus in usum receptis quocunque modo declinantur 8, 6, 32. illa minora —, quae paululum (*Sp.* qui verba paulum) declinata varie et multipliciter ad veritatem reducunt 1, 6, 32 *Z.* illa ex Graecis orta — praecipueque Aeolica ratione tractata 1, 6, 31 *N.* origo declinatorum tenendi magis causa est 11, 2, 31.

**Decoquo.** multum inde decoquent anni 2, 4, 7 *N.*

**Decor.** α) *Nominat.:* 10, 1, 119. 12, 5, 5. in personis decor 10, 1, 27. diligentia ac decor in Polycleto 12, 10, 7. quantum fuerit illis viris decoris in rebus atque personis 10, 2, 27. suus cuique decor est 10, 2, 22. abierit omnis vis, jucunditas, decor 9, 4, 14. comitetur semper artem decor 9, 4, 7. inest proprius quibusdam decor in habitu ac vultu 6, 3, 12. quousque patitur decor 1, 5, 63. hyperbaton frequenter — decor poscit 8, 6, 62. prout d. postulabit 5, 11, 16. unde nos non id agentes furtim decor ille discentibus traditus prosequatur 1, 11, 19. vicit compositionis d. 9, 4, 44. decor quoque a gestu atque a motu venit 11, 3, 67. β) *Genit. et Dat.:* decoris gratia 3, 8, 35. 4, 2, 19 *N.* quosdam (*tropos*) gratia significationis, quosdam decoris assumi 8, 6, 2. hoc faciunt gratia decoris, qui est in dicendo pulcherrimus (*sic Amb.* 1; *Sp.* quod — pulcherrimum) 8, Pr. 18 *N. et S.* decoris illa sunt 11, 3, 69. decoris hanc magis et excultae cujusd. elegantiae appellationem (*sc. facetum*) puto 6, 3, 20. hujus, de quo loquimur, decoris custodia 11, 1, 57; non consuetudini et decori serviebamus 1, 6, 18. γ) *Accus.:* ut humanae formae decorem addiderit supra verum, ita non explevisse deorum auctoritatem videtur 12, 10, 8. Nullusne ergo etiam frugiferis adhibendus est decor? 8, 3, 9 *Z.* in quibus omnibus mire custoditur ab hoc poëta decor (*a. l.* decorum) 10, 1, 71 *N. cr.* quibus omnibus debetur suus decor 11, 1, 41. hoc ut, cum decorem (*a. l.* decorum) habet, periphrasis est; ita, cum in vitium incidit, περισσολογία 8, 6, 61. firmiora erunt ipsa (*argumenta*) et plus habebunt decoris 5, 12, 6. non decorem compositionis quaerimus, sed facilitatem 9, 4, 145. cum praecipue in actione spectetur decor (*a. l.* decorum) 11, 3, 177. praecipuum in actione — caput est, cum ad decorem tum ad significationem 11, 3, 68. δ) *Ablat.:* ad quod impetu ac viribus et decore est opus 12, 2, 11. morem communis sermonis decore quodam scenico exornant 2, 10, 13. quae in oeconomia virtus, quae in decore (*Sp.* decoro) 1, 8, 17 *Z.*

**Decorus.** vox et actio decora 10, 1, 17. aut licet aut decorum est 5, 10, 40. receptum magis puto quam oratori decorum 11, 3, 104. philosophiam ex professo ostentantibus parum decori sunt plerique orationis ornatus 11, 1, 33. *cf.* 3, 8, 41. robur ac lacertos *etc.* parum existimant decora 5, 12, 18. juvenum bellicosorum et athletarum corpora decora vere existimaverunt *ib.* 21. digitus est et approbantibus *etc.* decorus 11, 3, 101. *v.* Decus.

**Decresco.** ne a potentissimis argumentis ad levissima decrescat oratio 5, 12, 14. *cf.* 9, 4, 23. admiratio decrescit 1, 3, 5.

**Decretorius.** pugnam decretoriam (*a. l.* decertoriam) 6, 4, 6 *N.*; decretoriis (*a. l.* dextris et laevis) exerceatur (*transl. de oratore*) 10, 5, 20 *N.*

**Decretum.** cum sit sententia decretum quoddam atque praeceptum 10, 5, 12. similes sunt consiliis aut decretis (*sententiae*) 8, 5, 3. rara haec occasio est, ut referri possint — decreta 3, 7, 17. adversum decreta principum vel magistratuum remedium nullum est 5, 2, 5. velut decretis technicorum tutus 2, 13, 15.

**Decuriae.** cum judicem rura plerumque in decurias mittant 4, 2, 45 *N.*

**Decurro.** I) *proprie:* militi sine gladio decurrenti 6, 3, 90. coelo decurrit aperto 7, 9, 10 *N.* manus in scribendo decurrit 10, 7, 11. ea, quae emiserint (*pilarii*), qua jubentur decurrere *ib.* si in hostes decurrendum (*Codd.* recurr.) 7, 7, 4. II) *transl.* α) *de personis:* decurrebant ad schemata 9, 2, 79; in hac (*rerum repetitione*) decurrendum per capita 6, 1, 2. quibus generibus per totas quaestiones decurrimus 9, 2, 48. decurrere per materiam stilo quam velocissimo 10, 3, 17. β) *de oratione et rhythmo:* quae continuo magis orationis tractu decurrunt 5, 8, 2. rhythmi —, qua coeperunt sublatione ac positione, ad finem usque decurrunt 9, 4, 55. versus semper una ratione decurrit *ib.* 60. oratio gaudebit occasione laetius decurrendi 12, 9, 2; decurrentes contexto nitore circuitus 11, 1, 6. continuos et decurrentes locos 11, 3, 84. decurrentis orationis 9, 4, 61. decurrentibus periodis 11, 1, 49. similiter decurrentium spatiorum 9, 4, 114.

**Decursus.** impediri eorum, quae dicit, decursum 11, 2, 25. totum illum decursum, non sex vel quinque partes, ex quibus constat versus 9, 4, 115.

**Dedecet.** ubi vox vel inter dentes expressa non dedecet 11, 3, 104. audere non ded. 12, 6, 3. togam removeri non dedecebit *ib.* 124. extremam oram (*sinus*) rejecisse non dedecet *ib.* 170.

**Dedico.** qui proprie libros huic operi dedicaverunt 9, 3, 89. quod libris dedicatur 12, 10, 50. operis tibi dedicati 4, Pr. 1.

**Dedignatio.** est quaed. tacita ded., vim dicendi, tantis comparatam laboribus, ad unum auditorem demittere 1, 2, 31.

**Dedisco.** sermoni, qui dediscendus sit 1, 1, 5.

**Deditio.** de facienda ad hostem deditione 3, 8, 23.

**Dedo.** si se dediderint 3, 8, 31; qui se uni alicui generi dediderunt 10, 2, 23. qui se non otiosis disputationibus, sed administrationi reip. dediderit (*a. l.* dederit) 11, 1, 35. dediderim (*a. l.* dederim) periculis omnibus, obtulerim insidiis, objecerim invidiae *Cic.* 9, 3, 45. deditum meretrici 8, 3, 48. sibi deditos amatores (*a. l. om.*) 10, 1, 93 *N. cr.* huic parti proprie assignata et velut dedita (*a. l.* debita) 4, 2, 62.

**Dedoceo.** cum geminatum onus succedentes premat, et quidem dedocendi gravius ac prius quam docendi 2, 3, 2.

**Deduco.** I) *proprie:* quem in forum deduximus 12, 6, 6. sic ad se Coelium deductum a patre Cicero profitetur 12, 11, 6. longo itinere deducta animalia 11, 2, 6; ad imum ventrem deducere (*manum*) 11, 3, 112; deducere deos (*in dicendo*) 9, 2, 31. II) *transl.* α) *ad aliquem finem:* causis, propter quas innocens in periculum deducatur 4, 2, 12; plura argumenta ad unum effectum deducuntur 9, 2, 103. ut ipsa rerum necessitas deducat (*a. l.* diduc.) ad defensionem 7, 1, 35. species libertatis deducere ad temeritatem solet 12, 9, 13; communes loci ab generali tractu ad quasdam deduci species solent 2, 4, 22. quod (*sce-*

ptrum) a Jove ad Agamemnonem usque deducit (*Homerus*) 9, 3, 57. β) *i. q.* *detraho:* ex illo, quod amplectuntur (*pedes*) quartam (*partem*) deducent, eodem circumductu 1, 10, 43. γ) *i. q.* *distinguo:* fuerunt, qui ipsum adhuc vocabulum ab appellatione deducerent 1, 4, 20. haec tria genera quidam deducunt a soloecismo 1, 5, 40. Cic. genus et speciem a finitione deducit, et iis, quae ad aliquid sunt, subjicit 5, 10, 62. (*sic Z. ex optt. Codd. dedit; Sp. his tribus locis* diduc.). - δ) *a filo nentium ad orationem transl. i. q.* *attenuo:* Ὀδυσσεὺς ad Ulyssem deductus est 1, 4, 16; commentarios, quos adolescens deduxerat 3, 6, 59 *N.*; deducta atq. circumlata oratio 4, 1, 60 *N.* *v.* Circumfero. deductum carmen *Virg.* 8, 2, 9.

**Deerro.** ut itinere deerremus 10, 3, 19; quae (*signa*) intuentes deerrare non possumus 11, 2, 32. non deerrare verbis 12, 10, 64. significatione deerrat 1, 5, 46.

**Defectio.** — lunae 1, 10, 47.

**Defendo.** α) *simpliciter:* defendere difficilius quam accusare 5, 13, 2. patronus neget, defendat, transferat *etc. ib. cf. ib.* 4. *v.* Transfero. negare sit satius an defendere? 6, 5, 5. qui defendunt 3, 4, 6. se defendente 11, 1, 28. fortissime defendentis 5, 13, 5 *N.* *v.* Accuso. refutatio cum sit in defendendo *etc.* 6, 3, 72. accusandi, defendendi (*species causarum ap. Anaximenem*) 3, 4, 9. β) *c. Objecto:* defenderunt eosdem 10, 1, 24. neque defendet omnes orator 12, 7, 4. si Nasica post occisum Gracchum defendatur 5, 3, 24; fortius id liberiusque defendere 5, 3, 24. vel defendenti eadem, vel neganti 4, 1, 46. 6, 3, 10. quotiens factum non negatur, sed defenditur 3, 6, 27. quod reprehendit Lauranius, Messala defendit 9, 4, 38. ad defendendum (*a. l.* deferendum), quod objicitur 5, 10, 35. adolescentium defendere amores 6, 2, 15. def. causam 4, 2, 27. unum crimen varie def. 4, 5, 8. melius objicientem crimina, quam defendentem 6, 3, 69. objecta vel neget, vel defendat, vel minuat 7, 2, 29. *v.* Nego; Cicero maxime quinque (*partes*) defendit 5, 14, 5. γ) *adj. Ablat.:* tertii loci pars prior — multis argumentis defendi potest 5, 10, 118. defenditur (*sc.* *arrogantia*) aliquatenus aetate, dignitate, auctoritate 11, 1, 28. ne hoc quidem nudum est intuendum, qualem causam vir bonus, sed etiam quare et qua mente defendat 12, 1, 37. quod facto defendi non potest, jure nitetur 7, 4, 26. si tuendum susceperit (*tyrannum*), non tam falsis defendet, quam qui apud judices malam causam tuetur 12, 1, 40. Ennius poëtico jure defenditur 1, 5, 12. ut (*innocens*) eadem actionis ratione defendendus sit, qua, si nocens esset 12, 1, 45; factum ex contrario defenditur 7, 4, 9. voluntas utrinque defenditur 7, 6, 2. foedus Numantinum sic defendat 7, 4, 12. δ) *ab aliqua re:* (*figura*) nos a vulgari dicendi genere defendat 9, 3, 3. salsum — a taedio defendit orationem 6, 3, 19. incurvicervicum vix a risu defendimus 1, 5, 70.

**Defensio.** α) *Nominat.:* a parte ejus, qui causam dicit, aut defensio est, aut imminutio, aut deprecatio, aut excusatio *ib.* 3. omnis nostra def. constat ejus actione, qui vindicatur 7, 4, 8. in quo primum insistit quasi ad repugnandum congressa def. 3, 6, 13. confessionem praecedat def. 9, 2, 13. subjacet utilitati etiam illa def., si pejus aliquid futurum fuit 7, 4, 12. β) *Genit.:* illud judiciale genus defensionis 11, 1, 9. illo paene Socratico genere def. *ib.* 12. def. genus, quod κατ᾽ ἀντίθεσιν vocant 7, 4, 7. def. permutatio 5, 13, 42. rationem defensionis suae reddidit 11, 1, 69. quaedam (*laudes*) in

def. speciem cadent 3, 7, 6. non est committendum, ut illa dubia faciam defensionis solicitudine 1, 10, 30. γ) *Dat.:* illorum, quae egerat in consulatu, frequens commemoratio non **gloriae** magis, quam **defensioni** data 11, 1, 18. quod insectationis genus **defensioni** permixtum legimus 5, 7, 6. δ) *Accus.:* attingenda defensio, ut id pro Rep. fuerit 7, 1, 35 *N.* ex causis facti ducta defensio 7, 4, 9. cummunes loci ex mediis sunt judiciis, et, si reum adjicias, **accusationes.** — Habent autem nonnunquam etiam **defensionem** 2, 4, 22. qui **ultionem** malunt quam **defensionem** 12, 9, 10. an aliter defensionem Socratis scripsisset (*Plato*) 2, 15, 29. defensionem imitatus est 6, 3, 74. praefatione, qua def. promittatur 7, 1, 11; quando eum ad defensionem nocentium ratio duxerit 12, 1, 34. ut ipsa rerum necessitas ad defensionem deducat 7, 1, 35. ε) *Ablat.:* reus debebit esse in defensione moderatus 7, 4, 31. *cf.* 11, 1, 51. 12, 1, 36. confirmare id ipsa defensione, quod diluendum est 9, 2, 80. ut — eandem rem nostris verbis mitioribus proferamus — et protinus cum quadam def. 5, 13, 26. *v.* **Accusatio.** ζ) *c. Attrib.* a) *Adj.:* conjuncta defensio 7, 1, 15 *N.* — duplex 4, 5, 17. — nobilis 5, 12, 10. — longe potentissima 7, 4, 4. — scripta 11, 1, 11. — timida 7, 1, 36. b) *Genit.:* Orestis, Horatii, Milonis defensio 7, 4, 8. — sociorum 4, 1, 49. — causarum 12, 1, 36. *v.* **Causa.** — criminis 7, 4, 3. — facti *ib.* 13. — ipsius negotii 4, 2, 27. — probitatis ac dignitatis 4, 5, 19. — sententiae 2, 17, 6. — verecundiae 4, 5, 21.

**Defensor.** 3, 6, 83. *opp.* petitor 4, 2, 132. — bonus 5, 13, 3. — idoneus suae rei 4, 1, 46. neque illi malunt habere **tutores** aut **defensores**, quanquam sciunt placuisse Catoni. *Brut. epist.* 9, 4, 75.

**Defero.** I) *proprie:* casus, quo in terram deferuntur 1, 12, 10. acto illo in insaniam, et per praecipitia delato 1, 10, 33. II) *transl.* α) *i. q.* *affero:* qui **ad** agendum nihil cogitati detulerit 4, 5, 2. fabulas **in** certamen deferre 10, 1, 66. nec **inveniuntur** (*signa*) ab oratore, sed ad eum cum ipsa causa **deferuntur** 5, 9, 1. β) *i. q. mando, tribuo:* qui nullo deferente (*a. l.* offer.) jurare sit paratus 5, 6, 3. ne unquam jusjurandum deferremus *ib.* 6. quamvis ei secundas fere grammaticorum consensus deferat 10, 1, 53. γ) *i. q. accuso:* et **minari** et **deferre** etiam non orator potest 4, 1, 22. eadem filius detulit **de** noverca 4, 2, 98. reos ejusd. criminis detulerunt 11, 1, 79. *v.* **Reus.**

**Deferveo.** quae defervisse tempore (*a. l.* deferbuisse) 12, 6, 4 *N. cr.*

**Deficio.** I) *i. q. vires amitto:* facile **deficit** affectus, qui **descendit** 6, 1, 29. deficit animus 1, 10, 8. corpora deficiant 11, 3, 26. deficere mundum 5, 10, 79. deficit omne quod nascitur 5, 10, 79. nec eo usque trahatur (*spiritus*), donec deficiat 11, 3, 53. prius audiendi patientia quam memoriae fides deficit 11, 2, 8; malle eum **deficere** quam **desinere** 12, 11, 3 *N.* etiam deficiens (*i. e. moribundus*) 6, Pr. 11; ingenia puerorum nimia emendationis severitate deficere 2, 4, 10. deficientis dolore et fatigatione 11, 3, 173. II) *i. q. desum:* nisi lagena defecisset 6, 3, 10. si omnia defecerint 5, 13, 24. *cf.* 12, 9, 8. non naturam defecisse sed curam 1, 1, 2. *cf.* 7, 1, 59. in eo, quod ultra est, verba deficere 8, 4, 5. III) *i. q. destituo.* α) *Act.:* nemo sic in majoribus eminet, ut eum minora deficiant 2, 3, 6. laboratam actionem aqua deficit 12, 6, 5. bonos (*a. l.* bonis) nunquam honestus sermo deficiet 12, 1, 30. *cf.* 12, 9, 21. β) *Pass.:* quibus si deficiamur 3, 6, 83. et affectibus, et jucunditate, et dispositione et omnino arte deficitur 10, 1, 53. aqua ciboque defecti 3, 8, 23. si deficietur (*a. l.*

deficiet) numero pars diversa 5, 7, 23. viribus deficiemur (*a. l.* deficiemus) 4, Pr. 7.

**Defigo.** oculis in terram defixis 11, 3, 158.

**Definio.** neque ego annos definiam 12, 6, 1. nec uno modo definitur res eadem — et latiore varioque tractatu 7, 3, 16. certa definitaque materia 7, 10, 7. et generales quaestiones et definitae, 7, 2, 1.

**Definitio.** — pars translationis 3, 6, 42. in definitionibus assignatur etymologiae locus 1, 6, 29.

**Deflecto.** I) *averto:* Germanicum Augustum ab institutis studiis deflexit cura terrarum 10, 1, 91. in ipsos factum deflectitur 7, 2, 23. quod adversarius in suam utilitatem deflectere potest 4, 1, 71. II) *de mutatione pronuntiationis aut sermonis:* mala vel imbecilla (*vox*) — aliqua cogit, ut intermittere et deflectere *etc.* 11, 3, 13. sermo rectus et secundum naturam enuntiatus nihil habere ex ingenio videtur: illa vero, quae utcunque deflexa sunt, tanquam exquisitiora miramur 2, 5, 11. haec, quae tantum inter se pugnant, plerumque nominibus deflecti (*i. e. mutatis nominibus inter se conciliari*) solent 3, 8, 32 *N.* cum sit a simplici loquendi genere deflexa (*figura*), virtus est 9, 3, 3. *cf.* 9, 1, 3. ab asperioribus ad leniora deflectitur (*a. l.* inde flectitur) 6, 3, 87.

**Defleo.** deflebimus eversionem civitatis 3, 8, 12. Thebas deflevit 11, 3, 168. aliena mala deflentes 6, 1, 26. in deflenda nece 11, 3, 8.

**Defluo.** in omnia deliciarum vitia defluximus 1, 8, 9; tantum ab eo (*adolescentes*) defluebant, quantum ille (*Seneca*) ab antiquis descenderat 10, 1, 126 *N.*

**Deformis.** *α*) producere ipsos, qui periclitentur, squalidos atque deformes 6, 1, 30. quod est utrumque deforme 11, 3, 106. per se deforme 8, 4, 8. dandus illis deformibus color 3, 8, 44. dictu deformia 1, 3, 16. 8, 6, 59; deforme atque servile est, caedi discentes 1, 3, 14. interim persuadere deforme sit 11, 1, 11. *cf.* 9, 4, 72. 11, 3, 81. 125. *β*) *c. Nominibus:* deformes blanditias 8, 3, 65. def. et incommoda turbae conflictatio 3, 8, 29. — convicia 6, 4, 10. — exemplum 3, 7, 21. — haesitatio 11, 2, 48. — libido 8, 6, 40. — aliquod nomen 9, 4, 33. orationem magis def. 9, 4, 15. def. pax 2, 16, 7. — pertinacia 12, 1, 13. — consumti spiritus sonus 11, 3, 53. — translatio 8, 6, 15. non deformi voluptate sed cum laude ac dignitate conjuncta 8, Pr. 33 *Z.*

**Deformitas.** I) *de turpitudine formae:* def. affert frigus 6, 1, 37. 40. amissi oculi def. 2, 13, 12. collum diversa quidem sed pari deformitate et contrahitur et tenditur 11, 3, 82. risus habet sedem in deformitate aliqua et turpitudine 6, 3, 8. II) *de pravitate morum:* ut per se foeda vomendi necessitas — hanc quoque adjiceret deformitatem, ut cibus teneri non posset postridie 9, 4, 30 *Z.* si qua est rei def. 8, 3, 39. deformitati proximum est humilitatis vitium *ib.* 48. immo hercule, quod est huic deformitati propius, cymbalis adjuvemus (*vocis modulationem*) 11, 3, 59. si judicibus ipsis deformitati est futura absolutio rei 6, 1, 12.

**Deformiter.** junctura def. sonat 8, 3, 45. multa def. dicet 11, 1, 82. non def. respectet (*actor*)? 12, 3, 2.

**Deformo.** I) *i. q. corrumpo:* deformarunt (*a. l.* deformaverunt) *Cic.* 9, 3, 31. haec ipsa fiducia lacerat ac deformat orationem 10, 7, 32. monilibus *etc.*, quae sunt ornamenta feminarum, deformentur viri 11,

1, 3. II) *i. q. delineo:* marmora deformata prima manu 5, 11, 30 *N.* jam certos ac deformatos (*vett. edd.* defloratos) fructus 6, Pr. 9 *N.*

**Defungor.** *de mortuis:* dicitur prius esse defunctus 5, 5, 2. filius defuncti 5, 14, 15. defunctos excitare 4, 1, 28. 12, 10, 61.

**Degenero.** sata coelo terraque degenerant 12, 10, 19.

**Degusto.** qui literas primis labris degustarit 12, 2, 4. nos genera degustamus, non bibliothecas excutimus 10, 1, 104. degustanda haec prooemio, non consumenda 4, 1, 14. una (*materia*) diligenter effecta plus proderit, quam plures inchoatae et quasi degustatae 10, 5, 23.

**Dehortor.** hortandi, dehortandi (*species causarum ap. Anaximenem*) 3, 4, 9.

**Deinceps.** I) *plura continuo ordine annectens:* α) quinque deinceps inventioni dabuntur (*libri*) Pr. 22. his inventis, intuendum deinc. Hermagorae videtur, quid sit quaestio, ratio *etc.* 3, 11, 1. inde τετράσημοι, πεντάσημοι, deinc. longiores fiunt percussiones 9, 4, 51. partes d. ipsas repetitus ordo conjungat 11, 2, 28. deinc., ne omnia enumerem, infamia judiciorum, expectatio vulgi 4, 1, 31 *Z.* β) et deinc. 9, 3, 39. et d. adhuc multa *ib.* 38. et insequentes deinc. periodos 9, 4, 14. plurimi deinc. 3, 6, 34. et adjectis d. aliis 9, 2, 35. duo prima verba, et tria proxima, et d. duo rursus 9, 4, 68. quid quoque loco primum sit, ac secundum, et (*a. l.* ac) deinc. 10, 7, 5. primum est aliquid et secundum ac d. 7, 10, 5. quae prima aut secunda aut d. tractanda sint 10, 5, 1. docemus ac deinc. (*a. l. haec omnia om.*) docebimus 6, 5, 2. II) *i. q. deinde:* quanta deinc. in dividendo prudentia 2, 5, 8. ut Lucilius praecipit —; ac deinc. idem 1, 7, 15. tertiam d. personam induat judicis 12, 8, 15.

**Deinde.** *in continuatione:* α) Ep. ad Tryph. 2. 1, 2, 8. 5, 11, 12 *etc.* β) *peculiariter in reprehensione absurdae consequentiae et exprobratione:* Mater mea, quae mihi tum carissima, tum dulcissima fuit — et reliqua: deinde, exheres esto 9, 2, 34. deinde, cum se jactaret eodem modo dicere, Senecam infamabat 10, 1, 127. d. deprehenduntur, et causam, quam discere ex suis litigatoribus noluerunt, ex adversariis discunt 12, 8, 6. d. placet actio, causa non intelligitur 4, 2, 39. d. interrogati nunquam respondebunt, quem imitentur 5, 14, 32. d., tanquam consummata sint omnia, nihil generare audemus ipsi 8, 6, 32 *N.* d. faciunt id, quod est in agendo difficillimum 12, 8, 5 *N.* γ) *c. aliis Conjunctionibus:* et deinde subjecit enumerationem 6, 1, 3. Tum deinde efflorescat oratorum ingens proventus 12, 10, 11. tum deinde (*sic Amb.* 1; *Sp.* d. t.) narret de Pallae bonis *etc.* 4, 2, 27 *N. et S.* II) *in enumeratione.* α) *simpliciter:* statuam, deinde auream hastam 7, 9, 11. dicere, quid fieri oportuerit, d. quid factum sit 9, 2, 106. jurgium, deinde caedes, et strages 5, 10, 71. β) *aliis particulis excipitur:* grammatico soli deserviamus? deinde geometrae tantum —? mox transeamus ad musicum —? et, cum Latinis studebimus literis, non respiciamus ad Graecas? et, ut semel finiam, nihil faciamus, nisi novissimum? 1, 12, 6. propositio, deinde ratio ejus, tum assumtio, et ejus probatio, quinta complexio 5, 14, 5. primum omnium non erit res nobis cum adversario —; deinde forma deliberativae magis materiae utamur 5, 13, 6. Jam secunda respiratio increscat oportet —. Deinde quasi objurgatio sui est —. Tum invidiosiora —. Illa vero jam paene apertis tibiis —. Nam sequens latum etiam atq. fusum est 11, 3, 49. 50. ante omnia intueri oportet, Quod sit genus causae? *etc.* deinde — tum —.

Postremo — 3, 9, 6. *v.* Ante. utique prooemium; proxima huic narratio; quae lex deinde narrandi; propositio post hanc; tum certus ordo quaestionum, ceteraque 2, 13, 1.

**Dejicio.** I) *proprie:* dejicere sinum 11, 3, 144. togam dejicientem et reponentem 6, 3, 54. uncis digitis aut capite dejiciatur, aut eadem manu supinata in superiora jactetur 11, 3, 119 *N. et Gernh.* dejecti in terram oculi 1, 11, 9. dejecto et supino capite 11, 3, 69; II) *transl.* in epilogis plerumque dejecti et infracti sumus 9, 4, 138.

**Delabor.** sinus ab humero delabitur 11, 3, 144; si finitio infirma est, in syllogismum delabitur 7, 8, 1.

**Delator.** delatores *opp.* judicibus 9, 2, 74 *N.* judicia inter delatores, uter praemium meruerit 3, 10, 3.

**Delectatio.** α) delectationem proprias in elocutione partes habere 8, Pr. 7. Quae del., aut quod mediocriter saltem docti hominis judicium, nisi — scierit? 9, 2, 4; quanto plus delectationis habiturus 1, 12, 18; delectationi natus 10, 1, 119. — data 10, 2, 27. β) *Accus.:* gratiam et delectationem afferunt 2, 13, 11. materiae ad delect. compositae 11, 1, 48. quod ad delect. conveniat (*auditorum genus*) 3, 4, 6. non ad delectationem modo, sed ad motum quoque animorum 9, 4, 9. γ) *Ablat.:* esse aliquid in delectatione, multum vero in commovendis affectibus 5, 8, 3. qua delectatione nihil fingi majus potest 12, 10, 64. quos del. allicimus 5, 14, 29. ipsa delectatione capiuntur 8, 3, 5. aures del. mulcendae 12, 10, 52. del. persuadent (*sententiae*) 12, 10, 48. non sine del. 1, 6, 39. si mihi sapientes judices dentur *etc.:* perquam sit exiguus eloquentiae locus, et prope in sola del. ponatur 2, 17, 28. *cf.* 9, 3, 102.

**Delecto.** α) *Act.:* minus longa videntur, quae delectant 4, 2, 46. doceat, moveat, delectet orator 3, 5, 2. nos magis eadem illa audita quam lecta delectent 11, 3, 4. magis inopinata delectant 8, 6, 51. pronuntiatio conciliet, persuadeat, moveat: quibus natura cohaeret, etiam delectet 11, 3, 154. *v.* Concilio. in quibusdam vitia ipsa delectant *ib.* 178. delectabit ne hoc quidem neglectum reliquisse 1, 1, 29. cum debeat delectare, movere (*oratio*) 12, 10, 43. non movere tantum, sed ducere etiam ac delectare audientes 12, 2, 11. β) *Pass.:* etiam delectari volunt (*judices*) 4, 1, 57; delectatus est his M. Tullius 9, 3, 74. acumine suo delectantur et gaudent 8, 2, 21; placere, quae bene dicet, — delectetur 2, 2, 13.

**Delectus.** delectus agere (*de imperatore*) 12, 3, 5; del. verborum 12, 9, 6. non potest esse delectus, ubi numero laboratur 8, 5, 30. studiorum facere delectum 2, 8, 7. cujus (*εὐφωνίας*) in eo delectus est, ut inter duo, — quod melius sonet, malis 1, 5, 4. *v.* Ago. II, α.

**Delego.** cum mihi Domitianus Augustus sororis suae nepotum delegaverit curam 4, Pr. 2. officii delegati mihi 6, Pr. 1.

**Deleo.** stilum non minus agere, cum delet 10, 4, 1. in quibus (*ceris*) facillima est ratio delendi 10, 3, 31. sublata, deleta, extincta sunt inter se similia 9, 3, 49.

**Deliberatio.** narrationem nunquam exigit privata del. 3, 8, 10; an hujusmodi res neque in laudem, neque in deliberationem (*i. e. causam deliberativam*) *etc.* veniunt 2, 21, 18.

**Deliberativus.** non idem demonstrativis et deliberativis causis conveniet (*ornatus*) 8, 3, 11. del. genus 2, 4, 25 — materia 2, 1,

2 *N.* 3, 4, 16. 3, 8, 53. — pars 3, 6, 56. 3, 8, 6. — pars orationis 2, 21, 23. partes rhetorices esse dicebant laudativam, deliberativam, judicialem 3, 3, 14; *Subst.:* deliberativas a quibusd. sola utilitate finitas 3, 8, 1.

**Delibero.** deliberare non haesitare 10, 7, 22. de qua re deliberatur 3, 8, 16. propter ipsam (*rem*) deliberant patres conscripti *ib.* 18. cum judicibus quasi deliberamus (*fig.*) 9, 2, 21. cum materia deliberabimus 3, 7, 16 *N. et S.* cum causis deliberemus 7, 10, 10. tanquam nihil c. ipsius causae utilitate sit deliberandum 5, 13, 59. c. ipsa causae condicione deliberandum est 4, 2, 101. c. re praesenti deliberandum 9, 4, 117; deliberamus, quando incipiendum sit 12, 6, 3. deliberat an — recipiat 7, 1, 24; in deliberando 5, 10, 33. 50; qui deliberant 3, 8, 35. 69. deliberans *ib.* 59. deliberantium animi *ib.* 37. 39.

**Delibo.** omnia narratione delibabimus 4, 2, 55.

**Delibuo.** plurimis medicamentis delibutus 11, 3, 129.

**Delicatus.** acria currere, delicata fluere 9, 4, 139. delicatae aures 3, 1, 3. teneram delicatamque modulandi voluptatem 9, 4, 31; reclinari ad suos et manibus sustineri delicatum 11, 3, 132. sinum in dextrum humerum rejicere solutum ac delicatum *ib.* 146; equorum cursum delicati minutis passibus frangunt 9, 4, 113 *N. et N. cr.*

**Deliciae.** I) alios recens haec lascivia deliciaeque (*a. l.* deliciaque) — delectant 10, 1, 43 *N.* dictandi del. 10, 3, 18. del. circa S literam 1, 11, 6 *N.* ne illas quidem tulerim delicias eorum, qui doceri amicos suos jubent 12, 8, 4. vocem deliciis non molliamus 11, 3, 24. in epistolis Cic. haec Bruti refert verba, Nae illi sunt pedes faceti, ac deliciis ingredienti molles (*optt. Codd.* mollius; *quo recepto aut* deliciis *Dativo casu acceperim, aut* atque in del. *corrigam.*) 6, 3, 20. *N. cr.* infantiam deliciis solvimus 1, 2, 6. in omnia deliciarum vitia defluximus 1, 8, 9. II) *de puero delicato:* verba ne Alexandrinis quidem permittenda deliciis 1, 2, 7 *N.*

**Delictum.** delicto ignoscere 7, 4, 20.

**Deligo, ere.** hunc exilio delegerat locum 12, 10, 19. in deligendis custodum et praeceptorum moribus 1, 3, 17. quam honestissima praecepta rectissimamque viam deliget 12, 2, 27. oratorem sibi aliquem deligat 10, 5, 19. delecta (*verba*) *Cic.* 8, 3, 43. *v.* Eligo.

**Deligo, are.** — vulnus 2, 17, 9. 2, 21, 17. 4, 2, 84. propter valetudinem deligatus 11, 3, 129. sarmentis circum cornua boum deligatis 2, 17, 19.

**Delinio.** voluptate quadam prava deliniantur 2, 5, 22. gustu cujusdam graminis, et Sirenum cantu deliniti 5, 8, 1.

**Delinquo.** in quibus, qui alia specie, quam oportet, utetur, non minus, quam ipso genere permutato, deliquerit 1, 5, 49.

**Delitesco.** illa (*Sp.* in illa) multiplici personarum *etc.* diversitate facile delitescet infirmitas 10, 5, 10 *Z.* umbra magni nominis delitescunt 12, 10, 15.

**Demens.** ut non demens, crudelis certe videatur 9, 2, 91. nemo tam demens fuerit, ut id, quod firmissimum duxerit se habere, remittat, et ad leviora transcendat 7, 1, 21. quotus enim quisque inveniri tam demens potest, qui ne minima quidem alicujus certe fiducia partis memoriam posteritatis speraverit 10, 1, 41.

**Dementia.** dementiam rationi obstare 7, 4, 30. in dementiae actionibus 7, 3, 2. dementiae causa 7, 4, 10. 24. — judicia *ib.* 29. agit cum eo dementiae 9, 2, 90.

**Demereor.** hōc eum (*i. e. Cicero Tuberonem p. Lig.*) demeretur, cujus mala fuerat (*causa*) 9, 2, 29. ut pleniori obsequio demererer amantissimos mei Pr. 3.

**Demetior.** nisi inspectis demensisque singulis (*nervis; a. l.* dim.) 5, 10, 124.

**Deminutio.** *in Grammatica:* d. genus modo detegit 1, 6, 6. *cf.* 4. *S.* (*a. l.* dim.)

**Deminutus.** pro nomine integro deminutum 1, 5, 46 *Z.*

**Demitto.** I) *proprie:* cibos mansos *etc.* demittimus (*a. l.* dim.) 10, 1, 19. superciliis — attollitur, demittitur (*frons*) 11, 3, 78. demittuntur aut allevantur (*supercilia*) *ib.* 79; tolli manum artifices supra oculos, demitti infra pectus vetant *ib.* 112. togam ad calceos usque demittebant *ib.* 143; demissa brachia 2, 13, 9. praetexta demissa ad talos 5, 13, 39; non enim analogia demissa coelo 1, 6, 16. II) *transl.:* α) *ad humiliora:* ad minora illa, sed, quae si negligas, non sit majoribus locus, demittere me non recusabo Pr. 5. vim dicendi ad unum auditorem demittere opp. supra modum sermonis attolli 1, 2, 31. β) *Partic.: i. q. tristis:* illum tristem semperque demissum 1, 3, 10.

**Demonstratio.** ἐπιδεικτικὸν non tam demonstrationis vim habere, quam ostentationis 3, 4, 13. sive aliqua demonstratione protendimus (*manus*) 11, 3, 115.

**Demonstrativus.** α) *Adject.:* An quisquam negaverit Panegyricos ἐπιδεικτικοὺς esse? — Nisi forte non ex Graeco mutantes demonstrativum vocant, verum id sequuntur, quod laus ac vituperatio quale sit quidque demonstrat 3, 4, 14 *S.* dem. causa 8, 3, 11. — genus 2, 10, 11. 3, 4, 9. 12. 5, 10, 43. 9, 4, 130. — materia 3, 8, 53. 11, 1, 48. — pars 7, 4, 2. — pars orationis 2, 21, 23. β) *Subst.:* Aristoteles idoneam maxime ad scribendum demonstrativam putavit: videlicet quoniam — tota esset ostentationis 3, 8, 63. *cf.* 64. in demonstrativis prooemia maxime esse libera *ib.* 8.

**Demonstro.** I) *manu:* in eum, quem demonstret, manum intendere 11, 3, 89. averso pollice demonstrare aliquem *ib.* 104. *cf.* 6, 3, 38. in demonstrandis locis ac personis 11, 3, 87. aliud voce, aliud nutu vel manu demonstratur 1, 5, 36; habilem demonstrando in latus — manum facimus 11, 3, 99. II) *verbis:* α) quaedam esse, quae demonstrari possint 7, Pr. 4. quae demonstravimus cuncta 5, 10, 122. *cf.* 1, 4, 5. breviter omnia demonstraturi (*Sp.* — ando) Pr. 25 *Z.* intelligere ea sine demonstrante 10, 1, 15. Ego haec breviter demonstrasse contentus, ita posui, ut — ostenderem 5, 12, 15; manus sinistra (*sit*), qualem supra demonstravi 11, 3, 159; ap. Virg., Demissum lapsi per funem: nam sic quoque altitudo demonstrata est 8, 3, 84. *v.* Ostendo. brevia quaedam demonstranda vestigia 2, 6, 5. demonstrasse rectam protinus viam *ib.* 2. quae (*deformitas et turpitudo*) cum in aliis demonstrantur 6, 3, 8. vitia demonstrare 8, 4, 44. — virtutes 2, 5, 5; quibus demonstratis, non modo in exequendo suas quisque vires debet adhibere, sed etiam inveniendo similia 5, 1, 3. quod proximus demonstrabit liber 1, 10, 49. si quod exemplum ad imi-

tationem demonstrandum sit 5, 7, 28. haec omnia demonstranda videntus discentibus 3, 6, 89. ad demonstrandum id, quod velis 5, 10, 56. via plana, et cum ad ingrediendum, tum ad demonstrandum expedita 8, Pr. 3. *β) adj. Ablat.:* ut occultis aperta demonstret 8, 3, 74. ut vel interpretandum, vel exemplo sit demonstrandum 3, 6, 27. quod scriptor demonstrare non possit, nisi certa definitaque materia 7, 10, 7. si varietatem criminum narratione demonstraveris 4, 3, 7. demonstrari praeceptis 6, 5, 6. — scripto 1, 5, 32. *γ) seq. Accus. geminato:* quam virtutem quartam elocutionis demonstrat 11, 1, 1. eos intolerabiles id ipsum, quod cedimus, demonstrat 6, 2, 16. *δ) seq. Accus. c. Inf.:* Aristophanes non uno libro sic institui pueros solitos esse demonstrat 1, 10, 18. optime Cic. demonstrat, cavendum, ne *etc.* 8, 6, 15; *seq. Interrog. indir.:* narrandi quae nobis optima ratio videatur, tum demonstrabimus 2, 4, 3. laus ac vituperatio, quale sit quidque, demonstrat 3, 4, 14; Superest lectio: in qua puer ut sciat, ubi suspendere spiritum debeat, quo loco versum distinguere, *etc.*, demonstrari nisi in opere ipso non potest 1, 8, 1.

**Demum.** *i. q. tantum:* ut alienis demum vestigiis insisterem Pr. 3 *N.* non superstitiose cogitatis demum est inhaerendum 10, 6, 5. suis d. oculis credidit 11, 3, 68. quae (*litera*) ad conjungendas d. subjectas sibi vocales est utilis 12, 10, 30. docendo judicem tantum, et utiliter demum ac Latine perspicueque dicendo 8, 3, 3. *cf.* 1, 3, 4. 1, 4, 11. 29. 2, 15, 1. 3, 8, 5. 7, 4, 10. *etc.;* qui has d. προσωποποιΐας dicant 9, 2, 31. ille d. in id, quod quaerimus, — poterit evadere 2, 4, 17. eum d. dicere apte 11, 1, 8. id d. hoc loco accipi schema oportebit 9, 1, 13. *cf.* 5, 10, 2. 116. 9, 4, 3. per quaedam parva sane, si ipsa dem. aestimes, ducunt 1, 10, 5. ibi demum thymum redolere 12, 10, 25. *cf.* 10, 3, 13; ut nunc d. nihil crescat 10, 2, 8. tum d. ingeniosi 8, Pr. 25. ut id jam d. eleganter dictum putent 8, 2, 21. Ita d. enim libera — causa spectabit id solum 12, 1, 5. cur hoc nomen ita d. proprium putent, si aliquid in digressu sit exponendum 4, 3, 14. quae ita d. a fide non abhorreant, si ea locutas finxerimus, quae *etc.* 9, 2, 30. *cf.* 8, 3, 27. 11, 3, 130. ut non is dem. sit veneficus — sed etiam 9, 2, 105. neque ea dem. — verum etiam 7, Pr. 1; *singulariter adhibetur c. vi augendi:* Videamus ergo, num expositio haec longior dem. esse debeat. 4, 2, 79 *N.*

**Denique.** *α) abrumpit sermonem:* Denique non fecerunt Saguntini 3, 8, 23. D. ut gratus sit, ad eum magis pertinet, qui debet 12, 7, 12. D. quidquid est optimum, ante non fuerat 12, 11, 26. D. mala multi probant, nemo improbat bona 12, 10, 76; Denique, ut semel finiam 9, 4, 138. *cf.* 11, 3, 59. D. ut semel, quod est potentissimum, dicam 10, 3, 22. *β) in fine enumerationis:* cuncta denique in officio erunt 10, 3, 9. et totus d. hic locus 9, 2, 7. in sermonibus, circulis, conviviis, item in contionibus, omni denique loco *Domit. Mars.* 6, 3, 105. et vocis felicitas, et pronuntiatio, et decor, omnia denique ei superfuerunt 10, 1, 119. *cf.* 12, 11, 1; Quid dicendo denique proficimus? 9, 2, 77. Quae d. intelligi saltem potest eloquentia hominis optima nescientis? 12, 2, 21. Nam quis philosophorum aut in judiciis frequens, aut clarus in contionibus fuit? Quis d. in ipsa reip. administratione versatus est? 12, 10, 23; Non enim forensem quandam instituimus operam, nec mercenariam vocem, nec — non inutilem sane litium advocatum, quem denique causidicum vulgo vocant 12, 1, 25; ordinem dividendi, praeparandi, probandi rationem, d. quae sunt inventionis 10, 1, 106. persona, locus, tempus, casus denique 6, 3, 101.

*cf.* 3, 8, 51. 6, 2, 9. 6, 3, 8. 7, 10, 13. 8, 3, 2 *Z.* 10, 5, 8. Sunt et illa ex eadem natura. — Nonnunquam etiam lenis caloris alieni derisus ex hac forma venit —. Verum aliquanto magis propria sunt —. Denique hoc omne bonum et comem virum poscit 6, 2, 15—18; nec pingere quisquam aut fingere coepit a pedibus: nec denique ars ulla consummatur ibi, unde ordiendum est 3, 9, 9. *cf.* 2, 16, 5. si de re minore, aut alio animo, aut denique non ab ipso dictum fuisset 6, 3, 111. *v.* Aut. ne renovaret domus pudorem et exprobraret patri nuptias, matri prioris vitae necessitatem: ne denique legem quandam suis quoque subinde liberis daret 11, 1, 83. γ) *prope i. q.* *deinde:* Ejus duplex significatio est. Generaliter enim et specialiter accipitur. Prius illud est, nunc, olim *etc.*; denique praeteritum, instans, futurum 5, 10, 42. Sciebatur interfectum eum, corpus denique ipsum impositum lecto erat 6, 1, 31. quidquid de honestis et utilibus, denique faciendis et non faciendis dicitur 6, 2, 11.

**Denomino.** Propria sunt verba, cum id significant, in quod primum denominata sunt 1, 5, 71. multa sunt et Graece et Latine non denominata 8, 2, 4. etiam in iis, quae denominata sunt (*opp.* res plurimae carent appellationibus), summa paupertas in eadem nos frequentissime revolvit 12, 10, 34; de re denominata (*opp.* de communi appellatione), ubi et factum esse certum est, nec dubitatur, quid sit, quod factum est. 3, 6, 41 *N.*

**Dens.** cum dentibus albis *Virg.* 8, 2, 10, 8, 6, 40. per dentium raritatem 11, 3, 55. inter discrimina dentium efflanda est (F) 12, 10, 29. labra — dentes nudant 11, 3, 81. vox vel inter dentes expressa *ib.* 104.

**Densitas.** — (*sententiarum*) obstat invicem 8, 5, 26. densitate ipsae figurae aperiuntur 9, 2, 72.

**Denso.** I) *proprie:* densatus et laxatus aër (*ex Virg.*) 5, 9, 16. II) *in dicendo:* ne eae quidem (*figurae*), quae recte fiunt, densanda sunt nimis 9, 3, 101. instandum quibusd. in partibus et densanda oratio 11, 3, 164.

**Densus.** *transl.:* aspera ac densa (*vox*) 11, 3. 63 *N.*; tam densa omnia (*in Demosth.*) 10, 1, 76; *de scriptoribus:* (*Euripides*) sententiis densus *ib.* 68. densus et brevis et semper instans sibi Thucydides: dulcis et candidus et fusus Herodotus *ib.* 73. densior ille, hic copiosior *ib.* 106.

**Denuntiatio.** I) si, re non ante proposita, securum, ac nulla denuntiatione in se conversum, intrarit oratio 4, 5, 5. II) *i. q.* *minae:* dedendine fuerint etiam citra hanc denuntiationem (*i. e. Fabii Gallis bellum minitantibus*) 3, 8, 20.

**Denuntio.** I) *de testibus i. q.* *mando:* duo genera sunt testium, aut voluntariorum aut quibus in judiciis publicis lege denuntiatur (*Sp.* quibus judex in jud. — denuntiare solet) 5, 7, 9 *Z. N.* cf. *ib.* 15. II) *i. q.* *minor:* manu sublata denuntiant 11, 3, 120 *N.*

**Deorsum.** — spectantibus digitis 11. 3, 97. reliqui (*gestus*) et sursum et deorsum aliquid ostendunt *ib.* 105.

**Depello.** I) *proprie:* α) cum hostes murum ascendissent, peregrinus eos depulit 7, 6, 6; neque enim, qui recta via depulsus est, reduci ad eam, nisi aliquo flexu potest 2. 17, 29. β) *in similitudine:* (*poësis*) depulsa recta via 10, 1. 29. vi quadam affectus velut recto itinere depulsi 4, 2, 104. quae (*rhetorice*) dum opere cedit, jam paene possessione depulsa est 2, 1, 5. II) *transl.:* intendere quid vel depellere

3, 4, 15. ad depellendam ignominiam 1, 2, 24. *S.* judicem a veritate depelli (*a. l.* pelli) misericordia *etc.* 5, Pr. 1.

**Dependeo.** hasta dependens 11, 3, 130.

**Deperdo.** stilus paululum admodum de celeritate deperdit (*a. l.* perdit) 10, 7, 24.

**Depingo.** depictam in tabula sipariove imaginem 6, 1, 32; *transl.:* tota rerum imago verbis quodammodo depingitur 8, 3, 63.

**Deploro.** non statim abjiciendi codices erunt et deplorandus dies 10, 3, 28.

**Depono.** I) *proprie:* si Romani arma deposuerint 3, 8, 17. in dextra (*parte*) deponitur (*manus*) 11, 3, 106. II) *transl.* α) *de munere:* dictaturam deponentis 3, 8, 53. 5, 10, 71. dominationem deposuerat (*a. l.* sepos.) 9, 2, 97. deponentium imperium *ib.* 67. cum depositurus esset eam potestatem 7, 4, 22. β) *de aliis rebus:* quo loco sustinendus et quasi suspendendus sermo sit, quo deponendus 11, 3, 35. cum illuc venero — deponam (*intell. spiritum*), et morabor *ib.* 38. qui intermittere in agendo dolorem potest, videtur posse etiam deponere 11, 1, 56. III) *i. q. committo:* An fuerit, quod deponeretur — An illum deposuisse apud hunc 7, 2, 50. depositam apud se (*rem furtivam*) 5, 13, 49; aliqua differe et deponere, et reposcere, quae deposueris ap. memoriam judicis 9, 2, 63. *cf.* 11, 2, 3. ut urbem deponerent ap. deos *ib.* 92.

**Deporto.** in reis deportatis 5, 2, 1 *N.*

**Depositio.** (*in dic.*) aut dep. aut inceptio aut transitus 11, 3, 46. *N.*

**Depositum.** furti, depositi, creditae pecuniae et a facultatibus argumenta veniunt — et a personis 7, 2, 50. depositi quaestiones *ib.* 51 *N.*; *transl.:* ut meminerimus omnium quasi depositorum 11, 2, 25.

**Depravo.** si vel inania verba in hos modos depravarunt (*a. l.* — varint) 9, 3, 100. saepe est industria depravatum (*dictum*) 6, 3, 6.

**Deprecatio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 32. (*minuendi ratio desiderat*) extenuationem deprecationemque *opp.* superlationem veritatis et trajectionem 9, 2, 3. depr., quae est sine ulla specie defensionis, rara admodum 5, 13, 5. ultima est depr.: quod genus causae plerique negarunt in judicium unquam venire 7, 4, 7. excusatio aut, ut quidam putant, depr. criminis *ib.* 3. actiones in deprecatione positae 11, 1, 52. faciliorem mihi veniam meae deprecationis fore Pr. 2; alii statum crediderunt primam ejus, cum quo ageretur, deprecationem (*a. l.* depulsionem) 3, 6, 13 *N.*

**Deprecor.** quid aut desideremus aut deprecemur 4, 1, 52. praecipiendi munus jam dudum deprecati sumus 2, 12, 12 *N.*; cum deprecetur *etc.* (*patronus*) 5, 13, 2. et (quod vim habeat epilogi) deprecentur 2, 17, 6. dabunt mihi aliquam in irascente, deprecante, miserante figuram, sed ideo non irasci, misereri, deprecari figura erit 9, 1, 52. velut pavescentes et deprecantes 11, 3, 103. subire personas — irascentium, deprecantium 10, 1, 71.

**Deprehendo.** deprendere vel deprehendere 9, 4, 59. I) *proprie.* α) *detineo:* parva quaed. animalia, quae in angustiis mobilia, campo deprehenduntur 12, 2, 14. nec difficillima quaeque earum (*syllabarum*) differenda est, ut in nominibus scribendis deprehendantur (*i. e. haereant, sc. pueri*) 1, 1, 30 *N.* β) *i. q. supervenio alicui.* a) nos flentes illos deprehendimus (*amphibolia*) 7, 9, 11 *N. cr.* ut neque deprehensus orator, neque

litigator destitutus esse videatur 10, 7, 29. nunquam oppressum se ac deprehensum credet orator, cui disciplina *etc.* dederit vires etiam facilitatis 12, 9, 20. agendi subita necessitate deprehensi 1, 12, 4. b) *imprimis in criminibus:* qui nocte ferro deprehensus fuerit 7, 6, 8. cum res furtiva in domo deprehensa sit 5, 13, 49; deprehensa adultera 3, 11, 7. sacrilegium deprehensum, non sacrilegum (*translatio*) 8, 6, 26. deprehensus in lupanari 7, 3, 6. 9. depr. in adulterio 6, 3, 87. 9, 2, 42.

II) *transl.* α) *i. q.* invenio, *interdum i. q.* offendor. a) *c. Accus.* ut ea (*falsa*) facilius et deprehendamus et refellamus 12, 1, 34. quorum deprehendet exempla 8, 6, 16. quorum inscitiam res ipsa deprehendet 3, 6, 1. inspectio ipsa saepe etiam falsa deprehendit 5, 5, 2. ut me non lacrimae solum, sed pallor et veri similis dolor deprehenderent 6, 2, 36. deprehendat, quae barbara, quae impropria *etc.* sunt 1, 8, 13. stabilia probant, clauda deprehendant (*aures*) 9, 4, 116; *Pass.:* hoc manifestum est, quomodo judicem fefellerit, quod vix a lectore deprehenditur 4, 2, 59 *S.* dissimilia sic deprehenduntur 5, 11, 33. deprehensa totiens audientium memoria infelix supellex 2, 4, 29. culpam praesertim deprehensam 6, 4, 14. quod omnia scelera in malos cadant, ideoque saepius deprehensa sint 7, 2, 31. consilia lateant, et quidquid, si deprehenditur, perit 12, 9, 5; b) *adj. casu Praedicati aut Accus. c. Inf.:* falsa quoque veris similia geometria ratione deprehendit 1, 10, 39. cum in dicendo alia utilia, alia inutilia deprehenderent 3, 2, 3. sic prope innumerabiles species reperiuntur: sicut quattuor ventos a totidem mundi cardinibus accepimus flare, cum interim plurimi medii eorum — deprehenduntur 12, 10, 67. quae (*actiones*) praecipites, invidiosae *etc.* deprehenduntur 5, 13, 21, vestrum jam hic factum deprehenditur, non meum *Cic.* 9, 3, 40; ut deprehendatur vitiose loqui 1, 6. 7. species vero diligentius intuenti diversas esse facile est deprehendere 9, 2, 44. c) *adj. Ablat.:* ea vero, quae sunt praesentis temporis, si non argumentis, sed oculis deprehendenda sunt 7, 2, 4. alioqui tumor ille inanis primo cujusque veri operis conatu deprehendetur 2, 10, 7. quod et vultu saepissime, et aliquando dicto aliquo factove ejus (*judicis*) deprehenditur 6, 4, 19. quod cotidianis experimentis deprehenditur 11, 2, 42 *cf.* 1, 12, 8. semper habuisse eum animum, qui sit eventu deprehensus 4, 2, 74. negligentia collocationis ipsa verborum luce deprehenditur 9, 4, 15. animalium adulatio *etc.* et oculis et quibusd. aliis signis corporis deprehenditur 11, 3, 66. qua (*ὁμοιολογίᾳ*) maxime deprehenditur carens arte oratoria 8, 3, 52. nec alio se id deprehendisse, quam quod *etc.* 8, 1, 2. d) *adj.* in: comparatio in nominibus aut genus deprehendit aut declinationem 1, 6, 5. elatum spiritum deprehendas et in iis, quae *etc.* 10, 1, 104. Pollio deprehendit in Livio Patavinitatem 1, 5, 56. *cf.* 3, 8, 69; si pars posterior in clausula deprehendatur, aut rursus prior in ingressu 9, 4, 72. [quasi numeri non fuerint in compositione deprehensi *ib.* 114. *v.* Compositio.] haec nisi in ipso complexu causarum non deprehenduntur 7, 2, 57. *cf.* 9, 3, 78. id (*dissimile*) in jure facile deprehenditur 5, 13, 23. quasi ullus esset (*pes*), quem non sit necesse in oratione deprehendi 9, 4, 87. cum apud Graecos et in verbi tota ratione, et in nominibus deprehendatur (*duale*) 1, 5, 42. in qua (*urbanitate*) nihil absonum *etc.* deprehendi (*a. l.* deprendi) 6, 3, 107. in medicis venena, et in iis, qui philosophorum nomine male utuntur, gravissima nonnunquam flagitia deprehensa sunt 2, 16, 5. e) *alia Praepos. adj.:* id per omnes orationis partes deprehendimus 1, 5, 41; exquisitam figuram deprehendisse (*a. l.* repr.) apud Pindarum 8, 6, 71. ap. Ciceronem deprehenditur 9, 3, 40; qui, si quis est, intra primos statim versus deprehendetur

10, 1, 41. *β*) *i. q. convinco:* deprehensi interim pudorem suum aliquo ridiculo explicant 6, 3, 100. (*testes*) plus deprehensi nocent, quam firmi et interriti profuissent 5, 7, 11; in notioribus frequentissime deprehenduntur a curiosis 1, 8, 21; orationis compositio, nisi varia est, et offendit similitudine et in affectatione deprehenditur 9, 4, 60 *Z.* amittit et fidem et affectus motusque omnes, qui est in hac cura deprehensus 9, 4, 143. protrahendus (*testis*), ut in aliquo, quod vel extra causam sit, deprehendatur 5, 7, 19. si in mendacio vel cupiditate loquendi deprehendantur *ib.* 30.

**Deprimo.** quid elocutio attollat aut deprimat 8, 3, 90.

**Depugno.** (*de gladiatore*) Eras dignus, ut haberes integram manum. Sic enim auditur, ut depugnares 8, 5, 12 *N.*

**Depulsio.** non a depulsione sumi (*statum*), sed ab eo, qui propositionem suam confirmet *Cels.* 3, 6, 13. Ita erit quidem status ex prima depulsione, sed ea fiet ab accusatore *ib.* 17. *cf.* 16. depulsionem omnem infitiatione duplici (*consistere*), factumne, et an hoc factum esset? 8, Pr. 9. (*altercatio*) constat aut intentione aut depulsione 6, 4, 2. *v.* Intentio.

**Derideo.** cum patronus derideat *etc.* 5, 13, 2. ambitiosum gloriandi genus est, etiam deridere 11, 1, 21.

**Deridiculus.** quod evenit — usque ad deridicula 1, 8, 21.

**Derisor.** denique superstitiosi, timidi, derisores fiunt 3, 8, 51.

**Derisus.** a derisu non procul abest risus 6, 3, 7. lenis (*a. l.* levis) caloris alieni derisus 6, 2, 15. dissimulatus quidam sed non latens derisus 8, 6, 59. derisus (*naribus labrisque*) significari solet 11, 3, 80.

**Derivatio.** quia sit quaed. virtutibus ac vitiis vicinitas, utendum proxima derivatione verborum, ut pro temerario fortem *etc.* dicamus 3, 7, 25 *N. et Gesn.*

**Derivo.** *transl.* I) *α*) *deduco:* alia et minora, et tamen ex his fontibus derivata 2, 17, 40. *β*) *averto:* interim derivatur in rem (*culpa*) 7, 4, 14. II) *sensu Grammatico:* nostri in jungendo aut in derivando paulum aliquid ausi 8, 3, 31 *N.* derivare, flectere, conjungere, quod natis postea concessum est, quando desiit licere? *ib.* 36. nec a verbis modo sed a nominibus quoque derivata sunt quaedam, ut a Cicerone Sullaturit *etc. ib.* 32. etiam derivata, ut a velocitate dicitur velox 1, 6, 38.

**Derogo.** cum cura verborum deroget affectibus fidem 9, 3, 102.

**Descendo.** I) *proprie.* *α*) in Piraeeum se descendisse 8, 6, 64. ap. Homerum, cum Menelaus Grajos in equum descendisse (*a. l.* ascend. *al.* in equo sedisse *al.* intra eq. desedisse) ait 8, 3, 84 *N.* *β*) *i. q. demittor:* tanto contractioribus ultimis digitis, quanto priores descenderunt 11, 3, 95. ut purpurae recte descendant *ib.* 139; ut inferiores (*vites*) penitus descendendo firmentur 10, 7, 28. II) *transl.* *α*) *de voce et affectu:* (*vox*) attollitur concitatis affectibus, compositis descendit 11, 3, 65. oratio non descendet ad strepitum digitorum 9, 4, 55. acres (*syllabae*), quae ex brevibus ad longas insurgunt, leniores, quae a longis in breves descendunt *ib.* 92; facile deficit affectus, qui descendit 6, 1, 29. Eadem fere est ratio minuendi. Nam totidem sunt ascendentibus, quot descendentibus, gradus 8, 4, 28. *β*) *in aliquid:* in silentium usque descendant 10, 3, 12. grammatici omnes in hanc descendent rerum tenuitatem 1, 4, 7. Alcaeus — in amores descendit 10, 1, 63 *Z. N. cr.*; cujus disciplinae usus in nostram

usque aetatem sine reprehensione descendit 1, 11, 18. γ) *ad aliquid:* priusquam ad aliud descendat (*gradatio*), in prioribus resistit 9, 3, 55; ad intellectum audientis descendere 1, 2, 27. eos, qui ampliorem dicendi facultatem sint consecuti, non putant ad minora descendere 2, 3, 4. nec utique ad minutissima usque geometriae opera descendat (*discens*) 1, 12, 14. *Z.* ad aliquid, quod sit leve, aut nullo modo criminosum, descendimus 9, 2, 23; ad planiora et communia magis verba descendimus 8, 2, 24. ne ad eas (*accusationes*) libenter descendisse videamur 11, 1, 57. *cf.* 5, 6, 2; quibus meritis fretus ad petitionem descenderit 4, 2, 15. ut a genere ad extremam speciem descenderem 7, 1, 23. interim a qualitate ad finitionem descenditur 7, 3, 2. si coepisset a toto corpore, non bene ad latera faucesque descenderet 9, 4, 23. δ) *de diversitate:* amplior est semper infinita (*quaestio*), inde enim finita descendit 3, 5, 8. tantum ab eo defluebant, quantum ille (*Seneca*) ab antiquis descenderat 10, 1, 126 *N.*

**Descisco.** Cicero a Demosthene paulum in hac parte descivit 9, 4, 146.

**Describo.** α) Virgilius illo loco, quo pullum equinum describit 8, 2, 15; describere tabulas mensuris ac lineis 10, 2, 6. β) *in malam partem:* cum objurgamus, maledicimus, describimus (*in oratione*) 3, 4, 3 *N.* iisdem — describimus, deterremus *etc.* 5, 8, 2.

**Descriptio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 31. in locis ac descriptionibus fusi ac fluentes sumus 9, 4. 138. arcessitis descriptionibus 2, 4, 3. M. Coelii in Antonium descr. 4, 2, 123. in descriptione convivii luxuriosi 8, 3, 66. locorum dilucida ac significans descr. 9, 2, 44. descr. regionum 4, 3, 12. — Siciliae 11, 3, 164.

**Desero.** α) *absolute de militibus:* qui aliquando fortiter fecerat — adversante filio ire in aciem coactus, deseruit 9, 2, 85. deserui tempestatibus impeditus 3, 6, 78. β) *c. Accus.:* reos deseremus? 11, 3, 27. ea, in quae natus videtur, deserendo faciat infirmiora 2, 8, 5. non deserendum (*Sp. deter.*) id bonum, — sed augendum 2, 8, 10 *Z.* ea (*initia declamationum*), desperata connectendi facultate, deserunt 2, 11, 5. iter deserimus 2, 13, 16. quam turpiter deserat eam partem rhetorices institutio 2, 1, 9. deserta ab his studia sapientiae 12, 2, 8; *Partic.:* deserta pars oratoriae artis Pr. 17. frequens an desertus locus 5, 10, 37.

**Desertor.** factus ex viro forti des. 9, 2, 86. lex adversus desertores scripta 7, 7, 6.

**Deservio.** grammatico soli deserviamus? 1, 12, 6. [ut ad gremium revocatis, cujus quisque eorum velit libri lectione, deserviant (*docentes*) (*loc. corrupt.*, *Z. emend.* ut ad gr. revocati cujusque e. lectioni des.) 2, 5, 5 *S.*]; in palpebris etiam et genis est quoddam deserviens his (*oculis*) ministerium 11, 3, 77.

**Desideo.** qui argumenta, velut horrida et confragosa, vitantes, amoenioribus locis desident 5, 8, 1.

**Desiderium.** utrius justius sit des. 7, 1, 62. ille jam paene medius affectus est ex amoribus et ex desideriis 6, 2, 17. aliquid desideriis amicorum damus 1, 12, 7. *cf.* 4, 2, 122. demus hoc desiderio jam paene publico 8, 4, 29.

**Desidero.** α) *Act.* a) *de hominibus:* quod aut desideremus aut deprecemur 4, 1, 52. dum illa desideramus, ab aliis avertimur 10, 6, 7. omnia suis exercitationibus similia desiderant 12, 6, 5. Nisi

quod magis concesseris, ea, quae non sint posita, desiderare quam dicere 7, 2, 56 *N.* ut Cicero desiderat 12, 5, 5. robusti fere juvenes, nec hunc laborem desiderantes 2, 5, 2. dandum aliquid comoedo quoque, dum eatenus, qua pronuntiandi scientiam futurus orator desiderat 1, 11, 1. plures quasdam vitas ad plura dicenda desideremus 12, 11, 20; eum duo juvenes majorem in modum desiderare (*i. e. ut cum eo colloquerentur*) dicebantur 11, 2, 12; *seq. Acc. c. Inf.* ut partes orationis reddi sibi soluto versu desideret 1, 8, 13. nec doceri desiderabit (*judex*) 12, 10, 62. si quis tamen desideraverit ostendi 5, 10, 18. b) *de rebus:* si quid confirmationem desideraverit 2, 21, 17. quod est frequentius, quam ut exemplum desideret 6, 2, 53. quae probationem desiderent 3, 5, 3. haec dissimilem componendi quoque rationem desiderant 9, 4, 133. quippe quod prope nudam praeceptorum traditionem desideret 3, 1, 2. cum (*altercatio*) nec elocutionis ornamenta magnopere desideret 6, 4, 1. (*aures*) plena sentiunt, et parum expleta desiderant 9, 4, 116. quod nec omnis quaestio (*Sp.* actio) patitur, nec omnis causa desiderat 4, 1, 24 *N.* cum posset causa desiderare plures (*leges*) 4, 5, 3. *v.* Causa II, *α.* ea conclusio nomen aliquod desiderat 9, 4, 57. (*epilogus*) desiderat quandam concisorum continuationem 11, 3, 170. ipsum dicendi genus nihil superbum, nihil elatum *etc.* desideret 6, 2, 19. quia etymologia desideret eam literam 1, 7, 17. historia orbem quendam contextumque desiderat 9, 4, 129. legum laus et vituperatio jam majores vires desiderant 2, 4, 23. laus desiderat probationem 3, 7, 4. continuum affectum nonnullae materiae desiderant 6, 2, 10. quod illa (*narratio*) supervacuis careret, haec posset aliquid ex necessariis desiderare 4, 2, 42. prior (*ratio*) desiderat illam significationem 9, 2, 3. prout quaeque res ac persona desiderat *Domit. Mars.* 6, 3, 104. *cf.* 5, 7, 19. rem postea proprium tempus desideraturam 1, 1, 35. noster sermo articulos non desiderat 1, 4, 19. nihil ultra desideret (*sermo*) 3, 3, 2. quarum (*sententiarum*) unaquaeque desideraret illud, si sola poneretur 9, 3, 62. cum multo plus secreti temporis (*Sp. om.*) studia desiderent 1, 2, 11 *S.* quotiens aliqua ita desiderabat utilitas 4, 2, 86. nec imbuatur (*vox*) ea consuetudine, quam desideratura sit (*sic ex Codd. melior. restitui, hoc est enim: quam in dicendo, dum caret ea, requiret; Sp.* quae duratura non sit; *Z.* quam desertura sit) 11, 3, 24 *N. cr.*

*β*) *Pass.:* honestissimum finem putabamus, desinere, dum desideraremur 2, 12, 12. quod desiderari potest 10, 1, 120. cum essent usi aliquo, si breve intra spatium rursus desideraretur, — sumerent aliud 10, 1, 7. opes — quibus uti, ubicunque desideratum erit, possit *ib.* 5. nisi haec minora, quae plerumque desiderantur (*Sp.* plerique desiderant) sciens omisisset 3, 1, 20 *Z.;* cura ejus desideratur 2, 1, 8. hoc genus, ubi non est, desiderari solet 5, 7, 37. pressae illi, qualis saepe desideratur, narrationis gracilitati 4, 3, 2. cum pariter inventio rerum, electio verborum *etc.* desiderentur 1, 12, 4. non quia desideratus, sed quia paratus est (*communis locus*) 2, 4, 31. utriusque rei aptus quidam modus desideratur 1, 10, 22. quotiens suspicabimur judici (*Sp.* a judice) aliam probationem desiderari 4, 5, 18 *Z.* utique omnes, qui desiderantur, sonos intentionesque 11, 3, 40. hic unum verbum et manifestum quidem desideratur 9, 3, 60. magna quaedam vis eloquentiae desideratur 9, 2, 33. hinc mille flexus et artes desiderantur 5, 13, 2. *γ*) *adj. Praepos.* ab *aut* in: hoc a me praecipue opus studiosos ejus desiderasse 3, 1, 2. quod non utique ab oratore desideratur 5, 10, 3. ἦθος, quod a dicentibus desideramus 6, 2, 13; in foro tantam illam facilitatem olim desideravimus (*Sp. conj.* desiderabimus, *quod Z. probat*) 7, 2, 55 *N.*

*et Gernh.* in his Seruus et Uulgus Aeolicum digammon desideratur 1, 4, 7. magis et desideratur in clausulis et apparet (*numerus*) 9, 4, 61; in quo nihil aut desideretur aut reprehendatur 10, 2, 9. ne quid in oratore summo desideretur 12, 11, 2. *cf.* 11, 3, 123. aliud in alio genere desiderari 4, 1, 39. magis ut habere videamur, quam ullo in loco desideramus (*tropum*) 8, 6, 38; et his et prioribus (*sc. oratoribus a. l.* in h. et in pr.) eam (*virtutem*) desideratam, quia difficillima fuit 8, Pr. 14.

**Desidia.** qui taedio laboris — confugerint ad haec deverticula desidiae 12, 3, 11. non est indulgendum causis desidiae 10, 3, 29. proderit alicujus objurgata desidia 1, 2, 21. in hoc desidiam nunquam verebor 1, 3, 7.

**Designo.** ut affectus velut primis lineis designentur 4, 2, 120.

**Desino.** *α*) malle eum deficere quam desinere 12, 11, 3 *N.* et incipiat, ubi oportet, et desinat 11, 3, 35. unde incipiendum, ubi desinendum 9, 2, 19. durum, si desinas 9, 4, 70. quotiens incipit sensus aut desinit *ib.* 67. *v.* Coepi. similiter cadentia et similiter desinentia 9, 4. 42. *cf.* 9, 3, 85. *β*) *c. Ablat.*: paribus cadant et eodem modo desinant 9, 3, 79. nec paeon eadem ratione brevibus incipiet ac desinet 9, 4, 48 *N.* quo ex genere coeperis translationis, hoc desinas 8, 6, 50. ab iisdem verbis plura incipiunt, et in iisdem desinunt 9, 3, 31. gestus, qui in fine dexter esse debet, in sinistrum (*a. l.* sinistram) frequenter desinat 11, 3, 109. *γ*) *seq. Inf.*: ut remedia perinde perseverent adhibere, vel desinant 6, 4, 19. si desierit agere 2, 18, 3. quae non desierunt carpere 11, 1, 24. desinit judicem in se convertere 11, 3, 128. naturam ducem sequi desierunt (*a. l.* deficiunt) 5, 10, 101. *cf.* 9, 3, 100. 101. 10, 3, 23. 11, 2, 9. 12, 10, 78; desinit ars esse 4, 2, 127. quod desinet esse proprium 7, 3, 24. nec id sat est inimicos fuisse, sed an desierint 5, 7, 13; derivare quando desiit licere 8, 3, 36. in sole sidera ipsa desinunt cerni 8, 5. 29. donec ab eo quaeri desineret 11, 3, 6.

**Desisto.** quos non destiterat incessere 10, 1, 126.

**Desperatio.** quo sibi non praesens tantum dolor, sed etiam desperatio in posterum fieret 10, 3, 14. qui, praesumta desperatione quo velint evadendi, protinus circa ima substiterint Pr. 20.

**Despero.** *α*) *simpliciter*: ne desperent ante experimentum 12, 11, 9. Non desperemus 7, 1, 56. et desperant et dolent 2, 4, 10. vel deficere potius quam desperare 12, Pr. 2. *β*) *c. Accus. aut de*: summa desperet 12, 11, 26. desperatur turpiter, quidquid fieri potest 1, 10, 8, desperata connectendi facultate 2, 11, 5. — agendi 12, 3, 9; desperantibus de eo ceteris medicis 7, 2, 17. *γ*) *seq. Accus. c. Inf.*: desperasset id posse defendi 5, 12, 3. quod modo se ipsi posse desperent 12, 10, 75. neque semper est desperandum, aliquid posse reperiri 10, 5, 5.

**Despicio.** I) *proprie*: nullam in (*Sp. om.*) terras despicere providentiam 6, Pr. 4 *Z.* II) *i. q. contemno*: patronus — avertat, despiciat, derideat 5, 13, 2 *N.* qui se supra modum extollit, premere ac despicere creditur 11, 1, 16. parva illa, quae despicienda judicaverunt 11, 1, 13. veluti despexissent oratoria praecepta 12, 3, 12. saepe despiciendam esse utilitatem 3, 8, 30; cetera, ut professione sua minora, despiciunt 2, 1, 2.

**Destino.** *α*) aut, ut L. Crassus in libris Ciceronis destinat (*a. l.* destinabat), jura quaerentibus reddet 12, 11, 4 *N.* non communes locos tradere destinamus 5, 1, 3; cui (*certamini*) destinatur 10, 5, 19. qui foro destinabitur 2, 8, 8. ille huic spei destinatus 1, 1, 7. quod cui-

que loco signum destinaverit 11, 2, 29. destinatus est mihi hic locus duodecimo libro 3, 8, 42. *cf.* 5, 7, 8. de memoria destinatus est libro proximo locus 10, 7, 33; materiae ad scribendum destinatae 10, 3, 14. *cf.* 5, 10, 9; quos (*libros*) ad summam ejus operis perducere destinabamus Pr. 6. β) *Partic.:* egresso destinatum modum volumini 9, 4, 146. operis destinati 10, 3, 23. 12, Pr. 1. certis destinatisque personis 3, 6, 51. non destinatam vel inchoatam, sed perfectam probationem 5, 10, 5.

**Destituo.** α) ut neque orator deprehensus, neque litigator destitutus esse videatur 10, 7, 29. plus nocebunt destituta, quam non promissa nocuissent (*litis instrumenta*) 12, 8, 13 *N. et S.* quorum (*verborum*) pars devorari, pars destitui solet, plerisque extremas syllabas non perferentibus, dum priorum sono indulgent 11, 3, 33 *N.* destituta cura morum Pr. 4. *v.* Relinquo. β) *adj. Ablat.:* destitutus propinquis, amicis, clientibus 5, 10, 26. continuandi verba facultate destitui 4, 1, 61 *Z.* destitutus scientia juris 12, 3, 10. *cf.* 4, 2, 56; neque destitui temporibus volunt sermo atq. epistola 9, 4, 20. (*inventio*) etiamsi lenociniis destituta sit, satis tamen natura sua ornatur 12, 1, 30. vel mediocrem orationem, commendatam viribus actionis, plus habituram esse momenti, quam optimam, eadem illa destitutam 11, 3, 5.

**Destringo.** neque praepropere destringatur (*a. l.* distr.) immatura frons 12, 6, 2 *N. cr.*

**Destructio.** destr. (*a. l.* restrictio) et confirmatio sententiarum 10, 5, 12.

**Destruo.** nullam artem destruere, quod effecerit 2, 17, 30. refutatio est, quae destruat 3, 9, 5; si quid in ejus (*testis*) vitam dici potest, infamia criminum destruendus 5, 7, 26. destruere singulos testes *opp.* exornare *ib.* 25. contemtum hominis, quem destructum volebat, auxisse 8, 3, 21; destr. instrumenta 5, 7, 36. et nostra confirmanda est, et adversae partis destruenda finitio 7, 3, 19. *v.* Confirmo. non modo non illustrabit eam (*orationem*), sed et destruet 11, 1, 2. ad destruendam tyrannidem 1, 10, 48.

**Desuesco.** ne aliter, quam dicturi sunt, exerceri velint, et in desuescendis morentur 3, 8, 70.

**Desum.** α) potest deesse alterum nam 9, 3, 18. [si, quod optimum fuisset, defuisset (*Codd. om.* def., *ac recte totus hic locus glossema habetur. v. Gernh.*) 12, 11, 28 *N.*] quae si aposiopesis est, nihil non, in quo deest aliquid, idem appellabitur 9, 3, 60. si quid ex his defuerit 10, 1, 2; adjicere, quae desunt 10, 2, 20. suppleat, quae deerant (*Z. recepit Francii conj.* deerunt) 10, 2, 28 *N.* nec quod desit in eo (*Demosthene*), nec quod redundet, invenias 10, 1, 76 *v.* Redundo. nihil neque desit, neque superfluat 8, 2, 22 *v.* Superfluo. lateat nescio quid, quod supersit aut desit 9, 4, 84; desunt nonnunquam ingenita adjumenta Pr. 27. auxilium, quod in (*a. l. om.*) praesentissimis quibusque periculis desit 10, 7, 1. quae excusatio si deerit 5, 6, 5. si desit illustris explanatio, propositio *etc.* 9, 2, 2. nunquam vero deest utiliter (*Sp.* Sed nonnunquam valde utilis est; *sc.* propositio) 4, 4, 3 *S.* si deerunt haec remedia 7, 2, 30. si omnia, quae supra scripta sunt, deerunt 7, 4, 15. si tempus non defuit (*a. l.* desit) 11, 2, 45. *cf.* 10, 7, 20. defuisse testes 11, 1, 77. β) *adj. Dat.:* nihil nobis minus deest 6, 1, 50. Quodsi cui utrumque defuerit 11, 2, 49. quod magis deesse ceteris animalibus, quam intel-

lectum et cogitationem quandam 2, 16, 15. quod somno supererit, haud deerit 10, 3, 26 *N. v.* Supersum. si quid desit operi, supplet 12, 6, 3. cum deest sermoni aliquid, quo minus plenus sit 8, 3, 50. quae si quis gravabitur, non rationi defuerint (*Sp.* — rit) sed homini 1, 1, 11 *Z.* etiam cum ei (*oratori*) formando nihil defuerit *ib.* 10; non auctoritas modo verbis sed et fides desit 11, 3, 67. copiam nitoremque eloquentiae fere praeceptoribus suis defuisse 12, 2, 25. Demostheni facultatem defuisse hujus rei, Ciceroni modum 6, 3, 2. his etiam vera dicentibus fides desit 12, 1, 3. cui ingenium, valetudo, facultas, praeceptores non deerunt 12, 11, 26. *cf.* Pr. 26. ut ei (*orationi*) nihil praeter manum desit 10, 6, 2. ne ulli rei nomen deesse videatur 8, 6, 5. Polycleto deesse pondus 12, 10, 7. quibus loquendi ratio non desit 8, 1, 2. defuisse ei summam illam 12, 1, 20. imperitis quoque verba non desunt 10, 7, 15. nec Marco Tullio defuisse in ulla parte civis optimi voluntatem 12, 1, 16; non defuisse sibi advocatum 6, 2, 4. qui coenae defuerat 7, 3, 31. γ) *Non desunt qui etc.:* non defuerunt, qui improbarent 4, 5, 11. nec desunt, qui imponant 9, 1, 2. nec deerant plura, quae dicerem 2, 5, 17. neque deerunt, qui malint 12, 1, 33. non deesse homines, qui impellant 8, 3, 85.

**Detego.** deminutio genus modo detegit 1, 6, 6. cultus muliebris detegit mentem 8, Pr. 20. nudae illae artes ossa detegunt Pr. 24. oratio et animi secreta detegit 11, 1, 30. ipsa coloris inaequalitate detegitur (*id quod inseritur*) 12, 9, 17. virtus quid sit, adversa ei malitia detegit 12, 1, 35. mores se inter ludendum simplicius detegunt 1, 3, 12.

**Detergo.** deterso rudis seculi squalore 2, 5, 23.

**Deterior.** α) eodem ingenio *etc.* praeditum nihilo deteriorem futurum oratorem malum virum, quam bonum 12, 1, 10. ut deterior etiam fiat oratio 8, Pr. 22. ut circumfusi bonis deteriores lateant (*pedes*) 9, 4, 91. magis pertinaciter haerent, quo (*Sp.* quae) deteriora sunt 1, 1, 5 *Z.* ut deteriora imitentur 10, 1, 25. erit obscurior etiam, quo quisque deterior (*praeceptor*) 2, 3, 9. uter melior, uterve deterior 2, 4, 21. optimis occupatis, quidquid aliter dixerimus, necesse sit esse deterius 10, 5, 5. β) *Superlat.:* cogitare simul optima ac deterrima 12, 1, 4.

**Detero.** necesse est deteratur fulgor 10, 5, 16. aliquid velut usu ipso deteretur 2, 4, 7. illa in agendis causis jam detrita 8, 6, 51. *v.* Desero.

**Deterreo.** difficultate deterreri 8, Pr. 2. cum metus judicem ab adverso favore deterreat 4, 1, 51. ne periculo exilii deterreantur advocatione (*Sp.* ad adv.) 7, 1, 58 *Z.* et teneriores annos ab injuria sanctitas docentis custodiat, et ferociores a licentia gravitas deterreat, 2, 2, 3.

**Detineo.** qui apud minores aliquamdiu detinent (*pueros*) 2, 3, 1. praeceptores, qui libenter, quos occupaverunt, detinent 12, 11, 14. adolescentes non debent nimium in falsa rerum imagine detineri; et inanibus simulacris — assuescere 10, 5, 17. persequi quod quisque unquam dixerit — detinet atq. obruit ingenia 1, 8, 18. oculi diversarum aspectu rerum magis detinentur 9, 2, 63.

**Detono.** cum illa dicendi vitiosa jactatio inter plausores suos detonuit 12, 9, 4.

**Detorqueo.** in obscenum intellectum sermo detortus est 8, 3, 44.

**Detractio.** I) sanguinis 2, 10, 6. II) *in dicendo:* literarum 1, 5, 14. 16. ut fiat adjectione — detractione (*barbarismus*) 1, 5, 38. 40.

detractiones, quae in complexu sermonis aut vitium habent aut figuram 9, 3, 18. quae per detractionem fiunt figurae, brevitatis novitatisque maxime gratiam petunt *ib.* 58. cum προσωποποιΐα accedit illa (*figura*), quae est orationis per detractionem (*a l.* tractationem) 9, 2, 37 *N.* de altera (*fig.*), quae detractione (*Schütz. adjic. fit.*), pluribus adjiciendum est 9, 3, 19 *N. et S.* detractionis gratia factam conjunctionem *ib.* 64.

**Detraho.** I) *proprie i. q. adimo.* α) arma templo affixa detraxit 5, 10, 36. per aspirationem, sive adjicitur vitiose, sive detrahitur 1, 5, 19. quidam detrahunt duas partes 3, 6, 28. Albutius detrahit translationem, subjiciens eam juridiciali *ib.* 62. detractum est, quis diceret 9, 2, 37; detractis consonantibus 9, 4, 86. aut adjectis, aut detractis, aut permutatis literis syllabisve 1, 6, 32. *v.* Adjicio. detractis amplificandi minuendique rationibus 9, 2, 3. detractis ceteris virtutibus 12, 10, 59. detracta voce libera, effrenatiore iracundia *etc.* 9, 2, 3. epitheton detracto eo, cui apponitur, valet pro nomine 8, 6, 29. quibus detractis jacet oratio 9, 2, 4. *cf.* 3, 8, 21. β) *adj. Dat.:* quidquid formae quadrati detraxeris 1, 10, 44. detrahere doctrinam aliquid, ut limam rudibus, et cotem hebetibus, et vino vetustatem 2, 12, 8. si parti utrilibet alteram detrahas 2, 19, 2. quibus sublatis nec cognitioni quidquam, nec utilitati detrahatur 4, 2, 40. cui (*urbanitati*) si brevitatis exceptionem detraxeris, omnes orationis virtutes complexa sit 6, 3, 104. per quos labor nobis est detractus 5, 10, 121. facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata inscriptis lapidibus spatia 4, 5, 22; auctoritati plurimum detrahunt minuta illa, nec jam membra, sed frusta *ib.* 25. ut Cottae detraxerit auctoritatem 6, 5, 10. dicendi facultatem magis illi detraxit, quam arrogavit sibi 11, 1, 20. debet vel fieri vel detrahi testibus fides oratione perpetua 5, 7, 8. parvi pedes vim detrahunt rebus 9, 4, 6. γ) *adj. Praepos.:* objicitur Oppio, quod de militum cibariis detraxerit 5, 13, 17; ex omnibus latebris detractas (*figuras*) 9, 3, 5. ut omni arte vel ex spatio ejus (*narrationis*) detrahamus aliquid, vel ex taedio 4, 2, 47. in his quoque confessionibus est aliquid, quod ex invidia, quam expositio adversarii fecit, detrahi possit *ib.* 69. II) *i. q. minuo, obtrecto.* α) *absolute:* laudis simulatione detrahere, et vituperationis laudare 8, 6, 55; tanquam detractura sit opinioni minus liberalis materia 12, 9, 7. β) *c. Accus.:* cum aliquid detrahere salva gratia velis, concedas alia omnia 11, 1, 71. *v.* Concedo. cui quanquam a plerisque tribuitur palma, tamen, ne nihil detrahatur, deesse pondus putant 12, 10, 7. illud — detracturum plus auctoritatis 11, 1, 74. *v.* Auctoritas. fidem hoc ipso detractura, quod non habent modum 12, 8, 12. *v.* Fides. verborum moderatione detrahi solet rei invidia 11, 1, 90. detrahenda vel confirmanda opinio est 4, 1, 20.

**Detrecto.** rhetorice officia sua non detrectet 2, 1, 5. non detrectaverunt hanc officii partem 11, 7, 3. detrectare (*a. l.* detract.) judicem (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 104.

**Detrimentum.** ut nobis magno temporis detrimento constet exemplum 10, 1, 41. brevi detrimento jam ultimae senectutis aevum seculorum omnium consecutus 11, 1, 10.

**Deus.** α) *Sing.:* deus ille (*Sp. inser.* princeps, *quod. Amb.* 1. *recte om.*), parens rerum, fabricatorque mundi 2, 16, 12. — rationem nobis praecipuam dedit, ejusque nos socios esse cum diis immortalibus voluit *ib.* 14. deum esse spiritum omnibus partibus immixtum 7, 3, 5. Epicurus, qui humanam ei (*deo*) formam locumque inter mundos dedit *ib.* an

humana specie Deus? 7, 4, 1. praeside bellorum deo 3, 7, 5. adeo majestas operis deum aequavit 12, 10, 9; qui sit futurus consummatus undique, et (ut dicunt) mortalis quidam deus 1, 10, 5. hunc ut deum homines intuebuntur 12, 10, 65. *β) Plur.* a) dii immortales 2, 16, 14. 11, 1, 23. 12, 2, 2. 12, 11, 30. Deos esse 5, 10, 13. qui deos agere rerum humanarum curam negarent 5, 6, 3. causam C. Caesaris meliorem, quia dii hoc judicaverint 5, 11, 42. fuisse gratos erga se deos 11, 2, 12. b) *Genit.:* ponitur a quibusd., et quidem in parte prima, deorum auctoritas 5, 11, 42. *cf.* 12, 10, 8. d. concilium 11, 1, 24. deorum atq. heroum effigies 12, 10, 5. d. invocatio 6, 1, 33. — laudes 1, 10, 10. 3, 7, 3. — providentia 11, 1, 23; iidem — fidem Deum ostendant duplices soloecismos esse 1, 6, 18. ira deum 7, 2, 3. lex — ad religionem deum comparata 2, 4, 34. c) *Dat.:* parum diis visum est 10, 1, 91. addunt diis honorem parentes, — addit antiquitas; — progenies quoque 3, 7, 8. d) *Accus.:* proprium laudis est, res amplificare et ornare. Quae materia praecipue quidem in deos et homines cadit 3, 7, 6. *v.* Animal. ad deos pertineat (*lex*), an ad homines 7, 7, 7. qua (*virtute*) ad deos immortales propius accederet 12, 2, 2. hic deos ipsos in congressum prope suum sermonemque deducet 12, 10, 62. *cf.* 9, 2, 31. si quis in me est alius usus vocis, quam ut incusem deos 6, Pr. 4 *N.* nunc omnes in auxilium deos invocem 4, Pr. 5 *v.* Numen; alter (*comoediarum actor*) deos et juvenes *etc.* optime (*sc. egit*) 11, 3, 178. Phidias diis quam hominibus efficiendis melior 12, 10, 9. e) *Ablat.:* si nihil a diis oratione melius accepimus 2, 16, 17. diis reprobantibus 6, Pr. 3; in deis generaliter primum majestatem ipsius eorum naturae venerabimur: deinde proprie vim cujusque et inventa 3, 7, 7.

**Deverticulum.** qui taedio laboris — confugerint ad haec deverticula desidiae 12, 3, 11. ad eloquendi quaedam deverticula necessario confugiat (*poësis*) 10, 1, 29. *v.* Anfractus.

**Deverto.** I) *proprie:* quod Bovillas ante horam nonam devertisset (*Clodius*) 6, 3, 49. recto itinere lassi (*Sp.* lapsi) plerumque devertunt 2, 3, 9 *Z.* II) *in dicendo:* ad alia deinceps, atque inde alia — devertunt 2, 11, 5. commemoratio, in quam, abrupto quem inchoaverat sermone, devertit. 4, 3, 13 *Z.* cito ad id redire debet, unde devertit *ib.* 17.

**Devincio.** parum devinctum illis legibus 12, 10, 14. [qui (*judex*), etiamsi verbis devinctus (*de conj. Regii; Codd.* devictus) est, tamen, nisi ipsi rei accesserit, tacitus dissentiet 7, 3, 15 *N. cr.*] nisi illas (*res*) eadem dispositio in ordinem digestas atque inter se commissas devinxerit 7, Pr. 1.

**Devolvo.** ille (*amnis*), qui saxa devolvat 12, 10, 61.

**Devoro.** devoret taedium illud 11, 2, 41. quorum (*verborum*) pars devorari, pars destitui solet 11, 3, 33 *N. v.* Destituo; hominem devorari, cujus patrimonium consumatur (*tropus*) 8, 6, 25.

**Devoveo.** propter quam (*litem*) devoturus se ipse (*i. e. pejeraturus*) non fuerit 5, 6, 2.

**Dexter.** I) *α) Adj.:* capite ad dextram (*partem*) ferente 11, 3, 113. inclinato in dextrum capite *ib.* 119. ut gestus, qui in fine dexter (*a. l.* dextrae) esse debet, in sinistrum frequenter desinat *ib.* 109; indecora in dextrum ac laevum latus vacillatio *ib.* 128. optime manus a sinistra parte incipit, in dextra deponitur *ib.* 106. prolato dextro (*pede*) stare *ib.* 124. *cf.* 135. pollici proximus digitus, mediumque, [qua dexter est *Codd. dant* quantum gueris d. e. *al.* quam quaeris d. e., *quae sine dubio manibus glossatorum: alterius quaerentis, utrius ma-*

*nus esset pollex ac digitus* „quam? quaeris," *alterius respondentis* „dextrae est," *debentur*]. unguem pollicis summo suo jungens 11, 3, 101 *N. cr. et S.* β) *Subst. i. q. manus: dextra* dextrae se frequenter accommodat sinistra 11, 3, 114. bonam dextram, malam sinistram habere 6, 3, 69; alios nervos dextra percurrunt (*Sp.* percutiunt), alios laeva trahunt, continent, praebent 1, 12, 3 *Z.* cum laevam restringere, prolata longius dextra, sit odiosum 11, 3, 131. cum dextra (*a. l.* dextera) sinum usque ad lumbos reduxerunt, sinistra gestum facientes spatiantur et fabulantur *ib.* reliqui (*gestus*) et dextra laevaque, et sursum et deorsum aliquid ostendunt, *ib.* 105. II) *transl.:* dexter ac volens assit (*numen*) 4, Pr. 5 *N.*

**Diadema.** — imposuit 9, 3, 61.

**Dialectice.** *Adv.:* orator, etiamsi raro, non tamen nunquam, probabit dial. 1, 10, 37.

**Dialectice.** *Subst.:* si ars est dialectice, quod fere constat *ib.* 42. cum duo sint genera orationis, altera perpetua, quae rhetorice appellatur, altera concisa, quae dialectice 2, 20, 7. cum sit dialectices materia de rebus subjectis disputare 2, 21, 13. sermocinatricem: quae a forensi ratione disjungitur, et est accommodata privatis disputationibus; cujus vis eadem profecto est, quae dialecticae 3, 4, 10. Aristoteles — ei (*rhetoricae*) particulam dialectices assignat 2, 17, 14. plures, qui dialecticae similem, quam qui rhetoricae, fateantur hanc artem (*i. e. geometriam*) 1, 10, 37.

**Dialecticus.** I) *Adj.:* haec pars dialectica, sive illam dicere malumus disputatricem 12, 2, 13. dialecticis disputationibus 5, 14, 27. II) *Subst.:* assumta a dialecticis argumentandi ratione 2, 4, 41. ad morem dialecticorum formata conclusio 7, 3, 41.

**Dialogus.** dialogi Socraticorum 5, 7, 28. (*Bruti patris*) 6, 3, 44. dialogorum libertate 10, 5, 15. in epistolis dialogisve 10, 1, 107. *cf.* 11, 1, 21. dialogis et dialecticis disputationibus erit similior (*oratio aggressionibus et enthymematis stipata*) 5, 14, 27.

**Dicacitas.** dic. sine dubio a dicendo, quod est omni generi commune, ducta est: proprie tamen significat sermonem cum risu aliquos incessentem 6, 3, 21. — scurrilis et scenica *ib.* 29. consistere dicacitatem in jaciendo (*a. l.* faciendo) *ib.* 42 *N.*

**Dicax.** Siculi, ut sunt lascivi et dicaces *Coel.* 6, 3, 41. in conviviis et sermonibus multi dicaces *ib.* 14. Demosthenem urbanum fuisse dicunt, dicacem negant *ib.* 21.

**Dichoreus.** potest tamen vel unus esse dichoreus, si unus est, qui constat e duobus choreis 9, 4, 95. claudet et dich. *ib.* 103.

**Dico.** dic 6, 3, 86. 9, 2, 97. dice 1, 6, 21. non Cato Censorius dicam — dicem scripsit? 1, 7, 23. dixti 9, 3, 22. dixere pronuntiat praeco 1, 5, 43. I) *simpliciter i. q. proloquor: α)* cano, canto, dico 8, 6, 38. dicere ante omnia est 10, 1, 3. qui dicere ac facere doceat 2, 3, 11. non judicio discipulorum dicere debet magister, sed discipuli magistri 2, 2, 13. cum in angusto quodam pulpito stans diceret 11, 3, 103; ut vivat quemque etiam dicere (*proverb. Graec.*) 11, 1, 30 *N.* dum discimus, non dum dicimus 8, Pr. 29 *N.* ne omnia ediscant, et certa die dicant 2, 7, 1. cum praetor permiserit dicere 11, 3, 157. si dicas — antonomasia est, si adjeceris — appositum 8, 6, 43. calculos lingua volvens dicere solebat (*Demosth.*) 1, 3, 54. vel soli dicamus potius, quam omnino non dicamus 10, 7, 24. si quaeram — dicetur 2, 21, 10. non enim dixi quidem, sed non scripsi 9, 3, 55. *cf.* 10, 7, 7; qui dicit

(*i. e. orator*) 2, 2, 11. 2, 17, 23. 5, 12, 9. 10, 1, 16. 11, 3, 35. 12, 9, 11. qui dixerunt1 2, 9, 13. 5, 10, 121. ipsi, qui diximus (*a. l.* dicimus) 5, 12, 8. *β*) ut dicam, quod sentio 6, 2, 3. ne dicam 1, 12, 18. 5, 12, 20. ut semel dicam 10, 1, 17. ut sic dicam 1, 8, 9. 8, Pr. 28. ut ita dicam 8, 3, 37. 10, 1, 6. ut sic dixerim Pr. 23. 1, 6, 1. 2, 13, 9. 5, 13, 2. 11. 6, 3, 93. 8, 3, 55. 10, 2, 15. ut ita dixerim 1, 12, 2. 9, 4, 61. ut vere dixerim 2, 10, 5. ut parcissime dicam 10, 1, 101. prope est, ut dicam 11, 3, 85. proximum est, ut dicamus 10, 5, 1; si licet dicere 8, 3, 37. tamen dixeris 8, 5, 29. quis diceret 9, 2, 37. manus vero, vix dici puto, quot motus habeant 11, 3, 85. quid aliud (saepius dicam) natura permittit 7, 1, 49. saepe dixi dicamque 12, 2, 19. Non hoc unquam dixi, sed dixi, emere te solere 6, 3, 74. *γ*) liberi, dico, et parentes *etc.* 6, 1, 24. nobis (declamatoribus dico) 9, 2, 83. nullas non debet habere, virtutes dico, non vitia 12, 10, 51. *cf.* 8, 6, 4. non dico cuicunque innocentium civium, sed *etc.* 10, 7, 2. legem prooemiorum, non dico servavit, sed constituit 10, 1, 48. *cf.* 1, 10, 35. 12, 11, 16. non dico, si loquatur ipse 11, 1, 84. neque hoc dico, non aliquando esse dicendum *ib.* 22. vivo Milone, non dicam consule (*a. l.* ne d.) *Cic.* 9, 2, 54. rerum tenuitatem, ut non dicam pinguioribus, fortioribus certe verbis miscebimus 12, 10, 35. minoribus causis, ut non dixerim utilior, magis par 10, 1, 77; haec operum genera, quae dico 12, 10, 2. ut, cum pro composito dixero numerum, et ubicunque jam dixi, oratorium dicere intelligar 9, 4, 57. si ἀνάκλασιν *etc.* dicit, de omnibus locuti sumus 9, 3, 97 *Z.* *δ*) quod modo dixi 9, 3, 32. 81. quod paulo ante dixi 5, 13, 12. quod proxime dixi 6, 1, 21. ex illis, quas supra diximus, causis 12, 7, 7. propter quas diximus causas 12, 8, 14. quod dicitur alibi 8, 6, 55. de quo prius dixi 4, 5, 16. in libro septimo dixi 11, 1, 59. suo loco diximus 8, 6, 67. quae dicturi erimus 4, 3, 10. quae dicturi simus (*a. l.* sumus) 10, 7, 20; ut dixi 2, 20, 6. 6, 3, 9. 9, 4, 91. ut alio loco jam dixi 5, 10, 42. ut supra dixi 1, 5, 54. v. Supra. ut dicimus 3, 11, 27. ut diximus 6, 2, 2. ut initio dixi 11, 1, 42. ut superioribus diximus libris 9, 4, 28. sicut in geminatione verborum diximus 9, 3, 45. de quo in argumentis dixi 8, 3, 74; ut modo de persona comica dixeram 11, 3, 79. ut dixit 6, 3, 47. 9, 4, 132. ut dicunt 1, 10, 5. ut agricolae dicunt 12, 9, 18. ut Graeci dicere solent 5, 14, 31. ut dicitur 2, 2, 8. 5, 7, 20. ut est dictum 10, 1, 89 *N.* sicut Cic. dicit 9, 3, 83. quomodo Cic. dicit 11, 2, 21; ita enim dicit in Oratore 11, 3, 122. Atque ita ab omnibus dictum est 2, 18, 2.

II) *c. Attributis.* *α*) *c. Adv.* a) Dicere abundanter 8, 3, 40. — accurate 4, 1, 58. — acriter 9, 4, 126. — acute 6, 3, 7, — amare 12, 10, 71. — antique 2, 7, 4. apposite ad persuadendum 2, 15, 5. — apte 11, 1, 7. — aspere 8, 3, 40. asperius 5, 13, 40. — Attice 12, 10, 22. 26. — audacius 3, 3, 7. — bene 2, 15, 38. 2, 8, 11. 4, 1, 53. 6, 3, 106. 10, 5, 11. 12, 10, 51. — abunde bene 12, 9, 7. — melius 10, 2, 15. — optime 12, 10, 26. — quam optime 10, 3, 15. — blande 12, 10, 71. — breviter *ib.* — brevius 11, 1, 15. — caesim 9, 4, 126. — callide 4, 1, 58. — celerius 4, 2, 41. — clamose 11, 3, 45. — clare 1, 11, 14. — comiter 12, 10, 71. — concitate 8, 3, 40. — concitatius 1, 8, 1. — contra 1, 2, 17. 3, 6, 14. 5, 11, 13. *v.* Contra. — contumeliose 6, 3, 28. — copiose 1, 4, 5. 12, 10, 71. — credibiliter 6, 2, 19. — crudeliter 1, 5, 9. — culte 8, 3, 7. — deformiter 11, 1, 82. — diligentius 6, 2, 23. — dilucide 8, 6, 52. — diserte 12, 1, 30. — disposite 10, 7, 12. — dulciter 12, 10, 71. — egregie 6, 1, 14. — eleganter 9, 2, 98. — emendate 8, 3, 1. — exquisite 8, 2, 21. —facete 6, 3, 4. — fortiter 1, 5. 72. — fortius 2, 12, 1, 9. — frigidius 6, 3, 4. — generaliter 5, 7, 4. — gracilius 9, 4, 130.

— Graeco 1, 4, 26. 9, 3, 35. — graviter 4, 2, 62. — gravissime 11, 1, 67. — honeste 11, 1, 14. — ingenue 12, 3, 3. — ingeniose 1, 6, 36. — insigniter (*sc.* *dixit*) 8, 5, 15. — insolenter 1, 5, 9. — invidiose 4, 2, 62. — non invenuste 1, 6, 27. — jucunde 6, 2, 19. — juveniliter 12, 6, 3. — laete 8, 3, 40. — latius 11, 1, 78. — Latine 8, 1, 1. — leniter 8, 3, 40. — lenius 1, 8, 1. — lentius 1, 8, 1. — licentius 1, 2, 7. — lucide (*a. l.* diluc.) 8, 3, 1. — magnifice 4, 2, 62. — male 1, 5, 6. 6, 2, 18. 6, 3, 34. 12, 9, 9. — pejus 10, 2, 15. — membratim 9, 4, 126. — minaciter 1, 5, 9. miserabiliter 4, 2, 62. — moderate 8, 3, 40. — necessario 6, 2, 1. — ornate 8, Pr. 13. — palam 9, 2, 66. — parce 11, 1, 66. — persuasibiliter 2, 15, 14. — plenius 8, 3, 58. — pluraliter 8, 6, 28. — potenter 12, 10, 71. — presse 2, 8, 15. — proprie 6, 2, 8. 10, 1, 9. — pugnacius 9, 4, 130. — recte 1, 5, 15. 35. 3, 6, 68. 6, 2, 8. 8, Pr. 24 *N.* 8, 6, 15. 10, 1, 14. 11, 2, 37. — remisse 12, 10, 71. — robuste 5, 12, 18. — sancte 2, 7, 4. — salse 6, 3, 13. — severe 12, 10, 71. — significanter 6, 2, 17 *Z.* — singulariter 9, 3, 20. — speciosius 11, 3, 84. — stricte 5, 12, 18. — stulte 9, 2, 84. — sublimius 9, 4, 130. — subtiliter 2, 8, 15. 12, 10, 71. — turpiter 6, 3, 83. 11, 1, 14. — temere 12, 6, 5. — tuto 8, 3, 37. — uberius 11, 3, 84. — urbane 6, 3, 106. — utiliter 12, 10, 72. — vehementer *ib.* 71. — venuste 6, 3, 54. — vere 4, 2, 34. 38. 11, 1, 58. 11, 3, 177. — verecundius 4. 1, 13. — vitiose 1, 1, 11. *v. infra Partic. et Gerund. ac singula Adverbia.* b) omnia mutare, omnia aliter dicere 10, 3, 11. 10, 5, 5. *κακόζηλον* dicitur aliter, quam se natura habet *etc.* 8, 3, 58. ut aliquando d i c a t u r aliter, quam s c r i b i t u r 12, 10, 57. d i c e r e cotidie, sicut a g i m u s 11, 3, 29. quod satis dictum est, repetimus 8, Pr. 24. vix dici potest, quanto *etc.* 6, 1, 49. quo saepius diutiusque dicatur 6, 4, 14. ut semel dicam 10, 1, 17. qui dicebat subinde 6, 3, 93. l o q u e n t e s de ornatu subinde — d i c e m u s 8, 3, 58. qui tum dicit 11, 2, 32. *N. cr.* *β) adj. Ablat. aut Praepos.* a) ea aliena fide dicet 12, 3, 2. qua figura quidque dicatur 9, 1, 19. *cf.* 12. impetu dicere 2, 11, 3. aliena (*a. l.* sub al.) persona dicit 11, 1, 21. quae cum summis audientium clamoribus dixerit 12, 6, 4. (*Caesarem*) eodem modo dixisse, quo bellavit 10, 1, 114. *cf.* 127. duobus modis dicitur (*figura*) 9, 1, 10. non haec rixantis modo d i x i t, neque quasi inclamaret aut testaretur l o c u t u s est 11, 3, 127. de partibus causae p l u r i b u s dicendum 11, 3, 153. licet Varro Aelii Stilonis sententia dicat *etc.* 10, 1, 99. ad judicem omni sermone directo, an aliquando averso per aliquam figuram, dicendum sit 2, 13, 5. salva dignitate ac verecundia dicet 6, 3, 35. quisquis autem via dicet (*a. l.* ducetur; *al.* viam, qua ingrediendum sit, discet) 10, 7, 6; *v. infra Partic.* b) c u m periculosa potentium offensa dicendum. 2, 20, 8. c u m pondere aliquo dicenda sunt 6, 1, 2; quae e x adverso dici possint 6, 4, 14. *cf.* 5, 13, 31. quid e x diverso dici possit 5, 13, 44. e x utraque causae parte dicitur 2, 17, 30. 31. *v.* D u c o. e x tempore dicere 10, 7, 4; nos e x t r a causam dicturos 4, 1, 34. ne dicamus omnia clamose, aut i n t r a dicendi modum 11, 3, 45 *N.* quasi dicat i n t r a (*a. l.* contra) se ipsum 10, 7, 25; p e r allegoriam dicebat 6, 3, 69. an p e r figuram dicendum sit 2, 13, 5. quod dicitur p e r suspicionem 6, 3, 88; An non plurima *καθ' ὑπερβολὴν* (*a. l.* per hyperbolen) dicuntur 6, 3, 66. s e c u n d u m naturam dixisse 12, 10, 42. sine adversario dicunt 5, 13, 36 *N.*; quaedam u t miserantes, quaedam u t optantes dicimus 6, 3, 70.

III) *c. Obj.* *α) i. q. p r o l o q u o r:* m e r t a r e atque p u l t a r e dicebant 1, 4, 14. non sic o p t i m u m dicimus ut o p i m u m *ib.* 8. ut a u d a c i t e r potius dicant quam a u d a c t e r 1, 6, 17. non raro sic l o c u t i sunt,

ut sensa sua dicerent 8, 5, 1. nec pastorem populi auctore Homero dixerim 8, 6, 18. dixerunt impium pro parricida 8, 6, 30. *cf.* 28. cum pro composito dixero numerum 9, 4, 57. metaphora pro ipsa re, quam volumus exprimere, dicitur 8, 6, 8. nam et urbanitas dicitur 6, 3, 17. necessitate rustici gemmam in vitibus (quid enim dicerent aliud?) — necessitate nos durum hominem (*om. dicimus*) 8, 6, 6; quod nos gemina S dicimus 1, 7, 21. Aeolicae literae, qua servum cervumque dicimus 12, 10, 29; non sine causa dicitur barbarum Graecumve (*proverbium*) 11, 3, 30 *N.* *β*) *i. q. verba facio:* illud jam diximus 11, 1, 48. eorum, quae dicit, decursum 11, 2, 25. dum alia dicimus, quae dicturi sumus, intuenda sunt 11, 2. 3. quid dicendum, quid dissimulandum sit 12, 8, 5. ante sequentia vident, quam priora dixerunt 10, 7, 11. saepius idem dicam 10, 2, 27. eadem iterum ac saepius dicere 12, 8, 8. amplius dici, quia dici, quantum est, non potest 8, 6, 76. plus quam dixeris 9, 2, 3; cum dicitur 8, 6, 66. dum dicitur 12, 9, 8. qualia a Cicerone dicuntur 11, 1, 34. quae dicuntur 1, 10, 24. *γ*) *c. Contrapositis:* non modo sapientibus (*a. l.* a sap.) dicitur, sed vulgo quoque semper est creditum 12, 1, 4. aliud dicere, aliud intelligere 9, 2, 92. quae non dicunt, verum intelligi volunt 8, 5, 12. *v.* Cogito. εἰρωνεία, quae diversum ei, quod dicit, intellectum petit 6, 2, 15. circumeunt omnia copiosa loquacitate, quae dicere nolunt 8, 2, 17. *cf.* 8, Pr. 24 *N.* non tam dicere quam ostendere 6, 2, 32. *v.* Ostendo. aliud dicat, quam sentiat 12, 1, 29. *v.* Sentio. aliud quosdam dicere, aliud velle 9, 2, 85. altera species (*emphasis,*) quae plus significat, quam dicit; altera, quae etiam id, quod non dicit 8, 3, 83. pleraque significare melius, quam dicere 8. Pr. 24. *δ*) *i. q. dicendo expono.* a) argumenta dicit 2, 20, 10. causam dicit 7, 4, 3. quae causa dicta a nobis obscurius est 8, 2, 24. controversias ita dicunt 3, 8, 51. 9, 2, 77. — dictum 6, 3, 60. — ἐπιταφίους 3, 4, 5. — exordia 11, 3, 161. — haec excitatiora lumina 12, 10, 49. — materias 1, 10, 33. 2, 4, 41. — mendacium 2, 17, 27. 12, 1, 38. — narrationem 2, 20, 10. — prooemium *ib.* pro natura rerum, quas dicimus 9, 4, 147. — sententiam 1, 10, 3. *v.* Sententia. ut sensus dicamus plures 12, 10, 46. — testimonium 5, 7, 1. — theses et communes locos 2, 1, 9 *N.* 12, 2, 25. — versus 6, 3, 86. dictus tropus (*a. l.* ditropus) 8, 6, 24 *N. cr.* b) testis testi diversa dicit 5, 7, 29. falsa dicunt 6, 1, 42. 5, 4, 1. — falsum 2, 17, 26. — vera atque honesta 12, 1, 11. — inordinata aut indistincta 8, 2, 23. — justa 6, 2, 18. — scripta, quam res patietur, plurima, et, ut Demosthenes ait, si continget, et sculpta 12, 9, 16. — verum 12, 7, 6. — vera 4, 2, 38. 12, 1, 13.

IV) *i. q. appello.* *α*) *Act.:* si nos infirmos dixerimus 4, 1, 8. Sic cupidos milites dicas 11, 1, 88. cum Scamandrum necesse haberet dicere nocentem 11, 1, 74. otiosum sermonem dixerim 8, 2, 19 *N.*; Latine dicimus elocutionem, quam Graeci φράσιν vocant 8, 1, 1. locorum descriptio — alii τοπογραφίαν dicunt 9, 2, 44. nec parricidam nequam dixeris hominem 8, 3, 48. Quomodo patronum se causarum non falso dixerit, qui *etc.* 12, 3, 1. haec pars dialectica, sive illam dicere malumus disputatricem 12, 2, 13 *N. cf.* 5, 10, 104 *etc.* *β*) *Pass.:* ultimus est, qui dici possit orator 10, 1, 180. si dicatur signator, qui ante diem tabularum decessit 5, 10, 44. non — tyrannicida dicatur (*Sp.* vocetur) 5, 10, 59 *Z.*; haec allegoria aenigma dicitur 8, 6, 52. thesaurus hic eloquentiae dicitur (*i. e. memoria*) 11, 2, 1. enthymema dicitur, quae est sententia ex contrariis 8, 5, 9. ἐπάνοδος dicitur Graece, nostri regressionem vocant 9, 3, 35. contrapositum, vel ut quidam vocant, contentio (ἀντίθετον dicitur) 9, 3, 81. *cf.* 7, 9, 2. ab aliis ὑποτύπωσις

dicitur 9, 2, 40. ἐνέργεια confinis his (est enim ab agendo dicta) (*a. l.* ducta) 8, 3, 89. inde pars illa philosophiae ἠθικὴ moralis est dicta 6, 2, 8. unde controversiae figuratae dicuntur 9, 2, 65; cujus (*mortis*) parum certus dicebatur auctor 6, 3, 68. vix in ulla controversia translationis statum posse reperiri, ut non et alius in eadem recte dici videretur 3, 6, 68. γ) *in sententia relat.*: quam distinctionem diximus 9, 3, 82. quem τροπον dicunt 5, 10, 52. quam κακοτεχνίαν dicimus 2, 20, 2. *cf.* 9, 3, 77. ἐπίθετον, quod recte dicimus appositum 8, 6, 40. quos dixeris differentes 12, 10, 22. *cf.* 9, 4, 23; quod etiamsi propria interpretatione fidem dicere possumus 5, 10, 8. v. Qui I, ε, b. ex affectibus, quos illi vitia dicunt 11, 1, 33; illa (*figura*), quae dicitur a negando, quam nonnulli ἀντίφρασιν vocant 9, 2, 47. haec, quae vulgo dicitur, bonitas 12, 1, 24; cum huic vitium contrarium sit, qui dicitur μονοειδὴς (*lege:* quae dic. μονοειδία) 11, 3, 44. uter melior dicetur orator? 12, 1, 9. qui has demum προσωποποιΐας dicant 9, 2, 31. *cf.* 6, 2, 20. 9, 4, 56; sermo, qui (*a. l.* quae) dicitur ἀποστροφή 9, 2, 38. quod (*a. l.* quae) ἀντιμεταβολή dicitur 9, 3, 85.

V) *sententiam regit.* α) *seq. Infinit.*: a quo accepisse mutuam dicor 4, 4, 6. si quis alium dicatur interemisse 5, 10, 34. dicuntur hi causa mortis fuisse 7, 3, 32. qua Demetrius Phalereus dicebatur uti 10, 1, 33. *cf.* 9, 2, 73. 11, 2, 51. ab hominibus aetatis suae dictus est regnare in judiciis 10, 1, 112. β) *seq. Acc. c. Inf.* a) nec sine causa dictum est, nihil facilius quam lacrimas inarescere 6, 1, 27. vere hoc dictum est, caput esse, decere, quod facias 11, 3, 177. inde scientiam in testibus et religionem, ingenia esse in argumentis, dicitur 5, 7. 33. vulgo dicitur, Scelera non habere consilium 7, 2, 44. *cf.* 4, 2, 91. b) illi (*generi*) simile, quo (*a. l.* quod) Cicero Curionem facilius semper prooemium habere dixit 6, 3, 76. Diximus igitur esse incisa, membra, circuitus 9, 4, 122. quemadmodum ex Oceano dicit ipse amnium vim initium capere 10, 1, 46. gratia, qua nomina dixi mutatis casibus repeti 9, 3, 80. Panegyricum Isocratis, qui parcissime, decem annis dicunt elaboratum 10, 4, 4. Demosthenen urbanum fuisse dicunt, dicacem negant 6, 3, 21. *v* Nego; *om.* *se:* qui non potest dicere nihil fecisse, proximum habebit, ut dicat, non id fecisse, quod objiciatur 7, 3, 1. *cf.* 7, 1, 60; dicam non talem esse hunc reum —: dicam occidendi causam huic non fuisse: dicam hunc eo tempore trans mare fuisse 4, 5, 9. *cf.* 4, 2, 49. c) *i. q. censeo:* Catulus, cum dicit, Nulla est in corpore mica salis, non hoc dicit, nihil in corpore ejus esse ridiculum 6, 3, 18. Neque enim tantum id dico, eum, qui mihi sit orator, virum bonum esse oportere 12, 1, 3. γ) *seq. Conjunctione:* nos non, quomodo instituendus orator, hoc loco dicimus 10, 1, 4; durum erat dicere, ut relinquerent (*urbem*) 9, 2, 62.

VI) *c. Dat. aut Praepos. junctum.* α) *Dat.*: ab iis, quibus quis dicit, audiri 12, 5, 6. redire in familiam volenti dicitur ab altero 3, 6, 101. et filiis pater in judicio abdicationis, et patri filius, si dementiae causa erit *etc.* non inverecunde dicet, multum sua interfuisse 7, 4, 10. *cf.* 12, 1, 40. β) *c. Praepos. de:* de se dicere 4, 1, 7. 6, 3, 94. ea, de quibus dicat, clare atque evidenter ostendere 8, 3, 86. de quo postea dicam 7, 3, 11. de quibus paulo post dicam 9, 1, 14. de qua dixi 9, 3, 97. de quo diximus adhuc 11, 2, 1. de quo novissime dixi 7, 2, 24. de quibus supra dixi 1, 5, 33 *Z.* de quo nos in argumentis diximus 9, 2, 103. de quibus dicturi erimus 10, 7, 15. ut modo de persona comica dixeram 11, 3, 79. ut de uno pluraliter, et de pluribus singulariter dicamus 9, 3, 20. bene dicere multa de paucis 10, 5, 11. ipsarum, de quibus dicimus, rerum 9, 4, 139. dicere de causa 11, 3, 156. de (*a.

*l.* pro) domo Ciceronis dixit Calidius 10, 1, 23. de omni materia dicere eam (*rhetoricen*) 2, 21, 8. Quod aliquanto paene etiam magis de synecdoche dicam 8, 6, 18. cum dico de homine: l e o e s t 8, 6, 9. nunquam oratorem dicturum, nisi de re dubia 3, 7, 3; de quo nunquam dicta erunt omnia 2, 13, 17. De inventione satis dictum est 7, Pr. 1. de hoc in argumentis satis dictum est 8, 5, 9. de animo, quomodo quaeratur, satis dictum est 7, 2, 56. de qua re latius probationum loco dictum est 11, 1, 78. idem de vultu gestuque ridiculo dictum sit 6, 3, 26. *cf.* 9, 2, 27. de qua (*figura*) modo dictum 9, 3, 62. quod de legibus, idem de senatusconsultis dictum 7, 7, 10. qualis modo dicta de damnatione Philodami (*miseratio*) 11, 3, 171. γ) *c. Praepos. i n seq. Acc.*: multa i n eos dicere 5, 13, 8. in quos dicimus 9, 2, 76. in se dicere non est fere, nisi scurrarum 6, 3, 82. quod in alium si absentem diceretur (*a. l.* diceret) *ib.* 94. in quem dicimus *ib.* 37. in quam dicebatur 11, 1, 63. aspere et contumeliose in adversarios dicere 6, 3, 28. in judicem ne quid dicatur 4, 1, 11. quamlibet apertum, — in illos tyrannos bene dixeris 9, 2, 67. erat gravissime in Cottam dicturus 11, 1, 67. quae sunt in Verrem dicta frigidius 6, 3, 4. si quid in ejus vitam dici poterit 5, 7, 56. δ) *c. Praepos. c o n t r a:* contra (*a. l.* circa) quos dicimus 11, 1, 57. *cf.* 5, 7, 2. ut Cicero dicit contra contionem Metelli 9, 3, 50. contra legem viri fortis multa dicuntur 7, 7, 6. utrinque contra scriptum dicitur *ib.* 1. *cf.* 6, 1, 49. ε) *c. Praepos. p r o:* quorum alter p r o Aufidia, c o n t r a dixit alter 10, 1, 22. non minoribus viribus c o n t r a justitiam d i s s e r u i s s e, quam pridie p r o justitia d i x e r a t 12, 1, 35. in actionibus primum generaliter p r o testibus atque i n testes dici solet 5, 7, 4. cum diceret pro Milone 4, 3, 17. quomodo aut pro falsis aut etiam pro injustis dicatur *ib.* 34. et pro luxuria et pro amore dicimus 2, 4, 23; p r o testimonio dixit 9, 2, 88. ζ) *c. Praepos. i n c. Ablat.:* qui ipsi non dicunt i n foro 5, 13, 59. *cf. ib.* 43. 1, 2, 17. si dicendum in sole fuerit 11, 3, 27. cum in basilica Julia diceret primo tribunali 12, 5, 6; Ita dicemus, quae in nostro simili casu dicturi essemus 6, 2, 34. post quod in eadem materia nihil dicendum sit 10, 5, 6. eam artem circumcurrentem v o c a v e r u n t, quod in omni materia d i c e r e t 2, 21, 7. i n (*a. l.* a) magistratu multa dicentur, quibus scriptum expugnatur 7, 7, 4. η) *c. Praepos. a p u d:* etiam a p u d quem dicas, interest 11, 1, 43. *cf.* 11, 3, 134. dicere alia aliis et ap. alios magis concessum est *ib.* 150. ap. disceptatorem de re levissima sedens dicturus 11, 1, 44. quod ap. judicem dici (*Sp. om.*) prosit 4, 1, 3. cum ap. summos oratores dicat 11, 1, 4. qui dicunt ap. tribunalia 11, 3, 134. praecipue qui ap. victorem et principem pro se ipse dicat 11, 1, 49.

VII) *Partic.* α) *Praes. Act.* a) virum optima s e n t i e n t e m optimeque d i c e n t e m 12, 1, 25. de actore facile dicente ex tempore 6, 3, 111. dicentem adversarium diligenter audiamus 12, 9, 19. frequenti translatione, fictis aut repetitis ex vetustate verbis *etc.* dicentem 11, 1, 49. Pansam *etc.* in morem praeceptoris exercuit cotidie d i c e n s a u d i e n s que (*Cicero*) 12, 11, 6. b) *simpliciter i. q. o r a t o r:* pertinere ad causam quoque, quidquid ad d i c e n t e m pertinet 4, 1, 12. ex adverso dicentis oratio 5, 13, 31. neque probatio ulla, quae venit ab o r a t o r e, tam firma est, ut non perdat vires suas, nisi adjuvatur asseveratione d i c e n t i s 11, 3, 2. quo mores dicentis ex oratione pelluceant 6, 2, 13. cum d i c e n t e aeque a u d i e n t e m inhorrescere 9, 4, 126. nonnunquam posse dicentem ipsis incommodis bene uti 11, 1, 83. gratiae plurimum dicentis (*Sp.* dictis) severitas afferet 6, 3, 26 *Z.* (*judicis*) vultus saepe ipse rector est dicentis 12, 10, 56. non dicentem commendat (*bona sententia*)? 8, 5, 32. dicentem ipsa laboris mutatione reficit

(*ars variandi*) 11, 3, 44. placuisse aliquid eo dicente, quod legentes non invenimus *ib.* 8; dicentes 5, 12, 17. dicentium ars 1, 11, 3. ex tempore dicentes 11, 3, 25. et dicentium et audientium naturae 12, 10, 17. nec scribentium curam, nec dicentium impetum 10, 3, 20. quibus modis ea, quae sunt natura parum speciosa, non tamen sint indecora dicentibus 11, 1, 66. quo plus dicentibus fidei, minusque suspectae advocatorum insidiae forent 12, 9, 5. ἦθος, quod a dicentibus desideramus 6, 2, 13. *β*) *Fut. Act.*: mire auditurum dicturi cura delectat 11, 3, 157. ut eos (*commentarios*) dicturus quisque composuerat 10, 7, 30. quomodo sequester impendet laborem in alienas actiones, cum dicturis tanti suae non sint 12, 8, 4. *γ*) *Perf. Pass.*: aliquo urbane dicto 5, 7, 26. quid exquisitius dictum 12, 10, 75. vehementer, dulciter, speciose dictum 9, 4, 13. recte d. 4, 2, 119; analogia quoque dictum tuebamur 1, 6, 11. dictum et exceptionem 3, 6, 61 *v.* Exceptio. a se dicta 5, 7, 32. ita dicta ac scripta summis auctoribus 1, 6, 22; factis ab eo dictisque 5, 13, 12. tam factorum quam dictorum ratio 1, 9, 5. quae sunt antiquitus dicta ac facta praeclare 12, 2, 29. dictis credent 2, 9, 2. dictis movetur 5, 7, 8. [emutatis in perversum dictis de (*Z.* dicendi) figuris 8, 2, 19.] supra dictis multo difficilius 6, 2, 1. ex parte diversa dicta 5, 13, 12. ap. Sallustium dicta sancte et antique 8, 3, 44. bene a quoque dicta 2, 7, 4. optime dicta 10, 1, 19. eleganter dicta 6, 3, 102. nihil temere dictum 12, 6, 5. dictorum ab eodem urbane libri 6, 3, 42. *cf.* 6, 1, 46. haec vulgo dicta 5, 11, 37. neque acute tantum ac venuste sed stulte, iracunde, timide dicta aut facta 6, 3, 7; cujus multa bene dicta responsaque erunt *Domit. Mars.* 6, 3, 105. *δ*) *Fut. Pass.*: non cogitandum sed dicendum statim est 6, 4, 8. sive in respondendo fuerit dicendum 12, 9, 20. tanto cautius dicendum est 9, 2, 76. quod timidissime (*a. l.* tumid.) dicendum est 11, 1, 77. ubicunque acriter erit, instanter, pugnaciter dicendum 9, 4, 126. An non haec (*Z. dedit* hoc) misellus et pauperculus summissa atque contracta, fortis et vehemens erecta et concitata voce dicendum est (*a. l.* dicenda sunt)? 11, 3, 175, *N. cr. et Add.* cum erit subito continua oratione dicendum 10, 3, 30. non aliquando de rebus a se gestis oratori esse dicendum 11, 1, 22. *cf.* 12, 1, 14; alia concitate, alia remisse dicenda 10, 2, 23. alia concitatius, alia lenius, alia sublimius, alia pugnacius, alia ornatius, alia gracilius (*a. l.* gravius *al.* gratius) esse dicenda 9, 4, 130. aut dicenda eam (*rhetoricen*) docere, aut non dicenda 2, 17, 30. nec praecipit unquam non dicenda, nec dicendis contraria *ib.* 35. aliquid ex tempore dicendis inseri 12, 9, 17. dicendorum expectata laus 10, 7, 16.

VIII) *Gerund.* *α*) *Genit.*: dicendi peritus 12, 1, 1. 27. 31. 12, 2, 4. — non imperitus 1, 1, 11. — studiosus 2, 13, 1; non tam dic. arte quam officiis 12, 9, 1. omnes dic. artes 8, 3, 11. salva dic. auctoritate 12, 10, 46. — calore 11, 3, 130. cognituram (*a. l.* censuram) male dic. subire 12, 9, 9 *N.* color ipse dic. 8, 5, 28. *cf.* 6, 3, 107. consuetudo pessime dic. 2, 4, 16. contextum dic. 10, 7, 26. paratam dic. copiam et certam 10, 6, 6. *cf.* Pr. 12. nimia bene dic. cupiditate 10, 3, 12. cursus dic. 4, 3, 13. in exemplum dic. 12, 2, 27. — exempla 12, 11, 17. *N.* — exercitatio 2, 12, 11. famam dic. fortius 2, 12, 9. — facultas 2, 3, 4. ex tempore dic. facultas 10, 3, 2. non persuadendi sed bene dicendi finem 11, 1, 11. duplex forma dicendi ac respondendi 6, 3, 45. *cf.* 9, 1, 14. De genere dicendi 12, Cap. 10. cum id ipsum omne sit oratoris, quod vulgo genus dicendi vocant 12, 10, 69. per omne dic. genus 8, 3, 56. genere dic. quo sit usurus perfectus

orator 12, Pr. 4. arte et toto genere dic. praeferendus 10, 1, 118. dic. genus mutavimus 2, 5, 24. Isocrates in diverso genere dic. nitidus et comtus 10, 1, 79. quanto aliud dic. genus poscat gravitas senatoria, aliud aura popularis 11, 1, 45; quaedam genera dic. condicione temporum horridiora 12, 10, 10. acri, dulci, gravi, aspero, nitido, urbano (*genere dic.*) 2, 8, 4. illud admirabile dic. gen. 11, 1, 93. tam lene et candidum et speciosum gen. dic. 10, 1, 21. vitiosum et corruptum gen. dic. *opp.* populare atque plausibile 12, 10, 73. corruptum et omnibus vitiis fractum dic. gen. 10, 1, 125. accuratius dic. gen. 8, 3, 14. forense gen. dic. *opp.* declamatorium 2, 10, 9. leviter dic. gen. 10, 3, 2. presso limatoque dic. gen. 2, 8, 4. in illo medio genere d. 10, 1, 52. 80. placidum ac mite dic. gen. 6, 2, 19. rectum dic. gen. 10, 1, 44. si gen. sublime dic. parvis in causis, parvum limatumque grandibus, laetum tristibus, lene (*a. l.* leve) asperis, minax supplicibus, summissum concitatis, trux atque violentum jucundis adhibeamus? 11, 1, 3, hōc (*i. e. elocutione*) genera ipsa dic. alia potiora 8, Pr. 16. vaniore dic. gloria 12, 10, 17. gratiam dic. 9, 3, 74. veterem illum horrorem dic. malim quam istam novam licentiam 8, 5, 34. a vulgari dic. genere 9, 3, 3. [dic. (*Z.* disc.) velut incunabula Pr. 6] initio dic. (*i. e. orationis*) 4, 1, 25. instrumentum dic. 12, 11, 24. labor bene dic. Pr. 4. dic. legem 10, 1, 25. *v.* Lex. dic. lumen 12, 9, 5. dic. magister 2, 8, 7. 10, 3, 1. 12, Pr. 3. dic. meditatio 2, 10, 2. dic. modus 10, 1, 76. simplici atque in promtu posito dic. modo 9, 1, 13. dic. necessitas 10, 7, 17. occasio dic. 9, 2, 96. 12, 10, 3. onus dic. 2, 1, 2. 11, 3, 136. in toto opere dic. 11, 3, 6. dic. ordo 1, 2, 23. in ceteris dic. partibus 8, 3, 1. 9, 1, 24. dic. petulantia 6, 3, 33. dic. praeceptores 12, 2, 6. 8. praecepta dic. 2, 17, 2. 12, 11, 31. dic. primordia 1, 9, 1. siccum et contractum et solicitum dic. propositum 11, 1, 32. dic. ratio Pr. 1. 23. 1, 2, 3. 1, 8, 9. 1, 12, 6. 2, 17, 43. 5, 1, 1. 8, 4, 29. 12, 10, 49. quibus contineatur omnis ratio dic.? 3, Cap. 5. omnis salse dic. ratio 6, 3, 89. ut persuadendi ardua ratio, ita dicendi expeditissima 11, 1, 75. cum robore dic. (*Sp.* disc.) crescet etiam eruditio 8, Pr. 4 *Z.* haec velut sagina dic. 10, 5, 17. bene dic. scientia 2, 14, 5. scientiae dic. secundum virtutem orationis, et dic., quod sit officii 7, 3, 12. tam salve quam severe dic. (*species*) 6, 3, 101. in studiis dic. 2, 20, 2. quandam dic. tarditatem 9, 4, 42. illud in Lysia dic. textum tenue atque rarum 9, 4, 17. usu dic. 3, 11, 24. 11, 2, 41. omnes dic. Veneres 10, 1, 79. dic. (*a. l.* eloquendi) via 10, 7, 5. et vitium et virtutem dic. 8, Pr. 17. dic. virtutes 2, 8, 12. 9, 1, 3. 11, 1, 48. 92. 12, 1, 24. 12, 11, 1. vis dic. 1, 2, 31. 3, 2, 4. 8, Pr. 30. 10, 1, 1. 11, 3, 67. 133. 12, 1, 1. vim dicendi atque inventionis 10, 2, 16. vis stricte robusteque dic. 5, 12, 18. vis summa dic. 12, 10, 77. dic. voluptates 4, 3, 2. dic. viribus 12, 2, 5. β) *Dat.*: παράδειγμα dicendo, ἐνθύμημα scribendo esse aptius 12, 10, 51. γ) *Accus.*: cum ad dicendum surgerent 2, 6, 2. materiae ad dic. datae *ib.* 1. materia ad graviter copioseque dic. 12, 2, 28. afferet ad dic. semper curae quantum plurimum poterit 12, 9, 15. negotia paulo ad dic. tenuiora 12, 9, 8. inter dicendum 4, 5, 4. δ) *Ablat.*: aversa pro abversis dicendo 12, 10, 32. quantum dic. consumitur 10, 7, 10. vim dic. persuadendi 2, 15, 10. dicendo ac respondendo cuilibet eorum comparandus (*a. l.* in dic.) 10, 1, 68. de apte dicendo 6, 5, 11. neque quidquam omisisse dicendo 11, 1, 4. utiliter ac Latine perspicueque dic. 8, 3, 3; in dicendo 1, 2, 29. 1, 5, 17. 1, 10, 37. 10, 1, 26. 10, 6, 4. 11, 3, 7. 10. 76. nec in dic. videtur inter bona utilitas 5, 12, 23. in dic. mediocres 6, 4, 5. coelestis hujus in dic. viri 10, 2, 18. in dic. praestantissimus 11,

1, 11. 12, 3, 9. in dic. quamlibet abundans rerum copia 7, Pr. 1. infantia in dic. 5, 13, 38. commoda p r o n u n t i a n d i, vel potentissima in d i c., ratio 10, 1, 17. *N.* in dic. voluptatem 8, 5, 32. IX) *S u p i n u m:* d i c t u (*verbum participiale*) 1, 4, 29; asperiora dictu 12, 1, 37. dictu deformia 1, 3, 16 8, 6, 59. non difficile d. 7, 1, 5. mirum d. 11, 2, 43. res modica d. 1, 1, 37. pudendum d. 6, 4, 7. *cf.* 1, 2, 8. parum speciosa d. 8, 6, 8.

**Dictatura.** — deposita 5, 10, 71. dictaturam deponentis 3, 8, 53. de dict. Cn. Pompeji 9, 3, 95.

**Dictio.** I) *i. q. v e r b u m:* (*schema*) λέξεως id est v e r b o r u m, vel d i c t i o n i s, vel e l o c u t i o n i s, vel s e r m o n i s, vel o r a t i o n i s 9, 1, 17. dictio ab eo loco, in quo propria est, translata *ib.* 4. (*verborum*) duplex intellectus est; alter, qui omnia, per quae sermo nectitur, significat —; alter, in quo est una pars orationis —: quam vitantes ambiguitatem quidam dicere maluerunt v o c e s, l o c u t i o n e s, d i c t i o n e s 1, 5, 2. II) *i. q. p h r a s i s.:* interrupta silentio dictio 9, 2, 71. III) *i. q. d e c l a m a t i o.:* discipulorum dictionibus 1, 5, 2. 2, 2, 6. *N.* dictiones extemporales 2, 4, 27.

**Dictito.** Deum tunc affuisse, cum id evenisset, veteres oratores, ut Cicero ait, dictitabant 10, 7, 14.

**Dicto.** I) *p r o p r i e:* totas dictare materias 2, 4, 12. ille, cui dictamus 10, 3, 19; dictandi deliciae 10, 3, 18. — labor 1, 1, 28. secretum in dictando perit 10, 3, 22. II) *i. q. p r a e c i p i o:* ineptissime fieri, cum inter moras laudationum — nonnunquam ad librarios suos ita respiciunt, ut sportulam dictare videantur 11, 3, 131 *N.* III) *transl. i. q. s u g g e r o:* quibus sordet omne, quod (*Sp.* sordent omnia quae) natura dictavit 8, Pr. 26 *Z.* qui pudor — ipsius lucis fugam et taedium dictat 1, 3, 16. ita videtur ratio dictare 3, 4, 11. aspectus etiam ipse sine voce (*persuadet*), quo vel recordatio meritorum cujusque, vel facies aliqua miserabilis *etc.* sententiam dictat 2, 15, 6.

**Dictum.** I) *Sing*, *verbum aliquod aut sententia:* nos, praeter auctoritatem oratorum atque historicorum, analogia quoque dictum hoc (*Sp. om.; est autem illud p a c t u s s u m*) tuebamur 1, 6, 11 *Z. v.* E x c e p t i o.; quae (*offensio*) non ex f a c t o modo d i c t o v e aliquo, sed vultu *etc.* moveri solet 6, 1, 14 *Z.* risus, qui non solum f a c t o aliquo d i c t o v e, sed interdum quodam etiam corporis tractu lacessitur 6, 3, 7 *Z.* cum ex aliquo dicto latens aliquod eruitur 9, 2, 64. quo dicto flendum et irascendum esset 6, 2, 3 *N. et S.* quo judex dicto moveatur 6, 4, 19. haec aut ostenduntur, aut narrantur, aut dicto (*a. l.* digito) notantur 6, 3, 37 *N. cr.* hoc genus dicti consequens vocant *ib.* 76. propositum illud: Potius amicum quam dictum perdendi *ib.* 28. *cf.* 30; dictum illud Ciceronis 5, 11, 25 *N.* judicis quoque *etc.* d i c t u m aliquod aut f a c t u m assumere *ib.* 43; breve dictum *D o m i t. M a r s. ib.* 104. idem dictum saepe in alio liberum, in alio furiosum, in alio superbum est 11, 1, 37. ridiculum dictum plerumque falsum est, hoc semper humile; saepe est industria depravatum, praeterea nunquam honorificum 6, 3, 6. dictum per se urbanum *ib.* 54; unde Vatinius dixit hoc dictum 6, 3, 60. II) *Plur.:* si Atticis Dorica, Jonica, Aeolica etiam dicta confundis 8, 3, 59. cum occasiones et ex dictis adversariorum oriantur 6, 1, 9; *imprimis de f a c e t i i s a c l e p o r i b u s:* Quin illae ipsae (*sc. c o n t r o v e r s i a e*), quae d i c t a sunt et vocantur, quas (*ad c o n t r o v e r s i a s respicit, itaque inutiles sunt h. l. dubitationes et conjecturae*) certis diebus festae licentiae dicere solebamus — plurimum poterant utilitatis afferre 6, 3, 16 *N. et S.* neque enim minus numerosi sunt loci, ex quibus haec

dicta, quam illa, ex quibus eae, quas sententias vocamus, ducuntur *ib.* 36; in metalepsin quoque cadit eadem ratio dictorum *ib.* 52. omnes, in quas nonnulli diviserunt, species dictorum *ib.* 70. ut parcius dictorum numero indulsissent *ib.* 5; [gratiae plurimum dictis (*Z.* dicendi) severitas affert *ib.* 26.] dictis aliter accipiendis *ib.* 24. dicta aliter intelligendi *ib.* 84; [unde interim grati in dictis joci (*sic. Z de conj. Spaldingii, sed v.* Idiota) 8, 3, 22.] Demosthenes, cujus pauca admodum dicta 6, 3, 2 *N.* loci complures, ex quibus dicta ridicula ducuntur *ib.* 46. non tam in singulis dictis, quam in toto colore dicendi *ib.* 107. *cf. ib.* 110. ut dictorum urbanorum alia seria, alia jocosa, alia media faceret *ib.* 106. *v.* Dico VII. *γ*).

**Diduco.** I) *proprie.* *α*) labra male — et astringuntur et diducuntur (*a. l.* deduc.) 11, 3, 81 *N. cf. Doederl. Syn.* IV. p. 155. diducere nares *ib.* 80. diducti paulum pedes *ib.* 159. stare diductum *ib.* 160. diducta tunica 2, 15, 9. *β*) si maxima flumina in rivos diducuntur 5, 13, 13. domum in multos diductam recessus 11, 2, 18. II) *transl. i. q.* *divido:* quae turba valent, diducenda erunt (*argumenta*) 5, 13, 12. diducta argumenta leviora sunt 4, 2, 82. quae (*nomina*) si diducas, suam quandam propriam vim ostendunt 6, 3, 17. *N.;* argumenta diducet in digitos (*a. l.* ducet) 11, 1, 53. divisio in digitos diducta 4, 5, 24; haec omnia rursus diducuntur in species 2, 14, 5. *cf.* 5, 10, 61. 94. cum in duas partes intellectus nominis diducatur 7, 10, 1. [corpus orationis in parva momenta diducendo (*a. l.* deduc.) 3, 11, 23 *v.* Duco III] animum in tam multiplex officium diducere 10, 7, 9. non causa universa in quaestiones ac locos diducenda est 7, 10, 5. dividendi peritus, qui controversiam in haec diduxerit *ib.* 6. *v.* Deduco.

**Dies.** *α*) *Sing.:* illa Censorii Catonis, diee (*a. l.* die') hanc, aeque M litera in F mollita 9, 4, 39. *N.* ante hanc diem (*a. l.* hunc) Cic. 11, 3, 110 *N. cr.* Est et alius naturalis ordo, ut diem ac noctem 9, 4, 23; paucissimos die composuisse versus 10, 3, 8. pridie — postera die (*a. l.* postero) 6, 3, 90 *N.* certa die 2, 7, 1. idoneo die 2, 4, 35. ventoso, humido, calido die 11, 3, 27. eodem die (*a. l.* eadem) *Asin.* 9, 2, 34; intra trigesimum diem 9, 2, 90. qui patrimonium non pararunt, sub diem (*sic. Z.* ex *optt. libris; Sp.* subinde) quaerunt 8, Pr. 29 *N. et Heinisch.* miles ad commeatus diem non affuit 7, 4, 14. usque in posterum diem 8, 4, 17; tertium jam diem esse, quod (*a. l.* quo, *al.* ex quo) non inveniret 10, 3, 14 *N.* Sol est supra terram, dies est 5, 8, 7. dies ipse non sufficit 1, 12, 1. quis hic illuxit dies? *Cic.* 9, 4, 76 *N. cr.*; deplorandus dies 10, 3, 28 neque enim fere tam est ullus dies occupatus 10, 7, 27. num ille totum in uno consumturus diem est? 1, 2, 11. *β*) *Plur.:* certis diebus festae licentiae 6, 3, 16. id agentem diebus ac noctibus 6, Pr. 2. post interjectos dies 12, 9, 16. per plures dies 11, 2, 10. vix paucis diebus insumtis 9, 3, 73. dati spectaculis dies 12, 1, 6. longiore dierum spatio 10, 5, 22. dierum ac noctium studio 12, 6, 5. Dies longiores sunt 6, 3, 77. N.

**Differentia.** *α*) — infinita 11, 3, 18. — simplex 9, 4, 45. — tripertita *ib.* 17. — utriusque rei 9, 1, 4. *cf.* 6, 2, 20. eorumne sit diff. — an eorum 11, 3, 16. quantulacunque causae diff. 5, 2, 5. haec juris quaestionum diff. est 7, 1, 21. diff. personarum, locorum, temporumque 12, 10, 70. opinionum diff. 2, 15, 1. diff. partium 11, 3, 152. propositorum et anteactae vitae diff. 11, 1, 42. diff. nostri Graecique sermonis 9, 4, 146. quinque Graeci sermonis differentias 11, 2, 50. diff. verborum Pr. 16. *β*) differentia irrationale, proprium hinniens 7, 3, 3. eadem in singulis diff. 3, 7, 25. in utrisque diff. 3, 8, 37. similis in

statuis d. 12, 10, 7. est illa in verbis diff., quod — sunt 7, 2, 48. hac sola diff., quod *etc.* 7, 4, 2; adjecta quoque diff. 11, 1, 42. etiam civitatum leges, instituta, opiniones habent differentiam 5, 10, 25. facies infinitam habet diff. 11, 3, 8. quod — habet non simplicem diff. 9, 4, 45.

**Differo.** I) *in aliud tempus transfero.* α) quid dicendum, quid tacendum, quid differendum sit 6, 5, 5. quos (*sensus*) neque inserere oportet, neque differre tutum est 10, 3, 33. callide quid tacuisse, breviassē, obscurasse, distulisse 5, 13, 41. aliqua, mentione habita, differre, et deponere apud memoriam judicis 9, 2, 63. differenda quaedam et praesumenda 8, 6, 63. differendo, quae poterimus 4, 2, 48; Quid autem quisque in dicendo postulet locus, paulum differam 11, 3, 65; nec difficillima quaeque earum (*syllabarum*) differenda 1, 1, 30. rei judicium differre 2, 4, 28. novorum lectionem distuli 2, 5, 26. expectent et opiniones suas differant 4, 2, 79. Senecam in omni genere eloquentiae distuli 10, 1, 125; dilati criminis 7, 1, 11. imagines dilatae 10, 7, 14. dilata parumper illa — arte rhetorica 2, 4, 1. dilatis diutius dicendi voluptatibus 4, 3, 2; differre narrationem tribus praepositis quaestionibus 4, 2, 25. dilata ipsis praeparationibus fidem perdunt *opp.* statim dicta 5, 13, 51. β) *c. Praepos. in:* quam libro proximo in figuras ex συνεκδοχῇ distuli 9, 3, 58. [nec trajectione tam tardus (*sit sermo*), ut in hyperbaton finis ejus differatur 8, 2, 14. *v.* Hyperbaton.] haec in eum locum differamus 2, 21, 24. *cf.* 10, 6, 3. non in longum dilata conclusio 8, 2, 22. haec — in illam partem differantur 3, 6, 104. nec rursus differendum est tirocinium in senectutem 12, 6, 3. in tropos differenda est (*hyperbole*) 8, 4, 29. hoc in ultimum distulit 7, 1, 12. II) *de diversitate.* α) Quo different igitur? 12, 10, 52. differunt aetate 5, 11, 30. verbis atque numeris sunt non multum differentes 10, 2, 16. quae quidem suasoriis an controversiis magis accommodata sit exercitatio, consuetudine et jure civitatum differt 2, 4, 33. β) *adj. Dat. aut Praepos. ab:* (*formae orationis*) plurimum invicem differunt; nec solum specie ut signum signo, et tabula tabulae (*a. l.* tabula), et actio actioni (*a. l.* actione); sed genere ipso, ut Graecis (*a. l.* a Gr.) Tuscanicae statuae 12, 10, 1. plurimum statuis (*Sp. inser.* a) differunt vasa 2, 21, 10 *S.*; epichirema nullo differt a syllogismis 5, 14, 14. cum ab ea (*dialectice*) specie magis quam genere differat (*rhetorice*) 2, 17, 42. ἐπιδεικτικὸν multum ab illo ἐγκωμιαστικῷ differre 3, 4, 13. γ) *adj. inter:* quae inter se plurimum differunt 5, 14, 27. quae utique aliquo momento inter se differunt 12, 10, 67. non verborum modo sed linguarum etiam inter se differentium 12, 10, 34. homines inter se similes genere, differentes specie *ib.* 22. δ) *Partic.:* separandis, quae sunt differentia (*a. l.* differentiae) 12, 2, 13. finitioni subjecta maxime videntur — differens, proprium 5, 10, 55 *N.* propria et differentia 5, 10, 58. 6, 3, 66. 7, 3, 2. 25 — 27.

**Difficilis.** α) *simpliciter:* neque erat difficile, palam facere 12, 11, 29. probatione difficilia 12, 1, 45 *N.* neque ad percipiendum difficilia 8, Pr. 4. quo difficilius sit, quod pollicentur 12, 11, 14. difficiliora discenti 2, 8, 8. difficiliora debent esse, quae exercent, quo sit levius ipsum illud, in quod exercent 11, 2, 42. exempla — ex difficiliore 5, 10, 93; difficillimum (*a. l.* est) dicere 6, 3, 35. quodque difficillimum est, praestat 8, 6, 5. β) *adj. Subst.:* causa difficilis 11, 1, 63. 12, 1, 33. civitates operum mole difficiles 12, 9, 2. diff. electio Pr. 2. difficilis (*poëta*) 10, 1, 87. non ita diff. quaestio 2, 5, 18. respondendi diff. ratio 9, 2, 8. spiritus in receptu diff. 11, 3, 32; minores

sed difficiliores artes 12, 11, 10. difficiliores pedes 9, 4, 20. difficilior ei ratio in judicio Cluentiano fuit 11, 1, 74; controversiam non illam sane difficillimam 7, 1, 41. difficillima est gravissimi cujusque sceleris fides 4, 3, 6. opus inquisitione opinionum — longe difficillimum 3, 1, 2. illa Romanis difficillima sublimitate 10, 5, 2. difficillima quaeque syllabarum 1, 1, 30.

**Difficultas.** *α*) cum major diffic. (*sc. est*) 7, 2, 44. si manet eadem, quae fuit incipientibus, diffic. 10, 7, 4. habent in meritis gratiam periculum quoque et difficultas 7, 4, 22. utilissima est exercitationi diffic. 10, 5, 8; quod est sane summae difficultatis 11, 1, 60. quae (*controversiae*) difficultatis gratia placent 9, 2, 77. difficultatis patrocinia praeteximus segnitiae 1, 12, 16; difficultate institutionis tam numerosae atque perplexae (*a. l.* innumerosae, *al.* sinuosae) 8 Pr. 2. difficultas materiae 2, 17, 4. — personae 3, 8, 49. difficultate probationis (*a. l.* probandi) 7, 1, 32. in tanta rei difficultate 10, 2, 26. 6, 3, 6; in arte praecipue laudabilis est ipsa illa diffic. 2, 13, 10. quanta sit in ea (*virtute*) diffic. 6, 3, 1. diffic. in eluendis vitiis 2, 3, 2. in his minor est labor, illic plus difficultatis 11, 1, 68. *β*) *Accus.*: affert summam rei difficultatem 6, 3, 6. si difficultatem facit doctrina 10, 3, 16. diligentiam facere sibi scribendi difficultatem 10, 3, 11. difficultatem inveniendi fatetur 11, 3, 52. tantam diffic. habet similitudo 10, 2, 10. *cf.* 12, 3, 7. consuetudine, qua difficultas omni levatur 11, 3, 24. praeposuit pulcherrimo cuique operi difficultatem 10, 3, 4. *γ*) *Plur.*: inspiciuntur utique difficultates, occasiones 7, 2, 45. per omnes difficultates 12, Pr. 1.

**Difficulter.** *α*) hic meus, quae tradentur, non diffic. accipiet 1, 3, 3. *β*) *Comparat.*: ne laborem difficilius tolerent 1, 12, 8. quae diff. haerent 11, 2, 28.

**Diffidentia.** fateri memoriae diffidentiam 11, [illegible] 42. calorem cogitationis extinguit mora et diffidentia (*a. l.* [illegible]ferentia) 8, Pr. 27. nec pudor videtur, quod non palam objicias, sed diffidentia 9, 2, 72. pro diffidentia premitur absentia (*signatorum*) 5, 7, 1.

**Diffidenter.** timide et diffidenter 4, 1, 36.

**Diffido.** cum placere se in dicendo diffideret 10, 1, 126; nihil est odiosius recta illa repetitione velut memoriae judicis diffidentis 6, 1, 2. diffidentes iis, quae jam sciunt 1, 1, 33.

**Diffiteor.** quidam naturalem esse rhetoricen volunt, et tamen adjuvari exercitatione non diffitentur 2, 17, 5.

**Diffundo.** reservandi perorationi, an per totam actionem diffundendi affectus? 7, 10, 12.

**Digamma.** (*Z.* digammon) — Aeolicum 1, 4, 7 *N.*

**Digero.** I) *de cibo:* quo facilius digerantur (*cibi*) 10, 1, 19 *N.* digestum cibum 11, 2, 35. II) *transl. i. q.* *dispono:* *α*) haec ita digerunt 11, 2, 29. non solum in digerendis quaestionibus, sed etiam in exequendis *ib.* 37. inordinata digerere (*a. l.* dirigere), soluta componere *etc.* (*stilo*) 10, 4, 1 *N. cr.* *β*) in libros digesti (*commentarii*) 10, 7, 30. in partes suas digerenda (*a. l.* dirigenda) causa 11, 1, 6. (*res*) in ordinem digestas 7, Pr. 1. *v.* Committo; in digitos argumenta digerimus 11, 3, 114.

**Digestio.** facilis ciborum digestio, id est frugalitas 11, 3, 19. (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 31. 9, 2, 2.

**Digitus.** *α*) digiti pars (*manus*) 7, 10, 7. a) — extremi 11, 3, 99. — minimus *ib.* 95. 100. — medius *ib.* 92. — priores *ib.* 99. — pollici

proximus *ib.* 101. — quartus *ib.* 99. — summi *ib.* 103. 124. 125. — ille, quo usum optime Crassum Cicero dicit —. Is in exprobrando et indicando, unde et ei nomen est, valet *etc. ib.* 94. uncis digitis *ib.* 119; digitorum incertus aut indecorus gestus 1, 10, 35 *N.* digitorum ictu intervalla signant 9, 4, 51 *N.* crebro digitorum labiorumque motu 11, 3, 160. ad strepitum digitorum 9, 4, 55. b) quattuor primis leviter in summum coëuntibus digitis 11, 3, 96. digitos, cum summi coierunt, ad nos (*a. l.* os) referre *ib.* 103. compressis tribus digitis *ib.* 102. medius dig. in pollicem contrahitur, explicitis tribus *ib.* 92. cum tres contracti pollice premuntur *ib.* 94. tanto contractioribus ultimis digitis, quanto priores descenderunt *ib.* 95. duobus modice curvatis digitis *ib.* binos interim digitos distinguimus, sed non inserto pollice 11, 3, 98. digito, quantum plurimum possunt, erecto *ib.* 120. explicantibus se in proferenda manu digitis *ib.* 84. tum digitus ille — explicari solet *ib.* 94. digitis leviter inflexis *ib.* 142. interim quartus oblique reponitur, interim quattuor remissis magis quam tensis, — manum facimus *ib.* 99. deorsum spectantibus digitis *ib.* 97. versus in terram et quasi pronus *ib.* 94. γ) digito inquietare nares *ib.* 80. qui sententias vibrantes digitis jaculantur *ib.* 120. summis digitis pectus appetere *ib.* 124. β) *in pedibus:* dexter (*pes*) summis digitis suspenditur 11, 3, 125. statura breves in digitos eriguntur 2, 3, 8. γ) *formulae dicendi:* ad digitum (*vulg. lect.* at digito) pugnavi 8, 5, 20 *N. cf. Drakenb. ad Liv.* VII, 2, 10. argumenta diducet in digitos 11, 1, 53. *v.* Argumentum.

**Digne.** quo digne (*a. l.* digno) modo patris vultum posset exprimere 2, 13, 13.

**Dignitas.** I) *de honesta condicione.* α) extra (*valent in causis*) nobilitas, dignitas, propinqui, amici 7, 4, 18. dignitas et tuetur reum, et nonnunquam ipsa in argumentum facti convertitur 7, 2, 32; populus Rom., apud quem summa semper oratoribus dignitas fuit 2, 16, 8; dignitatem Messalae (*in dicendo*) 12, 10, 11. sunt humilia infra dignitatem rerum aut ordinis 8, 2, 2. secundum debitam rerum dignitatem 12, 1, 8. *cf.* 8, 3, 38. prout verborum dignitas *etc.* postulabit 11, 3, 46. magna est subsequendi dignitas 12, 11, 28. β) fortuna dignitatem affert 3, 7, 13. tum dignitas ejus (*litigatoris*) allegatur, tum commendatur infirmitas 4, 1, 13. conjungendo cum judicibus dignitatem suam 11, 1, 28. in senatu conservanda auctoritas, apud populum dignitas 11, 3, 153 *N.* propriis (*verbis*) dignitatem dat antiquitas 8, 3, 24. parum in vita habuerunt dignitatis 12, 11, 28. qua rei magnitudo vel dignitas minuitur 8, 3, 48. alioqui amictus — dignitatem, quae est in latitudine pectoris, perdet 11, 3, 141. recuperandae dignitatis gratia 11, 1, 79. reddit personis debitam dignitatem 10, 1, 62. γ) dignitate maxime contineri (*deliberativum genus*) 3, 8, 1. (*persona*) defenditur aetate, dignitate, auctoritate 11, 1, 28. ut quisque aetate, dignitate praecedit *ib.* 29. salva dignitate ac verecundia 6, 3, 35; dignitatis contentio 11, 1, 80. *cf.* 5, 13, 27. δ) cum dignitate 4, 2, 64. 5, 10, 54. pro dignitate 2, 13, 12. contra dignitatem 12, 7, 6. infra rei dignitatem 8, 3, 38. *cf.* 8, 2, 2. non deformi voluptate, sed cum laude ac dignitate (*Sp.* ad dignitatem) conjuncta 8, Pr. 33 *Z. N.* II) *i. q. magistratus:* majestas est in imperio atque in omni populi Rom. dignitate 7, 3, 35 *N.* praestatur hoc aliquando etiam dignitatibus (*a. l.* dignationibus), ut libertatis nostrae ratio reddatur, ne quis nos aut petulantes in laedendis eis, aut etiam ambitiosos putet 11, 1, 67 *N.*

[**Dignoscito.** cum omnium vocem tactumque dignoscitaret (*sic Barth. Cod.; Sp.* noscitaret) *Coel.* 4, 2, 124. *N. cr.*]

**Dignosco.** sonis homines ut aera tinnitu dignoscimus 11, 3, 31. non haec (*vox*) minus auribus, quam oculis illa (*species*) dignoscitur (*a. l.* disnosc. *al.* dinosc.) *ib.* 18.

**Dignus.** α) sicuti dignum erat 11, 3, 148. dignum operae pretium 12, 6, 7. occurrat mihi forsan aliquis, quid hic promissor (*Sp.* promisso) tanti operis dignum? 1, 5, 6 *N. cr.* dignissimo ex filiis 7, 4, 39. β) *c. Ablat.* a) *de personis:* his cogitationibus dignus 6, Pr. 12. dignum tanta cura infantem, quanquam suus cuique dignus est 1, 1, 24. dignum esse hereditate 7, 1, 45. tam gravi morum dignus invidia 12, 1, 15. d. laude 1, 5, 11. lectione dignis auctoribus 10, 2, 1. memoria dignum 10, 1, 80. vir seculorum memoria (*a. l.* memoriae) dignus *ib.* 104. dignissimum hoc mutuae inter nos caritatis pignore Pr. 6. an ullo sit dignus (*praemio*) 7, 4, 21. dignus illa propinquitate 10, 3, 13. supplicatione dignum 9, 3, 68. majore theatro 1, 2, 9. d. venia 1, 5, 11. b) *de rebus:* liberalibus disciplinis et illo, quem exigimus, animo dignissimum, non vendere operam *etc.* 12, 7, 8. dignum cultu ac labore 2, 16, 17. digna ea cura volumina 2, 7, 2. [Si tamen dignum literis *etc.* 12, 11, 29. *v.* Indignus] ars digna literis 12, 11, 22. dignius odio scelus 7, 2, 36. praemium illo opere dignissimum 2, 20, 3. dignane poena vel praemio (*res*) 2, 4, 38. dignum reprehensione 4, 2, 34. 2, 3, 4. vix viro dignum 5, Pr. 1. robur viris dignum 10, 1, 43. quam dignae Milonis voces eo viro 11, 1, 40. γ) *seq. Pron. relat., aut ut, aut Inf.:* dignos, a quibus causam diserti docerentur 6, 2, 3. dignus vir, cui et mens melior *etc.* contigisset 10, 1, 115. digna fuit illa natura, quae meliora vellet *ib.* 131; eras dignus, ut haberes integram manum 8, 5, 12. dignus vel ipso proposito, ut eum omnia scisse credamus 12, 11, 24; fere solus legi dignus 10, 1, 96.

**Digredior.** Ciceroni in prooemio digredi fuit necesse 4, 3, 17. ut intueamur semper (*causam*), aut certe, si digressi fuerimus, saltem respiciamus 3, 11, 26. totum hoc exercitationis genus ita instituendum est, ut et digredi ex eo, et regredi in id facile possimus 10, 6, 5. [ab his digressos 10, 5, 17. *v.* Digressus.] digressus (*a. l.* degr.) in laudes Castoris ac Pollucis exierat 11, 2, 11. ut eo revertar, unde digressus (*Sp.* egr.) sum 2, 4, 15.

**Digressio.** (*fig.*) 9, 3, 90. (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 35. in quo est et illa digressio 9, 2, 55. per digressionem 4, 2, 19. in digressionibus 10, 1, 33. ab re digressio (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 28. brevior illa a re digr. 9, 2, 56.

**Digressus.** ut difficilis ab his digressus (*Sp.* difficile — digressos) sit 10, 5, 17 *S.* in digressu 4, 3, 14; *Plur.* 10, 1, 49.

**Dijudico.** utra pars deberet prior dicere? quod in foro vel atrocitate formularum, vel modo petitionum, vel novissime sorte dijudicatur 7, 1, 37. Quod ex prima statim fronte dijudicare, imprudentium est. 12, 7, 8.

[**Dilabor.** *v.* Labor.]

**Dilato.** quo quis ingenio minus valet, hoc se magis attollere et dilatare conatur 2, 3, 8. quae si quis dilatare velit 8, 4, 14.

**Diligens.** α) nec statim diligentem putabo, qui promiscua — ostenderit *etc.* 1, 4, 24. ut a diligenti curiosus distat 8, 3, 55. (παραδιαστολή) cum te — pro illiberali diligentem (*appelles*) 9, 3, 65. tum mihi

diligens aliquis ac peritus assistat (*puero*) 1, 11, 14; diligentior a principiis fiet 1, 1, 1. diligentiores sunt visi sibi 2, 15, 10. *β*) diligentissimi Artium scriptores 8, Pr. 3; diligens finitionis comprehensio 5, 10, 61. diligenti cura 10, 1, 1. leges, diligentissimae pudoris custodes 8, 5, 19. enarratio diligens quidem, non tamen usque ad supervacuum laborem occupata 1, 8, 18. diligentior oeconomia 1, 8, 9. sit primo vel tardus, dum diligens, stilus 10, 3, 5. *γ*) ad cetera magis diligentes 1, 1, 7; in eloquendo diligens 10, 1, 63. diligentissimus in tradendo Latine 3, 1, 18. in philosophia parum diligens 10, 1, 129. in compositione adeo diligens, ut cura ejus reprehendatur *ib.* 79; diligentissimus compositionis 9, 4, 77.

**Diligenter.** *α*) *Posit.:* satis dil. accipere, 12, 3, 3. dil. aestimet vires suas 6, 1, 45. quidquid notabile est, animo dil. affigitur 11, 2, 18. hoc dil. attendite 9, 2, 56. ut dicentem dil. audiamus 12, 9, 19. cum omnia dil. cognoverit 12, 8, 1. *cf.* 10, 1, 34. eadem differentia dil. custodienda est 11, 1, 39. materia dil. effecta 10, 5, 23. totis causae partibus dil. inspectis 3, 9, 7. qui dil. lectus 10, 1, 69. meditatis dil. 6, 4, 14. totas non diligenter modo sed etiam familiariter nosse causas 6, 4, 8. de rhetorice dil. scripsit 3, 1, 15. dil. studuit 11, 3, 7. *β*) *Comparat.:* diligentius componitur 10, 7, 26. haec dil. dicemus 6, 2, 23. ut scribendo dicamus diligentius, dicendo scribamus facilius 10, 7, 29. disseram dil. 10, 1, 44. docere dil. *ib.* 110. illud est diligentius (*a. l.* subdil.) docendum 11, 1, 8. quae ut dil. exequamur 10, 4, 6. ut dil. perpenderem Ep. ad Tryph. 2. *γ*) *Superlat.:* examinandum quam diligentissime 2, 2, 2. memoriae diligentissime mandatos (locos) 2, 4, 27. ut dil. ostenderet 11, 1, 62. illa dil. percepisse 2, 3, 5. dil. scripsit 6, 3, 102. Pr. 1. 10, 3, 2.

**Diligentia.** *α*) hoc diligentiae genus plus collaturum discentibus, quam omnes omnium artes 2, 5, 14. nova (*Sp.* novae) insuper mihi diligentiae causa 4, Pr. 1 *Z.* ut in hac diligentia deterior etiam fiat oratio 8, Pr. 22. in tua fide ac diligentia positum est Ep. ad Tryph. 3. diligentiam facere sibi scribendi difficultatem 10, 3, 11. molestissima diligentiae perversitate 1, 6, 17; diligentia Pollionis 10, 2, 25. 12, 10, 11. diligentia ac decor in Polycleto 12, 10, 7; solicitior rei familiaris dil. 12, 1, 6. rerum dil. 8, Pr. 18. divisionis dil. 4, 5, 6. scribendi dil. 10, 1, 3. 10, 3, 27. — partiendi 4, 5, 24; circa glossemata non ultima ejus professionis dil. est 1, 8, 15. dil. circa proprietatem significationemque 8, 3, 87. in verbis summa dil. 4, 2, 117. curae ac diligentiae in hoc plus est 10, 1, 86. in quibus fere plus calor quam diligentia valet 10, 3, 18. *β*) inani diligentia 5, 11, 30. tenuis illa et scrupulose in partes secta divisionis dil. 4, 5, 6 *N. cr. cf.* 8, 3, 87. solicitam diligentiam 6, Pr. 1. diligentiae nimium solicitae 3, 11, 22. *cf.* 12, 1, 6. summa dil., adeo ut quibusdam etiam nimia videatur 10, 1, 113. *cf.* 7, 2, 117. *γ*) adhibita diligentia 2, 4, 15. omissa dilig. 8, Pr. 18. proximam clausulis diligentiam postulant initia 9, 4, 62; diligentia lapsi 5, 13, 37. tum flectere, tum ad dilig. hortari 9, 4, 133. locuti sumus ad hanc regulam et diligentiam *ib.* 4.

**[Dilucidatio.** *v.* Dilucidus.]

**Dilucide** — dicere 8, 6, 52. si breviter et dilucide summam rei indicaverimus 4, 1, 34.

**Dilucidus.** dilucida et aperta 8, 2, 23. *v.* Apertus; locorum dilucida ac significans descriptio (*Amb.* 1. locorum dilucidatio) 9, 2, 44 *N. cr.* propria et dilucida et breviter comprehensa verbis enuntiatio 7, 3, 2. oratio dilucida esse debet 11, 3, 30 *cf.* 1, 5, 1.

dil. pronuntiatio *ib.* 33. dil. sermo 5, 14, 33. sermone puro atque dilucido 11, 1, 53. dilucida (*verba*) 8, Pr. 26.

**Diluo.** agenti est dispiciendum, quid quoque loco diluat 7, 1, 9. ne id, quod non statim diluemus, timere videamur *ib.* 11. confirmare id ipsa defensione, quod diluendum est 9, 2, 80. causae crimine faciles ad diluendum 4, 2, 26. crimina diluere aut negare 9, 2, 53. crimina objicere vel diluere 7, 10, 12. *cf.* 4, 5, 8. objecta diluit 4, 2, 26. 9, 2, 93. praeter quae (*themata*) nihil est diluendum 4, 2, 28. omnes eorum (*affectuum*) diluet vires 11, 1, 52.

**Dimensio.** omnis structura ac dim. et copulatio vocum constat aut numeris aut μέτροις, id est, dimensione quadam 9, 4, 45. in compositione orationis certior et magis omnibus aperta servari debet dim. *ib.* 52. in dimensione pedum *ib.* 85 dim. versuum *ib.* 48.

**Dimetior.** dum inventa dimetiuntur 8, Pr. 27. mundum dimetiri 12, 11, 10. dimetiendis pedibus ac perpendendis syllabis 9, 4, 112; non ad pedes verba dimensa sunt 9, 4, 27.

**Dimicatio.** asperrima in hac parte dimic. est 6, 4, 4. cum praesentibus (*testibus*) ingens dimic. est 5, 7, 3. ubi res agitur, et vera dimic. est 8, 3, 13.

**Dimidium.** dim. ex eo, quod debebant 5, 10, 105. jugeri mensuram ducentos et quadraginta longitudinis pedes esse, dimidioque in latitudinem patere 1, 10, 42.

**Diminutus.** *v.* Deminutus.

**Dimitto.** I) *proprie:* his (*manibus*) — vocamus, dimittimus *etc.* 11, 3, 86. plures a se dimittens 1, 5, 36; te dimisso adulteram occidere non licebat 5, 10, 104. auctione dimissa 11, 2, 24; vocem tantum altera parte dimittunt (*labra*) 11, 3, 81. II) *transl.* α) prudens et constans (*testis*) tanquam inimicus et pervicax dimittendus statim 5, 7, 26. est oratoris, suspectum testem, dum prodest, dimittere *ib.* 21. in primis nos Epicurus a se ipse dimittit, qui fugere omnem disciplinam navigatione quam velocissima jubet 12, 2, 24. β) quod apprehendens majus aliquid cogatur dimittere 6, 4, 18. tanquam dimissa discedit (*memoria*) 11, 2, 44. causam in aliquam rem dimitti, quae non sit propria quaestionis 3, 11, 16. quo minus susceptam litem dimittat 12, 7, 6. ipsa securitate dimittimus ea, quae scripsimus 11, 2, 9. potentissima argumenta primone ponenda sint loco, ut occupent animos; an summo, ut inde dimittant? 5, 12, 14 *N.*

**Dinumeratio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 35. (*omnino non fig.*) 9, 3, 91.

**Dinumero.** — spoliata templa 6, 1, 3.

**Directio.** directione quadam rationis ad veritatem 3, 6, 30.

**Direptio.** — profanorum sacrorumque 8, 3, 69.

**Dirigo.** I) *proprie:* frontem 2, 13, 3. — tela 9, 4, 8. in posteriora gestus non dirigitur 11, 3, 105; acie directa 2, 13, 4. directa fronte pugnandum 5, 13, 11. II) *transl.:* ut ad ea judicium dirigatur 6, 5, 2. materias, quas discipulis ad dicendum dabant, non contenti divisione dirigere, latius dicendo prosequebantur 2, 6, 1; ad exemplum virtutum omnium mens dirigenda 10, 2, 1. ad ea se quisque dirigebat effingenda 10, 1, 127. cum se ad id, quod est optimum natura, direxerit (*orator*) 12, 3, 8; si tota mente in opus ipsum direxeris (*intentionem*) 10, 3, 28. communes loci, qui sunt in vitia directi 2, 1, 11. adversus singulos dirigitur actio 5, 7, 6; *Partic.* directo ad Ciceronem principio 4, 1, 68.

acrior fit atque vehementior (*sensus*) ad personam directus alterius *ib.* 64. ad judicem omni sermone directo *opp.* averso 2, 13, 5.

**Dirimo.** pacem dicendi viribus diremisse 2, 16, 7.

**Diripio.** pueris in epilogum productis, talos jecit in medium, quos illi diripere coeperunt 6, 1, 47.

**Dirus.** Horatius — Hannibalem dirum (*dixit*) 8, 2, 9.

**Discedo.** I) *proprie:* at is discesserat 6, 1, 39. cum ab urbe discessissent 5, 11, 9. magistratus ab arce ne discedat 7, 7, 4. (*soloecismus*) si plures a se dimittens ita loquatur, Discede 1, 5, 36. II) *transl.:* tanquam dimissa discedit (*memoria*) 11, 2, 44. quotiens discessit aemulatio, succedit humanitas 11, 1, 16; discedamus hinc quoque: recipit materia quaestionem 7, 1, 20. cum ab illa cavillatione discesserint 12, 2, 14. a suscepta persuasione discedere 12, 2, 26. pusillum ab ea (*synecdoche; Sp.* a vero) discedo 8, 6, 28. *Z;* nec procul ab hoc genere discedit (*a. l.* descendit) *μετωνυμία ib.* 23; altera est divisio, quae in tres partes et ipsa discedit 12, 10, 58. haec quattuor velut proposita — in duo genera discedunt (*a. l.* descendunt) 3, 6, 86.

**Disceptatio.** ibi ergo judicatio, ubi quaestio: quia in eadem re prima quaestio, et extrema discept. 3, 11, 11. duplex ejus disceptationis condicio 7, 5, 2. in ejusmodi disceptatione 12, 8, 10. nec eodem sono publica judicia et arbitrorum disceptationes aguntur 11, 1, 43; disceptatio judicationum 3, 11, 19. — judiciorum 2, 4, 24. neque ulla juris discept., nisi finitione, qualitate, conjectura potest explicari 3, 6, 82; domestica disc. 7, 4, 31. praesens disc. 5, 11, 44. *v.* Dispositio.

**Disceptator.** causae discept. legi 9, 4, 132. apud disceptatorem dicturus 11, 1, 44.

**Discepto.** inter disceptandum (*a. l.* discend. *a.* dicend.) 12, 7, 6. *N. cr.*

**Discerno.** *α*) perplexa 12, 2, 10. cum, genere in species diducto, species ipsa discernitur 5, 10, 61. adeo similitudo manifesta est, ut eam discernere non sit in promtu 9, 1, 3. probanda atque improbanda discernent 2, 2, 11; hoc discernere modici judicii est 8, 3, 11. apud imperitos haec discernenda sunt 3, 8, 3. discernat, cui sit quisque certamini praeparandus 2, 8, 3. *β*) *adj. Ablat.:* res simplicissimae, quaeque pares maxime videantur, utique discrimine aliquo discernantur 10, 2, 10. clara atque sublimia materiae modo discernenda sunt (*sic Ambr.* 1.) 8, 3, 18. *Z. v.* Cerno. qua (*figura*) similia discernuntur 9, 3, 65. parva momenta nominibus discreverunt *ib.* 25. ut membra — nulla nota possent discernere 11, 2, 13. utilitas interim natura discernitur, interim tempore 2, 4, 39. qua (*observatione*) servi, lenones *etc.* discernuntur 11, 3, 74. regionibus litoribusque (*genera piscium*) discreta sunt 5, 10, 21. ea (*ratio*) casibus numerisque discreta est 1, 7, 15. *γ*) *adj. Praepos.* discernendum est hoc a ceteris 8, 6, 35. consonantes a vocalibus discernere 1, 4, 6; in partes discretus ordo 7, 1, 1.

**Discindo.** ne immodicus hiatus rictum discindat (*sic Z. ex Amb.* 1; *Sp.* distendat) 1, 11, 9.

**Disciplina.** *α*) *Sing.:* educatio et disciplina (*inter argumenta*); quoniam refert, a quibus et quo quisque modo sit institutus 5, 10, 25. orator, cui disciplina, et studium, et exercitatio dederit vires facilitatis 12, 9, 20. animum disciplinis meliorem fieri 8, 3, 75. *v.* Cultus. ne hi quidem, qui ignem, aut aquam *etc.* esse, ex quibus res omnes initium duxerint, tradunt *etc.* (*sc.: sciunt, an verum sit quod dicunt*):

disciplinam tamen suam artem vocant 2, 17, 38. omnis disc. memoria constat 11, 2, 1; legitima disc. 1, 10, 30. disc. severa 1, 2, 5; ejus rei neque disciplina ulla in scholis, neque exercitatio traditur 5, 7, 28. disc. musices 1, 10, 15. omnis honesti justique disc. 12, 2, 1; filii formare disciplinam 4, Pr. 1. disciplina (*oratori*) pertractanda est 12, 2, 1. qui (*Epicurus*) fugere omnem disciplinam navigatione quam velocissima jubet *ib.* 24; disciplinae contextus 3, 7, 15. omnis disciplinae initia ad propositum sibi praescriptum formari videmus 10, 2, 2. velut quodam jucundioris disciplinae lacte 2, 4, 5. disc. severitas 2, 2, 4; sine disciplina 2, 12, 12. nihil adjuvari disciplina (*mores*) 12, 2, 2. ars erit, quae disciplina percipi debet 2, 14, 5. *β*) *Plur.*: disciplinae altiores 2, 1, 3. liberalibus disciplinis 12, 7, 8. 12, 11, 21. disc. in diversum tendentes 1, 12, 1; disc. nostrae ex Graecis fluxerunt 1, 1, 12. intellectum disciplinarum capere *ib.* 15. aliarum disc. studia ingredienda sunt 1, 10, 2. ad percipiendas disciplinas 6, Pr. 10. non contentus disciplinis, quas praestare poterant Athenae 1, 12, 15. qui (*Epicurus*) disciplinas omnes fugit 2, 17, 15 *N.* quae talibus disciplinis continentur 12, 2, 19. plurimis (*Sp.* pluribus) disciplinis opus est. 1, 1, 10 *Z.*

**Discipula.** Latina facundia similis Graecae ac prorsus ejus discipula videtur 12, 10, 27.

**Discipulus.** De officio discipulorum 2, Cap. 9. discipulorum turba 10, 5, 21. — declamationes 2, 2, 6 *N.* discipuli melius instituti 2, 3, 11. si modo sunt recte instituti disc. 2, 2, 8. ut historiae, atque etiam magis orationum, lectione susceptos a se discipulos instruxerit 2, 5, 1. ut praeceptoribus discipuli traderentur 2, 1, 1. ex judicio praeceptoris discipulus pendeat 2, 2, 9. sequentur discipuli, quo duxeris 8, Pr. 3 *Z.* nec hoc oratori contingere inter adversarios, quod Pythagorae inter discipulos potest 11, 1, 27. caedi discipulos (*Sp.* discentes) quamlibet et receptum sit, et Chrysippus non improbet, minime velim 1, 3, 14. discipulos moneo, ut praeceptores suos non minus quam ipsa studia ament 2, 9, 1. debebit praeceptor — judicium discipulorum experiri 2, 5, 13. sumat ante omnia parentis erga discipulos suos animum 2, 2, 4. *v.* Praeceptor. cum — Zeno, Cleanthes, Chrysippus mercedes a discipulis acceptaverint 12, 7. 9.

**Disco.** *α*) *simpliciter*: dum discimus, non dum dicimus 8, Pr. 29 *N.* qui discit 10, 1, 15. qui discet 8, Pr. 12. aetas, quae discit 1, 12, 14. qui didicerunt 12, 2, 12 *Z.* si quis didicerit satis 1, 4, 23. nobis jam puer discere serio incipiat 1, 2, 1. ut diu tantum Graece loquatur aut discat (*puer*) 1, 1, 13. nemo non didicisse mavult, quam discere 3, 1, 6. praecipere ac discere, quomodo etiam probatione difficilia tractentur, necessarium est 12, 1, 45. si illi (*amici*) saltem recte discant, recteque doceant. Sed quis discet tam bene, quam patronus? 12, 8, 4. inter ipsa subsellia didicisse *ib.* 2. cum se didicisse judex putat 5, 8, 3. *β*) *c. Obj.*: ad plura discenda 12, 11, 20. cuicunque discendo 1, 9, 3. non didicerunt haec usque in senectutem 12, 11, 20. discere meliora *ib.* 12. morari in eo, quod novimus, quam discere, quae nondum scimus, melius putamus *ib.* 14. nec amoris *etc.* discat affectum 1, 11, 2. tot artibus discendis 12, 11, 9. *cf.* 3, 1, 10. in suscipiendis, discendis, agendis causis Pr. 22. *v.* Causa. ad discendum jus 12, 3, 9. *cf.* 12, 1, 10. loca discunt (*Sp. conjic.* diligunt) quam maxime spatiosa 11, 2. 18 *N.* *cf.* 23. palaestram didicisse 5, 10, 121. sensum ipsum, qui communis dicitur, ubi discet 1, 2, 20. contemnentes tanquam parva, quae prius discimus, studia Pr. 4. di-

scunt haec miseri, antequam sciant vitia esse 1,2,8. *v.* Scio; *seq. Inf.:* ne discamus nobis ignoscere 11, 2, 45. de quibus (*causis*) ergo dicet? de quibus didicit (*sc.* dicere) 2, 21, 15; id si computare quem piget, brevioribus numeris idem discat 1, 10, 43; *adj. Praepos.:* cujus aliquid simile apud grammaticos puer didicerit 2, 4, 1. a quo didicisse artem dicitur 3, 1, 10. causam discere ex suis litigatoribus 12, 8, 6. γ) *Partic.:* discens 3, 11, 23. discentes 1, 2, 27. [1, 3, 14.] 3, 6, 89. quaedam non docentium sunt, sed discentium 7, 10, 9. in his discentis annis 2, 4, 4. submittentem se ad mensuram discentis 2, 3, 7. discentium profectus 2, 5, 1. non solum scientibus ista, sed etiam discentibus tradimus 11, 1, 5. δ) *Gerund.:* exercitatio potentissimum discendi genus 2, 17, 12. discendi (*Sp.* dic.) velut incunabulis Pr. 6 *Z.* [disc. (*Z.* edisc.) negligentiam 10, 7, 32.] optime disc. ratio 1, 2, 3. 1, 12, 6. 12, 11, 16. robore disc. 8, Pr. 4. disc. studium 1, 3, 8; promtus ad discendum 1, 1, 1. irritandae ad disc. infantiae *ib.* 26. multos ad disc. annos 12, 11, 13. libera ad disc. mora 12, 3, 3. abunde satis ad disc. spatia 12, 11, 19; in discendo 12, 3, 2. 12, 8, 11. 14.

**Discobolos.** ille disc. Myronis 2, 13, 10.

**Discordo.** membris humanis adversus ventrem discordantibus 5, 11, 19. a sermone tenui sublime discordat (*verbum*) 8, 3, 18. ne ab oratione discordet (*vox*) 11, 3, 45.

**Discrimen.** I) *de differentia:* tenue discr. 1, 5, 5. sine discrimine 10, 1, 7. s. d. causarum atque utilitatis 4, 3, 3. in recti pravique discrimine 12, 3, 7. discr. vocum 1, 5, 25. discrimina ingeniorum 2, 8, 1. quae (*litera F*) inter discrimina dentium efflanda est 12, 10, 29; mores praecipue discrimen dabunt 3, 8, 38. aetas discrimen facit 7, 2, 14. *cf.* 11, 1, 43. hoc sequens (*tempus*) habet et constituta discrimina, aestate, hieme *etc.*; et fortuita, in pestilentia, in bello *etc.* 5, 10, 42. servant personarum discrimen 12, 10, 44. sententiarum in senatu, et contionum *etc.* servabit discrimina *ib.* 70. illa servanda discrimina, ut *etc.* 1, 7, 4. sunt et illa discrimina, quod *etc.* 9, 4, 50. ut non res simplicissimae — utique discrimine aliquo discernantur (*Sp. conjic.* distineantur; *H. II.* definiantur) 10, 2, 10 *N. cr.* II) *i. q.* periculum: praesentis discriminis 2, 13, 4. verum discrimen aciemque justam 2, 10, 8. 12, 6, 4. ne ab illa umbra vera discrimina reformident 10, 5, 17; in discrimine capitis 11, 1, 49. quod plerumque duorum discrimen est 7, 2, 51. quae (*persona*) extra discrimen judicii est 7, 2, 9. praesentis condicio discriminis 2, 13, 4. alia veri discriminis facies 12, 6, 4. discriminis sui ignorantia 6, 1, 47; hoc qualecunque discrimen raro admodum evenit 11, 1, 14. imminente summo discrimine 8, 4, 22. ne signatorum, ne ipsius (*Sp.* ab ipsis) discrimen objiciatur sibi 6, 1, 20. ingens in epilogis verti discrimen 6, 1, 37. instant enim (*adversarii*), et saepe discrimen omne committunt 6, 4, 17. qui in discrimen aliquod vocabantur, accuratius loqui, defendendi sui gratia 3, 2, 2.

**Discumbo.** ordine, quo quisque discubuerat 11, 2, 13.

**Discurro.** a media in utramque partem discurrere 2, 4, 15.

**Discurso.** multum in agendo discursantem, salientem *etc.* non agere dixit (*Domit. Af.*) sed satagere 6, 3, 54. discursare et, quod Domitius Afer dixit, satagere, ineptissimum 11, 3, 126.

**Discursus.** — amicorum 4, 2, 3. — efferentium praedas repetentiumque 8, 3, 69; — totius diei (*infantium*) 1, 12, 10. (*declamantes*) multo discursu, anhelitu *etc.* furentes 2, 12, 9.

**Discutio.** *transl.:* discutiendi alicujus extrinsecus criminis 4, 2, 18. non commovere tantum miserationem, sed etiam discutere 6, 1, 46. ut obscuritatem apud se ipse discutiat 8, 2, 23. discutiendae oratione hujusmodi scenae 6, 1, 49.

**Diserte.** nec quidquam non diserte, quod honeste, dicitur 12, 1, 30. multa dis. summisque clamoribus decantaverunt 12, 8, 3; disertissime quaedam exclamare 6, 2, 26.

**Disertus.** I) *Adj. α) de personis:* — filius 7, 1, 42. abunde dis. rerum suarum narrator 11, 1, 36. — praeceptor 2, 3, 7. illi sine labore, sine ratione, sine disciplina diserti 2, 12, 2. inter paucos disertus 10, 3, 13. hominem alioqui disertissimum 8, 1, 2. aliquem malum virum, summe disertum 12, 1, 23. nemo expectet, ut alieno tantum labore sit disertus 7, 10, 14. pectus est, quod disertos facit, et vis mentis 10, 7, 15. *β) de rebus:* nihil jam proprium placet, dum parum creditur disertum 8, Pr. 24. aliquid diserti subjungendum sit 2, 11, 5. non modo, quae diserta, sed vel magis, quae honesta sunt 1, 8, 4. ingeniosa haec et fortia et ex ancipiti diserta creduntur 8, 2, 21. II) *simpliciter i. q. dicendi peritus:* diserti 6, 2, 3. 10, 1, 118. 12, 6, 5. qui fuerunt in foro diserti 10, 1, 68. fuit aliquis sine his disertus, at ego oratorem volo 1, 10, 8. a se disertos visos esse multos, eloquentem autem neminem 8, Pr. 13. actio pro rustico contra disertum 7, 1, 43 *N. cf.* 45. neque deerunt, qui diserti esse quam boni malint 12, 1, 33. diserto satis putat (*M. Antonius*) dicere, quae oporteat 8, Pr. 13. (*jactatio perversa*) si disertus imperitum plane et infantem (*se*) vocet 11, 1, 21. ingeniosi vocentur, dum tamen constet, contumeliose sic laudari disertum 2, 12, 7 *N.*

**Disjunctio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 35. hoc alii **συνωνυμίαν**, alii disjunctionem vocant 9, 3, 45.

**Disjungo.** quae a forensi ratione disjungitur (*a. l.* dij.) 3, 4, 10. artem a scientia et virtute disjunctam (*Sp.* dij.) 2, 15, 2 *Z.*

**Dispar.** in dispari dicendi via 10, 1, 67.

**Disparo.** disparata (*a. l.* separ.), ut dura non duris 5, 11, 31 *N. v.* Contrarius.

**Dispensator.** 6, 3, 93 *N.*

**Dispergo.** ut haec in unum congeruntur, ita contra illa dispersa sunt, quae a Cicerone dissipata dici puto 9, 3, 39. sermo dispersus 5, 3.

**Dispicio.** proprietates ingeniorum dispicere 2, 8, 6. ad ea dispicienda, quae dicturi simus 10, 7, 20. agenti est dispiciendum, quid quoque loco diluat 7, 1, 9.

**Displiceo.** me tibi displicuisse 6, 3, 64. mihi illud Cassii Severi non mediocriter displicet 11, 1, 57, *cf.* 10, 7, 32. utinam tam non pigeat facere istud, quam non displicebit 2, 5, 17. non displicuisse illi jocos, sed non contigisse 6, 3, 2. qui, displicente causa, placet 12, 9, 6.

**Dispono.** *α)* ad clamorem dispositae, vel etiam forte circumfusae multitudinis 4, 2, 37 *N.* quemadmodum disposuerit insidias *ib.* 48. disponemus rudentes 10, 7, 23. divitiarum usum disponere 6, 2, 30. ut opera extruentibus satis non est, saxa atque materiam et cetera aedificanti utilia congerere, disponendis eis collocandisque artificium manus adhibeatur 7, Pr. 1. ad haec gestum disponere 11, 3, 110. *β) de ordine dicendi:* quaestionum ordinem recte disponere 10, 7, 5.

neque rerum ordinem modo intra se ipsa disponit (*cogitatio*) 10, 6, 2. res invenire et disponere 10, 1, 4. colligere eadem ac disponere paulo significantius 3, 6, 65. ratio inveniendi atque inventa disponendi 8, Pr. 1. non tantum inventa tenere, ut disponamus, nec disposita, ut eloquamur — debemus 3, 3, 10. in oratione multa disponere *etc.* 2, 12, 10. quae disponenda ac varianda sunt 9, 2, 5. quod male dispositum est, id ἀνοικονόμητον vocant 8, 3, 59; *Gerund.*: disponendi ratio *opp.* materia 10, 1, 54. recte disp. scientia 5, 10, 54. disp. usu 12, 5, 1; si tempus ad disponendum (*Sp. conjic.* dispiciendum) fuisset (*in altercatione*) 6, 4, 14 *N.*

**Dispositio.** 3, 3, 1. *seqq. cf.* 6, 5, 1. — utilis rerum ac partium in locos distributio 7, 1, 1. *cf.* 7, 10, 16. pars rhetorices 3, 9, 2. — inventioni subjungitur Pr. 22. *v.* Inventio. — totius operis 10, 1, 50. potentissima, quaeque vere dicitur oeconomica, totius causae dispos., quae non constitui nisi velut in re praesente potest 7, 10, 11. Homerica dispositione 5, 12, 14; quod consilium, quae dispositio *etc.* (*fuerit*) 10, 2, 27. *cf.* 12, 10, 27. disp. modicae doctrinae credi potest 8, 3, 2. Latina facundia dispositione similis Graecae 12, 10, 27. nisi illas (*res*) eadem dispositio in ordinem digestas atque inter se commissas devinxerit 7, Pr. 1. Et de hoc quidem genere dispositionis (*Sp.* disceptationis), etiamsi non omnia, tradi tamen aliqua potuerunt 7, 10, 4 *Z.* adhibeatur judicium inventis, dispositio probatis 10, 4, 5. declamationes — quae inventionem et dispositionem pariter exercent 10, 5, 14. quaestio omnis ac locus habet suam dispos. 7, 10, 5. neque opus esse dispositione in rebus fictis 2, 11, 3. et dispositione et omnino arte deficitur (*Antimachus*) 10, 1, 53. totus hic liber serviat dispositioni (*a. l.* divisioni) 7, Pr. 4. *v.* Ordo. De dispositione 7, Pr. et Cap. 1. De vi dispositionis 7, 10, 5 *seqq.*

**Disposite.** — dicit 10, 7, 12.

**Disputatio.** liberior in utramque partem disp. 7, 2, 14. haec tota disp. a Graecis περὶ γελοίου inscribitur 6, 3, 22. disput. illa contra Gorgian 2, 15, 27. disputationes dialecticae 5, 14, 27. — privatae 3, 4, 10; non eandem esse condicionem litium ac disputationum 10, 1, 36. qui se non otiosis disputationibus sed administrationi reip. dediderit 11, 1, 35. nomen enim fateor esse commune, et scio, quam multiplicem habeant quamque scrupulosam disputationem 9, 1, 7. ediscere — quae et clamorem et disputationem *etc.* habeant 11, 3, 25 *v.* Clamor. inter eos non forensem contentionem sed studiosam disputationem incidisse 11, 1, 70. tota volumina in hanc disputationem impendisse 3, 6, 21; non secretis disputationibus, sed rerum experimentis atque operibus 12, 2, 7. in disputationibus teres (*vox*) 11, 3, 64. in disputationibus, quae sunt de oratore 10, 3, 1. ut in disputationibus potius arguta verborum cavillatrix, quam in oratoris officio multum allatura momenti 7, 3, 14 *Z.* *v.* Argutus. tria esse, quae in omni disputatione quaerantur, an sit, quid sit, quale sit? 3, 6, 80. qua in disputatione (*fere i. q. sententia*) nonnihil veri est 12, 10, 42. quaestio juris omnis aut verborum proprietate, aut aequi disputatione *etc.* continetur 12, 2, 19. *v.* Actio.

**Disputatrix.** cum duo sint genera orationis, altera perpetua, quae rhetorice dicitur, altera concisa, quae dialectice —: etiam disputatrix virtus erit 2, 20, 7 *N.* haec pars dialectica, sive illam dicere malumus disputatricem 12, 2, 13.

**Disputo.** illic veritatis tantum gratia disputari, hic negotium agi 3, 5, 11. qui contra disputant 2, 15, 26. 2, 17, 4; de his disputatur, non litigatur 7, 3, 12. *cf.* 2, 15, 37. in commune de jure omni disputandum semper, nec unquam satis judicatum est 7, 1, 49. de rebus subjectis disputare 2, 21, 13. scriptum et voluntas de eo disputat verbo, quod est in lege 7, 10, 3. apud alium nos judicem disputaturos de illius sententia non fuisse 11, 1, 77; circa hoc quoque disputatum est 1, 5, 34. in disputando mire callidos 12, 2, 14.

**Dissensio.** — infinita auctorum 3, 1, 7. est non mediocris inter auctores diss. 9, 1, 10. est magna inter auctores diss. 11, 2, 14. in aliis omnibus inter scriptores summa diss. est 3, 6, 22. aut de qualitate ipsius rei, aut de comprehensione verborum dissensio est 2, 15, 1. tanta est circa verba diss. 3, 11, 5.

**Dissentio.** α) pudet dissentire 10, 1, 17. 111. quanquam sint, qui dissentiant Pr. 18. qui dissenserunt (*Sp.* id senserunt) 1, 1, 17. Nec me fugit, plerumque haec esse conjuncta. — Aliquando tamen et haec dissentiunt 11, 1, 9. β) *in aut de re, aut aliqua re:* in quo, si hoc sentit — dissentio 9, 4, 55. in eo plures dissenserunt 3, 3, 13. dissenserit parte in una 4, 2, 42. in quibusdam paulum fortasse dissentiam 9, 4, 2. paulum in his secum etiam Cicero dissentit 3, 11, 18; de fronte dissentio 11, 3, 123; ut lepus et lupus casibus numerisque dissentiant 1, 6, 12. ut, si sensu non pugnant, comprehensione dissentiant 7, 3, 12. *cf.* 1, 10, 35. γ) *alicui rei aut ab aliqua re:* huic opinioni neque omnino accedo, neque plane dissentio 1, 5, 37. *v.* Accedo. si qua earum (*i. e. aut pronuntiatio, aut persona etc.*) verbis dissentit, apparet diversam esse orationi voluntatem 8, 6, 54; alii ab aliis historici dissentiunt 2, 4, 19. ut a magnis viris dissentiam 9, 4, 10. si quis ab eo (*oratore*) consultus dissentiet 12, 3, 8. a quo dissensuros scio 7, 4, 28. dissentire vix audeo a Cicerone 7, 3, 8. a quibus ego quidem dissentio (*sic Z. ex Amb.* 1; *Sp.* quib. haec quidem dissonantia sunt) 8, 6, 36 *N. cr.* a quibus multum dissentio 3, 11, 16. ego quantum ab illis, tantum ab Horatio dissentio 10, 1, 94. quod pertinet ad actorem, non plane dissentio a Celso 7, 1, 10. ita plerumque dicunt, tanquam ab iis, qui deliberant, utique dissentiant 3, 8, 69. dissentire ab eo (*praeceptore*) non timide solet 3, 8, 62. a quibus etiam liberius dissentio *ib.* 78; si digitorum — gestu a computatione dissentit (*actor*) 1, 10, 35. qui ab hoc prope publico more privata quadam persuasione dissentiant 1, 2, 2; plerumque a Graecis dissentiunt Romana 10, 5, 3. si gestus ac vultus ab oratione dissentiant 11, 3, 67. responsum ab interrogatione dissentit 1, 5, 6. quotiens ab animo verba dissentiunt 12, 1, 29. dissentiens a ceteris habitus Pr. 15.

**Dissero.** ne diutius disseram 2, 1, 7. recte hoc disserit 2, 20, 9; de bono, utili, justo disserere 2, 21, 12. disserentem de incommodis vitae 5, 11, 38. Grammaticus de ratione loquendi si disserat 1, 2, 14. si de justitia, temperantia *etc.* sit disserendum Pr. 15. *cf.* 12, 2, 21. de qua differentia disseram diligentius 10, 1, 44; non minoribus viribus contra justitiam disseruisse 12, 1, 35. Academici, cum in utramque partem disseruerunt 12, 1, 35. *cf.* 12, 2, 25. sive acumine disserendi, sive eloquendi facultate 10, 1, 81. de hoc disserendi brevitas 12, 10, 15; ut, qui mores ejus — qui agendi debeat esse finis — disseramus Pr. 22. *cf.* 1, 10. 22.

**Dissideo.** si inaequalitate dissident (*supercilia*) 11, 3, 79. dissidens a voce gestus 11, 3, 165. ne caput oculique ab alia corporis inclinatione

dissideant 1, 11, 16; oratio, si ab homine — si a re, cui accommodari debeat, dissidet 3, 8, 51.

**Dissimilis.** α) Simile est. — Dissimile: (*in exemplis*) 5, 11, 7. 13. quoniam maxima pars eorum similibus constat, rimandum erit diligentissime, quid sit in quoque, quod assumitur, dissimile. 5, 13, 23. forsitan ne sint quidem paria, quae ulla parte sunt dissimilia 7, 4, 6 *v.* Par. ὁμοιόπτωτον est tantum casu simile, etiamsi dissimilia sunt, quae declinentur 9, 3, 78. aut similia, aut dissimilia, aut contraria 5, 11, 5. *cf.* 6, 3, 63. *v.* Contrarius. dissimilium concordia 1, 10, 12. dissimilibus inesse simile 5, 11, 30. argumentorum locus ex dissimilibus 5, 10, 73; hoc in testium interrogatione valet plurimum, in oratione perpetua dissimile est 5, 11, 5. β) *c. Nominib. junctum:* quae sunt simili casu, dissimili sententia 9, 3, 83. propositum dissimile vel contrarium 5, 14, 4. dissimilem componendi rationem 9, 4, 133. quorum omnium dissimilis atque divisa (*a. l.* diversa) inter se ratio est 10, 2, 23. *cf.* 8, 5, 10. dissimiles status 3, 6, 95. ne diss. sit translatio 8, 6, 16. γ) ii ipsi inter se dissimiles fuerunt 9, 4, 17; quod his dissimile non esset 2, 17, 4. Nec sunt his dissimilia (*a. l.* haec sunt his sim.), ideoque huic loco subjicienda 5, 10, 74. quod dissimile rationi est 4, 5, 7. cui non dissimilis ἐξαλλαγὴ dicitur 9, 3, 12. *cf.* 11, 3, 102. non dissimile huic est illud 7, 1, 28; aut similes aut dissimiles bonis 10, 2, 3. paene non dissimilis iis, qui poetarum scripta pronuntiant 12, 3, 1. dissimilis ceteris (*locus*) 2, 4, 31. haec ratio, ut est illi arti non dissimilis 11, 2, 33. purus sermo et dissimilis curae 8, 3, 14. quotiens verbum verbo (*Sp. inser.* simile) aut non dissimile valde quaeritur, — aut certe par et extremis syllabis consonans 9, 3, 75 *Z.*

**Dissimilitudo.** — aliqua causae 5, 2, 3. mutatio dissimilitudinem ostendit hominum, rerum, factorum 9, 3, 92.

**Dissimulatio.** — aliena se parum intelligere fingentis 6, 3, 85. *cf.* 9, 2, 14. — alia dicentis alia significantis (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 29. εἰρωνείαν, inveni, qui dissimulationem (*a. l.* dissimilitudinem) vocarent 9, 2, 44. utilis etiam aliquando dissim. est 9, 2, 95. plurimus circa simulationem et dissimulationem risus est, quae sunt vicina et prope eadem 6, 3, 85. dissimulatio curae praecipua, ut numeri sponte fluxisse — videantur. 9, 4, 147. auferendae dissimulationis (*gratia rogare*) 9, 2, 9.

**Dissimulator.** — artis 2, 17, 6. — eorum, quae emendanda erunt 2, 2, 5.

**Dissimulo.** α) *absolute:* saepe praeparat, dissimulat, insidiatur (*a. l.* insidias) orator 10, 1, 21. *N. cr.* Dissimulavit Cicero, cum S. Annalis testis reum laesisset, et instaret identidem accusator ei, Dic, M. Tulle, numquid potes de Sex. Annali? versus enim dicere coepit de libro Ennii annali sexto. 6, 3, 86. At credibile est, hoc eum velle. Fortasse; dissimulet ergo, ut efficiat 9, 2, 83. β) *c. Obj.:* consonantium quaedam insequente vocali dissimulatur 11, 3, 34. dissimulare eloquentiam 12, 9, 5. quaedam bene dissimulantur instrumenta 6, 4, 17. neque dissimulabo judicium meum 4, 2, 116; nec dissimulat tertium jam diem esse 10, 3, 14. nec ipse dissimulat, quibusdam numeros videri 9, 4, 80; quid ipse sim secutus, promam, nec unquam dissimulavi 7, 1, 3 nec judices, a quo sint moti, dissimulant 12, 9, 4. dissimulare qui possum, quid ille gratiae in vultu *etc.* ostenderit 6, Pr. 7; non est dissimulandum, esse nonnullos, qui *etc.* 1, 2, 2. quod defendi non possit, silentio dissimulandum 5, 13, 9. haec mihi dissimulanda non fuerunt, quibus — credo 6, 2, 36. haec, quae me movebant, dissimulanda

mihi non fuerunt 6, 3, 112. non est dissimulanda nostri judicii summa 10, 1, 40. γ) *Partic.:* ut quaedam in actione dissimulata subito in altercando proferantur 6, 4, 14. dissimulata et, ut Graeci dicunt, ἀνεπίφατος actio 4, 1, 60. compositio dissimulata 4, 2, 117 *N.* dissimulatus quidam sed non latens derisus 8, 6, 59. [dissimulata distinctione 1, 5, 27. dissimulatum judicium 3, 6, 64.

**Dissipatio.** (*a. l.* disputatio) *fig. ab Cic.* 9, 1, 35.

**Dissipo.** quae (*schemata*) a Cicerone dissipata dici puto 9, 3, 39. *N. cr. v.* Dispergo.

**Dissolutio.** (*fig.*) 9, 3, 50. — copulata *ib.*

**Dissolvo.** α) proponitur uno modo, dissolvitur varie 5, 13, 2. si singula quaeque dissolveris *ib.* 13. argumenta dissolvere *ib.* 15. *v.* Congero. [causam refutatione dissolvi (*hoc de conj. adj. Reg.; v.* Narratio.) 8, Pr. 11. *N. cr.*] ea urbanitate tota est invidia criminis dissoluta 6, 3, 10. quo pulchriora et sensu et elocutione dissolveris, hoc orationem magis deformem fore 9, 4, 15. seu proposita confirmamus, seu contra dicta dissolvimus 4, Pr. 6. utrinque dissolvi, quae dicta sunt 5, 13, 1. per partes dissolvitur, quod contextu nocet *ib.* 28. β) dissolutum (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 34. quod est dissolutum, sensu caret 5, 14, 12. 13. jucunda, non dissoluta 12, 10, 80. prosae vincta quam dissoluta (*facilius ediscimus*) 11, 2, 39. *N. cr.* utrumque coacervatio, et tantum juncta aut dissoluta 9, 3, 53. non dissoluta sit comitas 2, 2, 5. compositione ipsa dissolutum (*sermonis genus*) 11, 1, 6. dissoluta et hians oratio 8, 6, 62. *cf.* 2, 11, 7; si laus eum (*judicem*) misericordis potius, quam reprehensio dissoluti consecutura est 7, 4, 19.

[**Dissono.** a quibus haec dissonantia sunt 8, 6, 36. *N. cr. v.* Dissentio.]

**Dissonus.** ut aliquis sensus — venustatem aliquam non eodem ex verbo, non dissonam, accipiat *opp.* jucunde consonat 9, 3, 72.

**Dissuadeo.** pro contione suadere ac dissuadere 2, 4, 33. *cf.* 3, 4, 15. certum studiorum facere delectum nemo dissuaserit 2, 8, 7. ne sententia quidem stomachum judicis reficere dissuaserim 4, 2, 121. suadendi ac dissuadendi officium 3, 8, 6. *v.* Suadeo.

**Disyllabae.** 1, 5, 31.

**Distantia.** — caloris 7, 10, 10 *Z.* — condicionis 5, 10, 26.

**Distendo.** [ne immodicus hiatus rictum distendat (*Z.* discindat) 1, 11, 9.] in latus utramque (*manum*) distendimus 11, 3, 114. viridi pabulo distentae quadrupedes 2, 10, 6.

**Distincte.** parum dist. (*appellat*) 5, 10, 10. dist. (*a. l.* districte) concisa brevitas *Cic.* 9, 1, 28 *N. cr.* facile atque dist. scripta 2, 5, 4.

**Distinctio.** I) interim refugienda non modo dist. quaestionum est, sed omnino tractatio 4, 5, 6. II) *figura:* 9, 3, 82. huic (συνοικειώσει) diversam volunt esse distinctionem, cui dant nomen παραδιαστολὴν, quá similia discernuntur *ib.* 65. III) *mora in dicendo:* cum dico circum litora, tanquam unum enuntio, dissimulata distinctione 1, 5, 27. vitiosa dist. 11, 3, 39. in ipsis distinctionibus tempus alias brevius, alias longius dabimus *ib.* 37. illam distinctionem protinus altero spiritus initio insequar *ib.* 38. cum citra distinctionem in textu et cursu semper aliquid priore majus insequitur 8, 4, 8 *Z.* nonne ad singulas paene distinctiones — quasi vultus mutandus est? 11, 3, 47. qua et distinctio

perit et affectus *ib.* 52. nec in loquendo distinctionibus, temporibus, affectionibus moleste utemur *ib.* 181.

**Distinguo.** *α*) binos interim distinguimus digitos 11, 3, 98. distinguamus genera causarum 4, 2, 68. eam (*orationem*) distinguent atque concident 11, 2, 27. in distinguenda rei proprietate 9, 3, 71. quo diligentius distinguenda sunt singula 4, 2, 33. apertius eosdem status distinguere 3, 6, 45. quo loco versum distinguere debeat 1, 8, 1. peritus distinguendi vim cujusque verbi 12, 5, 3. distinguendis, quae dicimus, facilem (*manum*) facimus 11, 3, 99. digitus distinguentibus decorus *ib.* 101. virtus distinguendi fortasse sit parva, sine qua tamen esse nulla alia in agendo potest *ib.* 39. etiamsi aliud est, unde venit, quam quo venit, non distinguendum tamen, quia utrumque eodem modo continetur verbo venit *opp.* suspenditur (*sermo*) *ib.* 36 *N.* haec pars dialectica — ut est utilis saepe — resolvenda ambiguitate distinguendo, dividendo *etc.* 12, 2, 13; qui citharae sonos nominibus et spatiis distinxerit 1, 10, 3. *cf.* 8, 5, 26. malus, utrum arborem significet, an hominem non bonum, apice distinguitur 1, 7, 2. hoc genus Cicero scientia et actione distinguit 3, 5, 6. expositiones brevi interfatione distinguere 4, 2, 50; esse flexum quendam, quo distinguantur ab iis, in quibus poëta persona sua utetur 1, 8, 3. *cf.* 1, 7, 27. thesin a causa sic distinguunt 3, 5, 11. *β*) *Partic.:* Taurus animal sit, an mons *etc.*, nisi distinctum non intelligitur 8, 2, 13. distincta ac perspicua debere esse (*argumenta*) 5, 14, 33. eadem sunt in Oratore (*i. e. Ciceronis*) plurima, non omnia tamen, et paulo magis distincta 9, 1, 36. distincta sunt; aliud est enim obscurum jus, aliud ambiguum 7, 10, 2. gestum distinctum 11, 3, 162 *N.* narratio distincta rebus, personis, temporibus *etc.* 4, 2, 36. ut sit oratio distincta 11, 3, 35. imperfectum syllogismum — quia nec distinctis nec totidem partibus concluderetur 5, 10, 3. sermone puro et dilucido et distincto 5, 14, 33.

**Disto.** *α*) quo modo quaedam in his species plane distant, ita quaedam perquam tenui limite dividuntur 9, 1, 3. quae finitio etiam si distat aliquo 7, 3, 26. moribus et legibus distant (*civitates*) 5, 10, 40. si porrecti utrinque undeviceni (*pedes*) singulis distent 1, 10, 44 *N.* Verum utrumque, ac merito laudatur. Causarum enim modo distat 11, 1, 93. naturā cujusque totum curāque distat 1, 2, 4. in plerisque idem est, qui circa testes locus, et personis modo distat 6, 4, 21 *N*; in totum autem metaphora brevior est similitudo: eoque distat, quod *etc.* 8, 6, 8. eo distare prooemium ab epilogo, quod *etc.* 4, 1, 28. quae duo genera non multum inter se distant 7, 2, 3. *cf.* 12, 10, 11. hoc ab elocutionis ratione distat 8, 6, 22. quo distet haec causa a ceteris 5, 10, 114. nec multum a judicio distare consilium, nisi quod *etc.* 6, 5, 3. ut a diligenti curiosus distat 8, 3, 55. maledicus a malefico non distat, nisi occasione 12, 9, 9. (*prosopopoeïa*) nullo modo (*Sp.* alio) ab his distat (*Sp.* distant), quam persona 3, 8, 52. εἰρωνεία, quae est schema, ab illa, quae est tropos, genere ipso nihil admodum distat 9, 2, 44. enthymema (*solus Guelf. inser.* a) syllogismo distare 5, 10, 7 *N. cr.; impersonal.:* plurimum distat, clarus an obscurus *etc.* sit 5, 10, 26. *β*) *Partic.:* non multum aetate distantes 12, 10, 4. non multum inter se distantium tempore oratorum *ib.* 11. grana ciceris ex spatio distanti missa 2, 20, 3 *Z.* in verbis tantum distantibus 9, 3, 73. distantibus ex locis 7, 10, 17.

**Distorqueo.** ne labra distorqueantur 1, 11, 9; distortus vultus 6, 3, 29. distorta et quocunque modo prodigiosa corpora 2, 5, 11.

quid tam distortum et elaboratum, quam est ille Discobolos Myronis? 2, 13, 10.

**Distraho.** si (*oratio*) per vim cuneatur, et quae juncta erant distrahit 4, 3, 4.

**Distribuo.** pueros in classes distribuerant 1, 2, 23. an schema sit distributis subjecta ratio 9, 3, 93.

**Distributio.** (*fig. ap. Cic.:*) 9, 1, 30. 9, 2, 2. celeri magis ac rotunda quam vera distr. 3, 4, 16. utilis rerum ac partium in locos distr. 7, 1, 1.

**Distringo.** spe, curis, labore distringitur (*mens*) 12, 1, 7. nulla distringente atque alio ducente causa *ib.* 5. districtus (*a. l.* distractus) negotiis Ep. ad Tryph. 1.

**Diu.** I) *i. q. die:* Nam ut noctu et diu, ita dictu et factu 1, 4, 29. II) *de temporis spatio.* α) *Posit.:* non diu mecum sentiunt 4, 2, 111. Ac diu non nisi optimus quisque legendus est 10, 1, 20. nec indocti nec rustici diu quaerunt, unde incipiendum 10, 3, 16. ne diu otiosa esset manus 11, 3, 107. qua (*fama*) diu princeps oratorum, aliquando aemulus Ciceronis existimatus est *ib.* 8. β) *Comparat.:* haec diutius forent dicenda 1, 10, 29. quo saepius diutiusque dicatur 6, 4, 14. Sed quid ego diutius, cum tu optime noris? 4, 2, 22. magis haerere animo, quae diut. affixa sint 11, 2, 44. ut majora animalia diut. visceribus animalium continerentur 10, 3, 4. neque diut. ferre intentionem 11, 3, 41.

**Diurnus.** tempore vel diurno vel nocturno 7, 2, 44. diurna tempora 12, 11, 19.

**Diversitas.** in eloquendo est aliqua divers. 10, 1, 106. illa multiplici personarum, causarum *etc.* diversitate 10, 5, 10 *Z.* divers. ciborum 1, 12, 5. — finitionum 7, 3, 12. — ingeniorum 11, 2, 44. — propositorum 9, 4, 19. in tanta per omnes gentes nationesque linguae diversitate 11, 3, 87. quaedam sunt imitabilia, quibus aut infirmitas naturae non sufficiat, aut diversitas repugnet 10, 2, 19. hanc rerum conjunctam diversitatem Caecilius μεταβολὴν vocat 9, 3, 38 *N.*

**Diversus.** I) *i. q. dissimilis, contrarius.* α) *simpliciter.* a) *Sing.:* et idem et diversum significantia 9, 3, 49. pransus atque potus diversum valent 1, 4, 29. longe diversum est, ipsi quid videri, et ut alii videatur efficere 2, 17, 19; cui div. est 9, 2, 15. alterum, quod huic div. est 2, 5, 22. *cf.* 6, 2, 20. primum acuto, secundum nitido, tertium copioso, deinceps hilari, jucundo, accurato div. est 8, 3, 49. nihil est tam Lysiae div. 12, 10, 22; a causa div. 5, 13, 17. *cf.* 2, 10, 7. Diversum (*sc. est*) ab hoc, cum — laudanda sunt 11, 1, 73. b) *Plur.:* quamvis neutri dubium sit, haec (*liberalitatem et luxuriam*) esse diversa 8, 6, 36. ut primo ad voluntatem respondeant (*testes*), quo majore fide diversa postea dicant 5, 7, 21. jucundissima in oratore humanitas, facilitas *etc.* Sed illa quoque diversa bonum virum decent, malos odisse *etc.* 11, 1, 42. ut idem valeant, quae videntur esse diversa 9, 2, 105. (*fig.*) qua fit ex vicinia transitus ad diversa, ut similia 9, 3, 6. diversa naturā 9, 4, 133. πάθος atque ἦθος esse interim ex eadem natura, — interdum diversa inter se 6, 2, 12; congeruntur et diversa 9, 3, 48. testis testi diversa dicit 5, 7, 29. si diversa fecerit 3, 8, 29. omnia profutura polliciti

diversa respondent 5, 7, 12. nec plura modo significari solent, sed etiam diversa 6, 3. 50. c) *in diversum:* Qui omnis etiam in vituperatione ordo constabit, tantum in div. 3, 7, 19. quidam in div. hos status esse maluerunt 3, 6, 55. alia in div. ambiguitate ducuntur 12, 2, 15. *cf.* 5, 10, 26. quod et adjuta cura natura magis evalescat, et, qui in diversa ducatur, neque in iis, quibus aptus est, satis possit efficere, et *etc.* 2, 8, 5. alias (*leges*) in diversum interpretamur 3, 6, 87. fusius paulo in div. resolvitur (*manus*) 11, 3, 97. tot disciplinis in div. tendentibus 1, 12, 1. ut duos sapientes aliquando justae causae in div. trahant 2, 17, 32. *cf.* 7, 2, 32. amphiboliae lis in div. trahit: legum contrariarum ex diverso pugna est 7, 10, 3. ut idem in div. valeat 5, 10, 77. *cf. ib.* 49. d) *ex diverso:* vel ex div. 9, 3, 8. verum ex div. quoque 4, 1, 29. et ex div. quoque 9, 4, 42. ratio, quamvis ex div., eadem est 5, 10, 64. non ex eodem, sed ex div., vicinum accipitur 9, 3, 68. *N.* [*cf.* Tac. Ann. IV, 33. Etiam gloria ac virtus infensos habet, ut nimis ex propinquo diversa arguens.] virtus ex div. par 8, 6, 67. nominibus ex div. collocatis 9, 3, 86. legum contrariarum ex div. pugna est 7, 10, 3; ex diversis congesta oratio 2, 11, 7. nec confundent ex diversis orationem 10, 7, 6. ex div. idem ostendit 5, 10, 79. Illud notabile ex diversis, Mors misera non est, aditus ad mortem est miser 8, 5, 5. *β*) *c. Nominib.:* a) diversi auctores eodem modo finiunt 5, 10, 8. diversa non causarum modo inter ipsas condicio 10, 2, 23 *N. cr.* ex diversis clamoribus unus quidam sonus 8, 3, 68. diversa quidem sed pari deformitate 11, 3, 82. ex diversis effectibus fit una mixtura 1, 10, 6. longe div. figuras 1, 6, 25. in div. flexus eunt (*verba*) 1, 6, 15 *Z.* div. sermonis forma 9, 3, 64. sive sunt ejusdem generis, sive diversi 7, 1, 17. *cf.* 7, 3, 7. in div. genere dicendi 10, 1, 79. diversi sunt hi gestus, sive — sive *etc.* 11, 3, 115. oris habitu simili aut diverso 9, 3, 34. *cf.* 1, 10, 25. div. intellectus 7, 9, 2. div. jus 7, 7, 2. in div. latus 11, 3, 118. div. leges 7, 7, 4. div. naturis 8, 3, 60. varias manus, diversos nutus actor adhibebit 11, 3, 182. pluribus et div. officiis 2, 4, 29. div. inter se opiniones 12, 3, 8. div. opiniones et quasdam etiam inter se contrarias Pr. 2. diversissimae opiniones 3, 1, 2. *v.* Opinio: in opere div. 10, 1, 69. div. pars 3, 11, 23. petitiones invicem diversae 3, 10, 4. div. propositiones 7, 1, 9. 11, 3, 163. div. ratio rerum 5, 7, 36. — loquendi 1, 1, 13. — Latini sermonis 10, 1, 107. res diversae 7, 10, 17. 9, 3, 64. 9, 4, 44. diversarum rerum quaedam vicinia 8, 4, 12. rebus utique diversis 5, 13, 23. rebus specie diversis 7, 3, 10. diversissimae res 4, 1, 77. div. sectarum 5, 13. 59. nec solum in eodem sensu, sed etiam in diverso. 9, 3, 36. div. sexus 9, 3, 63. significatione div. *ib.* 69. generis unius diversas species 9, 2, 17. div. status 2, 6, 10. *opp.* generis ejusdem 3, 6, 94. div. usus 8, 3, 17. num idem diversis verbis comprehendatur 7, 3, 12. div. vias 3, 1, 5. quorum diversa virtus laudem paene est parem consecuta 10, 1, 73. *cf. ib.* 102. b) *adj. Dat.:* compositio tali proposito diversa 11, 1, 33. conjectura huic ἀντικατηγορίᾳ div. 7, 2, 25. huic div. distinctionem 9, 3, 65. div. his tertium genus 3, 10, 3. sententia priori div. 2, 3, 10. 3, 6, 32. verba verbis diversa 9, 2, 46. huic div. virtus 6, 3, 1. div. est huic eorum vitium 10, 3, 17. div. esse orationi voluntatem 8, 6, 54. est his div. vox 11, 3, 169; declamandi opus div. a forensibus causis 2, 10, 7. simulatio multum div. ab hac jactatione 4, 1, 9.

II) *in causis de adversa parte*: aut nostram minuemus invidiam, aut etiam in diversum eam transferemus 11, 1, 64; qui ex diverso

agit 5, 11, 43. ex div. consistens patronus 4, 1, 42. quae dicta sunt ex div. 5, 12, 1. cum ex div. quidam exclamasset 6, 3, 81. si alia ex div., quam opinati fuerint, occurrerint 12, 9, 16; div. subsellia 11, 3, 133.

**Diverto.** qui oratores evadere non potuerint, eos ad juris studium divertere (*a. l.* devenire) *Cic.* 8, 3, 79. *N. cr.*

**Dives.** a divite 4, 2, 95. ille d i v e s, qui statuam p a u p e r i s inimici flagellis cecidit *ib.* 100. (*liberalitas*) in p a u p e r e gratior quam in d i v i t e 7, 4, 23. Habeant illa divites: licet: quid essent, si aliud nihil haberent? 8, 3, 8. divitum (*subire personas*) 10, 1, 71.

**Divido.** α) subtilius et copiosius divisisse 4, 5, 25. *cf.* 5, 10, 46. sic optime dividere, ut *etc.* 5, Pr. 5. qui recte diviserit, nunquam poterit in rerum ordine errare 11, 2, 36. *v.* C o n j u n g o; dividendi ratio 1, 10, 49. *cf.* 10, 1, 106. quanta in d i v i d e n d o prudentia 2, 5, 8. haec de dividendo praecipi possunt 7, 1, 39. β) alius divideret haec, et circa singulos gradus moraretur 8, 4, 9. cum est c o n t i n u a t u m iis, quae sequuntur, quanquam natura ipsa d i v i s a sint — salvus est cursus 9, 4, 70. ubi dividenda erit causa 11, 1, 6. mari ac terra dividentis copias 7, 10, 13 *v.* P a r t i o r. dividenda intentio animi 1, 1, 34. non crescet, sed d i v i d e t u r, qui sub uno m i s c e b a t u r, labor 2, 1, 13. materias dividere 10, 5, 22. dicenti, Navem dividere volo: Perdes, inquit 6, 3, 87. dividere haec officia commodissimum 6, 1, 9 *N.* repetendi genus, quod semel proposita i t e r a t et d i v i d i t 9, 3, 35. Cum dicamus de rebus aut alienis aut nostris, dividenda ratio est eorum, dum sciamus pleraque neutro loco convenire 11, 1, 15. interjectio — continuum sermonem — dividit 11, 3, 37. verba dividere 1, 7, 9. 10, 1, 29; *Partic.*: c o n t i n u a an d i v i s a narratio 2, 13, 5. quorum omnium d i s s i m i l i s atque d i v i s a (*a. l.* diversa) i n t e r se ratio est 10, 2, 23. diviso verbo *opp.* integro 7, 9, 4. *v.* C o n j u n g o. divisae professionum vices Pr. 4. γ) Quantitatem, quae dupliciter a posterioribus divisa est, quam magnum, e t quam multum sit 3, 6, 23. quidam diviserunt **αἴτιον** e t **αἰτίαν**, ut esset *etc.* 3, 11, 5; appositum, si a proprio diviseris 8, 6, 43. sensus omnis — poscit naturale intervallum, quo a sequentis initio dividatur 9, 4, 61; Nunquam vera species a b utilitate d i v i d i t u r. Sed hoc quidem d i s c e r n e r e modici judicii est. 8, 3, 11. δ) cujus (*sermonis*) ornatus i n haec duo prima dividitur 8, 3, 40. I n duo et Posidonius dividit (*i. e. d u a s p a r t e s f a c i t*), vocem et res. 3, 6, 37. utrumque in plura dividitur 5, 10, 102. cum dupliciter primum divisisset, in inventionem atque elocutionem 3, 3, 7. i n tria genera causas divisi 3, 6, 104. genus cum dividitur in species 8, 6, 58. *cf.* 1, 5, 41. 5, 9, 3. in quas (*figuras*) nonnulli diviserunt species dictorum 6, 3, 70. *v.* S p e c i e s. laus hominum primum dividitur i n tempora, quodque ante eos fuit, quodque ipsi vixerunt 3, 7, 10; qui dividere nolit c u m fratre (*sc. h e r e d i t a t e m*) 7, 1, 45.

**Divinatio.** tractatum — circa partes (*sic Z. ex Par.* 1. *et conj.; Sp.* contra partem) divinationis, ut quaeque in quaestionem cadit 5, 7, 35. *N. cr.* de accusatore constituendo, quae judicia divinationes vocantur 7, 4, 33. *cf.* 3, 10, 3 *N.*

**Divine.** Duo tamen, quae sola supererant, div. Cicero servavit 11, 1, 62. quae Tullius in Oratore div. exequitur 1, 6, 18.

**Divinitas.** quanta divinitas illa (*memoriae*) 11, 2, 7.

**Divinitus.** prodigio div. facto 1, 10, 47.

**Divinus.** O hominem divinum, qui sibi indulsit (*ex oratione C r i s p i p r o S p a t a l e inter a l i u n d e p e t i t a*) 8, 5, 17. ille div. orator 4, 3, 13;

divina M. Tullii eloquentia 2, 16, 7. eloquendi facultate divina quadam et Homerica 10, 1, 81. div. honores 3, 7, 17. div. illa ironia 4, 1, 70. div. illius naturae 7, 3, 5. loquendi nitor ille div. 10, 1, 83. div. origo 12, 2, 21. divinarum humanarumque rerum 12, 2, 8. 20. *cf.* 10, 1, 35. div. spiritu 12, 10, 24. div. testimonia 5, 7, 35.

**Divisio.** Ciceronis temporibus paulumque infra divissiones (*scriptum*) 1, 7, 20. sit divisio rerum plurium in singulas, partitio singularum in partes discretus ordo, et recta quaedam locatio prioribus sequentia annectens: dispositio, utilis rerum ac partium in locos distributio 7, 1, 1. divisione adjuvari finitionem, eamque differe a partitione, quod haec sit totius in partes, illa generis in formas. 5, 10, 63. hoc secundum (*barbarismi genus*) divisione, complexione *etc.* contineri 1, 5, 6. plerique ex commissuris eorum (*verborum*) vel divisione fiunt pedes 9, 4, 90. divisio (*verborum*) respiratione et mora constat 7, 9, 11. *cf.* 9. est quoddam in ipsa divisione verborum latens tempus 9, 4, 98. poëtae etiam verborum divisione (*Sp.* — nem) faciunt (*Sp. inser.* et) transgressionem 8, 6, 66 *Z.* div., cum plurimum valeat in causis, speciem virium minuit 2, 12, 3. div. quoque affert eandem (*sc. quam conjunctiones quaedam*) injuriam pudori, ut si intercapedinis nominativo casu quis utetur 8, 3, 46 N; scrupulose in partes secta divisionis diligentia (*i. q. paulo ante* distinctio quaestionum) 4, 5, 6. *N. cr.* altera est divisio, quae in tres partes et ipsa discedit 12, 10, 58; in caedis ac veneficii causis frequens est illa divisio, Non est factum: et, si est factum, ego non feci. 7, 2, 11. *cf.* 2, 4, 34. 7, 4, 19; ut a prima divisione ordiar 8, 3, 11. *cf.* 6, 3, 22. 12, 10, 1. clarior div. 3, 5, 2. rectior div. 7, 2, 39 *N.* subtiles nimium quorundam divisiones 4, 2, 2; divisio inter Atticos atque Asianos 12, 10, 16. divisio in digitos diducta 4, 5, 24; Cicero — hac usus est divisione, spectandum, a quo maxime velint ii, quorum de ultione quaeritur, a quo minime velit is, qui *etc.* 7, 4, 33; nos divisione hac utimur, ut ab eo, quod deceat, utilitatem separemus 11, 1, 12. *cf.* 3, 6, 62. cum sit divisio, ut omnia in haec duo partiamur, res atque personas 5, 10, 23. illa divisio, ut dictorum urbanorum alia seria, alia jocosa, alia media faceret 6, 3, 106; divisio totius operis 2 Cap. 14. II) *sensu rhetorico:* et in iis, quae scripsimus, complectendis multum valent, et in iis, quae cogitamus, continendis prope solae divisio et compositio. 11, 2, 36. materias, quas discipulis ad dicendum dabant (*praecipientes*), non contenti divisione dirigere, latius dicendo prosequebantur 2, 6, 1. emendationem auribus modo accipiunt, divisionem vero ad cogitationem etiam et stilum perferunt *ib.* 3. divisionem pro sententia poni — Occidisti uxorem ipse adulter: non ferrem te, etiamsi repudiasses, divisio est. 8, 5, 30. modum et finem, qui esse citra divisionem nullus potest 10, 7, 7. divisionis praecepta 3, 6, 91. (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 105. De divisione 2 Cap. 6.

**Divitiae.** — an pariant superbiam 3, 6, 57. — certissimum faciunt morum experimentum 3, 7, 14. divitiarum, quas non habemus, usum disponere 6, 2, 30; quorum (*verborum idem significantium*) nobis ubertatem ac divitias dabit lectio 10, 1, 13.

**Divortium** — factum 7, 4, 11.

**Divus.** — Augustus 6, 3, 79. sub divo (*a. l.* dio) *Virg.* 9, 3, 21.

**Do.** I) *a*) *de rebus corporeis.* det Halonesum Philippus, an reddat? 3, 8, 5. decem millia dabit 4, 2, 69. 7, 4, 42. ut velocissimus quisque, si forte iter cum parvulo faciat, det manum 2, 3, 7. antidotum se datu-

rum 7, 2, 25. potionem a se datam *ib.* 17. per quem dedi (*venenum*) 5, 7, 37. data (*sc. epistola*) Lupercalibus 9, 3, 61 *N. et S.* quo dato errasset (*in alea*) 11, 2, 38 *N.*; *transl.*: danda sunt vela 10, 3, 7. terga dedisse 2, 13, 4. *β*) *de incorporeis:* a) quamvis ex prioribus dent argumenta ad ea, quae sequuntur 5, 10, 76. *cf.* 7, 1, 57 *Z.* dante beneficium *opp.* reddente 7, 4, 23. alias causas dabo 4, 27, 6. multa dabit imitatione digna Cassius Severus 10, 1, 116. analogia formam loquendi dedit 1, 6, 16. initium dicendi dedit natura 3, 2, 3. *cf.* 10, 1, 85. legem dedi 9, 4, 109. inde materia bene respondendi datur 6, 3, 81. *cf.* 4, 1, 23. paululum morae damus inter ultimum ac proximum verbum 9, 4, 108. qui (*praeceptores*) ordinem dicendi dabant 1, 2, 23. *v.* Ordo. satis poenarum dedisse 7, 4, 18. dabit praeceptum 1, 6, 44. *cf.* 3, 3, 4. demus, aliquas (*quaestiones*); etiamne potentissimas omnes, id est totam causam? 4, 1, 24. aliam rationem dabo 4, 2, 76. in ea, quam natura dedit, specie 9, 3, 101. intuendi tempus dedit 9, 4, 61. *cf.* 11, 3, 22. 37. 12, 10. 55. dandi sunt certi termini 11, 2, 28. Accusator dat testem 5, 13, 3. dantis testes et refellentis 5, 7, 9. dat testimonium *ib.* 2. vim sentiendi pulsus venarum, coloris modos — caloris distantiam, quae sua cujusque sunt ingenii non dabit (*sc.* *medicus*; *Sp.* sunt, ingenium dabit) 7, 10. 10 *Z.* data longiore vita et tempore ad componendum securiore 12, 1, 20. b) *c. Praedicato:* quem moderatorem dedit 12, 1, 27. quidquid erit sententiis populare, verbis nitidum *etc.* velut institor quidam eloquentiae intuendum et paene pertractandum dabit 8, 3, 12. cum judex detur aut populus 12, 10, 53. c) *i. q. concedo:* quod si datur 1, 10, 11. si id non dabitur 10, 7, 29. in quae crimina malae tractationis actio non detur 7, 4, 26. *cf.* 12, 9, 16. quae (*defensio*) si neque per se ipsa, nec adhibitis auxiliis dabitur 7, 4, 13 *Z.* quod (*tempus*) in judiciis ac foro datur 10, 7, 20; *seq. Inf.:* consequi utrumque non dabitur 10, 7, 22. in dextrum pedem incumbere interim datur 11, 3, 125. in latera atque in terga incurrere datur 9, 1, 20. interim recedere sensim datur *ib.* 127. contumeliis quoque uti belle datur 6, 3, 100; Utimur et verbo pro participio, Magnum dat ferre talentum, tanquam ferendum 9, 3, 9. *γ*) *i. q. praebeo, efficio:* celeritatem dabit consuetudo 10, 3, 9. mores discrimen dabunt 3, 8, 38. ipsa illa ex tempore dicendi facultas inanem modo loquacitatem dabit, et verba in labris nascentia 10, 3, 2. quod non tam moram faciet, quam novos impetus dabit *ib.* 10. ejus schola principes oratorum dedit 12, 10, 22. cujus se occasio dederit 12, 1, 22. divitiae *etc.* cum plurimum virium dent in utramque partem 3, 7, 14.

II) *adj. Dat.:* *α*) illi dandum, quidquid optaverit 7, 5, 4. secubanti amatorium dedit 7, 8, 2. si des arma timidis 12, 5, 2. tanquam assem elephanto des 6, 3, 59; psaltis se et geometris multa dedisse 1, 10, 18. rebus appellationes dederunt 8, 3, 30. nec res ulla dat alteri colorem, quem non ipsa habet 6, 2, 28. *v.* Color. Homerus omnibus eloquentiae partibus exemplum et ortum dedit 10, 1, 46. Sic velut media vox, quem habitum a nostris acceperit, hunc judicum animis dabit 11, 3, 62. cui (*rumori*) malitia initium dederit, incrementum credulitas 5, 3. *cf.* 3, 2, 1. praecipuum lumen eloquentiae dedit M. Tullius 3, 1, 20. leges, quae natura sunt omnibus datae 12, 2, 3. ne membris quidem suas lineas dedissent 11, 3, 46. nihil dii immortales melius homini dederunt 12, 11, 30. in stilo — dat aliquam cogitationi moram — manus 10, 3, 19. cui nomen vis eloquendi dedit 2, 1, 5. *cf.* 11, 3, 169. cui nomen Latine datum est 8, 6, 61. unde nomen his pragmaticorum datum est 12, 3, 4. cui nomen a Gallorum immaturo cantu dederunt 11, 3, 51. *cf.* 3, 6, 32. datur ei palma 10, 1, 52. 11,

3, 6. sua quibusque partibus danda praefatio est 4, 1, 74. suadendo, objurgando *etc.* personas idoneas damus 9, 2, 30. mihi ille detur puer, quem laus excitet *etc.* 1, 3, 7. Alexandrum dari nobis impositum gremio 1, 1, 24. sonum his motibus dederunt 1, 10, 12. des mihi surculum 6, 3, 88. quorum nobis ubertatem ac divitias dabit lectio 10, 1, 13. virum datum rebus humanis 12, 1, 25. virtutem, qua nihil homini, quo ad deos immortales propius accederet, datum est 12, 2, 2. mater, quae mihi vitam dedit 9, 2, 34. *β*) *i. q.* t r i b u o, c o n c e d o: ipsi aliquid forensibus negotiis, aliquid desideriis amicorum *etc.* cotidie damus 1, 12, 7. dandum aliquid comoedo quoque 1, 11, 1. dare aliquid adversario, quod pro se putet 6, 4, 18. aliquid commendantium personis dabit 12, 7, 5. rebus sensu carentibus actum quendam et animos damus 8, 6, 11. quorum nihil nisi perfecte sapienti datur 12, 2, 19. quodsi mihi des consilium judicum sapientium 12, 10, 52. Graecis nominibus Graecas declinationes dare 1, 5, 63. dati spectaculis dies 12, 1, 6. propriis dignitatem dat antiquitas 8, 3, 24. res ac dispositionem inventioni dedit 3, 3, 7. Homerus brevem et propriam eloquentiam Menelao dedit 12, 10, 64. Epicurus humanam ei (*Deo*) formam locumque inter mundos ded. 7, 3, 5. Celso, qui unam quandam huic parti formam ded. 9, 4, 132. neque humile sermonis genus epilogis dabimus 11, 1, 6. demus idem ingenii *etc.* pessimo atque optimo viro 12, 1, 9. Cicero initium orandi conditoribus urbium ac legem latoribus ded. 3, 2, 4. idem juris responsuris datur 12, 9, 11. qui a Latinis e x i g e t illam gratiam sermonis, d e t mihi in eloquendo eandem jucunditatem et parem copiam 12, 10, 35. si mihi sapientes judices dentur 2, 17, 28. et Philodamo — et aliis plurimis suas lacrimas ded. (*Cicero*) 6, 1, 54. *v.* L a c r i m a. laudem virtutis necessitati damus 1, 8, 14. quattuor (*libri*) elocutioni dabuntur Pr. 22. licentiam malis dari 12, 7, 1. dandus et fortunae locus 10, 6, 5. dant de se respondentibus venustissimos lusus 5, 13, 46. dabit exordio materiam 4, 1, 11. illa mihi in pueris natura minimum spei dederit 2, 4, 7. nos suum cuique professioni modum demus 2, 1, 4. d a n d i sunt iis, quibus vocem a c c o m m o d a m u s, sui mores 11, 1, 39. *cf.* 12, Pr. 4. grammaticis poëticas dedimus (*narrationes*) 2, 4, 2. dandum nonnihil etiam temporibus atque auribus 12, 10, 45. cui (*simulationi*) frequentissimam dat occasionem 6, 3, 87. *cf.* 1, 3, 17. Demosthenem dedisse operam Platoni 12, 2, 22. *v.* O p e r a. primo libro, quo puerorum — studiis ordinem dedimus 10, 5, 1. pulcherrimis vitae praeceptis dignum os dabit 12, 11, 4. datum fabulis otium *cf.* Ep. ad Tryph. 2. ut, cum omnia utilitati, tum partem quandam delectationi daret 12, 10. 45. hunc (*pedem*) initiis dederunt 9, 4, 106. paulo plus scholis demus 9, 2, 81. plus honoris corporum virtutibus dari 3, 8, 9. plus membris corporis ded. (*Zeuxis*) 12, 10, 5. plus stomacho quam consilio dedit 10, 1, 117. Cicero, quanquam preces non dat Miloni 6, 1, 27. *cf.* 6, 5, 10. quod datur etiam imperitis 4, 1, 15. *cf.* 12, 10, 8. cui desiderio quantum dari debeat 4, 2, 122. danda est omnibus aliqua remissio 1, 3, 8. illae reprehensiones — animo dantur aut justis odiis 5, 13, 38. quem (*risum*) populo dabat 11, 3, 180. ceteris longa aetas spatium dabit 1, 8, 8. Hannibal — speciem hosti abeuntis exercitus dedit 2, 17, 19. non dabit mihi spem bonae indolis 1, 3, 2, O l y m p o et t y r a n n o acutam syllabam mediam dederunt 1, 5, 62. quidam longae ultimae tria tempora dederunt 9, 4, 94. quod tempus non tam stilo, quam inquisitioni instituti operis et legendis auctoribus datum est Ep. ad Tryph. 1. *cf.* 2, 1, 13. 12, 7, 10. liberum demus iis, quorum negotium erit, tempus ac locum 12, 8, 7. huic rei p e r i t tempus, quodcunque alteri d a t u r 12, 1, 6. nutricibus

triennium dederit 1, 1, 16. ultra quam homini datum est 6, Pr. 10. nostro labori dent veniam 11, 3, 11. orator, cui disciplina et studium et exercitatio dederit vires etiam facilitatis 12, 9, 20. ne alienae personae vocem demus 4, 2, 103. oratione ficta dat tacentibus vocem (*Demosthenes*) 12, 10, 23. varietatem similibus, voluptatem expositis dare 10, 5, 11. dare actioni varios velut vultus 9, 2, 63; se inani verborum torrenti dare 10, 7, 23. γ) *adj. altero Dat. aut Praepos.:* eam (*musicen*) natura ipsa videtur ad tolerandos facilius labores velut muneri nobis dedisse 1, 10, 16; tempora ad quietem refectionemque nobis data 10, 3, 26; in adoptionem dare 3, 6, 96. B in locum aliarum dedimus aliquando 1, 4, 15. in (*Sp. om.*) quam rem dederit (*beneficium*) 7, 4, 23 *Z.* qui plus in hoc studii dederunt 12, 2, 19. δ) *adj. Praedicato:* obsidem reip. dare malorum civium accusationem 12, 7, 3; suo cuique animo dedit aestimandum 2, 13, 13. *cf.* 8, 4, 24. M. Tullius — se Apollonio Moloni rursus formandum ac velut recoquendum dedit 12, 6, 7. his patris ejus dialogos dedit legendos 6, 3, 44. cum lecta in capite ossa matri tenenda dedisset 8, 5, 21. ε) *seq.* ne*:* do tempori, ne hirta toga sit *etc.* 12, 10, 47. demus hoc breviter desiderio paene publico, ne (*a. l.* nec) omittamus eum — ornatum 8, 4, 29.

III) *Imperat.:* da patri panem 8, 3, 22. da illa Diomedi (*verba*) 11, 1, 37; da mentem ad pejora facilem, da negligentiam formandi pudoris 1, 2, 4; da nunc, ut crimine manifesto prematur dux bonus 12, 1, 43.

**Doceo.** I) α) *simpliciter:* illa sunt communia, conciliare, narrare, docere 3, 4, 15. doceat orator 3, 5, 2. quibus solum videretur oratoris officium docere 5, Pr. 1. *cf.* 2, 9, 3. 10, 1, 78. docere expositione 9, 4, 4. inclinare ad judicem, cum doceas, licet 11, 3, 132. et vox et actio decora *etc.* pariter omnia docent 10, 1, 17. docere et infigere animis res semper cupit (*narratio*) 9, 4, 134. non doceo, sed admoneo docturos 1, 4, 17. si ejusmodi praeceptores minus docerent, non pejus 2, 3, 4. docere diligentius 10, 1, 110; ut docui 11, 3, 161. ut docuimus 12, 2, 20. ut mox docebimus 12, 1, 12. β) *c. Obj.* a) *personae:* quid aliud agimus docendo eos, quam ne semper docendi sint 2, 5, 13. priores superasse, posteros docuisse 10, 2, 28. cui (*aetati*) docendae 12, 11, 22. non movere tantum, sed docere etiam audientes debet orator 12, 2, 11. non, si docendum pancratiasten susceperit, pugno ferire vel calce tantum, aut nexus modo, atque in his certos aliquos docebit 2, 8, 13. neque illa Livii lactea ubertas satis eum (*oratorem*) docebit (*a. l.* decebit) 10, 1, 32; ne illas quidem tulerim delicias eorum, qui doceri amicos suos jubent 12, 8, 4. sermo, qui facile judicem doceat 12, 10, 56. *v.* Concilio. ad docendum judicem 12, 8, 1. *cf.* 8, 3, 3. 9, 2, 2. 12, 10, 62. An secundum sui quisque ingenii naturam docendus sit? 2 Cap. 8. b) *rei:* quod discere honestum, et docere 5, 10, 78. in toto artis hujusce tractatu difficilius est judicare, quid doceas, quam, cum judicaris, docere 8, Pr. 5. hoc non docet litigator 6, 2, 5. quod vel ex proxima (*figura*) doceri potest 9, 2, 5; ante invenisse artem, quam docuisse 7, 10, 10. compositionem, quam equidem si scirem, non docerem 9, 4, 137. tanquam non doceant causam, sed agant 12, 8, 9. quaecunque docemus exempla 10, 1, 15. posse oratorem non discendo tantum juri vacare sed etiam docendo 12, 3, 10. *v.* Disco. ut vetus gubernator litora et portus *etc.* docebit 12, 11, 5. et musicen et literas docet 1, 10, 18. natura non docetur 6, 4, 12. illa, quae ordinem rei docet (*narratio*) 3, 8, 11. parva docemus 1, 1, 21. si illas (*res divinas humanasque*) ii

docerent, qui etiam eloqui praestantissime possent 12, 2, 9. sensus, qui non docentur 6, 5, 2. praelectio, — quae vim cujusque verbi docet 2, 5, 4. quae virtutem docent artes 12, 11, 11. γ) *c. Obj. geminato:* Minerva, quae artes eum docuit (*a. l.* edoc.) 11, 1, 24. si quid me experimenta docuerunt 11, 2, 33. nam id quidem, ne qua contraria aut sibi repugnantia in narratione dicamus, si cui praecipiendum est, is reliqua frustra docetur 4, 2, 90 *Z.* illa docendi erunt minus vulgata 1, 5, 11. a quibus causas diserti docerentur 6, 2, 3. quod praeceptis fortasse non credunt, usu docebuntur 3, 8, 70. δ) *seq.* a) *sententia relat. aut interrogat.:* ad docendum (*a. l.* dic.), quod volumus 5, 13, 56. cura docendi, quod intenderint 2, 12, 6. id viro bono satis est, docuisse, quod sciret 12, 11, 8. *cf.* 3, 2, 3. *v.* Scio. non sola docenda esse, ad quae quemque naturā compositum videret 10, 2, 20; docendi judices, quid rogantibus respondere debeant 6, 1, 20. ut doceamus, quomodo scribi oporteat 12, 10, 53; brevius an longius dicendum sit, causae docebunt 2, 13, 5. b) *Accus. c. Inf.:* non illud jusjurandum — satis manifesto docet, praeceptorem ejus Platonem fuisse? 12, 10, 24. quin e contrario devenere locos *etc.* aperte nos doceant, nihil horum ad duos pertinere 1, 5, 43. cum te docuero nescire maledicere 8, 3, 89. non solum possedisse nos, sed etiam nostrum possedisse, docere oportebit 7, 5, 3. illud est diligentius docendum, eum demum dicere apte *etc.* 11, 1, 8.

II) α) *Partic. Praes.:* sanctitas docentis — gravitas 2, 2, 3. et ingredi citius *etc.*, citra docentem, natura ipsa sciunt 2, 16, 13; docentes 1, 12, 11. 2, 10, 3. quaedam non docentium sunt, sed discentium 7, 10, 9. docentium cura 1, 1, 36. — exhortationem 1, 2, 25 *Z.* — labor 2, 5, 5. — officia 2, 9, 1. — vocem 10, 2, 2. β) *Gerund.:* non docendi sed ornandi gratia 9, 4, 127. alia docendi, alia movendi gratia dicenda 10, 2, 23. curam docendi liberos 1, 1, 7. docendi compendia 1, 1, 24. persuadendi, non docendi facultatem 2, 15, 18. docendi officium 12, 10, 59. onus dedocendi gravius ac prius, quam docendi 2, 3, 2. docendi (*a. l.* dic.) ratio Pr. 23 *Z.* 3, 11, 21. *N. cr.* — viam 7, 10, 5. non ignarus doc. 2, 3, 7. — peritus 1, 3, 1; expositio et argumentatio ad docendum pertinent 8, Pr. 7. alias ad docendum, alias ad movendum adhibebit artes 12, 10, 70; simplex in docendo 2, 2, 5 *N.* primae in docendo partes rhetorum 2, 4, 1. in docendo acumen 12, 10, 59; Doctus *v. infra.*

**Dochmius.** 9, 4, 99. in quinque excurrit *ib.* 79. — qui sit ex bacchio et iambo, vel (*a. l.* vere) iambo et cretico *ib.* 97. (*a. l.* dochimus *ib.* 79 *N. cr.*)

**Docilis.** ut illorum officium est docere, sic horum praebere se dociles 2, 9, 3. nisi eum feceris ad ea docilem et attentum 4, 1, 38. docilem summa celeriter comprehensa (*facit auditorum*) 10, 1, 48. ut judex ad rem accipiendam fiat conciliatior, docilior, intentior 4, 2, 24. *cf.* 4, 5, 1; docilis natura 1, 3, 1. dociliora ingenia 1, 12, 9.

**Doctor.** *opp.* auditores 10, 2, 21. doctores 2, 2, 2. 2, 4, 5. doctores artis (*oratoriae*) sero jam repertos 2, 17, 7. d. ejus artis parum idonei 2, 15, 31. d. peritus Pr. 27. ille pexus pinguisque doctor 1, 5, 14. palaestrici doctores numeros discentibus tradunt 12, 2, 12. scenici doct. 11, 3, 71; doctoris officium 1, 11, 4. quae doctor praecepit, orator ostendit 10, 1, 15. ea, quae manu fiant, atque eorum etiam contemtissima, egere doctoribus 12, 2, 2.

**Doctrina.** ratio doctrinae 5, 10, 124. orbis doctrinae 1, 10, 1. *v.* Orbis. ignara hujusce doctrinae loquacitas 12, 2, 20. demus idem ingenii, studii, doctrinae pessimo atque optimo viro 12, 1, 9. *cf. ib.* 10. cui omnia affuerint, natura, doctr., studium 7, 10, 14. ut propria naturae bona doctrina foverent 2, 8, 3. naturane plus conferat ad eloquentiam an doctr. 2, 19, 1. natura materia doctrinae est: haec fingit, illa fingitur *ib.* 3. omnino supervacua erat, si natura sufficeret, doctr. 2, 8, 8. multa etiam sine doctr. praestare debeat per se ipsa natura 8, Pr. 12. plus vel sine doctrina prudentiam, quam sine prudentia facere doctrinam 6, 5, 11. natura non tantum in hoc valet, ut acutior quis atque habilior sit ad inveniendum, nam id sane doctrina possit augeri 6, 3, 12. Natura an doctrina plus ei (*eloquentiae*) conferat 2 Cap. 19; bonas causas — etiam sine doctrina satis per se tuetur veritas ipsa 12, 1, 33. plus usus sine doctr., quam citra usum doctr. valet 12, 6, 4. vel doctrina vel usu adjuta (*ingenii vena*) 6, 2, 3; dispositio modicae doctrinae credi potest 8, 3, 2. si difficultatem facit doctrina 10, 3, 16. detrahere doctrinam aliquid, ut limam rudibus 2, 12, 8. doctrinam iis ac literas concedit 11, 1, 89. virtus perficienda doctrinā 12. 2, 1.

**Doctus.** I) *Adj. etc.:* Plinii Secundi, hominis docti 11, 3, 143. *cf.* 9, 2, 4. illi homines docti, et inter doctos verum quaerentes 5, 14, 28; doctissimi homines 6, Pr. 14. 9, 4, 87. (*de poëtis Cic.*) 5, 11, 18. multis doctiss. viris 9, 2, 1. doctiss. senes 1, 5, 24. doctiss. magister 1, 2, 11; docta vox 2, 16, 9. doctissimus sermo 1, 1, 6; nos quis ferat, si — Laelium doctum nominemus? (*per metalepsim*) 8, 6, 37 *N. cr. et S.* non satis in ea re doctus 12, 3, 3. quid in ejus (*Domitiani*) operibus sublimius, doctius, omnibus denique numeris praestantius? 10, 1, 91. II) *Subst.:* docti 2, 15, 20. 10, 2, 15. 12, 1, 20. doctis creditur 12, 9, 4. doctis est et electio et modus 2, 12, 6. qui esse docti affectant 10, 1, 97. qui veniat in manus doctorum 12, 10, 50. sumtam ex conversatione doctorum tacitam eruditionem 6, 3, 17. docti rationem componendi intelligunt, etiam indocti voluptatem 9, 4, 116. sermo et doctis probabilis et planus imperitis 8, 2, 22. cum iidem docti facere illud, indocti et inexercitati non possimus 11, 2, 9. laudem, nec doctorum modo, sed etiam vulgi 12, 10, 72. in ceteris judicium doctorum, in hoc vero etiam popularem laudem petit 8, 3, 2; doctior doctum in rhetorices opere superabit 2, 17, 43. doctiores 1, 5, 7; ratio, quae doctissimo cuique planissima est 2, 3, 6. recepta est a doctissimis haec differentia, et apud plurimos ac prudentissimos durat 7, 10, 4.

**Documentum.** documento sunt juvenes Tarentini 6, 3, 10. *cf.* 11, 3, 4. cujus rei Demosthenes quoque atq. Aeschines esse possunt documento 7, 1, 2. ut esset hominibus documeuto, ea quoque percipi posse 12, 11, 23.

**Doleo.** graviter dolere 11, 1, 64. nemo, nisi sua culpa, diu dolet 6, Pr. 13 *N.* et desperant et dolent (*pueri*) 2, 4, 10. et dolere et indignari et optare 9, 2, 26. irasci, dolere, misereri *etc.* non sunt figurae 9, 1, 23. cum dolendum, irascendum, indignandum, commiserandum sit 11, 3, 58. nec potest — propter eum dolere et irasci judex, cui putat hoc vacare 9, 4, 143. Hecuba hoc dolet, pudet, piget (*Tragic. poët.*) 9, 3, 77. doleat ejus valetudine (*a. l.* valetudinem) 11, 1, 58. an ille dolebit, qui audiet me, qui in hoc

dicam, non dolentem? (*a. l.* dolenter) 6, 2, 27. dolentium, irascentium, indignantium (*affectus*) 11, 3, 61.

**Dolor.** α) ut me non lacrimae solum, sed pallor et veri similis dolor deprehenderent 6, 2, 36. — insanabilis 6, Pr. 5. non praesens tantum dolor sed etiam desperatio in posterum 10, 3, 14. d. recens 6, 2, 26. veros dolores 6, 1, 28. d. capitis 2, 17, 39. β) *Genit.:* contemtum doloris ac mortis 12, 2, 30. tot metus laboris, dolorum (*a. l.* doloris), postremo mortis ipsius 12, 1, 28. *cf.* 12, 2, 3. per illos manes, numina mei dol. 6, Pr. 10. tolerantia dol. 2, 20, 10. γ) *Accusat.:* contra dolores robur 6, Pr. 11; attulit marito dolorem 6, Pr. 5. assumamus parumper illum dolorem 6, 2, 34. illi dolori, quem ex matre conceperam 6, Pr. 8. in dolore ferendo 7, 3, 34. an dolorem capitis habeat 2, 17, 39. ut judex intelligat potius dolorem illum, quam audiat 11, 1, 84. dolorem intermittere, deponere 11, 1, 56. dolorem pati 5, 10, 70. quem (*dolorem*), si usquam remiserit, in animum non reducet 11, 1, 54. dolorem suum in audientes transfundere 11, 1, 54. δ) *Ablat.:* in recenti dolore 6, 2, 26. vox, qualis dolore exprimitur 11, 3, 90. illa — velut deficientis dolore et fatigatione confessio *ib.* 173. non injusto dolore venerat ad accusandum 11, 1, 68.

**Domesticus.** in domest. disceptationibus *opp.* sub extrario accusatore et legibus agente 7, 4, 9 *N. cf.* 31. uti domest. exemplo 9, 3, 73. domest. praeceptor 1, 2, 4. privatae ac domest. res 2, 21, 4. non magis in causis, quam in rebus cotidianis ac domest. 12, 9, 21. domest. usus 4, Pr. 1.

**Domina.** dominae consuetudo cum servo 5, 11, 34. 35.

**Dominatio.** libris Sibyllinis aruspicumque responsis dominatio dari tribus Corneliis dicebatur 5, 10, 30. dominationis causa *ib.* 71. ad dominationem pervenisse 5, 11, 8. tyrannus, qui dominationem deposuerat (*a. l.* sepos.) 9, 2, 97.

**Dominor.** non satis efficit, neque, ut debet, plene (*Sp.* plane) dominatur oratio, si usque ad aures valet 8, 3, 62 *Z.* dominatur maxime vultus 11, 3, 72; ut dominetur in affectibus (*orator*) 2, 5, 8. quos (*affectus*) maxime in ingressu ac fine causae dominari 8, Pr. 7. unam in dicendo dominari actionem 11, 3, 7. hoc est, quod dominatur in judiciis 6, 2, 4. in qualitate generali perpetua dominatur oratio 6, 4, 4.

**Dominus.** dominum cum ancilla coisse non idem est, quod dominam cum servo 5, 11, 35. domine 6, 3, 100 *N.*

**Domus.** 1, 4, 20. hac domu dicendum sit an hac domo, et domuum an domorum 1, 6, 5. I) *Subst.* α) *aedificium:* domibus casas mutari 9, 4, 4. effusae (*Sp.* et fusae) per domus flammae 8, 3, 68 *Z.* de domo Ciceronis 10, 1, 23. an — Pharsali fuerit haec domus (*Scopae*) 11, 2, 14. domum magnam et in multos diductam recessus *ib.* 18. *cf.* 21. domus solo aequata 3, 7, 20. panditur interea domus omnipotentis Olympi (*poët.*) 9, 4, 49. semper domum tuam colui 6, 3, 94. frequentabunt ejus domum optimi juvenes 12, 11, 5. quod ei domo sua interdixisset 6, 3, 79. cum res furtiva in domo deprehensa sit 5, 13. 49. ex domo in jus educere ne liceat 7, 8, 6. β) *i. q. familia:* domui pudicae 1, 10, 32. inimicitias domui (*a. l.* domi) contraxeras 7, 1, 53 *N. cr.* ne universam domum periculo subjiceret *ib.* ne renovaret domus pudorem 11, 1, 83. cum alius legitimus in domo non esset 3, 6, 99. II) *adverbialiter:* domi atque intra privatos parietes 1, 2, 1. domi *opp.* in foro 5, 7, 11. 11, 1, 47. 12, 8, 13. in arce an

domi 7, 4, 22. in publico tristes, domi dissoluti 12, 3, 12. potiorem in scholis eruditionem esse quam domi 2, 3, 10. cum aliena uxore domi coire 7, 3, 10. ut doctissimum *etc.* magistrum domi habeat 1, 2, 11. cum Sphingem domi habeas 6, 3, 98. inter tantas domi contentiones 12, 11, 23; in domo furtum factum ab eo, qui domi fuit 5, 10, 16. domum eo 6, 3, 63; quae domo afferunt 10, 7, 30. *cf.* 4, 1, 20. 4, 5, 4. 5, 3, 36. 10, 6, 6. 11, 2, 46. ex domo in jus educere 7, 8, 6.

**Donec.** lectio sit diu lentior, donec contingat emendata velocitas 1, 1, 33. donec ab eo quaeri desineret 11, 3, 6. nec eousque trahatur spiritus, donec deficiat *ib.* 53.

**Dono.** *α*) *aliquid.* a) *proprie:* nihil eum egisse donando, non potuisse donare, non donasse 5, 10, 113. b) *transl.:* quasdam quaestiones donare et concedere 7, 1, 18. ea, quibus minus confidimus, sponte nostra velut donantes 3, 9, 8. *v.* Omitto. non potuisse donari a victore jus, quia id demum sit ejus, quod teneat 5, 10, 116. donato (*i. e. concesso*) imperio 10, 1, 91 *N. et S.*; rogandi judices, ut rem potius intueantur ipsam, quam jurijurando alieno suum donent 5, 2, 4. quibus studiis haec temporum velut subseciva donamus 1, 12, 13. *β*) *aliquem aliqua re:* quem donasse dicitur ejusdem leguminis modio 2, 20, 3. proditorem donabimus oratoris illo sacro nomine? 12, 1, 24. *cf.* 8, 5, 12. aureo plectro merito donatur 10, 1, 63.

**Donum.** dona templi 3, 6, 78. dono quodam providentiae genitus 10, 1, 109.

**Dormio.** *v.* Vigilo.

**Dormito.** velut dormitantes eos excitari 4, 1, 73. cum Ciceroni dormitare interim Demosthenes *etc.* videatur 10, 1, 24 *N.* *cf.* 12, 1, 22 *N.*

**Doryphoros.** doryphoron illum (*Polycleti*) 5, 12, 21 *N.*

**Dubie.** animi conjectura non dub. in omnia tempora cadit 7, 2, 6. *cf.* 9, 4, 67. 11, 2, 1. haud dub. 10, 1, 85. nec dub. 2, 14, 2. 3, 4, 1.

**Duapondo.** et dua et tre pondo (*Sp.* et pondo) diversorum generum sunt barbarismi: at duapondo et trepondo usque ad nostram aetatem ab omnibus dictum est 1, 5, 15 *Z.*

**Dubitatio.** (*fig*) 9, 3, 88. (*ap. Cic.*) 9, 1, 30. 35. dub. affert aliquam fidem veritatis 9, 2, 19. extra dubitationem est 7, 1, 48. fecit dubitationem ejus stultiorem 6, 3, 71. res dubitationem non habebit 4, 3, 6. dubitationem hujus utilitatis eximere 1, 10, 28. ad tollendam dubitationem 5, 9, 8. 5, 13, 51. ex hac ingeniorum diversitate nata dub. est, ad verbum sit ediscendum dicturis, an *etc.* 11, 2, 44. dubitationem (*manibus*) ostendimus 11, 3, 86. dubitationis moras *ib.* 182.

**Dubito.** *α*) *simpliciter:* Quis dubitat? 3, 8, 24. Livius frequentissime dubitat 2, 4, 19. et dubitamus et affirmamus (*in dictis*) 6, 3, 70. sive dubites sive memoriae affigere velis 10, 1, 19. si tardior manus dubitet 5, 10, 24. et dubitasse nos fingimus 9, 2, 20. Noli dubitare (a. *l. om.*), tamquam assem elephanto des 6, 3, 59 *N.* interim pudet dubitare aut resistere *etc.* (*in dictando*) 10, 3, 19. quod illic dubitat, hic emendat 9, 3, 88.; cogitantibus et dubitantibus similes 11, 2, 47. suspensa ac velut dubitans oratio 10, 7, 22. *β*) *c. Accus. aut de:* quod adeo — nemo dubitavit, ut *etc.* 2, 17, 2; de illo plerique dubitant 4, 5, 13. si quis tam caecus animi est, ut de aliis dubitet 1, 10, 29. si id certum sit, non potest de auctore dubitari 7, 2, 8. de carminibus neminem dubitare 10, 5, 4. de ultima

illa (*parte*) nemo dubitaverit 12, 2, 10. adeo de hac (*virtute*) — nihil dubitabitur 2, 20, 7; de illo dubitari possit, an schema sit distributis subiecta ratio 9, 3, 93 *N. cr.* γ) *seq. interrogatione:* a) interim etiam dubitari potest, cui vitio simile sit schema 9, 3, 10; licet et dubitare, num quid nos fugerit: et quid responsurus sit adversarius his et his *etc.* 9, 1, 3.; quaedam participia, verba an appellationes sint, dubitari potest 1, 4, 27 *Z.* ex quo genere an sit igitur, in initio sermonis positum, dubitari potest 1, 5, 39. me dubitasse confiteor, an hanc partem quaestionis tractandam putarem 2, 17, 3 *N.* an figura sit dubito 9, 3, 65. quem dubito scientia rerum, an scriptorum copia, an *etc.* clariorem putem 10, 1, 83. b) *affirmative:* ego dubito, an id improprium potius appellem 1, 5, 46. quod in foro an possit accidere dubito 4, 2, 97 *N. et S.* consequens an epichirema sit dubitat (*Celsus*) 9, 2, 107 *N.* δ) *seq. quin:* quis dubitaret, quin *etc.* 7, 6, 10. neque dubitari potest, quin *etc.* 10, 2, 1. Ad (*a. l.* at) hoc nemo dubitabit, quin *etc.* 12, 1, 42 *N. cr.* ε) *seq. Accus. c. Inf.:* piraticam quoque, ut musicam *etc.*, dici adhuc dubitabant mei praeceptores 8, 3, 34. dubitabitur ibi partes oratoris esse praecipuas Pr. 13; philosophorum quis dubitet (*a. l.* dubitat) Platonem esse praecipuum 10, 1, 81. quis enim dubitet, unum sensum in hoc et unum spiritum esse 9, 4, 68. nam quis dubitat (*a. l.* non dubitatur) alia lenius, alia concitatius *etc.* dicenda esse *ib.* 130 *N. cr.*; non dubito, haec quoque consequentia (*intellige esse*), — quorum quidam duas species esse voluerunt 5, 10, 76 *N.* quod ipsum (*Romulum*) quoque coelo receptum — non dubitaverint 3, 7, 5. nemo dubitat, longe duos ceteris praeferendos 10, 1, 73. profecto nemo dubitabit, generales quaestiones in illo studiorum more versatas 12, 2, 18. certe nemo dubitabit (*a. l. inser.* hoc), omnem orationem id agere 12, 1, 11, nec quisquam dubitavit, idem fieri posse 9, 9, 34. claros viros nemo dubitaverit studiosos musices fuisse 1, 10, 12. *cf.* 10, 3, 22. 12, 10, 20. sicut poëma nemo dubitaverit imperito quodam initio fusum 9, 4, 114. *cf.* 6, 1, 8. ε) *seq. Inf. i. q. haesito:* qui sonis etiam quibusdam non dubitaverunt nomina aptare 8, 3, 30. non dubitassem transire protinus 6, 5, 1. Rom. eloquentiae principem pro Cicerone posuisse non dubitent 8, 6, 30. quis porro dubitet, vitiis ascribere affectum 12, 5, 3. *cf.* 12, 10, 63.

**Dubius.** I) α) *simpliciter:* id quod dubium est 1, 6, 4. dubium et praesumtum 3, 6, 35. *v.* Praesumo; omnia, de quibus dicendum est, aut certa sint necesse est, aut dubia 3, 4, 8. *v.* Certus. omnis deliberatio de dubiis est 3, 8, 25. ex eo, quod manifestum, colligitur, quod dubium est 7, 8, 6. dubiis probari dubia qui possunt? 5, 12, 2. ex quo dubiis fides fiat 5, 10, 12. ut illa dubia faciam defensiones solicitudine 1, 10, 30. scholasticus in utramque partem (*Sp. de conj. Regii* rusticus in utraque parte) dubium facit 7, 1, 58 *Z. N. cr.* nihil dubii relinquamus 12, 3, 40; totam subtilitatem in dubiis habet 1, 7, 1; mens duci debet in dubium 5, 10, 118. β) *c. Subst.:* argumentum dubium pro necessario 5, 13, 34. in causis dub. 7, 4, 19. dubium vel anceps genus causarum 4, 1, 40. dubium jus *opp.* certum 12, 3, 6. confessum ex utraque parte jus est aut dubium 7, 7, 7. dub. materia 2, 15, 22. rebus aut omnino nondum repertis aut dubiis 6, 5, 3. *cf.* 3, 7, 3. dub. signa 5, 9, 2. aut aperta sunt aut dubia (*verba*) 7, 2, 48. ex verbis dubiis et quasi duplicibus 9, 2, 69. non dub. vestigia 12, 11, 21. dub. vocabula 1, 6, 38. II) *dubium est, in dubium venit etc.:* α) Nemini dubium est (*fig.*) 10,

1, 12. quod nomine constat, de re dubium est 7, 3, 4. *v.* Certus; quamvis neutri dubium sit, haec esse diversa 8, 6, 36. esse in verbis, quod deceat, nemini dubium est 11, 1, 60. unde non erat dubium, sic nos dicere 1, 6, 11. quem principem fuisse quondam fori non erat dubium 12, 11, 3. β) *seq. interrogatione:* quod, quo referatur, dubium est, et ipsum est ambiguum 7, 9, 12. hic dub. est, utrum ridere audientes, an indignari debuerint 6, 3, 83. in dubium venit, quid factum sit, aut quid futurum sit 7, 2, 2. *cf.* 1, 6, 5. utri duorum antecedentium sermo subjunctus sit, in dubio est 7, 9, 9. correptio in dubio relicta *ib.* 13. codicilli, dubium ad quem scripti 7, 2, 52; cum, soluta corpore anima an sit immortalis, vel ad tempus certe maneat, sit in dubio 5, 14, 13. se probare malle, quae affirmet, quam dubium cuiquam relinquere, an pejerarit 5, 6, 5 *N.* γ) *seq. quin:* cui dubium est, quin sermonem — homines acceperint? 3, 2, 1. num (*a. l.* non) ergo dub. est, quin ei velut opes sint quaedam parandae 10, 1, 5. Nec dub. est, quin *etc.* 11, 2, 10. III) *sine dubio.* α) *affirmans:* acceptam sine dubio antiquitus opinionem 1, 10, 12. quae s. d. aut qualitate aut conjectura continentur 3, 6, 88. s. d. omne, quod non cludet, hyperbaton est 9, 4, 26. agendi initium s. d. secundum vires cujusque sumendum est 12, 6, 1. *cf.* 4, 1, 7. β) *i. q. quidem:* quaedam sine dubio conantur eruditi defendere — quanquam Varro *etc.* 1, 6, 12 *N.* quo s. d. et opinio decipitur, sed ex contrario 6, 3, 64. Ea debent praestare s. d. et admirabilem et jucundam orationem: verum admirabilem non sic *etc.* 8, Pr. 33. s. d. — complectitur omnia —. At, si aperias haec, apparebunt *etc.* 8, 3, 67. quod s. d. ex arte non venit, arte tamen adjuvatur 6, 4, 12. *cf.* 3, 8, 21 *N.* aliis s. d. — sed praecipue tamen Apollonio Moloni 12, 6, 7. Sine dubio in omnibus —. Praecipue hoc tamen 11, 1, 57 *N.*

**Duco.** I) α) trahere robustius quam ducere 2, 12, 1. duc, sequor *Senec.* 9, 2, 42. β) *c. Obj.:* ducere classem 1, 2, 24. prioris partis ordinem ducit 5, 14, 19 *N. v.* Ordo; quod virginem duxisset 6, 3, 75. ducere (*a. l.* deducere) filiam 7, 1, 14 *N. cr.* [tragicum, prolem ducendam 8, 3, 26 *N. cr. et S. v.* Proles.] nec helopem nostro mari aut scarum ducas (*de piscatore Wolff.*) 5, 10, 21; pessima vero sunt ἀδιανόητα, hoc est, quae verbis aperta occultos sensus habent: ut Cum ductus (*Sp.* conductus) est caecus secundum viam stare (*Z. explicat: cum exequiae ei ductae sunt*) 8, 2, 20 *N. cr. et S.* γ) *i. q. traho:* ducere os exquisitis modis 9, 3, 101; si tenuem nimium laminam duxerimus 2, 4, 7. cum primas modo lineas duxissent 2, 6, 2. sic opus ducere, ut caelandum, non ex integro fabricandum sit 10, 3, 18 *N.* ut sinistrum ducat orbem *ib.* 118 *N.* multa lectione formanda mens et ducendus color 10, 1, 59. tristitiae quoddam nubilum ducant (*a. l.* induc. *oculi*) 11, 3, 75. quendam velut in opaco situm ducit 1, 2, 18; colaphum tibi ducam 6, 3, 83 *N.* δ) *transl. i. q. allicio, impello, moveo etc.:* nos ducit scholarum consuetudo 4, 2, 28. nos haec ipsa dulcedo longius duxit 1, 12, 19. ne longe nimium nos ducat haec via 5, 9, 14. utrumque (*Orpheum et Linum*) non feras modo, sed saxa etiam silvasque duxisse 1, 10, 9. qua vel impudentia vel fames duxit, ruentes 2, 20, 2. declamatores quosdam perversa ducit ambitio, ut *etc.* 10, 7, 21; affectus nihil magis ducit (*quam figura*) 9, 1, 21 *N.* ducere animos solent (*fabellae*) 5, 11, 19. commovendos esse ducendosque animos imperitorum 12, 10, 50. aures, continuam vocem secutae, ductaeque velut prono decurrentis orationis flumine 9, 4, 61. quae bene composita erunt, memoriam serie sua ducent 11, 2, 39;

ipsa comparatio non una via ducitur 7, 2, 22. latius oratione ducta 7, 3, 15. sublimia ingredi, lenia duci 9, 4, 139. si ratio ita duxerit 2, 17, 32.

II) *a*) *adj. fine aut loco. c. Adv.*: quae ratio et ultra ducit 5, 13, 55. sequuntur discipuli, quo duxeris (*a. l.* vexeris) 8, Pr. 3. plurimae eodem viae ducunt 10, 5, 7. nulla distringente atque alio ducente causa 12, 1, 5. *v.* I, *γ*. *β*) *c. Praepos.* ad: humeris ad occipitium ductis 11, 3. 160; *transl.*: popularis error ad meliora ducendus 12, 1, 26. ad pejora juvenes laude ducuntur 5, 12, 22. si quando eum ad defensionem nocentium ratio duxerit 12, 1, 34. natura ducimur ad modos 9, 4, 10. inde ad id, quod extolli volumus, ratione ducitur (*a. l.* deduc.) 8, 4, 15. ad consentiendum homines ducuntur experimentis 3, 8, 36. ad deferendos reos praemio duci 12, 7, 3. *γ*) *c. Praepos.* in: quae (*radices*) illam (*vitem*) in summum solum ducant 10, 7, 28; *transl.*: ducetur in advocationem maxime causa (*bonus orator*) 12, 7, 4. haec (*persona*) aliquando etiam in controversias ducitur 3, 8, 52. qui in diversa ducatur 2, 8, 5. in quae judicem duci formarique volumus 11, 1, 2. in alios atque alios motus ducerent auditorem 9, 4, 10. ducti in hanc persuasionem 4, 1, 63. in rem praesentem animos hominum ducere 6, 1, 31. arcessitis descriptionibus, in quas plerique imitatione poëticae licentiae ducuntur 2, 4, 3. populum, exercitum in quae velit ducere 2, 16, 19. sententiam ejus ducere in id, quod velit 2, 15, 12. finem esse rhetorices, ducere homines dicendo in id, quod actor velit *ib.* 10. imbecillis ingeniis sane sic obsequendum sit, ut tantum in id, quo vocat natura, ducantur 2, 8, 12. *v.* Compello; sola mentis natura ducti sunt in hoc, ut *etc.* 10, 2, 5. nec me quanquam magni auctores in hoc duxerint, ut *etc.* 4, 1, 37; alia in diversum ambiguitate ducuntur 12, 2, 15. mens duci debet in dubium 5, 10, 118. consilia ducantur in pejus 2, 16, 2. ducitur frequenter in argumentum species libidinis, robur petulantiae 5, 10, 26. quae in alterius rei probationem ducimus 5, 12, 2. argumenta et ex persona, et ex re ducuntur, sed in unam facti quaestionem 7, 2, 16. ea (*a. l.* a) mensura ducta in minutionem rerum (*a. l.* imminutio est) 6, 3, 52 *N.* ex incremento ducitur in utramque partem ratio rei 5, 10, 72. *δ*) *c. Praepos.* per: exercitus per plana et amoena ducendus 12, 9, 2. per quot (*pedes*) longitudo ducetur 1, 10, 44; *transl.*: per quaedam parva sane ducunt (*futurum oratorem*) 1, 10, 5. per omnia duci posse analogiae rationem 1, 6, 12. non una via per hoc opus ducitur 3, 7, 5; declinatio per eosdem ducitur casus 1, 9, 5. *cf.* 1, 5, 58. ad id responsum per gradus ducet (*actor*) 5, 7, 20. ut per illos velut sulcos ducatur stilus 1, 1, 27. [nec per ἐγκαίνια ducendum scelus primum (*sic Sp. ex optt. Codd.; Z. de conj.* Gesneri pro encomio) 7, 2, 33 *N. et N. cr.*]

III) *c. Ablat. α*) quod non solum rebus ipsis vir eloquentissimus (*Cicero pro Milone*), quibus moras et lentum profectionis ordinem ducit, sed verbis etiam vulgaribus et cotidianis *etc.* est consecutus 4, 2, 58; quisquis via dicet, ducetur rerum ipsa serie, velut duce 10, 7, 6. *β*) *i. q.* moveo. a) auctoritate summorum oratorum magis ducor 4, 1, 12. eloquentia maxime praesenti fructu laudis opinionisque ducatur 10, 7, 7. neque publico neque privato duci officio, ut *etc.* 12, 7, 1. nisi communi utilitate ducatur 3, 7, 25. ducit animos naturali voluptate 12, 10, 74. *cf.* 9, 4, 129. 11, 3, 60; ad pejora laude ducuntur 5, 12, 22. arcessitis descriptionibus, in quas plerique imitatione poëticae licentiae ducuntur 2, 4, 3. *cf. supra.* b) *Partic.*: obliquis casibus ducti etiam primas sibi positiones non invenire, sed mutare permittunt 1, 6, 22.

non humanitatis solum communi ductus officio, sed amore quodam operis 12, 11, 5. — nimia novitatis cupiditate 9, 1, 18. ducti jucunditate 3, 1, 3. — occasione dicendi 5, 13, 31. aliquo ductus officio 12, 2, 12. an, etiamsi nulla ratione ductus est, impetu raptus sit 7, 2, 44. *cf.* 4, 2, 24. ducti specie nitoris 8, 2, 17. ipso componendi ductus (*a. l.* durius) studio 9, 4, 76. *N. cr.*

IV) *adjecto initio aut origine.* *α*) *c. Adv. unde:* Ad aliquid, unde ductae translatio et comparatio. 3, 6, 23. Quid sit status, et unde ducatur (*a. l.* dic.) *ib.* 1 *N.* *cf.* 1, 6, 29. aliunde originem ducunt 1, 6, 38. *β*) *c. Praepos. ab:* ducuntur argumenta a personis, causis, locis *etc.* 5, 10, 94. *cf. ib.* 23. 7, 2, 31. benevolentiam aut a personis ducimus, aut a causis accipimus 4, 1, 6. ducitur conjectura a praeteritis 7, 2, 27. duci exordium a nostra persona 3, 8, 8. 4, 1, 7. Chrysippi finis ille (*rhetorices*) ductus a Cleanthe 2, 15, 35. illud genus (*servorum*), quod ducebatur a domino 1, 4, 26. a lacte cunisque initium ducit 1, 1, 21. *v.* Initium. nomen a Graeco ductum 1, 6, 13. *cf.* 3, 7, 1. 5, 10, 6. opinio originem ab Isocrate duxit 2, 15, 4. a longinqua similitudine ductae (*translationes*) 8, 6, 17. *γ*) *c. Praepos. ex:* e (*a. l. om.*) luto vasa ducendi artem 2, 17, 3 *N. cr. cf.* eadem cera aliae atque aliae (*a. l.* in alias atque alias) formae duci solent 10, 5, 9 *N. cr.;* aliquid non ex communi ratione ductum 5, 8, 6. e contrario ductis 4, 1, 14. omnia, quae ex facto ducuntur 5, 9, 12. non omnia ducentes ex Graeco 2, 14, 1. complura dicunt, sed ex paucis locis ducta 2, 17, 16. *cf.* 5, 10, 102. 6, 2, 20. quaedam ex occasione vel ex necessitate ducimus (*Sp.* dicimus) 4, 3, 16 *Z.* ex scripto ducere, quod scriptum non est 7, 8, 6; ex insequentibus amplificatio ducitur 8, 4, 17. quae appellatio dicitur ducta vel ex eo, quod *etc.* 3, 6. 4. argumentum ducet ex ipsa lege 3, 6, 102. *cf.* 5, 7, 33. 6, 1, 4. 7, 2, 13. *v.* Argumentum. ex qua (*cavillatione*) Graeci controversias ducunt 7, 9, 4. loci, ex quibus haec dicta ducuntur 6, 3, 36. *cf. ib.* 46. exemplum, quod ex dialogis Socraticorum duci potest 5, 7, 28. *cf.* 5, 11, 9. 7, 6, 7. in illam partem sequentem ex priori fides ducatur 4, 5, 17. annominatio — ex vicinia quadam praedicti nominis ducta, casibus declinatur 9, 3, 66. initium ex lectione ducunt 1, 9, 3. ex his orationem ducimus 6, 2, 17. Gurdos — ex Hispania duxisse originem 1, 5, 57. (*prooemia*) et longe a materia duci, — et ex aliqua rei vicinia 3, 8, 9. *cf.* 4, 1, 30. quaestiones ex persona petitoris duximus 7, 1, 54. ut ex natura ipsarum rerum duceretur ratio suadendi 3, 8, 14. quomodo ex quaestionibus ducemus sententias? 4, 1, 24. *cf.* 6, 3, 36. ex consuetudine philosophorum ducta servitus 7, 3, 16. similitudo, quae ducitur ex rebus paene paribus 5, 11, 22. 5, 13, 23. ex magnitudine rerum spiritum ducat 1, 8, 5. statum semper ducendum ex prima quaestione 3, 6, 7. *cf.* 7, 8, 3. quorum tractatus ex ipso meritorum genere ducuntur 7, 4, 21. ex historia ducere urbanitatem 6, 3, 98. verbum ex verbo ductum 1, 6, 28. casnar e Gallia ductum 1, 5, 8.

V) *transl. i. q. existimo:* vocis genus exercitationis optimum duco 11, 3, 29. quid tam dignum cultu ac labore ducamus 2, 16, 17. *cf.* 1, 5, 11. alioqui non pejus duxerim tardi esse ingenii 1, 3, 2. turpe ducet cedere 1, 2, 21. materiam dicendi nobis, quod volumus, ducentibus 5, 13, 42 *N.* nec duxerim (*a. l.* dixerim) nefas 4, 2, 85. *v.* Nefas. falsa et impropria virtutes ducentes (*a. l.* virtute dicentes) 12, 10, 42. nec in carmine vitia ducenda sunt 1, 5, 18. [vigilandum ducat, iterum (*Ambr.* 1. vig., dicendum, en.; *unde Z. conjecit* studendum; *Gernh.* judicandum) enitendum, pallendum 7, 10, 14. *S.*]; omnia, quae in themate non sunt, pro nobis ducimus 7, 2, 54. (*signum*) ceteris adjunctum

testimonii loco ducitur (*a. l.* dic.) 5, 9, 10; illi declamare modo officii sui ducunt 2, 1, 2.

**Ducto.** ductare exercitus *Sallust.* 8, 3, 44.

**Ductus.** I) d. literarum 1, 1, 25. 26. 10, 2, 2. II) totius ductus (*i. q. circumductus*) hic est quasi mucro 9, 4, 30. III) *i. q. ordo:* Est autem quidam et ductus (*a. l.* cond.) rei credibilis, qualis in comoediis 4, 2, 53 *N. cr.*

**Duellum.** ex duello bellum 1, 4, 15.

**Dulcedo.** nos haec ipsa dulc. longius duxit 1. 12, 19. avium dulc. ad avium duxit 9, 3, 70.

**Dulcis.** *transl.* α) *de rebus:* dulci dulcius non adversum 2, 17, 35. plenius adhuc et lentius, ideoque dulcius 11, 3, 167; dulce carmen 12, 10, 33. egressiones et lenes et dulces et remissae 11, 3, 164. d. exclamationes *ib.* 179. fructum studiorum viridem et adhuc dulcem 12, 6, 3. d. genus dicendi 2, 8, 4. medius hic modus erit — sententiis dulcis, lenior tamen, ut amnis lucidus quidam *etc.* 12, 10, 60. dulcis, non exprobrans sonus 11, 3, 16 *N.* in eloquendo pleraque abundant dulcibus vitiis 10, 1, 129. vox — firma, dulcis, durabilis 11, 3, 40; affectus dulciores 10, 1, 101. dulciorem melle sermonem 12, 10, 64. quo est dulcius (*versificandi genus*) 9, 4, 143. β) *de personis:* d. comes 1, 4, 5. dulcis imprimis et acutus Hyperides 10, 1, 77. dulcis et candidus Herodotus *opp.* densus et brevis *ib.* 73. loquendo (*Sp.* in loq.) dulcis magis 12, 10, 44 *Z.* mater mea, quae mihi tum carissima, tum dulcissima fuit *Asin.* 9, 2, 34.

**Dulciter.** jucunda dulc. canit 1, 10, 24. *v.* Cano. dicere graviter, dulc. 4, 2, 62. vehementer, dulc. dictum 9, 4, 13. blande, leniter, dulc. dicet 12, 10, 71; dulcius spirant (*literae*) 12, 10, 27.

**Dum.** I) *temporale.* α) *i. q. quo tempore:* suspectum testem, dum prodest, dimittere 5, 7, 21. d. rus tendit, repetito totius certaminis ordine 11, 2, 38. quem (*Periclem*) fulminibus — comparant Comici, d. illi conviciantur 12, 10, 24. d. assequimur illam firmam facilitatem, optimis assuescendum est 10, 1, 59. quod interpositionem *etc.* dicimus, — d. continuationi sermonis medius aliquis sensus intervenit 9, 3, 23. quod accidit mihi, d. contendo 10, 1, 125. *II.* nihil proprium placet, d. parum creditur disertum 8, Pr. 24. qui, d. malus videtur, non utique male dicit 6, 2, 18. d. alia dicimus, quae dicturi sumus intuenda sunt 11, 2, 3. plerosque videas haerentes circa singula, et dum inveniunt, et dum inventa ponderant 8, Pr. 27. dum discimus, non d. dicimus *ib.* 29 *N. cf.* 12, 6, 3. β) *i. q. quamdiu:* ad haec accommodanda manus est, dum erit prima et composita actio 11, 3, 110. Sed haec amictus observatio, dum incipimus (*sc. est*) *ib.* 144. sic et tirocinii metum, d. facilius est audere, transierit 12, 6, 7. cognoscere, et praecepta vivendi perdiscere, *etc.* potuimus, d. scholastici sumus 12, 11, 16. Catullus in Epithalamio, Dum innupta manet, dum cara suis est; cum prius dum significet quoad, sequens usque eo (ἐξαλλαγή) 9, 3, 16; mox velut aura solicitante provecti longius, dum tamen (*a. l.* tantum) nota illa — praecipimus 12, Pr. 2; Et haec, dum infirma aetas majora non capiet 1, 11, 14. dum vixit 6, 3, 51; non tantum dum adolescit juvenis, — sed etiam cum est consummatus *etc.* 10, 5, 14. non dum fiunt, sed cum facta sunt 12, 9, 4. quae fortia, dum dicantur, videbantur, stulta, cum laeserunt, vocantur *ib.* 13. cujus matrem, dum vixisset, ludum, postquam mortua esset,

magistros habuisse 6, 3, 51. II) *restringens.* *α*) dandum aliquid comoedo quoque, dum eatenus, qua pronuntiandi scientiam futurus orator desiderat 1, 11, 1 *N. cr.* quomodo et similitudine, dum brevi, — utemur 4, 1, 70. eligere quaedam, d. ex iis, quae *etc.* 9, 4, 58. cludit interim optime prima pars versus, d. intra paucas syllabas *ib.* 72. sit primo vel tardus, d. diligens, stilus 10, 4, 5. adjicere, dum non otiosa, et detrahere, dum non necessaria 9, 4, 58. *β*) *seq. Conjunct.* a) dicant sine his in foro multi, et acquirant; dum sit locupletior aliquis sordidae mercis negotiator 1, 12, 17 *N.* Nam se quoque moveri interim finget, ut pro Rabirio Postumo Cicero, d. aditum sibi ad aures faciat, et auctoritatem induat vera sentientis (*a. l.* facit — induit, *quam Sp. frustra defendit*) 4, 1, 46 *N. cr. et S.* d. res ipsa volentibus discere appareat 8, 4, 15. d. meminerimus 10, 1, 33. *cf.* 2, 10, 6. 3, 6, 2. 5, 10, 75. 9, 4, 100. b) *adj. tamen:* dum tamen intelligatur 1, 1, 11. d. tamen constet 2, 12, 7 *N.* dum sciamus tamen (*a. l. om.*) 8, Pr. 32. c) *adj. non:* dum nos indulgentia illa non fallat 10, 3, 7. dum rem contineant, et copia non redundent 12, 10, 48. [dum ne pugnantibus (*Z.* interdum repugn.) inter se duabus 1, 5, 65 *N. cr.*]

**Dumus.** sentes ac dumos *opp.* fructus 5, 11, 24.

**Duntaxat.** *α*) *i. q. modo:* nec aliae species erunt, etiamsi unus a duobus, dunt. eandem rem atque ex eadem causa, petet 3, 10, 2. *β*) *i. q. certe, saltem:* alii ex idoneis dunt. auctoribus octo partes secuti sunt 1, 4, 20. in componenda toga, duntaxat in judiciis, — paulum commorandum 11, 3, 156. *cf. ib.* 162; narrationem rei nunquam exiget privata deliberatio, ejus dunt. rei, de qua dicenda sententia est 3, 8, 10 *N.* neque virtus ulla perpetuae dunt. orationis reperiri potest, quae non sit cum hac dicendi meditatione communis 2, 10, 2.

**Duo.** *α*) *simpliciter.* a) *de personis:* quod duo invicem objiciunt 7, 2, 18. *cf.* 3, 6, 102 *Z.* vix duo connixi 8, 4, 24. b) *de rebus:* sunt haec duo vitanda prorsus: unum — alterum 2, 8, 14. duo tamen — servavit, primus — deinde 11, 1, 62. cujus (*sermonis*) ornatus in haec duo prima dividitur 8, 3, 40. *v.* Divido. (*praejudicia*) confirmantur praecipue duobus 5, 2, 2. de praemiis quaeruntur duo — ex duobus — ex pluribus. 7, 4, 21. componendus est e duobus intellectus 8, 6, 66. si unum (*i. e. unum tantum*) sit ex duobus eligendum 12, 9, 6 *N. cf.* 5, 10, 69. tertium adjici ex consensu duorum antecedentium 5, 14, 6. *β*) *c. Subst.:* qui duo affectus (*a. l.* quae in affectibus) 10, 1, 107. per C ac duas insequentes (*literas*) 1, 7, 5. quarum duae primae — duae sequentes (*species*) 3, 4, 9. qui duos status fecerunt 3, 6, 32. quae ut vocales junguntur, aut unam longam faciunt, aut duas 1, 4, 10 *N.* spondeum longis duabus 9, 4, 80. ut duae ultimae syllabae pro una sonent *ib.* 109. *v.* Unus.

**Duodecim.** tabulae 5, 14, 18. in lusu duod. scriptorum 11, 2, 38 *N.* in XII signis *ib.* 22. in XII tabulis 1, 6, 11. 3, 6, 84.

**Duodeviginti.** — annos 8. 5, 17.

**Duplex.** — acies 5, 7, 3. — ejus rei causa 2, 1, 1. — cura 11, 2, 25. — error 2, 3, 3. — infitiatio 8, Pr. 9. — intellectus verborum 1, 5, 2. — judicia 11, 1, 78. — opera 10, 4, 1. — quaestio 10, 3, 4. — ῥυθμός 9, 4, 47. — via 1, 6, 4. — virtus memoriae 1, 3, 1; metum duplicem intelligi volo 6, 2, 21. esse eam (*partem*) aliquando simplicem — nonnunquam duplicem 8, 5, 4. Sunt propositiones et simplices, et duplices vel multiplices 4, 4, 5. Ea duplex observatio: altera — altera 9, 4, 121. *cf.* 11, 3, 171. *v.* Alter. duplicia (*a. l.* duplicata) et

idem significantia (*verba*) 8, 3, 43. verbis dubiis et quasi duplicibus 9, 2, 69. duplices leges sicut duae colliduntur 7, 7, 10. et numerus duplex, nec duplum virium 8, 6, 42; duplices exigere mercedes, quam si rudes traderentur 2, 3, 3 *N*.

**Dupliciter.** quaestio — in judiciali materia dupl. accipienda est, altero modo — altero 3, 11, 2. cum dupl. divisisset 3, 3, 7. 3, 6, 23. dupl. peccant 1, 5, 23. in his omnis factorum dictorumque ratio versatur, sed dupl. 5, 10, 46.

**Duplico.** exercitatio comparationis — duplicat materiam 2, 4, 21. quae et ipsa duplicantur 6, 1, 23. duplicatur interim haec virtus 8, 6, 12. haec cum per se figura est, tum duplicatur 6, 2, 34.

**Duplus.** duplum virium 8, 6, 42.

**Durabilis.** spiritus nec brevis, nec parum durabilis 11, 3, 32, tam molli teneraque voce, quam forti ac durabili *ib.* 23. vox — firma, dulcis, durabilis *ib.* 40.

**Dure.** — vel dure inter se commissa (*verba*) 9, 4, 58. nihil est tam indecens, quam cum mollia dure (*a. l.* dura) fiunt (*a. l.* durescunt) 10, 2, 19 *N*. d. jungere 8, 6, 33; durius composita 9, 4, 15. mutandus est casus, si durius is, quo coeperamus, feratur (*i. e. currit*) *ib.* 117 *N*. quod fit retrorsum durius 8, 6, 24.

**Duresco.** necesse est deteratur fulgor, et durescat articulus 10, 5, 16. Gracchorum Catonisque *etc.* lectione durescere 2, 5, 21.

**Duro.** I) *Act.* α) *de constantia:* dura, anime, dura: here fortior fuisti *Gallio*. 9, 2, 91. non durat ultra poenam abdicationis (*pater*) *ib.* 88 *N*. durandum est, quia coepimus 4, Pr. 7. in sudata veste durandum 11, 3, 23. β) *de tempore:* sapor durat 1, 1, 5. cum Graecae figurae assidua consuetudine haeserunt, in diversa quoque loquendi ratione pertinacissime durant 1, 1, 13. [consuetudine, quae duratura non sit (*sic Sp. de conj. Reg.*) 11, 3, 24. *v.* Desidero.] ultra quam ullus spiritus durare possit 8, 2, 17; diutius duravit, ut E I jungendis eadem ratione, qua Graeci ει uterentur 1, 7, 15. ad posteros virtus durabit 3, 1, 21. durans ad hoc tempus saltatio 1, 11, 18. inde durat ad nos usque *vehementer* et *comprehendere etc.* 1, 5, 21. amicitiae, quae ad senectutem usque firmissimae durant 1, 2, 20. cum antiquitus usque a Chirone ad nostra tempora apud omnes duraverit (*studium*) 1, 10, 30; durat prope in infinitum (*memoria*) 11, 2, 8. neque durassent haec in aeternum 5, 11, 41. ultra Socratem usque duravit (*Gorgias*) 3, 1, 9. II) *Pass.:* duratos muria pisces 8, 2, 3. multa linguae vitia inemendabili in posterum pravitate durantur 1, 1, 37; is etiam ad plagas, ut pessima quaeque mancipia, durabitur 1, 3, 14.

**Durus:** I) *de rebus.* α) *simpliciter:* Quid enim crudelius, quam homines, honestis parentibus ac majoribus natos, a rep. summoveri? Itaque durum id esse summus ille tractandorum animorum artifex confitetur 11, 1, 85; *in dicendo:* quod prima propositione durum videtur 12, 1, 36. quibus durum erat, dicere 9, 2, 92. rectum erat, sed durum et incomtum 8, 6, 65. non durum sit neque abruptum, quo animi velut respirant 9, 4, 62. etiamsi ipsa sunt dura, in id tamen valent, ut ea molliant, quae sequuntur. 4, 5, 16. quaeque fortia, si liceret, forent, ut dura molliunt 5, 12, 18. *cf.* 8, 3, 31. disparata, ut dura non duris (*opposita*) 5, 11, 31; *in artibus:* duriora Callon atque Hegesias, jam minus rigida Calamis, molliora adhuc Myron fecit 12, 10, 7. β) *c. Subst.:* animos ad

pleraque duriores robur facit 1, 1, 22. dura appellatio 3, 8, 25. paulo durior causa 4, 1, 25 *N.* durum aridumque compendium 4, 2, 46. duram compositionem 9, 4, 142. *v.* Asper. duriorum consonantium 11, 3, 35. ipsis sonis durior (*Lat. facundia*) 12, 10, 27. d. interpretatio 2, 14, 2. iter neque impervium neque saltem durum 12, 11, 11. durissimae leges 1, 10, 15. mores duri, remissi 4, 1, 17. memoria natura durior 11, 2, 48. naturam factam duriorem 11, 1, 70. aspera et dura *etc.* oratio 8, 6, 62. d. propositio 4, 5, 5 *N.* dura prima fronte quaestio 7, 1, 55. d. syllabas 12, 10, 29. durae, id est, a longinqua similitudine ductae (*translationes*) 8, 6, 17. d. verba 1, 5, 72. *cf.* 8, 3, 33. dura et flexibilis (*vox*) 11, 3, 15. *cf. ib.* 32. II) *de hominibus:* necessitate nos durum hominem (*dicimus*) 8, 6, 6; ille durus atque ineruditus 8, Pr. 26. lascivior Ovidius, sicut durior Gallus 10, 1, 93.

**Dux.** I) *de hominibus: α) in re militari:* Dux, qui competitorem patrem in suffragiis vicerat, captus est. 7, 1, 29. qua ducum quisque ratione — sit sapienter usus aut contra 2, 5, 15. — bonus 12, 1, 43. — utilis *ib.*; clarissimos duces 10, 1, 62. — magnos 1, 6, 2. — maximi 1, 10, 14. tabernaculum ducis augurale (*a. l.* Augustale) 8, 2, 8 *N. cr.* inter duces illa contentio (*ap. Hom.*) 10, 1, 47. *β) in disciplinis:* duos diversarum sectarum velut duces 5, 13. 59. ut quae (*doctrina*) vel nullos vel falsos duces habeat 12, 2, 20. Quodsi satis prudenter dicenda viderint, jam prope consummata fuerit praecipientis opera: at si quid erraverint adhuc, erunt ad ducem reducendi 2, 6, 6. II) *transl. de rebus:* natura duce 6, 2, 25. 9, 1, 40. sequitur naturam ducem 4, 5, 3. ducetur rerum ipsa serie, velut duce 10, 7, 6.

# E.

**E.** E planior (*a. l.* plenior) litera est, I angustior est 9, 4, 33 *N.* in here neque E plane neque I auditur 1, 4, 8. non E quoque I loco fuit? *ib.* 17. diutius duravit, ut E I, jungendis, eadem ratione, qua Graeci ει, uterentur 1, 7, 15. in iis, quae proximam ab ultima literam E habebunt, et I longa terminabuntur *ib.* 16. vortices et vorsus, quae primus Scipio Africanus in E literam secundam vertisse dicitur 1, 7, 25. quae *e* et *o* literis, fatendi modo, terminantur, eadem, si infinitis *e* literam media syllaba acceperunt *etc.* 1, 6, 7. e s literis finita *ib.* 14. M litera in E mollita 9, 4, 39 *N.*

**Eatenus.** — qua desiderat 1, 11, 1.

**Eboreus.** eborea oppida (*a. l.* eburnea, *optt. Codd.* epolitea) 6, 3, 61 *N. cr.*

**Ebur.** — eboris 1, 6, 22 *N.* Antonius Gnipho — fieri vult — ebura *ib.* 23; sculptura etiam ebur complectitur 2, 21, 19. in ebore longe citra aemulum Phidias 12, 10, 9.

**Eburneus.** eburneas literarum formas 1, 1, 26.

**Ebrietas.** accedunt aliquando fortuita, ebrietas, ignorantia 5, 10, 34. Quid fauces et latera ad ebrietatem? 8, 4, 16. ebrietatis vitia 1, 11, 2.

**Ebrius.** ebriorum aut comissantium licentiae 11, 3, 57. neque vigilare ebrius poterat *Coel.* 4, 2, 124. ebrium declamare neminem 11, 3, 27.

**Ecce.** revocat ecce me 6, 1, 43.

**Edico.** — Sociis tunc arma capessant Edico, et dira bellum cum gente gerendum (*Virg.*). Quamvis enim pars bello posterior participio insistat, utrique convenit illud edico 9, 3, 64.

**Edisco.** α) *simpliciter:* per partes ediscere 11, 2, 27. iisdem, quibus scripserit, ceris ed. *ib.* 32. ed. tacite erat optimum *ib.* 33. qui legente alio ediscit *ib.* 34; ediscenti 1, 2, 12. ad verbum sit ediscendum, an vim modo rerum atque ordinem complecti satis sit 11, 2, 44. ne errent solo ediscendi labore *ib.* 20. ediscendi negligentiam 10, 7, 32 *Z.* illud ediscendo scribendoque commune est *ib.* 35. [quae per plures dies scribimus ediscendi causa *ib.* 10. *v.* Contineo] De ediscendo 2, Cap. 7. β) *c. Obj.:* quae ediscenda sunt 11, 2, 21. ne omnia, quae scripserint, ediscant 2, 7, 1. quae idem significarent — ediscere 10, 1, 7. ut ei, — quae edidicerit, in dicendo fidem servent 10, 6, 4. ediscere, quo exercearis, erit optimum 11, 3, 25; interpretationem linguae secretioris ediscere 1, 1, 35. facilius versus ediscimus quam prosam orationem 11, 2, 39. dicta clarorum virorum et electos locos ediscere 1, 1, 36. *cf.* 1, 11, 14. cum Demosthenem in primis legendum, vel ediscendum potius putem 10, 1, 105.

**Editio.** temerario editionis honore Pr. 7. qui (*versus*) non in omni editione reperitur 5, 11, 40. ne praecipitetur editio Ep. ad Tryph. 2. quodsi impediant tempora, multum ex eo, quod potuit dici, recidetur; editio habebit omnia 12, 10, 55.

**Edo.** I) *de libris i. q. emitto:* ita edidit, estque melius, quam quod emendatur 9, 4, 74. mox ea scriptores observata et collecta ediderunt 5, 10, 120. quod libris dedicatur et in exemplum editur 12, 10, 50. quod separatim editum legimus 5, 7, 6. ipsius sola videtur Ars edita ad Matium 3, 1, 18. artibus editis 5, 10, 120. *v.* Ars III. tres de hac re libros edidit 6, 3, 5. editi libri Pr. 7. *v.* Liber. quales (*loci*) sunt editi a Q. Hortensio 2, 1, 11. [orationes, quae Charisii nomine eduntur (*Fr. ex Codicum scriptura conjic.* nomini addicuntur; *H.* II. *ex Alm. dedit* nomine adducuntur) 10, 1, 70.] Apollonius — non contemnendum opus edidit (*a. l.* reddidit) 10, 1, 54. II) *i. q. profero:* edidit vagitum 1, 1, 21. hebetes non magis secundum naturam eduntur homines, quam prodigiosa corpora *ib.* 2. quod praestantissimos in eloquentia viros ediderit (*Academia*) 12, 2, 25. III) *i. q. dico:* edito alio tempore ac loco 4, 2, 98.

**Edo.** *i. q. vescor:* quamvis reus sum, et panem candidum edo 6, 3, 60 *N.* non ut edam vivo, sed ut vivam edo 9, 3, 85 *N.* esse inter agendum ab oratore meo procul absit 11, 3, 136.

**Educatio.** — mollis 1, 2, 6. corporum mox etiam fortissimorum educ. a lacte cunisque initium ducit 1, 1, 21. in praeceptis de liberorum educatione 1, 11, 17. impendiorum, quae in educationem contulerit 1, 10, 18. *v.* Disciplina.

**Educator.** ille ducere vult filiam pauperis educatoris 7, 1, 14.

**Edŭco.** natum filium sustuli, educavi (*Sp.* n. s. f. ed.) 4, 2, 42 *S.* educare foetus 2, 16, 16 *N.* infantis a mutis nutricibus jussu regum in solitudine educati 10, 1, 10 *N.* Romulum educatum a lupa 3, 7, 5. in his (*scholis*) educatur orator 9, 2, 81. educandus Pr. 5. inter quos (*pueros*) educabitur 1, 1, 7.

**Edūco.** quos educere invitos in provinciam non potuit, eos invitos retinere qui potuit? *Cic.* 5, 10, 76. ex domo in jus educere ne liceat: ex tabernaculo eduxit 7, 8, 6.

**Effectiva.** effectivae (*i. e.* πρακτικῇ; *a. l.* -ve) quoque aliquid simile scriptis orationibus vel historiis consequetur (*orator, qui desierit agere*) 2, 18, 5 *N. cr.*

**Effector.** M. Tullius hunc (*stilum*) optimum effectorem ac magistrum dicendi vocavit 10, 3, 1.

**Effectus.** ars dicendi in actu posita, non in effectu 2, 17, 25. *cf.* 2, 18, 2. *v.* Nomen. cum plura argumenta ad unum effectum deducuntur 9, 2, 103. Q, cujus similia effectu specieque Koppa apud Graecos 1, 4, 9; antidotum ex multis atque interim contrariis quoque inter se effectibus componi 1, 10, 6.

**Effemino.** illa translucida — elocutio res ipsas effeminat 8, Pr. 20. *Partic.:* in his (*orationibus*) quam multa — lasciva, effeminata sint 2, 5, 10. duram potius atque asperam compositionem malim esse, quam effeminatam et enervem 9, 4, 142. lectio eff. 1, 8, 2 *N.* eff. levitatem 8, 3, 6. eff. musice 1, 10, 31. eff. sexus 5, 12, 19. tremula vel effeminata voce 11, 3, 91. acerba, mollis, effeminata (*vox*) *ib.* 32.

**Effero.** I) *proprie:* efferentium praedas repetentiumque 8, 3, 69. supra humeri altitudinem elata manus 11, 3, 103; *de sepultura:* extulisti filium 8, 5, 21. II) *transl.: i. q.* augeo: res atrocissimas, quasque in summam ipsi extulimus invidiam 8, 4, 19. nesciretur, quanta vis esset ejus (*memoriae*), nisi hoc orandi lumen extulisset 11, 2, 7; efferentem se (*facultatem*) quasi frenis quibusd. coerceamus (*sic Z.; Sp.* ferocientes equos fr. *etc.; H.* II. efferenterque nos fr. *etc.; Codd. optt.* efferentis equos fr. *etc.*) 10, 3, 10 *N. cr. et S.; i. q. gigno:* omnes ex se ipso virtutes extulit immortalis ingenii beatissima ubertate (*Tullius*) 10, 1, 109. III) *dicendo:* quam concipiamus elocutionem, quomodo efferamus 8, 3, 40. quomodo efferantur (*quae intra nosmet ipsos composuimus*) 11, 3, 2. pleraque utroque modo efferuntur, luxuriatur, luxuriat *etc.* 9, 3, 7. sensus idem quibus verbis efferatur 9, 4, 13. quae cavo aut patulo maxime ore efferuntur *ib.* 33. quod pluralia singulariter et singularia pluraliter efferuntur 1, 5, 16. quae poterunt utroque modo non indecenter efferri *ib.* 64. qui horride atque incomposite quamlibet illud frigidum extulerunt, antiquis se pares credunt 10, 2, 17. oratoria sic efferetur, ut elocutoria; oratrix, ut elocutrix 2, 14, 2.

**Efficaciter.** est minus effic. elocutus 5, 13, 25; crescit oratio minus aperte, sed nescio an hoc ipso efficacius 8, 4, 8.

**Efficax.** nihil illa circa Cepasios Ciceronis fabula efficacius ad pericula epilogorum 6, 1, 41.

**Efficio.** *a*) *absolute aut pendente Pronomine:* dissimulet ergo, ut efficiat 9, 2, 83; quod honestum sit efficere 11, 1, 35. testantur, quid effecerint 5, 14, 11 *N.* suis demum oculis credidit, quod efficeret 11, 3, 68. *cf. ib.* 54. quid quaeque (*res*) plerumque efficiat 5, 10, 15. quae certum est effici (*i. e.* probari) non posse 12, 1, 13. constituebam primum, quid utraque pars vellet efficere, tum per quid 7, 1, 5. *cf.* 7, 3, 21. 11, 3, 151. sive tropi sive figurae dicentur, idem efficient 9, 1, 8. *cf.* 5, 10, 70. omnia, quae ars efficit 7, 10, 8. est vitiosa, si efficere (*Sp. conjic.* effingere) omnia velimus, imitatio 11, 3, 152 *N.* qui vel unus ad cuncta efficienda (*a. l.* effingenda) sufficiat 10, 1, 69. tantum aliquid efficere, ut non possit augeri 8, 4, 7. toto illo tempore vix tantum effici, quantum conferre unus postea annus possit 1, 1, 4. si nemo plus effecisset eo, quem sequebatur 10, 2, 7. ut plus efficiat aut minus 1, 1, 2; omnia, quae magna

sunt tempus aliquod, quo primum efficerentur, habuisse 12, 11, 25. apud oratorem, nisi aliquid efficitur, redundat (*epitheton*) 8, 6, 40; aliud agere videmur, aliud efficimus 9, 2, 62. quid sit, ad quod nos efficiendum comparemus 10, 2, 14. quod efficere tendimus 9, 1, 21. ne tentes, quod effici non potest 2, 8, 14 *v.* Tento. ne quod effici non potest, aggrediamur 6, 5, 2. colligi ex iis, quae faciunt, ea quae efficiuntur 5, 10, 80. id quod efficit ex eo, quod efficitur ostendimus 8, 6, 27. nullam artem destruere, quod effecerit 2, 17, 30. ne perderem, quae jam effecta erant *opp.* quae promiseram 12, Pr. 1.

*β) pendente sententia:* effecturos nos, quod dicimus 4, 2, 79. ad efficiendum, quod intendimus 1, 10, 49. *cf.* 8, 3, 41. 12, 10, 72. quod voluit, effecit 10, 1, 131. *cf.* 5, 7, 28. 8, Pr. 32. quam potens efficiendi, quae velit 12, 11, 10. syllogismus per omnes partes efficit, quod proposuit 5, 14, 24. *cf.* 11, 1, 35; quorum si quid in reum conveniet, accusatoris est efficere, ad quidquid faciendum causae valere videantur (*Z. de conj. Sp. inser.* ut *post* efficere; *verum vulg. significat: acc. est omnia perhibere, ad quae facienda satis idoneae causae esse videantur*) 7, 2, 35 *N.* *γ) pendente Subst.:* Phidias diis quam hominibus efficiendis (*i. q. effingendis*) melior artifex 12, 10, 9 *N.* Anacreontion colon efficias 9, 4, 78. aliam efficiunt figuram 9, 3, 50. moeror, quem summum poterat ars efficere (*i. q. effingere*) 2, 13, 13. opus, quod efficitur ab artifice 2, 14, 5. *cf.* 2, 16, 16. in efficiendo velut opere proposito 8, 3, 88. instrumentum, sine quo (*Sp. inser.* in) id, quod velimus, opus effici non possit 2, 21, 24 *Z. N. cr.* ad efficiendum (*i. q. instituendum*) oratorem 1, 10, 2. illa circumcurrens linea, si efficiet orbem — si quadratum paribus oris efficiat *ib.* 41. ut efficiatur (*i. q. perficiatur*) orbis ille doctrinae *ib.* 1. id a se scelus effici 7, 2, 42. ut ipse transitus efficiat aliquam sententiam 4. 1, 77. cum ipsae hae vocales duae efficiant sonum 12, 10, 30. tres breves trochaeum, — totidem longae molosson efficiunt 9, 4, 82. in efficiendis verbis (*de labris, i. q. pronuntiandis*) 11, 3, 81. versum non efficit 9, 4, 98; temperatus (*sanguis*) medium quoddam serenum efficit 11, 3, 78. Quae si nostris literis scribantur, surdum quiddam et barbarum (*a. l. adjic.* sonum) efficient 12, 10, 28.

*δ) adj. Praepos. in:* quantum in studiis jam effecerit (*puer*) 2, 1, 7. neque in iis, quibus minus aptus est, satis possit efficere 2, 8, 5. in solo fecundo plus cultor, quam ipsa per se bonitas soli efficiet 2, 19, 2. quantum efficiat in animis hominum talis affectio 5, 12, 6. *ε) adj. Praedic.:* ut me jam nulla fortuna posset efficere felicem 6, Pr. 5. prius est, quod objicias, verum efficere, quam magnum 4, 3, 6. efficiendum est certum id, quo probaturi sumus, quod incertum est —: efficiendum est justum, propter quod nobis bona adjudicari debeant 5, 14, 16. *cf.* 5, 10, 66. quaedam videntur gravia per se, quaedam efficienda sunt 6, 2, 21. animum judicis similem iis, quae dicit, efficiat 2, 5, 8. librum — similem iis, qui *etc.* efficiam 6, 3, 65. quasdam (*literas*) velut acriores parum efficimus, et aliis — permutemus 1, 11, 4. *ζ) adj. Ablat.:* caelatura, quae auro, argento *etc.* opera efficit 2, 21, 9. an atomorum concursu mundus sit effectus 7, 2, 2. numerum quingentorum flexo pollice efficientis (*gestus*) 11, 3, 117. oratio efficitur arte, sicut statua 2, 21, 1. neutro modo vox, quam sentimus, efficitur 1, 7, 26. quod efficitur duplici via 1, 6, 4. ad efficiendum (*a. l.* effingendum) oratione, quod proposuerit 11, 1, 35; corpora quam speciosissima (*a. l.* — me) fingendo pingendove efficere 5, 12. 21. plus efficit dicendo 12, 10. 44. *η) adj. per:* probatio et fides efficitur non tantum per haec *ib.* 11. quid et per quae efficere velit pars diversa 3, 11, 23. jam per

alia effectum erat, ut *etc.* 8, 5, 10. ϑ) *adj.* *ex:* ea, quae efficitur e pedibus, aequa conclusio 9, 4, 57. comprehensiones, quae efficiuntur ex pedibus *ib.* 121. copia illa, ex qua unum aut alterum, cujus se occasio dederit, efficiant (*numerum*) 12, 2, 12 *N.* ex observatione eorum effecerunt artem 3, 2, 3. interim ex pluribus efficitur illa quam conamur exprimere, facies 8, 3, 66. ex statu effectam contentionem 3, 11, 18 .ι) *seq.* *ut aut ne:* fit etiam ex duobus eligendi adversario potestas, efficiturque, ut, utrum elegerit, noceat 5, 10, 69. illo modo, ut sit multum, efficitur 8, 4, 3. *cf.* 8, 5, 10. quotiens poterimus, efficiendum est, ut *etc.* 7, 5, 3. accusatoris est efficere (*i. q. perhibere*) ut, si quid objecerit, non solum turpe sit, sed etiam crimini 7, 2, 28. est oratoris eff., ut *etc.* 5, 13, 17. nec urbium conditores aliter effecturos fuisse, ut vaga illa multitudo coiret 2, 16, 9. ipsum Cicero ut pro se videretur, effecit 5, 13, 18. probationes efficiant sane, ut causam nostram meliorem esse judices putent: affectus praestant, ut etiam velint 6, 2, 5. hujusmodi casus efficiunt, ut *etc.* 12, 10, 57. quae (*lex*) non id efficiat, ne heres sit, sed *etc.* 3, 6, 102. epitheton exiguus aptum proprium effecit, ne plus expectaremus 8, 3, 20. aliquas, quae sunt egregiae dicendi virtutes, quo minus deceant, effici condicione causarum 11, 1, 48. ϰ) *Partic.:* quae vel ex causis vel ex efficientibus diximus 5, 10, 86. sensus per se nihil efficiens 9, 4, 123. ars est potestas via, id est ordine, efficiens 2, 17, 41. plus efficientia verba 10, 1, 6. ducuntur argumenta ex — efficientibus, effectis 5, 10, 94; si qua fuerint minus effecta 6, Pr. 15. causis, effectis materia (*risus movendi*) praebetur 6, 3, 66. quidquid in suo genere satis effectum est, valet 8, 3, 88. nitidius aliquid atque effectius 12, 10, 45. pro effectis relinquunt vixdum inchoata 5, 13, 34. una (*materia*) diligenter effecta plus proderit, quam plures inchoatae 10, 5, 23.

**Effigies.** — muta 6, 1, 32. — deorum atque heroum 12, 10, 5.

**Effingere.** ut ea, quae discit, effingat natura 1, 3, 1. ad ea se quisque dirigebat effingenda, quae poterat 10, 1, 127. mire a se, quae legerunt, effingi 10, 2, 13. nihil rerum ipsa natura voluit magnum effingi (*hoc ex corrupta lectione Turicensis effecit Sp.; sed recte H.* II. *ceteros Codd., quibus ex Bamb. sec. m. addere licet* effigi, *secutus vulg.* effici *denuo recepit*) cito 10, 3, 4. *N. cr.* qui (*affectus*) effinguntur imitatione 11, 3, 62. effingendae, quam summam putant, eloquentiae 1, 2, 26. imaginem virtutis effingere, et solam, ut sic dixerim, cutem, vel potius illas Epicuri figuras 10, 2, 15. illa, quam dicendo effinximus, (*a. l.* effing.) imago 6, 1, 28. non enim — inclinatio incumbentis in mulierculam Verris effingenda est 11, 3, 90. effingere status quosdam *ib.* 89. effinxisse vim Demosthenis copiam Platonis, jucunditatem Isocratis 10, 1, 108. nec vitia ebrietatis effingat 1, 11, 2; ἤθη in scholis, quibus rusticos, superstitiosos, avaros, timidos effingimus 6, 2, 17. nos, qui oratorem studemus effingere (*i. q. instituere*) 5, 12, 21. [flexus dat actum quendam effictis (*Z.* q. et affectum) 2, 13, 9. *N. cr.*] *v.* Efficio.

**Efflagito.** cum convicio efflagitat 4, 5, 10. *v.* Convicium.

**Efflo.** inter discrimina dentium efflanda (*litera*) 12, 10, 29.

**Effloresco.** efflorescat oratorum ingens proventus 12, 10, 11.

**Effluo.** illas figuras Epicuri, quas e summis corporibus dicit effluere 10, 2, 15 *N.*; ut non rudia tantum et fortuita sed impropria interim — effluant (*sc. dicentibus*) 10, 3, 20; *de oblivione:* illa praevelox (*memoria*) fere cito effluit 11, 2, 44.

**Effodio.** terra altius effossa 10, 3, 2.

**Effrenatus.** cupiditas effrenata *Cic.* 8, 6, 41. effrenatiore iracundia (*a. l.* effrenatione) 9, 2, 3 *N. cr.*

**Effringo.** effringere quam aperire (*majorem vim habere*) 2, 12, 1.

**Effugio.** α) illa quomodo effugient, ut — faciat tamen Venus Veneris? 1, 6, 13. ut omnem effugiam cavillationem 1, 5, 38. ipsa (*sc. mortua*) maximos cruciatus praecipiti via effugit 6, Pr. 6 *N.* effugiendae sunt morae 4, 2, 111. sunt quaedam figurae ita receptae, ut paene jam hoc ipsum nomen effugerint 9, 3, 4. effugerunt has quaestiones, qui dixerunt *etc.* 3, 6, 20. effugiendae repetitionis gratia 10, 1, 7. satietatem effugit 9, 3, 27. effugienda suspicio 4, 2, 126. ad effugiendum taedium *ib.* 22. *v.* Taedium. β) nulla me syllaba effugiat 11, 2, 45. effugere aliqua prima expositione potuerunt, praesertim hominem imperitum 12, 8, 8.

**Effulgeo.** si forte aliquis inter dicendum effulserit (*a. l.* off., *c. Bamb. pr. m.*) extemporalis color 10, 6, 5 *N. cr.*

**Effundo.** I) *proprie:* majorem partem spiritus in loquendo per nares effundere 11, 3, 56. spiritus, cum immoderate effunditur *ib.* 63. sanguis ille — effunditur in ruborem *ib.* 78. II) *transl.* α) quae summo solo sparsa sunt semina, celerius se effundunt 1, 3, 5. β) *in dicendo* et *scribendo:* quidquid effuderint (*declamantes*) 2, 2, 10. repetunt deinde, et componunt, quae effuderant (*scribentes*) 10, 3, 17. ut scriptorum colorem, etiam quae subito effusa sint, reddant 10, 7, 7. quae ex tempore videbantur effusa 11, 2, 39; totos effundere affectus 4, 1, 28. priusquam illam eloquentiae procellam effunderet (*Ulixes*) 11, 3, 158. Stesichorus redundat atque effunditur *opp.* si tenuisset modum 10, 1, 62. III) *Partic.:* omissa supplere, effusa substringere 10, 5, 4. *v.* Copiosus. in laudandis dictionibus nec malignus, nec effusus 2, 2, 6 *N.* effusior cultus in verbis 3, 8, 58.

**Egeo.** I) *c. Ablat.* α) *i. q.* *indigeo:* neque egebit adjutorio 1, 7, 27. cetera admonitione magna egent 1, 8, 4. quae arte non egent 1, 6, 38. oratio pluribus artibus eget 1, 10, 7. ipse litigantium auxiliator egebit auxilio 12, 3, 2. calcaribus eget 10, 1, 74. solicitudine, commendatione, miseratione res eget 9, 4, 128. quae manu fiant — egere doctoribus 12, 2, 2. quotiens interpretatione res eget 1, 6, 29. lectio non omnis nec semper praeeunte vel interpretante eget 1, 2, 12. oratio si egeat interprete 1, 6, 41. quae (*argumenta*) materia egent 2, 21, 2. tempus ac locus egent observatione propria 11, 1, 46. ne cujus ope egeret 12, 11, 21. si res praeparatione non egeat 4, 1, 72. prooemio non utique eget (*pars deliberativa*) 3, 8, 6. perspicuitatem propriis, ornatum translatis verbis magis egere 8, 3, 15. β) *i. q.* *careo:* egere omni ratione 12, 1, 2, II) *c. Genit.:* quoniam — haec secunda (*judicialis*) egeret artis 3, 8, 63. eadem (*corpora*) minus egere opis 2, 16, 13. quia interim et propositio non egeat rationis, et assumtio probationis, nonnunquam etiam complexione opus non sit 5, 14, 5.

**Egero.** per quas (*nares*), quod superest vocis, egeritur (*a. l.* egreditur) 11, 3, 16.

**Egestas.** — turpis *Virg.* 8, 6, 41.

**Ego.** I) Sing. α) *Nominat.* a) *simpliciter:* utrumque eodem modo appellavi 9, 2, 32. quid ego commemorem? 10, 1, 82. cur ego non dicam *Ovid.* 9, 3, 70. ego adjiciam breviter de iis illud 9, 3, 100. Ego — puto 9, 2, 87. *cf.* 10, 1, 71. Pr. 2. 5. 8, 3, 8. 10, 2, 20; *c. emphasi:* vidi ego saepe 6, 2, 35. neque enim ego (*a. l. om.*) ignoro 9, 4, 93. ego aliquid altius — inveniam 12, 10, 37. ego tantum — dissentio 10

1, 94. ego, si prandere volo, domum eo 6, 3, 63. Et ille quidem non his exemplis utitur —; ego apertiora posui 5, 10, 64; si dicenti, Quem vides? ita occurras, Ego. (*soloecismus*) 1, 5, 36. b) *c. Conjunctionib. junctum:* ego vero — credo 8, 5, 34. *cf.* 4, 2, 116. 5, 13, 48. 9, 2, 43. ego autem confiteor 4, 3, 4. At ego in agendo nec — dixerim *etc.* 8, 6, 18. ut ego quidem sentio 9, 4, 18. quos ego quidem audierim 12, 5, 5. a quibus ego quidem dissentio (*Sp.* a q. haec quid. dissonantia sunt) 8, 6, 36 *Z.* ego certe cernere mihi videor 8, 3, 65. *v.* Certe. idque ego (*a. l.* eo) sane injudicatum relinquo 10, 1, 67. *β*) *Casus obliqui:* mihi, et mehe quoque pro me ap. antiquos — invenimus 1, 5, 21; mei amantissimos Pr. 3; Sunt, qui — vocent —. Mihi — videntur 6, 1, 55. mihi quidem satis esset 10, 2, 25. mihi certe videtur 10, 3, 23. *cf.* 9, 4, 134. mihi autem videtur 2, 18, 3; *Dativus ethicus:* cum virtutes earum (*orationum*) jam sentiet (*puer*), tum mihi diligens aliquis ac peritus assistat 1, 11, 14. mihi ne maturitas quidem ipsa festinet 2, 4, 9. hinc mihi ille justitiae haustus bibat 12, 2, 31; pudor omittendi, quae promiseram, tenuit (*sc.* *me*) 12, Pr. 1. II) *Plur.:* de quo nos in argumentis diximus 9, 2, 103. *cf.* 9, 2, 107. 9, 3, 91. 9, 4, 15. 10, 1, 4. 11, 1, 5. 11, 2, 26. 12, 1, 1. Nos ad Hermagoram. (*sc. convertamur*). 3, 6, 60 *N.* Graeci vocant παράδειγμα —. Nostri fere similitudinem vocare maluerunt — Nos utrumque παράδειγμα esse credamus, et ipsi appellemus exemplum 5, 11, 2. nos vero (*i. e. oratores*) armatos stare 10, 1, 29.; *Dat. ethic.:* Sed nobis jam paulatim accrescere puer incipiat 1, 2, 1; nobiscum 10, 5, 7. ipsi nosmet rogamus 9, 2, 11. *v.* Ipse.

**Egredior.** *proprie:* vidi ego saepe histriones atq. comoedos — flentes adhuc egredi 6, 2, 35. dum e portu egredimur 10, 7, 23. portum egreditur (*navis*) 4, 1, 61. vix eo limen (*a. l. inser.* ultra) egresso 11, 2, 13 *N. cr.* II) *transl.:* juvenes nondum scholam egressi (*a. l.* aggr. *al.* ingr. 5, 10, 96. *N. cr.* quintum egressus annum 6, Pr. 6. copia modum egressa 8, 6, 16 *N. cf.* 9, 4, 146; extra praescriptum egredi 1, 1, 27. III) *in dicendo i. q. digredior:* quae cum sint argumentis subjecta similium rerum, quia cohaerent, egredi non videntur 4, 3, 15. egressio — ornamentum partium est earum, ex quibus egreditur 3, 9, 4. [ut eo revertar, unde sum egressus 2, 4, 15. *v.* Digredior.]

**Egregie.** — dixisse 6, 1, 14. 10, 1, 102. egregieque Cicero, qui — multa dixit urbane 6, 1, 49. egregie Vatinius in Calvum — inquit *ib.* 13. *cf. ib.* 43 egr. Cic. ostendit 4, 5, 15. quam (*historiae auctoritatem*) — Bassus Aufidius egr. praestitit 10, 1, 103. quod est genus egr. tractatum a Passieno 6, 1, 50. qua virtute egr. est usus Virgilius 8, 4, 24.

**Egregius.** egregius multoque, quam in orationibus, praestantior Brutus 10, 1, 123. — vitiorum insectator *ib.* 129. illa scilicet egr. laudatio 8, 2, 18. quae sunt egregiae dicendi virtutes 11, 1, 48.

**Egressio.** egressus vel egressio 4, 3, 12. 15. *v.* Excessus. egressiones fere et lenes et dulces et remissae 11, 3, 164. medius hic modus (*dicendi*) — egressionibus amoenis (*a. l.* amoenus) 12, 10, 60. non unus color prooemii, narrationis, argumentorum, egressionis *etc.* servabitur *ib.* 71. in egressionibus (*a. l.* ingress.) fusa et securae claritatis (*vox*) 11, 3, 64. De egressione 4 Cap. 3.

**Egressus.** *v.* Egressio.

**Ejicio.** ejecto vomitu 11, 3, 27. brevia illa atque concisa singultantium

modo ejecturi (*Sp. meliores Codd. secutus suadet* eluctaturi; *Burm.* eructaturi) sumus 10, 7, 10 *N. cr.*

**Ejusmodi.** 3, 5, 12. 9, 4, 145. 9, 2, 80. ej. praeceptores 2, 3, 4.

**Elabor.** α) rhetoricos suos (*libros*) adolescenti sibi elapsos 3, 1, 20. interim elabuntur (*optimi sensus*) 10, 3, 33. β) *in judiciis.* Servium Galbam miseratione sola elapsum esse 2, 15, 8. risu sunt et opportuno joco elapsi 6, 3, 10; nec sane potuit urbanius ex confessione inscitiae suae elabi 2, 11, 2. aliquo adjutorio elabendi ex crimine 3, 6, 83.

**Elaboro.** α) age aliquid et reip. causa elabora *Domit. Af.* 6, 3, 68. nisi forte Jovem Phidias optime fecit, illa autem alius melius elaborasset 2, 3, 6. etiamsi reliqua scripta atque elaborata sint, tamen plerumque videatur tota extemporalis oratio 4, 1, 54. Isocratis Panegyricum decem annis elaboratum 10, 1, 4; nihil ultra verborum proprietatem elaboravit 12, 10, 43. nisi in ceteris, quae mox praecipienda sunt, elaboraverint 5, 10, 119; ei non in unam partem aliquam, sed in omnia elaborandum est 2, 8, 8. in hoc elaboremus (*Sp.* lab.) 12, 1, 31 *Z. N. cr.*; in iis elaborandum, ut *etc.* 4, 1, 45. *v.* Laboro; breviores commentarios facere elaborarunt 3, 8, 58; cui docendae priores elaborarunt 12, 11, 22 *Z.* β) *Partic.:* illa elaborata 10, 7, 32. etiamsi reliqua scripta atque elaborata sint *opp.* extemporalis actio 4, 1, 54. compositiora et, quam nos poterimus, elaborata Pr. 8. nihil arcessiti et elaborati 12, 10, 40. compositione elaboratum 8, 3, 12. cui nescio an ulla pars operis hujus sit magis elaborata 9, 4, 1 *Z.* figuris numerisque elaborata (*verba*) 11, 1, 2. *v.* Distorqueo.

**Elate.** — grandia canit 1, 10, 24.

**Elatus.** non supra modum elatus M. Tullius 12, 10, 39. [elati vir ingenii (*hoc ex unius Goth.* elatus ingenio *Sp. emendavit; sed secundum meliores auctoritates verius videtur* clarus ingenio) 10, 1, 102 *N. cr.*] ipsum dicendi genus in hoc (ἤθει) placidum debet esse ac mite: nihil superbum, nihil elatum saltem ac sublime desideret 6, 2, 19. miscens elata summissis 11, 3, 43. tum elatis, tum inferioribus modis (*vocis*) opus est *ib.* 3, 17; gestus elatior sit *ib.* 134. elatior ingenii vis 10, 1, 44.

**Electio.** ex dubiis partim nobis ipsis ad electionem sunt libera, de his deliberatur 3, 4, 8. doctis est et electio et modus 2, 12, 16. el. verborum 1, 12, 4. ut optime vocum singularum cedat electio 10, 7, 14. facilis ex his optimorum sit el. 10, 1, 6. quod inter diversas opiniones difficilis esset electio Pr. 2.

**Elegans.** α) *de personis:* elegantes in sua quisque materia 10, 1, 87. Lysias subtilis atq. elegans *ib.* 78. tersus atq. elegans maxime auctor *ib.* 93. β) *de rebus:* esse id tum elegans tum etiam fortissimum 7, 3, 18. acriora sunt et elegantiora 6, 3, 57. Graecum illud elegantissimum est 8, 3, 37; et grandis et elegans et venusta (*antiqua comoedia*) 10, 1, 65. elegans et venusta expositio 6, 3, 39; quae (*scripta*) in hoc genere elegantissima sunt 10, 1, 99. *v.* Vilis.

**Eleganter** eleg. atque exquisite dictum 8, 2, 21. *cf.* 9, 2, 98. eleganter dicta et proprio quodam lepore jucunda 6, 3, 102. illud elegantissime excusat 11, 1, 74.

**Elegantia.** ne elegantiam, quam cupit, non assequatur (*a. l.* seq. *al.* perseq.) 10, 2, 19. decoris et excultae cujusdam elegantiae 6,

3, 20. ne, dum actoris captamus elegantiam, perdamus viri boni et gravis auctoritatem 11, 3, 184. elegantiam Secundi 12, 10, 11. — Socraticorum 10, 1, 83; mira sermonis eleg. *ib.* 114. figurarum eleg. 12, 9, 6.

**Elegia.** elegia, utique quae amat, *etc.* amoveantur 1, 8, 6. tunc et elegiam vacabit in manus sumere 10, 1, 58. elegia quoque Graecos provocamus *ib.* 93.

**Elementa.** I) *omnium rerum principia.* α) *naturae*: quattuor el. 2, 17, 38. liberos natura omnes, et eisd. constare elementis 3, 8, 31. β) *logices*: primum Aristoteles elementa decem constituit 3, 6, 23 *N.* alii novem el. posuerunt *ib.* 25 *N.* γ) *initia discendi*: elementorum molestiae 2, 3, 1. elementa prima 1, 1, 35. — grammatices 1, 4, 6. — rhetorices 3, 3, 13. — literarum 1, 1, 23. prima apud rhetorem elementa Pr. 21. Quemadmodum prima el. tradenda sint? 1 Cap. 1. II) *metonymice de pueris discentib.*: vix se prima el. ad spem tollere effingendae, quam summam putant, eloquentiae audebunt 1, 2, 26. *N. et S.*

**Elephantus.** tanquam elephanto assem des 6, 3, 59 *N.*

**Elevatio.** illae elevationes, Videlicet, O dii boni! 9, 2, 50.

**Elevo.** eadem verba mutata pronuntiatione indicant, affirmant — elevant 11, 3, 176. elevandi ratio est duplex, ut aut verecundiam (*sic Amb.* 1., *Sp.* veniam) quis, aut jactantiam minuat — aut crimen objectum 6, 3, 75 *Z.* elevandi genus est etiam causarum relatio *ib.* 77; imminuenda quaedam, et elevanda, et quasi contemnenda esse 4, 1, 38. verbis elevare quaedam licebit: luxuria hilaritatis, avaritia parsimoniae *etc.* nomine lenietur 4, 2, 77. neque refutanda tantum — sed elevanda *etc.* sunt, quae e contrario dicuntur 6, 4, 10. *v.* Contemno. aliena aut reprehendimus, aut refutamus, aut elevamus *etc.* 6, 3, 23. *cf. ib.* 72. elevare tanti beneficii auctoritatem 12, 7, 8. haec ut in qualitate crimen elevant (*a. l.* dabant), ita in conjectura premunt 7, 2, 40. elevandae invidiae gratia 5, 13, 40. res atrocissimas elevamus consulto 8, 4, 19. elevata testimonia ab oratoribus 5, 7, 5.

**Elicio.** responsum, quod eliciendum erit 5, 7, 20.

**Elido.** magnas tamen sententias et res bonas (ita enim gloriari solent) elidunt 2, 11, 7 *N.* elisa (*vox*) 11, 3, 51.

**Eligo.** α) *simpliciter*: eligere modo curae sit 10, 1, 131. eligendi et collocandi rationem *ib.* 4. β) *c. Accus.*: argenti, quod elegerit 7, 9, 9. utinam — plus judicii in eligendis (*dictis*) quam in congerendis studii adhibuissent 6, 3, 5. ut alios pedes ita eligerent, aliosque damnarent, quasi *etc.* 9, 4, 87. duas res proponere, quarum utramlibet male sit electurus 6, 4, 18. *cf.* 5, 10, 70. eligendae sedes (*verbis*) 8, 6, 63. invitus perdit quisque id, quod elegerat, verbum 11, 2, 49. electuris quae volent 3, 1, 22; aliud est vitare eas (*scholas*), aliud eligere (*i. e. non quamlibet frequentare Sp.*) 1, 2, 16; optimas (*nutrices*) eligi 1, 1, 4. oratorem sibi aliquem eligat 10, 5, 19. in eligendo (*Sp.* del.) filii praeceptore 2, 2, 15 *Z. cf.* 1, 2, 5. totum exprimere, quem elegeris (*ad imitandum*) 10, 2, 26. *cf. ib.* 14. γ) *adj. Praepos.*: si ex duobus eligamus 3, 8, 33. *v.* Duo. si ex tribus his generibus necessario sit eligendum unum 12, 10, 63. eligat peritus praeceptor ex omnibus optima 8, Pr. 3. eligere quaedam, dum ex iis, quae idem significent 9, 4, 58. nec ex advocatis partis adversae judex eligendus est 5, 6, 6; si in his non auctores modo, sed etiam partes operis elegeris 1, 8, 6; in id eligi materia poterat uberior 3, 1,

3. *δ*) *Partic.:* electi loci 1, 1, 36. verba jam probata et electa 9, 4, 58.

**Elimino.** memini juvenis admodum inter Pomponium ac Senecam etiam praefationibus esse tractatum, an gradus eliminat in Tragoedia dici oportuisset 8, 3, 31 *N.*

**Elimo.** cum aliquid commodius elimaverint 2, 7, 5.

**Ellipsis.** verbum ex verbo intelligi, quod inter vitia ellipsis vocatur (*a. l.* eclipsis) 8, 6, 21 *N. cr.*

**Elocutio.** *α*) elocutioni quattuor libri dabuntur Pr. 22. elocutionem — partem operis difficillimam 8, Pr. 13. quam Graeci φράσιν vocant, Latine dicimus elocutionem 8, 1, 1. (*figurae*) λέξεως, id est, verborum, vel dictionis, vel elocutionis, vel sermonis, vel orationis 9, 1, 17. omnis orandi ratio quinque partibus constat, inventione, dispositione, elocutione *etc.* 3, 3, 1. inventio et elocutio (*pars rhetorices*) 3, 9, 2. Nam hic (*in dictis*) quoque est inventio et elocutio, atque ipsius elocutionis vis alia in verbis, alia in figuris 6, 3, 36. inventionem, quae sine elocutione non est oratio 2, 15, 13. eaque omnia inventione atque elocutione sunt explicanda Pr. 12. *cf.* 2, 5, 7. in rebus intuendam inventionem, in verbis elocutionem 8, Pr. 6. apte dicere non elocutionis tantum genere constat, sed est etiam cum inventione commune 11, 1, 7. quod illa (*memoria*) acceptum ab inventione (*a. l.* intentione) tradit elocutioni 11. 2, 3. *β*) argumenti elocutio 5, 14, 1; illa translucida et versicolor quorundam eloc. 8, Pr. 20. eloc. tum sine dubio optima, sed nostris temporibus aliena 2, 5, 21. quamlibet pulchra eloc. (*Sp.* loc.) 2, 4, 32 *Z.*; elocutionis praecepta 7, 10, 17. — ornamenta 6, 4, 1. — ratio 8, 6, 22. ut dicamus apte, quam virtutem quartam elocutionis Cicero demonstrat 11, 1, 1. *cf.* 6, 5, 11. De virtute elocutionis 8, Pr. *et* Cap. 1. summa in hoc vis elocutionis 10, 1, 60. *cf.* 6, 3, 36. ne in pares elocutionum tractus incidamus 4, 2, 118 *N.* *γ*) quid elocutio attollat aut deprimat 8, 3, 90; cujus (*sermonis conjuncti*) ornatus in haec duo prima dividitur, quam concipiamus elocutionem, quo modo efferamus *ib.* 40. manet sensus elocutione mutata 9, 1, 16; periculum, quod est in elocutione 2, 12, 5. declamationem magis proprias in elocutione partes habere 8, Pr. 7. ut — saepius ad curam rerum ab elocutione respiceret 10, 1, 120; quo pulchriora et sensu et elocutione 9, 4, 15. et sententiis parva et elocutione modica *ib.* 13. *v.* Eloquentia *δ*.

**Elocutoria.** 2, 14, 2.

**Elocutrix.** 2, 14, 2.

**Elogium.** si exheredatum a se filium pater testatus fuerit elogio 7, 4, 20 *N.*

**Eloquens.** M. Antonius a se disertos visos esse multos, ait, eloquentem autem neminem 8, Pr. 13. *cf.* 12, 1, 21. quo in genere (*i. e. in philosophia*) paucissimos adhuc eloquentes litere Rom. tulerunt 10, 1, 123. hic illi eloquentes, quibusque nos, circa lites raras solicitiores, ridiculi videmur, invadent personas favorabiles 7, 1, 43. ut Asianus eloquens Attico (*differt*) 12, 10, 1. Cato eloquens senator fuit 11, 1, 36. eloquentis oratio *opp.* sermo vulgaris 12, 10, 43. in contionibus supra quam enarrari potest eloquentem 10, 1, 101; qui sibi eloquentiores videntur, quam ut causas agant 12, 6, 6; eloquentissimus 5, 13, 3. — vir 4, 2, 58. futurus eloquentiss. 1, 1, 21. ornate dicere proprium esse eloquentissimi 8, Pr. 13.

**Eloquentia.** *α) c. Attributis:* Cicero, quae rhetorice vocetur, esse artificiosam eloquentiam dicit 2, 17, 2. omnium spe Atticae (*edd. vett.* acutae, *Codd.* spes acutis, *unde Gernh. fecit* acutissimae) eloquentiae candidatum 6, Pr. 13 *N. cr.* prorsus canina, ut Appius ait, eloq. 12, 9, 9 *N.* brevem cum jucunditate et propriam — et carentem supervacuis eloq. 12, 10, 64, eloq. consummata Pr. 20. corruptae eloq. 6, Pr. 3. 8, 6, 76. divina M. Tullii eloq. 2, 16, 7. jucunda ac favorabilis qualiscunque eloq. auri 12, 10, 74. eloq. hanc libidinosam 5, 12, 20. locuples et speciosa eloq. *opp.* conclusionibus certis et crebris *etc.* concisa 5, 14, 30. modica eloq. 12, 11, 29. quaedam eloq. major 2, 3, 7. adeo jejunam ac pauperem eloq. 10, 5, 5. naturalem eloq. 10, 1, 43. nullam esse naturalem eloq., nisi quae sit cotidiano sermoni simillima 12, 10, 40. eloq. perfecta 1, 10, 11. 6, 3, 104. perniciosa non singulis tantum, sed rebus etiam publicis eloq. 2, 16, 4. paratam ad omnes casus eloq. 10, 1, 2. solida atq. robusta eloq. 10, 1, 2; eloq. Gracchorum 1, 1, 6. quae intelligi potest eloq. hominis optima nescientis? 12, 2, 21.

*β) Nominat.:* quia sit honesta, atq. pulcherrima rerum, eloq. 1, 12, 16. est eloq. una quaedam de summis virtutibus 2, 20, 9. rerum pulcherrimam eloq. cum vitiis mentis posse misceri 12, 1, 32. omnis eloq. circa opera vitae est 8, 3, 71. plus eloq. circa movendum valet 4, 5, 6. quid agit omnino eloq. detractis amplificandi minuendique rationibus 9, 2, 3. eloq. coalescere nequit, nisi sociata tradentis accipientisque concordia 2, 9, 3. eloquentiam, quae admirationem non habet, nullam judico *Cic.* 8, 3, 6. habet omnis eloq. aliquid commune 10, 2, 22. hactenus eloq. secretum habet 12, 9, 5. in quo totas vires (*a. l.* virtutes *al.* curas) suas eloq. experiretur 10, 1, 109 *N. cr.* hic (*in qualitate*) regnat, hic imperat, hic sola vincit (*eloquentia*) 7, 4, 24. nisi multo stilo vires acceperit (*eloq.*) 10, 1, 2. Nam et (*Sp.* quantum enim) poësis ab Homero et Virgilio tantum fastigium accepit, et (*Sp. om.*) eloq. a Demosthene atq. Cicerone 12, 11, 26 *Z.* eloq. maxime praesenti fructu laudis opinionisque ducatur 10, 7, 17. tam contumeliosos in se ridet invicem eloq. *ib.* 21. actionem Cic. quasi sermonem, alias eloquentiam quandam corporis dicit 11, 3, 1; Cic. inventionem quidem ac dispositionem prudentis hominis putat, eloquentiam (*i q. elocutionem*) oratoris 8, Pr. 14.

*γ) Genit.* a) optimus auctor ac magister eloquentiae 5, 11, 17. eloquentiae candidatus 6, Pr. 13. velut institor (*a. l.* institutor) quidam eloquentiae 8, 3, 12 *N.* — jactator 11, 1, 17 *N.* — magister 2, 5, 5. quasi eloq. parens 12, 11, 5. — praeceptores 2, 1, 1. Romanae eloq. principem 8, 6, 30. *cf.* 6, 3, 1. b) jam Cicerone arcem eloquentiae tenente 12, 11, 28. — artem componet *ib.* 28. — bona Pr. 13. — certamina 2, 17, 8. — copiam nitoremque 12, 2, 25. — copias 7, 10, 15. — corpus 12, 2, 9. *v.* Corpus II. plures eloq. facies 12, 10, 69. — famam 7, 1, 41. in fastigio eloq. 12, 1, 20. velut quodam eloq. flumine 10, 1, 61. totos eloq. fontes 6, 1, 51. quadam eloq. frugalitate 12, 10, 21. eloq. fulmina (*a. l.* flumina) 8, 6, 7. eloq. genus Pr. 22. 10, 1, 51. 125. 11, 1, 31. imago ipsa eloq. 1, 12, 18. — jactatio 11, 1, 15. — laude 12, 2, 27. clarum eloq. lumen 3, 8, 65. summam eloq. manum imponerent Pr. 4 *N.* ut Cicero nomen eloq. habeatur 10, 1, 112. velut oculos quosdam eloq. 8, 5, 34. eloq. opus 7, 4, 24. ordo est necessarius eloq. 1, 10, 37. eloq. ornamentum 1, 8, 10. maxima pars eloq. constat animo 1, 2, 30. 10, 1, 46. portum illum eloq. suae salutarem 12, 7, 4. illam eloq. procellam 11, 3, 158. imperatorum ac triumphalium separata est aliqua ex parte ratio eloq. 11, 1, 36. thesaurus hic eloq. 11, 2, 1. prima est eloq. virtus perspicuitas 2, 3, 8. in hoc eloquentiae vis est, ut judicem

non in id tantum compellat, in quod ipsa rei natura ducetur 6, 2, 24. clariorem vim eloq. 12, 10, 15. magna quaedam vis eloq. 9, 2, 33. *cf.* 11, 3, 56. cujus eloq. vim quandam incredibilem 12, 2, 22. eloq. vires Pr. 23.

δ) *Dat.:* non satis eloquentiae est, ea, de quibus dicat, clare atque evidenter ostendere 8, 3, 86. eloquentiae, ut indecora jactatio, ita nonnunquam concedenda fiducia est 11, 1, 25. si mihi sapientes judices dentur — perquam sit exiguus eloquentiae locus 2, 17, 28. quae secta (*Academicorum*) plurimum conferre eloq. possit 12, 2, 23. *cf.* 10, 1, 95. eloq. praecipuum lumen dedit M. Tullius 3, 1, 20. minus indulsere eloquentiae Stoici veteres 10, 1, 84. tantum intulisse eloquentiae lumen 10, 5, 16. [quidquid sententiis aut eloquentiae (*recipienda conject. Sp.* elocutioni *ex optimorum Codd. script.* elocutione) non nocebit 9, 4, 59 *N. cr.*]

ε) *Accus.* a) majore animo aggredienda eloquentia est 8, Pr. 22. ad augendam eloq. 1, 11, 13. *cf.* 2, 1, 9. ut omnis ejus eloquentia contineri tecto ac parietibus videretur 10, 5, 18. praecipuas, quae corrumperent eloquentiam, causas 2, 10, 3. effingendae, quam summam putant, eloquentiae 1, 2, 26. dissimulare eloquentiam 12, 9, 5. ut — ira nonnunquam (*a. l. inser.* in) indoctis quoque eloquentiam faciat 6, 2, 26. Latinam eloquentiam parem facere Graecae 10, 1, 105. ad formandam eloq 2, 10, 2. is (*Demetrius Phalereus*) primus inclinasse eloquentiam dicitur 10, 1, 80. haec eloquentiam regunt 6, 2, 4 *N.* simulari eloq. non potest 12, 3, 12. eloq. ejus (*partis adv. patroni*) timere 4, 1, 11. ex quibus plurimum eloquentiae se traxisse 10, 1, 81. b) comoediae, quae plurimum conferre ad eloquentiam potest 1, 8, 7. naturane plus ad eloq. conferat an doctrina? 2, 19, 1. qui se ad eloquentiam contulerunt 12, 2, 8. satis ad eloq. instructos 8, Pr. 2. per quae ad eloq. pervenitur 2, 3, 5. tendentibus ad eloq. 12, 1, 11; plurimum artis in eloq. intulerunt 10, 5, 3.

ζ) *Ablat.:* cur non tam in eloquentia quam in ratione virtutem ejus (*hominis*) esse credamus 2, 20, 9. omnium in eloq. vitiorum pessimum 8, 3, 56. praecipui in eloq. viri 6, 3, 3. in eloq. Galliarum princeps 10, 3, 13. praestantissimos in eloq. viros 12, 2, 25. *cf.* 2, 3, 11. summorum in eloq. virorum 1, 6, 2; qui Ciceroni ac Demostheni ne in eloq. quidem satis tribuunt 12, 1, 22. quid ergo est tantum artis in eloq.? *ib.* 33; quae de eloquentia tradebantur 12, 11, 9.

**Eloquor.** α) eloqui hoc est, omnia, quae mente conceperis, promere atq. ad audientem perferre 8, Pr. 15. nec disposita (*tantum*), ut eloquamur, (*tenere*) debemus 3, 3, 10. eloqui praestantissime 12, 2, 9. minus efficaciter elocutus 5, 13, 25. parum elocutos 3, 6, 4. verba, quae plus significant, quam eloquuntur 8, 2, 11; ea et sciet optime et eloquetur orator Pr. 17. β) *Gerund.* a) *Genit.:* sive acumine disserendi, sive eloquendi facultate 10, 1, 81. circuitum eloquendi (*a. l.* loq.) 8, 6, 59. tanta in eo inveniendi copia et eloquendi facultas 10, 1, 69. [cura magna, ut sentiendi atque eloquendi (*sic Sp. de conj.; Codd.* loquendi) prior sit 9, 4, 147 *N.*] eloq. quaedam deverticula 10, 1, 29. — facultate divina quadam et Homerica *ib.* 81. non sensum mutat, verum formam eloq. 9, 3, 24. vulgare eloq. genus 10, 1, 53. libertatem eloq. 11, 2 48. eloq. observatio *opp.* rerum perspicuitas 8, 2, 22. eloq. praecepta 10, 1, 1. ratio eloq. 2, 5, 9. 8, Pr. 28. eloq. rationem novissime repertam 12, Pr. 3, rationem inveniendi eloquendique 10, 5, 19. *cf.* 12, 10, 27. eloq. cum firma memoria et cum dignitate actionis scientia 5, 10, 54. eloquendi suavitate an inventionum acumine 10, 1, 83. eloq.

vis 2, 1, 5. vis eloq. de rebus civilibus 2, 15, 22. Theodorus rhetoricen vim putat inveniendi et eloquendi cum ornatu credibilia in omni oratione *ib.* 16. b) *Ablat.:* cum sit in eloquendo positum oratoris officium 10, 1, 3. det mihi in eloq. eandem jucunditatem et parem copiam 12, 10, 35. in eloq. est aliqua diversitas 10, 1, 106. his judicium in eloq., illis vires defuerunt 8, Pr. 17. est grata in eloq. novitas et emutatio 8, 6, 51; in eloq. brevis et magnificus et diligens 10, 1, 63. ne quid in eloq. corruptum obscurumque sit 6, 5, 2. *cf.* 10, 1, 129. non Scipio *etc.* in eloq. velut Attici Romanorum fuerunt? 12, 10, 39. Panyasin ex utroque mixtum in eloq. 10, 1, 54.

**Eluceo.** in pueris elucet spes plurimorum 1, 1, 2. ut in oratione, quamlibet clara, proprio tamen lumine eluceat (*translatio*) 8, 6, 4. quarum utilitas in nullo non opere vel clarissime elucet 9, 1, 19. summus ille quidem in his quoque operibus fuerit, sed majoribus clarius elucebit (*vir bonus*) 12, 1, 26.

**Eludo.** (*imitatio*) frequentius asseverat quam eludit 9, 2, 59. — est posita fere in eludendo (*a. l.* lud.) *ib.* 58. aliena — eludimus 6, 3, 23. committendum nunquam est, ut adversariorum dicta cum sua confirmatione referamus, aut etiam loci alicujus executione adjuvemus, nisi cum eludenda erunt 5, 13, 27. eluduntur, quae asperius dicta sunt *ib.* 40. hanc ejus terrae fidem eludit Menander 12, 10, 25 *N.* promittendo nostras probationes et adversas eludendo (*a. l.* eluendo *a.* elevando) 4, 1, 48. similitudines eludere 5, 13, 23; cujus divisionem leviter eludit 4, 5, 24. quod factum venuste elusit 5, 13, 48; quod si ambiguitate sententiae possit eludi 9, 2, 68. ut qui cursu parum valent, flexu eludunt *ib.* 78 *Z.* eluditur mendacium mendacio 6, 3, 80. eluditur et ridiculum ridiculo *ib.* 79. elusit Cassius Severus, objiciente quodam, — respondendo 6, 3, 79. [quod et eod. eluditur verbo (*Sic e vestigiis Codd. fortasse legendum*; *Sp.* cluditur; *al.* concluditur) 9, 3, 86 *N. et N. cr.*]; *transl.:* litus esse, qua fluctus eludit (*a. l.* elidit) 5, 14, 34 *N.* et *N. cr.*

**Eluo.** nec lanarum colores, quibus simplex ille candor mutatus est, elui possunt 1, 1, 5; eluendis, quae semel insederint, vitiis 2, 3, 2.

**Emancupatio.** cum intervenisset emanc. (*a. l.* emancip.) 11, 1, 65.

**Emancupo.** tum paterna emancupare (*a. l.* mancip. *a.* mancup.) praedia turpius habebatur (*sic Amb.* 1; *Sp.* cum p. emancuparet pr. turpis h.) 6, 3, 44 *s.*

**Emblema.** ut extemporales dictiones his velut emblematis (*i. e. locis*) exornarentur 2, 4, 27.

**Emendate.** em. ac lucide dicentium 8, 3, 1. Latine atque emend. loquendi 8, 1, 2. *v.* Loquor; emendatius caldum dicere quam calidum 1, 6, 19 *Z. S.*

**Emendatio.** — pars studiorum longe utilissima 10, 4, 1. — finem habeat *ib.* 3. si malorum causa bellum est, erit emendatio pax 5, 10, 73. optima est emendatio verecundiae, fiducia 12, 5, 4. quia unius emendatione verbi corrigi possit (*soloecismus*) 1, 5, 34. nimia emendationis severitas 2, 4, 10. emendationem auribus modo accipiunt 2, 6, 3. tam negligens stilus, ut emendationem non recipiat 2, 4, 13. emendationi numerus obstat 1, 2, 15.

**Emendo.** *simpliciter* α) correctionis eadem ratio est (*quam dubitationis*); nam quod illic dubitat, hic emendat 9, 3, 88. optimum esse emendandi genus, si scripta in aliquod tempus reponuntur 10, 4, 2. pigritiam emendandi angustiae (*tabellarum*) faciunt 10, 3, 31. ita edidit (*Livius*), estque melius, quam quo modo emendatur 9, 4, 74. Quo-

modo emendandum? 10, Cap. 4; neque enim emendari ab alio, quam ipso, fas esse 11, 1, 77. β) *c. Obj.:* emendare quaedam et mutare 10, 2, 20. quae emendanda erunt 2, 2, 5. in emendando, quae corrigenda erunt 2, 2, 7. quod ita emendavit, ut *etc.* 11, 1, 22; in oratione Dolabellae emendatum a Cicerone 8, 2, 4. emendavit hoc urbane in Hirtio Cicero 8, 3, 54. [Augustus in epistolis ad Caesarem scriptis emendat, quod is — malit 1, 6, 19. *v.* Calidus.]; aliter alia aetas emendanda est 2, 4, 14. in epistolis Augusti, quas sua manu scripsit aut emendavit 1, 7, 22. negligentia paedagogorum sic emendari videtur 1, 3, 15. verba emendantur et numeri 10, 3, 17. vitia oris emendet 1, 11, 4. *cf.* 9, 4, 70. 11, 3, 31. 130. 12, 7, 2. *v.* Corrigo; id emendatur mutatione casuum *etc.* 7, 9, 9. pluribus verbis emendandum (*ambiguum*) *ib.* 12. cum emendaret (*testamentum*) sublatis sestertiis numis 7, 6, 11. γ) *Partic.:* potest videri satis emendatus; qui in odium eorum, in quibus erraverat, ipse conversus est 11, 1, 31. emendati non irascentur, laudati gaudebunt 2, 9, 2; barbara ab emendatis discernere 1, 6, 30. em. vocum explanatio 1, 5, 33. — lectio 1, 4, 2. recta atque emendata oratio 2, 4, 15. *cf.* 1, 5, 1. 11, 3, 30. haec quoque (*pronuntiatio*) emendata erit, id est, vitio carebit 11, 3, 30. — velocitas 1, 1, 33. — verba 8, 1, 1; quam emendatissimi (*libri*) Ep. ad Tryph. 3.

[**Ementior.** fuco ementitum (*sic de conj. Obr.; Codd. optt.* eminentium) colorem 8, 3, 6 *N. et N. cr.*]

**Emereor.** quale judicium emererer 4, Pr. 1. emerendi favoris gratia 4, 1, 2.

**Emico.** emicavit non emicuit (*moleste diligentis est*) 1, 6, 17. scintillis inter fumum emicantibus 8, 5, 29.

**Emineo.** I) *proprie:* nec pictura, in qua nihil circumlitum est, eminet 8, 5, 26. pictor, cum vi artis suae efficit, ut quaedam eminere in opere, quaedam recessisse credamus 2, 17, 21; quae crebris parvisque conatibus se attollunt, inaequalia tantum et velut confragosa, nec admirationem consequuntur eminentium, et planorum gratiam perdunt 8, 5, 29. ut qui singulis pinxerunt coloribus, alia tamen eminentiora, alia reductiora fecerunt 11, 3, 46 *N.* vertex — id quod in montibus eminentissimum 8, 2, 7. II) *transl.* α) *i. q.* conspicuus sum: sententiae ipsae magis eminent 2, 12, 7. ipsa probatione magis emineat (*affectus*) 11, 1, 56. toto ex ore crudelitas eminebat (*a. l.* emicabat) *Cic. in Verr.* 9, 2, 40. oculi, per quos maxime eminet animus (*a. l.* emanat) 11, 3, 75 *N.* β) *i. q.* excello. Philippicas Demosthenis iisdem eminere virtutibus 3, 8, 65; in eo, quo quisque eminet 2, 8, 4. in his omnibus eminuit Plato 1, 12, 15. sic in majoribus eminet 2, 3, 6. plurimum in hoc genere eminet Cicero 8, 3, 64. *cf.* 11, 1, 93. aliud in alio magis eminet 12, 10, 2; eminere inter aequales 12, 5, 5. — inter ceteras 8, 5, 9. γ) *Partic.:* quantum eminentibus (*a. l.* eminentioribus) vincimur (*Romani*), fortasse aequalitate pensamus 10, 1, 86; eminens ingenium 6, Pr. 1. qui sunt eminentissimi 10, 1, 45. eminentiss. auctores 1, 2, 2. 1, 10, 10. eminentissimus Graecorum 9, 4, 79. — rhetor *opp.* minores 2, 3, 1. oratoria virtute eminentissimus 10, 1, 46; ut in omnibus, ita in eloquentia quoque eminentissimum 4, Pr. 3. non circa plurium artium species praestantem, sed in omnibus eminentiss. 12, 10, 12.

**Emitto.** I) ea, quae emiserint (*pilarii*) 10, 7, 11. quae emissa optime est, hastam *etc.* 9, 4, 8. jaculum emittit 8, 2, 5. qui pilum aut sudem emittit

8, 2, 5. quidquid humoris corrupti contraxerit, emittendum 2, 10, 6; II) *transl.:* voces per vinum *etc.* emissae 5, 7, 36. verba quaedam emisisse 10, 1, 101; librum, quem emisi 6, Pr. 3. cujus actionem emiseram 7, 2, 24.

**Emo.** servus — emtus 5, 10, 67. *cf.* 7, 2, 26. emit morte immortalitatem 9, 3, 71.

**Emolumentum.** cum etiam in Panegyricis petatur audientium favor, ubi emol. non in utilitate aliqua, sed in sola laude consistit 3, 8, 7 *N.*

**Emorior.** in pueris elucet spes plurimorum, quae cum emoritur aetate *etc.* 1, 1, 2. evanescunt haec atq. emoriuntur comparatione meliorum 12, 10, 75.

**Emphasis.** est emph. etiam inter figuras 9, 2, 64. est in vulgaribus quoque verbis emph. 8, 3, 86. libentius emphasin (*Sp.* — sim) retulerim ad ornatum orationis 8, 2, 11 *N.* Emphasi A. Tullius dixit, ferrum in Tuccium (*Sp.* antonomasia Julius d. f. Accium Navium) incidisse 6, 3, 69 *Z.*

**Emugio.** et clamant ubique, et omnia levata (ut ipsi vocant) manu emugiunt (*ineruditi*) 2, 12, 9.

**Emunctus.** Attici limati quidam et emuncti 12, 10, 17.

**Emutatio.** [majorem vim accipiunt emutatione (*Z.* et mutatione) figurae — et translatione 8, 5, 6 *N. et S.*] est grata in eloquendo novitas et emutatio (*a. l.* mutatio *al.* commutatio) 8, 6, 51.

**Emuto.** emutatis (*Z. conj.* commut.) in perversum dicendi (*sic. Z. ex Amb.* 1; *Sp.* dictis de) figuris 8, 2, 19.

**Enarrabilis.** quadam vix enarrabili foeditate 12, 10, 76. motu animi quodam nescio an enarrabili (*frustra Sp. conjic.* inenarrabili) 6, 3, 6 *N.*

**Enarratio.** — poëtarum 1, 4, 2. 2, 5, 1. — auctorum 1, 9, 1. — historicorum 1, 8, 18. enarrationem praecedit emendata lectio 1, 4, 3.

**Enarro.** grammaticus quoque poëmata enarret (*i. q. interpretetur*) 1, 2, 14 *N.* supra quam enarrari potest (*a. l.* narrari) 10, 1, 101.

**Enascor.** palmam in ara enatam 6, 3, 77.

**Enchirema.** quibus constet ench., et quomodo refellatur? 5, Cap. 14.

[**Encomium.** nec pro encomio (*sic Z. de conj. Gesneri; Sp.* per ἐγκαίνια) ducendum scelus primum 7, 2, 33 *N.*]

**Enervis.** effeminatam et enervem compositionem 9. 4, 142.

**Enim.** Enim hoc voluit (*soloecismus*) 1, 5, 39. α) *simpliciter:* compositio enim patiebatur 6, 4, 119. sumamus en. ex Cicerone exemplum 5, 14, 7. incipiamus en. ab iis 9, 2, 6; apud Ciceronem enim (*a. l. om.*) invenio 12, 10, 48 *N. cr.* ut sentio en. dicam 5, 12, 20. ita demum en. libera *etc.* 12, 1, 5. vivunt omnia en. (*a. l.* en. omn.) et moventur 10, 1, 16; *in argumentando:* posse en. eum adhuc melius 2, 4, 13. cruentam en. (*a. l. om.*) vestem habuisti 5, 12, 3. frugalitas bonum, luxuria en. malum 5, 10, 73. dissimulavit Cic., cum *etc.;* versus enim (*a. l.* tunc) dicere coepit 6, 3, 86. cognitionis sunt en., non inventionis 12, 3, 7. summi enim sunt, homines tamen 10, 1, 25; *in transitu:* est en. quaedam praemunitio — quaedam confessio *etc.* 9, 2, 17. *cf.* [7, 3, 16.] 10, 1, 31. Sunt en. et (*a. l.* etenim) haec majora et minora 5, 10, 91. Sit en. lex 7, 8, 2. eras en. adultera 5, 12, 2; avere est en. 1, 6, 21. illis en. haec invenienda fuerunt 12, 11, 22 *N.* his en. salvis 8, 3, 43. Id enim, O callidos homines, perfectum est 9, 4, 123.

Tu en. non times, ne locum perdas 6, 3, 63 *N.; in interrogatione:* Quod en. tantum crimen est? 8, 5, 32. Quid en. minus oratori convenit 11, 3, 57. quotus en. quisque inveniri potest 10, 1, 41. *cf.* 4, 5, 13. Quid si en. dicat quis —? erret. 3, 6, 6. *β) Conjunctionib. junctum:* aut enim vocibus singulis accidit, aut conjunctis 7, 9, 2. *v.* Aut. At. Sed en. in commune de jure omni disputandum semper 7, 1, 49 *N.* an possint en. bona esse ulla exulis? *ib.* 57. cum en. 11, 3, 168. Nempe en. plurimum in hoc exhausimus laboris 8, Pr. 6. *γ) c. Negat.:* Neque enim 1, 2, 11. 1, 5, 54. 6, 3, 20. 7, Pr. 1. 2. 9, 1, 22. 24. 9, 4, 119. 132. 145. 10, 4, 1. 11, 3, 63. *v.* Neque; Non enim 1, 2, 14. 1, 4, 8. 17. 1, 6, 16. 1, 11, 1. 2, 2, 13. 2, 8, 10. 4, 5, 26. 5, 10, 18. 59. 5, 14, 4. 6, 1, 26. 7, 6, 5. 8, 5, 30. 9, 2, 63. 9, 4, 27. 10, 1, 109. 10, 5, 8. 11, 1, 57. 11, 3, 30. 12, 8, 7. non en. haec rixantis modo dixit: — neque en., quasi inclamaret, aut testaretur, locutus est 11, 3, 172. *N. cr. v.* Non.

**Enimvero.** Illud in consuetudine remansit, Enimvero. 9, 3, 14 *N.* Enimv. praecipue declamatoribus considerandum est 3, 8, 51. Enimv. jam majore cura doceat tropos omnes 1, 8, 16. Enimv. spatia ipsa, quod possunt, nisi aurium, habere judicium? 9, 4, 118. [Enimv. nullus fere locus *etc.* (*a. l.* et vero et; *Z. ex Amb.* 1. et vere) *Cic.* 9, 1, 40.]

[**Eniteo.** licet haec enitere (*Z.* et nitere) et extare aliquatenus videantur 8, 5, 29.]

**Enitesco.** noster hic cultus clarius enitescet 2, 5, 23. ut (*oculi*) et hilaritate enitescant, et tristitiae quoddam nubilum ducant 11, 3, 75; *transl.:* alitur et enitescit velut pabulo laetiore facundia 10, 5, 14.

**Enitor.** I) vigilandum, studendum (*sic Z. conjec.*; *Sp.* vig. ducat, iterum; *Amb.* 1, dicendum, *unde Gernh. effecit* judicandum; *fortasse* durandum), enitendum, pallendum est 7, 10, 14 *S.* II) *i. q. pario:* enixa est 5, 13, 9. duos enixa filios 6, Pr. 4.

**Enormis.** Ipsam togam rotundam esse, et apte caesam velim. Aliter enim multis modis fiet enormis 11, 3, 139.

**Enormitas.** in structuris saxorum rudium etiam ipsa enormitas invenit, cui applicari, et in quo possit insistere 9, 4, 27.

**Enoto.** cui tribus literis enotamus 1, 7, 27.

**Ens.** — et essentia 8, 3, 33.

**Ensis.** — et gladius 10, 1, 11.

**Enthymema.** *v.* Commentatio. — et argumentum ipsum — appellant, et argumenti elocutionem 5, 14, 1. — ab aliis oratorius syllogismus, ab aliis pars dicitur syllogismi *ib.* 24. — rhetoricus syllogismus 1, 10, 38. 9, 4, 57. Enth. quoque est omne, quod mente concipimus, proprie tamen dicitur, quae est sententia ex contrariis; propterea quod eminere inter ceteras videtur, ut Homerus poëta, urbs Roma 8, 5, 9. — ex consequentibus — ex pugnantibus 5, 14, 25. hanc (*sententiam ad personam tantum relatam*) quidam partem enthymematis esse dixerunt 8, 5, 4. enthymemata *κατ᾽ αἰτίασιν* 9, 2, 106 *N.* epiphonemata aut enthymemata exorabunt? 11, 1, 52. quotiens enthymemata suo gestu velut corrotundant 11, 3, 102 Quid enthymema et quotuplex? 5, Cap. 14.

**Entia.** illa Plauti (*a. l.* Flavii) essentia atque entia (*a. l.* entitas) 2, 14, 2 *Z. N. cr.*

**Enumeratio.** rerum repetitio et congregatio, quae Graece dicitur

ἀνακεφαλαίωσις, a quibusdam Latinorum enumeratio 6, 1, 1. enum. probationum *ib.* 36. propositionum ordine collocata enum. 4, 5, 1 *Z.* plerumque summa complexione vel per enumerationem, vel per brevem conclusionem testantur, quid effecerint 5, 14, 11 *N.* epilogus si enumerationem rerum habet 11, 3, 170.

**Enumero.** enumerent etiam fortasse multos, quamlibet utiles foro 1, 10, 4. [quae et enarravimus (*lege:* cui et annumeravimus) 8, 6, 57 *v.* Textus.] quae enumeranda videntur 6, 1, 2. non enumeratis (*a. l.* num.) singulis 5, 13, 14. ne omnia enumerem (*Sp.* — rentur) 4, 1, 31 *Z.* 5, 7, 4. enumerans plurimas occasiones 7, 2, 43; enumerant, qui — turbaverint civitatium status 2, 16, 4. quae sint in causis favorabilia, enumerare non est necesse 4, 1, 26. infinitum est enumerare, ut Cottae detraxerit auctoritatem *etc.* 6, 5, 10.

**Enuntiatio.** simplex rei cujuscunque enunt. (*a. l.* renunt.) 9, 1, 23. finitio est rei propositae propria et dilucida et breviter comprehensa verbis enunt. 7, 3, 2.

**Enuntiatrix.** ars inventrix, et judicatrix, et enuntiatrix secundum inventionem (*Sp.* mensionem) ejus, quod in quoque potest sumi persuasibile, in materia civili 2, 15, 21 *N. cr.*

**Enuntio.** I) *de pronuntiatione:* quae scribuntur aliter, quam enuntiantur (*literae*) 1, 7, 28. easdem literas enuntiare veris syllabis 1, 5, 18. ut suis quaeque sonis enuntientur 1, 11, 4. sermo secundum naturam enuntiatus 2, 5, 11. corporis motum non enuntiandis sed quaerendis verbis accommodant 2, 11, 4. cum dico circum litora, tanquam unum enuntio 1, 5, 27. ut quaedam etiam, quae optime vinximus, solute enuntiemus 11, 2, 47. II) *de elocutione:* bene inveniendi, et bene enuntiandi (*scientia*) 7, 3, 12. si obscena nudis nominibus enuntientur 8, 3, 38. omnis sermo, quo voluntas aliqua enuntiatur 3, 3, 1. in enuntianda cogitatione *opp.* in concipienda 9, 1, 16. prius est concipere animo res, quam enuntiare *ib.* 19. res clare, atque, ut cerni videantur, enuntiare 8, 3, 62. quae proprie signari poterant, circuitu enuntiare 12, 10, 6.

**Enutrio.** eo tempore, quo praecipue alenda ingenia atque indulgentia quadam enutrienda sunt 8, Pr. 2.

**Eo.** [vio pro eo infelicius (*sc.* fictum) 8, 6, 33. *N. cr. v.* Vio.] I) *proprie:* sero itis 7, 1, 29. isse ad hostes *ib.* 30. ire in aciem 9, 2, 85. is in exilium 6, 3, 78. *v.* Redeo. deliberat C. Caesar, An perseveret in Germaniam ire 3, 8, 19. itur in antiquam silvam 1, 4, 28. euntes ad redemtionem ejus 7, 1, 29 *Z.* simul euntes aptabimus vela 10, 7, 23. illa scholarum consuetudo ituris in forum potest nocere 7, 2, 54; si aliquando concitate itur, nunquam non frigide reditur (*in actione*) 11, 3, 133. II) *transl.* α) judicem —coget ire, qua rapit (*orator*) 12, 10, 61. ut errantem adversarium trahas, et ire quam longissime cogas 6, 4, 17; altius ibunt, qui ad summa nitentur Pr. 20. non longe Latina subsequi debent, et cito pariter ire 1, 1, 14. nascuntur ex his aliae contradictiones, euntque interim longius 5, 13, 54. longius eundum est 12, Pr. 4. β) *adj.* per: per plures ire possunt etiam quae singulis tradenda sunt 1, 2, 13. cum per omnes et personas et affectus eat (*comoedia*) 1, 8, 7. *cf.* 12, 8, 1. patrono per similes affectus eundum erit 11, 1, 84. per totas ire materias 10, 5, 21. ire per medium 4, 2, 32. nunc eamus per singulas causarum judicialium partes 7, 1, 64. *cf.* 6, 1, 12. per omnes species rerum ire 2, 5, 24; tertius est modus, ad quem non per gradus itur 8, 4, 7. γ) *adj.* in:

ex altera parte multi gestus necesse est in sinistrum eant 11, 3, 135. in rixam non ibimus 6, 4, 13; ut gaudeant materia, et quasi in corpus eant (*juvenes*) 2, 10, 5. An si quis ingenio corruptus *etc.* inciderit, in hoc eum ire patiemur? 2, 8, 9 *N.* nec alia via magis in κακοζηλίαν itur 8, 6, 73. in eosdem semper pedes ire (*non debet compositio*) 9, 4, 142. in quaternas ac plures haec ratio ire sententias potest 9, 3, 77. quae (*verba*) tota positionis ejusdem in diversos flexus eunt (*Sp.* exeunt) 1, 6, 15 *Z.* III) neque infitias eo *seq.* 3, 7, 3. ultum ire scelera 11, 1, 42.

**Eo.** *Adv.* I) *in aliquem locum:* eo tamen pervenit (*vis cogitandi*), ut *etc.* 10, 6, 4. sinistrum brachium eousque allevandum est 11, 3, 141. nec eousque trahatur (*spiritus*), donec deficiat *ib.* 53. unde eousque processum est, ut *etc.* 9, 3, 12. eousque scientiae progredi 2, 1, 6. II) *propterea:* eoque et Lacedaemoniorum civitate expulsam — orandi potestatem 2, 16, 4. *cf.* 2, 17, 7. 4, 2, 119. 4, 3, 3. 11, 3, 29. eo etiam prooemia sunt — supervacua 4, 2, 80. hoc eo non omisi, quod *etc.* 1, 7, 10. *cf.* 12, 1, 13. eoque distat, quod *etc.* 8, 6, 8. eo perniciosissima, quod *etc.* 10, 1, 129. eo reprehendenda, quod *etc.* 12, 1, 11. quod non eo dico, quia non illud quoque solutum habeat suos quosdam pedes 9, 4, 20; eo quidam exordium in duas dividunt partes, ut sit *etc.* 4, 1, 42. non tamen hoc eo valet, ut fugiendae sint omnino scholae 1, 7, 10.

**Eodem.** plurimae eod. viae ducunt 10, 5, 7. eod. spectantibus oculis 11, 3, 161.

**Eousque.** *v.* Eo.

**Epichirema.** (*a. l.* epicherema) 5, 10, 2. *N. cr.* — imperfectum *ib.* 7. epichirematos et quattuor, et quinque, et sex etiam factae sunt partes a quibusdam 5, 14, 5. epichirematis frequentior circa credibilia est usus *ib.* 14. initium aut clausulam epichirematis 8,5, 4.

**Epicoenum.** promiscua, quae epicoena dicuntur 1, 4, 24.

**Epicus.** epici carminis onera lyra sustinentem 10, 1, 62. hic (*Homerus*) omnes sine dubio et in omni genere eloquentiae procul a se reliquit; epicos (*a. l.* heroicos) tamen praecipue 10, 1, 51 *N. cr.*

**Epigramma.** qua de re Catulli nobile epigr. est 1, 5, 20. nec minus noto Sallustius epigrammate incessitur 8, 3, 29.

**Epilogus.** α) eo distare prooemium ab epilogo, quod in hoc praeterita, in illo futura dicantur 4, 1, 28; quid ulli epilogi possunt magis habere miserabile? 4, 2, 114. leniores (*a. l.* lev.) epilogi 6, 1, 50. epilogi omnes in eadem fere materia (*i. e. in miseratione*) versari solent 7, 4, 19. epilogus quis unquam poterit illis Priami rogantis Achillem precibus aequari? 10, 1, 50. (*qualem pronuntiationem desiderent epilogi*) 11, 3, 170. β) *Genit.:* etiam discutere miserationem epilogi est proprium 6, 1, 46. epilogi et perorationis nomina ipsa aperte satis ostendunt, hanc esse consummationem orationis *ib.* 35. id unum epilogi genus visum est plerisque Atticorum et philosophis fere omnibus *ib.* 7. nihil illa circa Cepasios Ciceronis fabula efficacius ad pericula epilogorum *ib.* 41. quod indocti, et barbari, et servi, pro se cum loquantur, aliquid dicant simile principio — et (quod vim habet epilogi) deprecentur 2, 17, 6. γ) *Dat. et Accus.:* neque humile atque cotidianum sermonis genus epilogis dabimus 11, 1, 6; fortasse epilogos illi (*Demostheni*) mos civitatis abstulerit 10, 1, 107; pueris in epilogum productis 6, 1, 47. δ) *Ablat.:* uti pluribus quasi epilogis (*in causa multiplici*) 6, 1, 54; in epil. filios ejus alloquens 8, 5, 16. *cf.* 4, 2, 111. 11, 3, 125; ingens in epilogis verti discrimen, quomodo se dicenti, qui excitatur, accommodet 6, 1, 37. multum et in epil. pollet (*periodus*) 9, 4, 128.

in epil. quidam, quibus volunt, liberos, parentes, nutrices accommodant 7, 2, 56. in epil. plerumque dejecti et infracti (*sumus*) 9, 4, 138. Cicero illos ex Lycia et Caria rhetoras paene cantare in epilogis dixit 11, 3, 58.

**Epiphonema.** — rei narratae vel probatae summa acclamatio 8, 5, 11. epiphonemata aut enthymemata exorabunt? 11, 1, 52.

**Epirhedium.** ex duobus peregrinis, ut epirhedium 1, 5, 68 *N.*

**Epistola.** epistolae secretae et familiares 1, 1, 29. oratio — soluta, qualis in sermone et epistolis 9, 4, 19. Augustus in epistolis ad C. Caesarem scriptis 1, 6, 19. Cic. his ipsis ad Brutum verbis quadam in epistola scribit 8, 3, 6. apud Livium in epistola ad filium scripta 10, 1, 39. in epistolis aliquando familiariter apud amicos — de eloquentia sua dicit (*Cic.*) 11, 1, 21; cujus (*Corneliae*) doctissimus sermo in posteros quoque est epistolis traditus 1, 1, 6. ceteras missa ad Domitium epistola non agnoscit 3, 1, 18. quod Cic. pluribus et libris et epistolis testatur 12, 2, 6.

**Epithalamium.** Catullus in epithalamio 9, 3, 16.

**Epitheton.** epitheton exiguus 3, 3, 20. per epitheton, quod (*Sp.* quia) detracto eo, cui apponitur, valet pro nomine 8, 6, 29. solet fieri, aliis adjunctis, epitheton tropus 8, 6, 41. in quo modo illud quoque est a quibusdam traditum proprii genus ex appositis (epitheta dicuntur) 8, 2, 20. *v.* Antonomasia.

**Epitogium.** ex nostro et peregrino, ut epitogium 1, 5, 68.

**Epodos.** cujus (*iambi*) acerbitas in Catullo, Bibaculo, Horatio, quanquam illi (*iambo*) epodos intervenit, reperietur (*sic ex optt. Codd. legendum videtur; Sp.* intervenire reperiatur) 10, 1, 96 *N. cr. et S. cf. H.* II.

**Epoto.** poculum epotum 8, 6, 24. epoto (*a. l.* poto) poculo 5, 13, 15. acceptae potionis epota (*a. l.* pota) parte 7, 2, 17. dedit ei potionem, qua epota (*a. l.* epotata) *ib.* 25.

**Epulum.** jucundioribus epulis (*a. l.* eduliis) reficiuntur 10, 5, 15 *N.* veterum Romanorum epulis fides ac tibias adhibere moris fuit 1, 10, 20.

**Eques.** — Romanus 6, 3, 63. 74. equitis Rom. esse filium 11, 1, 28; quotiens equites pro cornibus locet 2, 13, 3.

**Equester.** equestrem ordinem 5, 13, 21.

**Equidem.** — affirmaverim 11, 3, 5. quos equid. non contemno 6, 2, 3. Equid. (*a. l.* Et quidem) et in personas incidi tales 9, 2, 73. *cf.* 9, 4, 79 *Z.* quod etiam in jocis frigidum eq. tradi inter praecepta miror 9, 3, 69. cum a me quidam postularent —, diu sum equid. reluctatus Pr. 1. Equid. rideo, quod illi sic timent 9, 2, 68. comparationem equid. (*a. l.* quidem *al. om.*) video figuram non esse *ib.* 100. id quomodo decenter fieri possit, eq. non invenio 11, 1, 79. nihil equid. quod addi possit invenio, nisi ut sensus nos quidem plures dicamus 12, 10, 46 *N.* quam eq. si (*a. l.* si quidem) scirem 9, 4, 137. quem (*Senecam*) non eq. omnino conabar excutere, sed potioribus praeferri non sinebam 10, 1, 126. non eq. in omnes eam particulas secabo 8, 3, 63.

**Equinus.** pullum equinum 8, 2, 15.

**Equus.** 12, 10, 30. si finias equum, genus est animal, species mortale, differentia irrationale, proprium hinniens 7, 3, 3. pro equo quadrupedem (*synecdoche*) 8, 6, 20. eq. generosissimus 5, 11, 4. decentior equus, cujus

astricta ilia, sed idem velocior 8, 3, 10. [ferocientes (*sic Sp.; optt. Codd.* efferentis) equos frenis quibusd. coërceamus 10, 3, 10. *v.* Effero.] in equo velocitas 2, 20, 9. equi ad cursum gignuntur 1, 1, 1. traducere equum 5, 11, 13. equorum cursum delicati minutis passibus frangunt 9, 4, 113 *N. cr.* equis advecti 11, 2, 12.

**Erctum.** *v.* Clarigatio.

**Erectus.** habet mens nostra sublime quiddam et erectum (*a. l.* rect.) et impatiens superioris 11, 1, 16. hoc (*vultu*) erecti sumus, hoc summissi 11, 3, 72. quo essent ad agendum erectiores 9, 4, 12. plenum et erectum (*eloquentiae genus*) *opp.* pressum 11, 1, 31. erectae circa studia mentis 1, 3, 10. in certamine erecta totis viribus et velut omnibus nervis intenditur (*vox*) 11, 3, 63. erecta et concitata voce *opp.* summissa atque contracta *ib.* 175; vultus erectior *ib.* 134.

**Ergo.** *α*) *in conclusione:* 5, 10, 11. 5, 14, 25. 8, 6, 5. 9, 1, 9. 9, 2, 81. 83. 9, 3, 6. (*a. l.* igitur) 3, 6, 103 *Z.* 5, 14, 31. 10, 4, 4. odium igitur in causa. — occidit ergo aut iure, aut injuria 7, 1, 34. Non ergo *v.* Non; ergo hoc quoque pro aliis ponitur 9, 1, 5. *cf.* 9, 2, 1. 10, 2, 18. *β*) *in interrogatione:* Ergo si vere ageretur — prodidissemus? 9, 2, 83. Ergo ego nunquam vici? 6, 3, 72. Occides ergo? si potero. 9, 2, 91. orator ergo Demosthenes non fuit? atqui malum virum accepimus 12, 1, 14; nullusne ergo decor adhibendus est? quis negat? 8, 3, 9. num ergo dubium est? 10, 1, 5. nonne ergo refrigeretur sic calor? 9, 4, 113. cur ergo — putent? *ib.* 7. numquid ergo illuc accedo? 6, 3, 79. Quid ergo tantum est artis in eloquentia? 12, 1, 33. *v.* Quis. *γ*) *orationem denuo excipit:* Ego cum in gratiam redierim cum App. Claudio, et redierim per Cn. Pompejum, et ego ergo cum redierim *Cic.* 9, 3, 41.

**Erigo.** I) *proprie:* ad tectum erigat (*manus*) 11, 3, 118. in digitos eriguntur 2, 3, 8. in ungues eriguntur 11, 3, 120. digito quantum plurimum possunt erecto *ib.* altero erecto, altero composito supercilio *ib.* 74. II) *transl.:* propter hoc nos contumacius erigamus 6, Pr. 15. libentius se prima studia tenerosque profectus ad imitationem condiscipulorum erigere 2, 3, 10. in superlationem quoque erigetur (*orator; a. l.* vi superlationumq. eriget) 12, 10, 62 *N. cr.;* erecta voce *opp.* summissa 11, 3, 175. *v.* Concito.

**Eripio.** frequenter praepositiones quoque copulatio ista corrumpit — sic erepti (*a. l.* e re p.) 1, 5, 69 *N. cr.;* telum ei e manibus ereptum (*a. l.* eruptum *al.* erutum) est 5, 10, 69 *N. cr.* nec armis erepta nisi armis posse retineri 5, 10, 114. erepta mihi matre 6, Pr. 4. II) *i. q. servo:* integritas tua te purgavit, pudor eripuit, vita anteacta servavit *Cic.* 8, 6, 56. ut Cornelium ipsa confessionis fiducia eripuerit 6, 5, 10; quo L. Murenam Cicero accusantibus clarissimis viris eripuisse praecipue videtur 6, 1, 35. quae poenis eripiat scelestos 2, 16, 2.

**Erro.** *α*) *simpliciter:* mihi videntur errasse, qui crediderunt 8, 6, 3. non mediocriter errare 8, 2, 2. Quid si enim dicat quis: — erret, ut opinor 3, 6, 6. imperiti enim judicant, et qui frequenter in hoc ipsum fallendi sint (*Sp.* sunt), ne errent 2, 17, 28 *Z.* errantem adversarium 6, 4, 17. quo dato errasset, (*in lusu duodecim scriptorum*) 38. ignara hujusce doctrinae loquacitas erret, necesse est 12, 2, 20. *β*) *c. Ablat. aut Accus.* quorum opinio non qualitate sed modo erravit 2, 21, 2. ne errent solo ediscendi labore 11, 2, 20. si uno verbo sit erratum 7, 3,

17; si quid in declamando discipulus erráverit 2, 5, 16. si quid erraverint adhuc 2, 6, 6. *cf.* 2, 3, 11. si nihil esset erratum 6, 5, 7. γ) *c. Praepos. in aut circa:* velut nocte in ignotis locis errans 7, Pr. 3; in rerum ordine errare 11, 2, 36. in quo magna pars errat 10, 2, 21 *cf.* 11, 1, 81. in quibus ut erraverim, legentes tamen non decepi 6, 3, 112; in alteram errare partem 10, 1, 26; tutius circa priores vel erratur 2, 5, 26.

Error. α) — honestus 1, 6, 2. inde errores existunt, et pessimi affectus 5, 10, 34. adjicienda ratio vel necessitatis alicujus — vel erroris vel suspicionis 11, 1, 76. nec tantum causae voluntatis sunt quaerendae: sed interim et erroris (*a. l.* errores), ut ebrietas, ignorantia 7, 2, 40. semel peccasse, et per errorem, et levius 7, 4, 31. β) *Nominat.:* multus alioqui error (*a. l. adjic.* est) 5, 10, 22. in illo vero plurimum erroris, quod — putant 8, 6, 17. error est in re duplex: unus, quod — existimant —: alter ille etiam frequentior, quod — non putant 2, 3, 3. 4. est et ille in hoc genere frequens error, ut putent 9, 2, 85. non simplex circa suasorias error in plerisque declamatoribus fuit 3, 8, 58. inde vero ingens male interpretantibus innatus est error 3, 6, 7. γ) *Accus.:* singula afferunt errorem 7, 9, 2. quosdam errores suos, ne posteri errarent, confessus est 3, 6, 64. error ad meliora ducendus 12, 1, 26. ipsum illum alienatae mentis errorem circa solas literas habuit (*moribundus filius*) 6, Pr. 11 *N.* quae omnia recipiunt hujusmodi errorem 1, 5, 47. ne illorum sequatur errorem, qui — existimant 1, 4, 12. δ) *Ablat.:* errore lapsum 4, 2, 71. 8, 6, 7. revocare ab errore jam lapsos 2, 6, 2. cui natura contrarium, sed errore par est, parvis dare excedentia modum nomina 8, 3, 48.

Erubesco. cum alii riderent, alii erubescerent 12, 11, 3. erubescere etiam, cum ab aliis laudabimur, decet 11, 1, 22. aliena stultitia erubescamus 6, 4, 8; Socrates jam senex institui lyra non erubescebat 1, 10, 13. erubescis Caesarem timere 6, 1, 14.

Erudio. ut aut sint plane eruditi, aut se non esse eruditos sciant 1, 1, 8. qui in scholis eruditur 1, 2, 9. sub eodem magistro eruditi 2, 17, 33. primis saltem literis erudito 1, 10, 35. erudiendis juvenibus Pr. 1. erudiendo nato tuo *ib.* 6. Utilius domi an in scholis erudiantur (*pueri*)? 1, Cap. 2.

Eruditio. — altissima 1, 4, 6. — in eo mira 10, 1, 94. sumtam ex conversatione doctorum tacitam eruditionem 6, 3, 17 *N.*; famam eruditionis 8, 2, 12. — gratia 1, 8, 11. — jactatio 1, 5, 11; quae ad eruditionem pertinent 1, 8, 8. continet in se multam eruditionem (*etymologia*) 1, 6, 31. potiorem in scholis eruditionem esse, quam domi 2, 3, 10; cum robore dicendi (*Sp.* disc.) crescet etiam eruditio 8, Pr. 4 *Z.* eruditione ac nitore praestare 10, 1, 98. ab eruditione remotus 2, 17, 3.

Eruditus. α) *simpliciter.* a) *de homine docto ac polito:* quaedam conantur eruditi defendere 1, 6, 12. quosdam eruditos, nonnullos etiam grammaticos sic docere ac loqui 1, 5, 25 *N.* plures eruditorum — putaverunt 12, 10, 49. eruditorum consensus 1, 6, 45. [inter eruditos (*Z.* inerud.), et apud rusticos 8, 6, 75 *N. cr.*] non idem apud eruditum, quod militarem ac rusticum, deceat 11, 1, 45. probantibus et eruditis et iis, qui judicabant 4, 2, 86. qui stultis videri eruditi volunt, eruditis stulti judicantur 10, 7, 21. eruditissimo cuique persuasum est 9, 4, 9. b) *Neutr.:* ex historia etiam ducere argu-

menta, eruditum (*sc. est*) 6, 3, 98. eruditissimum longe, si per aliam rem alia intelligetur 9, 2, 97. β) *c. Subst.:* eruditissimus homo 1, 6, 9. 11, 1, 4. eruditum virum 9, 1, 18. vir Romanorum eruditissimus 10, 1, 95; apud aures vacuas atque e r u d i t a s *opp.* apud occupatum variis cogitationibus judicem et saepius i n e r u d i t u m *ib.* 32. in oratione erud. 8, 3, 17. erud. sermo 8, 6, 24; eruditiore aliquo sermone 12, 2, 3.

**Erumpo.** I) *proprie:* non percussor ille subitus erumpet? 6, 2, 31. cum ille fletus erumpit 6, 2, 7. lacrimas — quae aut e r u m p u n t dolore, aut laetitia m a n a n t 11, 3, 75. (*risus*) invitis saepe erumpit 6, 3, 9. vini erumpentis 8, 4, 17. II) *transl.* α) cum consultus praetor permiserit dicere, non protinus est erumpendum sed danda brevis cogitationi mora. 11, 3, 157; velut saepius erumpentis affectus 9, 3, 54. [velut spiritu erumpente protinus indignatione 4, 3, 5 *v.* R u m p o.] erupit brevi tempore nimius usus, ut choronae *etc.* adhuc quibusdam inscriptionibus maneant 1, 5, 20. verba vi quadam veritatis erumpentia 9, 2, 76. β) nondum tantum dicendi lumen accesserat, ut etiam p e r obstantia erumperet 12, 9, 5. qui e x media (*oratione*) e r u m p i t, cito ad id redire debet, unde d e v e r t i t 4, 3, 17; h u c erumpit ejus affectus, ut *etc.* 9, 2, 64. elisa (*vox*) i n illum sonum erumpit 11, 3, 51. erupisse i n hunc voluptatis affectum 8, 3, 4. erupturas i n remp. conspirationes 12, 7, 2.

**Eruo.** I) mihi filius minor quintum egressus annum prior alterum ex duobus eruit lumen 6, Pr. 6 *N.* puerum coturnicum oculos eruentem 5, 9, 13. II) *transl. i. q.* *i n  l u c e m  p r o f e r o:* multa, quae litigator nihil ad causam pertinere crediderit, eruet patronus 12, 8, 13. sensus sublimes variique eruantur 12, 10, 36. eruendae veritatis latebras 12, 9, 3. tanquam o c c u l t u m et a se prudenter e r u t u m 4, 2, 60. hos affectus — aliae quoque partes recipiunt, cum e x iis (*partibus*) plurima sit res eruenda 6, 1, 51 *N.* cum e x aliquo dicto latens aliquod eruitur (*a. l.* emittitur) 9, 2, 64.

**Eruptio.** velut eruptione pugnandum 4, 5, 7 *N.* inopinatis eruptionibus — simillimum 6, 4, 14.

**Essentia.** — Plauti (*Sp.* Flavii) 2, 14, 2 *N.* οὐσίαν, quam Plautus (*Sp.* Flavius) e s s e n t i a m vocat 3, 6, 23.

**Et.** I) *simpliciter copulat:* α) *in transitu ad aliam sententiam:* Et (*Sp.* At) partitio taedium levat 4, 2, 49. *cf.* 2, 4, 13 *Z.* Et haec ipsa plurium legum aliorumve scriptorum — complexu varientur necesse est 5, 10, 107. [*cf. ib.* 83.] Et (*Sp. om.*) sive invicem accusant, sive crimen reus citra accusationem in adversarium vertit — utriusque partis argumenta inter se comparantur 7, 2, 23 *Z.* E t cultus concessus a t q u e magnificus addit hominibus — auctoritatem: a t muliebris et luxuriosus non corpus exornat, sed detegit mentem 8, Pr. 20. Et insigniter Africanus apud Neronem de morte matris, Rogant te *etc.* 8, 5, 15. E t apud oratores n o n rarus, semper tamen astrictior (*ornatus*) 8, 6, 61. Et quatenus huc incidimus, paulo plus scholis demus. 9, 2, 81. Et cur me prohibeat pudor 9, 3, 73. *cf. ib.* 101. 10, 1, 7. 107. 116. 11, 2, 18. 24; Sed ad propositum. E t, quoniam orationis tam ornatus *etc.* 8, 3, 15. E t  h e r c u l e necesse est 10, 2, 3. *cf.* 10, 1, 86. 12, 6, 4. E t  s a n e ejusdem notae est e x a n i m a t 8, 3, 32. Et vere (*Sp.* Enimvero) *C i c.* 9, 1, 40 *Z.* β) *c. emphasi:* At perficere tantum opus arduum, e t nemo perfecit 12, 11, 24. ediscere autem, quo exercearis erit optimum — et ediscere quam maxime varia 11, 3, 25. Quapropter

partem ab iis petere, quorum facta celebrasset, jubebatur. Et persolverunt, ut traditum est. 11, 2, 12. tu in me dic, et potes 9, 2, 97. et verum est 9, 2, 77. *cf.* 7, 1, 52. interroganti, an in tabulis chirographus esset, Et verus, inquit, domine 6, 3, 100. *cf.* 9, 2, 12. Et licebat — fortius id liberiusque defendere 12, 1, 21; ut Livium a pueris magis, (*legi velim*) quam Sallustium, et (*i. q. et tamen*) hic historiae major est auctor 2, 5, 19 *N. et S. cf.* 10, 1, 28 *N. cr.* γ) *iteratum aut similibus exceptum:* quod omnes et semper et ubique deceat 11, 1, 14. *cf.* 3, 7, 17 *Z.* cum sint adhuc quaedam vagae et sine urbibus ac sine legibus gentes, et tamen qui sunt in his nati *et* legationibus fungantur, *et* accusent aliqua atque (*Sp.* ac) defendant, *et* denique alium alio melius loqui credant 3, 2, 4. Plurima vero mutatione figuramus: Scio, Non ignoro, et Non me fugit, et Non me praeterit, et Quis nescit, et Nemini dubium est 10, 1, 12. *cf.* 2, 12, 11 *Z. cf. Sp. Praef. Vol.* I. p. LXXXIII. Quid ita crederetur Cupido puer atque (*Sp.* ac) volucer et sagittis ac face armatus 2, 4, 26. Aristophanes et Eupolis Cratinusque 10, 1, 66. ap. principem et magistratus ac tribunalia 11, 3, 156. *cf.* 12, 2, 10. 11. *v.* Ac. et altercationibus atque interrogationibus oratorem futurum optime Socratici praeparant. 10, 1, 35. ut Demosthenis atque Aeschinis inter se contrarias (*actiones*): et Servii Sulpicii atque Messalae —: et Pollionis et Cassii — aliasque plurimas 10, 1, 22 *N. cr.* δ) *omiss.:* editis in competitores, in L. Pisonem, in Clodium et Curionem libris 3, 7, 2. aptare orationem locis, temporibus, personis 6, 5, 11. *cf.* 4, 2, 33.; corpus tuum frigidum, exangue 6, Pr. 12. extra: nobilitas, dignitas; propinqui, amici 7, 4, 18. Inspiciuntur utique difficultates, occasiones (*a. l. inser.* et) 7, 2, 45. reus de indignitate calumniae, conspirationis vehementius interim queritur 6, 1, 9 *N.* cum ab eo miles nescio quid improbe peteret, veniret contra Marcianus 6, 3, 95 *N. cr.* qua ratione facere quam optime, quam facillime possit 10, 1, 4. hic tractatur locus, tempus, ut furtum in loco clauso, frequenti 7, 2, 44. personis applicantur non pignora modo, sed propinquitates, amicitiae 4, 1, 30. finem esse narrationis, initium probationis intelligat 4, 4, 9. [quod quo fuerit gravius, sanctius 4, 2, 125. plus patientia, fortitudo 3, 7, 24. (*Z. utrobique inser.* ac)] *cf.* 9, 3, 23 *N. cr.* 2, 20, 2. 4, 2, 84. 10, 7, 26; [Protagoras, Gorgias, Prodicus et Thrasymachus (*Z. multa ex optt. Codd. mutavit*) 3, 1, 12. scribenti, ediscenti et (*optt. Codd. om.*) cogitanti 1, 2, 12.]; trahat inde peregrinatio, rura, calculorum anxiae solicitudines, multae causae libidinum, et vinum, et flagitiosus omni genere voluptatum animus 12, 11, 18.

II) *i. q. etiam.* α) Licet et dubitare 6, 1, 3. putant et ortos plerosque ab alio Scopa 11, 2, 15. *cf.* 2, 1, 12 *Z.* 9, 2, 107. nonnunquam tamen quaedam bene et (*a. l. om.*) contemnuntur 5, 13, 22. *cf.* 2, 16, 6 *Z.* aut non divina M. Tullii eloquentia et contra leges agrarias papularis fuit? 2, 16, 7. in iisdem — esse et ornatum 8, 6, 3. interim simplicia, interim et mixta, propriam tamen faciem ostendentia 3, 6, 88. affert aliquam fidem veritatis et dubitatio 9, 2, 19. qui argentum omne legavit, et pecuniam (*sc. legavit*) 5, 14, 26. *cf.* 2, 21, 24 *Z.* [3, 3, 2.] quod de domo dixi, et in operibus publicis fieri potest 11, 2, 21. *cf.* 1, 2, 29. 3, 4, 6. Quidam συνεκδοχὴν vocant et, cum (*a. l.* cum et) id in contextu sermonis, quod tacetur, accipimus 8, 6, 21 *N.* [*cf.* 4, 5, 20.] frequenter vero et a re 4, 2, 130. pugnat ille acumine semper, hic frequenter et pondere 10, 1, 106; est suus et in gestu modus 4, 5, 24. Est et amarum quiddam 8, 3, 89. *cf.* 1, 7, 9 *Z.* 10, 1, 34. si est signum adulterae —, erit et convivere cum adolescentibus

5, 9, 14. β) altera (*ratio*), qua et factum defenditur; altera, qua tantum reus 3, 6, 79. *cf.* 4, 1, 71. quod et eodem cluditur verbo 9, 3, 86. qui et ipse a nobis auditus est 10, 1, 102. *v.* Ipse. γ) alioqui et rationalis status esset 3, 6, 67. quin et Cicero 3, 8, 14. si continentia virtus est, utique et abstinentia 5, 10, 73. rursus et finitio quodammodo est amphibolia 7, 10, 1. Nam et saepe plurimum lucis affert ipsa translatio, cum etiam jurisconsulti — audeant 5, 14, 34. *cf.* 1, 10, 32. 9, 2, 45. Nec non et illud nimiae superstitionis 9, 2, 45. verum et orator — probabit dialectice 1, 10, 37 *cf.* 38. 39. sed et (*a. l.* etiam) ex Latinis 10, 5, 4. *cf.* 3, 5, 18 *Z.* 9, 3, 96. 10, 1, 107. sed et figuris mutare et casus et (*a. l.* atque) numeros 9, 4, 58. jungit autem et diversos sexus 9, 3, 63. *παράφρασις* etiamsi frequenter et id ipsum — nomen complecti solet 9, 1, 6. non consequemur idem, si et voluerimus? 10, 3, 29. δ) *i. q. ap. nostrum adhuc:* quae ratio et ultra ducit 5, 13, 55. et praestantiorem — futurum fuisse 2, 17, 13; eaeque sint et potentissimae 5, 10, 103. ε) *in transitu sententiarum:* Et a ratione fas est incipere 5, 14, 18. *cf.* 7, 2, 9. Et populum Rom. egit in furorem 6, 1, 31. et Celsus hoc nomen isti figurae dedit 9, 2, 40. Et (*a. l.* etiam) nos — divisione hac utimur 11, 1, 12 *N. cr.* Ergo, quisquis non affuerit, exheres erit? quisquis sine exceptione? Jam se illa vel ultro offerent argumenta: Et infans? filius enim est, *et* non affuit (*Sp.* arg., Filius et inf. et aeger non aff.); et qui aberat, et qui militabat, et qui in legatione erat? 7, 1, 50 *Z.* ζ) *adj. simili particula:* dicat scripta, quam res patietur, plurima, et, ut Demosthenes ait, si continget, et (*a. l. om.*) sculpta 12, 9, 16. et ipse quoque 4, 4, 9 et singula quoque (*a. l.* quaeque) 5, 14, 17. Et hoc quoque pulchrum est 9, 3, 76. *cf. ib.* 49. *v.* Quoque; et Chrysippus etiam nutricum — allectationi suum quoddam carmen assignat 1, 10, 32. et deorum etiam (*a. l. om.*) invocatio 6, 1, 33. *cf.* 9, 3, 57. animum ab intentione rerum avertit, et aliquando etiam reficit, et a satietate vel (*a. l.* et) a fatigatione renovat 6, 3, 1. Constat et aliis: etiam modis (*schema*) 9, 3, 37 *N.* Quae materia praecipue quidem in deos et homines cadit: est tamen et aliorum animalium, etiam (*Sp.* et) carentium anima 3, 7, 6. *v.* Etiam. *cf.* et, etiamsi per singula minus moverat, turba valet 6, 1, 1.

III) α) *explicat.* a) *i. q. quidem:* Et quod nomine constat, de re dubium est, interim conjectura est 7, 3, 4 *N.* Sunt clari hodieque et qui olim nominabuntur 10, 1, 94. uno et brevi praescripto explicat 2, 13, 2. accidit aliquando alteri, et saepius ab actore 4, 2, 6. risimus et merito 8, 3, 19. Quid sit igitur potius quam numerus, et oratorius numerus 9, 4, 57. at loquuntur et servant personarum discrimen 12, 10, 44 *N. cr.* vult esse Celsus aliquam et superiorem compositionem 9, 4, 137 *N.* subabsurda illa constant stultis simili imitatione, et quae, nisi finguntur, stulta sunt 6, 3, 99 *N.* multum supra prosam orationem, et quam pedestrem vocat, surgit 10, 1, 81. cum multa et diserte summisque clamoribus decantaverunt 12, 8, 4. Sed non perpetuo intendimus in haec animum, et cupiditate laudis utcunque acquirendae — evagamur 3, 11, 25. b) *i. q. et tamen:* quod saepe nihil placet, et aliquid dicendum est 7, 1, 37. posset aliquis non affuisse, et heres esse *ib.* 50; quae sufficiant et usu non exhauriantur 10, 3, 3. *cf.* 11, 3, 53. *v.* Non. β) et quidem 2, 3, 2. 5, 10, 95. 9, 2, 73 *N. cr.* 9, 4, [79.] 109. 10, 5, 7. 11, 1, 56. 12, 1, 38. cujus actionem et quidem (*Sp.* equidem) solam in hoc tempus emiseram 7, 2, 24 *Z.* Et haec quidem 7, 1, 39. *cf.* 7, 10, 4. 10, 3, 1. 11, 3, 88. et is quidem 10, 1, 34. et ille quidem 5, 10, 64. 11, 2, 12. Et finitae quidem sunt

partes duae 1, 9, 1. *cf.* 6, 3, 17. 9, 2, 74. 12, 10, 16. et non quidem prosae similis — non tamen *etc.* 1, 8, 2; et metum tamen duplicem intelligi volo 6, 2, 21. editi in competitores — libri vituperationem continent, et tamen in Senatu loco sunt habiti sententiae 3, 7, 2.

IV) *bis vel saepius positum.* α) quod ita contiget, si et, quid in quoque conveniat, viderimus, et verba verbis applicemus 7, 10, 17. *cf.* 4, 1, 14. 9, 1, 17. et (*a. l. om.*) utrinque contra scriptum dicitur, et quaestio est de voluntate 7, 7, 1. quod ille et (*a. l.* et ille) prior fuit, et ex magna parte Ciceronem fecit 10, 1, 108. et multae alioqui, et magnae virtutes 10, 1, 128. quia et claudit interim optime prima pars versus — et ultima versuum initio conveniunt orationis 9, 4, 72 — 74 *N.*; et poësis ab Homero *et* Virgilio tantum fastigium accepit, et eloquentia a Dem. atque Cic. 12, 11, 26 *Z.* Nam et de justis, honestis, utilibus, iisque, quae sint istis contraria, et de rebus divinis maxime dicunt *et* argumentantur acriter 10, 1, 35. Nam et in prooemio primum est aliquid, *et* secundum, *ac* deinceps; et quaestio omnis *ac* locus habet suam dispositionem 7, 10, 5. Verum et tum leviter est tentatum, *cum* apud Graecos quosdam, *tum* apud Ciceronem —, et nunc maximo temporum nostrorum auctore prope impulsum 3, 4, 2. propositiones et simplices, et duplices *vel* multiplices 4, 4, 5; pariter et habitus et nomina 1, 1, 25. divisio et ad probandum simili via valet, et ad refellendum 5, 10, 65. et hoc autem exemplum, et superius 9, 3, 59. *cf.* 4, 1, 66. 2, 15, 27; *alterum et c. emph.:* quia et exordium est et soliciti exordium 11, 3, 48. quod et ceteris optimis studiis inter praecipuos, et pingendi fingendique idem mirus artifex fuit 12, 10, 6. β) *adj. in altera parte particula:* et maxime necessaria est oratori memoria: et ea praecipue firmatur *atque* alitur exercitatione: et in iis aetatibus prope sola est 1, 1, 36. et, cum insidiatur — et jam, cum sceleris compos fuit 12, 1, 7. vocum et in singulis ambiguitas frequens, et adhuc in conjunctis magis 5, 10, 106. et leviter admirantes, et interim subita indignatione, velut pallescentes, *et* deprecantes 11, 3, 103. et longae sunt nimis, et interim etiam compositione vitiosae 9, 4, 28. (*vox*) et suffocatur saepe, et majore nisu minus clara est, et interim elisa in illum sonum erumpit 11, 3, 51. quod et (*a. l.* ex) vultu saepissime, et aliquando etiam dicto aliquo factove ejus deprehenditur 6, 4, 19. Nam et insurgit aliquando, et plenus est jucunditatis et gratiae, et variis figuris *et* verbis felicissime audax 10, 1, 96 *N. et H.* dignitas et tuetur reum, et nonnunquam ipsa in argumentum facti convertitur 7, 2, 32. qua et distinctio perit et affectus; et nonnunquam etiam verba aliqua sui parte fraudantur 11, 3, 52. Equidem (*a. l.* Et quidem) et in personas incidi tales, et in rem quoque, quae *etc.* 9, 2, 73 *N. cr.* et ex causis, et ex dictis adversariorum, et ex quibusdam fortuitis quoque 6, 1, 5. alia et minora, et tamen ex his fontibus derivata 2, 17, 40. *cf.* 4, 7, 2. 6, 5, 10. quod et fieri cum modo debet, et est tamen parti utrique commune 4, 1, 16. centum talenta et credidisse eos constat, et non recepisse 5, 10, 111. *cf.* 10, 7, 33; et haec ipsa attentio — sed et illud 4, 1, 34; Quem tamen et suorum homines temporum incessere audebant —. Postea vero quam triumvirali proscriptione consumtus est *etc.* 12, 10, 12. 13 *N.* γ) *saepius positum:* et irasci nos, et gaudere, et timere, et admirari, et dolere, et indignari, et optare, quaeque sunt similia his 9, 2, 26. et affectibus, et jucunditate, et dispositione, et omnino arte deficitur 10, 1, 53. et audit haec, et eam filiam appellans juxta se locat, et excusat etiam, *atque* sibi esse causam

malorum negat 8, 4, 22. Nam et initium hexametri statim invenias, et Anacreontion protinus colon efficias, et si velis trimetron, et quod duobus pedibus *et* parte πενθημιμερὲς a Graecis dicitur, et haec omnia in tribus verbis 9, 4, 78. Verum et pecunia persuadet, et gratia, et auctoritas dicentis, et dignitas, postremo (*Sp.* et postr.) aspectus etiam ipse sine voce 2, 15, 6 *Z.*

V) *negationi opponitur:* Sed non perpetuo intendimus in haec animum, et, cupiditate laudis utcunque *etc.*, evagamur 3, 11, 25. nam et esse potest turpis domesticus ille praeceptor: nec tutior inter servos malos — conversatio est 1, 2, 4 *N. cf.* 1, 6. 1. 1, 10, 2. 8, 6, 42. 11, 3, 127. 12, 6, 7 *N.* est et hoc signum alacritatis: neque — sperare possum 1, 3, 10. tempora, quibus et pauciores literae, nec similes his nostris earum formae fuerunt, et vis quoque diversa 1, 7, 11. ut et nimium dicerent, nec tamen totum 5, 10, 100. *v.* Neque.

VI) *abrumpit sermonem:* et cetera 7, 4, 17. 8, 3, 63. 75. 9, 2, 15. 100. et cetera, quae adjecit 6, 3, 40. *v.* Ceteri. etc. 8, 6, 33 *N. cr.* 9, 2, 19. 11, 3, 39. (*a. l.* et caetera) 4, 2, 51. 5, 11, 12; et alia plurima 5, 10, 98. *cf.* 6, 1, 54. robur ac lacertos, barbamque ante omnia, et alia, quae natura propria maribus dedit 5, 12, 18. et mille alia 9, 3, 1. et deinceps 9, 3, 39. *v.* Deinceps. et plura 5, 10, 60. et plura in eundem modum 5, 11, 4. et reliqua 4, 2, 106. et similia 1, 5, 69. *v.* Similis. et quae sequuntur 9, 3, 65; et totus locus 9, 2, 15. 9, 3, 96. et totus hic locus 9, 3, 50. et totus denique hic locus 9, 2, 7 et totum paene principium 9, 4, 74.

**Etenim.** Hoc in testium interrogatione valet plurimum, in oratione perpetua dissimile est; etenim sibi ipse respondet orator 5, 11, 5.

**Ethice.** locus in ethice negotialis 2, 21, 3. pars illa moralis, quae dicitur Ethice, certe tota oratori est accommodata 12, 2, 15.

**Ethologia.** sententia universalis est vox, ethol. personis continetur 1, 9, 3 *N.*

**Etiam.** α) delectatus est his etiam M. Tullius 9, 3, 74. de iis etiam — adjiciam *ib.* 99. ap. Asinium etiam 1, 8, 11. a Cicerone etiam praelatae frequenter causae 7, 2, 39. ut theses etiam simplices 7, 10, 5. somnos etiam et illa per quietem visa 12, 1, 6. verba vultumque tantum, non etiam animum 6, 2, 26. *cf.* 7, 4, 35. Per se deforme, vel non in coetu, vomere: in coetu, etiam non populi: populi, etiam non Romani 8, 4, 8. et. nullo colente 2, 19, 2. Sed elevandi genus est etiam causarum relatio 6, 3, 77. aptare et. orationem locis, temporibus, personis est ejusdem virtutis 6, 5, 11. metrum in verbis modo, rhythmus et. in corporis motu est 9, 4, 50. coitus et. syllabarum non negabo 9, 4, 59. tractavit et. omnem fere studiorum materiam 10, 1, 129. quam omnia, et. quae delectationi videantur data, ad victoriam spectent 10, 2, 27. si illas (*res divinas etc.*) ii docerent, qui etiam eloqui praestantissime possent 12, 2, 9. cum et. hoc genus simulari litium soleat 11, 1, 56. praestatur hoc aliquando et. dignitatibus *ib.* 67. *cf.* 11, 3, 170. *etc.* fortasse sicut scribebant, etiam (*Sp.* ita etiam) loquebantur 1, 7, 13. cum mutationum casus habeat, etiam similiter desinat 9, 3, 85. Ideoque docti rationem componendi intelligunt, etiam indocti voluptatem 9, 4, 116; Antiphon quoque et orationem primus scripsit, et nihilo minus *etc.;* etiam Polycrates —: et Theodorus *etc.* 3, 1, 11. *cf.* 5, 13, 16. clausula quoque e longis firmissima est, sed claudent etiam (*a. l.* et) breves 9, 4, 93 *N. cr.* in apologis

quoque, et quibusdam interim etiam historiis 6, 3, 44; si Atticis Dorica, Jonica, Aeolica etiam dicta confundas 8, 3, 59. in turba, itinere, conviviis etiam 10, 3, 30. qui invidebant, qui aemulabantur, adulatores etiam 12, 10, 13. de uno reo consilium cogitur etiam (*a. l. om.*) 7, 2, 19. Laelii, Africani, Catones etiam Gracchique 12, 10, 10. ἀναγκαῖον, ἀνάμνησιν — μετάληψιν etiam 9, 2, 106; in palpebris etiam et genis 11, 3, 77. vitandos soles atque ventos, nubila etiam ac siccitates *ib.* 27. ne cui vestrum atque etiam omnium *Coel.* 11, 1, 51. *β*) *i. q. vel tantum:* homines etiam modice exercitati 10, 7, 6. et. leviter loco moti 7, Pr. 2. nam etiam complodere manus et pectus caedere scenicum est 11, 3, 123. quorum et. mutus aspectus 6, 1, 26. etiam suo nomine solet esse jucunda 9, 4, 58. nonnunquam etiam tamen argumento aliquo confirmabimus 4, 2, 54. etiam, qui vitiis utuntur, virtutis tamen his nomen imponant 8, 3, 7; nonnunquam etiam ipse (*a. l.* et ipse) patronus 6, 1, 24. Quod eum merito fecisse, et. ipso rei nomine — palam declaratur 8, Pr. 15. ipso et. motu 9, 4, 138. *cf. ib.* 27. 10, 1, 24. 11, 1, 59. 12, 10, 30. *γ*) *i. q. adeo:* abest illis etiam adhuc laboris judicium 1, 12, 11. verum haec jam etiam inter ipsas ineptias evanuerunt 1, 7, 6. et. corruptas aliquando et vitiosas orationes — legi 2, 5, 10. quod idem et. in simplici genere quaestionum fieri potest 6, 4, 21. cujus pulchritudo adjecisse aliquid et. receptae religioni videtur 12, 10, 9. illo modo, ut sit multum, hoc etiam, plus ut sit, efficitur 8, 4, 3; etiam disputatrix virtus erit 2, 20, 7. quidquid non adjicit prioribus, et. detrahere videtur 6, 1, 29. summa diligentia, ut quibusdam et. nimia videatur 10, 1, 113. ambitiosum gloriandi genus est etiam deridere 11, 1, 21. qui (*mores*) nescio quomodo ex voce et. atque oratione pellucent 11, 3, 154. in hoc libro paene et. nimium curiosi *ib.* 143; verbosius etiam, quam necesse erat 3, 11, 28. aliquanto (*a. l.* aliquando) paene etiam (*a. l.* jam) magis 8, 6, 18. hoc et. plures 11, 1, 41. *δ*) *in transitu sententiarum:* Etiam hoc solet incommodi accidere 10, 2, 23. Etiam illa praevelox memoria fere cito effluit 11, 2, 44. Sunt etiam quaedam et humiles translationes et sordidae 8, 6, 14. Est aliqua etiam in respondendo figura 9, 2, 12. *cf.* 64. Sunt aliquando et sine respiratione quaed. morae etiam in periodis 11, 3, 39. *v.* Et. Fit etiam *etc.* 9, 3, 85. *ε*) *c. aliis Conjunctionib. junctum:* Quin compressam etiam manum pectori admovemus 11, 3, 104. Siquidem C. Carbo etiam — solebat 10, 7, 27. poetae quidem etiam verborum divisionem faciunt 8, 6, 66. *cf.* 9, 4, 18. Sed etiam, qui summa appetunt, — debent 10, 2, 9. sunt inter se similia, sed non et. prioribus 9, 3, 49. tanquam semper expediat, aut et. necesse sit 4, 3, 3. *v.* Atque. finge nos remittere, vel etiam convinci 7, 1, 20. an etiam hoc? 7, 3, 10. *cf.* 11, 3, 16. etiamne a contrariis sinemus aliqua trahi 1, 6, 34. *cf.* 4, 1, 24. Nam K quidem in nullis verbis utendum puto, nisi quae significat, etiam ut sola ponatur 1, 7, 10; forsitan etiam, si non transierit, aequabit 10, 2, 10. Etiam si apud alios judices agetur 11, 1, 87. etiam si forte susceperunt negotia paulo ad dicendum tenuiora 12, 9, 8. Quin etiam, si minus pares videbuntur, aliquae tamen — requirentur 10, 1, 23. etiamsi vir talis — modestam etiam habere potest juventutem 2, 2, 14; etiam cum se non ostendunt — vim tamen occultam suggerunt 1, 10, 7. *cf.* 3, 8, 10. 9, 4, 118. etiam cum — putaverunt, non tamen — credunt 2, 3, 1. *cf.* 10, 1, 36. etiam cum optima sunt reperta, quaerunt aliquid, quod sit magis antiquum *etc.* 8, Pr. 31. *cf.* 8, 5, 26. etiam cum vocalem proxima

accipit quassa quodammodo, utique quotiens aliquam consonantem frangit, multo fit horridior 12, 10, 29. *v.* *β.*

**Etiamsi.** Levissimum autem longe genus ex verbo, etiamsi est apud Ciceronem 9, 2, 99. ut, etiamsi non possumus (*a. l.* possimus), conviciari nolle videamur 11, 1, 65. etiamsi non utique vocis sunt vitia 11, 3, 56, etiamsi juvenem agant *ib.* 91. quibus omnibus, etiamsi proposita non sunt (*Sp.* sint), responderi potest 5, 13, 49. recepisse jus, etiamsi quod amiserint, Thebani videntur 5, 10, 118. ita proximis, etiamsi vinciri non potest, alligetur 8, 6, 62. Nec aliae species erunt, etiamsi unus a duobus duntaxat eandem rem — petet 3, 10, 2. e t i a m s i — patet, male t a m e n composuerit 8, 2, 16. e t i a m s i toto proposito contractum atque summissum —: t a m e n fuerit, necesse est, aliquid plenius et erectius 11, 3, 48. *cf.* 1, 12, 1. 3, 6, 49 *N.* e t i a m s i necessarias, procul t a m e n ab ostentatione positas Pr. 4. e t i a m s i n o n perfecte, t a m e n ut inessent quaedam semina ejus facultatis 2, 20, 6. postquam Urbis appellationem, etiamsi nomen proprium non adjiceretur, Romam tamen accipi sit receptum 6, 3, 103. e t i a m s i non erit docendus, s e d aliquo modo afficiendus 4, 2, 21. e t i a m s i versificator quam poëta melior, si t a m e n — perscripsisset, vindicaret sibi jure secundum locum 10, 1, 89; e t i a m s i vir talis — modestam habere potest e t i a m juventutem: t a m e n *etc.* 2, 2, 14. e t i a m s i id q u o q u e saepe utile est 4, 1, 22. e t i a m s i est in illis q u o q u e cantus obscurior 11, 3, 172; q u o d e t i a m s i propria interpretatione dicere fidem possumus, apertius t a m e n probationem interpretabimur 5, 10, 8. Q u o d e t i a m s i constat utrumque pedibus, habet t a m e n non simplicem differentiam 9, 4, 45.

**Etymologia.** 1, 6, 1. 5, 10, 55. — quae verborum originem requirit, a Cicerone dicta est n o t a t i o —: nam verbum ex verbo ductum, id est v e r i l o q u i u m, ipse Cic., qui finxit, reformidat 1, 6, 28 *seq.* maximus autem usus, in approbando refellendoque fine, propriorum ac differentium, nonnunquam etiam etymologiae 7, 3, 25.

**Evado.** I) nisi si qua Ulixes rate evasit (*optt. Codd.* Ul. intervasit) Lartius *C i c.* 6, 3, 96 *N. cr.* e custodia evasit 2, 17, 20. II) ut vites i n cacumina evadunt 1, 2, 26. qui, praesumta desperatione quo velint evadendi, circa ima substiterint Pr. 20; si h a e c quoque jam lenius supina perseverantibus studiis evaseris 12, 10, 79; ille demum i n id, quod quaerimus, aut ei proximum, poterit evadere 2, 4, 17 *N.* evademus i n summum 12, 11, 30. ne i n infinitum quaestio evadat 2, 17, 16.

**Evagor.** *transl.:* hactenus evagari satis fuerit 2, 4, 32. ne Demostheni permittant evagari, sed eum dicere de ipso causae statu cogant 3, 6, 3. non perpetuo intendimus in haec animum, et, cupiditate laudis utcunque acquirendae *etc.*, evagamur 3, 11, 25.

**Evalesco.** I) *i. q. v a l i d u s f i o:* adjuta cura natura magis evalescit 2, 8, 5. ut ne ipsa quidem natura in hoc ita evaluerit, ut non res simplicissimae — utique discrimine aliquo discernantur 10, 2, 10. II) *de usu dicendi:* ut nunc e v a l u i t *r e b u s a g e n t i b u s*, quod Pollio d a m n a t 9, 3, 13. Sed hoc feliciter evaluit 8, 6, 33 *N. cr.*

**Evanesco.** citius e v a n e s c a t necesse est illa, quam dicendo e f f i n x i m u s, imago 6, 1, 28. e v a n e s c u n t haec atque e m o r i u n t u r comparatione meliorum 12, 10, 75. haec jam etiam inter ipsas ineptias evanuerunt 1, 7, 6.

**Eveho.** I) *de navigatione:* e (*S p. om.*) confragosis atque asperis evecti

6, 1, 52; lanas evehere (*a. l.* vehere) Tarento non licet, oves vexit 7, 8, 4. II) *in dicendo:* longius evectus sum, sed redeo ad propositum 9, 3, 87.

**Evenio.** *α*) quod saepe evenit 12, 8, 8. *cf.* 5, 7, 29. quod frequentius evenit 5, 5, 2. quod si non eveniret 12, 10, 44. quarum (*necessitatum*) si qua evenerit 10, 7, 2. pessimum vero (*παρονομασίας genus*) — Raro evenit, sed vehementer venit 9, 3, 72; multa evenire posse 12, 1, 39. hoc discrimen raro admodum evenit 11, 1, 14. et ex casu nascentium — et ex iis, quae post natos eveniunt 1, 5, 28; quod evenit praecipue in fabulosis usque ad deridicula 1, 8, 21. quod in orationibus quoque evenit 10, 2, 11. evenit aliquando in scholasticis controversiis, quod in foro an possit accidere dubito 4, 2, 97. quid ex quoque eveniat 5, 10, 86. *β*) *seq. ut:* evenit, ut metri quoque condicio mutet accentum 1, 5, 28. potest evenire, ut — reprehendenda sint 11, 1, 78. ut brachio exerto introspiciatur latus *etc.* saepe scio evenire 11, 3, 118. evenit plerumque, ut in hac diligentia deterior etiam fiat oratio 8, Pr. 22. unde evenit nonnunquam, ut aliquid grande inveniat, qui semper quaerit, quod nimium est: verum id (*Sp. om.*) et raro provenit (*Sp.* ev.), et certa vitia non pensat 2, 12, 5. neque enim aliter eveniret, ut illi quoque organorum soni — in alios atque alios motus ducerent auditorem 9, 4, 10.

**Eventus.** — ad ipsum (*oratorem*) non ad causam refertur 8, 3, 12, an (*tutela*) fidem praestare debeat tantum, non etiam consilium et eventum 7, 4, 35 *Z.* sic eum raro fallet eventus 12, 8, 15. tentans joci sui eventum 6, 3, 79 *N.* accipiat actionem necne, ad eventum pertinet, non ad causam 3, 6, 73. quidam recesserunt ab eventu (*in finitione rhetorices*) 2, 15, 13. semper habuisse eum animum, qui sit eventu deprehensus 4, 2, 74. eas (*leges*) casu collidi et eventu 7, 7, 2.

**Everbero.** corvum, qui os oculosque hostis Galli rostro atque alis everberaret 2, 4, 18.

**Eversio.** licet haec omnia complectatur eversio 8, 3, 69. — civitatis 3, 8, 12. — templorum 5, 10, 97.

**Eversor.** eversorem Carthaginis et Numantiae pro Scipione 8, 6, 30.

**Everto.** *α*) ad remp. evertendam 8, 2, 9. qui turbaverint civitatium status, non everterint 2, 16, 4. *β*) *dicendo:* finitio duobus generibus evertitur 7, 3, 23. non evertit opus rhetorice, quod efficit 2, 17, 34. everso, quo defendimur, reliquum est, quo premimur 7, 2, 12.

**Evidens.** — expositio 4, 2, 64. — probatio 5, 10, 7; evidentior figura 9, 2, 52; in his, quae narrat, debet laborare, ut videantur quam evidentissima 4, 2, 65.

**Evidenter.** clare atque evidenter ostendere 8, 3, 86.

**Evidentia.** ἐνάργεια, quae a Cicerone illustratio et evidentia nominatur 6, 2, 32. *cf.* 4, 2, 63. plus est evidentia, vel, ut alii dicunt, repraesentatio, quam perspicuitas 8, 3, 61. cum res non gesta indicatur, sed, ut sit gesta, ostenditur, — quem locum subjecimus evidentiae 9, 2, 40.

**Evigilo.** et cum evigilassent — et cum somnum peterent 9, 4, 12.

**Evitatio.** — malorum 5, 10, 33.

**Evito.** qui ne id quidem, quod in ipsos recidere possit, evitent 6, 3, 32. magnis oratoribus non evitatum 4, 1, 71. evitandae asperitatis gratia 1, 5, 42. evitare expositionem 4, 2, 75. et verbis remotioribus, et liberioribus figuris narrandi taedium evitat 10, 1, 31.} ad evitanda vitia 10, 2, 15. in evitandis ejusmodi verbis 9, 4, 145.

**Evoco.** *α*) *i. q. provoco:* ad evocandum adversarii ictum 5, 13, 54. agitandus omnibus modis, et turbandus, et evocandus (*litigator*) 12, 8, 9 *N.* *β*) *i. q. cito:* in tantum evocare eum (*testem*), quantum sumere ex uno satis sit 5, 7, 16. *γ*) *i. q. excito:* praemiis etiam, quae capit illa aetas, evocetur 1, 1, 20.

**Evolvo.** *α*) *i. q. perlego:* volumina evolvunt 2, 15, 24. evolvendis penitus auctoribus 12, 2, 8. *β*) *i. q. narro:* ingentis causas evolvere belli *Enn.* 6, 3, 86. *γ*) *i. q. expedio:* si rem evolvere propositam facile non sit, inferenda est alia quaestio 6, 4, 20 *N.*

**Ex.** (*in compositione*) 1, 7, 4; E. e contrario 4, 1, 14. 11, 3, 39. e duobus 8, 6, 66. 9, 4, 95. 136. *cf.* 2, 17, 3. [4, 1, 54.] 6, 1, 52 *Z.* [6, 3, 88.] 8, 3, 87. 9, 2, 85. 9, 3, 28. 9, 4, 57. 61. 93. 12, 2, 31 *etc.*; haec petetur aut ex iis — aut ex iis — aut ex iis (*optt. Codd. duo sequentia* ex *omitt.*) 6, 1, 23 *N. cr., cf. infra.* — *Significat* I) *id unde aliquid exit:* e (*Sp. om.*) confragosis atq. asperis evecti 6, 1, 52 *Z.*; *transl.:* an omne praemium viro forti dandum sit? an ex privato? 7, 10, 6. ex altera parte multi gestus necesse est in sinistrum eant 11, 3, 135. perveniri ad summa, nisi ex principiis non potest 10, 1, 4. ea (*figura*), qua fit ex vicinia transitus (*Sp.* quae ex vic. transit) ad diversa 9, 3, 65 *Z.* quae ex brevibus ad longas insurgunt (*syllabae*) 9, 4, 92; laudatum ex quattuor tribunalibus 12, 5, 6; ceterum ex causa succurret 11, 1, 77. *cf.* 8, 3, 81. de quibus ex causa sententia dicta est 5, 11, 36. *v.* Causa II, *ε*.

II) *unumquodque principium et ortum.* *α*) ex quo genere coeperis 8, 6, 50. *v.* Initium. *β*) *unde aliquid est:* est et alius ex historiis usus 10, 1, 34. utrum hoc (*odium*) ex invidia sit, an ex injuria, an ex ambitu? 5, 12, 7. cujus rei licentia ex hoc est, quod *etc.* 4, 1, 4. quaestionem aut ex scripto esse, aut ex facto: facto (*Sp.* ex f.), de rerum fide *etc.*; scripto (*Sp.* ex scr.), de verborum vi *etc.* 8, Pr. 10 *Z.* sunt quaedam velut e tenui diligentia circa proprietatem significationemque munditiae 8, 3, 87. Quid ex libidine ac luxuria spei? 12, 1, 8; hic servus — est — ex hoste captus 5, 10, 67; ille medius affectus ex amoribus et ex desideriis 6, 2, 17. hoc genus argumentorum sane dicamus ex circumstantia 5, 10, 104. figuras ex συνεκδοχῇ 9, 3, 58. orationis ornatus — ex affectibus 11, 1, 33; ex illis causis 12, 7, 7. *v.* Causa I, *γ*, b. ex contemtu opinionis et ignorantia recti 12, 1, 12; quosdam ex vino vacillantes, quosdam hesterna ex potatione (*a. l.* epot.) oscitantes *Cic.* 8, 3, 66. [cognatis id e rebus admoneri 12, 2, 31 *N.* *v.* Tantum.]; qui (*mores*) ex voce etiam atque actione pellucent 11, 3, 154. *γ*) *partem, imprimis in dicendo:* ex parte 6, 1, 48. aliqua ex parte 11, 1, 36. *v.* Pars. ex parte diversa dicta 5, 13, 12. res diversae distantibus ex locis collidentur 7, 10, 17. e contrario 4, 1, 14. *v.* Contrarius. quae ex adverso dici possint 6, 4, 14; cum singulari pluralis subjungitur —: vel ex (*a. l.* e) diverso 9, 3, 8. ex diverso aperiendas figuras 9, 2, 93. *v.* Diversus. non ex eodem, sed ex diverso, vicinum accipitur 9, 3, 68 *N.* dicente ex tempore 6, 3, 111. *v.* Tempus. *δ*) *unde aliquid accipitur, aut efficitur, aut similia:* tempus, quod brevis ex (*a. l.* e) longa accipit 9, 4, 94. corpora ex iisdem his speciem accipiunt 8, Pr. 19. *cf.* 9, 3, 72.

ex natura sua capiat consilium formandae actionis 11, 3, 180. componendus est e duobus intellectus 8, 6, 66. ex causis facti ducta defensio 7, 4, 9. ex hoc (*sc. ductum est*) id quod in montibus eminentissimum 8, 2, 7. argumenta aut ex iis, quae ante rem facta sunt, aut ex conjunctis rei, aut insequentibus ducuntur 5, 10, 45. quae efficitur e (*a. l.* ex) pedibus conclusio 9, 4, 57. ex epistola reum factum 5, 13, 20. etymologia ex divisione facta 1, 7, 17. multa ex Graeco formata nova 8, 3, 33. fructumque non ex stipe advocationum, sed ex animo suo et contemplatione ac scientia petet 1, 12, 18. *v.* Peto. virtus, etiamsi quosdam impetus ex natura sumit 12, 2, 1. causam discere ex suis litigatoribus 12, 8, 6. omnem conatum, quem ex ingenio suo poterant habere 5, 10, 101. ex meretrice natum 11, 1, 82. *v.* Nascor. ex (*a. l.* e) scholis haec vitia, in quibus *etc.* 6, 1, 43. quod esse vel ex re tota potest, vel ex verbo aliquo 11, 2, 19. meliores erimus ex utroque 12, 1, 23. *cf.* 10, 1, 34; [nam ex (*Z. ex Amb.* et) his possidemus jam judicum animos 6, 1, 52 *N. et S.* ex (*Z.* a) paedagogo se vellicari 6, 1, 41 *N. cf. Handii Turs.* II, p. 639.] δ) *id, quo probatur alterum, et similia:* confirmatur conjectura ex majore — ex pari 5, 10, 87. 88. probandorum et culpandorum ex his confirmatio 5, 11, 7. (*quantitas*) ex qualitate facti constituitur 7, 4, 16. neque factum ipsum per se defenditur, neque ex contrario facto, sed ex aliqua utilitate *ib.* 9. ex prima statim fronte dijudicare 12, 7, 8. quod ex proxima (*figura*) doceri potest 9, 2, 5. ex sua bonitate faciet fidem 6, 2, 18. cum ex duobus lectoribus ostendisset 6, 3, 44. majora ex minoribus probant 5, 10, 86. interim ex re quaeritur, veneficium fuerit an cruditas? 7, 2, 13. tempus, ex quo quaestio, An *etc.* 3, 6, 25. patronus ex re ipsa refellit 5, 13, 3. ex opere tumultuario suspicari 7, 3, 34. ex hoc facto notatum videtur 11, 2, 17. plurimum valent ex ipso, qui reus est, haec tria in vita praecedere *opp.* extra 7, 4, 18. ζ) *quo aliquid constat:* clausula e longis firmissima est 9, 4, 93. varietas nobis ex vilioribus grata sit 10, 1, 58. illa ex eodem genere possunt videri 9, 3, 23. neque enim loqui possumus, nisi e (*a. l.* ex) syllabis brevibus ac longis, ex quibus pedes fiunt 9, 4, 61 *N. cr.* qui constat e (*a. l.* ex) duobus choreis 9, 4, 95. ut Thucydidi, *ὑπὲρ ἥμισυ Κᾶρες ἐφάνησαν*, ex mollissimo rhythmorum genere, excidit *ib.* 78 *Z. N.* quae est sententia ex contrariis 8, 5, 9. iambus, (nam est ex brevi et longa) 9, 4, 47. *cf. ib.* 96. 97. 136. gens enim ex multis 9, 3, 8. η) *ubi aliquid haeret:* quod uxor sua ex (*Sp.* e) fico sese suspendisset 6, 3, 88 *Z.* judicium pendet ex lege 7, 1, 15. *v.* Pendeo. aliud ex alio haereat 10, 2, 26.

III) *unde aliquid tanquam pars desumtum est:* nemo ex corruptis 8, 3, 7. ex illis, qui non risere, hic, quem non dignata 9, 3, 8. jucundissima sunt ex his omnibus lenia 6, 3, 93. ultimus est ex Atticis 10, 1, 80. e quibus primum sit 9, 3, 28. subesse aliquid ex hac puerili exercitatione 1, 11, 19. quantumque dicendo consumitur, tantum ex ultimo prorogetur 10, 7, 10. multa ex juvenili abundantia coercuisse 12, 1, 20. quod superesset ex vita 11, 1, 10. medium ex duobus 12, 10, 58. cum (*Sp. inser.* nisi) ex illo et hoc loco nihil non (*Sp. om.*) ab oratore tractetur 6, 2, 11. nihil ex significatione mutatum est 8, 6, 67. [ex contrariis legibus (*Z. ex Amb.* 1. et contrarias leges) duos esse status 7, 10, 1 *N. cr.*]

IV) *de modo* α) *c. Subst.:* haec quidem ex arte, illa vero ex studio 10, 7, 7. *v.* Ars. ex asse heres 7, 1, 20. quid juris ex civili more et aequitate sit *Cic.* 3, 6, 58. ex consuetudine 1, 6, 44. ex fiducia bonae mentis 12, 7, 3. ex in-

dustria 5, 7, 32. 7, 6, 1. 8, 3, 48. 10, 1, 20. 125. e lege *Cic.* 5, 10. 108. *v.* Lex. quod nihil ex mandatis fecerit 4, 4, 5. ex more 11, 3, 129. quaedam ex occasione vel ex necessitate dicimus 4, 3, 16. e rep. 12, 1, 42. ex tui animi sententia 6, 3, 32. *cf.* 8, 5, 1. ex illa similitudine 9, 3, 27. ex stipulatione 4, 2, 6. ex testamento *ib.* verbis quam maxime propriis et ex usu 5, 14, 33. ex tua voluntate 6, Pr. 1. *β) c. Adject.:* ex abundanti 4, 5, 15 *N.* ex confesso 3, 5, 3. ex facili 9, 2, 53. ex integro 10, 1, 20. 10, 3, 6. 18. 11, 3, 156. ex pari 2, 19, 2. ex professo 11, 1, 33.

Exactor. recte loquendi usquequaque asper ex. 1, 7, 34. assiduus studiorum ex. 1, 3, 14.

Exactus. exactissimo judicio 10, 2, 14.

Exaggero. ut sit majus id, quod a nobis exaggerandum est 8, 4, 11. immanitatem parricidii vi orationis exaggerat 9, 2, 53. in exaggeranda indignitate 8, 3, 88. exaggeramus injuriam nostram 6, 2, 23.

Examino. secundus (*Parrhasius*) examinasse subtilius lineas traditur 12, 10, 4 *N.* pondera singulorum examinanda 10, 3, 5. emendate loquendi regulam examinet (*sc. grammaticus*) 1, 5, 1 *N.* quod esset diligenti nobis examinandum cura 10, 1, 1. dubium (*jus*) aequitatis regula examinandum est 12, 3, 6; in ceteris quoque doctoribus idem hoc examinandum quam diligentissime 2, 2, 2; exactissimo judicio circa hanc partem studiorum examinanda sunt omnia 10, 2, 14. nescio an hujus decoris custodia maxime circa eos, contra quos dicimus, examinanda sit 11, 1, 57 *N.*

Exanclare. (*vox obliterata*) 1, 6, 40 *N. cr.*

Exanguis. I) corpus tuum frigidum, exangue 6, Pr. 12. II) *transl.* aridi et exucci et exangues (*oratores*) 12, 10, 15. accidit, ut (*scripta*) cicatrosa sint, et exanguia, et cura pejora 10, 4, 3.

Exanimis. exanime corpus 4, 2, 13.

Exanimo. veteres ne expectorat quidem timuerunt; et sane ejusdem notae est exanimat 8, 3, 31; exanimatae terrore *Coel.* 4, 2, 124.

Exaro. has (*literas*) inter coenam exaravi *Cic.* 9, 3, 58.

Exaspero. fauces rasae exasperant vocem 11, 3, 20. et frangitur et obscuratur et exasperatur vox *ib.*; rem verbis exasperavit 4, 2, 75.

Exaudio. locus, ex quo nulla vox exaudiri posset 10, 3, 25.

[Excandesco. iracundi, verbis excandescere, *vox h. l. incertae auctoritatis* 5, 10, 64 *N. cr.*]

Excedo. *i. q.* superoj: ne excesserint modum 3, 6, 62. *cf.* 11, 3, 169. excedentia modum nomina 8, 3, 48. *v.* Modus. [quia (*hyperbole*) excedit (*Z. ex. Amb.* 1. excidit) hoc nomen (*sc. amplificationis*) 8, 4, 29 *N.*] pes tris syllabas excedere non videtur 9, 4, 79.

Excello. togatis excellit Afranius 10, 1, 100. hominem ratione atque oratione excellere ceteris (*animalibus*) 2, 20, 9.

Excelsus. nonne his latior et audentior et excelsior (*Aeschines*) 12, 10, 23.

Exceptio. I) *i. q.* exclusio: quisquis, sine exceptione 7, 1, 50. in quibus (*verbis*) nulla exceptio est 7, 1, 58; cui (*finitioni*) si brevitatis exceptionem detraxeris, omnes orationis virtutes complexa sit 6, 3, 104 *N.* Albutius — exceptionibus peccat, adjiciendo, circa civiles quaestiones, et, credibiliter 2, 15, 36 *N.* II) *i. q.* voluntas: Le-

gales quaestiones has fecit (*Hermagoras*) scripti et voluntatis, (quam ipse vocat κατὰ ῥητὸν καὶ ὑπεξαίρεσιν, id est, dictum et exceptionem: quorum prius ei cum omnibus commune est, exceptionis nomen minus usitatum 3, 6, 61 *N.*

**Excerpo.** earum (*figurarum*) exempla ex orationibus excerpunt (*a. l.* exceperunt) 9, 1, 24. verba ex orationibus excerpserunt 10, 2, 13. paucos, qui sunt eminentissimi, excerpere 10, 1, 45. excerpere, quid mihi cum adversario conveniret 7, 1, 29. imperite excerpta 2, 15, 24.

**Excessus.** egressio vel (quod usitatius esse coepit) excessus, sive est extra causam, non potest esse pars causae: sive est in causa, adjutorium vel ornamentum partium est earum, ex quibus egreditur 3, 9, 4. *cf. ib.* 1. nisi excursus ille vel egressio (*Sp.* vel quasi finis narrationis, vel) quasi initium probationis est 4, 3, 5 *S.*

**Excĭdo.** cadit excidit 1, 4, 13. I) *proprie:* α) ne tamen exciderit, qua cava funda patet *Cic.* 8, 6, 73; ne plausum affectantibus arma excidant 3, 11, 26. II) *de rhythmo:* qui (*pedes*) in breves excidunt 9, 4, 106. III) *i. q. labor, frustror:* gladia qui dixerunt, genere exciderunt 1, 5, 16. medicus, si tamen aut valetudinis vi *etc.* summa non contigit — medicinae fine non excidet 2, 17, 25 *Z.* IV) *in dicendo i. q. elabor:* sed quia excidit (*sic Z. ex Amb.* 1; *Sp.* excedit) hoc nomen (*i. e. hyperbole*), in tropos differenda est 8, 4, 29 *S.* et versus hi fere excidunt, quos Brutus ipso componendi ductus studio saepissime facit 9, 4, 76. eadem, quae, si imprudentibus excidant, stulta sunt, si simulamus, venusta creduntur 6, 3, 23. Ciceroni in epistolis excidit, Res mihi invisae visae sunt 9, 4, 41. ne quis mihi putet temere excidisse, quod plerumque duorum crimen esse adulterium, non semper, dixerim 7, 3, 52. in ea (*oratione*) frequenter non sentientibus nobis omnium generum excidant versus 9, 4, 52. *cf.* 78. *Z.* V) *de memoria:* α) si calore dicendi vitare id excidisset 11, 3, 130; excidere proxima, vetera inhaerere 11, 2, 6. *cf.* 1, 12, 6. ita sola, quae exciderunt (*opp.* quae tenemus), retractantur, ut crebra iteratione firmentur: quanquam solent hoc ipso maxime haerere, quod exciderunt 11, 2, 35. *v.* Teneo. qui excidunt sensus *ib.* 29. solent excidere, quae falsa sunt 4, 2, 91. nonnunquam et excidere, quae promisimus 4, 5, 2. β) *adj. Dat.:* aliquando nobis (*Sp. om.*) excidisse simulamus 4, 2, 83 *Z.* illa non injucunda schemata, Paene excidit mihi *etc.* 7, 5, 4. Xenophon non excidit mihi 10, 1, 75. quomodo pugnam ineuntibus tot simul metus exciderint 12, 1, 28. malis hominibus nonnunquam excidit ipsa simulatio *ib.* 12. quod fingentibus frequenter excidet (*Sp.* accidit) 4, 2, 90 *S.* non excidit mihi, scripsisse me 2, 3, 10. γ) *Partic. i. q. obliviscens:* excidentes unius admonitione verbi in memoriam reponuntur 11, 2, 19. sicut palam moneri, excidentis (*sc. est*), aut legere 11, 3, 132.

**Excīdo.** I) rubos arvis excidimus 9, 4, 5. virilitate excisa 5, 12, 17. II) *transl.:* sit modo, unde excidi possit, et quod exculpi 2, 4, 7. quae (*musice*) nunc in scenis effeminata — si quid in nobis viriliis roboris manebat, excidit 1, 10, 31.

**Excindo.** Trojanam excindere gentem *Virg.* 9, 2, 39.

**Excio.** nuntio est excitus 11, 2, 12; [saepe ita obscura est, ut sine causa excita (*sic. optt. Codd., sed Z. e. editionib. Cic.* excitata, videatur (*tempestas*) *Cic. p. Mur.* 8, 3, 80.]

**Excipio.** I) *i. q.* *capio, recipio, sustineo etc.* α) *proprie:* exceptum esse venabulo aprum 4, 2, 17. illum excipit adversarii mollis articulus 2, 12, 2. vulnus ore exceptum 6, 3, 75. β) *de animo:* hi (*grammatici*) non satis credunt excepisse, quae relicta erant 2, 1, 2; quantum excipere animi possint puerorum 1, 2, 28. excepta parvulorum indicia (*a. l.* dicta) 5, 7, 36. ut nostram vocem provisa et formata cogitatio excipiat 10, 7, 8; verba — risu et osculo excipimus 1, 2, 7. excipimus nova illa cum favore ac solicitudine 10, 1, 16; iisdem verbis, quae ex Afro Domitio juvenis excepi (*a. l.* ab — accepi) *ib.* 86 *N. et Fr.* γ) *scribendo:* ille, qui excipit 10, 3, 20. negligentia excipientium in quaestum notariorum 7, 2, 24 *N.* alterum (*librum*) pueri exceperant Pr. 7; nec — musicis notis (*Sp.* modis) cantica excipiat 1, 12, 14 *N. et Sp. Praef. Vol.* I. p. LXXX. δ) *i. q.* *sequor:* excipit, Ut cibum vestitumque *etc.* 9, 4, 71. II) *i. q.* *eximo:* et separare quaedam schemate aliquo, et excipere aliqua 9, 2, 63. quem, ut Achillem, semper excipi par est 10, 1, 65. excepto, quod pes mihi tres syllabas non videtur excedere 9, 4, 79. exceptis, quae *etc. ib.* 127. 11, 3, 70. exceptis, de quibus dixi 10, 1, 9. narrationum, excepta qua in causis utimur, tres accepimus species 2, 4, 2. excepta, quae potentissima est, exercitatione 11, 2, 36. exceptis Caesare atque Marcello 10, 1, 38. uno excepto, ne a potentissimis ad levissima decrescat oratio 5, 12, 14. excepto, si obscena nudis nominibus enuntientur 8, 3, 38. nihil excipiendo idem ostendit 2, 15, 16.

**Excito.** I) *i. q.* *evoco:* si excitatus fuerit de spectaculis 3, 6, 19 *N.* testem subornatum in subsellia adversarii mittere, ut inde excitatus plus noceat 5, 8, 32. reos excitare 11, 3, 174. *cf.* 6, 1, 45. excitare judicem (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 104. quomodo se dicenti, qui excitatur, accommodet 6, 1, 37. tres excitavit et ipse lectores 6, 3, 44; defunctos excitare 4, 1, 28. inferos exc. 9, 2, 31; velut dormitantes excitare eos 4, 1, 73. *cf.* 4, 2, 72. II) *i. q.* *commoveo.* α) *de hominibus:* excitat, qui dicit, spiritu ipso 10, 1, 16. hunc mordebit objurgatio, hunc honor excitabit 1, 3, 7. istum — ardentes furiarum faces excitarunt (*a. l.* — verunt) 9, 3, 47. femur ferire — excitat auditorem 11, 3, 123. motum corporis, qui et ipse excitat oratorem 10, 7, 26. actio auditorum frequentia, ut miles concentu (*Sp.* congestu) signorum excitatur 10, 7, 16 *Z.* sunt et illa excitandis ad audiendum non inutilia 4, 1, 34. excitandus est voce 11, 2, 33. nec languere patiuntur subinde aliqua notabili figura excitatum (*auditorem*) 9, 3, 27. β) *de animo etc.:* excitabitur laude aemulatio 1, 2, 21. aures convertit in se et excitat (*a. l. inser.* animos) 9, 3, 66. animos ad lyram excitare — ad eandem lenire mentem 9, 4, 12. quarum recordatio — quasi excitet memoriam 11, 2, 28. 29. excitanda mens et attollenda semper est, quae in hujusmodi secretis aut languescit *etc.* 1, 2, 18. salsum — excitat et a taedio defendit orationem 6, 3, 19. cujus (*eloquentiae*) fraude nec seditiones modo turbaeque populares, sed etiam bella inexpiabilia excitentur 2, 16, 2; γ) *de sono:* hi (*soni*) cum augenda intentione excitandi, cum summittenda sunt temperandi 11, 3, 42. ultima syllaba nec acuta unquam excitatur, nec flexa circumducitur 12, 10, 33; δ) *de ornatu dicendi:* cum pondere aliquo dicenda sunt, et aptis excitanda sententiis, et figuris utique varianda 6, 1, 2 *N.; Partic.:* multo tamen hoc utroque excitatius (*est schema*) 9, 3, 10. haec excitatiora lumina 12, 10, 49.

**Exclamatio.** (*fig.*) 9, 1, 34. 9, 2, 27. 9, 3, 97. — affectus est 9, 3, 97. dulces exclamationes theatri causa producere 11, 3, 179 *N.*

**Exclamo.** *α*) *de hominibus:* insurgere et exclamare 11, 3, 13. totum theatrum et omnem Circi turbam exclamasse barbare 1, 6, 45. cum ex diverso quidam — exclamasset 6, 3, 81. quotiens exclamandum erit 1, 11, 8. cur initio furioso sit exclamandum 3, 8, 59. plerosque ira percitos exclamantes, ut judex audiat, contrarium id esse 6, 3, 9; *c. irrisione:* ut lugentes — disertissime quaedam exclamare videantur 6, 2, 26. quia multa etiam memoria digna exclamaverunt 2, 11. 2. *β*) *transl. de rebus:* minus exclamantes (*syllabas*) 9, 4, 137. quae (*verba*) aut maxime exclamant, aut sono sunt jucundissima 8, 3, 17. apud hunc (*oratorem*) et patria ipsa exclamabit 12, 10, 61.

**Excludo.** I) *i. q. excipio:* *α*) excludere (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 104; nec tamen excluserim alios 1, 8, 7. qui curam omnem compositionis excludant 9, 4, 3. excludi ab his plurima oratoria officia 2, 15, 20. scriptum quoque legis excludet, dicens *etc.* 3, 6, 100. a quibusd. eum (*statum*) exclusum 3, 6, 68. non quia excludenda sint omnino verba duos sensus significantia 6, 3, 48; non excludo autem — eburneas etiam literarum formas in lusum offerre 1, 1, 26. quo illud quoque excluditur, quod dicunt, non esse artis id *etc.* 2, 17, 11; *Partic.:* hinc quoque exclusis (*sic ex Amb.* 1; *Sp.* excl. quoque his) excusatio superest 7, 4, 14 *Z. N. cr.* excluso fratre 7, 1, 62. exclusa qualitate 3, 6, 31. *β*) *adj. ab:* si aliud negat reus, aliud defendit, aliud a (*Sp. om.*) jure actionis excludit 7, 1, 9. S litera ab his nominibus exclusa 1, 4, 14. ab utroque (*i. e. a scribendo et dicendo*) exclusi 10, 7, 29. sunt qui haec excitatiora lumina a componendis orationibus excludenda arbitrentur 12, 10, 49. II) *de avibus:* educare foetus et excludere 4, 16, 16 *N.*

**Excoeco.** excoecatus (*Sp.* exectus), sed raptor 7, 4, 8 *S.*

**Excogito.** facilis in excogitando 1, 1, 1. hoc utilitas excogitavit 2, 13, 6. haec adversus eos frustra excogitata 2, 17, 32. rei ab illis dictae, non a nobis excogitatae 5, 13, 49. quo nihil excogitari potest augustius 11, 1, 3. si quid pro sua parte acriter excogitavit 5, 13, 44. quidquid omnino excogitari contra potest 12, 8, 10. quaedam subtilitatis suae argumenta excogitavit 2, 17, 14. figuras multas ac varias excogitandi necessitas 10, 5, 3.

**Excolo.** si animum dicas excolendum, similitudine utaris terrae 5, 11, 24. quosdam locos non minore cura quam cum ad dicendum ipsi surgerent, excolebant (*praeceptores*) 2, 6, 2. quis enim mihi aut mores excolendi sit modus — aut studia 4, Pr. 3. *cf.* 12, 2, 1. 12, 3, 11. in operibus excolendis 10, 1, 97. excolendae orationis 8, 3, 86. excultae cujusdam elegantiae 6, 3, 20.

**Excreo.** id quod Graeci frequentissime faciunt, — clare excreare (*in dicendo vitiosum*) 11, 3, 160.

**Excresco.** nec minus evitanda est immodica ejus (*prooemii*) longitudo, ne in caput excrevisse videatur 4, 1, 62.

**Exculpo.** signum ex molari lapide exculpere 2, 19, 3; *transl.* sit modo (*in pueris*), unde excidi possit, et quod exculpi (*a. l.* sculpi) 2, 4, 7.

**Excurro.** proni atque succincti (*qui audiunt*) ad omnem clausulam non exurgunt modo, verum etiam excurrunt, et cum indecora exultatione conclamant 2, 2, 12; ideoque mihi videtur M. Tullius tantum intulisse eloquentiae lumen, quod in hos quoque studiorum secessus excurrit 10, 5, 16; plerisque moris est — protinus utique in aliquem laetum ac plausibilem locum excurrere 4, 3, 1; paeone dochmioque, quorum prior in quattuor, secundus in quinque (*syllabas*) excurrit 9, 4, 79 extra ordinem excurrens (*a. l.* proc.) tractatio 4, 3, 14.

**Excursio.** vacuae tabellae, in quibus libera adjicienti sit excursio 10, 3, 32; propositio post hanc (*narrationem, in ordine dicendi*), vel, ut quibusdam placuit, excursio 2, 13, 1. ne qua ex ea (*narratione*) fiat excursio 4, 2, 103.

**Excursus.** hae (*egressiones*) sunt plures, quae per totam causam varios habent excursus, ut laus hominum locorumque *etc.* 4, 3, 12. in illis plures excursus (*a. l.* rec.) recipientibus 10, 5, 12. *v.* Egressio.

**Excusatio.** — egressio est 4, 3, 15. *v.* Commendatio. quae excus. si deerit 5, 6, 5. excus. superest 7, 4, 14. nulla contingit excusatio, sola colorem habet poenitentiae 11, 1, 81. aut defensio, aut imminutio, aut excus. criminis 7, 4, 3. rei non semper defensione facti, sed excusatione ac venia frequenter utuntur 7, 4, 31; excus. aetatis 6, 3, 76 *N.* — ignorantiae, necessitatis 7, 4, 14.

**Excusate.** — fieri 2, 1, 13.

**Excuso.** excusare (*non est fig.*) 9, 1, 23. ut pro persona *etc.* magis ac minus vel excusata (*a. l.* excusanda) debeant videri, vel reprehendenda 11, 1, 14. si in laude Herculis permutatum cum regina Lydiae habitum et imperata pensa orator excuset 3, 7, 6. vitia excusantur interim 1, 5, 5. palliolum, sicut fascias *etc.* sola excusare valetudo potest 11, 3, 144; (*Cic.*) pro Murena, cum Servio se excusat 4, 1, 75; illud elegantissime cum eorum — precibus (*a. l.* preces) — tum etiam adolescentia sua (*a. l.* adolescentiam suam) excusat 11, 1, 74; excusatum esse rusticum, quod (*a. l.* qui) non interfuerit judicio, nihil collaturus patri 7, 1, 45. quos (*commentarios*) non ideo (*a. l.* in eo) excuso, quia non probem, sed ut sint magis admirabiles 10, 7, 31.

**Excusor.** si quaeram, quae sit (*materia*) excusoris, id est fabricae ejus, quam Graeci χαλκευτικὴν vocant, similiter aes esse respondeant (*a. l.* sculptoris *al.* excussoris) 2, 21, 10.

**Excutio.** I) *quatiendo ejicio.* α) *proprie:* comas excutientem 11, 3, 71. nares — pulso subito spiritu excutere et diducere *ib.* 80. β) *transl.* excussa (*a. l.* excusa *al.* exclusa *al.* extrita) syllaba 9, 3, 22. omnis, quae est conceptae mentis intentio mora et interdum iracundia excutitur 10, 3, 20 *H.* quem (*Senecam*) non equidem omnino conabar excutere, sed potioribus praeferri non sinebam 10, 1, 126. II) *i. q. pervestigo.* α) excusserunt illi patrem, et aurum in sinu ejus invenerunt 7, 1, 30. casuris, si leviter excutiantur, flosculis 12, 10, 73. nos genera degustamus, non bibliothecas excutimus 10, 1, 104. omnes schedas excutit 1, 8, 19. excutiendum omne scriptorum genus 1, 4, 4. β) quae fere omnia Cicero in crimine veneficii excutit 5, 7, 37. quae, nisi domi excusseris, in foro inopinata decipient 12, 8, 13. causae quoque excuti solent 5, 10, 35. quae (*inventiunculae*) excussae risum habent, inventae facie ingenii blandiuntur 8, 5, 22 *N.* totum excutiamus locum 5, 7, 6. *cf.* 5, 10, 20. cujus rei fere omnis observatio in illo testium loco excussa nobis est 6, 4, 2. excussa prima parte, an voluerit? sequitur, an potuerit? 7, 2, 44. prius excussa generali quaestione 3, 5, 13; justi species non simpliciter excuti solet 2, 4, 38; excutere, quidquid dici potest 7, 1, 34. quid aequum *etc.* sit, excutitur 7, 4, 3. excusso, quid sit? prope peracta est quaestio, an hoc sit 7, 3, 28. aut conjectura excutiuntur, an vera sint, aut finitione, an propria *etc.* 5, 13, 19.

[**Execo.** execius (*optt. Codd.* exsecatus), sed raptor 7, 4, 8 *N. et S.*]

**Execratio.** (*fig.*) 9, 1, 32. 9, 2, 3.

**Executio.** committendum nunquam, ut adversariorum dicta — loci alicujus executione adjuvemus 5, 13, 27.

**Exedra.** nec cubiculis modo aut exedris 11, 2, 20.

**Exemplar.** si ad exemplar (*a. l.* exempla *al.* exemplum) primi libri bellum Siculum perscripsisset 10, 1, 89.

**Exemplum.** Ex., id est, rei gestae, aut ut gestae, utilis ad persuadendum id, quod intenderis, commemoratio 5, 11, 6. *i. q.* παράδειγμα *ib.* 1. De exemplis 5, Cap. 11. rebus, quae aliquando ex paribus causis sunt judicatae, quae exempla rectius dicuntur 5, 2, 1. est in exemplis allegoria, si non praedicta ratione ponantur 8, 6, 52. (*fig.*) 9, 1, 31. 9, 2, 2. *α*) *c. Attributis:* a) *Adj.:* exemplum deforme 3, 7, 11. — domesticum 9, 3, 73. familiaribus magis ei aetati (*a. l.* m. quam usitatis) ex. 5, 10, 96 *N. cr.* — frequentissimum 8, 6, 38. — ignobile 5, 11, 40. — indubia 5, 13, 24. — multa et manifesta 7, 4, 15. — multa (*ap. poëtas*) 10, 1, 49. — non mediocre 4, 1, 7. — notissimum 7, 3, 21. — potentiora 10, 1, 15. 34. — vetustatis fide tuta 12, 4, 2. — utile 10, 7, 19. — vetera 5, 10, 120. 5, 13, 24. exemplorum cum veterum tum etiam novorum 12, 4, 1. *cf.* 12, 11, 29; tot exemplorum circa voluntariam mortem 9, 2, 86 *N.* b) *c. Genit.:* Pisonis exemplum 9, 2, 61. — Ulixis 11, 3, 158. — fictae controversiae 7, 3, 30. — (*generis*) honorifici 6, 3, 108. — lectionis 10, 1, 2. — operis sui 5, 12, 21. — rerum 9, 4, 44. 12, 11, 17. — rei utriusque 2, 4, 39. 7, 4, 15. 11, 3, 34. — virtutum omnium 10, 2, 1. *cf.* 8, 3, 66. — vitiorum 1, 5, 17. — bene dicendi 10, 2, 28. *cf.* 12, 2, 27; exemplorum ad haec (*a. l.* hoc) infinitus est numerus 5, 10, 91.

*β*) *per singulos Casus.* a) *Nominat.:* omnium, quaecunque docemus, hoc sunt exempla potentiora etiam ipsis, quae traduntur, artibus, cum eo, qui discit, perductus est, ut intelligere ea sine demonstrante, et sequi jam suis viribus possit: quia, quae doctor praecepit, orator ostendit. 10, 1, 15. ejus (*a. l.* id) frequentissimum exemplum est, *cano, canto, dico* 8, 6, 38. ex., quae sunt in omni genere causarum potentissima 2, 4, 20. sunt multa ejus rei exempla 1, 2, 4 *Z. cf.* 7, 4, 15. exempla plurimum in consiliis possunt 3, 8, 36. omnibus his sufficit vel unum Ciceronis ex. 8, 4, 4. cum tanto plura bene dicendi ex. supersint, quam illis, qui adhuc summi sunt, contigerunt 10, 2, 28. neque est ignobile ex. Megareos victos Homeri versu 5, 11, 40. ex., quod in se fortasse recidat 5, 2, 2. b) *Genit.:* exempli gratia 4, 2, 17. 5, 10, 110. 6, 5, 6. haec exempli gratia sufficient 9, 2, 56; ex cognitione rerum exemplorumque 10, 1, 34. ductus officio — alicujus non mediocris exempli 4, 1, 7 *S.* abundare exemplorum copia 12, 4, 1. exemplorum infinitus numerus 5, 10, 91. usum exemplorum nulli materiae magis convenire (*quam suasoriae*) 3, 8, 66. c) *Dat.:* ut sit exemplo suis auditoribus 2, 5, 16. Ciceronis vel una quamlibet multis exemplis suffecerit oratio 6, 5, 9. haec si ratione manifesta non essent, exemplis tamen crederem 12, 2, 22. d) *Accus.:* si quod exemplum ad imitationem demonstrandum sit, solum est, quod ex dialogis Socraticorum maximeque Platonis duci potest 5, 7, 28. quod est frequentius, quam ut exemplum desideret 9, 2, 53. hic (*Homerus*) — omnibus eloquentiae partibus exemplum et ortum dedit 10, 1, 46. ut ex aliis legibus exempla ducamus 7, 6, 7. nec libenter exemplum, quod in se fortasse recidat, facit 5, 2, 2. (*exempla*) ab hominibus magnis praeceptorum loco ficta 12, 4, 2. narrato Pisonis exemplo 9, 2, 61. poëtis

permittamus ejusmodi exempla 8, 3, 73. rerum ex. ab historicis petuntur 12, 11, 17. id ex diverso ponit exemplum 1, 5, 43. honorifici ponit exemplum Ciceronis (*Sp. inser.* quod est) pro Ligario 6, 3, 108. *cf.* 7, 2, 18. 9, 4, 103. 11, 3, 34. singula horum generum ex Cic. exempla ponamus 5, 11, 11. cujus rei ut cetera ex. praetereain 7, 1, 2. hoc propositum nobis sit 10, 1, 112. quorum exempla illo loco quaerenda (*Sp.* reddam), quo virtutes erunt 8, 3, 51 *Z.* si quis hoc referat ex. 5, 11, 8. ab oratoribus illa (*ex.*) repetunt 5, 10, 120. ex. nostrum sequebantur 2, 5, 2. pleraque (*ex.*) ex vetustate diligenter sibi cognita sumat 10, 1, 34. licet satis exemplorum ad imitandum ex lectione suppeditet 2, 2, 8. ex. rerum varie tractanda sunt 5, 13, 24; *post Praepos.:* res — pertinens ad exemplum 4, 1, 33. ad Phoenicis Homerici exemplum dicere ac facere 2, 3, 12. satis composuisse sese ad exemplum 2, 6, 4. ad ex. virtutum omnium mens dirigenda 10, 2, 1. referenda pars haec quoque ad ex. 6, 1, 22. ad omnium ornandi virtutum exemplum (*a. l.* — pla) vel unus sufficit 8, 3. 66; citra lectionis ex. 10, 1, 2; quae in ex. assumimus 10, 2, 11. quod in ex. editur 12, 10, 50. vocem docentium in ex. intuentur (*a. l.* tuentur) 10, 2, 2. unam de scholis controversiam proponam in ex. 7, 1, 41. in ex. dicendi facundissimum quemque proponet sibi ad imitandum 12, 2, 27. ut Bagoam aliquem in ex. operis sumerent sibi 5, 12, 21. e) *Ablat.:* rideant etiam diligentiam nostram, exemplo magni quoque nominis professorum 2, 11, 1. temporibus illis, quae sine exemplo fuerunt 10, 2, 4; uno ero exemplo contentus ejus loci, quo Cicero — dicit 8, 4, 28; exemplis confirmandum 4, 1, 75. id exemplis magis quam praeceptis ullis continetur 4, 2, 116. ut exemplo sit demonstrandum 3, 6, 27. vel veteribus vel novis exemplis palam facere 12, 11, 29 tot nos praeceptoribus, tot exemplis instruxit antiquitas *ib.* 22. exemplo moti 7, 2, 3. (*analogia*) non ratione nititur sed exemplo 1, 6, 16. onerabo librum exemplis 6, 3, 65. ut vel proximo exemplo patet 4, 2, 61. hoc praecipit Homerus Ulixis exemplo 11, 3, 158. ut a notissimo exemplo non recedamus 7, 3, 21. exemplis utitur 4, 1, 69 *N. cf.* 5, 10, 120. 7, 3, 30. 9, 3, 73. 9, 4, 44. quantum Graeci praeceptis valent, tantum Romani exemplis 12, 2, 30.

**Exeo.** I) *i. q. egredior:* noctu existi 5, 10, 45. dum Clodius a villa sua exiret 6, 3, 49. exeuntem de theatro 6, 3, 71. per parietem exibimus 2, 13, 16; *transl:* per quam (*industriam*) exierint de servitute 11, 1, 88. II) *i. q. digredior, extendor:* paulo longius exire 4, 3, 17. digressus in laudes Castoris ac Pollucis exierat 11, 2, 11; continuus (*translationis usus*) in allegorias et aenigmata exit 8, 6, 14. si in longum exierit ordo rerum 4, 2, 51. III) *i. q. provenio:* cum ipsis vocibus naturaliter exeunt gestus 11, 3, 88. si quid exierit numeris aptius; fortasse non possit; sed tamen si quid exierit, non erit Atticum? 12, 10, 26 *N.* dilucida erit pronuntiatio, si verba tota exierint (*a. l.* exegerit), quorum pars devorari, pars destitui solet 11, 3, 33 *N. cr.* IV) *i. q. desino:* ne in *a* quidem atque *s* literas exire temere masculina Graeca nomina recto casu 1, 5, 61. *v.* Eo.

**Exequiae.** ne exequias quidem viderem meas *Macc.* 9, 4, 28.

**Exequor.** *i. q. expono:* *a*) non modo in exequendo suas quisque vires debet adhibere, sed etiam inveniendo similia 5, 1, 3. hoc exequi mitto 5, 10, 18. exequi (*a. l.* persequi) singula 8, 6, 28. omnia, quae ante id exequeris 4, 5, 9; haec omnia copiosius sunt exequnti 9, 3, 89. quae quidem ut diligentius exequamur 10, 4, 6. quae

Tullius in Oratore divine exequitur 1, 6, 18. ad reliqua fortius exequenda 4, 5, 23. Ego haec breviter demonstrasse contentus —. Quidam executi sunt verbosius 5, 12, 15; cum omnia tria genera fuero executus 3, 6, 1. non solum in digerendis quaestionibus, sed etiam in exequendis 11, 2, 37. *cf.* 7, 1, 18. necessitas hos status exequendi 3, 6, 16. necessarios maxime atq. in usum receptos (*tropos*) exequemur 8, 6, 2; ea in libro primo executi sumus 8, 1, 2. pessimum vero, non eodem ordine exequi, quo quidque proposueris 4, 5, 28. per singulas species exequi (*probationum sedes*) 5, 10, 100. *β*) quae ad docendum pertinent, executi sumus 7, Pr. 1. ut prius — ostendamus: deinde, quae in quoque causae genere propria sunt, exequamur 5, Pr. 5; cum quaerere atq. exequi juberent, Cur armata ap. Lacedaemonios Venus? *etc.* 2, 4, 26. jam hinc, unde coeperit *etc.* exequar 3, 1, 1. in secundo libro diligentissime est executus, quid cuique homini soleat accidere 5, 10, 17. quae sint in agendo servanda, toto fere opere executi sumus 12, 9, 1.

**Exerceo.** I) *i. q. excolo:* *α*) difficiliora debent esse, quae exercent, quo sit levius ipsum illud, in quod exercent 11, 2, 42. quod in studiis dicendi plerique exercuerunt 2, 20, 2; ne aliter exerceri velint 3, 8, 70. Pansam *etc.* in morem praeceptoris (*Cicero*) exercuit cotidie dicens audiensque 12, 11, 6; exercendi corpora 2, 8, 13. declamationes — quae inventionem et dispositionem pariter exercent 10, 5, 14. exercere utrinque judicium (*a. l.* judicem) 10, 1, 131 *N.* ut protinus pronuntiationem (*Sp.* — ne), vocem, memoriam exerceat 1, 11, 14 *Z.* exercendi stili 10, 5, 15. exercendus est (*spiritus*) 11, 3, 54. *β*) *adj. Abl. aut Praepos.:* ediscere, quo exercearis 11, 3, 25. quibus exerceri solebat 10, 5, 11. decretoriis exerceatur *ib.* 20. facultatem dicendi his exercuerunt 2, 4, 41. ingenium exercetur multiplici variaque materia *ib.* 20. *cf.* 2, 17, 4. exercebitur memoria aliena complectendo 2, 7, 3. ut pronuntiatione vocem et materiam exerceat 1, 11, 14; quibus ad pugnam forensem exerceri solebamus 5, 12, 17. cur non in utrumque protinus locum se (*Sp. om.*) exerceant 4, 2, 29 *Z.* ut in utrumque locum, id est primum et secundum, simul exerceamur 5, 13, 50. *cf.* 11, 2, 42. II) *i. q. factito:* qui artem ludicram exercuerit 3, 6, 18. ibi demum exercuit eam (*eloquentiam*) 1, 4, 6. cum judicia ejus rei maxime exercerentur 6, 1, 16. eam, quae tum exercebatur, rhetoricen 2, 15, 27. rhetoricen ap. grammaticos exerceat 2, 1, 3.

**Exercitatio.** *α*) *c. Attributis.* a) *Adj.:* brevis dicendi exerc. 2, 12, 11. continua dicendi ex. 2, 17, 12. multa et continua ex. Pr. 27. — hujus rei longe facilior 6, 4, 21. — modica 10, 5, 19. — multa 5, 10, 125. et phonascis et oratoribus necessaria ex. 11, 3, 22. — plurima 8, Pr. 28. — quae potentissima (*a. l.* potissima) est 11, 2, 36. illae primae exercitationes 2, 4, 36. ex. puerilis 1, 11, 19. — procul a veritate sejuncta 8, 3, 23. — utilissima 3, 8, 49. b) *c. Genit.:* juvenum exerc. 6, 3, 15. 16. — scholarum 2, 11, 1; — rei 5, 7, 28. — forensium causarum 12, 2, 25. — comparationis 2, 4, 21 *N.* consuetudo pessime dicendi et malorum exerc. *ib.* 16 *N.* — vocis 11, 3, 24. 29; — cogitandi 10, 7, 25. — dicendi 2, 4, 24. 10, 7, 27. 12, 2, 20. 12, 11, 16. — multa scribendi 9, 4, 114. *β*) *per singulos casus.* a) *Nominat.:* continua dicendi ex. — nam id potentissimum discendi genus est 2, 17, 12. si quis unam maximamque a me artem memoriae quaerat, exercitatio est et labor 11, 2, 40. quia unctio et exerc. cum palaestrica ei (*medicinae*) sit arte communis 2, 21, 11. ejus rei nulla exerc. est, nulli praeceptores 6, 3, 14. exerc. talis sit, qualis

usus 11, 3, 24; satis in hoc nos componet multa scribendi exerc. 9, 4, 114. ratio et exercitatio orationi summum dederit 3, 2, 1. cui disciplina et studium et exercitatio dederit vires 12, 9, 20. lacertos exerc. expressit 8, 3, 10. exerc. plerumque robustum corpus facit 5, 10, 82. consuetudo et exercitatio facilitatem maxime parit 10, 7, 8. hoc. exerc. petit 8, Pr. 16. ut possimus, non exercitatio modo praestabit, sed etiam ratio 10, 3, 15. hinc illa exerc. subit comparationis 2, 4, 21. b) *Genit.:* exercitationis genus 2, 1, 9. 2, 4, 26. 10, 5, 4. 10, 6, 5. — gratia 3, 6, 93. 3, 8, 53. 10, 1, 23. 12, 2, 25. remissa ciborum atque exercitationum certa necessitate, otio et jucundioribus epulis reficiuntur 10, 5, 15. c) *Dat.:* utilissima est exercitationi difficultas 10, 5, 8. omnia suis exercitationibus similia desiderant 12, 6, 5. d) *Accus.:* suasoriis magis an controversiis accommodata sit exercitatio 2, 4, 33. exerc. modicam consecutus 10, 5, 19. quae (*exerc.*) si paululum intermissa fuerit 10, 7, 8. quod non dico, quia sit unquam omittenda dicendi exerc. 12, 11, 16. in exercitationibus, quae foro praeparantur 5, 13, 44. ejus rei neque disciplina ulla in scholis, neque exercitatio traditur 5, 7, 28; res proponi singulas ad juvenum talem exerc. 6, 3, 15. declamatio imitetur eas actiones, in quarum exercitationem reperta est 2, 10, 4. Lacedaemonios saltationem quand. habuisse inter exercitationes 1, 11, 18. e) *Ablat.:* rhetoricen adjuvari exercitatione 2, 17, 5. et inspectione et exercitatione constat (*rhetorice*) 2, 17, 42. lacertos exercitatione constringere 12, 10, 44. vis exerc. multa continenda est 10, 6, 3. promtum hoc exerc. sola continetur 10, 7, 24. exerc., qua omnia convalescunt 11, 3, 22. corpora validiora fiant exercitatione 12, 10, 41. ea (*memoria*) praecipue firmatur atque alitur exercitatione 1, 1, 36. quomodo inveniemus etiam illas occultiores quaestiones? — ingenio, cura, exercitatione 7, 1, 40. exercitatione corpus juvatur 5, 10, 121. in hanc consuetudinem memoria exercitatione redigenda 11, 2, 45. qui haec omnia exerc. plurima roborarit 8, Pr. 28. hac uti exerc. 10, 7, 27. 11, 2, 26. 12, 2, 27. De primis apud rhetorem exercitationibus 2, Cap. 4.

**Exercitatrix.** quod (*Plato*) duas partes civilitatis corpori assignet, medicinam, et quam interpretantur exercicatricem 2, 15, 25. exercitatricis (*adulationem*), mangonum (*artificium*) *ib.*

**Exercito.** quamlibet per alia in scholis exercitati sumus 2, 10, 9. *Partic.:* bene instituto ac satis exercitato 2, 10, 1. non, quisquis est robustus, exercitatus, nec, quisquis exerc., robustus est 5, 10, 82. forensibus certaminibus exercitatos (*a. l.* excitatos) 10, 5, 17. etiam exercitatis actoribus 11, 3, 116; animi — studio exercitata velocitas 5, 10, 123.

**Exercitus.** — pulcherrimus 1, 10, 48. turbati exercitus sibi ipsi sunt impedimento 7, Pr. 2. exercitus abeuntis species 2, 17, 19. ductare exercitus *Sall.* 8, 3, 44. non semper exercitus per plana et amoena ducendus 12, 9, 2.

**Exero.** I) *proprie:* caput exeruit mobile pinus repetita (*vers.*) 9, 4, 90. longius partibus his et liberius exeritur (*digitus*) 11, 3, 92. exerto brachio *ib.* 118; plus affectus exhibent — in rebus parvis, tristibus, mitibus breves (*manus*); magnis, laetis, atrocibus exertiores (*a. l.* extensiores) *ib.* 116. II) *transl.:* adeo ut in genere causae indubitabili fiducia se ipsa nimium exerere non debeat 4, 1, 55.

**Exhaurio.** I) *proprie.:* quod reliquum erat, exhausit 7, 2, 17. quantum

ille vini exhauserit 8, 4, 16. II) *transl.:* tot annos in utendo, non in percipiendo exhauserunt 12, 11, 20. exhausto labore 5, 10, 22. plurimum in hoc exhausimus laboris 8, Pr. 6. magna pars est exhausta orationis 11, 3, 147. patrimonium exhausit 5, 10, 48. vires, quae usu non exhauriantur 10, 3, 3; rex decenni bello exhaustus 8, 4, 22. exhaustus labor 4, 5, 23.

**Exheredatio.** exheredationem meruisti 7, 1, 53.

**Exheredo.** exheredatum a se filium 7, 4, 20. filium ab Egnatio corrupti judicii crimine exheredatum 5, 13, 32; *Partic.:* pro exheredato (*dicens*) 9, 2, 98. *v.* Abdicatus.

**Exheres.** qui patri proditionis reo non affuerit, exheres sit 5, 10, 107. *cf.* 7, 1, 42 *seqq.* exheres esto 9, 2, 34.

**Exhibeo.** plus affectus junctae exhibent manus 11, 3, 116. qui rerum experimentis atque operibus vere civilem virum exhibeat (*sc. se.*) 12, 2, 7 *N.*

**Exhortatio.** (*a. l.* exorationem) 9, 2, 103. haec exhortatio mea non eo pertinet 12, 2, 6. ad exhortationem praecipue valent imparia 5, 11, 10. sufficit ad exhortationem studiorum 12, 11, 25. in exhortatione — laeta et magnifica et sublimis est actio 11, 3, 153; ut de laudibus, exhortationibus, consolationibus (*ap. Homerum*) taceam 10, 1, 47. exhortationem docentium 1, 2, 25 *Z.*

**Exhortativus.** — (*status*) 3, 6, 47.

**Exhortor.** liberum demus iis — tempus ac locum, exhortemurque ultro, ut *etc.* 12, 8, 7. exhortandis in hanc spem 10, 7, 19.

**Exigo.** I) *i. q. profero:* prope sub conatu adversarii manus exigenda (*a. l.* erig.) 6, 4, 8 *N.* II) *i. q. flagito:* α) cum res exiget 5, 11, 5. (*a. l.* exigent *al.* exigunt) 10, 3, 3. ut res exiget 12, 10, 69. si communis utilitas exegerit 12, 1, 37. β) *adj. Obj.:* quorum id aetas exigebat 2, 5, 1. praeceptor id maxime exigat 5, 12, 22. qui in iram concitat se, idque exigit 6, 2, 27. quod veritas exigit 1, 7, 8. praestandi, quod exigebatur, fiducia Pr. 3. an id, quod exigebatur, debuerit 7, 4, 38 [*N.*] quae si omnia exigerem 1, 12, 14. sive quae alia exegerit ratio 12, 9, 20. quid separata, quid conjuncta (*verba*) exigant 8, 3, 15. ne aut magna nimium videar exigere — aut multa 12, 11, 9; jam recepta est actio paulo agitatior, et exigitur 11, 3, 184. illo, quem exigimus, animo 12, 7, 8. literae syllabaeque scribentium cogitationem non exigunt 5, 10, 125. si confessionem exigitis 4, 2, 73. creditum suum totum exigerent 5, 10, 105. ubi orationis cursus exigitur 9, 4, 106. plus exigunt curae et laboris 8, Pr. 13. elegans et venusta exigitur tota expositio 6, 3, 39. haec exigunt acre judicium 1, 6, 3. duplices exigere mercedes 2, 3, 3. *cf.* 12, 11, 14. narrationem nunquam exigit privata deliberatio 3, 8, 10 *Z.* fere ponendae a me causae officium exigebatur 4, 2, 86. exigendam plane (*Sp.* plenam) operam 1, 1, 20 *Z.* pro modo virium exigendum opus 2, 4, 14. ubi pondus exigitur 9, 4, 83. an exigi debeat (*poena*)? 7, 4, 20. plus exigunt subtilitatis 1, 5, 17. minus exclamantes (*syllabas*) exigunt 9, 4, 137. visus infirmior membranarum potius usum exiget 10, 3, 31. virium atque impetus non tantundem exigunt 6, 2, 10. turpis voluptas et inhumana a litigatoribus frequenter exigitur 12, 9, 10. γ) *adj. ab:* nemo a me exigat id praeceptorum genus 2, 13, 1. qui a (*a. l. om.*) Latinis exiget illam gratiam sermonis Attici 12, 10, 35 *N. cr.* jusjurandum ab adversario exigunt 5, 6, 1. a grammaticis exigitur poëtarum narratio 2, 5, 1. ab opere pulcherrimo hanc minorem ex-

igere mercedem 12, 11, 29. *δ) seq. ad aut in:* amplius aliquid ad usus necessarios exiget 12, 7, 9; non dicendi modo eximiam in eo (*oratore*) facultatem, sed omnes animi virtutes exigimus Pr. 9. nisi forte in carminibus tantum et in canticis exigitur structura quaedam et inoffensa copulatio vocum 1, 10, 23. in pueris perfecta oratio nec exigi nec sperari potest 2, 4, 4. *ε) seq. ut:* aliquando communis utilitas exigit, ut *etc.* 2, 17, 36. non exigo, ut *etc.* 9, 3, 73. aut certe non exigant, ut *etc.* 9, 2, 94. exigere ab his aetatibus, ut *etc.* 1, 1, 37. credo, exacturos plerosque — ut *etc.* 10, 1, 37. III) *i. q. diligenter examino aut elaboro:* Neque enim — prorsus omittenda pars haec orationis; sed exigenda ut optime possumus 12, 10, 38. an cujuslibet auris est exigere literarum sonos? 1, 4, 7. illa non nisi aure exiguntur 1, 5, 19. emendate loquendi regulam — diligenter examinet. Haec exigitur verbis, aut singulis, aut pluribus 1, 5, 2; eandem gracilitatem stilo exigere condiscant 1, 9, 2. commentarii ita sunt exacti, ut in memoriam posteritatis videantur esse compositi 10, 7, 30.

**Exiguitas.** — congiariorum 6, 3, 52.

**Exiguus.** perquam exiguus 2, 17, 28. exiguus mus *Virg.* 8, 3, 20. grandis aut exigua est (*vox*) 11, 3, 15.

**Exilis.** (*oratores*) pro pressis exiles 10, 2, 16; tumida, exilia (*in eloquendo*) 8, 3, 56. *v.* Abundans *in* Abundo. ne vox quidem exilis (*a. l.* nisi liberalis) actionem habere optimam potest 11, 3, 13. plena et exilis (*vox*) *ib.* 15.

**Exilitas.** — vocis 1, 11, 1. quarundam (*literarum*) vel exilitate vel pinguitudine nimia laboramus *ib.* 4 *N.* ne ad spadonum et mulierum et aegrorum exilitatem vox nostra tenuetur 11, 3, 19.

**Exilium.** abiit in exilium 7, 1, 42. ab exilio reducendi 5, 11, 9. servatae patriae poenam passus exilium 11, 1, 18. hunc exilio delegerat locum 12, 10, 19.

**Eximius.** — amor literarum Pr. 6. dicendi facultas Pr. 9. cum res communis pluribus in uno aliquo habet nomen eximium 8, 2, 8 *N.*

**Eximo.** I) *i. q. extraho:* haeret nonnunquam telum illud occultum, et hoc ipso, quod non apparet, eximi non potest 9, 2, 75. II) *i. q. subtraho, tollo: α)* neque eximitur, sed obscuratur (*M. litera*) 9, 4, 40. exemta N litera 1, 7, 29. multa linguae vitia, nisi primis eximuntur annis 1, 1, 37. dubitationem hujus utilitatis eximere 1, 10, 28; denique ut maximam partem quaestionis eximam 12, 1, 9. *β) c. Dat. aut ex:* quid eximat nos opinionibus vulgi 12, 2, 28. ut — auctores alios in ordinem redegerint, alios omnino exemerint numero 1, 4, 3. qui turbae quamvis bonorum auctorum eximatur 10, 1, 74; hoc certe prorsus (*a. l.* procul) eximatur animo 12, 1, 32. altera est per detractionem figura —, cui conjunctiones eximuntur 9, 3, 62. multi tropis hoc genus eximunt 9, 1, 6; praenomen e familia exemtum est 3, 7, 20. III) *i. q. excipio:* nec sorte (*opus fuisse*), nisi quod se quisque eximi voluerit 4, 2, 74.

**Existimo.** *α) absolute:* ut Cicero existimat 9, 1, 29. ut existimant 12, 10, 5. sicut multi existimarunt 8, 6, 67 *Z.* *β) c. Accus.:* athletarum corpora decora vere existimaverunt 5, 12, 21. melius existiment, quidquid est aliud 10, 4, 3. non immerito — incomprehensibilia partis hujus praecepta existimarit (*a. l.* — vit) 9, 1, 12. id potentissimum existimet 12, 8, 15. etiam illa (*lectio*) — multum infra rhetoris officium

existimanda est 2, 5, 4; popularitas signum affectati regni est existimatum 5, 9, 13 *N.* famam, qua diu princeps oratorum *etc.* existimatus est 11, 3, 8. assimulata et arte composita procul dubio sunt schemata existimanda 9, 1, 27. omnem posteritatis memoriam spatium vitae honestae existimet 12, 2, 31. *γ) seq. Acc. c. Inf.:* plurimum parari facultatis existimo 10, 5, 10. eloquentiam nullam esse existimabo, quae *etc.* 5, 12, 20. quae praecipue convenire *etc.* existimem 10, 1, 45. Celsus de nulla re dicturum oratorem existimat, nisi *etc.* 3, 5, 3. *cf.* 10, 1, 23. 33. succedere se in eorum locum — existimet 2, 2, 4. agi jam rem suam existimant 6, 2, 6. *cf.* 8, Pr. 3. memoriam quidam naturae modo esse munus existimaverunt 11, 2, 1. *cf.* 9, 8, 58. 9, 1, 1; Themistocles suasisse existimatur Atheniensibus, ut *etc.* 9, 2, 92; his ego comparandos existimo, qui *etc.* 2, 20, 4. haec notanda breviter existimavi 2, 2, 15. si non nisi refecti *etc.* studendum existimaverimus (*a. l.* —marimus) 10, 3, 29. *v.* Opinio.

**Existo.** *α)* inde existunt errores 5, 6, 34. unde causas turpium factorum saepe extitisse 1, 2, 2; *omissum:* unde confusio 12, 5, 3. *β)* cum pravum quoddam studium circa praeceptores Artium extiterit 2, 15, 37. quod causa mortis extiterit 1, 10, 33. mox poëtis similes extitisse (*oratores*) 12, 10, 42. ut, qui diligentissimi Artium scriptores extiterunt, ab eloquentia longissime fuerint 8, Pr. 3. omnium in literis studiorum antiquissimam Musicen extitisse 1, 10, 10.

**Exitus.** I) tibiarum, quae praeclusis, quibus clarescunt, foraminibus, recto modo exitu graviorem spiritum reddunt 1, 11, 7. II) *transl.:* *α)* quidam haec, quae vel ex efficientibus diximus, alieno nomine vocant ἐκβάσεις, id est exitus 5, 10, 86; artem ad exitum alligat 2, 15, 35. exitu comperit 11, 2, 12. judicii exitu 6, 1, 35. improviso rerum exitu 12, 1, 3. habeat narratio — exitus inopinatos 4, 2, 107. *β) hominis:* ut nostrum miserabilem, si vincamur, exitum, ita adversariorum superbum, si vicerint, utile est credi. 4, 1, 29.

**Exolesco.** prima positio, etiamsi vetustate exoleverat 1, 6, 11.

**Exoletus.** exoletos auctores 8, 2, 12.

**Exordior.** priusquam causam exordiantur 4, 1, 2. ceteri, qui artem orandi literis tradiderunt, ita sunt exorsi, quasi perfectis omni alio genere doctrinae summam inde eloquentiae manum imponerent Pr. 4.

**Exordium.** *α)* non possum togam praetextam sperare, cum exordium pullum videam 5, 10, 71. *β) in dicendo:* quod principium Latine vel exordium dicitur, majore quadam ratione Graeci videntur προοίμιον nominasse 4, 1, 1. proximus liber a prima parte, id est exordio, incipiet (*Sp.* pr. l. prooemia i. e. exordia concipiet) 3, 11, 28 *S. v.* Prooemium; et exordium est, et soliciti exordium 11, 3, 48. neque uno modo dicuntur exordia *ib.* 161. ab ejus, qui dissentiet, persona duci frequenter in conciliis exordium 3, 8, 8. exordia duci nonnunquam etiam ab actore causae 4, 1, 7. novum rursus exordium faciam 11, 3, 38. quod omni labore materiae ad scribendum destinatae non inveniret exordium 10, 3, 14. proximus liber velut novum sumet exordium 1, 12, 19. *cf.* 4, 4, 9. ut exordium sumant cum clausula 9, 4, 63; in exordio pro Milone *etc.* 9, 4, 133. exordio conciliari audientem 8, Pr. 11. non ab exordio usque ad ultimam vocem? 11, 1, 54. hexametri exordio coepit 9, 4, 74. De exordio 4, Cap. 1.

**Exorior.** hinc quaestio exoritur de jure 5, 10, 113. ex hoc alia mihi quaestio exoritur 12, 2, 23. inde illa quaestio exoritur 1, 5, 58.

**Exornatio.** confirmatio primae ac secundae partis et exornatio 5, 14, 6 *N.*

**Exorno.** *α*) exornat aetatis nostrae gloriam vir seculorum memoria dignus 10, 1, 104. cultus muliebris et luxuriosus non corpus exornat, sed detegit mentem 8, Pr. 20. *β*) *dicendo:* exornat haec mira sermonis elegantia 10, 1, 114. singulos (*testes*) ut exornare, ita destruere 5, 7, 25; qua (*paraphrasi*) breviare quaedam et exornare, salvo modo poetae sensu permittitur 1, 9, 2. ut nostri poëtae — illorum (*Graecorum*) id (*carmen*) nominibus exornent 12, 10, 33. ut extemporales eorum dictiones his velut emblematis exornarentur 2, 4, 27. morem communis hujus sermonis decore quodam scenico exornant 2, 10, 13. narrationem omni gratia ac venere exornandam 4, 2, 116. exornatur res tota maxime translationibus 8, 6, 41.

**Exoro.** nisi exoraverit patrem 9, 2, 90. exorato patre *ib.* epiphonemata aut enthymemata exorabunt? 11, 1, 52.

**Expatior.** ut expatientur et gaudeant materia (*juvenes*) 2, 10, 5. si expatiari in parte hac velim et indulgere voluptati 2, 17, 1. hoc expatiandi genus 4, 3, 4; expatiatur in latus (*brachium*) 11, 3, 84 *N.*

**Expavesco.** non expavescet circumventus 6, 2, 31. id, ut crimen ingens, expavescendum est 9, 3, 35. contionum fremitus non expavescere 10, 3, 30.

**Expectatio.** fortuna affert expectationem 3, 8, 48. quantum nobis expectationis adjecit 4, Pr. 5. in decipiendis expectationibus 6, 3, 24. cum expectationem (*a. l.* explicationem) gravissimorum fecimus 9, 2, 23. habeat narratio — expectationes *etc.* 4, 2, 107; subito an expectatione tortus 6, 1, 18. mala mens — poenarum omnium expectatione torquetur 12, 1, 7; supra expectationem 3, 7, 16. expectatione minor 4, 1, 39; ad causam extra pertinet — expectatio vulgi *etc. ib.* 31.

**Expecto.** De ὀρθογραφίᾳ 1,7,4. *α*) *simpliciter:* expectent paulum 4, 5, 19. ubi minime expectavimus 12, 8, 11. *β*) *c. Obj.:* hoc auditor expectat 9, 4, 62. quod maxime expectari credo 9, 2, 65. aut aliud expectasse nos, aut majus aliquid timuisse *ib.* 39. non expectanda est ultima aetas 12, 4, 2. Cum Proculejus quereretur de filio, quod is mortem suam expectaret, et ille dixisset, se vero non expectare: Immo, inquit, rogo expectes 9, 3, 68 *N.* ne omnia testimonia a litigatore expectet (*a. l.* expetat) 10, 1, 34. ne de hoc (*Sp.* haec) quidem praecepta in universum expectanda (*Sp.* spect.) sunt 6, 5, 4 *Z.* jam nihil ultra expectantibus 9, 4, 30; dicendorum expectata laus 10, 7, 16. nec expectata cogitatio 2, 4, 15. *γ*) *pendente aliqua sententia:* quare nemo expectet, ut alieno tantum sit labore disertus 7, 10, 14. nec, dum repetatur, expectat 4, 2, 45 *N.* si non expectaverimus, quid obveniat 10, 3, 15. *v.* Intueor. velut expectans, quando incipiendum sit 11, 3, 159.

**Expectorat.** veteres ne expectorat quidem timuerunt 8, 3, 31. *cf.* Cic. Or. III, cap. 38, §. 154.

**Expedio.** *α*) sic magis expedit 4, 2, 67. tanquam semper expediat, aut etiam necesse sit 4, 3, 3. res duas in omni actu spectet orator, quid deceat, quid expediat. Expedit autem saepe mutare ex illo constituto traditoque ordine aliqua, et interim decet. 2, 13, 8. *v.* Decet. ut expediet 4, 1, 15; ut nobis expedit 4, 1, 10. ut expediet

causae 7, 3, 18; quod in foro non expedit, illic nec liceat 9, 2, 67. Est utilitatis et in tempore quaestio: expedit, sed non nunc; et in loco, non hic; et in persona, non nobis, non contra hos; et in genere agendi, non sic; et in modo, non in tantum 3, 8, 35. β) *seq. Inf.:* ubi vinci necesse est, expedit cedere 6, 4, 16. quo quidque loco dici expediat 7, 1, 16; ut illi pacem esse expediret 4, 2, 108. aliud alii (*a. l.* alio) docere prius expedit *ib.* 3. ut pedem conferre singulis non expediat 5, 13, 11. cum aliud alii parti prius quaeri frequenter expediat 2, 13, 6. non expedit tibi scire 7, 2, 49. accusatori congerere argumenta, reo dissolvere expediet 5, 13, 15. γ) *Partic.:* cur laxiorem sinum sinistro brachio non subjiciamus? habet enim acre quiddam atq. expeditum, et calori concitationique non inhabile 11, 3, 146. promtum hoc et in expedito positum 10, 7, 24; qui sit circuitus *etc.* colligere expeditum 1, 10, 42; via — plana, et cum ad ingrediendum tum ad demonstrandum expedita 8, Pr. 3; patronorum in parte expeditior, in parte difficilior interrogatio est 5, 7, 22. haec ratio est — et expeditior et potentior 11, 2, 33; ut persuadendi ardua ratio, ita dicendi expeditissima 11, 1, 75.

**Expello.** I) expulsuri tela 10, 3, 6. II) *transl.:* metaphora aut vacantem occupare locum debet, aut, si in alienum venit, plus valere eo, quod expellit 8, 6, 18; difficiliorem cogitationem exprimit et expellit (*a. l.* explebit *a.* expolit) dicendi necessitas 10, 7, 17 *N.*

**Experimentum.** α) *Nominat.:* habeatur exper. velut quoddam rationis testimonium 3, 8, 66. in omnibus fere minus valent praecepta quam experimenta 2, 5, 15. cum inter se congruunt praecepta et experimenta 12, 6, 7. ut ejus nobis magno temporis detrimento constet experimentum 10, 1, 41. si quid me experimenta docuerunt 11, 2, 33. β) *Dat. et Accus.:* quantacunque nostris experimentis habenda est fides 4, 2, 86; nos facillimum etiam imperitis sequamur exper. 1, 10, 42. certissimum faciunt morum exper. 3, 7, 14. ne desperent ante experimentum 12, 11, 9. γ) *Ablat.:* nata est, ut in plerisque, ars (*memoriae*) ab experimento 11, 2, 17. quae quidem non aliquo tradente, sed experimento meo, ac natura ipsa duce accepi 6, 2, 25 *N.* idque credet suo quisque exper. 11, 2, 17 *Z.* medicina — tota constat experimentis 2, 17, 9 *N.* mirum sit forsitan; sed experimentis deprehendas 1, 12, 8. *v.* Deprehendo. probatam experimento culturam 10, 2, 2. non secretis disputationibus, sed rerum experimentis atque operibus 12, 2, 7. facillime homines ad consentiendum ducuntur experimentis 3, 8, 36.

**Experior.** α) ut frequenter experti sumus 1, 12, 11. interrogando experietur animum ejus 5, 7, 20. quae (*exempla*) sibi quisque experiri potest 9, 4, 15. praesentem fortunam experiri 10, 7, 32. judicium discipulorum experiri 2, 5, 13. memoriam suam experiri 11, 2, 34. in quo totas vires (*a. l.* virtutes) suas eloquentia experiretur 10, 1, 109. Quantum possis, in eo semper experire, ut prosis 9, 3, 76. in foro nos experiri potuimus, dum scholastici sumus 12, 11, 16. β) *c. Inf.:* experiar dicere 2, 13, 17. neque alio ceris Platonis inventa sunt quattuor illa verba — plurimis modis scripta, quam quod eum (*sermonem*) quoque maxime (*sc. numerosum*) facere experiretur 8, 6, 64; expertus sum prodesse 2, 4, 13. expertus, juvenem — praelongos habuisse sermones 10, 3, 32; in experiendo, teneasne 11, 2, 35. γ) *Partic.:* plurima expertus 6, Pr. 10 *N.* cuncta experti 4, 2, 38. cum suaderet bellum Atheniensibus parum id prospere expertis 6, 5, 7. expertus eo-

rum (*puerorum*) omni modo corpus animumque 2, 8, 3; expertas vires 2, 6, 7 *N.*

**Expeto.** poenas scelerum expetere 12, 7, 1. majore ac magis expetenda vitae laude 2, 15, 2.

**Expiro.** marito expiranti 9, 2, 73. extremus expirantis hiatus 6, 2, 31.

**Explanatio.** (*fig.*) 9, 1, 27. quomodo judex doceri potest, si desit illustris expl., propositio *etc.* sententiae suae 9, 2, 2. necessaria verborum expl. 11, 3, 33. emendata cum suavitate vocum expl. 1, 5, 33.

**Explano.** si fuerit os facile, explanatum *etc.* 11, 3, 30; argumentum, etiamsi nondum verbis explanatum, jam tamen mente conceptum 5, 10, 4.

**Expleo.** ut humanae formae (*Polycletus*) decorem addiderit supra verum, ita non explevisse deorum auctoritatem videtur 12, 10, 8; nondum expleto aetatis undevicesimo anno 6, Pr. 4. sensus, non expleto numero, conclusus 9, 4, 122. expletis pro facultate omnibus, quae proposuerint 10, 7, 7. plena sentiunt, et parum expleta desiderant 9, 4, 116.

**Explicatio.** plurimas quaestiones, quibus difficilior alia ratione expl. est (*Sp. ex emend. Regii* quarum) 1, 10, 49 *S.*

**Explico.** I) *i. q. evolvo, extendo. α) proprie:* medius digitus in pollicem contrahitur, explicitis tribus 11, 3, 92. *v.* Digitus. gestus, qui contrahit alterno celerique motu, et explicat manum *ib.* 102. redeunte flexu simul explicatur atque convertitur (*manus*) *ib.* 100 *N.* manus explicatae (*Sp.* — citae) 2, 20, 7 *Z. β) transl.:* oratio — aequo congressa campo totas vires populariter explicabit 12, 9, 2. est alia exercitatio cogitandi, totasque materias vel silentio — persequendi, quae nullo non et tempore et loco, quando non aliud agimus, explicari potest 10, 7, 25. habeamus sane — certas imagines omnium, et loca scilicet infinita, per quae verba, quot sunt in quinque contra Verrem secundae actionis libris, explicentur 11, 2, 25; *i. q. expedio:* deprehensi interim pudorem suum ridiculo aliquo explicant 6, 3, 100; quaedam etiam parum speciosa dictu per hanc (*translationem*) explicantur 8, 6, 8 *N.* II) *i. q. expono, explano: α)* totam de vi explicet causam 4, 2, 27. non enim sunt hae propositiones (alioqui causa non explicabitur), sed cum suis rationibus 3, 6, 76 *N.* juris disceptatio explicari potest *ib.* 82. quidam totos etiam locos explicant 5, 13, 48. grammaticus si — quaestiones explicet 1, 2, 14. explicandae rei gratia 9, 1, 24. *β) adj. Ablat.:* pluribus verbis id, quod uno aut paucioribus certe dici potest, explicatur 8, 6, 59. quae consultorum responsis explicantur 12, 3, 7. ambiguitatem semper conjectura explicari 3, 6, 43. *cf. ib.* 88. rebus extra positis, quibus conjectura explicatur *ib.* 45. Lucilii praeceptum, quod, quia pluribus explicatur versibus *etc.* 1, 7, 19. quo facilius propositum explicemus 5, 11, 2. eandem sententiam non iisdem verbis explicant 2, 15, 14. *γ) seq. Interrogat.:* ut explicemus, quae sint materiae 10, 5, 1. tanta in explicando, quod velit, gratia 10, 1, 121. quae sit differentia, explicabit summus liber 9, 4, 146. illa (*aposiopesis*) quid taceat, incertum est, aut certe longiore sermone explicandum 9, 3, 60. neque ab ullo satis explicari, unde risus 6, 3, 7.

**Exploro.** variis percontationibus explorandi sunt (*testes*) 5, 7, 11. explorandum est, quas causas afferant *ib.* 13. explorandum est, ubi controversia incipiat 7, 1, 8. his exploratis 3, 6, 81.

**Expolio.** si illud (*signum*) idem artifex expolisset 2, 19, 3; non quia comi expolirique non debeat (*oratio*) 8, 3, 42.

**Expono.** I) *de liberis:* paupertatem sibi causam exponendi fuisse 4, 2, 95. filium expositum 9, 2, 89. ut puta (*Sp.* pater): Expositum qui agnoverit, solutis alimentis recipiat 7, 1, 14 *Z. N.* lex de expositis *ib.* 15. II) *dicendo.* α) *simpliciter:* quia nec breviter utique nec dilucide semper sit utile exponere 4, 2, 32. cum exponunt (*historici*), unde bellum, seditio, pestilentia *ib.* 2. ubi omnino non exponendum 7, 10, 12. similis in apologis quoque et quibusdam interim etiam in historiis exponendi (*a. l.* —dis) gratia consequi solet 6, 3, 44. β) *c. Obj.:* quod exponebat, et ratione fecit credibile, et affectu quoque implevit 4, 2, 110 *Z.* causas, propter quas reum laedant, exponere 5, 7, 24. *cf.* 2, 5, 7. exposita controversia 10, 7, 21. si fuerit primum exposita (*narratio*) verbis propriis et significantibus 4, 2, 36. grammaticus si — quaestiones explicet, historias exponat, *etc.* 1, 2, 14 *N.* exponitur illa velut imago litis 4, 1, 4. orationum velut thema exponens 5, 10, 9. illud genus, ostentationi compositum — omnes dicendi aperit artes, ornatumque orationis exponit 8, 3, 11. narrare — quis significantius potest, quam qui Curetum Aetolorumque proelium exponit? 10, 1, 49. rationem impendiorum exponens (*Sp.* opp.) 1, 10, 18. exponi res atroces et miserabiles 6, 1, 53. *cf.* 4, 2, 116. aut judici nota sunt omnia, aut priore loco recte exposita. γ) *adj. Adv.:* ut omnia quamlibet verbose et unde volent repetita ex tempore exponant 12, 8, 7 *N. cr.* ut, quia narratio brevis esse debet, fusius et ornatius res possit exponi 4, 2, 128. quo sit modo factum, plenius se loco suo expositurum esse *ib.* quae de his erant tradita, verbosius, quam necesse erat, exposuimus 3, 11, 28. δ) *adj. Praepos.:* in hac narratione nihil de crimine exposuit 4, 2, 10. si aliquid in digressu sit exponendum 4, 3, 14. in schola certa sunt, et pauca, et ante declamationem exponuntur 7, 1, 4. ε) *Partic.:* eorum (*scriptorum*) candidissimum quemque et maxime expositum 2, 5, 19 *N.;* varietatem similibus, voluptatem expositis dare 10, 5, 11 *N.*

**Expositio.** α) *c. Genit.:* — exemplorum 7, 4, 15. — negotii — personae — loci — temporis — causarum 4, 2, 2. — probationum est praeparatio 3, 9, 7 *N.* — rei factae 4, 2, 31. — gestae rei 2, 4, 2. 4, 3, 12. — rerum ad causam pertinentium 4, 2, 11. — sententiae suae (*fig.*) 9, 1, 29. 9, 2, 2. β) *c. Adj.:* — atrox 4, 3, 5. — breves 4, 2, 42. — perspicua et brevis *ib.* 104. — circumcisa *ib.* 42 *N.* — contraria *ib.* 14. elegans et venusta exigitur tota exp. 6, 3, 39. — plana, evidens, morata cum dignitate 4, 2, 64. — longior ac perplexa magis 4, 1, 79. — magnifica *opp.* jucunda 4, 2, 63. — prima 6, 5, 9. 11, 1, 63. — simplex et undique praecisa 4, 2, 47. — utilis ad persuadendum *ib.* 31. expositiones falsae *ib.* 88. γ) *per singulos Casus:* expositio et argumentatio ad docendum pertinent 8, Pr. 7; velut campum nacti expositionis 4, 2, 39. qui non speciem expositionis (*a. l.* compos.) sed fidem quaerit 10, 1, 32. gratiam illam expositionis 11, 1, 53; propositioni similior quam expositioni 4, 1, 35; retro agere expositionem 2, 4, 15. utraque pars suam habet expositionem, atque eam tuetur 7, 2, 26; in expositione ac sermone recta (*vox*) *ib.* 64. *cf.* 11, 3, 91. docere expositione 9, 4, 4. effugere aliqua prima expositione 12, 8, 8. expositione uti 4, 2, 29. *v.* Contradictio.

**Exprimo.** I) *vi extorqueo:* ut illi, quod maxime dicere voluit, videatur expressum 5, 7, 16. *v.* Expello. vox, qualis dolore exprimitur 11, 3, 90. nec vultus modo ac vocis exprimit confessionem (*risus*) 6,

3, 9. sublimitas et magnificentia *etc.* expressit illum fragorem 8, 3, 3. II) *i. q. pronuntio:* nondum prima verba exprimit 1, 2, 6. *cf.* 9, 4, 10. quo facilius verba ore libero exprimeret 22, 3, 54. etiamsi scribitur, tamen parum exprimitur (*lit. M.*) 9, 4, 40. quae (*litera*) exprimi, nisi labris, non potest 8, 3, 45. vox vel inter dentes expressa 11, 3, 104. III) *i. q. effingo: α*) lacertas exercitatio expressit 8, 3, 10. *v.* Lacertus. *β*) *dicendo.* a) ad haec omnia exprimenda 11, 3, 77. in eo, quod velis, exprimendo 8, 3, 61. *cf.* 6, 2, 13. in oratione quaedam exprimi pro dignitate non possunt 2, 13, 12. ea sibi narrari, non exprimi et oculis mentis ostendi 8, 3, 62. illa, quam conamur exprimere, facies 8, 3, 66. formam orationis illam, quam mente penitus conceperint, expriment 2, 7, 3. se pulchre expressisse genus illud hujus viri 10, 2, 18. Menander — ita omnem vitae imaginem expressit 10, 1, 69. *v.* Imago. proprie mihi hujus nominis exprimenda natura est 6, 2, 12, rei, quam volumus exprimere 8, 6, 8. totum exprimere, quem elegeris 10, 2, 26. b) *adj. Ablat.:* quo exprimitur rerum aut personarum imago 5, 11, 24. organis, quibus exprimi sermo non potest 1, 10, 25. syllaba, quam nomine suo exprimit (*lit. O*) 1, 7, 11. quo digne modo patris vultum exprimere posset 2, 13, 13. IV) *Partic.:* protinus omnibus membris expressus infans 2, 4, 6 *N.*; *i. q. planus et perspicuus:* in narratione pleni atque expressi sumus 9, 4, 138. proposita quaedam forma rerum ita expressa, ut cerni potius videatur quam audiri 9, 2, 40. in utraque lingua expressa proprietas omnium literarum 6, Pr. 11. vitia oris emendet, ut expressa sint verba 1, 11, 4. (*verba*) hic (*sc. in narratione*) expressa, et, ut vult Zeno, sensu tincta, esse debent 4, 2, 117 *N.* expressior sermo 1, 1, 37.

**Exprobratio.** tacita impotentiae expr. 6, 2, 16.

**Exprobro.** *α*) *simpliciter:* est gratus jocus, qui minus exprobrat, quam potest 6, 3, 94. eadem verba mutata pronuntiatione indicant, affirmant, exprobrant *etc.* 11, 3, 176. in exprobrando et coarguendo acer atque instans (*gestus*) *ib.* 92. *cf. ib.* 94. dulcis esse debet, non exprobrans sonus *ib.* 16 *N.* *β*) *c. Obj.:* exprobrare diversam vitae sectam 3, 8, 38. nihil his — vehementius exprobrari potest 4, 2, 125. si quando objici potest (*obscenitas*), non in joco exprobranda (*a. l.* — dum) est 6, 3, 29. tales sunt illae inclinationes vocis, quas invicem Demosthenes atq. Aeschines exprobrant, non ideo improbandae 11, 3, 168; quod — quoniam ipsi palam exprobratur 6, 3, 94. ne exprobraret patri nuptias 11, 1, 83.

**Expugno.** I) expugnandae civitates 12, 9, 2. II) *transl.:* ne in omnia impetum facias, sed in id, quod expugnandum est 11, 1, 87. aut expugnatur intentio, aut assumtio, aut conclusio 5, 14, 20. qua (*quaestione*) non expugnata, non sit sequentibus locus 7, 1, 45. quibus scriptum (*legis*) expugnatur 7, 7, 4. nisi aliquando vis ac facultas dicendi expugnat ipsam veritatem 12, 1, 33; utilitas ipsa expugnatur ab iis, qui dicunt, non solum potiora esse honesta, quam utilia, sed ne utilia quidem esse, quae non sint honesta 3, 8, 32.

**Expuo.** tussire et expuere crebro 11, 5, 56.

**Exquiro.** *α*) exquirendi (*species causarum*), quod ἐξεταστικὸν dicit (*Anaximenes*) 3, 4, 9. ea, quae in oculos incurrunt, exquirendum (*Sp.* — do) putant 7, 1, 41 *Z.* qui nullum prope finem fecerunt exquirendis nominibus 9, 3, 99. *β*) *Partic.:* exquisitam figuram hujus rei 8, 6, 71. exq. modis 9, 3, 101. exq. verba 4, 2, 36; exquisitiora verba 11, 1,

33. illa, quae utcunque deflexa sunt, tanquam exquisitiora miramur 2, 5, 11; alterum (*genus schematum*) maxime collocatione exquisitum 9, 3, 2.

**Exquisite.** eleganter atque exquisite dictum 8, 2, 21. exquisitius dictum 12, 10, 75.

**Extemporalis.** — actio 10, 7, 16. aliquis ext. color 10, 6, 5. ext. dictiones 2, 4, 27. facilitatem ext. 10, 7, 18. — fortunam 10, 6, 1. — garrulitas 2, 4, 15. — oratio 4, 1, 54. 11, 2, 3. successum ext. 10, 7, 73. — temeritatem 10, 6, 8.

**Extendo.** I) genua recta, sic tamen, ut non extendantur 11, 3, 159. manum infesto pollice extendit *ib.* 119; rigidi et extenti *etc.* (*oculi*) 11, 3, 76 *N. cr.* II) *transl.:* nec mutare modo quaedam verba, sed extendere, corripere *etc.* 10, 1, 29. ipsam illam seriem, cum alia simili jungentes miscentesque, ultra quam ullus spiritus durare possit, extendunt 8, 2, 17. partitionem ultra tres propositiones extendere 4, 5, 3.

**Extenuatio.** (*fig.*) 9, 1, 28. extenuationem deprecationemque *opp.* superlationem veritatis et trajectionem 9, 2, 3.

**Exter.** I) *Posit.:* nationes exteras 11, 1, 89. II) *Superlat.:* ὁμοιόπτωτον — respondet vel primis inter se, vel mediis, vel extremis 9, 3, 78. extrema ac prima coëunt 9, 4, 44; extrema conclusio 9, 4, 123. extr. complexu suorum 8, 3, 68. extr. digiti *opp.* priores 11, 3, 99. extr. expirantis hiatus 6, 2, 31. extr. quasi insultatio 8, 5, 11. extr. lineae 1, 10, 29. 10, 2, 7. extr. oram (*sinus*) 11, 3, 140. extr. syllabae 1, 6, 4. 1, 11, 8. 9, 3, 75. 11, 3, 33. aut proxima extremae aut ab ea tertia (*syll.*) 1, 5, 30. extr. L. Crassi temporibus 2, 4, 42. extr. (*vetustas*) 8, 5, 33.

**Externus.** externa (*verba*) *opp.* nostra 1, 5, 58. quam minime peregrina et externa (*verba*) 8, 1, 2. bellis civilibus atque externis 8, 3, 78.

**Extero.** ut opus poliat lima, non exterat 10, 4, 4.

**Extinguo.** quod abjectus in profluentem non potuerit extingui (*Romulus*) 3, 7, 5; calorem cogitationis extinguit mora et diffidentia 8, Pr. 27. ut non extinxerit, debilitavit tamen (*vires*) 6, Pr. 15; extincta 9, 3, 49 *v.* Deleo.

**Exto.** I) haec enitere et extare aliquatenus 8, 5, 29. II) *i. q. sum:* pecunia, cujus auctor non extat 7, 2, 52. cujus tres orationes extant 10, 7, 30.

**Extollo.** quousque deceat extollere, quod nobis non creditur 8, 6, 74. humilia extollere (*stilo*) 10, 4, 1. amplificationibus extollat orationem 12, 10, 62. ut aliud crescat, aliud augetur; inde ad id, quod extolli volumus, ratione ducitur 8, 4, 15. *v.* Augeo. qui se supra modum extollit 11, 1, 16.

**Extorqueo.** *transl.:* illa ipsa, quae extorquet, impetrare eum credas 10, 1, 110. prima felicitas interrogantis est, extorquere, quod is noluerit 5, 7, 17. ut invitis, quod prosit, extorqueat *ib.* 27. judicium, quod audienti suus cuique favor aut ille laudantium clamor extorquet 10, 1, 17 *N.*

**Extra.** I) *Praepos.:* quae extra nos bona sunt 3, 7, 13. nullam quaestionem extra haec putant 3, 6, 28. extra haec in judiciis fere nihil est 5, 13, 4. metus ipse, qui maxime videtur esse extra haec 4, 1, 51. certa, extra quae dici nihil possit 5, 13, 49. propositis, extra quae nihil esset, omnibus 7, 1, 31; solis extra artem probationibus 6, 4, 4.

extra carmen non deprehendas 1, 5, 18. uberior semper extra causam materia est, quia in controversia pauca sunt, extra omnia 3, 11, 25. *cf.* 5, 7, 19. si extra causam sit adductum (*a. l.* sit et add.) 5, 13, 10. *N. cr.* extra causam dicturos 4, 1, 34. si nihil extra causam dixerimus 4, 2, 40. quae vel extra causam ex personis — largiantur 12, 8, 2. quae (*persona*) extra discrimen judicii est 7, 2, 9. extra dubitationem est 7, 1, 48. non solum extra judicia, sed in ipsis etiam orationibus 6, 3, 3. extra ordinem excurrens tractatio 4, 3, 14. *v.* Ordo. (*vox*) paene extra organum 11, 3, 169. extra praescriptum egredi 1, 1, 27. extra naturales quaestiones 7, 2, 7. quae sunt extra quaestionem contentionis 11, 3, 164. probationes, quas extra dicendi rationem acciperet 5, 1, 1. quae tota extra rem petita sunt 4, 2, 89. ne color extra themata quaeratur *ib.* 91. II) *Adv.:* sint extra licet usus bellici (*i. e. omittantur sane Z.*) 1, 10, 48. omnia quae sunt extra 10, 1, 119. *cf.* 3, 11, 25. ad causam extra pertinet tempus *etc.* 4, 1, 31. ad causam extra arcessitum 5, 12, 4. extra petita 5, 11, 44. aut ex corpore ejus — aut ex animo — aut ex his, quae sunt extra posita 6, 3, 37. in qua (*deprecatione*) plurimum valent, ex ipso, qui reus est — si innocens *etc.;* extra, nobilitas *etc.* 7, 4, 18.

**Extraho.** I) quomodo — gladium e vulnere extraxerit 4, 2, 13. II) *transl.:* rebus velut ex turba extractis 4, 5, 22; *i. q. produco:* hae (*materiae*) in infinitum sunt extrahendae 4, 1, 43.

**Extrarius.** sub extrario (*a. l.* extraneo) accusatore et legibus agente *opp.* in domesticis disceptationibus 7, 4, 9. aut in extrariam aut in ipsius, qui periit, voluntatem 7, 2, 9. *cf. Doederl. Syn.* IV. p. 387.

**Extremitas.** idem spatium extremitatis, sed multo amplius clausae quattuor lineis areae faciunt 1, 10, 43; intra has extremitates mediae sunt species 11, 3, 15.

**Extrinsecus.** acquisitae extr. opis 2, 16, 13. quae extr. adducuntur in causam 5, 11, 1. *v.* Adduco. adhibetur extr. in causam et auctoritas 5, 11, 36. haec auxilia extr. adhibentur 10, 3, 1. extr. adjuvantur 5, 9, 11. res extr. arcesset 8, 3, 30. factum per se improbabile assumtis extrinsecus auxiliis tuemur 7, 4, 7. verborum gratia, quam in ipsis non habemus, extrinsecus condienda est 12, 10, 38 *N.* discutiendi alicujus extr. criminis 4, 2, 18. causae intervenientes extr. 3, 8, 18. extr. pertinentia ad deliberationem *ib.* 11. hoc non extr. probatur 5, 10, 118.

**Extruo.** tumulo, quem extruxerant 7, 3, 31. opera extruentibus 7, Pr. 1.

**Extundo.** alios (*discentes*) continuatio extundit, in aliis plus impetus facit 1, 3, 6.

**Exubero.** hoc exuberantis quidem est operis 10, 5, 1.

**Exuccus.** aridi et exucci et exangues (*oratores*) 12, 10, 15.

**Exul.** tibi illos (*adulteros*) non licuit occidere, exul enim eras aut ignominiosus 7, 1, 8 *N.* an possint bona esse ulla exulis *ib.* 57. lex ad exules nulla pertinet *ib.*

**Exulo.** proditionis damnatus cum advocato exulet 5, 10, 107. 7, 1, 42. an exulaverit, qui domi latuit 3, 6, 25.

**Exultatio.** cum indecora exultatione conclamant 2, 2, 12.

**Exulto.** α) *transl.:* quaedam transgressiones — compositione (*sunt*) vitiosae, quae in hoc ipsum petuntur, ut exultent atque lasciviant 9, 4, 28. breves, si miscentur cum quibusdam longis, currunt, si

continuantur exultant *ib.* 91. assurgendi exultandique in laudando licentia 2, 2, 9; ut vana interim spe exultet 6, 4, 17. genus dicendi, quod verborum licentia exultat (*a. l.* resultat) 12, 10, 73. *β*) *Partic. de scriptoribus:* fiunt pro — compositis exultantes 10, 2, 16. in compositione fractum, exultantem, ac paene viro molliorem 12, 10, 12; (*in elocutione*) arcessita et exultantia *etc.* 8, 3, 56. exultantia coërcere 10, 4, 1. particulae — remissae, exultantes 9, 4, 69; alioqui sit exultantissimum et trimetri finis *ib.* 108.

**Exundo.** Cicero — non pluvias, ut ait Pindarus, aquas colligit, sed vivo gurgite exundat 10, 1, 109.

**Exuo.** illum exuant mentitum colorem 12, 10, 76.

**Exurgo.** ad omnem clausulam non exurgunt modo, verum etiam excurrunt 2, 2, 12.

**Exuro.** cum Ciceroni dabimus consilium — ut Philippicas exurat 3, 8, 46.

# F.

**F.** illa, quae est sexta nostrarum, paene non humana voce, vel omnino non voce potius, inter discrimina dentium efflanda est: quae etiam cum vocalem proxima accipit quassa quodammodo, utique quotiens aliquam consonantem frangit, multo fit horridior 12, 10, 29. quin fordeum foedosque (*dicebant*), pro aspiratione velut simili litera utentes 1, 4, 14.

**Fabella.** παροιμίας genus illud, quod est velut fabella brevior 5, 11, 21; Aesopi fabellas 1, 9, 2. illae fabellae (*a. l.* fabulae), quae nomine Aesopi maxime celebrantur 5, 11, 19.

**Faber.** quis non faber vasculum aliquod, quale nunquam viderat, fecit? 7, 10, 9.

**Fabrica.** 8, 3, 34. nec fabrica sit ars; casas enim primi illi sine arte fecerunt 2, 17, 10. ejus fabricae, quam Graeci χαλκευτικὴν vocant 2, 21, 10. non faber de fabrica melius dicet? *ib.* 16.

**Fabricator.** — mundi 2, 16, 12.

**Fabrico.** quis fabricandi artem putet? 2, 17, 3. dum illa verba fabricentur (*a. l.* fabricetur) et memoriae insidant 10, 7, 2. non fabricetur militi gladius 2, 16, 6. *cf.* 3, 2, 2; *transl.:* ut caelandum non ex integro fabricandum sit (*opus*) 10, 3, 18; *Dep.:* fabricatus est gladium (*fig.*) 9, 3, 6.

**Fabula.** I) *narratio ficta:* narrationum — tres accepimus species: fabulam, quae versatur in tragoediis atque carminibus, non a veritate modo, sed etiam a forma veritatis remota 2, 4, 2. nota enim fabula est 9, 2, 95. cujus (*Simonidis*) vulgata fabula est —, abnegatam ei pecuniae partem 11, 2, 11. sperans aliquid ex mutatione tabularum, falsam fabulam (*a. l.* tab.) intulerat 6, 3, 92 *N. et S.* expositio rerum gestarum, laetitia (*Sp.* vel etiam) fabularum (*a. l.* fabulosarum) 4, 3, 12. *N. cr. et S.* datum fabulis otium 12, 11, 18 *N.;* fabulis nutricularum 1, 9, 2. anilibus fabulis accommodare operam 1, 8, 19. poëticae fabulae *ib.* 17; illa circa (*a. l.* contra) Cepasios Ciceronis fabula 6, 1, 41. de membris humanis *etc.* fabula 5, 11, 19. II) fabulae quae

ad scenam componuntur, argumenta dicuntur 5, 10, 9. *cf.* 11, 3, 73. correctas ejus (*Aeschyli*) fabulas 10, 1, 66. in fabulis juvenum, senum *etc.* gravior ingressus est 11, 3, 112.

**Fabulor.** quidam (*oratores*) — sinistra gestum facientes spatiantur et fabulantur 11, 3, 131.

**Fabulosus.** aliaque magis adhuc fabulosa 2, 10, 5. in fabulosis et carmini traditis 2, 4, 18. *opp.* notioribus 1, 8, 21. mihi totum de Tyndaridis fabulosum videtur 11, 2, 16. exempla vetera fabulosa dicere licebit 5, 13, 24.

**Facete.** (*Cicero*) plura quam quisquam dixit fac. 6, 3, 4.

**Facetiae.** in narrando Cicero consistere facetias putat, dicacitatem in jaciendo (*de conj. Regii, sicut ap. Cic. legitur;* Codd. faciendo) 6, 3, 42 *N.*

**Facetus.** facetum non tantum circa ridicula consistere 6, 3, 19. Neque enim diceret Horatius, facetum carminis genus natura concessum esse Virgilio. Decoris hanc magis et excultae cujusd. elegantiae appellationem puto. Ideoque in epistolis Cicero haec Bruti refert verba: Nae illi sunt pedes faceti ac deliciis ingredienti molles *ib.* 20. *v.* Deliciae.

**Facies.** I) *hominis:* facies, quanquam ex paucissimis constat, infinitam habet differentiam 11, 3, 18. habet in pictura speciem tota fac. 2, 13, 12; adversa sit fac. 2, 13, 9. fac. cicatricosa 4, 1, 61. fac. aliqua miserabilis 2, 15, 6. cui (*Priamo*) faciem illam (*Helenae*), ex qua tot lacrimarum origo fluxisset, invisam atque abominandam esse oportebat 8, 4, 22. illam pugilūm congredientium faciem (*a. l.* aciem) 8, 3, 63. ne faciem quidem habere liberi hominis 6, 3, 32. qui malam faciem habet, liber non est? *ib.*; orator habet rectam quandam velut faciem: quae ut stupere immobili rigore non debebit, ita saepius in ea, quam natura dedit, specie continenda est 9, 3, 101. *cf.* 1, 11, 9. perfricare faciem et quasi improbam facere 11, 3, 160. faciem lanipedis senis torquens 5, 11, 24. necesse est minus sit — imago facie 10, 2, 11. ad singulas paene distinctiones quamvis in eadem facie, tamen quasi vultus mutandus est 11, 3, 47 *N.* II) *transl. i. q. species:* interim ex pluribus efficitur illa, quam conamur exprimere, facies 8, 3, 66. quarum (*causarum*) varia ac nova semper est fac. 2, 4, 28. ubi frons causae non satis honesta est, — aut si facie quoque ipsa premitur, vel invidiosa consistentis ex diverso patroni aut patris, vel miserabili senis, *etc.* 4, 1, 42 *N. cf. Doederl. Syn.* IV. p. 319. alia veri discriminis fac. 12, 6, 4. plures eloquentiae fac. 12, 10, 69. *v.* Species. fac. simplicis sumtique e proximo sermonis 4, 1, 54. quaedam faciem soloecismi habent 1, 5, 52. quoniam similium alia fac. in alia (*sic Sp. conjec.*, *ed.* tali) ratione 5, 11, 24 *Z.* haec velut intermixta simulacra, propriam tamen faciem ostendentia 3, 6, 88. frequenter sub hac facie latet adulatio 9, 2, 28. inventiunculae — facie ingenii blandiuntur 8, 5, 22. donec literas facie norint 1, 1, 25.

**Facile.** *α*) facile praecipuus 10, 1, 68. f. concesserim Pr. 15. f. dicente ex tempore 6, 3, 111. parva f. faciunt 1, 3, 4. f. fieri 5, 10, 92. f. mentitur 5, 10, 87. f. persuadetur 4, 3, 10. facile atq. distincte scripta 2, 5, 4. *β*) *Comparat.:* huic parti facilius accedent 12, 11, 11. quo fac. appareat 7, 1, 41. fac. credunt 8, 3, 5 *v.* Credo. quo fac. digerantur (*cibi*) 10, 1, 19. quo fac. judex intelligat, meminerit, credat 4, 2, 33. quo fac. et occurreret unum aliquod, et — sumerent aliud 10, 1, 7. minora fac. minores percipiunt 1, 1, 22. scribamus fac. 10, 7, 29. *γ*) *Superlat.:* id facillime accipiunt animi 8,

3, 71. praecipientibus fac. cedit 1, 3, 12. quae vitia fac. fiunt manifesta 8, 3, 49. neque vero omnia ista — orator optime tantum, sed etiam facillime faciet 12, 10, 77. virtutes fac. generet 12, 5, 2.

**Facilis.** I) *simpliciter.* α) quam id, quod offert, leve ac facile credat 5, 6, 3. crimina, quae ex facili diluere possimus 9, 2, 53. exemplorum quoque infinitus est numerus — Ex faciliore *opp.* Ex difficiliore 5, 10, 92; etiam verecundiae defensioni facilior (*i. e.* propensior) erit (*judex*) 4, 5, 21. quarum (*materiarum*) nunc facillima aut (*Sp.* ut) maxime favorabilia decerpunt 10, 5, 21. β) *c. Praepos.:* in inventione facilis (*Isocrates*) 10, 1, 79; faciles in excogitando et ad discendum promtos 1, 1, 1; quod est facilius in Apris et in Ursis 11, 2, 31; faciliora ad intelligendum 2, 3, 8. γ) *c. Inf.:* facile est studiosis judicare 10, 1, 45. si rem evolvere propositam facile non sit 6, 4, 20. dum facilius est audere 12, 6, 7. plerumque facilius est plus facere quam idem 10, 2, 10. facilius esse oportebat secundum naturam, quam contra eam vivere 12, 11, 13; stulta reprehendere facillimum est 6, 3, 71. *cf.* 11, 1, 81. II) *c. Nominib., ubi frequenter est i. q.* jucundus, humanus. α) *Posit.:* illis facilis per quaelibet vada accessus 12, 10, 37. facilis actio *opp.* vehemens quaestio 5, 10, 113. *v.* Favorabilis. faciles aures 6, 5, 8. quam maxime facili ac favorabili causa 12, 6, 6. verborum figurarumque facili copia 12, 5, 1. fac. ciborum digestio 11, 3, 19. fac. ex his optimorum sit electio 10, 1, 6. ingenium facile et copiosum *ib.* 128. aliis facile mendacium facit patientia, aliis infirmitas necessarium 5, 4, 1. si fuerit os facile, explanatum, jucundum, urbanum 11, 3, 30. fac. remedium 1, 2, 6. 2, 4, 6. vox facilis, magna, beata *etc.* 11, 3, 40; causae crimine faciles ad diluendum 4, 2, 26. mentem ad pejora facilem 1, 2, 4. β) *Comparat.:* faciliore animo ejus abusurus 4, 2, 112. exercitatio hujus rei longe facilior 6, 4, 21. fac. imitatio 2, 3, 10. fac. intellectus 2, 5, 18. quae faciliorem nobis judicem faciant 7, 1, 27. facilius cotidie prooemium habere *Cic.* 6, 3, 76. tanto faciliorem nobis rationem omnium fecit 10, 2, 3. *cf.* 9, 4, 63. faciliorem in rogando habere rationem 5, 7, 10. faciliorem veniam meae deprecationis Pr. 2. faciliorem divisioni viam praestat 7, 1, 34. *cf.* 3, 6, 83. mediocritas praeceptoris — ad intellectum atque ad (*Sp. om.*) imitationem facilior 2, 3, 1 *Z.* γ) *Superlat.:* hujus summae virtutis facillima est via 8, 3, 71. in quibus (*ceris*) facillima est ratio delendi 10, 3, 31.

**Facilitas.** (*paeon est*) 9, 4, 110. facilitates (*tribrachys et spondeus*) *ib.* 97. α) *c. Attributis:* secundum aliam aetatis illius facilitatem 1, 12, 11. — oris 10, 7, 26. — audendi 12, 6, 7. [fac. (*Z.* facult.) continuandi verba 4, 1, 61.]; fac. extemporalem 10, 7, 18. felicissimam fac. 10, 1, 111. firma (*a. l.* formae) quaedam fac. *ib.* 1. *cf. ib.* 59. innatans (*a. l.* vibrans) illa verborum fac. 10, 7, 28. fac. promta 11, 3, 12. suspectam fac. 10, 3, 7. β) *per singulos Casus:* quae in oratore maxima sunt — ingenium, inventio, vis, facilitas 10, 2, 12. jucundissima in oratore humanitas, facilitas, moderatio, benevolentia 11, 1, 42. cujus hereditas est, quam vocant sapientiam, pro illo, facilitas (*a. l.* facultas) est 6, 3, 97 *N. et S.* nisi firma quaedam facilitas accesserit 10, 1, 1. quorundam cura tarditatis, quorundam facilitas temeritatis crimine laboravit 12, 9, 14. unde copia ac facilitas (*a. l.* facultas maxime veniat 10, 5, 1. Quemadmodum extemporalis facilitas paretur et contineatur? 10 Cap. 7. tantam fiduciam facilitatis 10, 7, 20. cui disciplina et studium et exercitatio dederit vires etiam facilitatis 12, 9, 20; nec audendi facilitatem usque ad contemtum operis adduxerit 12, 6, 7. dum

assequimur illam firmam facilitatem 10, 1, 59. *cf.* 10, 7, 19 *Z.* in foro tantam illam facilitatem olim desideravimus 7, 2, 55. erit suum parandae facilitati tempus 2, 4, 17. consuetudo et exercitatio facilitatem maxime parit 10, 7, 8. prae se fert felicissimam fac. 10, 1, 111. non decorem compositionis quaerimus sed facilitatem 9, 4, 145. redeamus ad judicium, et retractemus suspectam facilitatem 10, 3, 7. tanquam utiliora eligentes ea, quorum solam facilitatem sequebantur 12, 3, 11; facilitate famam ingenii auget 4, 1, 54. somniorum et superstitionum colores ipsa jam facilitate perdiderunt fidem 4, 2, 94. cura Protogenes, ratione Pamphilus, facilitate Antiphilus est praestantissimus 12, 10, 6.

Faciliter. inhaerent quidam molestissima diligentiae perversitate —. His permittamus — et faciliter dicere 1, 6, 17.

Facinus. ex affirmatione probatio — O facinus indignum 5, 12, 12. ponendo etiam id esse facinus, quod erat inferius 8, 4, 4.

Facio. I) *Activum:* face 1, 6, 21. faciam et faciem 1, 7, 23. factu — facto (*verba participialia*) 1, 4, 29. α) *simpliciter:* colligi solent ex iis, quae faciunt, ea, quae efficiuntur 5, 10, 80. Facere, Pati, Habere (*elementa quaestionis ap. Aristot.*) 3, 6, 24. qui dicere ac facere doceat 2, 3, 11. nec cogitare, sed facere 6, 2, 30; semel auditos quamlibet multos versus protinus dicitur reddidisse Theodectes. Dicebantur etiam nunc esse, qui facerent, sed *etc.* 11, 2, 51. multa non facturi promittimus 12, 1, 38. faciet ut medicus 2, 21, 17; ut quidam faciunt 11, 1, 33. ut facit Cicero 7, 3, 16. *cf.* 10, 5, 20. ut Cic. Brutum facere tradit 10, 7, 27. ut fecit pro Ligario Cic. 8, 3, 85. ut Cic. de proscriptorum liberis fecit 11, 1, 85. ut Cic. pro Scauro circa (*a. l.* contra) Bostarem facit 5, 13, 28. ut in Verrem Cic. fecit 6, 1, 54. ut Attius adv. Cluentium facit 5, 13, 42 *Z.* ut Cic. fecit, cum ei — dixisset 6, 3, 98. sicut cauda leones facere dicuntur 10, 7, 26.

β) *adj. Adv.:* quidam faciunt aperte, quod rixemur 6, 4, 9. *N. v.* Rixor. in hoc optime facient 10, 5, 11. *cf.* 9, 4, 120. *Z.* parcius et circumspectius faciendum est 9, 2, 69. cum fortiter fecisset 7, 1, 42. *cf.* 9, 2, 85. facere ac dicere honeste — turpiter 11, 1, 4. *cf.* 12, 5, 3. boni est honeste (*a. l.* honesta) facere, mali turpiter 5, 10, 82. tu impie fecisti 7, 1, 53. faciendi injuste 4, 1, 18. qui rem justam faciant, juste facere 5, 10, 85. *cf.* 3, 6, 45. 3, 11, 4. male fecisse nos, sed bono animo 7, 4, 15. vel veteribus vel novis exemplis palam facere 12, 11, 29 *v.* Palam. pessime facere 11, 3, 91. recte feci 3, 6, 10. 20. *cf.* 1, 1, 22. 5, 10, 35. 64. tutius Cicero facit 5, 10, 68. vitiose in scholis facimus, quod exordio semper sic utimur 4, 1, 3; jure fecisse — lege 3, 6, 45. *cf.* 3, 11, 14. factas quidem natura duce melius quam arte 9, 4, 120. si utrumque cum cura et studio fecerimus 10, 7, 29.

γ) *c. Accus. Pronominis:* a) adversus hoc facientem 11, 3, 133. *cf.* 6, 3, 105. 10, 7, 19. cum haec omnia fecerimus 11, 3, 3. hoc faciunt et illae praeparationes 4, 2, 55. plurimos tamen haec salva innocentia facere 7, 2, 37. facimus hoc saepe in iis controversiis 7, 1, 55. facit hoc Cic. pro Oppio 5, 10, 69. cum iidem docti facere illud, indocti et inexercitati non possimus 11, 2, 9. idque faciant similes medicis 10, 4, 3. qui testamento quid jussus non fecerit 7, 4, 14. quod nihil ex mandatis fecerit 4, 4, 5. non magis faciam, quae petis 6, 3, 95. aliquid eorum quoque causa facere 11, 1, 85; quod igitur tu non fecisses, ego facio? 5, 12, 10. caput esse, decere, quod facias 11, 3, 177. quae facturus fuerit 9, 2, 41. quod in coenis grandibus saepe facimus 10, 1, 58. *cf.* 4, 2, 51. quod Cicero facit circa legem judiciariam 4, 5, 20. *cf.* 9, 2, 34. quod facientes aut evademus in summum *etc.* 12, 11, 30.

*cf.* 12, 9, 9. quae facimus, patiendi modo dicere — et contra faciendi, quae patimur 9, 3, 7. ponere alia, quam quae illi rudes homines primique fecerunt 8, 3, 36. quae omnia sua manu fecerat 12, 11, 21. omnia, quaecunque inimicus fecerit (*Sp.* q. animus fuerit), perferenda 6, 1, 19 *Z.*; Quid faciam? 6, 1, 47. Quid nunc agam? Quid facias? 11, 3, 104. quid nos faciemus? 6, 2, 35. Quid enim faceret 6, 3, 91. quid orator in laudando faciet, nisi honestorum et turpium peritus? 2, 20, 8. b *de rebus:* Sed quid una aut altera facit (*materia*)? 7, 10, 8. quid longa studiorum aetas facit? 10, 7, 4. quid autem in nostris legionibus cornua aut tubae faciunt? 1, 10, 14. quid putamus facturas cupiditatem, avaritiam *etc.* 12, 1, 6. quod facit syllabarum, idem verborum quoque inter se copulatio 8, 3, 10. *cf. ib.* 77. nec verba modo sed sensus quoque idem facientes 9, 3, 47. non semper haec (*verba*) inter se idem faciunt 10, 1, 14. *N.* aliquid simile faciunt 8, 3, 45. commune qui prior dicit, contrarium facit 5, 13, 29 v. Contrarius. facit aliquid et totius corporis motus 11, 3, 122. c) multum signa faciunt 11, 2, 30. plus vel sine doctrina prudentiam facere 6, 5, 11. plurimum facit illa callidissima simplicitatis imitatio 4, 2, 57. *cf.* 6, 4, 8. figura in patre plus facit, quam licet, in filio minus 9, 2, 88 *N. cr.* plurimum ad commendationem facit (*orationis vultus*) 9, 1, 21; ex his (*communibus locis*) alii ad comparationem — faciunt *etc.* 5, 13, 57. collidere manus *etc.* mire facit ad pullatum circulum 2, 12, 10. illa quoque mire facit in peroratione — confessio 11, 3, 173. *cf.* 171 *N.*

δ) *sensu grammatico:* genitivus Achilli et Ulixi fecit 1, 5, 63. cur aper apri, et pater patris faciat? 1, 6, 13. *cf. ib.* 10. 14. 15. 27. quid progenies genitivo singulari, quid spes faciet? *ib.* 27; eadem (*litera*) fecit ex duello bellum 1, 4, 15.

ε) *c. Accus. Nominum:* ἀλληγορίαν facit continua μεταφορά 9, 2, 46. media inter longas brevis faciet amphimacrum 9, 4, 81. sinistrum brachium eo usque allevandum est, ut quasi normalem illum angulum faciat 11, 3, 141. ut id per se significet et faciat antonomasiam 5, 6, 43. hoc argumentum lex facit 5, 10, 104. duos in uno nomine faciebat barbarismos 1, 5, 12. facere optima quam promittere maluerunt Pr. 15. non comoedum in pronuntiando, nec saltatorem in gestu facio 1, 12, 14. ἔμφασις ex verbo, hoc ex re conjecturam facit 8, 4, 26 deformia convicia facere ac mereri 6, 4, 10. non ut phrasin, id est, corpus eloquentiae faciant 10, 1, 87. quomodo palaestricus ille cursorem faciet, aut pugilem, aut luctatorem 2, 8, 7. in his certum studiorum facere delectum *ib.* orationis differentiam fecisse et dicentium et audientium naturae videntur 12, 10, 17. difficultatem facit doctrina 10, 3, 16. aetas discrimen facit 7, 2, 14. *cf.* 11, 1, 43. quod disertos facit 10, 7, 15. poëtae etiam verborum divisione (*Sp.* — nem) faciunt (*Sp. inser.* et) transgressionem 8, 6, 66 *Z.* capitis facit dolorem — sol 5, 10, 82. duriora atque Tuscanicis proxima Callon atque Hegesias — fecit 12, 10, 7. nec libenter exemplum, quod in se fortasse recidat, facit 5, 2, 2. novum rursus exordium facimus 11, 3, 38. expectationem (*optt. codd.* explicationem) gravissimorum fecimus 9, 2, 23. certissimum faciunt morum experimentum 3, 7, 14. memoria facit etiam prompti ingenii famam 11, 2, 46. faciunt favorem et illa 4, 1, 33. figuras in filium faceret 9, 2, 82. quem finem (*i. e. definitionem*) facit 2, 15, 10. qui curandi fecerit finem 2, 18, 3. non feci furtum (*a. l.* factum) 7, 3, 1. tria faciunt genera 3, 4, 6. *cf.* 4, 2, 2. 8, 5, 5. solo eo (*vultu*) facere gestum 11, 3, 71. ad ea gradum ex his fecisse 3, 6, 8. homicidium fecerit 5, 9, 9. ne iambum faciat 1, 5, 28. nec in omnia impetum facias 11, 1, 87. non injuriam feci 3, 6, 49. eadem litera alium atq. alium intellectum facit 1, 7, 2. duplicem intelligi invi-

diam, namque altera invidum, altera invidiosum facit 6, 2, 21. invidiam gratia facit 6, 1, 14. virtus facit laudem, voluptas infamiam 5, 10, 83. longa consuetudo aliter docendi fecerat legem 2, 5, 2. *cf.* 10, 3, 4. quod libertatem negligentiae facit 11, 2, 45. verba, quae litem faciant (*a. l.* generant) 7, 3, 7. quod memoriam faciat 11, 2, 4. mentionem fecisset 10, 1, 56. et metum — quem patimur, et quem facimus: et invidiam 6, 2, 21. quod non tam moram faciet, quam novos impetus dabit 10, 3, 10. facere naufragium 5, 10, 48. necessitatem hos status exequendi facere 3, 6, 16. *cf.* 10, 7, 22. facit dicendi negligentiam haec ipsa fiducia 10, 7, 32. odium turpitudo facit 6, 1, 14. *cf.* 1, 3, 11. oratorem non Geometres faciet 1, 10, 6. *cf.* 10, 1, 65. 12, 8, 5. quas fecimus partes 4, 3, 15. pigritiam emendandi angustiae faciunt 10, 3, 32. de faciendo portu 2, 21, 18. juris quaestiones facit (*tempus*) 5, 10, 44. quattuor ejus generis quaestiones vel status facimus 7, 5, 6. hunc quaestum fecerit 12, 7, 9. qui rem justam faciant 5, 10, 85. defendere reos quam facere malet 12, 7, 1. risum fecit 6, 1, 40. 48. qui robur aliquod in stilo fecerint 10, 3, 11. sacrilegium facit 5, 10, 87. id a se scelus effici posse? an ignorari, cum fecisset? 7, 2, 42. *cf.* 5, 10, 19. hoc schema faciat tropos ille contextus 9, 2, 46 *Z.* facit quasdam sententias sola geminatio 8, 5, 18. qui sermonem primi fecerunt 8, 6, 31. tempora tria ad duo relata sescuplum faciant 9, 4, 47. amarae corticis — facit soloecismum 1, 5, 35. Romani suum ex utroque alieno fecerunt *ib.* 68. horum fecerunt species 3, 6, 46. si nullam spem faciat 9, 2, 91. fecerunt alii totidem status 3, 6, 48. transitus facio 9, 2, 61. corpus umbram facit 5, 10, 80. *cf.* 10, 2, 7. faber vasculum fecit 7, 10, 9. pedes — versum facientes 9, 4, 115. pes — vestigium facit 9, 4, 67. fecit velut propriam Hermagoras viam 3, 1, 16. vires faciamus (*i. e. paremus*) ante omnia 10, 3, 3. *cf.* 12, 7, 1. est facienda sua cuique vis, sua ratio 7, 10, 14. facere quam sanare vulnera, facilius 5, 13, 3. non me hercule, inquit, faciebam (*sc. torvum vultum*) 6, 1, 43. *v. singula Nomina.*

*ζ) c. Accus. adj. Adv.*: Iovem Phidias optime fecit 2, 3, 6. qua ratione, quod didicerit, facere quam optime, quam facillime possit 10, 1, 4. *Z.* parva facile faciunt 1, 3, 4. ne quid cupide, ne quid improbe, ne quid impotenter faciat *ib.* 13. faciendo multa immodeste atq. intemperanter 5, 7, 32. facimus hoc libenter 11, 3, 60. neque id moderate tantum facimus sed etiam necessario 11, 1, 72. nihil praeparato, nihil festinato fecisse 4, 2, 58. manus gestum recte facit 11, 3, 114. *cf.* 1, 1, 22.

*η) adj. Dat.*: aditum sibi ad aures faciat 4, 1, 46. quod advocati ejus — Caesaris amico convicium fecissent 6, 3, 78. electuris facienda copia fuit 3, 1, 22. facere sibi scribendi difficultatem 10, 3, 11. ira indoctis quoque eloquentiam faciat 6, 2, 26. quibus (*causis*) ex sua bonitate faciet fidem *ib.* 18. fecit illi injuriam 10, 1, 115. invidiam filio facere 9, 2, 85. iram offensio judici (*Sp.* — cis) facit 6, 1, 14 *Z.* faciebant illis locum 9, 2, 79. in hoc assuescat, hujus rei sibi naturam faciat 2, 4, 17. negotium innocenti facit 5, 12, 13. amnis, qui ripas sibi faciat 12, 10, 61. faciat sibi cogitatio ipsa secretum 10, 3, 30. quod nobis faciat audiendi sitim 6, 3, 19. sibi viam faciat 5, 14, 31; cum parvulum verberibus coegeris, quid juveni faciam? 1, 3, 15.

*ϑ) adj. Accus. Praedicati.* - a) *Subst.*: consulem suffragio suo fecit (*Rufinum*) 12, 1, 43. nisi eum (*dactylum*) observatio ultimae creticum facit 9, 4, 104. nunc de eo dicendum argumento est, quod probationem, indicium *etc.* ejusdem rei nomina facit (*i. e. vulgari usu*) 5, 10, 10 *N.* ut Roscius in accusatores suos, quamvis reos non fecisset 7, 2, 23. quae ille quidem fecerit schemata 9, 3, 13. ne omnia — signa faciamus 5, 9, 12. sapientia bonum virum facit 5, 10, 82. b) *Adj.*: acriora facit et in-

stantiora, quae dicimus 9, 3, 54. Euphranorem admirandum facit, quod *etc.* fuit 12, 10, 6. fuerit ambiguum, quantum in ipso fuit 8, 2, 16. faciunt ampliora quaedam 9, 4, 36. non asperas figuras, sed palam contrarias causae fecerunt 9, 2, 81. *cf.* 12, 1, 37. benevolum auditorem — et intentum — et docilem facit 19, 1, 48. *cf.* 4, 1, 5. ut, siqua pretiosa fecit, fecerit et bona 5, 12, 19. utriusque partis facit bonam causam 9, 2, 29. breve nobis tempus nos facimus 12, 11, 17. affixum pectori mentum minus claram et quasi latiorem presso gutture facit (*vocem*) 11, 3, 82 facit concisam orationem 8, 5, 27. continuum sermonem qui faciebat, Italiam Laviuaque dividit 11, 3, 37 *N.* utraque facit adversario contraria 5, 10, 70. facit credibilia, quae dicimus 9, 1, 19. duras et illa (*lit. Q*) syllabas facit 12, 10, 30. ut qui singulis pinxerunt coloribus, alia tamen eminentiora, alia reductiora fecerunt 11, 3, 46. faciliorem nobis rationem fecit 10, 2, 3. ille fecit hoc etiam favorabile 11, 1, 28. hoc graviorem faciunt orationem 9, 4, 83. quasi improbam facere (*faciem*) 11, 3, 160. qui hoc naturā ipsā rei non indecens faciant 11, 1, 82. fecit nomen parentis non filio invidiosum, sed ipsi, in quam dicebatur *ib.* 63. neque alio modo invisos eos faciunt 6, 2, 14. *cf.* 5, 13, 38. neque adeo jejunam ac pauperem natura eloquentiam fecit 10, 5, 5. ut alia seria, alia jocosa faceret 6, 3, 106. faciunt illa jucundam orationem 9, 2, 63. longam facit operam 12, 11, 12. *cf.* 9, 4, 86. majorem, quam est, faciat affectum 6, 2, 24. nec tam se majorem, quam minores ceteros facere 11, 1, 16. ne quid pejus, quam fecerit, faciat 12, 11, 1. *cf.* 12, 1, 32. adhuc in Phaedro manifestius facit, hanc artem consummari *etc.* 2, 15, 29. cetera necessaria grammaticis fecerunt 1, 9, 6. sermonem facere numerosum 8, 6, 64. Latinam eloquentiam parem facere Graecae 10, 1, 105. *N.* iter pulverulentum facit 5, 10, 81. qualem nobis facere animum cognoscentis expediat 3, 9, 7. *cf.* 6, 2, 27. (*Demosthenes*) ex magna parte Ciceronem, quantus est, fecit 10, 1, 108. id facere illi simile 5, 10, 96. fecit dubitationem ejus stultiorem 6, 3, 71. facit hoc supervacuum 5, 13, 18. nos suspectos faciunt 9, 2, 59. quod in quoque optimum est, suum facere 10, 2, 26. vitiosum id faciunt 11, 3, 120; negat se m a g n i  f a c e r e, utrum Caesar ater an albus homo sit 11, 1, 38.

*ι*) *seq. u t:* si — ut ea suspecta sint, fecerimus 4, 1, 11. neque ideo tamen non id (*Sp. om.*) saepius facere oportebit, ut rerum ordinem sequamur 4, 2, 87. *cf.* 5, 9, 16. 5, 13, 42. 9, 4, 89. 109. quod facit, ut minus sanguinis ac virium declamationes habeant (*sic ex optt. Codd. legendum. Sp.* Quo fit, ut *etc.; Z.* quod facit *ad antecedentia relatis*, *postremum dat* habent) 10, 2, 12. u t  n e auctorem ponam, verecundia ipsius facit 6, 3, 64. seque — omnia fecisse, ut posset eam consequi 11, 1, 20. multo magis ipsis litigatoribus faciendum est, ut ad agendum magna atque honesta ratione accessisse videantur 4, 1, 7. *cf.* 4, 2, 128. 4, 5, 18. 11, 2, 34; poëtas maximos saepe f e c i s s e, u t — Musas invocarent 4, Pr. 4. faciunt hoc medici quoque, ut remedia perinde perseverent adhibere 6, 4, 19. id fecisse M. Tullium, ut — partem quandam delectationi daret 12, 10, 45. facturum aliquando virum bonum, ut mendacium dicat 12, 1, 38.

II. F i o. *α*) *simpliciter:* ut fit 4, 2, 57. ut fit i n illis 9, 4, 50 *N.* ita fiet illud 11, 3, 31. verum in rhetorice non fit (*Sp.* sic) 2, 14, 3 *Z.* et quae f i a n t, et quae f u t u r a  s i n t 7, 2, 3. quod si fiat 12, 9, 17. quod si quando fiet 11, 3, 124. non dum f i u n t, sed cum f a c t a  s u n t 12, 9, 4. quid f a c t u m  s i t, aut quid f i a t (*a. l.* sit), aut quid sit f u t u r u m 7, 2, 2. *cf.* 3, 6, 40. 5, 10, 47. 9, 2, 41. non ut f i e r e n t, sed ut v i t a r e n t u r 5, 7, 32. haec — cum fierent, observata esse 8, Pr. 12. Quid alioqui fiet 10, 3, 30. hoc fieri, quod — assueverint 11, 1, 88; quae ante rem facta sunt 5, 10, 45. id est etiam primo libro et secundo factum 10, 5, 1; Fit hoc et *etc.* 5, 10, 66. Fit etiam *etc.* ib. 69.

*β) conj. c. posse:* ut id, quod fingemus, fieri possit 4, 2, 89. cum quid omnino non potest fieri, vel factum esse 5, 9, 4. *cf.* 12, 11, 25. quaedam et fieri posse, et futura esse 3, 8, 17. si fieri potest 2, 2, 13. 4, 1, 17. 6, 1, 15. 11, 2, 40. si fieri poterit (*Sp.* potuerit) 7, 1, 44. 7, 2, 29 *Z.* fieri non potest 6, 2, 27. 6, 8, 89. 10, 1, 50. fieri omnino non posse 3, 8, 25. quod tamen ipsum non semper fieri potest 1, 5, 63. per leges id f. non potuisse 7, 4, 14. quantum fieri potest 10, 2, 20; quod fieri plurimis figuris licet 4, 2, 83 *N. cf.* 9, 4, 4.

*γ) adj. Dat. aut in:* quid fieri adultero par est? 5, 11, 9; quod fieri in plurimis video 1, 1, 24. quid fiet in altercatione? 12, 3, 3. hoc fit in singulis argumentis 5, 14, 10. quod in certamine saliendi fieri 10, 3, 6 *cf.* 10, 5, 20. fieri id in foro non posse 7, 2, 19. quod de domo dixi, et in operibus publicis fieri potest 11, 2, 21. hoc in oratione fieri non potest 5, 11, 3. quid fiet in iis quaestionibus 12, 3, 2. quod in alia re fieri solet, in aliam mutuamur 6, 3, 61. fere fit hoc in rebus minoribus 11, 3, 134. id cum in (*Sp. om.*) duobus verbis fit, ἀναστροφὴ dicitur 8, 6, 65 *Z*; ut fit apud plerosque 2, 2, 9. *cf.* 9, 4, 26. 10, 5, 19; ea, quae vulgo recepta sunt, velut omnium fiunt 5, 11, 41.

*δ) c. Subst.:* factum ambitum *Calv.* 6, 1, 13. detractionis gratia factam conjunctionem 9, 3, 64. divisione in tres syllabas facta 1, 7, 17. accusativi geminatione facta 7, 9, 10. fit et ille habitus 11, 3, 119. in ipsos fit impetus 12, 9, 9. incursioni ex insidiis factae 6, 4, 14 *v.* Incursio. factarum Clodio insidiarum 6, 3, 49. an Athenis muri fiant 7, 2, 4. sine quo fieri oratorem non posse Pr. 5. portus fieri Ostiae 3, 8, 16. praejudicia de Cluentio facta 5, 11, 13. prodigio divinitus facto 1, 10, 47. facto silentio 2, 5, 6. fit spes aliqua clementiae 9, 2, 90. fit status scripti et voluntatis 3, 6, 98. ille, qui a quibusdam fieri solet (*Sp.* dicitur), status quantitatis 7, 4, 15 *Z.* fiet syllogismus 7, 8, 2. ut scribendi fiat usus 10, 2, 2. testimonia dicta factaque 5. 11, 37; versum in oratione fieri totum 9, 4, 72. vitium, quod fit in singulis verbis 9, 3, 6. fiunt et circa genus figurae in nominibus et in verbis 9, 3, 6; debet fieri testibus fides 5, 7, 8. notho duplex fit quaestio 3, 6, 98.

*ε) adj. Adv.;* id acrius fit, cum etc. 9, 2, 49. multa fiunt eadem, sed aliter 2, 20, 10. *cf.* 9, 3, 25. quae (*figura*), si angustius fiat *opp.* latius 9, 3, 92. non haec, quia possunt bene aliquando fieri, passim facienda sunt 4, 1, 70. quorum si fieri nihil melius licebat 9, 4, 4. cum mollia dure fiunt (*a. l.* durescunt) 10, 2, 19 *N.* quod fieri videtur excusate 2, 1, 13 *N. et S.* an facile fieri tu potueris, cum is factus non sit (*de magistratu*) 5, 10, 91 *N.* quaedam tam fortiter tuenda, quam facta sunt 6, 1, 34. fit contra frequenter non indecore 9, 4, 24. ineptissime fieri, cum *etc.* 11, 3, 131. scelus palam factum 5, 10, 19. ut paulatim fiat usus 5, 10, 19. fiunt adhuc pejus aliqua 11, 3, 146 quod in altercatione fit potentius, quam in actione 6, 4, 18. *cf.* 7, 1, 31. quae sunt antiquitus dicta ac facta praeclare 12, 2, 29. quae recte fiunt (*figurae*) 9, 3, 101. quod fit retrorsum durius 8, 6, 24. *Z.* aliqua velut scenice fiunt 6, 1, 38. serio si fiat (*dissimulatio*) 9, 2, 14. fiunt et similiter saepius frigida 6, 3, 55. hoc adeo superstitiose fieri 1, 1, 13. ut fiat utique, quod scriptum est 7, 8, 1. utiliter ἀνακεφαλαίωσιν fieri 6, 1, 8.

*ζ) adj. Ablat.:* quo sibi non praesens tantum dolor, sed etiam desperatio in posterum fieret 10, 3, 14. adjectione facta amphibolia 7, 9, 11. oratorem factum arte 2, 17, 11. quod casu fieri solet 5, 7, 29. fit casibus modo hoc genus 9, 3, 37. utrius culpa divortium factum sit 7, 4, 11. quod fit et multis et variis figuris 9, 2, 39. testem gratia, metu *etc.* fieri (*a. l.* ferri) 5, 7, 33. dissimile fit genere, modo *etc.* 5, 11, 13. prius fit iisdem generibus, quibus vitia 9, 3, 2. quae manu fiant 12, 2, 2. quomodo

fiunt innumerabiles species 8, 6, 25. *cf.* 7, 1, 54. 7, 9, 14. id quomodo (*a. l.* quam) decenter fieri possit 11, 1, 79. hoc non alio modo fieri potest 5, 7, 17. ea (*figura*) non uno modo fieri solet 9, 3, 66. *cf. ib.* 81. illa a re digressio plurimis fit modis 9, 2, 56. *cf.* 8, 6, 68. id fieri natura 1, 5, 70. prius fit genus plerumque continuatis translationibus (*haec omnia, praeter* prius, *Sp. om.*) 8, 6, 44 *Z.* et rebus fit et verbis (ὑπερβολή) 9, 1, 5. *cf.* 9, 3, 77. et propriis verbis et ordine collocatis figura fieri potest 9, 1, 7. fiunt et singulis verbis incisa 9, 4, 122. id fiet memoriae viribus, ut *etc.* 10, 6, 6; quod fit totum fingendis — persuasionibus *etc.* 6, 3, 89. alios barbarismos scribendo fieri 1, 5, 6. *cf.* 9.

η) *adj.* per: quod fit per adjectionem 9, 3, 28. fit ambiguitas per casus — per collocationem 7, 9, 6. quae per detractionem fiunt figurae 9, 3, 58. fit per flexum idem 7, 9, 8. barbarismum fieri per numeros 1, 5, 16. quas per ratiocinationem fieri amplificationes 8, 4, 15.

ϑ) *adj.* ex, *aut* de: ex quibus fere fiunt (*a. l. sunt*) quae τρίκωλα dicunt 9, 3, 77. fit ex his consuetudo 1, 2, 8. ex quo dubiis fides fiat 5, 10, 12. cur ex Scamno fiat Scabellum et a pinna — Bipennis 1, 4, 12. *cf.* 8, 3, 36. plerique ex commissuris vel divisione fiunt pedes 9, 4, 90. ex epistola reum factum 5, 13, 20. quae (*repetitio*) fit ex permixtis figuris 9, 3, 41. quod ex una lege duo status fiant 3, 6, 101. in sponsionibus, quae ex interdictis fiunt 7, 5, 3. id fieri potest ex tribus quasi membris 9, 4, 101. ex quibus (*syllabis*) pedes fiunt 9, 4, 61. hoc in eadem causa fieri ex utraque parte similiter 5, 12, 12. voluptatem, quae fit ex virtutibus 12, 11, 29; quid de eo fieri vellet 5, 13, 28.

ι) *adj.* ab: ut a Cicerone factum est 8, 4, 19. id (*i. e. persuadere*) fieri potest ab eo quoque, qui vir bonus non sit 2, 15, 3. hoc cum a prudentibus fit 8, 3, 50. idque ab Hortensio, Lucullis *etc.* factum est 12, 7, 4. varieque est ab oratoribus factum 7, 2, 39. judiciis, qualia in Oppianicum facta dicuntur et a senatu adversus Milonem 5, 2, 1. plures fieri a plerisque partes 2, 4, 38. statum fieri a respondente 3, 6, 14. 17. quod ea (*lex*) puniat, a rustico factum (*esse*) 7, 1, 43. ab hoc factum veneficium 7, 2, 15; is, cui id factum dicitur *ib.* 53; ab eo, quod est robur, roboris fieri 1, 6, 24. *cf.* 1, 4, 12.

κ) *c. Praedicato:* sic enim fiet ultimus dochmius 9, 4, 99. filii, patres, divites *etc.* fiunt (*declamatores*) 3, 8, 51. adulti pueri — juvenes facti 2, 2, 3. non fiet unquam stultus orator 12, 1, 4. sed fit vera connexio, Recte igitur insidiator, ut hostis, occiditur 5, 14, 22; fitque corruptum (*verbum*) 8, 3, 18. diligentior fiet 1, 1, 1. cujus naturam non ipsius vitio factam duriorem 11, 1, 70. terra altius effossa fecundior fit (*a. l.* est) 10, 3, 2. sic enim fit forte — molle — mollius 9, 4, 97. quod fit gratius, si *etc.* 6, 3, 96. servus, cum manumittitur, fit (*Sp. om.*) libertinus *etc.* 7, 3, 27 *Z.* deinceps longiores fiunt (*a. l.* sunt) percussiones 9, 4, 51. cotidie majus fit semper, quod ausuri sumus 12, 6, 3. quae vitia facillime fiunt manifesta contrariis virtutibus 8, 3, 49. *cf.* 12, 1, 35. melior fit praecedente spondeo (*rhythmus*) 9, 4, 110. *cf.* 9, 2, 32. *N. cr.* fietque ultro miserabilis 11, 1, 64. motu intenti, remissi *etc.* fiunt oculi 11, 3, 75. vel sint, vel etiam nova fieri adhuc possint 9, 2, 107. singula — quasi plura fiunt 9, 3, 50. pares aut saltem proximos illi viro fieri 10, 1, 127. nonnulli senes in schola facti 12, 6, 5. *cf.* 5, 6, 6; factus ex viro forti desertor 9, 2, 86; fiunt pro grandibus tumidi *etc.* 10, 2. 18.

λ) *seq.* ut: quo fit, ut *etc.* 3, 6, 7. 9, 4, 90. 10, 3, 20. 10, 5, 23. 12, 1, 45. (*a. l.* namque cum fit, ut) 9, 4, 63. Sic fiet cum id, — ut dicat utiliter *etc.* tum laudem quoque — consequetur 12, 10, 72. *cf.* 9, 2, 71. 10, 6, 6. vix videtur posse fieri, ut 7, 1, 57. At quomodo fiet, ut 6, 2, 29. cito scribendo non fit, ut bene scribatur 10, 3, 10. artibus editis

factum est, ut 5, 10, 120. a philosophorum lectione ut essent multa nobis petenda, vitio factum est alio oratorum 10, 1, 35. per vos factum (*a. l.* actum) est, ut homo periret 7, 3, 32; ut recte finiamus, ita fiet, si *etc.* 7, 3, 21.

*μ) Gerund. aut Part. Fut. Pass.:* faciendi modo *opp.* patiendi 9, 3, 7. ratio faciendi 5, 10, 33; ad fortiter faciendum 5, 11, 10. ad quidquid faciendum 7, 2, 35. si homines faciendum sibi aut cogitandum putassent 10, 2, 4; non solum dicendo sed etiam faciendo quaedam 6, 1, 30; facienda ac non facienda 2, 20, 5. 6, 2, 11. 7, 4, 2; facienda deditione 3, 8, 23. ad faciendam fidem 5, 8, 1. in invidia facienda 11, 3, 63. ad oratores faciendos 10, 1, 65. quis ordo faciendus 7, 10, 13. ad faciendam phrasin 10, 1, 42 *Z.* faciendi sceleris 5, 13, 14. in testationibus faciendis 12, 3, 5; quod est utique faciendum 5, 13, 28. quod cum sit factum, — quanto nunc faciendum magis 4, 2, 122. id esse raro faciendum *ib.* 128. idque sane frequentissime faciendum est 9, 2, 93. quae facienda sunt 12. 5, 3. facienda multo stilo forma est 10, 6, 3. ut magis qualitatis duplex ratio facienda sit 3, 6, 79. et hic faciendus usus, ut *etc.* 10, 3, 28. facienda sua cuique vis, suus usus (*Sp. om.*), sua ratio 7, 10, 14 *Z.*

*ν) Part. Perf.:* commodioris valetudinis factus 6, 3, 77. factum, non factum 3, 6, 45. causae factorum (*a. l.* actorum vel futurorum) 5, 10, 33. factis ab eo dictisque 6, 3, 37. quod factum — elusit 5, 13, 48. *cf.* 6, 5, 10. quaedam bene facta 12, 1, 41. recte factum probat 3, 6, 85. venuste, stulte, iracunde, timide dicta aut facta 6, 3, 7. nasci, non manu facta (*a. l.* ficta) videantur 5, 14, 32. plus facto dicimus 8, 6, 68. hoc facto — incipiunt 11, 2, 20. eoque facto vitium, quod erat in fine, emendatio emendat 9, 4, 70.

**Factito.** idem Graecos factitasse 12, 3, 4. *cf.* 10, 5, 2. medicinam factitasse 7, 2, 26.

**Factum.** *α)* factum ipsum per se 7, 4, 9. factum esse constat, quale sit factum, quaeritur *ib.* 3. qui statum eundem facti nominaverunt, tanquam de praeterito tantum, et tantum de facto quaereretur 3, 6, 40 *N.* negotium est congregatio — casuum, factorum *etc.* 3, 5, 17. de facto disputent, cum de auctore quaeratur 5, 13, 34. judicis *etc.* dictum aliquod aut factum 5, 11, 43. *cf.* 9, 2, 58. *v.* **Dictum.** verba et facta 7, 2, 46. *β) adj. Genit.:* quorum facta celebrasset 11, 2, 11. cum hominum quaedam facta laudanda sunt 11, 1, 73. negeturne factum, quod intenditur? an defendatur? an alio nomine appelletur? an a genere actionis repellatur? 3, 10, 5. hic quoque factum aestimetur 7, 4, 44 *N.* in ipsos factum deflectitur 7, 2, 23. *γ) Genit.:* non de appellatione sed de vi facti ejus 7, 3, 6. argumentum facti 7, 2, 32. non actio transfertur, sed causa facti 3, 6, 79. *cf.* 7, 2, 3. 7, 4, 8. facti controversia 3, 6, 70. dissimilitudinem hominum, rerum, factorum 9, 3, 92. facti (*quaestio*) 3, 6, 50. 7, 1, 18. ex qualitate facti 7, 4, 16. rationem facti 6, 3, 10. *δ) Ablat.:* quae ex facto ducuntur 5, 9, 12. pro facto (*a. l.* profecto) est, quidquid volumus 6, 1, 43. facto aliquo vel ipso vultu etiam risum moventes *ib.* 38. haec actio facto atque animo continetur 7, 4, 32. quod tamen facto defendi non poterit, jure nitetur 7, 4, 26. de reo (*a. l.* re) et de facto quaeritur 7, 2, 15. in facto plurimum inest *opp.* qualitas 7, 4, 37. ex hoc Simonidis facto notatum *etc.* 11, 2, 17. in factis *opp.* in juris quaestione 7, 1, 22. humilius genus illustrasse factis 3, 7, 10. non tam factis quam causis eorum 12, 1, 36. *ε) c. Adj.:* aliquod factum honestum 6, 1, 22. fact. per se improbabile 7, 4, 7. pulcherrimum fact. 9, 3, 40. [ex insidiis citissimo facto 6, 4, 14 *N.* *v.* **Incursio.**]

**Facultas.** I) *potestas faciendi.* α) *simpliciter:* pro facultate 10, 3, 15. 10, 7, 7. pro nostra facultate 6, 5, 1; semina quaedam ejus facultatis 2, 20, 6; sic stilo facultas continget 2, 2, 11. *cf.* 10, 3, 10. cui ingenium, valetudo, facultas, praeceptores non deerunt 12, 11, 26; plurimum facultatis parari ex simplicissima quaque materia 10, 5, 10. acquisita facultate et quasi reposita 8, Pr. 29. non minore studio continetur haec fac., quam paratur 10, 7, 24. β) *adj. Genit.:* Demostheni facultatem defuisse hujus rei, Ciceroni modum 6, 3, 2; cum haec ipsa opera — facultatem aliter acquirendi requirant 12, 7, 10. desperata facultate agendi 12, 3, 9. parata facultate scribendi cogitandique 11, 1, 1. continuandi verba fac. (*Sp.* facilit.) 4, 1, 61. scientiam declamandi ac facultatem tradere 2, 1, 2. vis ac facultas dicendi 12, 1, 33. *cf. ib.* 2. 2, 15, 2. 2, 16, 12. ex tempore dic. fac. 10, 3, 2 *N.* 10, 7, 1. vere (*a. l.* vera) dic. fac. 12, 10, 65 *N. cr.* conferre aliquid ad facultatem dic. 12, 1, 1. dic. facultatem magis illi detraxit, quam sibi arrogavit 11, 1, 20. ad augendam fac. dic. 10, 1, 87. confirmare fac. dic. 10, 1, 44 *N.* ampliorem dic. fac. consequi 2, 3, 4. fac. dic. his exercuerunt 2, 4, 41. dic. fac. ex intimis sapientiae fontibus fluere 12, 2, 6. fac. dic. si in malos incidit 12, 1, 32. sibi fac. aliquam dic. ex tempore paraverunt 11, 2, 49. non praesumunt eadem proprie dic. facultatem 10, 5, 4 *N.* dic. eximiam fac. Pr. 9. eloquendi facultate divina quadam et Homerica 10, 1, 81. tanta in eo inveniendi copia et eloquendi facultas 10, 1, 69. loquendi fac. 2, 4, 15. 10, 1, 10. 12, 1, 29. — legendi scribendique 1, 4, 1. — orandi consummatur natura, arte, exercitatione 3, 5, 1. *cf.* 2, 16, 18. — persuadendi 2, 15, 3. — scribendi 10, 7, 1. γ) facultati licet instrumentum conjungere; sunt enim in parte facultatis et copiae 5, 10, 51; intuendae sunt, praecipue in conjecturis, et facultates; credibilius est enim occisos a pluribus pauciores, a firmioribus imbecilliores *etc.* 5, 10, 49. II) *i. q.* opes 2, 10, 14. 7, 2, 25. 50. facultates patrimonii nostri 6, Pr. 16.

**Facundia.** arma facundiae 2, 16, 10. facundiae virtus 12, 3, 9. mirae facundiae viro 8, 1, 3. 10, 3, 12. multum ingenii et facundiae habuisse 10, 1, 80. quod nondum satis periti loquendi facundiam concupierint 12, 10, 16. alitur atque enitescit, velut pabulo laetiore, facundia, et assidua contentionum asperitate fatigata renovatur 10, 5, 14. *cf.* Pr. 23. summam in Ulixe facundiam 12, 10, 64; Latina facundia — similis Graecae ac prorsus ejus discipula 12, 10, 27.

**Facundus.** — vir 6, 1, 39. loquax magis quam facundus 4, 2, 2; alius alio facundior et in loquendo dulcior 12, 10, 44; facundissimae libertatis (*antiqua comoedia*) 10, 1, 65 *N.* facundissimum quemque 12, 2, 27.

**Fallo.** α) *simpliciter:* si memoria fefellerit 11, 3, 121. ne qua (*Sp.* quem) tam lubrica observatio fallat 1, 5, 5 *Z.* solent fallere similitudinum species 5, 11, 26. fallunt etiam verba regionibus quibusd. familiaria 8, 2, 13. fallit voluptas 4, 2, 46. aliud est, quod magis fallit 11, 3, 108. saepe ea, quae opinati sumus, et contra quae scripsimus, fallunt 10, 7, 3. fefellit, quod initium a parvis ceperamus 12, Pr. 2. fallit plerumque, quod probitas vocatur, quae est imbecillitas 6, 4, 11; velut nutu fallere 9, 1, 20. mendacio fallere 8, 6, 74; fallente transitu 7, 10, 17. β) *c. Obj. aut decipio, aut deficio, aut lateo:* qui credentem sibi minime fallat 10, 1, 20. ut non fallamus vana spe litigantem 12, 7, 7. quod otiosum lectorem minus fallit 4, 2, 45. sunt in hac parte, quae imperitos etiam naturaliter fallant 2, 12, 3. fallet haec nos in foro consuetudo 5, 13, 43 *N.* sic eum raro fallet eventus 12, 8, 15. dum nos

indulgentia illa non fallat 10, 3, 7. ne fefellisse in his videar principem 4, Pr. 3; *seq. Acc. c. Inf.:* nec me fallit, eas quoque leges esse, quae non in perpetuum rogentur 2, 4, 40. *cf.* 3, 6, 58; fallit parum intuentes, quod *etc.* 9, 1, 24; nec me fallit, quae statim cogitatio subire possit legentem 3, 8, 41; illum, quo fefellerant, exuant mentitum colorem 12, 10, 76. γ) *Pass.* falluntur plurimum, qui — existimant 12, 10, 73. falli multum, qui — credunt *ib.* 21. interim etiam fallendus est judex, et variis artibus subeundus 4, 5, 5. hostis pro salute patriae fallendus 12, 1, 39; ita judicio non fallebantur 2, 4, 14. quotiens ingenium specie boni fallitur 8, 3, 56; illum (*sapientem*) ne in minimis quidem oporteat falli 1, 10, 5. quo in loco Verginius fallitur 4, 1, 23. *cf.* 7, 4, 42. in quo non falli judicium nostrum 8, 3, 37; in hoc ipsum fallendi sint (*Sp.* sunt), ne errent 2, 17, 28 *Z. v.* Erro. neque ea res falsum me habuit *Sall.* (ἐξαλλαγή) 9, 3, 12 *N.* δ) *Gerund.:* fallendi artem (*i. e. rhetoricen*) 2, 15, 23. egeret artis vel ad fallendum 3, 8, 63. si malum perfidia, non est fallendum 5, 10, 74.

**Falso.** ad cujus rei confirmationem afferunt *etc.* Falso. 2, 17, 12. falso affingere 8, 3, 70. f. affirmare 12, 1, 12. se patronum causarum non f. dixerit 12, 3, 1. f. existimat 10, 1, 23. libros, qui f. viderentur inscripti 1, 4, 3. utinam f. jactaretur 1, 5, 5.

**Falsus.** α) *simpliciter.* a) *Sing.:* si erit palam falsum 5, 13, 15. *v.* Palam. pejus adhuc, quo magis falsum est — cujus modo feci mentionem 8, 5, 20. si quis falsum aliquid subjecerit 12, 3, 3. si falsum tuebitur 12, 7, 7; *de crimine rei suppositae:* An falsum propter exiguam summam (*credibile sit*)? 5, 10, 19. in falso quoque similis ratio: aut enim plures in culpam vocantur, aut unus 7, 2, 53. b) *Plur.:* falsa deprehendit 5, 5, 2. falsa dicunt 6, 1, 42. falsa et impropria virtutes ducentes (*Codd. fere* virtute dic.) 12, 10, 42 *N. cr.* non fingendo falsa modo sed etiam quaedam incredibilia 10, 1, 28. falsa vulgantium 5, 3. falsis defendet 12, 1, 40. levibus aut frivolis aut manifesto falsis reum incessere 7, 2, 34. imperator utitur falsis saepe 2, 17, 19. de falsis judicare 12, 2, 10. pro falsis contra veritatem valet (*eloquentia*) 2, 16, 2. quomodo aut pro falsis aut etiam pro injustis aliquando dicatur 12, 1, 34. β) *c. Nominib. conjunctum:* falsis affectibus 6, 2, 35. falsam esse divinae illius naturae appellationem 7, 3, 5 *N.* argumentum falsum sed vero simile 2, 4, 2. aut falsam causam, aut levem, aut ignotam 7, 2, 37. ridiculum dictum plerumque falsum est 6, 3, 6. vel nullos vel falsos duces habeat 12, 2, 20. fals. fabulam intulerat 6, 3, 92. aut falsa aut parum plena (*finitio*) 7, 3, 23. in falsa rerum imagine et inanibus simulacris 10, 5, 17. audita falsa morte 6, 3, 84. falsam scientiae persuasionem 1, 1, 8. falsa est querela 1, 1, 1. fals. opinionibus 5, 10, 34. in rebus falsis *opp.* discrimen verum 12, 11, 15. *v.* Verus. palam falsae (*sententiae*) 8, 5, 7.

**Falx.** frondibus teneribus adhibendam esse falcem 2, 4, 11.

**Fama.** α) famam atque rumores pars altera consensum civitatis et velut publicum testimonium vocat: altera sermonem sine ullo certo sermone dispersum 5, 3; f. dicendi 2, 12, 9. — eloquentiae 7, 1, 41. — eruditionis 8, 2, 12. — generis ac familiae 3, 11, 12. — ingenii 10, 1, 31. 11, 1, 50. 74. 11, 2, 46. 12, 5, 5. [— judiciorum (*Z.* infamia) 4, 1, 31.] verae virtutis fortior f. 12, 9, 4. β) *per singulos Casus:* quibus fama curae sit 3, 8, 45. resurgit fortior fama 12, 9, 4. ultimus sit famae locus 8, 3, 13. famae modo studenti 3, 6, 63; ejus scripta tantum intra famam sunt 11, 3, 8 *N.* eloquentiae famam affectantes

7, 1, 41. *cf.* 8, 2, 12. cum jam famam in tuto collocarit 12, 11, 17. memoria facit etiam promti ingenii famam 11, 2, 46. *cf.* 12, 5, 5. hanc famam latius fudit 11, 2, 14. insignem famam meruit 10, 1, 116. famam dicendi fortius quaerunt 2, 12, 9; anxium de fama ingenii 11, 1, 50. se non de ingenii fama sed de fide esse solicitum *ib.* 74.

**Fames.** qua fames duxit 2, 20, 2.

**Familia.** α) *de famulis:* alienae se familiae venali immiscuisse 7, 2, 26. fam. Anchariana 4, 1, 74. 5, 13, 28. 1) *de re domestica et genere:* in familia bene instituta 10, 3, 9. fama g e n e r i s ac f a m i l i a e 3, 11, 12. qui a familia sunt alienati 3, 6, 99. tanquam subditicios summovere familia 1, 4, 3, in familiam redire 3, 6, 96. praenomen e familia exemtum 3, 7, 20.

**Familiaris.** res familiaris 12, 1, 6. 12, 7, 9. fam. epistolae 1, 1, 29. familiare numen Minerva 10, 1, 91. quo sint magis familiaria (*exempla*) 9, 4, 44 *N.;* familiaribus magis ei aetati exemplis 5, 10, 96 *N.* exemplis, quae sunt discentibus magis familiaria 7, 2, 17. verba regionibus quibusd. magis familiaria 8, 2, 13.

**Familiariter.** — amicus 1, 2, 15. a me fam. amatum 10, 3, 12. in epistolis aliquando fam. apud amicos dicit 11, 1, 21. totas non d i l i g e n t e r modo sed etiam f a m i l i a r i t e r nosse causas 6, 4, 8. *cf.* 5, 7, 7. cum a me quidam fam. postularent Pr. 1. fam. alicujus amicitia uti 5, 9, 14; quae ipsi composuerunt, jam familiarius animo suo affigent 2, 7, 3 *N. et S.*

**Fanaticus.** jactare id (*caput*), et comas excutientem rotare, fanaticum est 11, 3, 71.

**Fari.** quaed. (*vetera*) etiam necessario interim sumuntur, ut f a r i 8, 3, 27.

**Fas.** fas, justum, pium, aequum subjici possunt honestati 3, 8, 26. hoc fas putas? 3, 8, 41. *cf.* 4, 1, 50. in judiciis vulgo fas habetur, indulgere aliquid studio suo 3, 8, 13. et a ratione fas est incipere 5, 14, 18. si uno genere bene diceretur, fas erat existimari *etc.* 10, 5, 7. quasi nihil sit fas rectum esse, quod primum est 10, 4, 3. ad quos (*libellos*) interim respicere fas sit 10, 7, 31. neque emendari ab alio quam ipso fas esse 11, 1, 77. velut si aliter facere fas non sit 2, 13, 1. *cf.* 8, 3, 36. 10, 2, 9. 12, 7, 1.

**Fasciae.** fascias, quibus crura vestiuntur, sola potest excusare valetudo (*in agente*) 11, 3, 144.

**Fasciatim** (*sic Z.* ex *Amb.* 1; *Sp.* fasceatim). adjiciebant — et a t t r e c t a t i o n e m, ut f a s c i a t i m; quae mihi non approbantur 1, 4, 20 *N.*

**Fascis.** si militare iter fascemque (*a. l.* fascesq.) et vigilias imperes 11, 3, 26 *N.* a Publicola (*traditum est*) fasces populo summittere 3, 7, 18 *N.*

**Fastidio.** ne quis tanquam parva fastidiat grammatices elementa 1, 4, 6. cur hoc — lucrum fastidiamus? 1, 1, 18. ut, quae dicendo r e f u t a r e non possumus, quasi f a s t i d i e n d o calcemus 5, 13, 22. fastidit praestare hanc inferioribus curam 2, 3, 4. repetere auctoritatem a plurimis versibus non fastidierunt 5, 11, 39. fastidire (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 104.

**Fastidium.** affertque audientibus non f a s t i d i u m modo, sed plerumque etiam o d i u m 11, 1, 15. si (*eloquentia*) et c o n t e m t u m ex humilitate, et o d i u m ex quadam servitute, et ex copia s a t i e t a t e m, et ex amplitudine f a s t i d i u m tulerit 5, 14, 30. ad levandum fast. varietate 9, 1, 21. cotidiani sermonis fastidium levet 9, 3, 3. necesse est

his, cum eadem judiciis pluribus dicunt, aut fastidium moveant velut frigidi et repositi cibi; aut pudorem *etc.* 2, 4, 29. derisus iis (*naribus labrisque*), contemtus, fastidium significari solet 11, 3, 80. cum haec exercitatio laboret incredibili verborum fastidio 8, 3, 23. nec illo fastidio laborabit orator, non agendi causas minores 12, 9, 7. velut quodam fastidio replicantur (*labra*) 11, 3, 81. stomachus pluribus (*cibis*) minore fastidio alitur 1, 12, 5.

**Fastigium.** operum fastigia spectantur, latent fundamenta Pr. 4. et poësis ab Homero et Virgilio tantum fastigium accepit, et eloquentia a Demosthene 12, 11, 26 *Z. v.* Accipio. rhetoricen in tam sublime fastigium sine arte venisse 2, 17, 3 quanquam stetisse ipsum (*Ciceronem*) in fastigio eloquentiae fateor — tamen — non maligne crediderim, defuisse ei summam illam, ad quam nemo propius accessit 12, 1, 20.

**Fateor.** fatendi modus (*i. q. Indicativus*) 1, 6, 7. *N.* I) *i. q. confiteor: α*) ad fatendum impulsus 5, 13, 46. non est tam grave argumentum, si fatetur, quam si convincitur. Nam si fatetur — si negat 5, 12, 3. *cf.* 4, 5, 28; in fatendo — lenis et summissa (*vox*) 11, 3, 63. [causa justa fit fatendo, non se esse solicitum (*de Regii conj.*) 11, 1, 73. *N. cr. v.* Justus.] *β*) et operis et hominum contemtum fateri 11, 3, 136. illa, quae curam fatentur 8, Pr. 23. fateri diffidentiam memoriae 11, 3, 142. ea magistrum fateri ubique 6, 14, 32. mores suos fassus 10, 1, 100. suspiratione solicitudinem fateri 11, 3, 158; *seq. Acc. c. Inf.:* cum se Cic. ab illis quoque vetustissimis auctoribus — plurimum fateatur adjutum 10, 1, 40. II) *i. q. concedo:* necessarios tamen affectus fatebuntur 6, 1, 7. invitum id, quod sit contra, fateri 7, 3, 14. cum plura interrogasset, quae fateri adversario necesse esset 5, 11, 3. *cf. ib.* 4. cum ea, quae a nobis absunt, quasi fatemur 9, 2, 49; nomen fateor esse commune 9, 1, 7. fatetur ipse pro Rabirio Postumo narrasse Ciceronem 4, 2, 10. *cf.* 4, 5, 12. 5, 12, 1. 10, 1, 67. ut autem assentior — ita fateor 9, 3, 90. III) *i.* q. *contendo:* sicut Antonius Gnipho, qui robur quidem et ebur, atque etiam marmur fatetur esse 1, 6, 23. plures invenias, qui dialecticae similem, quam qui rhetoricae, fateantur hanc artem 1, 10, 37. innocentem fuisse patrem fatetur 7, 1, 56.

**Fatigatio.** minus afficit sensus fatigatio, quam cogitatio 1, 12, 11. *N.* fatig., ut corpora, non ad praesens modo tempus, sed etiam in futurum afficit (*vocem*) 11, 3, 21. concipiat quis mente orantis — sudorem, ut alia praeteream, et fatigationem, audiente uno 1, 2, 31. sudor ipse et fatig. (*decent in fine orationis*) 11, 3, 147. requiescit labor ille, cujus sibi ipsa fatig. obstabat 11, 2, 43. *cf.* 10, 3, 27. etiam singulorum fatig. quamlibet se rudi modulatione solatur 1, 10, 16. animum a satietate vel a fatigatione renovat (*risus*) 6, 3, 1. deficientis dolore et fatigatione 11, 3, 173. manibus sustineri, nisi plane justa fatigatione, (*a. l.* fatigatio est) delicatum *ib.* 132.

**Fatigo.** *α*) nec semper intendunt animum: nonnunquam fatigantur (*magni auctores*) 10, 1, 24. neque enim ulla aetas minus fatigatur 1, 12, 8; si dicendum apud fatigatos est 4, 1, 48. ne intersistat fatigatus (*orator*) 12, 11, 2. rasas fauces ac latus fatigatum deformi cantico reficere 11, 3, 13, *β*) *adj. Ablat. aut Praepos.:* novis insuper curis fatigare impiam vivacitatem 6, Pr. 3. discentem per ambages fatigabit 3, 11, 23; ipsa cogitatione suscepti muneris fatigor 4, Pr. 7. lacrimis fatigatur auditor et requiescit 6, 1, 28. quia confundatur animus ac

fatigetur tot disciplinis in diversum tendentibus 1, 12, 1, animis inani mora fatigatis 4, 3, 8. facundia assidua contentionum asperitate fatigata renovatur 10, 5, 14. aut potest esse ulla tam perpetua discentis intentio, quae non, ut visus oculorum, obtutu continuo fatigetur? 1, 2, 11. velut fatigatum intentione stomachum 4, 2, 121. tenso (*collo*) tenuatur vox ac fatigatur 11, 3, 82; illa minora, in quibus maxime studiosi ejus rei fatigantur 1, 6, 32.

**Fatue.** plerumque studio loquendi fatue (*Sp. conj. fatui, probante Z.*) modo accedendum (*Z. conj. accred.*) 6, 4, 8. *N. cr.*

**Fatum.** α) male in illum usque diem servati fato senes 8, 3, 68. ultimi fati imaginem 6, 2, 33. qui fato sunt functi 3, 7, 10. ferro, non fato occidit *Trag. vet.* 8, 6, 10. *N.* β) *Plur.:* si me fata intercepissent 6, Pr. sentiet vivus eam, quae post fata praestari magis solet, venerationem 12, 11, 7. acerbissimis rapta fatis 6, Pr. 4.

**Fauces.** Quid fauces ac latera ad ebrietatem? 8, 4, 16. ut sint fauces integrae, id est, molles ac leves (*a. l.* lenes), quarum vitio et frangitur *etc.* vox 11, 3, 20. fauces tumentes strangulant vocem, obtusae obscurant, rasae exasperant, convulsae fractis sunt organis similes *ib.* habes, quod faucibus tuis irascaris 8, 5, 23. quasi faucibus aliquid obstiterit 11, 3, 121. aperiendae sunt f. *ib.* 167. rasas (*a.l.* raucas) fauces ac latus fatigatum deformi cantico reficere *ib.* 13 *N.* verba in faucibus audiri 1, 11, 6. tanquam major vis eloquentiae ingruat, quam quae emitti faucibus possit 11, 3, 56. laeva a faucibus ac summo pectore abducere (*togam.*) *ib.* 145.

**Faveo.** α) irasci, favere, odisse, misereri 6, 2, 6. maxime favet judex, qui sibi dicentem assentiri putat 3, 7, 25. judices, ut faveant, rogamus 4, 1, 73. β) *adj. Dat.:* quanto libentius imitemur eos, quibus favemus 2, 2, 8. ego quoque tibi favebo *Cic.* 6, 3, 47. nec id fieri natura puto, sed alienis favemus 1, 5, 70. favet ingenio suo 9, 2, 78. nemo non illi furto favet 9, 2, 68; ei praecipue vulgo favetur 5, 7, 31.

**Favor.** favorem et urbanum Cicero nova credit 8, 3, 34. eum amorem, et eum, ut hoc verbo utar, favorem in consilium advocabo *Cic.* 8, 3, 34. *N.*; f. adversus 4, 1, 51. est naturalis f. pro laborantibus *ib.* 9. quod audienti frequenter suus cuique f. extorquet 10, 1, 17. et illi (*Sp.* ille) captavit ex ipsa praestantia animi favorem 6, 1, 25. *Z.* faciunt favorem et illa paene communia 7. 1, 33. emerendi favoris gratia *ib.* 2. plus favoris mereri *ib.* 47. dum paratus f. 12, 6, 3. cum etiam in Panegyricis petatur favor audientium 3, 8, 7. ad promerendum actione favorem 9, 1, 21. excipimus nova illa cum favore ac solicitudine 10, 1, 16.

**Favorabilis.** quid invidiosum, favorabile *etc.* sit 6, 1, 11. *cf.* 11, 1, 42. fecit hoc etiam favorabile *ib.* 38. quae sint in causis favorabilia 4, 1, 26. quarum (*materiarum*) facillima ut (*praeferendum videtur nonnullorum Codd.* et *vel* aut) maxime favorabilia decerpunt 10, 5, 21. *N. cr. cf.* 4, 1, 23. incipere a quam maxime facili ac favorabili causa 12, 6, 6. actio facilis ac favorabilis *opp.* vehemens quaestio et aspera 5, 10, 113. *cf.* 4, 3, 9. jucunda ac favorabilis qualiscunque eloquentia auri 12, 10, 74. hic illi eloquentes invadent personas favorabiles 7, 1, 43.

**Favorabiliter.** in aliquem laetum ac plausibilem locum, quam maxime possint fav., excurrere 4, 3, 1.

**Fax.** vulgi jam faces ac saxa jaculantis 12, 1, 27. faces nuptiales 4, 2, 105. ardentes furiarum faces excitarunt istum 9, 3, 47. id nobis acriores ad studia dicendi faces subdidisse 1, 2, 25. *N. et S.*

**Febris.** contrariorum aliter accipi opposita, ut noctem luci; aliter noxia, ut frigidam febri 5, 11, 31. febrem quiete et abstinentia mitigavit 2, 17, 9. febres Atticae *Virg.* 8, 3, 28.

**Fecundus.** fec. solum 2, 19, 2; terra — generandis alendisque seminibus fecundior 10, 3, 2.

**Felicitas.** felicitatem tuam fortiter feras 8, 5, 15. prima fel. interrogantis est, extorquere, quod is noluerit 5, 7, 17. *N.* sed hoc votum est, et rara felicitas, quae si non assit *etc.* 12, 5, 6; vocis fel. 10, 1, 119. praebet occasionem quaedam fel. utendi 6, 3, 56. *v.* Facilitas.

**Feliciter.** Sed hoc feliciter evaluit: at contra vio pro eo infelicius 8, 6, 33. *N. cr. et S.;* Horatius — variis figuris et verbis felicissime (*a. l.* ferociss.) audax 10, 1, 96. felicissime cessit imitatio 10, 2, 16.

**Felix.** felix decessit 6, Pr. 4. ut me jam nulla fortuna posset efficere felicem *ib.* 5. quam miser enim casus Andromachae, si comparata ei felix Polyxena 6, 2, 22. seculum felix 8, 6, 24; nulla sorte nascendi aetas felicior 12, 11, 22; felicissimam facilitatem 10, 1, 111. feliciss. sermo 9, 4, 27.

**[Femen.]** a reo femina sua ferro petita 6, 3, 91.

**Femina.** *α*) naturalis ordo, ut viros ac feminas 9, 4, 23. infantium feminarumque ploratus 8, 3, 68. infelicissima femina (*Vocat.*) 8, 5, 21. infames fem. 6, 3, 51. potens fem. *ib.* 85 *N.* ut monilibus et margaritis ac veste longa, quae sunt ornamenta feminarum, deformentur viri, nec habitus triumphalis — feminas deceat 11, 1, 3. omni virtute, quae in feminas cadit 6, Pr. 5. latrocinium facilius in viro, veneficium in femina credas 5, 10, 25. purum, qualis etiam in feminis amatur, ornatum 8, 3, 87. cui (*Homero*) validissima quaeque forma etiam in feminis placet 12, 10, 5. admirabilior in femina quam in viro virtus 5, 11, 10. *β*) *in Grammatica:* quae feminina positione mares, neutrali feminas significant 1, 4, 24. *cf.* 1, 5, 54. tam mares esse talpas damasque, quam feminas 9, 3, 6. ut cum marem feminamque filios dicimus *ib.* 63. lupus masculinum: quamquam Varro — lupum feminam dicit 1, 6, 12.

**Femineus.** feminea vox 1, 11, 1.

**Femininus.** funis masculinum sit an femininum 1, 6, 5. nomina fem. *ib.* 1, 5, 54. 1, 6, 14. quae feminina positione mares significant 1, 4, 24.

**Femur.** 1, 6, 22. femur caedere 2, 12, 10. *N.* — ferire indignantes 11, 3, 123.

**Fera.** non hominum sed ferarum vitam 9, 2, 64. ferarum catuli molliore praeda saginantur 12, 6, 6.

**Fere.** I) *i. q.* prope, circiter. *α*) hi sunt fere fines maxime illustres 2, 15, 37. *cf.* 5, 12, 1. 7, 8, 3. 8, Pr. 1. affectibus quoque iisdem utuntur 6, 1, 8; *cf.* 8, 6, 3. 11, 1, 14. propositarum quaestionum conclusio, non tota f. constat syllogismis? 1, 10, 37. *cf.* 6, 2, 20. 12, 9, 1. cujus rei f. omnis observatio — excussa nobis est 6, 4, 2. *cf.* 9, 2, 45. 10, 1, 9. 129. in quibus f. plus calor valet 10, 1, 18. nec f. pluribus in Oratore eadem 11, 1, 4. quamvis ei secundas f. deferat 10, 1, 53. solus hic f. in manibus adolescentium fuit 10, 1, 126. ultimus est f.

ex Atticis *ib.* 80. conversa in maledictum f. ambiguitate 6, 3, 47. soluta f. oratio 8, 5, 27. *β*) *c. Verbis:* sic fere componendum, quomodo pronuntiandum erit 9, 4, 138. f. apparet 5, 12, 15. f. constat 2, 4, 42. f. est ab iis institutum 12, 2, 25. f. iudicandum est 2, 18, 2. nisi quod illum (*pedem*) probaverint, quibus loquendi magis quam orandi studium fuit 9, 4, 110. II) *i. q. plerumque:* ceteri fere ita sunt exorsi Pr. 4. [quales fere (*Codd.* facti, *Z. conjic.* facile) sunt, qui literas nesciunt 6, 4, 15.] similium f. quadruplex ratio est 9, 3, 75. tum autem solus hic f. in manibus adolescentium fuit 10, 1, 126. *cf.* 7, 4, 31. unde f. lites 7, 9, 3. ex quibus f. fiunt — quae τρίκωλα dicuntur 9, 3, 77. traditum f. est 5, 12, 2. f. accidit 5, 13, 55. *cf.* 5, 10, 16. 7, 4, 24. 9, 4, 109. quod f. observatum est 6, Pr. 10. primum occurrit f., quod est ultimum dicendum 7, 1, 24. est et amarum quiddam, quod f. in contumelia est positum 8, 3, 89. *cf.* 9, 2, 58. quod decet, f. prodest 11, 1, 8. etiam illa praevelox (*memoria*) f. cito effluit 11, 2, 44. *cf.* 1, 1, 8. 1, 2, 10. 2, 2, 3. 2, 15, 3. 3, 3, 8. 6, 4, 14. 9, 3, 12. 9, 4, 96. 11, 1, 92. 12, 1, 20. *etc.* III) *i. q. facile:* non fere quisquam est 1, 10, 42. non alii f., quam qui *etc.* 11, 3, 10. naribus labrisque non f. quidquam decenter ostendimus 11, 3, 80. duo spondei non f. jungi patiuntur 9, 4, 101. in se dicere non est f., nisi scurrarum 6, 3, 82. *cf.* 4, 2, 45. 7, 1, 40. 11, 3, 63. nec alibi f. satis apti, quam ubi *etc.* 9, 4, 106. neque enim f. tam est ullus dies occupatus, ut nihil *etc.* 10, 7, 27; nam quid fere undique placet? 1, 2, 15.

**Ferio.** I) *proprie. α*) pugno ferire vel calce 2, 8, 13. — femur 11, 3, 123. ut poni, non ut ferire videatur (*manus*) *ib.* 106. vehementius etiam nonnulla feriebat (*concubina vinolentum Antonium*) 4, 1, 124. *β*) *i. q. occido:* ex vultu ferientis 6, 1, 17. non ferientem, non concidentem videbo? 6, 2, 31. de mirmillone, qui retiarium consequebatur, nec feriebat 6, 3, 61. II) *transl. α*) *de sono aut verbis:* sonatque vox, ut feritur 11, 3, 61 *N.* feriunt animum (*sententiae*) 12, 10, 48. ut omnis sensus in fine sermonis feriat aurem 8, 5, 13. *cf.* 9, 3, 4. *β*) *i. q. laedo:* ille, quem instituimus adolescens — jam in schola victoriam spectet, ferire vitalia ac tueri sciat 5, 12, 22. accidit — ut ictu simili ferirer (*de morte propinqui*) 6, Pr. 3.

**Fero.** quaedam etiam mutantur, ut fero in praeterito 1, 4, 29. fero (*Sp. adj.* tuli), cujus praeteritum perfectum et ulterius non invenitur 1, 6, 26 *N. et S.* ferundo 7, 3, 34. I) *porto:* vi loricam duo connixi humeris ferunt 8, 4, 24. magnum dat ferre talentum, tanquam ferendum 9, 3, 9. non alto semper feremur 12, 10, 37. circa judices latus (*puer*) 6, 1, 47. filium a matre decem mensibus in utero latum esse *Hirt.* 8, 3, 54.

II) *i. q. duco, traho:* si feret flatus 10, 3, 7. capite ad dextram ferente 11, 3, 113. manus ipsa consuetudine ad graves, acutos *etc.* sonos fertur 5, 10, 125. supina (*manus*) in sinistrum latus fertur 11, 3, 99. *cf.* 92; *transl.:* fert extra causam (*iracundia*) 6, 4, 10. quo quemque natura maxime ferat 2, 8, 1. animi quaedam ingenita natura *etc.* recta nos ad ea, quae conveniunt causae, ferant 5, 10, 123. ille (*amnis*) — multus et torrens judicem vel nitentem contra feret 12, 10, 61. si res in contrarium tulit 11, 1, 8. cum transversum vi sua judicem ferat, tamen ille non rapi videatur, sed sequi 10, 1, 110. III) *i. q. rapio:* An non eam, quae emissa optime est, hastam speciosissime contortam ferri videmus? 9, 4, 8; *transl.:* judex — aestu fertur, et velut rapido flumini obsequitur 6, 2, 6. orator — suo jam impetu fertur 12, Pr. 3. *cf.* 4, 2, 117. ad illud aliud, quo contenditur,

spatium cursu ferantur 10, 3, 6; feratur non semitis sed campis (*eloquentia*) 5, 14, 31. historiae, quae c u r r e r e debet ac f e r r i 9, 4, 18. bene concepti affectus et recentes rerum imagines continuo impetu feruntur. Utique vero, cum infelix illa verborum cavillatio accessit *etc.*, non potest ferri contorta vis *etc.* 10, 7, 14. quae etiamsi propria rerum aliquarum sint nomina, τροπικῶς quasi tamen ad eundem intellectum feruntur 10, 1, 11 *N.* oratio, quae f e r r i debet ac f l u e r e 9, 4, 112. IV) *a u f e r o:* multum e x diligentia partiendi tulit laudis Q. Hortensius 4, 5, 24. contemtum e x humilitate, odium e x quadam servitute *etc.* ferre 5, 14, 30. iniquum p e t e n d u m, ut aequum f e r a s 4, 5, 16 *N.* ut, qua quisque apud eum lingua postulasset, eadem jus sibi redditum ferret 11, 2, 50. unusquisque totum feret 1, 2, 13.

V) *i. q. p r o f e r o:* [quale est, quod feret (*Z.* refert) Cicero 6, 3, 84 *N.*] sive non idoneo die *etc.* (*rogatio*) dicitur lata esse vel ferri 2, 4, 35. quasi quasd. leges — studiosis dicendi feram 2, 13, 1. de quibus ferenda sententia est 3, 6, 7. *cf.* 7, 1, 12. 12, 10, 53. in judicio quoque nihil interest actionum, utrum simul de utroque p r o n u n t i e t u r, an sententia de uno f e r a t u r (*sic Z.*, *partim de conj.*, *restituit; S p.* actionum: simul de u. pronuntiatur, etiamsi de u. fertur) 7, 2, 20. *N. et S.*; qualem animum judex in consilium ferat 6, 1, 10 *N.* *cf.* 7, 4, 2. 9, 2, 86. VI) *g i g n o:* (*olea*) fructum ramis pluribus feret 8, 3, 10; *transl.:* quos priora tempora tulerant 3, 7, 3. quo in genere paucissimos eloquentes literae Rom. tulerunt 10, 1, 123. cum decem (*oratores*) simul Athenis una aetas tulerit 10, 1, 76. VII) *i. q. t r a d o:* Timotheum — ferunt — solitum 2, 3, 3; quae tanquam sine ratione dicta feruntur 6, 3, 99. Cicero in Bruto negat, ante Periclea scriptum quidquam, quod ornatum oratorium habeat; ejus aliqua ferri. — ideoque minus miror esse, qui — putent haec, quae feruntur, ab aliis esse composita 3, 1, 12. sub nomine meo libri ferebantur artis rhetoricae Pr. 7. *cf.* 7, 2, 24. orationes ejus et poëmata *etc.* feruntur (*a. l.* effer.) 10, 1, 129. *cf. ib.* 24. 10, 7, 30. VIII) *adj. p r a e s e. i. q. p a l a m o s t e n d o:* turbatae (*comae*) p r a e s e ferre aliquid affectus videntur 11, 3, 148. magnum animum ferre prae se (*verba*) 11, 1, 37. oratio prae se fert felicissimam facilitatem 10, 1, 11. fiduciam prae se ferat 5, 13, 51. liberalium disciplinarum prae se scientiam tulit 12, 11, 21. hanc virtutem prae se ferunt 2, 13, 11. vim quandam prae se ferentia 9, 3, 54. 12, 10, 10.

IX) *verbum patiendi α*) *i. q. p e r m i t t o:* esse contentum eo, quod (*a. l.* quo) simplex canendi natura tulerit 5, 10, 124. ut mea quidem fert opinio 4, 3, 14. quantum mea fert opinio 9, 4, 122. si res feret 5, 2, 3. ut res feret 12, Pr. 4. *cf.* 12, 1, 45. licentius, quam uti fori severitas ferat 8, 6, 24. ut vires nostrae tulerunt 3, 1, 1. *β*) *i. q. p e r f e r o, t o l e r o.* a) *hominem:* quotiens ferimus (*a. l.* perferimus) 6, 2, 14. quo minus sunt ferendi, qui *etc.* 1, 4, 5. non ferrem te 8, 5, 31. vereor, ut jam nos ferat quisquam 8, 3, 25. si per totum diem cujuscunque artis unum magistrum ferat 1, 12, 5; an laturi sint Romani talem regem 7, 1, 24; *adj. Partic.:* nos sacra literarum colentes feras 10, 1, 92. non tamen ferres quemcunque dicentem 11, 1, 37. an quisquam tulerit reum — dicentem 11, 1, 49. quis ferat contrapositis — irascentem, flentem, rogantem? 9, 3, 102. nec accusatorem atroci in causa jocantem — feret quisquam 6, 3, 30. *cf.* 6, 1, 25. 12, 10, 27. b) *pendente aliqua sententia:* Quid enim aliud esset, quo se victum — magis ferret? 11, 1, 69. quomodo contra nos agi ab hominibus condicionis ejusdem iniquo animo tulissemus 11, 1, 66. illa quidem in hoc opere praecipi quis ferat? 11, 3, 27; quomodo laturus sit Caesar, s i Ptolemaeus Pompejum occiderit

7, 2, 6. quis enim ferat puerum *etc.* si judicet in dicendo 8, 5, 8. *cf.* 8, 6, 37; illud vero non ferendum, quod quidam — spatiantur, et fabulantur 11, 3, 131. c) *rem:* aliquis hoc semel tulit, ego bis, ego ter 9, 3, 87. laudare aliqua, ferre quaedam *etc.* 2, 4, 12. Attici — nihil inane aut redundans ferebant 12, 10, 17. in juvenibus etiam uberiora paulo *etc.* feruntur 11, 1, 32; quam ejusmodi laturi non fuissent actionem 9, 2, 80. sic et annos ferent 2, 4, 9. cum senex adolescentis convicium, honestus inferioris fert 6, 2. 14 *Z. v.* Convicium. his cruciatibus, quos fero 6, Pr. 12. ne illas quidem circa S literam delicias hic magister feret 1, 11, 6. *cf.* 12, 8, 4. in dolore ferundo 7, 3, 34. ut felicitatem tuam fortiter feras 8, 5, 15. mortem ferre (*improprium*) *Dolab.* 8, 2, 4 *N.* quanto (*onere*) me premi ferens sentio 12, Pr. 1. non ferunt illud intentionis silentium 4, 2, 37. tormenta sine gemitu feret 2, 20, 10. turpitudo, quam nunc hic pater ferre non possit 11, 1, 83. quod (*vini*) ferre et concoquere non posset illa corporis gladiatoria firmitate 8, 4, 16. clariorem vim eloquentiae velut solem ferre non possunt 12, 10, 15. nec habeat vitia, nec ferat 2, 2, 5. *cf.* 11, 3, 57; neque diutius ferre intentionem potest (*sonus*) 11, 3, 41. quaedam verba non totum ordinem declinationis ferunt 1, 4, 29. X) *i. q. effero:* licet Caecilium veteres laudibus ferant 10, 1, 99.

[**Ferocio.** ferocientes (*a. l.* efferentes equos 10, 3, 10.) *v.* Effero.]

**Ferox.** ferociores annos *opp.* teneriores 2, 2, 3.

**Ferreus.** annulo ferreo 7, 6, 8. fibulam ferream 6, 3, 58.

**Ferrum.** pro gladio ferrum 8, 6, 20. alia, quae etiamsi propria rerum aliquarum sint nomina, τροπικῶς quasi tamen ad eund. intellectum feruntur, ut ferrum et mucro 10, 1, 11. f. medici 4, 5, 5. noxium f. 7, 6, 8. f. affert oculis terroris aliquid 8, 3, 5; non fabricetur militi gladius; potest uti eodem ferro latro 2, 16, 6. ferri fulgor 10, 1, 30. ferrum armare translatio est 8, 6, 12. Emphasi A. Tullius dixit ferrum in Tuccium (*Sp.* antonomasia Julius d. f. Accium Navium) incidisse 6, 3, 69 *N. et Z.* reformidare ferrum 2, 4, 11; nec id ferro speciosum fieri putabo 5, 12, 19. surgentia in altum cacumina oleae ferro coërcebo 8, 3, 10. ferro non fato occidit *Tragic. vet.* 8, 6, 10 *N.* femina ferro petita 6, 3, 91. ferrum, quo rotae vinciuntur 1, 5, 8. cum ferro deprehensus 7, 6, 8.

**Fertilitas.** terra nullam fertilitatem habens 2, 19, 2.

**Fertilis.** uberius solum, fertilioremve segetem 12, 10, 25.

**Ferveo.** si quis, antiquos secutus, fervere brevi media syllaba dicat 1, 6, 7. fervire *ib.* 9. fervit aqua et fervet: fervit nunc, fervet ad annum *Lucil. ib.* 8.

**Festinatio.** — mea 2, 1, 12. — ambitiosa 1, 4, 22. quantum morae lectioni festinatione adjiciatur 1, 1, 32.

**Festino.** festinemus 6, 3, 95. ne maturitas quidem ipsa festinet 2, 4, 9. me festinantem metu meae mortalitatis 6, Pr. 2. illa (*citata pronuntiatione*) festinamus: hac (*pressa*) — infigimus 11, 3, 111 *N.* judex festinat ad probationem 4, 3, 8. *cf.* 4, 5, 10. in provinciam festinantium contentio 6, 3, 39; finem imponere festino 9, 4, 146. festinata maturitas 6, Pr. 10. nihil festinato fecisse 4, 2, 58.

**Festivus.** id festivissimum est 6, 3, 39.

**Festus.** certis diebus festae licentiae 6, 3, 16.

**Fetus.** — teneris infirmisque 2, 6, 7. educare fetus et excludere 2, 16, 16 *N.* ne nobis scripta nostra, tanquam recentes fetus blandiantur 10, 4, 2.

**Fibula.** P. Blessus Junium, hominem nigrum et macrum et pandum, fibulam ferream dixit. 6, 3, 58.

**Fictio.** adhuc est subtilior illa ex simili translatio, cum, quod in alia re fieri solet, in aliam mutuamur. Ea dicatur sane fictio. 6, 3, 61. illa ex ironia f. *ib.* 91. laureati postes ex eadem fictione sunt 8, 6, 32. etiam a fictione duci argumenta 5, 10, 95. apparens magis quam confessa f. 9, 2, 46. quae haberent aliquam remotam (*a. l. om.*) ab usu communi fictionem 9, 1, 25. ὀνοματοποιΐα fictio est nominis *ib.* 5. *cf.* 8, 3, 19. tam frigida quam est nominum f., adjectis, detractis, mutatis literis 6, 3, 53. fictiones personarum, quae προσωποποιΐαι dicuntur 9, 1, 29. *cf.* 9, 3, 89. 11, 1, 39. voluntatis f. 9, 2, 46.

**Ficus.** quod uxor sua ex fico sese suspendisset 6, 3, 88.

**Fideicommissum.** 3, 6, 70 *N.* per hoc tacitum fid. 9, 2, 74.

**Fidelis.** — libertus 1, 2, 5. minime fidelem esse paulo tardioribus ingeniis recentem memoriam 11, 2, 42. multo ac fideli stilo 10, 7, 7.

**Fideliter.** quod fideliter firmum est 6, 4, 14. f. continere 1, 3, 1. nisi fundamenta f. jecerit 1, 4, 5. quae reddi f. possint 10, 6, 3; studiorum fructus fidelius continet 10, 3, 2. memoriae inhaeret fidelius 10, 6, 2.

**Fides.** I) α) *de animi virtute:* hinc sunt pietas, fides, continentia et talia 7, 4, 6. *cf.* 12, 2, 30. se non de i n g e n i i fama sed de f i d e esse solicitum 11, 1, 74. Clitarchi probatur i n g e n i u m, f i d e s infamatur 10, 1, 74. nec advocati s t u d i u m, sed testis aut judicis afferat f i d e m *ib.* 111. *cf.* 7, 1, 7 *N.* ut tanto clarior futura sit f i d e s ac r e l i g i o in pronuntiando 11, 1, 75. si fidem debet tutor, et procurator 5, 10, 73. fides, quam nec cupiditas corrumpat, nec gratia avertat, nec metus frangat 12, 1, 24. fides patrocinii 11, 1, 86. *v.* P a t r o c i n i u m. multum positum est in tua fide Ep. ad Tryph. 3. neque se bona fide in multa simul intendere animus totum potest 10, 3, 23. bonae fidei (*a. l.* bona fide) viro 10, 7, 1. ea aliena fide dicet 12, 3, 2. quo majore fide dicant 5, 7, 21. uter id fide meliore sit facturus 7, 4, 34. quam (*voluntatem*), qui vera fide induerit 12, 11, 11. fide cogente facere 11, 1, 65; hanc ejus terrae fidem 12, 10, 25 *N.* β) *i. q. fiducia:* majore cum fide audiatur 12, 1, 12. facilior erit in ceteris fides 6, 4, 16. an habenda etiam parvis fides 2, 4, 27. *cf.* 4, 2, 86. utroque utentibus in neutro haberi fidem 4, 5, 13. nulli plus ap. se fidei haberi 5, 11, 43. II) *i. q.* *v e r i t a s:* α) fid. causarum 1, 8, 10. non s p e c i e m expositionis sed f i d e m 10, 1, 32. — narrandi 2, 5, 7. — oraculorum, aruspicum *etc.* 5, 7, 36. — probationum 4, Pr. 6. 5, 3, 37. a r g u m e n t a t i o n e aliaque (*Sp. inser.* omni) f i d e rerum 5, 8, 3 *Z. cf.* 8, Pr. 10. cujus rei fides est, quod *etc.* 11, 3, 8. difficillima est gravissimi cujusque sceleris fides 4, 3, 6. veritatis f. 3, 8, 51. 9, 2, 19. vetustatis f. 12, 4, 2. β) si integra sit ei f. 5, 7, 2. quo plus dicentibus f i d e i, minusque s u s p e c t a e advocatorum i n s i d i a e forent 12, 9, 5. non a u c t o r i t a s modo verbis et f i d e s desit 11, 3, 67. ut his etiam vera dicentibus fides desit 12, 1, 13; quae ita demum a fide non abhorrent 9, 2, 30. γ) *Accus.* a) simplicis sermonis fidem acquirit 4, 1, 54. afferunt fidem aut detrahunt 5, 10, 27. *cf.* 7, 2, 57. incertis fidem non dubiam afferens 5, 10, 8. plurimum oratori et a u c t o r i t a t i s et f i d e i affert 12, 9, 12. *v.* A f f e r o. amittit fidem 9, 4, 143. matri — abstulit f i d e m 6, 5, 9. *v.* A u c t o r i t a s. fides confirmari aut refelli potest 5, 7, 36. in qua plus fidei consequetur 5, 6, 2. cum cura verborum deroget affectibus fidem 9, 3, 102. interim hoc ipso fidem detrahimus illis, quod sint tam gravia 9, 2, 53. *cf.* 2, 17, 15. 5, 7, 4. 32. 5, 10, 27. 7, 1, 11. 11, 1, 8. 9. 12, 8, 12. debet

vel fieri vel detrahi testibus fides 5, 7, 8. in illam partem sequentem fides ex priori ducatur 4, 5, 17. quibus ex sua bonitate faciet fidem 6, 2, 18. *cf.* 5. 8, 1. ex quo dubiis fides fiat 5, 10, 12. non est habiturus in negando fidem 4, 2, 93. meretur fidem 9, 2, 98. fidem suam minuat 5, 7, 16. fidem perdiderunt 4, 2, 94. *cf.* 9, 4, 17. 5, 13, 28. fidem praestare, non etiam consilium et eventum 7, 4, 35 *Z.* servasse veritatis fidem 3, 8, 51. ut ei tam quae cogitarit, quam quae scripserit atque edidicerit, in dicendo fidem servent 10, 6, 4. *v.* Servo. b) multum ad fidem adjuvat 5, 14, 35. qui veterum poëmata vel ad fidem causarum vel ad ornamentum eloquentiae assumunt 1, 8, 10. voluptate ad fidem ducitur 4, 2, 119 *N.* ad eorum, quae intendimus, fidem 5, 11, 43. minus hoc ad fidem valeat 7, 2, 28. [contra fidem (*Z.* rationem) loquendi 4, 2, 118 *N.*] argumentum contra fidem 5, 13, 34. haec supra fidem, et poëtica themata 2, 10, 5. omnis hyperbole ultra fidem, non tamen ultra modum esse debet 8, 6, 73.

**Fides,** ium. veterum quoque Romanorum epulis fides ac tibias adhibere moris fuit, 1, 10, 20. duces maximos et fidibus et tibiis cecinisse *ib.* 14. quibus quaeque vox fidibus jungenda sit 5, 10, 124. cur non illam vocis modulationem fidibus ac tibiis adjuvemus 11, 3, 59. quod in fidibus fieri videmus 9, 2, 5.

**Fidius.** non alio, medius fid., vitio dicentium 5, 12, 17.

**Fido.** nec quisquam tantum fidat ingenio, ut — speret 10, 7, 18.

**Fiducia.** α) *per singulos Casus:* fiducia appareat et constantia, utique si auctoritas subest 11, 3, 155. *v.* Constantia. fid. solet opinione arrogantiae laborare 4, 1, 34. fid. se ipsa nimium exerere non debet *ib.* 55. facit discendi negligentiam haec ipsa fid. 10, 7, 32. eloquentiae ut indecora jactatio, ita nonunquam concedenda fiducia 11, 1, 25. optima est emendatio verecundiae fid. 12, 5, 4. Praevenit vires fid. 12, 6, 2; expertas vires suae ipsorum fiduciae permittunt 2, 6, 7. si in jure minus fiduciae erit 7, 1, 63. fiduciam prae se fert 5, 13, 51. β) *c. Genit.:* — confessionis 6, 5, 10. hanc conscientiae suae fiduciam 5, 6, 2. tantam fid. facilitatis 10, 7, 20. memoriae fid. 12, 8, 8. Antonius — non orationis habuit fiduciam 2, 15, 7. fiduciam partis suae jactat 4, 1, 19. *v.* Verecundia; *Ablat.* fiduciā causae 9, 2, 51. — juris 4, 2, 113. — justitiae ejus 11, 1, 75. ne minima quidem alicujus certe fiducia partis 10, 1, 41. fiducia testium — dicebat 4, 2, 88; ex fiducia bonae mentis 12, 7, 3; *c. Gen., Gerund.:* hanc fiduciam fuisse accusatoribus falsa objiciendi 7, 2, 30. praestandi, quod exigebatur, fiducia Pr. 3; nec mihi fiducia est, ut ea sola esse contendam 5, 12, 1.

**Figulatum.** — a nomine derivatum (*a. l.* fibulatum *al.* figulaturit) *Asin.* 8, 3, 32 *N.*

**Figura.** I) *proprie:* illas figuras Epicuri, quas e summis corporibus dicit effluere 10, 2, 15 *N.* II) *sensu rhetorico.* α) figurae, quae σχήματα Graece vocantur 9, 1, 1. nec desunt, qui tropis figurarum nomen imponant *ib.* 2. coire frequenter in easdem sententias et τρόπον et figuram *ib.* 9. duobus modis dicitur fig. *ib.* 10. fig. est conformatio quaedam [orationis, remota] a communi et primum se offerente ratione *ib.* 4. fig. sit arte aliqua novata forma dicendi *ib.* 14. quia figura, quam non communiter sed proprie nominamus, non sit simplex rei cujuscunque enuntiatio *ib.* 23. *cf.* 7, 1, 40. 8, 6, 21; (*quas Celsus putet*) figuras 9, 2, 104. qui totidem figuras putant, quot affectus repudiandi

9, 1, 23. *β*) *c. Adj.*: aperta figura 9, 2, 69. non asperas fig. sed palam contrarias *ib.* 81. augendis affectibus accommodatae fig. *ib.* 26. crebriores fig., quam ut dissimulari possint *ib.* 94. fig. declinata *opp.* oratio recta 10, 5, 8. evidentior fig. 9, 2, 52. exquisitam fig. hujus rei 8, 6, 71. fig. Graeca 1, 1, 13. 1, 5, 64. liberioribus fig. 10, 1, 31. unius fig. et mixtae 9, 3, 49. aliqua notabili fig. *ib.* 27. fig. sponte se offerentes 2, 7, 4. permixtis fig. 9, 3, 41. plurimis figuris (*a. l.* signis) 4, 2, 82. fig. non illae poëticae et contra rationem loquendi auctoritate veterum receptae, sed quae varietate taedium effugiant, et mutationibus animum levent 4, 2, 118 *Z.* fig. jam non quaesitae 2, 7, 4; fig. in verbo 9, 3, 22. *ib.* 89. figurae, quaeque in sensibus, quaeque in verbis sunt 2, 13, 11 *N. cf.* 1, 8, 16. figuras ἐκ συνεκδοχῆ 9, 3, 58. *γ*) *c. Genit.*: figuras colorum 9, 1, 18. dicendi figuris (*Sp.* dictis de f.) 8. 2, 19 *Z.* figuras mentis, quae σχήματα διανοίας dicuntur 6, 3, 70. *v.* Schema. de figuris orationis 1, 5, 5. *cf.* 9, 4, 117. fig. tertiae personae 1, 4, 29. de his sententiarum fig., quae a simplici modo indicandi recedunt 9, 2, 1. *cf.* 9, 1, 36. tam inter figuras sententiae, quam inter tropos 9, 1, 3. figura sententiae plures habere verborum figuras potest *ib.* 16. quaed. verborum figurae paulum figuris sententiarum declinantur 9, 3, 88 *N. v.* Sententia. figuras verborum potius quam tropos 9, 1, 3. *cf.* 2, 5, 9. 8, 6, 67. De figuris sententiarum 9 Cap. 2. — verborum 9 Cap. 3. fig., quae ad mentem pertinent 9, 1, 19. quae per detractionem fiunt fig. 9, 3, 58. 62.

*δ*) *Nominat.*: quaedam omnino non sunt figurae 9, 3, 91. nequaquam eos (*fig.*) esse tam multas, quam sint a quibusdam constitutae 9, 1, 22. est aliqua etiam in respondendo fig. 9, 2, 12. quidam omnes fig. in verbis esse dixerunt 9, 1, 15. comparationem figuram non esse 9, 2, 100 *N.* figura in patre plus facit, quam licet, in filio minus *ib.* 88 *N.* cum quaestio in eo consistit, quod figurae petunt *ib.* 93. fig. laboranti compositioni variata saepe succurrit 9, 4. 117. figuras quoque versari in sensu et in verbis 9, 1, 18. *ε*) *Genit.*: artem figurarum 9, 3, 64. nec — verborum et figurarum alia condicio est 5, 13, 1 *N.* verborum figurarumque facili copia 12, 5, 1. — elegantia 12, 9, 6. mutatione figurae 8, 5, 6 *N.* tertium genus figurarum 9, 3, 66. *cf.* 9, 2, 96 *etc.* — mixtura 9, 2, 37. 9, 3, 40. — varietas 10, 2, 1. *ζ*) *Accus.*: aliquam ex his, de quibus locuti sumus, figuram accipit 9, 2, 103. aliud est admittere, aliud esse figuram 9, 1, 24. *cf.* 9, 2, 5. densitate ipsae figurae aperiuntur 9, 2, 72. semper ex diverso aperiendas figuras *ib.* 93. dabunt mihi aliquam in irascente, deprecante, miserante figuram, scio: sed ideo non irasci *etc.* figura erit 9, 1, 25. aliam efficiunt fig. 9, 3, 50. emutatis in perversum dicendi figuris 8, 2, 19 *Z.* quin figuras in filium faceret 9, 2, 82. *cf.* 81. detractiones, quae in complexu sermonis aut vitium habent aut figuram 9, 3, 18. verborum figurae et mutatae sunt semper et mutantur *ib.* 17 a corruptissimo quoque poëtarum figuras seu translationes mutuamur 8, Pr. 25. vertit in contrarium eand. fig. 9, 3, 33. variandas fig. esse 9, 1, 11; quomodo responderi contra figuras oporteret 9, 2, 93. per hanc fig. 4, 1, 64. averso per aliquam fig. sermone 2, 13, 5 *N.* *η*) *Ablat.*: quo translationis genere, quibus figuris, qualibus sententiis 8, 3, 41. Quid? in verbis, sententiis, figuris, dispositione totius operis, nonne humani ingenii modum excedit? 10, 1, 50. variis figuris et verbis felicissime audax 10, 1, 96. figuris jucundum 8, 3. 12. *cf.* 12, 10, 60 cum figura jucundum est, tum etiam sensu valet 9, 3, 71. et sententiis et figuris et compositione longa (ὁμοιολογία) 8, 3, 52. novem Lyricorum longe Pindarus princeps, spiritus ma-

gnificentia, sententiis, figuris *etc.* 10, 1, 61. qua figura quidque dicatur 9, 1, 19. quaedam (*verba*) tertiae demum personae figura dicuntur 1, 4, 29. *cf.* 9, 1, 12. figuris gaudet 12, 10, 23. qui libenter patres figura (*de conj. Gesneri; Codd.* patris figuram) laedunt 7, 4, 28 *N.* figuris numerisque elaborata verba 11, 1, 2. figuris (*a. l.* figuras) mutare et casus et numeros 9, 4, 58. figuras, quibus maxime ornatur oratio 10, 5, 3. aliā figurā (*i. e. casu*) quinto demum versu redit 8, 2, 15 *N.* quaedam figurā spargenda sunt 9, 2, 75. plurimis figuris erit varianda expositio 4, 2, 22 *N. cf.* 6, 1, 2. non mille figuris variet ac verset? 5, 14, 32.

**Figuro.** *α*) plurima mutatione figuramus 10, 1, 12. tam translatis verbis quam propriis figuratur oratio 9, 1, 9. *β*) *Partic.:* figuratum *opp.* simplex 9, 2, 7. nihil non figuratum est 9, 1, 12. quod male figuratum est, id ἀσχήματον vocant 8, 3, 59; figuratae controversiae 9, 1, 14 *N.* 9, 2, 65. 88. si esset aliter figurata (*oratio*) 4, 1, 67. aliam orationem esse ἀσχημάτιστον, id est figuris carentem, aliam ἐσχηματισμένην, id est figuratam 9, 1, 13. ut emendata, ut collocata, ut figurata (*sint verba*) 8, 1, 1.

**Filia.** — communis 3, 11, 6. infamis amore filiae virginis (*a. l.* v. f.) pater 9, 2, 70. et si filia nata, meretrix eam mater pudicam esse voluisset 11, 1, 82. (*Priamus*) eam (*Helenam*) filiam appellans juxta se locat 8, 4, 22.

**Filius.** — sororis 11, 2, 15. adversante filio 9, 2, 85. cum filii caput palam impugnaret 11, 1, 62. minus dicto audientem filium liceat abdicare 7, 1, 14. natum filium sustuli (*Sp.* n. s., f.), educavi 4, 2, 42 *S.* qui filium lenoni vendidit *ib.* 55. cum est filio filiive advocatis in matrem perorandum 11, 1, 61. alia patris adv. filium, tutoris adv. pupillum *etc.* moderatio est 6, 2, 14. *v.* Pater. Infans. potest mater aliquando contra filium stare 11, 1, 64; (*declamatores*) plerumque filii, parentes *etc.* fiunt 3, 8, 51 *Z.*

**Fimbriatum.** (*a. l.* Fimbriaturit) *Asin.* 8, 3, 32 *N.*

**Findo.** finditur etiam spiritus objectu aliquo, sicut lapillo tenues aquae 11, 3, 21.

**Fingo.** I) *proprie de statuariis:* nec fingere quisquam coepit a pedibus 3, 9, 9. natura materia doctrinae est; haec fingit, illa fingitur 2, 19, 3, corpora quam speciosissima fingendo pingendove efficere 5, 12, 21. *v.* Pingo. II) *transl. arte compono, imprimis in dicendo.* *α*) *simpliciter:* et fingere (*a. l.* effingere), et terrere *etc.* interim jocus est 6, 3, 21. fingamus sic, Non turpe duceres. 9, 4, 108. personae fere magnae fingentibus placent 3, 8, 61. quod fingentibus frequenter excidit (*Sp.* acc.) 4, 2, 90 *S.* *β*) *c. Obj. incerto.* a) quos (*parvulos*) nihil fingere 5, 7, 36. qua delectatione nihil fingi majus potest 12, 10, 64. quae, ut actus poposcerit, fingentur 11, 3, 75. utilitatis eorum gratia multa fingimus 12, 1, 38. de M. Antonii luxurie tantum fingere saltem non potuisset, quantum ostendit dicendo 8, 4, 25. *v.* Ostendo. sensus non eandem imaginem, quam res habet, cum alterum fingendum sit 11, 2, 24 *N.* et nostra persona utimur pro aliena, et alios pro aliis fingimus (*in figuris*) 9, 3, 22. an non talem quendam videtur finxisse Virgilius? 12, 1, 27. ea plerumque recta sunt, nec se fingunt, et confitentur 9, 2, 5 *N.* cum se in habitum adulationis *etc.* fingunt (*humeri*) 11, 3, 83. quid declinandum mutandumve, fingendum etiam sit 12, 8, 5. b) *adj. Adv.:* aliter P. Clodius, aliter App. Caecus *etc.* fingitur 11, 1, 39. quod aperte (*a. l.* a parte) fingitur 6, 3, 70. nihil his credibilius fingi 4, 2, 125. omnia libere et impune fingimus 6, 1,

43. si quid periculosius finxisse videbimur 8, 3, 37 *N.* omnia venustissime finxit (*i. e. exposuit*) 6, 3, 40 *N.* γ) *c. Obj. certo:* finguntur affectus 11, 1, 55. argumentum, quod falsum, sed vero simile, comoediae fingunt 2, 4, 2. ut controversiae permixtis salibus fingerentur 6, 3, 15. *cf.* 2, 10, 9. et corpora et verba fingimus 9, 2, 31. imaginatur ac fingit (*eloquentem*) 12, 1, 21. quae (*exempla*) sunt a clarioribus poëtis ficta 12, 4, 1. formas fingimus 9, 2, 36. cum primum fingerentur homines 1, 6, 16. opus est locis (*in arte memoriae*), quae vel finguntur vel sumuntur: imaginibus et simulacris, quae utique fingenda sunt 11, 2, 21. materiae, quae fingentur 2, 10, 4. *cf.* 3, 8, 55. 5, 13, 36. monstrum, quale Horatius — fingit 8, 3, 60. difficilius est naturam suam fingere 10, 2, 20. nomina fingere 1, 5, 32. 9, 1, 22. 9, 3. 54. nova non sine quodam periculo fingimus 1, 5, 71. si paulum adhibita ratione fingerentur (*res*) 6, 3, 16. sermo fingi non potest, ut non personae sermo fingatur 9, 2, 32. ipsae sermonem Gratiae finxisse videantur 10, 1, 82. si contra id, quod dicimus, finguntur (*supercilia*) 11, 3, 79. finguntur et testamenta 7, 4, 39. fingere verba 1, 6, 28. 8, 3, 30. 35. δ) *adj. Dat.:* neu sibi stultum adversarium fingant 5, 13, 42. cujus exempla sibi quisque fingere potest 1, 5, 10. *cf.* 11, 2, 21. easque (*res in scholis*) veras sibi fingere 6, 2, 36 *N.* qui sibi res, voces, actus secundum verum optime finget *ib.* 30. ubi nobis ipsi fingimus contradictionem 7, 3, 20. nobismet ipsi responsum finxisse 12, 1, 10. concitandis componendisve affectibus animos fingere 3, 4, 15. ε) *seq. Accus. c. Inf.:* finge solum natum nothum 3, 6, 100. finge nos remittere 7, 1, 20. fingatque ap. se regi causam 12, 8, 15. fingamus Alexandrum dari nobis 1, 1, 24. aliena se parum intelligere fingentis 6, 3, 85. *cf.* 4, 1, 46. 6, 1, 25. 7, 1, 60. 9, 2, 20. 26. 30; *om. Subj.:* fingamus in praesentia scire 5, 7, 15; *ap. Pass. Nominat. c. Inf.:* qui suos artus morsu lacerasset, fingitur in scholis supra se cubasse 8, 2, 20. qui naufragus fingitur se suspendisse 8, 5, 22.

ζ) *Gerund. et Partic. Pass.:* eloquentiam ejus nos timere fingendo 4, 1, 11; aut usitata, aut ficta 1, 5, 3. fictum ipsorum gratia verborum 12, 10, 40. multa ab antiquis ficta 8, 6, 32. ficta atque composita 8, Pr. 23. alii veri affectus, alii ficti et imitati 11, 3, 6. vero fictoque certamine 2, 4, 36. verae fictaeque controversiae 2, 1, 9. *cf.* 6, 4, 21. 7, 3, 30. fictis (*conviciis*) *opp.* veris 12, 9, 3. illa (*dicta*) ab oratore non ficta, sed passim jactata 6, 3, 4. exempla praeceptorum loco ficta 12, 4, 2. omnis imitatio ficta (*a. l.* facta) est 10, 2, 11. ficta interrogatione 9, 2, 15. non inerudite ad declamandum ficta materia 1, 10, 33. fictas ad imitationem fori consiliorumque materias 2, 4, 41. ficta narratio 4, 1, 19 *N.* oratio ficta 4, 1, 28. 12, 10, 23. ficta personarum oratione 3, 8, 54. 6, 1, 25. 9, 2, 37. in rebus, quas fictas esse scimus et inanes 11, 3, 5. *cf.* 2, 11, 3. totidem species esse possunt fictae, quot verae 5, 10, 95. verba propria, ficta, translata 8, 3, 24. vetera, aut translata, aut ficta verba 11, 1, 6. fictis aut repetitis ex vetustate verbis *ib.* 49. ficti notis (*a. l.* novis) versibus similes 6, 3, 97.

**Finio.** I) *i. q. finem impono:* ut semel finiam 1, 12, 6. 8, 3, 55. denique ut semel f. 9, 4, 138. ut, quod sentio, semel finiam 5, 13, 3. interest sermonem finiant an sensum (*distinctiones*) 11, 3, 37. ut quisque finietur locus 11, 2, 27. cum finita est (*oratio*) 12, 9, 4; cum initium a tempestate sumserunt, incendio aut ruina finiunt 8, 6, 50. ut verbum aucto sono finiant 1, 5, 23. Latinum, quod *o* et *n* literis fini-

retur, non reperiebant 1, 5, 60. ut nomina, quamvis feminina, singulari nominativo *us* literis finita, nunquam in ris syllaba terminentur. — Item cum *es* literis finita per varios exeant genitivos, nunquam tamen eadem ris syllaba terminatos 1, 6, 14; in contentionibus aut incipiendis aut finiendis 11, 3, 128; post finitas actiones 5, 7, 25. finitae probationi velut commendationem adjicit 4, 3, 17. sermo una conclusione finitus 3, 3, 2. II) *i. q. definio:* ergo ita finiet 7, 3, 22. 18. utrumque eodem modo finiunt, ut sit *etc.* 5, 10, 8. sic optime finiri 2, 1, 7. ut recte finiamus 7, 3, 21. si finias equum *ib.* 3. ipsum negotium sic finit 3, 5, 14. ut Apollodorus finit 4, 2, 31. is qui a nobis finitur orator 12, 3, 40. rhetorice finitur varie 2, 15, 1. sit nobis orator is, qui a M. Catone finitur 12, 1, 1. quid sit dementia ac mala tractatio, finitur 7, 4, 25. finimus aut vi — aut ἐτυμολογίᾳ 5, 10, 55. cum sint multa propriis brevibusque comprehensionibus finienda 12, 2, 19; *Partic.:* deliberativas miror a quibusdam sola utilitate finitas 3, 8, 1. historia non tam finitos numeros, quam orbem quendam contextumque desiderat 9, 4, 129. finitae quaestiones 3, 5, 5. 3, 6, 81. rhythmis libera spatia, metris finita sunt 9, 4, 50.

**Finis.** I) *i. q. terminus:* α) tempus, quod finem hominis insequitur (*de morte*) 3, 7, 17 *S.* finem vitae clarum 12, 1, 15. finis operis non reperietur Pr. 25. quis agendi finis debeat esse, quae post finem studia *ib.* 22. nullus fin. calumniandi se 8, Pr. 31. honestissimum fin. desinere, dum desideraremur 2, 12, 12. finis non erit, si expatiari parte in hac *etc.* velim 2, 17, 1. *cf.* 8, 5, 25; quae (*artes*) operis consummatione finem accipiunt 2, 18, 2. si finem Praetoris edicto afferunt Calendae Januarii, cur non initium quoque edicti nascatur a Cal. Jan. 5, 10, 76. quando sint finem consecutae (*artes*) 2, 17, 26. ut in hyperbaton finis ejus (*sermonis*) differatur 8, 2, 14. his dicendi virtutibus usus orator — finem dignum et optimo viro et opere sanctissimo faciet 12, 11, 1. qui curandi fecerit finem 2, 18, 3. nullum prope finem fecerunt exquirendis nominibus 9, 3, 99. (*dicentes*) habebunt modum et finem, qui esse citra divisionem nullus potest 10, 7, 7. emendatio finem habeat 10, 4, 3. finem imponere volumini 9, 4, 146. grammatice fines suos norit 2, 1, 4. nec initio nec fine proposito 7, Pr. 3. prospicienti finem 12, Pr. 2; in ingressu ac fine (*causae*) 8, Pr. 7. ante finem legitimum 9, 2, 57. circa finem 4, 3, 5. ad finem (*a. l.* positionem) usque 9, 4, 55; *Plur.:* si quod in his finibus uberius invenerint solum 12, 10, 25. jure belli fines gentium atque urbium contineri 5, 10, 113. si ingenium suum — non ipsius rerum naturae finibus terminasset 12, 2, 23. β) *in oratione:* cujus (*schematis*) et initia inter se et fines eadem sunt 9, 3, 31. balneatori et archipiratae idem finis est, qui πᾶσι καὶ πάσαις 9, 4, 64 *N.* similem duarum sententiarum finem 9, 3, 77 *N.* pejus cludit finis hexametri 9, 4, 75. pentametri finis *ib.* 109. trimetri f. *ib.* 75. 108. 111. fini (*a. l.* fine) aptior paeon *ib.* 107. neque, quod finem habet similem, est ὁμοιόπτωτον, et utique in eundem venit finem ὁμοιοτέλευτον. 9, 3, 78; finem versus damnamus in fine orationis 9, 4, 102. rhythmi neque finem habent certum, nec ullam in contextu varietatem ib. 55. sensus omnis habet suum finem, poscitque naturale intervallum, quo a sequentis initio dividatur *ib.* 61. *cf.* 98. *Novum crimen, C. Caesar,* habet per se finem quend. suum 11, 3, 110; partitio — reficit audientem certo singularum partium fine 4, 5, 22. coëuntes literae, quae συναλοιφαὶ dicuntur, etiam leniorem faciunt orationem, quam si omnia verba suo fine cludantur 9, 4, 36. *ny* jucundam (*literam*) et in fine praecipue

quasi tinnientem 12, 10, 31. quantum interest — verba eadem qua compositione vel in textu jungantur, vel in fine claudantur 9, 4, 13. ne plurium syllabarum his verbis utamur in fine *ib.* 66. vitium, quod erat in fine, continuatio emendat *ib.* 70. in fine pro longa accipi brevem *ib.* 93; in fine interim cadit (*manus*) 11, 3, 106. gestus, qui in fine dexter esse debet *ib.* 109.

II) *id, quo tenditur:* si mutis animalibus finis voluptas, idem hominibus 5, 11, 34. cum sint artium aliae positae — in agendo, quarum in hoc finis est, et ipso actu perficitur 2, 18, 1. causa est negotium, cujus finis est controversia 3, 5, 17 *N.* Sitne virtus finis? *ib.* 12. finem esse rhetorices, ducere homines *etc.* 2, 15, 10. suasoris finis est utilitas ejus, cui quisque suadet 3, 8, 42. ad finem vitae utilem 2, 17, 41. ad solum finem laudis et gloriae tendat 8, 3, 11. in rhetoricis (*Cicero*) finem facit (*artis oratoriae*) persuadere 2, 15, 6 *N.* quem finem, vel quid summum et ultimum habeat rhetorice *ib.* 38. omnes artes habere finem aliquem propositum, ad quem tendunt 2, 17, 22. finem hunc praestabit orator 12, 9, 6. qui in persuadendo finem putant 2, 17, 34. non persuadendi sed bene dicendi finem in oratore servandum 11, 1, 11; si tamen medicus summa non contingit, dum ipse omnia secundum rationem fecerit, medicinae fine non excidet 2, 17, 25. justitia, fortitudo, continentia suo fine intelliguntur 2, 21, 3.

III) *i. q. definitio:* ducuntur argumenta ex finitione seu fine 5, 10, 54 *N.* est frequentissimus finis, rhetoricen esse vim persuadendi 2, 15, 3 *N.* *cf. ib.* 6. — idoneus *ib.* 9. f. maxime illustres *ib.* 37. ut interim non sit proprius fin. ejus (*oratoris*), interim sit communis cum iis, qui ab oratore procul absint *ib.* 12. in approbando refellendoque fine 7, 3, 24. finem artis temere comprehendit 2, 15, 4. quem finem Gorgias facit *ib.* 11. duos ponere fines 7, 3, 20. f. ab omnibus fere probatus 2, 17, 41. ubi res defendi non potest, et de fine quaeritur 4, 4, 3 *N. cr. et S.*

**Finitio.** *i. q. definitio:* (*status*) 3, 6, 37. 47. 50. 51. 53. 66. 82. 86. 89. *etc.* (*fig.*) 9, 2, 2. De finitione 7, Cap. 3. *α*) *Nominat.:* finitio est rei propositae propria et dilucida et breviter comprehensa verbis enuntiatio 7, 3, 2. circumscriptio, sive hoc nomine significatur comprehensa breviter sententia, sive finitio 9, 3, 91. huic ejus substantiae maxime conveniet finitio, rhetoricen esse dicendi scientiam 2, 15, 34. συλλογισμὸς velut infirmior est finitio 7, 3, 11. (*syllogismi*) nonnulla etiam cum finitione conjunctio 7, 8, 1. rursus et finitio quodammodo est amphibolia 7, 10, 1; si finitio potest esse pro nobis 5, 13, 7. finitio in natura ipsa nominis quaestionem habet generalem 7, 10, 3. *β*) finitionis vis 3, 6, 49. finitionis quaestiones ex causis interim pendent 5, 10, 36. est et talis finitionum diversitas, ut idem sentiant, non iisdem verbis comprehendant 7, 3, 12 *S. v.* Sentio. *γ*) *Accus.:* divisione adjuvari finitionem 5, 10, 63. quid sit? an hoc sit? et in hoc fere labor major est, ut finitionem confirmes, quam ut in rem finitionem applices. In eo, quid sit? duplex opus est. Nam et nostra confirmanda est, et adversae partis destruenda finitio. 7, 3, 19. propriis confirmatur fin., differentibus solvitur 5, 10, 58. fin. duobus generibus evertitur 7, 3, 23. nisi forte et hic finitionem movet, An liberi sint etiam non legitimi? 3, 6, 103. cum finitionem praecedit probatio 7, 3, 18. ab his repudiata fin. 3, 6, 33. nonnunquam tractatur aliqua fin. 3, 8, 4; interim a qualitate ad finitionem descenditur 7, 3, 2. *δ*) *Ablat.:* (*dialectica*) utilis saepe et finitionibus et comprehensionibus 12, 2, 13; cum alia conjectura quaerantur, alia finitionibus

concludantur *etc.* *ib.* 15. finitione (*excutiuntur*), an propria (*sint*) 5, 13, 19. hoc finitione quaerendum 3, 6, 5. finitione usus est Augustus de pantomimis duobus, — cum eorum alterum saltorem dixit, alterum interpellatorem 6, 3, 65. quod totum pendet ex finitione 9, 3, 65. ε) *c. Adjectt.:* an ambigua, an contraria, an communis sit fin. 7, 3, 20. ut sit causae nostrae conveniens fin. *ib.* 28. si quando firma comprehendi poterit brevi complexu verborum finitio *ib.* 18 *Z.* quae fin., etiamsi distat aliquo, nisi tamen propriis et differentibus adjuvetur, inanis est *ib.* 26. si fin. infirma est, in syllogismum dilabitur 7, 8, 1. si aut falsa est, aut parum plena (*finitio*) 7, 3, 23. 24. fin. supervacua et nihil ad causam pertinens *ib.* 20. vera fin. 12, 1, 44.

**Finitivus.** — status 3, 6, 5. finitiva (στάσις) *ib.* 26 *N.* finitiva (*causa*) 7, 3, 26 *Z.*

**Firmamentum.** quid sit continens, id est συνέχον, vel, ut alii vocant, firmamentum 3, 11, 1. 9. 12 *seqq.*

**Firme.** — continere 11, 2, 2.

**Firmitas.** — capitis 11, 3, 16. — corporis *ib.* 19. — lateris pectorisve *ib.* 16. — memoriae 12, 5, 1. — vocis 10, 7, 26. cui aderit lateris firmitas 11, 3, 40. quantum afferat nox interposita firmitatis 11, 2, 43. non oderit hanc animi mei firmitatem (*a. l.* infirmitatem) 6, Pr. 4. firmitate praestans corpus 2, 16, 13. plus pondere et firmitate et spiritu agitur 12, 2, 12. quod (*vini*) ferre et concoquere non posset illa corporis gladiatoria firmitate 8, 4, 16. neque scientia modo constat orator, sed voce, latere, firmitate 12, 11, 2.

**Firmo.** firmabit (*Sp.* form.) articulos (*stilus*) 1, 1, 27; memoriam firment 2, 4, 15. homines, qui manibus invicem apprehensis gradum firmant 9, 4, 129. ut inferiores (*radices*) penitus descendendo firmentur 10, 7, 28. memoria — praecipue firmatur atque alitur exercitatione 1, 1, 36. nec silentio subsidat, sed firmetur consuetudine (*vox*) 11, 3, 24. praeceps adhuc firmatur ac sustinetur ultimo 9, 4, 71. ut et nostra aliqua argumentatione firmemus 4, 2, 102. ut crebra iteratione firmentur (*quae exciderunt*) 11, 2, 35; jam robustis et severiore genere satis firmatis 10, 1, 131.

**Firmus.** α) *Posit.:* firmi et interriti 5, 7, 11. firmum hoc adv. eos fortasse sit 2, 17, 23. si sequens firmum sit 4, 5, 13. quod firmum fideliter est 6, 4, 14; firma (*a. l.* formae) quaedam facilitas 10, 1, 1. 59. — finitio 7, 3, 18. — intentionis 11, 3, 55. — judiciis 2, 5, 23. — memoria 5, 10, 54. 11, 2, 18. — probatio 5, 10, 57. 11, 3, 2. — sententiam 5, 2, 2. vox — flexibilis, firma 11, 3, 40. β) *Comparat.:* semper firmius est non fecisse 3, 6, 10. nulla esse firmiora, quam quae ex dubiis facta sunt certa 5, 12, 3. occisos — a firmioribus imbecilliores 5, 10, 49. incipere a firmioribus 7, 1, 16. firmiore judicio 1, 8, 5. tardiorem firmioremque memoriam fieri 11, 2, 4. firmiores profectus 1, 2, 26. tantoque plus valet, quanto res ipsa verbis est firmior 8, 4, 26. firmius aetatis robur 1, 8, 6. γ) *Superlat.:* primo firmum aliquid esse ponendum, summo firmissimum, imbecilliora medio 7, 1, 10. quod ad judicationem firmissimum affertur 3, 11, 9. ut id, quod firmissimum duxerit se habere, remittat, et ad leviora transcendat 7, 1, 21. firmissima quaeque memoriae judicis inculcanda sunt 6, 4, 5; firmissimae amicitiae 1, 2, 20. firmissima ejus (*memoriae*) pars 11, 2, 45. firmiss. probationes *opp.* leviores 7, 10, 12.

**Fistula.** uti fontes angustis fistulis colliguntur 5, 14, 31. fistula, quam *τονάριον* vocant, (*C. Gracchi*) 1, 10, 27 *S.*

**Flagellum.** dives, qui statuam pauperis inimici flagellis cecidit 4, 2, 100.

**Flagello.** repetito ultra laevum humerum gestu ita in tergum flagellet, ut consistere post eum parum tutum sit 11, 3, 118.

**Flagitiosus.** — omni genere voluptatum animus 12, 11, 18.

**Flagitium.** multa flagitia anteactae vitae et gravia, quae prius amovenda sunt 4, 2, 26 *Z.* fl. manifesta 2, 2, 15. in iis gravissima flag. deprehensa sunt 2, 16, 5. non minorem flagitiis occasionem secreta praebuerint 1, 2, 4.

**Flagrum.** flagris caesus 6, 3, 25.

**Flagro.** eximio literarum amore flagrantem Pr. 6.

**Flamma.** — illa, quae magna congerie convaluerat, diductis quibus alebatur, concidet 5, 13, 13. apparebunt effusae per domus ac templa flammae 8, 3, 68 *Z.* lumina illa non flammae, sed scintillis inter fumum emicantibus similia 8, 5, 29. consumturis viscera mea flammis 6, Pr. 3.

**Flavesco.** imitatae spicas herbulae inanibus aristis ante messem flavescunt 1, 3, 5.

**Flatus.** si feret (*a. l.* fieret) flatus 10, 3, 7. quid secundis flatibus, quid adversis ratio (*de conj. Sp.; Codd.* ratis) poscat 12, 11, 5 *N.*

**Flavus.** — liquor *Lucret.* 3, 1, 4.

**Flebilis.** affectus vel concitati, vel flebiles 11, 3, 162. flexa et flebilis (*a. l.* flexibilis *vox*) *ib.* 64. fleb. suavitatem *ib.* 170.

**Flecto.** I) *de oratione:* ut res feret, flectetur oratio 12, 1, 45. ille praetenuis (*sonus*) — neque pronuntiatione flecti, neque diutius ferre intentionem potest 11, 3, 41. vocem flectunt 4, 2, 39; *sensu grammatico:* derivare, flectere, conjungere (*verba*) 8, 3, 36. infinito magis illa flexa et circumducta sunt 11, 3, 172. v. Circumduco. quam ex duabus syllabis in unam cogentes et deinde flectentes dupliciter peccant 1, 5, 23. acutae, gravis, flexae (*vocis*) 11, 3, 17. v. Acuo. Gravis. II) *de animo:* tum flectere, tum ad diligentiam hortari 9, 4, 133. animus ab aliqua opinione flectendus 4, 2, 80. huic concitare judices, illi flectere convenit 6, 1, 9. plurimum valet miseratio, quae judicem flecti non tantum cogit, sed motum quoque animi sui lacrimis confiteri 6, 1, 23.

**Fleo.** minus est, quod flendum meo nomine, quam quod gaudendum illius est 6, Pr. 8. quo dicto flendum et irascendum esset 6, 2, 3. sententiolisne flendum erit? 11, 1, 52. contrapositis flentem 9, 3, 102; *cf. loc. corrupt.* 12, 10, 62 *S.*

**Fletus.** gemitus ac fletus 11, 1, 84. cum ille, qui plerisque perorationibus petitur, erumpit fletus 6, 2, 7. earum persuasio nationum, quae fletibus natas, laetitia defunctos prosequuntur 5, 11, 38.

**Flexibilis.** dura et flexib. (*vox*) 11, 3, 15. vox — flexibilis, firma *ib.* 40.

**Flexus.** I) *proprie:* propter flexum capillorum 8, 2, 7. redeunte flexu simul explicatur atque convertitur (*manus*) 11, 3, 100 *N.* recti quidem corporis vel minima gratia est. — flexus ille et, ut sic dixerim, motus dat actum quendam et affectum (*Sp.* effictis) 6, 13, 9 *Z.* recta via depulsus reduci ad eam nisi alio flexu non potest 2, 17, 29. ut,

qui cursu parum valent, flexu eludunt 9, 2, 78 *Z.*; oculi totos simul in lectione versus flexusque eorum et transitus intuentur 10, 7, 11. II) *in dicendo.* α) *de modulatione vocis:* flexus vocis 1, 10, 22. 25. 11, 3, 182. quid quoque flexu — dicendum 1, 8, 1 *N. cr. et S.* qui flexus deceat miserationem 1, 11, 12. *cf.* 1, 8, 3. citharoedi simul — et sono vocis et plurimis (*Sp.* pluribus) flexibus serviunt 1, 12, 3. *v.* Cantus. nec prosopopoeias, ut quibusdam placet, ad comicum morem pronuntiari velim; esse tamen flexum quendam, quo distinguantur ab iis, in quibus poëta persona sua utetur 1, 8, 3. ediscere quam maxime varia, quae et clamorem, et disputationem, et sermonem, et flexus (*a. l.* deflexus) habeant 11, 3, 25 *N.* quod idem in Demosthene, si flexum illum (*Sp.* illi) mutaveris, accidet 4, 1, 68 *Z.* fit per flexum idem (*i. e. amphibolia*) magis, Quinquaginta ubi erant centum inde occidit Achilles 7, 9, 8 *N.* β) *de verborum declinationibus:* Quid vero? quae tota positionis ejusdem in diversos flexus eunt (*Sp.* exeunt)? cum Alba faciat Albanos et Albenses; volo volui et volavi. 1, 6, 15. γ) *de artificioso dicendi genere:* qui haec recta tantum et in nullos flexus recedentia copiose tractaverit 10, 5, 12 *v.* Rectus. inde recta fere — est actio, hinc mille flexus et artes desiderantur 5, 13, 2.

**Flo.** quattuor ventos a totidem mundi cardinibus flare 12, 10, 67; *in dicendo:* omisso magna semper flandi tumore 12, 6, 5.

**Floreo.** *transl. de hominibus:* is (*Gorgias*) beneficio longissimae aetatis cum multis simul floruit 3, 1, 9. floruit circa Philippum 12, 10, 6.

**Floridus.** tertium (*dicendi genus*) alii medium ex duobus, alii floridum (namque id ἀνθηρὸν appellant) addiderunt 12, 10, 58. quidam illos minores — probaverunt: alii floridius genus 2, 5, 18. orationem sublimem, floridam, jucundam, mirabilem 8, 3, 74.

**Flos.** *transl.* alia copia locuples, alia floribus laeta 8, 3, 87. male audire — nimiis floribus et ingenii affluentia 12, 10, 13.

**Flosculus.** *transl.:* non flosculos — sed jam certos fructus ostenderat 6, Pr. 9. recentis hujus lasciviae flosculi 2, 5, 22. juvenibus flosculos omnium partium in ea, quae sunt dicturi, congerentibus 10, 5, 23. genus dicendi, quod casuris, si leviter excutiantur, flosculis nitet 12, 10, 73.

**Fluctuo.** pleraque utroque modo efferuntur — fluctuatur, fluctuat 9, 3, 7.

**Fluctus.** potest — non esse ventus in mari, cum esset fluctus 5, 9, 7. litus esse —, qua fluctus eludit (*a. l.* elidit) 5, 14, 34 *N.* in litore, in quod se maximo cum sono fluctus illideret 10, 3, 30. fluctus et (*sic Amb.* 1; *Sp.* fluctuum) tempestates pro bellis civilibus dicit (*Horat.*) 8, 6, 44 *Z.*

**Fluito.** oratio sine rectore fluitet 7, Pr. 3 *v.* Tumultuor.

**Flumen.** α) praeterlabentia flumina 10, 3, 24. vehementior fluminum cursus 9, 4, 7. magnorum fluminum navigabiles fontes 8, 3, 76. regionum ac fluminum proprii (*venti*) 12, 10, 67. si maxima flumina in rivos diducantur 5, 13, 13. tempestatibus, fluminibus, valetudine impeditus 3, 6, 78. se fluminibus interclusum aut valetudine 7, 4, 14. si flumen obstabit 2, 13, 3. β) *transl.:* velut rapido flumini obsequitur (*judex*) 10, 1, 61. velut quodam eloquentiae flumine 10, 1, 61. velut prono decurrentis orationis flumine 9, 4, 61. Lysias — puro tamen fonti quam magno flumini propior 10, 1, 78.

**Fluo.** I) *propric.* amnium multo gurgitis tractu fluentium 12, 2, 11. ut beatissimi amnes (*Sp.* latissimus amnis) totis vallibus fluunt (*Sp.* fluat) 5, 14, 31; *transl.:* balteus nec strangulet nec fluat 11, 3, 140 *N.* II) *in dicendo:* in Herodoto omnia leniter fluunt 9, 4, 18. acria currere, delicata fluere *ib.* 139. quomodo poterunt copulata fluere 11, 2, 26. sermo atque epistola — non fluunt, nec cohaerent, nec verba verbis trahunt 9, 4, 20. lubrica est ac fluit (*historia*) *ib.* 129. labor ille carens rectore fluit (*a. l.* fluitabit) 10, 1, 2 *N. et S.* oratio, quae ferri debet ac fluere 9, 4, 112. illum horridum sermonem, ut forte fluxerit (*a. l.* effl.) *ib.* 3; haec omnia fluunt illaborata 10, 1, 111. ut, quae complexi animo sumus, fluant secura 10, 6, 6. plena et simplex *etc.* fluit (*vox*) 11, 3, 63. Lucilium fluere lutulentum *Horat.* 10, 1, 94; grammatice pleno jam satis alveo fluit 2, 1, 4. ut numeri sponte fluxisse, non arcessiti et coacti esse videantur 9, 4, 147; quae totis viribus fluit (*a. l.* fuit *al.* furit) oratio *ib.* 7; *Partic.:* in locis ac descriptionibus fusi ac fluentes sumus 9, 4, 138. lenis et fluens contextus *ib.* 127; soluti ac fluentes (*de mollitie*) 1, 2, 8. III) *de origine:* omnia ex natura rerum hominumque fluere 6, 2, 13. omnia credibilia ex hujusmodi fontibus fluunt (*a. l.* fiunt) 5, 10, 19. dicendi facultatem ex intimis sapientiae fontibus fluere 12, 2, 6. nomen ex Graeco fluxisse 3, 4. 12. ut sanguis e caede ita illa ex impudicitia fluere 5, 9, 14; disciplinis Graecis prius instituendus est, unde et nostrae fluxerunt 1, 1, 12. undecunque causa fluxit 7, 3, 33. unde id quoque vitium fluit 11, 3, 109.

[**Fluxus.** quarum (*aquarum*) fl. (*de conj. vet.; Codd.* spiritus; *Sp. conjic.* *cursus*) etiamsi ultra paulum coit 11, 3, 21 *N. cr.*]

**Focalia.** — sola excusare potest valetudo 11, 3, 144.

**Fodio.** cur eas (*vites*) fodimus? 9, 4, 5.

**Foeditas.** si Cicero recte sentinam reip. dixit foeditatem hominum significans 8, 6, 15; illum, quo fefellerant, exuant ementitum colorem, et quadam vix enarrabili foeditate pallescant 12, 10, 76.

**Foedus.** *de homine:* foedissimus 6, 3, 32; *de rebus:* versum in oratione fieri multo foedissimum est 9, 4, 72. inconsequentia rerum foedissima 8, 6, 50. ut per se foeda vomendi necessitas *ib.* 30 *Z.* quod inutilius sit an foedius (*vitium*) nescio 11, 3, 57. eadem (*corpora*) si quis vulsa atq. fucata muliebriter comat, foedissima sint ipso formae labore 8, Pr. 19 *Z.* illum cursus et agilitas *etc.* (*decuit*). Quidquid horum alter fecisset, foedissimum videretur 11, 3, 180. ad foediss. usque ludibria labuntur 1, 6, 32 *Z.*

**Foedus,** eris. — Numantinum 7, 4, 12. vetustissima foedera 8, 2, 12.

**Foedus,** i, (*pro hoedo*) 1, 4, 14.

**Foenus.** pecuniam petit ex foenore (*Z.* fenore) hereditario 7, 1, 19.

**Foetus.** (*sic Sp.; Z.* fetus). *v.* Fetus.

**Fomentum.** hic (*Sp.* his) velut fomentis, si quid erit asperum, praemolliemus 4, 3, 10 *Z.*

**Fons.** I) uti fontes angustis fistulis colliguntur 5, 14, 31. anemonas, fontes (*a. l.* fonte) surgentes (*a. l.* amoenos surgentes fontes) 8, 3, 8. *N. cr.* ex oceano amnium (*Sp. inscr.* vim) fontiumque cursus initium capere 10, 1, 40 *Z.* neque fontibus puris, neque torrentibus turbidis, sed lenibus stagnis similes habentur 12, 10, 19. *v.* Flumen.

II) *de origine:* fons quidem unus 9, 3, 54. quorum (*philosophorum*) fons ipse Socrates 1, 10, 13. paene idem fons est illius, quam permissionem vocant, qui communicationis 9, 2, 25. ex his fontibus derivata 2, 17, 40. omnia credibilia ex hujusmodi fontibus fluunt (*a. l.* fiunt) 5, 10, 19. dicendi facultatem ex intimis sapientiae fontibus fluere 12, 2, 6. totos eloquentiae aperire fontes 6, 1, 51; tenuis a fonte (*grammatice*) 2, 1, 4.

**Foramen.** praeclusis, quibus clarescunt (*tibiae*), foraminibus 1, 11, 7. tibiae alium clausis, alium apertis foraminibus sonum reddunt 11, 3, 20.

**Fordeum.** (*pro hordeo*) 1, 4, 14.

**Forensis.** — actiones 2, 4, 27. 4, 2, 29. — asperitas 1, 8, 11. cotidiano actu for. 10, 1, 27. — causae 2, 10, 7. 12, 2, 25. — certamina 5, 12, 22. 10, 5, 17. non forensem contentionem sed studiosam disputationem 11, 1, 70. — genus dicendi 2, 10, 19. — jus 7, 2, 20. — negotiis 1, 12, 7. — operam 12, 1, 25. — pugna 5, 12, 17. 6, 3, 28. — pulverem 10, 1, 33. — ratio 3, 4, 10. res forenses 4, 2, 128; *Subst.:* rusticus, forensis, negotiator *etc.* 5, 10, 27.

**Forma.** I) *propric.* α) formae circuitus 1, 10, 40. formae pulchritudo 2, 15, 6. cum sit geometria divisa in numeros atque formas *ib.* 35. eadem cera aliae atque aliae formae duci solent 10, 5, 9. nec pauciores animorum paene quam corporum formae 2, 8, 1. *cf.* 12, 10, 10. qualis sit cujusque rei natura et quae forma, quaeritur: — An humana specie deus? 7, 4, 1. formae literarum 1, 1, 21. 24. 1, 7, 11. f. literarum eburneas 1, 1, 26. Aeolicae literae forma *opp.* vis 12, 10, 29. numero, cui publica f. est 1, 6, 3. Epicurus humanam ei (*Deo*) formam dedit 7, 3, 5. humanae formae decorem addiderit supra verum (*Polycletus*) 12, 10, 8. ut quaeque f. perfectissima, ita capacissima est 1, 10, 40. orbem, quae f. est in planis maxime perfecta *ib.* 41. cui (*Homero*) validissima quaeque f. etiam in feminis placet 12, 10, 5; formas quoque fingimus saepe, ut Famam Virgilius 9, 2, 36. si propter singula verba ad singulas formas (*i. e. signa*) respiciendum erit 11, 2, 26. β) *i. q. pulchritudo:* 8, 4, 21. amantes de forma judicare non possunt 6, 2, 6. neque — ut laudanda, quae pecuniam suam pluribus largitur, ita quae formam 5, 11, 26 *N.* vulsis levatisque plus esse formae putant 2, 5, 12. quo (*vitio*) mancipiorum negotiatores formae puerorum, virilitate excisa, lenocinantur 5, 12, 17. II) genus et species quam eandem formam Cicero vocat 5, 10, 62. α) quod haec (*partitio*) sit totius in partes, illa (*divisio*) generis in formas *ib.* 63. varias habent formas (*leges*) 3, 6, 87. *cf.* 9, 4, 22. mediam illam formam teneant L. Crassus, Q. Hortensius 12, 10, 10. lenis derisus ex hac forma venit 6, 2, 15. neque his tribus quasi formis inclusa eloquentia est 12, 10, 66. haec non sunt in ea forma, de qua nunc loquimur 9, 2, 27. non una omnibus f. placuit 12, 10, 2. in tribus partibus non est f. semper eadem 5, 14, 10. in unam prope formam cadentibus *ib.* 30. unam quandam huic parti formam dedit 9, 4, 132. β) *c. Genit.* a) *Nominum:* abdicationum formae sunt duae 7, 4, 27. formae actionis 3, 6, 86. cujus (*brevitatis*) duplex f. est 6, 3, 45. singulas corruptorum persequar formas 8, 5, 25. et sit talis ejus (*comparationis*) f. 9, 2, 100. totidem ingeniorum, quot corporum, formas 12, 10, 10. 20. infinitae litium formae 7, Pr. 4. forma deliberativae magis materiae, quam judicialis utemur 5, 13, 6. duae formae matrimoniorum 5, 10, 62. cum jam formam rectae atque emendatae orationis accipient 2, 4, 15. formam orationis illam expriment 2, 7, 3. *cf.* 12, 10, 1. illa tota pars, cujus haec f. est 4, 1, 67. f. qualitatis 3, 6, 79. proposita quaedam f. rerum ita expressa 9, 2, 40. qualiscunque f. sententiae 9, 1, 10. diversa sermonis f.

9, 3, 64. habebit formam syllogismi 5, 14, 26. verti formas non verborum modo, sed et sensuum et compositionis 8, 6, 2. non significationes modo, sed formas etiam mensurasque verborum 10, 1, 10. a forma veritatis remotus 2, 4, 2. b) *Gerundii:* figura sit arte aliqua novata forma dicendi 9, 1, 14. f. loquendi 1, 6, 16. negandi duplicem f. 5, 13, 7. certa pronuntiandi f. *ib.* 5. formam suadendi habent 3, 4, 14. ne in alterum quidem transferendi criminis una f. est 7, 2, 9.

**Formator.** (*praeceptor*) rector est alienorum ingeniorum ac formator 10, 2, 20.

**Formica.** formicas in commune laborare 5, 11, 24.

**Formo.** I) *proprie:* corpora ad quosd. membrorum flexus formari, nisi tenera, non possunt 1, 1, 22. sic formatam Ciceronis manum, cum diceret 11, 3, 97. formatis ad modum percutiendi nervos manibus *ib.* 88. *cf.* 2, 13, 9. oculos formant aliquatenus (*supercilia*) *ib.* 78; multa ex Graeco formata nova 8, 3, 33. varie formari verba 1, 6, 15. verba recte formare 1, 12, 9. II) *transl.* α) *de rebus:* formandae actionis 11, 3, 180. formari animum judicum 4, 1, 60 *Z.* animi minore conatu moventur, nec suo nisu studiis insistunt, sed formandos se tantummodo praestant 1, 12, 10. filii formare disciplinam 4, Pr. 1. ad formandam eloquentiam 2, 10, 2. sine quo formari materia non possit 2, 21, 24. a quibus gestus motusque formantur 1, 11, 16. neque solum lectionem (*Sp.* lectione) formet 1, 11, 14. ad formandas mentes 2, 16, 10. moribus formandis 12, 2, 27. cum puerorum ora formarem 11, 3, 31. formandi custodiendique pudoris 1, 2, 4. studia ejus formare Pr. 5. quod sint formati quodam modo (*tropi*) 9, 1, 1. provisa et formata cogitatio 10, 7, 8. β) *de hominibus:* qui sic formabitur, ut fieri possit orator 1, 3, 18. sic ab initio formati 2, 20, 6. hos ille formabit 12, 11, 5. se (*Apollonio*) rursus formandum (*a. l.* reform.) ac velut recoquendum dedit 12, 6, 7 *N. cr.;* formanda aetas 1, 3, 12. cogitet oratorem institui, rem arduam, etiam cum ei formando nihil defuerit 1, 1, 10. formare perfectum oratorem 2, 15, 33. sapientem formantes 1, 10, 5. illi, quem formamus, virum 12, 1, 44. γ) *adj. Ablat.:* verbis formata memoriae mandare 3, 3, 10. ideoque sunt disciplina et ratione formandi (*affectus*) 11, 3, 61. animus contemplatione recti pravique formatur 2, 4, 20. [celerius ac saepius sequendo certa vestigia formabit (*Z.* firm.) articulos 1, 1, 27.] multa magis quam multorum lectione formanda mens 10, 1, 59. ab illis (*nutricibus*) quoque jam formandam quam optimis institutis mentem infantium 1, 1, 16. qui mores praeceptis ac ratione formarit (*a. l.* firm.) 12, 2, 4. multo ac fideli stilo sic formetur oratio, ut *etc.* 10, 7, 7. semper eodem modo formati sermonis 9, 3, 3. δ) *c. Praepos. ad vel in:* ut est ad credendum vel non credendum ante formatus 5, 7, 8. ad modum Dialecticorum formata conclusio 7, 3, 14. omnis disciplinae initia ad propositum sibi praescriptum formari 10, 2, 2; opus movendi judicum animos, atque in eum, quem volumus, habitum formandi 6, 2, 1. in quae (*verba*) judicem duci formarique volumus 11, 1, 2.

**Formose.** in orbem se formosius fundet (*olea*) 8, 3, 10.

**Formosus.** habitus formosior 9, 4, 8.

**Formula.** formula cecidisse 3, 6, 69 *N.* formulam scribam 6, 3, 83. quod in foro atrocitate formularum dijudicatur 7, 1, 37 *N.* privata judicia saepe unum judicem habere multis et diversis formulis solent

3, 10, 1. *N.* etiam in formulis, cum poenariae sunt actiones, ita causam partimur, an commissa sit poena? an exigi debeat? 7, 4, 20.

**Formularius.** formularii vel, ut Cic. ait, leguleji quidam 12, 3, 11 *N.*

**Fornix.** ad fornicem Fabium (*a. l.* Fabii) 6, 3, 67 *N.*

**Forsan.** occurrat mihi forsan aliquis 1, 5, 6. [absurdum f. (*Z.* forsitan) videatur *ib.* 16.] f. et consummare contingat 12, 1, 31.

**Forsitan.** alia forsitan obscuriora 1, 10, 42. et f. difficiliores etiam pedes 9, 4, 20. f. etiam, si non transierit, aequabit 10, 2, 10. et f. hoc sunt adjuti 11, 2, 24; *c. Conjunct.:* mirum sit f. 1, 12. 8. frugalitas ap. Sybaritas f. odio foret 3, 7, 24. ac f. ne sint quidem paria 7, 4, 6. alia vel sint f. 9, 2, 107. haec apud eos f. (*Sp.* fortasse) quaerantur 2, 16, 11. *S. v.* Forsan.

**Fortasse.** praeter aliquas f. suspiciones 7, 2, 12. ut f. dixerit 5, 9, 14. enumerent etiam f. multos 1, 10, 4. genus f. sint secuti non idem 9, 4, 17. et f. epilogos illi mos civitatis abstulerit 10, 1, 107. virtus distinguendi f. sit parva 11, 3, 39. aptius f. non possit 12, 10, 26. *v.* Forsitan.

**Forte.** *α*) *Ablat. Subst.:* quatenus etiam forte (*a. l.* sorte) quadam pervenimus ad difficilius narrationum genus 4, 2, 66; [ad cujus forte quadam (*Z.* quidem) venimus mentionem, sed erat ordine proximus 7, 3. 36.] *β*) *Adv.:* ita forte accidit, ut *etc.* 6, Pr. 3. quae f. nunc dixero 6, 1, 5. cum tristem f. vidisset 10, 3, 13. forte vos obvios casus tulit *Dom. Af.* 9, 2, 20. omissos f. aliquos, quos ipse valde probet 10, 1, 45. inventi f. (*commentarii*), ut eos dicturus quisque composuerat 10, 7, 30. vocabulis vulgaribus et f. occurrentibus 1, 1, 34. quod quaedam requisita se occultent, et eadem forte succurrunt 11, 2, 7. domum f. magnam 11, 2, 18. non habitum f. et incessum 1, 3, 1. nec deditum f. meretrici (*dixeris*) nefarium 8, 3, 48. *γ*) *c. Conjunctione:* si forte inter dicendum effulserit (*a. l.* effulsit) aliquis extemporalis color 10, 6, 5. si f. ad eosdem remittemur 11, 1, 76. si f. peritus juris ille non aderit 12, 3, 3. *cf.* 12, 3, 5. 12, 11, 8. etiam si f. susceperunt negotia paulo ad dicendum tenuiora 12, 9, 8. si die f. solemni 6, 1, 16. si f. ira, sed iniqua *ib.* 17; nisi forte visus infirmior membranarum potius usum exiget 10, 3, 31; Ne qui (*Sp. conjic.* nec qui) satis forte, quid severum *etc.* sit, intelligant: facient quidem natura duce melius quam arte 9, 4, 120 *N. cr. v.* Ne; *ironice:* nisi forte — non omnibus numeris sunt absolutae 10, 1, 70. *v.* Nisi; sive non trino forte nundino promulgata, sive — sive — 2, 4, 35. dactylum aut forte spondeum 9, 4, 49. an forte respondeant 5, 10, 122. num forte supervacua — an ambigua *etc.* sit finitio 7, 3, 20.

**Fortis.** I) *i. q. firmus et audax.* *α*) *simpliciter:* illa contra optionem fortium 5, 10, 97 *N.* fortium laudes 1, 10, 31. pro confidente fortem 9, 3, 65. temerarius pro forti 2, 12, 4. 10, 2, 16. fortis et vehemens *opp.* misellus et pauperculus 11, 3, 175. fortis (*erit*), qui metus doloris, mortis, superstitionis nulla ratione purgaverit? 12, 2, 3; si fortior fuisset *opp.* infirmitas 7, 3, 34. non possumus esse tam graciles, simus fortiores 12, 10, 36. *β*) *c. Nominibus.* a) *personis:* imperatorem — in proeliis quidem strenuum et fortem 12, 3, 5. vir fortis 5, 10, 82. 7, 1, 21. 24. v. f. optet, quod volet 7, 5, 4. *cf.* 7, 7, 2. pro viro (*Sp.* om.) forti contra imbellem 7, 1, 43. factus ex viro forti desertor 9, 2, 86. convenientes etiam forti viro conquestiones 6, 1, 27. *v.* Promtus. b) *rebus:* non

fortibus modo, sed etiam fulgentibus armis 8, 3, 3. fortissima corpora 1, 1, 21. fortis ac virilis corporum inclinatio 1, 11, 18. non tam molli teneraque voce, quam forti ac durabili 11, 3, 23. *cf.* 64; nec rerum nimiam tenuitatem, ut non dicam pinguioribus, fortioribus certe verbis miscebimus 12, 10, 35; dura, anime, dura, here fortior fuisti. *Gallio* 9, 2, 91. fortem celeritatem 11, 3, 164; forte quidem sed indomitum (*ingenium*) *opp.* tenue 10, 2, 19. II) *i. q. potens et efficax.* α) *simpliciter:* provocare, quae inde (*i. e. a diversa parte*) fortia sint, non arguentis est sed monentis 6, 1, 6. ingeniosa haec et fortia et ex ancipiti diserta creduntur 8, 2, 21. quae fortia, si liceret, forent, ut dura molliunt 5, 12, 18. ne, cui tenue ingenium erit, sola velit fortia et abrupta 10, 2, 19. fortia non temeraria 12, 10, 80. *v.* Stultus. sic enim fit forte, *Criminis causa:* molle, *Archipiratae:* mollius, si tribrachys praecedat 9, 4, 97; fortius vero quid incompositum potest esse, quam vinctum et bene collocatum *ib.* 5. ne fortiori subjungatur aliquid infirmius *ib.* 23. *cf.* 11, 1, 40. ut illud lene aut ascendit ad fortiora, aut ad tenuiora summittitur 12, 10, 67; esse id tum elegans, tum etiam fortissimum 7, 3, 18; fortissimum est, si crimen causa facti tuemur 7, 4, 8. β) *c. Nominibus:* illa per se fortia (*argumenta*) *opp.* infirmiora 5, 12, 4. hic ornatus virilis et fortis et sanctus sit 8, 3, 6. verae virtutis fortior fama 12, 9, 4. hunc habet locum fortiorem 6, 1, 13. fortior multo probatio 5, 14, 2; fortissima est actio 7, 8, 2. longe fortissima tuendi se ratio 3, 6, 83.

**Fortiter.** — affirmare 12, 3, 3. ne *balare etc.* quidem fort. diceremus 1, 5, 72 *N.* cum f. fecisset 7, 1, 42. *cf.* 9, 2, 85. ut tuam felicitatem f. feras 8, 5, 15. f. judicare *opp.* miseratione moveri 6, 1, 20. illa quoque — f. insequentibus junxerim 5, 10, 78. Ciceronem cuicunque eorum f. opposuerim 10, 1, 105. illa — f. fuit repellenda 11, 1, 62. quaedam tam f. tuenda, quam facta sunt 6, 1, 34; fortius id liberiusque defendere 12, 1, 21. f. dicere 2, 12, 1. 9. qui eam (*remp.*) fortissime administrassent 6, 5, 8. f. affirmare 2, 4, 42. f. defendentis 5, 13, 5 *N.* ex quibus f. invaseris, quod *etc.* 5, 13, 21.

**Fortitudo.** (*virtus*) 2, 20, 10. 2, 21, 3. 3, 7, 15. 5, 10, 57. 12, 1, 28. sine virtute intelligi non potest fortitudo 12, 1, 23. *opp.* temeritati 12, 5, 2. *v.* Patientia. an fortitudinem *etc.* melius alii docebunt, quam Fabricii, Curii *etc.* 12, 2, 30. de fortitudine plurima dicet orator 12, 2, 17. fort. praestat, ne mortem timeamus 5, 10, 82. fortitudinem Gallorum Germanorumque miramur 8, 4, 20.

**Fortuitus.** α) *simpliciter:* nihil esse inordinatum atque fortuitum 1, 10, 46. etiam illa fortuita aderant omnia 6, Pr. 11. *cf.* 5, 10, 34. fortuitorum (*laus*) levior 3, 7, 12. cum occasiones — ex quibusd. fortuitis quoque oriantur 6, 1, 5. β) *c. Nominibus:* fortuitis etiam clamoribus 10, 3, 30. fort. cogitatio 10, 3, 29. pugna fort. 6, 5, 10. fort. sermonis 10, 7, 13.

**Fortuna.** I) *i. q. fors:* si qua fuerint minus effecta — imperitanti fortunae remittantur 6, Pr. 15. insidians fort. *ib.* 8. praesentem fortunam experiri 10, 7, 32. extemporalem fort. *opp.* scribendi labor 10, 6, 1 *N.*; utique afflante fortuna 11, 3, 147. ut nos fortuna decipere non possit, adjuvare possit 10, 6, 6. si qua fort. tam subitam fecerit agendi necessitatem 10, 7, 22. ut me jam nulla fort. posset efficere felicem 6, Pr. 5. illud fortuna interim praestat 5, 7, 29. me fort. — ita subito prostravit 6, Pr. 2. quaecunque talis fortuna (*i. e. expugnatio urbis*)

recipit 8, 3, 67. fort. quoque saepe substituitur culpae 7, 4, 15; frustra mala omnia ad crimen fortunae relegamus 6, Pr. 13; ut non sit dandus et fortunae locus 10, 6, 5. *cf.* 4, 5, 14. (*Apollodorus*) oratorem fortunae subjicit, ut, si non persuaserit, nomen suum retinere non possit 2, 15, 12. fructum — perpetuum illum nec fortunae subjectum 1, 12, 18. II) *de condicione hominis:* ad quorum condicionem vitamque aptanda, quae dicebantur, fuerunt. — uniuscujusque eorum fortunam, dignitatem, res gestas intuitus *etc.* 3, 8, 50. facit et fortuna discrimen et potestas 11, 1, 43. fort. cum dignitatem affert, tum — gloriam parit 3, 7, 13. fortuna (*est, unde argumentum sumi possit*) 5, 10, 26; corporis ac fortunae mala 3, 7, 19. inhumana videri solet fortunae insectatio 6, 3, 28. *cf.* 11, 1, 86; Gallus avem *etc.* an fortunam corporis significet 7, 9, 2; commoveaturne quisquam ejus fortuna 11, 1, 50. nec fortuna modo judicii, sed ipsorum etiam, qui orant, periculo afficimur 10, 1, 16. ex qua illi (*reo*) fortuna et in quam recidendum sit 6, 1, 23. III) *i. q. opes:* de fortuna, qua uterque abundabat 6, 1, 50 *N.*; fortunarum pericula 4, 2, 122.

**Fortunatus.** O fortunatam natam me Consule Romam *Cic.* 9, 4, 41. 11, 1, 24.

**Forum.** *α*) *Genit.:* non eandem esse condicionem fori et auditorii 10, 1, 36. ad imitationem fori consiliorumque 2, 4, 41. in hac luce fori 12, 2, 8. est proprius quidam fori profectus 12, 6, 4. principem fuisse fori 12, 11, 3. ipsam fori sanctitatem 11, 3, 58 *N.* fori severitas 8, 6, 24. *β*) *Dat.:* foro utilis 1, 10, 4. qui foro destinabitur 2, 8, 8. totum declamandi opus — si foro non praeparat 2, 10, 8. 10, 7, 19. foro vacasset 10, 1, 114. *γ*) *Accus.:* quibus illustratur forum 10, 1, 22. musa illa pastoralis et rustica non forum modo, verum ipsam etiam urbem reformidat *ib.* 55; illa scholarum consuetudo ituris in forum potest nocere 7, 2, 54. quem juvenem deduximus in forum 12, 6, 6. quod natum ab ostentatione declamatoria jam in forum venit 4, 3, 2. per forum reducuntur 12, 8, 3. tabernae erant circa forum 6, 3, 38. *δ*) *Ablat.:* cum loricatus in foro ambularet 8, 5, 15. columna rostrata, quae est C. Duellio in foro posita 1, 7, 12. in medio foro 10, 3, 20. cum — non idem in foro, curia, campo *etc.* facere conveniat 11, 1, 47. quod (*tempus*) in judiciis ac foro datur 10, 7, 20. in castris an foro dicas, plurimum interest 11, 1, 47. in foro *opp.* domi 12, 8, 13. in foro judicia *opp.* in ludo 3, 10, 3. *opp.* in schola 4, 1, 46. 4, 2, 86. quod in foro non expedit, illic nec liceat 9, 2, 67. *cf.* 3, 11, 7. 6, 3, 93. jam in foro clarus 10, 5, 14. in f. diserti 10, 1, 68. tirones in f. 2, 10, 9. in f. certamen 12, 2, 13. in f. quoque esse his figuris locum 9, 2, 74. in f. nos experiri 12, 11, 16. An non in f. narrandum est? 2, 1, 10. causa in f. oranda 10, 5, 18. *δ*) *Plur.:* illi per fora atque aggerem circuli 11, 10, 74 *N.*

**Foveo.** nisi illa (*semina*) praemollitus foverit sulcus 2, 9, 3. ut propria naturae bona doctrina foverent 2, 8, 3.

**Fragor.** — ruentium tectorum 8, 3, 68. sublimitas et magnificentia *etc.* expressit illum fragorem (*i. e. plausum*) *ib.* 3. quem fulminibus et coelesti fragori comparant 12, 10, 24.

**Fragosus.** fragosis offenduntur et levibus mulcentur (*aures*) 9, 4, 116. fragosa atque interrupta oratio *ib.* 7.

**Frango.** fregi 1, 6, 15. I) *proprie:* comam in gradus frangere 1, 6, 44. velut fracta aut transversa tela 9, 4, 14. II) *i. q. imminuo et corrumpo.* *α*) equorum cursum minutis passibus frangunt *ib.* 113 *N.*

quibus (*latere*, *voce*, *firmitate*) fractis aut imminutis aetate seu valetudine 12, 11, 2. puerum femineae vocis exilitate frangi 1, 11, 1; quotiens (*F*) consonantem frangit 12, 10, 29 *N. cf.* 1, 4, 11 *N.* *β*) *ad animum et orationem praecipue pertinet:* flebilem suavitatem, qua praecipue franguntur animi 11, 3, 170. *cf.* 1, 3, 16 *Z.* fregit audaciam 2, 16, 7. fides, quam nec cupiditas corrumpat, nec gratia avertat, nec metus frangat 12, 1, 24. quae (*membranae*) — cogitationis impetum frangunt 10, 3, 31. odium iramque frangat (*risus*) 6, 3, 9. si rerum pondera minutissimis sententiis non fregisset 10, 1, 130. animi praestantia, quam nec metus frangat, nec acclamatio terreat *etc.* 12, 5, 1. nudae illae artes nimia subtilitatis affectatione frangunt atque concidunt quidquid est in oratione generosius Pr. 24. frangas citius quam corrigas, quae in pravum induruerunt 1, 3, 12; *Partic.:* in compositione fractum, exultantem ac paene viro molliorem 12, 10, 12. compositione fracta 8, 3, 57. corruptum et omnibus vitiis fractum dicendi genus 10, 1, 125. fractus incessus 5, 9, 14. effeminata et fracta impudicis modis (*musice*) 1, 10, 31. fauces convulsae fractis sunt organis similes 11, 3, 20.

**Frater.** fratres gemini 9, 4, 24.

**Fraudo.** ne fraudarem legentes judicio maximi auctoris 9, 1, 25. quos equidem non fraudaverim debita laude 2, 14, 1. verba aliqua sui parte fraudantur 11, 3, 52; quaedam verba appellationibus similia, ut fraudator *etc.* 1, 4, 28.

**Fraudulentus.** gestum quendam humilem atque servilem et quasi fraudulentum 11, 3, 83.

**Fraus.** juri fraus adhibebatur 2, 15, 30. cujus (*eloquentiae*) fraude damnentur interim boni 2, 16, 2. fraude aliquorum concita (*mater in filium*) 11, 1, 65.

**Fraxinus.** inter sacra movit aqua fraxinos *Maec.* 9, 4, 28.

**Fremitus.** contionum fremitus non expavescere 10, 3, 30.

**Fremo.** cum omnia clamoribus fremerent 12, 5, 6.

**Frenum.** efferentem se (*facultatem*) quasi (*Sp.* ferocientes equos) frenis quibusd. coërceamus 10, 3, 10 *v.* Effero. alteri frenis alteri calcaribus opus esse 2, 8, 11.

**Frequens.** *α*) a) *Posit.:* frequenti admonitione 10, 3, 32. — commemoratio 11, 1, 18. — divisio 7, 4, 19. — error 9, 2, 85. — imitatio 1, 11, 3. — nutatio 11, 3, 129. — nutus *ib.* 71. — quaestio 2, 4, 26. frequenti translatione 11, 1, 49. frequens usus *opp.* modicus atq. opportunus 8, 6, 14; — verbum 1, 5, 39. — figurae 9, 2, 72. 9, 3, 27. Esse videatur, jam nimis frequens 9, 4, 73; — spectator 10, 5, 19; frequens an desertus locus 5, 10, 37. in loco clauso, frequenti 7, 2, 44 *N.* b) *Comparat.:* quod iis temporibus facilius et frequentius fuit 5, 7, 25. frequentior error 2, 3, 4. — pulsus 9, 4, 136. — ejusdem nominis repetitionem 9, 1, 24. *cf.* 9, 3, 41. — ejus nomen 9, 4, 81. — schemata 1, 5, 52. c) *Superlat.:* frequentissima pro solis comprehendere 3, 4, 5. illud commixtum frequentissimum 8, 6, 48. *cf.* 4, 2, 130. frequentiss. exemplum 8, 6, 38. — finis 2, 15, 3. — occasionem 6, 3, 87. — species *ib.* 101. *β*) *c. Dat.* quod nunc in publicis judiciis non accidit — principum autem et senatus cognitionibus frequens est 3, 10, 1. illud et poëtis et oratoribus frequens 8, 6, 27. veris causis frequens (*controversia*) 7, 4, 36. cujus rei tractatus in parte causae frequens est 3, 10, 3. quibus nullus est

in bibliothecis locus, sit etiam frequens in theatris 11, 3, 4; Graecis frequentior tropus *opp.* rarissimus 8, 6, 37. antonomasia poëtis frequentiss. *ib.* 29. more poëtis frequentiss. 11, 2, 11. γ) *adj. in aut apud:* quae in controversiis quoque sunt frequentia 7, 4, 2. ex his quod est primum, frequens in scholis est 9, 2, 66. quis philosophorum aut in judiciis frequens, aut in contionibus clarus fuit? 12, 2, 7. est in eo (*actu*) frequentissima (*rhetorice*) 2, 18, 5; id cum est apud oratores frequentissimum, tum etiam in usu cotidiano quasdam reliquias habet 8, 5, 1. δ) *seq. ut*: et illud frequens est, ut — omittamus 3, 6, 8; id frequentius est, quam ut exemplis confirmandum sit 4, 1, 75. *cf.* 9, 2, 53.

**Frequenter.** α) 1, 2, 22. 1, 10, 36. 1, 12, 11. 2, 1, 10. 2, 4, 16. 2, 5, 12. 2, 12, 2. 3, 1, 14 *etc.* multis freq. avocari cogitationibus 8, 2, 23. oratio et custodita et freq. vehemens quoque 10, 1, 115. praecipue quidem ap. Cic., frequenter tamen ap. Asinium 1, 8, 11. freq. in his etiam conjecturae locus est; nonnunquam tractatur aliqua finitio: aliquando etiam legales possunt incidere tractatus 3, 8, 4. habet usum talis allegoriae freq. oratio, sed raro totius: plerumque apertis permixta est 8, 6, 47. continuo aut certe nimium freq. 9, 1, 11. *cf.* 8, 6, 15. in gravissimas freq. legum, semper vero malae conscientiae poenas induantur 12, 1, 3. *v.* Semper. β) *Comparat.:* quod et M. Cicero scripto ad Brutum libro frequentius testatur 1, 10, 4. de quo frequentius quaeritur 4, 2, 24. *cf.* 7, 5, 4. eo et frequentius et liberius utuntur 8, 6, 40. haec ad conjecturam frequentius pertinent: sed interim ad jus quoque 5, 10, 38. γ) *Superl.* non semper, etiamsi frequentissime 2, 17, 36. vocales frequentiss. coëunt 11, 3, 34. id per omnes partes orationis deprehendimus, frequentiss. in verbo 1, 5, 41. *cf.* Pr. 12. 1, 10, 35. 2, 4, 19. 8, 6, 51. ac frequentiss. — Saepe — in dubio est 7, 9, 7. 9.

**Frequentia.** — auditorum 10, 7, 16. — scholarum 1, 2, 1. optimus quisque praeceptor frequentia gaudet *ib.* 9.

**Frequento.** frequentabunt ejus domum optimi juvenes 12, 11, 5.

**Fretus.** — meritis 4, 2, 15.

**Frigeo.** frigere (*Sp.* frigida) videntur ista plerisque 4, 2, 59. *Z.*

**Frigesco.** frigescit affectus 11, 3, 133. pallore frigescit (*sanguis*) 11, 3, 78. non patiamur frigescere hoc opus (*i. e. miserationem*) 6, 1, 29.

**Frigide.** *transl.*: si aliquando concitate itur, nunquam non frigide reditur 11, 3, 133. plura quam quisquam dixit facete; et ipsa illa, quae sunt in Verrem dicta frigidius 6, 3, 4; tum ille — obmutuit, et infantem suam frigidissime reportavit 6, 1, 39.

**Frigidus.** I) velut frigidi et repositi cibi 2, 4, 29. corpus tuum frigidum, exangue 6, Pr. 12. noxia, ut frigidam febri (*a. l. inser.* aquam) 5, 11, 31 *N. cr.* II) *transl. i. q. insulsus.* α) M. Tullium in salibus aliquando frigidum 12, 10, 12; illud ap. Euripidem frigidum 5, 10, 31. quod etiam in jocis frigidum, equidem tradi inter praecepta miror 9, 3, 69. illud frigidum et inane 10, 2, 17. fiunt et adjecta et detracta aspiratione — saepius frigida, aliquando tamen recipienda 6, 3, 55; illa quoque servata est a multis differentia —. Frigidiora his alia 1, 7, 6. β) *c. Nominibus:* per se frigida et inanis affectatio 9, 3, 74. *cf.* 4, 1, 77. In metalepsin quoque cadit eadem ratio dictorum —. Haec tam frigida, quam est nominum fictio, adjectis *etc.* literis 6, 3, 53 *Z.* multas (*sententias*) dicere necesse est leves, frigidas, ineptas 8, 5, 30.

**Frigus.** I) contra frigus vestiuntur 2, 16, 14. II) *transl.:* imperitia *etc.* afferunt interim frigus 6, 1, 37. *v.* Rigor. ut, qui rogatur, intelligat, aut ne intelligere se neget, quod interrogantis non leve frigus est 5, 7, 31. quaestionum et argumentorum apud corrupta judicia frigus evitant 2, 12, 6 *N.*

**Frivolus.** quod est imprimis frivolum ac scenicum 10, 7, 21. levibus aut frivolis aut manifesto falsis reum incessere 7, 2, 34. frivolae in parvis jactantiae 1, 6, 20.

**Frons, dis.** frondibus teneris non adhibendam esse falcem 2, 4, 11. ut neque praepropere destringatur immatura frons 12, 6, 2.

**Frons, tis.** I) *summa pars faciei.* α) *proprie:* frons, oculi *etc.* multum ad motum animorum valent 9, 1, 21. frons pluribus generibus peccat 1, 11, 10. subito fronte conficta 12, 3, 12. his (*superciliis*) contrahitur, attollitur, demittitur (*frons*) 11, 3, 78. frontem caedere 2, 12, 10. perfrica frontem *Calv.* 9, 2, 25 *N.* sudario siccari frontem 11, 3, 148. cum frontem candido sudario tergeret 6, 3, 60; frontis ac luminum inconstantia trepidare 9, 3, 101. fronti imperant (*supercilia*) 11, 3, 78. capillos a fronte retroagere. β) *transl.:* frontis auctoritas 12, 5, 5; frontis tam adductae (*a. l.* obductae) 10, 3, 13. imbecilla fr. 12, 5, 4. inverecunda fr. 2, 4, 16. animi jacentis et mollis supra modum frontis 6, 4, 11. II) *pars adversa et primo adspectui objecta.* α) in fronte *opp.* per latera 1, 10, 43; dirigere frontem (*exercitus*) 2, 13, 3. directa (*a. l.* detecta) fronte pugnandum 5, 13, 11. β) *transl.:* ex prima statim fronte dijudicare 12, 7, 8. plus habet in recessu quam fronte promittat 1, 4, 2. frons causae 4, 1, 42 *N. v.* Facies. dura prima fronte quaestio 7, 1, 55. Quid asperiorem habere frontem potest, aut quid aures hominum magis respuunt, quam cum est filio filiive advocatis in matrem perorandum? 11, 1, 61.

[**Fructifer.** *v.* Frugifer.]

**Fructuosus.** se esse hominem frugi, non quia abstinens sit, sed quia utilis multis, id est fructuosus 1, 6, 29. *v.* Frugi.

**Fructus.** I) *proprie:* graves fructu vites 8, 3, 8. magnos sustulit fructus 5, 10, 48. protinus fructum ramis pluribus feret (*olea*) 8, 3, 10. generosioris arboris statim fructus cum planta est *ib.* 76. in fructibus arborum 8, 5, 26. *v.* Satum; necessitate rustici (*dicunt*) fructus laborare 8, 6, 6 *N.* II) *transl.* α) est aliquis ex secretis fructus 2, 18, 4. ut laboris sui fructum etiam ex illa laude plurimum capiat 2, 7, 5. inde fructus illaborati offerunt sese 12, 10, 79. non flosculos sed jam certos ac deformatos fructus ostenderat 6, Pr. 9. magnos modica quoque eloquentia parit fructus 12, 11, 29. fructumque non ex stipe advocationum, sed ex animo suo et contemplatione ac scientia petet, perpetuum illum, nec fortunae subjectum 1, 12, 18. unde minus cupidis opinionis plus fructus venit 12, 9, 4. β) *c. Genit.:* ut laboris mei fructus ad neminem minus quam ad me pertineret 6, Pr. 2. eloquentia maxime praesenti fructu laudis opinionisque ducatur 10, 7, 17. maximos studiorum fructus 10, 7, 1. omnis studiorum fructus amissus 8, Pr. 26. neque minores studiorum fructus eum prosequentur 12, 11, 4. studiorum fructus et fundit uberius et fidelius continet 10, 3, 2. fructum studiorum viridem et adhuc dulcem decet promi 12, 6, 3.

**Frugalis.** frugalis quoque sit ap. illos (*molestissime diligentes*), non frugi; nam quo alio modo fiet frugalitas 1, 6, 17.

5, 3. γ) *Partic.* tuum fugientem spiritum 6, Pr. 12; petenda ac fugienda 3, 6, 49. *cf. ib.* 56.

**Fugitivus.** si quis fugitivo stigmata scripserit, eoque ingenuo judicato, neget, se liberum esse eum scisse 7, 4, 14 *N.*

**Fugo.** id multos a proposito studendi fugat 2, 2, 7.

**Fulgeo.** non fortibus modo sed etiam fulgentibus armis 8, 3, 3. vestibus non purpura coccoque fulgentibus 11, 1, 31. *v.* Fulguro.

**Fulgor.** 8, 3, 5 *v.* Fulmen. non ego arma squalere situ ac rubigine velim, sed fulgorem inesse, qui terreat, qualis est ferri — non qualis auri argentique, imbellis, et potius habenti periculosus 10, 1, 30. omnibus — fulgore quodam suae claritatis tenebras obduxit *ib.* 72; quamvis fulgor ille (*sc. speculi*) sinistras imagines reddat 11, 3, 68.

[**Fulguro.** ut non loqui et orare, sed, quod Pericli contigit, fulgurare (*a. l. multorum codd.* fulgere) ac tonare videaris 2, 16, 19. *S.*]

**Fuligo.** — lucubrationum bibenda 11, 3, 23.

**Fulmen.** fulmina ipsa non tam nos confunderent, si vis eorum tantum, non etiam fulgor timeretur 8, 3, 5; eloquentiae fulmina (*a. l.* flumina; *tropus*) 8, 6, 7. universa vero valent (*Sp.* nocent), etiamsi non ut fulmine, tamen ut grandine 5, 12, 5 *N.* Herculis impetum — non igni, nec ventis, nec mari, sed fulmini similem fuisse 8, 6, 71. quem (*Periclem*) fulminibus et coelesti fragori comparant Comici 12, 10, 24. *cf. ib.* 65; tanti fulminis (*i. e. subitae calamitatis*) metus 6, Pr. 10.

**Fumus.** scintillis inter fumum emicantibus 8, 5, 29.

**Funda.** — cava *Cic.* 8, 6, 73. *v.* Fundus.

**Fundamentum.** I) *aedificiorum:* operum fastigia spectantur, latent fundamenta Pr. 4. II) *transl.:* illic radices, illic fundamenta sunt 10, 3, 3. orationis fund. 12, 8, 1. nisi oratoris futuri fundamenta fideliter jecerit 1, 4, 5. fundamenta jaciuntur impudentiae 12, 6, 2.

**Fundo, are.** regere consiliis urbes, fundare legibus Pr. 10.

**Fundo, ere.** I) *de statuis aeneis:* ne statuam quidem inchoari, cum ejus membra fundentur 2, 1, 12. fusis omnibus membris 7, Pr. 2. II) *transl.:* poëma imperito quodam initio fusum 9, 4, 114. ex tempore similia fundamus (*in dicendo*) *ib.* III) *i. q. diffundo.* α) fundere, quae natura contracta sunt 10, 5, 11 *N. cf.* 11, 3, 50. in orbem se formosius fundet (*olea*) 8, 3, 10; ipsa quodammodo se cum gestu fundit oratio 11, 3, 84. hanc famam latius fudit 11, 2, 14. profectus non a summo petitus studiorum fructus et fundit (*a. l.* effundit) uberius et fidelius continet 10, 3, 2 *N. cr.* neque se (*a. l. om.*) tanta in eo (*Cic.*) fudisset (*a. l.* fuisset) ubertas 12, 2, 23. β) *Partic.* 1, 6, 25. a) *de rebus:* dispositio — per omnes materias *etc.* aequaliter fusa 3, 9, 2. *v.* Effundo; sequens latum etiam atque fusum est *opp.* contractum atque summissum 11, 3, 50. latius fusus locus, mixtusque cum compositione 6, 5, 11. constricta an latius fusa narratio 2, 13, 5. quo moti rem tam late fusam tam breviter astrinxerint 3, 4, 4. latius fusa ratio 3, 6, 83. late fusum opus 2, 13, 17. materia abundantior atque ultra quam oporteat fusa 2, 4, 7. ideoque brevius a se dici, quanquam sit fusus locus, tracteturque a philosophis latius 11, 1, 5; *i. q. amplus:* fusa et securae claritatis (*vox*) 11, 3, 64. poscitur tum austera (*periodus*), si accuses, tum fusa, si laudes 9, 4, 128; fusiores liberioresque numeros *ib.* 130. b) *de scripto-*

*ribus:* in locis ac descriptionibus fusi ac fluentes sumus 9, 4, 138. plenior Aeschines et magis fusus 10, 1, 77. dulcis et candidus et fusus (*a. l.* effus.) *opp.* densus et brevis et semper instans sibi Herodotus *ib.* 73.

**Fundus.** — paternus 4, 2, 131. — cultior 8, 3, 8. fundum Vetto (*Sp.*) vocat, quem possit mittere funda: Ni tamen exciderit, qua cava funda patet. *Cic.* 8, 6, 73 *Z.*

**Funebris.** — carmen 8, 2, 8. — contiones 11, 3, 153. — laudationes 3, 7, 2. 11, 3, 153.

**Fungor.** qui fato sunt functi 3, 7, 10. qui legationibus fungantur 3, 2, 4. levissima quaeque (*quaestio*) primo loco fungitur 3, 6, 8 *N. cr.* rhetoris officio fungetur 2, 1, 6. *cf.* 1, 2, 10. 11, 2, 44. aliquae (*vocales*) officio consonantium fungantur 1, 4, 10. res eadem — perorationis vice (*a. l.* vicem) fungitur 4, 3, 11 *N. cr. cf.* 4, 1, 75; omni virtute functa (*femina*) 6, Pr. 5 *N.*

**Funiculus.** funem masculinum esse, funiculus ostendit. 1, 6, 6.

**Funis.** — masculinum sit an femininum 1, 6, 5. *v.* Funiculus; per funes ingredientium 2, 13, 16 *N.*

**Funus.** — immaturum 6, Pr. 3. equus ille in funere Pallantis 6, 2, 33. populum Rom. egit in furorem praetexta C. Caesaris praelata in funere (*Sp.* foro) cruenta 6, 1, 31 *Z.* orbos viduasque in ipsis funeribus canoro quodam modo proclamantes 11, 3, 170.

**Fur.** furei *Lucil.* 1, 7, 15; — nocturnus 5, 10, 88. an (*credibile sit*) reum infitiatorem esse vel furem 7, 2, 50. 8, 4, 2. ne fortiori subjungatur aliquid infirmius, ut sacrilego fur 9, 4, 23. fur quadruplum solvat 7, 6, 2. *cf.* 7, 4, 44. Tullium, cum fur esset, Tollium dictum 6, 3, 53.

**Furia.** ardentes furiarum faces 9, 3, 47. cur ego non dicam, Furia, te furiam? *Ovid. ib.* 70.

**Furiosus.** — initium 3, 8, 59. — vociferatio 2, 10, 8. furiosum, non inofficiosum testamentum *Asin.* 9, 2, 9. idem dictum saepe in alio liberum, in alio furiosum, in alio superbum est 11, 1, 37. laevam involvere toga *etc.* paene furiosum est 11, 3, 146.

**Furo.** multo anhelitu, jactatione *etc.* furentes 2, 12, 9.

**Furor.** populum Rom. egit in furorem praetexta C. Caesaris — cruenta 6, 1, 31. fere ira et concitatio furori sunt similia 7, 4, 31. quiddam pati furori simile 1, 2, 31.

**Furor, ari.** qui pecuniam privatam ex templo furatus est 3, 6, 41. furandi causa 7, 2, 38. antiqui multum furate Catonis *Epigr.* 8, 3, 29 *N.*

**Furtim.** unde nos non id agentes furtim decor ille discentibus traditus prosequatur 1, 11, 19 *N.*

**Furtivus.** res furtiva 5, 13, 49 *N.*

**Furtum.** I) *proprie:* si personas convenientes iis, quae facta credi volemus, constituerimus, ut furti reum, cupidum 4, 2, 51. si furti reus prodigus dicatur aut negligens 7, 2, 29. furti *etc.* argumenta et a facultatibus veniunt — et a personis *ib.* 50 *N.* furtum feci 3, 6, 49. 7, 3, 1. furtum factum 5, 10, 16. *v.* Sacrilegium. II) *transl.:* quod si ambiguitate sententiae possit eludi, nemo non illi furtō favet 9, 2, 69 *N.*

**Fuscus.** candida et fusca (*vox*) 11, 3, 15. 171.

**Fuse.** fusius paulo in diversum resolvitur (*manus*) 11, 3, 97. ut, quia narratio brevis esse debet, fusius et ornatius res possit exponi 4, 2, 128.

**Fustis.** an ab reo fustibus vapulasset 9, 2, 12.

# G.

**G.** — Latinis veteribus plurimis in verbis ultimam adjectam 1, 7, 12. cum C ac similiter G non valuerunt, in T ac D molliuntur 1, 11, 5 *N.* gre brevis (*in voce agrestem*) faciet longam priorem 9, 4, 86.

**Galliambi.** parvi pedes — ut Galliamborum et Sotadeorum 9, 4, 6.

**Gallus.** — avem, an gentem, an nomen, an fortunam corporis significet, incertum est 7, 9, 2. gallorum immaturo cantu (*a. l. adject.* *κλωσμόν*) 11, 3, 51 *N. cr.*

**Garrulitas.** — extemporalis 2, 4, 15.

**Gaudeo.** *α*) et irasci nos et gaudere fingimus 9, 2, 26; acumine suo delectantur et gaudent 8, 2, 21. figuris gaudet 12, 10, 23, inventis gaudeat 2, 4, 6 *cf.* 8, 5, 22. ut expatientur, et gaudeant materia 2, 10, 5. studio nullo magis quam spe gaudent 2, 4, 13. nec protinus efferentibus se gaudeamus 10, 4, 5; minus enim est, quod flendum meo nomine, quam quod illius gaudendum est 6, Pr. 8. *β*) *de inanimis:* [his contraria magis gaudere brevibus 9, 4, 131 *N. cr. v.* Laudo.] cujus ingenium presso limatoque genere dicendi *etc.* magis gaudeat 2, 8, 4. oratio gaudebit occasione laetius decurrendi 12, 9, 2. celeritate gaudet (*partitio*) 9, 4, 92. (*paeon*) ante se brevibus gaudet pyrrhichio vel choreo *ib.* 111. gaudet res varietate 9, 2, 63 *N.* cum stilus secreto gaudeat 10, 7, 16. *γ*) *c. Inf.:* aliquid magnum agere gaudet 1, 2, 30. laudari in bonis gaudent 5, 12, 22. auditor gaudet intelligere 9, 2, 78; *seq. Acc. c. Inf.:* nec occupari gaudeat pertinentem ad se laborem 2, 1, 5. salvum me esse adhuc nec credo, nec gaudeo *Senec.* 8, 5, 18.

**Gaudium.** — inane 2, 4, 16. stupere gaudio *Coel.* 9, 3, 58. ex qua (*poena*) minus incommodi consecuturus, quam ex facto gaudii videretur 7, 2, 42. gaudium, tristitiam ostendimus (*manibus*) 11, 3, 86.

**Geminatio.** 9, 4, 119. facit quasdam sententias sola geminatio 8, 5, 18. in uno (*verbo*) facilis est gem. 9, 3, 67 *N. cr.* similis geminationis post aliquam interjectionem repetitio est *ib.* 29; accusativi geminatione facta 7, 9, 10. gem. verborum (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 33 *cf.* 9, 3, 45. in eadem vitii geminatione 1, 5, 12. veteres qui geminatione earum (*vocalium*) velut apice utebantur 1, 4, 10.

**Gemino.** semivocales geminare 1, 7, 14. S geminabatur *ib.* 20. verba geminantur 9, 3, 28. ructuosos spiritus geminare *Coel.* 4, 2, 123. [An in tyrannide administranda (*resp.*)? Sed hic quoque subest velut latens persona; tyrannus enim geminat quaestionem, subestque et temporis et qualitatis tacita vis 3, 5, 9; *Partic.* geminata eadem (*Sp.* exemta N) litera 1, 7, 29 *S cf.* 1, 4, 11. geminatum onus 2, 3, 2.

**Geminus.** m gemina 1, 7, 8. geminis vocalibus *ib.* 14. fratres gemini, nam si praecesserint (*a. l.* praecesserit) gemini; fratres addere non est necesse 9, 4, 23. 9, 4, 24.

**Gemitus.** — ac fletus 11, 1, 84. — expirantis 6, 2, 31. clamor, so-

nus, gemitus 7, 2, 46. ab exordio usque ad ultimam vocem continuus quidam gemitus 11, 1, 34. sine gemitu 2, 20, 10.

**Gemma.** etiam gemmas sculptura complectitur 2, 21, 9. necessitate rustici gemmam in vitibus (*dicunt*) 8, 6, 6 *N.*

**Gena.** in genis est quoddam deserviens his (*oculis*) ministerium 11, 3, 77; graviorem aetatem dicitur refugisse (*Polycletus*) nihil ausus ultra leves genas 12, 10, 8.

**Gener.** te avunculo praetori generum destinatum 6, Pr. 13.

**Generalis.** *α*) nescio, an in causis quoque, quidquid in quaestionem venit qualitatis, generale sit 3, 5, 10. illud generale *opp.* hoc speciale 5, 10, 44. Ultima species est, An optare possit alienam uxorem? Generale est, An, quidquid optaverit, accipere debeat? 7, 1, 24. hoc magis generale est rectiorque divisio, an ullum crimen credibile, an hoc. 7, 2, 39 *Z. N.* illa generalia 3, 5, 10. *β*) *c. Nominib.:* generale caput 3, 6, 21. 51. de generalibus (*causis*) *opp.* ad singulas lites controversiasque 7, 1, 64. erit etiam dictorum honestorum factorumque laus gen. 3, 7, 27 *N.* generales partes 3, 4, 9. — quaestiones 3, 5, 9. 13. *v.* Quaestio. ut vel ab ultima specie retrorsum quaererem usque ad primam generalem quaestionem 7, 1, 23. de re et generales quaestiones sunt et definitae 7, 2, 1. cum sit omnis generalis quaestio speciali potentior 12, 2, 18. manente generali (*a. l.* generaliter) illa societate 9, 1, 3. generales status 3, 6, 22. ab generali tractatu ad quasdam deduci species 2, 4, 22. 5, 7, 35.

**Generaliter.** in deis generaliter primum majestatem ipsius eorum naturae venerabimur: deinde proprie vim cujusque *etc.* 3, 7, 7 *N.* *cf.* 7, 2, 31. generaliter et specialiter accipitur 5, 10, 42. *v.* Accipio. haec omnia gen. πίστεις appellant 5, 10, 8. nisi gen. comprehendantur 4, 1, 43. primum generaliter dici solet *opp.* specialiter multos invadere 5, 7, 4. quo nomine et generaliter usi sunt et specialiter 5, 11, 1.

**Generatim.** neque generatim tradere — neque per singulas partes exequi 5, 10, 100.

**Genero.** I) terra et hos (*rubos*) generat 9, 4, 5. in terra non omni generantur omnia 5, 10, 21. terra generandis (*a. l.* germinandis) alendisque seminibus fecundior 10, 3, 2. II) *transl.:* verecundiam, vitium quidem, sed — quae virtutes facillime generet 12, 5, 2. cetera forsitan tenuis quoque et angusta ingenii vena — generare, atque ad frugem aliquam perducere queat 6, 2, 3. aetatibus, quae nihildum ipsae ex se generare queant 1, 1, 36; *de literis:* cum generabit ipse aliquid atque componet 1, 12, 12. nihil generare audemus ipsi, cum multa ab antiquis ficta cotidie moriantur. 8, 6, 32. *cf.* 10, 2, 5; similiter decurrentium spatiorum observatione esse generatum (*poëma*) 9, 4, 114.

**Generosus.** generosi conatus 2, 4, 4; generosioris arboris 8, 3, 76. quo generosior celsiorque est (*animus*) 1, 2, 30. quidquid est in oratione generosius Pr. 24; Quod est pomum generosissimum? nonne quod optimum? — Quid equus? qui generosissimus? nonne qui optimus? — Quid homo? nonne is generosissimus, qui optimus? 5, 11, 4.

**Genitalia.** quia Coelo Saturnus genitalia absciderit 1, 6, 36.

**Genitivus.** genitivo casu 1, 5, 62. 1, 6, 14; per varios exeant genitivos 1, 6, 14. genitivus Achilli et Ulixi fecit 1, 5, 63.

**Gens.** *a*) si quid ita visum gentibus, populis, sapientibus viris *etc.* 5, 11, 36. ne in totos ordines, aut gentes, aut populos petulantia incurreret 11, 1, 86. leges, quae propriae populis et gentibus sunt constitutae 12, 2, 3. unde argumenta sumi possunt —: Natio; nam et gentibus proprii mores sunt, nec idem in Barbaro, Romano, Graeco probabile est 5, 10, 24. in tanta per omnes gentes nationesque linguae diversitate 11, 3, 87. *β*) gens enim ex multis 9, 3, 8. Gallus avem an gentem significet? 7, 9, 2. ut aliquid habere videantur gentis, aliquid auctoris 22, 10, 18. seque ejus gentis amatorem esse profitetur 11, 1, 89. barbarismum pluribus modis accipimus. Unum (*Sp. inser.* in) gente —. Alterum genus barbarismi accipimus, quod sit animi natura 1, 5, 8 *Z.*; gentes quoque invenias inter nominum causas 1, 4, 26. fines gentium atq. urbium 5, 10, 113. jure gentium 7, 1, 46 *N.* gentium universarum testimonia 5, 7, 5. in omnibus gentibus alius alio facundior habetur 12, 10, 41. peregrina ex omnibus prope dixerim gentibus, ut homines, ita instituta etiam multa venerunt 1, 5, 55. *γ*) *c. Attributis:* contraxisse aliquam perniciosam ceteris gentem 3, 7, 21. gladio pugnacissima gens, Romani 9, 3, 8. Asiana gens tumidior alioqui atque jactantior 12, 10, 17. gentes vagae et sine urbibus 3, 2, 4.

**Genu.** cum posito genu supplicandum est 9, 4, 11. genua complecti 6, 1, 34. genua recta, sic tamen, ut non extendantur 11, 3, 159. tendit ad genua vestra supplices manus 6, 1, 42. per genua reptatio 1, 12, 10. infra genua 11, 3, 138.

**Genus.** I) *in hominibus:* *a*) — clarius 3, 8, 48; generis claritatem 8, 6, 7. famam generis et familiae 3, 11, 12. turpitudo generis 3, 7, 19. genus Lentulorum 6, 3, 67. unde argumenta sumi possunt. Ea porro sunt, Genus; nam similes parentibus ac majoribus suis plerumque creduntur. 5, 10, 24 *N.*

II) *in Grammatice:* in nominibus tria genera 1, 4, 23. in vocabulis et nominibus sit soloecismus genere 1, 5, 45. genere exciderunt *ib.* 16. variatur casibus haec et generibus iteratio 9, 3, 36. comparatio in nominibus aut genus deprehendit aut declinationem 1, 6, 5. barbarismum fieri per numeros aut genera 1, 5, 16. per genus facit soloecismum *ib.* 35. *cf. ib.* 41. 47. fiunt et circa genus figurae in nominibus — et in verbis 9, 3, 6. in verbis quoque quis est adeo imperitus, ut ignoret genera et qualitates *etc.* 1, 4, 27.

III) *opp.* species 1, 5, 49. 2, 17, 42. 3, 5, 15. 5, 10, 33. 90. 6, 3, 66. 7, 1, 24. 7, 3, 2. 7, 9, 1. quos, ut homines, inter se genere similes, differentes dixeris specie 12, 10, 22 *N.* genus ad probandam speciem minimum valet 5, 10, 56. ut genus species sequitur, ita speciem genus praecedit 7, 1, 59. genere in species diducto 5, 10, 61. genus, cum dividitur in species, nihil habet proprium 8, 6, 58. ceterae species in haec tria genera incident 3, 4, 15. quanquam unius generis diversas tamen species habent 9, 2, 16. specie diversa sed genere eadem et haec sunt 9, 3, 21. *cf.* 12, 10, 1; nos genera degustamus, non bibliothecas excutimus 10, 1, 104. ut locos ipsos et genera, quam possem apertissime, ostenderem 5, 12, 15. etiamsi non toto genere causae, tamen ex magna parte 7, 4, 18.

IV) *i. q.* *classis, modus, ratio*: posuerat et Cicero generis (*statum*), ut in genere qualitas intelligeretur 3, 6, 50. *a*) *c.*

*Pronom. et Numeral.:* a) fit casibus modo hoc genus, quod πολύπτωτον vocant 9, 3, 37. raro reperitur hoc genus 2, 13, 14 illi leniores epilogi —, quod est genus egregie tractatum a Passieno 6, 1, 50. aliud ap. Ovidium genus 9, 2, 64. genus fortasse sint secuti non idem 9, 4, 17. qui se uni alicui generi dediderunt 10, 2, 23. haec eadem genera commodius in rebus quam in nominibus respondent 6, 3, 54. in omni compositione tria sunt genera (*a. l. om.*) necessaria, ordo, junctura, numerus 9, 4, 22. qui decem genera fecerint 8, 5, 5. nec procul ab hoc genere discedit μετωνυμία 8, 6, 23; *per circuitionem:* quod genus est in judiciis frequentissimum 7, 3, 6. *cf.* 3, 8, 58. 11, 3, 88. de cujus genere supra dictum est 8, 2, 16. illud alterum genus 7, 3, 30 b) *in Genit.:* omnium ejus generis poëtarum 10, 1, 85. vel diversos — vel ejusdem generis 3, 6, 94. *cf.* 7, 1, 17. quae sunt generis ejusdem, quo ridicula dicuntur 6, 3, 110. quae proprii generis videri quidam volunt 5, 10, 78. diversorum generum sunt barbarismi 1, 5, 15. ceteris hujus generis 12, 10, 27. horum generum bonae dici possunt et malae sententiae 8, 5, 19. schemata λέξεως duorum sunt generum 9, 3, 2. in affectibus omnis generis movendis 10, 2, 27. omnium generum 9, 4, 52. cujusque generis 7, 10, 13. c) *in Ablat.:* hoc genere 10, 5, 2. quibus generibus 8, Pr. 12. 9, 2, 48. duobus generibus 7, 3, 23. *cf.* 7, 6, 5. pluribus generibus 1, 11, 10. iisdem generibus 9, 3, 2. genere ipso 9, 2, 44. 10, 1, 103. uno genere 10, 5, 7. quocunque alio genere 8, Pr. 17; in hoc genere 7, 8, 7. 8, 3, 64. 8, 5, 7. 9, 2, 85. 11, 1, 53. *etc.* quo in genere 7, 4, 42. 10, 1, 123. in omni genere 11, 1, 14. in utroque genere 5, 7, 15. 7, 4, 27. in utrolibet genere 10, 3, 32. admirabilis in suo genere 10, 1, 56. quidquid in suo genere satis est 8, 3, 88. etiam detractis ceteris virtutibus suo genere plenum 12, 10, 59 *N.*; est ex eo genere 5, 10, 73 *cf.* 5, 11, 25. quo ex genere est 4, 3, 13. *cf.* 1, 5, 39. illud ex eodem genere 6, 3, 49. illa quoque ex eodem genere possunt videri 9, 3, 23; per omnia genera, per quae fit soloecismus *ib.* 10. β) *c. Adjectt.:* audacius genus 9, 2, 32. lenis et nitidi et compositi gen. 10, 1, 44. demonstrativum g. 9, 4, 130. diversi gen. 10, 1, 126. humilius g. 3, 7, 10. sola carminum varietate mixtum g. 10, 1, 95. *cf.* 12, 10, 18. oratorio g. 10, 1. 68. g. ostentationi comparatum *ib.* 28 *N.* probabile g. 8, 3, 42. rectum g. 9, 2, 78. 10, 1, 89. g. Rhodium 10, 1, 31. severiore g. 10, 1, 131. validissimum alioqui g. et maximis quibusque causis accommodatissimum 12, 10, 63; se pulchre expressisse genus illud hujus viri 10, 2, 18. γ) *c. Genit.* a) tria faciunt genera auditorum 3, 4, 6; actionis genere 3, 10, 5. genera causarum 4, 1, 40. *v.* Causa. solo genere conclusionis 5, 10, 7. curae non idem genus est 11, 3, 22. elocutionis genere 11, 1, 7. ipsum eloquentiae g. 11, 1, 31. genera ipsa lectionum 10, 1, 45. in alio genere linguae *ib.* 100. pro materiae genere 8, 3, 11. ex ipso meritorum genere 7, 4, 21. de genere orationis 12, 10, 1. illud proprii genus 8, 2, 10. genera tria rhetorices 3, 3, 15. de generibus (*sententiarum*) 8, 5, 2. tota genera testimoniorum 5, 7, 5. b) *adj. Pron. peculiariter:* hoc hominum genus 1, 1, 8. 2, 15, 39; hoc amictus genus 11, 3, 143. hoc affirmationis g. 11, 1, 28. hoc diligentiae g. 2, 5, 14. totum hoc exercitationis g. 10, 6, 5. hoc injuriae g. 11, 1, 84. hoc g. litis 7, 2, 5. haec operum genera 12, 10, 2. hoc g. optionis 7, 1, 53; id g. causae 5, 13, 49. id g. exercitationis 2, 4, 42; alterum illud etiam prius satirae g. 10, 1, 95. alia genera piscium 5, 10, 21. quaedam versiculorum gen. 9, 4, 52. tale causae g. 12, 1, 39. tale g. controversiarum 7, 6, 6; quod g. causae 7, 4, 17. quod eloquentiae g. Pr. 22. quo genere exercitationis 10, 1, 4. 10, 5, 4. quo translationis

genere 8, 3, 41; in omni genere causarum 2, 4, 20. omni alio gen. doctrinae Pr. 4. omni gen. eloquentiae 10, 1, 51. 125. omne orationis g. 2, 17, 8. in omni studiorum genere 1, 4, 5. 3, 1, 14. c) *c. Genit. Gerundii:* hoc augendi genus est 8, 4, 7. id collocandi g. 9, 4, 1. genus dicendi 8, 3, 56. 12, 10, 69. *v.* Dico. optimum esse emendandi g. 10, 4, 2. repetendi g. 9, 3, 35. d) *c. Adject. junctum:* utrumque ambitus genus — vel illud etiam jactantius 12, 7, 6. g. causae aut simplex aut comparativum 7, 4, 3. judiciale causae g. 2, 1, 10. amplius compositionis genus 9, 4, 129. illud judiciale genus defensionis 11, 1, 9. illo paene Socratis genere defensionis *ib.* 12. eloquentiae genus — plenum et erectum *etc. ib.* 31. g. exercitationis neque inutile, et nobis etiam jucundum 2, 4, 26. vario florum ac succorum g. 1, 10, 7. liberrimum hominum g. 12, 2, 22. de universo g. aliquorum hominum 11, 1, 86. ingeniorum velut praecox g. 1, 3, 3. ipso genere orationis, quod quo fuerit gravius, sanctius, hoc plus habeat necesse est in affirmando quoque ponderis 4, 2, 125. vulgari g. orationis *Cic.* 8, Pr. 25. certissimum praeceptorum g. 11, 1, 71. illud legale, hoc rationale g. (*quaestionum*) 3, 5, 4. mollissimo rhythmorum g. 9, 4, 78. humile atq. cotidianum sermonis g. 11, 1, 6. optimum secreti g. 10, 3, 27. speciosiore stili g. 7, 1, 54; hoc genera ipsa dicendi aliis alia potiora 8, Pr. 16. *cf.* 6, 2, 19. 8, 3, 14 *etc.* vulgare eloquendi g. 10, 1, 53. ambitiosum gloriandi g. 11, 1, 21. simplici rectoque loquendi g. 9, 3, 3.

**Geometres.** 2, 14, 4. geometrae et grammatici ceterarumque artium professores 12, 11, 20. oratorem non geometres faciet 1, 10, 6 geometrae tantum (*deserviamus*)? 1, 12, 6. se geometris multa dedisse 1, 10, 18. qui nec geometren audiverint *ib.* 4. apud geometras γραμμικαὶ ἀποδείξεις 5, 10, 7. [reprehensi a geometris (*optt. Codd.* geometricis) sunt historici 1, 10, 40 *N. et S.*].

**Geometria.** De geometria 1, 10, 34—49. in geometria partem esse utilem teneris aetatibus 1, 10, 34. cum sit geometria divisa in numeros atque formas *ib.* 35. jam primum ordo est geometriae necessarius *ib.* 37. nec utique ad minutissima geometriae opera descendat (*discens*) 1, 12, 14. circa mensuras et numeros non versabitur (*orator*)? dicamus has geometriae esse partes. 2, 21, 19 *N. cr.*

**Geometricus.** *v.* Geometres *ult.*

**Germanus.** Cimber hic fuit, a quo fratrem necatum hoc Ciceronis dicto notatum est, Germanum Cimber occidit 8, 3, 29 *N.*

**Germino.** omnia velut germinant (*in adolescentia*) 11, 3, 29.

**Gero.** α) Quis enim caneret bella melius, quam qui sic gerit (*a. l.* egerit)? 10, 1, 91 *N. cr. cf.* bella 12, 9, 2. prius est certe parare bella quam gerere 12, 3, 5. quibuscum simultates gerant 4, 1, 18; quaedam ex iis, quae gesta sunt *opp.* quae ex fabulis ducuntur 5, 11, 15 *N.* si omnia scriberent, uti gesta sunt 12, 8, 6. β) *Partic.:* ante gesta 9, 4, 25. legatio male gesta 4, 4, 5. 7, 4, 36. cui simile est (*judicium*) male gestae procurationis, quae in foro negotiorum gestorum 7, 4, 35. gestae rei expositio 2, 4, 2 *Z.* quae rerum gestarum auctoritate nituntur 5, 11, 1. rei gestae aut ut gestae commemoratio *ib.* 6. rerum a se gestarum jactator 11, 1, 17. *cf. ib.* 22.

**Gesticulatio.** pronuntiatio gesticulationibus molesta 11, 3, 183.

**Gestio.** nonnunquam — dialogorum libertate gestiendum 10, 5, 15.

**Gestus.** α) habitūs quidam et quasi gestūs 9, 1, 13. omnis actio in duas partes divisa, vocem gestumque 11, 3, 14. Num igitur non

haec omnia oratori necessaria? quorum unum (*i. e. numeri in corpore*) ad gestum — pertinet. 1, 10, 22. *β*) *adj. Genit.:* gestum poculum poscentis, aut verbera minantis, aut numerum quingentorum flexo pollice poscentis — ne in rusticis quidem vidi 11, 3, 117 *N.* ille urgentis orationem g. *ib.* 102. *γ*) *c. Attributis:* a) hic adhuc priore gestus instantior, principio et narrationi non accommodatus 11, 3, 93. — acer atque instans *ib.* 92. alternis gest. 6, 3, 65 *N.* breves g. 11, 3, 100. — certus sed paulo productior 11, 3, 92 *N.* comicus magis quam oratorius g. *ib.* 125. consentientem orationi g. *ib.* 164. dissidens a voce g. *ib.* 165. g. distinctum *ib.* 162 *N.* distortus vultus gestusque 6, 3, 29. g. quendam humilem atque servilem et quasi fraudulentum 11, 3, 83. jactantior g. *Coel.* 11, 1, 51. g. modestus 11, 3, 161. *cf. ib.* 159. vultu gestuque ridiculo 6, 3, 26. b) ut sit gestus ad sensum magis quam ad verba accommodatus 11, 3, 89. est et ille verecundae orationi aptissimus g. *ib.* 96. est g. ille maxime communis *ib.* 92. est admirationi conveniens ille g. *ib.* 100. g., ut ad eundem tendens, elatior sit *ib.* 134. est interim g. non inurbanus 6, 3, 26.

*δ*) *Nominat.:* aut ante vocem erit gestus aut post vocem 11, 3, 106. ad quos (*pedes*) plurimorum gestus cadit 11, 3, 108. de gestu, qui et ipse voci consentit *ib.* 65. g. cum ipsa orationis celeritate crebescet *ib.* 111. ut g., qui in fine dexter (*a. l.* dextrae) esse debet, in sinistrum (*a. l.* sinistram) frequenter desinat *ib.* 109. si vultus ac gestus ab oratione dissentiant *ib.* 67. cum ipsis vocibus naturaliter exeunt gestus *ib.* 88. ex altera parte multi gestus necesse est in sinistrum eant *ib.* 135. — reliqui ante nos et dextra laevaque et sursum et deorsum aliquid ostendunt *ib.* 105. cum gestus motusque significet aliquid *ib.* 9. *cf.* 88. — ut ad judicem spectent *ib.* 135. histrionum multa circa voces easdem variare gestus potest 10, 5, 6. *ε*) *Genit.:* De prima pronuntiationis et gestus institutione. 1, Cap. 11; chironomia, quae est lex gestus 1, 11, 17. — observatione 10, 7, 9. — praestantia 12, 5, 5. *ζ*) *Accus.:* vultus ad gestum accommodetur 1, 11, 8. *cf.* 11, 3, 14; vitiose idem (g.) sinistrum quasi humerum petens in latus agi solet 11, 3, 93. gestum (*a. l.* gestu) praemodulati cogitatione (*a. l.* cogitationem) sic componant, quomodo casura manus est *ib.* 109. in posteriora g. non dirigitur *ib.* 105. ad haec gestum disponere *ib.* 110. solo eo (*vultu*) facere gestum *ib.* 71. sinistra gestum facientes *ib.* 131. dextro latere facere gestus *ib.* 179 *N.* a quibus gestus motusque formantur 1, 11, 16. ne gestus quidem omnis ac motus a comoedis petendus est 1, 11, 3. tam est ridiculum, quaerere habitum gestumque sine corpore 9, 3, 100. interim velut rejici solet (g.) 11, 3, 105. repetito ultra laevum humerum gestu *ib.* 118. aspectus semper eodem vertitur, quo gestus *ib.* 70. *η*) *c. Ablat.:* in qua nihil absonum *etc.* neque sensu, neque verbis, neque ore gestuve possit deprehendi 6, 3, 107. alternis gestibus contendebant *ib.* 65 *N.* enthymemata sua gestu velut corrotundant (*a. l.* cornu tundunt) 11, 3, 102 *N. cr.* dextra (*manus*) paulo prolata ultra sinum gestu quam modestissimo *ib.* 159; cum gestu concordet (*actio*) *ib.* 69. latera cum gestu consentiant *ib.* 122. ipsa quodammodo se cum gestu fundit oratio *ib.* 84. nec saltatorem in gestu facio 1, 12, 14. in gestu soloecismus 1, 5, 36. neque eadem in voce, gestu, incessu ap. principem, senatum *etc.* similiter decent 11, 3, 150. neque id in manibus solum sed in omni gestu ac voce servandum *ib.* 90. neque in gestu persequemur omnes argutias *ib.* 181. decor quoque a gestu atq. a motu venit *ib.* 67. *v.* Motus

**Gigno.** probationes, quas quodammodo gigneret oratio 5, 1, 1. natura

nos ad mentem optimam genuit 12, 11, 12. ad saevitiam ferae gignuntur 1, 1, 1; uterque gignentium 2, 9, 3; laudandum in quibusd. (*deis*), quod geniti immortales 3, 7, 9. geniti protinus homines 3, 2, 1. dono quodam providentiae genitus 10, 1, 109; *c. Ablat.:* diis genitum 1, 10, 9. genitum praeside bellorum deo 3, 7, 5.

**Gladiator.** — qui armorum inscius in pugnam ruit 2, 12, 2. saepe gladiatores, sub eodem magistro eruditi, inter se componuntur 2, 17, 33. gladiatorum manus, quae secundae vocantur 5, 13, 54 *N.* quod in gladiatoribus fieri videmus, decretoriis exerceatur 10, 5, 20.

**Gladiatorius.** illa corporis gladiatoria firmitate 8, 4, 16.

**Gladiolum.** nec gladiola (*quisquam ferat*), atqui Messala dixit 1, 6, 42.

**Gladius.** *i. q.* e n s i s 10, 1, 11. — cruentus 4, 2, 13. nisi quis dicet, etiam gladium fabricatum ab eo prius, qui ferrum in tutelam sui, quam qui in perniciem alterius compararit 3, 2, 2. *v.* F a b r i c o. prosa, ut m u c r o n e m pro g l a d i o — recipiet 8, 6, 20. nec ut m u c r o g l a d i u m, sic m u c r o n e m g l a d i u s ostendit 10, 1, 14 *N.* gladio condito atque intra vaginam suam haerenti 8. Pr. 15. gladio pugnacissima gens, Romani 9, 3, 8; g l a d i a 1, 5, 16 *N. v.* F e r r u m.

**Gleba.** glebarum testarumque jactus 8, 2, 5.

**Globosus.** luna globosa, an plana, an acuta 7, 2, 6.

**Gloria.** Romana in bellis gloria 1, 10, 14. quo sit major C. Caesaris gl. 8, 4, 20. non minor erit eorum, qui vivunt, gl. 9, 3, 89. quem gloria juvet 1, 3, 7; ductum juvenili cupiditate gloriae 7, 2, 24. ad solum finem l a u d i s et g l o r i a e tendat 8, 3, 11; frequens commemoratio non gloriae magis quam defensioni data 11, 1, 18. in suam gloriam 1, 2, 16; vaniore dicendi gloria inflata (*gens*) 12, 10, 17. *cf.* 11, 1, 75; tantum assequi l a u d i s et g l o r i a e 2, 16, 19. Africano virtus gloriam, gloria aemulos comparavit 9, 3, 56. Achillis gloriam in bellicis consequi 12, 11, 27. exornat aetatis nostrae gloriam 10, 1, 104. multum et verae gloriae meruit *ib.* 94. majorem benefactis gloriam parit 3, 7, 13. an parum ad posteros gloriae tradiderunt? 12, 11, 28.

**Glorior.** aperte gloriari 11, 1, 21. ita gloriari solent 2, 11, 7; cum — ille etiam gloriatus sit occiso malo cive 3, 6, 93. et i n paucis atque humilibus accusator simplicitate gloriari potest 5, 7, 24. j a c t a t i o circa memoriam sua (*Sp.* suam.) potius arte quam natura g l o r i a n t i s 11, 2, 22 *Z.*; se tenebras offudisse judicibus gloriatus est 2, 17, 21. quod ipse se passum gloriabatur 6, 3, 75; ambitiosum g l o r i a n d i genus est, etiam d e r i d e r e 11, 1, 21.

**Glossema.** glossemata, id est, voces minus usitatas 1, 8, 15.

**Gracilis.** inter g r a c i l e v a l i d u m q u e tertium aliquid constitutum est 12, 10, 66. non possumus esse tam g r a c i l e s, simus f o r t i o r e s *ib.* 36.

**Gracilitas.** Quid Periclea? similemne credimus Lysiacae gracilitati (*Buttm. conj.* adfuissene cr. a Lysiaca gracilitate; *Z.* fuisse cr. Lysiaca gr.) 12, 10, 24. *N. cr. et S.* pressa illa narrationis gr. 4, 3, 2 *N.* eand. gracilitatem stilo exigere 1, 9, 2.

**Graciliter.** alia o r n a t i u s alia g r a c i l i u s esse dicenda (*a. l.* gratius alia gravius) 9, 4, 130.

**Graculus.** graculos, quia gregatim volent *Varro.* 1, 6, 37.

**Gradatio.** — quaedam verborum (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 34. gradatio, quae dicitur κλῖμαξ, apertiorem habet artem, et magis affectatam, ideoque esse rarior debet. 9, 3, 54.

**Gradus.** I) *i. q.* gressus. *α*) homines, qui manibus invicem apprehensis gradum firmant 9, 4, 129. gradum suum minuat 2, 3, 7. inter Pomponium ac Senecam praefationibus esse tractatum, an gradus eliminat in Tragoedia dici oportuisset 8, 3, 31 *N.* *β*) *transl.:* ad ea, quae sunt potentiora, gradum ex his fecisse, contenti 3, 6, 8; si quid titubaverint — velut in gradum reponantur (*testes*) 5, 7, 11. non minus prospectu procedamus quam gradu 10, 7, 10. II) *in scala.* *α*) comam in gradus frangere 1, 6, 44. caput in gradus atque annulos comtum 12, 10, 47. *β*) *transl. de rebus infra et supra ex ordine dispositis:* aetatis gradus 3, 7, 15. — temporum 5, 10, 46; id aut uno gradu fit, aut pluribus 8, 4, 3. et, si tantum verberatus esset, uno gradu increverat (*Cicero*), ponendo etiam id esse facinus, quod erat inferius *ib.* 4. in primis — tum secundo gradu — deinde 5, 10, 116; etiamsi non per gradus ascendant, tamen velut acervo quodam allevantur 8, 4, 26. *cf. ib.* 5. eam (*laudem*) per gradus augeat 2, 4, 34. ad id responsum per gr. ducet 5, 7, 20; ab imo ad summam (*vocem*) ac retro multi sunt gradus *ib.* 15. totidem sunt ascendentibus quot descendentibus gradus 8, 4, 28. ut inter id, quod transfertur, sit medius quidam gradus 8, 6, 38; ejus (*ornati*) primi sunt gradus in eo, quod velis, exprimendo, tertius, qui haec nitidiora faciat 8, 3, 61. accendendi judicis plures sunt gradus 11, 3, 166. et probandorum et culpandorum ex his confirmatio eosdem gradus habet 5, 11, 7 *N.*; non modo membra atque incisa bene incipere atq. cludi decet, sed etiam in iis — illi velut occulti gradus 6, 4, 67. pauci illi transitus multos gradus habeant 12, 10, 68. *γ*) *de dignitate:* si orbae nuptias indicant pares gradu 7, 3, 49.

**Gramen.** cujusdam ap. Lotophagos graminis 5, 8, 1 *N.* velut laetó gramine 8, Pr. 23.

**Grammatice, es.** — quam in Latinum transferentes literaturam vocaverunt 2, 1, 4 *N.* *cf.* 2, 14, 3. haec professio, cum brevissime in duas partes dividatur, recte loquendi scientiam, et poëtarum enarrationem 1, 4, 2. *cf.* 1, 5, 1. ne quis tanquam parva fastidiat grammatices elementa 1, 4, 6. si grammatices munus usque ad suasorias prorogatur 2, 1, 8. nec citra musicen grammatice potest esse perfecta 1, 4, 4. grammatice quondam ac musice junctae fuerunt 1, 10, 17; qui grammaticen profitentur 2, 1, 6. cum grammatices amor et usus lectionis non scholarum temporibus, sed vitae spatio terminentur 1, 8, 12. haec de grammatice (*Sp.* — tica) 1, 10, 1. *S.* De grammatice 1, Cap. 4 — 8.

**Grammatice.** *Adv.* aliud esse Latine, aliud Grammatice loqui 1, 6, 27.

**Grammaticus.** I) *Adj.* possis illud grammaticum (*a. l.* grammatici), hoc rhetoricum magis dicere 9, 3, 2. artem grammaticam 1, 5, 54. II) *Subst.* 1, 2, 14. 1, 4, 1. 2. 7. 1, 5, 5. 7. 25. 1, 7, 30. 1, 8, 13. 1, 9, 6. 8, 6, 1. 9, 1, 4. *etc.* Geometrae et Grammatici ceterarumque artium professores 12, 11, 20. grammatici alienas partes occupaverunt 2, 1, 1. grammaticis poëticas (*narrationes*) dedimus 2, 4, 2. *cf.* 2, 5, 1. mihi inter virtutes grammatici habebitur, aliqua nescire 1, 8, 21. horum (*troporum*) tradere praecepta et grammatici solent 8, 5, 35. Grammaticorum consensus ei secundas defert 10, 1, 53. Apollonius in ordinem a grammaticis datum non venit *ib.* 54. in adeo molestos incidimus grammaticos 9, 4, 53. De officio grammatici 1, Cap. 9.

**Grandiloquus.** sublimis et gravis et grandiloquus saepe usque ad vitium 10, 1, 66.

**Grandis.** I) grande convivium 11, 2, 12. in coenis grandibus 10, 1, 58. grandia et antiqua robora *ib.* 88. grande quoddam speculum 11, 3, 68; grandis aut exigua (*vox*) *ib.* 15. II) *in dicendo.* α) *simpliciter:* aliquid grande inveniat, qui semper quaerit, quod nimium est 2, 12, 5. grandia elate, jucunda dulciter, moderata leniter canit 1, 10, 24. grandia (*a. l.* fortia *al.* plena) non tumida (*a. l.* timida) 12, 10, 80 *N.*; *de scriptoribus:* fiunt pro grandibus tumidi 10, 2, 16. plenior Aeschines, et magis fusus et grandiori similis, quo minus strictus est 10, 1, 77. β) *c. Nominibus:* si genus sublime dicendi parvis in causis, parvum limatumque grandibus — adhibeamus 11, 1, 3. grandes, pusillae (*causae*) 11, 3, 151. et grandis et elegans et venusta (*antiqua comoedia*) 10, 1, 65. unum subtile (*genus dicendi*) — alterum grande atque robustum, quod ἁδρὸν constituunt 12, 10, 58. grandia et tumida (*themata*) 2, 10, 6. sententiis grandibus 2, 11, 3.

**Grando.** universa valent (*Sp.* nocent), etiamsi non ut fulmine, tamen ut grandine 5, 12, 5 *N.*

**Granum.** grana ciceris 2, 20, 3.

**Grassator.** si ab homine occidendo grassator avertendus sit 12, 1, 39.

**Grassor.** aspera et maledica etiam in carmine iam bis grassantur 9, 4, 141.

**Grate.** quaedam vetera vetustate ipsa gratius nitent 8, 3, 27. quod fit gratius, si *etc.* 6, 3, 96.

**Gratia.** I) *i. q.* venustas, jucunditas. α) *c. Genit.:* — actionis 12, 5, 1. — brevitatis novitatisque 9, 3, 58 — coloris 9, 4, 17. recti corporis vel minima gr. 2, 13, 8. — dicendi 9, 3, 74. omnis gr. novitatis 4, 5, 4. gr. orationis 6, 1, 40. omnem bene scriptorum gr. 11, 2, 46. sinceram illam sermonis Attici gratiam 10, 1, 65. *cf.* 12, 10, 35. in quo trium permixta est gr., similitudinis, allegoriae, translationis 8, 6, 49. verborum gr. 12, 10, 38. gr. varietatis 9, 3, 4. 9, 4, 43. β) *Nominat. et Genit.:* sua brevitati gratia, sua copiae 10, 5, 8. in quibus (*vultu gestuque*) est summa gr. 6, 3, 26. est et in nominibus ex diverso collocatis sua gr. 9, 3, 86. tanta in explicando gr. 10, 1, 121. accedit (*a. l.* accidit) et ex illa figura gr. 9, 3, 80. similis in historiis exponendi (*a. l.* exponendis) gratia consequi solet 6, 3, 44; multum gratiae exordio est 4, 1, 54. quid ille gratiae in vultu, quid jucunditatis in sermone? 6, Pr. 7. plenus est jucunditatis et gratiae (*Horatius*) 10, 1, 96. γ) *Accus.:* gratiam dicendi et paribus et contrariis acquirere 9, 3, 74. ipsis sensibus cum gratiam tum etiam vires accommodat *ib.* 28. clausula — addidit gratiam 8, 3, 20. optimis poëtarum tantum adjiciunt gratiae 11, 3, 4. gratiam et delectationem afferunt figurae 2, 13, 11. *cf.* 6, 3, 26. ipsam illam gratiam varietatis amittet 9, 3, 4. verborum gratia, quam in ipsis non habemus, extrinsecus condienda est 12, 10, 38 *N.* plurimum orationi lucis et gratiae confert 4, 5, 22. gratiam rei consumsimus 8, 6, 51. qui a Latinis exiget illam gratiam sermonis Attici 12, 10, 35. habent (*schemata*) quandam ex illa vitii similitudine gratiam 9, 3, 27. in quibusdam gratiam virtutes non habent 11, 3, 178. *cf.* 7, 4, 22 *Z.* 9, 4, 145. 10, 1, 99. et auctoritatem antiquitatis habent, et gratiam novitati similem parant 1, 6, 39. perdidisset gratiam 9, 4, 17. *cf. ib.* 63. 11, 1, 91. 11, 2, 46. figurae brevitatis novitatisque maxime gratiam petunt (*a. l.* gratia petuntur) 9, 3, 58. ars variandi gratiam praebet ac renovat aures 11, 3, 44. (*figurae*) et vim rebus adjiciunt, et gratiam praestant 9, 1, 2. δ) *Ablat.:*

hac gratia non fuit contentus orator 9, 3, 33. non sine gratia *ib.* 18. aliquid detrahere salva gratia 11, 1, 71. quod cum gratia quadam et venere dicatur 6, 3, 18. *cf.* 4, 2, 116. ingenio et gratia Apelles est praestantissimus 12, 10, 6; cum virtutes et ipsae taedium pariant, nisi gratia varietatis adjutae 9, 4, 43. *cf.* 8, 3, 52.

II) *i. q. auctoritas apud aliquem:* 7, 4, 22 *N.* fides, quam nec — gratia avertat 12, 1, 24. praestat alicui vel gratia, vel amicitia vel pecunia, ut doctissimum magistrum domi habeat 1, 2, 10. divitiae et potentia et gratia, cum plurimum virium dent in utramque partem, certissimum faciunt morum experimentum 3, 7, 14. invidiam gratia facit 6, 1, 14. gratia, quae testes corruperit 5, 2, 3. ne quid in ejus judicio gratia valeret *Asin. Pollio.* 9, 2, 24; animum adversum gratiae, an obnoxium 3, 9, 7; gratiam responsuris aufert 6, 1, 20; eloquentiam ejus (*partis adversae patroni*) et gratiam nos timere 4, 1, 11. si (*pars diversa*) potentes (*producet testes*), gratiam oportebit incessere 5, 7, 23; utri gratia magis valuerint? 5, 7, 34.

III) *de voluntate erga aliquem.* α) *de amicitia et favore:* ne minorem gratiam ineat (*hic liber*) 3, 1, 5. ne minus gratiae praecipiendo recta, quam offensae reprehendendo prava mereamur 4, 2, 39. Cn. Pompejus, qui propter aliquam gratiam judicium militibus clauserat 4, 2, 25 *N.*, *N. cr. et S.;* cum in gratiam redierim cum App. Claudio 9, 3, 41. plebem cum patribus in gratiam reduxisse 5, 11, 19; criminibus odii et gratiae (*a. l.* gratia) vacant 10, 1, 34. liberis odio et gratia mentibus 5, 11, 37. testem gratia, metu, pecunia, ira, odio, amicitia, ambitu fieri 5, 7, 33. judicem a veritate depelli misericordia, gratia (*Sp.* vel ira) similibusque 5, Pr. 1. β) *de grato animo:* cum gratias agimus 3, 4, 3. 5, 13, 46. quo nomine gr. quoque iis est habenda 2, 1, 2. nulla in arte plenius labor gratiam refert 2, 16, 18. ut optime dictis gratiam prava judicia non referant 10, 1, 19. *cf.* 11, 3, 129. cujus tractatus *etc.* plenissimam studiis gratiam refert *opp.* minorem mercedem 12, 11, 29. *cf.* 12, 7, 9.

IV) *Ablat.: i. q. causā.* α) *c. Subst.* a) *postpositum:* brevitatis gratia 4, 2, 43. decoris gr. 8, 6, 65. detractionis gr. 9, 3, 64. difficultatis gr. 9, 2, 77. exempli gr. 9, 2, 56. exercitationis gr. 10, 1, 23. hereditatis gr. 5, 12, 5. aut invidiae gr. — aut miserationis 9, 2, 8. praesentis gr. litis 2, 7, 4. praedae gr. 7, 1, 33. profectus gr. 2, 10, 9. pudoris gr. 9, 3, 59. bonae rei gr. 8, 6, 57. ne, quae ejus rei gratia fecerimus, propter eam fecisse videamur (*i. e. ne, quae ut bene componeretur oratio, fecerimus, solo componendi studio fecisse videamur. cf. etiam Gernh.*) 6, 4, 144 *N. cf.* 5, 11, 4. 8, 4, 21. nihil verborum causa esse faciendum, cum verba ipsa rerum gratia sint reperta 8, Pr. 32. risus gr. 6, 3, 65. sententiarum gr. 2, 4, 31. 8, 5, 21. 9, 2, 98. similitudinis gr. 8, 3, 73. scutum signi gr. positum 6, 3, 38. utilitatis eorum gr. 12, 1, 38. ipsorum gr. verborum 12, 10, 40. *cf.* 10, 1, 15. quorum opera non vetustatis modo gr. visenda sunt 12, 10, 3. b) *antepositum:* gratia compositionis 9, 4, 58. gr. decoris 8, Pr. 18 *N.* gr. lenitatis 9, 4, 144. quosdam (*tropos*) gr. significationis, quosdam decoris assumi 8, 6, 2. β) *c. Verbis:* amplificandi gratia vel miserandi 9, 3, 28. augendi gr. 8, 4, 13. 9, 2, 12. componendi gr. 9, 4, 60. non sciscitandi gr. sed instandi 9, 2, 7. irritandae ad discendum infantiae gr. 1, 1, 26. recuperandae dignitatis gr. 11, 1, 79. significandi gr. 8, 6, 3. 39. alio transeundi gr. 9, 2, 55. vitandae similitudinis gr. 9, 1, 11. noscendi — arguendi gr. 9, 2, 6.

**Gratificor.** gratificantes Atridis 7, 2, 3.

**Gratis.** gratisne ei semper agendum sit? 12, 7, 8.

**Gratulor.** cum gratulamur (*in dicendo*) 3, 4, 3. gratulantes ex sententia 8, 5, 1. gratulemur illis sine labore disertis 2, 12, 12; illi dolori — gratulor 6, Pr. 8. *N.*

**Gratus.** *i. q. jucundus:* I) [gratiora (*Z.* graviora), jucundiora, magis necessaria *etc.* 5, 10, 91 *N. et N. cr.*] auditoribus nonnullis grata sunt haec 8, 2, 21. nihil est ad conciliandum gratius verecundia 11, 3, 161; illam, quae etiam in picturis est gratissima, vetustatis inimitabilem arti auctoritatem 8, 3, 25. compositio ipsa varietate gratissima 10, 2, 13. est grata in eloquendo novitas et emutatio 8, 6, 51. gratus jocus 6, 3, 94. liberalitas — in paupere gratior quam in divite 7, 4, 23. *β) adj. Dat.:* varietas tamen nobis ex vilioribus grata sit 10, 1, 58. eorum (*poëtarum*) cognitio parvis gratior est 1, 1, 36. [grati idiotis lepores 8, 3, 22 *v.* Idiota.] voluptas nulla audientium bono grata 12, 9, 10. II) *i. q. memor beneficii:* ut gratus sit ad eum magis pertinet, qui debet 12, 7, 12. fuisse gratos erga se deos 11, 2, 12.

**Gravis.** I) *ponderosus. α) de onere:* graves fructu vites 8, 3, 8; *transl.:* dedocendi gravius ac prius onus 2, 3, 2. onere gravissimo 1, 6, 36. *β) de sono:* miscens gravia acutis (*sermo*) 11, 3, 43; *femin. de syllabis:* in gravem vel duas graves cadit semper (*vox*) 12, 10, 33 *N.* cum acuta et gravis, alia pro alia, ponitur 1, 5, 22 *seqq.* gravis pro flexa *ib.* 23; hae particulae prout sunt graves, lentae, celeres, remissae, exultantes, acres 9, 4, 69; graves soni 2, 8, 15. 5, 10, 125. gravissimus in musica sonus 11, 3, 41. *v.* Acuo. graviorem spiritum (*tibiarum*) 1, 11, 7. minus gravis erit spondeus 9, 4, 101. gravi — acuto tenore 1, 5, 26. acutae, gravis, flexae (*vocis*) 11, 3, 17. vox, ut nervi, quo remissior, hoc gravior et plenior *ib.* 42. *v.* Vox. II) *i. q. molestus, asper: α)* sive quid passi sumus grave 4, 1, 27. ut, quae toleranda haberi solent, gravia videantur 6, 2, 23. quaedam videntur gravia per se, parricidium, caedes, veneficium 6, 2, 21. *cf.* 11, 1, 58; *de adversariis:* eos graves et intolerabiles id ipsum demonstrat, quod cedimus 6, 2, 16; graviorum metu 3, 8, 23; pro reo plerumque gravissimum quidque primum movendum est 7, 1, 11. cum expectationem gravissimorum fecimus *opp.* leve aut nullo modo criminosum 9, 2, 23. *β) c. Nominib.:* gravia crimina 9, 2, 53. asperis gravibusque causis 10, 2, 23. graves inimicitiae 6, 3, 34. gravi invidia 12, 1, 15; injuria morte gravior 11, 1, 53; gravissima (*bella*) 12, 1, 16. — flagitia 2, 16, 5. — legum poenas 12, 1, 3. III) *plenus auctoritatis. α) de rebus.* a) quaedam efficienda sunt gravia (*oratione*) 6, 2, 21. gravia non tarda (*in dicendo*) 12, 10, 80. quis dubitat — gravibus, sublimibus, ornatis longas magis syllabas convenire 9, 4, 131. quo graviora videantur, quae secutura sunt 8, 4, 19. *cf.* 5, 10, 91 *Z.* b) *c. Nominib.:* grave argumentum 5, 12, 3. prior causa prorsus gravis 1, 2, 3. gr. genus dicendi 2, 8, 4. gr. oratio 10, 1, 115 *v.* Vehemens. gr. sententias 8, 3, 43; ex aliquo graviore actu 6, 2, 35. 12, 2, 14. aetatem gr. 12, 10, 8. gr. ingressus 11, 3, 112. gr. aliquis locus 4, Pr. 4. 8, 5, 35. graviorem faciunt orationem 9, 4, 83. gravissima judicia 12, 6, 1. operis longe graviss. 12, Pr. 1. *β) de hominibus:* a) tum modesti, tum acres, tum graves, tum blandi esse volumus 9, 4, 133. Roscius citatior, Aesopus gravior fuit 11, 3, 111. sublimis et gravis et grandiloquus saepe ad vitium 10, 1, 66. idem jucundus et gravis 10, 1, 46. b) *c. Subst.:* graves anus 11, 3, 178. vir gravis 6, 3, 25. gr. vir 1, 2, 5. 5, 12, 20. 6, 3, 25. 9, 2, 98. non idem apud graves

viros, quod leviores decet 11, 1, 45. viri boni et gravis 11, 3, 184. gravissimos sapientiae magistros 12, 1, 36.

**Gravitas.** α) *rerum:* quantum accipit celeritatis, tantum gravitatis amittit (*senarius*) 9, 4, 140. facto risus conciliatur, interim admixta gravitate 6, 3, 25. in movendo [gravitas] videatur 12, 10, 59. colorem et gravitatem orationis 10, 1, 116. gr. sententiarum *ib.* 97. 12, 9, 6. quorum (*verborum*) in tragoediis gravitas, in comoediis elegantia 1, 8, 8. β) *personarum:* illa majora, gravitas, constantia (*in puero*) 6, Pr. 11. gr. docentis 2, 2, 3. gravitas et cothurnus et sonus Sophoclis 10, 1, 68. in Antimacho vis et gravitas *ib.* 53. gravitatem Bruti 12, 10, 11.

**Graviter.** α) si gr. percussus sit 6, 1, 17. gr. dolere 11, 1, 64. β) *in oratione:* Cicero contra imaginem Saturnini pro Rabirio graviter, et contra juvenem — multa dixit urbane 6, 1, 49. *v.* Urbane. ad graviter, copioseque dicendum 12, 2, 28. dicet idem graviter, severe, acriter *etc.* 12, 10, 71. graviter et severe vetuit 11, 3, 148; vituperatio, quae si gravius posita sit, severa est, si levius, ridicula 6, 3, 37; erat gravissime in Cottam dicturus 11, 1, 67.

**Gravo.** I) *proprie:* nec sese ipsi gravant (*infantes*) 1, 12, 10 *Z.* II) *Pass. i. q.* *aegre fero:* quae si quis gravabitur 1, 1, 11. cetera tanquam supervacua gravari solet 4, 5, 8. rationem facti cujusque cognoscere ne gravetur (*judex*) 4, 2, 21.

**Gregatim.** graculos, quia gregatim volant 1, 6, 37.

**Gremium.** Alexandrum dari nobis impositum gremio 1, 1, 24. ad gremium praeceptoris 2, 4, 15. ad gremium revocatis 2, 5, 5 *N.* exire de gremio 1, 2, 1. in gremio fratris relicturus (*puellam*) 6, 1, 39.

**Gubernator.** — bonus, nunquam fecit naufragium 5, 10, 48. pessimus gubernator, qui navem, dum portum egreditur, impegit 4, 1, 61. gubernator — dicet notum illud, Dum clavum rectum teneam 2, 17, 24 *N.* navalibus proeliis gubernator est gubernatori adversus *ib.* 34. ut vetus gubernator litora et portus *etc.* docebit 12, 11, 15. ut de agitatore: gubernator magna contorsit equum vi (*poëta*) 8, 6, 9 *N.*

**Gurdus.** gurdos, quos pro stolidis accipit vulgus, ex Hispania duxisse originem 1, 5, 57 *N.*

**Gurges.** amnium multo gurgitis tractu fluentium 12, 2, 11. vivo gurgite exundat (*Pindarus*) 10, 1, 109.

**Gustus.** gustu cujusdam graminis deliniti 5, 8, 1. nec magis arte traditur, quam gustus aut odor 6, 5, 1; sermonem praeferentem in verbis et sono et usu proprium quendam gustum (*a. l.* gestum) urbis 6, 3, 17.

**Guttur.** — *u* in genitivo servat 1, 6, 22 *seqq.* presso gutture 11, 3, 82.

**Gymnasium.** — plenum pueris 2, 8, 3. assueta gymnasiis et oleo corpora 11, 3, 26. studia sapientiae in porticus et gymnasia primum, mox in conventus scholarum recesserunt 12, 2, 8. tyrannicidae imago in gymnasio ponatur: contra, mulieris imago in gymnasio ne ponatur 7, 7, 5.

# H.

**H.** si H litera est, non nota 1, 5, 19.

**Habeo.** I) *c. Obj. simplici.* α) *de personis.* a) fulgorem — non qualis auri argentique, et potius habenti periculosus 10, 1, 30; quod quis non

habuit, non perdidit 5, 10, 74. nihil in poëtis supra Livium Andronicum; nihil in historiis supra Pontificum annales haberemus 10, 2, 7. sibi habeant sua 11, 2, 26. *cf.* 8, 3, 8; multa Demosthenes, quae ante eum nemo (*om. habuit*) 8, 5, 33. b) *c. Subst.:* habet amatores nec immerito 10, 1, 104 *Z. N.* maritum habentis 7, 1, 24. magistrum domi habeat 1, 2, 11. *cf.* 10, 2, 6. habemus igitur ante omnia virum bonum 12, 1, 27; an cicatricem haberet 6, 3, 100. latum habentium clavum 11, 3, 139. ne faciem quidem habere liberi hominis 6, 3, 32. *v.* Facies. habuisti ipse (*pecuniam*) 5, 10, 66. cum Sphingem habeas domi 6, 3, 98. vetus habebat testamentum *ib.* 92. qui vestem cruentam habuerit 5, 9, 9; cum haberet annos duodeviginti 8, 5, 17. uter majores causas habeat 7, 4, 34. *v.* Causa. an dolorem capitis habeat 2, 17, 39. et accusator habet interim lacrimas 6, 1, 9. ad servum nulla lex pertinet; addictus legem habet 7, 3, 27. ut quam minimas lites habeant 12, 9, 7. quod habuerunt nomen 9, 1, 8. habeo jus actionis 3, 6, 73. habebunt magnam materiam laudandi 10, 1, 122. Pyrrhon quas in opere habere partes potest 12, 2, 24. non habeo praescriptionem 7, 5, 4. si plures probationes habuerit 7, 2, 15. propositum habet vera dicendi 2, 17, 39. tropum habere 8, 6, 38. parum dignitatis habuerunt 12, 11, 28. errorem circa solas literas habuit 6, Pr. 11. multum ingenii habuisse et facundiae 10, 1, 80. ab adversario quoque, quia non est habiturus (*i. e. non inveniet*) in negando fidem 4, 2, 93. habere notitiam 6, 4, 8. opinionem habuisse 2, 17, 6. plurimum habere rationis 2, 11, 6. scientiam h. 8, 6, 26. spes improbas habent 12, 1, 13. plurimum virium etiam in ceteris partibus habet 10, 1, 65. habere virtutes 6, 2, 18. *cf.* 10, 5, 8. 12, 10, 26. ipse nec habeat vitia 2, 2, 5. aliquid habere gentis, aliquid auctoris 12, 10, 18. *β) de rebus:* securis utrinque habens aciem 1, 4, 12. vox habere actionem potest 11, 3, 13. amictus habet actum quendam *ib.* 145. qualecunque id habet admirationem 12, 10, 75. plus affectus habent lentiora 11, 3, 111. suos haec operum genera, ut auctores, sic etiam amatores hab. 12, 10, 2. *cf.* 11, 1, 92. quae infinitos anfractus hab. 6, 1, 15. cetera abunde multos ad dicendum annos hab. 12, 11, 3. affectus artem hab. 11, 3, 62. figurae — nec offensae minus hab., sed auctoritatis 9, 2, 72. plurimum auctoritatis et ponderis habent longae, celeritatis breves (*syllabae*) 9, 4, 91. has causas habent recta 5, 10, 34. quae et clamorem et disputationem *etc.* habent 11, 3, 25. sola colorem habet poenitentia 11, 1, 81. pleraque hanc condicionem hab. 1, 2, 13. minus habere contentionis 11, 3, 164. scelera non habere consilium 7, 2, 44. rerum copia cumulum tantum habeat atq. congestum 7, Pr. 1. cursum hab. quaedam et impetum 2, 13, 10. communes loci hab. defensionem 2, 4, 22. epilogus enumerationem rerum habet 11, 3, 170. conjecturales causae hab. expositionem 4, 2, 81. tanquam omnis sermo habeat figuram 9, 1, 12. *cf.* 9, 3, 18. narratio ibi finem hab., ubi quaestio initium 4, 4, 2. enthymema habebit formam syllogismi 5, 14, 26. plus adhuc habitura gratiae (*opera*) 10, 1, 99. omnia habent initium, incrementum, summam 5, 10, 71. *cf.* 8, 4, 8. vita universa ironiam habere videatur 9, 2, 46. ipsa διάλεκτος habet eam jucunditatem 9, 4, 18. una causa plures habere quaestiones et judicationes potest 3, 11, 7. quae (*judicia*) Epitrepontes hab. (*i. q. continent*) 10, 1, 70. spatia aurium habere judicium 9, 4, 118. eloquendi genus habet laudem 10, 1, 53. lex omnis litem hab. 7, 5, 5. agmini totidem lixas habenti, quot milites 8, 6, 42. quem locum hab. versificatio 9, 4, 116. cetera, quae proponuntur, communes locos habent (*Sp.* communis ratio habet) 5, 13, 19 *Z.* verba, quae *o* solam hab. 1, 6, 8. hab. periodus membra duo 9, 4, 124. non hab. haec res mensuram et quasi pondus 11, 1, 91.

copia hab. modum 12, 10, 79. in neutram partem habere momentum 12, 8, 8. tardior pronuntiatio moras hab. 10, 7, 22. suos quidque horum velut mores hab. 5, 10, 19. manus quot motus habeant 11, 3, 85. mutationes habet (*vox*) 11, 3, 62. *i* tam longae quam brevis naturam hab. 1, 7, 16. qui (*circuitus*) nonnunquam necessitatem habet 8, 6, 59. quae non habentibus nomen suum accommodat 8, 6, 34. hoc nonnullam observationem habet 6, 3, 11. licet habeat eadem omnia haec res 7, Pr. 2. *cf.* 12, 10, 55. circa ejusmodi instrumenta firmanda vel destruenda multum habet operis oratio 5, 7, 36. *cf.* 6, 2, 21. *ἰσόκωλον* est, et *ὁμοιόπτωτον* habet 9, 3, 80. nisi habet plus (*syllaba*), quam quae brevissima 9, 4, 86. quod (*genus orationis*), quo fuerit gravius ac sanctius, hoc plus habeat necesse est in affirmando ponderis quoque 4, 3, 125. pleraque — pretium hab. 12, 7, 8. quae omnia quaestionem hab. 7, 4, 1. acetabula, quidquid habent (*sic Z. de Gallaei conj.*; *Sp.* habet) 8, 6, 35 *N.* nihil tam raro poterit habere rationem, quam excursio 4, 2, 104. id — quasdam reliquias hab. 8, 5, 1. quae (*inventiunculae*) excussae risum hab. *ib.* 22 *N.* robora non tantam hab. speciem, quantam religionem 10, 1, 88. minus virium ac sanguinis habeant declamationes 10, 2, 12. quaedam genera nullam cum tropis hab. societatem 9, 2, 47. (*vox*) habens omnes in se sonos intentionesque 11, 3, 40. *cf.* 1, 5, 30. habet speciem tota facies 2, 13, 12. *cf.* 3, 7, 4. simplex color sui studiosos hab. 12, 10, 3. rei, cujus studium habet (*astrologia*) 2, 18, 1. habeat narratio suavitatem, admirationes *etc.* 4, 2, 107. qui (*pedes*) ternas syllabas hab. 9, 4, 81. hab. usum talis allegoriae oratio 8, 6, 47. argumentatio hanc hab. viam 5, 11, 3. hab. res ipsa miram quandam in orationibus vim ac potestatem 11, 3, 2. *cf.* 5, 10, 74. 98. detractiones, quae aut vitium hab. aut figuram 9, 3, 18. *cf.* 12, 10, 51. si resp. vocem haberet *Cic.* 5, 10, 99 *N. v. singula Nomina.*

II) *c. Obj. composito.* *α*) *de personis:* quosdam ita sibi deditos habet amatores 10, 1, 93. cum etiam in probationibus faciliorem sim animum ejus habiturus 4, 2, 112 *Z. v.* Abutor. faciles habuit aures 6, 5, 8. pronum ad cetera habiturus est cursum 8, Pr. 5. nisi in procinctu paratamque ad omnes casus habuerit eloquentiam 10, 1, 2. habemus certas imagines omnium 11, 2, 25. modestam habere juventutem 2, 2, 14. ut honestiores, quam sint ipsi, liberos habeant 11, 1, 82. ut haberes integram manum 8, 5, 12. opertos compressosve oculos habeat 11, 3, 76 facilius cotidie prooemium habere 6, 7, 36. cruentam vestem habuisti 5, 12, 3. hi — plurimos habent similes negligentiae suae 2, 11, 2. *β*) *de rebus.* a) gradatio — apertiorem habet artem et magis affectatam 9, 3, 54. linearis ratio habet majorem quandam *etc.* cognationem 1, 10, 36. quod habet non simplicem differentiam 9, 4, 45. tantam difficultatem habet similitudo 10, 2, 10. *cf.* 12, 3, 7. quam multiplicem habeant disputationem 9, 1, 7. quae (*doctrina*) vel nullos, vel falsos duces habeat 12, 2, 20. quae varios habent excursus 4, 3, 12. terra nullam fertilitatem habens 2, 19, 2. quae haberent aliquam remotam fictionem 9, 1, 25. quod finem habet similem 9, 3, 78. *v.* Finis. quid asperiorem habere frontem potest? 11, 1, 61. sensus non eandem imaginem quam res habent 11, 2, 24. duplicem intellectum hab. (*verbum*) 2, 14, 2. *cf.* 7, 9, 2. artis imitatio, quae nihil boni nec mali habeat, sed vanam imitationem 2, 20, 3. plenos singula locos hab. 8, 4, 14. tantum hab. verba momentum 11, 1, 7. *cf.* 8, 1, 62. aliam quandam videtur habere naturam sermo vulgaris 12, 10, 43. res communis pluribus in uno aliquo habet nomen eximium 8, 2, 8. demonstrativum genus fusiores hab. numeros 9, 4, 130. habuit oratores aetas nostra copiosiores 12, 5, 5. illa *ἀφέλεια* hab. quendam purum ornatum 8, 3, 87.

*cf.* 3, 1, 12. quam partem et primam habuit et diu solam (*rhetorices institutio*) 2, 1, 9. illae orationes — minimam partem mei habent 7, 2, 24. species habet firmam probationem generis 5, 10, 54. conjectura extrinsecus adductas probationes hab. 7, 4, 24. perspicuitas in verbis praecipuam hab. proprietatem 8, 2, 1 *N.* factum hab. quaestionem simplicem 7, 2, 8. *cf.* 2, 15, 1. quae (*probationes*) credibilem rationem subjectam hab. 5, 12, 13. ea res multiplex hab. schema 9, 2, 6. quae verbis aperta occultos sensus hab. 8, 2, 20. versus non otiosas sententias habeant 1, 1, 35. (*verba*) productam habent syllabam 1, 6, 7. dactylus unam syllabam parem brevibus habet 9, 4, 46 *N. cr.* aut praeteritum tempus aut futurum hab. causae 3, 4, 7. haec (*etymologia*) hab. aliquando usum necessarium 1, 6, 29. (*singula verba*) per se nullam virtutem hab. 8, 3, 38. majorem vim habere ea, quae non artem hab. 2, 12, 1. illa sublimia spatiosas clarasque voces hab. 9, 4, 136 *N.* b) cur laxiorem sinum sinistro brachio non subjiciamus? Habet enim acre quiddam atq. expeditum 11, 3, 146 hab. omnis eloquentia aliquid commune 10, 2, 22. hab. mens nostra sublime quiddam et erectum et impatiens doloris 11, 1, 16. Quid ulli epilogi possunt habere magis miserabile? 4, 2, 114. hab. haec figura manifestius aliquid 9, 2, 43. totum hab. aliquid simile suasoriis 3, 7, 28. *cf.* 6, 3, 112. 7, 8, 1.

III) *adj. Praedic.* *α*) *in Accus.*: an heredem habuerit eum 7, 2, 37. judices artis habeat artifices 12, 10, 50; hos amicissimos habebit 12, 7, 5. multos iisdem se ventis credere ausos habebamus 12, Pr. 2. quod firmissimum se habere 7, 1, 21. damnare eum et invisum quoque habere 10, 1, 125. obvium habuerunt patrem 7, 1, 29. *cf.* 12, 2, 2. eas (*imagines*) praesentes habere 6, 2, 29. omnes artes habere finem aliquem propositum 2, 17, 22. quid pars adversa habeat valentissimum 5, 13, 52. neque ea res falsum me habuit (*fig.*) *Sallust.* 9, 3, 12 *N.* aurum habuisse occultum 7, 1, 30. *β*) *seq. Relativa sententia*: habeat quosdam, qui contra sentiant 3, 1, 5. *cf.* 11, 1, 82. habebit colorem, quo dicat 4, 2, 95. *cf.* 12, 11, 25. habet probabile aliquid, quod sequatur 9, 3, 3. nihil habui amplius, quod praeciperem 7, 1, 64. *cf.* 10, 2, 3. semper aliud habentes, quod ante agendum sit 12, 8, 2. habent quiddam, quod faciat audiendi sitim 6, 3, 19. *cf.* 10, 1, 72. ne disertum quidem habere, quod imputet reo 7, 1, 45. habes, quod faucibus tuis irascaris 8, 5, 23; sub qua lege controversiae illud proprium habent, quod a parte accusantis defensio est *etc.* 7, 4, 38. *γ*) *seq. ut:* proximum habet, ut dicat 7, 3, 1. hab. reliquam partem, ut dicat 7, 2, 21. neque enim tantum habent curae, ut *etc.* 10, 6, 5. *cf.* 3, 6, 45. ad dicendum etiam pudor stimulos habet (*a. l.* addit) 10, 5, 16.

IV) *i. q. existimo.* *α*) *c. binis Accus.:* carum habuit, habet, habebit 5, 10, 74 *N.* si tamen una ex tribus artibus habenda sit (*rhetorice*) 2, 18, 5. quae toleranda haberi solent 6, 2, 23. [eandem (*finitionem*; *Z. de vet. conj.* in eadem) tris habeo velut species 7, 3, 8 *N.*]; nihil pensi haberi 11, 1, 29; an perinde habenda sit haec atq. illa (*res*) 7, 3, 11. *β*) *seq. Inf.:* tumidos *etc.* certum habeo — infirmitatis vitio laborare 2, 3, 9. mutare nefas habent 12, 8, 6. non necesse habet dicere 7, 2, 16. *v.* Necesse. illud satis habeo dicere 6, 5, 11. 12, Pr. 4. satis habet notare 11, 1, 4. *v.* Satis. *γ*) *c. Praepos. pro aut loco:* licet omnia Italica pro Romanis habeam 1, 5, 56. pro certis habemus, quae sensibus percipiuntur 5, 10, 12; genus dicendi, quod praecipitia pro sublimibus hab. 12, 10, 73; libri — in Senatu loco sunt habiti sententiae 3, 7, 2. *δ*) *c. Praepos. ex, inter, in:* ex mediis artibus habenda sit rhetorice 2, 20, 1; inter causas habet 9, 2, 107. saltationem habuisse inter exercitationes 1, 11, 18. non habenda

sunt **inter** magna praesidia 5, 12, 12. ut quod — **inter** status quoque habeamus 8, 4, 16 *Z.* mihi inter virtutes grammatici habebitur, aliqua nescire 1, 8, 21. *cf.* 8, 6, 62. illis priscis habitam **inter** curas 9, 4, 16. Graecis **inter** maximas habita virtutes 8, 6, 31; habent (*Sp.* habetur) **in** meritis gratiam (*Sp.* gratia) periculum quoque et difficultas 7, 4, 22 *Z.* eum **in** numero praecipientium non habeo 2, 3, 5. totam subtilitatem in dubiis habet 1, 7, 1; *c. Dat.:* qui sermonem **curae** habent Pr. 16.

V) *c. Praeposs., in propria significatione.* α) *in.* a) omnia ista **in** complexu habent 9, 4, 32. quod et ipsum **in** consilio est habendum, non semper esse tam acrem judicis intentionem *etc.* 8, 2, 23. ingenium **in** numerato habere 6, 3, 111 *N.* in numero veterum habere (*Sp.* locare) 10, 1, 118. **in** oculis habere 6, 4, 13. affectus **in** sua potestate habuisse 10, 1, 48. ut eos in promtu habuerint 2, 4, 27. *v.* **Promtu.** plus habet **in** recessu 1, 4, 2. vestem *etc.* **in** usu habuit 12, 11, 21; arma habere **ad** manum 12, 5, 1. b) *i. q.* **contineo:** habet (*vox*) **in se,** quod imitamur 11, 3, 171. ratio — habens **in se** et inventionem et judicationem 6, 5, 3. quod **in se** rationem non hab. 10, 7, 12. quanquam plurimum **in se** voluptatis habeat (*eloquentia*) 10, 7, 17; non plures **intus** quadratos habebunt 1, 10, 44; illas (*causas*) per se ipsa crimina **secum** habent 7, 2, 41. dum habeat ex quocunque pede **ante** se brevem 9, 4, 100. *cf. ib.* 102. 104. β) **ex:** sermo rectus *etc.* nihil habere **ex** ingenio videtur 2, 5, 11. *cf.* 5, 10, 101. quanto plus delectationis habiturus, quam **ex** illis ineruditis voluptatibus 1, 12, 18. habent quandam **ex** illa vitii similitudine gratiam 9, 3, 27.

VI) *verbum agendi.* α) *i. q.* **praesto:** habebit curam vocis 1, 10, 27. an habenda etiam parvis fides 2, 4, 27. (*contra cf.* 4, 2, 93). gratia his est habenda 2, 1, 2. hic (*Sp.* his) tamen habendus est istis (*Sp. om.*) modus 5, 14, 35 *Z. N.* cujus mentionem habui 4, 2, 19. paulo pluribus verbis debet haberi venia 11, 1, 5. β) *i. q.* **instituo:** actiones habuisse 12, 6, 1. *cf.* 12, 10, 51. quales (*percontationes*) haberi ab adversario possint 5, 7, 11. de habenda quaestione 5, 4, 2. habuisse sermones 10, 3, 32. Pr. 7. 6, 3, 44. 11, 2, 24. verba adversa Agamemnonem a Thersite habita 11, 1, 37.

VII) **se habere:** ita se habent ista naturā 5, 14, 6. aliter quam se natura habet 8, 3, 58. ita se res hab. 10, 3, 15. ita se hab. sacrum 1, 5, 67. ut se hab. epistola ad Brutum 9, 3, 41 *N. cr.* **Bene habet** (*fig.*) 9, 2, 26.

**Habilis.** habilem demonstrando in latus manum facimus 11, 3, 99. ut **acutior** quis atque **habilior** sit ad inveniendum 6, 3, 12.

**Habito.** in insula Co habitasse 8, 6, 71. qui in foro habitarunt **Cic.** 5, 13, 27. urbs habitatur 1, 4, 28. super habitantes aliquando procumbunt (*tecta*) 2, 16, 6.

**Habitus.** I) *proprie de corpore.* α) *i. q.* **forma:** corporibus — quae nihil ex communis habitus bonis perdiderunt 2, 5, 11. corporibus, quoquo modo sunt composita, utique habitus est aliquis 9, 1, 10. **vultu, habitu, aspectu** moveri 6, 1, 14. proprius decor in **habitu** ac **vultu** 6, 3, 12. **voce, vultu,** totius prope **habitu** corporis 11, 3, 2. vis eloquendi cum quodam corporis habitu 2, 15, 22. habitus corporis (*est, unde argumentum sumi possit*) 5, 10, 26; arcu dirigentium tela, quo certior manus, hoc est habitus ipse formosior 9, 4, 8. declamantis habitum 1, 2, 31. ut vix comoediarum actoribus plures habitus in pronuntiando concipiendi sint 3, 8, 51. quaerere **habitum gestumque** sine corpore 9, 3, 100; in statuis atq. picturis variari **habitus, vultus, status** 2, 13, 8 *N.* pictura tacens opus et habitus semper ejus-

dem 11, 3, 67. habitus, qui esse in statuis pacificator solet *ib.* 119 *N.*; habitus optimus (*manus*) *ib.* 142. aspectus et habitus oris et gestus non inurbanus 6, 3, 26. oris habitu (*a. l.* hiatu) simili aut diverso 9, 4, 34. Demosthenes — ex vultu ferientis, ex habitu invidiam Midiae quaerit 6, 1, 17. *β*) *i. q. vestitus:* permutato cum uxore habitu 2, 17, 20. *cf.* 3, 7, 6. philosophi — vultum et tristitiam, et dissentientem a ceteris habitum pessimis moribus praetendebant Pr. 15. hab. triumphalis, quo nihil excogitari potest augustius 11, 1, 3. ad causam extra pertinet habitus, unde pro Milone *etc.* 4, 1, 31. aliquando eorum (*patronorum*) habitus recte incusari solet 5, 13, 39. II) *transl.:* habitus quidam et quasi gestus (*sc. sermonis*) sic (*i. e. schema*) appellandi sunt 9, 1, 13. habitum ipsum orationis virilem 5, 12, 18. res ipsas, quae illo verborum habitu vestiuntur 8, Pr. 20. media vox, quem habitum a nostris acceperit, hunc judicum animis dabit 11, 3, 62. animorum habitūs (*Plur.*) *ib.* 45. hab. animi semel constitutus 4, 2, 115. *v.* Animus. affici animos in diversos habitus 1, 10, 25. formare animos in eum, quem volumus, habitum 6, 2, 1. omnis (*Sp.* omnes) habitus mentis 6, 2, 9. *cf.* 11, 1, 29. 11, 3, 78. neque ero tam credulus, ut quasi habitu tardiorem firmioremque memoriam fieri putem 11, 2, 4.

**Hactenus.** Sed haec hactenus 4, 2, 30. hact. de soloecismo 1, 5, 54. hact. ergo de studiis 1, 12, 19; me h. cedentem 12, 10, 47. h. evagari 2, 4, 32. h. ostendisse 6, 3, 62. quos — h. utiles credo, ne quid per eos judici sit ignotum 6, 2, 3. h. eloquentia secretum habet 12, 9, 5.

**Haereo.** I) *i. q. affixus, arcte conjunctus sum.* *a*) si haereat (*sinus togae*) 11, 3, 144. haeret telum illud occultum 9, 2, 75. gladio intra vaginam suam haerenti 8, Pr. 15. b) haeret in complexu liberorum 6, 1, 42; *c. Dat.:* juvenem se patri haesisse 11, 1, 80. fere minores ex conscientia suae infirmitatis haerere singulis, et officio fungi quodammodo paedagogorum, non indignantur 1, 2, 10; ut aliud ex alio haereat 10, 2, 26. II) *transl.*, *imprimis de memoria:* quae difficilius haereant 11, 2, 28. et quae magis, et quae minus haerent *ib.* 34. solent hoc ipso maxime haerere, quod exciderunt *ib.* 35. magis haerere animo, quae diutius affixa sint *ib.* 44. haec ipsa magis pertinaciter haerent, quo (*Sp.* quae) deteriora sunt 1, 1, 5. ipsa brevitate magis haerent (*sententiae*) 12, 10, 48; cui Graecae figurae assidua consuetudine haerent 1, 1, 13. III) *i. q. haesito, dubito:* nec unquam tanta fuerit loquendi facultas, ut non titubet atque haereat, quotiens ab animo verba dissentiunt 12, 1, 29. non haerere in occursu 11, 2, 18 *N.* haesit circa formas literarum 1, 1, 21. haerentem circa singula 8, Pr. 27. nec circa probationem res haeret 5, 10, 104. Non obstant hae disciplinae per illas euntibus, sed circa illas haerentibus 1, 7, 35.

**Haesitatio.** non mediocris haes. est, hinc justitiae proposita imagine, inde pietatis 12, 1, 40. deformem haes. 11, 2, 48.

**Haesito.** deliberare, non haesitare 10, 7, 22.

**Halitus.** noxio terrae halitu 7, 2, 3.

**Hasta.** I) — aurea 7, 9, 8. — humero dependens 11, 3, 130. quae emissa optime est, hastam speciosissime contortam ferri 9, 4, 8. II) *signum auctoritatis judicum:* in partibus centumviralium (*causarum*), quae in duas hastas divisae sunt 5, 2, 1 *N.*

**Haud.** quod somno supererit, haud deerit 10, 3, 26.

**Haurio.** auram communem haurire 6, Pr. 12.

**Haustus.** hinc mihi ille justitiae haustus bibat 12, 2, 31.

**Hebes.** I) hebes acuto diversum est 8, 3, 49. detrahere aliquid cotes hebetibus 2, 12, 8; hebetiores literae 1, 11, 4. II) nisi qui sit plane hebes 7, 1, 48. *cf.* 4, 2, 66. hebetes et indociles 1, 1, 2. quaedam hebes, sordida, jejuna *etc.* oratio 8, 3, 49.

**Helops.** nec helopem (*a. l.* ellopam *al.* elopem) nostro mari ducas 5, 10, 21 *N.*

**Heminarium** (*verbum jocose fictum*). Fabius Maximus, incusans Augusti congiariorum, quae amicis dabantur, exiguitatem, heminaria esse dixit. 6, 3, 52.

**Hendecasyllabi.** — amoveantur 1, 8, 6.

**Herba.** Ibericas herbas 8, 2, 2.

**Herbula.** imitatae spicas herbulae 1, 3, 5.

**Hercule.** Et h. (*Sp.* hercle) 1, 2, 4. 2, 5, 4. 2, 16, 12 *Z.* 10, 2, 3; (*a. l.* hercle) 10, 1, 86. 12, 6, 4. non h. magis 1, 4, 7. 12, 1, 7. immo h. 11, 3, 59. assunt multa ejus rei exempla, tam laesae h. (*Sp.* hercle) quam conservatae — opinionis 1, 2, 4 *Z;* Et hercle *Z. retinuit* 6, 3, 89. *sed Guelf. Goth. Camp.* hercule, *tac. Amb.* 1.

**Here.** in Here neque *e* neque *i* plane auditur 1, 4, 7. Here nunc E litera terminamus, at veterum comicorum adhuc libris invenio, Heri ad me venit 1, 7, 22 *N.* pro suo ingenio pater Gallio — here fortior fuisti 9, 2, 91.

**Hereditarius.** in hereditariis litibus 3, 10, 2.

**Hereditas.** — magna 5, 12, 5. hereditatis gratia *ib.* optima pars hereditatis 6, Pr. 1. in certamine hereditatis 12, 10, 70. post acceptam her. 6, 3, 97. peribat hereditas 9, 2, 74; cujus hereditas est, quam vocant sapientiam (*ex incerto poëta*), pro illo, facilitas est 6, 3, 97 *N.*

**Heres.** a secundis heredibus 8, 4, 11. ex asse heres 7, 1, 20. herede filio mori 9, 2, 78. heres esto *ib.* 35. quem quis heredem suum esse voluit 5, 10, 74. quam heredem instituerat 8, 5, 17. per leges institui uxor non poterat heres 9, 2, 74 *N.* instituto herede abdicato 3, 6, 97. substitutus h. erat 7, 6, 10. ad heredem jus transeat 5, 10, 116 *N.* heredi scripto opponitur lex 3, 6, 98. liberti heredem sequantur 7, 7, 9. chirographum marito expiranti heredes dedisse 9, 2, 73.

**Heroicus.** temporibus heroicis 1, 11, 17; heroici carminis 1, 8, 5. *v.* Herous.

**Heros.** deorum atque heroum effigies 12, 10, 5. heroum laudes ad citharam canebantur 1, 10, 10. ex instrumento heroum illorum magnitudo aestimanda nobis datur 8, 4, 24.

**Herous.** versus herous (*a. l.* heroicus) 1, 5, 28. herous, qui est idem dactylus, Aristoteli amplior videatur 9, 4, 88. nec semper illis heroo aut paeone suo uti licebit *ib.* 89. lascivus quidem in herois (*sic Z. ex Sarpii sententia, quod ipsum praebet Bamb.*) quoque Ovidius 10, 1, 88 *N. cr. et S.*

**Hesternus.** hesterna ex potatione oscitantes *Cic.* 8, 3, 66. hesternorum immemores 11, 2, 6.

**Heu.** adjiciebant et asseverationem, ut heu 1, 4, 20.

**Heus.** — commilito (*a. l. inser.* tu) 6, 3, 90 *S.*

**Hexameter.** initium hexametri 9, 4, 78. pejus cludit finis hexametri *ib.* 75. T. Livius hexametri exordio coepit *ib.* 74.

**Hiatus.** extremus expirantis h. 6, 2, 31. ne immodicus hiatus rictus distendat 1, 11, 9. praecipuus erit hiatus earum, quae cavo aut patulo maxime ore efferuntur 9, 4, 33.

**Hibernus.** nivibus hibernis 12, 10, 64.

**Hic.** hi (*a.l.* ii) 5, 10, 20 *N. cr.* his (*a. l.* iis) *ib.* 121. 10, 2, 9 *N. cr. etc.* *Z. reposuit* his *pro* iis 2, 8, 7. 3, 1, 11. 3, 7, 8. 6, 3, 10. 9, 3, 7; *seq. Relat.:* hi *pro* ii 9, 4, 106; his *pro* iis 4, 1, 39. 50. 4, 2, 65. 122. 5, 13, 27. 8, 3, 76. I) *ad antecedentia relatum.* α) *ad proxime antecedentia:* haec inversa consuetudo 3, 9, 9. in hac parte 2, 12, 3. *cf.* 9, 3, 76. Haec (*Sp.* et) tam frigida, quam est nominum fictio 6, 3, 53 *Z.* haec proxima 10, 7, 25. Communes loci ex mediis sunt judiciis —: quanquam, hi quoque ab illo generali tractatu ad quasdam deduci species solent 2, 4, 22. Hae porro actiones constant comparatione: ipsa comparatio *etc.* 7, 2, 22. Talis esse debet orator, et haec scire 12, 5, 6. haec clarior divisio, quam eorum, qui *etc.* 3, 5, 2. hac (*actione*) plus opinionis consecutum, quam eloquentia: eadem *etc.* 11, 3, 8. ut hac (*a. l.* hic) corporis humani — ita equorum quoque *etc.* usus est similitudine 5, 11, 25 *N.* In hoc genere propositio dubia est: de hac enim quaeritur 5, 14, 11. *cf. ib.* 19. In hoc genere prorsus recipio hanc brevem annotationem, libellosque *etc.* Illud, quod Laenas praecipit, displicet mihi 10, 7, 31. *cf. infra* II, β. Qui haec edit, debet hoc bibere 8, 5, 23. β) *ad remotiora:* Quos ego existimo, si quod in his finibus invenerint uberius solum, fertilioremve segetem, negaturos Atticam esse, quod plus, quam acceperit seminis, reddat; quia hanc ejus terrae fidem Menander eludit 12, 10, 25 *N. cf. ib.* 27 *N.* Interim, si resolvere ex parte diversa dicta difficilius erit, nostra argumenta cum adversariorum argumentis conferemus; si modo, haec ut valentiora videantur, effici poterit 5, 13, 12. *cf.* 6, 1, 52. γ) *c. emphasi quadam:* Sed hoc quidem discernere modici judicii est 8, 3, 11. Sed haec quidem translatio temporum — verecundior ap. priores fuit 9, 2, 41. Nisi tamen omnibus verbum et amorem patrium, atque hunc quidem ardentissimum ostenderit 4, 2, 96. Nec hoc dico — pro patre, fratre, amico periclitantibus 12, 1. 40 *N.* nec hoc paucis modo verbis 11, 1, 58. δ) *in aposiopesi:* Sed haec amictus observatio, dum incipimus 11, 3, 144. Sed haec, prout formari animos judicum expediet 4, 1, 60. *cf.* 12, 2, 26. [Sed hoc feliciter, evaluit (*Z. comma tollit*) 8, 6, 33 *S.*] Haec conjecturalia 7, 1, 53. Haec (*Sp.* hoc) in planis 1, 10, 45 *Z.* Haec circa defensionem facti 7, 4, 13. Hoc (*a. l.* haec) et ap. eos, a quibus *etc.* 11, 1, 76. Hoc, dum ordo est et pudor: contra turbantes audendum est 6, 4, 10. Hoc, dum egredimur e portu 10, 7, 23. *cf.* 12, 10, 37. ε) *ad notum aliquid refertur:* haec temporum velut subseciva 1, 12, 13. promtum hoc et in expedito positum 10, 7, 24. si tenuiora haec ac pressiora Graeci melius 12, 10, 38. recentis hujus lasciviae 2, 5, 22 *N. cf.* 10, 1, 43. hoc tempore 10, 1, 105. ne plurium syllabarum his (*a. l. om*) verbis utamur in fine. 9, 4, 66. hac ubique audiendi, quod aures mulceat, voluptate 11, 3, 60. ne haec quidem vulgo dicta — sine usu fuerint (*cum contemtu quodam*) 5, 11, 37 *N.* ζ) *ap. Verba dicendi et existimandi:* thesaurus hic (*i. e.* memoria) eloquentiae dicitur 11, 2, 1. mihi hanc esse figuram magis placet 8, 6, 21. *cf.* 8, 3, 7. hunc quidam dicant εὐφαντασίωτον, qui *etc.* 6, 2, 30. Sunt qui hos (*a. l.* hoc) μερικοὺς ἐπιλόγους vocent 6, 1, 55; has tropos esse existimaverant 9, 1, 1.

dicuntur hi causa mortis fuisse 7, 3, 32. cum philosophum dicunt, hoc accipi volunt, bonum virum 2, 21, 12. hoc Celsus sustentationem vocat 9, 2, 22. nisi potius hoc esse volumus dactylum et bacchium 9, 4, 101. *cf.* 8, 6, 61 *Z.* Adhibetur extrinsecus in causam et auctoritas. Haec secuti Graecos — judicia aut judicationes vocant 5, 11, 36 *N.* *η*) *i. q. talis:* omnes autem hos affectus 6, 1, 51. *cf. ib.* 44. sine hac quidem conscientia 10, 3, 2 *N.* fingere sibi has imagines 11, 2, 21. Ceterum haec propositio aut confessa est *etc.* 5, 14, 13 *N.* has tragoedias movere 6, 1, 36. *cf.* 11, 2, 21. neminem haec utilitas fugiet 2, 5, 17. Itaque et versus hi (*a. l.* hic) fere excidunt 9, 4, 76; paucissima hujus juris vel artis 5, 14, 32; juris civilis scientia huic viro necessaria est 12, 3, 1. Nam quis erit hic (*i. e. quem quaerimus*) Atticus? 12, 10, 21 *S.* hunc ut deum homines intuebuntur 12, 10, 65. *ϑ*) *c. emphasi repetitur:* Hic (*Homerus*) omnibus eloquentiae partibus exemplum et ortum dedit. Hunc nemo in magnis rebus sublimitate, in parvis proprietate superaverit 10, 1, 46. hic opus ejus, hic labor est 5, 2, 7. hoc exercitatio petit, hoc imitatio *etc.* 8, Pr. 16. *cf.* 8, 6, 47 *Z.* hoc (*vultu*) quosdam amamus, hoc odimus 11, 3, 72 *N.* hoc est, quod dominatur in judiciis, haec eloquentiam regunt 6, 2, 4 *N.* Haec (*memoria*) paucis admodum horis magnas causas complectitur. Haec — ipsis noctis tenebris adjuvatur. Haec inter medios rerum actus aliquid invenit vacui 10, 6, 1. *cf.* 12, 10, 51. *ι*) *Neutr.* a) *i. q. haec res:* qui in hoc (*Acc.*) dicam 6, 2, 27; de hoc 1, 2, 24. 6, 1, 39; praecipuum in hōc opus est, scire *etc.* 9, 4, 60. *cf.* 2, 5, 8. 2, 6, 1. 3, 6, 102. 3, 8, 62. 6, 4, 11. 8, 3, 2. *etc.* ex hoc 6, 3, 55. 12, 2, 23; in his 1, 11, 3. 11, 3, 116. ex his 10, 1, 6. sine his 1, 12, 17. b) *Sing. de pluribus:* Anteactae vitae crimina plerumque prima purganda sunt, ut id, de quo laturus est sententiam judex, audire propitius incipiat. Sed hoc quoque pro Vareno Cicero in ultimum distulit 7, 1, 12 *N.* *cf.* cui putat hoc vacare 9, 4, 143. c) *c. Genit.:* si alioqui hoc mentis habuissent 4, 2, 74. hoc solet incommodi accidere eis 10, 2, 23. d) *hoc est:* Eloqui enim hoc est, omnia, quae mente conceperis, promere *etc.* 8, Pr. 15. a parte negotiali, hoc est, πραγματικῇ 3, 7, 1. cum in bona tua invasero, hoc est, cum te docuero 8, 3, 89. *cf.* 7, 1, 14. 8, 2, 20. Hoc est (*Sp.* est hoc), quod scriptor demonstrare non possit, nisi *etc.* 7, 10, 7 *Z.*

II) *ad insequentia refertur:* *α*) In hoc genere, haec quaeruntur: An, quotiens propria lex non est, simili sit utendum 7, 8, 7. Et haec ad hortativum genus maxime pertinent, Virtus facit laudem *etc.* 5, 10, 83 *N.* *cf.* 9, 2, 56. ut omnia in haec duo partiamur 5, 10, 23. ut hoc, Non debes alienam uxorem optare 7, 1, 25. *cf.* ut in hoc 9, 4, 97. sicut hoc loco 8, 3, 51. 8, 4, 13. hoc modo mollior fit figura: Etenim *etc.* 9, 2, 32; Hoc tantum admiror, Flavum — tam anguste materiam qualitatis terminasse 7, 4, 40. Neque hoc dico, non aliquando de rebus a se gestis oratori esse dicendum 11, 1, 22. Nam qui id neget — non hoc dicat —? 7, 3, 5. quod ridiculum dictum plerumque falsum est, hoc semper, humile (*sic Z. interpunctione omnes priorum dubitationes amovit*) 6, 3, 6 *N.* *β*) *seq. Relat.:* haec, de quibus dixi 8, Pr. 12. Haec allegoria, quae est obscurior, aenigma dicitur 8, 6, 52. his exemplis, quae sunt discentibus magis familiaria 7, 2, 17. contrarium (hoc enim puto, quod dicitur ἐναντιότης) 9, 3, 90. Haec quoque est, quam ἑτέρωσιν vocant *ib.* 12 *N.* Et haec est proprie, cui in causis quartus assignatur locus 5, 13, 1. Sed hae (*egressiones*) sunt plures, ut dixi, quae per totam causam varios habent excursus 4, 3, 12. hoc genus, quod πολύπτωτον vocant 9, 3, 37. hic, qui bello civili se interfecit,

Cato 11, 1, 36. huic, quod secundo loco posui 10, 5, 21. haec, de quibus loquimur 9, 1, 8. praeter hoc, quod est commune 11, 1, 58. ex his, qui vetustatem pertulerunt 10, 1, 40. *cf.* 8, 6, 11. 9, 2, 1. 10, 1, 33. 80. 128. 12, 1, 39. 12, 2, 28. 12, 10, 48; quae in scholis abdicatorum, haec in foro exheredatorum a parentibus ratio est 7, 4, 11; *seq. Interrog. indir.:* Mire tractat hoc (*a. l.* haec) Cicero, quae facturus fuerit Clodius 9, 2, 41; *seq. cum:* cum etiam hoc genus simulari litium soleat, cum quidam petunt 11, 1, 56. $\gamma$) *seq. ut:* quae nascendi hanc fecerit legem, ut majora animalia diutius visceribus parentis continerentur 10, 3, 4. antiquis hoc fuisse ad augendam eloquentiam genus exercitationis, ut theses dicerent 2, 1, 9. *cf.* 6, Pr. 1. 8, 6, 38. 11, 3, 148; Non hoc agimus, ut istud illi — viro saepe sit faciendum 12, 1, 44. *v.* Ago. hoc exuberantis quidem est operis, ut explicemus *etc.* 10, 5, 1. fortuita hoc (*a. l.* haec) cogitatio praestat, ut obvios non videamus *etc.* 10, 3, 29; Nempe plurimum in hoc laboris exhausimus, ut ostenderemus *etc.* 8, Pr. 6. habenda fides est vel in hoc, ut, qui crediderit, et speret 11, 2, 51 *N.* *cf.* 6, 3, 15. *v.* In. $\delta$) *seq. quod:* difficilior hoc (*interrogatio est*), quod raro possunt — scire 5, 7, 22. hoc magis, quod (*a. l.* quia) illic ut litigatores loquimur frequentius 6, 2, 36. hoc pessima (*cura*), quod rei studiosus non verba rebus aptabit 8, 3, 30. sive ex hoc duxerint nomen, quod sint formati quodam modo; sive ex eo, quod vertant orationem 9, 1, 1; Quod ipsum hoc fieri potest levius, si — coeperimus 11, 2, 41; aperta figura perdit hoc ipsum, quod figura est 9, 2, 69. propter hoc ipsum ostendenda non sunt, quod apparent 12, 9, 6. hoc ipso fidem detrahimus illis, quod sint tam gravia 9, 2, 53. *cf.* 4, 1, 54. 5, 11, 41. 6, 2, 16. 9, 2, 75. 10, 1, 75. 11, 2, 35. 12, 7, 18. 12, 8, 12. 12, 10, 45.

III) *cum aliis Pronominibus junctum.* $\alpha$) haec est illa, quae δείνωσις vocatur 6, 2, 24. hic est ille status quantitatis 7, 4, 15; quidquid hoc est in me infelicium literarum 6, Pr. 3; Idem hoc praestant, quae antecesserunt 8, 4, 17. ex iisdem his speciem accipiunt, ex quibus vires 8, Pr. 19. haec eadem genera commodius in rebus — respondent 6, 3, 54. *v.* Idem; neque hoc totum, neque alia ejus volumina evolvunt 2, 15, 24. totum hoc apte dicere 11, 1, 7. haec omnia 11, 1, 49. omnibus his 8, 4, 4. *v.* Omnis. $\beta$) Sed hoc ipsum argumenta ex causa trahit 5, 4, 2. *cf.* 2, 1, 8. 4, 5, 7. cavere debet hoc ipsum, ne *etc.* 5, 7, 16. nisi hoc ipsum *hominibus* medium sit 8, 3, 45. *Venit ex Asia*, hoc ipsum quam bonum 9, 3, 43. *cf.* 12, 10, 29. haec ipsa plus valent 5, 8, 3. an per hoc ipsum reconciliari velint 5, 7, 13. ut hoc ipso alliceremus magis juventutem 3, 1, 3. *cf.* 8, 4, 8. his (*a. l.* iis) ipsis ejus operibus, in quae juvenis secesserat 10, 1, 91. in hoc ipso diversas opiniones secuti 9, 1, 15. *v. supra* II, $\delta$. *et* Ipse.

IV. *sibi aut aliis Pronominibus oppositum.* $\alpha$) Ego hoc dico, adversarius hoc 4, 4, 8. quid responsurus sit adversarius his et his 6, 1, 3 *Z.* cum sciret haec et haec *ib.* 4. [historia — hac et hac fluit. *Turic. a sec. manu* (*Sp.* ac fl.) 9, 4, 129 *N. cr.*]. interim quaeritur, Hoc an hoc? Furtum (*Sp.* q., hoc f.), an sacrilegium? 7, 3, 9 *S.* $\beta$) Quare hoc modo — Ciceronis est in eundem Isauricum, *Miror etc.:* sed illud ex eodem genere praeclarum, cum *etc.* 6, 3, 48. At haec tam timida defensio detrahit auctoritatem illi, qua recte dicebamus occisum 7, 1, 36. Si deerunt haec remedia, ad illa declinandum est 7, 2, 30. Non haec solum, de cujus genere ante dictum, sed illa quoque 8, 2, 16. Et haec quidem ex arte, illa vero ex studio, ut *etc.* 10, 7, 7. ut illud tempus, quod brevis ex longa accipit,

huic quoque accederet 9, 4, 94. Hi vero parva illa, quae *etc.*, despicienda judicaverunt 11, 1, 13. his illa potentiora, quod *etc.* 12, 10, 34. Hos ille formabit quasi eloquentiae parens 12, 11, 5. propter humorem potius, nam hoc illa aetas turgescit 11, 3, 28. Hoc enim est ex illa arte non inutile, attendere signa ad eos, qui excidunt, sensus 11, 2, 29. *cf.* 6, 3, 36. 9, 3, 10; in his quidem minor est labor, — illic plus difficultatis 11, 1, 68; cum hic testamento, ille proximitate nitetur 3, 6, 95. *cf.* 9, 1, 15. haec enim se pars jurejurando, illa consensu signantium tuetur 5, 7, 32. in his judicem sibi, in illis alii credere *ib.* 33. an illum deposuisse apud hunc 7, 2, 50. *v.* Ille. γ) *hic ad propiorem, ille ad remotiorem:* ratio loquendi et enarratio auctorum: quarum illam methodicen, hanc historicen vocant 1, 9, 1. πάθος atque ἦθος esse interim ex eadem natura, ita ut illud majus sit, hoc minus 6, 2, 12. *cf. ib.* 17 *N.* 4, 1, 15. 6, 1, 9. 10, 1, 106; Nam, cum (*Sp. inser.* nisi) ex illo et hoc loco (*Z. de utroque actore explicat*) nihil non (*Sp. om.*) ab oratore tractetur, quidquid de honestis et utilibus, denique faciendis et non faciendis dicitur, ἦθος (*Sp.* huc) vocari potest (*sic Z. locum restituit*) 6, 2, 11 *N. et S.* δ) *hic ad remotiorem, ille ad propiorem:* causa omnis, in qua pars altera agentis est, altera recusantis, aut unius rei controversia constat, aut plurium. Haec simplex dicitur; illa conjuncta 3, 10, 1 *N.* Hoc — Cicero atque Asinius certatim sunt usi: pro Scauro hic, ille pro filio 6, 1, 21 *N.* et invidiam; namque altera invidum, altera invidiosum facit. Hoc autem hominis, illud rei est 6, 2, 21. *cf.* 1, 5, 13 *N.* 6, 1, 9. 6, 2, 9. 8, Pr. 17. 11, 3, 30. 41. 12, 10, 16.

V) *adverbialiter.* α) *Ablat.:* Hoc amplius 1, 5, 50 *N.* Hoc apertius 3, 6, 73. Is porro, quo generosior celsiorque est, hoc majoribus velut organis commovetur 1, 2, 30. *cf.* 4, 2, 14. 8, 3, 74. hoc sunt exempla potentiora — quia, quae doctor praecepit, orator ostendit 10, 1, 15 *N.* β) *Accus. aut Ablat. post Praeposs.:* Ac primum — Ad (*a. l.* at) hoc 12, 1, 38—42. *v.* Ad. Quis inter haec literis *etc.* locus 12, 1, 7. habemus ante omnia virum bonum, post haec dicendi peritum *ib.* 27. et rectus ordo, et apta junctura, et cum his numerus opportune cadens 9, 4, 27.

**Hic.** *Adv.* I) *simpliciter.* α) *i. q. hac in re, hac in parte:* Hic quaestio, ubi judicatio est 3, 11, 17 *N. cr.* hic causae cardinem ponit 5, 12, 3. hic meritorum, temporis, praemii collatio est 7, 7, 2. hic (*Sp.* hinc) Agrippa et Opiter *etc.* erunt 1, 4, 25 *Z. v.* Hinc. At nunc, velut campum nacti expositionis, hic potissimum (*i. e. in narratione*) et vocem flectunt *etc.* 4, 2, 39. *cf.* 7, 4, 24. At hic (*i. e. in epilogo*), si usquam, totos eloquentiae aperire fontes licet 6, 1, 51; variavit hic adhuc, et rursus rationem tertio loco posuit 5, 14, 18. Hic veteres artifices illud recte adjecerunt, ut *etc.* 11, 3, 106. hoc exercitatio petit, hoc imitatio; hic omnis aetas consumitur 8, Pr. 16; Hic (*i. e. hoc tempore*) vim Caesaris, indolem Coelii *etc.* reperiemus 12, 10, 11. β) *i. q. in hoc loco:* ut hic, Fur quadruplum solvat *etc.* 7, 6, 2. Hic sequens locus talis est, ut, si fieri non potuit, sublata lis sit 7, 2, 45; sicut hic Cicero consequitur, ne *etc.* 9, 2, 62. Hic (*Sp.* hinc) erit ad alia transitus 7, 6, 5 *Z.* hic potest videri de re contentio 5, 14, 12. Hic enim dubium est 6, 3, 83. si promittat hic pater 9, 2, 91. quod hic singulis verbis bini pedes continentur 9, 4, 65. Hic finitio est accusatoris 7, 3, 32. *cf.* 3, 6, 92. 3, 11, 11. 5, 10, 109. 7, 3, 24; Hic vero tegere nos judex — credat 9, 2, 76. hic et quaeritur 5, 10, 118. Quod liberius hic et vehementius fieri potest, quia

judici nota jam causa est. Hic (*Sp.* his) igitur velut fomentis, si quid erit asperum, praemolliemus 4, 3, 9. 10. hic etiam fusca illa vox — mire faciet 11, 3, 171. hic quoque fictae controversiae utar exemplo 7, 3, 30. *cf.* 4, 1, 19. 6, 3, 36. γ) *i. q. tum:* Hic mulier erubuit merito 5, 11, 29. II) *opp. illic:* α) hic enim tantum concitari, illic affici debet 6, 2, 14 *N.* illic de futuris, hic de factis agitur 7, 4, 2. ut illic verba sint verbis diversa, hic sensus sermonis voci 9, 2, 46. quod illic dubitat, hic emendat 9, 3, 88 *N.* *cf.* 3, 8, 31. 3, 11, 25. 7, 8, 1. β) *hic ad remotius, illic ad propius:* aut illic detractionem, aut hic adjectionem putabit 1, 5, 14 *N.* Id tamen totum respondenti facilius est, quam proponenti: quia hic admonendus judex, illic docendus est 4, 1, 36.

**Hicce.** in omni parte hujusce officii 6, 4, 8. in toto artis hujusce tractatu 8, Pr. 5. manifesta est exercitationis hujusce ratio 10, 5, 2. ignara hujusce doctrinae loquacitas erret 12, 2, 20.

**Hiems.** reponere in hiemem alimenta 2, 16, 16.

**Hilaris.** α) *de hominibus:* si tristia dicamus hilares 11, 3, 67. hoc (*vultu*) tristes, hoc hilares sumus *ib.* 72. non nisi refecti, non nisi hilares, non nisi omnibus aliis curis vacantes 10, 3, 29. β) *de rebus:* hilarem adolescentiam 8, 6, 27. tristes, hilares *etc.* (*causae*) 11, 3, 151. laetis in rebus plena et simplex et ipsa quodammodo hilaris fluit (*vox*) 11, 3, 63; hilarior protinus renidet oratio 12, 10, 28; hilari diversum est (*tristis oratio*) 8, 3, 49. id, quod dicitur, aut est lascivum et hilare, aut contumeliosum 6, 3, 27. in convictibus — lasciva humilibus, hilaria omnibus convenient *ib.*

**Hilaritas.** — remissis (*superciliis*) ostenditur 11, 3, 79. ut citra motum quoque (*oculi*) et hilaritate enitescant, et tristitiae quoddam nubilum ducant *ib.* 75. luxuria hilaritatis nomine lenietur 4, 2, 77. ad hilaritatem impulsi (*fig.*) 9, 2, 3.

**Hinc.** I) *de loco et parte.* α) *unde aliquid discernitur:* discedamus hinc quoque 7, 1, 20. Hinc quoque exclusis (*Sp.* excl. q. his) excusatio superest 7, 4, 14 *Z.* β) *unde aliquid incipit:* Jam hinc igitur ad rationem sermonis conjuncti transeamus 8, 3, 40. *v.* Hic. Ac si quis est, qui flagitia manifesta — non vitet, jam hinc sciat 2, 2, 15. jam h. ordinem sequar (*a. l.* hic *al.* hunc) 10, 3, 4. jam hinc, quo quaeque modo invenienda sint, exequar 3, 1, 1. hinc enim jam elocutionis rationem tractabimus 8, Pr. 13. hinc jam incipiam 2, 4, 1. Jam hinc ergo nobis inchoanda est ea pars 2, 11, 1. h. velut diversae viae secari coeperunt 3, 1, 14. atque h. initium ejus artis fuisse 10, 1, 3. Theophrastus quoque de rhetorice diligenter scripsit: atque hinc vel studiosius philosophi, quam rhetores 3, 1, 15. II) *de causa et origine:* ne inde odium, hinc contemtus oriatur 2, 2, 5. *v.* Inde. sed h. vehemens quaestio et aspera exoritur de jure belli 5, 10, 113. *cf. ib.* 39. plurima hinc orta vitia 8, 6, 74. h. etiam ille major — nasci affectus solet 6, 2, 16. h. accidit dubitatio 1, 1, 32. *v.* Accido. ut posset h. esse metus 6, Pr. 10. Hinc (*a. l.* hic) moventur quidem illae cavillationes 7, 4, 37 *Z. N.* pars magna controversi juris h. pendet 7, 6, 1. Hinc illa quoque exercitatio subit comparationis 2, 4, 21. h. aliqui famam eruditionis affectant, ut *etc.* 8, 2, 12. h. et patres adv. liberos petunt auctoritatem 5, 12, 13. Eadem dissimilium ratio est. Hinc eques Romanus — inquit 6, 3, 63. Hinc mihi ille justitiae haustus bibat, hinc sumtam libertatem in causis atque consiliis praestet 12, 2, 31; Hinc

tumor et vana de se persuasio 2, 2, 12. Hinc parentum imperitorum inane gaudium 2, 4, 16. III) *quo aliquid pertineat:* Hinc enim sunt, quae εἰκότα dicuntur 5, 10, 15. H. est quasi poenitentia dicti 9, 2, 60. *cf.* 1, 4, 25. 3, 6, 27. 7, 4, 6 *Z.* 9, 2, 60. 9, 3, 66. 12, 2, 6. Hinc sint Laelii, Africani *etc.* 12, 10, 10 *N.*; hinc illae quaestiones 3, 6, 84.

**Hinnio.** Jam ne balare quidem aut hinnire fortiter diceremus, nisi judicio vetustatis niterentur 1, 5, 72. genus est animal — proprium hinniens 7, 3, 3.

**Hio.** hiare semper vocalibus 9, 4, 20. hiat et intersistit et quasi laborat oratio *ib.* 33. fit aspera et dura et dissoluta et hians oratio 8, 6, 62. nec commissuris modo hiantibus 12, 9, 17.

**Hippocentaurus.** quid tu me Hippocentaurum putas? 6, 3, 90.

**Hircus.** hircis (*a. l.* hirquis) *Virg.* 9, 3, 59. *v.* Ircus.

**Hirtus.** hirta toga 12, 10, 47.

**Hisco.** magnae nunc hiscite terrae (*poët.*) 9, 2, 26.

**Historia.** I) *Sing.* α) narrationum tres accepimus species — historiam, in qua est gestae rei expositio; grammaticis autem poëticas dedimus: apud rhetorem initium sit historia; tanto robustior, quanto verior 2, 4, 2 *N.* — sit ea neque arida prorsus atq. jejuna; neque rursus sinuosa et arcessitis descriptionibus — lasciviat (*Sp.* lasciva) *ib.* 3. historiae ubertas 10, 5, 15. minus pressus, quam historiae auctoritas postulat 10, 1, 102. Historia quoque alere orationem quodam uberi jucundoque succo potest. — Est enim proxima poëtis et quodammodo carmen solutum, et scribitur ad narrandum, non ad probandum 10, 1, 31. historiae, quae currere debet ac ferri, minus convenissent insistentes clausulae 9, 4, 18. Historia non tam finitos numeros, quam orbem quendam contextumque desiderat. Namque omnia ejus membra connexa sunt, quoniam lubrica est ac (*a. l.* et hac et hac) fluit *ib.* 129. β) hic (*Sallustius*) historiae major est auctor 2, 5, 19 *N.* Iugurthinae conditor historiae *Cic. epigr.* 8, 3, 29. *cf.* 12, 11, 23. At non historia cesserim Graecis 10, 1, 101. historiam multi scripsere praeclare *ib.* 73. historiae magis idoneus 2, 8, 7. in historia praedictis minor 10, 1, 74. si — historiae lectione discipulos instruxerit 2, 5, 1. Ex historia etiam ducere urbanitatem, eruditum 6, 3, 98; cum historiae cuidam, tamquam vanae, repugnaret 1, 8, 20. II) *Plur.* α) historiarum scriptor 3, 8, 49. quae (*exempla*) conscripta sunt historiis 12, 4, 1. *cf.* 10, 1, 34. nihil in historiis supra Pontificum annales haberemus 10, 2, 7. β) *de singulis narrationibus:* historiarum enarratio, diligens quidem illa, non tamen usque ad supervacuum laborem occupata 1, 8, 18. excutiendum omne scriptorum genus, non propter historias solum 1, 4, 4. non orationes modo, sed etiam historias legere 3, 8, 67. scriptis orationibus vel historiis 2, 18, 5. ex historiarum veterum notitia 1, 6, 31. controversias, quae, ex historiis compositae, certis agentium nominibus continentur 3, 8, 52. historias exponat 1, 2, 14 *N.* similis in quibusd. interim etiam historiis gratia consequi solet 6, 3, 44. Graecis historiis poëtica plerumque similis est licentia 2, 4, 19. Necessariam historiarum oratori scientiam 12, Cap. 3.

**Historice.** enarratio auctorum — hanc historicen vocant 1, 9, 1.

**Historicus.** I) *Adj.:* historicas (*prosopopoeïas*) 3, 8, 53. historico nitore 10, 1, 33. II) *Subst.:* alii ab aliis historici dissentiunt 2, 4, 19. reprehensi a geometris sunt historici, qui magnitudines insularum satis

significari navigationis ambitu crediderunt 1, 10, 40 *N.* auctoritas ab oratoribus vel historicis peti solet 1, 6, 2. 11. *cf.* 8, 2, 15. 8, 6, 65. aut rerum exempla ab historicis, aut dicendi ab oratoribus petuntur 12, 11, 17. ne in oratione poëtas nobis et historicos imitandos putemus 10, 2, 21. assumtis historicorum criticorumque viribus 2, 1, 4. *v.* Criticus. cum historici, tum etiam comici veteres tradunt 12, 2, 22; expositionem — causarum, quibus historici frequentissime utuntur 4, 2, 2. Unde apud historicos reperiuntur obliquae annotationes 9, 2, 37. affectus quidem, praecipue eos, qui sunt dulciores, nemo historicorum commendavit magis (*quam Livius*) 10, 1, 101 De lectione historicorum ap. rhetorem. 2, Cap. 5.

**Histrio.** Vidi ego saepe histriones atque comoedos, cum ex aliquo graviore actu personam deposuissent, flentes adhuc egredi 6, 2, 25 *N. et S.* histrionibus paulo gravioribus 11, 3, 89. actus histrionum veris affectibus (*minor*) 10, 2, 11. histrionum multa circa voces easdem variare gestus potest 10, 5, 6.

**Hiulcus.** nonnunquam hiulca etiam decent, faciuntque ampliora quaedam 9, 4, 36.

**Hodie.** sunt enim summa hodie ingenia 10, 1, 122. Sunt et hodie clari ejusdem operis auctores 3, 1, 21. Sunt clari hodieque (*a. l.* hodie quoque) et qui olim nominabuntur 10, 1, 94 *N. cr.*

**Hoedus.** *v.* Foedus et Oedus.

**Homicida.** An, qui se interficit, homicida sit 7, 3, 7. in quibus omnia sunt homicidae praeter manum (*Sp.* malum) 7, 3, 34 *N. et S.*

**Homicidium.** si quis homicidii accusetur 3, 10, 1. si constituerimus homicidii (*reum*) temerarium 4, 2, 52.

**Homo.** hominem appellari, quia sit humo natus 1, 6, 34. I) *generaliter.* *α*) homo est animal — mortale — rationale 5, 10, 56. *cf.* 7, 3, 15. deus hominem nullo magis separavit a ceteris animalibus, quam dicendi facultate 2, 16, 12 *N. cf. ib.* 17. hominem ratione atque oratione excellere ceteris (*animalibus*) 2, 20, 9. si mutis animalibus finis voluptas, idem homini 5, 11, 34. ut sine thalamis vitam non hominum putet sed ferarum 9, 2, 64. Phidias diis quam hominibus efficiendis melior artifex 12, 10, 9. *v.* Deus. Homo est ille (*excusandi formula*) 8, 3, 86 *N.* παρονομασία — Quando homo, hostis homo (*i. e. cum homo sit, idem et hostis; sententia veteribus non aliena*) 9, 3, 67 *N. et Gernh.* summi enim sunt, homines tamen 10, 1, 25. *β*) *per singulos Casus:* cum primum fingerentur homines 1, 6, 16. hominis ortus ex utroque gignentium confertur 2, 9, 3. (*corpora athletarum*) abhorrere ab illa specie, quae sit hominibus concessa 12, 10, 41. hoc providentia hominibus munus dedit, ut honesta magis juvarent 1, 12, 19. virtutem, qua nihil homini, quo ad deos immortales propius accederet, datum est 12, 2, 2. orandi majestatem, qua nihil dii immortales homini melius dederunt 12, 11, 30; ipsius hominis laus ex animo et corpore et extra positis peti debet 3, 7, 12. quod natura hominis summum habet 12, 2, 18. a sensu hominis remotus 2, 17, 3. *γ*) *c. Contrapositis:* hoc autem hominis illud rei est 6, 2, 21. ut omnia ex natura rerum hominumque fluere videantur *ib.* 13. *v.* Res. de homine dicere quam de causa malint 5, 13, 34. et operis et hominum contemtum fateri 11, 3, 136. optime, sicut hominum, pariter et habitus et nomina (*literarum*) edocebuntur 1, 1, 25. ut Cicero jam non hominis nomen sed eloquentiae habeatur 10, 1, 112. quae si quis gravabitur, non rationi defuerit sed homini 1, 1, 11 *N.* illud non ad orandi

fere consilium sed ad hominis (*a. l.* homines *al.* omnia) pertinet 6, 3, 34. non fuit hoc utile persuasioni, sed, quod est majus, homini 11, 1, 11 *N.* II) *de singulis.* α) *per singulos Casus.* a) *Sing.:* hominem occidere saepe virtus 12, 1, 37. 39. hominem devorari, cujus patrimonium consumatur (*tropus*) 8, 6, 25. interdum culpa in hominem relegatur 7, 4, 13 *N.* non magis est unius animi, quam ejusd. hominis bonum esse, ac malum 12, 1, 4. b) *Plur.:* homines, quibus negata vox est, quantulum adjuvat animus ille coelestis? 2, 16, 17. hunc ut deum homines intuebuntur 12, 10, 65. si hanc cogitationem homines habuissent 12, 11, 27. non deesse homines, qui ad crudelitatem eum impellant 8, 3, 85. hoc (*vultu*) homines pendent 11, 3, 72. quid aures hominum magis respuunt 11, 1, 61. praeter opinionem hominum 4, 1, 41. hominum scientia 5, 7, 4. quia hominibus parum probetur (*res*) 4, 1, 42. cultus concessus atq. magnificus addit hominibus auctoritatem 8, Pr. 20. ut esset documento hominibus 12, 11, 23; sonis homines dignoscimus 11, 3, 31. patronus — saepe eo perducit homines, ut invitis, quod prosit, extorqueat 5, 7, 27. β) *c. Attrib.:* utrum Caesar ater an albus homo sit 11, 1, 38. necessitate nos durum hominem aut asperum (*dicimus*) 8, 6, 6. uter melior dicetur orator? Nimirum qui homo quoque melior 12, 1, 9. hominem frugi 1, 6, 29. hom. alioqui disertissimum 8, 1, 2. docti hominis 11, 3, 143. mediocriter saltem docti hominis 9, 2, 4. hominis eruditissimi 6, 3, 108. Quid homo? nonne is generosissimus, qui optimus? 5, 11, 4. h. imperitum 12, 8, 8. malus h. 5, 6, 5. 12, 1, 9. hom magnus 12, 4, 2. homini nequam 6, 3, 97. h. nobilis 11, 1, 69. urbanus homo erit, cujus multa bene dicta responsaque erunt *Domit. Mars.* 6, 3, 105; bonos homines 12, 7, 11. homines inter se genere similes, differentes specie 12, 10, 22 *N.* eruditissimos hom. 11, 1, 4. hom. etiam modice exercitati 10, 7, 6. hom. hebetes et indociles 1, 1, 2. malis hom. 12, 1, 12. primi hom. 8, 3, 30. 9, 4, 4. illi rudes hom. primique 8, 3, 36. hom. aut alioqui turpium aut nobis invisorum 11, 1, 73. γ) *adj. Genit.:* homines ejus aetatis (*i. e. pueri*) 1, 2, 2. hominib. (*a. l.* omnibus) aetatis suae 10, 1, 112. *v.* Aetas. h. condicionis ejusdem 11, 1, 66. diversarum partium h. 5, 13, 5. ejusdem potestatis h. 5, 2, 5. h. liberi modo sanguinis 12, 9, 10. temporis ejus h. 3, 7, 5. *v.* Tempus I, δ.; *cf.* hoc hominum genus 1, 1, 8. liberrimum hominum genus 12, 2, 22.

**Homonyma.** quae homonyma vocantur, ut Taurus animal sit, an mons *etc.* 8, 2, 13.

**Honestas.** fas, justum, pium, aequum, mansuetum quoque subjici possunt honestati 3, 8, 26. et in laude justitia utilitasque tractantur, et in consiliis honestas 3, 4, 16.

**Honeste.** nec quidquam non diserte, quod honeste, dicitur 12, 1, 30. 12, 2, 31. facere ac dicere honeste *opp.* turpiter 11, 1, 14. honestissime fecisse 3, 6, 64. quae hon. suaderi Caesari possint 3, 8, 42. Cato Marciam honestene tradiderit Hortensio 10, 5, 13. ad honeste turpiterque vivendum 5, 10, 24. *cf.* 1, 2, 3. 9, 3, 95. quod iis (*bonis*) hon. sit usus 3, 7, 13.

**Honestus.** I) *de dignitate:* α) honestis parentibus ac majoribus natus 11, 1, 85. honestissimus conventus 1, 2, 9. honestus ornatus 8, 3, 11. β) *Subst.:* honestus, humilis 11, 1, 42 *N. cf.* 4, 1, 16. 5, 7, 24. cum — convicium honestus inferioris fert 6, 2, 14 *Z. N.* res, quae fere ab omnibus honestis negligi solet, cura bene ac velociter scribendi 1, 1, 28 *N.* cultus omnibus honestis debet esse splendidus et virilis 11, 3, 137. II) *de virtute.* α) *c. Nominib.:* quod omnium sit votum parentum, ut

honestiores, quam sint ipsi, liberos habeant 11, 1, 82; hon. causa 5, 10, 35. compositio debet esse honesta, jucunda, varia 9, 4, 146. honesta ac pulcherrima rerum eloquentia 1,12,16. error hon. 1, 6, 2. factum hon. 6, 1, 22. 7, 4, 4. hon. genus causarum 4, 1, 40. 41. honestissimo labore 12, 7, 10. honesta lex 2, 4, 37. honestiss. libertatis 11, 1, 37. quam honestiss. praecepta 12, 2, 27. *cf.* 2, 16, 10. ratione honesta 12, 1, 39. hon. sermo *ib.* 30. honestiss. testimonia 5, 11, 37. honesta (*verba*) turpibus potiora 8, 3, 17. 45. hon. vita Pr. 10. 12, 2, 31. 12, 11, 12. hon. voluntate 12, 1, 45. β) *c. Verbo substant.*: quod honestum sit, efficere 11, 1, 35. ne utile quidem, nisi quod honestum 3, 8, 1. 3. versus honestum aliquid monentes 1, 1, 35. idne sit honestum, quod vulgo laudatur 3, 6, 41. si falsum tuebitur (*bonus orator*), erit tamen honestum, quod ipse faciet 12, 7, 7; non modo, quae diserta, sed vel magis, quae honesta sunt, discant 1, 8, 4. pleraque esse, quae non tam factis quam causis eorum vel honesta fiant vel turpia 12, 1, 36; si portorium Rhodiis locare honestum est 5, 10, 78. honestum quibusd. rapto vivere 3, 7, 24; sunt aliis alia honestiora, sublimiora, nitidiora, jucundiora, vocaliora 8, 3, 16. si non ad luxuriam ac libidinem referas, eadem speciosiora quoque sint, quae honestiora 12, 10, 47. Quid est honestius, quam docere, quod optime scias 12, 11, 6; longe honestissimum ac liberalibus disciplinis dignissimum — non vendere operam 12, 7, 8. γ) *simpliciter.* a) *Sing.*: partes suadendi quidam putaverunt honestum, utile, necessarium 3, 8, 22. nos justum, pium, religiosum honesto complectimur 2, 4, 38. honesti studiosus 10, 1, 79. omnis honesti justique disciplina 12, 2, 1. pietas et fortitudo et honesti praesens imago 12, 1, 28. honesti quaestio 3, 7, 28. de honesto ac bono 2, 2, 5. b) *Plur.*: omnia honesta 11, 1, 42. dedit hoc providentia hominibus munus, ut honesta magis juvarent 1, 12, 19. honesta honestis suadere facillimum 3, 8, 38. honesta suaserunt (*Stoici*) 10, 1, 84. honestorum quaestio 3, 4, 16. bonus dicet saepius vera atq. honesta 12, 1, 11. Saepe et utilitatem despiciendam esse dicimus, ut honesta faciamus 3 8, 30. laudare honesta et vituperare, quae ex confesso sint turpia 3, 5, 3. de honestis, justis, utilibus quaestiones 3, 6, 41. *cf.* 3, 4, 16. 6, 2, 11. 10, 1. 35. *v.* Utilis. in eodem pectore nullum est honestorum turpiumque consortium 12, 1, 4. *cf. ib.* 3. 2, 20, 8. 3, 5, 3. 3, 8, 40.

**Honor** s. Honos. I) *Sing.* α) cum honore *opp.* per contumeliam 4, 1, 11. si in tota actione appareat non honor modo sed etiam caritas 11, 1, 72. Est laus et operum, in quibus honor, utilitas, pulchritudo, auctor spectari solet. Honor, ut in templis 3, 7, 27; honos aut ignominia, veram esse laudem vel vituperationem probat 3, 7, 22. hunc mordebit objurgatio, hunc honor excitabit 1, 3, 7. de honore an de poena lex scripta sit 7, 7, 7. *cf.* 7, 4, 16. in sexus honorem 1, 1, 6. in honorem victoriae 11, 2, 12. β) *c. Genit.*: honor Deorum 3, 8, 29. non satis honorem judiciorum coelestium intelligam 4, Pr. 2. alterum (*librum*) temerario editionis honore vulgaverant Pr. 7. et pulchritudinem interim roburque honore verborum prosequimur 3, 7, 12; se studuisse petitioni Sulpicii contra honorem Murenae 11, 1, 69. γ) *Accus.*: addunt etiam diis honorem parentes 3, 7, 8. supplicationes, qui maximus honor victoribus bello ducibus datur 2, 16, 7. *cf.* 3, 8, 9. plus honoris literis tribuerunt 2, 12, 11. minus honoris merebuntur 3, 7, 24. 11, 2, 39. II) *Plur.*: divini honores et decreta 3, 7, 17. leges, quae de honoribus aut imperiis rogentur 2, 4, 40. quod honores contra

peteret 6, 1, 17. quod invito patre honores petierit 7, 4, 4. poenam suam honoribus summis aestimaturus 11, 1, 10. non aliunde (*quam ex eloquentia*) majores opes, honores *etc.* hominibus contigisse 12, 11, 29.

**Honorificus.** seria partitur (*Domitius Marsus*) in tria genera, honorificum, contumeliosum, medium. Et honorifici ponit exemplum Ciceronis pro Ligario apud Caesarem 6, 3, 108. ridiculum dictum plerumque falsum est, hoc semper humile — praeterea nunquam honorificum 6, 3, 6.

**Honoro.** honorandus sum *opp.* puniendus es 3, 6, 74. qua quis lege puniendus vel honorandus sit 7, 4, 41. honorarit eos an deceperit 5, 10, 118.

**Hora.** ante horam nonam 6, 3, 49. paucis admodum horis 10, 6, 1. cur non pluribus curis horas partiamur? 1, 12, 4. alias horas — trahunt 12, 11, 18. Esse eum omnium horarum (*urbane dictum de Asinio Pollione*) 6, 3, 110.

**Hordeum.** hordea et mulsa non alio vitiosa sunt, quam quod pluralia singulariter, et singularia pluraliter afferuntur 1, 5, 16 *N.*

**Horreo.** non ita nomen ipsum accusatoris horrebit 12, 7, 1.

**Horride.** qui horride atque incomposite illud extulerunt 10, 2, 17.

**Horridus.** α) tristes et horridae (*literae*) 12, 10, 28. 29. [horridum, reor: tolerabile autumo (*corruptam hanc lectionem Z. sic constituit:* tanquam parum sit, si dicatur quod horridum. Reor tolerabile, autumo tragicum *etc. v.* Aerumna) 8, 3, 26.]. β) *c. Nominib.:* illum horridum sermonem, ut forte fluxerit 9, 4, 3. quaedam genera dicendi condicione temporum horridiora 12, 10, 10. argumenta, velut horrida et confragosa, vitantes 5, 8, 1; fient horridi atque jejuni (*antiquorum imitatores*) 2, 5, 21.

**Horror.** ut sit horror ille terribilis 11, 3, 160; veterem illum horrorem (*in dicendo*) malim, quam istam novam licentiam 8, 5, 34.

**Hortatio.** ille in castigationem, hic in hortationem amorum compositus 3, 8, 54 *N.*

**Hortativus.** hortat. genus 5, 10, 83 *N.*

**Hortator.** jucundus hic magis, quam studiorum hortator, videtur esse secessus 10, 3, 23.

**Hortatrix.** velut hortatrix manus 11, 3, 103.

**Hortor.** hortandi, dehortandi 3, 4, 9. citatior manus hortatur, interim laudat 11, 3, 102. remigem cantus hortatur 1, 10, 16; qui et ipse (*motus corporis*) excitat oratorem, et jactatione manus, pedis supplosione hortatur 10, 7, 26; si ad curam reip. horteris 5, 11, 24. ad concordiam hortari 6, 1, 50. ad diligentiam hort. 9, 4, 133. hortor ad quaerendum 5, 12, 1. hortatur ad reliqua fortius exequenda, scire, quantum supersit 4, 5, 23.

**Hortus.** qui se praetori in hortis ostenderat 3, 6, 18 *N. et S.* ne hortis accommodent curam 1, 12, 7.

**Hospes.** Attica anus Theophrastum — hospitem dixit 8, 1, 2.

**Hostis.** α) vincere hostem 12, 1, 43. hostis pro salute patriae fallendus *ib.* 39. Recte igitur insidiator, ut hostis, occiditur 5, 14, 22. debent oratori sic esse adversariorum nota consilia, ut hostium imperatori 12, 1, 35. β) os oculosque hostis Galli 2, 4, 18. Quando homo, hostis homo. (*fig*) 9, 3, 67 *N. v.* Homo. si facultatem dicendi

sociam scelerum, adversam innocentiae, hostem veritatis invenit 12, 1, 2. illa vero vitiosissima, quae jam humanitas vocatur, studiorum perniciosissima hostis 2, 2, 10.

**Huc.** velut salientes huc illuc 10, 7, 6. quidquid huc sit adjectum 12, 10, 40. quatenus huc incidimus 9, 2, 81. [huc (*Z. de conj.* huic, *sed recipiendum est ex optt. Codd.* hic) studium plurimum (*Sp. om.*) adhibendum 8, Pr. 16 *N. cr. et S.*] huc igitur incumbat orator 6, 2, 7. [quidquid de honestis *etc.* dicitur, huc (*Sp. conjic. ΠΘΟC, quod Z. recepit*) vocari potest 6, 2, 11 *N. cr.*] huc pertinebunt probationes 7, 3, 28. Quod autem posui *etc.* huc pertinet, ut — ipsa ejus verba ponantur 5, 13, 25. huc erumpit ejus affectus, ut *etc.* 9, 2, 64. *v.* Illuc.

**Hucusque.** simulatio hucusque procedit, ut *etc.* 5, 13, 22.

**Hujusmodi.** huj. casus 12, 10, 57. *cf.* 5, 14, 32. controversias h. figuratas 9, 2, 88. h. res 2, 21, 18. cum plurima sint h. judicia 7, 2, 18. sed et a mutis atque etiam inanimis interim h. ducitur 5, 11, 23. *N. cr.* duae simul h. personae 11, 1, 69. juris confirmatio h. (*Sp.* ejusmodi) est 5, 10, 87 *Z.*

**Humanitas.** hum., facilitas, moderatio, benevolentia (*jucundissima in oratore*) 11, 1, 42. commendat (*periclitantem*) h. 6, 1, 22 *v.* Bonitas. quotiens discessit aemulatio, succedit humanitas 11, 1, 16. illa vero vitiosissima, quae jam humanitas vocatur, invicem qualiacunque laudandi, cum est indecora et theatralis, et severe institutis scholis aliena, tum studiorum perniciosissima hostis 2, 2, 10; laudem humanitatis potius quam voluptatem ultionis concupiscat 5, 13, 6. humanitatis communi ductus officio 12, 11, 5. virtutes — probitatis, pietatis, humanitatis, liberalitatis 6, Pr. 10.

**Humanus.** I) *de natura hominis.* α) humanam formam 7, 3, 5. 12, 10, 8. hum. ingenii 1, 12, 2. 10, 1, 50. 12, 11, 10. — membra 5, 11, 19. — rationi 1, 10, 7. vocis hum. 11, 3, 169. 12, 10, 29. β) *res humanae:* qui deos agere rerum hum. curam negarent 5, 6, 3. pessime mereamur de rebus hum. 12, 1, 1. 12, 11, 28. virum datum rebus hum., qualem nulla antea vetustas cognoverit 12, 1, 25. non esset in rebus humanis eloquentia, si tantum cum singulis loqueremur 1, 2, 31. scientia divinarum humanarumque rerum 12, 2, 8. *cf. ib.* 20. II) *de moribus hominum:* blandum et humanum 6, 2, 13 *v.* Blandus. cui comparata haec viderentur humana atque usitata 8, 4, 20; si non resupini spectantesque tectum *etc.* sed humano quodam modo ad scribendum accesserimus 10, 3, 15 *N.* civilis et humanus ingressus 3, 8, 59 *N.* herous Aristoteli amplior, iambus humanior videatur 9, 4, 88.

**Humerus.** capite atque humeris simul ad id, quo manus feratur, obsecundantibus 11, 3, 92. cum manus subassentientibus humeris movetur *ib.* 100; supra humeri altitudinem elata manus *ib.* 103. humerorum raro decens allevatio et contractio *ib.* 83; sinus injiciendus humero *ib.* 140; humeris ad occipitium ductis *ib.* 160. *opp.* humeri remissi *ib.* 159. brachii moderata projectio, remissis humeris *ib.* 84. jactantur humeri *ib.* 130. operiri hum. cum toto jugulo non oportet *ib.* 141. sinister hum. proferendus est *ib.* 113. spectante humerum manu *ib.* 94. rejecta in humerum toga *ib.* 131. sinum in dextrum humerum ab imo rejicere *ib.* 146. in sinistrum intra humerum promovetur (*manus*) *ib.* 113. repetito ultra laevum humerum gestu *ib.* 118; hasta humero dependens *ib.* 130. vix loricam duo conuixi humeris ferunt 8, 4, 24. sedens humero toga 11, 3, 161. sinus ab humero recte velut sponte delabitur *ib.* 144.

**Humidus.** humido die 11, 3, 27. humida vina *poet.* 8, 6, 40 *N.*

**Humilis.** I) humile candelabrum 6, 3, 99. II) *transl.* *α) in dicendo.* a) *c. Nominib.:* ridiculum dictum plerumque falsum est, hoc semper humile — praeterea nunquam honorificum 6, 3, 6. humile genus causarum 4, 1, 40. 41. humile atque cotidianum sermonis genus 11, 1, 6. gestum quendam humilem atque servilem 11, 3, 83. neque enim vulgaris esse, neque humilis, nec insuavis — potest (*translatio*) 8, 6, 5. quaedam et humiles translationes et sordidae *ib.* 14. ne in poëmate quidem humilem generis hujus usum 5, 11, 20. humilibus et vulgaribus verbis 10, 1, 9; humilius verbum 8, 3, 18. humiliora illa vitia 11, 1, 30. b) *simpliciter in dicendo:* et obscena vitabimus et sordida et humilia. Sunt autem humilia infra dignitatem rerum aut ordinis 8, 2, 2. quam multa — humilia, sordida *etc.* (*in orationibus*) 2, 5, 10. si quis sublimia humilibus misceat 8, 3, 60. humile et sine conatu 8, 5, 32. *v.* Conatus. quae humilia circa res magnas, apta circa minores videntur 8, 3, 18. humilia extollere (*stilo*) 10, 4, 1. *β) de dignitate.* a) *c. Nominib.:* M. Acilius Palicanus, humili loco 4, 2, 2. humilius genus illustrasse factis 3, 7, 10. tribuno plebis humillimo 11, 1, 12. b) *simpliciter:* **honestus, humilis** 11, 1, 42 *N.* ut allegemus pro honestis dignitatem, pro humilibus justitiam 4, 1, 16. Nam et potentes sequitur invidia, et humiles abjectosque contemtio 4, 1, 14. *cf.* 5, 7, 23. 12, 7, 6. lasciva humilibus, hilaria omnibus convenient 6, 3, 27. alter humilis, alter difficilis (*poëta*) 10, 1, 87. c) *Comparat.:* invident humiliores, rident superiores 11, 1, 17. humiliori libere adv. se loquenti 6, 3, 83. plurimum refert, invidia reus, an odio, an contemtu laboret, quorum fere pars prima superiores, proxima pares, tertia humiliores premit 12, 8, 14. *cf.* 11, 1, 82. *γ) de ingenio et moribus:* (*pueri*) fiunt humiles statim et velut terram spectantes, qui nihil supra cotidianum sermonem attollere audeant 2, 4, 9. Neque nos simus tam humiles, ut, quae laudamus, inutilia credamus 11, 1, 13. alter humilis, alter difficilis (*poëta*) 10, 1, 87.

**Humilitas.** I) *de dignitate:* dignitas et tuetur reum *etc.* perinde paupertas, humilitas, opes in diversum trahuntur 7, 2, 32. II) *de ingenio ac moribus:* deformitati proximum est humilitatis vitium, ταπείνωσιν vocant 8, 3, 48. si turpitudo, si humilitas — deprehendantur 5, 7, 30. est pars humilitatis, ubique perhorrescere 9, 4, 35. et dejecto (*capite*) humilitas, et supino arrogantia ostenditur 11, 3, 69; si (*eloquentia*) et contemtum ex humilitate, et odium ex quadam servitute — et ex amplitudine fastidium tulerit 5, 14, 30.

**Humor.** (*elementum*) 3, 3, 13. superfusa humoris copia 1, 2, 28. siccum et sine humore ullo solum 2, 4, 8. nec madescimus nisi humore 6, 2, 28; humor vocem aut nimius impedit, aut consumtus destituit 11, 3, 21. non propter calorem sed propter humorem potius (*vox*) impeditur *ib.* 28. oris humore proximos spargere *ib.* 56 *N.*; *transl.:* quidquid humoris corrupti contraxerit (*declamator*), emittendum 2, 10, 6.

**Humus.** humo natus 1, 6, 34. humus erat immunda, lutulenta vino *Cic.* 8, 3, 66 *N.*

**Hyperbaton.** verborum concinna transgressio, id est hyperbaton 9, 3, 91. *cf.* 8, 6, 62. in hyperbato commutatio est ordinis 9, 1, 6. cum decoris gratia trahitur (*Sp.* contrahitur) longius verbum, proprie hyperbati tenet nomen 8, 6, 65 *Z. N.* *cr.* sine dubio erit omne, quod

non cludet, hyperbaton 9, 4, 26. cui (παρενθέσει) adjiciunt hyperbaton, quod inter tropos esse noluerunt (*Graeci*) 9, 3, 23; [nec trajectione tam tardus (*sit sermo*), ut in hyperbaton finis ejus differatur (*Z. proxime a Codd. conjic.* nec tr. ultra modum hyperbati f. *etc.*) 8, 2, 14.] longis autem hyperbatis et confusis, quae vitia accidunt, suo loco diximus (*sic Z. ex Amb.* 1; *Sp. multa turbans partim haec edidit:* multi narrationem longis mutant hyperbatis) 8, 6, 67 *S.* neque longioribus, quam oportet, hyperbatis compositioni serviamus 9, 4, 144.

**Hyperbole.** hyperbolen audacioris ornatus summo loco posui 8, 6, 67. omnis hyperbole ultra fidem, non tamen ultra modum esse debet *ib.* 73. mentiri hyperbolen, non tamen ut mendacio fallere velit *ib.* 74. crescit interdum hyp., alia insuper addita *ib.* 70. Scio posse videri quibusd. speciem amplificationis hyperbolen quoque 8, 4, 29.

**Hypocrites.** Aeschinen, hypocriten, oratorem fuisse 2, 17, 12. Demosthenes diligenter ap. Andronicum, hypocriten, studuit 11, 3, 7.

## I.

**I.** angustior litera est 9, 4, 33. est medius quidam U et I literae sonus, et in Here neque E plane neque I auditur 1, 4, 8. *v.* E. Etiam optimus, maximus, ut mediam I literam, quae veteribus U fuerat acciperent, C. primum Caesaris inscriptione traditur factum 1, 7, 21. I tam longae quam brevis naturam habet *ib.* 16 *N.* litera I sibi insidit 1, 4, 11 *N.*; sicut in Graecis accidit adjectione i literae, quam non solum dativis casibus in parte ultima ascribunt, sed quibusdam etiam interponunt, ut in *ΛΗΙΣΤΗΙ* 1, 7, 17.

**Iambus.** I) *pes metricus:* est ex brevi et longa 9, 4, 48. 80. ῥυθμὸς — duplex, ut iambus (nam est ex brevi et longa) *ib.* 47. — frequentiorem quasi pulsum habent — et a brevibus in longas nituntur et crescunt *ib.* 136. anapaestus et creticus, iambus quoque, qui est in utroque, sed illis minor *ib.* 99. aspera et maledica etiam in carmine iambis grassantur *ib.* 141. *cf.* 136. affectamus tumorem, qui spondeis atq. iambis maxime continetur *ib.* 140 *N.* iambus Aristoteli humanior videatur *ib.* 88. ne faciat iambum (*volucres*), quem non recipit versus herous 1, 5, 28. II) *versificandi genus:* scriptores iamborum 10, 1, 9. 59. iambus non sane a Romanis celebratus est ut proprium opus; quibusdam interpositus *ib.* 96.

**Ibi.** α) *in hac re:* Id mutuum est, et ibi declamationis fortuna 2, 2, 12. non poterat ibi esse quaestio 7, 1, 5. ibi alienam culpam incusare, ubi fateris tuam 11, 1, 81. *v.* Ubi. β) *i. q. ex tempore:* ibi atque e re natum 4, 1, 54. illa non domo attulisse, sed ibi protinus sumsisse 11, 2, 46. unum paratum afferre possumus, — alterum ibi sumere 12, 9, 19. γ) Et ibi (*i. q. ibidem*) 5, 10, 93.

**Ibidem.** ibidem statim (*in citando*) 9, 3, 45; *i. q. ex tempore:* cum ibid. invenire fingimus 9, 2, 60 *N. cr.* ego ibid. has inter coenam exaravi *Cic.* 9, 3, 58.

**Iccirco.** (*a. l.* idcirco) 5, 9, 6 *N. cr.* α) *anteced. si:* Nec si pugnent inter se, — iccirco ars non erit 2, 17, 33. Non enim, si Cicero recte sentinam reip. dixit — icc. probem illud quoque veteris oratoris 8, 6, 15. *cf.* 5, 14, 4. β) *seq. quod aut quia:* neque enim, quia movetur, qui ingreditur, icc. qui movetur ingreditur 5, 9, 6; hoc

non icc. dico, quod inutilem horum locorum cognitionem putem 5, 10, 119. quod ego non icc. potissimum in hac parte tractare sum aggressus, quia non — putem 2, 2, 2. γ) *seq. ut:* cum prooemium icc. comparatum sit, ut judex — fiat conciliatior 4, 2, 24. icc. petere, ut etc. 5, 11, 8. Quod si icc. fieret, ut 8, Pr. 27. non icc. discentibus tradunt, ut 12, 2, 12.

**Ictus.** I) adversos ictus 9, 1, 20. *v.* Manus. antiquior cavendi, quam ictum inferendi cura 4, 2, 26. ad evocandum adversarii ictum 5, 13, 54. pedum et digitorum ictu 9, 4, 51. II) *transl:* ut ictu simili (*i. e. morte*) ferirer 6, Pr. 3; uno ictu frequenter impellunt (*sententiae*) 12, 10, 48.

**Idem.** I) *simpliciter.* α) *Neutr.* a) *Sing.:* saepius idem dicam 10, 2, 27. *cf.* 6, 3, 26. idem Graecos quoque factitasse 12, 3, 4. facilius est plus facere, quam idem 10, 2, 10. *v.* Facio. idem pluribus vocibus declarent 10, 1, 11. idem omnes deceret 12, 10, 44. aliud, quo idem intelligi posset 10, 1, 7. ex diversis idem ostendit 5, 10, 79. quae idem significarent ediscere 10, 1, 7. ut idem valeant 9, 2, 105. *v.* Diversus. an idem vocari possint 9, 3, 13. *v.* Appello. Voco. quod vocat de eodem et alio (*sc. Archedemus statum finitivum*) 3, 6, 31. sunt qui et de eodem et de alio, modo qualitatem esse, modo finitionem velint *ib.* 37. finitionem esse de eodem et de altero 7, 3, 8; quae omnia idem sunt 3, 11, 24; *in Ellipsi:* Idem retro (*a. l.* idemque *al.* item) 5, 10, 74 *N.* et idem de irrationalibus 8, 6, 13; *c. Gen.:* universis idem lucis calorisque largitur 1, 2, 14. non idem mentis ac spiritus *ib.* 29. *cf.* 9, 4, 48. 12, 1, 9. 12, 9, 11. b) *Plur.:* satis eadem utilia quoque 3, 8, 3. *cf.* 12, 10, 34. multa fiunt eadem, sed aliter 2, 20, 10. quae sunt vicina et prope eadem 6, 3, 85. eadem sed non eodem modo 4, 2, 76. iisd. in ultimam partem collatis 9, 3, 77; *in Ellipsi:* Nec fere pluribus in Oratore eadem (*sc. Cicero*) 11, 1, 4. β) *Masc.:* minas idem κατάπληξιν (*vocat*) 9, 2, 103. dictorum ab eodem urbane 6, 3, 42. erepta mihi prius eorund. matre 6, Pr. 4. Idem tamen duas ejus partes facit 11, 3, 1. idem in eundem 6, 1, 3; facilior eisd. turpium quam honestorum intellectus est 3, 8, 40. γ) *idemque:* idemque in reliqua parte faciemus 6, 5, 6. pronuntiationi palmam dedit, eidemque secundum ac tertium locum 11, 3, 6 Neque defendet omnes orator, idemque portum illum eloquentiae suae salutarem non etiam piratis patefaciet 12, 7, 4 *N.*

II) *c. Nominib.* α) *personis:* ut Afer idem — inquit 6, 3, 93. eid. Ciceroni placet 10, 7, 28. *cf.* 6, 1, 27. 9, 2, 54. Neque hoc dico, non aliquando de rebus a se gestis oratori esse dicendum, sicut eid. Demostheni pro Ctesiphonte 11, 1, 22. *cf.* 9, 2, 102. 10, 1, 96. ut pro eod. Milone 11, 3, 173. β) *rebus:* a) ejusd. aetatis homines 9, 4, 1. in armis iisd. fui *ib.* 99. easd. causas ut quisque egerit 10, 1, 23. velut eadem cera aliae atque aliae formae duci solent 10, 5, 9. quae mihi bis eodem die vitam dedit 9, 2, 34. nisi illas res ead. dispositio devinxerit 7, Pr. 1. est ead. (*divisio*) omnium bene dictorum 6, 3, 106. huic vel confinis vel eadem est (*figura*) 9, 2, 65. curae non id. genus est 11, 3, 22. aut ejusd. generis — aut diversi 3, 10, 1. *v.* Diversus. quod se ead. geometria tollit ad rationem usque mundi 1, 10, 46. eod. ingenio, studio, doctrina praeditum 12, 1, 10. utrumque eod. modo continetur 11, 3, 36. *cf.* 7, 4, 16. frequentiorem ejusd. nominis repetitionem 9, 1, 24. ut in iisd. partibus iisdemque affectibus sint tamen quaedam non ita magnae vocis declinationes 11, 3, 46. quae (*quaestio*) non semper ead. est 7, 5, 1. quae ad ejusd. rei pro-

bationem omnia spectant 5, 12, 5. eid. qualitati succedunt 7, 4, 2. eod. tempore 1, 12, 1. Id. trochaeus — fit paeon 9, 4, 103. voces aut eaedem aut — productione tantum vel corruptione mutatae 9, 3, 69. b) *adj. Conjunct.:* Eademque condicio est in iis 6, 3, 55. Idem nobis per Romanos quoque auctores ordo ducendus est 10, 1, 85. eloquentiam, quae admirationem non habet, nullam judico. Eandem Aristoteles quoque (*Sp.* Ar. q. eand.) petendam maxime putat 8, 3, 6. *v.* Quoque. ceterum res eadem et post quaestionem perorationis vice fungitur 4, 3, 11. ead. fictio valet et ad *etc.* 5, 10, 99. quod et eod. verbo cluditur 9, 3, 86 *N.* iidem etiam sapientes erunt 12, 1, 30.

III) *fere i. q. simul:* α) Ea res suggeret materiam — ead. docebit 5, 7, 8. Hac (*actione*) Cn. Lentulum plus opinionis consecutum — ead. C Gracchum — lacrimas concitasse 11, 3, 8. quem nisi probasset Virgilius, idem nunquam certe fecisset 10, 1, 56. Sequuntur enim discipuli, quo duxeris —. Iid. primo solum iter credant esse *etc.* 8, Pr. 4. corpora quidem magnitudine *etc.* praestantiora in illis mutis videmus: ead. minus egere acquisitae extrinsecus opis 2, 16, 13 *N.* Si mutis animalibus finis voluptas, id. homini 5, 11, 34. rhetoricen eand. civilitatem esse 2, 15, 33 *N.* nullam adulteram non eand. esse veneficam 5, 11, 39. pulcher aspectu sit athleta, id. certamini paratior 8, 3, 10. *cf.* 11, 1, 88. neminem malum esse, nisi stultum eund. 12, 1, 4. si quidem futurus est vir civilis idem 12, 2, 21. β decentior equus, cujus astricta ilia, sed idem velocior 8, 3, 10. cum in dicendo praestantissimus, tum juris idem fuit peritissimus 12, 3, 9. finitionem esse in eodem et altero, tamen in eadem (*Sp.* t. eandem) tris habeo velut species 7, 3, 8 *N. et S.* M. Cato idem summus imperator, id. sapiens (*Sp. om.*), id. orator, id. historiae conditor, id. rerum rusticarum peritissimus fuit 12, 11, 23 *Z.* rhetorice bene dicendi scientia et **ead.** bene inveniendi 7, 3, 12.

IV) *in comparatione.* α) nec ead. apud principem, magistratum, senatorem, *etc.* ratio est 11, 1, 43. non id. in foro, curia, theatro *etc.* facere conveniat *ib.* 47; cum iid. docti facere illud, indocti et inexercitati non possimus 11, 2, 9. β) *seq. et, ac, atque:* non igitur malus id. homo et perfectus orator 12, 1, 9. *cf.* 11, 1, 43. cum ead. in nobis sunt, et in adversariis non sunt 9, 2, 49. luxuriam (*a. l.* et l.) et liberalitatem id. significare 8, 6, 36. statum et continens et judicationem id. esse 3, 11, 19; id. credibile in divite ac paupere 5, 10, 26. *cf.* 9, 3, 44. 11, 3, 125. 12, 1, 4. nec paeon ead. ratione brevibus incipiet ac desinet 9, 4, 48. mihi unum atque id. videtur bene dicere ac bene scribere 12, 10, 51. praeceptores eosd. fuisse morum atque dicendi 12, 2, 6. *cf.* 12, 1, 9. non eand. esse condicionem litium ac disputationum, fori et auditorii, praeceptorum et periculorum 10, 1, 36. in certaminibus sacris non ead. ratione concitant animos ac remittunt; non eosd. modos adhibent, cum bellicum est canendum, et cum posito genu supplicandum est: nec id. signorum concentus est procedente ad proelium exercitu, id. receptui carmen 9, 4, 11. γ) *c. geminato et:* cujus et initia inter se et fines iid. sunt 9, 3, 31. Et Pollio et Messala defenderunt eosd. 10, 1, 24. *cf.* 11, 1, 14. et ceteris optimis studiis inter praecipuos, et pingendi fingendique id mirus artifex fuit 12, 10, 6. ut poena filio in eod. patre, et si affuerit, et si non affuerit, constituta sit 7, 1, 57 *N.* δ) *seq. sicut aut Dat.:* ad suadendi momenta id. valet, sicut tempus, cujus tractatum subjungam 5, 10, 42; nec putet quisquam hoc, quanquam est simile, illi ex argumentis loco — id. esse 8, 4, 12. ε) *c. Pron. relat.* α) *sequenti:* Idem igitur

M. Tullius, qui (*a. l.* ut) ubique, etiam in hoc opere Platonis aemulus extitit 10, 1, 123. *cf.* 11, 3, 184. non id. est dominum cum ancilla coisse, quod *etc.* 5, 11, 35. cura non ead. oratoribus, quae phonascis convenit 11, 3, 19. *cf.* 7, 3, 7. 9, 1, 12. 9, 2, 25. 11, 1, 45. 11, 2, 32. in iisd. fere, quae significandi gratia adhibentur, esse et ornatum 8, 6, 3. facile easd. (*Buttm. conjic. eas idem*), quae virtutem docent, accipiet artes 12, 11, 11. b) *antecedenti:* quae pars ejus prudentia vocatur, ead. in dicendis ac non dicendis erit 2, 20, 5. Quod de legibus id. de senatusconsultis dictum 7, 7, 10. *cf.* 7, 8, 4. cum sit sententia decretum quoddam, quod de re, id. de judicio rei quaeri potest 10, 5, 12. Quod de legibus dico, id. accipi volo de testamentis, pactis *etc.*, id. de voce 7, 5, 6, quod facit syllabarum, id. verborum quoque inter se copulatio 8, 3, 16. *cf.* 7, 1, 34. quidquid in actione perpetua circa probationes utile sit, idem (*a. l.* id et) in hac brevi atque concisa prosit 6, 4, 2.

V) α) idem hic orationis ornatus 8, 3, 5. non in ceteris quoque doctoribus id. hoc examinandum quam diligentissime 2, 2, 2. Sed plenius hoc id. — intueri ex ipsis operibus volo 2, 20, 8. *cf.* 6, 1, 43. *v.* Hic; idem illud aliter Caesar, aliter Cicero *etc.* suadere debebit 3, 8, 49. *cf.* 6, 3, 12. 11, 3, 4. id. ille tantus amator secreti 10, 3, 30. *cf.* 9, 4, 40. 11, 3, 5. 12, 1, 28. *etc.* ead. omnia 7, Pr. 2. 7, 5, 2. pluribus legibus iisd., quibus conjectura, versatur 7, 3, 1. ead. sunt in Oratore plurima, non omnia tamen 9, 1, 36; in quo deest aliquid id. 9, 3, 60. in his quoque libris erunt ead. aliqua Pr. 8. reliqua ead. vero fictoque hujusmodi certamine tractantur 2, 4, 36; quod id. in Demosthene accidet 4, 1, 68. *cf.* 1, 5, 27. 7, 1, 9. 25. 7, 4, 39. 7, 10, 2 *etc.* quam eand. formam vocant 5, 10, 62. quae ead. figura nonnunquam — ad elevandum convertitur 9, 3, 29. duas partes, quae sunt eaed. pronuntiationis 11, 3. 1. nihil dici potest pro juvene, quod non id. sit pro noverca 4, 2, 98. Quod id. etiam in iis proderit 8, 3, 37. *cf.* 3, 7, 25. 6, 4, 21.

**Identidem.** cum id. interrogaret 6, 3, 49. cum instaret id. accusator ei *ib.* 86.

**Ideo.** I) *de causa:* α) ideo dictus εἴρων, agens (*a. l. inser.* id est) imperitum 9, 2, 46. curae et diligentiae vel id. in hoc plus est 10, 1, 86. et ideo 5, 10, 2. non id. 4, 2, 68. non, si videri potest, id. etiam voluisse creditur 5, 11, 34. sed non id. probaverim 6, 1, 32. sed id. non 9, 1, 25. non id. tamen 8, Pr. 18. nec id. tamen 2, 6, 3. 3, 9, 8. non id. minus erit gubernator 2, 17, 24. β) *seq. quia vel quod:* quam ideo reliquerunt, quia — videbatur 6, 4, 1. Quia mutis, id. non rationalibus 5, 11, 35. Nec medicina id. non erit ars, quia unctio *etc.* cum coquorum ei sit arte communis 2, 21, 11. *cf.* 10, 7, 31. Et id. — quia 7, 4, 23. Atque id. nondum est perfectus orator, — non solum quia aliud in alio magis eminet, sed quod non una omnibus forma placuit 12, 10, 2. vel id. quod 10, 1, 131. *cf.* 7, 1, 18 *S.* γ) *in transitu:* Ideo (*a. l.* Ideoque) plerique — arbitrantur 10, 2, 13. ideoque non dicendi modo eximiam in eo facultatem — exigimus Pr. 9. Ideoq. nos putabamus *ib.* 25. *cf.* 1, 4, 19. 1, 5, 42. 1, 6, 22. 2, 5, 26. 2, 17, 26. 5, 2, 4. 7, 3, 11. 20. 7, 9, 14. 8, 3, 11. 8, 5, 26. 9, 3, 54. 9, 4, 9 *Z.* 10, 1, 31. 32. 11, 1, 13. Ideoq. mihi videtur — tantum intulisse eloquentiae lumen, quod *etc.* 10, 5, 16. Ideoq. cum — paene sit homini inconcessum 10, 2, 26. Ideoq. (*a. l. inser.* hoc) parcius et circumspectius faciendum est: quia nihil interest *etc.* Ideoq. a quibusdam tota res repudiatur 9, 2, 69. ideoq.

minus miror 3, 1, 12. ideoq. brevius a se dici 11, 1, 5. ideoq. et medius ille orationis modus maxime convenit 6, 2, 19. Ideoq. etiam in hos — status visa est cadere translatio 7, 4, 13. II) *de consilio:* cum ideo torqueri velit 9, 2, 82. ideo reperta, ut *etc.* 4, 2, 128. Quod non id., ut pro vero accipiamus, est positum 2, 17, 6. *cf.* 9, 4, 112. quos non id. (*a. l.* in eo) excuso, quia non probem, sed ut sint magis admirabiles 10, 7, 31; vel id., ne occupentur 4, 1, 33.

**Idiota.** unde interim grati idiotis joci (*multa h. l. turbant Codd., plerisque fere* unde intimo cratii dictis de quo *dantibus, sed ex omnibus omnium conjecturis, recepta Vulg. maxime est probanda, praesertim cum Amb.* 1 *quoque* idiotis *exhibeat, nisi quod pro* joci *conj.* lepor, *sed in* lepores *mutata, recipienda sit.*) 8, 3, 22 *N. cr. et S.*

**Idoneus.** I) α) *de personis:* idonei auctores 1, 4, 20. satis idon. auctore 2, 4, 42. id. suae rei quisque defensor 4, 1, 46. imperatorem id. 12, 3, 5. citius id. erit juvenis 10, 5, 21. si orbae nuptias indicant pares gradu, et si inter propinquos de idoneo quaeratur 7, 4, 39; uter ad agendum magis id. veniret 11, 1, 20. β) *de rebus:* lex promulgata id. die 2, 4, 35. id. finis 2, 15, 9. lectione multa et id. 8, Pr. 28. personas id. 9, 2, 30. tempora id. 12, 11, 18. aptum atq. idoneum verbum 9, 4, 144. actoris id. voce 12, 7, 1. II) *adj.* α) *Dat.:* alius historiae magis id., alius compositus ad carmen, alius utilis studio juris 2, 8, 7. id. rhetori pueros 2, 3, 1. ad componendum optimos actionibus idoneos non fuisse 12, 10, 49; cibi viribus conservandis id. 2, 10, 6. β) *Praepos.* ad *vel* in: certos — locos, et ad hoc maxime idoneos 1, 11, 12. ne ab eo, quod quis optime facit, in aliud, ad quod (*sic Amb.* 1; *Sp.* cui) minus idoneus est, transferas 2, 8, 14. virtus apta ad delectandos homines, — maxime idonea ad resistendum 6, 3, 104. id. maxime ad scribendum demonstrativam 3, 8, 63; materias in hoc idoneas, ut *etc.* 6, 3, 15.

**Igitur.** transmutatione, qua ordo turbatur —: ex quo genere an sit igitur, in initio sermonis positum, dubitari potest 1, 5, 39 *N.* I) *in initio:* Igitur nato filio pater spem de illo primum quam optimam capiat 1, 1, 1. *cf.* 2, 14, 5. 3, 8, 24. 5, 12, 22. 5, 14, 1. 7, 1, 3. 7, 4, 3. 7, 10, 3. 8, Pr. 1. 8, 3, 42. 9, 2, 44. 10, 1, 46. (*a. l.* ita) *ib.* 4. II) *postpositum.* α) *in conclusione:* consilio igitur mundus administratur 5, 14, 9. *cf. ib.* 10. 12. 5, 11, 5. 6, 3, 57. 7, 1, 33. 8, 6, 63. 9, 4, 87. 91. 10, 1, 23. 11, 1, 82. 12, 10, 65. quod ig. (*a. l.* dicis) tu non fecisses 5, 12, 10. repetam ig. (*a. l.* itaque) hic quoque idem exemplum 8, 4, 12. nata est ig. ars ab experimento 11, 2, 17. [occidit ergo, aut jure, aut injuria. Utique jure: aut voluntate igitur (*Z. om.*) aut necessitate 7, 1, 34.]. β) *in trans.:* Est igitur unum genus 8, 3, 63. *cf.* 9, 1, 23. 9, 4, 19. 22. 122. Idem ig., qui ubique, etiam in hoc opere Platonis aemulus extitit 10, 1, 123 *II.* Prima est ig. amplificandi — species 8, 4, 1. Non igitur *v.* Non. γ) *in exhortando:* Sit igitur cura elocutionis quam maxima 8, Pr. 32. *cf.* 7, 1, 1. Incipiamus ig. ab eo 8, 6, 4. *cf.* 10, 1, 112. Non ig. durum sit *etc.* 9, 4, 62. Iam hinc ig. — transeamus 8, 3, 40. δ) *in interrogando:* quaenam ig. illa forma credenda est? 8, 4, 21. Quid ig. faciam? *Terent.* (*fig., quia particula colligendi* igitur *in sermonis initio posita est*) 9, 3, 16 *N.* Num ig. — putamus? 12, 1, 8. *v.* Num. Quo different ig.? 12, 10, 52. Quid sit ig. potius quam numerus? 9, 4, 57.

**Ignarus.** I) *de personis:* rudibus et omnino ignaris 1, 8, 4; non ign. docendi 2, 3, 7. ign. justitiae 2, 20, 8. illarum literarum ign. 5, 14,

29 *Z.* neque ego sum nostri moris ign., oblitusve eorum, qui *etc.*: neq. idem Graecos quoque factitasse nescio 12, 3, 4. non ign. rationis 11, 3, 180. tot rerum ign. *ib.* 1. ign. significationum earum 8, 2, 13; ubi quaeque nasci — soleat ign. 5, 10, 21. quo essent in loco, ignaros 8, 3, 4. II) *de rebus:* non ignara philosophiae grammatice 1, 4, 4. ignara hujusce doctrinae loquacitas 12, 2, 20.

**Ignavus.** frequenter praepositiones quoque copulatio corrumpit — sic ignavi 1, 5, 69.

**Igniculus.** ut quaedam exigua animalia igniculi videntur in tenebris 12, 10, 76; ingenii igniculos 6, Pr. 7 *N.* *v.* Substantia.

**Ignis.** I) (*elementum*) 3, 3, 13. (*insecabilem esse*) 2, 17, 38. nec incendit nisi ignis 6, 2, 28. Vulcanum pro igne vulgo audimus 8, 6, 24. Herculis impetum — non igni *etc.* sed fulmini similem fuisse *ib.* 71. Quis nescit ignes, aquas, sine quibus nulla sit vita? 2, 16, 6. II) *transl.:* si nostrum illum ignem judex conceperit 11, 3, 3.

**Ignobilis.** I) *de personis:* Quis ferat — ignobilem, si judicet in dicendo et quodammodo praecipiat 8, 5, 8. quendam non ignob. poëtam 9, 4, 90. non ignob. tragicus 1, 12, 18; nec ignobiles in officiis civilibus 2, 4, 27. II) *de rebus:* neque est ignobile exemplum 5, 11, 40.

**Ignominia.** ad depellendam ignominiam 1, 2, 24. adjecta quibusd. ignominia 3, 7, 20. Augustus praefecto, quem cum ignominia mittebat (*a. l.* notabat) *etc.* 6, 3, 64.

**Ignominiosus.** an agere ignominioso liceat? 3, 6, 75 *N.* 77. *cf.* 7, 1, 8. 7, 5, 3.

**Ignorantia.** discriminis sui ign. 6, 1, 47. hoc est maximum ignorantiae malum, quod credit 12, 3, 3; Accedunt aliquando fortuita, ebrietas, ignorantia 5, 10, 34. *cf.* 7, 2, 40. de ignorantia querendum (*in praejudiciis*) 5, 2, 3. in his (*tabulis*) aut scelus signatorum aut ignorantia 5, 5, 1. aut voluntate aut necessitate (*occidit*) — nam ignorantia praetendi non potest 7, 1, 3. *cf.* 7, 4, 14.

**Ignoro.** α) *in sententia recta.* a) *Act.:* Ignorabo; sed ut audio hoc, animus accipit plenum sine hac geminatione non esse 9, 4, 119. ignorare necessaria 12, 8, 7. haec si quis (*Sp. inser.* profecto) ignorat, sciat *etc.* 8, 6, 57 *Z.* si rationem siderum ignoret 1, 4, 4. cum aliqua velut ignoramus (*fig.*) 9, 2, 61. ignorant cupidi maledicendi, plus invidiam, quam convicium, posse 6, 2, 16; plus videri ignorantibus 9, 2, 39. adhuc nobis ignorantibus, quare dicta sint 10, 1, 21. ne judex, qua de re dicatur, ignoret 4, 2, 86. *cf.* 10, 7, 5. se ignorante 5, 13, 49. b) *Pass.:* haec omnia ignorari possunt 3, 5, 6. *cf.* 7, 2, 42. nam tum ignorabatur 7, 4, 2. si ignoratum non esset 7, 2, 42. ignorata quaedam 11, 1, 77. quod quis ignorat? 4, 2, 3. Nam quis ignorat, musicen tantum — venerationis habuisse. β) *in interrogat.:* 1, 10, 9. quis ignorasse eruditum alioqui virum credat *etc.* 9, 1, 18. quis ignorat, quin id longe sit honestissimum 12, 7, 8 *N.* an ignoramus *etc.* 2, 1, 9. γ) *c. Negat.:* nemo ignorat id, de quo consulit 3, 8, 10. nihil eorum ignorare poterit 3, 11, 24. nec ignoro igitur, quos transeo 3, 11, 24. neque ignoro *seq. Acc. c. Inf.* 1, 1, 17. neque enim ego ign. 9, 4, 93. nec ignoro *etc.* 2, 4, 38. 3, 6, 78. Neque illud ignoro — in iisd. fere esse et ornatum 8, 6, 3. non ignorabam *etc.* Pr. 1.

**Ignosco.** ignoscere (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 104. quotiens ignoscimus (*in dicendo*) 6, 2, 14. Sed ignoscitur, quia non affirmamus 8, 6, 75. ne

discamus nobis ignoscere 11, 2, 45. semper erit, propter quod nobis ignoscamus 10, 3, 29. tametsi ignoscite mihi, judices (*aposiop.*) *Cic.* 9, 2, 55. an huic delicto pater debuerit ignoscere, et Centumviri tribuere veniam debeant 7, 4, 20. mihi profecto poterit ignosci, si - invocem 4, Pr. 5.

**Ignotus.** ne quid per eos judici sit ignotum 6, 2, 3. ne id, quod similitudinis gratia ascivimus, aut obscurum sit, aut ignotum 8, 3, 73. causam ignotam 7, 2, 37. in ignotis locis errans 7, Pr. 3. res diversae — quasi invicem ignotae 7, 10, 17. obscurioribus et ignotioribus verbis 7, 3, 13. minime ignota et obscura (*vitia*) 8, 6, 74; nec ignotum, quid Glyconi acciderit 6, 1, 41.

**Illaboratus.** haec omnia fluunt illaborata 10, 1, 111. fructus illaborati offerunt sese 12, 10, 79. simplex atq. illaborata oratio 4, 1, 60. ut virtutem obviam et illaboratam habeamus 12, 2, 2.

**Ilium.** astricta ilia 8, 3, 10.

**Ille.** 1) *ad sequentia relatum:* α) Illa quoque sunt communia, conciliare, narrare *etc.* 3, 4, 15. *cf.* 5, 10, 122. Et illa contra optionem fortium, si tyrannidem petas *etc. ib.* 97. *cf.* 105. Illa adhuc audaciora 9, 1, 29. *cf.* 9, 2, 32. Illud prorsus oratoris, scire, ubi *etc.* 9, 4, 121. Humiliora illa vitia, summissa adulatio *etc.* 11, 1, 30. Illud quoque ad verbum ponere optimum fuerit: Locis est utendum multis *etc* 11, 2, 22. *cf.* 2, 4, 25. 5, 10, 89. 5, 12, 13. 10, 1, 67. illo loco, Haud procul *etc.* 9, 3, 26. β) *in citandis.* a) *sententiis:* ut illud: Caesa jungebant *etc.* 8, 3, 19. aut illud Afri, Homo *etc.* 6, 3, 84. *cf.* 8, 3, 89. 9, 3, 10. 11, 1, 57. simulatio — qualis illa Domitii Afri fuit: Vetus *etc.* 6, 3, 92. illud quoque veteris oratoris 8, 6, 15. ut illud in Catilinam 9, 2, 45. et illa Censorii Catonis 9, 4, 39. illud Virgilianum: Adeo in teneris *etc.* 1, 3, 13. b) *in citandis verbis:* qui dicat pro illo, Ne feceris, Non feceris 1, 5, 50. si fervit putat illi simile, currit *etc.* 1, 6, 9. simile illi: Habeo jus *etc.* 3, 6, 76. utrique convenit illud edico 9, 3, 64. Cujus hereditas est, quam vocant sapientiam, pro illo, facilitas est 6, 3, 97; stomachus enim ille habet aliquid joco simile 6, 3, 112 *N.* ipsum illud volaret 8, 6, 68. *v.* Ipse. γ) *seq. Relat.:* illud — quod conjugatum vocant 5, 10, 85. Est et illa ex ironia fictio, qua usus est *etc.* 6, 3, 91. *cf. ib.* 93. 7, 2, 26. quorum exempla illo loco reddam, quo virtutes erunt 8, 3, 51. *cf.* 9, 2, 37. a quo schemate non procul abest illa, quae dicitur communicatio 9, 2, 20. *cf. ib.* 25. 10, 1, 4. illis non accedo, qui existimant 9, 2, 24. *cf.* 11, 1, 27. ille (*a. l. om.*), cui dictamus 10, 3, 19. ut ille, qui in actione — dicebat 8, 2, 2. illa quoque vocatur aversio, quae a proposita quaestione abducit audientem 9, 2, 39. *cf.* 9, 3, 28. 10, 1, 39. 10, 3, 21. 11, 1, 61. summam illam, ad quam nemo propius accessit 12, 1, 20. Illud est, quod supra dixi multum referre, unone verbo sint duo pedes comprehensi *etc.* 9, 4, 97. Ceterum illi, qui hoc proposuerat, consentanea fuerat illa divisio, ut — faceret 6, 3, 106. δ) *seqq. Conjunctt.:* Nunc illud mali est, quod necessaria plerumque silentio transeunt 5, 12, 23. illud observatione dignius, quod hic ipse ornatus — decet 8, 3, 11. *cf.* 1, 7, 27. 9, 4, 50. 11, 3, 45. 12, 10, 34; Illa vero jucundissima (*sc. res*), si contingat — ducere argumentum 6, 1, 4. *cf.* 9, 4, 42; illud quoque differens vocant, cum — discernitur 5, 10, 61. *v.* Cum 1, β, a.; in testamentis et illa accidunt, ut *etc.* 7, 6, 9. Illa tamen quomodo effugient, ut nomina — terminentur 1, 6, 14 *N.* decoris illa sunt, ut sit *etc.* 11, 3, 69. *cf.* 6, 3, 106. 10, 7, 7. 12, 1, 36.

illud quidem maximi laboris, ne laborata videantur 9, 4, 144; illud adhuc adjicio, *seq. Acc. c. Inf.* 6, 2, 12. *cf.* 11, 2, 35.

II) *ad antecedentia relatum:* α) non decurrebant ad schemata, sed faciebant illis locum etiam 9, 2, 79. *cf.* 10, 3, 7. Et illos quidem non invenit 11, 2, 12. ut pars hominis est manus, ejus digiti, illorum quoque articuli 7, 10, 7. ne in oratione nobis poëtas et historicos, in illis operibus oratores — imitandos putemus 10, 2, 21. cano, canto, dico —. Interest medium illud canto 8, 6, 38. Epichirema nullo differt a syllogismis, nisi quod illi et plures habent species 5, 14, 14. si forte sit ejus persona talis, ut illi (*a. l.* tali) debeatur reverentia 6, 1, 50. vox Demetrii jucundior, illius acrior erat 11, 3, 179. *cf. ib.* 180. Sed qua ego ex causa — arbitrabar, hac accendebantur illi magis Pr. 2. Illis haec invenienda fuerunt, nobis cognoscenda sunt 12, 11, 22. aliquid tamen aliquo in loco melius alii, plurima ille 10, 2, 24. cujus rei observatio in illo testium loco excussa nobis est 6, 4, 2. illo intellectu priore et communi 9, 1, 12. non per me stetit, sed per illud (*Sp.* illa) 3, 6, 78 *Z.* fitque ridiculum id ipsum, quod, qui dicit illa (*Sp. om.*), non ridet 6, 3, 26. ut judex intelligat potius dolorem illum, quam audiat 11, 1, 84. *cf.* 2, 21, 24. 8, 3, 18. 10, 3, 7. 11, 1, 77. β) *de rebus notis.* α) *c. Nominibus:* ne ille quidem doctor 10, 2, 21. *cf.* 12, 3, 3. 12, 6, 5. Fabricii fuga illa 6, 3, 40. *cf.* 10, 1, 47. illa coeli libertas 10, 3, 22. *cf.* 1, 2, 9. Illa vero, ut ait Cic., sub oculos subjectio 9, 2, 40. quo fugerit interim dolor ille 11, 1, 54. nec illo fastidio (*a. l.* ullo) laborabit orator non agendi causas minores 12, 9, 7 *N. cr. cf.* 11, 2, 41. 6, 3, 28 *N.* Jovem illum, a quo in concilium deorum advocatur (*Cic*) 11, 1, 24. illa profanorum sacrorumque direptio 8, 3, 69. *cf.* 10, 1, 17; illa rotunda et undique circumcisa 8, 5, 27. vis illa dicendi 11, 3, 133 *N. cr.* b) *addito Adj.:* tumor ille inanis 2, 10, 7. ut in illo adultero sacerdote 5, 10, 104. *cf.* 5, 14, 28. 6, 3, 1. 56. 107. 8, Pr. 3. 11, 2, 50. 11, 3, 166. 12, Pr. 2. Gorgiam — non illum Leontinum 9, 2, 102 [unam de schola controversiam, non illam (*Z. om.*) sane difficillimam proponam 7, 1, 41.] telum illud (*a. l.* istud) occultum 9, 2, 75. quomodo sperare possumus illum (*a. l.* ullum) oratorem perfectum 10, 2, 9 *N.* veterem illum horrorem dicendi malim quam istam novam licentiam 8, 5, 34; ille bonus praeceptor 10, 5, 22. in illa multiplici personarum, causarum *etc.* diversitate 10, 5, 10. c) *c. Adj. aut Partic.:* illi eloquentes (*c. contemptu*) 7, 1, 43. illa ex Graecis orta 1, 6, 31. illa fortuita 6, Pr. 11. minora illa Pr. 5. *cf.* 10, 3, 31. quidquid est illud adhuc acerbum 12, 6, 2. cum tantum ille valeat alternus 11, 2, 38.

III) *c. aliis Pronom. junctum:* Quin illae ipsae (*res*), quae Dicta sunt ac vocantur 6, 3, 16. ipsa illa ex tempore dicendi facultas 10, 3, 2. ut ipsum illud, quod in se rationem non habet, in ratione versetur 10, 7, 12. *cf.* 10, 1, 110. 11, 2, 42. *v.* Ipse. idem illud 11, 2, 43. *v.* Idem. nostrum illum ignem 11, 3, 3. quod illud corpus mente concipiam, cujus *etc.* 8, 4, 24. se fore illum aliquem 12, 1, 31. nescio quid illud (*a. l. om.* illud) 9, 2, 94. illum (*Sp.* istum) nescio quem unum 1, 2, 9 *S.*

IV) *Hic et Ille:* α) haec consequentia dico ἀκόλουθα — illa sequentia, παρεπόμενα, quae postea facta sunt 5, 10, 75 *N.* Illis haec invenienda fuerunt 12, 11, 22. ille huic spei destinatus 1, 1, 7. Illud hoc loco monere, inter necessaria est, nulla esse firmiora *etc.* 5, 12, 3. illa (*Sp. conjic. ita*) cogitabit profecto primo, hoc dicturum rusticum 7, 1, 46 *N. cr.* illud observatione dignius, quod hic ipse ornatus — decet 8, 3, 11. affectus vel illos mites, vel hos

concitatos 10, 1, 48. prius illud — hoc sequens 5, 10, 42. *cf.* 3, 8, 63. illa quidem priora — sed haec quoque 12, 4, 2. illo subtili —. Medius hic —. At ille, qui saxa devolvat 12, 10, 60. 61 *N.* *v.* Hic. veterem illum horrorem malim, quam novam istam licentiam 8, 5, 34. *v.* Iste; aut in illo lentiore tarditatem, aut in illo paene praecipiti concitationem adjuvandam docendo 2, 8, 11 *N.* neque ille — recto sono juravit, nec ille Thebas sermone deflevit 11, 3, 168. p. Mil. aliud Ciceroni agenti placuit, aliud Bruto — cum ille jure occisum — dixerit; ille (*Sp.* hic) et gloriatus sit occiso malo cive 3, 6, 93 *Z.* *β*) *ex duobus* a) *ille ad remotius relatum:* Hi thesin a causa sic distinguunt, ut illa sit spectativae partis, haec activae 3, 5, 11. et gladiator — et luctator — cum interim et hic frequenter suis ipse viribus prosternitur, et illum, vehementis impetus, excipit adversarii mollis articulus 2, 12, 2 *N.* *cf.* 2, 1, 2. 2, 9, 3. 3, 6, 93. 3, 9, 2 *N.* illi (*a. l.* illic) — huic (*a. l.* hic) 10, 1, 106. b) *ille ad propius relat.:* quod in altercatione fit potentius, quam in actione, quia in illa nobis ipsi respondemus, in hac adversarium, quasi confessum, tenemus 6, 4, 18. plus est evidentia — quam perspicuitas, et illud patet, hoc se quodammodo ostendit 8, 3, 61 *N.* *cf.* 8, 6, 8. *v.* Hic.

**Illiberalis.** — mens 1, 3, 14.

**Illic.** I) *simpliciter.* *α*) *illo loco:* quod in foro non expedit, illic nec liceat 9, 2, 67. illic major aestus, ubi quis pudenda queritur 11, 1, 84. Illic radices, illic fundamenta sunt, illic *etc.* 10, 3, 3. Mihi hanc figuram esse magis placet. Illic ergo reddetur. 8, 6, 22. *β*) *in illa re:* Hi sunt, qui parva facile faciunt: et audacia provecti, quidquid illic (*Z. om.*) possunt, statim ostendunt. 1, 3, 4 *N. et S.* [videtur illic quoque (*i. e. in causis conjecturalibus; Z. ex Codd.* illis *i. e. ei, qui agit, et ei, qui syllogismo utitur*) necessitatem hos status exequendi facere 3, 6, 16 *N. cr.*] Inania quoque tempora rhythmi facilius accipient, quanquam haec et in metris accidunt. Major tamen illic licentia est, ubi tempora etiam animo metiuntur 9, 4, 51 *N.* quod illic (*a. l.* illi) ut litigatores loquimur frequentius 6, 2, 36. *cf.* 7, 2, 16. II) *c. Correlato:* quae in scholis abdicatorum, haec in foro exheredatorum — ratio est: quae illic malae tractationis, hic rei uxoriae 7, 4, 11. in tertio de Oratore — in Oratore —. Sed illic —. Et hic 11, 1, 4. ut illa sit spectativae partis, haec activae; illic enim veritatis tantum gratia disputari, hic negotium agi 3, 5, 11. *cf.* 3, 8, 20. 21. eadem illic suaderi, hic (*a. l.* illic) laudari solent 3, 7, 28; in his quidem minor est labor, — illic plus difficultatis 11, 1, 68.

**Illicio.** pars dialectica — utilis saepe — illiciendo, implicando 12, 2, 13.

**Illido.** in litore, in quo (*Sp.* quod) se maximo cum sono fluctus illideret (*a. l.* illuderet *al.* illiderentur) 10, 3, 30 *Z.* [al, spinae male illisit (*Z.* illi sit) *Virg. epigr.* 8, 3, 28 *N.*]

**Illigo.** nos praeceptis illigaverunt 5, 13, 60.

**Illiteratus.** litigator rusticus illiteratusque 2, 21, 16.

**Illotus.** 1, 4, 13.

**Illuc.** cum illuc venero (*in libro*) 11, 3, 38; ill. accedo 6, 3, 79. ill. conferenda est oratio 7, 2, 36. ill. intendenda mens 10, 2, 27; salientes huc illuc 10, 7, 6. *v.* Huc.

**Illucesco.** quis hic illuxit dies *Cic.* 9, 4, 76 *N. cr.*

**Illudo.** [mastrucam, quod est Sardum, illudens (*Z. ex Amb.* 1. irridens) Cic. ex industria dixit 1, 5, 8.]

**Illumino.** pulchritudinem rerum claritas orationis illuminat 2, 16, 10. laudare aliqua — illuminare interponendo aliquid sui (*de praeceptore*) 2, 4, 11. oratio translatorum nitore illuminanda 12, 10, 36. debet, quod illustrandae alterius rei gratia assumitur, ipsum esse clarius eo, quod illuminat 8, 3, 73.

**Illusio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 28. in eo genere ironia est, illusionem vocant 8, 6, 54.

**Illustramentum.** vel illustramenta pronuntiationis vel vitia 11, 3, 149.

**Illustratio.** insequetur ἐνάργεια, quae a Cic. illustratio et evidentia nominatur 6, 2, 32.

**Illustris.** fines maxime illustres 2, 15, 37. si desit illustris explanatio, propositio *etc.* 9, 2, 2. assumere ea, quibus illustrem fieri orationem putat, delecta, translata *etc.* 8, 3, 43; illustres poëtae 5, 11, 36.

**Illustro.** α) *de perspicuitate:* ut modicus ejus (*translationis*) usus illustrat orationem: ita frequens et obscurat, et taedio complet 8, 6, 14. eo (*expatiandi genere*) vel maxime illustrari ornarique orationem 4, 3, 4. ornatus orationis — non modo non illustrabit (*a. l.* lustr.) eam, sed etiam destruet 11, 1, 2. *v.* Illumino. β) *de claritate:* humilius genus illustrasse factis 3, 7, 10. summa, quibus illustratur forum, ingenia 10, 1, 122. longe clarius illustraverunt hoc opus Sophocles atque Euripides 10, 1, 67.

**Imaginor.** M. Tullius quaerit adhuc eum (*eloquentem*), et tantum imaginatur ac fingit 12, 1, 21. nec solum quae facta sint aut fiant, sed etiam quae futura sint aut futura fuerint, imaginamur 9, 2, 41. novi vero — audacius, nec mehercule sine motu quodam imaginantur *ib.* 42.

**Imago.** I) *proprie:* necesse est minus sit imago facie 10, 2, 11; depictam in tabula sipariove imaginem rei 6, 1, 32. imaginem Galli in scuto Cimbrico pictam 6, 3, 38. im. senis cadaveri infusa 6, 1, 40 *N.* tyrannicidae im. in gymnasio ponatur 7, 7, 5. mulieris im. in gymnasio ne ponatur *ib.* Apelles imaginem Antigoni latere tantum altero ostendit 2, 13, 12; Opus est — imaginib. vel simulacris, quae utique fingenda sunt. Imagines notae sunt, quibus ea, quae ediscenda sunt, notamus 11, 2, 21; quamvis fulgor ille sinistras imagines reddat 11, 3, 68. II) *i. q. similitudo:* imago (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 35. improvisum (*a. l.* improvisa) imago (*fig.*) 9, 3, 90. α) *c. Genit.:* declamatio judiciorum consiliorumque im. 2, 20, 12. im. veri discriminis 12, 11, 15. im. ipsa eloquentiae 1, 12, 18. honesti praesens im. 12, 1, 28. justitiae im. 2, 20, 6. 12, 3, 40. laudis falsa im. 5, 8, 2. illa velut litis im. 4, 1, 4. im. perfecti oratoris 1, 10, 4. illa vera im. orandi 5, 12, 17. im. pietatis 12, 3, 40. similitudines — ad exprimendam rerum imaginem compositae 8, 3, 72. quod εἰκόνα Graeci vocant, quo exprimitur rerum aut personarum imago 5, 11, 24. interim parabole cum re, cujus est imago, connectitur 8, 3, 77. imago rei 2, 20, 4. 4, 2, 120. 6, 2, 33. 8, 3, 63. 11, 2, 20. falsa rerum im. detineri et inanibus simulacris 10, 5, 17. credibilis rerum im. 4, 2, 123. nec imagine et ambitu rer. sed rebus ipsis 10, 1, 16. rerum, personanarum, vocum (*a. l.* personarumve) imagines 9, 2, 33 *N.* imagines rer. absentium 6, 2, 29. recentes rer. imagines 10, 7, 14. im. sceleris 6, 1, 31. futuri temporis im. *ib.* 19. omnem vitae im. 10, 1, 69. imaginem

virtutis 10, 2, 15. *β) per singulos Casus*: cujus (*justitiae*) rusticis quoque — apparet aliqua im. 2, 20, 6. nobis aliquas ante oculos esse imagines 9, 2, 33. recentes rer. im. continuo impetu feruntur 10, 7, 14. nos hae im. prosequuntur (*a. l.* pers.) 6, 2, 30. im. nonnunquam mora stili refrigescunt 10, 7, 14. im. dilatae non revertuntur 10, 7, 14; imaginem veri discriminis et dicendi leges comperisse (*Buttm. conj. combibisse*) 12, 11, 15. concipere imagines rer. 1, 2, 30. *cf.* 1, 10, 4. 2, 20, 4. 6, 2, 30. 8, 3, 64. 11, 3, 62. penitus rei concepit imaginem 6, 2, 33. tota rer. im. verbis quodammodo depingitur 8, 3, 63. quam dicendo effinximus, imago 6, 1, 28. imaginem virtutis effingere 10, 2, 15. omnium, quibus vocem dabat, imaginem expressit (*Cicero*) 3, 8, 50. *cf.* 8, 3. 72. 10, 1, 69. sensus non eandem im., quam res, habent 11, 2, 24. veritati proximam im. reddit 2, 10, 2. ita repraesentavit imaginem sceleris 6, 1, 31. *cf.* 6, 2, 29.

**Imbecillitas.** fallitque plerumque, quod probitas vocatur, quae est imbecillitas 6, 4, 12. suae imbecillitati sanitatis appellationem obtendunt 12, 10, 15,

**Imbecillus.** imbecillā naturā 5, 12, 4. imbecilliores 5, 10, 49; imbecilla frons 12, 5, 4. imbecillis (*a. l.* —libus) ingeniis 2, 8, 12 *S.* mala et imbecilla vox *opp.* bona firmaque 11, 3, 13. *v.* Firmus.

**Imbellis.** pro viro (*Sp. om.*) forti contra imbellem (*a. l.* imbecillem) 3, 7, 19. Nirea imbellem accepimus 3, 7, 19. si des arma timidis et imbellibus 12, 5, 2. qualis auri argentique imbellis (*fulgor*) 10, 1, 30.

**Imbuo.** I) sapor, quo nova imbuas 1, 1, 5. II) *transl.*: animus optimis imbuatur 1, 8, 5. *cf.* 2, 3, 2. servili vernilitate imbuatur 1, 11, 2. eum vitiis imbuit 1, 1, 9. nec imbuatur (*vox*) ea consuetudine, quam desertura sit 11, 3, 24 *S.* religiosa quadam necessitudine imbutae (*amicitiae*) 1, 2, 20. velut quadam superstitione imbutus 3, 1, 22.

**Imitabilis.** nemini imitabilem 10, 1, 61. quae in oratore maxima sunt, imitabilia non sunt 10, 2, 12. quaedam imitabilia (*Z.* inimit. *v. S.*) sunt, quibus aut infirmitas naturae non sufficiat, aut diversitas repugnet *ib.* 19 *N. et H. H.*

**Imitatio.** *α) c. Genit.*: antiquitatis 11, 3, 10. supervacua artis im. 2, 20, 3. condiscipulorum quam praeceptoris jucundior, hoc ipso quod facilior, imitatio est 1, 2, 26. *cf.* 2, 3, 10. nostrorum dictorum factorumque im. per relationem 9, 2, 59. im. fori consiliorumque 2, 4, 41. im. Graecorum 10, 1, 108. et luctus et irae et indignationis im. 6, 2, 26. im. poëticae licentiae 2, 4, 3. im. morum alienorum 9, 2, 58. morum ac vitae im. (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 30. mollior nonnunquam cum reprehensione diversae partis im. 11, 3, 165. ab ipsa actione atq. ab imitatione rerum 8, 4, 43. im. alterius scripturae 9, 2, 34. callidissima simplicitatis im. 4, 2, 57. versificationis ac sermonum im. 9, 2, 35. (*verborum*) vitiosa, si efficere omnia velimus, im. 11, 3, 152. im. veritatis 5, 12, 22; im. scribendi 1, 1, 35. *β) per singulos Casus*: a) *Nominat.*: facultas orandi consummatur natura, arte, exercitatione: cui quartam partem adjiciunt quidam imitationis, quam nos arti subjicimus 3, 5, 1 *N.* dicere ante omnia est — proximam deinde imitationem, novissimam scribendi quoque diligentiam 10, 1, 3 *N*; ingenii signum in parvis praecipuum memoria est —. Proximum imitatio 1, 3, 1. im. frequens transit in mores 1, 11, 3. ne im. judicium antecederet 2, 5, 26. iis felicissime cessit im. 10, 2, 16. quo vitio periret im. 2, 10, 13. hoc exercitatio petit, hoc imitatio

8, Pr. 16. similem frequenter im. praestat 10, 2, 3. im. per se ipsa non sufficit *ib.* 4; omnis im. ficta (*a. l.* facta) est, et ad alienum propositum accommodatur *ib.* 11. im. non sit tantum in verbis *ib.* 27. in illis est aliqua vitiosa im. 11, 3, 91. b) *per ceteros Casus:* imitationem antiquitatis affectant 11, 3, 10; si quod exemplum ad imitationem demonstrandum sit 5, 7, 28. mediocritas — ad intellectum atq. imitationem facilior 2, 3, 1. fictae ad im. materiae 2, 4, 41. componat se ad im. veritatis 5, 12, 22. *v.* Compono. 9, 2, 34. cum se totum ad im. contulisset 10, 1, 108. libentius se ad im. erigere 2, 3, 10; vix habere imitationis locum 12, 10, 27. lectio — velut confecta memoriae imitationique tradatur 10, 1, 19; multa imitatione digna 10, 1, 116. (*aliquid*) consequi imitatione *Cic.* 11, 1, 92. quorum ars omnis constat imitatione 11, 3, 91. Subabsurda illa constant stultis simili (*a. l.* stultissimi) imitatione 6, 3, 99. actione constat non imitatione (*oratio*) 11, 3, 182. qui (*affectus*) affinguntur imitatione, artem habent *ib.* 62. *v.* Ars. De imitatione 10, Cap. 2.

**Imitator.** — Thucydidis 10, 1, 74. — Atticorum *ib.* 115. 12, 10, 14. [habet amatores nec imitatores (*locus corrupt.*; *Codd.* nec immerito remitti *aut similia; A. Zeune, amicus doctus, conjec.* imitatorem) 10, 1, 104.].

**Imitor.** *α*) quantum virtutis habeant (*scripta*), vel hoc ipso cognoscimus, quod imitari non possumus 10, 5, 8. quod imitaturus est, quisque intelligat 10, 2, 18. haec si perviderimus, tum vere imitabimur *ib.* 27. hoc male imitantes 8, 3, 82. quidquid alteri simile est, necesse est minus sit eo, quod imitatur 10, 2, 11. id consequi, quod imiteris (*a. l.* mireris) *ib.* 7. imitatus est utrumque Horatius 8, 3, 30. amabant eum magis, quam imitabantur 10, 1, 126. *v.* Amo. quem sequatur, quem imitetur 10, 5, 19. *cf.* 10, 1, 122. imitamur libentius eos, quibus favemus 2, 2, 8. *v.* Annumero; bona imitantes 10, 2, 15. deteriora imitentur 10, 1, 25. defensionem imitatus est eques Rom. 6, 3, 74. qui imitentur jumenta onere et jugo laborantia 11, 3, 55. simulatio est certam opinionem animi sui imitantis 6, 3, 85. sedulo imitor quaerentem 7, 1, 54. *β*) *Partic.:* hanc (*diversam propositionem*) imitantes 11, 3, 163; imitandum vitandumque 3, 2, 3. *cf.* 9, 3, 69. percepta semel imitandi ratione, assimulabit quidquid acceperit 7, 10, 9. imitandi studium 1, 3, 2. exempla ad imitandum 2, 2, 8. in exemplum dicendi facundissimum quemque proponet sibi ad imitand. 12, 2, 17. verba effingere imitando 1, 1, 4. non qui maxime imitandus, et solus imitandus est 10, 2, 24; quod imitatus Cic. illa composuit in Verrem 8, 6, 72. veluti orationem diversae partis imitatus 5, 13, 28 *N.* imitatae spicas herbulae 1, 3, 5; *pass.:* affectus ficti et imitati 11, 3, 61.

**Immanis.** — vox 11, 3, 32.

**Immanitas.** — parricidii 9, 2, 53.

**Immaturus.** gallorum imm. cantu 11, 3, 51. imm. frons 12, 6, 2. imm. funus 6, Pr. 3. mors imm. 10, 1, 89. morum senilis auctoritas immatura adolescentibus creditur 11, 1, 32.

**Immemor.** — hesternorum 11, 2, 6.

**Immensus.** imm. vastitate 12, Pr. 4.

**Immerito.** ut eos non imm. probaverit sanctissimus censor 4, Pr. 3. *cf.* 8, 6, 62. 11, 3, 183. non imm. existimarit 9, 1, 12. *cf.* 9, 4, 35. insignem non imm. famam tribus orationibus meruit 10, 1, 116. non imm. dixisse 11, 3, 7. neque imm. secunda quinque partium posita est 7, Pr. 2. *cf.* 7, 10, 4; *simpliciter:* neque imm. 7, 7, 1. 10, 1, 27. 11, 2, 1. 12, 10, 75. nec imm. 2, 8, 1. *v.* Neque.

**Immeritus.** quos immeritos mors acerba damnavit 6, Pr. 4.

**Immineo.** ut — hasta humero dependens immineret 11, 3, 130; imminente bello 12, 1, 43. imm. summo discrimine 8, 4, 22.

**Imminuo.** quibus (*latere, voce etc.*) fractis aut imminutis aetate seu valetudine 12, 11, 2. imminuenda quaedam esse (*in prooemio*) 4, 1, 38.

**Imminutio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 34. — criminis 7, 4, 3. — malorum 5, 10, 33.

**Immisceo.** alienae se familiae venali immiscuisse 7, 2, 26. spiritum omnibus partibus immixtum 7, 3, 5.

**Immitto.** immissa barba 12, 3, 12 *N.* immissae penitus radices 1, 3, 5.

**Immo.** in causis vero etiam pluribus versantur, immo — in omnibus 6, 2, 10. *cf.* 12, 1, 31. [Quam multa (immo *Sp. contra Codd.*), — paene omnia 12, 11, 24.] aliquid, immo multa 2, 2, 8. quorum pleraque sunt frequentissime custodienda: immo nunquam — mutanda 4, 2, 103. cur non illam vocis modulationem fidibus ac tibiis, immo hercule cymbalis adjuvemus? 11, 3, 59. Commoveaturne quisquam ejus fortuna —? Non immo oderit reum verba aucupantem? 11, 1, 50. perdiscendae omnes, nec — difficillima quaeque earum differenda —. Quin immo ne primae quidem memoriae temere credendum 1, 1, 31. *cf.* 12, 11, 27. quid una aut altera faciet, quin immo centum ac mille 7, 10, 8; *in respond.:* Immo, nisi lagena defecisset, occidissemus te. 6, 3, 10. Cum — ille dixisset, se vero non expectare: Immo, inquit, rogo expectes 9, 3, 68.

**Immobilis.** immobili rigore 9, 3, 101.

**Immoderate.** spiritus imm. effunditur 11, 3, 63.

**Immoderatus.** vox immoderatior *Coel.* 11, 1, 51.

**Immodeste.** faciendo multa immod. atque intemperanter 5, 7, 32. inde immod. proponunt homines mali 12, 1, 12.

**Immodice.** eloquentiam — sibi nunquam imm. arrogavit 11, 1, 19. opportune positae (*figurae*) cum imm. petantur 9, 3, 100.

**Immodicus.** *α*) *de hominib.:* assiduus potius quam immodicus (*sit praeceptor*) 2, 2, 5. Gorgias in hoc immod., copiosus Isocrates fuit 9, 3, 74. *β*) *de rebus:* amore imm. 6, 3, 3. imm. claritatis 11, 3, 41. imm. hiatus 1, 11, 9. imm. laudantium moras 11, 3, 126. imm. (*periodus*) 9, 4, 125. si tamen non sit imm. (*sal*) 6, 3, 19 *N.* imm. tumore 12, 10, 73.

**Immolatio.** cum in Iphigeniae immolatione pinxisset (*Timanthes*) 2, 13, 13.

**Immolo.** filiam immolaverat 3, 11, 6.

**Immorior.** Pater meus contra eum, qui se legationi immoriturum dixerat — Non exigo, ut immoriaris legationi, immorare 9, 3, 73.

**Immoror.** ne terrenis immorer 2, 16, 6. mihi in hoc immorandum 11, 2, 4. *v.* Immorior.

**Immortalis.** deos imm. 12, 2, 2. *v.* Deus. imm. ingenii 10, 1, 109. naturae coelesti atque imm. (*a. l.* divinae) *ib.* 86. immortalem illam Sallustii velocitatem *ib.* 102. Anima imm. est. Nam quidquid ex se ipso movetur, immortale est 5, 14, 10. *v.* Anima.

**Immortalitas.** immortalitatem virtute consecuti 3, 7, 9. emit morte immortalitatem 9, 3, 71.

**Immotus.** aut immota omnino aut nimium mobilia (*supercilia*) 11, 3, 79. immotoque sceptro (*Abl. abs.*) *ib.* 158.

**Immundus.** humus erat immunda, lutulenta vino *Cic.* 8, 3, 66.

**Immunis.** 1, 7, 8.

**Immutabilis.** immutabile est, quod factum est 7, 4, 27. imm. necessitas 2, 13, 1. [signorum imm. (*Libri omn. ante Ald.* innumerabilium, *sed in Suppl. nulla notatur a Sp. diversitas*) 5, 10, 74 *N. cr.*].

**Immutatio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 35. imm. sine controversia est, cum aliud pro alio ponitur 1, 5, 41. barbarismos fieri immutatione *ib.* 6. duos in uno nomine faciebat barbarismos, preculam pro percula dicens, et immutatione, cum *c* pro *g* uteretur, et transmutatione, cum *r* praeponeret *e* antecedenti *ib.* 12 *etc.*

**Immutesco.** immutescamus alioqui 10, 3, 16.

**Immuto.** nomen immuto (*a. l.* nomina muto) 8, 6, 28.

**Impar.** obsessi et impares et aqua ciboque defecti 3, 8, 23. impares agentium contra ingeniis 4, 1, 8. ad exhortationem praecipue valent imparia 5, 11, 10; impares (*leges*) 7, 7, 16. imparib. spatiis ac sonis 11, 3, 43.

[**Imparatus.** Quae vero hoc patitur ratio, ut quisquam sit orator imp. ad casus (*sic Sp., quamvis ipsi displiceat; Codd. optt.* pat. oratio, ut q. s. orator aliquando mittere casus, *unde, praeter tot interpretum conatus, paucis mutatis, effecerim:* Quae v. h. p. oratio, ut quisquam possit orator aliquando omittere casus?) 10, 7, 3 *N. cr. S. H. II.*]

**Impartior.** quantulum enim studiis impartimur (*a. l.* impert.) 12, 11, 18.

**Impatiens.** habet mens nostra sublime quiddam — et impatiens superioris 11, 1, 16.

**Impedimentum.** ut sint ornamento non impedimento 5, 14, 35. *cf.* 5, 10, 123. turbati exercitus sibi ipsi impedimento sunt 7, Pr. 2. *cf.* 1, 2, 12. 1, 7, 17. sentientibus jam tum optima duae res impedimento fuerunt, quod *etc.* 2, 5, 2. ad multos gestus est impedimento 11, 3, 142; qui haec — impedimenta majus aliquid agentibus (*Sp.* agendi) putent 1, 7, 33. impedimentis ejusmodi pleni sunt grammaticorum commentarii 1, 8, 19.

**Impedio.** ut omnia, quae impediant, vincat intentio 10, 3, 28. Quodsi impediant tempora a judice data 12, 10, 55; impediri eorum decursum 11, 2, 25. interjectione impediri solet intellectus 8, 2, 15. naturaliter impeditur (*vox*) non propter calorem, — sed propter humorem 11, 3, 28; impeditus aliquo casu 8, 6, 42. fit longa et impedita (*oratio*) 8, 6, 42.

**Impello.** I) *i. q. urgeo, agito:* uno ictu frequenter impellunt (*sententiae*) 12, 10, 48; plura simul invadimus, si aut tam infirma sunt, ut pariter impelli possint, aut *etc.* 5, 13, 11; in plurimas animum audientium species impellere 12, 10, 43. et tunc leviter est tentatum — et nunc maximo temporum nostrorum auctore prope impulsum, ut non modo plura haec genera sed prope innumerabilia videantur 3, 4, 2 *N. et S.* II) *i. q. commoveo:* vel iratum vel impulsum ab aliis 11, 1, 71. quia et initio movendus sit judex, et summo impellendus 7, 1, 10 *N.*; impulsus responsis 3, 11, 6; qui ad crudelitatem eum impel-

lant 8, 3, 85. ad metum, cupiditatem, odium, conciliationem impellendi animi 3, 8, 12.

**Impendium.** qui reposcenti filium rationem impendiorum, quae in filium contulerit, exponens — dicit 1, 10, 18. nimium risus pretium est, si probitatis impendio (*a. l.* comp.) constat 6, 3, 35.

**Impendo.** *α*) si omnia studiis impenderentur 12, 11, 19. tantum studiis laboris impendere 2, 4, 3. paululum impendamus huic quoque peculiaris operae 6, 4, 3. acrem quam maxime curam spei futuri oratoris impendat 1, 1, 3. ut tempora, quae spectaculis, campo *etc.* conteruntur, geometrae potius ac musico impendat 1, 12, 18. liberalius tempora sua impensurus uni videtur, quam si ead. in plures partiatur 1, 2, 2; quibus (*libris*) componendis paulo plus quam biennium impendi Ep. ad Tryph. 1. quae (*studia*) juvenibus erudiendis impenderam Pr. 1. *β*) *adj. in:* cum satis in audiendo patientiae impenderit 12, 8, 10. in plura vim suam impendat 1, 12, 2. tota volumina in hanc disputationem impendisse 3, 6, 21. *γ*) *Partic.:* impensam huic scientiae operam dederunt 1, 10, 34.

**Impense.** — petierit 10, 5, 18.

**Imperator.** *summus belli dux:* imp. idoneum 12, 3, 5. summi imperatores Pr. 14. *cf.* 12, 11, 23 *Z.* et imp. falsis utitur saepe 2, 17, 19. imperator cum imperatore contendit 2, 17, 34. incredibile esse, ab imp. proditam hostibus patriam 7, 2, 31. imperatorum ac triumphalium separata est aliqua ex parte ratio eloquentiae 11, 1, 36. debent oratori sic esse adversariorum nota consilia, ut hostium imperatori 12, 1, 35. ut divus Augustus, cum Dolabella dixisset, Imperator, torque me dona 6, 3, 79. hominem occidi, jussus ab imperatore 3, 6, 78.

**Imperatorius.** — ars 2, 17, 34. haec est velut imp. virtus copias suas partientis, — retinentis partes 7, 10, 13. Fabius inter complures imp. virtutes Cunctator est appellatus 8, 2, 11.

**Imperfectus.** rudia atque imperfecta 3,1,7. causarum — alias perfectas, alias imperfectas vocant 4,2,3. imperf. sermonis 9, 2, 57. *cf.* 11, 3, 121.

**Imperiosus.** imperiosi velut jure quodam potestatis paedagogi 1, 1, 8. vim imperiosissimam, et cui repugnari minime potest 6, 3, 8.

**Imperite.** — excerpta 2, 15, 24.

**Imperitia.** — et rusticitas *etc.* afferunt interim frigus 6, 1, 37.

[**Imperito.** imperitanti fortunae (*sic Sp. de Lochmanni conj.*; *Codd. optt.* imperi aut, *al.* imperitiae aut f.) remittantur 6, Pr. 15 *N.*].

**Imperitus.** *α*) *simpliciter:* imperiti 1, 6, 45. 2, 12, 3. 5, 11, 19. 9, 4, 33. 39. imperiti judicant 2,17,28. ex quibus alterum imperiti se posse consequi credent, neutrum qui intelligunt 11, 1, 93. sermo et doctis probabilis, et planus imperitis 8, 2, 22. etiam imperito patet 1, 10, 45. ideo dictus εἴρων, agens imperitum 9, 2, 46. *v.* Admirator. (*non tolerabile*) si disertus imperitum plane et infantem (*se*) vocet 11, 1, 21. commovendos esse ducendosque imperitor. animos 12, 10, 50. ubi quid exquisitius dictum accidit auribus imperitorum 12, 10, 75. pugnam illam decretoriam imperitis ac saepe pullatae turbae relinquunt 6, 4, 6 *N.* inventio etiam imperitis saepe communis 8, 3, 2. imperitis quoque verba non desunt 10, 7, 15. imperitis placere aliquando, quae vitiosa sunt 12, 10, 51. ap. imperitos frequenter dicenda sententia 3, 8, 2. ap. omnino imperitos 5, 14, 29; imperi-

tiores quidam 1, 10, 28. *β*) *adj. Subst.*: imp. hominem 12, 8, 8. multitudinis imp. 10, 1, 43. parentum imp. 2, 4, 16. imp. testis 5, 7, 31. poëma imperito quodam initio fusum 9, 4, 114. *γ*) *adj. Genit. aut in*: imperitus (*lyrae*) 1, 10, 19. mulier omnium rerum imp. *Domit.* 9, 3, 66. non loquendi (*Sp.* dicendi) imperitus 1, 1, 11; in verbis adeo imperitus 1, 4, 27; in testationibus faciendis imperitum 12, 3, 5.

**Imperium.** Majestas est in imperio atque in omni populi Rom. dignitate 7, 3, 35. deponentium imperium tyrannorum 9, 2, 67. dónato imperio 10, 1, 91 *N.* leges de imperiis 2, 4, 40; quidam (*pueri*) imperia indignantur 1, 3, 6.

**Impero.** *α*) *simpliciter*: permittat, an vetet, an imperet (*lex*) 7, 7, 7. (*eloquentia*) hic regnat, hic imperat, hic sola vincit 7, 4, 24. similes imperantibus vel permittentibus 9, 2, 48. acrius imperandi genus (*rogare*) 9, 2, 11. *β*) *c. Accus.*: si militare iter fascemque et vigilias imperes 11, 3, 26. nec certum imperaverim modum 11, 2, 27. quod ipsum imperari optimum est 2, 5, 6. imperata pensa 3, 7, 6. *γ*) *c. Dat.*: praestat nemini imperare, quam alicui servire 9, 3, 95. quot nationibus imperabat 11, 2, 50. circumfluentibus undique eloquentiae copiis imperat 12, 10, 78. fronti imperant (*supercilia*) 11, 3, 78. [Philocteta, Pari si imperasses (*sic Z. conjec.*; *Sp.* Phil. Paridi, Si *etc.*; *Codd.* Phil. Paridis impar esses) tibi 5, 10, 84 *N. et S.*] *δ*) *c. Dat. et Accus.*: imperat ei nuptias 7, 1, 14. moram et solicitudinem initiis impero 10, 3, 9.

**Imperterritus.** repugnantibus inter se duabus (*praepositionibus*), quale est imp. 1, 5, 65.

**Impervius.** iter impervium 12, 11, 11.

**Impetro.** praemii nomine impetravit restitutionem patris 7, 1, 42. scenici actores — vilissimis etiam quibusd. (*poëtis*) impetrant aures 11, 3, 4. post impetratam studiis meis quietem Pr. 1. qui provinciam petierat, deinde impetrata ea 6, 3, 68.

**Impetus.** *α*) *c. Attrib.*: — in leone 2, 20, 9; interruptus imp. 11, 2, 46. nec liber est imp., nec cura contexta 12, 9, 18. *cf.* 7, 4, 30. novos imp. 10, 3, 10. praesens imp. 6, Pr. 14. secundos imp. 10, 7, 17. ille vehementis impetūs 2, 12, 2 *N.* *β*) *adj. Genit.*: actionis imp. 11, 2, 46. (*Plur.*) 11, 3, 134. — cogitationis 10, 3, 31. — dicendi 3, 8, 60. 9, 4, 35. — dicentium 10, 3, 20. *γ*) *Nominat.*: alios (*pueros*) continuatio extundit, in aliis plus imp. facit 1, 3, 6. in ipsos fit imp. 12, 9, 9. in agendo plus impetum posse (*Codd. om.* posse; *Z. conj.* impetus) 12, 10, 50 *N. cr. et S.* imp. pereat 9, 4, 113. si quando resederit praesens imp. 6, Pr. 14. imp. stetit *ib.* 61. subsidere in controversiis impetum dicendi prooemio, narratione, argumentis 3, 8, 60. *δ*) *Accus.*: secundos impetus auget placendi cupido 10, 7, 17. ab illo, quem ceperat, impetu ad rationem redit 6, 1, 28. quae nec dicentium impetum consequantur 10, 3, 20. virium atq. impetus non tantundem exigunt 6, 2, 10. quod non tam moram faciet, quam novos impetus dabit 10, 3, 10. impetum frangunt *ib.* 31. imp. habent quaedam (*signa*) 2, 13, 10. inhibeat metus impetum dicendi 9, 4, 35. sequentes calorem et impetum 10, 3, 17. imp. sumit 10, 3, 6. 12, 2, 1. *ε*) *Ablat.*: et copia verborum et impetu 12, 10, 64. *Buttm. Praef.* IV. p. XVII. impetu augetur (*animus*) 1, 2, 30. imp. dicere 2, 11, 3. verba in locis imp. feruntur 4, 2, 117. *cf.* 10, 7, 14. 12, Pr. 3. non nisu sed impetu 8, 4, 9. nulla ratione ductus, impetu raptus 7, 2, 44; imp. ac viribus opus est 12, 2, 11. non cunctos illos tenues et circum-

spectos vi, sublimitate, impetu *etc.* superavit (*Demosth.*)? 12, 10, 23. ζ) *seq. Praepos.:* Herculis imp. adversus Meropas 8, 6, 71. in eadem verba imp. (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 33. *cf.* 12, 9, 9.

**Impie.** — fecisti 7, 1, 53.

**Impietas.** impietatem punire 7, 1, 52.

**Impingo.** gubernator, qui navem — impegit 4, 1, 61.

**Impius.** — non sum 7, 1, 52. — qui dividere nolit cum fratre *ib.* 45. impium pro parricida 8, 6, 30. *v.* Parricida; hanc impiam vivacitatem 6, Pr. 3 *N.*

**Impleo.** *α*) quae illic ostendere satis, in peroratione implenda sunt magis 6, 1, 12 *N.*; octavum et nonages. annum implevit 3, 1, 14. *β*) *adj. Ablat.:* manus non impleatur annulis 11, 3, 142; quod — affectu (*Sp.* —tus) quoque implevit 4, 2, 110 *S.* lacrimis implevit Philodami casum 4, 2, 114. rem alioqui levem sententiarum pondere implevit 9, 3, 74 conviciis implent vacua causarum 12, 9, 8. erunt infirma, nisi majore quodam oratoris spiritu impleantur 5, 13, 56 *N.*

**Implico.** nullo implicari negotio 4, 2, 110; pars dialectica — utilis saepe — illiciendo, implicando 12, 2, 13.

**Imploratio.** sive in invocationem aliquam convertimur, sive ad invidiosam implorationem 9, 2, 38.

**Impluvium.** (*discentes*) impluvia circumeunt (*cogitationibus*) 11, 2, 20.

**Impolitus.** lapidum impolitorum (*a. l.* impolitiorum) 8, 6, 63; impol. grammaticus 1, 5, 7.

**Impono.** I) caput nescio ubi impositum 8, 5, 24. diadema imposuit 9, 3, 61. pars togae, quae postea imponitur 11, 3, 140. manu super imposita 1, 1, 27; impositum gremio 1, 1, 24. civitates praecisis impositae rupibus 12, 9, 2. II) *transl.:* finem imponere volumini 9, 4, 146. quasi perfectis summam eloquentiae manum imponerent Pr. 4. virtutis his nomen imponunt 8, 3, 7. *v.* Nomen. plus quam imponebatur oneris Pr. 3. III) *i. q. decipio:* populo imposuimus, et oratores visi sumus *Cic.* 8, 6, 20. 55.

**Impossibilis.** impossibilia aggrediantur 5, 13, 34. impossibile est 5, 10, 18.

**Impotens.** *i. q. insolens:* si contra impotentem suscepta est causa 6, 1, 12. impotentes (*actiones*) 5, 13, 21. impotentissimae cogitationes (*invidiae, avaritiae etc.*) 12, 1, 6.

**Impotenter.** ne quid impot. faciat 1, 3, 13. *v.* Potenter.

**Impotentia.** tacita (*a. l.* tacitae) impotentiae exprobratio 6, 2, 16.

[**Imprimis.** *v.* In.]

**Imprimo.** I) quocunque vis, imprime (*manum*) 9, 2, 42. II) *transl.:* imprimi quaedam vestigia animo 11, 2, 4. impressa animo rudi memoria 1, 1, 36.

**Improbabilis.** factum per se improbabile 7, 4, 7.

**Improbe.** ne quid impr. faciat 1, 3, 13. non impr. litigabunt 12, 7, 5. cum ab eo nescio quid impr. peteret 6, 3, 95.

**Improbitas.** — retundenda 6, 4, 11. impr., licet adversario molesta sit, judici invisa est *ib.* 15.

**Improbo.** improbant boni 11, 1, 17. mala multi probant, nemo improbat bona 12, 10, 76. ipse hos libros improbat 3, 5, 15. quanquam

et receptum sit, et Chrysippus non improbet 1, 3, 14. si quis, ut parum rectum, improbet opus 2, 13, 10. curam *etc.* ut affectata improbare 11, 3, 10; probanda atque improbanda 2, 2, 11. inclinationes vocis, quas invicem Dem. atq. Aeschines exprobrant, non ideo improbandae 11, 3, 168.

**Improbus.** *α) c. Nominib.:* spes improbas 12, 1, 13. perfricare faciem, et quasi improbam facere 11, 3, 160. *β) simpliciter.* a) *de personis:* improbi *opp.* clari viri 2, 4, 20. improborum scelera 12, 1, 26. mediocriter improbis 12, 7, 11. cum eum, qui sit improbus, latronem — dicimus (*amplificatio*) 8, 4, 1. improbissimus quisque 1, 8, 21. b) *de rebus:* qualitate (*excutiuntur*), an inhonesta, iniqua, improba *etc.* 5, 13, 19. offerre suum (*jusjurandum*) sine illa condicione, ut vel adversarius juret, fere improbum est 5, 6, 1. nec improbum sit, pro simili accipi, quod plus sit 7, 1, 61; quod multo esset improbius 9, 2, 22.

**Improprius.** *α) c. Nominib.:* nec impr. nec inusitatum nomen 8, 4, 16. tropus est rarissimus et maxime impr. 8, 6, 37. verbis impr. 8, 3, 57. *β) simpliciter:* impropria *opp.* proprium 2, 5, 10. ap. nos improprium, ἄκυρον ap. Graecos vocatur 8, 2, 3. sciamus nihil ornatum (*Sp.* sc. inorn.) esse, quod sit improprium 8, 3, 15 *Z.* quae barbara, quae impropria, quae contra legem loquendi sint posita 1, 8, 13. non rudia tantum et fortuita sed impropria 10, 3, 20. falsa et impropria virtutes ducentes 12, 10, 42. Id facimus, aut quia necesse est, aut quia significantius est, aut quia decentius. Ubi nihil horum praestabit, quod transferetur, improprium erit. 8, 6, 6. magnum peculiolum erunt, qui soloecismum putent —. Ego dubito, an id improprium potius appellem 1, 5, 46.

**Improvisus.** improvisum quiddam (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 35. 9, 3, 90. impr. rerum exitu 12, 1, 3.

**Imprudens.** nec sum adeo impr. aetatum 1, 1, 20. quod ex prima statim fronte dijudicare imprudentium est 12, 7, 8; Imprudens incidi (*fig.*) 9, 2, 60. si imprudens vel invitus (*tyrannum occiderit*) 5, 10, 59. qui impr. nocuit — qui impr. profuit *ib.* 73. Non tamen fere unquam, nisi imprudentem, fugerint (*illae occultiores quaestiones*) 7, 1, 40. quae si imprudentibus excidant *opp.* si simulamus 6, 3, 23.

**Imprudentia.** per imprud. 1, 5, 53.

**Impudens.** — actio 11, 1, 29.

**Impudentia.** inde fundamenta jaciuntur impudentiae 12, 6, 2. impudentiae fortiter resistendum 12, 6, 2.

**Impudicus.** imp. modi 1, 10, 31. si reum caedis impudicum vel adulterum vocet 7, 2, 28. impudicam meretricem vocavit 8, 4, 2.

**Impugno.** quae in aliis litibus impugnarunt actores causarum 2, 17, 40. cum filii caput palam impugnaret 11, 1, 62. finitionem alterius impugnat 7, 3, 22; adversarii persona iisd. omnibus impugnari solet 4, 1, 14.

**Impulsio.** — ad hilaritatem (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 31. 9, 2, 3.

**Impulsus.** oratio pondere modo (*a. l.* mole) et impulsu proeliatur 9, 1, 20. *v.* Pello.

**Impune.** plurimas occasiones, quibus ab eo Clodius imp. occidi potuerit 7, 2, 43. libere fingimus et imp. 6, 1, 43.

**Impunitas.** spes impunitatis 7, 2, 31. impunitatem desertoris petit 7, 7, 6.

**Impurus.** quid impurius, quam retinuisse talem (*adulteram*) 9, 2, 80.

**Imputo.** an ei caedes imputanda sit 5, 10, 72. *cf.* 7, 1, 45; omnes imputare (*a. l.* comput.) et velut annumerare literas 11, 3, 33.

**In.** I) *c. Ablat.* α) *de loco.* a) in angusto quodam pulpito stans 11, 3, 130. ventus esse in mari 5, 9, 7. quae sunt ia ea via 10, 7, 16. in ignotis locis errans 7, Pr. 3. interfectos in Marathone et Salamine 9, 2, 62. 12, 10, 24. in insula Co 8, 6, 71. hasta aurea in statua alterius 7, 9, 8. in sudata veste durandum 11, 3, 23. velut in opaco 1, 2, 18. in sole 8, 5, 29. 10, 2, 7. b) in accusatione 6, 3, 44. in actione 8, 2, 2. in actu 9, 3, 111. in secunda assertione 11, 1. 78. in causis et quaestione 5, 14, 11 *N.* *cf.* 11, 1, 3. in certamine armorum atq. in omni palaestra 9, 4, 8. *cf.* 11, 3, 63. 12, 2, 12. in pestilentia, in bello, in convivio 5, 10, 42. *cf.* 11, 2, 15. in turba, itinere, conviviis etiam 10, 3, 30. *cf.* 1, 2, 15. in discrimine capitis 11, 1, 49. in initio 1, 5, 39. in judiciis 11, 1, 78. *cf.* 9, 2, 24. in lite 11, 3, 59. in nuptiis 8, 4, 16. ut in quaestionibus 8, 6, 42. plus habet in recessu, quam fronte promittit 1, 4, 2. quod in proximo est 1, 3, 4. velut in re praesente 7, 10, 11. c) *in dictis vel scriptis:* in prooemiis 9, 4, 138. in eodem sensu 9, 3, 36. in illa sententia 9, 2, 29. in (*a. l. om.*) paucissimis versibus legem prooemiorum servavit 10, 1, 48; in Graecis — in Latinis 1, 4, 4. ut in Ephyris et Zephyris 12, 10, 28; in libro septimo dixi 11, 1, 59. de hoc in argumentis dictum est 8, 5, 9. propositus in divisione locus tertius 12, 10, 1. sicut in geminatione verborum diximus 9, 3, 45. *cf.* 8, 2, 22. 10, 7, 18. 11, 1, 86. in Hydriae prologo, in Georgo 11, 3, 91. *cf.* 1, 10, 18. 9, 3, 25. in arte poëtica Ep. ad Tryph. 2. ap. Virgilium in Bucolicis 9, 2, 13. *cf.* 10, 1, 39. 56. Catullus in Epithalamio 9, 3, 16. eadem sunt in Oratore plurima 9, 1, 36. β) *transl.* a) *c. Nominib.:* in adulterio, in furtis 7, 2, 41. in omni amplificatione 9, 4, 128. in cibis alia aliis magis complent 11, 1, 91. in comoediis non contendimus 12, 10, 38. (*Ciceronem*) in repetitionibus nimium, et in salibus aliquando frigidum, et in compositione fractum *ib.* 12. in cultu victuque 8, 5, 34. in ipsis etiam distinctionibus tempus alias brevius, alias longius dabimus 11, 3, 37 *N.* in illa diversitate 10, 5, 10. 11, 3, 87. eaque et in sententiis, et in figuris, et in positione longe — ingratissima 8, 3, 52. omnium in eloquentia vitiorum pessimum 8, 3, 56. quidquid in suo genere satis effectum est 8, 3, 88. genus, in quo queritur 7, 2, 7. *v.* Genus. neque in gestu persequemur omnes argutias 11, 3, 181. in historia minor 10, 1, 74. nihil in historiis supra Pontificum annales 10, 2, 7. duplex eorum (*verborum*) intellectus est — alter, in quo est una pars orationis, lego, scribo 1, 5, 2. in laudibus 3, 7, 20. in lectione 10, 1, 17. clavus purpurae in loco insertus 8, 5, 28. neque id in manibus solum sed in omni gestu ac voce servandum est 11, 3, 90. in ead. materia 10, 5, 6. in narratione pleni sumus 9, 4, 138. ut in nominibus 11, 2, 30. in quibus (*numeris*) singularem ac pluralem habemus 1, 5, 42. quod et in operibus publicis fieri potest 11, 2, 21. *cf.* 12, 9, 17. in parte operis merito donatur (*i. e. ob partem*) 10, 1, 63 *N.* προσωποποιΐας, in quibus et corpora et verba fingimus 9, 2, 31. in ea re doctus 12, 3, 3. in his rebus 8, 6, 35. *cf.* 10, 1, 46. 11, 1, 44. 11, 3, 63. 134. in rebus ipsis *opp.* quae ad aliquid referantur 3, 5, 16. praecipuum in studiis 1, 1, 28. in tanta causarum varietate 12, 2, 15. *cf.* 4, 1, 26. in illis (*verbis*) saepe laudantur 10, 1, 9; in parte tardatur — in parte juvari potest 11, 2, 34. *v.* Pars. esse in causa oblivionis

*ib.* 43. quae sunt in causa 12, 8, 1. *v.* Causa. in themate est, aliquem postulare 9, 2, 85; in ἀντινομίᾳ 7, 1, 15. in ἀντικατηγορίᾳ 7, 2, 90. *cf.* 9, 1, 5; in affectibus cum omnibus mirus, tum in (*a. l. om.*) iis — praecipuus 10, 1, 68. in nostra credulitate 6, 4, 8. ut in hac diligentia deterior fiat oratio 8, Pr. 22. atrox in ira (*vox*) 11, 3, 63. in metu et verecundia contracta (*vox*) *ib.* 64. compressam manum in poenitentia vel ira (*a. l.* in signum poenitentiae v. irae) 11, 3, 104 *N. cr.* in diversa opinione fuisse 1, 5, 39. in arduo spes est 1, 10, 8. laudari in bonis 5, 12, 22. hoc in planis 1, 10, 45. b) *c. Pronom.:* in his omnibus 11, 3, 133. in his, de quibus erit quaestio, opus esse *etc.* 10, 1, 33. in hoc optime facient 10, 5, 11. ut in hoc 9, 4, 97. *v.* Hic. in his — in illis 5, 7, 33. quod idem accidit in illo, Trojae *etc.* 1, 5, 27. in eo, cujus libera mutatio est, diu roget et suadeat 7, 4, 30. Quantum possis, in eo semper experire, ut prosis. 9, 3, 76. rerum natura in eo non parens sed noverca fuerit 12, 1, 2. in eoque vincimur 12, 10, 38. elatum spiritum deprehendas et in iis 10, 1, 104. sequitur in iis — deformis pertinacia 12, 1, 13. In quo est et illa digressio 9, 2, 55. in quo incommoda vitantis melior est causa 7, 4, 10. in quo ita loquimur 9, 1, 12. In quo dissentio 9, 4, 55. in quibus dicant aliquid, quod prosit 5, 7, 30. probabilis in omnibus, sed in quibusdam suis ipse viribus minor 10, 1, 103. in ceteris 1, 5, 64. 8, 3, 2. in primis *v.* Primus. c) *c. persona:* tanta in eo vis est 10, 1, 114. eadem in iis, pro quibus agemus, observanda sunt 11, 1, 42. in iis demum Atticum saporem putent 12, 10, 25. in illo credibile non est 4, 2, 107. Huic simile in illo, de quo supra dixi 8, 5, 23. et in eodem 8, 3, 22 *N.* in hoc desidiam nunquam verebor 1, 3, 8. idem dictum saepe in alio liberum, in alio furiosum *etc.* est 11, 1, 37. totum in uno diem consumturus est 1, 2, 11; cui (*Homero*) validissima quaeque forma etiam in feminis placet 12, 10, 5. haec non negligenda in filio suo 1, 1, 22. quod in gladiatoribus fieri 10, 5, 20. dabunt mihi aliquam in irascente, deprecante figuram 9, 1, 25. in juvenibus uberiora feruntur 11, 1, 32. illic major aestus, ubi quis pudenda queritur, ut stuprum, praecipue in maribus *ib.* 84. in (*a. l.* a) magistratu multa dicentur 7, 7, 4. in mutis pro sermone sunt (*gestus*) 11, 3, 66. ut in suspecta nuru 9, 2, 69. ne quid in oratore summo desideretur 12, 11, 2. quo nullus est in oratore acutior (*gradus accendendi judicis*) 11, 3, 166. *v.* Orator. quae (*memoria*) jam est in parvis 1, 1, 19. figura in patre plus facit, quam licet, in filio (*a. l.* patrem — filium) minus 9, 2, 88 *N. cr.* quam (*nutationem*) in Curione patre irrisit 11, 3, 129. in paucis atque humilibus accusator simplicitate gloriari potest 5, 7, 24. in paupere gratior quam in divite (*liberalitas*) 7, 4, 23. nihil in poëtis supra Livium Andronicum haberemus 10, 2, 7. nec me offenderit lusus in pueris 1, 3, 10. *cf.* 2, 4, 4. ut in pueris aegrotantibus 12, 1, 38. an quod in uno et in pluribus (*jus sit*) 7, 8, 3; quod in Cicerone praecipuum est 5, 13, 52. ut in Cic. *etc.* 11, 2, 31. vix in Coelio tolerabile 1, 6, 43. *cf.* 10, 1, 115. Quae virtus si usque ad eum in nullo reperta est, ac ne in ipso quidem, aut L. (*a. l.* in) Crasso 8, Pr. 14 *N. cr.* in Herodoto omnia leniter fluunt 9, 4, 18. in quibusdam, ut in Paride traditum est, praedicta pernicies 3, 7, 19. hanc vim in Pericle miratur Eupolis 12, 10, 65. diligentia ac decor in Polycleto supra ceteros *ib.* 7; quod est facilius in Apris et in Ursis, et Nasone aut Crispo 11, 2, 31. d) *c. Gerund.:* in accusando 10, 1, 115. in agendo 12, 9, 1. 12, 10, 49. *cf.* 11, 1, 29. in blandiendo, fatendo, satisfaciendo, rogando 11, 3, 63. in deflenda nece 11, 3, 8. in dicendo 6, 3, 19. 10, 6, 4. in dictando 10, 3, 22. in discendo 12, 3, 2. 12, 8, 14. plus in eligendis quam in congerendis

(*dictis*) 6, 3, 5. in eloquendo 10, 1, 54. non modo in exequendo suas vires debet adhibere, sed etiam inveniendo (*Z. conj.* in inv.) similia 5, 1, 3. in invidia facienda 11, 3, 63. in loquendo *ib.* 56. 1, 6, 44. in respondendo 12, 9, 20. in stando 11, 3, 125. in utendo non in percipiendo 12, 11, 20. γ) *c. significationibus temporis:* nec ultra pueriles annos retinebitur, nec in his ipsis 1, 11, 19. admirabilem praecipue in aetate illa voluntatem 10, 1, 89. in ea aetate facere illorum mentionem 11, 3, 31. tot artibus in pueritia discendis 12, 11, 9. δ. *i. q. inter:* neque in nobis quisquam 1, 6, 44. Plancus in Stoicis rerum cognitione utilis. In Epicureis levis — auctor est Catinus 10, 1, 124. ita nunquam erimus in turba 1, 2, 15. quaedam in his species plane distant 9, 1, 3. *cf.* 10, 2, 9.

II) *c. Accus.* α) *de loco:* a) rejecta in humerum toga 11, 3, 131. 146. habilem demonstrando in latus manum facimus, cum supina in sinistrum latus, prona in alterum fertur *ib.* 99. in tergum flagellet *ib.* 118. in ungues eriguntur *ib.* 120. ut in manus hominum veniant Ep. ad Tryph. 3; domum in multos diductam recessus 11, 2, 18. in eum manum intendere 11, 3, 89; scandens in adversum *ib.* 54. in diversum resolvitur (*manus*) 11, 3, 97. desinit in diversa niti, qui pervenit in summum 12, 10, 78. *cf.* 11, 3, 96. β) *de tempore:* scripta in aliquod tempus reponuntur 10, 4, 2. non ad praesens modo tempus, sed etiam in futurum 11, 3, 21. velut nihil in posterum debeat 11, 2, 44. quos (*mores*) quanto magis in praeteritum laudaverit 7, 4, 30. prosequitur haec memoria in senectutem 1, 1, 36; non didicerunt haec usque in senectutem 12, 11, 20. in illum usque diem 8, 3, 68. γ) *i. q. contra:* optime in Verrem Cicero 6, 1, 3. ap. Sallustium in Ciceronem 9, 3, 89. *v.* Dico. δ) *finem significat.* a) in haec omnia adjuvabatur statura *etc.* 11, 3, 179. haec subtilitas a nobis in hoc assumta solum 3, 11, 21. libri in hoc comparati Pr. 7. plus in hoc studii dederunt 12, 2, 19. qui in hoc dicam 6, 2, 27. in hoc nos componet 9, 4, 114. ducti sunt in hoc 10, 2, 5. in hoc ipsum fallendi sunt 2, 17, 28. habenda fides est vel in hoc 11, 2, 51. in hoc ipsum petuntur 9, 4, 28. narratio in hoc reperta est 4, 2, 21. *v.* Hic. b) ut simul in omnia paremur 11, 3, 25. in pejus notabile 1, 3, 1. quae in pravum induruerunt 1, 3, 12. auxilium in publicum polliceri 10, 7, 1. quorum accessio in summam ad infinitum usque perveniat 11, 2, 41. in totum filio parcit 9, 2, 88. *cf. ib.* 98. in universum 9, 2, 87. *v.* Universus. c) in exemplum 7, 1, 41. 12, 10, 50. in suam gloriam 1, 2, 16. in jactationem eruditionis 1, 5, 11. in lusum 1, 1, 26. Romanorum primus condidit aliqua in hanc materiam M. Cato 3, 1, 19. in morem praeceptoris 12, 11, 6. majorem in modum 11, 2, 12. in utramque partem 11, 3, 129. *v.* Pars. in quae probra isto jure abutantur 1, 3, 17. in proverbium usque 1, 10, 21; sunt in nostram potestatem (*a. l.* nostra potestate) 6, 2, 29 *N. cr.* in silentium usque 10, 3, 12. advocato adversis subselliis sedenti 11, 3, 132. in aliquam spem suam 7, 4, 23. in tutelam cinerum 7, 9, 5. in eundem usum 8, 4, 12. in quam (*a. l.* qua) mirifice Virgilius (*sc. rationem*) 8, 3, 27.

III) *in omissum:* aequo congressa campo (*oratio*) 12, 9, 2. ceris Platonis inventa sunt illa verba 8, 6, 64. *cf.* 10, 3, 31. Conchyliata peristromata, et Cn. Pompeji, terunt servi, et cellis (*Sp. de conj* in cellis) 8, 4, 25 *Z.* bello an pace 7, 4, 22. nominativo casu 1, 7, 3. 17. *cf.* 1, 6, 14. Est tamen quibusd. (*a l.* in quib.) scholasticis controversiis, in quibus ponitur 4, 2, 92. ceteras missā ad Domitium epistolā non agnoscit 3, 1, 18. [sola omni (*Amb.* 1. in o.) studiorum genere 1, 4, 5 *S.*] genitivo singulari 1, 6, 26. singulari nominativo *ib.* 14. quae conscripta sunt historiis 12, 4, 1.

infinitis e literam media syllaba acceperunt 1, 6, 7. C. Caesaris inscriptione 1, 7, 22. *cf.* 1, 5, 20. eadem pluribus judiciis dicunt 2, 4, 29. alio quoque libro 2, 4, 42. pluribus legibus iisdem, quibus conjectura, versatur (*finitio*) 7, 3, 1. fatendi modo 1, 6, 7. reliquis partibus 11, 3, 53 *N.* ei contrarius (*pes*) principiis merito laudatur 9, 4, 111. praeterito tempore varie formari verba 1, 6, 15. cum ipsis librorum titulis Graeco nomine utatur 2, 14, 4; Ciceronem haec male ipsa argumentatione dixisse 5, 14, 35 *N. v. singula nomina.*

**Inaequalis.** inaequalia et velut confragosa 8, 5, 29. triangula inaequalibus lateribus *opp.* aequis 1, 10, 41.

**Inaequalitas.** *opp.* aequalitas 11, 3, 44. — coloris 12, 9, 17. ne inaequalitate horum omnium (*i. e. spatiorum, sonorum etc.*) claudicet (*sermo*) 11, 3, 43. inaequalitate dissident (*supercilia*) *ib.* 79.

**Inaffectatus.** simplicis atq. inaffectati coloris 9, 4, 17. ἀφέλεια simplex et inaff. 8, 3, 87. jucunditatem inaff. 10, 1, 82. inaff. orationis 11, 1, 93.

**Inanimus.** inanima 5, 11, 23. 5, 14, 12. *opp.* in rebus animalibus 8, 6, 9. ex mutis animalibus aut inanimis 5, 3, 23.

**Inanis.** I) *proprie: α*) in. aristae 1, 3, 5. *β*) *in dicendo:* hic est illud inane, quod dixi 9, 4, 108 *N.* inania tempora rhythmi facilius accipient *ib.* 51. genus dicendi, quod — inanibus locis bacchatur 12, 10, 73; inanis (*vox*) 11, 3, 32. II) *transl. α*) *simpliciter:* hi pressi et integri, contra inflati illi et inanes 12, 10, 16; omnia inania videri 4, 5, 9. illud frigidum et inane 10, 2, 17. nihil est inane, nihil arcessitum 10, 1, 78. nihil inane aut redundans 12, 10. 17. *β*) *c. Nominib.:* frigida et inanis affectatio 9, 3, 74. in. diligentia 5, 11, 30. finitio in. 7, 3, 26. in. gaudium 2, 4, 16. in. jactatio 1, 8, 18. in. judicium 7, 1, 48. in. labor 11, 2, 1. in. loquacitatem 10, 3, 2. 10, 5, 22. in. persuasio 1, 2, 18. in rebus, quas fictas esse scimus et inanes 11, 3, 5. in. robur 2, 15, 25. in. simulacris 10, 5, 17. spes in. 6, Pr. 12. 6, 2, 30. in. studio 8, Pr. 18. in. verborum torrenti 10, 7, 23. tumor in. 2, 10, 7. in. verba 8, 2, 17. 9, 3, 100.

**Inanitas.** — oris 1, 11, 6.

**Inardesco.** affectus omnis languescat necesse est, nisi voce, vultu *etc.* inardescat 11, 3, 2.

**Inaresco.** nec sine causa dictum est, nihil facilius quam lacrimas inarescere 6, 1, 27.

**Inartificialis.** inartificialia 5, 10, 11. inart. probationes 5, 1, 1. 5, 5, 2.

**Inartificialiter.** qua in re alius se inartif., alius artificialiter gerat, in ea esse artem 2, 17, 42.

**Inauditus.** modus et inauditus et incredibilis 7, 6, 11. quod nobis inauditum est 1, 6, 9.

**Incaute.** — respondeas 5, 11, 27.

**Incendium.** si inc. in arce fuerit 7, 7, 4. si janua tenebitur incendio 2, 13, 16. cum initium a tempestate sumserunt, incendio aut ruina finiunt 8, 6, 50. incendiis 8, 4, 14 *v.* Labefactatio.

**Incendo.** I) nec incendit nisi ignis 6, 2, 28. II) *transl.:* qui dicit, spiritu ipso, nec imagine et ambitu rerum, sed rebus incendit 10, 1, 16; Philodami casum — incendit invidiā (*Cicero*) 4, 2, 114. incensum ira 8, 6, 7.

**Inceptio.** aut depositio aut inc. (*Codd. optt.* interceptio) aut transitus (*in dicendo*) 11, 3, 46 *N.*

**Incertus.** *a*) *simpliciter:* ille, qui excipit, si tardior scribendo aut incertior legendo, velut offensatus fuerit (*sic Z. optt. Codd. secutus; Sp.* inertior in leg.) 10, 3, 20 *S.* multa in his reliquuntur incerta 2, 10, 14. neque enim certa incertis declarantur 5, 10, 8. *v.* Certus. ex eo, quod scriptum est, id, quod incertum est, ducit 7, 8, 3; illa (*aposiopesis*) quid taceat, incertum est 9, 3, 60. cum *senatus senatus* an *senatus senati* faciat, incertum sit 1, 6, 27. *cf.* 7, 9, 2. *β*) *c. Nominib.:* incerti adulterii 7, 2, 52. inc. auctorem 5, 11, 41. fuga inc. 8, 3, 68. inc. gestus 1, 10, 35. inc. murmur 2, 11, 4. partes inc. 5, 10, 63. alias certam, alias incertam personam 7, 2, 9. *cf.* 9, 2, 37.

**Incesso.** probos non aspere incessere 5, 7, 27. *cf.* 10, 1, 126. quem incessere audebant ut tumidiorem 12, 10, 12. paucitatem, conspirationem, vilitatem, gratiam incessere 5, 7, 23. nomen, ut argumentum morum, incessit 5, 10, 31. sermonem cum risu aliquos incessentem 6, 3, 21. levibus aut frivolis *etc.* reum incessere 7, 2, 34; si aut nationes totae aut ordines incessantur 6, 3, 35. nec minus noto Sallustius epigrammate incessitur 8, 3, 29.

**Incessus.** — fractus 5, 9, 14. — orantis 1, 2, 31. in pedibus observatur status et incessus 11, 3, 124. aliquando (*patronorum*) inc. incusari solet 5, 13, 39. Cicero rarum inc. neque ita longum probat (*in agendo*) 11, 3, 126. neque eadem in — incessu apud principem, senatum *etc.* similiter decent *ib.* 150.

**Incestum.** — commiserat 4, 2, 88. — cum filia commissum 5, 10, 19. incesti damnata 7, 8, 3.

**Incestus.** Postulo, ut praecipitetur incesta; lex est 7, 8, 5.

**Inchoo.** Romanorum primus condidit aliqua in hanc materiam M. Cato, post M. Antonius inchoavit 3, 1, 19. quod hic liber inchoat *ib.* 2. 7, 10, 17. antequam legitimum certamen inchoënt 4, 1, 2. Esse videatur octonarium inchoat 9, 4, 73. cludendi inchoandique sententias *ib.* 18. abrupto, quem inchoaverat, sermone 4, 3, 13. isne statuam quidem inchoari credet, cum ejus membra funduntur 2, 1, 12. inchoare haec studia 1, 12, 12; quod initio, quo primum hanc materiam inchoavi, non feceram 4, Pr. 5. hinc nobis inchoanda est ea pars 2, 11, 1. altercationis praecepta poterant videri tunc inchoanda, cum peregissem omnia 6, 4, 1; *Partic.:* vix dum inchoata 5, 13, 34. inchoatam probationem 5, 10, 5. *v.* Degusto. Destino. Efficio.

**Incĭdo.** I) *proprie:* emphasi A. Tullius dixit, ferrum in Tuccium (*Sp.* antonomasia Julius d. f. Accium Navium) incidisse 6, 3, 69 *Z.* II) *transl.* *α*) *absolute:* si quando ita incidat 2, 5, 5; si quis ingenio corruptus ac tumidus inciderit 2, 8, 9. potest materia incidere, quae hoc exigat 7, 4, 28. persona nescio an unquam, utique in vero actu rei, possit incidere, de qua neutra pars dicat 7, 2, 41. potest incidere quaestio 7, 1, 19. interim triplices suasoriae incidunt 3, 8, 33. verbum si quod minus usitatum incidat 2, 5, 4. Imprudens incidi 9, 2, 60; nec unquam incidet in hoc genere dubitatio 3, 8, 34. cum in expositione senis sermo incidit 11, 3, 91. in magnis quoque auctoribus incidunt aliqua vitiosa 10, 2, 15. inter eos non forensem contentionem sed studiosam disputationem incidisse 11, 1, 70. *β*) *rel. ad aliquid.* a) *de hominibus:* facultas dicendi si in malos incidit 12, 1, 32. in adeo molestos incidimus grammaticos 9, 3, 53. in personas tales incidi 9, 2, 73.

b) *de tempore:* quae (*bella*) in ejus aetatem gravissima inciderunt 12, 1, 16. in eum annum incidere 6, 5, 4. c) *de rebus:* quatenus huc incidimus 9, 2, 81. ne in eundem casum, similem compositionem *etc.* incidamus 4, 2, 118. cum in dativum vel genitivum casum incidissent 1, 7, 18. in hunc inciderunt errorem 5, 12, 21. in quod genus (*amphiboliae Cic.*) incidit 7, 9, 12. in hos inexplicabiles laqueos inciderunt 5, 10, 101. ne incidam in loquacitatem *ib.* 101. incidisse in sordidum nomen 8, 3, 21. *cf.* 3, 3, 14. in praefanda incidere 8, 3, 45. ut in aliquod responsum incidat 5, 7, 18. ne in pares elocutionum tractus incidamus 4, 2, 118. in id ipsum incidunt vitium 2, 4, 9. *cf.* 1, 5, 50. 5, 13, 46. 8, 6, 61; in quam (*causam*) non aliqua quaestio incidat Pr. 12. nonnunquam etiam legales possunt incidere tractatus in privata maxime consilia 3, 8, 4. quod in illud judiciale causae genus incidat 2, 1, 10. ceterae species incident in haec tria genera 3, 4, 15. aliquae (*controversiae*) in meum quoque patrocinium inciderunt 7, 2, 5. in illas quoque translativas quaestiones incidunt (*melius ac pejus etc.*) 3, 6, 52. affectatio, cum in acres incidit sensus 9, 3, 74. *cf. ib.* 76. quae in quemque statum frequentissime incidant 7, 1, 64. ambiguitas — in idem verborum vitium incidit 8, 2, 16. *cf.* 8, 6, 61. subtilitatis quae accidunt in dicendo vitia — cum in versus inciderunt 1, 5, 17.

**Incīdo.** [ferrum Accium Navium incidisse 6, 3, 69 *N. v.* Incĭdo.] si rectum limitem rupti torrentibus pontes inciderint 2, 13, 16.

**Incingo.** laevam involvere toga et incingi paene furiosum est 11, 3, 146.

**Incipio.** α) *simpliciter:* dum incipimus 11, 3, 144. quotiens incipit sensus aut desinit 9, 4, 67. *v.* Cludo. in incipiendo, narrando *etc.* 11, 1, 6. cum jam incipiendum erit 11, 3, 159. β) *c. Adv.:* deum deliberamus, quando incipiendum sit, incipere jam serum est 12, 6, 3. *cf.* 11, 3, 159. ubi controversia incipiat 7, 1, 8. *v.* Desino. neque abrupte, nec unde libuit, incipiendum est 3, 8, 6. *cf.* 10, 3, 16. γ) *c. Praepos.:* Incipiamus ab iis 9, 2, 6. incipiendum ab iis, quae prima sunt 3, 9, 8. incipere a (*a. l. om.*) quam maxime facili causa 12, 6, 6. a contrario inc. 4, 1, 50. semper ab excusatione aetatis incipientem 6, 3, 76. ab Jove incipiendum 10, 1, 46. potissimum incipiam ab ea (*parte*) 3, 7, 1. incipere a persona 7, 2, 39. inc. ab ipsa re 4, 1, 72. prius incipiendum a refutatione 5, 13, 53. a Graeco sermone incipere 1, 1, 12; ut ab Homero atque Virgilio lectio inciperet 1, 8, 5. proximus liber a prima parte, id est exordio, incipiet (*Sp.* pr. l. prooemia, id est exordia concip.) 3, 11, 28 *Z.* optime manus a sinistra parte incipit, in dextra deponitur 11, 3, 106. ab iisdem verbis plura acriter et instanter incipiunt, et in iisdem desinunt 9, 3, 30. optime incipitur a longis, recte aliquando a brevibus 9, 4, 92; ubi ab initiis incipiendum, ubi e (*a. l.* a) mediis vel ultimis 7, 10, 11. nec paeon eadem ratione brevibus (*a. l.* a br.) incipiet ac desinet 9, 4, 48 *N.* ut manus cum sensu et inciperet et deponeretur 11, 3, 106. δ) *c. Accus.:* quod incipimus 1, 12, 5. in contentionibus aut incipiendis aut finiendis 11, 3, 128. ε) *c. Infinit.:* Incipit esse quodammodo παρῳδή 9, 2, 35 *N.* Quando incipit (*membrum*) corpus esse? 9, 4, 123. ut id audire propitius incipiat 7, 1, 12. ut libros jam emittere inciperem Ep. ad Tryph. 1. paulatim ad majora tendere incipiet 2, 4, 20. hinc jam tradere incipiam 2, 4, 1. studia ejus formare ab infantia incipiam Pr. 5. ζ) *Partic., imprimis de discentibus:* incipienti statim contingere (*ingenium*) 10, 7, 18. incipientes atque adhuc teneri 1, 2, 26. qui legendi sint incipientibus 2, 5, 18. *etc.*

incipientibus danda erit velut praeformata materia secundum cujusque vires 2, 6, 5. incipientibus brevius ac simplicius tradi magis convenit 8, Pr. 1. 3. si manet eadem, quae fuit incipientibus, difficultas 10, 7, 4; incipientibus aut paulum progressis (*in oratione*) 11, 3, 149.

**Incisum.** incisa, quae *κόμματα* dicuntur 9, 4, 22. Incisum erit sensus non expleto numero conclusus, plerisque pars membri *ib.* 122. est in verbis, incisis, membris, periodis (*junctura*) *ib.* 32. 44. non modo membra atq. incisa bene incipere atque cludi oportet *ib.* 67. fiunt et singulis verbis incisa *ib.* 122. incisa et membra fere mixta sunt *ib.* 123.

**Incito.** ipsos (*a. l.* in ips.) interim judices incitat (*iracundia actoris*) 6, 4, 10.

**Inclamo.** [paululum aliquid inclamare (*Z.* inclinare) ad voluptatem audientium 2, 10, 10 *N. cr.*] quasi inclamaret aut testaretur locutus est 11, 3, 172. nomen inclamabant *Coel.* 4, 2, 124.

**Inclinatio.** I) *proprie:* — corporis 1, 11, 16. — laterum fortis ac virilis *ib.* 18. — incumbentis in mulierculam Verris 11, 3, 90. II) *transl.:* inclinationes vocis 11, 3, 168; *i. q.* *conversio:* alii (*communes loci*) ad totius causae inclinationem (*faciunt*) 5, 13, 57; *de voluntate:* incl. judicum ad nos petitur initio parcius, cum satis sit admitti 6, 1, 20.

**Inclino.** I) *proprie:* inclinato in dextrum capite 11, 3, 119. cap. in latus inclinato *ib.* 69. inclinata utrolibet cervix 1, 11, 9. paulum inclinatus (*digitus*) 11, 3, 94. pollice intus inclinato *ib.* 99. inclinari ad judicem *opp.* reclinari ad suos *ib.* 132. II) *transl.* α) *transit. de voce:* epilogus — si (*ad*) placandos (*judices est accommodatus*) inclinatam quandam lenitatem (*desiderat*) 11, 3, 170; *i. q.* *commoveo:* judicem inclinat miseratio 4, 1, 14; *i. q.* *frango:* is (*Demetrius Phal.*) primus inclinasse eloquentiam dicitur 10, 1, 80. β) *intransit.:* paulum aliquid inclinare (*Sp.* inclamare) ad voluptatem audientium 2, 10, 10 *Z.*

**Includo.** *in dicendo:* si aperias haec, quae verbo uno inclusa erant 8, 3, 68. neque his tribus quasi formis inclusa eloquentia est 12, 10, 66; non in — inclusa breviter urbanitate, sed in quodam longiore actu 6, 3, 43.

**Incolumitas.** incolumitatem ejus (*patris desertoris*) optat 9, 2, 85.

**Incommodum.** incommoda vitae 5, 11, 38. si vel aliis incommodis, vel praesenti periculo, vel poenitentia videtur satis poenarum dedisse 7, 4, 18. nos incommoda ex iis — materiis consequentur 2, 10, 14. inemendabilia oris incomm. obstabunt 11, 3, 12. duo pariter subierunt incomm. 5, 10, 100. hoc solet incommodi accidere eis 10, 2, 23. incommodis repugnandum 10, 3, 28. ex qua (*poena*) minus incommodi consecuturus, quam ex facto gaudii 7, 2, 42. si ipsa vox fuerit sana, id est, nullum eorum, de quibus modo retuli, patietur incommodum 11, 3, 32. incommoda vitantis 7, 4, 10. *v.* Commodum. nonnunquam posse dicentem ipsis incommodis bene uti 11, 1, 83. quod fieri nonnunquam minore incommodo 12, 3, 2.

**Incommodus.** incommoda turbae conflictatio 3, 8, 29. quod cum supervacuum est, tum incommodum aliquando 1, 7, 16.

**Incomparabilis.** — magister 1, 2, 11.

**Incomposite.** horride atque incomp. illud extulerunt 10, 2, 17.

**Incompositus.** 1, 5, 65. *in dicendo.* α) *de rebus:* fortius quid incomp. potest esse, quam vinctum et bene collocatum 9, 4, 6 *Z.* ru-

dibus et incompositis similia *ib.* 17. licet et vincta sit, et apte cadens oratio, tamen merito incomposita dicatur *ib.* 32. *β*) *de scriptoribus:* incompositus moribus 4, 5, 10. rudis in plerisque et incompositus (*Aeschylus*) 10, 1, 66.

**Incomprehensibilis.** — praecepta 9, 1, 12.

**Incomtus.** rectum erat, sed durum et incomtum 8, 6, 65. nuda sit et velut incomta oratio 8, 6, 41.

**Inconcessus.** cum paene sit homini inconcessum 10, 2, 26.

**Inconditus.** urbanitas, in qua nihil inconditum — possit deprehendi 6, 3, 107.

**Inconsequentia.** — rerum foedissima 8, 6, 50.

**Inconsideratus.** Polus juvenili calore inconsideratior 2, 15, 28.

**Inconstans.** ne inc. testis sit 5, 7, 10.

**Inconstantia.** frontis ac luminum inconstantia trepidare 9, 3, 101.

**Inconveniens.** sequentium ac priorum inter se inc. positio 1, 5, 51.

**Incorporale.** jus, quod sit incorporale, apprehendi manu non posse 5, 10, 116 *N. et S.*

**Incorruptus.** — natura 2, 5, 12; masculi et incorr. viri 5, 12, 20.

**Incredibilis.** *α*) *simpliciter:* quibus incredibile id, quod objiciatur, fiat 4, 2, 12. incred. est sed verum 9, 3, 87. incredibilia an inter se constantia 5, 4, 2. falsā et incredibilia natura 9, 2, 23. *v.* Falsus; incredibile est, quantum morae — adjiciatur 1, 1, 32. incred. esse, ab imperatore proditam hostibus patriam 7, 2, 31. *β*) *c. Nominib. junctum:* incred. rei ordo et ipsa expositione fidem perditurus 5, 13, 28. incred. verborum fastidio 8, 3, 23. modus et inauditus et incred. 7, 6, 11. incred. quaedam varietas 2, 7, 1. vim quand. incred. 12, 2, 22.

**Incredulus.** — patronus 12, 8, 11. increduli quidam et de ingenio pessime meriti 10, 3, 11.

**Incrementum.** habent omnia initium, increm., summam 5, 10, 71. bonorum incr. *opp.* malorum imminutio *ib.* 33. quod, si ad intellectum referas, minutio est, si ad obscuritatem, incrementum 8, 4, 28. constare amplificationem incremento *etc.* Incrementum est potentissimum, cum magna videntur, etiam quae inferiora sunt *ib.* 3; quorum accessio labori sensum incrementi non afferat 11, 2, 41. huic (*sermoni*) studium et increm. dederit utilitas, summam ratio et exercitatio 3, 2, 1. *cf.* 5, 3. *v.* Initium. singula increm. habent 8, 4, 8. increm. ex minoribus petit 8, 4, 9; per incrementa tam modica augenda vis 10, 6, 3.

**Incresco.** hoc genus increscit ac fit manifestius 8, 4, 2. secunda respiratio increscat 11, 3, 49. uno gradu increverat 8, 4, 4. *v.* Gradus.

**Incubo.** transversas incubare *Coel.* 4, 2, 123 *N.*; clausis thesauris (*a. l.* clausos thesauros) incubabit 10, 1, 2.

**Inculco.** *dicendo:* illā transcurrimus, congerimus, abundamus, festinamus, hac (*pressa pronuntiatione*) instamus, inculcamus, infigimus 11, 3, 101. singula inculcantur 9, 3, 50. repetere et diu inculcare 1, 1, 31. quasi singulis peculiariter inculcare, quod dicimus 11, 3, 130. firmissima quaeque memoriae judicis inculcanda sunt 6, 4, 5; inculcatas pueris persuasiones 3, 1. 6.

**Incultus.** consitus an inc. (*locus*) 5, 10, 37. si quis corpus suum inculto (*Sp.* inocculto) loco poni jubeat, — sit litis occasio cultum (*Sp.* inocc.) 7, 9, 5 *S.*

**Incumbo.** incumbere illi non (*ut omnes veteres*) in illum 9, 3, 1 *N.* I) *i. q.* *incubo:* nos sedemus, incumbimus 9, 1, 11 *N.*; *transl.:* cursum habent quaedam (*signa*) et impetum, sedent alia vel incumbunt 2, 13, 10. II) *i. q. inclino, innitor.* α) *proprie:* incumbere advocato adversis subselliis sedenti 11, 3, 132 *N.*; incumbentis in mulierculam *ib.* 90. in dextrum (*pedem*) incumbere (*a. l.* procumb. *al.* recumb.) *ib.* 125; magna vis venti in mare incubuit 5, 9, 5; luctator, qui totius corporis nisu in id, quod semel invasit, incumbit 2, 12, 2. β) *transl.:* Huc incumbat orator, hoc opus ejus, hic labor est 6, 2, 7. in id maxime incumbet 2, 8, 13. patronus in hoc vehementer incumbet 7, 2, 33.

**Incunabula.** discendi (*Sp.* dicendi) velut incunabulis Pr. 6 *Z.*

**Incurro.** I) *proprie:* in latera atque in terga incurrere (*a. l.* incutere) 9, 1, 20. II) *transl.:* quae in oculos incurrunt 7, 1, 41. 10, 3, 16. ut in animum ejus oratio, ut sol in oculos, incurrat 8, 2, 23; cum in eosdem casus, aut tempora, aut numeros, aut etiam pedes quis incurrit 9, 1, 11. haec tria genera locis, ut in (*a. l. om.*) quosque incurrent, subjicienda sunt 5, 10, 53 *N. cr.* ne in totos ordines, aut gentes, aut populos petulantia incurreret 11, 1, 86.

**Incursio.** nonnunquam solet hoc quoque esse artis genus, ut quaedam in actione dissimulata subito in altercando proferantur, et inopinatis eruptionibus et incursioni ex insidiis factae simillimum (*sic ex Codd., maxime ex Amb.* 1. *legendum videtur; Sp.* erupt. et ex ins. citissimo facto sim.; *Z.* erupt. aut ex ins. incursioni fiat sim., *uterque partim de conj.*) 6, 4, 14 *N. cr. et S.*

**Incurso.** quae oculis vel auribus incursant 10, 3, 28.

**Incursus.** ad incursus tempestatum 10, 7, 3.

**Incurvicervicum.** — pecus *Pacuv.* 1, 5, 67. 70.

**Incurvus.** stare incurvum 11, 3, 160.

**Incuso.** alienam culpam incusare (*a. l.* accus.), ubi fateris tuam 11, 1, 81. incusem deos 6, Pr. 4. incusans congiariorum exiguitatem 6, 3, 52. inc. ejus sordes *ib.* 74. actionum incusanda negligentia 5, 2, 3. non oratio modo, sed vita etiam incusari solet 5, 13, 39; iisdem laudamus, incusamus 5, 8, 2.

**Incutio.** terrae pedem incutere 2, 12, 10.

**Inde.** I) *de loco:* togam inde removere 11, 3, 124. II) *de tempore.* α) i. durat ad nos usque 1, 5, 21. β) *i. q. deinde:* quasi perfectis omni alio genere doctrinae summam i. eloquentiae manum imponerent Pr. 4. ad alia deinceps, atque inde alia devertunt 2, 11, 5. i. τετράσημοι, πεντάσημοι, deinceps longiores fiunt percussiones 9, 4, 51. Ultima species est, An optare possit alienam uxorem? Generale est, An, quidquid optaverit, accipere debeat? Inde, An ex privato *etc.* 7, 1, 24. ut sit quaestio, et i. status 3, 6, 73. III) *de causa:* appellatique i. 3, 1, 18. risus i. captatur 8, 3, 48. curam dicendi inde coepisse, quod — accuratius loqui instituerint 3, 2, 2. quae inde contraxerit, quod non intelliguntur 8, 2, 12. atque inde — est dicta 6, 2, 8. i. materia bene respondendi datur 6, 3, 81. i. ad id — ducitur 8, 4, 15. i. fiunt humiles statim 2, 4, 9. i. innatus est error 3, 6, 7. i. invident 11, 1, 17. i. immodeste proponunt 12, 1, 12. i. Castorem

pronuntiabant 1, 5, 60. tanquam i. fuerit spes 7, 2, 32. trahat i. peregrinatio 12, 11, 18. i. in syllabas cura transibit 1, 4, 17. i. est enim, Tendit ad genua *etc.* 6, 1, 42 *N.* *cf.* 8, 6, 51. celeritatem percipiendi venire i. 1, 10, 34. *v.* Venio. quinquaginta ubi erant centum inde occidit Achilles (*versus*) 7, 9, 8 *N.*; ne inde odium, hinc contemtus oriatur 2, 2, 5. *β*) *c. Ellipsi:* in eo libertas atque i. acerbitas 10, 1, 94. Inde interruptus actionis impetus *etc.* 11, 2, 46. I. minuti corruptique sensiculi 8, 5, 14. i. soluti ac fluentes 1, 2, 8; i. enim illa nobilis defensio 5, 12, 10. i. enim (*Sp. om.*) αὐλητρὶς illa vulgata 7, 9, 4 *Z.* *γ*) *in derivandis vocabulis:* et sic a lavando lotus, et inde rursus illotus 1, 4, 13. i. abstulit 1, 5, 69. i. belligerare 9, 4, 39. IV) *in judiciis i. q. ab altera parte:* inde erit status causae 3, 6, 9. quae i. sint fortia 6, 1, 6 *N.* quod i. obtinebatur 7, 1, 6. ut i. excitatus plus noceat 5, 7, 32. saepe inter se collidi solent, inde testatio, hinc testes *ib.* 33. inde recta fere atque clamosa est actio, hinc mille flexus desiderantur 5, 13, 2 *N.* *cf.* 12, 3, 40.

**Indecens.** nihil est tam ind., quam cum mollia dure fiunt 10, 2, 19. qui hoc natura ipsa rei non indecens faciant 11, 1, 82. quaedam non indecentes morae 11, 3, 158.

**Indecenter.** *in dicendo:* quae poterunt utroque modo non ind. efferri 1, 5, 64; intersistere indecentissime 8, 3, 45.

**Indecore.** fit contra quoque frequenter non ind. 9, 4, 24.

**Indecorus.** quae sunt natura parum speciosa, non tamen sint indecora dicentibus 11, 1, 60. indecorum est super haec omne nimium *ib.* 91. et corrugare nares, et inflare *etc.* indecorum est 11, 3, 80; impudens, tumultuosa, iracunda actio omnibus indecora 11, 1, 29. ind. exultatio 2, 2, 12. ind. gestus 1, 10, 35. humanitas ind. et theatralis 2, 2, 10. eloquentiae ind. jactatio 11, 1, 25. ind. mutatio 2, 14, 4. ind. vel voce vel gestu pronuntiatio 3, 3, 3. ind. status 1, 11, 16. ind. vacillatio 11, 3, 128.

**Indemnatus.** 3, 11, 14.

**Index.** *α*) *de personis:* quis index 7, 2, 54. id jam indicis est, non actoris 11, 1, 81 *N.* *β*) *de rebus:* indicem ex bibliotheca sumtum 10, 1, 57 *N.* est mentis index (*vox*) 11, 3, 62. lacrimas mentis indices *ib.* 75.

**Indicium.** — docti hominis 9, 2, 4. Illud virtutis ind. est, fundere, quae natura contracta sunt 10, 5, 11. indicii ordo 4, 2, 99. quae ne minimum quidem in se indicium masculi ostendet 5, 12, 20; σημεῖον indicium quidam nominaverunt 5, 9, 9. signum, quod ille (*Celsus?*) indicium, ab argumentis jam separavi 5, 10, 11. *cf. ib.* 10.

**Indīco.** orbarum nuptias indicentium 7, 4, 24. si orbae nuptias indicant (*a. l.* vendicant) *ib.* 39 *N. cr.*

**Indĭco.** *α*) *simpliciter:* satis est actori indicare 4, 2, 7. *cf.* 3, 8, 53. Sermo aversus a judice et brevius indicat interim, et coarguit magis 4, 2, 106. narravit, neque ita, ut tantum indicaret *ib.* 75. eadem verba, mutata pronuntiatione, indicant, affirmant *etc.* 11, 3, 176; cum esset indicaturo satis: Q. Ligarius nullo se implicari negotio passus est, adjecit: domum spectans *etc.* 4, 2, 110; quantum ad indicandum sufficit *ib.* 46. de his sententiarum figuris, quae ab illo simplici modo indicandi recedunt 9, 2, 1. in exprobrando et indicando 11, 3, 94. *β*) *c. Accus.:* [qui indicabantur *Cic.* 9, 3, 42. 50 v. Judico.] ut conscios indicet 9, 2, 81; indicata et diversa

opnione 6, 3, 112. nec indicat quaestionem, sed adjuvat 4, 4, 4. res nudas atq. inornatas indicare 2, 4, 3. indicare rem, de qua pronuntiaturus est 4, 2, 1. rem indicare, sermonis cotidiani, et in quemcunque etiam indoctorum cadentis, existimant *ib.* 37. *cf.* 4, 1, 24. 12, 10, 43. cum res non gesta indicatur, sed, ut sit gesta, ostenditur 9, 2, 40. γ) *adj. Ablat.:* cum totum crimen uno verbo satis indicetur 4, 2, 30; si breviter et dilucide summam rei indicaverimus 4, 1, 34. ad quaedam vel decentius indicanda vel tutius 9, 1, 21. proprie et significanter rem indicare 12, 10, 52. nostra ridicule (*a. l.* ridicula) indicamus 6, 3, 23. δ) *seq. Acc. c. Inf. aut Interrogat.:* Quorum priusquam partiamur species, indicandum est, esse quaedam in omni probationum genere communia 5, 8, 4. nisi spartum eum dicere velle indicasset 8, 2, 2; contentus indicare, quid facti sit 4, 2, 128.

**Indifferens.** indiff. ultima 9, 4, 93. rhythmo indifferens est, dactylusne ille priores habeat breves, an sequentes *ib.* 48.

**Indifferenter.** utroque utimur ind. 9, 2, 6. 11, 3, 1.

**Indignatio.** (*est egressio*) 4, 3, 15 indignationis motus 11, 3, 71; subita ind. *ib.* 103. spiritum rumpente (*Sp.* spiritu, velut erump.) protinus indignatione 4, 3, 5 *Z.* rem sceleratissimam non malitia sed indignatione audere 3, 8, 45. indignationis aliquando etiam ridicula fuerit imitatio 6, 2, 26. et indignationi convenit (*rogare*) 9, 2, 10. cum est judex — aliqua ind. complendus 9, 4, 138. ad profectum opus est studio non indignatione 10, 3, 15.

**Indignitas.** de indignitate calumniae conspirationis queritur 6, 1, 9. in exaggeranda ind. 8, 3, 88.

**Indignor.** α) *simpliciter:* utrum ridere audientes, an indignari debuerint 6, 3, 83. *cf.* 9, 2, 26. femur ferire indignantes 11, 3, 123. indignantium (*affectus*) *ib.* 61. cum irascendum, indignandum *etc.* sit *ib.* 58. *v.* Doleo. β) *c. Accus.:* (*pueri*) imperia indignantur 1, 3, 6. (*amnis*), qui pontem indignetur *Virg.* 12, 10, 61 *N.*; *c. Inf. aut Acc. c. Inf.:* cedere indignantur 1, 1, 8. quod facere oporteat, non indignandum est dicere 1, 11, 17. non indignantur singulis haerere 1, 2, 10; neque indignetur sibi Herodotus aequari T. Livium 10, 1, 101.

**Indignus.** α) cum agente illo — alii, quod indignum videatur, riderent 12, 11, 3. quod sit indignissimum, in accusationem oratoris utuntur orandi viribus 2, 16, 1. quod indignum (*a. l.* ingenium) sit, crimina — defendi 7, 2, 31 *N. cr.* gravia, indigna, tristia (*a. l.* aut digna tristitia) 6, 2, 34. rebus ind. asperis, invidiosis *ib.* 24. β) *c. Ablat.:* ne illud quidem ind. est admonitione 6, 1, 37. non indigni cognitione 10, 1, 90. ind. lectione schedas 1, 8, 19. Nisi indignum (*Sp.* si tamen dignum) literis esset, ab opere pulcherrimo — hanc minorem exigere mercedem 12, 11, 29 *Z.* Pompejum ind. morte 3, 8, 57. γ) *seq. Relat. aut Inf.:* ne illud quidem, quod admoneamus, indignum est 2, 4, 10. Illud protinus non ind., quod annotetur 7, 1, 78; non putant indignum — sustinere 8, 4, 21.

**Indiscretus.** indiscreta et inter se connexa atque juncta 1, 2, 3. *cf.* 10, 1, 2.

**Indistinctus.** si — neque inordinata aut indistincta dixerimus 8, 2, 23. in privatis et acutus, et non asper, et non ind., et non supra modum elatus M. Tullius 12, 10, 39.

**Indocilis.** — homines 1, 1, 2.

**Indoctus.** *α) de hominibus.* a) *simpliciter:* doctus indoctum superabit 2, 17, 43. indocti 3, 8, 51. 4, 2, 37. populus, qui ex pluribus constat indoctis 3, 8, 2. ut ira nonnunquam indoctis quoque eloquentiam faciat 6, 2, 26. interdum videntur ind. copiam habere majorem 2, 12, 6. indoctos a Musis atq. a Gratiis abesse 1, 10, 21; indocti et barbari et servi 2, 17, 6. indocti ac non sentientes ea 8, 6, 4. non indocti modo sed etiam rustici 6, 3, 13. *cf.* 10, 3, 16. cum iidem docti facere illud, indocti et inexercitati non possimus 11, 2, 9. nemo erit tam indoctus 10, 1, 48. b) *c. Nominib.:* actor ind. 1, 10, 35. ind. ille (*praeceptor*) 2, 3, 11. ind. puer 1, 9, 5. *β) de rebus:* ind. brevitas 4, 2, 46. ind. rusticaeve manus 1, 11, 16.

**Indoles.** — Coelii 12, 10, 11. bona ipsius ind. 1, 2, 5. 1, 3, 2. ind. laeta 2, 4, 4. maximam ind. ostendunt (*opera*) 10, 1, 89. si qua sunt dicta juveniliter pro indole accipiuntur 10, 6, 3.

**Indomitus.** cur — mansuefacimus animalia? indomita nascuntur 9, 4, 5. forte quidem sed ind. (*ingenium*) 12, 2, 19.

**Indubitabilis.** in genere causae etiam indubitabili 4, 1, 55. si modo indubitabile est 4, 5, 13.

**Indubitatus.** indubitata essent, non argumenta 5, 10, 19 *N. cf. ib.* 74. 1, 6, 32. 5, 14, 32. 9, 4, 2. quidquid pro causa videtur, quasi indubitatum pronuntiant 8, 5, 7; ind. literarum inter se conjunctio 1, 1, 31. ind. signa 5, 9, 2.

**Indubius.** — exempla 5, 13, 24 *N. cr.*

**Induco.** I) *proprie in Tropis:* in suam (*viam*) quisque induxit sequentes 3, 1, 5. iter, in quod inducuntur 8, Pr. 4. a patronis diversae partis inducuntur (*sic Codd.; Sp.* induuntur) in laqueos 5, 7, 11 *Gernh. in Suppl.* II) *transl. i. q.* compello: pater filium et novercam, inducente (*a. l.* indicante) altero filio, in adulterio deprehensos occidit 9, 2, 42; hoc in memoriam inductus (*a. l.* add.) *ib.* 61. ab his affectibus, in quos inducendus est judex, recedere 11, 3, 58. III) *i. q.* obduco: ingenio adhuc alendo callum inducere 12, 6, 6; cum oblivio unius eorum cujuslibet (*verbi*), aut deformem haesitationem, aut etiam silentium inducat 11, 2, 48. IV) *i. q.* profero: quarto in loco inducunt approbationem 5, 14, 8.

**Inductio.** quod ἐπαγωγὴν Graeci vocant, Cic. inductionem 5, 10, 73; omnem argumentationem dividit in duas partes, inductionem et ratiocinationem 5, 11, 2. 3. ficta ind. (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 31. erroris ind. *ib.*

**Inductu.** hujus persuasu et inductu *Cic.* 5, 10, 69.

**Indulgentia.** dum nos ind. illa non fallat 10, 3, 7. mollis illa educatio, quam indulgentiam vocamus 1, 2, 6. ingenia indulgentia quadam enutrienda sunt 8, Pr. 2.

**Indulgeo.** *α) c. Dat.:* hominem divinum, qui sibi indulsit 8, 5, 17. ultra nobis, quam oportet, indulsimus 2, 5, 24. non est indulgendum causis desidiae 10, 3, 29. compositioni Latinos magis indulsisse, quam Atticos 9, 4, 145. minus indulsere eloquentiae Stoici 10, 1, 84. si (*Ovidius*) ingenio suo temperare quam indulgere maluisset *ib.* 98. juri nostro libentius indulgebit 7, 5, 3. utinam parcius dictorum numero indulsissent 6, 3, 5. quanto minus vel offensae vel utilitati suae indulserit 11, 1, 75. plerisque extremas syllabas non perferentibus, dum priorum sono indulgent 11, 3, 33. expatiari parte in hac et indulgere voluptati 2, 17, 1. *cf.* 10, 1, 24. *β) adj. Accus.:* quod praecipue in-

dulsisse homini videtur (*rerum natura*) 12, 1, 2. aliquid indulgendum esse desiderio 4, 2, 122. indulgere aliquid studio suo 3, 8, 13. in quo plus sibi indulget orator 8, 3, 1. plus indulsit voluptati 12, 10, 22; qui malis moribus nomen oratoris indulgeant 2, 17, 32 *Z.* γ) *Partic.*: indulgentiores parentes 4, 2, 74.

**Induo.** I) *proprie:* indutus ea (*lorica*) 8, 4, 24; [induuntur in laqueum 5, 7, 11 *N. cr. v.* Induco.] II) *transl.:* α) *c. Accus.:* auctoritatem induat vera sentientis 4, 1, 46. eandem personam induit Cicero 3, 8, 50. quorum induere (*a. l.* inducere) personas 6, 2, 36 *N. cr.* personam induat judicis 12, 8, 15. quam (*voluntatem*), qui vera induerit fide 12, 11, 11. β) *adj. Dat.:* fictam orationem induere personis 4, 1, 28. causas induere propriis personis *ib.* 47. III) *Pass. i. q.* implicor:[1] cum in gravissimas — poenas a semet ipsis — induantur (*a. l.* inducantur) 12, 1, 3.

**Induresco.** quae in pravum induruerunt 1, 3, 12.

**Industria.** α) eos juvenum imitatur ac sequitur ind. 10, 1, 122. Africano virtutem ind. comparavit 9, 3, 56. iis testimonium reddere industriae 11, 1, 88. uter plus industriae aut virium sit allaturus ad accusandum 7, 4, 34. intermissam historias scribendi ind. nova laude reparavit 10, 1, 75. β) *Ablat. adverbialiter:* industriā depravatum 6, 3, 6. de ind. 9, 4, 144. ex ind. 1, 5, 8 *v.* Ex.

**Industrie.** cum Verres fortiter et ind. tuitus contra piratas Siciliam dicitur 5, 13, 35.

**Inemendabilis.** — pravitas 1, 1, 37. inemendabilia oris incommoda 11, 3, 12.

**Inenarrabilis.** latens quaedam et in. ratio 11, 3, 177. in. (*a. l.* inerrabiles *al.* inevitabiles) soni 1, 5, 33 *N. cr.*

**Ineo.** pugnam ineuntibus 12, 1, 28; initurus frequenter forensium certaminum pugnam 5, 12, 22. tot pericula ineuntibus 2, 16, 8. ne minorem gratiam ineat 3, 1, 5.

**Inepte.** ineptissime fieri 11, 3, 131.

**Ineptiae.** haec inter ipsas ineptias evanuerunt 1, 7, 6.

**Ineptus.** praeceptores, qui — eos, qui plus honoris literis tribuerunt, ineptos, et jejunos, et trepidos, et infirmos, ut quodque verbum contumeliosissimum occurrit, appellent 2, 12, 11; quod est multo ineptius 9, 2, 70; longis syllabis omnibus apponere apicem ineptissimum est 1, 7, 2. discursare et satagere ineptissimum 11, 3, 126; pedis supplosio crebra inepti est hominis *ib.* 128. ineptae sane cavillationis 7, 9, 4. sicut ornent orationem (*figurae*) — ita ineptissimas esse 9, 3, 100.

[**Iners.** tardior in scribendo aut inertior in legendo 10, 3, 20 *v.* Incertus.]

**Inerudite.** non in. ficta materia 1, 10, 33.

**Ineruditus.** ille durus atque ineruditus 8, Pr. 26. (*hyperbole*) est in usu vulgo quoque, et inter ineruditos (*Sp.* erud.) et apud rusticos 8, 6, 75 *Z. N. cr.* maledicit inerud. apertius et saepius 2, 12, 4. judicem in. 10, 1, 32; in. voluptates 1, 12, 18; Quare ineruditi ingeniosiores vulgo habeantur? 2, Cap. 12.

**Inexercitatus.** indocti et inexercitati 11, 2, 9.

**Inexpectatus.** aliquid inexpectatum subjungimus 9, 2, 22. quid nobis inexpectatum (*Amb.* 1. inexpectato *al.* inopinatum) accidisse *ib.* 24. *N. cr.*

quo quaeque (*oratio*) longius petita est, hoc inexpectata magis est 8, 3, 74.

**Inexpiabilis.** — bella (*a. l.* inexpugnabilia) 2, 16, 2.

**Inexplicabilis.** — laqueos 5, 10, 101. — serie 5, 14, 32. — pugna 8, 6, 1 *N.*

**Inexpugnabilis.** — finitio 7, 3, 18. — probationes 5, 10, 44.

**Infamia.** laedat quidem inf. 7, 2, 28. virtus facit laudem, at voluptas infamiam 5, 10, 83. propter inveteratam inf. *Cic.* 6, 5, 9 *N.* infamiā criminum destruendus 5, 7, 26. inf. (*Sp.* fama) judiciorum 4, 1, 31 *Z.* in infamia plus poenae quam in morte 6, 2, 23.

**Infamis.** — feminae 6, 3, 51. inf. in matrem (*Z. conjic. matre*) filium 9, 2, 79. inf. amore filiae virginis pater 9, 2, 70. inf. causae 4, 1, 62. est et conditoribus urbium infame, contraxisse aliquam perniciosam ceteris gentem 3, 7, 21.

**Infamo.** infamare signatores 5, 7, 1. Senecam infamabat 10, 1, 127. eam (*personam*), si nostra sit, ornandam, si aliena, infamandam (*in initio narrationis*) 4, 2, 129. cum longe sit a voluntate infamantium oratoris officia 2, 15, 4. Clitarchi probatur ingenium, infamatur fides 10, 1, 74.

**Infandus.** fero infandissima. *Varius* 3, 8, 45.

**Infans.** I) *qui loqui non potest:* si disertus imperitum plane et infantem vocet (*se*) 11, 1, 21. II) *de parvulis:* alienus inf. 6, Pr. 7. infantem suam (*i e. puellam*) 6, 1, 39. protinus omnibus membris expressus inf. 2, 4, 6. Ergo, quisquis non affuerit, exheres erit? — Et infans? filius enim est, et non affuit (*Sp.* Filius et inf. et aeger non aff.) 7, 1, 50 *Z.*; non alligabitur (*i. e. vincietur*) inf. 7, 6, 5. infantes a mutis nutricibus educati 10, 1, 10. conata retinere infantem suum mater 8, 3, 69 corpora infantium nec casus tam graviter affligit 1, 12, 10. jam formandam quam optimis institutis mentem infantium 1, 1, 6 *Z.* infantium feminarumque ploratus 8, 3, 68. nutricum, quae adhibetur infantibus, allectationi 1, 10, 32. praeformatae infantibus literae 5, 14, 31.

**Infantia.** I) *imperitia dicendi:* Quae enim est actoris inf., qui mutam illam effigiem magis, quam orationem, pro se putet locuturam 6, 1, 32. illae reprehensiones aut obscuritatis, aut infantiae in dicendo, aut inscitiae rerum verborumque 5, 13, 38. II) *de prima homini aetate:* si studia ejus formare ab inf. incipiam Pr. 5. quantum in in fantia praesumtum est temporis, adolescentiae acquiritur 1, 1, 19 irritandae ad discendum inf. gratia *ib.* 26. inf. statim deliciis solvimu 1, 2, 6; est sua etiam studiis inf. 1, 1, 21.

**Infaustus.** inf. opus, et quidquid hoc est in me infelicium literarun 6, Pr. 3.

**Infectus.** re infecta 9, 3, 73.

**Infelicitas.** nisi forte nostra potissimum tempora damnamus hujus inf. ut nunc crescat nihil 10, 2, 8. abominanda haec inf. erat 8, Pr. 27 ob aliquam magnam inf. 11, 1, 56. haec rara inf. erit 11, 2, 49.

[**Infeliciter.** vio pro eo infelicius (*sc. fictum*) 8, 6, 33 *N. cr. et S.*]

**Infelix.** *α*) *de hominibus:* nemo fere tam inf., ut, quod cuique loc signum destinaverit, nesciat. 11, 2, 29. in omnibus rebus (*a. l.* omniur rerum) inf. *Domit.* 9, 3, 66 *N. cr.* pro infelicibus judici misericordiar suam allegare 4, 1, 16; infelicissima femina 8, 5, 21. *β*) *de rebus:* inf

illa verborum cavillatio 10, 7, 14. per inf. conscientiam 9, Pr. 10. inf. literarum *ib.* 3. puerile et cujusdam infelicis operae 10, 1, 7. inf. calumniandi se poenam 10, 3, 11. inf. solicitudo 12, 10, 77. inf. supellex 2, 4, 29 *N.*

**Inferi.** inferos excitare 9, 2, 31.

**Infero.** I) *proprie:* se ignorante illatam (*rem in domum*) 5, 13, 49. Aeschines intulit eo (*Rhodum*) studia Athenarum 12, 10, 19. in clarissimum solem lumen inferre 5, 12, 8; vetus habebat testamentum, et unus ex amicis falsam fabulam intulerat 6, 3, 92; antiquior cavendi quam ictum inferendi cura 4, 2, 26. II) *transl.* α) ad inferendam rebus lucem 8, 3, 72. tantum intulisse eloquentiae lumen 10, 5, 16. *cf.* 8, 2, 23. plurimum artis in eloquentiam intulerunt 10, 5, 3. β) *in dicendo aut concludendo:* cum plura interrogasset, novissime id, de quo quaerebatur, inferebat 5, 11, 3. si legem asperam ac poenarias actiones inferemus 4, 3, 9. si rem evolvere propositam facile non sit, inferenda est alia quaestio 6, 4, 20. aut praeposito verbo, ad quod reliqua respiciant, aut illato, quo plura cluduntur 9, 3, 62; quod infertur *ib.* 27 *N. cf.* 8, 4, 20. complexionem, quae aut id infert (*a. l.* fert) solum, quod ex omnibus partibus cogitur *etc.*, aut adjungit, quid ex his conficiatur 5, 14, 9.

**Inferus.** I) *Comparat.* α) *de loco:* proximas vitis radices amputant, ut inferiores firmentur 10, 7, 28. inf. ramos 1, 2, 26. inferioribus (*digitis*) *opp.* qui supra sunt 11, 3, 98. pars togae, quae postea imponitur, sit inferior *ib.* 140. sinus, si aliquanto supra imam togam fuerit, nunquam certe sit inferior *ib.*; (*in eloquendo*) tum elatis tum inferioribus modis opus est *ib.* 17. β) *de pretio ac dignitate:* inferiora omnia praeceptis suis credunt 5, 11, 39. praestare hanc inferioribus curam 2, 3, 4; paulum inf. (*gradus accendendi judicis*) 11, 3, 166. similitudo, si ad aliquid inferius leviusque referatur 6, 3, 57. ponendo, etiam id esse facinus, quod erat inferius 8, 4, 4. incrementum est potentissimum, cum magna videntur etiam, quae inferiora sunt *ib.* 3. inferiora quoque scrutabimur *opp.* quod primum se obtulerit 7, 1, 27. γ) *de fortuna hominum:* adv. inferiorem, parem, superiorem 5, 12, 7. cum convicium (*Sp.* cum vitium) honestus inferioris fert 6, 2, 14 *Z.* non fere ad hanc (*invidiam*) nisi inferiores confugiunt 11, 3, 63. Inferioribus parcere decet 11, 1, 68. II) *Superlat.* α) *c. Nominib.:* ab imo pulmone 11, 3, 56. ab imis sonis ad summos 11, 3, 22. supra im. togam *ib.* 140. ad im. ventrem *ib.* 111. ima (*vox*) *opp.* summa *ib.* 42. *cf.* 15. β) *Neutr. simpliciter:* sinum in dextrum humerum ab imo rejicere 11, 3, 146. sicut cithara, ita oratio perfecta non est, nisi ab imo ad summum omnibus intenta nervis consentiat 2, 8, 15; circa ima pollicis 11, 3, 99. scandendi circa ima labor est 12, 10, 78. qui protinus circa ima substiterint *opp.* qui ad summa nitentur Pr. 20.

**Infeste.** interrogandus quam infestissime ac premendus 12, 8, 10.

**Infestus.** infesto pollice 11, 3, 119 *N.* in re leviore aut minus infesta 11, 1, 64.

**Inficio.** quae (*vitia*) mentem inficiunt 1, 11, 2.

**Infigo.** alia repetitione, alia commoratione infigere 9, 2, 4. hac (*pressa pronuntiatione*) instamus, inculcamus, infigimus 11, 3, 111 *N.* *v.* Inculco; in clausula positum (*verbum*) assignatur auditori et infigitur 9, 4, 29. docere et infigere animis res 9, 4, 134. *cf.* 1, 8, 17; infixus pectori dolor 9, 2, 26.

**Infinitus.** I) *de amplitudine.* α) *c. Nominib.:* inf. curae 10, 3, 12. inf. differentiam 11, 3, 18. inf. dissensio 3, 1, 7. inf. litium formae 7, Pr. 4. prope inf. labor 4, Pr. 7. inf. loca, per quae verba explicentur 11, 2, 25 neque infinita est, etiamsi est multiplex (*materia*) 2, 21, 8. infinitum in his quoque rebus momentum est 1, 11, 11. operis prope inf. Ep. ad Tryph. 1. adeo inf. spatio ac traditione 12, 11, 16. infinitam faciat ipsa res tardidatem 5, 10, 123. inf. tractatus (*Sp.* anfractus) 6, 1, 15 *S.* β) *Neutro:* ad infinitum usque 11, 2, 41. in infinitum 1, 10, 49. 2, 17, 16. 4, 1, 43. 11, 2, 8. infinito (*a. l.* infinite) magis 11, 3, 4 *N. cr. cf. ib.* 172. infinito plus 8, 4, 25; impossibile aut potius infinitum est 5, 10, 18. omnia persequi prope inf. est 11, 3, 121. *cf.* 6, 5, 10. quod infinitum erat 1, 10, 1. *v.* Opus. I, γ, β. II) *sensu rhetorico:* infinitae quaestiones *opp.* finitae 3, 5, 5. 3, 6, 81. 10, 5, 11. III) *sensu grammatico:* cum infinito verbo sit usus pro appellatione 9, 3, 9. si infinitis *e* literam acceperunt 1, 6, 7.

**Infirmitas.** I) — puerilis 2, 3, 7. — personarum 5, 2, 3. quantum nostra valebit inf. Pr. 22. quibus inf. naturae non sufficiat 10, 2, 19. in dolore ferendo inf. 7, 3, 34; judicii loco inf. est 2, 4, 9. inf. interim confert multum admirationi 3, 7, 12. illa multiplici personarum *etc.* diversitate facile delitescet inf. 10, 5, 10. quod aliis patientia facile mendacium faciat, aliis infirmitas 5, 4, 1; non virium sed infirmitatis vitio laborare 2, 3, 9. ex conscientia suae infirmitatis 1, 2, 10. quasi conscium infirmitatis nostrae 10, 3, 19. haec deverticula et anfractus suffugia sunt infirmitatis 9, 2, 78; tum dignitas ejus (*litigatoris*) allegatur, tum commendatur infirmitas 4, 1, 13. summam inf. de se confiteri 2, 4, 28. maciem et infirmitatem minari *ib.* 6. non statim onerare infirmitatem discentium, sed temperare vires suas 1, 2, 27. II) *de pueris:* infirmitas a robustioribus separanda est 2, 2, 14.

**Infirmo.** infirmare scriptum 7, 6, 9. num infirmari in aliqua parte (*a. l.* aliquam partem) lex possit 7, 1, 49.

**Infirmus.** I) *c. Nominib.:* α) *Posit.:* — actor 6, 1, 44. — aetas 1, 3, 12. 17. 1, 11, 13. — cutem 11, 3, 78. inf. tenerique foetus 2, 6, 7. inf. memoriae 11, 2, 49; inf. probatio 5, 10, 57. finitio inf. 7, 8, 1. β) *Compar.:* infirmiora argumenta 5, 12, 4. — ingenia Pr. 14. ut multo infirmior, ita aliquatenus lucidior (*auctor*) 10, 1, 74. inf. finitio 7, 3, 11. visus inf. 10, 3, 31. II) *simpliciter.* α) *de hominibus:* infirmos contra robustos 4, 2, 55. *cf.* 4, 1, 8. si potens infirmum (*se*) vocet 11, 1, 21. plura infirmi minantur 2, 3, 8. *v.* Ineptus. ut se quis infirmiorem esse dicet 9, 3, 19. β) *de argumentis:* 5, 13, 16. 6, 3, 102. sine quo cetera nuda, jejuna, inf., ingrata sunt 6, 2, 7. tam infirma, ut pariter impelli possint 5, 13, 11; ne fortiori subjungatur aliquid infirmius 9, 4, 23. infirmiora in utrumque 7, 2, 48 *N.* ad potentissima ab infirmissimis pervenire 7, 1, 17. 18.

**Infitialis.** — status 3, 6, 15. infitialis est, quem conjecturalem dicimus *ib.* 32.

**Infitias.** neque infitias (*a. l.* infitiam) *etc.* eo, quaedam esse 7, Pr. 4. *cf.* 3, 7, 3. 4, 2, 67.

**Infitiatio.** — nuda 5, 13, 7. infitiatione uti 3, 6, 32. per infitiationem 8, 5, 5. depulsionem omnem infitiatione duplici (*consistere*) 8, Pr. 9.

**Infitiator.** an petitorem calumniari, an reum infitiatorem esse vel furem? (*credibile sit*) 7, 2, 50 *N.*

**Infitior.** nec infitiabor, aliquem — posse 2, 1, 6. non infitior (*seq. Acc. c. Inf.*) 12, 10, 74; quae accusantium ac defendentium, eadem petentium et infitiantium ratio 7, 2, 27.

**Inflammo.** inflammatum cupiditate 8, 6, 7. tantum abest, ut inflammares nostros animos: somnum isto loco vix tenebamus *Cic.* 11, 3, 155.

**Inflecto.** digitis leviter inflexis 11, 3, 142.

**Inflo.** I) *proprie:* nares inflare 11, 3, 80. corpora non robore sed valetudine inflantur 2, 3, 6. II) *transl.:* ambitiosus inflari potest 5, 7, 26. gloriā inflata est (*gens*) 12, 10, 17. erit gloria inflandus 11, 1, 75. condiscipulorum tumultu inflati 2, 2, 12; inflati et inanes 12, 10, 16 *v.* Inanis.

**Influo.** I) sensim influentibus vel etiam instillatis (*humoribus*) 1, 2, 28. II) *transl.:* paulatim sermone Graeco in proximas Asiae civitates influente 12, 10, 16.

**Informo.** in quo (*libro*) nobis orator ipse informandus est Pr. 22. [informandam (*Z.* form.) quam optimis institutis mentem infantium 1, 1, 16.]

**Infra.** I) *Praepos.* α) *de loco:* ut tunicae prioribus oris infra genua paulum, posterioribus ad medios poplites usque perveniant. Nam infra mulierum est, supra centurionum 11, 3, 138. demitti i. pectus manum *ib.* 112. β) *de dignitate:* causas minores, tanquam i. eum sint 12, 9, 7. multos i. nos videbimus 12, 11, 30. i. dignitatem 8, 2, 2. 8, 3, 38. multum i. officium 2, 5, 4. *cf.* 1, 7, 1. II) *Adv.:* augendo quod est infra, necesse est, extollat id, quod supra positum est 8, 4, 9. (*vox*) attollitur — altius vel inferius 11, 3, 65; *de tempore:* Ciceronis temporibus paulumque infra 1, 7, 20.

**Infringo.** I) infringere articulos 11, 3, 158 *N.* II) *transl.:* in epilogis plerumque dejecti et infracti sumus 9, 4, 138.

**Infundo.** imago cadaveri infusa 6, 1, 40.

**Ingeniose.** — dicere 1, 6, 36.

**Ingeniosus.** — adolescentibus 10, 3, 12. auctoribus ing. quidem, sed arte carentibus 10. 1, 40 *N.* tum demum ingeniosi scilicet, cum ad intelligendos nos opus sit ingenio 8, Pr. 25. ingeniosi vocentur, dum tamen constet, contumeliose sic vocari disertum 2, 12, 7 *N. v.* Ineruditus. probus quoque in primis erit ille vere ingeniosus 1, 3, 2; ingeniosa haec et fortia et ex ancipiti diserta creduntur 8, 2, 21.

**Ingenitus.** — adjumenta Pr. 27. arma iis ing. quaedam 2, 16, 14. ing. bonum 2, 8, 10. animi quaedam ing. natura 5, 10, 123.

**Ingenium.** I) *humana indoles.* α) *c. Adjectt.:* i. facile et copiosum 10, 1, 128. elati i. *ib.* 102. eminens i. 6, Pr. 1. humani i. 1, 12, 2. 10, 1, 50. 12, 11, 10. forte quidem sed indomitum i. *opp.* tenue 10, 2, 19. immortalis i. 10, 1, 109. mali i. 1, 3, 2. mediocri i. 12, 11, 24. ing. veloci ac mobili, animo praesenti et acri 6, 4, 8. mobiliore (*a. l.* meliore) quodam i. 10, 7, 21. pigri i. 10, 2, 4. promti i. 11, 2, 46. puerilia i. 1, 4, 6. tardum i. 1, 3, 2. tenue i. 10, 2, 19. 12, 8, 1. vehemens et poëticum i. 10, 1, 90. β) *Nominat.* a) *Sing.*, ing., inventio, vis, facilitas (*in oratore maxima*) 10, 2, 12; quotiens ing. judicio caret 8, 3, 56. cui ing., valetudo *etc.* non deerunt 12, 11, 26. *cf.* Pr. 26.

cujus ing. presso *etc.* genere dicendi maxime gaudeat 2, 8, 4. cui non refragetur ing. 10, 6, 4. cui tenue ing. erit 10, 2, 19. plurimum est in eo ingenii 10, 1, 117. *cf.* 115. b) *Plur.:* primarum aetatum ingenia 2, 5, 18. ingenia viventium 10, 1, 96. ing. puerorum nimia emendationis severitate deficere 2, 4, 10; scientiam in testibus et religionem, ingenia esse in argumentis dicitur 5, 7, 33. γ) *Genit.* a) *Sing.:* quae sui sunt cujusque (*sic Amb.* 1. *Flor.; Z.* sua cuj. sunt) ingenii, non dabit (*sc. medicus; Sp.* quae sua cujusque sunt, ingenium dabit) 7, 10, 10 *Z.* [elati vir ingenii 10, 1, 102 *v.* Elatus.] pigri est ing. 10, 2, 4 *N.*; ing. affluentia 12, 10, 3. amator i. sui 10, 1, 88. beneficio i. 2, 11, 2. 5, 10, 121. bona ing. studiique 12, 5, 2. *cf.* Pr. 27. facie i. 8, 5, 22. i. fama 4, 1, 54. 10, 1, 31. 11, 1, 50. 74. 11, 2, 46. i. gratia Pr. 4. i. igniculos 6, Pr. 7 *N.* jactantia i. 12, 8, 3. i. laus 5, 13, 37. i. lumen Pr. 6. modo sit materia ingenii 12, 9, 8. humani i. modum 10, 1, 50. ille mucro i. 10, 5, 16. humani i. natura 1, 12, 2. An secundum sui quisque ingenii naturam docendus sit? 2, Cap. 8. virum i. natura praestantem 12, 1, 25. aliquod nomen i. 6, 2, 36. i. signum 1, 3, 1. i. succus Pr. 24. i. tarditas 1, 1, 1. immortalis i. beatissima ubertate 10, 1, 109. tenuis et angusta i. vena 6, 2, 3. has virtutes i. 6, Pr. 10 *N.* i. vis Pr. 12. *cf.* 10, 1, 44. 12, 11, 10. *v.* Vis. i. vires 1, 2, 23. 12, 1, 32. summis i. viribus 6, 1, 44. materiae non ingenii vitium (*a. l.* ingenitivum) 10, 1, 60. b) *Plur.:* ingeniorum discrimina 2, 8, 1. i. diversitate 2, 8, 1. totidem paene reperias ingeniorum quot corporum formas 12, 10, 10. 20. i. praecox genus 1, 3, 3. i. monumenta 3, 7, 18. proprietates i. 2, 8, 6. i. suorum voluptati 10, 1, 24. δ) *Dat.:* favet ingenio suo 9, 2, 78. nec quisquam tantum fidat ingenio, ut id sibi speret incipienti statim posse contingere 10, 7, 18. ing. adhuc alendo callum inducere 12, 6, 6. ing. suo temperare — indulgere 10, 1, 98. ut cuique i. vis est 7, 2, 32. ingeniis contra agentium impares 4, 1, 8. ε) *Accus.:* agitari animos et acui ingenia 1, 10, 34. *v.* Acuo. ut in id ingenia, quo tenderent, adjuvarentur 2, 8, 3. quae ing. alant, atque animum augeant 1, 8, 8. *v.* Alo. ut quantum nobis expectationis adjecit, tantum ingenii aspiret (*studiis propitium numen*) 4, Pr. 5. velut attrita cotidiano actu forensi ingenia — reparantur 10, 1, 27. demus idem ingenii, studii, doctrinae pessimo atq. optimo viro 12, 1, 9. et ingenium exercetur multiplici variaque materia, et animus contemplatione recti pravique formatur 2, 4, 20. *cf.* 2, 17, 4. ing. specie boni fallitur 8, 3, 56. multum ingenii habuisse et facundiae 10, 1, 80. ing. in numerato habere 6, 3, 111 *N.* jactandi ing. gratia 3, 1, 3. in quo studium ingeniumque perspexerit 1, 2, 16. ing. naturamque perspiciat 1, 3, 1. illa natura, in qua ingenium judicio praesumitur 2, 4, 7. Clitarchi probatur ing., fides infamatur 10, 1, 74. si ing. suum consepto fori — terminasset 12, 2, 23. ζ) *Ablat.:* [clarus ingenio 10, 1, 102 *v.* Elatus.] ingenio corruptus ac tumidus 2, 8, 9. eod. ing. studio, doctrina praeditum 12, 1, 10. ing. et gratia praestantissimus 12, 10, 6. ing. validus 10, 1, 62. mediocri vir ing. 12, 11, 24. *cf.* 12, 8, 1; extra petita, nisi ad aliquam prasentis disceptationis utililitatem ingenio applicantur, nihil per se valent 5, 11, 44. inde pravis ingeniis (*i. e. pravitate ingenii*) ad foedissima usque ludibria dilabuntur 1, 6, 32 *N.* suo ing. dixisse, alieno judicio 10, 1, 130. ing. gaudebant 2, 4, 14. quem (*sermonem*) auditor suo ing. intelligit 8, 2, 19 *N.* ing., cura, exercitatione (*inveniemus*) 7, 1, 40. non hominis ingenio sed quodam Delphico oraculo instinctus 10, 1, 81. quid ingenio est opus, ut dicas *etc.* 5, 14,

15. *cf.* 10, 7, 21. quo ingenio minus possum, subsidium mihi diligentia comparavi *Cic.* 11, 1, 19 *N.* qui plane nullo fuerit ing. 4, 5, 2. plus ingenio quam arte valuerunt 1, 8, 8. *cf.* 2, 3, 8; increduli quidam et de ingenio (*Sp.* suo) pessime meriti 10, 3, 11 *Z. N. cr.* conatum, quem ex ing. suo poterant habere 5, 10, 101. nihil habere ex ingenio 2, 5, 11. pro suo ing. 9, 2, 91. in omni ejus (*Ciceronis*) ing. facilius, quod rejici, quam quod adjici possit, invenient 6, 3, 5.

II) *Plur. de hominibus ingeniosis:* detinet atq. obruit ingenia, melius aliis vacatura 1, 8, 18. tempore, quo praecipue alenda ingenia (*a. l.* colenda) atq. indulgentia quadam enutrienda sunt 8, Pr. 2. Qua ratione in parvis ingenia dignoscantur, et qua tractanda sint? 1, Cap. 3; rector alienorum ing. ac formator 10, 2, 20. erant clara et nuper ingenia 10, 1, 119. ing. dociliora 1, 12, 9. imbecillis ing. obsequendum 2, 8, 12. infirmiora ing. Pr. 14. parvis ing. 8, 6, 51. ing. Graecorum etiam minora suos portus habent 12, 10, 37. summa hodie ing. 10, 1, 122. tarda ing. 1, 12, 14. *cf.* 11, 2, 42.

**Ingens.** ingentis belli *Enn.* 6, 3, 86. i. cicatricem 6, 3, 100. ingenti clamore 6, 4, 11. ingens palmae contentio 1, 2, 24. corpore ingenti *Sall.* 8, 3, 82. crimen i. 9, 3, 35. i. discrimen 6, 1, 37. i. error 3, 6, 7. oratorum i. manus 10, 1, 76. i. ad dicendum materia 2, 4, 18. oratorum i. proventus 12, 10, 11.

**Ingenue.** — pro suis dicere 12, 3, 3.

**Ingenuus.** addictus, recepta libertate, ingenuus 7, 3, 27. eoque ingenuo judicato, neget, se liberum esse eum scisse 7, 4, 14. nec tutior inter servos malos, quam ingenuos parum modestos conversatio est 1, 2, 4. ingenuum stupravit 4, 2, 69; ingenua (*ambigue dictum*) 7, 9, 4.

**Ingratus.** I) *i. q. injucundus:* cetera nuda, jejuna, infirma, ingrata sunt 6, 2, 7; quaedam sordida, jejuna, hebes, tristis, ingrata, vilis oratio est. Nam — (*ingr.*) jucundo diversum est 8, 3, 49. interrogandi se ipsum et respondendi sibi non ingr. vices 9, 2, 14. non ingr. voluptati 9, 3, 74. longe, non animis solum, sed etiam auribus ingratissima (ὁμοιολογία) 8, 3, 52 *Z.* II) Ingratus est, qui negat (*beneficium se accepisse*) 7, 4, 37. bonos homines bonasque causas tuenti non sit metuendus ingratus 12, 7, 11. ingr. litigatori 6, 3, 93.

**Ingredior.** I) *simpliciter i. q. incedo.* α) *proprie:* movetur, qui ingreditur 5, 9, 6. ingredi citius 2, 16, 13. ingrediendo ventum concipere veste 11, 3, 179. β) *transl.:* nec tragoedia socculo ingreditur 10, 2, 22. sublimia ingredi, lenia duci 9, 4, 139. ingredienti mollius 6, 3, 20 *v.* Deliciae. II) *c. Obj. aut Praepos. i. q. intro, ineo.* α) *proprie:* qualecunque ingressi sunt iter 3, 1, 6. viam ingredior 2, 10, 1. *cf.* Pr. 3. vestibulum artis hujus ingressus 1, 5, 7. ita instructa nave hoc mare ingressus 12, Pr. 4; cum in locos fuerimus ingressi, quorum *etc.* 4, 1, 59. ingredi per funes 2, 13, 16 *N.* β) *transl.:* quae ingredior 4, Pr. 6. *cf.* 6, Pr. 1. ingredi consulatum 6, 1, 35. nobis confirmationem ingredientibus 4, 4, 9. priusquam hanc partem ingrediar 4, 3, 1. eloquendi rationem novissime repertam ingressi sumus 12, Pr. 3. studia ingredienda sunt 1, 10, 2; dicere ingrediar 1, 3, 18.

**Ingressus.** I) *proprie:* — civilis et humanus 3, 8, 59. ex vultu ingressuque perspicitur habitus animorum 11, 3, 66. in fabulis juvenum,

senum, militum, matronarum gravior ingressus *ib.* 112. *cf.* 1, 3, 1 *S.* II) *transl. i. q. initium*: mihi opportunus maxime videtur ingressus ab eo, cujus aliquid simile apud grammaticos puer didicerit 2, 4, 1. in ingressu (*i e. in prooemio*) 4, 1, 28. in ingr. *opp.* in clausula 9, 4, 72. in ingr. ac fine (*causae*) 8, Pr. 7. utriusque operis ingressus legem prooemiorum constituit 10, 1, 48. primus rerum ingr. 4, 2, 112 *N. cf.* 4, 1, 1. 2.

**Ingruo.** quantalibet vis ingruat 3, 8, 22. tanquam major vis eloquentiae ingruat, quam quae emitti faucibus possit 11, 3, 56.

**Inhabilis.** cur laxiorem sinum sinistro brachio non subjiciamus? Habet enim acre quiddam atq. expeditum, et calori concitationique non inhabile 11, 3, 146.

**Inhaereo.** *transl.*: excidere proxima, vetera inhaerere 11, 2, 6; non superstitiose cogitatis demum est inhaerendum 10, 6, 5. inhaerendum ei (*rectae locutioni*) 1, 6, 20. memoriae inhaeret fidelius, quod nulla scribendi securitate laxatur 10, 6, 2. semper sensibus inhaerere, atq. eos ut umbra corpus sequi 8, Pr. 30 verbis inhaerebit 7, 1, 58; inhaerent quidam molestissima diligentiae perversitate, ut audaciter potius dicant, quam audacter 1, 6, 17.

**Inhibeo.** Non concitant? inhibent? (*manus*) 11, 3, 87; inhibetur cursus 10, 3, 20. inhibeat metus dicendi impetum 9, 4, 35. ut, currentibus per se numeris, quod eos inhiberet, objiceret *ib.* 31. inhibet remos 12, Pr. 4 *N.* quanto validius bonos inhibet pudor, quam metus 9, 2, 76; velut tacita quadam inhibemur verecundia — credere 10, 1, 18. imbecilla vox inhibet multa, ut insurgere et exclamare; aliqua cogit 11, 3, 13.

**Inhonestus.** inhonesta, iniqua, improba, inhumana, crudelia, et cetera, quae ei generi accidunt 5, 13, 19.

**Inhonoratus.** artem grammaticam inhonoratam transire noluimus 1, 5, 54.

**Inhorresco.** cum dicente aeque audientem inhorrescere 9, 4, 126.

**Inhumane.** contra sentientibus inh. conviciantur 3, 8, 69.

**Inhumanus.** inhumana 5, 13, 20. *v.* Inhonestus. non inh. conquestio *ib.* 41. inh. videri solet fortunae insectatio 6, 3, 28. adv. miseros inh. est jocus *ib.* 33. turpis voluptas et inh. a litigatoribus frequenter exigitur 12, 9, 10; inhumanum est respectu communium officiorum *ib.* 11. auctorem nominare ea parte, qua a me reprehenditur, inhumanum est 1, 6, 35.

**Inimice.** eum non in. corripere 11, 1, 68. vitia orationis in. insequuntur 12, 1, 22.

**Inimicitiae.** ne in. graves insequantur 6, 3, 34. sibi nullas cum Ajace inimicitias fuisse 4, 2, 13. inimicitias domui (*a. l.* domi) contraxeras 7, 1, 53. quas et quibus ex causis inimicitias habeat 5, 7, 23. in. suscipere 6, 1, 22.

**Inimicus.** plane adversarii fiunt et inimici 12, 9, 11. omnia, quaecunque inimicus fecerit (*Sp.* animus fuerit) perferenda 6, 1, 19 *Z.* non aliter ab ipsis in. male audire potuit 12, 10, 13. *v.* Obtrectator; inimicum esse culte dicentibus 8, 3, 7. quibus causis ei mater inimica sit 4, 2, 16; pro Juba atque Afris, inimicissimis populo Rom., stetisse 11, 1, 80. inimicissimis antea sibi hominibus *ib.* 73.

**Inimitabilis.** illam vetustatis in. auctoritatem 8, 3, 25. opera quaedam

quasi in. probationis 4, 3, 5. hujus ipsius particulae aliquod in. fuerit? 7, 10, 7. sequentis initio 9, 4, 61. *v.* Sequor. quo (*a. l.* cum quis) sermonis in. fit 9, 3, 15. *cf.* 4, Pr. 4.

III) *Ablat.:* α) devoret initio taedium illud 11, 2, 41. Sed initio pudor tenuit, mox — sustentavi 12, Pr. 1. *v.* Mox. ut initio dixi 11, 1, 42; initio dicendi 4, 1, 25. initio Eunuchi 9, 3, 16. ut non solum initiis operum suorum Musas invocarent 4, Pr. 4. si quod initio (*Sp.* in init.), quo primum hanc materiam inchoavi, non feceram, nunc omnes in auxilium deos — invocem 4, Pr. 5 *Z. N. cr.*; poëma imperito quodam initio fusum 9, 4, 114. ut prooemio video non utique opus esse suasoriis, ita cur initio furioso sit exclamandum non intelligo 3, 8, 59. illam distinctionem protinus altero spiritus initio insequar 11, 3, 38; hoc quodam naturali initio (*a. l.* naturae vitio) venit *ib.* 60. β) ab initio 2, 4, 7. sic ab in. formati 2, 20, 6. *cf.* 2, 17, 12. jam paene ab in. narrationis 11, 3, 144. non utique ab hoc in. continuare operam 12, 6, 6. incipiunt ab in. haec loca recensere 11, 2, 20. ab in. sic opus ducere 10, 3, 18.

**Injectio.** patri in filium manus inj. sit 7, 7, 9.

**Injicio.** I) *proprie:* ex integro injicienda toga 11, 3, 156. sinus injiciendus humero *ib.* 140. opus super immaturum funus consumturis viscera mea flammis injicere 6, Pr. 3. II) *transl.:* [sententia — breviter injecta (*a. l.* brevi injectione) 4, 2, 121 *N. cr. v.* Interjectio.]

**Injucundus.** non inj. schemata 4, 5, 4. nec cuiquam sunt injucunda, quae cantant ipsi 11, 3, 60. levis quidem, sed non inj. auctor 10, 1, 124

**Injudicatus.** id injudicatum relinquo 10, 1, 67.

**Injungo.** mihi injungere laborem Pr. 2.

**Injuratus.** non ipsos esse testes, sed injuratorum (*a. l.* injuriatorum) afferre voces 15, 7, 5.

**Injuria.** α) *Sing.:* jus, injuria 3, 6, 45. tenera et injuriae obnoxia 11, 3, 29. aetatem infirmam et inj. obnoxiam 1, 3, 17. caedi discentes deforme atq. servile est, et, si aetatem mutas, injuria 1, 3, 14; in maledicto plus quam in manu injuriae 6, 2, 23. divisio affert injuriam pudori 8, 3, 46. exaggeramus inj. nostram 6, 2, 23. percussi, sed non injuriam feci 3, 6, 49. injuriam fecisti, sed quia magistratui, majestatis actio est 5, 10, 39. fecit illi properata mors injuriam 10, 1, 115. aut jure aut injuria occidit 7, 1, 34. *cf.* 5, 14, 3. β) *Plur.:* injuriarum controversia 7, 4, 32. reus est injuriar. 4, 2, 100. aget injuriar. 3, 6, 19. ultum ire scelera et injurias 11, 1, 42. γ) *de stupro:* libidinis injuriam *incert. script.* 9, 2, 47. ut teneriores annos ab injuria sanctitas docentis custodiat 2, 2, 3 *N.* injuria, quae morte sit gravior 11, 1, 53. hoc injuriae genus verecundius inest passis quam ausis *ib.* 84.

**Injuste.** inj. facere 4, 1, 18. aliquid inj. rogaturum 6, 3, 95. injungere laborem non inj. Pr. 2. non inj. petierim morae veniam 6, Pr. 14.

**Injustus.** nec inj. ipse vir fuit 12, 1, 35. injustum persuasione labi (*moderate dictum*) 11, 1, 90; nihil habent adversum eum, qui prior fecit, vis contra vim et talio injusti (*sic de conj. Gesneri; Codd.* injuste) 7, 4, 6 *N. cr.* quomodo aut pro falsis aut etiam pro injustis aliquando dicatur 12, 1, 34. de justis et injustis tractare 2, 15, 18. injusta tueri scientem 12, 7, 7; inj. causa 2, 17, 31. non inj. dolore 11, 1, 68. inj. repudii 7, 4, 38.

**Innascor.** hinc ipsis contemtus operis *etc.* innascitur 2, 4, 16. *cf.* 12,

6, 2. inde ingens male interpretantibus innatus est error 3, 6, 7; *Partic.:* nec tanquam tradita, sed tanq. innata 7, 10, 14 *N.* (*affectatio*) innata videtur esse, non arcessita 9, 3, 74.

**Innato.** innatans (*a. l.* vibrans) illa verborum facilitas in altum reducetur 10, 7, 28. *N. cr.* haec velut innatantia (*i. e. obvia*) videbunt 7, 1, 44 *N.*

**Innitor.** syllabae nostrae in B literam et D innituntur 12, 10, 32; omnia curae tutelaeque unius innixa 6, 1. 35. *v.* Annitor.

**Innocens.** 1, 5, 65. negotium innocenti facit 5, 12, 13. ter innocentem abdicatum 4, 2, 95. ut innocentem se in tormentis pertendat 9, 2, 83. petendum innocentibus misericordiae auxilium 11, 1, 49. innocentes tuebitur 12, 2, 26; inn. reus 12, 1, 45. non inn. modo sed etiam laudabilem civem *ib.* 41. *cf.* 10, 7, 2. si innocens (*vita anteacta*) 7, 4, 18; quod etiam innocentissimo possit accidere 5, 3.

**Innocenter.** — victuri 7, 4, 18.

**Innocentia.** sociam scelerum, adversam innocentiae (*rhetoricen*) 12, 1, 2. contendere de inn. sua 11, 1, 12. haec (*metuere, odisse*) salvā inn. facere 7, 2, 37.

**Innumerabilis.** α) *simpliciter:* aliique innumerabiles 12, 2, 30. paene innumerabilia 3, 4, 2. innumerabilia sunt bonis causis malisque communia 12, 1, 45. β) *c. Nominib.:* inn. auctores. Ep. ad Tryph. 1. inn. copia 5, 10, 100. sunt autem inumerabiles (*figurae*) 6, 1, 3. Nunc vero inn. sunt modi 10, 5, 7. inn. accidunt subitae necessitates 10, 7, 2. species inn. 7, 9, 1. *v.* Species.

**Inobservantia.** fecisse inobs. (*a. l.* sine observ.) quadam 4, 2, 107 *N. cr.*

[**Inocultus.** ut, si quis corpus suum inocculto loco poni jubeat, sit litis occasio inoccultum 7, 9, 5 *v.* Incultus.]

**Inoffensus.** in. copulatio vocum 1, 10, 23. in literarum inter se conjunctio 1, 1, 31.

**Inofficiosus.** non inoff. testamentum *Asin.* 9, 2, 9.

**Inopia.** pejus illud (*vitium*), quod ex inopia, quam quod ex copia venit 2, 4, 4.

**Inopinans.** credibilius est occisos a praeparatis inopinantes (*a. l.* inopinatos) 5, 10, 49.

**Inopinatus.** α) in. eruptionibus 6, 4, 14. in. rei casu 6, 1, 39. β) *Neutr.* *παράδοξον*, id est, inopinatum 9, 2, 23. quod sit magis antiquum, remotum, inopinatum 8, Pr. 31. inopinatum et a lacessente poni solet, et in occurrendo 6, 3, 84 *N.* Ex inopinato (*novum sententiarum genus*) 8, 5, 15; magis inopinata delectant 8, 6, 51. quae, nisi domi excusseris, in foro inopinata decipient 12, 8, 13. patronus inopinatis frequenter occurrit 5, 13, 3.

**Inordinatus.** inord. atque fortuitum 1, 10, 46. si neque inordinata aut indistincta dixerimus 8, 2, 23. inordinata digerere (*a. l.* dirigere) (*stilo*) 10, 4, 1 *N. cr.*

**Inornatus.** [inornatum esse, quod sit improprium 8, 3, 15 *v.* Improprius.] sunt inornata et haec 8, 3, 59; in. brevitas 4, 2, 46. obscurae potius quam in. orationis 8, 3, 50. res nudas atq. in. 2, 4, 3. singula verba per se nullam virtutem habent. Sed ne inornata sunt quidem 8, 3, 38.

**Inotiosus.** in. actionem (*a. l.* mocosam, *al.* morosam, *al.* injocosam, *al.* vitiosam) 11, 3, 183 *N. et N. cr.*

**Inquam.** [novum nomen inventum est μετάστασις· novum, inquam (*sic de conj. Regii; Codd.* tanquam), in statu 3, 6, 53 *N. cr.*] ut Asinius, Audisne? furiosum, inquam, non inofficiosum testamentum reprehendimus 9, 2, 9; Argumentum, inquit (*conjec. Reg.; Codd. transponunt*), tale est 5, 10, 9 *N. cr.* Idque in Calidio Cicero desiderat, Non frons, inquit, percussa, non femur 11, 3, 123. egregieque — inquit 6, 1, 43. per nomenclatorem — inquit 6, 3, 93. Mortuus est, inquit. *ib.* 84. *cf.* 100. cui respondens Domitius Afer (*a. l. adjic.* dixit) — inquit *ib.* 32 *N. cr.* Contra quae disertus, Non impie fecisti, inquit (*a. l.* inquam) 7, 1, 53 *N.* qui consultori dicenti, Navem dividere volo; Perdes, inquit. 6, 3, 87. An ista, inquit Calidio Cicero, si vera essent *etc.* 11, 3, 155. Non nostrum, inquit (*sc. aliquis*), onus 5, 11, 21 *N.*; inquiunt 1, 10, 3. 9, 2, 85. 12, 10, 41.

**Inquieto.** digito inquietare nares 11, 3, 80.

**Inquino.** utinam non inquinasset argumenta puerorum foedis amoribus 10, 1, 100. Multa licebit eligere: sed curandum erit, ne iis, quibus permixta sunt, inquinentur 2, 5, 24. ne bona nostra permixtis malis inquinentur 4, 2, 102.

**Inquiro.** quaeque antea scierim, quaeque hujus operis gratia potuerim inquirere 12, 11, 8. inquirenda quaedam 10, 1, 128. etymologia, quae verborum originem inquirit 1, 6, 28. inquirendo talia 2, 12, 12. parum diligenter inquisisse de opere 3, 11, 21.

**Inquisitio.** quod tempus non tam stilo quam inquisitioni instituti operis datum est Ep. ad Tryph. 1. opus inquisitione opinionum longe difficillimum 3, 1, 2. quod in eo incertum est, cura et inquisitione opus est 5, 7, 23.

**Insaluber.** in medicina alia salubria, alia insalubria 3, 2, 3.

**Insanabilis.** — dolor 6, Pr. 5.

**Insania.** Negat se magni facere aliquis poëtarum, utrum Caesar ater an albus homo sit: insania. 11, 1, 38. an amor insania? 7, 3, 28. acto illo in insaniam 1, 10, 33.

**Insanio.** genus dicendi, quod specie libertatis insanit 12, 10, 73.

**Insanus.** ins. corporis curam 12, 1, 18; quod insanum est 11, 3, 45 *v.* Motus.

**Insciens.** sciens commiserit an insciens 3, 6, 26.

**Inscientia.** inscientiā (*a. l.* inscitia) tradendi vel negligentiā 12, 11, 14. librariorum insectari inscientiam (*a. l.* scient., *al.* inscitiam) 9, 4, 39.

**Inscite.** si insc. recipiatur (*spiritus*) 11, 3, 39.

**Inscitia.** — declamantium 2, 10, 3. quorum inscitiam res ipsa deprehendet 3, 6, 1; insc. rerum verborumque 5, 13, 38. insc. in proferendis pedibus 1, 11, 16.

**Inscitus.** inscitum atq. agreste 9, 4, 56.

**Inscius.** — armorum 2, 12, 2. rei non inscius 2, 21, 14.

**Inscribo.** I) in libro, quem inscripsit ὕμνους (*a. l.* ὕμνος) 8, 6, 71 *N. cr.* haec disputatio a Graecis περὶ γελοίου inscribitur 6, 3, 22. notata inscriptis lapidibus spatia 4, 5, 22. libri inscripti nomine Hermagorae 3, 5, 14. nomen tumulo inscripserunt 7, 3, 21. II) *Partic. i. q. non*

*scriptum:* alia esse scripta alia inscripta 3, 6, 37. inscripti maleficii (*controversia*) 7, 4, 36 *N.*

**Inscriptio.** inscriptione, qua rhetorices accusationem professus est 2, 17, 15. optimus, maximus — C. primum Caesaris inscriptione traditur factum 1, 7, 22. ut adhuc quibusdam inscriptionibus maneat 1, 5, 20.

**Insculpo.** eas (*literas*) tabellae quam optime insculpi 1, 1, 27.

**Insecabilis.** corpora insecabilia 2, 17, 38. 3, 3, 13.

**Insectatio.** interim adv. singulos dirigitur actio: quod insectationis genus *etc.* 5, 7, 6. inhumana fortunae ins. 6, 3, 28. turpis fortunae ins. 11, 1, 86.

**Insectator.** egregius vitiorum ins. 10, 1, 129.

**Insector.** tyrannos insectatus 10, 1, 63; ut eorum sermone utentem Vectium Lucilius insectatur 1, 5, 56 Allobrogas ut hostes insectatur 11, 1, 89; librariorum insectari inscientiam 9, 4, 39. praetextam demissam ad talos insectatus est 5, 13, 39. insectandis vitiis 10, 1, 65. probos *etc.* non aspere incessere profuit; nam saepe, qui adversus insectantem pugnassent, modestiā mitigantur. 5, 7, 27.

**Insenesco.** qui singulis actionum partibus insenescat (*a. l.* insuescat) 10, 3, 11.

**Insequor.** I) *i. q.* *sequor:* *α*) quae insequuntur 4, 2, 50. quaeque antecesserunt, quaeque insecuta sunt 7, 2, 46. ne inimicitiae graves insequantur 6, 3, 34. livor ac tumor confestim est insecutus 4, 2, 54. quod (*tempus*) est insecutum 3, 7, 10. Insequetur ἐνάργεια 6, 2, 32. aliquid vacanti tempori ex eo, quod insequitur, accedere *ib.* 93. *β*) *c. Acc.* artium scriptores antiquissimi Corax et Tysias: quos insecutus est vir ejusd. insulae Gorgias Leontinus 3, 1, 8. illam distinctionem protinus altero spiritus initio insequar 11, 3, 38. II) *i. q.* *insector:* ut alienigenam parum studiosum insequebatur 12, 10, 14. vitia orationis ejus etiam inimice pluribus locis insequuntur 12, 1, 22. III) *Partic.:* ex prioribus geometria probat insequentia 1, 10, 37. ex insequentibus amplificatio ducitur 8, 4, 17. *v.* Antecedo. insequente vel brevi alia 9, 4, 85. *cf.* 1, 5, 62 *Z.* inseq. vocali 11, 3, 34. continuata cum insequente (*litera*) 8, 3, 45. et inseq. (*a. l.* seq.) deinceps periodos 9, 4, 14. inseq. tempus 5, 10, 46. 94. 7, 2, 46; de anteactis, de insecutis 5, 7, 18.

**Insero.** des mihi surculum, ut inseram 6, 3, 88; aliqua contra nos insita opinio 4, 2, 80. natura (*Sp.* a n.) est omnibus — cupiditas insita 8, 6, 75 *Z.*

**Insero.** I) non inserto pollice 11, 3, 98. clavus purpurae (*Sp.* et purpura) in loco insertus (*Sp.* insertae) 8, 5, 28 *Z.* in acum grana ciceris inserebat 2, 20, 3. II) *in dicendo.* *α*) jocos inserere 2, 10, 9. quos (*sensus*) neque inserere oportet, neque differre tutum est 10, 3, 33. quod non inseruissem 9, 2, 74. [si debent inseri (*nomina*) 11, 2, 31 *v.* Miser.] multa alia etiam audentius (*a. l.* audientibus) inseri 8, 3, 27. *cf.* 4, 2, 47. quod non commode inseri possit 9, 4, 145. ap. Cic. Ennii *etc.* inseri versus 1, 8, 11. eum (*comm. locum*) non tam insertum quam applicitum 2, 4, 30 *N. cr.* *β*) *adj. Dat.:* negotiis hoc munus inseruit 3, 7, 2. iis (*sonis*), quos interposuerunt, inserunt alios 12, 10, 68. aulai carminibus inseruit 1, 7, 18. si Hispanum nomen Latinae orationi inserat 1, 5, 8; frequenter inseritur laus ac vituperatio illis certaminibus 2, 1, 10. ut aliqua tot luctibus alia cogitatio

inseri possit 6, Pr. 14. ut ei (*orationi*) nihil neque subtrahi, neque inseri possit 11, 2, 37. adhibetur similitudo interim palam, interim inseri solet parabolae 6, 5, 59. cum scriptis ea, quae subito sunt nata, inserantur 10, 6, 5. aliquid ex tempore dicendis inseri 12, 9, 17. medio sermone aliquem inserant sensum 8, 2, 15. γ) *Partic.:* cujus orationibus complures hujusmodi narrationes insertae 6, 3, 42. compluribus insertis 8, 2, 15.

**Insidiae.** quo plus dicentibus fidei, minusque suspectae advocatorum insidiae forent 12, 9, 5. obtulerim insidiis 9, 3, 45. insidias disponere 4, 2, 48. quomodo insidias Miloni fecisset 4, 2, 25. *cf.* 3, 11, 15. 6, 3, 49. insidias virtute superasset 11, 1, 40. in his (*causis*) vitandae ins. 5, 7, 12. antequam in has aetatis veniat ins. 12, 11, 4. insidiis et occultis artibus rem geret 12, 9, 3; ex insidiis factum *opp.* palam 5, 10, 52. *cf.* 6, 4, 14 *S.*

**Insidiator.** an sit jus insidiatorem occidendi 3, 5, 10. oporteatne insidiatorem interfici 10, 5, 13. insidiatorem Clodium 7, 1, 36.

**Insidior.** saepe praeparat, dissimulat, insidiatur (*a. l.* insidias) orator 10, 1, 21. cum insidiatur (*mens*) 12, 1, 7. quod non insidietur (*orationis genus*) 8, 3, 11. sit aliquis insidiatus tyranno 12, 3, 40. insidians fortuna 6, Pr. 8.

**Insidiosus.** — actiones 5, 13, 21.

**Insido.** I) litera I sibi insidit (*i. e. geminata simul pronuntiatur*) 1, 4, 11. II) *i. q.* *inhaereo:* non animo sanguis et pallor *etc.* insidet? 6, 2, 31 *N.* dum illa verba memoriae insidant 10, 7, 2. quidquid rudibus et omnium ignaris insederit 1, 8, 4. in eluendis, quae semel insederint, vitiis 2, 3, 2. dicta vitiose corrigat protinus, nec insidere illi sinat 1, 1, 11. si quid vitiose multis insederit 1, 6, 44.

**Insignis.** quorum insignis maxime Plotius fuit 2, 4, 42; corpora monstris insignia 1, 1, 2. ins. famam 10, 1, 116. ins. laudem *ib.* 93. ins. orationes *ib.* 24. in M. Calidio ins. haec virtus 12, 10, 39.

**Insigniter.** Et ins. Africanus ap. Neronem de morte matris (*sc. dixit*) 8, 5, 15.

**Insimulo.** repetundarum crimine insimulabitur 4, 2, 15.

**Insinuatio.** quidam exordium in duas dividunt partes, principium et insinuationem 4, 1, 42. ins. surrepat animis *ib.*

**Insipiens.** (*risus*) res levis, et quae ab scurris, mimis, insipientibus denique saepe moveatur 6, 3, 8.

**Insisto.** I) *proprie:* velut salientes huc illuc, nec usquam insistentes 10, 7, 6. alternis pedibus insistentium 11, 3, 128; ipsa enormitas invenit, in quo possit insistere 9, 4, 27; in sinistrum pedem insistentium 11, 3, 125. II) *transl. i. q.* *urgeo, nitor.* α) historiae, quae currere debet ac ferri, minus convenissent insistentes clausulae 9, 4, 18. ut initia clausulaeque plurimum momenti habent, quotiens incipit sensus aut desinit: sic in mediis quoque sunt quidam conatus, qui leviter insistunt (*a. l.* intersist.) *ib.* 67. cum illa rotunda et undique circumcisa insistere invicem nequeant 8, 5, 27. β) in eo pars utraque insistit 3, 6, 5; quamvis pars posterior participio insistat 9, 3, 64. animi suo nisu studiis insistunt 1, 12, 10. ne alienis vestigiis insisterem Pr. 3. *cf.* 10, 2, 10.

**Insolens.** — verbum 4, 1, 58. insolentissimum nomen Pr. 14.

**Insolenter.** a quo ins. quid, aut minaciter, aut crudeliter dictum sit 1, 5, 9.

**Insolentia.** abolita retinere insolentiae cujusdam est 1, 6, 20.
**Insolitus.** — laus 8, 3, 4. — laborem 11, 3, 26.
**Insolubilis.** signum ins. (*a. l.* inviolabile) 5, 9, 3.
**Insono.** quasi faucibus aliquid obstiterit, insonare 11, 3, 121.
**Inspectio.** et inspectione et exercitatione, ut artes ceterae, constat (*rhetorice*) 2, 17, 42. cum sint artium aliae positae in inspectione, id est cognitione et aestimatione, rerum 2, 18, 1. insp. (*tabularum*) ipsa saepe falsum deprehendit 5, 5, 2.
**Inspicio.** inspicienda materia est 3, 9, 9. quorum inspici mores 2, 2, 1. inspiciuntur utique difficultates, occasiones 7, 2, 45. totis causae partibus diligenter inspectis 3, 9, 7. inspectis demensisque singulis 5, 10, 124. eaque per se inspici 5, 8, 5. qui non solum, quid expediat, sed etiam quid deceat, inspexerit 11, 1, 8; in his virtus oratoris inspicitur 8, 2, 8. in quibus vis actionum inspici solet 8, Pr. 10.
**Inspiro.** I) inspirantes ramis arborum aurae 10, 3, 24. II) *transl.:* hic iram, hic misericordiam inspirabit 12, 10, 62; Non inspiret? non augeat? (*orator*) 5, 14, 32. quibus viribus inspiret, qua jucunditate permulceat (*argumentatio*) 2, 5, 8.
**Inspoliatus.** hominem occisum esse — non praedae gratia, quia inspoliatus est 7, 1, 33.
**Instabilis.** membrum brevius (*justo*), instabile 9, 4, 125.
**Instanter.** plura acriter et inst. incipiunt 9, 3, 30. acriter, inst., pugnaciter dicendum 9, 4, 126. cum quid instantius dicimus 9, 3, 50.
**Instillo.** sensim influentibus vel etiam instillatis (*humoribus*) 1, 2, 28 *N.*
**Instinctus.** praeceptores celebritate audientium instinctos 1, 2, 29. classico instincti 2, 11, 4 *N.* inst. divino spiritu vatibus 12, 10, 24. non hominis ingenio sed quodam Delphico oraculo inst. (*a. l.* instructus) 10, 1, 81.
**Institor.** velut inst. (*a. l.* institutor) quidam eloquentiae 8, 3, 12. ambitiosum inst. eloquentiae 11, 1, 50.
**Instituo.** I) *α*) *i. q.* *constituo:* exemplum, quale libidinis vir Perses in muliere Samia instituere ausus dicitur primus 3, 7, 21. hoc exercitationis genus ita instituendum est 10, 6, 5. judicia instituuntur 7, 4, 29. a quibus civitatum mores sunt instituti 1, 2, 2. operi, quod instituimus Pr. 21. *cf.* 6, 3, 103. in re quaestionem instituamus 7, 1, 13. in colligendo probandoque, quae instituerant (*Stoici*) 10, 1, 84. *β*) *c. binis Accus.:* quam heredem instituerat 8, 5, 17. instituto herede abdicato 3, 6, 97. *v.* Heres. *γ*) familia bene instituta 10, 3, 9. inst. operis Ep. ad Tryph. 1. inst. ordinem 1, 5, 55. severe inst. scholae 2, 2, 10. ab inst. studiis 10, 1, 91. II) *i. q.* *induco, incipio. c. Inf.:* *α*) recentiores instituerunt, Graecis nominibus Graecas declinationes dare 1, 5, 63. curam dicendi inde coepisse, quod accuratius loqui — instituerint 3, 2, 2. *β*) *Pass.:* materias ap. Graecos dicere circa Demetrium Phalerea institutum 2, 4, 41. *cf.* 12, 2, 25. unde et producere ipsos, qui periclitentur, — institutum 6, 1, 30. narrationem ante probationes ponere inst. est 4, 2, 86. *cf.* 4, 1, 3. ut primum lingua esse coepit in quaestu, institutumque eloquentiae bonis male uti Pr. 13; *seq. ut:* optime institutum est, ut ab Homero *etc.* lectio incipiat 1, 8, 5. III) *i. q.* *erudio.* *α*) *hominem:* oratorem instituí,

rem arduam, etiam cum ei formando nihil defuerit 1, 1, 10. *cf.* Pr. 25. ille, quem instituebamus, orator 12, Pr. 3. illi praeceptori, quem instituebam in libro secundo 10, 2, 20. ille vir, quem instituimus 12, 1, 28. *cf.* 12, 2, 7. qui instituuntur 1, 1, 25. *cf.* 8, Pr. 5. *v.* Instruo. *β*) *rem:* instituendis artibus 2, 3, 1. ante palatum eorum quam mores (*Sp.* os) instituimus 1, 2, 7 *Z.* haec (*rhetorice*), quam instituere conamur 2, 20, 4. sermo instituitur 2, 4, 15. *γ*) *adj. Adv.:* bene institutus 2, 10, 1. recte instituti 2, 2, 8. sic institui pueros 1, 10, 18. simplicius instituenti 3, 11, 21. *δ*) *adj. Ablat.:* quibus instituendus sit artibus 1, 3, 18. robustum instituere literis 1, 12, 9. 1, 1, 5. institui lyra 1, 10, 13. a quibus et quo quisque modo sit institutus 5, 10, 25. studiis, quibus puer instituendus est 1, 12, 19. disciplinis Graecis instituendus est 1, 1, 12; qui ad lectionem instituentur 1, 7, 17. quem in hoc instituimus 1, 11, 1 *N.*

**Institutio.** I) *de opere instituendi:* libros de inst. oratoria Ep. ad Tryph. 1. difficultate institutionis tam numerosae ac perplexae 8, Pr. 2. ab institutione puerili 1, 1, 9. rhetorices inst. 2, 1, 9. brevis est inst. vitae honestae beataeque 12, 11, 12. De prima pronuntiationis et gestus institutione. 1, Cap. 11. II) *de libro:* inst. nostra 4, Pr. 1. Nos institutionem professi 11, 1, 5. universam inst. aggressi sumus 5, 7, 6.

**Institutum.** qui potentiorem facere linguam Latinam studebant, nec alienis egere institutis fatebantur 1, 5, 60. informandam quam optimis institutis mentem infantium 1, 1, 16. afferunt laudem instituta auctoribus 3, 7, 18; *in causis:* rimari, quae instituta (*i. e. mores litigantium*) 12, 8, 14.

**Insto.** *i. q. urgeo: α*) hac (*pressa pronuntiatione*) instamus, inculcamus, infigimus 11, 3, 111. *v.* Inculco. Instant enim (*adversarii in altercando*) 6, 4, 17. pressit atque institit (*Cicero p. Lig.*) 4, 1, 68. sunt quidam, nisi institeris, remissi 1, 3, 6. instandum quibusdam in partibus, et densanda oratio 11, 3, 164. non sciscitandi gratia assumitur (*rogare*), sed instandi 9, 2, 7. *cf. ib.* 9. nullo instante 1, 12, 9; cum is plane instaret interrogatione 6, 3, 38. *β*) *c. Dat.:* cum instaret identidem accusator ei, Dic *etc.* 6, 3, 86. instandum teneris protinus acerbe, exigendamque plenam operam 1, 1, 20; nimium instare interrogationi 5, 7, 16. patronus instabit huic loco 7, 2, 36. (*Celsus*) instat huic parti vehementius, ut putet *etc.* 7, 1, 10. instare proficientibus, et ab iis, quae non adjuvant, quam mollissime pedem referre 6, 4, 19. firmissimis argumentorum singulis instandum est 5, 12, 4. *cf.* 12, 10, 56. quibus maxime rebus vel occurrendum sit, vel instandum 5, 13, 52. *γ*) *Partic.:* densus et brevis et semper instans sibi (*Thucydides*) 10, 1, 73. *v.* Fundo. acer atq. instans (*gestus*) 11, 3, 92. 93; praeteritum, instans, futurum (*sc. tempus*) 5, 10, 42; argumentatio plerumque agilior et acrior et instantior 11, 3, 164. instantior gestus *ib.* 93. *v.* Acer.

**Instrumentum.** I) ex instrumento heroum illorum magnitudo aestimanda 8, 4, 24. naturalia, quae cura juvantur, instr. vox, latus, decor 12, 5, 5; Instrumentum voco, sine quo formari materia, et in id, quod velimus effici opus, non possit. Verum hoc ego non artem credo egere, sed artificem. 2, 21, 24. *v.* Opifex. instrumenta non artis sed ipsius oratoris 12, 5, 1. instr. dicendi 12, 11, 24. perniciosa nocentissimis moribus dare instrumenta 2, 15, 32. Quae sint artis oratoriae instrumenta? 12, Cap. 5. II) *in causis:* 4, 2, 55 *N. cf.* 3, 5, 17. 7, 2, 25. ut instrumentum *etc.* rerum sint accidentia 5, 10, 23. instrumenta causae 5, 6, 2. conjecturae et qualitatis instr. 3, 6, 25. omne litis instr. 12, 8, 12. qualitatem, quae alterius status instrumentum est

7, 1, 62 *N.* **facultati instrum.** conjungere 5, 10, 51. quaedam bene dissimulantur instr. 6, 4, 17. ejusmodi instr. firmanda vel destruenda 5, 7, 36. intueri omne litis instr. 12, 8, 12. spectari debent et instr. 7, 2, 45.

**Instruo.** *α*) copias instruere 12, 3, 5. ita instructa nave 12, Pr. 4; nolo se satis instructos, si quem artis libellum edidicerint, putent 2, 13, 15. si vis illa dicendi malitiam instruxerit 12, 1, 1; *i. q.* *instituo:* ad instruendum (*Sp.* instit. *de conj.*) oratorem 8, 6, 2 *N. cr.* oratorem instruentibus (*Sp.* instit.) *ib.* 28. *β*) *adj. Ablat.:* [pronuntiatio — toto, ut ajunt, organo instructa 11, 3, 40 *v.* Organum.] tot nos praeceptoribus, tot exemplis instruxit antiquitas 12, 11, 22; quibus inprimis instructus esse debet orator 10, 1, 34. cognitione instruendum 1, 10, 5. exemplis instruitur 2, 4, 20. si historiae atq. etiam magis orationum lectione discipulos instruxerit 2, 5, 1. dicendi ratione, quae non eorum modo scientia *etc.* studiosos instruat Pr. 23. eum instruamus, qua ratione, quod didicerit, facere quam optime — possit 10, 1, 4 *N.* *γ*) *c. Praepos. ad vel in:* ad id instrui 12, 2, 19. satis ad eloquentiam instructos 8, Pr. 2; num protinus in hoc sit instructus, ut, quid in quaque causa ducendum sit ex his, sciat 5, 10, 102.

**Insuavis.** — (*translatio*) 8, 6, 5. *v.* Humilis.

**Insula.** vir ejusdem insulae 3, 1, 8. qui magnitudinem insularum satis significari navigationis ambitu crediderunt 1, 10, 40. [qui — Ithacam insulam *νήσους θοάς* (*sic Z. de conj.; Sp.* *νήσους θοὰς ὀξείας*) dicunt 8, 6, 37 *S.*].

**Insulsitas.** reprehensiones insulsitatis 5, 13, 38.

**Insulsus.** salsum erit, quod non erit insulsum 6, 3, 19. [prosapia (*Sp.* universam ejus prosapiam) insulsum 8, 3, 26 *S.*] nihil est his, quae sicut salsa dicuntur, insulsius 6, 3, 26.

**Insum.** *α*) ne quid insit amari 9, 3, 70. fulgorem inesse, qui terreat 10, 1, 30. ut semina quaedam ejus facultatis inessent 2, 20, 6 *β*) *c. Dat.:* ablativo ipsi inest naturalis amphibolia 7, 9, 10. dissimilibus inesse simile 5, 11, 30. inesse epichiremati apodixin 5, 10, 7. naturae ars inerit 9, 4, 120. si numeris ac modis inest quaedam tacita vis, in oratione est vehementissima *ib.* 13; hoc injuriae genus verecundius inest passis quam ausis 11, 1, 84. illis vis mentis et veritas ipsa morum inest 6, 2, 26. si rebus ipsis insimus 6, 2, 32. *γ*) *c. Praep. in:* in T. Livio inesse quandam Patavinitatem 8, 1, 3; in omnibus, quae dicit, tanta auctoritas inest 10, 1, 111. nihil non horum in rhetorice inesse 2, 17, 41. inest decor in habitu ac vultu 6, 3, 12; in illo vidi inest ipse 9, 3, 46.

**Insumo.** plurimum in consiliis ac judiciis insumebatur operae 3, 4, 5. vix paucis diebus insumtis 9, 3, 73.

**Insuo.** Qui patrem occiderit, culeo insuatur 7, 8, 6.

**Insuper.** novis ins. curis 6, Pr. 3. nova ins. mihi diligentiae causa accessit 4, Pr. 1 *Z.* crescit hyperbole alia ins. addita 8, 6, 70.

**Insurgo.** *in dicendo:* *α*) Horatius — et insurgit aliquando, et plenus est jucunditatis et gratiae 10, 1, 96. Quid denique Demosthenes? non insurgit locis? 12, 10, 23. *β*) *quae dicuntur:* augeri debent sententiae et insurgere 9, 4, 23. imbecilla vox inhibet multa, ut insurgere et exclamare 11, 3, 13. haec (*figura*) crescere solet verbis omnibus altius atq. altius insurgentibus 8, 4, 27. Magis insurgebat, si verteretur, nam plus est saxa quam bestias 9, 4, 44; omnibus

pedibus insurgunt (*iambi*) 9, 4, 136. quibus mens pariter atque oratio insurgat 12, 2, 28. verbis, ut saepius pressa est, ita interim insurgit (*narratio*) 9, 4, 134; quae ex brevibus ad longas insurgunt (*syllabae*) *ib.* 92.

**Intabesco.** perpendendis eis (*verbis*) intabescentem 12, 10, 77.

**Intactus.** ne hic quidem locus int. est omittendus 12, 10, 49.

**Integer.** I) *de corpore*: medicis etiam integra secantibus 10, 4, 3. corpora, quae aspectu integra nervis parum sustinentur 11, 3, 55. fauces integrae, id est molles ac leves 11, 3, 20. int. manum 8, 5, 12. corpora sana et integri sanguinis 8, Pr. 19. II) *transl.* α) int. nomen 1, 5, 46. *v.* Deminutus. int. verba *ib.* 68. alia integro verbo significatio est, alia diviso 7, 9, 4; int. brevitas 8, 3, 82. int. fides 5, 7, 2. β) *in dicendo*: hi pressi et integri, contra inflati illi et inanes 12, 10, 16. integri ac refecti 10, 3, 27. γ) *adverbialiter*: ex integro injicienda toga 11, 3, 156. liber utique ex int. resumendus 10, 1, 20. *v.* Ex; eandem materiam scribere de integro 2, 4, 13.

**Integre.** integerrime provincia administrata 12, 1, 16.

**Integritas.** anteactae vitae int. 7, 2, 33. Integr. tua te purgavit *Cic.* 8, 6, 56.

**Intellectus.** I) *active.* α) νόημα, qua voce omnis intellectus accipi potest 8, 5, 12. Astrologia, nullum exigens actum, sed ipso rei intellectu contenta 2, 18, 1. nec sicut de intellectu animi recte dixerim, video, ita de visu oculorum, intelligo 10, 1, 14. species ex arcessitis verbis venit, et intellectus ex propriis 8, 6, 48; intell. hic sit operis, non metus 12, 5, 4. γ) *c. Adj.*: secundum communes int. 3, 8, 2. *v.* Communis. facilior eorum int. 2, 5, 18. sine manifesto int. 11. 2, 37. β) *Accus.*: verbum, quod neque intellectum adjuvat neque ornatum 8, 3, 55. averti intell. solet, cum ab asperioribus ad leniora deflectitur 6, 3, 87. interjectione impediri solet intell. 8, 2, 15. intell. disciplinarum capere, et laborem pati 1, 1, 15; pervenire ad int. sequentium 1, 4, 22. mediocritas praeceptoris ad int. facilior atq. imitationem 2, 3, 1. ad int. audientis descendere 1, 2, 27. secundum quendam int. 6, 2, 10. *cf.* 3, 8, 2. γ) *Ablat.*: carere intellectu 1, 1, 28. 11, 2, 6. nonne ab int. artis abfuerit? 2, 13, 10. neque vim eorum intellectu consequentur 2, 5, 21. *cf.* 2, 3, 7. virtutes non aemulatione sed intellectu sequi 10, 1, 50. nec auditu sed intellectu perpendenda est (*proprietas*) 8, 2, 6. quod commune est et aliis rebus nomen, intellectu alicui rei tribuitur *ib.* 8. spiritum recipere sine int. morae 11, 3, 39. *cf.* 11, 2, 37; majora intellectu 1, 2, 28. II) *passive*: altiorem praebens intell., quam quem verba ipsa per se declarant 8, 3, 83. Qualitatem, cujus apertus int. est 3, 6, 23. verba quaedam diversos int. habent 7, 9, 2. εἰρωνεία, quae diversum ei, quod dicit, int. petit 6, 2, 15. duplex eorum int. est alter, qui omnia significat, alter *etc.* 1, 5, 2. *cf.* 3, 6, 43. rhetorice — ap. Graecos quoque dupl. int. habet 2, 14, 2. in obscenum int. sermo detortus est 8, 3, 44. primus int. est sua cujusque rei appellatio 8, 2, 1. enthymema unum int. habet, quo omnia mente concepta significat, alterum *etc.* 5, 10, 1. *cf.* 3, 6, 45. de altero int. (*legis*) certum est, de altero dubium 7, 6, 3. intellectum adjuvant (*verba*) 8, 2, 11. componendus est e duobus int. 8, 6, 66. ead. litera alium atq. alium int. facit 1, 7, 2. translata (*sunt verba*), cum alium natura int., alium loco praebent 1, 5, 71. cum in duas partes int. nominis diducatur 7, 10, 1.

etiamsi propria rerum aliquarum sint nomina, τροπικῶς quasi tamen ad eundem int. feruntur (*a. l.* refer.) 10, 1, 11 *N.* ad int. id nomen referentes 7, 4, 4 *N.* quod si ad int. referas, minutio est, si ad obscuritatem, incrementum 8, 4, 28; alia appellatione quacunque ad int. eundem nihilominus perveniat (*res*) 8, 3, 39 *N.*

**Intelligentia.** intelligentiae suae lumen 8, 2, 23. neque intelligentiam concesseris iis, qui, proposita honestorum ac turpium via, pejorem sequi malent, neque prudentiam, cum in gravissimas frequenter legum, semper vero malae conscientiae, poenas a semet ipsi ex improviso rerum exitu induantur 12, 1, 3.

**Intelligo.** nec sicut de intellectu animi recte dixerim, video, ita de visu oculorum, intelligo 10, 1, 14. et intelligo, et sentio, et video, saepe idem valent, quod scio *ib.* 13. I) *i. q. mente percipio.* α) *simpliciter:* qui intelligunt *opp.* imperiti 11, 1, 93. cum maledicta sunt tantum, et non intelligere, interim bonae conscientiae est 9, 2, 93. tenere se et intelligere, prius paene quam audiant, mentiuntur 12, 8, 3. ut omnia ista facere possit, intelligat 1, 8, 2. ut inveniant ipsi et intelligant 2, 5, 13. quo judex facilius intelligat 4, 2, 33. *v.* Credo. ad intelligendum faciliora 2, 3, 8. proprio quodam intelligendi ambitu 12, 10, 3. se solo nequidquam intelligente 8, 2, 2. β) *Act. c. Accus.:* quod plerique intelligere nolunt 11, 3, 60. intelligere ea sine demonstrante 10, 1, 15. ne damnent, quae non intelligunt *ib.* 26. non intelligo haec aenigmata 6, 3, 98. *cf.* 8, 6, 53. nondum prima verba exprimit, et jam cocum intelligit 1, 2, 6 *N.* ut judex intelligat potius dolorem illum, quam audiat 11, 1, 84. qui nec Geometren audiverint, nec Musicos, nisi hac communi voluptate aurium, intelligant 1, 10, 4. ne judex eam (*orationem*) vel capere vel intelligere non possit 11, 1, 45. periculum intelligere 12, 5, 4. nec si rationem siderum ignoret, poëtas intelligat 1, 4, 4. docti rationem componendi intelligunt, etiam indocti voluptatem 9, 4, 116. ut accepto genere species intelligere non possint 8, 6, 13. vim cujusque vocis intelligere 12, 3, 7; ad quem intelligendum jam profectu opus sit 2, 5, 19. cum ad intelligendos nos opus sit ingenio 8, Pr. 25. ad intelligendas eorum virtutes firmiore judicio opus est 1, 8, 5; quod imitaturus est, quisque intelligat 10, 2, 18. ut interrogatus intelligat, quod rogatur, aut ne intelligere se neget 5, 7, 31. γ) *Pass.:* qui olim nominabitur, nunc intelligitur 10, 1, 104. quae inde contraxerit, quod non intelliguntur 8, 2, 12. ars, quae intelligi nisi ab artifice non possit 2, 5, 8. ut sine iis nulla intelligi fere possit oratio 9, 2, 2. sit aperta (*periodus*), ut intelligi possit 9, 4, 125. saltatio frequenter sine voce intelligitur 11, 3, 66. et auditum eum et intellectum 12, 5, 6. carmina vix sacerdotibus intellecta 1, 6, 40. δ) *c. Adv.:* quantum ego intelligo 4, 2, 64. non modo palam, sed quod omnino intelligi non possit 4, 1, 11. sic clarius, quae dicentur, intelligi poterunt 2, 5, 7. etiam sensu plerique obscene intelligere, nisi caveris, cupiunt 8, 3, 47. ab hominibus sui temporis parum intelligebatur 11, 1, 10. aliena se parum intelligere 6, 3, 85. nequeas satis forte intelligere, facias quidem melius 9, 4, 120. non satis honorem intelligere 4, Pr. 2. ε) *seq. Acc. c. Inf. aut interrog. indir.:* intelligo, multum referre 9, 4, 93 se quisque bene dicere intelligit 2, 17, 26. quae placere intellexeris 12, 10, 56. quo — finem esse narrationis intelligat 4, 4, 9. quod et orator sibi obtinendum et judex spectandum maxime intelligit 3, 6, 9. ut intelligar oratorium dicere 9, 4, 57; qualis ea sit, non intelligi 4, 1, 37. quantum onus subiturus sit, intelligat 6, 1, 45. ut video *etc.*,

ita cur initio furioso sit exclamandum, non intelligo 3, 8, 59. Taurus animal sit, an mons *etc.* nisi distinctum, non intelligetur 8, 2, 13 *Z.* II) *i. q. accipio, sentio, cogito.* α) *Act.:* aliud dicere, aliud intelligere 9, 2, 92. dicta aliter intelligendi 6, 3, 84. causam nunc intelligamus ὑπόθεσιν 3, 5, 18 *Z.* ἦθος, quod intelligimus, id erit 6, 2, 13. veram autem et honestam intelligit (*rhetoricen*) 2, 15, 27. β) *Pass.:* locos appello, non, ut vulgo nunc intelliguntur 5, 10, 20. quale intelligi vult 11, 1, 31. metum duplicem intelligi volo 6, 2, 21. quaestio latius intelligitur omnis, de qua in utramque partem dici potest 3, 11, 1; ut plus intelligatur (*efficit emphasis*) 8, 2, 11. intelligitur, quod non dicitur 6, 3, 88. contraria dicuntur iis, quae intelligi volunt 8, 6, 56. *cf.* 9, 2, 44. 50. et res et animus intelligitur 9, 2, 77. quae intelligi potest eloquentia hominis optima nescientis? 12, 2, 21. sine virtute intelligi non potest fortitudo 12, 1, 23. neutrum nomen est positum, et utrumque intelligitur 8, 6, 30. quo schema, si intelligitur? 5, 10, 70. vir bonus citra virtutem intelligi non potest 12, 2, 1. nostram vitam vult intelligi 9, 3, 9. non pastor Menalcas sed Virgilius est intelligendus 8, 6, 47. in quo res quaecunque relinquitur intelligenda 9, 3, 61. γ) *adj. Ablat.:* aliud, quo idem intelligi possit 10, 1, 7. *cf.* 3, 6, 21. his plura intelliguntur 3, 11, 27. hoc ipso intelligitur tacita exprobratio 6, 2, 16 quae (*ironia*) aut pronuntiatione intelligitur, aut persona *etc.* 8, 6, 54. justitia, fortitudo *etc.* propriis officiis et suo fine intelliguntur 2, 21, 3. hoc (*vultu*) plurima intelligimus 11, 3, 72 *N.* δ) *c. Praepos.:* aliud intelligitur ex alio 8, 6, 22. ut ex uno plures intelligamus, parte totum *ib.* 19. *cf. ib.* 28. verbum ex verbo intelligi *ib.* 21. subtractum verbum aliquod satis ex ceteris intelligitur 9, 3, 58; in utroque contrarium ei, quod dicitur, intelligendum est 9, 2, 44. ut in facto conjectura, in nomine finitio *etc.* intelligeretur 3, 6, 50; per aliam rem alia intelligetur 9, 2, 97. *cf.* 5, 9, 9. statum vocat, per quem subjecta res intelligatur 3, 6, 21.

**Intemperanter.** faciendo multa immodeste atq. intemp. 5, 7, 32.

**Intemperantia.** — aegri 2, 17, 25.

**Intemperies.** intemperie coeli 7, 2, 3.

**Intempestive.** — residentes (*Sp.* ridentes; *sc. qui excitantur a patrono causam perorante*) 6, 1, 38 *N. cr. et S.*

**Intendo.** I) *i. q. tendo.* α) *proprie:* sellam loris intentam 6, 3, 25; motu intenti, remissi *etc.* fiunt oculi 11, 3, 75. β) *transl. cum vi quadam.* a) sicut cithara, ita oratio perfecta non est, nisi ab imo ad summum omnibus intenta nervis consentiat 2, 8, 15. compositione velut amentis quibusdam nervisve intendi et concitari sententiae videntur 9, 4, 9. citharae modo intenta esse debet ratio doctrinae 5, 10, 124. velut omnibus nervis intenditur (*vox*) 11, 3, 63. quibusdam nervis intenta sunt (*omnia in Demosth*) 10, 1, 76. cui (*C. Graccho*) contionanti consistens post eum musicus fistula — modos, quibus deberet intendi, monstrabat (*Sp.* ministrabat) 1, 10, 27 *Z.* b) *i. q. excito:* magni auctores — nec semper intendunt animum: nonnunquam fatigantur 10, 1, 24. *cf.* 11, 3, 150. 158. remittere potius quam intendere cogitationem 10, 3, 24. tum intentis, tum remissis modis opus est (*in voce*) 11, 3, 17; nusquam est, qui cognoscit, intentior 6, 4, 5. intentissima cura 10, 1, 111. *v.* Attendo. II) *i. q. dirigo, converto.* α) *c. Praepos.:* ad ea, quae dicimus — intentum (*Sp.* att.) 4, 1, 38. intendentibus animum ad ipsos ductus 1, 1, 25; in eum, quem demonstrant, manum intendere 11, 3, 89. ut in animum ejus

oratio, etiamsi in eam non intendatur, incurrat 8, 2, 23. intendendus animus in hoc quoque 2, 2, 13. *cf.* 10, 7, 16. non perpetuo intendimus in haec animum, et cupiditate laudis acquirendae evagamur 3, 11, 25. in causas laborem suum intendunt 2, 11, 6. neque se in multa simul intendere animus totum potest 10, 3, 23. *cf.* 9, 2, 63 *N.* ut Caesar minus (*Sp. inser.* se) in rem intenderet 4, 1, 39. acriter se in illud tenue discrimen grammaticus intendat 1, 5, 5. *cf.* 4, 4, 9. in (*a. l.* ad) haec intentus auditor est 9, 4, 62; intendentibus animum ad ipsos ductus 1, 1, 25. *β*) *c. Dat.:* ordini rerum animum intendat 4, 1, 78. vis omnis intendenda rebus, et remittendum aliquid ex cura verborum 10, 7, 22. mentem tantae rei intentam vacare omnibus aliis curis 12, 1, 5. optimi nonnunquam sensus — interim memoriae suae intentos ab alia inventione declinant 10, 3, 33. *γ*) *c. Adv.:* intendamus ultra animum 7, 1, 54. illuc intendenda mens 10, 2, 27. ire, quo intenderat 7, 1, 30. III) *in dicendo i. q. propono.* *α*) *c. Obj. certo:* ut non videatur jure actio intendi 3, 6, 83. 85. et versibus, et joco *etc.* intendere crimen 9, 2, 104. *β*) *c. incerto:* qui intendit (*in causis*) 3, 6, 15. intendere quid vel depellere 3, 4, 15. ad eorum, quae intendimus, fidem 5, 11, 43. *cf. ib.* 24. 5, 14, 10. quod intenditur factum 3, 10, 5. a cura docendi, quod intenderint, recedunt 2, 12, 6. id, quod intendimus, efficere 8, 3, 41. *cf.* 1, 10, 49. 12, 10, 72. ad obtinendum, quod intendimus 12, 10, 53. ad probandum id, quod intendimus 5, 10, 122. ad persuadendum, quod intendimus 5, 11, 6; syllogismus — per omnes partes efficit, quod proposuit: enthymema tantum intenta intelligi contentum sit 5, 14, 24.

**Intente.** — ac modeste audiri 2, 2, 13.

**Intentio.** I) *corporis:* velut fatigatum intentione stomachum judicis 4, 2, 121. int. vocis, remissio, flexus 1, 10, 25. *μονοτονία*, una quaedam spiritus ac soni int. 11, 3, 45. non firmae intentionis ideoque tremulus (*spiritus*) *ib.* 55. (*sonus*) neque pronuntiatione flecti, neque diutius ferre intentionem potest *ib.* 41. quo debilitatur omnis int. *ib.* 45. hique (*soni*) cum augenda intentione excitandi, cum summittenda sunt temperandi *ib.* 42. si intentione omni remissa loquetur 11, 1, 53; (*pronuntiatio*) habens omnes in se, qui desiderantur, sonos intentionesque 11, 3, 40. II) *animi.* *α*) major int. est 11, 2, 35. recens audientium int. 4, 1, 59. acrem judicis int. 8, 2, 23; int. animi 1, 1, 34. mentis int. 10, 3, 20. 11, 2, 10; omnia, quae impedient, vincat int. 10, 3, 28. nec sit tam longus (*sermo*), ut eum prosequi non possit int. 8, 2, 14. longe praecedat int., ac prae se res agat 10, 7, 10; intentionis silentium 4, 2, 37. *β*) *Accus.:* quam (*int.*) si tota mente in opus ipsum direxeris 10, 3, 28. dividenda int. animi 1, 1, 34. potest esse ulla tam perpetua discentis int., quae non obtutu continuo fatigetur? 1, 2, 11. omnis, quae erat conceptae (*sic Codd*; *vulg. de conj. Regii* concepta) mentis int., mora et interdum iracundia excutitur 10, 3, 20 *H.* quod (*verbum*) transire intentionem et obscurari circumjacentibus solet 9, 4, 29. quae (*partitio*) turbabit intentionem (*judicis*) 4, 5, 3; ad remittendam intentionem judicis, quam adversario praestat 4, 1, 38; ad intentionem praeparandus est judex 4, 2, 47. *γ*) *Ablat.:* ab intentione auferendus 4, 5, 6. animum ab intentione rerum avertit 6, 3, 1. avocent ab intentione operis destinati 10, 3, 23. III) *in litibus:* (*judiciale genus*) officiis constat duobus, intentionis ac depulsionis 3, 9, 1. judicialium causarum alias in singulis, alias in pluribus controversiis consistere, et in quibusdam intentionem modo (*Sp.* quib. sufficere m. int. m. depul-

sionem) 8, Pr. 9 *S.* int. est, Artem ludicram exercuisti; depulsio, non exercui artem ludicram 3, 6, 19. *ib.* 17. *v.* Depulsio. ut si jure occisum reus dicit — (*status*) a reo fiat, et sit ejus int. *ib.* 13. adv. unam int. plura opponuntur *ib.* 92. prima (*pars epichirematis*) intentio, secunda assumtio, tertia connexio 5, 14, 6. altera est complexio, non par intentioni, sed vim habens parem *ib.* 12. aliquando sufficient intentio ac ratio *ib.* 17. si ipsa intentione dicatur *ib.* 16. int. simplex, Occidit Saturninum Rabirius: conjuncta, Lege de sicarijs commisit L. Varenus 7, 1, 9. cum simplex int. erit, videndum est, unum aliquid respondeamus an plura *ib.* 13. frequentius etiam quaeritur de intentione 7, 5, 4. aut intentio aut praescriptio habet controversiam *ib.* 2 *N.*

**Intento.** crimen invicem intentant 3, 10, 4. quantum periculum intentetur 4, 3, 7.

**Inter.** *α*) *de loco:* vox inter dentes expressa 11, 3, 104. *cf,* 12, 10, 29. locum int. mundos 7, 3, 5. int. circumfusa militum arma 2, 20, 8. int. tot operas militiae 12, 11, 23. int. subsellia 12, 3, 2. 12, 8, 2; media int. longas 9, 4, 81. *β*) *de tempore:* int. ipsas actiones 12, 3, 2. int. coenam 5, 10, 99. *v.* Coena. int. tantas domi contentiones 12 11, 23. int. prima elementa consequi rem postea proprium tempus desideraturam 1, 1, 35. int. lusum *ib.* 36. int. moras laudationum 11, 3, 131. int. pericula — int. adversa 9, 3, 79. int. ipsa verberum supplicia 11, 1, 40; int. agendum 12, 3, 10. int. disceptandum 12, 7, 6. quis int. haec literis aut ulli bonae arti locus 12, 1, 7. *γ*) *in comparatione:* cum ironia tam int. figuras sententiae, quam int. tropos reperiatur 9, 1, 3. int. vitia ellipsis vocatur 8, 6, 21. int. praecipua servandum est 11, 2, 47. eminere int. ceteras 8, 5, 9. Miloni int. cetera objectum est 5, 10, 41. tanquam int. duas leges quaeratur 7, 4, 42. int. diversas opiniones priorum difficilis electio Pr. 2. est int. scribendi laborem extemporalemque fortunam media quaedam 10, 6, 1. *δ*) *de personis:* illa dicendi vitiosa jactatio int. plausores suos 12, 9, 4. partem hanc velut notare int. agnoscentes 11, 1, 4. int. plurimos quaeritur 10, 1, 67. nec hoc oratori contingere int. adversarios, quod Pythagorae int. discipulos potest 11, 1, 27. est in usu vulgo quoque et int. ineruditos, et apud rusticos 8, 6, 75 *Z. N. cr.;* int. duces illa contentio 10, 1, 47. *cf.* 11, 1, 70. 80.; int. paucos disertus 10, 3, 13. ceteris optimis studiis int. praecipuos 12, 10, 6. int. philosophos reddendus est 10, 1, 75. ponendus int. praecipuos *ib.* 116. *v.* Habeo. *ε*) *c. Pron. fere i. q. invicem:* res int. se similes 9, 2, 51. *cf.* 9, 3, 49. 12, 10, 22. et initia int. se et fines iidem sunt 9, 3, 31. diversa int. se 6, 2, 12. 12, 3, 8. haec (*verba*) int. se idem faciunt 10, 1, 14. respondet (ὁμοιόπτωτον) vel primis int. se, vel mediis, vel extremis 9, 3, 78. aliorum int. se (*sermones*) 9, 2, 30. duriorum (*consonantium*) int. se congressus 11, 3, 35. *cf.* 9, 4, 33. int. se contrarias (*opiniones*) Pr. 2; est aliquid int. ipsos commune 12, 10, 20. a doctis int. ipsos etiam mutuo reprehensa 10, 2, 15. diversa causarum int. ipsas condicio 10, 2, 23 *N. cr.* circa quem et grammaticis int. ipsos et philosophis inexplicabilis pugna 8, 6, 1. Sed haec int. ipsos 12, 2, 26.

**Intercapedo.** affert injuriam pudori, si intercapedinis nominativo casu quis utatur 8, 3, 46.

**Intercessio.** lex contra intercessionem (*Sp.* — nes) lata 2, 4, 35.

**Intercīdo.** an Isthmos intercidi possit 3, 8, 16.

**Intercĭdo.** ne extremae syllabae intercidant 1, 11, 8; haec sequenti

tempore interciderunt 1, 5, 52. nihil aeque vel augetur cura, vel negligentia intercidit 11, 2, 40. jam intercidit illud genus 1, 4, 26. cum et verba intercidant invalescantque temporibus 10, 2, 13.

**Intercipio.** alterum (*librum*), sermone per biduum habito, pueri exceperant, alterum pluribus sane diebus, quantum notando consequi poterant, interceptum — vulgaverant Pr. 7; ut medios sermones intercipiant 6, 4, 11; si me fata intercepissent 6, Pr. 1. interceptus quoque magnum sibi vindicat locum (*Julius Secundus mature mortuus*) 10, 1, 121.

**Intercludo.** se fluminibus interclusum aut valetudine 7, 4, 14.

**Interclusio.** quod interpositionem vel interclusionem dicimus, Graeci παρένθεσιν vocant 9, 3, 23.

[**Interconcilio.** illud utrocunque nomine delectandi sive aliud interconciliandi officium 12, 10, 59 *N.* *v.* Concilio.]

**Interdico.** non debuisti interdicere sed petere 3, 6, 71 *N.* quod ei domo sua Proculejus interdixisset 6, 3, 79.

**Interdictum.** sponsiones et interdicta 2, 10, 5 *N.* 12, 10, 70. in sponsionibus, quae ex interdictis fiunt 7, 5, 3. judicium de interdictis 4, 2, 61.

**Interdum.** 2, 12, 6. argumentis expositione contraria resistendum, interd. singulis, interd. universis 4, 2, 14. *cf.* 7, 2, 9. πάθος atque ἦθος esse interim ex eadem natura, — interdum diversa inter se 6, 2, 12. *cf.* 7, 4, 14. Ficta interim narratio introduci solet, *vel* ad concitandos judices —: *vel* ad resolvendos aliqua urbanitate —: interdum per digressionem decoris gratia 4, 2, 19 *N.*

**Intereo.** nascendo interiturum (*genus*) 6, 3, 67.

**Interfatio.** expositiones brevi interfatione (*a. l.* intersectione) distinguere 4, 2, 50 *N. cr.*

**Interfector.** 4, 5, 15. — patris — matris 5, 10, 88. parricida, matris quoque aut fratris int. 8, 6, 35 *N.*

**Interficio.** qui se interficit 7, 3, 7. *cf.* 11, 1, 36. per interfectos in Marathone et Salamine 9, 2, 62.

**Interim.** I) *vulgari sensu.* α) *per aliquod tempus:* ut uno int. contenti simus exemplo 1, 10, 27. int. sufficere illos minores 2, 3, 3 *N.* int. admonere illud satis est 2, 4, 3. *cf. ib.* 12. 2, 9, 1. 2, 13, 15. 3, 8, 5 *N.* 4, 1, 26 *N.* 4, 2, 122. 6, 2, 23. 6, 3, 68. 9, 2, 19. 10, 1, 9. 44. β) *i. q.* *interea:* omittamus int., quae didicimus? 1, 12, 6. quo fugerit int. dolor ille? 11, 1, 54. γ) *latet significatio tamen:* Int. et sublimitate heroici carminis animus assurgat *etc.* 1, 8, 5. Int. si quis bono inhonesta suadebit, meminerit non suadere tanquam inhonesta 3, 8, 44. quod alias vitiosum, int. alias rectum est 1, 5, 29; cum int. alios nervos dextra percutiunt, alios laeva trahunt 1, 12, 3. cum int. et hic frequenter suis viribus ipse prosternitur, *etc.* 2, 12, 2. *v.* Cum. II) *i. q.* *interdum:* α) imperiosi atque interim saevientes 1, 1, 8 *N.* *cf. ib.* 20. 2, 4, 4. 32. 3, 6, 88. 3, 8, 43. 10, 3, 7 *N.* *ib.* 21. 32. 10, 7, 31. 11, 1, 47. 11, 3, 127. (*a. l.* interdum) 9, 4, 25. cum int. persuadere deforme sit 11, 1, 11. in apologis quoque et quibusdam int. etiam historiis 6, 3, 44. β) *aliis particulis excipitur:* Latinis quidem semper sed etiam Graecis interim 2, 1, 1. indocti saepius atque int. rustici 12, 10, 53. (*vox*) et suffocatur saepe — et int. elisa in illum sonum erumpit 11, 3, 51. quaedam int. nos et invitis litigatoribus simulandum est dicere —: nonnunquam — subsistere: saepe

avertenda ad ipsos oratio 4, 5, 20. *cf.* 11, 3, 106. *v.* Alibi. γ) *iteratur:* adhibetur similitudo interim palam, interim inseri solet parabolae 6, 5, 59. *cf.* 1, 7, 11. 2, 3, 4. 2, 4, 39. 2, 15, 12. 3, 6, 8. 4, 1, 11. 10, 3, 33. redarguimus int. aperte — int. et simulata assensione 6, 3, 73. cum sit int. probationis, int. etiam causae genus 9, 2, 100. *v.* Interdum.

**Interimo.** qui ferro sunt interemti 3, 8, 5.

**Interior.** interiora velut sacri hujus 1, 4, 6; *Superl.:* intimos affectus 11, 3, 67. ex int. sapientiae fontibus 12, 2, 6. ex int. naturalium quaestionum subtilitate 1, 4, 4.

**Interjaceo.** his ipsis media interjacent multa 11, 3, 18.

**Interjectio.** I) *i. q. parenthesis:* 11, 3, 37. post aliquam interj. 9, 3, 29. interjectione impediri solet intellectus 8, 2, 15 *N.* ne sententia quidem velut fatigatum intentione stomachum judicis reficere dissuaserim, maxime quidem brevi interjectione (*Sp.* breviter injecta) 4, 2, 121 *N. cr. et S.* II) *pars orationis:* 1, 4, 20. in diversitate interjectionum 1, 5, 51.

**Interjicio.** post interjectos dies 12, 9, 16. sententia breviter interjecta 4, 2, 121.

**Interlocutio.** non interrogatione sed brevi interlocutione 5, 7, 26.

**Intermissio.** stilus intermissione paululum de celeritate deperdit 10, 7, 24. hinc accidit dubitatio, intermissio, repetitio 1, 1, 32.

**Intermitto.** mala vel imbecilla (*vox*) aliqua cogit, ut intermittere, deflectere *etc.* 11, 3, 13. contextum dicendi intermittere 10, 7, 26. dolorem intermittere, — deponere 11, 1, 56. consuetudo et exercitatio, quae si paululum intermissa fuerit 10, 7, 8. intermissam historias scribendi industriam 10, 1, 75. quotiens intermissus est somnus 10, 6, 1; nos una res quaelibet nihil intermittentes fatigaret 1, 12, 7.

**Interpellatio.** si quid nobis agentibus novi accidit, interp., interventus alicujus, tumultus 4, 3, 16; (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 31. 9, 2, 2.

**Interpellator.** de pantomimis duobus, qui alternis gestibus contendebant, cum eorum alterum saltorem dixit (*Augustus*), alterum interpellatorem 6, 3, 65 *Z. N.*

**Interpello.** quasi interpellamur ab iis 4, 5, 20. interpellantis coërcitione (*fig.*) 9, 2, 2.

**Interpono.** α) hoc loco meam interpono sententiam 5, Pr. 3. iis sonis, quos interposuerunt, inserunt alios 12, 10, 68. quod interponitur 8, 2, 15. interponendo aliquid sui 2, 4, 12. nox interposita 11, 2, 43. β) quam (*lit.* ι) non solum dativis casibus in parte ultima ascribunt (*Graeci*), sed quibusdam etiam interponunt, ut in ΛΗΙΣΤΗΙ. 1, 7, 17. (*iambus*) quibusdam (*a. l. inser.* a) interpositus 10, 1, 96; subinde interponenti precibus, Quid respondebo *etc.* 6, 3, 64.

**Interpositio.** novorum interpositione (*Sp.* — nem) priora confundant 10, 3, 32 *H.* *v.* Interclusio.

**Interpres.** — operis alieni 10, 1, 87. sequester ille, et media litium manus, et quidam interpres 12, 8, 4; interpretes juris 3, 6, 59. somniorum atq. ominum interpretes 3, 6, 30.

**Interpretatio.** — verborum 12, 3, 7. — dura 2, 14, 2. — propria 5, 10, 8. interpretationem linguae secretioris ediscere 1, 1, 35. uterque

suam interpretationem (*legis*) confirmat, adversarii subvertit 7, 6, 2 quotiens interpretatione res eget 1, 6, 29; causam finit Apollodorus, ut interpretatione Valgii discipuli ejus utar, ita: 3, 5, 17. neque ego paraphrasim esse interpretationem tantum volo 10, 5, 5 *N.*; qualitatem, quam per accidentia — vocat hac interpretatione, An illi accidat viro bono esse, vel malo? 3, 6, 56 *N.* *cf. ib.* 58; (*fig. ap. Cornif.*) 9, 3, 98.

**Interpretor.** *a*) *i. q. explico:* obscure dicta interpretamur 3, 4, 3. ne ea (*aenigmata*), nisi quis interpretetur, intelligas 8, 6, 53. dicendi ratio, quae jus ipsum rhetorices interpretetur Pr. 23. alias (*leges*) in diversum interpretamur 3, 6, 87. apertius probationem interpretabimur 5, 10, 8. quod est apertius, quam ut vel interpretandum, vel exemplo sit demonstrandum 3, 6, 27. *cf.* 8, 2, 21. male interpretantibus 3, 6, 6. *β*) *legentibus:* Horatium in quibusdam nolim interpretari 1, 8, 6. versus primo solvere, mox mutatis verbis interpretari 1, 9, 2. lectio non omnis interpretante eget 1, 2, 12. *γ*) *i. q transfero in aliam linguam:* voluntatem complecti quam nomina interpretari maluerunt 6, 2, 9 *N.* quam interpretantur exercitatricem 2, 15, 25. enthymema, quod nos commentum sane aut commentationem interpretemur 5, 10, 1. ἀλληγορία, quam inversionem interpretantur 8, 6, 44.

**Interpunctum.** interpunctis quibusdam et tribus quasi initiis 9, 4, 108.

**Interritus.** vultu interrito 1, 3, 4. plus deprehensi (*testes*) nocent, quam firmi et interriti profuissent 5, 7, 11.

**Interrogatio.** *a*) cum responsum ab interrogatione dissentit 1, 5, 36. cum plane instaret interrogatione 6, 3, 68. per interrogationem 8, 5, 5. *β*) *in judiciis:* — testium 5, 11, 5. cum praesentibus ingens dimicatio est, ideoque velut duplici contra eos proque iis acie confligitur, actionum et interrogationum 5, 7, 3. non interrogatione sed brevi interlocutione *ib.* 26. acuta int. *ib.* 29. in primis int. debet esse circumspecta *ib.* 31. patronorum in parte expeditior, in parte difficilior int. est *ib.* 22. ficta int. 9, 2, 15. opportuna int. 5, 7, 11. longius interrogatione repetita *ib.* 17. interrogationes adeo scitae *ib.* 28. int. Socraticis 5, 11, 27. altercationibus atq. interrogationibus oratorem futurum Socratici optime praeparant 10, 1, 35. ea res suggeret materiam interrogationi 5, 7, 8; (*fig. ap. Cornif.*) 9, 3, 98.

**Interrogo.** *a*) Quid tam commune, quam interrogare vel percontari? alterum noscendi, alterum arguendi gratia videtur adhiberi 9, 2, 6 *N.* proponere, partiri, interrogare sermoni proxima 11, 3, 163. et interrogamus, et dubitamus, et affirmams *etc.* (*in dictis*) 6, 3, 70. interrogamus etiam, quod negari non possit —. Aut ubi respondendi difficilis est ratio 9, 2, 8. eadem verba mutata pronuntiatione indicant, affirmant — interrogant *etc.* 11, 3, 176. cum plura interrogasset, quae fateri adversario necesse esset 5, 11, 3. *cf.* 5, 12, 10.. interrogandi, respondendi partes (*in dicendo*) 3, 4, 10; inter subsellia minores advocatos interroget 12, 3, 2. in interrogandis testibus 6, 3, 4. interrogati (*a. l.* interroganti) nunquam respondent 5, 14, 32. aliud interroganti ad aliud occurritur 9, 2, 12. *quantum*, *quale*, interrogantes gravi, comparantes acuto tenore concludunt 1, 5, 26. *β*) *c. Adv.:* male interroges, hic aut ille sit? 1, 5, 50. frequenter interrogare (*debebit praeceptor*)

2, 5, 12. interrogandus quam infestissime ac premendus 12, 8, 10. paulatim et, ut dicitur, pedetentim interrogando 5, 7, 20. stulte interrogaverat 6, 3, 71. γ) *adj. de:* multa de insecutis, loco *etc.* est interrogandus 5, 7, 18. urbane Flav. Verginius interrogavit de quodam suo antisophiste, quot millia passuum declamasset? 11, 3, 126.

**Interrumpo.** non interrumpendus contextus est 11, 3, 39. interrupta silentio dictio 9, 2, 71. interruptus actionis impetus 11, 2, 46. fragosa atq. interrupta oratio *opp.* connexa 9, 4, 7; interruptum (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 35.

**Interruptio.** ἀποσιώπησις, quam nonnulli interruptionem appellant 9, 2, 54 *v.* Obticentia.

**Intersisto.** ne intersistat fatigatus 12, 11, 2. intersistere indecentissime 8, 3, 45. intersistentes atque offensantes 10, 7, 10; hiat et intersistit et quasi laborat oratio 9, 4, 33; quasi intersistatur 9, 4, 36. ubi clausulis non intersistitur 9, 4, 106.

**Intersum.** I) *de intervallo:* α) cano, canto, dico. Interest medium illud, canto 8, 6, 38. β) *de praesentia hominum:* mihi nunquam, ut ipse interessem, contigit 11, 2, 51. salvis, qui interfuerunt 11, 2, 39. judiciis intersit quam plurimis 10, 5, 19. *cf.* 7, 1, 45. II) *de discrimine, impersonal.:* α) nisi aliquid reperitur, quod intersit 11, 1, 79; hoc interest, quod illic dicitur contra scriptum, hic supra scriptum 7, 8, 1. *cf.* 9, 4, 48. Refert, convivium intercesserit an tristitia *etc.* Interest, subito defecerit, an longiore valetudine consumtus sit 7, 2, 14. *cf.* 3, 6, 30. 11, 3, 37. statum conjecturalem, an infitialem, an facti *etc.* nominemus, nihil interest 9, 1, 8. in pluribus multum interest, Senatus sit an populus 3, 8, 37. loco publico privatone, celebri an secreto dicas, interest plurimum 11, 1, 47; ut intersit, quid de quo dicatur 8, 6, 55. *cf.* 5, 10, 40. 11, 1, 43. interesse, ubi quidque laudetur 3, 7, 23. nihil interesse, quantum valeant 5, 12, 18. *cf.* 9, 2, 69. quid interest, quomodo dicatur 9, 2, 77. quantum interest sensus idem, quibus verbis efferatur 9, 4, 13. plurimum intererit, quis et quem postulet aut offerat 5, 4, 2. β) *c. Pron. poss. aut Genit.:* Nam et filiis pater in judicio abdicationis *etc.* non inverecunde dicet, multum sua interfuisse 7, 4, 10; nec interest discentium, quibus quidque nominibus appelletur 3, 6, 2. ut nihil significationis, quo potius utaris intersit 10, 1, 11. in judiciis quoque nihil interest actionum, utrum simul de utroque pronuntietur, an sententia de uno feratur (*sic Z. partim de conj.; Sp.* act.: simul d. u. pronuntiatur, etiamsi de u. fertur) 7, 2, 20 *S.*

**Intertexo.** intertexta pluribus notis vestis 8, 5, 28.

[**Intervado.** nisi qua Ulixes intervasit Laërtius (*sic optt. Codd.*, *Spald.* rate evasit) *Cic.* 6, 3, 96 *N. cr.*]

**Intervallum.** α) *de loco:* in ordinem certaque intervalla redigam meas arbores 8, 3, 9. qui intervalla siderum colligunt 2, 17, 38. β) *de tempore:* post intervallum 10, 4, 2. longo post intervallo temporis 9, 3, 40. cum manus parvis intervallis movetur 11, 3, 100. res vetustas tanto ex interv. repetitas 11, 2, 5. γ) *transl. imprimis in dicendo:* sensus omnis habet suum finem, poscitque naturale int., quo a sequentis initio dividatur 9, 4, 61. pedum et digitorum ictu intervalla signant quibusdam notis *ib.* 51. intervallum motus tria verba esse voluerunt 11, 3, 107. sicut una circumductio est, ita paulum morandum in his intervallis *ib.* 39. *turpe* illud intervallo quodam producimus 9, 4, 108. ut inter gracile validumque tertium aliquod constitutum est,

ita horum intervalla sunt, atque inter haec ipsa mixtum quiddam ex duobus medium est eorum 12, 10, 66. *v.* Nodus.

**Intervello.** quae ita sunt natura copulata, ut mutari aut intervelli non possint 10, 7, 5. num aliquid ex illis (*praeparatis*) intervelli, atq. ex tempore dicendis inseri possit 12, 9, 17.

**Intervenio.** I) *i. q. intercedo:* quanquam illi (*iambo*) epodos intervenit 10, 1, 96 *v.* Epodos. continuationi sermonis medius aliquis sensus intervenit 9, 3, 23. si litura aut adjectio aliqua aut mutatio interveniat 11, 2, 32; tum est necessaria illa summa connexio, cum intervenit ratio longior (*Sp.* oratio longior) 5, 14, 17 *Z.* II) *i. q. accido:* cum intervenisset emancipatio 11, 1, 65; causae intervenientes extrinsecus 3, 8, 18. interveniente aliqua potestate 7, 1, 32.

**Interventus.** — alicujus 4, 3, 16. *cf.* 1, 2, 12. — aliquorum 11, 2, 39.

**Intestatus.** parentum intestatorum 3, 6, 96. pater decessit intest. 7, 1, 42. intestati heres 3, 6, 102. uter sit intestato propior 4, 4, 8; *Femin.:* filius an frater debeat esse intestatae heres 4, 2, 5 *N. et S.*

**Intestinus.** pestem int. 12, 7, 3.

[**Intextus.** cum citra distinctionem intextu (*a. l.* in contextu; *Z.* in textu) et cursu semper aliquid priore majus insequitur 8, 4, 8.]

**Intinguo.** quoad intinguuntur calami 10, 3, 31.

**Intoleralibilis.** graves et intolerabiles (*adversarios*) 6, 2, 16.

**Intolerandus.** ut etiam, quae multo minora sunt, intoleranda dicamus 6, 2, 23.

**Intonsus.** int. caput 12, 10, 47.

**Intra.** I) *Praepos.* α) *de loco:* intra humerum 11, 3, 113. in utramque partem tenera quaedam sed i. manus tamen — translatio *ib.* 165. manum i. pallium continentes 12, 10, 21. gladio i. vaginam suam haerenti 8, Pr. 15; breve i. spatium 10, 1, 7. i. paucas syllabas 9, 4, 72. acuta intra numerum trium syllabarum continetur 1, 5, 30. i. primos statim versus 10, 1, 41. β) *de tempore:* unum i. annum 11, 2, 50. i. trigesimum diem 9, 2, 90. intra biennium, quam verba recte formare potuerunt 1, 12, 9 *N.* γ) *transl.:* intra deliberativas judicialesque materias 2, 1, 2. i. haec est omnis vituperatio 6, 3, 37. ejus scripta tantum i. famam sunt, qua *etc.* 11, 3, 8. ne dicamus omnia clamose — aut i. loquendi modum *ib.* 45. i. haec consistet 1, 5, 7. *cf.* 2, 1, 4. 3, 4, 13. i. quem modum plerique — constiterunt 3, 1, 1 *N.* nec i. initium stetit ars 10, 2, 8. δ) *de animo:* quasi dicat intra (*a. l.* contra) se ipsum 10, 7, 25 *N.* neque vero rerum ordinem modo i. se ipsa (*cogitatio*) disponit 10, 6, 2. semper habebunt i. se, quod imitentur 2, 7, 3. i. se quisque vel hoc vel aliud verset 11, 3, 176. quae i. nosmet ipsos composuimus *ib.* 2. II) *Adv.:* quadraginta per oram, intra centum erunt 1, 10, 43 *N.* paulum inferioribus (*digitis*) intra spectantibus 11, 3, 98.

**Intro.** *Adv.* intro et intus loci adverbia: Eo tamen intus, et Intro sum soloecismi sunt 1, 5, 50.

**Intro, are.** I) *proprie:* qui intrasset 8, 3, 66. cubiculum intrarunt 4, 2, 72. ut intrare portum navis, nisi lenibus ventis vecta, non possit (*sic Z. ex Sp. emendatione; vulg.* ut monstrare p., ad quem n. accedere, nisi *etc.*) 10, 7, 1 *N. cr. et S.* II) *transl.:* nihil intrare potest in affectus, quod in aure statim offendit 9, 4, 10; *c. Accus. i. q. occupo:* si, re non ante proposita, securum intrarit oratio 4, 5, 5.

**Introduco.** ficta narratio interim introduci solet 4, 2, 19. nostros cum

aliis sermones credibiliter introducimus 9, 2, 30; quod novas superstitiones introduceret 4, 4, 5.

**Introire.** si quis me exire domo coëgisset — si quis introire (*a. l.* intrare) prohibuisset 5, 11, 33.

**Introrsum.** crebro anhelitu et intr. etiam clare sonante 11, 3, 55.

**Introspicio.** I) *proprie:* ut brachio exerto introspiciatur latus 11, 3, 118 *N.* II) *transl.:* non enim scripta lectione secura transcurrimus, sed tractamus singula, et necessario introspicimus 10, 5, 8. non introspectis penitus virtutibus 10, 2, 16.

**Intueor.** I) *oculis:* credite vos intueri (*orat. incert.*) 9, 2, 41. procul intuentibus 12, 3, 6; quod tractare, intueri, nominare jucundum sit 1, 1, 26. int. lacunaria 11, 3, 160. manum int. 11, 3, 158. non solum ipsos (*Sp.* ipsum os) int. et locum (*Sp. om.*) et habitum 8, 3, 64. grande quoddam intuens speculum 11, 3, 68. signa quaedam, quae intuentes *etc.* 11, 2, 32. in cogitando, nulla ratione adhibita, tectum intuentes 2, 11, 4. oculi totos simul versus *etc.* intuentur 10, 7, 11. acies luminum a prospectu rerum, quas intuetur (*a. l.* intuemur) non aversa 11, 2, 10. hunc (*vultum*) intuentur, hunc spectant 11, 3, 72 *N. et N. cr. cf.* 2, 2, 11; quid me torvo vultu intueris? 6, 1, 43. velut oculis intuetur non paginas modo 11, 2, 32.

II) *mente.* α) *simpliciter:* prudentius intuenti 9, 2, 44. fallit parum (*a. l. inser.* diligenter) intuentes 9, 1, 24. vere intuenti 12, 11, 12; acrioribus oculis int. 2, 10, 6; cum ille impetus stetit, et intuendi tempus dedit 9, 4, 61. periculosum et cum cura intuendum genus 5, 10, 67. β) *c. Obj.:* quod in primis est intuendum 3, 11, 23. id non temere intuendum est 7, 4, 6. nihil prius intuendum 11, 1, 63. nos, non enumeratis singulis, semel hoc intuendum negemus 5, 13, 14. ea, de quibus supra scripsimus, intueri 5, Pr. 4 *N.* idem intuebar 7, 1, 6. unum intuentes vix aliqua pars sequitur 10, 2, 26. simul omnia intuemur 10, 7, 16. alia intuenda sunt, ubi conjecturae non erit locus 3, 8, 18. ne hoc quidem nudum est intuendum 12, 1, 37; dum locum praesentem, non totam causam intuentur 5, 13, 31. neque vero tam sunt intuendi pedes, quam universa comprehensio 9, 4, 115. intuenda et consilia 7, 2, 42. intuendae sunt et facultates 5, 10, 49. uniuscujusque eorum fortunam, dignitatem, res gestas intuitus 3, 8, 50. in rebus intuendam inventionem, in verbis elocutionem 8, Pr. 6. intueri omne litis instrumentum 12, 8, 12. intuebimur non rem tantum, sed personam quoque et locum multipliciter 7, 4, 22. proximum tempus lucemque praesentem intueri 12, 2, 31. naturam intueamur, hanc sequamur 8, 3, 71. *cf.* 5, 12, 19. personam saepius decoris gratia intuemur 3, 8, 35. rationem in causis primam intueri 3, 6, 83. rem ipsam intueantur 5, 2, 4. *cf.* 5, 10, 53. intuenda sexus, dignitas, aetas 3, 8, 38. in quibus similiter speciem et utilitatem intuemur 3, 7, 27. species intueri 12, 10, 10. summam quaestionis non intueantur 5, 13, 35. musici vocem docentium, pictores opera priorum *etc.* in exemplum intuentur 10, 2, 2. vim potius (*verbi*) intuiti 1, 6, 28; hunc ut deum homines intuebuntur 12, 10, 65. plenius hoc atq. apertius intueri ex ipsis operibus 2, 20, 8. id, tanquam res agatur, intueri 7, 1, 26. γ) *c. sententia relat. aut interrogat.:* dum alia dicimus, quae dicturi sumus, intuenda sunt 11, 2, 3. quocunque respexit, desinit intueri, quod propositum erat 10, 3, 23. quidquid erit sententiis populare, velut institor quidam eloquentiae intuendum et paene pertractandum dabit 8, 3, 12; intueri oportet, quod sit genus causae 3, 9, 6. si intuiti fuerimus, quae sit lex 7, 1, 14. cum sagaciter intuitus fuerit, cujus

ingenium presso limatoque genere dicendi gaudeat 2, 8, 4. quid tum expediret, intuitus 7,1, 12. si non exspectaverimus, quid obveniat, sed quid res poscat *etc.* intuiti 10, 3, 15. qui judicis animus, intuiti 10, 3, 15. pro re, pro tempore intuenda sunt, quae prosint 4, 2, 84. intuendum, quid sit status *etc.* 3, 6, 1. quo magis intuendum est, quousque *etc.* 8, 6, 74. *cf.* 5, 12, 11. 8, Pr. 8. 9, 1, 10. 9, 2, 84; hoc primum intuemur, litigatoris an advocati persona sit utendum 4, 1, 46. *cf.* 5, 11, 6. 5, 13, 4. intuebimur, negeturne factum 3, 10, 5. ea in toto genere intuenda, An sit crudelis *etc.* 5, 13, 20. δ) *seq. ut aut ne:* accusatori nihilo plura intuenda sunt, quam ut probet factum, hoc esse factum *etc.* 3, 6, 85. ut intueamur, aut certe, si digressi fuerimus, saltem respiciamus, ne plausum affectantibus arma excidant 3, 11, 26.

**Intumesco.** qua (*potestate*) hoc hominum genus (*i. e. paedagogi*) intumescat 1, 1, 8.

**Intus.** si porrecti utrinque undeviceni (*pedes*) singulis distent, non plures intus quadratos habebunt 1, 10, 44. pollice int. inclinato 11, 3, 99. *v.* Intro.

**Inultus.** querelas *etc.* non inultas patietur 12, 7, 2.

**Inumbratus.** amnis virentibus utrinque silvis inumbratus 12, 10, 60.

**Inurbanus.** est interim et aspectus, et habitus oris, et gestus non inurbanus 6, 3, 26.

**Inuro.** inustas comas 2, 5, 12.

**Inutilis.** α) *proprie:* non inutilem litium advocatum 12, 1, 25. non inut. genus exercitationis 2, 4, 26. non inut. morem 1, 2, 23. eum (*oratorem*) nec inutilem — neque — esse imperitum velim 12, 3, 5. ut non sit ille inut. versus 5, 13, 42. β) *i. q. noxius:* neque nos simus tam humiles, ut, quae laudamus, inutilia credamus 11, 1, 13. inutilem horum locorum cognitionem 5, 10, 119. ubi inutiles ac nefariae essent (*figurae*) 9, 2, 79 *N.* inutilius an foedius (*vitium*) 11, 3, 57; *adj. Dat.:* cum ipsi, qui dicit, inutile, tum causae contrarium 12, 9, 11. quaedam justa natura, sed condicione temporum inutilia civitati 12, 1, 41. inutiles oratori universales quaestiones 3, 5, 12. nec, si capitis dolorem facit, inutilis hominibus Sol est 5, 10, 82 *N.*; *c. Dat. Part. Fut. Pass.:* excitandis ad audiendum non inutilia 4, 1, 34. acuendis — ingeniis non inutiles lusus 1, 3, 11. γ) *c. Inf.:* quod non inutile sit imitari 2, 3, 11. *cf.* 11, 2, 28. 29. 12, 1, 34; etiam inutile (*i. q. noxium*) erit, ad omnia verba se alligare 11, 2, 48; *seq. Acc. c. Inf.:* non inutile erit eas insculpi 1, 1, 27. ne id quidem inutile, etiam corruptas orationes legi palam pueris 2, 5, 10.

**Inutiliter.** nec inut. Claudius Aeolicam illam ad hos usus literam adjecerat 1, 7, 26. *cf.* 11, 3, 183. narrationibus non inut. subjungitur opus destruendi confirmandique eas 2, 4, 18. *cf.* 4, 1, 26. 71. 4, 2, 15. 4, 3, 7; *i. q. frustra:* inut. sibi videtur consuluisse 11, 1, 12.

**Invado.** I) *i. q. irrumpo:* cum in bona tua invasero 8, 3, 89. II) *i. q. aggredior:* luctator, qui totius corporis nisu, in id, quod semel invasit, incumbit 2, 12, 2. multos pariter invadere patroni solent 5, 7, 5. adversarios invadimus 9, 2, 38. non responsurum invaserunt 12, 10, 13; plura simul invadimus 5, 13, 11. invadunt hanc inter ceteras vocem 9, 4, 55. ex quibus fortissime invaseris, quod est aut omnibus periculosum, aut *etc.* 5, 13, 21. III) *i. q. occupo:* velli, et comam in gradus frangere, *etc.* quamlibet haec invaserint civitatem, non erit consuetudo 1, 6, 44. si praeturam invasisset 9, 2, 41. Idem praecipit illud

quoque (quod mox Cornelius Celsus prope supra modum invasit) 3, 7, 25. hic illi eloquentes — invadent personas favorabiles 7, 1, 43.

**Invalesco.** invaluit hic affectus *opp.* nihil efficit 6, 1, 44. consuetudo, quae cotidie invalescit 2, 1, 1. cum verba intercidant invalescantque temporibus 10, 2, 13 *N.*

**Invehor.** *transl. i. q. increpo:* in advocatos adversae partis libenter invehuntur 12, 9, 11. in illud hominum genus invectus est 2, 15, 29. ut, si merita in adversarium aliqua exposueris, in ingratum inveharis 4, 3, 7. vehementer in eam (*artem*) invehi 2, 16, 1.

**Invenio.** I) *de rebus, quae extant: α) forte:* Et illos quidem non invenit 11, 2, 12. mortuus est inventus 7, 2, 48. inventum eum in solitudine 4, 2, 13. spiculum tuum in corpore occisi inventum est 5, 12, 2. Qui nocte cum ferro deprehensus fuerit, alligetur. Cum annulo ferreo inventum magistratus alligavit 7, 6, 8. et inventi forte et in libros digesti (*commentarii*) 10, 7, 30; invenio hoc apud Ciceronem 2, 21, 14. *cf.* 8, 2, 18. 11, 2, 9. 12, 10, 48. mehe pro me apud antiquos in veteribus libris invenimus 1, 5, 21. invenitur ap. poëtas quoque (*gradatio*) 9, 3, 57. cum Parrhasio sermo Socratis ap. Xenophontem invenitur 12, 10, 4. ceris Platonis inventa sunt quattuor illa verba, quibus — significat 8, 6, 64. veterum comicorum adhuc libris invenio 1, 7, 22. has aut accepi species, aut inveni frequentissimas 6, 3, 101. *cf.* 3, 6, 62. quod non ratione scrutabimur, non poterimus invenire nisi casu 5, 10, 22. *β) ratione aut opera adhibita:* quod legentes non invenimus 11, 3, 8. inter medios rerum actus aliquid invenit vacui 10, 6, 1. praeceptor adjuvare debet, quae in quoque eorum invenit bona 10, 2, 20. nos tirones in foro inveniunt 2, 10, 9. inveniunt in omnibus his locis figuras 9, 1, 24. quomodo Metrodorus in XII signis, per quae sol meat, trecenos et sexagenos invenerit locos 11, 2, 22. cetera deinde relegentes inveniunt, ubi posuerint (*a. l.* posuerunt) *ib.* 23. invenire in actione adversarii, quae inter se pugnent 5, 13, 30. in libris observationum affuisse Ciceronem tali causae invenio 4, 1, 19. multis millibus versuum esse quaesitum, quomodo inveniremus, utra pars deberet prior dicere 7, 1, 37. prima positio ex obliquis invenitur 1, 6, 10; acumine suo delectantur (*auditores*), et gaudent, non quasi audiverint, sed quasi invenerint 8, 2, 21. *cf.* 9, 2, 71. inventiunculis gaudent, quae excussae risum habent, inventae facie ingenii blandiuntur 8, 5, 22; an Alexander terras ultra Oceanum sit inventurus 3, 8, 16. damnanda sunt, quae placuerant, et invenienda, quae fugerant 10, 4, 2. aliud latens et auditori quasi inveniendum 9, 2, 65. *cf.* 10, 3, 16. 12, 8, 10. *γ) de rebus frequenter occurrentibus:* a) Latine ad verbum translatum non invenio 7, 4, 4. Tullium, cum fur esset, Tollium *etc.* dictos invenio 6, 3, 53. plures invenias in ea opinione 5, 10, 2. vehementi remissius atque vehementius invenitur 12, 10, 67. quo nihil inveniri possit significantius. 8, 2, 9. b) *seq. Pron. relat.:* invenio, qui aggregent his 9, 2, 107. nec quod desit in eo, nec quod redundet, invenias 10, 1, 76. plures invenias, qui fateantur 1, 10, 37. *cf.* 8, 1, 2. raro inveneris judicialem causam, in cujus non parte aliquid eorum reperiatur 3, 4, 16. *v.* Reperio. invenisse eos, qui quaesierunt 10, 2, 5. inveni, qui et hoc πλοκὴν vocaret 9, 3, 49. *cf.* 9, 2, 44. inveni, qui Calvum praeferrent omnibus, inveni, qui Ciceroni crederent 10, 1, 115. facilius, quod (*a. l.* quid) rejici, quam quod (*a. l.* quid) adjici possit, invenient 6, 3, 5. *cf.* 12, 10, 46; ac vix, quid adjici potuerit, invenio, fortasse inventurus, quod adhuc abscisurum putem fuisse 12, 1, 20; invenian-

tur, qui — contendant 1, 5, 66. nec invenietur ex his ulla (*species*), in qua non laudare debeamus *etc.* 3, 4, 15. quotus enim quisque inveniri tam demens potest, qui — speraverit 10, 1, 41. *cf.* 7, 1, 38. cum in his nemo sit inventus, in quo nihil desideretur 10, 2, 9.

II) *de novis rebus:* α) quae priores invenerunt, nobis sunt requirenda 5, 10, 121. illis haec invenienda fuerunt, nobis cognoscenda 12, 11, 22. haec non tam inventa quam, cum fierent, observata esse 8, Pr. 12. si non inveniendi nova, at certe judicandi de veteribus laborem Pr. 2. *cf.* 2, 5, 3. plura sunt, quae inveniri possunt, quam quae inventa sunt 10, 6, 7; nulla sit ars, qualis inventa est 10, 2, 8. a se inventam (*legem*) 9, 2, 54. paeona inventum a Thrasymacho, probatum ab Aristotele 9, 4, 87. contra quam (*obscuritatem*) inventa partitio est 4, 5, 25. primas sibi positiones invenire 1, 6, 22. luminum umbrarumque invenisse rationem 12, 10, 4. remedium inveniet 12, 8, 8. β) *in arte oratoria:* a) invenire primum fuit, estque praecipuum 10, 2, 1. ut inveniant ipsi, et intelligant (*oratores futuri*) 2, 5, 13. quia primum esset invenire, deinde judicare 3, 3, 5. *cf.* 7, Pr. 4. dum inveniunt, et dum inventa ponderant 8, Pr. 27. quo quaeque in ea (*materia*) modo invenienda ac tractanda sint, exequar 3, 1, 1. hoc inveniendum, ut adhiberi possit argumentum 5, 10, 115. audeat haec aetas (*i. e. juventus*), et plura inveniat, et inventis gaudeat 2, 4, 6. ibidem invenire 9, 2, 60 *N.* ut haec (*favorabilia*) invenire et augere, ita, quod laedit, aut omnino repellere aut certe minuere, in causa est 4, 1, 27. ea, quae bene inventa sunt, utile sequi 10, 2, 1. Sed esto, neque melius, quod invenimus, esse, neque par: est certe proximus locus 10, 5, 6. b) neque contraria, communia, stulta invenisse dicitur quisquam, sed non vitasse 3, 3, 5. cum eodem modo credibilia, quo persuasibilia, etiam non orator, inveniat 2, 15, 17. *cf. ib.* 13. aliquid grande inveniat, qui semper quaerit, quod nimium est 2, 12, 5. quid hi possint in causis proprium invenire 2, 4, 28. ut argumenta inveniremus 5, 10, 120. *cf.* 5, 12, 8. materiae non inveniret exordium 10, 3, 14. ut quaestionem, continens, judicationem inveniamus 3, 11, 26. res invenire et disponere 10, 1, 4. c) *Gerund.:* difficultatem inveniendi 11, 3, 52. inven. copia 10, 1, 69. ut qui sibi et inv. et judicandi vindicent partes, quarum alteram τοπικήν, alteram κριτικήν vocant 5, 14, 28. rationem inveniendi 10, 5, 19. *v.* Dispono. Eloquor. bene inveniendi et bene enuntiandi scientia 7, 3, 12. recte inv. scientia (*rhetorice*) 5, 10, 54; acutior atq. habilior ad inveniendum 6, 3, 12.

III) *Partic.* α) pleraque non inventa per me, sed ab aliis tradita continebit (*liber*) 3, 1, 5. ex omnibus novissime inventa (*ratio declamandi*) 2, 10, 1. inventas (*Sp.* inventa) ab inventore et subjectas res (*Sp.* subjecta) ab obtinentibus significat 8, 6, 23 *Z.* β) *in arte dicendi:* inventa subito nec domo allata 4, 5, 4. non enim tantum inventa tenere, ut disponamus 3, 3, 10. inventa dimetiuntur 8, Pr. 27. inventum praecipue probet 5, 12, 22. adhibetur judicium inventis, dispositio probatis 10, 4, 5. inventis vim afferimus 8, Pr. 21. *cf.* 2, 4, 6. his inventis, intuendum deinceps *etc.* 3, 11, 1. *v.* II, α.

**Inventio.** *a*) *Nominat.:* inventio (*pars rhetorices*) 3, 9, 2. *v.* Elocutio. ingenium, inv., vis (*a. l.* inventiones) facilitas (*maxima in oratore*) 10, 2, 12. inv. judicium habet 12, 10, 79. *v.* Iudicium. inv. cum imperitis saepe communis 8, 3, 2. multa in Asinio Pollione inv. 10, 1, 113. inventio rerum, electio verborum 1

12, 4. *cf.* 12, 1, 30. *β) Genit.:* refrigerato inventionis amore Ep. ad Tryph. 2. dicendi, praeparandi, probandi rationem, quae sunt inventionis 10, 1, 106. cognitionis sunt, non inventionis (*quae scripta sunt*) 12, 3, 7. eloquendi suavitate, an inventionum acumine 10, 1, 83. tanquam inventionis copia urgeantur 11, 3, 56. inv. ratione 12, 5, 1 *N.* vim dicendi atq. inventionis 10, 2, 16. *γ) Dat.:* Cicero inventionem ac dispositionem prudentis hominis putat, eloquentiam oratoris 8, Pr. 14. *v.* Dispositio. consilium est ratio habens in se et inventionem et judicationem 6, 5, 3. *δ) Ablat.:* in inventione facilis (*Isocrates*) 10, 1, 79. quo minus adjuvat sermo, rerum inventione pugnandum est 12, 10, 36. optimi sensus — interim memoriae suae intentos ab alia inventione declinant 10, 3, 33.

**Inventiuncula.** minimis inventiunculis 8, 5, 22.

**Inventor.** artes inventoribus afferunt laudem 3, 7, 18. inventas (*res*) ab inventore significat 8, 6, 23 *Z.*

**Inventrix.** ars inv. 2, 15, 21.

**Inventum.** ut nos illorum utamur inventis Pr. 17. plurium inventa 3, 1, 22. vim cujusque (*dei*) et inventa 3, 7, 7. inventa artium — literarum — medicinae — frugum — vini *ib.* 8.

**Invenuste.** non inv. dici 1, 6, 27.

**Inverecunde.** filiis pater in judicio abdicationis *etc.* non inv. dicet, multum sua interfuisse 7, 4, 10.

**Inverecundus.** — frons 2, 4, 16.

**Inversio.** inversionis vitium *ἀναστροφὴν* vocant 1, 5, 40. *ἀλληγορία*, quam inversionem interpretantur 8, 6, 44.

**Inversus.** quae (*litera*) inversa 1, 7, 28. haec inversa consuetudo 3, 9, 9.

**Investigo.** investigata per me 9, 3, 49 *v.* Comperio.

**Inveteratus.** inveteratam infamiam *Cic.* 6, 5, 9 *N.*

**Invicem.** inv. consequens et quod ex diversis idem ostendit 5, 10, 79. petitiones inv. diversae 3, 10, 4. res quasi inv. ignotae 7, 10, 17. argumentorum inv. probantium 5, 10, 71. aut alteri aut inv. utrique de jure fit contentio 7, 7, 9. verba, quae inv. complectantur 7, 10, 17. plurimum inv. differunt (*ars et artifex*) 12, 10, 1. inclinationes vocis, quas inv. Demosthenes atque Aeschines exprobrant 11, 3, 168. inv. manibus apprehensis 9, 4, 129. cum illa rotunda insistere inv. nequeant 8, 5, 27. utraque res inv. juvabit 4, 5, 21. inv. qualiacunque laudandi 2, 2, 10. quod duo inv. objiciunt 7, 2, 18. densitas obstat inv. 8, 5, 26. *cf.* 4, 5, 13. haec lumina inv. offecerint 12, 10, 46. O atq. U permutatae inv. 1, 4, 16. inv. petitur manus injectio 7, 7, 5. positis inv. quaestiunculis 1, 3, 11. nescio an utrumque inv. prosit 10, 7, 29. haec inv. pugnare 5, 13, 33. nihil inv. praestent 12, 7, 10. collatione inv. respondente 8, 3, 77. et haec inv. 8, 6, 13; tam contumeliosos in se ridet inv. eloquentia 10, 7, 21.

**Invictus.** luctando pugnandoque invictum 2, 8, 14; invictam ostenderet continentiam 8, 4, 23.

**Invideo.** invident humiliores, nam hoc vitium est eorum, qui nec cedere volunt, nec possunt contendere 11, 1, 17. qui invidebant, qui aemulabantur, adulatores etiam 12, 10, 13. hac re invidere, non ut omnes veteres, et Cicero praecipue, hanc rem 9, 3, 1 *N.*

**Invidia.** duplicem intelligi invidiam, namque altera invidum, altera invidiosum facit 6, 2, 21 *N.* I) *sensu activo:* pessimi affectus, in quibus sunt ira, odium, invidia *etc.* 5, 10, 34. *cf.* 12, 1, 6. indignatio, miseratio, invidia, convicium *etc.* (*egressiones*) 4, 3, 15. plus invidiam quam convicium posse; nam invidia adversarios, convicium nos invisos facit 6, 2, 16. esse nescio quam invidiam, ne ultra nostra provehantur 6, Pr. 10 *N.* ad posteros virtus durabit, non perveniet invidia 3, 1, 21. et potentes sequitur invidia, et humiles contemtio 4, 1, 14; quod fit vel invidia e gratia vel miserationis 4, 2, 128. *cf.* 9, 2, 8. objecerim invidiae *Cic.* 9, 3, 45. Cicero — respondebat invidiae: cui tamen non fuit par 11, 1, 18; et joco, et invidia, et invocatione intendere crimen 9, 3, 104. invidia premere maluit 6, 1, 4. ubi atrocitate, invidia, miseratione pugnandum est 9, 3, 102. duplex est miseratio, altera cum invidia, — altera cum deprecatione demissior 11, 3, 171. II) *passivo:* criminum inv. pro reo est, priusquam probabitur 4, 3, 6 *Z. N. cf.* 5, 13, 3. 6, 3, 10. gravi morum dignus invidia 12, 1, 15 *N.* si qua est rei inv. 11, 1, 90; elevandae invidiae gratia 5, 13, 40. invidiam gratia facit 6, 1, 14. *cf.* 4, 2, 69. 9, 2, 85. paulum in invidia facienda lentior 11, 3, 63. aut nostram minuemus invidiam, aut etiam in diversum eam transferemus 11, 1, 64. invidiam sibi quaeri ab adversario 5, 6, 5. *cf.* 6, 1, 17. inv. omnem in eum regeret 11, 1, 22. magna responsi inv. subeunda est 12, 1, 14 *N.* res quasque in summam ipsi extulimus inv. 8, 4, 19 ad commendationem et invidiam valet 5, 10, 41. insidiarum invidiam in Clodium vertit 6, 5, 10. idque ipsum accusator in invidiam vocaret 6, 3, 60. cum invidia caedentis clamavit 4, 2, 13; invidia reus, an odio, an contemtu laboret 12, 8, 14. *v.* Laboro. hac invidia opprimi 7, 2, 30.

**Invidiose.** atrocia inv. tristia miserabiliter dicere 4, 2, 120 *N.*

**Invidiosus.** *qui odium excitat:* (*invidia*) altera invidum, altera invidiosum facit 6, 2, 21; quid invidiosum, favorabile, invisum, miserabile sit 6, 1, 11. *cf.* 11, 1, 42. invid. implorationem 9, 2, 38. rebus indignis, asperis, invidiosis 6, 2, 24. *cf.* 6, 5, 9. fecit nomen parentis filio invidiosum 11, 1, 63. Tum invidiosiora 11, 3, 50.

**Invidus.** *v.* Invidiosus.

**Invisus.** si contra invisum *etc.* suscepta causa est 6, 1, 12. hominum nobis invisorum 11, 1, 73; in iisdem (*juvenibus*) siccum *etc.* dicendi propositum plerumque affectatione ipsa severitatis invisum est 11, 1, 32. *v.* Invidiosus. artem superbo nomine *etc.* invisam 12, 2, 9. cui faciem illam invisam atq. abominandam esse oportebat 8, 4, 22. res mihi invisae visae sunt *Cic.* 9, 4, 41 *N.*; convicium nos invisos facit 6, 2, 16 *v.* Invidia. *cf. ib.* 14. 5, 13, 38. damnare eum et invisum quoque habere 10, 1, 125.

**Invito.** ad coenam invitavit 7, 3, 33.

**Invitus.** ne inviti judices audiant 4, 5, 19. *cf.* 11, 1, 27. invitus dico 12, 5, 2. *cf.* 11, 1, 66. inv. perdit verbum 11, 2, 49. inviti recedunt 12, 9, 17; (*risus*) erumpit etiam invitis (*conjec. Reg.; Codd.* invitus) saepe 6, 3, 9 *S.* invitis, quod prosit, extorqueat 5, 7, 27. nihil facile invitis persuadetur 4, 3, 10. irrumpent etiam ad invitos (*quidam pedes*) 9, 4, 89; invito domino 7, 3, 27.

**Invocatio.** deor. inv. 6, 1, 33. cum idem (*Cic.*) in eundem (*Verr.*)

per inv. deorum spoliata a praetore templa dinumeret *ib.* 3. sive in invocationem aliquam, sive ad invidiosam implorationem convertimur 9, 2, 38. invocatione Dearum 10, 1, 48. invocatione protendimus (*manus*) 11, 3, 115. invocatione intendere crimen 9, 2, 104.

**Invoco.** ut Musas invocarent 4, Pr. 4. omnes in auxilium deos invocem *ib.* 5; blandius ad aurem invocabat (*contubernalis*) *Coel.* 4, 2, 124.

**Involvo.** laevam involvere toga 11, 3, 146; sunt neque obscura, neque ad percipiendum difficilia, quae scriptores diversis opinionibus pertinaciter tuendis involverunt 8, Pr. 4.

**Ipse.** I) *α*) *simpliciter:* cum quibus ipse consentio 3, 5, 3. *cf.* Ep. ad Tryph. 1. quod elegerit ipse 7, 9, 11. *cf.* 11, 1, 84. nec hoc oratori contingere inter discipulos, quod Pythagorae inter discipulos, potest, Ipse dixit. 11, 1, 27. (πλεονασμὸς) Vidi oculos ante ipse meos. In illo enim vidi inest ipse 9, 3, 46. nec cuiquam sunt injucunda, quae cantant ipsi 11, 3, 60. quando etiam ipsos loqui, quando advocati voce uti deceat, quartus liber — continet 11, 1, 59. cujus naturam non ipsius vitio duriorem *ib.* 70. ne signatorum, ne ipsius (*Sp.* sign. ab ipsis) discrimen objiciatur sibi 6, 1, 20. quaedam etiamsi ipsa sunt dura 4, 5, 16. qui haec non species allegoriae, sed ipsa tropos dicant 8, 6, 58. *cf.* 7, 2, 55. *β*) *c. Nominibus:* affectatione ipsa severitatis 11, 1, 32. ut amari sales, ita frequenter amaritudo ipsa ridicula est 10, 1, 117. Hae porro actiones constant comparatione: ipsa comparatio *etc.* 7, 2, 22. crimina ipsa atrocitate defendi 7, 2, 31. manus ipsa consuetudine fertur 5, 10, 125. ipsis ejus utar exemplis 8, 6, 15. nec solum specie sed ipso genere 12, 10, 1. in ipsis statim elementis 1, 1, 24. habitus ipse formosior 9, 4, 8. *cf.* 11, 1, 29. sed ipsa (*memoria*) excolendo augetur 11, 2, 1. aut ex causa datum est (*nomen*), aut et ipsum alicujus cogitationis attulit causam 5, 10, 30. libidinem juvet ipsum effeminati sexus mendacium 5, 12, 19. ipsā rei naturā 9, 1, 1. 9, 4, 70. naturae ipsi ars inerit 9, 4, 120. nomen ipsum accusatoris horrebit 12, 7, 1. ipsa probatione magis emineant (*affectus*) 11, 1, 56. vel ipso proposito 12, 11, 24. infinitam faciet ipsa res dicendi tarditatem 5, 10, 123 *N.* cum ipsis protinus rebus 10, 1, 6. ipsam fori sanctitatem solvere 11, 3, 58. ipsa securitate dimittimus ea, quae scribimus 11, 2, 9. accommodandam sententiis ipsis pronuntiationem 11, 3, 174. sermo ipse, qui facile judicem doceat, optandus 12, 10, 56. accentus similitudine ipsa minus suaves *ib.* 33 ipsis statim sonis durior (*facundia*) *ib.* 27. sudor ipse et fatigatio 11, 3, 147. inter ipsa verberum supplicia 11, 1, 40. saepe plurimum lucis affert ipsa translatio 5, 14, 34. ipsam utilitatem vincet, quod decet 11, 1, 9. illis vis mentis et veritas ipsa morum inest 6, 2, 26. ipsa ejus verba 5, 13, 25. etiamsi forma repudiata est, vis tamen nos ipsa persequitur 12, 10, 29.

II) *c. Pronominib.:* *α*) in hac ipsa cura est aliquid satis 8, Pr. 31. haec ipsa discriminis sui ignorantia 6, 1, 47. *cf.* 1, 12, 19. Et haec ipsa *S* litera, ab his nominibus exclusa, in quibusd. ipsa alteri successit 1, 4, 14 *N.* ut paene jam hoc ipsum nomen effugerint 9, 3, 4. hic ipse honestus ornatus 8, 3, 11. hae ipsae partes habent rursus ordinem suum 7, 10, 5 hujus ipsius particulae aliquod initium fecerit 7, 10, 6. his ipsis verbis 8, 3, 6; et haec ipsa varientur necesse est 5, 10, 107. quae in hoc ipsum petuntur 9, 4, 28. ipsum hoc inter tropos receptum est *ib.* 26. hoc ipsum — nocet 10, 2, 3. jucundior hoc ipso, quod facilior, imitatio est 1, 2, 26. *v.* Hic. hoc est vel ipso (*a. l.* v. h. e. i.) probabilis, quod 10, 1, 75. vel hoc ipso cognoscimus,

quod *etc.* 10, 5, 8. *v.* Vel. β) ipsa illa ἀφέλεια 8, 3, 87. *cf.* 6, 1, 45. ipsam illam gratiam varietatis amittet 9, 3, 4. *cf.* 10, 5, 16. haec minora sunt ipso illo vitio animi, quod *etc.* 12, 9, 9. ut ipsum illud, Silent leges inter arma 5, 14, 17. *cf.* 6, 1, 52. 8, 6, 68. cum ipsis illis diversas inter se tueri opiniones concessum sit 12, 3, 8. *v.* Ille. pro regina Berenice apud ipsam eam (*Sp. om.*) causam dixi 4, 1, 19. *Z.* γ) quanquam et ii ipsi inter se dissimiles fuerunt 9, 4, 17. eorum ipsorum, a quibus laeduntur 6, 2, 14. id ipsum vitium 2, 4, 9. etiamsi frequenter et id ipsum nomen complecti solent 9, 1, 6; id ipsum tamen anguste Zoilus terminavit 9, 1, 14. *cf.* 7, 2, 40. ipsum id, quod vitabat 8, 2, 3. id ips. um adhuc dividitur 7, 1, 62. cum id ipsum omne sit oratoris, quod vulgo genus dicendi vocant 12, 10, 69. qui id ips., quid abstinentia sit, ignoret 12, 2, 3. id ips. in consilio habendum est, non semper tam esse acrem judicis intentionem 8, 2, 23. id ips., quod cedimus 6, 2, 16. *cf.* 6, 3, 26. 8, 2, 21. non eo ipso concitemur, quod-scimus 10, 2, 5. δ) quod ipsum ita fieri oportet 7, 1, 19. *cf.* 5, 11, 10. 10, 1, 68. 10, 6, 2. quod ips. compositio est 9, 4, 17. illa quae ipsa (*a. l.* ips. q.) delectant 10, 3, 23. quae ipsae quanto majores ac pulchriores viderentur 12, 2, 9. qui tamen ipse non in omni editione reperitur 5, 11, 40. *cf.* 1, 5, 63. quod tamen non ipsum tam probabile puto 10, 7, 19. ε) a) quam mihi ipse persuaserim 3, 6, 65. judex se ipse componit 11, 3, 157. *cf.* 1, 2, 10. 5, 10, 104. 7, 2, 24. qui pro se ipse dicat 11, 1, 49. gratia, quam in se ipse maxime jactat 12, 10, 6. obscuritatem apud se ipse discutiat 8, 2, 23. id Cic. sua ipse persona praecipit 10, 5, 2. pes sibi ipse (*a. l.* ipsi) jungitur 9, 4, 103. sibi ipsa fatigatio obstabat 11, 2, 43. *cf.* 10, 3, 30. ipsi nosmet rogamus 9, 2, 11. nobis ipsi fingimus contradictionem 7, 3, 20; bonas causas satis per se tuetur veritas ipsa 12, 1, 33. *cf.* 8, Pr. 12. factum ipsum per se 7, 4, 9. *cf.* 8, 3, 83. quae (*defensio*), si neque per se ipsa (*Sp.* ipsam), nec adhibitis auxiliis dabitur 7, 4, 13. *Z.* b) sibi ipsi responsio 9, 3, 90. *cf.* 12, 1, 10. auxilia, quae nobis ipsis paranda sunt 10, 3, 1. interrogandi se ipsum, et respondendi sibi 9, 2, 14. nosmet ipsos alloquimur 11, 3, 124; litem habet (*lex*) aut propter se ipsam, aut propter alteram 7, 5, 5. cum de se ipso loquatur 11, 4, 89. quidquid ex se ipso movetur *Cic.* 5, 14, 10. argumentum ex se ipso petit 11, 1, 28 *cf.* 10, 1, 109. cum in gravissimas frequenter legum poenas a semet ipsis induantur 12, 1, 3. quae contra (*Sp.* inter) semet ipsa pugnent 5, 13, 30 *Z.* quasi dicat intra se ipsum 10, 7, 25. quae intra nosmet ipsos composuimus 11, 3, 2. cum ipsis illis diversas inter se opiniones tueri concessum sit 12, 3, 8 *N.*

III) *c. Conjunctione.* α) si — ipse quoque historiae *etc.* lectione discipulos instruxerit 2, 5, 1. contraria est neganti confessionis simulatio, sed ipsa quoque multum habet urbanitatis 6, 3, 81. *cf.* 9, 3, 55. 12, 1, 17; cum Horatio vero etiam Homerus ipse videatur (*dormitare*) 10, 1, 24. exempla potentiora etiam ipsis, quae traduntur, artibus *ib.* 15. verborum atque ipsius etiam soni rusticitate 11, 3, 10. *cf.* 6, 1, 38. 6, 2, 19. 8, Pr. 15. 9, 4, 27. 43. 138. 11, 1, 22. β) *et ipse:* illa linearis ratio et ipsa quidem cadit frequenter in causas 1, 10, 36. Verum et ipse rex, decenni bello exhaustus — et audit haec *etc.* 8, 4, 21. quae et ipsa duplicantur 6, 1, 23. *cf.* 5, 10, 74; interim mutato nomine ἐπανάληψις dicitur, atque est et ipsum inter schemata 8, 3, 51 *N.* facultas dicendi, si in malos incidit, et ipsa

judicanda est malum 12, 1, 32. absonam et ipsam *S* subjiciendo 12, 10, 32. Sed et (*Sp. om.*) ipsam causam quidam similiter finierunt 3, 5, 18 *Z.* ubi id, quod, quo referatur, dubium est, et ipsum est ambiguum 7, 9, 12 *N.* quod et ipsum διαλλαγὴν vocant 9, 3, 49. qui et ipse a nobis auditus est 10, 1, 102. *cf.* 2, 3, 4. 5, 10, 30. 6, 3, 44. 8, 2, 23 *Z.* 9, 2, 30. 54. 9, 4, 38. 110. 137. 11, 2, 9. 11, 3, 4. 12, 10, 45. 58.

**Ira.** α) (*inter pessimos affectus*) 5, 10, 34. — temporarius animi motus *ib.* 28. furori similis 7, 4, 31. in causis haec maxime spectantur, ira, odium *etc.* 7, 2, 35. haec pars (*tragoedia*) circa iram, odium *etc.* fere tota versatur 6, 2, 20. ut ira nonnunquam indoctis quoque eloquentiam faciat *ib.* 26. animalium ira *etc.* et oculis et quibusdam aliis corporis signis deprehenditur 11, 3, 66. ira contractis (*superciliis*) ostenditur *ib.* 79. ira praeceps 9, 3, 48. 8, 6, 27. qua concitatione consurgat ira, qui flexus deceat miserationem 1, 11, 12. *v.* Concitatio. β) *Genit.:* irae et indignationis aliquando etiam ridicula fuerit imitatio 6, 2, 26. perducendus ad irae pudorem 11, 1, 76. irae plenus 4, 2, 75. γ) *Accus.:* ut iram, lacrimas, solicitudinem afferat (*pronuntiatio*) 11, 3, 5. *cf.* 9, 2, 54. concitanda et lenienda frequenter est ira 3, 8, 12. iram offensio judici facit, — quae (*Sp.* qui) non ex facto modo dictove aliquo, sed vultu, habitu, aspectu moveri solet 6, 1, 14 *Z.* hic iram, hic misericordiam inspirabit 12, 10, 62. odium iramque frangat (*risus*) 6, 3, 9. qui in iram concitat se (*i. e. judicem*) 6, 2, 27 *N.* δ) *Ablat.:* [apud judicem vero aut ira aut propter aliquod commodum a causa — alienum (*Sp.* v. quod aut propter alienum comm. in c. — aut suum) 11, 1, 75 *N. cr. et S.*] ira concitati 6, 3, 46 *N. cr.* [a veritate depelli misericordia vel ira 5, Pr. 1. *N. cr. v.* Gratia.] ira incensum 8, 6, 7. ira percitos 6, 4, 9. ira vel luctu permovere 2, 10, 8. si percussus sit — non errore nec ira, vel etiam si forte ira, sed iniqua 6, 1, 17; atrox in ira et aspera *etc.* (*vox*) 11, 3, 63. compressam manum in poenitentia vel ira (*a. l.* in signum poenitentiae vel irae) pectori admovemus *ib.* 104. procul ab ira, procul ab odio 6, 2, 14.

**Iracunde.** — dicta aut facta 6, 3, 7.

**Iracundia.** *fig. ap. Cic.* 9, 1, 31. effrenatiore iracundia 9, 2, 3. iracundia *etc.* afferunt frequenter fidem aut detrahunt 5, 10, 27. vitio iracundiae careat, nullus enim rationi magis obstat affectus *opp.* moderatio ac patientia 6, 4, 10. omnis quae erat conceptae mentis intentio mora et interdum iracundia excutitur 10, 3, 20.

**Iracundus.** minime irac. (*sit praeceptor*) 2, 2, 5. irac. concitari potest 5, 7, 26. proprium est — iracundi verbis [excandescere] 5, 10, 64 *N. cr.* irac. actio omnibus indecora 11, 1, 29.

**Irascor.** α) emendati non irascentur (*pueri*) 2, 9, 2. irascuntur admonitioni 2, 6, 3. habes, quod faucibus tuis irascaris. *Declamator quidam,* 8, 5, 23; et irasci nos et gaudere fingimus 9, 2, 26. propter eum dolere et irasci 9, 4, 143. *v.* Doleo. Faveo. irasci *etc.* non sunt fig. 9, 1, 23. *v.* Compono II, α. quo dicto flendum et irascendum esset 6, 2, 3. irascetur, si nihil ipse, qui in iram concitat se, simile patietur? 6, 2, 27 *N.* β) *Partic.:* dabunt mihi aliquam in irascente *etc.* figuram, sed non ideo irasci *etc.* figura erit 9, 1, 25. *v.* Deprecor veri affectus naturaliter erumpunt, ut irascentium *etc.* 11, 3, 61. plures subire personas — irascentium *etc.* 10, 1, 71; vel iratum vel impulsum ab aliis 11, 1, 71.

**Ircus.** ircos dicebant (*veteres*) 1, 5, 20.

**Ironia.** in eo genere, quo contraria ostenduntur, ironia est; illusionem vocant 8, 6, 54. Quid ironia? nonne etiam, quae severissime fit (*a. l.* quae sit verissima), joci prope genus est 6, 3, 68. cum ir. tam inter figuras sententiae quam inter tropos reperiatur 9, 1, 3. 7 *etc.* ir. quoque (*in tertio figurae genere*) frequentissima 9, 2, 97; in duobus demum verbis est ir. *ib.* 45. divina illa — ir. 4, 1, 70. *cf. ib.* 39; cum etiam vita universa ironiam habere videatur 9, 2, 46. quae figura per ironiam ad elevandum convertitur 9, 3, 29. Est et illa ex ironia fictio 6, 3, 91.

**Irrationalis.** genus est animal, species mortale, differentia irrationale (*a. l.* irrationabile) 7, 3, 3. *cf.* 8, 6, 13. animal rationale, irrationale 7, 3, 24. muta atque irrationalia vocantur (*animalia*) 2, 16, 16 *N.* usus quidam irrat., quem Graeci ἄλογον τριβὴν vocant 10, 7, 11. (*in utroq. loco Codd., praeter Turic. in priore l., omnes* irrationabilis).

**Irrepo.** in animos judicum irrepit 9, 1, 19.

**Irrideo.** eadem verba mutata pronuntiatione irrident *etc.* 11, 3, 176; testem irridet 1, 4, 14. quam (*nutationem*) in Curione patre irrisit 11, 3, 129. praeceptum brevitatis irridens 4, 2, 32. hanc (*diversam propositionem*) aliquando irridentes, aliquando imitantes pronuntiamus 11, 3, 163. irridens hanc vanitatem 8, 2, 2. *v.* Illudo.

**Irritus.** — labor 12, 1, 13.

**Irrogo.** mitior solet poena irrogari verecundiae 6, 4, 16. cui (*labori*) non plus irrogandum est, quam quod somno supererit 10, 3, 26.

**Irrumpo.** irrumpent optimi nonnunquam sensus 10, 3, 33. quocunque irruperunt (*affectus*) 3, 5, 2; ad prosopopoeïas usque et ad suasorias irrumpunt (*grammatici*) 2, 1, 2 *N.*; in pectora irrumpat (*orator*) 2, 5, 8. in ipsa capitis aut fortunae pericula irrupit voluptas 4, 2, 122.

**Is.** eis. 7, 1, 19. 7, 10, 15. 10, 2, 11. 12, 10, 77. 9, 4, 31 *Domit.* (*a. l.* iis) 7, Pr. 1. (*a. l.* his *al.* iis) 10, 2, 23. 11, 1, 67. 12, 9, 11; ii (*a. l.* hi) 7, 4, 33 *Z.* 9, 3, 25. 10, 7, 30. *etc.*; iis (*a. l.* his) 3, 9, 5. 6, 1, 23. 51. 6, 4, 4. 8, 6, 63. *ibique Nott. critt.* (*a. l.* is) 5, 13, 36. iisque (*a. l.* hisque) 10, 1, 35. I) *demonstrative.* α) quanquam is primus inclinasse eloquentiam dicitur 10, 1, 80. *cf.* 6, 3, 78 *Z.* si is potionem a se datam bibisset 7, 2, 17. si cui quis profectionem suaserit, et is naufragio perierit; ad coenam invitarit, et is cruditate illic contracta decesserit 7, 3, 33. nam id quidem — si cui praecipiendum est, is reliqua frustra docetur 4, 2, 60. si quendam adjicere velis, is (*a. l. om.*) erit Caesius Bassus 10, 1, 96. pars hominis est manus, ejus digiti, illorum quoque articuli 7, 10, 7; nam ea quoque rei expositio est 4, 2, 106. παρονομασίᾳ ei contrarium est, quod *etc.* 9, 3, 67; Id nescio an oratori conveniat 8, 6, 22. Is namque dicit *ib.* 71; *om. est:* Id autem, si et actionis supererit locus 6, 1, 6. Id potius, quam *etc.* 10, 7, 23. Id non eo tantum, quod, si vis illa dicendi malitiam instruxerit, nihil sit publicis privatisque rebus perniciosius eloquentia —. Longius tendit hoc judicium meum 12, 1, 1. 3; *post aliquod intervallum ad rem, de qua agitur, relatum:* Opus est aliquando finitione obscurioribus verbis —. Quae varietas efficit, ut eam quidam conjecturae *etc.* subjecerint 7, 3, 13 *N. cf.* 11, 2, 8; *abundans:* Sed hae (*personae*) quoque interim cum suis accidentibus ponendae, cum id profuturum est 4, 2, 130. Cui vicinum est, non negare, quod objicitur, cum et id palam falsum est, et inde materia bene respon-

dendi datur 6, 3, 81 *N.*; *in citando:* Id enim, O callidos homines, perfectum est. 9, 4, 123. id sibi 7, 9, 12. cujus est generis id Augusti: 6, 3, 59; *c. Adjectt.:* Id autem universum verbis complectimur 5, 10, 54 *N.* quod libris Sibyllinis — dominatio dari tribus Corneliis dicebatur, seque eum tertium esse credebat (*Lentulus*) post Sullam Cinnamque *ib.* 30. antequam, quae cuique rei figura conveniat, ostendo, dicendum est, nequaquam eas (*a. l. om.*) esse tam multas 9, 1, 22. eis utrisque ap. te judicem periclitatur *Domit.* 9, 4, 31; *Neutr. i. q. ea res:* Itaque, quod in eo incertum est, cura et inquisitione opus est *etc.* 5, 7, 23 *N.*; *eodem fere pertinet:* Virium non unum genus. — Praecipua tamen ejus opera δείνωσις in exaggeranda indignitate *etc.* 8, 3, 88 *N. v. infra* III. β) *i. q. talis:* nam ea nunc virtus est 7, 1, 44. cum ad eam (*a. l. om.*) amplificationem venerimus 6, 2, 23 *N.*; ea mensura ducta in minutionem rerum 6, 3, 52 *N.* ea est facundia, tanta gratia 10, 1, 121. tanta in eo vis est, id acumen, ea concitatio *ib.* 114; id ipsum *v.* Ipse II) γ.

II) *in transitu.* α) cum Aristophontem — interrogasset — isque id negasset 5, 12, 10. idque fit recte 4, 2, 29 *N.* idque vitium esse sublatum 10, 3, 22. *cf.* 9, 2, 102. 10, 1, 35. 10, 4, 3. 11, 2, 17. 12, 7, 4. 12, 9, 5. sed dandus illis deformibus color, idque etiam ap. malos 3, 8, 44. idque admirantibus (*a. l.* atque id mir.) quibusd. respondit 12, 1, 43. idque (*a. l.* id quod) tum ad qualitatem pertinet 5, 10, 52; Idque faciendum vetat M. Antonius 7, 3, 16. Idque in Calidio desiderat 11, 3, 123. *cf.* 9, 2, 93. 10, 1, 67. 11, 3, 143. (*a. l.* id quod) 9, 2, 55. 9, 4, 56. β) *in explicando:* declamare modo officii sui ducunt, idque intra deliberativas judicialesque materias 2, 1, 2. *cf.* 11, 1, 76. 11, 3, 110. qui circa voces senescunt: idque faciunt gratia decoris 8, Pr. 18. cum fratre, eoque sic merito 7, 1, 45. in hac cunctatione sunt quaedam non indecentes morae, caput mulcere *etc.*: eaque diutius, si judex nondum intendet animum 11, 3, 158. *cf.* 9, 4, 95. ut quorum (*verborum*) certissima sit regula in consuetudine, eaque non sua natura sint bona aut mala 10, 2, 13 *N.*; atque ea maxime jucundam facient orationem 4, 3, 15. neque id raro 4, 2, 26. Non enim rerum modo, sed etiam verborum ordinem praestat: nec ea (*memoria*) pauca contexit, sed durat prope in infinitum 11, 2, 8; Est et alius ex historiis usus, et is quidem maximus 10, 1, 34. nam id quidem aut satis *etc.* dictum est *ib.* 4. *cf.* 4, 2, 60 *Z.* 5, 11, 36.

III) *seq. Relat.* α) ἦθος, quod intelligimus — id erit, quod *etc.* 6, 2, 13. is candidatus, qui coci filius habebatur 6, 3, 47. Is, qui hos adhibuisse, et cui id factum dicitur 6, 2, 53. *cf.* 7, 3, 36. ut id, de quo modo dixi 8, 6, 14. affectus quidem, praecipue eos, qui sunt dulciores 10, 1, 101. is erit, quem quaerimus, perfectus orator 10, 2, 28. sit orator is, qui a M. Catone finitur 12, 1, 1. membrorum incisorumque junctura non ea (*a. l.* eo) modo est observanda, quae (*a. l.* quo) verborum 9, 4, 44. *cf.* 1, 1, 32. 1, 10, 4. 4, 2, 81. 5, 11, 8. 8, 3, 31. 64. 9, 4, 106. 10, 1, 87. 104. 11, 1, 74. 12, 7, 7. 12, 11, 8; hunc (*animum*) transformari quodammodo ad naturam eorum, de quibus modo dixi 1, 2, 30. constat accusatione et defensione causa ejus, quod (*Sp.* causae, quod) est judicialium proprium 3, 8, 55 *Z.* At id quidem est, propter quod tropus est 8, 6, 66. actor in eo, quod factum est, liberum habet impetum —: in eo vero, cujus libera mutatio est, diu roget et suadeat 7, 4, 30. *cf.* 9, 3, 81; sic ab eo, quod est robur, roboris fieri, quomodo ab eo, quod est miles, militis *etc.* 1, 6, 24; *seq. Conjunctivo:* de justis, honestis, utilibus, iis-

que, quae sint istis contraria, dicunt 10, 1, 35. Eorum, quos viderim, longe princeps Pomponius Secundus *ib.* 98. *cf.* 11, 3, 92. capite atque humeris ad id, quo manus feratur, obsecundantibus 11, 3, 92. *β*) id quod commune est omnibus, Quid sit status *etc.*, intuendum puto. 3, 6, 1 *N.* frequentissime vero, id quod firmissimum est, nunquam iis responsurum adversarium fuisse 5, 13, 46. ita apparebit aut id, quod optimum est, aut id, quod minime malum 7, 1, 37. *cf.* 8, 2, 7. 8, 3, 41. 73. 10, 1, 84. 11, 3, 160. 12, 1, 1. 8. 12, 2, 8. (*a. l. om.* id) 5, 10, 56. 12, 11, 11.

IV) *Id est:* Id est inductio. 5, 11, 3 *N.* id erit finitio 7, 8, 2. Id (*sic Codd.; vulg.* Ea) vulgaris opinio est 1, 10, 35 *N. cr. et S.* Id enim est, An male facere voluerit 7, 2, 56. Adjecisset enim — quod desiderari potest. Id est autem, ut esset multo magis pugnax etc. 10, 1, 120. utrum id sit status, an in eo status 3, 6, 21; proximus liber a prima (*parte*), id est exordio (*Sp.* prooemia, id est, exordia) incipiet 3, 11, 28 *Z.*; quidquid supra tris syllabas, id est, ex pluribus pedibus 9, 4, 80. *cf.* 1, 9, 1. 1, 5, 49. 1, 11, 12. *etc.* Illud legale, hoc rationale genus Hermagoras atq. eum secuti vocant, id est νομικὸν et λογικόν 3, 5, 4 *N. cr.* ἐκβάσεις id est exitus 5, 10, 86.

V) *seqq. Conjunctionibus:* id agit, ut minore invidia laboret 9, 2, 62. Id enim (*Sp.* esse) raro faciendum judico — ut totus ordo repetatur 4, 2, 128. *v.* Ago. Laboro. is dicendi modus, ut nec quid desit in eo *etc.* invenias 10, 1, 76. id non sit propositi, ut *etc.* 10, 1, 105. Quantum possis, in eo semper experire, ut prosis 9, 3, 76; nam id quidem, ne qua (*Sp.* nam ne) contraria *etc.* in narratione dicamus, si cui praecipiendum est 4, 2, 60; in utraque parte id ambigitur, an *etc.* 7, 7, 1; sive eum movit id (*Sp. om.*), quod Hermagoras prima in hoc loco posuit exempla ex quaestionibus juris 3, 6, 59 *Z.*; sive ex hoc duxerint nomen, quod —, sive ex eo, quod *etc.* 9, 1, 1. Id non eo tantum (*sc. valet*), quod — nihil sit publicis privatisque rebus perniciosius eloquentia 12, 1, 1 *N. et Add. v.* Eo; saepius id est accusatoris, avertere judicem a miseratione 6, 1, 20.

**Iste.** *α*) *ad proxima relatum:* non hoc agimus, ut istud illi, quem formamus, viro saepe sit faciendum 12, 1, 44. Ut ista concedam: tu nec infans es *etc.* 7, 1, 51. nec solum scientibus ista, sed etiam discentibus tradimus 11, 1, 5. quanquam ista sint praecipua 10, 7, 5. *cf.* 9, 4, 32. de justis, honestis, utilibus, iisque, quae sint istis contraria 10, 1, 35. natura permixta est omnibus istis oratio 12, 2, 20. Celsus hoc nomen isti figurae dedit 9, 2, 40. ceterarum fulgore virtutum laus ista praestringitur 10, 1, 92. voluptas ista 10, 3, 24; Seneca in ista (*a. l. om.*) controversia, cujus summa est *etc.* 9, 2, 42. nec mirum, si ista, quae tamen in aliquo posita sunt motu, tantum in animis valent 11, 3, 67. *β*) *cum contemtu:* [istum (*Z.* illum) nescio quem unum 1, 2, 9.] Aut dicant isti mihi, quae sit alia ratio discendi? 1, 12, 6. isti, qui philosophi vocantur 11, 1, 35. perturbatio istum mentis, et quaedam scelerum offusa caligo *etc.* excitarunt 9, 3, 47; O quam istud parvum putant! 12, 2, 3. utinam tam non pigeat facere istud, quam non displicebit 2, 5, 17. ista quaerendi, judicandi *etc.* anxietas, adhibenda est, dum discimus, non dum dicimus 8, Pr. 29. isto caedendi jure abutuntur 1, 3, 17. veterem illum horrorem dicendi malim, quam istam novam licentiam 8, 5, 34.

**Istic.** hodie te istic muscae comedissent *Sicinius.* 11, 3, 129.

**Ita.** I) *absolute. α*) *ad antecedentia pertinens:* quam spem accusator habeat, omnibus ita defensis 6, 1, 3 *N.* nam ita edidit 9, 4, 74. deorum

atq. heroum effigies ceteri, tanquam ita necesse sit, sequuntur 12, 10, 5. ut (*Cicero*) Philippicas (ita vitam pollicente eo (*Antonio*)) exurat 3, 8, 46. qui haec non vocibus tantum sibi nota atque nominibus aurium tenus in usum linguae perceperit, sed qui virtutes ipsas mente complexus ita sentiat 12, 2, 17 *N. cr.* quia ita (*a. l.* id) homines putant 7, 1, 35. *cf.* 10, 7, 28. 11, 1, 71. quae secundum naturam judicantium dicta sunt, non ita posteris tradentur 12, 10, 55. *β) ad sequentia pertinens:* Ita enim dicit de oratore: Nullae argutiae *etc.* 11, 3, 122. ut ita dicam 10, 1, 6. *v.* Dico. haec i. digerunt 11, 2, 19. ergo i. finiet 7, 3, 22. 26. Ita se res habet 10, 3, 15. in tertio de oratore i. scriptum est 9, 1, 25. quendam non ignobilem poëtam i. lusisse 9, 4, 90; Nam ita promiseram, me de arte *etc.* dicturum 12, 10, 1. qui Victorias aureas in usum belli conflari volebat, ita declinavit, victoriis utendum esse 9, 2, 92. *cf.* 9, 4, 90. *γ) i. q. adeo:* ita est omnibus rebus, personis, affectibus accommodatus 10, 1, 69. Ita (*a. l. om.*) mihi contingat herede filio mori (*in jurejurando*) 9, 2, 98. i. omnem vitae imaginem expressit 10, 1, 69. i. quibusdam nervis intenta sunt (*omnia in Demosth.*) *ib.*7. quod quid ita placuerit iis, non video 9, 4, 110; non ita difficilis quaestio 2, 5, 18. quaedam non i. magnae vocis declinationes 11, 3, 46. *ib.* 136. rarum incessum, neque ita longum *ib.* 126. *δ) in transitu i. q. itaque:* Intueamur omnia: ita apparebit *etc.* 7, 1, 37. cano, canto, dico: ita cano, dico 8, 6, 58. Ita dicemus, quae in nostro simili casu dicturi fuissemus 6, 2, 34. Ita fiet, ut ex judicio praeceptoris discipulus pendeat 2, 2, 9. *cf.* 1, 1, 1. 11, 3, 31. ita nunquam erimus in turba 1, 2, 15. *ib.* 29. Ita neque illum probaverim — neque illum 6, 1, 47. *v.* Neque. Ita, si fuisset orator — non defendisset 12, 1, 43. *cf.* 2, 17, 10. Ita, dum timent, ne aliquando cadant, semper jacent 8, 5, 32. Ita sic quoque recte diximus, materiam rhetorices esse *etc.* 2, 21, 20; *cf.* 2, 1, 3. 2, 4, 14. 2, 17, 26. 3, 6, 70. 85. 3, 8, 33. 4, 1, 65. 4, 2, 127. 5, 12, 6. 5, 14, 1. 16. 6, 2, 7. 8, 2, 22. 8, 5, 7. 9, 4, 86. 10, 1, 101. 11, 1, 6. 11, 2, 3. 12, Pr. 4. 12, 9, 18. 12, 10, 26; *c. interrogat.:* Ita, si dicendum in sole fuerit, reos deseremus? 11, 3, 27. ita cur laxiorem sinum sinistro brachio non subjiciamus? *ib.* 146.

II) *cum relatione: α)* ita sunt exorsi, quasi — imponerent Pr. 4. *cf.* 9, 4, 87. qui ita dicunt, tanquam inter duas leges quaeratur 7, 4, 42. 9, 1, 12. quemadmodum dicimus, Non feci furtum — ita, Non est hoc furtum *etc.* 7, 3, 1. ut ita diceret, quomodo se quilibet posse confideret 11, 1, 92. ita se habet sacrum, quale ap. Homerum quoque est 1, 5, 67. *β)* Id ita consequemur, si intuiti fuerimus, quae sit lex 7, 1, 14. quod i. continget, si — viderimus 7, 10, 17. ut recte finiamus ita fiet, si et, quid in quoque conveniat, viderimus, et ut verba verbis applicemus 7, 3, 21. *cf.* 1, 5, 48. 1, 11, 12. 10, 7, 12. Ita sunt autem speciosa haec et utilia, si oriuntur ex causa 2, 4, 31. quae ita demum a fide non abhorreant, si — finxerimus 9, 2, 30. *cf.* 2, 7, 1. 4, 3, 14. *v.* Demum. *γ)* pedibus quoque ad hanc naturam accommodatis utentur, non tamen ita ut trochaeis 9, 4, 135 *N. cr.* ita quisque, ut audit, movetur 11, 3, 2. ut persuadendi ardua ratio, ita dicendi expeditissima 11, 1, 75. *cf.* 8, 6, 62. 11, 3, 131. ut si quis palaestrae peritus — discernat, cui quisque certamini praeparandus sit: ita praeceptorem eloquentiae, cum sagaciter fuerit intuitus *etc.* ita se commodaturum singulis, ut in eo, quo quisque eminet, provehatur 2, 8, 3.4; silentium *etc.* ut sunt maxime optanda, ita non (*a. l.* n. ita) semper possunt contingere 10, 3, 28. ut non durat ultra poenam abdicationis, ita abdicat tamen 9, 2, 88. *v.* Ut;

sicut ornent orationem — ita ineptissimas esse 9, 3, 100. δ) *seq. ut c. Conj.* a) Ita ergo fuit nobis agendum, ut judices illud intelligerent factum, delatores non possent apprehendere ut dictum 9, 2, 74. *cf.* 11, 3, 131. mentiri hyperbolen, nec ita, ut mendacio fallere velit 8, 6, 74. *cf.* 6, 2, 12. 11, 1, 56. Ita ut lenia spatium *etc.* poscant 9, 4, 131. *cf.* 10, 1, 11. nam ita forte accidit — ut simili ictu ferirer 6, Pr. 3. b) *i. q.* *adeo:* Quae (*translatio*) quidem cum ita est ab ipsa nobis concessa natura, ut indocti quoque *etc.* ea frequenter utantur: tum ita jucunda atque nitida, ut in oratione — eluceat 8, 6, 4. ita longe abest, ut *etc.* 10, 1, 113. quo ita severe sunt usi veteres grammatici, ut *etc.* 1, 4, 3. me fortuna ita subito prostravit, ut *etc.* 6, Pr. 2. sunt quaedam figurae ita receptae, ut paene jam hoc ipsum nomen effugerint 9, 3, 4. ita legibus Sullae cohaerere statum civitatis, ut his solutis stare non posset 11, 1, 85. *cf.* 6, 1, 31. 6, 2, 30. 8, 3, 63. 12, 7, 1. *v.* Tam. Quod ipsum ita fieri oportet, non, ut damnasse eas (*quaestiones*) videamur, sed omisisse 7, 1, 19. longiorem dicturis periodum colligendus est spiritus, ita tamen, ut id neque diu, neque cum sono faciamus 11, 3, 53; ut ita sudario frontem siccari juberet, ne comae turbarentur *ib.* 148 *v.* Ne.

**Itaque.** I) *in initio:* α) *transitum facit:* Itaque haec attigi 6, 3, 102. It. accedam in plerisque Ciceroni 9, 4, 2. Itaque et versus hi fere excidunt *ib.* 76. *cf.* 5, 10, 58. 5, 13, 38. 11, 1, 85. 12, 10, 51. Itaque, ut confiteor — ita puto 9, 4, 16. *cf.* 12, 7, 3. β) *i. q.* *hac ex causa:* Itaque — difficilius est 8, Pr. 5. It. vult esse, auctoritatem in verbis *etc.* 8, 3, 43. It. videas et divisionem pro sententia poni 8, 5, 30. itaque (*a. l.* et itaq. *al.* et ita) et dentes albos *etc.* in iis non reprehendemus 8, 6, 40. It. propositio quoque secundum hanc utilitatem accommodabitur 5, 13, 13. *cf.* 8, 3, 61. 10, 1, 85. 9, 1, 12. 9, 2, 79. 9, 3, 1. 11, 1, 62. II) *postpositum:* primum itaque 6, 3, 28. *cf.* 5, 10, 57. Hoc it. maxime docetur 8, Pr. 16. accidit it. 10, 4, 3. assecutus est it. 11, 1, 85. non longe it. 1, 1, 14. *cf.* 8, 3, 20. 11, 1, 63; Eligat it. peritus praeceptor 8, Pr. 3. *cf.* 8, 4, 12 *Z.* [audendum it. 8, 3, 35; per omnes affectus tractatus hic itaque (*dubium et incredibile Z. conjic.* huc atque) illuc sequetur 12, 10, 62 *S.*]

**Item.** α) cujus adversarius item puer 6, 1, 47. it. cetera 3, 6, 77. His plura intelliguntur: uno modo summa quaestio, item ut status 3, 11, 27. Periodos apta prooemiis majorum causarum —. Item communibus locis et in omni amplificatione 9, 4, 128. Item correctionis eadem ratio est 9, 3, 88. Item omnia, de quibus dicendum est, aut certa sint necesse est, aut dubia 3, 4, 8. *cf.* 2, 17, 20. 6, 3, 25. 8, 2, 8; *i. q.* *porro:* Item, confessum est ex utraque parte jus, aut dubium 7, 7, 7. *cf.* 7, 4, 23. β) *itemque:* Itemque de quaestionum ordine, cum *etc.* 2, 13, 6. Itemque paeon, qui *etc.* 9, 4, 96. Itemq. ab iis, qui sedentes agent. 11, 3, 134. *cf.* 1, 5, 26. 45. 5, 14, 16. 9, 4, 90. 11, 3, 32. itemque (*a. l.* item *al.* itaque) eadem figura dici cursitare, qua lectitare 9, 1, 12. *cf.* 1, 7, 5 *Z.*; item quod a defunctis — itemque ab eo, cui idem expediet, (*dicitur*) 4, 2, 93. *v.* Itidem.

**Iter.** I) *profectio:* Iter pulverulentum facit: sed neque iter pulverem movet; nec quisquis est pulverulentus, ex itinere est 5, 10, 81. in itinere 10, 3, 30. longo itinere deducta (*animalia*) 11, 2, 6. in it. longo *ib.* 21; si militare iter imperes 11, 3, 26. II) *i. q.* *via:* iter amoenum ac molle 4, 2, 46. it. neque impervium neque saltem durum 12, 11, 11. stratum militari labore it. saepe deserimus, compendio ducti 2, 13, 16; qualecunque ingressi sunt it. 3, 1, 6. obsidenda itinera 7, 10, 13.

ut itinere deerremus 10, 3, 29. recto itinere depulsi 4, 2, 104. recto it. lassi (*Sp.* lapsi) 2, 3, 9 *S.* illo it. usum esse 5, 10, 69; *transl.:* cujus prima aetas manifestum it. ad ingenii lumen ostendit Pr. 6.

**Iteratio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 28. non enim est ipsa per se it. schema 9, 2, 63. ejusd. verbi aut sermonis it. 8, 3, 50. iterationes et ταυτολογίας et περισσολογίας, quas in narratione vitandas quidam scriptores Artium tradiderunt, transeo 4, 2, 43; interim variatur casibus haec et generibus iteratio (*a. l.* retractatio) — et ap. Rutilium longa περιόδῳ (*Sp.* περιόδοις) 9, 3, 36 *Z. N.* ita sola, quae exciderunt, retractantur, ut crebra iteratione (a. *l.* reit.) firmentur 11, 2, 35. lectio multa iteratione (*a. l.* alteratione) mollita 10, 1, 19. crebrioribus mutata declinationibus iteratione verborum 9, 3, 42.

**Itero.** iterare declamationis partem 11, 2, 39. illud repetendi genus, quod semel proposita iterat et dividit 9, 3, 35. iterata lectione 11, 2, 2. iteratis utrinque mediis 9, 3, 34.

[**Itidem.** Qui servus est, si manumittatur, fit libertinus, non itidem (*sic Sp. de conj. Regii; Z. Francium secutus* item; *Codd.* idem, *a quibus non discedendum videtur.*) addictus 5, 10, 60 *N. cr.*]

**Iterum.** ut plurima it. dicenda sint 4, 3, 3. accidit etiam nonnunquam eadem causa, de qua pronuntiarit, cognoscatque it. 11, 1, 77. [vigilandum ducat, it. enitendum, pallendum 7, 10, 14. *v.* Enitor.] eadem it. ac saepius dicere 12, 8, 8. id it. et tertium, et dum nihil sit reliqui 7, 1, 27. suspenditur sermo it. — tertio 11, 3, 36. 37.

## J.

**Jaceo.** I) stratum jacere 6, 1, 34. jacendi *etc.* vices 11, 3, 44. II) dum timent, ne cadant, semper jacent 8, 5, 32; quibus detractis jacet oratio 9, 2, 4. jaceat necesse est (*expositio*) 4, 2, 118. jacere sensus in oratione, in qua verba laudantur 8, Pr. 31 *N.; Partic.* probus ab illo segni et jacente plurimum aberit 1, 3, 2. animi jacentis et mollis supra modum frontis 6, 4, 11.

**Jacio.** I) talos jecit (*a. l.* projecit) in medium 6, 1, 47. praecipitata esset ab eo uxor, an se ipsa sua sponte jecisset. 7, 2, 24. II) *transl.:* nisi oratoris futuri fundamenta fideliter jecerit 1, 4, 5 *v.* Fundamentum; in narrando Cic. consistere facetias putat, dicacitatem in jaciendo (*de conj. Regii, sicut ap. Cic. legitur; Codd. nostri* faciendo) 6, 3, 42 *N.* est et jactus sine persona sermo 9, 2, 37.

**Jactantia.** jactantiam minuat 6, 3, 75. veritus opinionem jactantiae 9, 2, 74. jactantiā ingenii 12, 8, 3. ambitiosae in loquendo jactantiae 12, 10, 40 *v.* Affectatio. abolita atque abrogata retinere, insolentiae cujusdam est, et frivolae in parvis jactantiae 1, 6, 20. persequi, quod quisque unquam dixerit, aut nimiae miseriae aut inanis jactantiae est 1, 8, 18.

**Jactatio.** I) *proprie:* jactatione manus 10, 7, 26. multo discursu, anhelitu, jactatione *etc.* furentes 2, 12, 9. II) *transl.:* nec expectata cogitatio et vix surgendi mora circulatoriae vere jactationis est 2, 4, 15. illa in (*a. l. om.*) jactatione perversa 11, 1, 21 *N.* jact. nostrorum temporum 4, 1, 9; imprimis omnis sui (*Z. del. de conj. Sp.*) vitiosa jact. est 11, 1, 15. illa dicendi vitiosa jact. 12, 9, 4. eloquentiae in-

decora jact. 11, 1, 25 *v.* Fiducia. vanitas atque jact. circa memoriam sua (*Sp.* suam) potius arte quam natura gloriantis 11, 2, 22 *Z.*; in jactationem eruditionis 1, 5, 11. Quod natum ab ostentatione declamatoria jam in forum venit, postquam agere causas, non ad utilitatem litigatorum, sed ad patronorum jactationem repertum est 4, 3, 2.

**Jactator.** rerum a se gestarum major quam eloquentiae jact. (*Cicero*) 11, 1, 17.

**Jacto.** *proprie:* brachium in latus jactant 4, 2, 39. jactare id (*caput*) 11, 3, 71. jactantur et humeri *ib.* 130. manus jactare *ib.* 179. *cf.* 6, 3, 54. 10, 3, 21. cum multum se Curio ex more jactasset (*inter dicendum*) *ib.* 129; in superiora jactetur 11, 3, 119 *N.* jactabatur inter manus centurionum concubinarumque *Coel.* 4, 2, 124. II) *transl.*: *i. q. agito.* *α*) jactatum casibus variis 7, 2, 26; *imprimis animo et verbis:* communia haec pluribus causis, multumque jactata sunt, semper tamen jactabuntur 5, 7, 34. si quid ab adversario in advocationibus jactatum sit 5, 13, 49. illa (*dicta*) ab oratore non ficta, sed passim jactata 6, 3, 4. qualia vulgo jactantur a vilissimo quoque *ib.* 47. unde causas turpium factorum saepe extitisse, utinam falso jactaretur 1, 2, 2. *β*) *i. q. cum ostentatione dico:* nonnunquam hiulca etiam decent, faciuntque ampliora quaedam, ut Pulchra oratione acta omnino (*Z. de conj.* Horatio; *Codd.* oratio) jactare. 9, 4, 36 *N. cr.* ingenio et gratia, quam in se ipse maxime jactat, Apelles est praestantissimus 12, 10, 6. jactandi ingenii gratia 3, 1, 3. studio se quodam oratorio jactant 12, 2, 25; qui se dicere sublata manu jactant 11, 3, 119. *cf.* 10, 1, 127; *Partic.:* tumidum ac sui jactantem 11, 1, 50. gens tumidior atq. jactantior 12, 10, 17. jactantior gestus *Coel.* 11, 1, 51. illud etiam jactantius (*ambitus genus*) minores contra dignitatem attollendi 12, 7, 6.

**Jactura.** jacturis rei familiaris *Cic.* 5, 11, 12.

**Jactus.** glebarum testarumque j. non habet nomen 8, 2, 5.

**Jaculatio.** in hac veluti jaculatione verborum (*a. l.* dictorum) 6, 3, 43.

**Jaculor.** I) *proprie:* vulgi faces ac saxa jaculantis 12, 1, 27. in jaculando brachia reducimus 10, 3, 6. qui jaculum emittit jaculari dicitur 8, 2, 5; qui sententias vibrantes digitis jaculantur 11, 3, 120. II) *in dicendo:* abrupta quaedam jaculantur (*declamantes*) 2, 11, 6. si jacularetur in uxorem obliquis sententiis 9, 2, 79.

**Jaculum.** *v.* Jaculor.

**Jam.** — sicut Tam scribitur 1, 4, 10 *N.* I) *ad tempus relatum.* *α*) *ad praeteritum:* haec jam etiam inter ipsas ineptias evanuerunt 1, 7, 6. Sed j. recepta est actio paulo agitatior 11, 3, 184. *cf.* 4, 1, 57. ut j. respondi talibus 8, 3, 39. consuetudo j. tenuit 8, 5, 2. *β*) *ad praesens:* jamque eas sine motu mentis accipit 4, 2, 115. plenum vino non vini j. dicitur 9, 3, 1. vereor, ut jam nos ferat quisquam 8, 3, 25. *cf.* 1, 6, 42. j. enim tempus est dicendi 11, 3, 61. quae j. humanitas vocatur 2, 2, 10. *γ*) *ad futurum:* jam illum, quo fefellerant, exuant mentitum colorem 12, 10, 76. si singula dissolveris, j. illa flamma concidet 5, 13, 13. J. ostendam, qualis sis 6, 3, 38. cum j. incipiendum erit 11, 3, 159. j. enim ad id genus veniendum est 9, 2, 65. tertium j. aliquid videndum est, 7, 1, 7; jam hinc sciat 2, 2, 15. *v.* Hinc. *δ*) *c. Negat.:* Sed jam non pueris praecipimus 8, 6, 13. *cf.* 10, 1, 112. cetera jam non significandi gratia sed ad ornandam orationem assumuntur 8, 6, 39. ut jam nobis fas non sit 8, 3, 36. *cf.* 6, 1, 20.

j. nihil ultra expectantibus 9, 4. 30. ut me j. nulla fortuna posset efficere infelicem 6, Pr. Quod si necessitas exigit, non erit jam ex arte oratoria 4, 1, 22. *cf.* 12, 2, 8. quae non modo jam est in parvis, sed *etc.* 1, 1, 19. Non igitur jam usque ad Coccum et Andocidem remittemur 12, 10, 21. nec jam membra sed frusta 4, 5, 25. *cf.* 1, 5, 63. 1, 6, 42. in nullum jam proprium usum perseveramus 6, Pr. 16. II) *orationem excitat:* α) doctores artis sero jam — repertos 2, 17, 7 *N. cr.* jam tum 2, 4, 20. j. a. tenero 1, 2, 18. jam paene ab initio narrationis 11, 3, 144. desiderio j. paene publico 8, 4, 29. *cf.* 2, 1, 5. 11, 3, 50. paene j. quidquid loquimur fig. est 9, 3, 1. *cf.* 4. β) imitatio j. inter leniores affectus numerari potest 9, 2, 58. Reliqua j. aequitatis sunt 7, 1, 62. multa j. video evenire posse 12, 1, 39. id. j. demum eleganter dictum 8, 2, 21. verum id j. indicis est, non actoris 11, 1, 81. At illud j. non mediocriter probandum 8, 2, 9. *cf.* 3, 5, 4. jam se illa vel ultro offerent argumenta 7, 1, 50. ceterum scio j., quosdam eruditos — sic docere ac loqui 1, 5, 25. γ) *i. q. etiam:* unum j. his adjiciendum est 11, 3, 177. j. majore cura doceat tropos omnes 1, 8, 16. Jam sublimius illud pro Archia 8, 3, 75 *N.* et j. nihil amplius dicturi sumus 6, 1, 10; j. ultimae senectutis 11, 1, 10. robustum quoque et j. maximum regem 1, 1, 9. δ) *in apodosi:* Quae si omnia studiis impenderentur, jam nobis longa aetas *etc.* viderentur 12, 11, 19. Sed, cum idem frequentissime plura significent, j. sunt alia aliis honestiora *etc.* 8, 3, 16. III) *in transitu:* Jam haec magis nova sententiarum genera 8, 5, 15. Jam similitudines, amplificationes *etc.* 10, 1, 49. Jam hoc, quis non videt *etc.* 12, 1, 8. *cf.* 1, 6, 32. 33. 2, 12, 10. 5, 2, 1. 5, 11, 39. 8, 6, 7. 10, 1, 98. 11, 1, 59. 11, 3, 49. 56. 167. Jam (*i. q. praeterea*) innumerabilia sunt bonis causis malisque communia 12, 1, 45 *N.* Jam (*a. l.* nam) primum ordo est geometriae necessarius 1, 10, 37 *N.* Jam vero affectus nihil magis ducit 9, 1, 21. *cf.* 11, 2, 32. 12, 2, 19. illud jam rursus proprium materiae 5, 10, 118.

**Jamjam.** *Cic.* (*verbi figura*) 9, 1, 16.

**Janua.** si j. tenebitur incendio 2, 13, 16.

**Jejunus.** *transl. in dicendo.* α) *de scriptoribus:* fient horridi atque jejuni 2, 5, 21. jejunus atque aridus habebatur 12, 10, 3. *v.* Aridus. tristes ac jejuni Pollionem aemulantur 10, 2, 17. β) *de rebus:* sine quo cetera nuda, jejuna, infirma, ingrata sunt 6, 2, 7. *v.* Ingratus. Ineptus. jej. ars 1, 4, 5. neque adeo jejunam ac pauperem natura eloquentiam fecit 10, 5, 5. — copioso diversum 8, 3, 49.

**Jocor.** de usu ipso et modo jocandi 6, 3, 102. Nec accusatorem atroci in causa, nec patronum in miserabili jocantem feret quisquam 6, 3, 31. inter moras laudationum cum sodalibus jocantur 11, 3, 131. quae (*a. l.* quemadmodum) jam veteres illi jocabantur 6, 3, 57. se vero nihil dixisse *etc.* jocantur 5, 13, 46.

**Jocosus.** dictorum urbanorum alia seria, alia jocosa, alia media —. Verum mihi etiam jocosa quaedam videntur posse non satis urbane referri 6, 3, 106.

**Jocularis.** in quodam joculari libello 8, 6, 73.

**Jocus.** α) *Sing.:* jocum accipimus, quod est contrarium serio 6, 3, 21. Quid? ironia, nonne etiam quae severissime fit, joci prope genus est *ib.* 68. gratus j., qui minus exprobrat, quam potest *ib.* 94. habet aliquid joco simile *ib.* 112; joco intendere crimen 9, 2, 104.

risu sunt et opportuno joco elapsi 6. 3, 10. non in joco exprobranda est (*obscenitas*) 6, 3, 29; per jocum tentans tamen joci sui eventum *ib.* 79. *β*) *Plur.*: [grati idiotis joci 8, 3, 22 *v.* Idiota.] jocorum materia 5, 10, 31. quanta in jocis urbanitas 2, 5, 8 de Pollione Asinio seriis jocisque pariter accommodato 6, 3, 110. nec jocis lacrimas, ubi opus erit miseratione, dabimus 11, 1, 6. jocos inserere 2, 10, 9. nova — repudiata etiam in jocos exeunt 1, 5, 71. non displicuisse illi (*Demosth.*) jocos, sed non contigisse 6, 3, 2; quod etiam in jocis frigidum 9, 3, 69. illud etiam in jocis monui 11, 1, 86.

**Jubeo.** paulum superiores etiam illud, quod nos gemina *S* dicimus, jussi, una dixerunt 1, 7, 21; lex omnis aut jubet aut vetat 7, 5, 5. quem lex servire jubet 7, 3, 26. *cf.* 7, 1, 47. qui doceri amicos suos jubent 12, 8, 4. testamento quidam jussit, poni statuam auream hastam tenentem 7, 9, 8. cum judex in privatis dicere de causa jusserit 11, 3, 156; partem ab iis petere jubebatur 11, 2, 11. ea, qua jubentur, decurrere 10, 7, 11. qui testamento quid jussus non fecerit 7, 4, 14. quidam tanquam jussi sic (*Sp. om.*) sequuntur 2, 13, 1 *Z.*; neque jubente, neque sciente Milone 7, 1, 36. eum, se jubente, fecisse 9, 2, 88.

**Jucunde.** j. consonat vox 9, 3, 73. j. dicere 6, 2, 19.

**Jucunditas.** *α*) — vocis 6, Pr. 11; cui tanta unquam juc. affuit 10, 1, 110. abierit omnis vis, juc., decor 9, 4, 14. tenuitas ac juc. (*a. l.* nuditas) (*alicujus*) *opp.* asperitas 10, 2, 23. illam jucunditatem inaffectatam 10, 1, 82. juc. Crispi 12, 10, 11. de jucunditate sola consultatio 3, 8, 28. *β*) *per singulos Casus:* jucunditatis gratiā 1, 8, 11. *v.* Gratia. (*Horatius*) plenus est jucunditatis 10, 1, 96. in narrando mirae jucunditatis clarissimique candoris *ib.* 101; det mihi in eloquendo eand. jucund. et parem copiam 12, 10, 35. *v.* Copia. ipsa διάλεκτος habet eam juc. 9, 4, 18. *cf.* 11, 3, 166; brevem cum jucunditate et propriam eloquentiam 12, 10, 64. a nitore et jucunditate Ciceronis ita longe abest 10, 1, 113. Simonides sermone proprio et jucunditate quadam commendari potest *ib.* 64. jucunditate deficitur (*Antimachus*) *ib.* 53. ducti jucunditate aliqua lectionis 3, 1, 3. qua jucunditate permulceat 2, 5, 8.

**Jucundus.** *α*) *simpliciter:* idem jucundus et gravis 10, 1, 46. compositus et juc. et delectationi natus *ib.* 119; quid severum, quid jucundum sit 9, 4, 120. *v.* Blandus. jucunda non dissoluta 12, 10, 80. *cf.* 9, 2, 59. grandia elate, jucunda dulciter canit 1, 10, 24. si genus dicendi — trux atq. violentum jucundis adhibeamus 11, 1, 3. verbis nitidum, figuris jucundum 8, 3, 12. *cf.* 9, 3, 71. eleganter dicta et proprio quodam lepore jucunda 6, 3, 102. quod tractare, intueri, nominare jucundum sit 1, 1, 26. amari juc. est 9, 3, 70; infinita est rerum comparatio, jucundiora, graviora (*Sp.* gratiora) *etc.* 5, 10, 91 *Z. N.* sunt aliis alia honestiora, sublimiora, nitidiora, jucundiora, vocaliora 8, 3, 16; jucundissima sunt lenia et (ut sic dixerim) boni stomachi 6, 3, 93. *β*) *c. Nominibus.* a) jucundus tum maxime (*in tenera aetate*) debet esse praeceptor 2, 4, 12. Cicero — juc. incipientibus quoque 2, 5, 20; in cibis acor ipse juc. est 9, 3, 27. compositio juc. 9, 4, 146. juc. ac favorabilis eloquentia 12, 10, 74. juc. expositio 4, 2, 63. juc. genus exercitationis 2, 4, 26. mores juc., graves 4, 1, 17. orationem juc., non deformi voluptate, sed cum laude ac dignitate conjunctam 8, Pr. 33. *cf. ib.* 74. 9, 2, 63. os juc. 11, 3, 30. jucunda in sermone bene a quoque dictorum relatio et in causis utilis 2, 7,

4. juc. secessus 10, 3, 23. uberi jucundoque succo 10, 1, 31. juc. atq. nitida translatio 8, 6, 4. juc. (*varietas*) 9, 4, 58. b) *Comparat.:* jucundioribus epulis 10, 5, 15. juc. erit (*fig.*) 9, 3, 4 *N.* figuris erit jucundior (*medius modus dicendi*) 12, 10, 65. sermo Graecus Latino juc. *ib.* 33. vox Demetrii juc., illius acrior 11, 3, 178. c) *Superlat.:* quam juc. compositio 4, 2, 117. illa vero jucundissima (*sc. figura*) 6, 1, 4 *N.* juc. ex Graecis literas 12, 10, 27. sono jucundissima (*verba*) 8, 3, 17. jucundissima in oratore humanitas, facilitas, moderatio, benivolentia 11, 1, 42.

Judex. — judicis 1, 6, 24; *Gen. pl.* judicum (*a. l.* judicium) 11, 1, 8 *N cr.* I) *sensu forensi.* α) *c. Attributis:* j. rei capitalis 7, 3, 33; jud. aut ira aut propter aliquod commodum a causa alienum 11, 1, 75 *Z. v.* Ira. attentum j. 4, 1, 33. *v.* Attendo. in parvis rebus judicibusque 11, 1, 44 *N.* j. religiosus 4, 1, 9. rectus j. *ib.* 14. j. sedens adhuc atque audiens 6, 2, 7. occupatum variis cogitationibus judicem, et saepius ineruditum 10, 1, 32. β) *Nominat.:* si est in aliqua potestate judex 4, 5, 10. de quibus cognoscit (*jud.*) 8, 3, 62. jud. se ipse componit 11, 3, 157. sic maxime jud. credit figuris, si nos putat nolle dicere 9, 2, 72. maxime favet jud., qui sibi dicentem assentire putat 3, 7, 25. ut de re quoque judex (*Sp. om.*) bene sentiat 7, 5, 3 *Z.* illic (*in judicis*) jud. tacet 12, 6, 5. jud. parum sibi praestari reverentiae credit 11, 3, 133. *cf.* 4, 1, 55. ne jud. eam (*orationem*) vel intelligere vel capere non possit 11, 1, 45 *cf.* 84. si nostrum illum ignem jud. conceperit 11, 3, 3. ne judex, qua de re dicatur (*Sp.* quaeratur), ignorat 4, 2, 86 *Z.* ad id, quod pronuntiat jud., non id, propter quod pronuntiat 3, 6, 73. an sciat jud., de quo dicatur, nihil ad oratoris artem 2, 17, 37. id quoque plurimum refert, quomodo audire jud. velit 12, 10, 56. ubi arma valeant, judicem non esse 5, 10, 114; *Plur.:* judices vel praesidentes magistratus 6, 4, 11. in causis publicis, in quibus multi sunt judices 11, 3, 130. judices secundum legem dicturos sententiam 5, 13, 7. jud., qui nulla certa pronuntiandi forma tenentur *ib.* 5. jud. quidam tristiores, quam ut risum libenter patiantur 6, 3, 31. nec jud., a quo sint moti, dissimulant 12, 9, 4. γ) *Genit.:* judicis animus varie praeparatur 9, 4, 133. *v.* Animus. alia et collocationis et vocis modulatione concitationem judicis (*Sp.* — cum), alia misericordiam petimus 1, 10, 25 *Z.* judicis afferat fidem 10, 1, 111. non semper tam esse acrem judicis intentionem 8, 2, 23. firmissima quaeque memoriae judicis inculcanda sunt 6, 4, 5. jud. mores nosse velim 4, 1, 17. jud. quoque noscenda natura est 4, 3, 11. optio jud. 5, 6, 6 personam induat jud. 12, 8, 15. jud. vultus saepe ipse rector est dicentis 12, 10, 56; consilium judicum sapientum 12, 10, 52. reverentia judicum contineri 11, 1, 29. δ) *Dat.:* auferre judici veritatem 12, 1, 36. iram offensio judici (*Sp.* judicis) facit 6, 1, 14 *Z.* judici ratio nostrae moderationis probari debet 11, 1, 68. ut judici, quae proposita fuerint, vera atq. honesta videantur 12, 1, 11. ε) *Accus.:* judicem rura plerumque in decurias mittant 4, 2, 45. accendendi judicis plures gradus 11, 3, 166. a se judicem avertat 9, 2, 91. *v.* Averto. cum in accusatione concitandus est judex, aut aliqua indignatione complendus 9, 4, 138. *v.* Concito. quid conciliando, docendo, movendo judici conveniat 11, 1, 6. *v.* Concilio. Doceo. Moveo. in accusatione judicem in se convertere 11, 3, 128. judicem a veritate depelli misericordia, gratia (*Sp.* vel ira) similibusque 5, Pr. 1 *Z.* cum judex detur aut populus aut ex populo 12, 10, 53. in quae judicem duci formarique volumus 11, 1, 2. nec ex advocatis partis adversae jud. eligendus 5. 6, 6. cum transversum vi sua judicem ferat, tamen

ille non rapi videatur, sed sequi 10, 1, 110. *v.* Rapio. in quos (*affectus*) inducendus est jud. 11, 3, 58. perducendus omni modo jud. ad irae pudorem 11, 1, 76. judicem praeparare 2, 10, 8. *cf.* 4, 1, 52. 6, 4, 22; cum ad judicem converterimus nos 11, 3, 157. an ad jud. omni sermone directo dicendum sit 2, 13, 5. inclinari ad jud. 11, 3, 132. cum domi praecepta et composita *etc.* ad jud. perferet 12, 3, 2. ut ad jud. spectent (*gestus*) 11, 3, 135. quae ad jud. non veniunt 3, 4, 7. ad jud. vocare 2, 4, 33. apud judices 11, 1, 78. 12, 2, 24. *v.* Apud. ζ) Ablat.: tempora a judice data 12, 10, 55. ne avertamur a judicibus 11, 3, 127. conjungendo cum judicibus dignitatem suam 11, 1, 28. non ut cum patrono, sed ut cum jud. loquuntur 12, 8, 9. in parvis rebus judicibusque vana sint eadem 11, 1, 44 *N.*

II) *quisquis judicat:* iniqui judices adv. nos sumus 8, 3, 33. si aequi jud. sumus 12, 7, 7. Aristarchus atque Aristophanes poëtarum judices (*a. l.* judicium) 10, 1, 54. quia — judices artis habeat artifices 12, 10, 50.

**Judicatio.** quid sit jud. 3, 11, 1. *Κρινόμενον* autem judicatio, An oportuerit vel nocentem matrem a filio occidi? *ib.* 4. *cf.* 3, 6, 71. jud. maxime propria, de qua pronuntiatur 3, 11, 8. jud. conjecturalis *ib.* 15. jud. est in omni genere causarum 3, 6, 103. jud. est qualitatis (*a. l.* qualitas) 7, 3, 36. quot causas faciendi, totidem judicationes 3, 11, 6. *cf.* 5, 11, 36; de eo solo jud. est, an liceat? 7, 5, 3. consilium est ratio quaedam alte petita — habensque in se et inventionem et judicationem (*a. l. om.*) 6, 5, 3. Quid sit judicatio? 3, Cap. 11.

**Judicatrix.** ars jud. 2, 15, 21.

**Judicialis.** — causa 3, 4, 16. jud. causarum, quae sunt maxime variae ac multiplices, ordo 4, Pr. 6. jud. causarum alias in singulis, alias in pluribus controversiis consistere 8, Pr. 9. *v.* Causa. judicialium similis quaestio 3, 8, 5. ut Apollodorus contentus solis judicialibus fuerit 3, 1, 1. judiciale causae genus 2, 1, 10. jud. genus 3, 4, 9. 3, 9, 1. jud. et contionale genus 9, 4, 130. *cf.* 3, 4, 9. jud. genus defensionis 11, 1, 9. jud. materia 2, 1, 2 *N.* 2, 10, 1. 3, 4, 16. 3, 11, 2. 3, 8, 53. 63. 4, 4, 1. 5, Pr. 5. 11, 1, 48. *v.* Materia. jud. oratio 2, 15, 12. jud. pars (*historiae*) 2, 4, 3. jud. (*pars orationis*) 2, 21, 23. jud. (*partem rhetorices*) 3, 3, 14.

**Judiciarius.** — lex 4, 5, 20.

**Judicium.** I) *usu forensi.* α) *sententia judicis:* cum sit sententia decretum quoddam atq. praeceptum; quod de re, idem de judicio quaeri potest 10, 5, 12. si lex obstat, nulla lis est, inane jud. 7, 1, 48. jud. pendet ex lege abdicationis 7, 1, 15. jud, quod orationem praecesserit 3, 7, 23. ad ea judicium dirigatur 6, 5, 2. cognoscenti jud. auferre 4, 5, 6. judiciis ad ipsam causam pertinentibus — qualia in Oppianicum facta dicuntur (*de praejudiciis*) 5, 2, 1. M. Catonis judicio damnata 5, 11, 39. *cf.* 9, 3, 42 *Z.* judicii corrupti damnatus 5, 10, 108. filium corrupti judicii crimine exheredatum 5, 13, 32. *β) de actione forensi aut consessu judicum.* a) *c. Attrib.:* corrupta jud. 2, 12, 6. jud. capitalibus 4, 1, 57. centumviralibus j. duplicibus 11, 1, 78. gravissima j. 12, 6, 1. j. liberali 6, 3, 32. illa mala (*a. l.* civilia) j. 10, 1, 70. j. privata 3, 10, 1. 4, 2, 61. 11, 3, 127 *N.* 150. j. publica 3, 10, 1. 5, 7, 9. 6, 4, 7. 11, 1, 43. 11, 3, 150. 12, 9, 16. j. severiora 4, 2, 122. in j. Cluentiano 11, 1, 74. in j. Curiano 7, 6, 9. in j. Miloniano 2, 20, 8; in j. abdicationis 7, 4, 10. dementiae judicia 7, 4, 29. omnium legum judicia 9, 3, 56. in j. Ctesiphontis 7, 1, 2. b) *Nomi-*

*nat.:* crimini, de quo judicium est 7, 2, 28. 7, 10, 12. de poena j. est 7, 4, 3. de qua sola (*quaestione*) j. sit 7, 2, 33. tot circumstantibus judiciis (*a. l.* judicis) 10, 3, 30. illud, quo j. continetur 3, 6, 91 *N.* omnium legum judicia perierunt 9, 3, 56. c) *Genit.:* multos judiciorum casus (*Sp.* causas) ad inique pronuntiandum valere 5, 2, 4 *Z.* personam, quae extra discrimen judicii est 7, 2, 9. judicii exitu 6, 1, 35. fortuna j. 10, 1, 16. infamia (*Sp.* fama) judiciorum 4, 1, 31 *Z.* sublatione j. 7, 1, 60; judiciorum disceptatio 2, 4, 24. pertinet ad momentum jud. 3, 7, 2. d) *Dat.:* quod non interfuerit judicio 7, 1, 45. *cf.* 10, 5, 19. a u d i t o r i i s se, non j u d i c i i s compararat 10, 1, 79. e) *Accus.:* non eodem sono publica j u d i c i a et arbitrorum d i s c e p t a t i o n e s aguntur 11, 1, 43. ea (*actionis quaestio*) non semper judicium antecedit, sed in ipsis frequentissime judiciis versatur (*sic Z. ex constitutione Sp.*) 7, 5, 2 *N. cr.* cum quattuor judicia cogerentur 12, 5, 6 *N.* judicia propter id constituuntur 3, 10, 3. *cf.* 3, 11, 5. 7, 1, 14. cum judicia ejus rei maxima exercerentur, 6, 1, 6. judicia instituuntur 7, 4, 29. si qui sunt, qui invicem accusant, alterum jud. perferre (*Sp.* praef.) necesse est 7, 2, 19 *Z.* jud. redditur, an *etc.* 7, 4, 43. repraesentatis judiciis continuo agendi 10, 7, 2. cum Calvus *etc.* gravissima jud. susceperint 12, 6, 1; Cn. Pompejus — j u d i c i u m etiam militibus armatis clauserat 4, 2, 25; ante judicium 5, 7, 22. apud corrupta judicia 2, 12, 6. non solum e x t r a j u d i c i a, sed i n i p s i s etiam o r a t i o n i b u s 6, 3, 3. *cf.* 3, 4, 6. quod in jud. venit 5, 7, 16. *cf.* 2, 21, 18. 3, 6, 41. 7, 4, 17. 10, 5, 13. nonnulli senes in s c h o l a facti — cum in j u d i c i a venerunt 12, 6, 5. f) *Ablat.:* ejus judicii, d e quo cognoscitur 5, 8, 6. e x mediis sunt judiciis 2, 4, 22. res, quae i n judicio est 5, 11, 44. in ejus jud. 9, 2, 24. *cf. supra.* in judicio 7, 2, 20. *cf.* 11, 3, 150. in judiciis 2, 20, 8. 5, 10, 43. 50. 10, 7, 20. 11, 3, 156. 12, 11, 1. in jud. aut extra jud. 3, 4, 6. in publicis jud. 6, 4, 7. *cf.* 5, 7, 9. 11, 1, 78. 12, 9, 6. habitae in judiciis orationes 3, 8, 65. in jud. vulgo fas habetur indulgere quid suo studio *ib.* 13. quod in jud. dominatur 6, 2, 4. regnare in jud. 10, 1, 112, in jud. praeteritum tempus maxime valet 7, 2, 3. (*illud genus*) versatur in judiciis 7, 3, 7; qui judicio decernent 12, 7, 5. de quibus judicio quaeritur 3, 4, 7; *om. in:* contra quem judicio liberali aderat 6, 3, 32 *N.* [quibusdam judiciis (*Z. inser.* in) 4, 1, 57] jud. pluribus 2, 4, 29. quod priore jud. affirmavit 9, 2, 88. jud. (*a. l.* subselliis) privatis 6, 4, 7 *N. cr.* 11, 3, 127. pluribus jud. saepe dicendum est 11, 3, 22.

II) *extra rem forensem:* α) 1, 4, 3. j u d i c i a aut j u d i c a t i o n e s (κρίσεις) vocant, non, de quibus ex causa dicta sententia est, sed, si quid ita visum gentibus, populis *etc.* referri potest 5, 11, 36. nec multum a j u d i c i o distare c o n s i l i u m, nisi quod illud ostendentibus se rebus adhibetur, hoc latentibus, et aut omnino nondum repertis, aut dubiis 6, 5, 3; jud. doctorum 8, 3, 2. j. maximi auctoris 9, 1, 25. judicia hominum velut argumenta sunt morum 3, 7, 22. *cf.* 4, Pr. 1. jud. Calvi (*i. e. j u d i c a n d i f a c u l t a t e m*) 10, 2, 25. aurium jud. 9, 4, 118; abest illis laboris jud. 1, 12, 11. j. rei 10, 5, 12. quod ipsius d e his libris jud. fuerit 3, 6, 59. varia j u d i c i a in eo, quod non r a t i o n e aliqua judicatur 6, 3, 6. β) *c. Adj.:* judicium acre tersumque 12, 10, 20. *v.* A c e r. certius j. 10, 1, 17. modesto et circumspecto j. *ib.* 26. *v.* M o d e s t u s. j. coelestium 4, Pr. 2 *N.* exactissimo j. 10, 2, 14. facilius in iis simpliciusque j. 10, 4, 1. firmis j. jamque extra periculum positis 2, 5, 23. *v.* F i r m u s. justiora posterorum j. 3, 7, 18. j. ad ipsam causam pertinentia 5, 2, 1. prava j. 10, 1, 19.

severiora j. *ib.* 125. 4, 2, 122. varia hominum j. 6, 3, 6. γ) *Nominat.*: jud. frequentissime est certum 6, 5, 3. summorum in eloquentia virorum judicium pro ratione est 1, 6, 2. si stilo facultas continget, auditione judicium 2, 2, 11. illis jud. ac modus deesset 12, 10, 16. *cf.* 8, Pr. 17. longius tendit hoc j. meum 12, 1, 3. latente judicio 6, 3, 19. δ) *Genit.*: acerrimi judicii (*P. Virgilius*) 8, 3, 24. judicii loco infirmitas est 2, 4, 9. hoc discernere modici judicii est 8, 3, 11. quas (*orationes*) judiciorum pravitate mirentur 2, 5, 10. nostri judicii summa 10, 1, 40. ε) *Dat.*: cum se judicio dicentis ostenderint 10, 1, 6. illa in pueris natura, in qua ingenium judicio (*i. e. judicandi facultate*) praesumitur 2, 4, 7. posterorum judiciis se reservavit 11, 1, 10. ζ) *Accus.*: si judicium his corruptis adhibeas 12, 10, 76. adhibeatur jud. inventis, dispositio probatis 10, 4, 5. *cf.* 5, 11, 26. 10, 1, 36. utinam — plus judicii in eligendis, quam in congerendis studii adhibuissent 6, 3, 5. ne imitatio jud. antecederet 2, 5, 26. jud. suum cum illius auctoritate conjunxit 10, 3, 1. rei jud. differre 2, 4, 28. jud. dissimulabo 4, 2, 116. *cf.* 3, 6, 64. quale jud. hominum emererer 4, Pr. 1. exercere utrinque judicium (*a. l.* judicem) 10, 1, 131 *N.* jud. discipulorum experiri 2, 5, 12. quod (*jud.*) audienti frequenter suus cuique favor extorquet 10, 1, 17. in quo non falli judicium nostrum 8, 3, 37. inventio judicium habet 12, 10, 79. *cf.* 9, 4, 118. jud. suum interponat his omnibus 1, 7, 30. rursus ordinare suprema judicia (*i. e. testamentum*) 9, 4, 2. cum jud. meum ostendero, suum tamen legentibus relinquam 9, 4, 2. in ceteris jud. doctorum petit 8, 3, 2. hujus rei jud. praebentur 1, 2, 24 *N.* multique ejus jud. sequuntur 10, 1, 27. fuerunt, qui jud. inventioni subjungerent 6, 5, 1. *cf.* 3, 3, 5. ne judicium Marsi subtraham 6, 3, 108; ad aliorum judicia componenda oratio est 5, 14, 29. corruptum dicendi genus revocare ad severiora jud. 10, 1, 125. η) *Ablat.*: meo judicio 6, 1, 37. meo quidem jud. 6, 3, 107. *cf.* 8, 3, 71. 8, 6, 52. 9, 3, 59. 11, 1, 1. judicio cujusque atq. proposito 12, 10, 2. velles eum suo ingenio dixisse, alieno judicio 10, 1, 130. *cf.* 2, 2, 13. *v.* Ingenium. exactissimo jud. examinanda sunt omnia 10, 2, 14. judicio non fallebantur 2, 4, 14. nec sponte judicioque plausisse 8, 3, 4. pravis sui temporis jud. Menandro praelatus est 10, 1, 72. circumspecto judicio de tantis viris pronuntiandum est 10, 1, 26. receptis Aristarchi judicio scriptoribus *ib.* 59. possumus rerum et modo et judicio esse similes (*Graecis*) 12, 10, 38. quo (*jud.*) severe sunt usi veteres grammatici 1, 4, 3. judicio vetustatis niterentur 1, 5, 72; a jud. recessisse 6, 3, 40. copia cum judicio paranda est 10, 1, 8. cum jud. legatur *ib.* 116. *cf.* 10, 2, 3. de quorum simus jud. atque opinione soliciti 10, 7, 24. De judicio et consilio 6, Cap. 5.

**Judico.** I) *verbum forense*: α) qui judicat (*i. q. judex*) 4, 1, 18. 4, 2, 86. qui judicabant (*Sp.* qui indicabantur) *Cic.* 9, 3, 42 *S.* imperiti judicant 2, 17, 28. Amphictyones judicant 5, 10, 115. contra quas (*personas*) erit judicatum 5, 2, 3. fortiter judicare *opp.* avertere a miseratione 6, 1, 20. vos statuistis, vos sententiam dixistis, vos judicastis *Cic.* 9, 3, 45; singulis judicantibus 11, 1, 45. quae secundum naturam judicantium dicta sunt, non ita posteris traduntur 12, 10, 55. *cf.* 11, 1, 54; si est bonum justitia, recte judicandum 5, 10, 74. ob rem judicandam *ib.* 87. haec propositio — judicandi moram tollit 4, 4, 4. β) *c. Praepos.*: de ea (*re*) judicari 3, 11, 16. de eo judicatur, de quo quaestio est *ib.* 24. de personis judicatur, sed de rebus contenditur 10, 5, 13. fere accidit, ut in causis multa dicantur, de paucis judicetur 5, 13, 55. arrogantes

et illi, qui se judicasse de causa proponunt 11, 1, 27. de jure omni disputandum semper, nec unquam satis judicatum est 7, 1, 49; rebus, quae aliquando ex paribus causis sunt judicatae 5, 2, 1. γ) *Partic.*: constitutio est in lege, more, judicato, pacto 7, 4, 6. aut testimoniorum aut etiam judicatorum obtinent locum 12, 4, 2. quod de exemplis, idem etiam de judicatis observandum 5, 13, 24.

II) *i. q. arbitror:* α) quia primum esset invenire, deinde judicare 3, 3, 5. *v.* Invenio. (*ebrios*, *dementes*, *parvulos*) nihil judicare (*a. l.* indic.) 5, 7, 36 *N.* aures tum magis judicant 9, 4, 61. male judicantes 2, 12, 1. qui recte judicabunt 2, 2, 13. sive id recte judico, sive amore praecipui *etc.* viri labor 6, 3, 3. fere sic docti judicaverunt 12, 1, 20. ista judicandi anxietas 8, Pr. 29. judicandi partem, quam κριτικὴν vocant 5, 14, 28. β) *c. Ablat.*: quod non ratione aliqua, sed motu animi quodam judicatur 6, 3, 6. quaedam non tam ratione quam sensu judicantur 8, 3, 19. γ) *c. Praepos.*: optime de (*compositione*) judicant aures 9, 4, 116. de falsis judicare 12, 2, 10. de forma jud. 6, 2, 6. cum de Ephoro *etc.* sic judicaret, ut — diceret 2, 8, 11. de veteribus judicandi Pr. 2. δ) *c. binis Accus.*: quem supplicatione dignum judicaris 9, 3, 68. *cf.* Pr. 6. qui summos se judicent artifices 9, 3, 100. boni consulas, id est, bonum judices 1, 6, 32. *v.* Consulo. cum bonam quidem, sed parum sibi convenientem judicasset (*orationem*) 11, 1, 11. *cf.* [8, 6, 42]; stulti judicantur 10, 7, 21. ut neque omnis sermo schema judicaretur 9, 1, 25. facultas dicendi — et ipsa judicanda est malum 12, 1, 32. eoque ingenuo judicato 7, 4, 14; quam culpam non scribentium quidem judico, sed legentium 8, 3, 44. neque, si parvi pedes vim detrahunt rebus, — compositionis est judicandum 9, 4, 6. ε) *seq. Acc. c. Inf. aut interrog. indir.*: cum tantum esse utilitatis in legendo judicemus 10, 1, 37. *cf.* 5, 10, 4. 11, 2, 45. quod si quis mirabitur — sic judicet, pleraque esse *etc.* 12, 1, 36. vertere Graeca in Latinum veteres nostri oratores optimum judicabant 10, 5, 2. ut inviti et necessaria *etc.* judicemur dixisse 11, 1, 66; id esse raro faciendum judico 4, 2, 128. quae despicienda judicaverunt 11, 1, 13; facile est studiosis, qui sint his simillimi, judicare 10, 1, 45. *cf.* 9, 2, 4. 12, 8, 5.

**Jugatus.** *i. q.* *conjugatus*, *de vocibus ejusdem originis, ac sola terminatione differentibus:* ducuntur argumenta a — jugatis, comparatione *etc.* 5, 10, 94. jugatis, adjunctis *etc.* materia (*risus movendi*) praebetur 6, 3, 66.

**Jugerum.** jugeri mensura 1, 10, 42.

**Jugulum.** — petere 8, 6, 51. operiri humerum cum toto jugulo non oportet 11, 3, 141.

**Jugum.** jumenta onere et jugo laborantia 11, 3, 55; jug. Caudinum 3, 8, 3.

**Jumentum.** *v.* Jugum.

**Junctura.** — est in verbis, incisis, membris, periodis 9, 4, 32. rectus ordo, apta junctura, et cum his numerus opportune cadens *ib.* 17. *v.* Compositio. membrorum incisorumque j. *ib.* 44. j. deformiter sonat 8, 3, 45. inter juncturas sermonis 11, 3, 53.

**Jungo.** α) etiamsi utrumque jungi non posset 1, 2, 9. plura crimina junguntur (*i. e. una comprehenduntur*) 4, 4, 5. si similiter cadentia *etc.* jungantur 9, 4, 42. junguntur schemata 9, 3, 10. συνεζευγμένον — jungit diversos sexus *ib.* 63. *cf.* 4, 4, 8. duo spondei non fere

jungi (*a. l.* conjungi) patiuntur 9, 4, 101. verba ead., qua compositione in textu jungantur *ib.* 13. *cf.* 27; quae (*vocales*) ut vocales junguntur 1, 4, 10. (*J*) etiam jungetur ut consonans (*i. e. bis ponitur*) *ib.* 11; E I jungendis 1, 7, 15. non recidere ea (*verba*), nec polire possumus, quo coagmentata se magis jungant (*in oratione*) 8, 6, 63; *in pronuntiando:* si jungas *opp.* interpunctis quibusdam 9, 4, 108. *β*) *c. Dat. aut cum:* Ajacem naves suas Atheniensibus junxisse 5, 11, 40. optimis se partibus, id est reip., jungeret 12, 1, 16. sic melius junguntur prioribus sequentia 10, 3, 6. *cf.* 4, 1, 76. alii aliud (*verbum*) junctum 8, 3, 16. ipse (*pollex*) prioribus (*digitis*) ad medios articulos jungitur 11, 3, 99. *cf.* 101; quibus quaeque vox fidibus jungenda sit 5, 10, 124; pes sibi ipse jungitur (*i. e. repetitur*) 9, 4, 103. *cf.* 102. 109; illa quoque, quae ex rebus mutuam confirmationem praestantibus ducuntur, — fortiter consequentibus junxerim 5, 10, 78. Jungitur amphiboliae similitudo 6, 3, 62; maxime sunt personis juncta, quae agimus 5, 10, 32. magnitudinem illi (*Ulixi Homerus*) junxit (*i. e. tribuit*) 12, 10, 64; illam seriem cum alia simili jungentes miscentesque 8, 2, 17. *γ*) *de compositione verborum:* [dure jungere 8, 6, 33. *v.* Coludumo] in jungendo aut in derivando 8, 3, 31. junguntur (*verba*) aut ex duobus Latinis integris, aut *etc.* 1, 5, 68. *δ*) *Partic.:* a) junctae manus 11, 3, 116. juncti pedes 2, 13, 9. in opere male juncto 12, 9, 17. praepositiones junctae 1, 7, 7. juncta naturā Pr. 13. *v.* Copulo. juncta atq. indiscreta 1, 2, 3. *v.* Indiscretus. quaedam, quae singula vitiosa sunt, juncta sine reprehensione dicuntur 1, 5, 14. *cf.* 8, 6, 44. utrumque coacervatio, et tantum juncta aut dissoluta 9, 3, 53. junctae (*figurae*) 9, 3, 27. pluribus propositionibus junctis 5, 13, 28. crediti et depositi duae quaestiones, sed nunquam junctae 7, 2, 51 *N.* [(*sensus*) inter se juncti 7, 10, 16. *v.* Vincio.] b) *de tempore i. q. praesens:* juncti temporis 5, 10, 46. *v.* Secundus. ex junctis trahenda esse argumenta *ib.* 102. *v.* Antecedo.

**Jurgium.** j. deinde caedes et strages 5, 10, 71. an ei caedes imputanda sit, a quo jurgium coepit *ib.* 72. tot circumstantibus jurgiis (*a. l.* jurgis) 10, 3, 30 *v.* Clamor.

**Jurgo.** jurgantibus mulierculis 10, 7, 13.

**Juridicialis.** — pars 3, 6, 57. — status *ib.* 32. de juridiciali qualitate 7, Cap. 5.

**Jurisconsultus.** 12, 3, 8. 9. qualia sunt jurisconsultorum 11, 2, 41. — quorum summus circa proprietatem verborum labor est 5, 14, 34.

**Jurisperitus.** jurisperiti an militaris viri laus major? 2, 4, 24.

**Juro.** jurant, ita Ciceronem locuturum fuisse 10, 2, 17. juraturi ex animi nostri sententia dicimus; 8, 5, 1. in cujusquam jurare leges 12, 2, 26. in totum jurare, nisi ubi necesse est, gravi viro parum convenit: et est a Seneca dictum eleganter, non patronorum hoc esse, sed testium. Nec meretur fidem, qui sententiolae gratia jurat. 9, 2, 98; juro per mala mea, per infelicem conscientiam, per illos manes 6, Pr. 10 *N.* jura per patroni tui cineres 9, 2, 95. jurando per interfectos in Marathone et Salamine 9, 2, 62. *cf.* 11, 3, 168.

**Jus.** I) *propric.* *α*) *c. Adj.:* aliud est obscurum j., aliud ambiguum 7, 10, 2. j. asperius 9, 2, 90. Necessariam j. civilis oratori scientiam 12, Cap. 3. omne j., quod est certum, aut scripto aut moribus constat, dubium aequitatis regula examinandum est 12, 3, 6 *v.* Dubius. j. civile 12, 3, 1. 12, 11, 9. argumenta duci ex jure simili — ex contrario — ex dissimili 5, 11, 32. controversi j.

7, 6, 1. si diversum j. esset, alterum altero abrogaretur 7, 7, 2. *cf.* 3, 6, 95. j, obscurum — manifestum 7, 6, 4. j. poëticum 1, 5, 12. j. sacrum, publicum, privatum 2, 4, 33. *β*) *c. Genit.:* jus abdicandi 3, 6, 77. — agendi *ib.* 52. — caedendi 1, 3, 17. occidendi — 3, 5, 10. — totum exigendi 5, 10, 105; jus accusatoris 7, 5, 2. — patris 7, 7, 9; j. actionis 3, 6, 73. 7, 1, 9. — belli 5, 10, 113. — civitatum 2, 4, 33. — publici crediti 5, 10, 117. — gentium 7, 1, 46. — mortis 11, 1, 56. jure quodam potestatis 1, 1, 8. j. rhetorices Pr. 23. j. ejus, qui rogat, — ipsius rogationis 2, 4, 35. *γ*) jus, injuria (*secundus M. Antonii status*) 3, 6, 45. jus, quod sit incorporale, apprehendi manu non posse *opp.* res 5, 10, 116. non in tabulis esse j. *ib.* 118. jus juris quasi signum est *ib.* 107. An quod semel j. sit, idem et saepius — An, quod in uno, et in pluribus *etc.* 7, 8, 3, 4. *δ*) *Genit.:* ap. Demosthenem paucissima hujus juris vel artis reperiuntur 5, 14, 32 N.; aliquo juris adjutorio 3, 6, 83. j. cavillationes 7, 4, 37. juris clementia 7, 4, 18 *N.* j. confirmatio 5, 10, 88 *N.* j. controversia *ib.* 40. j. disceptatio 3, 6, 82. j. interpretes *ib.* 59. j. lites 5, 10, 40. j. probatio 4, 5, 21. juris quaestio omnis aut verborum proprietate, aut aequi disputatione, aut voluntatis conjectura continetur 12, 2, 19. juris quaestiones plerumque leges praecurrere solent 7, 4, 25. *N. cf. ib.* 39. 3, 6, 59. 5, 10, 44. 7, 1, 18. 21. j. servitutem 2, 16, 9. scientia j. 12, 3, 10. 12, 11, 9. in qua specie j. pugna sit 7, 1, 13. studium j. 2, 8, 7. 12, 3, 11. j. varietas 3, 6, 90. ubi j. loco quaeri solet 7, 4, 36; j. antistes 11, 1, 69. qui juris erat consultus 3, 11, 18. peritus j. 12, 3, 3. j. peritissimus 12, 11, 33. *ε*) *Dat.:* juri magis an aequo sit appositus judex 4, 3, 11. *v.* Aequus. Aequitas. juri, quo non licebat pro altero agere, fraus adhibebatur 2, 15, 30. juri nostro libentius indulgebit (*judex*) 7, 5, 3. *ζ*) *Accus.:* restitutione recepisse jus, etiamsi quod amiserint 5, 10, 118. alterum (*jus*) altero abrogaretur 7, 7, 2. non discendo tantum juri, sed etiam docendo 12, 1, 10. *cf.* 12, 3, 9. idem juris responsuris datur 12, 9, 11. j. donari a victore non potuisse 5, 10, 116. habeo jus 3, 6, 73. 5, 10, 105. cum j. suum intelligat (*judex*) 4, 1, 55. [ne j. nostrum oderint 4, 3, 10. *v.* Justus.] jus petitur 9, 2, 90. *cf.* 11, 1, 56. j. sibi redditum 11, 2, 50. verba, quae frequenter j. ab auctoribus sumunt 1, 4, 4; *Plur.:* jura (*in declamatt. reliquuntur incerta*) 2, 10, 4. jura quaerentibus reddet (*Sp.* tradet) 12, 11, 4 *Z. et Gernh.* cum accusator a jure coeperit, patronus omnia ante jus posuerit 7, 1, 2. *η*) *Ablat.:* jure *opp.* injuria 5, 14, 3. *v.* Injuria. nunquam esse legem legi contrariam jure ipso 7, 7, 2. jure eodem — diverso 3, 6, 95. velut j. quodam potestatis 1, 1, 8. ut causa jure tuta sit 4, 5, 19. quaedam j. concessa 3, 6, 84. jure vereque contenderim Pr. 11. jure fecisse *ib.* 45. non videatur j. actio intendi 3, 6, 83. 85. j. occidit 3, 5, 10. 5, 11, 6. 5, 13, 21. 7, 1, 34. partem j. gentium peto 7, 8, 46. prohibitum j. 3, 6, 84. actio repetentium j. 5, 10, 113; quod facto defendi non potuerit, jure nitetur 7, 4, 26. aliud jure actionis excludit 7, 1, 9. isto jure abutuntur 1, 3, 17; M. Tullius componere aliqua de jure coeperat 12, 3, 10 *N.* in commune de jure omni disputandum semper 7, 1, 49. argumenta duci ex j. simili 5, 11, 32. in suo j. consistat 7, 5, 1. si in j. minus fiduciae erit 7, 1, 63. pleraque in j. non legibus, sed moribus constant 5, 10, 13.

II) *i. q. quaestio legalis:* id in jure facile deprehenditur 5, 13, 23 *N.* haec ad conjecturam frequentius pertinent, interim ad jus 5, 10, 38 *N.* juri subjecerat translationem (*Cicero*) 3, 6, 50. jus ipsum pendet ex qualitate 7, 4, 44. cum alia jure summove-

antur 12, 2, 15. III) *i. q.* *judicium:* ex domo in jus educere ne liceat 7, 8, 6. [in j. productus 6, 1, 41. *v.* Produco.]

**Jusjurandum.** illud jusj. per caesos in Marathone 12, 10, 24. jusj. litigatores aut offerunt suum, aut non recipiunt oblatum; aut ab adversario exigunt, aut recusant, cum ab ipsis exigitur. 5, 6, 1. qui defert (*jusj.*) *ib.* 4. a multis contemni jurisjur. metum *ib.* 3. jurijur. alieno suum donare 5, 2, 4. qui alieno jurejur. stari quam suo mavult 5, 6, 4. jurejur. adacti 7, 2, 3. De jurejurando 5, Cap. 6.

**Juste.** lege — juste fecisse 3, 6, 45. *v.* Facio. caput alterius j. (*a. l.* inj. *a.* invise) petere 6, 3, 28 *N. cr.* justius (*Sp.* juste) tunc petere ea quisque videtur a judice 6, 1, 22 *Z.* quod (*testimonium*) in hunc transferri justissime possit 10, 1, 82.

**Justitia.** (*virtus*) 2, 21, 3. 5, 10, 57. (*species virtutis*) 3, 7, 15. (*pars civilitatis*) 2, 15, 25. si est bonum just., recte judicandum 5, 10, 74. motos lacrimis judices ad just. reducere 6, 1, 46; justitiae ignarus 2, 20, 8. just. scientia 2, 15, 29. fiducia justitiae ejus 11, 1, 75. hinc justitiae proposita imagine, inde pietatis 12, 3, 40. an justitiam melius alii docebunt, quam Fabricii *etc.* 12, 2, 30.

**Justus.** *α*) *simpliciter:* a) justum omne continetur natura vel constitutione 7, 4, 5. *v.* Aequus. Par. nos justum honesto complectimur 2, 4, 38. *v.* Honestus. ne justum (*sic. oppt. Codd.; Sp.* jus nostrum) oderint (*judices*) 4, 3, 10 *S.* justi species non simpliciter excuti solent *ib. Z.* de justo disserere 2, 21, 12. qui tanquam justo non movebitur 4, 5, 14. plura justo 2, 4, 4. *cf.* 9, 4, 125; quanta poena affici sit justum 3, 6, 42. b) *Plur.*: quae justa ac vera sunt 5, 14, 29. de justis et injustis 2, 15, 18. quaedam justa naturā. *v.* Inutilis. 12, 1, 41. illa utrinque j. 7, 4, 6 *N.* justorum quaestio 3, 4, 16. justa dicere 6, 2, 18. Dixit Cicero pro Gabinio et P. Vatinio, inimicissimis antea sibi hominibus, et in quos orationes etiam scripserat: verum et justa sic faciendo (*sic ex Codd.; Sp. de conj. Regii* v. causa justa fit fatendo), non se de ingenii fama sed de fide esse solicitum 11, 1, 73 *N. cr. et Gernh.* si aliter justa obtineri non possint 6, 1, 7. *β*) *c. Nominibus:* justa ex causa 11, 1, 57. j. causae 2, 17, 32. *v.* Causa. legem j. 7, 1, 47. j. odiis 5, 13, 38. j. ratione factum 3, 6, 27. qui rem j. faciant 5, 10, 85. j. testamentum 5, 14, 16; justius desiderium 7, 1, 62. justiora judicia 3, 7, 18. quae justior acquirendi ratio? 12, 7, 10; ratio justiss. 12, 9, 7.

**Juvenilis.** — abundantia 12, 1, 20. — calor 2, 15, 28. — cupiditate gloriae 7, 2, 24.

**Juveniliter.** — dicta 12, 6, 3.

**Juvenis.** *α*) *c. Attrib.:* juvenum bellicosorum 5, 12, 21. boni juvenes Pr. 7. 3, 6, 64. 6, Pr. 1. *v. infra.* clari j. 12, 7, 3. idoneus j. 10, 5, 21. j. sibi ludentium 6, 3, 16. j. severi ac luxuriosi 11, 3, 74. *ib.* 79. robusti fere j. 2, 5, 2. j. studiosum 10, 3, 32. 12, 11, 31. j. Tarentini 6, 3, 10. juvenum ad optima tendentium 10, 1, 122. j. nondum scholam egressi 5, 10, 96. juvenes bonae mentis 2, 12, 12. juv., qui rationem inveniendi eloquendique a praeceptoribus acceperit 10, 5, 19. juv., qui convivere solebant 7, 3, 31; *Adj.* Est mihi filius juvenis 4, 2, 42. *β*) *per varios Casus:* non aliquis juvenis aut. unus e vulgo, sed senes et prudentissimi 8, 4. 21. et nobilis et juvenis 11, 1, 68. juvenes facti *opp.* adulti pueri 2, 2, 3. patientior est laboris natura pueris quam juvenibus 1, 12, 10. juvenes laudari in bonis gaudent 5, 12, 22. frequentabunt ejus (*veteris oratoris*) domum optimi juv.

12, 11, 5. *cf.* 10, 1, 122. 2, 13, 15. 11, 3, 109. non tantum, dum adolescit juv. (*vulg.* profectus), — sed etiam cum est consummatus ac jam in foro clarus 10, 5, 14 *v.* Profectus. juvenum modicum esse, cum audient, debet testimonium 2, 2, 9. quae nunc juvenum vel sibi ludentium exercitatio est 6, 3, 16. in fabulis juvenum, senum *etc.* gravior ingressus 11, 3, 112. deos et juvenes *etc.* optime (*egit actor*) *ib.* 178. *cf.* 91. erudiendis juvenibus Pr. 1. eloquentiae certamina inter juv. 2, 17, 8. γ) *sensu participiali:* clarum auctorem juvenis audivi 8, 5, 21. utor verbis iisdem, quae ex Afro juvenis excepi 10, 1, 86. memini juvenis admodum inter Pomponium ac Senecam esse tractatum 8, 3, 31 *N.* his ipsis ejus operibus, in quae juvenis secesserat 10, 1, 91. juvenem se patri haesisse 11, 1, 80. quem juvenem tenerisque adhuc viribus nitentem in forum deduximus 12, 6, 6; quae me juvene cantari ubique solebant 8, 3, 76. nobis juvenibus doctissimi senes — dicere solebant 1, 5, 24.

**Juventus.** *i. q. juvenes:* etiamsi vir talis modestam habere potest etiam juventutem *opp.* pueris 2, 2, 14 *N.*; *Vocat.:* juventus, immo omnis aetas, totis mentibus huc tendamus 12, 1, 31.

**Juvo.** I) *proprie.* α) *Act.:* utraque res invicem juvabit 4, 5, 21. Quid porro multus (*a. l.* multis) stilus et assidua lectio juvat 10, 7, 4; quae (*membranae*), ut juvant aciem (*oculorum*) 10, 3, 31. libidinem juvet ipsum effeminati sexus mendacium 5, 12, 19. quae omnia multum juvant victoriam 7, 1, 44; quae ad suadendi officium *etc.* juvant plurimum 2, 4, 24; quo me vivere juvet? *Cass. Sev.* 11, 1, 57. illud neminem non juvabit, iisdem ceris ediscere 11, 2, 32; hae artes, ut sit consummatus (*orator*), juvabunt 1, 10, 6. β) *Pass.:* qui legente alio ediscit, in parte tardatur — in parte juvari potest 11, 2, 34; *adj. Ablat.:* nisi corpus exercitatione, continentia, cibis, ante omnia natura juvatur 5, 10, 121. naturalia, quae tamen et cura juvantur, instrumenta, vox, latus, decor 12, 5, 5. *v.* Cura. juvandae studio memoriae 11, 2, 41. *v.* Memoria. juvari ratione naturam 11, 2, 9. genus ostentationi comparatum patrocinio quoque aliquo juvari 10, 1, 28. II) *i. q. delecto:* puer, quem laus excitet, quem gloria juvet 1, 3, 7. cantus vocis plurimum juvat sociata nervorum concordia 5, 10, 124. dedit hoc providentia hominibus munus, ut honesta magis juvarent 1, 12, 19.

**Juxta.** eam j. se locat (*Priamus Helenam*) 8, 4, 22.

## K.

**K.** quorundam nominum nota 1, 4, 9 *N.* — in nullis verbis utendum puto, nisi quae significat, etiam ut sola ponatur 1, 7, 10 *N.*

**Kalendae.** — Januarii (*a. l.* Januarie) 5, 10, 78. a Kalendis Januarii (*a. l.* Januariis) *Cic. ib. N. cr.* pridie Kalendas Januarias *Cic.* 6, 1, 35. (*Z. tribus his locis* Cal.)

## L.

**L.** (*Z.* Labda) 1, 11, 5. *v.* R.

**Labefactatio.** hic (*in amplificatione*) mediocris lab. caedi et incendiis *etc.* comparatur 8, 4, 14.

**Labefacto.** labefactari aliqua parte aut subrui (*de praeceptis*) 2, 13, 14.

**Labium.** crebro labiorum (*a. l.* labrorum) motu 11, 3, 160.

**Lābor.** I) homini lapso 6, 3, 97; soluta ac velut labens undique toga 11, 3, 147. tuos labentes oculos 6, Pr. 12. II) *transl.:* labuntur aliquando (*magni auctores*) 10, 1, 24. [ars semel percepta non labitur (*Codd. capitur*) 10, 7, 24 *N. cr.*] a dispositione ad elocutionis praecepta labor 7, 10, 17. ad foedissima usque ludibria labuntur (*Sp.* dilab.) 1, 6, 32 *Z.*; injustum persuasione labi (*moderate dictum*) 11, 1, 90. amore immodico labor (*a. l.* laboro) 6, 3, 3. *v.* Amor. *Partic.:* [recto itinere lapsi (*Z.* lassi) 2, 3, 9 *N.*] diligentia lapsi 5, 13, 37. errore lapsum 4, 2, 71. *v.* Error. valetudine l. 7, 4, 30. in illo lapsi nimia subtilitate sunt 11, 3, 107.

**Lăbor,** oris. labos 1, 4, 13. α) *c. Adj.:* acerrimum l. 10, 3, 26. continuus l. 1, 3, 8. honestissimo l. 12, 7, 10. inanis l. 11, 2, 1. insolitum l. 11, 4, 26. irritus l. 12, 1, 13. longi l. 10, 7, 1. longior l. in studiis 3, 6, 65. l. major 7, 3, 19. maximi l. 9, 4, 144. l. militaris 2, 13, 16. minor l. 11, 1, 68. l. multus 2, 13, 15. primus l. 11, 2, 18. praeteritum l. 10, 7, 4. summo l. 2, 4, 17. l. supervacuus 1, 8, 18. 2, 2, 10. tantis l. 1, 2, 31. l. vanus 2, 20, 3. 12, 11, 18. *v. infra.* β) *c. Genit.:* actionum laborem 11, 2, 49. l. certaminum 10, 3, 3. ipso formae lab. 8, Pr. 19. lab. studiorum 1, 12, 8. 12, 1, 8. lab. suasoriae 3, 8, 49; l. bene dicendi Pr. 14. — dictitandi 1, 1, 28. — ediscendi l. 11, 2, 20. — scribendi l. 10, 6, 1. — salutandi l. 12, 11, 18 *N.* γ) *Nominat.:* labor an otium 7, 2, 14. hoc opus ejus, hic labor est 6, 2, 7. exercitatio et labor 11, 2, 40. *v.* Aerumna. in hoc fere labor major est, ut *etc.* 7, 3, 19. *v.* Difficultas. quorum summus circa proprietatem verborum lab. est 5, 14, 34. circa quae omnia multus hominibus l. 2, 16, 14. *v.* Circa. manifestus est etiam ex opere ipso labor 10, 3, 8. primus hic labor est, non haerere in occursu 11, 2, 18. non crescet, sed dividetur, qui sub uno miscebatur, labor 2, 1, 13. *v.* Cresco. ut onerari se labor ille non sentiat 10, 6, 3. periisse praeteritum laborem 10, 7, 4. nulla in arte plenius labor gratiam refert 2, 16, 18 *Z.* requiescit labor ille, 11, 2, 43 *v.* Fatigatio. tenso (*collo*) subest et labor 11, 3, 82. plenius labor gratiam refert 2, 16, 18. δ) *Genit.:* illa maximi laboris 9, 4, 144. lab. patiens 2, 2, 5. *cf.* 1, 12, 10; in difficiliore hujus lab. genere versati 2, 7, 3. tot simul metus laboris, dolorum *etc.* 12, 1, 28. lab. mutatione 11, 3, 44. praemium lab. 10, 7, 1. taedium lab. 2, 2, 6. 12, 3, 11. quarta lab. parte transacta 4, Pr. 1. ε) *Dat.:* spiritus labori non facile cessurus 11, 3, 40. qui l. isti successerint (*i. e. pro aliis susceperint*) 2, 1, 13. vires, quae sufficiant labori 10, 3, 3. quorum accessio labori sensum incrementi non afferat 11, 2, 41. nostro l. dent veniam 11, 3, 11. ζ) *Accus.:* in iis, ut laboris, sic utilitatis longe plurimum affert stilus 10, 3, 1. *v.* Affero. boni consulere nostrum laborem 6, Pr. 16. tantum laboris consumere 12, 11, 15. labor nobis est detractus 5, 10, 121. plus exigunt laboris et curae 8, Pr. 13. plurimum in hoc exhausimus laboris, ut ostenderemus *ib.* 6. *v.* Exhaurio. impendet laborem in alienas actiones 12, 8, 4. mihi injungere laborem Pr. 2. in causas laborem suum intendant 2, 11, 6. occupari l. ad se pertinentem 2, 1, 5. omittere l. 11, 2, 49. l. pati 1, 1, 15. l. perdere *ib.* 1. ad perferendos l. 12, 1, 8. l. recusabit 11, 3, 26. 12, 11, 10. l. alienum sequi 2, 6, 6. labores tolerare 1, 10, 16. η) *Abl.:* dignum cultu ac labore 2, 16, 17. labore consumantur 10,

3, 12. *v.* Consumo. quae quum summis audientium laboribus dixerit 12, 1, 4. *v.* Cura. quod omni labore non inveniret 10, 3, 14. sterilia nullo l. vincuntur 2, 4, 6. tantum alieno l. disertus 7, 10, 14.

**Laboriosus.** qua (*lectione*) nihil est in studiis minus laboriosum 12, 3, 8.

**Laboro.** I) *i. q operam do: α*) qui non satis laborarunt 8, Pr. 29. quid amplius laboremus? *ib.* 31. frustra laborabimus 6, 3, 35; ei fuit magis laborandum 10, 1, 86. cui semper idem laborandum est 10, 7, 4; illa maximi laboris ne laborata videantur 9, 4, 144. laboratam congestamque dierum ae noctium studio actionem 12, 6, 5. *β*) *c. Praepos.:* in eo, cui naturam obstare viderit, laborabit 10, 2, 21. nec in cogitando laborabit 12, 2, 17 *N. cr.* frustra sit in ceteris laboratum 10, 1, 2. *cf.* 4, 2, 35. qua in re mihi non diu laborandum, ut ostendam 2, 3, 2. *cf.* 4, 2, 65; nec circa memoriam et pronuntiationem laboret (*altercatio*) 6, 4, 1. praecipue circa praecepta hujus partis laboravit (*a. l.* elab.) 8, Pr. 15. haec affectata subtilitas circa nomina rerum ambitiose laborat 3, 11, 21 *Z. v.* Circa; in commune laborare 5, 11, 24. in hoc malum a quibusdam laboratur 8, 2, 18. *v.* Elaboro. *γ*) *seq. ut:* virtute ac studiis, ut haberentur philosophi, laborabant Pr. 15. tota vita est laborandum, ut *etc.* 8, Pr. 26. qui (*sensus*) non modo ut sint ordine collocati laborandum (*Sp.* elab.) est, sed ut inter se vincti 7, 10, 16 *Z. cf.* 4, 2, 34. id laborandum (*a. l.* elab.) est, ut *etc.* 4, 5, 17; si qua ex nobis ad juvenes bonos pervenire posset utilitas, — sedulo laborabam 6, Pr. 1. quando coeperit hujus rei doctrina, non laboramus 2, 17, 8. II) *in malam partem: α*) hiat et intersistit et quasi laborat oratio 9, 4, 33. fructus laborare 8, 6, 6 *N. v.* Fructus; naturalis favor pro laborantibus 4, 1, 9. figura laboranti compositioni variata saepe succurrit 9, 4, 117. *β*) *c. Ablat.:* si causa laborabimus, persona subveniat, si persona, causa 4, 1, 44. quorundam cura tarditatis, quorundam facilitas temeritatis crimine laboravit 12, 9, 14. quarundam (*literarum*) vel exilitate vel pinguedine nimia laboramus 1, 11, 4 *Z. cf.* 5. fastidio laborabit 12, 9, 7. *v.* Fastidium. minore invidia laboret 9, 2, 62. *v.* Invidia. numero laboratur 8, 5, 30. laborat maxime onere (*sc. longior oratio: Sp. conjic. laboratur*) 11, 2, 27 *N.* fiducia solet ipsa opinione arrogantiae laborare 4, 1, 33. paupertate sermonis laboramus 8, 3, 33. hoc vitio laborarunt 9, 2, 77. *cf.* 2, 3, 9. 3, 8, 69. 3, 11, 22. quo (*vitio*) nunc maxime laboratur in causis 11, 3, 57. circa eas multi duobus vitiis diversis laborant 5, 13, 36. in partibus laborabimus 7, 2, 22; jumenta onere et jugo laborantia 11, 3, 55.

**Labrum.** ne labra distorqueantur 1, 11, 9. labra porriguntur male, scinduntur, astringuntur, diducuntur, (*a. l.* ded.) dentes nudant, in latus ac paene ad aurem trahuntur, velut quodam fastidio replicantur, pendent, vocem tantum altera parte dimittunt 11, 3, 81 *N.* lambere ea et mordere deforme est *ib.* ore magis quam labris loquendum *ib.* labris non fere quidquam decenter ostendimus *ib.* 80. *v.* Nares. labris coëuntibus 8, 3, 45; verba in labris nascentia 10, 3, 2. qui literas primis, ut ajunt, labris degustarit 12, 2, 4.

**Lac.** a lacte cunisque 1, 1, 21. *v.* Cunae. satiari velut quodam jucundioris disciplinae lacte 2, 4, 5.

**Lacernae.** si contuleris (*lanam tinctam*) etiam (*Adolph. Langius emend.* Tyriae) lacernae, conspectu melioris obruatur, ut Ovidius ait. 12, 10, 75 *N.* et *S.*

**Lacero.** I) qui suos artus morsu lacerasset 8, 2, 20. sua membra laceranti 8, 5, 23. II) *transl.*: haec ipsa fiducia lacerat ac deformat orationem 10, 7, 32. nihil est — tam variis affectibus concisum atq. laceratum, quam mala mens 12, 1, 7.

**Lacertus.** I) ne ad lacertum redeat (*pars tunicae*) 11, 3, 140. robur ac lacertos parum existimant decora 5, 12, 18. non athletarum toris sed militum lacertis 10, 1, 33. lacertos exercitatione constringere 12, 10, 44. lacertos exercitatio expressit 8, 3, 10. corpora lacertis expressa 8, Pr. 19 *N.* II) *transl.*: carnis plus habet, minus lacertorum (*Aeschines*) 10, 1, 77.

**Lacesso.** lacessat hoc modo, quem laedere sit periculosum 6, 3, 34 *N.* inopinatum et a lacessente poni solet — et in occurrendo *ib.* 84 *N.* nihil in lacessendo dici potest, quod non etiam in repercutiendo 6, 3, 46. ad resistendum vel lacessendum 6, 3, 104; risus facto dictove aliquo *etc.* lacessitur (*a. l.* arcessitur *al.* accersitur) 6, 3, 7 *N.*

**Lacrima.** nihil facilius quam lacrimas inarescere 6, 1, 17. ut me non lacrimae solum, — deprehenderent 6, 2, 36. *v.* Dolor. lacrimas his (*oculis*) natura mentis indices dedit, quae aut erumpunt, aut laetitia manant 11, 3, 75. ubi lacrimae substiterint 11, 1, 54. augere lacrimarum causas 6, Pr. 7. ut lacrimas afferat (*pronuntiatio*) 11, 3, 5. *v.* Ira. totius pop. Rom. lacrimas concitasse *ib.* 8. an ille (*judex*) — siccis agentis oculis lacrimas dabit? 6, 2, 27. nec jocis lacrimas (*dabimus*) 11, 1, 6. *v.* Do. accusator habet interim lacr. 6, 1, 9. res aut lacrimas meretur aut risum 6, 1, 45. lacr. movere 4, 2, 77. 6, 1, 26. oratione continua, quae motos lacrimis (*sc.* suis) judices ad justitiam reducat 6, 1, 46. motum animi sui lacrimis confiteri *ib.* 23. Philodami casum lacrimis implevit 4, 2, 114.

**Lacteus.** Livii lactea ubertas 10, 1, 32.

**Lacus.** *de vase:* musta in lacu 2, 4, 9.

**Lacunar.** intueri lacunaria 11, 3, 160 *N.*

**Laedo.** *a*) laedere (*a. l.* ludere) nunquam velimus 6, 3, 28 *N. cr.* quem quis amat, sciens non laedit 5, 10, 74. *cf.* 6, 2, 14. eum, qui vulneravit, laesisse dicimus 8, 4, 1; qua in re, et quo modo laedat (*mater filium*) 11, 1, 61. petulantes in laedendis eis (*dignitatibus*) 11, 1, 67. *v.* Lacesso. Quid sit remp. laedere? et laeserit, an profuerit? 7, 4, 37. *cf.* 7, 3, 2 *N. cr.* reip. laesae 7, 3, 2. 7, 4, 37. exempla tam laesae, quam conservatae sanctissime opinionis 1, 2, 4. *β*) *verbum forense:* quod laedit, repellere aut certe minuere 4, 1, 27. quae laedunt *opp.* quae prosunt 4, 1, 44. *cf.* 5, 13, 37. *v.* Adjuvo. ea, quae laedunt, non libenter tractare 11, 1, 87. quae fortia, dum dicuntur, videbantur, stulta, cum laeserunt, vocantur 12, 9, 13; cupiditas laedendi 5, 7, 30. causas laedendi adversarium *ib.* 13; qui per tot annos defenderit multas, laeserit neminem *Cic.* 4, 1, 49. pars testium, quae laedere reum velit 5, 7, 15. *cf. ib.* 24. 6, 3, 86. si reum caedis impudicum vel adulterum vocet, laedat infamia: minus tamen hoc ad fidem valeat, quam si audacem *etc.* ostenderit 7, 2, 28. laesum et vulneratum reum *ib.* 30. ut allegemus illi (*judici*) pro laesis severitatem (*suam*) 4, 1, 16.

**Laesio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 32. 9, 2, 2.

**Laete.** — an severe dicere 8, 3, 40; aliquid ausis laetius aut licentius 2, 4, 14. laetius decurrendi (*de oratione*) 12, 9, 2.

**Laetitia.** — animalium 11, 3, 66. *v.* Animal. non si laetitia bonum et voluptas 5, 10, 73. laetitia defunctos prosequuntur 5, 11, 38. *v.* Fletus. quae (*lacrimae*) laetitia manant 11, 3, 75.

**Laetus.** I) *de hominibus:* laeti et alacres 2, 2, 2. idem laetus ac pressus (*auctor*) 10, 1, 46. pro laetis corrupti 10, 2, 16 S. II) *transl. de rebus* α) *de satis et agris:* velut laeto gramine 8, Pr. 23. velut pabulo laetiore 10, 5, 14. laetius solum 12, 10, 78. β) *in dicendo:* laeta et magnifica actio *opp.* tristes causae 11, 3, 153. copia floribus laeta 8, 3, 87. genus dicendi laetum tristibus adhibeamus? 1, 1, 13. locus laet. ac plausibilis 4, 3, 1. quam laetissimis (*a. l.* lat.) locis sententiisque 11, 1, 49. laetioribus numeris 9, 4, 17. in rebus tristibus — laetis 11, 3, 116. *v.* Res. laet. sermo 5, 14, 33. tempus tum triste, tum laetum 11, 1, 46. laeta, non luxuriosa 12, 10, 80. non sola illa laetiora, qualia a Cicerone dicuntur, Saxa atque solitudines voci respondent; sed etiam illa, quanquam plena sanguinis: 11, 1, 34.

**Laevus.** α) l. humerum 11, 3, 118. l. latus *ib.* 128. in l. partem *ib.* 113. β) *Fem. de manu:* laevam involvere togae 11, 3, 146. laevā (*a. l.* laevam) a faucibus *etc.* abducere (*sc. togam*) *ib.* 145. a laeva judicis *ib.* 135. *v.* Dexter.

**Lagena.** nisi l. (*Amb.* 1. lagona) defecisset 6, 3, 10.

**Lambo.** lambere ea (*labra*) 11, 3, 81.

**Lamina.** tenuem nimium lam. ducere 2, 4, 7.

**Lana.** — tincta fuco citra purpuras placet *Ovid.* 12, 10, 75 *N.* in ove lanae sunt 7, 8, 4. lanas evehere Tarento non licet *ib.* 4. lanarum colores 1, 1, 5.

**Languere.** 9, 3, 27. *v.* Excito.

**Languesco.** affectus languescat 11, 3, 2. *v.* Inardesco. mens, quae in hujusmodi secretis aut languescit, aut quend. velut in opaco situm ducit, aut contra tumescit inani persuasione 1, 2, 18. *v.* Excito. longuescat vis omnis 4, 1, 67.

**Languidulus.** coronis languidulis *Cic.* 8, 3, 66.

**Languidus.** somno languidus 4, 2, 106. languidi et torpentes aut stupentes *etc.* (*oculi*) 11, 3, 76. vultus severus, non moestus nec stupens nec languidus *ib.* 159; multo languidior (*oratio*) 4, 1, 67.

**Languor.** in latus inclinato (*capite*) languor ostenditur 11, 3, 69.

**Lanio.** vestes laniare (*in perorat.*) 11, 3, 174.

**Lanipes.** lanipedes senis *Cass.* 5, 11, 24 *N. cr.*

**Lapido.** lapidare, quid sit, manifestum est 8, 2, 5.

**Lapillus.** lapillo tenues aquae (*finduntur*) 11, 3, 21. objectu lapillorum 12, 2, 11.

**Lapis.** — molaris 2, 19, 3. l. impolitorum 8, 6, 63. notata inscriptis lapidibus spatia 4, 5, 22 N.

**Laqueus.** I) Necte laqueum, habes, quod faucibus tuis irascaris 8, 5, 23. II) *transl.:* (*testes*) inducuntur (*Sp.* induuntur) in laqueos (*Codd. optt.* latus, *al.* laqueo, *unde Gernh. in Suppl. de conj.* laqueos) 5, 7, 11 *N. cr.* in hos inexplicabiles laq. inciderunt 5, 10, 101.

**Largior.** quae pecuniam suam pluribus — quae formam largitur 5, 11, 26. sol universis idem lucis largitur 1, 2, 14. exercitum largiendo corrumpere 5, 13, 17; quae vel extra causam — occasionem clamandi largiantur 12, 8, 2.

[**Largus.** oratio largior 5, 14, 17 *v.* Longus III.]

**Lascivia.** recens haec lascivia deliciaeque 10, 1, 43. *cf.* 2, 5, 22. hanc maledicendi lasciviam 9, 2, 76.

**Lascivio.** I) *de hominibus.* α) *moribus:* Ovidius lascivire in Metamorphosesi solet 4, 1, 77. β) *genere dicendi:* cotidie magis lascivimus syntonorum modis saltitantes 9, 4, 142. *cf.* 11, 1, 56. toto et rerum et verborum et compositionis genere lasciviunt 4, 2, 39. II) *de inanimis:* genus dic., quod puerilibus sententiolis lascivit 12, 10, 73. historia — neque — arcessitis descriptionibus lasciviat (*Sp.* lasciva) 2, 4, 3 *Z.* ut exultent atq. lasciviant (*transgressiones*) 9, 4, 28. ut Sotadeorum *etc.* et quorundam in oratione simili paene licentia lascivientium (*pedes*) 9, 4, 6.

**Lascivus.** I) *de hominibus:* lasc. in herois quoque Ovidius 10, 1, 88 *Z.* Ovidius utroque lascivior *ib.* 93. Siculi ut sunt lascivi et dicaces *Coel.* 6, 3, 41. II) *de rebus:* lascivi et mobiles (*oculi*) 11, 3, 76. lasc. carminis 9, 4, 108; *in dicendo:* quod dicitur, aut est lascivum et hilare, aut contumeliosum 6, 3, 27. *v.* Hilaris. lasciva *opp.* speciose translatum 2, 5, 8. 10. *v.* Lascivio.

**Lases.** 1, 4, 13 *N.* (*sed optt. Codd. omn. S.*)

**Lassus.** recto itinere lassi (*Sp.* lapsi) plerumque devertunt 2, 3, 9 *S.*

**Late.** α) late circumspiciendi 10, 3, 24. rem tam l. fusam 3, 4, 4. *v.* Fundo. consilia, quae l. patent 7, 2, 42. β) *Compar.:* latius aggressi hoc opus 6, 4, 3. l. se aperiente materia Pr. 3. l. complecti conformationes verborum 9, 2, 1. ille concludit astrictius, hic latius 10, 1, 106. l. dicere 3, 5, 15. 5, 10, 35. 11, 1, 78. l. oratione ducta 7, 3, 15. tum brevius tum lat. (*fit*) 9, 2, 16. quae (*mutatio*), si lat. fiat *ib.* 9, 3, 92. *v.* Anguste. lat. fusa narratio 2, 13, 5. quaestio l. intelligitur 3, 11, 1. de quo nos lat. loquemur 1, 5, 5. quidquid — cum ornatu lat. ostenditur 8, 6, 61 *v.* Breviter. lat. dicendo prosequebantur 2, 6, 1. *cf.* 5, 8, 2. tractetur lat. locus 11, 1, 5.

**Latebra.** ex omnibus lat. detractas (*figuras*) 9, 3, 5. eruendae veritatis latebras adire 12, 9, 3.

**Lateo.** α) qui domi latuit 3, 6, 25. operum fastigia spectantur, latent fundamenta Pr. 4. non semper optimum esse, quod latet 10, 3, 16. quaerimus illa, tanquam lateant seseque subducant 8, Pr. 21 *Z.* quae latent penitus ipsa hujus loci aperire penetralia 6, 2, 25. invenienda (*vitia*), quae latent 12, 8, 10. *v.* Appareo. artes et consilia lateant 12, 9, 5. *v.* Deprehendo. optimae praeparationes erunt, quae latuerint 4, 2, 57. circumfusi bonis deteriores (*pedes*) lateant 9, 4, 91; in quibus latent (*argumenta*) 5, 10, 20. in media parte sententiae latet (*verbum*) 9, 4, 29. verba, quae circumjectae orationis copia latent 4, 2, 117. sub hac facie latet adulatio 9, 2, 28. maxima vitia latuerunt sub nomine sapientiae Pr. 15. β) *Partic.:* cum ex aliquo dicto latens aliquod eruitur 9, 2, 64. aliud latens et auditori quasi inveniendum *ib.* 65. aliquas causas latentes 7, 2, 36. consilium lat. prodidissemus 9, 2, 83. dissimulatus quidam, sed non lat. derisus 8, 6, 59. lat. numeros 9, 4, 18. latentes sermonis percussiones 11, 3,

108. velut lat. persona 3, 5, 9. lat. quaedam ratio et inenarrabilis 11, 3, 177. ostendentibus se rebus *opp.* latentibus 6, 5, 3. lat. significatio 9, 2, 90. quoddam lat. tempus 9, 4, 98. lat. vitia 9, 2, 93. latente judicio 6, 3, 19.

**Latitatio.** insequentis (*temporis*) est latitatio, metus, similia 7, 2, 47.

**Latitudo.** in latitudinem patere 1, 10, 42. dignitatem, quae est in latitudine pectoris 11, 3, 141.

**Lator.** legum l. 12, 10, 5. lator earum 2, 4, 33. leg. latores 3, 2, 4. leges latoribus afferunt laudem 3, 7, 18.

**Latrator.** a viro bono in rabulam latratoremque convertitur 12, 9, 12.

**Latro,** are. quid latras? 6, 3, 81. latrare magis quam agere *Cic.* 11, 3, 31.

**Latro,** onis. occisus est, sed latro 7, 4, 8. cum eum, qui sit improbus, latronem dicimus 8, 4, 1. ne fortiori subjungatur aliquid infirmius, ut latroni, petulans 9, 4, 23; *transl.:* latroni comparamus haec arma non militi 12, 1, 1.

**Latrocinium.** 5, 10, 25. accusatoriam vitam vivere proximum latrocinio est 12, 7, 3.

**Latus,** a, um., I) latas ultra modum ceras 10, 3, 32. lati clavi 11, 3, 138. [latissimi (*Z.* beatiss.) amnes 5, 14, 31.] quasi latiorem vocem 11, 3, 82. II) *transl.:* latum atq. fusum 11, 3, 50 *v.* Fundo. indoles lata 2, 4, 4; latiore quadam comprehensione 2, 5, 14 *N.* latiore varioque tractatu 7, 3, 16; his latior (*Aeschines*) 12, 10, 23. *v.* Excelsus.

**Latus,** eris. I) *α*) *pars corporis hum.:* a) Latus oportuit (*sc.* *petere*) 6, 3, 100. id ostendere maxime latus, quod cum iis, quas agunt (*comoedi*), partibus congruat 11, 3, 74. ut brachio exerto introspiciatur latus *ib.* 118. scindere l. (*sic Z. conj.; Sp.* vertere l. et) interim objurgare (*i. e. ferire*) 10, 3, 2. dextro l. facere gestus 11, 3, 179 *N.* Apelles imaginem Antigoni latere tantum altero ostendit 2, 13, 12; latera cum gestu consentiant 11, 3, 122. laterum inclinatione forti ac virili 1, 11, 18. motus laterum 11, 3, 90. 165. (*caput*) manibus ac lateribus obsequatur *ib.* 69. b) in latus 4, 2, 39. 11, 3, 69. 81. 84. 93. 99. 114. in sinistrum lat. *ib.* 99. in dextrum ac laevum l. *ib.* 128. in diversum l. *ib.* 118; brachia a latere modice remota *ib.* 159. *β*) *figurae geometricae:* per latera 1, 10, 43. triangula aequis lateribus *ib.* 3. triang. inaequalibus l. *ib.* 44. II) *roboris indicium ac sedes:* vox, latus *etc.* 12, 5, 5. v. Instrumentum. l. patiens laboris Pr. 27. Quid facies et latera ad ebrietatem? 8, 4, 16. lateris conatus 1, 11, 8. lat. pectorisve firmitas 11, 3, 16. 40. Illa adhuc audaciora et majorum, ut Cic. existimat, laterum 9, 1, 29. vox confirmatur et lat. *ib.* 29. dum vox ac lat. praeparetur 10, 7, 2. l. fatigatum 11, 3, 13 *v.* Fauces. neque scientia modo constat orator, sed voce, latere, firmitate 12, 11, 2. III) *transl.:* in latera atque in terga incurrere 9, 1, 20. gravem virum lateri filii sui adjungere 1, 2, 5.

**Laudabilis.** non innocentem modo sed etiam laudabilem civem 12, 1, 41. vox laud. 8. 5, 3. sine quo nihil nec laudabile nec salutare est 12, 10, 79. quaedam non laudabilia naturā 3, 6, 84.

**Laudatio.** illa egregia l. 8, 2, 18. legis laud. et ejus, qui non affuerit, vituperatio 7, 1, 47; laudationes funebres 3, 7, 2. *cf.* 11, 3,

153. inter moras laudationum *ib.* 131. in laudationibus laeta et magnifica et sublimis est actio *ib.* 153.

**Laudativus.** l. genus 3, 4, 12. 3, 7, 28. l. materia 3, 4, 16; *Subst.:* laudativa, rhetorices pars tertia 2, 15, 20. *cf.* 3, 3, 14.

**Laudator.** reis dare laudatores licet 3, 7, 2.

**Laudo.** facit laudo, laudavi 1, 6, 15. α) *homines:* quem maxime laudant 9, 4, 89. vituperationis (*simulatione*) laudare 8, 6, 65 *v.* Detraho; contumeliose sic laudari 2, 12, 7. erubescere, cum ab aliis laudabimur 11, 1, 22. laudetur (*parvus in prima institutione*) 1, 1, 20. interim laudat (*manus*) 11, 3, 102; *oratione habita:* laudare claros viros, vituperare improbos 2, 4, 20 *N.* cum Caesar Augustus decem natus annos aviam pro rostris laudaverit 12, 6, 1. Polycraten, cum Busiridem laudaret et Clytaemnestram 2, 17, 4. β) *res:* laudare, quae constet esse honesta 3, 5, 3. neque nos simus tam humiles, ut, quae laudamus, inutilia credamus 11, 1, 13. a corrogatis laudantur etiam quae non placent 10, 1, 18. quaedam etiam velut laudamus 9, 2, 52. causa potius laudetur quam patronus 12, 9, 6. verum utrumque, ac merito laudatur 11, 1, 93. *cf.* 1, 5, 72. 8, 3, 82. 9, 4, 111. laudatur consilium Demosthenis 6, 5, 7. jacere sensus in oratione, in qua verba laudantur 8, Pr. 31. quod dicendi virtutes diversissimae ab eisdem saepe laudentur 11, 1, 92. *v.* Amator. *cf.* 1, 5, 3. 60. *etc.* proderit alicujus objurgata desidia, proderit laudata industria 1, 2, 21. γ) *c. Praepos. in:* laudatur in Catulo suavis appellatio literarum 11, 3, 35. quod alias in servis quoque reprehendendum est, sit alias in ipso sapiente laudandum 12, 1, 39. laudandum in quibusdam, quod *etc.* 3, 7, 9; laudari in bonis gaudent 5, 12, 22. *c. Ablat.:* laudandus tamen partibus (*a. l. inser.* in, *al.* parcius) 10, 1, 88. his contraria magis laudari (*sic ex Codicum* laudare *legendum; Sp. de conj.* gaudere) brevibus 9, 4, 131 *N. cr.* δ) *Gerund.:* materiam vere laudandi 10, 1, 122. laudandi ac vituperandi officium 3, 4, 3. 12, 2, 16. laudandi vituperandique opusculis 2, 1, 8. quid orator in laudando faciet 2, 20, 8. in laudandis discipulorum dictionibus nec malignus nec effusus 2, 2, 6. assurgendi exultandique in laudando licentia *ib.* 9. suadendo, objurgando, querendo, laudando, miserando personas idoneas damus 9, 2, 30. ε) *Part. Praes.:* laudantium clamor 10, 1, 17 *N.* immodicas laudantium moras 11, 3, 126. turba laud. 6, 4, 6.

**Laurea.** concedat l. laudi (*Sp.* linguae) *Cic.* 11, 1, 24 *N. cr.*

**Laureatus.** laureati postes pro illo, lauro coronati 8, 6, 32.

**Laurus.** *v.* Laureatus.

**Laus.** I) α) *c. Attrib.:* laus debita 2, 14, 1. expectata l. 10, 7, 16. l. generalis 3, 7, 27 *N.* insignem l. 10, 1, 93. insolita l. 8, 3, 4. major l. 2, 15, 2. l. modicam 1, 5, 71. nova l. 10, 1, 75. popularem l. 8, 3, 2. 10, 2, 27. l. praesentem, futuram 12, 11, 29. l. pulcherrima 10, 2, 27. l. summam 4, 2, 127. magis varia l. 3, 7, 10. vera l. *ib.* 15. 12, 9, 4. bellicis laudibus 8, 4, 20. β) *c. Genit.* a) *Active:* laudem nec doctorum modo sed etiam vulgi 12, 10, 71. b) *Passive:* magis est varia laus hominum quam deorum 3, 7, 10. l. hominum locorumque 4, 3, 12. Cn. Pompeji l. (*egressio*) 11, 3, 164. Ajacis aut Diomedis l. 12, 11, 27. l. eorum, qui pro patria ceciderunt 2, 15, 29. jurisperiti an militaris viri laus major 2, 4, 24. majorum l. 6, 5, 8. l. misericordis 7, 4, 19. erit haec quoque l. eorum, ut *etc.* 10, 2, 28; animi l. 3, 7, 15. dicendorum l. 10, 7, 16. l. operum — locorum — dictorum

factorumque — rerum 3, 7, 27. eloquentiae l. 12, 2, 27. l. humanitatis 5, 13, 6. ingenii l., non causae *opp.* culpa *ib.* 37. l. nostri laboris 4, 2, 127. legum l. et vituperatio 2, 4, 33. orationis l. 12, 9, 4. l. virtutis 1, 8, 14. vitae l. 2, 15, 2. 12, 2, 27. γ) *Nominat.:* laudem vita potiorem esse 2, 16, 8. proprium laudis est, res amplificare et ornare 3, 7, 6. num malis esse laudem curae putamus? 12, 1, 8. laus, quae negotiis adhibetur, desiderat probationem 3, 7, 4; non aliunde majores opes laudem hominibus contigisse 12, 11, 29. si laus eum misericordis potius, quam reprehensio dissoluti consecutura est 7, 4, 19. *v.* Reprehensio. nec laus esset prosecuta dicentem 8, 3, 4. quem l. excitat 1, 3, 7. hic l. omnis declamat (*i. e. cum clamore se effundit. Sp.*) 9, 4, 62 *N.* δ) *Genit. et Dat.:* curriculum laudis 12, 2, 31. finem laudis et gloriae 8, 3, 11. praesenti fructu laudis opinionisque 10, 7, 17. l. falsam imaginem 5, 8, 1. l. simulatione 8, 6, 55; amor laudis 12, 1, 8; dicturus, quibus ornetur oratio, prius ea, quae sunt contraria laudi, attingam 8, 3, 41. ε) *Accusat.:* laudis utcunque acquirendae 3, 11, 25. insignem laudem adeptus 10, 1, 93. afferunt laudem liberi parentibus 3, 7, 18. *cf.* 1, 5, 71. neque laudem aspernabitur 12, 11, 27. laus popularis utilitatis gratia assumta, quae tum est pulcherrima, cum sequitur, non cum arcessitur 10, 2, 27. tantum assequi laudis et gloriae 2, 16, 19. laudem, nec doctorum modo, sed etiam vulgi, consequetur 12, 10, 71. *v.* Consequor. laudem virtutis necessitati damus 1, 8, 14. minime vulgare eloquendi genus habet laudem 10, 1, 53. laus ac vituperatio certaminibus frequenter inseritur 2, 1, 10. *cf.* 3, 4, 12. laudem parare 2, 2, 10. laus ex animo et corpore peti solet 3, 7, 12. in hoc laudem petit 8, 3, 2. laud. silentio poscere 11, 3, 121. ceterarum fulgore virtutum l. ista praestringitur 10, 1, 92. matre optima atq. omnem laud. supergressa 6, Pr. 8; ad laudem magis spectat 2, 4, 34. ζ) *Ablat.:* laude crescit animus 1, 2, 30. ad pejora juvenes laude ducuntur 5, 12, 22. Caecilium — laudibus ferant 10, 1, 99. laude perfectus 12, 2, 27. laude permovendus 3, 8, 39. laude sua non carebit 2, 20, 10. majorum laude uti 6, 5, 8; pars, quae constat laude ac vituperatione 3, 7, 1. de laude certare 4, 2, 13. non deformi voluptate sed cum laude ac dignitate conjuncta 8, Pr. 33 *Z.* De Laude et vituperatione 3, Cap. 7.

II) *i. q. laudatio:* α) *Sing.:* laudem dicere artis 1, 10, 17. de ordine laudis, quoniam tertia haec rhetorices pars est, praecipiemus suo tempore 2, 4, 21. An hujusmodi res neque in laudem, neque in deliberationem, neque in judicium veniunt? 2, 21, 18 *Z.* et in laude justitia utilitasque tractantur 3, 4, 16. β) *Plur.:* laudes deorum virorumque 3, 7, 3. laud. heroum ac deorum canebantur 1, 10, 10. *v.* Cano. laud. scribebantur 3, 4, 5. laud. scriptae somni et mortis et quorundam ciborum 3, 7, 28. abit causa in laudes Cn. Pompeji 9, 2, 55. digressus in laudes Castoris ac Pollucis exierat 11, 2, 11. ut de laudibus, exhortationibus, consolationibus (*ap. Homerum*) taceam 10, 1, 47.

**Lavo.** a lavando lotus 1, 4, 13. lavamur ex consuetudine 1, 6, 44. signum adulterae, lavari cum viris 5, 9, 14.

**Laxo.** I) paululum prolata (*manus*) laxatur 11, 3, 96. laxatus aër 5, 9, 16. II) *transl.:* ille bonus praeceptor — vel longiore potius dierum spatio laxabit dicendi necessitatem 10, 5, 22. miserationem securitate laxabit 11, 1, 52. memoriae inhaeret fidelius, quod nulla scribendi securitate laxatur 10, 6, 2.

**Laxus.** laxiorem sinum 11, 3, 146. velut laxioribus nodis 9, 4, 127. laxiora vincula *ib.* 20.

**Lectica.** in lecticis crescunt (*liberi nostri*) 1, 2, 7.

**Lectio.** 1, Cap. 8. 10, Cap. 1. *α*) *c. Adj.:* continua l. 11, 2, 34. l. non cruda sed multa iteratione mollita et velut confecta 10, 1, 19. certa sit in primis l., deinde conjuncta, et diu lentior 1, 1, 33 Sit in primis lectio (*versuum*) virilis, et cum suavitate quadam gravis, et non quidem prosae similis —: non tamen in canticum dissoluta, nec plasmate effeminata 1, 8, 2. emendata l. 1, 4, 3. iterata l. 11, 2, 2. l. multa et idonea 8, Pr. 28. *v.* Auditio. l. libera est 10, 1, 19. l. secura 10, 5, 8. *β*) *c. Genit.:* historiae atq. orationum l. 2, 5, 1. multorum librorum l. 12, 11, 17. philosophorum l. 10, 1, 35. l. poëtarum *ib.* 27. Gracchorum Catonisque l. 2, 5, 21. *γ*) *Nominat. et Accus.:* lectio non omnis interpretante eget 1, 2, 12. optime institutum est, ut ab Homero atq. Virgilio l. inciperet 1, 8, 5. quorum (*verborum idem significantium*) nobis ubertatem, ac divitias dabit l. 10, 1, 13. l. memoriae imitationique tradatur *ib.* 19; neque solum lectionem (*Sp.* lectione) formet (*peritus aliquis*) 1, 11. 14 *Z.* qui ad lectionem instituentur 1, 7, 17. *δ*) *Genit. et Dat.:* citra lectionis exemplum 10, 1, 2. si nosse, quid quisque senserit, volet, lectionis opus est 12, 3, 8. usus lectionis non scholarum temporibus sed vitae spatio terminentur 1, 8, 12; quantum morae lectioni festinatione adjiciatur 1, 1, 32. *ε*) *Ablat.:* lectione dignis auctoribus 10, 2, 1. lect. indigna 1, 8, 19. quae scripseris iterata l. complecti 11, 2, 2. Gracchorum Catonisque *etc.* l. durescere 2, 5, 21. l. discipulos instruere 2, 5, 1. l. stilus requiescit 1, 12, 4. scripta l. secura transcurrimus 10, 5, 8; in lectione certius judicium 10, 1, 17. in l. (*fuerit utilius*) non properare ad continuandam eam vel accelerandam 1, 1, 31. oculi totos simul in l. versus flexusque eorum et transitus intuentur 10, 7, 11. a philosophorum lectione multa nobis petenda 10, 1, 35; licet satis exemplorum ad imitandum ex lectione suppeditet, tamen viva illa vox alit plenius 2, 2, 8.

**Lectito.** 9, 1, 12.

**Lector.** *α*) *qui legit:* Ep. ad Tryph. 2. otiosus l. 4, 2, 4 *S.* nec velim quidem lectorem dari mihi, quid studia referant, computaturum 1, 12, 17 *N. et S.* *β*) *qui recitat:* unum aliquem constituere lectorem 2, 5, 6. *γ*) *in judiciis:* cum Brutus in accusatione Cn. Planci ex duobus lectoribus ostendisset *etc.*, tres excitavit et ipse lectores 6, 3, 44.

**Lectus.** corpus impositum lecto 6, 1, 31.

**Legalis.** illud legale, hoc rationale (*quaestionum*) genus Hermagoras atq. eum secuti vocant, id est νομικὸν et λογικόν 3, 5, 4 *cf.* 3, 6, 86. 87. leg. (*partem civilitatis*) 2, 15, 25. quattuor partes l. 3, 6, 38. l. quaestiones *ib.* 46. 54. 61. legalis status 3, 6, 45. legales tractatus 3, 8, 4.

**Legatio.** l. male gesta 4, 4, 5. 7, 4, 36. ut immoriaris legationi 9, 3, 73. legationibus fungi 3, 2, 4. non obii legationem (*ex Graeco translatum*) 9, 3, 55. post perlatam leg. 7, 4, 36. in legatione 3, 8, 5. qui in leg. erat 7, 1, 50.

**Legatum.** — peto ex testamento 4, 2, 6. *v.* Legatus.

**Legatus.** I) juris loco quaeri solet — quousque sit leg.? 7, 4, 36; II) *i. q.* *dux:* [Fulvius propinquus legato interroganti, an in tabulis,

quas proferebat, chirographus esset, Et verus, inquit, domine (*Schützio duce emendandum videtur:* F. propinquo de legato interr. *etc.*) 6, 3, 100 *N. et S.*] Rei ordo per se talis est: Q. Ligarius legatus C. Considio profectus est (*Sp.* leg. in Africam cum C. Cons. pr. est) 4, 2, 109 *Z.*

**Legio.** Quid aliud in nostris leg. cornua ac tubae faciunt? 1, 10, 14. nunc cuneis, nunc auxiliis, nunc legione pugnabitur 2, 13, 4.

**Legitimus.** *α*) *simpliciter:* contra intercessiones — aliudve quid, quod (*optt. Codd.* quidquid) legitimis (*i. q. solemnibus*) obstet 2, 4, 35 *N. cr.*; nothus, ante legitimum natus, leg. filius sit 3, 6, 96. *cf.* 5, 14, 16. *v.* Nothus. *β*) *c. Nominibus:* — certamen 4, 1, 2. — disciplina 1, 10, 30. — finem 9, 2, 57. l. (*i. q. legales*) quaestiones 3, 6, 72 *N.* 7, 3, 13. — status 3, 6, 103.

**Lēgo.** argentum omne legavit 5, 11, 33. si quis circa monumentum multum agri ab heredibus in tutelam cinerum leget 7, 9, 5. cui argentum omne legatum est 5, 10, 62. ille in argento legato modus et inauditus erat et incredibilis 7, 2, 11.

**Lĕgo.** lego, legi 1, 6, 15. fuerunt, qui nobis quoque adjicerent dualem, legēre, quod evitandae asperitatis gratia mollitum est 1, 5, 42. (*de ambiguitate Participii* lectus) 1, 4, 27. I) *i. q. colligo, eligo:* ossa legisti 8, 5, 21. lecta in (*a. l.* e) capite ossa *ib.* lecta e vulneribus ossa 6, 1, 30 *N.*; retro causas legentibus (*a. l.* agentibus) 5, 10, 84; posset huic causae disceptator legi 9, 4, 132. II) *de scriptis. α*) *oculis.* a) si cum judicio legatur — Cassius Severus 10, 1, 116. Comici, si cum venia legentur *ib.* 72 *N.*; haec ad propositi mei rationem legat 9, 2, 1. cum pulcherrima ejus in rep. consilia et finem vitae clarum legam 12, 1, 15. philosophorum consultorumque opiniones legere 12, 11, 17 *N.* Q. Hortensii filiae oratio — legitur non tantum in sexus honorem 1, 1, 6. quod insectationis genus legimus in orationibus plurimis 5, 7, 6; legere antiquos et novos 2, 5, 23. l. antiquos studiosius 3, 6, 62. l. poëtas 1, 4, 4. Horatius fere solus legi dignus 10, 1, 96; quod factum et lego, et ipse aliquando vidi 6, 1, 32. quales legimus a Cic. compositos (*comm. locos*) 2, 1, 11; cum in *XII* tabulis legeremus, ni *etc.* 1, 6, 11. ap. plures auctores legi, placuisse *etc.* 3, 6, 29. *cf.* 1, 5, 61. 2, 4, 8 *etc.* b) *Partic. Praes.:* legentes 10, 1, 16. *v.* Audio. opus — nescio an minimae legentibus futurum voluptati 3, 1, 2. diligentius legentibus 3, 6, 28. legentibus singulis praeire 2, 5, 3. etiam cum judicium meum ostendero, suum tamen legentibus relinquam 9, 4, 2; qui legente alio ediscit 11, 2, 34. c) *Partic. Praet.:* ut non lecta mihi tantum ea, sed pleraque ex ipso sint cognita 5, 7, 7; qui diligenter lectus 10, 1, 69. lecti Cic. ac Demosth. 2, 5, 16. scripta et lecta saepius revolvendi 11, 2, 41. nos infinito magis ead. illa audita quam lecta delectent 11, 3, 4. d) *Gerund. et Partic. Fut. Pass.:* non verborum tantum gratia legendum est 10, 1, 15. *v.* Audio. diu non nisi optimus quisque legendus est — sed diligenter ac paene ad scribendi solicitudinem *ib.* 20. solos veteres legendos *ib.* 43. sic est (*historia*) legenda, ut *etc. ib.* 31. multa morum gratia legenda *ib.* 129. comoedia — inter praecipue legenda erit 1, 8, 7; legendi facultas 1, 4, 1; legendis auctoribus Ep. ad Tryph. 2. tantum esse utilitatis in legendo 10, 1, 37. idem ille, qui excipit, si tardior scribendo aut incertior (*Sp.* inertior) legendo velut offensatus fuerit

10, 3, 20 *N. cr. Z.* optima legendo 10, 1, 8. ad quam (*facilitatem*) scribendo plus, an legendo, an dicendo conferatur *ib.* 1. *β) i. q. recito:* codicem tribunus pl. ipse pro contione legit *Cic.* 4, 4, 8. ne id quidem inutile, etiam corruptas aliquando et vitiosas orationes legi palam. (*Sp. adjic.* pueris) 2, 5, 10 *S.* (*in actione*) palam moneri, excidentis (*sc. est*), aut legere 11, 3, 132. Lis (*lectoribus*) dialogos dedit legendos 6, 3, 44.

**Legulejus.** *Cic.* 12, 3, 11 *N. v.* Formularius.

**Legumen.** leguminis modius 2, 20, 3.

**Legumlator.** de voluntate legumlatoris 7, 8, 13. hoc voluisse legumlatorem (*a. l.* legis l.) 7, 1, 56 *cf.* 7, 6, 8. redeundum ad animum legumlatoris *ib.* 52. *v.* Lator.

**Lenio.** remedia aspera molli manu leniantur 2, 4, 12. etiam altissimos sonos leniant cantu oris 11, 3, 23; luxuria hilaritatis nomine *etc.* lenietur 4, 2, 77; ad (*lyram*) lenire mentes 9, 4, 12 *v.* Excito. ad movendos leniendosque affectus 1, 10, 31. lenienda ira 3, 8, 12.

**Lenis.** I) *de rebus sensibus objectis:* lenibus stagnis 12, 10, 19. — ventis 10, 7, 1. — in utramque partem motu 11, 3, 92. 161. — pronuntiatio *ib.* 161. lenis et summissa vox *ib.* 63. II) *de animo:* pater ille, quia interim concitatus, interim lenis est 11, 3, 74. affectus in altero vehementer commotos, in altero lenes 6, 2, 9. affectus leniores (*a. l.* lev.) *ib.* 10. l. derisus *ib.* 15. III) *a) in dicendo.* a) *Posit.:* illud lene aut ascendit ad fortiora, aut ad tenuiora summittitur 12, 10, 67. id quod dicitur — aut (*est*) asperum aut lene 6, 3, 27. in hac pugna forensi malim mihi lenibus uti licere 6, 3, 28. jucundissima sunt lenia, et (ut sic dixerim) boni stomachi *ib.* 93. sublimia ingredi, lenia duci 9, 4, 139. ut lenia spatium, sublimia et ornata claritatem quoque vocalium poscant 9, 4, 131. *v.* Gravis; len. et fluens contextus 9, 4, 127. egressiones lenes 11, 3, 164. leni ac remisso causarum genere 10, 2, 23. *v.* Dulcis. candidum et lene (*a. l. leve*) et speciosum dicendi genus 10, 1, 121. *cf.* 11, 1, 3. *v.* Dico. *β) Compar.:* leniores (*a. l.* lev.) epilogi 6, 1, 50. medius modus (*dic.*) erit lenior, ut amnis lucidus quidam 12, 10, 60. len. atq. summissior oratio 11, 1, 64. (*a. l.* lev.) 9, 4, 36. (*syllabae*) len. (*a. l.* lev.), quae a longis in breves descendunt *ib.* 92.

**Lenitas.** I) *in moribus:* in conciliando lenitas 12, 10, 59. II) *in dicendo:* Aspera iambis maxime concitantur: non solum quod sunt e duabus modo syllabis, eoque frequentiorem quasi pulsum habent, quae res lenitati contraria est 9, 4, 136. nullum aptum atq. idoneum verbum permutemus gratia lenitatis *ib.* 144. epilogus desiderat inclinatam quandam lenitatem 11, 3, 170.

**Leniter.** l. est consurgendum 11, 3, 156; jucunda dulciter, moderata leniter canit 1, 10, 24. omnia l. fluunt 9, 4, 18. len. dicet 12, 10, 71. *v.* Dulciter. aspere an len. an etiam summisse loqui 6, 5, 5. *v.* Aspere; alia concitatius, alia lenius *etc.* esse dicenda 9, 4, 130. *v.* Concitate. optime incipitur a longis, recte aliquando a brevibus —: lenius a duabus, ut *Animadverti judices* (*Vulg.* len. ut *etc.*, *sed. optt. Codd.* levibus ut, *cum Edd. ante Ald.*, *quam ob causam Diomedis ap. Putsch.* 463. *lectio nostri loci recipienda mihi videbatur.*) *ib.* 92 *N.*, si haec jam lenius supina (*translatio petita a clivo*) perseverantibus studiis evaseris 12, 10, 79.

**Leno.** — interim defenditur 2, 4, 23. qui filium lenoni vendidit 7, 1,

55. (*Stratocles actor comoediarum*) lenones et omnia agitatiora (*egit*) 11, 3, 178. *v.* **Parasitus.**

**Lenocinium.** I) *proprie:* lenocinii reo 5, 10, 47 *N.* II) *transl.:* non ornamenta sed lenocinia 8, Pr. 26. caret lenociniis expositio 4, 2, 118. (*inventio*) etiamsi lenociniis destituta sit, satis tamen natura sua ornatur 12, 1, 30.

**Lenocinor.** quo (*vitio*) mancipiorum negotiatores formae puerorum (*virilitate excisa*) lenocinantur 5, 12, 17.

**Lente.** quid lentius, celerius *etc.* dicendum 1, 8, 1.

**Lentus.** *α*) *de hominibus:* lenti quidam ac remissi 12, 10, 19; aut in illo lentiore tarditatem, aut in illo paene praecipiti concitationem adjuvandam docendo 2, 8, 11. *β*) *de rebus:* moras et lentum profectionis ordinem 4, 2, 58. moderatum os, non lentum 11, 3, 52; lentior lectio 1, 1, 33. l. (*vox*) 11, 3, 63. spatiis (*vocis*) lentioribus aut citatioribus opus est *ib.* 17; particulae prout sunt — lentae, celeres 9, 4, 69. lentas sed minus exclamantes (*syllabas*) *ib.* 137; plus affectus habent lentiora *ib.* 111. *v.* **Dulcis.**

**Leo.** in leone impetus 2, 20, 9. sicut caudā leones facere dicuntur 10, 7, 26; cum dico de homine, leo est 8, 6, 9.

**Lepor.** propositionum ac partitionum captabit leporem 11, 1, 53. proprio quodam lep. jucunda 6, 3, 102. [unde interim grati idiotis lepores (*de conj. ex vestigiis Codicum; Sp.* joci) 8, 3, 22 *v.* **Idiota.**]

**Lepus.** — epicoenum 1, 6, 12. lep. levipes *ib.* 33. lepus et lupus similia (*Sp.* simili) positione *ib.* 2 *Z.*

**Lethargus.** gravi lethargo oppressum 4, 2, 106.

**Lĕvis.** I) *de rebus:* *α*) *simpliciter:* quod sit leve aut nullo modo criminosum 9, 2, 23. contemnuntur tanquam levia 5, 13, 22. per se levia et infirma 4, 5, 7. singula levia sunt et communia, universa vero valent (*Sp.* nocent), etiamsi non ut fulmine, tamen ut grandine 5, 12, 5 *Z.* levibus reum incessere 7, 2, 34 *v.* **Frivolus**; eum, qui nullo deferente jurare sit paratus — quam id, quod offert, leve ac facile credat, ostendere 5, 6, 3; similitudo, si ad aliquid inferius leviusque referatur 6, 3, 57. difficiliora debent esse, quae exercent, quo sit levius ipsum illud, in quod exercent 11, 2, 42. *cf.* 41. illa leviora *opp.* acrius 9, 3, 72. *cf.* 9, 4, 25. si leviora illa palam falsa erunt, gravissimi defensio difficilior 7, 1, 11. ad leviora transcendat *ib.* 21. *v.* **Firmus**; ne a potentissimis ad levissima decrescat oratio 5, 12, 14. *β*) *c. Nominibus:* l. cura 11, 3, 139. — causam 7, 2, 37. *v.* **Falsus.** non l. frigus 5, 7, 31. — poena 7, 2, 42. rem alioqui lev. sententiarum pondere implevit 9, 3, 74. (*risus*) res l., et quae ab scurris *etc.* saepe moveatur 6, 3, 8. (*sententias*) lev., frigidas, ineptas 8, 5, 30. vix l. umbram 10, 1, 100; *Compar.:* levioribus causis 12, 1, 38. leviores probationes *opp.* firmissimae 7, 10, 12. — laus 3, 7, 12. — morbi 2, 3, 6. in re l. 11, 1, 63. Et hoc levius. (*sc. est*) 3, 6, 7; *Superlat.:* de re levissima 11, 1, 44. lev. quaeque quaestio 3, 6, 8. lev. longe genus 9, 2, 99. II) *de hominibus:* non idem ap. graves viros, quod leviores decet 11, 1, 45. levissimi cujusque animus facillime terretur 3, 8, 40.

**Lēvis.** I) nihil ausus ultra leves genas 12, 10, 8. fauces molles ac leves (*a. l.* lenes) 11, 3, 20. II) lev. et aspera (*vox*) *ib.* 15; lev. et quadrata compositio 2, 5, 9. dum levia sint ac nitida,

quantum valeant, nihil interesse arbitramur 5, 12, 18. (*aures*) fragosis offenduntur et levibus (*a. l.* len.) mulcentur 9, 4, 116 N.

**Lĕvitas.** manet in rebus temere congestis, quae fuit, lev. 10, 3, 17.

**Lēvitas.** hic ornatus — nec effeminatam lev. et fuco ementitum colorem amet 8, 3, 6. l. verborum et compositionis 10, 1, 52.

**Leviter.** α) *Posit.* a) *de corporeis:* summo articulo utrinque l. apprehenso 11, 3, 95. l. in summum coëuntibus digitis *ig.* 96. digitis l. inflexis *ib.* 142. manus l. pandata *ib.* 100. b) *de incorporeis:* [id l. (*Codd.* et *edd. ante Ald.* len.) admirantes facimus 11, 3, 103 *N. cr.*] quae l. in transitu attigeram 7, 3, 27. cujus divisionem — nonnunquam Cicero l. eludit 4, 5, 24. casuris, si l. excutiantur, flosculis 12, 10, 73. saltem l. imbutus literis 1, 2, 16. in mediis quoque sunt quidam conatus, qui l. insistunt 9, 4, 67. l. est tentatum 3, 4, 2. β) *Compar.:* levius adhuc afflicti 6, Pr. 15. hoc fieri potest lev. 11, 2, 41. boni locum obtinet lev. 7, 4, 12. peccasse lev., quam objicitur 7, 4, 31. vituperatio, quae si levius (*posita sit*), ridicula (*est*) 6, 3, 37 *v.* Graviter. γ) *Superlat.:* levissime attingitur 5, 8, 1.

**Lĕvo.** I) *i. q.* tollo: omnia, levata (ut ipsi vocant) manu, emugiunt 2, 12, 9 *N.* II) *transl.:* α) exonero: figurae, quae mutationibus animum levent 4, 2, 118. β) *i. q.* minuo: difficultas levatur 11, 3, 24. ad levandum varietate fastidium 9, 1, 21. levare suspicionem 4, 2, 81. et urbanitas opportuna reficit animos, et undecunque petita judicis voluptas levat taedium 4, 1, 49 *v.* Taedium.

**Lēvo.** vulsi levatique 2, 5, 11. *v.* Vello.

**Lex.** α) *c. Adj.:* adversa l. 7, 7, 4. l. agrarias 2, 16, 7. antiquior l. 7, 7, 8. l. aspera 4, 3, 9. l. certa 3, 10, 1 *N.* 1, 12, 3. 8, Pr. 2. communem omnium l. 7, 1, 47. l. vel congruentes vel repugnantes 5, 10, 107. leg. immutabili necessitate constrictas 2, 13, 1. l. contrariae 3, 6, 46. 61. 66. 88. 7, 10, 1. 3. 7, Cap. 7 *etc.* diversae leges aut similes 7, 7, 4. *ib.* 5. 7, 8, 7. duplices l. 7, 7, 10. l. durissimae 1, 10, 15. l. honesta 2, 4, 37. impares l. 7, 7, 6. justam l. 7, 1, 47. manentium l. 2, 4, 35. pares l. 7, 7, 2. l. populares 5, 13, 24. 7, 4, 13. l. potior 7, 7, 7 *N.* propria l. 7, 8, 7. severiores l. 12, 1, 40. l. theatralis 3, 6, 19 *N.* l. utilis 2, 4, 37. l. vetus 1, 5, 26; Plautia l. 9, 3, 56. l. Servilia 6, 3, 44. β) *c. Genit.:* omnium sapientium leges 12, 7, 9. lege civitatis 12, 10, 26; l. ciborum 12, 10, 41. l. controversiae 7, 4, 38. l. defensionis 4, 2, 84. l. gestus 1, 11, 17. ambitus, majestatis l. 9, 3, 56. l. perduellionis 5, 13, 20 *N.* l. prooemiorum 10, 1, 48. l. sermonis 1, 5, 26. 29. l. temporum 1, 12, 3. l. veritatis 12, 1, 19. l. viri fortis 7, 7, 6. vitae leges 5, 11, 39. Pr. 14; l. de sicariis 7, 1, 9 *N.* l. de expositis 7, 1, 15; l. componendi 9, 4, 133. dicendi legem 5, 13, 60. 10, 1, 25. dic. leges 8, Pr. 2. 12, 11, 15. aliter docendi l. 2, 5, 2. l. loquendi 1, 6, 16. 1, 8, 13. l. narrandi 2, 13, 1. nascendi l. 10, 3, 4. Demosthenes paene l. orandi fuit 10, 1, 76.

γ) *Nominat.:* a) multae sunt leges et varias habent formas 3, 6, 87. l. omnis aut tribuit, aut adimit, aut jubet, aut vetat, aut permittit. Litem habet aut propter se ipsam, aut propter alteram; quaestionem aut in scripto, aut in voluntate 7, 5, 5; *cf.* Quod de legibus dico, idem de testamentis, pactis stipulationibus, omni denique scripto *ib.* 6. *v.* Jubeo. Quod de legibus idem de senatusconsultis dictum 7, 7, 10; eadem lex, eadem condicio 7, 4, 6. leges (*Sp.* o leg.), diligentissimae pudoris custodes 8, 5, 19; legem hanc esse in omnibus principiis 9, 4,

133. nunquam esse legem legi contrariam jure ipso 7, 7, 2. casu collidi et eventu (*leges*) *ib.* duplices leges sicut duae colliduntur *ib.* 10. *v.* Collido. diversae quoque l. confligunt aut similes *ib.* 4. an lex sibi ipsa consentiat 2, 4, 37. l. ad affectum pertinet 7, 1, 15. *cf.* 57. quod ea (*l.*) puniat *ib.* 78; alios quoque leges hae recipiunt status 7, 4, 25 *N.* l. ipsae nihil valeant, nisi actoris idonea voce munitae 12, 7, 1. b) leges, quae natura sunt omnibus datae 12, 2, 3. eas quoque leges esse, quae non in perpetuum rogentur 2, 4, 40. quae sit lex, quae litem faciat, hoc est, qua judicium sit constitutum 7, 1, 14. l., quae permittat (*adulterum occidere*) 3, 6, 17 *Z.* l., quae prohibet, adulteram sine adultero occidere 5, 10, 104. leges, quibus agitur, ut aut de nomine aut scripto *etc.* quaeratur 3, 6, 72. c) Lex (*a. l. adjic.* est): Qui parentes non aluerit, vinciatur 5, 10, 97 *N.* Lex est, Qui patri proditionis reo non affuerit, exheres sit *ib.* 107. illa (*controversia*), in qua lex est, ut — solverent *ib.* 105. postulo, ut praecipitetur incesta, lex est 7, 8, 5; *cf.* quid illa miserius lege, velut praeformatas infantibus literas persequentium —: propositio ac conclusio ex consequentibus et repugnantibus? 5, 14, 31. δ) *Genit. et Dat.:* legis constitutor 3, 6, 43. legum latores 3, 2, 4 *v.* Lator. leg. repertores 2, 16, 9; legis auxilio 6, 5, 9. l. verbis — voluntate 3, 6, 87. 100. 7, 6, 8; legum actionibus 7, 4, 39. cura leg. 3, 7, 24. leg. judicia 9, 3, 56. leg. laus et vituperatio 2, 4, 33. leg. poenas 12, 1, 3. l. pugna 7, 10, 3. certis l. vinculis 5, 10, 101; diversae (*leges*), quibus etiam citra adversam legem contradici possit 7, 7, 4. alicui manentium leg. repugnare 2, 4, 35. ε) *Accus.:* a) *post Praepos.:* ad legem ac regulam 12, 10, 50. *cf.* 12, 1, 19. contra legem 7, 7, 6. *cf. ib.* 5. 5, 14, 4. quae contra leges (*Sp.* legem) loquendi sunt posita 1, 8, 13 *Z.* in leges jurare 12, 2, 26. per leges fieri 7, 4, 14. *cf.* 9, 2, 74. secundum leges 12, 7, 9. b) *Objecti:* l. abolebitur 1, 5, 29. hanc legem adornabit, ut justam 7, 1, 47. legem conservandam 9, 2, 83. (*Homerus*) legem prooemiorum, non dico servavit, sed constituit 10, 1, 48. *v.* Constituo. quibus ceterae leg. quaestionibus continerentur 7, 5, 2. unam legem omnibus sermonibus dare 9, 4, 143. *cf.* 4, 1, 62. 11, 1, 83. nec ego — legem dedi, ne alii essent (*pedes*) 9, 4, 109. quae (*natura*) nascendi hanc leg. fecerit, ut *etc.* 10, 3, 4. leges studiosis dicendi ferre 2, 13, 1. *cf.* 7, 4, 13. addictus legem habet 7, 3, 27. a se inventam (*leg.*) *Cic.* 9, 2, 54. juris quaestiones leges praecurrere 7, 4, 25. sua cuique proposita l. 10, 2, 22. quae (*leg.*) rogentur 2, 4, 40. leg. aliquando totas, aliquando ex parte reprehendi 2, 4, 39 *N.* sequi leges 12, 1, 40. legem servare 1, 12, 3. *v.* Servo. l. aperte scripta est, ut *etc.* 4, 4, 4. qui leg. tradiderunt 5, 13, 60. l. tollatur 7, 7, 8. qui leges nunquam eruditiore aliquo sermone tractarit 12, 2, 3. leg. tueri 4, 3, 9. ζ) *Ablat:* a) sive ipsius natura, seu lege civitatis 12, 10 26. lege, qua — potestatem habebat 5, 10, 104. quae legibus cauta sunt *ib.* 13. 7, 8, 7. lege commisit 7, 1, 9 *N.* quibus —lege denuntiatur 5, 7, 9 *Z.* non lege sed juste fecisse 3, 6, 45. qua quis l. puniendus vel honorandus sit 7, 4, 41. certa lege praetor sortitur 3, 10, 1 *N.*; qua (*l.*) judicium sit constitutum 7, 1, 14. leges, quibus agitur 3, 6, 72. *cf.* 7, 4, 9. corpora, etiamsi validiora fiant exercitatione et lege quadam ciborum 12, 10, 41; non contineri lege 7, 6, 8. devinctum illis leg. 12, 10, 14. quibus (*leg.*) conjectura versatur 7, 3, 1. lege usurum modo 5, 13, 42. *cf.* 7, 8, 7. b) *post Praeposs.:* ex (*a. l.* e) lege 9, 2, 85; in hac ipsa, qua consistimus, lege 7, 1, 49 *N.* nomen, quod est in l. 7, 3, 22. *cf.* 7, 10, 3. constitutio est in lege, more, judicato, pacto 7, 4, 6.

**Lexis.** vermiculate inter se lexis (*a. l.* lexeis) committet *Lucil.* 9, 4, 113.

**Libellus.** *α*) quod Cicero in quodam joculari lib. 8, 6, 73. si quem ex his, qui breves plerumque circumferuntur, artis libellum edidicerint 2, 13, 15. *β*) *commentarius memoriae causa scriptus:* libellis esse contentum, quos componit aut litigator — aut aliquis ex eo genere advocatorum, qui se non posse agere confitentur 12, 8, 5. libellos, qui vel manu teneantur (*inter agendum*) 10, 7, 31. *cf.* 11, 3, 142. ad lib. respicere 11, 2, 45. hoc libellis (*a. l. inser.* causarum) non continetur 6, 2, 5 *N.* *γ*) *precationem continens:* libellum timide porrigenti 6, 5, 58.

**Libenter.** *α*) omnia l. adhibebit 11, 1, 35. facimus hoc l. 11, 3, 60. l. invehuntur 12, 9, 11. tristiores, quam ut risum l. patiantur 6, 3, 31. l. respondeat 2, 2, 6. *cf.* 7, 4, 28. 11, 1, 57. 87. 12, 11, 14. *β*) *Compar.*: nihil libentius audiunt 7, 1, 63. *cf.* 2, 6, 3. quanto l. imitemur eos 2, 2, 8. *cf.* 2, 3, 10. l. indulgebit 7, 5, 3. l. emphasim retulerim ad ornatum orationis 8, 2, 11.

**Liber.** leber (*antiquum*) 1, 4, 17. visum a se hominem librum scribentem (*ambigue ac male compositum*) 8, 2, 16. *α*) *c. Adj.*: l. annalis 6, 3, 86. l. doctissimos 10, 1, 95. non inutiles l. Pr. 7. l. prior 2, 3, 10. l. proximus 1, 12, 19. *etc.* l. tanquam subditos 1, 4, 3. duodecimo libro, qui summus futurus est 3, 8, 43. *cf.* 9, 4, 146. *v. infra.* l. veteres 1, 5, 21. 9, 4, 39. *β*) *c. Genit.:* in libris Ciceronis 12, 11, 4. nonus l. (*Homeri*) 10, 1, 47. l. Xenophontis atq. Platonis 10, 5, 2. l. Sophronis 1, 10, 17; libri artis rhetoricae Pr. 7. in libris belli Germanici 10, 1, 103. dictorum urbane libri 6, 3, 42; in illis Ciceronis de Oratore (*a. l.* oratoriis) l. 10, 5, 2. in quinque contra Verrem secundae actionis l. 11, 2, 25; *om. libro:* in T. Livii primo 9, 2, 37. in tertio de Oratore 9, 1, 25. *γ*) *Nominat.:* proximus l. a prima (*parte*) incipiet 3, 11, 28 *Z.* Quando etiam ipsos loqui *etc.* deceat, quartus liber, in quo prooemii praecepta sunt, continet 11, 1, 59. explicabit summus l. 9, 4, 146. quod proximus l. inchoabit 7, 10, 17. libro testantur 2, 8, 1. *δ*) *Genit. et Dat.:* librorum lectio 12, 11, 17. librorum titulis 2, 14, 4; quod libris dedicatur, et in exemplum editur 12, 10, 50. *ε*) *Accus.:* libros composuit 10, 1, 95. l., qui risus gratia componuntur 6, 3, 65. ut Ovidius ex tetrastichon carmine — librum in malos poëtas composuerit *ib.* 96. proprie libros huic operi dedicaverunt 9, 3, 89. libros edidit 10, 5, 2. editi in competitores l. 3, 7, 2. *cf.* 6, 3, 42. librum, quem de causis corruptae eloquentiae emisi 6, Pr. 3 *S. cf.* Ep. ad Tryph 1. (*librum*) sermone per biduum habito pueri exceperant Pr. 7. duo sub nomine meo libri ferebantur *ib.* 6. in libro, qui nomine ejus inscriptus est 2, 15, 10. *ib.* 5. 3, 5, 14. perlectus l. ex integro resumendus est 10, 1, 20. *cf.* 10, 4, 3. alterum (*l.*) pluribus sane diebus quantum notando consequi poterant, interceptum vulgaverant Pr. 7; in paucos libros contrahi 12, 11, 16. indicem transferre in l. suos 10, 1, 57. *ζ*) *Ablat.:* versus de libro Ennii annali sexto 6, 3, 86. in l. primo 8, 1, 2. in l. secundo 10, 2, 20. in secundo de Oratore l. 6, 3, 43. in tertio l. 11, 1, 4. *cf.* 5, 3, 35. 8, 6, 76. *etc.*; in tertio de Oratore 9, 1, 26. *v. supra; om. in:* veterum Comicorum libris invenio 1, 7, 22. alio l. 2, 4, 42. 6, 1, 13. 7, 4, 28. 9, 3, 46 pluribus l. 12, 2, 6. primo l. 2, 21, 13. 8, 3, 30. 10, 5, 1. l. priore 2, 2, 2. procedente l. 3, 1, 7. proximo l. (*i. e. antecedenti*) 9, 1, 1. 9, 2, 40. quam l. proximo (*i. e. sequenti*) in figuras ex συνεκδοχῇ distuli 9, 3, 58. *cf.* 10, 7, 33. superioribus (*a. l.* in s.) l. diximus 9, 4, 28. 12, 2, 15. quia (*Sp.* quo) toto (*libro*) haec sola tractantur 5, Pr 3 *Z.* non uno l. Aristophanes demonstrat 1, 10, 18 *N.*

duobus libris tractatum locum 9, 1, 25; qui talia libris complexi sunt 1, 6, 36. sicut superiore l. continetur 11, 1, 1.

**Liber.** *Adj.* I) *sui juris:* condicionis distantia — liber an servus 5, 10, 26. *v.* Ingenuus. praenomen, nomen, cognomen, tribus propria liberi 7, 3, 27. nec eadem ap. principem — privatum, tantum liberum ratio est 11, 1, 43. liberos natura omnes 3, 8, 31. ne faciem quidem lib. hominis 6, 3, 32; libera (*civitate*) 7, 4, 22. *v.* Civitas. quis hominum liberi modo sanguinis 12, 9, 10. II) *in dicendo:* maledicus pro libero 2, 12, 4. 5, 13, 26. dictum lib. 11, 1, 37. *v.* Superbus. de oratione libera, quam Celsus licentiam vocat 9, 2, 27. *v.* Adulatio; liberrimum hominum genus 12, 2, 22. III) *i. q. expeditus, solutus, vacuus.* *a*) *c. Nominib.* animus undique l. 10, 3, 28. l. coelum 2, 6, 7. l. impetus 7, 4, 30. *v.* Impetus. lectio l. 10, 1, 19. lib. ac tota (*mens*) 12, 1, 5. cujus l. mutatio est 7, 4, 30. ore l. 11, 3, 54. lib. et separata est (*parabole*) 8, 3, 77. unone verbo sint duo pedes comprehensi, an uterque liber 9, 4, 97. prooemia maxime esse lib. 3, 8, 8. l. sententia 2, 8, 6. rhythmis libera spatia, metris finita sunt 9, 4, 50. lib. tempus ac locum 12, 8, 7. tempus tum lib., tum angustum 11, 1, 46. voce lib. 9, 2, 3; *Compar.:* liberior in utramque partem disputatio 7, 2, 14. lib. figuris 10, 1, 31. fusiores liberioresque numeros 9, 4, 130. officia liberiora plenioraque 6, 1, 9. paulo lib. sententia 4, 2, 121. liberior poëtis quam oratoribus (*synecdoche*) 8, 6, 19. *β*) *ad aliquid:* libera ad electionem 3, 4, 8. nec lib. ad discendum mora 12, 3, 3; in schola liberum est, in foro rarum, ut *etc.* 4, 1, 46. si utrumlibet esset liberum 11, 1, 60. quae tacere liberum erit 4, 2, 67. quam sequi magis probantibus liberum erit 6, 3, 112. *δ*) *c. Ablat.:* liber invidiā 12, 11, 7. animum cogitationibus aliis lib. 11, 2, 35. lib. arbitris locum 10, 3, 22. lib. odio et gratia mentibus 5, 11, 37. mens omnibus vitiis lib. 12, 1, 4.

**Liberalis.** minus lib. materia 12, 9, 7. lib. disciplinis 12, 7, 8. judicio lib. 6, 3, 32; liberatior materia *opp.* imbecillis ingeniis 2, 8, 12 *N.* paulo lib. (*a. l.* liberior) vita 5, 13, 26.

**Liberalitas.** pro luxuria lib. 8, 6, 36. lib. (*a. l.* libertas) a quo profecta sit, refert 7, 4, 23. liberalitatis virtutes 6, Pr. 10.

**Liberaliter.** ille in cibis paulo liberalius aspersus (*sc. sal.*) 6, 3, 19.

**Liberatio.** — malorum 5, 10, 33.

**Libere.** *a*) omnia l. fingimus et impune 6, 1, 43. l. loquenti 6, 3, 83. *β*) *Compar.:* concitare invidiam *etc.* liberius in peroratione contingit 6, 1, 14. fortius liberiusque defendere 12, 1, 21. lib. dissentio 3, 6, 78. longius et lib. exeritur (*digitus*) 11, 3, 92 *N.* quod lib. hic fieri potest 4, 3, 9. lib. salutasse 8, 4, 2. aliquatenus lib. deorsum spectantibus digitis 11, 3, 97. Eo (*apposito*) poëtae frequentius et lib. utuntur 8, 6, 40.

**Liberi.** — parvuli 2, 15, 8; lib. nostrorum mores 1, 2, 6. de liberorum educatione 1, 11, 17; liberi parentibus afferunt laudem 3, 7, 18. *cf. ib.* 26. lib. parentes alant, aut vinciantur 7, 6, 5. liberorum ac parentium solitudinem conqueritur 6, 1, 18. quod omnium sit votum parentum, ut honestiores, quam sint ipsi, liberos habeant 11, 1, 82. cum assidue minores parentibus liberi essent 6, 3, 67; multa in his (*declamationibus*) relinquuntur incerta, parentes, liberi *etc.* 2, 10, 14. in epilogis quidam, quibus volunt, liberos, parentes accommodant 7, 2, 56; liberos necare nonnunquam pulcherrimum est 12,

1, 37. liberos eorum (*qui periclitentur*) ac parentes producere 6, 1, 30; si sine lib. decesserit, 3, 6, 96. ut Cic. de proscriptorum lib. fecit 3, 6, 96.

**Libero.** Liberatus sum. *fig.* 9, 2, 26; eum onere liberat 5, 6, 4. liberet eum noxa 5, 12, 13. ante — quam praejudiciis omnibus reum liberaret 6, 5, 10. me liberavit respondendi verecundiā 3, 5, 15; *i. q.* *absolvo:* reum a judicibus hoc defensionis modo liberari non posse 7, 4, 20.

**Libertas.** I) *publice:* de libertate contendunt 7, 9, 3 *N.* recepta libertate 7, 3, 27. in asserenda lib. reïp. 6, 5, 8. II) *in dicendo:* quae in aliis libertas est, in aliis licentia vocatur 3, 8, 48. Quid minus figuratum, quam vera lib. 9, 2, 27. *cf.* 10, 1, 104. 11, 1, 67. 12, 2, 31. in eo lib. atque inde acerbitas 10, 1, 94. frequenter species libetatis deducere ad temeritatem solet 12, 9, 13. genus dic., quod specie libertatis insanit 12, 10, 73; facundissimae lib. (*antiqua comoedia*) 10, 1, 65 *N.* vox honestissimae lib. 11, 1, 37. affectatores libertatis 6, 2, 16; usus est hac lib. 8, 6, 30. III) *i. q.* *libera potestas:* l. testamentorum 3, 6, 84 *N.* numerorum illa l. 8, 6, 20. quod libertatem negligentiae facit 11, 2, 45. nec libertate verborum, nec licentia figurarum 10, 1, 28. late circumspiciendi libertas 10, 3, 24. libertatem sibi eloquendi relinquere 11, 2, 28. Est quibusd. scholasticis controversiis lib. omnia enumerandi 4, 2, 92. dialogorum libertate gestiendum 10, 5, 15. non alia libertate, quam qua illi primi homines rebus appellationes dederunt 8, 3, 30. Inde libertas declamatoribus, ut *etc.* 4, 2, 28. verba poëtica libertate audaciora *opp.* proprie dicere 10, 5, 4. *v.* Licentia. IV) *i. q.* *vacuitas:* illa coeli lib. 10, 3, 22.

**Libertinus.** Qui servus est, si manumittatur, fit libertinus, non itidem addictus 5, 10, 60. *cf.* 7, 3, 27. libertinis detrahenda est auctoritas 11, 1, 88. *cf. ib.* 86.

**Libertus.** Claudii Caesaris lib. 6, 3, 81 *N.* Ciceronis lib. Tiro 10, 7, 31. patrono in libertum manus injectio sit: liberti heredem sequantur 7, 7, 9. pro libertis adv. patronos observantia 11, 1, 66. lib. ejus 6, 3, 84.

**Libet.** ut libet 2, 12, 7. unde libuit incipere 3, 8, 6. inchoare haec studia vel non vacabit, vel non libebit 1, 12, 12. *cf.* 1, 10, 28. sed etiam ex proximo mutuari libet (*sic. Codd.*; *vulg.* licet) 10, 1, 13 *Fr.*

**Libidinosus.** libidinosior es, quam ullus spado 6, 3, 64 *N.*; hanc libidinosam resupina voluptate (*eloquentiam*) 5, 12, 20.

**Libido.** — effrenata et indomita *Cic.* 4, 2, 105. O libidinem deformem 8, 6, 40. multae causae libidinum 12, 11, 18. exemplum deforme libidinis 3, 7, 21. libidinis injuriam 9, 2, 47. species (*argumentum*) libidinis 5, 10, 26; Quid ex lib. ac luxuria spei? 12, 1, 8.

**Librarius.** ad librarios suos respiciunt (*oratores*) 11, 3, 131. librariorum insectari inscientiam 9, 4, 39,

**Licenter.** *α*) Graeci lic. multa 1, 8, 6. *β*) *Compar.:* Liberum et Cererem pro vino et paene licentius, quam uti fori severitas ferat 8, 6, 24. ausi aliquid lic. aut laetius 2, 4, 14. si quid lic. dixerint 1, 2, 7. petitas vel paulo lic. voluptates 12, 10, 50. lic. translata 8, 3, 37.

**Licentia.** de oratione libera, quam Celsus licentiam vocat,

Graeci παῤῥησίαν 9, 2, 27; declamatoria lic. 8, 3, 76. festae lic. 6, 3, 16. poëtica lic. 2, 4, 3. 19. 4, 1, 58. major illic lic. est 9, 4, 51; lic. declamantium 2, 10, 3. ebriorum aut comissantium licentiae 11, 3, 57. *v.* Libertas. fori sanctitatem ludorum talarium licentia solvere 11, 3, 58. haec libertas (*poët.*) feretur, maximeque cum in locos fuerimus ingressi, quorum naturalis ubertas licentiam verbi notari non patitur 4, 1, 59. cujus rei lic. ex hoc est *ib.* 4; minime permittenda assurgendi exultandique in laudando lic. 2, 2, 9. mentiendi lic. 4, 2, 89; licentiam malis dari contra bonos est 12, 7, 1. a lic. deterrere 2, 2, 3. quorundam in oratione simili paene lic. lascivientium 9, 4, 6. genus dic., quod verborum licentia exultat 12, 10, 73.

**Licentiosus.** quod non minus est licentiosum, quam si sulfuri subjicerent in genitivo lit. *o* mediam 1, 6, 23.

**Licet.** quaedam tertiae demum personae figura dicuntur, ut licet 1, 4, 29. I) *α*) *simpliciter:* neque idem ubique aut licet aut decorum est 5, 10, 40. plus quam licet 9, 2, 88. quod in foro non expedit, illic nec liceat 9, 2, 67. quoad licet 1, 6, 20. quo modo lic. — faciant 3, 6, 29. quotiens licebit 10, 7, 29, si licet 11, 3, 123. si licebit 12, 10, 55. si liceret 5, 12, 18. ut primum licuerit 11, 1, 80. Et licebat, si aliter sentirem, fortius id liberiusque defendere 12, 1, 21. Sint extra, licet, usus bellici 1, 10, 48 *N.* *β*) *c. Inf.* a) Sed licet modum adhibere 9, 2, 69. licet — consequi 4, 2, 128. ut sibi mori liceat 9, 2, 85. sine illo vivere honeste licet 9, 3, 95. Licet tamen praecogitare plura, et ad omnes casus componere animum 12, 9, 20. Si licet dicere 8, 3, 37. an licuerit occidere 3, 11, 7. *cf.* 3, 6, 65. 5, 13, 24. 7, 1, 64. 8, 3, 43. 10, 1, 19. 10, 5, 4. 11, 1, 82. 11, 3, 132. Quibus causis abdicare non liceat 7, 4, 26. *cf.* 7, 8, 4. ut jam nobis — fas non sit; at derivare, quando desiit licere 8, 3, 36. *cf.* 6, 3, 28. b) *adj. Dat.:* nec semper illis uti licebit 9, 4, 89. *cf.* 10, 1, 33. 11, 1, 88. 11, 2, 24; an huic esse procuratorem liceat 7, 1, 19. procuratorem (*Sp.* procuratori) tibi esse non licuit 4, 4, 6 *Z. N. cr.* II) *c. Conj. i. q.* *quamvis*: improbitas, lic. adversario molesta sit, judici invisa est 6, 4, 15. quos tu lic. Polygnotos vel Callonas appelles 12, 10, 10. In comoedia maxime claudicamus; licet Varro — dicat, licet — laudibus ferant, lic. Terentii scripta ad Scipionem Africanum referantur 10, 1, 99. Licet enim satis exemplorum ad imitandum ex lectione suppeditet, tamen viva illa vox alit plenius 2, 2, 8. *cf.* 1, 2, 22. 1, 5, 45. 56. 2, 4, 6. 2, 8, 13. 3, 3, 4. 5, 12, 20. 7, Pr. 2. 7, 1, 53. 8, 3, 69. 8, 5, 29. 9, 4, 87.

**Lictor.** quid asperius lictore Verris 11, 1, 40.

**Ligamentum.** — ta aurium 11, 3, 144.

**Ligneus.** Fabii Maximi lign. oppida 6, 3, 61 *N*,

**Ligo.** quae Graeci magis in catenas ligant 5, 14, 32.

**Lilium.** lilia 8, 3, 8.

**Lima.** detrahere aliquid limam rudibus 2, 12, 8.

**Limen.** vix eo limen (*a. l. inser.* ultra) egresso 11, 2, 13; *transl.:* in ipso statim limine obstare 2, 11, 1.

**Limes.** — limites 1, 6, 24. l. rectus 2, 13, 16.

**Limo.** *transl.:* multum ratio limabit 2, 4, 7; *Partic.:* pressum limatumque genus dic. 2, 8, 4. genus dic. parvum limatumque grandibus adhibeamus? 11, 1, 3. pressum et mite et limatum

(*eloquentiae genus*) *ib.* 31. *v.* Senex. tersum ac limatum esse oportet, quod libris dedicatur 12, 10, 50; Attici limati quidam et emuncti 12, 10, 17.

**Limus.** limi et, ut sic dicam, venerei (*oculi*) 11, 3, 76.

**Linea.** *α*) *in figuris geometr.:* circumcurrens l. 1, 10, 41. l. extremae *ib.* 40. *cf.* 10, 2, 7. l., quae circumibit *ib.* 44. l. data *ib.* 3. lineis aream claudere *ib.* 43. quod his l. continetur *ib.* 40. *β*) *in mensuris:* si non statim rectissima lineā tensā, facilior tamen et apertior via 3, 6, 83 *N.* adv. hoc facientem lineas poposcit (*in agendo*) 11, 3, 133. *γ*) *in pictura:* pictura, quae lineas modo extremas umbrae circumscriberet 10, 2, 7. ne membris quidem suas lin. dedissent 11, 3, 46. examinasse subtilius lineas 12, 10, 4 *N.* describere tabulas mensuris ac lineis 10, 2, 6. *δ*) *transl.:* cum primas lin. duxissent *opp.* materias — latius dicendo prosequebantur 2, 6, 2. non ut consumantur affectus, sed tamen velut primis lineis designentur 4, 2, 120.

**Linearis.** — ratio 1, 10, 36. l. probationes *ib.* 49.

**Lingua.** I) *pars corporis aut dicendi facultas:* calculos lingua volvens 11, 3, 54. in usum linguae 12, 2, 17. linguae et oris vitia 1, 5, 32. *cf.* 1, 1, 37; ut primum ling. esse coepit in quaestu Pr. 13. II) *i. q. sermo:* peritissimus linguae Lat. 10, 1, 95. auctores utriusque linguae Pr. 1. cum aequali cura linguam utramque tueri coeperimus, neutra alteri officiat 1, 1, 14. in utracunque ling. expressa proprietas omnium literarum 6, Pr. 11. κοινισμὸς (*Z. conj.* σωρισμός) quaedam mixta ex varia ratione linguarum oratio 8, 3, 59. Mithridates, cui duas et viginti linguas, quot nationibus imperabat, notas fuisse 11, 2, 50; ne Graeci quidem in alio genere linguae obtinuerint illam venerem 10, 1, 100. Crassus quinque Graeci sermonis differentias sic tenuit, ut, qua quisque ap. eum lingua postulasset, ead. jus sibi redditum ferret 11, 2, 50. illis (*Graecis*) non verborum modo sed etiam linguarum inter se differentium copia est 12, 10, 34.

**Linquo.** sceptra mihi liquit Pelops. *Tragic.* 9, 4, 140 *N.*

**Linum.** — ruptum (*in litis instrumento*) 12, 8, 13 *N.*

**Linter.** quis in lintre loqueretur? *Julius* (*Strabo*) (?) 11, 3, 129.

**Liquefacio.** cibos mansos ac prope liquefactos 10, 1, 19.

**Liquet.** primum est, ut liqueat, augere quid velimus an minuere 8, 3, 40. de quo liquet 3, 6, 35. non liq. mihi 9, 3, 97; si liqueat oratori, futuram bonum virum, cui *etc.* 12, 1, 42. *cf.* 3, 8, 24. Sic enim fiet argumentum —: ut administranda resp. sit, si liquebit mundum providentia regi 5, 10, 14. Pyrrhon quidem, quas in hoc opere habere partes potest? cui judices esse, ap. quos verba faciat, et reum *etc.* non liquebit 12, 2, 24; quid maxime liquere judici velit 3, 6, 12.

**Liquidus.** illi homines docti — omnia — ad liquidum confessumque perducunt 5, 14, 28.

**Liquo.** quae cum sex et viginti natus annos summis audientium clamoribus dixerit (*Cicero*), defervisse tempore et annis liquata 12, 6, 4.

**Lis.** stlitem 1, 4, 16. *α*) parvis lit. 6, 1, 36. lite pecuniaria 6, 1, 50. praesens l. 2, 7, 4. l. raras 7, 1, 43. singulas lites controversiasque *opp.* generales 7, 1, 64. l. Urbiniana 7, 2, 26. *β*) de quo lis est 7, 6, 6. *cf.* 6, 1, 39. si de terminis mensurisque sint lites 1, 10, 36. *cf.* 7, 4, 3. non est l. facti 5, 9, 4 *N.* Quae ambiguitas plurimis modis accidit; unde fere lites, praecipue ex testamentis 7, 9, 2. ex praescriptione lis pendet 7, 5, 3. *cf.* 5, 10, 112. Causam, cui

plurimae lit. subjacent 3, 6, 27. circa species easd. omnis l. versabitur 3, 6, 85. dum ignota judici lis est 4, 1, 24. quo sublato l. esse non possit 3, 11, 19. *cf.* 5, 13, 9. nullam esse l., si is, cum quo agitur, nihil respondeat 3, 6, 14. l. nulla est, cui probatione non opus sit 5, Pr. 5. *v.* Lex. γ) litis condicio 7, 2, 37. hoc genus litis ex praeterito pendet 7, 2, 5. l. occasio 7, 9, 5. omne l. instrumentum 12, 8, 12; litium advocatum (*hoc verb. a Codd. optt. omitt.*) 12, 1, 25. media lit. manus et quidam interpres 12, 8, 4. lit. cardo 12, 8, 2. lit. condicio 5, 1, 3. infinitae lit. formae 7, Pr. 4. in mediis lit. medullis 2, 1, 11. lit. quaestionem 10, 1, 23. δ) extra litem 4, 1, 12. quo minus susceptam, cum melior videretur, litem dimittat 12, 7, 6. *cf.* 4, 2, 66. quid litem faciat 3, 11, 24. *cf.* 7, 1, 14. (*lex*) litem habet 7, 5, 5. ut amici quam minimas lit. habeant 12, 9, 7. ut sublata sit lis 7, 2, 45. ε) in aliis lit. 2, 17, 40. *cf.* 6, 1, 36. 7, 2, 26. quod in lite est 7, 7, 6. 2, 21, 16. in l. cantat 11, 3, 59. cum lite pecuniaria adv. fratrem ageret 6, 1, 50. de his lite contenditur 3, 4, 8.

Litera. (*Buttm. in tribus ultimis libris gemina* T *scripsit*). I) *Sing.* α) *c. Attrib.:* M litera 9, 4, 39; lit. illa Aeolica 1, 7, 26. l. acriores — hebetiores 1, 11, 4. angustior l. 9, 4, 33. coëuntes l., quae συναλοιφαὶ dicuntur *ib.* 35. *v.* Coëo. l. correpta, producta 1, 7, 2. — jucundam et quasi tinnientem 12, 10, 31. jucundissimas ex Graecis l., vocalem alteram, alteram consonantem *ib.* 27. longa ac brevis l. 1, 7, 11. *cf. ib.* 3. mugiente l. M. 12, 10, 31. desintne aliquae nobis necessariae l. 1, 4, 7. cujusd. novae l. 9, 4, 40. E planior (*a. l.* plenior) l. *ib.* 33 *N.* sexta nostrarum 12, 10, 29. l. melius sonantibus 8, 3, 16. ultima prioris syllabae l. *ib.* 45. β) *Nominat.:* illa vetustissima tempora, quibus et pauciores lit., nec similes his nostris earum formae fuerunt 1, 7, 11. lit. syllabaeque, ut scribentium cogitationem non exigunt, sic rationem (*Sp.* — nes) sponte quadam sequatur (*Sp.* sequantur) 5, 10, 125 *Z.* γ) *Genit.:* literarum affinitas 1, 6, 24. suavis appellatio literarum 11, 3, 35. lit. ductus 1, 1, 25. 10, 2, 2. ut lit. nomina et contextum prius quam formas parvuli discant 1, 1, 24. *cf.* 21. 24. 25. lit. inter se conjunctio *ib.* 31. eburneae lit. formae *ib.* 26. lit. habitus *ib.* 25. lit. inventa in Mercurio (*ostenduntur*) 3, 7, 8 *N.* similitudo lit. 5, 13, 8. lit. sonus 1, 4, 7. *cf.* 9, 4, 40. δ) *Accus.:* ut mediam I lit. acciperent 1, 7, 21. aut correptis, aut porrectis, aut adjectis, aut detractis, aut permutatis lit. syllabisve 1, 6, 32 *N. cf.* 6, 3, 53. affixisse eas pueris 1, 1, 25. quae (*syll.*) easd. inter se lit. committunt 9, 4, 33. geminata ead. (*Sp.* exemta *N.*) lit. 1, 7, 29. (*M*) lit., quae exprimi nisi labris coëuntibus non potest, — continuata cum insequente in naturam ejus corrumpitur 8, 3, 45. M lit. in E mollita 9, 4, 39. literas facie norint, non ordine 1, 1, 25. subtrahendae S lit. 9, 4, 38. *ebur* et *robur* in o literam secundae syll. transeunt 1, 6, 22; nisi literas nihil se ex musice (*Sp.* musicis) scire 1, 10, 18 *Z.* locum ad literam subjeci 9, 1, 15. in easd. l. exit 1, 5, 60. per eand. l. exeant 1, 6, 8. in E lit. secundam vertisse (*quaed. verba*) 1, 7, 25. ultra primas l. progressi 1, 1, 8. ε) *Ablat.:* pleraque nos litera M cludimus 12, 10, 31. quibus quaeque syll. literis constet 1, 7, 1. quae si nostris lit. scribantur 12, 10, 28; quod in literis obest, in syllabis non nocebit 1, 1, 26. nec vero in literis syllabisque natura mutatur 9, 4, 91; simulacris pro lit. utamur (*in arte mem.*) 11, 2, 21.

II) *Plur.* α) *scribendi usus:* literae (*bonis malisque causis communes*) 12, 1, 45. obstare memoriae usum literarum 11, 2, 9. artem orandi literis tradiderunt Pr. 4. ars digna literis 12, 11, 22. β) *i. q. epistola:* scriptis ad ipsum lit. 9, 4, 1. ego ibidem has inter coenam exa-

ravi (*Ellipsis*) *Cic.* 9, 3, 58. γ) *doctrina*, *quae libris continetur:* literae Latinae, Graecae 1, 12, 6. 12, 11, 23. quo in genere (*philosophia*) paucissimos adhuc eloquentes lit. Romanae tulerunt 10, 1, 123. quod literae perpolierunt 2, 12, 8. unicum adversorum solatium literas 6, Pr. 14; quidquid hoc est in me infelicium lit. *ib.* 3. literarum amor Pr. 6. cupiditatem lit. 12, 1, 8. prima lit. elementa 1, 1, 23. lit. initia *ib.* 19. expressa proprietas omnium lit. 6, Pr. 11. sacra lit. 10, 1, 92. pura voluptas lit. 2, 18, 4. illarum ignaros literarum 5, 14, 29 *Z.* Quis inter haec literis aut ulli bonae arti locus 12, 1, 7. qui plus honoris literis tribuerunt 2, 12, 11; doctrinam iis (*Graecis*) concedit (*Cic.*) ac literas 11, 1, 89. literas vel primis labris degustavit 12, 2, 4. lit. Graecas didicit 12, 11, 23. qui lit. nesciunt 6, 4, 15. Cur non pertineat ad lit. aetas, quae ad mores jam pertinet 1, 1, 17; primis saltem lit. eruditus 1, 10, 35. literis imbutus 1, 2, 15. literis instituendos 1, 1, 15; procul a lit. 7, 1, 46. sine lit. 2, 20, 2. firmiores in lit. profectus 1, 2, 16. in lit. clarus 1, 6, 35. si quid in lit. valeat 11, 2, 49.

**Literarius.** — ludi 1, 4, 27.

**Literatorius.** grammatice literatura est, non literatrix — nec literatoria. 2, 14, 3.

**Literatrix.** *v. supra.*

**Literatura.** grammatice quam in Latinum — transferentes literaturam vocaverunt 2, 1, 4 *N. cf.* 2, 14, 3.

**Litigator.** 3, 10, 4. 5, 7, 34. 6, 3, 32. 6, 4, 7. 12, 7, 6. *v.* Advocatus. ingrato lit. 6, 3, 93. lit. rusticus illiteratusque 2, 21, 16; petulantiam patroni litigator luit 12, 9, 9. *v.* Patronus. plurimi (*lit.*) mentiuntur 12, 8, 9. promittit lit. omnia 12, 8, 11. cogendus ead. iterum ac saepius dicere lit. 12, 8, 8. in causis repetundarum, qui se reo numerasse pecunias jurant, litigatorum non testium habendos loco 5, 7, 5. ipsius litigatoris persona tractanda varie 4, 1, 13. cum periculo litigatoris suscepti 2, 12, 4. cum rem litigatoris ageret 12, 10, 45. (*actor*) compositus ad stomachum litigatoris 12, 9, 12. (*ap. Athen.*) scribere litigatoribus (*orationes*) moris erat 2, 15, 30; avertenda ad litigatores saepe oratio est 4, 5, 20. cum (*virtutes*) etiam in litigatore debeat orator approbare 6, 2, 18. ne omnia testimonia expectet a lit. (*orator*) 10, 1, 34. causam discere ex suis lit. 12, 8, 6. turpis voluptas et inhumana a lit. frequenter exigitur 12, 9, 10.

**Litigo.** *a*) qui non improbe litigabunt 12, 7, 5. cujus nomine litigas 4, 4, 6. 7, 1, 20. de his disputatur, non litigatur 7, 3, 12. inter quas (*personas*) litigatur 4, 2, 130. inter patres filiosque litigatum 11, 1, 65. β) *Partic.:* litigantes 3, 11, 24. non bona conscientia sed victoria litigantis est praemium 2, 15, 32. litigantis securitatem 4, 1, 55. litigantium auxiliator 12, 3, 2. ut non fallamus vana spe litigantem 12, 7, 7.

**Litura.** 11, 2, 32. *v.* Adjectio.

**Litus.** quid sit lit. 7, 3, 13 *N.* lit. esse, qua fluctus eludit 5, 14, 34. ut vetus gubernator litora et portus *etc.* docebit 12, 11, 15. litoribus discreta sunt (*genera piscium*) 5, 10, 21. ut in litore coenarent 7, 3, 31 *N.* Demosth. in lit., in quod se maximo cum sono fluctus illideret, meditans 10, 3, 30.

**Livor.** livor et tumores apparuerunt 5, 10, 46. livores et tumores in corpore cruditatis an veneni signa sint 2, 21, 19. *cf.* 5, 9, 1. 11.

**Lixa.** agmini totidem lixas habenti, quot milites 8, 6, 42.

**Locatio.** [recta quaed. loc. (*Z.* collocatio) prioribus sequentia annectens 7, 1, 1.] vitiosa locatione verborum 9, 4, 32.

**Loco.** I) eam (*Helenam Priamus*) juxta se locat 8, 4, 22. equites pro cornibus locare 2, 13, 3; [quem in numero veterum locare (*Z.* habere) 10, 1, 118.] aliqua locabuntur in exordio 4, 1, 26. quae sunt in ultimo locata 9, 3, 82. II) *v.* Conduco.

**Locuples.** I) locupletem a locorum copia 5, 10, 55. nuptias locupletis propinqui 7, 1, 14. virtus bonum est, quod ea locupletes faciat 5, 14, 21. dum sit locupletior aliquis sordidae mercis negotiator 1, 12, 17. II) *transl.:* Atacinus Varro ad augendam facultatem dicendi parum loc. 10, 1, 67. nitidus ille et sublimis et loc. (*orator*) 12, 10, 78; alia copia loc., alia floribus laeta 8, 3, 87. loc. et speciosa vult esse eloquentia 5, 14, 30.

**Locus.** stlocum 1, 4, 16. I) *proprie c. Attrib.:* in loco cluso, frequenti 7, 2, 44. inculto (*Sp.* inocculto) l. 7, 9, 5 *Z.* liberum l. 12, 8, 7. liberum arbitris l. 10, 3, 22. se in locum, ex quo nulla exaudiri vox, et ex quo nihil prospici posset, recondebat *ib.* 25. loca, quam maxime spatiosa, multa varietate signata 11, 2, 18. per loca sola *Cic.* 5, 13, 28. l. maritimis, planis, amoenis, salubribus, fertilibus 3, 7, 27; loca infinita, per quae verba explicentur (*in arte mem.*) 11, 2, 25. *β*) *Nominat. et Genit.:* loca inter nominum causas 1, 4, 26; locorum amoenitas 10, 3, 22. condicione locorum 12, 10, 2. locor. descriptio 9, 2, 44. differentia locor. 12, 10, 70. locor. extremae lineae 1, 10, 39. loci positio ac munitio 3, 7, 26. spatio loci 8, 3, 84; loci adverbia 1, 5, 50. *γ*) *Accus.:* locum capere castris 12, 3, 5. exilio delegerat locum 12, 10, 19. in demonstrandis l. 11, 3, 87. ipsos intueri, et locum (*Sp. om.*), et habitum 8, 3, 64 *S.;* quomodo Metrodorus in XII signis, per quae Sol meat, trecenos et sexagenos invenerit locos 11, 2, 22. in iis, quae didicerunt, locis ponunt res illas (*in arte mem.*) *ib.* 23. *cf.* 29. *δ*) *Ablat.:* in conviviis, omni denique loco *Domit. Mars.* 6, 3, 105. quo essent in loco, ignaros 8, 3, 4. neminem decet ullo in loco turpiter (*dicere*) 11, 1, 14. corpus inculto loco poni (*ambigue*) 7, 9, 5 *Z.* loco injuriae 4, 2, 113. omnibus l. 6, 3, 72. nullo non et tempore et l. 10, 7, 25. loco alienum (*dictum*) 6, 3, 33; artus etiam leviter loco moti 7, 3, 34; *ambigue dictum:* eques Rom., ad quem in spectaculis bibentem cum misisset Augustus, qui ei diceret, Ego si prandere volo, domum eo: Tu enim, inquit, non times, ne locum perdas. 6, 3, 63 *N.* *ε*) *in quaestionibus:* locus ad causam extra pertinet 4, 1, 31. *cf.* 5, 3, 37 *N.* 6, 3, 101. 9, 3, 102. 11, 1, 46. de loco, quo res gesta dicitur, quaeri solet 2, 4, 19. *cf.* 3, 6, 25.

II) *de spatio, adjunctoque Genit. et Dat. interdum i. q. facultas.* *α*) *Nominat.* a) debet vacare locus, in quo notentur, quae *etc.* 10, 3, 33. *cf.* 9, 4, 118. b) *adj. Genit.:* si actionis supererit locus 6, 1, 6 *N.* cum defendendi negandive non est locus 5, 13, 8. cum mihi apud te locus sit etiam pro altero deprecandi 5, 10, 93. est l. quaerendi 3, 8, 21. c) *adj. Dat.:* frugibus in terra sentibus occupata (*locus non est*) 12, 1, 7. quibus (*poëtis*) nullus est in bibliothecis loc., sit etiam frequens in theatris 11, 3, 4. primus in eo grammaticis est l. 1, 4, 1. per totam causam affectibus est l. 6, 2, 2. cogitationi temporis ac loci plurimum est 10, 6, 1. in his conjecturae l. est 3, 8, 4. perquam sit exiguus eloquentiae l. 2, 17, 28. in

foro quoque esse his figuris l. 9, 2, 74. ut sit et fortunae l. 4, 5, 14. ubicunque ingenio non erit l. 3, 1, 22. *cf.* 7, 4, 23. nec est mendacio l. 11, 2, 39. l. est narrationi 4, 2, 5. *cf.* 4, 3, 5. omnibus fere verbis in oratione l. est 10, 1, 9. *cf.* 8, 3, 17; non est semper rectis l. in suadendo 3, 8, 42. quae si negligas, non sit majoribus l. Pr. 5. *cf.* 7, 1, 45; consilio l. superest 5, 14, 27; est hic l. ad conciliandum judicem 4, 3, 9. β) *Accus.* a) quae sunt in quoque praecipua, proprii locum accipiunt 8, 2, 11. qui (*affectus*) non ubique habent locum 3, 5, 2. quid in plerisque judiciis habere loci potest supra modum se tollens oratio? 4, 2, 61. *cf.* 7, 4, 18. 9, 4, 116. Lat. facundia circa rationem eloquendi vix habere imitationis locum videtur 12, 10, 27. virtutis loc. obtinet 4, 2, 45. *cf.* 5, 13, 52. 7, 4, 12. 12, 4, 2. vacantem occupare l. 8, 6, 18. nec usquam plus loci reperit urbanitas 6, 4, 10. b) *adj. Dat.:* in definitionibus assignatur etymologiae locus 1, 6, 29. *cf.* 5, 13, 1. ut non sit dandus et fortunae l. 10, 6, 5. *cf.* 11, 3, 6. faciebant illis (*fig.*) locum 9, 2, 79. non invenio huic locum 3, 8, 22. casus, qui et ipse praestat argumentis locum 5, 10, 48. vix scio, cui reliquerit (*Cato*) hujus nominis locum? 12, 7, 4. c) *post Praepos.:* in cujus locum assumitur (*nomen*) 9, 1, 6. in l. exemplorum cedunt 5, 11, 36. B in loc. aliarum dedimus 1, 4, 14. in horum trium loc. subditae quattuor legales 3, 6, 54. succedere in eorum (*parentum*) loc. 2, 2, 4. in loc. lacrimarum ejus (*Milonis*) ipse (*Cicero*) successit 6, 1, 25. *cf.* 6, 5, 10. si in alienum loc. venit (*metaphora*) 8, 6, 18. γ) *Ablat. adverbialiter i. q. vice:* si vos in eo loco essetis, quid aliud fecissetis? Cato 9, 2, 21; quod coloris loco dicit 7, 1, 53. accipiendum (*a. l. om.*) criminis l. 11, 1, 28. l. juris quaeri 7, 4, 36. narrationis l. rem stringat 4, 2, 128. praeceptorum l. ficta (*exempla*) 12, 4, 2. non testium habendos l. 5, 7, 5. testimonii l. ducitur (*a. l. dicitur*) 5, 9, 10. testimonii l. posuit 6, 3, 4. scientiam virtutis l. ponit 2, 15, 20. ap. quos vitii l. est 6, 1, 7. E quoque I loco fuit 1, 4, 17. *cf.* 12, 10, 31.

III) *de ordine ac dignitate:* α) Sed esto, neque melius, quod invenimus esse, neque par, est certe proximus locus 10, 5, 6. ultimus sit famae l. 8, 3, 13. ex iis partibus, quarum alius erat locus 4, 3, 3. hic erat propositus a nobis in defensione l. tertius 12, 10, 1. *cf.* 5, 10, 118. memoriam in ordine partium quidam inventioni subjunxerunt, nobis quartus ejus loc. maxime placet 3, 3, 10. erat ordine proximus l. 7, 3, 36. l., qui rerum ordinem sequitur 4, 3, 14; primum ac potentissimum (*a. l.* potissimum) obtinet locum 6, 5, 5. *v.* Obtineo. huic tribuendus est quintus l. 3, 3, 3. *v.* Palma. magnum sibi vindicat l. 10, 1, 121. *cf. ib.* 89. *cf.* 6, 3, 63 *N.*; *in agendo:* in utrumque loc., primum et secundum simul exerceamur 5, 13, 50 *N. cf.* 4, 2, 29. Praef. Vol. II. p. VI. β) *Ablat.:* humili loco 4, 2, 2; superiore l. quisque declamabat, ut praecedere profectu videbatur 1, 2, 23. quid primo, quid secundo, quid tertio l. sit dicturus 3, 9, 3. primone an summo l. ponenda sint potentissima argumenta 5, 12, 14. rationem tertio l. posuit 5, 14, 18. *cf.* 7, 2, 9. 8, 6, 67. 9, 2, 6. 9, 3, 93. 10, 5, 21 *N.* levissima quaeque (*quaestio*) primo l. fungitur 3, 6, 8; *in agendo:* cum sunt omnia priore l. recte exposita 4, 2, 5 *N.* primo protinus l. dicimus 4, 1, 24 *N.* l. a petitore primo 5, 13, 45. pleraque convenire neutro l. 11, 1, 15. etiam secundo partis suae l. narrare 4, 2, 28; purpurae in loco (*i. e. opportune*) insertae 8, 5, 28.

IV) *in scriptis et orationibus.* α) uno ero exemplo contentus, ejus loci, quo Cic. dicit 8, 4, 28. hujus quoque l. (*sc. majoris alicujus orationis partis*) clausula 11, 3, 181; quod cuique l. conveniat, aptemus 10, 2, 26. potissimum huic l. subjiciantur 11, 3, 56. pedis supplosio, ut

loco est opportuna, in contentionibus *etc.* 11, 3, 128. Metus hunc habet loc. (*in peroratione*) fortiorem, quam in prooemio 6, 1, 13. mihi locum signare satis est 1, 4, 17. ex loco transferuntur in locum (*verba*) 9, 4, 27. transfert verbum ex suo l. in alienum 9, 1, 6. *cf.* 8, 6, 5. rerum ac partium in locos (*i. e. suos*) distributio 7, 1, 1; et totus locus 9, 2, 15. *v.* Et. *β*) *Ablat.:* inveniunt in omnibus his locis figuras 9, 1, 24. quod secundo l. diximus 5, 5, 1. 5, 7, 20. in loco dixi compositionis 12, 10, 43. de qua re probationum loco dictum est 11, 1, 78. *cf.* 7, 1, 16. 4, 2, 48. in illo testium loco 6, 4, 2. vim Caesaris *etc.* quibusdam in locis assumere 10, 2, 25. *γ*) hanc (*rem*) tractaturus non alieno loco videor 6, 4, 1. et plura, de quibus alio loco. 5, 10, 60. *cf.* 1, 5, 71. 5, 14, 32. fingere hoc loco est proponere aliquid 5, 10, 96. *cf.* 9, 1, 13. sicut hoc loco 8, 3, 51. ut idem atq. in eodem l. 8, 4, 9. negant eodem l. esse judicationem, quo quaestionem 3, 11, 10. illo loco 8, 3, 51. nullo l. 6, 1, 8. ullo l. 8, 5, 14. quodam l. 11, 1, 92. 11, 2, 14. quid quoque l. primum sit ac secundum 10, 7, 5. *cf ib.* 6. 7, 1, 9. Sed haec suo quaeque loco 2, 10, 15. *cf.* 1, 8, 7. 2, 10, 15. 2, 13, 14. 3, 3, 2. 4, 2, 62. 128. 8, 3, 85. 9, 1, 7. 10, 1, 21. 10, 5, 23. Quarum quae esset observatio, suis locis subinde subjecimus 11, 1, 7. utiliore l. 4, 2, 83. de hac parte adhuc spargetur omnibus l. 8, 3, 58. pluribus l. 12, 1, 22. opportunis l. 11, 2, 2. in eo l., qui hujus quaestionis proprius est 2, 15, 15.

V) *id quod in scriptis aut orationibus tractatur, i. q. materia aut genus. α*) *c. Adj.:* l. conjunctus superiori 9, 1, 1. res non diversae distantibus ex locis 7, 10, 17. Sicut in tormentis quoque, qui est loc. frequentissimus 5, 4, 1. hic quia latius fusus est l. mixtusque cum elocutione 6, 5, 11. *cf.* 11, 1, 5. de ornatu orationis gravior videbatur l. 8, 5, 35. *cf.* 4, Pr. 4. protinus in aliquem laetum ac plausibilem l. excurrere 4, 3, 1. l. negotialis 2, 2, 13. dum loc. praesentem, non totam causam intuentur 5, 13, 31. *cf.* 10, 1, 34. *β*) *c. Pron.:* pauca propria hujus loci attingam 12, 9, 1. quod modo hujus esse loci potius dixi 9, 3, 32. his praecipue l. utiles sunt prosopopoeïae 6, 1, 25. Hic sequens l. talis est 7, 2, 45. Cic. omnia orationis lumina in hunc l. congerit 9, 1, 25. Hermagoras prima in hoc l. posuit exempla ex quaestionibus juris 3, 6, 59. plurimum referre, quam esse in hoc l. quaestionem velimus 2, 19, 1 *N.* aliquid tamen aliquo in l. melius alii 10, 2, 24. quem tropum magis affectamus, ut habere videamur, quam ullo in l. desideramus 8, 6, 38. cujus loci est etiam occupare, quae dicturum facturumve adversarium putes 6, 1, 20. quo l. nonnulli praetereundam narrationem putaverunt 4, 2, 66. quo in l. Verginius fallitur 4, 1, 23. *cf.* 7, 3, 9; hoc ex eodem l. est, quod dixit 6, 3, 64. *cf.* 6, 2, 15. illa quoque vitia sunt ejusd. loci, si cadentia similiter *etc.* junguntur 9, 4, 42. loci, ex quibus argumenta ducuntur 5, 10, 119. *cf. ib.* 95. complura dicunt, sed ex paucis l. ducta 2, 17, 16. *v.* Duco. neque ex aliis l. ratio argumentorum peti potest 5, 13, 1. 8, Pr. 22. cum nisi ex illo et hoc l. nihil ab oratore tractetur 6, 2, 11. *γ*) *per singulos Casus:* quaestio omnis ac locus habet suam dispositionem 7, 10, 5; patronus instabit huic l., ut nihil credibile sit factum esse sine causa 7, 2, 36; his nec status satis ostendi, nec omnes contineri locos 3, 6, 28. totum excutiamus l. 5, 7, 6. ut quisque finietur l. 11, 2, 27. ne hic quidem l. intactus est omittendus, quod *etc.* 12, 10, 49. qui loci oriuntur ex contradictione 3, 8, 27. ut locos ipsos et genera quam possem apertissime ostenderem 5, 12, 15. post orationis et sententiarum figuras tertium quend. subjicit loc. 9, 1, 36. loc., qui in causa Muraenae copiosissime a Cic. tractatur 2, 4, 24. *v.* Tracto. *δ*)

*argumentorum loci:* ex his omnibus prima quattuor ad statns pertinere, cetera ad quosdam locos argumentorum videntur 3, 6, 24. *cf.* 5, 8, 4. 5, 10, 20. 22. 53. 71. 113. 7, 2, 53. *v.* Sedes. Est argumentorum locus ex similibus — ex dissimilibus — ex contrariis 5, 10, 73. — ex pugnantibus — ex consequentibus *ib.* 74. certis inveniendorum arg. locis 5, 13, 60. per omnes arg. locos eat 12, 8, 13; argumentandi et afficiendi locos 8, Pr. 12. ε) *dicendi lumina:* electos ex poëtis locos 1, 1, 36. locos ex intima quaestionum naturalium subtilitate repetitos 1, 4, 4. loci ad forenses actiones pertinentes 2, 4, 27. continuos et decurrentes l. 11, 3, 84 quam laetissimis loc. sententiisque dicentem 11, 1, 49. numerosi l. 6, 3, 36. plenos singula loc. habent 8, 4, 14. locis speciosis modo vel nihil ad probationem conferentibus 7, 1, 41. maxime uberes l. nascuntur 5, 13, 42. verbosissimi l. 2, 4, 31. ζ) *locus communis:* vix ullus est tam communis loc., qui possit cohaerere cum causa, nisi aliquo proprio quaestionis vinculo copulatus 2, 4, 30. *cf.* 3, 9, 4. communes l. in mediis litium medullis versantur 2, 1, 11. *cf.* 5, 1, 3 5, 12, 15 *N. opp.* proprii l. 5, 13, 57. locos comm. dicere 2, 1, 9. [cetera, quae proponuntur, communes locos habent 5, 13, 19. *v.* Ratio I, *a*, a.] loc. communes, quos etiam scriptos ab oratoribus scimus 10, 5, 12 *N.* horum primi comm. locos tractasse dicuntur Protagoras, Gorgias 3, 1, 12 *S.* loc. communibus responderi 5, 7, 24. η) *Locus simpliciter pro communi loco:* 4, 2, 117 *N.* 5, 7, 32. 9, 4, 83. alii a propositione (*Sp.* alia — tio) accusatoris contraque (*Sp.* contra quam) loci oriuntur 7, 2, 3 *Z.* loc. alicujus executione 5, 13, 27; locorum copia 5, 10, 55. communi tractatu locor. 12, 8, 2. locor. naturalis ubertas 4, 1, 59. non in causas sed in locos laborem suum intendunt 2, 11, 6. cum ad argumenta et locos ventum est 11, 3, 144. non insurgit locis (*Demosth.*)? 12, 10, 23. non causa universa in quaestiones ac locos diducenda est 7, 10, 5. in locis ac descriptionibus fusi ac fluentes sumus 9, 4, 138

**Locutio.** Quid tam necessarium quam recta loc. (*i. e.* ὀρθοέπεια)? 1, 6, 20; quidam dicere maluerunt locutiones (*quam verba*) 1, 5, 2 *v.* Elocutio.

**Lodix.** hos lodices *Pollio* 1, 6, 42.

**Longe.** I) *Posit.* α) a nitore Ciceronis ita l. abest 10, 1, 113. *v.* Absum. ne l. nimium nos ducat haec via 5, 9, 14. l. a. materia duci (*prooemia*) 3, 8, 9. ex longe positis ad propiora 5, 10, 90. pedem l. proferre 11, 3, 160. ceteri l. sequentur 10, 1, 87. *cf.* 5, 12, 9. non l. subsequi 1, 1, 14. l. praecedunt 10, 1, 96 l. praeferendos *ib.* 73. Qui, cum l. sit a voluntate infamantium 2, 15, 4; *in ellipsi:* quod ego adeo longe puto ab oratore perfecto 12, 9, 8. in ebore l. citra aemulum 12, 10, 9. β) *c. Adject.:* l. diversa 5, 11, 26. 1, 6, 25. l. princeps 10, 1, 98; l. magis probari *ib.* 70. l. clarius *ib.* 67. l. facilior 6, 4, 21. utiliorem l. 10, 1, 67. l. venustiora 6, 3, 13; eruditissimum l. 9, 2, 97. l. ingratissima 8, 3, 52 *Z.* l. potentissima 7, 4, 4. l. plurimum 10, 3, 1. II) *Comparat.:* si quid longius circumduxerunt 10, 2, 17. cum decoris gratia contrahitur long. verbum 8, 6, 65. nos haec ipsa dulcedo longius duxit 1, 12, 19. l. eundum est 12, Pr. 4. l. evectus sum 9, 3, 87. l. exeritur digitus 11, 3, 92. l. petitum 8, 5, 20. *v.* Peto. l. fortasse progredior 7, 10, 17. provecti l. 12, Pr. 2. cum cogitatio ultra id, quod est, l. quaerit 11, 2, 3. l. recessit 12, 2, 6. l. repetere 5, 11, 23. III) *Superlat.:* ludus, quia sit longissime

ab lusu 1, 6, 34. qui ab eloquentia l. fuerint 8, Pr. 3. quam l. fugiendum 11, 3, 88. l. recesserunt 11, 1, 35.

**Longinquus.** l. similitudine 8, 6, 17.

**Longitudo.** immodica l. (*prooemii*) 4, 1, 62. in quantum patet long. 11, 3, 118. per quot (*pedes*) long. ducetur 1, 10, 44. longitudinis pedes 1, 10, 42.

**Longus.** nihil longum videri necesse est, in quo, quid ultimum sit, certum est 4, 5, 23. I) *proprie:* longa aetas 1, 8, 8 *v.* Aetas. l. itinere 11, 2, 6. 21. l. intervallo 9, 3, 40. (*an bellum*) longum sit futurum 3, 8, 56; dies longiores 6, 3, 77 *N.* longiore dierum spatio 10, 5, 22. noctes, quarum bona pars omni somno longior est 12, 11, 19. tempus longius 11, 3, 37. longiore vita 12, 1, 20. 10, 1, 115; longissimum tempus 12, 11, 1. II) *transl.* α) *Posit.:* l. consuetudo 2, 5, 2. incessum l. (*in dic.*) 11, 3, 126. longam facit operam 12, 11, 12. et longus et plenus et clarus satis spiritus 11, 3, 55. *cf.* 63. β) *Compar.:* in quodam longiore actu 6, 2, 43. long. labor 3, 6, 65. receptus longior et non opportunus 11, 3, 53. spiritus longior breviorque 11, 3, 15. cui longior (*a. l.* longius) cum illo fuerat usus 8, 4, 2. subito defecerit, an longiore valetudine consumtus sit 7, 2, 14. γ) *Superlat.:* in longissimis actionibus 11, 2, 8. quam long. (*spiritus*) 11, 3, 54. III) *in dicendo.* α) *Posit.:* post longam conquestionem 8, 3, 78. longis hyperbatis 8, 6, 67. interim variatur casibus haec et generibus iteratio — et ap. Rutilium longa (*a. l.* longiore) περιόδῳ (*Sp.* περιόδοις) 9, 3, 36 *Z. N. cr.* ne pigra, ne longa sint (*media periodi*) 9, 4, 66. tres potius modicae narrationes quam una longa 4, 2, 50. [ὁμοιολογία — et sententiis et figuris longa (*Z.* longe — ingratissima) 8, 3, 52.] longa et impedita (*oratio*) 8, 6, 42. sermo l. 8, 2, 14. nimis l. transgressiones 9, 4. 28. l. (*a. l.* longiorum) verborum ac nominum 9, 4, 42. β) *Compar.:* longiore ambitu 9, 4, 124. long. circuitus 9, 4, 60. long. expositio 4, 1, 79. long. hyperbatis 9, 4, 144. membrum longius justo (*a. l. om.*). tardum *ib.* 125. long. oratio 11, 2, 27. deinceps longiores fiunt percussiones 9, 4, 51. breve an longius (*prooemium*) 2, 13, 5. long. periodum 11, 3, 53. tum est necessaria illa summa connexio, cum intervenit longior ratio (*Sp.* largior oratio) 5, 14, 17 *Z.* longior, quam oportet, sermo 8, 3, 53. *cf.* 9, 3, 60. IV) *de numero:* α) miscens longa brevibus 11, 3, 43. longae per se et velut opimae syllabae 9, 4, 36. positione longā (*syll.*) 1, 5, 28. long. vocalem 9, 4, 85. β) *Fem. simpliciter pro longa syllaba:* longam esse duorum temporum 9, 4, 47. plurimum auctoritatis et ponderis habent longae, celeritatis breves *ib.* 92. quidam longae ultimae tria tempora dederunt, ut illud tempus, quod brevis ex longa accipit, huic quoque accederet *ib.* 94. dactylum longā duabusque brevibus (*constare*) *ib.* 81. clausula e longis firmissima *ib.* 93. praecedente longa *ib.* 106. *v.* Brevis. Syllaba. V) *i. q. verbosus:* in verbis nimius et compositione nonnunquam longior 10, 1, 118. longus (*testis*) protrahi potest 5, 7, 26 *N.* VI) *Neutr. c. quadam reprehensione:* in longum dilata conclusio 8, 2, 22. si — in l. exierit ordo rerum 4, 2, 51. obsidionem in longius traxit 1, 10, 48. non enim longum tantum, sed etiam impossibile, aut potius infinitum est 5, 10, 18. quod longum, quod contra praecepta est (*exordiorum vitia*) 4, 1, 71 *N.* quas persequi longum est 8, 3, 46. 10, 1, 118. quae, quia erant longiora, non suis verbis exposui 5, 11, 13.

**Loquacitas.** ne in eam ipsam, quam vito, loquacitatem, incidam 5,

10, 91. ignara hujusce doctrinae loq. erret necesse est 12, 2, 20. inanem modo loq. dabit 10, 3, 2. inanem loq. recidet 10, 5, 22. circumeunt omnia inani loq., quae dicere nolunt 8, 2, 17.

**Loquax.** *v.* Facundus.

**Loquor.** α) *simpliciter:* neque loqui possumus, nisi e syllabis brevibus ac longis 9, 4, 61. paene jam quidquid loquimur figura est 9, 3, 1. (*analogia*) inventa est, postquam loquebantur (*homines*) 1, 6, 16. ceterae partes loquentem adjuvant, hae (*manus*), prope est ut dicam, ipsae loquuntur 11, 3, 85. non haec rixantis modo dixit, — neque quasi inclamaret, aut testaretur, locutus est 11, 3, 172. loquentes de ornatu — subinde dicemus 8, 3, 58. Non raro et sic locuti sunt, ut *sensa sua* dicerent 8, 5, 1. Quando ipsos loqui, quando advocati voce uti deceat 11, 1, 59. *cf.* 84. Est sua loquentibus observatio, sua scribentibus 1, 6, 1. orator loqui nesciet 2, 3, 6. ut non loqui et orare, sed fulgurare ac tonare videaris 2, 16, 19. *cf.* 9, 4, 110; *de pronuntiatione:* plures antiquorum sic locutos 9, 4, 38. β) *c. Attributis:* quod nimium Attice loqueretur 8, 1, 2. aliud esse Latine, aliud grammatice loqui 1, 6, 27. curiose potius loqui quam Lat. 8, 1, 2. optime locutum esse Persice 11, 2, 50; loqui accuratius 3, 2, 2. — barbare l. 1, 5, 9. — emendate 1, 5, 1. 1, 7, 32. — Lat. atq. emendate 8, 1, 2. de quo nos latius loquemur 1, 5, 5. libere adv. se loquenti 6, 3, 83. mollius l. 4, 2, 69. — parce et quasi timide 11, 3, 100. — recte 1, 1, 4. 1, 7, 34. 2, 1, 4. — vitiose 1, 6, 7. ut nos vulgo loquimur 2, 10, 13. ita Ciceronem locuturum fuisse 10, 2, 17; ambulantem loqui 11, 3, 130. intentione omni remissa loquetur 11, 1, 53. citra reprehensionem loquetur 1, 5, 64. quam (*in utramque partem nutationem*) in Curione patre irrisit et Julius, quaerens, quis in lintre loqueretur 11, 3, 129. in aurem alicujus loquuntur *ib.* 131. γ) *adj. Ablat.:* ore magis quam labris loquendum est 11, 3, 81. velut ore alieno loquimur 11, 1, 39. *cf.* 10, 1, 33. Musas Plautino sermone locuturos fuisse 10, 1, 99. *cf.* 1, 6, 43. 12, 10, 40. cum M. Tullius tot millibus versuum de Rom. tantum oratoribus loquatur 10, 1, 38. δ) *in Comparatione:* cum proprie et ad legem ipsam veritatis loquendum erit 12, 1, 19. locuti sunt ad hanc regulam et diligentiam 9, 4, 4. secundum communes magis intellectus loquendum 3, 8, 2; in quo ita loquimur, tanquam *etc.* 9, 1, 12. non ut cum patrono, sed ut cum judice loquuntur 12, 8, 9. ut litigatores loquimur frequentius, quam ut advocati 6, 2, 36.

ε) *c. Praeposs.* a) *de:* Quod de nobis loquor 12, 1, 2. hae, de quibus loquor, imagines 6, 2, 30. de quo loquimur 7, 1, 55. 10, 1, 42. 88. 11, 1, 57. qua de re locuti sumus et prooemii et suasoriae praeceptis 5, 12, 11. res ipsa, de qua loquendum est 8, 6, 76. b) *apud, cum, pro:* nobis saepius ap. omnino imperitos loquend. est 5, 14, 29; ipsi nobiscum sic loquamur 7, 1, 27. velut secum loquentium 9, 2, 30; pro quo loquemur 5, 13, 6. *cf.* 4, 1, 69. et barbari et servi pro se cum loquuntur 2, 17, 6. qui mutam effigiem magis pro se locuturam putet 6, 1, 32.

ζ) *Gerundium.* a) *Genit.:* loquendi complexus seriesque 1, 5, 3. communem loq. consuetudinem 12, 2, 19. l. facultas 2, 4, 15. l. forma 1, 6, 16. simplici rectoque l. genere 9, 3, 3. loquendi genera, quas διαλέκτους vocant 1, 5, 29. — lex 1, 6, 16. 1, 8, 13. — magistra certissima, consuetudo 1, 6, 3. ne dicamus omnia intra loquendi modum 11, 3, 45. communem l. moram 8, 2, 17. divinus l. nitor 10, 1, 83. observatio l. 1, 6, 16. alterum (*λέξεως genus*) l. rationem

vocant 9, 3, 2 *N.* *cf.* 1, 1, 13. 1, 2, 14. 1, 5, 35. 9, 3, 28. 4, 2, 118. ratio recte l. 2, 1, 4. *cf.* 8, 1, 2. l. regula 1, 7, 11. simplicior ratio l. 8, 5, 33 *N.* recte l. scientia 1, 4, 2. loquendi magis quam orandi studium 9, 4, 110 *N.* l. vices 6, 4, 11; qui nondum satis periti loquendi facundiam concupierint 12, 10, 16. b) *Ablat.:* in agendo simul loquendoque 10, 1, 62. majorem partem spiritus in loq. per nares effundere 11, 3, 56. nec in loq. distinctionibus, temporibus, affectionibus moleste utemur *ib.* 181. alius alio facundior et in loq. (*a. l.* eloq.) dulcior 12, 10, 44. ambitiosae in loq. jactantiae 12, 10, 40. scribendi ratio conjuncta cum loq. est 1, 4, 3. alios barbarismos sribendo fieri, alios loquendo 1, 5, 6. quae concepissemus mente, promere etiam loquendo 2, 16, 15. *v.* Dico.

**Lorica.** l. multiplicem *Virg.* 8, 4, 24. Quid enim faceret, cum tu galeam et loricam haberes? *C. Caesar* 6, 3, 91.

**Loricatus.** cum loricatus in foro ambularet 8, 5, 15.

**Lorum.** loris caedere 5, 10, 88. (*sellam*) loris intentam 6, 3, 25.

**Lubricus.** lubrica est ac fluit (*historia*) 9, 4, 129.

**Luceo.** I) lucus, quia umbra opacus, parum luceat (*foedum ludibrium*) 1, 6, 34. lucent (*ex emend. Z.*; *Sp.* luceat) haec citra solem 12, 10, 76 *S.* II) *transl.:* quae ne apparent quidem, ubi tota oratio lucet 8, 5, 29. quarum (*fig.*) utilitas in nullo non orationis opere vel clarissime lucet 9, 1, 19.

**Lucide.** emendate ac luc. (*a. l.* diluc.) dicentium 8, 3, 1. sic ostendit lucidissime causam 4, 5, 12,

**Lucidus.** I) amnis luc. quidam 12, 10, 60. II) *transl. in dicendo. α) de hominibus:* solos esse Atticos tenues et luc. et significantes 12, 10, 21; ut multo infirmior, ita aliquatenus lucidior (*auctor*) 10, 1, 74. *β) de scriptis:* eam (*narrationem*) volunt esse lucidam *etc.* Neque enim refert, an pro lucida perspicuam — dicamus 4, 2, 31. propositio debet esse aperta et luc. 4, 5, 26. manifesta et luc. ratio *ib.* 3; faciliora ad intelligendum et lucidiora multo 2, 3, 8. ut sit causa lucidior 4, 4, 4. *cf.* 4, 2, 83. 4, 5, 1. quo sit rès lucidior 7, 3, 21. brevior et vel ideo multo lucidior via 3, 11, 23.

**Lucrativus.** ut nihil lucrativae operae ad scribendum *etc.* rapi aliquo momento temporis possit 10, 7, 27 *N.*

**Lucrum.** l. sordidum 1, 12, 16. sicubi majus l. est 8, 3, 69. cur hoc, quantulumcunque est, lucr. fastidiamus 1, 1, 18.

**Luctator.** et luct., qui totius corporis nisu in id, quod semel invasit, incumbit, fortior ab his vocatur 2, 12, 2. quo modo palaestricus ille faciet — luctatorem 2, 8, 7.

**Luctor.** nimium solicite (*Sp.* — ti) et circa omnia momenta luctantis 12, 2, 12. humeris, ut luctaturi solent, ad occipitium ductis 11, 3, 160. in ipso luctandi certamine 12, 2, 12.

**Luctuosus.** acerba ac luctuosa 6, 2, 23.

**Luctus.** luctus aliquando ridicula fuerit imitatio 6, 2, 26. ira vel luctu permovere (*sc.* judices) 2, 10, 8.

**Lucubratio.** l. optimum secreti genus 10, 3, 27. fuligo lucubrationum bibenda 11, 3, 23.

**Lucubro.** lucubrantes 10, 3, 25.

**Lucus.** *v.* Luceo. Ennium sicut sacros vetustate lucos adoremus 10, 1, 88.

**Ludibrium.** affici vero, et ira vel luctu permovere, cujus est ludibrii, nisi quibusd. pugnae simulacris ad verum discrimen — consuescimus? 2, 10, 8. et vultus, et vox *etc.* ludibrio sunt hominibus, quos non permoverunt 6, 1, 45. ad foedissima usque ludibria labuntur (*Sp.* dilab.) 1, 6, 32 *Z.*

**Ludicrus.** ars ludicra 3, 6, 18.

**Ludo.** *α*) quicum luserat 11, 2, 38; *ψευδογραφίας*, quibus pueri ludere solebamus 1, 10, 39. ne carmine quidem ludere contrarium fuerit, sicut athletae otio et jucundioribus epulis reficiuntur 10, 5, 15. in orchestra pila lusi 6, 3, 71; juvenum vel sibi ludentium 6, 3, 16 *N.*; tot genera ludendi 12, 11, 18. inter ludendum 1, 3, 12. *β*) *dicendo:* in re tristi ludit compositio 9, 4, 28. qua (*ironia*) Cic. lusit (*a. l.* usus sit), cum — inquit 6, 3, 68. sed (*Alcaeus*) et lusit (*sic Z. ex Voss.* 1. 3; *Sp.* sed in lusus) et in amores descendit 10, 1, 63 *N.* *cr. et S.* ap. Ovidium ludentem, Cur ego non dicam, Furia, te furiam 9, 3, 70 *N.*

**Ludus.** I) *de solemnibus:* ludi Floralia ac Megalesia 1, 5, 52. ludorum talarium (*i. e. musicorum Z.*) licentia 11, 3, 58 *N. et S.* de instituendis ludis (*consultatio*) 3, 8, 28. II) *schola:* ludus, quia sit longissime a lusu 1, 6, 34. literarii l. 1, 4, 27; cujus matrem, dixit (*Cic.*), dum vixisset ludum (*i. e. lupanar*), postquam mortua esset, magistros (*i. e. auctionis*) habuisse. Dicebantur autem, dum vixit, infames feminae convenire ad eum solitae: post mortem bona ejus venibant. Quanquam hic ludus per translationem dictus est, magistri per ambiguitatem 6, 3, 51; quem saepius a ludo (*i. e. gladiatorio*) redemerat 8, 5, 12 *N.*

**Lugeo.** lugentes disertissime quaedam exclamare 6, 2, 26.

**Lumbus.** sinum usque ad lumbos reduxerunt 11, 3, 131.

**Lumen.** I) *proprie.* *α*) *solis:* corpus in lumine umbram facit 5, 10, 80. luminum umbrarumque rationem 12, 10, 4. *β*) *lucerna:* in clarissimum solem mortale lumen inferre 5, 12, 8 *N.* lucubrantes lum. unum velut tectos maxime teneat 10, 3, 25. lumina non inter umbras, sed plane in tenebris, clariora sunt 2, 12, 7. II) *i. q. oculus:* frontis ac luminum inconstantia trepidare 9, 3, 101; *transl.:* mihi filius minor — prior alterum ex duobus eruit lumen (*morte sua*) 6, Pr. 6 *N.* III) *splendor:* *α*) optima cernuntur suo lumine 8, Pr. 21. quae (*translatio*) in oratione quamlibet clara proprio tamen lum. eluceat 8, 6, 4; lumen illud conventus honestissimi tenebris ac solitudini praetulissem 1, 2, 9; Ciceronis sententiae et contiones non minus clarum eloquentiae l. ostendunt 3, 8, 65. praecipuum eloquentiae l. dedit M. Tullius 3, 1, 20. manifestum jam (*Sp.* iter ad) ingenii l. ostendit Pr. 6 *Z. N.* ut tenebris orationis inferat quoddam intelligentiae suae lumen 8, 2, 23. *v.* Infero. nondum tantum dicendi l. accesserat, ut etiam per obstantia erumperet 12, 9, 5. hoc orandi l. 11, 2, 7. *β*) *in libris vel orationibus, imprimis de sententiis:* haec excitatiora lumina (*i. e. sententiae*) 12, 10, 49. lumina illa non flammae sed scintillis inter fumum emicantibus similia 8, 5, 29. nota sunt studiosis haec lum. 12, 10, 62. alterius modi lumina *opp.* ille simplex modus 9, 2, 2. haec lumina orationis velut oculos quosdam eloquentiae esse 8, 5, 34. *cf.* 8, 6, 7. *cf.* 9, 1, 25. 38. lumina sententiarum 9, 2, 102.

**Luna.** — globosa, an plana, an acuta 7, 2, 6. si vento rubet l. 5, 9,

16. lunam, praecipuum siderum, aliquando etiam nocere 2, 16, 6. lunae defectio 1, 10, 47.

**Luo.** Lupercalia — quasi luere per caprum 1, 5, 66; petulantiam patroni litigator luit 12, 9, 9.

**Lupa.** — Romuli 2, 4, 19. Romulum educatum a lupa 3, 7, 5.

**Lupanar.** occidisti adulterum, quod lex permittit, sed quia in lupanari, caedes est 5, 10, 39. *v.* Adulter.

**Lupercalia.** inveniantur, qui Lupercalia tres partes orationis esse contendant, quasi luere per caprum 1, 5, 66.

**Lupus.** — masculinum 1, 6, 12. *v.* Lepus.

**Lurchinabundus.** neque lurchinabundum (*a. l.* lurchabundum) jam in nobis quisquam ferat, licet Cato sit auctor 1, 6, 42 *N. cr.*

**Lusus.** α) 1, 6, 25. nec me offenderit lusus in pueris 1, 3, 10. Lusus hic sit (*primae aetatis institutio*) 1, 1, 20. eburneas literarum formas in lusum offerre *ib.* 26. ediscere inter lusum *ib.* 36. in lusu duodecim scriptorum (*a. l.* scruporum) 11, 2, 38 *N.* β) *in dicendo:* dant de se respondentibus venustissimos lusus, cum modo, se vero nihil dixisse, neque tam stulte dicturos; modo, bene admonitos ab adversario *etc.* jocantur 5, 13, 46. [in lusus et amores descendit 10, 1, 63 *v.* Ludo.]

**Lutulentus.** humus lutulenta vino *Cic.* 8, 3, 66. *v.* Immundus; Lucilium fluere lutulentum *Horat.* 10, 1, 94.

**Lutum.** e luto vasa ducendi artem 2, 17, 3.

**Lux.** I) *solis:* opposita, ut noctem luci 5, 11, 31. sol universis idem lucis largitur 1, 2, 14. lucis fuga 1, 3, 16. lucis (*i. e. diei*) spatia 10, 3, 27. II) *de tempore:* proximum tempus, lucemque praesentem intueri 12, 2, 31. luce praesenti ac memoria posteritatis carent 12, 11, 30. III) *i. q. vita:* cupiditas lucis 3, 8, 46. si non cupido lucis, certe patientia 6, Pr. 13. IV) *de publico hominum convictu:* est tamen proprius quidam fori profectus, alia lux, alia veri discriminis facies 12, 6, 4. in hac fori luce 12, 2, 8. in media reip. luce 1, 2, 18; Tragoedias primus in lucem Aeschylus protulit 10, 1, 66. ut bona ingenii in lucem non prolata situ quod. secreti consumerentur 12, 5, 2. V) *i. q. perspicuitas:* quae narrandi lux, brevitas, fides 2, 5, 7. negligentia collocationis ipsa verborum luce deprehenditur 9, 4, 15. saepe plurimum lucis affert ipsa translatio 5, 14, 34. partitio opportune adhibita plurimum orationi lucis et gratiae confert 4, 5, 22. ad inferendam rebus lucem repertae sunt similitudines 8, 3, 72.

**Luxus.** solutum luxu 3, 8, 28.

**Luxuria.** locos in luxuriam (*a. l.* luxuriem) *etc.* 5, 10, 20. lux. malum *ib.* 73. lux. hilaritatis nomine lenietur 4, 2, 77. veteribus Romanis summum lux. crimen (*foret*) 3, 7, 24. Quid ex libidine ac luxuria spei 12, 1, 8. et pro luxuria dicimus 2, 4, 23.

**Luxurio.** luxuriatur, luxuriat 9, 3, 7. luxuriantia astringere (*stilo*) 10, 4, 1.

**Luxuriosus.** I) luxuriosus, an frugi, an sordidus 5, 10, 27. *cf.* *ib.* 47. 5, 13, 26. 8, 5, 23. juvenes severi ac luxuriosi 11, 3, 74. decet luxuriosum bibendo mori 8, 5, 23. adulterium in luxurioso 5, 10, 19; lux. convivii 8, 3, 66. cultus muliebris et luxuriosus 8,

# M.

gis in κακοζηλίαν itur 8, 6, 73. Graecos m. tulerim 12, 10, 27. *cf.* 11, 3, 57. fit per flexum idem m. 7, 9, 8. m. haerent (*sententiae*) 12, 10, 48. aures tum m. judicant 9, 4, 61. cotidie m. lascivimus 9, 4, 142. m. in catenas ligant 5, 14, 32. quae post fata praestari m. solet veneratio 12, 11, 7. decoris hanc m. *etc.* appellationem puto 6, 3, 20. m. e rep. sit 12, 1, 42. haec vox sit modica et m. murmur 11, 2, 23. uter sit secundum naturam m. sermo 7, 9, 15. m. scias 1, 12, 9. nunquam est m. scribendum, quam cum *etc.* 10, 7, 28. tenendi m. 11, 2, 31. rarius hic, ille saepius ac mag. (*sc. utitur*) 6, 1, 9; mihi hanc figuram esse mag. placet 8, 6, 21. γ) *jungitur cum eo, quo etc.* eo quidem m., quod nulla in arte plenius labor gratiam refert 2, 16, 18. *cf.* Pr. 7. Eo m. (*a. l.* eoque m., *sc. admirer*) 11, 2, 6. quo quisque plus efficit dicendo, hoc mag. secundum naturam eloquentiae dicit 12, 10, 44. quo m. miror 11, 3, 143. *v.* Miror. Quo m. intuendum est 8, 6, 74. *cf.* 9, 1, 4. quoque est dulcius, mag. perit 9, 4, 143. quanto m. principes civitatis viri reducendi 5, 11, 9. *cf.* 9, 2, 8. frequens in singulis ambiguitas, et adhuc m. in conjunctis 5, 10, 106. Quod aliquanto paene etiam (*a. l.* aliquando p. jam) m. de synecdoche dicam 8, 6, 18. infinito (*a. l.* infinite) m. 11, 3, 4; quam m. aerumna urget, tam m. ad male faciendum viget 9, 3, 15 *N. v.* Tam.

II) *i. q. potius:* Alia sunt m., propter quae partitione non semper sit utendum 4, 4, 4 *N.* Nam delectationem, quamvis in utroque sit eorum, m. tamen proprias in elocutione partes habere 8, Pr. 7. illa m. vitiose dicuntur, quam acute reprehenduntur 5, 13, 34. pares eos m., quam similes 10, 1, 102. amabant eum m., quam imitabantur *ib.* 126. ut m. non ἄῤῥυθμον, quam ἔνῤυθμον esse compositionem velit 9, 4, 56. *cf.* 2, 16, 15. 3, 6, 79. 9, 4, 110. 10, 1, 79. 84. 10, 3, 23. 102. 11, 3, 102. quem tropum m. affectamus, ut habere videamur, quam ullo in loco desideramus (*a. l.* q. ut — desideremus) 8, 6, 38. III) *non magis quam:* α) *i. q. aeque ac:* frequens commemoratio possit videri non gloriae mag. quam defensioni data 11, 1, 18. Non ergo m. pecuniarum repetundarum — quam omnium legum judicia perierunt *Calv.* 9, 3, 56. β) *i. q. ut non — ita non:* ei, cui deerit ingenium, non m. haec scripta sunt, quam de agrorum cultu sterilibus terris Pr. 27. Erit enim rhetorice in oratore etiam tacente: et si desierit agere — non m. desinet esse orator, quam medicus, qui curandi fecerit finem 2, 18, 3. non m. hoc sat est, quam palaestram didicisse, nisi corpus exercitatione *etc.* juvatur 5, 10, 121. *cf.* 3, 8, 25. 4, 1, 22. 4, 3, 14. 6, 3, 95. 6, 5, 1. 9, 1, 23. 12, 1, 4. 12, 2, 14. 12, 9, 21. Quis inter haec literis aut ulli bonae arti locus? Non hercle m., quam frugibus in terra sentibus ac rubis occupata 12, 1, 7. cum hoc mihi non erit pugna, non m. quam si aliud adhuc ejus rei nomen invenerit 3, 6, 21. IV) *magis et minus:* ut si ex duobus eligamus, in altero, quid sit magis, in altero, quid sit minus 3, 8, 33. et quae magis et quae minus haerent 11, 2, 34. magis minusve vitiosum 11, 1, 27. magis ac minus vel excusata — vel reprehendenda *ib.* 14. verba nobis magis nocent aut minus 7, 2, 47.

**Magister.** magester (*antiquum*) 1, 4, 17. mag. declamandi 2, 1, 3. dicendi m. 2, 8, 7. eloquentiae ac sapientiae m. 12, 6, 7. *cf.* 2, 5, 5. 5, 11, 17. gravissimos sapientiae m. 12, 1, 36; doctissimus atq. incomparabilis m. 1, 2, 11. illi subtiles m. 12, 10, 51. in primis evitandus m. aridus 2, 4, 8. erit sui quis operis m. utilior 2, 1, 13. nullum cujusque rei habuerunt m. 10, 2, 6. se magistrum eloquentiae pollice-

tur 2, 5, 5. magistrum fateri ubique videantur 5, 14, 32. sub eod. magistro eruditi 2, 17, 33; magistri (*auctionis*) 6, 3, 51 *v.* Ludus; *transl.:* M. Tullius hunc (*stilum*) optimum effectorem et magistrum dicendi vocavit 10, 3, 1.

**Magistra.** consuetudo certissima loquendi mag. 1, 6, 2.

**Magistratus.** I) *de munere:* petendine sint magistratus? 2, 4, 25. et Gracchi, Saturnini, Glauciae egere (*Sp. om.*) magistratus 2, 16, 5 *S.* II) *de persona:* magistratus an privatus 5, 10, 26. magistratus ab arce ne discedat 7, 7, 4 *N.* si mag. rogationem suam populo ipso recitaverit 10, 5, 13. injuriam fecisti, sed quia magistratui, majestatis actio est 5, 10, 39. funebres laudationes ex senatusconsulto magistratibus saepe mandantur 3, 7, 2; apud magistratus agendi 10, 7, 2. ap. principem et magistratus 11, 3, 156. ap. principem, magistratum, senatorem *etc.* 11, 1, 43. ap. principem, senatum, populum, magistratus 11, 3, 150.

**Magnifice.** — an subtiliter dicere 8, 3, 40.

**Magnificentia.** His tribus narrandi virtutibus adjiciunt quidam magnificentiam, quam μεγαλοπρέπειαν vocant 4, 2, 61. Lyricorum longe Pindarus princeps spiritus magnificentia, sententiis *etc.* 10, 1, 61. verborum magn. 3, 8, 61. *v.* Auctoritas.

**Magnificus.** α) *de splendore proprie:* cultus concessus atq. magnificus addit hominibus auctoritatem 8, Pr. 20. β) *in dicendo.* a) *de rebus:* quod alibi magnificum, tumidum alibi 8, 3, 18. magn. actio 11, 3, 153. *v.* Laetus. verbis atq. sententiis magn. atque ornatis 6, 1, 52. b) *de personis:* translationibus magnificum 8, 3, 12. in eloquendo magnificus 10, 1, 63. rebus acuti magis quam oratione magnifici *ib.* 84.

**Magnitudo.** I) *de corporis ambitu:* ex instrumento heroum illorum magnitudo aestimanda 8, 4, 24. ad justam magn. adolescere 8, 5, 26. magnitudinem (*Sp.* —nes) insularum 1, 10, 40 *Z.* quaeritur — et de magnitudine et numero (*in qualitate*) 7, 4, 1. II) *transl.:* magn. oneris 4, Pr. 2. magn. animi Milonis ostenditur 11, 3, 49. ex magnitudine rerum spiritum ducat (*animus*) 1, 8, 5. *v.* Dignitas. proposita rerum magnitudine 10, 1, 48. Homerus — summam aggressus in Ulixe facundiam, magnitudinem illi junxit, cui orationem nivibus hibernis et copia verborum et impetu parem tribuit 12, 10, 64; Est quaedum (*vox*) ad auditum accommodata non magnitudine sed proprietate 11, 3, 40 *N.*

**Magnopere.** frequens nec magn. captandum 9, 2, 98. non m. commovebitur 12, 3, 8. m. damnandi 5, 1, 2. nec m. desideret 6, 4, 1. quid haec ad praesens propositum m. pertineant 5, 11, 31.

**Magnus.** I) *Posit.* α) m. admonitione 11, 8, 4. m. animum 11, 1, 37. m. conscientia 12, 5, 4. m. cura 9, 3, 74. non ita m. vocis declinationes 11, 3, 46. m. flumini 10, 1, 78. m. fructus 5, 10, 48. m. infelicitatem 11, 1, 56. m. locum 10, 1, 121. m. momentum 6, 1, 33. m. nominis 2, 11, 1. 12, 10, 15. m. pecuniae 6, 3, 98. de magnis rebus (*a. l. om.*) an de parvis 7, 7, 7. 10, 1, 46. *cf.* 11, 3, 116. *opp.* minores 8, 3, 18. *cf.* 2, 21, 14. 4, 1, 33. m. scholae 1, 2, 16. aliquam m. virtutem adeptus 8, 3, 1. *ib.* 62. vox m. 11, 3, 40; quamlibet m. auctor 9, 4, 16. *v.* Auctor. hominibus m. 12, 4, 2. ceteros parum fuisse m. (*oratores*) 10, 1, 80. personae magnae regum, principum *etc.* 3, 8, 61. m. viri 2, 5, 21. 9, 4, 110. β) *simpliciter:* aliquid magnum agere

4, 3, 6. quod objicias, magnum efficere 4, 3, 6. magna non nimia 12, 10, 79. magna nimium exigere 12, 11, 9. magna semper flandi 12, 6, 5. omnia, quae magna sunt atq. admirabilia 12, 11, 25. cum magna videntur etiam, quae inferiora sunt 8, 4, 3; magni facere 11, 1, 38. ut magni sit (*Sp. adjic.* viri, *Z. intell. ex antecedenti ingenii; sed non video, cur non accipiatur pro Genitivo pretii.*) virtutes ejus — intellectu sequi 10, 1, 50 *v.* Sum VI; magnos illos ac venerabiles 12, 1, 18. nec essent aliter tam magni, qui docerent 2, 17, 43. vitia magnorum 10, 1. 25.

II) *Comparat.:* α) *c. Nominib.:* et hoc major est, et illo minor (*affectus*) 6, 2, 17. majora animalia 10, 3, 4. maj. bellum 7, 2, 7. m. aestus 11, 1, 84. m. calor 11, 3, 28. maj. causae *opp.* tenues 11, 1, 93. m. gloria 8, 4, 20. in quibus est quidem summa gratia, sed major, cum captare risum non videntur 6, 3, 26. illa m. laterum 9, 1, 29. si major erit materia *opp.* in rebus minoribus 5, 14, 33. maj. opus atq. praestantius 12, 2, 27. majore (*a. l.* majori) ex parte 9, 4, 136. m. praemia 11, 1, 88. quaestio m. 2, 20, 1. maj. res *opp.* parva 4, 2, 120. ea (*res*) sit aut major, aut par, aut minor 5, 8, 5. quanto maj. ac pulchriores viderentur (*res hum.*) 12, 2, 9. m. spiritu *ib.* 20. major praetoriā cognitione summa 3, 6, 70. m. vis eloquentiae 11, 3, 56; historiae major (*a. l.* majoris) auctor 2, 5, 19 *N.* rerum a se gestarum m. jactator 11, 1, 17. β) *simpliciter:* quod majus est 1, 6, 44. quod est maj. 11, 1, 11. 12, 2, 30. id quod prius, quodque majus est, ut boni viri simus 12, 11, 11. sed id maj. aut minus 3, 11, 27. ut illud maj. sit, hoc min. 6, 2, 12. ipsa natura potius ac maj. 12, 1, 1. majus minoris (*sc. exemplum est*) 5, 11, 12. aliud majus alio supervenit 9, 4, 23. cotidie majus fit semper, quod ausuri sumus 12, 6, 3. quod apprehendens maj. aliquid dimittere 6, 4, 18. qua delectatione nihil fingi maj. potest 12, 10, 64. maj. aliquid timuisse 9, 2, 39. confirmatur conjectura ex majore — ex minore — ex pari 5, 10, 87. 92; Sed alia majora sunt 1, 10, 39. majora intellectu 1, 2, 28. minora illa, sed, quae si negligas, non sit majoribus locus Pr. 5. majoribus aptior 10, 1, 63. majora capere 1, 11, 13. 1, 12, 19. maj. aliqua discet puer eo ipso anno, quo minora didicisset 1, 1, 18. *cf.* 1, 3, 15. ad majora tendere 2, 4, 20. ex majoribus ad minora 5, 11, 10 *N.* nos plerumque majoribus moveamur 12, 10, 37. in majorib. eminere 2, 3, 6; hoc facere tanquam majores 11, 1, 16. nec tam se majorem, quam minores ceteros facere *ib.* turpe ducet cedere pari, pulchrum superasse majores 1, 2, 22. γ) *de aetate:* his aetate major 10, 1, 78. *v.* Aetas. merita majorum commendant periclitantem 6, 1, 21. quod ap. majores fieri solebat 10, 5, 19. honestis parentibus ac majorib. natos 11, 1, 85.

III) *Superlat.:* maxumus 1, 7, 21 *v.* Bonus. α) *c. Nominib.:* maximae artes 2, 1, 4. *cf.* 11, 2, 40. m. bella 10, 1, 62. m. causis. 12, 10, 63. m. consilia 12, 2, 21. de uno quidem maximo (*Sp.* maxime) genere conjecturalium controversiarum locuti 7, 2, 50 *Z.* m. laboris 9, 4, 144. m. res Pr. 14. m. usus 7, 3, 25. m. viribus 9, 2, 78. m. virtutes 8, 6, 31. m. vitia Pr. 15; m. actores comoediarum 11, 3, 178. m. auctoris 9, 1, 25. m. orator 2, 14, 4. maximum poëtarum 10, 1, 91. m. rex 1, 1, 9. β) *simpliciter:* id quod maximum est *opp.* quod ultra est 8, 4, 5. quod (*Sp. om.*) non est plus, maximum, sed quo nihil majus est *ib.* 7 *Z.* Illud vero maximum, quod secundum rationem rerum, de quibus dicimus *etc.*, conformanda vox est, ne ab oratione discordet 11, 3, 45. quae in oratore max. sunt, imitabilia non sunt 10,

2, 12. in max. quibusque ac natura pulcherrimis 12, 2, 27; nemo minui velit id, in quo fuit maximus 12, 11, 6.

**Magus.** an carmina magorum veneficium? 7, 3, 7. magos *etc.* frustra inter sponsiones et interdicta quaeremus 2, 10, 5 *N.*

**Majestas.** m. ipsius deorum naturae 3, 7, 7. maj. est in imperio atq. in omni populi Rom. dignitate 7, 3, 35. m. quaedam commendat vetera 1, 6, 1. ipsam orandi maj. 12, 11, 30. adeo maj. operis deum aequavit 12, 10, 9; majestatis actio 5, 10, 39. majestatis judicia 9, 3, 56; majestatem afferunt orationi verba a vetustate repetita 1, 6, 39. an maj. minuta sit 7, 3, 36. *cf.* 4, 4, 8. violeturne maj., si magistratus rogationem suam populo ipse recitaverit 10, 5, 13; de majestate (*dicendi materia*) 5. 13, 3.

[**Malacus.** fallunt etiam verba vel regionibus quibusd. magis familiaria, vel artium propria ut in malaco sanum (*Codd.* maloco s., *unde Z.* malo Cosanum) 8, 2, 13 *N.*]

**Male.** α) m. sic egisset 12, 10, 54. m. dexter attollitur pes 11, 3, 125. ab inimicis m. audire 12, 10, 3. m. cohaerentem 10, 6, 6. quod m. dicitur, m. etiam scribi 1, 5, 6. m. dispositum 8, 3, 59. m. distulisse narrationem 4, 2, 25. m. electurus 6, 4, 18. m. figuratum 8, 3, 59. m. gestae legationis 7, 4, 36. choreus habebit ante male iambum, pejus choreum 9, 4, 104. m. imitantes 8, 3, 82. m. interroges 1, 5, 50. opere m. juncto 12, 9, 17. m. narrabit 4, 2, 15. m. petiits 4, 4, 6 *Z.* m. praesumenda patientia est 12, 9, 9. labra et porriguntur m., et scinduntur 11, 3, 81. m. sentire 2, 2, 12. m. uti Pr. 13; spinae male illi sit (*Sp.* illisit, *ex epigr. Virgilii obscuro*) 8, 3, 28 *Z. N. cr.* β) *Comparat.:* neminem pejus agere 12, 9, 6. *cf. ib.* 15. p. cludit 9, 4, 75. utinam tam bona imitantes dicerent melius, quam mala pejus dicunt 10, 2, 15. p. docere 2, 3, 4. hoc solum p. nobis faciunt 5, 14, 32. fiunt adhuc p. aliqua 11, 3, 146. adhuc p. aliqui transversum brachium proferunt 11, 3, 93. p. quaeritur retrorsus 10, 6, 7. γ) *Superlat.:* pessime meriti 10, 3, 11. p. sonabunt 9, 4, 33.

**Maledico.** maledicit ineruditus apertius et saepius 2, 12, 4. cum objurgamus, maledicimus 3, 4, 3. cum te docuero nescire maledicere 8, 3, 89; cupidi maledicendi 6, 2, 16. hanc maledic. lasciviam 9, 2, 76. ea est prorsus canina, ut ait Appius, eloquentia, cogniturain male dicendi subire: quod facientibus etiam male audiendi praesumenda patientia est 12, 9, 9 *N.*

**Maledictum.** conversa in maledictum fere ambiguitate 6, 3, 4. 7. in maledicto plus quam in manu injuriae 6, 2, 23. omisisse maledicta, tanquam supervacua 7, 2, 34. *cf.* 9, 2, 93. quanta in maledictis asperitas 2, 5, 8.

**Maledicus.** ne maledici in quenquam hominem videamur 4, 1, 10. *v.* Contumeliosus. Liber. maledicus a malefico non distat nisi occasione 12, 9, 9; maledica 9, 4, 141 *v.* Asper.

**Malefacio.** Quam magis aerumna urget, tam magis, ad malefaciendum viget (*in explicatione versus Virgiliani*) 9, 3, 15 *N. cf.* 7, 2, 56.

**Maleficium.** finguntur in scholis et inscripti maleficii (*controversiae*) 7, 4, 36 *N.*

**Maleficus.** e duobus quasi corporibus coalescunt (*voces*), ut maleficus 1, 5, 65. *v.* Maledicus.

**Maligne.** non maligne crediderim, defuisse ei (*Ciceroni*) summam, illam, ad quam nemo propius accessit. 12, 1, 20 *N.*

**[M]alignitas.** sermonem, cui m a l. initium dederit, incrementum c r e d u l i t a s 5, 3.
**[M]alignus.** quae non desierunt maligni carpere 11, 1, 24. ne maligni in quenquam hominem videamur 4, 1, 10. *v.* C o n t u m e l i o s u s. in laudandis discipulorum dictionibus nec m a l. nec e f f u s u s 2, 2, 6 *N.*
**[M]alitia.** v i r t u s, quid sit, adversa ei m a l i t i a detegit 12, 1, 35. si vis illa malitiam instruxerit 12, 1, 1. rem sceleratissimam non m a l i t i a sed i n d i g n a t i o n e audere 3, 8, 45.
**[M]alo.** *α) simpliciter aut c. Accus.:* ut alii malunt 9, 2, 58; Parium marmor mallem rude 2, 19, 3. sunt qui Propertium malint 10, 1, 93. *cf.* 1, 6, 2. ultionem malunt q u a m defensionem 12, 9, 10. veterem illum horrorem dicendi m a l i m, q u a m *etc.* 8, 5, 34. ut i n t e r duo, quod melius sonet, malis 1, 5, 4. *β) c. Inf.:* id si quis generalem quaestionem dicere m a l e t (*a. l.* malit) 3, 6, 21. *cf.* 1, 5, 64. m a l i m quidem dicere 5, 13, 10. quae non dicere, si utrumlibet esset liberum, m a l u i s s e m u s 11, 1, 60. nec ut ex tempore dicere m a l i t, sed ut p o s s i t 10, 7, 4. haec pars dialectica, s i v e illam dicere m a l u m u s disputatricem 12, 2, 13. malle eum deficere quam desinere 12, 11, 3. qui diserti esse quam boni malint 12, 1, 33. abdicatus revocari mavult 9, 2, 89. *γ) seq. Acc. c. Inf.:* aliena vitia reprehendi quisque mavult quam sua 2, 5, 16. *cf.* 5, 6, 4. malim mihi lenibus uti licere 6, 3, 28. cludit amphibrachus, si n o n eum m a l u m u s esse bacchium 9, 4, 105. si necesse est — m a l u e r i m 10, 1, 26. a Graeco sermone puerum incipere m a l o 1, 1, 12. *cf.* 5, 11, 29. Quidam hos status esse, illas quaestiones maluerunt 3, 6, 55. *cf.* 5, 11, 1. duram p o t i u s compositionem m a l i m esse, quam *etc.* 9, 4, 142; m a l o tamen ille p e c c e t 12, 7, 11.
**[M]ălum.** *α) Sing.:* luxuria malum 5, 10, 73. facultas dicendi — malum 12, 1, 32. quanquam minus mali est, si *etc.* 12, 8, 4. [in quibus omnia homicidae sunt praeter malum (*Z.* manum) 7, 3, 34 *S.*] multis m a l o futura 5, 9, 13. i n h o c m a l u m a quibusdam etiam laboratur 8, 2, 18. hoc m. afflictus 6, Pr. 5. hoc est maximum ignorantiae m. 12, 3, 3. *β) Plur.:* corporis fortunaeque mala 3, 7, 19. si malorum causa bellum est, erit emendatio pax 5, 10, 73. in comparatione malorum 7, 4, 12. malorum evitatio, liberatio, imminutio, tolerantia 5, 10, 33. consuetudo pessime dicendi et malorum exercitatio 2, 4, 16 *N.* malorum timor 3, 8, 40. *v.* B o n u m. neque erant illa qualiacunque m a l a, sed m i n o r a 12, 11, 3. cum magnis alioqui malis gravius esse id, quod passi sumus, ostenditur 6, 2, 22. juro p e r m a l a m e a 6, Pr. 10 *N.*
**[M]ālus,** i. *v.* M a l a c u s.
**[M]alus.** I) *α)* m. civis 5, 11, 34. m. homo 2, 20, 10. m. poëtas 6, 3, 96. malum Sacerdotem, qui verrem tam nequam reliquisset *Cic.* 6, 3, 55. nihilo d e t e r i o r e m futurum oratorem m a l u m virum quam b o n u m 12, 1, 10. *v.* V i r; m. affectatio 8, 3, 56. m. artibus 12, 1, 41. m. causa 12, 1, 13. m. conscientiae *ib.* 3. m. consuetudine 8, 3, 44. m. faciem 6, 3, 32. m. ingenium 1, 3, 2. m. (*a. l.* civilia) judicia 10, 1, 70. m. mente 7, 3, 34. 12, 1, 7. m. moribus (*a. l.* morum) 2, 5, 12. m. sententiae 8, 5, 19. m. tractationis 7, 3, 2. verba m. 10, 2, 13. m a l a et i m b e c i l l a vox 11, 3, 13. *β)* neque enim est quisquam tam malus, ut videri velit 3, 8, 44. neminem m a l u m esse, nisi s t u l t u m eundem 12, 1, 4. dum m a l u s videtur, utique m a l e dicit 6, 2, 18. m a l i est turpiter facere 5, 10, 82. neque solum n e g l i g e n t i s sed m a l i est, pejus agere, quam poterit 12, 9, 15. num malis esse laudem

curae putamus 12, 1, 8. malos odisse 11, 1, 42. omnia scelera in malos cadant 7, 2, 31. facultas dicendi, si in malos incidit, et ipsa est malum: pejores enim illos facit, quibus contigit 12, 1, 32. *v.* Iniquus; aut id, quod optimum est, aut id, quod minime malum 7, 1, 37. mala multi probant 12, 10, 76. *v.* Bonus. II) *Comparat.:* pejorem causam meliorem facere 2, 16, 3. *cf.* 3, 8, 57. p. viam 12, 1, 3. p. illud (*vitium*) 2, 4, 4; quod pejus est 2, 5, 10. *cf.* 1, 3, 2. nihil pejus est iis, qui *etc.* 1, 1, 8. cum, reperto quod est optimum, qui quaerit aliud, pejus velit 2, 15, 38. declinant in pejus 10, 2, 16. consilia ducantur in p. 2, 1, 16. bona facile mutantur in p. 1, 1, 5; cura pejora 10, 4, 3. aliqua pejora veris 12, 8, 6. utinamque non pejora vincant 9, 3, 1. ad pejora juvenes laude ducuntur 5, 12, 22. ad pej. facilis 1, 2, 4. III) *Superlat.:* pessimorum hominum 2, 15, 32. pess. atque optimo viro 12, 1, 9. pess. consuetudinis 12, 8, 5. p. moribus Pr. 15. omnium vitiorum pessimum 8, 3, 56. pessimum vero (*Sp.* turpissimum), non eod. ordine exequi, quo quidque proposueris 4, 5, 28 *Z.*

**Mancipium.** mancipiorum negotiatores 5, 12, 17.

**Mandatum.** mandati actio 7, 4, 35. ad quem mandata acceperant 3, 8, 20. mandata perferet 12, 3, 2. quod nihil ex mandatis faceret 4, 4, 5.

**Mando,** are. I) *proprie:* cum mandamus (*in agendo*) 3, 4, 3. mandandi (*pars ap. Protagoram*) *ib.* 10. omnino aliter agere, quam mandatum sit (*sc.* legato) 7, 4, 36; funebres laudationes ex senatusconsulto magistratibus saepe mandantur 3, 7, 2. quibus inquirenda quaedam mandabat 10, 1, 128. mandantibus sociis Verrem accusabat 7, 4, 33. mandari non possunt affectus 4, 1, 47. II) *transl.:* particulas, quas ceris mandamus 10, 3, 30. locos scriptos memoriaeque diligentissime mandatos 24, 27.

**Mando,** ere. cibos mansos 10, 1, 19.

**Maneo.** I) *intrans:* audaces sententias deprehendes etiam in iis, quae manent 10, 1, 104. hoc solum opus ejus manet 3, 1, 19. quinque millia manserunt 7, 6, 11. si manet ead., quae fuit, incipientibus difficultas 10, 7, 4. nec manet semper memoria, sed aliquando redit 11, 2, 7. si quid in nobis virilis roboris manebat 1, 10, 31. manet in rebus temere congestis, quae fuit, levitas 10, 3, 17. ex praeceptis veterum manet, ne quod insolens verbum *etc.* deprehendatur 4, 1, 58 *Z.* ut *choronae etc.* adhuc quibusdam inscriptionibus maneant 1, 5, 20; manente honesta voluntate 12, 1, 45. manente generali illa societate 9, 1, 3. posteritati mansurisque mox literis 12, 10, 49. II) *trans. i. q. expecto:* quae manent eos, qui de vi et injuria questi sunt 6, 1, 19. quae damnatum manent *ib.* 23.

**Manes.** juro per illos manes, numina mei doloris 6, Pr. 10 *N.*

**Mango.** mangonum (*artificium*), qui colorem fuco et verum robur inani sagina mentiantur 2, 15, 25.

[**Manifesto,** are. cum auget aut manifestat sententiam (*sic. Amb.* 1; *sed ceteri:* aug. manifestam s.) 9, 3, 46 *S.*]

**Manifesto.** *Adv.:* m. falsis 7, 2, 34. plane m. appareat 10, 1, 53. m. docet 12, 10, 24; manifestius appareat 6, 5, 6.

**Manifestus.** α) quod manifestae calumniae est 1, 5, 35. quarum utraque m. cavillatio est 9, 1, 15. corpus visu tactuque manifestum, 1, 4,

20. crimine m. 12, 1, 43. flagitia m. 2, 2, 15. immanitatem per se m. 9, 2, 50. m. intellectu 11, 2, 37. jus man. *opp.* obscurum 7, 6, 4. manifestum jam (*Sp.* iter ad) ingenii lumen Pr. 6. m. peculatus 12, 1, 43. m. sententiam 9, 3, 46. unum verbum et man. quidem *ib.* 60; manifesta est affectatio 9, 4, 143. ne sint m. (*figurae*) 9, 2, 69. eorum m. genus est 3, 4, 7. hoc genus increscit ac fit manifestius 8, 4, 2. *cf.* 7, 3, 30. Sed ratio m. est 10, 7, 14. *cf.* 2, 16, 15. dum res ipsa manifesta sit 3, 6, 2 *v.* Certus. adeo similitudo m. est, ut eam discernere non sit in promtu 9, 1, 3. dum vis rerum ipsa manifesta sit, appareatque *etc.* 5, 10, 75. culpa manifesta (*sc. est*) 7, 3, 22; quae vitia facillime fiunt man. contrariis virtutibus 8, 3, 49. man. est etiam ex opere ipso labor 10, 3, 8. aequitas fit ex iniqui contemplatione manifestior 12, 1, 35. β) *Neutr.*: manifestis repugnent 5, 13, 35. man. erit, si cogitaverimus 2, 16, 18. ex eo, quod manifestum, colligitur, quod dubium est 7, 8, 6. colligendus est spiritus, ita tamen, ut id neque diu *etc.* faciamus, neque omnino ut manifestum sit 11, 3, 53. ut manifesta sint, si fuerint verisimilia 8, 3, 70. haec si ratione manifesta non essent, exemplis tamen crederemus 12, 2, 22; manifestius est, quam ut docendum sit 3, 8, 26; quae aliquando ex rebus ipsis manifesta sunt 5, 13, 30. *cf.* 1, 7, 12. sicut ex Ciceronis rhetorico quoque man. est 3, 5, 14; quae quibus ex locis ducenda sint, et manifestum omnibus, et a nobis dictum est 6, 2, 20. manifestum, quis potionem dederit; quae si veneni fuit, nulla quaestio de auctore 7, 2, 18; *seq. Acc. c. Inf.*: non statim, quod esse manifestum est, etiam, quid sit, apparet 3, 6, 81. *cf.* 1, 1, 2. 1, 6, 37. 2, 20, 6. 5, 7, 19. 7, 9, 14. 12, 6, 1. omnibus man. est *etc.* 7, 7, 2. satis m. est *etc.* 1, 10, 31. adeo m. est *etc.* 2, 4, 27. quae faciunt manifestum, ne illis quidem curam musices defuisse 1, 10, 20. *cf.* 2, 15, 29.

**Mano.** lacrimas, quae laetitia manant 11, 3, 75.

**Mansuefacio.** mansuefacimus animalia 9, 4, 5.

**Mansuetus.** mansuetum quoque subjici potest honestati 3, 8, 26.

**Manumitto.** servus, cum manumittur, libertinus fit (*Sp. om.*) 7, 3, 27 *Z. cf.* 5, 10, 60. manumissum alienae se familiae venali immiscuisse *Pollio* 7, 3, 26.

**Manus.** 1, 6, 5. I) *pars corporis.* α) *c. Attrib.* a) cava et rara m. 11, 3, 103. 124. certa m. *opp.* incerta 4, 5, 14. *cf.* 9, 4, 8. — compressa in pugnum *opp.* explicita 2, 20, 7. *cf.* 11, 3, 104. dextra m. 11, 3, 159. junctae — breves — exertiores m. *ib.* 116. velut hortatrix m. *ib.* 103. indoctae rusticaeve m. 1, 11, 16. m. lenior *opp.* citatior 11, 3, 102. quasi media quaed. m. 11, 2, 3. molli m. 2, 4, 12. otiosa m. 11, 3, 107. m. leviter pandata *ib.* 100 *N.* prona ac paululum prolata m. *ib.* 96. *cf.* 162. plana m. *ib.* 80. prima m. 5, 11, 30. pigra et trepida et secanti similis m. 11, 3, 119 *N.* senilem m. *Senec.* 9, 2, 42. m. sinistra 11, 3, 114. 159. supplices m. 6, 1, 42. tardior m. 5, 10, 124. m. tremula scenica est 11, 3, 103 *N.* vacuis et nudis m. 11, 2, 42. varias m. 11, 3, 182. m. maxime apta parce et quasi timide loquentibus *ib.* 100. *cf.* δ, a. b) *transl. in pugnando:* adversos ictus etrectas ac simplices manus *opp.* aversae tectaeque 9, 1, 20 *N.* gladiatorum manus, quae secundae vocantur 5, 13, 54 *S.*; *de internuntio:* sequester ille, et media litium manus 12, 8, 4. quod illa quasi media quaedam m. acceptum ab inventione tradit elocutioni 11, 2, 3; *i. q.* opera: summa in excolendis operibus manus 10, 1, 97. *cf.* Pr. 4. β) *Nominat.*: manus, vix dici potest, quot motus habeant. — Nam ceterae partes loquentem

adjuvant, hae, prope est ut dicam, ipsae loquuntur 11, 3, 85. Non concitant? inhibent? supplicant? probant? admirantur? verecundantur? Non in demonstrandis locis ac personis adverbiorum atq. pronominum obtinent vicem? Ut — hic mihi omnium hominum communis sermo videatur *ib.* 87. optime m. a sinistra parte incipit, in dextra deponitur: sed ut poni, non ut ferire videatur: quanquam et in fine interim cadit, ut cito tamen redeat: et nonnunquam resilit *ib.* 106. ne — manus — actionem continuo motu concideret *ib.* 107. ut m. cum sensu et inciperet et deponeretur *ib.* 106. quomodo casura m. est *ib.* 109. m. non consequens celeritatem cogitationis 10, 3, 19. non manus solum sed nutus etiam declarant nostram voluntatem 11, 3, 66. m. in scribendo decurrit 10, 7, 11. m. ad sonos fertur 5, 10, 125. m. multum ad motum animorum valent 9, 1, 21; *in scribendo:* quo modo et ipsum et Virgilium quoque scripsisse, manus eorum docent 1, 7, 20 *N. cf.* totamque ita contexit orationem, ut ei nihil praeter manum (*i. e.* stilum) desit 10, 6, 2 *N.* γ) *Genit. et Dat.:* (*manus*) habitus 11, 3, 142. m. injectio 7, 7, 9. jactatione m. 10, 7, 26; (*caput*) manib. obsequatur 11, 3, 69. δ) *Accus.* a) ad haec accommodanda m. est 11, 3, 110. nisi disponendis eis artificum m. adhibeatur 7, Pr. 1. allevata ac spectante humerum m. 11, 3, 94. invicem m. apprehensis 9, 4, 129. ponderibus plumbeis manus assuefaciunt 11, 2, 42. sive summittimus, sive attollimus manus 11, 3, 115. collidere manus 2, 12, 10. m. colligitur in nos 11, 3, 97 *v.* Colligo. complodere manus 11, 3, 123. utraque m. ad modum aliquid portantium composita *ib.* 120. manum intra pallium continentes 12, 10, 21. qui contrahit alterno celerique motu et explicat manum 11, 3, 102. redeunte flexu simul explicatur atq. convertitur m. *ib.* 100 *N.* demitti infra pectus manum *ib.* 112. in latus utramque distendimus *ib.* 114. manum det parvulo 2, 3, 7. supra humeri altitudinem elata m. *ib.* 103. ad tectum erigat manum *ib.* 118. m. infesto pollice extendit *ib.* 119. quo m. feratur *ib.* 92. non ad unum modum formatae m. 2, 13, 9. *cf.* 11, 3, 97. m. non impleatur annulis 11, 3, 142. quasi summam eloquentiae m. imponere Pr. 4. manum intueri 11, 3, 158. in eum manum intendere *ib.* 89. manus jactare *ib.* 179. levata manu 2, 12, 9 *N.* quae (*membranae*) crebra relictione — morantur manum 10, 3, 31 *Z.* manum proferre 11, 3, 125. *cf.* 84. in sinistrum intra humerum promovetur m. *ib.* 113. in laevam partem velut propellemus manum *ib.* protendimus (*manus*) *ib.* 115. 118. ad se manum referre *ib.* 89. *cf.* 96. manum suam manu super imposita regentis 6, 1, 42. fusius paulo in diversum resolvitur m. 11, 3, 97. temere sparsa in proximos manu *ib.* 118. sublata manu *ib.* 119. m. modice supinata *ib.* 100. tendit ad genua vestra supplices manus 6, 1, 42. b) *post Praeposs.:* veluti tela ad manum subministrabat 5, 7, 8. arma habere ad m. 12, 5, 1. ut forte ad m. venere 2, 11, 6. librum in manus resumserunt 10, 4, 3. elegiam in manus sumere 10, 1, 58. *cf.* 22. ut in m. hominum quam emendatissimi veniant (*libri*) Ep. ad Tryph. 3. *cf.* 12, 10, 50. quae in manum non convenerit (*de muliere*) 5, 10, 62. in utramque partem tenera quaedam, sed intra manus tamen, et sine motu laterum, translatio 11, 3, 165 *N.* per manus reptatio 1, 12, 10. (*exempla*) sermonibus velut per manus tradita 12, 4, 1; in quibus omnia sunt homicidae praeter manum (*i. e.* vim; *Sp.* malum) 7, 3, 34 *S.* ε) *Ablat.:* apprehendi manu 5, 10, 116. vites coërcemus manu 9, 4, 5. omnia sua m. fecerat 12, 11, 21. *v.* Facio. cujus manu est interfectus 5, 11, 10. sua m. periisse 7, 2, 23. manu repellere 11, 3, 70. libellos, qui vel manu teneantur 10, 7, 31; qui fuerint manu promti 12, 1, 23;

filium suis ipse m. circumtulerat 2, 15, 8. manibus sustineri 11, 3, 132. His poscimus, pollicemur, vocamus, dimittimus, minamur, supplicamus, abominamur, timemus; gaudium, tristitiam, dubitationem, confessionem, poenitentiam, modum, copiam, numerum, tempus ostendimus 11, 3, 86. b) *post Praepos.:* in maledicto plus quam in manu injuriae 6, 2, 23; quia ipse in manu patroni fuerit 7, 7, 9. *cf.* 5, 10, 117. solus hic (*Seneca*) fere in manibus adolescentium fuit 10, 1, 126; si illud idem artifex expolisset, plus in manibus fuisset, quam in marmore 2, 19, 3. quae scribentibus solent extra ordinem, id est, ex aliis, quam qui sunt in manibus loci, occurrere 10, 3, 33; e manibus utrinque sustinentium pendent 1, 2, 7. II) *de hominum copia:* Haec manus (*i. e. qui videri Atticorum imitatores concupierant*) — ut alienigenam *etc.* (*Ciceronem*) insequebatur (*a. l.* —ebantur) 12, 10, 14 *N. cr.*

**Mappa.** mappam, usitatum circo nomen, Poeni sibi vindicant 1, 5, 57 *N.*

**Mare.** m. (*tenet*) classes. *versus* 9, 4, 90. nave hoc mare ingressus 12, Pr. 4. maria transire 12, 11, 10. trans mare eum fuisse 4, 5, 9. si amicum arcessierit trans m. 7, 3, 33; nostro mari 5, 10, 21. mari ac terra dividentis (*copias*) 7, 10, 13. non esse ventus in mari 5, 9, 7.

**Margarita.** margaritis, quae sunt ornamenta feminarum, deformentur viri 11, 1, 3.

**Margo.** continebitur utrinque marginibus (*scribens*) 1, 1, 27.

**Marinus.** terrenum differt a marino 5, 10, 61.

**Maritimus.** maritimus an mediterraneus (*locus*)? 25, 10, 37.

**Maritus.** I) *Subst.:* 6, Pr. 5. maritus an coelebs 5, 10, 26. m. si malae tractationis accusabitur 7, 4, 10. alia mariti adv. uxorem moderatio 6, 2, 14. subjecisse mariti testamentum 9, 2, 73. nuptias maritum habentis optare 7, 1, 24. II) *Adj.:* maritam ulmum 8, 3, 8.

**Marmor.** marmur, marmura *Anton. Gnipho* 1, 6, 23; Parium m. mallem rude 2, 19, 3. marmora deformata prima manu 5, 11, 30. *v.* Manus I, *extr.*

**Mas.** quae natura propria maribus dedit 5, 12, 18. quae feminina positione mares significant 1, 4, 24. *cf.* 1, 5, 54. *v.* Femina. stuprum praecipue in maribus (*pudendum*) 11, 1, 84.

**Masculinus.** lupus masculinum 1, 6, 20. *v.* Femininus. mascul. Graeca nomina 1, 5, 61.

**Masculus.** masculi et incorrupti viri 5, 12, 20.

**Mastruca.** mastrucam, quod Sardum est, illudens Cicero ex industria dixit 1, 5, 8 *N.*

**Mater.** mater mea, quae mihi tum carissima, tum dulcissima fuit *Asin.* 9, 2, 34. meretrix mater 11, 1, 82. 83. conata retinere infantem suum m. 8, 3, 69. potest m. aliquando contra filium stare 11, 1, 64. et, ut Graeci dicere solent, quem m. amictum dedit, solicite custodientium 5, 14, 31; matris interfector 5, 10, 88; qua (*prima expositione*) matri, cujus filium premebat auctoritas, abstulit fidem (*Cicero*) 6, 5, 9; matrem tuam cecidisti. Quid dicam amplius? 8, 4, 7. matrem occidit 7, 8, 6. cum est filio filiive advocatis in matrem perorandum 11, 1, 61. filium a matre decem mensibus in utero latum *Hirt.* 8, 3, 54; quod de matre dixi, de utroque parente accipiendum est 11, 1, 65; similibus (*inesse*) dissimile, ut — matribus hoedos *Virg.* 5, 11, 30.

**Materfamilias.** quae viro mat. esset *opp.* quae in manum non convenerit 5, 10, 62.

**Materia.** I) *generaliter, ex quocunque aliquid efficitur:* materiem (*Sp.* materiam) 10, 1, 122 *Z. Fr.* (*elementum*) 3, 3, 13 *N.* saxa atque materiam congerere 7, Pr. 1. statua alterius materiae 7, 9, 8. pyxides, cujuscunque m. sunt 8, 6, 35; *in disciplina:* materiam (*i. e. pueri naturam*) esse primum volo vel abundantiorem atque ultra, quam oporteat, fusam 2, 4, 7 *N.* si liberalior m. contigerit 2, 8, 12 *N.* natura materia doctrinae est 2, 20, 3; quia non omnium virtutum materia sit tota vita 2, 21, 3. II) *specialiter in dicendo:* Materiam rhetorices quidam dixerunt esse orationem —. Quae si ita accipitur, ut sermo quacunque de re compositus dicatur oratio, non materia sed opus est 2, 21, 1. α) *c. Adj.:* in illis vera, in his assimulata m. est 10, 2, 12. certa definitaque m. 7, 10, 7. m. civili 2, 15, 21. m. ad solam ostentationem compositae 3, 7, 3. m. demonstrativa, deliberativa, judicialis 3, 6, 81. *cf.* 2, 1, 2 *N.* 5, 13, 6. 11, 1, 48. suasorias m. 2, 10, 1. 11, 1, 48. m. ad scribendum destinatam 5, 10, 9. 10, 3, 14. m. dubia 2, 15, 22. fictae ad imitationem fori consiliorumque m. 2, 4, 41. *cf* 1, 10, 33. m. in hoc idoneas, ut controversiae permixtis salibus fingerentur 6, 3, 15. ingens ad dicendum m. 2, 4, 18. legalis (*Sp.* judicialis) m. 3, 8, 58 *Z.* minus liberalis m. 12, 9, 7. major m. *opp.* in rebus minoribus 5, 14, 34. m. multiplicem 2, 21, 8. *v.* Multiplex. velut praeformata m. secundum cujusque vires 2, 6, 9. m. remotae ab affectibus 3, 5, 2. scholastica m. 11, 1, 82. similis m. 6, 3, 66. 10, 1, 51. m. simplex 3, 8, 19. simplicissima m. 10, 5, 10. m. uberior 3, 1, 3. β) *adj. Genit.:* ducuntur argumenta ex causis factorum, vel futurorum: quarum materiam, quam ὕλην alii, δύναμιν alii nominaverant, in duo genera *etc.* dividunt 5, 10, 33. perpetua sacri certaminis m. 3, 7, 4. m. vel verae vel etiam fictae controversiae 6, 4, 21. m. ingenii 12, 9, 8. jocorum ex eo frequens m. 5, 10, 31. locorum communium m. 5, 12, 15. inventi sunt, qui has (*causas abdicationis etc.*) materias officiorum vocarent 7, 4, 24. m. quaestionum 5, 10, 40. m. qualitatis 7, 4, 40. m. rhetorices 2, 15, 23. 2, 17, 17. 2, 21, 1. in verbis vim sermonis, in nominibus materiam esse 1, 4, 18. omnem fere studiorum m. 10, 1, 129; m. conciliandi nobis judicis 4, 1, 23. m. dicendi 5, 10, 122. m. vere laudandi 10, 1, 122. m. ostendendae virtutis uberior 3, 7, 13. m. bene respondendi 6, 3, 81. γ) *Nominat.:* quae sint m. 10, 5, 1. latius se aperit m. Pr. 3. quae m. praecipue in deos et homines cadit 3, 7, 6. Arati m. motu caret 10, 1, 55. nonnullas esse m., quae continuum desiderent affectum 6, 2, 10. Stesichorum, quam sit ingenio validus, materiae quoque ostendunt 10, 1, 62. quae postulabat m. 6, 2, 2 *N.* recipit m. quaestionem 7, 1, 20. si nobis sola m. fuerit ex litibus 10, 5, 16. δ) *Genit. et Dat.:* proprium materiae, de qua nunc loquimur, est ridiculum 6, 3, 21. m. difficultas 2, 17, 4. in omni genere m. 5, 10, 106. *cf.* 3, 5, 16. 8, 3, 11. 9, 2, 97 *N.* clara illa atq. sublimia plerumque materiae modo discernenda sunt 8, 3, 18 *Z.* m. nitor 3, 8, 61. m. utilitate 3, 7, 24. mat. non ingenii vitium 10, 1, 60; ornatus — materiae (*Sp.* ad materiam) accommodatus 8, 3, 13 *Z.* ε) *Accusat.:* componi materias 6, 3, 15. conferri omnem m. decet, antequam dicere aut scribere ordiamur 3, 9, 8. fictas materias dicere 2, 4, 41. totas m. dictare 2, 4, 12. inde m. datur 6, 3, 81. dabit exordio m. 4, 1, 11. materias dividere 10, 5, 22. duplicat m. 2, 4, 21. m., quae fingentur 2, 10, 4. *cf.* 4, 1, 43. sine quo formari mat., et in id, quod velimus, effici opus non

possit 2, 21, 24. habebunt magnam m. 10, 1, 122. hanc m. inchoavi 4, Pr. 5. totas m. vel silentio persequendi 10, 7, 25. positam nobis esse m. 2, 21, 20. similis m. praebetur 6, 3, 66. proposita, de qua dicendum est, materia 7, 10, 5. 5, 12, 15. *v.* Propono. materias, quas discipulis ad discendum dabant, non contenti divisione dirigere, latius dicendo prosequebantur 2, 6, 1. *cf.* 4, 1, 43. eandem m. rursus a me tractatam (*Sp.* retract.) 2, 4, 13 *Z.* suggeret m. interrogationi 5, 7, 8. frequenter cum aliquo sumere m. controversiae 6, 4, 21. tam anguste m. qualitatis terminasse 7, 4, 40. tractavit m. 10, 1, 129. *cf.* 3, 5, 2. ab actione diversae partis m. trahit 4, 1, 54. *cf.* 5, 13, 3; Romanorum primus aliqua condidit in hanc materiam (*Sp.* hac materia) M. Cato 3, 1, 19 *Z.* certa aliqua via in omnes m. 7, Pr. 4. decurrere per mat. stilo quam velocissimo 10, 3, 17. per totas ire m. 10, 5, 21. ζ) *Ablat.:* alterum ab eo materia, alterum disponendi ratione superari 10, 1, 54. *cf.* 9, 4, 130. longe a m. prooemia duci 3, 8, 9. cum m. deliberabimus 3, 7, 16 *N.*; proprium ex m. est argumentum creditoris 5, 10, 105. *cf.* 2, 17, 17. plurimum facultatis parari ex simplicissima quaque m. 10, 5, 10. ex memoria potius repetimus, quam ex materia 10, 6, 7. argumenta ex m. sumit 7, 4, 24; elegantes in sua quisque m. 10, 1, 87. artem circumcurrentem (*rhetoricen*), quod in omni m. diceret 2, 21, 7. *cf.* 10, 5, 6. quae omnia sunt in m 7, 1, 44. epilogi omnes in eadem fere m. versari solent 7, 4, 19. nihil ars sine m. 2, 19, 3.

**Mathematicus.** aruspicum *etc.* mathematicorum fides 5, 7, 36.

**Matrimonium.** nihil obstat, quominus justum m. sit mente coëuntium, etiamsi tabulae signatae non fuerint 5, 11, 32. m. violata *ib.* 9. duae formae matrimoniorum 5, 10, 62. de matr. queritur Dido 9, 2, 64. neminem posse dare in matrimonium, nisi penes quem sit patrimonium 9, 3, 80.

**Matrona.** matronarum gravior ingressus 11, 3, 112. matr., puellae in comoediis *ib.* 74. matronas et graves anus (*egit comoedus*) *ib.* 178.

**Mature.** maturius consuluissem vires meas 12, Pr. 1.

**Maturesco.** libros nondum satis maturuisse Ep. ad. Tryph. 1.

**Maturitas.** — Afri (*in dic.*) 12, 10, 11. celerius occidere festinatam mat. 6, Pr. 10. ne mat. quidem ipsa festinet 2, 4, 9.

**Maturo.** maturatur recordatio 11, 2, 43 *v.* Concoquo.

**Maturus.** — percipiendis rebus 2, 1, 7. vehemens ingenium Saleji Bassi fuit, nec ipsum senectute maturum (*a. l.* maturuit) 10, 1, 90.

**Matutinum.** pridie aut eodem matutino 12, 8, 2.

**Maxime.** I) *Adv. Comparationis.* α) *c. Adj. aut Part.:* m. accommodati 1, 11, 13. m. benevolus 4, 1, 41. m. commune 2, 4, 37. conjunctas m. 6, 2, 14. tersus atq. elegans m. 10, 1, 93. m. expositum 2, 5, 19. m. exquisitum 9, 3, 2. m. facili ac favorabili 12, 6, 6. *cf.* 4, 1, 23. 10, 5, 21. insignis m. 2, 4, 42. m. miserabile 6, 1, 15. m. mixtos 9, 4, 134. m. naturale 9, 4, 6. noto m. 7, 3, 3. opportunus m. 2, 4, 1. patulo m. 9, 4, 33. m. probabilia 8, Pr. 32. m. remota 11, 1, 49. m. ridiculum 2, 1, 3. m. simplex 6, 3, 22. m. uberes 5, 13, 42. m. utilis 9, 3, 3; neque alio ceris Platonis inventa sunt quattuor illa verba — plurimis modis scripta, quod (*Z.* quam quod) eum (*sermonem*) quoque maxime (*sc.* numerosum) facere experiretur 8, 6, 64. β) *c. Verbis:* Homero m. accedere 10, 1, 86. quo congruunt m. 9, 4, 27. quod ex-

pectari m. credo 9, 2, 65. quem m. laudant 9, 4, 89. posse m., si velit 2, 3, 5. m. praecipiunt 12, 2, 7. γ) *adj. Particula:* quae (προσαπόδοσις), u t m a x., servetur sane in pluribus propositis 9, 3, 94 *N.* vitanda u t i q u e (*Sp.* ut quae) m a x i m e concisa nimium et velut articulosa partitio 4, 5, 24 *Z.* et, s i m. haec patiatur aetas robustior, tamen pueriles annos onerari non oporteat 1, 12, 1; q u a m m. spatiosa 11, 2, 18. verbis q u a m m. ex medio sumtis 5, 7, 31. q u a m m. p o s s i n t favorabiliter 4, 3, 1. i n q u a n t u m m. p o t e s t 2, 10, 4. II) α) *i. q.* p r a e c i p u e: quattuor m. generibus constare amplificationem 8, 4, 3. id m. hoc modo consequemur 10, 7, 4. Cicero m. quinque (*partes*) defendit 5, 14, 15. de rebus divinis m. dicunt 10, 1, 35. equidem id m. praecipiam 2, 13, 8. propter quod m. repertus est usus orationis 12, 10, 72. unde copia ac facilitas m. veniat 10, 5, 1. *cf.* 1, 1, 36. 1, 6, 4. 3, 8, 4. 7, 3, 2. 8, 3, 7. 9, 3, 58. 12, 10, 16. 45. m a x i m e q u e in his, quae ἐπιχειρήματα vocantur 4, 4, 1. *cf.* 11, 1, 33. maximeque, si *etc.* 6, 1, 24. ne sententia quidem velut fatigatum intentione stomachum judicis reficere dissuaserim, m a x. q u i d e m brevi interjectione (*Sp.* breviter injecta) 4, 2, 121 *Z.* β) *i. q.* *p o t i s s i m u m*: ut illa m., quae probant, esse in eo, qui laudabitur, credant. 3, 7, 23. *cf.* 12, 2, 18. quales m. velim 1, 1, 11. quod m. dicere voluit 5, 7, 16. eandem petendam m. 8, 3, 6. quod n u n c m. (*a. l.* maximum) vitium est 9, 4, 66. *cf.* 11, 3, 57. pares cum paribus m. (*a. l.* facillime) congregantur 5, 11, 41. sequi m. recepta 9, 1, 9. m. ut quisque finietur locus 11, 2, 27.

**Meātus.** — spiritus 7, 10, 10.

**Medeor.** quae oculis (*Sp.* morbis) aut vulneribus medentur 1, 10, 6 *S.* inferioribus, praecipueque adolescentulis, p a r c e r e aut m e d e r i (*omn. Codd.* videri; *aptius fort. erat* m o d e r a r i, *sequitur enim:* Utitur hac moderatione Cicero *etc.*) decet 11, 1, 68 *N.* *cr.* quibus a d v e r s u s haec modis sit medendum 4, 1, 43.

**Medicamentum.** plurimis medic. delibutus 11, 3, 129.

**Medicina.** 2, 16, 5. 2, 21, 10. erit ars medicina 2, 17, 39. med., quae ex observatione salubrium atque his contrariorum reperta est *ib.* 9. quod duas partes civilitatis corpori assignet (*Gorgias*), m e d i c i n a m *etc.:* adulationem autem m e d i c i n a e vocet c o q u o r u m a r t i f i c i u m 2, 15, 25; medicinae ars 3, 6, 64. med. inventa in Apolline ostenduntur 3, 7, 8. rei rusticae et medicinae praecepta 12, 11, 24. m e d i c u s — si aut valetudinis vi *etc.* summa non contingit, dum ipse omnia secundum rationem fecerit, m e d i c i n a e fine non excidet 2, 17, 25. medicinae studuit 7, 2, 17. medicinam factitasse 7, 2, 26. sicut in medicina 3, 2, 3.

**Medicus.** — praestantissimus 2, 3, 6. m. sanitatem aegro promittit (*Sp.* aegri petit) 2, 17, 25 *Z.* *v.* M e d i c i n a. ne med. quidem scit, an dolorem capitis habeat, qui hoc se pati dicet *ib.* 39. faciunt hoc medici quoque, ut remedia perinde perseverent adhibere, vel desinant, ut illa recipi vel respui vident 6, 4, 19. ut medici abalienata morbis membra praecidant 8, 3, 75. medicis etiam integra secantibus 10, 4, 3. medicus, quid in quoque valetudinis genere faciendum sit *etc.* docebit: vim sentiendi pulsus venarum, coloris motus *etc.* non dabit (*sic restituit locum A m b.* 1.) 7, 10, 10 *Z.* med. tentantis venas 11, 3, 88. non aliter praeformidat, quam qui ferrum medici prius, quam curetur, aspexit 4, 5, 5 *N.* medicis non apparentia modo vitia curanda sunt, sed etiam invenienda, quae latent 12, 8, 10. arcessit alterum med. 7,

2, 25. in medicis venena nonnunquam deprehensa sunt 2, 16, 5. quorundam a medicis ciborum scriptae laudes 3, 7, 28.

**Mediocris.** *α*) m. ingenio 12, 11, 24. m. labefactatio 8, 4, 14. vel m. orationem 11, 3, 5. si quid mediocrium alioqui in nostro ingenio virium fuit 6, Pr. 15; non m. contentione 5, 13, 59. non m. dissensio 9, 1, 10. eloquentia non m. 1, 4, 5. non m. haesitatio 12, 1, 40. utilitas non m. 1, 8, 12. *β*) *de hominibus:* etiam mediocres in dicendo 5, 13, 3. 6, 4, 5. in mediocribus utrisque majus adhuc naturae esse momentum 2, 19, 2. med. etiam patronis 12, 1, 24.

**Mediocritas.** tanquam instituendis artibus magis sit apta med. praeceptoris, cum ad intellectum atq. imitationem facilior, tum ad suscipiendas elementorum molestias minus superba 2, 3, 1. quod meae quoque memoriae mediocritatem sequebatur 11, 2, 39. quantum mediocritate valui 12, 11, 8. non tamen contemnendum (*Apollonius*) edidit opus aequali quadam med. 10, 1, 53.

**Mediocriter.** m. saltem docti hominis 9, 2, 4. paciscendi ille piraticus mos *etc.* etiam m. (*i. e. non omnino*) improbis aberit 12, 7, 11. non m. displicet 11, 1, 57. non m. errare 8, 2, 2. non m. probandum 8, 2, 9. reprehensus est non m. 11, 1, 17.

**Meditatio.** dicendi m 2, 10, 2. forensium actionum m. 4, 2, 29. ut contextum verborum continuet crebra m. 11, 2, 28. nisi forte — meditationes in Psophodee *etc.* (*Menandri*) non omnibus oratoris numeris sunt absolutae 10, 1, 70.

**Mediterraneus.** — locus 5, 10, 37.

**Meditor.** Demosthenes in litore meditans 10, 3, 30.

**Medium.** unde se in medium (*Z. conjic.* *o d i u m*) tam secura observatio artium miserit 11, 1, 54. per m. ire 4, 2, 32. tutissima per medium via, quia utriusque u l t i m u m vitium est 12, 10, 80. p r i m o firmum aliquid esse ponendum, s u m m o firmissimum, imbecilliora m e d i o (*a. l.* media ) 7, 1, 10. *N. cr.* ut in medio sint infirma 5, 12, 14. ars satis praestat, si copias eloquentiae ponit in medio 7, 10, 15; verbis quam maxime ex medio sumtis (*i. e. u s i t a t i s*) 5, 7, 31.

**Medius.** I) *proprie. α*) *de loco.* a) *c. Subst.:* m. articulus 11, 3, 95. duo m. (*digiti*) *ib.* 93. a media in utramque partem discurrere 2, 4, 15. in pentametri medio spondeo 9, 4, 98. m. syllabam 1, 5, 62. mediā acutā *ib.* 28. m. verbum 9, 3, 63; t r i u m media syllaba 1, 5, 30. media i n t e r longas brevis 9, 4, 8; *transl.*: illa quasi m. manus 11, 2, 3. *v.* M a n u s. sic velut m. vox, quem habitum a nostris acceperit, hunc judicum animis dabit. 11, 3, 62. b) *Neutr.:* cum id, quod medium est, utrinque possit trahi (*in sententia*) 7, 9, 7. *cf.* 8, 3, 45. m e d i a respondere vel p r i m i s, vel u l t i m i s 9, 3, 34. iteratis utrinque mediis *ib. cf.* 78. mediis quoque non ea modo cura sit, ut inter se cohaereant, sed ne pigra, ne longa sint 9, 4, 66. in mediis quoque sunt quidam conatus, qui leviter insistunt *ib.* 67. ubi e mediis incipiendum 7, 10, 11. *v.* I n i t i u m. *β*) *de genere.* a) *c. Subst.:* ille paene m. affectus est, ex amoribus et e x desideriis amicorum *etc.* 6, 2, 17. m. artes, quae neque laudari per se, nec vituperari possunt 2, 20, 1. ut dictorum urbanorum alia s e r i a, alia j o c o s a, alia m e d i a faceret 6, 3, 106. m. illam formam 12, 10, 10. m. (*a. l. mediocri*) genere dicendi 10, 1, 52. 80. genus velut m e d i u m atq. utroque m i x t u m 12, 10, 18. *cf.* 58. m. hic modus *ib.* 60. haec ratio m. 5, 13, 59. m. aliquis sensus 9, 3, 23; graves, acutos, mediosque h o r u m sonos 5, 10, 125. *cf.* 1, 4, 8. *v.* S o n u s. i n t r a has e x t r e m i t a t e s m e d i a e

sunt species 11, 3, 15. plurimi (*venti*) medii e o r u m 12, 10, 67. m. quaedam via 8, 5, 34. *v.* V i a. *c a n o*, *d i c o*; interest medium illud *c a n t o* 8, 6, 35; i n t e r id, quod transfertur, m. quidam gradus *ib.* 38. *cf.* 10, 6, 1. i n t e r acutum sonum et gravem m. (*vox*) 11, 3, 64. b) *Neutr.*: quae neutram personam contingunt, ideoque a me media dicuntur 6, 3, 24. nihil habet ista res medium, sed aut lacrimas meretur aut risum 6, 1, 45. honorificum, contumeliosum, medium *D o m i t. M a r s.* 6, 3, 108. t e m p e r a t u s (*affectus*) efficit m e d i u m quoddam serenum 11, 3, 78. *v.* I n t e r v a l l u m. his ipsis media interjacent multa 11, 3, 18. [nihil usus dum video, (*sc. ex metalepsi*) nisi — in mediis (*Codd. fere* in comoediis) 8, 6, 39 *N. cr. et S.*] m i n o r a, quaeque sunt e x m e d i i s, plerumque sunt talia, ut aliis sint contemnenda, aliis non sint 11, 1, 14. II) *de media parte*: in m. foro 10, 3, 30. in m. reip. luce 1, 2, 18. m. cruribus 11, 3, 139. in m. litium medullis 2, 1, 11. ad m. poplites 11, 3, 138; inter medios rerum actus 10, 6, 1. ex m. (*oratione*) 4, 3, 17. ex m. sapientiae praeceptis 12, 1, 28. medios sermones intercipiant 6, 4, 11. *cf.* 8, 2, 15. risum petimus ex m. rebus 6, 3, 23. m. unguem 11, 3, 101.

**Medius fidius.** *v.* F i d i u s.

**Medulla.** in mediis litium medullis 2, 1, 11. Ennius M. Cethegum S u a d a e m e d u l l a m vocat 2, 15, 4 *N.*

**Mehercule.** *v.* M e h e r c u l e s. invitus meh. (*a. l.* mehercle) dico 12, 5, 2 *N. cr.* Non meh. (*Z.* mehercules) inquit (*J u n. B a s s u s*) hoc unquam dixi 6, 3, 74 *N. cr. cf.* 6, 1, 43 *Z.* Servi mehercules (*Sp.* mehercle) mei si me isto pacto metuerent *Cic.* 8, 4, 10 *Z.* novi vero audacius, nec meh. sine motu quodam imaginantur 9, 2, 42. *cf.* 6, 3, 81.

**Mel.** mellis illum inimitabilem humanae rationi saporem 1, 10, 7. cerarum ac mellis opera 2, 16, 16. melle dulciorem sermonem 12, 10, 64. ne parum hic liber mellis habere videatur 3, 1, 5. *v.* A b s i n t h i u m.

**Membrana.** nisi forte visus infirmior membranarum potius usum exiget 10, 3, 31.

**Membratim.** m. plerumque narrabimus 9, 4, 127. *v.* C a e s i m.

**Membrum.** I) m. humana 5, 11, 19. m. (*statuae*) 2, 1, 12. ne cetera membra officium suum perdant 8, 5, 34. non o r a modo oppressorum sed m e m b r a etiam omnia requirentes ad sepulturam 11, 2, 13. quosd. membrorum flexus 1, 1, 22. plus membris corporis dedit (*Zeuxis*) 12, 10, 5. sine quo (*qui singulis pinxerunt coloribus*) ne membris quidem suas lineas dedissent 11, 3, 46. neque enim, quanquam fusis omnibus membris, statua sit, nisi collocetur 7, Pr. 2 *Z.* ut medici abalienata morbis membra praecidant 8, 3, 75. protinus omnibus m. expressus infans 2, 4, 6. II) *i. q. p a r s*: *α*) c o r p u s sit, non m e m b r a 7, 10, 16. majorum (*operum*) quasi m e m b r a atque p a r t e s 2, 10, 1. nec jam m e m b r a sed f r u s t a 4, 5, 25. *v.* F r u s t u m. in m e m b r i s causae 11, 3, 51 *v.* A r t i c u l u s. Duo spondei non fere jungi patiuntur, — nisi cum id fieri potest ex tribus quasi m. 9, 4, 101. *β*) *in oratione*: m e m b r a, quae κῶλα dicuntur 9, 4, 22. m e m b r u m est s e n s u s numeris conclusus, sed a toto corpore abruptus et per se nihil efficiens *ib.* 123. habet p e r i o d u s m e m b r a minimum duo *ib.* 124. multa m. habet 11, 3, 39. cum sint in sermone brevia quaed. membra *ib.* 110. perfectum m. 9, 4, 123. m. longius justo tardum, brevius instabile est *ib.* 125. omnia ejus (*historiae*) m. connexa sunt *ib.* 129. ut sint membris aequalibus (*figurae*) 9, 3, 80. totam orationem constare longioribus m e m b r i s,

brevioribus periodis 9, 4, 134. quod — non redigi possit in quaed. versiculorum genera vel in membra *ib.* 52. membrum (*fig. ap. Cornif.*) 9, 3, 98. *v.* Incisum.

**Memini.** *α*) quo judex facilius meminerit 4, 2, 33. *v.* Credo. orator meminisse debebit tota oratione *ib.* 91. animalia quoque meminerunt et agnoscunt 11, 2, 6; ut non et summae meminerimus 11, 3, 151. quorum meminisse oporteat 11, 2, 20. *β*) *seq. Acc. c. Inf.* Qua de re memini narrasse mihi Julium Secundum 10, 3, 12. *cf.* 12, 5, 6. Nam mem. juvenis admodum inter Pomponium ac Senecam tractatum esse 8, 3, 31 *N.* ut mem., quend. non ignobilem poëtam ita lusisse 9, 4, 90; si quis bono inhonesta suadebit, meminerit non suadere tanquam inhonesta 3, 8, 44. Et meminerimus, multas esse causas 4, 2, 62. dum in his meminerimus *etc.* 10, 1, 33. *cf. ib.* 28. fingenda meminerimus ea, quae non cadant in testem 4, 2, 93. *γ*) *i. q. mentionem feci:* neque omnino hujus rei meminit usquam poëta ipse, profecto non taciturus de tanta sua gloria 11, 2, 16.

**Memor.** Tum Simonides dicitur memor ordine, quo quisque discubuerat, corpora suis reddidisse 11, 2, 13 *N. v.* Mendax.

**Memoria.** De memoria 11, Cap. 2. *cf.* Pr. 22. quintam (*partem*) constituit, communem, ac velut custodem omnium, memoriam (*Cicero*) 3, 3, 7. memoriam quidam naturae modo munus existimaverunt 11, 2, 1. *α*) *c. Attrib.:* antecedentem m. 1, 1, 25. m. naturā durior 11, 2, 48. firma m. 5, 10, 54. 11, 2, 18. tardiorem firmioremque m. 11, 2, 4. infirmae m. *ib.* 49. praevelox m. *ib.* 44. primae m. 1, 1, 31. minime fidelem esse paulo tardioribus ingeniis recentem m. 11, 2, 42. tenacissima m. 1, 1, 19. *β*) *c. Genit.* a) *subject.:* qua (*orandi majestate*) remota, muta sunt omnia, et luce praesenti ac memoria posteritatis carent 12, 11, 30. opus ad mem. posteritatis componitur 10, 1, 31. *cf.* 10, 7, 30. *v.* Actus. qui memoriam posteritatis speraverit 10, 1, 41. *cf.* 1, 10, 9. 6, 1, 22. seculorum memoria dignus *ib.* 104. b) *object.:* ut non remaneant amoris vestigia, et sacra quaed. patris ejus mem. 11, 1, 59. habet magnum momentum ap. judices patris memoria 7, 1, 62. *γ*) *Nominat.:* plus quam firma debet esse mem., quae aliam memoriam adjuvet 11, 2, 18. quae m. complecteretur 8, Pr. 6. cui in scriptis mem. defuerit 11, 3, 12. praevelox m. fere cito effluit 11, 2, 44. si m. fefellerit 11, 3, 121. nec manet semper m., sed aliquando etiam redit 11, 2, 7. si m. suffragatur *ib.* 45; ingenii signum in parvis praecipuum m. est 1, 3, 1. m. facit etiam prompti ingenii famam 11, 2, 46. Prosequitur haec m. in senectutem, et impressa animo rudi usque ad mores proficiet 1, 1, 36. et maxime necessaria oratori est m. *ib.* quantum natura studioque valeat m., vel Themistocles testis — vel Mithridates *etc.* 11, 2, 50. *δ*) *Genit.:* artem memoriae primus ostendisse dicitur Simonides 11, 2, 11. mem. maximum auxilium recta partitio 4, 5, 3. impediri duplici memoriae cura 11, 2, 25. mem. diffidentiam 11, 3, 142. prius audiendi patientia, quum mem. fides deficit 11, 2, 8. mem. fiducia 12, 8, 8. mem. firmitate 12, 5, 1. meae quoque mem. mediocritatem 11, 2, 39. recordatio firmissima ejus (*mem.*) pars *ib.* 43. infirmae m. remedium *ib.* 49. mem. viribus 10, 6, 6. *ε*) *Dat.:* memoriae affigere 10, 1, 19. 11, 2, 31. ne primae quidem m. temere credendum 1, 1, 31. firmissima quaeque mem. judicis inculcanda sunt 6, 4, 5. *cf.* 1, 1, 31. mem. plerumque inhaeret fidelius, quod nulla scribendi securitate laxatur 10, 6, 2. verba m. insidant 10, 7, 2. m. mandare 3, 3, 10. *cf.* 2, 4, 27. citharoedi simul et m. *etc.* serviunt 1, 12, 3. ita lectio — mem. imitationique tradatur 10, 1, 19. nisi plures multa ad

eand. rem pertinentia m. tradidissent 9, 4, 1; m. suae intentos 10, 3, 33. ζ) *Accusat.* a) memoria, quae aliam m. adjuvet 11, 2, 18. ut m. agitet (*grammaticus*) 1, 8, 14. m. firmatur atq. alitur exercitatione 1, 1, 36. — excolendo augetur 11, 2, 1. confirmat mem. idem illud tempus, quod esse in causa oblivionis solet *ib.* 43. quae bene composita erunt, m. serie sua ducent *ib.* 39. memoriam exerceat 1, 11, 14. quarum recordatio commoneat et quasi excitet mem. 11, 2, 28. m. suam experiri *ib.* 34. quid sit, quod m. faciat *ib.* 4. m. firment 2, 4, 15. quae (*partitio*) fugiet m. judicis 4, 5, 3. juvari m. signatis sedibus 11, 2, 17. duplici motu juvetur m. dicendi et audiendi *ib.* 33. *v.* Juvo. quorum m. non omittam 3, 1, 19. in hanc consuetudinem m. exercitatione redigenda 11, 2, 45. reficienda brevi repetitione m. est judicis 4, Pr 6. *cf.* 6, 1, 1. peroratione m. refici 8, Pr. 11. cum est repetenda m. 11, 2, 20. sequitur vestigiis quibusdam m. (*qui dicit*) *ib.* 32. *cf.* 1, 1, 25. m. ab aliquo simili transferunt ad id, quod continendum est 11, 2, 30. b) *post Praeposs.*: quidquid interim reperit (*cogitatio*), quodammodo ap. m. deponit *ib.* 3. nec circa m. laboret 6, 4, 1. jactatio circa m. sua (*Sp.* suam) potius arte quam natura gloriantis 11, 2, 22 *Z.* velut hōc in m. inductus 9, 2, 61. etiam excidentes unius admonitione verbi in m. reponuntur 11, 2, 19. η) *Ablat.*: si longior complectenda memoriā fuerit oratio 11, 2, 27. omnis disciplina m. constat 11, 2, 1. *cf.* 1, 1, 19. 3, 3, 1. 10, 6, 3. sit non immodica (*periodus*), ut m. contineri possit 9, 4, 125. *v.* Contineo. deprehensa totiens audientium m. infelix supellex 2, 4, 29. quod simus m. persecuturi 10, 7, 32. ut m. repeto convictos a me, qui *etc.* 1, 6, 10. turbari m. 4, 1, 61; m. digna 2, 11, 2. 10, 1, 80; ex m. repetimus 10, 6, 7. *v.* Materia. ex alia m. venit alia 11, 2, 30.

**Memoro.** claris auctoribus memoratas (*historias*) 1, 8, 18.

**Mendacium.** effeminati sexus m. 5, 12, 19. m. dicere etiam sapienti aliquando concessum est 2, 17, 27 *N.* *cf.* 12, 1, 38. eluditur m. quoque mendacio 6, 3, 80. refellenda m. 6, 4, 5. nec est mendacio locus 11, 2, 39. mentiri hyperbolen, nec ita, ut mendacio fallere velit 8, 6, 74. in mendacio deprehendi 5, 7, 30.

**Mendax.** mendacem memorem esse oportere 4, 2, 91.

**Mens.** I) *proprie.* α) *c. Attrib.*: placidae et altae m. 6, Pr. 7. bonae m. 2, 12, 12 *N.* 12, 1, 42. 12, 7, 3. m. melior 10, 1, 115. m. optimam 12, 11, 12. m. ad pejora facilis 1, 2, 4. m. illiberalis 1, 3, 14. m. perniciosissima 5, 9, 13. m. tenera adhuc et rudis 1, 11, 2; alienatae m. 6, Pr. 11 *N.* erecta circa studia m. 1, 3, 10. m. tantae rei intentam 12, 1, 5. nihil est tam occupatum, tam multiforme, tot ac tam variis affectibus concisum atq. laceratum, quam mala m. *ib.* 7; *Plur.*: mentes tenerae 1, 8, 4. 2, 4, 5. non praemollitas m. 6, 5, 9. β) *Nominat.*: ne aliud agere mentem cogerent oculi 10, 3, 25. totidem, quot illa (*mens*), mutationes habet (*vox*) 11, 3, 62. quibus mens pariter atq. oratio insurgat 12, 2, 28. nec mens nec corpus sufficit 1, 12, 1. ne studio quidem pulcherrimi operis vacare mens, nisi omnibus vitiis libera, potest 12, 1, 4. γ) *Genit.*: bonae m juvenibus 2, 12, 12 *N.* mentis compos 11, 3, 27; m. agitatio atq. solertia 1, 1, 1. barbaria quaed. m. 11, 3, 69. conjectura m. 7, 3, 25 *N.* fiducia bonae m. 12, 7, 3. habitus m. 6, 2, 9. mentis index 11, 3, 62. omnis, quae erat, conceptae mentis intentio 10, 3, 20 *v.* Concipio. motu m. 4, 2, 115. m. natura 10, 2, 5. m. nervi 1, 2, 6. oculis m. 8, 3, 62. praeceptores — parentes esse non quidem corporum, sed mentium 2, 9, 1. perturbatio m. 9, 3, 47. quaed. qualitates m. 9, 1, 23 *Z.* substantiam placidae m.

6, Pr. 7. m. vigore 11, 2, 3. vis m. 6, 2, 26. mentis vitiis 12, 1, 32; *v. singula Nomina.* δ) *Accusat.:* ab ipsa veri contemplatione abducenda m. 6, 2, 5. non is demum, qui vitam abstulit, data potione, sed etiam qui mentem 9, 2, 105. ad quod accingitur m. 12, 1, 5. m. excitanda semper et attollenda 1, 2, 18. non idem mentis ac spiritus concipere 1, 2, 29. detegit m. 8, Pr. 20 *v.* Corpus. cum insidiatur, spe, curis, labore distringitur m. 12, 1, 7. formare mentes 2, 16, 10. *v.* Formo. illuc intendenda m. 10, 2, 27. ad eandem (*lyram*) lenire mentes 9, 4, 12. *v.* Animus. corporis cura mentem obruerunt 1, 11, 15. quo mens simul visusque praestringitur 10, 1, 30. solicitudine, poenitentia, poenarum omnium expectatione torquetur m. 12, 1, 7; natura nos ad optimam m. genuit 12, 11, 12. si nocentes mutari in bonam mentem aliquo modo possint 12, 1, 42. tacitae quoque cogitationes in m. revertuntur 11, 2, 17. ut quidque in m. veniet 7, 10, 6. *cf.* 12, 9, 13. ε) *Ablat.:* quam (*formam*) mente penitus acceperint 2, 7, 3. velut m. captos 8, 3, 4. artes penitus m. complexum 12, 1, 25. *cf.* 12, 2, 17. concipiat quis m. vel declamantis habitum *etc.* 1, 2, 31. *cf.* 1, 12, 18. 2, 16, 15. enthymema est omne, quod mente concipimus 8, 5, 9. praecepta m. consequi 2, 2, 1. quam (*intentionem*), si tota m. in opus ipsum direxeris 10, 3, 28. totis mentibus huc tendamus 12, 1, 31.

II) *i. q.* consilium: m. Alexandri duci debet in dubium 5, 10, 118. si alioqui hoc mentis habuissent 4, 2, 74. mentis quaestio 3, 6, 38 *N.* nihil proderit signasse tabulas, si mentem matrimonii non fuisse constabit *Cic.* 5, 11, 32; *Ablat.:* bona mente factum, — mala 5, 10, 52. 7, 4, 25. alia m. facta 4, 1, 45. qua m. pater intestatus decesserit 7, 1, 62. qua m. Ligarius in Africa fuerit 7, 2, 6. qualem causam, quare et qua mente defendat 12, 1, 37.

III) *i. q.* intellectus: duas ejus (*figurae*) esse partes, διανοίας, id est mentis, vel sensus, vel sententiarum —: et λέξεως 9, 1, 17. *cf.* 6, 3, 70. figurae, quae ad mentem pertinent 9, 1, 19.

**Mensa.** mensam in vestibulo ponunt (*in arte memoriae*) 11, 2, 23.

[**Mensio.** ars — enuntiatrix decente ornatu secundum mensionem (*Z. recep.* Vallae *conject.* inventionem) ejus, quod in quoque potest sumi persuasibile 2, 15, 21 *N. cr. et S.*]

**Mensis.** filium decem mensibus in utero latum *Hirt.* 8, 3, 54.

**Mensura.** I) *proprie:* m. jugeri 1, 10, 42. mensuras solis ac terrae colligere 2, 17, 38. *cf.* 1, 10, 39. si de terminis mensurisque sint lites 1, 10, 36 *Z.* describere tabulas mensuris ac lineis 10, 2, 6. congiarium commune liberalitatis ac mensurae 6, 3, 52. II) *in dicendo:* Lyricorum quorund. carmina in varias m. (*a. l.* figuras) coëgerunt 9, 4, 53 *Z.* formas mensurasque (*verborum*) 10, 1, 10. III) *transl. ad alias res:* quasi mensuram tarditatis celeritatisque aliquam esse voluerunt 11, 3, 107. non habet haec res mensuram et quasi pondus 11, 1, 91. exhausti laboris nosse mensuram 4, 5, 23. hujus quoque rei servetur m. quaed. 8, 6, 73. summittentem se ad mensuram discentis 2, 3, 7.

**Mentio.** nunquam certe conditorum Chalcidico versu carminum in Bucolicis mentionem fecisset 10, 1, 56. *cf.* 11, 3, 31. 5, 11, 27. 8, 3, 61. cujus supra m. habuimus 8, Pr. 13. *cf.* 4, 2, 19. 5, 7, 32. 12, 11, 16. mentione habita 9, 2, 63. ad cujus mentionem venimus 7, 3, 36. sine eorum mentione 4, 2, 48.

**Mentior.** α) *simpliciter:* Hispo objicienti bis acerba crimina, Mentiris (*Buttm. conjec. Me ex te metiris*) inquit. 6, 3, 100 *S.* Ajunt

etiam, omnes artes habere *etc.* Mentiuntur. 2, 17, 22. plurimi (*litigatores*) mentiuntur 12, 8, 9. quod mentitus sit 4, 4, 5. mentitur facile ac palam 5, 10, 87. non videtur in negando mentiturus fuisse 5, 12, 3. mentietur in tormentis, qui dolorem pati potest: mentietur, qui non potest 5, 10, 70. mentiri hyperbolen 8, 6, 74 *v.* Mendacium; mentiendi occasio 12, 10, 13. β) *c. Obj.:* qui colorem fuco, et verum robur inani sagina mentiantur 2, 15, 25; ut de libris totis *etc.* mentiatur tuto 1, 8, 21. multum de annis aetatis suae mentientem 6, 3, 73; tenere se mentiti 12, 8, 3. γ) *Partic. Pass.:* illum mentitum colorem 12, 10, 76.

**Mentum.** affixum pectori m. minus claram facit (*vocem*) 11, 3, 82.

**Meo.** eorum, per quae velut organa meat (*aura*) 11, 3, 16. in XII signis, per quae Sol meat 11, 2, 22.

**Mercedula.** cupiditate diutius exigendi mercedulas 12, 11, 14.

**Mercenarius.** mercenariam vocem 12, 1, 25.

**Merces.** cum mercedes a discipulis acceptaverint 12, 7, 9. ne pauper quidem tanquam mercedem accipiet, sed mutua benevolentia utetur *ib.* 12. duplices exigere merc. 2, 3, 3. minorem exigere m. 12, 11, 29 *v.* Gratia. mercede pacta 11, 2, 11.

**Mereor.** ap. veteres pro male mereris, male merere 1, 5, 42. *saepe i. q. consequor:* I) *Depon.* α) *c. Accus.:* auctoritas, quam mereri debemus ante omnia quidem vita 4, 2, 125. mereatur clamorem, dum dicitur 12, 9, 8. deformia convicia facere ac mereri cogit 6, 4, 10. cujus eminens ingenium solicitam diligentiam merebatur 6, Pr. 1. plus favoris mereri, odii minus 4, 1, 44. vel favoris aliquid vel miserationis merebor 4, 2, 77 *N.* meretur fidem 9, 2, 98. ne minus gratiae quam offensae mereamur 4, 2, 39 *N.* minus honoris merebuntur 3, 7, 24. qui hunc honorem mererentur 11, 2, 39. aut lacrimas meretur aut risum 6, 1, 45. si veniam meretur, qui *etc.*, non meretur praemium, qui *etc.* 5, 10, 73. quod si non totus orationis color meretur, sed etiam singulis dictis tribuendum est 6, 3, 110. β) *seq. Relat. aut ut:* meretur, qui — eximatur 10, 1, 74; ut sint carissimi, studio merebuntur 2, 9, 2. γ) *adj. Adv.:* cum fratre, eoque sic merito 7, 1, 45. si bene meritus 7, 4, 18; pessime mereamur de rebus humanis 12, 1, 1. 12, 11, 28. de ingenio suo pessime meriti 10, 3, 11. δ) *Partic.:* cui ego omnia meritissimo volo et debeo 9, 2, 35. II) *Perf. Act.:* α) aliquid ex ea, quam meruerat, auctoritate perdentem 12, 11, 3. consensum fere omnium meruit 5, 1, 1. exheredationem meruisti 7, 1, 53. insignem non immerito famam tribus orationibus meruit 10, 1, 116. multum et verae gloriae, quamvis uno libro, Persius meruit *ib.* 94. cum jam clarum meruisset inter patronos nomen 12, 6, 7. curae testimonium meruisse 3, 1, 22. β) *seq. ut aut Inf.:* se meruisse, ut — dicerent 2, 7, 5; consensu omnium meruit, credi (*a. l. inser.* esse) secundus 10, 1, 72 *N.* γ) *c. Praepos. de:* de quibus optime meruerint 12, 7, 10.

**Meretricula.** meretriculae (*in comoediis*) 11, 3, 74.

**Meretrix.** et si (*Sp. om.*) filia nata, meretrix eam mater pudicam esse voluisset 11, 1, 82 *Z.* impudicam meretricem vocavit (*amplificatio*) 8, 4, 2. nec deditum forte meretrici nefarium (*dixeris*) 8, 3, 48. decimas uxoribus dari, quartas meretricibus *Trachalus.* 8, 5, 19 *N.* si exheredatum a se filium pater testatus fuerit, propterea quod is meretricem amaverit 7, 4, 20. ex meretrice natus ne

contionetur 7, 6, 3. *cf.* 11, 1, 82. credibilis erit etiam propria quaed. in illa meretrice turpitudo 11, 1, 83.

**Meridies.** meridiem an medidiem oporteat (*dici*) 1, 6, 30.

**Merito.** si ad aliquem m. concurritur 1, 2, 16. aureo plectro m. donatur 10, 1, 63 quod eum m. fecisse 8, Pr. 15. verum utrumque, ac m. laudatur 11, 1, 93. *cf.* 3, 8, 66 9, 4, 32. 111. hic mulier erubuit, merito 5, 11, 29. et merito 6, 1, 4. risimus, et m., nuper poetam 8, 3, 19.

**Meritum.** merita majorum 6, 1, 21. si merita in adversarium aliqua exposueris 4, 3, 7. quibus meritis fretus 4, 2, 15. habent (*Sp.* habetur) in meritis gratiam (*Sp.* gratia) periculum quoque et difficultas 7, 4, 22. *Z.* quorum (*praemiorum*) tractatus ex ipso meritorum genere ducuntur *ib.* 21.

**Mertare.** (*pro* mersare) 1, 4, 14.

**Merula.** — quia sola volat, quasi mera volans 1, 6, 38.

**Merum.** objecturus Antonio Cicero merum et vomitum 8, 4, 16.

**Merus.** quidquid meris adjicietur affectibus 11, 1, 52. *v.* Merula.

**Merx.** mercis sordidae negotiator 1, 12, 17.

**Messis.** plena m. 8, 3, 8. nec fieri potest, ut ibi messis sit, ubi satum non est 5, 9, 5. area (*tenet*) messem. *Versus* 9, 4, 90. ante messem 1, 3, 5.

**Metalepsis.** Est haec in metalepsi natura, ut inter id, quod transfertur, sit medius quid. gradus, nihil ipse significans, sed praebens transitum 8, 6, 38. in metalepsin cadit 6, 3, 52.

**Metamorphosis.** in metamorphosesi 4, 1, 77.

**Metaplasmus.** ut vitia ipsa aliis in carmine appellationibus nominentur; metaplasmos enim et schematismos et schemata vocamus, et laudem virtutis necessitati damus 1, 8, 14 *N.*

**Metaphora.** 8, 6, 4. in totum met. brevior est similitudo *ib.* 8. aut vacantem occupare locum debet, aut, si in alienum venit, plus valere eo, quod expellit *ib.* 18

**Methodice.** ratio loquendi *etc.*, quarum illam methodicen vocant 1, 9, 1.

**Metior.** α) tempus solum (*a. l.* sonum *al* sono) metitur (*sc. rhythmus*) 9, 4, 48 *N. cr.* metiatur ac diligenter aestimet vires suas 6, 1, 45. non metiuntur, quae jam egerint 1, 12, 11. β) *adj. Ablat. aut* ex: aetatem nostram non spatio senectutis, sed tempore adolescentiae metiamur 12, 11, 13. prodigiosum illud corpus spatio loci mensus est 8, 3, 84. (*sermones*) numero versuum metiebatur 10, 3, 32. studia utilitate sola metiatur 12, 11, 29. ubi tempora etiam animo metiuntur 9, 4, 51 *N.*; ex hoc quoque oneris magnitudinem metiar 4, Pr. 2.

**Metricus.** m. pedes reperiuntur in oratione 9, 4, 52. 48.

**Metrum.** metri condicio 1, 5, 28. m. necessitas 1, 6, 2. 8, 6, 17. metro servire 1, 8, 14; rhythmi, id est, numeri spatio temporum constant, metra etiam ordine 9, 4, 46. rhythmis libera spatia, metris finita sunt, et his certae clausulae, illi, quomodo coeperant, currunt usque ad μεταβολήν *ib.* 50. cum ei (*grammaticae*) de metris rhythmisque dicendum sit 1, 4, 4. alium pro alio pede metrorum ratio non recipit 9, 4, 49. in metris omnes breves longaeque inter se obsessae sunt pares *ib.* 84 *N. cr. v.* Numerus.

**Metuo.** qui non metuat, oderit, speret 7, 2, 37. neque accu-

satorem m e t u o, neque competitorem v e r e o r 9, 3, 94. bonos homines tuenti non sit metuendus ingratus 12, 7, 11. qui metuendi testes 12, 8, 14; a quo metuisse se dicat 5, 13, 21.

**Metus.** (*inter pessimos affectus*) 5, 10, 34. *cf.* 6, 2, 20. *v.* C u p i d i t a s. L a t i t a t i o. *α*) tirocinii m. 12, 6, 7; m. cavillationis 2, 14, 5. m e t ū s (*Plur.*) doloris, mortis, superstitionis 12, 2, 3. t o t simul m e t u s laboris, dolorum, postremo mortis ipsius 12, 1, 28. jurisjurandi m. 5, 6, 3. m. meae mortalitatis 6, Pr. 2. *β*) ut prorsus posset hinc esse tanti fulminis metus 6, Pr. 10. quosd. continet m., quosd. debilitat 1, 3, 6. cotidie m. crescit 12, 6, 3. validius bonos inhibet p u d o r quam m e t u s 9, 2, 76. *cf.* 9, 4, 35. fides, quam — nec metus frangat 12, 1, 24 *v.* F i d e s. *cf.* 12, 5, 1. quomodo pugnam ineuntibus tot simul m. — exciderint 12, 1, 28. *γ*) cum se in habitum — metus fingunt (*humeri*) 11, 3, 83. metus remedium 1, 2, 6; cui nec adhiberi potest h i c m. 1, 3, 15. *cf.* 6, 1, 13. metus etiam nonnunquam est amovendus, — nonnunquam adhibendus 4, 1, 20. in consilium suos m. ferunt 9, 2, 86. omniaque — s p e s, m e t u s *etc.* habenda in oculis 10, 7, 15. objiciendo aliquos m. 3, 8, 39. quid mitiget metus 12, 2, 28. qui m e t u s doloris *etc.* nulla r a t i o n e purgaverit *ib.* 3. sic tirocinii metum transierit 12, 6, 7; contra metus robur 6, Pr. 11. *δ*) *Ablat.:* metu meae mortalitatis 6, Pr. 2. neque s p e, neque m e t u declinatus animus 12, 1, 16. qui r a t i o n e traduci ad meliora non possunt, solo m e t u continentur 12, 7, 2. id se metu facere 8, 5, 15. metu refugit (*sanguis*) 11, 3, 78. m. confusus 1, 10, 48. perterritos militum animos frequenter a m. revocat oratio 2, 16, 8. in m. contracta (*vox*) 11, 3, 64. sine m. cavillationis 2, 14, 5.

**Meus.** *α*) *i. q. p r o p r i u s:* non a l i q u o tradente, sed experimento m e o 6, 2, 25. neque enim me poenitet ad hoc quoque opus meum respicere 11, 1, 55. respiciens illam curam meae voluptatis 6, Pr, 1 *N.* *β*) *caritatis indicium:* libros, quos ad Marcellum meum scripseram Ep. ad Tryph. 1. Quintiliani mei spe ac voluptate nitebar 6, Pr. 9. quo sit manifestius adolescentibus meis (meos enim semper adolescentes putabo) 7, 3, 30. *γ*) *i. q. d e q u o l o q u o r:* Hic meus, quae tradentur, non difficulter accipiet 1, 3, 3. in ordinem certaque intervalla redigam meas arbores 8, 3, 9.

**Mica.** mulla est in corpore m. salis *C a t u l l.* 6, 3, 18.

**Miles.** — m i l i t i s 1, 6, 24; studia quoque (*afferunt frequenter fidem aut detrahunt*); nam — miles, navigator *etc.* aliud atq. aliud efficiunt 5, 10, 27. *cf.* 11, 1, 86; milites armati 4, 1, 25. cupidos m. dicas 11, 1, 88; militum cibariis 5, 13, 17. in fabulis militum gravior ingressus 11, 3, 112. *cf.* 74. militum lacertos 10, 1, 33 *v.* A t h l e t a. cum m. ad commeatus diem non affuit 7, 4, 14 *N.* si sit ad proelium m. cohortandus 12, 1, 48. m. concentu (*S p.* congestu) signorum excitatur 10, 7, 16 *Z.* *v.* L a t r o.

**Militaris.** *α*) m. labor 2, 13, 16. m. iter 11, 3, 26. de re m. quanquam sunt tradita quaedam praecepta communia 2, 5, 15. 12, 11, 24. *β*) m i l. v i r *opp.* j u r i s p e r i t u s 2, 4, 24. simpliciora m i l i t a r e s decent 11, 1, 33 *N.* *v.* E r u d i t u s.

**Militia.** 11, 2, 19. inter tot operas militiae 12, 11, 23. aptus militiae 5, 12, 21. ut militia vacaret ex lege, quod quinquagenarius esset 9, 2, 85.

**Milito.** tu — nec militasti 7, 1, 51. quod invito patre militarit 7, 4,

4. forensibus certaminibus exercitatos et quasi militantes reficit ac reparat haec velut sagina dicendi 10, 5, 17.

**Mille.** α) *Sing. de infinito numero:* m. alia 1, 6, 25. 2, 15, 23. 9, 3, 1, Mille sunt haec 8, 6, 35 *N.*; m. figuris 5, 14, 32. m. flexus 5, 13, 2. m. species 2, 13, 9. conscientia m. testes 5, 11, 41. *cf.* 4, 5, 25. quid una aut altera, quin immo centum ac mille in re infinita 7, 10, 8; [*confunditur cum ille* 1, 4, 25. *S. cum illae* 7, 4, 37.] β) *Plur.* tot millibus versuum 10, 1, 38; *de pecunia:* quinque m. manserunt 7, 6, 11 *N.* decem m., quae poena stupratori constituta est, dabit 4, 2, 69 *N. cf.* 7, 6, 2. in decem millibus nulla est controversia 7, 4, 42; *de hominibus:* caesa sexaginta m. 8, 6, 26.

**Mimicus.** haec (*i. e. commovere et discutere miserationem*) non debent esse mimica 6, 1, 47 *N.*

**Mimus.** I) *persona:* oratori minime convenit distortus vultus, gestusque: quae in mimis (*a. l. minimis*) rideri solent 6, 3, 29. *v.* Insipiens. II) *scriptum:* mimorum scriptor 1, 10, 17. *v.* Comoedia.

**Min.** *Virg. epigr.* 8, 3, 28 *N. cr.*

**Minae.** turbulentae populi m. 2, 20, 8. minas, idem (*Graecus*) κατάπληξιν (*sc. vocat*) *fig.* 9, 2, 103.

**Minaciter.** m. dictum 1, 5, 9 *v.* Insolenter.

**Minax.** hoc (*vultu*) minaces sumus 11, 3, 72 *v.* Blandus. si genus dicendi — minax supplicibus (*causis*) adhibeamus 11, 1, 3. *v.* Dico VIII, α.

**Minime.** Simne bonus vir, si haec suadeam? Minime. 3, 8, 42; communes m. (*a. l.* m. c.) cum aliis quaestiones 5, 10, 110. m. fidelem 11, 2, 42. m. laeto ornatoque 5, 14, 33. m. obviae 5, 10, 103. non acerbus, minimeque contumeliosus 2, 2, 7; quod m. festinantium opus est 9, 4, 134. m. sui contemtor 12, 1, 20. m. convenit 12, 8, 14. m. expectavimus *ib.* 11. *cf.* 8, Pr. 23. 8, 6, 74. 9, 1, 19. 10, 1, 53. 12, 1, 23. Min. vero permittenda — licentia 2, 2, 9.

**Minimum.** quae m. ab usu cotidiano recedant 10, 1, 44; quae ex tribus m. (*a. l.* minime) partibus constant 5, 10, 5 *N. cr.* membra m. (*a. l.* minime) duo 9, 4, 124.

**Ministerium.** ad haec omnia exprimenda in palpebris etiam et genis est quodd. deserviens his m. 11, 3, 77.

[**Ministro.** contionanti musicus fistulā modos ministrabat 1, 10, 27 *v.* Monstro.]

**Minitor.** bellum minitantibus 3, 8, 19.

**Minor.** minari (*non est fig.*) 9, 1, 23. minamur (*in dictis*) 6, 3, 70. (*manibus*) 11, 3, 86. plura infirmi minantur 2, 3, 8; gestum verbera minantis 11, 3, 117. maciem et infirmitatem in posterum minari 2, 4, 6.

**Minuo.** α) auctoritatem minuere 6, 3, 30. vocis bona negligentia minuuntur 11, 3, 19. ταπείνωσιν vocant, qua rei magnitudo vel dignitas minuitur 8, 3, 48. an minui culpa possit 7, 4, 15. gradum suum minuat 2, 3, 7. invidiam minuemus 11, 1, 64. an majestas minuta sit 7, 3, 36. nemo minui velit id, in quo maximus fuit 12, 11, 6. β) *in dic.:* cum patronus deprecetur, molliat, minuat, avertat 5, 13, 2. objecta minuat 7, 2, 29. *v.* Defendo. augere quid velimus, an minuere 8, 3, 40. *v.* Augeo. quod laedit aut omnino repellere, aut minuere 4, 1, 27; nec pauciora sunt genera minuendi (*quam hyperboles*) 8, 6, 73. ratio minuendi 8, 4, 28. minuendi species *ib.* 1. *v.* Amplifico. Elevo.

**Minus.** *Adv.* α) *c. Adjectt. et Adv.:* m. dicto audientem 7, 1, 14. non m. clarum 3, 8, 65. m. gravis erit spondeus 9, 4, 101. m. erunt stabiles *ib.* 106. si m. pares videbuntur 10, 1, 23; m. diligenter 4, 1, 56; si robur corporibus bonum est, non (*de conj. Gedoyni*) min. sanitas 5, 10, 89 *S.* β *c. Verb.:* in affectus m. penetrat 8, 3, 67. quae m. haerent 11, 2, 34. Latini sermonis ratio m. permiserit 10, 1, 107. γ) *seq. quam:* m. pressus, quam historiae auctoritas postulat 10, 1, 102. in primis evitandus magister aridus, non m. quam teneris adhuc plantis siccum solum 2, 4, 8. nec m. quam in laudibus duplici ratione tractantur 3, 7, 20. δ) *c. Ablat.:* nihilo tamen min. oratorem eum negabo 12, 1, 23. quo m. id in scholis accidere mirum est 7, 6, 1 *v.* Quo. non ideo m. erit gubernator 2, 17, 24. ε) magis aut minus, ut cuique personae debetur reverentia 11, 1, 66 *v.* Magis.

**Minute.** *v.* Concise; minutius (*a. l.* munitius) et scrupulosius scrutantur omnia 5, 14, 28 *N. cr.*

**Minutio.** ea mensura ducta in minutionem rerum 6, 3, 52 *N. v.* Incrementum.

**Minutus.** α) minuta illa, nec jam membra sed frusta 4, 5, 25. tam minutae rerum particulae 3, 11, 21. m. passibus 9, 4, 113. m. corruptique sensiculi 8, 5, 14. β) minutioris curae est 8, 6, 28. γ) *Superlat.:* nec utique ad minutissima usque geometriae opera descendat 1, 12, 14. m. partes 5, 11, 30. m. sententiis 10, 1, 130.

**Mirabilis.** tum copia, tum brevitate mirabilis 10, 1, 46. facit orationem m. 8, 3, 74.

**Mirabiliter.** de hac arte m. multa composuit 3, 5, 14.

**Miraculum.** miracula illa in scenis pilariorum ac ventilatorum 10, 7, 11.

**Mire.** α) m. callidos 12, 2, 14. theses, quae sumuntur ex rerum comparatione, m. sunt ad exercitationem dicendi speciosae atque uberes 2, 4, 24. m. fuit in hoc genere venustus 6, 3, 42. β) mire a se, quae legerunt, effingi arbitrantur 10, 2, 13. quod m. comprehendisse videtur mihi 11, 1, 51. m. ab hoc poëta custoditur decus 10, 1, 71. m auditurum dicturi cura delectat 11, 3, 157. hic etiam fusca illa vox m. faciet *ib.* 171 *N. v.* Facio. 1, γ, c. fictiones personarum — m. cum variant orationem, tum excitant 9, 2, 29. ἀποστροφή m. movet *ib.* 48. m. in causis valet praesumtio *ib.* 16.

**Mirifice.** in quam (*affectationem*) m. Virigilius (*sc. finxit*) 8, 3, 27.

**Mirmillo.** Pedo de mirmillone, qui retiarium consequebatur, nec feriebat, Vivum, inquit, capere vult. 6, 3, 61.

**Miror.** 1) *stupentis* α) *simpliciter aut c. Accus.:* eadem verba mutata pronuntiatione — negant, mirantur, interrogant *etc.* 11, 3, 176; philosophos minus miror 6, 1, 7. quomodo prodigia miramur 8, Pr. 33 *v.* Admirabilis. ne quis apostrophen miretur 4, 1, 69. nec fortuiti sermonis contextum mirabor unquam 10, 7, 13. quo magis miror Plinii Secundi persuasionem 11, 3, 143; de Epicuro nihil miror 2, 17, 15. β) *seq. sententia interrog. aut Accus. c. Inf.:* miror, quid sit, quod pater tuus te reliquit 6, 3, 48. quo magis miror, quomodo invenerit 11, 2, 22; nos mirabimur, si oratio pluribus artibus egeat (*Sp.* eget) 1, 10, 7 *Z.* miror autem, in hac opinione doctissimos homines fuisse 3, 8, 1. *cf.* 4, Pr. 4. 5, 9, 16. 9, 4, 87. Quo magis miror, hanc quoque succurrisse Plinio curam 11, 3, 148. eadem adversariis non accidere miramur 9, 2, 33. non tamen mirabor, Latinos magis indulsisse compositioni 9, 4, 145. Id ne quis praecipi miretur *ib.* 41. *cf.* 1, 4, 12. quod me de his aetatibus sentire minus mirabitur 2, 4, 8. *cf.* 12,

1, 36. cur igitur oratorem in ead. materia versari mirer? 2, 21, 12. Quis enim dilata studia miretur, quae potius non abrupta esse, mirandum est? 6, Pr. 14. hoc miror, hoc queror (*Sp.* queror que), quenquam hominem — velle *Cic.* 8, 6, 47. II) *probantis:* nobis illa, quae Attici mirantur, diversa Latini sermonis ratio minus permiserit 10, 1, 107. fortitudinem Gallorum Germanorumque miramur, quo sit major C. Caesaris gloria 8, 4, 20. quae tanquam exquisitiora miramur 2, 5, 11. Virgilii miramur illud 8, 3, 30. quod in eo consilium maxime mirer 6, 5, 9. hanc vim et celeritatem in Pericle miratur Eupolis 12, 10, 65. et magis miratur, et minus timet judex, quae non putat adv. se praeparata 11, 2, 47.

**Mirus.** *α) c. Subst.:* acerbitas mira, et urbanitas ejus summa 10, 1, 117. O amorem mirum o benevolentiam singularem! *Cic.* 9, 2, 15. eruditio in eo mira 10, 1, 94. m. sermonis elegantia *ib.* 114. m. facundiae virum 10, 3, 12. m. figurarum mixtura 9, 3, 40. m. specie 11, 3, 179 non haec varietas m. est? 11, 2, 6. *β) c. Praepos. in aut Ablat.:* quo minus id mirum in pedibus orationis 9, 4, 139. in affectibus cum omnibus mirus, tum in iis, qui miseratione constant, facile praecipuus 10, 1, 68. in narrando m. jucunditatis 10, 1, 101. m. quand. in orationibus vim ac potestatem 11, 3, 2; et ceteris optimis studiis inter praecipuos, et pingendi fingendique idem mirus artifex fuit 12, 10, 6; mirum dictu est 11, 2, 43. *γ) Neutr. c. Negat.:* nec mirum 1, 2, 7. 3, 8, 7. 5, 10, 10. Sic cupidos milites dicas, sed non mirum, quod periculorum ac sanguinis majora sibi deberi praemia putent 11, 1, 88. Sed illud minus m. 11, 3, 178. nihil m., inquit 6, 3, 80. Nec id m. sit 12, 10, 56. quod minus m. est 9, 3, 7. mirum sit forsitan 1, 12, 8. *δ) mirum est seq. Accus. c. Inf. aut Conjunctione:* ut mirum sit illud magis, malos esse tam multos 12, 11, 12. Nec est mirum, magis haerere animo, quae diutius affixa sint 11, 2, 44. *cf.* 11, 3, 164; quo minus mirum est, quod nulli non agentium parata corona est 12, 10, 74; Quare minus mirum, si — legantur *Alexanter* et *Cassantra* 1, 4, 6. nec mirum, si ista — valent 11, 3, 67.

**Misceo.** I) *Verbum. α)* fere incisa et membra mixta sunt 9, 4, 123. miscenda sit, an separanda narratio 4, 2, 101. miscendi sunt (*pedes*) 9, 4, 91. utraque ratio miscenda est 2, 6, 4; omnia ista verba miscuit fratri *Virg. epigr.* 8, 3, 28 *N.; i. q. immisceo:* ne argumentari quidem, nisi mixtis (*a. l.* immixtis) — affectibus 11, 1, 56. nisi adjecisset (*Cic.*) *duntaxat fluctibus contionum*, esset allegoria: nunc eam miscuit 8, 6, 48; *i. q. confundo:* dividetur, qui sub uno miscebatur, labor 2, 1, 13. nisi forte — deinde passim, et, ut quidque in mentem veniet, miscuerit 7, 10, 6. *β) adj. Ablat. aut cum:* alterum alterius natura miscendum 2, 8, 11. singularia pluralibus miscet (*fig.*) 9, 3, 63. si quis sublimia humilibus, vetera novis *etc.* misceat 8, 3, 60. sermo miscens longa brevibus, gravia acutis *etc.* 11, 3, 43. quamvis sint brevibus longisque mixta 9, 4, 135. rerum nimiam tenuitatem fortioribus verbis miscebimus 12, 10, 35 *v.* Connecto; saporem Atticum cum peregrino miscuerunt *ib.* 19. (*breves*) si miscentur cum quibusd. longis 9, 4, 91. rerum pulcherrimam cum vitiis mentis misceri 12, 1, 32. II) *Partic. α)* cum sint unius figurae et mixtae quoque 9, 3, 49. mixta simulacra 3, 6, 88. *β) c. Praep. ex:* mixtum quidd. ex duobus medium est eorum 12, 10, 66. *v.* Medius. mixta ex utrisque (*narratio*) 4, 2, 33. *cf.* 2, 13, 10. quaed. mixta ex varia ratione linguarum oratio 8, 3, 59. Panyasin ex utro-

que mixtum in eloquendo 10, 1, 54. γ) *adj. Abl. aut cum* mixtum verbo participium 1, 4, 19. non sola carminum varietate mixtum genus (*satira*) 10, 1, 95 *N.*; omnibus maxime mixtos pedes 9, 4, 134 *N. cr.*; latius fusus locus mixtusque cum elocutione 6, 5, 11.

**Misellus.** m. et pauperculus *opp.* fortis et vehemens 11, 3, 175.

**Miser.** α) *de hominibus:* adv. miseros inhumanus est jocus 6, 3, 33. quo me miser conferam? *Gracch.* 11, 3, 115; *in studiis:* id cum miseri tum in minimis occupati est 9, 4, 112. Sed haec miseri. (*sic Z. de conj.*; *Codd.* s. hi miseri, *aut similia*; *Sp.* si debent inseri) 11, 2, 31 *N. cr. et S.* miser et (ut sic dicam) pauper orator 8, Pr. 28 *v.* Pauper; *de parvulis:* discant haec miseri, antequam sciant vitia esse 1, 2, 8. hic miserorum metus 1, 3, 17. β) *de rebus:* mors misera non est, aditus ad mortem est m. 8, 5, 5. quam miser casus Andromachae 6, 2, 22 *v.* Felix; non ita miserum est — non agere — potiusque multo, quam et operis et hominum contemtum fateri 11, 3, 136; quid illa miserius lege 5, 14, 31; miserrimam sibi ostendat esse hanc ipsam necessitatem 11, 1, 58.

**Miserabilis.** *de hominibus:* credetur abesse ab eo culpam, fietque ultro miserabilis 11, 1, 64. tum miserabiles esse volumus, tum modesti *etc.* (*patroni*) 9, 4, 133. β) *de rebus:* m. facies 2, 15, 6. discriminis sui ignorantia potuit esse m. 6, 1, 47. mis. exitum *opp.* superbum 4, 1, 29. res atroces et miserabiles 6, 1, 53. *v.* Atrox; Quid ulli epilogi possunt habere magis miserabile 4, 2, 114. id, quod objecit, maxime miserabile esse 6, 1, 15. quid invisum, miserabile aut sit in rebus, aut videri possit 6, 1, 11; miserabiliora *ib.* 26.

**Miserabiliter.** tristia m. dicere 4, 2, 120 *v.* Invidiose.

**Miseratio.** I) *affectus:* 6, 2, 20. urbium captarum mis. crescit 8, 3, 67. miserationis gratia 4, 2 128. m. movenda 3, 8, 12. commovere miserationem *opp.* discutere 6, 1, 46. miserationem securitate laxabit 11, 1, 52. animum — occupatum vel ira vel miseratione 4, 2, 112 *Z.* miseratione sola elapsum esse 2, 15, 8. et accusator habet interim lacrimas ex miseratione ejus rei, quam ulciscitur 6, 1, 9. II) *quod misericordiam movet:* sola rectum quoque judicem inclinat miseratio 4, 1, 14. *cf.* 6, 1, 23. m. quoque aliquando ex ead. (*causa*) venit, sive quid passi sumus grave, sive passuri *opp.* quod laedit 4, 1, 27. *cf.* 6, 1, 23. egressio est mis. 4, 3, 15. qui flexus deceat miserationem 1, 11, 12. *v.* Ira. nunquam debet esse longa m. 6, 1, 27; *Ablat.:* ubi vero miseratione opus erit, nobis ea, de quibus queremur, accidisse credamus 6, 2, 34. *v.* Jocus. avertere judicem a miseratione qua reus sit usurus, atq. ad fortiter judicandum concitare 6, 1, 20. in mis. flexa et flebilis (*vox*) et consulto quasi obscurior 11, 3, 64. *v.* Invidia.

**Misereor.** odisse, misereri 6, 2, 6 *v.* Faveo. ipsius patris, tanquam valetudine lapsi, misereatur 7, 4, 30. dabunt mihi aliquam in miserante figuram, sed non ideo misereri figura erit 9, 1, 25.

**Miseria.** nimiae m. est 1, 8, 18 *v.* Jactantia.

**Misericordia.** (*animi natura*) 5, 10, 7. *v.* Severitas. commendat (*periclitantem*) m. 6, 1, 22 *v.* Bonitas. si misericordiam commendabo judici, nihil proderit, quod prudentissima civitas Atheniensium non eam pro affectu, sed pro numine accepit? 5, 11, 38. petendum innocentibus misericordiae auxilium 11, 1, 49. *v.* Concitatio. hic

misericordiam inspirabit 12, 10, 62 *v.* Ira. in ingressu parcius et modestius praetentanda est judicis m. 4, 1, 28. misericordiā commovendos (*judices*) 11, 3, 170. judicem a veritate depelli misericordia, gratia (*Sp.* vel ira) similibusque 5, Pr. 1 *Z.*

**Miseror.** quaed. ut miserantes, quaed. ut optantes dicimus 6, 3, 70. miserando personas idoneas damus 9, 2, 30. si quando nosmet ipsos alloquimur cohortantes, objurgantes, miserantes 11, 3, 124 verba geminantur miserandi gratia 9, 3, 28. *v.* Amplifico. Misereor.

**Missile.** nec illis vibrantibus sententiis velut missilibus utetur 12, 9, 3.

**Mitigo.** ἦθος solet mitigare 6, 2, 12. *v.* Concito. saepe qui adv. insectantem pugnassent, modestia mitigantur 5, 7, 27. mitigandae sunt prius aures 12, 1, 14 *N.* etiam veros dolores mitiget tempus 5, 7, 27. febrem quiete et abstinentia mitigavit 2, 17, 9. quid mitiget metus 12, 2, 28. mitigare (*naturas judicum*), qua repugnabunt 4, 1, 17. quaed. quasi non narrantes mitigabimus 4, 2, 70.

**Mitis.** *α) de hominibus:* mitium, asperorum (*personas subire*) 10, 1, 71. *v.* Asper. senes m. 11, 3, 74 *v.* Austerus. *β) de rebus:* mite ac placidum 6, 2, 13. *v.* Blandus. affectus mites atq. compositos 6, 2, 9. *v.* Concito. mite (*eloquentiae genus*) 11, 1, 31. *v.* Audax. dicendi genus placidum ac mite 6, 2, 19; mitiores (*a. l.* minores) affectus 5, 13, 2 *N. cr.* mitior poena 6, 4, 16. mitioribus verbis 5, 13, 25.

**Mitto.** I) *proprie:* ad declamandi magistrum mittendus 2, 1, 3. *cf.* 1, 2, 15. judicem rura plerumque in decurias mittunt 4, 2, 45. testem subornatum in subsellia adversarii mittere 5, 7, 32. rus mittendi 2, 8, 7. II) *transl. α) dimitto:* praefecto, quem cum (*a. l.* om.) ignominia (*Augustus*) mittebat (*a. l.* notabat) 6, 3, 64 *N. cr.* illa in agendis causis jam detrita — sanguinem mittere inde sunt (*i. e. per allegoriam dicta*) 8, 6, 51 *N. β) conjicio:* grana ex spatio distante missa 2, 20, 3. quem possem mittere fundā *Cic.* 8, 6, 73; si per aliquam rectam viam mittamus oculos 10, 7, 16. *γ) converto:* cum in aliquam rem missa causa, et recessum est a quaestione 3, 11, 17. mittere in plura (*Sp.* plurimas) suspiciones 4, 2, 92. *N. cr.* unde se in medium (*Z. conj.* odium) tam secura observatio artium miserit 11, 1, 54 *S.* III) *i. q.* omitto: sed mittamus (*a. l.* omitt.) plura 5, 10, 91. hoc exequi mitto 5, 10, 18. mitto, quod quaedam nullis simulacris significari possunt 11, 2, 25. *v.* Omitto.

**Mixtura.** quorum ex diversis fit illa m. una, quae nulli earum similis est, quibus constat, sed proprias vires ex omnibus sumit 1, 10, 6. mira figurarum m. 9, 3, 40. *cf.* 9, 2, 37. frequentissima aliorum generum cum aliis m. est 6, 3, 63. citra ullam translationum m. 5, 11, 22. adhuc pejor m. verborum 8, 2, 14.

**Mobilis.** I) *proprie:* animalia in angustiis mobilia 12, 2, 14. caput exeruit mobile pinus repetita *Vers.* 9, 4, 90. lascivi et mobiles (*oculi*) 11, 3, 76. nimium mobilia (*supercilia*) *ib.* 79. *v.* Immotus. II) *transl. ad animum:* celerem ac mobilem orationem 9, 4, 83; audientium mobiles animi 2, 17, 29. ingenio veloci ac mobili 6, 4, 8. mobiliore (*a. l.* meliore) quod. ingenio 10, 7, 21.

**Mobilitas.** naturali quadam mobilitate animi 10, 7, 8.

[**Mocosus.** *v.* Inotiosus.]

**Moderate.** m. dicere 8, 3, 40 *v.* Concitate. neque id mod. tantum faciamus, sed etiam necessario 11, 1, 72.

**Moderatio.** (*jucundissima in oratore*) 11, 1, 42 *v.* Benevolentia. alia patris adv. filium, tutoris adv. pupillum, mariti adv. uxorem mod. est; alia cum senex adolescentis convicium, honestus inferioris fert 6, 2, 14 *Z. cf.* 11, 1, 68. melior mod. ac nonnunquam etiam patientia 6, 4, 10 *v.* Iracundia. est difficilis hujus rei mod., quae tamen temperari ita potest, ut *etc.* 4, 1, 58. judici ratio nostrae mod. probari debet 11, 1, 68. Cur torrens et utique aequaliter concitata sit oratio, cum vel praecipue moderationem rationemque consilia desiderent? 3, 8, 60. *cf.* 11, 1, 58. Non dissimiles abdicationum actionibus sunt malae tractationis actiones. Nam et ipsae habent eand. in accusationibus moderationem 7, 4, 29; *Ablat.:* verborum moderatione detrahi solet, si qua est, rei invidia 11, 1, 90. affirmationis genus temperandum aliqua mod. *ib.* 28. utitur hac mod. 11, 1, 68.

**Moderator.** in seditione vulgi m. 12, 1, 27.

**Moderatus.** reus debebit esse in defensione moderatus 7, 4, 31; moderata leniter canit 1, 10, 24 *v.* Grandis; moderatum sit os non lentum 11, 3, 52. brachii moderata projectio *ib.* 84. procursio m. *ib.* 126 *v.* Brevis.

**Modeste.** agere m. 5, 6, 4. intente ac mod. audiri 2, 2, 13. mod. (*Cod. Bamb. et ed. Colon.* modesto, *quod recipiendum videtur*) et circumspecto judicio de tantis viris pronuntiandum est 10, 1, 26.

**Modestia.** m., quae plurimum oratori et auctoritatis et fidei affert 12, 9, 12. *cf.* 4, 5, 21. perit illa m. 12, 9, 12. frequentissime prooemium decebit et sententiarum, et compositionis, et vocis, et vultus mod. 4, 1, 55. saepe, qui adv. insectantem pugnassent, modestia mitigantur 5, 7, 27.

**Modestus.** nec tutior inter servos malos, quam ingenuos parum modestos conversatio 1, 2, 4 *N. v.* Acer.; m. juventus 2, 2, 14. factum m. 4, 2, 100. gestus m. 11, 3, 161. in rebus ac verbis parum m. 11, 1, 30; tardiores atq. modestiores pedes 9, 4, 134; modestissimum foret tacere 3, 1, 20. gestu quam modestissimo 11, 3, 159.

**Modice.** duobus m. curvatis (*digitis*) 11, 3, 95. homines etiam m. exercitati 10, 7, 6. leni motu m. prolatus (*gestus*) 11, 3, 92. brachia a latere m. remota *ib.* 159. Demosthenes et Cicero m. respexerunt ad hanc partem 9, 4, 36.

**Modicus.** *α*) qui sufficientia sibi (modica autem haec sunt) possidet 12, 7, 9. quae (*adjumenta*), si modica obtigerunt, possunt ratione ampliari Pr. 27. m. doctrinae 8, 3, 2. magnos modica quoque eloquentia parit fructus 12, 11, 29. exercitationem m. 10, 5, 19. incrementa tam m. 10, 6, 3. m. judicii 8, 3, 11. m. laus 1, 5, 71. tres mod. narrationes 4, 2, 50 *v.* Longus. m. tempore 12, 11, 15. juvenum m. esse testimonium debet 2, 2, 9. mod. atq. opportunus usus 8, 6, 14 *v.* Frequens. vox m. 11, 2, 33. *β*) *c. adjectione:* (*in*) translationibus parum modicus 10, 1, 118 *v.* Longus. in efficiendis verbis m. motus (*labrorum*) 11, 3, 81; quaedam et sententiis parva, et elocutione modica 9, 4, 13. res modica dictu 1, 1, 37.

**Modius.** leguminis modio 2, 20, 3.

**Modo.** I) *de mensura.* *α*) *simpliciter.* a) *i. q.* *tantum:* unum m. in illa immensa vastitate cernere 12, Pr. 4. tres m. primas partes esse 3, 3, 4.

*cf.* 2, 1, 2. 5, 13, 24. 8, 6, 2; ad ornandam m., non augendam orationem 8, 6, 39. *cf.* 6, 4, 8 *N. cr.* b) *i. q. dummodo:* personis m. adjectis 2, 4, 25. quis hominum liberi m. sanguinis 12, 9, 10. recto m. exitu 1, 11, 7. recte m. ascita (*translatio*) 8, 6, 5; nec est fere quisquam, m. non stultus *etc.*, quin sciat 3, 11, 24. Quis enim non de justo, aequo ac bono (m. non et vir pessimus) loquitur? Pr. 16 *N.*; *c. Relat.:* omnis species, quae m. recta est 12, 10, 69. nihil eorum, quod m. probabile fuit, omittendo 6, 2, 25; quae m. aliquid conferant artes Pr. 6. qualecunque id, quod m. se ipsi posse desperent 12, 10, 75. quamlibet apertum, quod m. et aliter intelligi possit 9, 2, 67. nullum ornatum iis, qui m. non obscuret, subtrahendum 5, 14, 34. ap. omnes, qui m. legitimam disciplinam non sint perosi 1, 10, 30; *seq. Conjunctivo:* m. sit materia ingenii 12, 9, 8. eligere m. curae sit 10, 1, 131. m. sit causae discendae tempus 12, 9, 21. credere m., qui discet, velit 8, Pr. 12. m. nulla videatur aetas tam infirma 1, 3, 12. c) *si modo:* si m. est sanus 3, 8, 59. si m. sunt recte instituti 2, 2, 8. *cf.* 10, 5, 14. si m. recte dicimus 11, 2, 37; si m. id pro me erat 7, 1, 29. otiosi et supini, si quid m. longius circumduxerunt (*a. l.* — erint), jurant, ita Ciceronem locuturum fuisse 10, 2, 17; si m. erit illa inexpugnabilis finitio 7, 3, 18. *cf.* 5, 13, 12. 7, 4, 9; tenuis quoque et angusta ingenii vena, si m. vel doctrina vel usu sit adjuta 6, 2, 3. *cf.* 10, 7, 15 *Z.* *β) c. Negat. opp. sed.* a) nec verba m., sed sensus quoque 9, 3, 47. *cf.* 1, 1, 34. 1, 4, 6. non in singulis modo verbis, sed sententiis etiam 9, 3, 50. non honor m., sed aequaliter etiam caritas *cf.* 11, 1, 72. non fastidium m., sed plerumque etiam odium *ib.* 15. quae (*memoria*) non m. jam est in parvis, sed tum etiam tenacissima est 1, 1, 19. *cf.* 1, 4, 13. 8, 3, 3. 12, 1, 41; non studii m., verum etiam venerationis 1, 10, 9. *cf.* 2, 2, 12. 6, 3, 57. non ad pronuntiandum m., verum ad augendam quoque eloquentiam 1, 11, 13. *cf.* 9, 4, 9. non m., quae diserta, sed vel magis, quae honesta sunt 1, 8, 4. non m. non illustrabit eam, sed et destruet 11, 1, 2. b) non dicendi m. eximiam facultatem, sed omnes animi virtutes exigimus Pr. 9. non verborum m., sed et sensuum et compositionis 8, 6, 2. non hoc m. paene et ipsum scurrile — sed illud ex eod. genere praeclarum 6, 3, 48. nec poëtica m., sed oratoria virtute eminentissimus 10, 1, 46. non ab eruditione m., sed a sensu hominis remotus 2, 17, 3. refugienda non m. distinctio quaestionum est, sed omnino tractatio 4, 5, 6. *cf.* 1, 4, 4. 1, 10, 35. 1, 12, 2. non modo (*Sp. inser.* nullum) ad bellum, sed ne ad minimam quidem suspicionem belli *Cic.* 4, 2, 110 *S.* II) *de tempore: α) simpliciter:* quod m. dixi 9, 3, 32. 62. ut m. de persona comica dixeram 11, 3, 79. *β) geminatum:* sufficere m. intentionem, m. depulsionem 8, Pr. 9. Multa ex hoc in Verrem Cic., m. futurum, ut omnia verreret: m. Herculi molestiorem apro Erymanthio fuisse: m. Sacerdotem, qui tam nequam verrem reliquisset 6, 3, 55. m. magis naturalem, m. etiam magis virilem esse contendant 9, 4, 3.

**Modulatio.** *v.* Canor. m. rudis 1, 10, 16. m. scenica et nonnunquam ebriorum aut comissantium licentiae similis 11, 3, 57. signa pedum non minus saltationi quam modulationibus adhibet musica ratio numerorum 9, 4, 139. cur non illam vocis modulationem fidibus ac tibiis, immo hercule cymbalis adjuvemus? 11, 3, 59. nihil impediente mod. pedum 1, 6, 2. alia et collocationis et vocis modulatione concitationem judicum, alia misericordiam petimus 1, 10, 25. nec sicuti modulatione produci aut corripi (*verba*) 9, 4, 89.

**Modulor.** teneram delicatamque modulandi voluptatem 9, 4, 31. canticis ad aliorum similitudinem modulatis 9, 2, 35. eaque (*initia*) diu secum ipsi clareque modulati 2, 11, 5. nec m o d u l e t u r aut (*a. l.* et) m u s i c i s  n o t i s (*Sp.* modis) cantica e x c i p i a t 1, 12, 14 *N.*

**Modus.** I) m o d u s, quem τρόπον dicunt, quo quaeritur, quemadmodum quid sit factum 5, 10, 52. *cf.* 6, 1, 17. *α*) *c. Attributis:* utrique parti totidem modi 8, 3, 89. medius orationis m. 6, 2, 19. medius hic m. (*dicendi*) 12, 10, 60; adhibendi (*metus*) m. alter ille frequens est et favorabilis — alter autem asper et rarus 4, 1, 21. agendi m o r e ac m o d o 11, 1, 29. de u s u ipso et m o d o jocandi 6, 3, 102. simplici atq. in promtu posito dicendi m. 9, 1, 13. *cf.* 9, 2, 1. coloris modos (*Sp.* cal. motus) 7, 10, 10 *Z.;* alterius modi lumina 9, 2, 2. vulgari m. contenti 2, 11, 1. rerum omnis modi 3, 7, 27. *v.* C u j u s m o d i. E j u s m o d i. H u j u s m o d i. *v. infra.* *β*) *Accusat.:* a d illum m. 9, 4, 14. *cf.* 1, 7, 25. 2, 13, 9. 5, 14, 9. a d quend. m. eorum 1, 11, 3. a d m. percutiendi nervos 11, 3, 88. *v.* A d; i n eund. m. 5, 11, 4. majorem i n m. 11, 2, 12. i n hos m. 9, 3, 100. *γ*) *Ablat.:* a) modo, id est, ut quidque sit factum 5, 10; 94. tibicinis Latini m. 7, 1, 51 *N.* rixantis m. 11, 3, 172. causarum m. 11, 1, 93. hoc defensionis m. 7, 4, 20. epiphonematis m. 8, 5, 11. m. litis 5, 6, 2. m. petitionum 7, 1, 37. praescriptionis m. 7, 5, 4. exquisitis m. 9, 3, 101. b) *adj. Pron.* hoc m. 8, 2, 9. 9, 2, 32. 10, 7, 4. non vel h o c m. servabit orator non innocentem m o d o, sed etiam laudabilem civem? 12, 1, 41. h o c m., — n e aut inimicitiae graves insequantur *etc.* 6, 3, 34. Probationi interim satis est unum habere, hoc m., *U t  s i t  c i v i s*, aut *etc.* 5, 10, 65. 66. his omnibus m. 9, 1, 17. eo m. 10, 1, 66. eodem m. 9, 2, 32. 9, 3, 3. 9, 4, 42. neque alio m. invisos eos faciunt, quam quod *etc.* 6, 2, 14. secundo m. dicitur proprium — Et tertius est huic diversus modus 8, 2, 7. *cf.* 1, 4, 28. quodam m. 8, 3, 37. 9, 1, 1. 11, 3, 170. quodam tamen m. 1, 12, 5. aliquo m. 11, 3, 2. utroque m. 1, 5, 64. 2, 4, 33. utrocunque m. 9, 2, 6. omni m. 1, 2, 15. 2, 8, 3. 10, 4, 5. 11, 1, 76. His plura intelliguntur: u n o m. summa quaestio, a l t e r o ceterae, quae ad summam referuntur: t e r t i o propositio cum affirmatione 3, 11, 27. *cf.* 2, 14, 3. non uno m. 4, 4, 5. *v.* U n u s. nullo m. 1, 10, 49. 3, 8, 52. 9, 2, 23. quo m. 11, 1, 61. 11, 3, 2. quo m. — ita 9, 1, 3. quo m. ille abdicatus 9, 2, 89. quo m. — qualis ipsa esset detractis consonantibus? 9, 4, 86. quo quaeque m. res vitari *etc.* soleat 5, 10, 17. quo id m. fiet (*Sp.* fiat)? 7, 1, 54 *Z. N. cr.* Quo autem m. se patronum causarum non falso dixerit? 12, 3, 1. quo quidem m. 2, 16, 5. quo digne m. — posset exprimere 2, 13, 13. q u o quidque accusator m. dixerit 5, 13, 25. I n q u o m. illud quoque est a quibusd. traditum 8, 2, 10. quibus m. 11, 1, 60. Interrogamus etiam — ubi respondendi difficilis est ratio, ut vulgo uti solemus, Q u o  m o d o?  q u i  f i e r i  p o t e s t? 9, 2, 8. quoque m. 8, 6, 29. quocunque apellabitur m. 9, 1, 9. 9, 3, 78. corporibus, quibus, quoquo m. sunt composita, *etc.* 9, 1, 10; duobus m. dicitur (*figura*): uno — altero *ib.* tribus m. 5, 14, 20. multis m. 11, 3, 139. tot m. 4, 3, 14. totidem m. 6, 3, 82. pluribus m. 8, 3, 63. 8, 6, 64. 68. 10, 5, 9. 11, 3, 71. plurimis m. 7, 9, 3. 9, 2, 56.

II) *i. q. m e n s u r a.* *α*) *Nominat.* a) sit remissionibus modus 1, 3, 11. m. aliquando constat aestimatione facti, aliquando jure 7, 4, 41. doctis est et e l e c t i o et m o d u s 2, 12, 6. illis j u d i c i u m ac m o d u s deesset 12, 10, 16. *v.* F a c u l t a s. J u d i c i u m. quem fore i n hoc oratoris modum 12, 9, 14. ille i n argento legato m. inauditus erat

et incredibilis 7, 6, 11. quis erit m., si *etc.* 10, 1, 38. regnare maxime modum 11, 3, 181; ubi copia probabilis, ubi modus 1, 8, 17. *v.* Copia. quaeritur per conjecturam et qualitatem circa modum, speciem, numerum 7, 2, 6. b) *adj. Genit.:* virtutum vitiorumque non tantum naturam, sed etiam modum 2, 4, 21. Modus principii, pro causa 4, 1, 62. temporis quoque debet esse m. 10, 4, 4; Quis enim mihi mores excolendi sit m. 4, Pr. 3 *N.* nullus erit concidendi m. 5, 10, 91; is dicendi m., ut 10, 1, 76. istius rei m. est, ut 4, 1, 35. latum habentium clavum m. est, ut sit paulum cinctis summissior 11, 3, 139; hunc (*Lysiam*) amplectuntur amatores istius nominis (*i. e. Atticae eloquentiae*) modum 12, 10, 21 *N.* *β*) *Accusat.* a) modum adhibuit 9, 3, 74. jam in his amisimus m. 8, 6, 51. in privatis (*causis*) m. conservandus 11, 3, 153. m. ubique custodiendus 4, 2, 35. suum cuique professioni m. demus 2, 1, 4. egresso destinatum m. 9, 4, 146. *cf.* 8, 6, 16. res ipsa naturalem m. excessit 8, 6, 76. humani ingenii m. excedit 10, 1, 50. ne m. tam parvae quaestionis excesserint 1, 7, 29. nos cantandi severiorem paulo m. excessimus 11, 3, 59 *v.* Excedo. hic (*Sp.* tamen his) habendus est istis (*Sp. om.*) m. 5, 14, 35 *Z. N.* habebunt modum et finem 10, 7, 7 *v.* Finis. *cf.* 12, 8, 12. nec utique certum imperaverim m. 11, 2, 27. operum suorum onera et modum norunt 1, 9, 6. quidque — proprium quend. m. eloquentiae poscit 11, 1, 47 *v.* Forma. nec m. reperiemus 6, 3, 35. si tenuisset m. 10, 1, 62. *cf.* 1, 7, 23. 12, 6, 2. modus ei (*periodo*) a Cic. aut quattuor senariis versibus, aut ipsius spiritus modo terminatus 9, 4, 125 *N.* b) *post Praeposs.:* intra loquendi m. 11, 3, 45 *v.* Intra. super modum ac paene naturam vocis humanae *ib.* 169. supra m. 1, 9, 2. 3, 7, 25. 11, 3, 125. supra m. multae 9, 3, 27. supra m. sermonis 1, 2, 31. ultra m. (*a. l.* admodum) 10, 3, 32 *v.* Supra. Ultra. *γ*) *Ablat.* quorum opinio non qualitate sed modo erravit 2, 21, 2 *N.* de m. praemii poenaeve 2, 4, 38. quod fieri cum m. debet 4, 1, 16. pro rerum m. 1, 10, 23. 11, 3, 65. brevitas aut copia non genere materiae sed modo constant 3, 8, 67 *N.* m. opus est 9, 2, 79. possumus rerum et modo et judicio esse similes 12, 10, 38. m. carent 8, 5, 2. *v.* Creber. quod natura rei satis aptum est, nisi m. quoque temperatur, gratiam perdit 11, 1, 91.

III) *in re metrica et musica:* natura ducimur ad modos 9, 4, 10. numeris ac modis inest quaedam tacita vis 9, 4, 13. est suus et in gestu m. 4, 5, 24; m. musici 1, 10, 14. 1, 12, 14. tum elatis, tum inferioribus m. 11, 3, 17. m. impudici 1, 10, 31. tum intentis, tum remissis m. 11, 3, 17. summissior quidam m. 3, 8, 48 *N.* contionanti musicus fistula modos monstrabat (*Sp.* ministrabat) 1, 10, 27 *Z.* jussa mutare in spondeum modos tibicina *ib.* 32. [nec musicis modis (*Z.* notis) cantica excipiat 1, 12, 14.] syntonorum modis saltitantes 9, 4, 142.

IV) *in re grammatica:* fiunt soloecismi per modos, sive cui status eos dici seu qualitates placet 1, 5, 41. Fit casibus modo hoc schema, quod πολύπτωτον vocant. Constat et aliis: etiam modis (*i. e. Gerundio, Participio*) 9, 3, 37. fatendi modo 1, 6, 7 *N.* in natura verborum est, etiam quae facimus, patiendi modo saepe dicere, ut arbitror, suspicor: et contra faciendi, quae patimur, ut vapulo 9, 3, 7. *cf.* 1, 6, 26.

**Moereo.** quae hostis morte (*a. l.* mortem) moerebat 3, 6, 76 *N. cr.*

**Moeror.** cum (*Timanthes in tabula*) addidisset Menelao, quem summum poterat ars efficere, moerorem 2, 13, 13.

**Moerus.** Ferro non fato moerus (*a. l.* virtus) Argivum occidit *Trag. vet.* 8, 6, 10 *N. cr.*

**Moestus.** — vultus 11, 3, 159 *v.* Languidus.

**Molaris.** lapis m. 2, 19, 3.

**Moles.** civitates operum mole difficiles 12, 9, 2; licet major quam unquam moles premat 12, Pr. 2.

**Moleste.** nec in loquendo distinctionibus moleste utemur 11, 3, 181 *N.*

**Molestia.** mediocritas — ad suscipiendas elementorum molestias minus superba 2, 3, 1. sine molestia 2, 7, 3.

**Molestus.** omnes imputare literas molestum et odiosum 11, 3, 33. *v.* Odiosus. tam molesta, ut pedem conferre singulis non expediat 5, 13, 11. pronuntiatio et vultuosa et gesticulationibus molesta 11, 3, 183. licet adversario mol. sit improbitas, judici invisa est 6, 4, 15. in adeo mol. incidimus grammaticos, quam fuerunt, qui Lyricorum quorund. carmina in varias mensuras coegerunt 9, 4, 53; (*Verrem*) Herculi molestiorem apro Erymanthio fuisse 6, 3, 55. ne cui meus vultus molestior videatur *Coel.* 11, 1, 51; molestissima perversitas 1, 6, 17.

**Molior.** proditionem molientes 5, 11, 7. *v.* Mollio.

**Mollio.** I) *proprie:* (*de animalibus*) mollire (*Sp.* moliri) cubilia 2, 16, 16 *S.* II) *de sermone:* vocem deliciis non molliamus 11, 3, 24. mollire (*syllabas*) 12, 10, 32. *v.* Aspere. eum C ac similiter G non valuerunt, in T ac D molliuntur 1, 11, 5. *cf.* 9, 4, 39. namque, ut Cicero ait, etiam quae primo dura visa sunt, usu molliuntur 1, 5, 72. *cf.* 8, 3, 32. III) *de animi affectibus:* cum patronus — molliat *etc.* 5, 13, 2 *v.* Minuo. omnia haec illa brevi primae propositionis defensione mollita 4, 2, 74. mollienda est alio colore asperitas orationis 11, 1, 85. *v.* Asperitas. Durus.

**Mollis.** I) *in bonam partem:* molli articulo 2, 12, 2 *N.* *v.* Articulus. molli manu 2, 4, 12; m. iter 4, 2, 46. m. via 1, 6, 22. molles (*a. l.* molleis *al.* mollis) somnos *Virg.* 9, 3, 21; fauces molles ac leves 11, 3, 20. *v.* Fauces. molli teneraque voce 11, 3, 23 *v.* Fortis. [pedes deliciis ingredienti molles 6, 3, 20 *v.* Deliciae.] *v.* Facetus. fit molle — mollius (*de sono*) 9, 4, 97. nihil tam indecens, quam cum mollia dure fiunt 10, 2, 19; mollior fit oratio (*a. l.* melior) 9, 2, 32. mollior nonnunquam cum reprehensione diversae partis imitatio 11, 3, 165· mollior clivus ac laetius solum 12, 10, 78. ferarum catuli molliore praeda saginantur 12, 6, 6; molliora (*in statuis*) 12, 10, 7 *v.* Durus; mollissimo rhythmorum genere 9, 4, 78. ratione vincere, quod est mollissimum 11, 1, 90. II) *c. reprehensione:* *α*) m. actio 11, 3, 128. animi jacentis et mollis supra modum frontis 6, 4, 11. m. educatio 1, 2, 6. mollis, effeminata (*vox*) 11, 3, 32. *v.* Acerbus; mollior nonnunquam cum reprehensione diversae partis imitatio 11, 3, 165. *β*) *de hominibus:* mollis et parum viri signa 5, 9, 14. in compositione paene viro molliorem 12, 10, 12 *v.* Exulto.

**Mollius.** teneras mentes m. alant 2, 4, 5. cum etiam servi de peccatis suis m. loquantur 4, 2, 69. res asperas mollius significant 9, 2, 92; quam mollissime pedem referre 6, 4, 19.

**Molossos.** totidem (*i. e. tres*) longae molosson efficiunt 9, 4, 82. *v.* Trochaeus. molosson quoque clausulae convenire *ib.* 100. optime habebit (*iambus*) ante se molosson *ib.* 102.

**Momentum.** *α*) ad efficiendum oratorem maximi protinus erit m. 10, 1, 3. non tantum afferent momenti Horatius et Torquatus 5, 11, 10,

qui tam parva mom. nominibus discreverunt 9, 3, 25. si tantum habent verba m., quanto res ipsae magis (*Sp.* majus) 11, 1, 7 *Z.* initia plurimum momenti habent, quotiens *etc.* 9, 4, 67. *cf.* 11, 3, 5. ubi maxima rerum m. versantur 8, 3, 13. rerum maximarum momenta vertit (*risus*) 6, 3, 9. res in oratore praecipua consilium est, quia varie et ad rerum momenta convertitur 2, 13, 2. et laudare testem vel contra pertinet ad momentum judiciorum 3, 7, 2. ad suadendi momenta idem valet 5, 10, 42; circa omnia m. luctantis 5, 13, 51. corpus orationis in parva m. ducendo (*Sp.* diduc.) 3, 11, 23 *Z.* β) *adj. Pron.:* magnum ad salutem m. attulisse 6, 1, 33. plurimum ad omnia momenti in hoc positum 4, 1, 7. habet magnum m. apud judices 7, 1, 62. in neutram partem habere momentum 12, 8, 8; ut alicui sit furandi causa paupertas, non erit idem in Curio, Fabricioque m. 7, 2, 38. infinitum in his quoque rebus m. est 1, 11, 11. in mediocribus utrisque majus adhuc naturae esse mom. 2, 19, 2. multum esset in hoc quoque momenti 11, 1, 20. *cf.* 9, 4, 84. affert in his momentum et aetas 6, 1, 24. *cf.* 7, 3, 14. quantum habeat in oratore momenti (*gestus*) 11, 3, 65. γ) *Ablat.:* quae utique aliquo m. inter se differant 12, 10, 67. procedens minimo m. sinister sit (*pes*) 11, 3, 159. ut sunt tria tempora, ita ordo rerum tribus m. consertus est 5, 10, 71; eodem temporis m. 1, 12, 3. aliquo m. temporis 10, 7, 27.

**Moneo.** I) *doceo.* α) *simpliciter:* quae scripserunt *etc.* aliquo signo, quo moneantur, notant 11, 2, 19. utrum sequamur, plerumque hac nota monendi sumus 1, 7, 3. palam moneri (*in actione*) excidentis (*sc. est*) 11, 3, 132; quod non habuerit patrem, qui moneret 11, 1, 82. Hoc est maximum ignorantiae malum, quod credit, eum scire, qui moneat 12, 3, 3. non arguentis sed monentis est 6, 1, 6 *v.* Arguo. β) *c. Obj.:* Quod monere supervacuum fuerat 1, 4, 22. Illud etiam in jocis monui 11, 1, 86. Neque enim pigebit, quod saepe monui, proferre 5, 13, 29 *N.* versus honestum aliquid monentes 1, 1, 35; *seq. Accus. c. Inf.:* monere satis est, mentiri hyperbolen 8, 6, 74. moneo quoque (*Sp.* unde moneor *contra Codd.*), ut ne id quidem transeam, ineptissime fieri, cum *etc.* 11, 3, 131 *S.* quae cavenda quidam monent, *ib.* 27. recte monemur, causas non utique ab ultimo esse repetendas 5, 10, 83. II) *hortor:* quotiens monemus (*a. l.* mov.) (*in dicendo*) 6, 2, 14. suadentium et monentium *etc.* gravis (*vox*) 11, 3, 64. quo saepius monuerit, hoc rarius castigabit (*praeceptor*) 2, 2, 5; id discipulos moneo, ut praeceptores suos ament 2, 9, 1. (*Cic.*) pro Oppio monet pluribus, ne *etc.* 5, 13, 21. Protinus ergo, ne quid cupide faciat *etc.*, monendus est puer 1, 3, 13. illud praecipue monendum, ne quis *etc.*

**Monile.** monilibus, quae sunt ornamenta feminarum, deformentur viri 11, 1, 3.

**Monitor.** *de litigatoribus:* neque tamen hoc ipsis monitoribus clarescit 6, 4, 9 *N. cr.*

**Monosyllabum.** monosyllaba, si plura sunt, male continuabuntur 9, 4, 42.

**Mons.** si m. occurret 2, 13, 3. id quod in montibus eminentissimum 8, 2, 7. urbibus montes silvasque mutari 9, 4, 4.

**Monstro.** si tamen rectam viam, non unam orbitam, monstrent 2, 13, 16. cui (*C. Graccho*) contionanti consistens post eum musicus fistula — modos, quibus deberet intendi, monstrabat (*Sp.* ministrabat) 1, 10, 2 *Z.* [monstrare portum 10, 7, 1 *N. cr. v.* Intro.] in ipsis statim e ementis etiam brevia docendi monstrare compendia 1, 1, 24; nihil adhuc factum esse ratione, monstrat 6, 5, 7.

**Monstrum.** nec id ferro speciosum fieri putabo, quod, si nasceretur, monstrum erat 5, 12, 19. deinde (quod sit monstro simile) placet actio, causa non intelligitur 4, 2, 39. tale monstrum, quale Horatius — fingit 8, 3, 60. prodigiosa et monstris insignia corpora 1, 1, 2.

**Montanus.** locus montanus an planus 5, 10, 37.

**Monumentum.** α) annalium monumenta 2, 4, 18. in civitatis nostrae monumentis (*i. e. scriptis*) 12, 2, 29. ingeniorum monumenta 3, 7, 18. cum aliorum monumentis, tum Catonis oratione testatum est 2, 15, 8. neque aliud oratio scripta, quam mon. actionis habitae 12, 10, 51. cujus eloquentiae nulla ad nos mon. venerunt 12, 2, 22. monumenta rerum posteris tradet 12, 11, 4. β) *mortui: (de tumulo in litore)* 7, 3, 34. si quis circa mon. multum agri ab heredibus in tutelam cinerum, ut solent, leget 7, 9, 5.

**Mora.** α) cogitandi m. 1, 1, 31. m. judicandi 4, 4, 4. scribendi m. 10, 3, 6 *v.* Calor. vix surgendi m. (*Z. quod vix expectare possunt, dum surgant*) 2, 4, 15; conviviorum m. 1, 12, 18. dubitationis moras 11, 3, 182; propter immodicas laudantium m. 11, 3, 126. inter moras laudationum *ib.* 131. m. stili 10, 7, 14; libera ad discendum m. 12, 3, 3. sunt aliquando et sine respiratione quaed. morae etiam in periodis 11, 3, 39; spiritum recipere sine intellectu morae 11, 3, 39. morae veniam petere 6, Pr. 14. β) *Accus.:* hic moras adhibebit 11, 3, 182. multum morae lectioni festinatione adjicitur 1, 1, 32. in stilo quamlibet properato dat aliquam cogitationi m. non consequens celeritatem ejus manus 10, 3, 19. paululum morae damus inter ultimum ac proximum verbum 9, 4, 108. rebus ipsis, quibus moras et lentum profectionis ordinem ducit (*Cic.*) 4, 2, 58. effugiendae sunt m. 4, 2, 111. quod non tam moram faciet 10, 3, 10 *v.* Impetus. Spondeus moram semper per se habet 9, 4, 97. *cf.* 10, 7, 22. hanc moram et solicitudinem initiis impero 10, 3, 9. prono ac nullas m. objiciente alveo 9, 4, 7. nec — velut moram rei perhorrescant 12, 11, 9 *N.* moras et secessum et silentium quaeret 10, 7, 2. γ) *Ablat.:* sine ulla cogitandi m. 1, 1, 31. tempora conviviorum m. conterunt 1, 12, 18. intentio mora excutitur 10, 3, 20. calorem cogitationis extinguit mora et diffidentia 8, Pr. 27. inani m. fatigatis 4, 3, 8. imagines m. stili refrigescunt 10, 7, 14. *cf.* 10, 3, 6. divisio respiratione et mora constat 7, 9, 11.

**Moralis.** pars illa philosophiae ἠθικὴ moralis est dicta 6, 2, 8 *v.* Ethice. cum sit in tres divisa partes (*philosophia*), naturalem, rationalem, moralem 12, 2, 10. pars ad rationalem, pars ad mor. tractatum redundat *ib.* 19. pars naturalis — illam etiam moralem, sine qua nulla esse oratio potest, totam complectitur *ib.* 20.

**Moratus.** bene moratas urbes (*Trop.*) 8, 6, 24. (*Cic. expositionem*) vult esse evidentem, moratam, cum dignitate. Sed in oratione m. debent esse omnia cum dignitate, quae poterunt 4, 2, 64.

**Morbus.** leviores morbos curare 2, 3, 6. abalienata morbis membra 8, 3, 75. mores morbo mutatos 7, 4, 30. cum morbum in signis atq. tabulis (*Cic.*) objiciat Verri 9, 2, 62.

**Mordax.** Belle subjicitur pro eo, quod neges, aliud mordacius 6, 3, 74.

**Mordeo.** mordere (*labra*), deforme est 11, 3, 81; *transl.:* hunc mordebit objurgatio 1, 3, 7 *v.* Excito.

**Morior.** I) cum moreretur 1, 10, 17. interrogatus, cujus veneno moreretur 7, 2, 49. postulare, ut sibi mori liceat 9, 2, 85. qui mori vult

7, 4, 39. bibendo mori 8, 5, 23. illi sic timent, tanquam ipsi morituri 9, 2, 86. mortuus est iuventus 7, 2, 48. ad moriendum non tam Cato et Scipio quam Lucretia (*afferet exemplum*) 5, 11, 10. II) *transl. i. q. pereo:* cum multa cotidie ab antiquis ficta moriantur 8, 6, 32 *N.*

**Moror.** I) *intransit.* α) ubi quaeque (*avis*) nasci aut morari solet 5, 10, 21. cum legatio male gesta objicitur Aeschini, quod moratus sit 4, 4, 5. currentium pes, etiamsi non moratur, tamen vestigium facit 9, 4, 67. β) *in dicendo:* si morabimur, quasi altera fiet oratio 6, 1, 2. deponam et morabor 11, 3, 38. nos neque diu moraturos, neque extra causam dicturos 4, 1, 34. γ) *adj. Praepos.:* nec diutius in eo morandum 8, 6, 39. *cf.* 5, 13, 10. Non morabor in parte hac 1, 3, 17. in qua (*imagine*) si moramur 1, 3, 17. morari in eo, quod novimus, quam discere, quae nondum scimus, melius putamus 12, 11, 14. ne in desuescendis morentur (*adolescentes*) 3, 8, 70; *in pronuntiando:* paulum morandum in his intervallis 11, 3, 39; circa res tenues moramur 1, 1, 35 alius divideret haec, et circa singulos gradus moraretur 8, 4, 9. II) *transit.:* ne morer 9, 3, 11. 11, 3, 176. nec diu nos moretur quaestio 3, 2, 1. tardior stilus cogitationem moratur 1, 1, 28. ut cognitionem oratoris nihil moretur haec varietas 5, 10, 125. nisi — dum ostentare discipulos circa speciosiora malunt, compendio morarentur 1, 4, 22. quae (*membranae*) crebra relictione — et repetitione morantur manum 10, 3, 31 *Z.*

**Mors.** I, α) Illud notabile ex diversis: mors misera non est, aditus ad mortem est miser 8, 5, 5. m. nihil ad nos 5, 14, 12 *N.* quos m. acerba damnavit 6, Pr. 4. fecit illi properata m. injuriam 10, 1, 115. eum consummari m. immatura non passa est *ib.* 89. si tantum subita m. in quaestionem venit 7, 2, 14. β) *Genit.:* mortis causa 1, 10, 33. 4, 2, 69. 7, 3, 32. contemtum doloris ac mortis 12, 2, 30. jus m. a senatu quidam petunt 11, 1, 56. metus m. 12, 1, 28 *v.* Dolor. rationem mortis (*sibi inferendae*) in senatu reddit 7, 4, 39 *N.* γ) *Accusat.:* quod is mortem suam expectaret 9, 3, 68. m. ferre (*improprium*) Dolab. 8, 2, 4 *N.* qui mortem nuntiat Patrocli 10, 1, 49. quam (*mortem*) praestantissimo suscepit animo 12, 1, 17; tyrannum in m. compulit 7, 3, 7. in m. patris conjurare 4, 2, 72. post m. 3, 7, 20. δ) *Ablat.:* injuria, quae morte sit gravior 11, 1, 53. quod probavit m. quoque ipsa 12, 1, 17. in infamia plus poenae quam in morte 6, 2, 23. *v.* Multo. II) formas quoque fingimus, ut — Mortem ac Vitam, quas contendentes in Satura tradit Ennius 9, 2, 36. *v.* Immortalitas.

**Morsus.** qui suos artus morsu lacerasset 8, 2, 20.

**Mortalis.** α) *de hominibus:* illi primi mortales 1, 6, 34. ex omnibus mortalibus, qui sunt ac fuerunt 9, 4, 132. cum hôc nemo mortalium contendet, hunc ut Deum homines intuebuntur 12, 10, 65. geniti mortales 3, 7, 9. mort. quidam deus 1, 10, 5 *v.* Deus. β) *Neutr. de rebus:* mort. animalia 2, 16, 22 *N.* *cf.* 7, 3, 3. cognitione coelestium vel mortalium 1, 10, 5.

**Mortalitas.** metu meae mortalitatis 6, Pr. 2 *N.*

**Mortiferus.** mortiferam potionem 7, 3, 7.

**Mos.** I) *Singul. i. q. institutum:* α) comicus m. 1, 8, 3. paciscendi ille piraticus m. (*in causis*) 12, 7, 11 *N.* m. publicus 1, 2, 2. 3, 6, 84. m. Romanus 3, 7, 1 *N.* m. usitatissimus 1, 7, 14. neque ego sum nostri moris (*i. e. oratorum*) ignarus 12, 3, 4. β) m. Dialecticorum 7, 3, 14. m. nutricum 2, 4, 5. m. praeceptoris 12, 11, 6. m. Socraticorum 12, 1, 10.

m. veterum 12, 11, 5. m. actionum 4, 1, 43. m. civitatis 10, 1, 107. m. communis hujus sermonis 2, 10, 13. studiorum m. 12, 2, 18. Romani pudoris m. 8, 3, 39 *N.*; mos in utramque partem differendi 12, 2, 25. communem loquendi m. 8, 2, 17. m. certas sectas sequendi 3, 1, 18. agendi more ac modo 11, 1, 29, γ) mos, cui assuerunt 4, 2, 29. alibi, quam mos permiserit, turpia habeantur 11, 1, 47. unde etiam ille m., ut in conviviis post coenam circumferretur lyra 1, 10, 9. δ) *Genit.*: ut moris est 2, 7, 1. ut plerumque in hoc genere m. est 11, 1, 53. quemadmodum m. est 1, 1, 34; sicut plerisque m. est *ib.* 13. quod multis m. fuit 11, 3, 136; epulis fides ac tibias adhibere m. fuit 1, 10, 20. *cf.* 2, 4, 22. 2, 10, 9. ostendere latus actoribus m. est 11, 3, 74. *cf.* 4, 3, 1. veteribus dissimulare eloquentiam fuit m. 12, 9, 5. *cf.* 2, 4, 33. 9, 4, 12. 11, 3, 89. ε) *Accus.*: dum communem loquendi morem reformidant 8, 2, 17. servatum esse a praeceptoribus meis m. 1, 2, 23; prosopopoeias — ad comicum m. pronuntiari 1, 8, 3. materias ipsi sibi fingunt, et ad m. actionum prosequuntur 4, 1, 43. *cf.* 3, 1, 18. 7, 3, 14. in m. praeceptoris exercuit 12, 11, 6. ζ) *Ablat.*: more nutricum 2, 4, 5. *cf.* 6, 3, 47. 12, 1, 10. 12, 11, 5. m. Homerico 7, 10, 11. m. poëtis frequentissimo 11, 2, 11. Romani pudoris m. contentus 8, 3, 39. agendi m. contineri 11, 1, 29; illa obscura, quae Atellani e (*sic. de conj. Spaldingii et Burmanni Z.; vulg.* Atellanae) more captant 6, 3, 47 *N. cr.* cum — multum se Curio ex m. jactasset 11, 3, 129. in m. est plurimorum 12, 11, 15. constitutio est in more *etc.* 7, 4, 6. *v.* Lex. posita in more civitatis 12, 3, 7. generales quaestiones in illo maxime studiorum more versatas 12, 2, 18.

II) *Plural.* α) mores asperi, lenes, jucundi, graves, duri, remissi 4, 1, 17. m. alienorum 9, 2, 58. boni m. 6, 1, 7. malis m. 2, 5, 12. 2, 17, 32. 5, 12, 19. nocentissimis m. 2, 15, 32. probi m. 7, 2, 33. β) m. audientium 3, 7, 23. m. dicentis 6, 2, 13. m. civitatum 1, 2, 2. 3, 8, 14. m. reip. 12, 3, 1. hominum m. 10, 1, 94. m. oratoris Pr. 22. Ciceronis m. 12, 1, 14. δ) mores appellantur (πάθος et ἦθος) 6, 2, 8. si ἤθη mores sunt *ib.* 17. ipsam rei naturam spectanti mihi non tam mores significari videntur, quam morum quaed. proprietas *ib.* 9. gentibus proprii m. sunt 5, 10, 24. cum m. in tuto fuerint 1, 8, 7. naturā constare mores 12, 2, 2. m. se inter ludendum simplicius detegunt 1, 3, 12. m. praecipue discrimen dabunt 3, 8, 38. quo m. dicentis ex oratione pelluceant et quodammodo agnoscantur 6, 2, 13. *cf.* 11, 3, 154. nec boni m. videntur, sic a judice averti (*inter agendum*) 6, 1, 7. mores (*in declamationibus relinquuntur incerti*) 2, 10, 14. ε) *Genit.*: multa morum gratia legenda 10, 1, 129. m. senilis auctoritas 11, 1, 32. commendatione m. 11, 3, 154. cura m. Pr. 13. certissimum m. experimentum 3, 7, 14. imitatio m. alienorum 9, 2, 58. gravi m. dignus invidia 12, 1, 15 *N.* praeceptores m. 12, 2, 6. m. praecepta 12, 11, 9. morum ac religionis (*scientia*) 12, 3, 1. illis (*indoctis*) inest vis mentis et veritas ipsa morum (*i. e. affectuum*) 6, 2, 26 *N.* m. in his (*nutricibus*) prior ratio est 1, 1, 4. ζ) *Dat.*: studiis moribusque praepositus 2, 2, 14. perniciosa nocentissimis m. dare instrumenta 2, 15, 32. Alcaeus multum m. confert 10, 1, 63. m. magis consulant 1, 2, 2. malis m. nomen oratoris indulgent 2, 17, 32. studiis quidem scholas prodesse, moribus autem nocere 1, 2, 3. η) *Accusat.*: nihil adjuvari disciplina mores 12, 2, 2. nisi disciplinae severitate convenientium quoque ad se mores astrinxerit (*praeceptor*) 2, 2, 4. in conciliandis agentis m. 9, 1, 21. dandi sunt iis, quibus vocem accommodamus, sui m. 11, 1, 39. *cf.* 12 Pr. 4. corrumpi mores in scholis 1, 2, 4 *v.* Opinio. m. ante omnia oratori studiis erunt excolendi 12, 2, 1. *v.* Excolo. in deligendis custodum et praeceptorum

m. 1, 3, 17. m. suos fassus 10, 1, 100. cognoscenda oratori, quibus m. formantur 12, Cap. 2. qui m. praeceptis ac ratione formarit (*a. l.* firm.) 12, 2, 4. 27. suos quidque horum velut m. habet 5, 10, 19 *N.* cum hos (*m.*) imitamur 6, 2, 17. quorum (*praeceptorum*) in primis inspici m. oportebit 2, 2, 1. a quibus civitatum m. sunt instituti 1, 2, 2. m. morbo mutatos esse 7, 4, 30. [ad notandos hominum m. 10, 1, 94 *v.* Amor.] profert m. oratio 11, 1, 30. m. reprehenderunt 12, 1, 14; aetas, quae ad m. jam pertinet 1, 1, 17. Prosequitur haec memoria in senectutem, et impressa animo rudi usque ad m. proficiet *ib.* 36 *N.* consilia secundum m. dari 3, 8, 13. quae in m. recepta sunt 5, 10, 13. frequens imitatio transit in m. 1, 11, 3. ϑ) *Ablat.:* moribus incompositus 4, 5, 10. m. perfectus Pr. 16. 12, 1, 24. omne jus, quod est certum, m. constat 12, 3, 6. m. praestantissimus 2, 3, 11. verba honesta moribus perdidimus 8, 3, 45. de moribus ap. Censores reum facere 4, 2, 30. in his praesertim m. 2, 6, 3.

**Motus**, I) *de corpore.* α) Arati materia motu caret 10, 1, 55. [caloris (*Z.* col. modos) m. 7, 10, 10.] ista, quae tamen in aliquo posita sunt motu *opp.* pictura, tacens opus 11, 3, 67. ut citra motum quoque et hilaritate enitescant *etc.* Motu vero intenti, remissi *etc.* fiunt. *ib.* 75. β) *de gestu corporis:* a) in certamine armorum atq. in omni palaestra, quid satis recte cavetur ac petitur, cui non artifex motus et certi quidam pedes assint? 9, 4, 8. motu capitis furentes 2, 12, 9. concitatissimus corporis m. 2, 11, 4. corporis decens et accommodatus orationi m. componitur 11, 3, 29. facit aliquid et totius corporis m. *ib.* 122. rhythmus etiam in corporis motu 9, 4, 50. corporis motui (*a. l.* motibus) sua quaed. tempora adhibet musica ratio numerorum *ib.* 139. *cf.* 1, 2, 31. crebro digitorum labiorumque m. 11, 3, 160. modicus eorum (*labrorum*) m. *ib.* 81. laterum lenis in utramque partem m. *ib.* 161. sine motu laterum *ib.* 165. b) cum pariter — gestus, pronuntiatio, vultus, motusque desiderentur 1, 12, 4. flexus ille, et, ut sic dixerim, motus dat actum quend. et affectum (*Sp.* effictis) 2, 13, 9 *Z.* Idem (*Cic.*) duas ejus (*gestus*) partes facit, quae sunt eadem pronuntiationis, vocem atq. motum 11, 3, 1. cum omnis m. sex partes habeat, septimus sit ille, qui in se redit, orbis *ib.* 105 *N. cf.* 108. praeter annuendi, renuendi, confirmandique motus *ib.* 71. intervallum motus tria verba esse voluerunt *ib.* 107. ead. motus observatio est (*quae affectuum*) *ib.* 112. a quibus gestus motusque formatur 1, 10, 16; cum quodam m. 11, 3, 103. accedente m. *ib.* 125. ne actionem continuo m. conciderent *ib.* 107 *N.* gestus, qui contrahit alterno celerique m., et explicat manum *ib.* 102. in utramque partem leni m. modice prolatus (*gestus*) *ib.* 92. *v.* Gestus. II) *de animo:* α) illum animi et corporis motum 1, 2, 31. motūs animorum 7, Pr. 1, 11, 3, 61. temporarius animi m. 5, 10, 28. motum animi sui lacrimis confiteri 6, 1, 23. nec ead. vi perfertur animi alieni m., quam sui 4, 1, 47. quae altiorem (*a. l.* apertiorem) animi m. sequuntur 10, 3, 21. frons, oculi, manus multum ad motum animorum valent 9, 1, 21. non ad delectationem modo, sed ad motum quoque animorum 9, 4, 9. non ratione aliqua, sed motu animi (*a. l. om.*) nescio an enarrabili judicatur 6, 3, 6 *N.* sine m. mentis 4, 2, 115; motus est in his orationis atq. actus 9, 2, 4. ut duplici m. juvetur memoria dicendi et audiendi 11, 2, 33. et verecundiae et dubitationis et admirationis m. noti et communes omnibus 11, 3, 71. β) *simpliciter i. q. affectus:* neque enim sunt motus in nostram potestatem 6, 2, 29. sunt motus adhuc minoris, veniam petere *etc. ib.* 15. nullum affere animis motum 11, 3, 41. amittit et fidem, et affectus, motusque omnes, qui est in hac cura depre-

hensus 9, 4, 143. in alios atq. alios m. ducerent auditorem *ib.* 10. in argumentis citati atq. ipso etiam m. celeres sumus 9, 4, 138. ne dicamus omnia clamose, quod insanum est, aut intra loquendi modum, quod motu caret 11, 3, 45. sine motu quodam 9, 2, 42 *v.* Audacter. III) *i. q. tropus:* quod vertant orationem, unde et motus dicuntur 9, 1, 2. *cf.* 8, 5, 35 *N.*

**Moveo.** I) *proprie:* α) prout movetur (*aura*) 11, 3, 16. cum manus movetur *ib.* 100. nares movere *ib.* 80. oculos movet (*gestus*) *ib.* 14. pulverem movet 5, 10, 81. inter sacra movit (*Wolff conj.* movetur) aqua fraxinos *Maecen.* 9, 4, 28 *N. et S.* leviter loco moti 7, Pr. 2. β) neque enim, quia movetur, qui ingreditur, iccirco qui movetur, ingreditur 5, 9, 6. servi, ancillae *etc.* citatius moventur (*in fabulis*) 11, 3, 12. nos plerumque majoribus velis moveamur 12, 10, 37. quidquid ex se ipso movetur 5, 14, 10. II) *i. q. excito:* summa circa movendos affectus in hoc posita est, ut moveamur ipsi 6, 2, 26. ut affectūs concitatius moveat 12, 10, 26. *v.* Affectus. Hinc (*a. l.* hic) moventur illae (*Sp.* mille) juris cavillationes 7, 4, 37 *Z.* conjecturam movet 3, 6, 10 *N.* aut fastidium moveant, aut pudorem 2, 4, 29. et hic finitionem movet 3, 6, 103. movere lacrimas 4, 2, 77. movenda miseratio 3, 8, 12. risum moventes 6, 1, 38. *v.* Risus. tragoedias moveri 6, 1, 36. pro reo plerumque gravissimum quidque primum movendum est 7, 1, 11 *N.* haec, quae supra dixi, non movere tantum, verum ex diverso amoliri quoque prooemio opus est 4, 1, 29 *N*; movisse aliqua circa rhetoricen Empedocles dicitur 3, 1, 8 *N.* vivunt omnia et moventur (*in oratione*) 10, 1, 16. III) *ad animos pertinet.* α) *absolute.* a) movere vehementius 10, 1, 110. conciliet, persuadeat, moveat (*pronuntiatio*) 11, 3, 154. *v.* Concilio. Delecto. ut magis moveat (*causa*) 4, 4, 4. falsa et incredibilia natura necesse est aut magis moveant, aut pro vanis accipiantur 9, 2, 33. mutae tantum res movent, si (*Sp. de conj.*) aut cum ipsis loquimur, aut [cum] ipsas loqui fingimus 6, 1, 25 *N. cr. et S.* etiamsi per singula magis moverat, turba valet 6, 1, 1; alia docendi alia movendi gratia dicenda 10, 2, 23. *v.* Doceo. movendi officium 12, 10, 59. Movendi ratio aut in repraesentandis est aut imitandis affectibus 11, 3, 156. in movendo gravitas 12, 10, 59. b) ita quisque, ut audit, movetur 11, 3, 2. moveamur, non concidamus 12, 5, 4. frequenter motus sum, ut me non lacrimae solum deprehenderent, sed pallor, et veri similis dolor 6, 2, 36. β) *c. Obj.:* haec, quae me movebant, dissimulanda mihi non fuerunt 6, 3, 112 *N.* neque me Lacedaemonii et Athenienses magis quam populus Rom. moverint 2, 16, 9. *cf.* 9, 1, 22. sive eum movit, quod Hermagoras prima in hoc loco posuit exempla ex quaestionibus juris, sive quod *etc.* 3, 6, 59. quod ipsum movisset de ead. re pronuntiaturum 12, 8, 15. movere audientes 12, 2, 11. *cf.* 9, 1, 25. vocem gestumque, quorum alter oculos, altera aures movet 11, 3, 14. cur ego judicem nolim, dum eum doceo, etiam movere 4, 2, 111. *cf.* 5, 13, 59. 8, 5, 32. nec judices, a quo sint moti, dissimulant 12, 9, 4. opus movendi judicum animos 6, 2, 1. *v.* Formo. ad movendos homines in omnem affectum *Domit. Mars.* 6, 3, 104. γ) *adj. Ablat.:* a) alius alio moveri solet 4, 5, 14 *N.* quibus ipse maxime moveretur 6, 1, 11. illo aspectu maxime motum in hoc, ut absolveret reum 2, 15, 7. animi minore conatu moventur 1, 12, 10. sic quisque dictis movetur, ut *etc.* 5, 7, 8. exemplo moti 7, 2, 3. *v.* Adigo. veris moveri 11, 3, 62. mov. periclitantium vice 6, 2, 35. quae (*offensio*) non ex facto modo dictove aliquo sed vultu *etc.* mov. solet 6, 1, 14; *in*

*transitu:* quo moti quidam 3, 6, 15. 9, 4, 94. *cf.* 3, 4, 4. b) peroratione animos moveri 8, Pr. 11. videre, quo judex dicto moveatur, quid respuat 6, 4, 19. et initio movendus sit judex 7, 1, 10 *v.* Impello. motos lacrimis (*i. e. suis*) judices 6, 1, 46. optimi cujusque voluntate moveatur (*orator*) 12, 7, 5.

**Mox.** *α) paulo post:* Sit incommodum, mox illud comparabimus commodis 1, 2, 15. quae m. praecipienda sunt 5, 10, 119. *cf.* 12, 1, 12. *β) i. q. postea:* corporum mox etiam fortissimorum educatio a lacte cuneisque initium ducit 1, 1, 21. *cf.* 12, Pr. 2. Obstat hoc agnitioni earum (*literarum*), non intendentibus m. animum ad ipsos ductus, dum antecedentem memoriam sequuntur 1, 1, 25. ut m. dicemus (*i. e. in libro XI.*) 1, 11, 11. Erit illud plenius interim corpus, quod m. adulta aetas astringat 2, 4, 5. nihil posteritati mansurisque m. litteris reliquisse 12, 10, 49 *N. cf.* 3, 7, 25. 5, 10, 120. 8, Pr. 3. 9, 4, 114. 12, 10, 18. 42. *γ) in enumerando:* non Livius circa initia statim primi libri, Tenuere, inquit, *etc.* et mox, In adversum *etc.?* 1, 5, 44. *v.* Initium. imitari primum, mox vincere 1, 2, 29. primum — tum — mox 10, 6, 3. primo — mox — tum 1, 9, 2. *v.* Deinde. Post.

**Mucro.** I) *proprie: v.* Ferrum. Gladius. II) *transl.:* totius ductus hic est quasi m. 9, 4, 30. nec alibi (*quam in altercatione*) dixeris magis mucrone pugnari 6, 4, 4 *N. et S.* ipse ille m. ingenii cotidiana pugna retundatur 10, 5, 16.

**Mugio.** quasi mugiente litera M. 12, 10, 31.

**Mugitus.** Et sunt plurima ita posita ab iis, qui sermonem primi fecerunt, aptantes affectibus vocem. Nam mugitus et sibilus et murmur inde venerunt 8, 6, 31.

**Mulceo.** I) *proprie:* caput mulcere 11, 3, 158. II) *i. q. delecto:* quod animos admiratione mulceret 1, 10, 9. auditorem omni sono mulceant (*a. l.* perm.) 9, 2, 5. quod aures mulceat 11, 3, 60. aures delectatione mulcendae 12, 10, 52. (*aures*) fragosis offenduntur, et levibus mulcentur 9, 4, 116.

**Muliebris.** cultus mul. et luxuriosus 8, Pr. 20. vestis m. 5, 9, 14.

**Muliebriter.** si quis m. comat (*corpora*) 8, Pr. 19.

**Mulier.** *α)* Cicero objurgantibus, quod sexagenarius Publiliam virginem duxisset, Cras mulier erit, inquit 6, 3, 75 *N.* (*inductio ex dissimilibus*) Non, quod mulieri, idem pupillo 5, 10, 73. mulieris imago in gymnasio ne ponatur 7, 7, 5. permutato cum uxore habitu e custodia, ut mulier, evasit 2, 17, 20. *β) cum contemtu:* infra (*medios poplites tunicam pervenire*) mulierum est 11, 3, 138. ne ad mulierum exilitatem vox nostra tenuetur *ib.* 19.

**Muliercula.** incumbentis in muliérculam Verris 11, 3, 90. quem (*fortuiti sermonis contextum*) jurgantibus etiam mulierculis superfluere 10, 7, 13.

**Mulsum.** mulsa (*soloec.*) 1, 5, 16 *N. v.* Hordeum.

**Multa.** supra modum multae 9, 2, 27.

**Multiformis.** nihil est tam multiforme *etc.* quam mala mens 12, 1, 7 *v.* Mens.

**Multiplex.** *α) proprie:* loricam m. 8, 4, 24. *β) i. q. varius et numerosus:* actio maxime varia et mult. 11, 3, 163. judicialium causarum, quae sunt maxime variae ac mult. 4, Pr. 6. *v.* Causa. quam mult. habeant, quamque scrupulosam disputationem 9, 1, 7. in

illa m. personarum *etc.* disputatione 10, 5, 10. fit hoc et multiplex (*genus argumentorum*) 5, 10, 66. *cf.* 3, 9, 1. multiplici variaque materia 2, 4, 20. propriam habere materiam (*rhetoricen*), quia mult. habeat, negant. Sed neque infinita est, etiamsi est mult. 2, 21, 8. tam m. officium 10, 7, 9. m. opus 2, 13, 17. cum sit ornatus orationis varius et mult. 11, 1, 2. nimium m. partitio 4, 5, 3. uni rei mult. ratio subjungitur 9, 3, 96. *cf.* 11, 3, 16. ea res m. habet schema 9, 2, 6. utilitas cum magna tum mult. 9, 1, 19. de partibus causae et sententiis verbisque, quae sunt multiplicia, pluribus dicendum 11, 3, 153.

**Multiplicatio.** unius rei m. 8, 4; 27 *v.* Congeries.

**Multipliciter.** intuebimur non rem tantum, sed personam quoque et locum m. 7, 4, 22. quae paululum declinata varie et mult. ad veritatem reducunt 1, 6, 32.

**Multiplico.** multiplicari haec in quantumlibet possunt 4, 4, 7. *cf.* 5, 14, 3. nec solum premere confessionem, sed partiendo multiplicare 7, 1, 29.

**Multitudo.** multitudinis imperitae 10, 1, 43. ad clamorem dispositae vel etiam forte circumfusae m. 4, 2, 37 *N.* ut vaga illa mult. coiret in populos 2, 16, 9.

**Multo.** Manlius virtutem filii morte multavit 5, 11, 7. peregrinus, qui murum ascenderit, morte multetur — te puniri oporteat 4, 4, 4. exilio multandus 7, 4, 43.

**Multus.** I) *Posit.* α) *c. Nominibus.* a) *Singul.:* amnis multus et torrens 12, 10, 61. multa (*a. l.* multarum) rerum cognitio 10, 1, 128. *cf.* 2, 4, 20. multi in re (*Z. de conj.; Sp.* res) consilii atq. artis est 6, 4, 17. m. alioqui error 5, 10, 21. multa et continua exercitatio Pr. 27. *cf.* 10, 6, 3. m. in Asinio Poll. inventio 10, 1, 113. multa magis quam multorum lectione *ib.* 59. m. ac fideli stilo 10, 7, 7. *v.* Stilus. multa rerum subtilitas 1, 4, 6. multo gurgitis tractu 12, 2, 11. m. varietate 11, 2, 18. b) *Plur.:* non parum multi 6, 2, 3; cujus praeclara ap. Virgilium multa exempla reperio 8, 3, 79. nequaquam eas (*figuras*) esse tam multas, quam sint a quibusd constitutae 9, 1, 22. quae quamque multae sint species 9, 1, 10 *Z.* Neque enim possunt tam multae bonae sententiae esse, quam necesse est multae sint clausulae 8, 5, 14. multis verisimilibus 12, 1, 45. multae claraeque sententiae 10, 1, 129. m. et manifesta exempla 7, 4, 15. multi ac varii modi 8, 3, 86. *cf.* 8, 5, 28. 10, 5, 3. multis utuntur et variis (*personis*) 11, 1, 38. et multis et variis fig. 9, 2, 39. et multae alioqui et magnae virtutes 10, 1, 128. alii multi diserti *ib.* 118. et hae partes non sint perexiguae: alioqui rursus multae erunt (*i. e. nimiae*) 11, 2, 27. β) *Neutr. simpliciter.* a) *Singul.:* multum agri 7, 9, 5. multum et verae gloriae meruit 10, 1, 94. m. ingenii *ib.* 80. 115. m. momenti 11, 1, 20; in qua (*exercitatione*) sine dubio multum est 10, 3, 15. illo modo, ut sit multum, hoc etiam, plus ut sit, efficitur 8, 4, 3. m. in Flacco nuper amisimus 10, 1, 90. m. studiis auferunt 12, 1, 6. m. contulerit 10, 5, 4. m. inde decoquent anni 2, 4, 7. m. in tua fide positum est Ep. ad Tryph. 3; *Adverbialiter:* clamante m. 9, 2, 95. nec m. distare 6, 5, 3. 12, 10, 11. falli m. 12, 10, 21. m. supra prosam orationem surgit 10, 1, 81. m. ante quaestoriam aetatem 12, 6, 1. m. furate Catonis *Epigr.* 8, 3, 29 *N.* m. literatus 1, 6, 21. b) *Plur.:* multa alia 9, 2, 102. si non possunt valere, quia magna sint; valebunt, quia multa sint 5, 12, 5 *Z.* m. acturos 11, 2, 2. m. et diserte summisque clamoribus decantaverunt 12, 8, 3. m. contra unam proposi-

tionem dicimus 7, 1, 16. bene dicere multa de paucis 10, 5, 11. scripsit non parum m. 10, 1, 124. *cf.* 3, 1, 16. Quam multa, (*Sp. inserit* immo) paene omnia tradidit Varro 12, 11, 24 *Z.* multa circa voces easd. variare 10, 5, 6. c) *Ablat. adverbialiter:* nec multo aliud 10, 1, 41. non m. altius 12, 10, 37. m. infirmior 10, 1, 74 *v.* Aliquatenus; m. optimum 9, 4, 26. m. pulcherrimum 1, 2, 24. m. utilissima 2, 10, 1.

II) *Comparat.* α) *Singul.* a) plus adhuc quiddam 10, 1, 71. adhuc pl. 7, 1, 25. quod (*Sp. om.*) non est plus, maximum, sed quo nihil majus est 8, 4, 7 *Z.* pl. pondere et firmitate et spiritu agitur 12, 2, 12. pl. adhuc quiddam collaturum eum declamatoribus 10, 1, 71. *cf.* 2, 5, 14. *v.* Confero. pl. nobis credere 10, 1, 18. pl. voci suae debeat 1, 12, 17. pl. membris corporis dedit 12, 10, 5. *cf.* 9, 2, 81. pl. efficientia verba 10, 1, 6. plus sibi indulget 8, 3, 1. 12, 10, 22. ut pl. intelligatur 8, 2, 11. pl. valet 12, 6, 4. Quid pl. videret, qui intrasset 8, 3, 66. b) *seq.* quam: plus est saxa quam bestias 9, 4, 44. *cf.* 8, 3, 61. plusque vel sine doctrina prudentiam, quam sine prudentia facere doctrinam 6, 5, 11. pl. quam firma debet esse memoria 11, 2, 18. quod non plus minusve est, quam decet 8, 3, 42. pl. quam possunt audentibus 1, 1, 32. nisi habet pl. quam quae brevissima 9, 4, 86. illam plus quam dixeris significationem 9, 2, 3; *cf.* calesces plus satis (*Terent.*) pl. enim quam satis est (*fig.*) 9, 3, 18. c) *c. Genit.:* carnis pl. habet minus lacertorum 10, 1, 77. plus injuriae quam in manu 6, 2, 23. nec usquam pl. loci reperit 6, 4, 10. pl. quam imponebatur oneris Pr. 3. pl. habeat operis quam ostentationis 1, 4, 5. pl. opinionis consecutum 11, 3, 8. multo pl. secreti studia desiderent 1, 2, 11. d) *c. Ablat.:* infinito pl. 8, 4, 25. Est et ipse (*paeon*) unā plus brevi anapaestus 9, 4, 110; simplex causa — non potest habere pl. uno, de quo pronuntietur 3, 6, 9. neque pl. tribus, neque minus duobus 9, 4, 95. pl. facto dicimus 8, 6, 68. ornatum est, quod perspicuo et probabili plus est 8, 3, 61. e) *Adverbial.:* esse aliquid minus simile, aliquid plus 5, 11, 30. cum verbo idem verbum pl. significanter subjungitur 9, 3, 67 *N. cf.* 9, 2, 3. β) *Plur.* a) *Masc.:* post eum plures 9, 4, 1. cum interim et vitiosa pluribus placeant 10, 1, 18. ut ex uno plures intelligamus 8, 6, 19. Sunt enim, qui *etc.* — pluresque invenies in ea opinione, ut *etc.* 5, 10, 2. per plures ire possunt etiam, quae singulis tradenda sunt 1, 2, 13; plures antiquorum tradit sic locutos 9, 4, 38. plures eruditorum — putaverunt 12, 10, 49. b) *Neutr.:* et plura 5, 10, 60. si omnia amoliri non poteram, tamen plura amoliebar 7, 1, 33. ut semel pl. complectar 11, 1, 66. *cf.* 1, 12, 2. pl. infirmi minantur 2, 3, 8. plura de officiis docentium locutus, discipulos id unum moneo 2, 9, 1. olim pl. de figuris, quam necesse erat (*sc.* locutus sum) 9, 3, 87. quae profecto nusquam plura majoraque reperientur 12, 2, 29. nec pl. solum significari solent (*ambiguitatibus*), sed etiam diversa 6, 3, 50. pl. quam quisquam dixit facete 6, 3, 4; plura justo 2, 4, 4. Erunt enim pl. multo, quam quae *etc.* 3, 6, 28. *v.* Pauci. mittere in plura, (*Sp.* plurimas) suspiciones 4, 2, 92; *Ablat. sc.* verbis: Nec fere pluribus in Oratore eadem 11, 1, 4. *cf.* 3, 8, 4. de altera pluribus adjiciendum 9, 3, 19. *cf.* 11, 3, 153. c) *c. Subst.:* monosyllaba, si plura sunt, male continuabuntur 9, 4, 42. quorum (*ciborum*) diversitate reficitur stomachus, et pluribus minore fastidio alitur 1, 12, 5. pluribus diebus Pr. 7. ut non modo plura haec genera, sed etiam paene innumerabilia videantur 3, 4, 2. pluribus legibus iisd., quibus conjectura versatur 7, 3, 1 *N.* Secantur haec in plures (*sc.* partes) 8, 6, 13. miscendi sunt (*pedes*), curandumque, ut sint plures, qui

placent 9, 4, 91. divisio rerum plurium in singulas 7, 1, 1. illic plurium rerum est congeries, hic unius multiplicatio 8, 4, 27. *cf.* 7, 8, 3. 10, 7, 16. *v.* Unus. plurium syllabarum verbis 9, 4, 66.

III) *Superlat.* α) *Singul.* a) erit plurimus (*futurus orator*) in maximis quibusque ac natura pulcherrimis 12, 2, 27. ap. plurimos ac prudentissimos 7, 10, 4. quod est a plurimis (*Sp.* pluribus) traditum 3, 6, 20 *Z.* Sed vel potentissimum *etc.* — Plurimum tamen est in hoc 7, 7, 8. *cf.* 2, 1, 10. 11, 2, 1. pronuntiationem vel pl. ex eo mutuari 3, 3, 6. b) *Neutr. c. Genit.:* plurimum artis 10, 5, 3. pl. auctoritatis et ponderis 9, 4, 91. pl. eloquentiae 10, 1, 81. pl. facultatis 10, 5, 10. ut laboris sic utilitatis etiam longe pl. 10, 3, 1. temporis ac loci pl. 10, 6, 1. *cf.* 7, 4, 23. pl. momenti 9, 4, 67. pl. sanguinis atq. nervorum 10, 1, 60. plur. virtutum, nonnihil vitiorum 12, 1, 20. c) *Neutr. adverbial.:* plurimum adjutum 10, 1, 40. pl. confert *ib.* 27. pl. eminet 8, 3, 64. pl. ad commendationem facit 9, 1, 21. interest pl. 11, 1, 47. quantum (*a. l.* quanto) pl. possunt 11, 3, 120. pl. prosunt (*a. l.* possunt) 9, 2, 59. pl. valuerunt 10, 1, 84. *v.* Valeo. d) *c. Subst.:* plurimus circa simulationem risus est 6, 3, 85. plur. ei de honesto ac bono sermo sit 2, 2, 5. cum ex iis plurima sit res eruenda 6, 1, 51. exercitatione plurima 8, Pr. 28. β) *Plur.* a) *Masc.:* qui de artibus scripserunt plurimi 10, 1, 46. sunt plurimi, qui — concupierunt 10, 2, 14. ap. pl. ac prudentissimos 7, 10, 4. confessione plurimorum 10, 1, 58. b) *Neutr.:* plurima contrariis probantur 12, 1, 35. quam plurima ediscant 11, 2, 41. quam res patietur plurima 12, 9, 16. in pueris elucet spes plurimorum 1, 1, 2. et aliis plurimis 6, 1, 54. *v.* Alius. II. c) *c. Subst.:* plurimos libros et doctissimos 10, 1, 95. periodo plur. nomina dat Cic. 9, 4, 124. pl. modis 7, 9, 3.

**Munditia.** quaedam circa proprietatem significationemque munditiae 8, 3, 87.

**Mundus.** omnis m. 5, 14, 8. 9. fabricator mundi 2, 16, 12. (*quattuor*) mundi cardinibus 12, 10, 67 *v.* Cardo. se ead. geometria tollit ad rationem usque mundi 1, 10, 46. Unus m. an plures 7, 2, 6. 7, 4, 1. m. igitur animal 5, 14, 12. providentia m. regitur 3, 5, 6. 5, 10, 14. 89. 7, 2, 2. 12, 2, 21. m. ipsum (*Sp. inser.* ejus, *sc.* *musices*) ratione esse compositum 1, 10, 12 *Z.* m. ipsum paene dimetiri 12, 11, 10. an atomorum concursu m. sit effectus 7, 2, 2. qui mundum nasci dicit, per hoc ipsum et deficere significat 5, 10, 79 *N.* Epicurus (*deo*) locum inter mundos dedit 7, 3, 5.

**Munerarius.** munerarium Augustus primus dixit 8, 3, 34.

**Munio.** diversas vias munierunt 3, 1, 5. leges actoris idonea voce munitae 12, 7, 1.

**Munus.** I) *i. q.* *donum:* naturae m. 11, 2, 1. providentiae m. 12, 1, 2; muneri nobis dedisse 1, 10, 16. muneri obtulerat 4, 2, 17; dedit hoc providentia hominibus munus 1, 12, 19. refutare temporis munera 10, 6, 6 *N.* II) *i. q.* *officium*: m. grammatices 2, 1, 8. orandi m. 2, 15, 3. et praecipiendi m. jam diu deprecati sumus, et in foro dicendi 2, 12, 12. ab omni oratoris m. recessit 12, 2, 6. m. susceptum 4, Pr. 7. negotiis hoc inseruit m. (*laudandi ac vituperandi*) 3, 7, 2.

**Murena.** ut Galba, dicente quodam, victoriato se uno in Sicilia quinque pedes longam m. emisse: Nihil, inquit, mirum; nam ibi tam longae nascuntur, ut iis piscatores pro restibus cingantur (*Sp.* utantur) 6, 3, 80 *Z.*

**Muria.** duratos muria pisces *Orator quidam* 8, 2, 3 *N.*

**Murmur.** haec vox sit modica et magis murmur 11, 2, 33. *v.* Mugitus. m. incertum 2, 11, 4. cogitationem murmure agitantes 10, 3, 15. summisso m., quo etiam debilitatur omnis intentio 11, 3, 45.

**Murmuro.** ex sono murmurare (*ductum*) 1, 6, 38.

**Murus.** peregrinus, si murum ascenderit, capite puniatur 7, 6, 6 *N.* *v.* Moerus.

**Mus.** praetextam in cista mures rosere Camilli *poëta incertus.* 8, 3, 19 *N.* exiguus mus *Virg.* — ridiculus m. *Horat. ib.* 20 *S.*

**Musa.** m. illa rustica et pastoralis non forum modo, verum ipsam etiam urbem reformidat 10, 1, 55. agrestem tenui musam meditaris avena *vers.* 9, 4, 85 *N.* a Musis abesse 1, 10, 21. crassiore, ut vocant, musa *ib.* 28.

**Musca.** hodie te istic muscae comedissent *Sicinii dictum* 11, 3, 129.

**Musica** *et* Musice. De musice 1, 10, 9—33. ars pulcherrima *ib.* 17. grammatice quondam ac musice junctae fuerunt *ib.* musice — quae nunc in scenis effeminata, et impudicis modis fracta *ib.* 31. civili viro necessariam musicen *ib.* 15. numeros musice duplices habet *ib.* 22. musices disciplinam *ib.* 15. musices scientia *ib.* 33. Musicen tantum jam illis antiquis temporibus non studii modo verum etiam venerationis habuisse *ib.* 9. omnium in literis studiorum antiquissimam Musicen fuisse *ib.* 10. in musice *ib.* 23. sine musice *ib.* 29; Neque gravissimus in musica sonus nec acutissimus 11, 3, 41. musicam dici 8, 3, 34. nec musica (*sit ars*); cantatur ac saltatur per omnes gentes aliquo modo 2, 17, 10. *v.* Musicus.

**Musicus.** I) *Adj.:* musica ratio numerorum 9, 4, 139 *N.* m. modi 1, 10, 14. nec musicis notis (*Sp.* modis) cantica excipiat 1, 12, 14 *S.* nihil se ex musicis (*Z.* musice) scire, nisi literas *ib.* 18. II) *Subst.:* 1,10,22. 2,14,4. 12,10,68. oratorem non faciet musicus 1, 10, 6. (*C. Graccho*) contionanti consistens post eum musicus fistula modos — monstrabat *ib.* 27 *Z.* ut iidem musici et vates et sapientes judicarentur *ib.* 9.

**Mustum.** dulce m. *Virg.* 8, 2, 10 *Z.* nec musta in lacu statim austera sint 2, 4, 9.

**Mutatio.** *α*) cujus libera m. est 7, 4, 30. m. casuum 7, 9, 9. laboris m. 11, 3, 44. m. literarum 1, 5, 16. 1, 7, 13. opportuna ordinis m. 8, 6, 64. m. tabularum 6, 3, 92. quia verborum mut. sensus quoque verteret 9, 1, 15. m. vocis 1, 5, 35. vultus m. 9, 3, 101; ut, cum mutationem casus habeat, etiam similiter desinat *ib.* 85. mutationes, quas afferunt declinatio aut praepositio 1, 4, 13. indecora in Lat. sermonem m. 2, 14, 4. in sensu vel sermone aliqua a vulgari et simplici specie cum ratione mutatio 9, 1, 11 *v.* Tropus; mutatione recreabitur 1, 12, 5. varietate et mutationibus 4, 2, 118 *v.* Varietas. plurima mutatione figuramus 10, 1, 12. *v.* Adjectio. *β*) *figura aut status causae:* mutatio dissimilitudinem ostendit hominum, rerum, factorum (*fig.*) 9, 3, 92; ὑπαλλακτικὴν (στάσιν). ea finitio est, mutatione enim nominis constat 3, 6, 47. Sunt qui ὑπαλλακτικὴν translationem esse existiment, secuti hanc mutationis significationem *ib.* 48.

**Muto.** *α*) a) mutare (*stili opus est*) 10, 4, 1. *v.* Adjicio. interim pudet mutare (*in dictando*) 10, 3, 19. diu mutantibus repugnandum 1, 6, 20. b) emendare quaedam et mutare 10, 2, 20. *cf.* 2, 4, 12. quae cum acceperunt, mutare nefas habent 12, 8, 6. *v.* Affirmo. omnia mu-

tare, omnia aliter dicere, quam occurrit 10, 3, 11. ut si mutes idem (*i. e. collocatione*) 9, 4, 110; quae ita sunt natura copulata, ut mutari aut intervelli non possint 10, 7, 5. interim tamen et hoc mutabitur 7, 1, 11. quid mutandum sit 12, 8, 5 *v.* Declino. multa in his libris mutata erunt Pr. 8; Id enim solum mutatur, quod non universa universis — opponantur (*i. e. hoc solum interest etc.*) 9, 2, 101. *cf. infra* 1, 5, 26. c) metri condicio mutet accentum 1, 5, 28. si aetatem mutes 1, 3, 14. mutandus est casus 9, 4, 117. colorem mutare (*a. l.* colore mutari) 12, 5, 4 *N. cr.* mihi videtur condicionem mutare, quod his locis verba conjungimus 1, 5, 26 *N.* verborum figurae et mutatae sunt semper et mutantur 9, 3, 1. si flexum illum (*Sp.* illi) mutaveris 4, 1, 68 *Z.* in literis syllabisque natura mutatur 9, 4, 91. illa numerum mutantia 9, 3, 20. opinione, quae mutari non potest 4, 1, 38. ordinem mutabit utilitas 7, 1, 63. persuasiones mutaveris 3, 1, 6. cujus ratio mutata cum temporibus est saepius 1, 5, 19. totus prope mutatus est sermo 8, 3, 26. mutaturum tabulas 5, 12, 5. quaed. (*verba*) etiam mutantur ut *fero* in praeterito 1, 4, 29. *v.* Converto. d) *Partic.*: mutatis casibus 9, 3, 80. m. codicibus 10, 3, 33. elocutione m. 9, 1, 16. m. literis 6, 3, 53. m. nomine 8, 3, 51. eadem verba mutata pronuntiatione 11, 3, 176. verbis ex parte mutatis 6, 3, 96. *cf.* 1, 9, 2. *β*) *c. Ablat.*: mutantur pleraque causis, temporibus, occasione, utilitate 2, 13, 2. *cf.* 6, 1, 42. 11, 3, 137. testium personis aliqua mutentur 12, 10, 56. ipsam dispositionem plerumque utilitate mutari 7, 1, 2. perseveraverit in eo, quod coeperat, an aliquid dolore mutarit 5, 4, 2. lanarum colores, quibus simplex ille candor mutatus est 1, 1, 5. mores morbo mutatos 7, 4, 30. nec mutatur vocabulis vis rerum 9, 1, 7. productione tantum vel correptione mutatae voces 9, 3, 69; *i. q.* *vario:* crebrioribus mutata declinationibus iteratione *ib.* 42. [narrationem longis mutant hyperbatis 8, 6, 67 *v.* Hyperbaton.]; domibus casas *etc.* mutari 9, 4, 4. *γ*) *c. Praeposit.* a) gubernatori ad incursus tempestatum, agenti ad varietatem causarum ratio mutanda est 10, 7, 3. ad singulas paene distinctiones vultus mutandus est 11, 3, 47. b) quae praepositionibus in contrarium mutantur 9, 3, 71. bona facile mutantur in pejus 1, 1, 5. mutare in Spondeum modos 1, 10, 32. nocentes mutari in bonam mentem 12, 1, 42. c) mutant aliquid a recto 2, 13, 11. 9, 1, 13; illud ex consuetudine mutandum 2, 7, 1. mutare ex illo constituto traditoque ordine aliqua 2, 13, 8. multa ex his mutari necesse est ab iis 11, 3, 134. multa ex differentia personarum *etc.* mutabit 12, 10, 70. ubi nihil ex significatione mutatum est, et structura sola variatur 8, 6, 67. nihil ex Catone Gracchisque mutandum (*a. l.* imitandum) 8, 5, 33. *cf.* 3, 6, 63. 4, 2, 29. ut in hoc, *Virtus etc.* aut enim partes orationis mutat, ex illo *Virtus etc.*; aut casus, ex illo *Virtutis etc.* 9, 3, 10; nisi forte non ex Graeco mutantes (*i. e. vertentes; Sp.* mutuantes) *demonstrativum* vocant 3, 4, 14 *N. cr. et S.*

[**Mutuatio.** Non est haec mut. (*de vet. conj.* hoc depositum) 7, 3, 1 *N. cr.*]

**Mutuo.** a doctis inter ipsos etiam mutuo reprehensa 10, 2, 15.

**Mutuor.** I) *de pecunia:* mutuatus es a me 5, 10, 107. II) *transl.:* illi a nobis nonnunquam mutuantur (*sc. verba*) 1, 5, 58. quas (*literas*) mutuari solemus 12, 10, 27; quasi mutuantibus hoc a judiciali genere 3, 8, 8. a personis affectus mutuantur 11, 3, 73. ab iisd. duas (*literas*) mutuamur 1, 4, 7. a corruptissimo quoque poëtarum figuras seu translationes mutuamur 8, Pr. 25; ex proximo mutuari 10, 1, 12. pronun-

tiationem vel primum ex eo (*judicio*) mutuari 3, 3, 6; quod in alia re fieri solet, in aliam mutuamur 6, 3, 61. *v.* Muto.

**Mutus.** *α*) qua (*orandi facultate*) remota, muta sunt omnia 12, 11, 30. stabitne mutus 10, 7, 2. mutos nasci 12, 1, 2. m. nutricibus 10, 1, 10. m. animalia 1, 2, 20. 1, 10, 7. 5, 11, 24. 34. 5, 13, 23. m. effigiem 6, 1, 32. m. res *ib.* 25 *S.* 11, 1, 41; quorum m. aspectus 6, 1, 26. m. quandam scientiam 5, 10, 119 *N.* *β*) *simpliciter de bestiis:* a mutis 5, 11, 23. 7, 3, 15. quia carent sermone, muta atq. irrationalia vocantur 2, 16, 16. Nec, si mutis finis voluptas, ideo rationalibus quoque 5, 11, 35. *γ*) *Fem. de literis:* eas (*consonantes*) in semivocalium numerum mutarumque partiri 1, 4, 6.

**Mutuus.** I) *de pecunia:* mutuam (*a. l.* mutuum) accepisse 4, 4, 6 *N. cr.* C talenta mutua dedisse 5, 10, 111. II) *transl.* id mutuum est 2, 2, 12. m. accusatio 3, 6, 75. 3, 10, 4. m. auxilio 5, 12, 4. m. benevolentia 12, 7, 12. m. confirmatio 5, 10, 78. m. perniciem 12, 1, 2.

**Myrtus.** tonsas myrtos 8, 3, 8.

**Mysterium.** legem dicendi quasi quaedam mysteria tradiderunt 5, 13, 60.

# N.

**N.** [columnam et consules exemta N litera legimus 1, 7, 29 *v.* Consul.] Latinum nomen, quod o et n literis finiretur, non reperiebant 1, 5, 60. illi (*Graeci*) ny, jucundam et fine praecipue tinnientem, illius (*M*) loco ponunt, quae est ap. nos rarissima in clausulis 12, 10, 31.

**Nae.** nae (*a. l.* ne) illi sunt pedes faceti *Brut. ap. Cic.* 6, 3, 20 *N. cr.*

**Naenia.** carmen funebre proprie naenia 8, 2, 8.

**Nam.** *α*) *in conclusione:* Nam neque Parnasi vobis juga, nam neque Pindi. (*Virg.*) Potest enim deesse alterum nam. 9, 3, 18. Nam et nobilis et juvenis (*sc. erat*) 11, 1, 68. Nam, si ad illam extremam (*sc. nos revocatis*): multa Demosthenes, quae ante eum nemo. 8, 5, 33; Erant clara et nuper ingenia. Nam et Trachalus plerumque sublimis *etc.* fuit: auditus tamen major. Nam et vocis felicitas *etc.* superfuerunt 10, 1, 119. *cf.* 6, 3, 33. Nam cum *etc.* 8, 3, 36. *β*) *exemplum introducens:* Nam memini juvenis admodum inter Pomponium ac Senecam esse tractatum 8, 3, 31. Nam et illud ap. Euripidem frigidum sane 5, 10, 31. N. ejus frequentissimum exemplum est, cano, canto, dico 8, 6, 38. *cf.* 10, 1, 23. *γ*) *in transitu:* N. frons pluribus generibus peccat 1, 11, 10. N. id quoque in primis est custodiendum, ut *etc.* 8, 6, 49. *cf.* 9, 4, 72. 134. 10, 1, 83. 12, 2, 23 *N.*; *saepius repetitum* Nam — Nam et 7, 4, 23. 24. 25. 29 *N.* *cf.* 6, 3, 33. *δ*) *c. vi adversat.:* Nam, (*a. l.* quanquam) ut, quod sentio, semel finiam 5, 13, 3 *N. cr.* Nam, etiam cum judicium meum ostendero, suum tamen legentibus relinquam 9, 4, 2. *cf.* 1, 7, 11. 6, 3, 33. *ε*) *respicit suppressam sententiam:* nam Graecis historicis plerumque poëticae similis est licentia 2, 4, 19. Magnas tamen sententias, et res bonas elidunt: nam et barbari et servi: et, si hoc sat est, nulla est ratio dicendi. 2, 11, 7 *N.* *cf.* 9, 3, 19. 10, 1, 12 *N.* 11, 3, 21; 6, 3, 21 *N. et S.* *ζ*) *adj. quidem, ubi saepius transitum modo facit:* Nam eos quidem — praeteribo 9, 3, 99. *cf.* 4, 2, 60 *Z.* N. crudum quidem *etc.* declamare neminem puto 11, 3, 27. Nam

scriptores quidem iamborum veterisque comoediae etiam in illis saepe laudantur 10, 1, 9. *cf.* 1, 7, 10. 1, 11, 18. 10, 1, 50; Nam certe nemo dubitabit 12, 1, 11. *v.* Certe. *η*) *seq.* *neque:* Nam neque semper est desperandum —: neque adeo jejunam ac pauperem natura eloquentiam fecit 10, 5, 5. nam neque vim eorum consequentur: et elocutione contenti — videbuntur 2, 5, 21. Nam nec — nec denique 3, 9, 9. *cf.* 1, 11, 17. *v.* Neque. *ϑ*) *seq. Pron. interr.:* nam quis credat 9, 1, 18. Nam quis dubitat 9, 4, 130. *cf.* 7, 10, 9. 11, 1, 25. 12, 10, 21. Nam quid impurius 9, 2, 80. *cf.* 1, 2, 15. 6, 5, 9. 11, 1, 84. Nam quomodo judex doceri potest 9, 2, 2. *cf.* 10, 3, 11. nam quo alio modo fiat frugalitas? 1, 6, 17. nam quanto minus oderint? 9, 2, 76.

**Namque.** *α*) *in principio:* (*seq. vocali*) Pr. 7. 5, 14, 33. 8, Pr. 19. 8, 6, 36 *Z.* 40. 10, 1, 27. 11, 2, 23. 11, 3, 133. 179. 12, 7, 5. 12, 10, 58. Namque hoc qui fecerit, ei res cum nominibus suis occurrent. Sed opus est studio *etc.* Namque ista quaerendi *etc.* anxietas 8, Pr. 29; namq. πάϑος concitat 6, 2, 12. *β*) *postpositum:* maciem namque et infirmitatem 2, 4, 6. Mire n. 9, 2, 29. omnia n. ista 9, 4, 32. Is n. *etc.* 8, 6, 71. [Quae n. (*Z.* enim) est quaestio 3, 9, 3 *N.*] agitari n. animos 1, 10, 34.

**Nanciscor.** velut campum nacti expositionis 4, 2, 39.

**Nares.** nares eo tempore (*i. e. adolescentiae*) tument 11, 3, 29. non oris modo suavitate sed narium quoque, per quas, quod superest vocis, egeritur *ib.* 16. in adversum tergere n. 11, 3, 121. Naribus non fere quidquam decenter ostendimus, tamesti derisus iis, contemtus, fastidium significari solet. Nam et corrugare nares, ut Horatius ait, et inflare, et movere, et digito inquietare, et pulso subito spiritu excutere, et diducere saepius, et plana manu resupinare, indecorum est *ib* 80. loquendo per nares *ib.* 56. sanguis potest e naribus profluxisse 5, 9, 9.

**Narratio.** *α*) *in dicendo:* 2, 13, 1. 3, 9, 1. 5. 4, 1, 24. 73. 4, 2, 2 *etc.* *ib.* 31 *N.* 107. 11, 3, 152; n. est probationis continua propositio 4, 2, 79. brevis erit n., si *etc.* *ib.* 40. n. in contionibus necessaria 3, 8, 11. (*qualem actionem n. postulet*) 11, 3, 162. n. fere tardiores atque modestiores desiderat pedes, et omnibus (*Z. conj.* incisionibus) maxime mixtos. — docere et infigere animis res semper cupit 9, 4, 134. *β*) Erit autem n. aperta atq. dilucida, si *etc.* 4, 2, 36. constricta an latius fusa n., continua an divisa, recta an ordine permutato 2, 13, 5. ficta n. 4, 2, 19 *N.* n. sit lucida, brevis, verisimilis *ib.* 31. repetita n. *ib.* 128. perfectas, imperfectas n. *ib.* 3. *γ*) *Genit.:* narrationum tres accepimus species, excepta, qua in causis utimur 2, 4, 2. duas in judiciis narrationum species 4, 2, 11. narrationis color 3, 6, 92. 12, 10, 71. n. finis 4, 2, 132. difficilius narrationum genus 4, 2, 66 *seq.* pressa illa n. gracilitas 4, 3, 2. ab initio n. 11, 3, 144. in praeceptis n. 8, 2, 22. *δ*) *Dat. et Accus.:* narrationi non accommodatus (*gestus*) 11, 3, 93. narrationibus non inutiliter subjungitur opus destruendi eas, quod ἀνασκευὴ et παρασκευὴ vocatur 2, 4, 18; narrationes stilo componi 2, 4, 15. narrationem dicit malus homo 2, 20, 10. n. nunquam exiget privata deliberatio 3, 8, 10. n. omni, qua potest, gratia ac venere exornandam 4, 2, 116. orationibus complures hujusmodi n. insertae 6, 3, 42. miscenda sit an separanda n. 4, 2, 101. [multi narrationem longis mutant hyperbatis 8, 6, 67. *v.* Hyperbaton.] *ζ*) *Ablat.:* si varietatem criminum narratione demonstraveris 4, 3, 7. [n. causam proponi (*sic edd. de conj. Regii; ad Codd. propius* n. propositā confirmari aut

refutari, *ut hac contracta dicendi ratione Qu. tres causae partes simul complectatur*) 8, Pr. 11. *N. cr.*] a narrationibus statim cura ejus (*rhetoris*) desideratur 2, 1, 8. in n. pleni atque expressi 9, 4, 138. facillime tenorem in narrationibus servant 10, 7, 6. De Narratione 4, Cap. 2.

**Narratiuncula.** n. a poëtis celebratas, notitiae causa, non eloquentiae, tractandas puto 1, 9, 6.

**Narrator.** abunde disertus rerum suarum n. 11, 1, 36.

**Narro.** *α*) *Verb. finitum.* a) *in oratt:* indocti, barbari, servi narrant 2, 17, 6. cum narramus 3, 4, 3. *cf.* 15. 7, 1, 38. pro Vareno (*Cic.*) postea narravit, quam objecta diluit 4, 2, 26 *Z.*; n a r r a r e vero quis brevius, quam qui mortem n u n t i a t Patrocli, quis significantius potest, quam qui Curetum Aetolorumque pugnam exponit? 10, 1, 49. n. male 4, 2, 15. membratim m. 9, 4, 127. n. suspiciose 4, 2, 81. b) *in sermone*: narrare, quae salsa (*a. l.* falsa) sint, in primis est subtile et oratorium 6, 3, 39. quae non d o c e n d i gratia, sed o r n a n d i narrantur 9, 4, 127. ea sibi n a r r a r i, non e x p r i m i et oculis mentis o s t e n d i 8, 3, 62. haec aut o s t e n d u n t u r, aut n a r r a n t u r, aut d i c t o n o t a n t u r 6, 3, 67. non n a r r a r i res, sed a g i 9, 2, 43. Aesopicas fabellas narrare sermone puro 1, 9, 2; in Symposio Plato, cum Alcibiaden confitentem de se, quid a Socrate pati voluerit, narrat 8, 4, 23; qua d e re memini narrasse mihi Jul. Secundum — quid esset sibi a patruo suo dictum 10, 3, 12. *β*) *Partic.:* narrantis auctoritas 4, 2, 125. pollici proximus digitus est narrantibus decorus 11, 3, 101. rei n a r r a t a e vel p r o b a t a e 8, 5, 11. narrato Pisonis exemplo 9, 2, 61; An non in foro narrandum est 2, 1, 10. *γ*) *Gerund.:* lex narrandi 2, 13, 1. quae n. lux, brevitas, fides 2, 5, 7. quae ratio et quam varia n. 10, 2, 27. n. quae nobis optima ratio videatur 2, 4, 3. illo subtili (*genere*) praecipue ratio n a r r a n d i p r o b a n d i que consistet 12, 10, 59. *cf.* 4, Pr. 6. 4, 2, 30 *seqq.* vertitur interim προσωποποιΐα in speciem n. 9, 2, 37. (*historia*) scribitur ad n a r r a n d u m, non ad p r o b a n d u m — verbis remotioribus et liberioribus figuris n. taedium evitat 10, 1, 31; T. Livium — in narrando mirae jucunditatis clarissimique candoris *ib.* 101. in narr. consistere facetias 6, 3, 42 *v.* J a c i o. in n. gratiam illam expositionis quaeret 11, 1, 53. in n. certus, sed tum paulo productior (*gestus*) 11, 3, 92.

**Nascor.** I) *proprie.* *α*) qui hominibus, ut sint oratores, satis putant nasci 11, 3, 11. ut virtutem obviam et illaboratam, tantum quia nati sumus, habeamus 12, 2, 2. cum omnino (*a. l. inser.* adhuc) natus non esset 5, 10, 44. tum non natus eras 6, 3, 73. si (*Sp. om.*) filia nata (*sc. e s s e t*) 11, 1, 82 *Z.* animalia indomita nascuntur 9, 4, 5. ubi quaeque (*avis aut fera*) nasci soleat 5, 10, 21. ibi tam longae (*murenae*) nascuntur 6, 3, 80. nec id ferro speciosum fieri putabo, quod si nasceretur, monstrum erat 5, 12, 19; An hic sit e x Urbinia natus 7, 2, 5. e terra uberi utile aliquid nascetur 2, 19, 2. qui sunt in his (*gentibus*) nati 3, 2, 4. tanquam a d eam (*linguam*) demum natus esset 6, Pr, 11. *β*) *Partic.:* (*nomina*) et ex casu n a s c e n t i u m — et ex iis, quae p o s t n a t o s eveniunt 1, 4, 25. quae fletibus n a t o s, laetitia d e f u n c t o s prosequuntur 5, 11, 38. An pro non natis sint habendi, qui a familia sunt alienati 3, 6, 99. homines honestis parentibus ac majoribus natos 11, 1, 85. ex meretrice natus ne concionetur 7, 6, 3; delectationi natus 10, 1, 119. i n quae natus videtur 2, 8, 5. natis postea *opp.* illi primi homines 8, 3, 36; nato filio 1, 1, 1. [erudiendo nato tuo (*ed. S p a l d., sed Amb.* 1. *recte* Getae t.) Pr. 6. *N. cr. et S.*] natum filium sustuli, educavi (*Sp.* n. s., f. e.) 4, 2, 42 *S.* *γ*) *Gerund.:*

claritas nascendi 5, 11, 5. nasc. legem 10, 3, 4. nulla sorte nasc. aetas felicior quam nostra 12, 11, 22. II) *transl.* α) omnia, dum nascuntur, placent 10, 3, 7. quae subito sunt nata 10, 6, 5. ut quisque nascetur (*affectus*) 6, 1, 53. quod maxime uberes loci popularesque sententiae nascuntur 5, 13, 42. quaestionibus, quae subito inter ipsas actiones nasci solent 12, 3, 2. ea nasci et provenire natura 5, 14, 32; *Partic.:* nova illa velut nascentia 10, 1, 16. res cotidie paene nascentes 2, 5, 14. verba in labris nascentia 10, 3, 2. β) *c. Praeposs.:* natum a b ostentatione declamatoria 4, 3, 2. quando nascatur status a b accusatore 3, 6, 13. initium edicti nascitur a Kal. Januarii 5, 10, 76; quod ex prima conflictione nascitur 3, 6, 5. Ex hoc nascitur ἀντικατηγορία 7, 2, 18. argumenta plerumque nascuntur ex causa 6, 2, 4. singulis consilium ex propria ratione nascetur 4, 1, 44. nascuntur ex his aliae contradictiones 5, 13, 54. Ex hac ingeniorum diversitate nata dubitatio est 11, 2, 44. quibus ex rebus orationes nascuntur 3, 6, 45. ex locis debeat nasci sententia 2, 4, 31. ex instrumento signa nascuntur 5, 10, 51. nascuntur haec velut simulacra ex illis tribus 3, 6, 88. ex depulsione nasci statum *ib.* 16. 3, 11, 2; cum signum id proprie sit, quod ex eo, de quo quaeritur, natum sub oculos venit 5, 9, 14. ibi atq. ex re natum 4, 1, 54. *cf.* 4, 5, 4; ubi quodque nascatur 5, 10, 22. hinc nasci affectus solet 6, 2, 16.

**Natio.** exteras n. 11, 1, 89. nationes, quae fletibus natos prosequuntur 5, 11, 38 *N.* sunt proprii quidam soni, quibus nonnunquam nationes deprehendimus 1, 5, 33 *N. cf.* 11, 2, 50. si aut nationes totae, aut ordines incessantur 6, 3, 34. natio (*est, unde argumentum sumatur*) 5, 10, 24 *v.* Gens.

**Nativus.** nativa verba, id est, quae significata sunt primo sensu *opp.* reperta 8, 3, 36 *N.*

**Nato.** natantes oculi 11, 3, 76.

**Natura.** I) α) *c. Adj.:* n. humani ingenii, quae ita est agilis et velox 1, 12, 2. n. coelesti atq. immortali (*a. l.* divinae) 10, 1, 86. docilis n. 1, 3, 1. diversa n. 11, 3, 178. 8, 3, 60. divinae n. 7, 3, 5 *N.* n. duriorem 11, 1, 70. incorrupta n. 2, 5, 12. animi quaed. ingenita n. 5, 10, 123. n. patientior laboris 1, 12, 10. ipsi (*aurae*) propria n. 11, 3, 16. β) *c. Genit.:* animalium satorumque naturas 12, 11, 22. et dicentium et audientium naturae 12, 10, 17. ipsius deorum n. 3, 7, 7. n. hominis 12, 2, 18. judicum naturas 4, 1, 17. *cf.* 12, 10, 55; animi n. 1, 5, 9. n. eloquentiae 12, 10, 44. n. humani ingenii Pr. 12. 1, 12, 2. n. loci 2, 13, 3. sola mentis n. 10, 2, 5. Oceani n. 7, 4, 2. ex n. cum ipsarum rerum, tum audientium 3, 8, 14. ex n. rer. hominumque 6, 2, 13. pro n. rerum, quas dicimus 9, 4, 147. *cf.* 5, 10, 100. nihil rer. ipsa n. voluit magnum effingi cito 10, 3, 4. omnia, quae in rer. n. sunt 7, 10, 9. 10, 5, 22. quin sermonem ab ipsa rerum n. acceperint 3, 2, 1. *cf.* 10, 3, 26. hoc quoque in rer. naturam cadit 2, 17, 32. capere id rerum naturam 12, 11, 25 *Z. v.* Capio. de rer. tolli n. 9, 2, 95. rer. ipsa n. in eo non parens sed noverca fuerit 12, 1, 2. ipsam rer. n. stare ordine 7, Pr. 3. simplex vocis n. 1, 11, 6. *v.* Vox. illa mihi in pueris n. minimum spei dederit, in qua ingenium judicio praesumitur 2, 4, 7. γ) *Nominat.* a) adeo similis est arti plerumque natura 8, 3, 86. *v.* Ars. quas res quibus rebus vel conciliasset, vel alienasset ipsa n. 5, 10, 17. quae n. propria maribus dedit 5, 12, 18. *cf.* 9, 3, 101. 11, 3, 75. non naturam defecisse, sed curam 1, 1, 2 *v.* Cura. omne, quod n. dictavit 8, Pr. 26 *Z.* ut ne ipsa quidem n. in hoc ita evaluerit, ut *etc.* 10, 2, 10. neque adeo jejunam ac pauperem n. eloquentiam fecit 10, 5, 5. n. nos ad mentem

optimam genuit 12, 11, 12. aliter quam se n. habet, et quam oportet, et quam sat est 8, 3, 58. cui naturam obstare 10, 2, 21. quod minime n. patitur 12, 1, 23. quae n. non permittit 9, 2, 32. *cf.* 7, 1, 49. similem raro praestat n. 10, 2, 3. quod ipsa nobis n. praescribit 3, 6, 80. eis (*orationibus*) subest nat. et vera vis 10, 2, 11. n. non tantum in hoc valet 6, 3, 12. quo vocat n. 2, 8, 12. b) *de humana indole:* digna fuit illa n., quae meliora vellet 10, 1, 31. fit ex his consuetudo, deinde nat. 1, 2, 8. *v.* Consuetudo. quo quemque n. maxime ferat 2, 8, 1. quod n. hominis summum habet 12, 2, 18. multa etiam sine doctrina praestare debeat per se ipsa n. 8, Pr. 12 *v.* Doctrina. vix aut nat. aut ratio in tam multiplex officium deducere animum queat 10, 7, 9. quidquid recipit in ejusmodi disceptatione natura 12, 8, 10. δ) *Genit. et Dat.:* propria naturae bona 2, 8, 3. ipsius n. contemplatio 3, 6, 86. infirmitas n. 10, 2, 19. ipsius rerum n. finibus 12, 2, 23. n. munus 11, 2, 1. requisita n. 8, 6, 59 *N.* vitia n. 11, 3, 12; naturae adversum 4, 2, 52. ε) *Accusat.* a) transformari ad n. eorum, de quibus loquimur 1, 2, 30. contra n. pugno 2, 8, 10. capillos a fronte contra n. retroagere 11, 3, 160. facilius esse secundum n., quam contra eam vivere 12, 11, 13. sec. n. homines eduntur 1, 1, 2. ut sit rectum et sec. nat. (*caput*) 11, 3, 69. sec. n. dixisse 12, 10, 42. *cf.* 2, 5, 11. 7, 9, 15. esse hoc magis sec. n. 4, 1, 63. sec. n. eloquentiae dicit 12, 10, 44. quae sec. n. judicantium dicta sunt 12, 10, 55. super modum ac paene nat. vocis humanae 11, 3, 169. aliquid supra naturam suam tractant 9, 4, 19. b) ejus, quod ad animum pertinet, magis admirer n. 11, 2, 5. assumere in causam naturas eorum (*judicum*) 4, 1, 17. n. non docetur 6, 4, 12. (*puer*) in hoc assuescat, hujus rei sibi naturam faciat 2, 4, 17. difficilius est, n. suam fingere (*quam aliorum*) 10, 2, 20. n. intueamur, hanc sequamur 8, 3, 71. *cf.* 5, 12, 19. 7, 1, 46 *N.* juvari ratione nat. 11, 2, 9. *cf.* 11, 3, 11. ingenium ejus naturamque perspiciat 1, 3, 1. animalium naturas omnes perquireret 12, 11, 22. sequitur n. ducem 4, 5, 3. 5, 10, 101. 7, 1, 40. ζ) *Ablat.* a) carent n. 11, 3, 62. justum omne continetur nat. vel constitutione: natura, quod secundum cujusque rei dignitatem. 7, 4, 5. n. constare mores 12, 2, 2. sua potius arte quam natura gloriantis 11, 2, 22. quia (*Sp.* quod a) natura est omnibus augendi res minuendique cupiditas insita 8, 6, 75 *Z.* corpus ante omnia n. juvatur 5, 10, 121; nat. sua contenti *opp.* praeceptis 2, 11, 1; ingredi *etc.* nat. ipsa sciunt 2, 16, 13. nat. ipsa duce 6, 2, 25. 9, 4, 120. n. adjuvante Pr. 26. b) *post Praeposs.:* hoc carere omnino arte *opp.* praecipue positum esse in nat. et in occasione 6, 3, 11. quae sunt ab ead. nobis n. concessa 12, 10, 43. *v.* Concedo. quod a nat. primum ortum est 9, 4, 3 *v.* Ars, Cultus. nec procul a nat. recedunt 2, 10, 13. nec tantum ex communibus praeceptis, sed etiam ex nat. sua capiat consilium formandae actionis 11, 3, 180. argumenta ex nat. duci *opp.* ingenia esse in argumentis 5, 7, 33. virtus quosd. impetus ex n. sumit 12, 2, 1. c) *Abl. qualitatis:* acerbus naturā 6, 3, 53. memoria n. durior 11, 2, 48. vitae praecepta n. honesta 2, 16, 10. imbecilla n. 5, 12, 4. justa nat., sed condicione temporum inutilia 12, 1, 41. n. prima quaestio 7, 1, 64. nulla vox n. turpis 8, 3, 39. *cf.* 1, 1, 5. 3, 6, 84. 9, 2, 33. 11, 1, 60. 12, 2, 27; ad quae quemque discipulorum n. compositum videret 10, 2, 20. initia quaed. sunt concessa n. 2, 20, 6. quae n. sunt contracta 10, 5, 11. *cf.* 10, 7, 5; verborum, quibus solum n. (*a. l. inser* a) sit officium attributum, servire sensibus 12, 10, 40. ista n. sequi et cohaerere 6, 3, 76. *cf.* 6, 5,

S. 11, 3, 154. fuerunt haec quemadmodum juncta nat., sic officio quoque copulata Pr 13. virtutes ei defuisse, sive ipsius nat., seu lege civitatis 12, 10, 26. leges, quae n. sunt omnibus datae 12, 2, 3. n. ducimur ad modos 9, 4, 10. ita n. fieri 1, 5, 70. translata verba alium nat. intellectum, alium loco praebent *ib.* 71. nasci et provenire n. 5, 14, 32. quae n. non sunt reprehendenda 11, 1, 47. quantum nat. studioque valeat memoria 11, 2, 50; quod ipsa nat. potius ac majus est 12, 1, 1. quanquam nat. ipsa divisa sint 9, 4, 70. *cf.* 9, 2, 59,

II) *de omni qualitate.* α) *c. Genit.:* ablativi n. — dativi 1, 4, 26. (*affectuum*) non simplex n. 6, 2, 2. 5, 8, 2. quae n. est omnium argumentorum 5, 10, 8. secundum n. eloquentiae 12, 10, 44. ipsa honesti n. 3, 8, 39. legis n. 2, 4, 39. hujus nominis n. 6, 2, 12. 7, 10, 3. vis et nat. omnium rerum 5, 10, 15. 53. qualis sit cujusque rei n. 3, 6, 29. 4, 2, 116. 7, 4, 1. *cf. infra*; sententiarum n. 11, 3, 46. n. virtutum vitiorumque 2, 4, 21. simplex canendi n. 5, 10, 24. quomodo duabus demum vocalibus in se ipsas coëundi n. sit 1, 4, 11. β) *per varios Casus:* Est haec in metalepsi n., ut *etc.* 8, 6, 38; ejusd. tamen n., cujus sunt ea (*schemata*), de quibus dictum est 9, 2, 107. sunt alia (*verba*) hujus n., ut idem pluribus vocibus declarent 10, 1, 11. hoc (*sequens*) temporis esse, illud (*consequens*) naturae 5, 10, 75; vox et gestus accommodatur naturae ipsarum, de quibus dicimus, rerum 9, 4, 139; pedibus ad hanc n. accommodatis *ib.* 135; proprie mihi hujus nominis exprimenda n. est 6, 2, 12. nec vero in literis syllabisque n. mutatur 9, 4, 91. ipsam rei n. spectanti 6, 2, 9. (*litera*) in naturam ejus (*insequentis*) corrumpitur 8, 3, 45. γ) *Ablat.:* (*ironia*) aut pronuntiatione intelligitur, aut persona, aut rei natura 8, 6, 54. quod n. rei satis aptum est 11, 1, 91 *v.* Modus. in quod ipsa rei n. ducetur 6, 2, 24. *cf.* 9, 1, 1. in n. verborum est — dicere 9, 3, 7. esse ex ead. n. 6, 2, 12. 15. id quod secreto dicitur factum, satis nat. sua infirmum est 5, 13, 16. *cf.* 11, 3, 152. 12, 1, 30.

**Naturalis.** α) athletarum corpora non esse n. 12, 10, 41. pater n. 3, 6, 96; n. amphibolia 7, 9, 10. n. acumen 5, 7, 28. causis n. Pr. 16. n. quodam conatu 11, 3, 49. n. eloquentiam 10, 1, 43. *v.* Eloquentia. favor n. 4, 1, 9. quodam n. initio 11, 3, 60. n. intervallum 9, 4, 61. n. quadam mobilitate 10, 7, 8. n. modum 8, 6, 76. n. ordo 9, 4, 23. pars n. (*philosophiae*) 12, 2, 20. *v.* Philosophia. n. quaestiones 1, 4, 4. n. esse rhetoricen 2, 17, 5. illum horridum sermonem modo magis nat., modo etiam magis virilem esse 9, 4, 3. a nat. et principali significatione 9, 1, 4. flebilem suavitatem, quae est maxime n. 11, 3, 170. n. vitia 1, 5, 5. n. voluptate 12, 10, 74; a congressu, qui non hominibus solum, sed mutis quoque animalibus n. est 1, 2, 20. maxime n. illis aetatibus impetus 1, 3, 10. β) *Neutr.* a) id est homini naturale 1, 1, 1. si id demum n. esse dicunt, quod a natura primum ortum est, tota haec ars orandi subvertitur 9, 4, 3. Verum id est maxime n., quod fieri natura optime patitur *ib.* 6. in dicendo curam et artem et nitorem et quidquid studio comparatur, ut affectata et parum nat. improbare 11, 3, 10. *v.* Cura. b) colorem trahere naturale est 12, 10, 44. quid n. sit, primum responderi 7, 1, 26; cum sit n., ut judices iis, quos libentius audiunt, etiam facilius credant 4, 1, 12. maxime n. est, et fieri frequentissime debet, ut *etc.* 4, 2, 1. *cf.* 7, 2, 15.

**Naturaliter.** ideoque huic loco subjicienda (*sunt*), cum et ipsa n. con-

gnant 5, 10, 74. cum ipsis vocibus n. exeunt gestus 11, 3, 88. veri (*affectus*) n. erumpunt *ib.* 61. expectat n. judex, quid narretur a nobis 4, 2, 76. n. fallunt imperitos 2, 12, 3. n. impeditur 11, 3, 28. aliqua n. sequuntur et cohaerent 4, 2, 53. nescio an etiam n. apud plurimos plus valeat malorum timor 3, 8, 40; est aliquid in omni materia n. primum *ib.* 6.

**Nauarchus.** M. quoque Tullius circa nauarchos 4, 2, 106 *N.*

**Naufragium.** n. fecit 5, 10, 48. naufragio perierit 7, 3, 33.

**Naufragus.** agimus naufragum (*in scholis*) 6, 2, 36.

**Navalis.** n. proeliis 2, 17, 34. navalium cura 5, 10, 89.

**Navigabilis.** n. fontes 8, 3, 76.

**Navigatio.** navigationis ambitu 1, 10, 40. signum navigationis ancora 11, 2, 19; fugere omnem disciplinam navigatione quam velocissima 12, 2, 24.

**Navigator.** 5, 10, 27.

**Navigium.** utrum rate an piscatorio navigio transierit *Coel.* 6, 3, 41.

**Navigo.** in Asiam navigavit 12, 6, 7. Quare ad Trojam quinquaginta reges navigaverint 7, 2, 3. *cf.* 1, 12, 15. in qua (*nave*) ipse naviget 8, 6, 47. ratibus adhuc navigaretur (*a. l.* navigaremus) 10, 2, 7; est etiam quidam tertius modus, ut urbs habitatur: unde et — mare navigatur 1, 4, 28 *N.*

**Navis.** puppim pro navi 8, 6, 20 navem pro rep. (*Horat.*) *ib.* 44. ancoram, si de nave dicendum esset (*in arte memoriae*) 11, 2, 29. n. piratica 2, 14, 13. n. Saccaria 8, 2, 13 *N.* ut intrare portum navis, nisi lenibus ventis vecta, non possit 10, 7, 1 *Z. v.* Intro. Cascellio, qui consultatori dicenti: Navem dividere volo, Perdes, inquit, 6, 3, 87. gubernator, qui navem, dum portum egreditur, impegit 4, 1, 61. ut etiam navem perforet, in qua ipse naviget 8, 6, 47. navem (*Sp.* navim) prospexi 4, 2, 41 *Z.* quamvis tanta atq. ita instructa nave hoc mare ingressus 12, Pr. 4. in portum integra nave perveniet 12, 11, 4. salva nave in portum pervenire 2, 17, 24.

**Nĕ.** ne ac non adverbia: qui tamen dicat pro illo, Ne feceris, Non feceris, in idem incidat vitium (*i. e. soloecismum*), quia alterum negandi est, alterum vetandi 1, 5, 50. *α*) ne diutius disseram 2, 1, 7. ex domo in jus educere ne liceat 7, 8, 6. ne quisquam queratur 10, 1, 45, Ne (*a. l.* Nec), cui tenue ingenium erit, sola velit fortia 10, 2, 19. in primis ne sint manifestae (*figurae*) 9, 2, 69. quorum ne jejuna traditio averteret animos 3, 1, 3. ne tamen judicium Marsi subtraham 6, 3, 108. ne quis autem mihi putet temere excidisse, quod plerumque duorum crimen esse adulterium, non semper, dixerim: potest accusari sola mulier incerti adulterii 7, 2, 52. ne nihil detrahatur 12, 10, 7. non solum, ne dicamus omnia clamose — sed ut *etc.* 11, 3, 45; *ponendo:* Ne qui (*Sp.* Nequeas) satis forte, quid severum *etc.* sit, intelligant (*Codd.* intelligent): facient (*Sp.* facias) quidem natura duce melius quam arte; sed naturae ipsi ars inerit (*sic levi mutatione Z. ex Amb.* 1.) 9, 4, 120 *N. cr. et S.* *β*) *post Verba:* legem dedi, ne alii essent 9, 4, 109. ne vitiosa essent, praecepimus 8, 1, 2. *cf.* 4, 2, 60. brevitatem in hoc ponimus, ne plus dicatur, quam *etc.* 4, 2, 43; hoc agendum est, ne — videamur 11, 1, 57. vitandum etiam, ne — videamur 4, 1, 10. *v.* Custodio. quodque difficillimum est, praestat (*translatio*), ne ulli rei nomen deesse videatur 8, 6, 5. *cf.* 5, 10, 82. qui suadet, ne praecipitetur editio Ep. ad Tryph.

2. *v. infra. γ) anteced.* sic, ita *etc.:* sensus ita cohaerentes, ne commissura pelluceat 7, 10, 16. ita se praeparavit, ne cujus alterius ope egeret ullius rei 12, 11, 21. *v.* Sic; lacessat hoc modo, quem laedere sit periculosum, ne aut inimicitiae graves insequantur, aut turpis satisfactio 6, 3, 34 *N. cf.* 11, 2, 45. patris fuisse tale (*a. l. om.*) consilium, ne universam domum periculo subjiceret 7, 1, 53 *N. cr. cf.* 3, 8, 30 *δ) repetitur, aut aliis Conjunctt. mutatur:* quin eo minus id faciendum filio fuisse, ne renovaret domus pudorem et exprobraret patri nuptias, matri prioris vitae necessitatem: ne denique legem quand suis quoque subinde liberis daret 11, 1, 83. Mediis non ea modo cura sit, ut inter se cohaereant, sed ne pigra, ne longa sint 9, 4, 66. ut, qui rogatur, intelligat, aut ne intelligere se neget 5, 7, 31. Vitandum etiam, ne petulans, ne superbum, ne loco, ne tempore alienum, ne praeparatum et domo allatum videatur 6, 3, 33. Declamatores vero in primis sunt admonendi, ne contradictiones eas ponant, quibus facillime responderi possit; neu sibi stultum adversarium fingant 5, 13, 42. Protinus ergo, ne quid cupide, ne quid improbe, ne quid impotenter faciat, monendus est puer 1, 3, 13. *cf.* 4, 5, 27. ne quis nos aut petulantes in laedendis eis, aut etiam ambitiosos putet 11, 1, 67. *cf.* 11, 3, 107. *v.* Aut. do tempori, ne hirta toga sit, non serica: ne intonsum caput, non in gradus comtum 12, 10, 47. Vereor tamen, ne aut magna nimium videar exigere — aut multa —: quique haec operi nostro necessaria esse crediderint, velut moram rei perhorrescant, et desperent ante experimentum 12, 11, 9. ne aliter, quam dicturi sunt, exerceri velint, et in desuescendis morentur 3, 8, 70. Explorandum igitur, quas causas — afferant: nec id sat est, inimicos fuisse, sed an desierint, an per hoc ipsum reconciliari velint, ne corrupti sint, ne poenitentia propositum mutaverint 5, 7, 13 *N.*

**Ne — quidem.** *α)* ne M. quid. Tullium 9, 4, 57. ne dum infans q. est 1, 1, 5. ne a sententiis quidem, aut verbis saltem singulis 6, 5, 1. ne (*a. l.* nec) Thucydidem quid. aut (*a. l.* nec) Xenophontem utiles oratori 10, 1, 33. *cf.* 8, Pr. 14. 9, 4, 4. *β) pro illo: etiam non:* Ne id quidem tacendum 10, 7, 28. ne illud quid. praeteribo 4, 2, 125. *cf.* 6, 1, 37. sed ne rhetorice q. 2, 17, 34. sed ne hoc quid. recusare videatur 5, 6, 2. *cf.* 6, 5, 4. 7, 1, 45. 8, 3, 5. 38. 9, 3, 44; Ne hoc fecit (*soloecismus per detractionem*) 1, 5, 38 *N.*

**Nĕ.** *in interrogatione. α) simplici:* in experiendo, teneasne 11, 2, 35. Quid Periclea, similemne credimus *etc.* 12, 10, 24 *N. cr.* nullusne ergo decor adhibendus est? quis negat? 8, 3, 9. sententiolisne flendum erit 11, 1, 52. commoveaturne quisquam ejus fortuna 11, 1, 50. *v.* Non. *β) multiplici:* eorumne sit differentia — an eorum 11, 3, 16. *cf.* 9, 4, 97. *cf. ib.* 48. *N. cr.* rectene factum quid, an (*a. l.* aut) contra sit 6, 4, 4. Est autem magna inter auctores dissensio, Glaucone Carystio, an Leocrati, an Agatharcho, an Scopae scriptum sit id carmen 11, 2, 14.

**Nec.** *v.* Neque.

**Necessario.** ut non semper uti propriis possit, sed necessario ad eloquendi quaedam deverticula confugiat 10, 1, 29. *cf.* 2, 17, 27. quamvis — aliqua de his nec. dixerim (*i. q. postea* §. 2. quae postulabat materia) 6, 2, 1 *N.* si nec. sit unum eligendum 12, 10, 63. Haec interim nec. fiunt, interim plerumque, sed non nec. 5, 10, 80. quaed. etiam nec. interim sumuntur, nuncupare et fari 8, 3, 27.

**Necessarius.** I, α) *c. Substantt.:* a) argumentum dubium pro necessario 5, 13, 34. non justa ex causa, vel necessaria 11, 1, 57. hanc necessaria (*a. l.* necessario) sequitur legis laudatio 7, 1, 47 *N. cr.* probationes nec. 5, 8, 6. res, etiamsi nec., procul tamen ab ostentatione positas Pr. 4. signa nec. — non nec. 5, 9, 3. 8. 12. usum nec. 1, 6, 29. 12, 7, 9. nec. verba 8, 2, 19. vitia nec. 11, 3, 134; quidam eam (K), quotiens *a* sequatur, necessariam credunt 1, 7, 10; magis nec. ejus rei mentionem facit 2, 2, 2. maxime nec. (*partes*) 8, 3, 63. nec. maxime atq. in usum receptos (*tropos*) 8, 6, 2. b) *adj. Dat.:* nec. periclitanti solicitudinis colorem 11, 1, 49. oratoribus nec. exercitatio 11, 3, 22. *cf.* 12, 3, 1. aliis infirmitas necessarium (*facit mendacium*) 5, 4, 1. c) *adj. Praepositt.:* quae (*clausula*) et recta et quibusdam in partibus nec. est 8, 5, 13. in omni studiorum genere bona valetudo nec. est 10, 3, 26; quam multorum ad ea librorum nec. lectio est 12, 11, 27. ad perferendos studiorum labores nec. frugalitas 12, 1, 13, β) *Neutr.* a) partes suadendi quidam putaverunt honestum, utile, necessarium 3, 8, 22. ut quidque praecipue nec. est 10, 1, 3. quod est maxime nec. 12, 3, 6; in totum id nec. apud bonos judices 4, 1, 72. id quod est oratori necessarium — ab iis petere nimirum necesse est 12, 2, 8. b) *seq. Inf.:* in discendo rimari necessarium est 12, 8, 14. *cf.* 12, 1, 45. Nec causas — persequi, proposito operi nec. est 11, 3, 16. quam — cognoscere, ad summam scientiae nec. est 8, Pr. 1. [philosophorum opiniones velimus legere necessarium est. Quae quidem possumus (*Z.* legere, nec, quod quidem potest) omnia 12, 11, 17 *N. et S.*] c) *Plural.:* plane necessaria 6, 3, 102. cetera Latini praeceptores relinquendo nec. grammaticis fecerunt 1, 9, 6; *in dicendo:* non necessaria, vel utrinque vel ex altera parte 5, 10, 81. *cf.* 91. non tam obest audire supervacua, quam ignorare necessaria 12, 8, 7. illud hoc loco monere inter nec. est 5, 12, 3 *N.* nec. silentio transeunt *ib.* 23. adjicere, dum non otiosa, et detrahere, dum non nec. 9, 4, 58. ut inviti, et necessaria (*a. l.* necessario), et parce judicemur dixisse 11, 1, 66. ut maxime nec. et utique initia scribant 10, 7, 30. Si quis ad nec., quibus nihil minus est, aliquid melius adjecerit, non erit hac calumnia reprehendendus 12, 10, 43. II) *pro familiari:* hinc adv. suos quisque necessarios auctoritatem petunt 5, 12, 13. *v.* Amicus.

**Necesse.** α) si obsessi *etc.* de facienda ad hostem deditione deliberent, et dicatur, necesse est: nempe sequitur, ut hoc subjiciatur, alioqui pereundum est; ita propter id ipsum non est nec., quia perire potius licet 3, 8, 23. ubi nec. est 9, 2, 98. si nec. sit 8, 5, 34. *cf.* 9, 4, 142. 11, 3, 156. tanquam ita nec. sit 12, 10, 5. quam id non oporteret modo fieri, sed etiam nec. esset 11, 1, 62. subtilius, quam nec. erat 5, 10, 46. *v.* Decens. β) *c. Inf.:* si nec. est in alteram partem errare 10, 1, 26. quia, optimis occupatis, quidquid aliter dixerimus, nec. sit, esse deterius 10, 5, 5. *cf.* 1, 7, 13. 3, 8, 22. 8, 4, 25. 11, 3, 39. 12, 3, 11. quas nihil nec. est persequi 7, 9, 13; ordinem rei narrare quid (*Sp.* nihil quidem) nec. est 4, 2, 73 *Z.* cum quid nec. est fieri 5, 9, 4. *cf.* 4, 5, 23. 11, 2, 25; *om. esse:* quorum nec. est alterum verum 5, 10, 69 *N. cr. v.* Expedio; *adj. Dat.:* quae fateri adversario nec. esset 5, 11, 3. *cf.* 3, 11, 21. 4, 3, 17. 7, 3, 32. 10, 1, 71. 10, 4, 3. Oratori vero quid est nec. surripere hanc transgressionem 4, 1, 78. oratori nihil est nec. in cujusquam jurare leges 12, 2, 26. *v.* Necessarius. γ) *c. Conj.:* quod certe sit nec. est 9, 4, 105. sit nec. est tarda et supina compositio *ib.* 137. fuerit nec. est aliquid

plenius et erectius 11, 3, 48. haec ipsa varientur nec. est 5, 10, 107. *cf.* 1, 1, 18. 1, 2, 18. 1, 10, 39. 2, 4, 29. 2, 13, 16. 3, 8, 24. 4, 2, 125. 7, Pr. 3. 9, 4, 35. 92. 10, 1, 67. 10, 2, 3. 10. 11. 10, 5, 16. δ) *seq.* ut: si semper nec. sit, ut, tentantes unumquodque eorum, quod sit aptum atque conveniens, experiendo noscamus 5, 10, 123. [Nec. est semper, ut id, quod est appositum, si a proprio diviseris, per se significet (sic *Bad. de conj.*; *Codd. optt.*: Nec. est semper (*sc.* tropus videatur), cum idem app. — per se significat) *etc.* 8, 6, 43. *N. cr.*] ε) *Necesse habeo:* cum Scamandrum nec. haberet dicere nocentem 11, 1, 74. scriptor semper tueri signatorem nec. habet 7, 2. 53. princeps — nec. habet multa ignoscere *Domit. Af.* 8, 5, 3. *cf.* 3, 8, 24.

**Necessitas.** α) certa nec. 10, 1, 29. multo ad agendum difficiliorem n. 9, 2, 68. immutabili n. 2, 13, 1. miserrimam n. 11, 1, 58. innumerabiles subitae n. 10, 7, 2. *v. infra.* β) *c. Genit.*: causae nec. 8, 2, 2. metri n. 1, 6, 2. n. quadam officii mihi delegati 6, Pr. 1. n. ordinis sui 8, 6, 62. certam pedum n. 10, 1, 29. ipsa pugnae n. 5, 13, 59. rerum n. 7, 1, 35. prioris vitae n. 11, 1, 83; subitam agendi n. 10, 7, 22. *v.* Ago. dicendi n. 10, 5, 22. 10, 7, 17. figuras multas ac varias excogitandi etiam nec. quaedam est 10, 5, 3. n. id faciendi 11, 1, 22. vera fatendi n. (*i. e.* tormenta) 5, 4, 1. respondendi n. 7, 1, 26. foeda vomendi n. 9, 4, 30. *cf.* 8, 4, 17. *v. infra.* γ) *Nominat.*: quae tanta est hujus praecisae comprehensionis nec. 7, 3, 15. occupatos in noctem n. agit 10, 3, 27. ut ipsa rerum n. deducat ad defensionem 7, 1, 35. quarum (*necessit.*) si qua evenerit 10, 7, 2. quem tamen excusare nec. potest 4, 1, 77. si nec. exigit *ib.* 22. difficiliorem cogitationem exprimit et expellit dicendi nec. 10, 7, 17. nec. postulat 8, 2, 2. δ) *Genit.*: ratio necessitatis alicujus 11, 1, 76 *v.* Error. excusatio nec. 7, 4, 14. *v.* Ignorantia. ε) *Dat.*: laudem virtutis necessitati damus 1, 8, 14. acriorem animum, qui fere necessitatibus repugnat 1, 3, 9. ζ) *Accusat.*: afferret necessitatem vomendi 8, 4, 17. *v.* Casus. excusavit officii sui nec. 11, 1, 67. si qua fortuna tam subitam fecerit agendi nec. 10, 7, 22. neque habet aut usum res aut necess. 10, 7, 19. *cf.* 8, 6, 59. 9, 2, 68. vel longiore potius dierum spatio laxabit dicendi nec. 10, 5, 22. nec. ostenderet 11, 1, 22. remissa ciborum atq. exercitationum certa nec. 10, 5, 15 translata probationis nec. 3, 6, 13; Quod si hanc vocant nec., in quam homines graviorum metu coguntur 3, 8, 23. super nec. 9, 3, 46. alligata ad certam pedum nec. (*poësis*) 10, 1, 29. si ad nec. ordinis sui verba redigantur 8, 6, 62. η) *Ablat.*: pleraque mutantur necessitate *etc.* 2, 13, 2. occidit — aut voluntate aut nec. 7, 1, 34. Nec. rustici *gemmam* in vitibus (quid enim dicerent aliud?) — Nec. nos *durum* hominem aut *asperum* 8, 6, 6. ad agendum magna atq. honesta ratione, aut etiam nec. accessisse 5, 13, 59. paene etiam nec. quad. officii mihi delegati 6, Pr. 1. immutabili nec. constrictus 2, 13, 1. ipsa metri nec. coguntur 8, 6, 17; quaed. ex occasione vel ex nec. ducimus (*Sp.* dic.) 4, 3, 16. quod tamen rarum esse debet et ex nec. demum 4, 5, 7.

**Necessitudo.** religiosa quadam nec. imbutae (*amicitiae*) 1, 2, 20. cum de nec. multa dixisset, de fortuna quoque adjecit 6, 1, 50.

**Necne.** Accipiat enim actionem, necne, ad eventum pertinet 3, 6, 73. an (*Sp. tollendum censet, recte*) amatorium venenum sit, necne? 7, 3, 30 *S.* Vocabulum an appellatio dicenda sit προσηγορία, et subjicienda nomini, necne — liberum opinaturis relinquo 1, 4, 21.

**Neco.** ac si virum veneno necasset 7, 8, 2. Cicero — addit ex abundanti, talem civem cum summa virtute interfectoris et gloria ne-

cari potuisse 4, 5, 15. *v.* Occido. qui a se hominem necatum esse fateatur *Cic.* 5, 14, 20 *N.*; a quo fratrem necatum 8, 3, 29. necatae matris 3, 11, 6.

**Necto.** I) *proprie:* necte laqueum 8, 5, 23. II) *transl.:* eas (*figuras*) nectere 9, 3, 100. omnia, per quae sermo nectitur 1, 5, 2. ubi quinae syllabae nectuntur 9, 4, 65.

**Nedum.** Nam cum haec omnia fecerimus, felices tamen, si nostrum illum ignem judex conceperit: nedum eum supini securique moveamus, ac non (*a. l.* an non et) ipse nostra oscitatione solvatur 11, 3, 3. Ac primum concedant mihi omnes oportet, facturum aliquando virum bonum, ut mendacium dicat, et quidem nonnunquam levioribus causis —: nedum si ab homine occidendo grassator avertendus sit, aut hostis pro salute patriae fallendus 12, 1, 39.

**Nefandus.** n. homines 1, 3, 17. n. (*a. l.* nefarium) adulterium *Cic.* 5, 11, 12 *N. cr.*

**Nefarius.** n. hominum (*a. l.* nefandorum) *Cic.* 5, 10, 99. nec parricidam nequam dixeris hominem, deditum forte meretrici, nefarium: quod alterum parum, alterum nimium est 8, 3, 48; ubi inutiles ac nefariae essent (*figurae*) 9, 2, 79. de re nef. 3, 8, 47.

**Nefas.** α) et, quod nefas erat, sed optabat ipsa, me salvo, maximos cruciatus praecipiti via effugit (*Quintiliani conjux praematura morte*) 6, Pr. 6 *N.* summum nef. suspicatus de uxore 9, 2, 80. β) *c. irrisione:* a) a qua declinare qui nef. crediderit 2, 13, 16; nef. ducunt, a suscepta semel persuasione discedere 12, 2, 26. in oratione syllogismo aliquando uti n. non duco 5, 14, 27. *v.* Duco. Turpe ac prope nef. ducunt, respirare ullo loco 8, 5, 14. quae, cum acceperunt, mutare n. habent 12, 8, 6. b) *i. q. fieri non potest:* cur igitur n. est, reperiri aliquid a nobis 10, 2, 5 *N.* neque illud n. est, ut aliquem vel plurima deceant 11, 3, 181.

**Negligenter.** n. audientibus 8, 2, 23. pilam n. petenti 6, 3, 62. nec a nobis n. locus iste transibitur 2, 4, 17.

**Negligentia.** α) nescio negligentia (*a. l.* negleg.) in hoc, an solicitudo sit pejor 9, 4, 35. quod libertatem negligentiae facit 11, 2, 45. β) *Accus.:* negl. collocationis ipsa verborum luce deprehenditur 9, 4, 15. da negl. formandi custodiendique pudoris 1, 2, 4. facit ediscendi negl. haec ipsa fiducia 10, 7, 32 *Z.* negl. simplicitatis nomine lenietur 4, 2, 77. scribendi negl. damno 10, 3, 18. actionum incusanda negl., aut de infirmitate personarum querendum 5, 2, 3 *N.* Ut purpurae recte descendant, levis cura est. Notatur interim negl. 11, 3, 139. γ) *Ablat.:* istud non negligentia judicis contingit sed errore *opp.* attentum ac docilem judicem 4, 1, 37. (*praeceptores*) detinent, quos occupaverunt, — negl. 12, 11, 14. augentur vocis bona cura: negligentia minuuntur 11, 3, 19. *v.* Cura.

**Negligo.** α) quae si negligas, non sit majoribus locus Pr. 5. *cf.* 12, 4, 1. Nec ego tamen eo mitti puerum volo, ubi negligatur 1, 2, 15. β) *Part. Pass.:* terra neglecta *opp.* culta 5, 11, 24. in omni negotio neglecta auctoritas 11, 1, 30. neglecto rerum pondere et viribus sententiarum 9, 3, 100. in epistolis secretis ne hoc quidem neglectum reliquisse 1, 1, 29. γ) *Part. Praes.:* ut taceam de negligentibus, quorum nihil refert, ubi *etc.* 12, 8, 2. pro simplicibus negligentes 10, 2, 16. non reponere eam (*togam*), prorsus negligentis aut pigri est 11, 3, 149. *v.* Malus. si reus furti prodigus dicatur aut negl.

7, 2, 29 *N.*; negl. sermonem 10, 7, 28. n. stilus 2, 4, 13. negligentior amictus 11, 3, 147.

**Nego.** I) *proprie in dicendo.* α) Lex est *etc.* Negat; nisi si pater absolutus sit 5, 10, 107. Quaeri solet, an *etc.* Negant enim quidam 1, 12, 1. Negabunt. 12, 10, 22. quis negat? 1, 6, 22. 8, 3, 9. cum posset palam negare, Credo, inquit, et verum est 6, 3, 94. *v.* Ajo. Fateor. Confiteor. Cum pariter negatur hoc modo: Adulterium non commisi: *etc.* In caedis ac veneficii causis frequens est illa divisio, Non est factum: et, si est factum, ego non feci. 7, 2, 11; contraria est neganti confessionis simulatio 6, 3, 81. semper enim neganti aliquod nomen esse dicendum, quod sit potius 7, 3, 8. negandi duplicem ostendimus formam: aut non esse factum, aut non hoc esse, quod factum sit 5, 13, 7. negandi verecundia Pr. 3. adverbium neg. 1, 5, 50. refutatio cum sit in negando *etc.* 6, 3, 72. illa, quae dicitur a negando (*figura*), quam nonnulli ἀντίφρασιν vocant 9, 2, 47. *v.* Mentior. β) *c. Obj.:* cum — interrogasset, an is accepta pecunia remp. proditurus esset? isque id negasset 5, 12, 10. ut, quod dicere non vult, negare non possit 5, 7, 17. *v.* Dico. ipsum adversarium quaedam non negaturum 12, 8, 11. quod raro negandum est 7, 4, 37. in iis, quae negari non potuerint 4, 1, 45. negeturne factum, an defendatur 3, 10, 5. *v.* Defendo. crimina diluere aut negare 9, 2, 53. crimen transferre in adversarium maluit quam negare 6, 5, 9. negandum sit, quod objicitur, an tuendum 7, 1, 13. *cf.* 6, 3, 81. γ) *seq. Acc. c. Inf.:* non hanc esse virtutem nego, sed illis eam non tribuo. 8, 3, 7. non negabo autem *etc.* 2, 13, 7. non negaverim tamen *etc.* 7, 3, 18. 11, 2, 23. ne hoc quidem negaverim *etc.* 2, 12, 1. an quisquam negaverit *etc.* 3, 4, 14. non quia negem *etc.* sed quia — recusem 9, 4, 133; reus fecisse negat 7, 4, 32 *N.* si accipiendum criminis loco negasset 11, 1, 28. quis neget utile 12, 10, 48 *N. cr.* oratorem eum negabo 12, 1, 23; *Pass.:* ea negantur debere rationem 1, 6, 4. num negabitur Appius diremisse 2, 16, 7. Conclusio aut vera negatur, cum *etc.:* aut nihil ad quaestionem dicitur pertinere 5, 14, 22. II) *i. q. recuso:* det mihi eandem jucunditatem. Quod si est negatum *etc.* 12, 10, 35. coitus syllabarum non negabo 9, 4, 59. homines, quibus negata vox est 2, 16, 17. negatae (*remissiones*) *opp.* nimiae 1, 3, 11.

**Negotialis.** ei (*rhetoricae*) locum in ethice negotialem assignant, id est, πραγματικόν 2, 21, 3. *cf.* 3, 6, 58. neg. (*partem*), quam πραγματικὴν vocat (*Hermagoras*), in qua de rebus ipsis quaeritur, remoto personarum complexu 3, 6, 37. *cf.* 3, 7, 1.

**Negotiatio.** — ponentium periculis pretia 12, 7, 11.

**Negotiator.** (*inter studia*) 5, 10, 27. sordidae mercis n. 1, 12, 17. mancipiorum negotiatores 5, 12, 17.

**Negotium.** I) tot negotiis districtus Ep. ad Tryph. 2. neg. gestorum (*judicium*) 7, 4, 35. II) *in re forensi:* Negotium est congregatio personarum, locorum, temporum, causarum, modorum, casuum, factorum, instrumentorum, sermonum, scriptorum et non scriptorum. *Apollod.* 3, 5, 17. Causam nunc intelligimus ὑπόθεσιν, negotium περίστασιν *ib.* 18. neg. forensibus 1, 12, 7. vera neg. 9, 2, 68; iis, quorum negotium erit 12, 8, 7. ipsius n. defensio 4, 2, 27. negotii, de quo ap. judices quaeritur, expositionem *ib.* 2. ut desiderat autem laus, quae negotiis adhibetur, probationem, sic etiam illa, quae ostentationi comparatur 3, 7, 4. *cf.* 2. 3, 4, 14; illic (*in thesi*) veritatis tan-

tum gratia disputari, hic (*in causa*) negotium agi 3, 5, 11. negotium innocenti facit 5, 12, 13 *N.* cui simile est male gestae procurationis (*genus*), quae in foro negotiorum gestorum 7, 4, 35. in subeundo neg. 4, 1, 8. in omni n. neglecta auctoritas 11, 1, 30. susceperunt neg. paulo ad dicendum tenuiora 12, 9, 8.

**Nemo.** *v.* Aliquis. nemini imitabilem 10, 1, 61. *cf.* 8, 3, 7. 8, 5, 28. 11, 1, 60. 11, 2, 29. nemo mortalium 12, 10, 65. n. sui temporis 10, 1, 53. disertos visos esse multos, eloquentem autem neminem 8, Pr. 13. Nemini dubium est (*fig.*) 10, 1, 12. n. est, qui nesciat 9, 4, 32. n. erit tam indoctus, qui non fateatur 10, 1, 48. *cf.* 10, 2, 9; nemo accusat, nisi quae facta sunt 7, 2, 3. neminem alium praeter (*a. l.* quam *al.* nisi) Demetrium 11, 3, 179; Illud neminem non juvabit 11, 2, 32. *cf.* 7, 2, 33. 10, 1, 67. mihi nemo non vir formosior erit spadone 5, 12, 19. sine qua nemo, nec vir bonus esse, nec peritus potest 12, 2, 1.

**Nempe.** *nulla inest ironia, sed introducit cum levi indignatione, ea, quae naturaliter patent:* Nempe intentio est, Artem ludicram exercuisti. 3, 8, 13 si — dicatur, Necesse est: nempe sequitur, ut hoc subjiciatur 3, 8, 23. *cf.* 7, 1, 47. Quid enim futurum erat —, si homines nihil, nisi quod jam cognovissent, faciendum sibi aut cogitandum putassent? N. nihil fuisset inventum. 10, 2, 4. *cf* 12, 2, 16 *N. cr.*; Nam recti quidem corporis vel minima gratia est; nempe enim adversa sit facies, et demissa brachia *etc.* 2, 13, 9 *N. cr. et Praef. Vol.* I. p. LXXXIII. Itaque in toto artis hujusce tractatu difficilius est judicare, quid doceas; quam, cum judicaris, docere: — Nempe enim plurimum in hoc exhausimus laboris, ut ostenderemus *etc.* 8, Pr. 6.

**Nemus.** Non tamen protinus audiendi, qui credunt, aptissima in hoc (*i. e. ad scribendum*) nemora silvasque 10, 3, 22.

**Nepos.** cum vero mihi Domitianus Augustus sororis suae nepotum delegaverit curam 4, Pr. 2.

**Nequam.** homini nequam 6, 3, 97. *v.* Nefarius.

**Nequaquam.** quod oratio neq. recipiet 8, 6, 66. *cf.* 9, 1, 22.

**Neque.** I, *α*) *simpliciter positum:* (*Sp.* nec) 2, 17, 35. 3, 6, 81 *Z.* a) *c. vi quadam:* Neque (*a. l.* nec) immerito 9, 4, 80. *v.* Immerito. neq. essent ejus aliter tam multa praecepta, tamque magni praeceptores 2, 17, 43. *cf.* 11, 2, 4. 16; *i. q. non autem:* Neque hoc dico 11, 1, 22. Neque id statim legenti persuasum sit 10, 1, 24. *cf.* 2, 8, 10. 3, 6, 18; *seq. Particula advers.:* Neq. haec nego esse dicenda —. Sed in foro tantam illam facilitatem olim desideravimus 7, 2, 55. neq. id moderate tantum faciamus, sed etiam necessario 11, 1, 72. Neq. solum — sed ne - quidem 9, 4, 49. *cf.* 2, 5, 13 *Z.* neque demum — verum etiam 7, Pr. 1. neque enim non (*hoc de conj. Buttm.*) fieri potest salva tractatione causae 12, 10, 46 *N.* b) *adj. Conjunct.:* neq. ideo tamen non saepius facere oportebit 4, 2, 87. *cf.* 2, 6, 3 *Z.* 12, 1, 35. neq. (*a. l.* nec) enim 3, 3, 5 *N.* 2, 5, 24. 2, 11, 3. 5, Pr. 3. 5, 10, 31. 9, 3, 79. 10, 3, 10 *N. cr.* neq. enim mihi illud saltem placet 1, 1, 24. *v.* Enim. Neque (*Sp.* ne) illud quidem praeteribo 4, 2, 125 *Z.* neq. vero 9, 4, 115. 10, 6, 2. 12, 2, 24. 12, 7, 6. (*a. l.* nec v.) 12, 10, 77. *v.* Autem. *β*) *repetitur.* a) ut id neq. diu, neq. cum sono faciamus, neq. omnino ut manifestum sit 11, 3, 53. *cf.* 2, 21, 18 *Z.* Neq. ego sum nostri moris ignarus, oblitusve eorum *etc.*, neque — nescio 12, 3, 4. (*Sp.* nec — nec) 2,

10, 13. 4, 2, 40 *Z.* (*Sp.* neque — nec) 2, 15, 37 *Z.* b) *antecedente Negat.:* in quo nulla neq. rusticitas neq. peregrinitas resonet 11, 3, 30. *cf.* 12, 7, 1. ut ei nihil neq. subtrahi neq. inseri possit 11, 2, 37. *cf.* 8, 2, 22. 11, 3, 51. γ) *seq. nec:* 5, 6, 6. 6, 4, 10. 9, 2, 88. 10, 1, 80. 11, 3, 22. 168. 181. neq. (*a. l.* nec) omne — nec 5, 10, 81 *N. cr.* (*Sp.* neque — neque) 2, 20, 1. 4, Pr. 5. 7, 7, 5 *Z.* (*Sp.* nec — nec) 1, 4, 4 *Z.* nam rhythmi neque finem habent certum, nec ullam in contextu varietatem 9, 4, 55. neq. enim nobis operis amor est: nec, quia sit honesta eloquentia, petitur ipsa 1, 12, 16. *cf.* 9, 4, 4. 12, 1, 35 *N. cr.* 12, 11, 27. Neq. vero — nec 5, 13, 1. cum — neq. habere dispositionem possit, nec elocutionis ornamenta magnopere desideret, aut circa memoriam et pronuntiationem laboret 6, 4, 1. quae neq. augeri, nec (*a. l.* neque) minui, nec (*a. l.* neque) sicuti modulatione corripi aut produci possint 9, 4, 89. *cf.* 12, 7, 2. neq. delectus agere, nec copias contrahere atque instruere, nec prospicere commeatus, nec locum capere castris 12, 3, 5. In primis autem ex amphibolia, neq. illa obscura — nec qualia vulgo jactantur —. Ne illa quidem, quae Ciceroni aliquando exciderunt 6, 3, 47. neq. post Lucretium ac Macrum Virgilius, nec post Crassum et Hortensium Cicero, sed nec illi, qui post eos fuerunt (*Sp.* illi postea vicerint) 12, 11, 27 *Z. N.* Nam neque (*sic H.* II *recte; Z.* Nec) comoedia in cothurnos assurgit, nec contra tragoedia socculo ingreditur 10, 2, 22. Nam neq. (*a. l.* nec) ulla quaestio est, quae non sit *aut* in re, *aut* in persona; neq. (*a. l.* non, *al.* nec) esse argumentorum loci possunt, nisi in iis, quae rebus aut personis accidunt: eaque *aut* per se inspici solent, *aut* ad aliud referri; nec (*a. l.* neque) ulla confirmatio, nisi aut ex consequentibus, aut ex repugnantibus: et haec necesse est *aut* ex praeterito tempore, *aut etc.* petere: nec ulla res probari, nisi ex alia potest: eaque sit oportet *aut* major, *aut etc.* 5, 8, 4 *N. cr.* *cf.* 3, 3, 6. Neq. gravissimus autem in musica sonus nec acutissimus orationibus convenit 11, 3, 41. Neq. (*a. l.* nec) enim vulgaris esse, neq. humilis, nec insuavis potest 8, 6, 5. δ) *seq. et.:* id neq. in aliis partibus parum est, et praecipue prooemio convenit 9, 2, 16. *cf. ib.* 83. 8, 5, 34. 9, 4, 38. Nam neq. solida *atque* robusta fuerit unquam eloquentia, nisi *etc.:* et citra lectionis exemplum labor ille carens rectore fluit: qui autem scierit, quo quaeque sint modo dicenda — velut clausis thesauris incubabit 10, 1, 2. Sed neq., quod finem habet similem, est ὁμοιόπτωτον· et utique in eund. venit finem ὁμοιοτέλευτον 9, 3, 78 *N. cf.* 10, 4, 3. neq. ignobili et nobis etiam jucundo genere exercitationis 2, 4, 26. sed neq. infinita est — et aliae quoque artes minores habent multiplicem materiam 2, 21, 8. Neq. — serviamus, et certe nullum verbum permutemus 9, 4, 144. Neque defendet omnes orator, idemque portum illum eloquentiae suae salutarem non etiam piratis patefaciet, duceturque in advocationem maxime causa 12, 7, 4; *negatio transfertur ad insequens et:* Neq. enim omnes causas novit, et debet posse de omnibus dicere 2, 21, 15. ut neq. praepropere destringatur immatura frons, et quidquid est illud, adhuc acerbum proferatur 12, 6, 2 *N. et S.* ε) *subjiciuntur aut, vel:* Ita neq. vetera, aut translata, aut ficta verba in incipiendo *etc.* tractabimus, neq. decurrentes contexto nitore circuitus — neq. — nec 11, 1, 6 *N.* Neq. enim Asiani, aut quocunque alio genere corrupti, res non viderunt, aut eas non collocaverunt: neq. stulti aut in causis caeci fuerunt: sed *etc.* 8, Pr. 17. neq. enim habet aut usum aut necessitatem 10, 7, 19. Neq. enim complecti omnia, vel hac in parte, vel in ceteris possumus 5, 10, 31. *v. supra* γ. ζ) *i. q. ne-quidem:*

Quare neq. probatio ulla tam firma est, ut non perdat vires suas 11, 3, 2. Sed neq. his tribus quasi formis inclusa eloquentia est 12, 10, 66. nam neq. exponi sine hoc res atroces debent 6, 1, 53 *N. et S. cf.* 9, 4, 17.

II) Nec. *α) simpliciter positum.* a) *in transitu:* Nec mehercule quidquam proficio 6, 3, 81. nec se fingunt et confitentur 9, 2, 5. Nec minus in hoc curae debet adhibere 5, 10, 109. Nec sine causa Graeci prodiderunt 11, 1, 30 *v.* Causa. Nec hoc dico — pro patre *etc.* periclitantibus 12, 1, 40 *N. cr.; seq. Conjunctivo:* Nec diu nos moretur quaestio 3, 2, 1. N. putet quisquam 8, 4, 12. *cf.* 10, 7, 18. 11, 1, 59. 12, 8, 8. b) *alia Particula excipitur:* Nec ego legem dedi, sed — ostendi 9, 4, 109. *v.* Modo. Nec in personis tantum, sed et (*a. l. om.*) in rebus 9, 2, 50. nec utique ea refutare, sed opportunis locis ponere 11, 2, 2. nec imagine et ambitu rerum, sed rebus incendit 10, 1, 16. nec ad ullius rei summam, nisi praecedentibus initiis perveniri Pr. 5. nec aliter, quam si mihi tradatur educandus orator *ib. v.* Nisi. c) *c. vi quad. adversat.:* [amatores nec imitatores *Codd.* nec immerito 10, 1, 104.] n. unquam dissimulavi 7, 1, 3. n. res ulla dat alteri colorem, quem non ipsa habeat 6, 2, 28. mentiri hyperbolen, n. ita ut mendacio fallere velit 8, 6, 74. n. hoc paucis modo verbis 11, 1, 58. aliquando tamen uti, nec si velimus, eo licet 4, 1, 72; *i. q. ne — quidem:* vehemens et poëticum ingenium fuit, nec ipsum senectute maturum 10, 1, 90. *cf.* 8, 6, 73. 10, 4, 5. 11, 1, 16. 11, 2, 39. *β) adj. alia Conjunct.:* nec hoc enim est, qui neget 4, 2, 93 *N.* nec (*Sp.* neque) enim 5, 9, 6 *Z.* nec tamen ipse dissimulet 9, 4, 80. Nec vero, quod in quoque optimum fuit, consecutus est tantum 10, 1, 109. *cf.* 2, 17, 20. 9, 4, 91. 12, 11, 20. *v.* Vero. Nec vero saltem iis sufficiat 10, 2, 15. nec scripsi quidem, sed non obii legationem; nec obii quidem, sed non persuasi Thebanis 9, 3, 55. *γ) c. altera Negat.:* Nec potest ars non esse, si *etc.* 2, 17, 42. Sed B quoque in locum aliarum dedimus aliquando —. Nec non eadem fecit ex *duello bellum* 1, 4, 15. ut si unum quis ad se vocans, dicat *venite:* aut si plures a se dimittens ita loquatur. Nec non, cum responsum ab interrogatione dissentit 1, 5, 36. *cf.* 6, 1, 20. Afferunt laudem liberi parentibus, urbes conditoribus, leges latoribus, artes inventoribus, nec non instituta quoque auctoribus 3, 7, 18 *N.* Nec non et illud nimiae superstitionis 9, 4, 25; Nec nihil profecto viderunt, qui *etc.* 10, 1, 70. *δ) anteced. non:* non detrectet officia sua, nec gaudeat 2, 1, 5. *cf.* 1, 2, 18. 11, 1, 87. quia aliquid non est, nec aliud sit: Non est rationalis, nec homo est 5, 8, 7. *ε) repetitur, vel excipitur illo neque:* nec habeat vitia nec ferat 2, 2, 5. *cf.* 11, 3, 140. (*Sp.* neque — neque) 6, 3, 109 *Z. v.* Nemo. nec — nec denique 3, 9, 9. *v.* Denique. At non historia cesserim Graecis, nec opponere Thucydidi Sallustium verear: neque (*a. l.* nec) indignetur sibi Herodotus aequari T. Livium 10, 1, 101 *H.* eum nec inutilem — neque in testationibus faciendis esse imperitum 12, 3, 5; Nec argumentis, nec narrationi similis in prooemio esse debet oratio, neque tamen deducta semper atque circumlata 4, 1, 60. *v.* Non. *ζ) seq. et:* nec modum reperiemus, et frustra laborabimus 6, 3, 35. nec antecedentem consequi possumus, et longius eundum est 12, Pr. 4. *cf.* 1, 3, 15. 2, 8, 5. 7, 3, 16 *N.* 8, 3, 39. 8, 5, 29. 9, 4, 7. 10, 5, 22. 11, 3, 60. 12, Pr. 2 *N.* 12, 1, 20. *η) sententiae insertum i. q. ne — quidem (auch nicht):* quod in foro non expedit, illic nec liceat 9, 2, 67. nec si quid discere satis non est, ideo nec necesse est 1, 1, 21. *cf.* 2, 17, 35. Quid? extemporalis facultas nec (*a. l.* non) alio mihi videtur mentis vigore constare 11, 2, 3 *N.* cum hoc, quod est maxime

necessarium, nec tam (*a. l.* non tamen) sit arduum 12, 3, 6 *N.* de decem millibus nulla controversia est, quae nec (*a. l.* non) petuntur 7, 4, 42. sed qui virtutes ipsas mente complexus ita sentiat, nec in cogitando laborabit, sed (*Z. de conj. Sp.* et) quod sciet, vere dicet 12, 2, 17. Plures vero, qui nec ab illis sine dubio partibus rationem orandi summoverent, hoc tamen proprium crederent opus 5, Pr. 2. Nam nec hic aliud tractatur, quam *etc.* 5, 10, 86 *N. cf.* 12, 1, 23 *N. cr.* sed nec res haec statum facit 3, 6, 76. *cf.* 1, 5, 18. Tamen nec iis assentior 3, 9, 5. [Verum (*Z. om.*) nec de patribus tantum loquor 1, 1, 6] alioqui nec scriberem 2, 13, 7. 10, 3, 7. *v.* Alioqui.

**Nequeo.** ex tribus vocalibus syllabam fieri; quod nequit (*Goth. et vett. edd. adjic.* fieri), si *etc.* 1, 4, 10 *Z.* [nequeas (*Z. de conj.* ne qui) satis forte — intelligere; facias (*Z.* intelligant: facient) quidem natura duce melius, quam arte 9, 4, 120. *S.*] cum illa rotunda insistere invicem nequeant 8, 5, 27. quia subjecta sibi vocalis in unum coalescere nequiret 1, 7, 26.

**Nequidquam.** se solo nequidquam intelligente 8, 2, 2.

**Nequitia.** nocentissimis moribus dare instrumenta, et nequitiam praeceptis adjuvare 2, 15, 32.

**Nervus.** I) *corporis.* α) *proprie:* ossa astringi nervis suis Pr. 24. β) *in cithara:* nervorum concordia 5, 10, 124. n. sonos 1, 4, 7. spatia illa n. 12, 10, 68; alios n. dextra percurrunt (*Sp.* percutiunt), alios laeva trahunt, continent, praebent 1, 12, 3. ad modum percutiendi nervos 11, 3, 88. sicut cithara, ita oratio — omnibus intenta n. 2, 8, 15. *v.* Vox. γ) *in arcu:* nervos retro tendimus 10, 3, 6. δ) *de vinculis:* nudum in nervo 6, 3, 72. II) *transl. de viribus.* α) *corporis:* mollis educatio nervos omnes et mentis et corporis frangit 1, 2, 6. totis viribus et velut omnibus nervis intenditur (*vox*) 11, 3, 63. β) *ingenii aliarumve rerum:* plurimum sanguinis atque nervorum (*in Archilocho*) 10, 1, 60. *cf.* 5, 11, 25. quibusd. nerv. intenta sunt omnia (*in Demosth.*) 10, 1, 76; nervis carent (*declamationes*) 5, 12, 17. n. illis, quibus causa continetur 5, 8, 2. *v.* Amentum.

**Nescio.** α) tu, pater, nescis? 9, 2, 70. nesciebamus enim 1, 6, 18. quia (*actor*) et ap. eos dicat, qui nesciant, et ipse dicat aliquando, quod nesciat 2, 17, 36. qui literas nesciunt 6, 4, 15. hominis optima nescientis 12, 2, 21. β) *seq. Inf. aut Acc. c. Inf.:* loqui nesciet 2, 3, 6. quis nescit ignes, aquas *etc.* aliquando et nocere 2, 16, 6. nemo est, qui nesciat *etc.* 9, 4, 32. cum te docuero nescire maledicere 8, 3, 89. ipse ea plana esse non nescit 2, 17, 21. γ) *seq. sententia interrogat.:* Cur autem voluerit, nescio quidem 6, 3, 104. Nescio, qui conviciati sint *ib.* 78. etiamsi nescierit, quid *etc.* 7, 1, 46. *cf.* 11, 2, 29. quid (*a. l.* quod) sibi maxime conduceret, nesciebat 11, 1, 12. Quis vero nesciat, quanto (*a. l.* quin) aliud dicendi genus poscat gravitas senatoria 11, 1, 45 *N. cr.* nesciretur tamen, quanta vis esset ejus *etc.* 11, 2, 7. quomodo debeat amiciri nescientis est 11, 3, 149. δ) *seq. Pron. vel Particula interrog.:* esse illum (*Sp.* istum) nescio quem unum etiam cum eo, qui in scholis eruditur 1, 2, 9 *Z.* n. cui alii prius 9, 3, 21 *v.* Alius. esse nescio quam, quae spes tantas decerpat, invidiam 6, Pr. 10. ut judex quaerat illud n. quid ipse 9, 2, 71. *v.* Ille. lateat tamen n. quid, quod supersit aut desit 9, 4, 84. cum ab eo n. quid improbe peteret 6, 3, 95; ut de Germanis dicentem quendam audivi, caput nescio ubi impositum 8, 5, 24 *N.* qui nescio quo modo ex voce etiam atq.

actione pellucent 11, 3, 154. *cf.* 4, 2, 119. 9, 4, 94. 12, 10, 28. *ε*) *seq.* *an.* a) *dubitantis:* an hoc voluerint auctores nescio 1, 7, 24. *cf.* 2, 17, 38. 8, 6, 22 *N.* nondum est orator perfectus, ac n. an ars ulla 12, 10, 2 *N.* motu animi quodam, n. an enarrabili 6, 3, 6 *N. et S.* n. an orationis potius quam sententiae sit 9, 2, 101. quod inutilius sit an foedius nescio 11, 3, 57; *cf. etiam:* n. an unquam (*Sp. ex sola Camp.* nunquam) 7, 2, 41. cui n. an ulla pars sit magis elaborata 9, 4, 1. n. an ulla — similior sit 10, 1, 65. (*quos duos locos Sp. conjiciendo nulla frustra mutavit; Z. veram lect. restituit.*) *N. critt.* b) *affirmantis:* nescio an, si (*Sp.* om.) utrumque cum cura et studio fecerimus, invicem prosit 10, 7, 29 *Fr.* n. negligentia in hoc an solicitudo sit pejor 9, 4, 35. *cf.* 3, 8, 40. 5, 10, 123. 11, 1, 21. 57; est aliquis, ac n. an maximus etiam, ex secretis fructus 2, 18, 4. An non in foro narrandum est? qua in parte n. an sit vel plurimum 2, 1, 10. res utrique parti tractanda, ac nescio an etiam (*Sp. om.*) ei magis 4, 1, 18 *Z.* quin n. an etiam frequentior (*refutatio*), ubi quid negatur 5, 13, 55. *cf.* 3, 1, 2. 6, 3, 8. 8, 4, 8. 8, 5, 21. 10, 6, 1.

**Neu.** *v.* Ne.

**Neuter.** neutriusque aequare virtutes 10, 1, 53. quamvis neutri dubium sit 8, 6, 36; neutrum ab altero separo 2, 6, 2. quorum neutrum est turpe, cum ex bona ratione proficiscitur: ideoque neutrum vitium 2, 17, 27. neutrum sine altero sufficiet 2, 9, 3. *cf.* 11, 1, 93 *v.* Alter; in n. partem 12, 8, 8. quae n. personam contingunt 6, 3, 24.

**Neutralis.** neutr. (*nomina*), quibus feminae (*utuntur*) 1, 5, 54. quae neutr. positione feminas significant 1, 4, 24.

**Neutro.** si n. litis condicio praeponderet 7, 2, 39.

**Nex.** amici vel propinqui necem 12, 7, 2. in deflenda fratris nece 11, 3, 8.

**Nexus.** exercendi corpora peritus non — nexus modo, atq. in his certos aliquos docebit 2, 8, 13 *N.*

**Ni.** ni forte tam numerosus, ut ipse quoque dividi debeat 11, 2, 27. Ni tamen exciderit, qua cava funda patet *Cic.* 8, 6, 73.

**Nidus.** nidos texere 2, 16, 16.

**Niger.** hominem nigrum *Declamator quidam.* 6, 3, 58. nec minus niger, nec minus confidens, quam est ille Terentianus Phormio *Cic. ib.* 56 *N.*

**Nihil.** *α*) de mutatione literarum n. repetere hic necesse est (*Sp. om.*) 1, 7, 13. ut n. credibile sit factum esse sine causa 7, 2, 36. in agendis causis n. pensi haberi 11, 1, 29. et velut satis sit, scire ipsos, quae dicere velint, quantum ad alios pertineat, nihil (*Sp. conj.* nihili) putant 8, 2, 19; nihil aeque vel augetur cura, vel negligentia intercidit 11, 2, 40. *β*) *c. Adj.:* nihil enim tam est consequens, quam *etc.* 4, 3, 5. *cf.* 12, 1, 7. n. superbum, n. elatum saltem ac sublime desideret 6, 2, 19. quo (*Lysia*) n. quaeras perfectius 10, 1, 78. n., inquit, mirum (*Galba*) 6, 3, 80. *γ*) *c. Genit.:* quorum n. tunc parum aptum fuit 11, 1, 89. nihilque eorum pati unum 11, 3, 44. n. horum ad duos pertinere 1, 5, 43; n. dubii relinquamus 12, 3, 40. nihil praeparati (*Sp.* — tum) habuisse 4, 1, 54. n. causae est, cur non *etc.* 11, 3, 59. ut n. significationis, quo potius utaris, intersit 10, 1, 11. *δ*) *c. altera Negat.:* nihil enim non in haec cadit 2, 21, 23. n. non horum in rhetorice inesse 2, 17, 41. cum ex illo et hoc loco nihil non (*Sp.* nisi) ab oratore tractetur 6, 2, 11 *Z.* Quod idem etiam in iis, quae licentius translata erunt, proderit, nihilque non tuto dici potest

(*Sp.* prod. quae non t. d. possunt) 8, 3, 37 *Z.* *cf.* 9, 1, 12. 9, 2, 103. 9, 3, 60. n. enim, quod in lacessendo dici potest, non etiam in repercutiendo 6, 3, 46; Nec n. profecto viderunt 10, 1, 70. ne n. detrahatur 12, 10, 7; sine quo nih. nec laudabile nec salutare est 12, 10, 79. in qua nih. absonum, nih. agreste, nih. inconditum, nih. peregrinum, neque sensu, neq. verbis, neq. ore gestuve (*a. l.* gestuque) possit deprehendi 6, 3, 107. ε) *seq. Praepos.:* nih. in poëtis supra Livium Andronicum haberemus 10, 2, 7. nih. ultra verborum proprietatem elaboraret 12, 10, 43. ut ei nih. praeter manum desit 10, 6, 2. *cf.* 3, 8, 28. 7, 2, 12. ζ) *seq. nisi:* quod nihil nisi inventionem complectitur 2, 15, 13. quorum nih. nisi perfecte sapienti datur 12, 2, 19. *cf.* 10, 2, 4; nih. habebimus, nisi beneficii alieni 10, 2, 6. nih. praecipi, nisi proposita materia, potest 7, 7, 8. nih. est facilius, nisi prorsus totam causam omnino non agere 4, 2, 66. nih. deliberaret, nisi propter hanc perturbationem 3, 8, 21. nih. praecepta valere, nisi adjuvante natura Pr. 26. quae cur tantopere aspernemur, nih. video, nisi quod iniqui judices adv. nos sumus 8, 3, 33. *v.* Nisi. η) *Adverbial.:* nihil adjuvari disciplina (*mores*) 12, 2, 2. n. attinet 7, 2, 41. n. secum cohaerentibus 4, 3, 16. n. vultu commotos 6, 1, 38. n. admodum distat 9, 2, 44. n. egere hujusmodi praeceptis eloquentiam 2, 11, 1. n. se supra modum extollente 1, 9, 2. n. impediente modulatione pedum 1, 6, 2. n. interest 9, 1, 8. n. miror 2, 17, 15. n. moretur haec varietas 5, 10, 125. n. necesse est 4, 5, 11. *v.* Necesse. n. prooemio opus esset 4, 1, 25. n. peccare 1, 6, 42. n. ad oratorem pertinere 3, 5, 14. *cf.* 3, 8, 9. 4, 1, 45. 4, 2, 73. 5, 13, 22. 5, 14, 22. 10, 1, 67 *etc.* n. prohibet 1, 2, 6. quantum ad alios pertineat, n. putant 8, 2, 19 *N.* n. refert 9, 1, 7 *v.* Refert. *cf. supra* ζ *extr.* ϑ) *in Ellipsi:* nihil ars sine materia: materiae etiam sine arte pretium est 2, 19, 3. In epistolis dialogisve, quibus nih. ille, nulla contentio est 10, 1, 107. ex his alterum nih. ad oratoris artem 2, 17, 37 *v.* Ad.

**Nihildum.** quae nihildum ipsae ex se generare queunt 1, 1, 36.

**Nihilo.** Praecedat enim semper aliquid necesse est, ut in ludis, honor deorum; in theatro, non inutilis laborum remissio *etc.*; et nihilo minus ead. illa religio, cum theatrum veluti quoddam illius sacri templum vocabimus 3, 8, 29. n. deteriorem futurum oratorem malum virum quam bonum 12, 1, 10. accusatori n. plura intuenda sunt, quam ut probet factum esse *etc.* 3, 6, 85.

**Nihilominus.** *i. e. praeterea tamen:* et nih. amicum gravem virum lateri filii sui adjungere 1, 2, 5. Mihi et plurimis nih. auctoribus tres summum videntur (*partes*) 5, 14, 6. *cf.* 8, 3, 45.

**Nimirum.** quomodo ex quaestionibus ducemus sententias? nim. erunt judicandae prius 4, 1, 24. uter melior dicetur orator? Nim. qui homo quoque melior. 12, 1, 9. id quod est oratori necessarium, nec a dicendi praeceptoribus traditur, ab iis petere nim. necesse est, ap. quos remansit 12, 2, 8.

**Nimis.** quaedam vero transgressiones et longae sunt nimis 9, 4, 28. n. currentem *ib.* 88.

**Nimium.** n. amator ingenii sui 10, 1, 88. n. amantes Pr. 7. n. Attice 8, 1, 2. longe n. 5, 9, 14. n. frequenter 8, 6, 16. ne aut magna n. videar exigere — aut multa 12, 11, 9. satis plena vel nim. 9, 4, 118. n. solicite (*Sp.* soliciti) et circa omnia momenta luctantis 5, 13, 51 *Z.* n. severum 11, 1, 90; n. detineri 10, 5, 17.

**Nimius.** *a*) *c. Subst.:* nimius risus affectator 6, 3, 3. n. cura 12, 1, 6.

summa diligentia, ut quibusd. etiam nimia videatur 10, 1, 113. n. floribus 12, 10, 13. humor aut nim. aut consumtus 11, 3, 21. n. observatio 9, 4, 24. n. pretium 6, 3, 35. n. remissiones 1, 3, 11. n. superstitionis 9, 4, 25. n. tarditatis 11, 3, 52. n. tenuitatem 12, 10, 35. n. usus 1, 5, 20. volubilitate n. 11, 3, 52. *β) Neutr. simpliciter* a) *Sing.:* vitium est ubique, quod nimium est 8, 3, 42 [*cf.* 11, 1, 51 *N.*] *v.* Grandis. indecorum est omne nimium 11, 1, 91. n. est, quod intelligitur 1, 3, 17. *v.* Plenus. qui n. affectaverit, ipsam illam gratiam varietatis amittet 9, 3, 4. sibi n. tribuat 1, 2, 18; *abrumpit sermonem:* Ac de analogia (vel *adjec. Sp.*) nimium 1, 6, 27 *Z.;* pecunia, quae nimium quam (*Z. de conj., Sp.* quantum) in animis hominum potest 4, 2, 70 *N. et N. cr.;* nimio major 8, 6, 16. b) *Plur.:* magna, non nimia 12, 10, 79. Alia vana — alia nimia 8, 5, 24. *cf.* 12, 8, 12. redundantia ac nim. 9, 4, 116. nec verbis vultuque promittenda nim. 4, 1, 60. *γ) Masc. de dicentibus aut scribentibus:* nec vultu, nec manu, nec excursionibus nimius 1, 11, 3; nimios in hac cura 9, 4, 35. 10, 1, 118. in repetitionibus n. 12, 10, 12. Demetrius tanquam n. in ea (*veritate*) reprehenditur *ib.* 9.

**Nisi.** I) *eximentis:* quae (*ars*) nisi oratoris futuri fundamenta fideliter jecit (*Sp.* jecerit), quidquid superstruxeris, corruet 1, 4, 5 *Z.* quae n. assit, aliud vox, aliud animus ostendat 11, 3, 175 *N.* nisi aliquid accusator respondet (*Sp.* — deat), nulla lis est 3, 6, 17 *Z.* in dicendo quamlibet abundans rerum copia cumulum tantum habeat atque congestum, nisi disponendis eis collocandisque artificium manus adhibeatur 7, Pr. 1. nisi — patrem exoraverit, pereat 9, 2, 90. neque solida atq. robusta fuerit unquam eloquentia, nisi multo stilo vires acceperit 10, 1, 2; n. firma quaed. facilitas accesserit, non satis valent 10, 1, 1. stultum erat monere, n. fieret 4, 1, 11. Non videtur in negando mentiturus fuisse, nisi desperasset, id posse defendi, si confiteretur 5, 12, 3; *c. ironia:* nisi (*Sp. adj.* si) cui divina illa pro Ligario ironia displicet 4, 1, 70 *Z.*

II) *corrigentis:* α) Cludet et dactylus, n. eum observatio ultimae creticum facit *ib.* 104. *cf.* 2, 4, 32. 4, 1, 43 *Z. etc.* n. hoc non fortissime defendentis est, dicere, Quid aliud egimus *etc.* 5, 13, 5; n. qui plane sit hebes 7, 1, 48. *cf.* 1, 7, 30 *N. cr.*; n. quis putet, etiam ex tribus vocalibus syllabam fieri; quod nequit, si non aliquae officio consonantium fungantur 1, 4, 10. n. quis dicet (*Sp.* dicat), etiam gladium fabricatum ab eo prius, qui ferrum in tutelam sui — compararit 3, 2, 2 *Z.* ap. oratorem, n. aliquid efficitur, redundat (*epitheton*) 8, 6, 40. n. aliquid reperitur, quod intersit 11, 1, 79. *cf.* 2, 4, 30. 3, 6, 17. nisi aliquando vis ac facultas dicendi expugnat ipsam veritatem 12, 1, 33. *β) seq. Partic.:* cum virtutes etiam ipsae taedium pariant, n. gratia varietatis adjutae 9, 4, 43. si tamen tardior manus, nisi (*a. l.* non) inspectis demensisque singulis, — dubitet 5, 10, 124. *cf.* 7, 1, 60; manibus sustineri, n. plane justa fatigatione (*a. l.* fatigatio est), delicatum 11, 3, 132. *γ) c. Adverb.* a) n. potius hoc esse volumus (*a. l.* voluimus *al.* velimus) dactylum et bacchium 9, 4, 101. Quae finitio, etiamsi distat aliquo, nisi tamen propriis et differentibus adjuvatur (*Sp.* — vetur), inanis est 7, 3, 26 *Z.* n. tamen omnibus verbis et amorem patrium *etc.* ostenderit — suspicionem subjecti petitoris non carebit 4, 2, 96. *cf.* 7, 3, 26. (*a. l.* n. tanquam) 10, 1, 2. refelluntur (*praejudicia*) raro contumelia judicum, n. forte manifesta in his culpa erit 5, 2, 2. *v.* Forte. Quod quidem orator nunquam faciet, n. forte communi utilitate ducatur 3, 7, 25. b) *ironice:* Nisi

**forte in carminibus tantum et in canticis exigitur structura quaed. et inoffensa copulatio vocum, in agendo supervacua est 1, 10, 23. N. f. antidotum quidem — ex multis atq. interim contrariis quoque inter se effectibus componi videmus —: nos mirabimur, si oratio — pluribus artibus eget *ib.* 6. 7. n. f. Jovem quidem Phidias optime fecit, illa autem — melius alius elaborasset 2, 3, 6. N. f. non ex Graeco mutuantes demonstrativum vocant, verum id sequuntur *etc.* 3, 4, 14. n. f. laudare, quae constet esse honesta *etc.*, non est oratoris officium 3, 5, 3. *cf.* 7, 10, 6. 8, 6, 25. 10, 1, 70. 10, 2, 8. 10, 5, 6. 7. 11, 1, 12. 12, 2, 2.**

III) *anteced. Negat.*: **α**) *vix, raro:* vix ullus est tam communis locus, qui possit cohaerere cum causa, n. aliquo propriae quaestionis vinculo copulatus 2, 4, 30. raro audeat quis, n. poëta 8, 6, 25. quia raro belle respondeant (*verba duos sensus significantia*), n. cum prorsus rebus ipsis adjuvantur 6, 3, 48. *cf.* 5, 10, 30. *β*) *Nomine s. Particula negat.:* a) bonus defensor nemo, nisi qui eloquentissimus fuit 5, 13, 3. quod neminem alium, nisi (*Sp.* praeter) Demetrium decuit 11, 3, 179. quem nisi probasset Virgilius, idem nunquam certe — fecisset mentionem 10, 1, 56. Id nescio an oratori conveniat, n. in argumentando 8, 6, 22. nisi multa lectione *etc.* assequi nullo modo possumus 10, 1, 10. *cf.* 7, 10, 11 *Z. v.* Nullus. b) *neque:* nec versatur in judiciis, nisi propter verba, quae litem faciunt 7, 3, 7. neq. enim, quanquam fusis omnibus membris, statua sit, n. collocetur 7, Pr. 2 *Z.* neq. solida *etc.* fuerit unquam eloquentia, n. multo stilo vires acceperit 10, 1, 2. neq. erit perfectus orator, n. qui honeste dicere sciet 12, 2, 31. numquid non hoc cogitet necesse est, n. qui sit plane hebes? 7, 1, 48. nec est orationis vera laus, n. cum finita est 12, 9, 4. *cf.* 5, 10, 122. c) *nihil:* vitii nihil erat, nisi in universum hoc praeciperet 4, 1, 24. *cf.* 12, 10, 46. si nih. dicendum videatur, n. quod non invenimus 10, 3, 16. *cf.* 6, 5, 3. si nih. nisi Minervam *etc.* fecisset 12, 10, 9. quorum nihil non rectum est, n. cum aliquam ex his figuram accipit 9, 2, 103. *v.* Nihil. d) *non:* illud tertium nisi stultis non accidit 7, 3, 23. *cf.* 2, 15, 28. ut intrare portum navis, n. lenibus ventis vecta, non possit 10, 7, 1 *Z.* qui (*perfectus orator*) esse nisi vir bonus non potest Pr. 9; non est n. pars auratura 8, 6, 28. bonus vir non agit n. bonas causas 12, 1, 33. *cf.* 7, 7, 6. ut non perdat vires suas, n. adjuvatur asseveratione dicentis 11, 3, 2. non ingratae, n. copia redundet, voluptati 9, 3, 74. non esset pictura, n. quae lineas modo extremas corporis circumscriberet 10, 2, 7. non properare, n. cum inoffensa *etc.* literarum inter se conjunctio suppeditare poterit 1, 1, 31. *cf.* 1, 5, 17; diu non nisi optimus quisque legendus est 10, 1, 20. si non n. refecti, non n. hilares, non n. omnibus aliis curis vacantes studendum existimaverimus 10, 3, 29. *cf.* 1, 5, 19. *cf. supra* I. *γ*) *anteced. Interrogat.:* Quia affectus erunt — nisi adjuvantur (*a. l.* —ventur) commendatione *etc.*? 9, 2, 3. Quae delectatio *etc.*, n. alia repetitione, alia commoratione infigere scierit? *ib.* 4. quod possunt n. aurium habere judicium? 9, 4, 118. opertos (*oculos*) quis n. plane rudis habeat? 11, 3, 76. dat igitur illi (*syllabae*) aliquid ex suo tempore: quo modo, nisi habet plus, quam quae brevissima? 9, 4, 86. quid inter probationem et narrationem interest, n. quod narratio est probationis continua propositio *etc.*? 4, 2, 79. *v.* Infra.

IV) *seq. Conjunctione.* a) *ut:* Quid enim agendum est, n. ut aliud invenias 6, 4, 20. *cf.* 4, 4, 4. 9, 2, 77. nunquam tolletur a specie genus, nisi ut (*Sp. om.*) omnes species removeantur 5, 10, 57 *Z.*

b) *quod:* cujus similis effectu specieque, nisi quod paulum a nostris obliquatur, Koppa ap. Graecos 1, 4, 9. Neque enim ullum erit tam difficile, quod non commode inseri possit, n. quod in evitandis ejusmodi verbis non decorem compositionis quaerimus, sed facilitatem 9, 4, 145. *cf.* 3, 6, 43. 8, 3, 33. 9, 2, 59. n. quod magis concesseris, ea, quae non sint posita, desiderare quam dicere 7, 2, 56. Quod quid ita placuerit iis non video, n. quod illum fere probaverint, quibus loquendi magis quam orandi studium fuit 9, 4, 110 *N. cr.* c) *cum:* exempla eorum tradi scripto non possunt, n. cum in versus inciderunt 1, 5, 17. *cf.* 8, 3, 48. 9, 4, 19. 138. 10, 3, 21. (*a. l.* nec cum) 9, 4, 101. Utique committendum nunquam est, ut adversariorum dicta cum sua confirmatione referamus, n. cum eludenda erunt (*Sp. om.*) 5, 13, 27 *Z. N. v. passim supra.* d) *si:* Nec mereatur fidem, qui sententiolae gratia jurat, nisi si potest tam bene quam Demosth. 9, 2, 98. *cf.* 9, 4, 102. in laudationibus, n. si funebres erunt 11, 3, 153. *cf.* 142. quia, quamvis in multis personis, causa tamen una est, n. si condicio personarum quaestiones variaverit 3, 10, 2. *cf.* 5, 10, 107. poëtas metri necessitas excusat, n. si quando, nihil impediente in utroque modulatione pedum, alterum malunt 1, 6, 2. Stratum denique jacere, et genua complecti: n. si tamen persona nos *etc.* prohibebit. 6, 1, 34. quod, nisi si (*a. l. om.*) forte meruerunt, et inhumanum est *etc.* 12, 9, 11 *N.*

**Nisus.** α) totius corporis nisu (*a. l.* nixu) in id incumbit 2, 12, 2. majore n. minus clara est (*vox*) 11, 3, 51. β) *i. q. labor:* nec suo nisu studiis insistunt, sed formandos se tantummodo praestant 1, 12, 10. ad summum non pervenit nisu (*a. l. nixu*), sed impetu 8, 4, 9.

**Niteo.** *transl.:* sanguine et viribus niteat (*ornatus*) 8, 3, 6. quaedam vetera vetustate ipsa gratius nitent *ib.* 27. genus dicendi, quod casuris, si leviter excutiantur, flosculis nitet 12, 10, 73. liceat haec et nitere (*Sp.* enit.), et extare aliquatenus videantur, tamen et lumina illa non flammae sed scintillis — similia dixeris 8, 5, 29. *Z.*; translationibus nitet (*Demosth.*) 12, 10, 23.,

**Nitesco.** quid non cultu nitescit (*a. l.* innit. *al.* mit.)? 9, 4, 5.

**Nitidus.** α) *Masc. de hominibus:* vulsis levatisque — et non suo colore nitidis 2, 5, 12; *in dicendo:* nit. et candidus 10, 1, 113. nit. et comtus *ib.* 79 *v.* Como. nit. et sublimis et locuples 12, 10, 78. β) *Neutr.:* lēvia ac nitida 5, 12, 18 *v.* Lēvis. sordidum nitido diversum 8, 3, 49. verbis nitidum *ib.* 12. *v.* Jucundus; nitidius aliquid atq. effectius 12, 10, 45. Nec video, quare clarus orator *duratos muria pisces* nitidius (*sc. quam salsamenta*) esse crediderit 8, 2, 3 *N.* sunt alia aliis sublimiora, nitidiora *etc.* 8, 3, 16. γ) *c. Nominibus:* lenis et nit. generis 10, 1, 44. *cf.* 2, 8, 4. in oratione nit. 8, 3, 18. quae nitidiore (*a. l.* cultiore) in parte videntur sordida 10, 1, 9. jucunda atq. nit. translatio 8, 6, 4. a sermone tenui sublime nitidumque (*verbum*) discordat 8, 3, 18. verba Latina et significantia et nit. 11, 1, 2. nit. et curata vox 11, 3, 26.

**Nitor.** oris. I) in cultu victuque aliquis citra reprehensionem n. 8, 5, 34. II) *in dicendo:* α) sublimitas et magnificentia et nitor 8, 3, 3. *cf.* 10, 1, 97; docti specie nitoris 8, 2, 17. admiscere aliquid nitoris 3, 1, 3. non nihil sibi nitoris assumere 2, 10, 12; circumfuso nitore 4, 1, 59. eruditione ac nit. praestare 10, 1, 98. scripsit non

sine cultu ac nit. *ib.* 124. *v.* Cultus. a nit. et jucunditate Ciceronis longe abest 10, 1, 113. *β*) *c. Attrib.:* decurrentes contexto nit. circuitus 11, 1, 6. historico n. 10, 1, 33. *γ*) *c. Genit.:* loquendi nit. ille divinus 10, 1, 83. copiam nitoremque eloquentiae 12, 2, 25. ipso materiae nit. 3, 8, 61. rerum pondere ac nitore 9, 4, 113. oratio translatorum nitore illuminanda 12, 10, 36.

**Nitor.** I) *in vel ad aliquid:* in adversa niti 12, 10, 78. a brevibus in longas nituntur et crescunt (*iambi*) 9, 4, 136; nitamur semper ad optima 12, 11, 30. qui ad summa nitentur Pr. 20. ad victoriam niti 10, 1, 29. II) *c. Ablat.:* contrariae leges *etc.* aequo nitantur 3, 6, 43. argumento odii nitemur (*a. l.* utemur) 5, 12, 7. satis idoneo auctore nituntur 2, 4, 42. quae rerum gestarum auctoritate nituntur 5, 11, 1. non ratione nititur sed exemplo 1, 6, 16. niti et confidere invidia 4, 1, 36. quod jure nitetur 7, 4, 26. *v.* Defendo. nisi judicio vetustatis niterentur 1, 5, 72. utraque probatione nitemur 4, 5, 14. nitetur propria quaestione quisque eorum 3, 6, 102. verus ille profectus et altis radicibus nixus 1, 1, 28. non subest vera vis, nec penitus immissis radicibus nititur 1, 3, 5. probatio hominum scientia nixa 5, 7, 4. pars altera scripto nititur 7, 8, 1. hic testamento, ille proximitate nitetur 3, 6, 95. juvenem tenerisque adhuc viribus nitentem 12, 6, 6. *N. et Praef.* IV. *p.* XVI. alia (*lex*) est, cujus verbis nitimur (*a. l.* utimur), alia cujus voluntate 3, 6, 87. *cf.* 7, 6, 9. una spe ac voluptate nitebar 6, Pr. 9.

**Nix.** Sunt et durae (*translationes*) id est, a longinqua similitudine ductae: ut, Capitis nives, et, Juppiter hibernas cana nive conspuit Alpes. 8, 6, 17 *N.* orationem nivibus hibernis parem 12, 10, 64.

**Nobilis.** I) *i. q.* notus vel notabilis: illa nob. Scauri defensio 5, 12, 10. in oratione nobilissima pro Milone 11, 3, 47; secretae et extra vulgarem usum positae, ideoque magis nobiles (*figurae*) 9, 3, 5. II) *de genere: opp.* obscurus 11, 1, 21. et nob. et juvenis *ib.* 68. antiquis nobilibus ortos 3, 8, 31; homo nob. 11, 1, 69. virum nob. 6, 1, 25.

**Nobilissime.** actus nob. consulatus 12, 1, 16.

**Nobilitas.** *v.* Dignitas. respondisse nobilitati *opp.* humilius genus illustrasse 3, 7, 10. Messala — quodammodo praeferens in dic. nobilitatem suam 10, 1, 113.

**Noceo.** I) *Verbum.* *α*) qui imprudens nocuit 5, 10, 73. etsi (*Sp.* ut) libertas — vel nocuerit 10, 1, 104 *S.* quae nocent (*in causis*) 12, 1, 34. *cf.* 5, 6, 6. 5, 10, 69. 5, 13, 24. 10, 2, 3. nocere facile est, prodesse difficile 8, 5, 6. *cf.* 7, 2, 47. *v.* Levis. Adjuvo. ut nocitura sit in eos dicendi petulantia 6, 3, 33. *β*) *c. Dat. aut in:* verba nobis magis nocent, aut minus 7, 2, 47. *cf.* 10, 1, 104. ut paulo minus promtis etiam noceat scripsisse 12, 9, 16. error nocet moribus 1, 1, 8. *cf.* 1, 2, 3. quidquid sententiis aut eloquentiae (*optt. Codd.* elocutione) non nocebit 9, 4, 59; quod in literis obest, in verbis non nocebit 1, 1, 26. *γ*) *c. Attributo:* Quid noceret (*a. l.* nocet) vim Caesaris *etc.* assumere? 10, 2, 25. quae — si desunt, multum nocent 5, 12, 12. nocent plus quam profuissent 5, 7, 11. *cf.* 12, 8, 13. quod maxime nocet 2, 4, 10. non tantum nocerent 12, 8, 6. II) *Partic.* *α*) *Praes.:* 5, 10, 104. *opp.* innocens 5, 12, 13. 12, 1, 45. nocentem fuisse 7, 1, 32. Scamandrum dicere nocentem 11, 1, 74. quasi vero id eam fecerit miseram aut nocentem 5, 10, 84. turpes ac

nocentes 4, 1, 14. poenae nocentium 12, 7, 2. defensionem nocentium 12, 1, 34; noc. reos 11, 1, 74. nocentissimi mores 2, 15, 32. *β*) *Fut.*: confessio nihil nocitura 9, 2, 51. litis instrumenta cum alio aliquo nocituro permixta 12, 8, 12.

**Noctivagus.** ex corrupto et integro, ut n. 1, 5, 68.

**Noctu.** (*a. l.* nocte) 5, 10, 52.

**Nocturnus.** n. fur 5, 10, 88. tempore nocturno 7, 2, 44.

**Nodus.** ipsas periodos majoribus intervallis et velut laxioribus nodis (*a. l.* modis) resolvemus 9, 4, 127.

**Nola.** *Coel. v.* Coa.

**Nolo.** *α*) quod scriptorem noluisse 7, 6, 11. salvum eum nolet 12, 1, 40. me nolente 3, 6, 68. *β*) *c. Inf. aut Acc. c. Inf.*: oratorem ut dicere urbane volo, ita videri id affectare plane nolo 6, 3, 30. quos palaestritas esse nolumus, tamen esse nolumus eos, qui dicuntur ἀπάλαιστοι 9, 4, 56. quae nolumus in adversariis esse 9, 2, 49. *cf.* 9, 3, 23. ut, etiamsi non possumus conviciari, nolle videamur 11, 1, 65 *N. cf.* 9, 2, 72. Neque ego rursus nolo, eum, qui sit dicturus, et solicitum surgere *etc.* 12, 5, 4; Noli dubitare 6, 3, 59. *cf. ib.* 92.

**Nomen.** I) *quaevis appellatio*: *α*) literarum nomina 1, 1, 24. nomen rei 2, 14, 3. *cf.* 8, 4, 1. *v.* Appositum. nomina rerum 3, 11, 21. 10, 1, 8. 11, 2, 23. ejusd. rei nomina 5, 10, 10. ei res cum nominibus suis occurrent 8, Pr. 29. in his rebus, quibus nomina sua sunt, vicinis uti 8, 6, 35; neque sane aliud est ejus nom. Latinum 3, 6, 23. *cf. ib.* 97. quorum (*pedum*) nom. varia traduntur 9, 4, 79. unde et ei n. est 11, 3, 94; nomen (*a. l.* nomine) esse commune (*a. l.* communia) 9, 1, 7. frequentius ejus n. est Creticus 9, 4, 81. nec improprium nec inusitatum est n. 8, 4, 16. etiamsi n. proprium non adjiceretur 6, 3, 103. etiamsi propria rerum aliquarum sint n. 10, 1, 11; posuerat ei Cic. in libris rhetoricis, facti, nominis *etc.* (*quaestiones*): ut in facto conjectura, in nomine finitio intelligeretur 3, 6, 50. *cf.* 36. proprietas non ad nomen, sed ad vim significandi refertur —. Secundo modo dicitur proprium inter plura, quae sunt ejusd. nominis, id, unde cetera ducta sunt 8, 2, 6. 7. Non enim nominibus prosunt, sed effectibus (*tropi, figurae*) 9, 1, 8. Quid attinet res ostendere aut pluribus aut alienis verbis, cum sua cuique sint assignata nomina 12, 10, 11. *β*) *Accusat.*: urbane dicti n. accipiet 6, 3, 106. *cf.* 5, 10, 5. *v.* Appellatio. non habentibus n. suum accommodat, quod in proximo est 8, 6, 34. sonis etiam quibusd. et affectibus nomina aptare 8, 3, 30. (*risus*) urbanitatis — stultitiae n. assequitur 8, 6, 74. ea conclusio n. aliquod desiderat 9, 4, 57. Periodo plurima n. dat Cic., ut ambitum *etc.* 9, 4, 124. cui dant nomen παραδιαστολήν 9, 3, 65 *N.* quibus solis n. artis dederunt Pr. 23. Est his diversa vox, cui Graeci nomen amaritudinis dederunt 11, 3, 169. non enim proprium erat, quod daremus his affectibus, n. 8, 6, 6. parvis dare excedentia modum n. 8, 3, 48. *v.* Do. sive ex hoc duxerint n. 9, 1, 1. sunt quaed. figurae ita receptae, ut paene jam hoc ipsum n. effugerint 9, 3, 4. [quia excedit hoc n. (*sc. hyperbole*; *sed recte Z.* excidit) 8, 4, 29 *S.*] feliciores nominibus fingendis Graeci 1, 5, 32. glebarum testarumque jactus non habet n. 8, 2, 5. res communis pluribus in uno aliquo habet nomen eximium *ib.* 8 *N.* qui tropis figurarum nomen imponunt 9, 1, 2. *cf.* 1, 5, 34. 9, 4, 82. 88. mutato n. ἐπανάληψις dicitur 8, 3, 51. n. suum retinere 2, 15, 12. rhythmus, qui n. ab eo traxit 9, 4, 109; sub idem n. cadunt 8,

3, 56. incidisse in sordidum n. *ib.* 21. γ) *Ablat.* a) notis nomine verbis 7, 3, 13. artem superbo n. invisam 12, 2, 9. oeconomiae, quae n. Latino caret 3, 3, 9. proprio caret n. 3, 10, 4. cujus nomine (*h. c.* ἦθος) caret sermo Rom. 6, 2, 8. hoc n. complectimur omnia 5, 10, 1. quod nomine constat, de re dubium est 7, 3, 4. hoc n. donarunt ea 8, 5, 12. cur haec proprie n. tali notarit 9, 3, 47. n. ipso patet 9, 1, 4. hoc n. significatur 9, 3, 91; est certum de nom., sed quaeritur, quae res ei subjicienda sit 7, 3, 4. sub hoc n. maxima vitia latuerunt Pr. 15; *Plur.:* Haec quibus Graeci nominibus appellent 8, 6, 57. tam parva momenta nominibus discreverunt 9, 3, 25. qui citharae sonos n. et spatiis distinxerit 1, 10, 3 *N.* si obscena nudis n. enuntientur 8, 3, 48. in hac proprietatis specie, quae n. ipsis cujusque rei utitur 8, 2, 3. de n. anxius 5, 10, 75. b) *de causa vel specie:* cujus nomine agitur 7, 1, 20. cujus n. litigas 4, 4, 6; n. hilaritatis, parsimoniae *etc.* 4, 2, 77. praemii n. 7, 1, 42. illud utrocunque n. delectandi sive conciliandi praestare officium 12, 10, 5 *Z.* Minus est, quod flendum meo n., quam quod illius gaudendum est 6, Pr. 8. placere, quae bene dicet, non suo magis quam eorum n. delectetur, qui recte judicabunt 2, 2, 13. etiam suo n. solet esse jucunda (*varietas*) 9, 4, 58 *N.* quo n. gratia quoque iis est habenda 2, 1, 2.

II) *hominis appellatio:* α) n. sibi insolentissimum arrogaverunt, ut soli sapientiae studiosi vocarentur Pr. 14. n. ipsum accusatoris horrebit 12, 7, 1. ut Cic. jam non hominis n. sed eloquentiae habeatur 10, 1, 112. *cf.* 8, 2, 13. fecit n. parentis filio invidiosum 11, 1, 63. meruerunt n. patronorum 6, 4, 5. unde n. his pragmaticorum datum est 12, 3, 4. sapientis sibi n. asseruit 12, 1, 20. vix scio, cui reliquerit hujus n. locum 12, 7, 4. nec omnibus — viri fortis n. concesserim 12, 1, 23. proditorem *etc.* donabimus oratoris illo sacro n. *ib.* 24. philosophorum nomine male utuntur 2, 16, 5. β) *i. q. existimatio, fama:* omnibus ejusd. operis auctoribus abstulit nomen 10, 1, 72. per quae n. est assecutus 10, 1, 87. primus clari n. professor 10, 5, 18. cum jam clarum meruisset inter patronos n. 12, 6, 7. Jul. Secundo clarissimum n. oratoris ap. posteros foret 10, 1, 120. magni n. professores 2, 11, 1. umbra magni n. delitescunt 12, 10, 15. proditorem *etc.* donabimus oratoris illo sacro n.? 12, 1, 24; pervenisse ad aliquod n. ingenii 6, 2, 36. claros nomine sapientiae viros 1, 10, 12; neque me movent n. illa 9, 1, 22. γ) *de nominibus propriis:* praenomen, nomen, cognomen propria liberi 7, 3, 27. nominum origines 1, 4, 25. etymologiae subjicere omnem nominis causam 1, 6, 38. K, quae et ipsa quorund. nominum nota est 1, 4, 9. n. in argumentum raro cadit: nisi cum aut ex causa datum est — aut et ipsum alicujus cogitationis attulit causam 5, 10, 30 *N.* ut id memoriae affigatur, unde sunt nomina 11, 2, 31. Gallus an gentem, an nomen significet 7, 9, 2. amatores istius n. 12, 10, 21. parco nominibus viventium 3, 1, 21. undique congerentes nomina plurimorum poëtarum 10, 1, 56. nomen inclamabant *Coel.* 4, 2, 124. si aliud acceperunt, quam quod habuerant n. 9, 1, 8. n. ex eo traxisse dicitur (*Theophrastus*) 10, 1, 83. controversia consistit in nomine, quod pendet ex scripto 7, 3, 7. prosopopoeïae — quae certis agentium n. continentur 3, 8, 52 *N. cr.* quae a nominibus trahuntur 6, 3, 55. Sed haec ead. genera commodius in rebus quam in nominibus respondent *ib.* 54; fabellae, quae — nomine Aesopi maxime celebrantur 5, 11, 19. orationes, quae Charisii nomine eduntur 10, 1, 70. quae sub n. meo feruntur (*orationes*) 7, 2, 24. *cf.* Pr. 7. *v.* Antonomasia.

III) *pars orationis:* veteres verba modo et nomina et convin-

ctiones tradiderunt: videlicet quod in verbis vim sermonis, in nominibus materiam (quia alterum est, quod loquimur, alterum de quo loquimur), in convinctionibus autem complexum eorum esse judicaverunt 1, 4, 18. et in verbi tota ratione et in nominib. 1, 5, 42. in vocabulis et nominib. fit soloecismus *ib.* 45. ut nomina appositis et pronominibus essent priora 9, 4, 24 *N. v.* Apellatio; *etiam de Verbis:* Accedit et ex illa figura gratia, qua nomina dixi mutatis casibus repeti, Non minus cederet quam cessit 9, 3, 80. α) *c. Adjectt.:* Afrum vel Hispanum n. 1, 5, 8. cum M. Tullius etiam ipsis librorum titulis Graeco n. utatur 2, 14, 4. recentiores instituerunt Graecis n. Graecas declinationes potius dare 1, 5, 63. Latinum rei n. non habemus, ideoque utimur peregrino 3, 6, 97; in nominib. ex diverso collocatis 9, 3, 86. pro n. integro diminutum 1, 5, 46. n. feminina, quibus mares utuntur, et neutralia, quibus feminae *ib.* 54. masculina Graeca n. *ib.* 61. cum interrogantur, cur aper, apri et pater, patris faciat? illud n. simpliciter positum, hoc ad aliquid esse contendunt 1, 6, 13. n. idem significantium separatio 9, 3, 45. receptum in usum n. 5, 11, 20. usitatum circo n. 1, 5, 57. β) *Nominat.:* n. ex Graeco fluxisse videtur 3, 4, 12. etiamsi id ipsum n. complecti solet, in cujus locum assumitur 9, 1, 6. abusio est, ubi n. defuit, translatio, ubi aliud fuit 8, 6, 35. γ) *Genit.:* brevium verborum ac nominum vitanda continuatio, et ex diverso quoque longorum 9, 4, 42. fictio nominis 9, 1, 5. *cf.* 6, 3, 53. intellectus n. 7, 10, 1. proprie mihi hujus nom. exprimenda natura est, quatenus appellatione ipsa non satis significari videtur 6, 2, 12. *cf.* 7, 10, 3. nominis pro nomine positio 8, 6, 23. frequentiorem ejusd. n. repetitionem 9, 1, 24. ex vicinia quadam praedicti n. 9, 3, 66. voluntas n. 7, 10, 1. δ) *Dat.:* nec vim afferam his n. indecora in Latinum sermonem mutatione 2, 14, 4. ε) *Accusat.:* voluntatem complecti, quam nomina interpretari maluerunt 6, 2, 9 *N.* ne verba quidem verbis aut nomina nominibus continuari decet 9, 4, 43. Pluribus n. in ead. re vulgo utimur: quae tamen si diducas, suam quand. propriam vim ostendent 6, 3, 17 *N.* n. fingere 9, 1, 22. nomen immuto 8, 6, 28. ad intellectum id n. referentes 7, 4, 4 *N.* scribere nomina 1, 1, 34. *cf.* 1, 4, 14. transfertur nomen aut verbum ex eo loco, in quo proprium est 8, 6, 5 *v.* Locus; ζ) *Ablat.:* haec (*i. e. virtutes*) non vocibus tantum sibi nota atq. nominibus 12, 2, 17. ut nostri poëtae, quotiens carmen dulce esse voluerint, illorum (*Graecorum*) id nominibus exornent 12, 10, 33. *cf.* 27 *N.;* nec a verbis modo, sed etiam a nom. sunt derivata quaed., ut a Cic. Sullaturit 8, 3, 32. si ampliora verba cum ipsis nom., pro quibus ea posituri sumus, conferantur 8, 4, 2. Comparatio in nominibus aut genus deprehendit aut declinationem 1, 6, 5. fiunt et circa genus figurae et in nominibus et in verbis 9, 3, 6.

IV) *de aere alieno:* quod est in nominibus (*argentum*) 5, 11, 33.

**Nomenclator.** Afer ingrato litigatori per nomenclatorem, missum ad eum — inquit 6, 3, 93.

**Nominativus.** nom. casu 1, 7, 3. 7, 9, 13. si intercapedinis nominativo casu quis utatur 8, 3, 46.

**Nomino.** α) quod tractare, intueri, nominare jucundum sit 1, 1, 26; paucas, quae nominari possunt, species 11, 3, 18. hos nominavimus (*i. e. nominatim retulimus*) 10, 1, 91. *cf.* 45. Sunt clari hodieque, et qui olim nominabuntur *ib.* 94. *v.* Intelligo. non alius ex nostris contra Ciceronem nominaretur *ib.* 144. β) *c. Praedicato:* choreum, non ut alii trochaeum, nominemus 9, 4, 80. facilitas, quae ap. Graecos ἕξις nominatur 10, 1, 1. tanquam illum consci-

um in tormentis nominaturus 9, 2, 82. figura, quam non communiter sed proprie nominamus 9, 1, 23. *παράδοξον* alii nominarunt (*a. l.* nominaverunt) 9, 2, 23. *γ) c. Ablat.:* ut vitia ipsa aliis appellationibus nominentur 1, 8, 14.

**Non.** I) *singulis vocabulis adjectum.* *α) c. Verbis:* frequenter n. puto intuendum, quid litigator velit 9, 2, 84. eum consummari mors immatura non passa est 10, 1, 89. cum sunt maledicta tantum, et non intelligere bonae conscientiae est 9, 2, 93. dum rem contineant, et copia non redundent, et ad victoriam spectent 12, 10, 48. *cf.* 5, 10, 111. 7, 1, 50 *Z.* ubi injusta causa est, ibi rhetorice n. est 2, 17, 31. verum in rhetorice non fit (*Sp.* sic) 7, 10, 17 *Z.* quod cum te facile credideris consequi imitatione, n. possis *Cic.* 11, 1, 92. n. possumus esse tam graciles, simus fortiores 12, 10, 36. ut nos fortuna decipere n. possit, adjuvare possit 10, 6, 6; *figuratum:* Non ignoro, et Non me fugit, et Non me praeterit 10, 1, 12. *β) c. Participiis:* illo fastidio n. agendi causas minores 12, 9, 7. n. narrandi causas 4, 2, 9. de faciendis et n. faciendis 6, 2, 11. *cf.* 7, 4, 2; indocti quoque ac non sentientes ea 8, 6, 4. multa sunt et Graece et Latine n. denominata 8, 2, 4. sensus n. expleto numero conclusus 9, 4, 122. in n. scripto 3, 5, 4. *γ) c. Adj. et Adv.:* paene n. dissimilis 12, 3, 1. in privatis et acutus, et non asper, et non indistinctus, et non supra modum elatus M. Tullius 12, 10, 39. ut — venustatem aliquam, n. ex eod. verbo, n. dissonam, accipiat 9, 3, 72. res n. diversae 7, 10, 17 *Z.* n. humana voce 12, 10, 29. n. ingratae voluptati 9, 2, 74. n. inutilem sane litium advocatum 12, 1, 25. n. simplicem differentiam 9, 4, 45. Translatio verba n. suis rebus accommodat 8, 2, 6; aliique n. pauci 9, 3, 89. n. una via 7, 2, 22 *v.* Unus; n. contumaciter consentio 11, 3, 11. n. injuste Pr. 2. n. libenter 11, 1, 87. tamen n. maligne crediderim 11, 3, 12 *N.* n. temere unquam 1, 3, 3. n. tuto 8, 3, 37. *δ) c. Subst.:* etiam n. orator 2, 15, 17. 4, 1, 22. etiam n. in (*Sp. om.*) exordio 4, 1, 73 *N.* non humana voce, vel omnino n. voce potius efflanda (*litera*) 12, 10, 29.

II) *augetur Particulis:* ubi omnino n. exponendum 7, 10, 12. *v.* Omnino. n. sane orationis aptum virtuti nomen 8, 6, 61 *v.* Sane. n. utique n. narrare eum 4, 2, 19. *v.* Utique. n. hercle magis 12, 1, 7.

III) *c. Particula condit.:* si n. brevia illa atq. concisa singultantium modo ejecturi sumus 10, 7, 10. si n. omnia sua amasset 10, 1, 130. si n. crebra haec et continua fuerint, et invicem offecerint 12, 10, 46. si quis decemviratum accuset, n. Appium 5, 13, 25. *cf.* 11, 3, 32. *v.* Si. etiamsi n. utique vocis sunt vitia 11, 3, 56.

IV) *c. altera Negat.:* Non potest ergo non esse junctum 8, 6, 44. *cf.* 4, 2, 19. non solicitos et respicientes — non sinant providere 10, 6, 6. nec quidquam non diserte, quod honeste dicitur 12, 1, 30. *v.* Nec. neminem non aliquando coepisse peccare 7, 2, 33. non nulla quidem in hanc persuasionem ratione ducti 4, 1, 63. *v.* Nullus. nihil non figuratum est 9, 1, 12. *v.* Nihil. quia bello parta non nisi eadem vi possideantur 5, 10, 115. *v.* Nisi. nunquam non frigide reditur 11, 3, 133. non sine gratia 9, 3, 18. *v.* Sine.

V) *c. Conj. Praes. aut Perf.:* Non negaverim tamen haec quoque 7, 3, 18. *v.* Nego *et infra* VIII, *β*, a. N. desperemus 7, 1, 56. n., ut quodque se proferet verbum, occupet locum 10, 4, 5. et hae partes n. sint per-

exiguae 11, 2, 27. manus n. impleatur annulis 11, 3, 142; non austeritas ejus tristis, non dissoluta sit comitas 2, 2, 5. vocem deliciis n. molliamus, nec imbuatur ea consuetudine — nec *etc.* 11, 3, 24. At non historia cesserim Graecis, nec opponere Thucydidi Sallustium videar: neque indignetur sibi Herodotus aequari T. Livium 10, 1, 101 *N. cr. v.* Neque. ne intonsum caput, non in gradus atque annulos fractum 12, 10, 47 *v.* Ne; utinamque n. — inquinasset 10, 1, 100. dum nos indulgentia illa n. fallat 10, 3, 7 *v.* Dum, Nedum.

VI) *seq. Nec, Neque, Aut:* Lectio quoque non omnis, nec semper, praeeunte *etc.* eget 1, 2, 12. *cf. ib.* 18. 4, 1, 30. sed non hic erit quaestio, nec hic status 3, 6, 74. n. fluunt, nec cohaerent, nec verba verbis trahunt 9, 4, 20. *cf.* 8, 6, 63. 11, 3, 159. 12, 1, 25; *seq. aut:* ut non semper necessaria aut utilis etiam partitio est 4, 5, 22.

VII) *in interrogando: α) simpliciter:* Livores et tumores in corpore, cruditatis an veneni signa sint, non tractat orator? 2, 21, 19. non plus contulerint lecti Cicero aut (*Sp.* ac) Demosthenes? 2, 5, 16 *Z.* Et cum illi — plurima in posteros tradiderint, nobis usus aliarum rerum ad emendas alias non proderit, sed nihil habebimus nisi beneficii alieni? 10, 2, 6; Nam qui id neget — non hoc dicat —? 7, 3, 5. ipse etiam M. Tullius quaerit adhuc eum —: ego non audeam dicere *etc.*? 12, 1, 21. *β) anteced.* a) *Quid:* Quid? non vox et gestus accommodatur naturae ipsarum, de quibus dicitur, rerum? 9, 4, 139. *cf.* 1, 4, 17. 1, 5, 44. 1, 10, 37. 2, 21, 16. 3, 11, 17. Quid ergo? n. est quaed. eloquentia major, quam ut *etc.* 2, 3, 7. Quid ergo? non (*Sp. inser.* aut) faber de fabrica melius, aut de musice musicus? 2, 21, 16 *Z. cf.* 10, 2, 25. 11, 3, 60. Quid vero? n. benevolentia judicis petenda ex aliis partibus, sed n. ante conciliato ejus animo nuda quaestionum committetur asperitas? 4, 1, 25. *v.* Quis. I, *δ.* b) An vero ipsi non (*a. l.* nos) bis ac saepius de ead. re dicimus? 10, 5, 7. Age vero, non (*a. l.* nonne) — constituit? 10, 1, 48. *v.* Age. *γ) aliis interrogationibus respondet:* quid fiet in iis quaestionibus, quae *etc.?* non deformiter respectet, et inter subsellia minores advocatos interroget? 12, 3, 2. Quid? si quaed. bene facta damnaturus est judex —: non vel hoc modo servabit orator *non* innocentem *modo* civem? Quid? si quaed. justa natura *etc.* sciemus: nonne utemur arte dicendi malis artibus similem? 12, 1, 41. An vero Antonius neminem a se visum eloquentem professus —: ego non audeam dicere *etc.? ib.* 21. an fides praestari debeat tantum, non etiam consilium et eventus? 7, 4, 35. *v.* An. Quo fugerit interim dolor ille? ubi lacrimae substiterint? unde se in medium tam secura observatio artium miserit? Non ab exordio continuus quidam gemitus *etc.* servabitur? 11, 1, 54. Quid igitur ex libidine ac luxuria spei? Non praecipue acuit ad cupiditatem literarum amor laudis? Num igitur malis esse laudem curae putamus? 12, 1, 8. *δ) repetitur:* Non concitant? inhibent? supplicant? probant? admirantur? verecundantur (*manus*)? Non — adverbiorum obtinent vicem? 11, 3, 87. *cf.* 5, 14, 32. 6, 2, 31—33. 8, 5, 32. Quid denique Demosth.? non cunctos illos superavit? n. insurgit locis? n. figuris gaudet? n. translationibus nitet? *etc.* 12, 10, 23. 24. *v.* An non *in* An. Non perdant haec omnia necessarium — colorem, petendumque innocentibus etiam misericordiae colorem? Commoveatur ne quisquam ejus fortuna —? Non immo oderit reum verba aucupantem? 11, 1, 49. 50.

VIII) *in transitu c. vi quad. α) simpliciter:* Non hoc unquam dixi;

sed dixi emere te solere 6, 3, 74. non equidem in omnes eam particulas secabo 8, 3, 63; *i. q. non tamen:* choreum, non (*a. l. inscr.* nos) ut alii trochaeum, nominemus 9, 4, 80. (*obscenitas*) si quando objici potest, non in joco exprobranda est 6, 3, 29. *cf.* 2, 8, 13. ad ornandam (*Sp. adj.* modo), non augendam orationem 8, 6, 40 *Z.* 10, 6, 6; Non (*a. l. om.*), sed in orchestra pila lusi. 6, 3, 71 *N. cr.* β) *c. Particulis.* a) *concludendi:* Non ergo semper putemus optimum esse, quod latet 10, 3, 16. *cf.* 9, 3, 56. N. igitur frustra Plato credidit. 1, 10, 15. N. igitur jam ad Coccum remittemur 12, 10, 21. N. omittam etiam, quod cotidianis experimentis deprehenditur 11, 2, 42. Pecuniam de templo sustulit, sed privatam: n. ideo sacrilegus est. Virginem rapuit, n. tamen optio patri dabitur. Ingenuum stupravit, et stupratus se suspendit: n. tamen ideo stuprator capite punietur 4, 2, 68. 69. b) *seq. enim:* non enim potest esse delectus, ubi numero laboratur 8, 5, 30. N. semper enim 10, 1, 14. N. esse enim (*Sp.* en. esse) 3, 6, 99 *Z. cf.* 3, 3, 2 *Z. v.* Enim. N. enim, si Cic. recte dixit, iccirco probem 8, 6, 15. N. enim putat esse narrationes, nisi quae summam criminis contineant 4, 2, 10. n. en. tam molli teneraque voce, quam forti ac durabili opus est 11, 3, 23. n. en. crescet, sed dividetur labor 2, 1, 13. *cf.* 6, 4, 8. 7, 10, 5. 9, 1, 8. 9, 2, 43. 63. 9, 3, 21. 11, 1, 38. n. en. dixi quidem, sed non scripsi *etc.* 9, 3, 55. N. en. solum (*a. l.* n. s. e.) nomina ipsa rerum cognoscemus hac cura, sed *etc.* 10, 1, 8. *cf.* 11, 1, 34. N. en. inclinatio incumbentis in mulierculam Verris effingenda est, non vox, qualis dolore exprimitur, eruenda 11, 3, 90. N. en. satis efficit, neque plane dominatur oratio 8, 3, 62. c) *adj. tamen:* Non tamen hoc adeo superstitiose velim fieri 1, 1, 13. N. tam. protinus audiendi, qui — credunt 10, 3, 22. n. t. semper 11, 3, 151. etiamsi raro, n. t. nunquam 1, 10, 37. quae si aut inter se pugnent *etc.*, n. t. aliud sit ejus status nomen 7, 7, 10. quae non debent quidem deesse orationi *etc.*, non tam. habenda sunt inter magna praesidia 5, 12, 12. N. t. fere unquam, nisi imprudentem, fugerint 7, 1, 40. n. t. satis eloquentiae est, ea — ostendere, sed sunt multi ac varii excolendae orationis modi 8, 3, 86. n. t. ut semper ultimis consonent 9, 3, 77. *cf.* 9, 4, 135. 12, 7, 1. quanquam aliud dicit ac sentit, non aliud tamen simulat 9, 2, 45. Eadem sunt in Oratore plurima, n. omnia t. 9, 1, 36. ut erraverim, legentes tam. non decepi 6, 3, 112. quae sunt generis ejusdem, quo ridicula dicuntur, et tam. non sunt *ib.* 110. *cf.* 1, 2, 2. 16. 1, 4, 29. 1, 5, 37. 2, 6, 10. 2, 17, 5. 3, 1, 22. 6, 2, 1. 9, 2, 88. 89. 9, 3, 35. 9, 4, 145. 10, 1, 54. 11, 1, 37. d) *adj. sed vel autem:* quia apud eos, qui in persuadendo finem putant, verisimilia quaerentur: non autem, si quid est altero credibilius, id ei contrarium est, quod fuit credibile 2, 17, 34. Non arbitror autem mihi in hoc immorandum 11, 2, 4. Non est autem satis in narratione uti coloribus 4, 2, 94. *cf.* 2, 17, 36. 6, 1, 30. 9, 2, 69; dabunt mihi aliquam in irascente *etc.* figuram, scio: sed ideo non irasci *etc.* figura erit 9, 1, 25. scholastica materia, sed non, quae non possit accidere 11, 1, 82. *cf.* 9, 3, 89. 11, 3, 10.

IX) *adjic. quia, quod, quin, ut.* a) *c. Indic.:* non quia sunt maxime ad risum compositi 6, 3, 18 *N.* non quia non ille optime, sed quia plurimum refert 11, 1, 61. β) *c. Conj.:* n. quia transitus ipse sit schema 9, 2, 61. *cf.* 8, 5, 10. non, quia magnae sit operae, — sed quia apparebit magna rerum subtilitas 1, 4, 6. *cf.* 12, 11, 1. n. quia Ceratinae *etc.* faciant sapientem, sed quia illum ne in minimis quidem oporteat falli 1, 10, 5. *cf.* 6, 3, 48. 9, 4, 133. n. quia

nostris quoque temporibus non et fecerint quidam hoc 10, 7, 19. n. quia (*a. l.* quo) affectus n. (*a. l.* quin) sit quaed. qualitas mentis, sed quia figura non sit simplex rei cujuscunque enuntiatio 9, 1, 23 *N. cr. cf.* 8, 3, 42. non iccirco, quia non — putem, sed quod magis necessariam ejus rei mentionem facit 2, 2, 2. quos n. ideo excuso, quia n. probem, sed ut sint magis admirabiles 10, 7, 31; n. quod (*a. l* quia *al.* qui) sola ornent, sed quod (*a. l.* quia *al.* qui) excellant *Cic.* 9, 1, 37; n. quin sufficiat — sed quia necesse sit 7, 3, 9. n. quin (*a. l.* qui *al.* quia) frequenter sit hoc melius, sed quia interim plus valent ante gesta 9, 4, 25; non ut ex his utique improbentur poëtae, sed ut commoneat artificialium 1, 8, 14, *cf.* 1, 10, 1. 7, 1, 19.

X) *excipitur Particulis adversat.:* ut sine thalamis vitam non hominum putet, sed ferarum 9, 2, 64. *cf.* 12, 10, 12. n. dicendum, sed quodammodo etiam ostendendum est 4, 2, 64. n., ut consumantur affectus, sed ut (*Sp. om.*) tamen velut primis lineis designentur *ib.* 120. n. firme continere, verum etiam cito percipere 11, 2, 2. quod non ausim dicere nunquam esse faciendum; certe (*a. l.* ceterum) vitandum est, quotiens aliter agi potest 7, 4, 28; non solum dissimilia, sed etiam aliquando contraria 7, 2, 29. *v.* Solus. n. tantum in ratione positum est loquendi, sed ipsis sensibus cum gratiam *etc.* accommodat 9, 3, 28. *v.* Tantum; non scribentium quidem, sed legentium 8, 3, 44. *cf.* 2, 9, 1. non quidem erit (*Sp.* n. er. q.) orator, sed faciet illa quasi orator 2, 21, 17 *Z.* alia n. quidem reticentia, sed tamen praecisa 9, 2, 57. *v.* Quidem II.

XI) *non tam, non fere:* non tam in singulis dictis, quam in toto colore dicendi 6, 3, 107. n. tam sua quam rei, cui adhibetur, condicione 11, 1, 7. haec n. tam inventa a praeceptoribus, quam, cum fierent, observata esse 8, Pr. 12. *cf.* Ep. ad Tryph. 2, Pr. 3; illud non ad orandi fere consilium, sed ad hominis pertinet 6, 3, 34. *v.* Fere.

**Nondum.** Ep. ad Tryph. 1. atque ideo nondum est perfectus orator 12, 10, 2. rebus aut omnino nond. repertis, aut dubiis 6, 5, 3. nond. tamen hoc proprie dixeris causam 3, 5, 9. nond. tamen cura deficiat 7, 1, 59.

**Nonne.** Quid? in verbis *etc.* nonne humani ingenii modum excedit? 10, 1, 50. n. his latior et audentior et excelsior? 12, 10, 23. N. (*a. l.* non) usus est ratiocinatione 8, 4, 20. *cf.* 12, 1, 43; n. ab intellectu artis abfuerit? 2, 13, 10. n. quiddam pati furori simile videatur? 1, 2, 31. n. ergo refrigeretur sic calor? 9, 4, 113.

**Nonnihil.** *α*) Est in eo quoque nonnihil, quod hic singulis verbis bini pedes continentur 9, 4, 65. cur tu de coloribus, et difficilium causarum defensione, nonnihil etiam de confessione locutus es, nisi *etc.*? 12, 1, 33. *cf.* 10, 5, 21. 12, 10, 45. *β*) *c. Genit.:* quoniam aliquid in se habet ἐπιδεικτικὸν, nonn. sibi nitoris assumere 2, 10, 12. *v.* Aliquis. qua in disputatione n. veri est 12, 10, 42. *v.* Plurimus *in* Multus.

**Nonnullus.** *α*) *Singul.* a) Ejus nonnulla etiam cum finitione conjunctio 7, 8, 1. hoc nonnullam observationem habet 6, 3, 11. etiamsi rarus ejus rei, nonnullus tamen usus 8, 6, 30. et moliri cubilia, et nidos texere *etc.* nonnullius tamen rationis est 2, 16, 16. b) *Fem. simpliciter:* blandius alia ad aurem invocabat, vehementius etiam nonnulla feriebat *Coel.* 4, 2, 124. *β*) *Plur.:* a) n. esse materias, quae continuum desiderent effectum 6, 2, 10. b) quam nonnulli ἀντίφρασιν vocant 9, 2, 47. *cf. ib.* 54. 1, 3, 11. 6, 3, 70. 12, 6, 5. 12, 9, 11.

nonnullos reperias, qui *etc.* 12, 6, 6. Equidem plerosque et ad singulas sententiarum clausulas video surgentes, et nonnullos subinde aliquid etiam spatiantes 11, 3, 135.

**Nonnunquam.** *α*) eloquentiae ut indecora jactatio, ita nonnunquam concedenda fiducia est 11, 1, 25. *cf. ib.* 83. 2, 17, 19. 8, 6, 59. 10, 3, 33. nonnunquam (*Sp.* quanquam) et contumeliose — dicere — permissum est 6, 3, 28 *Z.* uti vel historico nonn. nitore 10, 1, 33. nonn. tacitae quoque cogitationes in mentem revertuntur 11, 2, 17. *β*) maximus usus propriorum ac differentium — nonn. etiam etymologiae 7, 4, 25. quos (*versus*) Brutus saepissime facit, non raro Asinius, sed etiam Cic. nonn. 9, 4, 76 *v.* Saepe. Est et nuda propositio —. Praeter haec utimur propositione aut nostra — aut adversarii —. Nonn. diversas quoque conjungimus 4, 4, 8. Metus etiam nonn. est amovendus — nonn. adhibendus 4, 1, 20.

**Nonus.** nonumque prematur in annum *Horat.* Ep. ad Tryph. 2; apud ipsum in nono (*sc. libro*) 1, 7, 19.

**Normalis.** normalem illum angulum 11, 3, 141.

**Noscito.** cum omnium vocem tactumque noscitaret (*a. l.* dignoscitaret *al.* voce tactuque oscitaret) *Coel.* 4, 2, 124 *N. cr.*

**Nosco.** I) *α*) noscenda natura est 4, 3, 11. *β*) *Praeteritum.* a) *de hominibus:* quos maximos novimus 10, 2, 9. norit se quisque 11, 3, 180. noveram quosd. 10, 2, 18. an Amphionem nosset — et ille eum sic optime norat 12, 10, 57. nosse testem 5, 7, 26. b) *de rebus:* sed quid ego diutius, cum tu optime noris 4, 2, 22. haec ut sciamus atque norimus, assequi nullo modo possumus 10, 1, 10. morari in eo, quod novimus, quam discere, quae nondum scimus 12, 11, 14. quae sunt antiquitus dicta ac facta praeclare, et nosse et animo semper agitare 12, 2, 29. operum suorum onera et modum norunt 1, 9, 6. ut causam bene noverimus 12, 9, 19. *cf.* 4, 1, 3. fines suos norit 2, 1, 4. donec literas norint facie non ordine 1, 1, 25. qui omnia sacrificia nosset *Cic.* 9, 2, 96. nosse omnia 7, 1, 4. plura nosse et vidisse creduntur senes 12, 4, 2. totas non diligenter modo sed etiam familiariter nosse causas 6, 4, 8. *cf.* 5, 7, 7 *N.* 10, 1, 22. exhausti laboris mensuram nosse 4, 5, 23. mores judicis nosse 4, 1, 17. status nosse 5, Pr. 4; alteram partem satis nosse ex sola defensione 10, 5, 20. II) *Partic.* *α*) *Posit.* a) communia ac nota 2, 11, 5. non solum nota omnia, sed in promtu atque, ut ita dicam, in conspectu 10, 1, 6. non vocibus tantum sibi nota atq. nominibus 12, 2, 17. n. epigrammate 8, 3, 29. noto enim maxime utar exemplo 7, 3, 3. n. illa fabula 5, 11, 19. n. illo versu 3, 1, 14. receptae auctoritatis ac notae verecundiae 6, 3, 33. b) *c. Verbo esse:* id quod est notum 1, 1, 26. ut est n. 3, 1, 4. 10, 3, 12. notum sit ante omnia, quid *etc.* 11, 1, 6. quod a Cicerone reprehendi notum est 9, 3, 13; nota sit primum dicendi via 10, 7, 5. n. enim fabula est 9, 2, 95. imagines n. sunt, quibus *etc.* 11, 2, 21. nam est n. locus 6, 3, 40. c) *c. Dat.:* quod etiam rusticis notum est 2, 4, 11. debent oratori sic esse adversariorum nota consilia, ut hostium imperatori 12, 1, 35. *cf.* 11, 1, 5. cui nota, quae nocent, fuerint 12, 1, 34. cui duas et viginti linguas notas fuisse 11, 2, 50. *β*) *Comparat.:* quosd. claritas ipsa notiores circa vitia fecit 3, 7, 19. notiora erant 8, 6, 53. in notioribus frequentissime deprehenduntur a curiosis *opp.* fabulosis 1, 8, 21. *γ*) *Superlat.:* aequitas optimo cuique notissima 11, 3, 7. ut a notiss. exemplo recedamus 7, 3, 21. ejus exemplum ex Graeco notissimo transferatur 9, 3, 55.

**Noster.** *pertinet* α) *ad singulas personas:* etiam deficiens jamque non noster 6, Pr. 11 *N.* non solum possedisse nos, sed etiam nostrum possedisse 7, 5, 3; quem habitum a nostris acceperit, hunc judicum animis dabit 11, 3, 62. in nostro simili casu 6, 2, 34. dicta factaque nostra (*a. l.* nostraria) *opp.* aliena 7, 2, 50 *N. cr. v.* Alienus. nostra opinio semper haec fuit, ut — crederem 3, 6, 21 *N.* planiore hac proprieque nostra probatione 2, 20, 5. nostrarum propositionum *opp.* adversarii 4, 5, 1. nullum nostrum usquam esse negligentem sermonem 10, 7, 28. β) *ad gentem:* quod nostri possibile nominant 3, 8, 25. *cf.* 3, 5, 7. 4, 1, 1. 9, 2, 65. 10, 1, 114. clarissimi nostrorum auctores 8, 5, 35. *opp.* Graeci 5, 11, 1. 20. 8, 3, 31. ἐπάνοδος dicitur Graece, nostri regressionem vocant 9, 3, 35. rerum Graecarum nostrarumque peritissimus 10, 1, 95. Satira tota nostra est *ib.* 93. γ) *ad homines in universum:* ne ultra, quam homini datum est, nostra provehantur 6, Pr. 10. δ) *ad aequales:* maximus temporum nostrorum auctor 3, 4, 2. *v.* Tempus. si antiquum sermonem nostro comparemus 9, 3, 1. ε) *ad rem propositam:* in nostrum quoque litigatorem convenit 6, 3, 32. noster orator, arsque a nobis finita 2, 17, 23. ap. nostrum etiam tragicum 9, 3, 57. Noster vero (*i. e. Cicero*) habitus est nimius risus affectator 6, 3, 3.

**Nota.** α) *i. q. signum: σύμβολον,* quod est nota 1, 6, 28. ut nulla nota possent discernere 11, 2, 13. imagines notae (*a. l. voces*) sunt, quibus ea, quae ediscenda sunt, notamus 11, 2, 21 *N. cr.* (*cf. Cic. Or.* §. 14. *de Or.* II, §. 174.) β) *scribentium:* si H litera est, non nota 1, 5, 19. [aspirationis notam (*Z. om.*) 1, 4, 9.] in praenominis nota 1, 7, 29. hac nota monendi sumus *ib.* 3. aliquas apponere notas iis, quae difficilius haereant 11, 2, 28. *cf. ib.* 29. qui notis scribunt *ib.* 25. aliqua inter duas vocales velut nota est, ne ipsae coëant 9, 4, 40; nec musicis notis (*Sp.* modis) cantica excipiat 1, 12, 14 *S.* γ) *pingentium:* intertexta pluribus n. vestis 8, 5, 28. δ) *punientium:* n. censoria 5, 11, 12. ε) *i. q. genus:* ejus notae est *exanimat* 8, 3, 32.

**Notabilis.** α) *in bonam partem:* Illud notabile ex diversis 8, 5, 5. [in ea (*domo*) quidquid not. (*de conj. Regii*; *Codd.* nobile, *quod non erat respuendum*) est 11, 2, 18 *N. cr.*] subinde aliqua notabili figura excitatum 9, 3, 27; Id tamen in declamatoribus (*Sp.* —ationibus) est notabilius, laudarique me puero solebat 8, 3, 22 *Z.* β) *in malam p.:* si quid in pejus notabile est 1, 3, 1. ad reprehensionem notabilia 9, 4, 33. duo spondei non fere jungi patiuntur: quae in versu quoque notabilis clausula est 9, 4, 101. Illi (*pedes*) minus sunt not., quia hoc genus sermoni proximum est *ib.* 76. *v.* Macula.

**Notarius.** (*actiones*) negligentia excipientium in quaestum notariorum corruptae 7, 2, 24.

**Notatio.** *v.* Etymologia.

**Nothus.** nothum (*Sp. de conj.* νόθον), qui non sit legitimus, Graeci vocant 3, 6, 97 *Z.* nothus ante legitimum natus, legit. filius sit: post legitimum natus, tantum civis 3, 6, 96. *cf.* 7, 7, 10.

**Notitia.** numerorum not. 1, 10, 35. omnium personarum, instrumentorum, temporum, locorum habere notitiam *opp.* familiariter nosse 6, 4, 8; in notitiam eorum, si qui forte cognoscere voluissent, protulisse 12, 11, 8.

**Noto.** I) *signis:* aliquo signo, quo moneantur, notant 11, 2, 19. ima

gines notae sunt, quibus ea, quae ediscenda sunt, notamus *ib.* 21. *N. cr.* *Subura*, cum tribus literis notatur, C tertiam ostendit 1, 7, 29. *v.* Significo. notata inscriptis lapidibus spatia 4, 5, 22; alterum (*librum*) pluribus sane diebus, quantum notando consequi poterant, interceptum Pr. 7. β) *verbis.* a) *breviter:* hoc quoque notare contentus sum 1, 5, 17 *N. cf.* 9, 4, 15. *opp.* haec diligentius dicemus 6, 2, 23. partem hanc velut notare inter agnoscentes 11, 1, 4. haec ostenduntur, aut narrantur, aut dicto notantur 6, 3, 37 *N.* notanda breviter 2, 2, 15. b) cur haec tali nomine notarit 9, 3, 47. notarunt ea ad imitandum vitandumque 3, 2, 3. Quod notavi, ut appareret 11, 3, 51; quanquam his usum C. Caesarem in vituperando Catone notaverit Cicero 3, 7, 28. *cf.* 9, 4, 15. γ) *c. reprehensione:* quae Persius notat 10, 3, 21. [ad notandos hominum mores praecipuus (*Horat.*) 10, 1, 94 *v.* Amor.] quae sunt a quibusd. scriptoribus notata 11, 3, 117. notatur interim negligentia *ib.* 139. quorum naturalis ubertas licentiam verbi notari circumfuso nitore non patitur 4, 1, 59. non versus modo censoria quadam virgula notare 1, 4, 3. II) *i. q. observo:* Sola est, quae notari possit, velut vocalitas 1, 5, 4. diligenter in iis, quos erudiendos susceperit, notare discrimina ingeniorum 2, 8, 1. notatum in sermone, quid quoque modo caderet 1, 6, 16. a quo fratrem necatum Ciceronis dicto notatum est 8, 3, 29. Ex hoc Simonidis facto notatum videtur, juvari memoriam *etc.* 11, 2, 17. Illud tamen notandum, coire frequenter in easd. sententias et τρόπον et figuram 9, 1, 9.

**Notrix.** (*vetustum*) 1, 4, 16.

**Noverca.** saeviores tragicis novercas (*in declamatt.*) 2, 10, 5 *N. cf.* 4, 2, 98. 9, 2, 42. an credibile sit — veneficium in noverca 5, 10, 19; rerum ipsa natura in eo non parens sed noverca fuerit 12, 1, 2.

**Novissime.** I) *de tempore:* eloquendi rationem nov. repertam 12, Pr. 3. II) *in enumerando.* α) cum plura interrogasset — nov. id inferebat 5, 11, 3. declamandi ratione — ex omnibus nov. inventa 2, 10, 1. prolata nov. (*imago*) praeteritam quoque orationis gratiam perdidit 6, 1, 40. qui scribendum prooemium nov. putant 3, 9, 8. β) *c. Contrapositis:* et desperant, et dolent, et nov. oderunt 2, 4, 10. *cf.* 7, 4, 30. quod vel atrocitate formularum, vel modo petitionum, vel nov. sorte dijudicatur 7, 1, 37. primum — Post haec — Nov. 3, 6, 24. poetica prius, tum oratorum, nov. etiam solutiora numeris 11, 2, 41. Haec ex tua voluntate maxime ingressus, tum si qua ex nobis ad juvenes bonos pervenire posset utilitas, nov. paene etiam necessitate quad. officii mihi delegati, sedulo laborabam 6, Pr. 1. *v.* Aliquando.

**Novitas.** in qua (*arte*) praecipue laudabilis est ipsa illa novitas ac difficultas 2, 13, 10. Est enim grata in eloquendo nov. et emutatio 8, 6, 51. nimia novitatis cupiditate ductus 9, 1, 18. brevitatis novitatisque gratiam 9, 3, 58. *cf.* 4, 5, 4. *v.* Antiquitas. cupidi novitatis alicujus 3, 3, 8. hoc plus affert novitatis, atq. inexpectata magis est (*oratio*) 8, 3, 74. ex quibus novitatem peti 9, 3, 12. (*figura*) ipsā novitate ac varietate magis delectat 9, 2, 66. stupent novitate 12, 6, 5.

**Novitius.** *de servis:* venales novitios accipimus 8, 2, 8. novitiis nostris per quot annos sermo repugnat? 1, 12, 9.

**Novo.** hoc quoque idem (*Aristoteles*) aliquatenus novat, quod prooemio non narrationem subjungit, sed propositionem 3, 9, 5. multa no-

vantur in omni genere materiae 5, 10, 106. arte aliqua novata forma dicendi 9, 1, 14.

**Novus.** I) *Posit. α) c. Subst:* ita illi coelum novum fuit, ut omnis ejus eloquentia contineri tecto ac parietibus videretur 10, 5, 18. Illud jam rursus proprium materiae et velut novae controversiae, quod *etc.* 5, 10, 118. unam de schola controversiam, non illam sane difficillimam aut novam 7, 1, 41. n. insuper curis 6, Pr. 3. nova (*Sp.* novae) insuper mihi diligentiae causa 4, Pr. 1 *Z.* vel veteribus vel novis exemplis 12, 11, 29. *cf.* 12, 4, 1. nullum nov. et quod non sit dictum (*exemplum*) 5, 10, 120. velut nov. sumet exordium 1, 12, 19. nova ac varia semper est facies 2, 4, 28. haec magis nova sententiarum genera 8, 5, 15. n. impetus dabit 10, 3, 10. n. initium 4, 2, 50. intermissam historias scribendi industriam nova laude reparavit 10, 1, 75. cujusd. novae literae 9, 4, 40. navis utilior nova quam vetus 5, 11, 26. odium vetus an nov. 5, 12, 7. opus prope cotidie nov. 2, 13, 17. velut n. interpretatione 4, Pr. 4. si res agi videtur nova, magna, atrox, pertinens ad exemplum 4, 1, 33. cum aliquid novi sceleris esset ausurus 7, 4, 22. cum n. superstitiones introduceret 4, 4, 5. neque id nov. vitium est 8, 2, 18. nova (*verba*) *opp.* usitatis 1, 5, 71. ut novorum optima erunt maxime vetera, ita veterum maxime nova 1, 6, 41. *β) simpliciter.* a) *Neutr. Singul.:* [Venit ex Asia; hoc ipsum quam novum (*sic conjic. Z.*; *Sp.* bonum) 9, 3, 43 *S.*] si quid nobis agentibus novi accidit 4, 3, 16. si quid novi vel sero invenissem 2, 5, 3. in quod se velut novum intendant 9, 2, 63; *Plur.:* cum ea, quae praedicta sunt ab accusatore, jam, si pro reo petentur, non sint nova 6, 1, 20. alia vel sint forsitan — vel etiam nova fieri adhuc possint 9, 2, 107. multa ex Graeco formata nova 8, 3, 33. et, quae vetera nunc sunt, fuerunt olim nova, et quaed. in usu perquam recentia *ib.* 34. *Favorem* et *urbanum* Cicero nova credit *ib.* novorum interpositione priora confundant 10, 3, 32. *H.* excipimus nova illa velut nascentia cum favore ac solicitudine 10, 1, 16. sapor, quo nova imbuas 1, 1, 5. si non inveniendi nova, at certe judicandi de veteribus laborem Pr. 2. cum et scripta perdidit, et non quaerit nova 10, 7, 33. ut ad ea velut nova atque aliena redeamus 10, 4, 2. si quis vetera novis misceat 8, 3, 60. assuevit illis (*rebus*) judex, jamque eas sine motu mentis accipit, quibus commotus novis non est 4, 2, 115. b) *Masc.:* Novi vero et praecipue declamatores 9, 2, 42. *cf.* 10, 1, 41. Oeconomia in his (*veteribus*) diligentior quam in plerisque novorum 1, 8, 9. novorum lectio 2, 5, 26. orationes veterum ac novorum 5, 4, 1 *N.* antiquos et novos legere 2, 5, 23. Est et, quod appellatur a novis νόημα 8, 5, 12 *N.* II) *Superlat. i. q.* *ultimus:* nihil faciamus nisi novissimum 1, 12, 6. novissima qualitas supererat 3, 6, 81. quae alterius artis prima erant opera, facta sint alterius novissima 2, 1, 3. *v.* Ante omnia *sub* Ante.

**Nox.** *v.* Dies. Lux. noctem appropinquare 8, 6, 22. n. oboritur *Senec.* 9, 2, 43. et noctes, quarum bona pars omni somno longior est, adjuvarent (*sc. studia*) 12, 11, 19. silentium noctis 10, 3, 25. ipsis noctis tenebris 10, 6, 1. vigilandae noctes 11, 3, 23. occupatos in noctem 10, 3, 27; velut nocte in ignotis locis errans 7, Pr. 3.

**Noxius.** noxio terrae halitu 7, 2, 3. noxia, ut frigidam febri 5, 11, 31 *v.* Contrarius.

**Nubilum.** vitandos soles atq. ventos et nubila etiam ac siccitates 11, 3, 27. tristitiae (*a. l.* tristitia) quodd. nubilum ducant *ib.* 75.

**Nubo.** ea, quae nupta sit 7, 10, 6.

**Nudo.** quod (*corpus*) illa diducta nudaverat tunica 2, 15, 9. dentes nudant (*labra*) 11, 3, 81.

**Nudus.** I) *proprie:* nudum in nervo 6, 3, 72. nudi artus 5, 12, 6. quibus (*manibus*) v a c u i s et n u d i s in certamine utendum est 11, 2, 42. n sudorem 11, 3, 26; n u d a haec, illa v e l a t a sunt (*signa*) 2, 13, 10. II) *transl.* α) ne hoc quidem nudum est intuendum 12, 1, 37. sine quo cetera nuda *etc.* sunt 6, 2, 7. *v.* I n f i r m u s. quae tamen non erunt nuda ponenda, sed ut et nostra aliqua argumentatione firmemus 4, 2, 102. β) n. artes Pr. 24. nuda quaestionum asperitas 4, 1, 25. n. infitiatio 5, 13, 7. n. nominibus 8, 3, 38. n u d a et velut i n c o m t a oratio 8, 6, 41. est et n u d a propositio — est r a t i o n e s u b j e c t a 4, 4, 8. res n u d a s atq i n o r n a t a s 2, 4, 3. prope nuda praeceptorum traditio 3, 1, 2.

**Nullus.** α) nullam ingenii sperantes gratiam Pr. 4. quamque nullus sit hoc proposito praemio labor recusandus 12, 11, 10. nullum cujusquam rei habuerunt magistrum 10, 2, 6. nullo modo (*Sp.* alio) ab his, q u a m persona, distat 3, 8, 52 *Z.* nullum affere animis motum 11, 3, 41. ut sine iis n. intelligi fere possit oratio 9, 2, 2. n u l l u m n o s t r u m usquam esse negligentem sermonem 10, 7, 28. si n. spem faciat 9, 2, 91. n. verbum permutemus 9, 4, 144. voluptas nulli audientium bono grata 12, 9, 10. n u l l a res a l i a, q u a m consuetudo 1, 6, 16. *v.* A l i u s. β) *c. vi quadam:* cujus nullum erit, si tam tardum fuerit, auxilium 10, 4, 4. in epistolis quidem nulla contentio est 10, 1, 107. in decem millibus n. controversia est 7, 4, 42. quibus sublatis contentio n. sit 3, 11, 18. ut quae vel n u l l o s, vel f a l s o s duces habeat 12, 2, 20. eloquentiam nullam esse existimabo 5, 12, 20. modum et finem, qui esse citra divisionem nullus potest 10, 7, 7. judicem praeparare, qui nullus est 2, 10, 8. ejus rei n u l l a exercitatio est, n u l l i praeceptores 6, 3, 14. in qua n u l l a varietas, n u l l u s affectus, n u l l a persona, n u l l a cujusquam sit oratio 10, 1, 55. γ) *Masc. i. q.* *n e m o:* nullo accusante 5, 11, 13. etiam n. colente 2, 19, 2. nulli plus ap. se fidei haberi 6, 3, 50. an in nullo crimen credibile sit 7, 2, 39. quantam (*vocem*) in nullo cognovi 10, 1, 119. hoc n u l l u s, n i s i arte, consequi potest 8, Pr. 16. *v.* N i s i. δ) *Ablat. Neutr.:* epichirema nullo differt a syllogismis, nisi *etc.* 5, 14, 14. nullo magis gaudent 2, 4, 13 *N.* deus — nullo magis hominem separavit a ceteris — quam dicendi facultate 2, 16, 12. ε) *adj. n o n:* quod n u l l i n o n, etiam innocentissimo, possit accidere 5, 3. n u l l i n o n agentium parata vulgi corona est 12, 10, 74; horum pedum nullus non in orationem venit 9, 4, 83. quaestio nulla non habet utique statum 3, 6, 7. *cf.* 9, 1, 19. 12, 11, 21. n u l l a s n o n debet habere, virtutes dico, n o n vitia 12, 10, 51. quae n u l l o n o n et tempore et loco explicari potest 10, 7, 25. *v.* N e q u e.

**Num.** *in interrog.* α) *dir.:* Quem ipsum num Asianum appellabimus? 12, 10, 4. n. protinus in hoc sit instructus 5, 10, 102. N u m q u i d omisi 9, 2, 60. n u m (*a. l.* non) e r g o dubium est? 10, 1, 5. Nam si poëtas certe legendos oratori futuro concesserint: n u m i g i t u r hi sine musice? 1, 10, 29. N u m i g i t u r n o n haec omnia oratori necessaria? *ib.* 22. *v.* N o n. n u m t a m e n ille totum in uno diem consumturus est? 1, 2, 11. *v.* A u t. n u m q u a n d o in bonum verteris vitia? (*Sp.* nunc q.) 1, 1, 5. β) *indir.:* videamus ergo, num haec expositio longior demum debeat esse 4, 2, 79 *Z.* Est et talis finitio-

num diversitas, num idem diversis verbis comprehendatur 7, 3, 12. quam rem dederit, — et quo animo, id est, num in aliquam spem suam 7, 4, 23. *v.* Aliquis. num forte 7, 3, 20 *v.* An I, *a.*

**Numen.** familiare numen Minerva (*a. l.* nomen Minervae) 10, 1, 91. prudentissima civitas Atheniensium non eam pro affectu, sed pro numine accepit (*i. e. misericordiam*) 5, 11, 38. nunc omnes in auxilium deos ipsumque inprimis, quo neque praesentius aliud, nec studiis magis propitium (proprium) numen est (*i. e. Domitianum*), invocem 4, Pr. 5 *Z.* per illos manes, numina mei doloris 6, Pr. 10 *N.*

**Numero.** *α*) *in re pecuniaria:* se pecunias reo numerasse 5, 7, 5. quis numeravit? *ib.* 37; *transl.:* ingenium in numerato habere 6, 3, 111 *N.* *β*) *inter aliquid:* inter quae numeraverim ingeniorum monumenta 3, 7, 18. quod posset inter ridicula numerari 6, 3, 111. *cf.* 6, Pr. 5. 9, 2, 55. 58.

**Numerosissime.** ut eas (*sententias*) versemus quam n. 10, 5, 9.

**Numerosus.** I) *de copia:* ni forte tam num. (*locus*), ut ipse quoque dividi debeat 11, 2, 27. neque enim minus num. sunt loci, ex quibus *etc.* 6, 3, 36. [difficultate institutionis tam numerosae (*de conj. Regii; Codd.* innumerosae, *al.* sinuosae) atq. perplexae 8, Pr. 2 *N. cr.*]; paulo numerosius opus 5, 10, 10. sparsa compositis numerosiora creduntur 2, 12, 3 *N.* II) *de rhythmo* Nec aliud potest sermonem facere num., quum opportuna ordinis mutatio. Neque alio ceris Platonis inventa sunt quattuor illa verba — plurimis modis scripta, quod (*Z.* quam quod) eum quoque maxime facere experiretur (*sc. numerosum*) 8, 6, 64. se, quod numerosum sit, quaerere 9, 4, 56. verba quoque exquisitiora et compositio numerosa tali proposito diversa 11, 1, 33.

**Numerus.** I) *de copia. α*) *quantitas:* n. infinitus 5, 10, 92. medius n. videntur quattuor 9, 4, 125. id si computare quem piget, brevioribus numeris idem discet 1, 10, 43. quae sint genera, — qui numerus (*troporum*)? 8, 6, 1. utinam parcius numero indulsissent 6, 3, 5; Alii novem elementa posuerunt (*quaestionis*) Personam — Numerum *etc.* 3, 6, 26. quaeritur per conjecturam et qualitatem circa modum, speciem, numerum 7, 2, 6. *cf.* 7, 4, 1. 16. 43; quibus (*declamationibus*) certe quantuscunque num. adhibeatur, tamen unusquisque totum feret 1, 2, 13. quarum num. augetur 8, 3, 63. siderum cursus numerosque cognoscere 12, 11, 10. numerum quingentorum flexo pollice efficientis 11, 3, 117. numerum ostendimus (*manibus*) *ib.* 86; cum sit geometria divisa in numeros atq. formas 1, 10, 35. acuta intra n. trium syllabarum continetur 1, 5, 30; aliquando pro n. est (*digitus index*) 11, 3, 94 *N.* Koppa ap. Graecos nunc tantum in numero manet 1, 4, 6. hoc aut alio numero, velut lege, non est alliganda (*partitio*) 4, 5, 3. si deficietur numero pars diversa — si abundabit 5, 7, 23. ubi numero laboratur 8, 5, 30. illos (*sermones*) numero versuum metiebatur 10, 3, 32. majore n., quam sustinere possit, se onerabit 10, 5, 22; quam (*rationem inveniendi*) per omnes numeros penitus cognoscere 8, Pr. 1. omnibus oratoris numeris sunt absolutae 10, 1, 70. Quid omnibus num. praestantius *ib.* 91; Falsa veris similia geometria ratione deprehendit. Fit hoc et in numeris per quasd., quas *ψευδογραφίας* vocant, quibus pueri ludere solebamus. 1, 10, 39. *β*) *i. q. ordo:* neminem sui temporis in numerum redegerunt 10, 1, 53. auctores alios in ordinem redegerint, alios omnino exemerint numero 1, 4, 3. si esset numero alienorum 3, 6, 102. eum

in n. praecipientium non habeo 2, 3, 5. in n. veterum habere (*Sp.* locare) 10, 1, 118 *Z.* eas (*literas*) in semivocalium numerum mutarumque partiri 1, 4, 6.

II) *in re grammatica:* singulari numero 1, 6, 25. numeros, in quibus nos singularem ac pluralem habemus, Graeci et δυϊκόν 1, 5, 42. in verbis quis est adeo imperitus, ut ignoret numeros *etc.* 1, 4, 27. maxime valebit in orando numerorum illa libertas 8, 6, 20. illa non similia soloecismo quidem, sed tamen numerum mutantia 9, 3, 20. figuris mutare et casus et numeros 9, 4, 58. In participio — per numerum, ut in utroque (*i. e.* vocabulo et verbo), peccatur 1, 5, 47. cum in eosd. numeros quis incurrit 9, 1, 11. in vocabulis et nominibus fit soloecismus numero 1, 5, 45. Est figura et in numero 9, 3, 8.

III) *de rhythmo:* α) *c. Adj.:* asperos n. 9, 4, 126. n. opportune cadens *ib.* 27. currentibus per se n. *ib.* 31. non tam finitos numeros quam orbem quend. contextumque *ib.* 29. laetioribus n. *ib.* 17. latentes etiam n. *ib.* 18. fusiores liberioresque n. *ib.* 130. oratorius n. *ib.* 57. β) *pars universalis.* a) *in oratione aut musica:* in omni compositione tria sunt genera necessaria, ordo, junctura, numerus *ib.* 22. *cf.* 27. quasi numeri non fuerint in compositione deprehensi (*sic Sp. de conj. Regii; v.* Compositio) *ib.* 114. Quid sit igitur potius, quam numerus, et oratorius n., ut enthymema rhetoricus syllogismus? Ego certe, ne in calumniam cadam, posco hoc mihi, ut, cum pro composito dixero numerum, oratorium dicere intelligar *ib.* 57. pes erit non numerus *ib.* 95 *N. cf.* 80. numeros ῥυθμοὺς accipi volo *ib.* 45. *v.* Rhythmus. Metrum. b) *in corpore:* in omni corpore, totoque tractu numerus insertus est *ib.* 61. numeros musice duplices habet, in vocibus et in corpore 1, 10, 22. athleta, qui omnes jam perdidicerit a praeceptore numeros 10, 1, 4. palaestrici doctores illos, quos numeros vocant, non iccirco discentibus tradunt, ut his omnibus, qui didicerunt, in ipso luctandi certamine utantur 12, 2, 12; γ) *per singulos Casus:* numeri sponte fluxisse, non arcessiti et coacti esse videantur 9, 4, 126. corporis quoque motui sua quaed. tempora adhibet musica ratio numerorum *ib.* 139; In verbis enim sermonis vis. Sed si id asperum erit, cedet haec ratio numeris *ib.* 26. *v.* Modus; asperis etiam asperos n. adhiberi *ib.* 126. verba emendantur et numeri 10, 3, 17. suos quasi n. habent (*verba*) 9, 4, 68. versenturque (*a. l.* serventur) omni modo numeri 10, 4, 5. sensus non expleto numero 9, 4, 122; sensus numeris conclusus *ib.* 123. verbis atq. numeris non multum differentes 10, 2, 16. figuris numerisque elaborata verba 11, 1, 2. solutiora numeris et magis ab usu dicendi remota 11, 2, 41. omnis structura ac dimensio et copulatio vocum constat aut numeris aut μέτροις 9, 4, 45. *cf.* 53. si quid exierit numeris aptius 12, 10, 16. simplicitas, quae non nullis, sed aliis utitur n. 9, 4, 21. *cf.* 133.

**Nummus.** sestertium nummum quinque millia 7, 6, 11. sublatis sestertiis nummis *ib.* centum millia nummum *etc.* duplices soloecismos esse 1, 6, 18. utendumque plane sermone, ut nummo, cui publica forma est *ib.* 3.

**Numquando.** *v.* Num.

**Numquid.** Dic, numquid potes de Sexto Annali? 6, 3, 86. N. tu melius dicere vis, quam potes? 10, 3, 14. N. ergo illuc accedo? 6, 3, 79. N. igitur lex ad absolutos tantum patres pertinet? 7, 1, 55. numquid non hoc cogitet necesse est? *ib.* 48.

**Nunc.** I) *de tempore praesenti:* ut vulgo nunc intelliguntur 5, 10, 20.

Nunc computamus annos, non quibus studuimus, sed quibus viximus 12, 11, 19. *cf.* 6, 3, 16. 6, 5, 58. 11, 3, 102. N. (*Sp.* tunc) igitur optimum fuit infaustum opus — flammis injicere 6, Pr. 3 *Z.* qui olim nominabitur, nunc intelligitur 10, 1, 104. ut nunc demum crescat nihil 10, 2, 8. nunc quoque invenient 6, 3, 5. dicebantur etiam nunc esse 11, 2, 51. Ita n. indignationem adjuvat 12, 10, 26. Nunc vero scio id fieri ap. Graecos *opp.* jam tum 2, 5, 2. 3. quo nunc maximè laboratur 11, 3, 57. *v.* Maxime. quem nunc consummari potissimum oporteat, cum tanto plura exempla bene dicendi supersint 10, 2, 18. II) *in dicendo.* α) *i. q. hoc loco:* Sed de quo nunc agitur 10, 5, 1. neque enim n. declamamus 11, 1, 83. si, quod in initio non feceram, nunc omnes in auxilium deos invocem 4, Pr. 5. β) *in transitu:* Sed nunc genera ipsa lectionum persequor 10, 1, 45. excutiamus n. argumentorum locos 5, 10, 20. accipite n. quae insequuntur 4, 2, 50. N. quae sit narrandi ratio subjungam 4, 2, 30. N. ad res transeo 5, 10, 32. *cf.* 8, 3, 1. n. de iis dicendum est, quae *etc.* 12, 1, 14; N. de argumentis 5, 10, 1. *cf.* 3, 9, 1. 7, 2, 11 *N.* Sed n. ad suasoriam. 3, 8, 10. N. ad ordinem inceptum (*a. l. adj.* revertamur). 5, 12, 23. Et nominis quidem haec origo: nunc quid sit. 3, 6, 4. III) *i. q. ut se res habet.* Credibilis erit etiam propria quaed. in illa meretrice turpitudo, quam nunc hic pater ferre non possit 11, 1, 83. N., quia varium fere propositum agentium fuit — non alienum videtur 12, 9, 14. n. utique, cum alter semissem, alter universa, fratre excluso (*sc. sibi vindicaret*) 7, 1, 62. Nisi adjecisset — esset allegoria: n. eam miscuit 8, 6, 38. *cf.* 9, 4, 86. Nam si uno genere bene diceretur, fas erat existimari praeclusam nobis a prioribus viam. N. vero innumerabiles sunt modi 10, 5, 7 *H. cf.* 12, 8, 6; [nam bona facile mutantur in pejus: nunc (*Z.* num) quando in bonum veteris vitia? 1, 1, 5 *N. cr. et S.*] Da nunc ut crimine manifesto prematur dux bonus — nonne ei communis utilitas oratorem advocabit? 12, 1, 43. IV) *repetitum i. q. modo — modo:* nunc acie directa, nunc cuneis, nunc auxiliis, nunc legione pugnabitur 2, 13, 4. ut nunc singula ostendamus, nunc complectamur universa 5, 13, 13.

**Nundinum.** non trino nundino promulgata (*rogatio*) 2, 4, 35.

**Nuncupo.** quaedam et necessario interim sumuntur, *nuncupare* (*a. l.* enunc.) et *fari* 8, 3, 27 *N. cr.*

**Nunquam.** vera negotia nunquam adhuc (*a. l. om.*) habuerunt hanc silentii necessitatem 9, 2, 68 *N. cr.* probi mores nunquam non plurimum profuerint 7, 2, 23. *v.* Aliquando. Plerumque.

**Nuntio.** qui mortem nuntiat Patrocli 10, 1, 49; quod dixit M. Vestinus, cum ei nuntiatum esset, Aliquando desinet putere (*per euphemismum. aliquid tacetur*) 6, 3, 64 *N. et Z.*

**Nuntius.** nuntio est excitus, quod eum duo juvenes — desiderare — dicebantur 11, 2, 12. qui dicit expugnatam esse civitatem, complectitur omnia, quaecunque talis fortuna recipit: sed in affectus minus penetrat brevis hic velut nuntius. 8, 3, 67.

**Nuper.** Caesius Bassus, quem n. vidimus 10, 1, 96. erant clara et n. ingenia *ib.* 119.

**Nuptiae.** ne exprobraret patri nuptias 11, 1, 83. an quidquid optarit accipere debeat? — an nuptias? an maritum habentis? 7, 1, 24. imperat ei nuptias locupletis propinquae *ib.* 14 *N.* causae orbarum nuptias indicentium 7, 4, 24. si orbae nuptias indicant pares gradu *ib.* 39.

**Nuptialis.** tam Gajas esse vocitatas, quam Gajos, ex nuptialibus sacris apparet 1, 7, 28.

**Nurus.** ut in suspecta nuru, Duxi uxorem, quae patri placuit 9, 2, 69.

**Nusquam.** n. est, qui cognoscit, intentior (*quam in altercatione*) 6, 4, 5.

**Nutatio.** illa frequens et in utramque partem nut. 11, 3, 129.

**Nutricula.** fabulis nutricularum 1, 9, 2.

**Nutrix.** notrix 1, 4, 16. nutricum allectatio 1, 10, 32. ut teneras adhuc mentes more nutricum mollius alant 2, 4, 5. Ante omnia, ne sit vitiosus sermo nutricibus: quas, si fieri posset, sapientes Chrysippus optavit, certe, quantum res pateretur, optimas eligi voluit 1, 1, 3. ut Chrysippus; nam is, quamvis nutricibus triennium dederit, tamen ab illis quoque jam informandam quam optimis institutis mentem infantium judicat *ib.* 16. Illud vero insidiantis, quo me validius cruciaret, fortunae fuit, ut me (*filius*) suis nutr. *etc.* anteferret 6, Pr. 8. si tamen non continget, quales maxime velim, nutrices — habere 1, 1, 11. infantes a mutis n. educati 10, 1, 10 *N.*; in epilogis quidam, quibus volunt, accommodant nutrices 7, 2, 56.

**Nutus.** arma avocare, et velut nutu fallere 9, 1, 20 *N.* diversos nutus actor adhibebit 11, 3, 182. frequens ejus (*capitis*) n. non caret vitio *ib.* 71.

## O.

**O.** *litera:* sicut ap. Graecos O literae (*forma*), quae interim longa ac brevis, ut ap. nos, interim pro syllaba, quam nomine suo exprimit, posita est 1, 7, 11 *N. et S.* O atque U permutatae invicem 1, 4, 16. *cf.* 1, 6, 22. quae (*verba*) e et o literis fatendi modo terminantur 1, 6, 7. quae o solam habent *ib.* 8. *cf.* 15. Latinum, quod o et n literis finiretur, non reperiebant 1, 5, 60.

**O.** *interjectio:* illae elevationes, O dii boni (*ironice*)! 9, 2, 50. [o (*Z. om.*) leges, diligentissimae pudoris custodes 8, 5, 19.] O (*a. l. om.*) frustra mei suscepti labores *etc. Cic.* 6, 1. 27 *N. cr.* O facinus indignum 5, 12, 12; O amorem mirum! O benevolentiam singularem (*iron.*) *Cic.* 9, 2, 51; O quam istud parvum putant 12, 2, 3.

**Ob.** ob id reus 12, 3, 40. ob hoc memoria dignum, quod *etc.* 10, 1, 80. quantum ob ea (*crimina*) periculum intentetur 4, 3, 7. inimicitias suscepisse ob aliquod factum honestum 6, 1, 22. ob aliquam magnam infelicitatem 11, 1, 56. ob poenitentiam 11, 1, 56; qui ob rem judicandam pecuniam accepit, et ob dicendum falsum testimonium accipiet 5, 10, 87.

**Obambulo.** obambulare sermone imperfecto (*in judicio*) 11, 3, 121.

**Obduco.** omnibus ejusdem operis auctoribus fulgore quod. suae claritatis (*Menander*) tenebras (*a. l. om.*) obduxit (*a. l.* add. *al.* ind.) 10, 1, 72.

**Obduresco.** dociliora sunt ingenia, priusquam obduruerunt 1, 12, 9.

[**Obolisco.** In Graecis ob. *etc.* dure etiam jungere vetamur 8, 6, 33 *N. cr. et S.*; *locus corruptus v.* Coludumo.]

**Obeo.** obii legationem 9, 3, 55.

**Obequito.** *transl.:* si juris anfractus, aut eruendae veritatis latebras adire cogetur, non obequitabit (*oratio*) 12, 9, 3.

**Objectus.** finditur spiritus objectu aliquo 11, 3, 21. aquae objectu lapillorum resultantis 12, 2, 11.

**Objicio.** I) *proprie:* α) nullas moras objiciente alveo 9, 4, 7. ut currentibus per se numeris, quod eos inhiberet, objiceret *ib.* 31. β) *i. q.* *expono:* minus objectus (*a. l.* abjectus locus) calumniantibus foret 6, 3, 5 *N. et N. cr.* objecerim invidiae *Cic.* 9, 3, 45. *v.* Dedo. II) *i. q.* *exprobro:* α) fortunae insectatio — recidere etiam in ipsos, qui objecerunt, potest 6, 3, 28. Nec pudor videtur, quod non palam objicias, sed diffidentia 9, 2, 72. β) *c. Obj.:* quod objicias 4, 3, 6. *cf.* 6, 1, 15. quod objicitur 3, 6, 83. 4, 4, 3. 5, 10, 35. Utique enim factum esse convenit, quod duo invicem objiciunt 7, 2, 18. accusatoris est efficere, ut si quid objecerit, etiam crimini quam maxime conveniat 7, 2, 28. erant tuenda, cum objicerentur 11, 1, 23. si plura vel objicienda vel diluenda sunt 4, 5, 8. *v.* Diluo. falsa objiciendi 7, 2, 30. ne vera quidem objecturum 12, 9, 8. capitale est, objicere anteacta 9, 2, 67. melius objicientem crimina quam defendentem 6, 3, 69. furtum — adulterium objicio 4, 4, 8. objiciendo aliquos metus 3, 8, 39. si quando objici potest (*obscenitas*), non in joco exprobranda est 6, 3, 29. Objicitur (*Sp.* adjic.) communiter a duabus, Redire tibi in familiam non licet 3, 6, 102 *Z.* γ) *adj. Dat.:* ne signatorum, ne ipsius (*Sp.* ab ipsis) discrimen objiciatur sibi 6, 1, 20 *Z.* legatio male gesta objicitur Aeschini 4, 4, 5. quamlibet gravia filio pater objecturus 11, 1, 58. cui vera objicientur 12, 1, 42. cum morbum in signis atq. tabulis objiciat Verri 9, 2, 62; cum objicitur reo lenocinii, quod speciosam adulterii damnatam quandam emerit 5, 10, 47. *cf.* 5, 13, 17. 6, Pr. 4. cum objiceret Miloni accusator in argumentum factarum Clodio insidiarum, quod Bovillas ante horam nonam devertisset 6, 3, 49. δ) *Partic.:* objecta diluit 4, 2, 26. 9, 2, 93. ut objecta vel neget, vel defendat, vel minuat 7, 2, 29. cui objectum crimen remiserat 8, 5, 16.

**Objurgatio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 32. 9, 2, 3. quasi obj. sui est 11, 3, 49. hunc mordebit obj., hunc honor excitabit 1, 3, 7. si cui tam est mens illiberalis, ut objurgatione non corrigatur *ib.* 14.

**Objurgo.** α) sic objurgant, quasi oderint 2, 2, 7. cum objurgamus, maledicimus 3, 4, 3. objurgantibus similiores quam suadentibus 3, 8, 69. si quando nosmet ipsos alloquimur objurgantes *etc.* 11, 3, 124 *v.* Miseror. objurgantibus, quod sexagenarius virginem duxisset 6, 3, 75., objurgando personas idoneas damus 9, 2, 30 *v.* Laudo. β) *c. Obj.:* me objurgabis 5, 10, 47. si objurgaret populi segnitiem 6, 5, 8. cum objurgaretur a praetore, quod advocati ejus L. Varo Epicureo convicium fecissent 6, 3, 78; illa, quae altiorem animi motum sequuntur, quaeque ipsa animum quodammodo concitant, quorum est — scindere latus, interim objurgare (*i. q.* *ferire*) 10, 3, 21 *N. cr. et Z.*

[**Oblecto.** liberis superstitibus oblectabar (*a. l.* delectabar *al.* orbitabar, *optt. Codd. om.*) 6, Pr. 6 *N. cr. et Z.*]

**Obligo.** velut obligatum promisso patronum 4, 5, 10 *N.*

**Oblique.** qui sub humero dextro ad sinistrum obl. ducitur velut balteus 11, 3, 140. interim quartus (*digitus*) obl. reponitur *ib.* 99.

**Obliquo.** Q, nisi quod paulatim obliquatur a nostris 1, 4, 9.

**Obliquus.** I) *proprie:* obliqui pedes 11, 3, 127. II) *in grammat.:* Prima quoque aliquando positio ex obliquis (*ut pepigi*) invenitur 1, 6, 10. III) *in sermone:* ap. historicos reperiuntur obl. allocutiones (*i. e. indirectae*) 9, 2, 37. si jacularetur in uxorem obl. sententiis *ib.* 79. *v.* Sententia.

**Obliteratus.** ab ultimis et jam obl. repetita temporibus 1, 6, 40.

**Oblivio.** obl. unius eorum (*verborum*) 11, 2, 48. simulatio oblivionis 5, 13, 10. mihi vero illae quoque turbatae (*comae*) ipsa óblivione curae hujus commendari videntur 11, 3, 148.

**Obliviscor.** obliti tot exemplorum circa voluntariam mortem 9, 2, 86 *N.* ne oblivisceretur reverentiae 11, 1, 62.

**Obmutesco.** inopinatae rei casu obmutuit 6, 1, 39.

**Obnitor.** toto corpore obnitendum 5, 13, 11.

**Obnoxius.** omnia sunt tenera et injuriae obnoxia 11, 3, 29. *v.* Injuria. animum adversum gratiae an obnoxium 3, 9, 7. tot malis obn. veritas 2, 17, 29.

**Oborior.** nox oboritur et crassa caligo *Senec.* 9, 2, 43.

**Obruo.** si plura sunt, quae nocent; quae prosunt, obruuntur 4, 2, 101; ut lana tincta fuco — si contuleris etiam lacernae, conspectu melioris obruatur 12, 10, 75; detinet atq. obruit ingenia 1, 8, 18. corporis curā mentem obruerunt 1, ,11 15.

**Obscene.** etiam sensu plerique obsc. intelligere cupiunt 8, 3, 47.

**Obscenitas.** obsc. non a verbis tantum abesse debet, sed etiam a significatione 6, 3, 29. ex verbis, quae longissime ab obscenitate absunt, occasionem turpitudinis rapere 8, 3, 47.

**Obscenus.** Varicare supra modum et in stando deforme est, et, accedente motu, prope obscenum 11, 3, 125. si obscena nudis nominibus enuntientur 8, 3, 38. *v.* Humilis. obsc. canticis 1, 8, 2. in obsc. intellectum 8, 3, 44.

**Obscuratio.** — solis 1, 10, 47.

**Obscure.** obsc. dicta 3, 4, 3. ut non abrupte cadere in narrationem, ita non obsc. transcendere 4, 1, 79; quae causa dicta obscurius est 8, 2, 24.

**Obscuritas.** cum est in lege aliqua obsc. 7, 6, 2. obsc. fit etiam verbis ab usu remotis 8, 2, 12. plus tamen est obscuritatis in contextu et continuatione sermonis *ib.* 14. illae reprehensiones obscuritatis, qualis in Rullum est 5, 13, 38. hoc male imitantes sequitur obsc. 8, 3, 82. non minus afferat obscuritatis 11, 3, 39. Non minus cavenda erit, quae nimium corripientes omnia sequitur, obsc. 4, 2, 44. ut obscuritatem ap. se ipse discutiat 8, 2, 23. per totam actionem vitanda est obsc. 4, 2, 35. in obsc. incidunt 4, 5, 25. *v.* Intellectus.

**Obscuro.** I) *de sono:* neque eximitur sed obscuratur (*M*) 9, 4, 40. obscuratur vox 11, 3, 20. *v.* Vox I, ζ. II) *de intellectu:* callide quid obscurasse 5, 13, 41. obscurare, quae dicerent 8, 2, 18. ornatum, qui modo non illustrat 5, 14, 34. obscuret (*orationem*) 8, 6, 14 *v.* Illustro. in quibusd. causis obscuranda veritas 4, 2, 64; illa per se fortia non oportet circumstantibus obscurare 5, 12, 4. quod (*verbum*) transire intentionem et obscurari circumjacentibus solet 9, 4, 29.

**Obscurus.** I) *de sono:* esse aliquem in oratione cantum obscuriorem 11, 3, 60 *v.* Cantus. et flebilis et consulto quasi obscurior (*vox*) *ib.* 64. II) *de intellectu.* *a*) *Posit.:* Id quoque (quod (*Sp. om.*) obscurum vocant), quod secreto, et sine teste aut argumento dicitur factum, satis natura sua infirmum est 5, 13, 6. Et divisa et simplex propositio primum debet esse aperta atq. lucida (nam quid sit turpius, quam id esse obscurum, quod in eum solum adhibetur usum,

ne sint cetera obscura?) 4,5,26. impropria, obscura *etc.* (*in orat.* 2,5,10. illa obscura, quae Atellani e more captant 6, 3, 47. *v.* Atellanus. comprehensione obsc. 8, 3,57. obsc. genus causarum 4,1,40.41. jus obsc. — manifestum 7,6,4. aliud est obsc. jus, aliud ambiguum 7, 10, 2. *v.* Ambiguus. obsc. potius quam inornatae orationis 8, 3, 50. praecipites vel obsc. sententiae 7, 1, 44. cum minime sint ignota et obsc. (*vitia*) 8, 6, 74. *v.* Apertus. Ignotus; qui praecisis conclusionibus obscuri Sallustium atque Thucydidem superant 10, 2, 17. β) *Comparat.:* si id, de quo loquaris, sit obscurius 11, 3, 132. allegoria, quae est obsc., aenigma dicitur 8, 6, 52. quod illa (*allegoria*) obscurior sit, in his (*tropis*) omnibus aperte appareat, quid velimus *ib.* 58. obsc. in his vitium est 9, 4, 34. III) *de dignitate:* erit ergo obscurior etiam, quo quisque deterior 2, 3, 9. clarus an obsc. 5, 10, 26. si nobilis obscurum — se vocet 11, 1, 21. non obsc. professor atq. auctor 2, 15, 36.

**Obsecratio.** — illa judicum per carissima pignora 6, 1, 33.

**Obsecundo.** simul capite atq. humeris sensim ad id, quo manus feratur, obsecundantibus 11, 3, 92.

**Obsequium.** — (*Cic.*) putat a Terentio primum dictum esse 8, 3, 35. ut pleniore obsequio demererer amantissimos mei Pr. 3.

**Obsequor.** ut cum gestu concordet (*caput*), et manibus ac lateribus obsequatur 11, 3, 69. velut rapido flumini (*judex*) obsequitur (*a. l.* conseq.) 6, 2, 6. imbecillis ingeniis obsequendum 2, 8, 12.

**Observabilis.** aversae tectaeque (*manus in armorum certamine*) minus sunt observabiles 9, 1, 20.

**Observantia.** ead pro libertis adv. patronos obs. 11, 1, 66.

**Observatio.** I, α) (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 32. Est sua loquentibus obs., sua scribentibus 1, 6, 1. ap. nostrorum neminem haec obs. reperiatur 1, 5, 43. obs. quand. esse, non artem (*rhetoricen*) 2, 17, 5. initium artis dedit obs. 3, 2, 3. non ausim dicere carere omnino arte, quia nonnullam obs. habet 6, 3, 11. observatione dignius 8, 3, 11. illa observatione ex trochaeo fit anapaestus 9, 4, 105. β) *c. Adj.:* difficilior obs. 1, 5, 22. 29. ea duplex obs., altera, quae ad pedes refertur, altera *etc.* 9, 4, 121. nimia quorund. obs. *ib.* 24. 2, 12, 10. lubrica obs. 1, 5, 5. securus tam parvae obs. 8, 3, 51. perpetua obs. dignum 2, 12, 10. absit poëtica obs. 9, 4, 95 *N.* egent obs. propria 11, 1, 46. rei quadruplex obs. est 11, 3, 151. tam secura obs. artium 11, 1, 54. γ) *c. Genit.:* quarum rerum quae esset obs. 11, 1, 7. cujus rei fere omnis obs. in illo testium loco excussa nobis est 6, 4, 2. cujus rei obs. judicio magis quodam sentiri, quam praeceptis tradi potest 11,1,91. haec amictus obs. (*sc. est*) 11, 3, 144. ante carmen ortum est, quam obs. carminis 9, 4, 115. adhibita vocis, pronuntiationis, gestus obs. 10, 7, 9. ead. motus obs. est 11, 3, 112. similiter decurrentium spatiorum observatione esse generatum (*poëma*) 9, 4, 114. ex obs. salubrium medicinam repertam 2, 17, 9. cludet et dactylus, nisi eum obs. ultimae creticum facit 9, 4, 104. illius viri obs. 11, 1, 71; nec lex est loquendi, sed obs. 1, 6, 16. Haec eloquendi obs. 8, 2, 22. δ) *c. Praepos. in:* In ea (*voce*) prima obs. est, qualem habeas; secunda, quomodo utaris 11, 3, 14. *cf.* 151. major in personis obs. est ap. tragicos 11, 1, 38. ejus obs. in verbis est singulis et contextis 9, 4, 23. Est etiam in dividendis verbis obs., mediam literam consonantem priori an sequenti syllabae adjungas 1, 7, 9. II) in libris observationum a Septimio editis 4, 1, 19 *N.*

**Observo.** *α*) haec, cum fierent, observata esse 8, Pr. 12. sive finis ab omnibus fere probatus observatur 2, 17, 41. quae, quia plerumque observata sunt, vulgo signa creduntur 5, 9, 15. Membrorum incisorumque junctura non ea modo est observanda, quae verborum 9, 4, 44 *N. cr.* quod neque observatur, neque fieri potest 11, 3, 107. qua figura quidque dicatur — in animos judicum, qua non observatur, irrepit 9, 1, 19. ea observata scriptores ediderunt 5, 10, 120. *β*) *c. Praepos.:* idem observandum de judicatis erit 5, 13, 24; ead. in iis, pro quibus agemus, observanda sunt 11, 1, 42. in pedibus observatur status et incessus 11, 3, 124; in scribendo praepositiones, sonum, quem junctae efficiunt, an, quem separatae, observare conveniat 1, 7, 7. *γ*) *seq. ut vel ne, Inf. vel Interrog.:* Observandum erit etiam, ut recta sit facies, ne labra distorqueantur *etc.* 1, 11, 9. *cf.* 11, 3, 122; observatum fere est, celerius occidere festinatam maturitatem 6, Pr. 10. Observandum etiam, quo loco sustinendus sermo sit, quo deponendus 11, 3, 35.

**Obses.** obsidem reip. dare malorum civium accusationem 12, 7, 3.

**Obsidio.** obsidionem in longius traxit 1, 10, 48.

**Obsideo.** obsidenda itinera 7, 10, 13. obsessi 3, 8, 12. in metris omnes breves longaeque inter se obsessae sunt pares (*locus obscurus. Fit illud quidem in terminis versuum, sed quis hoc ita significaverit?*) 9, 4, 84 *N. cr.*

**Obsoletus.** obs. vetustas 4, 1, 58.

**Obstinatus.** adeo contra veritatem obst. 12, 1, 10.

**Obsto.** I) *proprie:* si flumen obstabit 2, 13, 3. quasi faucibus aliquid obstiterit 11, 3, 121. obstantia saxa 9, 4, 7. II) *i. q. repugno:* *α*) Obstat, quidquid non adjuvat 8, 6, 61. *cf.* 4, 1, 49. 4, 2, 102. densitas obstat invicem 8, 5, 26. *cf.* 4, 5, 13. si inemendabilia oris incommoda obstabunt 11, 3, 12. cum personae potentes obstant 9, 2, 68. nulla potestas obstitit (*a. l.* obsistit) 7, 1, 32. minus obstitisse videtur pudor 5, 7, 1; Quod vero de bono *etc.* disserere philosophiae officium esse dicunt, non obstat 2, 21, 12; alia nulla (*lege*) obstante 7, 7, 4. tantum lumen dicendi, ut etiam per obstantia erumperet 12, 9, 5. *β*) *c. Dat.:* utrumque alteri obstat 12, 9, 18. *cf.* 9, 2, 76. 10, 5, 21. neque in eo, cui naturam obstare viderit, laborabit 10, 2, 21. Obstat hoc agnitioni earum (*literarum*) 1, 1, 25. obstat scribendi fatigatio diligentiae 10, 3, 27. *cf.* 11, 2, 43. quod legitimis obstet 2, 4, 35. quae si aut inter se pugnent, aut obstent legibus 7, 7, 20. *cf. ib.* 1. obstare memoriae usum literarum 11, 2, 9. si persona obstaret rectae orationi 9, 2, 79. dementiam rationi obstare 7, 4, 30. *cf.* 6, 3, 10. duae simul hujusmodi personae Ciceroni obstiterunt 11, 1, 69; quosd. in ipso statim limine obstaturos mihi 2, 11, 1 *N.* *γ*) *seq. quo minus:* Nihil obstat, quo minus justum matrimonium sit mente coëuntium 5, 11, 32. neque vero pudor obstet, quo minus susceptam litem dimittat 12, 7, 6.

**Obstrepo.** si quid obstrepet 10, 3, 28. adversarius obstrepit 12, 6, 5. cum saepius obstrepenti sibi diceret 6, 3, 38. ut obstrepant ingenti clamore 6, 4, 11.

**Obsum.** non tam obest audire supervacua, quam ignorare necessaria 12, 8, 7. *v.* Noceo.

**Obtendo.** suae imbecillitati sanitatis appellationem obtendunt 12, 10, 15.

**Obticentia.** ἀποσιώπησις, quam Cic. reticentiam, Celsus obticentiam, nonnulli interruptionem appellant 9, 2, 54.

**Obtineo.** cum dico obtinuit; secundam enim *b* literam ratio poscit, aures magis audiunt *p* 1, 7, 7. I) *i. q. teneo:* Haec (ὑπαλλαγή) subjectas res (*Sp.* subjecta) ab obtinentibus significat 8, 6, 23 *Z.* quod adhuc obtinent Graeci, a Latinis omissum est 2, 1, 13. in comparatione malorum boni locum obtinet levius 7, 4, 12. *cf.* 12, 4, 2 *v.* Locus. summam in scholis opinionem obtinenti 10, 5, 18. vim prooemii obtinebant 4, 2, 26. *cf.* 1, 5, 37. vim similem obtinent 5, 10, 91. in demonstrandis locis pronominum obtinent vicem (*manus*) 11, 3, 87. quando eam (*venerem*) ne Graeci quidem in alio genere linguae obtinuerint 10, 1, 100. II) *in dic. i. q. defendo:* diu pugnare in iis, quae obtinere non possis 6, 4, 15. ap. turpes recta obtinere 3, 8, 38. Quaedam (*leges*) an obtineri possint 2, 4, 39. in personas incidi tales et in rem quoque, quae obtineri, nisi hac arte, non posset 9, 2, 73. si aliter obtineri vera et justa *etc.* non possint 6, 1, 7. *cf.* 2, 5, 18. quod inde (*i. e. a diversa parte*) obtinebatur (*a. l.* objiciebatur) 7, 1, 6 *N. cr.* quod orator praecipue sibi obtinendum (*a. l.* proponendum) intelligit 3, 6, 9 *N. cr.* ad obtinendum, quod intendimus 12, 10, 53; Si defecerint omnia, tum videndum erit, an obtineri possit, ne illud quidem recte factum 5, 13, 24. III) *i. q. impetro:* ad obtinenda, quae volumus 6, 2, 1; factum ejus — fortasse ut sit tutum (*i. e. ne puniatur*), obtinebit 4, 2, 100. primum hoc constituendum, hoc obtinendum est, ut quam optime scribamus 10, 3, 9. Obtinendum, ne quid in ea desit, ne quid supersit 4, 5, 27. Idque praecipue a pueris obtinendum, atq. in hanc consuetudinem memoria exercitatione redigenda, ne nobis discamus ignoscere 11, 2, 45.

**Obtingo.** quae (*vox, latus etc.*) si modica obtigerunt, possunt etiam ratione ampliari Pr. 27. quae hominibus forte obtigerunt 3, 7, 13.

**Obtrectator.** contra inimicos atq. obtrectatores plus sibi vindicant 11, 1, 23.

**Obtundo.** Quis non obtundi possit, si per totum diem cujuscunque artis unum magistrum ferat? 1, 12, 5; *Partic.:* clara et obtusa (*vox*) 11, 3, 15. fauces tumentes strangulant vocem, obtusae obscurant *ib.* 20 *N.*

**Obtutus.** obtutu cōntinuo 1, 2, 11.

**Obumbro.** illa, quae curam fatentur, sensus obumbrant 8, Pr. 23.

**Obvenio.** si non expectaverimus, quid obveniat, sed quid res poscat *etc.* intuiti 10, 3, 15.

**Obvius.** I) *proprie:* ut obvios non videamus 10, 3, 29. cum obvium (*Sp.* Ovinium) libertum ejus interrogasset 6, 3, 84 *Z.* obvium habuerunt patrem 7, 1, 29. forte vos obvios casus miserae mulieri obtulit *Dom. Af.* 9, 2, 20. II) *i. q. promptus:* minime obviae probationes 5, 10, 103. nec se obvias fuisse dicenti, sed conquisitas (*figuras*) 9, 3, 5. ut virtutem obv. et illaboratam habeamus 12, 2, 2. tam obvia ejus voluntate 8, 4, 23; ex obvio fere victus (*animalibus*) 2, 16, 14.

**Occasio.** α) *c. Genit.:* Occasionem factorum (*inter novem elementa quaestionis*), quod est apertius, quam ut vel interpretandum, vel exemplo sit demonstrandum: tamen ἀφορμὰς ἔργων vocant 3, 6, 27. 28. litis occ. 7, 9, 5. occ. turpitudinis 8, 3, 47. occ. clamandi 12, 8, 2. occ. laetius decurrendi 12, 9, 2. occ. dicendi 9, 2, 96. 12, 10, 3. illa mentiendi propior occ. 12, 10, 13. β) *Nominat.:* Inspiciuntur uti-

que (*in conjectura*) difficultates, occasiones 7, 2, 45. quae occ. fuit dicendi 12, 10, 3. quotiens esset occ. 2, 4, 27. Ex omnibus argumentorum locis ead. occ. est 6, 3, 65. cum occasiones (*a. l.* accusationes) et ex causis et ex dictis adversariorum *etc.* oriantur 6, 1, 5. rara haec occ. est, ut referri possint divini honores 3, 7, 17; Occasioni vero et in rebus est tanta vis, ut saepe adjuti ea non indocti modo, sed etiam rustici salse dicant 6, 3, 13. γ) *Accusat.:* quam det aliis nonnunquam occasionem hic miserorum metus 1, 3, 17. *cf.* 6, 3, 87. cujus se occasio dederit 12, 1, 12. occ. clamandi largiantur 12, 8, 2. sola melius dicendi petitur occ. 9, 2, 96. non minorem flagitiis occasionem secreta praebuerint 1, 2, 4. praebet ejus rei occ. 5, 13, 31. *cf.* 6, 3, 56. ex verbis occ. turpitudinis rapere 8, 3, 47. δ) *Ablat.:* mutantur pleraque causis, temporibus, occasione, necessitate 2, 13, 2. plurimas occ., quibus ab eo Clodius impune occidi potuerit 7, 2, 43. maledicus a malefico non distat, nisi occ. 12, 9, 9. adjuti occ., ne eum talium precum pudeat 6, 3, 13. ducti occ. dicendi 5, 13, 31. hac illi opus est occ. 3, 8, 47 *N. et S.* occasionibus utendum 9, 4, 117; ex occ. dicimus 4, 3, 16. praecipue positum esse in natura et in occ. 6, 3, 11.

**Occasus.** ortum et occasum (*naturalis ordo*) 9, 4, 23. ortus occasusque signorum 1, 4, 4.

**Occĭdo.** celerius occidere festinatam maturitatem 6, Pr. 10.

**Occīdo.** α) sese occidere 5, 10, 69. hominem occidere saepe virtus, liberos necare, nonnunquam pulcherrimum est 12, 1, 37. cum eum, qui sit caesus, occisum dicimus 8, 4, 1. si ab homine occidendo grassator sit avertendus 12, 1, 39. β) *Partic. Praet.:* hominem occisum queror 6, 2, 31. occisa Clytaemnestra — occ. Agamemnon 3, 11, 5. in corpore occisi 5, 12, 2. Occisus, utrum ferro an igne? 6, 1, 18 Z.

**Occipitium.** humeris ad occ. ductis 11, 3, 160.

**Occludo.** ut Nero de servo pessimo dixit: — nihil ei neque occlusum (*Sp.* clusum) neque signatum esse *Cic.* 6, 3, 50.

**Occulo.** α) *Part. Praes.:* saepe ipsis ea (*vitia*), qui sanandi sunt, occulentibus 12, 8, 10. β) *Part. Praet.:* aurum occultum habuisse 7, 1, 30. telum illud occ. 9, 2, 75; tanquam occultum et a se prudenter erutum 4, 2, 60. ars occ. *ib.* 58. *v.* Ars. occ. calliditas 2, 5, 7. illi vel occ. gradus 9, 4, 67. quae occultos sensus habent 8, 2, 20 *v.* Apertus; occ. vis 1, 10, 7; illas occultiores quaestiones 7, 1, 40.

**Occultatio.** (*fig. ap. Cornif.*) 9, 3, 98.

**Occultius.** dissimulat eos (*numeros*) et tantum communit occultius 9, 4, 21.

**Occulto.** quaed. requisita se occultant, et ead. forte succurrunt 11, 2, 7. oratio, cujus virtutes frequenter industria quoque occultantur 10, 1, 20. si quae sunt artes altiores, plerumque occultantur, ut artes sint 8, 3, 2. illa veterum circa occultandam eloquentiam simulatio 4, 1, 9.

**Occupo.** I) *i. q. capio, obsideo.* α) An fundum occupaveris 9, 2, 12. terra sentibus ac rubis occupata 12, 1, 7; tyrannidem occupet 5, 11, 8; praeceptores, qui libenter, quos occupaverunt, detinent 12, 11, 14. totum diem occupare 1, 12, 13. *cf.* 10, 7, 27. β) se occupaturum hanc condicionem fuisse 5, 6, 5. vacantem occupare locum 8, 6, 18. *cf.* 10, 4, 5. desertam partem oratoriae artis occupaverunt Pr. 17. omissam hanc ab oratoribus partem occupasse 2,

21, 13. *cf.* 2, 1, 1. secundas Philetas occupavit 10, 1, 58. enarratio historiarum, diligens quidem illa, non tamen usque ad supervacuum laborem occupata 1, 8, 18. II) *i. q. praeoccupo:* adversarii actio judicum animos occupavit 4, 1, 48. *cf.* 7, 1, 31. *v.* Dimitto. occupari pertinentem ad se laborem 2, 1, 5. optimis occupatis, quidquid aliter dixerimus, necesse sit esse deterius 10, 5, 5. *cf.* 8, 4, 5. verba, quae prior aliquis occupasset 2, 15, 37. ratio occupandi, quae videntur obstare 4, 1, 49. *cf.* 9, 2, 16. occupare, quae dicturum facturumve adversarium putes 6, 1, 20. III) *Partic. i. q. impeditus:* judex occupatus 4, 1, 72. 4, 5, 10. tanquam occupati, semperque aliud habentes, quod ante agendum sit 12, 8, 2. occupatos in noctem necessitas agit *opp.* si vacet 10, 3, 27. nihil est tam occupatum *etc.* quam mala mens 12, 1, 7 *v.* Mens; animum — occupatum vel ira vel miseratione 4, 2, 112 *Z.* occupatum variis cogitationibus judicem 10, 1, 32. tot civilibus officiis occupato 11, 3, 22. in minimis occupati 9, 4, 112. magna pars ejus in nominibus est occupata 10, 1, 52.

**Occurro.** I) *i. q. obvius fio: α)* si mons occurret 2, 13, 3; *de verbis et sententiis:* omnia aliter dicere, quam occurrit 10, 3, 11. Num aliud occurrit, quam illud, Sed rusticus sum? 7, 1, 51. si alia ex diverso, quam opinati fuerint, occurrerint 12, 9, 16; quod nonnunquam et excidere soleant, quae promisimus, et, si qua in partiendo praeterierimus, occurrere 4, 5, 2. *cf.* 7, 1, 26. ut non solum, quomodo occurrent (*a. l.* occurrerint), sed etiam, quomodo oportet, utamur (*verbis*) 10, 1, 13. haec varietas argumentorum et copia quasi offerat se et occurrat 5, 10, 125. ut quodque verbum contumeliosissimum occurrit 2, 12, 11. quo facilius occurreret unum ex pluribus 10, 1, 7. Primum occurrit fere, quod est ultimum dicendum 7, 1, 25. *cf.* 61. nec statim eo tendamus, quod ultro occurrit *ib.* 59; vocabulis vulgaribus et forte occurrentibus 1, 1, 34. *β) adj. Dat.:* ei res cum nominibus suis occurrent 8, Pr. 29. quae occurrere, etiam me tacente, omnibus possunt 11, 3, 134. quae scribentibus solent extra ordinem, id est ex aliis, quam qui sunt in manibus loci, occurrere 10, 3, 33. II) *i. q. respondeo:* ubi occurrendum continuo 12, 3, 3; propositis ex parte diversa respondere? altercationibus velociter occurrere 2, 4, 28. contradictionibus occurremus 5, 13, 50. occurrat conviciis 4, 2, 27. huic generi probationis occurritur tribus modis 5, 14, 20. patronus etiam inopinatis frequenter occurrit 5, 13, 3. breviter occurram potentissimis locorum 2, 17, 16. non omnibus quaestionibus sic occurri 3, 5, 12. cui rei facillime occurrit ex dissimilibus argumentatio 5, 11, 35. quibus maxime rebus vel occurrendum sit, vel instandum 5, 13, 52. ut subitis ex tempore occurrant 10, 7, 30; Occurrat mihi forsan aliquis, quid hic promissor tanti operis dignum? 1, 5, 6 *Z.* ut si dicenti, Quem video? ita occurras, Ego. *ib.* 36. *cf.* 9, 2, 13. occurram enim et — resistam iis, qui *etc.* 8, Pr. 18. Est aliqua etiam in respondendo figura, cum aliud interroganti ad aliud occurritur 9, 2, 12; contra scriptum tribus generibus occurritur 7, 6, 5; in occurrendo 6, 3, 84 *v.* Lacesso.

**Occursus.** ut sine cunctatione ac mora partes ejus (*domus*) omnes cogitatio possit percurrere. Et primus hic labor est, non haerere in occursu 11, 2, 18 *N.*

**Oceanus.** quae sit Oceani natura? 7, 4, 2. An Alexander terras ultra Oceanum sit inventurus 3, 8, 16. *cf.* 7, 2, 5. ex oceano amnium fontiumque cursus initium capere 10, 1, 46 *Z.*

**Octonarius.** cludit interim optime prima pars versus — praecipue se-

narii atque octonarii 9, 4, 72. Esse videatur octonarium inchoat *ib.* 73.

**Oculus.** α) *c. Attributis:* acrioribus oc. 2, 10, 6. amissi oc. deformitas 2, 13, 12. oc. in terram dejecti 1, 11, 9. tuos labentes oc. 6, Pr. 12 *N.* siccis oc. 6, 2, 27. motu intenti, remissi, superbi, torvi, mites, asperi fiunt oc. 11, 3, 75. Rigidi et extenti, aut languidi et torpentes, [aut stupentes (*a. l. om.*)], aut lascivi et mobiles, aut natantes et quad. voluptate suffusi, aut limi et, ut sic dicam, venerei, aut poscentes aliquid pollicentesve nunquam esse debebunt. Nam opertos compressosve eos in dicendo quis, nisi plane rudis aut stultus, habeat. *ib.* 76 *N. cr.* β) *Nominat.:* oculi multum ad motum animorum valent 9, 1, 21. ne aliud agere mentem cogerent oculi 10, 3, 25. in ipso vultu plurimum valent oculi, per quos maxime eminet (*a. l.* emanat) animus 11, 3, 75; *transl.* haec lumina orationis, velut oculos quosd. esse eloquentiae credo. Sed neque oculos esse toto corpore velim *etc.* 8, 5, 34. γ) *Genit.:* ardor oculorum 12, 5, 5. oc. conjectus 9, 3, 101. acrior est oculorum, quam aurium sensus 11, 2, 34. sensum oc. praecipit animus (*Sp.* praecipitat *de conj.*; *a. l.* premit amor) 6, 2, 6 *N. cr.* visus oc. 1, 2, 11 *v.* Intellectus. δ) *Dat.:* affert oculis terroris aliquid 8, 3, 5. oculis populi Rom. vim attulit 2, 15, 7. suis demum oc. credidit 11, 3, 68. siccis agentis (*Sp.* agenti) oculis lacrimas dabit? 6, 2, 27 *N. cr. et S.* quae oculis vel auribus incursant 10, 3, 28. quae oculis (*Sp.* morbis) medentur et vulneribus 1, 10, 6 *S.* ea sibi narrari non exprimi et oculis mentis ostendi 8, 3, 62. rem utramque velut subjicit oculis et pariter ostendit 8, 3, 79. *cf.* 2, 18, 2 6, 3, 38. ε) *Accusat.* a) ego certe mihi cernere videor oculos et vultum *etc.* 8, 3, 65. cornicum oculos confixit 8, 3, 22. oculi diversarum aspectu rerum magis detinentur 9, 2, 63. oc. in terram defixis 11, 3, 158. coturnicum oculos eruentem 5, 9, 13. oculos formant aliquatenus (*supercilia*) 11, 3, 78. si per aliquam rectam viam mittamus oc. 10, 7, 16. oc. movet (*gestus*) 11, 3, 14. cum altero (*supercilio*) paene ipse oc. premeretur 1, 11, 10. b) ut semper in promtu sint et ante oculos 8, Pr. 28. *cf.* 9, 2, 33. totas causae vires ante oc. ponat 6, 1, 11. *cf.* 1, 12, 18. 6, 1, 1. 8, 3, 81. 10, 2, 26. propositis ante oc. omnibus 12, 8, 15; certa sunt pleraque, et, nisi conniveamus, in oculos incurrunt 10, 3, 16 *v.* Incurro; Illa, ut Cic. ait, sub oculos subjectio 9, 2, 40. signandis rebus ac sub oc. (*a. l.* oculis) subjiciendis 8, 6, 19. substantia ejus sub oc. venit 7, 2, 5. *cf.* 5, 9, 14. tolli manum supra oculos 11, 3, 112. ζ) *Ablat.:* ut aliud voce, aliud oculis agatur 1, 1, 34. cernere oculis ac praesentes habere 6, 2, 29. si non argumentis sed oculis deprehendenda sunt 7, 2, 4. animalium ira, laetitia, adulatio oculis deprehenditur 11, 3, 66. haec (*vox*) minus auribus, quam oculis illa (*species*) dignoscitur *ib.* 18. acrioribus oc. intuenti 2, 10, 6. *v.* Intueor. ut facile atq. distincte pueri scripta oculis sequantur 2, 5, 4. semper id in oc. habere, de quo quaeritur 6, 4, 13. *cf.* 10, 7, 15.

**Odi.** qui non metuat, oderit, speret 7, 2, 37. sic objurgant, quasi oderint 2, 2, 7. hoc (*vultu*) quosd. amamus, hoc odimus 11, 3, 72 *N.* malos odisse 11, 1, 42. od. improbos 12, 7, 3. oderit hanc animi mei infirmitatem 6, Pr. 4. ne justum (*Sp.* jus nostrum) oderint 4, 3, 10 *Z.* ne studia — oderit 11, 1, 50. *v.* Amo. Non immo oderit reum verba aucupantem? 11, 1, 50. *v.* Faveo.

**Odiosus.** 1) *i. q.* invisus: est odiosa omnis supinitas 11, 3, 122. cum lae-

vam restringere, prolata dextra, sit odiosum *ib.* 131. nihil est odiosius affectatione 1, 6, 40. II) *i. q.* *supervacuus, molestus:* odiosa cura 8, 3, 30 *N.* nisi ex verbis atq. sententiis per sese id quaeritur, satis odiosa esse non poterit (*compositio*) 9, 4, 137 *N. cr.* praetereunt tanquam rem molestam et od. 5, 13, 36. *cf.* 11, 3, 33. non quia illud non sit Latinum, sed quia sit odiosum, et, ut ipse Graeco verbo significavit, περίεργον 1, 6, 19. nihil est odiosius recta illa repetitione 6, 1, 2,

**Odium.** *α*) *Nominat.:* (*inter pessimos affectus*) 5, 10, 34. *v.* Ira. ne inde odium, hinc contemtus oriatur 2, 2, 5. turpes ac nocentes sequitur od. 4, 1, 14. *β*) *Genit. et Dat.:* si argumento nitemur odii, utrum hoc ex invidia sit, an ex injuria, an ex ambitu? vetus an novum? adv. inferiorem, parem, superiorem? alienum, propinquum? 5, 12, 7. criminibus odii et gratiae vacant 10, 1, 34. suspicio odiorum 4, 1, 7; frugalitas ap. Sybaritas forsitan odio foret 3, 7, 24. illae reprehensiones animo dantur aut justis odiis 5, 13, 38. *γ*) *Accusat.:* ad odium, conciliationem *etc.* impellendi animi 3, 8, 12. in od. eorum conversus 11, 1, 81; quae odium (*a. l.* taedium) non afferant 11, 2, 41. ad conciliandum iis, quos invisos facere volueris, odium 5, 13, 38. *cf.* 6, 2, 16. odium turpitudo facit 6, 1, 14. ne od. studiorum faciant negatae (*remissiones*) 1, 3, 11. si (*eloquentia*) odium ex quad. servitute tulerit 5, 14, 30 *v.* Fastidium. odium iramque frangat (*risus*) 6, 3, 9. *δ*) *Ablat.:* dignius odio scelus 7, 2, 36. liberis odio et gratia mentibus 5, 11, 37. procul ab ira, procul ab od. 6, 2, 14. odio conflatos testes 5, 7, 23. invidia reus, an odio, an contemtu laboret 12, 8, 14.

**Odor.** nec magis arte traditur quam gustus aut odor 6, 5, 1.

**Oeconomia.** Hermagoras judicium, partitionem, ordinem, quaeque elocutionis sunt, subjicit oeconomiae, quae, Graece appellata ex cura rerum domesticarum et hic per abusionem posita, nomine Latino caret 3, 3, 9. Oec. in his (*veteribus tragoediis et comoediis*) diligentior, quam in plerisque novorum erit 1, 8, 9.

**Oeconomicus.** quae vere dicitur oeconomica totius causae dispositio 7, 10, 11.

**Oedus.** veteres oedos dicebant 1, 5, 20.

**Offendo.** I) *i. q.* *illido:* caput eum ad fornicem Fabium offendisse (*a. l.* demisisse) 6, 3, 67. ut — temere sparsa manu in proximos offendat 11, 3, 118 *N.* quarum (*aquarum*) fluxus aliquid cavi relinquit post id ipsum, quod offenderat 11, 3, 21. II) *i. q.* *invenio:* ipsum offendunt temulento sopore profligatum, — stertentem, ructuosos spiritus geminare, praeclarasque contubernales — transversas incubare, et reliquas circumjacere passim *Coel.* 4, 2, 123; caligat in sole, et omnia nova offendit, ut qui solus didicerit, quod inter multos faciendum est 1, 2, 19. III) *i. q.* *laedo.* *α*) *simpliciter:* nihil interest, quomodo offendas 9, 2, 69. nihil intrare potest in affectus, quod in aure, velut quod. vestibulo, statim offendit 9, 4, 10. illa in agendis causis jam detrita, inde sunt, nec offendunt tamen 8, 6, 51. orationis compositio, nisi varia est, et offendit similitudine, et affectatione deprehenditur 9, 4, 60. *β*) *c. Obj.:* Noli facere, offendis illum *Domit. Af.* 6, 3, 92. quibus de causis provinciam universam *etc.* offenderit 4, 2, 15; Nec me offenderit lusus in pueris 1, 3, 10. Nec unquam me in his discentis annis offendat, si quid superfuerit 2, 4, 4;

fragosis offenduntur, et levibus mulcentur 9, 4, 116. verbum, quo populus offenderetur 12, 9, 13.

**Offensa.** quanto minus vel offensae vel utilitati suae indulserit 11, 1, 75. nec offensae minus habent, sed auctoritatis 9, 2, 72. ne minus gratiae quam offensae mereamur 4, 2, 39. cum offensam vereretur 6, 5, 8. periculum tantum, non etiam off. vitatur 9, 2, 67. cum saepe cum periculosa potentium off. dicendum sit 2, 20, 8.

**Offensatio.** ut offensatione illa (*hastae*) commoneretur (*Demosth.*) 11, 3, 130.

[**Offensator.** *v.* Offenso.]

**Offensio.** I) *proprie:* minima est in duabus brevibus off. 9, 4, 34. II) *transl.:* iram offensio judici facit 6, 1, 14.

**Offenso.** si non intersistentes offensantesque brevia illa atq. concisa singultantium modo ejecturi sumus 10, 7, 10. si tardior scribendo aut incertior legendo velut offensatus (*Sp.* offensator) fuerit 10, 3, 20 *N. cr. et S.*

**Offero.** *α*) offerebant palam (*imaginem*) 6, 1, 40; in verbis tantum distantibus jucunde consonat vox, praesertim non captata sed tantum oblata 9, 3, 73. obtulerim insidiis *Cic.* 9. *ib.* 45 *v.* Dedo. vos obvios casus miserae mulierculae obtulit *Domit. Af.* 9, 2, 20 *v.* Obvius; quod offerant *opp.* quod petant 7, 6, 2. jusjurandum aut offerunt suum, aut non recipiunt oblatum 5, 6, 1. an regnum, offerentibus Romanis, recipiat 7, 1, 24. cum defensionem illi scriptam obtulissent (*a. l.* attulissent) 11, 1, 11. quem ipsi muneri obtulerat 4, 2, 17. eburneas literarum formas in lusum offerre 1, 1, 26. *β*) *c. Pron. recipr.:* non oportet offerentibus se contentum esse: quaeratur aliquid, quod est ultra 7, 1, 25. quae se nobis solutiora obtulerunt 9, 4, 15. quod primum se obtulerit 7, 1, 27. cuncta se cum ipsis protinus rebus offerrent 10, 1, 6. quod ultro se offerat 2, 11, 4. *cf.* 7, 1, 50. quasi offerat se et occurrat copia 5, 10, 125. figuris jam non quaesitis, sed sponte, et reposito velut thesauro se offerentibus 2, 7, 4. inde fructus illaborati offerunt sese 12, 10, 79. subito res vetustas, tanto ex intervallo repetitas, reddere se et offerre 11, 2, 5. tot se undique rebus, ex quibus aliquam apprehendas, offerentibus 10, 5, 10. communi et primum se offerente ratione 9, 1, 4. offerentibus se aliunde sensibus 10, 7, 6.

**Officio.** si non haec lumina invicem offecerint 12, 10, 46. ut neutra (*lingua*) alteri officiat 1, 1, 14.

**Officium.** *α*) *c. Adj.:* off. civilia 2, 4, 27. 2, 15, 36. 10, 3, 11. 10, 7, 1. 11, 3, 22. 12, 2, 6. communium off. 12, 9, 11. off. contionale 3, 8, 14. pluribus et diversis off. 2, 4, 29. haec off., quae plerumque sunt prooemia similia, sed liberiora plenioraque 6, 1, 9. tam multiplex off. 10, 7, 9. praesenti off. 11, 2, 44. primum off. 5, 7, 7. *cf.* 12, 10, 59. propriis off. 2, 21, 3. neque publico neque privato off. 12, 7, 1. *cf.* 3, 7, 2. *β*) *c. Genit.* a) off. agentis (*a. l.* agendi) 12, 9, 1 *N. cr.* off. boni civis 12, 11, 1. quod est hujus (*Sp.* in his) doctoris off. 1, 11, 4 *S.* off. docentium 2, 9, 1. off. dantis testem et refellentis 5, 7, 9. off. grammaticorum 8, 5, 35. oratoris off. 1, 10, 47. *v.* Orator. off. patroni 11, 1, 65. off. rhetoris Pr. 21 *v.* Rhetor. boni viri off. 12, 1, 34. b) off. vel cognationis, vel amicitiae, maximeque reip. aut alicujus certe non mediocris exempli 4, 1, 7. consonantium off. 1, 4,

11. humanitatis off. 12, 11, 5. prima operis sui off. 2, 1, 8. philosophiae off. 2, 21, 12. off. prooemii 4, Pr. 6. c) docendi — movendi — delectandi — conciliandi 12, 10, 59 *Z.* ponendae a me causae off. 4, 2, 86. off. suadendi ac dissuadendi 3, 8, 6. *cf.* 2, 4, 24. laudandi ac vituperandi off. 12, 2, 16. γ) *Nominat.*: suscipiendi ratio justissima est off. 12, 9, 7. omne oratoris off. aut in judiciis est aut extra judicia 3, 4, 6. cum sit in eloquendo positum oratoris off. 10, 1, 3. illorum off. est docere 2, 9, 3. de bono *etc.* disserere philosophiae off. esse 2, 21, 12; off. est patroni, ut id filio invito — facere credatur 11, 1, 65. *cf.* 5, 7, 7. δ) *Genit.*: quod est officii sui 2, 18, 2. *cf.* 4, 4, 3. scientia — dicendi, quod sit officii 7, 3, 12. ii, quorum officii (*a. l.* officio) erat, ut traderent eam 6, 1, 40. videri alia quoque hujus partis atque officii 11, 3, 174. grammaticos off. sui commonemus 1, 5, 7. declamare off. sui ducunt 2, 1, 2. commendationem *etc.* propria hujus off. putaverunt 6, 2, 11. qui has materias officiorum vocarent 7, 4, 24. in omni parte hujusce off. 6, 4, 8. *cf.* 12, 7, 3. off. sui necessitatem 11, 1, 67. *cf.* 6, Pr. 1. ε) *Dat.*: civilibus off. renuntiabit 10, 7, 1. sufficere off. civilibus 10, 3, 11. ζ) *Accusat.*: nostra temeritas etiam mores ei (*perfecto oratori*) conabitur dare, et assignabit officia 12, Pr. 4. quibus (*verbis*) solum natura sit off. attributum, servire sensibus 12, 10, 40. off. mei delegati 6, Pr. 1. off. sua non detrectet 2, 1, 5. dividere haec off. 6, 1, 9. a me off. exigebantur 4, 2, 86. ne cetera membra off. suum perdant 8, 5, 34. praestare officium 12, 10, 59. nec officium in docendo spectet sed affectum 1, 2, 15. suscepisset hoc off. 1, 1, 23; non ad suum pertinere off. Pr. 4. animum in tam multiplex off. diducere 10, 7, 9. venire in off. oratoris 2, 21, 19. multum infra rhetoris off. 2, 5, 4. *cf.* 1, 7, 1. η) *Ablat.*: pluribus off. conteratur 2, 4, 29. non tam dicendi arte quam officiis agentis continentur 12, 9, 1. quemadmodum juncta natura, sic officio quoque copulata Pr. 13. aliquo ductus off. 12, 1, 12. *cf.* 4, 1, 7. 12, 11, 15. off. fungi 1, 2, 10 *v.* Fungor. sicut justitia, fortitudo, continentia propriis officiis et suo fine intelliguntur 2, 21, 3. tot off. occupato 1, 3, 22. usus oratoris off. 1, 10, 47; longius a civilibus off. recessit 12, 2, 6. cuncta, ut in familia bene instituta, in officio erunt 10, 3, 9. *cf.* 8, Pr. 30. in omni denique off. boni civis 12, 11, 1. *cf.* 7, 3, 11. quibus ego pro boni viri off. satisfaciam.

**Offundo.** tenebras offudisse judicibus 2, 17, 21. quaed. scelerum offusa (*a. l.* effusa) caligo 9, 3, 47 *N. cr.*

**Olea.** — arbor 8, 6, 48. sterilem platanum tonsasque myrtos, quam maritam ulmum et uberes oleas praeoptaverim 8, 3, 8. surgentia in altum cacumina oleae ferro coercebo *ib.* 10. oleas colant 1, 12, 7.

**Oleo.** et verba omnia et vox hujus alumnum urbis oleant 8, 1, 3.

**Oleum.** assueta gymnasiis et oleo corpora 11, 3, 26. quibus pars vitae in oleo, pars in vino consumitur 1, 11, 15.

**Olim.** I) *de praeced. temp.*: Olim plura de figuris, quam necesse erat: et adhuc erit, qui putet esse figuram, *Incredibile est etc.* 9, 3, 87 *N.* olim jam ab illa vera imagine orandi recesserunt 5, 12, 17. II) *de seq. temp.*: qui olim nominabitur, nunc intelligitur 10, 1, 104. Sunt clari hodieque et qui olim nominabuntur *ib.* 94.

**Olli.** *ap. Virg.* 8, 3, 25.

**Omen.** ominum interpretes 3, 6, 30. quae divina testimonia vocantur

ex responsis, oraculis, ominibus 5, 7, 35. funestis ominibus (*a. l.* omnibus) omnium *Cic.* 4, 2, 121.

**Omitto.** *α*) *Verbum*: Num quid omisi? (*fig.*) 9, 2, 60. ut alia omittam (*Sp.* mittam) 1, 4, 4 *Z.* nisi haec minora sciens omisisset 3, 1, 20. post declamationes, quid quisque omisisset, tractabant 2, 6, 2. quod a Latinis omissum est 2, 1, 13 *v.* Obtineo. neque quidquam omisisse dicendo 11, 1, 4; [omittere casus 10, 7, 5 *v.* Imparatus.] cum haec chironomia – a Chrysippo in praeceptis, de liberorum educatione compositis, non omissa (*sit*) 1, 11, 17. quo facilius et omittitur cogitatio, et transfertur 12, 9, 20. omittere totum actionum laborem 11, 2, 49. omisisse maledicta, tanquam supervacua 7, 2, 34. quorum memoriam, si quo loco res poscet, non omittam 3, 1, 19. et rhetores suas partes omiserunt, et grammatici alienas occupaverunt 2, 1, 1. *v.* Occupo. non ut damnasse eas (*quaestiones*) videamur, sed omisisse, quia possimus etiam sine eis vincere 7, 1, 19. omnem veritatis inquirendae rationem judex omittit (*a. l.* amitt.) occupatus affectibus 6, 2, 6 *N. cr.*; ne quid studiosi requirant, etiam si quid erit, quod ad scholas pertineat proprie, in transitu non omittemus 2, 10, 15. et illud frequens est, ut ea, quibus minus confidimus, cum tractata sunt, omittamus; interim sponte nostra velut donantes, interim ad ea, quae sunt potentiora, gradum ex his fecisse contenti 3, 6, 8. omittamus interim, quod didicimus 1, 12, 6; pudor omittendi, quae promiseram 12, Pr. 1. *β*) *Partic.* a) *Fut. Pass.*: nihil eorum omittendo 6, 2, 25. illa paene communia, non tamen omittenda, vel ideo, ne occupentur 4, 1, 33. nec illa omittenda sunt, — in ea (*re*) esse artem 2, 17, 42. quia sit unquam omittenda dicendi exercitatio 12, 11, 16. ne hic quidem locus intactus est omittendus 12, 10, 49. Neque prorsus omittenda pars haec orationis *ib.* 38 *v.* Exigo. ubi assumendum prooemium, ubi omittendum 7, 10, 11. non omittendum videtur id quoque, ut moneam *etc.* 2, 5, 1. b) *Pract. Pass.*: omissa supplere, effusa substringere 10, 5, 4. omissa rerum diligentia 8, Pr. 18. omisso speciosiore stili genere 7, 1, 54. hac parte omissa 2, 2, 15. Neque enim transire ad alias (*quaestiones*) possumus, nisi omissis prioribus 7, 1, 18. res modica dictu, qua tamen omissa *etc.* 1, 1, 37. omisso magna semper flandi tumore in quibusd. causis loquendum est 12, 6, 5. omissis, quae nihil ad instituendum oratorem pertinent 8, 6, 2.

**Omnino.** *α*) o. damnantium sententias 8, 5, 25. in voce aut omn. suppressa aut etiam abscisa 8, 3, 85. *cf.* 11, 3, 79. si parti utrilibet omn. alteram detrahas 2, 19, 2. [pulchra oratione acta o. jactare 9, 4, 36.] quod si omn. recipiendum est 11, 3, 59. omittere omn. totum actionum laborem 11, 2, 49. proponendum quidquid omn. excogitari contra potest 12, 8, 10. Quid vero agit omn. eloquentia, detractis amplificandi minuendique rationibus? 9, 2, 3. et omn. 10, 1, 53. *v.* Et. *β*) *c. Negat.*: soli dicamus potius, quam omn. non dicamus 10, 7, 24. *cf.* 7, 10, 12. quaed. omn. non sunt figurae 9, 3, 91. paene non humana voce, vel omn. non voce potius, efflanda 12, 10, 29. rebus omn. nondum repertis 6, 5, 3; non quia excludenda sint omn. verba 6, 3, 48. quem non equidem omn. conabar excutere 10, 1, 126. quibus non videatur hic omn. tropus 8, 6, 43. aut non sunt omn., quae promittebantur, aut minus continent 12, 8, 12; quibusd. ne placuit quidem omn. 7, 3, 14. Huic opinioni neque omn. accedo, neque plane dissentio 1, 5, 37. neque omn. hujus rei usquam meminit 11, 2, 16. *cf.* 12, 10, 52.

**Omnis.** I) *Singul.* α) *i. q. cunctus, unusquisque:* Denique hoc omne bonum et comem virum poscit 6, 2, 18. omne, quod salsum sit, esse Atticorum 6, 3, 18; affectus o. languescat necesse est 11, 3, 2. non o. argumentum undique venit 5, 10, 21. mihi propositio videtur omnis confirmationis initium 4, 4, 1. conjectura o. aut de re aut de animo est 7, 2, 1. o. disciplina memoria constat 11, 2, 1. in omni populi Rom. dignitate 7, 3, 35. non in o. editione 5, 11, 40. perfectis omni alio genere doctrinae Pr. 4. o. genus causarum 3, 6, 103. omnes et in omni genere eloquentiae 10, 1, 51. lex o. aut adimit, aut tribuit *etc.* 7, 5, 5. quod o. labore non inveniret 10, 3, 14. tractavit omnem fere studiorum materiam 10, 1, 128. diversum o. modo (*Sp.* omnino) a forensibus causis 10, 4, 5 *Z.* ab his motus o. petitur 10, 1, 27. temporibus, quibus omnis ad utilitatem componebatur oratio 4, 2, 122. an omne praemium viro forti dandum sit 7, 10, 6. quaestio latius intelligitur omnis, de qua — dici potest 3, 11, 1 *N. cr.* ut auditorem omni sono mulceant 9, 2, 5. quas partes non omnes in omnem cadere suasoriam 3, 8, 26. in terra non omni generantur omnia 5, 10, 21. o. virtute 6, Pr. 5; omni, qua potest, gratia 4, 2, 116. β) *i. q. totus:* hic omnis aetas consumitur 8, Pr. 16. quorum ars o. constat imitatione 11, 3, 91. nisi argumentatione aliaque omni (*a. l. om.*) fide rerum 5, 8, 3. omnis studiorum fructus amissus 8, Pr. 26. o. generi commune 6, 3, 21. divisio eadem, quae est omnis orationis *ib.* 22. omnis quae erat conceptae mentis intentio 10, 3, 20. hic laus o. declamat 9, 4, 62. o. Ciceronis narratio 4, 2, 27. qui o. etiam ordo 3, 7, 19. in his omni pede standum est 12, 9, 18 *N.* altius o. rei repetenda ratio est 6, 2, 2. in o. vita inauditum *Cic.* 4, 2, 105.

II) *Plur.* α) *Masc.:* neque defendet omnes orator 12, 7, 4. liberos natura omnes 3, 8, 21. vis regendorum omnium (*a. l.* hominum) 3, 7, 8. communis omnium intellectus 5, 10, 18. omnes sine dubio — epicos tamen praecipue 10, 1, 51. eodem, quo sunt usi omnes fere (*Sp.* f. o.), exemplo 3, 11, 4 *Z.* β) *Neutr.* a) cui omnia affuerint, natura, doctrina, studium 7, 10, 15. *cf.* 5, 10, 71. ipsa (*memoria*) excolendo, sicut omnia, augetur 11, 2, 1. paene o. decent 11, 3, 147. omnia ac plura, quam res desiderat, — dicendo 5, 7, 19. pariter o. docent 10, 1, 17. quam o. ad victoriam spectent 10, 2, 27. et vocis felicitas *etc.*, omnia denique ei superfuerunt 10, 1, 119. omnibus scriptores sua nomina dederunt 9, 3, 54; minus est totum dicere quam omnia 8, 3, 69. simul omnia intuemur 10, 7, 16. o. nos passuros 11, 1, 65. quam multa, paene omnia tradidit Varro 12, 11, 24 *Z. v.* Paene. proprias vires ex omnibus sumit 1, 10, 6. ut in omnibus, ita in eloquentia quoque, eminentissimum 4, Pr. 3. probabilis in omnibus, sed in quibusd. suis ipse viribus minor 10, 1, 103. *v.* Aliquis. si *ὑπαλλαγὴν etc.* dicit, de omnibus locuti sunt 9, 3, 97. propositis, extra quae nihil esset, omnibus 7, 1, 31. ideoque erunt cognitis omnibus repetenda 10, 1, 21. *v.* Unus; *c. Genit.:* in quibus omnia sunt homicidae 7, 3, 34. demonstrativae partis omnia 7, 4, 2. b) *c. Pronominib. aut Adjectt.:* si non omnia sua amasset 10, 1, 130. *cf.* 10, 3, 12. alia omnia 11, 1, 71 *v.* Alius. sine omnium talium scientia 1, 10, 11. in quibus omnibus custoditur decor 10, 1, 71. Accendunt omnia haec animos 1, 2, 22. 8, 3, 2. qui — haec omnia exercitatione plurima roborarit 8, Pr. 28. *cf.* 8, 3, 69. 9, 3, 89. 10, 1, 111. 11, 1, 49. 11, 3, 3. 179. his omnibus 9, 4, 4. de omnibus his omnia dicere 5, 12, 16 *N. cr. cf.* 8, 4, 4. 12, 10, 1. omnia haec tria 5, 14, 20. omnibus istis 12, 2, 20. eum

omnia illa scisse 12, 11, 24. c) *seq. Relat.:* omnia, quae in rerum natura sunt 7, 10, 9. *cf.* 5, 9, 12. 7, 10, 8. 12, 11, 25. o. quae mente conceperis 8, Pr. 15. *cf.* 2, 7, 1. 10, 1, 24. in omnibus, quae in quoque laudantur 12, 10, 12. ea, quae dicit —, omnia salva dignitate dicet 6, 3, 34. omnia, quaecunque talis fortuna recipit 8, 3, 67 *cf.* 6, 1, 19 omnium, quaecunque docemus, exempla 10, 1, 15. d) *post Praeposs.:* ante omnia 2, 15, 1 *v.* Ante. primum omnium — deinde 5, 13, 6. per omnia alteri similis 5, 2, 3. *cf.* 10, 1, 28. 10, 2, 24. Super omnia perit illa modestia 12, 9, 12. γ) *c. Nominib.:* non omnibus semper, quae invenerimus, argumentis 5, 12, 8. omnium maximarum artium 2, 1, 4. omnes omnium artes 2, 5, 14. *cf.* 12, 11, 24. omnibus aliis curis 10, 3, 29. 12, 1, 5. ex omnibus mortalibus, qui sunt ac fuerunt 9, 4, 132. amittit fidem *etc.* motusque omnes 9, 4, 143. ut omnes oratores plerumque fecerunt 7, 3, 16. omnes res, quaecunque ei subjectae erunt 2, 21, 4. tres status omnes (*Sp.* o. tr. st.) 3, 7, 28 *Z. cf.* 3, 6, 97 *Z.* omnes, qui desiderantur, sonos intentionesque 11, 3, 40. omnia verba sunt alicubi optima 10, 1, 9.

**Onero.** α) non statim onerare infirmitatem discentium, sed temperare vires suas 1, 2, 27. si maxime haec patiatur aetas robustior, tamen pueriles annos onerari non oporteat 1, 12, 1. ut onerari se labor ille non sentiat 10, 6, 3. ut sine appositis nuda sit et velut incomta oratio, oneretur tamen multis 8, 6, 41. β) *c. Ablat.:* neque praeceptor bonus majore se turba, quam ut sustinere eam possit, oneraverit 1, 2, 15. *v.* Sustineo. non omnibus argumentis onerandus est judex 5, 12, 8; causae multis anteactae vitae flagitiis et gravibus oneratae 4, 2, 27. onerabo librum exemplis 6, 3, 65. propositio brevis nec ullo supervacuo onerata verbo 4, 5, 26. quod uno verbo patet, oneramus pluribus 8, Pr. 24. id cum supervacua oneratur adjectione 9, 3, 46. *cf.* 8, 3, 53.

**Onus.** α) *c. Genit.:* on. totius corporis 4, Pr. 7. operum suorum et onera et modum norunt 1, 9, 6. epici carminis onera 10, 1, 62. in quibus onus dicendi vel maximum est 2, 1, 2. *cf.* 11, 3, 136. cum geminatum on. succedentes premat, et quidem dedocendi gravius ac prius, quam docendi 2, 3, 2. β) *per singulos Casus:* non satis honorem judiciorum coelestium intelligam, nisi ex hoc oneris quoque magnitudinem metiar 4, Pr. 2 *S.*; oneri cedunt 10, 1, 24. se oneri subtrahunt 12, 9, 21; onus opinione prima concipere 12, Pr. 1. plus, quam imponebatur, oneris sponte suscepi Pr. 3. *cf.* 10, 2, 18. onera perferre 11, 3, 136. onus subire 6, 1, 45. epici carminis onera lyra sustinentem 10, 1, 62; jumenta onere et jugo laborantia 11, 3, 55. laborat maxime onere (*oratio longior*) 11, 2, 27 *N.* eum onere liberat 5, 6, 4. on. gravissimo vacent 1, 6, 36.

**Opacus.** lucus umbra opacus 1, 6, 34. quendam velut in opaco situm ducit 1, 2, 18.

**Opera.** I) *Singul.* α) *c. Adjectt.:* forensem quand. op. 12, 1, 25. op. impensam 1, 10, 35. nihil lucrativae op. 10, 7, 27 *N.* peculiaris op. 6, 4, 3. praecipua ejus op. δείνωσις in exaggeranda indignitate 8, 3, 88 *v.* Burm. premere tumentia *etc.* duplicis operae 10, 4, 1. puerile et cujusd. infelicis op. 10, 1, 7. non quia magnae sit op. 1, 4, 6. plenam op. 1, 1, 20. β) *per singulos Casus:* horum (*affectuum*) esse opera in rebus aut certis, aut de quibus tanquam certis loquimur, potest 5, 8, 3; dignum operae pretium 12, 6, 7; *Accusat.:* nonnullam op. his studiis accommodaturos 1, 10, 15. jam prope consummata fuerit

praecipientis op. 2, 6, 6. ab hoc initio continuare op. 12, 6, 6. longam facit op. 12, 11, 12. quaecunque aetas operam juvandae studio memoriae dabit 11, 2, 41. *cf.* 1, 10, 35. *v.* Do. exigendam plenam op. 1, 1, 20. forensem quandam instituimus op. 12, 1, 25. plurimum in consiliis insumebatur operae 3, 4, 5. ne hanc op. in vulgaribus vocabulis perdat 1, 1, 34. ut nihil lucrativae (*a. l.* lucri vel) op. ad scribendum *etc.* rapi aliquo momento temporis possit 10, 7, 27 *N.* qualitas maxime (*Sp.* maxima) oratoris operam (*Sp.* opera) recipit 7, 4, 23 *Z.* non vendere op. 12, 7, 8. potentibus contra humiles venditandi op. suam *ib.* 6; dignus opera patroni 12, 7, 7. II) *Plur.*: inter tot operas militiae 12, 11, 23.

**Operio.** I) *proprie:* operiri humerum cum toto jugulo 11, 3, 141. quae (*ossa*) corpore operienda sunt Pr. 24. opertos compressosve (*oculos*) 11, 2, 76. II) *transl.*: non in oratione operienda sunt quaed., sive ostendi non debent, sive exprimi pro dignitate non possunt 2, 13, 12. quotiens dictu deformia operit 8, 6, 59. illam vim stricte robusteque dicendi tenera quad. elocutionis cute operimus 5, 12, 18.

**Operositas.** supervacua op. 8, 3, 55.

**Operor.** scholae adhuc operatum 10, 3, 13.

**Opifex.** [hoc (*instrumento*) ego non artem credo egere, sed artificem. Neque enim scientia desiderat instrumentum —: sed ille opifex (*Z.* artifex), ut caelator caelum, et pictor penicilla 2, 21, 24.] omnem ad scribendum destinatam materiam ita (*i. e. argumentum*) appellari. Nec mirum, cum id inter opifices quoque vulgatum sit 5, 10, 10; esse rhetoricen persuadendi opificem *Isocrates* 2, 15, 4.

**Opimus.** non sic optimum dicimus, ut opimum 1, 4, 8; longae per se et velut opimae syllabae 9, 4, 36.

**Opinio.** I) *i. q. judicium.* α) *c. Attributt.*: op. antiquitus accepta 1, 10, 12. communi op. 5, 10, 12. diversa op. 1, 5, 39. diversas op. priorum et quasd. etiam inter se contrarias Pr. 2 *v. infra.* op. diversissimae 3, 1, 2. falsae op. 2, 17, 18. 20. 5, 10, 34. aliqua contra nos insita op. 4, 2, 80. op. praesumta 2, 17, 28. op. pulcherrimam 3, 8, 1. op. prima 12, Pr. 1. vulgaris op. 1, 10, 35. vulgatam falso de me op. 10, 1, 125. β) *c. Genit.*: certam op. animi sui 6, 3, 85. civitatum opiniones habent differentiam 5, 10, 25. philosophorum consultorumque op. 12, 11, 17. op. vulgi 12, 2, 18. duae sunt diversae op., aliorum sententias solas paene spectantium, aliorum omnino damnantium 8, 5, 25. γ) *Nominat.*: ut mea fert op. 1, 7, 1 *v.* Fero. haec op. originem ab Isocrate duxit 2, 15, 4. quorum op. modo erravit 2, 21, 2; nostra opinio semper haec fuit, ut — crederem 3, 6, 21 *S.* δ) *Genit.*: opinionum circa hoc differentia 2, 15, 1. inquisitio opinionum 3, 1, 2. illi rationem opinionis suae viderint 2, 15, 33. de varietate opinionum 10, 1, 42. ε) *Dat.*: cui opinioni nos quoque accedimus 2, 15, 29. nullam artem falsis assentiri op. 2, 17, 18. quid eximat nos opinionibus vulgi 12, 2, 28. detrahenda vel confirmanda op., si quam praecipue domo videtur judex attulisse 4, 1, 20. *cf.* 3, 5, 14. ζ) *Accusat.*: quo sine dubio et opinio decipitur, sed ex contrario 6, 3, 64. genus decipiendi opinionem (*Libri* opinione) aut dicta aliter intelligendi *ib.* 84 *N.* expectent, et op. suas differant 4, 2, 79. hanc opinionem habuisse Lysias videtur, cujus sententiae talis defensio est 2, 17, 6. *cf. ib.* 20. 3, 6, 63. certam op. animi sui imitantis 6, 3, 85. indicata et diversa opinione 6, 3, 112. philosophorum consultorumque opiniones legere 12, 11, 17 *N.* nec falsam de se op. habuit, sed custodibus praebuit 2, 17, 20. diversas op. secuti 9, 1, 15. *cf.* 2,

12, 1. 6, 3, 105. diversas op. tradiderunt 3, 1, 18. diversas inter se op. tueri 12, 3, 8. *cf.* 8, Pr. 4. η) *Ablat.:* mea quidem opinione 8, Pr. 18. illorum opinione 5, Pr. 3. onus op. prima concipere 12, Pr. 1. oratoris omnem artem opinione non scientia contineri 2, 17, 36. nobis opus est ejus diversa op. 4, 1, 38. de quorum simus judicio atq. opinione solliciti 10, 7, 24. prava ex falsis op. veniunt 5, 10, 34. me paulum in alia, quam prius habuerim, op. nunc esse 3, 6, 63. *cf.* 34. in qua est opinione Cornelius Celsus, qui — arbitratur 4, 2, 9. rhetoricen nonnunquam dicere falsa pro veris, sed non ideo in falsa quoque esse opinione 2, 17, 19. neque sum in hac opinione, ut credam 4, 1, 28. *cf.* 3, 6, 21. in hac esse op., ut existimet 2, 15, 24. *cf.* 3, 3, 11. in hac op. doctissimos homines fuisse, ut alios pedes ita eligerent *etc.* 9, 4, 87. pluresque invenies in ea op., ut — velint 5, 10, 2. in hac op. perseverantes 12, 10, 27. quaestionem aut in rebus extra positis, aut in nostris opinionibus positam esse 3, 6, 35.

II) *i. q. existimatio:* ad causam extra pertinet opinio, unde in Verrem 4, 1, 31. innumerabilia sunt bonis malisque causis communia — suspiciones, opiniones 12, 1, 45; op. arrogantiae 4, 1, 33. veritus opinionem jactantiae 9, 2, 74. minus cupidis opinionis 12, 9, 4. ex contemtu opinionis 12, 1, 12. praesenti fructu laudis opinionisque 10, 7, 17. plus opinionis consecutum 11, 3, 8; tanquam detractura sit opinioni minus liberalis materia 12, 9, 7. sententias aptas opinionibus hominum ac moribus 8, 3. 43; affert ista res opinionem 2, 12, 5 *N.* Corrumpi mores in scholis putant, *etc.* Assunt multa exempla tam laesae quam conservatae sanctissime utrobique opinionis 1, 2, 4. summam in scholis op. obtinenti 10, 5, 18; si periclitari opinione litigator videtur 6, 1, 36 *N.*

**Opinor.** ut fecit Timanthes, opinor, Cythnius 2, 13, 13 *N.* Itaque nullas non, ut opinor, debet habere, virtutes dico, non vitia 12, 10, 51. *cf.* 5, 13, 47. Facetum non tantum circa ridicula opinor consistere 6, 3, 19. cum opinamur (*in dic.*) 3, 4, 3. eas nondum satis opinabar maturuisse Ep. ad Tryph. 1. sive non ad suum pertinere officium opinati — seu nullam ingenii sperantes gratiam Pr. 4. saepe ea, quae opinati sumus, et contra quae scripsimus, fallunt 10, 7, 3. *cf.* 12, 9, 16. quod qui opinantur, videntur nulla ratione ducti 4, 2, 24. si non modo, factum quid sit, sciet: sed ita factum etiam, ut nobis expedit, opinabitur *ib.* 20. ut haec non opinari, sed, propter vim probationum, scire videantur 2, 17, 38. vocabulum an appellatio dicenda sit necne — liberum opinaturis relinquo 1, 4, 21.

**Oportet.** α) ut, qui dicit, et incipiat, ubi oportet, et desinat 11, 3, 35. longior, quam op., sermo 8, 3, 53. *cf.* 8, 2, 23. 9, 4, 144. quod in utrisque oporteat, dicere, perfectae eloquentiae est 6, 3, 104 *N.* diserto satis putat, dicere, quae oporteat 8, Pr. 13. *cf.* 2, 15, 35. 4, 2, 43. pulsatum querimur ab eo, quo minime oportuit 6, 1, 16. κακόζηλον dicitur aliter, quam se natura habet, et quam oportet, et quam sat est 8, 3, 58. quam id non oporteret modo, sed etiam necesse esset 11, 1, 62. β) *c. Inf.:* ante omnia intueri oportet 3, 9, 6. *cf.* 4, 2, 78. 5, 12, 4. quos neque inserere op., neque differre tutum est 10, 3, 33. Est in primis acuti, videre, quo judex dicto moveatur —. Et instare proficientibus, et ab iis, quae non adjuvant, quam mollissime pedem oportet referre 6, 4, 19 *N. cr.* ut aqua piscibus *etc.* convenit: ita certe facilius esse oportebat secundum naturam, quam contra eam vivere 12, 11, 13. Latus oportuit (*optt. Codd.*

oportunius, *aut simile*) (*sc.* petere) 6, 3, 100 *N. et N. cr.* quas (*suspiciones*) spargere quam maxime varie oportebit 7, 2, 12. *cf.* 3, 8, 12. quamlibet multa sint, quorum meminisse oporteat 11, 2, 20. si quid in his unum sequi oporteret 3, 8, 1. ut bis cavere oportuerit 5, 13, 54. si negemus, adulterum veneno licuisse occidere, sed ferro oportuisse 5, 10, 52. γ) *seq. Accus. c. Inf.:* Non enim, quia venire hoc beneficium non oportet, perire [oportet *adj. Obr. ab omnibus Codd. omissum*] 12, 7, 12 *N. cr.* virum esse op. 8, 3, 86. *cf.* 2, 2, 14. 11, 3, 130. operiri humerum toto jugulo non op. 11, 3, 141. *cf.* 7, 1, 25. cui faciem illam invisam esse oportebat 8, 4, 22. quorum si fieri nihil melius licebat, ne domibus quidem casas *etc.* mutari oportuit 9, 4, 4. quorum inspici mores oportebit 2, 2, 1. *cf.* 6, 4, 11. 9, 1, 13. oporteatne insidiatorem interfici 10, 5, 13. quem nunc consummari potissimum oporteat (*a. l.* oportebat), cum tanto plura exempla bene dicendi supersint 10, 2, 28. *cf.* 4, 4, 4. 6, 3, 18. 10, 3, 4. 12, 11, 7. quia judicem a veritate depelli non oporteret 5, Pr. 1. *cf.* 6, 2, 2. 8, Pr. 12. an tribunum a milite occidi oportuerit 3, 11, 14. *cf. ib.* 4. 9, 2, 106. an gradus eliminat in Tragoedia dici oportuisset 8, 3, 31. *cf.* 6, 1, 25. neque tantum eum — virum bonum esse oportere, sed ne futurum quidem oratorem, nisi virum bonum 12, 1, 3. δ) *c. Conj.:* ut sit civis, aut natus sit oportet, aut *etc.* 5, 10, 65. philosophetur op. 5, 14, 13. longe praecedat op. intentio, ac prae se res agat 10, 7, 10. *cf.* 3, 11, 16. 5, 8, 5. 6, 5, 2. 11, 3, 49. 12, 1, 38.

**Oppido.** quid necesse est, quaeso, dicere oppido 8, 3, 25 *N.*

**Oppidum.** Chrysippus, cum in triumpho Caesaris eborea opp. essent translata, et post dies paucos Fabii Maximi lignea, thecas esse oppidorum Caesaris dixit 6, 3, 61 *N.*

**Oppono.** I) *proprie:* caput opponis *Cic.* 8, 3, 21; *transl.:* ut pro Ligario se opposuerit (*Cicero*) 6, 5, 10. II) *in disputando.* α) hoc, quod opponitur 2, 17, 23. *cf.* 2, 21, 14 *Z.* oppositam esse legem 3, 6, 102. opposita 5, 11, 31 *v.* Contrarius. illic opponenda alia 3, 8, 31. β) *c. Dat.:* opponere Thucydidi Sallustium 10, 1, 101. aliud alii petitori opponitur 3, 6, 95. non universa universis, sed singula singulis opponuntur 9, 2, 101. *cf.* 9, 3, 81. quod opponitur defensioni 3, 11, 19. *cf.* 5, 13, 53. heredi scripto opponitur lex 3, 6, 98. singulis an universis opponenda refutatio 7, 10, 12. γ) *c. Praeposs.:* similes leges, contra quas nihil opponi potest, nisi lex altera 7, 7, 5. adversus unam intentionem plura opponuntur 3, 6, 92.

**Opportune.** partitio opportune adhibita 4, 5, 22. proverbia opp. aptata 6, 3, 97. numerus opp. cadens 9, 4, 27. opp. proprieque collocata sunt (*verba*) 10, 2, 13. opp. positae (*figurae*) opp. cum immodice petantur 9, 3, 100. hoc expatiandi genus non modo narrationi, sed *etc.* opp. posse subjungi 4, 3, 4.

**Opportunus.** bellum minime opp. hoc tempore 3, 8, 56. opportunus consiliis an adversus (*locus*) 5, 10, 37. mihi opp. maxime ingressus videtur ab eo, cujus aliquid simile apud grammaticos puer didicerit 2, 4, 1. opp. interrogatione 5, 7, 11. opp. joco 6, 3, 10. nec utique ea, quo dicta sunt ordine, refutare, sed opp. locis ponere 11, 2, 2. opportuna ordinis mutatio 8, 6, 64. procursio opp. 11, 3, 126 *v.* Brevis. receptus longior et non opp. *ib.* 53. pedis supplosio, ut loco est opportuna, in contentionibus *etc. ib.* 128. urbanitas opp. reficit animos 4, 1, 49. modicus atque opp. usus 8, 6, 14 *v.* Fre-

quens; opportunius ratus, in ea aetate facere illorum mentionem, in qua emendari possunt 11, 3, 31.

**Opprimo.** I) *proprie:* non ora modo oppressorum sed membra etiam omnia requirentes 11, 2, 13. II) *transl.:* nunquam oppressum se ac deprehensum credet orator 12, 9, 20. hac invidia opprimi posse (*reum*) 7, 2, 30; in opprimenda conjuratione 11, 1, 18. de oppressa conjuratione *ib.* 23.

**Opprobrium.** et turpitudo generis opprobrio multis fuit, et quosd. claritas ipsa notiores circa vitia et invisos magis fecit 3, 7, 19.

**[Ops.]** I) *proprie:* opis acquisitae extrinsecus 2, 16, 13. ne cujus alterius ope egeret ullius rei 12, 11, 21. II) *Plur.* α) *de pecunia aut potentia:* ubi amici, ibi opes 5, 11, 41. paupertas, humilitas, opes in diversum trahuntur 7, 2, 32. non aliunde majores opes, honores *etc.* hominibus contigisse (*quam eloquentia*) 12, 11, 29. si abundans opibus pauperem se vocet 11, 1, 21. β) *transl.:* opes velut sanctiore quod. aerario reconditae 10, 3, 3. Num ei (*oratori*) dubium est, quin ei velut opes sint quaed. parandae, quibus uti, ubicunque desideratum erit, possit? Eae constant copia rerum ac verborum 10, 1, 15.

**Optabilis.** quod optabile fuit 6, Pr. 1. ut optabile est, plus favoris mereri, sic proximum, minus odii 4, 1, 44.

**Optatio.** (*fig.*) 9, 1, 32. 9, 2, 3.

**Optimates.** (*Graccho*) terrenti optimates 1, 10, 28.

**Optio.** propter talem optionem 7, 1, 21. hoc genus optionis *ib.* 53. si opt. tyrannicidae et viri fortis comparentur 7, 7, 2. *cf.* 5, 10, 97 *N.* Virginem rapuit, non tamen opt. patri dabitur 4, 2, 68 *N.* opt. vobis datur, utrum — velitis — an *etc.* 5, 10, 69; sicut neque opt. judicis adversario esset permittenda 5, 6, 6.

**Opto.** I) *i. q.* cupio. α) *simpliciter:* cum optamus (*in dic.*) 3, 4, 3. *cf.* 6, 3, 70. faciunt favorem et illa paene communia — optare, abominari *etc.* 4, 1, 33. *cf.* 9, 1, 26. quaedam ut miserantes, quaed. ut optantes dicimus 6, 3, 70. β) *c. Accusat.:* quod nefas erat, sed ipsa optabat 6, Pr. 6. quid amplius debeam optare, non reperio 4, 1, 51. vir fortis optet, quod volet 7, 5, 4. accusator (*tyrannidem affectantis*) optet, quod volet 9, 2, 81; incolumitatem ejus optet *ib.* 85. perfectus aliquis, qualem optamus, orator 12, 2, 9. Optet vir fortis alienam uxorem. Ultima species est, An optare possit alienam uxorem? Generale est, An quidquid optarit, accipere debeat? Inde An ex privato? an nuptias? an maritum habentis? 7, 1, 24. *cf.* 7, 7, 4; non quisquam te potius optandus nobis fuit 9, 4, 132. ut sunt maxime optanda, ita non semper possunt contingere 10, 3, 28. γ) *seq. Accus. c. Inf.:* In parentibus vero quam plurimum esse eruditionis optaverim 1, 1, 6. impleri sinus optabimus 10, 7, 23. foret optandum, pares aut saltem proximos illi viro fieri 10, 1, 127. δ) *seq.* ut, ne*:* optandum, ut amici quam minimas lites habeant 12, 9, 7. solebat optare, ne quod sibi verbum in mentem veniret *etc.* 12, 9, 13. II) *i. q.* eligo*:* sermo ipse, qui facile judicem doceat, optandus 12, 10, 56 *N.* *cf.* 7, 1, 24.

**Opus, eris.** I) *id quod efficitur.* α) *generaliter:* promiseram me de arte, de artifice, de opere dicturum 12, 10, 1. non evertit opus rhetorice, quod efficit 2, 17, 34. *cf. ib.* 30. cum sit rhetorices atq.

oratoris opus oratio 12, 10, 1. *cf.* 2, 17, 43. oratio opus non materia rhetorices 2, 21, 1. late fusum op. et multiplex et cotidie novum 2, 13, 17. in efficiendo velut op. proposito 8, 3, 88. nec tam aversa unquam videbitur ab op. suo providentia 5, 12, 19. opera quaedam nobis inimitabilia, qualia sunt cerarum ac mellis 2, 16, 16. *β) quae manu facta sunt:* opere male juncto 12, 9, 17. a summis ad ima rigens op. 2, 13, 9. op. tumultuario 7, 3, 34; minutissima geometriae op. 1, 12, 14. op. publica 3, 11, 13. 11, 2, 21. pictura tacens op. 11, 3, 67. vetusta urbis nostrae op. 1, 4, 16; operis, quod oculis subjicitur, consummatione 2, 18, 2. operum fastigia spectantur, latent fundamenta Pr. 4. haec operum genera 12, 10, 2. majestas operis 12, 10, 9. operum moles 12, 9, 2 *v.* Moles. operis ornamentum 2, 3, 6; artifices, cum plura in unam tabulam opera contulerunt 8, 5, 26. ab initio sic opus ducere 10, 3, 18 *N.* opera extruentibus satis non est, saxa atq. materiam congerere 7, Pr. 1. pictores opera priorum in exemplum intuentur 10, 2, 2. quorum opera non vetustatis modo gratia visenda sunt, clari pictores 12, 10, 3. Est laus et operum, in quibus honor, utilitas, pulchritudo, auctor spectari solet. Honor, ut in templis *etc.* 3, 7, 27. *γ) de scriptis:* non contemnendum op. 10, 1, 54. op. a nobis destinatum 2, 10, 15. *cf.* 10, 3, 23; infaustum op. 6, Pr. 3, operis instituti Ep. ad Tryph. 2. vulgo paulo numerosius op. dicitur argumentosum 5, 10, 10. proposito opere 11, 3, 16. puerilia ejus opera 10, 1, 89. in illo pulcherrimo operum 8, 6, 64. tanti op. 1, 5, 6; in dispositione totius op. 10, 1, 50. utriusque op. ingressus *ib.* 48. interpres op. alieni *ib.* 87. partem op. destinati longe gravissimam 12, Pr. 1. *cf.* 1, 8, 6. 6, 5, 1. 8, Pr. 13. varietate operum 10, 1, 83; procedente jam op. 10, 1, 4; dum — si quid desit operi, supplet vox 12, 6, 3. sufficit operi, cui se parem credidit 10, 1, 55. ut id quoque adjungamus operi *ib.* 37; pro modo virium et exigendum op. et corrigendum 2, 4, 14. quod op. tibi dicamus Pr. 6. summa in excolendis op. manus 10, 1, 97. neque ei de risu, sed de urbanitate est op. institutum 6, 3, 103. *cf.* Pr. 21. perficere tantum op. 12, 11, 24. ut op. poliat lima, non exterat 10, 4, 4. nobis nostrum op. interim tueri sat erit 10, 1, 9. multa, quae ad hoc op. pertinerent Pr. 1. scribendi facultatem potius ad alia op. convertet 10, 7, 1; toto fere op. executi sumus 12, 9, 1. in hoc op. 11, 3, 27. in alio op. 5, 12, 23. 8, 3, 58. manifestus est etiam ex op. ipso labor 10, 3, 8. Quid his ipsis ejus operibus sublimius, doctius, omnibus denique numeris praestantius 10, 1, 91. *δ) de toto aliquo genere scribendi:* ne in oratione poëtas nobis, in illis operibus oratores aut declamatores, imitandos putemus 10, 2, 21. totumque op. (*historia*) non ad actum rei pugnamque praesentem, sed ad memoriam posteritatis *etc.* componitur 10, 1, 31. longe clarius illustraverunt hoc op. (*i. e. tragoediam*) Sophocles atq. Euripides *ib.* 67. Hunc (*Euripidem*) et admiratus maxime est, et secutus, quanquam in op. diverso, Menander *ib.* 69. mihi longe magis orator probari in op. suo videtur (*Menander*) *ib.* 70. M. Tullius, qui ubique, etiam in hoc op. Platonis aemulus extitit *ib.* 123. iambus non sane a Romanis celebratus est, ut proprium op. *ib.* 96. omnibus ejusdem op. auctoribus *ib.* 72 *v.* Auctor. quos (*libros*) ab ipsis dicendi velut incunabulis, per omnes, quae modo aliquid oratori futuro conferant, artes, ad summam ejus op. perducere destinabamus Pr. 6; quanquam omnes tres status cadere in hoc opus (*i. e. laudativum genus*) possint 3, 7, 28. non patiamur frigescere hoc op. (*i. e. miserationem*) 6, 1, 29. hoc op. (*i. e. demonstrativum genus*) tractatu honestorum utiliumque constare 8, Pr. 8.

II) *i. q. negotium vel officium.* α) *c. Adj.:* in hoc fere labor major est —. In eo, quid sit? duplex opus est 7, 3, 19. Quod op. (*paraphrasi vertere Aesopi fabellas etc.*), etiam consummatis professoribus difficile, qui commode tractaverit cuicunque discendo sufficiet 1, 9, 3. majus est op. atq. praestantius, ad quod ipse tendit 12, 2, 27. *cf.* 8, 5, 35. op., ad obtinenda, quae volumus, potentissimum *etc.*, movendi judicum animos 6, 2, 1. hoc proprium ac praecipuum crederent op., sua confirmare *etc.* 5, Pr. 2. *cf.* 6, 2, 5. 9, 4, 60. rhetoricen maximum ac pulcherrimum op. 2, 17, 3. *cf.* 12, 1, 4. 12, 11, 1. finem dignum et optimo viro et opere sanctissimo 12, 11, 1. β) *c. Genit.:* ibi proprium oratoris est op. 6, 2, 5. *cf.* 12, 2, 10. quod minime festinantium op. est 9, 4, 134; quale quidque videatur, eloquentiae est op. 7, 4, 24. si nosse, quid quisque senserit, volet, lectionis op. est 12, 3, 8. quod non simplicis utilitatis op. est 2, 4, 20; opus destruendi confirmandique narrationes 2, 4, 18. totum declamandi op. 2, 10, 7. quid esset in toto dicendi opere primum 11, 3, 6. γ) *Sing. per varios casus.* a) *Nominat.:* hoc op. ejus, hic labor est 6, 2, 7. b) *Genit.:* cetera majoris operis ac spiritus 1, 9, 6. quae (*grammatica*) plus habeat operis, quam ostentationis 1, 4, 5. *cf.* 6, 2, 21. circa ejusmodi instrumenta firmanda *etc.* multum habet operis ratio 5, 7, 36. nihilque post actum operis relinquit, quae πρακτική dicitur 2, 18, 1. omnia, quae sunt ejus op. 2, 8, 8. exercitatio duplicis est op. 3, 8, 49; hujus (*i. e. stili*) operis est, detrahere *etc.* 10, 4, 1. quod esset op. infiniti 5, 1, 3. *cf.* 10, 5, 19. persequi singulos infiniti fuerit op. 10, 1, 37. hoc exuberantis quidem op. est, ut explicemus, quae sint materiae 10, 5, 1; cujus (*op.*) est velut candidatus (*orator*) 12, 2, 27. sui quisque op. magister erit utilior 2, 1, 13. operis (*i. e. eloquentiae*) amor 1, 12, 16. *cf.* 12, 11, 5. primo cujusque op. conatu 2, 10, 7. et operis et hominum contemtum 11, 3, 136 *v.* Contemtus. intellectus hic sit operis non metus 12, 5, 4. cujus (*op.*) onus 12, Pr. 1. partibus omnibus hujus op. (*i. e. dicendi artis*) 6, 5, 1. adeo velut spiritus op. hujus atq. animus in affectibus est 6, 2, 7. c) *Dat.:* hanc quoque artem (*musicen*) necessariam esse operi nostro 1, 10, 33. proprie libros huic operi dedicaverunt 9, 3, 89; jam confirmatae *etc.* vocis genus exercitationis optimum duco, quod est operi (*i. e. actioni*) simillimum, dicere cotidie, sicut agimus 11, 3, 29. d) *Accusat.:* qui totum opus (*oratoris*) in res et affectus dividunt 3, 5, 2. quod ipsum op. (*i. e. scribere orationes etc.*) in parte oratoria merito ponimus 2, 18, 5. ad hoc quoque op. meum respicere 11, 1, 55. non una per hoc op. ducitur via 3, 7, 15. e) *Ablat.:* ab actu, id est opere, recesserunt 2, 18, 4. *v.* Actus. rhetorice officia sua non detrectet — quae, dum opere cedit *etc.* 2, 1, 5. qui de hoc op. melius sentiunt 2, 15, 33. demonstrari, nisi in op. ipso (*i. e. actu*), non potest 1, 8, 1. scribere pueros, plurimumque esse in hoc op., plane velim 2, 7, 2. Pyrrhon, quas in hoc opere (*i. e. oratoris*) habere partes potest? 12, 2, 24. in nullo non orationis op. 9, 1, 19. δ) *Plur.:* operum, id est factorum dictorumque contextus 3, 7, 15. haec ipsa opera tempusque omne alienis negotiis datum 12, 7, 10. op. suorum onera et modum norunt 1, 9, 6. non secretis disputationibus sed rerum experimentis atq. operibus 12, 2, 7. in his primis op. — bene instituto ac satis exercitato 2, 10, 1. in iis op., in quibus plurium conatus, praeeunte aliqua jucunda voce, conspirat 1, 10, 16. *cf.* 12, 1, 26; hominum inter se opera similia 5, 11, 23. has non rhetorices partes esse, sed opera oratoris 3, 3, 11. *v.* Opera. omnis eloquentia

circa op. vitae est 8, 3, 71. ut, quae alterius artis prima erant op, facta sint alterius novissima 2, 1, 3. summis op. suffecturae vires 2, 4, 33.

**Opus.** *indecl.* α) *c. Abl.:* op. est omnibus 11, 3, 16. adeo infinito spatio op. non est 12, 11, 16. ubi miseratione op. erit 6, 2, 34. *cf.* 9, 4, 83. jam profectu op. est 2, 5, 19; cui probatione op. non sit 5, Pr. 5. admirabili (*Sp.* in adm.) et turpi remediis op. est 4, 1, 41 *Z.* ad profectum op. est studio 10, 3, 15. *cf.* 12, 2, 11. β) *c. Nominat.:* an ei non op. est fides? 12, 1, 24. non op. est tibi (*sc. penula*) 6, 3, 66; quid op. erat tantum studiis laboris impendere 2, 4, 3; [Aerumnas quid op. est, tanquam parum sit, si dicatur labor 8, 3, 26 *S. v.* Aerumna.]

**Opusculum.** laudandi vituperandique opuscula 2, 1, 8.

**Ora.** I) *i. q. margo:* oras pocula circum Aspirant mellis dulci *etc.* liquore *Lucret.* 3, 1, 40. quadratum paribus oris 1, 10, 40. deni in quadrum pedes, quadraginta per oram *ib.* 43. ora ex toga duplex 11, 3, 141. cujus (*sinus*) extremam oram *ib.* 140. ut tunicae prioribus oris infra genua paulum, posterioribus ad medios poplites usque perveniant *ib.* 138. II) *de litore:* oram solventibus Ep. ad. Tryph. 3. solvimus oram 4, 2, 41.

**Oraculum.** majorem patre suo futurum oracula cecinisse 3, 7, 11. non hominis ingenio, sed quodam Delphico oraculo (*optt. Codd. inserunt* de *aut* dei, *quod non omnino negligendum.*) instinctus 10, 1, 81 *S. et Fr.* veram dicendi viam velut ex oraculo petent 12, 11, 5. oraculorum fides 5, 7, 36.

**Oratio.** I) *Singul.* α) *c. Attributis:* reginam rerum orationem 1, 12, 18. a) *Adj.:* acri et vehementi or. 5, 13, 25. or. bona 2, 14, 5. or. quamlibet clara 8, 6, 4. cum oratione continua, tum etiam quibusd. urbane dictis 6, 1, 46. *v.* Continuus. or. extemporalis 4, 1, 54. fragosa atq. interrupta or. 9, 4, 7. inaffectatae or. 11, 1, 93. obscurae potius quam inornatae or. 8, 3, 50. or. jucundam, non deformi voluptate, sed cum laude ad dignitatem conjuncta 8, Pr. 33. or. judicialis 2, 15, 12. Latinae or. 1, 5, 8. lenior atque summissior or. 11, 1, 64. or. libera 9, 2, 27. *v.* Licentia. longior or. 3, 3, 2. 11, 2, 27. mediocrem or. commendatam viribus 11, 3, 5. or. nitida 8, 3, 18. or. nobilissima pro Milone 11, 3, 47. or. nivibus hibernis parem 12, 10, 64. or. perfecta 2, 4, 4. 2, 8, 15. 2, 20, 8. orationis duo genera, altera perpetua, altera concisa 2, 20, 7. perpetua or. 2, 10, 2 *N. cf.* 2, 21, 13. 5, 7, 8. 5, 11, 5. 6, 4, 4. 11, 2, 24. prosam or., quam pedestrem vocat 10, 1, 81. *cf.* 1, 5, 18. pulchra or. 9, 4, 36. or. recta *opp.* figura declinata 10, 5, 8. *cf.* 9, 2, 79. rectae atq. emendatae or. 2, 4, 15. resistens ac salebrosa or. 11, 2, 46 *N.* cuilibet severissimae or. 6, 3, 102. simplicem quand. et non praeparatam or. 9, 2, 59. or. summissa 11, 1, 9. torrens et utique aequaliter concitata or. 3, 8, 60. verecundae or. 11, 3, 96. or. minus vitiosa 3, 8, 51. b) *Partic.:* abundans super necessitatem or. 9, 3, 46. rebus indignis *etc.* addens vim oratio 6, 2, 24. vere aversa or. 4, 1, 67 *N. cf.* 9, 1, 16. concitata or. 3, 8, 58. or. docens auditorem, quid in controversia sit 4, 2, 31. decurrentis or. 9, 4, 61. suspensa ac velut dubitans or. 10, 7, 22. supra modum se tollens or. 4, 2, 61; or. a judice aversa 9, 1, 16. e singulis non membris sed frustis collata or. 8, 5, 27. or. semper concitata 3, 8, 58. dissoluta et ex diversis congesta or. 2, 11, 7. minus considerata or. 5, 13, 31. corrupta or. 8, 3, 57. or. erudita *ib.* 17. fictam or. 4, 1, 28. *cf.* 12, 10, 23. or. morata 4, 2, 64. quaed. mixta

ex varia ratione linguarum or. 8, 3, 59. praecisa velut ante legitimum finem or. 9, 2, 57. or. scripta, monumentum actionis habitae 12, 10, 51. *cf.* 2, 5, 7. soluta fere or. 8, 5, 27. in or. sparsa (*a. l.* prosa) 5, 7, 18 *N. cr.* c) *Verbo junctis:* et sanctiorem et magis admirabilem faciunt or. 8, 3, 24. *cf.* 8, Pr. 33. celerem ac mobilem faciunt or. 9, 4, 83. or. magis deformem fore *ib.* 15. or. emendata, dilucida, ornata, apta esse debet 11, 3, 30. *cf.* 1, 5, 1. fit aspera et dura et dissoluta et hians or. 8, 6, 62. aliam or. esse ἀσχημάτιστον, id est, figuris carentem, aliam ἐσχηματισμένην, id est, figuratam 9, 1, 13. videbitur non solum composita or., sed etiam continua 7, 10, 17. tota or. simplex et gravis debet esse 3, 8, 65. *cf.* 9, 4, 83. quaed. hebes, sordida, jejuna, tristis ingrata, vilis or. est 8, 3, 49. est et sancta et gravis (*a. l.* brevis) or. et custodita (*a. l.* castigata) et frequenter vehemens quoque 10, 1, 115. quibus illustrem fieri or. 8, 3, 43. ut sine appositis nuda sit et velut incomta or.; ne tamen multis sit longa et impedita (*sic locus constituendus mihi videtur*; *vulg.* oneretur tamen multis. Nam fit longa *etc.*) 8, 6, 41. facit or. sublimem, floridam, jucundam, mirabilem 8, 3, 74. maxime jucundam et ornatam faciunt or. 4, 3, 15. *cf.* 9, 2, 63. fit longa et impedita or. 8, 6, 42. mollior (*a. l. melior*) fit or. 9, 2, 32. ornatam fore, quae probabilis non erit, or. 8, 3, 42. ut or. Romana plane videatur, non civitate donata 8, 1, 3. ut eam (*or.*) judices similem agmini 8, 6, 42. Nec argumentis, nec narrationi similis esse in prooemio debet or., neque tamen deducta semper, atq. circumlata, sed saepe simplici atq. illaboratae similis, nec verbis vultuque nimia promittens 4, 1, 60 *N.*; licet et vincta (*a. l.* juncta) sit, et apte cadens or., tamen merito incomposita dicatur 9, 4, 32. quae connexa est, et totis viribus fluit, (*a. l.* furit) fragosā atq. interruptā melior or. 9, 4, 7. ut sit or. distincta 11, 3, 35. natura permixta est omnibus istis or. 12, 2, 20. facit res ead. concisam quoque or. 8, 5, 27.

β) *Nominat.:* Opus, quod efficitur ab artifice, id est, bona oratio 2, 14, 5. or., cujus virtutes frequenter ex industria quoque occultantur 10, 1, 20. or., quae quidem or. est vere 12, 2, 20 *N.* illa, qua nihil pulchrius auditu est, or. 10, 1, 111. or. ante artem fuisse 2, 17, 7. materiam rhetorices esse or. 2, 21, 1. cum sit rhetorices atq. oratoris opus or. 12, 10, 1. moralem (*partem*), sine qua nulla esse or. potest, 12, 2, 20. in qua (*materia Arati*) nulla cujusquam sit or. 10, 1, 55. omnem or. (*a. l.* oratorem) id agere, ut judici, quae proposita fuerint, vera et honesta videantur 12, 1, 11. or. suam coepisse canescere 11, 1, 31. or. carens hac virtute (*i. e. ordine*) tumultuetur necesse est, et sine rectore fluitet, nec cohaereat sibi, multa repetat, multa transeat 7, Pr. 3. or., quae ferri debeat ac fluere, consenescat 9, 4, 112. [or. omnem (*Codd.* omnem oratoriam, *Sp. conjic. compositionem oratoriam; recepta est ex Basil.*) constare pedibus *ib.* 79 *N.*] actione constat, non imitatione, or. 11, 3, 182. crescit or. 8, 4, 8. *cf.* 6, 1, 29. ne decrescat or. 9, 4, 23. orator, quem non magis unquam in causis oratio, quam in rebus cotidianis sermo deficiet 12, 9, 21. or. non descendit ad strepitum digitorum 9, 4, 55. animi secreta detegit or. 11, 1, 30. non satis efficit, neque plene (*Sp.* plane) dominatur or. 8, 3, 62 *Z.* habitas in judiciis or. eminere virtutibus 3, 8, 65. nos mirabimur, si or., qua nihil praestantius homini dedit providentia, pluribus egeat? 1, 10, 7. aequo congressa campo totas vires populariter explicabit or. 12, 9, 2. ipsa quodammodo se cum gestu fundit or. 11, 3, 84. or. gaudebit occasione laetius decurrendi 12, 9, 2. vel mediocrem or., commendatam viribus actionis — plus habituram esse mo-

menti, quam optimam ead. illa destitutam 11, 3, 5. aliam quand. videtur habere naturam sermo vulgaris, aliam viri eloquentis oratio 12, 10, 43. circa ejusmodi quoque instrumenta firmanda vel destruenda multum habet operis or. 5, 7, 36. *cf.* 6, 2, 21. minus sanguinis ac virium habeant declamationes quam orationes (*a. l.* oratores) 10, 2, 12. hiat et intersistit et quasi laborat or. 9, 4, 33. ut in animum ejus or., ut sol in oculos, incurrat 8, 2, 23. quibus mens pariter atq. oratio insurgat 12, 2, 28. omnia illa adeo sunt virtutes orationis, ut sine iis nulla intelligi fere possit or. 9, 2, 2. jacet or. *ib.* 4. tota lucet or. 8, 5, 29. quid magis or. quam probationem petit 1, 10, 38. profert mores plerumque or. 11, 1, 30. a tali animo proficiscatur or., qualem facere judicem volet 6, 2, 27. Poëtae quidem etiam verborum divisionem faciunt et transgressionem, — quod oratio nequaquam recipiet 8, 6, 66. ne or. refrigescat 4, 3, 2 *N.* hilarior protinus renidet or. 12, 10, 28. aliud or. sapit, nec vult nimium esse condita 11, 3, 182. melius ultra, quam citra, stat or. 8, 6, 76. si usque ad aures valet (*a. l.* volet) or. 8, 3, 62.

γ) *Genit.:* (*figurae*) *λέξεως*, id est verborum, vel dictionis vel elocutionis, vel sermonis vel orationis 9, 1, 17 *v.* Mens. ad primum velut aspectum or. 10, 2, 16. asperitas or. 11, 1, 85. cum ipsa or. celeritate 11, 3, 111. claritas or. 2, 16, 10. colorem (*a. l.* calorem) et gravitatem or. 10, 1, 116. in compositione or. 9, 4, 52. velut quodd. simplex or. condimentum 6, 3, 19. conformatio quaed. or., remota a communi *etc.* ratione 9, 1, 4. cursus or. 9, 4, 106. or. differentiam 12, 10, 17. orationum et sententiarum figuras 9, 1, 36. *cf.* 9, 2, 101. 37. 9, 4, 117. in fine or. 9, 4, 102. prono decurrentis or. flumine *ib.* 61. plures or. formae 12, 10, 1. or. fundamentum 12, 8, 1. de genere or. 12, 10, 1 *seqq.* longe speciosissimum genus or. 8, 6, 49. vulgari genere or. *Cic.* 8, Pr. 15. *v.* Genus. or. gratiam 6, 1, 40. habitum ipsum or. virilem 5, 12, 18. initio or. 9, 4, 74. or. vera laus 12, 9, 4. or. lumina et quodam modo insignia *Cic.* 9, 1, 38 *v.* Lumen. medius ille or. (*a. l.* oratoris) modus 6, 2, 19. motus orationis atq. actus 9, 2, 4. or. ornatus 5, 11, 5 *v.* Ornatus. maximam partem or. in tractatu aequi bonique consistere 12, 1, 8. pars haec or. (*i. e. tenuiora*) 12, 10, 38. Aristoteles tres faciendo partes or., judicialem, deliberativam, demonstrativam 2, 21, 23. quot et quae sint partes or. (*i. e. vocabulorum genera*) 1, 4, 17. *cf.* 1, 5, 41. 48. 1, 8, 13. 9, 3, 10. in pedibus or. 9, 4, 139. non alia est ratio pronuntiationis quam ipsius orationis 11, 3, 30. or. schema 9, 3, 2. sedes or. 9, 4, 62. or. suavitate 11, 3, 154. tenebris or. 8, 2, 23. usus or. 12, 10, 72. omnes or. virtutes 2, 15, 34 *cf.* 1, 11, 14. 2, 10, 2. 2, 15, 36. 6, 3, 104. 8, 6, 61. 10, 1, 20. vi or. 9, 2, 53. vitia or. 12, 1, 22. or. ipsius vultus 9, 1, 21. δ) *Dat.:* corporis accommodatus orationi motus 11, 3, 29. consentientem or. gestum *ib.* 164. diversam or. voluntatem 8, 6, 54.

ε) *Accusat.:* res, cui accommodari debet oratio 3, 8, 51. tanquam orationem ad rhythmos alliget 9, 4, 53. ad amplificandam or. 11, 1, 44. aptare or. locis, temporibus, personis 6, 5, 11. ad ornandam modo, non augendam or. 8, 6, 39. attollere orationem 10, 5, 4. augenda or., summittenda 8, 3, 21. si longior complectenda memoria fuerit or. 11, 2, 27. componendis or. 12, 10, 49. illuc conferenda est or. 7, 2, 36. confundent ex diversis or. 10, 7, 6. totam contexit or. 10, 6, 2. lacerat ac deformat or. 10, 7, 32. densanda or. 11, 3, 164. latius or. ducta 7, 3, 15. ex his or. ducimus 6, 2, 17. mire cum variant or., tum excitant 9, 2, 29. excolendae or. 8, 3, 86. non quia

comi expolirique non debeat or. *ib.* 42. amplificationibus extollet or. 12, 10, 62. figuratur or. 9, 1, 9. flectetur or. 12, 1, 45. sic formetur or. 10, 7, 7. or. translatorum nitore illuminanda 12, 10, 36. or. habita 1, 1, 6. eo maxime illustrari ornarique or. 4, 3, 4. fictam or. induere personis 4, 1, 28. nosse eas causas, quarum orationes in manus sumserimus 10, 1, 22. [or. oneretur multis (*appositis*) 8, 6, 41. *v. a, c.*] quod genus non ornat modo orationes, sed etiam cotidiani sermonis usus recipit 8, 6, 21. quibus ornetur or. 8, 3, 41. *cf.* 1, 8, 16. 4, 3, 4. 10, 5, 3. *v.* Orno. quo quaeque (*or.*) longius petita est, hoc plus affert novitatis, atq. inexpectata magis est 8, 3, 74. Antiphon or. primus omnium scripsit 3, 1, 11 *N.* or. exercitationis gratia scripsit 10, 1, 23. proxima subnectens struxerit or. 7, 10, 7. urgentis or. gestus 11, 3, 102. quod vertant or. (*tropi*) 9, 1, 2. quae qui pertinere ad or. non putabit 2, 1, 12 *Z.*; horum pedum nullus non in orationem venit 9, 4, 83.

ζ) *Ablat.:* nihil a diis oratione melius accepimus 2, 16, 17. rebus acuti magis, quam oratione magnifici 10, 1, 84. captus est or. 9, 4, 129. cum erit subito continua or. dicendum 10, 3, 30. discutiendae or. hujusmodi scenae 6, 1, 49. quae ad efficiendum or., quod proposuerit, valent 11, 1, 35; vox, ne ab oratione discordet 11, 3, 45. si gestus ac vultus ab or. dissentiant 11, 3, 67. omnibus fere verbis, praeter pauca, in or. locus est 10, 1, 9. si numeris et modis inest quaed. tacita vis, in oratione est vehementissima 9, 4, 13. ratio pedum in oratione est multo difficilior quam in versu *ib.* 60. *cf. ib.* 6. 52. in ead. or. aliter conciliabit 12, 10, 70 *N. v.* Aliter. cum ille eruditus, ut in oratione multa summittere, variare, disponere, ita etiam in pronuntiando suum cuique colori accommodare actum sciat 2, 12, 10. quem in poëmate locum habet versificatio, eum in oratione compositio 9, 4, 116. ne in or. poëtas nobis et historicos imitandos putemus 10, 2, 21. in or., si species intueri velis, totidem paene invenias ingeniorum, quot corporum, formas 12, 10, 10. sicut, qui patrimonium compararunt, sub diem (*Sp.* subinde) quaerunt: ita in or., qui non satis laborarunt 8, Pr. 19 *Z.* non in or. operienda sunt quaed.? 2, 13, 12. haec in or. praestabit, cui omnia affuerint 7, 10, 14. minus idem ordo valebit in or.? 11, 2, 38.

II) *Plur.:* orationes clarae 2, 4, 39. corruptae et vitiosae or. 2, 5, 10. compositae or., quibus alii uterentur 3, 8, 50. or. contra Verrem compositae 4, 3, 13. qui or., quae Charisii nomine eduntur, a Menandro scriptas putant 10, 1, 70. insignes pro Voluseno Catulo Domitii Afri *etc.* or. ferebantur *ib.* 24. breviores aliquando causarum or., quam sententiarum 3, 8, 68; quibus ex rebus or. nascuntur 3, 6, 45. si orationum lectione susceptos a se discipulos instruxerit 2, 5, 1. orationum velut thema 5, 10, 9. neque gravissimus in musica sonus nec acutissimus orationibus convenit 11, 3, 41. rescribere veteribus or. 10, 5, 20. orationes scribere 2, 17, 13 *v.* Scribo; quod vehementissime multis or. tractat 7, 2, 36. non solum extra judicia, sed in ipsis etiam orationibus 6, 3, 3. habet res ipsa (*i. e. pronuntiatio*) miram quand. in or. vim ac potestatem 11, 3, 2. *v. passim supra.*

**Oratiuncula.** Ciceroni quoque in prooemio, cum diceret pro Milone, digredi fuit necesse, ut ipsa or., qua usus est, patet 4, 3, 17.

**Orator.** I, *a*) *de homine.* a) *c. Attrib.:* clarissimos sui temporis or. 6, 1, 47. consummatus or. 1, 19, 1. or. copiosiores 12, 5, 5. or. futurus Pr. 6. 1, 1, 3. 1, 4, 5. 1, 10, 22. 10, 1, 35. or. maximus 2, 14, 4. 6, 3, 1. 10, 2, 9. miser et, ut sic dicam, pauper or. 8, Pr. 28. non igitur

malus idem homo et perfectus or. 12, 1, 9. *cf.* 2, 15, 33. 10, 2, 9. 12, Pr. 4. 12, 2, 31. 12, 9, 8. 12, 10, 2. *v.* Perfectus. praecipui suorum temporum or. 1, 10, 27. praestantissimos or. 12, 10, 54. Romanis or. 10, 1, 38. summi or. 1, 8, 10. *cf.* 4, 1, 12. 11, 1, 4. 12, 10, 26. 12, 11, 2. summos Graecos Latinosque or. 9, 4, 26. or. tacens 2, 18, 3. veteres nostri or. 10, 5, 2; *cf.* 10, 7, 14. vero or. 2, 21, 6 *Z.* etiam non orator 2, 15, 17. b) *de certa vitae condicione*: qui tres liberos habebat, oratorem, philosophum, medicum 7, 1, 38. *cf.* 42. *opp.* carminum auctores 8, 6, 27.

*β) Nominat., frequenter c. emph. quadam:* eum, qui mihi sit orator 12, 1, 3. *cf. ib.* 24. 43. Artifex est, qui percepit hanc artem, id est or., cujus est summa bene dicere 2, 14, 5. sit nobis or. is, qui a M. Catone finitur, vir bonus dicendi peritus 12, 1, 1. *cf. ib.* 3. 10. 1, 2, 3. 10, 1, 80. malos viros oratores esse non posse 2, 15, 1. non fiet unquam stultus or. 12, 1, 4. quae vero hoc patitur ratio, ut quisquam sit or. imparatus ad dicendum? 10, 7, 3. non convenit ei, quem or. esse volumus, justa tueri scientem 12, 7, 7. non comoedum esse sed oratorem volo 11, 3, 181. non eo pertinet, ut esse oratorem philosophum velim 12, 2, 6. qui hominibus, ut sint oratores, satis putant nasci 11, 3, 11. cur non sit or., quando, quod difficilius est, oratorem facit 12, 8, 5. sine quo fieri oratorem non posse Pr. 5. *cf.* 1, 2, 3. 10, 1, 45. Non posse oratorem esse nisi virum bonum. 12, Cap. 1. Oratores vero vel praecipue Latinam eloquentiam parem facere Graecae possint 10, 1, 105; abesse plurimum a saltatore debet or. 11, 3, 89. abundare debet or. exemplorum copia 12, 4, 1. *cf.* 11, 2, 1. nihil acquirere volet or. ultra quam satis erit 12, 7, 12. quas virtutes cum etiam in litigatore debeat orator approbare 6, 2, 18. qui (*or.*) veterum poëmata, vel ad fidem causarum, vel ad ornamentum eloquentiae assumunt 1, 8, 10. qui (*or.*) illis (*philosophis*) optima sui operis parte cesserunt 10, 1, 35. neque scientia modo constat or., sed voce, latere, firmitate 12, 11, 2. neque défendet omnes orator 12, 7, 4. non movere tantum, sed docere etiam ac delectare debet or. 12, 2, 11. Quis unquam sic dixit or.? 5, 14, 32. oratorem ut dicere urbane volo, ita videri id affectare plane nolo 6, 3, 30. An de justitia, fortitudine, abstinentia, temperantia, pietate non plurima dicet or.? 12, 2, 17. si habebit in primis curam vocis or. (*a. l.* oratio) 1, 10, 27. or. habet rectam quandam velut faciem 9, 3, 101. saepe praeparat, dissimulat, insidiatur or. 10, 1, 21. nec illo fastidio laborabit or. non agendi causas minores 12, 9, 7. quae doctor praecepit, orator ostendit 10, 1, 15. querelas — necem — conspirationes non inultas patietur or. 12, 7, 2. Tria sunt, quae praestare debeat or., ut doceat, moveat, delectet 3, 5, 2. res duas in omni actu spectet or. 2, 13, 8. or. utatur laterum inclinatione forti ac virili 1, 11, 18. posse oratorem non discendo tantum juri vacare sed etiam docendo 12, 3, 10. utinam or. hanc artem (*philosophiam*) vindicet sibi 12, 2, 9. *γ) Genit.:* Cic. inventionem quidem ac dispositionem prudentis hominis putat, eloquentiam oratoris 8, Pr. 14. poëtica prius, tum oratorum, novissime etiam solutiora numeris (*ediscere*) 11, 2, 41. est or., suspectum testem, dum prodest, dimittere 5, 7, 21. Illud prorsus oratoris, scire ubi quoque genere compositionis sit utendum 9, 4, 121. proprietates vocis cujusque nosse, et ambigua aperire, et perplexa discernere, et de falsis judicare, et colligere ac resolvere, quae velis, oratorum (*a. l.* oratoris) est 12, 2, 20; or. omnem actionem opinione non scientia contineri 2, 17, 36. or. artem *ib.* 37. auctoritatem oratorum 1, 6, 11. or. condicio est 10, 3, 9. cultus non est proprius or.

aliquis, sed magis in oratore conspicuus 11, 3, 137. or. fundamenta 1, 4, 5. instrumenta non artis, sed ipsius oratoris 12, 5, 1. oratorum ingens manus 10, 1, 76. quem in hoc oratoris modum 12, 9, 14. ab omni munere or. 12, 2, 6. clarissimum nomen or. 10, 1, 120. or. sacro nomine 12, 1, 24. meditationes omnibus or. (*a. l.* oratoriis) numeris absolutae 10, 1, 70. omne or. officium aut in judiciis est, aut extra judicia 3, 4, 6. or. officium docendi, movendi, delectandi partibus contineri 8, Pr. 7. in eloquendo positum or. officium 10, 1, 3. ut in disputationibus potius arguta verborum cavillatrix, quam in oratoris officio multum allatura momenti 7, 3, 14 *Z.* qualitas maxime (*Sp.* maxima) oratoris recipit operam (*Sp.* opera) 7, 4, 23 *Z.* rhetorices atq. oratoris opus oratio 12, 10, 1. qua (*parte*) non est cum or. opere conjuncta (*eloquentia*) 12, 2, 10. princeps oratorum 11, 3, 8. 12, 10, 22. oratorum ingens proventus *ib.* 11. ad spem or. aggressi 2, 8, 12. ut or. vita cum scientia divinarum humanarumque rerum conjuncta sit 12, 2, 8. vitio factum est oratorum 10, 1, 35; De lectione oratorum et historicorum apud rhetorem 2, Cap. 5. δ) *Dat.:* pars illa moralis tota oratori accommodata 12, 2, 15. modestia, quae plurimum oratori et auctoritatis et fidei affert 12, 9, 12. plurimum or. conferre lectionem poëtarum 10, 1, 27. nec hoc or. contingere inter adversarios, quod Pythagorae inter discipulos potest 11, 1, 27. cura non ead. oratoribus quae phonascis convenit 11, 3, 19. Quid minus oratori convenit quam scenica modulatio? *ib.* 57. *v.* Convenio. averso pollice demonstrare aliquem, receptum magis quam or. decorum *ib.* 104. oratoribus semper summa ap. populum Rom. dignitas fuit 2, 16, 8. Illud quoque et poëtis et oratoribus frequens, quo id, quod efficit, ex eo, quod efficitur, ostendimus 8, 6, 27. synecdoche liberior poëtis quam oratoribus *ib.* 19. communiter et phonascis et oratoribus necessaria exercitatio 11, 3, 22. An oratori futuro necessaria sit plurium artium cognitio 1, Cap. 10. id quod est oratori necessarium, nec a dicendi praeceptoribus traditur, ab iis petere nimirum necesse est, apud quos remansit, evolvendis penitus auctoribus, qui de virtute praecipiunt 12, 2, 8. or. nihil est necesse in cujusquam jurare leges *ib.* 26. *v.* Imperator. schemata frequentiora quidem ap. poëtas, sed oratoribus quoque permissa 1, 5, 52. si or. satis esset docere 10, 1, 78. nescio an ulla (*quam antiqua comoedia*) — aut similior sit oratoribus aut ad oratores faciendos aptior *ib.* 65. *cf.* 74. ne Thucydidem quidem aut Xenophontem utiles oratori putat (*Cicero*) *ib.* 33; neque hoc dico, non aliquando de rebus a se gestis oratori esse dicendum 11, 1, 22. mores ante omnia or. studiis erunt excolendi 12, 2, 1. Lucanus — magis oratoribus quam poetis imitandus (*sic Codd.*, *Sp.* annumerandus) 10, 1, 90 *N. cr.* plerasque ejus (*historiae*) virtutes or. esse vitandas 10, 1, 31. ε) *Accusat.:* ne ad hos quidem ipsos (*Catonem Gracchosque*) oratorem alligandum 12, 10, 45. poëtis permittamus sane ejusmodi exempla — non idem oratorem decebit 8, 3, 73. ut neque deprehensus orator, neque litigator destitutus esse videatur 10, 7, 29. *cf.* 12, 9, 20. in his (*scholis*) educatur or. 9, 2, 81. *cf.* Pr. 5. or. effingere 5, 12, 21. or. sibi aliquem eligat, quem sequatur 10, 5, 19. qui (*motus corporis*) excitat or., et jactatione manus *etc.* hortatur 10, 7, 26. ad or. faciendos 10, 1, 65. qui a nobis finitur or. 12, 3, 40. in quo (*libro*) nobis or. ipse informandus est Pr. 22. oratorem institui, rem arduam, etiam cum ei formando nihil defuerit 1, 1, 10. ex cognitione rerum exemplorumque, quibus in primis instructus esse debet or. 10, 1, 34. *v.* Instruo. or. plures ap. Homerum invenimus 2, 17, 8. nec oratorem macerat (*infelix*

*solicitudo*) 12, 10, 77. mihi longe magis or. probari in opere suo videtur (*Menander*) 10, 1, 70. altercationibus atq. interrogationibus or. futurum Socratici optime praeparant *ib.* 35. et bonum virum et prudentem in primis or. putamus 12, 3, 8; quae ad oratores pertinent (*i. e. rhetorice*) 12, 11, 22. ζ) *Ablat.:* bibere aut etiam esse inter agendum ab oratore meo procul absit 11, 3, 136. (*Celsus*) ab or. verba fingi vetat 8, 3, 35. auctoritas ab oratoribus peti solet 1, 6, 2. *cf.* 12, 11, 17. loci communes, quos etiam scriptos ab oratoribus scimus 10, 5, 12; de or., qui non clamorem modo suum causis, sed, quae profutura sunt, debet 12, 3, 4. qui post nos de oratoribus scribent 10, 1, 22. ex oratore arator (*fig. ab Cic.*) 9, 3, 72 *N.*; quae in or. maxima sunt, imitabilia non sunt 10, 2, 12. Jucundissima in or. humanitas, facilitas, moderatio, benevolentia 11, 1, 42. res in or. praecipua consilium est 2, 13, 2. quantum habeat in or. momenti (*gestus*) 11, 3, 65. non persuadendi sed bene dicendi finem in or. servandum 11, 1, 11. omnis sui vitiosa jactatio est, eloquentiae tamen in or. praecipue *ib.* 15.

II) *Ciceronis libri*: eadem sunt in Oratore plurima 9, 1, 36. *cf.* 9, 3, 97. in disputationibus, quae sunt de oratore 10, 3, 1. L. Crassus in illis Ciceronis de Oratore (*a. l.* oratoriis) libris dicit 10, 5, 2.

**Oratoria.** *v.* Oratrix.

**Oratorie.** a simplici dicendi modo or. mutatum 9, 1, 13.

**Oratorius.** or. ars Pr. 17. *v.* Ars. or. compositione 1, 8, 13. or. exemplis 8, 3, 79. or. genere 3, 7, 4. 10, 1, 68. comicus magis quam oratorius gestus 11, 3, 125. de institutione or. Ep. ad Tryph. 1. or. numerus 9, 4, 57. or. pars 2, 18, 5 *N.* or. praecepta 12, 3, 12. or. robur 10, 5, 4. studio quod. or. 12, 2, 25. or. syllogismus 5, 14, 24. or. urbanitas 6, 3, 14. nec poëtica modo sed oratoria virtute 10, 1, 46. in oratoriis (*sc. libris*) 3, 1, 20; narrare, quae salsa sint, in primis est subtile et oratorium 6, 3, 39.

**Oratrix.** rhetoricen in Latinum transferentes, tum oratoriam, tum oratricem nominaverunt. 2, 14, 1. oratoria sic efferetur, ut elocutoria; oratrix ut elocutrix *ib.* 2.

**Orbatus.** — filio 5, 12, 13.

**Orbis.** I) illa circumcurrens linea si efficiet orbem, quae forma est in planis maxime perfecta 1, 10, 41. in orbem se formosius fundet (*olea*) 8, 3, 10. ut — sinistrum ducat orbem (*sc. gestu*) 11, 3, 118 *N.* ille, qui in se redit, orbis *ib.* 105 *v.* Motus. status reip. orbi terrarum (*comparatur*) 8, 4, 14. II) *translate:* ut efficiatur orbis ille doctrinae, quam Graeci ἐγκύκλιον παιδείαν vocant 1, 10, 1; historia non tam finitos numeros quam orbem quend. contextumque desiderat 9, 4, 129.

**Orbita.** si tamen rectam viam, non unam orbitam monstrent 2, 13, 16.

**Orbitas.** vulnere orbitatis 6, Pr. 2. 5.

**Orbus.** α) *de parentibus:* parens liberorum an orbus sit 5, 10, 26. in patre quam orbo (*gratior liberalitas*) 7, 4, 23 *N. cr.* β) *de liberis:* orbum agimus (*in scholis*) 6, 2, 36. orbos viduasque in ipsis funeribus canoro quodam modo proclamantes 11, 3, 170; causae orbarum nuptias indicentium 7, 4, 24.

**Orchestra.** in orchestra pila lusi *Carpathius* 6, 3, 71.

**Ordino.** quae, prout ratio causae cujusque postulabit, ordinabuntur

5, 12, 14. [cogitandum est primum, quidquid dici potest: tum ex his, quo quidque loco dici expediat, ordinandum (*Z.* aestimandum). 7, 1, 16.] ordinare suprema judicia 6, 3, 92; in totum diem velut ordinetur opus 1, 2, 12.

**Ordior.** nunc, quae de prima parte tractanda sunt, ordiar 2, 14, 5. in bello Jugurthino *etc.* nihil ad historiam pertinentibus principiis orsus est 3, 8, 9; ab hoc ordiar 7, 1, 64. ut a prima divisione ordiar 8, 3, 11; unde ordiendum est 3, 9, 9; antequam dicere aut scribere ordiamur *ib.* 8.

**Ordo.** I, α) *c. Attributt.:* certus ordo 2, 13, 1. 7, 3, 19. or. constitutus traditusque 2, 13, 8. [singularum in partes discretus o. 7, 1, 1. *v. infra* γ.] diversum o. *ib.* 2. inceptum o. 5, 12, 23. incredibilis rei o. 5, 13, 28. o. institutum 1, 5, 55. lentus profectionis o. 4, 2, 58. naturalis o. 7, 2, 15. 9, 4, 23. o. quam optimo 3, 3, 8. rectus o. 8, 2, 22. 9, 4, 27. repetitus o. 11, 2, 28. o. utilissimus 6, 5, 5. vitiosus o. 9, 4, 32. β) *c. Genit.:* o. judicialium causarum 4, Pr. 6. totius certaminis o. 11, 2, 38. totum declinationis o. 1, 4, 29. indicii o. 4, 2, 99. laudis o. 2, 4, 21. o. quaestionum 2, 13, 1. 6. 10, 7, 5. o. rei per se talis est 4, 2, 109 *cf.* 5, 13, 28. ordinem rei docet 3, 8, 11. ord. rei narrare 4, 2, 73. si in longum exierit o. rerum *ib.* 51. *cf.* 4, 1, 78. 4, 3, 14. o. rerum tribus momentis consertus est 5, 10, 71. o. rerum aut affert, aut detrahit fidem 7, 2, 57. *v.* Res. ordine audito (*sc.* *rerum*) 4, 3, 8 *N.* verborum o. 9, 3, 43; o. dicendi 1, 2, 23. γ) *Nominat.:* ordo recta quaed. collocatio prioribus sequentia annectens (*Sp.* discretus ordo; et recta q. locatio *etc.*) 7, 1, 1 *S.* ordo est geometriae necessarius 1, 10, 37. minus idem o. valebit in oratione 11, 2, 38; ordo (*fig. ap. Cic.*; *a. l. om.*) 9, 1, 35. quaedam omnino non sunt figurae, ordo, dinumeratio, circumscriptio 9, 3, 91. in omni compositione tria sunt genera necessaria, ordo, junctura, numerus 9, 4, 22. *cf.* *ib.* 146. *v.* Consilium. cupidi novitatis alicujus videntur fuisse, qui adjecerunt ordinem, cum dispositionem dixissent 3, 3, 8. ordo in parte nulla minus affert laboris (*quam in contradictione*) 5, 13, 53; naturalis o. est, ut *etc.* 7, 2, 15. δ) *Genit.:* commutatio ordinis 9, 1, 6. opportuna ord. mutatio 8, 6, 64. ad necessitatem ord. sui verba rediguntur *ib.* 62. ε) *Accusat.:* ut ordinem retro agamus 12, 2, 10. vim modo rerum atq. ordinem complecti 11, 2, 44. neque illum ord. damnaverim 4, 5, 16. ord. dicendi dabant 1, 2, 23. libro, quo puerorum *etc.* studiis ord. dedimus 10, 5, 1. quaestionum ord. recte disponere 10, 7, 5. *cf.* 10, 6, 2. idem nobis per Romanos quoque auctores ordo ducendus est 10, 1, 85. multa verba non totum declinationis ord. ferunt 1, 4, 29. hae ipsae partes habent rursus ord. suum 7, 10, 5. permutato ord. 2, 13, 5. 9, 4, 24. breviter ac significanter ordinem rei protulisse 11. 1, 53. nos reddituros (*Sp.* reducturos) reliquum ord. (*in narrando*) 4, 2, 83. totus ordo repetatur *ib.* 128. *cf.* 11, 2, 38. ord. sequar 3, 6, 104. *cf.* 4, 2, 87. 7, 1, 2. 9, 4, 33. ut institutum ordinem sequar 1, 5, 55. jam hinc ord. sequar 10, 3, 4. diversum secuti ord. 7, 1, 2. transmutatione, qua ordo turbatur 1, 5, 39; extra ord. excurrens (*a. l.* proc.) tractatio 4, 3, 14. quae scribentibus solent extra ord., id est, ex aliis, quam qui sunt in manibus loci, occurrere 10, 1, 33; (*res*) in ordinem digestas 7, Pr. 1. cum in ord. incurreret 1, 5 54. in ord. redigam meas arbores 8, 3, 9; singuli per ord. 4, 2, 72 *cf.* 11, 2, 20. 23. schemata, quae erunt per ord. 9, 3, 27. ζ) *Ablat.:* ordine priora 9, 4, 25. ordine proximus locus 7, 3, 36. usus ejus ord. ultimus 6, 4, 1; agi ordine 4, 5,

19. ut, quod quaque de re dicturi sumus, ordine appareat *ib.* 8. propositionum ordine collocata (*Sp.* collata) enumeratio *ib. Z.* et propriis verbis, et ord. collocatis 9, 1, 7. *cf.* 7, 10, 16. numeri spatio temporum constant, metra etiam ordine 9, 4, 46. donec literas facie norint, non ordine 1, 1, 25. ipsam rerum naturam stare ord. 7, Pr. 3; ord. ipso narrationem sequitur confirmatio 4, 3, 1. *cf.* 6, 5, 1. eod. verborum ord. 9, 3, 43. quo dicta sunt ord. 11, 2, 2. ord., quo quisque discubuerat, corpora suis reddidisse *ib.* 13. eo ord., quo quid actum sit, narrare 4, 2, 83. quo quaeque ord. probatio sit apud judicem proferenda 6, 4, 22; memoriam in ordine partium quidam inventioni — subjunxerunt 3, 3, 10. in ord. rerum errare 11, 2, 36; quaedam ex ord. praetermittenda 4, 2, 49. II) *i. q. classis:* Apollonius in ordinem a grammaticis datum non venit 10, 1, 54. ut — auctores alios in ordinem redegerint, alios omnino exemerint numero 1, 4, 3; sunt humilia infra rerum aut ordinis dignitatem 8, 2, 2 *N.* contumeliosi in quemquam hominem ordinemve 4, 1, 10. si aut nationes totae aut ordines incessantur 6, 3, 34. *v.* **Gens**; *transl.:* prioris partis duxit ordinem, Insidiatori vero *etc.* 5, 14, 19 *N.*

**Organum.** *i. q. fistula:* ut illi organorum soni — in alios atq. alios motus ducerent auditorem 9, 4, 10. etiam organis, quibus sermo exprimi non potest, affici animos in diversum habitum 1, 10, 25. fauces convulsae fractis sunt organis similes 11, 3, 20. pronuntiatio — habens omnes in se, qui desiderantur, sonos intentionesque, et tota, ut ajunt, organa (*sic Z.*; *Sp.* toto — organo instructa) 11, 3, 40 *N. cr. et Add.* Est his diversa vox, et paene extra organum, — super modum ac paene naturam vocis humanae acerba *ib.* 169; eorum, per quae velut organa meat (*aura*) *ib.* 16. Is (*animus*) porro, quo generosior celsiorque est, hoc majoribus velut organis commovetur 1, 2, 30 *N.*

**Originatio.** Sunt, qui vim potius intuiti, originationem vocent (*etymologiam*) 1, 6, 28.

**Origo.** origo animi coelestis 1, 1, 1. *cf.* 12, 2, 18. or. declinatorum 11, 2, 31. nominis or. 3, 6, 4. *cf.* 1, 4, 25. or. rhetorices 3, 2, 1. si divina nostris animis or. 12, 2, 21; fabellae, quae originem non ab Aesopo acceperunt 5, 11, 19. Gurdos ex Hispania originem duxisse 1, 5, 57. opinio or. ab Isocrate duxit 2, 15, 4. quae aliunde or. ducunt 1, 6, 38. Etymologia, quae verborum originem inquirit *ib.* 28; scrutabitur ille (*Sp.* mille) praeceptor origines nominum 1, 4, 25 *S.*

**Orior.** *α*) ante carmen ortum est quam observatio carminis 9, 4, 115. quaestio oriebatur 7, 1, 6. *cf. ib.* 59 *v.* Quaestio. ut quodque oritur (*verbum*) 8, 6, 62. *β*) *c. Adv.:* plurima hinc orta vitia 8, 6, 74. *v.* Hinc. ne inde odium, hinc contemtus oriatur 2, 2, 5. unde quaestio oritur 4, 2, 132. unde quid ortum? 7, 2, 3. *γ*) *c. Praeposs.:* ortos ab alio Scopa 11, 2, 15. cum haec chironomia ab illis temporibus heroicis orta sit 1, 11, 17. alii a propositione accusatoris contraque (*Sp.* alia propositio acc., contra quam) loci oriuntur 7, 2, 31 *Z.;* ita sunt autem speciosa haec et utilia, si oriuntur ex causa 2, 4, 32. *cf.* 4, 1, 43. cum ex qualibet earum (*probationum*) innumerabilis argumentorum copia oriatur 5, 10, 100. cum occasiones et ex causis, et ex dictis *etc.* oriantur 6, 1, 5. praecipue ex his oritur sublimitas 8, 6, 11; illa ex Graecis orta 1, 6, 31. ex Tantalo ortus (*a. l. om.*) Pelops *Tragic.* 9, 3, 57. *δ*) *c. Ablat.:* qui terra dicuntur orti 3, 7, 26 *N.* ortos antiquis nobilibus 3, 8, 31.

**Ornamentum.** α) Marcellus ornamenta Syracusanis hostibus restituit 5, 11, 7. ornamenta feminarum 11, 1, 3. β) *in dicendo:* cetera in auxilium atque ornamentum argumentorum comparantur 5, 8, 2. ad orn. eloquentiae 1, 8, 10 *v.* Fides. quae in orn. operis accedunt 2, 3, 6. ut sint ornamento, non impedimento 5, 14, 35. *v.* Adjutorium; eoque orn. unice est usus Virgilius 8, 3, 24; elocutionis ornamenta 6, 4, 1. ἐνάργειαν inter orn. ponamus 8, 3, 61. non ornamenta sed lenocinia quaerimus 8, Pr. 26.

**Ornate.** significanter ornateque dicendi 1, 7, 32. nisi qui disposite, ornate, copiose dicit 10, 7, 12; alia ornatius, alia gracilius esse dicenda 9, 4, 130. ut, quia narratio brevis esse debet, fusius et ornatius res posset exponi 4, 2, 128.

**Ornatus.** α) De ornatu 8, Cap. 3 *et* 4. orn. omnis non tam sua, quam rei, cui adhibetur, condicione constat 11, 1, 7. nullum orn. iis (*rebus*), qui modo non obscuret, subtrahendum puto 5, 14, 34. *v.* Intellectus. in iisd. fere (*tropis*), qui significandi gratia adhibentur, esse et ornatum 8, 6, 3. dicere apte plerique ornatui subjiciunt 1, 5, 1; eloquendi cum ornatu 2, 15, 16. quidquid cum orn. latius ostenditur 8, 6, 61. β) *c. Attrib.:* orn. pressior et severior, et minus confessus, praecipue materiae accommodatus 8, 3, 13 *Z.* decens orn. 2, 15, 21. honestus orn. 8, 3, 11. orn. oratorius 3, 1, 12. illa ἀφέλεια habet quend. purum, qualis etiam in feminis amatur, orn. 8, 3, 87. orn. virilis et fortis et sanctus *ib.* 6; hyperbolen, audacioris ornatus 8, 6, 67. γ) *c. Genit.:* orationis tam ornatus quam perspicuitas aut in singulis verbis est aut in pluribus positus 8, 3, 15. libentius emphasim retulerim ad orn. orationis 8, 2, 11. de orn. orationis gravior videbatur locus 8, 5, 35. parum decori sunt plerique orationis orn. 11, 1, 33. vel maximus orationis orn. 8, 2, 6. orn. orationis varius et multiplex 11, 1, 2. ratio sermonis conjuncti, cujus ornatus *etc.* 8, 3, 40.

**Orno.** α) (*personam*), si nostra sit, ornandam 4, 2, 129 *v.* Infamo. ornat ἐπίθετον 8, 6, 40. res amplificare et ornare 3, 7, 6. rerum optimarum inventio — satis natura sua ornatur 12, 1, 30. *v.* Lenocinium. sicut ornent orationem, ita ineptissimas esse (*figuras*) 9, 3, 100. totidem generibus corrumpitur oratio, quot ornatur 8, 3, 58; non significandi gratia, sed ad ornandam modo, non augendam orationem 8, 6, 39. *v.* Oratio. omnium ornandi virtutum 8, 3, 66. non docendi gratia, sed ornandi 9, 4, 127. β) *Partic.:* Ornatum est, quod perspicuo et probabili plus est. Ejus primi sunt gradus in eo, quod velis, exprimendo: tertius, qui haec nitidiora faciat; quod proprie dixeris cultum 8, 3, 61 *Z.* sciamus, nihil ornatum (*Sp.* sc. inornatum) esse, quod sit improprium 8, 3, 15 *Z.* ornatis longas magis syllabas convenire 9, 4, 131 *v.* Gravis. maxime jucundam et orn. faciunt orationem 4, 3, 15. ne speremus orn. fore orationem, quae probabilis non erit 8, 3, 42. (*oratio*) emendata, dilucida, orn., apta esse debet 11, 3, 30. *cf.* 1, 5, 1. orn. pronuntiatio 11, 3, 40. orn. sermo 5, 14, 33. quod verbum proprium, orn., sublime 2, 5, 9. *cf.* 8, Pr. 26. 10, 1, 6. Latina, significantia, orn. (*verba*) 8, Pr. 31. *cf.* 8, 1, 1; oratio — sententiis debet ornatior esse quam verbis 3, 8, 65.

**Oro.** α) loqui et orare 2, 16, 19 *v.* Loquor. nos sic esse ab initio formatos, ut possemus orare pro nobis, etiamsi non perfecte 2, 20, 6. qui orant 10, 1, 16. β) *Partic.:* vel declamantis habitum,

vel orantis vocem, incessum *etc.* 1, 2, 31. orantem pro capite 11, 1, 44; cum ei causa in foro esset oranda 10, 5, 18. γ) *Gerund.*: orandi ars Pr. 4. 2, 15, 20. 9, 4, 3. or. consilium 6, 3, 34. ex tempore or. facultas 11, 1, 1 *v.* Facultas. illa vera imago or. 5, 12, 17. initium or. 3, 2, 4. paene lex or. 10, 1, 76. or. lumen 11, 2, 7. or. majestatem 12, 11, 30. or. munus 2, 15, 3. or. potestas 2, 16, 4. omnis or. ratio quinque partibus constat 3, 3, 1. *cf.* 5, Pr. 2. or. studium 9, 4, 110. or. scientia 1, 10, 2. vis or. 6, 2, 2. 10, 1, 8. *v.* Vis. or. vires 2, 16, 1; in orando 1, 10, 25. 9, 3, 102. nihil esse non modo in or., sed in omni vita, prius consilio 6, 5, 11. maxime valebit in or. numerorum illa libertas 8, 6, 20.

**Orthographia.** de quibus in orthographia pauca annotabo 1, 4, 17. orth. quoque consuetudini servit, ideoque saepe mutata est 1, 7, 11.

**Ortus.** est et alius naturalis ordo, ut — ortum et occasum dicas potius, quam retrorsum 9, 4, 23. ort. signorum 1, 4, 4 *v.* Occasus; ortus coelestis 3, 7, 5. hominis ortus ex utroque gignentium confertur 2, 9, 3; omnibus eloquentiae partibus exemplum et ortum dedit (*Homerus*) 10, 1, 46.

**Os, oris.** I) *rictus.* α) *proprie.* a) oris humore 11, 3, 56. concursus oris *ib.* nec verba in faucibus patietur resonare, nec oris inanitate resonare 1, 11, 6. [os quoque (*de conj. Gesn.*; *Codd.* atque) concurrit 10, 7, 8 *N. cr.*] cum ore concurrente rixari 11, 3, 121 *N.* ore libero *ib.* 54. cavo aut patulo maxime ore 9, 4, 33; ducere os exquisitis modis 9, 3, 101. os (*a. l.* honos) profanatum (*stupri genus*) 11, 1, 84; cibos ore suo collatos (*de avibus*) 2, 6, 7; vascula oris angusti 1, 2, 28. b) *imprimis instrumentum dicendi:* cantu oris 11, 3, 23. oris facilitatem 10, 7, 26. oris habitu (*a. l.* hiatu) 9, 4, 34. *cf.* 6, 3, 26. inemendabilia oris incommoda 11, 3, 12. quasi in recessu oris 1, 5, 32. Etiam illa fortuita aderant omnia, vocis jucunditas claritasque, oris suavitas 6, Pr. 11. non oris modo suavitate, sed narium quoque *ib.* 16. vitia oris et linguae 1, 5, 32. *cf.* 1, 11, 4. oris plurima vitia in peregrinum sonum corrupti, et sermonis 1, 1, 13. cum velut ipsorum (*infelicium*) ore dicuntur (*mala*) 6, 1, 26. *v.* Gestus. Labrum. β) *transl.*: *de dicendi facultate*: quo sit absolutius os et expressior sermo 1, 1, 37. os facile, explanatum, jucundum, urbanum 11, 3, 30. promtum sit os, non praeceps; moderatum, non lentum *ib.* 52. suaviloquenti ore fuisse *Enn. ib.* 31. sunt quidam praeduri oris 6, 4, 11. [ante palatum eorum quam os (*Z.* mores) instituimus 1, 2, 7.] II) *i. q. facies:* qui os oculosque Galli verberaret 2, 4, 18. non ora modo oppressorum sed membra etiam omnia 11, 2, 13. vulnus ore exceptum 6, 3, 75. procul ab ore aut pectore 11, 3, 96.

**Os, ossis.** I) lecta e vulneribus ossa 6, 1, 30 *N. v.* Lego. II) *transl.*: nudae illae artes — omnem succum ingenii bibunt et ossa detegunt: quae, ut esse, et astringi nervis suis debent, sic corpore operienda sunt Pr. 24.

**Oscitatio.** non ipse (*judex*) nostra oscitatione solvatur 11, 3, 3.

**Oscito.** hesterna ex (*a. l. om.*) potatione oscitantes Cic. 8, 3, 66. [quarum cum omnium voce tactuque oscitaret (*Sic var. lect. a P. Victorio defensa*, *Sp. et Z.* vocem tactumque noscitaret) Coel. 4, 2, 124 *N. cr.*]

**Osculum.** verba, ne Alexandrinis quidem permittenda deliciis, risu et osculo excipimus 1, 2, 7.

**Ostendo.** I) *oculis:* α) non (*permiserim*) effingere status quosd., et quidquid dicet, ostendere 11, 3, 89. si non nudos artus ostenderint 5, 12, 6. cruentum gladium ostendi 6, 1, 30. simulacra propriam faciem ostendentia 3, 6, 68. *Subura*, cum tribus literis notatur, C tertiam ostendit 1, 7, 29. aliud ostendisse, quam petas, artis est (*in armorum certamine*) 9, 1, 20; signum Jovis populo ostendit 5, 11, 42. in quo (*fundo*) mihi quis ostenderit lilia *etc.* 8, 3, 8. qui se praetori in hortis ostenderat 3, 6, 18 *N.*; quid ille gratiae in vultu, jucunditatis in sermone ostenderit 6, Pr. 7; umbra —, ibi esse corpus, ostendit 5, 10, 80. β) *adj. Ablat.*: et dejecto (*capite*) humilitas, et supino arrogantia *etc.* ostenditur 11, 3, 69. naribus labrisque non fere quidquam decenter ostendimus *ib.* 80. his (*manibus*) gaudium, tristitiam *etc.* ostendimus *ib.* 86. *cf. ib.* 79. 88. 105.

II) *intellectui.* α) *indiciis:* a) artem memoriae primus ostendisse dicitur Simonides 11, 2, 11. non flosculos sed certos fructus ostenderat 6, Pr. 9; ἀποσιώπησις ostendit aliquid affectus vel irae 9, 2, 54. maximam indolem ostendunt (*opera*) 10, 1, 89. cujus prima aetas manifestum iter ad ingenii lumen ostendit Pr. 6. Ciceronis sententiae et contiones non minus clarum eloquentiae lumen ostendunt 3, 8, 65. quae (*nomina*) suam quandam propriam vim ostendent 6, 3, 17. b) *c. Pron. reflex.*: quae (*artes*), etiam cum se non ostendunt in dicendo, nec proferunt, vim tamen occultam suggerunt 1, 10, 7. paulatim res facilius se ostendent 10, 3, 9 *v.* Lateo; ut, cum se judicio dicentis ostenderint (*verba*), facilis ex his optimorum sit electio 10, 1, 6. illud (*i. e. perspicuitas*) patet, hoc (*i. e. evidentia*) se quodammodo ostendit 8, 3, 61. β) *verbis.* a) *simpliciter:* ut ostendi 3, 6, 86. sicut ostendimus 11, 3, 174. ut alio loco ostendi 8, 3, 38. ut supra ostendi 7, 7, 6. 9, 2, 65. sicut ostendam 12, 10, 1. ut post paulum clarius ostendemus 2, 17, 25. b) *c. Obj.*: propter hoc ipsum ostendenda (*a. l.* ostentanda) non sunt, quod apparent 12, 9, 6. Patrocles, qui — idem ostendit 2, 15, 16. aliud vox, aliud animus ostendat 11, 3, 175. *investigata, comperta, patefacta* aliud ostendunt; *sublata, deleta, extincta* sunt inter se similia 9, 3, 49. *cf.* 7, 9, 13. in eo genere, quo contraria ostenduntur, ironia est 8, 6, 54. nec ut mucro gladium, sic mucronem gladius ostendit 10, 1, 14; sic ostendit lucidissime causam 4, 5, 12. etiam cum judicium meum ostendero, suum tamen legentibus relinquam 9, 4, 2. ut necessitatem id faciendi ostenderet 11, 1, 22. magnitudo animi Milonis ostenditur 11, 3, 49. in ostendenda quaestione principali 4, 4, 1. rationem plura quaesituris ostendere 5, 10, 31. ipsas argumentorum velut sedes non me quidem omnes ostendisse 5, 12, 16. materia ostendendae virtutis uberior 3, 7, 13. vis ostenditur, ut in Jove regendorum omnium 3, 7, 8. nec statim diligentem putabo, qui promiscua, quae epicoena dicuntur, ostenderit 1, 4, 24. c) *adj. Ablat. aut ex:* id familiaribus magis ei aetati exemplis ostendam 5, 10, 96. ἀλληγορία aliud verbis, aliud sensu ostendit 8, 6, 44. nisi tamen omnibus verbis et amorem patrium ostenderit, et odium divitis 4, 2, 96. ἰδιότητα, quo verbo finitio ostenditur 3, 6, 53. verbo uno magnitudinem ejus ostendit —. Nam sic quoque altitudo demonstrata est 8, 3, 84. circuitu res ostendere et translationibus 12, 10, 41 *cf.* 10, 1, 12. his nec status satis ostendi, nec omnes contineri locos 3, 6, 28. non posse vim rerum ostendi prima expositione 4, 2, 79; ut soloecimus ex complexu fiat eorum, quibus res significantur, et voluntas ostenditur 1, 5, 37. ex diversis idem ostendit 5, 10, 79. quo id, quod efficit, ex eo, quod efficitur, ostendimus 8, 6, 27. cum Brutus ex

*Pithoeus conjic.* excitatis) duobus lectoribus ostendisset, contraria L. Crassum suasisse iis *etc.* 6, 3, 44 *N.* d) *adj. Praedicato:* si ostenderit audacem, petulantem (*sc.* reum) 7, 2, 28. nondum Clodium insidiatorem ostendimus (*a. l.* offendimus) 5, 14, 22. insidiator Clodius, ideoque jure interfectus ostenditur 3, 6, 12. summum enim virum ostendit (*M. Tullius*) 4, 2, 113; ut, quae sunt, ostendantur acerba ac luctuosa 6, 2, 23. negandi duplicem ostendimus formam 5, 13, 7. ut Socratis invictam ostenderet continentiam 8, 4, 23. Hanc (*qualitatem*) ita dividit, de appetendis et fugiendis, quae est pars deliberativa; de persona, ea ostenditur laudativa 3, 6, 56. e) *seq. Interrogat.:* praeceptoris est, in alio atque alio genere cotidie ostendere, quis ordo sit rerum *etc.* 7, 10, 8. *cf.* 4, 1, 35. 5, 10, 18. 9, 1, 22. 9, 4, 109. dum hic ostenderet, quid de eo fieri vellet *Cic.* 5, 13, 28. optimus eloquentiae magister ostendit, qualis *etc.* 5, 11, 17. qui cum saepius diceret, Jam ostendam, qualis sis: isque plane instaret interrogatione, qualem tandem se ostensurus esset, digito demonstravit imaginem Galli 6, 3, 38. etiam corruptas aliquando et vitiosas orationes — legi palam ostendique in his, quam multa impropria *etc.* sint 2, 5, 10. *cf.* 5, 6, 3. ut diligentissime ostenderet, quam id non oporteret modo *etc.* 11, 1, 62. ut ostendam, quanto sit melius 2, 3, 2. ut — si varietatem criminum narratione demonstraveris, quantum ob ea periculum intentetur, ostendas 4, 3, 7; Non enim, quid dicamus, sed de quo dicturi sumus, ostendimus 4, 5, 26 *N.* f) *seq. Acc. c. Inf.:* artem eam (*rhetoricen*) esse *etc.* ostendimus 3, 1, 1. ostendit hanc ipsam esse (*Sp. om.*) sociorum defensionem 4, 1, 49 *Z.* cum magnis alioqui malis gravius esse id, quod passi sumus, ostenditur 6, 2, 22. ostendam non multo post *etc.* 11, 3, 60. cum praesertim primo libro jam ostenderim *etc.* 2, 21, 13. aperte satis ostendunt *etc.* 6, 1, 55. cujus pauca admodum dicta palam ostendunt *etc.* 6, 3, 2. *cf.* 1, 10, 17. 2, 17, 41. 5, 10, 68. 8, Pr. 6. 11, 1, 58. g) *i. q. breviter indico:* Multiplicari haec in quantumlibet possunt, sed rem ostendisse satis est 4, 4, 7. *cf.* 6, 3, 62. quaedam, quae illic ostendere satis est, in peroratione implenda sunt magis 6, 1, 12. ut prius ostendamus — deinde exequamur 5, Pr. 5. plura, quam ostenduntur, aspiciat advocatus 12, 8, 10. ut nunc singula ostendamus, nunc complectamur universa 5, 13, 13. h) *i. q. repraesento:* Ego haec breviter demonstrasse contentus, ita posui, ut locos ipsos et genera, quam possem apertissime, ostenderem 5, 12, 15. cum, quid veri, non dicendum, sed quodammodo etiam ostendendum est 4, 2, 64. ea, de quibus dicat, clare atq. evidenter ostendere 8, 3, 86. *cf.* 6, 2, 32. Nihil his neque credibilius fingi, neque vehementius exprobrari, neque manifestius ostendi potest 4, 2, 124. cum res non gesta indicatur, sed, ut sit gesta, ostenditur 9, 2, 40. quae doctor praecepit, orator ostendit 10, 1, 15. rem utramque velut oculis subjicit, et pariter ostendit 8, 3, 79. cum flentes non tam narraret, quam ostenderet 4, 2, 114 *v.* Narro. quidquid significari brevius potest, et cum ornatu latius ostenditur, περίφρασις est 8, 6, 61. quae nobis illam pugilum congredientium faciem ita ostendunt, ut non clarior futura fuerit spectantibus 8, 3, 63.

**Ostentatio.** *v.* Demonstratio. ost. declamatoria 4, 3, 2. scenica ost. 2, 10, 8. quae plus habeat operis quam ostentationis 1, 4, 5. genus ostentationi comparatum 10, 1, 28. genus ostentationi compositum 8, 3, 11. ad utilitatem potius quam ad ostentationem componebatur oratio 4, 2, 122. *v.* Compono. si in ostentationem

comparetur declamatio 2, 10, 10. res procul ab ostentatione positas Pr. 4. Ut causarum quidem genera tria sint, sed ea tum in negotiis, tum in ost. posita 3, 4, 14.

**Ostento.** quae circumstantibus ostentare volumus, judicibus prodimus 4, 2, 127; omnem artem non confiteri modo, sed ostentare etiam 2, 10, 11 *v.* Ars. minime ostentari debet in principiis cura 4, 1, 56. quae (*eloquentia*) ne minimum quidem in se indicium masculi et incorrupti — viri ostentet (*Sp.* — det) 5, 12, 20. philosophiam ex professo ostentantibus 11, 1, 33; dum ostentare discipulos circa speciosiora malunt 1, 4, 22.

**Ostiatim.** velut ost. pulsanda 5, 10, 122.

**Otiosus.** I) *i. q. vacuus a negotiis:* artes a securis otiosisque compositae 5, 13, 59. ot. lectorem 4, 2, 45. velut ot. animum 11, 2, 33. ot. manus 11, 3, 107. pes ot. 1, 12, 3; qui se non otiosis disputationibus, sed administrationi reip. dediderit 11, 1, 35. II) *c. reprehensione.* α) *i. q. supervacuus:* ego ot. sermonem dixerim, quem auditor suo ingenio intelligit 8, 2, 19 *N. cf.* 1, 12, 18; Quid enim attinet, judicem praeparare, qui nullus est? narrare, quod omnes sciant falsum? *etc.* Et haec quidem otiosa tantum. 2, 10, 8. *v.* Supersum. nihil otiosum pati 2, 5, 7 *S.* tam densa omnia, — tam nihil otiosum 10, 1, 76. non esse otiosa, quae dicuntur 8, 3, 89. *cf.* 8, 4, 16 *v.* Necessarius. ot. sententias 1, 1, 35. β) *i. q. iners:* tristes ac jejuni Pollionem aemulantur, otiosi et supini, si quid modo longius circumduxerunt, jurant, ita Ciceronem locuturum fuisse 10, 2, 17.

**Otium.** labor an otium 7, 2, 14. segne ot. 8, 6, 27. otii consuetudinem 1, 3, 11. inter otia animorum et spes inanes 6, 2, 30. inquirendo scribendoque talia consolemur otium nostrum 2, 12, 12. dabam iis (*libris meis*) otium, ut refrigerato inventionis amore, diligentius repetitos tanquam lector perpenderem Ep. ad Tryph. 2. datum fabulis ot. 12, 11, 18. nec ot. patitur (*cogitatio*) 10, 6, 1. sicut athletae, remissa — ciborum atque exercitationum certa necessitate, otio reficiuntur 10, 5, 15.

**Ovum.** non ovum tam simile ovo. *proverbium* 5, 11, 30 *N.*

## P.

**P.** P. C. 3, 8, 19 *v.* Pater *extr.*

**Pabulum.** viride p. 2, 10, 6. alitur atq. enitescit, velut pabulo laetiore, facundia 10, 5, 14.

**Pacificator.** ille habitus, qui esse in statuis pacificator solet 11, 3, 119.

**Paciscor.** pepigi *et* pactus sum 1, 6, 10. fit tamen spes aliqua clementiae, non palam, ne paciscamur, sed per quandam credibilem suspicionem 9, 2, 90. quia esset pactus 6, 3, 53. paciscendi ille piraticus mos (*in litibus*) 12, 7, 11 *N.*; mercede pacta 11, 2, 11.

**Pacisculus.** Acisculum, quia esset pactus, Pacisculum (*dictum*) 6, 3, 53.

**Pactio.** pactiones (*a. l.* actiones) deponentium imperium tyrannorum 9, 2, 67.

**Pactum.** sub pacto abolitionis 9, 2, 97. *v.* Scriptum III. Judico I, γ.

**Paedagogus.** De paedagogis hoc amplius, ut aut sint eruditi plane, quam primam esse curam velim, aut, se non esse eruditos sciant 1, 1, 8. si tamen non continget, quales maxime velim, — paedagogos habere, at unus *etc.* (*sic Amb.* 1. *recte*; *Sp.* paedagogus at unus certe sit assiduus, dicendi non imperitus) *ib.* 11. optimus quisque praeceptor frequentia gaudet —. At fere minores officio fungi quodammodo paedagogorum non indignantur 1, 2, 10 *N.* exhortationes docentium, paedagogorum custodiam *ib.* 25. Nunc fere negligentia paedagogorum sic emendari videtur, ut pueri non facere, quae recta sunt, cogantur, sed, cum non fecerint, puniantur 1, 3, 15. puer — a (*Sp.* ex) paedagogo se vellicari, respondit 6, 1, 41 *Z.*

**Paene.** *α*) cum patronus omnia paene (*Sp.* o. vel p. omnia) ante jus posuerit 7, 1, 2 *Z.* quam multa, (*Sp. inser.* immo) p. omnia tradidit Varro 12, 11, 24 *Z. cf.* 6, 4, 4. p. patrie monere 11, 1, 68. non hoc modo paene et ipsum scurrile 6, 3, 48. aliud p. par ei, quod tamen eodem nomine appellare non audent 1, 9, 5. *cf.* 12, 3, 1. 12, 11, 29. p. ultimam oratoribus artem compositionis contigisse 9, 4, 16. illae p. totae (*theses*) ad deliberativum pertinentes genus 2, 4, 25; totum p. principium 9, 4, 74. *cf.* 6, 1, 35. totidem p. ingeniorum, quot corporum, formas 12, 10, 10. nec pauciores animorum p. quam corporum formae 2, 8, 1. singulis p. syllabis 8, Pr. 31. sententias solas (*a. l. om.*) p. spectantium 8, 5, 25. simili p. licentia 9, 4, 6; uberiora paulo et p. periclitantia 11, 1, 32. illo p. Socratico genere defensionis *ib.* 12. intuendum et p. pertractandum 8, 3, 12. diligenter ac p. ad scribendi solicitudinem 10, 1, 20. longe princeps ac p. lex orandi *ib.* 76. super modum ac p. naturam vocis humanae 11, 3, 169. vox quidem non paene tragoedorum, sed super omnes tragoedos 12, 5, 5. *β*) *adj. jam vel etiam:* desiderio jam p. publico 8, 4, 29. *cf.* 6, 2, 17. 11, 3, 50. jam p. ab initio narrationis 11, 3, 144. ut paene jam hoc ipsum nomen effugerint 9, 3, 4; p. etiam nimium curiosi 11, 3, 143. *cf.* 6, Pr. 1. quod aliquanto p. etiam magis de synecdoche dicam 8, 6, 18.

**Paeon.** paeona inventum a Thrasymacho, probatum ab Aristotele 9, 4, 87. ῥυθμὸς est aut par, ut dactylus — aut sescuplex, ut paeon *ib.* 47. paeone (*a. l.* paeane) dochmioque, quorum prior in quattuor excurrit *ib.* 79 *N. cr.* non me capit paeon, qui est ex tribus brevibus et longa *ib.* 110. Ei contrarius principiis merito laudatur: nam et primam stabilem et tres celeres habet *ib.* 111. paeon, qui est ex choreo et pyrrhichio, quem aptum initiis putant; vel contra, qui est e tribus brevibus et longa, cui clausulam assignant —; alii omnes, quotcunque sint temporum, quae ad rationem pertineant, paeonas appellant *ib.* 96. Idem trochaeus (*i. e. tribrachys*) praecedente longa fit paeon. — Cludet et pyrrhichius choreo praecedente: nam sic paeon est *ib.* 106. *cf.* 107. nec paeon eadem ratione brevibus incipiet ac desinet *ib.* 48. illa sublimia amant amplitudinem dactyli quoque ac paeonis *ib.* 136. priore (*i. e. praecedente*) paeone *ib.* 101.

**Pagina.** non paginas modo, sed versus prope ipsos 11, 2, 32.

**Pago.** Ni ita pagunt: inveniebamus simile huic cadunt: inde prima positio, etiamsi vetustate exoleverat, apparebat pago, ut cado 1, 6, 11.

**Palaestra.** Doryphoron illum aptum vel militiae vel palaestrae 5, 12, 21. palaestrae quam pugnae magis accommodatus (*Isocrates*)

10, 1, 79. palaestram didicisse 5, 10, 121. in certamine armorum atq. in omni palaestra 9, 4, 8.

**Palaestrica.** unctio et exercitatio cum palaestrica ei (*medicinae*) communis 2, 21, 11.

**Palaestricus.** *c. Adj.:* sic discernet haec dicendi magister, quo modo palaestricus ille cursorem faciet, aut pugilem, aut luctatorem, aliudve quid ex iis, quae sunt sacrorum certaminum 2, 8, 7. palaestrici doctores illos, quos numeros vocant, tradunt 12, 2, 12. *β) Subst.:* qui paulum etiam palaestricis vacaverint 1, 11, 15 *N.*

**Palaestrita.** quos palaestritas esse nolumus, tamen esse nolumus eos, qui dicuntur ἀπάλαιστοι 9, 4, 56.

**Palam.** *α)* non palam, sed per quandam credibilem suspicionem 9, 2, 90. p. contraria et supervacua et stulta 5, 13, 16. *cf.* 9, 2, 81. p. falsum 5, 13, 15. *cf.* 6, 3, 81. 7, 1, 11. 8, 5, 7. *β) c. Verbis:* accusare p. 6, 3, 28. adhibetur similitudo interim p., interim inseri solet parabolae 6, 5, 59. corrigetur p. 2, 5, 16. etiam ipso rei nomine p. declaratur 8, Pr. 15. in Phaedro Plato p. demonstrat 2, 21, 4. ne quid dicatur, non modo palam, sed quod omnino intelligi possit 5, 11, 13. 4, 1, 11. *cf.* 6, 2, 7. 9, 2, 66. 74. p. consulem suffragio suo fecit 12, 1, 43. scelus p. factum (*i. e. commissum*) 5, 10, 19. ut si dicam bona mente factum, ideo palam; mala, ideo ex insidiis, noctu, in solitudine *ib.* 52. vel veteribus vel novis exemplis p. facere 12, 11, 29. cum filii caput p. impugnaret 11, 1, 62. corruptas orationes legi palam (*Sp. adj.* pueris) 2, 5, 10 *N. et S.* p. mentitur 5, 10, 87. p. moneri 11, 3, 132. mutare p. 9, 2, 88. p. negare 6, 3, 94. objiciant p. 9, 2, 94. *cf.* 72. offerebant p. imaginem 6, 1, 40. cujus pauca admodum dicta p. ostendunt 6, 3, 2. *γ) palam est:* quod palam est 7, 1, 52. ex quo p. est, quam turpiter deserat eam partem rhetorices institutio 2, 1, 9. aliud in alio genere causae desiderari p. est 4, 1, 39. *cf.* 9, 2, 77. 11, 1, 64. 11, 3, 168.

**Palatum.** ante palatum eorum (*parvorum*) quam mores (*Sp.* os) instituimus 1, 2, 6. Salsum erit, — quod sentitur latente judicio velut palato 6, 3, 19 *Z.*

**Palimbacchius.** 9, 4, 82. contrarius qui est (*sc. bacchio*), cludet, nisi si ultimam longam esse volumus *ib.* 102.

**Palleo.** vigilandum, [studendum,] nitendum, pallendum est 7, 10, 14 *Z.* *v.* Enitor.

**Pallesco.** solitaria et velut umbratili vita pallescere 1, 12, 18 *N.;* si vero judicium his corruptis acrius adhibeas, ut fucinis sulfura, — quadam vix enarrabili foeditate pallescant 12, 10, 76.

**Palliolum.** palliolum — sola excusare potest valetudo (*in agente*) 11, 3, 144,

**Pallium.** togam veteres ad calceos usque demittebant, ut Graeci pallium 11, 3, 143. manum intra pallium continentes 12, 10, 21.

**Pallor.** non animo sanguis et pallor *etc.* expirantis insidet? 6, 2, 31. sanguis — cum metu refugit, abit omnis et pallore frigescit 11, 3, 78. *v.* Dolor.

**Palma.** I) *arbor. α)* palmam in ara (*Augusti*) enatam 6, 3, 77 *S.* *β) transl.:* ingens palmae contentio 1, 2, 24. datur ei palma in medio genere dicendi 10, 1, 52. Demosthenes, quid esset in toto dicendi opere primum, interrogatus, pronuntiationi palmam dedit, eidem-

que secundum ac tertium locum 11, 3, 6. cui tribuitur palma 12, 10, 7. II) *interior pars manus:* interim extremi (*digiti*) palmam circa ima pollicis premunt 11, 3, 99. sive aversis in sinistrum palmis abominamur, sive objicimus adversas, sive in latus utramque distendimus *ib.* 114.

**Palpebra.** in palpebris etiam est quoddam deserviens his (*oculis*) ministerium 11, 3, 77.

**Palumbes.** aëriae palumbes *Virg.* 1, 6, 2.

**Palus.** — aliud priore syllaba longa, aliud sequente significat 1, 7, 3.

**Pancratiastes.** ille exercendi corpora peritus, non, si docendum pancratiasten susceperit, pugno ferire vel calce tantum, aut nexus modo atq. in his certos aliquos docebit 2, 8, 13.

**Pando, are.** manus leviter pandata 11, 3, 100 *N.* pectus ac venter ne projiciantur observandum: pandant posteriora *ib.* 122.

**Pando, ere.** tuto pandere vela 6, 1, 52.

**Pandus.** hominem nigrum et macrum et pandum 6, 3, 58.

**Panegyricus.** Isocratis Panegyricum, qui parcissime, decem annis dicunt elaboratum 10, 4, 4. iis actionibus, quae in aliqua sine dubio veritate versantur, sed sunt ad popularem aptatae delectationem, quales legimus Panegyricos totumque hoc demonstrativum genus 2, 10, 11. An quisquam negaverit, Panegyricos ἐπιδεικτικοὺς esse? Atqui formam suadendi habent, et plerumque de utilitatibus Graeciae loquuntur 3, 4, 14.

**Panis.** 1, 6, 5. Date puero panem, ne ploret 6, 1, 46; *in dictis:* da patri panem 8, 3, 22. Non comedi panem, et aquam bibo 6, 3, 93. Unde Vatinius dixit hoc dictum, Quamvis reus sum, et panem candidum edo *ib.* 60 *N.*; Liberum et C e r e r e m pro vino et p a n e licentius, quam uti fori severitas ferat 8, 6, 24.

**Pantomimus.** finitione usus est Augustus de p a n t o m i m i s duobus, qui alternis gestibus contendebant, cum eorum alterum s a l t a t o r e m dixit, alterum i n t e r p e l l a t o r e m 6, 3, 65 *N.*

**Par.** *a) de rebus.* a) Sed esto, neque melius, quod invenimus, esse, neque p a r, est certe p r o x i m u s l o c u s 10, 5, 6. *v.* S i m i l i s; si minus pares videbuntur (*actiones*) 10, 1, 23. ex p a r i b u s causis *opp.* e a d e m causa 5, 2, 1. e a n d e m jucunditatem et p a r e m copiam 12, 10, 35. pari cura 12, 9, 19. d i v e r s a quidem sed p a r i deformitate 11, 3, 82. virtus e x d i v e r s o p a r augendi atq. minuendi 8, 6, 67 *v.* D i v e r s u s. par spatium 1, 10, 39. res simplicissimae, quaeque pares maxime videantur 10, 2, 10. *cf.* 1, 4, 6. 5, 8, 5. non esse paria, quia l e p u s epicoenum sit, l u p u s masculinum 1, 6, 12. verbum verbo aut non d i s s i m i l e — aut certe p a r 9, 3, 75 *Z.* *v.* C o n s o n o. b) *de numeri aequalitate:* ῥυθμὸς est aut p a r, ut dactylus, — aut s e s c u p l e x — aut d u p l e x 9, 4, 46. 47. in metris omnes breves longaeque (*syllabae*) inter se obsessae sunt pares 9, 4, 84. Neque enim semper paribus syllabis constat (ὁμοιόπτωτον) 9, 3, 97 *N.* ut paene s i m i l i a sint verbis, et p a r i b u s cadant, et e o d e m modo desinant *ib.* Tertium est genus figurarum, quod aut s i m i l i t u d i n e aliqua vocum, aut p a r i b u s, aut c o n t r a r i i s convertit in se aures *ib.* 66. *v.* C o n t r a r i u s. ne in e u n d e m casum, s i m i l e m compositionem, p a r e s elocutionum tractus incidamus 4, 2, 118 *N.* c) *cum Dat.:* ea cura paria faciet iis, in quibus eminebat 2, 8, 13. altera est complexio, non par intentioni, sed vim habens parem 5, 14, 12. orationem nivi-

bus hibernis parem 12, 10, 64. ut par sibi sermo sit 1, 11, 8. dactylus unam syllabam parem brevibus habet (*Amb.* 1. *c. Alm.* una syllaba par br. est, *quod praeferendum*) 9, 4, 46. huic temporibus parem anapaeston *ib.* 81. cui natura contrarium, sed errore par est, parvis dare excedentia modum nomina 8, 3, 48; pares inter se (*leges*) 7, 7, 2. β) *de personis*: a) *de dignitate et viribus*: da illa Diomedi, aliive cui pari 11, 1, 37. omnes pares essent, et idem omnes deceret 12, 10, 44. pares eos magis quam similes 10, 1, 102; non ubique similis, sed ubique par sibi 12, 10, 71. pares aut saltem proximos illi viro 10, 1, 127. cui maxime par atq. aemulus videtur fuisse 3, 1, 16. antiquis se pares credunt 10, 2, 17; *de viribus*: sufficit operi, cui se parem credidit (*a. l. adjic.* vel aequalem) 10, 1, 55. minoribus causis, ut non dixerim utilior, magis par 10, 1, 77. respondebat invidiae, cui tamen non fuit par 11, 1, 18. b) *de loco et ordine*: pares cum paribus maxime congregantur *Cic.* 5, 11, 41 *N.* turpe, cedere pari, pulchrum, superasse majores 1, 2, 22. adv. inferiorem, parem, superiorem, 5, 12, 7. *v.* Humilis. si orbae nuptias indicant pares gradu 7, 4, 39. γ) *Neutr.*: a) si parti utrilibet omnino alteram detrahas —. Sin ex pari coëant (*natura et doctrina*) 2, 19, 2. *v.* Magnus II, β. b) *i. q. aequum*: Iustum omne continetur natura vel constitutione: natura, quod secundum cujusque rei dignitatem. — Adjiciunt et id, quod sit par. — Illa utrinque justa, eadem lex *etc.*: ac forsitan ne sint quidem paria, quae ulla parte sunt dissimilia 7, 4, 6; quid fieri adultero par est? 5, 11, 9. quem semper excipi par est 10, 1, 65.

**Parabole.** in omni parabole aut praecedit similitudo, res sequitur, aut praecedit res, similitudo sequitur. Sed interim libera et separata est, interim, quod longe optimum est, cum re, cujus est imago, connectitur 8, 3, 77. adhibetur similitudo interim palam, interim inseri solet parabolae 6, 5, 59.

**Paraphrasis.** neque ego paraphrasim (*a. l.* —sin) esse interpretationem tantum volo, sed circa eosdem sensus certamen atque aemulationem 10, 5, 5. versus primo solvere, mox mutatis verbis interpretari, tum paraphrasi audacius vertere 1, 9, 2.

**Parasitus.** — interim defenditur 2, 4, 23. ille par., qui ter abdicatum a divite juvenem, et absolutum, tanquam suum filium asserit 4, 2, 95; *in comoediis*: lenones, parasiti *opp.* rustici, milites 11, 3, 74. parasiti, piscatores citatius moventur *ib.* 112. parasitos, lenones et omnia agitatiora melius (*sc. egit*) *ib.* 178. *cf.* 2, 4, 23.

**Parce.** α) p. dixisse 11, 1, 66. parce et quasi timide loquentibus 11, 3, 100. parce et cum res poscet utetur 9, 3, 4. β) *Compar.*: pauciora de se ipso dicit et parcius 4, 1, 7. etiamsi p., simili tamen ratione, falsa et impropria virtutes ducentes 12, 10, 42. parcius et circumspectius faciendum est 9, 2, 69. utinam p. dictorum numero indulsissent 6, 3, 5. inclinatio judicum petitur initio p. 6, 1, 10. parcius et modestius praetentanda est judicis misericordia 4, 1, 28. γ) *Superlat.*: ut parcissime dicam 10, 1, 101. *cf.* 10, 4, 4.

**Parco.** α) neque in totum filio parcit 9, 2, 88. ut parcatur maxime voci in illo a pueritia in adolescentiam transitu 11, 3, 28. *v.* Medeor. β) *i. q. abstineo*: parco nominibus viventium 3, 1, 21. ut asperioribus verbis parcamus 12, 1, 25. in carminibus utinam pepercisset, quae non desierunt carpere maligni (*Sp. impugnat* in; *frustra*, *nam* quae *et sequentia inutile fecerunt antecedens* iis). 11, 1, 24 *N.*

**Parcus.** pro sordido parcum dicere 5, 13, 26.

**Parenchiresis.** de divisione et parenchiresi 2, Cap. 6.

**Parens.** I) *proprie.* α) *Singul.* a) *de patre:* 6, Pr. 1. 13. 3, 7, 26. protinus ut erit parens factus 1, 1, 3. parens liberorum an orbus sit 5, 10, 26. sumat parentis erga discipulos suos animum 2, 2, 4. b) *etiam de matre:* quod de matre dixi, de utroque parente accipiendum 11, 1, 65. (*Cicero*) fecit nomen parentis non filio invidiosum, sed ipsi, in quam dicebatur *ib.* 63; ut majora animalia diutius visceribus parentis (*a. l.* parentum) continerentur 10, 3, 4. β) *Plur.:* 2, 5, 1. p. indulgentiores 4, 2, 74. parentium (*Sp.* parentum) imperitorum inane gaudium 2, 4, 16 *Z. cf.* 6, 1, 18. caeca ac sopita parentum socordia 1, 2, 5. vota parentum *ib.* 25. ne oblivisceretur reverentiae, quae parentibus debetur 11, 1, 62. qui parentes non aluerit, vinciatur 5, 10, 97. exheredatorum a parentibus 7, 4, 11. homines honestis parentibus natos 11, 1, 85. *v.* Liberi. (*declamatores*) plerumque filii, parentes (*Sp.* patres) — fiunt 3, 8, 51 *Z.* II) *transl.:* deus ille parens rerum 2, 16, 12 *Z.* rerum ipsa natura in eo non parens sed noverca fuerit 12, 1, 2. ille (*vetus orator*) quasi eloquentiae parens 12, 11, 5. praeceptores — parentes esse, non quidem corporum, sed mentium 2, 9, 1.

**Pareo.** α) *praesto sum:* quae si velut, sub uno conatu, tam diversa parent simul 1, 12, 4. β) *c. Dat. i. q. obtempero:* filius, qui non pareat patri 7, 4, 27. responsis parere 3, 11, 6. quicunque voluntati tuae non paruerit 7, 1, 21. de gestu, qui et ipse voci consentit, et animo cum ea simul paret 11, 3, 65.

**Pariambus.** pyrrhichium, quem alii pariambum (*a. l.* periambum) vocant 9, 4, 80.

**Paries.** intra privatos parietes 1, 2, 1. si janua tenebitur incendio, per parietem exibimus 2, 13, 16. ut omnis ejus eloquentia contineri tecto ac parietibus videretur 10, 5, 18.

**Pario.** I) *proprie:* (*per abusionem*) apud Tragicos: Et jam leo pariet; at pater est 8, 6, 34. II) *transl.:* magnos modica quoque eloquentia parit fructus 12, 11, 29. consuetudo et exercitatio facilitatem maxime parit 10, 7, 8. fortuna — quo minores opes fuerunt, majorem bene factis gloriam parit 3, 7, 13. res altera taedium laboris, altera securitatem parit 2, 2, 6. *cf.* 9, 4, 43. an divitiae superbiam pariant 3, 6, 57; bello parta 5, 10, 115.

**Pariter.** α) *i. q. aequaliter:* pariter cadentibus 9, 3, 102. β) *i. q. simul:* duo surripuerunt p. decem millia 7, 6, 2. utriusque p. exemplum 8, 4, 1. multos p. invadere 5, 7, 5. plura simul invadimus, si aut tam infirma sunt, ut pariter impelli possint, aut tam infirma, ut pedem conferre cum singulis non expediat 5, 13, 11. et haec p. omnia 1, 12, 3. *cf.* 10, 1, 17; Latina subsequi debent et cito p. ire 1, 1, 14. cum p. (*a. l. inser.* utrumque) negatur *opp.* cum de facto et de auctore constat 7, 2, 11. sola est in eo libro posita p. inter figuras verborum exclamatio 9, 3, 97; cum p. inventio rerum, electio verborum *etc.* desiderentur 1, 12, 4. seriis jocisque p. accommodato 6, 3, 110. inventionem et dispositionem p. exercent 10, 5, 14. rem utramque subjicit oculis et p. ostendit 8, 3, 79. quibus mens p. atque oratio insurgat 12, 2, 28. p. et habitus et nomina edocebuntur 1, 1, 25.

**Parmularius.** Alius percontanti, Theodoreus an Apollodoreus esset? Ego, inquit, parmularius sum 2, 11, 2 *N. et S.*

**Paro.** I) *comparo.* α) *aliis:* prius parare bella quam gerere 12, 3, 5; quod coeli libertas *etc.* sublimem animum et beatiorem spiritum parent 10, 3, 22. verba a vetustate repetita gratiam novitati similem parant 1, 6, 39. *sibi:* qui patrimonium non pararunt, sub diem (*Sp.* subinde) quaerunt 8, Pr. 29 *Z. N.* copia verborum sic paratur 10, 1, 15. *cf.* 18. qui sibi facultatem aliquam dicendi ex tempore paraverunt 11, 2, 49. *cf.* 11, 1, 1. plurimum facultatis parari ex simplicissima quaque materia 10, 5, 10. non minore studio continetur haec facultas, quam paratur 10, 7, 24. *cf.* 11, 3, 10. quo solo verus ille profectus paretur 1, 1, 28; auxilia, quae nobis ipsis paranda sunt 10, 3, 1. erit suum parandae facilitati tempus 2, 4, 17. quin ei velut opes sint quaedam parandae 10, 1, 15. II) *i. q. praeparo.* α) cum protinus respondendum est, omnia parari non possunt 12, 9, 16. ut simul in omnia paremur 11, 3, 25. β) *Partic.* a) *c. Verbo esse:* paratum se esse 9, 2, 95. erit in omnes causas paratus 10, 5, 12. nulli non agentium parata vulgi corona est 12, 10, 74. communis locus — non quia desideratur, sed quia paratus est 2, 4, 31. omni tempore (*Sp.* omnia tempora) fere parata sunt meditatis diligenter, quae ex adverso dici — possint 6, 4, 14 *Z.* parata, quidquid effuderint, laude 2, 2, 10. b) *adjective:* unum paratum afferre — alterum ibi sumere 12, 9, 19. paratam dicendi copiam et certam 10, 6, 6. nisi in procinctu paratamque ad omnes casus habuerit eloquentiam 10, 1, 2. paratus favor 12, 6, 3; athleta certamini paratior 8, 3, 10. quibus paratior venia est 12, Pr. 4. paratissimas consignationes 12, 8, 11.

**Parricida.** parr. matris quoque aut fratris interfector 8, 6, 35 *N.* (*in antonomasia*) ut Tydiden et Peliden non dixerint, ita dixerunt impium pro parricida (*optt. Codd.* impius et parricida; *Camp., Ald.* impium et parricidam, *quae verior sine dubio lectio cum sequentibus magis congruit, et referenda est ad* Tyd. *et* Pel.) 8, 6, 30 *N. cr.* nec parricidam nequam dixeris hominem 8, 3, 48.

**Parricidatus.** parricidatum, quod in Caelio vix tolerabile videtur 1, 6, 42.

**Parricidius.** quaedam videntur gravia per se, parr. *etc.* 6, 2, 21. reus parricidii, quod fratrem occidisset 9, 2, 88. parr. objicitur juvenibus, quorum pater vivit 4, 2, 73.

**Pars.** I) *proprie:* quod haec (*partitio*) sit totius in partes, illa (*divisio*) generis in formas 5, 10, 63. *v.* Partitio. α) *c. Adj.:* noctium bona p. 12, 11, 19. magna p. 10, 2, 21. p. maxima 5, 10, 19. p. non minima 1, 10, 26. minutissimae p. 5, 11, 30. prima (*i. e. summa*) p. 5, 11, 42. reddam nunc, quam proximam p. dixeram, de tropis 8, 5, 35. pars prior — posterior 11, 3, 139. p. bello posterior 9, 3, 64. p. sequens — prior 4, 5, 17. p. secunda 9, 4, 130. in media p. *ib.* 29. quam (*literam ι*) in p. ultima ascribunt 1, 7, 17. *v. infra* β; p. summa 8, 2, 7. in laevam p. 11, 3, 113. a sinistra p. — in dextra *ib.* 106; firmissima p. 11, 2, 43. p. longe gravissimam 12, Pr. 1. a parte meliore 3, 4, 12. nitidiore in p. 10, 1, 9. p. potiorem Pr. 14. p. longe utilissima 10, 4, 1. β) *c. Genit.* a) *simplici:* si quam in corporibus nostris aliorumve animalium partem 7, Pr. 2. p. summa capitis 8, 2, 7. ex parte percussi corporis 6, 1, 17. pars hominis manus 7, 10, 7. majorem p. spiritus 11, 3, 56. p. prior — posterior (*togae*) *ib.* 139; magna p. aetatis 12, 11, 15; in singulis actionum p. 10, 3, 11. in prima p. actionis *opp.* in summa 10, 1, 21. de partibus

causae 11, 3, 153. *cf.* 7, 1, 64. 9, 2, 55. nec pro modo sed pro partibus causae 12, 10, 69. in prima p. libri de arte poëtica 8, 3, 60. in quadam primi libri p. 11, 3, 31. incisum — pars membri 9, 4, 122. in parte operis 10, 1, 63. *cf.* 1, 8, 6. magna p. orationis 11, 3, 147. *v.* Oratio. maximam p. quaestionis 12, 1, 9. p. maxima argumentationis 5, 10, 19. artis magna p. contineatur imitatione 10, 2, 1. maxima eloquentiae p. 1, 2, 30. p. judicialium causarum summa 6, 2, 1. recordatio, quae firmissima ejus (*memoriae*) p. est 11, 2, 43. in omni p. hujus officii 6, 4, 8 *cf.* 12, 7, 3. optimā sui operis p. cesserunt 10, 1, 35? quidquid ad aliquam p. scientiae pertinet 10, 1, 42. in media p. sententiae 9, 4, 29. cum haec exercitatio sibi magnam p. sermonis absciderit 8, 3, 23. emendatio, p. studiorum longe utilissima 10, 4, 1. p. posterior — prior — prima versus 9, 4, 72; *de personis:* magna p. ejus (*Hesiodi*) in nominibus est occupata 10, 1, 52. ceterae (*actiones*) minimam p. mei habent 7, 2, 24. pars in eo (*syllogismo*) altera 7, 8, 1. b) *altero Genit. adjecto:* duas partes esse ejus (*orationis*) διανοίας et λέξεως 9, 1, 17. quartam p. adjiciunt quidam imitationis 3, 5, 1. γ) *Nominat.:* universo pars continetur 12, 2, 18. unum intuentes vix aliqua pars sequitur 10, 2, 26 quarum (*figurarum*) pars est, quae sententiarum potius, quam verborum sit, ut imminutio, improvisum *etc.* 9, 3, 90. non tam partes ejus quam species 6, 1, 55. ponuntur ut partes, quae species sunt partium 3, 8, 26; in hoc (*perfecto oratore*) quota p. erit, quod aut innocentes tuebitur *etc.?* 12, 1, 21 *N. cf. infra* II, δ, b. ceterae p. (*corporis*) loquentem adjuvant, hae (*manus*), prope est ut dicam, ipsae loquuntur 11, 3, 85. invidia reus, an odio, an contemtu laboret, quorum p. prima superiores, proxima pares, tertia humiliores premit 12, 8, 14; *geminatur in contrapositis:* pars testium est, quae reum laedere velit, pars, quae nolit 5, 7, 15. quorum (*verborum*) p. devorari, p. destitui solet 11, 3, 33. *cf.* 12, 2, 9; abnegatam ei pecuniae partem —. Quapropter partem (*i. e. alteram p.*) ab iis petere, quorum facta celebrasset, jubebatur. 11, 2, 11. δ) *Genit.:* aliquando totius causae est, aliquando partium 5, 13, 60. *cf.* 11, 3, 152. partium dispositio 7, 10, 16. dispositio utilis rerum ac partium in locos distributio 7, 1, 1. qui ne minima quidem alicujus certe fiducia partis memoriam [posteritatis] speraverit 10, 1, 41 *N. cr.* ε) *Dat.:* non utique accedit parti, quod est universum 12, 2, 18. non tota modo totis, sed etiam partes partibus comparari 8, 4, 13, spiritum omnibus p. immixtum 7, 3, 5; *Quintiliani institutionum:* destinatum huic p. locum 5, 7, 8. de memoria destinatus est libro proximo locus, nec huic p. subjungendus 10, 7, 33. *cf.* 1, 5, 45. ζ) *Accusat.* a) ut cum omnia utilitati, tum partem quandam voluptati daret 12, 10, 45. p. deinceps ipsas repetitus ordo conjungat 11, 2, 28. nisi ceterae p. hoc velut spiritu continentur *opp.* totus labor *ib.* 1. excussa prima p. — sequitur 7, 2, 44. quinque, quas fecimus, partes 4, 3, 15. *cf.* 5, Pr. 5. 5, 14, 10. 9, 4, 130. testamento quattuor p. fecit 7, 1, 38. duas ejus p. fecit 11, 3, 1. omnis motus sex p. habeat 11, 3, 105. ceterae (*actiones*) minimam p. mei habent 7, 2, 24. his in universum praedictis partes subjiciam 5, 8, 7. b) *post Praeposs.:* cum in duas p. intellectus nominis diducatur 7, 10, 1. altera est divisio, quae in tres p. et ipsa discedit 12, 10, 58. in p. suas digerenda 11, 1, 6. secantur haec in plures (*sc. partes*) 8, 6, 13; centeni et octogeni in quamque p. pedes 1, 10, 43. in quamcunque p. spectaveris 8, 3, 9. in laevam p. velut propellemus manus 11, 3, 113. leni in utramque p. motu 11, 3, 92. *cf. ib.* 129. 161. 165. iisdem in ultimam p. (*sententiae*) collatis

9, 3, 77; cui nomen alii in totum dederunt, alii in partem 3, 6, 32. cujus quidem duplex forma est — sed ratio communis in partem (*a. l.* parte; *h. e. in singulas partes*) 6, 3, 46. in alteram errare p. 10, 1, 26. in neutram p. habere momentum 12, 8, 8. natura humani ingenii — sic in omnem p. spectat 1, 11, 2. in utramque p. vel in plures dici 3, 11, 1. *cf.* 2, 4, 18. 7, 2, 14. Neque — cum in utramque p. disseruerunt, non secundum alteram vivent 12, 1, 35. *cf.* 12, 2, 25. scholasticus in utramque p. dubium facit 7, 1, 57 *Z.* in utramque p. plurimum est ingenio loci 7, 4, 23. quarum in utramque p. satis ex his praeceptum est 7, 9, 15. haec in utramque p. valet 8, 4, 29 *cf.* 2, 16, 10; 3, 5, 5. 3, 7, 14. 5, 10, 72; id aut universum verbis complectimur, — aut per partes 5, 10, 65. cum res nec universa, sed per partes (*indicatur*) 9, 2, 40. neque sic unquam, ut totus ordo repetatur; licet enim per partes idem consequi 4, 2, 128. interim per partes dissolvitur, quod contextu nocet 5, 13, 28. *cf.* 10, 1, 20. 11, 2, 27. per minutissimas ista p. secuisse 5, 11, 30. huic generi probationis tribus occurritur modis, id est, per omnes p. 5, 14, 20. *η*) *Ablat.* a) quod duobus pedibus et parte πενθημιμερὶς a Graecis dicitur 9, 4, 78. quae ulla p. sunt dissimilia 7, 4, 6. labefactari p. aliqua 2, 13, 14; Plato in Timaeo prima statim p. 9, 4, 77. vocem tantum altera p. (*oris dimittunt*) 11, 3, 81. quae quidem cum sit in tres divisa p., — qua (*a. l. quae*) tandem non est cum oratoris opere conjuncta? 12, 2, 10; laudandus tamen partibus (*a. l.* in p., *al.* parcius) 10, 1, 88. vix unquam ita solicitari partibus, ut non et summae meminerimus 11, 3, 151. longius partibus [his (*optt. Codd. om.*)] et liberius exeritur (*digitus*) 11, 3, 92 *N. cr.* omnibus suis p. 3, 5, 17. reliquis p. 11, 3, 53. b) in parte verum videtur 2, 8, 6. *cf.* 4, 5, 13. 10, 7, 25. in p. operis aureo plectro merito donatur 10, 1, 63 *N. cr.* quod in universo probatum sit, in parte probatum esse 3, 5, 15. versum in oratione fieri multo foedissimum est totum, sed etiam in parte deforme 9, 4, 72. in p. expeditior, in p. difficilior interrogatio 5, 7, 22. *cf.* 11, 2, 34; unum est, quod in hac p. praecipiam 5, 7, 7. *cf.* 1, 3, 17. 2, 2, 2. 2, 17, 1. ponitur in prima p. deorum auctoritas 5, 11, 42. cujus (*causae*) non aliqua in p. 12, 2, 15. in omni p. hujus officii 6, 4, 8; si quando in partibus laboramus, universitate pugnandum est 7, 2, 22. quia non omnium virtutum materia sit tota vita, sed pleraeque earum versentur in partibus — rhetoricen quoque in una aliqua parte ponendam 2, 21, 3. clausula et recta et quibusd. in p. necessaria 8, 5, 13. *cf.* 9, 2, 16. 10, 1, 65. 11, 3, 46. 164. c) et a toto et a partibus 8, 6, 13. leges aliquando totas, aliquando ex parte reprehendi 2, 4, 39. totum simile sit, an ex parte 5, 11, 6. *cf.* 6, 3, 96. 7, 4, 27. capite ex p. velato 6, 1, 48. *cf.* 6, 3, 90. separata est aliqua ex p. ratio eloquentiae 11, 1, 36. alia sunt non necessaria, vel utrinque, vel ex altera p. 5, 10, 81. etiamsi non toto genere causae, tamen ex magna p. 7, 4, 18. *cf.* 1, 5, 58. ex magna p. Ciceronem, quantus est, fecit 10, 1, 108. majore ex p. 9, 4, 136. 10, 6, 3. maxima ex p. 11, 3, 61. non ex minima p. 1, 10, 31. perfecti illius ex nulla p. cessantis 1, 10, 4; non ex iisdem partibus iram et misericordiam petet 12, 10, 70.

II) *fere i. q. genus vel species.* *α*) illa p. tertia, quae laudandi ac vituperandi officiis continetur 12, 2, 16. haec p. (*i. e. tragoedia*) circa iram *etc.* fere tota versatur 6, 2, 20. *cf.* 9, 1, 12. flosculos omnium partium congerentibus 10, 5, 23. *β*) *c. Adject.:* demonstrativae partis omnia sunt in hoc statu 7, 4, 2. haec p. dialectica,

sive illam dicere malumus disputatricem 12, 2, 13. Anaximenes judicialem et contionalem generales partes esse voluit, septem autem species 3, 4, 9. judiciales causas et rationali p. et legali 3, 6, 82. p. illa moralis, quae dicitur Ethice 12, 2, 15. p. naturalis (*philosophiae*) 12, 2, 20. quod opus in p. oratoria merito ponimus 2, 18, 5 *N*. γ) *c. Genit.* a) ἐπίθετον, quoniam plerumque antonomasiae p. est 9, 1, 6 *N*. plerisque videri signa partem argumentorum 5, 9, 1. *cf.* 5, 10, 29. partem (*a. l.* partis) divinationis (*i. e. oracula aut auspicia etc.*) 5, 7, 35 *N. cr.* omnibus eloquentiae p. 10, 1, 46. p. haec orationis 12, 10, 38. et haec ornatus pars est 8, 3, 42. hanc p. studiorum 10, 2, 14. enthymema syllogismi p. est 5, 10, 7. b) neque p. ulla dicendi est 9, 1, 24. *cf.* 8, 3, 1. in aliqua exercendi stili p. sunt ponenda 10, 5, 15. partes suadendi quidam putaverunt, honestum, utile, necessarium 3, 8, 22. c) ad conjecturae partem pertinent 5, 10, 64. haec in partem cedent (*a. l.* cadent) trium generum, in quae causas divisimus 3, 8, 53 *N. cr.* quattuor libri elocutioni, in cujus partem memoria ac pronuntiatio veniunt, dabuntur Pr. 22; ex eadem parte figurarum additio et abjectio est 9, 3, 18; sunt in p. facultatis 5, 10, 51. quod est in p. finitionis 9, 2, 105. et ipsa in p. sunt operis 2, 21, 2. hoc esse in p. pronuntiationis 1, 11, 17. in p. aut conjecturae aut qualitatis ponenda sunt 3, 6, 90. in p. ponenda perspicuitatis 8, 2, 11. *cf.* 1, 11, 17. δ) *c. Pronomm.* a) cum in hac maxime p. (*i. e. ornatu*) sint vicina virtutibus vitia 8, 3, 7. quaedam in hac p. erunt propria cujusque litis 5, 4, 2. Quidam commendationem atque excusationem propria hujus officii putaverunt: nec abnuo esse ista in hac p. 6, 2, 11. cujus etymologiae auctorem nominari in (*Sp. om.*) ea p., qua a me reprehenditur, inhumanum est 1, 6, 35 *Z.* si Cicero a Demosthene paulum in hac p. (*i. e. compositione*) descivit 9, 4, 146. reprehensus est in hac p. (*i. e. arrogantia*) non mediocriter Cicero 11, 1, 17. *cf.* 2, 12, 3. 9, 2, 101. 9, 4, 118. 10, 1, 64. 11, 2, 10. An non in foro narrandum est? qua in p. nescio an sit vel plurimum 2, 1, 10. num infirmari in aliquam partem p. (*Sp.* aliqua parte) lex possit 7, 1, 49 *Z. N.* dissimulati in ulla p. judicii mei 3, 6, 64. *cf.* 12. 1, 16. [quod nulla in p. (*Z.* arte) plenius labor gratiam refert 2, 16, 18 *N. cr.*] b) *circuitioni servit:* haec quoque pars acumen ac vigilantiam poscit 5, 7, 10. sive illud verum est; haec quoque pars consensu defenditur 1, 5, 13. Spectatur enim ad fidem probationis — quam p. videmus vehementissime pro Milone tractasse Ciceronem 5, 10, 37. *cf.* 9, 4, 36. Totidem autem generibus corrumpitur oratio, quot ornatur. Sed de hac p. — dictum est 8, 3, 58. *cf.* 9, 4, 118. cetera quoque esse sibi, hac parte omissa, supervacua 2, 2, 15.

III) *i. q. officium, munus.* α) *Singul.:* videri alia quoque hujus partis atque officii 11, 3, 174. p. defensoris tota est posita in refutatione 5, 13, 1. ut negligentiae est p. (*frustra hic Spald. dubitationem movisse ex sequentib. exemplis patebit*), hoc pati, ita humilitatis, ubique perhorrescere 9, 4, 35 *N. cr.* huic p. facilius accedent, ut — putent 12, 11, 11. habet reliquam p., ut dicat 7, 2, 21. quod si tradita mihi sequi praecepta sufficeret, satis feceram huic parti 6, 2, 25. quam turpiter deserat eam p. rhetorices institutio 2, 1, 9. siquidem haec quoque pars, quae ab oratoribus relicta, a philosophis est occupata, nostri operis fuit 1, 10, 11. pro virili parte 12, 1, 1. 12, 11, 31. oratoria urbanitas rara, nec ex p. (*a. l.* arte) propria, sed ad hanc consuetudinem accommodata 6, 3, 14 *N.* *cf.* 8, Pr. 7. β) *Plur.:* *Proba hominem occisum*, accusatoris tantum partes sunt 7, 2, 12. ibi p. oratoris esse praecipuas Pr. 13. circa mensuras et numeros

non versabitur? dicamus has Geometriae esse p. 2, 21, 19. in hoc primas p. esse naturae 11, 3, 11. in comoediis — pater ille, cujus praecipuae p. sunt *ib.* 74. primas in docendo rhetorum p. 2, 4, 1. reliquae interrogandi sunt p. 5, 7, 26. et inveniendi et judicandi sibi vindicent p. 5, 14, 28. oratoris officium docendi, movendi, delectandi partibus contineri 8, Pr. 7. iis, quas agunt, partibus 11, 3, 74. Pyrrhon quidem, quas in hoc opere habere partes potest 12, 2, 24. delectationem magis proprias in elocutione p. habere 8, Pr. 7. nostri suas p. omiserunt, et grammatici alienas occupaverunt 2, 1, 1. inviti judices audiunt praesumentem p. suas 11, 1, 27. has p. subit 6, 1, 24. translatis tantum aliquando p. 3, 6, 85.

IV) *in judiciis.* α) *Singul.:* a parte accusantis 7, 4, 38. pro p. suscepta 7, 2, 55. p. ejus, quam tuemur 5, 12, 7. adversarius fiduciam p. suae jactat 4, 1, 19. vocem ad nostram p. vertere 7, 9, 14. quae nostrae partis sunt, scripta esse possunt 12, 9, 19. non minus pro adversa p. quam pro mea cogitabam 7, 1, 4. *cf.* 2, 4, 28 *Z.* 4, 1, 11. 4, 5, 28. 12, 9, 11. p. diversa *opp.* nostra 3, 11, 23. *cf.* 4, 1, 54. 4, 2, 6. 102. 5, 7, 11. 23. 5, 13, 12. 11, 3, 165. diversae p. advocatis 11, 1, 19. propositis ex diversa p. respondere 2, 4, 28. p. altera 5, 13, 36. 7, 2, 51. 10, 5, 20. famam p. altera consensum civitatis vocat, altera sermonem *etc.* 5, 3. *cf.* 5, 4, 1. utriusque p. facit bonam causam 9, 2, 29. quod ex utraque causae p. dicatur 2, 17, 30. *cf.* 31. confessum ex utraque p. jus est aut dubium 7, 7, 7 *Z. cf.* 7, 1, 2. pro meliore p. plura sunt semper (*argumenta*) 6, 2, 4; in secunda assertione *etc.* parte (*i. e. diversa*) victa 11, 1, 78. β) *Plur.:* diversarum partium hominibus 5, 13, 5. diversas p. tueri 6, 4, 21. optimis se p., id est reip., jungeret 12, 1, 16; Pompeji (*sc. dictum*) in Ciceronem diffidentem partibus (*a. l. adjic.* ejus) 6, 3, 111 *N. cr.* Tubero juvenem se patri haesisse *etc.* ait, ut primum licuerit, a partibus recessisse 11, 1, 80.

**Participialis.** dictu et factu. Sunt enim haec quoque verba participialia quidem, non tamen qualia dicto, factoque 1, 4, 29.

**Participium.** mixtum verbo part. 1, 4, 19. quaedam participia verba an appellationes (*Sp.* p. an verbi app.) sint dubitari potest, quia aliud alio loco valent, ut lectus et sapiens 1, 4, 27 *Z.* in participio per genus et casum, ut in vocabulo, peccatur 1, 5, 47. quomodo quire et ruere in participia transibunt? 1, 6, 26. utimur et verbo pro participio, *Magnum dat ferre talentum*, tanquam *ferendum:* et participio pro verbo, *Volo datum* 9, 3, 9. *Edico, et dira bellum cum gente gerendum.* Quamvis enim pars *bello* posterior participio insistat, utrique convenit illud *edico* *ib.* 64.

**Particula.** α) tam minutae rerum part. 3, 11, 21. sonorum particulae 2, 8, 15. haec (*Suovetaurilia etc.*) non tam ex tribus (*partibus orationis*) quam ex particulis trium coëunt 1, 5, 67. particulam civilitatis sicut dialectices Aristoteles rhetoricae assignat 2, 17, 14. neque quidquam ex his, quae tum praecepi, supervacuum fuit: ad easdem enim part. haec quoque, quae nunc praecipiam, revertentur 3, 6, 65. β) *praecipue orationis:* hae particulae prout sunt graves, acres, lentae, celeres, remissae, exultantes, proinde id, quod ex illis conficitur, aut severum *etc.* erit 9, 4, 69. hujus ipsius p. aliquod initium fecerit? 7, 10, 6. cum fecerunt mille part., in eandem incidunt obscuritatem, contra quam partitio inventa est 4, 5, 25. non equidem in omnes eam (*orationem*) part. secabo, quarum ambitiose a quibusdam numerus au-

getur 8, 3, 63. Quid alioqui fiet, cum in medio foro *etc.* erit subito continua oratione dicendum, si particulas, quas ceris mandamus, nisi in solitudine reperire non possumus 10, 3, 30 *N.*

**Partim.** quod partim praeceptis, partim usurpatum ratione cognoveram 7, 1, 3. p. cupiditate — p. ambitione — p etiam inscientia 12, 11, 14. p. condicione vel temporum vel locorum, p. judicio cujusque atque proposito 12, 10, 2. ex dubiis p. nobis ipsis ad electionem sunt libera, p. aliorum sententiae commissa 3, 4, 8 *N.*

**Partior.** I, *α*) *i. q. divido.* a) ita causam partimur 7, 4, 20. quorum priusquam partiamur species 5, 8, 4. b) *seq. in:* ut omnia in haec duo partiamur 5, 10, 23. qualitatem in plura partitus est 3, 6, 34. cum in species partimur, quod in genera partiri sit satis 4, 5, 27. *cf.* 3, 6, 66. 6, 3, 108. consonantes a vocalibus discernere, ipsasque eas in semivocalium numerum mutarumque partiri 1, 4, 6. *β*) *i. q. distribuo:* haec est velut imperatoria virtus copias suas partientis ad casus proeliorum — mari denique ac terra dividentis 7, 10, 13. liberalius tempora sua impensurus uni, quam si eadem in plures partiatur 1, 1, 2; aves, quae foetibus cibos partiuntur 2, 6, 7. cur non pluribus curis horas partiamur 1, 2, 4. *γ*) *in dicendo:* proponere, partiri, interrogare sermoni proxima 11, 3, 163 *N.* eum optime pro Murena esse partitum 4, 5, 12. in partiendo 4, 5, 2. II) *Partic.:* potentissima argumenta primone ponenda sint loco — an summo — an partita primo summoque 5, 12, 14. expositione partitā *opp.* continua 7, 10, 11. part. peroratio 6, 1, 55.

**Partitio.** *α*) illa p. ab Aristotele tradita 5, 1, 1. tria an plura sint ambigitur. Nec dubie prope omnes hac p. contenti fuerunt 3, 4, 1. *β*) *in dicendo:* partitio dispositionis est species 3, 9, 2. his (*partibus judicialis generis*) adjecerunt quidam partitionem *ib.* 1. part. est nostrarum aut adversarii propositionum aut utrarumque ordine collocata (*Sp.* collata) enumeratio 4, 5, 1 *Z.* De partitione 4, Cap. 5. part. singularum (*rerum*) in partes discretio (*Sp.* discretus ordo) 7, 1, 1 *S. v.* Divisio. (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 105; — concisa nimium et velut articulosa 4, 5, 14. p. nimium multiplex *ib.* 3. recta p. *ib.* p. prima est: quid sit, de quo conveniat 4, 5, 28 *N.* initium ejus (*orationis pro Cluentio*) partitioni simile est, quae celeritate gaudet 9, 4, 92. Cic. utitur pro Cluentio (*in prooemio*) partitione 4, 1, 69. *cf.* 6, 3, 66; *Plur.:* argumenta, partitiones, jocos et quidquid est sermoni magis simile 9, 4, 131. propositionum ac partitionum leporem 11, 1, 53. *γ*) *materiae rhetoricae:* taceo de partitionibus et declamationibus 1, 2, 13 *N.*

**Partus.** quae ante partum meretrix fuit 7, 6, 3.

**Parum.** I) *Adject.* *α*) alterum parum, alterum nimium est 8, 3, 48 tanquam p. sit, si dicatur quod horridum (*Sp.* labor) *ib.* 26 *v.* Aerumna. id neque in aliis partibus parum (*Z. de vet. conj.* rarum) est, et praecipue prooemio convenit 9, 2, 16 *N.* si aliqua contemsisset, si parum (*Z. ut felicissimam h. l. amplectitur Madvigii conj.* partem, *quae probatur quidem aliquatenus contrapositis* aliqua *et* omnia. *cf. Fr. Exc. N. et H.*) non concupisset, si non omnia sua amasset (*Seneca*) 10, 1, 130 *N.* *β*) *c. Genit.:* parum mellis et absinthii multum habere 3, 1, 5 *N.* An Pollio et Messala — p. in vita dignitatis habuerunt, p. ad posteros gloriae tradiderunt? 12, 11, 28. p. sibi praestari reverentiae 11, 3, 133. II) *Adverb.* *α*) *c. Adject.:* p. aptum 11, 1, 89. p. cauti 5, 13, 34. p. certus 6, 3, 68. non p. alioqui copiosa 2,

1, 4. p. decora 5, 12, 18. 11, 1, 33. p. locuples 10, 1, 87. p. magnos *ib.* 80. p. modesti 1, 2, 4. 11, 1, 30. p. modicus 10, 1, 118. non p. multi 6, 2, 3. 10, 1, 124. p. naturalia 11, 3, 10. p. plena 7, 3, 23. 24. p. rectum 2, 13, 10. p. speciosa 8, 6, 8. 11, 1, 60. p. studiosos 9, 4, 16. *cf.* 12, 10, 14. p. tragicum 10, 1, 98. p. tutum 9, 2, 66. utile p. 10, 1, 7. p. verecundum 11, 3, 133; mollis et p. viri signa 5, 9, 14. β) *c. Adverb.:* p. apte 2, 4, 31. p. prospere 6, 5, 7. non p. significanter 6, 2, 17 *Z.* γ) *c. Verb.:* p. comperi 2, 4, 42. p. convenit 1, 4, 17. 1, 5, 59. 5, 10, 2. 9, 2, 98. 11, 1, 11. sed ne causae quidem p. conferat idem hic orationis ornatus 8, 3, 5. etiamsi scribitur, tamen p. exprimitur (*litera M*) 9, 4, 40. p. intelligere 6, 3, 85. 11, 1, 10. p. intuentes 9, 1, 24. p. ostendi 9, 2, 44. ponderi rerum p. respondeant 10, 2, 23. p. tenere 11, 2, 45. p. valent 9, 2, 78. p. diis visum est 10, 1, 91. cetera p. vitantur 8, 3, 57; *c. Part.:* p. conveniens 11, 1, 11. 11, 3, 180. p. expleta 9, 4, 116.

**Parumper.** dilata p. illa arte rhetorica 2, 4, 1. assumamus p. illum dolorem 6, 2, 34.

**Parvulus.** cum parvulum verberibus coëgeris, quid juveni facias 1, 3, 15. ut literarum nomina et contextum prius quam formas parvuli discant 1, 1, 24. excepta parvulorum indicia, quos pars altera nihil fingere, altera nihil judicare dictura est 5, 7, 36.

**Parvus.** I) *Posit.* α) *c. Subst.:* parva quaed. animalia 12, 2, 14. p. argumenta 2, 1, 11. si genus sublime dicendi parvis in causis, parvum limatumque grandibus adhibeamus 11, 1, 3. crebris parvisque conatibus 8, 5, 29. p. ingeniis 8, 6, 51. p. initiis 10, 7, 18. p. litibus 6, 1, 36. tam p. momenta 9, 3, 25. tam p. observationis 8, 3, 51. p. pedes 9, 4, 6. in p. rebus judicibusque 11, 1, 44. *cf.* 4, 2, 117 *v.* Magnus. tam p. quaestio 1, 7, 29. virtus distinguendi fortasse sit p. 11, 3, 39. β) *simpliciter.* a) *Neutr.:* quamlibet parvum sit, quod contulerit aetas prior 1, 1, 18. O quam istud p. (*a. l.* parum) putant, quibus tam facile videtur! 12, 2, 3. nihil in studiis parv. (a. l. parum) est 10, 3, 31 *N. cr.*; parvi refert 1, 4, 21; *Plur.:* ut parva haec sint 1, 5, 7. contemnentes tanquam parva Pr. 4. p. illa, quae despicienda judicaverunt 11, 1, 13. augere p. (*a. l.* parca) 10, 5, 11. p. docemus 1, 1, 21. ne quis tanquam p. fastidiat grammatices elementa 1, 4, 6. p. facile faciunt 1, 3, 4. quaedam sententiis p. 9, 4, 13 *v.* Modicus. parvis dare excedentia modum nomina 8, 3, 48. per quaed. parva, si ipsa demum aestimes, ducunt 1, 10, 5. initium a p. ceperamus 12, Pr. 2. frivolae in parvis jactantiae 1, 6, 20. b) *Masc. de prima aetate:* eorum (*poëtarum*) parvis cognitio gratior est 1, 1, 36. quae (*memoria*) non modo jam est in parvis, sed tum etiam tenacissima est 1, 1, 19. ingenii signum in parvis praecipuum memoria est 1, 3, 1. an habenda sit etiam parvis fides (*in testimoniis*) 2, 4, 27.

II) *Comparat.* α) *c. Subst.:* minores sed difficiliores artes 12, 11, 10. in causis m. 9, 4, 21. m. cura *ib.* 77. 10, 1, 6. iambus, qui est in utroque (*anapaesto et cretico*), sed illis minor 9, 4, 99. minore incommodo 12, 3, 2. ingenia Graecorum etiam minora 12, 10, 47. minore invidia 9, 2, 62. adhuc m. motus 6, 2, 15. non m. occasio 1, 2, 4. m. (*quaestiones*) 3, 11, 2. de re minore 6, 3, 111. *cf.* 11, 3, 134. *v.* Major. res expectatione minor 4, 1, 39. schola m. 2, 1, 3. ne m. sit translatio (*i. e. nimis infirma*) 8, 6, 16; m. advocatos 12, 3, 2. β) *simpliciter.* a) *Masc.:* cum assidue minores parentibus liberi essent (*Lentulorum*) 6, 3, 67. Messala nitidus et candidus — viribus minor 10, 1, 113. quod quoquam minor est, materiae esse non ingenii

vitium *ib.* 60. in historia praedictis minor *ib.* 74. in quibusdam suis ipse viribus minor *ib.* 103; minores (*sc. praeceptores*) ex conscientia suae infirmitatis haerere singulis 1, 2, 10. pueros non continuo tradendos eminentissimo credunt, sed ap. minores aliquamdiu detinent 2, 3, 1. 3. quidam illos m. (*sc. scriptores*), quia facilior eorum intellectus videbatur, probaverunt 2, 5, 19. pudendumque dictu, si plus litigantibus prosunt minores 6, 4, 7; *de aetate:* qui minores septem annis essent 1, 1, 15. minora etiam facilius minores percipiunt 1, 1, 22. b) *Neutr.:* minus majoris exemplum 5, 11, 12. sine qua (*varietate*) nihil neque majus neque minus est 11, 3, 51. figura in patre plus facit, quam licet, in filio minus 9, 2, 88. si minus docerent, non pejus 2, 3, 4. Tum autem efficitur (*aliquid*), si sine illo, quod dicitur, minus est 8, 6, 40. quidquid alteri simile est, necesse est minus sit eo, quod imitatur 10, 2, 11 *N.* neque plus tribus, neque minus duobus (*pedibus*) 9, 4, 95. minus est totum dicere, quam omnia 8, 3, 69. minus esse, quam adversarius dicit 5, 13, 10. ex minore 5, 10, 87 *v.* Magnus II. quod tanto minus erat 12, 1, 21; *c. Genit.:* ne minus gratiae quam offensae mereamur 4, 2, 39. ex qua m. incommodi consecuturus quam ex facto gaudii videretur 7, 2, 42. laboris in hoc quam in agendo m. est 11, 3, 60. quamquam m. mali est 12, 8, 4; *Plur.:* ut illa minora, hoc par esset 8, 6, 71. haec sunt praecipua, — alia et minora et tamen ex his fontibus derivata 2, 17, 40. neque erant illa, qualiacunque, mala, sed minora 12, 11, 3 *N.* ut etiam, quae multo minora sunt, intoleranda dicamus 6, 2, 23. haec m. sunt ipso illo vitio animi 12, 9, 4. ut professione sua minora 2, 1, 2; illa minora 1, 6, 32. 1, 8, 13. in oratoriis haec min., quae plerique desiderant 3, 1, 20. illa quoque m. non sunt transeunda 10, 3, 31. Pr. 21. ad m. descendere 2, 3, 4. nemo sic in majoribus eminet, ut eum minora deficiant *ib.* 6. amplificatio — quae fit per comparationem, incrementum ex minoribus petit 8, 4, 9.

III) *Superlat.:* procedente jam opere, minima incipiunt esse, quae prima sunt 10, 1, 4. ne in minimis quidem falli 1, 10, 5. in minimis occupati 9, 4, 112. an a minimis crescant (*argumenta*) 5, 12, 14; minimum spei 2, 4, 7; minimo (*sc. digito*) 11, 3, 95.

**Pasco.** canem pascis 8, 3, 22; (*animalia*) pasci natura ipsa sciunt 2, 16, 13.

**Passer.** passer (*a. l.* pasce), redde, quod debes *Dom. Afer* 6, 3, 93 *N. cr.*

**Passim.** reliquas circumjacere p. *Coel.* 4, 2, 123; ne p. et a quocunque dicantur (*sententiae*) 8, 5, 7. Non tamen haec, quia possunt bene aliquando fieri, passim facienda sunt 4, 1, 70. cum milites p. testamenta facerent 3, 8, 19. p. qui invidebant, qui aemulabantur, adulatores etiam *etc.* invaserunt 12, 10, 13. illa ab oratore non ficta sed p. jactata 6, 3, 4. nisi forte satis erit dividendi peritus, qui controversiam in haec diduxerit — deinde p., et ut quidque in mentem veniet, miscuerit 7, 10, 6. ita non omne argumentum undique venit, ideoque non passim quaerendum est 5, 10, 21. haec, quae velut propria philosophiae afferuntur, p. tractamus omnes Pr. 16. qui, omissa ratione, ut tulit impetus, p. tumultuentur 2, 12, 11.

**Passus.** equorum cursum minutis passibus frangunt 9, 4, 113 *N. cr.* quot millia passuum declamasset *Flav. Virginius.* 11, 3, 126.

**Pastoralis.** musa illa pastoralis et rustica 10, 1, 55.

**Pastor.** nec pastorem populi auctore Homero dixerim 8, 6, 18.

**Patefacio.** portum eloquentiae non et piratis patefaciet 12, 7, 4; investigata, comperta, patefacta per me 9, 3, 49.

**Pateo.** I) *propric.* α) patet media quaed. via 8, 5, 34. qua cava funda patet *Cic.* 8, 6, 73. in quantum patet longitudo 11, 3, 118. jugeri mensuram dimidio in latitudinem patere 1, 10, 42. β) consilia, quae late patent 7, 2, 42. II) *transl.:* illud patet, hoc se quodammodo ostendit 8, 3, 61; id vel hoc argumento patet 1, 12, 9. sicut nomine ipso patet 9, 1, 4. plurimae (*syllabae*) natura ipsa verbi patent 1, 7, 2. ut ipsa oratiuncula patet 4, 3, 17. quod Graeco verbo patet 6, 1, 2. quod uno verbo patet, pluribus oneramus 8, Pr. 24. ut procedente libro patebit 3, 1, 7; quo vel solo patet, non persuadendi finem in oratore servandum 11, 1, 11. in collibus etiam imperito patet plus soli esse quam coeli 1, 10, 45; unum est, in quo ipso patet (*Sp. om.*), semper id servari non posse (*Sp. adj.* ex ipso patet) 7, 6, 5 *Z.* quantum habeat in oratore momenti, satis vel ex eo patet 11, 3, 65.

**Pater.** cur pater patris faciat 1, 6, 13. I) *de parente.* α) *Nominat.:* pater durus 4, 2, 73. p. naturalis 3, 6, 96. ille Terentianus p. 11, 1, 39. p. ille, cujus praecipue partes sunt, quia interim concitatus interim lenis est, altero erecto altero composito est supercilio 11, 3, 74; pater Gallio 3, 1, 21. 9, 2, 91. p. raptoris et raptae 9, 2, 91. qui p. vult fieri 3, 8, 24. licuit, quia p. eram 5, 10, 40. at pater est (*de leone*) 8, 6, 34 *v.* Pario cum p. ex meretrice natum abdicat 11, 1, 82. *v.* Abdico. quamlibet gravia filio p. objecturus *ib.* 58. quod maxime patres exigunt, atque ita demum studere liberos suos, si quam frequentissime declamaverint, credunt 2, 7, 1. *cf.* 10, 5, 21. β) *Genit.:* interfector patris 5, 10, 88. alia p. adv. filium moderatio est 6, 2, 14 *v.* Filius. γ) *Dat.:* juvenem se patri haesisse 11, 1, 80. patri in filium manus injectio sit 7, 7, 9. ne exprobraret p. nuptias 11, 1, 83. qui p. proditionis reo non affuerit, exheres sit 5, 10, 107. si percussus sit — quod p. affuisset 6, 1, 17. δ) *Accus.:* ut in scholis luxuriantem patrem luxuriosus ipse juvenis accusat 11, 1, 79. quod non habuerit p., qui moneret *ib.* 82. qui patrem interfecerit, culeo insuatur 7, 8, 6. competitorem p. in suffragiis vicerat 7, 1, 29. alter juvenes et bonos patres optime (*sc. egit*) 11, 3, 178. inter patres etiam filiosque litigatum scio 11, 1, 65. II) *de senatoribus:* Senatui nomen dederit aetas, nam et iidem Patres sunt 1, 6, 33. propter ipsam (*rem*) deliberant Patres conscripti, An stipendium militi constituant 3, 8, 18. *cf.* 9, 3, 72. deliberant P. C., An Fabios *etc.* 3, 8, 19.

**Paternus.** p. amici *Dom. Afer* 9, 2, 20. p. bona 3, 11, 13. p. praedia 6, 3, 44. reddidisse in loquendo p. elegantiam 1, 1, 6. fratri nihil dare ex paternis 7, 1, 43.

**Patienter.** cur tam p. toleraret 6, 3, 112.

**Patientia.** plus (*honoris*) fortitudo, patientia (*merebitur Lacedaemone quam Athenis*) 3, 7, 24. *v.* Moderatio. quod aliis pat. facile mendacium faciat, aliis infirmitas necessarium 5, 4, 1; si non cupido lucis, certe pat. 6, Pr. 13. audiendi pat. deficit 11, 2, 8. etiam male audiendi praesumenda pat. est 12, 9, 9. cum satis in audiendo patientiae impenderit 12, 8, 10.

**Patior.** I, α) *simpliciter:* si causa patietur 5, 6, 2. *cf.* 7, 4, 31. si com-

positio patiatur 9, 4, 26. 119. quousque patitur decor 1, 5, 63. ut quisque passus est locus 6, 5, 6. scripta quam res patietur plurima 12, 9, 16 *N.* quantum res pateretur, optimas (*nutrices*) eligi 1, 1, 4; *de affectu:* qui vere patiuntur 6, 2, 27. *β*) *c. Accus.* a) *fero:* omnia nos passuros 11, 1, 65. nihilque eorum pati unum diu possumus 11, 3, 44. sive quid passi sumus grave, sive passuri 4, 1, 27. gravia, indigna, tristia passos 6, 2, 34. si maxime haec patiatur aetas robustior, tamen pueriles annos onerari non oportet 1, 12, 1; sed hoc pati non possumus 4, 2, 127. ut negligentiae est pars hoc pati, ita humilitatis ubique perhorrescere 9, 4, 35; cicatricem nondum pati posse 2, 4, 11. graviter et iniquo animo maledicta tua paterer *Sall.* 4, 1, 68. quod passi sumus (*malum*) 6, 2, 22. dolorem pati 5, 10, 70. intellectum disciplinarum capere et laborem pati 1, 1, 15. nec otium patitur 10, 6, 1. poenam passus 11, 1, 18. ut risum libenter patiantur 6, 3, 31. quod (*vulnus*) se passum 6, 3, 75. quid a Socrate pati voluerit (*Alcibiades*) 8, 4, 23; *transl. de rebus:* quod nec omnis quaestio (*Sp.* actio) patitur, nec omnis causa desiderat 4, 1, 24 *Z. N.* haec, ut quisque passus est locus, monuimus 6, 5, 6. concedamus sane, quod minime natura patitur 12, 1, 23. b) *afflictor:* an dolorem capitis habeat, qui hoc se pati dicet 2, 17, 39. et metum duplicem intelligi volo, quem facimus, et quem patimur: et invidiam 6, 2, 21. *cf.* 9, 3, 7. a qua (*via*) declinare qui crediderit nefas, patiatur necesse est illam per funes ingredientium tarditatem 2, 13, 16. nullum eorum patietur incommodum 11, 3, 32. quiddam pati furori simile 1, 2, 31. si nihil ipse, qui in iram concitat se, simile patietur 6, 2, 27; quaedam (*verba*) simile quiddam patiuntur vocabulis in adverbium transeuntibus 1, 4, 29. *γ*) *c. geminato Acc., aut Acc. c. Inf.:* nihil otiosum pati, quodque in inventione, quodque in elocutione annotandum erit 2, 5, 7. querelas — necem — conspirationes non inultas patietur orator 12, 7, 2; nullo se implicari negotio passus est 4, 2, 110. non patiamur igitur frigescere hoc opus 6, 1, 29. ut teneras adhuc mentes satiari velut quodam jucundioris disciplinae lacte patiantur 2, 4, 5. duo spondei non fere jungi patiuntur 9, 4, 101. *cf.* 1, 5, 61. 9, 4, 6. 10, 1, 89. 12, 7, 9; quae vero hoc patitur ratio, ut quisquam sit orator imparatus ad casus 10, 7, 3. II) *Partic.:* patiens laboris Pr. 27. 2, 2, 5; patientior laboris 1, 12, 10. si est patientior (*judex*) *opp.* moribus incompositus 4, 5, 10; hoc injuriae genus (*i. e. stuprum*) verecundius inest (*Z. conj.* non est *S.*) passis quam ausis 11, 1, 84. affectus, quos non ut advocati sed ut passi subimus *ib.* 55 *N.* III) *Gerund.:* patiendi modo 1, 6, 26. 9, 3, 7 *v.* Facio. *paciscor,* cum haberet patiendi naturam 1, 6, 10.

**Patria.** *est unde argumentum sumi possit, opp.* natio 5, 10, 25 *N.* apud hunc (*oratorem*) p. ipsa exclamabit 12, 10, 61. propugnatoribus patriae 12, 7, 3. patria cedere 11, 1, 12. qui pro p. ceciderant 2, 15, 29.

**Patrie.** non inimice corripere, sed paene patrie monere 11, 1, 68 *N.*

**Patrium.** *i. q. patronymicum:* in quibus patrium pro possessivo dicitur (*soloec.*) 1, 5, 45 *N.*

**Patrimonium.** facultates patrimonii nostri aliis praeparabamus 6, Pr. 16. penes quem sit patr. 9, 3, 80 *v.* Matrimonium. cujus p. consumatur 8, 6, 25. quod p. comedisset 6, 3, 74. qui p. non pararunt, sub diem (*Sp.* subinde) quaerunt 8, Pr. 29 *Z. N.*; controversia, in qua de parte patrimonii quarta contendunt *etc.* 7, 4, 39.

**Patro.** patrare bella (*Sp.* — lum) *Sall.* 8, 3, 44. *v. Gesn.*

**Patrocinium.** *a*) *in causis*: quibus (*accusatoribus*) conviciari aliquando patrocinii fides cogit 5, 13, 40. interim fides patrocinii cogit quaed. de universo genere aliquorum hominum dicere 11, 1, 86. illae quoque ap. C. Caesarem et Triumviros actiones, etiamsi precibus utuntur, adhibent tamen patrocinia 5, 13, 5. patrocinium hoc voluit, qui controversiam finxit 9, 2, 84. aliquae (*controversiae*) in meum quoque inciderunt p. 7, 2, 5. qui tali p. utitur 3, 6, 79. *β*) *generaliter:* difficultatis patrocinia praeteximus segnitiae 1, 12, 16. genus ostentationi comparatum — patrocinio quoque aliquo juvari: quod alligata ad certam pedum necessitatem non semper uti propriis possit 10, 1, 28.

**Patrocinor.** ut non homini patrocinemur, sed crimini 2, 4, 23.

**Patronus.** I) *in judiciis.* *α*) consummati jam p. 10, 1, 122. p. ex diverso consistens 4, 1, 42. p. partis adversae *ib.* 11. adversarii p. *ib.* causarum p. 12, 3, 1. *β*) *Nominat.:* cum accusatori satis sit plerumque, verum esse id, quod objecerit: patr. neget, defendat, transferat, excuset, deprecetur, molliat, minuat, avertat, despiciat, derideat 5, 13, 2. optimus est in discendo (*causam*) p. incredulus 12, 8, 11. *cf.* 4. multa, quae litigator nihil ad causam pertinere crediderit, eruet patr. 12, 8, 13. multos pariter invadere patroni solent 5, 7, 5. in quibus p. argumentum ex se ipso petit 11, 1, 28. cum accusator a jure, quo videbatur potentior, coeperit, patr. omnia ante jus posuerit 7, 1, 2. *v.* Accusator. patronos non suffecisse 11, 1, 77 *v.* Testis. *γ*) *Genit.:* jurare non patronorum esse sed testium 9, 2, 98. patronorum in parte difficilior, in parte expeditior interrogatio est, (*quam accusatorum*) 5, 7, 22. postquam agere causas non ad utilitatem litigatorum, sed ad jactationem patronorum repertum est 4, 3, 2. *v.* Litigator. hac altercandi praestantia meruerunt nomen patronorum 6, 4, 5. si quid objiciendum erit (*patri*), officium est patroni, ut id filio invito, sed fide cogente, facere credatur 11, 1, 65. neque est dignus opera patroni, qui non utitur consilio 12, 7, 7. *δ*) *Dat.:* p. flectere judices convenit 6, 1, 9. si mediocribus etiam p. convenit haec, quae vulgo dicitur, bonitas 12, 1, 24. p. quoque per similes affectus eundum erit 11, 1, 84. alia respondendi patronis ratio (*quam adversariis ipsis*) 5, 13, 39. *ε*) *Accus.:* judex religiosus libentissime patronum audit, quem justitiae suae minime timet 4, 1, 9. multa contra patronos venuste testis saepe respondet 5, 7, 31. cum jam clarum meruisset inter patronos nomen 12, 6, 7. vox illa praeconis praeter patronos ipsum, qui egerit, citat 6, 4, 7 *N.* causa potius laudetur quam patr. 12, 9, 6. *ζ*) *Ablat.:* non ut cum patrono sed ut cum judice loquuntur 12, 8, 9. II) *opp. libertis. v.* Libertus; *huc pertinere videntur:* jura per patroni tui cineres, *nisi vero Spald. conjecturam patris mavis.* 9, 2, 95.

**Patulus.** cavo aut patulo maxime ore 9, 4, 33.

**Pauci.** I) *Posit.* *α*) *simpliciter.* a) *Masc.:* paucos et vix ullum ex his posse reperiri 10, 1, 40. (*resp.*) quae paucorum potestate regerentur 5, 10, 63. paucos, qui sunt eminentissimi, excerpere 10, 1, 45. sed hi p. admodum 1, 1, 2. aliique non p. 9, 3, 89. *cf.* 3, 3, 11. 10, 1, 44; inter paucos disertus 10, 3, 13. b) *Neutr.:* plura paucis complectitur 8, 3, 82. bene dicere multa de paucis 10, 5, 11. perquam sunt pauca 8, Pr. 5. scripsit non pauca Cornificius, aliqua Stertinius, nonnihil pater Gallio 3, 1, 21; *i. q. nonnulla:* pauca exempli gratia ponam 6, 5, 6. arbitror p. dicenda 8, 5, 2. p. tamen

attingam 12, 9, 1. *cf.* 1, 4, 17. 4, 3, 1. β) *c. Subst.:* causas paucorum calculorum 8, 3, 14. cujus p. admodum dicta 6, 3, 2. nec hoc paucis modo verbis 11, 1, 58. omnibus fere verbis praeter pauca in oratione locus est 10, 1, 9. II) *Compar.* α) occisos a pluribus pauciores 5, 10, 49. pauciora de se ipso dicit et parcius 4, 1, 7. neque pauciora, quam oportet, neque plura 8, 2, 23. β) quibus pauciores literae fuerunt 1, 7, 11. nec pauciores animorum quam corporum formae 2, 8, 1. quo pauciores rei fiunt 5, 5, 1; nec pauc. sunt genera minuendi 8, 6, 72. quod uno (*verbo*) aut paucioribus certe dici potest *ib.* 59. cur alia paucioribus verbis satis plena, alia pluribus brevia sunt 9, 4, 118. III) *Superl.* α) ejus rei paucissimis cura est 12, 8, 1. quaesitum a paucissimis etiam de instrumento est 2, 21, 24. eloquendi rationem novissime repertam paucissimisque tentatam 12, Pr. 3; paucissima hujus juris vel artis reperiuntur 5, 14, 32. facies, quanquam ex paucissimis constat, infinitam habet differentiam 11, 3, 18. β) paucissimos adhuc eloquentes literae Rom. tulerunt 10, 1, 23. pauc. hominibus vim percipiendi esse concessam 1, 1, 1; exemplorum infinitus est numerus, sed paucissimos attingam 5, 10, 92. paucissimos die composuisse versus 10, 3, 8. *cf.* 10, 1, 48.

**Paucitas.** si deficietur numero pars diversa, paucitatem oportebit incessere 5, 7, 23.

**Paulatim.** ita p. et superiorum spes erit 1, 2, 29. p. accrescere 1, 2, 1. p. aptabimus vela 10, 7, 23. assumendus usus p. 10, 6, 3. quo p. deducendus 7, 10, 12. *cf.* 10, 7, 18. p. incipiet 2, 4, 20. p. sermone Graeco influente 12, 10, 16. primum hoc constituendum *etc.* —. paulatim res facilius se ostendent 10, 3, 9. *v.* Pedetentim.

**Paululus.** *Neutr.:* α) paululum morae damus 9, 4, 108. p. impendamus peculiaris operae 6, 4, 3. p. admodum de celeritate deperdit 10, 7, 4. β) *adverb.:* p. declinata 1, 6, 32 *Z.* si p. intermissa fuerit *ib.* 8. p. prolata (*manus*) 11, 3, 96. *v.* paululum tempore nostro superiores 8, 3, 25.

**Paulus.** *Neutr.* α) *adverb.* a) me paulum in alia opinione esse 3, 6, 63. p. declinantur 9, 3, 88. p. (*a. l.* paululum) in hac parte descivit 9, 4, 146. diducti p. pedes 11, 3, 159. p. dissentiam 9, 4, 2. p. aetate praecedens 10, 1, 103. paulum (*Sp.* paululum) aliquid inclinare (*Sp.* inclamare) 2, 10, 10 *Z.* *v.* Aliquis II, β. b) *ap. Compar.:* paulum inferior 11, 3, 166. p. (*a. l.* paulum) lentior *ib.* 63. p. summissior *ib.* 139. p. superiores 1, 7, 21. c) *ap. Adv.:* Ciceronis temporibus paulumque infra 1, 7, 20; *et Praeposs.:* post paulum (*a. l.* paulo post) clarius ostendemus 2, 17, 25 *N.* quas componi post paulum vetuit 11, 3, 148. *cf.* 9, 4, 19. etiamsi ultra paulum coit 11, 3, 21; *sed videtur in his exemplis Adjectivi potius vim obtinere.* β) *Ablat.* a) *ap. Compar.:* paulo numerosius opus 5, 10, 10. ideoque p. pluribus verbis debet haberi venia 11, 1, 5. *cf.* 9, 2, 81. sed p. etiam vehementior 9, 3, 29. severiorem p. modum 11, 3, 59. p. summissior 11, 3, 139. uberiora p. 11, 1, 32. b) *ap. Adv.:* id paulo post tractabimus 11, 3, 45 *v.* Post.

**Pauper.** I) pauperes ambitiosi 2, 4, 29. ne pauper quidem tanquam mercedem accipiet 12, 7, 12. si abundans opibus pauperem se vocet 11, 1, 21. pauperum (*personas subire*) 10, 1, 71. *v.* Dives. II) *transl.:* miser et (ut sic dicam) pauper orator est, qui nullum verbum aequo animo perdere potest 8, Pr. 28. jejunam ac pauperem (*eloquentiam*) 10, 5, 5.

**Pauperculus.** 11, 3, 175 *v.* M i s e l l u s.

**Paupertas.** I) ut alicui sit furandi causa paupertas, non erit idem in Curio Fabricioque momentum 7, 2, 38. *v.* [O p s]. II) *transl.:* in iis, quae denominata sunt, summa p. in eadem nos frequentissime revolvit 12, 10, 34. grammatice tantum ab hac appellationis suae paupertate provecta 2, 1, 4. paupertate sermonis laboramus 8, 3, 33.

**Pavesco.** velut p a v e s c e n t e s et d e p r e c a n t e s 11, 3, 103.

**Pavide.** minus p. dicimus 11, 3, 49.

**Pavor.** temporarium animi motum, sicut pavorem 5, 10, 28.

**Pax.** — malorum emendatio 5, 10, 73. deformem Pyrrhi pacem diremisse 2, 16, 7. quod b e l l i s magis quam p a c i assueverint 11, 1, 88. b e l l o an p a c e 7, 4, 22. p o r t u m pro p a c e atque c o n c o r d i a 8, 6, 44.

**Pecco.** α) *simpliciter:* neminem non aliquando coepisse peccare 7, 2, 33 *N. v.* C o m m i t t o. consuetudine peccandi allectus *ib.* 44. malo tamen ille peccet (*de ingrato*) 12, 7, 11. β) *c. Adv.:* quam ex duabus syllabis in unam cogentes, et deinde flectentes, dupliciter peccant 1, 5, 23. nihil peccare, qui utitur iis verbis 1, 6, 42. minus peccabit, qui longis breves subjiciet 9, 4, 34; quam minimum peccare 3, 8, 47. an omnino peccaverit (*a. l.* peccarit) 7, 3, 6. semel peccasse, et per errorem, et levius, quam objiciatur 7, 4, 31. utros peccare validius 10, 3, 12. γ) *c. Ablat.:* compositione peccatur 1, 5, 35. Albutius — exceptionibus peccat 2, 15, 36. quocunque alio cacozeliae genere peccantes 2, 3, 9. frons pluribus generibus peccat 1, 1, 10. quae v i t i o s e dixeris (*Sp.* qui vitiose dixerit), non utique et scripto p e c c a n t (*Sp.* peccat) 11, 5, 6 *Z.;* in participio p e r genus et casum *etc.* peccatur *ib.* 47. κακόζηλον p e r omne dicendi genus peccat 8, 3, 56.

**Pectus.** I, α) dignitatem, quae est in latitudine pectoris 11, 3, 141. manum pectori admovere *ib.* 104. affixum pectori mentum *ib.* 82. summis digitis pectus appetere *ib.* 124. pect. caedere scenicum est *ib.* 123. *cf.* 2, 12, 10. p. ac venter ne projiciantur 11, 3, 122. demitti infra p. manum *ib.* 112; non procul ab ore aut pectore refertur ad nos manus *ib.* 96. laevam a summo p. abducere *ib.* 145. p. adverso 2, 15, 7. aequo p. (*i. e. n o n p r o j e c t o*) 11, 3, 125. β) *indicium roboris:* nares ac pectus tument (*in adolescentia*) 11, 3, 29. l a t e r i s p e c t o r i s v e firmitas 11, 3, 16. II) *transl.:* p e c t u s est, quod disertos facit, et v i s m e n t i s 10, 7, 15. in eod. p. nullum est honestorum turpiumque consortium 12, 1, 4. ut in pectora irrumpat (*orator*) 2, 5, 8.

**Peculatus.** manifesti peculatus reum 12, 1, 43. *cf.* 5, 13, 35.

**Peculiaris.** paululum peculiaris operae 6, 4, 3.

**Peculiariter.** eum — in suam quoque gloriam p. fovebit 1, 2, 16. quasi singulis p. inculcare 11, 3, 130. quod c o m m u n e est et aliis nomen, alicui rei p e c. tribuitur 8, 2, 8.

**Peculiolum.** m a g n u m p e c u l i o l u m erunt, qui soloecismum putent 1, 5, 46.

**Pecunia.** creditae p. 7, 2, 50. p. privata 4, 2, 8. signatam p. 5, 11, 33 *v.* A r g e n t u m; non est bonum pec. 5, 14, 25. pec., quae nimium quantum in animis hominum potest 4, 2, 70 *Z.*; pec., cujus auctor non extat 7, 2, 52. Sphingem aeneam magnae pecuniae 6, 3, 98. neque videtur in eundem et contemtus pecuniae et cupiditas cadere 7, 2, 30. pecuniarum repetundarum judicia *C a l v.* 9, 3, 56; ob rem judi-

candam pecuniam accepit 5, 10, 87. pro abortu pecuniam accepisse 8, 4, 11. an accepta p. remp. proditurus esset 5, 12, 10. pec. dedisti: quis numeravit? 5, 7, 37. *cf.* 5. certam creditam p. peto ex stipulatione 4, 2, 6. cum pec. privatam ex aede sacra surripuerit *ib.* 8. pec. de templo esse sublatam *ib.* praestet alicui vel gratia, vel amicitia, vel pecunia, ut incomparabilem magistrum domi habeat 1, 2, 10; judicium pecunia tentatum 4, 5, 11. pecunia potest quis male uti 5, 14, 25.

**Pecuniarius.** p. lite 6, 1, 50. in p. quaestionibus 12, 1, 26.

**Pecuniosus.** pecuniosum a pecorum copia 5, 10, 55.

**Pecus.** *v.* Pecuniosus.

**Pedester.** prosam orationem et quam pedestrem vocant 10, 1, 81.

**Pedetentim.** paulatim et (ut dicitur) pedetentim interrogando 5, 7, 20.

**Pedisequus.** ex duobus corruptis (*verbis*), ut pedisequus 1, 5, 68.

**Pejero.** qui facile ac palam mentitur, pejerabit 5, 10, 87. pejerasse conceptis verbis 5, 11, 13. eum non pejeraturum 5, 6, 2. se probare malle, quae affirmet, quam cuiquam dubium relinquere, an pejerarit *ib.* 5.

**Pellex.** captivam pellicem 3, 11, 6.

**Pellicio.** vitatur duriorum inter se congressus, unde pellexit 11, 3, 35.

**Pellis.** vestibus pellium tegmina mutari 9, 4, 4.

**Pello.** nares — pulso subito spiritu (*a. l.* impulsu sub. spiritus) diducere 11, 3, 80.

**Pelluceo.** *transl.:* sensus ita cohaerentes, ne commissura pelluceat 7, 10, 16. qui (*mores*) nescio quomodo ex voce etiam atque oratione pellucent (*a. l.* perl.) 11, 3, 154 *v.* Agnosco. Olli et quianam *etc.* pellucent et aspergunt illam vetustatis arti inimitabilem gratiam 8, 3, 25.

**Pendeo.** 1, 6, 7. I) quem nec terra recipit, nec mare, pendeat 8, 5, 22. e manibus utrinque sustinentium pendent 1, 2, 7. II) *transl.* α) quaed. clausulae claudae sunt atque pendentes 9, 4, 70. criminis pendentis et adhuc in condicione positi *opp.* perfecti 7, 4, 27. β) pendemus ex laude 4, 2, 127. ut ex judicio praeceptoris discipulus pendeat 2, 2, 9; hoc ipsum ex superiore pendet quaestione 2, 1, 8. (*quantitatis controversia*) ex jure pendet 7, 4, 43. judicium pend. ex lege 7, 1, 15. jus pend. ex qualitae 7, 4, 44. laudationes pend. ex publico aliquo officio 3, 7, 2. lis omnis ex eo pend., quod *etc.* 5, 10, 112. *cf.* 7, 2, 5. 7, 5, 3. cum controversia consistit in nomine, quod pend. ex scripto 7, 3, 7. quaestiones ex causis pend. 5, 3, 36. *cf.* 3, 11, 3. hanc (*partem*), quae tota ex prima pend. 6, 4, 1. totum pend. ex finitione 9, 3, 65; hoc (*vultu*) supplices *etc.* sumus: hoc pendent homines, hunc intuentur *etc.* 11, 3, 72 *N. cr.* pars magna controversi juris hinc pend. 7, 6, 1.

**Penes.** p. quem sit patrimonium 9, 3, 80.

**Penetrale.** *transl.:* ipsa hujus loci aperire penetralia 6, 2, 25. ex ipsis sapientiae penetralibus 12, Pr. 3.

**Penetro.** I) an penetrandum fuerit in Germaniam 3, 8, 21. II) *transl.:* in affectus minus penetrat brevis hic velut nuntius 8, 3, 67. cum pictura sic in intimos penetret affectus 11, 3, 67. per quos duos sensus omnis ad animum penetrat affectus *ib.* 14.

**Penicillum.** pictor penicilla (*desiderat*) 2, 21, 24.

**Penitus.** *in transl.* α) evolvendis p. auctoribus 12, 2, 8. quae latent p. 6, 2, 25. p. immissis radicibus 1, 3, 5. β) *de cognitione:* per omnes numeros p. cognoscere 8, Pr. 1. p. mente complexum 12, 1, 25. non p. rei concepit imaginem 6, 2, 33. non introspectis p. virtutibus 10, 2, 16. qui non et naturae vim omnem p. perspexerit 12, 2, 4.

**Penna.** ne illorum sequatur errorem, qui, quia a pennis duabus hoc esse nomen existimant, pinnas avium dici volunt 1, 4, 12. at ego in agendo — nec *volucres pennis remigare* (*dixerim*): licet Virgilius in apibus ac Daedalo speciosissime sit usus 8, 6, 18 *N.*

**Pensi.** tam in suscipiendis quam in agendis causis nihil p. habere 11, 1, 29.

**Penso.** certa vitia non pensat 2, 12, 5. quantum eminentibus vincimur, fortasse aequalitate pensamus 10, 1, 86.

**Pensum.** p. imperata 3, 7, 6.

**Pentameter.** in pentametri medio spondeo 9, 4, 98. pent. finis *ib.* 109.

**Penula.** Galba penulam roganti (*respondit*), Non possum commodare, domi maneo. 6, 3, 64. *cf.* 66. qui (*Hirtius*) cum in Pansam declamans, filium a matre decem menses in utero latum dixisset, Quid? aliae, inquit (*Cic.*), in penula solent ferre 8, 3, 54 *N.*

**Penus.** opus est aliquando finitione, — ut, quid sit penus 7, 3, 13 *N.*

**Per.** I) *de spatio.* α) *loci:* illi per fora atque aggerem circuli 12, 10, 74. p. singulos a minimo digitos 11, 3, 10. fusae p. domus ac templa flammae 8, 3, 68. bene comitati p. forum reducuntur 12, 8, 3. p. plures gradus ascenderat 8, 4, 5. *cf.* 26. quadraginta (*pedes*) p. oram — quinideni p. latera 1. 10, 43. p. nares effundere 11, 3, 56. oculi, p. quos eminet animus *ib.* 75. p. quos duos sensus omnis ad animum penetrat affectus *ib.* 14. facilis p. quaelibet vada accessus 12, 10, 37. si p. aliquam rectam viam mittamus oculos 10, 7, 16; exercitus p. plana et amoena ducendus 12, 9, 2. ut p. obstantia erumperet (*lumen*) 12, 9, 5. illo p. praecipitia delato 1, 10, 33; p. omnes gentes 2, 17, 10. idem p. Rom. quoque auctores ordo ducendus est 10, 1, 85. p. plures ire possunt etiam, quae singulis tradenda sunt Pr. 7. illa, p. quae ad eloquentiam pervenitur 2, 3, 5. β) *temporis:* sermone p. biduum habito Pr. 7. p. plures dies 11, 2, 10. p. noctem 2, 17, 19. γ) *transl.:* p. totam actionem custodienda 4, 1, 5. p. totam actionem diffundendi affectus 7, 10, 12. cum p. omnes et personas et affectus eat 1, 8, 7. hoc vel illud p. omnes affectus verset 11, 3, 176 *v.* Affectus. p. totam causam 4, 3, 12. 6, 2, 2. p. omnes figuras tractari potest (*sententia*) 8, 5, 5. p. omne dic. genus peccat 8, 3, 56. p. omnia genera, p. quae fit soloecismus 9, 3, 10. barbarismum fieri p. numeros aut genera 1, 5, 16. in participio p. genus et casum, ut in vocabulo; p. tempora, ut in verbo; p. numerum, ut in utroque, peccatur *ib.* 47. *cf.* 35. fiunt soloecismi p. partes orationis *ib.* 48 *N.* vitium, quod fit p. quantitatem *ib.* 46. p. quot et quas accidat species (*soloecismus*) *ib.* 38. illa p. sonos accidunt vitia linguae *ib.* 32. *cf.* 19. in vocabulis fit soloecismus genere, numero *etc.* Huic parti subjungatur licet, per comparationes et superlationes *ib.* 45. adhuc difficilior observatio est p. tenores *ib.* 22. (*ambiguitas*) fit p. casus — p. collocationem 7, 9, 6. p. omnes numeros penitus cognoscere 8, Pr. 1. singuli p. ordinem 4, 2, 72. *cf.* 11, 2, 23. p. partes ediscere 11, 2, 27 *v.* Pars. p. tam minutas rerum particulas rationem docendi concidere 3, 11, 21. p. totas quaestiones decurrimus 9, 2, 48. p. singulas species exequi 5, 10, 100. item cetera p. omnes et rationales et legales status

3, 6, 77; (*exempla*) sermonibus velut per manus tradita 12, 4, 1. illa, p. quae ad eloquentiam pervenitur 2, 3, 5. non per omnia duci analogiae posse rationem 1, 6, 12. non per omnia poëtas esse sequendos, nec libertate verborum, nec licentia figurarum 10, 1, 28. *cf.* 10, 2, 24. etiamsi p. singula minus moverat, turba valet 6, 1, 1; dummodo p. eandem literam in infinito exeant 1, 6, 8. p. varios exeant genitivos *ib.* 14. in longe diversas figuras p. obliquos casus exeunt *ib.* 25.

II) *de causa efficiente.* α) *de personis:* inventa per me 3, 1. 5. patefacta p. me 9, 3, 49. non per me stetit, sed per illa 3, 6, 78. p. nos adjuvari 12, 11, 31. p. quem factum est, ut quis perierit 7, 3, 32. cum in gratiam redierim cum Appio Claudio, et redierim per Cn. Pompejum *Cic.* 9, 3, 41. ne quid per eos judici sit ignotum 6, 2, 3. per quos labor nobis est detractus 5, 10, 121. p. nomenclatorem — inquit 6, 3, 93. p. praeconem prohibebatur orator 6, 1, 7. p. propinquos rogata 7, 8, 2. β) *de rebus:* per quae in animum judicis admittimur 4, 1, 5. p. ea, quae certa sunt, incertis fidem afferens 5, 10, 8. p. quae nomen est assecutus 10, 1, 87. quid consecuturi simus, et p. (*a. l.* propter) quid? 3, 8, 34 *N. cr.* eorum, p. quae res colligenda est 4, 2, 81. *cf.* 5, 10, 11. quod est dubium, p. id, quod dubium non est, confirmat 5, 10, 11. p. quae detrahat fidem 5, 7, 32. *cf.* 5, 11, 13. *αι* per A et I efferebant 1, 7, 18. p. quas (*partes*) efficitur 4, 2, 33. *v.* Efficio. p. alia exercitati 2, 10, 9. loca infinita, p. quae verba explicentur 11, 2, 25. omnia, p. quae fieri solent falsa testimonia 5, 7, 4. aut Quomodo? aut Per quae facta sunt? 5, 10, 32. p. quae Miloni Clodius insidiatus esse videatur 4, 2, 57. id quidam indicium, quidam vestigium nominaverunt, p. quod alia res intelligitur, ut per sanguinem caedes 5, 9, 9. *cf.* 3, 6, 21. omnia, p. quae sermo nectitur 1, 5, 2. p. quod perire homini necesse esset 7, 3, 32. ut ad eam bona p. hoc tacitum fidei commissum pervenirent 9, 2, 74. p. quod petimus 3, 8, 34. praeparato p. haec, quae supra dicta sunt, judice 4, 2, 1. p. quod probemus 7, 6, 8. p. hoc ipsum reconciliari 5, 7, 13. p. quas imagines rerum absentium ita repraesentantur animo 6, 2, 29. ut cum, si tempus significaret, per Q, si comitem, per C ac duas insequentes scriberetur (*haec est vera lectio*) 1, 7, 5. p. hoc ipsum — significet 5, 10, 79. *cf.* 9, 2, 92. qui p. haec vicit 6, 2, 4; p. hoc similes 5, 14, 32. [p. argumenta verborum cavillatrix 7, 3, 14 *v.* Argutus.] p. manus et genua reptatio 1, 12, 10. vel per hoc non esse artem, quod non dicenda praecipiat; vel per hoc, quod *etc.* 2, 17, 30. γ) *per se:* per se fortia 5, 12, 4. p. se frigida et inanis affectatio 5, 12, 4. quaed. videntur gravia p. se 6, 2, 21. una controversia est per se furti, per se adulterii 3, 10, 1. habet interim vim propositionis, etiamsi p. se non est propositio 4, 4, 9. Novum crimen, Caesar, habet p. se finem quend. 11, 3, 110. ex mediis artibus, quae neque laudari p. se, neque vituperari possunt 2, 20, 1. quod p. se interim recipiendum est 11, 3, 120 *N.* nisi ex verbis atque sententiis p. sese id quaeritur 9, 4, 137. *cf.* 2, 6, 6. quae mihi, etiamsi personis accidunt, p. se referenda tamen ad illam partem argumentorum videntur, quam ex causis ducimus 5, 10, 29 *N.* et haec ipsa sine doctore per se nihil prosunt Pr. 27. *cf.* 12, 1, 33. altiorem intellectum, quam quem verba ipsa per se declarant 8, 3, 83. *v.* Ipse. acrius enim hoc, quam p. se: *Mors misera non est.* 8, 5, 6; quae per se nihil reum aggravare videantur, congregatione deinde eorum factum convincimus 5, 7, 18. factum per se improbabile assumtis extrinsecus auxiliis tuemur 7, 4, 7. ut id, quod est appositum, si

a proprio diviseris, per se significet et faciat antonomasiam 8, 6, 43. haec cum per se figura est, tum duplicatur 9, 2, 34. cum valeant multum verba per se, — profecto perfectum quiddam fieri, cum omnia coierunt 11, 3, 9. *cf.* 8, 3, 38.

III) *de modo et ratione:* per abusionem 10, 1, 12. qualitatem, quam p. accidentia, id est, *κατὰ συμβεβηκότα* vocat 3, 6, 56. schemata, quae erunt p. mutationem, adjectionem, detractionem, ordinem 9, 3, 27. *cf.* 58. per interrogationem, per comparationem, infitiationem, similitudinem, admirationem 8, 5, 5. p. allegoriam 6, 3, 69. p. ambages 3, 11, 23. p. ambiguitatem 6, 3, 51. p. *ἀποσιώπησιν* 8, 3, 85. p. communicationem 9, 2, 23. res p. similitudinem attollimus aut p. comparationem, aut signis quasi quibusd. vel translatione 8, 6, 68. p. enumerationem, p. brevem conclusionem testantur 5, 14, 11. quaeritur p. conjecturam et qualitatem 7, 2, 6. p. contumeliam 4, 1, 11. 5, 2, 2. p. digressionem 4, 2, 19. p. errorem 7, 4, 31. p. *ἐτυμολογίαν* 5, 10, 59. p. hanc figuram 4, 1, 64. p. flexum 7, 9, 8. p. imprudentiam 1, 5, 53. p. incrementa tam modica 10, 6, 3. p. invocationem deorum spoliata a praetore templa 6, 1, 3. p. ironiam 9, 3, 29. p. jocum 6, 3, 79. p. leges id fieri non potuisse 7, 4, 14. scientia videndi *etc.* p. orationem popularis persuasionis 2, 15, 19. spiritum cum stridore p. raritatem dentium non recipiunt 11, 3, 55. quas dixi p. ratiocinationem fieri amplificationes 8, 4, 15. nostrorum dictorum factorumque imitatio p. relationem 9, 2, 59. quod schema quidam p. suggestionem vocant *ib.* 15. quod dicitur p. suspicionem 6, 3, 88 *v.* Suspicio. (*testimonia*) dicuntur aut p. tabulas aut a praesentibus 5, 7, 1. quanquam hic ludus p. translationem dictus est 6, 3, 51. p. vices 2, 5, 6. p. vinum, somnum, dementiam 5, 7, 36. p. vim 4, 3, 4.

IV) *in jurando:* jura per patroni tui cineres 9, 2, 95. jurando p. interfectos in Marathone et Salamine *ib.* 62. *v.* Juro.

**Perago.** peregisse mihi videor sacra tradentium artes 5, 14, 27. sic erit in prooemio peracta narratio 4, 1, 24. altercationis praecepta poterant videri tunc inchoanda, cum peregissem omnia 6, 4, 1.

**Perbibo.** *transl.:* Latinum (*sermonem*), quia pluribus in usu est, vel nobis nolentibus (*puer*) perbibet (*a. l.* Latinus — se perhibet) 1, 1, 12. *N. cr. et S.*

**Percenseo.** si percenseas omnia, nulla sit ars 10, 2, 8.

**Perceptio.** nullam artem falsis assentiri opinionibus, quia constitui sine perceptione (*a. l.* praec.) non possit, quae semper vera sit 2, 17, 18 *N. et S.* artem constare ex perceptionibus (*a. l.* praec.) consentientibus et coëxercitatis ad finem vitae utilem *ib.* 41. *N. cr. et S.*

**Percipio.** *α*) cito percipere 11, 2, 2. qui hanc partem disciplinae diligenter perceperint 1, 10, 3. illa quoque, per quae ad eloquentiam pervenitur, diligentissime percepisse 2, 3, 5. facile percipere 1, 3, 1 *v.* Contineo. quae non satis percepisse eos putamus 8, 2, 24; tenacissimi sumus eorum, quae rudibus annis percepimus 1, 1, 5. minora etiam facilius minores percipiunt 1, 1, 22. ea quoque percipi posse, quae senes concupissent 12, 11, 33. an, etiamsi discenda sint haec, eodem tempore tamen tradi omnia et percipi possint 1, 12, 1. prodesse eam, non ut ceteras artes, cum perceptae sint, sed cum discatur 1, 10, 34. eligendi et collocandi rationem perceperit 10, 1, 4; quae sensibus percipiuntur 5, 10, 12. Ars erit, quae disciplina percipi debet 2, 4, 5. *β*) *Gerund.:* celeritatem percipiendi 1, 10, 34. vis percipiendi 1, 1, 1. velut parum apertos ad percipiendum animos 1, 2, 28. neque

obscura neque ad percipiendum difficilia 8, Pr. 4 *N. et S.* tot annos in utendo non in percipiendo exhauserunt 12, 11, 20. γ) *Partic.:* ars semel percepta (*a. l.* praec.) non capitur (*vulg.* labitur) 10, 7, 24 *N. cr.* hostium adventu percepto *Coel.* 4, 2, 124. vel ab aliis tradita vel usu percepta 5, 12, 1. percipiendis iis, quae rhetorice praecipit, maturus 2, 1, 7.

**Percitus.** plerosque ira percitos 6, 4, 9.

**Percontatio.** altius repetita percontatione 5, 7, 27. variis percontationibus, quales haberi ab adversario possint, explorandi sunt (*testes*) *ib.* 11.

**Percontor.** percontanti Theodoreus an Apollodoreus esset? — inquit 2, 11, 2. non interrogantes percontetur ultro 2, 2, 6. *v.* Interrogo.

[**Percresco.** vis quaestionum percrescere debet (*sic optt. Codd.; nec respuendum videtur Edd.* v. q. semper crescere d.) 7, 1, 17 *N. cr. et S.*]

**Percurro.** ut partes ejus omnes cogitatio possit percurrere 11, 2, 18. singulos percurramus 7, 5, 6 *Z.* alios nervos dextra percurrunt (*Sp.* percutiunt) 1, 12, 3 *Z.*

**Percursio.** (*a. l.* praecursio *al.* percussio *al.* praecisio) *fig. ap. Cic.* 9, 1, 27 *N.*

**Percussio.** inde τετράσημοι, πεντάσημοι, deinceps longiores fiunt perc. 9, 4, 51. sex pedes tres perc. habent *ib.* 75. sunt quaed. latentes sermonis perc. 11, 3, 108.

**Percussor.** non percussor ille subitus erumpet? 6, 2, 31.

**Percutio.** α) percussi, sed non injuriam feci 3, 6, 49. Crates — paedagogum percussit 1, 9, 5. ut illud, Lachetem audivi percussisse Demean, fiat, a Lachete percussum Demean 7, 9, 10. pulsatum querimur — si percussus sit a vili contemtoque *etc.* 6, 1, 16. plurimum affert atrocitatis modus, si graviter, si contumeliose (*percussus sit*): ut Demosthenes ex parte percussi corporis, ex vultu ferientis, *etc.* invidiam Midiae quaerit *ib.* 17. β) *de cithara:* formatis ad modum percutiendi nervos manibus 11, 3, 88. *v.* Percurro.

**Perdisco.** Plato Aegypti quoque sacerdotes adiit, atque eorum arcana perdidicit 1, 12, 15. athleta, qui omnes jam perdidicerit a praeceptore numeros 10, 1, 4. praecepta vivendi perdiscere 12, 11, 16. syllabis nullum compendium est, perdiscendae omnes 1, 1, 30.

**Perdite.** illud alterum, quod est in elocutione ipsa, periculum minus vitat, conaturque perdite 2, 12, 5.

**Perdo.** I) *aliena:* ap. Ovidium Medea dicit, servare potui, perdere an possim, rogas 8, 5, 6. utra (*lex*) minus perdat? 7, 7, 8. haec omnia corrumpit, ac propemodum perdit indecora pronuntiatio 3, 3, 3. dignitatem, quae est in latitudine pectoris, perdet (*amictus*) 11, 3, 141. prolata (*imago*) praeteritam quoque orationis gratiam perdidit, 6, 1, 40. *cf.* 11, 2, 46. utinam liberorum nostrorum mores non ipsi perderemus 1, 2, 6. quae magnos quoque profectus frequenter perdidit, arrogans de se persuasio 2, 4, 16. quatenus verba honesta moribus perdidimus 8, 3, 45. dicenti, Navem dividere volo; Perdes, inquit 6, 3, 87. II) *propria.* α) *agendo:* ut timentes, ne sequentia perdant, priora confundant 10, 5, 23. temporibus praefinitis aquam perdit 11, 3, 52. ne viri boni perdamus auctoritatem *ib.* 184. omnem, quem ex ingenio suo poterant habere, conatum perdiderunt 5, 10, 101. nec admirationem consequuntur, et planorum gratiam perdunt 8, 5, 29. ne hanc operam in vocabulis vulgaribus perdat 1, 1, 34. eum

nimia contra se calumnia verum sanguinem perdidisse (*a. l.* perfudisse) 10, 1, 115. non perdamus primum statim tempus 1, 1, 19. ne amore subtilitatis vim suam perdat 10, 2, 19. ne perderem, quae jam erant effecta 12, Pr. 1. β) *patiendo:* aperta figura perdit hoc ipsum, quod figura est 9, 2, 69. non perdant haec omnia necessarium periclitanti solicitudinis colorem? 11, 1, 49. si erit rei ordo ipsa expositione fidem perditurus 5, 13, 28. potius amicum quam dictum perdidi (*Sp.* perdendi) 6, 3, 28. *cf.* 50. gratiam perdet (*clausula*), si ad eam rupta via venerimus 9, 4, 63. *cf.* 17. 11, 1, 91. ne cetera membra officium suum perdant 8, 5, 34. ne locum perdas 6, 3, 63. sic anceps inter utrumque animus aestuat, cum et scripta perdidit (*a. l.* perdit), et non quaerit nova 10, 7, 33. artus perdunt, quo viguerunt, usum 7, Pr. 2. qui nullum verbum aequo animo perdere potest 8, Pr. 28. *cf.* 11, 2, 49. neque probatio ulla tam firma est, ut non perdat vires suas, nisi adjuvatur asseveratione dicentis 11, 3, 2; quae (*corpora*) nihil ex communis habitus bonis perdiderunt 2, 5, 11. cotidie aliquid ex ea, quam meruerat, auctoritate perdentem 12, 11, 3.

**Perdoceo.** imperiosi atq. interim saevientes (*paedagogi*) stultitiam suam perdocent 1, 1, 8.

**Perduco.** I) eorum, a quibus ad se (*Ciceronem*) perductus (*a. l.* prod.) esset (*reus*) 11, 1, 74. II) *transl.* α) qui ad hanc perducitur clausulam 2, 15, 28. si aliter ad aequitatem judex perduci non potuerit 2, 17, 27. perducendus omni modo judex ad irae pudorem 11, 1, 76. res ipsae perducant judicem ad suspicionem 9, 2, 71; ad liquidum confessumque omnia perducunt 5, 14, 28. generare atque ad fructum aliquem perducere 6, 2, 3. affectum cum ad summum perduxerimus 6, 1, 29. facilitatem extemporalem a parvis initiis paulatim perducemus ad summam 10, 7, 18. *cf.* Pr. 6. β) in adolescentiam perduxi filium 4, 2, 42. velut in rem praesentem perducere audientes *ib.* 123. in quem vellet habitum animi perducere judicem 6, 2, 3. perductae in summum artes 12, 11, 28. γ) perduci expositionem eo, unde quaestio oritur 4, 2, 132. ex pluribus, quae confessus erit, eo perducetur, ut, quod dicere non vult, negare non possit 5, 7, 17. *cf.* 27. eo, qui discit, perductus est, ut intelligere ea sine demonstrante possit 10, 1, 15. (*audientes*) ad id perducentur, ut inveniant ipsi 2, 5, 13.

**Perduellio.** lege perduellionis 5, 13, 20 *N.*

**Perduro.** multa ex Graeco formata nova, quorum dura quaed. admodum videntur, ut *ens* et *essentia* —. Quaedam tamen perdurant. 8, 3, 34.

**Peregrinatio.** trahat inde (*a tempore*) peregrinatio, rura *etc.* 12, 11, 18. a transmarina peregrinatione 7, 3, 31.

**Peregrinitas.** peregrinitatis reum (*a. l.* peregrinationis) 7, 1, 55. *N. et N. cr.;* in quo (*ore*) nulla neque rusticitas, neque peregrinitas (*a. l.* peregrinum et Graecum) resonet *v.* Os. 11, 3, 30.

**Peregrinor.** ut peregrinari *etc.* videamur (*in somniis*) 6, 2, 30.

**Peregrinus.** α) civis an peregr. 5, 10, 26. per., qui murum ascenderit, morte multetur 4, 4, 4. *N. cf.* 7, 6, 6. β) *in dicendo:* illa est urbanitas, in qua nihil peregrinum *etc.* possit deprehendi 6, 3, 107. Latinum nomen non habemus, ideoque utimur peregrino 3, 6, 97. saporem illum Atticum peregrino miscuerunt 12, 10, 19. a per. scholis 11, 3, 103. in per. sonum 1, 1, 13. singula sunt aut nostra aut per. (*verba*) 1, 5, 3. verba aut Latina aut per. sunt *ib.* 55. ut sint quam minime per. et externa (*verba*) 8, 1, 2.

**Pereo.** α) *de rebus:* qua et distinctio perit et affectus 11, 3, 52. perire

artem 4, 2, 127. non enim, quia venire hoc beneficium non oportet, perire oportet 12, 7, 12. nihil recte dictum perit 4, 2, 119. *cf.* 12, 6, 5. quoque est dulcius (*versificandi genus*), magis perit 9, 4, 143. peribat hereditas 9, 2, 74. impetus pereat 9, 4, 113. periret imitatio 2, 10, 13. [neque ambitus magis, quam omnium legum judicia perierunt (*optt. Codd.* o. l. est) 9, 3, 56 *N. cr.*] periisse praeteritum laborem 10, 7, 4. perit illa modestia 12, 9, 12. peribit prima pars expositionis 4, 1, 78. tanquam perierit haec ratio media 5, 13, 59. nihil supervacui temporis perit 11, 2, 35. nec virtus utraque pereat ipsa confusione 12, 10, 35. ipsam rerum naturam stare ordine, quo confuso peritura sint omnia 7, Pr. 3. artes et consilia lateant, et quidquid, si deprehenditur, perit 12, 9, 5; *c. Dat.:* quod superesset ex vita, sibi perire 11, 1, 10. huic rei perit tempus 12, 1, 6. quidquid formae quadrati detraxeris, amplitudini quoque peribit 1, 10, 44. *β) de hominibus:* neque utique cor ejus vulneratum esse, qui perit 5, 9, 7. aetas ejus, qui periit 7, 2, 14. nisi exoraverit — pereat 9, 2, 90. Hic finitio est accusatoris, Per quem factum est, ut quis perierit, causa mortis est. Rei est, Qui fecit quid sciens, per quod perire homini necesse esset 7, 3, 32. periisse in eo convivio 11, 2, 15; sua manu et aliena perisse 5, 9, 11. *cf.* 7, 2, 23. veneno an cruditate perierit *ib.* 8. naufragio perierit 7, 3, 33; quanquam perituri sint, nisi fecerint 3, 8, 30. quod periturus fuerit exercitus Rom. 7, 4, 12. statim, si non succurratur, perituris 10, 7, 2. crudelius perituros 3, 8, 31. alioqui pereundum est 3, 8, 23.

**Perexiguus.** partes perexiguas 11, 2, 27.

**Perfecte.** p. sapienti 12, 2, 19. ut possemus orare pro nobis, etiamsi non p. 2, 20, 6.

**Perfero.** I) mandata perferet 12, 3, 2. post perlatam legationem 7, 4, 36; eloqui hoc est, omnia, quae mente conceperis, promere atque ad audientem perferre 8, Pr. 15. plerisque extremas syllabas non perferentibus (*a. l.* prof.) *opp.* si verba tota exierint 11, 3, 33 *N.* pleraque hanc condicionem habent, ut ead. voce ad omnes simul perferantur 1, 2, 13. cum domi praecepta et composita perferet ad judicem 12, 3, 2 *N. cr. cf.* 4, 2, 81. nec ead. vi perfertur alieni animi, qua sui, motus 4, 1, 47. C litera, quae ad omnes vocales vim suam perferat 1, 7, 10. divisionem ad cogitationem etiam et stilum perferunt 2, 6, 3. II) *i. q. tolero:* aut omnia, quaecunque inimicus fecerit, perferenda 6, 1, 19 *Z.* illam (*fortunam*) ut perferre nobis difficile est, ita facile contemnere 6, Pr. 15. si qui sunt, qui invicem accusant, alterum judicium perferre (*Sp.* praef.) necesse est 7, 2, 19 *Z.* ad perferendos studiorum labores 12, 1, 8. dicendi onera perferre 11, 3, 136. qui vetustatem pertulerunt (*scriptores*) 10, 1, 40 *N.*

**Perficio.** I) rhetoricen in actu consistere; hoc enim, quodest officii sui, perficit 2, 18, 12. nec operum recte nomen accipient, quae non ab aliis perficiuntur, sed aliud ipsa perficiunt 3, 3, 13. muta animalia mellis saporem vario florum ac succorum genere perficiunt 1, 10, 7. quarum (*artium*) finis ipso actu perficitur 2, 18, 1. perficere tantum opus, arduum, et nemo perfecit 12, 11, 24. quae (*summa*) neque perfici neque contineri potest, nisi usu 10, 7, 18. virtus perficienda doctrina est 12, 2, 1. quae sint in ratione prooemii — quomodo perfici facillime possint 4, 1, 52. II) *Partic. α) de actione:* fero, cujus praeteritum perfectum et ulterius non invenitur 1, 6, 26. criminis perfecti 7, 4, 27 *v.* Pendeo. *β) de qualitate.* a) *Posit.:* non enim perfectum est quidquam, quo melius est

aliud 12, 1, 9. nihil credimus esse perf., nisi ubi natura cura juvetur 11, 3, 11. profecto perf. quiddam fieri, cum omnia coierunt, necesse est *ib.* 9. quidquid loquemur ubicunque, sit pro sua scilicet portione perfectum (*a. l.* perfecte) 10, 7, 28. omnia, quae magni auctores dixerint, utique esse perf. 10, 1, 24; artem compositionis, quae perf. sit 9, 4, 16. p. eloquentiae 6, 3, 104. 12, 11, 29. p. forma 1, 10, 40. p. membrum 9, 4, 123. p. oratio 2, 4, 4. non destinatam vel inchoatam sed perf. probationem 5, 10, 5. jam perf. constitutisque viribus 10, 1, 57. p. orator Pr. 9, 17. is erit, quem quaerimus, p. orator 10, 2, 28. p. aliquis, qualem optamus, orator 12, 2, 9. *v.* Orator. Consummatus. virum singularem perfectumque undique 12, 1, 25; quasi perfectis omni alio genere doctrinae summam inde eloquentiae manum imponerent Pr. 4. cum vitae tum etiam eloquentiae laude perfectus 12, 2, 27. nec moribus modo perfectus sed etiam scientia et omni facultate dicendi Pr. 18. *cf.* 12, 1, 24. b) *Compar.:* qua nihil apud vacuas aures potest esse perfectius 10, 1, 32. *cf.* 78. c) *Superl.:* omnium perfectissimus Graecorum (*Demosth.*) 10, 2, 24. a perfectissimo quoque optime tractari 1, 1, 23.

**Perfidia.** si malum perfidia, non est fallendum 5, 10, 74.

**Perfidus.** perfidi ac proditoris est, pejus agere, quam possit 12, 9, 15.

**Perforo.** navem perforet 8, 6, 47.

**Perfrico.** perfricare faciem et quasi improbam facere 11, 3, 160. perfrica frontem *Calv.* 9, 2, 25.

**Perfundo.** vestes sanguine perfusas 6, 1, 30.

**Pergo.** Pergamus: sic perveniamus eousque, ut *stella, luminis stilla* credatur 1, 6, 35.

**Pergula.** duos in uno nomine faciebat barbarismos Tinca Placentinus preculam pro pergula dicens 1, 5, 12.

**Perhibeo.** Jove propagatus est (ut perhibent) Tantalus. *Tragic.* 9, 3, 57; *v.* Perbibo.

**Perhorresco.** humilitatis pars est ubique perhorrescere 9, 4, 35. ne haec velut moram rei perhorrescant et desperent ante experimentum 12, 11, 9.

**Periclitor.** *α*) in eo scripto, quod Nero ad Senatum misit occisa matre, cum se periclitatum videri vellet 8, 5, 18; ut res proponatur, verba non periclitentur 7, 3, 17; *imprimis in judiciis:* eis utrisque ap. te judicem periclitatur Laelia *Dom. Af.* 9, 4, 31. cum omnia curae tutelaeque unius innixa periclitari nullo judicii exitu possint 6, 1, 35. si aut statu periclitari aut opinione litigator videtur *ib.* 36. probandum est aut causa periclitandum 7, 2, 12; *c. Inf.:* summa (*vox*) rumpi periclitatur 11, 3, 42. *β*) *Partic. in judiciis de reis eorumqve patronis:* agimus periclitantem (*in scholis*) 6, 2, 36. moveri periclitantium vice *ib.* 35. necessarium periclitanti solicitudinis colorem 11, 1, 49. periclitantem commendat dignitas, et studia fortia, et susceptae bello cicatrices, et nobilitas, et merita majorum 6, 1, 21. pro patre *etc.* periclitantibus 12, 1, 40; *Neutr. i. q. nimium:* in juvenibus etiam uberiora paulo et paene periclitantia feruntur 11, 1, 32 *N.*

**Periculose.** p. mansurum in illa domo 4, 2, 96; si quid periculosius finxisse videbimur, quibusdam remediis praemuniendum est, *Ut ita dicam etc.* 8, 3, 37.

**Periculosus.** p. offensa 2, 20, 8. temeritatem non causis modo sed ipsis quoque, qui dixerunt, per. 12, 9, 13. (*fulgor*) habenti periculosus

10, 1, 30; quem laedere sit periculosum 6, 3, 34. quidam periculosum id oratori arbitrantur duabus ex causis 4, 5, 2. *cf.* 7, 3, 17; periculosissimum praeceptum 1, 6, 44.

**Periculum.** I) *proprie.* α) *de omni discrimine:* habent in meritis gratiam (*Sp.* habetur — gratia) periculum quoque et difficultas 7, 4, 22 *Z.* periculorum ac sanguinis majora sibi deberi praemia putant (*milites*) 11, 1, 88. Dediderim per. omnibus *Cic.* 9, 3, 4 *N.* tot pugnandi pericula ineuntibus 2, 16, 8. per. intelligere 12, 5, 4. non se timidum in suscipiendis, sed in providendis per. *Cic.* 12, 1, 17. quia pericula tantum non etiam offensa vitatur 9, 2, 67. si non praesidio inter pericula, tamen solatio inter adversa *Dom. Afer* 9, 3, 97. nihil efficacius ad pericula epilogorum 6, 1, 41. jam extra periculum positis judiciis 2, 5, 23. supervacua cum taedio dicuntur, necessaria cum periculo subtrahuntur 4, 2, 44. vel cum per. suscepti litigatoris 2, 12, 4. an sit sine per. 3, 8, 27. non sine per. quodam 1, 5, 71. β) *in judiciis:* praesenti per. 7, 4, 18. ne universam domum periculo subjiceret 7, 1, 53. quantum per. intentetur 4, 3, 7. in per. deduci 4, 2, 12. ipsorum etiam, qui orant, periculo afficimur 10, 1, 16. Phrynen non Hyperidis actione — sed conspectu corporis — periculo liberatam 2, 15, 9. γ) *in eloquendo:* per., quod est in elocutione, vitat 2, 12, 5. optima quaeque (*sententia*) a per. petitur 2, 11, 3 *N.* tanta in quibusd. ex per. petitis significantia 10, 1, 121 *N.* audaci et proxime periculum translatione 8, 6, 11 *N. cr.* II) *de ipsis causis forens.:* capitis aut fortunarum pericula 4, 2, 122. periclitantem commendat et causa periculi 6, 1, 22. non eandem esse condicionem — praeceptorum et periculorum 10, 1, 36 *N.* ponentium periculis pretia procul abominanda negotiatio 12, 7, 11. in periculis maxime versatur affectus *opp.* causae privatae 6, 1, 36. auxilium in publicum polliceri, quod in praesentissimis quibusque per. desit 10, 7, 1. *cf.* 7, 4, 18.

**Perinde.** *v.* Proinde.

**Periodus.** Periodo plurima nomina dat Cic., ambitum, circuitum, comprehensionem, continuationem, circumscriptionem. Genera ejus duo sunt: alterum simplex, cum sensus unus longiore ambitu circumducitur; alterum, quod constat membris et incisis, quae plures sensus habent —. Habet periodus membra minimum duo. 9, 4, 124. — sit aperta, ut intelligi possit, non immodica, ut memoria contineri *ib.* 125. ipsas per. majoribus intervallis et velut laxioribus nodis resolvemus *ib.* 127. Periodos (*a. l.* periodus) apta prooemiis majorum causarum, ubi solicitudine, commendatione, miseratione res eget. Item communibus locis et in omni amplificatione: sed poscitur tum austera, si accuses; tum fusa, si laudes. *ib.* 128. *v.* Membrum. decurrentibus per. dicentem 11, 1, 49. longiorem dicturis periodum colligendus est spiritus 11, 3, 53. An non pudeat certam creditam periodis postulare? 8, 3, 14. sunt aliquando et sine respiratione quaed. morae etiam in periodis 11, 3, 39; in illa per. 11, 3, 90. in ead. per. 9, 3, 43. et insequentes deinceps periodos 9, 4, 14.

**Periphrasis.** huic (μακρολογίᾳ) vicina periphr. virtus habetur 8, 3, 53. haec ut, cum decorem habet, periphr. est, ita, cum in vitium incidit, περισσολογία 8, 6, 61. *v.* περίφρασις.

**Peristroma.** conchyliata peristromata terunt servi 8, 4, 25.

**Perite.** qui satis p., quae essent probationibus utilia, reperirent 6, 2, 3.

**Peritia.** ut rhetoricen non artem, sed peritiam quand. gratiae ac voluptatis existimet (*Plato*) 2, 15, 24.

**Peritus.** *α*) sine doctore p. Pr. 27. p. ille praeceptor 8, Pr. 3. adjiciunt quidam peritorum, *πάθος* temporale esse 6, 2, 10 *N. cr. et S.* *β*) *c. Genit.:* dicendi p. 12, 1, 1. minus adhuc p. distinguendi vim cujusque verbi 12, 3, 3. satis dividendi p. 7, 10, 6. docendi p. 1, 3, 1. exercendi corpora p. 2, 8, 13. nondum satis p. loquendi 12, 10, 16. praecipiendi p. 1, 1, 8; honestorum ac turpium p. 2, 20, 8. peritus juris ille 12, 3, 3. *cf. ib.* 9. peritissimus linguae Lat. et omnis antiquitatis 10, 1, 95. M. Cato — peritissimus rerum rusticarum 12, 11, 23; in hoc solo minus peritum quam in ceteris 11, 1, 71.

[**Perlatio.** hos (*affectus concitatos*) ad perlationem (*sic. oppt. Codd.*; *fort. pertinet ad vim, qua causam, tanquam legem, perferimus*; *vulg. de conj. Regii* perturbationem, *a. l.* probationem), illos (*mites*) ad benevolentiam praevalere 6, 2, 9 *N. cr. et S.*]

**Perlego.** quod videre non est satis, perlegendum erit 12, 8, 12. perlectus liber 10, 1, 20.

**Permaneo.** in illa vetere persuasione permanenti 3, 4, 4.

**Permisceo.** *α*) permixta est et utilitatis ratio 3, 8, 56. ipsorum (*audientium*) etiam permiscenda laus semper 3, 7, 24. in quo (*genere*) trium permixta est gratia 8, 6, 49. quae (*πλοκή*) fit ex permixtis figuris 9, 3, 41; bona nostra permixtis malis 4, 2, 102. ut controversiae permixtis salibus fingerentur 6, 3, 15. *β*) *c. Dat.:* pueros adolescentibus sedere permixtos 2, 2, 14. ne iis, quibus permixta sunt, inquinentur 2, 5, 24. plerumque apertis permixta est (*allegoria*) 8, 6, 47. quod insectationis genus et permixtum defensioni legimus 5, 7, 6. adeo tribus primis partibus esse permixtum (*judicium*) 3, 3, 6. naturā permixta est omnibus istis oratio 12, 2, 20; cum alio aliquo nocituro permixta sunt (*litis instrumenta*) 12, 8, 12.

**Permissio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 35. 9, 3, 90. paene idem fons est illius, quam permissionem vocant, qui communicationis 9, 2, 25.

**Permitto.** *α*) similes imperantibus vel permittentibus 9, 2, 48. ceterum ex causa, ut quaeque permittet, — succurret 11, 1, 77. permittat, an vetet, an imperet (*lex*) 7, 7, 7. *cf.* 3, 6, 17. 5, 10, 39. alibi quam mos permiserit 11, 1, 47. cum res postulat aut certe permittit 4, 3, 4. *β*) *c. Obj.:* id — rationem permittere 1, 6, 10. laudare illud me adhuc, venturum tempus, ubi idem non permitterem 2, 4, 14. aliud in scholis permittendum semper, in foro raro 5, 13, 45. Sed hoc aut primae actiones, aut *etc.* permiserint: at cum protinus respondendum est, omnia parari non possunt 12, 9, 16. quanto plus nitoris *etc.* demonstrativae materiae, quam suasoriae *etc.* permittant 11, 1, 48. ubi non dissidens a voce permittitur gestus quoque 11, 3, 165. minime vero permittenda licentia 2, 2, 9. *γ*) *c. Dat.:* permittamus vela ventis Ep. ad Tryph. 3. expertas vires libero coelo permittunt 2, 6, 7. poëtis permittamus sane ejusmodi exempla — non idem oratorem decebit 8, 3, 73. *cf.* 8, 6, 71. nobis illa, quae Attici mirantur, diversa Latini sermonis ratio minus permiserit 10, 1, 107. *cf.* 8, 6, 31. quae sibi ille permiserat 11, 1, 24. vix illa nobis permittimus 8, 6, 32. permissa oratoribus schemata 1, 5, 52. verba ne Alexandrinis quidem permittenda deliciis 1, 2, 7. *δ*) *c. Inf.* a) cum consultus praetor permiserit dicere 11, 3, 157. materias dividere permittet 10, 5, 22. eligere quaed. — permiserim 9, 4, 58. permittendo mutuari, quae non habet 8, 6, 5 *N. cr.*; qua et breviare quaed. et ornare permittitur 1, 9, 2. permittitur adhibere plus cultus 2, 10, 11. et contumeliose et aspere dicere permissum est 6, 3, 28 *v.* Con-

cedo. aliquando permittendum, quae ipsi scripserint, dicere 2, 7, 5. b) *adj. Dat.:* ut tanquam subdititios summovere familia permiserint sibi 1, 4, 3. neque enim mihi permiserim ead. uti declinatione 2, 15, 4. permittite mihi sic uti 8, 3, 37. quis tibi sic timere permisit? 8, 5, 15. tertiam adjecit προσομιλητικὴν, quam sane permittamus nobis dicere sermocinatricem 3, 4, 10. et poëtica themata juvenibus pertractare permittemus, ut expatientur 2, 10, 5. correctas ejus fabulas in certamen deferre posterioribus poëtis Athenienses permisere (*optt. Codd.* permiserunt) 10, 1, 66. ne Demostheni permittant evagari, sed eum dicere de ipso statu causae cogant 3, 6, 3.

Permollis. quod etiam in carminibus est permolle 9, 4, 65.

Permoveo. quos non permoverunt 6, 1, 45. affici et ira vel luctu permovere 2, 10, 8; permovendi omnes affectus erunt 12, 10, 36. permovendus est animus 3, 8, 39. *cf.* 8, 6, 19.

Permulceo. qua jucunditate permulceat 2, 5, 8. nihil aliud, quam quod pravis voluptatibus aures assistentium permulceat (*Sp.* — ant) 2, 12, 6.

Permutatio. defensionis perm. 5, 13, 42. ideoque frequens perm. est, et pleraque utroque modo efferuntur 9, 3, 7. ut (*literas*) retroagant rursus et varia permutatione perturbent 1, 1, 25.

Permuto. α) si quam in corporibus nostris aliorumve animalium partem permutes et transferas 7, Pr. 2. O atque U permutatae invicem 1, 4, 16; *Abl. abs.:* ipso genere permutato 1, 5, 49. perm. literis syllabisve 1, 6, 32. recta (*narratio*) an ordine permutato 2, 13, 5. *cf.* 9, 4, 24. perm. his (*verbis*) 9, 3, 78. β) quasd. (*literas*) aliis, non dissimilibus, sed quasi hebetioribus permutamus 1, 11, 4. permutato cum uxore habitu 2, 17, 20. *cf.* 3, 7, 6.

Pernego. cum is dedisse se pernegaret (*Sp.* negaret) 7, 2, 25 *Z.*

Pernicies. natura potior est salus nostra quam adversarii pernicies 7, 2, 21. in perniciem alterius 3, 2, 2. providentiae munera in mutuam pern. convertere 12, 1, 2. qui facultatem dicendi ad hominum pern. converterint 2, 20, 2.

Perniciosus. α) si contra perniciosum suscepta est causa 6, 1, 12. pern. reip. civem 10, 5, 13. turpes ac pern., etiamsi nobis sanguine cohaereant, amputandos 8, 3, 75. pern. instrumenta 2, 15, 32. β) *Superl.:* in eloquendo corrupta pleraque, atque eo perniciosissima, quod abundant dulcibus vitiis 10, 1, 129. quod ubique perniciosissimum est 12, 6, 2. pern. mens 5, 9, 13. studiorum perniciosissima hostis 2, 2, 10.

Peroratio. 3, 9, 1. 4, 2, 15. partita per. 6, 1, 55. per. incendit 4, 2, 75; utrumque perorationis genus 6, 1, 36. *v.* Epilogus; non unus color perorationis *etc.* servabitur 12, 10, 71. per. vice fungitur 4, 3, 12; reservandi perorationi an per totam actionem diffundendi affectus 7, 10, 12. qui plerisque perorationibus petitur fletus 6, 2, 7. peroratione (*additum de probabili conj. Regii*) aut memoriam refici aut animos moveri 8, Pr. 11 *N. cr.* De peroratione 6, Cap. 1.

Peroro. quanta vis in perorando 4, Pr. 6. quibus (*communib. locis*), citra personas, in ipsa vitia moris est perorare 2, 4, 22. cum est filio filiive advocatis in matrem perorandum 11, 1, 61.

Perosus. qui modo legitimam disciplinam non sint perosi 1, 10, 30.

Perpendo. ratio quaed. alte petita et plerumque plura perpendens et comparans 6, 5, 3. hoc genus per omnia tempora perpendi solet

5, 9, 5. ut diligentius repetitos (*libros*) tanquam lector perpenderem Ep. ad Tryph. 2. nec auditu sed intellectu perpendenda est (*proprietas*) 8, 2, 6. dimetiendis pedibus ac perpendendis syllabis 9, 4, 112. perpendendis coagmentandisque eis (*verbis*) 12, 10, 77.

**Perpetualis.** praecepta, quae καθολικά vocant, id est (ut dicamus, quomodo possumus) universalia vel perpetualia 2, 13, 14.

**Perpetuo.** non p. intendimus in haec animum 3, 11, 25.

**Perpetuus.** in actione perpetua *opp.* brevis atque concisa 6, 4, 2. p. admiratione 11, 1, 13. fructua p. nec fortunae subjectum 1, 12, 18. p. discentis intentio 1, 2, 11. laudes Capitolini Jovis perpetua sacri certaminis materia 3, 7, 4. orationis duo genera, altera perp., altera concisa 2, 20, 7 *v.* Oratio. in perpetuum 2, 4, 40.

**Perplexus.** perplexa discernere 12, 2, 10. neque tam perplexa aut tam numerosa sunt, quae premunt 12, 11, 12. causa difficili atque perpl. 11, 1, 63. *cf.* 4, 1, 62. p. magis controversiae 2, 10, 9. p. magis expositio 4, 1, 79. institutionis tam numerosae atque perpl. 8, Pr. 2.

**Perpluo.** cum coenaculum ejus perplueret 6, 3, 64.

**Perpolio.** quod literae perpolierunt 2, 12, 8.

**Perpoto.** in balneis perpotare 1, 6, 44.

**Perquam.** p. breves 11, 3, 137. p. exiguus 2, 17, 28. p. multa 12, 10, 52. p. pauca 8, Pr. 5. p. recentia 8, 3, 34. p. tenui 9, 1, 3; p. raro 4, 1, 11.

**Perquiro.** animalium satorumque naturas omnes perquireret 12, 11, 22.

**Perscribo.** si ad exemplar primi libri bellum Siculum perscripsisset 10, 1, 89.

**Perscrutor.** sic causam perscrutatus 12, 8, 15.

**Perseco.** persecuisti reip. vomicas *vet. orat.* 8, 6, 15.

**Persequor.** I) quae (*vestigia*) persecuti 2, 6, 5. cum paene ipsam verborum copiam persequantur (*manus*) 11, 3, 85. velut praeformatas infantibus literas persequentium 5, 14, 31; quae (*vitia*) robustum quoque et jam maximum regem ab illa institutione puerili sunt persecuta (*Sp.* pros.) 1, 1, 9 *Z.* Aeolicae literae, etiamsi forma a nobis repudiata est, vis tamen nos ipsa persequitur 12, 10, 29; dum laudis falsam imaginem persequuntur (*a. l.* seq.) 5, 8, 1. Ego autem ne scribendum quidem puto, quod non (*Sp. om.*) simus memoria persecuturi (*a. l.* pros.) 10, 7, 32 *N. et S.* neque enim vim summam dicendi infelix usque ad ultimum solicitudo persequitur 12, 10, 77 *S.* II) *dicendo:* hoc dicturos adversarios et ita persecuturos 5, 13, 48. quae omnia persequi prope infinitum est 11, 3, 121. *cf.* 10, 1, 37. quas persequi longum est 8, 3, 46. *cf.* 10, 1, 118. quae si persequamur, nullus erit modus 5, 10, 91; quis erit modus, si et illos, et qui postea fuerunt *etc.* (*om.* persequar) 10, 1, 38. onerabo librum exemplis, si persequi voluero singula veterum 6, 3, 65. persequi quidem, quod quisque unquam vel contemtissimorum hominum dixerit *etc.* 1, 8, 18. *cf.* Pr. 25; neque in gestu persequemur omnes argutias 11, 3, 181. nec causas, cur quidque accidat, persequi, proposito operi necessarium est *ib.* 16. omnes (*fines*) quidem persequi nec attinet, nec possum 2, 15, 37. finis non erit, si singulas corruptorum persequar formas 8, 5, 25. nunc genera ipsa lectionum persequor (*a. l.* persequar) 10, 1, 45. nec omnes mihi persequi materias in animo est, nec omnes

(*Sp.* communes sunt) earum quaestiones 7, 4, 40 *Z.* materiasque ipsi fingunt et ad morem actionum persequuntur 4, 1, 43. illa exercitatio totas materias vel silentio persequendi 10, 7, 25. non sunt singulae species persequendae 6, 1, 5. *cf.* 6, 3, 35. 7, 9, 13; nunc eamus per singulas causarum judicialium partes, quas ut persequi ad ultimam speciem non possum *etc.* 7, 1, 64.

**Perseverantia.** cum praesertim quorund. probatio sola sit in asseveratione et perseverantia 4, 2, 94.

**Persevero.** *α*) si perseveraverint (*optt. Codd.* perseverarint), reprehensio facilior 5, 7, 14 *Z.* Ligarium perseverasse 11, 1, 80. in nullum jam proprium usum perseveramus 6, Pr. 16. si viribus deficiemur, animo perseverandum est 4, Pr. 7; ap. eos (*praeceptores*) juvenes etiam facti perseverant 2, 2, 3. in labore uno perseverare 1, 12, 4. perseveraverit in eo, quod coeperat, an aliquid dolore mutarit 5, 4, 2. in hac opinione perseverantes 12, 10, 27; perseverantibus studiis *ib.* 79. *β*) *seq. Inf.:* ut remedia perinde perseverent adhibere vel desinant 6, 4, 19. ipsi perseverarunt (*a. l.* — eraverunt) ire 7, 1, 30. *cf.* 3, 8, 19. ideoque ea, quae proprie signari poterant, circuitu coeperint enuntiare, ac deinde perseverarint 12, 10, 16 *N.*

**Persolvo.** Et persolverunt (*sc. partem petitam*) 11, 2, 12.

**Persona.** I) *scenica.* *α*) scenicis actoribus ead. vox plus sub persona valet 6, 1, 26. *β*) aliena p. 4, 2, 103. *v.* Alienus. p. comica 11, 3, 79. tragoediae scriptores clarissimi — auctoritate personarum *etc.* 10, 1, 97. vel parum conveniens personae risus 11, 3, 180. personam Herculis et cothurnos aptare infantibus 6, 1, 36. histriones, cum ex aliquo graviore actu personam deposuissent 6, 2, 35. cum per omnes et personas et affectus eat (*comoedia*) 1, 8, 7. in iis, quae ad scenam componuntur, fabulis artifices pronuntiandi a personis quoque affectus mutuantur 11, 3, 73. major in personis observatio est apud tragicos comicosque 11, 1, 38.

II) *generaliter.* *α*) *c. Adj.:* certis destinatisque p. 3, 6, 57. alias certam, alias incertam p. 7, 2, 9. *cf.* 3, 5, 18. 9, 2, 37. conjunctas maxime p. 6, 2, 14. p. convenientes iis, quae facta credi volemus 4, 2, 52. p. favorabiles 7, 1, 43. p. finitarum 3, 5, 18. velut latens p. 3, 5, 9. p. potentes 9, 2, 68. p. propriae 3, 5, 8. *β*) *c. Genit.:* duae simul hujusmodi p. Ciceroni obstiterunt, M. Catonis, Serviique Sulpicii 11, 1, 69. adversarii p. 4, 1, 14. a nostra et ab ejus, qui dissentit, p. 3, 8, 8. p. magnae — regum, principum, populi, senatus *ib.* 61. quae sit suadentis p. 12, 10, 56. *v. infra.* *γ*) *Nominat.:* alii novem elementa posuerunt: Personam, in qua de animo, corpore, extra positis quaeratur 3, 6, 25. in discendo rimari necessarium est, quae p. *etc.* 12, 8, 14. si forte sit ejus p. talis, ut illi debeatur reverentia 6, 1, 50. in qua (*materia*) nulla varietas, nullus affectus, nulla pers. *etc.* sit 10, 1, 55. ut rei pondus etiam p. confirmet 8, 5, 8. prout quaeq ueres ac persona desiderat 6, 3, 104. si p. obstaret rectae orationi 9, 2, 79. tam salse quam severe dicendi (*species*), quas praestat pers., locus *etc.* 3, 10, 1. nisi si tamen p. nos prohibebit 6, 1, 34. cum in loca aliqua post tempus reversi sumus — personae subeunt *etc.* 11, 2, 17. *δ*) *Genit.:* complexus rerum personarumque 2, 1, 9. *v.* Complexus. differentia personarum 12, 10, 70. p. discrimen *ib.* 44. in personae fictione 9, 3, 89. 11, 1, 39. rerum, personarum, vocum imagines 9, 2, 33. personarum non est triplex ratio, ex litigatore, et adversario, et judice 4, 1, 6 *Z.* personae reverentia *ib.* 76. *ε*) *Dat.:*

ita est omnibus rebus, personis, affectibus accommodatus (*Menander*) 10, 1, 69. *cf. ib.* 101. 11, 1, 2. dicacitas scurrilis huic pers. (*i. e. oratori*) alienissima 6, 3, 29. personis applicantur non pignora modo, sed propinquitates, amicitiae *etc.* 4, 1, 30. quid p. cuique convenerit 1, 8, 17. *cf.* 3, 8, 51. reddit personis debitam dignitatem 10, 1, 62. *cf.* 11, 1, 66. aliquid commendantium personis dabit 12, 7, 5. ne alienae p. vocem demus 4, 2, 103. fictam orationem induere personis 4, 1, 28. ζ) *Accusat.:* hae, personis modo adjectis, suasoriae erunt 2, 4, 25. p. Herculis aptare infantibus 6, 1, 36 *N.* cui sententiae p. L. Crassi assignando 10, 3, 1. quid p. deceat 10, 3, 15. suadendo, objurgando *etc.* pers. idoneas damus 9, 2, 30. p. induat judicis 12, 8, 15. *v.* Induo. invadent p. favorabiles 7, 1, 43. omniaque — personae, quaestiones *etc.* habenda in oculis 10, 7, 15. p. saepius decoris gratia intuemur 3, 8, 35. ut Antonii p. servetur 2, 17, 6. plures subire p., patrum *etc.* 10, 1, 71. a se parasiti p. esse susceptam 4, 2, 95. p. propter aliquam causam transferuntur 3, 6, 70; cujus p. tuebimur 7, 1, 39. (*vox*) interim ad rem relata, interim ad pers. 8, 5, 3. *cf.* 3, 5, 13. equidem et in pers. incidi tales, et in rem quoque 9, 2, 73. in aliam rursus ei (*advocato*) pers. transeundum est 12, 8, 10. η) *Ablat.* a) (*ironia*) aut pronuntiatione intelligitur, aut persona, aut rei natura 8, 6, 54. cum etiam testium personis aliqua mutentur 12, 10, 56. cujus (*Socratis*) pers. videtur Plato significare, quid sentiat 2, 15, 26. litigatoris an advocati sit pers. utendum 4, 1, 46. nostra p. utimur pro aliena 9, 3, 22. *cf.* 1, 8, 3; aliena (*a. l.* sub al.) p. dicit 11, 1, 21. id Cic. sua ipse p. praecipit 10, 5, 2. Et ipse Cic. (*Sp. inser.* in) sua p. virtutem eam appellat 2, 20, 10. b) *post Praepositt.:* quantum fuerit illis viris decoris in rebus atque personis 10, 2, 27. *cf.* 10, 1, 27. rem ipsam probare in qualicunque pers. 11, 1, 73. quamvis in multis p. causa tamen una 3, 10, 2. *cf.* 7, 2, 38. de p., ea (*pars*) ostenditur laudativa 3, 6, 56. nonnunquam de personis quaeri 2, 4, 19. de pers. judicatur, sed de rebus contenditur 10, 5, 13. *v.* Locus; benevolentiam a pers. ducimus 4, 1, 6. in primis argumenta a p. ducenda 5, 10, 23. *cf.* 7, 2, 31; firmiores ex sua cujusque p. probationes 5, 12, 13. omnes adhuc quaestiones ex p. petitoris duximus 7, 1, 54. quae vel extra causam ex personis occasionem clamandi largiantur 12, 8, 2. interim ex persona probatio rei petitur 7, 2, 15. quid in quemque testium dicendum sit, sumi nisi ex ipsorum pers. non potest 5, 7, 25. ex pers. trahitur affectus 6, 1, 26; hoc magis minusve vitiosum est pro pers. dicentium 11, 1, 27.

III) *grammatica:* in verbis quis est adeo imperitus, ut — personas *etc.* ignoret 1, 4, 27. soloecismi per personas 1, 5, 41. verba prima p. litera o terminata 1, 6, 15. quaed. (*verba*) tertiae demum p. figura dicuntur 1, 4, 29.

**Perspicio.** in quo studium ingeniumque perspexerit 1, 2, 16. *cf.* 1, 3, 1, qui naturae vim omnem penitus perspexerit 12, 2, 4. utilitate perspecta 2, 20, 8; ex vultu ingressuque perspicitur habitus animorum 11, 3, 66; non satis perspiciat, quantum natura humani ingenii valeat 1, 12, 2. ut perspiciat, quae quisque (*praeceptor*) et quomodo laudet 2, 2, 13. *cf.* 1, 3, 6 *Z.*

**Perspicue.** Latine perspicueque dicendo 8, 3, 3.

**Perspicuitas.** oratio, cujus summa virtus est persp. 1, 6, 41. *cf.* 2, 3, 8. 8, 2, 22. rerum persp. quo modo praestanda sit 8, 2, 22. perspicuitatem propriis, ornatum translatis verbis magis egere 8, 3, 15

*v.* Ornatus. evidentia subjici perspicuitati potest 4, 2, 64 *v.* Evidentia. De perspicuitate 8 Cap. 2.

**Perspicuus.** ea distincta ac perspicua debere esse 5, 14, 33. neque refert, an pro lucida perspicuam dicamus (*narrandi rationem*) 4, 2, 31. verba ut sint Latina, perspicua, ornata 8, 1, 1. *v.* Orno. mihi vero etiam planiore hac probatione videtur esse perspicuum 2, 20, 5.

**Perstringo.** hunc locum breviter in tertio libro perstringit 11, 1, 4.

**Persuadeo.** *α*) *simpliciter.* a) cum interim persuadere deforme sit 11, 1, 11. pronuntiatio conciliet, persuadeat, moveat 11, 3, 154. hos (*affectus*) imperare, illos persuadere 6, 2, 9. delectatione persuadent (*sententiae*) 12, 10, 48. b) *Gerund.:* persuadendi artifex 2, 15, 18. quand. pers. deam 10, 1, 82. rhetoricen pers. opificem 2, 15, 4; non persuadendi sed bene dicendi finem in oratore servandum 11, 1, 11. ut pers. ratio ardua, ita dicendi expeditissima *ib.* 75. pers. vis affirmatione (*constat*) 11, 3, 154. aut in persuadendo, aut in dicendo apte ad persuadendum, positum orandi munus sunt arbitrati 2, 15, 3 *Z. cf. ib.* 5. *v.* Finis II. *β*) *c. Obj.* a) ad persuadendum id, quod intenderis 5, 11, 6. multum refert non solum, quid dixerint, sed etiam quid persuaserint summi auctores 1, 6, 42; non persuasi Thebanis 9, 3, 55. persuadendum judici est 7, 3, 15; nobis ea accidisse credamus, atque id animo nostro persuadeamus 6, 2, 34. utrum igitur hoc melius bonus vir persuadebit an malus 12, 1, 11. quae melius persuadebit aliis, qui prius persuaserit sibi *ib.* 29. non me haec serius demonstrare aliis, quam mihi ipse persuaserim 3, 6, 65. quam (*artem*) nihil putat doctis persuasuram 2, 15, 10. nec *collos* mihi Calvus persuaserit 1, 6, 42; illi subtiles, ut similes ac multos persuaserunt, magistri (*a. l.* et multi, *Burm. conj.* ut sibi ac multis; *recepta omnino non est ferenda*; *fort. legendum:* ut similibus multis *aut* ut similia multis) 12, 10, 51 *N. cr.* b) *seq. Acc. c. Inf.:* persuasitque, nihil esse ad praesentem rerum statum utilius 6, 1, 35. neque enim mihi Cic. persuaserit, Lysiam *etc.* parum studiosos ejus fuisse 9, 4, 16. Solitaurilia jam persuasum est esse Suovetaurilia 1, 5, 67. eruditissimo cuique persuasum est *etc.* 9, 4, 9. neque id statim legenti persuasum sit, omnia, quae magni auctores dixerint, utique esse perfecta 10, 1, 24; facile persuadebit sibi, ut tempora, quae spectaculis *etc.* conterunt, geometrae potius ac musico impendat 1, 12, 18.

**Persuasibilis.** argumenta pers. 2, 21, 2. quid in quaque re possit esse persuasibile 2, 15, 16. omnia in oratione persuasibilia *ib.* 13. *cf.* 17. 21.

**Persuasibiliter.** Hermagorae, qui finem ejus (*rhetorices*) esse ait, p. dicere 2, 15, 14. *Cels. ib.* 22.

**Persuasio.** *α*) *c. Adj.:* arrogans de se p. 2, 4, 16. popularis p. 2, 15, 19. 5, 11, 37. publice recepta p. 3, 7, 23. *cf.* 2, 8, 6. hinc tumor et vana de se pers. 2, 2, 12. *β*) *c. Genit.:* illorum pers., qui — credunt 2, 3, 1. Plinii Secundi, docti hominis, persuasionem 11, 3, 143. earum pers. nationum, quae fletibus natos prosequuntur 5, 11, 38. pers. patrum numerantium potius declamationes, quam aestimantium 10, 5, 21. *v. infra.* *γ*) *per varios casus:* pervasit jam multos ista pers., ut putent 8, 2, 21; non fuit hoc utile persuasioni, sed, quod est majus, homini fuit 11, 1, 11; fingendis aut nostris aut alienis pers. 6, 3, 89. qui falsam sibi scientiae pers. induerunt 1, 1, 8. nec facile inculcatas pueris pers. mutaveris 3, 1, 6. in hanc pers. ducti 4, 1, 63; quae persuasione, etiamsi non omnium hominum, ejus

tamen civitatis in mores recepta sunt 5, 10, 13. *cf.* 5, 11, 37. qui ab hoc prope publico more privata pers. dissentiant 1, 2, 2. illi pers. sua fruantur 11, 3, 11. injustum persuasione labi (*moderate dictum*) 11, 1, 90. tumescit inani pers. 1, 2, 18. a suscepta semel persuasione discedere 12, 2, 26. vis eloquendi cum quad. pers. 2, 15, 22. mihi in illa vetere pers. permanenti 3, 4, 4.

**Persuasu.** casu an hujus persuasu et inductu *Cic.* 5, 10, 69.

**Pertendo.** ut innocentem in tormentis se pertendat (*a. l.* praetendat) 9, 2, 83 *N.*

**Pertimesco.** brevem negligentiae reprehensionem non pertimescere 5, 13, 10.

**Pertinacia.** sequitur in iis, quae certum est effici non posse, deformis pert. 12, 1, 13.

**Pertinaciter.** opinionibus p. tuendis 8, Pr. 4. magis p. haerent, quae deteriora sunt 1, 1, 5. cui (*sermoni*), cum Graecae figurae assidua consuetudine haeserunt, in diversa quoque loquendi ratione pertinacissime durant *ib.* 13.

**Pertinax.** pertinacem ultra modum tenacem esse propositi (*moderate dictum*) 11, 1, 90. in hoc solo vel paulo pertinaciorem, vel credulum *etc. ib.* 71; spiritus cum spatio pertinax tum labori non facile cessurus 11, 3, 40. haec ipsa sine studio pertinaci, scribendi *etc.* multa et continua exercitatione per se nihil prosunt Pr. 27.

**Pertineo.** I, *α*) quo enim prius pertinere 4, 5, 13. huc pertinebunt probationes 7, 3, 28. huc (*a. l.* ad hoc) pertinet clipeus Achillis 8, 4, 24. *β*) *adjic. ad.* a) ejus, quod ad animum pertinet, naturam 11, 2, 5. pertinere ad causam, quidquid ad dicentem pertinet, 4, 1, 12. *cf.* 5, 13, 16. ad eventum pert., non ad causam 3, 6, 73. quae neque ad judicem neque ad litigatorem pert. 12, 8, 3. non ad suum officium pertinere Pr. 4. ut non solum, quae ad philosophos atq. oratores pertinent, scientia complecteretur 12, 11, 22. *cf.* 1, 10, 46. 2, 1, 12. si ad rem pertineret 2, 11, 1. quidquid ad aliquam partem scientiae pert. 10, 1, 42. quod ad scriptum vocemque pert., in utramque par est partem 7, 9, 14. Quod ad nationes exteras pert., Cic. varie: 11, 1, 89. ad quem hoc pertinet 1, 4, 17. b) *c. certo Subj.*: bona ad me pertinent 5, 14, 15. ut laboris mei fructus ad me pertineret 6, Pr. 2. ad servum nulla lex pert. 7, 3, 27. *cf.* 7, 7, 7 *v.* Lex. si inde coeperimus rem exponere, unde ad judicem pert. 4, 2, 40; lex de expositis ad affectum pert. 7, 1, 15. Tempus *etc.* ad causam extra pert. 4, 1, 31. ungues polire *etc.* non ad curam suam pertinere 8, Pr. 22. ad ἕξιν maxime pertinebit unus Archilochus 10, 1, 59. cur non ad literas jam pertineat aetas, quae ad mores pert. 1, 1, 17. figurae, quae ad mentem pert. 9, 1, 19. ad qualitatem quoque frequenter pert. locus 5, 10, 40. studiorum initia pertinere ad summam 1, 1, 23; expositio et argumentatio ad docendum pertinent 8, Pr. 7. intentio vocis *etc.* pertinet ad movendos audientium affectus 1, 10, 25. c) *adj. Attributo:* quid haec ad praesens propositum magnopere pertineant 5, 11, 31. minime pertinere ad probationem, qua figura quidque dicatur 9, 1, 19. thesin nihil ad oratorem pertinere 3, 5, 14. *cf.* 8, 6, 2. 10, 4, 4. quod ad propositum nostri operis nihil pertinet 2, 19, 1. *cf.* 7, 3, 23. 11, 1, 63. nihil ad rem pertinere, cur fecerit 7, 2, 36. ea proprie ad artem oratoriam pertinere Pr. 11. quod ad scholas pertineat proprie 2, 10, 15. quae in commune ad omnes quaestiones pertinent

5, Pr. 5. quantum ad alios pertineat 8, 2, 19. quantum ad cognitionem pertinet rerum 12, 4, 2. γ) *seq. ut:* ut gratus sit, ad eum magis pertinet, qui debet 12, 7, 12. quae omnia eo pertinent, ut appareat, non utique narrare eum *etc.* 4, 2, 19. *cf.* 82. 12, 2, 6. neque hoc eo pert., ut in his nullus sit ornatus, sed uti pressior et severior *etc.* 8, 3, 13. Quod autem posui, referre, quo quidque accusator modo dixerit, huc pertinet, ut — ipsa ejus verba ponantur 5, 13, 25. II) *Partic.:* multa ad eand. rem pertinentia 9, 4, 1. extrinsecus pertinentia ad deliberationem 3, 8, 11. finitio supervacua et nihil ad causam pertinens 7, 3, 20. pert. ad se laborem 2, 1, 5. pert. ad figuras liber 9, 1, 1. locum ad alias quasi virtutes dicendi pert. *ib.* 36. pert. ad causam sed non ipsius causae narrationes 4, 2, 17. ex opinionibus ad causam extra pert. 4, 1, 50. ad id pert. praecepta 6, 3, 11. res pert. ad exemplum 4, 1, 33. est et alius ex historiis usus, sed non ad praesentem pert. locum 10, 1, 34.

**Pertracto.** poëtica themata pertractare 2, 10, 5. omnis honesti justique disciplina pertractanda 12, 2, 1. quidquid erit sententiis populare *etc.*, velut institor quidam eloquentiae intuendum et paene pertractandum dabit 8, 3, 12.

**Perturbatio.** militum p. 3, 8, 21. p. mentis 9, 3, 47. affectus excludendos putabant, quia vitium esset omnis animi pert. 5, Pr. 1. [hos (*affectus commotos*) ad pert., illos ad benevolentiam praevalere 6, 2, 9 *v.* Perlatio.]

**Perturbo.** varia permutatione perturbent (*literas*) 1, 1, 25. somnos illa per quietem visa perturbant 12, 1, 6.

**Pervado.** quod vitium pervasit 11, 1, 56; pervasit jam multos ista persuasio 8, 2, 21.

**Pervenio.** α) *de personis.* a) *Act.:* eadem ratione Pisistratum ad dominationem pervenisse 5, 11, 8. quibus pervenisse me ad aliquod nomen ingenii 6, 2, 36. neque aliter pervenire ad intellectum sequentium 1, 4, 23. ad infinitum usque perveniat 11, 2, 41. excutere, quidquid dici potest, et, velut rejectione facta, ad optimum pervenire 7, 1, 34. in Partitionibus oratoriis ad easd. quinque pervenit partes 3, 3, 7. *cf.* 3, 6, 49. alii pervenerunt usque ad octo (*status*) 3, 6, 55. cum ad eas in studiis vires pervenerit puer 2, 2, 1; quomodo pervenire quolibet licet 5, 10, 84; *seq. in:* in crastinum diem perventurum 5, 10, 16. in sublime et ad summum non pervenit nisu sed impetu 8, 4, 9. qui pervenit in summum 12, 10, 78; *seq. ut:* aliquo circuitu ad id pervenire, ut illi, quod maxime dicere voluit, videatur expressum 5, 7, 16. pervenire eo debet, ut cogitatio non utique melior sit ea sed tutior 10, 7, 79. Pergamus, sic perveniemus eousque, ut stella luminis stilla dicatur 1, 6, 35. b) *Pass.:* illa, per quae ad eloquentiam pervenitur 2, 3, 5. ita perveniri ad speciem non potest 3, 5, 13. *cf.* 5, 10, 56. nec ad ullius rei summam, nisi praecedentibus initiis, perveniri Pr. 5. *cf.* 10, 1, 4. non perveniri potest ad hanc vim 10, 6, 2. quo sit et qua perveniendum 10, 7, 5. β) *de inanimis:* ut ad eam bona per hoc tacitum fideicommissum pervenirent 9, 2, 74. pervenisse ad Rabirium pecuniam 4, 2, 10. si qua ex nobis ad juvenes bonos pervenire posset utilitas 6, Pr. 1; nihil eorum ad animum perveniet 10, 3, 28. ingeniorum praecox genus non temere unquam pervenit ad frugem 1, 3, 3. ut tunicae posterioribus (*oris*) ad medios poplites perveniant 11, 3, 138. res ad id, quod volunt efficere, perveniat 5, 7, 28. pervenit res usque ad aenigma

6, 3, 51. perv. haec res (*a. l.* species) frequentissime ad risum 8, 6, 73; quia nec sit vox illa turpis, et, si qua est rei deformitas, alia quoque appellatione quacunque ad intellectum eund. nihilominus perveniat (*Spald. intelligi jubet vox, sed melius repetes ex praecedentibus res*) 8, 3, 39 *N.*; eo tamen pervenit (*vis*), ut is — tantum consequatur *etc.* 10, 6, 4.

**Perversitas.** molestissima diligentiae perversitate 1, 6, 17.

**Perverto.** α) aliquos et ambitio pervertit 12, 8, 2. β) *Partic.:* emutatis in perversum dicendi (*Sp.* dictis de) figuris 8, 2, 19. illa (*Sp. inser.* in) jactatione perversa (*Neutr. pl.*) 11, 1, 21 *N.* perv. ambitio 10, 7, 21.

**Pervicax.** culpa quorund. pervicacium 1, 5, 17. prudens et constans (*testis*) vel tanquam inimicus et pervicax dimittendus statim 5, 7, 26.

**Pervideo.** hoc qui perviderit 1, 1, 3. facile pervidebimus, quod in eo est 5, 10, 22. haec si perviderimus (*a. l.* praev.), tum vere imitabimur 10, 2, 27. non pervident rationem 2, 10, 7.

**Pes.** I) *in corpore.* α) *Nominat.:* ne pes quidem (*citharoedi*) otiosus 1, 12, 3. currentium pes, etiamsi non moratur, tamen vestigium facit 9, 4, 67. aequi et diducti paulum pedes, vel procedens minimo momento sinister 11, 3, 159. obliqui pedes *ib.* 127. juncti pedes 2, 13, 9; *de mensura:* deni in quadram pedes 1, 10, 43. β) *Genit.:* pedis supplosio, 11, 3, 128. *v.* Supplosio. pedum et digitorum ictu intervalla signant quibusd. notis 9, 4, 51. γ) *Accusat.:* terrae pedem incutere 2, 12, 10. p. alterum longe proferre 11, 3, 160. dexter p. a. laeva judicis sedenti proferendus est *ib.* 135. *cf.* 125. 1, 11, 16. in dextrum (*p.*) incumbere (*a. l.* proc. *al.* rec.) 11, 3, 125. male in sinistrum p. insistentium dexter aut attollitur, aut summis digitis suspenditur *ib.*; *transl.:* ped. conferre cum singulis 5, 13, 11. ab iis, quae non adjuvant, quam mollissime ped. referre 6, 4, 19. δ) *Ablat.:* in pedibus observatur status et incessus 11, 3, 124. pedibus aeger 6, 3, 77. vacillatio alternis p. insistentium *ib.* 128; in his actionibus, ut agricolae dicunt, omni pede standum est 12, 9, 18 *N.* II) *in rhythmo.* α) *c. Adj.:* aliquos compositionis certos p. 10, 2, 13. difficiliores p. 9, 4, 20. p. faceti ac deliciis ingredienti molles *Brut.* 6, 3, 20 *v.* Deliciae. narratio fere tardiores atq., ut sic dixerim, modestiores desiderat p., et omnibus (*Buttm. conj.* omnium) maxime mixtos 9, 4, 134 *N. cr.* metrici p. reperiuntur in oratione *ib.* 52. parvi p. vim detrahunt rebus *ib.* 6. β) *Nominat.:* sunt quasi latentes sermonis percussiones et quasi aliqui pedes, ad quos plurimorum gestus cadit 11, 3, 108. quasi ullus esset pes, quem non sit necesse in oratione deprehendi 9, 4, 87. quum constent quattuor ped. binis, octo ternis (*sc. syllabis*) *ib.* 80. *v.* Numerus. pes mihi tris syllabas non videtur excedere *ib.* 79. plerique ex commissuris vel divisione (*verborum*) fiunt p. *ib.* 90. *cf.* 61. horum ped. nullus non in orationem venit *ib.* 83; (*in palaestra*) certi quid. pedes *ib.* 8. *v.* Motus. γ) *Genit.:* in dimensione pedum 9, 4, 85. ne inaequalitate horum omnium, sicut pedum, claudicet (*sermo*) 11, 3, 43. modulatione ped. 1, 6, 2. certam ped. necessitatem 10, 1, 29. ped. proprietates 1, 8, 13. signa ped. non minus saltationi quam modulationibus adhibet musica ratio numerorum 9, 4, 139. δ) *Accusat.:* unone verbo sint duo p. comprehensi, an uterque liber 9, 4, 97. hic singulis verbis bini p. continentur *ib.* 65. dimetiendis ped. *ib.* 112. ut alios p. eligerent, aliosque damnarent *ib.* 87. illud quoque solutum habet suos

quosd. p. *ib.* 20. sex pedes tres percussiones habet (*trimetros*) 9, 4, 75 *Z.* neque vero tam sunt intuendi pedes quam universa comprehensio *ib.* 115. p. sibi ipse jungitur *ib.* 103. alium pro alio pedem metrorum ratio non recipit *ib.* 49. mox in eo (*poemate*) repertos p. *ib.* 114; non enim ad pedes verba dimensa sunt *ib.* 27. ea duplex observatio, altera, quae ad pedes refertur, altera, quae ad comprehensiones, quae efficiuntur ex pedibus *ib.* 121. cum in eosd. ped. quis incurrit 9, 1, 11. in eosd. semper ped. ire 9, 4, 142. ε) *Ablat.:* quod duobus pedibus et parte πενθημιμερὲς a Graecis dicitur 9, 4, 78. quod constat utrumque pedibus *ib.* 45. omnib. ped. (*a. l.* partibus) insurgunt (*iambi*) *ib.* 136. quae efficitur e pedib. aequa conclusio *ib.* 57. Est igitur in pedib. (*compositio orationis*) *ib.* 52. *cf.* 139.

**Pessumdo.** quenquam hominem ita pessumdare alterum (*Sp. inser.* verbis) velle, ut etiam navem perforet, in qua ipse naviget *Cic.* 8, 6, 47.

**Pestilentia.** (*vana declamationum materia*) 2, 10, 5 *N.* Unde quid ortum? ut pest. 7, 2, 3. in pest. 5, 10, 42. ille in pest. comissator 3, 6, 26 *N.*

**Pestis.** pestem intestinam propulsare cum propugnatoribus patriae comparandum 12, 7, 3.

**Petitio.** I) *in re forensi:* idem status, qui in petitione abdicati 3, 6, 101. *cf.* 103. petitionum invicem diversarum 3, 10, 4 *N.* quod in foro modo petitionum dijudicatur 7, 1, 37 *N.* Nam sic diversae propositiones erunt, quod idem de petitionibus dictum sit *ib.* 9. II, α) *i. q. optio:* p. pecuniae 4, 4, 6. utra prior sit — utra justior p. 7, 7, 3. *cf.* 3, 10, 4 *N.* β) *muneris:* se studuisse petitioni Sulpicii contra honorem Murenae 11, 1, 69. quibus meritis fretus ad petitionem descenderit 4, 2, 15.

**Petitor.** *in re forensi i. q. accusator:* 3, 6, 85. 95. 5, 13, 45. subjecti petitoris 4, 2, 96. protinus a petitore primo loco 4, 1, 24 *N.* cum pro pet. dicunt 4, 2, 29. id a pet. semper fieri potest, a defensore non semper 4, 2, 132. an petitorem calumniari, an reum infitiatorem esse (*credibile sit*) 7, 2, 50.

**Peto.** I) *c. Obj.* α) *de personis.* a) *Act.:* tela supervacua sunt nescienti, quid petat 5, 10, 109. aliud ostendisse, quam petas, artis est (*in exercitatione armorum*) 9, 1, 20; quid mali petant, quid milites, quid rustici 5, 10, 17. quod magis petimus 12, 11, 31. ut aliud agi, quam quod petimus, putet (*judex*) 4, 5, 5. plus in eo, quod petimus, sit commodi; an vero in eo, per quod petimus, incommodi? 3, 8, 34. quando id praestiterit, quod advocatus petiit 7, 1, 61. cur, quod sum petiturus — non consequar? 4, 2, 112. quae accusantium ac defendentium, ead. petentium et infitiantium ratio est 7, 2, 27; ut impense petierit, uti subsellia in forum transferrentur 10, 5, 18. alio bello petierat, ut militia vacaret 9, 2, 85; qui acclamationem non petierit 8, 5, 14. petit accusationem in Verrem Q. Caecilius 5, 13, 18. tanquam filius petebat bona 7, 2, 4. caput alterius juste petere 6, 3, 28. incommoda vitantis melior quam commoda petentis est causa 7, 4, 10. ut conatum longius petant 10, 3, 6. petere custodes salutis suae 5, 11, 8. apud praetorem petere fideicommissum 3, 6, 70. qua mente Pyrrhus foedus petat 7, 2, 6. quod invito patre honores petierit 7, 4, 4. vir fortis impunitatem petit 7, 7, 6. jugulum petere 8, 6, 51. in ceteris judicium doctorum, in hoc vero etiam popularem laudem petit 8, 3, 2. ipsam orandi majestatem toto animo petamus 12, 11, 30. neque tam stultum quenquam, qui, si vivere vult, mortem potius male petat, quam omnino non petat 9,

2, 87. *cf.* 4, 4, 6. petit optionem 7, 8, 4. L. Galba pilam negligenter petenti, Sic, inquit, petis, tanquam Caesaris candidatus. Nam illud petis ambiguum est 6, 3, 62. plausum petat 4, 1, 77. an ullo (*praemio*) sit dignus, qui petit 7, 4, 21. provinciam ambitiosissime petierat, deinde impetrata ea 6, 3, 68. si unam rem plures petunt 3, 6, 95. *cf.* 12, 11, 10. medicus sanitatem aegri petit 2, 17, 25. sententiae, quas solas petunt 2, 12, 7. si is, cui argentum omne legatum est, petat signatum quoque 5, 10, 62. cum somnum peterent 9, 4, 12. veniam petere 6, 2, 15. pituitam, quia petat vitam 1, 6, 36. orator simile tantum veri petit 2, 15, 32. voluptatem audientium petere 5, Pr. 1. salutarem petentibus vocem 10, 7, 2. b) *Pass.:* petitur ad supplicium 7, 6, 6. petuntur in vincula 7, 1, 55; quid satis recte cavetur ac petitur (*in palaestra*) 9, 4, 8. cetera parum vitantur, hoc petitur 8, 3, 57. quae tota extra rem petita sunt 4, 2, 89. cum ea, quae praedicta sunt ab accusatore, jam, si pro reo petentur, non sint nova (*Sp. frustra utrumque verbum tentat*) 6, 1, 20 *N.*; illic probatio petitur, hic amplificatio 8, 4, 12. eand. (*admirationem in eloquentia*) petendam maxime 8, 3, 6. neque, quia sit honesta *etc.* eloquentia, petitur ipsa 1, 12, 16. cum etiam in Panegyricis petatur audientium favor 3, 8, 7. inclinatio judicum ad nos petitur initio parcius 6, 1, 10. sola melius dicendi petitur occasio 9, 2, 96. quo quaeque (*oratio*) longius petita est 8, 3, 74. esset orationis schema vitium, si non peteretur, sed accideret 9, 3, 2. cum immodice petantur (*figurae*) *ib.* 100. quae (*transgressiones*) in hoc ipsum petuntur 9, 4, 28; quod velit petendi 7, 7, 2. petendi consulatus 11, 1, 69. petendi curatoris 7, 4, 11. risus petendi 6, 5, 58. petendumque etiam innocentibus misericordiae auxilium 11, 1, 49. propter petendos commeatus 7, 10, 13. petenda ac fugienda 3, 6, 49; longius petitum 8, 5, 20 extra petita 5, 11, 44. *cf.* 8, 5, 14. petitas vel paulo licentius voluptates 12, 10, 50. c) *adj. Ablat.:* collum amplexu petebat (*a. l.* appetebat) *Coel.* 4, 2, 124. a reo femina sua ferro petita 6, 3, 91. quid quaque parte orationis petamus 11, 1, 16. alia et collocationis et vocis modulatione concitationem judicum, alia misericordiam petimus 1, 10, 25. qui plerisque perorationibus petitur fletus 6, 2, 7. scriptum et voluntas habet in verbis vocis quaestionem: quod idem in antinomia petitur (*optt. Codd. om.* in, *quod abjiciendum videtur*) 7, 10, 2 *N.* qui hoc imitandi studio petet, ut rideatur 1, 3, 2. *β*) *de inanimis:* interim ornatum petit solum (*circuitus eloquendi*) 8, 6, 60. εἰρωνεία, quae diversum ei, quod dicit, intellectum petit 6, 2, 15. hoc exercitatio petit, hoc imitatio 8, Pr. 16. (*figurae*) brevitatis novitatisque maxime gratiam petunt (*a. l.* gratia petuntur) 9, 3, 58. *cf.* 9, 2, 93. vitiose idem (*gestus*) sinistrum quasi humerum petens, in latus agi solet 11, 3, 93. quid magis oratio quam probationem petit? 1, 10, 38. solam petit voluptatem (*poësis*) 10, 1, 28.

II) *adjecto unde petitur.* *α*) hinc patres adv. liberos *etc.* auctoritatem petunt 5, 12, 13. corporis decens et aptus motus — nec aliunde peti potest 1, 10, 26. aliunde petita, id est, ex alio loco in alium translata 8, 5, 17. undecunque petita judicis voluptas 4, 1, 49. *β*) *Praepos.* *ab.* a) *a personis:* plurima petamus a nobis, et cum causis deliberemus 7, 10, 10. consilium a se ipso petat 7, Pr. 4. qui, quod est in causis, potissimum sit ab altero petiturus 12, 3, 1. juste petere ea quisque videtur a judice, quae aliis ipse praestiterit 6, 1, 22. cum ab eo miles nescio quid improbe peteret 6, 3, 95. id quod est oratori necessarium, ab iis petere nimirum necesse est, apud quos remansit 12, 2, 8; auctoritas ab oratoribus vel historicis peti solet 1, 6, 2.

quibus (*libris*) aut rerum exempla ab historicis, aut dicendi ab oratoribus petuntur 12, 11, 17. ne gestus quidem omnis ac motus a comoedis petendus est 1, 11, 3. jus petitur a judice 9, 2, 90. *v.* Jus. ab ea (*matre*) poenas petere 3, 11, 12. omnes probationes aut a personis aut a rebus peti 5, 10, 102. petuntur ab utroque quadragena 7, 6, 2. argentarius ab argentario solidum petit 5, 10, 105. unus a duobus eand. rem petet 3, 10, 2. sanctitas et, ut sic dicam, virilitas ab his petenda 1, 8, 9. similitudo — non ab hominibus modo petitur verum etiam ab animalibus 6, 3, 57. cum candidatus suffragium ab alio peteret *ib.* 47. testimonium ab hoc poëta petant 10, 1, 49. a se non virtutes sed voluptatem peti 12, 11, 29. si quis desideraverit, a quo peteret, ostendi 5, 10, 18. b) *a rebus:* a capite petere, aut ad imum ventrem deducere (*manum*) 11, 3, 112; quid et a qua lectione petere possint, qui *etc.* 10, 1, 44. *cf.* 35. nec magnopere captandum, quod petitur a jurejurando 9, 2, 98. non a philosophorum scholis virtutis praecepta peterentur Pr. 17. profectus non a summo petitus 10, 3, 2. optima quaeque sententia a periculo petitur 2, 11, 3. ab his in rebus spiritus et in verbis sublimitas petitur 10, 1, 27. β) *Praepos.* ex: ex se ipso argumentum petit 11, 1, 28 *v.* Argumentum. aut ex aliis risum petimus, aut ex nobis, aut ex rebus mediis 6, 3, 23. ex persona probatio rei petitur 7, 2, 15; quid ex ea (*musice*) proprie petat futurus orator 1, 10, 22. si quis id ipsum petat ex his, quae inde contraxerit, quod non intelliguntur 8, 2, 12. ex aliis locis petimus, et inventis vim afferimus 8, Pr. 22. in quibusd. ex periculo petitis 10, 1, 121 *v.* Periculum. sedes argumentorum, ex quibus sunt petenda 5, 10, 20. sibi auxilia ex ipsis sapientiae penetralibus petit 12, Pr. 3. benevolentia judicis petenda ex aliis partibus erit 4, 1, 25. ex quibus praeter novitatem brevitas etiam peti solet 9, 3, 12. si non ex verbis dubiis petentur (*figurae*) 9, 2, 69. fructum non ex stipe advocationum *etc.* petet 1, 12, 18. non ex iisd. partibus iram et misericordiam petet 12, 10, 70. haec amplificatio — incrementum ex minoribus petit 8, 4, 9. laus hominis ex animo et corpore *etc.* peti debet 3, 7, 12. haec (*miseratio*) ex iis, quae passus est reus, petetur 6, 1, 23. pecuniam petit ex foenere hereditario 7, 1, 19. neque ex aliis locis ratio argumentorum in hac parte peti potest 5, 13, 1. unde concilietur risus, et quibus ex locis peti soleat 6, 3, 35. veram dicendi viam velut ex oraculo petent 12, 11, 5; *huc pertinet, etsi paulo diversum:* certam creditam pecuniam peto ex stipulatione: legatum peto ex testamento 4, 2, 6.

**Petorritum.** (*a. l.* petoritum). *Gallicum verb.* 1, 5, 57 *N. et S.*

**Petulans.** p. senex 2, 4, 22. perorare in petulantem 2, 4, 22. milites dicas — petulantes 11, 1, 88. si reum caedis audacem, petulantem *etc.* ostenderit 7, 2, 28. ne fortiori subjungatur aliquid infirmius, ut latroni, petulans 9, 4, 23. ne quis nos aut petulantes in laedendis eis (*dignitatibus*) aut etiam ambitiosos putet 11, 1, 67. quis hominum liberi modo sanguinis sustineat, petulans esse ad alterius arbitrium 12, 9, 10; ne petulans, ne superbum videatur, quod dicimus 6, 3, 33.

**Petulantia.** in eos dicendi pet. 6, 3, 33 *N.* ne in totos ordines *etc.* pet. incurreret 11, 1, 86. robur (*argumentum*) petulantiae 5, 10, 26. petulantiam patroni litigator luit 12, 9, 9.

**Pexus.** *cum irrisione dictum:* ille pexus pinguisque doctor 1, 5, 14 *S.*

**Philosophia.** 2, 14, 3. cum sit in tres divisa partes, naturalem, mo-

ralem, rationalem 12, 2, 10. *cf.* 6, 2, 8. qua ratione se Lucretius dicit praecepta philosophiae carmine esse complexum 3, 1, 4 *N.* nec ignara philosophiae (*grammatice potest esse*) 1, 4, 4. phil. simulari potest 12, 3, 12. philosophiam ex professo ostentantibus 11, 1, 33. Idem (*L. Crassus*) confitetur, ea jam esse a phil. petenda (*i. e. quae de aequo, justo, vero, bono dicuntur*), videlicet quia magis haec illi videtur in possessione earum rerum fuisse 12, 2, 5. in philosophia parum diligens 10, 1, 129.

**Philosophor.** qui beatam vitam vivere volet, philosophetur oportet 5, 14, 13. philosophandum est 5, 10, 70. in scholis philosophantium (*a. l.* philosophorum) 12, 3, 12 *N. cr.*

**Philosophus.** α Nam certe philosophos *etc.* dicam (*Sp.* si physicos) 2, 14, 4 *N. cr. et S.* ab Aristotele, summo ejus aetatis ph. 1, 1, 23. cum philosophum dicunt, hoc accipi volunt, bonum virum 2, 21, 12. phil., qui deos agere rerum humanarum curam negarent 5, 6, 3 *N.* phil. inferiora omnia praeceptis suis credunt 5, 11, 39. administrationi reip., a qua longissime isti, qui phil. vocantur, recesserunt 11, 1, 35. non virtute ac studiis, ut haberentur philosophi, laborabant, sed vultum et tristitiam, dissentientem a ceteris habitum pessimis moribus praetendebant Pr. 15. philosophos uti rhetorum armis, non suis 12, 2, 5. non eo pertinet, ut esse oratorem philosophum velim *ib.* 6. β) *Genit.:* quis philosophorum aut in judiciis frequens, aut in contionibus clarus fuit 12, 2, 7. exemplis utitur philos. (*Cic.*) 5, 10, 6. quid de phil. loquor, quorum fons ipse Socrates 1, 10, 13. a phil. lectione, ut essent multa nobis petenda — vitio factum est [alio] oratorum 10, 1, 35. libri phil. sententiis poëtarum referti 5, 11, 39 *N.* qui phil. nomine male utuntur 2, 16, 5 philosophorum consultorumque opiniones legere 12, 11, 17. non a phil. scholis virtutis praecepta peterentur Pr. 17. philosophorum quibusd. nullum videtur esse verbum, quod non plura significet 7, 9, 1. γ) id unum epilogi genus visum est philosophis fere omnibus, qui de arte oratoria scriptum aliquid reliquerunt 6, 1, 7; apud quos (*phil.*) vitii loco est affici *ib.* quae ad phil. atque oratores pertinent 12, 11, 22. inter phil. reddendus est 10, 1, 75; paulatin a philosophis, ac maxime Stoicis, auctus est numerus (*partium orationis*) 1, 4, 19. quanquam tractetur a phil. latius (*apte dicendi locus*) 11, 1, 5.

**Phonascus.** non magis, quam phonasco (*satis est*), acutis tantum, aut mediis, aut gravibus sonis, aut horum etiam particulis excellere 2, 8, 15. cura non ead. oratoribus, quae phonascis, convenit 11, 3, 19 *seqq.*

**Phrasis.** Macer et Lucretius legendi quidem, sed non ut phrasin, id est, corpus eloquentiae faciant 10, 1, 87. *cf.* 10, 1, 42 *S.*

**Physicus.** Anaxagorae physici 12, 2, 22. *v.* Philosophus.

**Pictor.** clari pictores 12, 10, 3. p. clarissimi 5, 12, 21. p. penicilla (*desiderat*) 2, 21, 24. et p., cum vi artis suae efficit, ut quaedam eminere in opere, quaed. recessisse credamus, ipse ea plana esse non nescit 2, 17, 21. quis pictor omnia, quae in rerum natura sunt, adumbrare didicit 7, 10, 9. pictores opera priorum in exemplum intuentur 10, 2, 2. quidam p in id solum student, ut describere tabulas mensuris ac lineis sciant *ib.* 6.

**Pictura.** I) *ars:* quae (*artes*) operis, quod oculis subjicitur, consummatione finem accipiunt, qualis est p. 2, 18, 2. floruit circa Philippum et usque ad successores Alexandri pictura praecipue 12, 10, 6. non esset p.

nisi quae lineas modo extremas umbrae circumscriberet 10, 2, 7. II) *opus:* nec p., in qua nihil circumlitum est, eminet 8, 5, 26. cum p., tacens opus et hábitus semper ejusd., sic in intimos penetret affectus 11, 3, 67. habet in pictura speciem tota facies 2, 13, 12. in statuis atque picturis variari habitus, vultus, status (*non repugnat hic locus proxime antecedenti, in quo de una eademque pict. sermo est*) 2, 13, 8 *N.* illam, quae etiam in picturis est gratissima, vetustatis inimitabilem arti auctoritatem 8, 3, 25.

**Pietas.** (*inter justa naturā*) 7, 4, 6. nisi in eorum (*metuum*) locum piet., fortitudo *etc* successerit (*i. e. proelium ineuntibus*) 12, 1, 28. multum p. confert studio 2, 9, 2. p. principis nostri 3, 7, 9 *N.* proposita imagine pietatis 12, 3, 40. *v.* Iustitia. has virtutes — pietatis 6, Pr. 10. praestandam p. parentibus 5, 10, 13. An de — pietate non plurima dicet orator? 12, 2, 17.

**Piger.** prorsus negligentis aut pigri est 11, 3, 149; pigra et trepida (*manus*) 11, 3, 119 *N.* pigri est ingenii 10, 2, 4; ne pigra, ne longa sint (*media*) 9, 4, 66.

**Piget.** quaed. tertiae demum personae figura dicuntur, ut piget 1, 4, 29; *c. Inf.:* id si computare quem piget 1, 10, 43; utinam tam non pigeat facere istud, quam non displicebit 2, 5, 17. non pigebit meam quibusd. locis posuisse sententiam 3, 1, 22. neque pigebit referre 5, 13, 29. *cf.* 8, 6, 74. ut subscribere audita pigeat 12, 8, 8; Hecuba, hoc dolet, piget, pudet *Tragic.* 9, 3, 77.

**Pignus.** I) aratrum accipere pignori non licet 7, 8, 4. II) *transl.:* affert in his momentum et — pignora; liberi, dico, et parentes et propinqui 6, 1, 24. obsecratio judicum per carissima p. *ib.* 33. pignóra rerum (*Sp.* reorum) producere 4, 1, 28 *N. et Z.*

**Pigritia.** alii p. arrogantioris 12, 3, 12. interim pigritiam emendandi angustiae (*tabellarum*) faciunt 10, 3, 32.

**Pila.** pilam negligenter petenti 6, 3, 62. pila lusi *ib.* 71.

**Pilarius.** miracula illa in scenis pilariorum 10, 7, 11 *N.*

**Pilum.** qui pilum (*a. l.* pilam) aut sudem (*emittet*), appellatione privatim sibi assignata caret 8, 2, 5 *N. cr.*

**Pingo.** pingo, pinxi 1, 6, 15; nec pingere quisquam coepit a pedibus 3, 9, 9. cum in Iphigeniae immolatione (*Timanthes*) pinxisset tristem Calchantem, tristiorem Ulixen 2, 13, 13. cum accusator ejus in sipario omnibus locis — eum pinxisset 6, 3, 72 *N.* qui singulis pinxerunt coloribus, alia tamen eminentiora, alia reductiora fecerunt 11, 3, 46; *Partic.:* imaginem Galli in scuto Cimbrico pictam 6, 3, 38. pictai vestis *Virg.* 1, 7, 18; *Gerund:* pingendi fingendique mirus artifex 12, 10, 6. *v.* Fingo.

**Pinguis.** in quo (*i. e. verbo cui*) ad pinguem sane sonum, qu et oï utebantur 1, 7, 27. pinguioribus verbis 12, 10, 35 *v.* Fortis. Pexus.

**Pinguitudo.** quarund. (*literarum*) vel exilitate vel pinguedine (*Sp.* pinguetudine) nimia laboramus 1, 11, 4 *S.*

**Pinna.** nec miretur (*puer*), cur a pinna (quod est acutum) securis utrinque habens aciem bipennis (*fiat*); ne illorum sequatur errorem, qui, quia a pennis duabus hoc nomen esse existimant, pinnas avium dici volunt 1, 4, 12.

**Pinus.** arbor p. 8, 6, 58. caput exeruit mobile p. repetita. *versus* 9, 4, 90.

**Pirata.** portum illum eloquentiae suae salutarem non etiam piratis patefaciet 12, 7, 4.

**Piratica.** piraticam, ut musicam *etc.*, dici adhuc dubitabant mei praeceptores 8, 3, 34. ut quidem declamatores S. Pompejum ad piraticam propter hoc ipsum, quod turpis et crudelis sit, impellunt 3, 8, 44.

**Piraticus.** paciscendi ille piraticus mos 12, 7, 11 *N.*

**Piscator.** piscatores *etc.* citatius moventur (*in fabulis*) 11, 3, 112 *v.* Parasitus. ut iis (*murenis*) piscatores pro restibus utantur *Galba.* 6, 3, 80 *N. cr. et S.*

**Piscatorius.** utrum rate an piscatorio navigio *Coel.* 6, 3, 41.

**Piscis.** duratos muria pisces 8, 2, 3. piscium genera alia planis gaudent, alia saxosis, regionibus etiam litoribusque discreta sunt 5, 10, 21. humus spinis cooperta piscium 8, 3, 66. aqua piscibus convenit 12, 11, 13. cum versati — appositi essent p. 6, 3, 90.

**Piso.** *v. sequens.*

**Pistor.** non Pisonum sed pistorum *fig.* 9, 3, 72.

**Pituita.** L. Aelius pituitam, quia petat vitam 1, 6, 36. ab imo pulmone pituitam trochleis adducere 11, 3, 56.

**Pius.** 2, 4, 38 *v.* Justus. (*cognomen conj. Z.* 5, 10, 30. *Libri:* Plenus; *v. Suppl.*)

**Placeo.** *α*) nihil placere potest, quod non decet 1, 11, 11. instandum iis, quae placere intellexeris 12, 10, 56. placuisse aliquid eo dicente, quod legentes non invenimus 11, 3, 8. quid fere undique placet? 1, 2, 15. suo loco minus placent 10, 3, 7. placent haec annis comparata 1, 3, 5. quod saepe nihil plac., et aliquid dicendum est 7, 1, 37 *N.* eligat ex omnibus optima, et tradat ea demum in praesentia, quae placent 8, Pr. 3. quod placeat aut certe sufficiat 10, 4, 4. damnanda sunt, quae placuerant; et invenienda, quae fugerant 10, 4, 2. omnia, dum nascuntur, placent 10, 3, 7; actores placere diversis virtutibus 11, 3, 178. hoc ipso proderat (*Cic.*), quod placebat 12, 10, 45. placebat propter sola vitia (*Seneca*) 10, 1, 127. neminem pejus agere, quam qui displicente causa placet 12, 9, 6; quae (*controversiae*) difficultatis gratia placent 9, 2, 77. lana tincta fuco citra purpuras placet *Ovid.* 12, 10, 75. ut sint plures (*pedes*), qui placent, et circumfusi bonis deteriores lateant 9, 4, 91; placendi cupido 10, 7, 17. *β*) *c. Dat.:* ut quibusd. placet 2, 17, 9. *cf.* 2, 13, 1. ut plurimis auctoribus placuit 3, 9, 1. *cf.* 9, 3, 76. ut Theodoro plac. 5, 13, 59. ut nobis plac. 12, 2, 21. ut cuique fingenti (*a. l.* fingere) placuit 9, 3, 54. si dis placet 8, 3, 44; cui Cicero valde placebit 10, 1, 112. cum placere se in dicendo posse, quibus illi placerent, diffideret *ib.* 126. Duxi uxorem, quae patri placuit (*ambigue dictum*) 9, 2, 69; quibus omnia sua placent 10, 3, 12. quorum mihi neutrum admodum placet. 8, 5, 25. *cf.* 9, 4, 110. 10, 5, 2. quod eminentissimis auctoribus video placuisse 1, 2, 2. *cf.* 1, 6, 42. imperitis placere aliquando, quae vitiosa sunt 12, 10, 51. si asperitas iis placuit alicujus 10, 2, 23. quae (*compositio*) ab uno Bruto minus probatur, ceteris placet 9, 4, 63. *cf. ib.* 105. quod non una omnibus forma placuit 12, 10, 2. *cf.* 5. quae mihi et quatenus musice placeat 1, 10, 31. qui (*status*) et Virginio placent 3, 6, 45. *γ*) *seq. Inf.:* severiores sequi placet (*sc. mihi*) leges 12, 1, 40. quanquam Graecum esse (*grammaticum*) priorem placet 1, 4, 1; quibus placuit ostendere 5, 12, 15. Ergo cui latius complecti *etc.* placuerit, habet, quod sequatur 9,

2, 1. pueros adolescentibus sedere permixtos non plac. mihi 2, 2, 14. mihi hanc figuram esse magis plac. 8, 6, 21. Ciceroni placuisse aiio Maiiamque geminata I scribere 1, 4, 11. *cf.* 3, 5, 3. 10, 7, 28. δ) *seq.* *ut:* Theodoro placere, ut ex singulis quaestionibus singuli sensus in prooemium conferantur 4, 1, 23.

**Placidus.** placidae et altae mentis 6, Pr. 7. dicendi genus plac. ac mite 6, 2, 19. *v.* Blandus. Acidus; placidioribus animis 4, 2, 74.

**Placo.** placari deos *Cic.* 9, 2, 96. quibus judex placatur 4, 3, 16. *v.* Concito.

**Plane.** α) *c. Verb.:* pl. affirmo 6, 3, 11. neque E pl. neque I auditur 1, 4, 8. p. distant 9, 1, 3. neque pl. dominatur oratio 8, 3, 62. cum is pl. instaret interrogatione 6, 3, 38. pl. nolo *ib.* 30. pl. volo 2, 7, 2. utendum pl. sermone, ut nummo 1, 6, 3; *c. Verb. subst.:* si nihil aliud pl. fuerit 11, 1, 77. illud pl. figura est 9, 3, 64. pl. finis est trimetri 9, 4, 111; *cf.* pl. adversarii fiunt inimici 12, 9, 11. β) *c. Adj.:* lumina pl. in tenebris clariora sunt 2, 12, 17. ut aut sint eruditi pl. aut *etc.* 1, 1, 8. nisi qui pl. sit hebes 7, 1, 48. imperitum pl. 11, 1, 21. nisi pl. justa fatigatione 11, 3, 132. pl. necessaria 6, 3, 102. pl. ridiculum 11, 3, 128. ut oratio Romana pl. videatur 8, 1, 3. pl. rudis aut stultus 11, 3, 76; pl. manifesto 10, 1, 53. pl. melius 2, 21, 16.

**Planta.** Generosioris arboris statim planta cum fructu est 8, 3, 76. teneris adhuc plantis 2, 4, 8.

**Planus.** I) *proprie.* α) locus montanus an planus 5, 10, 37. luna globosa, an plana, an acuta 7, 2, 6. pl. manu 11, 3, 80. via pl. 8, Pr. 3. β) *Subst.:* in planis 1, 10, 41. piscium genera alia planis gaudent, alia saxosis 5, 10, 21. per plana et amoena 12, 9, 2. II) *transl.:* planum et humile (*in dicendo*) 8, 5, 32. *v.* Conatus. nec admirationem consequentur eminentium, et planorum gratiam perdunt *ib.* 29. hunc statum plani et voluntatis appellarunt 7, 6, 4 *N.* in plano tumet (*verbum*) 8, 3, 18. sermo et doctis probabilis et planus imperitis 8, 2, 22; E planior litera est 9, 4, 33. planior probatio 2, 20, 5. Quae causa — dicta obscurius est; ad planiora et communia magis verba descendimus 8, 2, 24. [quia plurimum in praecipiendo valet ratio, quae doctissimo cuique planissima (*optt. Codd.* pleniss.) est 2, 3, 6 *N. et S.*]

**Plasma.** sit lectio — non tamen in canticum dissoluta, nec plasmate effeminata.

**Platanus.** non quia est arbor, plat. est 5, 10, 56. sterilem pl. 8, 3, 8 *v.* Olea.

**Plaudo.** illos — nec sponte judicioque plausisse 8, 3, 4. quo veteres tragoediae comoediaeque clauduntur, Plodite (*sic optt. Codd.*, *vulg.* plaudite) 6, 1, 52 *N. cr. et S.*

**Plausibilis.** in aliquem laetum ac plaus. locum quam maxime possint favorabiliter excurrere 4, 3, 1 *N.* dicendi genus magis populare atque plausibile 12, 10, 73.

**Plausor.** cum illa dicendi vitiosa jactatio inter plausores (*a. l.* plosores) suos detonuit 12, 9, 4.

**Plaustrum.** columnas plaustris vectas 5, 13, 40.

**Plausus.** plausum affectantibus 3, 11, 26. hujus velut praestigiae plausum petat 4, 1, 77. *v.* Acclamatio.

**Plebiscitum.** rogationibus plebisve scitis sancta sunt ista praecepta 2, 13, 6 *N.*

**Plectrum.** Alcaeus aureo pl. merito donatur 10, 1, 63.

[**Plenaribus.** (*hanc portentosam vocem praebent omnes Codd., in quo emendando viri docti frustra huc usque se exercuerunt, nisi vero Gernhardi* plenioribus *probes.*) 5, 13, 50 *N. cr.*]

**Plenius.** vox alit pl. 2, 2, 8. in alio nobis opere pl. dictum est 8, 3, 58. dicent haec pl. futura secula 10, 1, 92. pl. se loco suo expositurum esse 4, 2, 128. pl. hoc atque apertius intueri ex ipsis operibus 2, 20, 8. pl. labor gratiam refert 2, 16, 18. de his pl. suo quidque loco tractabimus 2, 13, 14. *cf.* 8, 6, 76; Per quot autem et quas accidat (*soloecismus*) species, non satis convenit. Qui plenissime, quadripertitam volunt esse rationem 1, 5, 38.

**Plenus.** I) *absolute. α) c. Subst.* a) *de qualitate:* pl. jam satis alveo fluit 2, 1, 4. pleniore haec canali fluunt 11, 3, 167. erit illud plenius interim corpus, quod mox adulta aetas astringat 2, 4, 5 *N.* pl. messis 8, 3, 8; cum sermoni deest aliquid, quo minus plenus sit *ib.* 50. plenior quid. sonus 1, 11, 6 *v.* Clarus. et longus et plenus et clarus satis spiritus 11, 3, 55. plena et exilis (*vox*) *ib.* 15. in laetis rebus plena (*Z. conj.* plana) et simplex fluit (*vox*) *ib.* 6?. vox, ut nervi, quo remissior, hoc gravior et plenior *ib.* 42; neque tam plenum et erectum *etc.* (*eloquentiae genus*), quam pressum et mite *etc.* 11, 1, 31. b) *de quantitate:* si aut falsa est aut parum plena (*finitio*) 7, 3, 23. quae si quis dilatare velit, plenos singula locos habent 8, 4, 14. nec protinus exigendam pl. operam 1, 1, 20. pleniori obsequio Pr. 3. officia liberiora plenioraque 6, 1, 9. eloquentiam cum plenissimam diversae partis advocatis concederet, sibi nunquam in agendo immodice arrogavit 11, 1, 19. pleniss. gratiam *opp.* minorem mercedem 12, 11, 29. *v.* Planus. *β) simpliciter.* a) *de qualitate:* in narratione pleni atq. expressi sumus 9, 4, 138. plenior Aeschines et magis fusus et grandiori similis, quo minus strictus est 10, 1, 77; plena sentiunt et parum expleta desiderant (*aures*) 9, 4, 116. cur alia (*spatia*) paucioribus verbis satis plena vel nimium, alia pluribus brevia et abscisa sunt? *ib.* 118 *cf.* 93. 119. fuerit necesse est aliquid plenius et erectius, cum dicit *etc.* 11, 3, 48; plenius adhuc et lentius ideoque dulcius (*in accendendo judice*) 11, 3, 167. subtili plenius est aliquid atq. subtilius 12, 10, 67. illo subtili praecipue ratio narrandi probandique consistet, sed quod etiam, detractis ceteris virtutibus, suo genere satis plenum 12, 10, 59 *N.* b) *de quantitate:* quanquam omnia, quae recta sunt, in suis auditoribus velit esse quam plenissima 10, 2, 21. — Plenus (*nomen ex causa datum*; *Edd.* Planus, *Z. conj.* Pius) 5, 10, 30 *N. et S.* II) *relative. α) c. Genit.:* pl. est (*Horatius*) jucunditatis et gratiae 10, 1, 96; fit plenum auctoritatis 9, 4, 108. illa quanquam plena sanguinis (*verba*) 11, 1, 34. totum hoc pl. est varietatis 9, 2, 10 alti spiritus pl. (*vis ingenii*) 10, 1, 44. *β) c. Ablat.:* plenum vino non vini (*recentior sermo*) 9, 3, 1. cujusmodi exemplis pl. sunt omnia 9, 2, 19. pl. talibus antiqui 9, 3, 16. pl. pueris gymnasium 2, 8, 3. pl. sunt ejusmodi impedimentis grammaticorum commentarii 1, 8, 19. paeonis — temporibus satis pleni 9, 4, 136; *c. Ellipsi:* plenae sunt orationes veterum ac novorum 5, 4, 1.

**Plerique.** *α) Masc.:* incisum erit sensus non expleto numero conclusus, plerisque pars membri 9, 4, 122. pronuntiatio a plerisq. actio dicitur 11, 3, 1. *β) Neutr.:* pleraque gratiora sunt, si inventa subito 4, 5, 4. *cf.* 7, 2, 29. 11, 1, 15. pleraq., quae natura non sunt reprehendenda

— turpia habeantur 11, 1, 47. ut non lecta mihi tantum ea, sed pleraque ex ipso sint cognita 5, 7, 7. potest tamen id ipsum, sicut pleraque (*a. l.* plerumque), vertere utilitas 7, 2, 40. animos ad pleraq. duriores ipsum robur facit 1, 1, 22. mollienda est in plerisq. alio colore asperitas orationis 11, 1, 85. *cf.* 11, 2, 17.

**Plerumque.** I) *de gradu:* haec pl. in altercatione, aut in rogandis testibus requiruntur 6, 3, 46 permovendis animis *etc.* pl. translatio reperta est 8, 6, 19. *cf.* 11, 1, 23. in eloquendo plerumque Homero similis 10, 1, 63. ut in μεταφορᾷ, μετωνυμίᾳ, ἀντονομασίᾳ *etc.*, pler. ὑπερβολῇ. 9, 1, 5. funebres contiones, consolationes, pler. causae reorum, tristes atque summissae 11, 3, 153. II) *de numero ac tempore.* α) pl. optima rebus cohaerent 8, Pr. 21. pl. a Graecis Romana dissentiunt 10, 5, 3. in scholis, quibus pl. rusticos, superstitiosos, avaros *etc.* effingimus 6, 2, 17. consilium est ratio quaed. alte petita, et pl. plura perpendens *etc.* 6, 5, 3. *cf.* 5. 10, 24. 9, 2, 5. 10, 6, 2. 11, 1, 14. 12, 10, 24; in agendo plus impetum posse pler. 12, 10, 50. haec interim necessario fiunt, interim pler., sed non necessario 5, 10, 80. pl. accidit, ut *etc.* 2, 3, 8. ut fit pl. 1, 1, 30. ut omnes oratores pl. fecerunt 7, 3, 16. *cf.* 11, 1, 18. pl. solet 2, 4, 31. nam et Trachalus pl. sublimis, et satis apertus fuit, et quem velle optima crederes 10, 1, 119. β) pler. ipsa delectatione capiuntur, nonnunquam admiratione auferuntur 8, 3, 5. ridiculum dictum pl. falsum est, hoc semper humile; saepe est industria depravatum, praeterea nunquam honorificum 6, 3, 6. *cf.* 9, 3, 3. quantitas quoque, ut dixi (*Sp. inser.* plerumque), etiamsi non semper, pler. tamen eidem subjacet 7, 4, 41 *Z. N. cr. cf.* 5, 10, 19. 11, 1, 38.

**Ploratus.** infantium feminarumque pl. 8, 3, 68.

**Ploro.** Date puero panem, ne ploret 6, 1, 46. nec speremus fore, ut aliena quisquam diu ploret *ib.* 29.

**Pluo.** non pluit, — si pluit *Galba* 6, 3, 66.

**Plumbeus.** ponderibus pl. 11, 2, 42.

**Pluralis.** α) *Adj.:* pl. (*numerum*) 1, 5, 42. genitivo plurali 1, 6, 26. β) *Subst.:* cum singulari pluralis subjungitur 9, 3, 8. singularia pluralibus miscet *ib.* 63. quod pluralia singulariter efferuntur 1, 5, 16. *cf.* 8, 6, 28.

**Pluraliter.** veteres pl. appellant (*cervicem*) 8, 3, 35. ut quaed. pl. non dicantur 1, 6, 25. dico pl., quod singulare est 8, 6, 28. *cf.* 1, 5, 16. ut de uno pl. dicamus 9, 3, 20.

**Pluvius.** pluvias (*a. l.* pluviales) aquas 10, 1, 109.

**Poculum.** poc. epotum 8, 6, 24 *v.* Epoto. gestum poculum poscentis 11, 3, 117.

**Poëma.** poëmata (*Senecae*) feruntur 10, 1, 129. quibus (*tropis*) poëma ornatur 1, 8, 16. oratoribus, qui veterum poëmata vel ad fidem causarum vel ad ornamentum eloquentiae assumunt *ib.* 10. Grammaticus de ratione loquendi si disserat — poëmata enarret 1, 2, 14. poëma nemo dubitaverit imperito quod. initio fusum et aurium mensura et similiter decurrentium spatiorum observatione esse generatum; mox in eo repertos pedes 9, 4, 114. quem in poëmate locum habet versificatio, eum in oratione compositio *ib.* 116. Horatius ne in poëmate quidem humilem generis hujus (*i. e. fabellae*) usum putavit 5, 11, 20.

**Poena.** α) *c. Adj.:* gravissimas p. 12, 1, 3. injusta — justa p. 5, 14, 17. quae p. adv. interfectorem patris justa est 5, 10, 88. p. levi —

tardiore 7, 2, 42. mitior p. 6, 4, 16. *β) c. Genit.:* p. nocentium 12, 7, 2; infelicem calumniandi se p. 10, 3, 11. p. abdicationis 9, 2, 88. legum — malae conscientiae poenas 12, 1, 13; servatae patriae p. 11, 1, 18. illa non poena sed prohibitio sceleris fuit *Cic.* 9, 2, 18. *cf.* 12, 7, 1. *γ) per varios Casus.* a) *Genit.:* in infamia plus poenae quam in morte 6, 2, 23. p. nocentium cupidus 12, 7, 2. p. modus 2, 4, 39. quantitas, cum sit aut poenae aut honoris, ex qualitate facti constituitur 7, 4, 16. *v.* Honor. b) *Accusat.:* qui poenam suam honoribus summis esset aestimaturus 11, 1, 10. quae p. huic crimini constituta est 7, 4, 42 *v.* Constituo. vel aliis incommodis — vel poenitentia satis poenam dedisse *ib.* 18. poenas expetere 12, 7, 1. mitior solet p. irrogari verecundiae 6, 4, 16. cum ei ante injusta p. luenda sit, quam justa repetenda 5, 14, 17. an commissa sit poena? an exigi debeat? 7, 4, 20. servatae patriae poenam passus 11, 1, 18. ab ea (*matre*) poenas petere 3, 11, 12. quae res poenam advocati remiserit 7, 1, 60. poenam subire 7, 2, 42; ad infelicem calumniandi se poenam alligandos 10, 3, 11. [superstes parens tantum ad poenas (*Codd. om.* ad; *v.* Amitto. 6, Pr. 13 *N. cr.*] in poenas a semet ipsis induantur 12, 1, 3. non durat ultra poenam abdicationis 9, 2, 88. c) *Ablat.:* poenis eripiat 2, 16, 2. poena liberari 5, 14, 4. p. levi transigi 7, 2, 42. lis est omnis aut de praemio, aut de poena *etc.* 7, 4, 3.

**Poenarius.** p. actiones 4, 3, 9 *N.* 7, 4, 20.

**Poenitentia.** coepti p. 12, 5, 3. quasi p. dicti (*fig.*) 9, 2, 60. licet te vel poen. vel ambitus ad hoc genus actionis adduxerit 7, 1, 53. *v.* Excusatio; poenitentiae confessio 11, 1, 76; *Accusat.:* ob p. *ib.* 56. p. ostendimus (*manibus*) 11, 3, 86. p. acturo 9, 3, 12; *Ablat.:* emendari p. 4, 1, 45. p. satis poenarum dedisse 7, 4, 18. *cf.* 5, 7, 13. compressam manum in p. (*a. l.* in signum poenitentiae) pectori admovemus 11, 3, 104 *N. cr.*

**Poenitet.** ut meliora probantes pejorum poeniteret 6, 5, 8. neque me p. ad hoc quoque opus meam respicere 11, 1, 55. illud non poenitebit curasse 1, 1, 34. non poeniturum *Sall.* 9, 3, 12 *N.*

**Poësis.** *v.* Eloquentia. *cf.* 10, 1, 28 *seqq.*

**Poëta.** *α) c. Adj.:* clarioribus p. 12, 4, 1. a corruptissimo quoque poëtarum figuras seu translationes mutuamur 8, Pr. 25. quend. non ignobilem p. ita lusisse 9, 4, 90. p. illustres 5, 11, 36. malos p. 6, 3, 96. p. maximos Musas invocasse 4, Pr. 4. *cf.* 10, 1, 91. optimis poëtar. 11, 3, 4. posterioribus p. 10, 1, 66; omnium ejus generis poët. 10, 1, 85. *β) per varios Casus.* a) *Nominat.:* enthymema — ut Homerus poëta 8, 5, 9. se poëtae canere testantur 1, 8, 2. in quibus (*prosopopoeiis*) p. sua persona utetur *ib.* 3. quibus (*p.*), quia plerumque metro servire coguntur, adeo ignoscitur, ut vitia ipsa aliis in carmine appellationibus nominentur *ib.* 14. p. solent abusive etiam in his rebus, quibus nomina sua sunt, vicinis potius uti 8, 6, 35. eo (*appositio*) p. et frequentius et liberius utuntur *ib.* 40 p. etiam verborum divisione faciunt transgressionem *ib.* 66. versificator quam poëta melior 10, 1, 89. ut nostri p., quotiens dulce carmen esse voluerint, illorum (*Graecorum*) id nominibus exornent 12, 10, 33. b) *Genit.:* poëtar. enarrationem 1, 4, 2. 2, 5, 1. poëtar. judices 10, 1, 54. plurimum oratori conferre lectionem poëtar. 10, 1, 27. qui poëtar. scripta pronuntiant (*i. e.* histriones) 12, 3, 1. salvo modo poëtae sensu 1, 9, 2. poëtar. sententiis non orationes modo sunt refertae, sed libri etiam philosophorum 5, 11, 39; undique congerentes nomina plurimorum p.

persona confirmet 8, 5, 8. p. singulorum examinanda 10, 3, 5. ubi pond. exigitur, praeceps ac resultans 9, 4, 83. si rerum pondera minutissimis sententiis non fregisset 10, 1, 130. plus ponderis habet in affirmando 4, 2, 125. non habet haec res mensuram et quasi pondus 11, 1, 91. neglecto rerum pond. et viribus sententiarum 9, 3, 100. relicto rerum pond. ac nitore contemto 9, 4, 113. ita servabitur pondus 10, 7, 28; clarissimi gravitate sententiarum, verborum pondere, auctoritate personarum 10, 1, 97. *v.* Auctoritas; oratio, quae astu caret, pondere modo et impulsu proeliatur 9, 1, 20. (*in palaestra*) plus pondere et firmitate et spiritu agitur 12, 2, 12. rem alioqui levem sententiarum pondere implevit 9, 3, 74. pugnat ille acumine semper, hic frequenter et pondere 10, 1, 106. subtilitate vincimur, valeamus pondere 12, 10, 36. cum pond. aliquo dicenda sunt 6, 1, 2. lenti quid. ac remissi, non sine pond. tamen 12, 10, 19.

**Pone.** *ap. Virg.* 8, 3, 25.

**Pono.** facit posui 1, 6, 15. I) *in aliquo loco.* α) in iis, quae didicerunt, locis ponunt (*a. l.* repon.) res illas, mensam in vestibulo *etc.* deinde relegentes inveniunt, ubi posuerint 11, 2, 23. columna, quae est Duellio in foro posita 1, 7, 12. tyrannicidae imago in gymnasio ponatur 7, 7, 5. scutum signi gratia positum 6, 3, 38. alteram (*sellam*) posuit *ib.* 25. an iis demum ponenda sit (*statua*) 3, 8, 5. *cf.* 7, 9, 8; si quis corpus suum inculto loco poni jubeat 7, 9, 5 *Z.* ut poni (*a. l.* deponi), non ferire videatur (*manus*) 11, 3, 106. posito genu 9, 4, 11. eos — ad senatum adduci jussi; in senatu sunt positi *Cic.* 9, 3, 50. β) *transl.:* aperte ponendi rem ante oculos 8, 3, 81 *v.* Oculus. cum accusator a jure coeperit, patronus omnia paene ante jus posuerit 7, 1, 2. quae sunt contra posita 12, 2, 5 *v.* Contra. extra posita 3, 6, 25 *v.* Extra. illud, quod potest videri extra haec positum, conjecturae genus (*a. l.* propos.) 7, 2, 4. extra periculum positum 2, 5, 23. extra vulgarem usum positae (*figurae*) 9, 3, 5. augendo, quod est infra, necesse est extollat id, quod supra positum est 8, 4, 9. ex longe positis ad propiora argumenta ducuntur 5, 10, 90. res procul ab ostentatione positas Pr. 4.

II) *de ordine in dicendo vel scribendo* α) ut potentissima (*argumenta*) prima et summa ponantur 6, 4, 22. secunda quinque partium posita est (*dispositio*) 7, Pr. 2. *cf.* 1, 5, 26. assumtionem deinde ponit 5, 14, 8. haec amplificatio posita est alibi, alibi valet 8, 4, 15. aliter tantummodo positas (*quaestiones*) 3, 5, 11. versus commode positi 6, 3, 96. opportune positae (*figurae*) 9, 3, 100. nomen simpliciter positum 1, 6, 13. haec — ubicunque erunt posita, an conveniant, nisi multa lectione atq. auditione assequi nullo modo possumus 10, 1, 10; inveniunt, ubi posuerint (*i. e. singulas sententias in arte memoriae*) 11, 2, 23. β) id quod ante ingressum rei ponitur 4, 1, 3. *cf.* 4, 2, 86. lumina in clausulis posita 8, 5, 2 *v.* Clausula. primo (*loco*) firmum aliquid esse ponendum, summo (*a. l.* summa) firmissimam, imbecilliora medio (*a. l.* media) 7, 1, 10. (*syllabam*) aliam pro alia, aut eandem alio, quam rectum est, loco ponat 1, 5, 10. *v.* Locus. γ) Antonomasia est, quae aliquid pro nomine ponit 8, 6, 29. et divisionem pro sententia poni, et argumentum 8, 5, 30. Romanae eloquentiae principem pro Cicerone posuisse 8, 6, 30. in tropis ponuntur alia verba pro aliis 9, 1, 5. *cf.* 8, 4, 2. 8, 6, 3. 36; *cf.* hic scientiam non virtutis loco ponit 2, 15, 20. *cf.* 6, 3, 4. hic per abusionem posita (*oeconomia*) 3, 3, 9.

III) *i. q. a f f e r o, p r o p o n o.* α) ut supra posui 5, 10, 44. 11, 2, 29. quae supra ex oratore posui 11, 3, 184. ea quae non sint posita (*sc. ab adversario*) 7, 2, 56. quod ab iis (*Graecis*) sumtum Laenas Popilius posuit, esse hanc inotiosam actionem 11, 3, 183. et singula quoque interim ponuntur 5, 14, 17. ego apertiora posui 5, 10, 64. inopinatum et a lacessente poni solet 6, 3, 84. pauca exempli gratia ponam 6, 5, 6. illud ad verbum ponere 11, 2, 22. quod non ideo, ut pro vero accipiamus, est positum 2, 17, 6 quod et ex veteribus ejus libris manifestum est, et a Messala in libro de S litera positum 1, 7, 23. argenti pondo posuit (*in testamento*) 7, 6, 11. β) *c. Subst.:* quaed. argumenta p o n e r e satis non est, a d j u v a n d a sunt 5, 12, 6. *cf.* 4, 2, 108. ponunt in persona et nomen (*tanq. argum.*) 5, 10, 30. *v.* A r g u m e n t u m. ut ne auctorem ponam, verecundia ipsius facit 6, 3, 64. *cf.* 1, 5, 43. fere ponendae a me causae officium exigebatur 4, 2, 86 *N.* ponuntur hae in secundo Cic. de Or. libro contradictiones 2, 17, 36. exercitationis causa poni et poëticas et historicas (*controversias*) 3, 8, 53 *N.* eorum exempla pono 9, 3, 69. *v.* E x e m p l u m. firmamentum ipsius verbis ponam 3, 11, 12. genere posito 4, 5, 27. neutrum nomen e s t p o s i t u m, et utrumque i n t e l l i g i t u r 8, 6, 30. cum praecedentes pedes posui 9, 4, 109. hae (*propositiones*) si ponantur singulae 4, 4, 7. posuerat et Cic. in libris rhetoricis facti *etc.* (*quaestiones*) 3, 6, 50. positis invicem cujusque generis quaestiunculis 1, 3, 11. meam quibusd. locis posuisse sententiam 3, 1, 22. *cf.* 9, 3, 62. quos (*status*) posui 3, 6, 46. certa quaed. ponuntur, quae themata dicimus 4, 2, 28. *cf.* 12, 8, 6. ut cum ap. C. Caesarem consultatio de poena Theodoti ponitur 3, 8, 55. ipsa ejus verba ponantur 5, 13, 25. vituperatio, quae, si gravius posita sit, severa est, si levius, ridicula 6, 3, 37. voces in significatione diversa ponuntur 9, 3, 69; *c. Dat.*: positam nobis esse materiam 2, 21, 20. ponentium (*a. l.* impon.) periculis pretia 12, 7, 11.

IV) *i. q. s t a t u o, f i n g o:* solet a quibusd. et illud poni, Omnium igitur artium peritus erit orator *etc.* 2, 21, 14. quo in causis posito 5, 9, 4. ut jam nobis ponere alia (*verba*), quam quae illi rudes homines primique fecerunt, fas non sit 8, 3, 36. ne contradictiones eas p o n a n t, quibus facillime responderi possit; neu sibi stultum adversarium f i n g a n t 5, 13, 42. qua in sententia ponitur ap. Platonem Gorgias 2, 21, 1 *N.* *cf.* 7, 2, 55. alii elementa novem posuerunt 3, 6, 25. duos ponere fines 7, 3, 20. *cf.* 9, 2, 102; *c. Praedic.:* quod secundum posuimus genus 9, 2, 76. *cf.* 12, 1, 1. ut si ponatur adulter caecus, aleator pauper 2, 4, 22. a quibus ponuntur ut partes, quae species sunt partium 3, 8, 26; *seq. Inf.:* quod autem posui, referre, quo quidque accusator modo dixerit 5, 13, 25. ponunt et illud, saepe causam in aliquam rem dimitti, quae *etc.* 3, 11, 16. ponendo etiam esse facinus, quod erat inferius 8, 4, 4. quod est a me positum, supervacuam esse narrationem rei, quam *etc.* 4, 2, 20. quibusd. scholasticis controversiis, in quibus ponitur, aliquem non respondere, ad quae interrogatur 4, 2, 92. f i c t a materia, in qua p o n i t u r t i b i c e n — a c c u s a r i, quod *etc.* (*Inf. hic recte ex similitudine aliorum verborum positum, ut ap.* C u r t. VI, 11, 35. qui proximi sceleris particeps esse arguebatur) 1, 10, 33 *N.*

V) *i. q. n u m e r o, r e f e r o:* α) merito ponimus hoc ipsum opus in parte oratoria 2, 18, 5. *cf.* 1, 11, 17. rhetoricen i n una aliqua parte ponendam 2, 21, 3. ponitur a quibusd. et quidem i n prima parte deorum auctoritas 5, 11, 42. *cf.* 3, 4, 3. *v.* P a r s. qui translationem i n rationali quoque genere ponerent 3, 6, 78. β) p o n e n d u s i n t e r praecipuos f o r e t 10, 1, 116. quae i n t e r argumenta ponuntur 8, 3,

72. *cf.* 4, 1, 11. ponunt inter figuras orationis 9, 2, 27. *cf.* 9, 3, 91. 97. 8, 3, 61. 9, 2, 102.

VI) *i. q.* constituo, repono. *α*) hic causae cardinem ponit 5, 12, 3. in reip. administratione (*hoc officium*) posuerunt 3, 8, 14. duplex ratio posita aut in rebus aut in affectibus 6, 1, 1. criminis adhuc in condicione positi 7, 4, 27. sunt quaed. actiones in satisfactione, deprecatione, confessione positae 11, 1, 52. id non esse positum in contentione 9, 2, 96. Est et amarum quidd., quod fere in contumelia est positum 8, 3, 89. prope in sola delectatione ponatur (*locus*) 2, 17, 28. *cf.* 9, 3, 102. multum in tua fide ac diligentia positum est Ep. ad Tryph. 3. promtum hoc et in expedito positum 10, 7, 24. cum sint artium aliae positae in sola inspectione 2, 18, 1. positum in communi omnium intellectu 5, 10, 18. in verborum interpretatione sunt posita 12, 3, 7. cum sit posita (*altercatio*) in sola inventione 6, 4, 1. illud genus non est positum in hac veluti jaculatione verborum 6, 3, 43. quae posita (*sunt*) in more civitatis 12, 3, 7. ista, quae tamen in aliquo posita sunt (*motu*) 11, 3, 67. hoc praecipue positum esse in natura et in occasione 6, 3, 11. in promtu posito dicendi modo 9, 1, 13. non tantum in ratione positum est loquendi 9, 3, 28. omnem quaestionem ponunt in rebus et verbis 3, 5, 5. *cf.* 8, 3, 90. non alibi quam in risu posita 9, 2, 14. verba in usu cotidiano posita 2, 10, 9. *cf.* 5, 10, 5. orationis tam ornatus, quam perspicuitas aut in singulis verbis est aut in pluribus positus 8, 3, 15. summum in voluptate corporis bonum ponens 12, 2, 24. sequens (*species*) posita est in voce aut omnino suppressa *etc.* 8, 3, 85; quod est positum in distinguenda rei proprietate 9, 3, 71. cum sit in eloquendo positum oratoris officium 10, 1, 3. imitatio est posita fere in cludendo, sed versatur etiam in factis 9, 2, 58. positum in persuadendo orandi munus 2, 15, 3. *β*) cujus ars non in hoc posita est, ut noverimus, quibus *etc.*, sed totam, ut mea fert opinio, subtilitatem in dubiis habet 1, 7, 1. *cf.* 4, 2, 43. summa in hoc posita est, ut moveamur ipsi 6, 2, 26; in eo, quomodo declamatur, positum est etiam, quomodo agatur 9, 2, 81. plurimum ad omnia momenti est in hoc positum, si vir bonus creditur 4, 1, 7. in eo, qui cognoscit, plurimum ponendum est, si laus eum misericordis potius, quam reprehensio dissoluti consecutura est 7, 4, 19 *N.*

**Pons.** amnis — qui pontem indignetur 12, 10, 61. rupti torrentibus pontes 2, 13, 16.

**Pontifex.** commentarios pontificum 8, 2, 12 *N.* pontificum annales 10, 2, 7.

**Pontus.** nunc coelum undique et undique pontus *Virg.* 12, Pr. 3.

**Poples.** ad medios poplites usque 11, 3, 138.

**Popularis.** gravitas senatoria — aura pop. 11, 1, 45. p. illa virtutum Cn. Pompeji commemoratio 4, 3, 13. p. delectatio 2, 10, 11. M. Tullii eloquentia et contra leges agrarias p. fuit 2, 16, 7. p. error ad meliora ducendus 12, 1, 26. dicendi genus magis pop. 12, 10, 73 *v.* Plausibilis. pop. laudem *opp.* judicium doctorum 8, 3, 2. leges p. 5, 13, 24. 7, 4, 13. p. persuasio 2, 15, 19. 5, 11, 37. p. sententiae 5, 13, 42. quidquid erit sententiis populare 8, 3, 13. p. turbae 2, 16, 2. p. utilitatis gratia 10, 2, 27.

**Popularitas.** Marci Manlii pop. signum affectati regni est existimatum 5, 9, 13.

**Populariter.** totas vires p. explicabit (*oratio*) 12, 9, 2.

**Populus.** *v.* Gens. ap. pop., qui ex pluribus constat indoctis 3, 8, 2.

quia, quod populus crediderit, omnibus debeatur 5, 10, 117. cum judex detur aut populus, aut ex populo 12, 10, 53. testem populum (*promittit*) 12, 8, 11; nec pastorem populi auctore Homero dixerim 8, 6, 18. populorum — assimulamus affectus 11, 1, 41. personae magnae fingentibus placent, — populi *etc.* 3, 8, 61. populi cognitiones 3, 10, 1. respublicae, quae populi potestate regerentur 5, 10, 63. quem (*risum*) populo dabat 11, 3, 180. populos alloqui (*in somniis*) 6, 2, 30. ut vaga illa multitudo coiret in populos 2, 16, 9; majestas est in imperio atq. in omni populi Rom. dignitate 7, 3, 35. suadendo concitatius (*aliquid*) populus (*poscit*) 8, 3, 14. ap. populum habet locum deprecatio 7, 4, 18. neque eadem in voce, gestu, incessu, ap. principem, senatum, populum, magistratum — decent 11, 3, 150. in senatu conservanda auctoritas, ap. pop. dignitas *ib.* 153.

**Porca.** ut illud (*ap. Virg.*): Caesa jungebant foedera porca, fecit elegans fictio nominis: quod si fuisset porco, vile erat 8, 3, 19.

**Porrigo.** libellum timide porrigenti 6, 5, 58. labra porriguntur male 11, 3, 81; si vero porrecti utrinque undeviceni (*pedes*) singulis distent, non plures intus quadratos habebunt, quam per quot longitudo ducetur 1, 10, 44 *N.* aut correptis aut porrectis literis syllabisve 1, 6, 32 *N. cf.* 1, 7, 14.

**Porro.** I) *Adv.*: qui nostrum porro propagat genus *Tragic.* 9, 3, 57. II) *in transitu orationis.* α) *continuat:* Id p., quod dicitur, aut est lascivum et hilare, aut *etc.* 6, 3, 27. Nos p. quaerimus, quando iis percipiendis puer maturus esse videatur 2, 1, 7. P. lex omnis aut tribuit, aut adimit *etc.* 7, 5, 5. *cf.* 5, 10, 35. 5, 13, 52. 6, 3, 12. 9, 4, 22. 11, 3, 44. Praeterea velut simplicius docentes sequuntur —. Abest illis etiam adhuc laboris judicium. Porro afficit sensus fatigatio 1, 12, 11. *cf.* 8, Pr. 6. porro depulsionem omnem infitiatione duplici — praeterea defensione ac translatione constare 8, Pr. 9. Praeter hoc — Porro 8, 5, 28. β) *explicat aut concludit:* Hae p. actiones constant comparatione: ipsa comparatio non una via ducitur 7, 2, 22 *N.* personis autem non quidquid accidit exequendum mihi est, sed unde argumenta sumi possunt. Ea p. sunt, Genus — Natio *etc.* 5, 10, 24. quo fit, ut in controversia una plures quaestiones esse dicantur. Harum p. plerumque levissima quaeque primo loco fungitur 3, 6, 8 *N. cr. cf.* 2, 4, 18. *cf.* 1, 2, 30. 5, 10, 32. γ) *in interrogatione:* quae p. ars statim fuit? 9, 4, 5. Quid p. multus stilus et assidua lectio juvat 10, 7, 4. Cui (*Sp.* Qui) p. non satis est, quod (*Sp.* quo) nihil potest esse melius 12, 10, 39 *Z.* Quid p. est honestius, quam docere, quod optime scias 12, 11, 6. *cf.* 9, 2, 80. 12, 5, 3. δ) *in oppositione:* idque interim fieri, quia fastidiant praestare hanc inferioribus curam; interim, quia omnino non possint. Ego porro eum, qui nolit, in numero praecipientium non habeo 2, 3, 5 *N.* ego porro ne invenisse quidem credo eum, qui non judicavit 3, 3, 5. Ego porro, qui Albanas habeo columnas, clitellis eas apportavi *Cic.* 5, 13, 40. *cf.* 2, 17, 8. 3, 8, 59. 12, 3, 8 *N.* Ego dubito, an id improprium potius appellem: significatione enim deerrat: soloecismi p. vitium non est in verbo sed in complexu 1, 5, 46. bonus enim vir non agit nisi bonas causas, eas p. etiam sine doctrina satis per se tuetur veritas ipsa 12, 1, 33. *cf.* 12, 8, 6.

**Porticus.** studia sapientiae in porticus et gymnasia primum recesserunt 12, 2, 8.

**Portio.** tanto quadam portione ad afficiendum potentiora 6, 1, 26.

(*pars*) posterior ead. portione altius qua (*de conj. Sp.*; *Codd.* *quam*) cinctura (*terminatur*) 11, 3, 139. pro sua scilicet portione 10, 7, 28.

**Porto.** ad modum aliquid portantium 11, 3, 120.

**Portorium.** p. Rhodiis locare — conducere 5, 10, 78.

**Portus.** I) intrare portum navis nisi lenibus ventis vecta, non possit 10, 7, 1 *Z. v.* Intro. dum portum egreditur (*navis*) 4, 1, 61. salva nave in portum pervenire 2, 17, 24. *cf.* 12, 11, 4. 5. II) *in translat.:* portum pro pace atq. concordia *Horat.* 8, 6, 44. dum e portu egredimur 10, 7, 23. e portu navigavi 4, 2, 41. qui tam procul a p. recessisset 12, Pr. 3. p. illum eloquentiae suae salutarem non etiam piratis patefaciet 12, 7, 4. ingenia Graecorum etiam minora suos portus habent 12, 10, 37 *N.*

**Posco.** *α*) poscimus et pollicemur (*manibus*) 11, 3, 86. *v.* Polliceor. ut actus poposcerit *ib.* 75. ratio comparationis et decor poscit 8, 6, 62. parce et cum res poscet 9, 3, 4. *cf.* 2, 1, 12. 2, 4, 20. 4, 2, 108. cum res poscit (*a. l.* posset) 11, 1, 1. si res poscet 1, 10, 38. si quo loco res poscet 3, 1, 19. ubi res poscit 10, 1, 9. si ita poposcisset utilitas 3, 8, 63. *β*) *c. Obj.* a) *de personis:* sublimius aliquid senatus, concitatius populus — poscunt 8, 3, 14. jam conchylium poscit (*infans*) 1, 2, 6. poculum poscentis 11, 3, 117. lineas poposcit *ib.* 133. laudem silentio poscere *ib.* 121; hoc posco mihi, ut — intelligar 9, 4, 57; poscitur (*periodus*) tum austera, si accuses, tum fusa, si laudes *ib.* 128. b) *de inanimis:* hoc omne bonum et comem virum poscit 6. 2, 18. aliud in ead. (*narratione*) poscent affectus vel concitati vel flebiles 11, 3, 162. *cf.* 11, 1, 45. proximam clausulis diligentiam poscunt initia 9, 4, 62. ornata claritatem quoque vocalium poscant *ib.* 131. haec quoque pars acumen ac vigilantiam poscit 5, 7, 10. omnium, quae pugna poscit 12, 3, 5. b literam ratio poscit 1, 7, 7 *v.* Ratio. quid secundis flatibus, quid adversis ratio (*Z. de emend. Sp.*; *Codd.* ratis) poscat 12, 11, 5 *N.* quid res poscat 10, 3, 15. sensus omnis — poscitque (*a. l.* possidetque) naturale intervallum 9, 4, 61.

**Positio.** I) *proprie.* *α*) *de locis:* ex loci positione ac munitione 3, 7, 26. *β*) *de verbis:* nominis pro nomine pos. 8, 6, 23. in oratione comprehensionis unius sequentium ac priorum inter se inconveniens pos. 1, 5, 51. II) *transl.* *α*) *quae ponuntur in disputationibus:* aliquando argumenta ex ipsis positionum vitiis ducimus 2, 10, 15 *N.* controversiae — positionibus mutantur 7, 4, 40 *N.* *β*) *in re metrica:* etsi brevis natura, tamen positione longa est 1, 5, 28. duae natura breves positione sunt temporum quattuor 9, 4, 86; *i. q. thesis:* ut a sublatione ad positionem idem spatii sit *ib.* 48. qua coeperunt (*rhythmi*) sublatione ac positione ad finem usque (*a. l.* ad positionem usq.) decurrunt *ib.* 55. *γ*) *in verbis i. q. terminatio:* quorum (*nominum*) prima pos. in easd. literas exit 1, 5, 6. simplices voces prima positione, id est, natura sua constant *ib.* 65 *N. et S.* prima aliquando pos. ex obliquis invenitur 1, 6, 10. quia prima pos. *paciscor* — faceret tempore praeterito *pactus sum* *ib.* ut, cum deprehensum est *lepus*, et *lupus*, similia (*Sp.* simili positione, quantum casibus numerisque dissentiant *ib.* 12 *Z.* obliquis casibus ducti etiam primas sibi positiones non invenire permittunt *ib.* 22. similes quoque positiones in longe diversas figuras per obliquos casus exeunt *ib.* 25. quae tota positionis ejusd. in diversos flexus

exeunt *ib.* 15. quae feminina positione mares, neutrali feminas significant *ib.* 1, 4, 24. ὁμοιολογία — et in sententiis, et in figuris, et in positione (*sic optt. Codd.; Sp.* compos., *ter om.* in) longe — ingratissima 8, 3, 52 *S.*

**Possessio.** I) non proprietatis est quaestio sed tantum possessionis 7, 5, 3. cum jure bonorum possessio testati secundum tabulas testamenti detur 5, 14, 15; quae (*rhetorice*), dum opere cedit, jam paene possessione depulsa est 2, 1, 5. magis haec (*philosophia*) illi videtur in possessione earum rerum fuisse 12, 2, 5. ab opere pulcherrimo, cujus tractatus atq. ipsa poss. plenissimam studiis gratiam refert 12, 11, 29. II) *i. q. praedium:* requirebat, Ubi essent eae possessiones 6, 3, 44.

**Possessivum.** in quibus (*soloecismis*) patrium pro possessivo dicitur vel contra 1, 5, 45.

**Possessor.** a poss., quod possidetur, ut *hominem devorari*, cujus patrimonium consumatur (*tropus*) 8, 6, 25 *opp.* actor (*in declamationibus i. q. defensor*) 7, 1, 38 *N.*

**Possibilis.** δυνατὸν, quod nostri possibile nominant: quae ut dura videatur appellatio, tamen sola est 3, 8, 25 *N.*

**Possideo.** quod possidetur 8, 6, 25. quia bello parta non nisi ead. vi possideantur 5, 10, 115. nec quisquam, qui sufficientia sibi possidebit, hunc quaestum sine crimine sordium fecerit 12, 7, 9. non solum possedisse nos sed etiam nostrum possedisse 7, 5, 3; his possidebimus (*Sp.* — demus) judicum animos 6, 1, 52 *Z.*

**Possum.** Si potero (*paeon*) 9, 4, 106. *α*) tu in me dic, et potes 9, 2, 97. cum occidere eum nemo potuisset (*i. q. sustinuisset*) 4, 2, 72. cum maria transire *etc.* minores sed difficiliores artes potuerint 12, 11, 10. nec ut ex tempore dicere malit, sed ut possit 10, 7, 4. *v.* Nolo. posse autem, maxime si velit, optimum quemque 2, 3, 5. non tamen potui, ac ne debui quidem 6, 2, 1 *v.* Debeo quod sub extrario accusatore et legibus agente prodesse nunquam potest, in domesticis disceptationibus potest 7, 4, 9. philosophia simulari potest, eloquentia non potest 12, 3, 12. *cf.* 10, 5, 7. *v.* Non. *β*) *c. Inf.:* quod genus chriae videri potest 2, 4, 26. *cf.* 11, 1, 4. Est gratus jocus, qui minus exprobrat, quam potest 6, 3, 94. compositio satis odiosa esse non poterit 9, 4, 137. etiamsi habere potest 2, 2, 14. quare potest et coisse cum viro 5, 9, 7. num infirmari in aliqua parte lex possit 7, 1, 49. quae non tuto dici possunt 8, 3, 37. ne omnino possit non intelligere 8, 2, 24. adv. desertores scripta (*lex*) non potest, nisi optione, subverti 7, 7, 6. sermo fingi non potest, ut non *etc.* 9, 2, 32; scholastica materia, sed non, quae non possit accidere 11, 1, 82. multa jam video posse evenire 12, 1, 39. ne, quod effici non potest, aggrediamur 6, 5, 2. Idque fieri non potuit 9, 2, 55. neque enim fieri pot. —, si non *etc.* 12, 10, 46. si id fieri pot. 11, 1, 71. idem fieri non inutiliter pot. *opp.* fieri oportebit 4, 3, 7 *v.* Fio. *γ*) *c. emphasi.:* Dic, numquid potes de Sexto Annali 6, 3, 86. ut media primis, et summa mediis accommodentur, et quocunque modo accommodari potest (*a. l.* poterunt) 9, 3, 78. ne dicet quidem salse, quotiens poterit 6, 3, 30. *v.* Quotiens. Optimum erat negare: sed (*Sp.* si) non potest, occidit ergo 7, 1, 34 *N.* si possumus 7, 4, 13. Occides ergo? si potero 9, 2, 91. prudentis est, quo in quoque optimum est, si possit, suum facere 10, 2, 26. aut satis, aut certe uti potuimus 10, 1, 4. ut optime possumus (*a. l.* possimus) 12, 10,

38. δ) *amplificat, antecedente* quam *aut Relativo:* continuabat quam posset plurimos versus 11, 3, 54. quales utrinque esse optimi poterunt 7, 3, 20. omni qua potest gratia 4, 2, 116. moeror, quem summum poterat efficere 2, 13, 13. quantum plurimum poterit 12, 9, 15 *v.* Quantus. ε) *Conjunct.:* neque illum tristem — sperare possim (*Sp.* possum) erectae circa studia mentis fore 1, 3, 10 *Z.* possis illud grammaticum, hoc rhetoricum magis dicere 9, 3, 2. nam id sane doctrina possit (*a. l.* posset) augere 6, 3, 12 *N. cr.* oratores vero vel praecipue Latinam eloquentiam parem facere Graecae possint (*a. l.* possunt) 10, 1, 105. si quid exierit numeris aptius; fortasse non possit; sed tamen si quid exierit 12, 10, 26. possit in actionibus: quid fiet in altercatione 12, 3, 3. Jam multum acti est: posset aliquis non affuisse, et heres esse 7, 1, 50 *N. cr. et S.;* cum posset palam negare, Credo, inquit, et verum est 6, 3, 94. *cf.* 111. Ego vel hoc uno malo sic eram affectus, ut me jam nulla fortuna posset efficere felicem 6, Pr. 5; Quantum possis, in eo semper experire, ut prosis 9, 3, 76. cur non aliquis etiam unus utrumque consequi possit 12, 1, 31. illam jucunditatem inaffectatam, sed quam nulla consequi affectatio possit 10, 1, 82. quomodo sufficere officiis civilibus possit 10, 3, 11. ζ) *Indic. pro Conjunct.:* si pulsasses, defendi non poteras 6, 2, 23. potuerat (*Codd.* potuerit), si tempus ad disponendum fuisset 6, 4, 14 *N. cr. et S.* possunt videri in parte ponenda perspicuitatis — Ego tamen *etc.* 8, 2, 11. Possum dicere (*fig.*) 9, 2, 47. omnem, quem ex ingenio suo poterant (*a. l.* potuerant *al.* potuerunt) habere, conatum 5, 10, 101 *N. cr. et S.* altercationis praecepta poterant videri, tunc inchoanda, cum omnia peregissem 6, 4, 1. *cf.* 3, 8, 42. 6, Pr. 9. potuit enim sic constitui ratiocinatio 5, 14, 12. et decipi potuit 7, 2, 53. *cf.* 7, 3, 34. 12, 10, 55. η) *i. q.* valeo: quidquid illic possunt 1, 3, 4. nimium quam in animis hominum potest 4, 2, 70. plus invidiam quam convicium posse 6, 2, 16. [*cf.* 12, 10, 50 *N. cr. et S.*] exempla plurimum in consiliis possunt 3, 8, 36. quodsi in rebus — tantum possum 11, 3, 5.

**Post.** I) *Adverb.:* quae post posituri (*Sp.* dicturi) erimus 4, 3, 10 *Z.* p. (*a. l.* postea) subeat ratio collocandi 10, 4, 5. iidem primo solum iter credant esse, in quod inducentur, post (*Sp.* mox) illud cognituri etiam optimum 8, Pr. 4 *Z.* de propositorum diversitate post paulum 9, 4, 19. Sed de ratione declamandi p. paulum (*Sp.* paulo) 2, 5, 1 *Z.* (*in quibus tamen duobus locis possit etiam praepositio esse*); de quibus paulo p. dicam 9, 1, 14 *v.* Paulus. Deinde paulo p. 2, 15, 32. longo p. intervallo 9, 3, 40. 10, 1, 75. II) *Praepos.* α) p. fata 12, 11, 7. p. dies paucos 6, 3, 61. *cf.* 12, 9, 16. p. tempus 11, 2, 17. p. breve tempus continui lusus 1, 12, 10. quae ab ipso — quae p. eum acta essent 8, Pr. 8. neque post Lucretium ac Macrum Virgilius, nec post Crassum et Hortensium Cicero, sed nec illi, qui post eos fuerunt (*Sp.* alii postea vicerint) 12, 11, 27 *Z.* *cf.* 10, 1, 65. 11, 3, 143. p. quem tacere modestissimum foret 3, 1, 20. *cf.* 10, 1, 122; p. intervallum 10, 4, 2. β) aliquid cavi relinquit (*lapillus*) p. hoc ipsum, quod offenderat 11, 3, 21. una p. haec — spe nitebar 6, Pr. 9. id p. quod nihil quaeritur 3, 11, 9. *cf.* 10, 5, 6; proxima huic narratio — propositio post hanc — tum certus ordo quaestionum 2, 13, 1. Post haec — deinde — novissime 3, 6, 24. ut in primis annis laudaretur indoles, tum disciplinae, post hoc operum — contextus 3, 7, 15. Post haec intuenda videntur et consilia — post haec — praeterea 7, 2, 42.

**Postea.** *α*) pars togae, quae p. imponitur 11, 3, 140. de quo p. dicam 7, 3, 11. *cf.* 7, 2, 21. in Oratore p. scripto 9, 3, 90. an quod ante, et postea (*jus sit*) 7, 8, 4. qui p. fuerunt 10, 1, 38. natis p. *opp.* illi primi homines 8, 3, 36. *β*) Postea vero quam triumvirali proscriptione consumtus est 12, 10, 13. Sed pro Vareno quoque postea narravit, quam (*Sp.* cum) objecta diluit 4, 2, 26 *N.*

**Posteritas.** posteritatis memoriae traditum est 1, 10, 9 *v.* Memoria. nihil posteritati reliquisse 12, 10, 49.

**Posterus.** I) *Posit.* *α*) *Neutr. Sing.:* in posterum 1, 1, 37. 3, 7, 20. 6, 5, 7. infirmitatem in post. minari 2, 4, 6. non praesens tantum dolor, sed etiam desperatio in post. 10, 3, 14. velut praesenti officio functa nihil in post. debeat 11, 2, 44. *β*) *Masc. Plur.:* justiora posterorum quam suae aetatis judicia sunt consecuti 3, 7, 18. quando ab hominibus sui temporis parum intelligebatur, posterorum se judiciis reservavit 11, 1, 10. monumenta rerum posteris tradet 12, 11, 4. *v.* Trado. diligentissime scripta posteris reliquisse Pr. 1. priores superasse, posteros docuisse 10, 2, 28. ad post. virtus durabit, non perveniet invidia 3, 1, 21. apud post. id consecutus, ut *etc.* 10, 1, 112. *cf. ib.* 120. 12, 11, 7. II) *Comparat.:* necesse est, semper sit posterior, qui sequitur 10, 2, 10. post. poetis 10, 1, 66. aliqua post. constitutio, quae sit priori contraria 5, 2, 5. posterior ex praedictis locus 2, 4, 24. pars post. — prior versus 9, 4, 72. Aruspex quia pars ejus post. a spectando est 1, 7, 9. pars post. togae 11, 3, 139. pars bello posterior 9, 3, 64 *N.*; in posteriora gestus non dirigitur 11, 3, 105. pandant posteriora *ib.* 122. in quibus si id, quod posterius est, dixeris, de priore tacere optimum 4, 2, 87. nisi ambitiosa festinatione plerique a posterioribus inciperent 1, 4, 22; Quantitatem, quae dupliciter a posterioribus divisa est 3, 6, 23. III) *Superlat.:* id debebit in principio postremum esse 4, 1, 76.

**Posterius.** *Adv.:* a quo metuisse se dicat, ne ipse p. occideretur *Cic.* 5, 13, 21; *Superl.:* primum — deinde — postremo 1, 3, 14. primum — deinde — postremum (*Sp.* — mo) 7, 2, 21. Tum, quo translationis genere, quibus figuris, qualibus sententiis, quomodo, qua postremo collocatione 8, 3, 41. tot simul metus laboris, dolorum, postremo mortis ipsius 12, 1, 28. *v.* Et IV.

**Postis.** *laureati postes* pro illo, *lauro coronati* 8, 6, 32.

**Postquam.** qualis est Ciceronis (*expositio*) de discursu amicorum, Chrysogonus postq. est appellatus 4, 2, 3. Postq. vero nobis ille, quem instituebamus, orator, a dicendi magistris dimissus, aut suo jam impetu fertur *etc.* — quam in altum simus ablati, sentire coepimus 12, Pr. 3. quam (*urbanitatem*) propriam esse nostrae civitatis, et sero sic intelligi coeptam, postq. Urbis appellationem, etiamsi nomen proprium non adjiceretur, Romam tamen accipi sit receptum 6, 3, 103. Non enim, cum primum fingerentur homines, analogia demissa coelo formam loquendi dedit: sed inventa est, postq. loquebantur, et notatum est, quid quoque modo caderet 1, 6, 16. *cf.* 6, 3, 51.

**Postulatio.** recta benevolentiae et attentionis post. 4, 1, 42. quid tam aequae post. respondeatur 7, 1, 47; *i. q. accusatio:* neque eadem in — postulatione, actione similiter decent 11, 3, 150 *N.*

**Postulo.** I) *α*) *absolute:* minus pressus quam historiae auctoritas postulat 10, 1, 102. prout verborum dignitas postulabit 11, 3, 46. *cf.* 5, 11, 16. commoda, ut quisque locus postulabit (*a. l.* postulavit) pronuntiandi

ratio 10, 1, 17. *cf.* Pr. 23. etiamsi causae necessitas postulat 8, 2, 2. serius quam ratio post. 2, 1, 1. ut ipsae res postulabunt 2, 6, 4. cum res postulat aut certe permittit 4, 3, 4. ut sensus ejus postulabit 9, 4, 132. faciunt probationibus nostris auctoritatem postulando 6, 4, 17. *β) c. Accusat.:* certam creditam periodis postulasse 8, 3, 14. curationem bonorum patris postulabit 11, 1, 58. non utique hunc laborem docentium postulo, ut *etc.* 2, 5, 5. judex tacitus reverentiam postulat 4, 1, 55; his contraria summissiorem quend. modum postulant 3, 8, 48. auribus nitidius aliquid postulantibus 12, 10, 45. quid quisque in orando postulet locus, quid persona, quid tempus 9, 3, 102. pauca, quae postulabat materia 6, 2, 2. narratio magis prolatam manum *etc.* frequentissime postulabit 11, 3, 162. omnia quae res postulat 3, 3, 2. non fortitudinem postulat res ead. 2, 20, 8. ubicunque vis ingenii et copia dicendi postulatur Pr. 13. *γ) seq. ut:* cum a me quidam familiariter postularent, ut aliquid de ratione dicendi componerem Pr. 1. II) *in causis. α) i. q. accuso.:* non enim justa ex causa vel necessaria videri potest postulasse eum 11, 1, 57. ut, qua quisque ap. eum lingua postulasset, ead. jus sibi redditum ferret 11, 2, 50; quis et quem postulet aut offerat (*ad tormenta*) 5, 4, 2. *β) seq. ut:* postulo, ut praecipitetur incesta, lex est. 7, 8, 5. postulandum ab adversariis, ut ad quaed. respondeant 6, 1, 5. *cf.* 9, 2, 89; *seq. Conjunct.:* postulandum est, nescio quid illud, quod adversarii obliquis sententiis significare voluerint, si fiducia sit, objiciant palam: aut certe non exigant, ut *etc.* 9, 2, 94; *seq. Acc. c. Inf.:* quae sibi a judice credi postulaturus est 12, 3, 2.

**Postumus.** 7, 6, 9.

**Potatio.** hesterna ex potatione (*a. l. om.* ex, *al.* epotatione) oscitantes *Cic.* 8, 3, 66.

**Potens.** *α) Posit.:* justus an potens 5, 10, 28. potentibus contra humiles venditandi operam suam 12, 7, 6 *v.* Humilis. si pot. se vocet infirmum 11, 1, 21. a potente nimium 6, 1, 16. cum periculosa potentium offensa 2, 20, 8. p. femina 6, 3, 85. personae p. 9, 2, 68; quam pot. efficiendi, quae velit, (*ingenii vis*) 12, 11, 10; neque satis esse ea (*argumenta*) pot., quae non putamus ipsi sufficere, qui diximus 5, 12, 8. *β) Comparat.:* cum accusator a jure, quo videbatur potentior, coeperit 7, 1, 2; ea quae sunt potentiora (*in causa*) 3, 6, 8. *cf.* 12, 10, 34. ad afficiendum potentiora 6, 1, 26. corrigetur palam, si quid in declamando discipulus erraverit: non potentius erit emendare orationem? 2, 5, 16. omnium, quaecunque docemus, hoc sunt exempla pot. etiam ipsis, quae traduntur, artibus 10, 1, 15. *cf. ib.* 34; utra lex pot. 7, 7, 7 *N.* potentiorem facere linguam Lat. 1, 5, 60. omnis generalis quaestio speciali pot. 12, 2, 18 *N.* ratio expeditior et pot. 11, 2, 33. testimonia vel pot. 5, 11, 37. *γ) Superlat.:* is erit in affectibus potentissimus 6, 2, 30. in eo crederem statum causae, quod esset in ea potentissimum, et in quo maxime res verteretur 3, 6, 21. in omni partitione est utique aliquid potentissimum, quod cum audivit judex, cetera tanquam supervacua gravari solet 4, 5, 8 *N.* fuit quondam inter haec omnia pot., quo L. Murenam Cicero accusantibus clarissimis viris eripuisse videtur 6, 1, 34 *N.* affectus, quod est longe potentissimum, commovendi 4, Pr. 6. *cf.* 7, 7, 8. 10, 3, 22. 12, 8, 15. multa ediscere *etc.* potentissimum est 11, 2, 40. ne a potentissimis ad levissima decrescat oratio 5, 12, 14. ad potentissima ab infirmissimis pervenire 7, 1, 17. ad alienandos animos potentissima 4, 1, 14; pot. argumenta 6, 4, 22.

*cf.* 5, 12, 9. 18. defensio longe pot. 7, 4, 4. pot. totius causae dispositio 7, 10, 11. exempla, quae sunt in omni genere causarum pot. 2, 4, 20. excepta, quae potentissima est, exercitatione 11, 2, 36. pot. dicendi genus 2, 17, 12. incrementum pot. 8, 4, 3. primum ac pot. (*a. l.* potissimum) locum obtinet 6, 5, 5. potentissimis eorum (*locorum*) breviter occurram 2, 17, 16. potentissimae probationum 1, 10, 38. pot. quaestio 3, 8, 16. 4, 1, 24. pot. est in ea qualitas 7, 3, 28. vel pot. in dicendo ratio 10, 1, 17. de aequo tractatus potentissimi 7, 8, 13. *cf.* 5, 10, 118.

**Potenter.** nec tantum praestari hoc genus pot., sed etiam, ubi non est, desiderari solet 5, 7, 37 *N.* quod aut turpiter aut potenter (*Sp.* impot.) dicitur 6, 3, 83 *Z.* ut dicat utiliter et ad efficiendum, quod intendit, pot. 12, 10, 72; quod in altercatione potentius fit, quam in actione 6, 4, 18. *cf.* 7, 1, 31.

**Potentia.** divitiae et potentia et gratia certissimum faciunt morum experimentum 3, 7, 14. adulatores praesentis pot. 12, 10, 13.

**Potestas.** I) *i. q. facultas.* α) ars est potestas via, id est ordine, efficiens 2, 17, 41. habet res ipsa miram quand. in orationibus vim ac potest. 11, 3, 2; quae in potestatem victoris venirent 5, 10, 114. neque sunt motus in nostram potestatem (*a. l. Ablat.*) 6, 2, 29 *N. cr. et S.* affectus in sua pot. habuisse 10, 1, 48. β) *c. Genit.:* tricesimus dies reddebat victo certaminis potestatem 1, 2, 24. fit etiam ex duobus eligendi pot. 5, 10, 69. velut recisa orandi pot. 2, 16, 4. rhetoricen esse vim persuadendi. Quod ego vim appello, plerique potestatem, nonnulli facultatem vocant 2, 15, 3. data, quod velit, petendi potestate 7, 7, 2. unius servandi potestatem habebat 5, 10, 104. II) *i. q. imperium:* velut jure quod. potestatis, quo (*Sp.* qua) fere hoc hominum genus intumescit, imperiosi atque interim saevientes 1, 1, 8 *Z.*; resp., quae populi, quae paucorum, quae unius potestate regerentur 5, 10, 63. cum depositurus esset eam pot. (*tyrannus*) 7, 4, 22. III) *de magistratu:* facit et fortuna discrimen et potestas, nec eadem ap. principem, magistratum, senatorem, privatum *etc.* ratio est 11, 1, 43. cum major pot. cogit 4, 1, 72 *N.* nulla pot. obstitit 7, 1, 32. ejusd. p. homines 5, 2, 5 *N.* judex, si est in aliqua p. 4, 5, 10 *N.* interveniente aliqua p. 7, 1, 32.

**Potio.** mortiferam p. 7, 3, 7. si is pot. a se datam bibisset 7, 2, 17. acceptae potionis epota parte *ib.* manifestum, quis potionem dederit, quae si veneni fuit *etc. ib.* 18. dedit ei potionem, qua epota 7, 2, 25. qui vitam abstulit data pot. 9, 2, 105.

**Potior.** α) *c. Subst.:* potiorem in scholis eruditionem esse quam domi 2, 3, 10. genera dicendi alia aliis pot. 8, Pr. 16. laudem vita p. 2, 16, 8. semper neganti aliquod nomen esse dicendum, quod sit pot. 7, 3, 8. partem p. Pr. 14. p. mihi ratio vivendi honeste, quam vel optime dicendi 1, 2, 3. naturā potior est salus nostra quam adversarii pernicies 7, 2, 21. p. fuisset ap. me Ciceronis sententia 3, 8, 1. honesta (*verba*) turpibus potiora semper 8, 3, 17. *cf.* 9, 4, 58. rusticane vita an urbana pot. 2, 4, 24. β) *simpliciter.* a) *Masc.:* potioribus praeferri 10, 1, 126. b) *Neutr.:* nisi forte hoc potius est 8, 6, 25. id quod et ille posuit prius et ipsa natura sua potius ac majus 12, 1, 1. Quid sit igitur pot. quam numerus 9, 4, 57. *cf.* 10, 7, 23. non ita miserum est — potiusque multo, quam *etc.* 11, 3, 136; non solum potiora esse honesta quam utilia 3, 8, 32. nos potioribus vacemus 4, 2, 4. *cf.* 9, 4, 113. hic metus — a potioribus avertat necesse est 9, 4, 35. γ) *Superlat.:* quod est in causis potissimum 12, 3, 1.

**Potis.** Quis potis ingentis causas evolvere belli *Enn.* 6, 3, 86.

**Potius.** I) *α*) p. habenti periculosus 10, 1, 30. hujus esse loci p. 9, 3, 22. *cf.* 9. 4, 103. Sed finis non erit, si singulas corruptorum persequar formas Illud p., quod est magis necessarium. 8, 5, 25. quis enim p. praeparabit eos 12, 3, 5. Sermo nullus scilicet, nisi de te: quid enim potius? *Cic.* (*Quintil. inter figuras per detractionem ponit, poterat vero etiam Neutr. Adj. esse*) 9, 3, 58. singula horum generum exempla ex Cicerone (nam unde potius?) ponamus 5, 11, 11. p. fuerit esse contentum eo 5, 10, 124. figura p. verborum dici potest 8, 6, 67. quam (*figuram*) sententiae p. puto 9, 3, 97. quo p. utaris 10, 1, 11. *cf.* 8, 6, 35. non propter calorem sed propter humorem pot. (*vox impeditur*) 11, 3, 28. *cf.* 8, 3, 79. nisi forte visus infirmior membranarum pot. usum exiget 10, 3, 31. nisi pot. hoc esse volumus dactylum 9, 4, 101. Demosthenem in primis legendum vel ediscendum pot. 10, 1, 105 *v.* Vel. *β*) *seq. quam:* ut *audaciter* pot. dicant, quam *audacter* 1, 6, 17. pot. amicum quam dictum perdendi 6, 3, 28. causa p. laudetur q. patronus 12, 9, 6. quarum (*figurarum*) pars est, quae sententiarum p., quam verborum sit 9, 3, 90. cur *hosce* p. quam *hos*? 9, 4, 119. non quisquam te pot. optandus nobis fuit *ib.* 132. duram pot. atque asperam compositionem malim esse, quam *etc. ib.* 142. *cf.* 4. 2, 50 126. 6, 3, 30. 7, Pr. 3. 8, 1, 2. 9, 1, 3. 9, 2, 40. 87. 101. 10, 2, 9. 10, 5, 21. 11, 1, 12. 84. 11, 2, 22. II) *Superlat.:* non iccirco potissimum in hac parte tractare sum aggressus 2, 2, 2. ut a defensore pot. incipiam 3, 6, 83. *cf.* 3, 7, 1. nisi forte nostra pot. tempora damnamus hujus infelicitatis 10, 2, 8. quem nunc consummari pot. oporteat *ib.* 28. pot. huic loco subjiciantur 11, 3, 56.

**Poto.** potus diversum valet, quam indicat 1, 4, 29.

**Prae.** prae se res agat 10, 7, 10. *v.* Fero.

**Praebeo.** cum interim alios nervos dextra percurrunt, alios laeva trahunt, continent, praebent (*a. l.* probant) 1, 12, 3 *N.*; nec falsam de se opinionem habuit, sed custodibus praebuit 2, 17, 20; ars variandi gratiam praebet 11, 3, 44. translata alium natura intellectum, alium loco praebent 1, 5, 71. praebet occasionem quaed. felicitas utendi 6, 3, 56 *v.* Occasio. transitum praebent flumina 5, 13, 13. *cf.* 8, 6. 38. alia, quae viam docendi non praebeant 7, 10, 5; cum exemplum rei utriusque nobis claris orationibus praebeatur 2, 4, 39 hujus rei judicia praebebantur 6, 3, 66 *N.* genere, specie *etc.* similis materia praebetur 6, 3, 66; praebere se dociles 2, 9, 3.

**Praecaveo.** quod cum in iis quoque, qui ea, quae dicturi videntur, re vera sciunt, necessarium est praecavere; tum multo magis in iis, qui *etc.* 5, 7, 13.

**Praecedo.** I) *proprie. α*) *absolute.* a) *de loco*: si praecesserint (*a. l.* praecesserit) gemini, fratres addere non est necesse 9, 4, 24. si tribrachys praecedat *ib.* 97. praecedente spondeo *ib.* 111. praecedentes pedes *ib.* 109. ita praecedentibus serviunt (*initia*) *ib.* 63; ut intelligamus — praecedentibus sequentia 8, 6, 19. in omni parabole aut praecedit similitudo, res sequitur, aut *etc.* 8, 3, 77; longe praecedat intentio ac prae se res agat 10, 7, 10. b) *de tempore:* haec tria in vita praecedere, si innocens, si bene meritus *etc.* 7, 4, 18. argumentis, quae necesse est praecessisse 7, 2, 4. *cf.* 4, 2, 87 *S.* opus est studio praecedente 8, Pr. 29. convivium praecesserit an tristitia 7, 2, 14. nec ad ullius rei summam, nisi praecedentibus initiis, perveniri Pr. 5. tempus praecedens 5, 10, 94. *β*) *c. Accusat.* a) *de loco:*

ut genus species sequitur, ita speciem genus praecedit 7, 1, 59. duabus longis brevem sequentibus, bacchius; totidem longis brevem praecedentibus, palimbacchius erit 9, 4, 82. *cf.* 85. 99. quam bene eum praecedant vel anapaestus, vel paeon *ib.* 107. optime praecedat eum creticus *ib.* 97. b) *de tempore:* accusatio praecedat defensionem 3, 2, 2. ut confessionem praecedat defensio 9, 2, 13. judicium, quod orationem praecesserit 3, 7, 23. cum finitionem praecedit probatio 7, 3, 18. II) *transl.:* praecedat enim semper aliquid necesse est, ut in ludis honor Deorum *etc.* 3, 8, 29. eum longe praecedunt ingenia viventium 10, 1, 96; ut quisque aetate, dignitate, usu praecedit, magis in ea (*actione*) reprehendendus 11, 1, 29. *cf.* 10, 1, 103. ita superiore loco quisque declamabat, ut praecedere profectu videbatur 1, 2, 23.

**Praeceps.** I) *proprie:* illo per praecipitia delato 1, 10, 33. maximos cruciatus praecipiti via effugit 6, Pr. 6 *N.* II) *transl.:* (*in rhythmo*) praeceps adhuc (*cursus*) firmatur ac sustinetur ultimo 9, 4, 71. et illud, ubi opus est velocitate, tardum et segne, et hoc, ubi pondus exigitur, praeceps ac resultans *ib.* 83; genus dicendi, quod praecipitia pro sublimibus habet 12, 10, 73; pr. iram 8, 6, 27. 9, 3, 48. pr. (*actiones*) 5, 13, 21. praecipites vel obscurae sententiae 7, 1, 44 *N.* promtum sit os (*testis*), non praeceps 11, 3, 52; (*de homine*) aut in illo lentiore tarditatem, aut in illo praecipiti concitationem adjuvandam docendo 2, 8, 11.

**Praeceptor.** α) *c. Adj.:* cetera majoris operis ac spiritus Latini praeceptores relinquendo necessaria grammaticis fecerunt: Graeci magis operum suorum et onera et modum norunt 1, 9, 6. domesticus ille pr. 1, 2, 4. velut publicis pr. tradere 1, 2, 1; pr. acer atq. subtilis 1, 4, 25. bonus pr. 5, 13, 44. 10, 5, 22. clarissimus ille pr. Isocrates 2, 8, 11. disertum pr. prudentem quoque esse oportebit 2, 3, 7. eligat peritus ille pr. ex omnibus optima, et tradat ea demum in praesentia, quae placent 8, Pr. 3. praestantissimis pr. 1, 1, 10. pr. brevem dicendi exercitationem consecuti 2, 12, 11. β) *c. Genit.:* puerorum pr. jucundus debet esse 2, 4, 12. praeceptorem Demosthenis Platonem fuisse 12, 10, 24. praeceptores (*Stoicorum*) 12, 2, 25. pr. (*Quintiliani*) 1, 7, 26. 2, 4, 26. 8, 3, 34; ejus rei nulla exercitatio est, nulli pr. 6, 3, 14. eosd. utriusque rei (*musices et grammatices*) pr. fuisse 1, 10, 17. pr. eloquentiae 2, 1, 1. 2, 8, 4. pr. agendi et loquendi 2, 17, 8. Latinos dicendi pr. 2, 4, 41. aliquamdiu pr. eosdem fuisse morum atq. dicendi 12, 2, 6. *cf.* 8. γ) *per varios Casus.* a) *Nominat.:* cui pr. non deerunt 12, 11, 26. optimus quisque pr. frequentia gaudet, ac majore se dignum theatro putat 1, 2, 9. *cf.* 25. neque enim scribenti, ediscenti, cogitanti pr. assistit *ib.* 12. ut absit ab ultimis vitiis ipse pr., ne praecipiendum quidem credo 2, 2, 15. is pr., quem discipuli et amant et verentur *ib.* 8. pr., qui libenter, quos occupaverunt, detinent 12, 11, 14. pr. frequenter interrogare debebit 2, 5, 12. pr., qui discipulos obscurare, quae dicerent, juberet 8, 2, 18. b) *Genit.:* ad gremium praeceptoris 2, 4, 15 *N.* ut ex judicio pr. pendeat discipulus 2, 2, 9. in morem pr. exercuit 12, 11, 6. in deligendis custodum et praeceptorum moribus 1, 3, 17. virtus praeceptoris haberi solet, diligenter in iis, quos erudiendos susceperit, notare discrimina ingeniorum *etc.* 2, 8, 1. vultum pr. intueri debent tam qui audiunt, quam ipse qui dicit 2, 2, 11. c) *Dat. et Accusat.:* illi praeceptori, quem instituebam in libro secundo, non sola docenda esse, ad quae quemque discipulorum natura compositum videret 10, 2, 20; ut (*discipuli*) pr. suos non minus quam ipsa

studia ament, et parentes esse, non quidem corporum', sed mentium credant 2, 9, 1. in eligendo filii pr. 2, 2, 15 *Z.* pr. eligere sanctissimum quemque 1, 2, 5. pueri ad pr. transferuntur 2, 2, 3. d) *Ablat.:* tot nos praeceptoribus, tot exemplis instruxit antiquitas 12, 11, 22. ne binis pr. oneretur puer 2, 1, 13. juvenis, qui rationem inveniendi *etc.* a pr. acceperit 10, 5, 19. haec non tam inventa a pr., quam, cum fierent, observata esse 8, Pr. 12. athleta, qui omnes jam perdidicerit a praeceptore numeros 10, 1, 4. De moribus et officiis praeceptoris 2, Cap. 2. An protinus praeceptore optimo sit utendum? 2, Cap. 3.

**Praeceptum.** *a)* c. *Adj.:* brevissimum pr. 6, 1, 11. communia pr. 2, 5, 15. 10, 3, 180. quam honestissima pr. 12, 2, 27. incomprehensibilia partis hujus pr. 9, 1, 12. pr., quae καθολικὰ vocant, id est (ut dicamus quomodo possumus) universalia, vel perpetualia 2, 13, 14. oratoria pr. 12, 3, 12. periculosissimum pr. 1, 6, 44. pulcherrimis vitae pr. 12, 11, 4. *β)* c. *Genit.:* prima pr. rhetorum 2, 2, 1. illa septem pr. sapientium 5, 11, 39; altercationis pr. 6, 4, 1. artis pr. 12, 11, 21. pr. brevitatis 4, 2, 32. pr. divisionis 3, 6, 91. elocutionis pr. 7, 10, 17. pr. exordii 6, 1, 12. rei militaris et rusticae etiam et medicinae pr. 12, 11, 24. morum pr. *ib.* 9. pr. narrationis 8, 3, 22. 61. pr. probationis 5, Pr. 5. pr. philosophiae 3, 1, 4. prooemii pr. 11, 1, 59. rhetorices tam multa pr. 2, 17, 43. sapientiae pr. Pr. 19. 1, 4, 4. 12, 1, 28. troporum pr. 8, 5, 35. pr. virtutis Pr. 17. vitae pr. natura sunt honesta 2, 16, 10; certis concludendorum (*argumentorum*) pr. 5, 13, 60. pr. dicendi 12, 11, 31. eloquendi pr. 10, 1, 1. pr. vivendi 12, 11, 16; est in hac quoque parte Lucilii pr. 1, 7, 19. *γ) per varios casus:* a) nihil praecepta atq. artes valere nisi adjuvante natura Pr. 26. *v.* Experimentum. b) *Genit. et Dat.:* non eand. esse condicionem praeceptorum et periculorum 10, 1, 36. id pr. genus, quod est a plerisque scriptorum artium traditum 2, 13, 1. *cf.* 11, 1, 71. (*exempla*) praeceptorum loco ficta 12, 4, 2. prope nuda pr. traditio 3, 1, 2; certis concludendorum (*argumentorum*) nos pr. alligaverunt 5, 13, 60. quod praeceptis fortasse non credunt, usu docebuntur 3, 8, 70. pulcherrimis vitae pr. os dabit 12, 11, 4. c) *Accusat.:* ad id pertinentia et a Graecis et a Latinis composita pr. 6, 3, 11. *cf.* 1, 11, 17. brevissimum hoc pr. dari potest, ut *etc.* 6, 1, 11. *cf.* 3, 3, 4. ne de hoc (*Sp.* haec) quidem praecepta in universum expectanda (*Sp.* spect.) sunt 6, 5, 4 *Z.* pr. perdiscere 12, 11, 16. neque rogationibus plebisve scitis sancta sunt ista pr. 2, 13, 6. tradita sequi pr. 6, 2, 25. *cf.* Pr. 19. 2, 17, 2. 8, 5, 35. de re militari sunt tradita quaed. pr. 2, 5, 15. tradi inter pr. 9, 3, 69. quam minime alligare me ad pr., quae καθολικὰ vocant —. Raro enim reperitur hoc genus, ut non labefactari parte aliqua aut subrui possit 2, 13, 14. utiles circa pr. sententiae 10, 1, 52. *cf.* 8, Pr. 15. quod contra praecepta est 4, 1, 71 *N.* d) *Ablat.:* inferiora omnia praeceptis suis ac literis credunt 5, 11, 39. nequitiam pr. adjuvare 2, 15, 32. quod partim praeceptis partim usurpatum ratione cognoveram 7, 1, 3 *N.* quod demonstrari pr. 6, 5, 6. qui mores pr. ac ratione firmarit 12, 2, 4. cujus rei observatio judicio magis quod. sentiri quam pr. tradi potest 11, 1, 91. quantum Graeci pr. valent tantum Romani exemplis 12, 2, 30; separata haec a pr. non recedunt 1, 5, 29. communia ex pr. accepimus 5, 10, 103. ex praeceptis veteribus manet, ne quod insolens verbum *etc.* deprehendatur 4, 1, 58. *v.* Natura.

[**Praecerpo.** propositis probationibus omnis in reliquum gratia novitatis praecerpitur *Codd. optt.* praecipitur) 4, 5, 4 *N. cr.*]

**Praechones.** ut praechones adhuc quibusd. inscriptionibus maneant 1, 5, 20.

**Praecīdo.** I) medici membra praecidant 8, 3, 75; praecisis rupibus 12, 9, 2 *N.*; praecisa velut ante legitimum finem oratio 9, 2, 57. hujus praecisae comprehensionis 7, 3, 15. pr. conclusionibus obscuri 10, 2, 17. undique pr. expositio 4, 2, 47.

**Praecipio.** I) *proprie i. q.* p r a e o c c u p o: amantes de forma judicare non possunt, quia sensum oculorum praecipit (*Sp.* praecipitat) animus 6, 2, 6 *N. cr. et Z. v.* P r a e c e r p o. II) *transl. i. q.* d o c e o. α) *simpliciter:* p r a e c i p e r e ac d i s c e r e necessarium est 12, 1, 45. prima, quibus praecipere coeperam, tempora 9, 2, 77. Quis enim ferat puerum *etc.*, si j u d i c e t in dicendo, et quodammodo p r a e c i p i a t 8, 5, 8. ut praecepi 4, 2, 47. 11, 2, 41. ut praecipit Apollodorus 5, 13, 59. *cf.* 12, 10, 56. sicut in cogitatione praecipimus (*Z.* praecep.) 10, 7, 18. quemadmodum Livius praecipit 2, 5, 20. quemadmodum praeceptum est 10, 7, 7. cum (*in agendo*) praecipimus 3, 4, 3. inspicienda materia est, quo p r a e c e p i m u s (*Sp.* praecip.) ordine, scribenda, quo d i c i m u s 3, 9, 9 *Z.* quarum in u t r a m q u e p a r t e m satis ex his, quae — diximus, praeceptum est 7, 9, 15. β) *adj. Dat.:* jam non pueris praecipimus 8, 6, 13. cui non frustra praecipitur 11, 3, 23. γ) *c. Accusat.:* hoc ergo praecipis? 3, 8, 41. quae doctor p r a e c e p i t, orator o s t e n d i t 10, 1, 15. quae mox praecipienda sunt 5, 10, 119. dum nota illa praecipimus 12, Pr. 2. optime idem, qui omnia, Cicero praeceperat 11, 3, 184. *cf.* 1, 1, 16. 10, 7, 32. 12, 9, 5. quae rhetorice praecipit 2, 1, 7. quod, cum dicenda p r a e c e p e r i t, etiam contraria his d o c e a t 2, 17, 30. Equidem id maxime p r a e c i p i a m ac repetens iterum iterumque m o n e b o (*Virg.* praedicam) 2, 13, 8 *N.* si quid novi invenissem, praecipere i n p o s t e r u m 2, 5, 3. quod i n u n i v e r s u m praeciperem 7, 1, 64. *cf.* 39. id Cic. s u a p e r s o n a frequentissime praecipit 10, 5, 2. hoc praecipit Homerus Ulixis e x e m p l o 11, 3, 158. veterum sapientiae professorum multos et honesta p r a e c e p i s s e, et, ut p r a e c e p e r u n t, etiam v i x i s s e Pr. 15. praecipere artem oratoriam 3, 1, 14. si hoc studium velut novum praeciperem 1, 10, 29. in ipsa, quam maxime plerique praecipiunt, reip. administratione 12, 2, 7 *N.*; non hanc a me praecipi (*musicen*), quae nunc in scenis effeminata *etc.* 1, 10, 31. id ne quis praecipi miretur 9, 4, 41. ead. adv. contradictiones nobis oppositas praecepta sunt 5, 13, 36. cum domi p r a e c e p t a et c o m p o s i t a ad judicem perferet 12, 3, 2. praecipienda sunt optima 1, 1, 11. δ) *c. de:* de confessis praecipere 5, 13, 7. *cf.* 6, 5, 11. de ordine laudis contraque praecipiemus suo tempore 2, 4, 21. auctoribus, qui de virtute praecipiunt 12, 2, 8. Nam de amicis jam praeceptum est 6, 3, 33. de his nihil praecipi potest 2, 4, 40. *cf.* 4, 2, 103. δ) *seq.* u t *aut* n e: in Partitionibus praecipit (*Cic.*), u t habeat narratio suavitatem 4, 2, 107. u t absit ab ultimis vitiis ipse praeceptor, ne praecipiendum quidem credo 2, 2, 15. *cf.* 3, 5, 15. 11, 3, 143. verba Crassi, quibus praecipit, ut *etc.* 1, 11, 18. frustra praecipitur, u t in hoc statu vocem ipsam ad nostram partem conemur convertere 7, 9, 14. illud in universum praeceperim (*Sp.* praeceptum sit), u t *etc.* 4, 1, 44 *N. cr. cf.* 11, 3, 28. hoc praecipiendum est, u t *etc.* 3, 11, 26; Idem etiam sequentibus annis praeceptum sit, n e, quod cuiquam discendum est, sero discere incipiat 1, 1, 19. illic tantum, n e vitiosa essent, praecepimus 8, 1, 2. nam id quidem (*Sp. om.*), n e qua (*Sp. om.*) contraria — dicamus, si cui praecipiendum est 4, 2, 60 *Z. cf.* 5, 6, 6. 6, 5, 2. 11, 3, 127. ε) *seq. A c c. c. I n f.:* satis aperte Cic. praeceperat, in dicendo vitium vel maximum esse, a

vulgari genere orationis abhorrere 8, Pr. 25. is verissime praecepit, primum esse in hac parte officium oratoris 5, 7, 7; illud elegantissimum est, quo praecipitur προεπιπλήσσειν τῇ ὑπερβολῇ 8, 3, 37; illud stultissime praecipitur, quod defendi non possit, silentio dissimulandum 5, 13, 9. praecipere variandas figuras esse 9, 1, 11. *cf.* 9, 2, 95. 11, 3, 27. recte Graeci praecipiunt, non tentanda, quae effici omnino non possunt 4, 5, 17 *N.* ζ) *Partic.* a) *Praes.*: diversum praecipientium propositum 2, 6, 1. jam prope consummata fuerit praecipientis opera *ib.* 6. in numero praecipientium 2, 3, 5. quae causa est praecipientibus, ut — retroagant rursus (*literas*) 1, 1, 25. tum vel maxime formanda (*aetas*), cum facillime praecipientibus cedit 1, 3, 12. b) *Fut. Pass.*: alii (*sunt Platonis sermones*) ad praecipiendum, qui δογματικοὶ appellantur 2, 15, 26. praecipiendi munus 2, 12, 12. plurimum in praecipiendo valet ratio 2, 3, 6.

**Praecipito.** I) praecipitata esset ab eo uxor, an se ipsa sua sponte jecisset? 7, 2, 24. ut praecipitetur incesta 7, 8, 5. praecipitata de saxo *ib.* 3. II) *transl.*: ne praecipitetur editio Ep. ad Tryph. 2. *v.* Praecipio I.

**Praecipue.** α) rationem praestat praecipue analogia, nonnunquam et etymologia 1, 6, 1. pr. quidem ap. Ciceronem, frequenter tamen ap. Asinium etiam 1, 8, 11. ut fortasse ubique, in narratione tamen pr. 4, 2, 45. omnes sine dubio — epicos tamen pr. 10, 1, 51. in primis igitur omnis sui vitiosa jactatio est, eloquentiae tamen in oratore pr. 11, 1, 15. detrahenda vel confirmanda opinio, si quam pr. domo videbitur judex attulisse 4, 1, 20 *N.* ut quidque pr. necessarium est 10, 1, 3. [inter pr. (*Z.* praecipua) legenda erit (*comoedia*) 1, 8, 7.]; non pr. acuit ad cupiditatem literarum amor laudis? 12, 1, 8. inventum pr. probet 5, 12, 22. hoc pr. positum esse in natura 6, 3, 11. solebam et hoc facere pr., ut *etc.* 7, 1, 23 *N.* quo — eripuisse pr. videtur 6, 1, 35. quae pr. scribenda sint 10, 5, 1. *cf.* 10, 1, 45. 12, 3, 1; lites, pr. ex testamentis 7, 9, 2. *cf.* 9, 4, 72. 11, 1, 84. (*a. l.* praecipueque) 10, 1, 20. affectus quidem, pr. eos, qui sunt dulciores 10, 1, 101. *cf.* 11, 1, 49. admirabilem pr. in aetate illa recti generis voluntatem 10, 1, 89. proximas exemplo vires habet similitudo, pr. (*a. l.* praesertim, *al.* praecipueque) illa, quae *etc.* 5, 11, 22. [Sed nonnunquam valde utilis est, pr. ubi res defendi non potest 4, 4, 3 *N. cr. et S.*] Est et ille in hoc genere frequens error, — pr. cum in themate est *etc.* 9, 2, 85. Intuendae sunt, pr. (*optt. Codd.* praecipueque) in conjecturis, et facultates 5, 10, 49 *N. cr. et S.* β) *adj. Conjunctione:* praecipueque ex his oritur sublimitas 8, 6, 11. inferioribus praecipueque adolescentulis parcere decet 11, 1, 68. *cf.* 2, 2, 8. 4, 5, 18. 5, 10, 49. 8, 5, 2. 10, 1, 27. 12, 10, 48. (*a. l.* praecipue) 9, 4, 35. consonantes earumque pr., quae sunt asperiores 9, 4, 37. omnes veteres et Cic. pr. 9, 3, 1. *cf.* 9, 2, 42. 10, 1, 72. 115. oratores vero vel pr. 10, 1, 105. Ideoque pr. circa praecepta hujus partis laboravit 8, Pr. 15. Atqui pr. prima tempora 9, 2, 77. pr. vero, cum aliqua velut scenice fiunt 6, 1, 38.

**Praecipuus.** α) *per se positum.* a) *Masc.*: philosophorum Platonem esse praecipuum 10, 1, 81. ex quibus praecipuos attingemus 8, 3, 89. in affectibus cum omnibus mirus, tum in iis facile — praecipuus 10, 1, 68. *v.* Mirus. multo est tersior ac purus magis Horatius, et nisi labor ejus amore (*Sp.* et ad notandos hominum mores) praecipuus 10, 1, 94 *N. cr. et S.* ponendus inter praecipuos foret 10, 1, 116. b) *Neutr.*: dicere apte, quod est praecipuum, plerique ornatui subjiciunt 1, 5, 1.

praecipuum vero in actione, sicut in corpore, caput est 11, 3, 68. quod in Cicerone pr. est 5, 13, 52. interim quae sunt in quoque praecipua, proprii locum accipiunt 8, 2, 11. *cf.* 8, 6, 29. haec sunt pr., quae contra rhetoricen dicantur 2, 17, 40. *cf.* 10, 7, 5. in actionibus inter praecipua servandum est 11, 2, 47; in qua (*altercatione*) praecipuum est, semper in oculis habere, de quo quaeritur 6, 4, 13. cum sit in studiis praecipuum — scribere ipsum 1, 1, 28. *β*) *c. Subst.* a) *personis:* plures ejus auctores, Aristophanes tamen *etc.* praecipui 10, 1, 66. pr. suorum temporum orator 1, 10, 27. pr. in eloquentia viri 6, 3, 3. b) *rebus:* insectandis vitiis praecipua (*antiqua comoedia*) 10, 1, 65. pr. cura 1, 2, 5. 9, 4, 147. prima ac praec. opinionum circa hoc differentia 2, 15, 1. pr. erit hiatus earum, quae *etc.* 9, 4, 33. pr. lumen 3, 1, 20. proprium ac praec. opus 5, Pr. 2. *cf.* 9, 4, 60. pr. ac paene solum ornatum 8, 4, 29. partes oratoris pr. Pr. 12. eam (*pronuntiationem*) videri non praec., sed solam 11, 3, 6. in verbis pr. habet proprietatem 8, 2, 1. res pr. 2, 13. 2. rationem nobis pr. dedit (*deus*) 2, 16, 14. ingenii signum in parvis praecipuum memoria est, proximum imitatio 1, 3, 1. neque has solas virtutes, sed has praec. puto 10, 1, 80. *cf.* 37. 64.

**Praeclare.** antiquitus dicta ac facta pr. 12, 2, 29. pr. repertae sunt similitudines 8, 3, 72. historiam multi scripsere pr. 10, 1, 73; [in consiliis rerum maximarum *etc.* praeclarissime (*Z.* clarissime) versati Pr. 14.]

**Praeclarus.** pr. contubernales (*ironice*) *Coel.* 4, 2, 123; non hoc modo paene et ipsum scurrile — sed illud ex eod. genere praeclarum 6, 3, 48. cujus (*redditionis*) praeclara ap. Virgilium multa exempla 8, 3, 79.

**Praecludo.** praeclusis, quibus clarescunt (*tibiae*), foraminibus 1, 11, 7. praeclusam nobis a prioribus viam 10, 5, 7. prope aures ipsae defensioni praecluduntur 7, 1, 31.

**Praeco.** Dixere quoque de pluribus patronis praeco pronuntiet 1, 5, 43. dum plus voci suae debeat pr. 1, 12, 17. cum pr. in publicis dicere de causa jusserit 11, 3, 156. vox illa praeconis praeter patronos ipsum, qui egerit, citat 6, 4, 7. Athenis affectus movere etiam per praeconem prohibebatur orator 6, 1, 7.

**Praecogito.** praecogitare plura 12, 9, 20.

**Praecordia.** totis praecordiis stertentem *Coel.* 4, 2, 123.

**Praecox.** illud ingeniorum velut praecox genus 1, 3, 3.

**Praecultus.** neque praecultum (*eloquentiae genus*) senibus convenerit 11, 1, 31.

**Praecurro.** *transl.:* juris quaestiones plerumque leges praecurrere 7, 4, 25. sequetur magis, quam praecurret (*puer instituendus*) 1, 3, 3.

**Praeda.** non praedae gratia 7, 1, 33. ea (*cura morum*) destituta infirmioribus ingeniis velut praedae fuit Pr. 14. ferarum catuli molliore praeda saginantur 12, 6, 6. efferentium praedas repetentiumque 8, 3, 69.

**Praedīco.** I) *i. q. antea dico:* nihil praeter tria, quae praediximus, quaeri 3, 6, 89 *N. cf.* 11, 3, 166. e portu solventibus ii, qui jam in portum invehuntur, praedicere (*a. l.* praecipere) solent et tempestatum rationem *etc. Cic.* 5, 11, 23. eaque in oratione praedicenda atque amolienda sunt 5, 7, 23. ut a Cic. sunt quidem utilissime praedicta omnia, per quae Miloni Clodius insidiatus esse videatur 4, 2, 57 *N.* quae praedicta sunt ab accusatore 6, 1, 20. vicina praedictae sed amplior virtus est 8, 3, 83. praedicti nominis 9, 3, 66. posterior ex praedictis locus 2, 4, 24. Theopompus, ut in historia praedictis minor,

ita oratori magis similis 10, 1, 74. bis in universum praedictis 5, 8, 7. est in exemplis allegoria, si non praedicta ratione ponantur 8, 6, 52. II) *ad futura pertinet:* in eo, quem uxor praedixerat, loco 4, 2, 98. praedicta pernicies 3, 7, 19. proditio nobis praedicta est, et praedicta a duce (*a. l. bis* prodita) 7, 1, 30 *N. cr.*

**Praedictio.** (*species praesumtionis*) 9, 2, 17.

**Praeditus.** eod. ingenio, studio, doctrina praeditum 12, 1, 10. illa mente atq. illa facultate pr. 12, 11, 1.

**Praedium.** tum paterna emancupare pr. turpius habebatur 6, 3, 44 *Z. v.* Emancupo.

**Praedo.** acti ante suum quisque praedonem catenati 8, 3, 69.

**Praedulcis.** praedulcia, abundantia (*in sermone*) 8, 3, 56. ne pr. illud genus adament 2, 5, 22.

**Praedurus.** praeduro ac rigente capite 11, 3, 69; sunt quidam pr. oris 6, 4, 11; nec plurimum refert, nulla haec an praedura sint (*in sermone*) 1, 6, 26.

**Praeeo.** legentibus suis praeire 2, 5, 3. lectio non omnis nec semper praeeunte vel interpretante eget 1, 2, 12. praeeunte aliqua jucunda voce 1, 10, 16.

**Praefandus.** in praefanda (*i. e. obscena; a. l.* praefata) incidere 8, 3, 45 *N.*

**Praefatio.** si multiplex causa est, sua quibusque partibus danda pr. 4, 1, 74. positam nobis esse materiam frequenter etiam praefatione testamur 2, 21, 20. opus erit praefatione, qua et ratio reddatur dilati criminis, et defensio promittatur 7, 1, 11. longa praefatione excusavit officii sui necessitatem 11, 1, 67. inter Pomponium ac Senecam praefationibus esse tractatum, an *etc.* 8, 3, 31.

**Praefectus.** Augustus praefecto, quem cum ignominia mittebat 6, 3, 64.

**Praefero.** I) *i. q. ostendo, exhibeo:* praetexta C. Caesaris praelata (*Sp.* prol.) in funere cruenta 6, 1, 31 *Z;* praeferunt eorum ipsorum, a quibus laeduntur, caritatem 6, 2, 14 *N. cr.* praeferens in dicendo nobilitatem 10, 1, 113. (*a. l. utrobique inserit* se). sermonem praeferentem in verbis et sono proprium quend. gustum Urbis 6, 3, 17. II) *i. q. antepono:* a Cicerone etiam praelatae frequenter causae 7, 2, 39; [alterum judicium praeferre (*Z.* perf.) 7, 2, 19 *N.*] arte et toto genere dicendi praeferendus 10, 1, 118. voluptatem saluti praetulisse 5, 8, 1. ut quidam in hac eum parte omnibus ejus operis auctoribus praeferant 10, 1, 64. *cf.* 72. 80. 93. 126. longe duos ceteris praeferendos *ib.* 73.

**Praefinio.** (*actor*) temporibus praefinitis (*a. l.* praefinitam) aquam perdit 11, 3, 52 *N.*

**Praeformido.** est nonnunquam dura propositio, quod judex si providit, (*Sp.* quam jud. si providet), non aliter praeformidat (*a. l.* perf. *al.* ref.), quam qui ferrum medici prius, quam curetur, aspexit 4, 5, 5 *Z.*

**Praeformo.** praeformatae infantibus literae 5, 14, 31. velut praeformata materia 2, 6, 5.

**Praejudicium.** praejudicia (*inter probationes, quas extra dicendi rationem accipiat orator*) 5, 1, 2. praejudiciorum vis omnis tribus in generibus versatur 5, 2, 1. praejudicia esse facta ab iis ipsis judicibus 4, 5, 11. per quae fere omnia Cic. praej., quae de Cluentio videbantur facta,

subvertit 5, 11, 13. si jam praejudicio senatus damnatus esset Milo 4, 2, 25. ante — quam praejudiciis omnibus reum liberaret 6, 5, 10. De praejudiciis 5 Cap. 2.

**Praelectio.** pr., quae in hoc adhibetur, ut facile atq. distincte pueri scripta oculis sequantur; etiam illa, quae vim cujusque verbi, si quod minus usitatum incidat, docet, multum infra rhetoris officium existimanda est 2, 5, 4. At enim emendationi praelectionique (*sc.* *puerorum*) numerus obstat 1, 2, 15.

**Praelego.** auctores, quos praelegunt 1, 5, 11. pueris, quae maxime ingenium alant, atq. animum augeant, praelegenda 1, 8, 8. in praelegendo grammaticus et illa minora praestare debebit *ib.* 13.

**Praelongus.** quale refert Cic. de homine prael. 6, 3, 67. praelongos habuisse sermones 10, 3, 32.

**Praeloquor.** oratores ea, quae ad conciliandos sibi judicum animos praeloquuntur 4, 1, 2. de quibus brevissime praelocutus, quid ipse sentiam, non tacebo 5, 13, 60.

**Praemeditor.** nihil praemeditati 4, 5, 2. praemeditata pleraque domo affert 5, 13, 3.

**Praemium.** velut pr. quodd. amplissimum longi laboris 10, 7, 1. emendate dicentium tenue pr. est 8, 3, 1; praemii modus 2, 4, 38. praemii nomine impetravit restitutionem patris 7, 1, 42; periculorum ac sanguinis majora sibi deberi pr. 11, 1, 88. an omne pr. viro forti dandum sit, an ex privato? 7, 10, 6. hoc proposito pr. 12, 11, 10. adeo praemium (*a. l.* pretium) omnia spectant 10, 7, 17; ad deferendos reos praemio duci 12, 7, 3. praemiis etiam, quae capit illa aetas, evocetur 1, 1, 20. causae, in quibus de pr. agitur 3, 6, 85. lis est omnis aut de pr. aut de poena 7, 4, 3. duplex conjectura de praemiis 7, 2, 25.

**Praemodulor.** gestum praemodulati 11, 3, 109.

**Praemollio.** praemollitus sulcus 2, 9, 3; his igitur velut fomentis praemolliemus, si quid erit asperum 4, 3, 10. nondum praemollitas mentes 6, 5, 9.

**Praemoneo.** a nobis praemonitus 6, 1, 39. ut Serv. Sulpicius contra Aufidiam, ne signatorum ab ipsis discrimen objiciatur sibi, praemonet 6, 1, 20.

[**Praemoveo.** praemoveantur *dant optt. Codd.; edd.* remov. 5, 10, 57 *N. cr et S. v.* Removeo. Praemunio.]

**Praemunio.** nonnunquam propositione praemuniri potest causa 4, 2, 71. qua praeparatione praemuniendae (*quaestiones; Amb.* 1. praemovendae) 7, 10, 12. si quid periculosius finxisse videbimur, quibus remediis praemuniendum est 8, 3, 37.

**Praemunitio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 30. (*praesumtionis species*) 9, 2, 17.

**Praenomen.** pr. *etc.* propria liberi 7, 3, 27. praenominis nota 1, 7, 29. Marcoque Manlio, cujus pr. in posterum e familia exemtum est 3, 7, 20.

**Praeopto.** sterilem platanum quam maritam ulmum praeoptaverim? 8, 3, 8.

**Praeparatio.** (*praesumtionis species*) 9, 2, 17 *N.* pr. probationum 3, 9, 7. illae pr., cum reus dicitur robustus *etc.* 4, 2, 55. optimae pr. erunt, quae latuerint *ib.* 57. utilis ante quaestionem pr. 4, 3, 9. qua pr. praemuniendae quaestiones 7, 10, 12. si res praeparatione non egeat 4, 1, 72. num expositio haec longior demum esse debeat et paulo verbosior praeparatione 4, 2, 79. narrabimus cum pr. quadam *ib.* 21.

dilata ipsis praeparationibus fidem perdunt 5, 13, 51.

**Praeparato.** nihil pr. fecisse 4, 2, 58.

**Praeparo.** *α*) *absol.* a) saepe praeparat insidiator 10, 1, 21. prooemiis praeparare 9, 4, 4. praeparandi rationem 10, 1, 106. b) *c. Accusat.*: qui praeparat aliquid ante quaestionem 4, 3, 17. *cf.* 12, 3, 5. judicem praeparare 2, 10, 8. 4, 1, 50; arma sunt haec quodammodo praeparanda semper 2, 1, 12. dum vox ac latus praeparetur 10, 7, 2. judicis animus varie praeparatur 9, 4, 133. si praeparata vis dicendi fuerit 8, Pr. 30; ut aequitate judicem praeparemus 7, 1, 63. altercationibus atq. interrogationibus oratorem futurum Socratici optime praeparant 10, 1, 35. praeparato per haec judice 4, 2, 1. c) *Partic.*: credibilius est occisos a praeparatis inopinantes 5, 10, 49; inviti recedunt a praeparatis 12, 9, 17. cujus initium nihil praeparati (*Sp.* praeparatum) habuisse 4, 1, 54 *Z.* simplicem et non pr. orationem 9, 2, 59. subita pugna non praep. 7, 1, 35. verba tanto ante pr. 2, 4, 28. *β*) *ad aliquid.* a) *c. Dat.*: hoc opus praeparabamus aliis, aliis relinquamus 6, Pr. 16. cui quisque certamini sit praeparandus 2, 8, 3. solebant praeceptores mei, neque inutili *etc.* genere exercitationis, praeparare nos conjecturalibus causis 2, 4, 26. si foro non praeparat 2, 10, 8. exercitationes, quae foro praeparantur 5, 13, 44. qui foro praeparantur 10, 7, 19. quibus judicem quaestioni legum praepararet 7, 1, 2. b) *c. Praepos.*: quo genere exercitationis ad certamina praeparandus sit (*athleta*) 10, 1, 4. ad potentissimas quaestiones judicem praeparandum 4, 1, 24. *cf.* 79. praeparare ab imis sonis vocem ad summos 11, 3, 22. illa (*argumenta*) ad credendum praeparant judicem, haec ad pronuntiandum 6, 4, 22. reficietur judex priorum fine, et se velut ad novum impetum praeparabit 4, 2, 50; quae non putat adv. se praeparata 11, 2, 47; cogitatio in hoc praeparetur, ut *etc.* 10, 6, 6. c) *seq. Conjunctione:* ita se praeparavit, ne cujus alterius ope egeret ullius rei 12, 11, 21. ut auditorem, quo sit nobis in ceteris partibus accommodatior, praeparemus 4, 1, 5.

**Praepilatus.** declamationes, quibus ad pugnam forensem velut praepilatis exercere solebamus 5, 12, 17 *N.*

**Praepinguis.** (*vox*) 11, 3, 32 *v.* Vox.

**Praepondero.** si neutro litis condicio praeponderet 7, 2, 39.

**Praepono.** I) *de loco*: praeposito verbo, ad quod reliqua respiciant 9, 3, 62. praeponebant (*a. l.* prop.) enim talia, Credite vos intueri 9, 2, 41 *N.* qui longis breves subjiciet *opp.* qui praeponet longae brevem 9, 4, 34. ne dactylus quidem spondeo bene praeponitur *ib.* 102. *cf.* 98. 99. qua in causa praeponendae (*a. l.* prop.) prooemiis quaestiones 7, 10, 12 *N.* tribus praepositis quaestionibus 4, 2, 25. si causas ac rationes factis praeposuerimus 4, 2, 52. praeposuit pulcherrimo cuique operi difficultatem 10, 3, 4. II) *de dignitate*: studiis moribusque praepositus 2, 2, 14. communem rem agi, ac vos huic rei praepositos esse *Cato* 9, 2, 21.

**Praepositio.** I) mutationes, quas afferunt declinatio aut praepos. 1, 4, 13. II) *pars orationis*: praepositiones (*a philosophis convinctionibus adjectae*) 1, 4, 19. in diversitate praepositionum 1, 5, 51. compositae (*voces*) aut praepositionibus subjunguntur, ut innocens interdum repugnantibus (*Sp.* dum ne pugnantibus) inter se duabus, quale est imperterritus; alioqui possunt aliquando continuari duae, ut incompositus *etc.* 1, 5, 65. frequenter praepositiones quoque copulatio ista corrumpit: inde abstulit, aufugit, amisit, cum praep. sit ab sola *ib.* 69. in scribendo praepositiones

sonum, quem junctae efficiunt, an, quem separatae, observare conveniat 1, 7, 7. *cf.* 4. 5. 6. in praepositione B literae absonam et ipsam S subjiciendo 12, 10, 32. quae praepositionibus in contrarium mutantur Non emissus ex urbe, sed immissus in urbem *etc.* 9, 3, 71.

**Praepropere.** neque pr. destringatur immatura frons 12, 6, 2.

**Praescribo.** I) quod natura ipsa nobis praescribit 3, 6, 80. (*a. l.* praestabit) 10, 3, 15. dicere eo modo, quem accusator actione praescripserit 4, 1, 32. II) *in judiciis:* ignominioso (*patri*) filius praescribit 7, 5, 3.

**Praescriptio.** (*ICtorum*) an non praescriptiones easd. omnes species habent, quas eae leges, quibus agitur, ut aut de nomine, aut scripto *etc.* quaeratur? 3, 6, 72 *N.* fuerunt, qui praescriptionis statum facerent 7, 5, 2. cum ex praescr. lis pendet *ib.* 3. *v.* Intentio.

**Praescriptum.** *α*) *proprie:* in ceris — extra pr. egredi 1, 1, 27. *β*) *i. q. praeceptum:* num pr. ejus rei ullum est? 9, 4, 117. una lex certumque pr. 4, 2, 84. omnis disciplinae initia ad propositum sibi pr. formari 10, 2, 2. si uno et brevi pr. contineretur (*rhetorice*) 2, 13, 2.

**Praesens.** *α*) *simpliciter:* (*testimonia*) dicuntur a praesentibus (*a. l. adj.* testibus) 5, 7, 1. cum praesentibus ingens dimicatio est *ib.* 3. nos de praesentibus (*i. e. qui nunc vivunt*) loquimur 11, 3, 138. quibus praesentibus sit acturus *ib.* 150. singulis tantum praes. 1, 2, 29; ex praeteritis aestimari solent praesentia 5, 10, 28. *β*) *c. Subst.:* animo praesenti et acri 6, 4, 8. pr. disceptatio 5, 11, 44. pr. discriminis 2, 13, 4. pr. fortunam 10, 7, 32. praesenti fructu laudis *ib.* 17. honesti pr. imago 12, 1, 28. pr. impetus 6, Pr. 14. praesentis cupido laudis 12, 9, 1 *N.* *v.* Laus. pr. litis 2, 7, 4. locum praesentem non totam causam 5, 13, 31. *cf.* 10, 1, 34. proximum tempus lucemque praes. 12, 2, 31. luce praesenti ac memoria posteritatis 12, 11, 30. pr. materiam 10, 1, 67. pr. officio 11, 2, 44. pr. periculo 7, 4, 18. pr. potentiae 12, 10, 13. pr. propositum 5, 11, 31. actum rei pugnamque pr. 10, 1, 31. pr. quaestio 4, 1, 45. 7, 2, 29. 11, 1, 63. imagines rerum absentium ita repraesentantur, ut eas praesentes habere videamur 6, 2, 29. cum re praesenti deliberandum 9, 4, 117. in re praesenti accidisse 6, 2, 31. velut in re praesente (*a. l.* praesenti) 7, 10, 11. velut in rem pr. animos hominum ducentium 6, 1, 31. ad praesentem rerum statum *ib.* 35. non ad praes. modo tempus sed etiam in futurum 11, 3, 21. *cf.* 10, 7, 31. Quaestio, An fecerit, incipit a secundo tempore, id est, praesenti, ac deinde conjuncto 7, 2, 46 *N.*; quo neque praesentius aliud neque studiis magis proprium numen est 4, Pr. 5; praesentissimo consilio 2, 13, 15. in praesentissimis quibusque periculis 10, 7, 1.

**Praesentia.** fingamus in praesentia scire 5, 7, 15. *cf.* 8, Pr. 3. quid in praesentia videretur optimum 9, 4. 109 *N.* *cf.* 10, 7, 22.

**Praesertim.** grammatice fines suos norit, pr. tantum ab hac appellationis suae paupertate provecta 2, 1, 4. neque hoc semper contingere potest, pr. oratori 10, 4, 3. *cf.* 9, 3, 73. 11, 1, 74. 11, 2, 38. 12, 8, 8; cum pr. multo plus secreti studia desiderent 1, 2, 11. *cf.* 1, 11, 17. 1, 12, 4. 2, 21, 13. 3, 2, 2. 8, 6, 74. 10, 1, 105. 12 3, 6. 12, 7, 11. pr. cum plurimae probationes in ipso causarum complexu reperiantur 5, 10, 103. *cf.* 7, 9, 12.

**Praeses.** praeside bellorum deo 3, 7, 5.

**Praesideo.** Dearum, quas praesidere vatibus creditum est 10, 1, 48. praesidentes studiis deae *ib.* 9. praesidentes magistratus 6, 4, 11.

**Praesidium.** quae non debent quidem deesse orationi, et, si desunt, multum nocent: non tamen habenda sunt inter magna pr. 5, 12, 12. amisso nuper — si non praesidio inter pericula, tamen solatio inter adversa *Dom. Af.* 9, 3, 79.

**Praestantia.** animi pr., quam (*Heindorf. conjec.* quem *Praef.* IV. p. XV.) nec metus frangat, nec acclamatio terreat, nec audientium auctoritas ultra debitam reverentiam tardet 12, 5, 1. *cf.* 6, 1, 25 *N.* 27. hac altercandi pr. 6, 4, 5. gestus pr. 12, 5, 5.

**Praestantissime.** eloqui pr. 12, 2, 9.

**Praestigia.** illa vero frigida et in scholis puerilis est affectatio, ut ipse transitus efficiat aliquam sententiam, et hujus velut praestigiae plausum petat 4, 1, 77.

**Praesto.** I) *sensu neutr.* α) praestat nemini imperare, quam alicui servire 9, 3, 95. tantum Romana in bellis gloria ceteris praestat 1, 10, 14. eruditione ac nitore praestare 10, 1, 98; *c. Acc.* praestat ingenio alius alium 1, 1, 2. ea in quoque animalium virtus, qua praestat cetera 2, 20, 9. β) *Partic.* a) *Posit.:* beneficio ingenii praestantes 2, 11, 2. virum ingenii natura pr. 12, 1, 25. non circa plurium artium species praestantem, sed in omnibus eminentissimum 12, 10, 12. b) *Compar.:* praestantiorem futurum fuisse 2, 17, 13. hoc maxime orator oratore pr. 8, Pr. 16. egregius multoque quam in orationibus praestantior 10, 1, 123; oratione nihil praestantius 1, 10, 7. *cf.* 6, Pr. 10. quid his ipsis ejus operibus omnibus numeris praestantius 10, 1, 91. corpora magnitudine, viribus *etc.* pr. 2, 16, 13. majus opus atq. praestantius 12, 2, 27. c) *Superlat.:* eorum, quos viderim, longe praestantissimi (*a. l. inser.* aliis) 10, 1, 118. pr. medicus 2, 3, 6. pr. oratores 12, 10, 54. pr. praeceptores 1, 1, 10. quam (*mortem*) praestantissimo animo suscepit 12, 1, 17; tam eloquentia quam moribus praestantissimus 2, 3, 11. cura Protogenes, ratione Pamphilus, facilitate Antiphilus, concipiendis visionibus Theon Samius, ingenio et gratia Apelles est pr. 12, 10, 6; pr. discipuli in omni studiorum genere 3, 1, 14. pr. in eloquentia viros 12, 2, 25. in dicendo pr. 12, 3, 9. II) *sensu transit.* α) *c. Accusat.* a) quando id praestiterit, quod advocatus petiit 7, 1, 61. fiducia praestandi, quod exigitur Pr. 3. haec in oratione praestabit, cui omnia affuerint 7, 10, 14. *cf.* 1, 11, 3. 11, 2, 24. quantum ille vir praestare potuerit 10, 1, 98. tria, quae praestare debeat orator 3, 5, 2. non multum praestant sed cito 1, 3, 4. nihil acquirere volet orator, cum sciat, se tanto plus praestitisse 12, 7, 12. merito laudatur brevitas integra: sed ea minus praestat, quotiens nihil dicit, nisi quod necesse est: — est vero pulcherrima, cum *etc.* 8, 3, 82. 4, 2, 37. illa minora praestare 1, 8, 13; quod ambulatio, unctio *etc.* praestat 11, 3, 19. satis praestat (*ars*) 7, 10, 15. in qua multa etiam sine doctrina praestare debeat per se ipsa natura 8, Pr. 12. tria praestare debet pronuntiatio 11, 3, 54. *cf. ib.* 61. idem hoc praestant, quae antecesserunt 8, 4, 17. *cf.* 8, 6, 6. b) summam praestare abstinentiam 2, 2, 4. quam (*auctoritatem historiae*) egregie praestitit Bassius 10, 1, 103. quas (*disciplinas*) praestare poterant Athenae 1, 12, 15. an fidem praestare tantum debeat, non etiam consilium et eventum (*Sp.* fides praestari — eventus) 7, 4, 35 *Z.* finem tamen hunc praestabit orator, ut videatur optimam causam optime egisse 12, 9, 6. non tantum praestari hoc genus potenter, sed etiam, ubi non est, desiderari solet 5, 7, 37 *N.* hinc sumtam libertatem in causis atq. consiliis praestet 12, 2, 31. praestare

officium 12, 10, 59. praestare admirabilem et jucundam orationem (*a. l.* perficere *al.* efficere) 8, Pr. 33. rerum perspicuitas quo modo praestanda sit 8, 2, 22. eam, quae post fata praestari solet, venerationem 12, 11, 7; non praestari eum finem, qui promittatur (*in rhetorice*) 2, 17, 22. *cf.* 12, 9, 6; circa facti controversiam argumenta praestant, circa juris lites, materiam quaestionum 5, 10, 40. res mutuam confirmationem praestantes *ib.* 78. non rerum modo sed etiam verborum ordinem praestat (*memoria*) 11, 2, 8. ratio probationem praestans 5, 10, 11. transumtio, quae ex alio in aliud velut viam praestat 8, 6, 37. bona valetudo, quaeque eam maxime praestat, frugalitas 10, 3, 26. rationem praestat praecipue analogia 1, 6, 1. et vim rebus adjiciunt, et gratiam praestant (*motus*) 9, 1, 2; docilem et haec ipsa praestat attentio 4, 1, 34. similem raro natura pr., frequenter imitatio 10, 2, 3; formandos se praestant 1, 12, 10. *β*) *adj. Dat.* a) juste petere ea quisque a judice videtur, quae aliis ipse praestiterit 6, 1, 22. studiis aliquid suis praestitisse 2, 17, 2 *N. cr.* praestare hanc inferioribus curam 2, 3, 4. quam (*intentionem*) adversario praestat (*judex*) 4, 1, 38. praestandam pietatem parentibus 5, 10, 13. parum sibi praestari reverentiae 11, 3, 133. litigatoribus illum modo ambitiosum declamandi sudorem praestitisse 6, 4, 6. alterum (*librum*) sermone per biduum habito, pueri, quibus id praestabatur, exceperant Pr. 7. b) ead. ratio idem praestare oratori potest 2, 17, 38. res — semper animis praestat, in quod se velut novum intendant 9, 2, 63. casus praestat argumentis locum 5, 10, 48. quae res faciliorem divisioni viam praestat 7, 1, 34. *γ*) *seq. ut vel ne:* praestet alicui vel gratia, vel amicitia, vel pecunia, ut doctissimum magistrum domi habeat 1, 2, 11. fortuita hoc cogitatio pr., ut *etc.* 10, 3, 29. ut possimus, non exercitatio modo praestabit, sed etiam ratio *ib.* 15. illud fortuna interim pr., ut *etc.* 5, 7, 29. modus ei (*periodo*) a Cicerone — terminatus praestare debet, ut sensum concludat 9, 4, 125. probationes efficiant sane, ut —: sensus praestant, ut *etc.* 6, 2, 5. cum studia praestent ut — videamur 12, 4, 2. praestatur hoc aliquando etiam dignitatibus, ut *etc.* 11, 1, 67; fortitudo pr., ne mortem timeamus 5, 10, 82.

**Praestringo.** ceterarum fulgore virtutum laus ista praestringitur 10, 1, 92. quo mens simul visusque praestringitur (*a. l.* perstr.) *ib.* 30 *N. cr.*

**Praesum.** cum Asiae praeesset (*Crassus*) 11, 2, 50; cui diligentiae praeesse ap. nos juriconsulti existimantur 3, 6, 58. quis ei (*quaestioni*) praefuerit 5, 4, 2.

**Praesumo.** differenda quaed. (*verba*) et praesumenda 8, 6, 63. verba poetica libertate audaciora non praesumunt eadem proprie dicendi facultatem 10, 5, 4 *N.* natura, in qua ingenium judicio praesumitur 2, 4, 7. inviti judices audiunt praesumentem partes suas 11, 1, 27. *cf.* 1, 10, 27. quod facientibus etiam male audiendi praesumenda patientia est 12, 9, 9. quantum in infantia praesumtum est temporis, adolescentiae acquiritur 1, 1, 19; opinio praesumta 2, 17, 28. Idem qui ἀπρόληπτον et προληπτικὸν dicunt, id est dubium et praesumtum, quo significatur, de quo liquet 3, 6, 35.

**Praesumtio.** mire in causis valet pr., quae πρόληψις dicitur 9, 2, 16. verborum quoque vis ac proprietas confirmatur vel praesumtione — aut reprehensione *ib.* 18.

**Praetendo.** ignorantia praetendi non potest 7, 1, 35. vultum et tristitiam et dissentientem a ceteris habitum pessimis moribus praetendebant Pr. 15. qui praetendebat, id se metu facere 8, 5, 15.

**Praetento.** in ingressu parcius et modestius praetentanda (*a. l.* pertemptanda) est judicis misericordia 4, 1, 28 *N. cr.*

**Praetenuis.** ille praet. et immodicae claritatis sonus 11, 3, 41.

**Praeter.** *α*) *c. Pron.*, *in transit.*: Praeter hoc etiam color ipse dicendi — conspergitur. Porro *etc.* 8, 5, 28. Pr. haec alias perfectas, alias imperfectas vocant 4, 4, 2. *cf.* 4, 2, 8. 4, 5, 8. 8, 6, 57. 9, 2, 104. 10, 1, 17. *β*) *seq. Relat.*: pr. hoc, quod est commune, quaed. causae propriam moderationem desiderant 11, 1, 58. *cf.* 12, 11, 9; pr. id, quod his levissimi cujusque animus facillime terretur 3, 8, 40. *cf.* 5, 10, 45. 10, 1, 28. 10, 4, 6. Nam pr. id, quod prudentis est, quod in quoque optimum est, si possit, suum facere: tum — — unum intuentes vix aliqua pars sequitur 10, 2, 26. *γ*) *c. Nominib.*: omnibus fere verbis, pr. pauca 10, 1, 9. *cf.* 7, 3, 34. qua virtute, pr. alias (*a. l.* alios) plurimum Demosthenes valuit 6, 2, 24. *cf.* 11, 3, 74. [quod neminem alium pr. (*a. l.* quam, *Z.* nisi) Demetrium decuit 11, 3, 179.] *v.* Nihil; nos pr. auctoritatem oratorum atq. historicorum, analogia quoque dictum tuebamur 1, 6, 11. *cf.* 2, 1, 4; quod est pr. opinionem hominum constitutum 4, 1, 41.

**Praeterea.** *α*) *continuat*: Pr., cum quis rationem mortis in senatu reddit 7, 4, 39. *cf.* 9, 3, 98. (*a. l.* propterea) 8, 3, 13. Pr., ut sint fauces integrae 11, 3, 20. *v.* Porro. *β*) *i. q. ceterum*: pr. non una ratione moveri solet (*risus*) 6, 3, 7. Pr. tu semper in libertos Caesaris dicis 6, 3, 81. Pr. propter te damnatus est 7, 1, 53. oratorem pr. ut dicere urbane volo, ita videri id affectare plane nolo 6, 3, 30. *cf.* 10, 1, 117.

**Praetereo.** I) *de tempore.* *α*) quod superesset ex vita, — quod praeterisset 11, 1, 10. *β*) *Partic.* a) tanquam de praeterito tantum, et tantum de facto quaereretur 3, 6, 40 *N.* hoc genus litis ex praeterito pendet 7, 2, 5. an in praeteritum ferri debeat (*lex*) 2, 4, 37. *cf.* 9, 2, 20. quos (*mores*) quanto magis in praeteritum laudaverit, tanto facilius probabit morbo esse mutatos 7, 4, 30. praeterita laudamus aut vituperamus 3, 4, 7. *cf.* 3, 6, 65. et quae fiant et quae futura sint ex praeteritis colliguntur 7, 2, 3; praeteritam orationis gratiam 6, 1, 40. pr. laborem 10, 7, 4. pr. seculis 12, 4, 2. b) *in grammat.*: quaedam etiam mutantur, ut sero in praeterito 1, 4, 29. praesens pro praeterito positum 9, 3, 11. pr. perfectum 1, 6, 26. facit pr. tempore pactus sum *ib.* 10. pr. tempore varie formari verba *ib.* 15. II) *c. Accusat. i. q. omitto*: si qua in partiendo praeterierimus 4, 5, 2. quae ne praeterisse viderer 3, 6, 28. 6, 5, 1. ne illud quidem praeteribo 4, 2, 125. *cf.* Pr. 21. 9, 3, 99. non me praeterit 10, 1, 12. ut alia praeteream 1, 2, 31. alia praetereo (*a. l.* praeterea) 11, 1, 83. si non tacitum hoc praeterimus (*a. l.* praeteribimus) 10, 1, 92. ut cetera exempla praeteream 7, 1, 2. praetereundam narrationem 4, 2, 66. praetereunt tanquam rem molestam et odiosam 5, 13, 36.

**Praeterfluo.** si quidquid audimus praeterfluat 11, 2, 1.

**Praeterlabor.** praeterlabentia flumina 10, 3, 24.

**Praetermitto.** quaed. ex ordine praetermittenda 4, 2, 49.

**Praeterquam.** Nam pr. planam et brevem *etc.*, vult esse evidentem *etc.* (*narrationem*) 4, 2, 64 cum omnes, pr. ab argentariis, totum exigendi jus haberent 5, 10, 105.

**Praetexo.** difficultatis patrocinia praeteximus segnitiae 1, 12, 16; non possum togam praetextam sperare, cum initium pullum videam 5, 10, 71.

**Praetexta.** pr. demissa ad talos 5, 13, 39 *N.* pr. C. Caesaris cruenta 6, 1, 31 *N.* praetextam in cista mures rosere Camilli *vers.* 8, 3, 19 *N.*

**Praetextatus.** praetextatos egisse quosd. 12, 6, 1. C. Caesarem praetextatum adhuc 2, 8, 2.

**Praetor.** pr. certa lege sortitur 3, 10, 1 *N.* cum consultus pr. permiserit dicere 11, 3, 157. finem Praetoris edicto afferunt Calendae Januarii 5, 10, 76. qui se praetori in hortis ostenderat 3, 6, 18 *N.* non debes ap. praetorem petere fideicommissum 3, 6, 70 *N.* cum objurgaretur a pr., quod *etc.* 6, 3, 78. qualia sunt praetorum (*Sp.* praeturae) curiosa consilia, cum de jure accusatoris ambigitur 7, 5, 2 *Z.*

**Praetorius.** major praetoria cognitione summa 3, 6, 70.

**Praetura.** si praeturam invasisset 9, 2, 41.

**Praevaleo.** id in causis dubiis saepe praevaluit 7, 4, 19. hos (*affectus*) ad perturbationem, illos ad benevolentiam praevalere 6, 2, 9.

**Praevaricatio.** in praevaricationum criminibus 7, 1, 32.

**Praevaricator.** praevaricatorem donabimus oratoris illo sacro nomine 12, 1, 24.

**Praevaricor.** neque oratoris esse unquam praevaricari 9, 2, 87.

**Praevelox.** illa pr. (*memoria*) fere cito effluit 11, 2, 44.

**Praevenio.** praevenit vires fiducia 12, 6, 2.

**Praevertor.** Sed hoc transeo —. Ad illud sequens praevertar 12, 2, 4 *N.*

[**Praevideo.** Nam ut tela supervacua sunt nescienti, quid petat, sic argumenta, nisi praevideris (*optt. Codd.* provideris, *quod recipiendum videtur*), cui rei adhibenda sint 5, 10, 109 *N. cr. et S.*]

**Pragmatici.** 12, 3, 4.

**Prandeo.** 1, 6, 7. pransus *etc.* diversum valent quam indicant 1, 4, 29; Ego, si prandere volo, domum eo *August.* 6, 3, 63.

**Pransorius.** ut qui mirantibus, quod humile candelabrum emisset, Pransorium erit, inquit. 6, 3, 99.

**Pravitas.** multa linguae vitia inemendabili in posterum pr. durantur 1, 1, 37. pravitatem quand. artis, id est, *κακοτεχνίαν* nominaverunt (*rhetoricen*) 2, 15, 2. quas (*corruptas et vitiosas orationes*) plerique judiciorum pravitate mirantur 2, 5, 10.

**Pravus.** quid rectum pravumque sit 1, 3, 12. ne minus gratiae praecipiendo recta, quam offensae, reprehendendo prava mereamur 4, 2, 39. recti pravique contemplatio 2, 4, 20. in recti pravique discrimine 12, 3, 7. quae in pravum induruerunt 1, 3, 12. propter hoc ipsum, quod sunt prava, laudantur 2, 5, 10. has causas habent recta, prava contra ex falsis opinionibus veniunt 5, 10, 34; inde pravis ingeniis ad foedissima usque ludibria dilabuntur 1, 6, 32. pr. judicia 10, 1, 19. est nonnunquam pravus (*Sp.* pravis judicibus) hic ambitus *etc.* 4, 1, 18 *N. cr. et S.* pr. quodd. studium 2, 15, 37. pr. voluptates 2, 12, 6. *cf.* 2, 5, 22.

**Precatio.** velut nova precatione uterentur (*poëtae*) 4, Pr 4.

**Preces.** magnum ad salutem momentum preces attulisse 6, 1, 33. non conveniunt ei preces 6, 1, 24. epilogus quis unquam poterit illis Priami rogantis Achillem precibus aequari? 10, 1, 50. ad preces (*a. l.* pedes) confugit 6, 1, 4. illud elegantissime cum eorum — precibus (*a l.*

preces), tum etiam adolescentia sua excusat 11, 1, 74. precibus utuntur (*a. l.* nituntur) 5, 13, 5.

**Precor.** precari (*fig. ap.* *Cels.*) 9, 2, 104. Protagoran transeo, qui — precandi, quod εὐχωλὴν dixit, partes solas putat (*orationis*) 3, 4, 10. Nunquam fore credidi, judices, ut, reo Scauro, ne quid in ejus judicio gratia valeret, precarer *Asin. Poll.* 9, 2, 24. oram solventibus bene precemur Ep. ad Tryph. 3.

**Precula.** *v.* Pergula.

**Premo.** I) *proprie:* cum geminatum onus succedentes premat 2, 3, 2. quanto (*onere*) me premi ferens sentio 12, Pr. 1. licet major quam unquam moles premat (*a. l.* majori — mole premar) *ib.* 2. altero supercilio premitur paene oculus ipse 1, 11, 10. tres contracti (*digiti*) pollice premuntur 11, 3, 94. interim extremi palmam circa ima pollicis premunt *ib.* 99; sub aqua diu pressi 11, 3, 53. presso gutture *ib.* 82. II) *transl.* α) *de personis:* illo modo (*Cicero*) pressit atque institit, hoc tantum indicasset 4, 1, 68. interrogandus quam infestissime ac premendus 12, 8, 10, premere ac despicere 11, 1, 16. precipue presserunt eum (*Tullium*), qui videri Atticorum imitatores concupierant 12, 10, 14. everso, quo defendimur, reliquum est, quo premimur 7, 2, 12. invidia premere 6, 1, 14. crimine manifesto prematur dux bonus 12, 1, 43. quorum pars prima (*invidia*) superiores, proxima (*odium*) pares, tertia (*contemtus*) humiliores premit 12, 8, 14. quis reum premat 5, 7, 23. innocens reus multis verisimilibus premitur 12, 1, 45. matri, cujus filium premebat auctoritas 6, 5, 9. presserat turbulentis contionibus Cluentium Quintius 5, 13, 39. pro Vareno, qui (*Sp. inser.* in aliis (*a. l.* malis) premebatur 7, 2, 36 *N. cr. et S.*; Neque enim aut tam perplexa, aut tam numerosa sunt, quae premunt (*Turic.* premuntur, *fort. legendum* promuntur; *Z. probat* *Buttm. conj.* praecipiuntur), ut non paucorum admodum annorum intentione discantur 12, 11, 12 *N.* β) *de rebus:* premere tumentia, humilia extollere (*dicendo*) 10, 4, 1; pro diffidentia premitur absentia 5, 7, 1. haec propositio confessionem adversarii premit 4, 4, 4. nec solum premere confessionem, sed partiendo multiplicare 7, 1, 29. haec ut in qualitate crimen elevant, ita in conjectura premunt 7, 2, 40. si facie quoque ipsa premitur (*res*), vel invidiosa consistentis ex diverso patroni, vel miserabili senis *etc.* 4, 1, 42; ne praecipitetur editio, nonumque prematur in annum Ep. ad Tryph. 2. III) *Partic.* α) *de scriptoribus:* pro pressis exiles 10, 2, 16. Servilius Nonianus — creber sententiis sed minus pr. (*a. l.* expressus), quam historiae auctoribus postulat 10, 1, 102 *H.* neque Attice pressi, neque Asiane abundantes 12, 10, 18 *v.* Integer. laetus ac pressus (*Homerus*) 10, 1, 46. β) *de dicendi genere*: pressa et tenuia et sana et vere Attica 10, 1, 44. tenuiora haec ac pressiora 12, 10, 38; pressus et velut applicitus rei cultus 4, 2, 117. pressum limatumque genus dicendi 2, 8, 4 *v.* Limatus. pr. illa narrationis gracilitas 4, 3, 2 *N.* verbis, ut saepius pr. est (*narratio*), ita interim insurgit 9, 4, 134. citata — pressa pronuntiatio 11, 3, 111.

**Presse.** non satis est dicere pr. tantum, aut subtiliter, aut aspere 2, 8, 15. abundanter an pr. dicere 8, 3, 40.

**Pretiosus.** nunquam hoc continget malis moribus regnum, ut, si qua pretiosa fecit (*libido*), fecerit et bona 5, 12, 19.

**Pretium.** tum dignum operae pretium venit, cum *etc.* 12, 6, 7. nimium risus pretium est, si probitatis impendio constat 6, 3, 35. materiae

etiam sine arte pr. est 2, 19, 3. prodigiosis corporibus apud quosd. majus est pr. 2, 5, 11. ponentium periculis pretia 2, 7, 11. cum pleraque possint hoc ipso videri vilia, quod pretium habeant *ib.* 8.

**Pridie.** qui Romae non minoribus viribus contra justitiam dicitur disseruisse, quam pr. pro justitia dixerat 12, 1, 35. qui pr. ad se venire aut eod. matutino jubent 12, 8, 2.

**Primipilaris.** primipilari seni 6, 3, 92 *N. cr.*

**Primo.** propria sunt verba, cum id significant, in quod pr. (*Sp.* primum) denominata sunt 1, 5, 71 *Z.* quae pr. dura visa sunt, usu molliuntur *ib.* 72. sit pr. vel tardus, dum diligens stilus 10, 4, 51. instituentibus rudes non erit inutilis latius pr. fusa ratio 3, 6, 83. *cf.* 2, 4, 15. 5, 10, 96; qui primo decurrere per materiam stilo quam velocissimo volunt — repetunt deinde *etc.* 10, 3, 17. Cic. p. Mil. insidiatorem pr. (*Sp.* primum) Clodium ostendit, tum addidit *etc.* 4, 5, 15 *Z.* Decoris illa sunt, ut sit pr. rectum et secundum naturam —. Tum accipiat aptos ex ipsa actione motus 11, 3, 69. pr. solum iter credant esse, in quod inducuntur, mox illud cognituri etiam optimum 8, Pr. 4. *cf.* 3, 1, 7. versus pr. solvere, mox mutatis verbis interpretari, tum paraphrasi audacius vertere 1, 9, 2. *v.* Mox.

**Primordium.** illa prope rudia ac velut futurae mox aetatis primordia 12, 10, 3. quaed. dicendi pr., quibus aetates nondum rhetorem capientes instituant 1, 9, 1.

**Primum.** I) *de tempore et ordine.* α) omnia — tempus aliquod, quo pr. efficerentur, habuisse 12, 11, 25. a Terentio pr. (*Camp.* primo, *temere approbante Sp.*) dictum esse obsequium 8, 3, 35 *N. cr. cf.* 1, 7, 21. 2, 17, 7. in initio, quo primum hanc materiam inchoavi 4, Pr. 5. β) *i. q.* *initio:* nato filio pater spem de illo pr. quam optimam capiat 1, 1, 1. materiam esse pr. volo vel abundantiorem —. Multum inde decoquent anni 2, 4, 7. quod a natura pr. est ortum, et quale ante cultum fuit 9, 4, 3. communi et pr. se offerente ratione 9, 1, 4. *cf.* 1, 1, 25. non ut quidque pr. dicendum, ita pr. cogitandum est 3, 9, 6. *cf.* 3, 7, 11. cum de meo pr. opere respondero 12, 1, 34. γ) *adj. Conjunctt.:* ut pr. licuerit 11, 1, 80. ubi pr. coeperat non convenire, quaestio oriebatur 7, 1, 6. Non enim, cum pr. fingerenter homines, analogia demissa coelo formam loquendi dedit 1, 6, 16. II) *in partitione et enumeratione:* α) *ab aliis particulis excipitur:* dilucida erit pronuntiatio, pr., si verba tota exierint —. Secundum est, ut sit oratio distincta 11, 3, 33—35. pr. quod — deinde quia — postremo quia 2, 3, 5. *cf.* 4, 5, 11. pr. quia — deinde quod — postr. quod 1, 3, 14. 7, 2, 21. pr. quia — deinde quod 9, 4, 10. 61. pr. quod — deinde quod *ib.* 60. pro certis habemus pr. — deinde — praeterea — denique 5, 10, 12. 13. ac pr. convinctionibus articuli adjecti, post praepositiones; nominibus appellatio, deinde pronomen, deinde mixtum verbo participium; ipsis verbis adverbia 1, 4, 19. pr. omnium non erit res nobis cum adversario sed cum judice; deinde forma deliberativae magis materiae utemur 5, 13, 6 *N. et S.* et divisa et simplex propositio — pr. debet esse aperta — tum brevis 4, 5, 26. *cf.* 6, 3, 6. 9, 4, 33. 10, 2, 14. 12, 11, 10. qui rationem eloquendi pr. cognoverit, tum lectione multa copiosam sibi verborum supellectilem compararit — deinde haec omnia exercitatione plurima roborarit 8, Pr. 28. de re pr. ipsa dicendum: tum, si senex *etc.*; etiam si percussus sit a vili aliquo —; vel ex contrario a potente nimium, vel ab eo, qui minime oportuit; et, si die forte solemni, aut iis

temporibus, cum *etc.* aut in solicito civitatis statu; item in theatro *etc.* et, si non errore — vel etiam si forte invidia —: et si plus etiam videri potest voluisse, quam fecit 6, 1, 16. 17. studia sapientiae in porticus et gymnasia pr., mox in conventus scholarum recesserunt 12, 2, 8. *v.* Mox. pr. hoc constituendum — est, ut *etc.* Paulatim res facilius se ostendent 10, 3, 9. Alia sunt magis, propter quae partitione non semper sit utendum: pr. quia pleraque gratiora sunt, si *etc.* Interim vero etiam fallendus est judex —. Interim refugienda non modo distinctio quaestionum est, sed *etc.* 4, 5, 4. Pr. quod tropus apertior est —. At in figura *etc.* 9, 2, 45. 46. *β) simpliciter positum:* Pr. (*Sp.* Jam pr.) ordo est geometriae necessarius 1, 10, 37 *N. cr. et S.* Pr. quia sunt optima minime arcessita 8, Pr. 23 *N.* Magis est varia laus hominum. Nam pr. dividitur in tempora 3, 7, 10. *cf.* 2, 12, 1. Pr. igitur de ordine 9, 4, 22. *cf.* 6, 3, 28. [*cf.* 7, 4, 3 *N. et S.*] quia pr. omnium multa sunt et Graece et Latine non denominata 8, 2, 4.

**Primus.** I) *per se positum.* *α) Masc.:* primus insignem laudem adeptus 10, 1, 93. qui sermonem primi fecerunt 8, 6, 31. ut Messala primus *reatum*, *munerarium* Augustus primus dixerunt 8, 3, 34. *cf.* 1, 7, 25 *Z.* 11, 2, 11. is primus (*a. l.* primum) inclinasse eloquentiam dicitur 10, 1, 80. tragoedias primus (*Sp.* primum) in lucem Aeschylus protulit 10, 1, 66 *S.* pr. rogabatur sententiam 6, 3, 97. Romanorum primus condidit aliqua in hac materia M. Cato, post M. Antonius inchoavit; — Secuti minus celebres 3, 1, 19; illi rudes homines primique 8, 3, 36. primi illi 2, 17, 10. (*de grammaticis*) 2, 1, 4. *β) Neutr.* a) *simpliciter:* quasi nihil sit fas rectum esse, quod primum est 10, 4, 3. ut illa statim prima 9, 2, 47. in quibus maxime sunt personis juncta, quae agimus, ideoque prima tractanda 5, 10, 32. procedente jam opere minima incipiunt esse, quae prima sunt 10, 1, 4. cujus ornatus in haec duo prima dividitur 8, 3, 40. b) *in comparatione:* est aliquid in omni materia naturaliter primum 3, 8, 6. *cf.* 5, 7, 26; Ex his quod est primum 9, 2, 66. E quibus primum sit, quod fit per adjectionem 9, 3, 28. judicialis orationis primum et super omnia esse, persuadere *etc.* 2, 15, 12. c) *contrariis excipitur:* ut media primis et summa mediis accommodentur 9, 3, 78. *v.* Medius. in his extrema ac prima coeunt 9, 4, 44. Similium fere quadruplex ratio est. Nam est primum —. Secundum —. Tertium est —. Etiam ut sint (quod est quartum) membris aequalibus 9, 3, 75—80. in prooemio pr. est aliquid et secundum ac deinceps 7, 10, 5 *v.* Deinceps. id quod ex his primum est — sequens — tertium 7, 9, 9. *v.* Sequor. d) *seq. ut aut Inf.:* primum est, ut liqueat —. Tum *etc.* 8, 3, 40. *cf.* 10, 2, 18. Pr. est igitur, ut ap. nos valeant ea, quae valere ap. judicem volumus 6, 2, 28; invenire pr. fuit estque praecipuum 10, 2, 1. in iis pr. est bene affici 11, 3, 62. ut pr. est, domo afferre paratam dicendi copiam, ita refutare temporis munera longe stultissimum est 10, 6, 6.

II) *c. Subst.* *α) de ordine in numerando.* a) dum erit prima et composita actio 11, 3, 110. *cf.* 6, 4, 14. pr. aetas Pr. 6. *v.* Aetas. ad pr. velut aspectum 10, 2, 16. fabularum primus auctor 5, 11, 19. pr. conatus 2, 10, 7. quae duas primas consonantes habet (*syll.*) 9, 4, 85. pr. elementa Pr. 21. pr. in hoc loco posuit exempla ex *etc.* 3, 6, 59. pr. expositione 12, 8, 8. prima barbarismi ac soloecismi foeditas absit 1, 5, 5. pr. statim fronte 12, 7, 8. pr. hic labor est 11, 2, 18. pr. labris 12, 2, 4. pr. literae 1, 1, 8. 1, 10, 35. pr. loco 9, 2, 6. marmora deformata pr. manu 5, 11, 30 *N.* pr. memoriae 1, 1, 31.

prima operis sui officia 2, 1, 8. opinione pr. 12. Pr. 1. pr. statim parte 9, 4, 77. pr. parte quaestionis 5, 4, 2. pr. in docendo partes rhetorum 2, 4, 1. partitio pr. 4, 5, 28. pr. clari nominis professor 10, 5, 18. pr. clari pictores *opp.* qui post eos extiterunt 12, 10, 3. quam (*rationem*) primam intueri 3, 6, 83. pr. rhetorices rudimenta 2, 5, 1. quae significata sunt pr. sensu *Cic.* 8, 3, 36 *N.* has pr. duas species 5, 9, 3. pr. studia tenerique profectus 2, 3, 10. pr. verba 1, 2, 6. intra pr. statim versus 10, 1, 41. pr. virtus est vitio carere 8, 3, 41; *om. Subst.:* primae (*sc. syllabae*) 1, 7, 9. *cf.* 9, 4, 111. ut in primo diximus (*sc. libro*) 7, 9, 10. *cf.* 9, 2, 37. b) *contrariis excipitur:* in ea prima observatio — secunda 11, 3, 14. *cf. ib.* 43. pr. — secundum — tertium officium 12, 10, 59. in his ipsis pr. aliquis sensus et secundus et tertius 7, 10, 16. pr. sensum — secundum — tum 11, 2, 20. pr. (*vitium*) — secundum — tertium — deinceps 8, 3, 49. ejus primi gradus — tertius *ib.* 61 *N. cr.* culpa est pr. in praeceptoribus, proxima in nobis 12, 11, 14. duo pr. verba et tria proxima et deinceps duo rursus 9, 4, 68. Prima his argumentatio ex materia est —. Altera est materia 2, 17, 17. habent primam propositionem, deinde rationem 5, 14, 11. in pr. annis — tum — post hoc 3, 7, 15. in ead. re prima quaestio, et extrema disceptatio 3, 11, 11. pr. alterius artis opera facta alterius novissima 2, 1, 3. argumenta ponenda sint primone loco an summo 5, 12, 14. *cf.* 10, 1, 21. *v.* Medius. ut potentissima (*argumenta*) prima et summa ponantur 6, 4, 22. ex ultima prioris ac prima sequentis syllaba 9, 4, 33; [*desideratur in sequente voce:* Igitur pr. (*Z. om., multumque variant Codd.*) genus causae aut simplex aut comparativum 7, 4, 3 *N.*] β) *de dignitate:* si qua in his ars est dicentium, ea prima est, ne ars esse videatur 1, 11, 3. pr. cura 1, 1, 8 *N.* 12, 7, 1. prima sit curarum 4, 2, 89. pr. ac praecipua differentia 2, 15, 1. pr. felicitas interrogantis est 5, 7, 17. pr. atque potentissimum locum 6, 5, 5 *Z. cf.* 1, 4, 1. pr. officium 5, 7, 7. pr. partes esse naturae 11, 3, 11. pr. praecepta rhetorum 2, 2, 1. pr. est eloquentiae virtus perspicuitas 2, 3, 8 *cf.* 8, 2, 22. *v.* Palma.

III) *in primis.* α) *i. q. praecipue:* in primis nos Epicurus a se ipse dimittit 12, 2, 24. i. pr. evitandus et praecipue in pueris 2, 4, 8. quod i. pr. est intuendum 3, 11, 23. *cf.* 1, 2, 15. i. pr. ne sint manifestae (*figurae*) 9, 2, 69. i. pr. vero 12, 4, 1; homo i. pr. dicax 6, 3, 57. *cf.* 10, 1, 77. i. pr. multas (*fig.*) 9, 3, 90. et bonum virum et prudentem i. pr. oratorem putamus 12, 3, 8. β) *i. q. in principio:* Illud tamen i. pr. testandum est Pr. 25 *N.* Dicamus i. pr. — Tum secundo loco 5, 10, 114.

**Princeps.** I) *Adj.:* [deus ille pr. (*Z. om.*) 2, 16, 12.] principes civitatis viri 5, 11, 9. pr. in rep. viri 12, 7, 3. II) *Subst.* α) *de omni primo loco:* novem Lyricorum longe Pindarus pr., spiritus magnificentia, sententiis *etc.* 10, 1, 61. principes Stoicorum ac Peripateticorum 3, 1, 15. principes sectae 1, 10, 15. quorum (*oratorum*) longe princeps Demosthenes ac paene lex orandi fuit 10, 1, 76. *cf.* 11, 3, 8. 12, 2, 22. 12, 10, 22. eorum (*poëtarum*), quos viderim, longe pr. Pomponius Secundus 10, 1, 98. Julius Florus in eloquentia Galliarum princeps 10, 3, 13; cujus (*elegiae*) princeps habetur Callimachus, secundas occupavit Philetas 10, 1, 58. quem (*Domit. Afr.*) pr. fuisse quondam fori non erat dubium 12, 11, 3 Rom. eloquentiae principem pro Cicerone posuisse non dubitent 8, 6, 30. *cf.* 6, 3, 1. β) *de primo in rep. loco.* a) Cic. jam pr. in re publica 10, 5, 11. Trojani pr. 8, 4, 21.

fortuna vero cum dignitatem affert, ut in regibus principibusque 3, 7, 13. b) *imprimis de Imperatoribus Rom.:* Princeps, qui vult omnia scire, necesse habet multa ignoscere 8, 5, 3. suadere, si quid consulet pr. 3, 8, 70. pietas pr. nostri (*de Domitiano*) 3, 7, 9 *N.* principum et senatus cognitionibus 3, 10, 1. *v.* Cognitio. adv. decreta principum remedium nullum est 5, 2, 5. Est, quod principes deceat, aliis non concesseris 11, 1, 36. si quando ap. Principem dicendum erit, cui, utrum velit, liceat 5, 13, 6. praecipue qui ap. victorem et principem pro se ipse dicat 11, 1, 49. in Senatu et ap. populum et ap. Principem habet locum deprecatio 7, 4, 18; *alias ubique primo loco positum:* nec ead. ap. principem, magistratum, senatorem, privatum, tantum liberum, ratio est 11, 1, 43. *cf.* 11, 3, 150. 156.

**Principalis.** quaestio veluti pr. 3, 11, 4. pr. quaestio 4, 4, 1. a naturali et pr. significatione 9, 1, 4.

**Principium.** *α*) *generaliter:* perveniri ad summa nisi ex principiis non potest 10, 1, 4. quod Homerus atq. Virgilius operum suorum principiis faciunt 4, 1, 34; ita diligentior a principiis fiet (*filius*) 1, 1, 1. *β*) *in oratione:* quod principium Latine vel exordium dicitur 4, 1, 1. *cf.* 9, 4, 74. illud in oratione nobilissima pro Milone pr. 11, 3, 47. pr. abrupta 3, 8, 58. adjicit Theophrastus ab oratione pr., quale videtur esse Demosthenis pro Ctesiphonte 4, 1, 32 *N.* causa principii nulla alia est, quam ut auditorem, quo sit nobis in ceteris partibus accommodatior, praeparemus 4, 1, 5 *seqq.* modus principii pro causa *ib.* 62. principiis utilis gestus 11, 3, 92. *cf.* 93. quod indocti et barbari et servi, pro se cum loquuntur, aliquid dicant simile principio 2, 17, 6; in principio statim orationis 9, 4, 76. legem hanc esse componendi in omnibus pr. 9, 4, 133. in illo pro Ctesiphonte timido summissoque pr. 11, 3, 97. nihil ad historiam pertinentibus orsus est pr. 3, 8, 9. ei contrarius (*sc. pes, i. e. paeon primus*) principiis merito laudatur 9, 4, 111.

**Prior.** I) *simpliciter positum.* *α*) *Masc.* a) *de ordine:* qui agit, ut prior sit, forsitan etiam, si non transierit, aequabit 10, 2, 10; tanquam priores agant 4, 2, 29. qui pr. dicit 5, 13, 29. *cf.* 6, 3, 13. 7, 1, 37. mihi filius minor — prior alterum ex duobus eruit lumen 6, Pr. 6. saepe a persona prior ducit argumenta defensor 7, 2, 31. qui prior fecit 7, 4, 6. verbis, quae pr. aliquis occupasset 2, 15, 37. cum pr. calculum promovisset 11, 2, 38. male pr. ille rogarat 5, 13, 42. b) *de antecedente aetate:* inter diversas opiniones priorum Pr. 2. *cf.* 3, 4, 4. 9, 2, 41. 10, 2, 2. 12, 11, 22. quodsi prioribus adjicere fas non est 10, 2, 9. priores Gallione Celsus et Laenas et aetatis nostrae Virginius *etc.* 3, 1, 21. *cf.* 5, 10, 121. 12, 10, 45. cum ille (*Demosth.*) et prior fuit (*quam Cic.*) 10, 1, 108. seculo prior 10, 1, 113. sicut prior (*sc. filius*) 6, Pr. 9. (*de oratore provectae aetatis*) ne se quaerat priorem (*Edd. quaed.* queratur pejorem) 12, 11, 2 *N.* c) *contrariis excipitur:* priores superasse, posteros docuisse 10, 2, 28. Zeuxis atq. Parrhasius, quorum prior — secundus 12, 10, 4. *β*) *Neutr.* a) illud prius 5, 10, 2. *cf.* 9, 3, 2. nunc de priore loquimur 4, 4, 1 *N.* semper aliquid priore majus insequitur 8, 4, 8; prius tamen sit vitiis carere 8, 5, 34. pr. est, de voce dicere 11, 3, 14. natura pr. est, concipere animo res, quam enuntiare 9, 1, 19. *cf.* 12, 5, 5; nihil esse non modo in orando sed in omni vita pr. consilio 6, 5, 11. alioqui pr. est — verum efficere, quam magnum 4, 3, 6. id quod pr., quodque majus est, ut boni viri simus 12, 11, 11. *v.* Potius; mox transeamus ad musicum, excidant priora? 1, 12, 6. (*signa*, dividuntur in has duas species —. Priora

illa sunt 5, 9, 3. sed priora sunt severiora 9, 4, 64. *cf.* 10, 5, 23. uti quaeque sint tempore, ita facere etiam ordine priora 9, 4, 25. b) *contrariis excipitur:* Hoc genus Cic. scientia et actione distinguit —. Prius trium generum —: sequens duorum 3, 5, 6. 3, 6, 36. 4, 5, 13. 9, 3, 16. 11, 3, 1. pr. illud — hoc sequens 5, 10, 42. sequentium ac priorum inter se inconveniens positio 1, 5, 51. prioribus sequentia annectens 7, 1, 1. *cf.* 1, 1, 34. 5, 7, 27. 7, 10, 17. 9, 3, 63. 10, 3, 6. 10, 5, 23. 10, 7, 11. 11, 2, 20. priora illa ad pueros magis, haec sequentia ad robustiores pertinebunt 1, 8, 12. ex prioribus geometria probat insequentia 1, 10, 37. quamvis ex prioribus dent argumentum ad ea, quae sequuntur 5, 10, 76. alios barbarismos scribendo fieri, alios loquendo, illud pr. adjectione *etc.*, hoc secundum divisione *etc.* contineri 1, 5, 6. priusquam ad aliud descendat, in prioribus resistit 9, 3, 55. illa quidem priora aut testimoniorum *etc.* obtinent locum: sed haec quoque aut vetustatis fide tuta sunt *etc.* 12, 4, 2. novorum interpositione priora confundant 10, 3, 32 *H.* priora remitti possunt, ultimum non potest. II) *c. Subst.* α) aetas prior (*i. e. infantium*) 1, 1, 18. pr. ille Africanus 11, 1, 12; pr. causa 1, 2, 3. 3, 2, 2. cura magna, ut sentiendi atq. eloquendi pr. sit 9, 4, 147. pr. debebit esse defensio 7, 2, 21. ipse (*pollex*) prioribus (*digitis*) ad medios articulos jungitur 11, 3, 99. pr. (*exercitatio*) 10, 7, 26. — Ex eadem parte figurarum additio et abjectio est. Illaque pr. videri potest supervacua 9, 3, 18. illo intellectu priore et communi 9, 1, 12. alterum illud et prius satirae genus 10, 1, 95. *cf.* 7, 8, 7. hic adhuc priore instantior gestus 11, 3, 93. priore judicio 9, 2, 88. pr. loco 8, 3, 54. in libro pr. 2, 3, 10. his adjecerunt quidam partitionem, propositionem, excessum, quarum priores duae probationibus succedunt 3, 9, 1. utra pr. sit — utra justior petitio 7, 7, 3. morum in his haud dubie pr. ratio est 1, 1, 4. Celsus duos et ipse fecit status generales — priori subjicit finitionem 3, 6, 38. plerisque extremas syllabas non perferentibus, dum priorum sono indulgent 11, 3, 33. *cf.* 9, 4, 86. ultima prioris syllabae litera (*in verbis:* cum notis) 8, 3, 45. ut vocabula verbis, verba rursus adverbiis *etc.* essent priora (*in collocatione*) 9, 4, 24. Hic omnino vis inventionis, si non major, certe prior. 5, 10, 109. pr. vitae 11, 1, 83; *in Abl. absol.:* spondeus praecedente pyrrhichio: — priore paeone: 9, 4, 101. β) *contrariis excipitur:* dactylusne ille priores habeat breves an sequentes 9, 4, 48. ut in illam partem sequentem fides ex priore ducatur 4, 5, 17. quorum priora alterius generis sunt schemata; sequentia schemata omnino non sunt 9, 3, 98. pr. (*species*) — sequens 8, 3, 84. palus aliud priore syllaba longa, aliud sequenti significat 1, 7, 3. *cf.* 9, 4, 86. prioris ac sequentis (*verbi*) 9, 4, 33. 41. paeone dochmioque, quorum prior in quattuor, secundus in quinque excurrit, utatur *ib.* 79. *cf.* 3, 8, 63. neque immerito secunda quinque partium posita est, cum sine ea prior nihil valeat 7, Pr. 2. notho duplex sit quaestio, pr. — altera 3, 6, 99. *cf.* 9, 2, 3. posterior constitutio, quae sit priori contraria 5, 2, 5. *v.* Posterus. tanto contractioribus ultimis digitis, quanto priores descenderunt 11, 3, 95. interim extremi (*digiti*) palmam circa ima pollicis premunt, ipse prioribus ad medios articulos jungitur *ib.* 99.

**Priscus.** illis quoque priscis habitam inter curas (*artem compositionis*) 9, 4, 16.

**Prius.** *Adv.* α) *simpliciter:* dicturus, quibus ornetur oratio, prius ea, quae sunt contraria laudi, attingam 8, 3, 41. cum pr. in animo suo

constituerit 11, 1, 35. cum pr. litigatori verum dixerit 12, 7, 6. de jure pr. an de aequitate dicendum 7, 10, 12. *cf.* 10, 7, 33. contemnentes tanquam parva, quae pr. discimus, studia Pr. 4. aliud alii docere pr. expedit 7, 1, 3. mitigandae sunt pr. aures 12, 1, 14. jure pr. an aequo pugnandum 6, 5, 5. intelligere pr. paene quam audiant 12, 8, 3; *cum Ellipsi:* De hac re igitur prius. 1, 2, 3. Ac de his pr. 9, 4, 122. *β) contrariis excipitur:* ut pr. — ostendamus: deinde — exequamur 5, Pr. 5. poëtica pr., tum oratorum, novissime etiam solutiora numeris 11, 2, 41.

**Priusquam.** criminum invidia pro reo est, pr. probabitur (*Sp.* probatur) 4, 3, 6 *Z.* pr. dicere aggredior (*a. l.* aggrediar), — intuendum puto 3, 6, 1 *N. cr. et S.;* quorum pr. partiamur species, indicandum reor 5, 8, 4. pr. ad aliud descendat, in prioribus resistit 9, 3, 55; quem stetisse — pr. illam eloquentiae procellam effunderet 11, 3, 158.

**Privatim.** qui pilum *etc.* (*emittit*) appellatione pr. sibi assignata caret 8, 2, 5.

**Privatus.** *α) simpliciter:* nec ead. ap. — privatum, liberum tantum, ratio est 11, 1, 43; an ex privato (*optare debeat vir fortis*) 7, 1, 24. *cf.* 7, 10, 6; in privatis dicere de causa 11, 3, 156. *cf.* 12, 10, 39. *β) c. Subst.:* pr. (*causis*) 11, 3, 153. in publicis privatisve consiliis 12, 3, 1. pr. disputationibus *opp.* forensi ratione 3, 4, 10. loco publico privatone 11, 1, 47. pr. juris 2, 4, 33. judiciis pr. 11, 3, 127. 150. pr. officio 12, 7, 1. pecunia pr. 3, 6, 41. pr. parietes 1, 2, 1. pr. quadam persuasione *ib.* 2. priv. ac domesticae res 2, 21, 4. *cf.* 12, 1, 1.

**Privignus.** appellatam se de stupro a privigno 4, 2, 98.

**Pro.** I) *de loco:* pro contione 2, 4, 33. 4, 4, 8. pr. rostris 12, 6, 1. II) *de commodo:* si modo id pr. me erat 7, 1, 29. *cf.* 5, 13, 7. 7, 2, 47. ordo et causa facti pr. adversario magis est 4, 2, 7. pr. reo est criminis invidia 4, 3, 6. An pr. Caesare fuerit occidi Pompejum 3, 8, 56. *v.* Sum. ead. pro libertis adv. patronos observantia 11, 1, 66. dare aliquid adversario, quod pr. se putet 6, 4, 18. quae aut pro his aut contra dici solent 5, 1, 3. pro testibus atq. in testes dici 5, 7, 3. omnia, quae in themate sunt, pr. nobis ducimus 7, 2, 54. pro Juba atq. Afris stetisse 11, 1, 80. ille pr. Oppio locus 9, 2, 51. *cf.* 9, 4, 133; orantem pr. capite 11, 1, 44. quidquid pr. causa videtur 8, 5, 7. esse pr. mala causa, qualis ea sit, non intelligi 4, 1, 37. qui pr. rep. seditiosum civem totiens compescuisset 11, 1, 40. *cf.* 7, 1, 35. pro rei salute reprehensionem non pertimescere 5, 13, 10. *cf.* 12, 1, 39. III) *i. q. ratione:* ut pro persona, tempore, loco, causa magis ac minus vel excusata debeant videri, vel reprehendenda 11, 1, 14. *cf. ib.* 27. 12, 10, 69. causae sunt pr. condicione cujusque litis 5, 7, 24. pr. nostra facultate 6, 5, 1. 10, 3, 15. [ornatus pr. (*de conj. Regii, Codd. om.*) materiae genere variatus 8, 3, 11.] pr. suo ingenio 9, 2, 91. pr. modo virium 2, 4, 14. *cf.* 11, 3, 65. pr. natura rerum 9, 4, 147. pr. boni viri officio 12, 1, 34. pr. virili parte 12, 11, 31. pr. sua portione 10, 7, 28. pr. re, pr. tempore minuenda, quae prosint 4, 2, 84. IV) *i. q. loco:* laureati postes pro illo, lauro coronati 8, 6, 32. *cf.* 6, 3, 97 non poeniturum pro non acturo poenitentiam 9, 3, 12. pr. parente est conditor 3, 7, 26. verene longa sit, quae cludit, an pr. longa 9, 4, 93. *cf.* 107. serio si id fiat, pr. confessione est, 9, 2, 14. aliquando pr. numero est (*digitus index*) 11, 3, 94. (*gestus*) in multis pr. sermone sunt 11, 3, 66. hic (*vultus*)

est saepe pr. omnibus verbis *ib.* 72. esse pr. certo 5, 12, 2. pr. facto est, quidquid volumus 6, 1, 43; fiunt pr. grandibus tumidi, pressis exiles *etc* 10, 2, 16. pr. abortu pecuniam accepisse 8, 4, 11. salsum pr. ridiculo tantum accipimus 6, 3, 18 *v.* Accipio. ut pr. solis comprehenderint frequentissima 3, 4, 5. pater pr. testimonio dixit, eum se jubente fecisse 9, 2, 88. (*metaphora*) pr. ipsa re dicitur 8, 6, 8. [nec pro encomio ducendum scelus primum (*sic Z. de conj.* Gesneri) 7, 2, 33 *N. v.* Duco. II. *extr.*] pr. certis habemus 5, 10, 12. pr. effectis relinquunt 5, 13, 34. ut duae ultimae syllabae pr. una sonent 9, 4, 109. locis pr. cera, simulacris pr. literis utamur 11, 2, 21.

**Pro.** *Interj.* Pro dii immortales *Cic.* 9, 4, 76.

**Probabilis.** *α*) *simpliciter:* nihil eorum, quod modo probabile fuit, omittendo 6, 2, 25. *cf.* 10, 7, 19. *v.* Ornatus. in oratore utique minime probabile 6, 3, 82. *cf.* 5, 10, 24. si habet aliquid pr., quod sequatur 9, 3, 3. si puer aliquid pr. scripserit 2, 4, 17. probabili probabilius non adversum 2, 17, 35. verbis quam re probabilius 3, 8, 32; Bassius Aufidius genere ipso probabilis in omnibus, sed in quibusd. suis ipse viribus minor 10, 1, 103. *cf.* 75. *β*) *c. Subst.:* Probabile Cic. id genus dicit, quod non plus minusve est, quam decet 8, 3, 42. pr. copia 1, 8, 17. pr. cupiditas honestorum 12, Pr. 4. levitas verborum et compositionis pr. 10, 1, 52. neque refert, an pro verisimili probabilem credibilemve dicamus 4, 2, 31. sermo doctis pr. 8, 2, 22 *v.* Planus. (*verborum*) ea sunt maxime pr. 8, Pr. 32. probabilis et illi voluntatis, qui recte sentire et dicere rhetorices putaverunt 2, 15, 27 *N.*

**Probatio.** *α*) *c. Attrib.* a) acrior ac vehementior pr. 9, 2, 6. De probatione artificiali 5, Cap. 8. De probationibus inartificialibus 5, Pr. et Cap. 1. *cf.* 5, 11, 43 pr. necessariae, credibiles, non repugnantes 5, 8, 6. evidens pr. 5, 10, 7. firmam probationem *opp.* infirmam refutationem 5, 10, 57. firmissimae pr. — leviores 7, 10, 12. *cf.* 5, 7, 14. fortior multo pr. 5, 14, 2. pr. inexpugnabiles 5, 10, 44. linearibus illis pr. 1, 10, 49. pr. planior 2, 20, 5. pr. potentissimae et minime obviae 5, 10, 103. *cf.* 1, 10, 38 pr., quas Cic. dicit proprias esse finitionis 7, 3, 28. illam simplicem ex affectibus atq. affirmatione sola pr. 5, 13, 55. b) ex causis pr. 7, 2, 35. illae firmiores ex sua cujusque persona pr. 5, 12, 13; extrinsecus adductas pr. 7, 4, 24. non destinatam vel inchoatam sed perfectam pr. 5, 10, 5. pr. ductae ex affectibus 5, 12, 9. sumta ex adverso pr. 9, 3, 90. altera ex affirmatione pr. est 5, 12, 12. c) pr. criminis 5, 10, 34. juris pr. 4, 5, 21. *β*) *Nominat.:* probatio (*inter quinque partes judicialis generis*) 3 9, 1. pr. est, quae constituat *ib.* 5. prob., narrationi consequens confirmatio 4, 2, 79. Epichirematos Cic. maxime quinque (*partes*) defendit, ut sit propositio, deinde ratio ejus, tum assumtio et ejus prob. 5, 14, 5. cujus rei prob. est, quod — utuntur 5, 10, 120. probationes efficiunt, ut causam nostram meliorem esse judices putent, affectus praestant, ut etiam velint 6, 2, 5 non tam prob. quam extrema quasi insultatio 8, 5, 11. *γ*) *Genit.:* quae (*similitudines*) probationis gratia inter argumenta ponuntur 8, 3, 72. adjiciunt loco pr. 12, 2, 25. ut pr. locum obtineat, dubitare nobis non audentibus 5, 13, 52; actio probationum 11, 3, 163. difficultate probationis 7, 1, 32. fides pr. 5, 3, 37. — probationum 4, Pr. 6. comparatio interim probationis interim causae genus 9, 2, 100. artificiale pr. genus 12, 8, 14. excursus ille quasi initium pr. est 4, 3, 5 *Z.* pr. necessitas 3, 6, 13. ἐπεξεργασία, repetitio pr. ejusd. 8, 3, 88. semina quaed.

probationum 4, 2, 54. pars altera probationum, quae est tota in arte 5, 8, 1 *seqq.* propter vim probationum 2, 17, 38. *δ) Dat.:* probationi interim satis est unum habere —: utrumque tollendum est 5, 10, 65. rem, quae probationi (*Turic.* de reprobatione) alterius adhibetur 5, 14, 1. ut probationi prosit, probandum est 5, 12, 2. faciunt auctoritatem pr. nostris postulando 6, 4, 17. *v.* Refutatio. *ε) Accusat.*: probationes adhibere causae 2, 10, 8. pr. inexpugnabiles afferat 5, 10, 44. promittendo nostras pr. et adversas eludendo 4, 1, 48. probationes (*a. l.* probatione) colligere 12, 10, 52. quae pr. desiderent 3, 5, 3. *cf.* 4, 5, 18. conjectura extrinsecus adductas frequenter probationes habet 7, 4, 24. *cf.* 5, 14, 1. 7, 2, 15. quid magis oratio, quam probationem petit 1, 10, 38. omnes pr. aut a personis aut a rebus peti 5, 10, 102. 7, 2, 15. quo quaeque ordine pr. sit ap. judicem proferenda 6, 4, 22; nec circa probationem res haeret, sed circa propositionem 5, 10, 114. judiciis privatis alios ad actiones advocari, alios ad probationem (*a. l.* — nes) 6, 4, 7. non semper ad prob. adhibetur (*enthymema*) sed aliquando ad ornatum 8, 5, 10. minime pertinere ad pr., qua figura quidque dicatur 9, 1, 19. ad ejusd. rei probationem omnia spectantia 5, 12, 5 *Z.* quae in alterius rei pr. ducimus 5, 12, 2. *ζ) Ablat.:* nos hac sumus probatione contenti, quod *etc.* 9, 4, 15. causae, quae vel solis extra artem pr., vel mixtis continentur 6, 4, 4. ut ipsa pr. magis emineant (*affectus*) 11, 1, 56. nec solum probationibus implebant (*materias*), sed etiam affectibus 2, 6, 1. *v.* Affectus. utraque pr. nitemur 4, 5, 14. neque enim opus esse prob. aut dispositione in rebus fictis 2, 11, 3. lis nulla est, cui probatione opus non sit 5, Pr. 5. quomodo etiam pr. difficilia tractantur 12, 1, 45 *N.* persuadendi vis affirmatione constat, quae interim plus ipsis probationibus valet 11, 3, 154. in probationibus faciliorem animum ejus habiturus 4, 2, 112 *Z.*

**Probitas.** virtutes probitatis, pietatis *etc.* 6, Pr. 10. prob. vocatur, quae est imbecillitas 6, 4, 11. nimium risus pretium est, si probitatis impendio constat 6, 3, 35. non prob. a me reprehendi sed verecundiam 12, 5, 3.

**Probo.** probaveront 1, 4, 16. I) *i. q. laudo. α) Act.* a) *de rebus:* Non probant (*manus*)? 11, 3, 87. quae probamus in aliis, facere ipsi velimus 10, 2, 2. *cf.* 3, 7, 23. quid boni probent, quid mali petant, 5, 10, 17. non probem illud quoque veteris oratoris 8, 6, 15. illud quod Ennius probat 11, 3, 31. *cf.* 9, 3, 17. ut meliora probantes, pejorum poeniteret 6, 5, 8. *v.* Improbo. nihil probantes nisi planum et humile 8, 5, 32. stabilia probant, clauda deprehendunt (*aures*) 9, 4, 116. probabit fortasse vitiosa 2, 3, 11; Lycurgus musices disciplinam probavit 1, 10, 15. licet hanc (*eloquentiam*) auditores probent 5, 12, 20. Cic. rarum incessum neque ita longum probat 11., 3, 126. ut eos (*mores*) non immerito probaverit — sanctissimus censor 4, Pr. 3. non probat opus 2, 15, 6; rem ipsam probare in qualicunque persona 11, 1, 73. b) *de personis:* quem (*Sophronem*) Plato adeo probavit, ut suppositos capiti libros ejus, cum moreretur, habuisse tradatur 1, 10, 17. quamvis plurimi se ad eorum, quos probabant, imitationem composuerint 2, 8, 2. *cf.* 2, 5, 18. 8, 5, 33. 9, 4, 110. quem nisi probasset Virgilius, idem nunquam certe fecisset 10, 1, 56. quos non ideo excuso, quia non probem, sed ut sint magis admirabiles 10, 7, 31. quos ipse valde probet 10, 1, 45; neque ideo tamen eos probaverim, qui scribendum quoque prooemium novissime putant 3, 9, 8. *cf.* 4, 5, 3. 6, 1, 47. *β) Pass.* a) Clitarchi probatur ingenium, fides infa-

matur 10, 1, 74. si parum nostra institutio probaretur a ceteris 4, Pr. 1. *v.* Placeo. mihi longe magis orator probari in opere suo videtur 10, 1, 70. in quibus vel judici vel etiam astantibus ratio nostrae moderationis probari debet 11, 1, 68. ingeniorum monumenta, quae seculis probarentur 3, 7, 18; *huc fortasse pertinet, quae ἐξαλλαγή dicitur ap. Sallust.:* Duci probare, *pro probabat s. probabant* 9, 3, 12 *N.*; si quid probatum est 5, 10, 13. cum praesertim haec chironomia, quae est lex gestus, et ab illis temporibus heroicis orta sit, et a summis Graeciae viris et ab ipso Socrate probata *etc.* 1, 11, 17. b) *Partic.:* illud jam non mediocriter probandum 8, 2, 9. probanda atq. improbanda discernere 2, 2, 11. probandorum et culpandorum 5, 11, 7. *v.* Admiror; verba jam probata et electa et velut assignata 9, 4, 58. adhibeatur judicium inventis, dispositio probatis 10, 4, 5. *v.* Invenio. II) *i. q. confirmo.* α) *absolute:* nullos probare acrius, aut concludere subtilius (*quam Stoicos*) 12, 2, 25. *v.* Colligo. et in foro, si quando adversarius probare non poterit, desiderabo 7, 2, 55. si quid tibi sumas, probandum est 12, 6, 5; argumenta invicem probantia 5, 10, 71. si unum aliquid affirmaris, probandum est, aut causa periclitandum 7, 2, 12. probandi ac refutandi (*instrumenta*) 10, 1, 49. probandi refutandique ratio 5, 13, 56. ratio narrandi probandique 12, 10, 59. vis prob. ac refellendi 10, 2, 27; (*historia*) scribitur ad narrandum, non ad prob. 10, 1, 31. *cf.* 12, 10, 59. β) *c. Obj.:* quod indocti et barbari et servi, pro se cum loquuntur, aliquid — probent, refutent *etc.* 2, 17, 6. ex iis, quae supra probavi, apparet 9, 4, 100. se probare malle, quae affirmet, quam dubium cuiquam relinquere, an pejerarit 5, 6, 5. *cf.* 4, 3, 1; probant confessa 5, 14, 32. inventum — praecipue probet 5, 12, 22; ut crimen augeant, quod est probandum 5, 13, 34. *cf.* 4, 3, 6. genus ad probandam speciem minimum valet, plurimum ad refellendam 5, 10, 56. *cf.* 4, 2, 86. *v.* Refello. haec propositio aut confessa est, aut probanda 5, 14, 13. rei narratae vel probatae 8, 5, 11. γ) *c. Ablat.:* plurima contrariis probantur 12, 1, 35. ut incerta certis probet 1, 6, 4. *cf.* 1, 10, 37. argumentis probare 9, 4, 4. quod probavit morte quoque ipsa 12, 1, 17. probatam experimento culturam 10, 2, 2. δ) *c. Praepos.:* nec nulla res probari nisi ex alia potest 5, 8, 5. ex prioribus geometria probat insequentia 1, 10, 37. quae majora ex minoribus *etc.* probant 5, 10, 86; per quod probemus, aliud legumlatorem voluisse 7, 6, 8. ε) *seq. Acc. c. Inf.:* se esse hominem frugi vult probare 1, 6, 29. quod esse falsum probabo 2, 17, 17. *cf.* 3, 6, 85. 6, 1, 48. 9, 2, 74. proba te habuisse, proba perdidisse, proba furto perdidisse, proba mea fraude 7, 1, 22. *cf.* 7, 2, 12.

**Probrum.** in quae probra isto caedendi jure abutantur 1, 3, 17.

**Probus.** probus quoque erit ille vere ingeniosus 1, 3, 2 *v.* Segnis. probos quosd. et verecundos 5, 7, 27. virginibus pr. 1, 10, 31; pr. mores 7, 2, 33.

**Procedo.** I) *proprie:* procedens minimo momento sinister sit (*pes*) 11, 3, 159. procedente (*a. l.* producente) ad proelium exercitu 9, 4, 11. II) *transl.:* nec procedat ultra, quam comes possit 2, 3, 7. procedere ultra (*in oratione*) 4, 1, 5. haec ulterius quoque procedere solent 5, 11, 34. quantum processeris, mollior clivus 12, 10, 78. ad quem usque modum processerimus, meliores erimus ex utroque 12, 1, 32. ut non minus prospectu procedamus quam gradu 10, 7, 10; *Partic.:* procedente actu 11, 3, 144. proc. cruciatu 5, 4, 2. proc. libro 3, 1, 7. proc.

jam opere 10, 1, 4. *cf.* 4, Pr. 6; *seq. ut:* simulatio huc usque procedit, ut *etc.* 5, 13, 22. unde eousque processum est, ut *etc.* 9, 3, 12.

**Procella.** contionum procellas (*tropus*) 8, 6, 7 *N.* priusquam illam eloquentiae procellam effunderet 11, 3, 158.

**Procinctu.** armatum ac velut in procinctu stantem (*oratorem*) 12, 9, 21. nisi in procinctu paratamque ad omnes casus habuerit eloquentiam 10, 1, 2.

**Proclamo.** orbos viduasque in ipsis funeribus canoro quodam modo proclamantes 11, 3, 170.

**Proclivis.** erit judex — circa modestiam juris probatione proclivior 4, 5, 21.

**Procreo.** si quis liberos procreare volet 3, 8, 24.

**Procul.** α) *simpliciter:* pr. abominanda negotiatio 12, 7, 11. quod pr. absit 12, 10, 12. pr. intuentibus 12, 3, 6. β) *c. Praepos. ab:* a) a litore pr. videbamur 12, Pr. 2. qui tam pr. a portu recessisset *ib.* 3. non pr. ab ore aut a pectore refertur ad nos manus 11, 3, 96. b) omnes pr. a se reliquit 10, 1, 51. tam pr. a concipiendis rerum imaginibus abest 8, 3, 64. tam pr. a cognitione eorum remotus 10, 1, 57. nec pr. ab hoc genere discedit μετωνυμία 8, 6, 23. pr. ab ira, pr. ab odio 6, 2, 14. quis tam pr. a literis, quin *etc* 7, 1, 46. ab oratore meo pr. absit 11, 3, 136. res pr. ab ostentatione positas Pr. 4. cum non pr. a ratione jocandi abhorreat 9, 2, 78. non pr. ab hac simulatione 9, 2, 51. a quo schemate non pr. abest illa, quae dicitur communicatio *ib.* 20 haec exercitatio pr. a veritate sejuncta 8, 3, 23. non tam pr. recedendum a propriis et communibus 12, 10, 42. γ) *c. Ablat.:* pr. contentionibus 12, 11, 7. pr. dubio 1, 5, 14. 9, 1, 27.

**Procumbo.** tecta super habitantes aliquando procumbunt 2, 16, 6.

**Procuratio.** male gestae procurationis (*controversia*) 7, 4, 35.

**Procurator.** si fidem debet tutor, utique et proc. *ib* 73. procuratorem tibi esse non licuit, neque illi — habere procuratorem 4, 4, 6 *Z.* proc. alicujus pecuniam petit ex foenore hereditario 7, 1, 19.

**Procursio.** I) *proprie pedum in agendo:* pr. opportuna brevis, moderata, rara 11, 3, 126 *N.* II) *transl. i. q. digressio:* post narrationem illa pr. 4, 3, 9.

**Prodigiosus.** distorta et quocunque modo prodigiosa corpora 2, 5, 11. prodigiosa et monstris insignia corpora 1, 1, 2. *cf.* 8, 3, 84.

**Prodigium.** si quam in corporibus nostris aliorumve animalium partem permutes et transferas, licet habeat eadem omnia, prodigium sit tamen 7, Pr. 2. admirabilem (*orationem*) non sic, quomodo prodigia miramur 8, Pr. 33. prodigio divinitus facto 1, 10, 47.

**Prodigus.** Sunt pleraque non solum dissimilia, sed etiam aliquando contraria, ut si reus furti prodigus dicatur 7, 2, 29.

**Proditio.** proditionis damnatus cum advocato exulet 5, 10, 107. 7, 1, 42. qui reo proditionis non affuerit, exheres sit 7, 1, 42 *N.* proditio nobis praedicta (*a. l.* prodita) est *ib.* 30. proditionem molientes 5, 11, 7.

**Proditor.** proditorem — donabimus oratoris illo sacro nomine? 12, 1, 24. *v.* Perfidus.

**Prodo.** I) *i. q. edo, patefacio:* consilium illud latens prodidissemus

9, 2, 83. produnt mentiendi licentiam 4, 2, 89. prodit se, quamlibet custodiatur, simulatio 12, 1, 29. quae circumstantibus ostentare volumus, judicibus prodimus 4, 2, 127; nec sine causa Graeci prodiderunt, Ut vivat, quemque etiam dicere 11, 1, 30. II) *i. q. in perniciem do:* si neque defenderint, neque narraverint, tota causa prodetur 4, 2, 78. non pulcherrimum exercitum prodidisset (*Nicias*) 1, 10, 48. an is remp. esset proditurus 5, 12, 10.

**Produco.** I) *proprie*: producere ipsos, qui periclitentur, squalidos atq. deformes 6, 1, 30. suos liberos parvulos in contionem produxerat 2, 15, 8. quem (*puerum*) is (*Sp.* in jus) productum — interrogabat 6, 1, 41 *Z.* pueris in epilogum productis *ib.* 47. propinquos producere 11, 3, 174. pignora reorum (*Sp.* eorum) producere 4, 1, 28 *Z.* producere testem 5, 7, 10. 11. 23; qui se praetori in hortis ostenderat, neque erat productus (*in scena*) 3, 6, 18; gestus — paulo productior 11, 3, 92 *N.* II) *in dicendo i. q. traho:* producenda omnia, trahendaeque tum vocales 11, 3, 167. turpe illud intervallo quodam producimus 9, 4, 108. cum syllaba correpta producitur 1, 5, 18 *v.* Corripio. producta litera 1, 7, 2. syllaba producta 1, 5, 60. 1, 6, 7. aliud ostendit brevis secunda syllaba, aliud ead. syllaba producta 7, 9, 13. dulces exclamationes theatri causa producere 11, 3, 179 *N.*

**Productio.** *v.* Correptio.

**Proelior.** ut proeliari videamur (*in somniis*) 6, 2, 30. nec fortibus modo sed etiam fulgentibus armis proeliatur (*Sp.* proeliatus) in causa (*Sp. inser.* est) Cicero Cornelii 8, 3, 3 *Z.* oratio, quae astu caret, pondere modo et impulsu proeliatur 9, 1, 20. amictus habet quend. actum velut proeliantem 11, 3, 145.

**Proelium.** Curetum Aetolorumque pr. 10, 1, 49. casus proeliorum 7, 10, 13. cum proelium inierint 3, 8, 20. si sit ad pr. miles cohortandus 12, 1, 28. procedente ad pr. exercitu 9, 4, 11. in proeliis strenuum et fortem 12, 3, 5. qui fortiter eodem pr. fecerat 9, 2, 85. Romanus proelio victor *Liv.* 8, 6, 20.

**Profanatus.** os profanatum 11, 1, 84.

**Profanus.** sacer an pr. (*locus*) 5, 10, 38. illa profanorum sacrorumque direptio 8, 3, 69.

**Profectio.** si cui quis profectionem suaserit 7, 3, 33.

**Profecto.** sublimitas pr. et magnificentia *etc.* expressit illum fragorem 8, 3, 3. *cf.* 10, 1, 70. 120. 11, 1, 71. pr. perfectum quiddam fieri necesse est 11, 3, 9. pr. non taciturus de sua gloria 11, 2, 16. in causis defendere quidem reos pr. quam facere vir bonus malet 12, 7, 1. [haec si quis pr. (*Z. om.*) ignorat 8, 6, 57.] nimia pr. novitatis cupiditate ductus 9, 1, 18. Uter? pr. Clodius. 7, 1, 35.

**Profectus.** his aetatibus omnis in audiendo profectus est 1, 12, 12. firmiores in literis pr. alit aemulatio 1, 2, 26 *N.* quoque solus verus ille pr. et altis radicibus nixus paretur 1, 1, 28. quae magnos pr. frequenter perdidit arrogans de se persuasio 2, 4, 16. libentius se prima studia tenerosque prof. ad imitationem condiscipulorum erigere 2, 3, 10. [non tantum dum adolescit prof. (*sic edd.; Codd. optt.* inventus, *al.* juventus; *Ald.* juvenis, *quam lect., a Gedoyno jam expressam, veram existimo*) sed etiam cum est consummatus, et jam in foro clarus 10, 5, 14.] pr. non a summo petitus 10, 3, 2. est proprius quid. fori prof. 12, 6, 4. prof. praecipue diligentia constat 2, 7, 1. deinde stat prof., admiratio decrescit 1, 3, 5; citra constan-

tiam *etc.* nihil ars, nihil studium, nihil prof. ipse profuerit 12, 5, 2. profectus gratia 2, 10, 9. ad profectum opus est studio non indignatione 10, 3, 15. quantum sit collaturus ad prof. discentium rhetor 2, 5, 1. ad quem intelligendum jam profectu opus sit *ib.* 19. ita superiore quisque loco declamabat, ut praecedere profectu videbatur 1, 2, 23.

**Profero.** I) *proprie.:* cum esset cruentus gladius ab accusatore prolatus 6, 1, 48. imaginem mariti pro rea proferre *ib.* 40. praetexta C. Caesaris prolata in foro (*optt. Codd.* prael. in funere) *ib.* 31. in tabulis, quas proferebat 6, 3, 100; transversum brachium proferunt 11, 3, 93. in utramque partem modice prolatus (*gestus*) *ib.* 92. sinister humerus proferendus est *ib.* 113. si prima (*manus*) ad evocandum ictum prolata erat 5, 13, 54. cum laevam restringere, prolata dextra, sit odiosum 11, 3, 131. *v.* Manus. prolato dextro 11, 3, 124. *v.* Pes. fusius paulo in diversum resolvitur (*manus*), ut quodammodo sermonem ipsum proferre videatur *ib.* 97. II) *i. q. edo, palam facio:* bona ingenii studiique in lucem non prolata 12, 5, 1. *v.* Lux; ut quaed. in actione dissimulata subito in altercando proferantur 6, 4, 14. quid protulerit adversarius et quomodo 5, 13, 4. candide me atq. simpliciter in notitiam eorum, si qui forte cognoscere voluissent, protulisse 12, 11, 8. ut — nec, quidquid est illud adhuc acerbum, proferatur 12, 6, 2. profert mores plerumque oratio 11, 1, 30. opes velut sanctiore quod. aerario reconditae, unde ad subitos quoque casus proferantur 10, 3, 3. plerisque moris est, prolato rerum ordine, protinus utique in aliquem laetum ac plausibilem locum excurrere 4, 3, 1. *v.* Ordo. quo quaeque ordine probatio ap. judicem sit proferenda 6, 4, 22. eand. rem mitioribus verbis proferamus 5, 13, 25. cum proferenda sunt studia 1, 2, 19. haec (*verba*) interrito vultu proferunt 1, 3, 4; non, ut quodque se proferet verbum, occupet locum 10, 4, 5. quae (*artes*) etiam cum se non ostendunt in dicendo, nec proferunt 1, 10, 7.

**Professio.** *de munere docendi:* haec pr., cum brevissime in duas partes dividatur, recte loquendi scientiam et poetarum enarrationem; plus habet in recessu, quam in fronte promittat 1, 4, 1. finitae sunt partes duae, quas haec pr. pollicetur 1, 9, 1; circa glossemata non ultima ejus professionis diligentia est 1, 8, 15. demonstrare virtutes, vel, si quando ita incidat, vitia, id professionis ejus atq. promissi, quo se magistrum eloquentiae pollicetur, maxime proprium est 2, 5, 5. non ad suum pertinere officium, quando divisae professionum vices essent Pr. 4. nos suum cuique professioni modum demus 2, 1, 4. cetera ut professione sua minora despiciunt *ib.* 2.

**Professor.** non obscurus prof. atq. auctor 2, 15, 36. magni nominis professores 2, 11, 1. Porcio Latroni, qui primus clari nominis pr. fuit 10, 5, 18. opus etiam consummatis pr. difficile 1, 9, 3 *N. et S.* Geometrae et Grammatici ceterarumque artium professores 12, 11, 20. veterum sapientiae Pr. 15.

**Proficio.** I) *i. q. progressum facio:* nec mehercule quidquam proficio 6, 3, 81. si parum proficiet haec vanitas 3, 8, 39. in quantum adhuc profecerant 9, 4, 16; vetustate proficient 2, 4, 9. quid dicendo proficimus 9, 2, 77. in hoc usu cotidiano proficimus 6, 3, 14. II) *i. q. prosum:* hoc in summam proficit 1, 1, 19. prosequitur haec memoria in senectutem, et usque ad mores proficiet *ib.* 36. instare proficientibus et ab iis, quae non adjuvant, quam mollissime pedem referre 6, 4, 19.

**Proficiscor.** *transl.:* liberalitas a quo profecta sit refert 7, 4, 23.

omnia potius a causa quam ab oratore profecta esse videantur 4, 2, 126. a tali animo proficiscatur oratio, qualem facere judicem volet 6, 2, 27. ab ipsa veritate profectis 8, Pr. 23; neutrum est turpe, cum ex bona conscientia proficiscitur 2, 17, 27. velut ex bona conscientia profecta 6, 1, 33.

**Profiteor.** I) *aperte fateor:* parva docemus instituendum oratorem professi 1, 1, 20. nos institutionem professi 11, 1, 5. inscriptione, qua rhetorices accusationem professus est 2, 17, 15. seque ejus gentis amatorem esse profitetur 11, 1, 89. *cf.* 12, 1, 21. 12, 11, 6. apertius tamen profitendum puto, non hanc a me praecipi (*musicen*) 1, 10, 31; philosophiam ex professo ostentantibus 11, 1, 33. II) *i. q. doceo:* qui grammaticen profitentur 2, 1, 6.

**Profligo.** temulento sopore profligatum *Coel.* 4, 2, 123.

**Profluo.** sanguis e naribus profluxisse potest 5, 9, 9. ex ore Nestoris dulciorem melle profluere sermonem 12, 10, 64; *Subst.:* abjectus in profluentem (*Romulus*) 3, 7, 5.

**Progenies.** quid progenies genitivo singulari faciet? 1, 6, 26. progenies quoque (*diis honorem addit*) 3, 7, 9.

**Prognosticon.** ea quae, quia plerumque observata sunt, vulgo signa creduntur et prognostica 5, 9, 15.

**Progredior.** *transl.:* paulum aliquid ultra primas literas progressi 1, 1, 8. eousque sapientiae progredi 2, 1, 6. longius fortasse progredior, fallente transitu 7, 10, 17. incipientibus aut paulum progressis 11, 3, 149. suis viribus sine adminiculo progredi.

**Progressio.** in eadem verba pr. (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 33.

**Prohibeo.** *α*) nisi persona nos, et anteacta vita, et rei condicio prohibebit 6, 1, 34. an is demum prohibendus sit, qui *etc.* 7, 4, 39. *cf.* 3, 11, 13; si collibus, silvis *etc.* prohibebitur 2, 13, 3. *β*) *c. Ablat. differentiae:* prohiberi patris bonis 3, 6, 102. an contione sint prohibendi 3, 11, 16. prohibitum jure 3, 6, 84. *γ*) *c. Inf.:* lex, quae prohibet adulteram sine adultero occidere (*a. l.* occidi) 5, 10, 104. *cf.* Pr. 20. 4, 2, 82. cur me prohibeat pudor uti domestico exemplo 9, 3, 73. Athenis affectus movere per praeconem prohibebatur orator 6, 1, 7; nihil prohibet esse istum etiam cum eo, qui in scholis eruditur 1, 2, 9. natura perfectum esse oratorem non prohibet 1, 10, 8. *cf.* 12, 1, 31.

**Prohibitio.** — sceleris *Cic.* 9, 2, 18. *v.* Poena.

**Proinde.** I) *continuat et concludit:* Pr. intuenda sexus, dignitas, aetas 3, 8, 38. Pr. praecipites, insidiosae, impotentes deprehenduntur 5, 13, 21 *N.* Pr. quaed. hebes, sordida *etc.* oratio est 8, 3, 49. *cf.* 6, 3, 66. Pr. alia dimensio est versuum 9, 4, 48 *N. cr.* Quo loco tamen judicis quoque noscenda natura est, juri magis an aequo sit appositus? pr. enim magis aut minus erit hoc necessarium 4, 3, 11. II) *in comparatione. α*) *simpliciter:* proinde paupertas, humilitas, opes in diversum trahuntur 7, 2, 32. Mithridates corpore ingenti, pr. armatus *Sall.* 8, 3, 32. *β*) *Conjunctione excipitur:* an proinde habenda sit haec atque illa (*finitio*) 7, 3, 11. haec pr. firma habentur, atque extrinsecus adjuvantur 5, 9, 11. pr. valeat, ac si judicium non fuisset 7, 1, 60. patre, pr. ac si accusatus non esset, revocato *ib. cf.* 5, 10, 112. 7, 8, 2; pr., ut cuique conveniunt, subjicienda 5, 13, 58. remedia pr. perseverent adhibere vel desinant, ut illa recipi vel respui vident 6, 4, 19; pr. asperiores erunt, prout oris habitu simili aut diverso pronuntiabuntur 9, 4, 34. (*in omnibus his locis Sp. legit per-*

*inde, sed optt. Codd. ubique praebent* proinde, *quam lectionem plerisque his locis Z. recepit.*) hae particulae prout sunt graves, acres *etc.*; proinde id, quod ex illis conficitur, aut severum *etc.* erit 9, 4, 69.

**Projectio.** brachii moderata pr. 11, 3, 84.

**Projicio.** velut fracta *etc.* tela projeceris 9, 4, 14. pectus ac venter ne projiciantur 11, 3, 122.

**Proles.** prolem dicemus in versu (*sic Z. conjiciendo restituit; Sp.* tragicum, prolem ducendam) 8, 3, 26 *N. cr. et S.*

**Proletarius.** *v.* Clarigatio.

**Prologus.** in Hydriae prologo 11, 3, 91.

**Promereor.** ad promerendum actioni favorem 9, 1, 21.

**Promiscue.** trimetrum et promiscue (*sic Z.*, *Sp.* promiscuo) dicere liceat 9, 4, 75 *N. cr.*

**Promiscuus.** promiscua, quae epicoena dicuntur 1, 4, 24.

**Promissio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 32. 9, 2, 2.

**Promissor.** quid hic promissor (*Sp.* promisso) tanti operis dignum? 1, 5, 6 *Z. et N. cr.*

**Promissum.** velut obligatum promisso patronum 4, 5, 10. *v.* Professio. Promissor.

**Promitto.** *α*) *simpliciter:* et promittere interim jocus est 6, 3, 21. caesim manus lenior promittit 11, 3, 102 *N. cr.* si promittat (*a. l.* perm.) hic pater, lis tollitur: si nullam spem faciat — crudelis certe videatur 9, 2, 91 *N.* *β*) *c. Obj.* a) facere optima quam promittere maluerunt Pr. 14 *N.* multa non facturi promittimus 12, 1, 38. pudor omittendi, quae promiseram 12, Pr. 1. non praestari eum (*finem*), qui promittatur 2, 17, 22. docebimus eo, quem paulo ante promisimus, loco 1, 5, 53; quae responsis vel auguriis futuram claritatem promiserint 3, 7, 11. haec professio — plus habet in recessu, quam fronte promittit 1, 4, 1; *adj. Dat.:* medicus sanitatem aegro promittit (*Sp.* aegri petit) 2, 17, 25 *Z.* b) *peculiariter in causis:* quae est quaestio, in qua non promittere possit orator, quid primo, quid secundo, quid tertio sit loco dicturus? 3, 9, 3. *cf. ib.* 7. 4, 2, 82 *N.* 4, 5, 2. 5. promittit enim litigator omnia, testem populum, paratissimas consignationes, ipsum denique adversarium quaed. non negaturum 12, 8, 11. frequentissime aut non sunt omnino, quae promittebantur, aut minus continent *ib.* 12. plus nocebunt destituta, quam non promissa nocuissent *ib.* 13 *N.*; verbis vultuque nimia promittens (*in prooemio oratio*) 4, 1, 60. *cf.* 7, 1, 11. *γ*) *seq. Acc. c. Inf.:* nam ita promiseram, me de arte *etc.* dicturum 12, 10, 1. *cf.* 4, 2, 128. 12, 5, 1.

**Promo.** *transl.:* eaque et cum dicimus promenda, et cum scribimus 12, 10, 53. fructum studiorum viridem et adhuc dulcem promi decet 12, 6, 3. promere animi voluntatem 12, 10, 40. quae concepissemus mente, promere etiam loquendo 2, 16, 15. *v.* Eloquor. quid ipse sim secutus promam 7, 1, 3. cur improbetur, si quis ea, quae domi suae recte faceret, in publicum promat 1, 1, 22; (*verba*), quae sensum animi nostri optime promunt 8, Pr. 32.

**Promoveo.** quum prior calculum promovisset 11, 2, 38. cornua utrinque promovere (*in acie*) 2, 13, 3. in sinistrum intra humerum promovetur (*manus*) 11, 3, 113.

**Promtu.** ut quidam scriptos eos (*locos*) memoriaeque diligentissime mandatos in pr. habuerint 2, 4, 27. non respicienda ad haec, sed in pr. habenda 7, 10, 14. exemplorum *etc.* quasd. copias, quibus abundare, quasque in pr. habere debet orator 11, 2, 1; mirum dictu est, nec in pr. ratio *ib.* 43. ut semper in pr. sint, et ante oculos 8, Pr. 28 *v.* Oculus. Conspectus. adeo similitudo manifesta est, ut eam discernere non sit in pr. 9, 1, 3. a simplici et in pr. posito dicendi modo *ib.* 13.

**Promtus.** *α) de hominibus:* paulo minus promtis etiam noceat scripsisse 12, 9, 16. et faciles in excogitando, et ad discendum promtos 1, 1, 1. nec omnibus, qui fuerint manu promti, viri fortis nomen concesseris 12, 1, 23. *β) de rebus:* facilitas pr. 11, 3, 12. pr. ingenii 11, 2, 46. promtum sit os, non praeceps 11, 3, 52; promtum hoc et in expedito positum 10, 7, 24. *γ) seq. Inf.:* nec promtum est dicere, utros peccare validius putem 10, 3, 12. adeoque discere meliora volentibus promtum est 12, 11, 12. quae (*nomina*) fingere utique Graecis est promtissimum 9, 1, 22.

**Promulgo.** non trino forte nundino promulgata (*rogatio*) 2, 4, 35.

**Pronomen.** paulatim a philosophis nominibus appellatio, deinde pronomen (*adjectum est*) 1, 4, 19. *v.* Nomen. pron. quoque genus, numerum, casus habet 1, 5, 47. Item quantum, quale interrogantes gravi (*sono finiunt*), comparantes acuto tenore concludunt: quod tamen in adverbiis fere ac pronominibus solis vindicant *ib.* 26. *v.* Adverbium. non in demonstrandis locis ac personis pronominum obtinent vicem (*manus*)? 11, 3, 87.

**Pronuntiatio.** *α) c. Attrib.:* apta pr. 11, 3, 61. aliis locis citata, aliis pressa conveniet pr. *ib.* 111. dilucida pr. *ib.* 33. pr. emendata erit, id est, vitio carebit, si *etc. ib.* 30. pr. indecora 3, 3, 3. ornata est pr., cui suffragatur vox facilis *etc.* 11, 3, 40. lenis pr. *ib.* 161. pr. et vultuosa et gesticulationibus molesta et vocis mutationibus resultans *ib.* 183. et vocis felicitas et pron. vel scenis suffectura 10, 1, 119. tardior pr. moras habet 10, 7, 22. *β) Nominat.:* pron. a plerisque actio dicitur 11, 3, 1. *cf.* 3, 3, 1. quattuor (*libri*) elocutioni, in cujus partem memoria ac pron. veniunt, dabuntur Pr. 22. tria praestare debet pr., conciliet, persuadeat, moveat, quibus natura cohaeret, etiam delectet 11, 3, 154. argumenta ac testes quid egerint pr. ostendit 6, 2, 7. varietas, quod solum est pronuntiatio 11, 3, 43 *v.* Varietas; *de histrionibus:* Quod si in alienis scriptis sola pr. ita falsis accedit affectibus, quid nos faciemus *etc.* 6, 2, 35. scenicis actoribus ead. vox, eademque pron. plus ad movendos affectus sub persona valet 6, 1, 26. *γ) Genit. et Dat.:* duas partes, quae sunt eaed. pronuntiationis, vocem atq. motum 11, 3, 1. vocis, pron., gestus observatione 10, 7, 9. non alia est ratio pron. quam ipsius orationis 11, 3, 30. vel illustramenta pron. vel vitia *ib.* 149. *v.* Gestus; pronuntiationi assuescant 2, 5, 6. Demosthenes pronuntiationi palmam dedit, eidemque secundum ac tertium locum 11, 3, 6. *δ) Accusat.:* accommodandam sententiis ipsis pron. 11, 3, 174. concipiat quis mente orantis vocem, incessum, pron. 1, 2, 31. Cic. verba et pronuntiationem elocutioni dedit 3, 3, 7. protinus pronuntiationem (*Sp.*—ne), vocem, memoriam exerceat 1, 11, 14 *Z.*; nec circa memoriam et pron. laboret 6, 4, 1. *ε) Ablat.:* vis videndi et eloquendi — cum quodam corporis habitu et eorum, quae dicet, pron. *Celsus* 2, 15, 22. pron. quoque famam dicendi fortius quaerunt 2, 12, 9. narratio ipsā etiam pron. in hoc accommodata, ut judex quam facillime

intelligat 4, 2, 36. ille praetenuis (*sonus*) neque pron. flecti, neque *etc.* potest 11, 3, 41. ead. verba mutata pron. indicant, affirmant, exprobrant *etc. ib.* 176. De pronuntiatione 1 Cap. 3.

**Pronuntio.** *α*) *simpliciter.* a) *de oratore:* bene pronuntiare non poterit, cui aut in scriptis memoria, aut in iis, quae subito dicenda erunt, facilitas promta defuerit: nec si inemendabilia oris incommoda obstabunt 11, 3, 12. sic fere componendum, quomodo pronuntiandum erit 9, 4, 138. antequam pronuntiet, reum facere 4, 1, 22. tremula vel effeminata voce pronuntiant 11, 3, 91. transversum brachium proferunt et subito pronuntiant *ib.*93; pronuntiandi scientia 1, 11, 1. prima est observatio recte pronuntiandi aequalitas—secunda varietas 11, 3, 43. non solum in membris causae sed etiam in articulis esse aliquam pronuntiandi varietatem *ib.* 51. b) *de comoediarum actoribus:* artifices pronuntiandi 11, 3, 73. non comoedum — in pronuntiando facio 1, 12, 14. actores comici, qui nec ita prorsus, ut nos vulgo loquimur, pronuntiant 2, 10, 13. ut vix comoediarum actoribus plures habitus in pronuntiando concipiendi sint, quam his in dicendo 3, 8, 51. c) *de judice:* qui pronuntiaverunt 5, 2, 2. vult cognoscentium quisque firmam esse alterius sententiam, et ipse pronuntiaturus *ib. cf.* 6, 4, 9. ad inique pronuntiandum 5, 2, 4. ap. eos solos judices, qui nulla pronuntiandi forma tenentur 5, 13, 5. illa (*argumenta*) ad credendum praeparant judicem, haec ad pronuntiandum 6, 4, 22. ut tanto clarior futura sit fides ac religio in pronuntiando 11, 1, 75. *β*) *c. Obj.:* prout oris habitu simili aut diverso pronuntiabuntur (*literae*) 9, 4, 34. *cf.* 1, 5, 60. hanc (*diversam propositionem*) aliquando irridentes, aliquando imitantes pronuntiamus 11, 3, 163. et divisionem pro sententia poni, et argumentum, si tamen in clausula et calce pronuntietur 8, 5, 30; nec prosopopoeïas ad comicum morem pronuntiari velim 1, 8, 3. qui poetarum scripta pronuntiant 12, 3, 1; cum Dixere quoque de pluribus patronis praeco pronuntiet 1, 5, 43; hi qui sint, non cujuscunque est pronuntiare 2, 5, 26 *Z.* quidquid pro causa videtur, quasi indubitatum pronuntiant 8, 5, 7. *γ*) *c. Praepos.* a) *in universum i. q. sententiam fero:* de quo non potest in universum pronuntiari 11, 2, 44. testis et quaestio de ipsa re, quae in judicio est, pronuntiant 5, 11, 44. b) *de judice:* utrum simul de utroque pronuntietur, an sententia (*de conj.; Codd.* an etiamsi) de uno feratur (*Sp.* simul d. u. pronuntietur, etiamsi d. u. fertur) 7, 2, 20 *N. cr. et S.* res, de qua pronuntiaturus est 4, 2, 1. simplex causa, etiamsi varie defenditur, non potest habere plus uno (*statu*), de quo pronuntietur 3, 6, 9. *cf.* 3, 11, 8. testis et quaestio de ipsa re pronuntiant 5, 11, 44. modesto et circumspecto judicio de tantis viris pronuntiandum est 10, 1, 26. accidit nonnunquam ead. causa, de qua pronuntiarit, cognoscatque iterum 11, 1, 77. probationes adhibere causae, de qua nemo sit pronuntiaturus 2, 10, 8. *cf.* 5, 13, 9. 12, 8, 15. judicem de eo pronuntiaturum, quod intellexerit 4, 2, 45. eum, qui nullo deferente jurare sit paratus, ipsum velle de causa sua pronuntiare 5, 6, 3. propter te damnatus est pater: videbaris enim de causa pronuntiasse (*absentia tua*) 7, 1, 53. de ead. causa pronuntiatum est 5, 2, 1. ambitus adv. amicos, aut pro his, quibuscum simultates gerant, pronuntiandi 4, 1, 18. id quod pronuntiat judex, non id, propter quod pronuntiat 3, 6, 73. ut secundum id pronuntiet, quod sciet narrare te noluisse 4, 2, 66.

**Pronus.** I) *proprie:* (*digitus*) versus in terram et quasi pronus urget 11, 3, 94. prona ac paululum prolata (*manus*) *ib.* 96. supina in

sinistrum latus, prona in alterum fertur (*manus*) *ib.* 99; pr. alveo 9, 4, 7. pr. ad cetera cursum 8, Pr. 5. velut prono orationis flumine 9, 4, 61. II) *transl.:* ejus aetatis, quae sit ad vitia maxime pr. 1, 2, 2. proni atque succincti ad omnem clausulam non exurgunt modo, verum etiam excurrunt 2, 2, 12. licet sit aliquam in partem pronior (*materia*) 2, 8, 13.

**Prooemium.** *α*) 2, 13, 1. 3, 9, 1. nunc omne, quo coeperunt (*Sp.* quod coeperit), prooemium putant, et, ut quidque succurrit, utique si aliqua sententia blandiatur, exordium 4, 1, 53. *cf.* 3, 11, 28. *β*) *c. Attrib.:* prooemio breviore et velut quodam capite et initio 3, 8, 10. Cic. Curionem facilius cotidie pr. habere dixit 6, 3, 76. in demonstrativis prooemia maxime esse libera 3, 8, 8. cum vitiosum pr. possit videri cicatricosa facies 4, 1, 61. quale est pr. pro Coelio 9, 2, 39. pr. supervacua esse apud tales (*sapientes judices*) 12, 10, 52. *γ*) *Genit.:* non unus color pr., narrationis *etc.* servabitur 12, 10, 71. componemus prooemium varie, atq. ut sensus ejus postulabit. Neque accesserim Celso, qui — optimam compositionem esse prooemii, ut ap. Asinium, dixit, *Si, Caesar etc.* 9, 4, 132. utriusque operis (*Homeri*) ingressus in paucissimis versibus legem prooemiorum, non dico constituit, sed servavit 10, 1, 48. quod prooemii sit officium 4, Pr. 6. est interim prooemii vis etiam non in (*Sp. om.*) exordio 4, 1, 73 *Z.* *δ*) *Dat.:* periodos apta prooemiis majorum causarum 9, 4, 128. prooemio frequentissime convenit lenis pronuntiatio 11, 3, 161. interim et est (*Sp. inser.* hoc) prooemio necessarius sensus aliquis 4, 1, 64 *Z. N. cr.* *ε*) *Accusat.:* ubi assumendum prooemium, ubi omittendum 7, 10, 11. pr. aliquando dicet malus homo 2, 20, 10. neque tamen eos probaverim, qui scribendum quoque pr. novissime putant 3, 9, 8. in causa Milonis circa primas quaestiones, quae sunt ante pr. positae 3, 6, 12. *ζ*) *Ablat.:* prooemio, quale est in judicialibus, non utique eget (*pars deliberativa*) 3, 8, 6. pr. non utique opus esse suasoriis *ib.* 59. prooemiis praeparare 9, 4, 4. praeponendae prooemiis quaestiones 7, 10, 12 *N.* et in pr. primum est aliquid, et secundum ac deinceps *ib.* 5. quae in pr. conciliandi judicis ratio 2, 5, 7. in pr. plerumque summissi sumus 9, 4, 138. solebat Afer Domitius trajicere in clausulas verba tantum asperandae compositionis gratia, et maxime in prooemiis *ib.* 31. *cf.* 11, 3, 152.

**Propago.** qui nostrum porro propagat genus *Tragic.* 9, 3, 57. Jove propagatus est Tantalus *Tragic. ib.*

**Prope.** *Adv.* omnes pr. cives 9, 4, 104. *cf.* 2, 1, 4. totius pr. habitu corporis 11, 3, 2. per singulas pr. partes 12, Pr. 1 pr. sola 1, 1, 36. nullum pr. finem fecerunt 9, 3, 99; operis pr. infiniti Ep. ad Tryph. 1. cibos mansos ac pr. liquefactos 10, 1, 19. pr. nudam praeceptorum traditionem 3, 1, 2. ab hoc pr. publico more 1, 2, 2. illa pr. rudia ac velut futurae mox artis primordia 12, 10, 3; joci pr. (*a. l.* proprie) genus est 6, 3, 68. turpe ac pr. nefas ducunt 8, 5, 14; et tunc leviter est tentatum, et nunc pr. impulsum 3, 4, 2. *cf.* 6, 4, 8. 7, 1, 31; ex omnibus pr. dixerim gentibus 1, 5, 55. hae, pr. est ut dicam, ipsae loquuntur 11, 3, 85. pr. est, ut scelera ipsa permissa sint 12, 7, 1. *β*) *Compar.:* ad quam nemo propius accessit 12, 1, 20. *v.* Accedo. *γ*) *Superlat.:* quod proxime dixi 6, 1, 21. ut pr. (*a. l.* proprie) utriusque differentiam signem 6, 2, 20 *N.* analogia, quam pr. ex Graeco transferentes in Latinum proportionem vocaverunt 1, 6, 3. audaci et pr. periculum translatione 8, 6, 11 *N. cr.*

**Propello.** bella umbone propellit (*incert. auct.*) 8, 5, 24. cum aver-

santes in laevam partem velut propellemus manum 11, 3, 113.

**Propemodum.** haec cuncta — pr. perdit indecora — pronuntiatio 3, 3, 3.

**Propensus.** in quam (*partem*) propensior 4, 1, 18. credibilium genera sunt tria: unum firmissimum — alterum velut propensius — tertium tantum non repugnans 5, 10, 16 *N.*

**Propero.** in lectione non properare 1, 1, 31. properata mors 10, 1, 115. in stilo quamlibet properato 10, 3, 19.

**Propinquitas.** dignus illa pr. 10, 3, 13. personis applicantur propinquitates 4, 1, 30. in aliis propinquitatibus custodiendum est, ut inviti *etc.* judicemur dixisse 11, 1, 66.

**Propinquus.** I) propinquus an remotus (*locus*) 5, 10, 37. II) *de necessitudinibus:* 11, 2, 13. propinqui, amici 7, 4, 18. *v.* Amicus. adv. alienum, prop. 5, 12, 7. imperat ei nuptias locupletis propinquae 7, 1, 14 *N.* propinquorum habitum scio profuisse (*reo*) 6, 1, 33. propinquos producere 11, 3, 174.

**Propior.** I) *Compar.:* ex longe positis ad propiora ead. ratione argumenta ducuntur 5, 10, 90. illa propiora (*sc. sunt*) 5, 11, 26; illa mentiendi pr. occasio 12, 10, 13. propiores (*i. e. aetati nostrae*) alii, atq. ad hoc, de quo loquimur, magis utiles 10, 1, 88; *c. Dat.:* secundus est Virgilius, propior tamen primo quam tertius *ib.* 86. Lysias — puro fonti quam magno flumini pr. *ib.* 78. uter sit intestato pr. 4, 4, 8; quod est huic deformitati propius quod est propius vero 3, 6, 14. II) *Superl.* *α*) *de loco.* a) *incerto:* proximas vitis radices amputant 10, 7, 28. pollici proximus digitus 11, 3, 101. proximos spargere *ib.* 56. *cf.* 118. qui proximi astiterant *Cic.* 8, 4, 28 *N.* proximae cujusque collum amplexu petebat *Coel.* 4, 2, 124. b) *de antecedenti:* pr. exemplo 4, 2, 61. *cf.* 5, 11, 9. libro pr. 9, 2, 40. 9, 3, 58. *v.* Liber. haec propositio confessa est, ut proxima 5, 14, 13. dum proxima dicimus, struere ulteriora 10, 7, 8. *cf.* 25. paululum morae damus inter ultimum ac prox. verbum 9, 4, 108 *v.* Ultimus; quae proximam ab ultima literam E habebunt 1, 7, 16. aut pr. (*syllaba*) aut ab ea tertia 1, 5, 30. c) *de sequenti:* proxima subnectens 7, 10, 7. ut quodque oritur (*verbum*), ita proximis, etiamsi vinciri non potest, alligetur 8, 6, 62. quod vel ex proxima (*sc. figura; a. l.* proximo) doceri potest 9, 2, 5. quod pr. liber inchoabit 7, 10, 17. quae in pr. quinque libros collata sunt 8, Pr. 1. *cf.* 1, 12, 19. 3, 11, 28. 10, 7, 33. ordine proximus locus 7, 3, 36. *v.* Locus. pr. partem de tropis 8, 5, 35. pr. est ex causis probatio 7, 2, 35. Proxima discendae causae ratio 12, 8, 1. cum vocalem proxima accipit (*lit. F*) *opp.* quotiens aliquam consonantem frangit 12, 10, 29 *N.*; utique prooemium et id quale, proxima huic narratio, quae lex deinde narrandi, propositio post hanc, tum certus ordo quaestionum, ceteraque *etc.* 2, 13, 1. quorum pars prima superiores, proxima pares, tertia humiliores premit 12, 8, 14. *v.* Primus *et* Ante omnia sub Ante. *β*) *de tempore.* a) excidere proxima, vetera inhaerere 11, 2, 6. prox. tempus lucemque praesentem 12, 2, 31. ap. Asinium et ceteros, qui sunt proximi 1, 8, 11. Theopompus his prox. 10, 1, 74. b) *latiore intellectu:* parata facultate scribendi *etc.* proxima est cura, ut dicamus apte 11, 1, 1; hi sunt, qui parva facile faciunt, possunt autem id demum, quod in proximo est 1, 3, 4. illi quibus propositum quidem melius sed cura in proximo est 7, 1, 44. proximum est, de legibus contrariis dicere 7, 7, 1; qui non potest dicere nihil fecisse, proximum habebit, ut dicat, non id

fecisse, quod objiciatur 7, 3, 1. prox. est, ut dicamus 10, 5, 1. *v.* Dico. *cf.* 7, 2, 29. γ) *de qualitate.* a) quanto sit aliud proximum esse, aliud secundum 10, 1, 53 *N. et S.* (*Stesichorus*) videtur aemulari proximus Homerum potuisse *ib.* 62. omnium ejus generis poëtarum haud dubie proximus *ib.* 85; Sed esto, neque melius, quod quaerimus esse, neque par, est certe proximus (*a. l.* proximis) locus 10, 5, 6. ingenii signum in parvis praecipuum memoria est — prox. imitatio 1, 3, 1. quia sit quaed. virtutibus ac vitiis vicinitas, utendum proxima derivatione verborum 3, 7, 25 *N.* proximas exempli (*Sp.* exemplo) vires babet similitudo 5, 11, 22 *Z.* ex qua (*turba*) sine discrimine occupet (*dicens*) proximum quodque (*i. e. ex significantibus similia*) 10, 1, 7. simplicis sumtique ex proximo sermonis *opp.* ex re natum 4, 1, 54. *cf.* 10, 1, 12. quae non habentibus nomen suum accommodat, quod in proximo est 8, 6, 34. ut optabile est, plus favoris mereri, sic proximum, odii minus 4, 1, 44. quae (*defensio*), si neque per se ipsa nec *etc.* dabitur, proximum est, in alium transferre crimen 7, 4, 13. b) *c. Dat.:* pares aut saltem proximos illi viro fieri 10, 1, 127. duriora et Tuscanicis proxima Callon atq. Hegesias — fecit 12, 10, 7. proxima stilo cogitatio est 10, 6, 1. proximam (*a. l.* proxima) clausulis diligentiam poscunt initia 9, 4, 62. hoc genus sermoni pr. est *ib.* 76. *cf.* 11, 3, 163. est enim (*historia*) proxima poëtis et quodammodo carmen solutum 10, 1, 31. veritati pr. imaginem 2, 10, 2. pr. virtutibus vitia 10, 2, 16. *cf.* 8, 3, 48; quod proximum vero Pr. 4. ille demum in id, quod quaerimus, aut ei proximum poterit evadere, qui *etc.* 2, 3, 17. accusatoriam vitam vivere proximum latrocinio est 12, 7, 3. proximas exemplo (*optt. Codd.* exempli) vires habet similitudo 5, 11, 22 *N. cr.;* Aristoteles idoneam maxime ad scribendum demonstrativam proximamque ab ea judicialem putavit 3, 8, 63.

**Propitius.** ut pr. judex defensionem audiat 4, 2, 27. *cf.* 7, 1, 12. quo nec studiis magis propitium (*Sp.* proprium) numen est 4, Pr. 5. *Z.*

**Propono.** I) α) certamina proposita eloquentiae inter juvenes 2, 17, 8. nec initio nec fine proposito 7, Pr. 3. justitiae proposita imagine 12, 3, 40. in efficiendo opere proposito 8, 3, 88. *cf.* 11, 3, 16. hoc proposito praemio 12, 11, 10. propositarum quaestionum 1, 10, 37. proposita honestorum ac turpium via 12, 1, 3. haec sunt vel illustramenta pronuntiationis, quibus propositis multa cogitare debet orator 11, 3, 149. quocunque (*animus*) respexit, intueri desinit, quod propositum erat 10, 3, 23. habere finem aliquem propositum 2, 17, 22; an dominus ejus auctionem proposuisset 6, 3, 99. β) *c. Dat.:* proponamus nobis Ciceronis in oratione nobilissima pro Milone principium 11, 3, 37. hoc (*exemplum*) propositum nobis sit 10, 1, 112. sua cuique lex proposita 10, 2, 22. γ) *addito fine:* sit exempli gratia proposita a nobis controversia, quae *etc.* 5, 10, 110. res proponi singulas ad juvenum talem exercitationem 6, 3, 15. in exemplum dicendi facundissimum quemque proponet sibi ad imitandum 12, 2, 27. *cf.* 7, 1, 41. ii versus, qui ad imitationem scribendi proponentur 1, 1, 35. II) *dicendo.* α) cui tribus, quas proposui, literis enuntiamus 1, 7, 27. ex his, quae proposuimus (*Sp.* —sui) aliud in alio genere causae palam est 4, 1, 39. *N.* quod proposuerim, eam (*narrationem*), quae sit tota pro nobis, debere esse verisimilem 4, 2, 34. hic erat propositus a nobis in divisione locus tertius 12, 10, 1. propositis plurimis, quae honeste suaderi possent 3, 8, 42. β) *peculiariter in causis.* a) proponere *etc.* sermoni

sunt proxima 11, 3, 163 *N.* satis est semel proponere 5, 13, 14. *cf.* 1, 10, 39. immodeste proponunt, sine pudore affirmant (*homines mali*) 2, 1, 12 *N.* proponitur uno modo, dissolvitur varie 5, 13, 2 *N.* propositis ex parte diversa respondere 2, 4, 28. *cf.* 2, 17, 32. id respondenti facilius est quam proponenti 4, 1, 36 *N.* b) *c. Obj.:* proponere aliquid, quod, si verum sit, aut solvat quaestionem aut adjuvet 5, 10, 96. *cf.* 5, 13, 46. 6, 3, 106. 12, 1, 36. 12, 8, 10. quae post proposituri (*Sp.* dicturi) erimus 4, 3, 10 *Z.* quae ex adverso proponerentur 5, Pr. 2. *cf.* 2, 4, 28. cum sententiis eorum (*poëtarum*) velut quibusd. testimoniis, quae proposuere (*oratores*), confirment 1, 8, 12. v. Confirmo ad efficiendum oratione, quod proposuerit 11, 1, 35. ut judici, quae proposita fuerint, vera atq. honesta videantur 12, 1, 11. expletis pro facultate omnibus, quae proposuerint 10, 7, 7. nec minus in hoc curae debet adhiberi, quid proponendum, quam quomodo sit, quod proposueris, probandum 5, 10, 109; [narratione causam proponi 8, Pr. 11. v. Narratio.] cum proposita fuerit materia dicendi 5, 10, 122. ut res proponatur, verba non periclitentur 7, 3, 17; proponere, quae sis probaturus 3, 9, 2. si proponitur, Cur factum sit 7, 2, 37. arrogantes et illi, qui, se judicasse de causa, nec aliter affuturos fuisse, proponunt 11, 1, 27 *N.* c) *Partic.:* propositis ante oculos omnibus, quae prosint noceantve 12, 8, 15. proposita consultatione 3, 8, 59. proposita rerum magnitudine 10, 1, 48. proposita materia 7, 7, 8. *cf.* 5, 12, 15. re non ante prop. 4, 5, 5; semel proposita iterat et dividit 9, 3, 35. rem evolvere propositam 6, 4, 20. rei propositae propria *etc.* verbis enuntiatio 7, 3, 2. *cf.* 9, 3, 83.

**Proportio.** proportionem sequenti 1, 5, 9 *v.* Analogia.

**Propositio.** in *causis:* propositio post hanc (*narrationem*) vel, ut quibusd. placuit, excursio 2, 13, 1. *cf.* 3, 9, 1. 5. 4, 4, 1 *N.* 5, 13, 13. (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 28. 9, 2, 2. (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 105. (*epichirematos pars*) 5, 14, 5. v. Ratio; et divisa et simplex pr. primum debet esse aperta et lucida, tum brevis 4, 5, 26. diversa pr. 11, 3, 163 *N.* pr. dubia 5, 14, 11. pr. dura 4, 5, 5 *N.* sunt pr. et simplices et duplices vel multiplices 4, 4, 5. est et nuda pr. — est ratione subjecta —. Praeter haec utimur propositione aut nostra, aut adversarii, aut communi. Nonnunquam diversas quoque jungimus 4, 4, 8. *cf.* 7, 1, 9. prop. cum affirmatione 3, 11, 27 *N.* narratio est continua probationis propositio 4, 2, 79. *cf. ib.* 4, 30 *N.* v. Narratio. alii a propositione (*Sp.* alia pr. est) accusatoris, contraque (*Sp.* contra quam) loci oriuntur 7, 2, 31 *N. Z.* videri potest prop. aliquando statum facere 3, 6, 15. Habeo jus, Non habes *etc.* Non nego: sed nec haec res statum facit; non enim sunt hae propositiones (alioqui causa non explicabitur), sed cum suis rationibus. *ib.* 76. ex conjuncta pr. plures esse quaestiones ac status possunt 7, 1, 9. cum in propos. ac refutatione causa consistat 12, 9, 19. propositionum ordine collocata (*Sp.* collata) enumeratio 4, 5, 1 *Z.* propositionum ac partitionum leporem 11, 1, 53. istius rei modus est, ut propositioni similior sit, quam expositioni 4, 1, 35 *N.* qui pr. suam confirmet 3, 6, 13. prima propositione durum 12, 1, 36. cum propositione judex crimen omne cognoscit 4, 2, 7 *N.* nonnunquam propositione praemuniri potest causa *ib.* 71 *N.* aliquando sine propositione quoque satis manifestum est, quid in quaestione versetur 4, 4, 2. De

propositione 4, Cap. 4. propositione visa, quod est facillimum, cogitemus, quid naturale sit primum responderi 7, 1, 26 *N.*

**Propositum.** I) *i. q. susceptum consilium:* fuit etiam in hoc diversum praecipientium propositum, quod *etc.* 2, 6, 1. quibus propositum quidem melius, sed cura in proximo est 7, 1, 44 *N.* omnis imitatio ad alienum pr. accommodatur 10, 2, 11 *v.* Accommodo. cum proposito dissimili vel contrario ratio subjungitur 5, 14, 4; longe absit pr. illud, Potius amicum quam dictum perdidi (*Sp.* perdendi) 6, 3, 28 *Z.* cum non sit id propositi, ut eum Demostheni comparem hoc tempore 10, 1, 105 *N.* propositorum et vitae anteactae differentia 11, 1, 42 *N.* tenacem esse propositi *ib.* 90. quae secundum naturam judicantium dicta sunt, non ita posteris tradentur, ne videantur propositi fuisse, non temporis 12, 10, 55. si nesciet actor, quid propositi testis attulerit 5, 7, 20. rhetorice non utique propositum habet semper vera dicendi 2, 17, 39. ne poenitentia propositum mutaverint 5, 7, 13; si desierit agere vel proposito vel casu impeditus 2, 18, 3. dignus vel ipso proposito, ut eum (*Celsum*) scisse omnia illa credamus 12, 11, 24. non tam ingenio illi (*veteres*) nos superarunt quam proposito 2, 5, 24. non una omnibus forma placuit, partim condicione vel temporum vel locorum, partim judicio cujusque atq. proposito 12, 10, 2. II) *de quo dicturi sumus:* quod Graeci θέσιν dicunt, Cicero propositum 3, 5, 5. quae θέματα Graeci vocant, Cic. proposita 7, 1, 4. haec quattuor velut proposita formaeque actionis, quae tum generales status vocabam, in duo genera discedunt 3, 6, 86. siccum et contractum et solicitum dicendi pr. 11, 1, 32. varium agentium pr. 12, 9, 14. omne pr. operis a nobis destinati eo spectat 2, 10, 15. [Non parum significanter etiam illa in scholis ἤθη dixerimus, quibus plerumque rusticos, superstitiosos *etc.* secundum condicionem propositorum (*de conj.* *Regii; optt. Codd.* propositionum, *quod haud scio an sit tuendum.*) effingimus 6, 2, 17 *N.*] de propositorum diversitate 9, 4, 19 *N. cf.* 9, 3, 94. ad pr. mei rationem 9, 2, 1. compositio numerosa tali proposito diversa (*i. e. philosophiae*) 11, 1, 33. propositum tenentes in rixam non ibimus 6, 4, 13. quod ad propositum nostri operis nihil pertinet 2, 19, 1. quid haec ad praesens pr. magnopere pertineant 5, 11, 31. Sed ad propositum. 3, 6, 97. 8, 3, 15. ad pr. subjecta ratio 9, 3, 93. redire ad pr. 9, 2, 4. *v.* Redeo; etiamsi toto proposito (*i. e. tota proposita sententia, in initio Ciceronis orationis pro Milone*) contractum et summissum, quia et exordium est, et soliciti exordium 11, 3, 38.

**Proprie.** planiore hac proprieque nostra probatione 2, 20, 5. cujus pr. studiosus fuit 10, 1, 114. Et haec (*refutatio*) est pr., cui in causis quartus assignatur locus 5, 13, 1. cum signum id pr. sit 5, 9, 14. opportune proprieque collocata (*verba*) 10, 2, 13. pr. libros huic operi dedicaverunt 9, 3, 89. (*verba*) quae nitidiore in parte videntur sordida, ubi res poscit, pr. dicuntur 10, 1, 9. *cf.* 8, 5, 9. 9, 2, 41. nondum tamen hoc pr. dixeris causam 3, 5, 9. *cf.* 8, 3, 61. ut dicat pr. et copiose 1, 4, 5. pr., jucunde, credibiliter dicere 6, 2, 19. alteram (*speciem*) Graeci πάθος vocant, quam nos vertentes recte ac pr. affectum dicimus 6, 2, 8. *cf.* 9, 1, 11. recte dixeris haec omnia vertices, pr. tamen, unde initium est 8, 2, 7. pr. dicere *opp.* verba poëtica libertate audaciora 10, 5, 4. illa, ut narrationi apta, ita cum ceteris partibus communis est virtus, quam Theodectes huic uni pr. (*a. l.* propriae) dedit 4, 2, 63. saepe a persona prior ducit argu-

menta defensor, et interim generaliter — interim proprie 7, 2, 31. *v.* Generaliter. pr. mihi hujus nominis exprimenda natura est 6, 2, 12. similiter in vocabulis et nominibus fit soloecismus genere, numero, pr. autem casibus 1, 5, 45 *N.* pr. et significanter rem indicare 12, 10, 52. cum pr. et ad legem ipsam veritatis loquendum erit 12, 1, 19. figura, quam non communiter sed pr. nominamus 9, 1, 23. cur haec pr. tali nomine notarit 9, 3, 47. pr. ad artem oratoriam pertinere 2, 10, 15. *cf.* Pr. 11. quae pr. signari poterant, circuitu coeperint enuntiare 12, 10, 16. pr. hyperbati tenet nomen 8, 6, 65. antiquissimae sunt, quae pr., quamvis omnibus idem nomen sit, sententiae vocentur 8, 5, 3. *cf.* 5, 11, 6. 6, 2, 20. *v.* Cur.

**Proprietas.** I) α) *Singul.:* ipsius (*arboris*) per se nulla pr. 8, 6, 58. *v.* Proprius I. expressa pr. omnium literarum 6, Pr. 11, non tam mores quam morum quaed. proprietas 6, 2, 9. de rerum pr. 8, Pr. 10. verborum pr. Pr. 16. 5, 14, 34. 10, 1, 121. *cf.* 8, Cap. 2. quaestio juris omnis aut verborum proprietate *etc.* continetur 12, 2, 19. cui si res modo indicare satis esset, nihil ultra verborum proprietatem laboraret 12, 10, 43. verborum vis ac propr. 9, 2, 18. perspicuitas in verbis praecipuam habet proprietatem: sed proprietas ipsa non simpliciter accipitur 8, 2, 1. propr. non ad nomen sed ad vim significandi refertur *ib.* 6. accedit vis et propr. rebus tali astipulatione (*vocis*) 11, 3, 175. propr. penes illos (*Graecos*) est certior, copia vincamus 12, 10, 36 *N.*; in hac proprietatis specie, quae nominibus ipsis cujusque rei utitur 8, 2, 3. quod est positum in distinguenda rei pr. 9, 3, 71. quaed. velut e tenui diligentia circa propr. significationemque munditiae 8, 3, 87. quaed. ad auditum accommodata (*vox*) non magnitudine sed proprietate 11, 3, 40. hunc nemo in magnis rebus sublimitate, in parvis proprietate superaverit 10, 1, 46; alii sex status putant — proprietatem, id est ἰδιότητα *etc.* 3, 6, 53. *cf.* 56. β) *Plur.:* tot corporis animique pr. 7, 3, 15. pr. ingeniorum dispicere 2, 8, 6. pr vocis cujusque nosse 12, 2, 10. pr., quae transferri non poterant 11, 3, 179. II) *v.* Possessio.

**Proprius.** I) *simpliciter positum.* α) *generaliter.* a) [quae natura propria (*Codd.* proprie) maribus dedit 5, 12, 18.] haec omnia habent aliquid velut proprium 3, 6, 89. *cf.* 7, 4, 48. habent aliquid proprii adulterii causae, quod plerumque duorum discrimen est 7, 2, 51. genus, cum dividitur in species, nihil habet proprium, ut arbor pinus et olea et cupressus, et ipsius per se nulla proprietas: allegoria vero habet aliquid proprium. Quod quo modo fieri potest, nisi ipsa species est? 8, 6, 58. interim, quae sunt in quoque praecipua, proprii locum accipiunt 8, 2, 11. quae in quoque causae genere sunt propria 5, Pr. 5. *cf.* 2, 4, 28. illud proprium est ad efficiendum, quod intendimus 1, 10, 49. quod commune cum alio est, desinet esse proprium 7, 3, 24. *v.* Communis. propria et differentia 5, 10, 58. *v.* Differo. b) *c. Genit.:* proprium est et illud causae, quod Amphictyones judicant 5, 10, 115. ornate dicere proprium esse eloquentissimi 8, Pr. 13. epilogi est proprium 6, 1, 46. quod est judicialium proprium 3, 8, 55. proprium laudis est, res amplificare et ornare 3, 7, 6. quod est hujus loci pr. 8, 3, 72. pr. materiae, de qua nunc loquimur, est ridiculum 6, 3, 22. *cf.* 5, 10, 118. Quid tam musices proprium? 1, 10, 27. non magis pr. narrationis est 4, 6, 2. id ejus nominis, quod ab ostentatione ducitur, pr. est 3, 7, 1. propria hujus officii 6, 2, 11. aut commune prudentium est, aut proprium oratoris 12,

3, 7. quod est pr. partitionis 3, 9, 3. maxime proprium est professionis ejus atq. promissi 2, 5, 5; *Plur.:* cum propria causae sunt *opp.* cum aliunde arcessuntur 5, 11, 42. pauca propria hujus loci attingam 12, 9, 1. sunt ejusd. rei plura pr. 5, 10, 58. quae velut pr. philosophiae afferuntur Pr. 16. *cf.* 6, 2, 15 *N.* illa propria (*sc. urbium*), quae ex loci positione ac munitione fiant 3, 7, 26. propria liberi, quae nemo habet, nisi liber, praenomen, nomen, cognomen, tribum 7, 3, 27. cuncta pr. esse oratoris 12, 2, 5. quaed. pr. sunt respondentium 6, 3, 46. quae sunt pr. rhetorum 2, 1, 10. β) *in dicendo:* dicitur proprium inter plura, quae sunt ejusd. nominis, id unde cetera sunt 8, 2, 7. nihil jam pr. placet, dum parum creditur disertum, quod et alius dixisset 8, Pr. 24. nihil horum suis verbis quam his arcessitis magis proprium erat 8, 6, 7. Virgilii miramur illud, *Saepe exiguus mus.* Nam epitheton exiguus aptum proprium effecit, ne plus expectaremus 8, 3, 20 *N. cr. et S. v.* Appositum. translatione a communi ad proprium 8, 5, 6. *cf.* 12, 10, 42. alia translatis virtus, alia propriis 10, 5, 8. ut non semper uti propriis possit (*poësis*), sed necessario ad eloquendi quaed. deverticula confugiat 10, 1, 29.

II) *c. Subst.* α) communia argumenta ex praeceptis accepimus, propria invenienda sunt 5, 10, 103. *cf.* 105. 5, 13, 34. pr. brevibusque comprehensionibus 12, 2, 19. brevem cum jucunditate et pr. eloquentiam 12, 10, 64. interpretatio ne pr. quidem 2, 14, 2. *cf.* 5, 10, 8. pr. quodam lepore 6, 3, 102. pr. lex 7, 8, 7. (*loci*) proprii, quibus factum quodque laudamus aut contra 5, 13, 57. pr. lumine 8, 6, 4. propriam habere materiam, quia multiplicem habeat, negant 2, 21, 8. praeter hoc, quod est commune, quaed. causae propriam moderationem desiderant 11, 1, 58. suam quidque formam et pr. quendam modum eloquentiae poscit *ib.* 47. cur hoc nomen (παρέκβασιν) ita demum proprium putent, si aliquid in digressu sit exponendum 4, 3, 14. *cf.* 8, 6, 6. observatione pr. 11, 1, 46. proprium ac praecipuum opus 5, Pr. 2. *cf.* 10, 1, 96. nec ex parte propria sed ad hanc consuetudinem accommodata (*Sp.* commendata) 6, 3, 14 *Z.* pr. personis atq. temporibus 3, 5, 15. *cf. ib.* 8. 1, 1, 35. 4, 1, 47. pr. quaestionis 2, 4, 30. 3, 6, 102. propriae cujusd. rationis est 1, 4, 28. sermone pr. commendari 10, 1, 64. a pr. significatione in aliam mutatio 8, 6, 1. pr. verba 1, 5, 3. 71. verbis quam maxime pr. et ex usu 5, 14, 33. pr. et significantia verba 4, 2, 36. *v.* Ornatus. pr. verbis *opp.* arcessitis 8, 6, 48. verbum pr. *opp.* improprium 2, 5, 9. singula (*verba*) sunt aut pr. aut translata 1, 5, 3. *cf.* 8, 6, 2. *v.* Transfero. pr. viam 3, 1, 16. aliquid pr. voluptatis 6, 3, 19. pr. vim 11, 3, 9; *c. Pron. possess.:* mea pr. sententia 12, 1, 36. suam quand. pr. vim 6, 3, 17. β) *adj. Genit.:* pr. quodam intelligendi ambitu 12, 10, 3. pr. ejus appellatio 5, 10, 5. pr. naturae bona 2, 8, 3. versuum pr. condicio 9, 4, 84. cultus non est pr. oratoris aliquis 11, 3, 137. inventio et dispositio rhetorices propria videri potest 3, 3, 12. rei propositae propria et dilucida *etc.* enuntiatio 7, 3, 2. ut interim non sit proprius hic finis ejus (*rhetorices*) interim communis cum iis, qui *etc.* 2, 15, 12. pr. quend. gustum Urbis 6, 3, 17. locus hujus quaestionis pr. 2, 15, 15. rhetorices nullam esse pr. materiam 2, 17, 17. *cf.* 2, 21, 7. pr. rerum aliquarum nomina 10, 1, 11. pr. oratoris opus 6, 2, 5. rhetorices propria (*pars*) 2, 21, 13. est pr. quidam fori profectus 12, 6, 4. probationes pr. finitionis 7, 3, 28. pr. causarum *opp.* extrinsecus adductae (*quaestiones*) 3, 6, 7. *cf.* 4, 2, 27. pr. rerum non communi qualitate 2, 4, 10. res pr. cujusque causae aut

paucis communes 10, 1, 6. *cf.* 3, 11, 16. Athenarum pr. saporem 6, 3, 107. suasoriae pr. (*status*) 3, 6, 47. quam (*urbanitatem*) pr. esse nostrae civitatis 6, 3, 103. regionum ac fluminum pr. venti 12, 10, 67. artium pr. (*verba*) 8, 2, 13. cujus (ἐνεργείας) pr. virtus 8, 3, 89. γ) *adj. Dat.*: nobis pr. est mentis agitatio atq. solertia 1, 1, 1. pr. his bona 10, 2, 28. quae (*leges*) propriae populis et gentibus (*sunt*) constitutae 12, 2, 3. gentibus pr. mores sunt 5, 10, 24. ipsi pr. natura 11, 3, 16. [nec studiis magis pr. (*Z.* propitium) numen 4, Pr. 5.] vox pr. cuique est 11, 3, 18. δ) *c. Praepos.* in: inest pr. quibusd. decor in habitu ac vultu 6, 3, 12. ab eo loco, in quo pr. est dictio, translata in eum, in quo pr. non est 9, 1, 4. *cf.* 8, 6, 5. magis pr. in elocutione partes habere 8, Pr. 7. pr. quaed. in illa meretrice turpitudo 11, 1, 83.

**Propter.** I) *de causa.* α) pr. aliquam causam 3, 6, 70. *v.* Causa. pr. alienum — suum commodum 11, 1, 75. lex omnis litem habet aut pr. se ipsam, aut pr. alteram 7, 5, 5; non pr. calorem sed pr. humorem potius (*vox impeditur*) 11, 3, 28. pr. matrimonia violata urbes eversae sunt 5, 11, 9. aut pr. ipsam rem, de qua sententiae rogantur, consultabitur: aut pr. alias intervenientes extrinsecus causas. Pr. ipsam deliberant P. C. 3, 8, 18. qui erat pr. valetudinem deligatus 11, 3, 129. pr. vocem accidunt (*vitia*) *ib.* 56. *v.* Gratia; pr. eum dolere et irasci 9, 4, 143. pr. te damnatus est 7, 1, 53. ab ipso an pr. ipsum sit laesa resp. 7, 4, 37. pr. quosd. imperitiores 1, 10, 28; vitiis ascribere affectum, pr. quem facere honesta pudet 12, 5, 3. pro eo, quod dicitur, causam, pr. quam dicitur, ponere 8, 6, 23. *cf.* 12, 8, 14. pr. quas (*cogitationes animus*) excitandus est voce 11, 2, 33. β) *c. Neutro Pronominis.* a) *demonstr.*: pr. hoc proponunt quidam tale genus controversiarum 7, 6, 6 *N. cf.* 12, 9, 21. pr. hoc quoque 2, 12, 6. pr. hoc ipsum 2, 5, 10. non pr. haec modo — sed quod Pr. 6. *cf.* 3, 7, 14. pr. id solum 3, 10, 3, aut pr. id, quod factum est, aut pr. id, quod adhuc fieri vel non fieri potest 7, 4, 29. *cf.* 8, Pr. 23. pr. hoc ipsum ostendenda non sunt, quod apparent 12, 9, 6. *cf.* 3, 8, 44. 6, Pr. 15. 16; b) *relativi*: At id quidem est, pr. quod, cum dicitur, tropus fit, quia componendus est e duobus intellectus 8, 6, 66 *N. cr. cf.* 10, 3, 29. 12, 10, 72; alia sunt magis, propter quae partitione non semper sit utendum 4, 5, 4; *in transitu*: Quare non — curandum. Pr. quod etiam repetimus saepe 8, 2, 24. Pr. quod Timotheum ferunt 2, 3, 3. *cf.* 1, 10, 37. 4, 1, 56. 5, 11, 43. 10, 1, 10. 66. 10, 7, 6. Pr. quae mihi semper moris fuit 2, 13, 14. *cf.* 10, 1, 61. 10, 3, 30. 12, 1, 39. II) *de fine*: ipsa, propter quam dicitur, victoria cedunt 5, 8, 1; probanda sunt, quae propter hoc exposuimus 4, 3, 1. nec pr. hoc solum, ut sit causa lucidior, sed aliquando etiam, ut magis moveat 4, 4, 4. *cf.* 12, 1, 34; [haec est velut imperatoria virtus — retinentis partes propter (*Codd.* per) castella tuenda custodiendasve urbes, petendos commeatus, obsidenda itinera 7, 10, 13.]

**Propterea.** ut pr. credibile sit, venenum fuisse, quia credibile est, ab hoc factum veneficium 7, 2, 15.

**Propugnator.** per Marathonis *etc.* propugnatores 11, 3, 168. per caesos in Marathone *etc.* reip. propugnatores 12, 10, 24. prop. patriae 12, 7, 3.

**Propulso.** adversos ictus cavere ac propulsare 9, 1, 20. pestem intestinam prop. 12, 7, 3. sunt quidam praeduri in hoc oris — quos ut non imitari, sic acriter propulsare oportebit 6, 4, 11.

**Prorogo.** hoc per singulos annos prorogatum in summam proficit 1, 1,

19. si grammatices munus usque ad suasorias prorogatur 2, 1, 8. quantum dicendo consumitur, tantum ex ultimo prorogetur 10, 7, 10 *N.*

**Prorsus.** prior causa pr. gravis 1, 2, 3. pr. necessarium est 2, 8, 6. pr. negligentis aut pigri est 11, 3, 149. *cf.* 9, 4, 121. pr. canina eloquentia 12, 9, 9. similis Graecae ac pr. ejus discipula 12, 10, 27. et sane nihil facilius est, nisi pr. totam causam omnino non agere 4, 2, 66. nec ita pr., ut nos vulgo loquimur, pronuntiant 2, 10, 13. neque enim pr. tamen omittenda pars haec orationis 12, 10, 38. ut pr. posset hinc esse metus 6, Pr. 10. nisi cum pr. rebus ipsis adjuvantur 6, 3, 48. pr. recipio hanc brevem annotationem 10, 7, 31. [hoc certe pr. (*de conj. Regii*; *Codd.* procul) eximatur animo 12, 1, 32.]

**Prosa.** prosa ut mucronem pro gladio, et tectum pro domo recipiet: ita non puppim pro navi, nec abietem pro tabellis 8, 6, 20. sit lectio non quidem prosae similis — non tamen in canticum dissoluta 1, 8, 2. in illo plurimum erroris, quod ea, quae poëtis permissa sunt, convenire quidam etiam prosae putant 8, 6, 17. prosa scriptum 9, 4, 52. cum hanc felicitatem non prosa modo multi sint consecuti sed etiam carmine (*a. l. bis inser.* in) 10, 7, 19. in prosa quoque est quaed. jam recepta immutatio 1, 5, 13. quod rarum in pr. est 8, 6, 35; *adject.:* si esset prosa oratio, easd. literas enuntiare veris syllabis licebat 1, 5, 18. sicut facilius versus ediscimus quam prosam orationem, ita prosae vincta quam dissoluta 11, 2, 39. *v.* Pedester.

**Prosapia.** ab ultimis et jam obliteratis repetita temporibus, qualia sunt prosapia *etc.* 1, 6, 40. sed prosapia (*Z. de conj.*; *Sp.* universam ejus prosapiam), insulsum 8, 3, 26 *S.*

**Proscriptio.** triumvirali pr. 12, 10, 12.

**Proscriptus.** de proscriptorum liberis 11, 1, 85.

**Proscripturit.** 8, 6, 32.

**Prosequor.** I) earum nationum, quae fletibus natos, laetitia defunctos prosequuntur 5, 11, 38. II) *transl.* *α*) unde nos non id agentes furtim decor ille discentibus traditus prosequatur 1, 11, 19. neque minores eum studiorum fructus prosequentur (*a. l.* perseq., *al.* seq.) 12, 11, 4 *N. cr.* ita nos hae imagines prosequuntur 6, 2, 30. nec tam insolita laus esset prosecuta dicentem 8, 3, 4. *v.* Persequor. prosequitur haec memoria in senectutem 1, 1, 36. *β*) *in dicendo:* ut si forte quid factum ira vel metu *etc.* dicatur, latius, quae cujusque affectus natura sit, prosequamur 5, 8, 2. materias, quas discipulis ad discendum dabant, non contenti divisione dirigere, latius dicendo prosequebantur 2, 6, 1. materias ipsi sibi fingunt et ad mores actionum prosequuntur (*Sp.* pers.) 4, 1, 43. paulatim res facilius se ostendent, verba respondebunt, compositio prosequetur (*a. l.* sequetur) 10, 3, 9. *N. cr.* nec sit tam longus (*sermo*), ut eum prosequi non possit intentio 8, 2, 14. ut, si expositio circa finem atrox fuerit, prosequamur eam, velut spiritu erumpente, protinus indignatione 4, 3, 5. qui etiam in iis, quae sunt communia — vulgatissimos sensus verbis, nisi tanto ante praeparatis, prosequi nequeant 2, 4, 28. et pulchritudinem interim roburque prosequimur honore verborum 3, 7, 12.

**Prosopopoeia.** *α*) his praecipue locis utiles sunt prosopopoeiae, id est, fictae alienarum personarum orationes, quales litigatorem decent vel patronum 6, 1, 25. nec prosopopoeias ad comicum morem pronuntiari

velim 1, 8, 3. idem Cic. pro Scauro ambitus reo prosopopoeia loquentis pro reo utitur 4, 1, 69. quot in causa totidem in prosop. sunt varietates 11, 1, 41. β) *de specie quad. orationum:* longe mihi difficillimae videntur prosopopoeiae, in quibus ad reliquum suasoriae laborem accedit etiam personae difficultas 3, 8, 49 *N.* quae omnia possunt videri prosopopoeiae; quam ego suasoriis subjeci, quia nullo modo ab his quam persona distat *ib.* 52 *Z.* ad prosopopoeias usque et ad suasorias irrumpunt (*grammatici*) 2, 1, 2 *N. cr.* De prosopopoeia 3, Cap. 8.

**Prospectus.** non minus prospectu procedamus quam gradu 10, 7, 10. velut acies luminum a prospectu rerum, quas intuetur, non aversa 11, 2, 10.

**Prospere.** parum id (*bellum*) prospere expertis 6, 5, 7.

**Prospicio.** I) *proprie:* navem prospexi 4, 2, 41. prospicere in dextrum et providere (*in lectione*) 1, 1, 34. cum ad agentem ex turba prospexisset 6, 1, 48. in locum, ex quo nihil prospici posset 1, 3, 25. II) *transl. ad animum.* α) prospicienti finem 12, Pr. 2. prope infinitum mihi laborem prospicio 4, Pr. 7. β) *cum cura quadam:* prospicere commeatus 12, 3, 5. in his (*locis*) non corpori prospiciunt, sed abrupta quaedam jaculantur 2, 11, 6 *N.* [satis ceteris praeceptis in hanc quoque partem esse prospectum (*optt. Codd.* perfectum. *Fort. verum est* profectum *Z.*) 6, 4, 1 *N. cr.*]; decet hoc quoque prospicere, ne quid pejus, quam fecerit, faciat 12, 11, 1. haec cum animadverterit, prospiciat deinceps, quonam modo tractandus sit discentis animus 1, 3, 6.

**Prosterno.** me fortuna ita subito prostravit 6, Pr. 2. suis viribus ipse prosternitur 2, 12, 2.

**Prosto.** quae filium habebat, prostare coepit 7, 6, 3.

**Prosum.** α) *simpliciter positum:* nec prodesse tantum sed etiam amari potest (*Cicero*) 2, 5, 20. non quia prodesse unquam satis sit 12, 11, 1. haec ipsa per se nihil prosunt Pr. 27. qui imprudens profuit *opp.* qui imprudens nocuit 5, 10, 73. *v.* Noceo. citra constantiam *etc.* nihil ars, nihil studium, nihil profectus ipse profuerit 12, 5, 2. *v.* Laedo; *praecipue in causis:* ceteris (*testibus*), qui profuerant, auferat auctoritatem 5, 7, 32. adhibenda, quae prosunt 2, 17, 29. *cf.* 4, 4, 4. 5, 7, 30. quae profutura sunt 12, 3, 4. *cf.* 4, 1, 33. si plura proderunt 4, 2, 102. nihil proderit 7, 1, 48. nescio an utrumque invicem prosit 10, 7, 29. probi mores nunquam non plurimum profuerint 7, 2, 33. sordes et squalorem scio profuisse 6, 1, 33. quod sub extrario accusatore et legibus agente prodesse nunquam potest 7, 4, 9. quod decet, fere prodest 11, 1, 8. hoc ipso proderat (*Cicero*), quod placebat 12, 10, 45. β) *c. Dat.:* terrae nullam fertilitatem habenti nihil optimus agricola profuerit 2, 19, 2. studiis scholas prodesse, moribus nocere 1, 2, 3. sic plurimum proderit causis, 6, 2, 18. quod rei prosit 5, 13, 37. quid orationi prosit (*ironia*) 9, 1, 7. illa magis finitionibus aut qualitatibus prosunt 5, 10, 89. non enim nominibus prosunt sed effectibus (*tropi et figurae*) 9, 1, 8. γ) *seq. in c. Abl. aut apud:* Quantum possis, in eo semper experire, ut prosis 9, 3, 76. quidquid in actione perpetua circa probationes utile sit, idem in hac brevi atque concisa prosit 6, 4, 2. eaque in prima parte orationis dicit, quae sunt in summa profutura 10, 1, 21. *cf.* 8, 3, 37. 11, 1, 14. mi-

nus idem proderit in ediscendis, quae *etc.* 11, 2, 24; quid quoque loco prosit 4, 2, 33; quod apud judicem dici (*Sp. om.*), priusquam causam cognoverit, prosit 4, 1, 3 *Z.* δ) *seq. ad aut in c. Accus.:* nobis usus aliarum rerum ad alias non proderit 10, 2, 6. *cf.* 11, 2, 23. nihil magis profuturum ad absolutionem Socrati fuisse 11, 1, 9. sunt et illa jucunda, et ad commendationem cum varietate tum etiam ipsa natura plurimum prosunt (*a. l.* possunt) 9, 2, 59. quae ad obtinendum, quod intendimus, prodesse 12, 10, 53; in commune profutura 6, 1, 7. in id quoque prodest, ut *etc.* 8, 3, 9. ε) *c. Inf.:* proderit per partes ediscere 11, 2, 27. *cf.* 2, 5, 15. nonnunquam terga etiam dedisse simulata fuga proderit 2, 13, 4. probos quosd. mores non aspere incessere profuit 5, 7, 27. *cf.* 4, 2, 25; nonnunquam hoc quoque erit utile, totas ipsum dictare materias —. At si tam negligens ei stilus fuerit, ut emendationem non recipiat: expertus sum prodesse, quotiens — juberem 2, 4, 13. quid enim prodest, esse verba et Latina *etc.* 11, 1, 2; quia nihil prosit, quod constet, Ducendum esse uxorem *etc.* 3, 5, 12 *N.*

**Protendo.** sive aliqua demonstratione aut invocatione protendimus (*manus*) 11, 3, 115. *cf.* 118. brachio ab aure protenso *ib.* 119.

**Protinus.** I) *i. q. simul.* α) quod habet propositionem conjunctamque ei pr. probationem 5, 14, 1. ut et amictus sit decentior et pr. aliquid spatii ad cogitandum 11, 3, 156. pr. fructum ramis pluribus feret 8, 3, 10. ut pr. pronuntiatione vocem et memoriam exerceat 1, 11, 14; unum aliquem constituere lectorem, ut pr. pronuntiationi quoque assuescant 2, 5, 6. *cf.* 8, 3, 9. et orationis omnes virtutes semel complectitur, et pr. mores etiam oratoris 2, 15, 34. *cf.* 9, 2, 95. β) *in concludendo:* neque pr. non est materia rhetorices, si in ead. versatur et alius 2, 21, 10. *cf.* 5, 10, 119. non quidquid non erit proprium, pr. et improprii vitio laborabit 8, 2, 4. *cf.* 10, 1, 42. Illud pr. non indignum, quod annotetur 7, 1, 58 *N. cf.* 10, 3, 22. an pr., qui non reddidit, ingratus sit 7, 4, 38. *cf.* 5, 10, 202. II) *i. q. statim:* pr. a. petitore primo loco 4, 1, 24. pr. cum quad. defensione 5, 13, 26. *cf.* 10, 1, 6. pr. post interpretationem linguae secretioris 1, 1, 35. ad efficiendum oratorem maximi pr. erit momenti 10, 1, 3; sermonem geniti pr. homines acceperint 3, 2, 1. pr. ut erit parens factus 1, 1, 3. pr. omnibus membris expressus infans 2, 4, 6. nec pr. offerentibus se gaudeamus 10, 4, 5. quod cum contingit, nescio quomodo hilarior pr. renidet oratio 12, 10, 28. perfectos pr. putent 5, 10, 119. demonstrasse rectam pr. viam 2, 6, 2; Neque hanc festinationem meam sic quisquam calumnietur, tanquam eum abducendum pr. a Grammatico putem 2, 1, 12. pr. adhibere curam 10, 3, 18. velut in vestibulo pr. apprehensuris hanc confessionem meam 8, P. 18. si qua erunt ab his praesente alumno dicta vitiose, corrigat pr. 1, 1, 11. exposita controversia pr. dicere 10, 7, 21. modo nulla videatur aetas tam infirma, quae non pr., quid rectum pravumque sit, discat 1, 3, 12. et initium hexametri statim invenias, et Anacreontion pr. colon efficias 9, 4, 78. non pr. est erumpendum 11, 3, 157. itaque illam distinctionem, Litora, pr. altero spiritus initio insequar 11, 3, 38. pr. ergo monendus est puer 1, 3, 13. semel auditos quamlibet multos versus pr. reddidisse 11, 2, 51. si pr. dicenti, Occidisti, respondeatur, Non occidi: statim pugna est 7, 1, 8. *cf.* 12, 9, 16. qui pr. circa ima substiterint Pr. 20. non domo attulisse sed ibi pr. sumsisse 11, 2, 46. transire pr. ad dispositionem 6, 5, 1. [non Sallustius directo ad Ciceronem — usus est principio, et quidem pr. 4, 1, 68.]

**Protraho.** I) *i. q.* p r o f e r o: his (*prosopopoeiis*) et adversariorum cogitationes velut secum loquentium protrahimus 9, 2, 30. II) *i. q.* d i f f e r o: protrahendus (*testis*), ut in aliquo, quod vel extra causam sit, deprehendatur 5, 7, 19 *N.* ambitiosus (*testis*) inflari, longus protrahi potest *ib.* 26.

**Prout.** prout formari judicum animos expediet 4, 1, 60. pr. quaeque res ac persona desiderat 6, 3, 104. pr. ratio causae cujusque postulabit 5, 12, 14. *cf.* 11, 3, 46. pr. asperi, lenes *etc.* erunt — oportebit 4, 1, 17. *cf.* 5, 11, 16. ipsi (*aurae*) propria natura, an pr. movetur 11, 3, 16. cum ead. litera alium atq. alium intellectum, p r o u t correpta v e l producta est, facit 1, 7, 2. res p r o u t congruunt a u t repugnant 7, 2, 57 *N.* *cf.* 10, 2, 13. *v.* P r o i n d e.

**Provehor.** velut aura solicitante provecti longius 12, Pr. 2. ut non solum i n i t i i s operum suorum Musas invocarent, sed p r o v e c t i quoque l o n g i u s 4, Pr. 4; audacia provecti 1, 3, 4. ne ultra, quam homini datum est, nostra provehantur 6, Pr. 10. grammatice tantum ab hac appellationis suae paupertate provecta 2, 1, 4. unde et quousque jam provecta sit orandi facultas 2, 16, 18; ut i n eo, quo quisque e m i n e t, p r o v e h a t u r (*discens*) 2, 8, 4.

**Provenio.** ut ea n a s c i et p r o v e n i r e natura, non m a n u f a c t a *etc.* videantur 5, 14, 32. omnia sponte proveniunt 12, 10, 79. *v.* E v e n i o.

**Proventus.** tum efflorescat oratorum ingens pr. 12, 10, 11.

**Proverbium.** proverbia opportune aptata 6, 3, 97. in proverbium usque celebratum est 1, 10, 21. ut est in vetere proverbio 5, 11, 41. proverbiis uti (*fig. ap.* *C e l s.*) 9, 2, 104.

**Providentia.** oratio, qua nihil praestantius homini dedit prov. 1, 10, 7. dedit hoc prov. hominibus munus, ut honesta magis juvarent 1, 12, 19. nullam in terras (*S p. om.*) despicere providentiam 6, Pr. 4 *N. Z.* nec tam aversa unquam videbitur ab opere suo prov., ut debilitas inter optima inventa sit 5, 12, 19 *N.* dono quod. providentiae genitus 10, 1, 109. providentiae munera in mutuam perniciem convertere 12, 1, 2, id providentiae deorum immortalium assignat 11, 1, 23. an providentia mundus regatur 3, 5, 6. *cf.* 5, 7, 35. 5, 10, 14. 7, 2, 2. 12, 2, 21. 28.

**Provideo.** I) *proprie:* p r o s p i c e r e in dextrum et p r o v i d e r e 1, 1, 34. II) *transl.* α) non solicitos et respicientes *etc.* non (*fort.* nos) sinant providere 10, 6, 6. tum maxime, cum facultas illa contigerit, resistamus, et (*S p.* ut) provideamus et efferentem se quasi (*S p.* ferocientes equos) frenis quibusd. coërceamus 10, 3, 10 *Z.* Quid? nos agendi subita necessitate deprehensi, nonne alia d i c i m u s, alia p r o v i d e m u s? 1, 12, 4. est nonnunquam dura propositio, quod (*S p.* quam) judex, si p r o v i d i t (*S p.* — *det*), non aliter p r a e f o r m i d a t, quam qui ferrum medici p r i u s, quam curetur, a s p e x i t 4, 5, 5. diligenter sunt haec actori providenda 6, 1, 37. non timidum in s u s c i p i e n d i s sed in p r o v i d e n d i s periculis *C i c.* 12, 1, 17 *Z.* quid quibusque signis providendum sit, docebit (*medicus*) 7, 10, 10. β) *seq. Conjunctione:* in foro providendum, n u m forte supervacua — a n ambigua sit finitio? 7, 3, 20. providendum, ut, si sensu non pugnant, comprehensione dissentiant *ib.* 12. providendum est, n e, quae dicuntur, dissentiant 3, 8, 48. *cf.* 5, 7, 10. *v.* P r a e v i d e o. γ) *Partic.:* p r o v i s a et f o r m a t a cogitatio 10, 7, 8.

**Provincia.** integerrime pr. administrata 12, 1, 16. quibus de causis pr. universam offenderit 4, 2, 15. qui provinciam ambitiosissime petierat,

deinde impetrata ea 6, 3, 68. quos educere invitos in provinciam non potuit *Cic.* 5, 10, 76.

**Provoco.** simultates provocare 12, 7, 3. sunt longe venustiora omnia in respondendo quam in provocando 6, 3, 13. provocare, quae inde sint fortia, non arguentis sed monentis est 6, 1, 6; elegia quoque Graecos provocamus 10, 1, 93.

**Proximitas.** *de cognatione:* jure proximitatis 3, 6, 95. cum hic testamento, ille proximitate nitetur *ib.*

**Prudens.** *α*) *simpliciter:* prudentis est, quod in quoque optimum est, si possit, suum facere 10, 2, 26. aut commune prudentium est aut proprium oratoris 12, 3, 7; *i. q. de industria:* cujus rei praecipua prudentibus cura est 1, 2, 5; hoc cum a prudentibus fit, schema dici solet 8, 3, 50 *N.* num prudens caedem commiserit 7, 4, 43; *Compar.:* si prudentior fuisset *opp.* credulitas 7, 3, 34; *Superlat.:* recepta est a doctissimis haec differentia et ap. plurimos ac prudentissimos durat 7, 10, 4. non aliquis juvenis aut unus e vulgo sed senes et prudentissimi 8, 4, 21. *β*) *c. Subst.:* Cic. inventionem quidem ac dispositionem prudentis hominis putat, eloquentiam oratoris 8, Pr. 14. et bonum virum et prud. in primis oratorem putamus 12, 3, 8. disertum praeceptorem, prud. quoque et non ignarum docendi 2, 3, 7.

**Prudenter.** si satis pr. dicenda viderint *opp.* si quid erraverint 2, 6, 6. prudentius intuenti 9, 2, 44.

**Prudentia.** si consonare sibi in faciendis ac non faciendis virtutis est, quae pars ejus prudentia vocatur, ead. in dicendis ac non dicendis erit 2, 20, 5. pr. altissima 2, 13, 15. quanta in dividendo pr. 2, 5, 8. *v.* Intelligentia. Doctrina.

**Psalterium.** psalteria et spadicas etiam virginibus probis recusanda 1, 10, 31 *N.*

**Psaltes.** psaltis se multa dedisse 1, 10, 18.

**Pubertas.** p. annis an habitu corporis aestimetur 4, 2, 5.

**Publicanus.** de universo genere aliquorum hominum dicere, vel publicanorum *etc.* 11, 1, 86.

**Publice.** p. statuae constitutae 3, 7, 17. p. recepta persuasio *ib.* 23. p. revocati sunt 5, 11, 9.

**Publico.** utrum aula, quae ter ceciderit, an tibicina, si ceciderit, debeat publicari 7, 9, 4.

**Publicus.** *α*) *simpliciter:* si quis ea, quae domi suae recte faceret, in publicum promeret 1, 1, 22. auxilium in publicum polliceri, quod in praesentissimis quibusque periculis desit 10, 7, 1. in publico tristes, domi dissoluti 12, 3, 12. *β*) *c. Nominib.:* publicae capitalesque causae 8, 3, 14. *cf.* 11, 3, 130. 156. consiliis p. 12, 3, 1. desiderio jam paene p. 8, 4, 9. jus publici crediti 5, 10, 117. nummo, cui p. forma est 1, 6, 3. privato, publico judicio 11, 3, 150 *v.* Judicium. p. jus 2, 4, 33. loco p. 11, 1, 47. prope p. more 1, 2, 2. *cf.* 3, 6, 84. p. officium 3, 7, 2. 12, 7, 1. opera p. 3, 11, 13. p. rebus 12, 1, 1; frequentiae scholarum et velut p. praeceptoribus 1, 2, 1. *v.* Privatus.

**Pudet.** *α*) Hecuba hoc dolet, piget, pudet *Tragic.* 9, 3, 77; p. supra modum sermonis attolli 1, 2, 31. p. dicere, in quae probra nefandi ho-

mines isto caedendi jure abutantur 1, 3, 17. pudet dissentire 10, 1, 17. 111. interim p. dubitare 10, 3, 19. propter quem (*affectum*) facere honeste p. 12, 5, 3. an non pudeat certam creditam periodis postulasse 8, 3, 14. nec tamen si quid novi vel sero invenissem, praecipere in posterum puderet 2, 5, 3. β) *Partic. Pass.:* illic major aestus, ubi quis pudenda queritur 11, 1, 84. quod evenit praecipue in fabulosis usque ad deridicula, quaedam etiam pudenda 1, 8, 21. pudenda dictu spectantur 1, 2, 8; pudendumque dictu, si plus litigantibus prosunt minores 6, 4, 7. quo pudendum est magis, si difficultatem facit prudentia 10, 3, 16.

**Pudice.** potuisset p. respondere (*mulier*), malle se virum suum talem esse, qualis melior esset 5, 11, 29.

**Pudicus.** p. domus 1, 10, 32. in rebus ac verbis parum modestis ac pud. 11, 1, 30. et si filia nata, meretrix eam mater pudicam esse voluisset *ib.* 82 *Z.*

**Pudor.** α) *Nominat.:* nec pudor videtur, quod non palam objicias, sed diffidentia 9, 2, 72. in rebus ac verbis parum modestis ac pudicis vilis p. 11, 1, 30. ad dicendum etiam p. stimulos habet 10, 7, 16. integritas tua te purgavit, pudor eripuit *Cic.* 8, 6, 56. quanto validius bonos inhibet pud. quam metus 9, 2, 76. minus obstitisse videtur p. 5, 7, 1. *cf.* 12, 7, 6. cur me prohibeat p. 9, 3, 73. qui p. frangit (*Sp.* refringit) animum, et abjicit, atq. ipsius lucis fugam et taedium dictat 1, 3, 16 *Z.* initio p. omittendi, quae promiseram, tenuit 12, Pr. 1. β) *per ceteros Casus:* verba decenter pudoris gratia subtrahuntur 9, 3, 59. leges, diligentissimae pudoris custodes 8, 5, 19. ego Romani pudoris more contentus verecundiam silentio vindicabo 8, 3, 39 *N.* sine respectu pudoris 6, 3, 25; divisio affert injuriam pudori *ib.* 46 *N.*; negligentiam formandi custodiendique in aetate prima pudoris 1, 2, 4. deprehensi interim pudorem suum ridiculo aliquo explicant 6, 3, 100. necesse est his aut fastidium moveant — aut pudorem deprehensa totiens audientium memoriā infelix supellex 2, 4, 29. ne renovaret domus pudorem 11, 1, 83. servare judicum pudorem 11, 1, 78. perducendus omni modo judex ad irae pudorem *ib.* 76; immodeste proponunt, sine pudore affirmant 12, 1, 12 *N.* si de pud. agitur 4, 5, 18 *N.*

**Puella.** transtulit aliquando patronus puellam, quae soror esse adversarii dicebatur 6, 1, 39. *v.* Matrona.

**Puellaris.** aetate tam (*Sp.* ea) puellari 6, Pr. 5 *Z.*

**Puer.** ut Lucilius praecipit Jam puerei (*Sp.* pueri) venere: E postremum facito atque I, Ut pueri (*Sp.* puerei) plures fiant 1, 7, 15 *Z.* α) *Nominat.:* pueri adulti *opp.* juvenes facti 2, 2, 3. *cf.* Pr. 7. p. maturus percipiendis iis, quae rhetorice praecipit 2, 1, 7. pueri statim quam plurima ediscant 11, 2, 41. nobis jam paulatim accrescere puer, et exire de gremio, ac discere serio incipiat 1, 2, 1. longam esse duorum temporum *etc.* pueri sciunt 9, 4, 47; a Graeco sermone puerum incipere malo 1, 1, 12. pueros adolescentibus sedere permixtos non placet mihi 2, 2, 14. Demosthenem puerum admodum pupillares actiones habuisse 12, 6, 1. β) *Genit.:* puerorum foedis amoribus 10, 1, 100. animi puerorum, quantum excipere possint, videndum est 1, 2, 28. commentariis puerorum, in quos ea, quae, aliis declamantibus, laudata sunt, regerunt 2, 11, 7. cum puerorum ora formarem 11, 3, 31. puerorum — robustiorum studiis 10, 5, 1; quo (*vitio*) mancipiorum

negotiatores formae puerorum virilitate excisa lenocinantur 5, 12, 17. γ) *Dat. et Accusat.*: patientior est laboris natura pueris 1, 12, 10. inculcatas pueris persuasiones 3, 1, 6. jam non pueris praecipimus 8, 6, 13; pueros attollere (*in perorat.*) 11, 3, 174. *cf.* 6, 1, 47. de ceteris artibus, quibus instituendos, priusquam tradentur rhetori, pueros existimem 1, 10, 1. *cf.* 1, 12, 19. ne binis praeceptoribus oneretur puer 2, 1, 13. *v.* Adolescentulus. Quando rhetori tradendus sit puer? 2, Cap. 1. δ) *Ablat.*: in pueris elucet spes plurimorum 1, 1, 2. comoediae quem usum in pueris putem, paulo post dicam 1, 8, 7. illa mihi in pueris natura minimum spei dederit, in qua ingenium judicio praesumitur 2, 4, 7. in primis evitandus, et in pueris praecipue, magister aridus *ib.* 8. ut in p. aegrotantibus utilitatis eorum gratia multa fingimus 12, 1, 38. Livium a pueris magis quam Sallustium velim (*legi*) 2, 5, 9 *S.*; id a pueris obtinendum 11, 2, 45. me puero 8, 3, 22. nobis pueris 1, 7, 27. 6, 3, 57. 10, 1, 24.

**Puerilis.** puerile et cujusd. infelicis operae 10, 1, 7; p. affectatio 4, 1, 77. p. anni *opp.* aetas robustior 1, 12, 1. *cf.* 1, 11, 19. p. captatione 8, 3, 57. p. crepitaculorum 9, 4, 66. p. exercitatio 1, 11, 19. p. infirmitas 2, 3, 7. p. ingenium 1, 4, 6. 2, 5, 22. p. institutio 1, 1, 9. p. ejus opera 10, 1, 89. p. sententiolis 12, 10, 73.

**Pueritia.** hesternorum immemores acta pueritiae recordari 11, 2, 6. in illo a pueritia ad adolescentiam transitu 11, 3, 28. tot artibus in pueritia discendis 12, 11, 9.

**Pugil.** ugilum congredientium 8, 3, 63. cum pugili coronato carmen scripsisset 11, 2, 11. quomodo palaestricus ille pugilem faciet 2, 8, 7.

**Pugna.** I) *proprie:* junguntur interim schemata, Sthenelus sciens pugnae: est enim, scitus Sth. pugnandi 9, 3, 10. pugnam ineuntium 12, 1, 28. omnium, quae pugna poscit 12, 3, 5. *v.* Rixa. II) *i. q. lis:* α) circa quem et grammaticis inter ipsos inexplicabilis pugna est 8, 6, 1. quantam mihi concitem pugnam 10, 1, 105. β) *de actione forensi.* a) *c. Attributis:* p. forensis 5, 12, 17. in hac p. forensi (*corr. Regius*; *Codd., tac. Amb.* 1., forensium) 6, 3, 28 *N.* p. illam decretoriam 6, 4, 6 *N.* subita p. non praeparata 7, 1, 35. ad actum rei pugnamque praesentem 10, 1, 31. b) *c. Genit. aut Praepos.:* forensium certaminum p. 5, 12, 22. in qua specie juris pugna sit, et in ea de verbis an de voluntate quaeratur 7, 1, 13. legum contrariarum ex diverso pugna est 7, 10, 3; circa quae p. sit 7, 1, 15. simplicior contra tabulas p. 5, 7, 1. cum quibus mihi minima p. est 2, 21, 8. *cf.* 3, 6, 21. p. perpetua inter Stoicos et Epicuri sectam secutos 5, 7, 35. p. inter testem et patronum 6, 4, 21. p. inter victores 8, 3, 69. c) *per varios Casus:* jam scientem, quid sit pugna 12, 6, 6. in quo p. consistat 7, 1, 7; ipsa pugnae necessitate *opp.* *scholae* 5, 13, 59 *N.* quibusd. pugnae simulacris ad verum discrimen aciemque justam consuescimus 2, 10, 8. majoris pugnae est ex scripto ducere, quod scriptum non est 7, 8, 6. qui id demum, quod pugna constat, enthymema accipi velint 5, 10, 2. ipse ille mucro ingenii cotidiana pugna retundatur 10, 5, 16. *v.* Palaestra.

**Pugnacitas.** si pressae illi narrationis gracilitati conjuncta argumentorum pugnacitas fuerit 4, 3, 2.

**Pugnaciter.** ubicunque erit acriter, instanter, pugnaciter dicendum 9, 4, 126; alia sublimius, alia pugnacius dicenda *ib.* 130.

**Pugnax.** gladio pugnacissima gens Romani 9, 3, 8; ut (*Iulius Secundus*) esset multo magis pugnax (*optt. Codd.* pugnans), et saepius ad curam rerum ab elocutione respiceret 10, 1, 120 *N.*

**Pugno.** I) *proprie:* et latro acriter pugnabit 2, 20, 10. nunc acie directa, nunc cuneis, nunc auxiliis, nunc legione pugnabitur 2, 13, 4. vario Marte pugnatum, eruditus est sermo 8, 6, 24. ad digitum pugnavi (*de gladiatore*) 8, 5, 20 *N.* pro Caesare pugnantem 6, 3, 75. tot pugnandi pericula ineuntibus 2, 16, 8. pugnando invictus (*de pugile*) 2, 8, 14. scitus pugnandi 9, 3, 10 *v.* Pugna. II) *transl.* α) ne pugnemus igitur, cum praesertim plurimis alioqui Graecis sit utendum 2, 14, 4. nocet diu pugnare (*optt. Codd.* pugna) in iis, quae obtinere non possis 6, 4, 15. et aequitate et voluntate pugnandum 7, 6, 7. arte pugnandum est 2, 17, 29. pugnat ille acumine semper, hic frequenter et pondere 10, 1, 106. ubi atrocitate, invidia, miseratione pugnandum est 9, 3, 102. directa fronte pugnandum est 5, 13, 11. rerum inventione pugnandum est 12, 10, 36. jure prius pugnandum an aequo 6, 5, 5. nec alibi magis mucrone pugnari 6, 4, 4. universitate pugnandum est 7, 2, 22; neque ego contra naturam pugno 2, 8, 10. qui (*testes*) adv. insectantem pugnassent, modestia mitigantur 5, 7, 27. β) *i. q. discrepo:* a) quotiens pugnabunt (*quod decet et quod prodest*), ipsam utilitatem vincet, quod decet 11, 1, 9. ut, si sensu non pugnant, comprehensione dissentiant 7, 3, 12. haec pugnare invicem 5, 13, 33; quae contra (*Sp.* inter) semet ipsa pugnent aut pugnare videantur 5, 13, 30 *Z.* pugnaturos eos inter se (*philosophos*) 2, 17, 32. 33. quae tantum inter se pugnant 3, 8, 32. *cf.* 4, 2, 90. 11, 1, 93. *v.* Obsto. ne quis inter se pugnare putet aequalitatem et varietatem 11, 3, 44. b) *Partic.:* verba non pugnantia sed quae invicem complectantur 7, 10, 17. est argumentorum locus — Ex pugnantibus (*a. l.* repugn.) — Ex consequentibus sive adjunctis 5, 10, 74 *N.* Ex pugnantibus, quod etiam solum enthymema quidam vocant, multo fortior probatio 5, 14, 2. *cf.* 25.

**Pugnus.** compressa in pugnum manus 2, 20, 7. pugno ferire 2, 8, 13. pugno bene uteris 6, 3, 90.

**Pulcher.** α) *Posit.:* Est hoc quoque, quotiens in sententias acres incidit, pulchrum 9, 3, 76. nonne pulchrum vel hoc ipsum est, ex communi intellectu verbisque, quibus utuntur omnes, tantum assequi laudis et gloriae 2, 16, 19. est pulchrum, in secundis tertiisque consistere 12, 11, 26. respondisse nobilitati, pulchrum erit 3, 7, 10. turpe ducet, cedere pari, pulchrum, superasse majores 1, 2, 22; quamlibet p. locutio 2, 4, 32. pulchra oratione acta 9, 4, 36. sententia p. 5, 10, 79. β) *Comparat.:* illa qua nihil pulchrius est auditu oratio 10, 1, 111. *cf.* 8, 3, 16. quo pulchriora et sensu et elocutione dissolveris, hoc orationem magis deformem fore 9, 4, 15. quanto majores ac pulchriores viderentur (*res divinae humanaeque*) 12, 2, 9. γ) *Superlat.:* gratia decoris, qui est in oratione pulcherrimus (*Sp.* quod — pulcherrimum) 8, Pr. 18 *Z. N.* in maximis quibusque ac natura pulcherrimis 12, 2, 27. liberos necare nonnunquam pulcherrimum est 12, 1, 37; p. ars 1, 10, 17. 12, 1, 25. brevitas integra minus praestat — est vero pulcherrima 8, 3, 82. p. consilia 12, 1, 15. p. rerum est eloquentia 1, 12, 16. p. exercitus 1, 10, 48. p. factum 9, 3, 40. p. geminatio 8, 5, 19. laus p. 10, 2, 27. p. libros 3, 6, 60. maximum ac pulch. opus 2, 17, 3. *cf.* 8, 6, 64. 10, 3, 4. 12, 1, 4. 12, 11, 1. 29. p. opinio 3, 8, 1. p. oratio 4, 2, 25. p.

vitae praeceptis 12, 11, 4. p. res 2, 15, 17. 12, 1, 32. longe p. (*tropus*) 8, 6, 4.

**Pulchre.** se p. expressisse genus illud hujus viri 10, 2, 18. p. fuerit transactum 7, 1, 44.

**Pulchritudo.** α) *formae*: ut corporis p. venire videatur ex malis moribus 2, 5, 12. cujus (*Jovis Olympii*) p. adjecisse aliquid etiam receptae religioni videtur 12, 10, 9. Demetrius fuit similitudinis quam pulchritudinis amantior *ib.* pulchritudinem interim roburque prosequimur honore verborum 3, 7, 12. β) *transl.*: quotiens pulchritudinem rerum claritas orationis illuminat 2, 16, 10.

**Pullatus.** p. circulus 2, 12, 10 *N.* pugnamque illam decretoriam imperitis ac saepe pullatae turbae relinquunt 6, 4, 6 *N.*

**Pullus, i.** pullum equinum 8, 2, 15.

**Pullus, a, um.** non possum togam praetextam expectare, cum exordium pullum videam 5, 10, 71 *N.*

**Pulmo.** ab imo pulmone 11, 3, 56.

**Pulpitum.** cum in angusto pulpito stans diceret 11, 3, 130.

**Pulso.** pulsatum querimur 6, 1, 16. si pulsasses, defendi non poteras: vulnerasti 6, 2, 23. *v.* Attingo; scrutanda singula et velut ostiatim pulsanda (*Francius conjic.* pulsandum) 5, 10, 122 *N. et S.*

**Pulsus.** frequentiorem quasi pulsum habent (*iambi*) 9, 4, 136; *Plur.* pulsus venarum 7, 10, 10.

**Pultare.** (*antiquum*) 1, 4, 14.

**Pulverulentus.** iter pulv. facit 5, 10, 81.

**Pulvinar.** in pulvinari Solis 1, 7, 12.

**Pulvinus.** pulvinum in atrio ponunt 11, 2, 23.

**Pulvis.** iter pulverem movet 5, 10, 81. forensem p. 10, 1, 33.

**Punio.** lex omnis aut punit aut *etc.* 7, 5, 5. *cf.* 7, 1, 48. puniendus es 3, 6, 74. debent puniri 7, 3, 34. nemo dubitabit, quin, si nocentes mutari in bonam mentem aliquo modo possint — salvos esse magis e rep. sit, quam puniri 12, 1, 42. capite ut causa mortis punietur 4, 2, 69. capite puniri, tanquam causa mortis 7, 4, 42. *v.* Caput. qua quis lege puniendus vel honorandus sit 7, 4, 41; inimicum punitus est (*fig.*) 9, 3, 6.

**Pupillaris.** pup. (*a. l.* populares) actiones 12, 6, 1.

**Pupillus.** alia tutoris adv. pupillum moderatio est 6, 2, 14. multum agit sexus, aetas, condicio in pupillis *etc.* parentes *etc.* allegantibus 4, 1, 13. non quod mulieri, idem pupillo bonum 5, 10, 73. nec causanti (*Spald. ex Ambr.* 2. neccanti *conjic.* peccanti) pupillo sic tutor irascatur unquam, ut non remaneant amoris vestigia et sacra quaed. patris ejus memoria 11, 1, 59 *v.* Causor.

**Puppis.** 1, 6, 25. non puppim pro navi (*prosa recipiet*) 8, 6, 20.

**Purgatio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 32. 9, 2, 2.

**Purgo.** I) *proprie*: tibiae non satis purgatae 11, 3, 20. II) *transl. in judiciis*: integritas tua te purgavit *Cic.* 8, 6, 56. crimina purganda

(*a. l.* impugnanda) sunt 7, 1, 12 *N. cr. et S.* fortis (*erit*), qui metus doloris *etc.* nulla ratione purgaverit? 12, 2, 3.

**Purpura.** vestibus purpura coccoque fulgentibus 11, 1, 31. clavus et purpurae in loco insertae (*haec per fig.* ἓν διὰ δυοῖν *poterant explicari, non inusitatam illam quidem prosae praesertim hujus aetatis; cf. praeter Zumptii Gr.* §. 738. *Curt.* V, 5, 10. ex tenebris et carcere procedere. VIII, 14, 1. armis virisque ripam obtineri. *ib.* 12. *Liv.* XXXIII, 2. 33. (*Sed Z. ex Amb.* 1. *recipit* clavus purp. — insertus, *quamvis us sit ex correctione*) 8, 5, 28. ut purpurae (*a. l.* purpura) recte descendant 11, 3, 139 *N. cr.* lana tincta fuco citra purpuras placet: at si contuleris etiam lacernae, conspectu melioris obruatur, ut Ovidius ait. 12, 10, 75 *N.*; Quid non adultus concupiscet, qui in purpuris repit? 1, 2, 6.

**Purpuratus.** purpuratis (*Alexandri*) 8, 5, 24.

**Purus.** I) *proprie:* neque fontibus puris neque torrentibus turbidis similes 12, 10, 19. *cf.* 10, 1, 78. quend. purum, qualis etiam in feminis amatur, ornatum 8, 3, 87. II) *transl.:* purus sermo et dissimilis curae 8, 3, 14. sermone puro atq. dilucido 11, 1, 53. *cf.* 1, 9, 2. 1, 11, 6. 5, 14, 33. sermo quam purissimus 4, 2, 118. p. voluptas literarum 2, 18, 4. vox p. 11, 3, 40; multo est tersior ac magis purus (*Horatius*) 10, 1, 94.

**Pusillus.** pus. (*vox*) 11, 3, 32. grandes, pusillae (*res*) *ib.* 151; pusillum ab ea (*synecdoche*; *Sp.* a vero) discedo 8, 6, 28.

**Pusio.** pusio, qui cum majore sorore cubitabat *Cic.* 8, 3, 22.

**Puteo.** aliquando desinet putere. *M. Vestinus.* 6, 3, 64.

**Puteus.** in puteo 7, 2, 48.

**Puto.** α) ut puta (*i. e. exempli causa*) 11, 3, 110 *N.* ut puta (*Sp.* pater), Expositum qui agnovit 7, 1, 14 *Z.*; ut quidam putant 7, 4, 3. *cf.* 12, 5, 1. Quod pomum generosissimum? puto, quod optimum 5, 11, 5. non, ut arbitror, propter calorem, quod quidam putaverunt 11, 3, 28; quae qui pertinere ad oratorem non putabit, is ne statuam quidem inchoari credet, cum ejus membra fundentur 2, 1, 12. *cf.* 2, 19, 2. *v.* Credo. error est in re duplex: unus, quod — existimant *etc.* alter, quod — putant 2, 3, 4. nec mihi videntur errare, qui putant 7, Pr. 3. est et ille in hoc genere frequens error, ut putent 9, 2, 85. neque ero tam credulus, ut putem 11, 2, 4. pervasit jam multos ista persuasio, ut putent 8, 2, 21. β) *c. binis Accusatt.:* qui totidem figuras putant, quot affectus repudiandi 9, 1, 23. *cf.* 2, 4, 1. 3, 6, 56. 9, 1, 15. hoc ego totum cum sua ratione unum puto (*a. l.* pono) 5, 14, 7 *N. cr.* Aristoteles potentissimum putat — si sit vir bonus 5, 12, 9. quam istud parvum (*a. l.* parum) putant 12, 2, 3 *N. cr.* nec statim diligentem putabo, qui *etc.* 1, 4, 24. hanc quidam aposiopesin putant, frustra. 9, 3, 60. *cf.* 3, 2, 4. 6, 3, 20. 9, 1, 14. 9, 3, 90. Siquidem Celsus κακέμφατον ap. Virgilium putat, Incipiunt agitata tumescere 8, 3, 47. ego te Consulem putem? 8, 3, 89. *cf.* 8. adolescentibus meis (meos enim semper adolescentes putabo) 7, 3, 30. *cf.* 6, 3, 74. ut fabricandi artem putet 2, 17, 3. non putant indignum sustinere tot mala 8, 4, 21. *cf.* 11, 3, 71. quidam commendationem *etc.* propria hujus officii putaverunt 6, 2, 11. γ) *adj. Genit. aut Adv.:* Cic. inventionem ac dispositionem prudentis hominis putat, eloquentiam oratoris 8, Pr. 14; quod ego adeo longe puto ab oratore perfecto 12, 9, 8. dare aliquid adversario, quod pro

se putet 6, 4, 18. velut satis sit, scire ipsos, quae dicere velint, quantum ad alios pertineat, nihil putant (*Sp. conjic.* nihili) 8, 2, 19 *N.* alius imaginem mariti pro rea proferre magni putavit 6, 1, 40. dum satis putant, vitio carere 2, 4, 9. *cf.* 8, Pr. 13. *v.* Satis; quia ita homines (*a. l. inser.* id) putant 7, 1, 35. δ) *seq. Accusat. c. Inf.:* Ego in universum neque oratoris puto esse unquam praevaricari 9, 2, 87. Nescio qui conviciati sint: et puto Stoicos fuisse 6, 3, 78. *cf. ib.* 7. 9, 3, 39. nec id ferro speciosum fieri putabo 5, 12, 19. quae dura quidem sentit esse, verumtamen usu putat posse molliri 8, 3, 32. *cf. ib.* 35. quid putamus facturas cupiditatem, avaritiam, invidiam 12, 1, 6. cujus vitam si putetis per vos restitui posse 5, 14, 2. etiam in personae fictione quidam idem accidere putaverunt 9, 3, 89. *cf.* 12, 10, 49; alii nihil vitare (*Sp. om. censet se*), ea, quae in oculos incurrunt, exquirendo, putant (*sic Sp.; Z.* vitare, quae — exquirendum p., *Inf.* vitare *pro vitandum sibi esse accipiens, quod tamen probationem desiderat, etsi haec Amb.* 1. *lectio verissima videtur; Infinitivum vero malim accipere historicum.*) 7, 1, 41 *N.* ε) *seq. Partic. Fut. Pass.:* qui frondibus teneris non putant adhibendam esse falcem 2, 4, 11. si homines faciendum sibi aut cogitandum putassent 10, 2, 4. quae discenda puto 1, 12, 15. *cf.* 1, 11, 15 *Z.* affectus excludendos putabant 5, Pr. 1. qui solos veteres legendos putant 10, 1, 43. *cf.* 1, 7, 10. 1, 9, 6. 5, 13, 37. 9, 2, 83. 84. 10, 1, 46. 10, 3, 11.

**Pyrrhichius.** pyrrh., quem alii pariambum vocant, brevibus (*duabus constat*) 9, 4, 80. p. choreo praecedente *ib.* 106. accipiet ante se choreus et pyrrhichium *ib.* 104. paeon, qui est ex choreo et pyrrhichio *ib.* 96. (*paeon*) ante se brevibus gaudet pyrrhichio vel choreo *ib.* 111. minus gravis erit spondeus praecedente pyrrh. *ib.* 101. ille comicus senarius choreis — pyrrhichiisque decurrit *ib.* 140.

**Pyxis.** pyxides, cujuscunque materiae sunt 8, 6, 35. in illa pyxide (*optt. Codd.* puxide) Coeliana 6, 3, 25 *N.*

# Q.

**Q.** Q, cujus similis effectu specieque, nisi quod paulum a nostris obliquatur, Koppa ap. Graecos nunc tantum in numero manet 1, 4, 9. duras et illa syllabas facit, quae ad conjungendas demum subjectas sibi vocales est utilis, alias supervacua, ut equos hac et equum scribimus 12, 10, 30. *cf.* 1, 7, 5.

**Qua.** qua vel impudentia vel fames duxit 2, 20, 2. ut ea, quae emiserint, ultro venire in manus credas, et, qua jubentur, decurrere 10, 7, 11. quo sit et qua perveniendum 10, 7, 5. ire, qua rapit 12, 10, 61. qua cava funda patet *Cic.* 8, 6, 73; in animos judicum, qua non observatur, irrepit 9, 1, 19. aut assumere in causam naturas eorum, qua competent, aut mitigare, qua repugnabunt, oportebit 4, 1, 17.

**Quadra.** deni in quadram (*Sp.* quadrum) pedes 1, 10, 43 *Z.*

**Quadrageni.** petuntur ab utroque quadragena 7, 6, 2.

**Quadrantarius.** quadrantariam Clytaemnestram (*a. l.* quadratoriam) *Coel.* 8, 6, 53 *N.*

**Quadratum.** formae quadrati 1, 10, 44. illa circumcurrens linea, — si quadratum paribus oris efficiat *ib.* 41.

**Quadripertitus.** quadrip. rationem 1, 5, 38. (*a. l.* quadripart.) 3, 6, 83 *N. cr.* quadr. ratiocinationem 5, 14, 5.

**Quadro.** I) quod quoque loco verborum maxime quadret 9, 4, 60. II) *Partic.* *α*) quadratos pedes 1, 10, 44. *β*) *transl.:* quadr. compositio 2, 5, 9 *N.* id quod ex illis conficitur (*particulis*), aut quadratum aut solutum erit 9, 4, 69.

**Quadrupes.** bipes differt a quadrupede 5, 10, 61. pro equo quadrupedem 8, 6, 20; quadrupedes, cum viridi pabulo distentae sunt, sanguinis detractione curantur 2, 10, 6.

**Quadruplex.** rei q. observatio 11, 3, 151. similium fere q. ratio 9, 3, 75. *cf.* 5, 8, 7. hujus vis omnis q. maxime videtur 8, 6, 9.

**Quadruplus.** fur quadruplum solvat 7, 6, 2. *cf.* 7, 4, 44. *v.* Fur.

**Quaero.** *α*) *simpl.:* cogitantibus et dubitantibus similes quaerere, quae attulimus 11, 2, 47. nos ad quaerendum non eo ipso concitemur, quod — scimus? 10, 2, 5. *cf.* 5, 12, 1. ut ab ultima specie retrorsum quaererem usque ad primam generalem quaestionem 7, 1, 23 *v.* Retrorsum. invenisse eos, qui quaesierunt 10, 2, 5. qui subtiliter (*Sp. inser.* id) quaeret, aliquid ultra spectabit 7, 1, 59 *Z.* Intendamus ultro animum, videamusque, an aliquid inveniri praeterea possit. Quo id modo fiet? Sedulo imitor quaerentem, ut quaerere doceam 7, 1, 54. cum cogitatio ultra id, quod est, longius quaerit 11, 2, 3. Aristoteles quaerendi gratia quaed. subtilitatis suae argumenta excogitavit 2, 17, 13. ista quaerendi, judicandi, comparandi anxietas 8, Pr. 29; Alioqui, sicut qui patrimonium non pararunt, sub diem (*Sp.* subinde) quaerunt: ita in oratione, qui non satis laborarunt *ib. Z. N.* *β*) *c. Obj.:* ille demum in id, quod quaerimus, poterit evadere 2, 4, 17. nos quaerimus illa, tanquam lateant semper seque subducant 8, Pr. 21. quid quoque loco quaerant, scient 10, 7, 6. dum omnia quaerimus, aliquando ad verum, ubi minime expectavimus, pervenimus 12, 8, 11. cum et scripta perdidit et non quaerit nova 10, 7, 33. quaeramus optima 10, 4, 5. quo nihil quaeras perfectius 10, 1, 78. quaeratur similius aliquid 12, 10, 22. verisimilia quaerentur 2, 17, 34. plura quaesituris 5, 10, 31. se, quod numerosum sit, quaerere 9, 4, 56; quorum exempla illo loco quaerenda (*Sp.* reddam) 8, 3, 51 *Z.* quaerere habitum gestumque sine corpore 9, 3, 100. invidiam sibi quaeri ab adversario 5, 6, 5. jura quaerentibus reddet (*Sp.* tradet) 12, 11, 4. moras et secessum et silentium quaeret 10, 7, 2. non ornamenta quaerimus sed lenocinia 8, Pr. 26. non speciem expositionis sed fidem quaerit 10, 1, 32. quotiens verbum verbo (*Sp. adj.* simile) aut non dissimile valde quaeritur 9, 3, 75 *Z.;* si quis unam maximamque a me artem memoriae quaerat, exercitatio est et labor 11, 2, 40; omnia debent esse oratori quaesita 2, 21, 6. figurae jam non quaesitae 2, 7, 4; *i. q. desidero:* in hac (*materia*) quaerentur sententiae praecipites *etc.* 7, 1, 44. in evitandis ejusmodi verbis non decorem compositionis quaerimus, sed facilitatem 9, 4, 145. in narrando gratiam illam compositionis, quae continget ex sermone puro atq. dilucido, quaeret 11, 1, 53. quod neminem praeter eos, qui possint scire, quaesierit (*orator*) 5, 7, 24. ut assueta gymnasiis et oleo corpora — si militare iter imperes, deficiant, et quaerant unctores suos nudumque sudorem 11, 3, 26. is erit, quem quaerimus, perfectus orator 10, 2, 28. M. Tullius quaerit adhuc eum (*eloquentem*) 12, 1, 21. *cf.* 19; ne (*vetus orator*) se quaerat priorem (*a. l.* queratur perire) 12, 11, 2 *N.;* *adj. Ablat.:* pronuntiatione famam

dicendi fortius quaerunt 2, 12, 9. illud conjectura, hoc finitione quaerendum 3, 6, 5. *cf.* 12, 2, 15. γ) *seq. sententia interrogandi:* quaero ab inimicis, sintne haec investigata *etc.* 9, 3, 49. illud eruditius quaeritur, an in singulis quoque verbis possit fieri soloecismus 1, 5, 36. si quaeratur, An sit credibile, super caput Valerii pugnantis sedisse Corvum *etc.* 2, 4, 18. *cf.* 7, 7, 4 *Z.* 10, 5, 13. ex integris an compositis sint, quaeritur 1, 5, 68. *cf.* 5, 12, 14. 10, 1, 1; si quaeram, quae sit materia statuarii, dicetur aes 2, 21, 10. in libro secundo quaesitum est, quid esset rhetorice 3, 1, 1. certum est de nomine, sed quaeritur, quae res ei subjicienda sit 7, 3, 4. *cf.* 7, 9, 3. 9, 2, 93. factum esse constat, quale sit quaeritur 7, 4, 3. *v.* Convenio. cum quaerere atque exequi juberent (*praeceptores*), Cur armata ap. Lacedaemonios Venus? 2, 4, 26; nec indocti nec rustici diu quaerunt, unde incipiendum 10, 3, 16. quin ascenderis murum, non quaeritur 4, 4, 4 *N.* δ) *c. Praepos. in:* in qua quidque civitate quaeratur, interest 5, 10, 40. in ead. controversia aliud alii parti prius quaeri, frequenter expedit 2, 13, 6. quae in omni disputatione quaerantur 3, 6, 80. et in finitione, quae sit voluntas nominis, quaeritur, et in syllogismo — spectatur, quid voluerit scriptor 7, 10, 1. negotialem (*partem*), in qua de rebus ipsis quaeritur 3, 6, 57. in quo factum esse constat aliquid, a quo sit factum quaeritur 7, 2, 18. in quo citra accusationem quaeritur 7, 2, 26. in hoc genere maxime quaeritur, an simile sit, quod infertur 5, 11, 27. *cf.* 7, 2, 7. in verbis quaeritur, An satis significent 2, 4, 37. in omnibus, quae fiunt, quaeritur, aut Quare, aut Ubi *etc.* 5, 10, 32; in furti reo, sicut in caedis, quaeritur de facto 7, 2, 51. personam, in (*a. l. om.* in) qua de animo, corpore, extra positis quaeratur 3, 6, 25 *N. cr.* ε) *c. Praepos. apud:* haec ap. eos fortasse quaerantur, qui summam rhetorices ad persuadendi vim retulerunt 2, 16, 11. negotii, de quo ap. judices quaeritur 4, 2, 2. cum ap. centumviros post alia quaeritur, Uter dignior hereditate sit? 3, 10, 3. *cf.* 4, 2, 5. multis millibus versuum scio ap. quosd. esse quaesitum, quomodo inveniremus, utra pars deberet prior dicere 7, 1, 37. si apud Lacedaemonios quaeratur, An Athenis muri fiant 7, 2, 4. ζ) *c. Praepos. de, circa:* ea, de quibus quaeri solet 2, 4, 34. semper in oculis habere, de quo quaeritur, et quod volumus efficere 6, 4, 13. *cf.* 5, 11, 3. 12, 11, 21. cum de genere dicendi, quaerendum erit 10, 1, 44. de re constat, de jure quaeritur 4, 2, 5. *cf.* 7, 2, 11. de re ipsa quaeritur 2, 4, 38. *cf.* 1, 6, 29. 3, 5, 3. 3, 6, 95. pars deliberativa, de tempore futuro consultans, quaerit etiam de praeterito 3, 8, 6. quorum de ultione quaeritur 7, 4, 33; eorum, de quibus judicio quaeritur, manifestum genus est 3, 4, 7; quaesitum a paucissimis etiam de instrumento est 2, 21, 24; quis non etiam rusticorum aliqua de causis naturalibus quaerit Pr. 16. quae de ipsa rhetoricae substantia quaeruntur *ib.* 21. de praemiis quaeruntur duo 7, 4, 21. de aliquo homine quaeritur, qui sit? 7, 2, 4 *Z.*; quaeritur per conjecturam et qualitatem circa modum, speciem, numerum *ib.* 6. *v.* Circa. η) *c. Praepos. ex, ab:* ad id perducentur, quod ex hoc quaeritur, ut inveniant ipsi et intelligant 2, 5, 13. ex verbis atque sententiis per sese id quaeritur 9, 4, 137. interim ex re quaeritur, cum aliqua ex ipsa citra personam quoque argumenta ducuntur 7, 2, 13. haec ex duabus personis quaesita sunt. E tertia — nulla oriri quaestio potest 7, 1, 59; ex habitu invidiam Midiae quaerit (*Demosth.*) 6, 1, 17; donec ab eo quaeri desineret 11, 3, 6. *cf.* 9, 3, 49. ϑ) *c. Praepos. inter:* illi homines docti et inter doctos verum quaerentes, minutius et scru-

pulosius scrutantur omnia 5, 14, 28. uter sit poëta melior, inter plurimos quaeritur 10, 1, 67. inter duos diversarum sectarum velut duces non mediocri contentione quaesitum est, Singulis ne quaestionibus subjiciendi essent loci? 5, 13, 59. si inter propinquos de idoneo (*marito*) quaeratur 7, 4, 39; qui ita dicunt, tanquam inter duas leges quaeratur *ib.* 42. *cf.* 7, 2, 12. Saepe inter se collidi solent, inde testatio, hinc testes —. Saepe inter testes et argumenta quaesitum 5, 7, 33.

**Quaeso.** quid necesse est, quaeso, dicere oppido 8, 3, 25.

**Quaestio.** quod nos statum, id quidam constitutionem vocant, alii quaestionem, alii quod ex quaestione appareat 3, 6, 2. cum pars altera quaestionem (*i. e. tormenta*) vera fatendi necessitatem vocet, altera saepe etiam causam falsa dicendi 5, 4, 1. Quid sit quaestio 3, Cap. 11. *α*) *c. Adj.:* cujus q. frequens est 2, 4, 26. praesenti q. 7, 2, 29. 11, 1, 63. q. propositae 1, 10, 37. 9, 2, 39; q. simplicem — duplicem 7, 2, 8. *cf.* 2, 15, 1. 10, 3, 4. ut in consiliis plerumque simplicior q. est, ita in causis minor 3, 8, 67. q. potentissima 3, 8, 16. prima q. 3, 6, 7. 12. quaestio veluti principalis 3, 11, 4. *opp.* singula argumenta 4, 4, 1. q. vel universis vel interim singulis 4, 3, 4. q. summa illa, in qua causa vertitur *opp.* minores 3, 11, 2. *cf. ib.* 27. 7, 1, 27; altior q. 3, 8, 42. non ita difficilis q. 2, 5, 18. dura prima fronte q. 7, 1, 55. q. levissima quaeque primo loco fungitur 3, 6, 8. illas occultiores q. 7, 1, 40. parvae q. 1, 7, 29. vehemens q. et aspera 5, 10, 113. in vera rerum q. 7, 4, 11; civiles q. 2, 15, 36. 19. 2, 21, 2. ratiocinativa atque collectiva q. 7, 1, 60. q. conjuncta — separata 7, 2, 7. *cf. ib.* 51. quaestiones esse aut infinitas aut finitas. Infinitae sunt, quae remotis personis *etc.* in utramque partem tractantur, quod Graeci *θέσιν* dicunt, Cicero propositum, alii quaest universales civiles, alii quaest. philosopho convenientes 3, 5, 5. *cf.* 10, 5, 11. q. generalis 3, 6, 21. 7, 1, 49. 58. 7, 6, 12. 7, 10, 3. 10, 5, 13. *v.* Generalis. de re et generales quaestiones sunt et definitae, id est, et quae non continentur, et quae continentur 7, 2, 1. cum sit omnis generalis q. speciali potentior 12, 2, 18. q. legales 3, 6, 46. 50. 55. 59. q. legitimae 3, 6, 72 *N.* 7, 3, 13. q. naturalium 1, 4, 4. 7, 2, 7. separatae q. 7, 6, 7. q. translativae 3, 6, 52. universales q. inutiles quidam putant 3, 5, 12. *β*) *c. Genit.:* quaestiones sive actionis sive translationis 3, 6, 84. *cf.* 7, 5, 1. amphiboliae q. 7, 9, 15. crediti et depositi duae quaest. sed nunquam junctae 7, 2, 51. q. facti, nominis, generis, actionis 3, 6, 50. *cf.* 7, 1, 18. finitionis q. 5, 3, 36 *N.* q. honestorum, utilium, justorum 3, 4, 16 *cf.* 12, 2, 16. juris q. 4, 2, 8. 5, 10, 44. 7, 1, 18. 7, 4, 25. 12, 2, 19 q. legum 7, 1, 2. litium q. 10, 1, 23. omnes earum (*materiarum*) quaestiones 7, 4, 40. mentis q. *opp.* rei 3, 6, 38. *N. ib.* 40. q. qualitatis 3, 11, 15. q. illam primam scripti et voluntatis 7, 1, 45. *cf.* 7, 6, 1. temporis q. 7, 7, 3. utilitatis q. 3, 8, 35. vocis q. 7, 10, 2 *N. cr.* *γ*) *Nominat.:* quid sit quaestio 3, 11, 1. Non occidisti: quaestio et status 3, 6, 74 *N.* si confessum, non poterat ibi esse quaestio 7, 1, 5. *cf.* 7, 1, 49. 7, 4, 20. q., quae in omnibus fere sint causis, in quibus cecidisse quis formula dicitur 3, 6, 69; in conjectura est q. ex illo: 3, 11, 11. juris q. solent esse nonnunquam ex aliis atque aliis conflictionibus 7, 1, 18. q. aut ex facto aut ex scripto esse 8, Pr. 10. nec semper ex una lege q. est 7, 1, 15. ex conjuncta propositione plures esse quaestiones ac status *ib.* 9. ex uno statu duas generales fieri q. *ib.* 58;

qualis esse in addictis q. solet 5, 10, 60. quaestiones esse aut in scripto aut in non scripto 3, 5, 40. non est in translatione q., sed in eo, propter quod transferuntur 3, 6, 70. *cf.* 7, 9, 15; quae sit inter litigantes q. 3, 11, 24. *cf.* 4, 4, 8. 7, 6, 1; de quibus erit q. 10, 1, 33. est circa hoc q. 3, 3, 10; testis et quaestio de ipsa re, quae in judicio est, pronuntiant 5, 11, 44. quaestionum saepe in unam (*causam*) cadere plures posse 3, 6, 91. q. inter utile atque honestum consistet 3, 8, 24. cum q. in eo consistit, quod figurae petunt 9, 2, 93. qua de re erat q. constituta 4, 2, 10. q. juris omnis aut verborum proprietate *etc.* continetur 12, 2, 19. ne in infinitum q. evadat 2, 17, 16. q. omnis ac locus habet suam dispositionem ut theses etiam simplices 7, 10, 5. potest incidere q. 7, 1, 19. *cf.* Pr. 12. quaestionem ex quaestione nasci 3, 11, 3. quae (*q.*) subito inter actiones nasci solent 12, 3, 2. inde illa q. exoritur 1, 5, 58. hic vehemens q. et aspera exoritur de jure 5, 10, 113. *v.* Exorior. ubi primum coeperat non convenire, q. oriebatur 7, 1, 6. *cf. ib.* 60. e tertia (*persona*) nulla oriri q. potest 7, 1, 59. quod nec omnis quaestio (*Sp.* actio) patitur, nec omnis causa desiderat 4, 1, 24 *Z.* q. sequitur ex ipsis testibus, ex causis, ex litigatoribus 5, 7, 34. generales q. in illo maxime studiorum more versatas 12, 2, 18. δ) *Genit.*: nuda quaestionum asperitas 4, 1, 25. interim refugienda non modo distinctio quaestionum est sed omnino tractatio 4, 5, 6. quaestionum et argumentorum frigus 2, 12, 6. in simplici q. genere 6, 4, 21 *N.* ne modum tam parvae q. excesserint 1, 7, 29. certus ordo q. 2, 13, 1. 6. *v.* Ordo. maximam partem quaestionis 12, 1, 9. diversi quaestionum status 3, 6, 21. summam quaestionis 5, 13, 35. aliquo propriae q. vinculo copulatus 2, 4, 30. vis quaestionum semper crescere debet 7, 1, 17. ε) *Accusat.*: quod aut solvat quaestionem aut adjuvet 5, 10, 96. nec indicat q., sed adjuvat 4, 4, 4. ne arti, culpa quorund. pervicacium perplexae, videar et ipse quaestionem addidisse 1, 5, 17. non solum in digerendis q., sed etiam in exequendis 11, 2, 37. *cf.* 7, 1, 18. omnes adhuc q. ex persona petitoris duximus 7, 1, 54. quaestione excussa 3, 5, 13. quaestiones explicet 1, 2, 14 *N.* (*tempus*) facit juris q. 5, 10, 44. *cf.* 7, 1, 8. 7, 10, 2. quattuor ejus generis quaestiones vel status facimus 7, 5, 6. omniaque - personae, quaestiones *etc.* habenda in oculis 10, 7, 15. quae omnia quaestionem habent in eo, qualia sint 7, 4, 1. *cf.* 7, 5, 5. factum q. habet simplicem — duplicem 7, 2, 8. *cf.* 2, 15, 1. 3, 6, 72. 7, 10, 3. de habenda q. (*in tormentis*) 5, 4, 2. inferenda est alia q. 6, 4, 20. in re q. instituamus an in facto 7, 1, 13. nec omnes mihi persequi materias in animo est, nec omnes (*Sp.* communes sunt) earum quaest. 7, 4, 40 *Z.* qua praeparatione praemuniendae q. 7, 10, 12. recipit materia q. 7, 1, 20. ad cognoscendam litium q. 10, 1, 23. quo solvitur q. supra tractata 3, 7, 3. *cf.* 1, 10, 49. q. generaliter tractantur 2, 1, 11. *v.* Tracto. si condicio personarum quaestiones variaverit 3, 10, 2; ut quaeque (*pars*) in quaestionem cadit 5, 7, 35. non enim causa universa in quaestiones ac locos diducenda est 7, 10, 5. quidquid in quaestionem qualitatis venit 3, 5, 10. *cf.* 5, 14, 16. 7, 2, 14. ea quae sunt extra q. 11, 3, 164. per totas q. decurrimus 9, 2, 48. post q. 4, 3, 11. ζ) *Ablat.*: a proposita q. abducit audientem 9, 2, 39. cum recessum est a q. 3, 11, 17. tanquam causa non iisd. omnibus, quibus ceterae leges, quaestionib. continerentur 7, 5, 2. materiam (*rhetorices*) esse in causa et in quaestionib. 2, 21, 21. hoc fit in totis causis, quae sunt simplices, et in quaestionib. 5, 14, 10 *N.* *cf.* 3, 6, 55. 7, 4, 11. 8, 6, 42 S.

**Quaestiuncula.** positis invicem cujuscunque generis quaest. 1, 3, 11.

**Quaestorius.** quaestoriam aetatem 12, 6, 1.

**Quaestus.** in quaestum notariorum 7, 2, 24. ut primum lingua esse coepit in quaestu Pr. 13.

**Qualis.** quantum, quale interrogantes gravi, comparantes acuto tenore concludunt 1, 5, 26. *α*) q. causam vir bonus defendat 12, 1, 37. quo translationis genere, quibus figuris, qualibus sententiis 8, 3, 41. Quale sit 3, 6, 48. *v.* An. plurimum est in eo, quale sit factum 7, 4, 37. *ib.* 3. ita se habet sacrum, quale ap. Homerum quoque est 1, 5, 67. me, qualem esse credit, faciat 4, Pr. 5. quod a natura primum est ortum, et quale ante cultum fuit 9, 4, 3. in parvis (*rebus*), quales sunt fere privatae 4, 2, 117. qualis esse suasor in consiliis publicis privatisve poterit 12, 3, 1. *cf.* 7, 3, 20. laus ac vituperatio, quale sit quidque, demonstrat 3, 4, 14. *cf.* 7, 4, 24. utendum iis, qualia sunt 8, 6, 63. *cf.* 11, 3, 2; fulgor, qualis est ferri — non qualis auri argentique, imbellis 10, 1, 30. *cf.* 2, 4, 27. 2, 16, 16. soluta oratio — qualis in sermone et epistolis 9, 4, 19. *cf.* 7, 1, 15. (*syllaba*) brevissima, qualis ipsa esset 9, 4, 86. altae mentis, qualis amorem quicunque alienus infans mereretur 6, Pr. 7. virum, qualem nulla antea vetustas cognovit 12, 1, 25. carmen, quale victoribus componi solet 11, 2, 11. manus sinistra (*sit*), qualem supra demonstravi 11, 3, 159. pressae illi, qualis saepius desideratur, narrationis gracilitati 4, 3, 2. quales (*sententiae*) frequenter ab iis dicuntur 8, 5, 7. vox, qualis dolore exprimitur 11, 3, 90. a tali animo proficiscatur oratio, qualem facere judicem volet 6, 2, 27. *v.* Talis. nulla sit ars, qualis inventa est 10, 2, 8. neque illa obscura, quae Atellani e more captent, nec qualia vulgo jactantur a vilissimo quoque 6, 3, 47 *Z.* loci, quales legimus a Cic. compositos 2, 1, 11. deorum atque heroum effigies, quales ab eo sunt traditae 12, 10, 5. vasculum aliquod, quale nunquam viderat 7, 10, 9; [quale si 6, 1, 36 *v.* Quasi.] *β*) *in exemplis introducendis:* interdum repugnantibus inter se duabus, quale est imperterritus 1, 5, 65 *Z. cf.* 3, 6, 41. 3, 11, 6. 5, 11, 41. quale est Demosthenis: Non enim *etc.* 5, 14, 4. *cf.* 6, 3, 95. 8, 3, 82. quale Cassii 8, 3, 89. q. est ap. Virgilium 6, 2, 22. q. ap. Brutum de dictatura Cn. Pompeji 9, 3, 95. q. pro Ligario 5, 14, 1. Unum (*barbarismum*) accepimus gente, quale fit, si quis Afrum — Latinae orationi nomen inserat 1, 5, 8; non tamen qualia dicto, factoque 1, 4, 29. *cf.* 8, 6, 65. qualia sunt: Imo de stirpe recisum, et *etc.* 1, 6, 2. qualia sunt jurisconsultorum 11, 2, 41. qualia nuper Iunii Bassi 6, 3, 27. *cf.* 9, 4, 137; quale illud est, Respondit, quae ei visum est 4, 2, 67. *cf. ib.* 121. *v.* Quare. qualis est ille ap. M. Tullium pusio 8, 3, 22. *cf.* 9, 4, 28. duplex est miseratio; altera cum invidia, qualis modo dicta de damnatione Philodami 11, 3, 171. cum sint artium positae — aliae in agendo, qualis est saltatio 2, 18, 2. quale est prooemium pro Coelio 9, 2, 39. qualia sunt signa 5, 10, 12. cum etiam vita universa ironiam habere videatur, qualis est visa Socratis 9, 2, 46. adjectione facta amphibolia, qualis sit, Nos flentes illos deprehendimus, detractione solvetur 7, 9, 11.

**Qualiscunque.** qualecunque id, quod modo se ipsi posse desperent 12, 10, 75. humanitas qualiacunque laudandi 2, 2, 10. hoc qual. discrimen raro admodum evenit 11, 1, 14. est jucunda ac favorabilis

qual. eloquentia auri 12, 10, 74. qual. forma sententiae 9, 1, 10. neque erant illa qualiacunque mala, sed minora 12, 11, 3. *Praef. IV. extr. et S.* rem ipsam probare in qual. persona 11, 1, 73. utique defendenda sunt, qualiacunque sunt 5, 13, 7.

**Qualitas.** I) quorum opinio non qualitate sed modo erravit 2, 21, 2 *N.* alterum (*i. e. rhythmus*) esse quantitatis videtur, alterum (*i. e. metrum*) qualitatis 9, 4, 46. natura vocis spectatur quantitate et qualitate 11, 3, 14. quantitas (*vocis*) simplicior — qual. magis varia est *ib.* 15. q. ciborum 2, 21, 11. q. coeli 5, 9, 15. q. facti 7, 4, 16. quaed. qualitates (*Sp.* —tas) mentis 9, 1, 23 *Z.* propria rerum, de quibus agitur, non communi q. 2, 4, 40. *cf.* 2, 15, 1. in verbis genera et qualitates et personas et numeros 1, 4, 27 *N. v.* Modus. II) *status in causis:* 3, 6, 23. 37 *etc.* 5, 10, 40. 7, Cap. 4. est qual. alia de summo genere, atque ea quidem non simplex 7, 4, 1. q. maxime oratoris recipit operam (*Sp.* maxima — opera) *ib.* 23 *Z.* potentissima est in ea (*finitione*) q. 7, 3, 28; quia de finitione non ambigitur, judicatio est qualitatis (*a. l.* qualitas) 7, 3, 36 *N.* qualitatis instrumenta 3, 6, 25. q. quaestio 3, 5, 10. q. status 3, 6, 10. q. vis 3, 5, 9. anguste materiam q. terminasse 7, 4, 40. ad qualitatem scriptumque pertinet 5, 10, 52. ea (*conjectura*) pertinet ad q., quae alterius status instrumentum est 7, 1, 62 *N.* quaeritur per conjecturam et qual. circa modum, speciem, numerum 7, 2, 6 *N.*; *Ablat.:* qualitate excutiuntur, an inhonesta, iniqua *etc.* (*sint*) 5, 13, 19. interim a qual. ad finitionem descenditur 7, 3, 2. cum de q. quaestio est 6, 1, 53. De juridiciali qual. 7, Cap. 5. jus ipsum pendet ex q. 7, 4, 44. plerasque esse (*causas*), quae totae in sola q. consistant 12, 2, 15. quaestio in q. 3, 11, 11. haec ut in qual. crimen elevant, in conjectura premunt 7, 2, 40. in q. generali perpetua dominatur oratio 6, 4, 4; *Plur.:* illa magis finitionibus aut qualitatibus prosunt 5, 10, 89. ead. fictio valet et ad qualitates *ib.* 99 *N.*

**Quam.** I) *in comparatione.* α) quod tempus non tam stilo quam inquisitioni instituti operis datum est Ep. ad Tryph. 1. *v.* Tam. si tantopere efflagitantur, quam tu affirmas *ib.* 3. tanto faciliorem nobis rationem omnium fecit, quam fuit iis 10, 2, 3. in adeo molestos incidimus grammaticos, quam fuerunt, qui *etc.* 9, 4, 53. aeque brevem esse vocalem, cum est sola, quam cum eam consonantes praecedunt *ib.* 85. nec alibi fere satis apti, quam ubi *etc. ib.* 106. aliter quam se natura habet, et quam oportet, et quam sat est 8, 3, 58. neque emendari ab alio quam ipso fas esse 11, 1, 77. *v.* Alius. homines ante invenisse artem, q. docuisse 7, 10, 10. postea narravit, q. (*Sp.* cum) objecta diluit 4, 2, 26 *Z.* supra q. enarrari potest eloquentem 10, 1, 101. ultra q. ullus spiritus durare possit, extendunt 8, 2, 17. β) *jungitur c. Conjunctione aut c. Pron. relat.:* duplices ab iis solitum exigere mercedes, quam si rudes traderentur 2, 3, 3 *N.* etiam leniorem faciunt orationem, q. si omnia verba suo fine cludantur 9, 4, 36. nec aliter quam si tradatur educandus orator Pr. 5; quod est frequentius, q. ut exemplum desideret 9, 2, 53. crebriores figurae, q. ut dissimulari possint *ib.* 94. *cf.* 1, 2, 15. 2, 3, 7. 3, 6, 44. 4, 1, 75. 6, 3, 31. 12, 6, 6; *cf.* quem tropum magis affectamus, ut habere videamur, quam ullo in loco desideramus (*a. l.* q. ut — desideremus) 8, 6, 38; altiorem praebens intellectum, q. quem verba ipsa per se declarant 8, 3, 83. *cf.* 10, 1, 49. haec contraria dicendi, q. quae intelligi velis, ratio 9, 2, 50. γ) *c. Superlat.* a) quam emendatissimi Ep. ad Tryph. 3. q.

optime; q. facillime 10, 1, 4. q. longissime 6, 4, 17. q. maxime varie 7, 4, 12. q. minime peregrina 8, 1, 2. q. mollissime 6, 4, 19, b) *adj. posse:* quam maxime potest civili et humano ingressu 3, 8, 59. *cf.* 4, 3, 1. adolescens, q. maxime potest, componat se ad imitationem veritatis 5, 12, 22. ut id, quod objecit, si fieri potest, q. maxime miserabile esse videatur 6, 1, 15. continuabat q. posset plurimos versus 11, 3, 54. ut q. possem apertissime ostenderem 5, 12, 15. q. brevissime potui 1, 10, 1. 5, 7, 37. q. potuit truculentissime eum aspexit 6, 1, 43; omnia compositiora et q. nos poterimus elaborata Pr. 8 *S*; dicet scripta quam res patietur plurima 12, 9, 16. II) *in interrogatione c. emphasi quadam.* α) Quam multum? 3, 6, 90. *v.* Multus I, *β*, b. q. nihil praeparato fecisse videtur 4, 2, 58. q. omnia ad victoriam spectent 10, 2, 27. quam decenter tamen Sulpicio scientiam petendi consulatus ademit 11, 1, 69. quam molli autem articulo tractavit Catonem *ib.* 70. q. in altum simus ablati 12, Pr. 3. q. id non oporteret modo, sed etiam necesse esset 11, 1, 62. q. id scire facile est oratori 12, 3, 9. scirent, quam ejusmodi actionem laturi non fuissent 9, 2, 80 *N.* β) quae ratio et quam varia narrandi 10, 2, 27. quantam rem petant, quamque nullus sit hoc proposito praemio recusandus 12, 11, 10. quam multiplicem quamque scrupulosam disputationem 9, 1, 7. quot genera, quae, quamque multae (*Sp.* quam multaeque) sint species *ib.* 10.

**Quamlibet.** α) *seq. Verbo:* quamlibet multa egerimus, quodam tamen modo recentes sumus ad id, 1, 12, 5. quaml. per alia in scholis exercitati sumus 2, 10, 9; si omnem vitam suam, q. longa fuerit, consumserunt 12, 11, 20. q. parvum sit, quod contulerit aetas prior, majora tamen aliqua discet puer *etc.* 1, 1, 18. *cf.* 5, 13, 56. prodit se, quamlibet custodiatur, simulatio 12, 1, 29; ut assueta gymnasiis corpora, q. sint in suis certaminibus speciosa, si *etc.* deficiant 11, 3, 26. *cf.* 11, 2, 20. caedi discipulos, quamlibet (*Sp.* quanquam) et receptum sit *etc.* minime velim 1, 3, 14 *Z.* β) *c. Adj. vel Adv.:* in dicendo q. abundans rerum copia cumulum tantum habeat atque congestum 7, Pr. 1. q. enim apertum 9, 2, 67. oratione q. clara 8, 6, 4. q. gravia 11, 1, 58. qui horride atque incomposite, quaml. (*a. l.* quidlibet) illud frigidum et inane extulerunt 10, 2, 17 *N. et S.* q. imbecilla frons 12, 5, 4. q. longo itinere 11, 2, 6. q. magnus auctor 9, 4, 16. q. multis exemplis 6, 5, 9. *cf.* 11, 2, 51. expugnandae civitates, q. praecisis impositae rupibus 12, 9, 2. in stilo q. properato 10, 3, 19. q. pulchra locutio 2, 4, 32. singulorum fatigatio q. se rudi modulatione solatur 1, 10, 16; ut omnia q. verbose exponant 12, 8, 7 *N.*

**Quamvis.** q. est enim (*a. l.* enim est) omnis hyperbole ultra fidem, non tamen esse debet ultra modum 8, 6, 73; q. enim pars bello posterior participio insistat, utrique convenit illud edico 9, 3, 64. q. neutri dubium sit, haec esse diversa 8, 6, 36. q. multum esset in hoc quoque momenti — tamen 11, 1, 20. q. ei secundas fere deferat 10, 1, 53. compositioni Latinos magis indulsisse quam Atticos, q. (*a. l.* quo) minus in verbis habeant varietatis et gratiae 9, 4, 145 *N.* q. indifferens habeatur ultima *ib.* 93. q. Lysias defensionem illi scriptam obtulisset, uti ea noluit 11, 1, 11. q. fulgor ille sinistras imagines reddat 11, 3, 68; multum et verae gloriae q. uno libro meruit 10, 1, 94. q. nullo instante 1, 12, 9.

**Quando.** I) *temporale.* α) *interr. et relat.:* Quando etiam ipsos loqui, quando advocati voce uti deceat 11, 1, 59. expectans, q. incipiendum sit 11, 3, 159. Q. ergo incipit corpus esse? 9, 4, 123; q. non aliud agimus 10, 7, 25. β) *indefin.:* si quando nosmet ipsos alloquimur 11, 3, 124. quod si q. fiet *ib. cf.* 3, 8, 4. 5, 14, 31. 6, 3, 29. 12, 1, 12. *v.* Si. II) *causale:* totum igitur excutiamus locum, quando universam institutionem aggressi sumus 5, 7, 6. *cf.* 1, 8, 9. 2, 12, 12. quando uberior semper extra causam materia est, quia in controversia pauca sunt, extra omnia 3, 11, 25. cur non sit orator, q., quod difficilius est, oratorem facit 12, 8, 5. *cf.* 1, 6, 18. 11, 1, 10. 12, 2, 6. non ad officium suum pertinere opinati, q. divisae professionum vices essent Pr. 4. *cf.* 7, 1, 61. q. nec sapientis sibi nomen, minime sui contemtor, asseruit 12, 1, 20. cur ergo vires ipsas specie solvi putent, q. nec res ulla sine arte satis valent, et comitetur (*a. l.* comitatur) semper artem decor 9, 4, 7. adeo ut mihi sermo ipse Rom. non recipere videatur illam solis concessam Atticis venerem, q. (*a. l.* quoniam, *al.* quum) eam ne Graeci quidem in alio genere linguae obtinuerint 10, 1, 100. quoniam hoc quoque in rerum naturam cadit, ut duos sapientes aliquando justae causae in diversum trahant (quando etiam pugnaturos eos inter se, si ratio ita duxerit, credunt), respondebo propositis 2, 17, 32. *cf.* 11, 1, 32. q. et jucundissimas ex Graecis literas non habemus (et *hic idem est, quod supra* etiam) 12, 10, 27 *N.* Q. igitur orator est vir bonus 12, 2, 1.

**Quandoque.** non est scriptum, ut quandoque (*i. e. semper*) rapta optet 7, 8, 6 *N.*

**Quanquam.** α) *c. Adj. aut Partic.:* immanitatem parricidii, quanquam per se manifestam, tamen etiam *etc.* 9, 2, 53. etiam illa q. plena sanguinis 11, 1, 34. q. circumcisis quae dixisset 10, 1, 104. q. fusis omnibus membris 7, Pr. 2. β) *c. Verbis.* a) *Indicat.:* q. is composuisse orationem, quae est habita contra Socraten, dicitur 2, 17, 4. q. solent hoc ipso maxime haerere, quod exciderunt 11, 2, 35; cui q. tribuitur palma, tamen *etc.* 12, 10, 7. *cf.* 2, 3, 4 *Z.* 2, 4, 21. 6, 1, 47 *Z.* reprehensus est in hac parte non mediocriter Cic., q. is quidem rerum a se gestarum major quam eloquentiae fuit, in orationibus utique, jactator 11, 1, 17. quanq. ista sunt (*Sp.* sint) praecipua 10, 7, 5 *Z. cf.* Pr. 18 *N. et S.* q. enim de matrimonio queritur Dido 9, 2, 64. *cf.* 8, 3, 15 *Z.* γ) *c. Conj.:* natura non utique hoc est: quanquam et ridicula oporteat esse salsa 6, 3, 18. Adde, quod M. Tullius ne Thucydidem quidem aut Xenophontem utiles oratori putat, quanq. illum bellicum canere, hujus ore Musas esse locutas existimet 10, 1, 33. *cf.* 2, 17, 12. 3, 6, 21. 3, 7, 28. 9, 4, 70. 79. [10, 1, 96.] 10, 2, 21. 12, 1, 22. q. videatur (*a. l.* videtur) *Cic.* 2, 21, 5 *N. cr. cf. Müller aut Henrichsen ad Cic. Or.* I, §. 21; (*a. l. Indicat.*) 5, 11, 2. 10, 7, 5. 9, 2, 107; quanquam sint (*sic optt. Codd.; vulg.* sunt) magna Pr. 6.

**Quantitas.** α) lis est omnis aut de praemio, aut de poena, aut de quant. 7, 4, 3. ea (*quant.*), cum sit aut poenae aut honoris, ex qualitate facti constituitur *ib.* 16; vitium, quod fit per quant. 1, 5, 46. β) *in causis:* 3, 6, 38. 53. (*Aristotelis*) *ib.* 23. status quantitatis 7, 4, 15. quant. plerumque eidem (*qualitati*) subjacet, seu modi, seu numeri *ib.* 41.

**Quantulus.** quantulum enim studiis impartimur 12, 11, 18. homines,

quibus negata vox est, quantulum adjuvat animus ille coelestis? 2, 16, 17.

**Quantuluscunque.** quantulumcunque est 1, 1, 18. quantulumc. iis virium est 12, 9, 11. inventa quantulac. causae differentia 5, 2, 5.

**Quantus.** α) a) *interrogat.:* Quantum? 3, 6, 90. *v.* Qualis. Quantum sit? 3, 6, 48. *v.* An. quantus Demolcos, qui indutus ea? 8, 4, 24. Quantum satis sit, et quantum recipiant aures 11, 1, 91. tum cogitent, quantam rem petant, quamque nullus sit recusandus labor 12, 11, 10. *cf.* 8, 4, 20. mirum dictu est, quantum nox interposita afferat firmitatis 11, 2, 43. quantum virtutis habeant, vel hoc ipso cognoscimus 10, 5, 8. b) *relat.:* ex magna parte Ciceronem, quantus est, fecit 10, 1, 108. conceditur enim amplius dicere, quia dici, quantum est, non potest 8, 6, 76. quantum in ipso fuit 8, 2, 16. vocis, quantam in nullo cognovi, felicitas *ib.* 119. non tantam habent speciem, quantam religionem *ib.* 88. *v.* Tantus. quanta maxima possit adhibita diligentia 2, 4, 15. β) *Neutr. adverbialiter.* a) quantum ab illis tantum ab Horatio dissentio 10, 1, 94. q. mea fert opinio 9, 4, 122. q. fieri potest 10, 2, 20. q. ego intelligo 4, 2, 64. quantumque interest, sensus idem quibus verbis efferatur 9, 4, 13. q. ad cognitionem pertinet 12, 4, 2. q. plurimum poterit 12, 9, 15. q. (*a. l.* quanto) plurimum possunt erecto digito 11, 3, 120. q. processeris, mollior clivus ac laetius solum 12, 10, 78. q. Graeci praeceptis valent, tantum Romani exemplis 12, 2, 30 *v.* Valeo. q. eminentibus vincimur 10, 1, 86; declamatio, in quantum maxime potest, imitetur eas actiones 2, 10, 4. in q. patet longitudo 11, 3, 118. in q. adhuc profecerant 9, 4, 16. in q. dictus tropus oratorem sequatur 8, 6, 24. b) *Genit.:* quanti veheret, interrogavi 4, 2, 41. c) *Ablat.:* quanto libentius 2, 2, 8. q. majores ac pulchriores 12, 2, 9. [Nam quanto (*Codd.* quo) minus — oderint hanc maledicendi lasciviam, si velle nos credant? 9, 2, 76 *N.*] q. plus delectationis habiturus? 1, 12, 18. *cf.* 11, 1, 48. quantoque essent miserabiliora, tanto sunt — potentiora 6, 1, 26. quorum concentus quanto est vehementior, tantum Romana in bellis gloria ceteris praestat 1, 10, 14. quanto sit aliud proximum esse, aliud secundum 10, 1, 53. *v.* Alius.

**Quantuscunque.** quanquam Demaden continua dicendi exercitatio potuerit tantum, quantuscunque postea fuit, fecisse 2, 17, 12. quibus certe quantusc. numerus adhibeatur, tamen unusquisque totum feret 1, 2, 13. me certe, quantac. nostris experimentis habenda est fides, fecisse hoc in foro 4, 2, 86 *N. et S.* haec dissimulanda mihi non fuerunt, quibus ipse, quantusc. sum aut fui, pervenisse me ad aliquod nomen ingenii credo 6, 2, 36.

**Quantuslibet.** quantal. enim vis ingruat, aliquid fortasse pati necesse erit, nihil facere 3, 8, 22. Et hercule, quantuml. secreta studia contulerint, est tamen proprius quidam fori profectus 12, 6, 4. multiplicari haec in quantumlibet possunt 4, 4, 7.

**Quapropter.** q. utraque appellatione indifferenter uti licet 11, 3, 1. *cf.* Pr. 26. 1, 1, 11. 2, 4, 8. 6, Pr. 8. 7, Pr. 4. 10, 2, 14. 11, 1, 58; *i. q. quanquam pro tamen:* Quapr. haec exhortatio mea non eo pertinet, ut esse oratorem philosophum velim 12, 2, 6.

**Quare.** α) *interrog.:* Quare ad Trojam quinquaginta reges navigaverint 7, 2, 3. quare bonum sit, sciat 10, 2, 18. adhuc nobis ignorantibus, q. dicta sint 10, 1, 21. qualem causam vir bonus sed etiam quare et

qua mente defendat 12, 1, 37. *β*) *relat.:* Q. redeundum rustico ad animum legumlatoris 7, 1, 52. Q. et pueri statim quam plurimum ediscant 11, 2, 41. Quare mihi compositione — intendi et concitari sententiae videntur. Ideoque eruditissimo cuique persuasum est *etc.* 9, 4, 9. *cf.* 1, 1, 29. 7, 10, 10. 14. 10, 6, 6. 11, 3, 2. 12, 1, 31. [Non quia excludenda sint omnino verba, duos sensus significantia, sed quia raro belle respondeant, nisi cum prorsus rebus ipsis adjuvantur. Quare (*Z. de vet. conj.* quale) non hoc modo, paene et ipsum scurrile, Ciceronis est in eundem — sed illud ex eod. genere praeclarum 6, 3, 48 *N.*]

**Quartus.** ut quidquid *c.* quartam haberet 1, 7, 6; quartas meretricibus (*dari*) 8, 5, 19 *N.* quartus (*digitus*) 11, 3, 99. *v.* Unus.

**Quasi.** quase scriptum in multorum libris, sed an hoc voluerint auctores nescio 1, 7, 24. *α*) *simpliciter.* a) *c. Nominibus:* nisi si excursus ille vel quasi finis narrationis, vel quasi initium probationis est 4, 3, 5. omnes ad amplificandam orationem q. machinae 11, 1, 44. hinc est q. poenitentia dicti 9, 2, 60. non habet haec res mensuram et q. pondus 11, 1, 91. aliquid solicitudinis et q. religionis 9, 2, 54; pluribus q. epilogis 6, 1, 54. extrema q. insultatio 8, 5, 11. ex tribus q. membris 9, 4, 101. suos q. numeros habent (*verba*) *ib.* 68. frequentiorem q. pulsum habent (*iambi*) *ib.* 136. locum ad alias q. virtutes dicendi pertinentem 9, 1, 36. ex verbis dubiis et q. duplicibus 9, 2, 69. res diversae distantibus ex locis q. invicem ignotae 7, 10, 17. q. indubitatum 8, 5, 7. (*vox*) consulto q. obscurior 11, 3, 64; quae etiamsi propria aliquarum rerum sint nomina, τροπικῶς q. tamen ad eund. intellectum feruntur 10, 1, 11. b) *c. Verbis:* primum sensum vestibulo q. assignant 11, 2, 20. non q. audiverint, sed q. invenerint 8, 2, 21. q. numeri non fuerint in compositione deprehensi 9, 4, 114. q. altera fiet oratio 6, 1, 2. q. plura fiunt 9, 3, 50. quarum recordatio commoneat et q. excitet memoriam 11, 2, 28. cum ea, quae a nobis absunt q. fatemur 9, 2, 49. quaed. q. solvenda de industria sunt 9, 4, 144; ut meminerimus omnium q. depositorum 11, 2, 25. q. militantes reficit ac reparat 10, 5, 17. acquisita facultate et q. reposita 8, Pr. 29. aliud latens et auditori q. inveniendum 9, 2, 65; ita sunt exorsi, quasi — summam eloquentiae manum imponerent Pr. 4. *cf.* 9, 4, 87. *v.* Tanquam. *β*) *adj. altera Conjunctione:* quasi vero non omnibus animalibus ead. origo, aut illi primi mortales ante nomen imposuerint terrae quam sibi 1, 6, 34. quasi vero id eam fecerit miseram ac nocentem 5, 10, 84. quasi vero sit ulla verborum, nisi rei cohaerentium, virtus 8, Pr. 26. *cf.* 8, 5, 24. Nam in parvis quidem litibus has tragoedias movere tale est, quasi (*Sp.* quale) si personam Herculis et cothurnos aptare infantibus velis 6, 1, 36 *N. cr. et S.* *γ*) *respondet illi quidam:* si habitus quidam et quasi gestus sic appellandi sunt 9, 1, 13. interpunctis quibusd. et tribus q. initiis 9, 4, 108. actionem Cic. alias q. sermonem, alias eloquentiam quand. corporis dicit 11, 3, 1. *δ*) *adj. quidam:* quasi quidam unus aspectus 11, 3, 44. quasi conspiratione quad. vulgi 12, 1, 14. q. quasd. leges 1, 13, 1. 8, Pr. 2. illa q. media quaed. manus 11, 2, 3. q. quaed. mysteria 5, 13, 60. haec manus q. quibusd. sacris initiata 12, 10, 14. res attollimus — aut signis q. quibusd. 8, 6, 68.

**Quassus.** tibiae quassae *opp.* non satis purgatae 11, 3, 20. quassa quodammodo fit (*lit. F*) 12, 10, 29.

**Quatenus.** I) *proprie:* satis esse manifestum, quae mihi et quatenus musice placeat 1, 10, 31. ubi et quat. recipiendus sit hic flexus 11, 3, 60. II) *causale:* Et quat. etiam forte quad. pervenimus ad difficilius narrationum genus, jam de his loquamur 4, 2, 66 *N.* proprie tamen mihi hujus nominis exprimenda natura est, q. appellatione ipsa non satis significari videtur 6, 2, 12. *cf.* 2, 4, 13. 8, 3, 45. 9, 2, 81.

**Quaterni.** in quaternas quoque ac plures haec ratio ire sententias potest 9, 3, 77. quarum materiam in duo genera, sed quaternas utriusque dividunt species 5, 10, 33. non solum ubi quinae syllabae nectuntur, sed etiam ubi quat. 9, 4, 65.

**Quattuor.** 7, 1, 38. 9, 2, 102. 9, 4, 86. 12, 5, 6. 12, 10, 67. medius numerus videntur quattuor 9, 4, 125.

**Quattuordecim.** sedit in q. ordinibus 3, 6, 18.

**Que.** *α) bina vocabula jungit.* a) dictorum factorumq. 9, 2, 59. latera faucesq. 9, 4, 23. habitum gestumq. 9, 3, 100. membrorum incisorumq. 9, 4, 44. rerum exemplorumq. 10, 1, 34. ap. tragicos comicosq. 11, 1, 38. urbes etiam populiq. 9, 2, 31. b) brevibus longisq. mixta 9, 4, 135. ut — parum studiosum devinctumque illis legibus 12, 10, 14. ne quid corruptum obscurumque sit (*Camp.* obscurumve, *optt. Codd. om.* que) 6, 5, 2 *N. cr. et S.* facilius in iis simpliciusq. judicium 10, 4, 1. multae in eo claraeq. sententiae 10, 1, 129. si quis unam maximamq a me artem memoriae quaerat 11, 2, 40. Graeci Latiniq. oratores 9, 4, 26. nostri Graeciq. sermonis *ib.* 146. c) cum verba intercidant invalescantq. 10, 2, 13. jam perfectis constitutisq. viribus 10, 1, 57. aures continuam vocem secutae, ductaeq. velut prono decurrentis orationis flumine 9, 4, 61. cludendi inchoandiq. sententias *ib.* 18. emendandi vitia corrigendiq. mores 12, 7, 2. quid in quaque re sequendum cavendumq. sit (*Turic. a pr. m. om.* que) 6, 5, 2 *N.* *β) sententias conjungit.* a) *in transitu:* Idque praecipue obtinendum a pueris 11, 2, 45. *v.* Is. Eademq. musicis ratio est 12, 10, 68. *v.* Idem. Primaq. haec expositio fuit 11, 1, 63. b) *sequens membrum annectit:* nonnunquam hiulca etiam decent, faciuntq. ampliora quaedam 9, 4, 36. *cf. ib.* 87. 10, 1, 27. plusq. vel sine doctrina prudentiam facere 6, 5, 11. *cf.* 12, 6, 4. nihilq. eorum pati unum diu possumus 11, 3, 44. si quis corpus suum inculto loco poni jubeat, circaq. monumentum multum agri leget 7, 9, 5. ap. hunc et patria ipsa exclamabit, aliquandoq. Ciceronem in oratione contra Catilinam in senatu alloquetur 12, 10, 61. parum decori sunt plerique orationis ornatus, maximeq. ex affectibus 11, 1, 33. optimeq. habebit ante se molosson 9, 4, 102. vulgoq. paulo numerosius opus dicitur argumentosum 5, 10, 10. seq. ejus gentis amatorem esse profitetur 11, 1, 89. iiq., si non ternas syllabas habebunt, repetendi erunt 9, 4, 95. in eoque vincimur solo 12, 10, 38. in una re haereat, in eademque commoretur sententia *Cic.* 9, 1, 41 *Z.* invenire primum fuit, estq. praecipuum 10, 2, 1. *cf.* 4, 2, 85. 9, 4, 74. 11, 2, 1. cum — non idem ap. graves viros, quod leviores, non idem ap. eruditum, quod militarem ac rusticum deceat, sitq. nonnunquam summittenda et contrahenda oratio 11, 1, 45. *γ) ultimum verbum annectit:* sicut Caecilius, Dionysius, Rutilius, Cornificius, Visellius aliiq. non pauci 9, 3, 89. Jam similitudines, amplificationes, exempla, digressus, signa rerum et argumenta, ceteraq. probandi ac refutandi sunt 10, 1, 49 *Z.* ne verba quidem verbis, aut nomina nominibus, similiaq. his continuari decet 9, 4, 43; Laelii, Africani,

Catones etiam Gracchique 12, 10, 10. dissimilitudinem ostendit hominum, rerum factorumque (*sic libri omnes praeter Voss.* 2; *vulg.* factorum, quae) 9, 3, 92 *N. cr. cf.* 1, 6, 31 *S.* δ) *alteri Conjunctioni subjicitur:* qui non assecutus esset docendo judicem tantum, et utiliter demum ac Latine perspicueque dicendo 8, 3, 3. lectio multa iteratione mollita et velut confecta memoriae imitationique tradatur 10, 1, 19. multa et diserte summisque clamoribus decantaverunt 12, 8, 3. perit, amittitque et fidem et affectus motusque omnes 9, 4, 143. *cf.* 1, 12, 7 *S.*; si militare iter fascemque et vigilias imperes 11, 3, 26. *cf.* 10, 1, 43. ε) *Relativis annectitur:* illi eloquentes, quibusque nos ridiculi videmur 7, 1, 43. *v.* Qui I, ζ, b. quod πάθος dicitur, quodq. nos affectum proprie vocamus 6, 2, 20. quibus abundare, quasq. in promtu semper habere debet 11, 2, 1. *cf.* 1, 12, 18. 2, 20, 4. 7, 1, 16. 11, 1, 40. 60. 12, 4, 1. 12, 7, 10. 12, 9, 21. 12, 11, 9. 11. utque in jaculando brachia reducimus 10, 3, 6. ut supra dixi, utq. epistola se habet ad Brutum 9, 3, 41. utinamq. non pejora vincant 9, 3, 1. *v.* Quam *extr.* ζ) *repetitur.* a) producenda omnia, trahendaeque tum vocales, aperiendaeque sunt fauces 11, 3, 167. mater mea, quae mihi tum carissima tum dulcissima fuit, quaeq. mihi vixit, bisque eod. die vitam dedit *Asin. Poll.* 9, 2, 34. illa quae altiorem animi motum sequuntur, quaeq. ipsa animum quodammodo concitant — quaeq. Persius notat 10, 3, 21. b) *i. q. et — et:* nihil otiosum pati, quodque in inventione, quodque in elocutione annotandum erit 2, 5, 7. figurae, quaeque in sensibus quaeque in verbis sunt 2, 13, 11. quaeque antecesserunt, quaeque insecuta sunt 7, 2, 46. *cf.* 1, 8, 16. 3, 6, 89. 3, 7, 10. 12, 11, 8.

**Quemadmodum.** α) dum scribere nomina puer, q. moris est, coeperit 1, 1, 34. ut transeam, q. vulgo imperiti loquantur 1, 6, 45. *v.* Praecipio. sensus quoque toti, q. coeperunt, desinunt 9, 3, 43. si quemadm. a grammaticis exigitur poëtarum enarratio, ita *etc.* 2, 5, 1. quemadm. ab Archedemo qualitas exclusa est, sic ab his repudiata finitio 3, 6, 33. *cf.* 5, 10, 125. 9, 2, 46. β) *in exemplis afferendis:* quemadm. in Clodium 8, 6, 56. q. supra dixi 3, 6, 55. *cf.* 10, 1, 46. q. C. Caesar — inquit 6, 3, 75. q. Livius praecipit 2, 5, 20. q. a Xenophonte traditur 9, 2, 36. q. quidam pictores in id solum student, ut *etc.* 10, 2, 6. *cf.* 12, 1, 34.

**Queo.** quomodo quire et ruere vel in praeterita patiendi modo, vel in participia transibunt 1, 6, 26; cetera forsitan tenuis quoque et angusta ingenii vena generare *etc.* queat 6, 2, 3. vix tamen aut natura aut ratio in tam multiplex officium diducere animum queat 10, 7, 9.

**Querela.** sociorum querelas 12, 7, 2. falsa est q., paucissimis hominibus vim percipiendi, quae tradantur, esse concessam 1, 1, 1.

**Queror.** α) *simpliciter:* qui tanquam coactus querebatur, 6, 3, 68. cum querimur (*in dic.*) 3, 4, 3. id agi, ut in causa, in qua vincere non possit, queri possit 5, 6, 5. contra querentem uxorem agi causam 11, 1, 59. suadendo, objurgando, querendo *etc.* personas idoneas damus 9, 2, 30; ubi quis pudenda queritur 11, 1, 84. β) *c. Praepos. de:* ubi vero miseratione opus erit, nobis ea, de quibus queremur, accidisse credamus 6, 2, 34. de matrimonio queritur Dido 9, 2, 64. qui de vi et injuria questi sunt 6, 1, 19. reus de indignitate calumniae conspirationis vehementius interim queritur 6, 1, 9. γ) *seq. quod:* querenti, quod uxor sua e fico se suspendisset 6, 3, 88. *cf. ib.* 90. cum quereretur de filio suo, quod is mortem suam expectaret 9, 3, 68. δ) *seq. Acc. c. Inf.:* cum ille Ciceronem lege usurum modo, hic

minime de lege dicturum Demosthenem queritur 5, 13, 42. *cf.* 7, 4, 30. 10, 1, 45. pulsatum querimur 6, 1, 16. hominem occisum queror 6, 2, 31 hoc miror, hoc queror (*Sp.* querorque), quenquam hominem — velle *Cic.* 8, 6, 47 *Z.*

**Qui.** 1) *Pron. relat.:* Illud nunc melius, quod cui tribus, quae praeposui, literis, enotamus: in quo pueris nobis, ad pinguem sane sonum qu et oi (*Amb.* 1. q. et u et o et i) utebantur, tantum ut ab illo qui distingueretur 1, 7, 27. quos (*Sp.* vos) ut cos (*scribitur*) 1, 4, 10, *Z. N.* quibuscum 4, 1, 18. 4, 2, 86. 10, 1, 38. cum quibus 3, 5, 3. eum, quicum (*a. l.* quocum) luserat 11, 2, 38 *N. cr.* α) a) *c. Indicat.:* qui instituuntur 1, 1, 25. qui invidebant, qui aemulabantur, adulatores etiam 12, 10, 13; propter quas dixi supra causas 3, 8, 59. *cf.* 12, 8, 14. quas tres accepimus partes 5, 10, 63. Paucae res sunt, quibus ex rebus omnes orationes nascuntur *M. Anton.* 3, 6, 45; ut est ap. C. Antonium, Sed neque accusatorem eum metuo, qui sum innocens: neque competitorem vereor, qui sum Antonius: neque consulem spero, qui est Cicero. (*Turic.*, *Flor. ter* quod) 9, 3, 94. *cf.* 6, Pr. 1 *N. cr.* Minus peccabit, qui longis breves subjiciet, et adhuc, qui praeponet longae brevem (*a. l. bis* quod) 9, 4, 34. sine molestia, quae ipsi composuerint (*Sp.* — erunt), jam familiarius animo suo affigent 2, 7, 3 *Z.* qua ratione, quod didicit, facere quam optime possit 10, 1, 4. ut, quae sunt, ostendantur acerba ac luctuosa 6, 2, 23. *cf.* 10, 1, 26. ut argentarii dimidium ex eo, quod debebant (*Amb.* 1. debeant), solverent 5, 10, 105 *N. cr. cf.* 10, 2, 21. credere modo, qui discet, velit, certam quand. viam esse 8, Pr. 12. Tum Simonides dicitur memor ordine, quo quisque discubuerat, suis reddidisse 11, 2, 13 *N.*; habet in se, quod imitamur (*a. l.* imitemur) 11, 3, 171. longis hyperbatis quae vitia accidunt, suo loco diximus 8, 6, 67 *N.;* ignorare, quae sunt (*Z. conj.* sint) causarum judicialium partes 10, 7, 5 *Fr.* iram offensio judicis facit, si contumax *etc.* sit, quae (*Sp.* qui) non ex facto modo dictove aliquo sed vultu *etc.* moveri solet 6, 1, 14 *N. cr. et S.; om. Verbo:* sed quod etiam, detractis ceteris virtutibus, suo genere plenum 12, 10, 59. *cf.* 9, 4, 86. Et quod Cic. in quod. joculari libello (*sc. dixit*) 8, 6, 73. data Lupercalibus, quo die Antonius Caesari. *Cic.* 9, 3, 61. cui simile est male gestae procurationis, quae (*Sp. om.*) in foro negotiorum gestorum 7, 4, 35 *Z.* b) *c. Conjunctivo:* quod sit indignissimum 2, 16, 1. quod indignum videatur 12, 11, 3 *N.*; nec desunt, qui tropis figurarum nomen imponant 9, 1, 2. *v.* Desum. si non ab initio tenuem nimium laminam duxerimus, et quam caelatura altior rumpat 2, 4, 7. suis demum oculis credidit, quod efficeret 11, 3, 68. ut nec quod desit in eo, nec quod redundet, invenias 10, 1, 76. *cf.* 8, Pr. 3. 10, 7, 7 *Z.* qui patrem occiderit, culeo insuatur 7, 8, 6. *cf.* 10, 1, 4 *N. cr. et S.* sciamus, inornatum esse, quod sit improprium 8, 3, 15. *cf.* Pr. 1. 10, 7, 32. [ut libertas, quanquam circumcisis, quae dixisset, ei nocuerit 10, 1, 104]; his argumentandi *etc.* locos, et quibus generibus concitari *etc.* judices oporteret (*a. l.* oportere, *al.* oportet), adjecimus 8, Pr. 12 *N. cr.;* At quam in eod. libro dicat (*a. l.* dicit) fuisse — narrandi urbanitatem, paulo post ita finit 6, 3, 105 *N.* supersunt, qui de philosophia scripserint (*a. l.* scripserunt) 10, 1, 123. qui ipsam rerum naturam stare ordine putant, quo confuso peritura sint (*a. l.* sunt) omnia 7, Pr. 3; scientia — dicendi, quod (*a. l.* quid) sit officii 7, 3, 12. [qui nunc quoque facilius, quod rejici, quam quod adjici possit (*Codd. bis* quid, *recte*) invenient

6, 3, 5 *N. cr.*]; nemo erit tam indoctus, qui non fateatur 10, 1, 48. *cf.* 9, 4, 145. nihil (*reperitur*), quod, prosa scriptum, non redigi possit in quaed. versiculorum genera 9, 4, 52. nullum esse verbum, quod non plura significet 7, 9, 1. *cf.* 9, 1, 24. aut potest esse ulla tam perpetua discentis intentio, quae non obtutu continuo fatigetur 1, 2, 11. c) *c. Verbo velle:* intra se quisque vel hoc, vel aliud, quod volet, per omnes affectus verset 11, 3, 176. vir fortis optet, quod volet 7, 5, 4. *cf.* [7, 7, 4.] 9, 2, 81. colligere ac resolvere, quae velis, oratorum est 12, 2, 10. utrique data, quod velit, petendi facultate 7, 7, 2. *cf.* 8, 3, 61. 10, 1, 121. 12, 11, 10. qui in quem vellet habitum animi posset perducere judicem 6, 2, 3. d) *c. Inf.:* quos maxime in ingressu ac fine (*causae*) dominari 8, Pr. 7. quod esse verosimilius 3, 8, 31.

*β*) *Pron. antecedente:* obstant huic, quod secundo loco posui 10, 5, 21. *cf.* 6, 3, 112. 10, 1, 25. *v.* Hic. hinc et illud est, quod Cic. testatur 12, 2, 6; si is, cum quo agatur (*Sp.* agitur), nihil respondeat 3, 6, 14 *Z. cf.* 3, 8, 9 *Z.* eorum, quos viderim, longe praestantissimi 10, 1, 118. ei, quem oratorem esse volumus 12, 7, 7. eum, qui res invenire et disponere sciet, verba quoque *etc.* perceperit, instruamus, qua ratione *etc.* 10, 1, 4. qualecunque id, quod modo se ipsi posse desiderent 12, 10, 75. ne, quod similitudinis gratia ascivimus, aut obscurum sit, aut ignotum 8, 3, 73. *cf.* 10, 2, 26. *v.* Is. id quidem est, propter quod, cum dicitur, tropus est 8, 6, 66 *N. cr.* ab eo, quo minime oportuit 6, 1, 16 *N.* omissos forte aliquos, quos ille valde probet 10, 1, 45. quaedam etiam, quae probare non possis 9, 2, 75. proponunt quidam tale genus controversiarum, in quo nullum argumentum est, quod *etc.*, sed de eo tantum, de quo lis est, quaerendum sit 7, 6, 6; quod de re, idem de judicio rei quaeri potest 10, 5, 12. quae sunt generis ejusd., quo ridicula dicuntur, et tamen non sunt 6, 3, 110 *N.* non idem ap. graves viros quod leviores decet 11, 1, 45. *v.* Idem; ut omnia, quae impedient, vincat intentio 10, 3, 28. Si Caesar ex omnibus mortalibus, qui sunt ac fuerunt (*a. l.* sint ac fuerint), posset huic causae disceptator legi *Asin.* 9, 4, 132. omnes ii, qui in breves excidunt *ib.* 106 *v.* Omnis.

*γ*) *sequente Pron. vel Adj.:* quod idem contra valet 9, 2, 49 *v.* Idem. quod tamen ipsum non tam probabile puto 10, 7, 19. *cf.* 7, 2, 24 *v.* Ipse. quae dicuntur omnia 10, 1, 101. quod utrumque exemplum 5, 10, 77. Quarum (*a. l.* quorum) utraque manifesta cavillatio est 9, 1, 15 *N.* salibus et commiseratione, qui duo plurimum affectus (*a. l.* quae — in affectibus) valent 10, 1, 107. *v.* Quisque.

*δ*) *Neutrum ad plura relatum.* a) *Singul.:* Quod hactenus ostendisse satis est 6, 3, 62. *cf.* 11, 1, 90. 11, 3, 51. semper animis praestat, in quod se velut novum intendant 9, 2, 63 *N.* quanquam is, quod his dissimile non est (*Sp.* esset), composuisse orationem — dicitur 2, 17, 4 *N.* sed quid fere accideret, quod in praesentia videretur optimum, ostendi 9, 4, 109 *N.* inter plurimos, quod sciam, consensum est 9, 1, 16. cui non plus irrogandum est, quam quod somno supererit, haud deerit 10, 3, 26. in hoc quota pars erit, quod aut innocentes tuebitur, aut *etc.* 12, 1, 26. augendo, quod est infra, necesse est extollat id, quod supra positum est 8, 4, 9. Partitionem quoque — et rerum duarum cognationem, quod est, ut idem valeant, quae videntur esse diversa *etc.*; quod est in parte divisionis 9, 2, 105. προέχθεσιν, quod est dicere, quid fieri oportuerit *ib.* 106; *incertum, quo, nisi forte ad totum, referatur:* Ead. ratio est eorum,

quae ex poëticis fabulis ducuntur, nisi quod iis minus affirmationis adhibetur: cujus usus, qualis esse deberet — ostendit 5, 11, 17 *N.* poetae verborum divisionem faciunt et transgressionem, — quod oratio nequaquam recipiet 8, 6, 66; *Ablat.:* compressis tribus digitis, quo nunc Graeci utuntur, 11, 3, 102. ut nihil significationis, quo potius utaris, intersit 10, 1, 11. Sed de quo nunc agitur, unde copia ac facilitas maxime veniat 10, 5, 1 *N.* ex quo palam est 2, 1, 9. In quo vitium illud est 4, 3, 3. sine quo ne membris quidem suas lineas dedissent 11, 3, 46. Illud quoque — frequens, quo id, quod efficit, ex eo, quod efficitur, ostendimus 8, 6, 27. His adjicitur Modus, quem τρόπον dicunt, quo quaeritur *etc.* 5, 10, 52 *N.* ut fluere omnia — videantur, quo mores dicentis ex oratione pelluceant, et quodammodo agnoscantur 6, 2, 13 *N.* quo fit 9, 4, 90 *v.* Fio. *v.* Quo. b) *Plur.:* quia, quae doctor praecepit, orator ostendit 10, 1, 15. oratori minime convenit vultus gestusque, quae in mimis videri solent 6, 3, 29. respondere ad quae interrogatur 4, 2, 92. respondit, quae ei visum est 4, 2, 67. quae sunt inventionis 10, 1, 106. Concitare invidiam, odium, iram in peroratione contingit: quorum invidiam gratia, odium turpitudo, iram offensio judicis facit 6, 1, 14 *N.* omnis actio in duas partes divisa, vocem gestumque, quorum alter — altera 11, 3, 14. plurimum refert invidia reus, an odio, an contemtu laboret, quorum fere pars prima superiores *etc.* premit 12, 8, 14. *cf.* 5, 7, 32; qualia nunc laudantur a quibusd., quorum est: de cruce verba ceciderunt 8, 2, 4 *Z. cf.* 9, 1, 2. 10, 3, 21; Quaed. vero etiam turpiter convertuntur — in quibus si id, quod posterius est, dixeris 4, 2, 87; *cum his cf.:* eoque frequentiorem quasi pulsum habent, quae res lenitati contraria est 9, 4, 136 *v.* Res. c) *circuitum facit:* Quod pertinet ad actorem, non plane dissentio a Celso 7, 1, 10. *cf.* 9, 4, 96 *Z.* Itaque, quod in eo incertum est, cura et inquisitione opus est, quis reum premat 5, 7, 23 *N.* Et quod nomine constat, de re dubium est, interim conjectura est 7, 3, 4; et quod de Pericle veteris comoediae testimonium est, in hunc transferri justissime possit 10, 1, 82; Quae sunt tamen tradita, quid ex his optimum, et si quid mutari *etc.* videbitur, dicere experiar. 2, 14, 17.

ε) *c. Praedicato.* a) *ap. Sum:* quae fuit causa et Servio subtrahendae S literae 9, 4, 38. *cf.* 6, 4, 11. quae solet esse summa collectio 4, 4, 2 *N.* proxima discendae causae ratio, quod est orationis fundamentum 12, 8, 1. reddam nunc, quam proximam partem dixeram esse de tropis 8, 5, 35. *cf.* 6, 4, 11. omissa rerum, qui nervi sunt in causa, diligentia 8, Pr. 18. secunda varietas, quod (*a. l.* quae) solum est pronuntiatio 11, 3, 43. verecundiam, quae est timor quidam 12, 5, 3. *cf.* 7, 1, 62. περίοδον, quae est vel ambitus, vel circumductum *etc.* 9, 4, 22. quod est δείνωσις 9, 2, 104. b) *ap. verba dicendi, appellandi etc.:* seu ficti notis versibus similes, quae (*a. l.* quod) παρῳδία dicitur 6, 3, 97. *cf.* 2, 18, 1. quas φαντασίας vocant, nos sane visiones appellemus 6, 2, 29. *cf.* 8, 1, 1. 8, 3, 55. illius, quam permissionem vocant 9, 2, 25. facilitas, quae ap. Graecos ἕξις nominatur 10, 1, 1; sermo, qui (*a. l.* quae) dicitur ἀποστροφή 9, 2, 38. εἰρωνεία, quae est schema 9, 2, 44. ex affectibus, quos illi vitia dicunt 11, 1, 33. quod conclusionem dicimus 8, 5, 13. *cf.* 8, 3, 61 *N. cr.* hoc quod vulgo sententias vocamus 12, 10, 48. sermones hominum assimulatos dicere διαλόγους malunt, quod (*a. l. inser.* quam) Latinorum quidam dixerunt sermocinationem 9, 2, 31. *cf.* 5, 10, 8. quod πάθος dicitur, quodque nos proprie affectum vocamus 6, 2, 20. *cf.* 8 *Z.*

quod Graeci *θέσιν* dicunt 3, 5, 5. quod (*a. l.* quae) ἀντιμεταβολή dicitur 9, 3, 85. quod dicitur ἐναντιότης *ib.* 90. *v.* Dico IV. quod Rutilius αἰτιολογίαν vocat *ib.* 93. *cf.* 5, 10, 73. 9, 3, 49. 11, 3, 35. quod ἀνασκευὴ et κατασκευὴ vocatur 2, 4, 18.

ζ) *c. Conjunctionib. jungitur.* a) *adversativis:* quae quidem non aliquo tradente, sed experimento meo cognovi 6, 2, 25. *cf.* 2, 1, 7. quae quidem cum sit in tres divisa partes 12, 2, 10. oratio, quae quidem oratio est vere 12, 2, 20. *cf.* 2, 4, 28. 10, 4, 6. 11, 3, 61. quod sane vulgo quoque sic accipi scimus 9, 1, 14. sunt et naturalia, quae tamen et cura juvantur, instrumenta —: quae quidem tantum valent, ut *etc.* 12, 5, 5. ista, quae tamen in aliquo posita sunt motu 11, 3, 67. quae tamen adjecta fuerint, non multum ab his abhorrebunt 5, 12, 1. quae tamen (*a. l.* tum) exanimatae terrore excitare Antonium conabantur *Coel.* 4, 2, 124. quo loco tamen judicis quoque noscenda natura est 4, 3, 10. *cf.* 3, 6, 12. 102. 4, 2, 102. 106. 4, 3, 6. 5, 11, 40. 7, 4, 10. 9, 2, 30. 9, 4, 85. 10, 1, 99. 128. 10, 7, 19. 11, 1, 22. Qui vero imaginem ipsam eloquentiae divina quad. mente conceperit 1, 12, 18. *cf.* 1, 6, 36. 2, 15, 19. Quae autem secundum naturam judicantium dicta sunt, non ita posteris tradentur 12, 10, 55. *cf.* 10, 1, 2. 11, 2, 34. quae circumibit autem linea, ejusd. spatii erit 1, 10, 44. ad minora illa, sed quae si negligas, non sit majoribus locus Pr. 5. *cf.* 11, 3, 60. Itaque illo subtili praecipue ratio narrandi probandique consistet; sed quod etiam, detractis ceteris virtutibus, suo genere plenum 12, 10, 59. b) *copulativis:* bona valetudo, quaeque eum maxime praestat, frugalitas 10, 3, 26. minora vero, quaeque sunt ex mediis, plerumque sunt talia 11, 1, 14. quod praecipue indulsisse homini videtur (*natura*), quoque nos a ceteris animalibus separasse 12, 1, 2. *cf.* 7, 10, 11. 8, 4, 19. 9, 4, 47. 10, 2, 10. 11, 3, 170. *v.* Que. quae etiam responsurum adversarium certum est 12, 9, 19; metum duplicem intelligi volo, quem patimur et quem facimus 6, 2, 21. arte ille et toto genere dicendi praeferendus, et quem in numero veterum locare non timeas 10, 1, 118. *cf.* 10, 3, 25. c) *condicionalibus:* si qui sunt, qui invicem accusent 7, 2, 19. si qua est rei deformitas 8, 3, 39. neque erit perfectus orator, nisi qui honeste dicere et sciet et audebit 12, 2, 31. sive quae alia exegerit ratio 12, 9, 20; nec inusitatum nomen est ratiocinationis, ut quod ex eadem causa inter status quoque habeamus (*Sp.* habemus) 8, 4, 16 Z. et quidem optime est sibi junctus anapaestus, ut qui sit pentametri finis 9, 4, 109. *v.* Ut.

η) *anteponitur.* a) *alteri Pron. relat. vel interrog.:* quae qui — non putabit 2, 1, 12. quod quid ita placuerit iis, non video 9, 4, 110. b) *Conjunctionibus:* quae cur tantopere aspernemur, nihil video 8, 3, 33. quae si tam diversa simul parent, cur non pluribus curis horas partiamur? 1, 12, 4. *cf.* 8, Pr. 27. quod etiamsi constat utrumque pedibus, habet tamen *etc.* 9, 4, 45. *v.* Quod. quem nisi probasset Virgilius, idem nunquam certe fecisset 10, 1, 56. quod quoniam ratione colligitur, ratiocinativus dicitur 7, 8, 3. quem ipsum num Asianum appellabimus? 12, 10, 24.

II) *Pron. interrogat.* α) *recte interrogans:* quae causa frontis tam adductae? 10, 3, 13. Nam quod illud corpus mente concipiam, cujus *etc.*? 8, 4, 24. Quod enim tantum in sententia bona crimen est? 8, 5, 32. *cf.* 6, 1, 32. 7, 3, 15; quae est enim (*Sp.* namque est) quaestio, in qua non promittere possit orator? 3, 9, 3 *Z.* Quod vero schema est ad propositum subjecta ratio? 9, 3, 93. *cf.* 10, 7, 3. β) *oblique:* eum instruamus, qua ratione, quod didicit, facere quam

optime possit 10, 1, 4. quod prooemii sit officium; quae ratio narrandi; quae probationum fides 4, Pr. 5 *Z.* mire tractat hoc (*a. l.* haec) Cicero, quae facturus fuerit Clodius 9, 2, 41 *N.* et quae concilient (*Sp.* — ant) quidem accusatorem — jam diximus 6, 1, 12 *Z.* esse manifestum, quae mihi et quatenus musice placeat 1, 10, 31. *cf.* 7, 2, 3 *Z.* plurimum referre, quam esse in hoc loco quaestionem velimus 2, 19, 1 *N.* plurimum refert compositionis, quae quibus anteponas 9, 4, 44. discat puer — quae cum quibus cognatio. 1, 4, 12. quod quoque loco verborum (*a. l.* verbum) maxime quadret 9, 4, 60. id quoque adjungamus operi, qui sint (*a. l. adjic.* legendi), quae in quoque auctore praecipua virtus 10, 1, 37 *N.* *v.* Quisque. intuendum autem et, qui sit, ap. quem dicimus 5, 12, 11. cum de aliquo homine quaeritur, qui sit (*Sp.* quis sit) 7, 2, 4 *Z.* *cf.* 7, 10, 11 — 13; *cf.* considerari debet, quae (*sc. quaestio*) primam quaestionem facit (*fort. scribendum* faciat) 7, 1, 8 *S.*

**Qui.** *Adverb.:* qui possum 6, Pr. 7. *cf.* 5, 12, 2. 5, 13, 45. qui fieri potest? 9, 2, 8. Qui ergo puniri debent, in quibus omnia sunt homicidae? 7, 3, 34. *v.* Quis I, *β*.

**Quia.** *α*) ut virtutem obviam et illaboratam, tantum quia nati sumus, habeamus 12, 2, 2. quia Sacerdoti Verres successerat 6, 3, 55. quia, quidquid non adjicit, detrahere videtur 6, 1, 29. [Antonomasia — per epitheton, quia (*Z.* quod) detracto eo, cui apponitur, valet pro nomine 8, 6, 29.] quia, nisi vos illud fecissetis, viveret 7, 3, 32. qui (*a. l. om.*) quia primam conflictionem legerant, crediderunt 3, 6, 7 *N. cr.* *cf.* 12, 10, 15 *N. cr.* propter vulgatam falso de me opinionem, quia (*a. l.* qua) damnare eum creditus sum 10, 1, 125 *N. cr.* vel quia pigri est ingenii, contentum esse iis, quae sint ab aliis inventa 10, 2, 4. q. tamen propter vocem accidunt, potissimum huic loco subjiciantur 11, 3, 56. q. et exordium est et soliciti exordium 11, 3, 48. hoc sunt exempla potentiora etiam ipsis, quae traduntur, artibus — quia, quae doctor praecepit, orator ostendit 10, 1, 15 *N.* Primum quia — Deinde quod 9, 4, 10 *v.* Primum. *cf.* 1, 3, 14. 5, 11, 30. 5, 12, 5. 5, 13, 18. 7, 2, 12. 8, 6, 35 *N. cr.* 66. 11, 3, 36. 174. *β*) *c. Negat.:* non quia abstinens sit, sed quia utilis multis 1, 6, 29. *cf.* 8, 5, 10. non q. desideratur, sed q. paratus est 2, 4, 31. non q. nesciam — verum q. istud non negligentia judicis contingit, sed errore 4, 1, 37. *cf. ib.* 5. quod non dico, q. sit unquam omittenda dicendi exercitatio, sed q. non sit in una ejus specie consenescendum 12, 11, 16. *cf.* 1, 10, 5. 8, 3, 42. 10, 7, 19. non q. non ille optime, sed q. plurimum refert *etc.* 11, 1, 61. quod non eo dico, q. non illud quoque solutum habeat suos quosd. pedes — sed non fluunt *etc.* 9, 4, 20. quos non ideo excuso, q. non probem, sed ut sint magis admirabiles 10, 7, 31. atque ideo nondum est perfectus orator — non solum q. aliud in alio magis eminet, sed quod non una omnibus forma placuit 12, 10, 2 *v.* Ideo.

**Quianam.** *ap. Virg.* 8, 3, 25 *N.*

**Quicunque.** I) *relat.* *α*) *adjective:* quaec. aetas operam juvandae studio memoriae dabit 11, 2, 41. quodc. proprium deerit, solvet finitionem 5, 10, 58 huic rei perit tempus, quodc. alteri datur 12, 1, 6. quoc. appellabitur modo *ib.* 9. *cf.* 9, 3, 78. *β*) *substantive:* quic. voluntati tuae non paruerit 7, 1, 21. cuic. adversarius non contradicit 5, 10, 13. Num, cuic. non affuerit 7, 1, 55 *N. et N. cr.* ap. quemc. agetur 12, 8, 15. omnia, quaec. inimicus fecerit (*Sp.* inimicis animus fuerit), per-

ferenda 6, 1, 19 *Z. cf.* 8, 3, 67. *v.* Omnis. Risus erunt, quic. haec faciet orator · *Domit. Mars.* 6, 3, 105 *N.* II) *indefinit. a) adject.:* in quo res quaec. relinquitur intelligenda 9, 3, 61. si rhetorice vocari debet sermo quic. 2, 17, 10. si per totum diem cujusc. artis unum magistrum ferat 1, 12, 5. *cf.* 9, 1, 23. numerorum notitia cuic. erudito necessaria est 1, 10, 35. distortis et quoc. modo prodigiosis corporibus 2, 5, 11. *cf.* 8, 6, 32. dum habeat ex quoc. pede ante se brevem 9, 4, 100. sermo quac. de re compositus 2, 21, 1. qui caedem telo quoc. commiserint 10, 1, 12; qualis amorem quic. alienus infans mereretur 6, Pr. 7. ex quinque partibus quaec. alia potest aliquando necessaria non esse 5, Pr. 5. quoc. alio cacozeliae genere peccantes 2, 3, 9. *cf.* 8, Pr. 17. *v.* Alius. *β*) *subst.:* hi qui sint, non cujusc. (*Sp.* cujusque) est pronuntiare 2, 5, 26 *S.* quibus similia possunt cuic. etiam cotidiano sermone succurrere 8, 3, 81. non tamen ferres quemc. dicentem 11, 1, 37. ne passim et a quoc. dicantur 8, 5, 7. *γ*) *c. Genit.:* non dico cuic. innocentium, sed — alicui 10, 7, 2. quia et inventionem *etc.* quaec. earum (*partium*) desiderat 3, 3, 15. quodc. ex his vitiis magis tulerim, quam *etc.* 11, 3, 57.

**Quidam.** I) *certa designat singula. α*) *simpliciter positum.* a) *Masc.* neque me cujusdam (*Sp.* cujusquam) sectae addixi 3, 1, 22 *Z.* testamento quidam jussit poni statuam auream 7, 9, 8. Si quend. adjicere velit, is erit Caesius Bassus, qui *etc.* 10, 1, 96; quid. nec ignobiles 2, 4, 27. aliud quosd. dicere, aliud velle 9, 2, 85. cum mortis a senatu quid. jus petunt 11, 1, 56. genus ejus unum quid. putaverunt 9, 1, 15 *v.* Puto. ut quid. vocant 9, 3, 81. illa nimia quorund. fuit observatio 9, 4, 24. Jambus non sane a Romanis celebratus est, ut proprium opus; quibusd. interpositus 10, 1, 96. quibusd. aliud agere videmur, aliud efficimus 9, 2, 62. *cf.* 4, 1, 10 *Z.* 9, 4, 80. 10, 1, 113. ap. quosd. majus est pretium 2, 5, 11. quod a quibusd. sic accipi potest 2, 3, 11. *cf.* 8, 3, 63. 9, 3, 90. a quibusd. Latinorum 6, 1, 1; *intelligitur:* saepe secubanti amatorium dedit (*sc. quaed.*) 7, 8, 2; lanas evehere Tarento non licet: oves vexit *ib.* 4. matrem occidit *ib.* 6. ex tabernaculo eduxit *ib.* (*in his tribus locis intelliges quidam*). b) *Neutr.:* nihil enim, quod in lacessendo dici potest, non etiam in repercutiendo: at quaed. propria sunt respondentium 6, 3, 46. *cf.* 7, 10, 9. nonne hiulca etiam decent, faciuntque ampliora quaed. 9, 4, 36. quaed. et (*Sp.* etiam) necessario interim sumuntur 8, 3, 27 *Z.* quaed. etiam velut laudamus 9, 2, 52. *cf.* 1, 3, 3. 1, 9, 2. 8, 2, 34. 8, 3, 33. 64. 9, 4, 18. 117. 12, 8, 11. habent tamen alii quoque Comici quaed., quae possis decerpere 10, 1, 72. *cf.* 10, 2, 19. equidem ad quaed. haec prodesse non negaverim 11, 2, 23. ut quaed. in quibusd. utique non sunt 5, 10, 64. Horatium in quibusd. nolim interpretari 1, 8, 6. in quibusd. paulum fortasse dissentiam 9, 4, 2. *cf.* 8, Pr. 9. *β*) *c. Adject.:* clarissimos quosd. 12, 10, 49. *cf.* 11, 3, 4. increduli quid. (*a. l.* quidem) et de ingenio suo pessime meriti 10, 3, 11. probos quosd. et verecundos 5, 7, 27; breves si miscentur cum quibusd. longis 9, 4, 91. *cf. ib.* 6; quaed. et sententiis parva et elocutione modica 9, 4, 13. fingendo non falsa modo sed etiam quaed. incredibilia 10, 1, 28. talem quend. 12, 1, 27. *γ*) *c. Subst.:* de quod. suo antisophiste 11, 3, 126. sunt etiam judices quid. 6, 3, 31. Lyricorum quorund. (*Sp.* quaed.) carmina 9, 4, 53. quend. non ignobilem poetam 9, 4, 90; non in hac veluti jaculatione verborum — sed in quod. longiore actu 6, 3, 43. quaed. non ita magnae vocis declinationes 11, 3, 46. ut dicta quaed. ita scripta quoque 9, 2, 34. scribit quad. in epistola 8, 3, 6. quaed. facta 11, 1,

73. sunt quaed. figurae receptae 9, 3, 4. *cf.* 91. proposita quaed. forma rerum ita expressa, ut *etc.* 9, 2, 40. quibusd. notis 9, 4, 51. in quad. primi libri parte 11, 3, 31. *cf.* 12, 10, 45. quibusd. temporibus 10, 5, 15. verba quaed. 7, 9, 2. 10, 1, 10. 29. δ) *repetitur aut similibus excipitur: Ae* syllabam varie per A et J efferebant, quid. semper ut Graeci, quid. singulariter tantum 1, 7, 18. quorund. cura tarditatis, quorund. facilitas temeritatis crimine laboravit 12, 9, 14. in quibusd. virtutes non habent gratiam, in quibusd. vitia ipsa delectant 11, 3, 178. quaed. ut miserantes, quaed. ut optantes dicimus 6, 3, 70. *cf.* 8, 3, 27. 9, 1, 3. quid. rhetoricen vim tantum, quid. scientiam sed non virtutem, quid. usum, quid. artem quidem sed a scientia et virtute dijunctam, quid. etiam pravitatem nominaverunt 2, 15, 2. Est enim quaed. praemunitio — quaed. confessio — quaed. praedictio — quaed. (*praesumtio*) emendatio, — frequentissima praeparatio 9, 2, 17. *cf.* 1, 6, 25. quid. argumenta persuasibilia — quid. civiles quaestiones — quid. materiam ejus (*rhetorices*) totam vitam vocant. Alii locum et in ethice negotialem assignant 2, 21, 2. 3. Sunt quid. remissi: quid. imperia indignantur: quosd. continet metus, quosd. debilitat: alios continuatio extundit, in aliis plus impetus facit 1, 3, 6. Cic. quod. loco scribit — alio vero 11, 1, 92. quid. illos minores probaverunt, alii floridius genus 2, 5, 18. *cf.* 2, 6, 1. 6, 1, 1. 5, 13, 36. 7, 10, 2. 9, 2, 44. 10, 1, 43. Quod nos statum, id quid. constitutionem vocant, alii quaestionem, alii quod ex quaestione appareat 3, 6, 2. *v.* Alius. separare quaed. et excipere aliqua 9, 2, 63 *v.* Aliquis. quosd. eruditos, nonnullos et grammaticos sic docere 1, 5, 15. probabilis in omnibus, sed in quibusd. suis ipse viribus minor 10, 1, 103.

II) *certum aliquod genus significat.* α) *c. Subst.* a) conveniet etiam ambulatio quaed. 11, 3, 126. quaed. inter hos status cognatio 7, 10, 1. fiunt singula connexa quod. corio 11, 2, 20 *Z.* μέτροις, id est dimensione quad. 9, 4, 45. quaed. eloquentia 2, 3, 7. habent quand. ex illa vitii similitudine gratiam 9, 3, 27. ingenia — indulgentia quad. enutrienda sunt 8, Pr. 2. secundum quend. intellectum 6, 2, 10. turpe illud intervallo quod. producimus 9, 4, 108. ne legem quand. suis liberis daret 11, 1, 83. modus quid. tenendus 12, 6, 2. audacius nec mehercule sine motu quod. 9, 1, 42. quibusd. nervis intenta sunt 10, 1, 76. historia orbem quend. contextumque desiderat 9, 4, 129. quand. Patavinitatem 8, 1, 3. cum rigore quod. 12, 10, 33. ἀναστροφή, reversio quaed. 8, 6, 65. per quand. suspicionem 9, 2, 65. verecundiam, quae est timor quid. 12, 5, 3. quaed. cum synecdoche vicinia 8, 6, 28. *cf.* 9, 3, 66. vim quand. prae se ferentia 9, 3, 54. nutantes et quad. voluptate suffusi (*oculi*) 11, 3, 76. b) *adjic. Genit.:* amore quod. operis 12, 11, 5. dono quod. providentiae 10, 1, 109. quand. persuadendi deam *ib.* 82. quad. eloquentiae frugalitate 12, 10, 21. fulgore quod. suae claritatis 10, 1, 72. lege quad. ciborum 12, 10, 41. quasd. vitae leges 5, 11, 39. quodd. intelligentiae suae lumen 8, 2, 23. figuras multas excogitandi etiam necessitas quaed. est 10, 5, 3. morum quaed. proprietas 6, 2, 9. non solum facto aliquo sed interdum quod. etiam corporis tractu 6, 3, 7 *Z.* quand. dicendi tarditatem 9, 4, 42. vi quad. veritatis 9, 2, 76; quod Attici, limati quid. et emuncti, nihil inane aut redundans ferebant 12, 10, 17 *N.* lenti quid. (*a. l.* quidem) ac remissi, non sine pondere tamen *ib.* 19. c) *addito Adject.:* quaed. ad auditum accommodata (*vox*) 11, 3, 40. aequali quad. mediocritate 10, 1, 54. aliam quand. naturam 12, 10, 43. certam quand. viam 8, Pr. 12. *v.* Certus. continuus quid. gemitus 11, 1, 54. per quand.

credibilem suspicionem 9, 2, 90. quod. Delphico oraculo 10, 1, 81. dissimulatus quid. sed non latens derisus 8, 6, 59. divina quad. mente 1, 12, 18. *cf.* 10, 1, 81. figuratae controversiae quaed. 9, 1, 14. Proinde quaed. hebes, sordida, jejuna, tristis, ingrata, vilis oratio est 8, 3, 49. humano quod. modo 10, 3, 15. imperito quod. initio 9, 4, 114. quod. inani circa voces studio 8, Pr. 18. vim quand. incredibilem 12, 2, 22. cujusd. infelicis operae 10, 1, 7. arma iis ingenita quaed. 2, 17, 14. quodd. latens tempus 9, 4, 98. amnis lucidus quid. 12, 10, 60. magna quaed. vis eloquentiae 9, 2, 33. medius quid. gradus 8, 6, 38. *cf.* 9, 1, 25. 10, 6, 1. miram quand. in orationibus vim 11, 3, 2. quaed. mixta ex varia ratione linguarum oratio 8, 3, 59. mobiliore quod. ingenio 10, 7, 21. cujusd. novae literae 9, 4, 40. quaed. scelerum offusa caligo 9, 3, 47. studio quod. oratorio 12, 2, 25. plures quasd. vitas desideramus 12, 11, 20. privata quad. persuasione 1, 2, 2. proprio quod. lepore 6, 3, 102 *v.* P r o p r i u s. recta quaed. locatio 7, 1, 1, sacra quaed. patris ejus memoria 11, 1, 59. simplicem quand. et non praeparatam orationem 9, 2, 59. suos quosd. pedes 9, 4, 20. *cf.* 139. 11, 3, 110. tertium quend. subjecit locum 9, 1, 36. unus quid. sonus 8, 3, 68 *v.* U n u s. d) *adj. velut:* v e l u t acervo q u o d. 8, 4, 26. compositione v e l u t amentis q u i b u s d. nervisve 9, 4, 9. q u i d. v e l u t ἀττικισμός 1, 8, 8. v e l u t asperso q u o d. condimento 9, 3, 4. v e l u t q u o d. fastidio 11, 3, 81. v e l u t jure q u o d. 1, 1, 8. v. opes sint q u a e d. parandae 10, 1, 5. quae v. sata q u a e d. coelo terraque degenerant 12, 10, 19. q u o d. v. tactu 4, 4, 9. v. q u o d. vestibulo 9, 4, 10; exemplorum *etc.* v. q u a s d. copias 11, 2, 1. eloquentiae v. q u o d. flumine 10, 1, 61 *v.* E l o q u e n t i a. inter spes inanes et v. somnia q u a e d. vigilantium 6, 2, 30. v. q u o d d. rationis testimonium 3, 8, 66. *cf.* 1, 8, 12; rectam q u a n d. v. faciem 9, 3, 101. v. sanctiore q u o d. aerario 10, 3, 3. v. q u o d d. simplex orationis condimentum 6, 3, 19. v. praemium q u o d d. amplissimum longi laboris 10, 7, 1. efferentem se q u a s i (*Sp.* ferocientes equos) frenis q u i b u s d. coerceamus 10, 3, 10 Z. *v.* Q u a s i. V e l u t. β) *Neutr. q u i d d a m:* acre quidd. atque expeditum 11, 3, 146. amarum q. 8, 3, 89. mixtum q. ex duobus medium 12, 10, 66. perfectum q. 11, 3, 9. plus adhuc q. collaturum eum declamatoribus 10, 1, 71. simile q. 1, 2, 31. 5, 12, 10. sublime q. et erectum 11, 1, 16. surdum q. et barbarum 12, 10, 28; cantici quidd. habent 11, 3, 167. in dicendo habent quidd., quod nobis faciat audiendi sitim 6, 3, 19. *v.* U n u s.

**Quidem.** I) *intendit et affirmat.* α) Cic. quidem omnia orationis lumina in hunc locum congerit 9, 1, 25. *cf.* 6, 1, 13. 9, 2, 101. Pyrrhon q. quas in hoc opere habere partes potest? 12, 2, 24. Poetae q. etiam verborum divisionem faciunt et transgressionem 8, 6, 66. *cf.* 6, 3, 41. 8, 3, 73 *Z.* 10, 1, 98 *Z.* voluptas — n u l l i — grata a l i t i g a t o r i b u s q. frequenter exigitur 12, 9, 10; affectus q. nemo historicorum commendavit magis 10, 1, 101. in epistolis q. dialogisve nulla contentio est *ib.* 107. *cf.* 9, 4, 18. fons q. unus 9, 3, 54. vox quidem non paene tragoedorum, sed *etc.* 12, 5, 5; Satira q. tota nostra est 10, 1, 93. *cf.* 8, 6, 31. per omnes q. species 2, 5, 14; hinc moventur q. illae cavillationes 7, 4, 37. *cf.* 9, 4, 120. defendere q. reos p r o f e c t o quam facere vir bonus malet 12, 7, 1. β) *post Pronomina:* ego quidem 9, 4, 18. 12, 5, 5. nos q. 12, 10, 46 *N.* mihi q. 10, 2, 25. meo q judicio 6, 3, 107. *cf.* 8, Pr. 18. cedendum vero in h o c q. 10, 1, 108. neque alia — multa facienda sunt: h o c q. quis — sustineat? 12, 9, 10 *N.* in h a c q. parte 9, 4, 118. *v.* H i c. i l l u d q. commune 11, 1, 77. i l l u d q.

minime verendum est 1, 12, 8 *v.* Ille. Is. in quo q. genere admonet Celsus 7, 2, 19. *cf.* 1, 2, 2. 9, 2, 107. 10, 1, 35. 10, 7, 20. 12, 10, 74. quod q. etiam aliquando multiplicari solet 5, 14, 3. γ) *c. Conjunctionib. junctum*: Et quid. (*a. l.* quidam) verbosius tradunt 4, 1, 43 *N. cr.* Et haec q. 5, 10, 38. Fuerunt et clari q. (*a. l.* quidam) auctores 5, Pr. 1. *v.* Et. ac pulcherrimum q. factum 9, 3, 40. *v.* Ac. Atque ille q. omnibus ejusd. operis auctoribus abstulit nomen 10, 1, 72. *cf.* 7, 4, 1. nam id q. facile est 3, 11, 26. *cf.* 4, 2, 60 *Z.* nam emendate q. ac lucide dicentium tenue praemium est 8, 3, 1. ut q. (*a. l.* quidam) volunt 10, 5, 22. si q. dicere dilucide virtus 8, 6, 52. γ) *c. Negat.*: ne a sententiis quid. aut verbis saltem singulis 6, 5, 1. Nec (*Sp.* Ne) velim quid. 1, 12, 17 *S. v.* Ne — quidem. II) *opponit, seq. sententia adversat.*: Et scriptor quidem semper tueri signatorem necesse habet, signator scriptorem non semper 7, 2, 53. Cic. inventionem q. ac dispositionem prudentis hominis putat, eloquentiam oratoris 8, Pr. 14. lascivus quidem in herois quoque Ovidius — Cornelius autem 10, 1, 88. *cf.* 2, 17, 3. hic flexus et cantus q., sed, quod plerique intelligere nolunt, obscurior 11, 3, 60. *cf.* 6, 3, 45. Latinis q. semper, sed etiam Graecis interim 2, 1, 1. exercitatione q. utetur omni, sed tamen erit plurimus in maximis quibusque 12, 2, 27. *cf.* 6, Pr. 15. levis q., sed non injucundus tamen 10, 1, 124. *cf.* 6, 3, 102. Non enim dixi q., sed non scripsi: nec scripsi q., sed non obii legationem: nec obii q., sed non persuasi Thebanis *Demosth.* 9, 3, 55. non antiquissimorum q., sed tamen veterum 12, 10, 32. *cf.* 9, 3, 20. non me q. omnes ostendisse confido, plurimos tamen 5, 12, 17. et non sordidis q., non tamen exquisitis 4, 2, 36. *v.* Non X. Quare artes quid. et consilia lateant —. Verborum quid. delectus *etc.* aut non sunt, aut apparent 12, 9, 5. 6.

**Quidni.** q. libenter non concesserim modo, verum etiam contenderim? 2, 6, 25.

**Quies.** vigilia an quies 7, 2, 14. tempora ab ipsa rerum natura ad quietem refectionemque nobis data 10, 3, 26. post impetratam studiis meis quiet. Pr. 1. illa per quietem visa 12, 1, 6. nec vigilantibus sed etiam quiete compositis 11, 2, 5. febrem quiete mitigavit 2, 17, 9. ea quoque, quae sensu et anima carent, ut servare vim suam possint, velut alterna quiete retenduntur 1, 3, 8.

**Quilibet.** α) non id egisse, ut ita diceret, quomodo se quilibet posse confideret, sed quomodo nemo 11, 1, 92. quibus non quil. fuerit usurus 8, 3, 24. an cujusl. auris est exigere literarum sonos? 1, 4, 7. ut exordium sumant cum clausula qual. 9, 4, 63. Varii Thyestes cuil. Graecarum comparari potest 10, 1, 98. *cf. ib.* 68. 6, 3, 102. quael. ex iis artibus 12, 11, 16; flumina — qualibet transitum praebent 5, 13, 13; ut verbo cui libebit adjiciat literam syllabamve 1, 5, 10. β) *adjungitur unus:* quamdiu quil. unus superfuerit 5, 10, 117. vel unum ex iis quodl. sufficit 12, 1, 44. *cf.* 5, 10, 67. oblivio unius eorum (*verbor.*) cujusl. 11, 2, 48. ut qual. earum rerum possemus una esse contenti 10, 1, 1. *cf.* 1, 12, 7.

**Quin.** I) *in oratione recta.* α) *simpliciter:* Quin illud adhuc adjicio 6, 2, 12. *cf.* 12, 10, 51. Q. illae ipsae (*materiae*), quae Dicta sunt ac vocantur — plurimum poterant utilitatis afferre 6, 3, 16. Q. intendendus animus in hoc quoque 2, 2, 13. *cf.* 2, 4, 5. Q. deducere deos concessum est 9, 2, 31. q. nescio, an etiam frequentior, ubi quid negatur 5, 13, 55. Q. adeo similitudo manifesta est 9, 1, 3. nam mertare atque

pultare dicebant: quin fordeum foedusque 1, 4, 14; quin eo minus id faciendum filio fuisse 11, 1, 83. *β) Adverbiis auctum*: quin etiam libros Xenophontis atq. Platonis hoc genere translatos edidit 10, 5, 2. Quin etiam lacrimas his natura mentis indices dedit 11, 3, 75. *cf.* 2, 2, 9. 2, 16, 16. 3, 1, 5. 10, 1, 23. 80. Q. compressam etiam manum pectori admovemus 11, 3, 104. Q. ex instrumento quoque heroum illorum magnitudo aestimanda nobis datur 8, 4, 24. *cf.* 12, 10, 8. ap. nostrorum vero neminem haec observatio reperiatur, q. e contrario, *Devenere locos etc.* aperte nos doceant, nihil horum ad duos pertinere 1, 5, 43. *cf.* 5, 14, 4. Q. immo ne primae quidem memoriae credendum est 1, 1, 31. *cf.* 5, 12, 1. 12, 11, 27. Sed quid una aut altera faciet, q. immo centum ac mille 7, 10, 8. non potentius erit emendare orationem? q. immo etiam jucundius 2, 5, 16. Nec, si mutis finis voluptas, rationalibus quoque: q. immo ex contrario, Quia mutis, ideo non rationalibus. 5, 11, 35. *v.* Immo. II) *in orat. obliqua:* non, quin sufficiat *etc.* 7, 3, 9 *v.* Non IX. paucos et vix ullum posse reperiri, quin (*a. l.* qui) judicium adhibentibus allaturus sit utilitatis aliquid 10, 1, 40 *N. cr.* nemo erit tam stultus, quin fateatur 4, 5, 12. nemo se tenuit agens pro patre, quin in filium figuras faceret 9, 2, 82. Num ergo dubium est, quin ei velut sunt opes quaed. quaerendae 10, 1, 5. *v.* Dubius. non quaeritur, quin ascenderis murum 4, 4, 4 *N.* Quis tam procul a literis, q. sic incipiat 7, 1, 46. Nam quis ignorat, q. id longe sit honestissimum 12, 7, 8 *N.*

**Quinam.** quaenam igitur illa forma credenda est? 8, 4, 21.

**Quincunx.** quid illo quincunce speciosius? 8, 3, 9 *N.*

**Quingenti.** numerum quingentorum flexo pollice efficientis 11, 3, 117 *N.*

**Quini.** si quinideni (*pedes*) in fronte sint, quini per latera 1, 10, 43. ubi quinae syllabae nectuntur 9, 4, 65.

**Quinquagenarius.** ut militia vacaret ex lege, quod quinq. esset 9, 2, 85.

**Quinquaginta.** q. reges ad Trojam navigaverunt 7, 2, 3. quinq. ubi erant centum inde occidit Achilles 7, 9, 8.

**Quinquennalis.** quinquennali exilio 7, 4, 43.

**Quippe.** *α)* q. id est homini naturale 1, 1, 1. Quippe *P* literae *Δ* succedit 1, 11, 5. *β)* quippe quod prope nudam praeceptorum traditionem desideret 3, 1, 2. Q. cum in Bruto M. Tullius tot millibus versuum de Romanis tantum oratoribus loquatur, et tamen de omnibus aetatis suae silentium egerit 10, 1, 38.

**Quirito.** cum proposita consultatione rogatus sententiam, si modo est sanus, non quiritet, sed quam maxime potest civili et humano ingressu mereri assensum deliberantis velit 3, 8, 59.

**Quis.** *interrogat.* I) *substant. α) simpliciter.* a) *Masc.:* quis ignorat, quin *etc.* 12, 7, 8 *N.* quis negat? 1, 6, 22. 8, 3, 9. quis utile neget 12, 10, 48. Quis nescit? (*figura*) 10, 1, 12. congerere plurima expositione quis (*Sp. quid*) prohibet 4, 2, 28 *S.* Jam hoc, quis non videt 12, 1, 8. Quis (*a. l.* qui) potis *etc. Enn.* 6, 3, 86 *N. cr.* opertos (*oculos*) quis nisi plane rudis habeat? 11, 3, 76. quis (*a. l.* quid), ap. quos, quibus praesentibus sit acturus 11, 3, 150; quis hominum liberi modo sanguinis sustineat 12, 9, 10. b) *Neutr.:* quid, quale, quantum, ad aliquid 3, 6, 36. Quid nunc agam? Quid facias? 11, 3, 104. Quid aliud natura permittit, quam *etc.* 7, 1, 49. *cf.* 9, 2, 21. Quid plus

videret, qui intrasset 8, 3, 66. Quid dicendo denique proficimus, nisi ut *etc.* 9, 2, 77; *in interrogat. suspensa:* primum constituebam, quid utraque pars vellet efficere, tum per quid 7, 1, 5. *cf.* 11, 3, 151. quid fere accideret, quid (*Sp.* quod) in praesentia videretur optimum, ostendi 9, 4, 109 *Z.* qui scierit, quid pars adversa, quid nostra habeat valentissimum 5, 13, 52. *cf.* 8, 3, 15. judicare, quid dicendum, quid dissimulandum, quid declinandum mutandumve, fingendum etiam sit 12, 8, 5. ubi dubium est, quid quo referri oporteat 7, 9, 7. ubi constat, quid fieri non possit (*Sp.* omnino non posse) 3, 8, 25. quid (*a. l.* quod) ipse sim secutus, promam 7, 1, 3. quod aperte appareat, quid (*a. l.* quod) velimus 8, 6, 58. scire, quid acti sit 4, 2, 21. indicare, quid facti sit *ib.* 128 *N. cr.* si nesciet actor, quid propositi testis attulerit 5, 7, 20; *c. Inf.*: nam quem posse reperiri, qui non metuat 7, 2, 37. c) *om. verbo:* Quid signi? 5, 10, 107. 108. Quo quid stultius? 9, 2, 82. Quid asperius lictore Verris? — Quid fortius illo, cujus *etc.* 11, 1, 40. Quid enim crudelius, quam homines honestis parentibus natos a rep. summoveri? *ib.* 85. *cf.* 9, 2, 6. 27. Sermo nullus scilicet, nisi de te: quid enim potius? *Cic.* 9, 3, 58. Quid tamen his ipsis ejus operibus sublimius *etc.* 10, 1, 91. Quid vero movendis affectibus contrarium magis? 11, 3, 58; Quid fauces et latera ad ebrietatem? 8, 4, 16. Si furem nocturnum occidere licet, quid latronem? 5, 10, 88 *N.*; discat puer, quid in literis proprium, quid commune 1, 4, 12. quid ex his optimum, — dicere experiar 2, 13, 17. d) *c. circuitu quodam:* quid sit, quod memoriam faciat 11, 2, 4. *cf.* 10, 2, 14. Miror, quid sit, quod pater tuus — te nobis varium reliquit (*Camp.* reliquerit) *Cic.* 6, 3, 48. Quid est igitur, cur dicant 12, 10, 25. e) *qualitatem significat:* quid id vocetur 7, 3, 9. lapidare quid sit, manifestum est 8, 2, 5. habeant illi divites: licet: quid essent, si aliud nihil haberent 8, 3, 8 *N.* qui id ipsum, quid sit abstinentia, ignoret 12, 2, 3. quid sit propositio 7, 1, 46. Quid sit status 3, 6, 1. quid accipere debeamus figuram 9, 1, 10. *cf.* 9, 3, 97. *β*) *c. Conjunctionib. junctum:* quis enim potius praeparabit ea, quae, cum aget, esse in causa velit 12, 3, 5. Quis en. ferat puerum *etc.*, si judicet in dicendo 8, 5, 8. Quid en. aliud est causae, ut *etc.* 6, 2, 26. *cf.* 11, 3, 57. quid en. dicerent aliud? 8, 6, 6. *cf.* 11, 1, 69. Quid en. faceret, cum tu galeam et loricam haberes 9, 3, 91. Quid en. agendum est, nisi ut *etc.* 6, 4, 20. Quid ergo tantum est artis in eloquentia? (*c. irrisione dictum*) 12, 1, 33. Quid igitur ex libidine ac luxuria spei? 12, 1, 8. Quid sit igitur potius, quam numerus 9, 4, 57. Cui (*Sp.* Qui) porro non satis est, quo (*Sp.* quod) nihil esse melius potest? 12, 10, 39 *S.* Quis vero nesciat, quanto (*a. l.* quin) aliud dicendi genus poscat dignitas senatoria? 11, 1, 45. Quid vero agit omnino eloquentia, detractis amplificandi minuendique rationibus 9, 2, 3. Nam quis nescit *etc.* 11, 1, 9. Nam quis philosophorum aut in judiciis frequens *etc.* fuit? *v.* Nam. Quis denique in ipsa reip. administratione versatus est? 12, 2, 7. Nam quid sit turpius, quam *etc.* 4, 5, 26. nam quem posse reperiri, qui non metuat 7, 2, 37. sed quid haec ad praesens propositum pertineant, non reperio. 5, 11, 31. *v. supra α*, c. *γ*) *Adverbialiter:* Quid ego commemorem Xenophontis illam jucunditatem inaffectatam? 10, 1, 82. Quid dicam vortices 1, 7, 25. Quid de nobis loquor? 12, 1, 2. Nam illa quid taceat, incertum est. 9, 3, 60. quod quid ita placuerit iis, non video 9, 4, 110 *N.* Cur armata ap. Lacedaemonios Venus? et Quid ita crederetur Cupido puer *etc.* 2, 4, 26 *N. cr.* oratori vero

quid est necesse surripere hanc transgressionem 4, 1, 78. *cf.* 4, 2, 73 *Z.* [aerumnas quid opus est? 8, 3, 26 *v.* Opus.] Quid porro multus stilus et assidua lectio juvat? 10, 7, 4. *v.* Porro. Quid tamen noceret vim Caesaris *etc.* quibusd. in locis assumere? 10, 2, 25. si, quid orationi prosit (*ironia*), apparet. 9, 1, 7 *N. v.* Prosum. Nam quid hi possint — proprium invenire? quomodo propositis ex parte diversa respondere? 2, 4, 28. δ) *transitum facit i. q. porro.* a) *simpliciter:* Quid *stloeum stlitesque*? Quid T literae cum D cognatio? 1, 4, 16 *N.* Quid equus? 5, 11, 4. Quid pro Milone? 6, 5, 10. Quid? extemporalis oratio nec alio mihi videtur mentis vigore constare. 11, 2, 3 *N.* Quid Periclea? similemne credimus *etc.* 12, 10, 24. Quid? in verbis *etc.* nonne humani ingenii modum excedit? 10, 1, 50. Quid? Herculis acta non bene Pisandros? Quid? Nicandrum secuti Macer atque Virgilius? Quid? Euphorionem transibimus? — Quid? Horatius frustra Tyrtaeum Homero subjungit? 10, 1, 56. Quid? non haec varietas mira est? 11, 2, 6. *cf.* 1, 6, 25. 2, 20, 8. 6, 3, 68. 9, 4, 139. 12, 2, 9. b) Quid ergo? Imminuenda quaed. et elevanda *etc.* consentio 4, 1, 38. Quid ergo? Nunquam haec supra fidem themata juvenibus pertractare permittemus? 2, 10, 5. Quid ergo? non est satis, omnia sic dicere, quomodo M. Tullius dixit 10, 2, 25. *cf.* 2, 3, 7. 2, 21, 15. 10, 2, 25. Quid vero? quae tota positionis ejusd. in diversos flexus exeunt? 1, 6, 15. Quid vero? si paulo est durior causa, non benevolentia judicis petenda ex aliis partibus erit *etc.* 4, 1, 25. Quid multa? 8, 3, 26. Quid plura? 9, 2, 57. 12, 11, 24. c) Quid? quod se eadem geometria tollit ad rationem usque mundi? 1, 10, 46. *cf.* 2, 17, 39. 4, 5, 7. 7, 3, 16. 11, 2, 7. Quid? quod pleraque nos illa quasi mugiente litera cludimus M *etc.* Quid? quod syllabae nostrae in B literam et D innituntur adeo aspere *etc.* 12, 10, 31; Quid? si plerumque accidit, ut faciliora sint ad intelligendum et lucidiora multo, quae a doctissimo quoque dicuntur? 2, 3, 8. *cf.* 3, 6, 17. 9, 2, 83. Quid? si agenda navalium cura? 5, 10, 89. Quid? si ipsum audissetis 11, 3, 7. Quid? si enim dicat quis 3, 6, 6. Quid enim? si praecipias imperatori, quotiens aciem instruet, dirigat frontem *etc.*? Erit haec quidem rectissima fortasse ratio, quoad licebit; sed *etc.* 2, 13, 3. Quid? cum res atrocissimas elevamus consulto 8, 4, 19.

II) *adject.:* quis testis? quis index? quod pretium? quis conscius? 7, 2, 54. Nam epilogus quidem quis unquam poterit illis Priami — precibus aequari? 10, 1, 50. quis (*a. l.* qui) hic illuxit dies *Cic.* 9, 4, 76 *N. cr.* quis agendi debeat esse finis Pr. 22. 3, 1, 1. 2, 17, 22. quis erit modus 10, 1, 38. Quis inter haec literis aut ulli bonae arti locus 12, 1, 7. nec quis (*Sp.* qui sit) numerus, nec quae nomina — sint, conveniat 3, 6, 22 *Z.* quis ordo sit rerum 7, 10, 8. *cf.* 13. quis enim bonus parens 6, Pr. 4. quis pictor — quis non faber vasculum aliquod, quale nunquam viderat, fecit? 7, 10, 9. *cf.* 9, 4, 94.

**Quis.** *indefinit.* α) sive contra — auspicia aliudve quid, quod (*a. l.* quidquid) legitimis obstet 2, 4, 35. *N. cr. v.* Alius. pecunia potest quis male uti 5, 14, 25. fecisse quid hominem, ut leonem 8, 6, 9. id, quod contra est, raro audeat quis, nisi poeta 8, 6, 25. hos sero potius quam nunquam didicisse quis dixerit 2, 17, 12. *cf.* 3, 3, 13. ubi constat quid fieri omnino non posse 3, 8, 25. fortius vero quid (*Sp.* quod) incompositum potest esse, quam vinctum et bene collocatum 9, 4, 5 *Z.* β) *post Pron. relat.:* Quod quis non habuit, non perdidit: Quem

quis amat, sciens non laedit: Quem quis heredem suum esse voluit, carum habuit, habet, habebit. 5, 10, 74. qua quis lege puniendus vel honorandus sit 7, 4, 41. *cf.* 8, 3, 8. 12, 5, 6 *N.* is, a quo insolenter quid *etc.* dictum sit 1, 5, 9. qui testamento quid jussus non fecerit 7, 4, 14. *cf.* 3, 4, 15. 7, 3, 32. γ) *post Conjunct.:* qui si quis est 10, 1, 41. *cf.* 8, Pr. 19. si quid me experimenta docuerunt 11, 2, 33. *cf.* 12, 6, 3. si cui quis profectionem suaserit 7, 3, 33. si quis falsum aliquid subjecerit 12, 3, 3. si unum quis ad se vocans dicat 1, 5, 36. Quid si enim dicat quis 3, 6, 6. si callide quid tacuisse *etc.* dicuntur 5, 13, 41. si intercapedinis nominativo quis utatur 8, 3, 46. si quis in me est alius usus vocis, quam ut 6, Pr. 4. si quae voces 5, 7, 36. si qua sunt dicta juveniliter 12, 6, 3. *cf.* 5, 12, 19. 6, Pr. 15. sive quae alia exegerit ratio 12, 9, 20. etiamsi quod (*jus*) amiserint 5, 10, 118. *v.* Si; cum quis rationem mortis in senatu reddit 7, 4, 39. *cf.* 5, 10, 35. cum in eosd. casus aut tempora aut numeros aut etiam pedes quis — incurrit 9, 1, 11. cum quid instantius dicimus 9, 3, 50. *cf.* 4, 2, 83. 5, 9, 4. cum quid veri non dicendum *etc.* sit 4, 2, 64. cum speciosius quid uberiusque dicendum est 11, 3, 84; per quem factum est, ut quis perierit 7, 3, 32. *cf.* 5, 13, 17. in hoc valet, ut acutior quis atque habilior sit ad inveniendum 6, 3, 12. *cf.* 75. ut (*a. l.* cum) se quis infirmiorem esse dicet 9, 3, 19; ne cujus alterius ope egeret 12, 11, 21. ne nos in Catonem nostrum transferremus illinc mali quid 5, 10, 9 *N. cr.* ne qua (*Sp.* quem) tam lubrica observatio fallat 1, 5, 5 *Z.* ne qua (*Sp. om.*) contraria dicamus 4, 2, 60 *Z.* ubi quis pudenda queritur 11, 1, 84. ubi vero quid exquisitius dictum accidit 12, 10, 75. δ) *in interrogatione:* an voluerit quis 5, 10, 50 *N. cr.* rectene factum quid 6, 4, 4. unum quis statum faciat an nullum 3, 6, 30. *cf.* 8, 3, 40. quid de quo dicatur 8, 6, 55. refert, his ubi quis utatur 6, 3, 27. Unde quid ortum? 7, 2, 3. quemadmodum quid sit factum 5, 10, 52.

**Quispiam.** quanta poena quempiam sit affici justum 3, 6, 42.

**Quisquam.** α) hoc miror querorque, quenquam hominem ita pessumdare alterum verbis velle *Cic.* 8, 6, 47. [adeo ut videatur (*Archilochus*) quibusd. (*a. l.* quibus), quod quoquam (*a. l.* q. quoque, *al.* q. quidem; *fortasse legendum* quo quidem) minor est, materiae esse non ingenii vitium 10, 1, 60 *N. cr. et S.*] plura quam quisq. dixit facete 6, 3, 4. quae vero haec patitur ratio, ut quisq. sit imparatus ad casus 10, 7, 3. An quisq. tam procul a concipiendis rerum imaginibus abest? 8, 3, 64. *cf.* 11, 1, 49. commoveaturne quisq. ejus fortuna 11, 1, 50. Quisquamne, non dico de homicidio *etc.* sed de calculis certe *etc.*, quisquam (*Z.* quis) denique — in lite cantat? 11, 3, 59. quae vix singula quisq. intentissima cura consequi posset 10, 1, 111. β) *post Negationes:* neque quisq. sic calumnietur 2, 1, 12. non quisq. te potius optandus nobis fuit *Asin.* 9, 4, 132. [non enim bonum, quo quisq. (*optt. Codd.* quisque) male uti potest 5, 14, 25.] ne quisq. queratur 10, 1, 45. in qua nulla cujusq. sit oratio *ib.* 55 *N. cr.* neque me cujusq. sectae addixi 3, 1, 22. nec cuiq. sunt injucunda 11, 3, 60. neque tam stultum quenq. 9, 2, 87. *cf.* 3, 6, 101. non enim perfectum est quidq., quo melius est aliud 12, 1, 9. *cf.* 11, 3, 80; ne contumeliosi in quenq. hominem ordinemve videamur 4, 1, 10. [Quae vero patitur hoc oratio, ut quisq. possit orator aliquando omittere casus? 10, 7, 3. *v.* Imparatus.] qui nullum cujusq. (*a. l.* cujusque) rei magistrum habuerunt 10, 2, 6 *N. cr.*

**Quisque.** *α*) juste tunc petere ea quisque a judice videtur, quae aliis ipse praestiterit 6, 1, 22. vox propria cuiq. est 11, 3, 18. ut vivat quemq. etiam dicere 11, 1, 30. Adjicitur communiter a duobus, Redire *etc.* Sed in hoc propria quisque (*i. e. duorum*) eorum quaestione nitetur 3, 6, 102 *S.* si singula quaeq. dissolveris 5, 13, 13; res propriae sunt cujusq. causae 10, 1, 6. *cf.* 8, 2, 3. vim cujusq. vocis 12, 3, 7. *cf.* 12, 5, 3. positis invicem cujusq. (*a. l.* cujuscunque) generis quaestiunculis 1, 3, 11 *N. cr.* nihil tamen in quaq. (*parte*) melius dicitur, quam quod aeque bene dici alibi non possit 4, 1, 53 *N. cr.* *β*) *post Pron. reflex. aut possess.:* pro se quisq. 4, 2, 97. rarum est, ut satis se quisq. (*a. l.* quisquam) vereatur 10, 7, 24. elegantes in sua quisq. materia 10, 1, 87. acti ante suum quisq. praedonem catenati 8, 3, 69. *cf.* 11, 2, 17 *N.* in foro rarum, ut sit suae rei (*a. l.* r. s.) quisq. defensor 4, 1, 46 *N.* velocitas sua cuique 7, 10, 15 *S.* facienda sua cuiq. vis, sua ratio 7, 10, 14. quod audienti frequenter aut suus cuiq. favor, aut ille laudantium clamor extorquet 10, 1, 17. suam quidq. formam poscit 11, 1, 47. qui in sua quidq. arte optime faciunt 1, 12, 9. quia suos quidque (*Libri* quisq.) horum velut mores habet 5, 10, 19 *N. cr.* accidit, ut nec suo loco quidq. (*a. l.* quicquid, *al.* quicquam *cf. Fr.*) ponatur 10, 5, 23. cum sua cuiq. sint assignata nomina 12, 10, 41. suis quaeq. literae sonis enuntientur 1, 11, 4. *v.* Suus. *γ*) *post Pron. relat.* quod imitaturus est quisq., intelligat 10, 2, 18. quod cuiq. visum est vehementer *etc.* dictum 9, 4, 13. quod quemq. magis decet 11, 3, 158. hi proprii (*loci*), quibus factum quodq. laudamus aut contra 5, 13, 57. quod in quoq. optimum est, suum facere 10, 2, 26. *cf.* 8, 2, 11. 8, 6, 29 *Z.* 10, 1, 109. 12, 10, 12. quo quaeq. oratio longius petita est 8, 3, 74. 9, 4, 83. quo plus quodq. (*verbum*) spiritus habet 8, 3, 16. *δ*) *post Pron. interrogat.:* quaerere, de quo quisq. vellet 12, 11, 21. *cf.* 11, 2, 50. quid quisq. (*a. l.* quisquis, *al.* quis) in orando postulet 9, 3, 102. quid cuiq. vendidissent 11, 2, 24. ad quae quemq. discipulorum natura compositum videret 10, 2, 20. quae in quoq auctore praecipua virtus 10, 1, 37. qua figura quidq. dicatur 9, 1, 19. qua ducum quisq. ratione sit usus 2, 5, 15. quae sint genera, quae species, qui numerus, qui cuiq. subjiciatur (*tropus*) 8, 6, 1 *N. cr. cf.* 9, 1, 22. quae in quemq. (*a. l.* quem) statum frequentissime incidant 7, 1, 64. 9, 4, 91. quid sit in quoq., quod assumitur, dissimile 5, 13, 23. *cf.* 7, 10, 10. quid quoq. flexu — dicendum 1, 8, 1 *N.* ut intersit, quid de quoque (*Sp.* quo) dicatur 8, 6, 55 *N. cr. Z.* quod quoq. loco verborum maxime quadret 9, 4, 60. *cf.* 10, 1, 8. 10, 7, 5. quo quaeq. modo res vitari vel appeti soleat 5, 10, 17. *cf.* 10, 1, 2 *N. cr.* quid quoq. (*a. l.* quoquo, *Amb.* 1. quo) modo caderet 1, 6, 16 *N. et S.* quo quemq. appellemus (*nomine*) 9, 4, 79. quo quaeq. ordine probatio sit proferenda 6, 4, 22. quid quaq. parte orationis petamus 11, 1, 6. quid in quoq. valetudinis genere faciendum sit, quid quibusq. (*a. l.* quibusve) signis providendum 7, 10, 10. *cf.* 17. quale quidq. videatur 7, 4, 24. quotus enim quisq. inveniri tam demens potest? 10, 1, 41. *ε*) *anteced. ut:* ut eos dicturus quisq. composuerat 10, 7, 30. easd. causas ut quisq. egerit, utile erit scire 10, 1, 23. ut quisq. dignitate *etc.* praecedit 11, 1, 29. locis, ut in quosq. incurrent 5, 10, 53. ut quisq. locus postulabit 10, 1, 17. *cf.* 11, 1, 77. ut quidq. succurrit — exordium (*putant*) 4, 1, 53. ut quidq. in mentem veniet 7, 10, 6 *v.* Ut; ut quisq. honestus, humilis *etc.* erit 11, 1, 42. uti (*a. l.* ut) quaeq. sint tempore, ea facere etiam ordine priora 9, 4, 25. ut quidq. (*a. l.* quid-

quid) praecipue necessarium est 10, 1, 3. ut quaeq. forma perfectissima, ita capacissima est 1, 10, 40. ut quisq. esset Ciceroni simillimus 10, 1, 39; cur quidq. accidat 11, 3, 16. ubi quodq. (*argumentum*) nascatur 5, 10, 22. ζ) *c. Superlat.:* quae abjectissimus quisq. animus utilia credit 11, 1, 13. pro reo plerumque gravissimum quidq. primum movendum est 7, 1, 11. *cf.* 18. difficillima est gravissimi cujusq. sceleris fides 4, 3, 6. erit plurimus in maximis quibusq. ac natura pulcherrimis 12, 2, 27. consuetudinem pessimi cujusq. et corruptissimi 10, 2, 14. quod in praesentissimis quibusq. periculis desit 10, 7, 1. occupet proximum quodq. 10, 1, 7. plurimum facultatis parari ex simplicissima quaq. materia 10, 5, 10. cui validissima quaeq. forma etiam in feminis placet 12, 10, 5.

**Quisquis.** frigidiora his alia, ut quidquid C. quartam haberet, ne interrogare bis videremur 1, 7, 6. I) *subst.* α) *Masc.:* Tiro aut alius, quisquis fuit 6, 3, 5. non quisq. hominem occidit 5, 14, 11. *cf.* 5, 13, 14. 12, 9, 7. quisq. autem via dicet, ducetur rerum ipsa serie 10, 7, 6. quisq. futurus est ille praeceptor 1, 2, 2. Ergo, quisq. non affuerit, exheres erit? quisquis sine exceptione? 7, 1, 50. *cf.* 6, 2, 30. [etiam rustici salse dicant in eum, quisq. aliquid (*Z.* in eo, quid aliquis, *sed legendum videtur* quod) dixerit prior 6, 3, 13 *N.*] β) *Neutr.* a) quidquid in causa est 3, 9, 4. *cf.* 11, 2, 18. quidq. est optimum, ante non fuerat 12, 11, 26. argumenta, partitiones, jocos, et quidq. est sermoni magis simile 9, 4, 131. *cf.* 11, 3, 10. 12, 9, 5. ut, quidq. non est factum, ne fieri quidem possit 12, 11, 25. non minore autem cura vitandum, quidquid est (*Sp. om.*) ἔνρυθμον 9, 4, 77 *N. cr.* quidquid enim supra tres syllabas, id est ex pluribus pedibus. 9, 4, 80. proponendum, quidq. omnino excogitari contra potest 12, 8, 10. *cf.* 1, 3, 4. 5, 10, 23. 6, 1, 29. 7, 1, 16. 8, 6, 61. obstat, quidq. (*a. l.* quod) non adjuvat 8, 6, 61. acetabula, quidquid habent 8, 6, 35 *Z.* quidq. ap. illos reperietur 10, 1, 25. *cf.* 11, 1, 52. quidq. loquemur ubicunque 10, 7, 28. non, quidq. non erit proprium, protinus et improprii vitio laborabit 8, 2, 4. nego illi dandum, quidq. optaverit 7, 5, 4. *cf.* 2, 2, 10. 7, 10, 9. quidq. in actione perpetua circa probationes utile est, idem in hac brevi atque concisa prosit 6, 4, 2. Quidq. horum alter fecisset, foedissimum videretur 11, 3, 180. accusatoris est efficere, (*Z. de conj. Sp. inser.* ut) ad quidquid faciendum causae valere videantur 7, 2, 35 *N. v.* Efficio. an quidquid optarit, accipere debeat 7, 7, 4. *cf.* 12, 10, 40. b) *adj. altero Pron.:* Verum hoc quidq. est 6, 3, 11. quidq. hoc est in me infelicium literarum 6, Pr. 3. Sed quidq. id est 9, 3, 97. ut — nec quidq. est illud adhuc acerbum, proferatur 12, 6, 2. qui melius existiment, quidq. est aliud 10, 4, 3. quidq. aliud similiter vertitur 8, 2, 7. II) *adject.:* corporibus, quibus, quoquo modo sunt composita, utique habitus est aliquis 9, 1, 10. vel alio quoquo (*a. l.* quo) modo ut tempora tria ad duo relata sescuplum faciant 9, 4, 47. (*cf.* Cic. Mil. 3. *bis*).

**Quo.** I) *de fine:* quo fugerit interim dolor ille? 11, 1, 54. quo volent, auferendum 10, 7, 23. ad id, quo manus feratur 11, 3, 92. quid quo referri oporteat 7, 9, 7. quo paulatim deducendus 7, 10, 12; quo enim prius pertinere 4, 5, 13. nec restat, quo servemus 6, 1, 10. quo me vivere juvet *Cass. Sev.* 11, 1, 57. quo schema? 5, 10, 70. II) *de causa.* α) quo sibi non praesens tantum dolor, sed etiam desperatio in posterum fieret 10, 3, 14. β) *ap. Comparat.* a) *c. Indicat.:* quo plures

in schola finguntur affectus 11, 1, 55. *cf.* 12, 9, 20. pejus adhuc, quo magis falsum est 8, 5, 20. haec ipsa magis pertinaciter haerent, quo (*Sp.* quae) deteriora sunt 1, 1, 5 *Z.* grandiori similis, quo minus strictus est 10, 1, 77. Jam secunda respiratio increscat oportet, et naturali quod. conatu, quo minus pavide dicimus, et quod magnitudo animi Milonis ostenditur 11, 3, 49. quo saepius monuerit, hoc rarius castigabit 2, 2, 5. quo quis ingenio minus valet, hoc se magis attollere conatur 2, 3, 8. quoque quid natura est magis asperum, hoc pluribus condiendum est voluptatibus 5, 14, 35. *cf.* 4, 2, 125. 9, 4, 83. 11, 3, 42. eo solo minus est, quod literae perpolierunt, quo melius 2, 12, 8. quoque est dulcius, magis perit 9, 4, 143. quo minores opes fuerunt, (*Sp. inser.* eo) majorem bene factis gloriam parit 3, 7, 13 *Z.*; *in transitu:* Quo diligentius distinguenda sunt singula, ut — ostendam 4, 2, 33. Quo magis signanda est utriusque rei differentia 9, 1, 4. *cf.* 8, 6, 74. quo minus mirum est, quod *etc.* 12, 10, 74. *cf.* 9, 4, 139. *v.* Miror. b) *c. Conjunct.:* quo essent ad agendum erectiores 9, 4, 12. Non enim recidere ea, neque polire possumus, quo (*a. l.* quae) coagmentata se magis jungant 8, 6, 63. Neque tamen protinus cesserit orator, quo minus et amicus pro amico possit verum dicere 5, 7, 2 *N.* nihil obstat, q. minus justum matrimonium sit mente coëuntium 5, 11, 32. *cf.* 12, 7, 6. cum sermoni deest aliquid, quo (*a. l.* quod) minus plenus sit 8, 3, 50. aliquas etiam, quae sunt egregiae dicendi virtutes, quo minus deceant, effici condicione causarum 11, 1, 48. neque spe, neque metu declinatus animus, quo minus optimis se partibus jungeret 12, 1, 16.

**Quoad.** q. intinguuntur calami 10, 3, 31. q. vixit 11, 3, 8. *v.* Dum. q. licet 1, 6, 20.

**Quocirca.** Q. mihi ne hic quidem locus intactus est omittendus 12, 10, 49.

**Quocunque.** q. vis, imprime (*hanc manum*) 9, 2, 42. q. respexit (*a. l.* respexerit), intueri desinit, quod propositum erat 10, 3, 23.

**Quod.** I) *c*) *Indicat.* *α*) a) abnegatam ei pecuniae partem, quod in laudes Castoris ac Pollucis exierat 11, 2, 11. *cf.* 3, 5, 15. appareatque, eum (*locum*) non tam insertum quam applicitum; vel quod dissimilis est ceteris, vel quod plerumque assumi parum apte solet, non quia desideratur, sed quia paratus est 2, 4, 30. cujus rei fides est, q. ejus scripta tantum intra famam sunt, ut *etc.* 11, 3, 8. cujus rei probatio est, q. exemplis eorum veteribus utuntur 5, 10, 120. huic simile est, q. in epilogis quidam — accommodant 7, 2, 56. Euphranorem admirandum facit, q. — fuit 12, 10, 6. fallit plerumque, q. probitas vocatur, quae est imbecillitas 6, 4, 11 *v.* Fallo. nihil proderit, q. prudentissima civitas Atheniensium non eam pro affectu sed pro numine accepit 5, 11, 38. adjiciunt his, q. saepe actores causarum eadem in aliis defendunt 2, 17, 40. *v.* Adjicio. mitto, q. quaed. nullis simulacris significari possunt 11, 2, 25. rideo, q. illi sic timent 9, 2, 86. excepto, quod pes mihi tris syllabas non videtur excedere 9, 4, 79; nihil video, nisi quod iniqui judices adv. nos sumus 8, 3, 33. *v.* Nisi IV, b; Quid? quod quaed. requisita se occultant? 11, 2, 7 *v.* Quis I, *δ.* b) *in circuitione:* Quod autem posui referre *etc.*, huc pertinet 5, 13, 25. *cf.* 10, 4, 4. *β*) *antecedente Demonstrativo:* cui accedit hoc quoque, quod genus — nihil habet proprium 8, 6, 58. *cf.* 12, 3, 3. sed hoc interest, quod rhythmo indifferens est, dactylusne *etc.* 9, 4, 48. est et circa hoc quaestio, quod memoriam quidam

inventioni subjunxerunt 3, 3, 10. cedendum vero in hoc quidem, q. *etc.* 10, 1, 108. nos hac sumus probatione contenti, q. — componimus 9, 4, 15. in schola quoque rebus ipsis affici convenit — hoc magis, quod (*a. l.* quia) illic ut litigatores loquimur frequentius, quam ut advocati 6, 2, 36 *N. cf.* 10, 1, 34. aperta figura perdit hoc ipsum, q. figura est 9, 2, 69. hoc ipso, quod (*a. l.* quo) nos adversariis summittimus 6, 2, 16 *v.* Hic; illud nunc melius, quod *cui* tribus literis enuntiamus 1, 7, 27. proprium est et illud causae, q. Amphictyones judicant 5, 10, 115. *cf. ib.* 118. 7, 4, 38. illud mali est, q. — transeunt 5, 12, 23. illud non ferendum, q. — reduxerunt 11, 3, 131. in quo vitium illud est, q. sine discrimine causarum *etc.* hoc faciunt 4, 3, 3. haec minora sunt ipso illo vitio animi, quod (*a. l.* quo) maledicus a malefico non distat, nisi occasione 12, 9, 4 *N. cr.* his illa potentiora, quod res plurimae carent appellationibus 12, 10, 34. tum illa quoque ex causa, q. mentem tantae rei intentam vacare omnibus aliis curis oportet 12, 1, 5. *cf.* 9, 4, 50. in illo plurimum erroris, q. — putant 8, 6, 17. in illo nimia subtilitate sunt lapsi q. — voluerunt 11, 3, 107; transeamus igitur id quoque, q. grammatice quondam ac musice junctae fuerunt 1, 10, 17. ne quis eo credat reprehendenda, q. multos cognovimus 12, 3, 11. Sic quoque aliqua nos incommoda — consequentur, in eo praecipue, q. multa in his relinquuntur incerta 2, 10, 14. lis omnis ex eo, q. Alexander ea Thessalis donasse dicitur, pendet 5, 10, 112. *cf.* 10, 3, 18. *v.* Is V; fit ridiculum id ipsum, quod, qui dicit illa, non ridet 6, 3, 26. *v.* Ipse II. neque alio modo eos invisos faciunt, quam quod amare ipsi videntur 6, 2, 14. quae inde contraxerint, quod non intelliguntur 8, 2, 12. *v.* Ideo. *et* Cum eo *sub* Cum *extr.* II) *c. Conjunct.* *a*) *in oratione recta:* Nec pudor videtur, quod non palam objicias, sed diffidentia 9, 2, 72. totum autem hoc adhibendum est, q. sit amplius compositionis genus, cum *etc.* 9, 4, 129. *cf.* 11, 1, 88. 12, 2, 25. hi duas praecipue rationes sequi videntur, unam, quod moribus magis consulant, — alteram, quod — liberalius tempora sua impensurus uni videatur 1, 2, 2 *N.*; cujus sententiae talis defensio est, quod indocti *etc.* pro se cum loquuntur, aliquid dicant simile principio *etc.* 2, 17, 6. *cf.* Pr. 2. plurima cavillatio contra rhetoricen ex eo est, q. ex utraque causae parte dicatur 2, 17, 30. Id non eo tantum, q. — nihil sit publicis privatisque rebus perniciosius eloquentia 12, 1, 1 *N. et Add.* non ideirco dico, q. — putem 5, 10, 119. non quod — ornent 9, 1, 37 *v.* Non II. Neque alio inventa sunt quattuor illa verba plurimis modis scripta, quod (*de conj. inseritur* quam) eum quoque maxime facere experiretur 8, 6, 64 *N. cr. et S. cf.* 8, 1, 2. quidam faciunt aperte, quod rixemur (*a. l.* quae; *Z. conjic.* rixentur) 6, 4, 9 *N. et S.* $\beta$) *in orat. obliqua:* mihi temere excidisse, quod — dixerim 7, 2, 52. excusatum esse rusticum, q. (*a. l.* qui) non interfuerit judicio, nihil patri collaturus 7, 1, 45. Placidum nomine, quod (*Sp.* quia) is acerbus natura esset 6, 3, 53 *Z.* tertium jam diem esse, quod (*a. l.* quo, *al.* ex quo) non inveniret exordium 10, 3, 14 *N.*; vel per hoc non esse artem, quod etiam contraria his doceat, vel per hoc, quod *etc.* 2, 17, 30. *cf.* 4, 1, 28. 12, 10, 16. hac quidam utendum semper putant, quod ea fiat causa lucidior 4, 5, 1; si Mancinus foedus Numantinum sic defendat, quod periturus fuerit exercitus Rom. 7, 4, 12. *cf.* 6, 3, 78. quia nihil prosit, q. constet, ducendam esse uxorem 3, 5, 12.

**Quodammodo.** si quid periculosius finxisse videbimur, quibusd. remediis praemuniendum est — Quodam modo *etc.* 8, 3, 37. finitio q.

est amphibolia 7, 10, 1. *cf.* 9, 2, 35. novum q. initium 4, 4, 9. quassa q. fit (*litera V*) 12, 10, 29. estq. solutum carmen 10, 1, 31; q. ap. memoriam deponit (*cogitatio*) 11, 2, 3. cum haec in conspectu q. collocaveram 7, 1, 4. officio fungi q. paedagogorum 1, 2, 10. illud patet, hoc se q. ostendit 8, 3, 61. q. mandata perferet 12, 3, 2. si judicet in dicendo, et q. praecipiat 8, 5, 8. arma sunt haec q. praeparanda semper 2, 1, 12. quod quidem recipit q. et Celsus 9, 2, 107; Quamlibet multa egerimus, quodam tamen modo recentes sumus ad id, quod incipimus 1, 12, 5.

**Quodsi.** quodsi in rebus — tantum possum, ut *etc.* 11, 3, 5. Q. mihi des consilium judicum sapientium 12, 10, 52. Quodsi agrorum nimia cura *etc.* multum studiis auferunt — quid putamus facturas cupiditatem, avaritiam, invidiam? 12, 1, 6. *cf. ib.* 24. 2, 17, 38. cum praesertim bonos homines bonasque causas tuenti non sit metuendus ingratus: quodsi futurus, malo tamen ille peccet 12, 7, 11. Quodsi (*Sp.* at si) satis prudenter dicenda viderint, jam prope consummata fuerit praecipientis opera: at (*Sp. om.*) si quid erraverint adhuc *etc.* 2, 6, 6 *Z.*

**Quolibet.** quo modo pervenire quolibet retro causas legentibus licet 5, 10, 84.

**Quomodo.** I) *relat.:* rhythmi — q. coeperant, currunt usque ad μεταβολήν 9, 4, 50. verum admirabilem non sic, quom. prodigia miramur 8, Pr. 33. omnia sic dicere, q. M. Tullius dixit 10, 2, 25. *cf.* 2, 8, 7. 11, 1, 66. 11, 3, 109. ut ita diceret, q. se quilibet posse confideret *ib.* 92; ut, q. Cic. dicit, locis pro cera, simulacris pro literis utamur 11, 2, 21. q. et illa Attica anus 8, 1, 2. ut non possit quaeri, an sit? q., an ultra oceanum 7, 2, 5. II) *interrogat.* α) *recte:* Q. potest probare Ciceronem, qui *etc.*? 8, 5, 33. quod q. fieri potest, nisi ipsa species est 8, 6, 58. *cf.* 10, 2, 9. alioqui q. claudet, qui placet plerisque, ditrocheus 9, 4, 105. Q. autem sequester ille — impendet aequo animo laborem in alienas actiones, cum dicturis tanti suae non sint 12, 8, 4. *v.* Tamen. Nam pugnam ineuntibus, q. tot simul metus exciderint, nisi *etc.* 12, 1, 28. *v.* Nam. quae si dici debet ab oratore — q. non, hanc quoque artem necessariam esse operi nostro, vel iniqui consentient (*Sp.* — tiant)? 1, 10, 33 *Z.* β) *oblique:* primum est, ut liqueat —. Tum quo translationis genere, quibus figuris, qualibus sententiis, quomodo, qua postremo collocatione id efficere possimus 8, 3, 41. quom. autem ironia alia sit tropi, alia schematos, suo loco reddam 9, 1, 7. id q. (*a. l.* quam) decenter fieri possit, non invenio 11, 1, 79. *cf.* 6, 2, 2. 7, 1, 54. Quo magis miror, q. Metrodorus in XII signis — trecenos et sexagenos invenerit locos 11, 2, 22. cum sit duplex quaestio, quom. et quae maxime scribi oporteat 10, 3, 4. *cf.* 1, 4, 11. ingens in epilogis verti discrimen, q. se dicenti — accommodet 6, 1, 37. hic subsecutus q. transierit — nemo sciebat *Coel.* 6, 3, 41. nihil interest, q. offendas 9, 2, 69. nec refert, quomodo sit facta amphibolia, aut quo resolvatur 7, 9, 14. *cf.* 9, 1, 7. 12, 10, 56. prospiciat, quonam modo tractandus sit discentis animus 1, 3, 6. Nescio quomodo *v.* Nescio.

**Quondam.** principem fuisse q. fori 12, 11, 3. *cf.* 6, 1, 35.

**Quoniam.** quoniam lubrica est ac fluit (*historia*) 9, 4, 129. *cf.* 3, 3, 4 *Z.* 6, 5, 1. 7, 4, 36. 8, 3, 63. 10, 3, 13. et non, q. res pares sunt, etiam id est justum, quod antecessit 7, 4, 6. q. vero maxima pars eorum similibus constat, rimandum erit *etc.* 5, 13, 23. q. tamen omnes susti-

nere non potest unus, aliquid et commendantium personis dabit 12, 7, 5. Quare declamatio, q. est judiciorum *etc.* imago, similis esse debet veritati: q. autem aliquid in se habet ἐπιδεικτικὸν, nonnihil sibi nitoris assumere 2, 10, 12.

**Quoque.** Quoque ego (*soloecismus*) 1, 5, 39. Ego quoque tibi favebo (*Cic. de coci filio*) 6, 3, 47. *α*) *c. Nominib. et Verb.:* Historia q. alere orationem quodam uberi jucundoque succo potest 10, 1, 31. *cf.* 4, Pr. 2 *Z.* 12, 2, 25. in falso q. ratio similis 7, 2, 53. quales sunt editi a Q. quoque Hortensio 2, 1, 11 *N.* *v.* Etiam. ut ira nonnunquam indoctis q. eloquentiam faciat 6, 2, 26. *cf.* 10, 1, 121; magni q. professores 2, 11, 1. modica q. eloquentia 12, 11, 29. necessaria q. orationi subtrahunt verba 8, 2, 19. sua q. confessione 6, 3, 22. nonnunquam tacitae q. cogitationes in mentem revertuntur 11, 2, 17. tenuis q. et angusta ingenii vena 6, 2, 3. *cf.* 6, 3, 32 8, 3, 86. 10, 3, 3; exclusis q. his, excusatio superest 7, 4, 14. congregantur q. verba idem significantia 9, 3, 45 *N.* quod affectant q. 11, 3, 56. hunc disertum praeceptorem prudentem q. et non ignarum docendi esse oportebit 2, 3, 7; sicut in vita in causis quoque spes improbas habent 12, 1, 13. *β*) *c. Pronom.:* Est in eo q. nonnihil, quod *etc.* 9, 4, 65. eo q. adhuc remedio utatur 11, 2, 29. quod cum sit factum iis q. temporibus — quanto nunc magis faciendum est 4, 2, 122. ut pars hominis est manus, ejus digiti, illorum q. articuli 7, 10, 7. [si erit tardus ad hoc quoque, eo adhuc (*Sp.* ad hoc, eo quoque) remedio utatur 11, 2, 29 *N. cr.*] omnia autem credibilia ex hujusmodi fontibus fluunt, An credibile sit *etc.*; illa quoque, An scelus palam factum? *etc.* 5, 10, 19. sine propositione aliqua q. satis manifestum est 4, 4, 2; facit res ead. concisam quoque orationem 8, 5, 27. quod facit syllabarum, idem verborum q. inter se copulatio 8, 3, 16. *v.* Idem. quod probavit morte q. ipsa 12, 1, 17. *γ*) *c. Conjunction. et Adv.:* erunt dilucida et negligenter quoque audientibus aperta 8, 2, 23. *cf.* 9, 3, 49. *v.* Et. et piscium q. genera alia planis gaudent, alia saxosis, regionibus etiam litoribusque discreta sunt 5, 10, 21. *v.* Etiam. etiamsi est in illis q. cantus obscurior 11, 3, 172. Sed copia (*a. l. inser.* et) q. modum egressa vitiosa est 8, 6, 16. *cf.* 8, 3, 74; cum et sic q. rarissimus ejus sit usus 1, 5, 42. *cf.* 8, 4, 20. dabuntur illis tum q. sua tempora 2, 1, 13. Illic q. — similiter argumenta ducuntur 7, 2, 16. *δ*) *in fine sententiae:* Nec si mutis finis voluptas, rationalibus q. 5, 11, 35. [agmini totidem lixas habenti, quot milites quoque (*Z. om.*) 8, 6, 42. *N. cr.*] Sed quia orationem omnem constare pedibus dixi, aliqua de his q. 9, 4, 79. *cf. ib.* 17. ubi non dissidens a voce permittitur gestus q. 11, 3, 165. Scio posse videri quibusd. speciem amplificationis hyperbolen q. 8, 4, 29. *cf.* 4, 2, 125 *Z.* Equidem et in personas tales incidi et in rem q. 9, 2, 73. *cf.* 10, 1, 115.

**Quot.** quot genera et quae quamque multae sint species 9, 1, 10. [*cf.* 7, 4, 26.] cui duas et viginti linguas, q. nationibus imperabat, traditur notas fuisse 11, 2, 50. loca infinita, per quae verba, quot (*sic Sp. de conj., optt. Codd.* quod, *a. l.* quae) sunt in quinque contra Verrem secundae actionis libris, explicentur 11, 2, 25. *N. cr.* totidem generibus corrumpitur oratio, quot ornatur 8, 3, 58 *v.* Quoque. quot in causa totidem in prosopopeia sunt varietates 11, 1, 41. *cf.* 3, 11, 6. *v.* Totidem.

**Quotcunque.** alii omnes, quotc. sint temporum, quod ad rationem pertineat, paeonas appellant 9, 4, 96 *Z.*

**Quotidie** et Quotidianus *v.* Cotidie. Cotidianus.

**Quotiens.** quotiens discessit aemulatio, succedit humanitas 11, 1, 16. *cf.* 2, 16, 10. 6, 2, 14. 8, 3, 56. 9, 2, 7. 34. 9, 3, 75. 76. ut initia clausulaeque plurimum momenti habent, q. (*Sp. conjic.* *quatenus*, *frustra*) incipit sensus aut desinit 9, 4, 67 *N.* ut nostri poëtae, q. dulce carmen esse voluerint, illorum id nominibus exornent 12, 10, 33. *cf.* 2, 4, 27. expertus sum prodesse, q. eandem materiam, rursus a me retractatam, scribere de integro juberem 2, 4, 13. Nam et ii — ignari, qui esset epilogus, q. respexisset patronus, offerebant palam 6, 1, 40. Sunt enim, qui — idque faciant, q. librum in manus resumserunt (*a. l.* resumserint) similes medicis 10, 4, 3. An, q. propria (*lex*) non est, simili sit utendum 7, 8, 7. nec unquam tanta fuerit loquendi facultas, ut non titubet atque haereat, q. ab animo verba dissentiunt 12, 1, 29; q. licebit 10, 7, 29. q. poterit 7, 6, 9. q. poterimus 7, 5, 3. *v.* Possum. q. contigerit 11, 1, 78. q. fieri poterit 3, 7, 24. q. utrumque fieri potest 4, 1, 46; quotiens autem prooemio fuerimus usi, tum — id debebit in principio postremum esse 4, 1, 76. vitium erit, quotiens vitiosum fuerit et supererit, non cum adjicietur 8, 3, 54. *cf.* 82.

**Quotus.** in hoc quota pars erit, quod aut innocentes tuebitur, aut *etc.*? 12, 1, 26 *N.* quotus enim quisque inveniri tam demens potest, qui *etc.* 10, 1, 41.

**Quousque.** *α*) q. patitur decor 1, 5, 63. q. deceat extollere, quod nobis non creditur 8, 6, 74. unde et quousque jam provecta sit orandi facultas 2, 16, 18. *β*) *de tempore:* q. sit legatus 7, 4, 36. plurimum refert, et a quo accipiat (*orator*), et quantum, et quousque 12, 7, 11 N.

## R.

**R.** Rho (*Sp. P*) literae, qua Demosthenes laboravit, Labda (*Sp. Λ*) succedit, quarum vis est apud nos quoque 1, 11, 5.

**Rabula.** *v.* Latrator.

**Radix.** I) *proprie:* Taurus — an (*sit*) radix arboris 8, 2, 13 *N.* proximas vitis radices amputant 10, 7, 28. II) *transl.:* illic radices, illic fundamenta sunt 10, 3, 3. altis rad. nixus 1, 1, 28. non subest vera vis, nec penitus immissis radicibus innititur 1, 3, 5.

**Rado.** si aures, praesertim tam delicatas, raderet 3, 1, 3; *Partic.:* fauces rasae exasperant vocem 11, 3, 20. rasas (*a. l.* raucas) fauces *ib.* 13 *N. v.* Fauces. Rarus *β*.

**Ramus.** inferiores ramos 1, 2, 26. inspirantes ramis arborum aurae 10, 3, 24. fructum ramis pluribus feret 8, 3, 10.

**Rapidus.** rapido flumini 6, 2, 6.

**Rapio.** I) *proprie.* *α*) virginem rapuit 4, 2, 68. Paris, qui rapuit 8, 4, 21; ut nihil lucrativae operae rapi aliquo momento temporis possit 10, 7, 27. *β*) *Partic.:* acerbissimis rapta fatis 6, Pr. 4; duarum raptarum optiones 7, 7, 3. *cf.* 9, 2, 70. *opp.* raptor 7, 8, 4. 9, 2, 90; rapto vivere 3, 7, 24. II) *transl.:* ex verbis occasionem turpitudinis rapere 8, 3, 47; an, etiamsi nulla ratione ductus est, impetu raptus sit 7, 2, 44. qui judicem rapere et in quem vellet habitum animi posset perducere 6, 2, 3. cogetque ire, qua rapit (*judicem*) 12, 10,

61. cum transversum vi sua judicem ferat, tamen ille non rapi videatur sed sequi 10, 1, 110.

**Raptor.** *opp.* rapta 7, 8, 4. si abdicetur raptor 7, 4, 27. excoecatus (*Sp.* exectus) est, sed raptor *ib.* 8. *Z. N.* r., nisi intra trigesimum diem et raptae patrem et suum exoraverit, pereat: qui exorato raptae patre suum non exorat, agit cum eo dementiae 9, 2, 90; [non enim furem sed raptorem (*optt. Codd.* ereptorem) *Cic.* 8, 4, 2. *S.*]

**Raritas.** per dentium raritatem 11, 3, 55. satietatem ut varietas earum (*figurarum*) ita raritas effugit 9, 3, 27.

**Raro.** raro assurgit Hesiodus 10, 1, 52. pessimum vero, Raro evenit, sed vehementer venit 9, 3, 72. r. admodum evenit 11, 1, 14. eum r. fallet eventus 12, 8, 15. r. belle respondeant 6, 3, 48. non raro 9, 4, 76 *v.* Nonnunquam. Frequenter. raro utrumque 7, 4, 36. primis quidem (*actionibus*) r. unquam, nisi forte ap. eum — dicimus 4, 1, 4 *N. cr. cf.* 5, 7, 22; [affectibus quoque iisdem fere utuntur: sed rarius hic, ille saepius ac magis (*sic ex vetere emend.*; *optt. Codd.* aliis sic aut ille *etc.*, *unde Sp. conjecit* aliis hic aliis ille *etc.*) 6, 1, 9 *N. cr.*]

**Rarus.** *α*) rarus, qui recessisset, reperiebatur 12, Pr. 3. qui vero judicem rapere *etc.* posset, rarus (*Libri* rarius) *opp.* certe sunt semperque fuerunt non parum multi 6, 2, 3 *N. cr.* aliud in scholis permittendum semper, in foro rarum (*sic optt. Codd.*, *vulg.* raro) 5, 13, 45 *N. cr.* in schola liberum est, in foro rarum, ut sit idoneus suae rei quisque defensor 4, 1, 46. [*cf.* 9, 2, 16 *N.*] idem rarum est, non sine usu tamen. Utitur eo Cicero *etc.* 5, 11, 42. quod est magis rarum 9, 2, 73; rarum est, ut satis se quisque (*a. l.* quisquam) vereatur 10, 7, 24. *cf.* 3, 10, 3. 6, 3, 38. *β*) *c. Subst.:* r. felicitas 12, 5, 6. rarum incessum neque ita longum 11, 3, 126. sed haec r. infelicitas erit 11, 2, 49. lites r. 7, 1, 43 *N.* cava et r. manus 11, 3, 103 *N.* procursio r. *ib.* 126. [illud in Lysia dicendi textum tenue atque rarum (*optt. Codd.* rasum) 9, 4, 17 *N.*] oratoria urbanitas r. 6, 3, 14. etiamsi rarus ejus rei, nonnullus tamen usus 8, 6, 30; gradatio κλίμαξ rarior esse debet 9, 3, 54; etymologia maxime rara est 7, 3, 25 *N.* rarissima ap. nos in clausulis 12, 10, 31. rarissima ap. eos reperietur illa — servitus 7, 3, 16 *N.* rariss. ejus usus 1, 5, 42.

**Ratio.** I, *α*) *c. Attributis.* a) *simpliciter:* r. Aeolica 1, 6, 31. acri r. 8, 6, 58. r. per ea, quae certa sunt, incertis fidem afferens 5, 10, 8. artificiali r. 6, 4. 4. bona r. 2, 17, 27. brevissima r. 1, 5, 29. communi et primum se offerente r. 9, 1, 4. duplex forma — sed ratio communis in partem 6, 3, 46. [cetera, quae proponuntur, communis r. habet (*Codd.* comm. hab.; *Z. cum vett. edd.* communes locos habent 5, 13, 19 *N. et N. cr.*] *v.* Communis. credibilem rat. et ordinem 4, 2, 89. *cf.* 5, 12, 13. difficilior r. 11, 1, 74. r. dissimilis 8, 5, 10. r. diversa 1, 1, 13. duplici r. 3, 7, 20. 5, Pr. 1. r. falsa 1, 10, 39. r. forensis 3, 4, 10. latius fusa r. 3, 6. 83. longior ratio (*Sp.* largior oratio) 5, 14, 17 *Z.* magna atq. honesta r. 4, 1, 7. *cf.* 12, 1, 39. aliqua justa r. 4, 2, 66. Latina r. 1, 5, 59. 63. r. linearis 1, 10, 36. majore quad. r. 4, 1, 1. r. manifesta 10, 7, 14. haec r. media 5, 13, 59 *N.* multiplex r. 9, 3, 96. r. quaed. alte petita et plerumque plura perpendens et comparans, habensque in se et inventionem et judicationem 6, 5, 3. non praedicta r. 8, 6, 52. r. probationem praestans 5, 10, 11. r. prima — altera — tertia 5, 9, 1. ex propria r. 4, 1, 44. rectissima r. 2, 13, 3. recta et simplici r. 9, 1, 3. *cf.* 1, 5, 35. r. simili 2, 4, 21.

5, 7, 24. 8, 6, 13. 12, 10, 42. varia r. 5, 14, 7. r. verissima 3, 8, 2. b) *adj. Genit.:* alia veri consilii (*Sp.* veris consiliis) r. est 3, 8, 62 *Z.* anceps ejus rei r. 6, 3, 7. ubi respondendi difficilis est r. 9, 2, 8. *cf.* 9, 4, 60. dissimilem componendi r. 9, 4, 133. rerum ipsarum r. diversa 5, 7, 36. diversa Latini sermonis r. 10, 1, 107. qualitatis duplex r. 3, 6, 79. *cf.* 6, 1, 1. 6, 3, 75. eorum facilior r. est 9, 4, 63. *v.* Facilis. verae propositionis falsa r. 5, 14, 21. non inutilis r. occupandi 4, 1, 49. quae justior acquirendi r. sit 12, 7, 10. suscipiendi (*causam*) r. justissima 12, 9, 7. quae tam manifesta ac lucida est r., quam rectae partitionis 4, 5, 3. *cf.* 10, 5, 2. utendi voce multiplex r. 11, 3, 16. musica r. numerorum 9, 4, 139 *N.* proxima discendae causae r. 12, 8, 1. rectam loquendi r. 1, 5, 35. simplicior loquendi r. fuit 8, 5, 33. non haec sola r. rei 4, Pr. 6. verbi tota fere r. 1, 5, 42. personarum non est triplex r. 4, 1, 6. quae r. et quam varia narrandi 10, 2, 27. *cf.* 8, 3, 59. c) *adjic.* *in:* faciliorem in rogando habere r. 5, 7, 10. est latens quaed. in hoc. r. et inenarrabilis 11, 3, 177. r. longior in causis et quaestionibus quam in singulis argumentis 5, 14, 11. in quibusd. r. manifesta est 8, 3, 19. commoda pronuntiandi vel potentissima in dicendo r. 10, 1, 17. morum in his (*nutricibus*) haud dubie prior r. est 1, 1, 4. quadripertitam in omnibus causis esse r. 3, 6, 83. in falso quoque r. similis 7, 2, 53. *cf.* 8, 2, 23. 12, 10, 80.

*β*) *c. Genit.* a) *Nominum:* quae in scholis abdicatorum, haec in foro exheredatorum a parentibus r. est 7, 4, 11. ead. actionis r. 12, 1, 45. analogiae r. 1, 6, 12. r. argumentorum 5, 13, 1. armorum r. 4, 2, 26. r. aspirationis 1, 5, 19. r. causae cujusque 5, 12, 14. r. comparationis 8, 6, 62 *N.* r. compositionis 9, 4, 147. correctionis r. ead. est 9, 3, 88. tam factorum quam dictorum r. est 1, 9, 5. *cf.* 5, 10, 47. 6, 3, 52. ead. dissimilium r. est 6, 3, 63. r. divisionis 8, Pr. 12. r. doctrinae 5, 10, 124. elocutionis r. 8, Pr. 13. 8, 6, 22. imperatorum ac triumphalium r. eloquentiae 11, 1, 36. prooemii atque epilogi r. 6, 2, 20. r. vel necessitatis alicujus vel erroris vel suspicionis 11, 1, 76. exercitationis hujusce r. 10, 5, 2. r. facti 4, 2, 21. *cf. ib.* 108. 6, 3, 10. r. impendiorum 1, 10, 18. inventionis r. 12, 5, 1 *N.* varia r. linguarum 8, 3, 59. luminum umbrarumque r. 12, 10, 4. r. medicinae 2, 21, 19. metrorum r. 9, 4, 49. r. mundi 1, 10, 46. r. opinionis suae 2, 15, 33. r. pedum 9, 4, 60. r. prooemii 4, 1, 52. non alia est r. pronuntiationis, quam ipsius orationis 11, 3, 30. r. ejus (*propositionis*) 5, 14, 5. propositi mei r. 9, 2, 1. r. rei 5, 10, 72. 6, 2, 2. r. sententiarum 9, 2, 78. r. sermonis conjuncti 8, 3, 40. r. siderum 1, 4, 4. melioris in posterum spei non erat r. 6, 5, 7. (*temporum*) r. 5, 10, 43. r. utilitatis 3, 8, 56. talis est r. hujusce virtutis 8, 6, 41. vitae r. Pr. 10. 10, 2, 2. *cf.* 12, 7, 1. r. vocis 1, 10, 22. b) *Verborum:* amplificandi minuendique rationibus 9, 2, 3. annuendi et renuendi r. 11, 3, 79. appellandi r. 1, 6, 31. r. argumentandi 2, 4, 41. verba eligendi et collocandi r. 10, 1, 4. cludendi inchoandique sententias r. 9, 4, 18. r. componendi *ib.* 116. conciliandi judicis r. 2, 5, 7. r. declamandi *ib.* 1. r. declinandi 1, 5, 63. r. delendi 10, 3, 31. r. dicendi 2, 11, 7 *N.* discendi r. talis, ut non multos annos poscat 12, 11, 16. r. inveniendi atque inventa disponendi 8, Pr. 1. dividendi, praeparandi, probandi r. 10, 1, 106. docendi (*Sp.* dic.) r. Pr. 23 *Z.* r. eloquendi 2, 5, 9. imitandi r. 7, 10, 9. r. jocandi 9, 2, 78. r. loquendi 9, 3, 2. movendi r. 11, 3, 156. r. narrandi probandique 12, 10, 59. probandi refutandique r. 5, 13, 56. r. scribendi 1, 4, 3. r. suadendi 3, 8, 14. 12, 2, 16. vivendi r. 1, 2, 3. *cf. et supra et infra, et v. singula Verba.*

γ) *Nominat.* a) *c. Verbo subst.:* haec est profecto ratio et certissimum praeceptorum genus, illius viri observatio 11, 1, 71. mirum dictu est, nec in promtu r. 11, 2, 43. ead. r. est eorum, quae ex poëticis fabulis ducuntur 5, 11, 17. *cf.* 11, 1, 38. utinamque esset r. minuendi 6, Pr. 7. cujus rei ead. in argumentis r. est, ut potentissima prima et summa ponantur 6, 4, 22. ead. musicis r. est 12, 10, 68. alia veris consiliis r. est 3, 8, 62. similis hic quoque superioribus r. est 4, 1, 19. *cf.* 8, 6, 13 haec ratio ut est illi arti non dissimilis 11, 2, 33. r. quae doctissimo cuique plenissima (*vulg.* plan.) est 2, 3, 6 *N. et S.* alia ap. centumviros, alia ap. privatum judicem in iisd. quaestionibus r. 5, 10, 115. quae in suscipiendis, discendis, agendis causis r. Pr. 22. sub una quaestione plures esse r. 3, 11, 6. nihil dicitur, r. cui non insit 3, 6, 104. citharae modo intenta r. doctrinae esse debet 5, 10, 124. b) *c. aliis Verbis:* et illud potest afferre r., ut *etc.* 12, 1, 36. in metalepsin quoque cadit ead. r. dictorum 6, 3, 52. si id asperum erit, cedet haec r. numeris 9, 4, 26. illo subtili praecipue r. narrandi probandique consistet 12, 10, 59. omnis vitae r. sic constat, ut *etc.* 10, 2, 2. cum hoc ipsum, quod dissimile est rationi, r. coëgerit 4, 5, 7. *cf.* 4, 2, 103. si r. ita duxerit 2, 17, 32. quae r. et ultra ducit 5, 13, 55. quando eum ad defensionem nocentium ratio duxerit 12, 1, 34. si r. efficit, ut haec non opinari sed scire videantur 2, 17, 38. in quaternas quoque ac plures haec r. ire sententias potest 9, 3, 77. sive quae alia exegerit r. 12, 9, 20. cum intervenit ratio longior (*Sp.* oratio largior) 5, 14, 17 *Z.* multum r. limabit 2, 4, 7. quae hoc patitur r. 10, 7, 3. ubi aliud ratio aliud consuetudo poscet 9, 4, 59. *cf.* 1, 7, 7. 12, 11, 5 *N.* 8, 6, 62. serius quam r. postulat 2, 1, 1. *cf.* 5, 12, 14. rationem negabant permittere 1, 6, 11. ut possimus, non exercitatio modo praestabit sed etiam ratio 10, 3, 15. *cf.* 3, 2, 1. vix tamen aut natura aut ratio — queat 10, 7, 9. subest r. 9, 3, 6. mihi cuncta rimanti talis quaed. r. succurrit 3, 4, 6. quosd. r. ipsa aegre tuetur 3, 8, 48. r., quae ad movendos leniendosque affectus plurimum valet 1, 10, 31. *cf.* 2, 3, 6. nec in personis tantum sed et in rebus versatur haec r. 9, 2, 50. *cf.* 5, 10, 47. quotiens praeceptum vicerit ratio 4, 1, 70.

δ) *Genit. et Dat.:* prospicere in dextrum et providere non rationis modo sed usus quoque est 1, 1, 34. non tantum per haec, quae sunt rationis, sed etiam per inartificialia 5, 10, 11. mollire cubilia et nidos texere *etc.* nonnullis fortasse r. est 2, 16, 16 *Z.* *Itur in antiquam silvam*, nonne propriae cujusd. r. est 1, 4, 28. cujus r. ignari 4, 2, 29. risus, quem non ignarus rationis populo dabat 11, 3, 180. experimentum velut quodd. rationis testimonium habetur 3, 8, 66. qui plurimum videntur rationis habere 2, 11, 6; eorum rationi conveniens 3, 11, 20. quae si quis gravabitur, non rationi defuerit sed homini 1, 1, 11.

ε) *Accusat.* a) *pendens ex Verbis:* qui rationem inveniendi eloquendique a praeceptoribus acceperit 10, 5, 19. in judiciis consiliisque secundum condicionem ipsius rei accommodandam r. 3, 8, 64. r. adhibita 2, 11, 4. 6, 3, 16. his omnibus admiscebitur r. dicendi Pr. 23. quae affectatur r. sententiarum 9, 2, 78. r. facti cujusque cognoscere 4, 2, 21. *v.* Cognosco. debere r. 1, 6, 4. moderationem rationemque consilia desiderant 3, 8, 60. dividenda est r. eorum 11, 1, 15. *cf.* 3, 6, 55. detractis amplificandi minuendique rationibus 9, 2, 3. ex quo (*incremento*) ducitur in utramque partem r. rei 5, 10, 72. est facienda sua cuique vis, suus usus, sua ratio 7, 10, 14 *S.* schema

fere habebit aliquam r. 1, 5, 53. *cf.* 3, 6, 90. 4, 2, 104. ut ipsum illud, quod in se r. non habet, non in ratione versetur 10, 7, 12. ut id, quod fingemus, credibilem rationem et ordinem habeat 4, 2, 89. probationes, quae credibilem r. subjectam habent 5, 12, 13. sic habenda est auctoritatis r., ne *etc.* 6, 1, 34. inseremus expositioni et brevem defensionem et rat. factorum 4, 2, 108. luminum umbrarumque invenisse r. 12, 10, 4. ad varietatem causarum r. mutanda est 10, 7, 3. omnem veritatis inquirendae r. omittit 6, 2, 6. *cf.* 2, 12, 11. contenti rationem plura quaesituris ostendere 5, 10, 31. percepta semel imitandi r. 7, 10, 9. r., qua ista exercitatio inventa sit, non pervident 2, 10, 7. neque ex aliis locis r. argumentorum in hac parte peti potest 5, 13, 1. judici r. nostrae moderationis probari debet 11, 1, 68. haec una r. proposita est servandae pecuniae 4, 2, 18. aliqua vivendi r. quaerenda est 6, Pr. 14. rat. fortasse non reddam, sentiam esse melius 9, 4, 119. *cf.* 1, 7, 26. 3, 8, 53. interrogatum hanc reddidisse r., quod *etc.* 5, 13, 43. singulis continua reddatur r. 9, 3, 95 *N. cr.* qua r. reddatur dilati criminis 7, 1, 11. r. defensionis suae reddidit 11, 1, 69. ut libertatis nostrae r. reddatur *ib.* 67. r. mortis in senatu reddit 7, 4, 39. ad reddendam r. vitae 12, 7, 1. reddita cur id fiat r. 2, 4, 12. *cf.* 6, 3, 112. remota r. honesta 12, 1, 39. cum eloquendi r. ingressi sumus 12, Pr. 3. altius omnis rei repetenda r. est 6, 2, 2. qui reposcenti filium patri velut rationem impendiorum, exponens — dicit 1, 10, 18. cum rationem facti reposcerentur 6, 3, 10. vel contra receptas persuasiones rationem sequi 2, 8, 6. duas r. sequi 1, 2, 2. *cf.* 1, 5, 63. 1, 7, 16. 3, 6, 29. sic rationem (*Sp.* rationes) sponte quad. sequantur (*audi Subjectum argumenta ex antecedentibus* varietas argumentorum; *Z. conjic.* sequatur) 5, 10, 125 *N. et S.* si quis r. subjiciat 5, 14, 21. *cf.* 9, 3, 94. esse eum (*partem*) aliquando simplicem, aliquando ratione subjecta 8, 5, 4. *cf.* 1, 9, 3. 4, 4, 8. et ad propositum subjecta r., et item in distributis supposita (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 34. *cf.* 9, 3, 93. uni rei multiplex r. subjungitur 9, 3, 96. *cf.* 5, 14, 4. elocutionis r. tractabimus 8, Pr. 13. nec rationes nec exempla tradere 5, 13, 16. viam quand. atque rationem tradere 5, 1, 3. non quia rationem videbat, sed id valetudo ipsa coegerat 2, 17, 9. b) *post Praepositt.:* haec ad propositi mei r. legat 9, 2, 1. alii omnes, quotcunque sint temporum, quod ad r. (*a. l.* orationem) pertineat (*Sp.* quae — pertineant), paeonas appellant 9, 4, 96 *N.* contra r. causae superstitione praeceptorum trahi 4, 2, 85. figurae — contra rationem (*Sp.* fidem) loquendi auctoritate veterum receptae 4, 2, 118 *Z.* dum ipse omnia secundum r. fecerit 2, 17, 25. secundum rationem rerum — animorumque habitus conformanda vox est 11, 3, 45. quaed. secundum r. eorum adjecerunt 3, 2, 3. rebus sub eand. r. venientibus *Cic.* 5, 10, 78 *N.*

ζ) *Ablat.* a) *simpliciter:* cura Protogenes, ratione Pamphilus ac Melanthius, facilitate Antiphilus est praestantissimus 12, 10, 6. quae si modica obtigerunt, possunt rat. ampliari Pr. 27. mundum ipsum ratione (*Sp. inser.* ejus) esse compositum, quam postea sit lyra imitata 1, 10, 12 *S.* sermo constat ratione, vetustate *etc.* Rationem praestat praecipue analogia, nonnunquam et etymologia 1, 6, 1. quod ratione colligitur 7, 8, 3. falsa veris similia geometria r. deprehendit 1, 10, 39. inde ad id, quod extolli volumus r. ducitur 8, 4, 15. nihil adhuc factum esse r. 6, 5, 7. quod exponebat et r. fecit credibile, et affectu quoque implevit 4, 2, 110 *Z.* carent arte, ideoque sunt disciplina et rat. (*a. l.* disciplinae traditione) formandi 11, 3, 61 *N. v.* Praeceptum.

quae non tam rat. quam sensu judicantur 8, 3, 19. juvari rat. naturam 11, 2, 9. *v.* Natura. (*analogia*) non rat. nititur sed exemplo 1, 6, 16. *v.* Exemplum. acuta interrogatio ad id, quod casu fieri solet, rat. perducet 5, 7, 29. quod non rat. scrutabimur, non poterimus invenire nisi casu 5, 10, 22. qui rat. traduci ad meliora non possunt, solo metu continentur 12, 7, 2. *v.* Metus. r. vincere, quod est mollissimum 11, 1, 90; sententiam cum r. 5, 10, 1 *N.* sine r. diserti 2, 12, 12. nec omnino sine r. est, quod vulgo dicitur, iniquum petendum, ut aequum feras 4, 5, 16. domus aedificari sine r. non potest 5, 10, 89. illa similia absurdis sunt acria, quae tanquam sine r. dicta feruntur 6, 3, 99. multos video sine rat., sine literis, qua vel impudentia vel fames duxit, ruentes 2, 20, 2. b) *c. Attributo:* auctoritate, vetustate, consuetudine plerumque defenditur (*schema*), saepe etiam r. quad. 9, 3, 3. an, etiamsi nulla rat. ductus est, impetu raptus sit, absque sententia? 7, 2, 44. qui metus doloris, mortis, superstitionis nulla rat. purgaverit 12, 2, 3. *cf.* 4, 2, 24. non rat. aliqua sed motu animi quodam 6, 3, 6. qua ducum quisque r. sit usus sapienter 2, 5, 15. *cf.* 12, 6, 7; quoniam similium alia facies in alia (*sic Z. de conj. Sp.*; *Codd.* tali) rat. 5, 11, 24 *N.* *cf.* 1, 10, 49. qua r., quod didicit, facere quam optime *etc.* possit 10, 1, 4. illa non hac r. dicta sed efficiens idem sententia Afri 5, 10, 79. eād. r. Pisistratum ad dominationem pervenisse 5, 11, 8. *cf.* 9, 1, 12. 9, 4, 11. nec paeon ead. r. brevibus incipiet ac desinet 9, 4, 48 *N.* simili r. 7, 2, 26. non una r. moveri solet (*risus*) 6, 3, 7. majore quad. rat. Graeci videntur προοίμιον nominasse 4, 1, 1; quod utraque res a recta et simplici r. (*a. l.* translatione) cum aliqua dicendi virtute deflectitur 9, 1, 3. est ex r. medicinae 2, 21, 19. quorum neutrum est turpe, cum ex bona r. proficiscitur 2, 17, 27. quae (*exercitatio*), quanquam versatur in r. simili, tamen et duplicat materiam *etc.* 2, 4, 21. quae sint in r. prooemii 4, 1, 52. *cf.* 4, 2, 26. non sine aliqua r. fecit 11, 1, 18.

II) *habet peculiarem usum in causis:* Quid sit ratio? 3, Cap. 11. r. est, qua id, quod factum esse constat, defenditur 3, 11, 4. cum ipsa r. in quaestionem venit 5, 14, 16. habet rationem et propositionem, non habet conclusionem *ib.* 1. non enim sunt hae propositiones (alioqui causa non explicabitur), sed cum suis rationibus 3, 6, 76. *v.* Assumtio. rationem appellans ἐπιχείρημα (*fig. Visellii*) 9, 2, 107 *N.* *cf.* 5, 10, 6. quod quoniam ratione colligitur, ratiocinativus (*status*) dicitur 7, 8, 3. *v.* Ratiocinatio.

III) de calculis atque rationibus 11, 3, 59. cur ipsi aliquid — rationibus domesticis — cotidie damus? 1, 12, 7.

IV) *vis homini ingenita, qua ceteris animalibus distat:* inimitabilem humanae rationi saporem 1, 10, 7. dementiam rationi obstare 7, 4, 30. nullus rationi magis obstat affectus (*quam iracundia*) 6, 3, 10. rationem nobis praecipuam dedit (*Deus*), ejusque nos socios esse cum diis immortalibus voluit 2, 16, 14. libera rationem sequenti sententia est 2, 8, 6. ab illo impetu ad rationem redit 6, 1, 28. egere omni r. 12, 1, 2. hominem ratione atq. oratione excellere ceteris 2, 20, 9. aliqua — cum ratione mutatio 9, 1, 11.

**Ratiocinatio.** (*fig. ap. Cornif.*) 9, 3, 98. Quidam epichirema rationem appellarunt, Cic. melius ratiocinationem (*Codd.* ratiocinativum) 5, 10, 6. *N. cr.* *v.* Argumentatio. si ex alio colligitur aliud, nec improprium nec inusitatum est nomen ratiocinationis 8, 4, 16. in syllogismo tota rat. ab eo est, qui intendit 3, 6, 15. et quadri-

pertitam et tripertitam et bipertitam fieri posse rat. 5, 14, 5. potuit sic constitui rat. *ib.* 12. quas dixi per rat. fieri amplificationes 8, 4, 15. *cf. ib.* 3. usus est rat. (*a. l.* ratione), qua colligerent audientes, quantum illud esset, quod inferebatur *ib.* 20 *N. cr.* ut de rat. *etc.* quaeratur 3, 6, 72.

**Ratiocinativus.** rat. quaestio 7, 1, 60. *v.* Collectivus. quod quoniam ratione colligitur, ratiocinativus appellatur (*status*) 7, 8, 3. *cf.* 3, 6, 46. 61 *seqq.* 5, 10, 6. *v.* Syllogismus.

**Ratiocinor.** ubi rursus ratiocinamur 7, 1, 61.

**Rationalis.** α) animal rat., irrationale 7, 3, 24. *cf.* 5, 10, 56. non est rationalis (*a. l.* rationale, *al.* rationabile) nec homo est 5, 8, 7 *N. cr.* si multis finis voluptas, rationalibus quoque 5, 11, 35. a rationali ad rationale (*translatio*) 8, 6, 13. β) *de inanimis:* rat. genus (*quaestionum*) 3, 5, 4. 3, 6, 54. 78. 86. *v.* Legalis. rat. status 3, 6, 56. 66. rat. partem (*philosophiae*) 12, 2, 10 *v.* Moralis.

**Ratis.** [quid secundis flatibus, quid adversis ratis (*Z. de conject. Spaldingii* ratio) poscat 12, 11, 5 *N.*] nisi si qua Ulixes rate evasit (*optt. Codd.* intervasit) Lartius *Cic.* 6, 3, 96 *Z. N. cr.* utrum rate an piscatorio navigio transierit *Coel. ib.* 41. ratibus adhuc navigaretur 10, 2, 7.

[**Ravus.** si ipsa vox fuerit — non absurda, — rava (*Z. de conj. Burmanni*, *vulg.* vana) 11, 3, 32.]

**Rea.** adulterii r. 5, 13, 9. ream tuebar 9, 2, 73.

**Reatus.** Messala primus reatum (*dixit*) 8, 3, 34.

**Rebello.** qui inter rebellantes fuerat 8, 5, 16.

**Recedo.** I) *proprie:* an jam ille cum gladio recessisset? 6, 1, 48. interim recedere sensim datur (*in orando*) 11, 3, 127. qui tam procul a portu recessisset 12, Pr. 3; ut quaed. eminere in opere, quaed. recessisse credamus 2, 17, 21. studia sapientiae — in porticus et gymnasia primum, mox in conventus scholarum recesserunt 12, 2, 8; haec in nullos flexus recedentia 10, 5, 12. II) *transl.:* ab actu, id est opere, recesserunt 2, 18, 4. administrationi reip., a qua longissime isti recesserunt 11, 1, 35. ab his affectibus, in quos inducendus est judex, recedere 11, 3, 58. a consuetudine vulgari recesserunt 2, 13, 11. a cura docendi, quod intenderint, recedunt 2, 12, 6. recesserunt ab eventu 2, 15, 13. ne ab eod. exemplo recedam 1, 6, 6. *cf.* 2, 8, 13. 7, 3, 21. is non recedit a forma qualitatis 3, 6, 79. olim jam ab illa vera imagine orandi recesserunt 5, 12, 17. Fabricium a judicio recessisse 6, 3, 40. de his sententiarum figuris, quae ab illo simplici modo indicandi recedunt 9, 2, 1. ab omni munere oratoris longius recessit 12, 2, 6. nec procul a natura recedunt 2, 10, 13. non alia vitae sectae longius a civilibus officiis recessit 12, 2, 6. a partibus recessisse 11, 1, 80. separata haec a praecepto non recedent 1, 5, 29. inviti recedunt a praeparatis 12, 9, 17. non tam procul recedendum a propriis et communibus 12, 10, 42. recessum est a quaestione 3, 11, 17. qui a stilo non recedunt 6, 1, 42. quae minimum ab usu cotidiano recedant 10, 1, 44.

**Recens.** virium plus afferunt ad discendum renovati ac recentes 1, 3, 9. quamlibet multa egerimus, quodam tamen modo recentes sumus ad id, quod incipimus 1, 12, 5. quae vetera nunc sunt, fuerunt olim nova et quaedam in usu perquam recentia 8, 3, 34. cibus non

recens, sed qui usque in posterum diem redundaret 8, 4, 17. in recenti dolore 6, 2, 26. recentes fetus 10, 4, 2. recentes rerum imagines 10, 7, 14. r. audientium intentio 4, 1, 59. recens haec lascivia deliciaeque 10, 1, 43 *N.* *cf.* 2, 5, 22. r. memoriam 11, 2, 42; unus ex amicis recentioribus 6, 3, 92.

**Recenseo.** loca recensere 11, 2, 20.

**Receptus.** receptui canet 12, 11, 4. nec — idem receptui carmen (*est*) 9, 4, 11; spiritus nec brevis — nec in receptu (*a. l.* perceptu) difficilis 11, 3, 32. rec. longior et non opportunus *ib.* 53.

**Recessus.** domum in multos diductam recessus 11, 2, 18.

**Recĭdo.** I) *proprie:* amictum recidentem 11, 3, 162. II) *transl.:* ex qua illi fortuna et in quam recidendum sit 6, 1, 23; quas in haec tria genera recidere 4, 1, 51; quae in adversarios recidunt 9, 2, 49. exemplum, quod in se fortasse recidat 5, 2, 2. *cf.* 6, 3, 8. 32. recidere (*fortunae insectatio; optt. Codd.* redire) etiam in ipsos, qui objecerunt, potest 6, 3, 28; eo res ista recidit 2, 10, 3.

**Recīdo.** I) *proprie:* quod ei pollicem recidisset 8, 5, 12. II) *transl.:* cum haec ipsa opera tempusque omne alienis negotiis datum facultatem aliter acquirendi recidant 12, 7, 10. inanem loquacitatem recidet 10, 5, 22. si reciderimus omnia (*in narrat.*) 4, 2, 20. *v.* Polio. perquam multa recidam ex orationibus ejus 12, 10, 52. *cf.* 55. velut recisam orandi potestatem 2, 16, 4.

**Recipio.** I) *proprie.* α) *de personis*: ut filium expositum recipiat 9, 2, 89. *cf.* 7, 1, 14. an regnum, offerentibus Romanis, recipiat 7, 1, 24. credidisse C talenta, et non recepisse 5, 10, 111. animam recipere 6, Pr. 13. propter quae orator bene suscipiat tale causae genus, quale, remota ratione honesta, non recepisset 12, 1, 39. recepisse jus, etiamsi quod amiserint, Thebani videantur 5, 10, 118. jusjurandum non recipiunt oblatum 5, 6, 1. *cf.* 3. qui spiritum cum stridore non recipiunt sed resorbent 11, 3, 55. *v.* Spiritus; recepta libertate 7, 3, 27. coelo receptum 3, 7, 5. β) *de inanimis:* quem nec terra recipit, nec mare 8, 5, 22. quantum recipiant aures 11, 1, 91. omnia quaecunque talis recipit fortuna 8, 3, 67. quidquid recipit in ejusmodi disceptatione natura 12, 8, 10. quod oratio nequaquam recipiet 8, 6, 66. usus recipit: *bene moratas urbes* 8, 6, 24; hos affectus aliae quoque partes recipiunt 6, 1, 51. quaed. colorem non recipiunt 4, 2, 100. quantam (*curam*) illa recipiebat aetas 1, 10, 20. ut emendationem non recipiat (*stilus*) 2, 4, 13. quae omnia recipiunt hujusmodi errorem 1, 5, 47. in illis plures excursus recipientibus 10, 5, 12. figuras mentis res ead. recipit omnes 6, 3, 70. *cf.* 9, 1, 24. iambum versus herous non recipit 1, 5, 28. (*periodus*) recipit frequenter et plura (*membra*) 9, 4, 125. qualitas maxime oratoris recipit operam (*Sp.* maxima — opera) 7, 4, 23 *Z.* illam simplicem probationem rec. refutatio 5, 13, 55. alium pro alio pedem metrorum ratio non rec. 9, 4, 49. rec. materia quaestionem 7, 1, 20. alios leges hae recipiunt status 7, 4, 25. prosa tectum pro domo recipiet 8, 6, 20. calor ille cogitationis recipit ex integro vires 10, 3, 6. ut sermo ipse Rom. non recipere videatur illam solis concessam Atticis venerem 10, 1, 100. *v.* Reperio; quae in mores recepta sunt 5, 10, 13. personae, quaestiones, *etc.* in affectus recipienda 10, 7, 15. II) *i. q. admitto, probo.* α) quod si recipias, nihil loqui tutum est 8, 3, 47. *cf.* 5, 9, 12. 9, 2, 107. quas si recipimus finitiones 6, 3, 106. ita surrepetur animo judicis,

et — asperioribus illis minus repugnabit. Quae cum receperit, etiam verecundiae defensioni facilior erit 4, 5, 21. resiliendum ab iis, quae non recipiuntur (*in dicendo*) 12, 10, 56. quod unum aliquando recipi potest, cum mala causa adhibitis extrinsecus remediis tuenda est 5, 13, 35. nondum enim recepti sumus, et custodit nos recens audientium intentio 4, 1, 59. ea quae vulgo recepta sunt 5, 11, 41. *cf.* 9, 3, 13. jam recepta est actio paulo agitatior et exigitur 11, 3, 184. recepta est a doctissimis haec differentia, et apud plurimos ac prudentissimos durat 7, 10, 4. *cf.* 3, 6, 54. remedia recipi vel respui 6, 4, 19. si recepta sunt (*verba*), modicam laudem afferunt orationi, repudiata etiam in jocos exeunt 1, 5, 71. *cf.* 8; in hoc genere prorsus recipio hanc brevem annotationem 10, 7, 31. nostri in jungendo aut in derivando paulum aliquid ausi, vix in hoc satis recipiuntur 8, 3, 31; caedi discentes, quanquam et receptum sit, et Chrysippus non improbet 1, 3, 14. *cf.* 6, 3, 103; fiunt et adjecta et detracta aspiratione *etc.* saepius frigida, aliquando tamen recipienda 6, 3, 55. *cf.* 11, 3, 59. 120. *β*) *Partic. Pract.:* haec vulgo dicta et recepta persuasione populari 5, 11, 37. sequi maxime recepta 9, 1, 9. receptum magis puto quam oratori decorum 11, 3, 104; receptae auctoritatis ac notae verecundiae 6, 3, 33. receptas aut certe claris auctoribus memoratas (*historias*) 1, 8, 18. quaed. recepta immutatio 1, 5, 13. publice recepta persuasio 3, 7, 23. rec. religioni 12, 10, 9; illa adv. omnes et recepta et non inhumana conquestio 5, 13, 41. figurae auctoritate veterum receptae 4, 2, 118. ex tribus receptis Aristarchi judicio scriptoribus 10, 1, 59. a peregrinis scholis prope recepta (*manus*) 11, 3, 103. rec. in usum nomen 5, 11, 20. necessarios maxime atq. in usum rec. (*tropos*) 8, 6, 2. ex vocibus in usum rec. 8, 6, 32.

**Recito.** recitatis in actione aut nominatis (*testibus*) 5, 7, 25 *N.* quae testimonia tabulaeve in actione recitandae, quae reservandae 7, 10, 13 *N.* si magistratus rogationem suam populo ipse recitaverit 10, 5, 13. contra recitabatur testamentum 9, 2, 35.

**Reclamo.** quae mihi quasi conspiratione quad. vulgi reclamari videntur 12, 1, 14.

**Reclino.** reclinari ad suos (*in dicendo*) 11, 3, 132.

**Reconcilio.** per hoc ipsum reconciliari 5, 7, 13.

**Recondo.** reconditus 1, 5, 65; se in locum, ex quo nihil prospici posset, recondebat (*a. l.* recumbebat, *al.* recipiebat) 10, 3, 25. opes velut sanctiore quod. aerario reconditae (*a. l.* conditae) *ib.* 3.

**Recoquo.** se (*Apollonio Moloni*) rursus formandum ac velut recoquendum dedit 12, 6, 7.

**Recordatio.** sive concoquitur, seu maturatur, quae firmissima ejus (*memoriae*) pars est, rec. 11, 2, 43. *v.* Memoria. una spe suspensos recordationis 10, 6, 6.

**Recordor.** hesternorum immemores acta pueritiae recordari 11, 2, 6. quo dato errasset, recordatus *ib.* 38.

**Recreo.** mutatione recreabitur, sicut in cibis, quorum diversitate reficitur stomachus, et pluribus minore fastidio alitur 1, 12, 5.

**Recte.** *α*) *affirmans:* recte 5, 10, 82 *N.* Rectene omnia? Recte. 6, 3, 84. *β*) *appositum:* r. absolutus 3, 5, 11. hoc nomine r. abusus 5, 10, 6. r. adjecerunt 11, 3, 106. *cf.* 4, 1, 40. r. modo ascita (*translatio*) 8, 6, 5.

quid satis r. cavetur 9, 4, 8. r. componere *ib.* 19. sinus ab humero r. velut sponte delabitur 11, 3, 144. ut purpurae r. descendant *ib.* 139. recte ac proprie affectum dicimus 6, 2, 8. *v.* Proprie. r. sentire et dicere 2, 15, 37. *v.* Dico. r. discant recteque doceant 12, 8, 4. r. disponere 10, 7, 5. recteque hoc disserit 2, 20, 9. se recte fecisse, id est honesta causa 5, 10, 35. *v.* Facio. optime incipitur a longis, recte aliquando a brevibus 9, 4, 92. vita, vultus *etc.* aliquando r. incusari solet 5, 13, 39. r. instituti 2, 2, 8. r. judicabunt *ib.* 13. 5, 10, 74. 6, 3, 3. r. loquantur 1, 1, 4. r. est occisus 3, 11, 17. 5, 14, 22. r. contradictionibus occurremus 5, 13, 50. spondeus iambo r. praeponitur 9, 4, 99. r. pronuntiandi 11, 3, 43. aliquae (*orationes*) ad cognoscendam litium quaestionem r. requiruntur 10, 1, 23. Recteque scribit ad Brutum quad. in epistola 8, 3, 6. r. subjungitur (*affectus*) 6, 1, 53. r. tractatur 4, 1, 25. qui r. valeat 5, 10, 16. hoc alii *συνωνυμίαν*, alii disjunctionem vocant, utrumque r. 9, 3, 45; rectissime traditum est 8, 3, 15.

**Rector.** vultus (*judicis*) saepe ipse r. est dicentis 12, 10, 56. labor ille carens rectore fluit 10, 1, 2. *v.* Formator. Rex.

**Rectus.** I) *proprie de directione:* ut r. sint brachia 1, 10, 16. rectum et secundum naturam caput 11, 3, 69. clavum r. 2, 17, 24 *N.* r. literarum contextus 1, 1, 25. r. corporis 2, 13, 8. r. exitu 1, 11, 7. r. facies *ib.* 9. 9, 3, 10. genua r. 11, 3, 159. r. itinere 2, 3, 9. r. limes 2, 13, 16. r. quaed. locatio 7, 1, 1. rectae ac simplices manus 9, 1, 20. *v.* Simplex. illo quincunce, qui, in quamcunque partem spectaveris, rectus est 8, 3, 9. status r. 11, 3, 159. r. via 1, 6, 22. rectissima via 3, 6, 83. 12, 2, 27; nisi rectā nos ad ea ferant 5, 10, 123. II) *transl. de qualitate.* *α*) *simpliciter.* a) *Singul.:* quasi nihil sit fas rectum esse, quod primum est 10, 4, 3. quod alias vitiosum, interim alias rectum est 1, 5, 29. ignorantia recti 12, 1, 12. ut parum rectum improbare 2, 13, 10. mutant aliquid a recto *ib.* 11. ut aliter quam est rectum verumque dicatur 6, 3, 89. alio rectum est loco 1, 5, 10. quorum nihil non rectum est, nisi cum aliquam ex his, de quibus locuti sumus, figuram accipit 9, 2, 103. Nam cum sit rectum, Nocere facile est, prodesse difficile: vehementius ap. Ovidium Medea dicit, Servare *etc.* 8, 5, 6. *in duas partes divisam esse*, rectum erat, sed durum et incomtum (*de collocatione*) 8, 6, 65; protinus adhibere curam, rectius erit 10, 3, 18. b) *Plur.:* facere, quae recta sunt 1, 3, 15. *cf.* 3, 8, 42. 10, 2, 21. ea plerumque recta sunt, nec se fingunt et confitentur 9, 2, 5 *N.* *cf.* 45. haec recta tantum et in nullos flexus recedentia *opp.* in illis plures excursus recipientibus 10, 5, 12. etiam recta mutantibus 3, 1, 7. ap. turpes recta obtinere 3, 8, 38. praecipiendo recta — reprehendendo prava 4, 2, 39. *v.* Pravus. *β*) *c. Nominib.:* recta atque, ut sic dixerim, clamosa actio *opp.* mille flexus et artes 5, 13, 2. r. casus 1, 4, 13. 1, 5, 61. clausula r. 8, 5, 13. simplici rectoque loquendi genere 9, 3, 3. r. genus *opp.* figurae 9, 2, 78. *cf.* 10, 1, 44. 89. r. judex 4, 1, 14. r. locutio 4, 1, 42. recta an ordine permutato narratio 2, 13, 5. rectae atq. emendatae orationi 2, 4, 15. *v.* Oratio. r. ordo 9, 4, 27. r. partitio 4, 5, 3. recta benevolentiae et attentionis postulatio 4, 1, 42. recta et simplici ratione 9, 1, 3. r. illa repetitione 6, 1, 2. r. (*sententiae*) 8, 5, 5. sermo r. 2, 5, 11. r. sono 11, 3, 168 *N.* omnis species, quae modo recta est (*orationis*) 12, 10, 69. r. vita Pr. 10. r. voluntati 12, 1, 31. r. vox 11, 3, 64; rectior divisio 7, 2, 39 *N.* rectissima ratio 2, 13, 3.

**Recuperatores.** (*optt. Codd.* recip.) *Cic.* 7, 3, 17.

**Recupero.** recuperandae dignitatis gratia 11, 1, 79.

**Recurro.** ad eos auctores recurrere Pr. 17. ad eam rationem recurrunt 1, 6, 13. quaed. in contrarium non recurrunt 5, 9, 6.

**Recusatio.** (*jurisjurandi*) 5, 6, 5. rec. plures interim propositiones habet: ut contra petitionem pecuniae 4, 4, 6.

**Recuso.** insolitum laborem recusabit 11, 3, 26. *cf.* 12, 11, 10. non recusat prima operis sui officia 2, 1, 8. cujus poenam non recusamus 4, 2, 70. recusat vincula 5, 10, 97; causa omnis, in qua pars altera agentis, altera recusantis est 3, 10, 1. recusanda virginibus probis 1, 10, 31; demittere me ad minora illa non recusabo Pr. 5 *v.* Nego.

**Redarguo.** redarguimus interim aperte, ut Cic. Vibium Curium, multum de annis aetatis suae mentientem — interim et simulata assensione 6, 3, 73. si crimen ipsum solicite redarguisset 11, 1, 9. refutatio cum sit in negando, redarguendo (*Codd.* arguendo) *etc.* 6, 3, 72.

**Redditio.** r. rem utramque, quam comparat, velut subjicit oculis et pariter ostendit 8, 3, 79. r. contraria, quae ἀνταπόδοσις dicitur *ib.* 77. illud pro eod. jam paene poetico spiritu, sed tamen cum sua redditione *ib.* 80.

**Reddo.** I) *propric:* passer, redde, quod debes 6, 3, 93. an datum sit, an redditum sit? 7, 2, 51. *v.* Beneficium. ut — cibus non recens redderetur, sed usque in posterum diem redundaret 8, 4, 17 *Z.* Simonides dicitur memor — corpora suis reddidisse 11, 2, 13. plus quam acceperit seminis reddat (*solum*) 12, 10, 25; reddit personis debitam dignitatem 10, 1, 62. quibusd. nisi sua natura redditur, vis omnis aufertur 11, 3, 152. tricesimus dies reddebat victo certaminis potestatem 1, 2, 24. cum — mutatio vocis alterius, in qua vitium erat, rectam loquendi rationem sit redditura 1, 5, 35 *Z.* iis testimonium reddere industriae 11, 1, 88. II) *transl.* α) a) ut scriptorum colorem etiam, quae subito effusa sunt, reddant 10, 7, 7. fulgor ille sinistras imagines reddat 11, 3, 68. *cf.* 2, 10, 2. ἀττικισμὸς ille reddens (*sic Codd.*, *Regius conjec.* redolens) Athenarum proprium saporem 6, 3, 107 *N.* tibiae sonum reddunt 11, 3, 20 *v.* Sonus. graviorem spiritum reddunt (*tibiae*) 1, 11, 7. b) judicium redditur, an reus causa sit mortis 7, 4, 43. eādem (*lingua*) jus sibi redditum ferret 11, 2, 50. *cf.* 12, 11, 4 *Z.* res vetustas reddere se et offerre 11, 2, 5. β) *in dicendo.* a) ad verbum repetita reddantur 11, 2, 39. reddidisse in loquendo paternam elegantiam 1, 1, 6. partes orationis reddi sibi soluto versu 1, 8, 13. semel auditos versus protinus reddidisse 11, 2, 51. si nomina multa per ordinem audita reddenda sunt 11, 2, 23; illa mira figurarum mixtura, in qua et primo verbo longo post intervallo redditum est ultimum, et media primis, et mediis ultima congruunt 9, 3, 40. b) ut pauca primum complectatur animo, quae reddi fideliter possint 10, 6, 3. in eo libro, quo causas corruptae eloquentiae reddebamus 8, 6, 76. *cf.* 1, 10, 47. [quorum exempla illo loco reddam (*Z.* quaerenda), quo virtutes erunt 8, 3, 51.] quae, quoniam est figura, reddetur suo loco 8, 3, 85. Mihi hanc figuram esse magis placet. Illic ergo reddetur 8, 6, 22. quae me redditurum promiseram 12, 5, 1. βραχυλογίαν vocant, quae reddetur inter schemata 8, 3, 82. *cf.* 10, 1, 75. reddam nunc, quam proximam partem dixeram esse de tropis 8, 5, 35. *cf.* 9, 1, 7. quid cuique vendidissent testibus argentariorum tabulis reddiderunt 11, 2, 24.

**Redemtio.** euntes ad redemtionem ejus (*ducis*) legati (*Sp.* redimendum eum) 7, 1, 29 *Z.*

**Redeo.** I) *proprie:* quadrupedes ad cibos viribus conservandis idoneos redeunt 2, 10, 6. redire in familiam 3, 6, 96. 101. si hoc ita est, is in exilium, si non est, redis 6, 3, 78 *N.* nunquam non frigide reditur 11, 3, 133 *v.* Eo. cum omnis motus sex partes habeat, septimus sit ille, qui in se redit, orbis 11, 3, 105. redeunte flexu *ib.* 100 *N.* ut cito redeat (*manus*) *ib.* 106. ne ad lacertum redeat (*pars tunicae*) *ib.* 140. II) *transl.:* compluribus insertis alia figura quinto demum versu redit (*Virgilius*) 8, 2, 15. nec manet semper memoria, sed aliquando etiam redit 11, 2, 7; qui ex media (*probatione*) erumpit, cito ad id redire debet, unde devertit 4, 3, 17. ut ad ea velut nova atq. aliena redeamus 10, 4, 2. qui ad omnia scripta, tanquam vitiosa, redeant *ib.* 3. redeundum rustico ad animum legumlatoris 7, 1, 52. redeamus ad judicium, et retractemus suspectam facilitatem 10, 3, 7. redeat animus ad petitorem 7, 1, 48. longius evectus sum, sed redeo ad propositum 9, 3, 87. Sed ut ad propositum redeam 11, 3, 29. *cf.* 9, 2, 4. ab illo impetu ad rationem redit 6, 1, 28; ego cum in gratiam redierim cum Appio Claudio, et redierim per Cn. Pompejum, et ego ergo cum redierim *Cic.* 9, 3, 41.

**Redhibitio.** — mancipii 8, 3, 14.

**Redigo.** in hanc consuetudinem memoria exercitatione redigenda 11, 2, 45. nihil, quod prosa scriptum, non redigi possit in quaed. versiculorum genera vel in membra 9, 4, 52. si ad necessitatem ordinis sui verba redigantur 8, 6, 62. neminem sui temporis in numerum redegerunt 10, 1, 53. in ordinem certaque intervalla redigam meas arbores 8, 3, 9. *cf.* 1, 4, 3.

**Redimo.** quem saepius a ludo redemerat soror 8, 5, 12. ab amicis redemtum ex alea 6, 3, 72. *v.* Redemtio.

**Reditus.** — ad propositum, — ad rem (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 28.

**Redoleo.** thymum redolere 12, 10, 25. [ἀττικισμὸς ille redolens (*vulg. de conject. Regii*; *optt. Codd.* reddens) Athenarum proprium saporem 6, 3, 107 *N. et S.*]

**Reduco.** I) ab exilio reducendi 5, 11, 9. erunt ad ducem reducendi 2, 6, 6. bene sudantes beneque comitati per forum reducuntur 12, 8, 3. in jaculando brachia reducimus 10, 3, 6. sinum usque ad lumbos reduxerunt 11, 3, 131; reductiora 11, 3, 46 *N. v.* Emineo. II) *transl.:* motos lacrimis judices ad justitiam reducere 6, 1, 46. ad eum statum reducenda (*judicatio*) 7, 3, 36. illa minora — quae paululum (*Sp.* qui verba paulum) declinata varie et multipliciter ad veritatem reducunt 1, 6, 32 *Z.* neque, qui recta via depulsus est, reduci ad eam, nisi alio flexu potest 2, 17, 29; innatans illa verborum facilitas in altum reducetur 10, 7, 28. in animum judicantium non reducet dolorem 11, 1, 54. plebem cum patribus in gratiam reduxisse 5, 11, 19. timor reducens animum ab iis, quae facienda sunt 12, 5, 3; et aliquando excidisse simulamus, cum quid utiliore loco reducimus: et interim nos reddituros (*Sp.* reducturos) reliquum (*Z. conjic.* relicturos) ordinem testamur 4, 2, 83 *N. et S.*

**Redundo.** pars ad moralem, pars ad rationalem tractatum redundat 12, 2, 19. ut cibus non recens redderetur sed (*Sp.* qui) usque in posterum diem redundaret 8, 4, 17 *Z.* redundat (*epitheton*) 8, 6, 40. desintne aliquae nobis necessariae literae — an rursus aliae redundent

1, 4, 9. *v.* Desum. Stesichorus redundat atque effunditur *opp.* si tenuisset modum 10, 1, 62. modum adhibuit non ingratae (nisi copia redundet) voluptati 9, 3, 74. *v.* Copia. β) *Partic.:* verbis impropriis, redundantibus 8, 3, 57. redundantia ac nimia 9, 4, 116. nihil inane aut redundans ferebant (*Attici*) 12, 10, 17. incessere ut tumidiorem — et redundantem (*Ciceronem*) *ib.* 12.

**Refectio.** tempora ad quietem et refectionem nobis data 10, 3, 26.

**Refello.** α) *res:* divisio et ad probandum valet et ad refellendum (*optt. Codd.* repell.) 5, 10, 65 *N. cr. et S. v.* Probo. ut ea (*falsa*) facilius et deprehendamus et refellamus 12, 1, 34. summis eloquentiae viribus et allevanda sunt plerumque et refellenda (*praejudicia etc.*) 5, 1, 2. (*praejudicia*) confirmantur praecipue duobus — refelluntur autem raro per contumeliam judicum 5, 2, 2. aliter oraculorum, aliter aruspicum *etc.* fides confirmari aut refelli potest 5, 7, 36. *v.* Confirmo. in refellendo approbandoque fine 7, 3, 24. refellenda mendacia 6, 4, 5. tabulas non solum refelli sed etiam accusari 5, 5, 1. β) *personas:* qui me refellere possint, si mentiar 4, 2, 86. accusator dat testem, patronus ex re ipsa refellit 5, 13, 3. *cf.* 5, 7, 9. qui metuendi testes, quomodo sint refellendi 12, 8, 14. non interrogatione sed brevi interlocutione refellendus est (*testis*) 5, 7, 26.

**Refero.** I) *proprie:* isse ad hostes et aurum retulisse 7, 1, 30. digitos ad nos referre 11, 3, 103. cum non procul ab ore refertur (*a. l.* fertur) ad nos manus *ib.* 96. ab iis, quae non adjuvant, quam mollissime pedem referre 6, 4, 19. multa cotidie dicat, quae secum auditores (*Sp.* audita) referant 2, 2, 8 *Z.* II) *transl.* α) quid studia referant, computaturum 1, 12, 17; nunquam collegae tuo gratiam referes 11, 3, 129 *v.* Gratia III.; verbum ultimum primo refertur 9, 3, 73; quae statim referri (*i. e. singulatim repeti Sp.*) non poterant, contexuntur postera die (*in arte memoriae*) 11, 2, 43 *N.* β) *c. Praepos. ad.* a) *Act.:* ad se refert quisque, quae audit 8, 3, 71. ref. hoc totum ad philosophos 3, 5, 14. ut in nominibus, si Fabius forte sit tenendus, referamus ad illum Cunctatorem 11, 2, 30. ut id, quod dubium est, ad aliquid simile referat 1, 6, 4. Theodori schola omnia refert ad capita 3, 11, 26. quod si ad intellectum referas, minutio est, si ad obscuritatem, incrementum 8, 4, 28. *cf.* 12, 10, 47. partem hanc vocant Hermagorei κατ' ἀντίληψιν, ad intellectum id nomen referentes 7, 4, 4 *N.* libentius emphasin retulerim ad ornatum orationis 8, 2, 11. summam rhetorices ad persuadendi vim retulerunt 2, 16, 11. omnia ad voluptatem referunt (*poëtae*) 8, 6, 17. b) *Pass.:* etiam remotae (*quaestiones*) a personis propriis ad aliquid referri solent *opp.* simplex quaest. 3, 5, 8. alias esse quaestiones in rebus ipsis, alias, quae ad aliquid referantur *ib.* 16. *cf.* 3, 6, 52. similitudo si ad aliquid inferius leviusque referatur 6, 3, 57. eaque aut per se inspici aut ad aliud referri 5, 8, 5. ad quod referantur omnia 3, 6, 2. *cf.* 1, 5, 37. sicut Cicero dicit, de singulis rebus propositis refertur ad singula 9, 3, 83 *N.* *cf.* 9, 1, 34. eventus ad ipsum oratorem, non ad causam refertur 8, 3, 12. quia quantitas modo ad conjecturam referatur 3, 6, 42. an ad initium summa sit referenda 5, 10, 72. ejus (*quantitatis*), quae ad numerum refertur 7, 4, 16. proprietas non ad nomen sed ad vim significandi refertur 8, 2, 6. referenda ad illam partem 5, 10, 29. altera (*observatio*), quae ad pedes refertur 9, 4, 121. interim ad rem relata,

interim ad personam 8, 5, 3. *cf.* 3, 5, 13. ipsa conjectura refertur ad qualitatem 3, 11, 17. referatur ad sensus, qui non docentur 6, 5, 2. *cf.* 9, 4, 120. causae status unus, ad quem referantur omnia 3, 11, 8. quae ad summam referantur (*quaestiones*) *ib.* 27. ut tempora tria ad duo relata sescuplum faciant 9, 4, 47. referenda pars haec quoque ad utilitatem reip. 6, 1, 22. *cf.* 5, 12, 7. in qua (*fig.*) unum ad verbum plures sententiae referuntur 9, 3, 62; licet Terentii scripta ad Scipionem Afr. referantur 10, 1, 99. γ) *c. Adv.:* quod eo referunt 3, 6, 26. quo judicium referatur *ib.* 104. *cf.* 7, 6, 4. 7, 9, 7. alio relata 3, 6, 51. (*novum sententiarum genus*) 8, 5, 16. III) *i. q. dico, narro:* hae, quas supra retuli, virtutes 4, 2, 35. quale est, quod refert (*Sp.* feret) Cicero 6, 3, 84 *Z.* si quid ita visum gentibus, populis *etc.* referri potest 5, 11, 36. neque enim pigebit, quod saepe monui, referre 5, 13, 29 *N. et S. cf.* 8, 6, 74. quod (*dictum Pompeji*) refert Marsus 6, 3, 111. *cf.* 5, 13, 27. rara haec occasio est, ut referri possint divini honores et decreta, ut publice statuae constitutae 3, 7, 17. si quis hoc referat exemplum 5, 11, 8. in epistolis haec Bruti refert verba 6, 3, 20. et jocosa quaedam videntur posse non satis urbane referri *ib.* 106 *N.*; quale refert Cic. de homine praelongo 6, 3, 67. de quibus modo retuli 11, 3, 32.

**Refert.** α) *simpliciter:* refert tamen, quorum auctoritas adhibeatur 3, 8, 36. *cf.* 5, 10, 25. 7, 4, 23. referre, quo quidque accusator modo dixerit 5, 13, 25. *cf.* 9, 4, 91. ref., his ubi quis utatur 6, 3, 27. nec ref., quomodo sit facta amphibolia, aut a quo resolvatur 7, 9, 14. nec ref. de Graeco an de Latino loquar 1, 4, 1. non tantum ref., quid et quomodo dicamus, sed etiam *etc.* 3, 3, 2. neque tam ref., qualia sint — quam quomodo efferantur 11, 3, 2. *v.* Intersum. β) *c. Appositis:* Sed quid ref.? 4, 2, 70. nihil ref. 9, 1, 17. Sed utentium (*Sp.* ad utendum) nihil ref. 8, 6, 58 *Z. N. cr.* nihil ref., brevis an longa sit ultima 9, 4, 94. *cf.* 9, 1, 7. de negligentibus, quorum nihil ref., ubi *etc.* 12, 8, 2. vocabulum an appellatio dicenda sit προσηγορία — necne, quia parvi ref., liberum opinaturis relinquo 1, 4, 21. multum ref. non solum, quid dixerint, sed etiam quid persuaserint 1, 6, 42. multum ref., utrum hoc ex invidia sit, an ex injuria 5, 12, 17. *cf.* 9, 4, 93. 97. nec plus ref., quid dicas, quam quo loco 11, 1, 7. plurimum ref., qua in re et quo modo laedat 11, 1, 61. *cf.* 3, 7, 23. 5, 11, 43. 5, 13, 4. 12, 7, 11. 12, 10, 56. plurimum referre, quam esse in hoc loco quaestionem velimus 2, 19, 1. plurimum ref. compositionis, quae quibus anteponas 9, 4, 44. nec plurimum ref. nulla haec an praedura sint 1, 6, 26. *cf.* 12, 8, 14.

**Refertus.** sententiis poëtarum orationes sunt refertae 5, 11, 39.

**Reficio.** α) refici ac renovari 12, 6, 6. *v.* Renovo. quasi militantes reficit ac reparat haec velut sagina dicendi 10, 5, 17. cum reficiat animos ac reparet varietas ipsa dicendi 1, 12, 4. urbanitas opportuna reficit animos et undecunque petita judicis voluptas levat taedium 4, 1, 49. *cf.* 6, 3, 1. rerum repetitio et congregatio memoriam judicis reficit 6, 1, 1; integri ac refecti 10, 3, 27. β) *adjic. Ablat.:* athletae otio et jucundioribus epulis reficiuntur 10, 5, 15. partitio reficit audientem certo singularum partium fine 4, 5, 22. *cf.* 4, 2, 50. ars variandi cum renovat aures, tum dicentem ipsa laboris mutatione reficit 11, 3, 44. quibus judex reficitur 4, 3, 16; rasas fauces ac latus fatigatum deformi cantico reficere 11, 3, 13. non durum sit neque abruptum, quo animi velut respirant ac refi-

ciuntur 9, 4, 62. seu reficienda brevi repetitione rerum memoria judicis, sive affectus commovendi 4, Pr. 6. v. Memoria. sententia velut fatigatum intentione stomachum judicis reficere 4, 2, 121. v. Recreo.

**Reformido.** omnes arbitros reformidet 10, 7, 16. jam a tenero non reformidare homines 1, 2, 18. in quo vitio cavendo non mediocriter errare quidam solent, qui omnia, quae sunt in usu, reformident 8, 2, 2. conatum omnem ref. 8, Pr. 2. qui frondibus teneris non putant adhibendam esse falcem, quia reformidare ferrum videntur, et cicatricem nondum pati posse 2, 4, 11. musa illa pastoralis et rustica non forum modo verum ipsam etiam urbem reformidat 10, 1, 55. communem loquendi morem reformidant 8, 2, 17. ne vera discrimina velut quend. solem reformident 10, 5, 17. qui fugiunt ac ref. omnem voluptatem 8, 5, 32. veriloquium ipse Cic., qui finxit, ref. 1, 6, 28.

**Refragor.** tacita quaed. cogitatio refragatur his omnibus 5, 7, 2. cui non refragetur ingenium 10, 6, 4.

**Refreno.** cursum dicendi refrenat 8, Pr. 27.

**Refrigero.** calor refrigeretur 9, 4, 113. aliquo urbane dicto refrigerandus 5, 7, 26 *N.* refrigerato inventionis amore Ep. ad Tryph.?

**Refrigesco.** ne oratio refrigescat 4, 3, 2 *N.* imagines mora stili refrigescunt 10, 7, 14. calor ille cogitationis, qui scribendi mora refrixit, recipit ex integro vires 10, 3, 6.

[**Refringo.** qui pudor refringit (*Z.* frangit) animum et abjicit 1, 3, 16.]

**Refugio.** ut ab iis, quae laedunt, ad ea, quae prosunt, refugiamus, 4, 1, 44. cum metu refugit (*sanguis*), abit omnis et pallore frigescit 11, 3, 78. aetatem graviorem dicitur refugisse (*Polycletus*), nihil ausus ultra leves genas 12, 10, 8. sunt haec vitia refugienda 4, 2, 43. refugit teneram delicatamque modulandi voluptatem 9, 4, 31. interim refugienda non modo distinctio quaestionum, sed omnino tractatio 4, 5, 6.

**Refutatio.** 3, 9, 1. 5, 13, 55. De refutatione 5 Cap. 13. ref. cum sit in negando, redarguendo, defendendo, elevando 6, 3, 72. ref. dupliciter accipi potest 5, 13, 1. maledictorum ref. (*egressio quaed.*) 4, 3, 15 *N.* nec iis assentior, qui detrahunt refutationem, tanquam probationi subjectam, ut Aristoteles; haec enim est, quae constituat; illa, quae destruat 3, 9, 5. v. Probatio. singulis an universis opponenda ref. 7, 10, 12. [causam — dissolvi refutatione (*sic multum discrepantes a Codd. edd. de conj. Reg.; v.* Refuto) 8, Pr. 11 *N. cr.*] v. Propositio.

**Refuto.** I) *i. q. refello:* quod indocti, et barbari, et servi — aliquid dicant simile principio, narrent, probent, refutent *etc.* 2, 17, 6. v. Probo. sua confirmare et, quae ex adverso proponerentur, refutare 5, Pr. 2. ut, quae dicendo refutare non possumus, quasi fastidiendo calcemus 5, 13, 22. si refutavimus, quae contra dicuntur 1, 2, 17. v. Contemno. aliena varie refutantur 7, 2, 50. v. Elevo. [narratione proposita confirmari aut refutari (*sic ex Codd. restituendum videtur*) 8, Pr. 11 *N. cr.*] v. Confirmo. tradat ea demum in praesentia, quae placent, remota refutandi cetera mora 8, Pr. 3 *N.* II) *i. q. repudio:* refutare temporis munera 10, 6, 6 *N.*

**Regalis.** regalia convivia 1, 10. 10.

**Regero.** velut regestae in hos commentarios, quos adolescens deduxe-

rat, scholae 3, 6, 59 *N.* *v.* Commentarius; invidiam omnem in eum regereret 11, 1, 22.

**Regina.** regina Berenice 4, 1, 19; r. omnium rerum oratio 1, 12, 18.

**Regio.** regiones etiam personis applicantur 4, 1, 30. regionum ac fluminum proprii (*venti*) 12, 10, 67. regionibus etiam discreta sunt (*genera piscium*) 5, 10, 21. fallunt verba regionibus (*oppt. Codd.* religionibus) quibusd. magis familiaria 8, 2, 13 *N. cr. et S.*

**Regno.** regnare in judiciis 10, 1, 112; (*eloquentia*) hic regnat, hic imperat, hic sola vincit 7, 4, 24. regnare maxime modum 11, 3, 181.

**Regnum.** an regnum affectet Manlius 7, 2, 2. 5, 9, 13. regni affectatorem 5, 13, 24. C. Caesari suadentes regnum affirmabimus, stare jam remp., nisi uno regente, non posse. Nam qui de re nefaria deliberat, id solum quaerit, quo modo quam minimum peccare videatur 3, 8, 47 *N.*; nunquam hoc continget malis moribus regnum 5, 12, 19.

**Rego.** reget consilia 1, 10, 3. *cf.* 12, 1, 26. haec eloquentiam regunt 6, 2, 4 *N.* vis regendorum omnium — belli — maris 3, 7, 8. nisi uno regente 3, 8, 47; quae consilio reguntur (*edd. Cic.* geruntur) 5, 14, 7 *N. cr.* regere consiliis urbes Pr. 10. r. consiliis senatum 2, 16, 19. manum suam manu superimposita regentis 1, 1, 27. an providentia regatur mundus 7, 2, 2. *v.* Providentia. (*resp.*), quae populi *etc.* potestate regerentur 5, 10, 65. plures eloquentiae facies, sed stultissimum quaerere, ad quam se recturus sit orator 12, 10, 69.

**Regredior.** ad formandos animos regressi Pr. 14. regredi (*a. l.* redire) in id 10, 6, 5 *v.* Digredior.

**Regressio.** (*fig.*) ἐπάνοδος dicitur Graece, nostri regressionem vocant 9, 3, 35.

**Regula.** nec abnuerim *tegulae* regulaeque et similium his rationem 1, 6, 33 *N.* loquendi r. 1, 7, 1. emendate loquendi r. 1, 5, 1. r. sermonis 1, 6, 44. ut quorum (*verborum*) certissima sit reg. in consuetudine 10, 2, 13; secundum communem potius loquendi consuetudinem, quam ipsam veritatis reg. 11, 1, 12. ad legem ac regulam compositum esse 12, 10, 50. locuti sunt ad hanc reg. et diligentiam 9, 4, 4; dubium (*jus*) regulā examinandum est 12, 3, 6.

**Rejectio.** rej. in alium (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 30. velut rejectione facta ad optimum pervenire 7, 1, 34 *N.*

**Rejicio.** I) *proprie:* tum sinus injiciendus humero, cujus extremam oram non rejecisse non dedecet 11, 3, 140. rejicere a sinistro togam, et si haereat, dejicere sinum *ib.* 144. rejecta in humerum toga *ib.* 131. *cf.* 164; interim velut rejici solet (*gestus*) *ib.* 105. II) *transl.:* facilius, quod rejici, quam quod adjici possit, invenient 6, 3, 5.

**Relatio.** I) *proprie i. q. reductio:* [quae (*membranae*) crebra relatione, quoad intinguntur calami, morantur manum (*sic ed. Sp.; v.* Relictio) 10, 3, 31 *N. cr. et S.*] II) *fig. ap. Cic.* (*a. l. om.*) 9, 1, 35. relationem quid accipi velit (*Cic.*) non intelligo. Nam si ὑπαλλαγὴν, aut ἐπάνοδον, aut ἀντιμεταβολὴν dicit, de omnibus locuti sumus 9, 3, 97; amplificationis genus ex relatione ad aliquid 8, 4, 21. III) *i. q. narratio:* bene a quoque dictorum rel. 2, 7, 4. causarum r. 6, 3, 77. r. meritorum 4, 1, 13. nostrorum dictorum factorumque imitatio per relationem 9, 2, 59; novitate ac varietate magis, quam si relatio (*a. l.* elatio) sit recta, delectat *ib.* 66 *N. cr.*

**Relēgo.** mala a d crimen fortunae relegamus 6, Pr. 13 *N.* totam (*partem*) a d solos auditores relegasse 3, 7, 1. rationem rectae honestaeque vitae ad philosophos relegandam Pr. 10. interdum culpa in hominem relegatur 7, 4, 13.

**Relĕgo.** deinde relegentes inveniunt, ubi posuerint (*verba*) 11, 2, 23.

[**Relictio.** quae (*membranae*) crebra relictione (*sic Z. de conj.*; *Codd.* relatione), quoad intinguntur calami, et repetitione morantur manum 10, 3, 31 *N. cr. et S.*]

**Religio.** I) *sanctum quodd. vinculum:* ut tanto clarior futura sit fides ac rel. in pronuntiando 11, 1, 75. scientiam in testibus et religionem: ingenia esse in argumentis 5, 7, 33; vetera majestas quaed. et, ut sit dixerim, religio commendat 1, 6, 1. cautiores ad custodiam suae religionis judices facit 6, 1, 20 *N.* aut vita se tuebitur, ut eum non sit credibile pejeraturum, aut ipsa vi religionis (in qua plus fidei consequetur, si *etc.*) 5, 6, 2. ἀποσιώπησις ostendit aliquid — solicitudinis vel quasi religionis 9, 2, 54. II) *imprimis ad Deos pertinet:* ut a religione superstitio distat 8, 3, 55. praecedat semper aliquid necesse est, ut in ludis honor Deorum; in theatro, non inutilis laborum remissio — et nihilo minus ead. illa religio, cum theatrum veluti quodd. illius sacri templum vocabimus 3, 8, 29. cujus mihi religionis (*i. q. precationis*) non haec sola ratio, quae maxima, est 4, Pr. 6 *N.* cujus (*Jovis in Elide*) pulchritudo adjecisse aliquid etiam receptae religioni videtur 12, 10, 9. ad religionem deum comparata lex 2, 4, 34. grandia et antiqua robora jam non tantam habent speciem, quantam religionem 10, 1, 88. sacerdotum nomine ac religione saltatio durans ad hoc tempus 1, 11, 18. de auguriis, responsis, religione denique omni 12, 2, 21; morum ac religionis ejus reip. scientia 12, 3, 1.

**Religiosus.** r. judex 4, 1, 9. r. necessitudo 1, 2, 20. *v.* Honestus.

**Relinquo.** I) *absolute:* ut relinquerent (*urbem*) 9, 2, 92. cetera majoris operis ac spiritus Latini praeceptores relinquendo necessaria grammaticis fecerunt 1, 9, 6. hi (*grammatici*) non satis credunt, excepisse, quae relicta erant 2, 1, 2. non — affectum, cum ad summum perduxerimus, relinquamus 6, 1, 29. relictis magistrorum auctoritatibus 2, 13, 7. curam morum reliquerunt Pr. 13. nihil post actum operis relinquit 2, 18, 1. reliquit vero hanc partem causae (*adversarius*) 6, 1, 4. *cf.* 6, 4, 1. quae relinquenda, quae contemnenda sint, judicare 9, 2, 4. *v.* Contemno. quaedam etiam clausulae sunt claudae atque pendentes, si relinquantur: sed sequentibus suscipi ac sustineri solent 9, 4, 70. II) *relat.* α) transtulit puellam, tanquam in gremio fratris relicturus 6, 1, 39; reliquisse signatam pecuniam 5, 11, 33. servus testamento relictus 5, 10, 67; relinquendae in utrolibet genere contra erunt vacuae tabellae 10, 3, 32. in oratione, quam pro Milone scriptam reliquit 4, 2, 25. *v.* Scribo. Theodorei solam relinquunt ultimam partem 4, 2, 32. nihil dubii relinquamus 12, 3, 40. productio et correptio in dubio relicta 7, 9, 13. id quod relinquitur *opp.* totum 5, 10, 66; hic (*Homerus*) omnes et in omni genere eloquentiae procul a se reliquit 10, 1, 51. β) *c. Praedicato:* multa in his relinquuntur incerta 2, 10, 14. pro effectis relinquunt vixdum inchoata 5, 13, 34. idque ego injudicatum relinquo 10, 1, 67. in quo res quaecunque relinquitur intelligenda 9, 3, 61. ne hoc quidem neglectum reliquisse 1, 1, 29. γ) *adjic. Dat.:* an bona Πανταλέοντι relicta sint 7, 9, 6. nihil posteritati mansurisque mox literis reliquisse 12, 10, 49. *cf.* Pr. 1. abstemius primae (*syll.*) relin-

quet (*literam* s) 1, 7, 9; nihil sibi adv. me reliquit 6, Pr. 15. si plura aliis reliquerit 12, 3, 6. quem (*affectum*) melius tacitis cogitationibus reliquisset 6, 1, 44. libertatem sibi eloquendi relinquere 11, 2, 48. vix scio, cui reliquerit hujus nominis locum 12, 7, 4. cum turba laudantium destituunt subsellia, pugnamque decretoriam imperitis relinquunt 6, 4, 6; liberum relinquo opinaturis 1, 4, 21. pater tuus te nobis varium reliquit *Cic.* 6, 3, 48. aliqua relinquimus judicibus aestimanda 9, 2, 25.

**Reliquiae.** id in usu cotidiano quasd. reliquias habet 8, 5, 1. *v.* Frequens.

**Reliquus.** *α*) *Neutr.:* Totum falsum est hoc modo — reliquum fit verum sic 5, 10, 67. Quid reliquum est? (*fig.*) 9, 2, 60. filius, quod reliquum erat, exhausit 7, 2, 17. id iterum, et tertium, et dum nihil sit reliqui 7, 1, 27. everso, quo defendimur, reliquum est, quo premimur 7, 2, 12. id si non contingit, reliquum erit, ut *etc.* 5, 7, 19. omnis in reliquum gratia novitatis praecerpitur 4, 5, 4; *Aderat janitor carceris, et carnifex praetoris*, reliqua (*a. l. inscr.* et) 9, 4, 124. Reliqua jam aequitatis (*Sp. adjic.* sunt) 7, 1, 62 *Z.* reliqua in horum species cadunt 7, 2, 35. reliqua ead. fere vero fictoque hujusmodi certamine tractantur 2, 4, 36. cum ad (*a. l. om.*) reliqua (*a. l.* aliqua) non responderet 6, 3, 93 *N. cr.* ne illud spectans judex reliquorum defensioni sit adversior 7, 1, 11. *β*) *c. Nomin.:* Quid reliquorum Socraticorum elegantiam? 10, 1, 83. sit reliqua viro forti alia optio 7, 7, 8. [reducturos reliquum (*Amb.* 1. reddituros relicum; *Z. conjic.* relicturos) ordinem 4, 2, 83 *N. et S.*] reliquae interrogandi sunt partes 5, 7, 26. [*cf.* 7, 10, 16.] habet rel. partem, ut dicat 7, 2, 21. reliquas (*sc. contubernales; a. l.* reliquias temulentiae) circumjacere passim *Coel.* 4, 2, 123 *N. cr.*

**Reluctor.** diu sum equidem reluctatus Pr. 1. fractis aquis ac reluctantibus 9, 4, 7.

**Remando.** quasi eund. cibum remandendi (*Camp.* remordendi) 11, 2, 41.

**Remaneo.** ut non remaneant amoris vestigia, et sacra quaed. patris ejus memoria 11, 1, 59. unde adhuc remanet illud, Rogat, boni consulas 1, 6, 33. ap. quos remansit, quod oratori necessarium est 12, 2, 8. illud et in consuetudine remansit 9, 3, 14.

**Remedium.** hoc illis commune remedium est, si — appareat 11, 1, 72. in quibus omnibus commune rem. est, ut *etc. ib.* 87. ne hoc quidem infirmae memoriae r. est, nisi in iis, qui *etc.* 11, 2, 49. facile erat hujus metus r. 1, 2, 6. facile r. est ubertatis 2, 4, 6. adv. consulta senatus et decreta principum vel magistratuum r. nullum est, nisi *etc.* 5, 2, 5. si deerunt haec r., ad illa declinandum est 7, 2, 30; ut remedia perinde perseverent adhibere vel desinant, ut illa recipi vel respui vident 6, 4, 19. *v.* Adhibeo. frequenter est vulnus in iis, et orator remedium inveniet 12, 8, 8. ut remedia, quae alioqui natura sunt aspera, molliantur 2, 4, 12; admirabili (*Sp.* in adm.) et turpi remediis opus est 4, 1, 41 *Z.* si quid periculosius finxisse videbimur, quibusd. remediis praemuniendum est 8, 3, 37. adv. reliqua uti remediis 4, 2, 101. *cf.* 11, 2, 29.

**Remex.** remigem cantus hortatur 1, 10, 16.

**Remigo.** volucres pennis remigare *Virg.* 8, 6, 18.

**Remisse.** alia concitate, alia rem. dicenda 10, 2, 23. *cf.* 12, 10, 71. remissius et pro suo ingenio pater Gallio 9, 2, 91.

**Remissio.** non inutilis laborum r. 3, 8, 29. r. vocis 1, 10, 25. danda est omnibus aliqua r. 1, 3, 8. modus sit remissionibus, ne aut odium studiorum faciant negatae, aut otii consuetudinem nimiae *ib.* 11.

**Remitto.** I) *proprie:* quattuor (*digitis*) remissis magis quam tensis 11, 3, 99. *cf.* 101. rem. humeris *ib.* 84. *v.* Humerus. intenti, rem. oculi *ib.* 75. tristitia deductis, hilaritas remissis (*superciliis*) ostenditur *ib.* 79. II) *transl.* α) finge nos — remittere vel etiam convinci 7, 1, 20; ut id, quod firmissimum duxerit se habere, remittat, et ad leviora transcendat 7, 1, 21. animos remittunt 9, 4, 11. *v.* Concito. remittere potius quam intendere cogitationem 10, 3, 24. velut remissa priore contentione 7, 8, 2. ita nec superior successu curam remittebat, et dolor victum ad depellendam ignominiam concitabat 1, 2, 24. quem (*dolorem*) si usquam remiserit 11, 1, 54. ad remittendam intentionem judicis, quam adversario praestat 4, 1, 38. *cf.* 11, 1, 53; quae res poenam advocati remiserit 7, 1, 60. remissa quibusd. temporibus ciborum *etc.* certa necessitate 10, 5, 15; cui objectum crimen — remiserat Claudius 8, 5, 16. si qua fuerint minus effecta, imperitanti fortunae remittantur 6, Pr. 15; ex quibus aliqua citra summam quaestionem remitti solent 7, 1, 22. remittendum aliquid ex cura verborum 10, 7, 22. β) *Partic.:* sunt quidam, nisi institeris, remissi 1, 3, 6. *v.* Lentus; rem. affectibus 10, 1, 73. egressiones r. 11, 3, 164. *v.* Lenis. tum intentis, tum remissis modis 11, 3, 17. hae particulae prout sunt remissae, exultantes 9, 4, 69; vox, ut nervi, quo remissior, hoc gravior et plenior; quo tensior, hoc tenuis et acuta magis est 11, 3, 42. vehementi remissius atq. vehementius (*aliquid*) invenitur 12, 10, 67. III) *ad aliquem i. q. rejicio:* non igitur jam usque ad Coccum et Andocidem remittemur 12, 10, 21; a quibus appellatum erit, si forte ad eosd. remittemur 11, 1, 76.

**Remotio.** argumentorum genus ex remotione 5, 10, 66 *N.*

**Removeo.** I) *proprie:* togam inde removere 11, 3, 124. brachia a latere modice remota *ib.* 159. adjecta secundae syllabae *s* litera *opp.* remota 1, 7, 4. propinquus an remotus (*locus*) 5, 10, 37; (*membrum*) remotum a ceteris vim non habet 9, 4, 123. II) *transl.* α) quartum (*statum*) ex generalibus posse removeri 3, 6, 67. simul removentur omnia 5, 10, 68. nunquam tolletur a specie genus, nisi omnes species, quae sunt generi subjectae, removeantur (*optt. Codd.* praemov.) *ib.* 57 *N. cr. et S.; Abl. abs.:* ceteris remotis solum id superesset 7, 1, 31. remoto personarum complexu 3, 6, 57. qua (*orandi facultate*) remota muta sunt omnia 12, 11, 30. remota finitione 7, 3, 32. remota refutandi cetera mora 8, Pr. 3. remota ratione honesta 12, 1, 39. remotis personis et temporibus et locis 3, 5, 5. rem. vitiis 1, 5, 34; quod sit magis remotum (*verbum*) 8, Pr. 31. *v.* Antiquus. verbis remotioribus (*a. l.* temerioribus) 10, 1, 31. β) *adjic. ab:* removere a se, in alium trajicere (*fig.*) 9, 2, 4. *v.* Damno. removerunt totum hoc genus a praeceptis 5, 1, 2. *cf.* 3, 7, 1; *Partic.:* tam procul a cognitione eorum (*poëtarum*) remotus 10, 1, 57. remotus non ab eruditione modo sed a sensu hominis 2, 17, 3. quam maxime remotus ab omni affectatione 3, 8, 62. materiae rem. ab affectibus 3, 5, 2. remota a causa *opp.* quae sunt in re 4, 2, 49. (*quaestiones*) rem. a personis propriis 3, 5, 8. ab omni prorsus usu dicendi remotus 3, 11,

24. *v.* Usus. remotum a veritate 12, 10, 40. *cf.* 2, 4, 2. artes a virtute rem. 2, 20, 7; remotum curā (*a. l.* a cura) decoris 11, 1, 89.

**Renideo.** hilarior renidet oratio 12, 10, 28.

**Renovo.** virtus, quae risum judicis movendo — animum aliquando reficit, et a satietate vel a fatigatione (*a. l. utrumque a om.*) renovat 6, 3, 1. *v.* Reficio. ars variandi renovat aures 11, 3, 44. fatigata (*facundia*) renovatur 10, 5, 14. ne renovaret domus pudorem 11, 1, 83; renovati ac recentes 1, 3, 9.

**Renuntio.** I) cum — mandamus, renuntiamus *etc.* (*in orando*) 3, 4, 3. quousque sit legatus? quoniam alii in renuntiando sunt (*Libri omnes* aliae, *quod Sp. ad legationes refert; Z. conjic.* q. alienae res nuntiandae s.) 7, 4, 36 *N. et S*; qui primum renuntient sibi, quanta sit humani ingenii vis, —. Tum cogitent *etc.* 12, 11, 10 *N.* II) *i. q. me abdico:* civilibus officiis renuntiabit 10, 7, 1.

**Renuo.** annuendi, renuendi, confirmandique motus 11, 3, 71. *v.* Annuo. Affirmo.

**Reor.** reor tolerabile (*Sp. jungit* horridum reor) 8, 3, 26; nec urbium conditores, reor, aliter effecturos fuisse 2, 16, 9. [indicandum est (*Sp.* reor,) esse quaed. *etc.* 5, 8, 4]; id amplius atque augustius ratus 12, 10, 5. opportunius ratus 11, 3, 31; *Pass.* testamenta legibus facta rata sint 3, 6, 96.

**Repandirostrus.** Nerei repandirostrum pecus *Pacuv.* 1, 5, 67.

**Reparo.** intermissam historias scribendi industriam nova laude reparavit 10, 1, 75. velut attrita cotidiano actu forensi ingenia reparantur *ib.* 27. *v.* Reficio.

**Repello.** *α*) *de hominibus:* qui curavit, ut vim afferat, ut hostis, debet etiam ut hostis repelli 5, 14, 22. argumentum ducet ex ipsa, qua repellitur, lege 3, 6, 102. illa, cum filii caput impugnaret, fortiter fuit repellenda 11, 1, 62. *β*) *de rebus:* repellere, quod laedit 4, 1, 27. idem illud vultu aversari, manu repellere 11, 3, 70. quotiens crimen non repellendum tantum sed etiam transferendum erit 4, 2, 26. *v.* Refello. an a genere actionis repellatur (*factum*) 3, 10, 5.

**Repercutio.** repercutiendi multa sunt genera: venustissimum, quod similitudine aliqua verbi adjuvatur 6, 3, 78. aliena aut repercutimus *etc.* *ib.* 23. nihil, quod in lacessendo dici potest, non etiam in repercutiendo *ib.* 46.

**Reperio.** I) *quae sunt vel antea fuerant.* *α*) *Act.:* si particulas, quas ceris mandamus, nisi in solitudine reperire non possumus 10, 3, 30. [nec usquam plus loci reperit (*de conj.* Regii; *Codd.* recipit) urbanitas 6, 4, 10.] nec modum reperiemus 6, 3, 35. hic vim Caesaris, indolem Coelii *etc.* reperiemus 12, 10, 11; plures reperias et faciles in excogitando *etc.* 1, 1, 1. *cf.* 5, 10, 21. 12, 2, 14. 12, 10, 10. *β*) *Pass.:* quae potest materia reperiri ad graviter copioseque dicendum magis abundans 12, 2, 28. sic prope innumerabiles species reperiuntur 12, 10, 67. *cf.* 6, 3, 42. si quantum de quaque re dici potest persequamur, finis operis non reperietur Pr. 25. doctores artis sero jam repertos 2, 17, 7. repertum esse aliquem malum virum summe disertum 12, 1, 23; [quanquam illi epodos intervenire reperiatur 10, 1, 96 *N. et S.* *v.* Epodus]; reperto, quod est optimum 2, 15, 38. *γ*) *c. Praep. in:* quae virtus in nullo reperta est 8, Pr. 14. *cf.* 12, 11, 21. neque omnibus in causis cuncta posse reperiri 5, 10, 122. *cf.* 103.

non in omni editione reperitur versus 5, 11, 40. omnes res in tribus fere generibus reperiri, demonstrativo *etc.* 8, Pr. 6. metrici pedes reperiuntur in oratione 9, 4, 52. Argumenta reperiuntur aut in quaestionibus — aut in ipsa causa, cum invenitur aliquid in ea, non ex communi ratione ductum 5, 8, 6. *v.* Invenio. δ) *c. Praep. inter:* gentes quoque ac loca et alia multa reperias inter nominum causas 1, 4, 26. cum ironia tam inter figuras sententiae quam inter (*a. l. bis* in) tropos inveniatur 9, 1, 3. ε) *c. Praep. apud:* cujus ap. Virgilium multa exempla reperio 8, 3, 79. semina ejus ap. Aristotelem reperiuntur 3, 6, 61. *cf.* 5, 14, 32. 9, 2, 37. rarissima ap. illos reperietur illa — servitus 7, 3, 16 *N. cf.* 10, 1, 25. ap. nostrorum neminem haec observatio reperiatur 1, 5, 43. ζ) *seq. Pron. relat.:* nisi aliquid reperitur, quod intersit 11, 1, 79. cum etiam philosophi quid. sint reperti, qui — negarent 5, 6, 3. *cf.* 7, Pr. 4. nonnullos reperias (*a. l.* reperies), qui sibi eloquentiores videantur 12, 6, 6. aliqui reperiuntur, qui ne id quidem evitent 6, 3, 32. quem posse reperiri, qui non metuat 7, 2, 37. *cf.* 12, 8, 1; paucos et vix ullum ex his — posse reperiri, quin allaturus sit utilitatis aliquid 10, 1, 40. η) *seq. Interrogatio:* quid amplius debeam optare, non reperio 4, 1, 51. *cf.* 5, 11, 31. qui satis perite, quae essent probationibus utilia, reperirent 6, 2, 3. II) *nova:* α) quidquid interim reperit (*cogitatio*) 11, 2, 3. hoc reperire difficilius, quam, cum inveneris, argumentis adjuvare 5, 10, 116. cur nefas est, reperiri aliquid a nobis 10, 2, 5. *cf.* 9, 3, 90. medicina ex observatione salubrium reperta est 2, 17, 9. poëma imperito quodam initio fusum — mox in eo pedes repertos 9, 4, 114. eloquendi rationem novissime repertam paucissimisque tentatam 12, Pr. 3. alia nativa, alia reperta (*verba*) 8, 3, 36. β) in quarum exercitationem reperta est (*declamatio*) 2, 10, 4. neque enim narratio in hoc reperta est, ut tantum cognoscat judex 4, 2, 21. postquam agere causas non ad utilitatem patronorum repertum est 4, 3, 2. ad inferendam rebus lucem repertae sunt similitudines 8, 3, 72. permovendis animis *etc.* plerumque translatio reperta est 8, 6, 19. propter quod maxime repertus est usus orationis 12, 10, 72.

**Repertor.** legum repertores 2, 16, 9.

**Repetitio.** I) *proprie:* crebra relictione — et repetitione (*Sp. om.*) morantur manum 10, 3, 31 *S.* II) *in dicendo:* rerum rep. 6, 1, 1. *v.* Congregatio. *cf.* 6, 1, 20. a primo repetitio (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 33. post aliquam interjectionem rep. 9, 3, 29; effugiendae rep. gratia 10, 1, 7. alia repetitione, alia commoratione infigere 9, 2, 4. in repetitionibus nimium 12, 10, 12; primorum verborum alterna rep. 9, 3, 32. brevi rep. rerum 4, Pr. 6. hanc frequentiorem rep. πλοκὴν vocant 9, 3, 41. frequentiorem ejusd. nominis rep. 9, 1, 24. rep. probationis ejusd. 8, 3, 88. nihil est odiosius recta illa repetitione 6, 1, 2.

**Repeto.** I) α) bona ap. Centumviros repetentes 7, 4, 10. efferentium praedas repetentiumque 8, 3, 69. velut rebus repetitis 12, 2, 9. actio repetentium jure, quod vi sit ablatum 5, 10, 113; repetundarum causae 4, 2, 85. 5, 7, 5. rep. crimine 4, 2, 15. rep. reus 4, 2, 69. β) repetito ultra laevum humerum gestu 11, 3, 118. bis cavere, bis repetere (*ictum*) 5, 13, 54. repetito vulnere orbitatis 6, Pr. 2; cum est memoria repetenda, incipiunt ab initio loca haec recensere *etc.* 11, 2, 20. repetitus ordo 11, 2, 28. 38. calor ille cogitationis — velut repetito spatio sumit impetum 10, 3, 6; caput exeruit mobile pinus repetita *Vers.* 9, 4, 90. incesti damnata et praecipitata de saxo vixit: repetitur 7, 8, 3. γ) repetitis altius causis 11, 1, 62. altius repetita

percontatione 5, 7, 27. nunc altius omnis rei repetenda ratio est 6, 2, 2; longius res, quae comparentur, repetere 5, 11, 23. longius interrogatione repetita 5, 7, 17. *δ)* repetere auctoritatem a plurimis versibus 5, 11, 39. causas non utique ab ultimo esse repetendas 5, 10, 83. ab oratoribus exempla repetunt *ib.* 120. verba a vetustate repetita 1, 6, 39. *cf. ib.* 40; ex memoria potius repetimus (*a. l.* res petimus, *quod praeferendum videtur*), quam ex materia 10, 6, 7. res vetustas tanto ex intervallo repetitas 11, 2, 5. locos ex intima quaestionum subtilitate repetitos 1, 4, 4. nec ex ultimis tenebris repetenda (*verba*) 8, 3, 25. repetitis ex vetustate verbis 11, 1, 49. II) *quae dicta vel scripta sunt.* *α)* lectio libera est, nec actionis impetu transcurrit: sed repetere saepius licet, sive dubites, sive memoriae affigere velis 10, 1, 19. erunt cognitis omnibus repetenda *ib.* 21. ad verbum repetita reddantur 11, 2, 39. est et illud repetendi genus, quod semel proposita iterat et dividit 9, 3, 35. *β) c. Obj.:* neque hoc neque superiora in oratore repetit (*Cic.*) 9, 3, 97. oratio carens hac virtute (*i. e. ordine*) necesse est multa repetat, multa transeat 7, Pr. 3. quod satis dictum est, repetimus 8, Pr. 24. repetunt et componunt, quae effuderant 10, 3, 17. in experiendo, teneasne — nihil supervacui temporis perit, quo etiam, quae tenemus, repeti solent; ita sola, quae exciderunt, retractantur 11, 2, 35; illa Sallustiana brevitas — audientem transvolat, nec dum repetatur, expectat 4, 2, 45. repetam hic quoque idem exemplum 8, 4, 12. nomina mutatis casibus repeti 9, 3, 80. iique (*pedes*) repetendi erunt 9, 4, 95. interim sententia quidem repetitur, sed eod. verborum ordine 9, 3, 43. verba declinata repetuntur *ib.* 85. ut repeterent vota, et velut nova precatione uterentur 4, Pr. 4; memoria repeto, convictos a me, qui reprehenderant 1, 6, 10; de mutatione literarum nihil repetere hic necesse est 1, 7, 13; *seq. Acc. c. Inf.:* repetam necesse est, infinitas esse (*species*) 6, 3, 101. repetendum est mihi, non omnes eos (*locos*) oratoribus convenire *ib.* 46.

**Repleo.** quae replenda vel dejicienda sunt 10, 4, 1.

**Replico.** velut quodam fastidio replicantur (*labra*) 11, 3, 81.

**Repo.** quid non adultus concupiscet, qui in purpuris repit 1, 2, 6.

**Repono.** I) *in pristinum locum restituo:* ungues polire et capillum reponere (*a. l.* componere) 8, Pr. 22 *N.* cervicem reponunt et brachium in latus jactant 4, 2, 39 *N.* interim quartus (*digitus*) oblique reponitur 11, 3, 99. togam dejicientem et reponentem 6, 3, 54. *cf.* 11, 3, 149; nec facile reponit aliud (*verbum*), dum id, quod scripserat, quaerit 11, 2, 49; ut opportuna — interrogatione velut in gradum reponantur (*testes*) 5, 7, 11. excidentes unius admonitione verbi in memoriam reponuntur 11, 2, 19. II) *i. q. recondo:* reponere in hiemem alimenta 2, 16, 16. scripta in aliquod tempus reponuntur 10, 4, 2; velut frigidi et repositi cibi 2, 4, 29. repositus thesaurus 2, 7, 4. acquisita facultate et quasi reposita 8, Pr. 29; in quo spem unicam reponebam 6, Pr. 2; illa, quae scriptis reposuimus, velut custodire desinimus 11, 2, 9.

**Reporto.** infantem suam frigidissime reportavit (*in judicio*) 6, 1, 39.

**Reposco.** *α)* reposcere, quae deposueris 9, 2, 63. *v.* Depono. quod cuique loco crediderunt, reposcunt 11, 2, 20. ad eos auctores recurrere, qui desertam partem oratoriae artis occupaverunt, et veluti nostrum reposcere Pr. 17. *β) c. duplici Accus.:* centum talenta mutua Thessalis dedisse Thebanos — postea Thebani reposcunt Thessalos 5, 10, 111. reposcenti filium patri velut rationem impendio-

rum 1, 10, 18. cum rationem facti reposcerentur (*a. l.* reposceret) 6, 3, 10.

**Repraesentatio.** *v.* Evidentia.

**Repraesento.** aut in repraesentandis aut imitandis affectibus 11, 3, 156. per quas (*visiones*) imagines rerum absentium ita repraesentantur animo, ut eas cernere oculis ac praesentes habere videamur 6, 2, 29. *cf.* 6, 1, 31. exemplorum, legum *etc.* velut quasd. copias ead. illa vis (*i. e. memoria*) repraesentat (*a. l.* praesentat) 11, 2, 1 *N. cr.* repraesentatis judiciis continuo agendi 10, 7, 2.

**Reprehendo.** *α*) quod reprehendit Lauranius, Messala defendit 9, 4, 38. *cf.* 9, 3, 13. 11, 1, 25. illa acute reprehenduntur 5, 13, 34. quod ut est reprehendendum, ita copiae vitium est 10, 1, 62. *v.* Excuso. a doctis inter ipsos etiam mutuo reprehensa 10, 2, 15; aliena reprehendimus *etc.* 6, 3, 23. *v.* Elevo. palam contraria et supervacua *etc.* reprehendere nullius artis est 5, 13, 16. stulta reprehendere facillimum est 6, 3, 71. non causa reprehenditur sed actor 5, 13, 37. leges aliquando totas, aliquando ex parte reprehendi 2, 4, 39. mores reprehenderunt 12, 1, 14. non immerito reprehenditur pronuntiatio et vultuosa *etc.* 11, 3, 183. vitia reprehendi 2, 5, 16. *β*) *c. Ablat.:* non erit hac calumnia reprehendendus 12, 10, 43. pleraque, quae natura non sunt reprehendenda — turpia habeantur 11, 1, 47; [proprii quidam *etc.* soni, quibus nonnunquam nationes reprehendimus (*Z. de conj. Burmanni* depreh.) 1, 5, 33 *N.*] *γ*) *c. Praep. in:* in quo nihil aut desideretur aut reprehendatur 10, 2, 9. *cf.* 8, 6, 40. 11, 1, 78. *v.* Laudo; reprehensus est in hac parte non mediocriter 11, 1, 17. Demetrius tanquam nimius in ea (*veritate*) reprehenditur 12, 10, 9. ut quisque aetate *etc.* praecedit, magis in ea (*impudenti etc. actione*) reprehendendus 11, 1, 29. *γ*) *seq. Conjunctione:* qui reprehenderant, quod hoc verbo usus essem 1, 6, 10. verum ea — ne quis credat eo reprehendenda, quod multos cognovimus, qui *etc.* 12, 3, 11. ideoque reprehenditur, tanquam orationem ad rhythmos alliget 9, 4, 53.

**Reprehensio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 34. *v.* Praesumtio. brevem negligentiae repr. 5, 13, 10. cum esset facilis reprehensio (*Sp.* responsio) 6, 3, 91 *Z.* [si (testes) perseveraverint, reprehensio (*Sp. cum Codd.* responsio) facilior 5, 7, 14 *S.*] illae reprehensiones aut obscuritatis — aut infantiae in dicendo *etc.* animo dantur aut justis odiis 5, 13, 38. *v.* Laus; si reprehensionem non capit ipsa persona 5, 7, 1. imperitis quoque ad repr. notabilia videntur 9, 4, 33. aliquis citra repr. nitor 8, 5, 34. *cf.* 1, 5, 64; sine repr. 1, 5, 14. 1, 11, 18. cum personae potentes obstant, sine quarum repr. causa teneri non possit 9, 2, 68. reprehensione digna 2, 3, 4. mollior nonnunquam cum repr. diversae partis imitatio 11, 3, 165. nihil horum caret reprehensione 1, 6, 44; *passive:* ut ipsa ejus reprehensio laude aliqua non indigna sit 3, 11, 22 *N.*

**Reprobo.** diis non reprobantibus 6, Pr. 3.

**Reptatio.** illa per manus et genua reptatio 1, 12, 10.

**Repudio.** I) *generaliter i. q. respuo:* saepe secubanti amatorium dedit; eundem (*Sp. om.*) repudiavit 7, 8, 2 *N. cr.* a quibusd. tota res repudiatur 9, 2, 69. quemadmodum ab Archidemo qualitas exclusa est, sic ab his repudiata finitio 3, 6, 33. *v.* Persequor. quam legem mos publicus repudiavit *ib.* 84. si recepta sunt (*nova verba*), modicam laudem afferunt, repudiata etiam in jocos exeunt 1, 5, 71. repudia-

tus vigintiviratus 12, 1, 16. totidem figuras quot affectus repudiandi 9, 1, 23. II) *de divortio:* occidisti uxorem ipse adulter: non ferrem te, etiamsi repudiasses 8, 5, 31.

**Repudium.** simpliciores illae (*controversiae*) injusti repudii 7, 4, 38.

**Repugno.** α) taciti repugnant 2, 6, 3. longam facit operam, quod repugnamus: brevis est institutio vitae honestae beataeque, si credas. 12, 11, 12. naturas mitigare, qua repugnabunt 4, 1, 17. *v.* Competo. res prout congruunt aut repugnant 7, 2, 57; *Partic.:* repugnantia 5, 11, 31. *v.* Consequens *sub* Consequor. non repugnans (*credibilium genus*) 5, 10, 16 *v.* Propensus. rep. leges 5, 10, 107. probationum aliae sunt necessariae, aliae credibiles, aliae non repugnantes 5, 8, 6; quasi ad repugnandum congressa defensio 3, 6, 13. β) *c. Dat.* a) ne illis quidem nimium repugno 12, 10, 45. *cf.* 5, 11, 2. repugnantes eos (*qui in epilogis excitantur*) patronis saepe vidi 6, 1, 38. diu etiam mutantibus repugnandum 1, 6, 20; cui rei praecipue repugnat Cornelius Celsus 3, 6, 13. *cf.* 3, 5, 3. licet sit aliquam in partem pronior, ceteris tamen non repugnabit 2, 8, 13. vel fateri, quae volumus, vel iis, quae jam dixerit, repugnare 5, 7, 18. asperioribus illis minus repugnabit 4, 5, 20. cum historiae cuidam tanquam vanae repugnaret 1, 8, 20. incommodis repugnandum 10, 3, 28. vim imperiosissimam et cui repugnari minime potest 6, 3, 8. b) cum sibi ipsa plurimis in locis repugnet (*analogiae ratio*) 1, 6, 12. quibus aut infirmitas naturae non sufficiat, aut diversitas repugnet 10, 2, 19. alicui manentium legum repugnare (*rogationem*) 2, 4, 35. si vel antecedentia vel insequentia tabulis repugnant 5, 5, 2; novitiis nostris per quot annos sermo Latinus repugnat? 1, 12, 9; sibi repugnantia 4, 2, 60. γ) circa quae si is, qui instituetur, non repugnaverit 8, Pr. 5; interdum repugnantibus (*Sp.* dum ne pugnantib.) inter se duabus (*praepositionibus*) 1, 5, 65 *Z.*

**Requiesco.** lacrimis fatigatur auditor, et requiescit, et ab illo, quem ceperat, impetu ad rationem redit 6, 1, 28. sive requiescit labor ille, cujus sibi ipsa fatigatio obstabat 11, 2, 43. et stilus lectione requiescit, et ipsius lectionis taedium vicibus levatur 1, 12, 4; requiescendum in hac lectione 10, 1, 27.

**Requiro.** I) *i. q. quaero:* requirebat, Ubi essent eae possessiones 6, 3, 44. tota actione respiciunt, requiruntque, num aliquid ex illis intervelli *etc.* possit 12, 9, 17. membra requirentes ad sepulturam propinqui 11, 2, 13. subito res vetustas reddere se et offerre: nec tantum requirentibus, sed etiam sponte interim *ib.* 5. nihil arcessiti et elaborati requirente (*sermone*) 12, 10, 40 *N. cr.* quae priores invenerunt, nobis non sunt requirenda 5, 10, 121. *cf.* 5, 12, 11; sive ex historiarum veterum notitia nomina hominum *etc.* requiramus 1, 6, 31. quod si quis parum credat, ap. ipsum in nono requirat 1, 7, 19. haec plerumque in altercatione aut in rogandis testibus requiruntur 6, 3, 46. II) *i. q. desidero:* sic ut nihil sit in his requirendum 2, 20, 10. ne quid studiosi requirant, etiam si quid erit, quod ad scholas pertineat proprie, in transitu non omittemus 2, 10, 15. aliquae (*orationes*) ad cognoscendam litium quaestionem recte requirentur 10, 1, 23. III) *Partic.:* Quid? quod quaedam requisita se occultant, et eadem forte succurrunt? 11, 2, 7. ut non (*Sp. inser.* ad) requisita respondere, sed ut semper sensibus inhaerere videantur 8, Pr. 30 *Z.* Ad requisita naturae *Sall.* 8, 6, 59 *N.*

**Res.** *α) c. Attributo.* a) *Sing.:* aliena r. 1, 1, 28. r. ardua *ib.* 10. r. nova, magna, atrox, pertinens ad exemplum 4, 1, 33. bonae rei gratia 8, 6, 57. r. capitalis 7, 3, 33. communem r. 9, 2, 21. *cf.* 8, 2, 8. r. controversa 3, 5, 18. 5, 9, 2. r. denominata *opp.* communis appellatio 3, 6, 41. r. facilis ac parva 2, 13, 2. r. factae expositio 4, 2, 31. r. familiaris 12, 1, 6. 12, 7, 9. r. furtiva 5, 13, 49. r. improba 4, 1, 42. re infecta 9, 3, 73. inopinatae rei 6, 1, 39. in re leviore 11, 1, 63. r. levissima *ib.* 44. r. major 4, 2, 120. r. militaris et rusticae 12, 11, 24. de re minore 6, 3, 111. r. modica dictu 1, 1, 37. r. in oratore praecipua 2, 13, 2. in r. praesentem 6, 1, 31. *cf.* 9, 4, 117. r. propositam 6, 4, 20. r. sacram 7, 3, 10. in r. tristi 9, 4, 28. r. universa 9, 2, 40. r. uxoriae 7, 4, 11. verae alicui r. 4, 2, 89. *v.* Verus. b) *Plur.:* extrinsecus r. adductis 12, 9, 8. r. ampliores 3, 8, 61. in r. animalibus 8, 6, 9. r. indignis, asperis, invidiosis 6, 2, 24. *cf.* 9, 2, 92. in rebus parvis, tristibus, mitibus, magnis, laetis, atrocibus 11, 3, 116. *v.* Atrox. r. bonas 2, 11, 7. r. optimarum inventio 12, 1, 30. r. civiles 2, 15, 15. iisd. diversarum r. exemplis 9, 4, 44. divinarum humanarumque r. 12, 2, 8. *cf.* 10, 1, 35. in r. privatis ac domesticis 2, 21, 4. *v.* Domesticus. r. humanis 1, 2, 31. *v.* Humanus. r. nudas atque inornatas 2, 4, 3. laetis in r. 11, 3, 63. in magnis r. *opp.* in parvis 10, 1, 46. r. maximarum 6, 3, 9. *v.* Magnus. r. miserabiles 6, 1, 53. mutarum r. 11, 1, 41. in parvis (*r.*), quales sunt fere privatae 4, 2, 117. in r. minoribus 5, 14, 33. *v.* Parvus. in publicis privatisque r. 12, 1, 1. r. rusticarum 12, 11, 23. r. subjectas 2, 21, 7. summis de r. 10, 1, 29. r. tenues 1, 1, 35. r. vetustas 11, 2, 5. r. Graecarum nostrarumque 10, 1, 95.

*β) simpliciter.* a) *Sing.:* ita se res habet 10, 3, 15. cum res non gesta indicatur, sed ut sit gesta ostenditur 9, 2, 40. rem, de qua deliberatur, aut certum est posse fieri, aut incertum 3, 8, 16; *Genit.:* in vero actu rei 7, 2, 41. *cf.* 10, 1, 31. r. condicio 6, 1, 34. dicam, quae acta sint ante ipsum rei contractum; dicam, quae in re ipsa; dicam, quae postea 4, 2, 49. si qua est r. deformitas 8, 3, 39. in tanta r. difficultate 10, 2, 26. gratiam r. 8, 6, 51. imago r., cujus atrocitate *etc.* 6, 1, 32. de judicio r. 10, 5, 12. moram r. 12, 11, 19 *N.* natura ipsa r. 11, 1, 82. r. quadruplex observatio 11, 3, 151. ordo r. 11, 1, 53. *v.* Ordo. in argumentando cum r. signum est 8, 6, 22. rei studiosus 8, 3, 30. *v.* Studiosus; *Dat.:* quod rei prosit 5, 13, 37. quisquis r. satis fecit 12, 9, 7; *Accus.:* si ad rem pertineret 2, 11, 1. *v.* Pertineo. argumenta aut ex iis, quae ante r. facta sunt, aut ex conjunctis rei, aut insequentibus ducuntur 5, 10, 45; tanquam res agatur 7, 1, 26. *v.* Ago V, *γ.* operibus et cuniculis *etc.* rem geret 12, 9, 3. proprie et significanter r. indicare 12, 10, 52. in r. incidi, quae obtineri, nisi hac arte, non posset 9, 2, 73. cum judex non solum r. tenet 9, 4, 129; *Ablat.:* hic potest videri de re contentio 5, 14, 12. de re et generales quaestiones sunt et definitae 7, 2, 1. de re cognovisse 6, 3, 85 *N.* ibi atque e re natum 4, 1, 54. ex re sumitur (*consilium*) 6, 5, 4. qua ducum quisque ratione, in quali re (*Sp. om.*), tempore, loco sit sapienter usus 2, 5, 15 *Z.* multa quae sunt in re 4, 2, 49. *cf.* 6, 3, 40. major in re varietas 3, 8, 15. Dum stat acies, multi in re (*Z. de conj.* *Spaldingii* multi res) consilii atq. artis est, ut errantem adversarium trahas *etc.* 6, 4, 17 *N. et S.* b) *Plur.:* ea quae significantur, id est, res 3, 5, 1. Cic. quodam loco materiam rhetorices vocat res, quae sunt subjectae ei 2, 21, 5. *cf.* 8, 6, 23 *Z.* quidam pro illo, quem dixi, actu, subjiciunt res, id est πράγματα (*tanquam elementum quaestionis*) 3, 6, 28 *N.* res propriae sunt cujusque causae aut paucis communes 10, 1, 6. *cf.* 5, 10,

32. 7, 4, 6. rerum, qui nervi sunt in causis 8, Pr 18. tot se undique reb., ex quibus aliquam apprehendas, offerentibus 10, 5, 10. paulatim r. facilius se ostendent 10, 3, 9. ex quibus r. omnes initium duxerint 2, 17, 38; *Genit.:* inter medios rerum actus 10, 6, 1. nec imagine et ambitu rerum sed rebus incendit 10, 1, 16. signa r. et argumenta ita multa, ut etiam, qui de artibus scripserunt, plurimi harum r. testimonium ab hoc poëta petant *ib.* 49. ex cognitione rer. exemplorumque 10, 1, 34. r. copia Graeci auctores abundant 10, 5, 3. omnis r. copulatio 11, 2, 37. r. differentia 5, 13, 23. infra dignitatem r. 8, 2, 2. *cf.* 12, 1, 8. utilis r. ac partium in locos distributio 7, 1, 1. enumerationem r. 11, 3, 170. exempla r. 5, 13, 24. 12, 11, 17 *N.* r. experimentis atque operibus 12, 2, 7. imagines r. 1, 2, 30 *v.* Imago. inconsequentia r. foedissima 8, 6, 50. r. et modo et judicio 12, 10, 38. proposita r. magnitudine 10, 1, 48. maxima r. momenta 8, 3, 13. monumenta r. 12, 11, 4. r. natura 10, 3, 26 *v.* Natura. propria r. aliquarum nomina 10, 1, 11. vim r. atque ordinem 11, 2, 44. *cf.* 10, 6, 2 *v.* Ordo. r. perspicuitas 8, 2, 22. r. pondere 9, 4, 113 *v.* Pondus. prospectu r. 11, 2, 10. r. repetitio et congregatio 6, 1, 1. multa r. subtilitas 1, 4, 6. r. tenuitas *ib.* 7. vis r. 5, 10, 75; r. a se gestarum jactator 11, 1, 17. r. suarum judices 4, 1, 18. disertus r. suarum narrator 11, 1, 36. parens r. (*i. e. deus*) 2, 16, 12; rerum pulcherrima 1, 12, 16. *cf.* 12, 1, 32; *Dat.:* compositio rebus accommodata sit 10, 2, 13. cum vox propriam vim reb. adjiciat 11, 3, 9. plerumque optima rebus cohaerent 8, Pr. 21. parvi pedes vim detrahunt reb. 9, 4, 6; *Accus.:* res cito accepisse 12, 8, 3. intentio prae se res agat 10, 7, 10. augendi res minuendique 8, 6, 75. res non viderunt aut eas non collocaverunt 8, Pr. 17. r. invenire et disponere 10, 1, 4. docere et infigere animis r. 9, 4, 134. r. modo indicare 12, 10, 43. *cf.* 4, 1, 24. r. proponi singulas 6, 3, 15; velut reb. repetitis 12, 2, 9; *Ablat.:* quid invidiosum, favorabile *etc.* sit in rebus 6, 1, 11. occasioni et in rebus est tanta vis, ut *etc.* 6, 3, 13. cum in r. versemur iisdem 10, 1, 36.

*γ) c. contrapositis.* a) sonus in oratione varie pro rer. modo adhibetur 1, 10, 23. quo minus adjuvat sermo, rer. inventione pugnandum est 12, 10, 36. quotiens pulchritudinem rer. claritas orationis illuminat 2, 16, 10. *v.* Oratio. Latinum rei nomen non habemus 3, 6, 97. haec ead. genera commodius in reb. quam in nominibus respondent 6, 3, 54. ne ulli rei nomen deesse videatur 8, 6, 5. *v.* Nomen; omnis sermo habeat necesse est rem et verba 3, 3, 1. verborum moderatione detrahi solet, si qua est rei invidia 11, 1, 90. cum est in re — cum est in verbo (*figura*) 9, 3, 88. cum verba ipsa rerum gratia sint reperta 8, Pr. 32. rer. ac verborum contextum sequi 11, 2, 2. beatissima rer. verborumque copia 10, 1, 61. *cf.* 5. delectus rer. verborumque 10, 3, 5. non rer. modo sed etiam verborum ordinem 11, 2, 8. curam verborum, rer. esse solicitudinem 8, Pr. 20. nihil haec (*verba*) sine rer. substantia faciunt 2, 21, 1 *N.* rer. nimiam tenuitatem fortioribus verbis miscebimus 12, 10, 35; verba reb. aptabit 8, 3, 30. reb. atrocibus verba etiam ipso auditu magis aspera convenient 8, 3, 17. res ac verba connectere 2, 4, 15. ut res proponatur, verba non periclitentur 7, 3, 17. res ipsas, quae illo verborum habitu vestiuntur 8, Pr. 20. cum prorsus reb. ipsis adjuvantur (*verba*) 6, 3, 48. et reb. fit et verbis (ὑπερβολὴ) 9, 1, 5. ei vis omnis intendenda reb., et in praesentia remittendum aliquid ex cura verborum 10, 7, 22. in reb. intuendam inventionem, in verbis elocutionem 8, Pr. 6. Socrates ap. Platonem

dicere Gorgiae videtur, non in verbis esse materiam, sed in reb. 2, 21, 4. ab his (*poëtis*) in reb. spiritus et in verbis sublimitas petitur 10, 1, 27. vitium aut in verbis est aut in reb. 2, 4, 37. qui omnem quaestionem ponunt in reb. et in verbis 3, 5, 4. ut sit positum in reb. aut in verbis (*ridiculum*) 6, 3, 22. *cf.* 8, 3, 90; qui sibi res, voces, actus secundum verum optime fingit 6, 2, 30. avocat a cura vocis ille, qui ex rebus ipsis concipitur, affectus 11, 3, 25. b) qui totum opus (*oratorum*) in res et affectus partiuntur 3, 5, 2. *cf.* 11, 3, 152. cum et res et animus intelligitur 9, 2, 77. ubi res defendi non potest, de fine quaeritur 4, 4, 3. uni rei multiplex ratio subjungitur 9, 3, 96. res ac dispositionem inventioni dedit 3, 3, 7. saepius ad curam rer. ab elocutione respiceret 10, 1, 120. aut praecedit similitudo, res sequitur, aut praecedit res, et similitudo sequitur 8, 3, 77. neglecto rer. pondere et viribus sententiarum 9, 3, 100. hoc, quod vulgo sententias vocamus, dum rem contineant 12, 10, 48 *N. et S.* nihil dicitur, quod (*non*) rem maxime contineat 3, 6, 104. sensus non eand. imaginem quam res habent 11, 2, 24. c) Celsus qualitatem in rem et scriptum dividit 3, 6, 38. *cf.* 55. in re quaestionem instituamus an in scripto 7, 1, 13. scientia rer. an scriptorum copia 10, 1, 83. d) quia ad illum jus, ad hunc res transeat 5, 10, 116. in scripto sunt de jure (*quaestiones*), in non scripto de re 3, 5, 4. de re constat, de jure quaeritur 4, 2, 5. *cf.* 7, 5, 3. e) quae erant rerum, propria fecit hominis 8, 5, 7. interdum culpa in hominem relegatur — interim in rem derivatur 7, 4, 14. hominum vitia rebus assignant 5, 13, 35. complexus rer. personarumque 2, 1, 9 *v.* Persona.

*δ) in circuitu dicendi.* a) ubi solicitudine *etc.* res eget 9, 4, 128. cum r. exiget 10, 3, 3. plura quam r. desiderat 5, 7, 19. si r. feret 5, 2, 3. ut res tulit (*Sp.* vult) 3, 8, 53 *Z.* quam r. patietur plurima 12, 9, 16. cum r. poscet 2, 1, 12; gaudet r. varietate 9, 2, 63 *N.*; non erit r. nobis cum adversario sed cum judice 5, 13, 6; non est r. animi jacentis *etc.* 6, 4, 11. *cf. ib.* 17 *Z.*; ineptae sane cavillationis (*om. res*) 7, 9, 4. b) quo sit res lucidior 7, 3, 21. enthymema argumentum ipsum, id est rem, quae probationi alterius adhibetur, appellant 5, 14, 1. habet r. ipsa miram quand. in orationibus vim 11, 3, 2. pervenit haec r. frequentissime ad risum 8, 6, 74. *cf.* 11, 1, 91. hujus r. exemplum 4, 1, 35. *cf.* 11, 2, 16. in hanc r. compositi 5, 7, 7. in his rebus 9, 3, 102. in ea re doctus 12, 3, 3. est r. illa simplicior 5, 13, 2. (*om.* res) illa vero jucundissima, si *etc.* 6, 1, 4. (*cf. Z. ad Cic. Verr. IV*, 23. §. 51.) conveniatne r. talis 10, 1, 27. *cf.* 10, 5, 13. cujus rei probatio est *etc.* 5, 10, 120. *cf.* 11, 3, 8. in (*Sp. om.*) quam rem dederit (*beneficium*) 7, 4, 23 *Z. v.* Qui. nec res ulla dat alteri colorem, quem non ipsa habeat 6, 2, 28. *cf.* Pr. 5. 12, 11, 21. cujus naturam quibusd. in rebus factam duriorem 11, 1, 70. una in re maxime utilis 9, 3, 3. *cf.* 11, 3, 78. utriusque rei aptus modus desideratur 1, 10, 22. *cf.* 9, 1, 3. res duas in omni actu spectet 2, 13, 8. *cf.* 5, 10, 50. 7, 9, 14. id fieri tribus maxime rebus 4, 1, 5. omnium rerum imperita *Domit.* 9, 3, 66. a quibusd. tota res repudiatur 9, 2, 69. *cf.* 8, 6, 41. quantam rem petant 12, 11, 10. nulla res est, quae *etc.* 1, 3, 8. *cf.* 1, 6, 16.

**Rescindo.** de rescissis testamentis 5, 2, 1; sicut latentia vitia rescinduntur 9, 2, 93.

**Rescribo.** rescribere veteribus orationibus 10, 5, 20.

**Reservo.** posterorum se judiciis reservavit 11, 1, 10. locus majori operi reservandus 8, 5, 35. *cf.* 1, 7, 32. reservandi perorationi, an per

totam actionem diffundendi affectus 7, 10, 12. *cf. ib.* 13. elegia *etc.* amoveantur, si fieri potest; si minus, certe ad firmius aetatis robur reserventur 1, 8, 6. *v.* Servo.

**Resideo.** intempestive residentes (*qui in epilogis a patronis excitantur; Sp.* ridentes) 6, 1, 38 *N. cr. et S.;* si quando resederit praesens impetus 6, Pr. 14.

**Resilio.** I) quidam et resiliunt, quod est plane ridiculum 11, 3, 128. nonnunquam resilit (*manus*) *ib.* 106. II) *transl.:* resiliendum ab iis, quae non recipientur 12, 10, 56.

**Resisto.** I) *i. q. subsisto:* resistere subito et silentio laudem poscere 11, 3, 121. dubitare aut resistere aut mutare (*in dictando*) 10, 3, 19. cum facultas illa contigerit, resistamus et (*Sp.* ut) provideamus *ib.* 10 *Z.;* priusquam ad aliud descendat, in prioribus resistit (*gradatio*) 9, 3, 55. cursus ad singula vestigia restitit 10, 7, 14. resistens ac salebrosa oratio 11, 2, 46 *N.* II) *i. q. repugno:* ad resistendum vel lacessendum 6, 3, 104. resistendum argumentis 4, 2, 14. contra turbantes audendum et imprudentiae fortiter resistendum 6, 4, 10. *v.* Occurro.

**Resolvo.** I) vulnera resolvi 6, 1, 30. fusius paulo in diversum resolvitur (*manus*) 11, 3, 97. II) *transl.:* ipsas periodos majoribus intervallis et velut nodis resolvemus 9, 4, 127; quomodo sit facta amphibolia, aut quo resolvatur 7, 9, 14. *v.* Ambiguitas. resolvere ex parte diversa dicta 5, 13, 12. colligere ac resolvere, quae velis, oratorum est 12, 2, 10 *N.* vel ad concitandos judices — vel ad resolvendos aliqua urbanitate 4, 2, 19 *v.* Concito.

**Resono.** verba oris inanitate resonare 1, 11, 6. in quo (*ore*) nulla neque rusticitas neque peregrinitas resonat 11, 3, 30.

**Resorbeo.** spiritum cum stridore non recipiunt, sed resorbent 11, 3, 55.

**Respecto.** non deformiter respectet? 12, 3, 2.

**Respectus.** respectu communium officiorum 12, 9, 11. sine resp. pudoris 6, 3, 25.

**Respergo.** sanguis ex hostia respersisse vestem potest 5, 9, 9.

**Respicio.** I) *proprie:* quotiens respexisset patronus 6, 1, 40. nunquam fugiens respexeris 6, 3, 75 *N. cf.* 9, 1, 11; respicientes magistrum 5, 10, 101; ad consilium (*judicum*) nobis respicientibus 11, 3, 127. ad libellum respicere 11, 2, 45. *cf.* 10, 7, 31. ad librarios suos respiciunt 11, 3, 131. si propter singula verba ad singulas formas respiciendum erit 11, 2, 26. II) *transl.* α) solicitos et respicientes et una spe suspensos recordationis 10, 6, 6. quocunque respexit animus, desinit intueri, quod propositum erat 10, 3, 23. ut ducti occasione dicendi non respiciant, quid dixerint 5, 13, 31. *v.* Intueor. Requiro. β) *c. Accus.:* ipsa honesti natura, quam ille non respicit 3, 8, 39. respiciens illam curam meae voluptatis 6, Pr. 1 *N.* γ) *c. Praepos.* ad: respicientes ad haec possumus aestimare, quantum *etc.* 8, 4, 16. non respicienda ad haec, sed in promtu habenda 7, 10, 14 *N.* saepius ad curam rerum ab elocutione respiceret (*a. l.* resipisceret) 10, 1, 120. *cf.* 11, 1, 55. modice respexerunt ad hanc partem 9, 4, 36. ad utilitatem Ligarii respicit 9, 2, 28. cum Latinis studebimus literis, non respiciamus ad Graecas 1, 12, 6; aut praeposito verbo, ad quod reliqua respiciant (*i. q. referantur*), aut illato, quo plura cluduntur 9, 3, 62.

**Respiratio.** debita actionibus resp. 9, 4, 18. resp. sub aqua diu pressi (*spiritus*) similis 11, 3, 53. secunda r. increscat *ib.* 49. (*vox*) respiratione crebra *ib.* 63. quae non dubie contexta sunt, nec respiratione utuntur 9, 4, 67. *v.* Mora.

**Respiro.** I) turpe ducunt ullo loco respirare (*in orat.*) 8, 5, 14. II) *translat.:* Liberatus sum. Respiravi. (*fig.*) 9, 2, 26. cum poeticis voluptatibus aures a forensi asperitate respirent 1, 8, 11. *v.* Reficio.

**Respondeo.** I) *concedendo.* *α*) *de hominibus.* a) materia bene respondendi 6, 3, 81. *cf.* 5, 7, 28. interrogandi, respondendi partes 3, 4, 10. *v.* Interrogo. non respondere, quod (*Sp.* ad quae) interrogatur 4, 2, 92 *S.* ne incaute respondeas, ut ap. Aeschinem Socraticum male respondit Aspasiae Xenophontis uxor 5, 11, 27. pudice respondere *ib.* 29. non id modo Ulixes respondet, non esse a se id facinus admissum 4, 2, 13. cum de meo primum opere respondero 12, 1, 34. urbanus homo erit, cujus multa bene dicta responsaque *Domit. Mars.* 6, 3, 105. b) *c. Dat.:* cui responderi non statim possit 6, 4, 14. interrogantibus libenter respondeat 2, 2, 6. quid rogantibus respondere debeant (*judices*) 6, 1, 20. *cf.* 6, 3, 66. c) *c. Praepos. ad:* ad omnia respondendo 5, 7, 16. *cf.* 6, 1, 5. non ad proposita respondeant 5, 13, 35; dispensatori, cum ad (*a. l. om.*) reliqua non responderet 6, 3, 93 *N.* *β*) *de rebus.* a) neque scrutanda singula et velut ostiatim pulsanda, ut sciant, an ad probandum id, quod intendimus, forte respondeant 5, 10, 122. collatione invicem respondente 8, 3, 77. in contrapositis *etc.* solet respondere primorum verborum alterna repetitio 9, 3, 32. ut non (*Sp. inser.* ad) requisita respondere, sed semper sensibus inhaerere videantur 8, Pr. 30 *S.* haec eadem genera commodius in rebus quam in nominibus respondent 6, 3, 54. quia raro belle respondeant (*verba duos sensus significantia*) *ib.* 48. *cf.* 10, 3, 9. b) *c. Dat.:* respondere futura praeteritis 3, 8, 66. media respondere vel primis, vel ultimis —. Respondent primis et ultima 9, 3, 34. (*ὁμοιόπτωτον*) respondet vel primis inter se, vel mediis, vel extremis *ib.* 78. nec sane ceteris ejus virtutibus respondentia (*dicta*) 6, 3, 2. si tenuitas ac jucunditas in asperis gravibusque causis ponderi rerum parum respondeant 10, 2, 23. II) *occurrendo.* *α*) *simpliciter.* a) si percussus sit, quod respondisset (*i. e. non tulisset tacitus injuriam*) 6, 1, 17 *N.* Quid enim, cum respondere non possis, agendum est, nisi ut aliud invenias, cui adversarius respondere non possit 6, 4, 20. cum simplex intentio erit, videndum est, unum aliquid respondeamus, an plura 7, 1, 13. quae responsurum adversarium certum est, pari cura refelluntur 12, 9, 19. cum protinus respondendum est, omnia parari non possunt *ib.* 16; et expositione, tanquam priores agant, uti solent, et contradictione, tanquam respondeant 4, 2, 29 *N.* *cf.* 3, 6, 13. b) *Partic.:* respondenti facilius est quam proponenti 4, 1, 36 *N.* *cf.* 3, 6, 13. 5, 13, 29. 6, 3, 46. dant de se respondentibus venustissimos lusus 5, 13, 46; non responsurum invaserunt 12, 10, 13. gratiam responsuris (*i. e. patronis*) aufert 6, 1, 20. *cf.* 12, 9, 11. c) *Gerund.:* cujus (*brevitatis*) duplex forma est, dicendi ac respondendi 6, 3, 45. resp. verecundia 3, 5, 15 *N.* tanta vis optime resp. 5, 13, 43; (*Euripides*) dicendo ac respondendo cuilibet eorum comparandus 10, 1, 68. Est aliqua etiam in resp. figura 9, 2, 12. *cf.* 12, 9, 20. *v.* Provoco. *β*) *c. Dat.* a) *hominum:* quibus quia multa et pluribus locis Cic. ipse respondit 12, 10, 15. respondisse nobilitati pulchrum erit 3, 7, 10. Ego Romani pudoris more contentus, ut jam respondi talibus, verecundiam silentio vindicabo 8, 3, 39.

*v. supra α.* b) *rerum:* id, cui responsuri sumus, proprium sit ejus judicii, an ad causam extra arcessitum 5, 13, 4. respondebat invidiae, cui tamen non fuit par 11, 1, 18. cui opinioni respondimus 4, 4, 1. quid tam aequae postulationi respondeatur 7, 1, 47. respondebo propositis 2, 17, 32. nunquam iis responsurum adversarium, quae proposita non essent 5, 13, 46. *cf.* 6, 1, 3. *v.* Propono. γ) *c. Praep. contra:* multa contra patronos venuste testis saepe respondet 5, 7, 31. contra illa, quae supra diximus, simili ratione responderi locis communibus 5, 7, 24. quomodo responderi contra figuras oporteret 9, 2, 93.

**Responsio.** *fig. ap. Cic.* 9, 1, 35. sibi ipsi responsio 9, 3, 90. *v.* Reprehensio.

**Responsum.** I) *hominis:* responsum ab interrogatione dissentiens 1, 5, 36. magna responsi invidia subeunda est 12, 1, 14 *N.* resp., quod eliciendum erit 5, 7, 20. more Socraticorum nobismet ipsi responsum finxisse 12, 1, 10. ut in aliquod resp. incidat 5, 7, 18. transibam ad resp. partis alterius 7, 1, 6. quae consultorum responsis explicantur 12, 3, 7. II) *oraculorum:* magos et pestilentiam et responsa — aliaque magis adhuc fabulosa frustra inter sponsiones et interdicta quaeremus 2, 10, 5 *N.* an responsis parere debuerit 3, 11, 6. quod responsis sit impulsus *ib.* quae responsis vel auguriis futuram claritatem promiserint 3, 7, 11. *v.* Augurium. libris Sibyllinis aruspicumque responsis dominatio dari tribus Corneliis dicebatur 5, 10, 30. quae divina testimonia vocantur, ex responsis, oraculis, ominibus 5, 7, 35. Deorum auctoritas, quae est ex responsis 5, 11, 42.

**Respublica.** resp. populi Rom. 5, 12, 10; reip. causa elabora *Domit. Af.* 6, 3, 68. in actionibus reip. laesae 7, 3, 2. *v.* Laedo. in totius administratione reip. Pr. 14. *v.* Administratio. in media reip. luce 1, 2, 18. morum ac religionis ejus reip. 12, 3, 1. propugnatores reip. 12, 10, 24. status reip. orbi terrarum (*comparatur*) 8, 4, 14. persecuisti reip. vomicas *vet. orat.* 8, 6, 15. quot sint species rerump. 5, 10, 63; perniciosum reip. civem 10, 5, 13. obsidem reip. dare malorum civium accusationem 12, 7, 3. optimis se partibus, id est reip., jungeret 12, 1, 16; stare jam remp. non posse 3, 8, 47. cum salvam uterque remp. vellet 11, 1, 80; a rep. summoveri 11, 1, 85. magis e rep. sit 12, 1, 42. princeps in rep. 10, 5, 11. *cf.* 12, 7, 3. pulcherrima ejus in rep. consilia 12, 1, 15. qui pro rep. seditiosum civem totiens compescuisset 11, 1, 40. de rep. (*materia dicendi*) 9, 4, 19. 12, 2, 28.

**Respuo.** ut vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuunt 1, 3, 28. quid aures hominum magis respuunt 11, 1, 61. quo judex dicto moveatur, quid respuat 6, 4, 19. *v.* Recipio.

**Restis.** ut iis (*muraenis*) piscatores pro restibus cingantur (*Sp.* utantur) 6, 3, 80 *N. cr. et S.*

**Restituo.** I) restituti a Cassandro Thebani *ib.* 111; *de damnatis:* etiam non restituto patre 7, 1, 59. a rustico restitutum (*patrem*) *ib.* damnati e lege restituti *Cic.* 5, 10, 108. II) *i. q. reddo:* quia non restituat servum 5, 11, 32. Syracusanis ornamenta restituit *ib.* 7.

**Restitutio.** restitutione recepisse jus Thebani videntur 5, 10, 118; *damnati:* impetravit restitutionem patris 7, 1, 42. an restitutio pro sublatione judicii stet *ib.* 60.

**Restitutor.** actio pro restitutore contra ingratum 7, 1, 43. an restitutor accipi debeat pro advocato, quando id praestiterit, quod advocatus petiit? *ib.* 61.

**Resto.** et jam nihil amplius dicturi sumus, nec restat, quo reservemus (*Sp.* serv.) 6, 1, 10.

**Restringo.** laevam restringere prolata dextra 11, 3, 131.

**Resulto.** aquae objectu lapillorum resultantis 12, 2, 11; ne brevium contextu resultent (*media*) 9, 4, 66. pronuntiatio vocis mutationibus resultans 11, 3, 183. *v.* Praeceps.

**Resumo.** quotiens librum in manus resumserunt 10, 4, 3. perlectus liber utique ex integro resumendus 10, 1, 20.

**Resupino.** plana manu resupinare nares 11, 3, 80. *v.* Resupinus.

**Resupinus.** resupini spectantesque tectum 10, 3, 15; resupina voluptate 5, 12, 20. [Pleniore tamen haec canali fluunt, *Vos, Albani tumuli, etc.* Jam cantici quiddam habent sensimque resupina sunt (*Z. de Sp. conj. recepit* resupinantur, *in Suppl. ipse emendavit* r. fiunt), *Saxa atque solitudines etc.* 11, 3, 167 *N. cr. et S.*]

**Resurgo.** resurgit verae virtutis fortior fama 12, 9, 4.

**Resuscito.** velut quodam tactu resuscitatus (*Sp.* excitatus) 4, 4, 9 *Z.*

**Retendo.** ea quoque, quae sensu et anima carent, — velut alterna quiete retenduntur 1, 3, 8.

**Retiarius.** 6, 3, 61 *v.* Mirmillo.

**Reticentia.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 31. ret., quae sit imperfecti sermonis 9, 2, 57. *v.* Obticentia.

**Retineo.** *α*) *de hominibus:* conata retinere infantem suum mater 8, 3, 69. quid impurius quam retinuisse talem (*adulteram*) 9, 2, 80. a me nec ultra pueriles annos retinebitur, nec in his ipsis diu 1, 11, 19. Clusinium Figulum retentum a rege 7, 2, 26. retinentis (*ducis*) partes (*copiarum*) propter castella tuenda *etc.* 7, 10, 13. armis retineri 5, 10, 114. *β*) *de rebus:* illa quae scripta sunt, retinent animum, non sequuntur 12, 9, 18; antiqua comoedia sinceram illam gratiam prope sola retinet 10, 1, 65. nomen suum retinere 2, 15, 12. partem quidem potiorem retinuerunt Pr. 14. abolita atque abrogata retinere 1, 6, 20. *γ*) *seq. ut:* ut Palaemo, ac Telamo *etc.* dicerentur, retinuerunt 1, 5, 60.

**Retracto.** sola, quae exciderunt, retractantur (*in ediscendo*) 11, 2, 35. [materiam rursus a me retractatam (*Z.* tract.) de integro scribere 2, 4, 13]; redeamus ad judicium, et retractemus suspectam facilitatem 10, 3, 7.

**Retro.** legati r. domum, unde venerant, abierunt *Liv.* 8, 3, 53; nervos r. tendimus 10, 3, 6; Idem retro. 5, 10, 74. ab ima ad summam (*vocem*) ac r. multi sunt gradus 11, 3, 15. [itemque sotadeo adjuret r. trimetros 9, 4, 90 *N. v.* Trimetrus.] r. causas legentibus 5, 10, 84. *v.* Retrorsum.

**Retroago.** capillos a fronte contra naturam retroagere 11, 3, 160; ut, cum satis affixisse eas (*litteras*) pueris recto illo, quo primum scribi solent, contextu videntur (*praecipientes*), retroagant rursus, et varia permutatione perturbent 1, 1, 25; quod utrumque exemplum tale est, ut idem in diversum, si retroagas, valeat 5, 10, 77. retroagere expositionem 2, 4, 15. ut ordinem retroagamus 12, 2, 10. huic (*dactylo*) temporibus parem sed retroactum — anapaeston 9, 4, 81.

**Retrorsum.** r. autem neque plus tribus, neque minus duobus 9, 4, 95. ut viros ac feminas dicas potius quam r. *ib.* 23. quod fit r. (*Sp.* retro) durius 8, 6, 24 *Z.* pejus enim quaeritur r. 10, 6, 7. quaeratur ultimum

retr., quod idem a capite primum est 7, 1, 25. *v.* Quaero. quaed. et r. idem valent 5, 9, 6.

**Retundo** quos — acriter propulsare oportebit; et ipsorum improbitas retundenda (*a. l.* improbitate retundendum) 6, 4, 11. ipse ille mucro ingenii cotidiana pugna retundatur 10, 5, 16.

**Reus.** *α) c. Genit.:* similis criminis reus erat 5, 12, 10. *cf.* 11, 1, 79. r. caedis 7, 2, 28. r. capitis 12, 10, 70. Gracchus r. foederis Numantini 7, 4, 13. r. lenocinii 5, 10, 47 *N.* r. parricidii *ib.* 7, 2, 17. manifesti peculatus r. 12, 1, 43; causae, qua reus de vi fuit 11, 1, 51. *cf.* 4, 2, 30. *β) Nominat.:* si contumax, arrogans, securus sit (*r.*) 6, 1, 14. an reum infitiatorem esse (*credibile sit*) 7, 2, 50. *v.* Petitor. quo pauciores r. fiant 5, 5, 1. reus est pater 7, 1, 30. *cf.* 7, 2, 17. Cornelius, Tribunus plebis, quod codicem legerit, r. sit 10, 5, 13. invidia r., an odio, an contemtu laboret 12, 18, 14. [nonnunquam etiam reus hic totius summam constituit (*Z.* rei totius hic summa constituitur) 7, 4, 20 *S.*] *γ) Genit., Dat., Accusat.:* pignora reorum (*Sp.* eorum) producere 4, 1, 28 *Z.* ipsis etiam r. dare laudatores licet 3, 7, 2; ut absolvatur reus (*quibus rebus fiat*) 7, 1, 32. quo melius defendet reum 1, 10, 3. ad deferendos reos praemio duci 12, 7, 3. *cf.* 11, 1, 79. Ita, si dicendum in sole fuerit — reos deseremus? 11, 3, 27. reos excitare (*in perorat.*) *ib.* 174. defendere reos quam facere vir bonus malet 12, 7, 1. antequam pronuntiet, reum facere 4, 1, 22. ex epistola reum factum 5, 13, 20. r. facit Ulixem Ajacis occisi 4, 2, 13. qui Cynicum ap. censores reum de moribus facit 4, 2, 30. *cf.*, 7, 2, 23. An quisquam tulerit reum in discrimine capitis — frequenti translatione, fictis aut repetitis ex vetustate verbis *etc.* dicentem 11, 1, 49. innocens r. multis verisimilibus premitur 12, 1, 45. *δ) Ablat.:* de uno r. consilium cogitur etiam 7, 2, 19. De accusatoribus et reis sum locutus, quia in periculis maxime versatur affectus. Sed privatae quoque causae utrumque habent perorationis genus 6, 1, 36. cum vero de reo (*opt. Codd.* re) et de facto quaeritur 7, 2, 15. criminum invidia pro reo est, priusquam probabitur 4, 3, 6 *Z.* reum, pro quo loquatur 12, 2, 24; *Abl. absol.:* Pollionis et Cassii actio, reo Asprenate 10, 1, 22. reo Scauro *Asin. Poll.* 9, 2, 24.

**Reverentia.** obstat nobis personae rev. 9, 2, 76. ne oblivisceretur reverentiae 11, 1, 62. magis aut minus, ut cuique personae debetur rev. *ib.* 66. *cf.* 6, 1, 50. judex tacitus reverentiam postulat 4, 1, 55. judex parum sibi praestari reverentiae credit 11, 3, 133. animi praestantia, quam — nec audientium auctoritas ultra debitam rev. tardet 12, 5, 1. reverentiā judicum contineri 11, 1, 29.

**Seversio.** ἀναστροφή, rev. quaed. 8, 6, 65.

**Revertor.** I) ad assuetas sibi sedes revertuntur (*animalia*) 11, 2, 6. cum in loca aliqua post tempus reversi sumus, 11, 2, 17. non est reversa (*mulier*) 7, 8, 2. pater reversus decessit intestatus 7, 1, 42. II) *transl.* *α) de hominibus:* ut eo revertar, unde sum digressus (*Sp.* egr.) 2, 4, 15 *Z.* ad illos (*scriptores*) jam perfectis constitutisque viribus revertemur 10, 1, 57. *β) de rebus:* imagines dilatae non revertuntur 10, 7, 14. nonnunquam tacitae quoque cogitationes in mentem revertuntur, 11, 2, 17; ad easd. particulas haec quoque, quae nunc praecipiam, revertentur 3, 6, 65. res eo revertetur, ut modo is, qui agit, modo *etc.* statum faciat *ib.* 16.

**Revocatio.** r. verbi (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 33.

**Revoco.** I) *proprie.* α) Revocat ecce me. 6, 1, 42. tibicines, cum ab urbe discessissent, publice revocati sunt 5, 11, 9. β) *de exilio:* revocante eum P. Sulla 11, 1, 12. patre revocato 7, 1, 60. abdicatus revocari mavult 9, 2, 89. II) *transl.*: inter juncturas sermonis revocabitur (*spiritus*) 11, 3, 53. ut ad gremium revocatis, cujus quisque eorum velit libri lectione, deserviant 2, 5, 5. ut revocet nos cogitatio ad illa elaborata 10, 7, 32. omnibus vitiis fractum dicendi genus revocare ad severiora judicia 10, 1, 125. revocare ab errore jam lapsos 2, 6, 2. perterritos militum animos frequenter a metu revocat oratio 2, 16, 8.

**Revolvo.** scripta et lecta saepius revolvendi 11, 2, 41; in iis, quae denominata sunt, summa paupertas in eadem nos frequentissime revolvit 12, 10, 34.

**Rex.** rex, rector et alia plurima indubitata 1, 6, 33. maximum regem (*de Alexandro M.*) 1, 1, 9. cum regem, ad quem mandata acceperant, trucidarint (*Fabii legati*) 3, 8, 20. Quare ad Trojam quinquaginta reges navigaverint? 7, 2, 3. in regibus fortuna dignitatem affert 3, 7, 13. de rege Pyrrho 6, 3, 10.

**Rheda.** (*Gallicum*) 1, 5, 57. 68.

**Rhetor.** rhetores suas partes omiserunt 2, 1, 1. quantum sit collaturus ad profectum discentium 2, 5, 1. ὑπαλλαγὴν rhetores dicunt 8, 6, 23. Cicero illos ex Lycia et Caria rhetoras (*a. l.* rhetores) paene cantare in epilogis dixit 11, 3, 58. philosophis uti rhetorum armis, non suis 12, 2, 5. rhetorum commentarii 3, 8, 67 *N.* rhetoris officia 1, 12, 19. *cf.* Pr. 21. 2, 1, 6. de partitionibus ac declamationibus rhetorum 1, 2, 13 *N.* quas primas in docendo partes rhetorum putem 2, 4, 1. quae prima esse praecepta rhetorum diximus 2, 2, 1. in rhetorum scholis 10, 5, 14. 12, 2, 23. Gorgias rhetori de omnibus rebus putavit esse dicendum 2, 21, 21 *Z.* priusquam tradantur rhetori (*pueri*) 1, 10, 1. idoneos rhetori pueros 2, 3, 1. prima ap. rhetorem elementa tractabimus Pr. 21. ap. rhetorem initium sit historia 2, 4, 2; Quando rhetori tradendus sit puer? 2, Cap. 1. De lectione oratorum et historicorum ap. rhetorem 2, Cap. 5.

**Rhetorice.** α) rh., cui nomen vis eloquendi dedit 2, 1, 5. pulcherrimae rei nomen 2, 15, 17. dicatur activa vel administrativa; nam et hoc ejusd. rei nomen est 2, 18, 5. *v.* Civilitas. ut Cic., quae rh. vocetur, esse artificiosam eloquentiam dicat 2, 17, 2. plerique credunt eum (*Platonem*) in hac esse opinione, ut rhetoricen non artem, sed peritiam quand. gratiae ac voluptatis existimet 2, 15, 24. quod justitiae (*adulationem vocet*) rh. *ib.* 25. bene dicere est oratoris, rhetorice (*Sp.* — ces) tamen erit (*Sp.* est) bene dicendi scientia 3, 3, 12 *Z.* rhetoricen in Latinum transferentes tum oratoriam, tum oratoricem nominaverunt 2, 14, 1. illa, de qua loquimur rh., talis est, qualis eloquentia *ib.* 2. rh. maximum ac pulcherrimum opus 2, 17, 3 (*rh.*), quae speciosior atque apertior tanto est, (*quam dialectice*) 2, 20, 7. *v.* Dialectice. Quid sit rh.? 2, Cap. 15. *cf.* 7, 3, 6. rh. est bene dicendi scientia; aut per partes, ut, rh. est recte inveniendi, et disponendi, et eloquendi cum firma memoria et cum dignitate actionis scientia 5, 10, 54. An utilis rh.? 2, Cap. 16. An rh. ars sit 2, Cap. 17. *v.* Ars. An virtus rhetorice? 2, Cap. 19. ex mediis artibus habenda sit rh., an sit virtus 2, 20, 1. perpetua oratio, quae rh. dicitur 2, 20, 7. ea rh., quae sit a bono viro atque ab ipsa virtute sejuncta 2, 17, 31. erat rh. res parva, si uno et brevi praescripto contineretur 2, 13, 2. erit rh in oratore etiam tacente 2, 18, 3. rh. et in-

spectione et exercitatione constat 2, 17, 42. rh. sic optime dividetur, ut de arte, de artifice, de opere dicamus 2, 14, 5. quando iis, quae rh. praecipit, percipiendis puer maturus esse videatur 2, 1, 7. Platoni non rhetoricen videri malum, sed eam veram, nisi justo ac bono, non contingere 2, 15, 28 *N.* *cf.* 2, 20, 4 *Z.* quidam naturalem esse rh. volunt, et tamen adjuvari exercitatione non diffitentur 2, 17, 5. artes scire, quando sint finem consecutae, rh. nescire *ib.* 26. rh. in rebus privatis etiam ac domesticis esse 2, 21, 4. rh. in actu consistere 2, 18, 2. rh. bene dicendi scientiam et utilem et artem et virtutem esse 8, Pr. 6. *β*) *Genit.:* rhetorices accusationem professus est (*Agnon*) 2, 17, 15 *N.* rh. institutio 2, 1, 9. jus ipsum rh. Pr. 23. cum materiam rhetorices in thesis et causas diviserit *(Hermagoras)* 3, 5, 14. rh. opus 2, 17, 30. rh. origo 3, 2, 1. tertia rh. pars 2, 4, 21 *N.* prima rh. rudimenta 2, 5, 1. rhetorices (*Sp.* rhetoricae) substantia Pr. 21 *Z.* summa rh. 2, 16, 11; Quod initium rhetorices? 3, Cap. 2. Quae partes? 3, Cap. 3. Quis ejus finis? 2, Cap. 15. Quae materia ejus? 2, Cap. 21; Natura an doctrina plus ei conferat? 2, Cap. 18. *γ*) *Accus. et Ablat.:* ut aetas, altioribus jam disciplinis debita, rh. ap. grammaticos exerceat 2, 1, 3. *cf.* 2, 15, 27. plurima ex eo contra rh. cavillatio est, quod ex utraque causae parte dicatur 2, 17, 30; alia in r h e t o r i c e (*Sp.* — ca) esse, quae probationem desiderent, alia, quae non desiderent 3, 5, 3 *Z.* *cf.* 2, 14, 3; opus, quod de rhetorice nomine ejus (*Theodectis*) inscribitur 2, 15, 10. ***v. supra α.***

**Rhetoricus.** possis illud g r a m m a t i c u m, hoc r h e t o r i c u m dicere 9, 3, 2. ars rh. 2, 14, 3. De scriptoribus artis rhetoricae 3, Cap. 1. rh. syllogismus 5, 10, 3. 9, 4, 57. *v.* E n t h y m e m a; ex Ciceronis rhetorico primo 3, 5, 14. *cf.* 3, 6, 58. nisi rhetoricos suos ipse (*Cic.*) adolescenti sibi elapsos diceret 3, 1, 20.

**Rhythmicus.** et duo prima verba *etc.* suos quasi numeros habent, spiritum sustinentes, sicut ap. rhythmicos aestimantur (*Sp. conj.* si caput rhythmis aestimatur) 9, 4, 68 *N. cr.*

**Rhythmos.** inania tempora rhythmi facilius accipient 9, 4, 51. rhythmi neque finem habent certum, nec ullam in contextu varietatem *ib.* 55. rhythmos (*Sp.* — mus), qui ab eo (*anapaesto*) nomen traxit *ib.* 109 *N.* ex mollissimo rhythmorum genere *ib.* 78. rhythmo indifferens est, dactylusne ille priores habeat breves, an sequentes *ib.* 48. tanquam orationem ad rhythmos alliget *ib.* 53. *v.* M e t r u m. N u m e r u s.

**Rictus.** ne immodicus hiatus rictum discindat (*Sp.* distendat) 1, 11, 9 *Z.*

**Rideo.** *α*) *absolute:* equidem rideo, quod illi sic timent 9, 2, 86. dubium est, utrum ridere audientes an indignari debuerint 6, 3, 83. rident superiores 11, 1, 17 ex illis, qui non risere 9, 3, 8. quod, qui dicit illa, non ridet 6, 3, 26. [intempestive r i d e n t e s et facto aliquo vel ipso vultu r i s u m etiam m o v e n t e s (*placet haec lect. S p a l d. propter contrapositum, verum optt. Codd.* residentes) 6, 1, 38 *N. cr. et S.*] *β*) *c. Obj.:* risimus et merito nuper poëtam 8, 3, 19. tam contumeliosos in se ridet (*F l o r.* irridet) invicem eloquentia 10, 7, 21. rideant nostram diligentiam 2, 11, 1; non dabit mihi spem bonae indolis, qui hoc imitandi studio petet, ut rideatur 1, 3, 2. rideatur merito, qui *etc.* 11, 1, 44. *cf.* 9, 3, 101. neque acute tantum ac venuste, sed stulte, iracunde, timide dicta aut facta ridentur 6, 3, 7. *cf.* 8, 3, 44. verba adv. Agamemnonem a Thersite habita ridentur 11, 1, 37. oratori minime convenit distortus vultus gestusque, quae in mimis rideri solent 6, 3, 29. ridendi vero, qui *etc.* 4, 1, 62.

**Ridicule.** qui rid. commodeque dicit *Domit. Mars.* 6, 3, 105. r. negavit *ib.* 72. nostra r. (*a. l.* ridicula) indicamus *ib.* 23.

**Ridiculus.** I) *in bonam partem.* α) *c. Subst.:* ut amari sales, ita frequenter amaritudo ipsa ridicula est 10, 1, 117 *N.* r. dictum 6, 3, 6 *v.* Dictum. idem de vultu gestuque ridiculo dictum sit; in quibus est quidem summa gratia, sed major, cum captare risum non videntur *ib.* 26. β) *simpliciter:* qui nimium aut blandi esse aut ridiculi volunt 11, 1, 30; proprium materiae, de qua nunc loquimur, est ridiculum, ideoque haec tota disputatio a Graecis περὶ γελοίου inscribitur 6, 3, 22. rid. est omne, quod aperte fingitur *ib.* 71. etiamsi ridiculum est, indignum tamen homine tolerabili *ib.* 83. interim de se dicere rid. est *ib.* 94. fit rid. id ipsum, quod, qui dicit illa, non ridet *ib.* 26. eluditur ridiculum ridiculo *ib.* 79. pudorem suum ridiculo aliquo explicant *ib.* 100. falsum in consuetudine pro ridiculo tantum accipimus *ib.* 18; facetum non tantum circa ridicula consistere *ib.* 19. ridicula aut facimus aut dicimus *ib.* 25. *cf.* 110. quaed. non ridicula, sed cuilibet severissimae orationi convenientia, eleganter dicta et proprio quod. lepore jucunda *ib.* 102. *cf.* 111. II) *in malam partem.* α) *c. Subst.:* et luctus et irae et indignationis aliquando etiam ridicula fuerit imitatio 6, 2, 26. stulta et acrioribus oculis intuentibus ridicula (*themata*) 2, 10, 6. omnis vituperatio, quae, si gravius posita sit, severa est, si levius, ridicula 6, 3, 37. β) *simpliciter:* fecit risum, sed ridiculus fuit 6, 1, 48. quibus nos, circa lites raras solicitiores, ridiculi videmur 7, 1, 43. stulta reprehendere facillimum est, nam per se sunt ridicula 6, 3, 71. illa, quae altiorem animi motum sequuntur *etc.* ridicula sunt, nisi cum soli sumus 10, 3, 21; quod est plane rid. 11, 3, 128. quod est maxime rid. 2, 1, 3. *cf.* 9, 3, 100. ap. judices quidem, secundum legem dicturos sententiam, de confessis praecipere, ridiculum est 5, 13, 7.

**Rigeo.** praeduro ac rigente (*capite*) 11, 3, 69. rigens opus 2, 13, 9.

**Rigidus.** stare vel rigidum vel supinum vel incurvum 11, 3, 160. cervicem rectam, non rigidam aut supinam *ib.* 82. rigidi et extenti (*oculi*) *ib.* 76. rig. (*vox*) *ib.* 32; duriora Callon atque Hegesias, jam minus rigida (*a. l.* frig.) Calamis, molliora adhuc supra dictis Myron fecit 12, 10, 7.

**Rigor.** et imperitia, et rusticitas, et rigor, et deformitas afferunt interim frigus 6, 1, 37. stupere immobili rigore 9, 3, 101; accentus cum rigore quodam habemus 12, 10, 33.

**Rimor.** mihi cuncta rimanti 3, 4, 6. in discendo rimari necessarium, quae personae *etc.* 12, 8, 14. rimandum erit diligentissime, quid *etc.* 5, 13, 23.

**Ripa.** vis amnium major est altis ripis 12, 2, 11. amnis, qui ripas sibi faciat 12, 10, 61 *N.*

**Risus.** α) *Nominat.:* neque ab ullo satis explicari puto, unde risus, qui non solum facto aliquo dictove, sed interdum quodam etiam corporis tractu lacessitur (*a. l.* arcessitur). Praeterea non una ratione moveri solet 6, 3, 7 *seqq. v.* Derisus. erumpit invitis saepe, nec vultus modo ac vocis exprimit confessionem, sed totum corpus vi sua concutit *etc.* *ib.* 9. risus oriuntur aut ex corpore ejus, in quem dicimus, aut ex animo, qui factis ab eo dictisque colligitur, aut ex his, quae sunt extra posita *ib.* 37. plurimus circa simulationem aut dissimulationem ris. est *ib.* 85. risus erunt, quicunque haec faciet orator *Domit. Mars.* *ib.* 105. qui (*r.*), si aptus est, urbanitatis, sin aliter, stultitiae

nomen assequitur 8, 6, 74. parum conveniens personae r. 11, 3, 180. β) *Genit.:* nimius risus affectator 6, 3, 3. nimium r. pretium est, si probitatis impendio constat *ib.* 35. libri, qui r. gratia componuntur *ib.* 65. γ) *Accusat.:* risum captare 6, 3, 26. *cf.* 8, 3, 48. facto risus conciliatur interim admixta gravitate 6, 3, 25. quem (*r.*) populo dabat 11, 3, 180. r. fecit 6, 1, 40. quae sunt quidem urbana, sed r. tamen non habent 6, 3, 102. *cf.* 8, 5, 22 *N.* risum judicis movendo 6, 3, 1. *cf. ib.* 8. 6, 1, 38. tristiores, quam ut r. libenter patiantur 6, 3, 31. risus petendi genus 6, 5, 58. maxime ad r. compositi 6, 3, 18. pervenit haec res frequentissime ad r. 8, 6, 74. δ) *Ablat.:* risu sunt et opportuno joco elapsi 6, 3, 10. verba risu et osculo excipimus 1, 2, 7. *incurvicervicum* vix a risu defendimus 1, 5, 70. cum r. quod. 8, 6, 56 *v.* Cum. in risu posita *opp.* serio si fiat 9, 2, 14. neque enim ei de risu sed de urbanitate est opus institutum 6, 3, 103. De risu 6, Cap. 3.

**Rite.** non r. creatus tribunus 2, 4, 35.

**Ritu.** r. ferarum 8, 3, 81.

**Rivus.** maxima flumina in rivos diducuntur 5, 13, 13.

**Rixa.** propositum tenentes in rixam non ibimus 6, 4, 13. gladiator, qui armorum inscius in rixam (*Sp.* pugnam) ruit 2, 12, 2 *N. cr. et S.*

**Rixator.** rixatores quosd. neque judicum reverentia, neque agendi more ac modo contineri 11, 1, 29.

**Rixor.** (*in altercatione monitores*) quidam faciunt aperte, quod rixemur (*Codd.* quae; *unde Z. partim de conj. fecit:* f. aperta, quae rixentur; *sed videndum, num rixor possit Accusat. regere?*) 6, 4, 9 *N. et S.*; haec rixantis modo dixit 11, 3, 172; cum ore concurrente rixari 11, 3, 121 *N.*; consonantes in commissura verborum rixantur 9, 4, 37.

**Roboro.** qui haec omnia exercitatione plurima roborarit 8, Pr. 28. [confirmatione (*causam*) roborari, refutatione dissolvi (*sed haec editionum scriptura plane dissentit a Codd. v.* Confirmatio.) *ib.* 11. *N. cr.*]

**Robur.** — roboris 1, 6, 22 *N.* Antonius Gnipho fieri vult ex his robura *ib.* 23. I) *de arbore:* grandia et antiqua robora 10, 1, 88. II) *de viribus.* α) *corporis:* si robur corporibus bonum est, non (*sic de conj. Gedoyni*; *Sp.* non est,) minus sanitas 5, 10, 89 *S.* firmius aetatis r. 1, 8, 6. qui verum r. inani sagina mentiantur 2, 15, 25. r. (*argumentum*) petulantiae 5, 10, 26. animos ad pleraque duriores r. ipsum facit 1, 1, 22. robur ac lacertos parum existimant decora 5, 12, 18. Hinc spes roboris. Maciem namque et infirmitatem in posterum minari *etc.* 2, 4, 6. corpora non robore sed valetudine inflantur 2, 3, 9. β) *animi:* neque in aliis esse naturalem eloquentiam et robur viris dignum 10, 1, 43. si quid in nobis virilis roboris manebat, excidit 1, 10, 31. sententiis adjicere oratorium r. 10, 5, 4 *N.* contra dolores ac metus r. 6, Pr. 11. qui r. aliquod in stilo fecerint 10, 3, 11. cum robore dicendi (*Sp.* discendi) crescet etiam eruditio 8, Pr. 4.

**Robuste.** stricte robusteque dicendi 5, 12, 18.

**Robustus.** I) *de corporis viribus.* α) reus rob. contra infirmos 4, 2, 55. sanus ac rob. 2, 10, 6. quamlibet sint in suis certaminibus speciosa atque rob. (*corpora*) 11, 3, 26. *cf.* 5, 10, 82. *v.* Exercito; effringere quam aperire, rumpere quam solvere, trahere quam ducere putant robustius 2, 12, 1. II) *de aetate:* rob. juvenes 2, 5, 2. jam robustis et severiore genere satis firmatis legendus 10, 1, 131. *cf.* 1, 12,

9. quae (*vitia*) robustum et jam maximum regem ab institutione illa puerili sunt prosecuta 1, 1, 9; robustior aetas 1, 12, 1. infirmitas a robustioribus separanda est 2, 2, 14. priora illa ad pueros magis, haec sequentia ad robustiores pertinebunt 1, 8, 12. *v.* Puer. III) *transl. ad dicendum:* solida atque rob. eloquentia 10, 1, 2. unum (*genus dic.*) subtile, — alterum grande atque rob., quod ἁδρὸν constituunt 12, 10, 58. historia tanto robustior, quanto verior 2, 4, 2 *N.*

**Rodo.** praetextam in cista mures rosere Camilli *vers.* 8, 3, 19.

**Rogatio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 29; (*jus*) ipsius rogationis, quod est varium 2, 4, 35. si magistratus rog. suam populo ipsi recitaverit 10, 5, 13. rogationibus plebisve scitis sanctum 2, 13, 6 *N.*

**Rogo.** I) *i. q. interrogo.* α) *simpliciter:* rogat, boni consulas 1, 6, 33. rogare, indicare, rationem reddere — varie in materia judiciali *etc.* solemus 3, 8, 53. *cf.* 9, 2, 7. male prior ille rogarat 5, 13, 42. Deinde, cujus rei gratia rogatum est — fatendum erit 5, 11, 4. β) *c. Accusat.:* ipsi nosmet rogamus 9, 2, 11. in altercatione aut in rogandis testibus 6, 3, 46. *cf.* 2, 4, 28. 5, 7, 10. 25. 31. testis in reum rogatus 9, 2, 12; primus rogabatur sententiam 6, 3, 97. *cf.* 3, 8, 59; propter ipsam rem, de qua sententiae rogantur, consultabitur 3, 8, 18. multa rogari solent de vita testium aliorum *etc.* 5, 7, 30. *cf.* 16; *de jurantibus:* velut sacramento rogati 12, 2, 26. II) *i. q. peto:* Rogo, des mihi surculum 6, 3, 88. *cf.* 9, 3, 68. rogetur et laudetur (*puer in institutione primae aetatis*) 1, 1, 20. faciunt favorem et illa paene communia — optare, abominari *etc.* 4, 1, 33. quem injuste rogaturum 6, 3, 95. Priami rogantis Achillem precibus 10, 1, 50. quis ferat contrapositis *etc.* rogantem? 9, 3, 102. quid rogantibus respondere debeant (*judices*) 6, 1, 20 *v.* Respondeo. velut sacramento rogati 12, 2, 26 *N.* per propinquos rogata 7, 8, 2. in rogando lenis et summissa (*vox*) 11, 3, 63. rogandi εἰρωνεία 6, 2, 15 *N.* III) *de legibus ferendis:* leges, quae non in perpetuum rogentur 2, 4, 40. de jure dubitari potest ejus, qui rogat *ib.* 35.

**Rostratus.** columna rostrata 1, 7, 12.

**Rostrum.** cum — aviam pro rostris laudaverit 12, 6, 1.

**Rota.** ferrum, quo rotae vinciuntur 1, 5, 12.

**Roto.** jactare id (*caput*) et comas excutientem rotare 11, 3, 71.

**Rotundus.** I) togam rot. esse 11, 3, 139 *N.* II) *transl.:* celeris ac rot. distributio 3, 4, 16. cum illa rot. et undique circumcisa insistere invicem nequeant 8, 5, 27.

**Rubeo.** si vento rubet Luna, signum venti est rubor 5, 9, 16. Sole et aurora rubent plurima *Maec.* 9, 4, 28.

**Rubigo.** arma squalere situ ac rubigine (*a. l.* rob.) 10, 1, 30.

**Rubor.** *v.* Rubeo.

**Rubrica.** se ad album ac rubricas transtulerunt 12, 3, 11 *N.*

**Rubus.** rubos arvis excidimus 9, 4, 5. in terra sentibus ac rubis occupata 12, 1, 7.

**Ructuosus.** ructuosos spiritus *Coel.* 4, 2, 123.

**Rudens.** disponemus rudentes 10, 7, 23.

**Rudimentum.** prima rhetorices rud. tractamus 2, 5, 1. inter prima r. 1, 8, 15.

**Rudis.** I) *proprie:* rudia politis majora creduntur 2, 12, 3. detrahere aliquid limam rudibus *ib.* 8. r. marmor 2, 19, 3. saxorum r. 9, 4, 27. II) *transl.* α) *de rebus:* ut non rudia tantum et fortuita sed impropria interim effluant 10, 3, 20. rudia atque imperfecta 3, 1, 7 *v.* Incompositus; r. animus 1, 1, 36. 1, 10, 9. r. anni 1, 1, 5. 20. adhuc rudia ingenia 1, 2, 27. r. modulatio 1, 10, 16. prope rudia ac velut futurae mox artis primordia 12, 10, 3. r. seculi 2, 5, 23. 12, 11, 23. r. stilus 1, 1, 28. r. vox 11, 3, 32. β) *de personis:* illi rudes homines primique 8, 3, 36. *cf.* 10, 2, 5. rudes ac bellicosi 1, 10, 20. quis, nisi plane rudis aut stultus 11, 3, 76. rudis in plerisque et incompositus 10, 1, 66. quidquid rudibus et omnium ignaris insederit 1, 8, 4; instituentibus rudes 3, 6, 83. *cf.* 2, 3, 3.

**Ruina.** cum initium a tempestate sumserunt, incendio aut ruina finiunt 8, 6, 50.

**Rumor.** rumores (*inter probationes, quas extra dicendi rationem accipiat orator*) 5, 1, 2. De fama atq. rumore 5, Cap. 3. *v.* Fama.

**Rumpo.** I) rumpere (*majorem vim habet*) quam solvere 2, 12, 1. quam (*laminam*) caelatura altior rumpat 2, 4, 7. linum ruptum aut turbata cera 12, 8, 13. pontes torrentibus rupti 2, 13, 16; spiritum rumpente (*Sp.* velut spiritu erumpente) protinus indignatione 4, 3, 5 *Z.* II) *transl.:* si ad eam (*clausulam*) rupta via venerimus 9, 4, 63. ima (*vox*) vim non habet, summa rumpi periclitatur 11, 3, 42.

**Ruo.** *v.* Queo. I) ruentium tectorum fragor 8, 3, 68; gladiator, qui in rixam (*Sp.* pugnam) ruit 2, 12, 2 *Z.* II) *transl.:* qua vel impudentia vel fames duxit, ruentes 2, 20, 2; si negat, hic causae cardinem ponit, in quo si victus fuerit, etiam in sequentibus ruit 5, 12, 3.

**Rupes.** praecisis rupibus 12, 9, 2 *N.*

**Rursus.** I) *adverbial.:* si breve intra spatium r. desideraretur 10, 1, 7. an r. suaderet ordinare suprema judicia 6, 3, 92 *N. cr.* ubi r. (*a. l.* rursum) ratiocinamur 7, 1, 61. in aliam r. personam ei transeundum est 12, 8, 10. novum r. exordium faciam 11, 3, 38. se r. formandum (*a. l.* ref.) ac velut recoquendum dedit 12, 6, 7 *N. cr.* retroagant r. 1, 1, 25; materiam r. a me tractatam (*Sp.* retr.) 2, 4, 13 *Z.* interdum per digressionem decoris gratia, qualis r. in Verrem de Proserpina 4, 2, 19 *N.* II) *transitum facit.* α) *i. q.* contra: Initia hoc modo —. Rursus clausulae 9, 3, 45. R. quidam — arbitrantur 4, 5, 2. R. nemo tam erit injustus aut stultus *ib.* 12. R. et finitio quodammodo est amphibolia 7, 10, 1. *cf.* 1, 10, 41. 3, 6, 103. 4, 2, 79. 5, 13, 45. 10, 7, 26. 12, 10, 49. β) Nam prosa, ut mucronem pro gladio *etc.* recipiet, ita non puppim pro navi *etc.* Et r., ut pro gladio ferrum, ita non pro equo quadrupedem 8, 6, 20. quia et ipsae artes sunt, et esse perfectae sine orandi scientia non possunt, nec r. ad efficiendum oratorem satis valent solae 1, 10, 2 *N.* *cf.* 2, 4, 3. 10, 3, 11. 12, 5, 4. Nam r., (*Turic.* Rurs., nam, *def. Fr. et H.*) quid erat futurum, si *etc.* 10, 2, 7. Haec r. judiciales causas — continent 3, 6, 82. *cf.* 7, 10, 5. et hae partes non sint perexiguae: alioqui r. multae (*partes*) erunt *etc.* 11, 2, 27.

**Rus.** rus mittendi 2, 8, 7. dum rus tendit 11, 2, 38. judicem rura plerumque in decurias mittunt 4, 2, 45. trahat inde peregrinatio, rura, calculorum anxiae solicitudines 12, 11, 18.

**Rusticitas.** urbanitas — cui contraria sit rust. 6, 3, 17. *cf.* 6, 1, 37. verborum atq. ipsius etiam soni rusticitate 11, 3, 10. *v.* Peregrinitas.

# S.

sacra literarum colentes 10, 1, 92. peregisse sacra tradentium artes 5, 14, 27. *v.* Profanus.

**Saepe.** *α*) Livius s. sic dicit 8, 6, 20. cum pluribus judiciis s. dicendum est 11, 3, 22. s. secubanti amatorium dedit 7, 8, 2. saepe etiam quaeri solet de tempore *etc.*, nonnunquam de persona quoque 2, 4, 19. *cf.* 7, 4, 15. *v.* Nonnunquam. auctoritate, vetustate plerumque defenditur, saepe etiam ratione quad. 9, 3, 3. *v.* Plerumque. *β*) *Comparat.:* saepius narrare 4, 2, 85. repetenda s. erunt scriptorum proxima 10, 3, 6. scripta et lecta s. revolvendi 11, 2, 41. Quid aliud, s. dicam, natura permittit? 7, 1, 49. ut, qui rogatur (is autem s. imperitus), intelligat 5, 7, 31; prioris sententiae verbum ultimum ac sequentis primum frequenter est idem: quo quidem schemate utuntur poëtae saepius —. Sed ne oratores quidem raro 9, 3, 44. *v.* Raro. laturi sententiam indocti saep. atque interim rustici 12, 10, 53. bis ac saep de ead. re dicimus 10, 5, 7. ead. iterum ac saep. dicere 12, 8, 8. *γ*) *Superlat.:* quos (*versus*) Brutus — saepissime facit 9, 4, 76.

**Saevio.** imperiosi atq. interim saevientes (*paedagogi*) 1, 1, 8.

**Saevitia.** ad saevitiam ferae gignuntur 1, 1, 1.

**Saevus.** tyranni saeva crudelitas 9, 3, 48. *v. Not. crit. ad* 6, Pr. 6.

**Sagaciter.** cum s. fuerit intuitus 2, 8, 4.

**Sagina.** haec velut s. dicendi 10, 5, 17. verum robur inani sagina mentiantur 2, 15, 25.

**Sagino.** ferarum ut catuli molliore praeda saginantur 12, 6, 6.

**Sal.** *α*) *Sing.:* nulla est in corpore mica salis *Catull.* 6, 3, 18. Sane tamen (*Sp. conj.* Sales) ut ille (*intellige* sal) in cibis paulo liberalius aspersus *etc. ib.* 19. *N.* inde acerbitas et abundantia (*Sp.* abunde) salis 10, 1, 94. *β*) *Plur.:* ut amari sales, ita frequenter amaritudo ipsa ridicula est 10, 1, 117. ut controversiae permixtis salibus fingerentur 6, 3, 15. in salibus aliquando frigidum (*Ciceronem*) 12, 10, 12. *v.* Commiseratio.

**Salebrosus.** resistens ac salebrosa oratio 11, 2, 46.

**Salio.** multum in agendo discursantem, salientem *etc.* 6, 3, 54. velut salientes huc illuc, nec usquam insistentes 10, 7, 6. in saliendi certamine 10, 3, 6.

**Salse.** rustici s. dicunt et in eo, quod aliquis (*Sp.* in eum, quisquis aliquid) dixerit prior 6, 3, 13 *S. cf. ib.* 30. 89. infinitas esse tam salse dicendi, quam severe (*species*) *ib.* 101.

**Salsus.** salsum erit, quod non erit insulsum, velut quodd. simplex orationis condimentum, quod sentitur latente judicio, velut palato, excitatque et a taedio defendit orationem 6, 3, 19. *v.* Insulsus. narrare, quae salsa sint, in primis est subtile et oratorium *ib.* 39.

**Saltatio.** aliae (*artes*) in agendo (*positae*), quarum in hoc finis est, et ipso actu perficitur *etc.*, qualis est saltatio 2, 18, 1. salt. frequenter sine voce intelligitur atque afficit (*a. l.* salutatio) 11, 3, 66 *N.* unde saltationis quodd. genus Titius sit appellatum *ib.* 128. Lacedaemonios salt. quand., tanquam ad bella quoque utilem, habuisse inter exercitationes accepimus. Neque id veteribus Romanis dedecori fuit: argumentum est sacerdotum nomine ac religione durans ad hoc tempus salt. 1, 11, 18. *v.* Modulatio.

**Saltator.** non comoedum in pronuntiando nec saltatorem in gestu facio 1, 12, 14. abesse plurimum a saltatore debet esse orator 11, 3, 89 *N.* *v.* Pantomimus.

**Saltem.** *α*) *i. q. certe:* pares aut s. proximos illi viro fieri 10, 1, 127. ne a sententiis quidem aut verbis salt. singulis 6, 5, 1. *v.* Certe. *extr. cf.* 1, 4, 7 *Z.* nihil superbum, nihil elatum s. ac sublime desideret 6, 2, 19. Quae denique intelligi s. potest eloquentia hominis optima nescientis? 12, 2, 21. *cf.* 9, 2, 4. Quid? M. Tullius de M. Antonii luxuria tantum fingere s. non potuisset, quantum ostendit dicendo 8, 4, 25. si illi s. recte discant recteque doceant 12, 8, 4. illud vix s. praecipiendum videtur 6, 4, 15. non dico, si circa summa trepidat, sed si digitorum salt. incerto aut indecoro gestu a computatione dissentit 1, 10, 35. *β*) *c. Negat. i. q. ne — quidem:* neque enim mihi illud salt. placet, quod fieri in plurimis video 1, 1, 24 *N.* ut non breve salt. tempus sumamus ad *etc.* 10, 7, 20. nec vero s. iis — sufficiat 10, 2, 15. iter neque impervium neque s. durum 12, 11, 11.

**Saltito.** syntonorum modis saltitantes (*a. l.* salutantes) 9, 4, 142.

**Salto.** cantatur ac saltatur per omnes gentes aliquo modo 2, 17, 10.

**Saltor.** Augustus — eorum (*pantomimorum*) alterum saltorem (*Sp.* saltatorem) dixit, alterum interpellatorem 6, 3, 65 *Z.*

**Saluber.** ex observatione salubrium 2, 17, 9 *v.* Insaluber. ne hic liber sit salubrior studiis quam dulcior 3, 1, 5.

**Salus.** ultima salus superest elabendi 3, 6, 83. petere custodes salutis suae 5, 11, 8. voluptatem saluti praetulisse 5, 8, 1. magnum ad salutem momentum attulisse 6, 1, 33. pro salute patriae 12, 1, 39 *v.* Pernicies; M. Fabius Quintilianus Tryphoni Salutem. Ep. ad Tryph.

**Salutaris.** portum illum eloquentiae suae salutarem 12, 7, 4. salutarem petentibus vocem 10, 7, 2. et copia habet modum, sine quo nihil nec laudabile nec salutare est 12, 10, 79.

**Saluto.** multum literatus, qui sine aspiratione et producta secunda syllaba salutarit (avere est enim) 1, 6, 21 *Z.* vanus salutandi labor 12, 11, 18 *N.*

[**Salvo.** salvant personarum discrimen (*sic Codd. optt.; vulg.* servant) 12, 10, 44 *N. cr.*]

**Salvus.** *α*) salvum me esse adhuc nec credo nec gaudeo *Senec.* 8, 51, 8; *in judiciis:* utrumne salvum eum nolet is, qui a nobis finitur, orator? 12, 1, 14. *v.* Punio; salvus est cursus (*orationis*) 9, 4, 70. cum salvam uterque remp. vellet 11, 1, 80. *β*) *Abl. abs.:* me salvo 6, Pr. 6. salvis, qui interfuerunt 11, 2, 39; salva dicendi auctoritate 12, 10, 46. salva (*a. l.* salsa) dignitate ac verecundia dicet 6, 3, 35. s. gratia 11, 1, 71. s. innocentia 7, 2, 37. s. nave 2, 17, 24. s. causae ratione 4, 2, 75. s. sensu 1, 9, 2. s. tractatione causae 12, 10, 46. *cf.* 8, 3, 43.

**Sancio.** rogationibus plebisve scitis sancta sunt ista praecepta 2, 13, 6 *N.*

**Sancte.** ap. Sallustium dicta sancte et antique 8, 3, 44. conservatae sanctissime utrobique opinionis 1, 2, 4.

**Sanctitas.** s. docentis 2, 2, 3. fori s. 11, 3, 58 *v.* Licentia; s. Calvi (*in dic.*) 12, 10, 11. sanct. certe, et ut sic dicam, virilitas ab his (*veteribus Latinis*) petenda 1, 8, 9.

**Sanctus.** s. et gravis oratio 10, 1, 115. ornatus virilis et fortis et sanctus 8, 3, 6. gravis et sancti viri 5, 12, 20; sanctiore quod. aerario (*a. l.* sacrario) 10, 3, 3 *N.* sanctius genus orationis 4, 2,

125. sanctiorem et magis admirabilem faciunt orationem 8, 3, 24; sanctiss. censor 4, Pr. 3. sanctiss. praeceptor 1, 2, 5. opere sanctissimus 12, 11, 1.

**Sane.** α) *concedit:* quas φαντασίας vocant, nos s. visiones appellemus 6, 2, 29. *cf.* 5, 9, 15. 5, 10, 1. hoc genus argumentorum s. dicatur ex circumstantia 5, 10, 104. *cf.* 6, 3, 61. a media in utramque partem discurrere s. merito cogantur 2, 4, 15. concedamus s., quod minime natura patitur 12, 1, 23. nam id s. doctrina possit augeri 6, 3, 12. Sed hoc votum est et rara felicitas, quae si non assit, s. sufficiat ab iis, quibus quis dicit, audiri 12, 5, 6. neque s. aliud est ejus nomen Latinum: sed ea quaeritur, An sit? 3, 6, 23. poëtis permittamus s. ejusmodi exempla: — non idem oratorem decebit 8, 3, 73. Et s. concipiat quis mente vel declamantis habitum *etc.*, nonne quidd. pati furori simile videatur? 1, 2, 31. *cf.* 11, 2, 25. β) *confirmat:* et, bono s. stomacho, contenti sunt 2, 3, 3 *N.* ineptae s. cavillationis 7, 9, 4. clarum s. in literis 1, 6, 35. et s. manifestus est etiam ex opere ipso labor 10, 3, 8. *cf.* 1, 5, 67. probationes enim efficiunt s., ut causam nostram meliorem esse judices putent: affectus praestant, ut etiam velint 6, 2, 5. Idque s. frequentissime faciendum est 9, 2, 93. *cf.* 10, 1, 67. id quod s. non affectant 10, 1, 84. quod s. non utique ab aratore desideratur 5, 10, 3. quod est s. summae difficultatis 11, 1, 60. *cf.* 4, 5, 13. 5, Pr. 3. 9, 1, 14; προσαπόδοσιν vocant, quae ut maxime servetur, s. in (*Sp. conj.* sententiis) pluribus propositis 9, 3, 94 *N.* Sane tamen, (*Sp. conj.* *sales*) ut ille in cibis paulo liberalius aspersus — affert aliquid propriae voluptatis: ita hi quoque in dicendo habent quiddam *etc.* 6, 3, 19 *N.* γ) *i. q. quidem:* Est et quaed. repetita narratio — s. res declamatoria magis quam forensis, ideo autem reperta, ut *etc.* 4, 2, 128. Hoc s. frequentissimum est, quia personae sunt, inter quas litigatur. Sed hae quoque interim cum suis accidentibus ponendae *ib.* 130. *cf.* Pr. 7. nostrorum quidam, non sane recepto in usum nomine, apologationem (*vocant*) 5, 11, 20. unam de schola controversiam, non (*Sp. inser.* illam) s. difficillimam aut novam, proponam 7, 1, 41 *Z.* *cf.* 12, 1, 25. iambus non s. a Romanis celebratus est ut proprium opus 10, 1, 96. *v.* Non.

**Sanguis.** I) *proprie.* α) sanguinis detractio 2, 10, 6. corpora sana et integri sanguinis 8, Pr. 19. vestis sanguine madens 6, 1, 31. vestis sanguine perfusus *ib.* 30. β) per sanguinem caedes intelligitur 5, 9, 9. non animo sanguis et pallor *etc.* expirantis insidet? 6, 2, 31. periculorum ac sanguinis majora sibi deberi praemia 11, 1, 88. γ) sangnis ille, qui mentis habitu movetur, et, cum infirmam verecundia cutem accepit, effunditur in ruborem; cum metu refugit, abit omnis et pallore frigescit; temperatus medium quoddam serenum efficit 11, 3, 78. δ) *de cognatione:* turpes ac perniciosos, etiamsi nobis sanguine cohaereant 8, 3, 75. II) *transl.:* quis hominum liberi modo sanguinis 12, 9, 10; eum nimia contra se calumnia verum sang. perdidisse 10, 1, 115. non sola illa laetiora, qualia a Cic. dicuntur, — sed etiam illa quanquam plena sanguinis — non conveniant barbae illi atque tristitiae 11, 1, 34 *N.* sanguine et viribus niteat (*hic ornatus*) 8, 3, 6. minus virium ac sanguinis habeant declamationes quam orationes 10, 2, 12. *v.* Nervus; illa in agendis causis jam detrita, mittere sanguinem *etc.* 8, 6, 51 *N.*

**Sanitas.** si robur corporibus bonum est, non minus sanitas 5, 10, 89 *Z.* *v.* Robur. medicus sanitatem aegro promittit (*Sp.* aegri petit) 2, 17, 25. macies illis pro sanitate 2, 4, 9. *v.* Imbellicitas.

**Sano.** cum pater ejus aegrotaret, sanaturum se dixit 7, 2, 17. facere quam sanare vulnera facilius 5, 13, 5. saepe ipsis ea (*vitia*), qui sanandi sunt, occulentibus 12, 8, 10.

**Sanus.** I) *de corpore:* sanus ac robustus 2, 10, 6. corpora sana et integri sanguinis 8, Pr. 19. II) *transl.:* si modo est sanus 3, 8, 59; si vox primum fuerit, ut sic dicam, sana 11, 3, 32. pressa demum et tenuia — sana et vere Attica putant 10, 1, 44; [in malaco sanum 8, 2, 13 *N. v.* Malacus.]

**Sapiens.** quaed. participia, verba an appellationes sint, dubitari potest, quia aliud alio loco valent, ut sapiens 1, 4, 27. I) *Adject.:* qui est sap., stultus non est 5, 10, 74. cum te pro astuto sapientem appelles 9, 3, 65. Pythagoras non sapientem se, sed studiosum sapientiae vocari voluit 12, 1, 19. amicos et bonos viros et prudentissimos dicimus vulgo, quorum nihil nisi perfecte sapienti datur 12, 2, 19. consilium judicum sapientium (*sic optt. Codd., Edd.* sapientum) 12, 10, 52. s. nutrices 1, 1, 3. s. viri 5, 11, 36. vir civilis vereque sap. 11, 1, 35. *cf.* Pr. 18. vir sapientissimus (*i. e. Socrates*) 11, 1, 10. II) *Subst.* a) Sapiens nomen ex causa datum 5, 10, 30. *cf.* 12, 7, 4. M. Cato summus imperator, idem sapiens (*Sp. om.*) *etc.* 12, 11, 23 *Z.* Atque ego illum, quem instituo, Romanum quend. velim esse sapientem 12, 2, 7 *N.* sapientis nomen sibi asseruit 12, 1, 20. mendacium dicere etiam sapienti aliquando concessum est 2, 17, 27. plerique veterum, qui, etsi nondum quenquam sapientem repertum putabant, praecepta tamen sapientiae tradiderunt Pr. 19. ut hoc, quod alias in servis quoque reprehendendum est, sit alias in ipso sapiente laudandum 12, 1, 39. *β) Plur.* admirator aliorum tanquam sapientium 9, 2, 46. secundum omnium sapientium leges 12, 7, 9. sapientium (*Sp.* — tum) aliquos nonnullam operam his studiis (*i. e. musicae*) accommodaturos 1, 10, 15 *Z.* sapientium (*Sp.* — tum) contiones 2, 17, 28 *Z.* si consilium contingat semper bonorum atq. sapientium (*Sp.* — tum) 3, 8, 2 Z. septem praecepta sapientium (*sic notatum ex Flor., Amb.* 2., *Guelf.*; *Edd.* sapientum) 5, 11, 39. non modo sapientibus dicitur, sed vulgo quoque semper est creditum 12, 1, 4. duos sap. aliquando justae causae in diversum trahunt 2, 17, 32. non trahentur his (*prooemiis*) illi sapientes 12, 10, 52. in iis, quae a sapientibus tradita sunt, paene ipsis par (*Euripides*) 10, 1, 68.

**Sapienter.** qua ducum quisque ratione sit usus sap. aut contra 2, 5, 15.

**Sapientia.** si sapientia bonum virum facit, bonus vir est utique sapiens 5, 10, 82; *Genit.:* est consequens sapientiae bonitas 5, 10, 75. gravissimos sap. magistros 12, 1, 30. 12, 6, 7. sap. studiosi Pr. 14. *cf.* 12, 1, 19. sap. professores Pr. 15. facultatem dicendi ex intimis sap. fontibus fluere 12, 2, 6. ex ipsis sap. penetralibus 12, Pr. 3. ex mediis sapientiae praeceptis orationem trahit 12, 1, 28. *v.* Praeceptum. deserta ab his, qui se ad eloquentiam contulerunt, studia sapientiae 12, 2, 8.

**Sapio.** aliud oratio sapit, nec vult nimium esse condita 11, 3, 182. sapiat oportet actor et vigilet *etc.* 7, Pr. 4.

**Sapor.** ἀττικισμὸς ille reddens (*Sp. de Regii conjectura* redolens) Athenarum proprium saporem 6, 3, 107 *Z. N.* sap. illum Atticum peregrino miscuerunt 12, 10, 19. cur in iis demum, qui tenui venula per calculos fluunt, Atticum sap. putent *ib.* 25.

**Sarmentum.** sarmentis circa cornua boum deligatis incensisque 2, 17, 19.

**Sarracum.** cum tibi tota cognatio sarraco (*optt. Codd.* serraco) advehatur *Cic. in Pis.* 8, 3, 21 *N.*

**Sat.** si hoc sat est 2, 11, 7. non magis hoc s. est, quam didicisse *etc.* 5, 10, 121. cum supervacuis verbis oratio oneratur, *Ego oculis meis vidi.* Sat (*a. l.* satis) est enim, *vidi* 8, 3, 53. *v.* Oportet; proprie *etc.* dicere s. est 6, 2, 19. quas neque generatim tradere sat est — neque per singulas species exequi patitur natura 5, 10, 100. nec id sat est, inimicos fuisse, sed an desierint *etc.* 5, 7, 13. nobis nostrum opus interim tueri sat est (*a. l.* satis) 10, 1, 9. *cf.* 7, 3, 32; quantum opus est, quantum sat est 4, 2, 45 *N. cr. et S.* interim illud admonere s. est 2, 4, 3. *cf.* 2, 2, 4. 4, 1, 15. 5, 13, 14. 6, 1, 12. (*Sp. in omnibus his locis* satis).

**Satago.** discursare et, quod Domit. Afer dixit, satagere ineptissimum 11, 3, 126 *v.* Discurso.

**Satelles.** quos contraxi satellites 7, 2, 54.

**Satietas.** taedium ex similitudine ac satietatem creat 9, 4, 143. si (*eloquentia*) ex copia satietatem tulerit 5, 14, 30 *v.* Fastidium. satietatem ut varietas earum (*figurarum*) ita raritas effugit 9, 3, 27.

**Satio.** satiari velut jucundioris disciplinae lacte 2, 4, 5. cum optimis satiati sumus 10, 1, 58. secretae (*figurae*) *etc.* ut novitate excitant, ita copia satiant 9, 3, 5.

**Satira** *vel* Satura. satira (*a. l.* satyra) tota nostra est 10, 1, 93 *N. cr.* alterum illud et prius satirae genus condidit Terentius Varro *ib.* 95. Mortem ac Vitam, quas contendentes in satura (*a. l.* satyra) tradit Ennius 9, 2, 36 *N. cf.* 9, 3, 8 *N. cr.*

**Satis.** satis est vetus, quid necesse est, quaeso, dicere Oppido (*intercidisse* valde *post* vetus *Z. docet in Suppl.*) 8, 3, 25 *N.* I) *Adject.* α) non satis efficit oratio 8, 3, 62 s. praestat (*ars*) 7, 10, 15. qui Ciceroni ne in eloquentia quid. s. tribuunt 12, 1, 22. jam nobis abunde satis ad discendum spatia viderentur 12, 11, 19. Sed de hoc satis 8, 6, 72. β) *c. Genit.:* consilii et animi s. 10, 1, 113. s. exemplorum 2, 2, 8. quibus ad evitanda vitia judicii s. fuit 10, 2, 15. *v.* Sufficio. s. patientiae 12, 8, 10. s. poenarum dedisse 7, 4, 18. γ) *c. Verbo Sum.* a) in hac ipsa cura est aliquid satis 8, Pr. 31. quod ipsum s. erat 10, 6, 2. quantum s. sit 11, 1, 91. Hoc s. est 11, 3, 26. Cui (*Sp.* Qui) porro non s. est, quod (*Sp.* quo) nihil esse melius potest 12, 10, 39 *N. cr. et S.* quibus nihil sit s., omnia — velint 10, 3, 11. nihil acquirere ultra quam s. erit 12, 7, 12. Cur non s. sit, Sermonem vulgo fuisse 9, 4, 119. *cf.* 4, 2, 110. interim s. erit, si puer omni cura *etc.* scripserit 2, 4, 17. b) *seq. Inf.:* quod videre non est s., perlegendum erit 12, 8, 12. *cf.* 4, 2, 94. (*a. l.* sat) 5, 13, 15. 8, 6, 74. 10, 7, 5. 11, 2, 44. quod in genera partiri sit s. 4, 5, 27. non quia prodesse unquam s. sit 12, 11, 1. negare sit satis (*Sp.* satius) an defendere 6, 5, 5 *Z.* quaed. significare s. erit 5, 11, 16. Verum hactenus evagari s. fuerit 2, 4, 32. Quod hactenus ostendisse s. est 6, 3, 62; velut s. sit, scire ipsos 8, 2, 19. inclinatio judicum ad nos petitur initio parcius, cum admitti s. est 6, 1, 10. c) *adj. Dat.:* non est s., omnia sic dicere, quomodo M. Tullius dixit? Mihi quidem s. esset, si omnia consequi possem. 10, 2, 25. opera extruentibus s. non est, saxa atque materiam congerere 7, Pr. 1. *cf.* 4, 2, 7. 5, 14, 26. 12, 10, 43; si oratori s. esset docere 10, 1, 78. id viro bono s. est, docuisse, quod

sciret 12, 11, 8; probationi interim s. est, unum habere 5, 10, 65. non tamen s. eloquentiae est, ea, de quibus dicat, clare atque evidenter ostendere 8, 3, 86; mihi s. est, ejus esse oratorem rei, de qua dicet, non inscium 2, 21, 14. *cf.* 8, 6, 40. d) *Comparat.:* satius est, aliquid narrationi superesse, quam deesse 4, 2, 44. eoque s. est, omni se anteactae vitae abstinere convicio 7, 2, 34. mutos nasci *etc.* s. fuisset, quam *etc.* 12, 1, 2. δ) *c. Verbis existimandi:* non s. credunt, excepisse, quae relicta erant 2, 1, 2 *v.* Credo. illud notasse s. habeo 9, 4, 15. *v.* Habeo. contenti fore domestico usu videbamur, ut tui meique filii formare institutionem s. putaremus 4, Pr. 1. hominibus, ut sint oratores, s. putant nasci 4, Pr. 1. *v.* Puto. si res nudas atq. inornatas indicare s. videretur 2, 4, 3. II) *Adverb.* α) *c. Adj.:* s. apertus 10, 1, 119. s. apti 9, 4, 106. *cf.* 11, 1, 91. caecis hoc s. clarum est 12, 7, 9. et longus et plenus et clarus s. spiritus 11, 3, 55. non s. in ea re doctus 12, 3, 3. nisi ex verbis atque sententiis per sese id quaeritur, s. odiosa esse n. poterit (*compositio*) 9, 4, 137. s. erit dividendi peritus 7, 10, 6. satis plena vel nimium 9, 4, 118. s. proprio verbo 8, 4, 15. tibiae non s. purgatae 11, 3, 20. β) *c. Adv.:* aperte s. 6, 1, 55. s. diligenter 12, 3, 3. s. perite 6, 2, 3. s. prudenter 2, 6, 5. s. recte 9, 4, 8. γ) *c. Verbis:* s. apparet 10, 3, 18. 11, 3, 174. nondum aptatis s. armamentis 10, 7, 23. nunquam s. credendum est (*litigatori*) 12, 8, 9 *N.* id aut satis, aut certe uti potuimus, dictum est 10, 1, 4. *cf.* 7, Pr. 1. 8, Pr. 24. 8, 5, 9. cum subtractum verbum aliquod s. ex ceteris intelligitur 9, 3, 58. *cf.* 9, 4, 120. ne illa quidem s. profuerint 5, 10, 121. quatenus appellatione ipsa non s. significari videtur 6, 2, 12. *cf.* 2, 4, 37. 5, 10, 43. quando res nec ulla sine arte s. valeat 9, 4, 7. *cf.* 10, 1, 1. rarum est, ut s. se quisque vereatur 10, 7, 24.

**Satisfacio.** α) satisfacere (*fig. ap. Cels.*) 9, 2, 104. quotiens ferimus, ignoscimus, satisfacimus, monemus (*in dic.*) 6, 2, 14. satisfacientes aut supplicantes summittimus (*manus*) 11, 3, 115 *Z.* satisfaciendi εἰρωνεία 6, 2, 15 *N.* summissa et ad satisfaciendum composita actio 7, 4, 27. tum lenior atque summissior decebit oratio. Nam et satisfaciendo aut nostram minuemus invidiam *etc.* 11, 1, 64. in satisfaciendo lenis et summissa (*vox*) 11, 3, 63; nos plene et statim de eo satis esse facturos 4, 5, 18. β) *c. Dat.:* leniores epilogi, quibus adversario satisfacimus 6, 1, 50 *N.* omnibus autem satisfactum volo, non me haec serius demonstrare aliis, quam mihi ipse persuaserim 3, 6, 65; quibus ego etiam pro boni viri officio satisfaciam 12, 1, 34. Quod si tradita mihi sequi praecepta sufficiat, satisfeceram huic parti 6, 2, 25. abunde dixit bene, quisquis rei satisfecit 12, 9, 7.

**Satisfactio.** turpis s. 6, 3, 34 *N.* s. culpae 11, 1, 76. sunt quaed. actiones in satisfactione, deprecatione, confessione positae *ib.* 52.

**Satum.** quae velut sata quaed. coelo terraque degenerant 12, 10, 19. animalium satorumque naturas 12, 11, 22. in satis omnibus fructibusque arborum nihil ad justam magnitudinem adolescere potest, quod loco, in quem crescat, caret 8, 5, 26. illa quae curam fatentur — velut laeto gramine sata strangulant 8, Pr. 23.

**Satur.** crudum aut saturum declamare neminem 11, 3, 27.

**Saucius.** jam vulgatum actis quoque *saucius pectus* (*fig.*) 9, 3, 17.

**Saxeus.** saxea verruca 8, 3, 48.

**Saxosus.** pisces quidam — saxosis gaudent 5, 10, 21.

**Saxum.** in structuris saxorum rudium 9, 4, 27. *v.* Materia. inter obstantia s. *ib.* 7. vulgi jam faces ac saxa jaculantis 12, 1, 27.

**Scabellum.** cur ex scamno fiat scabellum 1, 4, 12.

**Scala.** scala et scopa non alio vitiosa sunt, quam quod pluralia singulariter afferuntur 1, 5, 16.

**Scamnum.** *v.* Scabellum.

**Scando.** scandenti circa ima labor est 12, 10, 78. scandens in adversum 11, 3, 54.

**Scarus.** nec nostro mari scarum ducas 5, 10, 21. *N. et N. cr.*

**Sceleratus.** rem sceleratissimam audere 3, 8, 45.

**Scelestus.** quae poenis eripiat scelestos 2, 16, 2.

**Scelus.** jam cum sceleris compos fuit 12, 1, 7. quaed. scelerum offusa caligo 9, 3, 47. poenas scelerum expetere 12, 7, 1. prohibitio sceleris *Cic.* 9, 2, 18. facultatem dicendi sociam scelerum, adversam innocentiae 12, 1, 2; O sc. abominandum 8, 6, 40. vulgo dicitur, Scelera non habere consilium 7, 2, 44. quod omnia sc. in malos cadant, ideoque saepius deprehensa sint *ib.* 31. dignius esse odio sc., quod non habuerit causam *ib.* 36. nec pro encomio ducendum scelus primum *ib.* 33 *v.* Encomium; tantum sc. M. Cottam esse commentum — tantum sc. Oppium esse conatum *Cic.* 5, 13, 30. improborum scelera compescet 12, 1, 26. An credibile sit, reum sperare, id a se sc. effici posse? an ignorari, cum fecisset 7, 2, 42. *cf.* 5, 13, 14. scelus palam factum 5, 10, 19 *Z.* scelera suadentibus (*Sp.* pers.) 2, 15, 17 *Z.* ultum ire scelera et injurias 11, 1, 42; scelere solutum periculo liberavit 5, 11, 15.

**Scena.** fabulae ad actum scenarum compositae 5, 10, 9. et vocis felicitas et pronuntiatio vel scenis suffectura 10, 1, 119. in iis, quae ad scenam componuntur, fabulis 11, 3, 73. ut si sit in scena dicendum 11, 3, 182. quae nunc in scenis effeminata (*musice*) 1, 10, 31. miracula illa in scenis pilariorum ac ventilatorum 10, 7, 11; *transl.:* discutiendae oratione hujusmodi scenae.

**Scenice.** cum aliqua velut sc. fiunt 6, 1, 38.

**Scenicus.** *α*) quod est in primis frivolum ac scenicum 10, 7, 21. complodere manus et pectus caedere scenicum est 11, 3, 123; sc. actores 11, 3, 4. *cf.* 6, 1, 26 sc. doctores 11, 3, 71. decor quidam sc. 2, 10, 13. sc. ostentatio 2, 10, 8. a peregrinis scholis prope recepta (*manus*) tremula, scenica est 11, 3, 103. modulatio sc. *ib.* 57. *v.* Scurrilis. *β*) *i. q. comoedus:* ne gestus quidem omnis ac motus a comoedis petendus est. Quanquam enim utrumque eorum ad quend. modum praestare debet orator, plurimum tamen aberit a scenico 1, 11, 3. quaed. non indecentes, ut appellant scenici, morae 11, 3, 158 *N.*

**Sceptrum.** ut ap. Homerum de sceptro, quod a Jove ad Agamemnonem usque deducit 9, 3, 57. sceptra mihi liquit Pelops 9, 4, 140. (*Ulixem*) stetisse immoto sceptro 11, 3, 158.

**Schema.** (*quid Zoilus schema putaverit*) 9, 1, 14. (*quae Cic. putaverit schemata*) *ib.* 25. in sensu vel sermone aliqua a vulgari et simplici specie cum ratione mutatio 9, 1, 11. Quaed. et faciem soloecismi habent, et dici vitiosa non possunt. — Schemata igitur nominabuntur,

frequentiora quidem ap. poëtas, sed oratoribus quoque permissa 1, 5, 52. Verum sch. quoque habebit aliquam rationem —. Sed hoc quoque, quod sch. vocatur, si ab aliquo per imprudentiam factum erit, soloecismi vitio non carebit *ib.* 53. *v.* Metaplasmus. esset orationis sch. vitium, si non peteretur, sed accideret 9, 3, 2. *cf.* 10. schemata utraque, id est, figuras, quaeque *διανοίας*, quaeque *λέξεως* vocantur 1, 8, 16. *λέξεως* sch. duorum sunt generum 9, 3, 2. *cf.* 91. jamjam et liberûm in verbis sunt sch. 9, 1, 16. quod sch. *πρόληψις* dicitur 4, 1, 49. hoc (*i. e. μείωσις*) cum a prudentibus fit, sch. dici solet, sicut *ταυτολογία* 8, 3, 50. quomodo ironia alia sit tropi, alia schematos (*a. l.* schematis) 9, 1, 7. *cf.* 9, 2, 44. 46. 65. non est ipsa per se iteratio schema 9, 2, 63. illa non injucunda sch. 4, 5, 4. celebrata ap. Graecos sch., per quae res asperas mollius significant 9, 2, 92. quo schema, si intelligitur? 5, 10, 70. assimulata et arte composita procul dubio sunt schemata appellanda 9, 1, 27. haec sch., quae erunt per mutationem, adjectionem, detractionem, ordinem 9, 3, 27. sch., quod conjunctionibus abundat *ib.* 50. praeter illa posuerunt multa alia sch. 9, 2, 102. junguntur interim schemata 9, 3, 10. schemata de rerum tolli natura 9, 2, 95. schematum condicio non ead. est *ib.* 67. ea res multiplex habet sch. *ib.* 6. in ead. specie sunt, sed schemate carent nomina feminina, quibus mares utuntur 1, 5, 54.

**Schematismus.** schematismos vocamus 1, 8, 14 *N.* *v.* Metaplasmus.

**Schola.** I) Et quatenus huc incidimus, paulo plus scholis demus. Nam et in his educatur orator: et in eo, quomodo declamatur, positum est etiam, quomodo agatur 9, 2, 81. si studiis quidem scholas prodesse, moribus autem nocere constaret, potior mihi ratio vivendi honeste, quam vel optime dicendi videretur 1, 2, 3. non tantum se debere scholis rhetorum, quantum Academiae spatiis 12, 2, 23. non a philosophorum schólis praecepta vitae peterentur Pr. 17. in scholis philosophantium 12, 3, 12. pomeridianis scholis praecipere artem oratoriam 3, 1, 14. severe institutis sch. 2, 2, 10. a peregrinis sch. 11, 3, 103. sed ut fugiendae sint magnae sch. — non tamen hoc eo valet, ut fugiendae sint omnino sch. 1, 2, 16. hinc accidit — ut aetas altioribus jam disciplinis debita in schola minore subsideat 2, 1, 3; scholarum coetus 2, 9, 2. sch. consuetudo 4, 2, 28. 7, 2, 54. conventus sch. 12, 2, 8 *v.* Gymnasium. sch. exercitatio 2, 11, 1. sch. frequentia 1, 2, 1. cum grammatices amor *etc.* non scholarum temporibus, sed vitae spatio terminentur 1, 8, 12; cum Secundum, scholae adhuc operatum, tristem forte vidisset 10, 3, 13 *N.* nondum scholam egressi 5, 10, 96; in scholis *opp.* in foro 5, 13, 36. 45 *v.* Forum. jam in schola 5, 12, 22. nonnulli senes in sch. facti 12, 6, 5. in sch. certa sunt et pauca et ante declamationem exponuntur 7, 1, 4. in schola etiam ne color extra themata quaeratur 4, 2, 91. quo plures in sch. finguntur affectus 11, 1, 55; potiorem in scholis eruditionem esse quam domi 2, 3, 10. summam in scholis opinionem obtinenti 10, 5, 18. tam multis annis declamitare in scholis 12, 11, 15. quo (*vitio*) nunc maxime laboratur in causis omnibus scholisque cantandi 11, 3, 57. res praecipue in sch. anceps 8, 3, 23. Ex his (*controversiis figuratis*) quod est primum, frequens in scholis est 9, 2, 66. illa in sch. *ἤθη* 6, 2, 17. themata in sch. posita 12, 8, 6. in sch. quoque rebus ipsis affici convenit 6, 2, 36. solent in sch. fingi materiae ad deliberandum similiores controversiis et ex utroque genere commixtae 3, 8, 55. *cf.* 7, 1, 41. 11, 1, 79. vitiose in sch. facimus, quod exordio semper sic utimur, quasi causam judex jam noverit 4, 1, 3. ex scholis

haec vitia 6, 1, 43. II) *de discipulis:* Theodori sch. 3, 11, 26. ejus (*Isocratis*) sch. principes oratorum dedit 12, 10, 22. III) *i. q. disputationes rhetoricae:* velut regestae in hos commentarios sch. 3, 6, 59 *N.*

**Scholasticus.** I) *de homine:* dum scholastici sumus *opp.* foro 12, 11, 16. scholasticus (*Sp.* rusticus) in utramque partem dubium facit: disertus et verbis inhaerebit *etc.* 7, 1, 57 *Z.* II) *de materia:* in scholasticis nonnunquam evenit, ut pro narratione sit propositio 4, 2, 30 *N.* *cf.* 7, 1, 14; schol. controversiis 4, 2, 92. 97. sch. materia 11, 1, 82.

**Scientia.** *α*) *c. Adj.:* altissimam eruditionem ac scientiam 1, 4, 6. sc. civilis 2, 15, 33. sc. potest esse consummata, etiamsi nihil faciat 2, 21, 24. mutam quand. sc. 5, 10, 119. sc. trivialis 1, 4, 27. *β*) *c. Genit.:* nullam firmiorem probationem esse, quam quae sit hominum scientia nixa 5, 7, 4; armorum sc. 8, 6, 26. prope omnium maximarum artium sc. 2, 1, 4. liberalium disciplinarum sc. 12, 11, 21. juris civilis sc. et morum ac religionum reip. 12, 3, 1. citra justitiae scientiam 2, 15, 29. sc. musices 1, 10, 33. sc. civilium officiorum 2, 15, 36. sc. divinarum humanarumque rerum 12, 2, 8. *cf.* 10, 1, 83; sc. declamandi 2, 1, 2. bene dicendi sc. 2, 14, 5. 2, 15, 34. 3, 3, 12. 5, 10, 54. 7, 3, 6. *v.* Dico. recte inveniendi et disponendi et eloquendi sc. 5, 10, 54. *cf.* 7, 3, 12. sc. recte loquendi 1, 4, 1. sc. orandi 1, 10, 2. sc. petendi consulatus 11, 1, 69. sc. pronuntiandi 1, 11, 1. sc. recte scribendi 1, 7, 1. sc. videndi et agendi in quaestionibus civilibus 2, 15, 19. *γ*) *per singulos casus:* hic (*Critolaus*) scientiam, quia Peripateticus est, non, ut Stoici, virtutis loco ponit 2, 15, 20. si scientiam virtutem judicant *ib.* 36. quidam rhetoricen scient., sed non virtutem — nominaverunt *ib.* 2. scientiam in testibus et religionem, ingenia esse in argumentis dicitur 5, 7, 33. quanta in affectibus omnis generis movendis sc. 10, 2, 27; *Genit.:* eousque scientiae progredi 2, 1, 6. quidquid ad aliquam partem scientiae (*a. l.* sententiae) pertinet 10, 1, 42. falsa sc. persuasio 1, 1, 8. quam per omnes numeros penitus cognoscere ad summam scientiae necessarium est 8, Pr. 1; *Dat.:* impensam huic sc. operam dederunt 1, 10, 35. plus scientiae collaturus quam eloquentiae 10, 1, 95; *Accus.:* sc., quae augetur annis 12, 11, 2. armorum scientiam habere non artis 8, 6, 26. liberalium disciplinarum prae se scientiam tulit 12, 11, 21. scientiam declamandi ac facultatem tradere 2, 1, 2; *Ablat.:* ut non solum, quae ad philosophos atque oratores pertinent, scientia complecteretur 12, 11, 22. neque sc. modo constat orator, sed voce, latere, firmitate *ib.* 2. dicendi ratio, quae eorum sc., quibus solis quidam nomen artis dederunt, studiosos instruat Pr. 23. horum sc. debet esse succinctus 12, 5, 1. inter agendum nunquam est destitutus sc. juris 12, 3, 10. fructum ex animo suo et contemplatione ac scientia petet 1, 12, 18. hoc genus (*i. e. quaestiones infinitas*) Cicero scientia et actione distinguit 3, 5, 6 *v.* Actio.

**Scilicet.** *α*) *in explicando:* Nam quidam etiam in foro tanquam rem molestam et odiosam praetereunt: et iis plerumque, quae composita domo attulerunt, contenti, sine adversario dicunt: et sc. multo magis in scholis *etc.* 5, 13, 36. At quomodo inveniemus etiam illas occultiores quaestiones? sc., quomodo sententias, verba *etc.* 7, 1, 40. utrumque, quanquam diversi auctores, eod. modo finiunt, sc. rationem per ea, quae certa sunt, incertis fidem non dubiam afferentem (*sic bene optt. Codd.*; *vulg. fin.*, ut sit ratio — afferens) 5, 10, 8 *N. cr. et S.* Ordo quoque rerum aut affert, aut detrahit fidem: multo sc. magis, res prout con-

gruunt aut repugnant 7, 2, 57 *N.* quidquid loquemur ubicunque, sit pro sua sc. portione perfectum 10, 7, 28. Cicero ad Brutum, Sermo nullus sc. nisi de te: quid enim potius? 9, 3, 58. β) *c. ironia:* tum demum sc. ingeniosi, cum ad intelligendos nos opus sit ingenio 8, Pr. 25. Unde illa sc. egregia laudatio, Tanto melior, ne ego quidem intellexi 8, 2, 18. Ideoque qui horride atq. incomposite quamlibet illud frigidum et inane extulerunt, antiquis se pares credunt: qui carent cultu atque sententiis, Atticis scilicet 10, 2, 17. Habeamus enim sane, ut qui notis scribunt, certas imagines omnium, et loca sc. infinita, per quae verba, quot sunt in quinque contra Verrem secundae actionis libris, explicentur 11, 2, 25. Nisi forte accedimus iis, qui natura constare mores *etc.* putant: sc. ut ea, quae manu fiunt, atq. eorum etiam contemtissima, confiteantur egere doctoribus 12, 2, 2.

**Scindo.** I) scissa veste 2, 15, 7. labra et porriguntur male et scinduntur 11, 3, 81. *v.* Latus I. II) *transl.* scinditur vox 11, 3, 20 *v.* Vox.

**Scintilla.** sc. inter fumum emicantibus 8, 5, 29 *v.* Flamma.

**Scio.** scivisse (*moleste dictum*) 1, 6, 17. α) *simpliciter:* et intelligo, et sentio, et video saepe idem valent, quod scio 10, 1, 13. hoc maximum ignorantiae malum est, quod credit eum scire, qui moneat 12, 3, 3. praeceptores sciunt 6, Pr. 10; uti scis Ep. ad Tryph. 1. β) *c. Obj.* a) quod sciam 9, 1, 16. 9, 4, 63. quantum ego quidem sciam 3, 1, 19. quod illi diserti minime sciunt 12, 6, 5. haec fere — in hoc tempus sciebam 5, 12, 1. nam cetera semper sciet 12, 9, 21. Princeps, qui vult omnia scire, necesse habet multa ignoscere *Domit. Af.* 8, 5, 3. nihil se ex musicis scire nisi literas 1, 10, 18. sciat ergo quam plurima exempla 12, 4, 2; si quaed. justa natura, sed condicione temporum inutilia civitati sciemus 12, 1, 41. *cf.* 43. quod omnes sciant falsum 2, 10, 8; artem earum rerum esse, quae sciantur 2, 17, 36. b) ut haec non opinari, sed scire videantur 2, 17, 38. quam id scire facile est oratori, quod discunt, qui sua quoque confessione oratores esse non possunt 12, 3, 9. *v.* Disco. Nosco. Quid porro est honestius, quam docere, quod optime scias 12, 11, 6. *v.* Doceo. nec in cogitando laborabit, et (*Sp.* sed), quod sciet, vere dicet 12, 2, 17 *Z.* ea et sciet optime et eloquetur orator Pr. 17. quaeque antea scierim, quaeque hujus operis gratia potuerim inquirere 12, 11, 8. sciatque ille malum, quod tacetur 6, 3, 9. γ) *c. Interrogat. indir.:* vix scio, cui reliquerit hujus nominis locum 12, 7, 4. scire quidem eum in summam, quid acti sit, tamen rationem quoque facti cujusque cognoscere, ne gravetur 4, 2, 21. quid quoque loco quaerant, scient nec circumspectabunt 10, 7, 6. *cf.* 9, 4, 60. 10, 1, 2. neque prius contingere cursus potest, quam scierimus, quo sit et qua perveniendum 10, 7, 5. quare bonum sit, sciat 10, 2, 18. nomen fateor esse commune, et scio, quam multiplicem habeant disputationem 9, 1, 7. easd. causas, ut quisque egerit, utile erit scire 10, 1, 23. ut sciamus, an ead. dicat 12, 8, 8. *cf.* 5, 10, 122. sciendum vero in primis, quid quisque in orando postulet locus 9, 3, 102. δ) *seq. Acc. c. Inf.:* imperitis placere aliquando, quae vitiosa sunt, scio 12, 10, 51. *cf.* 11, 3, 118. in rebus, quas fictas esse scimus et inanes 11, 3, 5. *cf.* 5, 7, 5. 10, 2, 5. 10, 5, 22. longam esse duorum temporum et pueri sciunt 9, 4, 47. verum esse, quod dicimus, sciet 11, 3, 176. *cf.* 3, 8, 67. [12, 2, 31 *S.*] scias eum sentire, quae dicit 10, 1, 123. magis scias — non sine causa dici παιδομαθεῖς eos 1, 12, 9. sciat etiam Ciceroni placuisse, aiio *etc.* geminata I scri-

bere 1, 4, 11. jam hinc sciat, cetera quoque esse sibi supervacua 2, 2, 15. *cf.* 10, 1, 112. 12, 5, 3. sciamus nihil ornatum esse, quod sit improprium 8, 3, 15 *Z.* haec adolescentes sibi scripta sciant 3, 8, 70. *cf.* 1, 1, 8. 10, 2, 6; 10, 1, 31. 36. 11, 1, 15. 12, 7, 12. 12, 9, 15. si judex narrari nondum sciet 4, 1, 78. non primum in ea scierit esse tractandum, Verbis legum standum sit, an voluntate? 7, 10, 6. Quod si animadverterent literarum affinitatem, scirent sic ab eo, quod est robur, roboris fieri, quomodo *etc.* 1, 6, 24. vis scire, venenum esse amatorium? 8, 5, 31. neget se liberum esse eum scisse 7, 4, 14; *Pass.:* sciturque non idem esse occidere se, quod alium 7, 3, 7. sciebatur, interfectum eum 6, 1, 31 *N.* ε) *c. Inf.:* ne — nihil per se conari et quaerere sciant 2, 6, 6. antequam declamare (*Sp. inser.* jam) sciat 2, 1, 3 *Z.* nomina declinare et verba in primis pueri sciant 1, 4, 23. bene dicere scit orator 2, 17, 37. si docere sciant et velint 10, 5, 19. sciat ferire ac tueri 5, 12, 22. et ingredi citius *etc.* citra docentem natura ipsa sciunt 2, 16, 13. qui res invenire et disponere sciet 10, 1, 4. *cf.* 2, 12, 10. 9, 4, 4. redire ad propositum suum scierit 9, 2, 4. uti eis scire 7, 10, 15. ζ) *Partic.:* neque jubente neque sciente Milone 7, 1, 36; non solum scientibus ista, sed etiam discentibus tradimus 11, 1, 5. qui fecit quid sciens 7, 3, 32. sc. non laedit 5, 10, 74. nisi haec minora sc. omisisset 3, 1, 20. sc. transcurram subtiles nimium divisiones quorund. 4, 2, 2. injusta tueri sc. 12, 7, 7; jam scientem, quid pugna sit 12, 6, 6. omnium, quae pugna poscit, artificem, sed neque delectus agere, nec copias contrahere *etc.* scientem 12, 3, 5. *v.* Scitus.

**Sciscitor.** quotiens non sciscitandi gratia assumitur (*rogare*), sed instandi 9, 2, 7.

**Scitus.** Junguntur interim schemata, Sthenelus sciens pugnae: est enim, scitus (*a. l.* scius) Sthenelus pugnandi 9, 3, 10 *N. cr.*; adeo scitae interrogationes 5, 7, 28.

**Scopa.** *v.* Scala.

**Scribo.** fuerunt, qui nobis quoque adjicerent dualem: scripsere 1, 5, 42. I) *Verbum.* α) *simpliciter:* cum sit in studiis praecipuum, quoque solo verus ille profectus et altis radicibus nixus paretur, scribere ipsum 1, 1, 28. scribere ad praesentes usus 10, 4, 3. scribere nec ubique nec semper possumus 10, 6, 1. *cf.* 11, 2, 45. ut paulo minus promtis etiam noceat scripsisse 12, 9, 16. ut juvenes, cum scribunt, gestum praemodulati cogitatione sic componant, quomodo casura manus est 11, 3, 109. An Demosthenes male sic egisset, ut scripsit, aut Cic.? 12, 10, 54; *de lege:* Non enim dixi quidem, sed non scripsi: nec scripsi quidem, sed non obii legationem *etc.* 9, 3, 55. *cf.* 5, 14, 4. β) *c. Attrib.:* fortasse sicut scribebant, etiam ita loquebantur 1, 7, 13. ego sic scribendum quidem judico, quomodo sonat *ib.* 30. *cf.* 10, 3, 8. cum sit duplex quaestio, quomodo et quae maxime scribi oporteat 10, 3, 4. *cf.* 1, 7, 20. Quomodo scribendum? 10, Cap. 3. ut aliquando dicatur aliter, quam scribitur 12, 10, 57. quae (*literae*) scribuntur aliter, quam enuntiantur 1, 7, 28. lex aperte scripta est 4, 4, 4. mihi unum atq. idem videtur, bene dicere ac bene scribere 12, 10, 51. cura bene ac velociter scribendi 1, 1, 28. ut quam optime scribamus 10, 3, 9. ut possimus scribere etiam plura celerius 10, 3, 15. de rhetorice diligenter scripsit 3, 1, 15. *cf.* Pr. 1. 6, 3, 102. quod male scribitur, male etiam dici 1, 5, 6. praeclare scr. 10, 1, 73. recte scribendi scientiam 1, 7, 1. de partibus singulis separatim scribere 4,

Pr. 7; eand. materiam scribere de integro 2, 4, 13. ex tempore scribunt 10, 3, 17. scripsit non sine cultu ac nitore 10, 1, 124. γ) *c. Obj.* a) *Act.:* quae scripseris iterata lectione complecti 11, 2, 2. quae scripserunt, vel cogitatione complectuntur *ib.* 19. *cf.* 10. ut ei tam quae cogitarit, quam quae scripserit atq. edidicerit in dicendo fidem servent 10, 6, 4. vel in his, quae scripserimus, velut summas in commentarium et capita conferre 10, 7, 32. *v.* Commentarius. ut, cum multa scripserimus, etiam multa dicamus *ib.* 7. *cf.* 10, 1, 124. si omnia scriberent, uti gesta sunt 12, 8, 6. cum Graeca scribimus 1, 4, 7; cum carmen, quale victoribus componi solet, scripsisset 11, 2, 11. an aliter defensionem Socratis et eorum, qui pro patria ceciderunt, laudem scripsisset 2, 15, 29. historiam multi scripsere praeclare 10, 1, 73. *cf.* 31. ut maxime necessaria et utique initia scribant 10, 7, 30. quos (*libros*) scripseram Ep. ad Tryph. 1. historias scribendi industriam 10, 1, 75. orationes scribere 2, 17, 13. *cf.* 10, 1, 23; colaphum tibi ducam et formulam scribam 6, 3, 83 *N.* b) *Pass:* Omnia nostra, dum nascuntur, placent, alioqui nec scriberentur 10, 3, 7. illa, quae scripta sunt, retinent animum, non sequuntur 12, 9, 18. ego ne scribendum quidem puto, quod non (*Sp. om.*) simus memoria persecuturi 10, 7, 32 *Z.* scribendum quam diligentissime et quam plurimum 10, 3, 2. etiamsi scribitur, tamen parum exprimitur (*litera M*) 9, 4, 40. laudes ac vituperationes scribebantur 3, 4, 5. inspicienda materia est, quo praecipimus ordine; scribenda, quo dicimus 3, 9, 9. Cinnae Zmyrnam novem annis scriptam 10, 4, 4. quae praecipue scribenda sint 10, 5, 1. c) *seq. Acc. c. Inf. vel ut:* Cic. quodam loco scribit, id esse optimum *etc.*; alio vero: 11, 1, 92; non est scriptum, ut bis praecipitetur 7, 8, 6. *cf.* 7, 6, 10. δ) *c. Dat. aut c. Praepositt.:* ei, cui deerit ingenium, non magis haec scripta sint (*Sp. sunt*), quam de agrorum cultu sterilibus terris Pr. 26. scribebat aliis, non ipse dicebat 9, 4, 17 *Z. cf.* 3, 8, 50. qui orationes aliis scribebant 11, 1, 38; si quis fugitivo stigmata scripserit 7, 4, 14 *N.*; in quos orationes etiam scripserat 11, 1, 73. ea contra quae scripsimus 10, 7, 3. qui de artibus scripserunt 10, 1, 49. *cf. ib.* 122. 11, 3, 143. ε) *adj. Ablat.:* quae si nostris literis scribantur 12, 10, 28. *cf. ib.* 30. 1, 7, 26. qui notis scribunt 11, 2, 25; ut cum, si tempus significaret, per Q; si comitem, per c ac duas insequentes scriberetur 1, 7, 5; scribi optime ceris 10, 3, 31. *cf.* 11, 2, 32; in epistolis, quas sua manu scripsit 1, 7, 22; si puer omni cura et summo labore aliquid probabile scripserit 2, 4, 17.

II) *Partic.* α) *Praes.:* quae scribentibus custodienda 1, 7, 1. *cf.* 1, 2, 12. quam culpam non scribentium quidem judico, sed legentium 8, 3, 44. quae nec scribentium curam, nec dicentium impetum consequantur 10, 3, 20. quam altissimum silentium scribentibus maxime convenire *ib.* 22. quae scribentib. solent extra ordinem occurrere *ib.* 33; quae fuerit scribentis voluntas (*in testamento*) 7, 6, 12. β) *Perf. Pass.* a) *simpliciter:* quae scripta sunt, aut posita in more civitatis 12, 3, 7. alia esse scripta, alia inscripta 3, 6, 37. quae nostrae partis sunt, scripta esse possunt 12, 9, 19. quod prosa scriptum 9, 4, 52; dicet scripta quam res patietur plurima 12, 9, 16. in quo libro scriptum hoc invenitur 1, 1, 15. qui de arte oratoria scriptum aliquid reliquerunt 6, 1, 7. *cf.* Pr. 1. scripta et lecta saepius revolvendi 11, 2, 41. scripta lectione secura transcurrimus 10, 5, 8. ut facile atq. distincte scripta oculis sequantur 2, 5, 4. *v.* Sculpo; omnem bene scriptorum gratiam perdet 11, 2, 46. b) *c. Subst.:* cum

defensionem scriptam obtulisset 11, 1, 11. heres scr. 3, 6, 98. locos scr. 2, 4, 27. 10, 5, 12. scr. orationes vel historiae 2, 18, 5. *cf.* 4, 2, 25. 10, 5, 2. 12, 10, 51. in Oratore postea scr. 9, 3, 90; codicilli dubium ad quem scr. 7, 2, 52. in epistolis ad C. Caesarem scr. 1, 6, 19. adv. desertores scr. (*lex*) 7, 7, 6. scr. ad ipsum literis 9, 4, 1. *cf.* 10, 1, 39. causa, in quam scr. legetur oratio 2, 5, 7. quattuor illa verba pluribus modis scr. 8, 6, 64. III) *Gerund.* α) *Genit.:* scribendi diligentiam 10, 1, 3. 10, 3, 27. scr. exercitatio 9, 4, 14. legendi scribendique facultas 1, 4, 1. *cf.* 10, 7, 1. 11, 1, 1. scr. laborem 10, 6, 1. scr. mora 10, 3, 6. scr. neglegentiam *ib.* 18. scr. ratio 1, 4, 3. *cf.* 12, 10, 49. scr. securitate 10, 6, 2. scr. solicitudinem 10, 1, 20. scr. usus 10, 2, 2. β) *Dat. et Accusat.:* παράδειγμα dicendo, ἐνθύμημα scribendo esse aptius 12, 10, 51. illud ediscendo scribendoque commune est 11, 2, 35; si humano quod. modo ad scribendum accesserimus 10, 3, 15. idoneam maxime ad scr. demonstrativam 3, 8, 63. omnem ad scr. destinatam materiam 5, 10, 9. 10, 3, 14. si quid in literis valeat, ad scr. potius suadebo convertere 11, 2, 49. γ) *Ablat.:* ad quam (*facilitatem*) scribendo plus an legendo, an dicendo conferatur 10, 1, 1. *v.* Lego. ut scrib. dicamus diligentius, dicendo scribamus facilius 10, 7, 29. cito scrib. non fit, ut bene scribatur; bene scr. fit, ut cito 10, 3, 10. alios barbarismos scr. fieri, alios loquendo 1, 5, 6. *cf.* 1, 6, 1; manus in scr. decurrit 10, 7, 11. in scr., quae se nobis solutiora obtulerunt, componimus 9, 4, 15. *cf. supra* I.

**Scriptor.** I) *testamenti:* accidit nuper, ut esset scriptum, quod appareret scriptorem noluisse 7, 6, 11. Et scr. quidem semper tueri signatorem necesse habet, signator scriptorem non semper 7, 2, 53. II) *libri.* α) summae ap. antiquos auctoritatis scriptores 3, 4, 1. excutiendum omne scriptorum genus 1, 4, 4. *cf.* 2, 5, 18. β) *peculiariter Artium:* Est hoc, quod scriptor demonstrare non possit, nisi certa definitaque materia 7, 10, 7 *N.* omnibus scriptores sua nomina dederunt, sed varia et ut cuique fingenti placuit 9, 3, 54. ea scriptores observata et collecta ediderunt 5, 10, 120. in aliis omnibus summa inter scr. dissensio est 3, 6, 22. *cf.* 8. Pr. 4. 11, 3, 117. γ) *adj. Genit.:* de quibus fere scriptores hujus artis loquuntur 9, 4, 96. ut, qui diligentissimi Artium scriptores extiterunt, ab eloquentia longissime fuerint 8, Pr. 3. inter omnes Artium scriptores constitit 7, 7, 1. De scriptoribus artis rhetoricae 3, Cap. 1. *v.* Ars. veteris comoediae scriptores 10, 1, 9. scr. carminum 1, 5, 11. scr. iamborum 10, 1, 9. 59. mimorum scr. 1, 10, 17. tragoediarum scr. 1, 5, 21. 10, 1, 97.

**Scriptum.** I) *omne, quod literis notatur:* plus exigunt subtilitatis, quae accidunt in dicendo vitia, quia exempla eorum tradi scripto non possunt 1, 5, 17. an in scripto sit vitium *opp.* quae fiunt per sonos *ib.* 19. productio scripto et correptio in dubio relicta causa est ambiguitatis 7, 9, 13. quod ad scriptum vocemque pertinet, in utramque par est partem (*amphibolia*) *ib.* 14. nec scripto modo id accidit, sed etiam sensu plerique obscene intelligere cupiunt 8, 3, 47; optimum esse emendandi genus, si scripta in aliquod tempus reponuntur, ut ad ea post intervallum, velut nova atq. aliena, redeamus, ne nobis scripta nostra, tanquam recentes fetus, blandiantur 10, 4, 2. ut dicta quaed. ita scripta quoque fingi solent 9, 2, 34. cum et scripta perdidit, et non quaerit nova 10, 7, 33. ut scriptorum colorem etiam, quae subito effusa sunt, reddant *ib.* 7. cum saepe etiam scriptis ea, quae subito sunt nata, inserantur 10, 6, 5. illa quae scriptis reposuimus 11, 2, 9. cui in scriptis memoria defuerit 11, 3, 12; in lusu duo-

decim scriptorum (*a. l.* scruporum) 11, 2, 38 *N.* II) *de epistolis aut libris:* in eo scripto, quod Nero ad Senatum misit 8, 5, 18; ejus scripta tantum intra famam sunt 11, 3, 8. eos praestantissimos oratores alio, quam scriptis cognoscimus? 12, 10, 54. scientia rerum an scriptorum copia *etc.* clariorem 10, 1, 83. qui poëtarum scripta pronuntiant 12, 3, 1. licet Terentii scripta ad Scipionem Africanum referantur 10, 1, 99. in alienis scriptis 6, 2, 35. III) *in legibus et testamentis.* *α*) quod de legibus dico, idem accipi volo de testamentis, pactis, stipulationibus, omni denique scripto 7, 5, 6. scriptum legis 3, 6, 100. est enim scriptum de rebus utique diversis 5, 13, 23 *N.* non ergo credibile est de advocato damnati scriptum 7, 1, 57 *N.* congregatio scriptorum et non scriptorum 3, 5, 17. multa dicentur, quibus scriptum expugnatur 7, 7, 4. contra scriptum tribus generibus occurritur 7, 6, 5. *cf.* 5, 10, 98. esse quaestiones aut in scripto aut in non scripto. In scripto sunt de jure, in non scripto de re 3, 5, 4 *N.* omne jus, quod est certum, aut scripto aut moribus constat 12, 3, 6. quaestiones, quae scripto constant 5, 10, 106 *N.* semper stari scripto non posse 7, 6, 7. scriptum (*Sp.* in scripto) aut apertum est, aut obscurum, aut ambiguum 7, 5, 5 *Z.* ex scripto ducere, quod scriptum non est 7, 8, 6. in nomine, quod pendet ex scripto 7, 3, 7 *N. v.* Res. *β*) *sensu rhetorico:* in hos, qui jam scripti sunt, status, visa est cadere translatio 7, 4, 13 *N.* qui ex scripto dicuntur (*status*) 3, 6, 46. Corn. Celsus qualitatem in rem et scriptum dividit. Scripto quattuor partes legales subjicit *ib.* 38. His adjicitur Modus — idque tum ad qualitatem scriptumque pertinet 5, 10, 22 *N.* *γ*) *opp. Voluntas vel Sententia:* scriptum et voluntas de eo disputat verbo, quod est in lege; syllogismus de eo, quod non est 7, 10, 3. *cf.* 2. 7, Cap. 6. *v.* Voluntas. scripti et voluntatis quaestio 3, 6, 61. 66. 7, 6, 1. et scripti et sententiae vel voluntatis status 3, 6, 46. *cf.* 98. ut de scripto et sententia quaeratur *ib.* 72. qui voluntate nitetur, scriptum infirmare debebit 7, 6, 9. lex omnis quaestionem habet aut in scripto aut in voluntate 7, 5, 5.

**Scriptura.** cum scr. dubia est 7, 9, 6. ad imitationem alterius scripturae 9, 2, 34.

**Scrupulose.** tenuis illa et scr. in partes secta divisionis diligentia 4, 5, 6. minutius et scrupulosius scrutantur omnia 5, 14, 28.

**Scrupulosus.** scr. divisionem 9, 1, 7 *v.* Multiplex.

**Scrutor.** quod non ratione scrutabimur, non poterimus invenire nisi casu 5, 10, 22. inferiora quoque scrutabimur 7, 1, 27. exoletos auctores scrutatus 8, 2, 12. scrutabitur ille praeceptor acer atq. subtilis origines nominum 1, 4, 25. in quibus scrutabamur voluntatem 2, 4, 26. scrutanda singula 5, 10, 122. scrutanda omnia per partes 10, 1, 20. *v.* Scrupulose.

**Sculpo.** dicet scripta et, ut Demosth. ait, si continget, sculpta 12, 9, 16 *N.*

**Sculptura.** sc. etiam lignum, ebur, marmor, vitrum, gemmas praeter ea, quae supra dixi, complectitur 2, 21, 9.

**Scurra.** in se dicere non est fere nisi scurrarum 6, 3, 82. *v.* Insipiens.

**Scurrilis.** dicacitas scurr. et scenica 6, 3, 29. non hoc modo et ipsum scurrile — sed illud ex eod. genere praeclarum *ib.* 48.

**Scurrilitas.** affectata sc. 11, 1, 30.

**Scutum.** imaginem Galli in scuto Cimbrico (*a. l.* Mariano) pictam 6, 3, 38 *N.* Tabernae erant circa forum, et sc. illud signi gratia positum *ib. N.*

**Secedo.** I) cum in insulam secessisset Tib. Caesar 3, 1, 17. II) *transl.:* cum ad stilum secedet 1, 12, 12. [Quid tamen his ipsis ejus operibus, in quae juvenis secesserat (*de conj. Lipsii, omn. Codd.* success.) sublimius, doctius *etc.* 10, 1, 91 *N. cr.*]

**Secerno.** neque ipsam pronuntiationem ab oratore secernet 1, 11, 17. qui dicendi facultatem a majore ac magis expetenda vitae laude secernunt 2, 15, 2; jam secretus et consecratus 12, 11, 7. *v.* Consecro. multo plus secreti temporis (*Sp. om.*) 1, 2, 11 *N. et S.*

**Secessus.** jucundus (*Z. conj.* vivendi jucunde) hic magis quam studiorum hortator videtur esse sec. 10, 3, 23. silentium et secessus *ib.* 28. *v.* Silentium. tantum intulisse eloquentiae lumen, quod in hos quoque studiorum secessus excurrit 10, 5, 16.

**Seco.** secat, secuit 1, 4, 13. I) *proprie:* medicis etiam integra secantibus 10, 4, 3. (*manus*) secanti similis 11, 3, 119 *N.* vox secans aëra *ib.* 40. II) *i. q.* *divido:* velut diversae viae secari coeperunt 3, 1, 14. quae natura singularia sunt, secant 4, 5, 25. sectas ad tenuitatem suam vires 12, 2, 13. scrupulose in partes secta (*a. l.* sectae) divisionis diligentia 4, 5, 6 *N. cr.* secantur haec in plures (*sc. partes*) 8, 6, 13. [non equidem in omnes eam (*orationem*) particulas secabo (*omn. Codd.* locabo) 8, 3, 63 *N. cr.*] in species secatur (*genus*) 5, 10, 90. per minutissimas ista partes secuisse 5, 11, 30.

**Secreto.** s. factum 5, 13, 16. qui filium s. occidisset 9, 2, 79.

**Secretum.** I) *de loco:* secretum in dictando perit 10, 3, 22. est tamen lucubratio optimum secreti genus *ib.* 27. in turba, itinere, conviviis etiam faciat sibi cogitatio ipsa secretum 10, 3, 30. ille tantus amator secreti Demosthenes *ib.* ut bona ingenii studiique in lucem non prolata situ quod. secreti consumerentur 12, 5, 2. cum stilus secreto gaudeat 10, 7, 16; non minorem flagitiis occasionem secreta praebuerint 1, 2, 4. quae (*mens*) in hujusmodi secretis languescit, et quend. velut in opaco situm ducit *ib.* 18. dulcis secretorum comes 1, 4, 5. II) *transl.:* hactenus eloquentia secretum habet 12, 9, 5. animi secreta detegit oratio 11, 1, 30.

**Secretus.** loco celebri, secreto 11, 1, 71; secr. disputationibus 12, 2, 7. in epistolis secr. et familiaribus 1, 1, 29. secr. et extra vulgarem usum positae (*figurae*) 9, 3, 5. secr. studia 2, 18, 4. 12, 6, 4; interpretationem linguae secretioris 1, 1, 35. origines nominum: quae ex habitu corporis *Rufos Longos*que fecerunt: (ubi erit aliud secretius, *Sullae*, *Burrhi etc.*) 1, 4, 25 *Z.*

**Secta.** I) exprobrare diversam vitae sectam 3, 8, 38. non alia vitae s. longius a civilibus officiis recessit 12, 2, 6. II) *de philosophorum partibus:* Stoicae sectae 11, 1, 70. ejus sectae, quae aliis severissima, aliis asperrima videtur, principes 1, 10, 15 *N.* quae s. conferre plurimum eloquentiae possit 12, 2, 23. neque enim me cujusdam sectae addixi 3, 1, 22 *Z.* ad morem certas in philosophia sectas sequendi 3, 1, 18. Epicuri sectam secutos 5, 7, 35 *S.* diversarum sectarum velut duces 5, 13, 59.

**Sectio.** de sectione in infinitum 1, 10, 49.

**Sector.** sectatur voluptatem 10, 1, 28. omnes dicendi Veneres sectatus

est *ib.* 79. quas (*figuras*) sine substantia sectari 9, 3, 100. non ut omnia dicerem sectatus 1, 10, 1.

**Secubo.** saepe secubanti amatorium dedit (*sc.* *mulier*) 7, 8, 2.

**Seculum** (*Z.* saeculum) I) *de ipso tempore:* ut videri possit seculo prior 10, 1, 113 *N.* etiam praeteritis sec. vixisse 12, 4, 2. Quot seculis Aristoteles didicit 12, 11, 22. ingeniorum monumenta, quae seculis probarentur 3, 7, 18. vir seculorum memoria dignus 10, 1, 104. II) *de hominibus:* ex eo, quod continetur, usus recipit seculum felix 8, 6, 24. dicent haec plenius futura sec. 10, 1, 92. perpetua seculorum admiratione celebrantur 11, 1, 13. rudis squalore seculi 2, 5, 23. *cf.* 12, 11, 23.

**Secundum.** s. plurimos auctores 3, 6, 66. s. id pronuntiet 4, 2, 66. s. condicionem propositorum 6, 2, 17. *cf.* 10, 1, 71. s. communem potius loquendi consuetudinem, quam ipsam veritatis regulam 11, 1, 12. *cf.* 12, 2, 19. s. cujusque rei dignitatem 7, 4, 5. *cf.* 21, 1, 8. s. aliam illius aetatis facilitatem 1, 12, 11. s. quend. intellectum 6, 2, 10. *cf.* 3, 8, 2. s. legem 5, 13, 7. *cf.* 12, 7, 9. s. mores utentium 2, 12, 1. facilius esse sec. naturam, quam contra eam vivere 12, 11, 13. *v.* Natura. neque — cum in utramque partem disseruerunt, non sec. alteram vivent 12, 1, 35. s. rationem 11, 3, 54. *v.* Ratio. s. tabulas testamenti 5, 14, 15. s. hanc utilitatem 5, 13, 13. s. verum 6, 2, 30. s. virtutem orationis 7, 3, 12. *cf.* 3, 7, 15. s. vires cujusque 12, 6, 1. Sunt et quidam, qui s. alia vitae vitia, etiam hac ubique audiendi, quod aures mulceat, voluptate ducantur 11, 3, 60; cum ductus est caecus secundum (*Sp.* secus) viam stare (ἀδιανόητον) 8, 2, 20 *S.* rei, quae undique s. nos (*i. e. nobis favorabilis*) sit 3, 8, 34 *N. cr.*

**Secundus.** I) α) *simpliciter:* quanto sit aliud proximum esse, aliud secundum 10, 1, 53. meruit credi secundus *ib.* 72. secundus est Virgilius, propior tamen primo quam tertius *ib.* 86. famam, qua diu princeps oratorum, aliquando aemulus Ciceronis existimatus est, novissime — sec. 11, 3, 8. quorum prior — sec. 12, 10, 4 *v.* Prior. quid quoque loco primum sit ac sec. et deinceps 10, 7, 5. *v.* Deinceps. etiamsi quis summa desperet, tamen est, ut Cic. ait, pulchrum in secundis tertiisque consistere 12, 11, 26. β) *c. Subst.:* in s. assertione 11, 1, 78. quod s. posuimus genus 9, 2, 76. a s. heredibus 8, 4, 11. s. (*libro*) 10, 5, 1 *v.* Liber. pronuntiationi palmam dedit, eidemque sec. ac tertium locum 11, 3, 6. *v.* Locus. sec. modo dicitur proprium — Et tertius est huic diversus modus 8, 2, 7. pars ex duabus, quas fecimus, sec. 9, 4, 130. s. respiratio 11, 3, 49. s. syllaba 1, 7, 4. 7, 9, 13; Ita erit prima intentio, sec. assumtio, tertia connexio 5, 14, 6. *cf.* 11, 3, 43; sec. a finitione status 7, 10, 1; gladiatorum manus, quae sec. vocantur 5, 13, 54 *N.*; quamvis ei secundas fere Grammaticorum consensus deferat 10, 1, 53 *N.* *v.* Princeps. II) *de tempore i. q. praesens:* Secundum tempus subtilius quidam, quam necesse erat, diviserunt, ut esset juncti, *Sonus auditus est;* adhaerentis *Clamor sublatus est.* Insequentis sunt illa, *Latuisti etc.* 5, 10, 46. *v.* Praesens. III) *i. q. prosper:* secundos impetus auget placendi cupido 10, 7, 17. *v.* Adversus.

**Secure.** *Compar.:* an aliter facere securius potuerit 7, 2, 43. multa de rege Pyrrho securius inter coenam locuti 6, 3, 10.

**Securis.** s. utrinque habens aciem 1, 4, 12.

**Securitas.** infelicem quidem sed certissimam tamen s. 6, Pr. 15. quae, quamquam et ipsa reprehensione digna, securitas tamen esset utcunque

reprehensione digna 2, 3, 4. ne invisa sit litigantis s. 6, 1, 34. odit judex litigantis securitatem 4, 1, 55. *cf.* 6, 3, 62. simplicitas illa et velut sec. inaffectatae orationis mire tenues causas decet 11, 1, 93. sic audientibus sec. aberit 2, 5, 13. illa summa cura securitatis est similis 5, 13, 52. res altera taedium laboris, altera securitatem parit 2, 2, 6. ipsa securitate dimittimus, quae scripsimus 11, 2, 9. quod nulla scribendi securitate laxatur 10, 6, 2. *v.* Laxo.

**Securus.** *α*) *de personis:* a securis otiosisque 5, 13, 59. cum reus dicitur robustus, armatus (*Sp. inser.* solicitus) contra infirmos, inermes, securos 4, 2, 55 *S.* *cf.* 6, 1, 14. nedum eum (*judicem*) supini securique moveamus 11, 3, 3. serum est, advocare iis rebus affectum in peroratione, quas securus narraveris 4, 2, 115. si securum intrarit oratio 4, 5, 5; securus tam parvae observationis 8, 3, 51. *β*) *de rebus:* ut, quae complexi animo sumus, fluant secura 10, 6, 6. causae solicitae, securae 11, 3, 151. securae claritatis (*vox*) *ib.* 64. s. lectione 10, 5, 8. tam sec. observatio artium 11, 1, 54; tempore ad componendum securiore 12, 1, 20.

**Secus.** prout opportune proprieque aut secus collocata sunt (*verba*) 10, 2, 13. utiles aut secus secundum mores utentium fiunt 2, 20, 1. *v.* Secundum.

**Sed.** I) *simpliciter.* *α*) *antecedentia supplet et emendat.* a) nam est equus animal, sed irrationale 7, 3, 24. illam jucunditatem inaffectatam, sed quam nulla consequi affectatio possit 10, 1, 82. Occisus est, sed latro; excoecatus, sed raptor 7, 4, 8. *cf.* 7, 1, 48. 51. legendi quidem, s. non ut phrasin, id est corpus eloquentiae, faciant 10, 1, 87. *cf.* 8, 6, 59. 11, 1, 88. ad minora illa, sed, quae si negligas, non sit majoribus locus, Pr. 5. Qualis adhuc fortasse nemo fuerit: sed non ideo minus nobis ad summa tendendum est Pr. 19. sicut Caecilius, Dionysius *etc.* sed non minor erit eorum, qui vivunt, gloria 9, 3, 89. *cf.* 11, 1, 88. extra carmen non deprehendas: sed nec in carmine vitia ducenda sunt 1, 5, 18. *cf.* 3, 6, 76. 12, 11, 27 *Z.* Male petis, procuratori enim tibi esse non licuit: sed neque illi, cujus nomine litigas, habere procuratorem: sed neque es heres ejus, a quo accepisse mutuam dicor: sed (*Sp. om.*) nec ipsi debui 4, 4, 6. Illa quoque minora (sed nihil in studiis parvum est) non sunt transeunda 10, 3, 31. via tamen incipientibus opus est, sed ea plana, *etc.* 8, Pr. 3. decentior equus, cujus astricta ilia, sed idem velocior 8, 3, 10. [Utique in conviviis et sermonibus multi dicaces; sed (*Z. om.*), quia in hoc usu cotidiano proficimus 6, 3, 14 *N. cr.*]; Longius evectus sum, sed redeo ad propositum 9, 3, 87. Similitudo assumitur interim et ad orationis ornatum; sed illa exequar, cum res exigit, nunc ea, quae *etc.* 5, 11, 5. *cf.* 5, 14, 27. et ap. Rutilium longa περιόδοις (*iteratio*): sed haec initia sententiarum sunt, *Pater hic tuus? etc.* 9, 3, 36 *N.* b) *praecedente Negatione:* virtutes ejus non aemulatione, sed intellectu sequi 10, 1, 50. Lectio libera est, nec actionis impetu transcurrit, sed repetere saepius licet *ib.* 19. neque sane aliud est ejus nomen Latinum, sed ea quaeritur, an sit? 3, 6, 23 *N.* ut cogitatio non utique melior sit ea, sed tutior 10, 7, 19. *cf.* 7, 1, 19. non potest ferri contorta vis, sed, ut optime vocum singularum cedat electio, non continua, sed composita est 10, 7, 14. cetera propriis decisa sunt verbis, verum non pastor Menalcas, sed Virgilius est intelligendus 8, 6, 47. neque enim acute tantum ac venuste, sed stulte, iracunde *etc.* dicta aut facta ridentur 6, 3, 7 *N.* *cf.* 6, 4, 10. *v.* Modo. Quidem; *omitt.* *sed:* Nec tamen minus artis aut usus hi leniores habent, virium atqu. impetus non tan-

tundem exigunt 6, 2, 10. *β) transitum facit ad aliam rem.* a) Sed de his disputatur, non litigatur 7, 3, 12. Sed elevandi genus est etiam causarum relatio 6, 3, 77 *N. cf.* 3, 6, 83. 9, 4, 79. 10, 1, 6. 15. 11, 3, 75; Sed haec eloquendi praecepta, sicut cogitationi sunt necessaria, ita non satis ad vim dicendi valent (*in initio libri*) 10, 1, 1. *cf.* 10, 5, 1; sed saepius id est accusatoris, avertere judicem *etc.* 6, 1, 20. Sed vivimus, et aliqua vivendi ratio quaerenda est 6, Pr. 14. Sed hunc (*pedem*) initiis dederunt 9, 4, 106. Sed licet modum adhibere 9, 2, 69. Sed persequi singulos infiniti fuerit operis 10, 1, 37. Sed haec exempli gratia sufficient 9, 2, 56. *cf.* 6, 2, 23; Sed non est expectanda ultima aetas 12, 4, 2. Sed ne si optimae quidem sint, debent esse frequentes (*figurae*) 9, 2, 72. *cf.* 1, 12, 12. Sed etiamsi jungi utrumque non posset lumen, tamen illud conventus honestissimi tenebris ac solitudini praetulissem 1, 2, 9. Sed quis discet tam bene quam patronus 12, 8, 4. *cf.* 7, 10, 8. Sed quidquid id est, neque hoc, neque superiora in oratore repetit 9, 4, 97. Sed nunc genera ipsa lectionum persequor (*a. l.* persequar) 10, 1, 45. Sed ut ad propositum redeam 11, 3, 29. Sed transeamus ad numeros 9, 4, 45. *cf.* 10, 3, 7. Sed (*Sp. conj.* sive) fingamus sic, *Non turpe duceres.* Sed hic est illud inane, quod dixi 9, 4, 108 *N.* Sed nobis jam paulatim accrescere puer, et exire de gremio *etc.* incipiat 1, 2, 1. Sed si tantopere efflagitantur, quam tu affirmas, permittamus vela ventis Ep. ad Tryph. 3. Sed esto, neque melius, quod invenimus esse, neque par: est certe proximus locus 10, 5, 6. b) *c. aposiopesi:* Sed de hoc satis 8, 6, 76. *v.* Hic. Sed ille durus atque ineruditus, nos melius 8, Pr. 26. Sed (*Sp.* Et) hoc levius 3, 6, 6 *Z.* Sed de figuris alio loco 5, 14, 32. Sed de propositorum diversitate post paulum 9, 4, 19. Sed ad propositum 3, 6, 97. *cf.* 8, 3, 15.

II) *c. aliis Conjunctionibus junctum.* α) Latinis quidem semper, s. etiam Graecis interim 2, 1, 1. Illud pro eod., jam paene poëtico spiritu, sed tamen cum sua redditione 8, 3, 80. in utramque partem tenera quaed., sed intra manus tamen et sine motu laterum translatio 11, 3, 165. Ego optimos quidem, et statim, et semper, sed tamen eorum candidissimum quemque velim *etc.* 2, 5, 19. *cf.* 5, 7, 5. si quid exierit numeris aptius; fortasse non possit; sed tamen si quid exierit, non erit Atticum? 12, 10, 26. nec in personis tantum sed et in rebus versatur haec ratio 9, 2, 50. verti formas non verborum modo sed et sensuum et compositionis 8, 6, 2. *cf.* 5, 11, 23 *N. cr.* ut non rudia tantum et fortuita, sed impropria interim effluant 10, 3, 20. ut non is demum sit veneficus, qui vitam abstulit, data potione, sed etiam qui mentem 9, 2, 105. *v.* Modo. *β) in transitu:* Sed hoc quidem discernere modici judicii est 8, 3, 11. *cf.* 9, 2, 41. Sed enim in commune de jure omni disputandum semper 7, 1, 49 *N.* Sed enim de re sola quaestio, justa sit ea necne? 7, 4, 5 *N.* Sed et (*a. l.* etiam) illa ex Latinis conversio multum et ipsa contulerit 10, 5, 4. Sed veterum quoque Romanorum epulis fides ac tibias adhibere moris fuit 1, 10, 20. *cf.* 4, 2, 26. 6, 2, 36. Sed hic quoque tamen (*a. l. om.*) inhumana videri potest fortunae insectatio 6, 3, 28. Sed etiam ex proximo mutuari licet 10, 1, 12. *cf.* 10, 2, 9. Sed haec tamen non debent esse mimica 6, 1, 47. Sed tamen neque hic plane concedendum est *etc.* 3, 8, 31. Sed e contrario spiritum interim recipere sine intellectu morae necesse est 11, 3, 39. *v.* Contrarius.

**Sedeo.** I) *proprie.* α) pueros adolescentibus sedere permixtos 2, 2, 14. sederunt in scholis philosophantium 12, 3, 12. qui velut ad arculas

sedent *ib.* 4. sedet inscius pastor (*Virg.*, *ap. quem:* stupet) 8, 6, 10. ap. disceptatorem de re levissima sedens dicturus 11, 1, 44. *cf.* 11, 3, 134. 135. ut standi, ambulandi, sedendi, jacendi vices sunt *ib.* 44. quaed. (*signa*) sedent 2, 13, 10. *v.* Incumbo. *β*) *in judiciis:* judex sedens adhuc atque audiens 6, 2, 7. advocato adversis subselliis sedenti 11, 3, 132. dicendo contra reum, cum quo sederit (*testis*) 5, 7, 32. II) *i. q. haereo:* et sedet melius et continetur (*pars togae*) 11, 3, 140. super quod (*brachium*) ora ex toga duplex aequaliter sedeat *ib.* 141. sedens humero toga 11, 3, 161; *transl.:* in labris ejus sedisse quand. persuadendi deam 10, 1, 82. vox secans aëra et auribus sedens 11, 3, 40 *N.* sedet (*Sp.* redit) illa cogitatio 1, 7, 33 *Z.* *v.* Subsisto.

**Sedes.** I) animalia — ad assuetas sibi sedes revertuntur 11, 2, 6. II) *transl.:* eligendae sedes (*verbis*) 8, 6, 63. affectus etiamsi quibusd. videntur in prooemio sedem habere 6, 1, 51. Locos (*argumentorum*) appello, non, ut vulgo nunc intelliguntur, in luxuriam et adulterium et similia; sed sedes argumentorum, in quibus latent, ex quibus sunt petenda 5, 10, 20. ipsas argumentorum velut sedes 5, 12, 17. sed. probationum 5, 10, 100. haec est s. orationis 9, 4, 62.

**Seditio.** in seditione vulgi moderatorem 12, 1, 27. cujus (*eloquentiae*) fraude — nec seditiones modo turbaeque populares, sed bella etiam inexpiabilia excitentur 2, 16, 2.

**Seditiosus.** qui pro rep. seditiosum civem totiens compescuisset 11, 1, 40.

**Sedulo.** s. laborabam 6, Pr. 1. s. imitor quaerentem 7, 1, 54.

**Seges.** sitire segetes (*rustici dicunt*) 8, 6, 6. fertiliorem s. 12, 10, 25.

**Segnis.** probus ab illo segni et jacente plurimum aberit 1, 3, 2. illud, ubi opus est velocitate, tardum et segne 9, 4, 83. *v.* Praeceps. s. otium 8, 6, 27.

**Segnitia.** difficultatis patrocinia praeteximus segnitiae 1, 12, 16. (*nimia tarditas vocis*) segnitia solvit animos 11, 3, 52. si objurgaret populi segnitiam (*Sp.* segnitiem) in asserenda libertate reip. 6, 5, 8 *Z.*

**Segrego.** cum se a congressu segregarit 1, 2, 20.

**Sejunctio.** (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 28. 9, 2, 2.

**Sejungo.** rhetorice a bono viro sejuncta 2, 17, 31. exercitatio procul a veritate sejuncta 8, 3, 23.

**Sella.** cum sellam ejus curulem consul Isauricus fregisset 6, 3, 25.

**Semel.** *α*) cum semel aut bis audierit 11, 2, 34. An quod semel jus est, idem et saepius 7, 8, 3. *β*) *subauditur tantum:* frequens materia, qua Cic. non semel utitur 5, 10, 31; nec s. audisse sit satis 12, 8, 8. s. peccasse *etc.* absolutioni sufficit 7, 4, 31. neque enim s. leguntur (*Homerus atq. Virgilius*) 1, 8, 5. nec de hoc s. decretum erat 1, 2, 24. *γ*) *i. q. aliquando:* qui totius corporis nisu in id, quod s. invasit, incumbit 2, 12, 2. animi habitus s. constitutus 4, 2, 115. ars s. percepta non capitur 10, 7, 24 *Z.* *cf.* 7, 10, 9. nefas ducunt a suscepta s. persuasione discedere 12, 2, 26. *cf.* 11, 1, 55. *δ*) *i. q. tandem:* Denique, ut s., quod est potentissimum, dicam 10, 3, 22. quisquam denique, ut s. finiam, in lite cantat? 11, 3, 59. *v.* Finio. *ε*) *c. emphasi:* ut semel plura complectar 11, 1, 66. *cf.* 2, 15, 34. et, ut s. dicam, pariter omnia docent 10, 1, 17. ut, quod sentio, s. finiam 5, 13, 3. interim, quod pluribus collegit adversarius, sat est semel propo-

nere: ut, si multas causas faciendi, quod arguit, reo dicet accusator fuisse: nos, non enumeratis singulis, semel hoc intuendum negemus 5, 13, 14.

**Semen.** I) quod plus quam acceperit seminis reddat (*solum*) 12, 10, 25. terra generandis alendisque seminibus fecundior 10, 3, 2. sicut frustra sparseris semina, nisi illa praemollitus foverit sulcus 2, 9, 3. ut, quae summo solo sparsa sunt sem., celerius se effundant 1, 3, 5. II) *transl.:* si virtutes sunt, ad quas nobis — initia quaed. ac semina sunt concessa 2, 20, 6. ut sem. quaed. ejus facultatis inessent 2, 20, 6. semina ejus (*translationis*) quaed. ap. Aristotelem reperiuntur 3, 6, 60. sem. quaed. probationum spargere 4, 2, 54.

**Semisomnus.** semisomno sopore *Coel.* 4, 2, 124.

**Semissis.** cum alter semissem, alter universa (*sibi vindicet*) 7, 1, 62.

**Semita.** (*eloquentia*) feratur non semitis sed campis 5, 14, 31.

**Semivocalis.** semivocales non geminare, diu fuit usitatissimi moris 1, 7, 14. *v.* Mutus.

**Semper.** atqui dixisse homines pro se et in alios semper: doctores artis sero jam — repertos 2, 17, 7. quae (*perceptio*) s. vera sit 2, 17, 18. *cf.* 3, 5, 8. 4, 2, 61. defensor autem semper (*Sp. om.*) prius negabit esse factum 7, 2, 16 *Z.* Et honesta quidem turpibus potiora s. 8, 3, 17. Communia haec pluribus causis, multumque jactata sunt, et semp. tamen (*sic optt. Codd., vulg. om.* et; *a. l.* semperque t.) jactabuntur 5, 7, 34 *N. cr. et S.* certe sunt semperque fuerunt non parum multi 6, 2, 3. cum semper et ubique, tum praecipue in epistolis secretis — delectabit 1, 1, 29. *cf.* 3, 9, 5. quod omnes et semper et ubique deceat 11, 1, 14. pugnat ille acumine semper, hic frequenter et pondere 10, 1, 106. *v.* Frequenter. Plerumque.

**Senarius.** quattuor senariis versibus 9, 4, 125. ille comicus sen., quem trochaicum vocant, pluribus choreis — pyrrhichiisque decurrit *ib.* 140 *v.* Octonarius.

**Senator.** Cato eloquens sen. fuit 11, 1, 36. nec ead. ap. principem, magistratum, senatorem *etc.* ratio est *ib.* 43.

**Senatorius.** gravitas senatoria *opp.* aura popularis 11, 1, 45.

**Senatus.** cum senatus senati an senatus (*Sp.* senatus senatus senatui, an senatus senati senato) faciat, incertum sit 1, 6, 27 *Z. N. cr.* senatui nomen dederit aetas; nam iidem Patres sunt *ib.* 33; suadendo sublimius aliquid senatus, concitatius populus poscunt 8, 3, 14. *v.* Populus. in cognitionem venire senatus aut principis 7, 2, 20. *v.* Princeps. M. Tullius saepe dicit de oppressa conjuratione Catilinae; sed modo id virtuti senatus, modo *etc.* assignat 11, 1, 23. regere consiliis senatum 2, 16, 19. eos ad senatum adduci jussi; in senatu sunt positi *Cic.* 9, 3, 50. cum jus mortis quidem a sen. petunt 11, 1, 56. editi in competitores libri vituperationem continent, et tamen in sen. loco sunt habiti sententiae 3, 7, 2. in sen. et utique in contionibus ead. ratio, quae ap. judices, acquirendae sibi plerumque eorum, ap. quos dicendum sit, benevolentiae 3, 8, 7. de auguriis, responsis, religione denique omni, de quibus maxima saepe in sen. consilia versata sunt 12, 2, 21.

**Senatusconsultum.** funebres laudationes ex senatusconsulto magistratibus saepe mandantur 3, 7, 2. post civile bellum senatusconsulta finguntur 9, 2, 67. *v.* Lex.

**Senectus.** Gorgias summae senectutis 12, 11, 21. brevi detrimento jam ultimae sen. 11, 1, 10. prosequitur haec memoria in senectutem 1, 1, 36. nec rursus differendum est tirocinium in senectutem 12, 6, 3. didicerunt haec usque in senectutem 12, 11, 10. vehemens ingenium nec ipsum senectute maturum 10, 1, 90. *v.* Adolescentia.

**Senesco.** quodam inani circa voces studio senescunt 8, Pr. 18.

**Senex.** I) *Adject.* α) valde senem 12, 11, 3. ea quoque percipi posse, quae senes concupissent *ib.* 23. β) *Compar.:* quae cum sex et viginti annos natus — dixerit, defervisse tempore — jam senior idem fatetur 12, 6, 4. eoque jam seniore (octavum enim et nonagesimum implevit annum) 3, 1, 14. nobis adolescentibus seniores in agendo facti praecipere solebant 5, 6, 6 *N.* II) *Subst.* acres s. 11, 3, 178. s. austeri ac miles (*in comoediis*) *ib.* 74. nobis juvenibus doctissimi senes dicere solebant 1, 5, 24. *v.* Juvenis. primipilari seni jam testato 6, 3, 92 *N. cr.* nonnulli senes in schola facti 12, 6, 5. male in illum usque diem servati fato senes 8, 3, 68. unde etiam senibus auctoritas major 12, 4, 2. neque tam plenum, et erectum, et audax, et praecultum (*eloquentiae genus*) senibus convenerit, quam pressum, et mite, et limatum, et quale intelligi vult Cicero, cum dicit, orationem suam coepisse canescere 11, 1, 31. eorum, quos viderim, longe princeps Pomponius Secundus, quem senes parum tragicum putabant 10, 1, 98. *v.* Adolescens.

**Senilis.** accipe hanc senilem manum *Senec.* 9, 2, 42. morum senilis auctoritas immatura adolescentibus creditur 11, 1, 32.

**Seniliter.** s. tremere 1, 11, 1.

**Sensiculus.** minuti corruptique sensiculi et extra rem petiti 8, 5, 14.

**Sensim.** s. influentibus vel etiam instillatis 1, 2, 28. capite atque humeris s. ad id, quo manus feratur, obsecundantibus 11, 3, 92. recedere s. *ib.* 127. cantici quiddam habent sensimque resupinantur 11, 3, 167 *Z.*

**Sensum.** non raro et sic locuti sunt, ut sensa sua (*pro sententia*) dicerent, nam sensus corporis videbantur 8, 5, 1.

**Sensus.** I) *corporis:* 8, 5, 1 *v.* Sententia. acrior est oculorum quam aurium sensus 11, 2, 34. *v.* Oculus. sensus minus afficit fatigatio quam cogitatio 1, 2, 11. per quos duos s. (*aures et oculos*) omnis ad animum penetrat affectus 11, 3, 14. quae sensibus percipiuntur 5, 10, 12. ut semper sensibus inhaerere videantur 8, Pr. 30. II) *i. q. facultas sentiendi:* quorum accessio labori sensum incrementi non afferat 11, 2, 41. sensum, qui dicitur communis, ubi discet, cum se a congressu — segregarit 1, 2, 20 *N.* non ab eruditione modo, sed a sensu hominis remotus 2, 17, 3. ea, quae sensu et anima carent 1, 3, 8. quod est dissolutum, sensu caret 5, 14, 12. 13. cum rebus sensu carentibus actum quend. et animos damus 8, 6, 11. Ignorabo; sed, ut audio hoc, animus accipit plenum sine hac geminatione non esse. Ad sensum igitur referenda sunt 9, 4, 119. quaed. non tam ratione quam sensu judicantur 8, 3, 19.

III) *quod mente conceptum est.* α) consuetudo jam tenuit, ut mente concepta sensus vocaremus; lumina autem, praecipue in clausulis posita, sententias. 8, 5, 2. *v.* Mens. attendere signa ad eos, qui excidunt, sensus (*in arte memoriae*) 11, 2, 29. irrumpent optimi nonnunquam sensus 10, 3, 33. ut ex singulis quaestionibus singuli sensus in prooemium conferantur 4, 1, 23. est prooemio (*Sp. inser.* necessarius) s. aliquis, et hic fit acrior atq. vehementior ad personam directus alterius *ib.* 64 *Z. N.* ut omnis s. in fine sermonis feriat aurem 8, 5, 13.

illud est acrius genus, quod ipsis s. cum gratiam tum etiam vires accommodat 9, 3, 28. sensum ac vocem auribus accipere miserorum 6, 1, 26. referatur oportet ad sensus, qui non docentur 6, 5, 2 *N.* offerentibus se aliunde sensibus 10, 7, 6; sensum ipsum, qui communis dicitur, ubi discet, cum se a congressu, qui non hominibus solum, sed mutis quoque animalibus naturalis est, segregarit, 1, 2, 20. a vulgari genere orationis atq. a consuetudine communis sensus abhorrere 8, Pr. 25. *β) opp. verbis:* jacere sensus in oratione, in qua verba laudantur 8, Pr. 31. ea (*verba*) sunt maxime probabilia, quae sensum animi nostri optime promunt *ib.* 32. saepe est vehemens aliquis sensus in verbo 9, 4, 28. ut aliquis sensus vehemens et acer venustatem aliquam non eod. ex verbo, non dissonam accipiat 9, 3, 72. *cf.* 74. quantumque interest, s. idem quibus verbis efferatur 9, 4, 13. quae verbis aperta occultos sensus habent 8, 2, 20. vulgatissimos s. verbis prosequi 2, 4, 28. illa (*ambiguitas*), quae etiamsi turbare non potest sensum, in idem tamen verborum vitium incidit 8, 2, 16. verba duos s. significantia 6, 3, 48. hi, quia verborum mutatio sensus quoque verteret, omnes figuras in verbis esse dixerunt: illi, quia verba rebus accommodarentur, omnes in sensibus 9, 1, 15. *v.* Mens. ut sit gestus ad sensum (*a. l.* sensus) magis quam ad verba accommodatus 11, 3, 89. in qua nihil absonum, nihil agreste *etc.* neque sensu, neque verbis possit deprehendi 6, 3, 107. ἀλληγορία aliud verbis, aliud sensu ostendit 8, 6, 44. verba — hic expressa et, ut vult Zeno, sensu tincta esse debebunt 4, 2, 117. nativa (*verba*), id est, quae significata sunt primo sensu 8, 3, 36 *N.* nec solum in eod. sensu sed etiam in diverso ead. verba contra 9, 3, 36 *N.* figuras quoque versari in sensu et in verbis 9, 1, 18. *cf.* 2, 13, 11 *N.* quid in sensibus laudandum, quid in verbis 1, 8, 17. *v.* Sermo. *v.* Elocutio. *γ) quod pluribus verbis continetur:* Sunt aliquando et sine respiratione quaed. morae etiam in periodis: ut in illa, In coetu vero populi Romani *etc.* Multa membra habet, sensus enim sunt alii atq. alii 11, 3, 39. componemus prooemium varie atque ut sensus ejus postulabit 9, 4, 132. modus (*periodi*) praestare debet, ut sensum concludat *ib.* 125. alterum (*genus periodi*), quod constat membris et incisis, quae plures s. habent *ib.* 124. manet sensus mutata elocutione 9, 1, 16. Nam quis ignorasse eruditum alioqui virum credat, colores et sententias sensus esse *ib.* 18. ut sensus nos quidem dicamus plures (*i. e. sententias*) 12, 10, 46. s. sublimes variique eruantur *ib.* 36. nonnulli certa sibi initia, priusquam sensum invenerint, destinant, quibus aliquid diserti subjungendum sit 2, 11, 5. interest sermonem finiant an sensum (*distinctiones*) 11, 3, 37. ἀποστροφὴ non sensum mutat, verum formam eloquendi 9, 3, 24. illa, quae curam fatentur, sensus obumbrant 8, Pr. 23. paraphrasim esse volo, sed circa eosd. s. certamen atq. aemulationem 10, 5, 5. egregie dixisse, Graece quidem, sed in hunc s. 6, 1, 14. nec scripto modo id accidit, sed etiam sensu plerique obscene intelligere cupiunt 8, 3, 47. ut, si (*finitiones*) sensu non pugnant, comprehensione dissentiant 7, 3, 12 *N.* quod cum figura jucundum est, tum etiam sensu valet 9, 3, 71. soloecismi vitium non est in sensu sed in complexu 1, 5, 46; salvo poëtae sensu 1, 9, 2.

IV) *rhetorice verborum certa comprehensio* (*Satz*): s. omnis habet suum finem, poscitque naturale intervallum, quo a sequentis initio dividatur 9, 4, 61. Reliqua partium est dispositio: et in his ipsis primus aliquis sensus, et secundus, et tertius: qui non modo, ut sint ordine collocati, elaborandum est, sed ut inter

se juncti, atq. ita cohaerentes, ne commissura pelluceat: corpus sit, non membra 7, 10, 16. *cf.* 11, 2, 20. Quis enim dubitet, unum sensum in hoc esse et unum spiritum, *Animadverti, judices, etc.* 9, 4, 68. cum s. unus longiore ambitu circumducitur *ib.* 124. ubi claudatur s., unde incipiat 1, 8, 1. *cf.* 9, 4, 67. s. toti, quemadmodum coeperunt, desinunt 9, 3, 43. sensus non eand. imaginem quam res habent 11, 2, 24. *cf.* 29. nec verba modo sed sensus quoque idem facientes acervantur 9, 3, 47. verbo sensum cludere multo optimum est 9, 4, 26. ridendi, qui velut leges prooemiis omnibus dederunt, ut intra quattuor s. terminarentur 4, 1, 62. ut manus cum sensu et inciperet et deponeretur 11, 3, 106. *v.* Membrum. Incisum.

**Sententia.** I) sententiam veteres, quod animo sensissent, vocaverunt 8, 5, 1. *α*) in quibus postea scriptis certior ejus sent. est 3, 3, 7. potior fuisset ap. me Ciceronis s., qui — putat 3, 8, 1. quod si quis a me proponi mirabitur (quanquam non est haec mea propria s., sed eorum *etc.* 12, 1, 36. ex dubiis partim nobis ipsis ad electionem sunt libera, partim aliorum sententiae commissa 3, 4, 8. neque hoc loco meam interpono s. 5, Pr. 3. tanquam haec, quam nunc tueor, sent. priori diversa sit 2, 3, 10. *β*) *Ablat.:* mea quidem s. 1, 2, 3. 2, 21, 14. mea tamen s. 3, 6, 15. licet Varro Aelii Stilonis s. dicat 10, 1, 99; an etiamsi nulla ratione ductus est, impetu raptus sit et absque sent. 7, 2, 44. et juraturi ex animi nostri sent., et gratulantes ex sent. dicimus 8, 5, 1. Ex tui animi sententia (*jurandi formula*) 6, 3, 32 *N.* in qua s. Hesiodum esse 1, 1, 15. quin hi, qui sunt in illa priore sent., existimarint 3, 8, 1. in hac fuere s., ut existimarent 1, 10, 15. qua in s. ponitur ap. Platonem Gorgias 2, 21, 1. *v.* Opinio.

II) *quae pronuntiatur:* His confinis est destructio et confirmatio sententiarum. Nam cum sit sent. decretum quodd. atque praeceptum, quod de re, idem de judicio rei quaeri potest; tum loci communes, quos etiam scriptos ab oratoribus scimus 10, 5, 12. *α*) *scriptorum:* quorum nos sententiae accedimus 2, 15, 1. qui eand. sent. non iisd. tamen verbis explicant 2, 15, 14. cum sententiis eorum (*poëtarum*) velut quibusd. testimoniis, quae proposuere, confirment 1, 8, 12. *β*) *deliberantium in consiliis:* in senatu sententiae loco 3, 7, 2. ap. imperitos, ap. quos frequenter dicenda sent. est 3, 8, 2. *cf.* 12, 2, 24. dictae in secundo (*Homeri libro*) sent. 10, 1, 47; *orationes in senatu habitae:* breviores aliquando causarum orationes, quam sententiarum 3, 8, 68. *v.* Contio. propter ipsam rem, de qua sententiae rogantur, consultabitur *ib.* 18. 6, 3, 97. *γ*) *judicum:* vult cognoscentium quisque, firmam esse alterius sent. 5, 2, 2. judex quam primum certus esse sententiae cupit 4, 3, 8. secundum legem dicturos sententiam 5, 13, 7. de quibus ex causis sent. dicta est 5, 11. 36. *cf.* 3, 8, 10. an, cum ille fletus erumpit, non palam dicta s. est? 6, 2, 7. persuadet — aspectus etiam ipse sine voce, quo vel recordatio meritorum cujusque, vel facies aliqua miserabilis *etc.* sententiam dictat 2, 15, 6. sententiam ejus (*jud.*) ducere in id, quod velit *ib.* 12. de quo laturus est sent. jud. 7, 1, 12. *v.* Fero V. ap. alium vos judicem disputaturos de illius sent. non fuisse 11, 1, 77.

III) *cogitata, quae verbis comprehenduntur.* *α*) comprehensa breviter s. 9, 3, 91. si aliqua s. blandiatur 4, 1, 53; *Genit.:* ambiguitate sententiae 9, 2, 68. certa quaed. s. comprehensio (*a. l.* compressio) 5, 10, 5. ejus figurae sententiarum, quae ἀποστροφή dicitur, simile 9, 3, 24. *v* Figura. duobus modis dicitur figura: uno, qualiscunque forma sen-

tentiae 9, 1, 10. rem alioqui levem sententiarum pondere implevit 9, 3, 74. neglecto rerum pondere et viribus sententiarum *ib.* 100; *Dat.:* accommodandam sent. ipsis pronuntiationem 11, 3, 174. cui s. personam L. Crassi assignando 10, 3, 1; *Accus.:* compositione velut amentis quibusd. nervisve intendi et concitari sententiae videntur 9, 4, 9. protinus a petitore primo loco, quomodo ex quaestionibus ducemus sententias? nimirum erunt indicandae prius. Demus aliquas? etiamne potentissimas, id est, totam causam? 4, 1, 24. id cum auget manifestam s. 9, 3, 46. enthymema alterum (*intellectum habet*), quo sententiam cum ratione (*significat*) 5, 10, 1 *N.* ex industria sumamus sent. quasd., easque versemus quam numerosissime 10, 5, 9; tertia observatio est in sententiis, in quibus secundum res et affectus variantur omnia 11, 3, 152. *β*) *opponitur orationi:* et sententiarum et compositionis modestia 4, 1, 55. *cf.* 8, 3, 52. quaedam et sententiis parva et elocutione modica 9, 4, 13. *v.* Eloquentia. nescio an orationis potius quam sententiae sit (*figura*) 9, 2, 101. *v.* Sententia. ut de sententia et de scripto quaeratur 3, 6, 72. auctoritatem in verbis, sententias vel graves vel aptas opinionibus hominum ac moribus 8, 3, 43. conformationes verborum ac sententiarum 9, 2, 1. sola est in eo libro posita inter figuras verborum exclamatio, quam sententiae potius puto 9, 3, 97. *cf.* 90. *v.* Figura. Mens. controversiarum quae sint, quaeque futurae sint, quaestiones, argumenta, sententias tradere 5, 12, 16. quomodo inveniemus illas occultiores quaestiones? scilicet quomodo sententias, verba, figuras, colores 7, 1, 40 *v.* Color. prout aut verborum dignitas aut sententiarum natura postulabit 11, 3, 46. verborum delectus, gravitas sententiarum, figurarum elegantia 12, 9, 6. in qua (*fig.*) unum ad verbum plures sent. referuntur 9, 3, 62. de partibus causae et sententiis verbisque pluribus dicendum 11, 3, 153. verbis atq. sent. magnificis uti atq. ornatis 6, 1, 52. nisi ex verbis atq. sent. per sese id quaeritur 9, 4, 137. *cf.* 6, 5, 1. sententias aptabimus iis vocibus, quas habemus 12, 10, 35.

IV) *rhetorice verborum certa comprehensio* (*Satz*): sententiam, membrum, articulum (*fig. ap. Cornif.*) 9, 3, 98. si sententiae sententiis (*opponuntur*) *ib.* 81. facit res ead. concisam quoque orationem, subsistit enim omnis s. 8, 5, 27. initia et clausulae sententiarum 9, 3, 45. *cf. ib.* 36. 11, 3, 135. congeries sent. idem significantium 8, 4, 26. similem duarum s. vel plurium finem 9, 3, 77. si in media parte sententiae latet (*verbum*) 9, 4, 29. prioris sent. verbum ultimum ac sequentis primum frequenter est idem 9, 3, 44; cludendi inchoandique sententias 9, 4, 18. spiritus nec crebro receptus concidat sententiam, nec *etc.* 11, 3, 53. non bis ac saepius de ead. re dicimus, et quidem continuas nonnunquam s. 10, 5, 7. coire frequenter in easd. sent. et τρόπον et figuras 9, 1, 9. in quaternas quoque ac plures haec ratio ire sent. potest 9, 3, 77; in iisd. sent. 9, 3, 42. *cf.* 9, 2, 29. non in singulis modo verbis sed sent. etiam 9, 3, 50. si rerum pondera minutissimis sent. non fregisset 10, 1, 130.

V) *lumen orationis:* sent. universalis est vox 1, 9, 3 *v.* Ethologia. consuetudo jam tenuit, ut mente concepta sensus vocaremus; lumina autem praecipueque in clausulis posita sententias 8, 5, 2. *cf.* 6, 3, 36 *N.* hoc, quod vulgo sententias vocamus, quod veteribus praecipueque Graecis in usu non fuit 12, 10, 48. novorum, qui omnium operum solam virtutem sententias putaverunt 1, 8, 9. Visellius adjicit sententiam (*figuris*) 9, 2, 107. *α*) *c. Attrib.:* hoc, quotiens in s. acres incidit 9, 3, 76. antiquissimae sunt, quas Graeci γνώμας appellant 8, 5, 3.

atq. andiens confitetur 6, 2, 7. cujus persona videtur Plato significare, quid sentiat 2, 15, 26. id sensisse Atticos credo, quia Athenis — prohibebatur 6, 1, 7. quod multis annis non sensissem modo, verum etiam approbassem 3, 6, 63. ut, quod sentio, semel dicam 5, 13, 3. *cf.* 2, 17, 4 *Z.* 6, 2, 3. eum sentire, quae dicit 10, 1, 123. quanquam aliud dicit ac sentit, non aliud tamen simulat 9, 2, 45. *cf.* 12, 1, 29. in quo, si hoc sentit, *rhythmis contorta*, dissentio 9, 4, 55. in quo non idem sentio 7, 1, 16. idem sentiunt 3, 5, 5. *cf.* 3, 6, 44. 5, 9, 16; idem sentiret (*i. q. significaret*) finis hoc modo comprehensus, persuadere, quod oporteat 2, 15, 35. Est et talis finitionum diversitas, ut idem sentiant, non iisd. verbis comprehendant (*Sp.* ut quidam sentiunt, non idem diversis verbis compr.) 7, 3, 12 *S.* virum optima sentientem optimeque dicentem 12, 1, 25. *cf.* 2, 5, 2. vera sentiens 4, 1, 46; artes, quae tacitae quoque sentiuntur 1, 10, 7. simplex orationis condimentum, quod sentitur latente judicio 6, 3, 19. cujus rei observatio judicio magis quod. sentiri quam praeceptis tradi potest 11, 1, 91. sentiet vivus eam, quae post fata praestari magis solet, venerationem 12, 11, 7. cum virtutes earum (*orationum*) jam sentiet 1, 11, 14. γ) *adj.* *de:* quid sentiret de eo, qui in adulterio deprehensus esset 6, 3, 87. *cf.* 2, 4, 8. 10, 3, 18. quod ille de populo, idem ego de omnibus sentio 12, 9, 13. *cf.* 2, 15, 18. 4, 2, 106. nec multo aliud (*a. l.* aliter) de novis sentio 10, 1, 41 *N. cr.* ut de re quoque bene sentiat 7, 5, 3. melius de hoc nomine sentiant, credantque *etc.* 12, 10, 26. *cf.* 2, 15, 33. tanquam de causa optime sentiat 5, 13, 51. ut ipsi de illo male sentiant 2, 2, 12. δ) *seq. sententia interrogat. aut Accus. c. Inf.:* nec sensisse, quid facerent 8, 3, 4; quae dura quidem sentit esse, verumtamen usu putat posse molliri 8, 3, 32. *cf.* 10, 7, 7. quanto (*onere*) me premi ferens sentio 12, Pr. 1. ut onerari se labor ille non sentiat 10, 6, 3. rationem fortasse non reddam, sentiam esse melius 9, 4, 119. ne, quae dicet, parum audiri sentiat 12, 11, 2.

**Separatim.** cum duo fures pecuniam abstulerunt, sep. quadruplum quisque an duplum debeat? 7, 4, 44. quod sep. legimus 5, 7, 6. de quibus partibus singulis quidam sep. scribere maluerunt 4, Pr. 7.

**Separatio.** — criminum 7, 1, 31 *v.* Congregatio. nominum idem significantium separatio 9, 3, 45.

**Separo.** α) plus, si separes, usus sine doctrina, quam citra usum doctrina valet 12, 6, 4. separare quaed. schemate aliquo (non enim est ipsa per se iteratio schema), et excipere aliqua 9, 2, 63 *N.* separemus officium dantis testem et refellentis 5, 7, 9. quae mihi separandi ratio haec fuit prima 5, 9, 1. miscenda sit an separanda narratio 4, 2, 101. separandis, quae sunt differentia 12, 2, 13. β) *adj.* *ab:* neutrum ab altero separo 2, 6, 2. oratorem, quem a bono viro non separo 2, 21, 12. rationem dicendi a bono viro non separamus 2, 17, 43. deus separavit hominem a ceteris animalibus 2, 16, 12. ἀναλογίαν quidam a simili separaverunt 5, 11, 34. ut a praesenti quaestione separet (*objecta*) 7, 2, 29. signum ab argumentis jam separavi 5, 10, 11. divisione hac utimur, ut ab eo, quod deceat, utilitatem separemus 11, 1, 12. infirmitas a robustioribus separanda est 2, 2, 14. saepe a figuris ea (*vitia*) separare difficile est 1, 5, 5. γ) *Partic.:* separata vero haec a praecepto non recedent 1, 5, 29. neutrum vitiosum est separatum, sed compositione peccatur *ib.* 35. quod causae non cohaeret, separatum (*dicitur*) 4, 1, 71. interim libera et sepa-

rata est (*parabole*), interim cum re connectitur 8, 3, 77. praepositiones sep. 1. 7, 6. sep. a complexu rerum personarumque (*quaestiones*) 5, 8, 6. *cf.* 7, 6, 7. imperatorum ac triumphalium separata est aliqua ex parte ratio eloquentiae 11, 1, 36. *cf.* 8, 4, 29. quid sep., quid conjuncta exigant (*verba*) 8, 3, 15.

**Sepelio.** cui (*Domitillae*) objectum crimen, quod virum, qui inter rebellantes fuerat, sepelisset 8, 5, 16. matrem tamen pueri sepelitote. *Dom. Af. ib.*

**Sepono.** seponamus id, quod primum se obtulerit, et ipsi nobiscum sic loquamur 7, 1, 27. qua de re sepositus nobis est locus 1, 10, 26. quae ratio suadendi est ab honesti quaestione seposita 12, 2, 16.

[**Septentrio.** toleranter videre septentriones videmur (*locus corruptissimus*) 8, 6, 33 *N. cr. et S.*]

**Septimus.** sitne ap. nos (*vis quaed.*) septimi casus? 1, 4, 26.

**Sepultura.** membra requirentes ad sepulturam 11, 2, 13.

**Sequester.** quomodo sequester ille — impendet aequo animo laborem in alienas actiones, cum dicturis tanti suae non sint? 12, 8, 4 *v.* Interpres.

**Sequor.** I) *ordine.* α) in omni parabole aut praecedit similitudo, res sequitur, aut praecedit res, et similitudo sequitur 8, 3, 77. *v.* Praecedo. sequitur pertinens ad figuram liber 9, 1, 1. transire ad dispositionem, quae ordine ipso sequitur 6, 5, 1. *v.* Ordo. Sequitur emendatio, pars studiorum longe utilissima 10, 4, 1. junctura sequitur 9, 4, 32. Peroratio sequebatur 6, 1, 1 *N.*; *adj. Accus.* sequitur conjecturam finitio 7, 3, 1. sicut et se ipse sequitur (*creticus, i. e. bis ponitur*) 9, 4, 107; sequitur enim, ut judicialium causarum ordo explicetur 4, Pr 6. β) Romanorum primus condidit aliqua in hanc materiam M. Cato ille Censorius, post M. Antonius inchoavit —. Secuti minus celebres 3, 1, 19. sequitur oratorum ingens numerus 10, 1, 76. necesse est, semper sit posterior, qui sequitur 10, 2, 10. ceteri omnes longe sequentur 10, 1, 87. quod, ut optimum est, ita longe quidem, sed sequitur tamen 5, 12, 9. γ) et initia et quod sequitur 10, 3, 15. cum est continuatum iis, quae sequuntur 9, 4, 70. *cf.* 11, 3, 49. ea quaestio, quae sequitur 2, 17, 1. ut in eo, quod sequitur 9, 3, 8. plus exigunt laboris et curae, quae sequuntur 8, Pr. 13. *cf.* 4, 5, 16. et quae sequuntur 3, 1, 4. 9, 3, 65. quo graviora videantur, quae secutura sunt 8, 4, 19. δ) *Partic.* a) idem etiam de sequentibus annis praeceptum sit 1, 1, 19. haec sequenti tempore interciderunt 1, 5, 52. sensus omnis poscit naturale intervallum, quo a sequentis initio dividatur 9, 4, 61. *cf.* 40; cui commodissime jungi initium sequentium (*Sp.* conseq.) poterit 4, 1, 76 *N. cr. et S.* quaed. clausulae sequentibus suscipi ac sustineri solent 9, 4, 70. *cf.* 11, 3, 36. in quo si victus fuerit, etiam in sequentibus ruit 5, 12, 3. in sequentibus probabo 2, 17, 17. sicut sequentibus apparebit 3, 6, 30. sequens latum etiam atque fusum est, *Non enim etc.* 11, 3, 50. neque enim aliter pervenire ad intellectum sequentium possunt 1, 4, 23. sequentia, παρεπόμενα, quae postea facta sunt, aut futura 5, 10, 75. *v.* Consequor. ex antecedentibus, et junctis, et sequentibus trahenda esse argumenta 5, 10, 102; semper de eo prius loquemur, de quo deliberari, etiam detractis sequentibus (*i. e. intervenientibus extrinsecus causis*), possit 3, 8, 21; ἐπίθετον a nonnullis sequens dicitur 8, 6, 40. b) *i. q. secundus:* est hic locus velut sequentis exordii 4, 3, 9 *N.*

hic seq. locus talis est 7, 2, 45 *N.* ad illud seq. praevertar 12, 2, 4 *N.* quo enim prius pertinere, si sequens firmum sit? — cum illo sequenti sit solo utendum 4, 5, 13. prioris sententiae verbum ultimum ac sequentis primum frequenter est idem 9, 3, 44. palus aliud priore syllaba longa, aliud sequenti significat 1, 7, 3. aut prima (*syll.*) acuta — aut apice circumducta sequenti (*Sp.* sequente) 1, 5, 23 *Z. N. v.* Prior. quarum duae primae deliberativi, duae sequentes demonstrativi, tres ultimae judicialis generis sunt partes 3, 4, 9. illa sequentia suo loco: nunc quae de prima parte tractanda sunt, ordiar 2, 14, 5. In actionibus primum generaliter pro testibus atq. in testes dici solet —. Sequens ratio est — Interim *etc.* 5, 7, 5. *v.* Primus.

II) *ratione.* α) non enim conceditur: cetera sequi nisi confirmata altera parte non possunt 5, 14, 13. unum intuentes vix aliqua pars sequitur 10, 2, 26 *N.* affectus non aliter, quam si rebus ipsis intersimus, sequentur 6, 2, 32. sequetur summa confusio 3, 6, 29. cum sequitur, non cum affectatur (*decus in dicendo*) 8, Pr. 18. unde sequitur alter labor 1, 1, 28. quae (*laus*) tum est pulcherrima, cum sequitur, non cum arcessitur 10, 2, 27. Inde immodeste proponunt, sine pudore affirmant. Sequitur in iis, quae certum est effici non posse, deformis pertinacia et irritus labor 12, 1, 13. sic rationem (*Sp.* rationes) sponte quad. sequantur (*sc. argumenta; Z. conjic.* sequatur) 5, 10, 125 *N. v.* Cohaereo. β) *c. Praepos. ex:* Aliquando utrinque sunt testes, et quaestio sequitur ex ipsis, Utri meliores viri? ex causis — ex litigatoribus 5, 7, 34. secutura ex his utilitas 3, 8, 39. γ) *c. Objecto.* a) divitias quid sequatur, aut ambitum, aut superstitionem 5, 10, 17; et potentes sequitur invidia, et humiles abjectosque contemtus, et turpes ac nocentes odium 4, 1, 14. hoc male imitantes sequitur obscuritas 8, 3, 82. *cf.* 4, 2, 44. facienda multo stilo forma est, quae nos etiam cogitantes sequatur 10, 6, 3. refert, in quantum dictus tropus oratorem sequatur 8, 6, 24. b) *i. q. contingit:* non omnia nos ducentes ex Graeco sequuntur, sicut ne illos quidem, quotiens suis utique verbis signare nostra voluerunt 2, 14, 1. quod meae quoque memoriae mediocritatem sequebatur 11, 2, 39. γ) *seq. ut:* nam si est insidiatus Clodius, sequitur, ut recte sit occisus 3, 11, 17. *cf.* 3, 8, 23. 12, 11, 20. natura sequebatur, ut meliora probantes pejorum poeniteret 6, 5, 8.

III) *voluntate.* α) sequentur (*Sp.* sequuntur) discipuli, quo duxeris 8, Pr. 3 *Z.* sequetur magis quam praecurret (*discip.*) 1, 3, 3. ut sequi jam suis viribus possit (*disc.*) 10, 1, 15. etiam qui summa appetunt, contendere potius quam sequi debent 10, 2, 9. cum transversum vi sua judicem ferat, tamen ille non rapi videatur sed sequi 10, 1, 110. per omnes affectus tractatus huc atque illuc sequetur (*Z. de conject.; Sp.* hic itaque illuc s.; *Subj. intelligendum videtur judex*) 12, 10, 62 *N. et S.* β) *c. Obj.* a) *personae:* liberti heredem sequantur 7, 7, 9; quem secutus Cic. hanc famam latius fudit 11, 2, 14; velut simplicius docentes sequuntur *pueri* 1, 12, 11. magnos duces sequentibus 1, 6, 2. quem potius ego quam M. Tullium sequar 1, 5, 44. *cf.* 9, 4, 79. omnes, qui me secuti sunt 3, 6, 68. hunc et admiratus maxime est, et secutus 10, 1, 69. eos juvenum imitatur ac sequitur industria 10, 1, 122. *cf.* 10, 5, 19. uni se alicui proprie, quem per omnia sequatur, addicere 10, 2, 24. quid erat futurum, si nemo plus effecisset eo, quem sequebatur *ib.* 7. non per omnia poëtas esse sequendos, nec libertate verborum, nec licentia

figurarum 10, 1, 28; *Partic.:* secuti Graecos 5, 11, 36. Aristotelem secuti 3, 4, 1. *cf.* 1, 6, 12. 3, 6, 45. 9, 4, 35. 10, 1, 56. Pythagoras atq. eum secuti 1, 10, 12. 3, 5, 4. Epicuri sectam secuti 5, 7, 35. b) *rei:* quod ego maxime sequerer 9, 2, 83. si quid in his unum sequi oporteret 3, 8, 1. licet omnes oratores aliud sequantur 1, 6, 17. quos qui errasse putant, hoc secutos arbitrantur, quod in his fere versari tum oratores videbant 3, 4, 4. *cf.* 8, 4, 15. cui latius complecti *etc.* placuerit, habet, quod sequatur 9, 2, 1. *cf.* 9, 3, 3. 10, 2, 3. quid ipse sim secutus, promam 7, 1, 3. ea, quae bene inventa sunt, utile sequi 10, 2, 1. sequi maxime recepta 9, 1, 9. in una controversia sequi contrarium 9, 2, 86 *N.;* aliquando affectus sequimur (*i. q. sectamur*) 10, 3, 18 *N.* quae scripta sunt, retinent animum, non sequuntur 12, 9, 18. quorum auctoritatem secutus est Cic. 3, 6, 80. sequentes calorem et impetum 10, 3, 17. casum potius quam consilium sequatur 7, Pr. 3. in cogitatis quoque rerum ac verborum contextum sequi 11, 2, 2. eos (*sensus*) ut umbra corpus sequi 8, Pr. 30. ductus sequi 1, 1, 27. *cf.* 10, 2, 2. deorum atq. heroum effigies, quales ab eo sunt traditae, ceteri sequuntur 12, 10, 5. exemplum nostrum sequebantur 2, 5, 2. ne illorum sequatur errorem 1, 4, 12. nos facillimum etiam imperitis sequamur experimentum 1, 10, 42. Graecam figuram sequi 1, 5, 64. quem nos finem sequimur 2, 16, 11. rectum dicendi genus sequi 10, 1, 44. *cf.* 9, 4, 17. aetatis gradus gestarumque rerum ordinem sequi 3, 7, 15 *v.* Ordo. multi ejus judicium sequuntur 10, 1, 27. consuetudine semper alienum laborem sequendi 2, 6, 6. severiores sequi leges 12, 1, 40. *cf.* 1, 5, 26. dum antecedentem memoriam sequuntur 1, 1, 25. sequitur vestigiis quibusd. memoriam 11, 2, 32. naturam intueamur, hanc sequamur 8, 3, 71. in hoc ipso diversas opiniones secuti 9, 1, 15. *v.* Opinio. licet paeona sequatur Ephorus — fugiat spondeum et trochaeum 9, 4, 87. alii octo partes secuti sunt 1, 4, 20. tradita sequi praecepta 6, 2, 25. quam proportionem sequenti 1, 6, 9. rationem secuti 3, 6, 29. *v.* Ratio. ut facile atq. distincte pueri scripta oculis sequantur 2, 5, 4. secuti hanc mutationis significationem 3, 6, 48. hanc (*utilitatem*), relictis magistrorum auctoritatibus, sequemur 2, 13, 7. viam, quam plurimi sunt secuti 3, 1, 16. *v.* Via. celerius ac saepius sequendo certa vestigia 1, 1, 27. sequenda igitur (*virtus*) 5, 10, 83. ut nihil praeter voluptatem sequatur 3, 8, 28.

**Serenus.** temperatus (*sanguis*) medium quodd. serenum efficit 11, 3, 78. neque Lucilium putant uti ead. ultima, cum dicit, *Serenus fuit* 9, 4, 38.

**Sericus.** toga serica 12, 10, 47.

**Series.** in complexu loquendi serieque 1, 5, 3. illa connexa series tres habet formas 9, 4, 22. ad conjungendam actae rei s. 7, 1, 14. illam seriem (*sententiarum et verborum*) cum alia simili jungentes miscentesque 8, 2, 17. quae apprehensa Graeci magis in catenas ligant, et inexplicabili serie connectunt 5, 14, 32. ducetur rerum ipsa serie velut duce 10, 7, 6. quae bene composita erunt, memoriam serie sua ducent 11, 2, 39.

**Serio.** serio si fiat *opp.* in risu posita 9, 2, 14. jam puer discere s. incipiat 1, 2, 1.

**Serius.** dictorum urbanorum alia seria, alia jocosa, alia media 6, 3, 106. si aliquid in his serium quoque esset admixtum *ib.* 16. seria partitur in tria genera (*Marsus*), honorificum, contumeliosum, medium *ib.* 108. *v.* Jocus.

**Sermo.** I) *quo homines inter se colloquuntur.* α) *c. Attrib.:* quo sit absolutius o s et expressior s e r m o 1, 1, 37. communis s. 2, 10, 13. 2, 21, 20. hic (*i. e. manus*) mihi omnium hominum communis s. videatur 11, 3, 87. cotidianus s. 2, 4, 9. *cf.* 8, 3, 81. 8, 6, 51. 12, 10, 40. s. cotidianus et in quemcunque etiam indoctorum cadens 4, 2, 37. cotidiani ac semper eod. modo formati s. fastidium 9, 3, 3. nihil supra cotidianum s. attollere 2, 4, 9. in convictibus et cotidiano s. 6, 3, 27. *cf.* 4. s. vulgaris *opp.* eloquentis o r a t i o 12, 10, 43. si antiquum s. nostro comparemus 9, 3, 1. *cf.* 1, 4, 19. 1, 5, 62. 9, 4, 146. s. Romanus 1, 5, 58. 6, 2, 8. 10, 1, 100. s. Romani copia 2, 14, 1. s. Attici 12, 10, 35. Latini s. ratio 10, 1, 107. paulatim s. Graeco in proximas Asiae civitates influente 12, 10, 16. *cf.* 33. 1, 1, 12. 1, 5, 58. 9, 4, 146. eorum sermone utentem (*Tuscorum etc.*) 1, 5, 56. β) *per varios Casus:* a c t i o n e m Cic. alias quasi s e r m o n e m, alias e l o q u e n t i a m quand. corporis dicit 11, 3, 1. orator, quem non magis unquam in causis o r a t i o, quam in rebus cotidianis ac domesticis s e r m o deficiet 12, 9, 21. ex ore Nestoris dulciorem melle profluere sermonem 12, 10, 64. ne s. subsultet imparibus spatiis ac sonis, miscens longa brevibus, gravia acutis, *etc.* et inaequalitate horum omnium, sicut pedum, claudicet 11, 3, 43. inter juncturas sermonis revocabitur (*spiritus*) 11, 3, 53; cui dubium est, quin sermonem geniti protinus homines ab ipsa rerum natura acceperint 3, 2, 1. organis, quibus s. exprimi non potest 1, 10, 25. interest s e r m o n e m finiant an s e n s u m (*distinctiones*) 11, 3, 37. cum s. instituitur 2, 4, 15. Latinum s., qui pluribus in usu est, vel nobis nolentibus perhibet 1, 1, 12. ut quodammodo s. ipsum proferre videatur (*manus*) 11, 3, 97. *cf.* 66. quo loco sustinendus et quasi suspendendus s. sit, quo deponendus *ib.* 35; animalium sermone carentium *ib.* 66. *cf.* 2, 16, 16. utendum plane sermone ut nummo 1, 6, 3.

II) *ratio loquendi.* α) *c. Attrib.:* s. optimi 10, 7, 7. continuum s. 11, 3, 37. par sibi s. 1, 11, 8. s. puro et dilucido et distincto, ceterum minime lato ornatoque 5, 14, 33. *cf.* 11, 1, 53. doctissimus s. 1, 1, 6. eruditiore aliquo s. 12, 2, 3. felicissimus s. 9, 4, 27. fortuiti s. 10, 7, 13. honestus s. 12, 1, 30. horridum s. 9, 4, 3. s. longus — tardus 8, 2, 14. negligentem s. 10, 7, 28. s. numerosum 8, 6, 64. s. et doctis probabilis et planus imperitis 8, 2, 22. cum sermoni deest aliquid, quo minus plenus sit 8, 3, 50. s e r m o n i ac v e r b i s quam maxime propriis et ex usu 5, 14, 33. *cf.* 10, 1, 64. s. purus et nihil se supra modum extollens 1, 9, 2. *v.* P u r u s. s. rectus et secundum naturam enuntiatus 2, 5, 11. simplicis sumtique e proximo s. 4, 1, 54. s. tenui 8, 3, 18. est aliud vetus s e r m o, quam vetus l o q u e n d i c o n s u e t u d o 1, 6, 43. vitiosus s. 1, 1, 4; ad judicem omni s. directo, an aliquando averso per aliquam figuram 2, 13, 5. *cf.* 4, 1, 63. 4, 2, 106. s. conjuncti 8, 3, 40. s. cum risu aliquos incessentem 6, 3, 21. s. praeferentem in verbis et sono et usu proprium quend. gustum Urbis *etc.* 6, 3, 17. s. quam maxime remotus ab omni affectatione 3, 8, 62. s. a naturali et principali significatione translatus ad aliam 9, 1, 4. s. β) *Nominat. et Accusat.:* s. constat ratione, vetustate, auctoritate, consuetudine 1, 6, 1. uter sit secundum naturam magis s. 7, 9, 15. quo minus adjuvat s e r m o, r e r u m inventione pugnandum est 12, 10, 36. illum horridum s., ut forte fluxerit 9, 4, 3. tanquam omnis s. habeat figuram 9, 1, 12. ut s e r m o quacunque de re compositus dicatur o r a t i o 2, 21, 1. ut neque omnis s. schema haberetur 9, 1, 25. in obscenum intellectum s. detortus est 8, 3, 44. totus prope mutatus s. est *ib.* 26. s. ipse, qui facile judicem doceat, optandus 12, 10, 56; qui sermonem

primi fecerunt 8, 6, 31. ut ipsae sermonem Gratiae finxisse videantur 10, 1, 82. qui s. curae habent Pr. 16. s. variare 8, 6, 19. γ) *Genit.*: sermonis compositio 1, 5, 35. copiam s. 8, 6, 5. 10, 7, 7. s. elegantia 10, 1, 114. s. forma 9, 3, 64. abruptum s. genus 4, 2, 45. humile atq. cotidianum s. genus 11, 1, 6. s. lex 1, 5, 29. quaed. latentes s. percussiones 11, 3, 108. verbi vel sermonis a propria significatione in aliam cum virtute mutatio 8, 6, 1. cum haec exercitatio laboret incredibili verborum fastidio ac sibi magnam partem s. absciderit 8, 3, 23. paupertate s. 8, 3, 33. rationem s. conjuncti, cujus ornatus *etc.* *ib.* 40. s. regula 1, 6, 44. sensus s. 9, 2, 46. in verbis enim sermonis vis 9, 4, 26. *cf.* 1, 4, 18. s. vitia 1, 1, 13. *v.* Verbum. Oratio. δ) *Dat. et Ablat.*: non assuescat sermoni, qui dediscendus est 1, 1, 5. versificandi genus est, unam legem omnibus sermonibus dare 9, 4, 143; jucunditas in sermone 6, Pr. 7. in sensu vel sermone aliqua a vulgari et simplici specie cum ratione mutatio 9, 1, 11. neque ille per Marathonis *etc.* propugnatores recto sono juravit, nec ille Thebas sermone deflevit 11, 3, 168 *N.* malle sermonem, quo locuti sint homines, quam quo loquantur 1, 6, 43. qui leges nunquam eruditiore aliquo sermone tractarit 12, 2, 3.

III) *id quod dicendo profertur.* α) Plus tamen est obscuritatis in contextu et continuatione sermonis, et plures modi. Quare nec sit tam longus, ut eum prosequi non possit intentio: nec trajectione tam tardus, ut in hyperbaton finis ejus differatur 8, 2, 14 *v.* Hyperbaton. Contextus. in complexu sermonis 9, 3, 18. dum continuationi sermonis medius aliquis sensus intervenit 9, 3, 23. igitur in initio sermonis positum 1, 5, 39. cum omnem s. auribus primum accipiamus 10, 1, 10. utri duorum antecedentium s. subjunctus sit 7, 9, 9. cum sint in s. omni brevia quaed. membra 11, 3, 110. β) *verborum complexus:* ut omnis sensus in fine sermonis feriat aurem 8, 5, 13. reticentia, quae sit imperfecti s. 9, 2, 57. ejusdem verbi aut sermonis iteratio 8, 3, 50. ipsis syllabis verba complecti et his sermonem connectere 1, 1, 31. *cf.* 10, 3, 20. verba omnia, per quae sermo nectitur 1, 5, 2. ut medio s. aliquem inserant sensum 8, 2, 15. illa quid taceat — longiore s. explicandum 9, 3, 60. γ) *id quod homines inter se colloquuntur.* a) s. sine ullo certe auctore dispersus 5, 3. plurimus ei de honesto ac bono s. sit 2, 2, 5. *cf.* 9, 3, 58. sermo fingi non potest, ut non personae s. fingatur 9, 2, 32. senis sermo aut mulieris 11, 3, 91. et jucunda in sermone bene dictorum a quoque relatio, et in causis utilis 2, 7, 4. sermonem suscipit Polus 2, 15, 28; *Plur.*: ut medios s. intercipiant 6, 4, 11. sermones hominum assimulatos dicere *διαλόγους* malunt 9, 2, 31 nostros cum aliis s. et aliorum inter se *ib.* 30. in sermonum imitatione *ib.* 35. exempla sermonibus velut per manus tradita 12, 4, 1. in expositione ac sermonibus recta (*vox*) et inter acutum sonum et gravem media 11, 3, 64. tempora, quae otiosis sermonibus impendat 1, 12, 18. ille contionibus, hic sermonibus melior 10, 1, 73. in conviviis et sermonibus multi dicaces 6, 3, 14. *cf.* 105; cum Parrhasio sermo Socratis ap. Xenophontem invenitur 12, 10, 4. alii sunt ejus (*Platonis*) sermones ad coarguendos, qui contra disputant, quos *ἐλεγκτικοὺς* vocant, alii ad praecipiendum, qui *δογματικοὶ* appellantur 2, 15, 26. dialogos, quorum cum in Privernati unus, alter in Albano — sermonem habitum complecteretur 6, 3, 44. in ipsis illis sermonibus me nolente vulgatis 3, 6, 68. b) *de toto hoc dicendi genere:* vocem sermoni proximam 11, 3, 162. proponere, partiri, interrogare sermoni sunt proxima

*ib.* 163. argumenta partitiones, jocos, et quidquid est sermoni magis simile 9, 4, 131. supra modum sermonis attolli 1, 2, 31. soluta (*oratio*), qualis in sermone et epistolis 9, 4, 19. ediscere — quae et clamorem et disputationem et sermonem et flexus habeant 11, 3, 25; in sermone (*Euripides*) magis accedit oratorio generi 10, 1, 68; hoc genus (*i. e. senarii*) sermoni proximum 9, 4, 76 *N.* δ) *i. q. oratio perpetua:* longior quam oportet sermo 8, 3, 53. juvenem praelongos habuisse s., quia illos numero versuum metiebatur 10, 3, 32. obambulare sermone imperfecto 11, 3, 121. ego otiosum s. dixerim, quem auditor suo ingenio intelliget 8, 2, 19 *N.* simplicis sumptique ex proximo sermonis 4, 1, 54. hic (*orator*) deos ipsos in congressum prope suum sermonemque deducet 12, 10, 62. sermonis alicujus habiti verborum contextus 11, 2, 24. *cf.* Pr. 7.

**Sermocinatio.** sermones hominum assimulatos dicere διαλόγους malunt, quod Latinorum quidam dixerunt sermocinationem 9, 2, 31.

**Sermocinatrix.** Plato in Sophiste judiciali et contionali tertiam adjecit προσομιλητικὴν, quam sane permittamus nobis dicere sermocinatricem 3, 4, 10. *v.* Dialectice.

**Sĕro.** *Adv.* α) cum identidem interrogaret (*accusator*), quo tempore Clodius occisus esset? respondit (*Milo*), Sero (*ambigue*). 6, 3, 49 *N.* s. sic intelligi coeptam (*urbanitatem*) — postquam Urbis appellationem Romam accipi sit receptum *ib.* 103. doctores artium sero jam et circa Tisian et Coraca primum repertos 2, 17, 7 *N. cr.* hos sero potius quam unquam didicisse *ib.* 12. *cf.* 1, 1, 19. si quid novi vel s. invenissem 2, 5, 3 *N.* β) *Comparat.:* serius, quam ratio postulat 2, 1, 1. argumentum s. constitutum 5, 13, 34 *N.*

**Sĕro.** nec fieri potest, ut ibi messis sit, ubi satum non est 5, 9, 5; ex Pelope autem satus Atreus. *Tragic.* 9, 3, 57.

**Serpens.** de serpente, quo Scipio traditur genitus 2, 4, 19.

**Serus.** neque enim rectae voluntati serum est tempus ullum 12, 1, 31. dum deliberamus, quando incipiendum sit, incipere jam serum est 12, 6, 3. *cf.* 4, 2, 115.

**Servilis.** gestum quend. humilem atq. servilem et quasi fraudulentum 11, 3, 83. caedi discipulos deforme atq. servile est 1, 3, 14. nec serv. vernilitate imbuantur 1, 11, 2.

**Servio.** I) *proprie:* aliud est servum esse, aliud servire 5, 10, 60 *S.* addictus, quem lex servire, donec solverit, jubet 7, 3, 26; ut antiqui dixerunt, qui servitutem servit *ib.*; praestat nemini imperare, quam alicui servire 9, 3, 95. servisse eum Pisauri dominis duobus *Pollio.* 7, 2, 26. II) *transl.* α) neque longioribus quam oportet hyperbatis compositioni serviamus 9, 4, 144. non consuetudini et decori serviebamus 1, 6, 18. citharoedi simul et memoriae, et sono vocis, et plurimis flexibus serviunt 1, 12, 3. servire metro 1, 8, 14. nec voluptatibus terreni corporis serviendum 12, 2, 21. β) *de rebus:* orthographia quoque consuetudini servit 1, 7, 11. *cf.* 1, 6, 30. totus hic liber serviat dispositioni 7, Pr. 4. verborum officium, servire sensibus 12, 10, 40. (*initia*) ita praecedentibus serviunt, ut exordium sumant cum clausula qualibet 9, 4, 63. toto (*libro*) haec sola tractantur, quibus sane et ea, quae de judicialibus causis dicta sunt, serviant 5, Pr. 3.

**Servitus.** I) *proprie:* libertinis testimonium reddere industriae, per quam exierint de servitute 11, 1, 88. II) *transl.:* illa ex consuetudine philosophorum ducta serv. (est enim serv.) ad certa se verba astringendi

7, 3, 16. ut se homines ad servitutem juris astringerent 2, 16, 9. si odium ex quad. servitute (*Z. probat* severitate *S.*) tulerit (*eloquentia*) 5, 14, 30.

**Servo.** I) *opp. perdo:* ut in illo adultero sacerdote, qui lege, qua unius servandi potestatem habebat, se ipse servare voluit, proprium controversiae est dicere, Non unum nocentem s e r v a b a s, quia, te dimisso, adulteram o c c i d e r e non licebat 5, 10, 104. vita anteacta servavit (*te*) *Cic.* 8, 6, 56 *v.* Eripio. clementi servandum esse vel talem 5, 13, 6. hoc modo servabit orator non innocentem modo sed etiam laudabilem civem 12, 1, 41. servatae patriae 11, 1, 18. servandae civitatis 7, 6, 7; se reip. servet 3, 8, 46. male i n illum usque diem servati fato senes 8, 3, 68. [nec restat, q u o servemus (*Z.* reservemus) 6, 1, 10 *N.*]; servabitur pondus 10, 7, 28. quae sensu et anima carent, ut servare vim suam possint, velut quiete alterna retenduntur 1, 3, 8. sulfur et guttur u literam in genitivo servent 1, 6, 22. i m p r i m i quaed. vestigia animo, velut in ceris annulorum signa s e r v e n t u r 11, 2, 4. II) *i. q.* o b s e r v o, t u e o r. α) non unus color prooemii, narrationis *etc.* servabitur 12, 10, 71. illa a multis servata est differentia 1, 7, 5. servant (*Codd.* salvant) personarum discrimen 12, 10, 44 *N. cr. v.* Discrimen. ut servent fidem Samnites 3, 8, 17 *v.* Fides. (*Homerus*) in paucissimis versibus legem prooemiorum, non dico s e r v a v i t, sed c o n s t i t u i t 10, 1, 48. nec illa, quae priora sunt, servent legem suam 10, 5, 23. *v.* Lex. hujus rei servatur mensura quaed. 8, 6, 73. non inutilem servatum esse a praeceptoribus meis morem 1, 2, 23. (παρῳδή) abusive etiam in versificationis *etc.* imitatione servatur 9, 2, 35. προσαπόδοσιν, quae, ut maxime, servetur sane in pluribus propositis 9, 3, 94 *N.* Antonii persona servetur 2, 17, 6. servare judicum pudorem 11, 1, 78. servabam tres rationales status 3, 6, 66. loquendi vices serventur 6, 4, 11. idem tristitiae vultus servabitur 11, 1, 54. β) *adj. in:* quod nos i n paucis servavimus, quorum id aetas exigebat 2, 5, 1. quae sint in agendo servanda 12, 9, 1. *cf.* 7, 6, 5. 11, 3, 90; non persuadendi sed bene dicendi finem i n oratore servandum 11, 1, 11. facillime tenorem i n orationibus servant 10, 7, 6. γ) *seq.* u t, n e*:* in actionibus praecipue servandum est, ut quaed. etiam — velut soluta enuntiemus 11, 2, 47; diu servatum, n e consonantibus aspirent 1, 5, 20. duo divine servavit Cicero. Primum n e oblivisceretur reverentiae —: deinde u t diligentissime ostenderet *etc.* 11, 1, 62.

**Servus.** Aeolicae literae, qua s e r v u m c e r v u m que dicimus 12, 10, 29. *cf.* 1, 4, 7 *N. ib.* 11. nostri praeceptores s e r v u m U et O literis scripserunt 1, 7, 26; altera pars finit, S e r v u s e s t, qui est jure in servitute: altera qui in servitute est eo jure, quo servus 7, 3, 26. *v.* Addictus. Libertinus. hic s e r v u s, quem tibi vindicas, aut v e r n a tuus est, aut emtus, aut donatus, aut testamento relictus, aut ex hoste captus 5, 10. 67; conchyliata peristromata terunt servi 8, 4, 25. s. nostri de peccatis suis mollius loquuntur 4, 2, 69. nec tutior inter s e r v o s malos, quam i n g e n u o s parum modestos conversatio est 1, 2, 4. in s e r v i s jam intercidit illud genus, quod ducebatur a d o m i n o, unde Marcipores Publiporesque 1, 4, 26. *v.* Barbarus. Sapiens; (*in comoediis*) alter bonos patres servosque —, alter callidos servos *etc.* et omnia agitatiora melius. 11, 3, 178. *cf.* 74. *v.* Ancilla.

**Sescuplex.** ῥυθμὸς est aut par, ut dactylus — aut s e s c., ut paeon — aut d u p l e x, ut iambus 9, 4, 47.

**Sescuplus.** ut tempora tria ad duo relata sescuplum faciant 9, 4, 47.

**Sestertius.** bona C. Rabirii uno (*ap. Cic. p. Rab.* 17. nummo *Z.*) sestertio addicit 11, 3, 172. qui sestertium (*optt. Codd.* sestertia) nummum quinque millia legaverat, cum emendaret sublatis sestertiis nummis, argenti pondo posuit, quinque milia manserunt 7, 6, 11. quae dicta sunt de sestertiorum (*optt. Codd.* sestertiis) septingentis millibus 9, 2, 47 *N. cr.*

**Seu.** ratiocinativa seu (*Sp.* atque) collectiva quaestio 7, 1, 60 *Z.* figuras seu translationes mutuamur 8, Pr. 25. quantitas — seu modi est, seu numeri 7, 4, 41.

**Severe.** laete an severe dicere 8, 3, 40. tam salse quam sev. dicendi 6, 3, 101. *v.* Acriter. s. institutae scholae 2, 2, 10. judicium, quo ita severe sunt usi veteres grammatici 1, 4, 3. graviter et sev. vetuit 11, 3, 148; Quid ironia? nonne etiam quae severissime fit (*optt. Codd.* sit verissime) joci prope genus est 6, 3, 68.

**Severitas.** s. disciplinae 2, 2, 4. nimia emendationis s. 2, 4, 10. licentius quam uti fori sev. ferat 8, 6, 24. gratiae plurimum dicentis (*Sp.* dictis) sev. affert 6, 3, 26. animi natura — misericordia, crudelitas, sev., aliaque his similia afferunt frequenter fidem aut detrahunt 5, 10, 27. affectatione ipsa severitatis 11, 1, 32. ut allegemus (*judici*) pro infelicibus misericordiam, pro laesis severitatem 4, 1, 16.

**Severus.** *α) de animo aut natura:* juvenes severi ac luxuriosi 11, 3, 74. sev. an mitem animum 3, 9, 7. vultus sev., non moestus nec stupens, nec languidus 11, 3, 59. praeceptorem sanctissimum quemque et disciplinam, quae maxime severa fuerit 1, 2, 5. vituperatio, quae si gravius posita sit, severa est, si levius, ridicula 6, 3, 37. severiora judicia 4, 2, 122. severiores leges 12, 1, 40; severissima secta 1, 10, 15. *v.* Asper. *β) de dicendi genere:* quid severum, quid jucundum sit 9, 4, 120. *v.* Luxuriosus. severa non tristia 12, 10, 80. Audeat haec aetas plura, et inveniat, et inventis gaudeat, sint licet illa non satis sicca interim ac severa. Facile remedium est ubertatis: sterilia nullo labore vincuntur. 2, 4, 6, sed priora sunt severiora 9, 4, 64 *N. cr.* cum Demosthenis severa videatur compositio — Ciceronem carpant 9, 4, 63; severiore genere satis firmatis 10, 1, 131. cantandi severiorem paulo modum 11, 3, 59. (*ornatus*) pressior et severior 8, 3, 13; severissimae orationi 6, 3, 102 *v.* Ridiculus.

**Sex.** — vel quinque partes 9, 4, 115.

**Sexagenarius.** objurgantibus, quod sexag. Publiliam virginem duxisset 6, 3, 75.

**Sexageni.** quomodo Metrodorus in XII signis trecenos et sexagenos invenerit locos 11, 2, 22.

**Sextus.** sextus annalis 6, 3, 86. s. casus 1, 4, 26. quae (*litera*) est sexta nostrarum 12, 10, 29.

**Sexus.** (*est, unde argumentum sumi possit*) 5, 10, 25 *N. cf.* 4, 1, 13. effeminati sexus mendacium 5, 12, 19. (*fig.* συνεζευγμένον) jungit diversos sexus 9, 3, 63.

**Si.** I) *de simplici hujus particulae usu.* *α) c. Indicat.:* Quaedam — in peroratione implenda sunt magis, si contra impotentem *etc.* suscepta causa est; si judicibus ipsis — deformitati futura absolutio (*rei*) 6,

1, 12. nec mirum, si — ista valent 11, 3, 67 *v.* Miror. pudendumque dictu, si litigantibus plus prosunt minora 6, 4, 7 *v.* Pudet; *i. q. si quidem:* si tradenti Caecilio credimus 9, 1, 12. plura sunt, si utrumque quaerendum est, quae inveniri possunt, quam quae inventa sunt 10, 6, 7. si unus est (*pes*), qui constat e duobus choreis 9, 4, 95. quo nihil, si oratori satis est docere, quaeras perfectius 10, 1, 78 *N. et Fr.* de ultima illa (*parte*) nemo dubitaverit, si et proprietates vocis cujusque nosse *etc.* oratorum est 12, 2, 10 *N.* β) *c. Conj.:* Illa quoque vitia sunt ejusdem loci, si cadentia similiter et similiter desinentia *etc.* jungantur 9, 4, 42. excepto si obscena nudis nominibus enuntientur 8, 3, 38; parva illa, si cum virtute conferantur, despicienda judicaverunt 11, 1, 13. verborum etiam moderatione detrahi solet, si qua est rei invidia, si asperum dicas nimium severum *etc.* 11, 1, 90. nemo dubitabit, quin, si nocentes mutari in bonam mentem aliquo modo possint, — salvos esse magis e republica sit, quam puniri 12, 1, 42.

II) *seq. Pronomine.* α) *quis:* si quis est, qui — non vitet 2, 2, 15. Id si quis generalem quaestionem *etc.* dicere malet, cum hoc mihi non erit pugna 3, 6, 21. Haec si quis profecto ignorat, quibus Graeci nominibus appellent, σαρκασμὸν *etc.* dici sciat 8, 6, 57. Quae omnia vera esse sciet, si quis — maluerit 3, 8, 67. *cf.* 4, 1, 67. Si quis tamen unam maximamque artem memoriae quaerat, exercitatio est et labor 11, 2, 40. *cf.* 5, 10, 18. 12, 10, 43. si qui vero paulo sunt vivaciores — etiam irascuntur admonitioni 2, 6, 3. viam demonstrare velociter ars potest, si qua est 7, 10, 15. *cf.* 11, 1, 90. haec — si qua ex nobis ad juvenes bonos pervenire posset utilitas — sedulo laborabam 6, Pr. 1. si quod exemplum — demonstrandum sit, solum est, quod *etc.* 5, 7, 28. *cf.* 11, 2, 49. si quid exierit numeris aptius; fortasse non possit; sed tamen si quid exierit, non erit Atticum? 12, 10, 26. quae (*fortuna*), si quid mediocrium alioqui in nostro ingenio virium fuit, ut non extinxerit, debilitavit tamen 6, Pr. 15. fecitque illi properata mors injuriam, si quid adjecturus sibi, non si quid detracturus fuit 10, 1, 115. β) *aliquis:* cur hoc nomen ita demum proprium putent, si aliquid in digressu sit exponendum 4, 3, 14. *v.* Aliquis. Aliquanto. Quidam.

III) *c. Particula.* α) *sequente:* Non ab exordio usque ad ultimam vocem continuus quidem gemitus *etc.* servabitur, si quidem volet dolorem suum etiam in audientes transfundere 11, 1, 54. *cf.* 5, 13, 9. 12, 2, 21. 27. *v.* Siquidem. cum illo, si modo indubitabile est, sit solo utendum 4, 5, 13. *cf.* 6, Pr. 16. 10, 5, 14. per quaed. parva sane, si ipsa demum aestimes, ducunt 1, 10, 5. si Fabius forte sit tenendus, referamus ad illum Cunctatorem 11, 2, 30. *v.* Forte. et si maxime patiatur hoc aetas robustior, (*Sp. inser.* tamen) pueriles annos onerari non oporteat 1, 12, 1. *v.* Tamen. et affectus, si aliter ad aequitatem perduci judex non poterit, necessario movebit orator 2, 17, 27. Et honesta quidem honestis suadere facillimum est; si vero ap. turpes recta obtinere conabimur — cavendum est 3, 8, 38. *cf.* 2, 8, 12. 2, 16, 11. 11, 2, 48. ipsius etiam magistri, si tamen utilia ambitiosis praeferet, hoc opus sit 1, 2, 27. alunt et lyrici, si tamen in his non auctores modo, sed etiam partes operis elegeris 1, 8, 6. *cf.* 2, 13, 16. 2, 15, 4. 2, 17, 24. 25. 5, 10, 124. 6, 3, 19. 57. 7, 2, 15. 9, 2, 55. 12, 11, 29. et divisionem pro sententia poni et argumentum, si tamen (*Sp. de conj.; plerique libri* si tantum) in clausula et calce pronuntietur 8, 5, 30. et in foro, si quandó adversarius probare non poterit,

desiderabo 7, 2, 55. Si quando tamen ita resederit praesens impetus 6, Pr. 14. *cf.* 5, 14, 31. 11, 2, 39. 12, 1, 12. β) *praecedente:* ac si unum sit ex duobus eligendum, causa potius audetur quam patronus 12, 9, 6 *N. cr. cf.* 10, 1, 62. At si scierimus, ubi quodque nascatur, cum ad locum ventum erit, facile, quod in eo est, pervidebimus 5, 10, 22. *v.* At. Atqui si nihil refert, brevis an longa sit ultima 9, 4, 94. alioqui si inscite (*spiritus*) recipiatur 11, 3, 39. Quid? si plerumque accidit, ut faciliora sint ad intelligendum *etc.*, quae a doctissimo quoque dicuntur 2, 3, 8. ut si apud Lacedaemonios quaeratur, An Athenis muri fiant 7, 2, 4. *cf.* 7, 3, 3. 11, 2, 23. *v.* Ut. ut quidque succurrit, utique si aliqua sententia blandiatur, exordium (*putant*) 4, 1, 53. *cf.* 11, 3, 132. 155. *v.* Nisi.

IV) *adj. Negat.* Id quoque, quod secreto *etc.* dicitur factum, satis natura sua infirmum est, item, si ad causam non pertinet 5, 13, 16 *N. cf.* 5, 7, 1. ut poena filio in eod. patre, et si affuerit, et si non affuerit, constituta sit 7, 1, 57. praecedat enim semper aliquid necesse est, ut — in theatro, non inutilis laborum remissio, deformis et incommoda turbae, si id non sit, conflictatio 3, 8, 29 *N. cr.* si memoria suffragatur, tempus non defuit 11, 2, 45; amisso nuper, si non praesidio inter pericula, tamen solatio inter adversa 9, 3, 79. statim si non succurratur perituris 10, 7, 2. cludit amphibrachys, si non eum malumus esse bacchium 9, 4, 105. nos tamen sacra literarum colentes feras, si non tacitum hoc praeterimus 10, 1, 92. erit autem, si non ab initio tenuem nimium laminam duxerimus 2, 4, 7. *cf.* 10, 3, 15. 12, 10, 46. non erunt autem (*figurae*), si non ex verbis dubiis — ducentur 9, 2, 69. *cf.* 12, 5, 4. est in exemplis allegoria, si non praedicta ratione ponantur 8, 6, 52. *cf.* 1, 4, 11. ediscere tacite erat optimum, si non subirent velut otiosum animum plerumque aliae cogitationes 11, 2, 33. cum eo quod, si non ad luxuriam ac libidinem referas, ead. speciosiora quoque sint, quae honestiora 12, 10, 47; hic omnino vis inventionis, si non minor, certe prior 5, 10, 109. *cf.* 6, Pr. 13. quorum cognitio, si non magnam utilitatem afferet, at certe, quod magis petimus, bonam voluntatem 6, Pr. 4. *cf.* Pr. 2. 1, 1, 11. 12, 11, 31. *v.* Non; Quin etiam si minus pares videbuntur (*orationes*), aliquae tamen ad cognoscendam litium quaestionem recte requirentur 10, 1, 23. *v.* Tamen. non timuisse, si minus vim deorum — at illam ipsam noctem *etc.* Cic. 4, 2, 105.

V) *repetitur.* α) Utitur fictione, si miles, si infans sit, si reip. causa absit 5, 10, 97. Nam si aliqua contemsisset, si partem non concupisset, si non omnia sua amasset, si rerum pondera minutissimis sententiis non fregisset: consensu potius eruditorum, quam *etc.* comprobaretur 10, 1, 130 *N.* Ejus triplex usus est, unus, si dicere palam parum tutum est; alter, si non decet; tertius, qui venustatis modo gratia adhibetur 9, 2, 66. grammaticus quoque si de loquendi ratione disserat, si (*Sp. om.*) quaestiones explicet, historias exponat, poëmata enarret 1, 2, 14 *Z.* velut obligatum promisso patronum, si est patientior, tacitus appellat; si vel occupatus, vel in aliqua potestate, vel etiam si moribus incompositus, cum convicio efflagitat 4, 5, 10. ut crudelius etiam perituros affirmemus, si se dediderint, sive hostis non servaverit fidem, sive Caesar vicerit 3, 8, 31. ut, si dixerit, quod rei prosit, ingenii credatur laus esse non causae: si forte quod laedat, causae non ingenii culpa 5, 13, 37. Quorum si quid in reum conveniet, accusatoris est efficere *etc.* Si minus, illuc conferenda est oratio *etc.* 7, 2, 35. 36. β) *c. particula adversat.:* Nam si mihi sapientes ju-

dices dentur — nihil invidia valeat *etc.* Sin et audientium mobiles animi *etc.*, arte pugnandum est 2, 17, 29. Sed quaestiones si negat ad rhetoricen pertinere, dissentit a nobis: si autem ad rhetoricen pertinent, ab hoc quoque adjuvamur 2, 21, 22. Si profectus gratia dicimus, nihil (*intererit*) —. Si vero in ostentationem comparetur declamatio, sane paulum aliquid inclinare ad voluptatem audientium debemus 2, 10, 9. *cf.* 5, 10, 98. 9, 3, 92. Ita si rhetorice vocari debet sermo quicunque, fuisse eam, antequam esset ars, confitebor; si vero non, quisquis loquitur orator est 2, 17, 11. Quo si contenti sumus, non immerito Apollodorus, si tradenti Caecilio credimus, incomprehensibilia partis hujus praecepta existimarit. Sed si habitus quidam *etc.* sic appellandi sunt, id demum hoc loco accipi schema oportebit *etc.* 9, 1, 12. 13. Et si Praxiteles signum aliquod ex molari lapide conatus esset exculpere, Parium marmor mallem rude: at si illud idem artifex expolisset, plus in manibus fuisset, quam in marmore 2, 19, 3. *cf.* 4, 5, 5. 8. 13. 14. 5, 10, 62.

VI) *in sententiis hypotheticis s. condicionalibus.* **a**) *in aequalibus.* a) *c. Indicat.:* Ad quam nos revocatis vetustatem? Nam si ad illam extremam, multa Demosth., quae ante eum nemo. 8, 5, 33. quis erit modus, si et illos et qui postea fuerunt 10, 1, 38; Neque enim si tenuiora haec ac pressiora Graeci melius, in eoque vincimur solo, et ideo in comoediis non contendimus, prorsus tamen omittenda pars haec orationis 12, 10, 38. nihil refert, quomodo appelletur utrumlibet eorum, si, quid orationi prosit, apparet 9, 1, 7. *cf.* 3, 3, 12 *Z.* 4, 2, 101 *Z.* si haec sola didicerunt (*Sp.* — rint) satis se ad eloquentiam instructos arbitrantur 8, Pr. 2 *Z.* Si omnia amoliri non poteram, tamen plura amoliebar 7, 1, 33. si quid in reum conveniet, accusatoris est *etc.* 7, 2, 35. *cf.* 11, 1, 65. 12, 3, 8. Quid alioqui fiet, cum in medio foro *etc.* erit subito continua oratione dicendum, si particulas, quas ceris mandamus, nisi in solitudine reperire non possumus 10, 3, 30. *cf.* 6, 2, 35. 12, 1, 41. qui non magnopere commovebitur, si quis — dissentiet 12, 3, 8. *cf.* 9, 2, 91. Quod si negatum est, sententias aptabimus iis vocibus, quas habemus 12, 10, 35. Si tamen plures in persona probationes habuerit, convertit hunc ordinem 7, 2, 15. *cf.* 16. *cf.* 10, 7, 8. 12, 1, 37. si de qualitate agitur (*Sp.* agetur) — alias causas dabo 4, 2, 76 *Z.* optimum est, si fieri poterit (*Sp.* potuerit), ut singula vincantur a singulis: sed si quando in partibus laborabimus, universitate pugnandum est 7, 2, 23 *Z.* *cf.* 7, 10, 13. si quis liberos procreare volet, necesse habet (*Sp.* habeat), ducere uxorem 3, 8, 24 *Z.* si crebriores sententiae fuerint — dissimulandum est 9, 2, 94. *cf.* 10, 5, 16. onerabo librum exemplis, si persequi voluero singula veterum 6, 3, 65. cujus nullum erit, si tam tardum fuerit, auxilium 10, 4, 4. *cf.* 4, 2, 56. 7, 10, 17. 8, Pr. 30. 10, 2, 10. 10, 3, 29. 11, 1, 53. 11, 3, 27. 12, 2, 13. circa quae si is, qui instituetur, non repugnaverit, pronum ad cetera habiturus est cursum 8, Pr. 5. b) *c. Conjunct.:* Ac si percenseas omnia, nulla sit ars. 10, 2, 8. *cf.* 3, 6, 17 *Z.* 5, 10, 123. 7, Pr. 2. 7, 7, 10. 8, 5, 34. 9, 2, 91. 10, 1, 25. 11, 3, 67. 12, 2, 18. 12, 10, 76. Id non eo tantum, quod, si vis illa dicendi malitiam instruxerit, nihil sit publicis privatisque rebus perniciosius 12, 1, 1. *cf.* 10, 1, 2. quas si ad illum modum turbes, velut fracta — tela projeceris 9, 4, 14. *cf.* 49. nam et luctus *etc.* aliquando etiam ridicula fuerit imitatio, si verba *etc.* accommodarimus 6, 2, 26. si vos in eo essetis, quid aliud fecissetis? *Cato.* 9, 2, 21. *cf.* 11, 1, 60.

ut judex quaerat illud nescio quid, quod fortasse non crederet, si audiret: et ei, quod a se inventum existimat, credat 9, 2, 71; detracturus alioqui plus auctoritatis, si — fateretur 11, 1, 74. *cf.* 10, 1, 99. c) *in orat. obliq.:* ut, si merita in adversarium aliquem exposueris, in ingratum inveharis 4, 3, 7. *cf.* 5, 10, 119. 12, 1, 44. ut — si erit tardus ad hoc quoque, eo adhuc remedio utatur 11, 2, 29 *Z.* prudentis est, quod in quoque optimum est, si possit, suum facere 10, 2, 26. licet Varro Musas Plautino dicat sermone locuturos fuisse, si Latine loqui vellent 10, 1, 99. Ovidii Medea videtur mihi ostendere, quantum ille vir praestare potuerit, si ingenio suo temperare quam indulgere maluisset 10, 1, 98. *β) in inaequalibus.* a) *c. temporibus praes.:* mollius fit, si tribrachys praecedat 9, 4, 97. falsa est finitio, si dicas *etc.* 7, 3, 24. *cf.* 3, 6, 95. 6, 3, 37. 9, 2, 91. 9, 4, 37. 10, 3, 27. 11, 1, 72. 11, 2, 41. 12, 1, 28. 12, 9, 17. 12, 11, 12. si species omnes persequi velimus, nec modum reperiemus, et frustra laborabimus 6, 3, 35. *cf.* 4, 1, 67. 10, 1, 116. 12, 10, 28. si quid tibi sumas, probandum est 12, 6, 5. *cf.* 9, 2, 75; si ratio pars est, est autem varia ratio, plures partes esse dicantur 5, 14, 7. quis enim mihi — ignoscat, si — possum 6, Pr. 4. pessime mereamur de rebus humanis, si latroni comparamus haec arma, non militi 12, 1, 1. si refutavimus, quae contra dicentur, jam explicemus, quid ipsi sequamur 9, 3, 100 *N.* quod si quis a me proponi mirabitur, sic judicet 12, 1, 36; quae (*vituperatio*), si gravius posita sit, severa est, si levius, ridicula 6, 3, 37. Id si constiterit, multa jam video posse evenire, propter quae *etc.* 12, 1, 39. *cf.* 10, 3, 20. rerum ipsa natura — non parens sed noverca fuerit, si facultatem dicendi sociam scelerum *etc.* invenit 12, 1, 2. Ac si necesse est in alteram errare partem — maluerim 10, 1, 26. b) *c. temporib. praeterit.:* quod si nasceretur, monstrum erat 5, 12, 19. facile erat, si diceremus 9, 2, 74. *cf.* 1, 12, 14. 2, 13, 2. 6, 3, 16. 94. 6, 5, 7. 9, 2, 79. 9, 4, 44. 10, 5, 7. 12, 1, 21. nam erat multo futura languidior, si esset aliter figurata 4, 1, 67. *cf.* 8, Pr. 27. quod si — sufficeret, satisfeceram huic parti 6, 2, 25. ergo hoc quoque pro aliis ponitur, quibus usuri fuimus, si illud non fingeremus 9, 1, 5; si pulsasses, defendi non poteras 6, 2, 23. *cf.* 8, 3, 19. si tantum verberatus esset, uno gradu increverat 8, 4, 4. si tenuisset modum, videtur aemulari proximus Homerum potuisse 10, 1, 62. c) *om. Si:* subtilitate vincimur, valeamus pondere 12, 10, 36. Denique quod cuique visum erit vehementer *etc.* dictum, solvat et turbet: abierit omnis vis *etc.* 9, 4, 14. [*cf. ib.* 120 *N. cr. et S.*]

VII) *particula interrogandi:* Extra causam quoque multa, quae prosint, rogari solent, de vita testium aliorum, de sua quisque, si turpitudo, si humilitas, si amicitia accusatoris, si inimicitiae cum reo (*sc. sint in teste*) 5 7, 30 *N. cf.* 6, 1, 16. 7, 1, 25 *N. cr.* ut est quaesitum contra Urbiniae heredes, si is, qui petebat bona, Figulus esset, an Sosipater? 7, 2, 4 *N. cr. et S.* admiscere aliquid nitoris, — ut hoc ipso alliceremus magis juventutem ad cognitionem — si ducti jucunditate aliqua lectionis libentius discerent ea *etc.* 3, 1, 3 *N.*

**Sibilus.** (*vox affectui aptata*) 8, 6, 31.

**Sic.** I) *simpliciter. α) demonstrat.* a) *refertur ad praecedentia:* quod Graeci *καταπεπλασμένον* dicunt: sic appellatur sonus tibiarum, quae *etc.* 1, 11, 7 *N. cr.* nec boni mores videntur, sic a vero judicem averti 6, 1,

7. nam et fere sic accidit, inventique sunt *etc.* 7, 4, 24. *cf.* 4, 5, 12. 6, 3, 40. 9, 4, 106. Quis unquam sic dixit orator? 5, 14, 32. quia sic magis expedit 4, 2, 6. et ille eum sic optime norat 12, 10, 57. copia verborum sic paratur 10, 1, 15. *cf.* 4, 3, 16. quidam tanquam jussi sic sequuntur 2, 13, 1. Quis tibi sic timere permisit 8, 5, 15. permittite mihi sic uti (*sc. aliquo verbo*) 8, 3, 37. utrum is, qui scripsit ac dixit, sic voluerit 7, 9, 15; non negabo, sic utile esse plerumque 2, 13, 7 *N.* *cf.* 9, 2, 12. cum fratre eoque sic merito 7, 1, 45. quaestio: An, quisquis consumserit, prohibendus sit? judicatio, An qui sic? 3, 11, 13. [verum rhetorice non sic. (*Z.* fit) 2, 14, 3.] b) *ref. ad sequentia:* Zmyrna nutrici amorem patris sic confitetur. — O, dixit, *etc.* 9, 2, 64. Livius saepe sic dicit, Romanus proelio victor 8, 6, 20. quod sic intelligi volo, si non modo factum quid sit sciet, sed *etc.* 4, 2, 20. *cf.* 2, 1, 7. quod si quis a me proponi mirabitur — sic judicet, pleraque esse *etc.* 12, 1, 36. non est vera (*connexio*) sic: 5, 14, 22. ut sic dixerim, jus ipsum rhetorices interpretetur Pr. 23. *v.* Dico *init.* β) *in transitu.* a) Sic Afer, cum ageret contra libertum Claudii — inquit 6, 3, 81. *cf.* 11, 1, 88. Sic melius, quam Choreo praecedente 9, 4, 107. Sic scripsisse Sallustium accepimus 10, 3, 8. *cf.* 7, 9, 6. 12, 8, 15. 12, 11, 6; *i. q. hac re:* Sic urbium captarum miseratio crescit 8, 3, 67. *cf.* 11, 3, 62. sic erit in prooemio peracta narratio 4, 1, 24. *cf.* 6, 2, 18. 12, 10, 72. Sic tirocinii metum transierit 12, 6, 7. Sic fit, ut *etc.* 5, 7, 11. *v.* Contingo *extr.* b) *c. Conjunctionib. junctum:* Sic eluditur et ridiculum ridiculo 6, 3, 79 *N.* Sic et pro sordido parcum — dicere licebit 5, 13, 26. *cf.* 5, 10, 99. 8, 4, 17. Sic quoque solet ex alio aliud augeri 8, 4, 20. *cf.* 2, 10, 14 *N.* 8, 3, 84. 10, 1, 131. De quibus partibus singulis quidam separatim scribere maluerunt — et sic quoque complures de unaquaque earum libros ediderunt 4, Pr. 7. *cf.* 1, 5, 42. et sic a *lavando lotus*, et inde rursus *illotus* 1, 4, 13. et sic cetera 11, 2, 23. Sic enim ad voluntatem verba poterunt accommodari 7, 3, 21. *cf. ib.* 6. 8, 5, 12. 9, 1, 13. 9, 4, 99. II) *c. Correlativo.* α) *in comparatione:* suos haec operum genera, ut auctores, sic etiam amatores habent 12, 10, 2. quos ut non imitari, sic propulsare oportebit 6, 4, 11. *v.* Ut. sic fere componendum, quomodo pronuntiandum erit 9, 4, 138. *v.* Quomodo. Sic petis, tanquam Caesaris candidatus 6, 3, 62. *cf.* 9, 2, 86. quod a quibusd. sic accipi potest, tanq. haec — sententia priori diversa sit 2, 3, 10. *cf.* 2, 1, 12. quod quidam sic objurgant, quasi oderint 2, 2, 7. *cf.* 4, 1, 3. sic maxime judex credit figuris, si nos putat nolle dicere 9, 2, 72. Superest autem sic fere, cum aut in species partimur *etc.* 4, 5, 27. *v.* Quod. β) *in consequentia:* 10, 7, 24. Sic Catilina ap. Sallustium loquitur, ut rem sceleratissimam non malitia — videatur audere 3, 8, 45. *cf.* 2, 4, 23. sic ut non requisita respondere, sed ut semper sensibus inhaerere videantur 8, Pr. 30 *Z.*; *auget:* Ego vel hoc uno malo sic eram afflictus, ut me jam nulla fortuna posset efficere felicem 6, Pr. 5. *cf.* 11, 2, 50. causanti pupillo nec sic tutor irascatur unquam, ut non remaneant amoris vestigia 11, 1, 59; *minuit:* nemo sic in majoribus eminet, ut eum minora deficiant 2, 3, 6 *N.* nam id quoque est docilis naturae, sic tamen, ut ea, quae discit, effingat 1, 3, 1. *cf.* 7, 4, 30. genua recta, sic tamen, ut non extendantur 11, 3, 159. Ne illud quidem fuerit inutile, semina quaed. probationum spargere: verum sic, ut narrationem esse meminerimus, non probationem 4, 2, 54. Verum sic habenda est auctoritatis ratio, ne sit invisa securitas 6, 1, 34.

**Sicarius.** per abusionem sicarios etiam omnes vocamus, qui caedem telo quocunque commiserint 10, 1, 12.

**Siccitas.** vitandos soles *etc.* ac siccitates 11, 3, 27 *v.* Nubilum.

**Sicco.** an siccari palus Pomptina possit 3, 8, 16. sudario frontem siccari 11, 3, 148; nec jocis lacrimas siccabimus 11, 1, 6.

**Siccus.** I) *proprie:* siccis agentis oculis lacrimas dabit? 6, 2, 27. siccum et sine humore ullo solum 2, 4, 8; *Neutr. plur.:* ut aqua piscibus, sicca terrenis *etc.* convenit 12, 11, 13. II) *transl.:* In juvenibus etiam uberiora paulo et paene periclitantia feruntur. At in iisd. siccum et solicitum et contractum dicendi propositum plerumque affectatione ipsa severitatis invisum est 11, 1, 32. *v.* Severus.

**Sicubi.** sicubi majus lucrum est, pugna inter victores 8, 3, 69.

**Sicut.** sicuti 9, 4, 89. 11, 3, 148. α) *simpliciter in comparatione:* quod (sicut omnia) in Cicerone praecipuum 5, 13, 52. *cf.* 11, 2, 1. quae tamen omnia, sicut in ceteris, confirmat aequitas 7, 3, 25. *cf.* 9, 2, 44. duplices leges sicut duae colliduntur 7, 7, 10. praecipuum vero in actione, sic. in corpore, caput est 11, 3, 68. *cf.* 43. 144. Ennium sic. sacros vetustate lucos adoremus 10, 1, 88. verba, quae —, nec sicuti modulatione produci aut corripi possint 9, 4, 89 *N.* infelix supellex, quae, sic. apud pauperes ambitiosos, pluribus et diversis officiis conteratur 2, 4, 29. lascivior Ovidius, sic. durior Gallus 10, 1, 93. Jure occisus est Saturninus, sic. Gracchi. 5, 11, 6. Reclinari etiam ad suos *etc.* delicatum, sic. palam moneri excidentis aut legere 11, 3, 132. *cf.* 8, 3, 50. sic. in his, quae homonyma vocantur 8, 2, 13; sic. in cultu victuque accessit aliquis citra reprehensionem nitor 8, 5, 34. sic. poëma nemo dubitaverit fusum 9, 4, 114. *cf.* 5, 6, 6. si — possint, sic. posse interdum conceditur 12, 1, 42. nihil est his, quae sic. salsa dicuntur, insulsius 6, 3, 26. β) *in complectenda oratione:* sicuti dignum erat 11, 3, 148. sicut plerisque moris est 1, 1, 13. sic. superiore libro continetur 11, 1, 1. *cf.* 12, 2, 15. sic. Cicero dicit 9, 3, 83. sic. in geminatione verborum diximus *ib.* 45. sic. omnes meminisse possunt 3, 6, 68. sic. ostendimus 11, 3, 174. *v.* Ostendo. sic. nomine ipso patet 9, 1, 4. γ) *in connectendo:* Sicut et se ipse sequitur (*creticus*) 9, 4, 107. *cf.* Pr. 27. sic. etiam quos palaestritas esse volumus, tamen esse nolumus eos, qui dicuntur ἀπάλαιστοι 9, 4, 56. sic. in tormentis quoque 5, 4, 1. *cf.* 4, 2, 106. Sic. in tropos quoque omnes cadunt 6, 3, 67. sic. vestibus quoque non purpura *etc.* fulgentibus illa aetas satis apta sit 11, 1, 31. δ) *in exemplis afferendis:* sicut in illa controversia 7, 2, 17. *cf.* 8, 3, 51. proprie libros huic operi dedicaverunt, sic. Caecilius, Dionysius *etc.* 9, 3, 89. *cf.* 91. 3, 7, 19 *Z.* 5, 7, 6. Sic. illud — si jungas 9, 4, 108. sic. Dion — non est tali casu deterritus 1, 10, 48. sic. initio Eunuchi Terentius — inquit 9, 3, 16. *cf.* 2, 4, 19. 9, 2, 62. ε) *c. Correlativo:* sicut firmiores in literis profectus alit aemulatio, ita incipientibus *etc.* condiscipulorum — jucundior imitatio est 1, 2, 26. *cf.* 3, 1, 20. 8, Pr. 29. [8, 3, 18.] 9, 1, 8. 18. 9, 3, 100. nec sicut de intellectu animi recte dixerim, *video*, ita de visu oculorum, *intelligo:* nec ut mucro gladium sic mucronem gladius ostendit 10, 1, 14. haec eloquendi praecepta, sicut cogitationi sunt necessaria, ita non satis ad vim dicendi valent *ib.* 1; fortasse sicut scribebant, etiam (*Sp.* ita etiam) loquebantur 1, 7, 13 *Z.* etiam in furti reo, sic. in caedis, quaeritur de facto 7, 2, 51. sic. in vita, in causis quoque 12, 1, 13.

**Sido.** v. Cymba.

**Sidus.** in sole sidera ipsa desinunt cerni 8, 5, 29. Solem Lunamque praecipua siderum 2, 16, 6; *Genit.:* siderum cursus numerosque cognoscere 12, 11, 10. *cf.* 1, 10, 46. s. ratio 1, 4, 4. s. intervalla 2, 17, 38.

**Signator.** si — aliquis signator dicitur abfuisse 5, 5, 2. si dicatur sign., qui ante tabularum diem decessit 5, 10, 44. minus obstitisse videtur pudor inter paucos sign. 5, 7, 1. si reprehensionem non capit ipsa persona (*testis*), infamare signatores licet *ib.* ne signatorum, ne ipsius (*Sp.* sign. ab ipsis) discrimen objiciatur sibi 6, 1, 20 *Z.* *v.* Scriptor.

**Significanter.** α) sign. ornateque dicendi 1, 7, 32. non parum sign. (*Sp.* significantes) etiam illa — ἤϑη dixerimus 6, 2, 17 *Z.* proprie et sign. rem indicare 12, 10, 52. breviter ac sign. ordinem rei protulisse 11, 1, 53. cum verbo idem verbum plus sign. (*fort.* significans *Z.*) subjungitur 9, 3, 67. β) *Comparat.:* disponere paulo significantius 3, 6, 65 *N.* narrare sign. 10, 1, 49 *N.* *v.* Narro.

**Significantia.** tanta in quibusd. ex periculo petitis sign. 10, 1, 121.

**Significatio.** α) (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 27. non significationes modo sed formas etiam mensurasque verborum 10, 1, 10. ita ut nihil significationis, quo potius utaris, intersit *ib.* 11. quosd. (*tropos*) gratia significationis, quosdam decoris assumi 8, 6, 2. *v.* Decor. ignarum sign. earum 8, 2, 13. prior (*ratio*) desiderat illam plus quam dixeris sign., id est ἔμφασιν. 9, 2, 3. secuti hanc mutationis sign. 3, 6, 48. sunt quaed. circa proprietatem significationemque munditiae 8, 3, 87. ubi nihil ex significatione mutatum est 8, 6, 67; obscenitas non a verbis tantum abesse debet, sed etiam a significatione 6, 3, 29 *N.* β) *c. Attrib.:* alia integro verbo signif. est, alia diviso 7, 9, 4. ejusd. verbi contraria sign. 9, 3, 68. voces in sign. diversa ponuntur *ib.* 69. rei duplex sign. 5, 10, 42. Est latens et illa sign., qua — fit aliqua spes clementiae — per quand. credibilem suspicionem 9, 2, 90. sermo a naturali et principali sign. translatus 9, 1, 4.

**Significo.** α) *simpliciter:* omnis oratio constat aut ex iis, quae significantur, aut ex iis, quae significant, id est, rebus et verbis 3, 5, 1. Superest ex his, quae aliter significant, μετάληψις 8, 6, 37 *N.* an satis significent (*verba*) 2, 4, 37. satis significari, si illud generale, tempus, hoc speciale, tempora vocarent 5, 10, 43. ut ipse quodam loco Simonides significare videtur 11, 2, 14. ut supra significavi 3, 6, 52. *cf.* 7, 1, 1; in iisd. fere (*tropis*), qui significandi gratia adhibentur, esse et ornatum 8, 6, 3. lapsum errore, significandi gratia dicimus *ib.* 7. proprietas non ad nomen sed ad vim significandi refertur 8, 2, 6. β) *c. Obj.:* cum gestus motusque significet aliquid 11, 3, 9. quaed. tota narrabimus — quaed. significare satis erit 5, 11, 16. pleraque significare melius putamus quam dicere 8, Pr. 24 *v.* Dico. Ostendo. verba, quae plus significant, quam eloquuntur 8, 2, 11. quae idem significent atq. idem valeant 9, 4, 58. *cf.* 8, 3, 16. 8, 6, 36. cum idem appositum per se significat 8, 6, 43 *v.* Necesse. sententiarum idem significantium 8, 4, 26. nominum idem significantium 9, 3, 45. verba idem significantia *ib.* *cf.* 8, 3, 43. et idem et diversa significantia 9, 3, 49. nec plura modo significari solent sed etiam diversa (*in ambiguitate*) 6, 3, 50. *cf.* 5, 10, 9. 7, 9, 1. pleraque etiam citra verba significat (*vox*) 11, 3, 65. medius quid. gradus, nihil ipse significans sed praebens transitum 8, 6, 38; cum prius *dum* significet *quoad*, sequens *usque eo* 9, 3, 16. quae feminina positione mares

aut neutrali feminas significant 1, 4, 24; foeditatem hominum significans 8, 6, 15. quaeque Persius notat, cum leviter dicendi genus significat 10, 3, 21. ipsam rei naturam spectanti mihi non tamen mores significari videntur, quam morum quaed. proprietas 6, 2, 9. duas res significari 7, 9, 14. verba duos sensus significantia 6, 3, 48. ipsam (*rhetoricen*) significare substantiam 2, 14, 3; quia est verbum in lege *deprehensus*, satis etiam significatum videtur, non contineri lege, nisi noxium ferrum 7, 6, 8. γ) *c. Ablat.* (*caput*) significat pluribus modis 11, 3, 70. quaed. nullis simulacris significari possunt 11, 2, 25. Gajus C litera significatur (*Sp.* notatur) 1, 7, 28 *Z.* quia sit odiosum, et, ut ipse Graeco verbo significavit, περίεργον 1, 6, 19. cujus (*Socratis*) persona videtur Plato significare, quid sentiat 2, 15, 26; derisus iis (*naribus labrisque*), contemtus, fastidium significari solet 11, 3, 80. *cf.* 88. sexus uterque altero significatur *ib.* 88. magnitudinem insularum satis significari navigationis ambitu 1, 10, 40. bonae rei gratia quaed. contrariis significamus 8, 6, 57. *cf.* 9, 2, 94. proprie mihi exprimenda hujus nominis natura est, quatenus appellatione ipsa non satis significari videtur 6, 2, 12. *cf.* 2, 21, 1. sive hoc nomine significatur comprehensa breviter sententia, sive finitio 9, 3, 91. quibus (*verbis*) in Piraeeum se descendisse significat 8, 6, 64. *cf.* 8, 4, 15. δ) *c. Praepositt.:* haec (*figura*) inventas ab inventore, et subjectas res ab obtinentibus significat 8, 6, 23 *Z.* schemata, per quae res asperas mollius significant 9, 2, 92. *cf.* 5, 10, 79. ε) *Particip.:* solos esse Atticos tenues et lucidos et significantes 12, 10, 21. locorum dilucida et significans descriptio 9, 2, 44. Latina, significantia, ornata (*verba*) 8, Pr. 31. *cf.* 4, 2, 36. *v.* Nitidus; aut quia necesse est, aut quia significantius est, aut quia decentius 8, 6, 6. hoc etiam laudari modo solet, ut proprie dictum, id est, quo nihil inveniri possit significantius 8, 2, 9.

**Signo.** I) *signum imprimo:* consensu signantium (*in testamentis*) 5, 7, 32. in quem signatum est 5, 5, 2. signatum argentum 5, 10, 62. 5, 14, 26. II) *signo aliquid indico:* mihi locum signare satis est 1, 4, 17. pedum et digitorum ictu intervalla signant quibusd. notis 9, 4, 51. juvari memoriam signatis animo sedibus 11, 2, 17. loca multa varietate signata *ib.* 18. III) *i. q. significo:* quae proprie signari poterant, circuitu coeperint enuntiare 12, 10, 16. ut proxime utriusque differentiam signem 6, 2, 20 *N. cf.* 9, 1, 4. translatio signandis rebus ac sub oculos subjiciendis inventa est 8, 6, 19; ex factis, quibus persona signatur 8, 6, 29. oratores ea — eadem appellatione signarunt 4, 1, 2. quotiens suis verbis signare nostra voluerunt (*Graeci*) 2, 14, 1.

**Signum.** α) *proprie, quo res indicatur:* quod res omnis signis colligeretur 3, 6, 29 *N.* animalium adulatio *etc.* et oculis et quibusd. aliis corporis signis deprehenditur 11, 3, 66. quid quibusque signis providendum, docebit (*medicus*) 7, 10, 10. scutum signi gratia positum 6, 3, 38 *N.* res per similitudinem attollimus, aut per comparationem, aut signis quasi quibusd. 8, 6, 68; *in arte memoriae:* quae scripserunt, aliquo s., quo moneantur, notant 11, 2, 19. attendere signa ad eos, qui excidunt, sensus *ib.* 29. *cf.* 30; *c. Genit. subj.:* signa pedum 9, 4, 139 *N.*; *obj.:* ingenii s. in parvis praecipuum memoria 1, 3, 1. signa tempestatum 12, 11, 5; *annuli:* velut in ceris annulorum signa serventur 11, 2, 4. sine agnitore signa 12, 8, 13 *N. cr.* β) *in causis:* 5, Cap. 9. 7, 2, 46. s. indubitata, dubia 5, 9, 2. ubi est sign. insolubile, ibi ne lis quidem est *ib.* 3. signum ab argumentis jam separavi 5, 10, 11. vim habeat paene s. immutabilium *ib.* 74. *v.* Immutabilis; *c.*

*Geuit.*: cum res rei et jus juris quasi signum est *ib.* 107. signa rerum et argumenta 10, 1, 49. si est sign. adulterae lavari cum viris *etc.* 5, 9, 14. de ambiguis signis cruditatis et veneni 7, 2, 13. s. magnae familiaritatis 5, 13, 30. s. perniciosissimae mentis 5, 9, 13. in argumentando, cum rei signum est 8, 6, 22. *cf.* 10, 1, 49. γ) *in re militari*: signorum concentus 9, 4, 11. *cf.* 10, 7, 16 *Z.* δ) *de simulacris*: si Praxiteles sign. aliquod ex molari lapide conatus esset exculpere — si illud idem artifex expolisset 2, 19, 3. differunt ut signum signo 12, 10, 1. cum morbum in signis atq. tabulis objiciat Verri 9, 2, 62. ε) *de sideribus*: signorum ortus et occasus 1, 4, 4. in XII signis, per quae sol meat 11, 2, 22.

**Silentium.** quam altissimum s. 10, 3, 22 *N.* subitum s. 12, 5, 3; illud intentionis s. 4, 2, 37. s. noctis 10, 3, 25. s. secessus *ib.* 28. *v.* Secessus; cum de omnibus aetatis suae silentium egerit 10, 1, 38. facto sil. 2, 5, 6. s. inducat 11, 2, 48. s. quaeret 10, 7, 2. in s. usque descendant 10, 3, 12; *Ablat.*: malam esse causam silentio confiteri 4, 2, 66. s. dissimulandum 5, 13, 9. interrupta s. dictio 9, 2, 71. totas materias vel s. persequendi 10, 7, 25. laudem s. poscere 11, 3, 121. nec silentio subsidat, sed firmetur consuetudine (*vox*) 11, 3, 24. ne illorum quidem persuasio s. transeunda est 2, 3, 1. *cf.* 5, 12, 23. verecundiam s. vindicabo 8, 3, 39.

**Silva.** I) silvarum amoenitas 10, 3, 24. per silvas vagetur 5, 9, 12. amnis virentibus utrinque silvis inumbratus 12, 10, 60. *v.* Mons. Nemus. II) *transl.*: eorum vitium, qui decurrere per materiam stilo quam velocissimo volunt *etc.*; hanc silvam vocant 10, 3, 17 *N.*

**Simia.** esse aliquid minus simile, ut simia homini 5, 11, 30.

**Similis.** I) *Posit.* α) *simpliciter.* a) *Masc.*: similem raro natura praestat, frequenter imitatio 10, 2, 3. se abunde similes putent 10, 1, 25. ex quibus praecipuos attingemus, reliqui similes erunt 8, 3, 89. illi subtiles, ut similes ac multos (*Z. de conj.* sibi ac multis; *fort.* similibus multis, *aut* similia multis) persuaserunt 12, 10, 51. rerum et modo et judicio esse similes *ib.* 38. *v.* Par. b) *Neutr.*: simile quiddam 1, 4, 29. *cf.* 2, 6, 7. aliquid simile faciunt 8, 3, 45. nihil ipse sim. patietur 6, 2, 27. nec improbum sit pro simili accipi, quod plus sit 7, 1, 61. simile et majus est, et par, et minus 7, 8, 7. *cf.* 5, 11, 6. 11. *v.* Idem. qui memoriam ab aliquo simili transferunt ad id, quod continendum est 11, 2, 30. *cf.* 6, 3, 61. in omni similium appositione 5, 11, 1. similium comparatio 1, 6, 4. similium alia facies in alia ratione 5, 11, 24 *Z.* similium (*in figuris*) fere quadruplex ratio est 9, 3, 75. similibus inesse dissimile 5, 11, 30. *v.* Dissimilis. varietatem similibus dare 10, 5, 11. παραδιαστολήν, qua similia discernentur —. Cui contraria est ea (*fig.*), qua fit ex vicinia transitus ad diversa ut similia 9, 3, 65. eademque dicant Theodectes *etc.* similia post eos Halicarnasseus Dionysius 9, 4, 88; ut paene similia sint verbis 9, 3, 79. *lepus* et *lupus* similia (*Sp.* simili) positione 1, 6, 12 *Z.* β) *c. Subst.*: in nostro simili casu 6, 2, 34. quae sunt simili casu, dissimili sententia, in ultimo locata 9, 3, 82. similem duarum sententiarum vel plurium finem 9, 3, 77. 78. oris habitu simili aut diverso 9, 4, 34. diversae leges confligunt, aut similes 7, 7, 4. *v.* Lex. clarissima in materia s. comparatio est 10, 1, 51. s. ratione 12, 10, 42. illud *petis* ambiguum est, securitas similis 6, 3, 62. *v.* Ambiguus. quorum virtutes plerasque sim. 10, 1, 106; divisio et ad probandum simili via valet, et ad refellendum 5, 10, 65. an similibus Cic. usus est

numeris in exordio pro Mil., pro Coel., pro Lig.? 9, 4, 133; in quibus similis atque in ἀντικατηγορίᾳ — comparatio est 7, 2, 10. γ) *c. Genit.:* cujus simile aliquid ap. grammaticos puer didicerit 2, 4, 1. quorum similia sunt plurima 9, 3, 14. quod est ejus figurae sententiarum — simile 9, 3, 24. *cf.* 29. K — cujus simile effectu specieque Koppa ap. Graecos 1, 4, 9. veri similis dolor 6, 2, 36. *cf.* 2, 15, 32. judicialium s. quaestio 3, 8, 5. respiratio sub aqua diu pressi s. 11, 3, 53. δ) *c. Dat.* a) *simpliciter:* per omnia alteri similis 5, 2, 3. antiquis per hoc similes 5, 14, 32. aut similes aut dissimiles bonis 10, 2, 3. similes parentibus ac majoribus suis 5, 10, 24. idque faciant — similes medicis 10, 4, 3. cogitantibus et dubitantibus similes quaerere 11, 2, 47. qui dicit ediscenti similis *ib.* 46. sequitur vestigiis quibusd. memoriam similis legenti *ib.* 32. Aeschines — grandiori similis, quo minus strictus est 10, 1, 77. in eloquendo plerumque Homero similis 10, 1, 63. *cf.* 74. 12, 10, 19. 42; plurimos habent similes negligentiae suae, paucissimos naturae 2, 11, 2. in iis, quae verisimilia esse volumus, simus ipsi similes eorum, qui vere patiuntur, affectibus 6, 2, 27; *Neutr.:* vero simile 2, 4, 2. quidquid alteri simile est, necesse est minus sit eo, quod imitatur 10, 2, 11. illud comoediae, hoc tragoediae sim. 6, 2, 20. quidquid est sermoni magis sim. 9, 4, 131. novissime id — inferebat, cui simile concessisset 5, 11, 3. *cf.* 5, 10, 96. stomachus ille habet aliquid joco simile 6, 3, 112. *cf.* 7, 8, 1. huic simile est, quod in epilogis quidam — accommodant 7, 2, 56. *cf.* 1, 5, 72. quibus similia etiam in vera rerum quaestione tractantur 7, 4, 11. *cf.* 8, 3, 76. b) *c. Subst. junctum:* Alcaeus — plerumque oratori (*Sp.* Homero) similis 10, 1, 63 *S.* arte dicendi, bona quidem, sed malis artibus s. 12, 1, 41. subabsurda constant stultis simili imitatione 6, 3, 99. initium ejus (*orationis p. Cluent.*) partitioni s. est 9, 4, 92. librum s. iis, qui risus gratia componuntur 6, 3, 65. ebriorum aut comissantium licentiae s. (*modulatio*) 11, 3, 57. adeo s. est arti plerumque natura 8, 3, 86. eam (*orationem*) similem agmini *etc.* 8, 6, 42 *S.* verbum verbo simile aut non dissimile 9, 3, 75. versus semper s. sibi est 9, 4, 60. cui vitio s. sit schema 9, 3, 10; actio suadenti s. 7, 4, 27. (*manus*) secanti s. 11, 3, 119; animum judicum similem iis, quae dicit, efficiat 2, 5, 8. ε) *adj. inter:* res inter se similes 9, 2, 51. homines inter se genere sim., differentes specie 12, 10, 22. sublata, deleta, extincta sunt inter se similia, sed non etiam prioribus 9, 3, 49. ζ) *in brevi comprehensione:* ut Dionysium Corinthi esse, — ita plurima similia dici possunt 8, 6, 52. sic *ignavi*, et *erepti*, et similia 1, 5, 69. *cf.* 1, 6, 2. 21. 2, 4, 26. 3, 5, 16. 5, 10, 20. 5, 12, 12. et haec quidem ac similia 5, 10, 38. haec fere aut his similia 5, 10, 31. latitatio, metus, similia 7, 2, 46. de philosophia, de rep., similibus 9, 4, 19. *cf.* 5, Pr. 1. 11, 3, 153. nec cubiculis modo aut exedris, sed statuis etiam similibusque 11, 2, 20. in Gracchorum Catonisque et aliorum similium lectione 2, 5, 21. similiaque his 9, 4, 43. et his similia 1, 7, 16 *Z.* 4, 2, 22 *N.* 52. 5, 11, 44. et aliqua his similia 11, 3, 89. quaeque sunt his similia 9, 2, 26.

II) *Comparat. et Superlat.:* nescio an ulla similior sit orationibus (*quam antiqua comoedia*) 10, 1, 65. quaeratur similius aliquid 12, 10, 22; imaginem galli, cui Mancia tum simillimus est visus 6, 3, 38. qui sint his simillimi 10, 1, 45. *cf.* 39. simillimus huic (*imperatori*) sit advocatus 12, 3, 6. in declamando quam simillimum esse veritati 10, 5, 21. *cf.* 2, 10, 4. inopinatis eruptionibus et incursioni ex insidiis factae simillimum 6, 4, 14 *G.* *v.* Incursio.

**Similiter.** α) *ap. Verba:* neque eadem in voce, gestu *etc.* s. decent 11, 3, 150. s. cadentia, et s. desinentia, et eod. modo declinata 9, 4, 42. *cf.* 9, 3, 77. 9, 4, 18; 9, 3, 85. s. decurrentium spatiorum 9, 4, 114. β) *i. q. pari ratione:* si quaeram, quae sit materia statuarii, dicetur aes: si quaeram, quae sit excusoris — sim. aes esse respondent 2, 21, 10. *cf.* 3, 7, 27. 6, 3, 55. laudantur urbes s. atque homines 3, 7, 26. s. etiam civitatum leges *etc.* habent differentiam 5, 10, 25. illic quoque — sim. argumenta et ex persona et ex re ducuntur 7, 2, 16. cum C ac sim. G non valuerunt, in T ac D molliuntur 1, 11, 5 *N. cr.* vel sim. aliorum 11, 1, 86. *v.* Alius II. et sim. cetera 4, 1, 16. γ) *in transitu:* Similiter alia. 1, 5, 13. S. in vocabulis et nominibus fit soloecismus *ib.* 45. *cf.* 1, 7, 4. 1, 10, 6. 3, 6, 75. 5, 10, 72. 7, 4, 23. Ac sim. in translatione 3, 6, 76.

**Similitudo.** α) (*fig.*) 9, 1, 31. 9, 2, 2. *v.* Allegoria. Amphibolia. cur non sim. pars causae vocatur 3, 9, 4. nostri fere similitudinem vocari maluerunt, quod ab illis παραβολὴ dicitur 5, 11, 1. brevior s. 8, 6, 8 *v.* Metaphora. adeo s. manifesta est, ut eam discernere non sit in promtu 9, 1, 3. tantam difficultatem habet s. 10, 2, 10. ad inferendam rebus lucem repertae sunt similitudines; quarum aliae sunt, quae probationis gratia inter argumenta ponuntur, aliae ad exprimendam rerum imaginem compositae 8, 3, 72. acriora sunt et elegantiora, quae trahuntur ex vi rerum. In his maxime valet sim. *etc.* 6, 3, 57 *v.* Res. proximas exempli vires habet sim. 5, 11, 22 *Z. cf.* 10, 1, 49; Demetrius fuit similitudinis quam pulchritudinis amantior 12, 10, 9; adhibetur sim. interim palam, interim inseri solet parabolae 6, 5, 59. illas sim., quae ducuntur ex mutis animalibus aut inanimis, facile est eludere 5, 13, 23. s. non ab hominibus modo petitur verum etiam ab animalibus 6, 3, 57. vitandae s. gratia 9, 1, 11. res per sim. attollimus aut per comparationem *etc.* 8, 6, 68. *cf.* 8, 5, 5; *Ablat.:* accentus similitudine ipsa minus suaves 12, 10, 33. sim. usus est 7, 3, 29. *cf.* 3, 1, 4. 4, 1, 70. taedium ex sim. ac satietate creat 9, 4, 143. *v.* Affectatio. β) *c. Genit.:* similitudinem pessimi cujusque concupierunt 10, 2, 14. ut si aegrum tentantis medici venas similitudine ostendas 11, 3, 88. ut, si animum dicas excolendum, similitudine terrae utaris 5, 11, 24. *cf.* 25. s. literarum 5, 13, 8. quotiens verborum ambiguitas cum rerum falsa quad. sim. jungitur 8, 5, 21. *cf.* 5, 2, 2. etiamsi nulla subsit alterius verbi sim. 6, 3, 54. habent quand. ex illa vitii sim. gratiam 9, 3, 27. similitudine aliqua vocum *ib.* 66; gestum oratoris componi ad sim. saltationis 1, 11, 19. canticis ad aliorum sim. modulatis 9, 2, 35.

**Simplex.** I) *Posit.* α) simplex in docendo 2, 2, 5 *N.* pro simplicibus negligentes 10, 2, 16; sunt optima minime arcessita et simplicibus atq. ab ipsa veritate profectis similia 8, Pr. 23; Et hoc, quod tertio loco posui, non est simplex 7, 2, 9. *cf.* 9, 2, 7. *v.* Compono. I. β) *c. Subst.:* ἀφέλεια simplex et inaffectata 8, 3, 87. s. et breve argumentum 4, 2, 54. s. candor 1, 1, 5. simplices — conjunctae causae 3, 6, 91. 94. *opp.* perplexae 4, 1, 62. *cf.* 4, 2, 85. 6, 1, 8. *v.* Comparativus. simplicis atq. inaffectati coloris 9, 4, 17. *cf.* 12, 10, 3. velut quodd. simplex orationis condimentum 6, 3, 19. non s. differentiam 9, 4, 45. non s. error 3, 8, 58. s. rei cujuscunque enuntiatio 9, 1, 23. s. (*periodi genus*) 9, 4, 124. a simplici rectoque loquendi genere 9, 3, 3. rectas ac simplices manus *opp.* aversae tectaeque 9, 1, 20. s. modo indicandi 9, 2, 1. *v.* Promtu. s. canendi natura 5, 10, 124. *cf.* 1, 11, 6. 6, 2, 2.

simpl. quand. et non praeparatam orationem 9, 2, 59. *cf.* 4, 1, 60. esse eam (*partem*) aliquando simpl., aliquando ratione subjecta 8, 5, 4. *v.* Duplex. s. probationem 5, 13, 55. et divisa et simpl. propositio 4, 5, 26. s. (*quaestio*) *opp.* quae refertur ad aliquid 3, 5, 8. *cf.* 6, 4, 21 *N.* s. ratione 9, 1, 3 *v.* Rectus. s. sermo 4, 1, 54. simulacra interim simplicia interim et mixta 3, 6, 88. a vulgari et simplici specie 9, 1, 11. sonum s. 11, 3, 162. theses s. 7, 10, 5. s. utilitatis 2, 4, 20. s. (*verborum*) 8, 3, 17. plena et simplex fluit (*vox*) 11, 3, 63. *cf.* 1, 5, 65. II) *Comparat.:* simpliciora militares decent 11, 1, 33 *N.* *cf.* 11, 2, 26; s. illae (*controversiae*) 7, 4, 38. rationale (*genus*) s. est 3, 6, 86. facilius simpliciusque judicium 10, 4, 1. s. pugna 5, 7, 1. quantitas s. 11, 3, 15. s. loquendi ratio 8, 5, 33. III) *Superlat.:* ex simplicissima quaque materia 10, 5, 10. res simplicissimae 10, 2, 10.

**Simplicitas.** in paucis atq. humilibus accusator gloriari simplicitate solet 5, 7, 24. *cf.* 9, 4, 21. callidissima simplicitatis imitatio 4, 2, 57. vitii simpl. 11, 1, 21. *v.* Negligentia. Securitas.

**Simpliciter.** α) *Posit.:* s. accipiendum 4, 2, 20 *N.* *cf.* 8, 2, 1. justi species non s. excuti solet 2, 4, 38. [illud nomen s. positum (*Sp.* de conj.; *Codd. aut omitt.* simpl., *aut dant* impos.), hoc ad aliquid esse 1, 6, 13 *N. cr. et S.*] candide atq. simpl. protulisse 12, 11, 8. β) *Comparat.:* s. audiunt 5, 11, 19. s. mores se inter ludendum detegunt 1, 3, 12. s. docentes 1, 12, 11. s. instituenti 3, 11, 21. brevius ac simplicius tradi 8, Pr. 1.

**Simul.** se in multa s. intendere totum 10, 3, 23. non in aliquam rem unam, sed in plures continuas 10, 7, 16. cum decem (*oratores*) s. Athenis una aetas tulerit 10, 1, 76. totam s. causam 6, 1, 1. s. omnia intuemur 10, 7, 16. *cf.* 1, 2, 13. 11, 3, 25; *Stupere gaudio Graecus*; s. enim auditur *coepit* 9, 3, 58. simulque ad id perducentur 2, 5, 13. si quis sacrilegii et homicidii simul accusetur 3, 10, 1 *Z.* cogitare optima simul ac deterrima 12, 1, 4. mens s. visusque praestringitur 10, 1, 30. *cf.* 62. 11, 1, 69. s. vertere latus et interim objurgare 10, 3, 21. citharoedi non s. et memoriae, et sono vocis, et pluribus flexibus serviunt? 1, 12, 3. *cf.* 11, 3, 65. quia Latinum — vel nobis nolentibus perbibet: s. quia disciplinis quoque Graecis prius instituendus est 1, 1, 12. s. ut pleniori obsequio demererer amantissimos mei, s. ne — alienis demum vestigiis insisterem Pr. 3; paulatim s. euntes aptabimus vela 10, 7, 23.

**Simulacrum.** I) *signum:* simulacris pro literis utamur 11, 2, 21. quaed. nullis s. significari possunt *ib.* 25. *v.* Imago. II) *similitudo:* sic nascuntur haec velut s. ex illis tribus (*statibus*), interim simplicia, interim et mixta, propriam tamen faciem ostendentia 3, 6, 88. pugnae s. 2, 10, 8. civilitatis particulae s. 2, 15, 25 *N.* inanibus se sim. — assuefacere (*Z.* assuescere) 10, 5, 17 *Fr.*

**Simulatio.** s. est, certam opinionem animi sui imitantis 6, 3, 85. *cf.* 5, 13, 22. *v.* Dissimulatio. optima est sim. contra simulantem 6, 3, 92. malis hominibus nonnunquam excidit ipsa sim. 12, 1, 12. prodit se, quamlibet custodiatur, sim. *ib.* 29. non procul ab hac sim. 9, 2, 51. augendis affectibus accommodatae figurae constant maxime simulatione *ib.* 26; contraria est neganti confessionis sim. 6, 3, 81. laudis simulatione detrahere, et vituperationis laudare 8, 6, 55. s. oblivionis 5, 13, 10. virtutis s. 6, 2, 15 *N.*; s. circa occultandam eloquentiam 4, 1, 9.

**Simulo.** α) *simpliciter:* Simulavit Afer, cum in causa subinde dicentibus, Celsinam de re cognovisse; quae erat potens femina: Quis est, inquit, iste? 6, 3, 85. aetas simulandi nescia 1, 3, 12. *v.* Simulatio. β) *c. Obj.:* quanquam aliud dicit ac sentit, non aliud tamen simulat 9, 2, 45. ead., quae, si imprudentibus excidunt, stulta sunt; si simulamus, venusta creduntur 6, 3, 23. quae, si non accident, etiam simulanda erunt 12, 5, 4; luxuriosum, qui ἀποκαρτέρησιν simulasse dicitur 8, 5, 23. simulanti variantique conatus 9, 1, 20. *cf.* 11, 3, 158 philosophia simulari potest, eloquentia non potest 12, 3, 12. hoc genus simulari litium 11, 1, 56; simulata assensione 6, 3, 73. simulata fuga 2, 13, 4. γ) *seq. Acc. c. Inf.:* simulandum est, quaed. nos dicere 4, 5, 20. quo aliud simulatur dici, quam dicitur 9, 1, 14. *cf.* 8, 2, 24.

**Simultas.** quibuscum simultates gerant 4, 1, 18. simultates provocare 12, 7, 3.

**Sin.** quae si ita accipitur, — non materia, sed opus est. Sin hac appellatione verba ipsa significari putamus *etc.* 2, 21, 1. qui (*risus*), si aptus est, urbanitatis, sin aliter, stultitiae nomen assequitur 8, 6, 74.

**Sincerus.** s. illam sermonis Attici gratiam 10, 1, 65.

**Sine.** α) etiam s. hoc 4, 1, 72. *cf.* 8, 6, 40. Huc incumbat orator, hoc opus ejus, hic labor est: s. quo cetera nuda *etc.* sunt 6, 2, 7. *cf.* 11, 3, 46. nihil arti oratoriae alienum, s. quo fieri non posse oratorem fatendum est Pr. 5. β) adulteram s. adultero occidere 5, 10, 104. s. adversario dicunt (*h. e. non respecto eo*) 5, 13. 36 *N.* maximum ac pulcherrimum opus in tam sublime fastigium s. arte (*i. e. etsi non fuisset ars*) venisse 2, 17, 3. s. confusione 10, 7, 5. s. controversia 1, 5, 41. s. discrimine 10, 1, 7. s. doctrina 12, 1, 33. *v.* Citra. quisquis, s. exceptione 7, 1, 50. ut nullo modo s. geometria esse possit orator 1, 10, 49. sine propositione (*Sp. adj.* aliqua) quoque 4, 4, 2 *Z.* s. pudore affirmant 12, 1, 12. s. reprehensione 1, 5, 14. *cf.* 1, 11, 18. celeria quidem sed s. viribus 9, 4, 135; s. ἀποσιωπήσει 9, 2, 55; s. ulla exceptione 4, 2, 132. s. ulla mora 1, 1, 31; nec s. causa 1, 10, 35. *v.* Causa; nec quisquam hunc quaestum s. crimine sordium fecerit 12, 7, 9. scripsit non s. cultu ac nitore 10, 1, 124. non s. delectatione 1, 6, 39. non s. gratia 9, 3, 18. lenti quidam, non s. pondere tamen 12, 10, 19. non s. usu tamen 5, 11, 42 *Z.* non tamen s. mentione eorum 4, 2, 48. illud non s. aliqua ratione fecit 11, 1, 18. γ) *Sine dubio:* cum Pythagoras atq. eum secuti acceptam sine dubio antiquitus opinionem vulgaverint 1, 10, 12. de quo s. d. non potest in universum pronuntiari 11, 2, 44. *cf.* 5, 7, 7. 10, 3, 15. quae s. d. aliunde originem ducunt, sed arte non egent 1, 6, 38. *cf.* 4, 1, 34. 5, 10, 48. 53. 6, 2, 14. omnes s. d. — epicos tamen praecipue 10, 1, 51. *cf.* 4, 5, 3. 5, Pr. 2. 5, 7, 28. 6, 3, 21. Nam id s. d. ab omnibus praeceptum est: verum aliquatenus temporum condicione mutatur 4, 1, 57. *v.* Dubius.

**Singularis.** I) *de numero:* casus s. 8, 3, 20. singulari nominativo 1, 6, 14. genitivo singulari *ib.* 26. s. numerus 1, 5, 42. 1, 6, 25; dico pluraliter, quod singulare est 8, 6, 28. singularia pluraliter efferuntur 1, 5, 16. *v.* Pluralis; quae natura singularia sunt, secant 4, 5, 25. II) *de genere:* O audaciam s. Cic. 4, 2, 105. O benevolentiam s.! Cic. 9, 2, 51. virum sing. perfectumque undique 12, 1, 25.

**Singulariter.** ut de pluribus s. dicamus 9, 3, 20. pluralia s. efferuntur 1, 5, 16. *cf.* 1, 7, 18.

**Singuli.** *α) simpliciter: opp.* gentes 3, 7, 25. 26. s. per ordinem cubiculum intrarunt 4, 2, 72. legentibus singulis praeire 2, 5, 3. s. tantum praesentibus 1, 2, 29; *Neutr.:* singula sunt, quae ἀσύνδετα diximus 9, 4, 23. quia singulis statim ratio subjiciatur 9, 3, 94. *cf.* 95. vix singula intentissima cura consequi 10, 1, 111. singula inculcantur, et quasi plura fiunt 9, 3, 50. quae priores s. invenerunt 5, 10, 121. si singula singulis opponuntur 9, 3, 81. *cf.* 9, 2, 101. persequi s. veterum 6, 3, 65. tractamus s. (*i. e. diligenter*) 10, 5, 8. si sing. quaeque dissolveris 5, 13, 13. ire per singula 6, 1, 12. etiamsi per sing. minus moverat, turba valet *ib.* 1. haerere singulis 1, 2, 10. Nunc de singulis. 7, 2, 11. in his singulis rhetorice tota est 3, 3, 15; quae sing. vitiosa sunt, juncta sine reprehensione dicuntur 1, 5, 14. simul nobis plura aggredienda sint, an amolienda sing. 5, 13, 11. sing. levia sunt, universa vero nocent 5, 12, 5. singulis an universis opponenda refutatio 7, 10, 12. *cf.* 5, 13, 13. *v.* Universus. *β) c. Subst.:* an in singulos homines ferri debeat (*lex*) 2, 4, 37. per s. annos 1, 1, 19. interdum sing., interdum universis argumentis resistendum 4, 2, 14. *cf.* 5, 12, 4. de partibus sing. separatim scribere 4, Pr. 7. *cf.* 10, 3, 11. quaestionibus vel universis, vel interim sing. 4, 3, 4. de sing. rebus propositis refertur ad singula 9, 3, 83. divisio rerum plurium in singulas 7, 1, 1. verba in universas (*causas*) paranda: quae si in rebus sing. essent singula, minorem curam postularent: nam cuncta sese cum ipsis protinus rebus offerrent. Sed cum sint aliis alia aut magis propria *etc.* 10, 1, 6. cum s. paene syllabis commorandi 8, Pr. 31. *cf.* 1, 6, 4. si propter sing. verba ad sing. formas respiciendum erit 11, 2, 26. sing. verbis bini pedes continentur 9, 4, 65. verbis aut sing. aut conjunctis 8, 1, 1. *cf.* 7, 92. in verbis sing. et contextis 9, 4, 23. ad s. vestigia 10, 7, 14.

**Singulto.** brevia illa atq. concisa singultantium modo ejecturi 10, 7, 10.

**Sinister.** *α)* multi gestus necesse est in sinistrum eant 11, 3, 135. aversis in s. palmis *ib.* 114. in s. intra humerum promovetur (*manus*) *ib.* 113. rejicere a sinistro togam *ib.* 114. *β) c. Subst.:* s. brachium 11, 3, 141. s. imagines *ib.* 68. s. humerus 11, 3, 93. 113. 140. s. latus *ib.* 99. manus s. *ib.* 114. s. orbem *ib.* 118. s. pedem *ib.* 125. 159. *γ) Fem. de manu:* sinistra gestum facientes 11, 3, 131. partem togae sinistra tenere *ib.* 160. *v.* Dexter.

**Sinus.** agi ordine sinant 4, 5, 19. nec sinat praesentem fortunam experiri 10, 7, 32. una spe suspensos recordationis non sinant providere 10, 6, 6.

**Sinuosus.** ut sit ea (*narrandi ratio*) neque arida prorsus atque jejuna — neque rursus sinuosa et arcessitis descriptionibus lasciviat 2, 4, 3.

**Sinus.** *α) de vestitu:* veteribus nulli s., perquam breves post illos fuerunt 11, 3, 137. s. decentissimus, si aliquanto supra imam togam fuerit, nunquam certe sit inferior *ib.* 140. s. ab humero recte velut sponte delabitur *ib.* 144. dejicere sinum *ib.* s. injiciendus humero, cujus extremam oram rejecisse non dedecet *ib.* 140. sinum in dextrum humerum ab imo rejicere solutum ac delicatum *ib.* 146. cur laxiorem s. sinistro brachio non subjiciamus *ib.* dextra sinum usque ad lumbos reduxerunt *ib.* 131. manum ultra s. proferre *ib.* 118. *cf.* 159; aurum in sinu ejus invenerunt 7, 1, 30. *β) de velis:* impleri sinus optabimus 10, 7, 23. validior spiritus nostros s. tendat 12, 10, 37.

**Siparium.** depictam in sipario imaginem 6, 1, 32. cum accusator ejus in sip. omnibus locis eum pinxisset 6, 3, 72.

**Siquidem.** s. — constat 12, 2, 22. s. dicere dilucide virtus 8, 6, 52. s., ut ne auctorem ponam, verecundia ipsius facit 6, 3, 64. *cf.* 1, 1, 9. 1, 6, 15. 1, 10, 16. 17. 6, 1, 55. 8, 4, 17. 9, 4, 113. 10, 7, 2; Siq. Celsus κακέμφατον ap. Virgilium putat 8, 3, 47. s i q. e t Men. Agrippa plebem cum patribus in gratiam traditur reduxisse nota illa — fabula 5, 11, 19. *cf.* 11, 3, 6. S i q. C. Carbo e t i a m — solebat hac uti exercitatione dicendi 10, 7, 27.

**Sitio.** sitire segetes (*rustici dicunt*) 8, 6, 6.

**Sitis.** quod nobis faciat audiendi sitim 6, 3, 19.

**Situs.** mens quend. velut in opaco situm ducit 1, 2, 18. arma squalere s i t u ac r u b i g i n e 10, 1, 30. *v.* S e c r e t u m.

**Sive.** *α*) *simpliciter:* delectandi sive conciliandi officium 12, 10, 59 *Z.* [in summas s. commentarios et capita conferre 10, 7, 32 *v.* C o m m e n t a r i u s.] pars dialectica, s. illam dicere malumus disputatricem 12, 2, 13. *β*) *repetitum:* s i v e tropi s i v e figurae d i c e n t u r 9, 1, 8. s. est *a s s e n t i o r* — s. illud (*a s s e n t i o*) v e r u m e s t 1, 5, 13. *cf.* 2, 17, 41. s. f u e r i t subito dicendum, s. quae alia e x e g e r i t ratio, nunquam oppressum se credet orator 12, 9, 20. repetere saepius licet, s. dubites, s. memoriae affigere velis 10, 1, 19. a quibusd. tota res repudiatur, s. i n t e l l i g a t u r, s. non i n t e l l i g a t u r 9, 2, 69. s. ex hoc d u x e r i n t nomen (*tropi*), quod sint formati quodam modo, s. ex eo, quod vertant orationem — fatendum erit *etc.* 9, 1, 1. s. p r o p t e r e a, q u o d οἴμη cantus est — oratores quoque ea — ead. appellatione s i g n a r u n t; s., q u o d οἶμον iid. Graeci viam appellant, id quod ante ingressum rei ponitur, sic vocare e s t i n s t i t u t u m 4, 1, 2. s. in digitos argumenta d i g e r i m u s, s. aversis in sinistrum palmis a b o m i n a m u r, s. o b j i c i m u s adversas, s. in latus utramque d i s t e n d i m u s 11, 3, 114. s. satis facientes *a u t* supplicantes summittimus, s. adorantes attollimus (*manus*) *ib.* 115 *Z. cf.* 7, 2, 23. s i v e r e q u i e s c i t labor ille, — s i v e c o n c o q u i t u r s e u maturatur recordatio 11, 2, 43. *cf.* Pr. 4. s i v e ipsius natura, s e u lege civitatis 12, 10, 26. *cf.* 1, 5, 35. s i v e cum syllaba correpta producitur, s e u longa corripitur, 1, 5, 18. s i v e c u i status eos dici, s e u qualitates placet 1, 5, 41. *cf.* 2, 1, 11.

**Sobrius.** C. Caesarem ad evertendam remp. sobrium accessisse *C a t o.* 8, 2, 9.

**Socculus.** nec tragoedia socculo (*a. l.* socco) ingreditur 10, 2, 22.

**Societas.** quaed. in his species plane d i s t a n t, manente tamen generali illa s o c i e t a t e 9, 1, 3. quaed. genera nullam cum tropis soc. habent 9, 2, 47.

**Socio.** cantus vocis juvat sociata nervorum concordia 5, 10, 124. *cf.* 2, 9, 3.

**Socius.** socia civitas 3, 8, 12. facultatem dicendi sociam scelerum 12, 1, 2 *v.* H o s t i s; e j u s (*rationis*) nos s o c i o s esse cum diis immortalibus 2, 16, 14. sociorum defensionem 4, 1, 49. — querelas 12, 7, 2.

**Socordia.** caeca ac sopita parentum s. 1, 2, 5.

**Sodalis.** inter moras laudationum cum sodalibus jocantur (*agentes*) 11, 3, 131.

**Sol.** quantus Sol? 7, 4, 1. an sol major quam terra 7, 2, 6. sol colorat 5, 10, 81 *N.* neo si capitis dolorem facit, inutilis hominibus sol est *ib.* 82. in XII signis, per quae Sol meat 11, 2, 22. Solem praecipuum siderum aliquando etiam nocere 2, 16, 6. qui mensuras solis ac terrae colligunt 2, 17, 28. solis obscuratio 1, 10, 47. clariorem vim eloquentiae velut solem ferre non possunt 12, 10, 15. ne ab illa umbra vera discrimina velut quend. solem reformident 10, 5, 17. vitandos soles ac ventos 11, 3, 27. in clarissimum solem mortale lumem inferre 5, 12, 8. lucent igitur haec citra solem 12, 10, 76 *Z.* sole et aurora rubent plurima *Maec.* 9, 4, 28. umbrae, quam corpora in sole fecissent 10, 2, 7. si dicendum in sole fuerit 11, 3, 27. caligat in sole, et omnia nova offendit 1, 2, 19. in pulvinari Solis, qui colitur juxta aedem Quirini 1, 7, 12 *N.*

**Solatium.** unicum adversorum s. 6, Pr. 14. sufficere solatio 6, Pr. 9. *v.* Praesidium.

**Solea.** (*piscis*) 8, 2, 8.

**Solemnis.** die solemni 6, 1, 16.

**Soleo.** Aristoteles, ut solet, quaerendi gratia — excogitavit 2, 17, 13. *cf.* 7, 9, 5. ut vulgo uti solemus 9, 2, 8. ut luctaturi solent 11, 3, 160. quod plerumque assumi solet 2, 4, 31; sic institui pueros solitos esse 1, 10, 18. solitum id facere Ciceronem 11, 3, 143. *cf.* 6, 3, 51. 8, 6, 9. 10, 1, 7.

**Solertia.** nobis propria est mentis agitatio atque solertia 1, 1, 1.

**Solicite.** quem mater amictum dedit s. custodientem 5, 14, 31. nimium s. et circa omnia momenta luctantis (*Sp.* soliciti) 5, 13, 51 *Z.* si crimen s. redarguisset 11, 1, 9; solicitius ac verbosius, quam necesse erat, adhibuerunt discrimina 2, 15, 19.

**Solicito.** qui solicitare illas aetates (*i. e.* pueros) solent 6, Pr. 8 *N.*; vix unquam ita solicitari partibus, ut non et summae meminerimus 11, 3, 151. antequam est ad hoc opus solicitatus 10, 1, 74. velut aura solicitante provecti longius 12, Pr. 2. nihil videatur fictum, nihil solicitatum 4, 2, 126.

**Solicitudo.** nescio negligentia in hoc an solicitudo sit pejor 9, 4, 35. s. defensionis 1, 10, 30. curam ego verborum rerum volo esse solicitudinem 8, Pr. 20. calculorum anxiae solicitudines 12, 11, 18 *N.* altior s. mihi accessit 4, Pr. 1. neque vim summam dicendi infelix usque ad ultimum s. persequitur, nec oratorem macerat et coquit 12, 10, 77. necessarium periclitanti solicitudinis colorem 11, 1, 49. diligenter ac paene ad scribendi solicitudinem 10, 1, 20. ut iram, lacrimas, solicitudinem afferat (*pronuntiatio*) 11, 3, 5. *cf.* 9, 2, 54. hanc moram et sol. initiis impero 10, 3, 9. suspiratione solicitudinem fateri 11, 3, 158; *Ablat.:* in quo non falli judicium nostrum s. ipsa manifestum erit 8, 3, 37. ubi sol., commendatione, miseratione res eget 9, 4, 128. sol., poenitentia *etc.* torquetur (*mens*) 12, 1, 7. in illa sol. *Dom. Af.* 9, 2, 20. excipimus nova illa cum favore ac sol. 10, 1, 16.

**Solicitus.** I) *Posit.* α) solicitos et respicientes 10, 6, 6. solicitum agere 4, 1, 33. solicitum surgere 12, 5, 3; de verbis solicitus 8, 3, 13. *cf.* 10, 7, 24. 11, 1, 74. nec sum in hoc sol. 8, 4, 15. β) *c. Subst.:* sol. et accuratae actiones 4, 1, 57. causae s. 11, 3, 151. *v.* Securus. diligentia nimium s. 3, 11, 22. *cf.* 6, Pr. 1. s. dicendi propositum 11, 1, 32. *v.* Siccus. in solicito civitatis statu 6, 1, 16.

II) *Comparat.:* solicitior rei familiaris diligentia 12, 1, 6. circa lites raras solicitiores 7, 1, 43. *v.* Securus.

**Solidus.** solida ac virilis ingenii vis 2, 5, 23. *v.* Robustus; argentarius ab argentario solidum petit *opp.* dimidium 5, 10, 105.

**Solitarius.** s. vita 1, 2, 18.

**Solitaurelia.** S. jam persuasum est esse Suovetaurilia 1, 5, 67 *N.*

**Solitudo.** inventum eum in solitudine juxta exanime corpus inimici 4, 2, 13. *cf.* 7, 1, 33. 10, 1, 10. si particulas, quas ceris mandamus, nisi in sol., reperire non possumus 10, 3, 30. *v.* Palam; lumen illud conventus illustrissimi tenebris ac solitudini praetulissem 1, 2, 9. liberorum ac parentum sol. 6, 1, 18.

**Soloecismus.** soloecismi foeditas 1, 5, 5. absurdum forsitan videatur dicere, barbarismum, quod est unius verbi vitium, fieri per numeros aut genera, sicut soloecismum *ib.* 16. cetera vitia omnia ex pluribus vocibus sunt, quorum est sol. *ib.* 34. an in singulis quoque verbis possit fieri s. *ib.* 36. ut s. ex complexu fiat eorum, quibus res significantur et voluntas ostenditur *ib.* 37. in eo (*verbo*) fiunt soloecismi per genera, tempora, personas, modos *ib.* 41. soloecismi vitium non est in sensu sed in complexu *ib.* 46 *seqq.* duplices sol. 1, 6, 18. per omnia genera, per quae fit sol. (*fit figura*) 9, 3, 10 *cf.* 20.

**Solor.** singulorum fatigatio quamlibet se rudi modulatione solatur 1, 10, 16.

**Solum.** s. fecundum 2, 19, 2. laetius s. 12, 10, 78. siccum et sine humore ullo s. 2, 4, 8. uberius s. 12, 10, 25. summo s. sparsa semina 1, 3, 5. *cf.* 10, 7, 28. soli bonitas 2, 19, 2. in collibus vallibusque plus soli esse quam coeli 1, 10, 45 *N.*

**Solus.** I) *Adj.* α) *simpliciter.* a) *Masc.:* ut quaed. soli scire videantur 8, 2, 12. cum soli sumus 10, 3, 21. quod soli accidit 5, 10, 58. b) *Neutr.:* vel propter hoc solum 12, 1, 34. secunda varietas, quod solum est pronuntiatio 11, 3, 44 *N.* de eo solo judicatio est, an liceat? 7, 5, 3. in hoc solo minus peritum quam in ceteris 11, 1, 71. quo vel solo patet 11, 1, 11; ut ea sola esse contendam 5, 12, 1. *cf.* 6, 1, 5. duo, quae sola supererant 11, 1, 62. ut pro solis comprehenderint frequentissima 3, 4, 5. non enim sola illa laetiora, sed etiam illa quanquam plena sanguinis 11, 1, 34. *cf.* 10, 2, 20. β) *c. Subst.* a) *opp.* pluribus: quae ut dura videatur appellatio, tamen sola est 3, 8, 25. illa, quae sola vulgo vocatur, arte rhetorica 2, 4, 1. solum bonum virtus 5, 14, 25. sermonis dum sola est connectendi cupiditas 10, 3, 20. non sola agenda est cura verborum 8, Pr. 17. hac s. differentia 7, 4, 2. (*eloquentia*) hic regnat — hic sola vincit *ib.* 24. si quod exemplum — solum est, quod ex dialogis Socraticorum duci potest 5, 7, 28. quae (*grammatice*) vel sola plus habeat operis quam ostentationis 1, 4, 5. primo solum iter credant esse — mox illud cognituri etiam optimum 8, Pr. 4. si nobis sola materia fuerit ex litibus 10, 5, 16. sola melius dicendi petitur occasio 9, 2, 96. verborum, quibus solum natura sit officium attributum servire sensibus 12, 10, 40. *cf.* 6, 2, 11. sola colorem habet poenitentia 11, 1, 81. vel solis extra artem probationibus, vel mixtis 6, 4, 4. de re sola quaestio 7, 4, 5. *cf.* 39. si sola poneretur (*sententia*) 9, 3, 62. tres illi (*status*), qui natura soli sunt 3, 6, 103. *cf.* 29. sit aliquando (*soloecism.*) in uno verbo, nunquam in solo 1, 5, 38. quaed. virtus haec sola commendat 9, 4, 13. *v.* Praecipuus. vocalem cum est sola *opp.* cum eam consonantes una

pluresve praecedunt 9, 4, 85. solo eo (*vultu*) facere gestum 11, 3, 71. solos veteres legendos 10, 1, 43. b) *i. q. desertus:* per loca sola 5, 13, 28. II) *Neutr. adverbial.:* interim convenit solum (*Sp.* sic) quaerere, An hoc sit? 7, 3, 9 *Z.*; ut non solum ipsos intueri videatur *etc.* 8, 3, 64 *Z.* non lacrimae solum, sed pallor *etc.* 6, 2, 36. non sol. ne dicamus — sed ut *etc.* 11, 3, 45. *cf.* 9, 4, 94. n. s. mite ac placidum, sed plerumque blandum *etc.* 6, 2, 13. n. s. ad utilitatem Ligarii respicit, sed magis laudare *etc.* potest 9, 2, 28. n. s. possedisse nos, sed etiam nostrum possedisse 7, 5, 3. *cf.* 7, 10, 17. neque s. lectionem formet, verum ediscere etiam cogat 1, 11, 14. *cf.* 2, 2, 14. neque sol. alium pro alio pede metrorum ratio non recipit, sed ne dactylum quidem *etc.* 9, 4, 49.

**Solute.** quaed. etiam, quae optime vinximus, s. enuntiemus 11, 2, 47.

**Solvo.** I) *propric.* α) rumpere robustius quam solvere 2, 12, 1; solvuntur (*aenigmata*) 8, 6, 53. solvet ambiguitatem 7, 2, 49. *cf.* 7, 9, 10. solveris versum 9, 4, 49. *cf.* 1, 8, 13. 1, 9, 2. quod cuique visum erit vehementer *etc.* dictum, solvat et turbet (*compositio*) 9, 4, 14. *cf.* 144. β) *i. q. infirmo:* virtus, quae risum judicis movendo illos tristes solvit affectus 6, 3, 1. non evertit opus rhetorice, quod efficit; neque enim positum a se argumentum solvit orator, sed ne rhetorice quidem 2, 17, 34. contradictiones solvere 7, 1, 38. quod aut solvat quaestionem aut adjuvet 5, 10, 96. *cf.* 1, 10, 49. 3, 7, 3. vis illa dicendi solvitur 11, 3, 133. cum risu tota res solvitur 5, 10, 67 *N.*; *adj. Ablat.:* adjectione facta amphibolia — detractione solvetur 7, 9, 11. propriis confirmatur finitio, differentibus solvitur *ib.* 58. *cf.* 5, 5, 2. vires ipsas specie solvi 9, 4, 7. infantiam statim deliciis solvimus 1, 2, 6. non ipse nostra oscitatione solvatur 11, 3, 3. segnitiā solvit animos *ib.* 52. ipsam fori sanctitatem ludorum talarium licentia solvere *ib.* 58. II) *de navigantibus:* oram solventibus Ep. ad Tryph. 3. *cf.* 4, 2, 41. III) *in re numaria:* donec solverit 7, 3, 26. ut dimidium solverent 5, 10, 105. fur quadruplum solvat 7, 6, 2. solve decem millia 4, 2, 71. solutis alimentis 7, 1, 14. IV) *Partic.* α) soluta corpore anima 5, 14, 13. soluta ac velut labens undique toga 11, 3, 147. β) *in oratione:* illud quoque solutum habeat suos quosd. pedes 9, 4, 20. quamvis vincta sit, tamen soluta videri debet oratio *ib.* 77. *cf.* 8, 5, 27. aut quadratum aut solutum 9, 4, 69. soluta (*a. l.* resoluta) componere 10, 4, 1. solutiora componimus 9, 4, 15. solutiora numeris 11, 2, 41. γ) *i. q. mollis:* soluti ac fluentes 1, 2, 8. solutum ac delicatum 11, 3, 146. solutus luxu 3, 8, 28.

**Somnium.** somniorum et superstitionum colores 4, 2, 94. somniorum atq. ominum interpretes 3, 6, 30. velut somnia quaed. vigilantium 6, 2, 30.

**Somnus.** somni scriptae laudes 3, 7, 28. quotiens intermissus est s. 10, 6, 1. cum evigilassent — cum somnum peterent 9, 4, 12. somnos illa per quietem visa perturbant 12, 1, 6. noctes, quarum bona pars omni s. longior est 12, 11, 19. tempora, quae somno conteruntur 1, 12, 18. quod somno supererit, haud deerit 10, 3, 26.

**Sono.** sic scribendum quidque, quomodo sonat 1, 7, 30. Nec Gnaeus eam literam in praenominis nota accipit, quae (*Sp.* qua) sonat *ib.* 29 *Z.* junctura deformiter sonat 8, 3, 45. duae ultimae syllabae pro una sonent 9, 4, 109. sonat vox, ut feritur (*lyra*) 11, 3, 61 *N.*; anhelitu clare sonante 11, 3, 55. literis melius sonantibus 8, 3, 16. melius sonet ver-

bum *ib.* *cf.* 1, 5, 4. 10, 1, 16. pessime longae (*vocales*), quae easd. inter se literas committunt, sonabunt 9, 4, 33.

**Sonus.** si dicat quis, sonus est duorum inter se corporum conflictio, erret, ut opinor; non enim s. est conflictio sed ex conflictione 3, 6, 6. α) *c. Adj.:* s. acuti, medii, graves 2, 8, 15. *cf.* 1, 5, 30. 5, 10, 125. 11, 3, 64. neque gravissimus in musica s. nec acutissimus 11, 3, 41. altissimos s. *ib.* 23. parum clarus nimiumque plenus s. *ib.* 41. dulcis non exprobrans s. *ib.* 16 *N.* imparibus spatiis ac sonis *ib.* 43. ab imis s. ad summos *ib.* 22. maximo cum s. 10, 3, 30. s. peregrinus 1, 1, 13. pinguis s. 1, 7, 27. plenior quid. s. 1, 11, 6. praetenuis et immodicae claritatis s. 11, 3, 41. proprii quidam et inenarrabiles s., quibus nonnunquam nationes deprehendimus (*Sp.* repr.) 1, 5, 33 *Z.* recto s. 11, 3, 168 *N.* s. simplicem *ib.* 162. s. sublimior 10, 1, 68. β) *c. Genit.:* citharae s. 1, 10, 3. s. paene puerilium crepitaculorum 9, 4, 66. s. literarum 1, 4, 7. 1, 11, 4. 9, 4, 40. medius quid. U et J literae s. 1, 4, 8. nervorum s. *ib.* organorum s. 9, 4, 10. s. (*Sp.* cantus) tibiarum 1, 11, 7. jucunditatem Crispi, sonum Trachali, elegantiam Secundi 12, 10, 11. quibus gravitas et cothurnus et sonus Sophoclis videtur esse sublimior 10, 1, 68. γ) *per varios casus:* *v.* Clamor. (*verba*) per se soni tantum sunt 10, 2, 13; una quaed. spiritus ac soni intentio 11, 3, 45. ipsius s. rusticitate *ib.* 10; s. quibusd. nomina aptare 8, 3, 30. priorum syllabarum sono indulgent 11, 3, 33. sono vocis serviunt 1, 12, 3; sonus in oratione varie adhibetur 1, 10, 23. in cithara quinque constituerunt s. 12, 10, 68. qui citharae sonos nominibus et spatiis distinxerit 1, 10, 3. cum hae vocales duae efficiant sonum, qualis ap. Graecos nullus est 12, 10, 30. *cf.* 1, 7, 6. exigere literarum sonos 1, 4, 7. hi s. cum augenda intentione excitandi, cum summittenda sunt temperandi 11, 3, 42. *v.* Intentio. s. neque pronuntiatione flecti, neque diutius ferre intentionem potest *ib.* 41. ut paene cujusd. novae literae sonum reddat 9, 4, 40. *cf.* 66. 11, 3, 20. in unum s. coalescere et confundi 1, 7, 26. elisa (*vox*) in illum s. erumpit 11, 3, 51. illa per sonos accidunt vitia oris et linguae 1, 5, 32. *cf.* 19; *Ablat.:* (*Lat. facundia*) est ipsis statim sonis durior (*quam Graeca*) 12, 10, 27. hoc secundum (*vitium*) — aspiratione, sono contineri 1, 5, 6. *cf.* 1, 10, 22. sonis homines dignoscimus 11, 3, 31. auditorem omni s. mulceant 9, 2, 5. nec eod. s. publica judicia et arbitrorum disceptationes aguntur 11, 1, 43 *N.* sermonem praeferentem in verbis et sonis — proprium quend. gustum Urbis 6, 3, 17. neque cum sono faciamus (*suspirationem*) 11, 3, 53. in quo se maximo cum s. fluctus illideret 10, 3, 30. ex sono *stertere*, *murmurare* (*sc. dicitur*) 1, 6, 38.

**Sopio.** caeca ac sopita parentum socordia 1, 2, 5.

**Sopor.** temulento s. profligatum *Coel.* 4, 2, 123. semisomno s. *Coel.* *ib.* 124.

**Sordeo.** quibus omne sordet, quod (*Sp.* omnia sordent quae) natura dictavit 8, Pr. 26 *Z.*

**Sordes.** I) *de habitu:* sordes et squalorem et propinquorum quoque similem habitum scio profuisse (*in judiciis*) 6, 1, 33. II) *de avaritia:* nec quisquam hunc quaestum sine crimine sordium fecerit 12, 7, 9. sordium suspicio 4, 1, 8. incusans ejus sordes 6, 3, 74.

**Sordidus.** I) *in dicendo:* sordidum nitido diversum est 8, 3, 49. *v.* Nitidus. cum omnia circa sententias sordida et abjecta sunt 2, 12, 7. *cf.* 2, 5, 10. s. nomen 8, 3, 21. sord., jejuna *etc.* oratio

*ib.* 49. neo **sord.** (*verbis*) unquam in oratione **erudita** locus 8, 3, 17. *cf.* 4, 2, 36. 10, 1, 9. *v.* **Humilis.** II) *de avaritia:* s. lucrum 1, 12, 16. s. mercis *ib.* 17; pro **sordido parcum** 5, 13, 26. *v.* **Frugi.**

**Soror.** sororis filius 11, 2, 15.

**Sors.** I) *proprie:* quod in foro — novissime sorte dijudicatur 7, 1, 37. II) *de fortunae condicione:* in ancipiti sorte 11, 1, 50. nulla sorte nascendi aetas felicior quam nostra 12, 11, 22.

**Sortior.** praetor certa lege sortitur (*i. e. judices*) 3, 10, 1; sortiti nocte singuli per ordinem cum ferro cubiculum intrarunt 4, 2, 72.

**Sotadeus.** hendecasyllabi et quibus sunt commata Sotadeorum (nam de Sotadeis ne praecipiendum quidem est) amoveantur 1, 8, 6 *N.* hic (*hexameter*) retrorsum fit sot. Itemque e **sotadeo** retro **trimetros** 9, 4, 90 *N.* *v.* **Trimetros.**

**Spadix.** 1, 10, 31 *N. et S.* *v.* **Psalterium.**

**Spado.** nemo non vir spadone formosior erit 5, 12, 19. ne ad **spadonum** et **mulierum** tenuitatem vox nostra tenuetur 11, 3, 19.

**Spargo.** I) *proprie:* quae summo solo sparsa sunt semina 1, 3, 5. *v.* **Semen.** incertae (*manui*) plura (*tela*) spargenda sunt 4, 5, 14. oris humore proximos spargere 11, 3, 56 *N.*; temere sparsa manu in proximos offendat *ib.* 118. II) *transl.:* quas (*suspiciones*) spargere quam maxime varie 7, 2, 12. noster sermo articulos non desiderat, ideoque **in** alias partes orationis sparguntur 1, 4, 19. cum **in** parentes abominanda crimina spargerentur 9, 2, 80; **de** hac parte adhuc spargetur omnibus locis 8, 3, 58 *N.* quaed. etiam, quae probare non possis, figura potius spargenda sunt 9, 2, 75; *Partic.:* **sparsa compositis** numerosiora creduntur 2, 12, 3. ut in oratione **sparsa** plerumque **colligimus** argumenta, quae per se nihil reum aggravare videantur, **congregatione** deinde eorum factum convincimus 5, 7, 18.

**Spartum.** ut ille, qui in actione **Ibericas herbas**, se solo nequidquam intelligente, dicebat, nisi irridens hanc vanitatem Cassius Severus, **spartum** eum dicere, velle indicasset 8, 2, 2.

**Spatior.** subinde aliquid etiam spatiantes 11, 3, 135. certa tempora ad spatiandum *ib.* 22. *v.* **Fabulor.**

**Spatiosus.** loca quam maxime spatiosa 11, 2, 18. **spatiosas clarasque** voces 9, 4, 136.

**Spatium.** I) *de loco:* amplioris sp. (*iter*) 4, 2, 46. sp. distanti 2, 20, 3. Academiae spatiis 12, 2, 23. id. spatium extremitatis 1, 10, 43. linea ejusd. spatii erit *ib.* 44. sp., quod his lineis continetur *ib.* 39. velut repetito sp. sumit impetum 10, 3, 6. ad illud aliud, quo contenditur, sp. cursu ferantur *ib.* prodigiosum corpus spatio loci mensus est 8, 3, 84. artifices — spatiis distinguunt, ne umbrae in corpora cadant 8, 5, 26. ut omni arte vel ex **spatio** ejus (*narrationis*) detrahamus aliquid, vel ex **taedio** 4, 2, 47. II) *de tempore:* breve intra sp. 10, 1, 7. *cf.* 11, 3, 127. infinito spatio opus non est 12, 11, 16; longiore dierum sp. 10, 5, 22. lucis spatia 10, 3, 27. sp. senectutis 12, 11, 13. tanto temporis sp. 8, 4, 21. vitae sp. 1, 8, 12. 12, 2, 31. si spatium componendi orationem stilo non fuerit 3, 9, 9. abunde satis ad discendum spatia viderentur 12, 11, 19. aliquid spatii ad cogitandum 11, 3, 156. longa aetas spatium dabit 1, 8, 8. III) *in dicendo aut canendo:* quae (*vitia*) fiunt spatio, sive cum syllaba correpta producitur 1, 5, 18. spiritus cum spatio pertinax, tum labori non facile cessurus 11, 3, 40. ne sermo

subsultet imparibus spatiis ac sonis *ib.* 43. sp. lentioribus aut citatioribus opus est *ib.* 17; sp. ipsa, quae in hac quidem parte plurimum valent, quod possunt nisi aurium habere judicium 9, 4, 118. rhythmis libera sp., metris finita sunt *ib.* 50. aestiment, quot breves illud sp. habeat *ib.* 51. ut a sublatione ad positionem idem spatii sit *ib.* 48. similiter decurrentium spatiorum observatione esse generatum (*poëma*) *ib.* 114. ut lenia spatium, sublimia et ornata claritatem quoque vocalium poscant *ib.* 131; qui citharae sonos nominibus et spatiis distinxerit 1, 10, 3 *N.* plurima varietate complent sp. illa nervorum 12, 10, 68.

**Specialis.** hoc speciale 5, 10, 43. sp. quaestiones 3, 5, 9 *v.* Generalis. sp. status 3, 6, 22. sp. tractatus 5, 7, 35.

**Specialiter.** 3, 6, 103. 5, 7, 5. *v.* Generaliter.

**Species.** I) *de habitu rei.* α) sp. oculis dignoscitur 11, 3, 18. humana sp. 7, 4, 1. sp., quae sit hominibus concessa 12, 10, 41. in vultu mille species 2, 13, 9 *v.* Facies. Q, cujus similis effectu specieque Koppa ap. Graecos 1, 4, 9. quaeritur circa modum, speciem, numerum 7, 2, 6; in sensu vel sermone a vulgari et simplici sp. cum ratione mutatio 9, 1, 11. β) *de pulchritudine:* sp. libidinis (*argumentum*) 5, 10, 26. Helenae sp. 8, 4, 21. corpora sana *etc.* ex iisd. his speciem accipiunt, ex quibus vires 8, Pr. 19. vires ipsas specie solvi 9, 4, 7. grandia et antiqua robora jam non tantam habent sp., quantam religionem 10, 1, 88. γ) *de similitudine:* frequenter sp. libertatis deducere ad temeritatem solet 12, 9, 13. solent fallere similitudinum sp. 5, 11, 26. sp. ex arcessitis verbis venit et intellectus ex propriis 8, 6, 48. erunt quidam (*tropi*) tantum ad speciem accommodati *ib.* 3. adjiciunt superinducti corporis speciem 5, 8, 2. justi sp. non simpliciter excuti solet 2, 4, 38. speciem hosti abeuntis exercitus dedit 2, 17, 19. laus, quae ostentationi componitur, habet interim aliquam sp. probationis 3, 7, 4. divisio sp. virium minuit 2, 12, 3. non speciem expositionis sed fidem quaerit 10, 1, 32; prima specie 4, 3, 9. ducti specie nitoris 8, 2, 17. quotiens ingenium specie boni fallitur 8, 3, 56. genus dicendi, quod specie libertatis insanit 12, 10, 73. II) *in divisione:* in qua sp. juris pugna sit, in ea de verbis an de voluntate quaeratur 7, 1, 13. *opp.* generi 3, 6, 26. 3, 10, 2. in rebus specie diversis 7, 3, 10. *v.* Genus. *opp.* generales partes 3, 4, 9. perveniri ad speciem, illa (*quaestione generali*) prius excussa, non potest 3, 5, 13 *v.* Generalis. in oratione si species intueri velis, totidem paene reperias ingeniorum, quot corporum formas 12, 10, 10. ponuntur ut partes, quae species sunt partium 3, 8, 26 *N.* *cf.* 5, 10, 63. plures eloquentiae facies, sed stultissimum est quaerere, ad quem se recturus sit orator: cum omnis species, quae modo recta est, habeat usum 12, 10, 69; nunquam in una ejus sp. consenescendum 12, 11, 16. *cf.* 6, 3, 64. in ead. (*finitione*) tres habeo velut sp. 7, 3, 8 *N.* *cf.* 2, 4, 2. vox, etsi paucas — continet species, propria cuique est 11, 3, 18. *v.* Proprius. per singulas sp. 5, 10, 100. per quot et quas sp. accidat (*soloecismus*) 1, 5, 38. quaed. in his sp. plane distant 9, 1, 3. circa easd. sp. omnis lis versabitur 3, 6, 85. in ead. sp. sunt nomina feminina 1, 5, 54. in plurimas animum audientis sp. impellere 12, 10, 43. sp. omnes persequi 6, 3, 35. per omnes sp. ire 2, 5, 14. (*singulas partes*) persequi ad ultimam sp. 7, 1, 64. *cf.* 5, 10, 5 *N.* 56 *N.* a genere ad extremam sp. descenderem 7, 1, 23. intra has extremitates mediae sunt sp. 11, 3, 15. amphiboliae sp. sunt innumerabiles 7, 9, 1. *cf.* 8, 6, 25. 12, 10, 67. sp. juridiciales 3, 6, 53; circa plurium artium species

praestantem 12, 10, 12. tam salse quam severe dícendi sp. 6, 3, 101. justi species non simpliciter excuti solent 2, 4, 38 *Z.* in hac proprietatis sp. 8, 2, 3; horum fecerunt species, ita ut legali subjicerent finitionem *etc.* 3, 6, 46. quaedam in defensionis speciem cadent 3, 7, 6 *N.* *cf.* 5, 13, 5. *v.* Cado. istum locum in unam sp. concludere 6, 2, 1. haec omnia rursus diducuntur in species 2, 14, 5. speciem in species dividi 3, 11, 3. alias in species virtutum dividere laudem fortitudinis, justitiae *etc.* 3, 7, 15. *cf.* 6, 3, 70. *v.* Divido. in species secatur (*genus*) 5, 10, 90. in has fere sp. venit (*status*) 7, 8, 3. vertitur *προσωποποιΐα* in speciem narrandi 9, 2, 37.

**Speciose.** sp. dictum 9, 4, 13. sp. translatum 2, 5, 9. quae emissa optime est, hastam speciosissime contortam ferri 9, 4, 8. lícet hoc Virgilius in apibus *etc.* speciosissime sit usus 8, 6, 18.

**Speciosus.** *α*) *Posit.*: (*de femina*) speciosam adulterii damnatam quand. 5, 10, 47 *S.* corpora quamlibet sint in suis certaminibus speciosa atq. robusta 11, 3, 26. *v.* Monstrum; *in dicendo:* licet enim dicamus aliquod proprium, speciosum, sublime 1, 5, 3. quaed. parum speciosa dictu 8, 6, 8. *v.* Indecorus. sunt speciosa haec et utilia, si oriuntur ex causa 2, 4, 32. spec. vult esse eloquentia 5, 14, 30. candidum et lene et spec. dicendi genus 10, 1, 127. locis spec. modo, vel nihil ad probationem conferentibus 7, 1, 41. theses ad exercitationem dicendi mire spec. atq. uberes 2, 4, 24. *β*) *Compar.*: quid illo quincunce speciosius 8, 3, 9. ostentare discipulos circa speciosiora 1, 4, 22. *v.* Honestus. cum speciosius quid uberiusque dicendum est 11, 3, 84. aetatis gradus gestarumque rerum ordinem sequi speciosius fuit 3, 7, 15. speciosior rhetorice quam dialectice 2, 20, 7. speciosiore stili genere 7, 1, 54. *γ*) *Superlat.*: sp. hominis 8, 4, 23. sp. corpus 2, 15, 9. 5, 12, 21. longe sp. genus orationis 8, 6, 49.

**Spectaculum.** alias (*horas*) spectacula, alias convivia trahunt 12, 11, 18. dati spectaculis dies 12, 1, 6. tempora, quae spectaculis conteruntur 1, 12, 18. si excitatus fuerit de spectaculis, et aget injuriarum 3, 6, 19 *N.* eques Rom., ad quem in spectaculis bibentem *etc.* 6, 3, 63 *N.*

**Spectativus.** *v.* Activus.

**Spectator.** certaminis frequens spectator 10, 5, 19.

**Specto.** I) *proprie.* *α*) *oculis:* exeuntem de theatro interrogaverat, An spectasset? 6, 3, 71. cetera, quae nobis illam pugilum congredientium faciem ita ostendunt, ut non clarior futura fuerit spectantibus 8, 3, 63. pudenda dictu spectantur 1, 2, 8. Alexandrum sepelio; hoc quisquam spectabit a tecto? 8, 5, 24. quem cum spectasset Alexander 2, 20, 3. resupini spectantesque tectum 10, 3, 15. velut terram spectantes 2, 4, 9. ut eum, ap. quem dicitur, spectet (*vultus*) 11, 3, 134. *v.* Intueor. ut operum fastigia spectantur, latent fundamenta Pr. 4; eodem spectantibus oculis 11, 3, 161. etiamsi alio spectent 5, 10, 125. in quamcunque partem spectaveris 8, 3, 9. *β*) *mente.* a) *Act.*: his spectatis apparebit, circa quae pugna sit 7, 1, 15. hunc spectemus, hoc propositum nobis sit exemplum 10, 1, 112. libera ac tota (*mens*) spectabit id solum, ad quod accingitur 12, 1, 5. qui id subtiliter quaeret, aliquid spectabit ultra 7, 1, 59. ne illud spectans judex reliquorum defensioni sit adversior *ib.* 11. ipsam rei naturam spectanti mihi 6, 2, 9. nec officium in docendo spectet, sed affectum 1, 2, 15. aliorum sententias solas paene spectantium (*Sp. conj.* *sectantium*), aliorum omnino damnantium 8, 5, 25. spectet victo-

riam 5, 12, 22. vim orandi, non circulatoriam volubilitatem spectantibus 10, 1, 8. b) *Pass.:* spectantur ante acta dictaque 5, 10, 28. neque hominum modo inter se opera similia spectantur — sed et a mutis *etc.* interim hujusmodi (*fort.* *similitudo*) ducitur 5, 11, 23. in quaestionibus, quae et separatae a complexu rerum spectari per se possunt 5, 8, 6. spectari debent et instrumenta 7, 2, 45; quae ultra spectanda sunt 10, 7, 9. non utique spectandas esse causas 7, 2, 37. persona et in nobis et in iis, qui deliberant, spectanda est 3, 8, 35. *cf.* 3, 6, 9 *v.* Expecto; ea (*elocutio*) spectatur (*Sp.* eam spectamus) verbis aut singulis aut conjunctis 8, 1, 1 *Z.* natura vocis spectatur quantitate ét qualitate 11, 3, 14; cum praecipue in actione spectetur decor 11, 3, 177. prima est ex causis probatio, in quibus haec maxime spectantur, ira, odium, metus *etc.* 7, 2, 35. est laus et operum, in quibus honor, utilitas, pulchritudo, auctor, spectari solet 3, 7, 27. in quibus ipsorum, qui consulunt, spectatur utilitas 3, 8, 41. *v.* Quaero. spectatur ad fidem probationis, montanus an planus *etc.* (*locus*) 5, 10, 37 *N.* II) *de omni directione.* α) *corporis:* allevata ac spectante humerum manu 11, 3, 94. deorsum spectantibus digitis *ib.* 97. paulum inferioribus intra spectantibus *ib.* 98. ut ad judicem spectent (*gestus*) *ib.* 135. β) *rerum inter se:* juris quaestiones solent esse nonnunquam ex aliis atq. aliis conflictionibus: facti semper idem spectant 7, 1, 18. adeo praemium omnia spectant (*a. l.* expectant) 10, 7, 17; propositum eo spectat 2, 10, 15. quae divisio ad laudem magis spectat 2, 4, 34. ad ejusd. rei probationem omnia spectantia (*Sp.* quae — spectant) 5, 12, 5 *Z.* negotium omnibus suis partibus ad quaestionem spectans 3, 5, 17. omnis haec cura ad alienas utilitates spectat 6, Pr. 16. ad victoriam spectant (*sententiae*) 12, 10, 48. *cf.* 10, 2, 27. in omnem partem spectat humani ingenii natura 1, 12, 2.

**Speculum.** grande quodd. intuens sp. 11, 3, 68.

**Sperno.** in iis non spernendus 10, 1, 87.

**Spero.** ut, qui crediderit, et speret 11, 2, 51. *v.* Metuo. bene sperent 4, 2, 79. hereditatem sperare 5, 12, 5. tantum sperare dolorem (*est improprium*) *Virg.* 8, 2, 3. in pueris perfecta oratio nec exigi, nec sperari potest 2, 4, 4. sperans aliquid ex mutatione tabularum 6, 3, 92. nullam ingenii sperantes gratiam circa res — procul tamen ab ostentatione positas Pr. 4; neque consulem spero, qui est Cicero *C. Anton.* 9, 3, 94. quomodo sperare possumus illum oratorem perfectum? 10, 2, 9. non possum togam praetextam sperare, cum exordium pullum videam 5, 10, 71; quod — reum speraverint (*sic Z. de conj. Gesneri*; *vulg.* speravere) hac invidia opprimi posse (*reum*) 7, 2, 30. *cf. ib.* 42 *N.* cur autem non se quisque speret fore illum aliquem 12, 1, 31. nec speremus fore, ut aliena quisquam diu ploret 6, 1, 29.

**Spes.** quid (*genitivo*) plurali spes faciet? 1, 6, 26. α) spes (*inter pessimos affectus*) 5, 10, 34. *v.* Metus. Cupiditas; spes fallaces *Cic.* 6, 1, 27. sp. improbas 12, 1, 13. o meae sp. inanes 6, Pr. 12. 6, 2, 30. vana sp. 6, 4, 17. 12, 7, 7. melioris in posterum spei 6, 5, 7. spem quam optimam 1, 1, 1. β) *c. Genit.* a) *subj.:* in quo spem unicam senectutis reponebam 6, Pr. 2. in pueris elucet spes plurimorum 1, 1, 2. paulatim et superiorum spes erit 1, 2, 29. fit spes aliqua clementiae 9, 2, 90. ad omnium spes honorum admotus 6, Pr. 13. dabit mihi spem bonae indolis 1, 3, 2. circa jus nostrum spe modestiae attentior 4, 5, 21. tanquam inde fuerit spes impunitatis 7, 2, 32. una spe suspensos recordationis 10, 6, 6. hinc spes roboris 2, 4, 6. dum veniae (*de conj.;*

*Libri* venia et) spes est 12, 6, 3 *N. cr.* ut transeundi spes non sit, magna tamen subsequendi dignitas 12, 11, 28. *cf.* 1, 2, 26; una Quintiliani mei spe nitebar 6, Pr. 9. spes in futurum innocenter victuri, et in aliquo usu futuri 7, 4, 18. in qua (*materia*) ad spem oratoris simus aggressi 2, 8, 12 *N. cf.* 1, 1, 3. γ) *per varios Casus:* sed haec spes adhuc: illa majora 6, Pr. 11. Quid igitur ex libidine ac luxuria spei? 12, 1, 8. spes in arduo est 1, 10, 8. et voluntatem spes facit 5, 10, 50. in pueris elucet spes plurimorum, quae cum aetate emoritur 1, 1, 2; ille huic spei destinatus 1, 1, 7. acrem quam maxime curam spei futuri oratoris impendat *ib.* 3; spem de illo quam optimam capiat 1, 1, 1. quae tantas spes decerpat 6, Pr. 10. minimum spei mihi dederit 2, 4, 7. *cf.* 1, 3, 2. quam spem accusator habeat 6, 1, 3. *cf.* 12, 1, 13. vix se prima elementa ad spem tollere effingendae, quam summam putant, eloquentiae 1, 2, 26. quo animo (dederit), id est, num in aliquam spem suam 7, 4, 23. *cf.* 10, 7, 19. supra spem 3, 7, 16; [te omnium spe (*Codd.* spes) Atticae eloquentiae candidatum 6, Pr. 13.] spe distringitur (*mens*) 12, 1, 7 *v.* Cura. ut non fallamus vana spe litigantem 12, 7, 7. vana spe exultet 6, 4, 17. *cf. supra β.*

**Spica.** imitatae spicas herbulae 1, 3, 5.

**Spiculum.** sp. in corpore inventum 5, 10, 51. *cf.* 5, 12, 2. sp. (*signum memoriae*), si de proelio dicendum esset 11, 2, 29.

**Spina.** humus spinis cooperta piscium 8, 3, 66. spinae male illi sit (*Sp.* illisit) (*in epigr. Virg.*) 8, 3, 28 *N.*

**Spiritus.** I) *proprie.* α) circumfusus nobis sp. 12, 11, 13; tuum fugientem sp. 6, Pr. 12. Deum esse sp. omnibus partibus immixtum 7, 3, 5. β) *quod spirando trahitur.* a) *c. Adj.* sp. nec brevis, nec parum durabilis, nec in receptu difficilis 11, 3, 32. graviorem sp. 1, 11, 7. est et longus et plenus et satis clarus sp., non tamen firmae intentionis ideoque tremulus 11, 3, 55. *cf.* 63. *v.* Longus. sp. cum spatio pertinax, tum labori non facile cessurus 11, 3, 40. ructuosos sp. *Coel.* 4, 2, 123. b) *per varios Casus:* ultra quam ullus sp. durare possit 8, 2, 17. si calor ac sp. tulit 10, 7, 13; *Genit.:* quo plus quodque (*verbum*) spiritus habet, auditu pulchrius 8, 3, 16. illam distinctionem, *Litora*, protinus altero sp. initio insequar 11, 3, 38. una quaed. sp. ac soni intentio 11, 3, 45. *v.* Sensus. spiritus meatum 7, 10, 10. ipsius sp. modo 9, 4, 125; *Accus.:* tibiae, eod. spiritu accepto, alium clausis, alium apertis foraminibus — sonum reddunt 11, 3, 20. sp. nec crebro receptus concidat sententiam: nec eo usque trahatur, donec deficiat. Nam et deformis est consumti illius sonus *etc.* 11, 3, 53. longiorem dicturis periodum colligendus est sp. *ib.* majorem partem spiritus in loquendo per nares effundere *ib.* 56. finditur et sp. objectu aliquo *ib.* 21. pulso subito sp. *ib.* 80. spiritum recipere sine intellectu morae 11, 3, 39. si inscite recipiatur (*sp.*) *ib. cf.* 110. *v.* Recipio. tibiarum, quae graviorem sp. reddunt 1, 11, 7. inter juncturas sermonis revocabitur (*sp.*) 11, 3, 53. spiritum rumpente (*Sp.* velut spiritu erumpente) protinus indignatione 4, 3, 5 *Z.* suspendere spiritum 1, 8, 1. sp. sustinentes 9, 4, 68; *Ablat.:* velut corpus sp. agitante caret 9, 2, 4. *v.* Pondus. excitat, qui dicit sp. ipso (*i. e. viva voce*) 10, 1, 16 *H.* II) *transl.* α) non idem mentis ac spiritus in dicendo concipere singulis tantum praesentibus 1, 2, 29. ex magnitudine rerum spiritum ducat 1, 8, 5. *v.* Sublimitas. (*vis ingenii*) magis concitata et [alti] spiritus plena 10, 1, 44 *v.* Altus. spiritus magnificentia 10, 1, 61; totus inanis est labor, nisi ceterae quoque partes hoc velut spiritu (*i. e.*

*memoria*) continentur 11, 2, 1. β) c. *Attributis:* quod coeli libertas *etc.* sublimem animum et beatiorem sp. parent 10, 3, 22. *v.* Animus. vel plura justo concipiens interim sp. 2, 4, 4. instinctis divino sp. vatibus 12, 10, 24. elatum abunde sp. et audaces sententias 10, 1, 104. cetera majoris operae ac spiritus relinquendo 1, 9, 6. quanto majore sp. de divinis rebus quam humanis loquendum est 12, 2, 20. erunt infirma, nisi majore quod. oratoris sp. impleantur 5, 13, 56 *N.* jam paene poetico sp. 8, 3, 80. validior sp. nostros sinus tendat 12, 10, 37.

**Spiro.** vivere hominem, qui spirat; et spirare, qui vivit 5, 9, 6; quibus (*literis*) nullae ap. eos (*Graecos*) dulcius spirant 12, 10, 27.

**Splendidus.** cultus omnibus honestis debet esse splendidus et virilis 11, 3, 137.

**Spolio.** a cive se spoliari malle quam ab hoste venire. *Fabricius.* 12, 1, 43. spoliata a praetore templa 6, 1, 3. velut carne spoliati artus 5, 12, 6.

**Sponda.** praeclaras contubernales ab omnibus spondis transversas incubare *Coel.* 4, 2, 123 *N.*

**Spondeo.** spondeo, spondere 1, 6, 7. facit spondeo, spopondi *ib.* 15.

**Spondeus.** sp. longis duabus 9, 4, 80. sp. (*in clausulis*), quo plurimum est Demosthenes usus, moram semper per se habet; optime praecedet eum creticus *ib.* 97. est quodd. in ipsa divisione verborum latens tempus, ut in pentametri medio spondeo, qui, nisi alterius verbi fine, alterius initio constat, versum non efficit *ib.* 98. duo spondei non fere jungi patiuntur *ib.* 101. minus gravis erit sp., praecedente pyrrhichio *ib.* sp. iambo recte praeponitur *ib.* 99. ne dactylus quidem spondeo bene praeponitur *ib.* 102. bacchius — spondeum ante amat *ib.* melior fiet praecedente sp. (*rhythmus*) *ib.* 110. *cf.* 111. affectamus tumorem, qui spondeis atq. iambis maxime continetur *ib.* 140; Pythagoram concitatos — juvenes, jussa mutare in spondeum modos tibicina, composuisse 1, 10, 32.

**Sponsio.** *v.* Interdictum.

**Sponte.** sinus ab humero recte velut sp. delabitur 11, 3, 144. ut numeri sp. fluxisse videantur 9, 4, 147 *v.* Pluo. omnia sp. proveniunt 12, 10, 79. *v.* Requiro. illos nec — sp. judicioque plausisse 8, 3, 4; rationem sp. quad. sequatur (*varietas argumentorum*) 5, 10, 125. an se ipsa sua sp. jecisset 7, 2, 24. interim sp. nostra velut donantes (*omittamus*) 3, 6, 8.

**Sportula.** sportulam dictare 11, 3, 131.

**Squaleo.** arma squalere situ ac rubigine 10, 1, 30.

**Squalidus.** producere ipsos, qui periclitentur, squalidos 6, 1, 30.

**Squalor.** *v.* Sordes; deterso rudis seculi squalore 2, 5, 23.

**Stabilis.** dochmius — stab. in clausulis et severus 9, 4, 97. omnes ii (*pedes*), qui in breves excidunt, minus erunt stabiles *ib.* 106. quoque (*pedes*) sunt temporibus pleniores longisque syllabis magis stab. *ib.* 83. primam stabilem et tres celeres (*syllabas habet paeon pr.*) *ib.* 111. *v.* Claudus.

**Stagnum.** lenibus stagnis similes (*oratores Rhodii*) 12, 10, 19.

**Statim.** α) in ipsis st. elementis 1, 1, 24. *cf.* 12, 10, 27. ut illa st. prima 9, 2, 47. in T. Livii primo st. 9, 2, 37. primum st. tem-

γ) *per varios Casus:* in causis simplicibus singulos st. causarum esse 3, 6, 91. *cf.* 7, 5, 4 *Z.* ex conjuncta propositione plures quaestiones ac status 7, 1, 9. erit st. ex prima depulsione, sed fiet ab accusatore 3, 6, 17. st. fieri a respondente *ib.* 14. quando st. ab accusatore nascatur *ib.* 13. quaestio, ex qua nascitur st. 3, 11, 2. st. ex quaestione oritur 3, 6, 72. status in hoc omne genus materiae iid., qui in causas, cadunt 3, 5, 16; qualitatem alterius status instrumentum 7, 1, 62 *N.*; necessitatem hos st. exequendi 3, 6, 16. fuerunt, qui facerent quinque st. 3, 6, 51. — sex *ib.* 53. — septem *ib.* 54. — octo *ib.* 55. an eum (*statum*) semper is faciat, qui respondet *ib.* 13. *cf.* 92. alios quoque leges hae recipiunt st. 7, 4, 25 *N.* ad eum potius st. reducenda (*judicatio*) 7, 3, 36; cum omnis causa contineatur aliquo st. 3, 6, 1. idque (*praecogitare plura*) est tutius stilo 12, 9, 20 *S.* sub hoc st. sunt generales quaestiones 7, 6, 12. *cf.* 7, 4, 16; Quid sit status? 3, 6, 1—12. Unde ducatur? *ib.* 13—30. Quot et qui status? *ib.* 31 *seqq.* De statuum cognatione 7, 10, 1—4.

**Stella.** ut stella luminis stilla credatur 1, 6, 35.

**Sterilis.** st. terrae Pr. 26. facile remedium est ubertatis: sterilia nullo labore vincuntur 2, 4, 6.

**Sterilitas.** agrorum sterilitate vexatus 8, 5, 22.

**Sterno.** iter stratum 2, 13, 16. stratum jacere 6, 1, 34.

**Sterto.** totis praecordiis stertentem *Coel.* 4, 2, 123. *v.* Strepo.

**Stigma.** si quis fugitivo stigmata scripserit 7, 4, 14 *N.*

**Stilla.** luminis st. 1, 6, 35 *v.* Stella.

**Stilus.** I) *instrumentum:* ut per illos velut sulcos (*tabellae*) ducatur st. 1, 1, 27. II) *actio scribendi:* De stilo 10, Cap. 3. tardior st. cogitationem moratur, rudis et confusus intellectu caret 1, 1, 28. sit primo vel tardus dum diligens st. 10, 4, 5. multus st. et assidua lectio 10, 7, 4 nisi multo st. vires acceperit (*eloquentia*) 10, 1, 2. facienda multo stilo forma est, quae nos etiam cogitantes sequatur 10, 6, 3. multo ac fideli stilo formetur oratio 10, 7, 7. in st. quamlibet properato 10, 3, 19. decurrere materiam st. quam velocissimo *ib.* 17; in iis, quae nobis ipsis paranda sunt, ut laboris sic utilitatis etiam longe plurimum affert st. Nec immerito M. Tullius hunc optimum effectorem ac magistrum dicendi vocavit 10, 3, 1. st. non minus agere, cum delet 10, 4, 1. st. intermissione paululum admodum de celeritate deperdit 10, 7, 24 cum st. secreto gaudeat *ib.* 16. st. lectione requiescit 1, 12, 4; imagines nonnunquam mora stili refrigescunt 10, 7, 14. proxima stilo cogitatio est 10, 6, 1. *v.* Cogitatio. quod tempus non tam stilo, quam inquisitioni instituti operis datum est Ep. ad Tryph. 1 *N.* exercendi stili 10, 5, 5. ad stilum secedet 1, 12, 12; sic stilo facultas continget, auditione judicium 2, 2, 11 *N.* *v.* Compono. decurrere per materiam st. quam velocissimo 10, 3, 17. narrare sermone puro — deinde eand. gracilitatem stilo exigere 1, 9, 2 *N.* idque (*praecogitare*) est tutius stilo 12, 9, 20 *S.* qui robur aliquod in stilo fecerint 10, 3, 11. in stilo dat aliquam cogitationi moram — manus *ib.* 19. III) *scriptum:* tam negligens st., ut emendationem non recipiat 2, 4, 13. qui a stilo non recedunt 6, 1, 42 *N.*; omisso speciosiore stili (*a. l.* illo, *quod fortasse non improbandum*) genere, ad utilitatem me summitto discentium 7, 1, 54 *N.* *et N. cr.*

**Stimulo.** stimulatos ab iis, quorum indulgentiores patres erant 4, 2, 74.

**Stimulus.** ad dicendum etiam pudor stimulos habet (*a. l.* addit) 10, 7, 16.

**Stipatio.** confertum esse (*orationem*) aggressionum et enthymematum stipatione 5, 14, 27.

**Stipendium.** an st. militi constituant 3, 8, 18.

**Stips.** fructum non ex stipe advocationum petet 1, 12, 18 *N.*

**Stipulatio.** ex stipulatione 4, 2, 6. *v.* Scriptum.

**Stlites.** 1, 4, 16 *N.*

**Stlocum.** 1, 4, 16 *N.*

**Sto.** I) *proprie.* *α*) stabitne mutus 10, 7, 2. stare diductum, vel rigidum, vel supinum, vel incurvum, vel humeris, ut luctaturi solent, ad occipitium ductis 11, 3, 160. stetisse oculis in terram defixis *ib.* 158. prolato dextro (*pede*) stare *ib.* 124. omni pede standum (*proverb.*) 12, 9, 18 *v.* Pes *extr.* cum in angusto quodam pulpito stans diceret *ib.* 130. varicare supra modum et in stando deforme est *ib.* 125. *v.* Sedeo. cum ductus est caecus secundum viam stare 8, 2, 20 *Z.* *v.* Caecus. II) *transl.* *α*) stetisse ipsum in fastigio eloquentiae 12, 1, 20. *β*) *de certantibus:* acie victa, in qua steterat 7, 2, 26; armatum ac velut in procinctu stantem (*oratorem*) 12, 9, 21. *cf.* 10, 1, 29. potest mater aliquando contra filium stare 11, 1, 64. pro Juba atq. Afris stetisse *ib.* 80. *γ*) *i. q. consisto, stabilis sum.* a) dum stat acies 6, 4, 17; stare jam remp. non posse 3, 8, 47. *cf.* 11, 1, 85; melius ultra quam citra stat oratio 8, 6, 76. nec intra initium stetit (*ars*) 10, 2, 8. si intra versus trimetros stetissent (*opera Terentii*) 10, 1, 99; deinde stat profectus, admiratio decrescit 1, 3, 5. impetus stetit 9, 4, 61; *deserui tempestatibus etc. impeditus*, id est, non per me stetit, sed per illud 3, 6, 78; an restitutio pro sublatione judicii stet (*Sp.* sit), et perinde valeat, ac si *etc.* 7, 1, 60 *N.* b) *adj. Ablat.:* stant mutuis auxiliis omnia 3, 4, 16. rerum naturam stare ordine 7, Pr. 3. qui (*judex*) alieno jurejurando stari (*a. l.* stare) quam suo mavult 5, 6, 4; scripto an voluntate standum sit 7, 6, 12. *cf.* 7. verbis an voluntate sit standum 7, 1, 49. *cf.* 3, 6, 100. 7, 10, 6; an restitutio pro sublatione judicii stet, et perinde valeat, ac si *etc.* 7, 1, 60 *N.*

**Stolidus.** quod nos honestum, illi vanum, ambitiosum, stolidum, verbis quam re probabilius, vocant 3, 8, 32. *v.* Gurdus.

**Stomachus.** I) *proprie:* st. ciborum diversitate reficitur 1, 12, 5, II) *transl.:* velut fatigatum intentione st. reficere 4, 2, 121. jucundissima sunt ex his omnibus lenia, et, ut sic dixerim, boni stomachi 6, 3, 93. compositus non ad animum judicis, sed ad stom. litigatoris 12, 9, 12. plus stomacho quam consilio dedit 11, 1, 117. *v.* Animus. et, bono sane stomacho, contenti sunt 2, 3, 3 *N.*

**Strages.** *v.* Caedes.

**Strangulo.** balteus nec strangulet, nec fluat 11, 3, 140; fauces tumentes strangulant vocem, obtusae obscurant *ib.* 20. quae curam fatentur — velut laeto gramine sata strangulant 8, Pr. 23.

**Strenuus.** *v.* Fortis.

**Strepitus.** quae si aliter dicta essent, strepitu ipsum judicem ad custodiendum patronum excitassent 4, 2, 58. oratio non descendet ad strepitum digitorum 9, 4, 55.

**Strepo.** [ex sono, strepere (*Z.* stertere) 1, 6, 38]; omne convivium obscenis canticis strepit 1, 2, 8.

**Stricte.** stricte robusteque dicendi 5, 12, 18.

**Strictim.** nunc de ceteris artibus str. subjungam 1, 10, 1.

**Stridor.** quarum (*consonantium S.*) tristior etiam, si binae collidantur, stridor est 9, 4, 37. qui spiritum cum stridore non recipiunt, sed resorbent 11, 3, 55.

**Stringo.** narrationis loco rem stringat, et contentus indicare, quid facti sit 4, 2, 128; *Partic.:* qui (*Demosth.*) est strictior multo (*quam Cic.*) 12, 10, 52 *v.* Grandis.

**Structura.** I) in structuris lapidum impolitorum 8, 6, 63. in structuris saxorum rudium 9, 4, 27. II) *in verbis:* ubi — structura sola variatur 8, 6, 67. (*oratio*) structura caret 8, 5, 27. str. quaed. vocum 1, 10, 23. *v.* Dimensio.

**Struo.** si tesserulas, ut ait Lucilius, struet 9, 4, 113; deinde proxima subnectens struxerit orationem 7, 10, 7. dum proxima dicimus, struere ulteriora 10, 7, 8. ex praepositione et duobus vocabulis dure videtur struxisse Pacuvius 1, 5, 67.

**Studeo.** I) *de omni opera:* famae modo studenti 3, 6, 63. se studuisse petitioni Sulpicii contra honorem Murenae 11, 1, 69. in quam rem studendum sit 12, 6, 6. quidam pictores in id solum student, ut — sciant 10, 2, 6; potentiorem facere linguam Lat. studebant 1, 5, 60. *cf.* 5, 12, 21. II) *de opera, quae literis datur.* α) *simpliciter:* computamus annos, non quibus studuimus, sed quibus viximus 12, 11, 19. Demosthenes diligenter ap. Andronicum, hypocriten, studuit 11, 3, 7. studere amplius 6, Pr. 4 *N.* ita demum studere liberos suos, si quam frequentissime declamaverint 2, 7, 1 *N.;* comminui (*Sp.* consumi) studentem in his artibus 1, 12, 14 *Z.*; id multos a proposito studendi fugat, quod quidam sic objurgant, quasi oderint 2, 2, 7 *N.* studendum semper et ubique 10, 7, 26. si non nisi refecti *etc.* studendum existimaverimus, semper erit, propter quod nobis ignoscamus 10, 3, 29. β) *c. Dat.:* cum Latinis studebimus litteris 1, 12, 6. medicinae studuit 7, 2, 17.

**Studiose.** legere antiquos studiosius 3, 6, 62. Theophrastus de rhetorice diligenter scripsit: atque hinc vel studiosius philosophi 3, 1, 15.

**Studiosus.** α) *c. Genit.:* honesti studiosus 11, 1, 79. ipse earum rerum (*i. e. signorum, tabularum etc.*) st. 9, 2, 62; illa minora, in quibus maxime studiosi ejus rei fatigantur 1, 6, 32. quorum simplex color tam sui studiosos habet 12, 10, 3. Lysiam *etc.* parum studiosos ejus (*compositionis*) fuisse 9, 4, 16. st. dicendi 2, 13, 1. st. eloquentiae 5, 10, 122. st. musices 1, 10, 12. rei st. non verba rebus aptavit, sed res extrinsecus arcessit, quibus haec verba conveniant 8, 3, 30. st. ejus (*rhetorices*) 3, 1, 2. st. sapientiae Pr. 2. *cf.* 12, 1, 19. sermonis, cujus proprie st. fuit 10, 1, 114. β) *simpliciter ad literas pertinet:* juvenem st. alioqui 10, 3, 32. *cf.* 12, 11, 31. ne quid studiosi requirant 2, 10, 15. nota sunt jam studiosis haec lumina 12, 10, 62. facile est studiosis judicare 10, 1, 45. ratio, quae non eorum modo scientia — studiosos instruat Pr. 23. *v.* Alienigena; non forensem contentionem sed studiosam (*a. l.* studiosorum) disputationem 11, 1, 70.

**Studium.** I) *Sing. de omni opera ac voluntate.* α) *c. Adj.:* acri st. adjutus 10, 6, 4. st. assiduum 2, 13, 15. st. jam tum non coacti 6, Pr. 10. huic contrarium st. 8, 5, 32. non minore st. continetur haec facultas quam paratur 10, 7, 24. Peripatetici st. se quod. oratorio jactant 12, 2, 25. st. perpetuo opus est 1, 1, 10. st. pertinaci Pr. 27. opus est st. praecedente 8, Pr. 29. pravum quodd. st. 2, 15, 37. β) *c. Genit.:*

st. juris 2, 8, 7. 12, 3, 11. componendi studio ductus 9, 4, 76. st. discendi voluntate — constat 1, 3, 8. qui hoc imitandi studio petet *ib.* 2. quibus loquendi magis quam orandi st. fuit 9, 4, 110. *cf.* 6, 4, 8. cum in aliis omnibus inter scriptores summa dissensio est, tum in hoc praecipue videtur mihi studium quoque diversa tradendi fuisse 3, 6, 22. *γ) per varios casus.* a) *Nominat.:* erat plurimum studii 10, 1, 128. *v.* Doctrina. cum (*hoc studium*) antiquitus — ap. omnes duraverit 1, 10, 30. nihil ars, nihil st., nihil profectus ipse profuerit 12, 5, 2. scidit deinde se st., atque inertia factum est, ut artes plures esse viderentur Pr. 13. *v.* Disciplina. b) *Genit. et Dat.:* bona ingenii studiique 12, 5, 2. *cf.* Pr. 27; multum pietas confert studio 2, 9, 2; in judiciis vulgo fas habetur, indulgere aliquid st. suo 3, 8, 13. c) *Accusat.:* hic (*sic Codd., Z. de conj.* huic, *Sp.* huc) st. plurimum (*Sp. om.*) adhibendum 8, Pr. 16 *N. cr. v.* Judicium. nec advocati studium sed testis *etc.* afferat fidem 10, 1, 111. *cf.* 4, 1, 7. huic (*sermoni*) st. et incrementum dederit utilitas 3, 2, 1. plus in hoc studii dederunt 12, 2, 19. musicen tantum non studii modo verum etiam venerationis habuisse 1, 10, 9. astrologia, nullum exigens actum, sed ipso rei, cujus studium habet, intellectu contenta 2, 18, 1. d) *Ablat.:* eod. studio, ingenio, doctrina praeditum 12, 1, 10. ad profectum opus est st. non indignatione 10, 3, 15. laboratam congestamque dierum ac noctium st. orationem 12, 6, 5. qui sit st. nihil consecutus 1, 1, 3. aetatem multo st. ac labore consumunt 2, 20, 4. st. exercitata velocitas 5, 10, 123. si — cum cura et st. fecerimus 10, 7, 29. operam juvandae studio memoriae dabit 11, 2, 41. ut sint carissimi, studio merebuntur 2, 9, 2. artem et nitorem et quidquid studio paratur 11, 3, 10. quantum natura studioque valeat memoria 11, 2, 50. haec quidem ex arte, illa vero ex st. 10, 7, 7.

II) *Plur., peculiariter de opera, quae artibus impenditur.* *α) c. Adj.:* st. dilata, abrupta 6, Pr. 14. periclitantem commendat dignitas, st. fortia *etc.* 6, 1, 21. ab institutis st. 10, 1, 91. de nostris st. (*i. e. eloquentia*) 12, 11, 15. perseverantibus st. 12, 10, 79. prima st. 2, 3, 10 *v.* Profectus. st. secreta 2, 18, 4. 12, 6, 4. *β) c. Genit.:* aliarum quoque disciplinarum st. ingredienda sunt 1, 10, 2. st. literarum minus Lacedaemone quam Athenis honoris merebantur 3, 7, 24. st. sapientiae 12, 2, 8. st. dicendi 1, 2, 25. 2, 20, 2. *γ) per varios Casus.* a) *Nominat.:* aut condicio aut studia multorum 6, 3, 34. st. quoque (*sunt, unde argumentum sumi possit*) 5, 10, 27 *N.* quae post finem (*agendi*) st. Pr. 22. st. multo plus secreti desiderant 1, 2, 11. st. nullo magis quam spe gaudent 2, 4, 13. cum st. praestent, ut — etiam praeteritis seculis vixisse videamur 12, 4, 2. quid st. referant, computare 1, 12, 17. b) *Genit.:* qui sit studiorum eorund. 6, 4, 21. omnium in literis st. antiquissimam musicen extitisse 1, 10, 10. quid longa st. aetas facit 10, 7, 4. *ars st.* (*stridorem efficit*) 9, 4, 37 *N.* certum st. delectum 2, 8, 7. ad exhortationem st. 12, 11, 24. omnis st. fructus 8, Pr. 26. *cf.* 12, 6, 3. 12, 11, 4. in omni st. genere valetudo necessaria 10, 3, 26. *cf.* 1, 4, 5. st. initia 1, 1, 23. st. labores 12, 1, 8. *cf.* 1, 12, 8. omnem fero st. materiam 10, 1, 129. in illo st. more 12, 2, 18. emendatio pars st. longe utilissima 10, 4, 1. *cf.* 10, 2, 14. st. secessus 10, 5, 16. assiduus st. exactor 1, 3, 14. st. hortator 10, 3, 23. st. perniciosissima hostis 2, 2, 10. c) *Dat.:* necessaria studiis 3, 1, 3. quo — st. magis propitium numen est 4, Pr. 5. est sua etiam st. infantia Pr. 21. agrorum nimia cura *etc.* multum studiis auferunt 12, 1, 6. quantulum st. impartimur 12, 11, 18. quae si omnia studiis impenderentur 12, 11, 19. *cf.* 2, 4, 3.

post impetratam st. meis quietem Pr. 1. studiis moribusque praepositus 2, 2, 14. *v.* Mos. praesidentes st. deae 10, 1, 91. cujus (*operis*) tractatus plenissimam st. gratiam refert 12, 11, 29. nonnullam operam his st. accommodaturos 1, 10, 15. libro, quo st. ordinem dedimus 10, 5, 1. d) *Accusat.:* ne studia, qui amare nondum potest, oderit Pr. 20. velut st. inter nos conferebamus 4, Pr. 1. praecipue in se converterunt st. Apollodorus Pergamenus et Theodorus Gadareus 3, 1, 17. deserta ab his st. sapientiae 12, 2, 8. aut mores excolendi aut studia 4, Pr. 3. st. ejus formare Pr. 5. quae (*st.*) erudiendis juvenibus impenderam *ib.* 1. aliarum disciplinarum st. ingredienda sunt 1, 10, 2. Aeschines intulit eo st. Athenarum 12, 10, 19. si quis haec st. utilitate sola metiatur 12, 11, 29. cum proferenda sunt st. 1, 2, 19. e) *Ablat.:* mores oratori studiis erunt excolendi 12, 2, 1. nec suo nisu st. insistunt 1, 12, 10. de st., quibus puer instituendus est *ib.* 19. non virtute ac st., ut haberentur philosophi, laborabant Pr. 15; ab institutis st. deflexit 10, 1, 91. nihil in st. parvum est 10, 3, 31. cum sit in st. praecipuum scribere ipsum 1, 1, 28. in st. longior labor 3, 6, 65. qua (*lectione*) nihil est in st. minus laboriosum 12, 3, 8. cum ad eas in st. vires pervenerit puer 2, 2, 1. quantum in st. jam effecerit 2, 1, 7. in st. magis vacabit unus uni 1, 2, 9.

**Stulte.** continuone si ille st. cogitavit, nobis quoque st. dicendum est 9, 2, 84. *cf.* 5, 13, 46. 6, 3, 7. st. interrogaverat 6, 3, 71; illud stultissime praecipitur 5, 13, 9.

**Stultitia.** (*risus*) habet sedem in deformitate aliqua et turpitudine: quae, cum in aliis demonstrantur, urbanitas; cum in ipsos dicentes recidunt, stult. vocatur 6, 3, 8. *v.* Risus. st. suam perdocent 1, 1, 8.

**Stultus.** α) *simpliciter.* a) *Masc.:* st. atque ab omni prorsus usu dicendi remotus 3, 11, 24. st. decipi potest 5, 7, 26. non fiet unquam st. orator 12, 1, 4. neminem malum esse nisi st. eund. *ib.* illud nisi stultis non accidit 7, 3, 23. cum antea stultissimus esset 6, 3, 97. *v.* Aridus. Rudis. b) *Neutr.:* rerum vitia sunt commune, stultum *etc.* 8, 3, 57. *v.* Communis. st. erat monere 4, 1, 11. in rebus apertis argumentari tam sit st., quam in clarissimum solem mortale lumen inferre 5, 12, 8. quo quid stultius? 9, 2, 82. stultissimum quaerere, ad quam (*eloquentiae faciem*) se recturus sit orator 12, 10, 69 *v.* Primus; *Plur.:* palam stulta 5, 13, 16. ead. quae, si imprudentibus excidant, st. sunt; si simulamus, venusta creduntur 6, 3, 23. subabsurda constant stultis simili (*a. l.* stultissima) imitatione 6, 3, 99 *N. cr.* quae fortia, dum dicuntur, videbantur, stulta, cum laeserunt, vocantur 12, 9, 13. *v.* Ridiculus. β) *c. Subst.:* fecit dubitationem ejus stultiorem 6, 3, 71. stulta themata 2, 10, 6.

**Stupeo.** stupere gaudio Graecus *Coel.* 9, 3, 58. stupent novitate 12, 6, 5. st. immobili rigore 9, 3, 101; torpentes aut stupentes (*hoc verbum spurium putavit Sp.*) oculi 11, 3, 76 *N. cr.* vultus stupens *ib.* 159.

**Stuprator.** decem milia, quae poena stupratori constituta est, dabit 4, 2, 69. *cf.* 7, 4, 42.

**Stupro.** ingenuum stupravit, et stupratus se suspendit 4, 2, 69.

**Stuprum.** ubi quis pudenda queritur, ut st., praecipue in maribus 11, 1, 84.

**Suada.** suadae medulla *Enn.* 2, 15, 4 *N.*

**Suadeo.** α) *simpliciter:* suadere *etc.* (*non sunt figurae*) 9, 1, 23. suadere, si quid consulet princeps 3, 8, 70. *v.* Dissuadeo. in eo, cujus li-

bera mutatio est, diu roget et suadeat 7, 4, 30. cui quisque suadet 3, 8, 42. actio ex parte blanda et suadenti similis 7, 4, 27. suadentium gravis (*vox*) 11, 3, 64. *v.* Moneo. suasuris de pace, bello *etc.* haec duo esse praecipue nota voluit (*Cic.*), vires civitatis et mores 3, 8, 14; qua sit auctoritate suadendum 1, 11, 12. suadendi (*Sp.* persuad.) artificem 2, 15, 18 *Z.* in causa suadendi 3, 8, 28. formam suadendi habent (*Panegyrici*) 3, 4, 14. suad. officium 2, 4, 24. suad. ratio 3, 8, 14. 12, 2, 16. quid orator faciet in suadendo, nisi utilitate perspecta 2, 20, 8. in suadendo et dissuadendo tria primum spectanda, quid sit, de quo deliberetur; qui sint, qui deliberent; qui sit, qui suadeat 3, 8, 15. suadendo sublimius aliquid senatus, concitatius populus — poscunt 8, 3, 14. suadendo *etc.* personas idoneas damus 9, 2, 30. *β*) *c. Accusat.:* honesta suaserunt 10, 1, 84. contraria suasisse iis, quae — dixerat 6, 3, 44; cum suaderet bellum Atheniensibus 6, 5, 7. ut si (*Sp.* si cui) quis profectionem suaserit 7, 3, 33 *Z.* C. Caesari regnum suadentes 3, 8, 47. scelera suadentibus (*Sp.* pers.) 2, 15, 17 *Z.*; quae honeste suaderi Caesari possent 3, 8, 42. *γ*) *seq. ut, ne:* suadebimus, ut laudem humanitatis potius — concupiscat 5, 13, 6. qui suadet, ne praecipitetur editio Ep. ad Tryph. 1. *δ*) *seq. Inf.:* ne hoc quidem suaserim, uni se alicui proprie addicere 10, 2, 24. multo magis suadeam ediscere 2, 7, 2; huic omittere totum actionum laborem ac — ad scribendum potius suadebo convertere 11, 2, 49. firmis judiciis suaserim et antiquos legere 2, 5, 23. an jam testato rursus suaderet, ordinare suprema judicia 6, 3, 92.

**Suasor.** suasoris finis est utilitas ejus, cui quisque suadet 3, 8, 42. qualis esse suasor in consiliis publicis privatisve poterit, tot rerum, quibus praecipue civitas continetur ignarus 12, 3, 1.

**Suasoria.** 3, 5, 8. hae, personis modo adjectis, suasoriae erunt 2, 4, 25. fere omnis s. nihil est aliud quam comparatio 3, 8, 34. *cf.* 26. exhortativus (*status*), qui est suasoriae proprius 3, 6, 47. *cf.* 49. (*laudativum genus*) habet quidd. simile suasoriis 3, 7, 28 *N.* suasoriis accedere tertiam partem ex conjectura 8, Pr. 9. ad suasorias usque irrumpunt (*grammatici*) 2, 1, 2. *cf.* 8. error circa suasorias in plerisque declamatoribus 3, 8, 58. in suasoria breviore prooemio debemus esse contenti *ib.* 10. haec (*i. e. qualia sint*) et in suasoriis tractari 7, 4, 2. *v.* Controversia; suas. duplices 3, 8, 20. s. triplices *ib.* 33. De suasoria 3, Cap. 8.

**Suasorius.** pars deliberativa, quae ead. suasoria dicitur 3, 8, 6. s. materiae 2, 10, 1. 11, 1, 48.

**Suaviloquens.** suaviloquenti ore Cethegum fuisse *Enn.* 11, 3, 31.

**Suavis.** accentus quoque cum rigore quodam, tum similitudine ipsa minus suaves habemus 12, 10, 33. s. appellatio literarum 11, 3, 35.

**Suavitas.** flebilem s. 11, 3, 170. suavitatem habeat narratio 4, 2, 107. emendata cum suavitate vocum explanatio 1, 5, 33. sit lectio cum suav. quad. gravis 1, 8, 2. eloquendi suavitate an inventionum acumine clariorem 10, 1, 83. orationis s. 11, 3, 154. non oris modo s. sed narium quoque *ib.* 16. *cf.* 6, Pr. 11.

**Sub.** I) *de loco.* *α*) *c. Accus.:* duo medii (*digiti*) sub pollicem veniunt 11, 3, 93. quod sub oculos venit 5, 9, 14. *v.* Oculus; sub idem nomen cadunt 8, 3, 56; qui patrimonium non pararunt, sub diem quaerunt (*Sp.* subinde) 8, Pr. 29 *N. et Z.* *β*) *c. Ablat.:* s. aqua diu pressi 11, 3, 53. qui s. humero dextro ad sinistrum ducitur balteus *ib.* 140; s. persona

6, 1, 26 *v.* Persona, *in.* II) *transl.* *α*) dividetur, qui s. uno miscebatur, labor 2, 1, 13. s. eod. magistro eruditi 2, 17, 33. *β*) s. conatu 6, 4, 8. s. qua lege 7, 4, 38. s. nomine meo Pr. 7. 7, 2, 24. s. pacto abolitionis 9, 2, 97; s. una quaestione plures esse rationes 3, 11, 6. s. hoc etiam statu sunt generales quaestiones 7, 6, 12.

**Subabsurdus.** quo Cic. utitur, subabsurdum 1, 5, 65. ut verbo Ciceronis utar, dicimus aliqua subabsurda 6, 3, 23. *v.* Stultus.

**Subassentior.** manus subassentientibus humeris movetur 11, 3, 100.

**Subcoeno.** Galba de piscibus, qui cum pridie ex parte adesi, et versati postera die appositi essent, Festinemus, alii subcoenant (*a. l.* succoenant), inquit 6, 3, 90 *N. cr.*

**Subditicius.** v. Subdo.

**Subdo.** id nobis acriores ad studia dicendi faces subdidisse 1, 2, 25; in horum trium locum subditae quattuor legales 3, 6, 54. libros tanquam subditos (*Sp.* subdititios) summovere familia 1, 4, 3 *Z.*

**Subduco.** subducenda etiam pars aliqua tunicae 11, 3, 140 *N.* nos quaerimus illa, tanquam lateant, seseque (*Sp.* semper, seque) subducant 8, Pr. 21 *Z.*

**Subeo.** I) *proprie:* nunquam tecta subeamus 2, 16, 6. II) *transl.* *α*) *i. q.* *aggredior:* interim etiam fallendus est judex, et variis artibus subeundus 4, 5, 5. *β*) *i. q.* *suscipio:* affectus, quos non ut advocati sed ut passi subimus 11, 1, 55 *N.* cognituram male dicendi subire 12, 9, 9. magna responsi invidia subeunda est 12, 1, 14. in subeundo negotio 4, 1, 7. has partes subit 6, 1, 24. plures subire personas 10, 1, 71. poenam subire 7, 2, 42. quantum onus subiturus sit 6, 1, 45. *γ*) *i. q.* *accido:* duo pariter subierunt incommoda 5, 10, 100. hinc illa quoque exercitatio subit comparationis 10, 4, 5. post subeat ratio collocandi 10, 4, 5. *δ*) *de mente i. q.* *incido:* si non subirent velut otiosum animum aliae cogitationes 11, 2, 33. *cf.* 3, 8, 41. majora intellectu velut parum apertos ad percipiendum animos non subibunt 1, 2, 28. personae subeunt 11, 2, 17.

**Subinde.** loquentes de ornatu subinde, quae sint vitanda similia virtutibus vitia, dicemus 8, 3, 58. in causa s. dicentibus, Celsinam de re cognovisse 6, 3, 85. ne legem quand. suis quoque s. liberis daret 11, 1, 83. nec languescere patiuntur s. aliqua notabili figura excitatum 9, 3, 27. nonnullos s. aliquid etiam spatiantes 11, 3, 135. suis locis s. subjecimus 11, 1, 7. ut nos s. tentemus 11, 2, 34; *v.* Sub.

**Subito.** s. fronte conficta 12, 3, 12. subito defecerit, an longiore valetudine consumtus 7, 2, 14. quae s. dicenda erunt 11, 3, 12. *cf.* 10, 3, 30. quae s. effusa sunt 10, 7, 7. si inventa sunt s. 4, 5, 4. quae s. sunt nata 10, 6, 5. *cf.* 12, 3, 2. pulso s. spiritu 11, 3, 80. *v.* Cito.

**Subitus.** ut subitis ex tempore occurrant 10, 7, 30. ad s. casus 10, 3, 3. s. indignatione 11, 3, 103. s. mors 7, 2, 14. innumerabiles accidunt s. necessitates 10, 7, 2. *cf.* 22. sub. pugna, non praeparata 7, 1, 35. s. silentium 12, 5, 3; non percussor ille subitus erumpet? 6, 2, 31.

**Subjaceo.** quaestiones velut subjacentes 3, 6, 91; *c. Dat.:* causam, cui plurimae subjacent lites 3, 6, 27. *cf.* 41. subjacet utilitati etiam illa defensio 7, 4, 12. quantitas plerumque eid. (*qualitati*) subjacet 7, 4, 41. huic subjacet (*a. l.* *subjecta est*) virtus aperte ponendi rem ante oculos 8, 3, 81.

**Subjectio.** (*fig. ap.* Cornif.) 9, 3, 98. illa, ut ait Cic., sub oculos subj. 9, 2, 40.

**Subjicio.** I) *proprie:* cur laxiorem sinum sinistro brachio non subjiciamus 11, 3, 146. opus, quod oculis subjicitur 2, 18, 2. signandis rebus ac sub oculos subjiciendis 8, 6, 19. *v.* Oculus. II) *transl.* α) *simpliciter.* a) probationes, quae credibilem rationem subjectam habent 5, 12, 13. *v.* Ratio. statum, per quem subjecta res intelligitur 3, 6, 21 *N.* b) *in alius locum:* si quis falsum aliquid subjecerit 12, 3, 3. (*testes*) subjici ab adversario solent 5, 7, 12. suspicione subjecti petitoris non carebit 4, 2, 96. subjecisse mariti testamentum 9, 2, 73. pro illo actu subjiciunt res 3, 6, 28. belle subjicitur pro eo, quod neges, aliud mordacius 6, 3, 74. c) *i. q.* *adjicio:* quem locum ad literam subjeci 9, 1, 25. post orationis *etc.* figuras tertium quend. subjecit locum *ib.* 36. si cetera ex diversis naturis subjiciat 8, 3, 60. his in universum praedictis, partes subjiciam 5, 8, 7. subjectis probationibus 4, 4, 7. cum, genere posito, subjicitur species 4, 5, 27. praeparatio aut confirmatio, perinde ut cuique conveniunt, subjicienda 5, 13, 58; *imprimis in dicendo:* subjecit, quod multo esset improbius 9, 2, 22. cum, exposito rerum ordine, subjicimus: De his cognoscitis 4, 4, 9. *cf.* 3, 8, 23. 4, 2, 74. non expectare responsum et statim subjicere *etc.* 9, 2, 15. in altercatione maxime necessarium est omnium personarum *etc.* habere notitiam: alioqui — aliis subjicientibus, plerumque fatue modo (*erit*) accedendum 6, 4, 8 *N. cr.* β) *c. Dat.* a) *i. q.* *adjungo:* si sulfuri et gutturi subjicerent in genitivo literam o mediam 1, 9, 3. (*Q*), quae ad conjungendas demum subjectas sibi vocales est utilis 12, 10, 30. *cf.* 1, 7, 26. B literae absonam et ipsam S subjiciendo 12, 10, 32. *cf.* 1, 7, 20. *v.* Praepono. an sit utique narratio prooemio subjicienda 4, 2, 24. singulisne quaestionibus essent loci subjiciendi 5, 13, 59. b) *i. q.* *facio potestatis alicujus:* ut in alia omnia subjectus sit 7, 1, 21. subjectus fortunae 1, 12, 18. *cf.* 2, 15, 12. ne universam domum periculo subjiceret 7, 1, 53. *v.* Obtineo; quam differentiam subjicere sibi quisque, qui animum attenderit, potest 11, 3, 150; eloquendi de rebus civilibus subjectis sibi 2, 15, 22 *N.* omnia subjecisse oratori videtur Aristoteles *ib.* 16. *cf.* 19. 2, 21, 19. 23. materiam ei (*rhetoricae*) res omnes — subjecimus 3, 1, 1. *cf.* 2, 21, 4. 5; quarum (*rerum*) quae esset observatio, suis locis subinde subjecimus 11, 1, 7. *cf.* 5, 10, 53. 74. 11, 3, 56. huic subjicitur ille in pestilentia commissator 3, 6, 26 *N.*; confirmatio *etc.* eisd. cedere possunt, quibus subjiciuntur 5, 14, 6 *N.* Cic. genus et speciem a finitione deducit, et iis, quae ad aliquid sunt, subjicit 5, 10, 62. quae cum sint argumentis similium rerum subjecta 4, 3, 15 *N.* cui quartam partem adjiciunt quid. imitationis, quam nos arti subjicimus 3, 5, 1 *N.* etymologiae subjicere omnem nominis causam 1, 6, 38. quem locum proximo libro subjecimus evidentiae 9, 2, 40. finitioni subjecta maxime videntur genus, species *etc.* 5, 10, 55. *cf.* 3, 6, 38. omnes species, quae sunt generi subjectae *ib.* 57. *cf.* 8, 6, 1. fas, justum *etc.* subjicii possunt honestati 3, 8, 26. Cic. judicium subjecit inventioni 3, 3, 6 *N.* subjiciunt eam (*qualitatem*) juridiciali 3, 6, 33. qui vocabulum, sive appellationem, nomini subjecerunt, tanquam species ejus 1, 4, 20 *N. cr.* est certum de nomine, sed quaeritur, quae res ei subjicienda sit 7, 3, 4. dicere apte plerique ornatui subjiciunt 1, 5, 1. ut eam (*finitionem*) quidam conjecturae, quid. qualitati, quid. legitimis quaestionibus subjecerint 7, 3, 13. *cf.* 3, 6, 38.

**Subjungo.** α) *simpliciter:* nonnunquam communicantes aliquid inexpe-

ctatum subjungimus 9, 2, 22. nec semper contrapositum subjungitur 9, 3, 83. quos continuo subjungam 8, 4, 29. *cf.* 5, 10, 42. quae dicit, quae subjuncturus est, quae ultra spectanda sunt 10, 7, 9. breviter subjungam, quemadmodum *etc.* 5, 12, 1. *cf.* 4, 2, 13. nunc de ceteris artibus, quibus instituendos — pueros existimo, strictim subjungam 1, 10, 1. *cf.* 4, 2, 30. *β*) *c. Dat.:* utri duorum antecedentium sermo subjunctus sit 7, 9, 9. Quid? Horatius frustra Tyrtaeum Homero subjungit? 10, 1, 56. ne fortiori subjungatur aliquid infirmius, ut sacrilego fur *etc.* 9, 4, 23. cui (*contraposito*) commodissime subjungitur et ea species, quam distinctionem diximus 9, 3, 82. memoriam in ordine partium quidam dispositioni subjunxerunt 3, 3, 10. ut aliquando subjungatur expositioni — summa collectio 4, 4, 2. nonnulli certa sibi initia destinent, quibus aliquid diserti subjungendum sit 2, 11, 5. qui judicium inventioni subjungerent 6, 5, 1. *cf.* Pr. 22. narrationibus non inutiliter subjungitur opus destruendi confirmandique eas 2, 4, 18. *cf.* 4, 2, 84. 4, 3, 4. 4, 4, 1. huic parti subjungatur licet, per comparationes *etc.* 1, 5, 45. *cf.* 4, 2, 82. 7, 4, 24. 10, 7, 33. compositae (*voces*) aut praepositionibus subjunguntur — aut e duobus quasi corporibus coalescunt 1, 5, 65. probationibus uniuscujusque rei (*affectus*) recte subjungitur 6, 1, 53. narratio prooemio subjungitur 4, 2, 28. *cf.* 3, 9, 5. ratio subjungitur proposito 5, 14, 4. uni rei multiplex ratio subjungitur 9, 3, 96. cum singulari pluralis subjungitur *ib.* 8. cum verbo idem verbum plus significanter subjungitur *ib.* 67. cum aliae (*vocales*) subjunguntur aliis 9, 4, 34.

**Sublatio.** I) an restitutio pro sublatione judicii stet 7, 1, 60 *Z.* II) *i. q. arsis. v.* Positio.

**Sublimis.** I) *Posit.* *α*) *simpliciter.* a) *Masc.:* subl. et gravis et grandiloquus saepe ad vitium 10, 1, 66. Trachalus plerumque subl. et satis apertus fuit *etc. ib.* 119. *v.* Nitidus. b) *Neutr.:* hic in sublime etiam currit (*Amb.* 1. cucurr.) et ad summum non pervenit nisu sed impetu 8, 4, 9. *v.* Elatus. Erectus. Speciosus. illa sublimia spatiosas clarasque voces habent 9, 4, 136 *N.* sublimia non abrupta 12, 10, 80. si quis sublimia humilibus misceat 8, 3, 60. sublimia ingredi, lenia duci 9, 4, 139. praecipitia pro sublimibus 12, 10, 73. *v.* Gravis. *β*) *c. Subst.:* subl. actio *opp.* causae summissae 11, 3, 153 *v.* Laetus. subl. animum et beatiorem spiritum 10, 3, 22. tam s. fastigium 2, 17, 3. genus s. dicendi 11, 1, 3. orationem s. 8, 3, 74. *v.* Floridus. sensus subl. variique 12, 10, 36. s. spiritus 10, 5, 4. clara atq. sublimia (*verba*) 8, 3, 18. a sermone tenui subl. nitidumque discordat (*verbum*) *ib.* *v.* Orno. II) *Compar.:* quibus gravitas et cothurnus et sonus Sophoclis videtur esse sublimior 10, 1, 68. suadendo sublimius aliquid senatus, concitatius populus poscunt 8, 3, 14. jam sublimius illud pro Archia 8, 3, 75. *v.* Doctus.

**Sublimitas.** I) *proprie:* ea corporis sublimitas erat 12, 5, 5. II) *transl.:* et sublimitate heroici carminis animus assurgat, et ex magnitudine rerum spiritum ducat 1, 8, 5. praecipue ex his oritur sublimitas, quae audaci et proxime periculum translatione tolluntur, cum rebus sensu carentibus actum quend. et animos damus 8, 6, 11. ab his (*poëtis*) in rebus spiritus et in verbis subl. petitur 10, 1, 27. *v.* Impetus. Nitor. Proprietas.

**Sublimius.** *Adv.* alia subl., alia pugnacius dicenda 9, 4, 130.

**Subnecto.** ut inventioni judicium subnecterent 3, 3, 5 *N.* deinde proxima subnectens orationem struxerit 7, 10, 7.

**Suborno.** subornatum testem 5, 7, 32.

**Subruo.** *v.* L a b e f a c t o.

**Subscribo.** quod censores de ceteris subscripserunt 5, 13, 33; subscribere audita 12, 8, 8.

[**Subsecivus.** *v.* S u b s i c i v u s.]

**Subsellia.** *in judiciis:* s. adversarii 5, 7, 32. cum turba laudantium destituunt subsellia 6, 4, 6. subs. in basilicam transferrentur 10, 5, 18. inter ipsa s. didicisse 12, 8, 2. transire in diversa s. 11, 3, 133. inter s. minores advocatos interroget 12, 3, 2. subito ex s. fugit 6, 1, 48. advocato adversis s. sedenti 11, 3, 132. *cf.* 6, 1, 39.

**Subsequor.** I) *proprie:* hic s u b s e c u t u s quomodo t r a n s i e r i t, utrum rate an piscatorio navigio, nemo sciebat *Coel.* 6, 3, 41. II) *transl.:* non longe Latina s u b s e q u i debent et cito p a r i t e r i r e 1, 1, 14. ut t r a n s e u n d i spes non sit, magna tamen est dignitas s u b s e q u e n d i 12, 11, 28.

**Subsicivus.** haec temporum velut subsiciva (*Sp.* subsec.) *a. l.* succisiva 1, 12, 13 *N. et S.*

**Subsideo.** in schola minore subsideat 2, 1, 3.

**Subsido.** saepe subsidere impetum dicendi prooemio, narratione, argumentis 3, 8, 60 *N.* *v.* F i r m o.

**Subsidium.** subs. mihi diligentia comparavi *Cic.* 11, 1, 19.

**Subsisto.** qui ad summa n i t e n t u r, — qui — protinus c i r c a ima s u b s t i t e r i n t Pr. 20; ubi lacrimae substiterint? 11, 1, 54. nonnunquam subsistere (*in dicendo*) 4, 5, 20. subsistit omnis sententia 8, 5, 27. si nihil refert, brevis an longa sit ultima, idem pes erit; verum nescio quo modo s e d e b i t hoc, illud s u b s i s t e t 9, 4, 94 *N.*

**Substantia.** subst. ejus (*hominis*) sub oculos venit, ut non possit quaeri, an sit? 7, 2, 5. aut de s u b s t. controversiam esse aut de q u a l i t a t e 3, 6, 39. v e r b a ipsa — sine rerum s u b s t. 2, 21, 1 *N.* quos ingenii i g n i c u l o s, quam s u b s t. placidae et altae mentis ostenderit 6, Pr. 7 *N.* (*figuras*) sine subst. (*a. l.* sententia) sectari 9, 3, 100; huic ejus (*rhetorices*) substantiae maxime conveniet, rhetoricen esse bene dicendi scientiam 2, 15, 34. *cf.* Pr. 21. ipsam significare substantiam 2, 14, 3.

**Substituo.** substitutus heres erat 7, 6, 9. personarum, quas ipsi substituimus 3, 8, 54. substituitur mutua accusatio 7, 2, 9. fortuna saepe substituitur culpae 7, 4, 15; Cic. his (*libris rhetoricis*) pulcherrimos illos de Oratore substituit 3, 6, 60.

**Substringo.** omissa s u p p l e r e, effusa s u b s t r i n g e r e 10, 5, 4.

**Subsulto.** compositio multis clausulis concisa subsultet 9, 4, 42. ne sermo subsultet imparibus spatiis ac sonis 11, 3, 43.

**Subsum.** subesse aliquid, de quo ambigitur 3, 6, 80. subesse artem aliquam 11, 2, 9. fiducia igitur appareat *etc.*, utique si auctoritas subest 11, 3, 155. hic subest velut latens persona, temporis et qualitatis tacita vis 3, 5, 9. subest ratio 9, 3, 6. etiamsi nulla subsit alterius verbi similitudo 6, 3, 54; tenso (*collo*) subest labor 11, 3, 82. eis (*orationibus*) subest natura et vera vis 10, 2, 11. *cf.* 11, 3, 5; subesse aliquid e x hac exercitatione puerili 1, 11, 19.

[**Subsurdus.** vox subs. (*sic vulg.*, *Sp. ex optt. Codd.* surda, *Z. conjec.* absurda) 11, 3, 32 *N.*]

**Subterfugio.** subterfugi 1, 5, 68.

**Subtexo.** his subtexitur argumentatio 4, 2, 13. si subtexantur protinus aliqua 4, 4, 4.

**Subtilis.** *α*) *de hominibus:* subt. atque elegans Lysias 10, 1, 78. illi s. magistri 12, 10, 51. s. praeceptor 1, 4, 25. vir alioqui subt. et in plurimis admirandus 3, 11, 22. *β*) *de rebus:* subtile, quod ἰσχνὸν vocant 12, 10, 58. *v.* Plenus. narrare, quae salsa sint, in primis est subtile et oratorium 6, 3, 39. subt. et crebra argumentatio 2, 5, 8. subt. haec et ad morem Dialecticorum formata conclusio 7, 3, 14. s. nimium divisiones 4, 2, 2; subtilior illa ex simili translatio 6, 3, 61.

**Subtilitas.** affectata s. 3, 11, 21. circa propria ac differentia magna s. 7, 3, 26. s. Calidii 12, 10, 11. interiora velut sacri hujus adeuntibus apparebit multa rerum s. 1, 4, 6. illa Hyperidis pro Phryne difficillima Romanis subt. 10, 5, 2. locos ex intima naturalium quaestionum s. remotos 1, 4, 4. subtilitatis affectatio Pr. 24. ne amore subtilitatis vim suam perdat 10, 2, 19. subtilitatis argumenta 2, 17, 14. plus exigunt subtilitatis, quae accidunt in dicendo vitia 1, 5, 17. cujus (ὀρθογραφίας) ars totam subt. in dubiis habet 1, 7, 1. sectas ad tenuitatem suam vires ipsa subtilitate consumet 12, 2, 13. nimia subtilitate lapsi 11, 3, 107.

**Subtiliter.** magnifice an subt. dicere 8, 3, 40. *cf.* 2, 8, 15. qui (*Sp. inser.* id) s. quaeret, aliquid spectabit ultra 7, 1, 59; *Compar.:* concludere subtilius 12, 2, 25. examinasse s. lineas 12, 10, 4.

**Subtraho.** *α*) necessaria cum periculo subtrahuntur 4, 2, 44. ne judicium Marsi subtraham 6, 3, 108. subtrahendae S literae 9, 4, 38. subtrahet narrationem 4, 2, 8. in quibus verba decenter pudoris gratia subtrahuntur 9, 3, 59. subtractum verbum aliquod satis ex ceteris intelligitur *ib.* 58. *β*) *c. Dat.:* necessaria orationi subtrahunt verba 8, 2, 19. nullum ornatum iis subtrahendum 5, 14, 34. *v.* Insero; ut se legum actionibus subtrahat 7, 4, 39. nec se unquam oneri subtrahet 12, 9, 21.

**Subvenio.** si causa laborabimus, persona subveniat, si persona, causa 4, 1, 44.

**Subverto.** tota haec ars orandi subvertitur 9, 4, 3. adv. desertores scripta (*lex*) non potest nisi optione subverti 7, 7, 6. per quae fere omnia Cicero praejudicia, quae de Cluentio videbantur facta, subvertit 5, 11, 13. *v.* Confirmo.

**Succedo.** I) *α*) *simpliciter:* quotiens discessit aemulatio, succedit humanitas 11, 1, 16. cum geminatum onus succedentes premat 2, 3, 2. ipsam qualitatem aut in summo genere consistere, aut in succedentibus 3, 6, 39. *cf.* 41. *β*) *in locum alicujus:* succedere in eorum locum, a quibus sibi liberi tradantur 2, 2, 4; in locum lacrimarum ejus ipse successit 6, 1. 25. *cf.* 6, 5, 10. quomodo pugnam ineuntibus tot simul metus laborum *etc.* exciderint, nisi in eorum locum pietas *etc.* successerit 12, 1, 28. *γ*) *c. Dat.:* his successere multi 3, 1, 13. *cf.* 6, 3, 55. Aesopi fabellas, quae fabulis nutricularum proxime succedunt 1, 9, 2; *i. q. in locum alicujus:* haec ipsa S litera, ab his nominibus exclusa, in quibusd. ipsa alteri successit 1, 4, 14. *cf.* 1, 11, 5. quidquid eorum alteri succedet 1, 5, 45; *i. q. subjicior:* quae omnia succedunt legitimis quaestionibus 3, 6, 71 *N.* *cf.* 3, 9, 1 *N.*

3, 10, 4; *i. q.* s u s c i p i o: qui labori isti successerint 2, 1, 13 *N.* [his ipsis operibus, in quae (*Domitianus*) donato imperio successerat (*sic omn. Codd.; Lips. conj.* secesserat) 10, 1, 91 *N. cr.*] II) *de felicitate:* res tota magis Graecos d e c e t, nobis minus s u c c e d i t 1, 6, 70.

**Successor.** successores Alexandri 12, 10, 6.

**Successus.** ut s u c c e s s u m extemporalem consequi c u r a non possit 10, 7, 13. nec superior s u c c e s s u c u r a m remittebat 1, 2, 24.

**Succinctus.** horum scientia succinctus 12, 5, 1. *v.* P r o n u s.

**Succurro.** 1) *auxilio:* statim, si non succurratur, perituris 10, 7, 2. figura laboranti compositioni variata saepe succurrit 9, 4, 117. II) *in mentem:* ut quidque succurrit 4, 1, 53. *v.* O c c u l t o. ut de libris totis et auctoribus, ut succurrit, mentiantur 1, 9, 21. in quibus (*actionibus*), si recte facta esse, quae objiciuntur, d i c i non potest, illud s u c c u r r i t, Non est male tractare *etc.* 7, 3, 2. *cf.* 9, 2, 84; mihi cuncta r i m a n t i et talis quaed. ratio s u c c u r r i t 3, 4, 6. quo magis miror, hanc quoque succurrisse Plinio curam, ut — juberet 11, 3, 148. quibus similia possunt cuicunque etiam e x cotidiano sermone succurrere 8, 3, 81. *cf.* 9, 2, 60. 11, 1, 77.

**Succus.** I) vario f l o r u m ac s u c c o r u m genere 1, 10, 7. ut (*quincunx*) terrae succum aequaliter trahat 8, 3, 9 *Z.* II) *transl.:* nudae illae artes — omnem s. ingenii bibunt Pr. 24. historia alere orationem quodam uberi jucundoque s. (*a. l.* suco) potest 10, 1, 31 *N. cr.*

**Sudarium.** cum frontem sudario tergeret 6, 3, 60. sudario frontem siccari 11, 3, 148.

**Sudes.** *v.* Pilum.

**Sudo.** in mancipii redhibitione sudare (*a. l.* suadere) 8, 3, 14 *N cr.* bene sudantes (*actores*) 12, 8, 3. in sudata veste 11, 3, 23.

**Sudor.** ut assueta gymnasiis et oleo corpora — quaerant unctores suos nudumque sud. 11, 3, 26; maximus patronis circa testimonia est sudor 5, 7, 1. litigatoribus suis illum modo ambitiosum declamandi s. praestitisse 6, 4, 6 *N.* *v.* F a t i g a t i o.

**Sufficio.** α) *simpliciter:* interim sufficere illos minores 2, 3, 3. sufficiant igitur haec 2, 20, 10. *v.* P l a c e o. sed haec exempli gratia sufficient 9, 2, 56. *cf. ib.* 19. 12, 1, 44. quod contra legem sufficit 4, 2, 73. neque enim potest judex credere, satis esse ea p o t e n t i a, quae non putamus ipsi s u f f i c e r e 5, 12, 8. suff. prima divisio 3, 6, 67. imitatio per se ipsa non sufficit 10, 2, 4. aliquando sufficiunt intentio ac ratio 5, 14, 17. per se non suff. (*signum*) 5, 9, 10; sufficiebant alioqui libri duo 5, 7, 7. patronos non suffecisse 11, 1, 77. abunde lucis spatia sufficiunt 10, 3, 27. non videntur tempora suffectura 2, 5, 3; sufficit, quod adversarius non probat 5, 13, 16; *c. Inf.:* sufficit dicere 4, 2, 41. *cf.* 7, 3, 9. 12, 5, 6. β) *c. Dat.:* nec iis, quibus ad evitanda vitia judicii s a t i s f u i t, s u f f i c i a t imaginem virtutis effingere 10, 2, 15. ac mihi quidem sufficeret hoc genus 5, 10, 90 *N.*; semel peccasse *etc.* absolutioni sufficit 7, 4, 31. accusationibus etiam mediocres suffecerunt 5, 12, 3. ne s u s c i p i e n d a e quidem plures sunt causae, quam quibus s u f f e c t u r u m se sciat 12, 9, 15. Ciceronis quidem vel una pro Cluentio quamlibet multis exemplis sufficiet oratio (*a. l.* sufficeret, *Sp.* suffecerit) 6, 5, 9. *cf.* 8, 4, 4. ut inventioni, dispositioni *etc.* una sufficiat (*animus*) 10, 7, 9. vires, quae sufficiant labori certaminum 10, 3, 3. sufficere officiis civilibus 10, 3, 11. summis operibus suffecturae vires 2, 4, 33. *v.* P a r. pronuntiatio vel scenis suffectura 10, 1, 119. sufficere solatio

6, Pr. 9. medium potest esse, quod et prioribus et sequentibus sufficiat 9, 3, 63. *v.* Repugno; nec quisquam, qui sufficientia sibi (modica autem haec sunt) possidebit, hunc quaestum sine crimine sordium fecerit 12, 7, 9; quod opus cuicunque discendo sufficiet 1, 9, 3. *γ) c. Praepos. ad:* ad quod si vires non suffecerint 12, 1, 32. tot disciplinis in diversum tendentibus, ad quas nec mens, nec corpus *etc.* sufficiat 1, 12, 1. ad omnium ornandi virtutum exemplum vel unus sufficit 8, 3, 66. ad docendum judicem non sufficiat 12, 8, 1. *cf.* 2, 1, 6. 2, 10, 2; quosd. non magis sufficere in aliquo graviore actu, quam *etc.* 12, 2, 14. in veris quoque suff. conscientia 11, 1, 17. [in quibusd. sufficere modo intentionem modo depulsionem 8, Pr. 9 *v.* Intentio.]

**Suffoco.** suffocatur (*a. l.* suffocata) saepe (*vox*) 11, 3, 51 *N. cr.*

**Suffragium.** cum candidatus coram eo suffragium ab alio peteret 6, 3, 47. Fabricius Cornelium Rufinum — consulem suffragio suo fecit 12, 1, 43. competitorem patrem in suffragiis vicerat 7, 1, 29 *N.*

**Suffragor.** si cogitatio non suffragetur 11, 3, 121. si memoria suffragatur 11, 2, 45. non suffragabitur tempus *ib.* 48; ornata est pronuntiatio, cui suffragatur vox facilis *etc.* 11, 3, 40.

**Suffugium.** haec deverticula *etc.* suffugia sunt infirmitatis (*a. l.* infirmitati) 9, 2, 78.

**Suffundo.** quad. voluptate suffusi (*oculi*) 11, 3, 76.

**Suggero.** ea res suggeret materiam interrogationi 5, 7, 8. vim occultam suggerunt 1, 10, 7.

**Suggestio.** schema per sugg. (*a. l.* subjectionem) 9, 2, 15 *N.*

**Sui.** *α) Genit.:* aliquid sui afferre 3, 1, 7. quasi objurgatio sui est 11, 3, 49. minime sui contemtor 12, 1, 20. sui jactantem 11, 1, 50. quorum simplex color sui studiosos habet 12, 10, 3. *β) Dat.:* sibe scriptum in multorum libris est 1, 7, 24; sibi ipsi responsio (*fig.*) 9, 3, 90. pes sibi ipse jungitur 9, 4, 103. juvenum sibi ludentium 6, 3, 16 *N.* In quod genus (*amphiboliae*) incidit Cic. loquens de C. Fannio: *soceri, quem — non admodum diligebat; praesertim cum ille Q. Scaevolam* sibi *minorem natu generum praetulisset.* Nam id sibi et ad socerum referri, et ad Fannium potest 7, 9, 12. *γ) Accus.:* civem Rom. esse se (*Sp.* se R. e.) 4, 2, 113. nec sese (*Sp.* se) ipsi gravant 1, 12, 10 *Z.* satis composuisse sese (*Sp.* se) ad dicendum 2, 6, 3 *Z.* *cf.* 6, 3, 88. 8, Pr. 21 *Z.* fructus illaborati offerunt sese 12, 10, 79. *cf.* 10, 1, 6. qui in iram concitat se 6, 2, 27 *N.* quasi dicat intra se ipsum 10, 7, 25 *N.* cum ipse sese conaretur occidere 5, 10, 69. imitatio per se ipsa non sufficit 10, 2, 4. *cf.* 7, 2, 41. nisi ex verbis atq. sententiis per sese id quaeritur 9, 4, 137. quae contra semet ipsa pugnent 5, 13, 30 *Z.* *v.* Ipse. Per. *δ) Ablat.:* in gravissimas poenas a semet ipsis induantur 12, 1, 3. audita secum referre 2, 2, 8 *v.* Cum. nihildum ipsae generare ex se queunt 1, 1, 36. qui in actione *Ibericas herbas*, se solo nequidquam intelligente, dicebat 8, 2, 2.

**Sulcus.** semina praemollitus fovet s. 2, 9, 3. ut per illos velut sulcos ducatur stilus 1, 1, 27.

**Sulfur.** — u in genitivo servat 1, 6, 22 *seqq.* si judicium his corruptis acrius adhibeas, ut fucinis sulfura 12, 10, 76 *N.*

**Sullaturit.** *Cic.* 8, 3, 82. *cf.* 8, 6, 32.

**Sum.** I) *i. q. exto:* non statim, quod esse manifestum est, etiam quid sit, apparet 3, 6, 81. *v.* Fio. *sub* Facio. *α) de personis:* Testes

erunt? 5, 13, 8. qui nisi fuisset, hodie te istic muscae comedissent 11, 3, 129; orator ille, qui nondum fuit, sed potest esse 12, 1, 24. eod. tempore Theodectes fuit 3, 1, 14. qui ante eum fuerant 12, 2, 19. qui postea fuerunt 10, 1, 38. *cf.* 11, 3, 143; sunt et alii scriptores boni 10, 1, 104. *cf.* 118. *β*) *de rebus.* a) cum esset grande convivium 11, 2, 12. frequentissime aut non sunt omnino, quae promittebantur, aut minus continent 12, 8, 12. *cf.* 9, 2, 107. quod si est 1, 4, 12. ultra id, quod est 11, 2, 3. hoc genus — ubi non est, desiderari solet 5, 7, 37; ars est utriusque 3, 1, 14. ut sit copia illa, ex qua — efficiant 2, 2, 12. in disputationibus, quae sunt de oratore 10, 3, 1. cum sit, ut dixi, divisio, ut *etc.* 5, 10, 23. exemplum Ciceronis, quod est pro Ligario 6, 3, 108. ut sit horror ille terribilis 11, 3, 160. non erunt hic separatae quaestiones 7, 6, 7. sit (*Sp.* fit) aliquando in uno verbo (*soloecismus*) 1, 5, 38 *Z.* quotiens erit ejus usus 4, 1, 72. hoc fuisse ad augendam eloquentiam genus exercitationis 2, 1, 9; cum sit C litera, quae ad omnes vocales vim suam perferat 1, 7, 10 *N.* sive est *assentior* — sive illud verum est 1, 5, 13 *N.* *avere* est enim 1, 6, 21 *N.* b) *in transitu:* Sunt quaed. veri similia 6, 3, 60. Est et incertae personae ficta oratio 9, 2, 37. Est et dochmius (*i. q.* *eod. pertinet*) 9, 4, 97 *N.* *cf.* 4, 2, 128. 7, 2, 25. 7, 3, 12. 8, 3, 89. Est laus et operum —. Est et locorum 3, 7, 27. Sunt et durae (*translationes*) 8, 6, 17. *cf.* 9, 4, 50. 12, 5, 5. Est in hac quoque parte Lucilii praeceptum 1, 7, 19. Est etiam quidam tertius modus 1, 4, 28. *cf.* 7, 2, 11 *N.* 10, 1, 44. Est enim quaed. praemunitio — quaed. confessio *etc.* 9, 2, 17. Nam est aliquis ac nescio an maximus etiam — fructus 2, 18, 4. Est autem quaed. inter hos status cognatio 7, 10, 1. *cf.* 9, 1, 10. Sunt tamen inscripti nomine Hermagorae libri 3, 5, 14. *etc.* 4, 2, 92.

II) *verbum copulativum.* *α*) si natura non prohibet, et esse virum bonum, et esse dicendi peritum 12, 1, 31. *cf.* 3, 8, 42. anno, quo erat consul futurus 6, 5, 4. qui futurus fuerit intestati heres 3, 6, 102. quod ἀποφθεγματικὸν vocat, et est, cum *etc.* 6, 3, 109. *cf.* 16. cogitatio est inter scribendi laborem extemporalemque fortunam media quaedam 10, 6, 1. incisum erit sensus non expleto numero conclusus 9, 4, 122. *cf.* 8, 3, 51. incipit (*figura*) esse quodammodo παρῳδή 9, 2, 35 *N.* *cf.* 7, 3, 34. totidem longis brevem praecedentibus palimbacchius erit 9, 4, 82. *cf.* 101. εἰρωνεία est et cum similes imperantibus — sumus 9, 2, 48. schemata, quae erunt per mutationem *etc.* 9, 3, 27; cur id ita sit 11, 1, 71. omnia quae sunt extra 10, 1, 119. quod palam est 7, 1, 52. ut ab eloquentia longissime fuerint 8, Pr. 3. male illi sit (*Sp.* illisit) *Virg. epigr.* 8, 3, 28 *Z.* *v.* Prope. nam est sacrilegium surripere aliquid sacri 7, 3, 24. lapidare quid sit, manifestum est 8, 2, 5. *cf.* 7, 3, 2; *in explicatione:* rerum duarum cognationem, quod est, ut idem valeant 9, 2, 105. προέκθεσιν, quod est dicere, quid fieri oportuerit *etc.* *ib.* 106. Hoc est (*Sp.* Est hoc), quod scriptor demonstrare non possit 7, 10, 7 *N.* *cr.* Hoc est *et* Id est *v. sub* Hic *et* Is. *β*) *c. Adjectivo junctum.* a) iidem sunt tamen 9, 1, 8. in iis ero brevior 9, 4, 2. erimus Graeca appellatione contenti 9, 2, 44. neque erit perfectus orator, nisi 12, 2, 31. hoc (*vultu*) supplices, hoc minaces *etc.* erimus 11, 3, 72. nemo expectet, ut tantum labore sit disertus 7, 10, 14. nemo tam demens fuerit, ut *etc.* 7, 1, 21. nisi forte tam hebes futurus est judex 4, 2, 66. erit plurimus in maximis quibusque *etc.* 12, 2, 27. summus ille quidem in his quoque fuerit, sed majoribus clarius elucebit 12, 1, 26. nescio an eum tunc beatissimum credi oporteat fore 12, 11, 7. is qui sit futurus consummatus undique 1, 10, 5.

praestantiorem — futurum fuisse 2, 17, 13. cui esse diserto vacet 11, 1, 50; et homo mortale erat (*in finitione*) 7, 3, 3. b) nec est orationis vera laus, nisi cum finita est 12, 9, 4. *cf.* 9, 4, 85. 10, 1, 115. non fuit hoc utile persuasioni, sed, quod est majus, homini fuit 11, 1, 11. non minus clarum, quam est in accusationibus, eloquentiae lumen 3, 8, 65. ut et amictus sit (*Copula simul et Praedicatum*) decentior, et protinus aliquid spatii ad cogitandum 11, 3, 156. duae natura breves positione sunt (*i. q. fiunt*) temporum quattuor 9, 4, 86. non minor erit eorum, qui vivunt, gloria 9, 3, 89. Sic erunt magna, non nimia, sublimia, non abrupta *etc.* 12, 10, 80. *cf.* 9, 2, 3. quanta sit futura tempestas 8, 4, 18. *cf.* 4, 2, 120. 11, 1, 75. ut non clarior futura fuerit spectantibus (*facies*) 8, 3, 63. hoc orationem magis deformem fore 9, 4, 15. c) ut eo sit credibilius, illa ab oratore non ficta 6, 3, 4. minus est, totum dicere, quam omnia 8, 3, 69. hoc sane frequentissimum est 4, 2, 130. quod rarum esse debet 4, 5, 7. in rebus apertis argumentari tam sit stultum, quam *etc.* 5, 12, 8. d) *in transitu:* Est alia, non quidem reticentia, sed tamen praecisa ante legitimum finem oratio 9, 2, 57. *cf.* 11, 3, 169. Est et nuda propositio —; est ratione subjecta 4, 4, 8. Sunt et illae paene totae ad deliberativum genus pertinentes 2, 4, 25. *cf.* 8, 3, 81. 9, 3, 20. Sunt inornata et haec 8, 3, 59. Est enim (*historia*) proxima poëtis 10, 1, 31. *cf.* 8, 5, 11.

III) *Conjunctivus aut Imperat.* α) sit modo, unde excidi possit 2, 4, 7. Nam quis erit hic Atticus? sit Lysias: hunc enim amplectuntur *etc.* 12, 10, 21. Sit incommodum — mox illud comparabimus commodis 1, 2, 15. intellectus hic sit operis non metus 12, 5, 4. pulcher aspectu sit athleta — idem certamini paratior 8, 3, 10. sit aliquis insidiatus tyranno 12, 3, 40. *cf.* 12, 1, 10. Sit enim accusatoris intentio, Hominem occidisti 3, 6, 17. *cf.* 1, 6, 32. Sit ergo aliquando, quod placeat 10, 4, 4. *cf.* 12, 1, 1. Sit igitur divisio rerum plurium in singulas 7, 1, 1. Sit autem signum navigationis, ut ancora 11, 2, 19. Sit tamen tradita et Latina (*gradatio*) 9, 3, 56 *N.*; nam neque dispositio sine eo, neque elocutio fuerit 3, 3, 6. *cf.* 12, 1, 29. β) sed esto, voluerit (*a. l.* voluit) 9, 2, 84. Sed esto, neque melius, quod invenimus, esse (*a. l.* sit), neque par: est certe proximus locus 10, 5, 6. exheres esto 9, 2, 34. *cf.* 7, 9, 9. 12.

IV) *seq. Relat.* α) *c. Indicat.:* Est et, quod appellatur a novis νόημα 8, 5, 12. *cf.* 8, 3, 55. At id quidem est, propter quod tropus est 8, 6, 66. primum sunt, quae imperitis quoque ad reprehensionem notabilia videntur 9, 4, 33 *N. cr.* plurima sunt, quae rebus nihil secum cohaerentibus inseruntur (*a. l.* inserantur) 4, 3, 16 *N. cr. cf.* 10, 2, 14. Sunt qui spiritum — non recipiunt, sed resorbent. Sunt qui — imitentur jumenta onere et jugo laborantia 11, 3, 55 *N.* β) *c. Conjunct.:* Sunt qui Propertium malint 10, 1, 93. *cf.* 5, 13, 58. 9, 3, 100. 12, 10, 49. Sunt qui hos μερικοὺς ἐπιλόγους vocent (*a. l.* vocant) 6, 1, 55 *N. cr. cf.* 2, 1, 13 *N. cr.* Sunt etiam, qui haec — tropos dicant (*Sp.* dicunt) 8, 6, 58 *Z. N. cr. cf.* 12, 10, 15 *N. cr.* Sunt autem, quibus nihil sit satis; omnia mutare *etc.* velint 10, 3, 11. et adhuc erit, qui putet esse figuram 9, 3, 87. dicebantur etiam nunc esse, qui facerent 11, 2, 51. Est quod principes deceat, aliis non concesseris 11, 1, 36. *cf.* 14. Erat enim, quod posset inter ridicula numerari 6, 3, 111. semper erit, propter quod nobis ignoscamus 10, 3, 29. *cf.* 5, 13, 50. Ac sunt quidam, qui — dicant 9, 2, 31. *cf.* 11, 1, 82 *N.*

11, 3, 60. cum est aliquid, cui responderi non statim possit 6, 4, 14. γ) *Nomine antecedente:* neque ulla est quaestio, quae non sit aut in re aut in persona 5, 8, 4. non enim proprium erat, quod daremus his, nomen 8, 6, 6. Est quodd. genus, quo veteres non utebantur 8, 5, 32. *cf.* 5, Pr. 1. 2. 8, Pr. 4. 8, 3, 63. 8, 5, 3. 9, 2, 90. 10, 7, 25. 11, 3, 92. 12, 2, 24.

V) *c. vi condicionali:* quia durum erat dicere, ut relinquerent 9, 2, 92. non enim longum tantum, sed etiam impossibile, aut potius infinitum est 5, 10, 18. optimum erat negare 7, 1, 34. *v.* Bonus III. quod ipsum satis erat 10, 6, 2. illud ad verbum ponere optimum fuerit 11, 2, 22. *cf.* 5, 10, 124. 10, 1, 37. foret enim optandum, pares *etc.* illi viro fieri 10, 1, 127. *cf.* 1, 10, 29. Quid enim futurum erat temporibus illis 10, 2, 4. *cf.* 7. si pejus aliquid futurum fuit 7, 4, 12.

VI) *c. Genit.* α) *personae:* illius sunt enim (*sc. verba*) 11, 1, 19. in epistolis, quanquam sunt utriusque 10, 1, 107. quorum et Santra est 12, 10, 16; unam partem (*legatae pecuniae*) ejus esse voluit, qui esset utilissimus civitati 7, 1, 38; *sc. res vel causa:* si quid in reum conveniet, accusatoris est efficere *etc.* 7, 2, 35. *cf.* 6, 1, 20. id jam iudicis est, non actoris 11, 1, 81. hoc autem hominis, illud rei est 6, 2, 21. prorsus negligentis aut pigri est 11, 3, 149. neque oratoris puto esse unquam praevaricari 9, 2, 87. *cf.* 12, 2, 10. (*jurare*) non patronorum esse sed testium 9, 2, 98. quae non sunt personarum nec causarum 4, 1, 30. β) *rei:* quorum sunt clamor, sonus, gemitus 7, 2, 46; est ipsa (*gradatio*) quoque adjectionis 9, 3, 55. cogitare simul optima ac deterrima, non magis est unius animi, quam *etc.* 12, 1, 4. non esse artis id, quod faciat, qui non didicerit 2, 17, 11. quod manifestae calumniae est 1, 5, 35. praeparatio *etc.* aliquando totius causae est 5, 13, 58. pessimae vero consuetudinis, libellis esse contentum 12, 8, 5. decoris illa sunt, ut *etc.* 11, 3, 69. illud insidiantis fortunae fuit, ut *etc.* 6, Pr. 8. esse eum omnium horarum 6, 3, 110. est et longus *etc.* spiritus, non tamen firmae intentionis 11, 3, 55. quae sunt inventionis 10, 1, 106. hujus esse loci potius 9, 3, 32. sunt alia hujus naturae, ut *etc.* 10, 1, 11. esse officii sui 4, 4, 3. *cf.* 6, 1, 10. operis nostri fuit 1, 10, 11. *v.* Opus. tota est ostentationis 3, 8, 63. communia utriusque s. partis 5, 13, 29. inartificialium probationum esse 5, 11, 43. alterum esse quantitatis, alterum qualitatis 9, 4, 46. mollire cubilia *etc.* nonnullius fortasse rationis est 2, 16, 16. quae sunt praesentis temporis 7, 2, 4. inter tropos vel figuras, quae sunt virtutis 9, 4, 26; ceteraque quae probandi refutandique sunt (*Sp. suppl. instrumenta*) 10, 1, 49; *Genit. pretii:* in verbis, sententiis *etc.* nonne humani ingenii modum excedit (*Homerus*)? ut magni sit (*Sp. adjic.* viri), virtutes ejus non aemulatione — sed intellectu sequi 10, 1, 50 *Z.*

VII) *c. Dat.:* eum, qui mihi sit orator, bonum virum esse oportere 12, 1, 3; Jul. Secundo clarissimum profecto nomen oratoris ap. posteros foret 10, 1, 120; erat mihi curae 7, 1, 4. *cf.* 9, 3, 74. 12, 1, 8. philosophiam ex professo ostentantibus, parum decori sunt plerique orationis ornatus 11, 1, 33. si judicibus ipsis aut gloriae damnatio rei, aut deformitati futura absolutio (*est*) 6, 1, 12. cujus rei esse documento 7, 1, 2. ad multos gestus est impedimento 11, 3, 142. *cf.* 5, 10, 123. (*mens*) multis malo futura 5, 9, 13. testimonio est 12, 1, 16. nescio an minimae legentibus futurum voluptati 3, 1, 2.

VIII) *c. Praepos. in.* α) *de personis:* cum ead. in nobis sunt, et in adversariis non sunt 9, 2, 49. mollis actio, qualem in Titio Cic. dicit

fuisse 11, 3, 128. *cf.* 171. 6, 3, 105. plurimum est in eo ingenii 10, 1, 117. *cf.* 115. 12, 1, 26. *β) de rebus maxime i. q. contineri:* a) plurimum est in eo, quale sit factum 7, 4, 37. Est in eo quoque nonnihil, quod *etc.* 9, 4, 65. *cf.* 84. in hoc eloquentiae vis est, ut 6, 2, 24. *cf.* 1, 5, 4. 12, 7, 7. in quo est et illa digressio 9, 2, 55. *cf.* 11, 3, 52. cum sit in his aut salus aut ignorantia 5, 5, 1. *cf.* 12, 10, 1. esse in omnibus utilitatis aliquid 10, 1, 57. quaed. in quibusd. non sunt 5, 10, 64. b) *c. Subst.:* pecunia, quae est in argento signato 5, 14, 26. pars probationum, quae est tota in arte 5, 8, 1. quod esse in causa oblivionis solebat 11, 2, 43. *v.* Causa. non in judiciis modo et contionibus rhetoricen esse 2, 21, 4. quae sunt in controversia 10, 5, 22. esse aliquid in delectatione 5, 8, 3. qua in disputatione nonnihil veri est 12, 10, 42. est totum (*vitium*) in elocutione 8, 3, 57. in epilogo est, qualem animum judex in consilium ferat 9, 1, 10. in qua (*exercitatione*) multum est 10, 3, 15. haec non sunt in ea forma, de qua nunc loquimur 9, 2, 27. Est et ille in hoc genere frequens error, ut putent *ib.* 85. constitutio est in lege, more, judicato, pacto 7, 4, 6. *cf.* 7, 3, 22. dignitatem, quae est in latitudine pectoris 11, 3, 141. quartus liber, in quo prooemii praecepta sunt, continet 11, 1, 59. in manibus plus fuisset quam in marmore 2, 19, 3. estque in ea (*memoria*) non dubie plurimum 11, 2, 1. Est enim haec in metalepsi natura, ut *etc.* 8, 6, 38. in natura verborum est — dicere 9, 3, 7. Est figura et in numero *ib.* 8. cuncta in officio erunt 10, 3, 9 *v.* Officium. in diversa fuisse opinione 1, 5, 38 *v.* Opinio. quod est in parte finitionis 9, 2, 105 *v.* Pars. sunt quaed. morae etiam in periodis 11, 3, 39. Est in pedibus (*compositio orationis*) 9, 4, 52. *cf.* 99. ut est in vetere proverbio 5, 11, 41. quae non sunt in quaestione 4, 3, 15. error est in re duplex 2, 3, 3. *cf.* 6, 4, 17. 9, 3, 88. quaestiones esse aut in scripto aut in non scripto 3, 5, 4. demonstrativae partis omnia sunt in hoc statu 7, 4, 3. omnes figuras in verbis esse 9, 1, 15. *cf.* 8, 3, 86. 9, 2, 45. 9, 4, 28. 32. 44. 10, 2, 27. 11, 1, 60. Est aliqua etiam in respondendo figura 9, 2, 12. *cf.* 6, 3, 72. 8, 6, 51. 10, 1, 115; Thebanos non omnes in Alexandri manu fuisse 5, 10, 117. neque enim sunt motus in nostram potestatem 6, 2, 29.

IX) *c. Praep. inter:* abdicatum quoque inter liberos esse 3, 6, 102. qui inter clarissimos sui temporis oratores fuit 6, 1, 47. Est emphasis etiam inter figuras 9, 2, 64. *cf.* 9, 3, 23. quod est inter conjunctas maxime personas 6, 2, 14. est et ipsum inter schemata 8, 3, 51. quod vitium non inter minima est 9, 1, 13.

X) *c. Praep. ab, apud, cum, pro: conjicit* est ab illo *jacit* 1, 4, 11. a pennis duabus hoc esse nomen *ib.* 12; quid apud posteros futurus sit 12, 11, 7. ut est ap. Afrum 9, 3, 79. *cf* 8, 3, 66. 9, 2, 99; esse cum eo, qui in scholis eruditur 1, 2, 9; esse pro certo 5, 12, 2. pro facto est, quidquid volumus 6, 1, 43. quae (*res*) est futura pro nobis 9, 2, 52. *cf.* 9, 4, 100. ut id pro rep. fuerit 7, 1, 35 *v.* Pro.

XI) *c. Praep. ex. α) originem significans:* (*dii*) qui sunt ex Chao 3, 7, 8. tertia est ex compositis 7, 9, 5. plurima ex eo cavillatio est 2, 17, 30. enthymema, quod est ex consequentibus 5, 14, 17. illud (*genus*), quod est ex enumeratione probationum *etc.*, et hoc, quod ex lacrimis 6, 1, 36. paeon, qui est ex choreo et pyrrhichio 9, 4, 96. *cf.* 47. 97. 110. 136. illa propria, quae ex loci positione ac munitione sunt 3, 7, 26. ex conjuncta propositione plures esse quaestiones ac status 7, 1, 9. *cf.* 3, 5, 7. 7, 101 *v.* Status. cum sit ex his rhetorice 3, 3, 14.

quod (*signum*) esse vel ex re tota potest — vel ex verbo aliquo 11, 2, 19. ea, quae sunt e singulis (*syllabis*) 1, 6, 4. cetera vitia omnia ex pluribus vocibus sunt 1, 5, 34. β) *ad aliquid pertinere:* quodsi necessitas exigit, non erit jam ex arte oratoria 4, 1, 22. est ex insequentibus 5, 10, 48. ex ead. fictione sunt 8, 6, 32. sunt et illa ex ead. natura 6, 2, 15. ex ead. parte figurarum additio et abjectio est 9, 3, 18. ex his visionibus illa sunt 6, 2, 32.

XII) *c. Adverbiis originem significantibus:* hic (*Sp.* hinc) Agrippa et Opiter *etc.* erunt 1, 4, 25 *Z.* ut posset hinc esse metus 6, Pr. 10. *v.* Hinc. ut sit inde ille avium concentus 5, 9, 16. *v.* Inde. id unde sunt nomina 11, 2, 31. *v.* Unde.

XIII) *c. Ablat.:* si esset numero alienorum 3, 6, 102. hoc est vel iisd. saepius repetitis — vel diversis 9, 3, 51. ut sint (*figurae*) membris aequalibus 9, 3, 80.

XIV) *Partic. Fut.* α) spes in futurum innocenter victuri et in aliquo usu futuri 7, 4, 18. ex causis factorum vel futurorum 5, 10, 33. plerumque respondere futura praeteritis 3, 8, 66. de futuris deliberamus (*ap. judices*) 3, 4, 7; futurum, ut omnia verreret *Cic. in Verr.* 6, 3, 55. β) oratorem futurum 10, 1, 35. f. poëta, historiarum scriptor 3, 8, 49. futurae mox artis primordia 12, 10, 3. f. claritatem promiserint 3, 7, 11. laudem f. 12, 11, 29. f. secula 10, 1, 92. f. tempus 11, 3, 21; ne futurum quidem oratorem nisi virum bonum 12, 1, 3. *cf.* 42. cum praesertim bonos homines bonasque causas tuenti non sit metuendus ingratus: quodsi futurus, malo tamen ille peccet 12, 7, 11.

XV) *frequenter auditur.* α) *in sententiis primariis.* a) Haec conjecturalia 7, 1, 53. ex illis enim, qui non risere, hic (*sc. est*), quem non dignata 9, 3, 8. optimum ergo in his sequi maxime recepta 9, 1, 9. *cf.* 9, 4, 139. Ex historia etiam urbanitatem ducere eruditum 6, 3, 98; *cf.* 1, 10, 49 *Z.* Plures etiam eloquentiae facies 12, 10, 69. Ergo translativum genus causae (*Sp.* est), ut comparativum et mutuae accusationis 3, 6, 75 *Z.* multum ingenii in Coelio et praecipue in accusando 10, 1, 115. Judicatio (*Sp.* est), an potuerit 3, 6, 71 *Z.* Servus, cum manumittitur, libertinus 7, 3, 27. Finitio igitur (*Sp.* est) rei propositae propria *etc.* enuntiatio 7, 3, 2 *Z.* Iidem argumentorum loci in causis proditionis *etc.* 7, 2, 53. utrique parti totidem modi 8, 3, 89. Id enim tale (*Sp.* est) monstrum, quale Horatius fingit 8, 13, 60 *Z.* Pejor hac *ὁμοιολογία* (*Sp.* est) *ib.* 52 *Z.* haec eloquendi observatio 8, 2, 22. *v.* Hic. nam omnis hic quaestio, an *etc.* 7, 4, 20. *cf. ib.* 5. 7, 1, 49. Spiritus etiam longior breviorque 11, 3, 15. circa propria ac differentia magna subtilitas 7, 3, 26. diversus tamen usus 8, 3, 17. *cf.* 4, 1, 21 *Z.* 7, 3, 25. quo plus quodque (*verbum*) spiritus habet, auditu pulchrius 8, 3, 16. in verbis sermonis vis 9, 4, 26; premere tumentia *etc.* duplicis operae 10, 4, 1. *cf.* 9, 4, 25. Illud prorsus oratoris 9, 4, 121. *cf.* 11, 3, 178. Reliqua jam aequitatis (*Sp. adj.* sunt) 7, 1, 62 *Z.* illud nimiae superstitionis 9, 4, 25; cum haec omnia fecerimus, felices tamen (*sc. erimus*), si — judex conceperit 11, 3, 3 *N.* b) *imprimis ap. Partic. Pass.:* Occisus (*Sp.* est), utrum ferro an igne? 6, 1, 18 *Z.* studendum semper et ubique 10, 7, 26. nec volubilitate nimia confundenda, quae dicimus 11, 3, 52. *cf.* 6, 1, 49. 7, 3, 27. 9, 4, 117. 11, 1, 65. β) *in sententiis pendentibus:* fuit igitur brevitas illa tutissima, quae ap. Livium in epistola ad filium scripta 10, 1, 39. *cf.* 7, 4, 35 *Z.* quod etiam, detractis ceteris virtutibus, suo genere plenum 12, 10, 59. Erit ergo obscurior etiam,

quo quisque deterior 2, 3, 9 justum omne continetur natura vel constitutione, quod secundum cujusque rei dignitatem (*sc. sit*, *quod dat a. l.*) 7, 4, 5 *N. cr.* si innocens, si bene meritus, si spes in futurum innocenter victuri et in aliquo usu futuri (*sc. est*) *ib.* 18. tempore vel diurno, cum testes plures; vel nocturno, cum major difficultas (*sc. est*) 7, 2, 44. *cf.* [5, 13, 27 *Z.*] 12, 1, 26. quis tam procul a literis, quin *etc.* 7, 1, 46. neque video, quae justior acquirendi ratio (*sc. sit*) 12, 7, 10. qui judicis animus, intuiti 10, 3, 15. rimari necessarium est, quae personae, quae tempora, quae loca, instituta *etc.* (*sc. sint*) 12, 8, 14. *cf.* 10, 1, 37. *ib.* 4 *N. v.* Quis. Luna globosa, an plana, an acuta (*sc.* sit) 7, 2, 6. majus Trojanum an Peloponnesium (*bellum sc. fuerit*) *ib.* 7. nec indocti *etc.* quaerunt, unde incipiendum (*sc. sit*) 10, 3, 16. *cf.* 7, 2, 3.

XVI) *in sententiis junctis aut semel ponitur, aut repetitur:* qui (*sensus*) non modo ut sint ordine collocati laborandum est, sed ut inter se vincti 7, 10, 16 *Z.*; Ex eo, quod manifestum est (*Sp. om.*), colligitur, quod dubium est 7, 8, 6 *Z.* quia ex hac natus est (*Sp. om.*), et haec meretrix est 7, 6, 3 *Z.* Quotiens non repellendum tantum erit (*Sp. om.*) crimen, sed etiam transferendum erit 4, 2, 26 *Z.*

**Summa.** I) α) *c. Genit.:* summa causae 1, 1, 23. 3, 6, 7. in ista controversia, cujus s. est, quod — occidit 9, 2, 42. s. criminis 4, 2, 10. nostri judicii s. 10, 1, 40. laboris nostri s. 4, 2, 127. s. operis Pr. 6. s. quaestionis 5, 13, 35. s. rei Pr. 5. 4, 1, 34. 5, 13, 55. 7, 4, 20 *Z.* 10, 3, 9. s. rhetorices 2, 16, 11. s. scientiae 8, Pr. 1; s. concitandi affectus in hoc est, ut *etc.* 6, 1, 15; oratoris est s. bene dicere 2, 14, 5. β) *per varios casus.* a) *opp. partibus:* s. celeriter comprehensa 10, 1, 48. hic totius rei summa constituta est 7, 4, 20 *Z.* ut breviter contraham summam 5, 10, 94. solet quaed. esse partium brevitas, quae longam tamen efficit summam 4, 2, 41. *cf.* 11, 3, 151. si breviter et dilucide summam rei indicaverimus 4, 1, 34. s. circa movendos affectus in hoc posita est, ut moveamur ipsi 6, 2, 26. quaed. partibus blandiuntur, sed in summam non consentiunt 4, 2, 90. *v.* Pars. scire in summam, quid acti sit *ib.* 21. in his, quae scripserimus, velut summas in commentarium et capita conferre 10, 7, 32 *v.* Commentarius; quantitas (*vocis*) simplicior, in summa (*a. l.* summam) enim grandis aut exigua est 11, 3, 15 *N. cr.* in summa sic maxime judex credit figuris, si nos putat nolle dicere 9, 2, 72. *cf.* 12, 8, 11. b) *opp. primordio:* medicus sanitatem aegro promittit: si tamen aut valetudinis vi *etc.* summa non contigit 2, 17, 25 *N.* defuisse ei s. illam, ad quam nemo propius accessit 12, 1, 20. huic studium et incrementum dederit utilitas, summam ratio et exercitatio 3, 2, 1. *v.* Incrementum. an ad initium summa referenda sit 5, 10, 72. *v.* Initium. quam cognoscere ad summam scientiae necessarium est 8, Pr. 1. quos (*libros*) per omnes artes ad summam ejus operis perducere Pr. 6. in quibus (*causis*) actor si circa summas trepidat 1, 10, 35. quorum accessio labori sensum incrementi non afferat, in summam ad infinitum usque perveniat 11, 2, 41. II) *in ratione nummorum:* exigua s. 5, 10, 19. totius summae creditorem *ib.* 117.

**Summatim.** s. attingam 10, 1, 44.

**Summe.** cujus naturam s. admiratus 10, 1, 70. malum virum s. disertum 12, 1, 23.

**Sumministro.** veluti tela ad manum sumministrabit 5, 7, 8. *cf.* 12, 3, 4. *N. cr.*

**Summisse.** s. loqui 6, 5, 5 *v.* Aspere.

**Summitto.** I) *proprie:* sive satisfacientes summittimus (*sic Sp. locum constitui voluit*) sive adorantes attollimus (*manus*) 11, 3, 115 *Z.* fasces populo summittere 3, 7, 18; latum habentium clavum modus est, ut sit paulum cinctis summissior 11, 3, 139. II) *transl.* α) *de hominibus:* abjectos aut summittentes se libenter allevamus 11, 1, 16. summittentem se ad mensuram discentium 2, 3, 7. ad utilitatem me summitto discentium 7, 1, 54; nos adversariis summittimus 6, 2, 16; in prooemiis plerumque summissi sumus 9, 4, 138. β) *de rebus:* in oratione multa summittere, variare, disponere 2, 12, 10. causas, in quibus confitendum, excusandum, summittendum sit, quod exponimus 4, 2, 62. ut illud lene aut ascendit ad fortiora, aut ad tenuiora summittitur 12, 10, 67. (*soni*) cum intentione summittenda sunt temperandi 11, 3, 42 *v.* Augeo. sit nonnunquam summittenda et contrahenda oratio 11, 1, 45. quando attollenda vel summittenda sit vox 1, 8, 1; *Partic.:* summissa lentas et ipsa sed minus exclamantes exigunt (*syllabas*) 9, 4, 137 *N.* (*sermo*) miscens elata summissis 11, 3, 43. actio s. 7, 4, 27 *v.* Satisfatio. s. adulatio 11, 1, 30. causae reorum tristes atq. summ. 11, 3, 153 *v.* Sublimis. summ. (*dicendi genus*) concitatis (*in causis*) 11, 1, 3. s. murmure 11, 3, 45. oratione s. *ib.* 9. in illo timido summissoque (*a. l.* demiss.) principio *ib.* 97. contractum atq. summ. (*principium*) *ib.* 48 *v.* Contraho. Erectus. lenis et summ. (*vox*) 11, 3, 63; lenior atq. summissior oratio 11, 1, 64. summissiorem quend. modum 3, 8, 48 *N.*

**Summoveo.** I) *proprie:* neque mulieris imago ullo casu poni potest, nec tyrannicidae ullo alio casu summoveri 7, 7, 5. II) *transl.:* summovendum est utrumque ambitionis genus 12, 7, 6. cum alia (*in causis*) jure summoveantur vel transferantur 12, 2, 15; libros tanquam subditos summovere familia 1, 4, 3 *Z.* sermonem a persona judicis aversum — quidam in totum a prooemio summovent 4, 1, 63. *cf.* 5, Pr. 2. a rep. summoveri 11, 1, 85.

**Sumo.** α) *c. Accus.* a) *proprie:* arma sumsisse 5, 10, 71. sume venenum 8, 5, 23. quarum orationes in manus sumserimus 10, 1, 22. b) *transl. imprimis in dicendo:* utrum volet sumat compositio 9, 4, 59. cum essent usi aliquo — sumerent aliud 10, 1, 7. quaed. adhuc vetera vetustate ipsa gratius nitent, quaed. et necessario interim sumuntur, *nuncupare etc.* 8, 3, 27. multa (*in declamationibus*) sumimus, ut videtur, aetates *etc.* 2, 10, 14 *N.* quod illic (*in disputatione*) interrogatur, hic (*in orat.*) fere sumitur 5, 11, 3. ars inventrix et judicatrix ejus, quod in quoque potest sumi persuasibile 2, 15, 21; unum paratum afferre, — alterum ibi sumere 12, 9, 19 *v.* Affero; si judicum sumerent animum 9, 2, 80. *cf.* 2, 2, 4. contradictionem sumere (*i. q. praesumere*) 11, 3, 163 *N.* velut novum sumet exordium 1, 12, 19. *v.* Exordium. velut repetito spatio sumit impetum 10, 3, 6 agendi initium secundum vires cujusque sumendum est 12, 6, 1. opus est locis (*in arte memoriae*), quae vel finguntur, vel sumuntur 11, 2, 21. sumere materiam controversiae 6, 4, 21. ut ex industria sumamus sententias quasd. 10, 5, 9. ut non breve saltem tempus — ad ea dispicienda sumamus 10, 7, 20; si quid tibi sumas, probandum est 12, 6, 5 *N. cr.;* inanima pro aliis generis ejusd. sumuntur 8, 6, 10. β) *c. Praepos. in:* elegiam in manus sumere 10, 1, 58; (*causas*) quas in argumentum sumet 7, 2, 35. ut Bagoam aliquem in exemplum operis sui sumerent sibi 5, 12, 21. γ) *c. loco, unde sumitur.* a) hinc sumtam libertatem

12, 2, 31. unde argumenta sumi possunt 5, 10, 23. b) *c. Praepos.* ab: ab iis (*Graecis*) sumtum 11, 3, 183. non a depulsione sumi (*statum*) 3, 6, 13. initium a tempestate sumserunt 8, 6, 50. verba, quae frequenter jus ab auctoribus sumunt 1, 4, 4. verbum sumtum ab obsoleta vetustate *etc.* 4, 1, 58. c) *c. Praepos.* ex: indicem ex bibliotheca sumtum 10, 1, 57. quantum sumere ex uno satis est 5, 7, 16. *cf.* 25. sumere illa ex poëtis 1, 5, 11. omnia ex hoc genere sumta 5, 11, 5. *cf.* 6. argumenta ex materia sumit 7, 4, 24. ex re sumitur (*consilium*) 6, 5, 4 *N.* ex his verborum copia sumenda est 10, 2, 1. sumtam ex conversatione doctorum tacitam eruditionem 6, 3, 17. pleraque (*exempla*) ex vetustate sibi sumat 10, 1, 34. *cf.* 5, 14, 7. virtus quosd. impetus ex natura sumit 12, 2, 1. sumta ex adverso probatio 9, 3, 90. sumtas ex iis partibus sententias 4, 3, 3. sumtus e proximo sermo 4, 1, 54. theses, quae sumuntur ex rerum comparatione 2, 4, 24. verba ex medio sumta 5, 7, 31. proprias vires ex omnibus sumit 1, 10, 6.

**Sumtuosus.** s. fuit 5, 10, 48.

**Supellex.** infelix s., quae, sicut ap. pauperes ambitiosos, pluribus et diversis officiis conteratur 2, 4, 29. qui copiosam sibi verborum supellectilem comparavit 8, Pr. 28.

**Super.** I) *de loco:* s. caput — corvum sedisse 2, 4, 18. sol est s. terram 5, 8, 7. s. quod (*brachium*) ora ex toga duplex aequaliter sedeat 11, 3, 141. quidquid hoc est in me infelicium literarum s. immaturum funus — flammis injicere 6, Pr. 3. II) *transl. i. q.* *praeter*, *ultra:* super omnia perit illa — modestia 12, 9, 12. indecorum est s. haec omne nimium 11, 1, 91. s. modum ac paene naturam 11, 3, 169. s. necessitatem 9, 3, 46. vox non — paene tragoedorum sed s. omnes tragoedos 12, 5, 5.

**Superbus.** ipsum dicendi genus nihil superbum, nihil elatum saltem ac sublime desideret 6, 2, 19. *v.* Petulans; sup. (*actio*) 5, 13, 20 *N.* idem dictum saepe in alio liberum, in alio furiosum, in alio sup. est 11, 1, 37. exitum sup. *opp.* miserabilem 4, 1, 29. s. nomine 12, 2, 9. motu — remissi, superbi *etc.* fiunt (*oculi*) 11, 3, 75; mediocritas praeceptoris, cum ad intellectum *etc.* facilior, tum ad suscipiendas elementorum molestias minus sup. 2, 3, 1.

**Supercilium.** vidi multos, quorum supercilia ad singulos vocis conatus allevarentur, aliorum constricta, aliorum etiam dissidentia, cum altero in verticem tenderent, altero paene oculus ipse premeretur 1, 11, 10 *N.* Multum et superciliis agitur. Nam et oculos formant aliquatenus, et fronti imperant. His contrahitur, attollitur, demittitur *etc.* 11, 3, 78. Vitium in superciliis, si aut immota sunt omnino, aut nimium mobilia, aut inaequalitate dissident, aut contra id, quod dicimus, finguntur. Ira enim contractis, tristitia deductis, hilaritas remissis ostenditur. Annuendi quoque et renuendi ratione demittuntur aut allevantur. *ib.* 79. superciliis astringere (*vultum*) *ib.* 160. altero erecto, altero composito s. *ib.* 74.

**Superfluo.** in his nihil superflueret, illis judicium maxime ac modus deesset 12, 10, 16. *v.* Desum. fortuiti sermonis contextum, quem jurgantibus etiam mulierculis superfluere 10, 7, 13; nec, quae dicentur, superfluent (*al. l.* perfluent) aures 2, 5, 13 *N. cr.*

**Superfundo.** superfusam humoris copiam 1, 2, 28.

**Supergredior.** omnem laudem supergressa (*mater*) 6, Pr. 8.

**Superimpono.** superimposita manus 1, 1, 27.

**Superinduco.** adjiciunt superinducti corporis speciem 5, 8, 2 *N. cr.*

**Superjectio.** decens veri s. 8, 6, 67 *N.*

**Superlatio.** superl. veritatis et trajectionem *Cic.* 9, 2, 3. *cf.* 9, 1, 29. (*utroque loco oppt. Codd.* supral.) [in superlationem quoque erigetur (*orator*) 12, 10, 62 *N. cr.*]; (*soloecismus*) per superlationes 1, 5, 45.

**Superlatus.** translata, superlata *etc.* (*verba*; *a. l.* supral.) 8, 3, 43.

**Supero.** turpe ducet cedere pari, pulchrum majores superasse 1, 2, 21. priores superasse, posteros docuisse 10, 2, 28. qui praecisis conclusionibus obscuri Sallustium atq. Thucydidem superant *ib.* 17; hunc nemo in magnis rebus sublimitate, in parvis proprietate superaverit 10, 1, 46. *cf.* 12, 10, 23; qui insidias virtute superasset 11, 1, 40. ipsam vim dicendi (*pictura*) nonnunquam superari videatur 11, 3, 67.

**Superpono.** *in dicendo i. q. ultra adjicio:* quia interim plus valent ante gesta, ideoque levioribus superponenda sunt 9, 4, 25 *N.* summum est enim — huic deinde aliquid superpositum (*a. l.* suprap.) 8, 4, 6.

**Superstes.** s. omnium meorum 6, Pr. 4. [s. parens tantum ad poenas *ib.* 13.] liberis superstitibus (*Abl. abs.*; *Sp. adj.* oblectabar) *ib.* 6 *Z.*

**Superstitio.** ut a religione superst. distat 8, 3, 55. s. Judaica 3, 7, 21 *N.* illud nimiae superstitionis (*sc. est*) 9, 4, 25. somniorum et superstitionum colores 4, 2, 94 *N.* metus superstitionis 12, 2, 3; quod novas sup. introduceret 4, 4, 5; superstitione constricti 12, 2, 26. velut quad. sup. imbutus 3, 1, 22. qua tanta sup. prohibemur 4, 1, 64. superstitione praeceptorum contra rationem causae trahi 4, 2, 85.

**Superstitiose.** hoc adeo s. fieri 1, 1, 13. non s. cogitatis demum est inhaerendum 10, 6, 5.

**Superstitiosus.** ἤϑη in scholis, quibus plerumque superstitiosos *etc.* effingimus 6, 2, 17.

**Superstruo.** quidquid superstruxeris, corruet 1, 4, 5.

**Supersum.** superfui 1, 5, 68. *α*) amoliamur cetera, ut hoc solum supersit 9, 2, 7. *cf.* 7, 1, 31. quae si detrahas, id fere supererit 3, 8, 60. vitium erit, quotiens otiosum fuerit et supererit, non cum adjicietur 8, 3, 55. si quid superfuerit 2, 4, 4. quantum supersit 4, 5, 23. duo, quae sola supererant 11, 1, 62; quamdiu quilibet unus superfuerit 5, 10, 117. superest adhuc et exornat aetatis nostrae gloriam vir *etc.* 10, 1, 104 *N.*; cum tanto plura exempla bene dicendi supersint, quam illis — contigerunt 10, 2, 28. si nuda infitiatio superest 5, 13, 7. si — actionis supererit locus 6, 1, 6. adhuc opus superest 6, 2, 1. cum oratio tota superest 6, 1, 10. non ita difficilis supererit quaestio 2, 5, 18. ea tempora, quae supersunt 12, 11, 18. quod superest vocis 11, 3, 16; *in continuanda oratione:* Superest lectio 1, 8, 1. *cf.* 6, 3, 84. Supersunt, qui de philosophia scripserint 10, 1, 123. *cf.* 104 *N.* *β*) *c. Dat.:* et vocis felicitas *etc.*, omnia denique ei superfuerunt 10, 1, 119. consilio locus superest 5, 14, 27. huic rei superest tempus 1, 8, 5. satius est aliquid orationi superesse quam deesse 4, 2, 44. *v.* Desum. hinc quoque exclusis excusatio superest 7, 4, 14 *Z.* *γ*) *c. Praepos.:* nihil supererit ad demonstrandum 5, 10, 56; ne quid in ea (*propositione*) desit, ne quid supersit 4, 5, 27. quod superesset ex vita, quam quod praeterisset 11, 1, 10; *in transitu:* Superest ex his, quae aliter significant, μετάληψις 8, 6, 37. *δ*) *seq. ut:* superest, ut dicam 12, 10, 1. quid superest, nisi ut te puniri oporteat 4, 4, 4. *cf.* 7, 1, 32. victo superest, ut tueri se possit 7, 2, 16.

**Superus.** I) *Compar. de loco:* α) in superiora jactetur 11, 3, 119. β) *de tempore:* paululum tempore nostro superiores 8, 3, 25. *cf.* 2, 15, 32. paulum superiores 1, 7, 21. s. nuptiae 4, 2, 105. γ) *de ordine:* accedit superioribus adjectio 1, 4, 20. *cf.* 4, 1, 19. 9, 3, 97. confugiendum est in duobus superioribus ad aliquam dissimilitudinis causam 5, 2, 3. et hoc exemplum et superius 9, 3, 50. superiore libro 11, 1, 1. *cf.* 9, 4, 28. locus conjunctus superiori 9, 1, 1. translatione ad septem superiores (*partes*) adjecta 3, 6, 55. s. quaestio 2, 1, 8. δ) *de dignitate:* nec superior successu curam remittebat, et dolor victum — concitabat 1, 2, 24. adv. inferiorem, parem, superiorem 5, 12, 7. *v.* Humilis; sublime quidd. impatiens superioris 11, 1, 16. paulatim et superiorum spes erit 1, 2, 29. haec amplificatio in superiora tendit *opp.* incrementum ex minoribus petit 8, 4, 9. vult Celsus esse aliquam et superiorem (*Sp. conj. superbiorem*) compositionem 9, 4, 137 *N.* ita superiore loco quisque declamabat, ut praecedere profectu videbatur 1, 2, 23. II) *Superlat.* α) *de tempore:* suprema judicia 6, 3, 92. ut me in supremis consolatus est 6, Pr. 11. β) *de ordine.* a) *loci:* summo articulo 11, 3, 95. s. digitis *ib.* 124. *cf.* 103. pars summa capitis 8, 2, 7. s. pectore 11, 3, 145. quattuor primis leviter in summum coëuntibus digitis *ib.* 96. a summis ad ima rigens opus 2, 13, 9; radices, quae illam (*vitem*) in summum solum ducant *opp.* inferiores 10, 7, 28. illas figuras Epicuri, quas e s. corporibus dicit effluere 10, 2, 15. *cf.* 1, 3, 5; *i. q. extremus:* duodecimo libro, qui summus futurus est 3, 8, 43. *cf.* 9, 4, 146. hyperbolen s. loco posui 8, 6, 67. *cf.* 7, 1, 10. ea in prima parte actionis dicit, quae sunt in summa profutura 10, 1, 21. *cf.* 4, 2, 112. *v.* Primus. epiphonema rei narratae vel probatae s. acclamatio 8, 5, 11. expositioni, quae solet in argumentis esse s. collectio 4, 4, 2. mediumque — unguem pollicis summo suo jungens 11, 3, 101 *N. cr.* quia et initio movendus sit judex, et summo (*intellige loco*) impellendus 7, 1, 10. b) *sonorum:* ab ima (*voce*) ad summam ac retro multi sunt gradus 11, 3, 15. *v.* Inferus. γ) *de dignitate.* a) *Neutr. simpliciter., Sing.:* non id, quod natura hominis summum habet, consecutos 12, 2, 18. quem finem vel quid summum et ultimum habeat rhetorice 2, 15, 38. affectum cum ad summum perduxerimus 6, 1, 29. *v.* Superpono. per id venitur non modo ad summum sed interim quodammodo supra summum 8, 4, 3. evademus in summum 12, 11, 30. perductae in s. artes *ib.* 28. desinit in adversa niti, qui pervenit in summum 12, 10, 78. supra s. adjectio 8, 4, 6. profectus non a summo petitus 10, 3, 2; *adverbial.:* tres summum (*a. l.* ad s., *al.* solummodo) videntur 5, 14, 6 *N. cr.; Plur.:* qui summa (*a. l.* summam) non appetunt 10, 2, 9. illum, de quo summa conceperam 6, Pr. 2. etiamsi quis summa desperet 12, 11, 26. qui ad s. nitentur Pr. 20. perveniri ad summa nisi ex principiis non potest 10, 1, 4. b) *c. Subst.:* s. artifices 9, 3, 100. 11, 1, 85. summi enim sunt, homines tamen 10, 1, 25. s. imperatores Pr. 14. *cf.* 12, 11, 23 *Z.* longe omnium s. imperatorem 12, 11, 3. s. suae aetatis philosophus 1, 1, 23. s. in eloquentia virorum 1, 6, 2. *cf.* 1, 11, 17. s. ingenia 10, 1, 122; ars s. 2, 19, 3. 5, 7, 15. s. auctoritas 3, 4, 1. s. bonum 12, 2, 24. s. clamoribus 12, 8, 3. s. confusio 3, 6, 29. s. consilio 6, 5, 4. s. crimen 3, 7, 24. s. diligentia 10, 1, 113. *v.* Nimius. s. difficultatem 6, 3, 6. 11, 1, 60. s. dignitas 2, 16, 8. s. discrimine 8, 4, 22. s. dissensio 3, 6, 22. s. facundiam 12, 10, 64. in summo genere aut in succedentibus 3, 6, 39. 41. *cf.* 7, 4, 1. s. gradus 11, 3, 166. s. gratia 6, 3, 26. s. infirmitas 2, 4, 28. honoribus s. 11, 1, 10. s. invidiam 8, 4, 19. s. labore 2, 4, 17. s. manus Pr. 4. s. opinionem

10, 5, 18. s. nefas 9, 2, 80. s. paupertas 12, 10, 34. s. quaestio 7, 1, 22. 27. s. de rebus 10, 1, 29. s. senectutis 12, 11, 21. urbanitas ejus s. 10, 1, 117. s. virtus 12, 1, 18. s. vis 2, 16, 9. 12, 10, 77. s. viribus 5, 1, 2. s. voluntate 9, 2, 35. *v. singula Nomina.*

**Supervacuus.** α) *simpliciter:* palam supervacua 5, 13, 16. utique supervacua 2, 4, 32. cetera esse sibi s. 2, 2, 15. carentem supervacuis eloquentiam 12, 10, 64. *v.* Communis. Necessarius. nihil fecit altero supervacuum 4, 5, 12. *cf.* 5, 13, 18. qui dicit, Ego non occidi, habet reliquam partem, ut dicat, Tu occidisti: at, qui dicit, Tu occidisti, supervacuum habet postea dicere, Ego non occidi 7, 2, 21; quod quidem cum supervacuum est, tum incommodum aliquando 1, 7, 16. *cf.* 34. Nisi forte in carminibus tantum et in canticis exigitur structura quaed. *etc.* vocum, in agendo supervacuum (*Sp.* supervacua) est 1, 10, 23 *Z.* sine quo supervacua sunt priora 8, Pr. 15. alioqui etiam scribere sit supervacuum 11, 2, 45. β) *c. Nominibus:* supervacua erat doctrina, si natura sufficeret 2, 8, 8. *cf.* 1, 4, 22. supervacuus foret — longior labor, si nihil liceret melius invenire praeteritis 3, 6, 65. *cf.* 5, Pr. 4. supervacua videntur cura ac labor 2, 2, 10. *cf.* 1, 8, 18; finitio sup. et nihil ad causam pertinens 7, 3, 20. s. operositas 8, 3, 55. s. temporis 11, 2, 35. s. verbis oratio oneratur 8, 3, 53. *cf.* 9, 3, 46.

**Supervenio.** aliud majus alio supervenit 9, 4, 23.

**Supinitas.** est odiosa omnis sup. 11, 3, 122 *N.*

**Supino.** manus modice supinata 11, 3, 100. *cf.* 119.

**Supinus.** I) *proprie:* stare supinum 11, 3, 60. dejecto (*capite*) humilitas et supino arrogantia ostenditur *ib.* 69. cervicem s. *ib.* 82 *v.* Rectus. s. manus *ib.* 99 *v.* Pronus. s. vultus 1, 11, 9. II) *transl.:* otiosi et supini (*oratores*) 10, 2, 17 *N.* *v.* Securus; tarda et sup. (*compositio*) 9, 4, 137. si haec quoque jam lenius supina perseverantibus studiis evaseris 12, 10, 79.

**Suppedito.** *i. q.* *suppeto:* cum inoffensa atq. indubitata litterarum inter se conjunctio suppeditare sine ulla cogitandi saltem mora poterit 1, 1, 31. licet satis exemplorum ad imitandum ex lectione suppeditet 2, 2, 8. suppeditabat tempus 1, 12, 14.

**Suppleo.** suppleat, quae desunt 10, 2, 28 *v.* Desum. Substringo.

**Supplex.** s. manus 6, 1, 42. si genus dicendi minax supplicibus in causis adhibeamus 11, 1, 3.

**Supplicatio.** supplicationes, qui maximus honor victoribus bello ducibus datur, in toga meruit 2, 16, 7. cum supplicio afficiendum dicas, quem supplicatione dignum judicaris 9, 3, 68 *N.*

**Supplicium.** in ipso s. 4, 2, 114. petitur ad suppl. 7, 6, 6. inter ipsa verberum supplicia 11, 1, 40. *v.* Supplicatio.

**Supplico.** non supplicant (*manus*; *Sp. conjic.* spernunt)? 11, 3, 87 *N.* supplicamus (*manibus*) *ib.* 86. sive satisfacientes aut supplicantes summittimus (*manus*) *ib.* 114 *Z.* pro capite suo supplicantem 6, 1, 25. cum posito genu supplicandum est 9, 4, 11.

**Supplosio.** pedis s., ut loco est opportuna, in contentionibus aut incipiendis aut finiendis: ita crebra inepti est hominis, et desinit judicem in se convertere 11, 3, 128. motum corporis, qui et ipse — oratorem

pedis supplosione, sicut cauda leones facere dicuntur, hortatur 10, 7, 26.

**Suppono.** suppositos capiti libros 1, 10, 17.

**Supprimo.** supprimitur vox 8, 3, 85. *v.* Abscido.

**Supra.** I) *Adverb.:* qui s. sunt (*digiti*) 11, 3, 98. extollat id, quod s. positum est 8, 4, 9 *v.* Infra; s. demonstravi 11, 3, 159. quemadmodum s. dixi 3, 11, 18. propter quas dixi s. causas 3, 8, 59. s. dicta 1, 5, 1. *cf.* 12, 10, 7; *de exiguo intervallo:* de quibus s. dictum est 1, 5, 41 *N.* ut s. dixi 9, 3, 41 *N. cf.* 2, 1, 10 *N.* cujus s. habuimus mentionem 8, Pr. 13. ut s. ostendi 9. 2, 65. quae s. probavi 9, 4, 100 *v.* Probo. de quibus s. scripsimus 5, Pr. 4. *cf.* 7, 4, 15. ut supra 5, 10, 44. II) *Praepos.* α) tolli manum s. oculos 11, 3, 112. sinus si aliquanto s. imam togam fuerit *ib.* 140. β) diligentia ac decor in Polycleto s. ceteros 12, 10, 7. nihil in poëtis s. Livium Andronicum; nihil in historiis s. Pontificum annales haberemus 10, 2, 7. multum s. prosam orationem surgit 10, 1, 81. mollis s. modum frontis 6, 4, 11. se s. modum extollit 11, 1, 16. s. modum elatus 12, 10, 39. s. naturam 9, 4, 19. s. spem aut expectationem 3, 7, 16. s. summum adjectio 8, 4, 6. s. verum 12, 10, 8. *cf.* 9, 2, 33. s. quod nihil est 8, 4, 5. s. quam enarrari potest eloquentem 10, 1, 101; illic contra scriptum dicitur, hic *in syllogismo* supra scriptum 7, 8, 1 *N.*

**Surculus.** des mihi surculum ex illa arbore, ut inseram 6, 3, 88.

**Surdus.** s. *etc.* (*vox*) 11, 3, 32. surdum quidd. et barbarum efficient 12, 10, 28.

**Surgo.** I) *proprie:* cum ad dicendum ipsi surgerent 2, 6, 2. nolo eum, qui dicturus est, solicitum surgere 12, 5, 4. vix surgendi mora 2, 4, 15 *S.* fontes surgentes 8, 3, 8. surgentia in altum cacumina oleae *ib.* 10. II) *transl.:* multum supra prosam orationem surgit 10, 1, 81.

**Surrepo.** dissimulata actio melius saepe surrepit 4, 1, 60. insinuatio surrepat annis *ib.* 42. ita surrepetur animo judicis 4, 5, 20.

**Surripio.** I) *proprie:* pecuniam — surripuisti 5, 10, 66. duo surripuerunt pariter decem millia 7, 6, 2; rem sacram de templo surripere 7, 3, 10. *cf.* 21. quia de templo surrepta sit pecunia *ib.* 22. II) *transl.:* surripere hanc transgressionem, et judicem fallere 4, 1, 78 *N.* quo loco quasi surripiendus est (*spiritus*) 11, 3, 39.

**Sursum.** *v.* Deorsum.

**Sus.** quis nos ferat, si Verrem suem nominemus? 8, 6, 37.

**Suscipio.** I) *proprie:* cicatrices, quas is pro patria pectore adverso suscepisset 2, 15, 7. *v.* Cicatrix. II) *transl.* α) ideo a se parasiti personam esse susceptam 4, 2, 95; ad curam semel susceptorum adolescentium 11, 1, 55. susceptos a se discipulos 2, 5, 1. litigator susceptus 2, 12, 4. qui temere nocentes reos susciperet 11, 1, 74; si docendum pancratiasten susceperit 2, 8, 13. quos erudiendos susceperit *ib.* 1. si tuendum susceperit (*reum*) 12, 1, 40. β) suscipiendi (*causam*) ratio justissima 12, 9, 7. orator bene suscipiat tale causae genus 12, 1, 39 *v.* Recipio. Causa. suscepisse inimicitias 6, 1, 22. gravissima judicia susceperint 12, 6, 1. quo minus susceptam litem dimittat 12, 7, 6. ad suscipiendas elementorum molestias 2, 3, 1. quam (*mortem*) praestantissimo suscepit animo 12, 1, 17. susceperunt negotia 12, 9, 8. ille suscepisset hoc officium 1, 1, 23. plus quam imponebatur oneris sponte suscepi Pr. 3. *cf.* 10, 2, 18. in suscipiendis periculis 12, 1, 17 *v.* Pro-

video. pro parte suscepta 7, 2, 55. a suscepta semel persuasione discedere 12, 2, 26. III) *c. vi succedendi:* ad quod ille quidem conticescit, sed sermonem suscipit Polus 2, 15, 28. quotiens ultima esset (*lit. S*), aliaque consonante susciperetur 9, 4, 38. quaed. clausulae — sequentibus suscipi ac sustineri solent *ib.* 70. *v.* Relinquo.

**Suspectus.** *α) de personis:* ne suspecti simus illa parte 4, 1, 56. ut suspectus judici fiat 5, 7, 19. in suspecta nuru 9, 2, 69. cum is in quad. causa suspectus esset 6, 3, 96. *β) de rebus:* unde nihil suspecti fiat 5, 7, 27. ut, quae suspecta erant, certa videantur 5, 9, 10. non manu facta et arte suspecta magistrum fateri ubique videantur 5, 14, 32. minus suspecta argumentatio dissimulatione 5, 14, 35. suspectam facit judici causam 5, 13, 51. *cf.* 11, 1, 74. s. facilitatem 10, 3, 7. quo — minus s. insidiae forent 12, 9, 5; promissum suspectius 5, 7, 14.

**Suspendo.** I) *proprie:* dexter (*pes*) summis digitis suspenditur 11, 3, 125 *v.* Attollo; pater — suspendit se 7, 3, 31. quod uxor sua e fico sese suspendisset 6, 3, 88. II) *transl.:* cum diu suspendisset judicum animos 9, 2, 22. quo loco sustinendus et quasi suspendendus sermo sit 11, 3, 35. *cf.* 36. suspendere spiritum 1, 8, 1; una spe suspensos recordationis 10, 6, 6. suspensa ac velut dubitans oratio 10, 7, 22.

**Suspicio.** si omnis — susp. sordium, aut odiorum, aut ambitionis abfuerit 4, 1, 8. adjicienda ratio alicujus suspicionis 11, 1, 76. cujus rei cavenda maxime s. 9, 4, 143. s. calliditatis effugienda 4, 2, 126. levare suspicionem *ib.* 81. mittere in plura (*Sp.* plurimas) suspiciones *ib.* 92 *N. cr. et S.* suspiciones spargere quam maxime varie 7, 2, 12; res ipsae perducant judicem ad suspicionem 9, 2, 71. per quand. credibilem s. 9, 2, 90. in quo per quand. s., quod non dicimus, accipi volumus *ib.* 65. *cf.* 6, 3, 88. a reo nihil dici contra praeter aliquas fortasse s. potest 7, 2, 12. carendum est non solum crimine turpitudinis, verum etiam suspicione 2, 2, 14. *cf.* 4, 2, 96. *v.* Opinio.

**Suspiciose.** quae cum accusator s. narret, reus levare suspicionem debeat 4, 2, 81.

**Suspicor.** quae facimus patiendi modo dicere, ut *suspicor* 9, 3, 7. summum nefas suspicatus de uxore 9, 2, 80; quem suspicabatur et ipsum aliquid injuste rogaturum 6, 3, 95. Hominem occisum esse constat; non in solitudine, ut a latronibus suspicer 7, 1, 33. *cf.* 7, 2, 25. ex loco tumuli suspicari, non esse monumentum 7, 3, 34.

**Suspiratio.** suspiratione solicitudinem fateri 11, 3, 158.

**Sustentatio.** *fig. ap. Cels.* 9, 2, 22.

**Sustento.** per omnes difficultates animo me sustentavi 12, Pr. 1.

**Sustineo.** I) *proprie:* e manibus utrinque sustinentium pendent 1, 2, 7. manibus sustineri 11, 3, 132; spiritum sustinentes 9, 4, 68. quo loco sustinendus sermo sit 11, 3, 35 *v.* Suspendo. quaed. clausulae sequentibus sustineri solent 9, 4, 70 *v.* Suscipio. Firmo; mutuo auxilio sustinentur 5, 12, 4. corpora, quae aspectu integra, nervis parum sustinentur 11, 3, 55. II) *transl.:* quamlibet imbecilla frons magna conscientia sustinetur 12, 5, 4. quoniam omnes, qui non improbe litigabunt, sustinere non potest unus, aliquid et commendantium personis dabit 12, 7, 5; sustinere tot mala 8, 4, 21. majore numero, quam sustinere possit, se onerabit 10, 5, 22. epici carminis onera lyra sustinentem 10, 1, 62 *v.* Onero; non sustineo esse conscius mihi dissimulati judicii

mei 3, 6, 64. quis — sustineat petulans esse ad alterius arbitrium 12, 9, 10.

**Suus.** I) *ad Subj. pertinet.* α) quod in quoque optimum est — suum facere 10, 2, 26. sua confirmare, et quae ex adverso proponerentur, refutare 5, Pr. 2. solvit quaed. sua in Oratore Cic. 9, 4, 14. quae tum audiet, ingenue pro suis dicere 12, 3, 3; reclinari ad suos 11, 3, 132. β) qui sua quoque confessione oratores esse non possunt 12, 3, 9. ut sequi jam s. viribus possit 10, 1, 15. remissius et pro s. ingenio pater Gallio 9, 2, 91. Aristoteles quaed. subtilitatis suae argumenta excogitavit 2, 17, 14 haec ipsa discriminis sui ignorantia potuit esse miserabilis 6, 1, 47. nec semper illis Heroo aut Paeone suo uti licebit 9, 4, 89. cum quereretur de filio suo, quod mortem suam expectaret 9, 3, 68. Juba querenti, quod ab equo suo aspersus esset — inquit 6, 3, 90. quale illud ap. Cic. querenti, quod uxor sua e fico sese suspendisset 6, 3, 88. quo animo (*dederit*), id est, num in aliquam spem suam 7, 4, 23. interrogavit de quod. suo antisophiste 11, 3, 126. infantem suam (*i. e. quam transtulerat*) frigidissime reportavit 6, 1, 39; studia non jam in suo actu versantur 12, 2, 8. nec suo nisu studiis insistunt 1, 12, 10. suos haec operum genera amatores habent 12, 10, 2. sensus omnis habet suum finem 9, 4, 61. quod etiam detractis ceteris virtutibus suo genere plenum 12, 10, 59. *v.* Genus. quod reddetur suo loco 8, 3, 85 *v.* Locus. in partes suas digerenda (*causa*) 11, 1, 6. II) *ad alium Casum pertinens i. q.* proprius: nihil horum suis verbis quam his arcessitis magis proprium erat 8, 6, 7. *v.* Locus. sua brevitati gratia, sua copiae 10, 5, 8. quibus omnia sua placent 10, 3, 12 *v.* Omnis. cum dicturis tanti suae (*actiones*) non sint 12, 8, 4. quibus omnibus debetur suus decor 11, 1, 41. quae non habentibus nomen suum accommodat 8, 6, 34. dabuntur et illis tum quoque s. tempora 2, 1, 13. *cf.* 3, 1, 21. 6, 1, 54. 9, 3, 54. de ordine laudis *etc.* praecipiemus s. tempore 2, 4, 21. etiam cum judicium meum ostendero, suum tamen legentibus relinquam 9, 4, 2. ut adversariorum dicta cum sua confirmatione referamus 5, 13, 27. quae non suis verbis exposui 5, 11, 13. est et in nominibus ex diverso collocatis sua gratia 9, 3, 86; quae sua cujusque sunt ingenii (*sed praeferendum videtur Amb.* 1. quae sui sunt cujusq. ing.) 7, 10, 10. sua cujusque rei appellatio 8, 2, 1. sua cuique proposita lex, suus cuique decor est 10, 2, 22. *v.* Quisque.

**Syllaba.** α) *c. Adj.:* ultima s. nec acuta unquam excitatur, nec flexa circumducitur 12, 10, 33. *cf.* 1, 5, 22. 32. 62. ut syllabae e literis melius sonantibus clariores sunt, ita verba e syllabis magis vocalia 8, 3, 16. neque enim loqui possumus, nisi syllabis brevibus ac longis 9, 4, 61. et longis longiores et brevibus breviores sunt s. *ib.* 84. acres (s.) quae ex brevibus ad longas insurgunt; leniores, quae a longis in breves descendunt 9, 4, 92. longis s. magis stabiles (*pedes*) *ib.* 83. duras s. facit (Q) 12, 10, 30. summissa lentas et ipsas sed minus exclamantes exigunt (s.) 9, 4, 137. longae per se et velut opimae s. *ib.* 36. paribus s. 9, 3, 79. asperrime coëuntibus inter se s. 1, 1, 37. sive cum s. correpta producitur — seu longa corripitur 1, 5, 18. *v.* Produco. aut correptis aut porrectis s. 1, 6, 32 *v.* Litera. easd. literas enuntiare veris s. 1, 5, 18; ne syllabae verbi prioris ultimae sint primae sequentis 9, 4, 41. *cf.* 33. 109. 1, 5, 30. palus aliud priore s. longa aliud sequenti, significat 1, 7, 3. *v.* Prior. secunda s. 1, 6, 21. 32 12, 10, 57. brevi media s. 1, 6, 4. *cf.* 7. extrema s. 1, 6, 4. *v.* Exter β) *per varios Casus:* quibus quaeque s. literis constet 1, 7, 1. nisi qui

putat etiam ex tribus vocalibus syllabam fieri 1, 4, 10. nulla me s. effugiat 11, 2, 45. s. nostrae in B literam et D innituntur aspere 12, 10, 32; (*voces*) quae sunt s. unius 1, 5, 31. plurium s. verbis 9, 4, 66. clausula unius s. 8, 3, 20. coitus syllabarum 9, 4, 59. s. copulatio 8, 3, 16; syllabis nullum compendium est 1, 1, 30; si acuitur prima (*s.*) 1, 5, 23. breviavit secundam ejus nominis s. 12, 10, 57. pes tris s. non videtur excedere 9, 4, 79. *dixti* excussā syllabā 9, 3, 22. quinae s. nectuntur 9, 4, 65. perpendendis s. *ib.* 112. intra paucas s. *ib.* 72. quam ex duabus s. in unam cogentes et deinde flectentes 1, 5, 23; cum singulis paene s. commorandi 8, Pr. 31. cum constent quattuor pedes binis s. 9, 4, 80. *cf.* 136. extremis s. consonans 9, 3, 75. ipsis s. verba complecti 1, 1, 32. *v.* Litera.

**Syllogismus.** syllogismos (*Sp.* — mus) 3, 6, 43. 77. 88. 103. s. habet aliquid simile scripto et voluntati, quia semper pars in eo scripto nititur: sed hoc interest, quod illic dicitur contra scriptum, hic supra scriptum 7, 8, 1. *v.* Scriptum. syllogismon (*Sp.* — mum) 3, 6, 99. s. imperfectus 5, 10, 3. 5, 14, 1. oratorius s. 5, 14, 24. rhetoricus s. 1, 10, 38. 9, 4, 57. s. qui est maxime qualitatis 3, 6, 88. quin et contrariae leges et ratiocinativus status, id est, syllogismos — aequo nitantur 3, 6, 43 *Z.* *cf.* 7, 10, 1 *seqq.* epichirema nullo differt a syllogismo 5, 14, 14. prior (*status*) syllogismon habet 3, 6, 99 *Z.* in syllogismo tota ratiocinatio ab eo est, qui intendit *ib.* 15 *N.* quarum omnium tractatus versatur in syllogismis 5, 10, 88. (*exemplum syllogismi*) 3, 6, 77 *N.*

**Syllogisticus.** statum syll. ratiocinativum appellat *Cic.* 5, 10, 6.

**Symposion.** Plato in symposio 8, 4, 23.

**Synaloephe.** s. facit, ut duae ultimae syllabae pro una sonent 9, 4, 109.

**Synecdoche.** haec variare sermonem potest, ut ex uno plures intelligamus *etc.* 8, 6, 18. 19. est huic tropo (*i. e. metonymiae*) quaed. cum synecdoche vicinia *ib.* 28.

**Syntonus.** syntonorum modis saltitantes 9, 4, 142 *N.*

## T.

**T.** *v.* D.

**Tabella.** relinquendae in utrolibet genere contra erunt vacuae tabellae 10, 3, 32. *v.* Abies. (*literas*) tabellae quam optime insculpi 1, 1, 27.

**Tabellarius.** cras, inquit, tabellarii (*Ellipsis*) *Cic.* 9, 3, 58.

**Taberna.** tabernae erant circa forum 6, 3, 38.

**Tabernaculum.** t. ducis augurale 8, 2, 8 *N.* *cr.* ex tabernaculo eduxit (*in jus*) 7, 8, 6. in tabernaculo uti exercitatione dicendi 10, 7, 27.

**Tabula.** I) *ad pingendum:* depictam in tabula sipariove imaginem rei 6, 1, 32. describere tabulas mensuris ac lineis 10, 2, 6. artifices plura in unam tabulam opera contulerunt 8, 5, 26; *de pictura:* tab., qua Timanthes Coloten vicit 2, 13, 13. *v.* Signum. II) *Plur. de scriptis.* α) *ad probandum:* tabulae (*probationes inartificiales*) 5, 1, 2. contra tabulas quoque saepe dicendum est, cum eas non solum refelli, sed etiam accusari, sciamus 5, 5, 1. quae testimonia tabulaeve in actione recitandae, quae reservandae 7, 10, 13. ea (*testimonia*) dicuntur

aut per tabulas aut a praesentibus 5, 7, 1. nemo per tabulas dat testimonium, nisi sua voluntate *ib.* 2. non in tabulis esse jus 5, 10, 118. an in tabulis, quas proferebat, chirographus esset 6, 3, 100 *N.* De tabulis 5 Cap. 5. β) *legum:* in tabulis XII. 3, 6, 84. *v.* Duodecim. γ) *i. q. testamentum:* secundum tabulas testamenti 5, 14, 15. ante diem tabularum 5, 10, 44. mutare tabulas 5, 12, 5. sperans aliquid ex mutatione tabularum 6, 3, 92 *N.*

**Taceo.** I) α) *simpliciter:* cum loqui non posset, tacere non poterat *Cic.* 8, 5, 18. illic judex tacet 12, 6, 5. β) *c. Obj.:* non tacebo, quid ipse sentiam 5, 13, 60. illa quid taceat, incertum est 9, 3, 60. callide quid tacuisse 5, 13, 41. cum id in contextu sermonis, quod tacetur, accipimus 8, 6, 21. *cf.* 6, 3, 9. *v.* Accipio. in narratione — aliqua etiam tacenda 4, 2, 67. *cf.* 10, 7, 28. γ) *c. Praep. de:* Taceo de Tuscis et Sabinis *etc.* 1, 5, 56. *cf.* 1, 2, 13. ut taceam de futuris 5, 1, 3. ut de Homero taceam —, Gorgias quoque jubebat 12, 11, 21. *cf.* 10, 1, 47. 12, 8, 2. si id, quod posterius est, dixeris, de priore tacere optimum 4, 2, 87. profecto non taciturus de sua gloria 11, 2, 16. II) *Partic.* α) *Praes.:* pictura tacens opus 11, 3, 67. oratione ficta dat tacentibus (*a. l.* carentibus) vocem (*Demosth.*) 12, 10, 23 *N. cr.* quae occurrere etiam me tacente possunt 11, 3, 134. β) *Perf.* a) *de personis:* tacitus appellat eum 4, 5, 10. tac. reverentiam postulat 4, 1, 55. tac. dissentiet 7, 3, 15. taciti repugnant 2, 6, 3. b) *de rebus:* tacitum hoc praeterimus 10, 1, 92. (*artes*), quae tacitae quoque sentiuntur 1, 10, 7. eorum, qui aderant, tac. quoque aversationem 8, 3, 65. t. commendatio 4, 1, 8. t. quaed. cogitatio (*a. l. significatio*) 5, 7, 2. *v.* Cogitatio. t. dedignatio 1, 2, 31. t. eruditionem 6, 3, 17. tacita impotentiae exprobratio 6, 2, 16. t. fideicommissum 9, 2, 74. velut t. quad. verecundia 10, 1, 18. t. vis 3, 5, 9. 9, 4, 13 *S.*

**Tacite.** ediscere t. 11. 2, 33.

**Tactus.** cum omnium vocem tactumque noscitaret *Coel.* 4, 2, 124. corpus visu tactuque manifestum 1, 4, 20. velut quodam tactu (*a. l* jactu) resuscitatus (*Sp.* excitatus) 4, 4, 9 *Z. N. v.* Tractus.

**Taedium.** t. laboris 2, 2, 6. 12, 3, 11. t. lucis 1, 3, 16; *Accus.:* taedium afferunt 5, 12, 8. t. ex similitudine ac satietate creat 9, 4, 143. ad effugiendum t. nota audientis 4, 2, 22 figurae, quae varietate t. effugiant *ib.* 118. devoret t. illud 11, 2, 41. et verbis remotioribus et liberioribus figuris narrandi t. evitat 10, 1, 31. partitio t. levat 4, 2, 49. *cf.* 4, 1, 49. t. lectionis vicibus levatur 1, 12, 4. Ὁμοιολογία, quae nulla varietatis gratia levat t. 8, 3, 52. res altera taed. laboris, altera securitatem parit 2, 2, 6. cum virtutes etiam ipsae t. pariant, nisi gratia varietatis adjutae 9, 4, 43. *v.* Varietas; *Ablat.:* taedio laboris 12, 3, 11. ne discentis animum t. avertat 1, 12, 13. frequens (*usus translationis orationem*) t. complet 8, 6, 14. supervacua cum t. dicuntur 4, 2, 44. a t. defendit orationem 6, 3, 19. ut omni arte vel e spatio ejus (*narrationis*) detrahamus aliquid, vel ex taedio 4, 2, 47

**Talaris.** ludorum talarium licentia 11, 3, 58.

**Talio.** vis contra vim et talio (*a. l.* talia) nihil habent adv. eum, qui prior fecit, injusti 7, 4, 6. agentem cum ea talionis 8, 5, 12.

**Talis.** α) *ad antecedens refertur:* nunc decebit sic adv. tales agere, quomodo contra nos agi ab hominibus condicionis ejusd. iniquo animo tulissemus 11, 1, 66. nam quid impurius quam retinuisse talem 9, 2, 80 talis esse debet orator et haec scire 12, 5, 6. ut jam respondi tal

bus 8, 3, 39 *N.* pleni talibus antiqui 9, 3, 16. *cf.* 1, 6, 36. Sullae, Burrhi — taliaque 1, 4, 25; fuerunt autem tales controversiae 7, 2, 5. *cf.* 7, 6, 6. 9, 2, 73. res proponi singulas ad juvenum talem exercitationem 6, 3, 15. cur haec proprie t. nomine notarit 9, 3, 47. *cf.* 10, 5, 13. 12, 1, 44; Tale Lucretii: — et Virgilii: 8, 6, 45. *cf.* 5, 14, 2. 9, 4, 73. Non est tale, Habeo jus actionis; *etc.* 3, 6, 73. tale est enim, quo Cic. utitur 9, 4, 122. *cf.* 9, 2, 96. 11, 3, 168. an non talem quend. videtur finxisse Virgilius, quem in seditione vulgi — moderatorem dedit? 12, 1, 27. *cf.* 3, 4, 6. et totus hic locus talis est (*Sp. om.* t. est) 9, 3, 50 *Z.* β) *ad sequens pertinet:* Id tale est: Occidisti hominem 7, 1, 6. Praeponebant enim talia, Credite vos intueri 9, 2, 41. *cf.* 5, 10, 82. ut in re tali 7, 7, 9. tota ap. Cic. talis est (*allegoria*) 8, 6, 47. adjectio t. est 7, 9, 11. argumentum t. est 5, 10, 9. *cf.* 2, 17, 6. 7, 3, 12. illa interrogatio talis: 5, 11, 4. Syllogismus talis: 5, 14, 25. γ) *cum Correlat.:* illa esse, quae adversarius dixit, et talia, qualia dixit, credat necesse est 4, 2, 76. exercitatio talis sit, qualis usus 11, 3, 24. illa, de qua loquimur, rhetorice, talis est, qualis eloquentia 2, 14, 2 *N.* id tale est monstrum, quale Horatius — fingit 8, 3, 60. non tamen talia (*Sp. om.*), qualia dicto factoque 1, 4, 29 *Z. cf.* 2, 2, 14. 8, 3, 32. 9, 2, 100; tale est, quasi (*Sp.* quale) si — velis 6, 1, 36 *N. cr. et S.* δ) *seq. ut:* discendi ratio talis est, ut non multos annos poscat 12, 11, 16. *cf.* 3, 6, 99. 4, 5, 9. 5, 10, 77. 7, 2, 45. 8, 6, 41. 11, 1, 14. *v.* Ne.

**Talpa.** *oculis capti talpae* — tamque mares esse talpas quam feminas, certum est 9, 3, 6.

**Talus.** I) praetexta demissa ad talos 5, 13, 39. II) *in alea:* qui talos jecit in medium 6, 1, 47.

**Tam.** *v.* Jam. α) quae causa frontis t. adductae? 10, 3, 13. t. candidum et lene et speciosum dicendi genus 10, 1, 121. in Theophrasto t. est loquendi nitor ille divinus, ut *etc. ib.* 83. *N. et H.* quod sint t. gravia (*crimina*) 9, 2, 53. securus t. parvae observationis 8, 3, 51. non habebit in primis curam vocis orator? Quid tam musices proprium? 1, 10, 27. aetate tam (*Sp.* ea) puellari 6, Pr. 5 *Z.* neque enim ullum erit tam difficile, quod non commode inseri possit 9, 4, 145; tanta vis in eo, tam densa omnia, ita quibusd. nervis intenta sunt, ut *etc.* 10, 1, 76; Sed ipsa ratio neque tam nos juvaret, neque tam esset in nobis manifesta, nisi *etc.* 2, 16, 15. *cf.* 8, 3, 5. β) *c. Correlato quam.* a) quis discet t. bene, quam patronus 12, 8, 4. haec t. frigida, q. est nominum fictio 6, 3, 53. nihil est t. indecens, q. cum mollia dure fiunt 10, 2, 19. *cf.* 5, 12, 8. 16. 5, 13, 32. 9, 3, 100. nihil est tam occupatum, tam multiforme, tot ac t. variis affectibus concisum, quam mala mens 12, 1, 7. tam non pigeat facere istud, quam non displicebit 2, 5, 17; Tam magis *illa tremens et tristibus effera flammis,* Quam magis *effuso crudescunt sanguine pugnae* (*Virg.*). Quod est versum ex illo, Quam magis aerumna urget, tam magis ad malefaciendum viget 9, 3, 15 *N.* b) Corinthia aera accipimus t. aurum et argentum q. aes Corinthium 8, 2, 8. quoniam orationis t. ornatus q. perspicuitas aut in singulis verbis est aut in pluribus positus 8, 3, 15. utinam t. bona imitantes dicerent melius, q. mala pejus dicunt 10, 2, 15. *cf.* 1, 7, 28. non enim t. obest audire supervacua, quam ignorare necessaria 12, 8, 7. cum flentes non t. narraret q. ostenderet 4, 2, 114. *cf.* 2, 4, 30. 10, 3, 10. nec t. se majorem q. minores ceteros facere 11, 1, 16. *cf.* 3, 11, 26. 11, 3, 2.

**Tamen.** *α) transitum facit:* meminerimus t. *etc.* 10, 1, 28. *cf.* 6, 1, 49 *N.* 6, 2, 12. 10, 7, 24. Est t. lucubratio optimum secreti genus 10, 3, 27. Sane tam., ut ille in cibis paulo liberalius aspersus, si tam. non sit immodicus, affert aliquid immodicae voluptatis 6, 3, 19 *N.* quam decenter t. Sulpicio scientiam petendi consulatus ademit 11, 1, 69. Interim t. danda sunt vela 10, 3, 7 *N.*; tamen *ἀφορμὰς ἔργων* vocant 3, 6, 27 *N. cf.* 8, Pr. 31. 11, 3, 12. *β) c. Pronom.* Ego t. — puto 10, 1, 71. Id ipsum t. anguste Zoilus terminavit 9, 1, 14 *N. cr.* Idem t. duas ejus partes facit 11, 3, 1. quae t. — arescunt 12, 10, 79. *v.* Qui. Quid t. noceret 10, 2, 25. *v.* Quis. *γ) c. Conjunct.:* et aenigmata sunt t. 8, 6, 53. *cf.* 8, 4, 25. *v.* Et. Sed hic quoque t. inhumana videri solet fortunae insectatio 6, 3, 28. *v.* Sed. hoc aut alio t. numero 4, 5, 3. dum t. quasi dicat intra se ipsum 10, 7, 25. *v.* Dum. quod teneat t. lora 7, 9, 7 *v.* Quoniam. cum t. in expositione aut senis sermo aut mulieris incidit 11, 3, 91. Si quis ad virtutes — tamen, quae defuisse ei — videntur, adjecerit 12, 10, 26 *N. v.* Si. Nisi. ut t. deliberare, non haesitare, videamur 10, 7, 22; quomodo t. evitare expositionem — possumus? 4, 2, 75 *N.* num t. ille totum in uno diem consumturus est? 1, 2, 11. *δ) c. Negat.:* quae omnia multum juvant victoriam, tam. non trahunt 7, 1, 44. non est tam. dissimulanda nostri quoque judicii summa 10, 1, 40. neque t. videri potest quidquam omisisse 11, 1, 4. nec offendunt t. 8, 6, 51. *cf.* 11, 3, 181 *v.* Neque. Ne. Non. Nondum. *ε) in contrapositione:* dicendum t. pro facultate 10, 3, 15. varietas t. nobis ex vilioribus grata sit 10, 1, 58. plerumque t., non semper 5, 10, 19. *cf.* 11, 3, 16. summi enim sunt, homines t. 10, 1, 25. ego aliquid, non multo t., altius inveniam 12, 10, 37. omnes sine dubio — epicos tam. praecipue 10, 1, 51. *v.* Sine. lenti quidam ac remissi, non sine pondere t. 12, 10, 19. ab utroque exclusi, debent t. anniti 10, 7, 29. praecedente spondeo t. plane finis est trimetri 9, 4, 111. quos palaestritas esse nolumus, t. esse nolumus eos, qui dicuntur *ἀπάλαιστοι* 9, 4, 56. in fine interim cadit (*manus*), ut cito t. redeat 11, 3, 106. *cf.* 53. ut in iisd. partibus iisdemque affectibus sint t. quaed. non ita magnae vocis declinationes *cf.* 46. ut de Troilo Virgilius, *Lora tenens tamen* — Hic, utrum teneat lora tamen, an, quamvis teneat, tamen trahatur, quaeri potest 7, 9, 7 *Z.* *ζ) antecedente sent. condic.:* si aliud acceperunt, quam quod habuerant nomen, iid. sunt t. 9, 1, 8. *cf.* 7, Pr. 2. cum haec omnia fecerimus, felices t., si nostrum ignem judex conceperit 11, 3, 3. *cf.* 7, 1, 33. 7, 7, 10. 10, 1, 23. 12, 1, 44. 12, 10, 38. etiamsi nondum verbis explanatum, jam t. mente conceptum 5, 10, 4. Quaeri solet, an, etiamsi discenda sint haec, eodem tempore tamen tradi omnia *etc.* possint 1, 12, 1. *cf.* 11, 3, 48. *v.* Quanquam. licet haec et nitere — videantur, tamen et (*Sp. om.*) lumina illa — dixeris 8, 5, 29 *Z. v.* Licet. ut non durat ultra poenam abdicationis, ita abdicat t. 9, 2, 88. in quibus ut erraverim, legentes t. non decepi 6, 3, 112. *v.* Ut.

**Tametsi.** t. non mediocris haesitatio est 12, 1, 40. *cf.* 11, 3, 80. t. ignoscite mihi, judices *Cic.* (*ἀποσιώπησις*) 9, 2, 55. Quorum tametsi utrumque convenit orationi, tamen possis illud grammaticum, hoc rhetoricum magis dicere 9, 3, 2.

**Tandem.** [nec illa iis, quibus t. (*Z. om.*) similia videri volunt, applicant 8, 3, 76.] quid t. fieri oportuit? 9, 2, 21. Quae t. ars digna literis Platoni defuit? 12, 11, 22. *cf.* 5, 11, 12. 6, 3, 38. 12, 2, 10. virum cum ingenii natura praestantem, tum vero tot pulcherrimas artes

penitus mente complexum, datum **tandem** rebus humanis — singularem *etc.* 12, 1, 25; [Allusit t. leno (*fig.*) *Ter.* 9, 3, 16 *N.*]

**Tanquam.** *α*) qui tanquam filius petebat bona 7, 2, 4. nec multas plerique sententias, sed omnia t. sententias dicunt 8, 5, 32. *cf.* 10, 4, 2. ipsius patris, t. valetudine lapsi, misereatur 7, 4, 30. *Magnum dat ferre talentum* (*Virg.*), t. *ferendum* 9, 3, 9. nec tanq. tradita, sed tanq. innata 7, 10, 14. qui ad omnia scripta, tanq. vitiosa, redeant, et quasi nihil fas sit rectum esse, quod *etc.* 10, 4, 3. t. illum conscium in tormentis nominaturus 9, 2, 82. *β*) *c. Verb.:* t. ita necesse sit 12, 10, 5. t. non doceant causam, sed agant 12, 8, 9. *cf.* 8, 6, 32. 9, 4, 53. qui ita dicunt, tanq. inter duas leges quaeratur 7, 4, 42. *v.* Sic.

**Tantopere.** si tantopere efflagitantur, quam tu affirmas Ep. ad Tryph. 3. quae cur t. aspernemur, nihil video 8, 3, 33.

**Tantum.** *α*) quod non oratores t. vindicarunt 2, 17, 2. *cf.* 1, 2, 29. 6, 2, 15. 7, 2, 12. 14. si vis eorum t., non etiam fulgor timeretur 8, 3, 5. haec recta t. et in nullos flexus recedentia 10, 5, 12. nec ead. ap. principem, magistratum —, tantum liberum ratio est 11, 1, 43. cum de se t. loqueretur 8, 6, 20. *cf.* 7, 2, 8. 10, 1, 38. grammatico soli deserviamus, deinde geometrae tantum 1, 12, 6. haec, quae t. inter se pugnant 3, 8, 32 *S.* quaed. esse, quae colorem non recipiant, sed t. defendenda sint 4, 2, 100 *N.* *v.* Demum; ut — virtutem obviam et illaboratam, tantum quia nati sumus, habeamus 12, 2, 2. Tantumque non cognatis id e rebus admoneri sciet (*locus corruptus; Z. conjic.* Tantum quod non cognitis ille rebus sat habuerit; *ego tentaverim:* Tantum quod non cognoscendis rebus adquieverit; *Codd. fere:* Tantum quod non cognotis si de ribus ad veri) 12, 2, 31 *N. cr. et S.*; *cf.* tantumque non durum ac rusticum, sed parum meretriciis artibus queritur educatum *Decl.* III, 3. *p.* 62. *Burm. Not.;* t. ut ab illo *qui* distingueretur 1, 7, 27. *cf.* 4, 2, 132; ut, qui per haec vicit, t. non defuisse sibi oratorem sciat 6, 2, 4 *N.*; persuadere non t. oratoris esse 2, 15, 14. imitatio non sit t. in verbis 10, 2, 27. *cf.* 3, 3, 10 *Z.* 6, 2, 24. *β*) *seq. sed:* apte dicere non elocutionis t. genere constat, sed est cum inventione commune 11, 1, 7. *cf.* 3, 8, 33. 9, 3, 28. 78. nec t. requirentibus, sed etiam sponte interim 11, 2, 5. *cf.* 8, 3, 3. 9, 2, 50. Neque enim narratio in hoc reperta est, ut tantum cognoscat judex, sed aliquanto etiam magis, ut consentiat 4, 2, 21.

**Tantummodo.** reus fecisse t. se negat 7, 2, 9.

**Tantundem.** t. nocere 12, 9, 13. inter duo, quae idem significant, ac tantund. valent 1, 5, 4. virium atq. impetus non t. exigunt 6, 2, 10.

**Tantus.** *α*) *c. Subst.:* idem ille tantus amator secreti 10, 3, 30. de t. viris 10, 1, 26. in tanta rei difficultate 10, 2, 26. *cf.* 12, 11, 23. mentem tantae rei intentam 12, 1, 5. *cf.* 1, 5, 6. quam substantiam placidae et (quam scio vix posse credi tantam) altae mentis ostenderit 6, Pr. 7. quamvis tanta atq. ita instructa nave hoc mare ingressus 12, Pr. 4. t. in eo inveniendi et eloquendi facultas 10, 1, 69. *cf.* 121. *v.* Is. quae tanta est hujus praecisae comprehensionis necessitas? 7, 3, 15. *v.* Qui. Quodsi in hac tanta fortuna, bonitas tanta non esset, quam tu per te — obtines *Cic. pro Lig.* (*Libri Ciceronis* lenitas — quantam) 8, 3, 85. quanquam — Demaden — continua dicendi exercitatio potuerit tantum, quantuluscunque postea fuit, fecisse 2, 17, 12. *v.* Quantus. *β*) *Neutr.* a) non tantum nocerent, si omnia scriberent, uti gesta sunt 12, 8, 6. nec usquam tantum affectus valent 7, 4,

23. *cf.* 11, 2, 38; in verbis t. (*i. e. tantulum*) distantibus jucunde consonat vox 9, 3, 73; nec quisquam t. fidat ingenio, ut — speret 10, 7, 18. 10, 6, 4. 11, 3, 5. tantum ab eo defluebant, quantum ille ab antiquis descenderat 10, 1, 126. expedit non in t. 3, 8, 35. in tantum evocare eum (*testem*), quantum sumere ex uno satis sit 5, 7, 16. et hoc augendi genus est, t. aliquid efficere, ut non possit augeri 8, 4, 7. ejus scripta t. intra famam sunt, ut appareat 11, 3, 8. *cf.* 10, 6, 5; *c. Genit.:* Quid ergo tantum est artis in eloquentia? 12, 1, 33. Unde tantum boni, ut *etc.* 1, 6, 44. tant. adjiciunt gratiae 11, 3, 4. b) *Genit. pretii:* hoc tanti fuit vertere, ut *etc.* 1, 6, 38. cum dicturis t. suae non sint (*actiones*) 12, 8, 4. an etiam tanti putaverit, poenam subire 7, 2, 42 *N.* *c. Ablat.:* quae speciosior atq. apertior tanto est 2, 20, 7. quod t. minus erat 12, 1, 21. se t. plus praestitisse 12, 7, 12. quod t. faciliorem nobis rationem omnium fecit, quam fuit iis, qui *etc.* 10, 2, 3. *cf.* 28. tantoque plus valet, quanto res ipsa verbis est firmior 8, 4, 26. *cf.* 9, 2, 76. tanto ante 2, 4, 28.

**Tarde.** si grammatices munus usque ad suasorias prorogatur, tardius rhetore opus est 2, 1, 8.

**Tarditas.** t. per funem ingredientium 2, 13, 16 *N.* neque enim nos tarditatis damnavit natura 2, 5, 24. quorund. cura tarditatis, quorund. facilitas temeritatis crimine laboravit 12, 9, 14. *v.* Celeritas. nec volubilitate nimia confundenda, quae dicimus — cui contrarium est vitium nimiae tarditatis 11, 3, 52. aut in illo lentiore tarditatem, aut in illo paene praecipiti concitationem adjuvandam docendo 2, 8, 11. afferunt quand. dicendi tard. 9, 4, 42. infinitam faciat ipsa res dicendi tard. 5, 10, 123. plerosque laborem ac tempora tarditate ingenii perdere 1, 1, 1.

**Tardo.** qui legente alio ediscit, in parte tardatur — in parte juvari potest 11, 2, 34. animi praestantia, quam nec — audientium auctoritas ultra debitam reverentiam tardet 12, 5, 1; nulla tardati verecundia 1, 3, 4. velocitas tardatur 10, 7, 8.

**Tardus.** I) *Posit.* α) *de personis:* ut, qui interrogatus de eo, qui in adulterio deprehensus esset, Tardum fuisse respondit 6, 3, 87. si erit tardus ad hoc 11, 2, 29. β) *de rebus:* gravia non tarda (*in dic.*) 12, 10, 80. *v.* Segnis. cujus nullum erit, si tam tardum fuerit, auxilium 10, 4, 4 tarda et supina (*compositio*) 9, 4, 137. t. ingenium 1, 3, 2. 1, 12, 14. membrum longius justo tardum 9, 4, 125. nec (*sit sermo*) trajectione tam tardus, ut in hyperbaton finis ejus differatur 8, 2, 14. tardus tum diligens stilus 10, 3, 5. *v.* Stilus. β) *Compar.:* tardior (*Sp. inser.* in) scribendo aut incertior legendo 10, 3, 20 *Z.* paulo tardioribus ingeniis 11, 2, 42. t. manus 5, 10, 124. tard. firmioremque memoriam 11, 2, 4. tard. atq. modestiores pedes 9, 4, 134. vel poena levi, vel tardiore 7, 2, 42. t. pronuntiatio 10, 7, 22.

**Tau.** Gallicum 8, 3, 28 *N.*

**Taurus.** T. animal sit, an mons, an signum in coelo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctum non intelligetur 8, 2, 13 *N.* *v.* Vitulus.

**Technicus.** decreta technicorum 2, 13, 15.

**Tectum.** prosa tectum pro domo recipiet 8, 6, 20. cum aurata tecta aurea (*dico*) *ib.* 28. ruentium tectorum fragor 8, 3, 68. nunquam tecta subeamus; super habitantes aliquando procumbunt 2, 16, 6. t. intuen-

tes 2, 11, 4. resupini spectantesque t. 10, 3, 15. ad t. erigat (*manum*) 11, 3, 118. Alexandrum sepelio, hoc quisquam spectabit a (*Sp.* e) tecto 8, 5, 24 *Z.* *v* Paries.

**Tegmen.** vestibus pellium tegmina mutari 9, 4, 4.

**Tego.** tegere nos, quod sciamus credat 9, 2, 76; aversae tectaeque manus 9, 1, 20 *N.* [lucubrantes lumen unum velut tectos (*Z. conj.* *arrectos*) maxime teneat 10, 3, 25 *N. cr. et S. et H.*]

**Tegula.** 1, 6, 33 *N. v.* Regula.

**Telum.** I) *proprie:* arcu dirigentium tela 9, 4, 8. telum ei e manibus ereptum est (*a. l.* eruptum, *al.* erutum) 5, 10, 69 *N. cr.* expulsuri tela 10, 3, 6. velut fracta aut transversa t. projeceris 9, 4, 14. ut certa manus uno t. possit esse contenta, incertae plura spargenda sunt 4, 5, 14. qui velut ad arculas sedent, et tela agentibus sumministrant 12, 3, 4. *cf.* 5, 7, 8. qui caedem telo quocunque commiserint 10, 1, 12. II) *transl.:* haeret nonnunquam t. illud occultum, et hoc ipso, quod non apparet, eximi non potest 9, 2, 75.

**Temerarius.** ut pro temerario fortem vocemus 3, 7, 25. *v.* Fortis. si homicidii (*reum*) temerarium constituerimus 4, 2, 52. *cf.* 7, 2, 28. temerario editionis honore Pr. 7.

**Temere.** *α*) t. credendum 1, 1, 31. 2, 14, 4. t. comparetur 7, 2, 22. finem artis t. comprehendit 2, 15, 4. in rebus t. congestis 10, 3, 17. t. dictum 12, 6, 5. mihi t. excidisse 7, 2, 52. id non t. intuendum 7, 4, 6. t. sparsa manu 11, 3, 118. qui t. nocentes reos susciperet 11, 1, 74. ejusmodi figuris utendum t. non esse 9, 2, 95. *β*) *c. Negat. i. q.* *non facile:* illud ingeniorum velut praecox genus non t. unquam pervenit ad frugem 1, 3, 3.

**Temeritas.** temeritates (*in clausula positum*) 9, 4, 97. cum pro temeritate virtus dicitur (*κατάχρησις*) 8, 6, 36. vitia temeritatis *etc. opp.* fortitudo 12, 5, 2 *v.* Arrogantia. extemporalem t. 10, 6, 6. nostra t. etiam mores ei (*oratori*) conabitur dare 12, Pr. 4. frequenter species libertatis deducere ad temeritatem solet 12, 9, 13. *v.* Tarditas.

**Temperantia.** 12, 2, 17 *v.* Abstinentia.

**Tempero.** *α*) *c. Dat.:* si ingenio suo temperare (*a. l.* imperare) quam indulgere maluisset 10, 1, 98. *β*) *c. Accus.:* quod natura rei satis aptum est, nisi modo quoque temperatur, gratiam perdit 11, 1, 91. *cf.* 11, 3, 184. ut non hoc affirmationis genus temperandum sit aliqua moderatione 11, 1, 28. *v.* Moderatio. hi (*soni*) cum augenda intentione excitandi, cum summittenda sunt temperandi 11, 3, 42. temperare vires suas 1, 2, 27; *Partic.:* temperatus sanguis 11, 3, 78. t. vox *ib.* 161; paeona dactylumque ut temperatiores brevibus ac longis 9, 4, 87.

**Tempestas.** tempestatum signa 12, 11, 5. ad incursus tempestatum 10, 7, 3. se dare quasi tempestatibus, quo volent, auferendum 10, 7, 23. cum initium a tempestate sumserunt, incendio aut ruina finiunt 8, 6, 50. *v.* Fluctus.

**Templum.** t. celebria 1, 4, 16. templorum eversionem 5, 10, 97. arma templo affixa detraxit 5, 10, 36. effusae per domus ac templa flammae 8, 3, 68 *Z.* rem sacram de templo surripere 7, 3, 10. *v.* Tollo. si percussus sit in templo 6, 1, 16.

**Temporalis.** *πάθος* temporale esse 6, 2, 10.

**Temporarius.** temp. animi motus 5, 10, 28.

**Tempto.** *v.* Tento.

**Tempus.** I) *proprie:* Latinorum quidam satis significari putaverunt, si illud generale, tempus, hoc speciale, tempora vocarent 5, 10, 43. *α*) *c. Adj.* a) *Sing.:* t. adhaerens 5. 10, 46. breve t. 1, 12, 10. t. praecedens, conjunctum, insequens 5, 10, 94. *v.* Conjungo. t. vel diurno, vel nocturno 7, 2, 44. futuri t. 6, 1, 49. t. heroicis 1, 11, 17. insequentis t. 7, 2, 46. t. junctum 5, 10, 46. quam longissimum t. 12, 11, 1. modico t. *ib.* 15. praesentis t. 7, 2, 4. praeteritum t. 5, 10, 45. 7, 2, 3. t. primum 1, 1, 19. t. proprium *ib.* 35. proximum tempus lucemque praesentem 12, 2, 31. secreti t. 1, 2, 11 *S.* secundum t. 7, 2, 46. t. ad componendum securiore 12, 1, 20. t. sequens 1, 5, 52. serum t. *ib.* 31. supervacui t. 11, 2, 35. sui t. 6, 1, 47. *v. infra.* b) *Plur.:* angusta t. 4, 1, 72. t. antiqua 1, 10, 9. causae debita t. 6, 4, 13. extremis L. Crassi t. 2, 4, 42. t. heroicis 1, 11, 17. t. idonea 12, 11, 18. nostra t. 1, 10, 30. 6, 1, 35. t. praeterita, praesentia, futura 4, 2, 3. priora t. 3, 7, 3. propria t. 3, 5, 15. t. suorum 1, 10, 27. ultima et jam obliterata t. 1, 6, 40. t. vetustissima 1, 7, 11. Peloponnesia t. 12, 10, 4. *v. singula Adjectiva.* *β*) *c. Genit.:* jam fere tempus appetet aggrediendi judiciales materias 2, 10, 1. cum ille impetus stetit et intuendi tempus dedit 9, 4, 61. modo sit causae discendae t. 12, 9, 21. tempora dicendi 6, 5, 4. *cf.* 11, 3. 61. *γ*) *Nominat.* a) *Sing.:* utinamque sit t. unquam 12, 2, 9. *cf.* 12, 9, 21. jam t. est dicendi 11, 3, 61. neque enim rectae voluntati serum est t. ullum 12, 1, 31. jam fere t. appetet 2, 10, 1. confirmat memoriam idem illud t., quod esse in causa oblivionis solebat 11, 2, 43. t. non defuit *ib.* 45. quodque ante eos fuit, quoque ipsi vixerunt, quod est insecutum 3, 7, 10. t. quod finem hominis insequitur *ib.* 17. huic rei perit t., quodcunque alteri datur 12, 1, 6. non suffragabitur t. 11, 2, 48. huic rei superest t. 1, 8, 5. t. ad suadendi momenta valet 5, 10, 42. *cf.* 7, 2, 3. veniet eorum laudi suum t. 3, 1, 21. *cf.* 2, 4, 14; tempus, quod χρόνον vocant — t. iterum, quod καιρὸν appellant (*elementum quaestionis*) 3, 6, 25. 26. *cf.* 2, 4, 19. t. ad causam extra pertinet 4, 1, 31. *cf.* 12, 8, 14. tempus ac locus egent observatione propria 11, 1, 46. *cf.* 6, 3, 101. 9, 3, 102. b) *Plur.:* conjectura omnis aut de re aut de animo est, utriusque tria tempora 7, 2, 1. *cf.* 5, 10, 71. quos priora t. tulerunt 3, 7, 3. prima, quibus praecipere coeperam, t. hoc vitio laborarunt 9, 2, 77. quodsi impediant brevitate t. a judice data 12, 10, 55. non videntur t. suffectura 2, 5, 3. ne ea quid. t. idonea, quae supersunt 12, 11, 18. *δ*) *Genit.* a) *Sing.:* causae quoque factorum praeteriti sunt temporis 5, 10, 45. *cf.* 7, 2, 4. 46. ne videantur propositi fuisse, non temporis 12, 10, 55; temporis ejus homines 3, 7, 5. ab hominibus sui t. parum intelligebatur 11, 1, 10. *cf.* 6, 1, 47. 9, 2, 102. 10, 1, 53; quantum in infantia praesumtum est temporis, adolescentiae acquiritur 1, 1, 19. nihil supervacui t. perit 11, 2, 35. ne temporis quidem unquam plus erit 1, 12, 12. *cf.* 1, 2, 11 *Z.* cogitationi temporis ac loci plurimum est 10, 6, 1; magno t. detrimento 10, 1, 41. futuri t. imagine 6, 1, 19. longo post intervallo t. 10, 1, 75. certam legem temporis (*Sp.* temporum) 1, 2, 3 *Z.* t. debet esse modus 10, 4, 4. eod. t. momento 1, 12, 3. *cf.* 10, 7, 27. t. munera 10, 6, 6. tanto t. spatio 8, 4, 21. b) *Plur.:* maximus t. nostrorum auctor 3, 4, 2. suorum homines t. 12, 10, 12. praecipui suorum t. oratoris 1, 10, 27. *cf.* 12. 10, 12; citra complexum t. 2, 4, 36. *v.* Complexus. quaed. genera dicendi conditione t. horridiora 12, 10, 10. *v.* Condicio. praesentium t. decus 3, 7, 9. differentia t. 12,

10, 70. t. gradus 5, 10, 46. haec t. velut subsiciva 1, 12, 13; translatio t. 9, 2, 41. ε) *Dat.* do tempori, ne hirta toga sit; non serica 12, 10, 47. nitor *etc.* magis videri potest temporibus quam ipsis defuisse 10, 1, 97. dandum nonnihil etiam temporibus atq. auribus 12, 10, 45. ζ) *Accusat.* a) *Sing.:* rem postea proprium t. desideraturam 1, 1, 35. *cf.* 1, 2, 11 *Z.* in ipsis etiam distinctionibus t. alias brevius alias longius dabimus 11, 3, 37. data longiore vita et temp. ad componendum securiore 12, 1, 20. *v.* Do. breve nobis t. facimus 12, 11, 18. omnia, quae magna sunt — t. aliquod, quo primum efficerentur, habuisse 12, 11, 25. non modo proximum t. intueri 12, 2, 31 *N.* t. ostendimus (*manibus*) 11, 3, 86. non perdamus primum statim t. 1, 1, 19. ut non breve saltem t., quod nusquam fere deerit, sumamus ad *etc.* 10, 7, 20. hic tractatur locus, tempus 7, 2, 44; non ad praesens modo t. sed etiam in futurum 11, 3, 21. soluta corpore anima an sit immortalis, vel ad tempus certe maneat 5, 14, 13. si scripta in aliquod t. reponuntur 10, 4, 2. haec fere de probatione vel ab aliis tradita vel usu percepta in hoc t. sciebam 5, 12, 1. *cf.* 7, 2, 24. post breve t. 1, 12, 10. cum in loca aliqua post tempus reversi sumus 11, 2, 17. b) *Plur.:* diurna tantum computantibus tempora 12, 11, 19. causae debita t. conviciando conteremus 6, 4, 13. *v.* Impendo. contrahere t. dicendi 6, 5, 4. t. ab ipsa rerum natura ad quietem refectionemque nobis data in acerrimum laborem convertimus 10, 3, 26. *cf.* 11, 3, 22. qui ortu occasuque siderum in declarandis t. utuntur 1, 4, 4. tempora tarditate ingenii perdere 1, 1, 1. praefinitis 11, 3, 52; nisi forte nostra potissimum t. damnamus hujus infelicitatis 10, 2, 8. cur C. Caesaris tempora tam patienter toleraret 6, 3, 112; ad nostra t. 1, 10, 30. circa Peloponnesia t. 12, 10, 4. per omnia t. 5, 9, 5. η) *Ablat.* a) *Sing.:* ne loco, ne tempore alienum videatur, quod dicimus 6, 3, 33. non multum inter se distantium tempore oratorum 12, 10, 11. uti quaeque sint temp., ita facere etiam ordine priora 9, 4, 25. defervisse t. 12, 6, 4. etiamsi aetatem nostram non spatio senectutis, sed temp. adolescentiae metiamur 12, 11, 13; facile dicente ex t. 6, 3, 111. *cf.* 10, 7, 1. 11, 3, 25. 12, 9, 17. ut omnia ex t. exponant 12, 8, 7. quae ex t. videbantur effusa 11, 2, 39. *cf.* 9, 4, 114. ut subitis ex t. occurrant 10, 7, 30. ex t. scribunt 10, 3, 17; an hoc tempore liceat agere 3, 6, 69. ut eum (*Cic.*) Demostheni comparem hoc t. 10, 1, 105. eo t., quo cognoscenti judicium conamur auferre 4, 5, 6. nares ac pectus eo t. (*i. e. in adolescentia*) tument 11, 3, 29. de ordine laudis *etc.* praecipiemus suo t. 2, 4, 21. paululum t. nostro superiores 8, 3, 25. duos uno t. occidit 7, 8, 3. quae (*exercitatio*) nullo non et temp. et loco explicari potest 10, 7, 25. omni t. (*Sp.* omnia tempora) fere parata sunt meditatis diligenter, quae dici — possint 6, 4, 14 *N. et S.* toto illo, de quo loquor, t. 1, 1, 17. brevi t. 1, 5, 20. b) *Plur.:* cum verba intercidant invalescantque temporibus 10, 2, 13 *N.* cujus ratio mutata cum t. est saepius 1, 5, 19. remissa quibusd. t. ciborum atq. exercitationum certa necessitate 10, 5, 15. Quid futurum erat t. illis, quae sine exemplo fuerunt 10, 2, 4. iis t., quibus testis non post finitas actiones rogabatur 5, 7, 25 *N.* quod cum sit factum his quoque t., quibus omnis ad utilitatem potius quam ad ostentationem componebatur oratio 4, 2, 122. nostris t. 8, 5, 2. 10, 7, 19 *v. supra.* extremis L. Crassi t. 2, 4, 42.

II) *in ratione metrica:* σημεῖον tempus est unum 9, 4, 51. est quodd. in ipsa divisione verborum latens t. *ib.* 98. longam esse duor. t., brevem unius *ib.* 47. ut t. tria ad duo relata sescuplum faciant *ib.*; longae per se syllabae aliquid etiam medii t. inter vocales, quasi intersistatur,

assumunt *ib.* 36. alii omnes, quotcunque sint temporum, quod ad rationem pertineat (*Sp.* quae —, pertineant), paeonas appellant *ib.* 96 *Z. N.* rhythmi spatio t. constant *ib.* 46. *A* brevis, *gre* brevis, faciet tamen longam priorem. Dat igitur illi aliquid ex suo t. —. Nunc unum t. accommodat priori, et unum accipit a sequente: ita duae natura breves positione sunt temporum quattuor *ib.* 86; aliquid vacanti t. ex eo, quod insequitur, accedere *ib.* 93; inania quoque t. rhythmi facilius accipient *ib.* 51. corporis motui sua quaed. t. adhibet musica ratio numerorum *ib.* 139. quidam longae ultimae tria t. dederunt *ib.* 94. ubi tempora etiam animo metiuntur *ib.* 51. *cf.* 48; huic (*pedi*) temporibus parem *ib.* 81. neque duobus t. neque uno minus habere videantur (*syllabae*) *ib.* 84. quo quique (*pedes*) sunt temporibus pleniores *ib.* 83. *cf.* 136. neque destitui temporibus volunt sermo atq. epistola *ib.* 20. nec in loquendo distinctionibus, temporibus, affectionibus moleste utemur 11, 3, 181.

III) *in re grammatica:* in participio — per tempora, ut in verbo, peccatur 1, 5, 47. cum in eosd. casus aut tempora — quis incurrit 9, 1, 11. transferuntur et tempora — praesens enim pro praeterito positum est 9, 3, 11. *cf.* 3, 6, 70. *v.* Praetereo.

**Temulentus.** — sopor *Coel.* 4, 2, 123.

**Tenax.** patrimonii tenax custos 4, 2, 73. pertinacem ultra modum esse tenacem propositi 11, 1, 90; natura tenacissimi sumus eorum, quae rudibus annis percepimus 1, 1, 5. memoria tum etiam tenacissima est *ib.* 19.

**Tendo.** I) *proprie:* collum — contrahitur et tenditur 11, 3, 82. nervos retro tendimus 10, 3, 6. validior spiritus nostros sinus tendat 12, 10, 37. tendere confidentia vultum 11, 3, 160; tenso (*collo*) 11, 3, 82. remissis magis quam tensis (*digitis*) *ib.* 99. *cf.* 98. *v.* Remitto. linea tensa 3, 6, 83 *N.*; tendit ad genua vestra supplices manus 6, 1, 42. gestus ad eund. (*ap. quem dicitur*) tendens 11, 3, 134. II) *transl.* *nitor ad aliquid.* α) totis mentibus huc tendamus 12, 1, 31. nec statim eo tendamus, quod occurrit ultro 7, 1, 59. ut in id ingenia, quo tenderent, adjuvarentur 2, 8, 3. plurimi auctores, quamvis eod. tenderent 3, 1, 5. vis (*horum nominum*) eod. fere tendit 5, 10, 1. aliis sed non alio tendentibus verbis 9, 3, 45; in factis ad idem tendentia sunt plura 7, 1, 22. ad majora tendere 2, 4, 20. *cf.* 12, 2, 27. juvenum ad optima tendentium 10, 1, 122. ad summa tendendum est Pr. 19. tendentibus ad eloquentiam 12, 1, 11. quod τέλος dicitur, ad quod omnis ars tendit 2, 15, 38. *cf.* 2, 17, 22. nec ad victoriam sed ad solum finem laudis et gloriae tendit 8, 3, 11. *cf.* 2, 4, 32. 2, 17, 23. tendendum ad virtutem 12, 2, 21; cum altero (*supercilio*) in verticem tenderent 1, 11, 10. tot disciplinis in diversum tendentibus 1, 12, 1. haec amplificatio in superiora tendit 8, 4, 9. β) *i. q. studeo:* quod efficere tendimus 9, 1, 21. γ) *i. q. proficiscor:* dum rus tendit 11, 2, 38.

**Tenebrae.** I) *proprie:* ipsis noctis tenebris 10, 6, 1. igniculi videntur in tenebris 12, 10, 76. *v.* Solitudo. II) *transl.:* omnibus — fulgore quodam suae claritatis tenebras obduxit 10, 1, 72. se tenebras offudisse judicibus 2, 17, 21. nec ex ultimis tenebris repetenda (*verba*) 8, 3, 25. *v.* Lumen.

**Teneo.** I) *proprie:* qui medium articulum potius tenent 11, 3, 95. notum illud, Dum clavum rectum teneam 1, 17, 25. libellos, qui vel manu teneantur 10, 7, 31. *cf.* 11, 3, 142. cum lecta in capite ossa tenenda matri dedisset 8, 5, 21. statuam auream hastam tenentem 7, 9, 8. astra

tenet coelum, mare classes, area messem *Vers.* 9, 4, 90. II) *transl.* *α*) *occupatum habeo:* si janua tenebitur incendio 2, 13, 16. jam Cicerone arcem tenente eloquentiae 12, 11, 28. lucubrantes lumen unum velut tectos maxime teneat 10, 3, 25. in hac (*altercatione*) adversarium quasi confessum tenemus 6, 4, 18. tenendus etiam diutius (*testis*) 5, 7, 19; non, quisquis hominem occidit, caedis tenetur 5, 14, 11; quosd. illa turbabant, quae declinationibus non tenentur (*i. e. non manifesta sunt*) 1, 4, 27 *N.* *β*) *i. q. contineo:* ut cibus teneri non posset 9, 4, 30. velut nomine ipso ducis cursus dicendi teneretur 4, 3, 13. judices, qui nulla certa pronuntiandi forma tenentur 5, 13, 5; initio pudor omittendi, quae promiseram, tenuit (*sc. me*) 12, Pr. 1. res diversae — aliqua societate cum prioribus ac sequentibus se copulaque tenebunt 7, 10, 17. nemo se tenuit agens pro patre, quin figuras in filium faceret 9, 2, 82. *γ*) *i. q. obtineo:* hyperbati tenet nomen 8, 6, 65. sine quarum (*personarum*) reprehensione teneri causa non possit 9, 2, 68. cum duo ponentur inter se contraria, quorum tenuisse utrumlibet sufficiat 5, 10, 68. *cf.* 116. ipsa, quae justa ac vera sunt, tenere non possumus 5, 14, 29. mediam illam formam teneant L. Crassus, Q. Hortensius 12, 10, 10. in ceteris modum tenuit 1, 7, 23 *v.* Modus. propositum tenentes 6, 4, 13. media haec tenenda sit via dicendi 4, 2, 45; *seq. ut:* tenuit consuetudo, ut *etc.* 2, 1, 1 *N. v.* Consuetudo. *δ*) *memoriā:* tenere se et intelligere, prius paene quam audiant, mentiti 12, 8, 3. *cf.* 9, 4, 129. origo declinatorum tenendi magis causa est 11, 2, 31. in experiendo, teneasne *ib.* 35. nec quisquam se parum tenere judicat, quod, ne sibi excidat, non timet *ib.* 45. quo (*ediscendo*) etiam, quae tenemus, repeti solent *ib.* 35. si Fabius forte sit tenendus, referamus ad illum Cunctatorem, qui excidere non potest *ib.* 30. omnium militum tenuisse nomina *ib.* 50. quinque Graeci sermonis differentias tenuit *ib.* non tantum inventa tenere — sed etiam verbis formata memoriae mandare debemus 3, 3, 10.

**Tener.** adhuc teneri 1, 2, 26. jam a tenero *ib.* 18. in illo a pueritia in adolescentiam transitu — omnia — sunt tenera et injuriae obnoxia 11, 3, 29. t. aetates 1, 10, 34. t. corpora 1, 1, 22. t. quaed. elocutionis cutis 5, 12, 18. teneri infirmique foetus 2, 6, 7. t. frondes 2, 4, 11. t. adhuc mentes *ib.* 5. t. adhuc plantis *ib.* 8. t. profectus 2, 3, 10. in utramque partem t. quaed. — laterum translatio 11, 3, 165 *N.* t. adhuc viribus 12, 6, 6. teneram delicatamque modulandi voluptatem 9, 4, 31. molli teneraque voce 11, 3, 23 *v.* Fortis; teneriores annos *opp.* ferociores 2, 2, 3.

**Tenor.** adhuc difficilior observatio est per tenores (quos quidem ab antiquis dictos tonores comperi, videlicet declinato a Graecis verbo, qui τόνους dicunt) vel accentus 1, 5, 22. cum quantum, quale interrogantes, gravi, comparantes acuto tenore concludunt *ib.* 26. tenorem in narrationibus servant 10, 7, 6.

**Tento.** (*Z. ex auctoritate optt. Codicum ubique tempto*) I) *proprie:* tentantis medici venas 11, 3, 88. II) *periculum facio.* *α*) non tentanda, quae effici non possunt 4, 5, 17 *v.* Efficio. tentantes unumquodque eorum experientia noscimus 5, 10, 123. eloquendi rationem novissime repertam paucissimisque tentatam ingressi 12, Pr. 3. velut tutioris audentiae est tentare, quibus paratior venia est *ib.* 4. cum Dolabella per jocum, tentans tamen joci sui eventum, dixisset 6, 3, 79 *N.* alioqui id maxime faciendum est, ut nos subinde tentemus (*in arte memoriae*) 11, 2, 34; judicium pecunia tentatum 4, 5, 11. *β*) *c. Inf.:* neque ab ullo satis explicari puto, licet multi tentaverint 6, 3, 7.

adjuvare se tentabit 7, 6, 9. tentavimus admiscere 3, 1, 3. quod copiam Romani sermonis augere tentarint 2, 14, 1. tentabo etiam de hoc dicere 6, 2, 29. *cf.* 7, 1, 60. ut mollire tentaverint 12, 10, 32.

**Tenuis.** I) *proprie:* tenues aquae 11, 3, 21. *v.* Aqua. t. avena *vers.* 9, 4, 85. t. nimium laminam 2, 4, 7. perquam t. limite 9, 1, 3. tenuis et angusta ingenii vena 6, 2, 3. t. venula 12, 10, 25. II) *transl.* α) *de hominibus:* Simonides t. alioqui 10, 1, 64 *N.* *v.* Lucidus. Circumspectus. β) *de rebus:* grammatice — tenuis a fonte, assumtis historicorum *etc.* viribus, pleno jam satis alveo fluit 2, 1, 4. t. ars 1, 4, 5. t. causas 11, 1, 93. t. illa diligentia 4, 5, 6. *cf.* 8, 3, 87. t. discrimen 1, 5, 5. ne, cui tenue ingenium erit, sola velit fortia et abrupta 10, 2, 19. *v.* Fortis. t. praemium 8, 3, 1. res adhuc t. 1, 1, 35. illud in Lysia dicendi textum tenue atq. rarum 9, 4, 17. t. vox 11, 3, 32 *v.* Acerbus; tenuiora haec ac pressiora Graeci melius 12, 10, 38. negotia paulo ad dicendum tenuiora 12, 9, 8.

**Tenuitas.** rerum nimiam tenuitatem, ut non dicam pinguioribus, fortioribus certe verbis miscebimus 12, 10, 35. ten. ac jucunditas 10, 2, 23 *H.* *v.* Asperitas. sectas ad t. suam vires 12, 2, 13 *v.* Subtilitas.

**Tenuo.** sibi quoque tenuandas adipes 2, 10, 6. ne ad spadonum *etc.* exilitatem vox nostra tenuetur 11, 3, 19. tenuatur vox ac fatigatur *ib.* 82.

**Tenus.** qui haec non vocibus tantum sibi nota atq. nominibus aurium t. in usum linguae perceperit 12, 2, 17.

**Tepeo.** ut est longe vehementissimus hic, cum invaluit, affectus, ita, si nihil efficit, tepet 6, 1, 44.

**Ter.** t. innocentem (*Sp.* inn. t.) abdicatum 4, 2, 95.

**Teres.** in disputationibus teres vox 11, 3, 64.

**Tergo.** I) in adversum tergere nares 11, 3, 121 *N.* cum frontem sudario tergeret 6, 3, 60. II) *Partic. transl.:* judicium acre tersumque 12, 10, 20. *v.* Limo. tersus atq. elegans maxime auctor 10, 1, 93. multo est tersior ac purus magis (*Horatius*) 10, 1, 94.

**Tergum.** in tergum flagellet 11, 3, 118; in latera atq. in terga incurrere 9, 1, 20. terga dedisse 2, 13, 4.

**Termino.** I) *proprie:* pars prior (*togae*) mediis cruribus optime terminatur *etc.* 11, 3, 139. si, ut *Maecenas etc.* dicerentur, genitivo casu non *e* litera sed *tis* syllaba terminarentur 1, 5, 62. *cf.* 1, 6, 7. 14 *Z.* 15. *v.* Finio. si ingenium suum consepto fori, non ipsius rerum naturae finibus terminasset 12, 2, 23. II) *i. q. constituo:* anguste materiam qualitatis terminasse 7, 4, 40. *cf.* 9, 1, 14. cum grammatices amor et usus lectionis non scholarum temporibus sed vitae spatio terminetur 1, 8, 12. modus ei (*periodo*) aut quattuor senariis versibus aut ipsius spiritus modo terminatus 9, 4, 125. qui velut legem prooemiis dederunt, ut intra quattuor sensus terminarentur 4, 1, 62.

**Terminus.** de terminis mensurisque lites 1, 10, 36; dandi sunt certi quid. t., ut contextum verborum continuet crebra meditatio, partes deinceps ipsas repetitus ordo conjungat 11, 2, 28.

**Terni.** qui (*pedes*) ternas syllabas habent 9, 4, 81. *cf.* 95.

**Tero.** conchyliata peristromata terunt servi 8, 4, 25; trita magis via 1, 6, 22.

**Terra.** An sol major quam terra 7, 2, 6. quanta ea terra (*i. e. Britannia; Sp.* q. in ea t.) 7, 4, 2 *Z.* t., quae neglecta sentes ac dumos, culta fructus creat 5, 11, 24. t. altius effossa generandis alendisque seminibus fecundior fit 10, 3, 2. t. nullam fertilitatem habens 2, 19, 2, t. steriles Pr. 26. terram cultu meliorem et uberiorem fieri 8, 3, 75. *cf.* 2, 9, 2; t. et hos (*rubos*) generat 9, 4, 5. magnae nunc hiscite t. *vers.* 9, 2, 26; *Genit.:* noxio terrae halitu 7, 2, 3. t. mensuras 2, 17, 38. t. succum 8, 3, 9. hanc ejus t. (*Atticae*) fidem Menander eludit 12, 10, 25 *N.* orbem terrae (*Sp.* terrarum) 8, 4, 13 *Z.*; *Accusat.:* si terram attigerint 1, 2, 7. velut t. spectantes 2, 4, 9. quod ceciderit ad t. 5, 10, 84. casus, quo in t. deferuntur 1, 12, 10. dejecti in t. oculi 1, 11, 9. oculis in t. defixis 11, 3, 158. nullam in terras despicere providentiam 6, Pr. 4 *Z.*; *Ablat.:* qui terra dicuntur orti 3, 7, 26 *N.* in t. sentibus ac rubis occupata 12, 1, 7; mari ac terra 7, 10, 13. coelo terraque 12, 10, 19.

**Terrenus.** terrenum differt a marino 5, 10, 61. sicca terrenis (*conveniunt*) 12, 11, 13. Quis nescit ignes, aquas — et (ne terrenis immorer) solem lunamque aliquando et nocere 2, 16, 6; si divina nostris animis origo, tendendum ad virtutem, nec voluptatibus terreni corporis serviendum 12, 2, 21.

**Terreo.** cum terremus, confirmamus 3, 4, 3. terrere interim jocus est 6, 3, 21. fulgorem inesse (*armis*), qui terreat 10, 1, 30. animi praestantia, quam nec metus frangat, nec acclamatio terreat 12, 5, 1. vel terrenti optimates, vel jam timenti 1, 10, 28.

**Terribilis.** horror ille terr. 11, 3, 160.

**Terror.** ferrum affert oculis terroris aliquid 8, 3, 5. examinatae terrore *Coel.* 4, 2, 124.

**Tertius.** α) in tertio de Oratore ita scriptum est 9, 1, 25. *s* literam tertiae dabit 1, 7, 9. aut proxima extremae, aut ab ea tertia (*syllaba*) 1, 5, 30. β) seque eum tertium esse credebat post Sullam Cinnamque 5, 10, 30. tertium mox adjecerunt genus Rhodium 12, 10, 18. tertiam deinceps personam induat judicis 12, 8, 15. res inter se similes, confessio nihil nocitura, et concessio, tertia consensio 9, 2, 51. Quae ambiguitas plurimis modis accidit: unde fere lites — cum *etc.* Alterum est, in quo alia integro verbo significatio est, alia divisio —. Tertia est ex compositis 7, 9, 5 *N.* ejus primi sunt gradus in eo, quod velis, exprimendo, tertius, qui haec nitidiora faciat 8, 3, 61. *v.* Primus. Unus. γ) *Neutr.:* cum quaerimus de ambiguis signis cruditatis et veneni, nihil tertium est 7, 2, 13. inter gracile validumque t. aliquid constitutum est 12, 10, 66. Ex contrario non una species. Neque enim eod. modo dixit Augustus praefecto — quo Galba penulam roganti. — Tertium adhuc illud: 6, 3, 64. *cf. ib.* 90. 7, 3, 23. in secundis tertiisque consistere 12, 11, 26. *v.* Secundus. δ) *Adv.:* Tertium *et* Tertio *v.* Iterum.

**Tesserula.** si quidem, relicto rerum pondere ac nitore contemto, tesserulas (ut ait Lucilius) struet 9, 4, 113.

**Testa.** testarum jactus non habet nomen 8, 2, 5.

**Testamentum.** t. apertum, signatum 4, 2, 87. de rescissis patrum test. vel contra filios confirmatis 5, 2, 1. non justum t. est 5, 14, 16. t. legibus facta rata sint 3, 6, 96. furiosum, non inofficiosum t. reprehendimus. *Asin.* 9, 2, 9; libertas testamentorum 3, 6, 84 *N.*; cum milites passim testamenta facerent 3, 8, 19. finguntur et test. (*in scholis*), in

quibus de sola (*qualitate*) quaeratur 7, 4, 39 *N.* vetus habebat testamentum 6, 3, 92. contra recitabatur test. 9, 2, 35. subjecisse mariti test. 9, 2, 73; *Ablat.:* testamento quattuor partes fecit 7, 1, 38. qui testamento quid jussus non fecerit 7, 4, 14. *cf.* 7, 9, 8. cum hic test., ille proximitate nitetur 3, 6, 95. lites, praecipue ex testamentis 7, 9, 2. in test. et illa accidunt, ut voluptas manifesta sit, scriptum nihil sit 7, 6, 9. *v.* Scriptum III.

**Testatio.** saepe inter se collidi solent, inde testatio, hinc testes 5, 7, 32 *N.* si quid ab adversario testationibus comprehensum in advocationibus jactatum sit 5, 13, 49. in test. faciendis imperitum 12, 3, 5.

**Testimonium.** divina test. ex responsis, oraculis, ominibus 5, 7, 35. *cf.* 5, 11, 42. t. elevata 5, 7, 5. falsum t. 5, 10, 87. velut publicum t. 5, 3. juvenum modicum esse debet, cum audient, test. 2, 2, 9. Ne haec quidem vulgo dicta et recepta persuasione populari sine usu fuerint. Testimonia sunt enim quodammodo, vel potentiora etiam, quod non causis accommodata, sed liberis odio et gratia mentibus ideo tantum dicta factaque, quia aut honestissima aut verissima videbantur 5, 11, 37; quod de Pericle veteris comoediae test. est 10, 1, 82. curae testimonium meruisse 3, 1, 22. cum habeatur experimentum velut quodd. rationis test. 3, 8, 66; aliis assignavit (*dicta*), et testimonii loco posuit 6, 3, 4. *cf.* 12, 4, 2; testimonio sunt clarissimi poetae 1, 10, 10. *cf.* 12, 1, 16; testimonia dicuntur 5, 7, 1. *cf.* 5, 10, 87. ne illa quidem test. recito, quae dicta sunt de HS septingentis milibus 9, 2, 47. test. in Verrem dixerat 7, 4, 36. nemo per tabulas dat test., nisi sua voluntate 5, 7, 2. ne omnia test. expectet a litigatore 10, 1, 34. harum rerum test. ab hoc poeta petant 10, 1, 49. *cf.* 1, 8, 12. test. pollicitus 5, 11, 13. iis test. reddere industriae 11, 1, 88. *v.* Tabula; adjuvisse testimonio (*reum*) 5, 7, 32. pater pro testimonio dixit 9, 2, 88.

**Testis.** I) *in judiciis:* testes (*inter probationes inartificiales*) 5, 1, 2; ne timidus, ne inconstans, ne imprudens sit t. 5, 7, 10. t. inimicus 5, 12, 16. rusticum t. 12, 10, 57. t. subornatum 5, 7, 32. duo genera sunt testium, aut voluntariorum aut eorum, quibus in judiciis publicis lege denuntiatur (*Sp.* quibus judex — denuntiare solet) 5, 7, 9 *Z. N. cr. cf.* 15. neminem gravioribus testibus in judicium vocatum 4, 5, 11; testes *etc.* sunt bonis malisque causis communia 12, 1, 45. testis et quaestio de ipsa re, quae in judicio est, pronuntiant 5, 11, 44. argumenta ac testes quid egerint, ponuntiatio ostendit 6, 2, 7. *v.* Argumentum. testis testi diversa dicit 5, 7, 29. aut defuisse testes, aut patronos non suffecisse 11, 1, 77; *Genit.:* jurare non patronorum esse sed testium 9, 2, 98. *v.* Patronus. nec advocati studium sed testis aut judicis afferat fidem 10, 1, 111. *v.* Advocatus. testium interrogatio 5, 11, 5. cum etiam testium personis aliqua mutentur 12, 10, 56; *Dat.:* (*Cic.*) detracturus Graecis test. fidem, doctrinam iis concedit ac literas 11, 1, 89; *Accusat.:* separemus officium dantis testes et refellentis 5, 7, 9, *cf.* 5, 13, 3. *v.* Refello. si habet t. 5, 7, 16. testes in Cornelium accusator lecti a tribuno codicis pollicetur 5, 13, 18. promittit litigator omnia, testem populum *etc.* 12, 8, 11. a quo producti sunt (*t.*) 5, 7, 11. in interrogandis t. 6, 3, 4. *v.* Rogo; *Ablat.:* sine teste factum 5, 13, 16. communes loci — pro testibus et in testes 2, 1, 11 *N. cf.* 2, 4, 27. De testibus 5, Cap. 7. II) *latiore significatione:* tempore vel diurno, cum testes plures; vel nocturno, cum major difficultas 7, 2, 44. quantum natura studioque valeat memoria, vel Themistocles testis 11, 2, 50. quid cuique vendidissent, testibus argentariorum tabulis reddiderunt 11, 2, 24.

**Testor.** I) *de quovis testimonio.* α) ut saepe testatur — Menander 10, 1, 69. sicut testatus sum libro priore 2, 2, 2. quasi inclamaret aut testaretur locutus est 11, 3, 172. β) *c. Obj.:* Cic. quoque idem testari videtur 7, 4, 17. quod Homerus frequentissime testatur 12, 4, 2. *cf.* 1, 10, 4. 5, 13, 2. quod Cic. pluribus et libris et epistolis testatur 12, 2, 6. γ) *seq. Acc. c. Inf.:* nullam terras despicere providentiam tester? 6, Pr. 4. se poetae canere testantur 1, 8, 2. nos reducturos reliquum ordinem testamur 4, 2, 83 *N. cf.* 11, 1, 5. 12, 1, 20. 12, 2, 23. illud in primis testandum est, nihil praecepta atq. artes valere, nisi adjuvante natura Pr. 26. *cf.* 11, 1, 65; Virgiliano versu testamur *etc.* 10, 1, 92. frequenter quidem testatus et in ipsis etiam illis sermonibus, me nolente vulgatis, complexus, vix — posse reperiri 3, 6, 68 *N. et N.-cr.* δ) *Passive:* ut Graeco versu testatum est 8, Pr. 20. cum aliorum monumentis tum Catonis oratione testatum est 2, 15, 8. *cf.* 2, 17, 2. II) *de testamentis:* si exheredatum a se filium pater testatus fuerit elogio 7, 4, 20. voluntas testantis 7, 6, 10. primipilari seni jam testato 6, 3, 92.

**Tetrastichos.** ut Ovidius ex tetrastichon Macri carmine librum in malos poetas composuerit 6, 3, 96 *N. et N. cr.*

**Texo.** nidos texere 2, 16, 6. quis — texendi artem putet 2, 17, 3; *Partic.:* neque illud in Lysia dicendi textum tenue atq. rarum laetioribus numeris corrumpendum 9, 4, 17.

**Textus.** interest, verba ead. qua compositione vel in textu jungantur, vel in fine claudantur 9, 4, 13. *v.* Intextus. [praeter haec usus est allegoriae, ut tristia dicamus melioribus verbis aut bonae rei gratia quaedam contrariis significemus, aliud textu: quae et enumeravimus *etc.* (*locum hunc nondum emendatum ex Codicum vestigiis ita constituere ausim:* significemus; cui et annumeravimus haec, quae si quis ignorat *etc., suspectis illis* aliud textu, *et bis diversis locis posito* specta *ejectis*) 8, 6, 57 *N. cr.*]

**Thalamus.** ut sine thalamis vitam non hominum putet sed ferarum (*Dido*) 9, 2, 64.

**Theatralis.** lex th. 3, 6, 19 *N. v.* Humanitas.

**Theatrum.** I) *proprie:* non idem in foro, curia, campo, theatro *etc.* facere conveniat 11, 1, 47. si percussus sit in th. *etc.* 6, 1, 16. *v.* Bibliotheca. exeuntem de th. 6, 3, 71. de aedificando th. (*consultatio*) 3, 8, 28 *seq.* cum th. veluti quodd. illius sacri templum vocabimus *ib.* 29. II) *de spectatoribus:* tunc est commovendum th., cum ventum est ad ipsum illud — Plaudite. 6, 1, 52. tota saepe th. et omnem circi turbam exclamasse barbare 1, 6, 45. dulces exclamationes theatri causa producere 11, 3, 179. optimus quisque praeceptor frequentia gaudet, ac majore se th. dignum putat 1, 2, 9.

**Theca.** Chrysippus — oppida — Fabii Maximi lignea thecas esse oppidorum Caesaris, dixit 6, 3, 61.

**Thema.** scholarum consuetudo, in quibus certa quaed. ponuntur, quae themata dicimus, praeter quae nihil est diluendum 4, 2, 28. haec supra fidem et poetica th. 2, 10, 5. sint grandia et tumida, non stulta etiam et acrioribus oculis intuenti ridicula *ib.* 6. etiam si erunt contra nos th. *ib.* 68 *N.* orationum velut thema 5, 10, 9. ne color extra thema quaeratur 4, 2, 91. velut themata in scholis posita custodiunt 12, 8, 6. omnia, quae in themate non sunt, pro nobis ducimus 7, 2, 54. in themate est, aliquem postulare 9, 2, 85.

**Thesaurus.** repositus th. 2, 7, 4. velut clausis th. incubabit 10, 1, 2. thesaurus hic eloquentiae dicitur (*memoria*) 11, 2, 1.

**Thesis.** Quidam putant etiam eas posse thesis (*Sp.* theses) aliquando nominari, quae personis causisque contineantur, aliter tantummodo positas: ut causa sit, cum Orestes accusatur: thesis, An Orestes recte sit absolutus. — Hi thesin a causa sic distinguunt, ut illa sit spectativae partis, haec activae 3, 5, 11. *cf.* 14. theses, quae sumuntur ex rerum comparatione — mire sunt ad exercitationem dicendi speciosae atq. uberes 2, 4, 24 *N.* quaestio omnis ac locus habet suam dispositionem, ut theses etiam simplices 7, 10, 5 *N.* theses dicere exercitationis gratia 12, 2, 25. *cf.* 2, 1, 9 *N.*

**Thymum.** Quid est igitur, cur in iis demum, qui tenui venula per calculos fluunt, Atticum saporem putent? ibi demum thymum redolere dicant 12, 10, 25.

**Tibia.** tibiae, eod. spiritu accepto, alium clausis, alium apertis foraminibus, alium non satis purgatae, alium quassae sonum reddunt 11, 3, 20. acrem t. *Horat.* 8, 2, 9 *N.* ars tibiarum 2, 3, 3. quod Graeci κατα-πεπλασμένον dicunt: sic appellatur sonus (*a. l.* cantus) tibiarum, quae praeclusis, quibus clarescunt, foraminibus, recto modo exitu graviorem spiritum reddunt 1, 11, 7. Illa vero jam paene apertis, ut ajunt, tibiis 11, 3, 50.

**Tibicen.** tibicines, cum ab urbe discessissent, publice revocati sunt 5, 11, 9 *N.* transeat nunc idem ille, qui cogitavit, ut ait Cicero, tibicini Latini modo ad disertum 7, 1, 51. non inerudite ad declamandum ficta materia, in qua ponitur tibicen, qui sacrificanti Phrygium cecinerat, acto illo in insaniam et per praecipitia delato, accusari, quod causa mortis extiterit 1, 10, 33.

**Tibicina.** jussa mutare in spondeum modos tibicina 1, 10, 32. an tibicina, si ceciderit, debeat publicari 7, 9, 4.

**Timeo.** *α*) et timere et admirari (*nos*) fingimus 9, 2, 26 *v.* Miror. timemus (*manibus*) 11, 3, 86. timere, confidere *etc.* non sunt figurae 9, 1, 23. illi (*declamatores*) sic timent, tanquam ipsi morituri 9, 2, 86. Quis tibi sic timere permisit 8, 5, 15. *β*) *c. Obj.*: dum omnia timent, nihil conantur 2, 4, 10. majus aliquid timuisse 9, 2, 3 *cf.* 4, 5, 14. patronus timet cognoscentis verecundiam 4, 1, 19. si v eorum (*fulminum*) tantum, non etiam ipse fulgor timeretur 8, 3, 5. qua conscium infirmitatis nostrae timentes 10, 3, 19. ut verba in usu cotidiano posita minus timeremus 2, 10, 9. *cf.* 8, 3, 31. *v.* Terreo; Cn. Pompejus tanquam adversus ei timeretur 4, 2, 25. cujus assiduus comitatus etiam illos meliores faciat, qui timebuntur (*i. e.* suspecti sunt) 1, 2, 5. *γ*) nostrae causae nihil nos timere 11, 1, 75; judex religiosus libentissime patronum audit, quem justitiae suae minime tim 4, 1, 9. *δ*) *seq.* ne: non times, ne locum perdas 6, 3, 63. *cf.* 10, 5, 2

**Timide.** t. dicta aut facta 6, 3, 7. dissentire ab eo non t. solet 3, 62. parce et quasi tim. loquentibus 11, 3, 100. libellum t. porrigen 6, 5, 58. quod timidissime dicendum est 11, 1, 77.

**Timidus.** timidus terreri potest 5, 7, 26. ἤθη in scholis, quibus timidos *etc.* effingimus 6, 2, 17. non timidum in suscipiendis sed in providendis periculis 12, 1, 17. *v.* Imbellis; t. defensio 7, 1, 36. in il pro Ctesiphonte timido summissoque principio 11, 3, 97. t. verecundiam 8, 3, 65.

**Timor.** t. quidam reducens animum ab iis, quae facienda sunt 12, 5,

**Tingo.** lana tincta fuco 12, 10, 75; verba hic velut sensu tincta es debebunt 4, 2, 117 *N. et S.*

**Tinnio.** *ny* jucundam et in fine praecipue quasi tinnientem 12, 10, 31.

**Tinnitus.** aera tinnitu dignoscimus 11, 3, 31.

**Tinnulus.** tumidos et corruptos et tinnulos et quocunque alio cacozeliae genere peccantes non virium sed infirmitatis vitio laborare 2, 3, 9 *N.*

**Tiro.** quae nos, quamlibet per alia in scholis exercitati sumus, tirones in foro inveniunt 2, 10, 9.

**Tirocinium.** nec differendum est tir. in senectutem 12, 6, 3. sic et tirocinii metum, dum facilius est audere, transierit *ib.* 7.

**Titubo.** si quid titubaverint 5, 7, 11. *v.* Haereo.

**Titulus.** ipsis librorum titulis 2, 14, 4. *cf.* 2, 17, 2. sive falsus est tit. 3, 5, 14.

**Toga.** t. praetexta 5, 10, 71. sedens humero t. 11, 3, 161. *v.* Sedeo. soluta ac velut labens undique t. *ib.* 147. do tempori ne hirta t. sit, non serica 12, 10, 47. Ipsam t. rotundam esse et apte caesam velim. Aliter enim multis modis fiet enormis. Pars ejus prior mediis cruribus optime terminatur, posterior ead. portione altius qua cinctura 11, 3, 139; si decidat toga, non reponere eam (*in agendo*) *ib.* 149; pars togae, quae postea imponitur, sit inferior *ib.* 140 *N.* partem togae sinistra tenere *ib.* 160; in componenda t. vel, si necesse erit, etiam ex integro injicienda *ib.* 156. togam dejicientem et reponentem 6, 3, 54. *v.* Pallium. rejecta in humerum t. 11, 3, 131. *v.* Rejicio. Calceus; laevam involvere toga et incingi paene furiosum est 11, 3, 146. ora ex toga duplex *ib.* 141. (*Cic.*) in toga supplicationes meruit 2, 16, 7.

**Togatus.** togatis (*sc. comoediis*) excellit Afranius 10, 1, 100.

**Tolerabilis.** securitas utcunque tol. 2, 3, 4. Reor tolerabile (*Sp.* tol. autumo) 11, 1, 21 *Z.* aperte gloriari nescio an sit magis tolerabile, quam illa jactatione perversa, si *etc.* 11, 1, 21. *cf.* 6, 3, 83; etiamsi ridiculum est, indignum tamen homine tolerabili (*a. l.* liberali) 6, 3, 83 *N.*; omnia haec tolerabilia iis (*Sp. om.*), quibus actionem mutare facile est 6, 1, 42 *Z.* quod in Coelio vix tolerabile videtur 1, 6, 42.

[**Toleranter.** qui tol. videre *septentriones* videmur (*loc. corrupt.*) 8, 6, 33 *N. cr.*]

**Tolerantia.** t. doloris 2, 20, 10. t. malorum 5, 10, 33.

**Tolero.** ad tolerandos facilius labores 1, 10, 16. ne laborem studiorum pueri difficilius tolerent 1, 12, 8. cur C. Caesaris tempora tam patienter toleraret 6, 3, 112. ut, quae toleranda haberi solent, gravia videantur 6, 2, 23.

**Tollo.** I) *proprie:* frustra cervicibus tollebant (*Antonium*) *Coel.* 4, 2, 124. *v.* Allevo. Demitto. pecuniam de templo sustulit 4, 2, 68. *cf. ib.* 8. 3, 6, 38. sustuli, sed non furtum feci 3, 6, 49; pastorem — in crucem sustulit 4, 2, 17. II) *transl.* α) *de patribus:* natum filium sustuli (*Sp.* n. sust., fil. educavi) 4, 2, 42 *Z.* sustulit nothum 3, 6, 97. β) *i. q. effero:* clamor sublatus est 5, 10, 46. praecipue ex his oritur sublimitas, quae audaci et proxime periculum translatione tolluntur 8, 6, 11 *N. cr.* supra modum se tollens oratio 4, 2, 61. se ead. geometria tollit ad rationem usque mundi 1, 10, 46. vix se prima elementa ad spem tollere effingendae — eloquentiae 1, 2, 26. γ) *i. q. aufero:* magnos sustulit fructus 5, 10, 48. δ) *i. q. aboleo:* quod genus totum paene sublatum est 6, 1, 35. lex tota tollatur 7, 7, 8. lis tollitur 9, 2,

91. *cf.* 7, 2, 45. aut tollatur medicina 2, 17, 9. qui tot tyrannos sustulerit 3, 6, 26. ad tollendam dubitationem 5, 9, 8. *cf.* 5, 13, 51. haec propositio confessionem adversarii premit et quodammodo judicandi moram tollit 4, 4, 4. schemata de rerum natura tolli 9, 2, 95; quibus sublatis defensio nulla est 3, 11, 18. *cf.* 19. 4, 2, 40. nunquam tolletur a specie genus, nisi ut omnes species, quae sunt generi subjectae, removeantur 5, 10, 57. utrumque tollendum (*i. e. refellendum*) est *ib.* 65; Lucilium fluere lutulentum, et, esse aliquid, quod tollere possis 10, 1, 94 *N. Add. S.*

**Tondeo.** tondemur ex consuetudine 1, 6, 44. tonsas myrtos 8, 3, 8.

**Tono.** fulgurare ac tonare 2, 16, 19. *v.* Fulguro.

**Tonor.** *v.* Tenor.

**Topper.** ab ultimis et jam obliteratis repetita temporibus, qualia sunt topper *etc.* 1, 6, 40.

**Tormentum.** tormenta (*inter probationes inartificiales*) 5, 1, 2. et tormenta sine gemitu feret malus servus 2, 20, 10. an tormentis credendum 3, 5, 10. tanquam illum conscium in tormentis nominaturus 9, 2, 82. ut innocentem se in tormentis pertendat *ib.* 83. *cf.* 5, 10, 70. De tormentis 5, Cap. 4.

**Torpeo.** languidi et torpentes (*oculi*) 11, 3, 76.

**Torqueo.** I) *proprie:* torquere vultum 10, 3, 21. non — motus laterum, qualis esse ad verbera solet, torquendus 11, 3, 90. II) *de quaestionis genere:* torsit eum 7, 2, 25. quomodo sit tortus 5, 4, 2. tyrannidis affectatae damnatus torqueatur 9, 2, 81. torto non credetur *ib.* 82. III) *transl.:* solicitudine, poenitentia, poenarum omnium expectatione torquetur (*mens*) 12, 1, 7. expectatione tortus 6, 1, 18.

**Torques.** torquem aureum centum pondo 6, 3, 79.

**Torrens.** α) *Adj.:* at ille (*amnis*) — multus et torrens judicem vel nitentem contra feret 12, 10, 61; *transl.:* cur autem torrens et utique aequaliter concitata sit dicentis oratio 3, 8. 60. β) *Subst.:* *v.* Fons; *transl.:* se inani verborum torrenti dare 10, 7, 23.

**Torus.** non athletarum toros sed militum lacertos 10, 1, 33 *Z.*

**Torvus.** quo sit magis torvus (*vultus*) 11, 3, 160. *cf.* 6, 1, 43. motu superbi, torvi *etc.* fiunt oculi 11, 3, 75.

**Tot.** *c. affectu:* tot circumstantibus judiciis, jurgiis, fortuitis etiam clamoribus 10, 3, 30. *cf* Ep. ad Tryph. 1. 7, Pr. 4. 10, 5, 10. 11, 3, 22. 12, 1, 28. expositis t. (*i. q. omnibus*) corporis animique proprietatibus 7, 3, 15. *v.* Tam. t. pulcherrimas artes penitus mente complexum 12, 1, 25.

**Totidem.** utrique parti t. modi 8, 3, 89. quattuor ventos a t. mundi cardinibus flare 12, 10, 67. hunc — alii imperfectum syllogismum vocaverunt, quia nec distinctis nec t. partibus concluderetur 5, 10, 3; totidem, quot illa (*mens*), mutationes habet (*vox*) 11, 3, 62. qui totidem figuras putant, quot affectus repudiandi 9, 1, 23. *cf.* 5, 10, 95. 6, 3, 82. 8, 6, 42. 9, 3, 46.

**Totiens** (*Sp.* Toties). *c. affectu:* poetas, qui t. ortu occasuque signorum in declarandis temporibus utuntur 1, 4, 4 *Z.* qui pro rep. seditiosum civem t. compescuisset 11, 1, 40. *cf.* 1, 12, 10. 2, 4, 29.

**Totus.** α) *simpliciter.* a) *Masc.:* qui se totum in hac cura consumserit 9, 4, 113. *cf.* 10, 1, 108. 10, 3, 23. cum totum exprimere, quem elegeris, paene sit homini inconcessum 10, 2, 26. b) *Neutr.:* fieri non

potest, ut, cum totum ex partibus constet, non sint partes totius, ex quibus constat 3, 3, 14. *cf.* 5, 10, 63. quo modo efficitur totum falsum, modo id, quod relinquitur, verum 5, 10, 66. totum allegoriae simile est, aliud dicere, aliud intelligere 9, 2, 92. ac totum (*Sp.* actutum) παρέκβασις est 4, 3, 14 *Z.* mihi totum de Tyndaridis fabulosum videtur 11, 2, 16. *cf.* 9, 2, 20; ut et nimium dicerent nec tamen totum 5, 10, 100. cum omnes totum (*i. e. totam summam*) exigendi jus haberent *ib.* 105. t. hoc constare numeris 9, 4, 53. *cf.* 11, 1, 7. quod t. pendet ex finitione 9, 3, 65. *cf.* 6, 3, 89. minus est totum dicere quam omnia 8, 3, 59; dicendi genus in his diversum, atq. in totum illi judiciali contrarium esse 3, 8, 58 *N. cr.* neque in totum filio parcit 9, 2, 88. in totum metaphora brevior est similitudo 8, 6, 8. *cf.* 4, 1, 63. 72. 7, 1, 31. 9, 2, 98; et a toto et a partibus 8, 6, 13. quod in toto, idem in parte (*jus*) 7, 8, 4; *Plur.:* quaed. tota mutantur 1, 6, 25. *cf.* 5, 11, 15. augendi gratia non tota modo totis, sed etiam partes partibus comparari 8, 4, 13. *β*) *c. Subst.:* habet usum talis allegoriae oratio, sed raro totius 8, 6, 47. t. simul causam 6, 1, 1. *cf.* 10, 7, 11. cum nulla reperta sit causa, quae esset tota alteri similis 7, Pr. 4. quod si non totus orationis color meretur, sed etiam singulis dictis tribuendum est 6, 3, 110. sunt exempla interim tota similia 5, 11, 9. parum totius hujus figurae vires ostendi 9, 2, 44. totos eloquentiae aperire fontes 6, 1, 51. et totus (*Sp. om.*) hic locus talis est (*Sp. om.*) 9, 3, 50 *Z.* (*mens*) libera ac tota spectabit id solum 12, 1, 5. *v.* Mens. ὁμοιολογία — est tota coloris unius 8, 3, 52. quae (*nomina*) tota positionis ejusd. 1, 6, 15. ordo, praesertim totus nostro arbitrio constitutus 11, 2, 38. *cf.* 12, 2, 15. nisi totis causae partibus diligenter inspectis 3, 9, 7 *N. et S.* t. praecordiis stertentem *Coel.* 4, 2, 123. rei totius hic summa constituta (*Sp.* reus totius hic summam constituit) 7, 4, 20 *Z.* quod esse vel ex re tota potest — vel ex verbo aliquo 11, 2, 19. tota theatra et omnem circi turbam 1, 6, 45. versus toti *opp.* verbis ex parte mutatis 6, 3, 96. quae totis viribus fluit oratio 9, 4, 7. *cf.* 11, 3, 63; 2, 4, 25. 6, 1, 11. 8, 3, 57. 10, 1, 93. 10, 6, 5. 11, 1, 58. 86. 11, 2, 1. 11, 3, 33. 12, 9, 2. *γ*) *in Ablat.:* in t. actione 11, 1, 72; tota actione 4, 2, 91. 12, 9, 17. neque oculos esse toto corpore velim 8, 5, 34. hic erit liber maxime necessarius, quia (*Sp.* quo) toto haec sola tractantur 5, Pr. 3 *Z.* t. fere opere 12, 9, 1. t. proposito 11, 3, 48. beatissimi amnes totis vallibus fluunt 5, 14, 31. totis viribus et velut omnibus nervis intenditur (*vox*) 11, 3, 63.

**Trabes.** abiegna tr. 5, 10, 84.

**Tractabilis.** velut tr. (*vox*) 11, 3, 40.

**Tractatio.** *α*) reus malae tractationis 9, 2, 79. actiones malae tr. 7, 3, 2. *cf.* 7, 4, 29. causae malae tr. 7, 4, 24. quae illic malae tr., hic rei uxoriae (*ratio*) *ib.* 11. maritus si malae tr. accusabitur *ib.* 10. *cf.* 4, 2, 30. *β*) *c. Genit.:* alicujus rei extra ordinem excurrens tr. 4, 3, 14. aequi tr. 5, 10, 118. salva tractatione causae 12, 10, 46. tr. quaestionum 4, 5, 6; (*fig. ap. Cic.*) 9, 1, 33.

**Tractatus.** *α*) tr. omnes qualitatis aut conjecturae (*sc. sunt*) 7, 6, 12 *N.* quae omnia infinitos tr. (*Sp.* anfractus) habent 6, 1, 15 *N. et S.* tr. legales 3, 8, 4. moralem tr. 12, 2, 19. latiore varioque tr. (*res definitur*) 7, 3, 16. *β*) *c. Genit.:* in toto artis hujusce tr. 8, Pr. 5. ex communi tr. locorum 12, 8, 2. temporis tr. 5, 10, 42. troporum tr. 1, 8, 16. aequitatis tr. 5, 10, 72. tr. aequi bonique 12, 1, 8. 12, 2, 3.

*v.* Tracto. de aequo tr. potentissimi 7, 8, 7. asperiorum tractatu atteruntur (*ingenia*) 8, Pr. 2. tr. honestorum utiliumque *ib.* 8; suos habent omnia ista tr. 5, 12, 7. duplicem eorum esse tr., generalem alterum — specialem alterum 5, 7, 35. *cf.* 2, 4, 22. 3, 7, 10. cujus rei tr. frequens est 3, 10, 3. de praemiis quaeruntur duo —, quorum tractatus ex ipso meritorum genere ducuntur 7, 4, 21. quorum omnium tr. versatur in syllogismis 5, 10, 88.

Tracto. *α*) *de personis:* litigatoris persona tractanda est varie 4, 1, 13. per omnes affectus tractatus (*judex*) huc atque illuc sequetur (*sic Z. legendum censet; Sp.* hic itaque illuc s.) 12, 10, 62. quam molli articulo tractavit Catonem? 11, 1, 70. non est male tractare remp. laedere 7, 3, 2. *β*) *de rebus:* repetamus autem et tractemus 10, 1, 19 *N. cf.* 7, 1, 20 *N. cr.*; quod tractare, intueri, nominare jucundum sit 1, 1, 26. id paulo post tractabimus 11, 3, 45. *cf.* 2, 2, 2. 6, 2, 11. prima tractanda 5, 10, 32. qui haec copiose tractaverit 10, 5, 12. ea, quae laedunt, non libenter tractare 11, 1, 87. tutius ac facilius id tractatur 5, 5, 1. quae tractari varie solent 6, 1, 24. quod vehementissime multis orationibus tractat 7, 2, 36; quae in plurimis causis tractantur 2, 4, 28. nec in transitu tractanda 6, 2, 2. reliqua ead. vero fictoque hujusmodi certamine tractantur 2, 4, 36. illud simili ratione tractatur, in quo quaeritur *etc.* 7, 2, 26. his pro nostra facultate tractatis 6, 5, 1. haec in alio opere tractata nobis sunt 5, 12, 23. *cf.* 12, Pr. 2. nec aliena tantum transferre, sed etiam pluribus modis tractare 10, 5, 9; in aliis partibus tractandus affectus erit 6, 1, 53. summus tractandorum animorum artifex 11, 1, 85. *cf.* 1, 3, 6. recte argumenta tractaturo 5, 10, 15. prima ap. rhetorem elementa tractabimus Pr. 21. *cf.* 1, 1, 23. exempla rerum varie tractandà sunt 5, 13, 24. nonnunquam tractatur aliqua finitio: aliquando etiam legales possunt incidere tractatus 3, 8, 4. quod est genus egregie tractatum a Passieno 6, 1, 50. *cf.* 7, 2, 24. studiorum initia et a perfectissimo quoque optime tractari 1, 1, 123. in laude justitia utilitasque tractantur 3, 4, 16. an laudes — non oratorio genere tractantur 3, 7, 4. locus, qui copiosissime a Cic. tractatur 2, 4, 24. qui et ipse diligentissime tractatur pro eod. locus 7, 2, 43. late locus uterque tractatur 5, 7, 2. *cf.* 11, 1, 5. eund. locum plenius in eo libro tractavimus 8, 6, 76. *cf.* 7, 4, 19. 9, 1, 25. 9, 4, 112. tractavit omnem fere studiorum materiam 10, 1, 129. *v.* Materia. motus animorum tractavimus 7, Pr. 1. quod opus — qui commode tractaverit 1, 9, 3. quam partem vehementissime pro Milone tractasse Ciceronem 5, 10, 37. *cf.* 9, 4, 130 loci, quibus quaestiones generaliter tractantur 2, 1, 11. quaestiones — in utramque partem tractantur 3, 5, 5. *cf.* 1, 2, 1. 3, 6, 40. 7, 1, 2. 20. 7, 3, 6. hinc jam elocutionis rationem tractabimus 8, Pr. 13. quae res utrique parti tractanda est 4, 1, 18. prima rhetorices rudimenta tractamus 2, 5, 1. per omnes figuras tractari (*sententia*) potest 8, 5, 5. ead. ratione, qua signa tractantur 5, 9, 12. poetica themata tractare (*Sp.* pertr.) 2, 10, 5 *Z.* qui aequi bonique tractatum, qui leges nunquam eruditiore aliquo sermone tractarit 12, 2, 3 *N.* neque vetera aut translata *etc.* verba in incipiendo *etc.* tractabimus 11, 1, 6; quomodo etiam probatione difficilia tractentur 12, 1, 45. infirmissimum quidque primum tractari 7, 1, 18. haec, quae velut propria philosophiae asseruntur, passim tractamus omnes Pr. 16. quibus similia etiam in vera rerum quaestione tractantur 7, 4, 11. tractamus singula 10, 5, 8. *γ*) *c. Praepos. de:* de quo nos latius ibi loquemur, ubi de figuris orationis tractandum erit 1, 5, 5. *cf.* 2, 14, 5. 2, 20, 10. 9, 4, 19. de quibus tractatum est 7, 2, 46. de his

plenius suo quidque loco tractabimus 2, 13, 14. *δ) seq. sententia interrogat.:* tractare, quomodo aut pro falsis aut etiam pro injustis aliquando dicatur 12, 1, 34. habitus quidam animi, quo tractatur, amicus an inimicus 5, 10, 29 *N. cr.* qua via tractatur, an voluerit eadem, quo animo fecerit 7, 2, 56. *cf.* 2, 2, 9. 7, 10, 6. 12, 7, 8. inter Pomponium ac Senecam etiam praefationibus esse tractatum, an — dici oportuisset 8, 3, 31. tractari et, utra sit antiquior (*lex*), et velut potentissimum, utra minus perdat? 7, 7, 8 *Z.*

**Tractus.** I) multo gurgitis tractu 12, 2, 11. quod. corporis tr. (*Sp.* tactu) 6, 3, 7 *N. et S.* II) *transl.:* in omni corpore, totoque (ut ita dixerim) tr. (*orationis*) 9, 4, 61. *cf.* 5, 8, 2; pares elocutionum tr. 4, 2, 118 *N. v.* Declinatio.

**Traditio.** *i. q. institutio, doctrina:* prope nuda praeceptorum tr. 3, 1, 2. jejuna atq. arida tr. *ib.* 3. adeo infinito spatio ac traditione opus non est 12, 11, 16 *N.*

**Trado.** I) *proprie:* puer — tradendus ejus artis magistris erit 2, 2, 1. *cf.* 1, 3, 1. 2, 1, 1. priusquam rhetori tradantur 1, 10, 1. *cf.* 2, 1, 12. studentem — frequentiae scholarum et velut publicis praeceptoribus tradere *opp.* continere 1, 2, 1. si mihi tradatur educandus orator Pr. 5; an Cato recte Marciam Hortensio tradiderit 3, 5, 11. *cf.* 10, 5, 13, II) *transl. α) c. Dat. aut Praeposs.:* ars utrique tradita 2, 17, 33. an Philippus — filio suo prima literarum elementa tradi ab Aristotele voluisset 1, 1, 23. decor discentibus traditus 1, 11, 19. *cf.* 12, 2, 12 *v.* Disco. quae secundum naturam judicantium dicta sunt, non ita posteris tradentur 12, 10, 55. [monumenta rerum posteris aut jura quaerentibus tradet (*Z.* reddet) 12, 11, 4 *N.*]; quod illa quasi media quaed. manus acceptum ab inventione tradit elocutioni 11, 2, 3. artem orandi literis tradiderunt Pr. 4. *v.* Memoria. exempla eorum tradi scripto non possunt 1, 5, 17. praecepta sapientiae versibus tradiderunt 1, 4, 4; parum ad posteros gloriae tradiderunt 12, 11, 28. cum illi plurimum in posteros tradiderint 10, 2, 6. *cf.* 1, 1, 6. *β) c. Ablat.:* quaed. tradi arte non possunt 9, 4, 117 *v.* Ars. in fabulosis et carmine traditis 2, 4, 18. cujus rei observatio judicio magis sentiri quam praeceptis tradi potest 11, 1, 91. (*exempla*) sermonibus velut per manus tradita 12, 4, 1; deorum atq. heroum effigies, quales ab eo sunt traditae, ceteri, tanquam ita necesse sit, sequuntur 12, 10, 5. *γ) i. q. narro, doceo.* a) ut plurimi maximique auctores tradiderunt 3, 3, 1. utroque modo traditur 5, 10, 54. quemadmodum a Xenophonte traditur 9, 2, 36. ut traditum est 11, 2, 12. sicut antiquitus traditum accepimus 6, 2, 8. non inventa per me sed ab aliis tradita 3, 1, 5. nec tanquam tradita sed tanquam innata 7, 10, 14. si qua est in his culpa, tradentis (*i. e. magistri*) est 3, 6, 59 *v.* Accipio. si tradenti Caecilio credimus 9, 1, 12. inscitia tradendi vel negligentia 12, 11, 14. quorum diligentissimus in tradendo Latine fuit C. Valgius, Graece Atticus 3, 1, 18. b) *c. Obj.:* an, etiamsi discenda sint haec, eod. tempore tamen tradi omnia et percipi possint 1, 12, 1. quae ab auctoribus claris traduntur 9, 3, 90. *cf.* 2, 13, 17. 3, 6, 20. 104. 10, 1, 68. 12, 2, 8. id tradere (*i. e. breviter narrare*) satis est 1, 5, 48. quam multa, immo paene omnia tradidit Varro 12, 11, 24. *cf.* 7, 10, 4. studium diversa tradendi 3, 6, 22; exempla potentiora ipsis, quae traduntur, artibus sunt 10, 1, 15. ejus rei neque disciplina ulla in scholis neque exercitatio traditur 5, 7, 28. tradere in nominibus tria genera 1, 4, 23. *cf.* 8, 2, 10. sit tamen tradita et Latina (*gradatio*) 9, 3, 56. omnes, quos tradidimus, argumentorum locos 12, 8, 13. quod

nomen non primum ab Hermagora traditum 3, 6, 3. *cf.* 9, 4, 79. traditus ordo 2, 13, 8. diversas opiniones tradiderunt 3, 1, 18. tradita sequi praecepta 6, 2, 25. *cf.* 2, 13, 1. *v.* Praeceptum. scientiam declamandi ac facultatem tradere 2, 1, 2. *cf.* 6. translationem primus omnium tradidit 3, 6, 60. si certa aliqua via tradi in omnes materias ullo modo posset 7, Pr. 4. eloquentiae vim quand. incredibilem tradunt 12, 2, 22. verba modo et nomina et convinctiones tradiderunt 1, 4, 18. *cf.* 1, 6, 42. c) *adj. Praep. de:* haec de accentibus tradita 1, 5, 24. quae de eloquentia tradebantur 12, 11, 9. d) *adj. Praedicato:* Mortem ac Vitam, quas contendentes in Satura tradit Ennius 9, 2, 36. quidam scriptores Artium hoc quoque tanquam occultum et a se prudenter erutum tradunt 4, 2, 60. *δ) seq. Inf. vel interrogatione.* a) qui ignem aut aquam *etc.* insecabilia esse tradunt 2, 17, 38. *cf.* 9, 4, 38. 10, 6, 4. 10, 7, 27; etiamsi verba quaed. omisisse traduntur, tamen loquendi facultate caruerunt 10, 1, 10. cui duas et viginti linguas traditur notas fuisse 11, 2, 50. alterum non feras modo sed saxa etiam duxisse posteritatis memoriae traditum est 1, 10, 9. *cf. ib.* 14. 5, 12, 2. 12, 6, 1. b) quas primas in docendo partes rhetorum putem, tradere incipiam 2, 4, 1. *cf.* 12, 9, 14. quibus adv. haec modis sit medendum, verbosius tradunt 4, 1, 43.

**Traduco.** censorem Africanum, qui eum, quem *etc.* traducere equum passus esset 5, 11, 13. ratione traduci ad meliora 12, 7, 2.

**Traductio.** Cornificius hanc traductionem vocat, videlicet alterius intellectus ad alterum 9, 3, 71.

**Tragicus.** *α) Adj.:* quem senes quidem parum tragicum putabant 10, 1, 98. autumo tragicum (*Sp.* tr. prolem ducendam) 8, 3, 26 *N. cr. et S.* *β) Subst.:* ap. tragicos 8, 6, 26. ap. veteres tr. 9, 3, 14. ap. nostrum etiam tr. *ib.* 57. non ignobilis tr. 1, 12, 18 *N.*

**Tragoedia.** I) utiles tragoediae 1, 8, 6. tragoedia Thyestes 1, 5, 52. quo veteres tr. clauduntur, *Plaudite* 6, 1, 52. nec tr. socculo ingreditur 10, 2, 22. tragoediae scriptores veterum clarissimi 10, 1, 97. tragoediarum scriptores 1, 5, 21. tragoedias egit 11, 3, 111. tragoedias primus in lucem Aeschylus protulit 10, 1, 66. ut sit in tragoedia Aërope tristis 11, 3, 37. an *gradus eliminat* in tr. dici oportuisset 8, 3, 31 *N.* ut in tragoediis 4, 2, 13. (*verborum*) in tragoediis gravitas 1, 8, 8. fabula, quae versatur in tragoediis atq. carminibus 2, 4, 2. *v.* Comoedia. II) *transl.:* in parvis litibus has tr. movere 6, 1, 36.

**Tragoedus.** vox quidem non — paene tragoedorum sed super omnes tr. 12, 5, 5.

**Traho.** I) *proprie:* trahere robustius quam ducere 2, 12, 1. alios (*nervos*) laeva trahunt (*citharoedi*) 1, 12, 3. in latus ac paene ad aurem trahuntur (*labra*) 11, 3, 81. nec eo usque trahatur (*spiritus*), donec deficiat 11, 3, 35; ut terrae succum aequaliter trahat (*quincunx*) 8, 3, 9 *Z.*; cum decoris gratia trahitur (*Sp.* contrahitur) longius verbum 8, 6, 65 *Z.* II) *transl.* *α*) cum id, quod medium est, utrinque possit trahi 7, 9, 7; silvarum amoenitas et praeterlabentia flumina *etc.* ad se trahunt 10, 3, 24. ut errantem adversarium trahas et ire quam longissime cogas 6, 4, 17. quos nisi et delectatione allicimus et viribus trahimus 5, 14, 29. *cf.* 12, 10, 52. superstitione praeceptorum contra rationem causae trahi 4, 2, 85; trahendae vocales 11, 3, 107 *v.* Produco. obsidionem Syracusarum in longius traxit 1, 10, 48; colorem trahere 12, 10, 44. quae omnia multum juvant, victoriam tamen non trahunt 7, 1, 44 *N.* tenerae mentes tracturaeque altius, quidquid rudibus et omnium ignaris

insederit 1, 8, 4; alias horas vanus salutandi labor, alias datum fabulis otium, alias convivia trahunt. Adjice tot genera ludendi et insanam corporis curam; trahat inde peregrinatio, rura *etc.* 12, 11, 18; perinde paupertas, humilitas, opes in diversum trahuntur 7, 2, 32. *v.* Diversus. *β) ex aliqua re:* quod aliunde trahitur 4, 1, 71. (*exordium*) quod ab actione diversae partis materiam trahit 4, 1, 54. rhythmus, qui nomen ab eo (*anapaesto*) traxit 9, 4, 109. *cf.* 6, 3, 55. acriora sunt et elegantiora, quae trahuntur ex vi rerum *ib.* 57. *cf.* 10, 1, 81. ex personis quoque trahitur affectus 6, 1, 26. argumenta ex causa trahit 5, 5, 2. *cf.* 5, 10, 102. causas ex qualitate coeli trahunt 5, 9, 15. nomen ex eo traxisse 10, 1, 83. ex mediis sapientiae praeceptis orationem trahet 12, 1, 28. probationes — quas ex causa traheret ipse 5, 1, 1. *cf.* 3, 7, 11; accusator criminum invidiā, vel si falsa sint, materiam dicendi trahit 5, 13, 3 *N.* sermo atq. epistola — non fluunt, nec cohaerent, nec verba verbis (*a. l. inser.* de) trahunt 9, 4, 20 *N.*

**Trajectio.** [(*sermo*) sit — nec trajectione tam tardus, ut in hyperbaton finis ejus differatur (*Z. proxime ad Codd. conjic.* nec tr. ultra modum hyperbati f. ej. d.) 8, 2, 14]; veritatis trajectio (*a. l.* translatio) *fig. ap. Cic.* 9, 1, 29. (*a. l.* rejectio) 9, 2, 3.

**Trajicio.** trajicere in clausulas verba 9, 4, 31 *N.* removere a se, in alium trajicere (*fig. in dic.*) 9, 2, 4.

**Trano.** tranare aquas 2, 16, 13.

**Trans.** si amicum arcessierit tr. mare 7, 3, 33.

**Transcendo.** ut — ad leviora transcendat 7, 1, 21. ut non abrupte cadere in narrationem, ita non obscure transcendere 4, 1, 79.

**Transcurro.** lectio non actionis impetu transcurrit 10, 1, 19. (*citata pronuntiatione*) transcurrimus, congerimus. abundamus, festinamus 11, 3, 111; in qua (*narratione*) transcurram subtiles nimium divisiones quorund. 4, 2, 2. scripta lectione secura transcurrimus 10, 5, 8. qui non ut partem operis transcurrerunt, sed proprie libros huic operi dedicaverunt 9, 3, 89.

**Transeo.** I) *proprie. α) ad aliquid:* transi ad Caesarem 6, 3, 111. mox transeamus ad musicum 1, 12, 6. transire in diversa subsellia 11, 3, 133. *β) aliquid:* maria transire 12, 11, 10. quomodo transierit, utrum rate an piscatorio navigio *etc. Coel.* 6, 3, 41; medios articulos non transeuntibus annulis 11, 3, 142. II) *transl. α) ad aliquid.* a) transeo nunc illuc 4, 1, 74. alio transeundi gratia 9, 2, 55. jam hinc igitur ad rationem sermonis conjuncti transeamus 8, 3, 40. *cf.* 2, 17, 1. 9, 4, 45. transire protinus ad dispositionem 6, 5, 1. neque transire ad alias (*quaestiones*) possumus, nisi omissis prioribus 7, 1, 18. transibam ad responsum partis alterius 7, 1, 6. transeat nunc idem ille, tibicinis Latini modo, ad disertum *ib.* 51 *N.*; quia ad illum jus, ad hunc res transeat 5, 10, 116. proximus liber ad rhetoris officia transibit 1, 12, 19. b) in aliam ei personam transeundum est 12, 8, 10. num, in quem (*casum*) transeamus ex quo, praecipi potest 9, 4, 117. quomodo *quire* et *ruere* vel in praeterita patiendi modo, vel in participia transibunt? 1, 6, 26. in eam (*vocalem sequentem*) transire possit (*M*) 9, 4, 40. vocabulis, quae in adverbium transeunt (*Sp.* voc. — transeuntibus) 1, 4, 29 *Z.* frequens imitatio transit in mores 1, 11, 3. inde in syllabas cura transibit 1, 4, 17. *β) i. q. praetereo.* a) quas (*figuras*) transeundo damnasse 9, 3, 90; (*verba*) quae rectis quoque ca-

sibus aetate transierunt 1, 4, 13; qui agit, ut prior sit, forsitan, etiamsi non transierit, aequabit 10, 2, 10. *v.* Subsequor. b) *c. Obj.:* Sed hoc transeo 12, 2, 4. *cf.* 4, 2, 43. Protagoran transeo 3, 4, 10. *cf.* 10, 1, 57. 12, 1, 22. 12, 10, 22. ut ne id quidem transeam 11, 3, 131; transeamusque, quod Archimedes unus obsidionem Syracusarum in longius traxit 1, 10, 48. transeamus id quoque, quod grammatice quondam ac musice junctae fuerunt 1, 10, 17; ut transeam, quemadmodum vulgo imperiti loquantur 1, 6, 45; nec a nobis negligenter locus iste transibitur 2, 4, 17. illa quoque minora non sunt transeunda 10, 3, 31. continua lectio, et quae magis, et quae minus haerent, aequaliter transit 11, 2, 34. *cf.* 7, Pr. 3. in verbo, quod, si in media parte sententiae latet, transire intentionem (*a. l.* transiri intentione) et obscurari circumjacentibus solet 9, 4, 29 N. sic tirocinii metum transierit 12, 6, 7; inhonoratam transire noluimus (*artem grammat.*) 1, 5, 54; ne illorum quidem persuasio silentio transeunda est 2, 3, 1. *cf.* 5, 12, 23.

**Transfero.** I) *proprie:* cum in triumpho Caesaris eborea oppida essent translata 6, 3, 61. subsellia in basilicam transferrentur 10, 5, 18. transtulit aliquando puellam in adversa subsellia 6, 1, 39. indicem ex bibliotheca sumtum transferre in libros suos 10, 1, 57. si Scipio exercitum in Africam transtulerit 3, 8, 17. adulti fere pueri ad hos praeceptores transferuntur 2, 2, 3; quae ex his (*scriptis*) transferenda sunt (*sc. in alium codicillum*) 1, 1, 28. transfer hoc ultimum (*verbum*), minus valebit 9, 4, 30. translatus annulus (*i. e. in alium locum*) 11, 2, 30. *v.* Permuto. II) *transl.* α) quattuor libros in unum transtulit 9, 2, 102. cum ebur et robur — in o literam secundae syllabae transferunt 1, 6, 22. quod de Pericle veteris comoediae testimonium est, in hunc transferri justissime 10, 1, 82. ne ab eo, quod quis optime facit, in aliud, cui minus est idoneus, transferas (*aliquem*) 2, 8, 14; memoriam ab aliquo simili transferunt ad id, quod continendum est 11, 2, 30. hoc animi vitium ad utilitatem non transferemus? 6, 2, 31. alii se ad album ac rubricas transtulerunt 12, 3, 11 N. β) *in causis ad adversas partes:* non actio transfertur, sed causa 3, 6, 79. *cf.* 69. 70. ne in alterum quidem transferendi criminis una forma est 7, 2, 9. *cf.* 7, 4, 13. *v.* Crimen. si est proprium (*quod protulit adversarius*), aut negandum, aut defendendum, aut transferendum 5, 13, 4. *cf.* 7. 9. *v.* Defendo. Nego. nec aliena tantum transferre, sed etiam pluribus modis tractare 10, 5, 9. in tanta causarum varietate, cum — alia jure summoveantur vel transferantur *etc.* 12, 2, 15. aut nostram invidiam minuemus, aut in diversum eam transferemus 11, 1, 64. translatis tantum aliquando partibus 3, 6, 85. translata probationis necessitate *ib.* 13 γ) *ex aliena lingua:* libros Xenophontis *etc.* hoc genere translatos 10, 5, 2. hos (*Graecos auctores*) transferentibus *ib.* 3. quod Cic. his verbis transfert 5, 11, 27. qui haec ex Graeco transtulerunt 2, 15, 4. *cf.* 9, 3, 17. 55. nec inutiliter ex Graecis veteres transtulerunt, quod ab iis sumptum Laenas Popilius posuit, esse hanc inotiosam actionem 11, 3, 183; quam (*vocem*) in Latinum transferentes 2, 1, 4. *cf.* 2, 14, 1. quam (*vocem*) proxime ex Graeco transferentes in Latinum 1, 6, 22; Latine ad verbum translatum 7, 4, 4. *cf.* 7. δ) *in aliam significationem.* a) transfertur nomen aut verbum ex eo loco, in quo proprium est, in eum, in quo proprium aut deest, aut translatum proprio melius est 8, 6, 5. ubi nihil horum praestabit, quod transferetur, improprium erit *ib.* 6. ut inter id, quod transfertur, sit medius quid. gradus *ib.* 38. proprietates, quae transferri

non poterant 11, 3, 179. *v.* Circumeo. transferuntur et tempora 9, 3, 11. etiam quae bene translata sunt, propria dici solent 8, 2, 10. b) *Partic.:* translatum, quod aliunde trahitur 4, 1, 71. quid speciose translatum 2, 5, 9. quae licentius tr. erunt 8, 3, 37. translata probari nisi in contextu sermonis non possunt *ib.* 38. *cf.* 10, 5, 8. oratio translatorum nitore illuminanda 12, 10, 36; dictio ab eo loco, in quo propria est, translata in eum, in quo propria non est 9, 1, 4. *cf.* 8, 5, 17. sermo a naturali et principali significatione tr. ad aliam 9, 1, 4. propria sunt verba, cum id significant, in quod primo denominata sunt: translata cum alium natura intellectum, alium loco praebent 1, 5, 71. audacius tr. verbum 4, 1, 58. perspicuitatem propriis, ornatum translatis verbis magis egere 8, 3, 15. verba propria, ficta, transl. *ib.* 24. *cf.* 11, 1, 6. *v.* Proprius. Superlatus.

**Transfiguro.** velut transfigurandi judicis animi 6, 2, 1.

**Transformo.** hunc (*animum*) transformari quodammodo ad naturam eorum, de quibus loquimur, necesse est 1, 2, 30.

**Transfuga.** transfugam donabimus oratoris illo sacro nomine 12, 1, 24.

**Transfundo.** dolorem suum etiam in audientes transfundere 11, 1, 54.

**Transgressio.** α) *i. q. transitus in dicendo:* oratori quid est necesse surripere hanc tr. 4, 1, 78. β) *fig.:* verborum concinna tr. 9, 1, 34. *v.* Hyperbaton. quaed. tr. et longae sunt nimis, et compositione vitiosae 9, 4, 28. poetae etiam verborum divisione faciunt transgressionem 8, 6, 66 *Z.*

**Transigo.** absolvi, vel poena levi transigi vel tardiore 7, 2, 42; quarta fere laboris parte transacta 4, Pr. 1. pulchre fuerit cum materia tumultu et clamore transactum 7, 1, 44.

**Transitio.** (*fig. ap. Cornific.*) 9, 3, 98.

**Transitus.** I) *proprie:* flumina transitum praebent 5, 13, 13. II) *transl.* α) in illo a pueritia ad adolescentiam tr. 11, 3, 28. iis (*sonis*) inserunt alios, ut pauci illi tr. multos gradus habeant 12, 10, 68. medius quid. gradus, nihil ipse significans sed praebens transitum 8, 6, 38. *v.* Flexus. β) *in dicendo:* hic (*Sp.* hinc) erit ad alia transitus 7, 6, 5 *Z.* *cf.* 7, 10, 8. (*fig.*) qua fit ex vicinia transitus (*Sp.* quae ex vic. transit) ad diversa 9, 3, 65 *N. et S.;* μεταβολὴν, id est, trans. in aliud genus rhythmi 9, 4, 50. ut ipse tr. efficiat aliquam sententiam 4, 1, 77. *v.* Depositio. unde venusti tr. fiunt 9, 2, 61. longius fortasse progredior fallente tr. 7, 10, 17. γ) *in transitu i. q. in praetereundo:* quae leviter in tr. attigeram 7, 3, 27. in tr. non omittemus 2, 10, 15. nec in tr. tractanda 6, 2, 2.

**Translatio.** I) *proprie in alium locum:* in utramque partem tenera quaed. sed intra manus tamen et sine motu laterum translatio 11, 3, 165 *N.*; divisione verborum aut transl. 7, 9, 9 *N.* II) *transl.* α) *in causis:* (*status*) 3, 6, 23 *N.* 38. quia tr. versetur circa qualitatem *ib.* 42 *N.* ὑπαλλακτικὴν (*Athenaei*) translationem esse *ib.* 48. ultima est actionis controversia, cum defendendi negandive non est locus, translatio 5, 13, 8 *N. cr.* in hos, qui jam scripti sunt, status visa est cadere tr. 7, 4, 13. *cf.* 3, 6, 53. 56. 60 *etc.* β) *in dicendo.* a) *in aliam linguam:* ex συνδέσμῳ magis propria tr. b) *in aliam significationem:* tr., quae μεταφορὰ Graece vocatur 8, 6, 4. *v.* Abusio. Comparatio. tr. permovendis animis plerumque reperta est 8, 6, 19. saepe plurimum lucis affert ipsa

tr. 5, 14, 34. audaci et proxime periculum tr. 8, 6, 11. continuatis tr. (*Sp. om.*) *ib.* 44 Z. quaed. humiles tr. et sordidae 8, 6, 14. ne sit deformis tr. *ib.* 15. ne nimio major, aut, quod saepius accidit, ne nimio minor; ne dissimilis *ib.* 16. a communi ad proprium 8, 5, 6. quo ex genere coeperis translationis, hoc desinas 8, 6, 50. *v.* Figura. similitudo, quae ducitur citra ullam translationum mixturam 5, 11, 22. *cf.* 8, 6, 49. ludus per translationem dictus 6, 3, 51; *Ablat.:* sine tr. 8, 6, 46. translationibus crebrior (*medius dicendi modus*) 12, 10, 60. tr. magnificum 8, 3, 12. tr. parum modicus 10, 1, 118. frequenti tr. — dicentem 11, 1, 49. exornatur res tota maxime tr. 8, 6, 41. tr. nitet 12, 10, 23. *v.* Circuitus. tr. atq. aliis tropis (*in prooemio*) utemur interim 4, 1, 70.

**Translativa.** μετάληψιν, quam nos varie translativam, transumtivam, transpositivam vocamus 3, 6, 46.

**Translativum.** tr. genus causae 3, 6, 75. tr. quaestiones *ib.* 52.

**Translucidus.** tr. et versicolor quorund. elocutio 8, Pr. 20.

**Transmarinus.** tr. peregrinatione 7, 3, 31.

**Transmutatio.** transm. et collocatio 9, 4, 89. (*barbarismos fieri*) transmutatione, qua ordo turbatur, *Quoque ego etc.* 1, 5, 39. *cf.* 6. *v.* Immutatio.

**Transpositiva.** *v.* Translativa.

**Transumtio.** μετάληψις, id est trans., quae ex alio tropo in alium velut viam praestat 8, 6, 37 *Z.*

**Transumtiva.** *v.* Translativa.

**Transversus.** I) transv. brachium proferunt 11, 3, 93. fracta aut transv. tela 9, 4, 14. transversas incubare *Coel.* 4, 2, 123 *N.* II) *transl.:* cum transversum vi sua judicem ferat (*orator*) 10, 1, 110.

**Transvolo.** illa Sallustiana brevitas — audientem transvolat 4, 2, 45.

**Treceni.** in XII signis, per quae Sol meat, trecenos (*a. l.* tric.) et sexagenos locos 11, 2, 22.

**Tremo.** seniliter tremere 1, 11, 1.

**Tremulus.** tr. (*manus*) scenica est 11, 3, 103. non firmae intentionis ideoque tr. (*spiritus*) *ib.* 55. tr. vel effeminata voce *ib.* 91.

**Trepidatio.** vitia non naturae sed trepidationis 11, 3, 121.

**Trepido.** frontis ac luminum inconstantia trepidare 9, 3, 101. si circa summas trepidat (*actor*) 1, 10, 35.

**Trepidus.** nescit trepida (*a. l.* trepidat), quid liceat feminae *Domit. Af.* 9, 2, 20. *v.* Ineptus; et pigra et tr. (*manus; Sp. intelligit* actio) 11, 3, 119 *N.*

**Trepondo.** *v.* Duapondo.

**Tres.** Tres omnes de bonis contendunt 3, 6, 97 *Z.*; *Accus.:* tris (*Z.*) 2, 17, 14. 3, 6, 45. 4, 1, 50. 5, 10, 63. 7, 3, 8. (*Sp. ex optt. Codd.*) 9, 4, 79 *N. cr. ib.* 80; tres 9, 4, 75. 99. (*qui duo loci haud scio an emendandi sint*); tria sunt, quae praestare debet orator 3, 5, 2. *cf.* 8, Pr. 8. in quo (*genere*) trium permixta est gratia, similitudinis, allegoriae, translationis 8, 6, 49; et haec omnia in tribus (*i. e. paucis*) verbis 9, 4, 78 *N.*

**Triangulum.** in data linea constitui triangula aequis lateribus 1, 10, 3, tr. aequis lateribus — inaequalibus *ib.* 41.

**Tribrachys.** mollius, si tr. (*a. l.* tribrachius, *al.* tribrachus) praecedat (*spondeum*) 9, 4, 97 *N.* *v.* Trochaeus.

**Tribunal.** his (*moleste diligentibus*) permittamus et *tribunale* dicere 1, 6, 17. cum in basilica Julia diceret primo tribunali 12, 5, 6. qui dicunt ap. tribunalia 11, 3, 134. *cf.* 156. laudatum ex quattuor tribunalibus 12, 5, 6.

**Tribunatus.** leges populares tulisse in tribunatu 7, 4, 13.

**Tribunus.** non rite creatus tr. 2, 4, 35. majestatem minuit C. Cornelius, nam codicem trib. plebis ipse pro contione legit 4, 4, 8. hoc ipsum quam bonum? Trib. pl. venit ex Asia. 9, 3, 43. cum tr. plebis humillimo contendere de innocentia sua (*de Scipione Africano*) 11, 1, 12.

**Tribuo.** lex omnis aut tribuit aut adimit 7, 5, 5. vulsis levatisque plus esse formae, quam possit tribuere incorrupta natura 2, 5, 12. qui Ciceroni ac Demostheni ne in eloquentia quidem satis tribuunt 12, 1, 22. *cf.* 10, 1, 97. nimium tribuat sibi 1, 2, 18. nomen hoc artemque — bonis demum tribui 2, 15, 1. *cf.* 8, 2, 8. huic (*pronuntiationi*) tribuendus est necessario quintus locus 3, 3, 3. delicto. — tribuere veniam 7, 4, 20.

**Tribus.** (*inter propria liberi*) 7, 3, 27.

**Triclinium.** tr. supra convivas corruit 11, 2, 13. *v.* Cubiculum.

**Triennium.** Chrysippus quamvis nutricibus tr. dederit 1, 1, 16.

**Trigesimus.** intra tr. diem 9, 2, 90.

**Trimetrus.** I) *Adj.:* si intra versus trimetros stetissent 10, 1, 99. *cf.* 9, 4, 71. II) *Subst.:* itemque sotadeo adjuret retro trimetros (*ejiciendum* adjuret, *cujus prior pars* adiu, *quae sola ab opti. Codd. praebetur, facile ex antecedentis vocis fine nasci poterat; et post* itemque *adjiciendum* e. *Fit enim e sotadeo:* Caput exeruit mobile pinus repetita *retro hic trimetros:* Repetita pinus mobile exeruit caput.) 9, 4, 90 *N.* trimetri finis *ib.* 75. 108. 111. trimetrum et promiscue dicere liceat: sex enim pedes, tres percussiones habet (*Sp.* habent) *ib.* 75 *Z.* si velis trimetron *ib.* 78.

**Trinus.** trino nundino 2, 4, 35.

**Tripertitus.** illam differentiam, quae est trip. (*a. l.* tripartita) 11, 3, 17.

**Triplex.** personarum non est triplex (*Sp. adj.* tantum) ratio 4, 1, 6 *Z.* triplices suasoriae 3, 8, 33. ejus tr. usus est 9, 2, 66. *cf.* 6, 3, 23 *Z.*

**Triquetrus.** Triquetram dici Siciliam an Triquedram 1, 6, 30.

**Tristis.** I) *de personis:* tristes ac jejuni Pollionem aemulantur 10, 2, 17. in publico tr., domi dissoluti 12, 3, 12. illum tr. semperque demissum (*puerum*) 1, 3, 10. Aërope in tragoedia tristis 11, 3, 73. II) *de rebus.* *α*) *simpliciter:* severa non tristia 12, 10, 80. gravia, indigna, tristia passos 6, 2, 34. ut tristia dicamus melioribus verbis 8, 6, 57. *β*) *c. Subst.:* virtus — quae tristes affectus solvit 6, 3, 1. non austeritas sit tr. 2, 2, 5. causae tristis atq. summissae *opp.* laeta et magnifica actio 11, 3, 153. tristes et horridae (*lit.* F *et* U) 12, 10, 28. in re tr. ludit compositio 9, 4, 28 *v.* Laetus; quarum (*consonantium*) tristior stridor est 9, 4, 37. *v.* Hilaris.

**Tristitia.** idem tristitiae vultus 11, 1, 54. tristitiae quodd. nubilum ducant (*oculi*) 11, 3, 75 *v.* Hilaritas. laetiora *etc.* non conveniant barbae illi atq. tristitiae 11, 1, 34. tristitiam *etc.* pessimis moribus praetendebant Pr. 15 *N.* tr. deductis superciliis ostenditur 11, 1,

79. *v.* Gaudium; convivium praecesserit an tristitia (*veneficium*) 7, 2, 14 *N.*

**Triumphalis.** habitus tr. 11, 1, 3; triumphalium ratio eloquentiae 11, 1, 36 *v.* Imperator.

**Triumphus.** cum in triumpho Caesaris eborea oppida essent translata 6, 3, 61; diu servatum, ne consonantibus aspirarent, ut in triumphis 1, 5, 20.

**Triumviralis.** tr. proscriptione 12, 10, 12.

**Triumvir.** illae ap. Triumviros actiones 5, 13, 5. Q. Hortensii filiae oratio ap. Triumviros habita 1, 1, 6.

**Trochaeus.** tres breves trochaeum, quem tribrachyn dici volunt, qui choreo trochaei nomen imponunt. — efficiunt 9, 4, 82. *v.* Choreus. licet Ephorus fugiat molosson (*Sp.* spondeum) et trochaeum, alterius tarditate, alterius celeritate damnata *ib.* 88 *N. et S. v.* Cordax. non optimus est tr., si ultima est brevis? *ib.* 105.

**Trochaicum.** ille comicus senarius, quem trochaicum vocant 9, 4, 140.

**Trochlea.** ab imo pulmone pituitam trochleis adducere 11, 3, 56.

**Tropus.** est tr. (*optt. Codd., tac. Amb.* 1., tropos) sermo a naturali et principali significatione translatus ad aliam, ornandae orationis gratia; vel (ut plerique grammatici finiunt) dictio ab eo loco, in quo propria est, translata in eum, in quo propria non est 9, 1, 4 *N. cr. cf.* 8, 6, 1. Quod differant figurae a tropis 9 Cap. 1. *cf.* 9, 2, 47. *v.* Figura. cum ironia tam inter figuras sententiae, quam inter tropos reperiatur 9, 1, 3. *cf.* 9, 2, 44; tr. apertior 9, 2, 45. tropos (*Sp.* troporum) ille contextus *ib.* 46 *S.* — rarissimus et maxime improprius 8, 6, 37. necessarios maxime atq. in usum receptos (*tr.*) *ib.* 2. *v.* Schema; in quantum dictus tr. oratorem sequatur *ib.* 24. *cf.* 66. solet fieri aliis adjunctis epitheton tr. *ib.* 41. quibus non videatur hic omnino tr., quia nihil vertat *ib.* 43 *N.* sunt et illa non similia soloecismo quidem, sed tamen numerum mutantia, quae et tropis assignari solent, ut de uno pluraliter dicamus 9, 3, 20. quosd. (*tr.*) gratia significationis, quosd. decoris assumi, et esse alios in verbis propriis, alios in translatis 8, 6, 2 *N.* majore cura doceat tropos omnes, quibus praecipue non poëma modo, sed etiam oratio ornatur 1, 8, 16. in tropos quoque omnes cadit (*Sp.* cadunt; *intellige materia*) 6, 3, 67 *Z. N.* transumtio, quae ex alio tropo (*Sp. om.*) in alium (*Sp.* aliud) velut viam tropis utemur interim (*in prooemio*) 4, 1, 70. *v.* Motus. De tropis 8, Cap. 6.

**Trucido.** cum (*Fabii*) regem, ad quem mandata acceperint, trucidarint 3, 8, 20.

**Truculentissime.** quam potuit tr. eum aspexit 6, 1, 43.

**Truculentus.** tr. Hercules (*in tragoedia*) 11, 3, 73.

**Truncus.** manus sine quibus trunca esset actio ac debilis 11, 3, 85.

**Trux.** genus dicendi — trux atq. violentum jucundis adhibeamus? 11, 1, 3.

**Tu.** si tantopere efflagitantur, quam tu affirmas Ep. ad Tryph. 3. Numquid tu melius dicere vis, quam potes? 10, 3, 14. *cf.* 7, 1, 53 *N. cr.* videor mihi audire quosd. — cur tu de coloribus *etc.* locutus es? 12, 1, 33; hinc sint Laelii, Africani *etc.*, quos tu licet Polygnotos vel Callonas appellas 12, 10, 10.

**Tuba.** in nostris legionibus cornua ac tubae 1, 10, 14.

**Tuburchinabundum.** neque enim tub. jam in nobis quisquam ferat 1, 6, 42.

**Tueor.** I) *re:* ferire vitalia ac tueri sciat (*jam in schola adolescens*) 5, 12, 22. castella tuenda 7, 10, 13; aequali cura linguam utramque tueri 1, 1, 14. II) *verbis.* *α*) a) *de personis:* quem actor optime tueatur 3, 6, 92. *cf.* 11, 1, 18. innocentes tuebitur 12, 2, 26. quosd. ratio ipsa aegre tuetur 3, 8, 48. dignitas tuetur reum 7, 2, 32. *cf.* 4, 5, 9. reum tuebar 9, 2, 73. scriptor semper tueri signatorem necesse habet, signator scriptorem non semper 7, 2, 53. bonos homines bonasque causas tuenti non sit metuendus ingratus 12, 7, 11. victo superest, ut tueri se possit 7, 2, 16. si tuendum susceperit 12, 1, 40. tuendi se ratio 3, 6, 83. *v* Defendo; cum peculatus reus Verres fortiter et industrie tuitus (*a. l.* tutatus) contra piratas Siciliam dicitur 5, 13, 35. b) *de rebus:* quaed. tam fortiter tuenda quam facta sunt 6, 1, 34. negandum sit, quod objicitur, an tuendum 7, 1, 13. *cf.* 11, 1, 23. utraque pars, quod proposuit, tuetur 7, 2, 13; caput tueri 9, 2, 74. bonas causas etiam sine doctrina satis per se tuetur veritas ipsa 12, 1, 33. *v.* Causa. culpam, praesertim deprehensam, acriter tueri, culpa altera est 6, 4, 14. utraque pars suam expositionem habet atque eam tuetur 7, 2, 26. si falsum tuebitur 12, 7, 7. injusta tueri *ib.* [si legem asperam tuebimur (*Z om.*) 4, 3, 9.] diversis opinionibus pertinaciter tuendis 8, Pr. 4. *cf.* 12, 3, 8. [nobis nostrum opus interim tueri sat est (*sic Sp.*; *Codd. optt.* op. inter (*s.* item) inveteris at est; *Basil.* op. intueri s. est, *quod Fr. quoque recepit*) 10, 1, 9.] partis ejus, quam tuemur 5, 12, 7. cujus personam tuebimur 7, 1, 39. quam nunc tueor, sententia 2, 3, 10. qui scriptum tuebitur, adjuvare se etiam voluntate tentabit 7, 6, 9. in quo (*statu*) tuendo 3, 6, 92. non semper ei tuenda veritas erit 2, 17, 36 *Z.* *β*) *adj. Ablat.:* haec se pars jurejurando, illa consensu signantium tuetur 5, 7, 31. *cf.* 3, 6, 99. qui vita se tuebitur 5, 6, 2; factum per se improbabile assumtis extrinsecus auxiliis tuemur 7, 4, 7. crimen causa facti tuemur *ib.* 8. alterum expositionis genus tuendum dicentis ingenio 4, 2, 88. diversas partes altercationis modo tueri 6, 4, 21. cum mala causa tuenda est adhibitis extrinsecus remediis 5, 13, 55. ea dicendi viribus tuentur 12, 2, 5; analogia dictum hoc tuebamur 1, 6, 11.

**Tum.** I) *Adverbium.* *α*) *correlativum:* quae (*laus*) tum est pulcherrima, cum sequitur, non cum arcessitur 10, 2, 27. *cf.* 8, 6, 76. tum maxime, cum facultas illa contigerit, resistamus 10, 3, 10. tum vel maxime formanda (*aetas*), cum simulandi nescia est 1, 3, 12. et nunc quaed. solvuntur, et tum erant notiora, cum dicerentur 8, 6, 53; haec si perviderimus, tum vere imitabimur 10, 2, 27. *cf.* 5, 13, 24. 8, 6, 40. *β*) *demonstrativum.* a) *in futurum:* t. tardior atq. summissior decebit oratio 11, 1, 64. *cf.* 10, 7, 22. producenda omnia, trahendaeque t. vocales aperiendaeque sunt fauces 11, 3, 107. *cf.* 5, 13, 11. sed t. quoque tenendus est modus 12, 7, 11. *cf.* 2, 1, 13. b) *in antecedens:* non quid frequentissime, sed quid tum expediret 7, 1, 12. qui t. in dicendo praestantissimus habebatur 11, 1, 11. *cf.* 2, 17, 11. 6, 3, 38. 7, 4, 2. 10, 1, 126. 12, 6, 7. 12, 9, 5. ut tum maxime occidi videretur (*Caesar*) 6, 1, 31. *cf.* 2, 15, 30. *γ*) *copulativum.* a) *de tempore:* Tum Simonides dicitur memor *etc.* corpora suis reddidisse 11, 2, 13. t. (*a. l.* cum) ille obmutuit 6, 1, 39. legendos Demosthenem atq. Cic., t. ita, ut quisque esset Demostheni atq. Ciceroni simillimus 10, 1, 39. tum deinde 12, 10, 11 *v.* Deinde. b) *in enumerando:* t. anapaestus et creticus, iambus quoque 9, 4, 99. t. id, quod Graeci frequentissime fa-

ciunt 11, 3, 160. t. illud quidem commune 11, 1, 77. *cf.* 1, 4, 4. 6, Pr. 15. 6, 5, 5. 8, 3, 69. 9, 4, 36 *N.* 10, 3, 21. 10, 7, 9; haec ex tua voluntate maxime ingressus, tum si qua ex nobis ad bonos juvenes pervenire posset utilitas, novissime paene etiam necessitate quad. — sedulo laborabam 6, Pr. 1. *cf.* 2, 5, 8. 9. [8, Pr. 6.] praeter id — tum 10, 2, 26 *v.* Praeter. primum constituebam, quid utraque pars vellet efficere, tum per quid 7, 1, 5 *v.* Primo. Primum. ante omnia — tum 12, 11, 25 *v.* Ante. II) *Conjunctio copulativa.* α) *cum — tum* *v.* Cum. β) *tum — tum:* mater mea, quae mihi t. carissima, t. dulcissima fuit *Asin.* 9, 2, 34. t. flectere, t. ad diligentiam hortari (*volumus*) 9, 4, 133. *cf. ib.* 128. 3, 4, 14. 4, 1, 13. t. est certum de nomine, sed quaeritur, quae res ei subjicienda sit; t. res est manifesta 7, 3, 4. idem laetus ac pressus, jucundus et gravis, t. copia, t. brevitate mirabilis 10, 1, 46. quod schema — fit — et aliis modis t. brevius, t. latius, t. de una re, t. de pluribus 9, 2, 16. *cf.* 11, 1, 46. 11, 3, 17. t. miserabiles esse volumus, t. modesti, t. acres, t. graves, t. blandi, t. flectere, t. ad diligentiam hortari 9, 4, 133. idque t. ad qualitatem scriptumque pertinet — t. ad conjecturas quoque 5, 10, 52. esse id t. elegans, t. etiam fortissimum 7, 3, 18.

**Tumeo.** I) *proprie:* nares ac pectus eo tempore tument 11, 3, 29. fauces tumentes strangulant vocem, obtusae obscurant *ib.* 30. II) *transl.:* fit corruptum (*verbum*), quia in plano tumet 8, 3, 18.

**Tumesco.** mens — inani persuasione tumescit 1, 2, 18 *v.* Languesco.

**Tumidus.** α) *de hominibus:* tumidum ac sui jactantem et ambitiosum 11, 1, 50. *v.* Jacto. ingenio corruptus ac tum. 2, 8, 9; *in dicendo:* fiunt pro grandibus tumidi, pressis exiles *etc.* 10, 2, 16. quem incessere ut tumidiorem, et Asianum, et redundantem 12, 10, 12. *cf.* 17. *v.* Tinnulus. β) *de rebus:* quod alibi magnificum, tumidum alibi 8, 3, 18. tumida, exilia *etc.* (*in eloquendo*) 8, 3, 56 *v.* Abundans *in* Abundo. *opp.* sublime 2, 5, 10. *v.* Grandis. fuisset tumidius, si accipiendum criminis loco negasset Cicero, Equitis Romani esse filium, se defendente 11, 1, 28.

**Tumor.** I) in corpore 2, 21, 19 *v.* Livor. II) *transl.* α) *animi:* tumor et vana de se persuasio 2, 2, 12. β) *in dic.:* t. ille inanis primo cujusque veri operis conatu deprehendetur 2, 10, 7. affectamus tumorem, qui spondeis atq. iambis maxime continetur 9, 4, 140. genus dic., quod tumore immodico turgescit 12, 10, 73. omisso magna semper flandi tumore 12, 6, 5.

**Tumultuarius.** ex opere t. 7, 3, 34.

**Tumultuor.** qui brevem dicendi exercitationem consecuti, omissa ratione, ut tulit impetus, passim tumultuentur 2, 12, 11. mihi ne dicere quidem videtur, nisi qui disposite, ornate, copiose dicit, sed tumultuari 10, 7, 12; oratio carens hac virtute (*i. e. ordine*) tumultuetur necesse est, et sine rectore fluitet 7, Pr. 3.

**Tumultuosus.** impudens, tumultuosa, iracunda actio omnibus indecora 11, 1, 29. id quoque aequalius erit, non tumultuosius atq. turbidius 3, 8, 60.

**Tumultus.** (*Ciceronis finitio hujus vocabuli*) 3, 8, 5. 7, 3, 25 N. nisi omnia tumultu ac vociferatione concusserint 4, 2, 37. ut omnia tumultu (*a. l.* in tumultum) confundant 6, 4, 11. condiscipulorum tumultu inflati 2, 2, 12. *v.* Clamor.

**Tumulus.** tumulo, quem extruxerant, inscripserunt (*nomen*) 7, 3, 31. *cf.* 34.

**Tunc.** *α*) *simpliciter:* t. dividere optimum erit 4, 2, 101. justius t. petere ea quisque videtur a judice, quae aliis ipse praestiterit 6, 1, 22. *β*) *resp. cum:* Deum tunc affuisse, cum id evenisset 10, 7, 14. *cf.* 11, 1, 89. t. est commovendum theatrum, cum ventum est ad ipsum illud — Plaudite. 6, 1, 52. *cf.* 6, 4, 1. reus t. narrationem subtrahet, cum id objicitur, nec negari *etc.* poterit 4, 2, 8. *cf.* 12, 11, 7.

**Tunica.** cui lati clavi jus non erit, ita cingatur, ut tunicae prioribus oris infra genua paulum, posterioribus ad medios poplites usque perveniant 11, 3, 138 *N.* subducenda pars aliqua tunicae *ib.* 140 *N.* tunicā diductā 2, 15, 9.

**Turba.** *α*) *hominum:* omnis Circi t. 1, 6, 45. t. discipulorum 10, 5, 21 *N. cr.* cum turba laudantium destituunt subsellia 6, 4, 6 *N.* deformis et incommoda turbae conflictatio (*in theatris*) 3, 8, 29 *N.* meretur, qui turbae quamvis bonorum post eos auctorum eximatur 10, 1, 74. fugiendo turbam hominum ejus aetatis 1, 2, 2. nec seditiones modo turbaeque populares excitentur 2, 16, 2. neque bonus praeceptor majore se turba, quam ut sustinere eam possit, oneraverit 1, 2, 15. ita nunquam erimus in turba *ib.* 16. *cf.* 10, 3, 30. cum ex t. prospexisset 6, 1, 48. *β*) *verborum:* est in quibusd. turba inanium verborum 8, 2, 17. turbam enim (*a. l.* turbamentum) congregat, ex qua sine discrimine occupet proximum quodque 10, 1, 7. quaed. argumenta turba valent 4, 2, 82 *N.* rerum repetitio — etiamsi per singula minus moverat, turba valet 6, 1, 1. *cf.* 4, 5, 7. 5, 13, 12. rebus velut ex t. extractis 4, 5, 22.

**Turbidus.** turbidus et clamosus altercator 6, 4, 15; neque puris fontibus neque torrentibus turbidis similes 12, 10, 19; si quid fuisset turbidiorum cogitationum, componerent 9, 4, 12. tumultuosius atq. turbidius 3, 8, 60. *v.* Aequalis. turbidissimae actiones 1, 10, 28.

**Turbo.** *α*) *de hominibus:* contra turbantes audendum est 6, 4, 10. nec quenquam turbet, quod *etc.* 3, 6, 101. turbantur (*testes*) et a patronis diversae partis inducuntur in laqueos (5, 7, 11. *v.* Agito. ignaros literarum nonnunquam turbamus affectibus 5, 14, 29. affectibus turbandus (*Sp.* pert.) et ab intentione auferendus auditor 4, 5, 6 *Z.* nec offerentibus se aliunde testibus turbabuntur 10, 7, 6. turbati exercitus 7, Pr. 2. *β*) *de rebus:* ne comae turbarentur, quas componi — vetuit 11, 3, 148. turbata cera 12, 8, 13 *N.* qui turbaverint civitatium status 2, 16, 4. ut artes — ipsa pugnae necessitate turbentur 5, 13, 59. partitio, si nimium sit multiplex, turbabit intentionem 4, 5, 3. quas (*periodos*) si ad illum modum turbes 9, 4, 14. ambiguitas — etiamsi turbare non potest sensum 8, 2, 16.

**Turbulentus.** t. contiones 5, 13, 39. turbulentae populi minae 2, 20, 8.

**Turdus.** turdi pisces 8, 2, 8.

**Turgesco.** hoc (*humore*) aetas illa (*puerilis*) turgescit 11, 3, 28. genus dic., quod immodico tumore turgescit 12, 10, 73.

**Turpis.** *α*) *de hominibus:* turpes ac nocentes 4, 1, 14. *opp.* honesti 3, 8, 38. *v.* Perniciosus. hominum aut alioqui turpium aut nobis invisorum 11, 1, 73. t. praeceptor 1, 2, 4. *β*) *de rebus.* a) *simpliciter:* esse in verbis, quod deceat, aut turpe sit 11, 1, 60. si quid objecerit, non solum turpe sit, sed etiam crimini quam maxime conveniat 7, 2, 28. t. etiam illud est, contentum esse id

consequi, quod imiteris 10, 2, 7. turpe ducet cedere pari, pulchrum superasse majorem 1, 2, 22. t. ducunt, ullo loco respirare (*in dic.*) 8, 5, 14. *v.* Nefas; tum paterna emancupare bona turpius habebatur 6, 3, 44 *Z.* *v.* Emancupo. nam quid sit turpius, quam id esse obscurum, quod in eum solum adhibetur usum, ne sint cetera obscura? 4, 5, 26. si dicere contraria turpe advocato videretur, certe turpius habendum, facere, quod noceat 5, 6, 6. [turpissimum vero (*Z.* pessimum) 4, 5, 28.] pleraque, quae natura non sunt reprehendenda, atq. interim sunt necessaria, alibi, quam mos permiserit, turpia habeantur 11, 1, 47. *v.* Honestus. b) *c. Subst.:* si turpis dominae consuetudo cum servo, turpis domini cum ancilla 5, 11, 34. t. egestas (*tropus ap. Virg.*) 8, 6, 41. t. facta 1, 2, 2. t. genus causarum 4, 1, 40 41. quam t. esset fortunae insectatio 11, 1, 86. t. satisfactio 6, 3, 34 *N.* turpis voluptas et inhumana 12, 9, 10. nulla vox natura turpis 8, 3, 39.

**Turpiter.** quaed. etiam t. convertuntur 4, 2, 87. quam t. deserat eam partem 2, 1, 9. quod aut turp. aut impotenter dicitur 6, 3, 83. facere probus adolescens periculose quam perpeti turp. maluit 8, 5, 11, t. vixit 5, 10, 48 *v.* Honeste.

**Turpitudo.** (*testium extra causam prodest*) 5, 7, 30. t. generis 3, 7, 19. odium turpitudo facit 6, 1, 14. credibilis erit propria quaed. in illa meretrice turp., quam nunc hic pater ferre non possit 11, 1, 83. carendum erat non solum crimine turpitudinis verum etiam suspicione 2, 2, 14. ex verbis, quae longissime ab obscenitate absunt, occasionem turpitudinis rapere 8, 3, 47.

**Tussio.** tussire crebro 11, 5, 56.

**Tutela.** tutelae controversiae in qualitatem cadunt 7, 4, 35. omnia curae tutelaeque unius innixa 6, 1, 35. in tutelam sui 3, 2, 2. in tutelam cinerum 7, 9, 5. si postumus ante tutelae (*Sp. adj.* suae) annos (*i. e.* *perfectos Z.*) decessisset 7, 6, 10 *N. et S.*

**Tuto.** I) *Posit.:* qui t. confessurus fuit 4, 5, 17. nihilque non tuto dici potest (*Sp.* quae non t. dici possunt) 8, 3, 37 *Z.* mentiantur t. 1, 8, 21. t. pandere vela 6, 1, 52. II) *Compar.:* tutius Cic. facit, cum *etc.* 5, 10, 68. t. circa priores vel erratur 2, 5, 26. ad quaed. vel decentius indicanda vel tut. 9, 1, 21. tut. ac facilius id tractatur 5, 5, 1. usitatis t. utimur 1, 5, 71.

**Tutor.** tutoris adv. pupillum moderatio 6, 2, 14. si fidem debet tutor et procurator 5, 10, 73. *v.* Defensor.

**Tutus.** I) *Posit.:* velut decretis technicorum tutus 2, 13, 15. si dicere palam parum tutum est 9, 2, 66. *cf.* 8, 3, 47. quos (*sensus*) neque inserere oportet, neque differre tutum est 10, 3, 33. cum mores in tuto fuerint 1, 8, 5. cum jam famam in tuto collocarit 12, 11, 17; ut causa jure tuta sit 4, 5, 19. vetustatis fide tuta sunt (*exempla*) 12, 4, 2. factum — ut sit tutum (*i. e. periculo liberum*), obtinebit 4, 2, 100. II) *Compar.:* Tutius, si noluit (*occidere*) 7, 1, 36. idque (*i. e. praecogitare*) est tutius stilo 12, 9, 20. *cf.* 11, 2, 48; vel tutioris audentiae est 12, Pr. 4. tutior de hoc disserendi brevitas 12, 10, 15. ut cogitatio non utique melior sit ea sed tutior 10, 7, 19. nec t. inter servos malos quam ingenuos parum modestos conversatio est 1, 2, 4. III) *Superlat.:* nobis tutissimum est, auctores plurimos sequi 3, 4, 11. *cf.* 3, 6, 63. tutissima fere per medium via 12, 10, 80. tutissimum poenitentiae confessio et satisfactio culpae 11, 1, 76. fuit brevitas illa tutissima 10, 1, 39.

## U.

8, 25. 11, 3, 104; Ubi vero major res erit, et atrocia invidiose, et tristia miserabiliter dicere decebit 4, 2, 120. *cf.* 6, 1, 54. 9, 3, 102. 12, 10, 75. Ubi vero animis judicum vis afferenda est, — ibi proprium oratoris opus est 6, 2, 5; *in transitu:* Ubi jam nobis pars — secunda tractanda est 9, 4, 130. *cf.* 7, 1, 60. 61. β) *Interrogat.:* ubi assumendum, ubi omittendum: ubi utendum expositione continua, ubi partita *etc.* 7, 10, 11. *cf.* 12, 3, 3. Quo fugerit interim dolor ille? ubi lacrimae substiterint? 11, 1, 54. *cf.* 11, 2, 23. II) *de tempore:* Ubi primum coeperat non convenire, quaestio oriebatur 7, 1, 6.

**Ubicunque.** I) *Relat.:* cum — ubic. ars ostendatur, veritas abesse videatur 9, 3, 102. cum pro composito dixero numerum, et ubic. jam dixi 9, 4, 17. ubic. acriter erit *etc.* dicendum, membratim caesimque dicemus *ib.* 126. *cf.* 10, 1, 5. 10. II) *Indefinit.:* quidquid loquemur ubic. 10, 7, 28. in Senatu — et ubic., si (*Sp. om.*) juris clementia est, habet locum deprecatio 7, 4, 18 Z.

**Ubique.** studendum est semper et ubiq. 10, 7, 26 *v.* Semper. non ubiq. similis, sed ubiq. par sibi 12, 10, 71. vitium est ub., quod nimium est 8, 3, 42. quod ub. est perniciosissimum 12, 6, 2. *cf.* 11, 3, 60. clamant ub. 2, 12, 9. humilitatis pars est ub. perhorrescere 9, 4, 35. M. Tullius, qui ub. (*a. l.* q. et ub.), etiam in hoc opere Platonis aemulus extitit 10, 1, 123.

**Ulciscor.** *de accusatore:* ex miseratione ejus rei, quam ulciscitur 6, 1, 9. *cf.* 18; ultum ire scelera et injurias 11, 1, 42.

**Ullus.** α) *simpliciter:* neque ab ullo satis explicari puto, unde risus 6, 3, 7. neque in ullis aliis esse naturalem eloquentiam 10, 1, 43. *v.* Alius. β) *c. Subst.* a) *in sent. negat.:* ne tam bona quidem ulla erit (*compositio*), ut debeat esse continua 9, 4, 142. neque mulieris imago ullo alio casu poni potest, neque tyrannicidae ullo alio casu summoveri 7, 7, 5. neminem (*decet*) unquam ullo in loco turpiter (*dicere*) 11, 1, 14. ne cujus ope egeret ullius rei 12, 11, 21. *cf.* Pr. 5. b) *in aliis sententiis:* turpe ac prope nefas ducunt, respirare ullo (*a. l.* illo) loco 8, 5, 14. ac forsitan ne sint quidem paria, quae ulla parte sunt dissimilia 7, 4, 6. quem tropum magis affectamus, ut habere videamur, quam ullo in loco desideramus 8, 6, 38. *cf.* 8, 2, 17. Quid ulli epilogi possunt magis habere miserabile? 4, 2, 114. an possint enim bona esse ulla exulis? 7, 1, 57. *cf.* 7, 4, 21. Num praescriptum ejus rei ullum est? 9, 4, 117.

**Ulmus.** maritam ulmum 8, 3, 8 *v.* Olea.

**Ulterior.** cujus praeteritum perfectum et ulterius non invenitur 1, 6, 26. dum proxima dicimus, struere ulteriora 10, 7, 8.

**Ultimum.** *Adverbial.:* D plurimis in verbis ultimum adjectum 1, 7, 12 *v.* D. ut aggrediamur ult. (*gravissimum quidque*) 7, 1, 11. primum occurrit fere, quod est ult. dicendum *ib.* 25.

**Ultimus.** α) *simpliciter.* a) *Neutr. Sing.:* quem finem vel quid summum et ultimum habeat rhetorice 2, 15, 38. *cf.* 4, 5, 23. *v.* Medium. Coelius cum omnia venustissime finxit, tum illud ult. 6, 3, 40. non ult. tantum videmus sed usque ad ult. 10, 7, 16. *v.* Ultra. pervenisse ad ult. *ib.* 7. *cf.* 12, 10, 77. hoc in ult. distulit 7, 1, 12; praeceps adhuc, firmatur ac sustinetur ultimo, *Nemo recusabat* 9, 4, 71. simili casu, dissimili sententia in ultimo locata 9, 3, 82. causas non utique ab ultimo esse repetendas 5, 10, 83. quantum dicendo consumitur, tantum ex ultimo prorogetur 10, 7, 10; *Plur.:* possunt media quoque respondere vel primis — vel ultimis —. Respondent pri-

mis et ultima 9, 3, 34. *v.* Initium. b) *Fem. de syllaba:* quamvis habeatur indifferens ultima 9, 4, 93. brevis an longa sit ult. *ib.* 94. *cf.* 102. 104. β) *c. Subst.* a) u. aetas 12, 4, 2. u. digitis 11, 3, 95. non u. diligentia 1, 8, 15. u. prioris syllabae litera 8, 3, 45. u. partem 9, 3, 77. u. senectutis 11, 1, 10. duae primae — duae sequentes — tres ultimae (*species*) 3, 4, 9. *v.* Species. ex ultima prioris (*verbi*) ac prima sequentis syllaba 9, 4, 33. inter ult. ac proximum verbum 9, 4, 108. *cf.* 30. ult. vitia 2, 2, 15. ab exordio usque ad ult. vocem 11, 1, 54. b) *in Praedicato:* ultimus est fere ex Atticis, qui dici possit orator 10, 1, 80. paene ultimam oratoribus artem compositionis contigisse 9, 4, 16. ultima est deprecatio 7, 4, 17. sic fiet ult. dochmius 9, 4, 99. S ultima cum X proxima (*rixatur*) *ib.* 37. *cf.* 48. ultimus sit famae locus 8, 3, 13. est usus ejus ordine ultimus 6, 4, 1.

**Ultio.** voluptas ultionis 5, 13, 6. quorum de ultione quaeritur *opp.* qui accusatur 7, 4, 33 *v.* Defensio.

**Ultra.** I) *Adv.* α) usque ad Accium et ultra 1, 7, 14; nec procedere u. 2, 3, 7. quarum (*aquarum*) fluxus etiamsi ultra paulum coit 11, 3, 21. me hactenus cedentem nemo insequatur u. 12, 10, 47; quem u. esse usum mei — credam? 6, Pr. 3. cum id, quod maximum est, occupasset, necesse erat in eo, quod u. est, verba deficere 8, 4, 5. *cf.* 3, 6, 81. quaeratur aliquid, quod est ultra — adhuc plus — ultimum retrorsum, quod idem a capite primum est 7, 1, 25. nihil dici potest u. 8, 4, 25. nihil fortasse u. desideret 3, 3, 2. quae ratio et u. ducit 5, 13, 55. intendamus u. animum 7, 1, 54. jam nihil u. expectantibus 9, 4, 30. aliquid spectabit u. 7, 1, 59. *cf.* 10, 7, 9. *v.* Citra. β) *ultra quam:* u. q. oporteat 2, 4, 7. 2, 5, 24. u. q. ullus spiritus durare possit 8, 2, 17. nihil acquirere u. q. satis erit 12, 7, 12. u. q. homini datum est provehi 6, Pr. 10. II) *Praepos.* α) repetito u. laevum humerum gestu 11, 3, 118. dextra paulum prolata u. sinum *ib.* 159. *cf.* 118. β) omnis hyperbole u. fidem, non tamen u. modum esse debet 8, 6, 73. *cf.* 10, 3, 32. 11, 1, 90. u. debitam reverentiam 12, 5, 1. ille praetenuis et immodicae claritatis (*sonus*) cum est u. verum 11, 3, 41. quidquid est u. virtutem 8, 3, 56; nihil ausus u. leves genas 12, 10, 8. ultra Socratem usque duravit 3, 1, 9. *cf.* 9, 2, 88. nihil u. verborum proprietatem elaboraret 12, 10, 43. paulum aliquid ultra primas literas progressi 1, 1, 8. cum cogitatio ultra id, quod est, longius quaerit 11, 2, 3. III) *Compar.:* ulterius procedere 5, 11, 34. *v.* Ultimum.

**Ultro.** donavit u. 5, 10, 111. exhortemur u. 12, 8, 7. fiet u. miserabilis (*filius*) 11, 1, 64. u. a me mutuatus est 5, 10, 107. quod occurrit u. 7, 1, 59. jam se illa vel u. offerent 7, 1, 50. non interrogantes percontetur u. 2, 2, 6. u. venire in manus 10, 7, 11.

**Umbo.** bella umbone propellit 8, 5, 24.

**Umbra.** I) *proprie:* umbra corpore (*minor*) 10, 2, 11. ne umbrae in corpora cadant 8, 5, 26. *v.* Corpus. lineas extremas umbrae, quam corpora in sole fecissent 10, 2, 7. *cf.* 5, 10, 80. luminum umbrarumque rationem 12, 10, 4. inter umbras 2, 12, 7. II) *transl.:* vix levem consequimur umbram 10, 1, 100. umbra magni nominis delitescunt 12, 10, 15.

**Umbraticus.** solitaria et velut umbratica (*Sp.* umbratili) vita 1, 2, 18 *Z.*

**Una.** cum una declamabamus *Cic.* 6, 3, 73. ut (*animus*) inventioni, dispositioni *etc.* una sufficiat 10, 7, 9.

**Unctio.** quod unctio *etc.* praestat (*oratori ad vocis firmitatem*) 11, 3, 19.

**Unctor.** assueta gymnasiis corpora — quaerant unctores suos 11, 3, 26.

**Unde.** I) *proprie de loco:* aliud est unde venit, quam quo venit 11, 3, 36. *cf.* 8, 3, 53; opes velut sanctiore quod. aerario reconditae, u. ad subitos quoque casus — proferantur 10, 3, 3; sit modo, u. excidi possit 2, 4, 7. II) *transl.* α) *de initio vel origine.* a) *sine Verbo:* unde confusio 12, 5, 3. unde fere lites 7, 9, 3. *cf. ib.* 8. 3, 6, 13. neque ab ullo satis explicari puto, u. risus 6, 3, 7. u. nunc quoque aridi et exucci et exangues 12, 10, 15. unde enim tantum boni, ut *etc.* 1, 6, 44. *cf.* 1, 10, 19. b) *c. Verbo:* unde initium est 8, 2, 7. u. sunt nomina 11, 2, 31. *cf.* 1, 6, 31. u. accidit, ut *etc.* 11, 2, 10. *cf.* 8, Pr. 3. hinc, u. coeperit 3, 1, 1. u. concilietur risus, et quibus ex locis poeti soleat 6, 3, 35. u. nomen his pragmaticorum datum est 12, 3, 4. u. etiam venusti transitus fiunt 9, 2, 61. u. id quoque vitium fluit 11, 3, 109. u. se in medium tam secura observatio artium miserit? 11, 1, 54. unde eousque processum est 9, 3, 12. u. nos decor ille prosequatur 1, 11, 19. unde et quousque jam provecta sit orandi facultas 2, 16, 18. altius, et u. nihil suspecti sit, repetita percontatione 5, 7, 27. *cf.* 12, 8, 7. u. sequitur alter dictandi labor 1, 1, 28. u. copia ac facilitas maxime veniat 10, 5, 1. *cf.* 12, 9, 4. *β) de causa:* u. etiam senibus auctoritas major est 12, 4, 2. u. — fuit necesse 4, 3, 17. u. soluta fere oratio — structura caret 8, 5, 27. sunt quaed. verisimilia, u. Vatinius dixit hoc dictum 6, 3, 60. quod vertant orationem, u. et motus dicuntur 9, 1, 2. *cf.* 3, 6, 30. 12, 2, 19. u. — existimatum est 5, 9, 13. [u. moneor (*Z.* moneo quoque) 11, 3, 131.] u. plurimi omnem conatum perdiderunt 5, 10, 101. u. ap. historicos reperiuntur obliquae allocutiones 9, 2, 37. γ) *de genere i. q. cujusmodi:* unde Burrus et Bruges 1, 4, 15. *cf.* 1, 7, 18. 11, 3, 35. u. illa injucunda schemata 4, 5, 4. u. illa — Domitii Afri sententia est pulchra 5, 10, 79. *cf.* 90 *N.* 3, 10, 5. 9, 2, 26. 106. u. et illa divisio est 3, 6, 37 *N.*

**Undecunque.** nec undecunque causa fluxit, ibi culpa est 7, 3, 33.

**Undeviceni.** si porrecti utrinque undeviceni (*pedes*) singulis distent 1, 10, 44.

**Undevicesimus.** expleto aetatis undevicesimo anno 6, Pr. 4.

**Undique.** I) *proprie:* nunc coelum undique et undique pontus 12, Pr. 3. soluta ac velut labens und. toga 11, 3, 147. II) *transl.:* und. liber animus 10, 3, 28. virum — perfectum und. 12, 1, 25. *cf.* 1, 10, 5. res, quae und. secundum nos sit 3, 8, 34; und. congerentes nomina 10, 1, 56. circumfluentibus und. eloquentiae copiis 12, 10, 78. tot se und. rebus offerentibus 10, 5, 10. quid fere und. placet? 1, 2, 15. non omne argumentum und. venit 5, 10, 21.

**Unguis.** ungues polire 8, Pr. 22. in ungues eriguntur 11, 3, 120.

**Unice.** cujus amator unice Virgilius fuit 9, 3, 14. eo ornamento — un. est usus Virgilius 8, 3, 24.

**Unicus.** unica spes 6, Pr. 2.

**Universalis.** quaestiones un. 3, 5, 5. 12. haec vox un., quae etiam citra complexum causae potest esse laudabilis 8, 5, 3. *v.* Perpetualis.

**Universitas.** si quando in partibus laborabimus, universitate pugnandum est 7, 2, 22.

**Universus.** *α) simpliciter Neutr.* a) *Sing.:* id aut universum — aut per partes complectimur 5, 10, 54. *v.* Pars; in universum autem, quidquid probandum est, erit caput 3, 11, 27. finitione comprehendi nihil non in un. 3, 5, 10. in un. quidem creduntur 8, 3, 17. antequam de singulis loquar, pauca in un. dicenda sunt 10, 1, 42. in un. autem — malim 9, 4, 142. in un. praecipi 7, 1, 39. *cf.* 64. 4, 1, 24. 44. in un. pronuntiari 11, 2, 44. in un. — puto 9, 2, 87. ne haec quid. praecepta in un. spectanda sunt 6, 5, 4; universo pars continetur 12, 2, 18. quod in universo probatum sit, in parte probatum esse 3, 5, 15. b) *Plur.:* cum alter semissem, alter universa sibi vindicet 7, 1, 62. non universa universis, sed singula singulis opponuntur 9, 2, 101. *v.* Singuli. Vulgo. *β) c. Subst.:* non causa universa in quaestiones ac locos diducenda est 7, 10, 5. un. comprehensio 9, 4, 115. un. domum 7, 1, 53. de un. genere aliquorum hominum 11, 1, 86. un. institutio 5, 7, 6. quaestionibus vel universis vel interim singulis 4, 3, 4. res non universa sed per partes (*indicatur*) 9, 2, 40. vita un. *ib.* 46.

**Unquam.** non hoc unq. dixi; sed dixi *etc.* 6, 3, 74. *cf.* 11, 1, 14. licet major quam unq. moles premat 12, Pr. 2. utinamque sit tempus unq., quo *etc.* 12, 2, 9 *N.* *v.* Raro.

**Unus.** I) *simpliciter.* *α) de personis:* in studiis magis vacabit unus uni 1, 2, 9. ne exequias quid. unus inter miserrimos viderem meas 9, 4, 28. unus omnino 3, 6, 29. resp., quae unius potestate regerentur 5, 10, 63. unius, qui coenae defuerat, nomen 7, 3, 31. *β) de rebus:* unum jam igitur huic loco adjiciendum videtur 11, 1, 60. *cf.* 11, 3, 177. quod unum aliquando recipi potest 5, 13, 35. quod est unum ex supra dictis 6, 1, 13. haec in unum congeruntur 9, 3, 39. uno excepto 5, 12, 14. unum atque idem 12, 10, 51 *v.* Idem.

II) *c. Subst.* *α) c. Genit.:* quarum una (*fig.*) est ea 9, 3, 58. eam non orationis totius partem unam esse 3, 9, 3. *β) i. q.* *unicus:* unam in dicendo dominari actionem 11, 3, 7. in una controversia sequi contrarium, supervacuum est 9, 2, 86. un. interim sufficit (*exemplum*) 9, 2, 19. *cf.* 1, 10, 27. fons quidem un. 9, 3, 54. id unum epilogi genus visum est 6, 1, 7. *cf.* 20. 10, 5, 7. de uno quidem maximo (*Sp.* maxime) genere — locuti 7, 2, 50 *Z.* uno ictu frequenter impellunt (*sententiae*) 12, 10, 48. lucubrantes lumen unum velut tectos maxime teneat 10, 3, 25 *N.* uno et brevi praescripto 2, 13, 2. ubi una quaestio est juris 7, 4, 39. *cf.* 7, 2, 16. una tamen in re maxime utilis 9, 3, 3. *cf.* 11, 3, 78. de uno reo consilium cogitur etiam 7, 2, 19. unum sensum in hoc esse et unum spiritum 9, 4, 68. nunquam in una ejus specie consenescendum 12, 11, 16. verbo uno magnitudinem ejus ostendit 8, 3, 84. *cf.* 9, 3, 60. cujus una vox audiebatur 11, 1, 40. *γ) i. q.* *idem:* cogitare optima simul ac deterrima non magis est unius animi, quam *etc.* 12, 1, 4. versus semper similis sibi est, et una ratione decurrit 9, 4, 60. una de re bene dici, nisi semel, non possit 10, 5, 5. quanquam unius generis diversas tamen species habet 9, 2, 16. cum sint unius figurae et mixtae quoque 9, 3, 49. *δ) c. Negat.:* non un. color prooemii, narrationis *etc.* servabitur 12, 10, 71. ne in alterum quid. transferendi criminis una forma est 7, 2, 9. neque enim est una lex defensionis 4, 2, 84. Aristophanes non uno libro — demonstrat 1, 10, 18. quod accidit non uno modo 4, 4, 5. *cf.* 9, 3, 66. 81. neque enim uno modo dicuntur exordia 11, 3, 161. *cf.* 7, 3, 16. non una ratione moveri solet (*risus*) 6, 3, 7. Ex contrario non una species.

Neque enim eod. modo dixit Augustus — quo Galba *ib.* 64. ipsa comparatio non una via ducitur 7, 2, 22. *cf.* 3, 7, 15.

III) *c. Contrapositis:* si unus est, qui constat e duobus choreis 9, 4, 95. *cf.* 1, 4, 10. 1, 5, 27. duos uno tempore occidit 7, 8, 3. illud, quod nos gemina S dicimus, *jussi*, una dixerunt 1, 7, 21. ex tribus maxime receptis scriptoribus iamborum ad ἕξιν maxime pertinebit unus Archilochus 10, 1, 59. nomine uterque uno utitur 7, 3, 5. utrumque una (*Sp.* eadem) appellatione complectimur 7, 4, 16 *Z. v.* Uterque. cum decem (*oratores*) simul Athenis una aetas tulerit 10, 1, 76. plurium in unum confero inventa 3, 1, 22. cum eam consonantes una pluresve praecedunt 9, 4, 85. *v.* Plus. *sub* Multus. non omni causae *etc.* congruere orationis unum genus 11, 1, 4. omnia curae tuteiaeque unius innixa 6, 1, 35. *cf.* 1, 5, 2. 8, 3, 66. 8, 4, 4. 12, 10, 2. qui vel unus ad cuncta efficienda sufficiat 10, 1, 69 *v.* Vel. multum et verae gloriae quamvis uno libro meruit *ib.* 94. cum totum crimen uno verbo satis indicetur 4, 2, 30. *cf.* 8, 3, 52. sit aliquando in uno verbo, nunquam in solo 1, 5, 38 v. Aliquis.

IV) *cum Pronom. junctum:* in unam partem aliquam 2, 8, 8. *cf.* 2, 21, 3. de una re aliqua 3, 6, 95 *v.* Aliquis. una quaed. de summis virtutibus 2, 20, 9. ex diversis clamoribus unus quid. sonus 8, 3, 68. *cf.* 9, 4, 132. 11, 3, 45. quasi quid. unus aspectus 11, 3, 44. si quid in his unum sequi oporteret 3, 8, 1. illum nescio quem unum 1, 2, 9. nihil eorum pati unum 11, 3, 44. *v.* Quilibet.

V) *aliis numeralibus excipitur:* unum tempus accommodat priori, et unum accipit a sequente 9, 4, 86. duobus modis dicitur (*figura*), uno — altero 9, 1, 10. *cf.* 1, 2, 2. *cf.* 2, 3, 3. 2, 8, 14. 3, 6, 32. 7, 2, 7. 8. 9, 3, 23. 12, 9, 19. in tribus, quas fecimus, partibus, non est forma semper ead., sed una, in qua idem concluditur, quod intenditur —. Altera est complexio —. In alio genere non ead. propositio est, quae connexio 5, 14, 10—12. ejus triplex usus est, unus — alter — tertius 9, 2, 66. *cf.* 1, 5, 8. 1, 9, 4. 1, 10, 22. 3, 4, 6. 4, 5, 12. 5, 10, 1. 16. 6, 3, 44. 7, 6, 1. 4. 7. 9, 3, 58—62. 12, 10, 58. Rei quadruplex observatio est. Una — altera — tertia — quarta 11, 3, 151. 152. ut sit unus motus — alter — tertius — quartus — deinde — et — et — et — *ib.* 108.

**Unusquisque.** unumquodque eorum, quod sit aptum 5, 10, 123. plures sententiae, quarum unaquaeq. desideraret illud, si sola poneretur 9, 3, 62. probationibus uniuscujusq. rei recte subjungitur 6, 1, 53.

**Urbane.** Dicet idem graviter, severe, acriter, vehementer, concitate, copiose, amare, comiter, remisse, subtiliter, blande, leniter, dulciter, breviter, urbane 12, 10, 71. *v.* Graviter. *cf.* 4, 2, 62. 6, 3, 30. quidquid bene dicetur, et urb. dicti nomen accipiet 6, 3, 42. *cf.* 5, 7, 26. 6, 1, 46. 6, 3, 106. emendavit hoc etiam urb. in Hirtio Cic. 8, 3, 54. urb. interrogavit 11, 3, 126. Cass. Severus urb. adv. hoc facientem lineas poposcit *ib.* 133. et jocosa quaed. posse non satis urb. referri 6, 3, 106. qua (*ironia*) urb. usus est Afer *ib.* 68; nec sane urbanius elabi potuit 2, 11, 2.

**Urbanitas.** meo quidem judicio illa est urb., in qua nihil absonum, nihil agreste, nihil inconditum, nihil peregrinum, neque sensu, neque verbis, neque ore gestuve possit deprehendi 6, 3, 107. (*quomodo Domit. Afer eam finiat*) *ib.* 104. *opp.* rusticitas *ib.* 17. mira quaed. urb. *ib.* 3.

opportuna urb. 4, 1, 49. oratoria urb. rara, nec ex parte propria, sed ad hanc consuetudinem accommodata 6, 3, 14 *Z.* urb. ejus (*Cassii Severi*) summa 10, 1, 117. multa urb. (*in Coelio*) *ib.* 115. quanta in jocis urb. 2, 5, 8. nec usquam plus loci reperit urb. 6, 4, 10. confessionis simulatio — multum habet urbanitatis 6, 3, 81. narrandi urb. *ib.* 105. qui (*risus*), si aptus est, urbanitatis, sin aliter, stultitiae nomen assequitur 8, 6, 74 *v.* Stultitia. adjuvant urbanitatem et versus commode positi 6, 3, 96. ex historia etiam ducere urbanitatem eruditum *ib.* 98. inclusa breviter urbanitate *ib.* 43; *Ablat.:* ea urb. tota est invidia criminis dissoluta *ib.* 10. ad resolvendos aliqua urb. (*judices*) 4, 2, 19. acutior est illa atq. velocior in urb. brevitas 6, 3, 45. Domit. Marsus, qui de urb. diligentissime scripsit *ib.* 102. *v.* Risus.

**Urbanus.** urbanum Cic. (*novum*) credit 8, 3, 34. I) *de loco:* rusticane vita an urb. potior? 2, 4, 24. II) *de ingenio.* α) urb. homo erit, cujus multa bene dicta responsaque erunt *Domit. Mars.* 6, 3, 105. Demosth. urbanum fuisse dicunt, dicacem negant *ib.* 21. β) ead. illa minus, alio dicente, urbana esse 6, 3, 12. quod in alium si absentem diceretur, urbanum non erat *ib.* 94. dictum per se urb. *ib.* 54. urb. genus dicendi 2, 8, 4. si fuerit os — urb., id est, in quo nulla neque rusticitas, neque peregrinitas resonet 11, 3, 30. rem urb. facit aliqua ex nobis adjectio 6, 3, 71.

**Urbs.** I) *in universum:* urbes etiam populique accipiunt vocem (*in dicendo*) 9, 2, 31. in urbium ambitu 11, 2, 21. urbium conditores 2, 16, 9. multa in his (*declamationibus*) relinquuntur incerta, — urbium ipsarum vires, mores, jura et his similia 2, 10, 14. custodiendas urbes 7, 10, 13. regere consiliis urbes, fundare legibus, emendare judiciis Pr. 10. Themist. suasisse existimatur Atheniensibus, ut urbem deponerent ap. deos 9, 2, 92. urbes similiter atque homines laudantur 3, 7, 25. urbibus montes silvasque mutari 9, 4, 4; bene moratas urb. *Trop.* 8, 6, 24. II) *de Roma:* postquam Urbis appellatione, etiamsi nomen proprium non adjiceretur, Romam tamen accipi sit receptum 6, 3, 103 *Z.* *cf.* 8, 2, 8. 8, 5, 9. hujus alumnum urbis 8, 1, 3. proprium quend. gustum Urbis 6, 3, 17. initia Romanae urbis (*Sp.* urbis Romae) 1, 6, 12 *Z.* in vetustis operibus urbis nostrae 1, 4, 16. Scauri columnas per urbem plaustris vectas esse 5, 13, 40

**Urgeo.** nimis urgeo 9, 2, 57. ille, cui dictamus, urget 10, 3, 19. urgent universa 5, 13, 13. quam magis aerumna urget, tam magis ad malefaciendum viget 9, 3, 15. tanquam inventionis copia urgeantur 11, 3, 56. ille urgentis orationem gestus *ib.* 102. vox urgenda ultra vires non est *ib.* 51.

**Usitatus.** humana atque usitata 8, 4, 20. minus exordiis usitata 4, 1, 28. clausula non usit. 8, 3, 20. novum (*nomen*) in statu, alioqui ab Hermagora inter species juridiciales usitatum 3, 6, 53. us. circo nomen 1, 5, 57. us. et ceteris similis oratio 8, 3, 4. us. verba 1, 5, 3. 71. minus us. voces 1, 8, 15. *cf.* 2, 5, 4; quod usitatius esse coepit 3, 9, 4. usitatissimus mos 1, 7, 14; eas (*tabulas*) non solum refelli sed etiam accusari esse usitatum 5, 5, 1.

**Usquam.** velut salientes huc illuc, nec usquam insistentes 10, 7, 6. nullum nostrum usq. esse negligentem sermonem *ib.* 28. *cf.* 4, 2, 126. nec usq. tantum affectus valent 7, 4, 23. *cf.* 6, 4, 10. neque omnino hujus rei meminit usq. poeta ipse 11, 2, 16; quem si usq. remiserit (*dolorem*) 11, 1, 54. hic, si usq. 6, 1, 51.

**Usque.** α) *c. Praepos. ad:* usq. ad lumbos 11, 3, 131. si usq. ad aures valet (*oratio*) 8, 3, 62. ad quem usq. modum processerimus 12, 1, 32. *cf.* 11, 2, 41. 12, 6, 7. ad minutissima usq. (*Sp. om.*) geometriae opera 1, 12, 14 *Z.* ad prosopopoeias usq. ac (*Sp.* et ad) suasorias 2, 1, 2 *Z.* non ultimum tantum videmus, sed usq. ad ultimum 10, 7, 6. *v.* Ultimus. usq. ad nostram aetatem 1, 5, 15. ad quam usq. nos vocatis vetustatem? 8, 5, 33. idem durat ad nos usq. 1, 5, 21. *cf.* 8, Pr. 14. usq. ad Accium et ultra 1, 7, 14. quod (*sceptrum*) a Jove ad Agamemnonem usq. deducit 9, 3, 57. β) *c. Praepos. in:* in proverbium usq. Graecorum celebratum est 1, 10, 21. in silentium usq. descendant 10, 3, 12. in illum usq. diem servati senes 8, 3, 68. *cf.* 8, 4, 17. 12, 11, 20. γ) *c. aliis Praeposit.:* usque a Chirone et Achille ad nostra tempora 1, 10, 30. ultra Socratem usq. 3, 1, 9. δ) *c. Adv.:* usque eo 9, 3, 16 *v.* Dum. Eo. usq. adeo ut 10, 5, 17.

**Usquequaque.** recte loquendi usqueq. asper exactor 1, 7, 34.

**Usura.** interim usura fruar 6, 3, 68.

**Usurpo.** quod partim praeceptis, partim usurpatum ratione cognoveram 7, 1, 3 *N.*

**Usus.** α) *c. Adject.:* usus bellici 1, 10, 48. usu communi 9, 1, 25. modicus atq. opportunus — frequens — continuus us. 8, 6, 14. *v.* 5, 14, 14. 10, 6, 1. diversus us. 8, 3, 17. us. domesticus 4, Pr. 1. ne in poëmate quid. humilem generis hujus usum 5, 11, 20. us. quidam irrationalis, quem Graeci ἄλογον τριβὴν vocant 10, 7, 11. longus (*Sp.* longior) cum illa us. 8, 4, 2 *Z.* nusquam eorum esse majorem us. 4, 2, 80. cujus tum maximus sit us. 2, 16, 2. *cf.* 2, 18, 5. 7, 3, 25. us. necessarios 12, 7, 9. *cf.* 1, 6, 29. nimius us. 1, 5, 20. in nullum proprium us. 6, Pr. 16. praesentes us. 10, 4, 3. us. cotidianus 2, 10, 9. 8, 5, 1. 10, 1, 44. oratoribus, etiamsi rarus ejus rei, nonnullus tamen us. 8, 6, 30. *cf.* 1, 5, 42. us. maxime simplex 6, 3, 22 *N.* ejus triplex us. 9, 2, 66. *cf.* 6, 3, 23 *Z.* us. ejus ordine ultimus 6, 4, 1. vulgarem us. 9, 3, 5. 11, 1, 49. venalem (*Sp.* vilem) us. 1, 12, 16 *Z.* β) us. allegoriae 8, 6, 47. 57. bonorum usus *opp.* malorum tolerantia 5, 10, 33. comoediae quem usum in pueris putem 1, 8, 7. disciplinae us. 1, 11, 18. frequentior circa credibilia est epichirematis us. 5, 14, 14. exemplorum us. 3, 8, 66. lectionis us. 1, 8, 12. us. linguae 12, 2, 17. us. literarum 11, 2, 9. membranarum us. 10, 3, 31. vix esset in hoc genere usus oratoris 5, 14, 14. *cf.* 12, 10, 72. nobis usus aliarum rerum ad alias non proderit 10, 2, 6. et de generibus earum (*sententiarum*) et de usu 8, 5, 2. cotidiani sermonis us. 8, 6, 21. si quis in me est alius vocis us. 6, Pr. 4. *v.* Exercitatio; us. dicendi 3, 11, 24. disponendi us. 12, 5, 1. de usu et modo jocandi 6, 3, 102. scribendi us. 10, 2, 2. γ) *per varios Casus.* a) *Nominat.:* Est alius ex historiis us. et is quidem maximus 10, 1, 34. quotiens erit ejus usus 4, 1, 72. *cf.* 6, Pr. 3. us. est allegoriae, ut tristia dicamus melioribus verbis 8, 6, 57. *cf.* 5, Pr. 4. neque narrationis est alius us., quam ut judicem praeparent 5, Pr. 4. ut scribendi fiat us. 10, 2, 2. *cf.* 7, 10, 8; hic usus ita proderit, si — ars antecesserit 10, 7, 12. *v.* Ars. Doctrina. an aliquas (*vocales*) pro consonantibus us. acceperit 1, 4, 10. cujus disciplinae us. in nostram usque aetatem descendit 1, 11, 18. erupit brevi tempore nimius us. 1, 5, 20. ex eo, quod continetur, us. recipit: bene moratas urbes *etc.* 8, 6, 24. usum dicendi, nam hoc τριβὴ significat, (*esse rhetoricen*) 2, 15, 23. *cf.* 2; cui longus cum illa fuerat us. 8, 4, 2 *Z.* b) *Genit. et Dat.:* prospicere in dextrum et providere non rationis modo sed

usus quoque est 1, 1, 34. cogitatio, quae — est inter scribendi laborem extemporalemque fortunam media quaed., et nescio an usus frequentissimi 10, 6, 1. nihil enim usus admodum video 8, 6, 39; usui futura 2, 12, 12. c) *Accusat.:* assumendus us. paulatim 10, 6, 3. divitiarum, quas non habemus, usum disponere 6, 2, 30. visus infirmior membranarum us. exiget 10, 3, 31. est hic faciendus us., ut *etc. ib.* facienda sua cuique vis, suus usus (*Sp. om.*), sua ratio 7, 10, 14 *S.* 28. neque habet aut usum res aut necessitatem 10, 7, 19. *cf.* 6, 2, 10. 8, 6, 47. 12, 10, 69. propter quod maxime repertus est us. orationis 12, 10, 72. in eund. us. 8, 4, 12. in nullum proprium us. 6, Pr. 16. in us. belli 9, 2, 92. *cf.* 4, 1, 23. 12, 2, 17. in eum solum adhibetur us. 4, 5, 26. receptum in us. nomen 5, 11, 20. *cf.* 8, 6, 2. scribere ad praesentes usus 10, 4, 3. *cf.* 1, 7, 26. 12, 7, 9. extra vulgarem us. positae (*fig.*) 9, 3, 5. d) *Ablat.:* usu carent 5, 10, 122. usu confirmata sunt 3, 2, 3. aliquid velut usu ipso deteretur 2, 4, 7. quae primo dura visa sunt, usu molliuntur 1, 5, 72. quae (*summa*) neque perfici neque contineri potest nisi usu 10, 7, 18. vel ab aliis tradita vel usu percepta 5, 12, 1. verbis ab usu remotis 8, 2, 12. *cf.* 11, 1, 49. 11, 2, 41. quae minimum ab usu cotidiano recedunt 10, 1, 44. verbis quam maxime propriis et ex usu 5, 14, 33. quaed. in usu perquam recentia 8, 3, 34. omnia quae sunt in usu 8, 2, 2. *cf.* 1, 1, 12. 8, 5, 1. est in usu vulgo quoque et inter ineruditos et apud rusticos 8, 6, 75. spes in futurum innocenter victuri et in aliquo usu futuri 7, 4, 18. vestem *etc.* in usu habuit 12, 11, 21. ejus appellatio maxime in usu posita est 5, 10, 5. ne haec quid. sine usu fuerint 5, 11, 37. id rarum est, non sine usu (*Sp. om.*) tamen. Utitur eo Cic. *etc.* 5, 11, 42 *Z.*

**Ut.** (Uti) I) *particula qualitatis.* A) *in comparatione.* α) *simpliciter.* a) *piraticam*, ut *musicam*, *fabricam* dici 8, 3, 34. *cf.* 7, 10, 5. ut in animum ejus oratio, ut sol in oculos, incurrat 8, 2, 23. An non in prooemiis plerumque summissi, in narratione pleni *etc.* sumus? ut in locis ac descriptionibus fusi ac fluentes *etc.*? 9, 4, 138. *cf.* 5, 10, 115; mitto, quod quaed. nullis simulacris significari possunt, ut certe conjunctiones 11, 2, 25; *seq. Verbo:* humeris, ut luctaturi solent, ad occipitium ductis 11, 3, 160. *cf.* 10, 3, 6. 12, 6, 6. non solum sapientem, verum etiam (ut nunc loquimur) urbanum *Cic.* 8, 3, 35. philosophiam ex professo, ut quidam faciunt, ostentantibus 11, 1, 33. *cf.* 6, 3, 38. 7, 3, 16. 9, 4, 50. ut plerique grammatici finiunt 9, 1, 4. si omnia scriberent, uti gesta sunt 12, 8, 6. ut vivat, quemque etiam dicere 11, 1, 30. ut volumus, uti licet 11, 3, 13. b) *i. q. tanquam:* hunc ut deum homines intuebuntur 12, 10, 65. *cf.* 11, 1, 89. id ut crimen ingens expavescendum est 9, 3, 35. *cf.* 89. 7, 3, 14. 10, 1, 96. quem incessere audebant ut tumidiorem *etc.* 12, 10, 12. *cf.* 2, 1, 2. 9, 3, 65. rei factae aut ut factae expositio 4, 2, 31. commemoratio rei ut gestae 5, 11, 6. *cf.* 1, 5, 56. 2, 5, 18. 6, 3, 55. 9, 4, 88. 11, 1, 48. 11, 3, 10. 134; ut illa minora, hoc par esset 8, 6, 71. β) *cum Correlativo, interdum i. q. etsi — tamen:* ut sunt exempla interim tota similia, ut hoc proximum: sic interim ex majoribus ad minora *etc.* ducuntur 5, 11, 9. *cf.* 34. 1, 12, 15. 9, 1, 20. ut syllabae e literis melius sonantibus clariores sunt, ita verba e syllabis magis vocalia 8, 3, 16. *cf.* 5, 10, 124. 9, 1, 19. ut palaestrici doctores illos, quos numeros vocant, non iccirco discentibus tradunt, ut iis omnibus — utantur, sed ut sit copia illa —: ita haec pars dialectica —, ut est utilis saepe —: ita — obstabit melioribus 12, 2, 12. 13. *cf.* 5, 12, 18. ut multo infirmior, ita aliquatenus lucidior 10, 1, 74. *cf.* 7, 6, 9. 10, 1, 62. 10, 3, 31;

ut dicere alia aliis et ap. alios magis concessum est, sic etiam facere 11, 3, 150. *cf.* 3, 7, 4. 10, 3, 1. 12, 10, 2. ut dicta quaed. ita scripta quoque 9, 2, 34. *cf.* 9, 4, 133. 11, 3, 30. ut quaed. in quibusd. utique non sunt, et ratio ita, quamvis ex diverso, ead. est 5, 10, 64 *N.* ut afferent lumen clavus *etc.*, ita certe neminem deceat *etc.* 8, 5, 28. ut haec in unum congeruntur, ita contra illa dispersa sunt 9, 3, 39. quod, ut optimum est, ita longe quidem, sed sequitur tamen 5, 12, 9. *cf.* 10, 1, 72; ut autem fateor — ita non assentior 9, 3, 90. *cf.* 3, 4, 13. 8, 3, 18 *Z.* 8, 6, 20. 10, 1, 15. 10, 3, 28. quod ut primum cogitandum, ita non utique primum dicendum erit 3, 6, 12; ut haec non sunt schemata, sic alia vel sint forsitan *etc.* 9, 2, 107. ut — nefas non duco, ita — minime velim 5, 14, 27. *cf.* 1, 1, 22. 7, 1, 64. 9, 3, 101. 11, 2, 33. ut nemo contra id, quod vult, dicit, ita potest melius aliquid velle 9, 2, 89. ut non durat ultra poenam abdicationis, ita abdicat tamen *ib.* 88. ut non demens, crudelis certe videatur *ib.* 91. ut velli, et comam in gradus frangere *etc.* non erit consuetudo —; at lavamus, et tondemur *etc.* ex consuetudine: sic in loquendo *etc.* 1, 6, 44. γ) *i. q. prout.* a) ut expediet causae 7, 3, 18. quod cuique crediderunt, reposcunt, ut eorum imagine admonentur 11, 2, 20 *N.* ut res feret 12, Pr. 4. ut res tulit (*Sp.* vult) 3, 8, 53 *Z.* ut actus poposcerit 11, 3, 75. ut optime possumus 12, 10, 38. aut satis, aut certe uti potuimus, dictum est 10, 1, 4. quae sumimus, ut videtur (*Sp.* videntur) 2, 10, 14 *Z.* b) *ut quisque, ut quis:* ut quisq. erit Ciceroni simillimus 2, 5, 20. nec utique certum imperaverim modum, sed maxime ut quisq. finietur locus 11, 2, 27. ut cuiq. debetur personae reverentia 11, 1, 66. *cf.* 2, 12, 11. 9, 3, 54. 10, 4, 5; uti quaeq. sint tempore, ita facere etiam ordine priora 9, 4, 25. *cf.* 8, 6, 62. 10, 1, 3. ut quaeq. forma perfectissima ita capacissima est 1, 10, 40. *v.* Quisque; ut se quis inferiorem esse dicet 9, 3, 19.

B) α) *citando:* ut ajunt 12, 7, 9. ut arbitror 9, 1, 25. ut audio 9, 4, 119. ut dixi 2, 20, 6. ut mox docebimus 12, 1, 12. ut res exiget 12, 10, 69. ut existimant 12, 10, 5. ut memini 9, 4, 90. ut opinor 12, 10, 51. ut supra ostendi 9, 2, 65. ut perhibent 9, 3, 57. ut praecepi 11, 2, 41. uti scis Ep. ad Tryph. 1. ut ego quidem sentio 9, 4, 18. *v. singula Verba.* β) *in exemplis afferendis.* a) Quaed. verba appellationibus similia, ut *fraudator, nutritor.* 1, 4, 28. *cf.* 1, 7, 12. 2, 1, 11. 3, 6, 20. 95. 11, 2, 19. [5, 12, 6 *N. cr.* 11, 3, 164.] hae (*egressiones*) sunt plures, ut laus hominum locorumque, ut descriptio regionum, expositio quarund. rerum gestarum, ut (*Sp.* vel etiam) laetitia fabularum 4, 3, 12 *Z.* cui simile *fletur* accipimus aliter ut: *panditur interea domus omnipotentis Olympi;* aliter ut: *totis usque adeo turbatur agris* 1, 4, 28. alia vana: ut suadentis purpurati *etc.* 8, 5, 24. ut hoc 7, 1, 25. ut illud 5, 11, 30. 7, 9, 10. *cf.* 3, 5, 12. ut ille, qui *etc.* 8, 2, 2. esse controversias hujusmodi figuratas, ut est illa 9, 2, 88. ut illud Crassi 8, 3, 89. ut hic 7, 6, 2. ut aeque (*Sp.* ea quae) in epistolis Cicero 9, 3, 61 *Z.* ut et Seneca 9, 2, 42. ut pro Coelio *ib.* 60. melius illud — ut puta, Novum crimen *etc.* 11, 3, 110 *v.* Puto; ut in hoc, *Cato.* 7, 9, 13. *cf.* 9, 3, 10. 9, 4, 97. ut in his 9, 4. 65. una causa plures habere quaestiones et judicationes potest, ut in eo, qui — adulterum in foro occidit 3, 11, 7. *cf.* 9, 2, 95. 9, 3, 83. ut in multis controversiis, sed in hac quoque 9, 2, 90. ut in re tali 7, 7, 9. ut in suspecta nuru 9, 2, 69. origo quoque aliquando declinatorum tenendi magis causa est, ut in Cicerone, Verrio, Aurelio 11, 2, 31. *cf.* 30. altera (*observatio*), quae est in differentia partium, ut in prooemio,

narratione, argumentatione, epilogo 11, 3, 152. *cf.* 9, 4, 76; ut (*Sp.* et) populum Rom. egit in furorem praetexta C. Caesaris *etc.* 6, 1, 31 *Z.* ut, qui cursu parum valent, flexu eludunt (*Sp.* — ant) 9, 2, 78 *Z.* b) *c. Relatt. aut Conjunctt.:* ut qui notis scribunt 11, 2, 25. *cf.* 3, 7, 4. 12, 2, 19; omnia nova offendit, ut qui solus didicerit, quod inter multos faciendum est 1, 2, 19. nec ignoro, quos transeo, nec utique damno, ut qui dixerim, esse in omnibus utilitatis aliquid 10, 1, 57. *cf.* 3, 5, 9. 5, 14, 28. 8, 3, 11. 10, 1, 74. 10, 2, 13. 11, 3, 53. 12, 2, 20; suasoria affectus ut quae maxime postulat 3, 8, 12. [*cf.* 4, 5, 24.] *v.* Maxime; narrationem, ut si ullam partem orationis, omni, qua potest, gratia et venere exornandam 4, 2, 116 *N.* praeterea finimus aut vi, aut ἐτυμολογίᾳ, ut si *assiduum* ab *aere dando etc.* 5, 10, 55; ut si quis, dum alii insidiatur, alium dicitur (*Sp.* dicatur) interemisse 5, 10, 34 *Z.* 3, 8, 17 *Z.* ut si obsessi *etc.* de facienda ad hostem deditione deliberent 3, 8, 23. ut si des arma timidis et imbellibus 12, 5, 2. *cf.* 2, 4, 18. 2, 8, 3. 3, 7, 6. 3, 8, 35. 6, 1, 4. 8, 3, 59. 9, 4, 110. 11, 3, 88. 182. ut si pater, qui infamem in matrem filium secreto occidisset, — jacularetur in uxorem obliquis sententiis 9, 2, 79. *v.* Si; *de eventu quoque accipi possit:* cui rei praecipue repugnat Cornelius Celsus, dicens, non a depulsione sumi, sed ab eo, qui propositionem suam confirmet: ut, si hominem occisum reus negat, status ab accusatore nascatur 3, 6, 13. *cf.* 4, 3, 5. 7, 4, 2; ut cum marem feminamque filios dicimus 9, 3, 63. *cf.* 1, 6, 22. 29. 30. 1, 7, 7. 3, 8, 30. 55. 11, 1, 82. (*risus*) rerum saepe maximarum momenta vertit, ut cum odium iramque frequentissime frangat 6, 3, 9. ita quaed. perquam tenui limite dividuntur: ut cum ironia tam inter figuras sententiae, quam tropos reperiatur 9, 1, 3 *N.* *cr.* 5, 10, 44. 6, 1, 51. 10, 1, 76. 11, 2, 30.

C) *in interrogat.* α) *recta:* Ut vero rationem defensionis suae reddidit, cum — diceret? 11, 1, 69. ut me in supremis consolatus est? quam etiam deficiens — ipsum illum alienatae mentis errorem circa solas literas habuit? 6, Pr. 11. β) *obliqua:* cum res non gesta indicatur, sed, ut sit gesta, ostenditur 9, 2, 40. infinitum est enumerare, ut Cottae detraxerit auctoritatem; ut pro Ligario se opposuerit 6, 5, 10.

D) *de tempore:* ut primum lingua esse coepit in quaestu Pr. 13. *cf.* 11, 1, 80. protinus ut erit parens factus 1, 1, 3.

II) *particula finalis.* α) *indicat consilium ac finem.* a) ut ita dicam 8, 3, 37 *v.* Dico. denique ut semel finiam 9, 4, 138. ut a defensore potissimum incipiam 3, 6, 83. ut protinus etiam praeceptum sit, ejusmodi figuris temere utendum non esse 9, 2, 95. ut a notissimo exemplo non recedamus 7, 3, 21. Sed ut ad propositum redeam 11, 3, 29. ut de laudibus *etc.* taceam 10, 1, 47. ut ad eā judicium dirigatur 6, 5, 2. b) omnis salse dicendi ratio in eo est, ut aliter, quam est rectum verumque dicatur 6, 3, 89. in eo semper experire, ut prosis 9, 3, 76. Neque hoc eo pertinet, ut in his nullus sit ornatus, sed uti pressior *etc.* 8, 3, 13. *v.* Pertineo. primum est, ut liqueat 8, 3, 40. *cf.* 12, 11, 11. *v.* Primus; neque ego hoc ago, ut ex tempore dicere malit, sed ut possit 10, 7, 4. in qua (*lectione*) puer ut sciat, ubi suspendere spiritum debeat *etc.*, demonstrari, nisi in ipso opere, non potest 1, 8, 1. in singulis intuendum est, ut sint Latina *etc.*: in conjunctis, ut emendata, ut collocata, ut figurata 8, 1, 1. non ut consumantur affectus, sed ut (*Sp. om.*) tamen velut primis literis designentur, et (*Sp.* ut) plane — appareat 4, 2, 120 *Z.* quem tropum magis affectamus, ut habere videamur, quam ullo in loco desideramus 8, 6, 38. *cf.* 8, 3, 1

*Z.*; *c. ironia quadam:* nec, ut fit plerumque, difficillima quaeque earum (*syll.*) differenda, ut in nominibus scribendis deprehendantur (*pueri*) 1, 1, 30 *N. cf.* 5, 13, 59 *N.*; simul ut — simul ne Pr. 3; siquidem ut ne auctorem ponam, verecundia ipsius facit 6, 3, 64; ne ad spadonum *etc.* exilitatem vox nostra tenuetur —. Praeterea ut sint fauces integrae *etc.* 11, 3, 20; *om. ut:* ne praecipitetur editio, nonumque prematur in annum Ep. ad Tryph. 2. *cf.* 5, 10, 119 *v.* Ne. β) *in concedendo.* a) ut eum multum valuisse in dicendo sciamus 2, 17, 13. *cf.* 7, 1, 21. 9, 4, 110 *N.* 10, 3, 15. 12, 3, 2. non abdicabis adoptatum: ut hunc quoque; non virum fortem: ut et fortem, non *etc.* 7, 1, 21. ut ista concedam: tu nec infans eras *etc. ib.* 51. *cf.* 7, 2, 38. ut plus efficiat aut minus, nemo (*Sp.* tamen) reperitur, qui 1, 1, 3 *Z.* ut tibi redire liceat: heres sum 3, 6, 101. minoribus causis, ut non dixerim utilior, magis par 10, 1, 77. b) *seq. tamen, ita:* ut dura videatur appellatio, tamen sola est 3, 8, 25. ut non extinxerit, debilitavit tamen 6, Pr. 15. Sed ut fugiendae sint magnae scholae, non tamen hoc eo valet, ut *etc.* 1, 2, 16. *v.* Tamen; ut jam nobis ponere alia, quam quae illi rudes homines primique fecerunt, fas non sit; at derivare *etc.* quando desiit licere? 8, 3, 36; nam ut — deceat, ita — vana sint 11, 1, 44. *cf.* 10, 1, 86. ut — permiserim, ita non — licet 11, 3, 89. ut non ausim dicere — ita plane affirmo 6, 3, 11. γ) *eventum significat.* a) non tamen ita nomen ipsum accusatoris horrebit, ut nullo neque publico neque privato duci possit officio, ut aliquem ad reddendam rationem vitae vocet 12, 7, 1. nemo erit tam infelix, ut, quod cuique loco signum destinaverit, nesciat: aut si erit tardus ad hoc quoque, eo adhuc remedio utatur, ut ipsae excitent notae (*sic Z. de conj. restituit locum*) 11, 2, 29. *cf.* 10, 1, 57. *v.* Ita. Adeo. eo pervenit, ut is — tantum consequatur, ut *etc.* 10, 6, 4 *N.* hoc fuisse genus exercitationis, ut theses dicerent 2, 1, 9. *cf.* 3, 7, 17. 10, 2, 28. 11, 3, 148. 12, 11, 27. hinc aliqui famam eruditionis affectant, ut quaedam soli scire videantur 8, 2, 12. decoris illa sunt, ut sit primo rectum et secundum naturam 11, 3, 69 *v.* Sum VI. b) attingenda defensio, ut id pro rep. fuerit 7, 1, 35 *N.* lex est, ut *etc.* 5, 10, 105. officium est patroni, ut — facere credatur 11, 1, 65. naturalis ordo est, ut *etc.* 7, 2, 15. usus allegoriae est, ut *etc.* 8, 6, 57; qui hominibus, ut sint oratores, satis putant nasci 11, 3, 11. eras dignus, ut haberes integram manum 8, 5, 12. habet reliquam partem, ut dicat 7, 2, 21; accidisse, ut — impense petierit, uti — transferrentur 10, 5, 18. non concedo, ut sola sint 6, 2, 11. ut sint tamen aliis alii crebriores, non verba faciunt 9, 4, 89. vix in ulla controversia translationis statum posse reperiri, ut non et alius in ead. recte dici videretur 3, 6, 68. *cf.* 10, 7, 1 *N. cr.* c) *i. q. ita ut:* non idem poeta penitus ultimi fati concepit imaginem, ut diceret — Et dulces *etc.*? 6, 2, 33. *cf.* 7, 1, 33. 9, 3, 20. 11, 3, 36. status rationales appellarunt, quaestiones legales: ut (*Sp. om.*) in illis de re, in his de scripto quaereretur 3, 6, 55 *Z.* vel alio quoquo modo, ut tempora tria ad duo relata sescuplum faciant 9, 4, 47. omnium probationum quadruplex ratio est, ut vel, quia est aliquid, aliud non sit, ut, *Dies est, nox non est;* vel quia est aliquid, et aliud sit *etc.* 5, 8, 7. cura magna, ut (*i. q. ita tamen ut*) sentiendi atq. eloquendi prior sit 9, 4, 147 *N. cr.* ut tamen deliberare, non haesitare videamur 10, 7, 22. sunt enim (*res*) tristes, hilares *etc.*, ut vix unquam ita solicitari partibus earum debeamus, ut non et summae meminerimus 11, 3, 151. raro repetitur hoc genus, ut non labefactari possit 2, 13, 14. *cf.* 5, 6, 2. 9, 2, 32. 105. ut ea, quae laedant, non libenter tractare videaris, nec in omnia impetum facias

11, 1, 87. nunquam itaque tolletur a specie genus, nisi ut (*Sp. om.*) omnes species removeantur 5, 10, 57 *Z.*

**Utcunque.** α) *relat.:* intelligitur enim utc. dictum 3, 6, 6. utc. valuit consuetudo 9, 3, 1. β) *indefin.:* securitas tamen esset utc. tolerabilis 2, 3, 4. et id quidem in consilio ampliore utc. tutius 4, 1, 21. et horum tamen utc. commonet locus 11, 2, 24 *N.* quae utc. deflexa sunt 2, 5, 11.

**Uter.** α) *Sing.:* uter melior, uterve deterior 2, 4, 21. non tantum, utrum melius, sed quid sit optimum, quaeritur 3, 8, 33. fit etiam ex duobus eligendi adversario potestas, ut, utrum (*i. q. utrumcunque*) elegerit, noceat 5, 10, 69 *N.* cui, utrum velit, liceat 5, 13, 6. utrum volet, sumat compositio 9, 4, 59; utra (*lex*) sit antiquior — utra minus perdat 7, 7, 8. β) *Plur.:* aliquando utrinque sunt testes, et quaestio sequitur ex ipsis, Utri meliores viri? ex causis, Utri magis credibilia dixerint? ex litigatoribus, Utri magis valuerint? 5, 7, 34 *N.* nec promtum est dicere, utros peccare validius putem 10, 3, 12.

**Utercunque.** α) *relat.:* utrumcunque est 5, Pr. 3. *cf.* 4, 2, 89. utroc. dicitur modo 9, 2, 6. β) *indefin.:* utroc. modo sequetur summa confusio 3, 6, 29. tertium illud utroc. nomine delectandi sive conciliandi officium 12, 10, 59. in utrac. lingua — expressa proprietas omnium literarum 6, Pr. 11 *N.*

**Uterlibet.** quae non dicere, si utruml. esset liberum, maluissemus 11, 1, 60. *cf.* 9, 1, 7. fingamus utruml. non recte dictum 1, 5, 35. ut utruml. electum idem efficiat 5, 10, 70. si parti utril. omnino alteram detrahas 2, 19, 2. duas res proponere, quarum utraml. male sit electurus 6, 4, 18.

**Uterque.** α) *simpliciter:* in epistolis, quanquam sunt utriusque 10, 1, 107. utriusque exemplum posuimus 11, 3, 34. aut alteri aut invicem utriq. de jure fit controversia 7, 7, 9. *v.* Alter. simul de utroq. pronuntietur, etiamsi de uno feratur 7, 2, 20. *v.* Unus; esse utrumque eorum in figuris 9, 1, 2. utriusq. pariter exemplum 8, 4, 1. *cf.* 6, 2, 20. plura sunt, si utrumq. (*Sp. conj. utique*) quaerendum est, quae inveniri possunt, quam quae inventa sunt 10, 6, 7. utroq. utimur indifferenter 9, 2, 6. delectationem, quamvis in utroq. sit eorum (*i. e. in rebus et in verbis*), magis tamen proprias in elocutione partes habere 8, Pr. 7. ad quem usque modum processerimus, meliores erimus ex utroque 12, 1, 32. neque consummatus orator, nisi ex utroq., fieri potest 2, 19, 1; *Plur.:* si illud generale, *tempus*; hoc speciale, *tempora* vocarent. Quorum utrorumq. ratio et in consiliis quidem, et in illo demonstrativo genere versatur 5, 10, 43 *N.* β) *c. Subst.:* Asinio utrique 12, 1, 22. *cf.* 12, 7, 4. utraq. appellatione indifferenter uti 11, 3, 1. in rebus intuendam inventionem, in verbis elocutionem, in utraq. collocationem 8, Pr. 6 *N.* in duo genera sed quaternas utriusq. species dividunt 5, 10, 33. auctores utriusq. linguae (*i. e. Graec. et Lat.*) Pr. 1. utraq. manu ad modum aliquid portantium composita 11, 3, 120. uterq. sexus 1, 4, 24; quarum utraq. manifesta cavillatio est 9, 1, 15 *N.* *v.* Qui; partitio est nostrarum aut adversarii propositionum aut utrarumq. ordine collocata enumeratio 4, 5, 1.

**Uterus.** filium a matre decem mensibus in utero latum esse *Hirt.* 8, 3, 54.

**Utilis.** α) a) *Posit.:* quos equidem non contemno, sed hactenus utiles credo, ne quid per eos judici sit ignotum 6, 2, 3. multos quamlibet utiles foro 1, 10, 4; partes suadendi quidam putaverunt honestum,

utile etc. 3, 8, 22 *v.* Honestus. utile parum 10, 1, 7. de bono, utili, justo disserere philosophiae officium esse 2, 21, 12. nonnunquam hoc quoque erit utile, totas ipsum dictare materias 2, 4, 12. easd. causas, ut quisque egerit, utile erit scire 10, 1, 23. *cf.* 1, 2, 29. 4, 1, 29. ceterum hoc, quod vulgo sententias vocamus — quis utile neget? 12, 10, 48 *N. cr.* quae credunt honesta, non tamen satis ead. utilia quoque 3, 8, 3. si ambitiosis utilia praeferet 1, 2, 27. saepe utilia honestis praeferimus *ib.* 30. qui laudativam materiam honestorum, deliberativam utilium — quaestione contineri putant 3, 4, 16. sententiae de utilibus honestisque 3, 8, 13. *v.* Honestus; *c. Subst.:* utilem sciebat ducem 12, 1, 43. ex mediis artibus, quae utiles aut secus secundum mores utentium fiunt 2, 20, 1. ut. etiam aliquando dissimulatio 9, 2, 95. ad finem utilem vitae 2, 17, 41. an sit lex ut. 2, 4, 37. utilis rerum ac partium in locos distributio 7, 1, 1. non semper necessaria aut ut. etiam partitio 4, 5, 22 *N. cf.* 4, 4, 8. *v.* Utiliter. b) *Compar.:* repetere et diu inculcare fuerit utilius 1, 1, 31. cum aliud interroganti ad aliud, quia sic utilius (*a. l.* subtilius) est, occurritur 9, 2, 12. tanquam utiliora eligentes ea, quorum solam facilitatem sequebantur 12, 3, 11. sui quisque operis magister erit utilior 2, 1, 13. utiliore loco 4, 2, 83. c) *Superlat.:* illud vero utilissimum nosse 10, 1, 22. *cf.* 6, 4, 21. Academiam quidam utilissimam crediderunt 12, 2, 25. emendatio, pars studiorum longe ut. 10, 4, 1. *β*) *c. Dat.:* utilis multis 1, 6, 29 *v.* Fructuosus. aedificanti utilia 7, Pr. 1. utile aliquid hominibus attulerunt 3, 7, 7. ne Thucydidem quidem aut Xenophontem utiles oratori 10, 1, 33. quam sit utile conveniatque bono viro 2, 16, 19. minoribus causis, ut non dixerim utilior, magis par 10, 1, 77; (*dialectica*) ut. saepe et finitionibus et comprehensionibus 12, 2, 13. utrumque locis utile 9, 4, 83. non fuit hoc ut. persuasioni, sed, quod est majus, homini fuit 11, 1, 11. principiis utilis gestus 11, 3, 92. utilis studio juris 2, 8, 7 *v.* Idoneus. exhortandis in hanc spem, qui foro praeparantur, utile exemplum 10, 7, 19; qui esset utilissimus civitati 7, 1, 38. utilissima est exercitationi difficultas 10, 5, 8. *γ*) *c. Ablat. aut Praepos.:* Plautus in Stoicis rerum cognitione (*a. l.* cognitioni) utilis 10, 1, 124; est in parte utilior 10, 7, 25. *cf.* 9, 3, 3. utiles circa praecepta sententiae 10, 1, 52 *v.* Prosum; nihil esse ad praesentem rerum statum utilius 6, 1, 35. *cf.* 10, 1, 88. utile ad loquendi facultatem 2, 4, 15. utilis ad persuadendum expositio 4, 2, 31; loci utiliss. ad pronuntiandum 1, 11, 13. *cf.* Pr. 25. 8, 3, 75. 12, 10, 30.

**Utilitas.** *α*) *c. Adj.:* alienas ut. 6, Pr. 16. communis ut. 3, 7, 25. 12, 1, 43. ut. non mediocris 1, 8, 12. ut. cum magna tum multiplex 9, 1, 19. simplicis ut. 2, 4, 20. *β*) *c. Genit.* a) *subject.:* operum ut. 3, 7, 27. (*figurarum*) ut. 9, 1, 19. legis ut. 2, 4, 39. b) *object.:* ut. ejus, cui quisque suadet 3, 8, 42. ut. causae 4, 3, 14. *v. infra.* praesentis disceptationis ut. 5, 11, 44. litis ut. 7, 2, 22. materiae ut. 3, 7, 24. ut. juventutis 2, 2, 15. ut. reip. 6, 1, 22. 7, 4, 9. de utilitatibus Graeciae 3, 4, 14. *γ*) *Nominat.:* non ead. est ejus in causis ut. 7, 3, 14. tantum esse utilitatis in legendo 10, 1, 37. *cf.* 57. nec in dicendo inter bona ut. 5, 12, 23. (*sermoni*) studium et incrementum dederit ut. 3, 2, 1. quotiens aliqua ita desiderabat ut. 4, 2, 86. hoc ut. excogitavit 2, 13, 6. si communis ut. exegerit 12, 1, 37. neminem haec ut. fugit 2, 5, 17. prout ut. causae postulabit 5, 11, 16. aliquando hunc ordinem mutabit ut. 7, 1, 63. si qua ex nobis ad quem pervenire posset ut. 6, Pr. 1. si ita poposcisset ut. 3, 8, 63. si ead. illa nobis aliud

suadebit ut. 2, 13, 7. potest id ipsum, sicut pleraque, vertere ut. 7, 2, 40. δ) *Genit.*: laus ipsa popularis utilitatis gratia assumta 10, 2, 27. *cf.* 12, 1, 38. dubitationem hujus ut. eximere 1, 10, 28. quod non simplicis ut. opus est 2, 4, 20. ut. quaestio 3, 8, 23. *cf.* 27. ut. specie ducti *ib.* 3. ε) *Dat.*: neque cognitioni quidquam neque utilitati detrahitur 4, 2, 40. ut cum omnia utilitati, tum partem quand. voluptati daret 12, 10, 45. quanto minus ut. suae indulserit 11, 1, 75. subjacet ut. etiam illa defensio, si pejus aliquid futurum fuit 7, 4, 12. ζ) *Accusat.*: ut laboris sic utilitatis etiam longe plurimum affert stilus 10, 3, 1. *cf.* 1, 8, 7. 10, 1, 40. 12, 11, 31. saepe ut. despiciendam esse 3, 8, 30. ut. perspecta 2, 20, 8. ab eo, quod deceat, ut. separemus 11, 1, 12. ipsorum, qui consulunt, spectatur ut. 3, 8, 41. ipsam ut. vincet, quod decet 11, 1, 9; ad aliquam praesentis disceptationis ut. 5, 11, 44. *v.* Jactatio. ad ut. potius quam ad ostentationem 4, 2, 122. *cf.* 2, 2, 15. 3, 6, 64. ad ut. causae pertinens 4, 3, 14. haec ad ut. causarum solam referenda sunt 8, 3, 2. *cf.* 5, 12, 7. non solum ad ut. Ligarii respicit 9, 2, 28. ad alienas utilitates spectat 6, Pr. 16. hoc animi vitium ad ut. non transferemus? 6, 2, 31; in suam ut. deflectere 4, 1, 71. propositio secundum hanc ut. accommodabitur 5, 13, 13. η) *Ablat.*: nisi forte communi ut. ducatur 3, 7, 25. si quis haec studia ut. sola metiatur 12, 11, 29; nunquam vera species ab ut. dividitur 8, 3, 11. ne ab ut. eum causae praesentis cupido laudis abducat 12, 9, 1. tanquam nihil cum ipsius causae ut. sit deliberandum 5, 13, 59. ex ipsius litis ut. 7, 2, 22. *cf.* 7, 4, 9.

**Utiliter.** divisa et simplex propositio, quotiens ut. adhiberi potest 4, 5, 26. [nunquam vero deest utiliter (*propositio*; *Sp.* nonnunquam valde est utilis, *probante Meyero.*) 4, 4, 3 *S.*] dicat ut. 12, 10, 72. *cf.* 8, 3, 3. ut. ἀνακεφαλαίωσιν fieri 6, 1, 8. aliquando ut. reprehendere 4, 1, 45; ut a Cic. sunt quidem utilissime praedicta omnia 4, 2, 57.

**Utinam.** in carminibus, ut. pepercisset, quae non desierunt carpere maligni 11, 1, 24. quod ut. ipse fecisset 10, 1, 131. ut. liberorum nostrorum mores non ipsi perderemus 1, 2, 6. ut. ne in memore Pelio *Ovid.* 5, 10, 84. atque ut. tam bona imitantes dicerent melius, quam *etc.* 10, 2, 15. utinamque sit tempus unquam 12, 2, 9. *cf.* 2, 10, 9. 6, Pr. 7. 6, 3, 5. utinamque non pejora vincant 9, 3, 1. *cf.* 10, 1, 100.

**Utique.** α) quos ut. immeritos mors acerba damnavit 6, Pr. 4. quae (*nomina*) fingere ut. Graecis est promtissimum 9, 1, 22. aetate ut. prima 9, 3, 74. *cf.* 3, 8, 58. 5, 13, 23. prope omnes ut. summae auctoritatis scriptores 3, 4, 1. ut. in recenti dolore 6, 2, 26. *cf.* 7, 2, 41. 11, 1, 17. ut. contra dignitatem 12, 7, 6. ut. afflante fortuna 11, 3, 147. corpus in lumine ut. umbram facit 5, 10, 80. *cf.* 10, 5, 12. nomen, de quo ambigitur, ut. in alia re certum est 7, 3, 10. horum aliqua in demonstrativa *etc.* materia ut. tractantur 3, 6, 81. *cf.* 11, 3, 40. illud ut. jam proprium ad efficiendum, quod volumus 1, 10, 49. sit ut. vir bonus 12, 1, 1. ut. nihil erit pejus quam confessio 5, 13, 8. in omni partitione est ut. aliquid potentissimum 4, 5, 8. *cf.* 8, 5, 27; aliquam ut. sententiam efficit 4, 1, 77. *cf.* 12, 10, 67. syllogismus ut. conclusionem et propositionem habet 5, 14, 24. *cf.* 9, 4, 123. inspiciuntur ut. difficultates, occasiones 7, 2, 45 *N.* ut. enim factum esse convenit, quod duo invicem objiciunt 7, 2, 18. aut ut. voluit occidere — aut non 7, 1, 36. hoc agit, ut fiat ut., quod scriptum est 7, 8, 1. *cf.* 5, 10, 82 *N.* an ut. futurum sit 3, 8, 17. quod ut. accidit, sed non soli 5, 10, 58. in senatu et ut. in contionibus ead. ratio 3, 8, 7 *N.* *cr.* cur autem torrens

et ut. aequaliter concitata sit in ea dicentis oratio 3, 8, 60 *N.* *cf.* 10, 7, 30; vitanda utique (*Sp.* ut quae) maxime concisa nimium — partitio 4, 5, 24 *Z.* protinus ut. — excurrere 4, 3, 1; utique prooemium —; proxima huic narratio; quae lex deinde narrandi; propositio post hanc *etc.* 2, 13, 1. *β*) *c. Part. Fut. Pass.:* perlectus liber ut. ex integro resumendus 10, 1, 20. *cf.* 10, 2, 10. 11, 2, 21. initium narrationis ut. faciendum a persona 4, 2, 129. ut hoc contingat, ut. indicandum est *ib.* 78. *cf.* 80. quae neque negari neque transferri possunt, ut. defendenda sunt, qualiacunque sunt 5, 13, 7. cum pondere dicenda sunt, et aptis excitanda sententiis, et figuris ut. varianda 6, 1, 2. ut. committendum nunquam 5, 13, 27. an sit ut. narratio prooemio subjicienda 4, 2, 24. *cf.* 7, 7, 1. *γ*) *in consequentia:* quod justitia est, ut. virtus est 5, 10, 57. *cf.* 9, 1, 10. 10, 1, 24. at quod non est arbor, ut. platanus non est: nec quod non est virtus, ut. potest esse justitia 5, 10, 56. *v. infra ε.* si continentia virtus, ut. et abstinentia 5, 10, 73. quamlibet pulchra elocutio, nisi ad victoriam tendit, ut. supervacua, sed interim etiam contraria est 2, 4, 32. si non possunt valere, quia magna sint, valebunt, quia multa sint, utique vero ad ejusd. rei probationem omnia spectantia (*Sp.* m. sunt, quae ad — spectant) 5, 12, 5 *Z.* dum malus videtur, ut. male dicit 6, 2, 18. quas virtutes cum etiam in litigatore debeat orator approbare — ut. ipse aut habeat, aut habere credatur 6, 2, 18. *δ*) *seq. Particula condicionali:* fiducia igitur appareat et constantia, ut. si auctoritas subest 11, 3, 155. *cf.* 4, 1, 53. 74. 4, 3, 9. 4, 4, 2. 6, 1, 33. quod est ut. faciendum, si erit incredibilis rei ordo 5, 13, 28. ut. si pars posterior in clausula deprehendatur 9, 4, 72. nunc ut., cum alter semissem, alter universa (*sibi vindicaret*) 7, 1, 62. quae etiam cum vocalem proxima accipit quassa quodammodo, ut. quotiens aliquam consonantem frangit 12, 10, 29. *ε*) *c. Negat.:* sed ut. non erit totum, cui vel parva deerunt 1, 10, 8. nostrae ut. linguae non concesserim 1, 5, 66. Non est vera sic (*connexio*) —. Non utique. Nondum enim Clodium insidiatorem ostendimus 5, 14, 22. n. ut. ab ultimo 5, 10, 83. n. ut., quae invenero 2, 15, 38. haec ut honestior causa, ita n. ut. prior est 3, 2, 2. n. ut. accedit parti, quod universum est 12, 2, 18. *cf.* 1, 5, 6. n. ut. spectandas esse causas 7, 2, 37. *cf.* 2, 5, 5. 3, 6, 100. 3, 8, 6. 59. 5, 9, 9. 5, 10, 3. 58. 81. 6, 3, 18. 9, 3, 64. 10, 2, 10. 11, 3, 142. 12, 6, 6. ut cogitatio n. ut. melior sit ea, sed tutior 10, 7, 19. *cf.* 9, 2, 65; nec ut. damno scriptores 10, 1, 57. *cf.* 9, 2, 83. nec ut. certum imperaverim modum 11, 2, 27. nec ut. ad minutissima usque geometriae opera descendat 1, 12, 14. neque ut. cor ejus vulneratum esse, qui perit 5, 9, 7. *cf.* 7, 2, 30. 11, 2, 2. nec breviter ut., nec dilucide semper utile exponere 4, 2, 32.

**Utor.** *α*) *simpliciter:* ut non solum quomodo occurrunt, sed etiam quomodo oportet, utamur 10, 1, 13. et exemplis — jam tum instruitur, cum res poscet, usurus 2, 4, 20. sed utentium (*de conj. Sp., qui in textum recepit* ad utendum; *optt. Codd.* utentum) nihil refert 8, 6, 58 *Z.* utendum modo, nec ex ultimis tenebris repetenda (*illa verba*) 8, 3, 25. tot annos in utendo non in percipiendo exhauserunt 12, 11, 20. *β*) *c. Ablat.:* ut hoc utar 11, 2, 23. *cf.* 8, 6, 18 *Z.* refert, his ubi quis utatur 6, 3, 27. *cf.* 5, 12, 1. utendum iis, qualia sunt 8, 6, 63. quibus usuri fuimus, si illud non fingeremus 9, 1, 5. quibus non quilibet fuerit usurus 8, 3, 24. omnibus utimur nostris 10, 5, 3; quali sit usurus actione 6, 1, 20. utetur his quoque adjutoriis 12, 10, 43. affectibus iisd. utuntur 6, 1, 9. *cf.* 4, 2, 103. utetur hoc argumento 3, 6, 100.

utaris armis 2, 1, 12. *cf.* 12, 2, 5. utemur arte dicendi 12, 1, 41. mutua benevolentia utetur 12, 7, 12. erat usus commilitio Thessalorum 5, 10, 111. judex condicione usus est (*h. e. eam accepit*) 9, 2, 95. qui utatur illa confessione 11, 1, 44. usus Horatii consilio Ep. ad Tryph. 2. *cf.* 4, 5, 20. 12, 7, 7. contradictione uti 5, 13, 45. uti eis (*copiis eloquentiae*) 7, 10, 15. divisione hac utimur 11, 1, 12. perniciosa usi eloquentia 2, 16, 4. utar exemplo 7, 3, 30. *cf.* 7, 2, 17 *S.* exercitatione utetur omni 12, 2, 27. *cf.* 10, 7, 27. 11, 2, 26. falsis utitur 2, 17, 19. ut. fictione 5, 10, 97. *cf.* 11, 1, 39. quo solo genere exercitationis dicitur usus esse 10, 5, 4. *cf.* 11, 1, 12. 12, Pr. 4. gestu usos esse alio 11, 3, 138. ut interpretatione Valgii utar 3, 5, 17. non ut nos illorum utamur inventis 5, 10, 69. majorum laude uti (*i. e. eos laudare*) 6, 5, 8. usus est hac libertate 8, 6, 30. neque Lucilium ead. (*litera*) ultima uti 9, 4, 38. uti miseratione 6, 1, 20. utitur hac moderatione 11, 1, 68. nomina feminina, quibus mares utuntur 1, 5, 34. occasionibus utendum 9, 4, 117. non videtur usus esse oratoris officio 1, 10, 47. oratiuncula, qua usus est 4, 3, 17. multis utuntur et variis (*personis*) 11, 1, 38. precibus utuntur (*a. l.* nituntur) 5, 13, 5. quotiens prooemio fuerimus usi 4, 1, 76. proverbiis uti 9, 2, 104. eo remedio utatur 11, 2, 29. respiratione utuntur 9, 4, 67. eorum sermone utentem 1, 5, 36. *cf.* 1, 6, 3. hac similitudine utitur 3, 1, 4. mediis utendum sonis 11, 3, 42. hoc verbo usus essem 1, 6, 10. *cf.* 1, 5, 58. 10, 1, 86. ut verbis Ciceronis utar 1, 10, 19. *cf.* 25. 8, 3, 34. media via, qua utitur Cic. 7, 3, 17. *cf.* 11, 1, 61. qui vitiis utuntur 8, 3, 7. *cf.* 2, 17, 26. advocati voce uti 11, 1, 59; *antegerio* nemo nisi ambitiosus utetur 8, 3, 25. uti ἐπιδιηγήσει 4, 2, 128; *c. binis Ablatt.:* cum altero suo sit usus, alterum ab adversario acceperit 9, 3, 73. μετάληψιν, quo statu Hermagoras utitur 9, 2, 106 *N.* eos, quibus erat adjutoribus usus in opprimenda conjuratione 11, 1, 18. γ) *adj. Praepositt.* a) in re invidiosa legis auxilio est usus 6, 5, 9. in quibus poeta persona sua utetur 1, 8, 3. *cf.* 9, 4, 133. 10, 1, 33. 12, 11, 1. quibus exemplis in aliud usus sum 9, 3, 67 *N.* qua de re utar Ciceronis potissimum verbis 9, 4, 37. pedibus ad hanc naturam accommodatis utentur 9, 4, 135. b) utitur pluribus pro uno 9, 1, 6. locis pro cera, simulacris pro literis utamur 11, 2, 21. *cf.* 9, 3, 9. 19. δ) *adj. Adverb.:* poëtae solent abusive in his rebus, quibus nomina sua sunt, vicinis potius uti 8, 6, 35. pugno bene uteris 6, 3, 90. *cf.* 2, 10, 3. 2, 16, 10. 6, 3, 56. 9, 4, 97. 11, 1, 83. Graeco melius usuri 5, 10, 1. digitus ille, quo usum optime Crassum Cic. dicit 11, 3, 94. qua virtute egregie est usus 8, 4, 24. familiariter alicujus amicitia uti 5, 9, 14. quo nomine generaliter et specialiter in iis usi sunt 5, 11, 1. quod iis honeste sit usus 3, 7, 13. utroque utimur indifferenter 9, 2, 6. virtute nemo male uti potest 5, 14, 25. *cf.* Pr. 13. 2, 15, 29. nec in loquendo distinctionibus *etc.* moleste utemur 11, 3, 181 *N.* quo Asiani sunt usi plurimum 9, 4, 103. quo potius utaris 10, 1, 11. qua ducum quisque ratione, in quali re *etc.* sit sapienter usus aut contra 2, 5, 15. quo (*judicio*) ita severe sunt usi 1, 4, 3. omnibus in eo dicendi partibus similiter utetur 2, 8, 14. licet hoc Virgilius in apibus *etc.* speciosissime sit usus 8, 6, 18. ejusmodi figuris utendum temere non esse 9, 2, 95. usitatis tutius utimur 1, 5, 71.

**Utrinque.** I) *de loco:* amnis virentibus utr. silvis inumbratus 12, 10, 60. summo articulo utr. leviter apprehenso 11, 3, 95. continebitur utr. marginibus 1, 1, 27. e manibus utr. sustinentium 1, 2, 7; cum id, quod medium est, utr. possit trahi 7, 9, 7. *cf.* 9, 3, 34. II) *transl.*

*imprimis de diversis partibus in causis:* alia sunt non necessaria, vel utr., vel ab altera parte 5, 10, 81. in schola, ubi nobis ipsi fingimus contradictionem, duos ponere debemus fines, quales utr. esse optimi poterunt 7, 3, 20. quae utr. tam infinita sunt quam ipsa rerum varietas 5, 4, 2; exercere potest utr. judicium 10, 1, 131 *N.* quae dicta sunt ex diverso, debent utr. solvi 5, 13, 1. causas — veras modo et utr. tractet 10, 5, 20. *cf.* 5, 7, 32. 34. 7, 7, 1.

**Utrobique.** conservatae sanctissime utr. (*in scholis et domi*) opinionis 1, 2, 4. *cf.* 3, 7, 27. 4, 2, 91.

**Utrolibet.** inclinata utr. cervix 1, 11, 9.

**Utrum.** coelo decurrit aperto, utrum per apertum coelum, an cum apertum esset 7, 9, 10. [*cf.* 5, 10, 69 *Z. v.* Aut.] Occisus, utr. ferro, an igne, an veneno; uno vulnere an pluribus; subito an expectatione tortus 6, 1, 18; utr. igitur hoc facilius bonus vir persuadebit, an malus 12, 1, 11. Utrum, quod Rutilius αἰτιολογίαν vocat? nam de illo dubitari possit, an schema sit distributis subjecta ratio (*sic transpositione Sp. constituit locum; Codd.* utrum *post* vocat *ponunt*) 9, 3, 93 *N. cr.* utr. rate an piscatorio navigio transierit 6, 3, 41. *cf.* 7, 9, 4. *v.* Intersum *extr.*

**Utrumne.** utr. salvum eum nolet — an — non tam falsis defendet, quam *etc.* 12, 1, 40. in eo plures dissenserunt, utr. hae partes essent rhetorices, an ejusd. opera, an elementa 3, 3, 13; si vicina tua melius habeat aurum, quam tu habes, utr. illius an tuum malis? *Cic.* 5, 11, 28 *N. cr.* [*a. l.* utrumne vere *pro* verene 9, 4, 93.]

**Uxor.** aliena uxor 7, 1, 24. an deprehensus in lupanari cum aliena uxore adulter sit 7, 3, 6. 9. adulterium cum aliena ux. domi coire *ib.* 10. alia mariti adv. uxorem moderatio 6, 2, 14. uxor marito dixit, appellatam se de stupro a privigno 4, 2, 98. per leges institui ux. non poterat heres 9, 2, 74 *N.* querenti, quod ux. sua e fico se suspendisset 6, 3, 88. quomodo contra querentem ux. agi causam oporteret 11, 1, 59. sunt et illae (*controv.*) paene ad deliberativum pertinentes genus, ducendane ux. *etc.* 2, 4, 25.

**Uxorius.** rei uxoriae ratio 7, 4, 11 *N.*

# V.

**V.** (vav *legit Sp.* 1, 4, 14. *quam ut explicet lectionem in notis operam dat, sed Z. ex optt. Codd.* velut; *v. N. cr. et S.*)

**Vacillatio.** indecora in dextrum ac laevum latus vac. 11, 3, 128.

**Vacillo.** ex vino vacillantes *Cic.* 8, 3, 66.

**Vaco.** I) *ab aliqua re.* α) *simpliciter:* debet vacare locus, in quo notentur, quae *etc.* 10, 3, 33. *cf.* 9, 4, 118. vacantem occupare locum 8, 6, 18. videtur aliquid vacanti tempori ex eo, quod insequitur, accedere 9, 4, 93. β) *c. Ablat.:* criminibus odii et gratiae vacant 10, 1, 34. curis vacantes 10, 3, 29. *cf.* 1, 1, 16. 10, 3, 29. ut militia vacaret 9, 2, 85. quod onere gravissimo vacent 1, 6, 36. II) *alicui rei.* α) *simpl.:* non indigni cognitione, si vacet 10, 1, 90. *opp.* occupatos. 10, 3, 27. β) *c. Dat.:* in studiis magis vacabit unus uni 1, 2, 9. qui paulum etiam palaestricis vacaverunt 1, 11, 15. nos potioribus vacemus 4, 2, 4. *cf.* 9, 4, 113. foro vacasset 10, 1, 114. studio operis pulcherrimi vacare

12, 1, 4. non discendo tantum juri vacare, sed etiam docendo *ib.* 10. ingenia melius aliis vacatura 1, 8, 18; nec potest ei credere, aut propter eum dolere et irasci judex, cui putat hoc vacare 9, 4, 143. γ) *c. Inf.:* non vacabit inchoare haec studia 1, 12, 12. tunc et elegiam vacabit in manus sumere 10, 1, 58; cui esse diserto vacet 11, 1, 50.

**Vacuus.** relinquendae vacuae tabellae 10, 3, 32. aures vacuas atq. eruditas *opp.* occupatum variis cogitationibus et ineruditum 10, 1, 32. vacuis et nudis (*manibus*) 11, 2, 42. si defecerint alia, conviciis implent vacua causarum 12, 9, 8. inter medios rerum actus aliquid invenit vacui 10, 6, 1.

**Vadum.** illis (*Graecis oratoribus*) facilis per quaelibet vada accessus: ego aliquid — altius, in quo mea cymba non sidat, inveniam 12, 10, 37.

**Vagina.** gladio intra v. suam haerenti 8, Pr. 15.

**Vagitus.** futurus eloquentissimus edidit aliquando vagitum 1, 1, 21.

**Vagor.** quia cum juvenibus per silvas vagetur 5, 9, 12.

**Vagus.** vagi per silvas ritu ferarum 8, 3, 81. v. gentes 3, 2, 4. v. illa multitudo 2, 16, 9.

**Valde.** I) v. utilis 4, 4, 2. v. senem 12, 11, 3. cui Cic. v. placebit 10, 1, 112. quos ipse v. probet 10, 1, 45. quotiens verbum verbo aut non dissimile v. quaeritur *etc.* 9, 3, 75 *Z.* [Satis est vetus valde (*sic Z. de conj.*) 8, 3, 25 *S. v.* Satis.] *v.* Utiliter. II) *Compar. validius:* demonstrare virtutes *etc.*, id professionis ejus — maxime proprium est; eo quidem validius, quod non utique hunc laborem docentium postulo 2, 5, 5. verborum magnificentia non val. est affectanda suasorias declamantibus 3, 8, 61. quo me v. cruciaret 6, Pr. 8. quanto v. bonos inhibet pudor quam metus 9, 2, 76. utros peccare v. putem 10, 3, 12 *N.*

**Valeo.** α) *simpliciter:* quidquid in suo genere satis effectum est, valet 8, 3, 88. si non possunt valere (*argumenta*), quia magna sint, valebunt, quia multa sint 5, 12, 5 *N. cr.* universa valent (*Sp.* nocent), etiamsi non fulmine, tamen ut grandine *ib. Z.* ubi illa (*arma*) valeant 5, 10, 114. haec amplificatio alibi posita est, alibi valet 8, 4, 15. utcunque valuit consuetudo 9, 3, 1. plurima Gallica valuerunt, ut *rheda etc.* 1, 5, 57; cum C ac similiter G non valuerunt, (*h. e. non satis valide pronuntiantur*) in T ac D molliuntur 1, 11, 5 *N.* β) *c. Attrib.* a) *c. Neutr. Adj.:* aliud alio loco valet, ut *lectus* et *sapiens* 1, 4, 27. quaed. (*signa*) et retrorsum idem valent 5, 9, 6. valet idem Chrysippi finis 2, 15, 35. *cf.* 9, 2, 105. duo, quae idem significant, ac tantundem valent 1, 5, 4. *pransus* ac *potus* diversum valent 1, 4, 29. *v.* Significo. cum valeant multum verba per se 11, 3, 9. cum tantum ille valeat alternus 11, 2, 38. *cf.* 7, 4, 23. quantum nostra valebit infirmitas Pr. 22. dum levia sint ac nitida, quantum valeant, nihil interesse 5, 12, 18. *cf.* 1, 12, 2. plus usus sine doctrina quam citra usum doctrina valet 12, 6, 4. *cf.* 9, 4, 25. tanto plus valet, quanto res ipsa verbis est firmior 8, 4, 26. quae (*affirmatio*) interim plus ipsis probationibus valet 11, 3, 154. valere plurimum 1, 7, 30. transfer hoc ultimum, minus valebit 9, 4, 30. quae (*finitio*) si parum valebit 7, 8, 2. milites sine imperatore nihil valere 5, 11, 26. leges ipsae nihil valeant, nisi *etc.* 12, 7, 1. *etc.* 2, 17, 28 b) *c. Adv.:* qui recte valeat 5, 10, 16. quando res nec ulla sine arte satis valeat 9, 4, 7. in judiciis praeteritum tempus maxime valet 7, 2, 3. *cf.* 6, 3, 57. 8, 6, 20. mire in cau-

sis valet praesumtio 9, 2, 16. ad exhortationem praecipue valent imparia 5, 11, 10. quae ead. etiam contra valent 3, 7, 25. *cf.* 9, 2, 49. proinde valeat, ac si judicium non fuisset 7, 1, 60. *v. infra.* *γ*) *Ablat.:* plus valere eo (*debet metaphora*), quod expellit 8, 6, 18. *cf.* id non eo tantum (*sc. valet*), quod nihil sit publicis privatisque rebus perniciosius eloquentia 12, 1, 1 *N. et Add. v.* Eo. plerique plus ingenio quam arte valuerunt 1, 8, 8. si toto corpore valet (*eloquentia*) 8, Pr. 22. qui cursu parum valent 9, 2, 78. quantum Graeci praeceptis valent, tantum Romani exemplis 12, 2, 30. ingenio minus valet 2, 3, 8. *cf.* 11, 3, 67. quantum mediocritate valui 12, 11, 8. subtilitate vincimur, valeamus pondere 12, 10, 36. quod cum figura jucundum est, tum etiam sensu valet 9, 3, 71. quaed. argumenta turba valent, diducta leviora sunt 4, 2, 82 *N.* *δ*) *adj. per se:* hoc non extrinsecus probatur, sed ipsum per se valet 5, 10, 118. extra petita — nihil per se valent 5, 11, 44. cum valeant multum verba per se 11, 3, 9. honestum ad conciliationem satis per se valet 4, 1, 41. *ε*) *in aliqua re:* in eo, quod in judicium deduci potest, nihil valere jus belli 5, 10, 114. in his maxime valet similitudo 6, 3, 57. vultus mutatio multum in actu valet 9, 3, 101. in quibus (*affectibus*) plus calor quam diligentia valet 10, 3, 18. haec enim (*cupiditas lucis*) si valet in animo ejus 3, 8, 46. *cf.* 11, 3, 67. mire in causis valet praesumtio 9, 2, 16. in qua (*deprecatione*) plurimum valent ex ipso, qui reus est, haec tria praecedere *etc.* 7, 4, 18. *cf.* 5, 11, 5. ut una res in ea (*fronte*) plus valeret, ille sanguis *etc.* 11, 3, 78. ne quid in ejus judicio gratia valeret *Poll.* 9, 2, 24. si quid in literis valeat 11, 2, 49. minus idem ordo valebit in oratione 11, 2, 38. in omnibus fere minus valent praecepta quam experimenta 2, 5, 15. plurimum in hac parte valeat mentis intentio *ib.* 10. *cf.* 9, 4, 118. omnes causas in omnibus personis valere 7, 2, 38. licet enim (*subtilis conclusio*) valeat in sermone tantum, ut *etc.* 7, 3, 14. in ipso vultu plurimum valent oculi 11, 3, 75; in colligendo probandoque — plurimum valuerunt (*Stoici*) 10, 1, 84. quae et in deliberando plurimum valent 5, 10, 33. eum multum valuisse in dicendo 2, 17, 13. is (*digitus*) in exprobrando et indicando valet 11, 3, 94. maxime valebit in orando numerorum illa libertas 8, 6, 20. plurimum in praecipiendo valet ratio 2, 3, 6. *ζ*) *in aliquid:* quod non in hoc tantum valet 9, 2, 62. quaedam — in id tamen valent, ut ea molliant, quae sequuntur 4, 5, 16. *cf.* 6, 3, 12. quorum contraria in diversum valent 5, 10, 49. etiamsi in utramque partem valent arma facundiae 2, 16, 10 *v.* Pars. hoc etiam in praeteritum valet 9, 2, 20; non tamen hoc eo valet, ut fugiendae sint magnae scholae 1, 2, 16. *η*) *ad aliquid:* si usque ad aures (*oratio*) valet (*a. l.* volet) 8, 3, 62. valere eam (*compositionem*) quam plurimum non ad delectationem modo sed ad motum quoque animorum 9, 4, 9. *cf.* 9, 1, 21. minus hoc ad fidem valeat 7, 2, 28. ad suadendi momenta idem valet 5, 10, 42. ead. fictio valet et ad qualitates 5, 10, 99. quae interim ad veniam valent, interim ad probationem criminis 5, 10, 34. ad victoriam vel plurimum valet 6, 4, 3. haec eloquendi praecepta non satis ad vim dicendi valent 10, 1, 1; ad quidquid faciendum causae valere videantur 7, 2, 35. ipsae vitae praecepta plus ad formandas mentes valent 2, 16, 10. omnia quae ad efficiendum oratione, quod proposuerit, valent 11, 1, 35. rationis, quae ad movendos leniendosque affectus plurimum valet 1, 10, 31. *cf.* 6, 1, 26. 9, 1, 25. genus ad probandam speciem minimum valet 5, 10, 56. multos judiciorum casus ad inique pronuntiandum valere 5, 2, 4. *ϑ*) *c. aliis*

*Praeposs.:* apud nos valeant ea, quae apud judicem valere volumus 6, 2, 28. *cf.* 3, 8, 40. plus eloquentia circa movendum valet 4, 5, 6; melior (*geminatio*), cum ex contrariis valet 8, 5, 18; epitheton detracto eo, cui apponitur, valet pro nomine 8, 6, 29; cum pro falsis contra veritatem valet (*rhetorice*) 2, 16, 2. ι) *Partic.:* ut valentiora sint (*argumenta*) 5, 13, 12. quid pars adversa habeat valentissimum 5, 13, 52.

**Valetudo.** (*a. l.* valitudo) 11, 1, 58 *N. cr.;* cum in omni studiorum genere, tum in hoc praecipue bona valet. quaeque eam maxime praestat, frugalitas necessaria est 10, 3, 26. *cf.* Pr. 27. 11, 2, 35. id val. ipsa coëgerat 2, 17, 9. palliolum, sicut fascias, quibus crura vestiuntur, et focalia, et aurium ligamenta sola excusare potest val. 11, 3, 144. cui ingenium, val. *etc.* non deerunt 12, 11, 26; pedibus aeger cum vellet videri commodioris valetudinis factus 6, 3, 77. cibos aspernemur: attulerunt saepe valetudinis causas 2, 16, 6 *N.* medicus, quid in quoque valetudinis genere faciendum sit *etc.* docebit 7, 10, 10. valetudinis vi 2, 17, 25; qui erat propter val. deligatus 11, 3, 129. octo mensium valetudinem tulit 6, Pr. 11; *Ablat.:* subito defecerit, an longiore val. consumtus sit 7, 2, 14. doleat patris valetudine 11, 1, 58. quibus (*latere*, *voce*) fractis aut imminutis aetate seu valetudine 12, 11, 2. val. impeditus 3, 6, 78. corpora non robore sed val. inflantur 2, 3, 9. se fluminibus interclusum aut val. 7, 4, 14. patris tanquam val. lapsi *ib.* 30.

**Validus.** I) *proprie:* corpora etiamsi validiora fiant exercitatione et lege quad. ciborum 12, 10, 41. validior spiritus nostros sinus tendat *ib.* 37. cui (*Homero*) validissima quaeque forma etiam in feminis placet 12, 10, 5. *v.* Gracilis. II) *transl:* quam sit ingenio validus 10, 1, 62. cum validae tum breves vibrantesque sententiae *ib.* 60. validiss. genus et maximis quibusque causis accommodatissimum (*dicendi*) 12, 10, 63.

**Vallis.** totis vallibus fluat (*eloquentia*) 5, 14, 31.

**Vanesco.** ne ipsa expositio vanescat 4, 3, 8.

**Vanitas.** *v.* Jactatio. animus deliberantis non ipsa honesti natura — permovendus, sed laude, vulgi opinione, et, si parum proficiet haec vanitas, secutura ex his utilitate 3, 8, 39. cujus (*judicis*) animus spe, metu, admonitione, precibus, vanitate denique, si id profuturum credemus, agitandus est 4, 1, 33. irridens hanc vanitatem (*eorum*, *qui omnia*, *quae sunt in usu*, *etiamsi causae necessitas postulet*, *reformident*) 8, 2, 2.

**Vanus.** α) *simpliciter:* quod nos honestum, illi vanum, ambitiosum, stolidum, verbis quam re probabilius vocant 3, 8, 32. jam judicibus omnia vana esse credentibus 7, 1, 11 *N.* ut orantem pro capite solicitudo deceat et cura *etc.*: ita in parvis rebus judicibusque vana sint ead. 11, 1, 44. falsa et incredibilia natura necesse est aut magis moveant aut pro vanis accipiantur 9, 2, 33. *cf.* 7, 2, 34. 8, 5, 24. β) *c. Subst.:* v. argumentum 7, 2, 34. historiae v. 1, 8, 20. v. salutandi labor 12, 11, 18. *cf.* 2, 20, 3. v. de se persuasio 2, 2, 12. v. spe 12, 7, 7. v. vox 11, 3, 32; vaniore dicendi gloria inflata (*gens*) 12, 10, 17.

**Vapos.** 1, 4, 13.

**Vapulo.** faciendi modo dicere, quae patimur, ut *vapulo* 9, 3, 7. an ab reo fustibus vapulasset 9, 2, 12. multa vapulantibus dictu deformia et mox verecundiae futura saepe dolore vel metu acciderunt 1, 3, 16.

**Varico.** varicare supra modum et in stando deforme est, et accedente motu prope obscenum 11, 3, 125 *N.*

**Varie.** quod ad nationes exteras pertinet, Cicero varie 11, 1, 89. addita sunt his alia v. 2, 15, 15. itaque componemus prooemium v. 9, 4, 132. orator v. convertitur 2, 13, 2. *Ae* syllabam v. per A et I efferebant 1, 7, 18. (*res*) proponitur uno modo, dissolvitur varie 5, 13, 2. v. est ab oratoribus factum 7, 2, 39. praeterito tempore v. formari verba prima persona *o* litera terminata 1, 6, 15. judicis animus v. praeparatur 9, 4, 133. (*suspiciones*) spargere quam maxime v. 7, 2, 12. quam nos v. translativam, transumtivam, transpositivam vocamus 3, 6, 46. et rogare, indicare, rationem reddere et alia — varie atq. ut res tulit (*Sp.* vult) 3, 8, 53 *Z. v.* Multiplex.

**Varietas.** huic (*virtuti contrarium vitium*) μονοειδὲς, quasi quidam unus aspectus 11, 3, 44. *v.* Aequalitas; var. argumentorum 5, 10, 125. — causarum 10, 7, 3. 12, 2, 15. — criminum 4, 3, 7. et figuris mutare et casus et numeros, quorum var., frequenter gratia compositionis ascita, etiam suo nomine solet esse jucunda 9, 4, 58. v. figurarum 10, 2, 1 *v.* Raritas. v. juris 3, 6, 90. in tanta litium v. 4, 1, 26. v. opinionum 10, 1, 42. — operum 10, 1, 83. ipsa rerum v. 5, 4, 2. aliquam pronuntiandi v. 11, 3, 51; quae var. efficit, ut eam quidam conjecturae, quid. qualitati, quid. legitimis quaestionibus subjecerint 7, 3, 13. non haec var. mira est, excidere proxima, vetera inhaerere? 11, 2, 6. major in re var. 3, 8, 15. quot in causa, totidem in prosopopoeia sunt varietates 11, 1, 41. quia in partibus causae talis est var. 11, 3, 174. var. reficit animos ac reparat 1, 12, 4. var. tamen nobis ex vilioribus grata sit 10, 1, 58. ὁμοιολογία, quae nulla varietatis gratia levat taedium 8, 3, 52 *v.* Gratia. totum hoc plenum est varietatis 9, 2, 10. minus in verbis habent varietatis et gratiae 9, 4, 145. *cf.* 55. varietatem similibus, voluptatem expositis dare 10, 5, 11; *Ablat.:* compositio — ipsa varietate gratissima 10, 2, 13. plurima v. complent spatia illa nervorum 12, 10, 68. novitate et var. magis, quam si relatio sit recta, delectat 9, 2, 66. figurae — quae var. taedium effugiant, et mutationibus animum levent 4, 2, 118. gaudet res (*i. e. eloquentia*) var. 9, 2, 63. satirae genus, non sola carminum var. mixtum 10, 1, 95. cum var. tum etiam ipsa natura plurimum prosunt (*dicta*) 9, 2, 59. loca multa v. signata 11, 2, 18. ad levandum var. fastidium 9, 1, 21.

**Vario.** α) *simpliciter:* ars variandi gratiam praebet ac renovat aures 11, 3, 44. variavit hic adhuc, et rursus rationem tertio loco posuit 5, 14, 18. nam et variatur et nihil refert 9, 1, 17. β) *c. Obj.:* quae cum adesse debent, tum disponenda ac varianda sunt 9, 2, 5. *cf.* 5, 10, 107. adverbia et pronomina variantur 9, 3, 53. simulanti variantique conatus (*in batuendo*) 9, 1, 20. variandas esse figuras *ib.* 11. *cf.* 9, 4, 117. fictiones personarum — variant orationem 9, 2, 29. variaverit quaestiones 3, 10, 2. variare sermonem 8, 6, 19. structura variatur 8, 6, 67 *v.* Muto. γ) *adj. Ablat.:* variatur casibus haec et generibus iteratio et ap. Rutilium longa περιόδῳ 9, 3, 36 *Z.* ornatus (*vulg. de conj. Regii inseritur* pro) materiae genere variatus 8, 3, 11. non mille figuris variet ac verset? 5, 14, 32. in quo genere plurimis figuris erit varianda expositio 4, 2, 22. *cf.* 6, 1, 2. δ) *adj. Praepos.:* magis haec variantur in litibus 3, 6, 104. in oratione multa summittere, variare, disponere 2, 12, 10. in statuis atq. picturis variari habitus, vultus, status 2, 13, 8. in quibus (*sententiis*) secun-

dum res et affectus variantur omnia 11, 3, 152. multa circa voces easd. variare 10, 5, 6.

**Varius.** quod est varium 7, 2, 32. ediscere quam maxime varia 11, 3, 25. maxime varia et multiplex actio est probationum *ib.* 163 *v.* Multiplex. tot ac tam variis affectibus concisum 12, 1, 7. casus, qui est maxime v. 6, 3, 101. *cf.* 7, 2, 26. occupatum v. cogitationibus 10, 1, 32. compositio debet esse honesta, jucunda, varia 9, 4, 146. *cf.* 60. figuras multas ac varias excogitandi 10, 5, 3. *cf.* 10, 1, 96. *v.* Multus. (*jus*) ipsius rogationis, quod est varium, sive — sive — sive 2, 4, 35. var. hominum judicia 6, 3, 6. multis ac variis maculis 8, 5, 28. varias manus 11, 3, 182. v. mensuras 9, 4, 53. nomina v. *ib.* 79. v. permutatio literarum 1, 1, 25. v. propositum agentium 12, 9, 14. qualitas magis v. est 11, 3, 15. v. ratione linguarum 8, 3, 59. *cf.* 10, 2, 27. sensus sublimes variique 12, 10, 36. latiore varioque tractatu 7, 3, 16. vox vehementior ac magis varia 11, 3, 145. v. velut vultus 9, 2, 63; judiciale et contionale (*genus*), ut materia varium est, sic etiam collocatione verborum 9, 4, 130; varius *opp. constanti* 6, 3, 48 *N. v.* Consto.

**Varix.** solitum id facere Cic. velandorum varicum gratia 11, 3, 143.

**Vas.** e luto vasa ducendi 2, 17, 3.

**Vasculum.** quis non faber vasculum aliquod, quale nunquam vidit, fecit? 7, 10, 9. vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuunt 1, 2, 28.

**Vastatio.** 8, 4, 14 *v.* Caedes.

**Vastitas.** unam modo in illa immensa vast. cernere videmur M. Tullium 12, Pr. 4.

**Vates.** illud (*carmen*) Fauni vatesque canebant. *Enn.* 9, 4, 115. Dearum, quas praesidere vatibus creditum 10, 1, 48. instinctis divino spiritu vat. 12, 10, 24.

**Vaticinor.** expositionem futurorum, quae solis dari vaticinantibus potest 4, 2, 3.

**Ve.** quod non plus minusve est, quam decet 8, 3, 42. consonantes una pluresve 9, 4, 85. uter melior, uterve deterior? 2, 4, 21. in epistolis dialogisve 10, 1, 107. lateris pectorisve firmitas 11, 3, 16. filio filiive advocatis 11, 1, 61. si quod uberius invenerint solum fertilioremve segetem 12, 10, 25. ventoso, humido, calidove die 11, 3, 27. nihil absonum — nihil peregrinum, neque sensu neque verbis, neque ore gestuve 6, 3, 107.

**Vehemens.** *fortis* et *vehemens* erecta et concitata voce dicendum est 11, 3, 175; veh. et poeticum Saleji Bassi ingenium 10, 1, 90. acri et vehementi oratione 5, 13, 25. sancta et gravis oratio, et custodita, et frequenter veh. quoque 10, 1, 115. sensus veh. et acer 9, 3, 72 *v.* Acer. veh. quaestio et aspera 5, 10, 113; *Compar.:* vehementi remissius atq. vehementius invenitur 12, 10, 67. *v.* Rectus. argumentum veh. 7, 6, 7. veh. fluminum cursus 9, 4, 7. vox vehementior ac magis varia 11, 3, 145; quod si numeris ac modis inest quaed. tacita vis, in oratione est vehementissima 9, 4, 13.

**Vehementer.** 1, 5, 21; veh., dulciter, speciose dictum 9, 4, 13. *v.* Concitae. patronus in hoc veh. incumbet 7, 2, 33. pessimum, *Raro evenit, sed veh. venit* 9, 3, 72; *Compar.:* movere vehemen-

tius 10, 1, 110. reus — veh. interim queritur 6, 1, 9; quod vehementissime multis orationibus tractat 7, 2, 36. *cf.* 5, 10, 37.

**Veho.** quanti veheret, interrogavi 4, 2, 41. columnas plaustris vectas 5, 13, 40. navis lenibus ventis vecta 10, 7, 1. *v.* Eveho.

**Vel.** I) *simpliciter.* α) *disjungit:* ubi aliud ratio aliud consuetudo poscet, utrum volet sumat compositio, *Vitavisse* vel *vitasse*, *Deprendere* vel *deprehendere* 9, 4, 59. *cf.* 8, 6, 19. quattuor ejus generis quaestiones vel status facimus 7, 5, 6. misericordia v. ira similibusque 5, Pr. 1. *cf.* 6, 3, 1. 9, 4, 52. 111. formularii vel, ut Cic. ait, leguleji quidam 12, 3, 11. evidentia vel, ut alii dicunt, repraesentatio 8, 3, 61. *cf.* 9, 3, 81. aeque brevem esse vel longam vocalem 9, 4, 85. praecipites v. obscurae sententiae 7, 14, 4. locis speciosis modo v. nihil ad probationem conferentibus 7, 1, 41. cognitione coelestium v. mortalium instruendum 1, 10, 5. omnia v. paene omnia 7, 1, 2. sex v. quinque partes 9, 4, 115; quae replenda v. dejicienda sunt 10, 4, 1. anteacta crimina — prius objicere v. diluere 7, 10, 12; finge nos remittere vel etiam convinci 7, 1, 20. *cf.* 1, 2, 28. 4, 3, 12. 11, 3, 156. plurimas vel potius omnes ex se ipso virtutes extulit 10, 1, 109. *cf.* 12, 10, 29. *v.* Potius. β) *extollit.* a) vel hoc uno malo 6, Pr. 5. potest tamen vel unus esse dichoreus 9, 4, 95. omnibus his sufficit vel unum Ciceronis exemplum 8, 4, 4. *cf.* 6, 5, 9. 8, 3, 66. 10, 1, 69. quod vel solum sufficit 6, 3, 49. *cf.* 11, 1, 11. 12, 1, 34. Vel soli dicamus potius, quam omnino non dicamus 10, 7, 24. vel deficere potius quam desperare 12, Pr. 2. non modo, quae diserta, sed vel magis, quae honesta sunt 1, 8, 4. ut vel haec ipsa cornix 5, 9, 16. *cf.* 11, 1, 21. hoc est vel ipso probabilis, quod *etc.* 10, 1, 75. *cf.* 10, 5, 8. 11, 2, 46. 12, 11, 24; non vel hoc modo servabit orator non innocentem modo *etc.* civem? 12, 1, 41. habenda fides est v. in hoc, ut *etc.* 6, 2, 27. v. quia pigri est ingenii 10, 2, 4. v. ob hoc memoria dignum, quod *etc.* 10, 1, 80. *cf.* 6, Pr. 16. 11, 3, 65. v. ideo 10, 1, 86. 131; longe citra aemulum — v. si nihil nisi Minervam — fecisset 12, 10, 9. *cf.* 5, 13, 3. b) [Quanto magis eis, quibus curae fama fuit, conservandus est hic vel (*Z.* velut) ambitus? 3, 8, 45 *N. et N. cr.*] quoniam vitia prius demonstrare aggressi sumus, v. hoc vitium sit 8, 3, 44. ut v. adversarius juret 5, 6, 1. tamen v. infirmitas a robustioribus separanda est 22, 2, 14. v. judicio veterum contentus esse poteram 1, 10, 9. libellos, qui v. manu teneantur 10, 7, 31. pronuntiatio v. scenis suffectura 10, 1, 119. totas materias v. silentio persequendi 10, 7, 25. plus v. sine doctrina prudentiam quam sine prudentia facere doctrinam 6, 5, 11. quod v. ex proxima doceri potest (*figura*) 9, 2, 5. *cf.* 5, 7, 19. Atque v. verbum omne 8, 3, 55; quo fieri v. plura possunt 8, 5, 5. cui v. parva deerunt 1, 10, 8. insequente v. brevi alia 9, 4, 85. uti v. historico nonnunquam nitore 10, 1, 33. *cf.* 9, 3, 100. 11, 3, 5. 12, 1, 43. petitas v. paulo licentius voluptates 12, 10, 50. jam se illa v. ultro offerent 7, 1, 50. et v. parum conveniens personae risus 11, 3, 180. vox v. inter dentes expressa *ib.* 104. juvenum v. sibi ludentium exercitatio 6, 3, 16. v. duo maximi oratores — docent 6, 3, 1. [libertas — vel nocuerit 10, 4, 104 *S.*] c) *c. Superl.:* v. facillimum est, ibi alienam culpam incusare, ubi fateris tuam 11, 1, 81. v. maximum onus dicendi 2, 1, 2. *cf.* 5, 13, 13. 8, Pr. 25. 8, 2, 6. V. optima est simulatio contra simulantem 6, 3, 92. sed v. potentissima ap. Amphictyonas aequi tractatio est 5, 10, 118. *cf.* 7, 7, 8. 10, 1, 17. literas v. primis labris degustavit 12, 2, 4; quarum utilitas — v. clarissime lucet 9, 1, 19. quod accidit v. frequen-

tissime 3, 10, 4. tum v. maxime formanda (*aetas*) 1, 3, 12. *cf.* 4, 3, 4; oratores v. praecipue 10, 1, 105. *cf.* 3, 8, 60.

II) *repetitur aut similibus excipitur.* α) *geminatum.* a) *disjunctive:* huic vel confinis vel ead. est (*figura*) 9, 2, 65. *cf.* 11, 3, 181. licet te v. poenitentia v. ambitus ad hoc genus optionis adduxerit 7, 1, 53. 4, 2, 112. 11, 2, 19. v. rogabit, v. fugiet? 6, 2, 31. quod est apertius, quam ut vel interpretandum, vel exemplo sit demonstrandum 3, 6, 27. nonnunquam summittenda et contrahenda oratio, ne judex eam vel intelligere vel capere non possit 11, 1, 45. tum inchoare haec studia vel non vacabit, vel non libebit 1, 12, 12. b) *copulative fere i.q. et — et:* multos sine ratione, sine literis, qua v. impudentia v. fames duxit, ruentes 2, 20, 2 *N.* nihil aeque v. augetur cura, v. negligentia intercidit 11, 2, 40. affectus v. illos mites v. hos concitatos in sua potestate habuisse 10, 1, 48. ead. quaestio potest eund. vel accusatorem facere vel reum 3, 6, 18. *cf.* 5, 12, 21. 6, 2, 3. 9, 3, 28. 9, 4, 107. 10, 1, 47. 12, 11, 29. β) *vel — vel etiam:* v. easd. — v. etiam alias 10, 5, 20. alia v. sint ac nos fugerint, v. etiam nova fieri adhuc possint 9, 2, 107. in quibus v. judici v. etiam astantibus ratio nostrae moderationis probari debet 11, 1, 68. *cf.* 5, 13, 46. 6, 4, 21. 7, 3, 14. 11, 1, 68; quaestionibus vel universis vel interim singulis 4, 3, 4. γ) *saepius repetitum:* nonne vel nonus liber — vel in primo inter duces illa contentio, vel dictae in secundo sententiae omnes litium ac consiliorum explicant artes? 10, 1, 47 *N.* *cf.* 9, 3, 17. quaed. de universo genere aliquorum hominum dicere, vel libertinorum, vel militum, vel publicanorum, vel similiter aliorum 11, 1, 86. *cf.* 9, 1, 17. habere alias contradicendi causas, vel quod legem conservandam putet, vel quod nolit accusatori debere beneficium, vel (quod ego maxime sequerer) ut innocentem se in tormentis pertendat 9, 2, 83. *cf.* 8, 4, 8. maxime ubi frons causae non satis honesta est, vel quia res sit improba, vel quia hominibus parum probetur: *aut* si facie quoque ipsa premitur, vel invidiosa consistentis ex diverso patroni *aut* patris, vel miserabili senis, caeci, infantis 4, 1, 42. *cf.* 11, 1, 12. vel — vel — vel novissime 7, 1, 37 *v.* Novissime. δ) *objicitur aut:* verborum vis *etc.* confirmatur vel praesumtione — aut reprehensione 9, 2, 18. aut productione tantum vel correptione mutatae voces 9, 3, 69. *v.* Aut.

**Vellico.** a (*Sp.* ex) paedagogo se vellicari 6, 1, 41 *N.*

**Vello.** *de cura corporis:* velli *etc.* quamvis haec invaserint civitatem, non erit consuetudo 1, 6, 44; vulsis levatisque — plus esse formae putant, quam tribuere possit incorrupta natura 2, 5, 12 *N.* corpus volsum (*sic Amb.* 1.) 5, 9, 14 *N.* si quis volsa atque fucata muliebriter comat 8, Pr. 19 *Z.*

**Velo.** capite ex parte velato 6, 1, 48. *cf.* 2, 13, 13. velandorum varicum gratia 11, 3, 143. *v.* Nudus.

**Velocitas.** a velocitate dicitur velox 1, 6, 38. I) *corporis:* corpora velocitate praestantiora 2, 16, 13. in equo vel. 2, 20, 9. via demonstrari potest, vel. sua cuique (*Sp.* viam demonstrare velociter ars potest) 7, 10, 15 *S.* II) *sermonis:* tardum et segne, ubi opus est velocitate 9, 4, 83. vel. illa tardatur 10, 7, 8; immortalem illam Sallustii vel. 10, 1, 102. III) *animi:* studio exercitata vel. 5, 10, 123.

**Velociter.** bene ac vel. scribendi 1, 1, 28. altercationibus v. occurrere 2, 4, 28. *v.* Circumcise. Velocitas.

**Velox.** I) *proprie:* velocissimus quisque — gradum suum minuat 2, 3, 7. navigatione quam velociss. 12, 2, 24. decurrere materiam stilo quam

velociss. 10, 3, 17. II) *transl.:* ingenio veloci ac mobili 6, 4, 8. natura humani ingenii — agilis ac vel. 1, 12, 2. acutior atq. velocior in urbanitate brevitas 6, 3, 45. *v.* Velocitas.

**Velum.** *in similitudine:* paulatim simul euntes aptabimus vela 10, 7, 23. interim danda sunt v. 10, 3, 7. tuto (*Amb.* 1. *a sec. m.* tota) pandere vela 6, 1, 52 *N. cr.* permittamus vela ventis Ep. ad Tryph. 3. contrahit vela 12, Pr. 4. nos plerumque majoribus velis moveamur 12, 10, 37.

**Velut.** veluti Pr. 17 *Z.* 3, 8, 29. 5, 13, 28. 6, 3, 43. 12, 3, 12. I) *in exemplis afferendis:* aliae quoque artes minores habent multiplicem materiam, vel. architectonice 2, 21, 8. imprimi quaed. vestigia animo, v. in ceris annulorum signa serventur 11, 2, 4. II) *in translate aut per similitudinem dictis.* α) *simpliciter.* a) *c. Subst.:* hic velut (*Sp.* vel) ambitus 3, 8, 45 *Z.* ducetur rerum ipsa serie v. duce 10, 7, 6. in hac v. jaculatione verborum 6, 3, 43. suos quidque horum v. mores habet 5, 10, 19 *N.* aliqua inter duas vocales v. nota est 9, 4, 40. quod sentitur latente judicio, v. palato 6, 3, 19. haec v. sagina dicendi 10, 5, 17. tamen v. huic simulationi oblivionis ignoscam 5, 13, 10 *N.* adeo v. spiritus operis in affectibus est 6, 2, 7. haec temporum v. subseciva 1, 12, 13 *N.* b) *c. Adj.:* inaequalia tantum et v. confragosa 8, 5, 29. Credibilium genera sunt tria: unum firmissimum — alterum v. propensius 5, 10, 16 *N.* tractari solet — et v. (*Sp.* sed vel) potentissimum 7, 7, 8 *Z.* ut etiam, velut (*Sp.* ut vel) proximo, exemplo Miloniano patet 4, 2, 61 *S.*; quaed. v. e tenui diligentia munditiae 8, 3, 87. quod est v. fabella brevior 5, 11, 21. v. (*Sp.* vav) simili litera utentes 1, 4, 14 *S.* multis ac variis v. maculis 8, 5, 28. brevis hic v. nuntius 8, 3, 67. ἐξεργασία, in efficiendo v. opere proposito 8, 3, 88. v. ore alieno loquimur 11, 1, 39. v. in re praesente 7, 10, 11. v. opimae syllabae 9, 4, 36. v. imperatoria virtus 7, 10, 13. c) *c. Partic.:* nihil est odiosius recta illa repetitione, v. memoriae judicum diffidentis 6, 1, 2. *cf.* 5, 13, 28. 9, 2, 61. 11, 2, 44. v. aura solicitante provecti longius 12, Pr. 2. nec confundant ex diversis orationem v. salientes huc illuc, nec usquam insistentes 10, 7, 6. d) *c. tota sententia:* v. corpus spiritu agitante caret 9, 2, 4. v. ead. cera aliae atq. aliae formae duci solent 10, 5, 9. cum aliqua v. ignoramus (*fig.*) 9, 2, 61. *cf.* 52. v. oculis intuetur non paginas modo sed versus quoque 11, 2, 32. partem hanc v. notare inter agnoscentes 11, 1, 4. transumtio, quae ex alio in aliud v. viam praestat 8, 6, 37. *cf.* 8, 3, 79. v. fracta aut transversa tela projeceris 9, 4, 14. qui v. ad arculas sedent et tela agentibus sumministrant 12, 3, 4; v. despexissent oratoria praecepta 12, 3, 12. β) *adj.* a) *quidam:* quae v. sata quaed. coelo terraque degenerant 12, 10, 19. v. quodd. templum 3, 8, 29. v. tacita quaed. verecundia 10, 1, 18. *v.* Quidam. b) *si:* velut si aliter facere jus non sit 2, 13, 1.

**Vena.** pulsus venarum 7, 10, 10; *transl.:* cetera forsitan tenuis et angusta ingenii v. generare atque ad frugem aliquam producere queat 6, 2, 3.

**Venabulum.** aprum exceptum esse a se venabulo 4, 2, 17.

**Venalis.** alienae se familiae venali immiscuisse 7, 2, 26. *v.* Novitius.

**Vendito.** venditandi operam suam 12, 7, 6.

**Vendo.** vendere operam 12, 7, 8.

**Veneficus.** non is demum sit veneficus, qui vitam abstulit data potione, sed etiam qui mentem 9, 2, 105; venefica capite puniatur 7, 8, 2. *v.* Adultera.

**Veneficium.** 6, 2, 21. an carmina magorum ven. 7, 3, 7. ven. facilius in femina credas 5, 10, 25. veneficii causa 5, 11, 39. 7, 2, 11. conviciis veneficii 4, 2, 27 *N.* crimen veneficii 5, 7, 37. venef. signa 5, 9, 11; in veneficiis 4, 2, 54.

**Venenum.** quae (*potio*) si veneni fuit 7, 2, 18. de ambiguis signis cruditatis et veneni *ib.* 13. bibisset ven. 8, 5, 31. venenum arguis? ubi emi? a quo? quanti? per quem dedi? 5, 7, 37. *cf.* 7, 2, 25. v. objicis 7, 2, 54. v. sibi paratum *Cic.* 5, 13, 30. sume v. 8, 5, 23. in medicis venena nonnunquam deprehensa sunt 2, 16, 5. veneno armare translatio est 8, 6, 12. v. Amatorium. Cruditas.

**Veneo.** bona ejus venibant 6, 3, 51. a cive se spoliari malle, quam ab hoste venire 12, 1, 43. non enim, quia venire hoc beneficium non oportet, perire oportet 12, 7, 12.

**Venerabilis.** magnos illos ac venerabiles 12, 1, 18.

**Veneratio.** tantum venerationis musice habuit 1, 10, 9. sentiet vivus eam, quae post fata praestari magis solet, ven. 12, 11, 7.

**Venereus.** (*oculi*) limi et, ut sic dicam, venerei 11, 3, 76.

**Veneror.** in deis primum majestatem ipsius eorum naturae venerabimur, deinde proprie vim cujusque et inventa 3, 7, 7.

**Venia.** cui non sit venia? 1, 6, 37. quibus paratior v. est 12, Pr. 4. [dum et veniae (*Libri omn.* venia et) spes est 12, 6, 3 *N. cr.*]; faciliorem mihi veniam meae deprecationis fore Pr. 2. nostro labori dent veniam 11, 3, 11. paulo pluribus verbis debet haberi venia 11, 1, 5. quo magis impetranda erit v. Pr. 21. v. meretur 5, 10, 73. non injuste petierim morae veniam 6, Pr. 14. *cf.* 3, 4, 4. 6, 2, 15. delicto — tribuere v. 7, 4, 20. quae interim ad veniam valent 5, 10, 34; dignum venia 1, 5, 11. comici, si cum venia leguntur 10, 1, 72 *N.* *v.* Excusatio.

**Venio.** I) *proprie:* (*soloecismus*) si unum quis ad se vocans dicat *venite* 1, 5, 36. veni de Susis in Alexandriam — Aegypto venio (*barbarismi*) *ib.* 38. legati retro domum, unde venerant, abierunt *Liv.* 8, 3, 53. cum — veniret contra (*i. e. in conspectum*) 6, 3, 95 *N.* II) *transl.* α) venisse commeatus, qui afferantur (*translatio*) 8, 6, 26 *N.*; venturum tempus 2, 4, 14. veniet eorum laudi suum tempus 3, 1, 21. tum dignum operae pretium venit 12, 6, 7. cum venit extrema conclusio 9, 4, 123. hoc, quod naturali initio venit 11, 3, 60; Pessimum vero, *Raro evenit sed vehementer venit* (*fig.*) 9, 3, 72. β) *alicunde:* celeritatem percipiendi venire inde 1, 10, 34. inde multa cognitio venit 2, 4, 20. mugitus et sibilus et murmur inde venerunt 8, 6, 31. unde copia ac facilitas maxime veniat 10, 5, 1. unde etiam minus cupidis opinionis plus fructus venit 12, 9, 4. non omne argumentum undique venit 5, 10, 21; decor a gestu atque a motu venit 11, 3, 67. furti, depositi *etc.* et a facultatibus argumenta veniunt — et a personis 7, 2, 50. probatio, quae aliquo modo venit ab oratore 11, 3, 2; lenis derisus ex hac forma venit 6, 2, 15. ex alia memoria venit alia 11, 2, 30. miseratio ex ead. (*causa*) venit 4, 1, 27. prava ex falsis opinionibus veniunt 5, 10, 34. pulchritudo corporis venire videatur ex malis moribus 2, 5, 12. species ex arcessitis verbis venit et intellectus ex propriis 8, 6, 48. vitium — pejus, quod ex inopia quam quod ex copia venit 2, 4, 4. γ) *ad aliquid:* non injusto dolore venerat ad accusandum 11, 1, 68. uter ad agendum magis idoneus veniret 11, 1, 20. *cf.* 4, 1, 7. quotiens ad eam (*lucubrationem*) integri

ac refecti venimus 10, 3, 27. quae ad judicem non veniunt 3, 4, 7. cujus eloquentiae etiamsi nulla ad nos monumenta venerunt 12, 2, 22. abrupta quaed., ut forte ad manus venerunt 2, 11, 6; cum illuc venero 11, 3, 38. ad cujus venimus mentionem 7, 3, 36. cum ad locum ventum erit 5, 10, 22. *cf.* 4, Pr. 4. cum ad eam amplificationem venerimus 6, 2, 23. cum ad argumenta et locos ventum est 11, 3, 144. *cf.* 7, 8, 2. 8, 3, 1. 9, 2, 65. 12, Pr. 1. per id venitur non modo ad summum sed interim quodammodo supra summum 8, 4, 3. praeceptum ut a communibus ad propria veniamus 7, 1, 28. γ) *in aliquid:* hoc genus in cognitionem venire senatus aut principis 7, 2, 20. quae aut in controversiam aut in contentionem veniant 3, 6, 44. an hujusmodi res neque in laudem, neque in deliberationem, neque in judicium veniunt? 2, 21, 18. si veniat in dubium 1, 6, 5. rhetoricen — in tam sublime fastigium venisse 2, 17, 3. quod (*verbum*) in eund. finem venit 9, 3, 78. quod jam in forum venit 4, 3, 2. antequam in has aetatis veniat insidias 12, 11, 4. cum in judicia venerunt 12, 6, 5. si in alienum locum venit (*metaphora*) 8, 6, 18. ultro venire in manus 10, 7, 11 *v.* Manus. ut quidque in mentem veniet 7, 10, 6. omnia venire in officium oratoris 2, 21, 19. horum pedum nullus in orationem venit 9, 4, 83. Apollonius in ordinem a grammaticis datum non venit 10, 1, 54. in cujus partem memoria ac pronuntiatio veniunt Pr. 22. si subita mors in quaestionem venit 7, 2, 14. in has fere species venit 7, 8, 3. haec omnia etiamsi in illos tres status veniunt 3, 6, 89 *N.*; *Valesii* et *Fusii* in *Valerios Furios*que venerunt 1, 4, 13; res sub eand. rationem venientes 5, 10, 78.

**Venor.** venandi voluptas 12, 1, 6.

**Venter.** pectus ac venter ne projiciantur 11, 3, 122. ad imum ventrem deducere (*manum*) *ib.* 112. de membris humanis adv. ventrem discordantibus 5, 11, 19.

**Ventilator.** miracula illa in scenis ventilatorum 10, 7, 11 *N.*

**Ventilo.** cubitum utrumque in diversum latus ventilet 11, 3, 118.

**Ventosus.** ventoso die 11, 3, 27.

**Ventus.** (*appellatio*) 1, 4, 20. quattuor ventos generaliter a totidem mundi cardinibus accepimus flare, cum interim plurimi medii eorum, varie etiam regionum ac fluminum proprii deprehenduntur 12, 10, 67. Atabulus v. 8, 2, 13. potest non esse v. in mari, cum esset fluctus 5, 9, 7. si nos aget v. 10, 7, 23. magna vis venti 5, 9, 5. Herculis impetum adv. Meropas non igni nec ventis *etc.* similem fuisse 8, 6, 71. velut iisd. se ventis credere 12, Pr. 2. permittamus vela ventis Ep. ad Tryph. 3. ventum concipere veste 11, 3, 179. vitandos soles atq. ventos 11, 3, 27. si vento rubet luna, signum venti est rubor 5, 9, 16. navis lenibus ventis vecta 10, 7, 1.

**Venula.** qui tenui v. per calculos fluunt 12, 10, 25.

**Venus.** — facit veneris 1, 6, 14. abstinentia veneris 11, 3, 19. sermo ipse Romanus non recipere videatur illam solis concessam Atticis venerem, quando eam ne Graeci quidem in alio genere linguae obtinuerint 10, 1, 100. omnes dicendi veneres sectatus est *ib.* 79. *v.* Gratia.

**Venustas.** venustatis gratia 9, 2, 66. ut aliquis sensus vehemens et acer venustatem aliquam accipiat 9, 3, 72. expositio nisi commendetur hac venustate 4, 2, 118.

**Venuste.** v. dixit 6, 3, 54. *v.* Acute. Quod factum v. elusit Vibius

Crispus 5, 13, 48. v. respondet 5, 7, 31. omnia venustissime finxit 6, 3, 40.

**Venustus.** venustum esse, quod cum gratia quad. et venere dicatur 6, 3, 18. *v.* Stultus. grandis et elegans et venusta (*antiqua comoedia*) 10, 1, 65 *N. cr. v.* Elegans. v. transitus 9, 2, 61; longe venustiora omnia in respondendo quam in provocando 6, 3, 13; *Superlat.:* repercutiendi multa sunt genera: venustiss. (*a. l.* vetust.), quod similitudine aliqua verbi adjuvatur 6, 3, 78. *cf.* 84. v. lusus 5, 13, 46.

**Verbera.** inter ipsa verberum supplicia 11, 1, 40. gestum verbera minantis 11, 3, 117. motus laterum, qualis esse ad verbera solet *ib.* 90. cum parvulum verberibus coëgeris 1, 3, 15. an non M. Tullius circa verbera civis Rom. omnes brevissime movet affectus? 4, 2, 113.

**Verbero.** si tantum verberatus esset 8, 4, 4. verberata corpora 6, 1, 30. verberatum aër 1, 6, 34.

**Verbose.** omnia quamlibet v. exponant 12, 8, 7; *Comparat.:* verbosius sunt executi 5, 12, 15. v., quam necesse erat, exposuimus 3, 11, 28. v. tradunt 4, 1, 43. *v.* Solicite.

**Verbosus.** paulo verbosior expositio 4, 2, 79. verbosiss. locos arcessunt 2, 4, 31.

**Verbum.** verba ab aëre verberato 1, 6, 34 *N.* I) *a*) *c. Attrib.* a) *simplici:* ab ipsa actione atq. ab imitatione rerum non abhorrentia v. 8, 4, 43. ad nomen adjuncta v. *Cic.* 8, 4, 43. Romani suum ex utroque alieno (*v.*) fecerunt 1, 5, 68. *cf.* 12, 10, 41. ampliora v. 8, 4, 2. v. asperioribus 12, 1, 25. v. poëtica libertate audaciora 10, 5, 4. brevium v. 9, 4, 42. v. rei cohaerentium 8, Pr. 26. pejerasse conceptis v. 5, 11, 13. confessis quoque Graecis v. 1, 5, 58. v. contumeliosissimum 2, 12, 11. Corinthiorum amator v. *Virg.* 8, 3, 28. corruptum v. *ib.* 18. diversis v. 7, 3, 12. v. tantum distantibus 9, 3, 73. v. ex verbo ductum 1, 6, 28. plus efficientia v. 10, 1, 6. figuris numerisque elaborata v. 11, 1, 2. verba vi quad. veritatis erumpentia 9, 2, 76. v. expressa 1, 11, 4. v. exquisitiora 11, 1, 33. externa v. 1, 5, 58. v. regionibus quibusd. magis familiaria 8, 2, 13. Graeco v. 6, 1, 2. v. honesta 8, 3, 45. inania v. 9, 3, 100. manifestum v. *ib.* 60. ut tristia dicamus melioribus v. 8, 6, 57. mitioribus v. 5, 13, 25. v. in labris nascentia 10, 3, 2. notis nomine v. 7, 3, 13. omnia v. sunt alicubi optima 10, 1, 9. v. peregrina 1, 5, 55. 68. v. ne Alexandrinis quidem permittenda deliciis 1, 2, 7. v. non pugnantia 7, 10, 17. v. in usu cotidiano posita 2, 10, 9. v. maxime probabilia 8, Pr. 32. propria v. 1, 5, 70. 8, 2, 22. *v* Proprius. v. ab usu remotis 8, 2, 12. *cf.* 10, 1, 31. v. a vetustate repetita 1, 6, 39. v. idem significantia 9, 3, 45. v. simplicia (*i. e. separata*) 8, 3, 17 *N.* melius sonantia v. 10, 1, 6. sordida v. *ib.* 9. subtractum v. 9, 3, 58. v. ex medio sumta 5, 7, 31. v. supervacuum 4, 5, 26. *cf.* 8, 3, 53. aliis sed non alio tendentibus v. 9, 3, 45. v. minus usitatum 2, 5, 4. variis v. 10, 1, 96 *N.* v. parum verecunda *ib.* 9 *N.* v. magis vocalia 8, 3, 16. v. vitiosum *ib.* 55; plurium syllabarum verbis 9, 4, 66. b) *c. pluribus:* aut aperta aut dubia v. 7, 2, 48. aptum atq. idoneum v. 9, 4, 144. clara atq. sublimia v. 8, 3, 18. separata — conjuncta v. *ib.* 15. *v.* Conjungo. v. dubiis et quasi duplicibus 9, 2, 69. honesta turpibus potiora v. 8, 3, 17. humilibus et vulgaribus v. 10, 1, 9. *cf.* 8, 3, 18. v. maxime impropriis, redundantibus 8, 3, 57. ex integro et corrupto v. 1, 5, 68. integro — diviso v. 7, 9, 4. v. ut sint Latina, perspicua, ornata 8, 1, 1. esse v. Latina et significantia et nitida 11, 1, 2. v. magnificis atq. ornatis 6, 1,

52. cum sint v. alia nativa, id est, quae significata sunt primo sensu, alia reperta, quae ex his facta sunt 8, 3, 36. obscurioribus et ignotioribus v. 7, 3, 13. quam minime peregrina et externa v. 8, 1, 2. planiora et communia magis v. 8, 2, 24. ut non dicam pinguioribus, certioribus v. 12, 10, 53. v. jam probata et electa et velut assignata sibi 9, 4, 58. arcessitis v. — propriis 8, 6, 48. propriis v. et ordine collocatis 9, 1, 7. v. propriis et significantibus, et non sordidis quidem, non tamen exquisitis et ab usu remotis 4, 2, 36. v. proprium, ornatum, sublime 2, 5, 9. v. propria, ficta, translata 8, 3, 24. *cf.* 8, 6, 2. *v.* Proprius. v. singulis et contextis 9, 4, 23. v. singulis aut conjunctis 8, 1, 1. (*sing. v.*) per se nullam virtutem habent; sed ne inornata quidem sunt 8, 3, 38. sublime nitidumque v. 8, 3, 18. v. insolens, audacius translatum, aut ab absoleta vetustate aut poëtica licentia sumtum 4, 1, 58. v. delecta, translata, superlata, ad nomen adjuncta, duplicia et idem significantia, ab ipsa actione atq. ab imitatione rerum non abhorrentia 8, 3, 43. *v.* Nomen. v. vulgaria et cotidiana 4, 2, 58. usitata — nova v. 1, 5, 71.

*β*) *Nominat.:* ea, quae significant, id est verba 3, 5, 1. philosophorum quibusd. nullum videtur esse verbum, quod non plura significet 7, 9, 1. verba in his similia — vis quidem longe diversa 5, 11, 26. *v.* Sensus. cum verba contra sint, de voluntate queratur 7, 1, 49. priori sententiae v. ultimum ac sequentis primum frequenter est idem 9, 3, 44. intervallum motus (*in declamando*) tria v. esse voluerunt 11, 3, 107. v., quod neque intellectum adjuvat neque ornatum 8, 3, 55. verba et facta, quae antecesserunt, quaeque insecuta sunt 7, 2, 46. qua (*litera*) nullum Graece v. cadit 12, 10, 31. de cruce (*Sp.* decernere,) verba ceciderunt 8, 2, 4 *N. et S.* cum v. rebus aptentur, ipso materiae nitore clarescunt 3, 8, 61. v. quae invicem complectuntur 7, 10, 17. imperitis quoque v. non desunt 10, 7, 15. quotiens ab animo v. dissentiunt 12, 1, 29. v., quae plus significant, quam eloquuntur 8, 2, 11. v., quae aut maxime exclamant, aut sono sunt jucundissima 8, 3, 17. ead. v. mutata pronuntiatione indicant, affirmant, exprobrant, negant, mirantur, interrogant, irrident, elevant 11, 3, 176. in diversos flexus eunt (*Sp.* exeunt) v. 1, 6, 15 Z. si v. tota exierint, quorum pars devorari, pars destitui solet *ib.* 33. quae v. in locis impetu feruntur, et circumjectae orationis copia latent, hic (*in parvis causis*) expressa et, ut vult Zeno, sensu tincta esse debebunt 4, 2, 117. v., quae litem faciunt 7, 3, 7. nihil haec (*v.*) sine rerum substantia faciunt 2, 21, 1. *cf.* 9, 4, 89. quo plus quodque (*v.*) spiritus habet, auditu pulchrius 8, 3, 16. verba quaed. diversos intellectus habent 7, 9, 2. si tantum habent verba momenti, quanto res ipsae magis 11, 1, 7. *v.* Res, *γ*, a. dum illa v. fabricentur et memoriae insidant 10, 7, 2. verbis omnibus altius atq. altius insurgentibus 8, 4, 27. cum v. intercidant invalescantque temporibus 10, 2, 13. v. nobis magis nocent aut minus 7, 2, 47. v. omnia hujus alumnum urbis oleant 8, 1, 3. non, ut quodque se proferet v., occupet locum 10, 4, 5. quod quoque loco verborum maxime quadret 9, 4, 60. v. respondebunt 10, 3, 9. v. servire sensibus 12, 10, 40. alii aliud junctum melius sonet v. 8, 3, 16. v. frequenter jus ab auctoribus sumunt 1, 4, 4. cum valeant multum v. per se 11, 3, 9. ne quod sibi v. in mentem veniret 12, 9, 13.

*γ*) *Genit.:* unius v. affectatione 8, 1, 2. amore verborum 8, Pr. 24. v. cavillatio 2, 17, 7. 10, 7, 14. v. cavillatrix 7, 3, 14. circuitu v. 10, 1, 12. v. collocatio 1, 10, 22. commissura v. 9, 4, 37. brevi

complexu v. 7, 3, 18. comprehensio v. 2, 15, 1. congeries v. 8, 4, 26. v. contextus 11, 2, 2. *cf. ib.* 28. copia v. atq. impetu 12, 10, 64. *cf.* 2, 7, 4. v. copulatio 8, 3, 16. cura v. 8, Pr. 17. v. delectus 10, 3, 5. 12, 9, 6. proxima derivatione v. uti 3, 7, 25 *N.* v. proprietas ac differentia Pr. 16. v. dignitas 11, 3, 46. divisione v. aut translatione 7, 9, 9. *v.* Transgressio. v. electio 1, 12, 4. v. explanatio 11, 3, 33. v. facilitas 10, 7, 28. incredibili v. fastidio 8, 3, 23. (*fig.*) λέξεως id est verborum 9, 1, 17. v. figuras plures posse reperiri a quibusd. 9, 3, 90. alterius v. fine, alterius initio 9, 4, 98. non significationes modo sed formas etiam mensurasque v. 10, 1, 10. *cf.* 8, 6, 2. v. gratia 12, 10, 38. v. habitu 8, Pr. 20. honore v. 3, 7, 12. v. imitatio 11, 3, 152. v. interpretatione 12, 3, 7. interatione v. 9, 3, 42. *cf.* 8, 3, 50. in hac veluti jaculatione v. 6, 3, 43. libertate v. 10, 1, 28. licentia verbi 4, 1, 59. 12, 10, 73. vitiosa locatione verborum 9, 4, 32. ipsa v. luce 9, 4, 15. v. magnificentia 3, 8, 61. v. moderatione 11, 1, 90. v. mutatio 9, 1, 15. *cf.* 8, 6, 1. natura verbi 1, 7, 2. verborum ordine 9, 3, 43. *cf.* 11, 2, 8. v. origo 1, 6, 27. v. pondere 10, 1, 97. v. proprietas 5, 14, 34. primorum v. alterna repetitio 9, 3, 32. v. rusticitate 11, 3, 10. similitudine aliqua verbi 6, 3, 78. inani verborum torrenti 10, 7, 23. turba inanium v. 8, 2, 17. v. virtus 8, Pr. 26. de v. vi aut voluntate 8, Pr. 10. *cf.* 2, 5, 4. 9, 2, 18; non v. tantum gratia legendum vel audiendum est 10, 1, 15. *cf.* 12, 10, 40.

δ) *Dat.:* uni v. vitium saepius quam virtus inest 1, 5, 3. non auctoritas modo verbis sed et fides desit 11, 3, 67. si qua earum (*pronuntiatio, persona etc.*) verbis dissentit 8, 6, 54. primo v. longo post intervallo redditum est ultimum 9, 3, 40. verbo idem verb. plus significanter subjungitur 9, 3, 67. verbum v. non dissimile 9, 3, 75. nihil horum suis v. quam his arcessitis magis proprium erat 8, 6, 7. omnibus fere v. praeter pauca in oratione locus est 10, 1, 9.

ε) *Accusat.* a) accommodavit ei verba 6, 1, 27 *v.* Accommodo. verba verbis applicemus 7, 10, 17. v. aucupantem 11, 1, 50. si omnia v. suo fine cludantur 9, 4, 36. perpendendis coagmentandisque v. 12, 10, 77. interest v. ead. qua compositione vel in textu jungantur, vel in fine claudantur 9, 4, 13. apte collocentur v. 8, Pr. 26. 31. *cf.* 10, 2, 13. commissis inter se v. duobus 9, 4, 33. syllabis v. complecti 1, 1, 31. derivare, flectere, conjungere v. 8, 3, 36. res ac v. connectere 2, 4, 15. *cf.* 9, 4, 58. continuandi verba 4, 1, 61. *cf.* 1, 3, 4. cogitatio v. copulat 10, 6, 2. nec mutare modo quaed. v., sed extendere, corripere, convertere, dividere 10, 1, 29. inania v. in hos modos depravarunt 9, 3, 100. cum illa v. ex intimo artificio depromsisset 6, 3, 40. ad pedes v. dimensa sunt 9, 4, 27. in dividendis v. 1, 7, 9. in efficiendis v. (*de labris*) 11, 3, 81. invitus perdit quisque id, quod elegerat, v. 11, 2, 49. v. emendantur 10, 3, 17. v. quaed. emisisse 10, 1, 10. non enuntiandis sed quaerendis v. 2, 11, 4. v. ex orationibus excerpserunt 10, 2, 13. loca infinita, per quae v. explicentur (*in memoriae arte*) 11, 2, 25. v. non exprimunt 9, 4, 10. judices, ap. quos v. faciat 12, 2, 24. v. fingimus 9, 2, 31. ponere alia v., quam quae illi rudes homines fecerunt 8, 3, 36. v. fingimus 9, 2, 31. *cf.* 8, 3, 35. v. acuto sono finiant 1, 5, 25. praeterito tempore varie formari v., prima persona *o* litera terminata 1, 6, 15. *cf.* 1, 12, 9. v. aliqua sui parte fraudantur 11, 3, 52. v. geminantur 9, 3, 28. v. adv. Agamemnonem a Thersite habita 11, 1, 37. aut praeposito v., ad quod reliqua respiciant, aut illato, quo plura cluduntur 9, 3, 62. quot quaeque v. modis intelligenda sint 1, 8, 15. *cf.* 8, 6, 21. omnia ista v. miscuit fratri 8, 3,

28 *N.* mutatis v. 1, 9, 2. v. in universas paranda causas 10, 1, 6. v. honesta moribus perdidimus 8, 3, 45. in quibus verbum pro verbo poneretur 8, 6, 3. v. tanto ante praeparata 2, 4, 28. si ad necessitatem ordinis sui v. redigantur 8, 6, 62. in epistolis haec refert v. 6, 3, 20. cum v. ipsa rerum gratia sint reperta 8, Pr. 32. figura, qua v. declinata repetuntur 9, 3, 85. necessaria orationi subtrahunt v. 8, 2, 19. *cf.* 9, 3, 59. v. verbis trahunt 9, 4, 20. *v.* Traho. trajicere in clausulas v. 9, 4, 31. transfertur v. 8, 6, 5. aegre v. vertentem 12, 10, 77 *N.* b) ad omnia v. se alligare 11, 2, 48. ad certa se v. astringendi 7, 3, 16. ad verbum sit ediscendum 11, 2, 44. *v.* Ad. pleraque etiam citra v. significat (*vox*) 11, 3, 65. si propter singula v. ad singulas formas respiciendum erit 11, 2, 26.

ζ) *Ablat.* a) nec hoc paucis modo v. 11, 1, 58. v. felicissime audax 10, 1, 96. verbis sunt non multum differentes 10, 2, 16. quanto res ipsa v. est firmior 8, 4, 26. v. nitidum 8, 3, 12. cur alia (*spatia*) paucioribus v. satis plena, vel nimium, alia pluribus brevia et abscisa sunt? 9, 4, 118. paene similia verbis 9, 3, 79. num idem diversis v. comprehendatur 7, 3, 12. *v.* Comprehendo. Complector. utrumque eodem modo verbo continetur (*i. e. eod. pertinet*) *venit* 11, 3, 36. *cf.* 9, 4, 65. cetera propriis decisa sunt v. 8, 6, 47. non deerrare v. 12, 10, 64. tota rerum imago v. quodammodo depingitur 8, 3, 63. pluribus v. dici 9, 2, 17. v. elevare quaed. 4, 2, 77. *v.* Eludo. pluribus v. emendandum 7, 9, 12. v. excandescere 5, 10, 64 *N. cr.* Fit etiam singulis v. 9, 3, 77. quae v. uno inclusa erant 8, 3, 68. verbis, ut saepius pressa est, ita interim insurgit (*narratio*) 9, 4, 134. cujus (*legis*) verbis nitimur *opp.* Voluntas 3, 6, 87. v. uno magnitudinem ejus ostendit 8, 3, 84. *cf.* 4, 2, 96. quod uno v. patet, pluribus oneramus 8, Pr. 24. *cf.* 6, 1, 2. [pessumdare alterum v. (*Z. om.*) *Cic.* 8, 6, 47.] firmamentum ipsius v. ponam 3, 11, 12. an satis proprio v. significaverim 8, 4, 15. v., quibus utuntur omnes 2, 16, 19. b) a verbo, *Patres conscripti;* sic enim incipiendum est 8, 5, 20. cum verbis suis colluctatio 11, 3, 56. levissimum longe genus (*figurae*) ex verbo 9, 2, 99. *cf.* 11, 2, 19; scriptum et voluntas de eo disputat verbo, quod est in lege 7, 10, 3. *cf. ib.* 2. 7, 1, 13; et haec omnia in tribus v. 9, 4, 78 *N.* in ipsis v. legis 7, 6, 8. in v. effusior cultus 3, 8, 58. auctoritatem in v. (*esse*) *Cic.* 8, 3, 43. figuras esse in v. 2, 13, 11. *cf.* 9, 3, 22. 89. imitatio non sit tantum in v. 10, 2, 27. metrum in v. modo est 9, 4, 50. saepe est vehemens aliquis sensus in verbo *ib.* 28. in v. sermonis vis *ib.* 26. vitium aut in verbis est aut in rebus 2, 4, 37. (*soloecismum*) in verbo esse vitium, non in sermone, contendunt 1, 5, 34. corrupta oratio in v. *etc.* maxime consistit 8, 3, 57. perspicuitas in v. praecipuam habet proprietatem 8, 2, 1. quamvis minus in v. habeant varietatis et gratiae 9, 4, 145. sermonem praeferentem in v. *etc.* proprium quend. gustum Urbis 6, 3, 17. *v.* Res. Sententia. Sermo. Significatio.

II) *pars orationis:* Verba nunc generaliter accipi volo: nam duplex eorum intellectus est; alter, qui omnia, per quae sermo nectitur, significat —; alter, in quo est una pars orationis, *lego*, *scribo* 1, 5, 2. multa verba non totum declinationis ordinem ferunt: quaed. etiam mutantur, ut *fero* in praeterito: quaed. tertiae demum personae figura dicuntur —: quaed. simile quidd. patiuntur vocabulis, quae in adverbium transeunt. Nam ut noctu ac diu, ita dictu et factu 1, 4, 29. v. participialia *ib.* ut vocabula verbis, verba rursus adverbiis essent priora (*in collocatione*) 9, 4, 24. in natura verbor. est, et

quae facimus, patiendi modo saepe dicere, ut *arbitror*, *suspicor*: et contra faciendi, quae patimur, ut *vapulo* 9, 3, 7. id (*i. e. immutationem*) per omnes orationis partes deprehendimus, frequentissime in verbo, quia plurima huic accidunt; ideoque in eo fiunt soloecismi per genera, tempora, personas, modos 1, 5, 41. cum ap. Graecos (*dualis*) et in verbi tota fere ratione et in nominibus deprehendatur *ib.* 42. *v.* Nomen. verbo sensum eludere multo optimum est 9, 4, 26. cum infinito verbo sit usus pro appellatione 9, 3, 9 *v.* Participium. Appellatio. in verbis quis est adeo imperitus, ut ignoret genera, et qualitates, et personas, et numeros? 1, 4, 27. *cf.* 1, 6, 7.

**Vere.** α) v. Attica 10, 1, 44. v. bona 12, 2, 28. circulatoriae v. jactationis est 2, 4, 15 *N.* v. civilem virum 12, 2, 7. vir civilis vereque sapiens 11, 1, 35. verene longa sit, quae cludit, an pro longa 9, 4, 93; haec est v. (*a. l.* vera) dicendi facultas 12, 10, 65. oratio, quae quidem oratio est v. 12, 2, 20. quae est v. (*Sp.* vera) rhetorice 2, 20, 4 *Z.* β) si v. ageretur 9, 2, 83. quae v. dicimus *opp.* quae fingimus 4, 2, 34. potentissima est, quaeque v. dicitur oeconomica, totius causae dispositio 7, 10, 11. nec in cogitando laborabit, et (*Sp.* sed), quod sciet, v. dicet 12, 2, 17 *Z. v.* Dico. aliorum quoque juvenum — corpora decora v. existimaverunt 5, 12, 21 *N.* v. imitabimur 10, 2, 27. v. intuenti 12, 11, 12. materiam v. laudandi 10, 1, 122. qui v. patiuntur 6, 2, 27. γ) verius igitur et brevius, qui — voluerunt 3, 11, 19. verius tradiderunt 4, 1, 71; verissime praecepit 5, 7, 7.

**Verecundia.** v., quae est timor quidam reducens animum ab iis, quae facienda sunt 12, 5, 3. invitus mehercule dico, ipsam ver., vitium quidem, sed amabile, et quae virtutes facillime generet, esse inter adversa *ib.* 2. v. negandi Pr. 3. v. respondendi 3, 5, 15. tacitam v. 8, 3, 65. ut ne auctorem ponam, ver. ipsius fecit 6, 3, 64; verecundiae (*motus*) noti et communes omnibus 11, 3, 71; dictu deformia et mox verecundiae futura 1, 3, 16. mitior solet poena irrogari verecundiae 6, 4, 16; non probitatem a me reprehendi sed ver. 12, 5, 3. adversarius fiduciam partis suae jactat, patronus timet cognoscentis ver. 4, 1, 19 *v.* Fiducia. silentio verecundiam vindicabo 8, 3, 39; *Ablat.*: nihil est ad conciliandum gratius verecundia 11, 3, 161. velut tacita quad. inhibemur v. 10, 1, 18. nulla tardati v. 1, 3, 4. cum infirmam verecundia cutem accepit (*sanguis*) 11, 3, 78. in metu et ver. contracta (*vox*) *ib.* 64. *v.* Color; *sensu passivo:* 6, 3, 33 *N. v.* Auctoritas β.

**Verecundius.** de quibus (*meritis*) v. dicendum erit sua quam aliena laudanti 4, 1, 13. hoc injuriae genus (*i. e. stuprum*) v. inest passis quam ausis 11, 1, 84.

**Verecundor.** verecundantur (*manus*) 11, 3, 87.

**Verecundus.** probos quosd. et ver. 5, 7, 27; hoc dicere rustico verecundum est 7, 1, 56 *N.* transire in diversa subsellia parum verecundum est 11, 3, 133; causa parum ver. 4, 5, 19. v. orationi 11, 3, 96. verba, quae sunt parum ver. 10, 1, 9 *N.* confessio verecundior quam expositio 4, 2, 8. haec translatio temporum verecundior ap. priores fuit 9, 2, 41.

**Vereor.** rarum est, ut satis se quisque vereatur 10, 7, 24. quem discipuli et amant et verentur (*a. l.* venerantur) 2, 2, 8 *N. cr. v.* Metuo. in hoc desidiam nunquam verebor 1, 3, 7. veritus opinionem jactantiae 9, 2, 74. neque enim verebor explicandae rei gratia frequentiorem

ejusd. nominis repetitionem 9, 1, 24; contextum dicendi intermittere veremur 10, 7, 26. veremur offendere 11, 1, 68. nec opponere Thucydidi Sallustium verear 10, 1, 101; vereor, ne aut magna nimium videar eligere — aut multa 12, 11, 9. illud minime verendum, ne laborem studiorum pueri difficilius tolerent 1, 12, 8. *cf.* 2, 1, 13.

**Veriloquium.** *v.* Etymologia.

**Verisimilis.** rhetorice non utique propositum habet, semper vera dicendi, sed semper verisimilia 2, 17, 39. *cf.* 34. eam (*narrationem*), quae sit tota pro nobis, debere esse verisimilem, cum vera sit 4, 2, 34. *v.* Probabilis. in iis, quae verisimilia esse volemus, simus ipsi similes eorum, quae vere patiuntur, affectibus 6, 2, 27. innocens reus multis verisimilib. premitur. — Non aliter autem verisimilia quam vera et confirmantur et refelluntur 12, 1, 45. *v.* Manifestus. At enim non verisimile est, tantum scelus M. Cottam esse commentum. Quid? hoc verisimile est, tantum scelus Oppium esse conatum? *Cic.* 5, 13, 30. *v.* Verus.

**Veritas.** I) si tot malis obnoxia v. 2, 17, 29. bonas causas etiam sine doctrina satis per se tuetur v. ipsa 12, 1, 33. quod illis inest vis mentis et v. ipsa morum 6, 2, 26. *v.* Ars; *Genit.:* illic (*in thesi*) veritatis tantum gratia disputari, hic (*in causa*) negotium agi 3, 5, 11. facultatem dicendi — hostem veritatis 12, 1, 2. affert aliquam fidem veritatis et dubitatio 9, 2, 19. *cf.* 3, 8, 51. a forma ver. remotus 2, 4, 2. componat se ad imitationem ver. 5, 12, 22 *N.* cum proprie et ad legem ipsam ver. loquendum erit 12, 1, 19. secundum communem potius loquendi consuetudinem quam ipsam ver. regulam 11, 1, 12. et superlationem ver. et trajectionem *opp.* extenuationem deprecationemque 9, 2, 3. verba vi quad. ver. erumpentia *ib.* 76; *Dat.:* veritati contra calumniam aderit 12, 1, 26. quod genus accidere etiam ver. (*i. e. veris causis*) potest 3, 8, 58 *N. opp.* scholis *cf.* 6, 1, 43. ver. proximam imaginem reddit 2, 10, 2. in declamando quam simillimum esse ver. 10, 5, 21. *cf.* 2, 10, 4. *v.* Declamatio; *Accusat.:* auferri judici veritatem 12, 1, 36. eruendae v. 12, 9, 3. vis ac facultas dicendi expugnat ipsam v. *ib.* 33. in quibusd. causis observanda v. 4, 2, 64. non semper tuenda v. erit 2, 17, 36; ad v. Lysippum ac Praxitelem accessisse optime 12, 10, 9. ad v. accommodatae (*declamationes*) 10, 5, 14. adeo contra v. obstinatus 12, 1, 10. cum pro falsis contra ver. valet (*rhetorice*) 2, 16, 2; Aristoteles in rhetoricis omne opus dividit in veritatem et petenda ac fugienda *etc.* 3, 6, 49 *N. v. Meyerum*; *Ablat.:* judicem a veritate depelli misericordia, gratia, similibusque 5, Pr. 1 *Z.* optima sunt simplicibus atq. ab ipsa v. profectis similia 8, Pr. 23. a v. remotus 2, 4, 2. 12, 10, 40. exercitatio procul a v. sejuncta 8, 3, 23. actiones, quae in aliqua v. versantur 2, 10, 11. II) *de pedestri oratione:* Veritas, quia patitur aeque brevem esse vel longam vocalem *opp.* in dimensione pedum 9, 4, 85; *i. q.* *etymon:* qui verba paulum declinata varie et multipliciter ad ver. reducunt 1, 6, 31 *N.* quod veritas exigit 1, 7, 8.

**Vermiculate.** v. inter se lexis committet *Lucil.* 9, 4, 113.

**Verna.** *v.* Servus.

**Vernilitas.** v. servilis 1, 11, 2.

**Vero.** *a*) Oratores v. vel praecipue Latinam eloquentiam parem facere Graecae possint 10, 1, 105. *cf.* 24. 1, 10, 10. Occasioni v. et in rebus est tanta vis, ut *etc.* 6, 3, 13. *cf.* 29. 5, 13, 42. 6, 4, 21. 11, 3, 75.

in causis v. etiam pluribus versantur (*leniores affectus*) 6, 2, 10; *in transitu:* Jocum v. accipimus *etc.* 6, 3, 21 *N.;* Novi v. et praecipue declamatores 9, 2, 42. *cf.* 5, 7, 26. praecipuum v. in actione sicut in corpore caput 11, 3, 68. ut ne possit quidem (*natura humani ingenii*) aliquid agere tantum unum: in plura v. — vim suam impendat 1, 12, 2. fortius v., quid incompositum potest esse, quam vinctum *etc.* 9, 4, 6. turpissimum v. 4, 5, 28. *cf.* 11, 3, 8. 12, 8, 5. Significat v. plurimis modis 11, 3, 71. cedendum vero in hoc quidem, quod *etc.* 10, 1, 108. *β) post Pron.:* Ego v. confiteor 2, 3, 7. *v.* Ego. se v. nihil dixisse 5, 13, 46. nos v. armatos stare in acie 10, 1, 29. Noster v. — habitus est nimius risus affectator 6, 3, 3; *cf.* 5, 6, 3. 11, 1, 13. Illa v. mira figurarum mixtura 9, 3, 40. *cf.* 5, 13, 41. 9, 2, 29. 40. illae v. pessimae artes 5, 7, 32. *cf.* 6, 1, 4. 8, 6, 49. 10, 1, 22. 11, 3, 45. Illius v., respondit. *Cic.* 5, 11, 28. qui v. judicem rapere *etc.* posset, rarus fuit 6, 2, 3. *v.* Qui. *γ) post Particulam:* neque v. tam sunt intuendi pedes quam universa comprehensio 9, 4, 115. *cf.* 10, 6, 2. nec quisquam v. contentus est 8, 6, 75. *v.* Nec; Jam v. affectus nihil magis ducit 9, 1, 21. utique v. ad ejusd. rei probationem omnia spectantia 5, 12, 5. cum v. magna pars est exhausta orationis 11, 3, 147. *v.* Cum. Si v. judicium his corruptis acrius adhibeas 12, 10, 76. *v.* Si. Quasi. Ubi v. miseratione opus erit 6, 2, 34. *v.* Ubi.

**Verro.** Cic. in Verrem — *futurum, ut omnia verreret* 6, 3, 55 *N.*

**Verruca.** saxea est verr. in summo montis vertice (ταπείνωσις) 8, 3, 48 *N. cf.* 8, 6, 14.

**Versicolor.** v. vestem 10, 1, 33; translucida et versicolor elocutio 8, Pr. 20.

**Versiculus.** redigi in quaed. versiculorum genera vel in membra 9, 4, 52.

**Versificatio.** παρῳδή — abusive etiam in versificationis imitatione servatur 9, 2, 35. *v.* Compositio.

**Versificator.** *v.* Poëta.

**Versifico.** versificandi genus est, unam legem omnibus sermonibus dare 9, 4, 143.

**Verso.** I) *proprie:* cum versati — appositi essent pisces 6, 3, 90. II) *transl.* α) *sensu Activo:* sententias quasd. versemus quam numerosissime 10, 5, 9. verset saepe multis modis eadem 9, 1, 41 *Z.* intra se quisque vel hoc vel aliud per omnes affectus verset 11, 3, 176. non mille figuris variet ac verset (*orator*)? 5, 14, 32; (*testes*) multum domi ante versandi 5, 7, 11. versentur omni modo numeri 10, 4, 5. ubi maxima rerum momenta versantur 8, 3, 13. *β) sensu deponentiali.* a) *circa aliquid:* circa mensuras ac numeros non versabitur (*orator*)? 2, 21, 19; haec pars (*tragoedia*) circa iram, odium, metum, miserationem fere tota versatur 6, 2, 20. c. quae versari videatur omnis quaestio 3, 6, 23. *cf. ib.* 42. 5, 10, 33. quidam c. res omnes, quidam c. civiles modo versari rhetoricen putaverunt 2, 15, 15. b) *in aliqua re; de personis:* adhuc versamur in confessis 7, 1, 48. in nostra materia versentur 2, 21, 13. *cf.* 10. Cic. versatur maxime in hac parte (*suasoria*) 3, 8, 14. *cf.* 3, 4, 3. 10, 1, 36. in consiliis rerum maximarum ac totius administratione reip. clarissime versati Pr. 14. *cf.* 12, 2, 7. qui erunt in difficiliore hujus laboris genere versati 2, 7, 3. ab initio versatus in literis 2, 17, 12; *de rebus:* omnia quae in causa versarentur 7, 1, 4. *cf.* 3, 6, 51. 4, 4, 2. ut ipsum illud,

quod in se rationem non habet, in ratione versetur 10, 7, 12. in periculis maxime versatur affectus 6, 1, 36. *cf.* 6, 2, 10. actiones, quae in aliqua veritate versantur 2, 10, 11. architectonice in omnibus, quae sunt aedificio utilia, versatur 2, 21, 8. de quibus maxima saepe in senatu consilia versata sunt 12, 2, 21. epilogi omnes in ead. fere materia versari solent 7, 4, 19. quae (*exercitatio*) versatur in ratione simili 2, 4, 21. fabula, quae versatur in tragoediis atq. carminibus 2, 4, 2. figuras versari in sensu et in verbis 9, 1, 18. nec versatur in judiciis (*aliquod genus*), nisi propter verba, quae litem faciunt 7, 3, 7. in causis frequentissime versari solet geometria 1, 10, 35. (*imitatio*) est posita fere in eludendo, sed versatur etiam in factis 9, 2, 58. (*communes loci*) versantur in mediis litium medullis 2, 1, 11. tertiam (*partem*) in criminibus ambitus esse versatam 4, 5, 12. generales quaestiones in illo maxime studiorum more versatas 12, 2, 18. nec in personis tantum sed etiam in rebus versatur haec ratio 9, 2, 50. *cf.* 5, 10, 43. studia sapientiae non jam in actu suo atq. in hac fori luce vers. 12, 2, 8. quia pleraeque (*virtutum*) versentur in partibus propriis 2, 21, 3. praejudiciorum vis omnis tribus in generibus vers. 5, 2, 1; finitio — pluribus legibus iisd., quibus conjectura, vers. 7, 3, 1.

Versus. I) *generaliter in scribendo aut dicendo fere i. q.* linea: non versus modo censoria quad. virgula notare, et libros — tanquam subditos summovere familia 1, 4, 3. oculi totos simul in lectione versus flexusque eorum et transitus intuentur 10, 7, 11. nomina quaed. versusque affectatae difficultatis ex pluribus et asperrime coëuntibus inter se syllabis catenatos et velut confragosos quam citatissime volvant 1, 1, 37; sermones — numero versuum metiebatur 10, 3, 32. qui — intra primos statim v. deprehendetur 10, 1, 41. cum M. Tullius tot millibus versuum de Romanis tantum oratoribus loquatur *ib.* 38. *cf.* 7, 1, 37. *v.* Pagina. II) *in carminibus.* α) *Nominat.:* versus quoque Saliorum habent carmen 1, 10, 20. v. paucis (*pedibus*) continetur —; v. semper similis sibi est, et una ratione decurrit *opp.* oratione 9, 4, 60. in oratione non sentientibus nobis omnium generum excidant versus *ib.* 52. *cf.* 76. versum facientes totum illum decursum, non sex vel quinque partes, ex quibus constat versus, aspiciunt *ib.* 115. adjuvant urbanitatem et versus commode positi 6, 3, 96. ut non sit ille inutilis v., *Non male respondit etc.* 5, 13, 42. β) *Genit. et Dat.:* claudit interim optime prima pars versus 9, 4, 72. versuum propria condicio *ib.* 84. dimensio v. *ib.* 48. finem v. damnamus in fine orationis *ib.* 102. ultima v. initio conveniunt orationis, sed initia initiis non conveniunt *ib.* 74; praecepta sapientiae versibus tradiderunt 1, 4, 4. γ) *Accus.:* cum versus cluditur 9, 4, 65. paucissimos die composuisse v. 10, 3, 8. continuabat quam posset plurimos v. 11, 3, 54. duo verba uni opposita ne versum quidem decuerint 8, 6, 42. versus dicere 6, 3, 86. (*in lectione*) versum distinguere 1, 8, 1 *N.* facilius versus ediscimus quam prosam orationem 11, 2, 39. versum raro facit (*dactylus et paeon*) 9, 4, 89. *cf.* 76. v. in oratione fieri totum multo foedissimum est *ib.* 72. *cf.* 90. ap. Cic. *etc.* Ennii — et aliorum inseri versus 1, 8, 11. v., qui ad imitationem scribendi proponentur 1, 1, 35. semel auditos quamlibet multos v. protinus reddidisse 11, 2, 51. si quinque continuos dactylos confundas, solveris v. 9, 4, 49. *cf.* 1, 8, 13; quae accidunt in dicendo vitia, — cum in versus inciderunt 1, 5, 17. si intra v. trimetros stetissent (*opera Terentii*) 10, 1, 99. δ) *Ablat.:* conditorum Chalcidico v. carminum 10, 1, 56. et versibus et joco intendere crimen 9, 2, 104. Virgilius — alia figura quinto demum v. redit 8, 2, 15. (*periodo*) modus

a Cic. quattuor senariis v. terminatur 9, 4, 125. Virgiliano v. testamur 10, 1, 92. Megareos victos Homeri versu 5, 11, 40; repetere auctoritatem a plurimis v. non fastidierunt (*philosophi*) 5, 11, 39. ratio pedum in oratione est multo quam in versu difficilior 9, 4, 60. in v. quoque notabilis clausula *ib.* 101. legem prooemiorum in paucissimis v. non dico servavit, sed constituit 10, 1, 48. [*prolem* dicemus in versu (*Z. de conj.*; *Sp.* prolem ducendam: universam) 8, 3, 26 *S.*]

**Vertex.** *vortices* 1, 7, 25; v. (*a. l.* vortex) est contorta in se aqua, vel quidquid aliud similiter vertitur: inde propter flexum capillorum pars summa capitis; ex hoc id quod in montibus eminentissimum. Recte dixeris haec omnia vertices; proprie tamen, unde initium est 8, 2, 7. cum altero (*supercilio*) in verticem tenderent 1, 11, 10. in summo montis v. 8, 3, 48.

**Verto.** I) *de corporis motu:* aspectus semper eod. vertitur, quo gestus 11, 3, 70. [vertere latus 10, 3, 2.] digitus versus in terram 11, 3, 94. *v.* Vertex. II) *i. q. muto.* α) magis insurgebat, si verteretur (*i. e. ordo verborum mutaretur*), nam plus est saxa quam bestias commoveri 9, 4, 44. quod est versum ex illo 9, 3, 15; potest id ipsum, sicut pleraque, vertere utilitas 7, 2, 40. quia verborum mutátio sensus quoque verteret 9, 1, 15. Verte, ut idem Caesar de illo dixerit, arrogantia est 11, 1, 38; versus paraphrasi audacius vertere 1, 9, 2; vortices et vorsus — quae primus Scipio Africanus in E literam secundam vertisse dicitur 1, 7, 25; bona facile mutantur in pejus: numquando in bonum verteris vitia? 1, 1, 5. ead. in contrarium vertunt 3, 11, 5. *cf.* 9, 3, 33. vertitur interim προσωποποιΐα in speciem narrandi 9, 2, 37; aegre verba vertentem (*i. e. animo perpendentem*) 12, 10, 77 *N.* β) *de tropis:* quod vertant orationem, unde et motus dicuntur 9, 1, 2. *cf.* 8, 6, 43 *N.* verti formas non verborum modo sed et sensuum et compositionis *ib.* 2. Sed hoc (*Sp.* huic) tanti fuit vertere, ut *merula*, quia sola volat, quasi *mera volans* nominaretur 1, 6, 38 *N. et S.* plurima etiam ipsa metri necessitate vertere coguntur (*poëtae*) 8, 6, 17. III) *i. q. transfero.* α) crimen reus in adversarium vertit 7, 2, 23. (*sententiam*) vertit ad personam Cic. 8, 5, 7. β) *in alteram linguam:* πάθος, quod nos vertentes affectum dicimus 6, 2, 8. vertere orationes Latinas 10, 5, 5. vertere Graeca in Latinum *ib.* 2. IV) *de discrimine rerum:* (*risus*) rerum maximarum momenta vertit 6, 3, 9; ingens in epilogis verti discrimen *ib.* 37. quaestio summa, in qua causa vertitur 3, 11, 2. in quo maxime res verteretur 3, 6, 21. ubi litium cardo vertatur 12, 8, 2.

**Verum.** *ubique c. vi affirmativa.* α) verum id accidere non potest 9, 2, 52. v. in rhetorice non fit (*Sp.* sic) 2, 14, 3 *Z.* V. longius fortasse progredior fallente transitu 7, 10, 17. V. illi persuasione sua fruantur 11, 3, 11. *cf.* 1, 2, 9. 5, 10, 18. 6, 2, 15. 9, 3, 3. 40. 9, 4, 6. 10, 1, 31. 10, 3, 28. 11, 1, 81; *in transitu:* V. schemata λέξεως duorum sunt generum 9, 3, 2. V. nisi ex verbis atque sententiis per sese id quaeritur 9, 4, 137. V. etiamsi quis summa desperet 12, 11, 26. v. ut transeundi spes non sit, magna tamen est subsequendi dignitas *ib.* 28. V. et accusator habet interim lacrimas 6, 1, 9. *cf.* 3, 8, 49. 8, 4, 21. 11, 2, 36. verum enim illud restituisse Aebutius dixit 9, 3, 22. [*cf.* 2, 21, 6 *N. cr. et S.*] β) *anteced. Negat.:* quae non dicunt, verum intelligi volunt 8, 5, 12. *cf.* 9, 3, 24. *v.* Non. non forum modo, v. ipsam etiam urbem reformidat 10, 1, 55. *v.* Modo. Sed.

**Verumtamen.** V. talis est ratio hujus virtutis, ut *etc.* 8, 6, 41. V. venit. 9, 3, 43. quae dura quidem sentit esse, v. usu putat posse molliri 8, 3, 32.

**Verus.** I) *simpliciter. Neutr.* α) *Sing.* a) *Nominat.:* Credo, inquit, et verum est 6, 3, 94. *cf.* 7, 1, 52. et verum erat 9, 2, 73. hoc autem adeo v. est 8, 3, 7. quod est v. 2, 17, 17. *cf.* 1, 5, 13. 3, 5, 9. neque utique v. est 9, 2, 83. *v.* Rectus. verum utrumque, ac merito laudatur 11, 1, 93. incredibile est, quod dico, sed verum 9, 3, 87. *cf.* 11, 3, 176. sic enim ver. erit, aliam esse orationem *ἀσχηματιστον etc.* 9, 1, 13; Quod sane in parte verum est 4, 5, 13. reliquum fit verum sic 5, 10, 67. b) *Genit.:* qua in disputatione nonnihil veri est 12, 10, 42. v. contemplatio 6, 2, 5. decens v. superjectio 8, 6, 67 *N.*; simile veri *Cels.* 2, 15, 32. pallor et veri similis dolor 6, 2, 36. sunt quaed. veri similia 6, 3, 60 *N.* c) *Dat.:* quod esse vero similius 3, 8, 31. *v.* Falsus. v. propius est 3, 6, 14. d) *Accus.:* verum dicere 5, 7, 2. *cf.* 11, 1, 21. 12, 7, 6. v. efficere, quod objicias 4, 3, 6. inter doctos v. quaerentes 5, 14, 28. res *etc.* secundum v. optime finget 6, 2, 30. ut humanae formae decorem addiderit supra v. 12, 10, 8. ultra v. 11, 3, 41. e) *Ablat.:* a vero judicem averti 6, 1, 7. [pusillum a v. (*Z.* ab ea) discedo 8, 6, 28.] pro v. accipiamus 2, 17, 6. falso utitur pro vero *ib.* 20. *v.* Aequus. β) *Plur.* sunt plurima vera sed parum credibilia 4, 2, 34. *cf.* 3, 8, 67. ut judici, quae proposita fuerint, vera atq. honesta videantur 12, 1, 11. falsa et incredibilia natura necesse est aut magis moveant, quia supra vera sunt: aut pro vanis accipiantur, quia vera non sunt 9, 2, 33; adjecta veris credibilis rerum imago 4, 2, 123. falsa veris similia (*Sp.* verisimilia) 1, 10, 39 Z.; vera dicentibus 12, 1, 13. cui vera objicientur *ib.* 42. *cf.* 12, 9, 8. si aliter obtineri v. non possint 6, 1, 7; vera colligunt veris 5, 14, 14. concipere rerum imagines, et tanquam veris moveri 11, 3, 62. non tantum nocerent, si omnia scriberent, uti gesta sunt. Non consilium et colores adjiciunt, et aliqua pejora veris 12, 8, 6. in veris quoque sufficit conscientia 11, 1, 17 *N.* dicere falsa pro veris 2, 17, 19. *v.* Verisimilis. γ) *Compar.:* quorum verius utrum sit — dicam 2, 15, 15. verius erit claudere choreum praecedente spondeo 9, 4, 103 *N.* Illud verius, esse eam aliquando simplicem 8, 5, 4. II) *c. Subst.* α) in vero actu rei 7, 2, 41. cum sint alii veri affectus, alii ficti et imitati 11, 3, 61. *cf.* 10, 2, 11. v. causis 7, 4, 36. 10, 5, 20. *v.* Fingo. an in tabulis, quas proferebat chirographus esset? Et verus, inquit. 6, 3, 100 *N.* v. comparatio 1, 6, 9 *N.* connexio v. negatur 5, 14, 22. v. consilii 3, 8, 62 *Z.* cultu v. atq. ornatu 8, 3, 2. verum discrimen aciemque justam 2, 10, 8. *cf.* 12, 6, 4. 12, 11, 15. v. distributio 3, 4, 16. v. dolores 6, 1, 28. v. finitio 12, 1, 44. v. gloriae 10, 1, 94. v. imago orandi 5, 12, 17. v. laus 3, 7, 15. 12, 9, 4. v. libertas 9, 2, 27. v. materia 10, 2, 12. *v.* Assimulo. v. negotia 9, 2, 68. v. operis 2, 10, 7. [vero enim oratori *Cic.* (*Sp.* verum e. or.) 2, 21, 6 *Z. N. cr.*] v. profectus 1, 1, 28. ubi v. res agitur *opp.* declamatio 5, 13, 45. in schola quoque rebus ipsis affici, easque veras sibi fingere 6, 2, 36 *N. cf.* 4, 2, 89. re vera 5, 7, 13. v. rhetorice 2, 15, 28 *N.* [*cf.* 2, 20, 4] v. sanguinem perdidisse 10, 1, 115. v. species 8, 3, 11. v. syllabae 1, 5, 18. v. dicendi viam 12, 11, 5. v. virtutis 12, 9, 4. v. vis 1, 3, 5. 10, 2, 11. β) historia tanto robustior, quanto verior 2, 4, 2; verissima ratio 3, 8, 2. testimonia veriss. 5, 11, 37.

**Vesperugo.** — quod *vesperuginem* accipimus 1, 7, 12 *N. et S.*

**Vestibulum.** I) mensam in vestibulo ponunt 11, 2, 23 *v.* Atrium. II) *transl.:* si quis erit plane impolitus, et vestibulum modo artis hujus ingressus 1, 5, 7. velut in vestibulo protinus apprehensuris hanc confessionem meam 8, Pr. 18. quod in aure, velut quodam vest., statim offendit 9, 4, 10.

**Vestigium.** I) currentium pes — vest. facit 9, 4, 67. cum cursus ad singula vest. restitit 10, 7, 14. *v.* Atrium. II) *transl.:* vest., per quod alia res intelligitur 5, 9, 9. ut non remaneant amoris vest. 11, 1, 59. ne alienis demum vest. insisterem Pr. 3. *cf.* 10, 2, 10. brevia quaed. demonstranda v., quae persecuti *etc.* 2, 6, 5. imprimi quaed. vest. animo 11, 2, 4. in quo nullius non artis non dubia vest. reperiuntur 12, 11, 21. sequitur v. quibusd. memoriam *ib.* 32.

**Vestio.** I) pleraque (*animalia*) contra frigus ex suo corpore vestiuntur 2, 16, 14. fascias, quibus crura vestiuntur 11, 4, 144. homo in agendis causis optime vestitus *Afer* 6, 3, 84. II) *transl.:* res, quae illo verborum habitu vestiuntur 8, Pr. 20; aridum atq. jejunum non alemus et quasi vestiemus? 2, 8, 9.

**Vestis.** vestem in usu habuit 12, 11, 21. vestes laniare (*in perorat.*) 11, 3, 174. ventum concipere veste *ib.* 179. quorum (*veterum oratorum*) brachium — veste continebatur *ib.* 138. vestibus pellium tegmina mutari 9, 4, 4; vestibus non purpura coccoque fulgentibus 11, 1, 31. intertexta pluribus notis v. 8, 5, 28. veste longa — deformentur viri 11, 1, 3. v. sanguine madens 6, 1, 31. v. sanguine perfusas 6, 1, 30. scissa veste 2, 15, 7. in sudata v. durandum 11, 3, 23. nec versicolorem illam v. bene ad forensem pulverem facere 10, 1, 33.

**Veto.** α) *Act.:* (*ne*) adverbium vetandi 1, 5, 50. lex omnis aut jubet aut vetat 7, 5, 5. *v.* Lex; qui partitionem extendere vetant 4, 5, 3. qui vertere orationes Lat. vetant 10, 5, 5; Idque faciendum vetat M. Antonius 7, 3, 16; *seq. Acc. c. Inf.:* (*Celsus*) ab oratore verba fingi vetat 8, 3, 35. *cf.* 11, 3, 112. quas (*comas*) componi graviter et severe vetuit (*Plinius*) *ib.* 148. nihil vetabat, et componi materias in hoc idoneas 6, 3, 15. β) *Pass.:* propter eand. causam facere debebimus, propter quam vetamur 4, 1, 65. *cf.* 8, 6, 33. actor movere affectus vetabatur 2, 16, 4.

**Vetus.** I) *qui aut quod multos habet annos.* α) vetus (*aliquis*) habebat testamentum 6, 3, 92; excidere proxima, vetera inhaerere 11, 2, 6. quae vetera nunc sunt, fuerunt olim nova 8, 3, 34. *v.* Novus. quaed. vetera vetustate ipsa gratius nitent *ib.* 27. vetera commendat majestas et religio quaed. 1, 6, 1. β) *c. Subst.:* v. gubernator 12, 11, 5; calceos v. vendere 6, 3, 74. exemplis v. 5, 10, 120. veterem illum dicendi horrorem malim, quam istam novam licentiam 8, 5, 34. v. lex sermonis 1, 5, 29. *cf.* 26. v. libri 1, 5, 21. v. persuasio 3, 4, 4. v. verba 11, 1, 6. *cf.* 8, 3, 25. II) *quod olim fuit.* α) *c. Subst.:* comici v. 12, 2, 22. v. grammatici 1, 4, 3. v. Latini 1, 8, 8. v. nostri oratores 10, 5, 2. *cf.* 8, 6, 15. 10, 7, 14. Stoici v. 10, 1, 84; aetas v. 12, 1, 36. v. comoediae 10, 1, 82. β) *simpliciter de hominibus priorum aetatum:* ut omnes veteres et Cic. praecipue 9, 3, 1. *cf.* 1, 4, 18. ex Graecis veteres transtulerunt 11, 3, 183. togam veteres ad calceos usque demittebant *ib.* 143; plerique non antiquissimorum quidem, sed tamen veterum 12, 10, 32. *cf.* 6, 3, 65. tragoediae scriptores veterum clarissimi 10, 1, 97. figurae auctoritate receptae veterum 4, 2 118. more veterum 12, 11, 5. veterum poëmata 1, 8, 10. veterum circa occultandam eloquentiam simulatio 4, 1, 9. *cf.* 12, 9, 5; veteribus nulli

sinus fuerunt 11, 3, 137. consummati jam patroni veteribus aemulantur 10, 1, 122 *N*. hoc quod vulgo sententias vocamus, quod veteribus, praecipueque Graecis, in usu non fuit 12, 10, 48; qui solos veteres legendos putant 10, 1, 43. ap. veteres 1, 5, 42.

**Vetustas.** verba sunt in his similia, *vetustatis* et *largitionis* 5, 11, 26; extrema v. 8, 5, 33. v. obsoleta 4, 1, 58; virum datum rebus humanis, qualem nulla antea vet. cognoverit 12, 1, 25. si qua ab iis acta vetustas tradidit 3, 7, 8. multum auctoritatis affert vet. 3, 7, 26. detrahere aliquid vino vetustatem 2, 12, 8; *Genit.:* opera non vetustatis modo gratia visenda 12, 10, 3. vetustatis inimitabilem arti auctoritatem 8, 3, 25. commendatio vet. 9, 3, 14. vet. fide tuta (*exempla*) 12, 4, 2. nisi judicio vet. niterentur 1, 5, 72; qui vetustatem pertulerunt 10, 1, 40; *Ablat.:* sermo constat ratione, vetustate *etc.* 1, 6, 1. excusantur haec vitia aut consuetudine, aut auctoritate, aut vet. 1, 5, 5. *v.* Auctoritas. prima positio, etiamsi vetustate exoleverat 1, 6, 11. quaed. vetera vetustate ipsa gratius nitent 8, 3, 27. sic et annos ferent et vetustate proficient 2, 4, 9. sacros vet. lucos 10, 1, 88. repetitis ex vet. verbis 11, 1, 49. *cf.* 1, 6, 39. pleraque (*exempla*) ex vet. diligenter sibi cognita sumat 10, 1, 34.

**Vetustus.** subito res vetustas, tanto ex intervallo repetitas, reddere se et offerre 11, 2, 5. foedera vetustissima 8, 2, 12. vetustiss. tempora 1, 7, 11.

**Vexo.** agrorum sterilitate vexatus 8, 5, 22.

**Via.** I) *proprie:* si per aliquam rectam v. mittamus oculos 10, 7, 16. *v.* Ambulo. secundum viam stare 8, 2, 20 *S*. II) *transl.* α) utrique ead. via est 1, 4, 1. ne longe nimium nos ducat haec v. 5, 9, 14. plurimae eod. viae ducunt 10, 5, 7; via demonstrari potest 7, 10, 15 *Z*. *v.* Velocitas. *cf.* 2, 6, 2. sibi viam, si quando non acceperit, faciat 5, 14, 31. hanc habet v. (*argumentatio*) 5, 11, 3. viam quand. atq. rationem tradere 5, 1, 3. β) *c. Attrib.:* via tamen incipientibus opus est, sed ea plana, et cum ad ingrediendum tum ad demonstrandum expedita 8, Pr. 3. brevior et vel ideo lucidior multo v. 3, 11, 23. si non statim rectissima, linea tensa, facilior tamen et apertior v. 3, 6, 83 *N*. certam quand. v. esse, in qua multum — per se praestare debeat natura 8, Pr. 12. utra sit v. utilior 3, 7, 16; optima est illa media v., qua utitur Cic. 7, 3, 17. patet media quaed. v. 8, 5, 34. mediam quand. secutus v. 9, 1, 25. plurimi auctores, quamvis eod. tenderent, diversas tamen v. munierunt 3, 1, 5. velut diversae v. secari coeperunt *ib.* 14. quae res faciliorem divisioni viam praestat 7, 1, 34. *cf.* 7, 10, 5. fecit velut propriam v. 3, 1, 16. recta est haec via: quis negat? sed adjacet et mollior et magis trita (*a. l.* magistra) 1, 6, 22 *N. cr.* *cf.* 2, 6, 2. vulgarem v. ingressus Pr. 3. *v. infra* γ. γ) *Ablat.:* potestas via, id est ordine, efficiens 2, 17, 41. quod efficitur duplici v. 1, 6, 4. quisquis via dicet 10, 7, 6. non una per hoc opus v. ducitur 3, 7, 15. *v.* Unus. maximos cruciatus praecipiti v. effugit 6, Pr. 6 *N*. nec alia v. magis in κακοζηλίαν itur 8, 6, 73. qua v. tractatur, an voluerit, ead., quo animo fecerit 7, 2, 56. divisio et ad probandum simili v. valet, et ad refellendum 5, 10, 65. gratiam perdet (*clausula*), si ad eam rupta v. venerimus 9, 4, 63; recta v. depulsus 2, 17, 29. *cf.* 10, 1, 29. δ) *c. Genit. aut Praeposs.:* hujus summae virtutis facillima est via 8, 3, 71. aggrediendi suasorias judicialesque materias: quarum antequam viam ingredior 2, 10, 1. proposita honestorum ac turpium via, pejorem sequi 12, 1, 3. media haec tenenda sit v. dicendi 4, 2, 45. veram dicendi v. velut ex oraculo petent 12, 11, 5. via dicendi non decedere 4, 5, 3. in dispari dicendi v. 10, 1, 67. sunt alia, quae viam docendi non prae-

beant 7, 10, 5; rectissimam ad virtutem v. deliget 12, 2, 27. transumtio, quae ex alio in aliud velut viam praestat 8, 6, 37. si certa aliqua v. tradi in omnes materias posset 7, Pr. 4.

**Vibro.** sententias vibrantes digitis jaculantur 11, 3, 120. *cf.* 9, 4, 55 *Cic.* 10, 1, 60 *N. v.* Sententia.

**Vice.** I) *Sing.:* publica v. commoveri 11, 1, 42. si judex aut sua v. aut reip. commovetur 4, 1, 33. *cf.* 6, 2, 35 *N.* res ead. et post quaestionem perorationis vice (*Turic. Obr.* vicem, *fort. etiam Amb.* 1., *qui siletur*) fungitur 4, 3, 11 *N. cr. cf.* 4, 1, 75; (*manus*) adverbiorum atq. pronominum obtinent vicem 11, 3, 87. II) *vices:* non ad suum pertinere officium rati, quando divisae professionum vices essent Pr. 4. standi, ambulandi, sedendi, jacendi v. 11, 3, 44. judices vel praesidentes magistratus appellandi frequenter, ut loquendi v. serventur 6, 4, 11. interrogandi se ipsum et respondendi non ingratae v. 9, 2, 14; quod ipsum imperari per v. optimum est 2, 5, 6. ipsius lectionis taedium vicibus levatur 1, 12, 4.

**Viceni.** vicena conferant 7, 6, 2.

**Vicinia.** est tamen quanquam diversarum rerum quaed. vic. 8, 4, 12. est quaed. virtutum vitiorumque v. 2, 12, 4. est huic tropo quaed. cum synecdoche v. 8, 6, 28. et longe a materia duci (*prooemia*) — et ex aliqua rei vic. 3, 8, 9. *cf.* 9, 3, 66. (*fig.*), qua fit ex vicinia transitus ad diversa ut similia 9, 3, 65 *N. et S.*

**Vicinitas.** est quaed. inter epichirema et syllogismum vic. 5, 10, 6. virtutibus ac vitiis vic. quaed. 3, 7, 25. excusantur vitia vicinitate vitiorum 1, 5, 5.

**Vicinus.** I) *proprie:* si vicina tua melius habeat aurum 5, 11, 28. II) *transl.:* in his rebus, quibus nomina sua sunt, vicinis potius uti 8, 6, 35. non ex eodem, sed ex diverso, vicinum accipitur, cum supplicio afficiendum dicas, quem supplicatione dignum judicaris 9, 3, 68 *N.* quod est ὑποπτώσει vicinum 9, 2, 58. vicina praedictae sed amplior virtus 8, 3, 83. *cf.* 7. 53. cui vicinum est, non negare, quod objicitur 6, 3, 81.

**Victor.** *α*) clementiam victoris laudare 9, 1, 28. qui ap. victorem et principem pro se ipse dicat 11, 1, 49. non potuisse donari a victore jus 5, 10, 115. carmen, quale victoribus componi solet 11, 2, 11. *β*) Romanus proelio victor *Liv.* 8, 6, 20. victores bello duces 2, 16, 7. *Diiove victore* non *Diiovi* (*Sp. Dijove et Vejove pro Dijovi et Vejovi*) 1, 4, 17 *S.*

**Victoria.** v. litigantis est praemium 2, 15, 32. convivium in honorem victoriae 11, 2, 12. quae omnia multum juvant victoriam, tamen non trahunt 7, 1, 44. ad vict. niti 10, 1, 29. jam in schola victoriam spectet 5, 12, 22. *v.* Specto. tendit ad vict. 2, 4, 32. *v.* Tendo. victoria cedunt 5, 8, 1; qui Victorias aureas in usum belli conflari volebat, ita declinavit: victoriis utendum esse 9, 2, 92 *N.*

**Victoriatus.** v. se uno in Sicilia quinque pedes longam murenam emisse 6, 3, 80.

**Victus.** (*est, unde argumentum sumi possit*) 5, 10, 27 *N.* ex obvio fere victus animalibus 2, 16, 14. cum ei Socrati collatum sit ad victum 12, 7, 9. *v.* Cultus.

**Videlicet.** *α*) Cornificius hanc traductionem vocat, vid. alterius intellectus ad alterum 9, 3, 71. quos quidem ab antiquis dictos *tonores*

comperi, v. (*Sp.* ut v.) declinato a Graecis verbo 1, 5, 22 *Z.* patientior est laboris natura pueris quam juvenibus. Vid. ut corpora infantium nec casus — tam graviter affligit *etc.* 1, 12, 10. Namque Aristoteles idoneam maxime ad scribendum demonstrativam, proximamque ab ea judicialem putavit: v. quoniam prior illa tota esset ostentationis *etc.* 3, 8, 63. Adjecerunt quidam numero mutuam accusationem, quae *ἀντικατηγορία* vocatur: aliis v. succedere hanc quoque comparativo generi existimantibus 3, 10, 4. Verum hic omnes sine dubio et in omni genere eloquentiae procul a se reliquit; epicos tamen praecipue, v. quia clarissima in materia simili comparatio est 10, 1, 51. *cf.* 8, 6, 75. 11, 2, 9. *β*) *c. irrisione:* contraria dicendi, quam quae intelligi velis ratio, — ut illae elevationes, *Videlicet etc.* 9, 2, 50. quos secutus v. Crispus Sallustius *etc.* 3, 8, 9 *N.* illa jam esse a philosophia petenda, v. quia magis haec illi videtur in possessione earum rerum fuisse 12, 2, 5. esse nescio quam, quae spes nostras decerpat, invidiam, ne v. ultra, quam homini datum est, nostra provehantur 6, Pr. 10.

**Video.** A) *Act.* I) *proprie de vi oculorum: Ego oculis meis vidi* (*πλεονασμός*). Sat est enim *vidi* 8, 3, 53. ut obvios non videamus 10, 3, 29. [Te vidit 12, 10, 62 *S.*]; in lectione — ante sequentia vident, quam priora dixerunt 10, 7, 11. quod videre non est satis, perlegendum erit 12, 8, 12. plura nosse et vidisse creduntur (*senes*) 12, 4, 2. Caesius Bassus, quem nuper vidimus 10, 1, 96. *cf.* 3, 1, 18. 12, 10, 11. videas enim plerosque — exclamantes 6, 3, 9. *cf.* 6, 1, 38. gestum poculi poscentis *etc.* ne in rusticis quidem vidi 11, 3, 117. [toleranter videre septentriones videmur 8, 6, 33.]; ap. Cic. *etc.* vidimus Ennii — et aliorum inseri versus 1, 8, 11. quod in certamine saliendi fieri videmus 10, 3, 6. *cf.* 9, 2, 5. 10, 5, 20; eousque processum est, ut — visuros (*Lips. ad Tac. conj.* visores) ad videndum missos idem auctor (*Sallustius*) dixerit 9, 3, 12 *N.* II) *de intellectu: v.* Intelligo. *α*) scientia videndi in quaestionibus civilibus per orationem popularis persuasionis 2, 15, 19. vis videndi de rebus civilibus *ib.* 22 *N.* Id quod illi viderunt, verum est 7, 4, 20 *N.* multos infra nos videbimus 12, 11, 30. nec Cic., cum se tenebras offudisse judicibus in causa Cluentii gloriatus est, nihil ipse vidit 2, 17, 21. *cf.* 10, 1, 70. nihil enim usus admodum video 8, 6, 39. Neque enim Asiani res non viderunt — aut eas non collocaverunt 8, Pr. 17; videamus ergo propria et differentia 7, 3, 27. Quod viderint, qui non putant esse vitanda 8, 3, 39. illi rationem opinionis suae viderint 2, 15, 33. *cf.* 2, 17, 9. *β*) *seq. Acc. v. Inf.:* id fecisse M. Tullium video 12, 10, 45. *cf.* 1, 2, 2. 5, 13, 60. 12, 1, 16. ut prooemio video non utique opus esse suasoriis, ita non intelligo, cur *etc.* 3, 8, 59. *cf.* 8, 4, 3. 9, 2, 100. 12, 1, 39. quod magis deesse ceteris animalibus, quam intellectum et cogitationem quandam, videmus 2, 16, 15. Idque Cic. optime videt, ac testatur frequenter, se, quod numerosum sit, quaerere 9, 4, 56. *cf.* 12, 1, 8. actores — placere diversis virtutibus vidimus 11, 3, 178. videas rixatores quosd. neque judicum reverentia *etc.* contineri 11, 1, 29. *cf.* 6, 4, 7. nisi haec prius videro, nihil eum egisse donando 5, 10, 113; plerosque videas haerentes circa singula 8, Pr. 27. *cf.* 8, 3, 66. 11, 3, 170. *γ*) *seq. Interrogatione.* a) cum viderit (*judex*), quid invidiosum *etc.* sit 6, 1, 11. *cf.* 7, 10, 17. qui viderit, quid sit, quod in controversiam veniat 3, 11, 23. vim videndi (*Sp.* dicendi), quid in quaque re possit esse persuasibile 2, 15, 16 *Z.* est in primis acuti videre, quo judex dicto moveatur, quid respuat 6, 4, 19. *cf.* 7, 1, 7. quod quid ita placuerit iis, non video 9, 4, 110.

quae cur tantopere aspernemur, nihil video 8, 3, 33. *cf.* 3, 2, 4. 4, 3, 14. 6, 3, 109. Nec video, quare curam dicendi putent quidam inde coepisse 3, 2, 2. *cf.* 8, 2, 3. videsne, ut ipsa rerum necessitas deducat ad defensionem 7, 1, 35. *cf.* 7, 10, 17. b) viderimus, utrum id sit status, an in eo status 3, 6, 21. *cf.* 8, 4, 15. videbit judex, an puniendus sit? 3, 6, 74. quod an deceat, ipsi viderint 11, 3, 135. *cf.* 1, 4, 10. 5, 13, 11. 7, 1, 54. videamus ergo, num haec expositio longior demum debeat esse 4, 2, 79. δ) *seq. ne:* videndum etiam, ne syllabae verbi prioris ultimae sint primae sequentis 9, 4, 41.

B) *Pass.* I) *proprie:* a se disertos visos esse multos, eloquentem autem neminem 8, Pr. 13. *cf.* 12, 1, 21; in docendo acumen, in conciliando lenitas *etc.* videatur 12, 10, 59; propositione visa, quod est facillimum, cogitemus — quid naturale sit primum 7, 1, 26; somnos et illa per quietem visa 12, 1, 6. II) *de mente.* α) *c. Verbo esse:* Esse videatur, jam nimis frequens, octonarium inchoat 9, 4, 73 *N.* Noveram quosd., qui se pulchre expressisse genus illud coelestis hujus in dicendo viri sibi viderentur, si in clausula posuissent esse videatur 10, 2, 18. *cf.* 2, 1, 7. 4, 2, 57. 6, 1, 15. 6, 3, 12. 8, Pr. 12. 9, 4, 147. quae videntur esse diversa 9, 2, 105. *cf.* 9, 3, 74. 10, 1, 68. ut in memoriam posteritatis videantur esse compositi 10, 7, 30. *cf.* 7, 9, 1. ut — adeptus esse videaris 8, 3, 1. videtur fuisse 6, 3, 4. fuisse videatur *Coel.* 11, 1, 51. quam — fortasse videatur 12, 3, 6. abesse videatur (*in fine capitis*) 9, 3, 102. β) *c. Praedicato qualitatis.* a) quae sumimus, ut videtur (*Sp.* videntur) 2, 10, 14 *Z.* si satis videretur 2, 4, 3. parum Diis visum est 10, 1, 91. quidquid pro causa videtur 8, 5, 7. *cf.* 5, 13, 18. quae proprii generis videri 5, 10, 78. *cf.* 11, 3, 174. illa ex eod. genere videri 9, 3, 23. secundum naturam videtur 7, 2, 39. nec adhuc a litore procul videbamur 12, Pr. 2. b) *c. Praedicato:* si sit vir bonus: quod ut optimum est, ita longe quidem, sed sequitur tamen, videri 5, 12, 9. populo imposuimus, et oratores visi sumus *Cic.* 8, 6, 20. *cf.* 5, 11, 19. qui, dum dicit, malus videtur, utique male dicit: non enim videtur justa dicere, alioqui ἦθος non videretur (*Sp. om.* non) 6, 2, 18 *N. et S.* medius numerus videntur quattuor 9, 4, 125. nec in dicendo videtur inter bona utilitas 5, 12, 23. qualis est visa Socratis (*vita*) 9, 2, 46. cui Mancia tum simillimus est visus 6, 3, 38. si qua mutari *etc.* melius videbitur 2, 13, 17 *Z.* ut, quae toleranda haberi solent, gravia videantur 6, 2, 23. *cf.* 8, 3, 74. 9, 2, 91. 9, 4, 109. 10, 1, 23. 12, 2, 9. 12, 11, 3. quae delectationi videantur data 10, 2, 27. *cf.* 11, 1, 81. 11, 2, 39. quae enumeranda videntur 6, 1, 2. *cf.* 10, 3, 16. γ) *c. Inf.:* a) deprehendisse videor ap. Pindarum 8, 6, 71. *cf.* 10, 1, 56. etiam praeteritis saeculis vixisse videamur 12, 4, 2. *cf.* 6, 2, 29. 11, 1, 57. videbar videre *Cic.* 8, 3, 66. *cf.* 8, 6, 33 *N. cr.* ut ea, quae laedunt, non libenter tractare videaris 11, 1, 87. videri potest signatam quoque pecuniam reliquisse 5, 11, 33. *cf.* 1, 1, 25. cum se periclitatum videri vellet 8, 5, 18. reus parricidii damnatum iri videbatur 9, 2, 88 *N.*; *sensu reciproco:* ut non solum ipsos intueri videatur *etc.* 8, 3, 64 *Z.* ut peregrinari, navigare, proeliari *etc.* videamur 6, 2, 30. δ) *c. Partic. Fut.:* hanc tractaturus non alieno loco videor 6, 4, 1. nos rite coepturi ab Homero videmur 10, 1, 46. *cf.* 5, Pr. 5. hanc optimam partem relicturus hereditatis videbar 6, Pr. 1; non enim videtur in negando mentiturus fuisse, nisi desperasset, id posse defendi, si confiteretur 5, 12, 3. ε) *adj. Dat.* a) *Videtur mihi* et *Nonne videtur tibi?* (*fig.*) 9, 2, 33. ut mihi quidem videtur 2, 5, 20. *cf.* 6, 3, 110. longe

diversum est, ipsi quid videri, et, ut alii videatur, efficere 2, 17, 19. Celsinam videri sibi virum finxit 6, 3, 85. hoc Caecilio πλεονασμὸς videtur 9, 3, 46. *cf.* 5, 10, 20. plus videri ignorantibus 9, 2, 39. *cf.* 9, 4, 88. nobis major in re videtur varietas 3, 8, 15. qui stultis videri eruditi volunt, stulti eruditis judicantur 10, 7, 21 *N.* Ciceroni in epistolis excidit, Res mihi invisae visae sunt 9, 4, 41; pes mihi tres syllabas non videtur excedere (*a. l.* pedes mihi trisyllabos *etc.*) *ib.* 79 *N. cr.* quod mire M. Coelius comprehendisse videtur mihi 11, 1, 51; *seq. Accus. c. Inf.:* aliis videtur, non destinatam vel inchoatam sed perfectam probationem hoc nomen accipere 5, 10, 5 *N.* b) ut Isocrati visum 10, 1, 74. quale illud est, Respondit, quae ei visum est 4, 2, 67 *N.* orationem convertit — ad quos ei visum est 4, 1, 66. si quid ita visum gentibus, populis *etc.*, referri potest 5, 11, 36. *cf.* 6, 1, 7. quod cuique visum erit vehementer *etc.* dictum 9, 4, 13. parum diis visum est, esse eum maximum poëtarum 10, 1, 91. c) ego certe mihi cernere videor et vultum *etc.* 8, 3, 65. videor mihi audire quosd. illa dicentes 12, 1, 33. diligentiores sunt visi sibi 2, 15, 10; *seq. Accus. c. Inf.:* qui se pulchre expressisse genus illud coelestis hujus in dicendo viri sibi viderentur 10, 2, 18.

**Vidua.** cum anno fuisset vidua 5, 13, 9. *v.* Orbus.

**Vigeo.** artus — perdunt, quo viguerunt, usum 7, Pr. 2; Quam magis aerumna urget, tam magis ad malefaciendum viget (*in explicatione dictum*) 9, 3, 15.

**Vigilantia.** haec quoque pars acumen ac vigilantiam poscit 5, 7, 10.

**Vigilia.** vigilia an quies 7, 2, 14. si vigilias imperes 11, 3, 26.

**Vigilo.** neque dormire excitatus, neque vigilare ebrius poterat *Coel.* 4, 2, 124. credibilius est occisos a vigilantibus dormientes 5, 10, 49. velut somnia quaed. vigilantium 6, 2, 30. *v.* Quies. vigilandum ducat 7, 10, 14; *c. Obj.:* vigilandae noctes 11, 3, 23; *transl.:* sapiat oportet actor, et vigilet 7, Pr. 4.

**Viginti.** duas et vig. linguas 11, 2, 50. sex et vig. annos 12, 6, 4.

**Vigintiviratus.** repudiatus v. 12, 1, 16 *N.*

**Vigor.** mentis v. (*de memoria*) 11, 2, 3.

**Vilis.** cum pleraque possint hoc ipso videri vilia, quod pretium habent 12, 7, 8. illud: *Caesa jungebant foedera porca*, fecit elegans fictio nominis: quod, si fuisset *porco*, vile erat 8, 3, 19. vilis oratio — accurato diversum est *ib.* 49. in rebus ac verbis parum modestis ac pudicis vilis pudor 11, 1, 30. v. usus 1, 12, 16. varietas tamen nobis ex vilioribus grata sit 10, 1, 58; *de hominibus:* a vili aliquo contemtoque 6, 1, 16. vilissimis etiam quibusd. impetrant aures 11, 3, 4.

**Vilitas.** si humiles producet, vilitatem; si potentes, gratiam oportebit incessere 5, 7, 23.

**Villa.** a villa sua exiret 6, 3, 49.

**Villicus.** v. tuus 5, 10, 98.

**Vincio.** I) *proprie:* qui parentes non aluerit, vinciatur 5, 10, 97. *cf.* 7, 6, 5. illico Varenum vinctum asservatum *Cic.* 5, 13, 28. ferrum, quo rotae vinciuntur 1, 5, 8. II) *transl.:* ut quaed., etiam quae optime vinximus, solute enuntiemus 11, 2, 47. *v.* Alligo. oratio alia

vincta atq. contexta, soluta alia 9, 4, 19. *v.* Incompositus. facilius ediscimus — prosae vincta quam dissoluta 11, 2, 39. (*sensus*) non modo ordine collocati, sed inter se vincti (*Sp.* juncti) 7, 10, 16 *Z.*

**Vinco.** I) *simpliciter.* α) Ergo ego nunquam vici? (*in alea*) 6, 3, 72. contendat interim, et saepius vincere se putet (*puer, qui instituitur*) 1, 1, 20. *cf.* 1, 2, 24. [nec alii postea vicerint (*Z.* nec illi, qui post eos fuerunt) 12, 11, 27.] β) vicit compositionis decor 9, 4, 44. si vincet utilitas 4, 1, 65 *N.* utinam non pejora vincant 9, 3, 1. vincentibus vitiis cedendum est 8, 3, 45. *v.* Regno. γ) *in causis:* qui per haec (*argumenta*) vicit 6, 2, 4. ut in causa, in qua vincere non possit, queri possit 5, 6, 5. cum bene dixit, etiamsi non vincat, id quod arte continetur, effecit 2, 17, 23. cum vincendi tantum gratia diceretur 5, Pr. 1. II) *c. Obj.* α) acie victa, in qua steterat 7, 2, 26. cum esset victus in lusu 11, 2, 38. competitorem in suffragiis vicerat 7, 1, 29. quos imitari primum, mox vincere velit 1, 2, 29; quamvis non tam me vinceret praestandi, quod exigebatur, fiducia, quam negandi verecundia Pr. 3; ut omnia, quae impedient, vincat intentio 10, 3, 28. ipsam utilitatem vincet, quod decet 11, 1, 9. quotiens praeceptum vicerit ratio 4, 1, 70. β) *aliqua re:* sterilia nullo labore vincuntur 2, 4, 6. *cf.* 11, 3, 12. *immunis:* illud enim, quod veritas exigit, sequentis syllabae sono victum, *in* geminā commutatur 1, 7, 8. ut singula a singulis vincantur 7, 2, 22; subtilitate vincimur: valeamus pondere. Proprietas penes illos est certior: copia vincamus 12, 10, 36. quantum eminentibus vincimur, fortasse aequalitate pensamus 10, 1, 86. *cf.* 107. 11, 1, 69. 90. in eoque vincimur solo 12, 10, 38. γ) *in causis:* ut nostrum miserabilem, si vincamur, exitum: ita adversariorum superbum, si vicerint, credere 4, 1, 29. *cf.* 5, 12, 3. confitetur vanum in anteactis argumentum, in quibus vinci quam tacere maluerit 7, 2, 34. victo superest, ut tueri se possit *ib.* 16. in centumviralibus judiciis duplicibus parte victa 11, 1, 78.

**Vinculum.** I) *quodcunque ligat:* velut astricti certis legum v. 5, 10, 101. aliquo propriae quaestionis v. copulatus 2, 4, 30. constrictum v. suis eum, qui responsurus est, vel tacere *etc.* cogat 7, 3, 14; *in sermone:* ut potius laxiora in his v. quam nulla sint 9, 4, 20. II) *de custodia:* vincula recusat 5, 10, 97. in iis controversiis, in quibus petuntur vincula 7, 1, 55.

**Vindico.** *aliquid sui juris facio.* α) si non cupido lucis, certe patientia, vindicet te reliqua mea aetate 6, Pr. 13 *N.* quae maneant eos, qui de vi et injuria questi sunt, nisi vindicentur 6, 1, 19. ἀντέγκλημα dicitur, quia omnis nostra defensio constat ejus accusatione, qui vindicatur 7, 4, 8. *Trasimenum* pro *Tarsimeno* multi auctores, etiamsi est in eo transmutatio, vindicaverunt 1, 5, 13. quod in adverbiis fere solis ac pronominibus vindicant, in ceteris veterem legem sequuntur *ib.* 26. quod non oratores tantum vindicarunt (*a. l.* judicarunt), ut studiis aliquid suis praestitisse videantur 2, 17, 2 *N. cr.* verecundiam silentio vindicabo 8, 3, 39. β) *adj. Dat.:* petit rusticus partem bonorum, orator totum sibi vindicat 7, 1, 42. *cf.* 62. 5, 10, 67. 7, 6, 10. *mappam*, usitatum circo nomen, Poeni sibi vindicant 1, 5, 57. plerumque contra inimicos atq. obtrectatores plus vindicat sibi 11, 1, 23. utinamque orator hanc artem vindicet sibi 12, 2, 9. si totum sibi vindicaverit in foro certamen 12, 2, 13. illic factum in adversarium transferentium, hic sibi vindicantium 7, 2, 25. magnum sibi vindicat locum 10, 1, 121. *cf.* 89. *v.* Arrogo.

**Vinetum.** vineta colant 1, 12, 7.

**Vinum.** Liberum pro vino licentius, quam uti fori severitas ferat 8, 6, 24. vini inventa in Libero (*ostenduntur*) 3, 7, 8; humida v. (*ap. poëtas*) 8, 6, 40 *N.* trahat inde (*de horis*) — et vinum et flagitiosus omni genere voluptatum animus 12, 11, 18. tanta vis fuit vini erumpentis 8, 4, 17. detrahere doctrinam aliquid, ut — vino vetustatem 2, 12, 8. voces per vinum emissae 5, 7, 36. humus erat lutulenta vino *Cic.* 8, 3, 66. vino impulsus 4, 2, 71. ex vino vacillantes *Cic.* 8, 3, 66. pars vitae in vino consumitur 1, 11, 15.

[**Vio.** vio pro eo infelicius (*fictum*) 8, 6, 33 *N. cr. et S.*]

**Violentia.** illi hanc vim appellant, quae est potius violentia 2, 12, 11.

**Violentus.** *v.* Trux.

**Violo.** violeturne majestas 10, 5, 13. matrimonia violata 5, 11, 9.

**Vir.** I) *respectu sexus.* α) mihi nemo non vir spadone formosior erit 5, 12, 19. quale (*exemplum*) libidinosus (*Z.* libidinis) vir Perses in muliere Samia instituere ausus dicitur primus 3, 7, 21 *Z.* lavari cum viris (*de femina*) 5, 9, 14. Celsinam videri sibi virum finxit 6, 3, 85. *v.* Femina; robur viris dignum 10, 1, 43. solam viris dignam (*actionem*) 11, 3, 10. *cf.* 5, Pr. 1. paene viro molliorem 12, 10, 12. β) *i. q. maritus:* virum tamen tyrannum occidit, mulier occidit, uxor occidit 7, 1, 28. *cf.* 5, 12, 2. cum Domitillam defenderet, cui objectum crimen, quod virum sepelisset 8, 5, 16. quae viro materfamilias esset 5, 10, 62. si virum illa meliorem habeat, quam tu habes, utrumne tuum v. malis, an illius? 5, 11, 28. II) *de persona mascula.* α) quantum ille v. praestare potuerit 10, 1, 98. certissimum praeceptorum genus illius viri observatio 11, 1, 71. *cf.* 10, 1, 127. juris civilis scientia huic v. necessaria 12, 3, 1. ille v., quem instituimus 12, 1, 28. *cf.* 44. virum esse oportet 8, 3, 86. β) *c. Genit. aut Ablat. qualitatis:* mirae facundiae v. 10, 3, 12. bonae fidei v. 10, 7, 1. elati v. ingenii 10, 1, 102. v. ingenii jucundi et elegantis 5, 13, 48. v. ejusdem insulae 3, 1, 8; mediocri v. ingenio 12, 11, 24. γ) *c. Adjectt.:* sit orator v. bonus, dicendi peritus *Cato* 12, 1, 1. *cf.* 27. 31. ne futurum quidem oratorem, nisi v. bonum *ib.* 3. vir bonus citra virtutem intelligi non potest 12, 2, 1. potest afferre ratio, ut vir bonus in defensione causae velit auferri aliquando judici veritatem 12, 1, 36. *cf.* 38. defendere reos quam facere v. b. malet 12, 7, 1. ne v. boni et gravis perdamus auctoritatem 11, 3, 184. id v. bono satis est docuisse, quod sciret 12, 11, 8. si a v. bono in rabulam latratoremque convertitur 12, 9, 12. eod. ingenio, studio, doctrina praeditum nihilo deteriorem futurum oratorem malum virum quam bonum 12, 1, 10. *v.* Sapiens. si regitur providentia mundus, administranda certe bonis v. erit resp. 12, 2, 21. quibus ego etiam pro boni v. officio satisfaciam 12, 1, 34. finem dignum et optimo v. et opere sanctissimo 12, 11, 1. *v.* Bonus. vere civilem v. 12, 2, 7. coelestis in dicendo v. 10, 2, 18. tot pulcherrimas artes penitus mente complexum v. 12, 1, 25. v. seculorum memoria dignus 10, 1, 104. *cf.* 115. multis doctissimis v. 9, 2, 1. eloquentis v. 12, 10, 43. eruditum v. 9, 1, 18. *cf.* 10, 1, 95. v. facundus 6, 1, 39. v. fortis 12, 1, 23. 7, 7, 4. *v.* Fortis. in totum jurare, nisi ubi necesse est, gravi v. parum convenit 9, 2, 98. nec Carneades — injustus ipse v. fuit 12, 1, 35. v. magni 2, 5, 21. v. malus aliud dicat necesse est quam sentiat 12, 1, 29. repertum esse aliquem malum v. summe disertum

*ib.* 23. *cf.* 14. 2, 15, 1. mollis et parum viri signa 5, 9, 14 *S.* v. pessimus Pr. 16. v. studiis moribusque praepositus 2, 2, 14. v. ingenii natura praestantem 12, 1, 25. praecipui in eloquentia v. 6, 3, 3. principes civitatis v. 5, 11, 9. *cf.* 12, 7, 3. v. sapientissimus 11, 1, 10. v. singularem perfectumque undique, optima sentientem optimeque dicentem 12, 1, 25. summum v. ostendit, qui, cum virgis caederetur, non ingemuerit, non rogaverit *etc.* 4, 2, 113. modesto et circumspecto judicio de tantis v. pronuntiandum est 10, 1, 26.

**Vireo.** virentibus silvis 12, 10, 60.

**Virgo.** 1, 6, 25. psalteria et spadicas etiam virginibus probis recusanda 1, 10, 31 *N.* non esse virginem Atalantam, quia cum juvenibus per silvas vagetur 5, 9, 12. infamis amore filiae virginis pater 9, 2, 70. *v.* Mulier.

**Virgula.** versus censoria quad. v. notare 1, 4, 3.

**Viridis.** v. pabulum 2, 10, 6. fructum studiorum viridem et adhuc dulcem promi 12, 6, 3.

**Virilis.** levis et quadrata sed vir. tamen compositio 2, 5, 9. cultus splendidus et vir. 11, 3, 137. *cf.* 12, 10, 79. fortis ac vir. laterum inclinatio 1, 11, 18. habitum orationis v. 5, 12, 18. v. lectio 1, 8, 2. ornatus vir. et fortis et sanctus 8, 3, 6. pro v. parte 12, 1, 1. 12, 11, 31. v. robur 1, 10, 31. illum horridum sermonem modo magis naturalem, modo etiam magis vir. esse 9, 4, 3. solida ac vir. ingenii vis 2, 5, 23. [qui Centaurum viriliorem (*sic conjic. Z. ex turbis Codicum; vulg.* Chirona) dicunt 8, 6, 37 *S.*]

**Virilitas.** excisa virilitate 5, 12, 17; *v.* Sanctitas.

**Virtus.** (*appellatio*) 1, 4, 20. *α*) *c. Attrib.:* vicina praedictae, sed amplior v. 8, 3, 83. Urbanitas est v. quaed. in breve dictum coacta *Domit. Mars.* 6, 3, 104. quae ei (*amplificationi*) v. contraria 2, 5, 9. v. civiles 1, 11, 17. quorum diversa virtus laudem paene est parem consecuta 10, 1, 73. *cf.* 11, 3, 178. imperatoria v. 7, 10, 13. 8, 2, 11. magna v. est, res, de quibus loquimur, clare — enuntiare 8, 3, 62. *cf.* 1. 10, 1, 128. fictio nominis Graecis inter maximas habita v. 8, 6, 31. multa v. iis adest 2, 5, 23. nec poëtica modo sed oratoria v. 10, 1, 46. praecipuas v. 10, 1, 80. summae v. 2, 20, 10. 8, 3, 71. *cf.* 1, 6, 41. 6, 2, 13. verae v. 12, 9, 4. *β*) *c. Genit.:* virtutes grammatici 1, 8, 21. ad intelligendas eorum (*Homeri atq. Virgilii*) v. *ib.* 5. ne in his quidem v. oratoris inspicitur 8, 2, 8. laudet virtutem eorum, qui potentiorem facere linguam Lat studebant 1, 5, 60; plus honoris corporum quam animorum virtutibus dari 3, 8, 9. *cf.* Pr. 9. v. quartam elocutionis *Cic.* 11, 1, 1. cujus (ἐνεργείας) propria v., non esse, quae dicuntur, otiosa 8, 3, 89. facundiae v. 12, 3, 9. virtutes generis illius primi 12, 10, 64. virtutes ingenii non modo — studiique jam tum non coacti, sed probitatis, pietatis, humanitatis, liberalitatis 6, Pr. 10. illa magnificentiae v. 4, 2, 62. (*memoriae*) duplex v. 1, 3, 1. omnium operum solam v. sententias putaverunt 1, 8, 9. tres v. orationis 1, 5, 1. *v.* Oratio. sunt quidem hae v. aliarum quoque partium 4, 2, 35 verborum, nisi rei cohaerentium, nulla v. 8, Pr. 26; in hoc et vitium et virtutem esse dicendi 8, Pr. 17. v. distinguendi fortasse sit parva; sine qua tamen, esse nulla alia in agendo potest 11, 3, 39. v. ejus (*hyperboles*) ex diverso par augendi atq. minuendi 8, 6, 67. tres v. narrandi 4, 2, 61. omnium ornandi v. 8, 3, 66. v. von solum aperte ponendi rem ante oculos sed circumcise atq. velociter *ib.* 81.

*γ) Nominat.:* virtus est fuga vitiorum 9, 3, 10. virtutes sunt, ad quas nobis, etiam ante quam doceremur, initia quaed. ac semina sunt concessa natura 2, 20, 6. quod justitia est, utique virtus est; quod non est justitia, potest esse v., si est fortitudo, constantia, continentia 5, 10, 57. κατάχρησις, cum pro temeritate virtus dicitur 8, 6, 36. *v.* Malitia. v., qua nihil homini, qua ad deos immortales propius accederet, datum est 12, 2, 2; prima virtus est vitio carere 8, 3, 41. solum bonum virtus 5, 14, 25. admirabilior in femina quam in viro v. 5, 11, 10. hominem occidere saepe v. est 12, 1, 37; rhetoricen vim tantum — sed non virt. 2, 15, 2. hyperbole v. 8, 6, 76. huic vicina v. periphrasis 8, 3, 53. v. est (*schema*), si habet probabile aliquid, quod sequatur 9, 3, 3. quorum exempla illo loco quaerenda, quo virtutes erunt 8, 3, 51 *Z.*; dicere dilucide v. 8, 6, 52. quaerentur sententiae praecipites vel obscurae (nam ea nunc v. est) 7, 1, 44; alia translatis v., alia propriis 10, 5, 8. v. in quoque animalium 2, 20, 9. non in M. Calidio insignis haec v.? 12, 10, 39. in hac proprietatis specie nulla virtus est: at quod ei contrarium est vitium 8, 2, 3. *cf.* 9, 3, 46. v. ead. in dicendis ac non dicendis erit 2, 20, 5; quaed. et sententiis parva, et elocutione modica v. haec sola commendat 9, 4, 13. usu magis contingit haec v. 5, 7, 28. virtutes, quae ei (*Demosth.*) defuisse, sive ipsius natura, seu lege civitatis videntur 12, 10, 26. ad posteros eorum v. durabit 3, 1, 21. virtus facit laudem, voluptas infamiam 5, 10, 83. in quibusd. virtutes non habent gratiam 11, 3, 178. cum v. et ipsae taedium pariant, nisi gratia varietatis adjutae 9, 4, 43. nec v. utraque (*proprietas vocum et pondus sententiarum*) pereat ipsa confusione 12, 10, 35. v., quae risum judicis movendo et illos tristes solvit affectus, et animum ab intentione rerum frequenter avertit *etc.* 6, 3, 1.
*δ) Genit.:* plurimum in eo virtutum, nonnihil fuisse vitiorum 12, 1, 20. quantum virtutis habeant (*auctores*) 10, 5, 8. consonare sibi in faciendis ac non faciendis virtutis est 2, 20, 5. *cf.* 6, 5, 11; ad exemplum v. omnium mens dirigenda 10, 2, 1. verae v. fortior fama 12, 9, 4. inter figuras, quae sunt virtutis 9, 4, 26. ceterarum fulgore v. 10. 1, 92. imaginem virtutis 10, 2, 15. v. indicium 10, 5, 11. laus v. 1, 8, 14. quia non omnium v. materia sit tota vita 2, 21, 3. virtutum vitiorumque non tantum naturam sed etiam modum tractat 2, 4, 21. v. praecepta Pr. 17. talis est ratio hujusce v. 8, 6, 41. v. simulatio 6, 2, 15 *N.* virtutum species 3, 7, 15. *cf.* 4, 5, 27. est quaed. virtutum vitiorumque vicinia 2, 12, 4 *N.* *cf.* 3, 7, 25.
*ε) Dat.:* non sane orationis aptum virtuti nomen (περίφρασις) 8, 6, 61. aequalitatem —, cum illi virtuti contrarium vitium sit inaequalitas 11, 3, 44. cujus pauca admodum dicta, nec sane ceteris ejus virt. respondentia 6, 3, 2. similia virtutibus vitia 8. 3, 58. adjecisset atq. adjiciebat ceteris v. suis 10, 1, 120. id virtuti senatus assignat 11, 1, 23. descriptio eid. v. (*i. e. figurae*) assignatur 9, 2, 44.
*ζ) Accus.:* aliquam magnam v. adeptus 8, 3, 1. Hannibalis bellicis laudibus ampliatur v. Scipionis 8, 4, 20. neutrius aequare virtutes 10, 1, 53. Africano virtutem industria. virtus gloriam comparavit 9, 3, 56. v. ipsas mente complexus 12, 2, 17. demonstrare virtutes vel, si quando ita incidat, vitia, id professionis ejus atq. promissi, quo se magistrum eloquentiae pollicetur, maxime proprium est 2, 5, 5. quod etiam detractis ceteris v. suo genere plenum 12, 10, 59. quae virtutem docent artes 12, 11, 11. falsa et impropria virtutes ducentes 12, 10, 42. duplicatur interim haec v. (*sublimitas in translatione*) 8, 6, 12. plurimas vel potius omnes ex se ipso v. extulit 10, 1, 109. hanc v. prae se ferunt 2, 13, 11. v., quas ille summus orator habuit 12, 10, 26.

cf. 6, 2, 18. (*oratio scripta*) nullas non debet habere, virt. dico, non vitia 12, 10, 51. *cf.* 8, 3, 38. ut virt. obviam et illaboratam, tantum quia nati sumus, habeamus 12, 2, 2. introspectis penitus v. 10, 2, 16. laudet virtutem eorum, qui potentiorem facere linguam Lat. studebant 1, 5, 60. nulla dicendi v. omittenda 2, 8, 12. a se non virtutes sed voluptatem, quae fit ex virtutibus, peti 12, 11, 29. v. perficienda doctrina 12, 2, 1. virtutes ejus (*Homeri*) non aemulatione sed intellectu sequi 10, 1, 50. cum virtutes earum (*orationum*) jam sentiet 1, 11, 14; rectissimam ad virtutem viam 12, 2, 27. tendendum ad v. 12, 2, 21. vir bonus citra v. intelligi non potest 12, 2, 1. non immerito inter virtutes habemus (*hyperbaton*) 8, 6, 62. quidquid est ultra v. 8, 3, 56; Virtutem Prodicus (*finxit*) 9, 2, 36. η) *Ablat.*: dum satis putant, vitio carere, in id ipsum vitium incidunt, quod virtutibus carent 2, 4, 9. *cf.* 7, Pr. 3. omni v., quae in feminas cadit, functa 6, Pr. 5 *N.* qua v. (*ratiocinatione*) egregie est usus in Cyclope Virgilius 8, 4, 24; virtute immortalitatem consecuti 3, 7, 9. *cf.* 10, 1, 102. orationes eminere virtutibus 3, 8, 65. floruit pictura diversis v. 12, 10, 6. tam moribus quam virtute dicendi perfectus 12, 1, 24. qui insidias v. superasset 11, 1, 40. qua v. plurimum Demosth. valuit 6, 2, 24; cum summa v. interfectoris necari 4, 5, 15. verbi a propria significatione in aliam cum virtute mutatio 8, 6, 1. auctoribus, qui de virtute praecipiunt 12, 2, 8. *cf.* 28. *v.* Fortitudo.

Vis. A) *Sing.* I) *proprie.* α) *c. Attributt.*: non potest ferri contorta v., sed, ut optime vocum singularum cedat electio, non continua, sed composita est 10, 7, 14. (*risus*) habet vim imperiosissimam, et cui repugnari minime potest 6, 3, 8. magna contorsit equum vi. poëta 8, 6, 9. majorem vim accipiunt et mutatione figurae 8, 5, 6. quae (*artes*) vim occultam suggerunt 11, 3, 2. si numeris ac modis inest quaed. tacita vis, in oratione est vehementissima 9, 4, 13. tanta in eo vis est 10, 1, 114. non subest vera vis 1, 3, 5. *v.* Natura. β) *c. Genit.* a) vim cujusque (*deorum venerabimur*) 3, 7, 7. vis oratoris omnis in augendo minuendoque consistit 8, 3, 89. vim Caesaris assumere 10, 2, 25. *cf.* 12, 10, 11. neque vim eorum (*veterum*) adhuc intellectu consequentur 2, 5, 21. b) v. tum causarum, tum actionum 8, Pr. 10 *N.* v. affectus 4, 2, 104. amnium v. 10, 1, 46. hoc non extrinsecus probatur, quae v. est argumenti 5, 10, 118. pictor vi artis suae efficit 2, 17, 21. hujus (*comparationis*) v. quadruplex maxime 8, 6, 9. cujus (*προσομιλητικῆς*) v. ead. est, quae dialecticae 3, 4, 10. ἐπιδεικτικὸν non tam demonstrationis vim habere quam ostentationis *ib.* 13. *cf.* 4, 4, 9. summa in hoc v. elocutionis 10, 1, 60. *cf.* 6, 3, 36. tanto major v. eloquentiae ingruat, quam quae emitti faucibus possit 11, 3, 56. *v.* Eloquentia. v. (*fulminum*) 8, 3, 5. quosd. elatior ingenii v. et magis concitata et [alti] spiritus plena capit 10, 1, 44. magnam ingenii v. prae se ferentia 12, 10, 10. solida ac virilis ingenii v. 2, 5, 23. vim dicendi atq. inventionis non assequuntur 10, 2, 16. *cf.* 5, 10, 109. quanta v. ejus (*memoriae*) esset 11, 2, 7. illis inest v. mentis 6, 2, 26. *cf.* 10, 7, 15. qui non naturae v. omnem penitus perspexerit 12, 2, 4. vi orationis 9, 2, 53. praejudiciorum v. omnis 5, 2, 1. propter v. probationum 2, 17, 38. v. quaestionum [semper] crescere debet 7, 1, 17. quarum rerum ingens plerumque v. est 6, 1, 31. qui se tuebitur ipsa vi religionis 5, 6, 2. in verbis vim sermonis esse 1, 4, 18. *cf.* 9, 4, 26. valetudinis vi 2, 17, 25. magna v. venti 5, 9, 5. tanta v. fuit vini erumpentis 8, 4, 17. c) v. cogitandi 10, 6, 2. vis ac facultas dicendi expugnat ipsam veritatem 12, 1, 33. *v.* Dico. v. videndi et eloquendi de rebus

civilibus 2, 15, 22. *cf.* 2, 1, 5. 16 *Z.* v. inveniendi 2, 15, 13. summa v. orandi 2, 16, 9. orandi minor v. 10, 5, 6. v. percipiendi 1, 1, 1. v. persuadendi 2, 15, 3. 7, 3, 16. v. probandi ac refellendi 10, 2, 27. v. regendorum omnium 3, 7, 8. tanta v. optime respondendi 5, 13, 43. v. sentiendi pulsus venarum 7, 10, 10. v. significandi 8, 2, 6. γ) *Nominat.*: ut cuique ingenio vis est 7, 2, 32. occasioni et in rebus est tanta v., ut *etc.* 6, 3, 13. in Antimacho vis et gravitas 10, 1, 53. *cf.* 76. 10, 2, 12. 12, 10, 65. abierit omnis vis, jucunditas, decor 9, 4, 14. accedit vis et proprietas rebus tali astipulatione 11, 3, 175. *v.* Proprietas. quantalibet v. ingruat 3, 8, 22. languescat v. omnis 4, 1, 67. ea v., quae ad corpus nostrum vitamque pervenit *Cic.* 7, 3, 17. exemplorum, legum *etc.* velut quasd. copias ead. illa vis (*i. e. memoria*) repraesentat 11, 2, 1. vis contra vim 7, 4, 6 *v.* Talio. Violentia. δ) *Accus.*: rebus indignis, asperis, invidiosis addens vim oratio 6, 2, 24. (*motus*) vim rebus adjiciunt 9, 1, 2. vim afferebat 3, 11, 14. *cf.* 5, 14, 22. *v.* Affero. quibusd. (*verbis*), nisi sua natura redditur, vis omnis aufertur 11, 3, 152. per incrementa tum modica augenda vis et exercitatione multa continenda est 10, 6, 3. parvi pedes vim detrahunt rebus 9, 4, 6. effinxisse vim Demosthenis (*scribendo*) 10, 1, 108. est facienda sua cuique vis, suus usus (*Sp. om.*), sua ratio 7, 10, 14. (*membrum*) remotum a ceteris vim non habet 9, 4, 123. *cf.* 5, 14, 12. 11, 3, 42. in plura eod. temporis momento (*ingenium*) vim suam impendat 1, 12, 2. vis omnis intendenda rebus 10, 7, 22. sunt et haec majora et minora, aut certe vim similem obtinent 5, 10, 91. ne amore subtilitatis vim suam perdat 10, 2, 19. vim quandam prae se ferentia 9, 3, 54. si praeparata vis dicendi fuerit 8, Pr. 30. quae sensu et anima carent, ut servare vim suam possint, velut quiete alterna retenduntur 1, 3, 8. vis illa dicendi solvitur 11, 3, 133. ε) *Ablat.*: ille vi, hic voluptate melior 10, 1, 73. quod vi sit ablatum 5, 10, 113. (*risus*) totum corpus vi sua concutit 6, 3, 9. verba vi quad. veritatis erumpentia 9, 2, 76. cum transversum vi sua judicem ferat 10, 1, 110. quia bello parta nonnisi eadem vi possideantur 5, 10, 115. *v.* Impetus; totam de vi causam 4, 2, 27. reus de vi fuit 11, 1, 51. qui de vi et injuria questi sunt 6, 1, 19.

II) *de significatione verborum et rerum*: finimus aut vi aut ἐτυμολογίᾳ 5, 10, 55 *N.* sitne ap. Graecos vis quaed. sexti casus 1, 4, 26. quod vim habeat epilogi 2, 17, 6. *cf.* 4, 2, 26. non de appellatione sed de vi facti ambigitur 7, 3, 6. (*lex*) vim duarum habet 3, 6, 101. vis diversa (*literarum*) 1, 7, 11. *cf.* 1, 11, 5. 12, 10, 29. *C* litera, quae ad omnes vocales vim suam perferat 1, 7, 10. v. nominis 9, 1, 10. *cf.* 6, 3, 17. horum nominum — vis eod. fere tendit 5, 10, 1. *v.* Appellatio. μετωνυμία — cujus vis est, pro eo, quod dicitur, causam, propter quam dicitur, ponere 8, 6, 23. vis et temporis et qualitatis 3, 5, 9. dum v. rerum ipsa manifesta sit 5, 10, 75. ad verbum sit ediscendum, an vim modo rerum atq. ordinem complecti satis sit 11, 2, 44. non posse vim rerum ostendi prima expositione 4, 2, 79. vim rerum in contrarium vertet (*ornatus*) 11, 1, 2. acriora sunt et elegantiora, quae trahuntur ex vi rerum 6, 3, 57. *v.* Natura. vim habent paene signorum immutabilium 5, 10, 74. de verborum vi aut voluntate 8, Pr. 10. distinguendi vim cujusque verbi 12, 5, 3. verborum vis ac proprietas 9, 2, 18. *cf.* 1, 6, 28. *v.* Verbum. quod vim alterius vocis obtineat 1, 5, 37. *cf.* 4, 2, 26.

B) *Plur.* α) *c. Attrib.*: expertas vires 2, 6, 7. majores ac prope summis operibus suffecturas vires 2, 4, 33. si quid mediocrium in nostro

ingenio virium fuit, ut non extinxerit, debilitavit tamen 6, Pr. 15. proximas exempli v. habet similitudo 5, 11, 22. sectas ad tenuitatem suam vires ipsa subtilitate consumet 12, 2, 13. teneris adhuc viribus nitentem 12, 6, 6. *β*) *c. Genit.*: in iis, quos ipsi vidimus, copiam Senecae, vires Africani *etc.* (*reperiemus*) 12, 10, 11. assumtis historicorum criticorumque viribus 2, 1, 4 *Z.* orationem commendatam viribus actionis 11, 3, 5. summis eloquentiae v. 5, 1, 2. orator, cui disciplina *etc.* dederit vires facilitatis 12, 9, 20. memoriae v. 10, 6, 6. ad quod si v. ingenii non suffecerint 12, 1, 32. *cf.* 6, 1, 44. *v.* Pondus; dicendi v. 2, 16, 7. 12, 2, 5. utuntur orandi viribus 2, 16, 1. *γ*) *Nominat.*: illis vires defuerunt 8, Pr. 17. ut v. nostrae tulerunt 3, 1, 1. v., quae sufficiunt labori certaminum 10, 3, 3. *δ*) *Genit.*: Virium (*orationis*) non unum genus. Nam quidquid in suo genere satis effectum est, valet 8, 3, 87. pro modo virium 2, 4, 14. *v.* Infirmitas; in quo (*agmine*) et numerus est duplex, nec duplum virium 8, 6, 42. minus habeant v. 4, 2, 102. *v.* Sanguis. v. plus afferunt 1, 3, 9. *cf.* 7, 4, 34. v. Attio plus tribuitur 10, 1, 97. plurimum v. etiam in ceteris partibus habet *ib.* 65. *cf.* 5, 10, 98. quantulumcunque eis v. est, contumelia augetur 12, 9, 11. virium atq. impetus non tantundem exigunt 6, 2, 10. *v.* Impetus. *ε*) *Accus.*: nisi multo stilo vires acceperit 10, 1, 2. *cf.* 10, 6, 1. ipsis sensibus cum gratiam tum etiam vires accommodat 9, 3, 28. suas v. adhibere 5, 1, 3. *cf.* 3, 6, 92. augere v. 12, 10, 44. cibi viribus conservandis idonei 2, 10, 6. jam perfectis constitutisque v. 10, 1, 57. maturius consuluissem v. meas 12, Pr. 1. *cf.* 10, 2, 18. dare sententiae v. 4, 1, 64. omnes eorum (*affectuum*) diluet v. 11, 1, 52. v., quae usu non exhauriuntur 10, 3. 3. in quo totas v. suas eloquentia experiretur 10, 1, 109. totas v. populariter explicabit (*oratio*) 12, 9, 2. quae vires cito facit, consuetudo 12, 11, 16. totius hujus figurae v. ostendi 9, 2, 44. non perdat v. suas (*probatio*) 11, 3, 2. praevenit v. fiducia 12, 6, 2. calor cogitationis recipit ex integro v. 10, 3, 6. v. ipsas specie solvi 9, 4, 7; cum ad eas in studiis v. pervenerit puer 2, 2, 1. secundum cujusque vires 2, 6, 5. *ζ*) *Ablat.*: trochaeis, qui celeres quidem sed sine viribus sunt 9, 4, 135. suis ipse v. minor 10, 1, 103. *cf.* 113. rectum genus approbari nisi maximis v. non potest 9, 2, 78. si viribus deficiemur, animo tamen perseverandum est 4, Pr. 7. non minoribus v. contra justitiam disseruisse 12, 1, 35. oratio — quae totis v. fluit 9, 4, 7. *cf.* 3, 6, 12. quibus v. inspiret (*argumentatio*) 2, 5, 8. erecta totis viribus et velut omnibus nervis intenditur (*vox*) 11, 3, 63. suis v. sine adminiculo progredi 2, 6, 5. suis v. ipse prosternitur 2, 12, 2. sequi jam suis v. 10, 1, 15. quos — viribus trahimus 5, 14, 29. viribus uti 2, 11, 3.

**Viscera.** ut majora animalia diutius visceribus parentis continerentur 10, 3, 4; *i. q.* *liberi*: super immaturum funus consumturis viscera mea flammis injicere 6, Pr. 3 *N.*

**Visio.** quas φαντασίας vocent, nos sane visiones appellemus 6, 2, 29. in concipiendis vis. 8, 3, 88. *cf.* 12, 10, 6.

**Viso.** quorum (*pictorum*) opera non vetustatis modo gratia visenda sunt 12, 10, 3.

**Visus.** v. infirmior 10, 3, 31. quo mens simul visusque praestringitur 10, 1, 30. v. oculorum obtutu continuo fatigetur 1, 2, 11. corpus visu tactuque manifestum 1, 4, 20.

**Vita.** *α*) *c. Attrib.*: accusatoriam v. 12, 7, 3. anteacta v. si illustris fuit 3, 8, 48. *v.* Anteactus. v. honestae beataeque 12, 11, 12. *cf.* 5,

14, 13. 12, 2, 31. paulo liberalior v. 5, 13, 26. v. longior 10, 1, 115. *cf.* 12, 11, 20. rusticane v. an urbana potior 2, 4, 24. solitaria et velut umbratica v. 1, 2, 18. β) *Nominat.:* ignes, aquas, sine quibus nulla sit v. 2, 16, 6. sine thalamis vitam non hominum sed ferarum 9, 2, 64. cum etiam v. universa ironiam habere videatur *ib.* 46. ut oratoris v. cum scientia divinarum humanarumque rerum sit conjuncta 12, 2, 8. materiam ejus (*rhetorices*) totam v. 2, 21, 3. γ) *Genit.:* in ceteris actibus vitae 11, 1, 47. finis v. utilis 2, 17, 41. *cf.* 12, 1, 15. omnem v. imaginem 10, 1, 69. de incommodis v. 5, 11, 38. institutio v. 12, 11, 12. v. laus 2, 15, 2. 12, 2, 27. v. leges Pr. 14. 5, 11, 39. prioris v. necessitatem 11, 1, 83. opera v. 8, 3, 71. v. praecepta 2, 16, 10. *cf.* 12, 11, 4. omnis v. ratio 10, 2, 2. *cf.* 12, 7, 1. v. secta 12, 2, 6. v. spatium 1, 8, 12. *cf.* 12, 2, 31. v. vitia 11, 3, 60 *N.* δ) *Accus.:* vitam abstulit 9, 2, 105. mater, quae mihi bis eod. die v. dedit *Asin. ib.* 34. v. vivere 12, 7, 3. si quid in ejus vitam dici poterit 5, 7, 26. ea vis, quae ad corpus nostrum vitamque pervenit *Cic.* 7, 3, 17. ad quorum condicionem vitamque aptanda, quae dicebantur, fuerunt 3, 8, 50. ε) *Ablat.:* si tota vita est laborandum 8, Pr. 26. auctoritas, quam mereri debemus ante omnia quidem vita 4, 2, 125. v. se tuebitur 5, 6, 2. maluit — quod superesset ex vita sibi perire, quam quod praeterisset 11, 1, 10; sicut in vita in causis quoque 12, 1, 13. *cf.* 6, 5, 11. 7, 4, 18. an parum in v. dignitatis habuerunt 12, 11, 28. ζ) *Plur.:* plures quasd. vitas ad plura discenda desideremus 12, 11, 20. *v.* Mors.

**Vitalis.** ille, quem instituimus, adolescens — ferire vitalia ac tueri sciat 5, 12, 22.

**Vites.** graves fructu vites 8, 3, 8. v. arboribus applicitae 1, 2, 26. gemmam in vitibus 8, 6, 6 *N.* cur vites coërcemus manu? cur eas fodimus? 9, 4, 5. rustici proximas vitis radices amputant 10, 7, 28.

**Vitio.** raptam interrogat, a quo vitiata sit 9, 2, 70.

**Vitiose.** v. idem (*gestus*) sinistrum quasi humerum petens in latus agi solet 11, 3, 93. per aspirationem sive adjicitur v., sive detrahitur 1, 5, 19. illa magis v. dicuntur 5, 13, 34. *cf.* 1, 5, 6. v. facimus, quod — utimur 4, 1, 3. non, si quid vitiose multis insederit, pro regula sermonis accipiendum erit 1, 6, 44. v. loqui *ib.* 7.

**Vitiosus.** α) *simpliciter:* hoc magis minusve vitiosum est pro personis dicentium 11, 1, 27. *cf.* 11, 2, 45. vitiosum id faciunt 11, 3, 20. adeo — vitiosum habetur *ib.* 112. *cf.* 171. *v.* Rectus. quod est vitiosissimum 3, 6, 7; quaedam, quae singula procul dubio vitiosa sunt, juncta sine reprehensione dicuntur 1, 5, 14. *quae sint* vitiosa *dicturis* 11, 3, 160. in magnis quoque auctoribus incidunt aliqua vit. 10, 2, 15. imperitis placere aliquando, quae v. sunt 12, 10, 51. *cf.* 10, 1, 18. probabit fortasse vitiosa 2, 3, 11. sunt qui ad omnia scripta, tanquam vitiosa, redeant 10, 4, 3. scala et scopa — non alio vitiosa sunt, quam quod pluralia singulariter *etc.* efferuntur 1, 5, 16. β) *c. Subst.:* vitiosa est una circumversio 11, 3, 105. copia modum egressa vit. est 8, 6, 16. v. distinctio 11, 3, 39. vit. et corruptum dicendo genus 12, 10, 73. v. imitatio 11, 3, 91. *cf.* 152. v. jactatio 11, 1, 15. 12, 9, 4. v. locatione verborum 9, 4, 32. v. oratio 1, 6, 41. v. ordo 9, 4, 32. v. sententiae 8, 5, 20. v. sermo 1, 1, 3. transgressiones v. 9, 4, 28. v. verba 8, 1, 2. 8, 3, 55; illa vero vitiosissima, quae jam humanitas vocatur 2, 2, 10.

**Vitium.** *α*) *c. Attrib.:* vit. quidem sed amabile et quae virtutes facillime generet 12, 5, 2. apparentia v. 12, 8, 10. dulcibus v. 10 1, 129. inutilius an foedius v. 11, 3, 57. humiliora v. 11, 1, 30. latentia v. 9, 2, 93. in dicendo v. vel maximum 8, Pr. 25. vitium non inter minima 9, 1, 13. obscurius v. 9, 4, 34. v. utrumque, pejus tamen illud 2, 4, 4. omnium in eloquentia v. pessimum 8, 3, 56. ultimis v. 2, 2, 15. *β*) *c. Genit.:* ut hominum vitia rebus assignent 5, 13, 35. vitiis quorund. bona ejus corrumpentium 12, 2, 9. v. nimium soliciti et circa omnia momenta luctantis 5, 13, 51. v. Stoicae sectae 11, 1, 70. animi v. 3, 7, 20. 6, 2, 3. adjectionis, detractionis, inversionis v. 1, 5, 40. v. confidentiae, temeritatis, improbitatis, arrogantiae 12, 5, 2. v. barbarismi 1, 5, 10. omnia deliciarum v. 1, 8, 9 humilitatis v. 8, 3, 48. improprii v. 8, 2, 4. non virium sed infirmitatis v. 2, 3, 9. v. iracundiae 6, 3, 10. linguae et oris v. 1, 1, 13. materiae non ingenii v. 10, 1, 60. v. mentis 12, 1, 32. orationis v. 1, 5, 1. 12, 1, 22. v. non naturae sed trepidationis 11, 3, 121. v. positionum 2, 10, 15. pronuntiationis v. 11, 3, 149. rerum vitia sunt, stultum, commune, contrarium, supervacuum 8, 3, 57. sermonis v. 1, 1, 13. v. soloecismi 1, 5, 53. v. unius verbi *ib.* 16. alia vitae v. 11, 3, 60 *N.* cantandi v. 11, 3, 57. v. dicendi 8, Pr. 17. *γ*) *Nominat.:* vitium est ubique, quod nimium est 8, 3, 42. ideoque neutrum (*Sp.* nec) vitium 2, 17, 27 *Z.* utriusque ultimum vit. est 12, 10, 80. vitium erit, quotiens otiosum fuerit et supererit, non cum adjicietur 8, 3, 55. *cf.* 9, 3, 2. quod nunc maxime v. est 9, 4, 66. sua cuique v. sunt 11, 3, 121; v. aut in verbis est aut in rebus 2, 4, 37. v. in superciliis, si *etc.* 11, 3, 79. in quo nihil vitii erat, nisi *etc.* 4, 1, 24. ex scholis haec v. 6, 1, 43. cetera v. omnia ex pluribus vocibus sunt 1, 5, 34; hinc accidunt vitia 1, 1, 13. *cf.* 1, 5, 17. 8, 6, 67. 11, 3, 56. in quibusd. v. ipsa delectant 11, 3, 178. quaed. v. fiunt necessaria *ib.* 134. quaed. vitia facillime fiunt manifesta contrariis virtutibus 8, 3, 49. prius fit iisd. generibus, quibus vitia 9, 3, 2. v., quod fit in singulis verbis 1, 5, 6. v., quod fit per quantitatem *ib.* 46. unde id quoque v. fluit, ut *etc.* 11, 3, 109. quae semel insederint v. 2, 3, 2. plurima hinc orta v. 8, 6, 74. v., quae robustum quoque — regem sunt persecuta 1, 1, 9. quod v. pervasit 11, 1, 56. vincentibus v. cedendum est 8, 3, 45. *ε*) *Genit. et Dat.:* vitiorum insectator 10, 1, 129. fuga vitiorum 9, 3, 10. virtutum vitiorumque non tantum naturam sed etiam modum tractat 2, 4, 21. vitii similitudine 9, 3, 27. ap. quos (*philosophos*) vitii loco est affici 6, 1, 7; cui v. simile sit schema 9, 3, 10. Quis dubitet vitiis ascribere affectum, propter quem facere honeste pudet 12, 5, 3. *v.* Affectus. *ε*) *Accus.:* abominanda sunt contraria his v. 12, 5, 1. in quo v. cavendo 8, 2, 2. v. aperte coarguenda sunt 2, 6, 3. ut se abunde similes putent, si vitia magnorum consequantur 10, 1, 25. idque v., quod corrigi non poterat, — esse sublatum 10, 3, 32. medicis non apparentia modo v. curanda sunt, sed etiam invenienda, quae latent 12, 8, 10. demonstrare vitia 2, 5, 5. 8, 4, 44. multa linguae v., nisi prius eximuntur annis, inemendabili in posterum pravitate durantur 1, 1, 37. in eluendis v. 2, 3, 2. vitium emendasse 11, 3, 130. ad evitanda v. 10, 2, 15. excusantur v. 1, 5, 5. quodcunque ex his v. magis tulerim 11, 3, 57. nec habeat vitia, nec ferat 2, 2, 5. virtutes et vitia in complexu habent 9, 4, 32. *cf.* 9, 3, 18. insectandis vitiis 10, 1, 65. remotis omnibus v. 1, 5, 33. aliena v. quisque reprehendi mavult quam sua 2, 5, 16. latentia v. rescinduntur 9, 2, 93. numquando in bona verteris vitia 1, 1, 5; quod inter vitia ellipsis vocatur 8, 6, 21. grandiloquus saepe ad vitium 10, 1, 66. ad vitia pronus 1, 2, 2. communes loci, qui sunt

in vitia directi 2, 1, 11. *cf.* 2, 4, 22 *N.* haec ut, cum decorem habet, periphrasis est, ita cum in vitium incidit, περισσολογία 8, 6, 61. ζ) *Ablat.*: cujus (*Catonis*) naturam non ipsius vitio sed Stoicae sectae factam duriorem 11, 1, 70. *cf.* 2, 12, 1. 5, 12, 17. 10, 1, 35. 12, 9, 4. omnibus vitiis fractum dicendi genus 10, 1, 125. mens omnibus v. libera 12, 1, 4. absit ab ultimis v. 2, 2, 15. in eloquendo pleraque abundant dulcibus v. 10, 1, 129. prius sit vitiis carere 8, 5, 34. Leonides Alexandri paedagogus quibusd. eum v. imbuit 1, 1, 9. improprii vitio laborabit 8, 2, 4. uti etiam vitiis rhetoricen 2, 17, 26; conjunctiones in eo v., quod vitandum dicimus, commorantes 8, 3, 46; *v.* Virtus *et singula verba.*

**Vito.** α) ubi aliud ratio, aliud consuetudo poscet, utrum volet, sumat compositio, Vitavisse vel vitasse 9, 4, 59. vitandi potius quam imitandi gratia 9, 3, 69. *cf.* 3, 2, 3. *v.* Invenio. Peto. alii nihil vitare, quae in oculos incurrunt, exquirendum putant 7, 1, 41 *Z.* *v.* Puto. *cf.* 9, 4, 77. 11, 3, 130. haec quanquam non magnopere a (*Sp. om.*) summis auctoribus vitata 8, 3, 51 *Z.* quam vitantes ambiguitatem 1, 5, 2. vitantes argumenta velut horrida et confragosa 5, 8, 1. vitatur etiam duriorum (*consonantium*) inter se congressus 11, 3, 35. conspectum ejus vitanti 6, 3, 93. vitandum est. quidquid est ἔνρυθμον 9, 4, 77. qui flagitia manifesta in deligendo filii praeceptore non vitet 2, 2, 15. incommoda vitantis 7, 4, 10. quam vito loquacitatem 5, 10, 91. vitanda μακρολογία 8, 3, 53. *cf.* 4, 2, 43. vitemus illam, quae Graece μονοτονία vocatur 11, 3, 45. vitandos soles atq. ventos, nubila etiam ac siccitates *ib.* 27. periculum tantum, non etiam offensa vitatur 9, 2, 67. *cf.* 2, 12, 5. vitanda utique maxime concisa nimium *etc.* partitio 4, 5, 24. aliud est vitare eas (*scholas*), aliud eligere 1, 2, 16. vitandae similitudinis gratia 9, 1, 11. plerasque ejus virtutes oratori esse vitandas 10, 1, 31. β) *seq.* ne: vitandum etiam, ne contumeliosi, maligni *etc.* videamur 4, 1, 10. *cf.* 6, 3, 33. hoc quoque vitandum est, ne plurium syllabarum his verbis utamur in fine 9, 4, 66. *cf.* 10, 2, 21.

**Vitrum.** etiam vitrum sculptura complectitur 2, 21, 9.

**Vitulus.** Milo, quem vitulum assueverat ferre, taurum ferebat 1, 9, 5.

**Vituperatio.** vit., quae si gravius posita sit, severa est, si levius, ridicula 6, 3, 37. libri vituperationem continent 3, 7, 2. vituperationes scribebantur 3, 4, 5. laudis simulatione detrahere, et vituperationis laudare 8, 6, 55. *v.* Laus. Laudatio.

**Vitupero.** vituperare, quae ex confesso turpia sint 3, 5, 3. *v.* Laudo.

**Vivacitas.** hanc impiam vivacitatem (*i. e. quod ipse vivit*) novis insuper curis fatigare 6, Pr. 3.

**Vivax.** si qui paulo sunt vivaciores (*i. e. alacriores*) 2, 6, 3 *N.*

**Vivo.** α) *simpliciter:* cui tamen nihil objici, nisi quod vivam, potest 6, Pr. 4 *S.* vivunt omnia et moventur 10, 1, 16. non minor erit eorum, qui vivunt, gloria 9, 3, 89. quoad vixit 11, 3, 8. dum vixit 6, 3, 51. incesti damnata et praecipitata de saxo, vixit 7, 8, 3. vivendum est (*per emphasim*) 8, 3, 86 *N.* quo me vivere juvet? *Cass. Sev.* 11, 1, 57. nostrum istud vivere triste aspexi. *Pers.* (*fig.*) 9, 3, 9 *N.* *v.* Edo. β) *c. Attrib.*: etiam praeteritis seculis vixisse 12, 4, 2. *cf.* 12, 11, 19. mater mea, quae — mihi vixit *Asin.* 9, 2, 34. [de omnibus aetatis suae, quibuscum vivebat 10, 1, 38 *N. cr. et S.*] ut vivat, quemque etiam dicere 11, 1, 30 *N. v.* Praecipio. quemadmodum ipse vixerit 4, 2, 15. ad honeste turpiterque vivendum 5, 10, 24. *v.* Honeste.

cui in maxima celebritate et in media reip. luce vivendum est 1, 2, 18. facilius esse secundum naturam quam contra eam vivere 12, 11, 13. *cf.* 12, 1, 35. beatam vitam vivere 5, 14, 13. *cf.* 12, 7, 3. γ) *Partic.:* viventes 3, 1, 21. 3, 7, 17. eum longe praecedunt ingenia viventium 10, 1, 96. in viventibus quoque 3, 7, 22. δ) *Gerund.:* cum hoc vivendi nulla condicio est 9, 3, 95. praecepta v. 12, 11, 16. aliqua v. ratio 6, Pr. 14.

**Vivus.** I) sentiet vivus eam, quae post fata praestari magis solet, venerationem 12, 11, 7. vivum capere 6, 3, 61. II) *transl.*: vivo gurgite exundat (*Pindarus*) 10, 1, 109. v. illa vox 2, 2, 8 *N. et S.*

**Vix.** α) quae vix singula quisquam intentissima cura consequi posset 10, 1, 111. paucos et v. ullum ex his posse reperiri 10, 1, 40. *cf.* 11, 1, 28. unum intuentes v. aliqua pars sequitur 10, 2, 26. quadam v. enarrabili foeditate 12, 10, 76. v. admirabili quod. casu possit accidere 2, 17, 31. *cf.* 10, 7, 1. v., quid adjici potuerit, invenio 12, 1, 20. *cf.* 11, 3, 85. 12, 7, 4. v. tamen aut natura aut ratio queat 10, 7, 9. illud v. saltem praecipiendum videtur, ne *etc.* 6, 4, 15. v. eo limen egresso 11, 2, 13. β) v. d u m inchoata 5, 13, 34. adeo u t v. ulla possit causa reperiri Pr. 12. *cf.* 2, 17, 31. u t v. comoediarum actoribus plures habitus in pronuntiando concipiendi sint 3, 8, 51. *cf.* 11, 3, 151.

**Vocabulum.** I) *i. q. verbum:* v. vulgaribus et forte occurrentibus 1, 1, 34. nec mutatur vocabulis vis rerum 9, 1, 7. II) *i. q. Substantivum:* alii — octo partes (*orationis*) secuti sunt, ut Aristarchus et aetate nostra Palaemon, qui v o c a b u l u m sive a p p e l l a t i o n e m n o m i n i subjecerunt, tanquam species ejus. At ii, qui aliud n o m e n, aliud v o c a b. faciunt, novem. Nihilominus fuerunt, qui ipsum adhuc voc. ab a p p e l l a t i o n e diducerent, ut esset v o c. corpus visu tactuque manifestum; a p p e l l a t i o, cui vel alterum deesset, vel utrumque 1, 4, 20. *v.* N o m e n. V e r b u m.

**Vocalis.** I) *Adject.:* verba magis vocalia 8, 3, 16. *v.* C l a r u s. sunt aliis alia vocaliora *ib.* II) *Subst.:* cum aliae (*voc.*) subjunguntur aliis, proinde asperiores erunt, prout oris habitu simili aut diverso pronuntiabuntur 9, 4, 34. porrectas syllabas geminis voc. scripserunt 1, 7, 14. aeque brevem esse vel longam voc., cum est sola, quam cum eam consonantes una pluresve praecedunt 9, 4, 85. *cf.* 1, 7, 20; quia subjecta sibi v. in unum sonum coalescere et confundi nequiret 1, 7, 26. vocales frequentissime coëunt 11, 3, 34. *v.* C o ë o; claritatem vocalium 9, 4, 131. voc. concursus *ib.* 33; cum vocalem proxima accipit 12, 10, 29 *N.* ad conjungendas subjectas sibi voc. 12, 10, 30. quotiens *M* vocalem verbi sequentis contingit 9, 4, 40. longae syllabae aliquid etiam medii temporis inter vocales, quasi intersistatur, assumunt *ib.* 36. hiare semper vocalibus *ib.* 20. parcissime ea (*aspiratione*) veteres usi etiam in vocalibus 1, 5, 20. *v.* C o n s o n a n s.

**Vocalitas.** voc., quae *εὐφωνία* dicitur: cujus in eo delectus est, ut inter duo, quae idem significant, ac tantundem valent, quod melius sonet, malis 1, 5, 24.

**Vociferatio.** declamandi opus — si foro non praeparat — furiosae voc. simillimum est 2, 10, 8. *v.* T u m u l t u s.

**Voco.** I) vocamus (*manibus*) 11, 3, 86. eos vocari — jussi *Cic.* 9, 3, 50. a d judicem vocabatur 2, 4, 33. a d quam usque nos vocatis vetustatem? 8, 5, 33. i n culpam vocantur 7, 2, 53. id ipsum accusator i n invidiam vocaret 6, 3, 60. q u o vocat natura 2, 8, 12. quidquid de honestis *etc.* — dicitur, h u c (*optt. codd.* hoc, *in quo latere* ἦθος *recte*

*conjecit Sp.*) vocari 6, 2, 11 *N. cr. et S.* II) *de nomine tribuendo:* ut ipsi vocant 3, 8, 58. quod obscurum vocant 5, 13, 16 *Z.* quid id vocetur 7, 3, 9. hoc consulere veteres vocaverunt (*Sp.* appellaverunt) 1, 6, 32 *Z.* vocatur et aliquid clausula 8, 5, 13. ego ne illud quidem aposiopesin semper voco, in quo *etc.* 9, 3, 61. hoc Celsus sustentationem vocat 9, 2, 22. *cf.* 9, 3, 45. hoc, quod vulgo sententias vocamus 12, 10, 48. quod συνωνυμία vocatur 8, 3, 16. *v.* Qui. alteram (*speciem*) Graeci πάθος vocant, alteram ἦθος 6, 2, 8. *cf.* 9, 3, 2 *N.* referamus (*nomen, quod tenendum sit*) ad aliquem amicum, qui idem vocetur 11, 2, 30. *cf.* 9, 3, 13. qui haec καθολικὰ vocant 8, 5, 7. has proprie quaestiones vocant 3, 11, 3. *cf.* 7, 4, 24. 9, 3, 71. 10, 3, 17. illa quoque vocatur aversio, quae *etc.* 9, 2, 39. sententiam veteres, quod animo sensissent, vocaverunt 8, 5, 1. cujus hereditas est, quam vocant sapientiam 6, 3, 97. *cf.* 10, 1, 81. illae ipsae (*materiae*), quae Dicta sunt ac vocantur 6, 3, 16. *cf.* 8, 2, 13. 11, 1, 35. quas sententias vocamus 6, 3, 36. haec est illa, quae δείνωσις vocatur 6, 2, 24. *cf.* 29. quae schemata Graece vocantur 9, 1, 1. *cf.* 11, 3, 45. si abundans opibus pauperem se vocet 11, 1, 21. *cf.* 1, 5, 36. *v.* Dico IV.

**Volatus.** aves ad volatum gignuntur 1, 1, 1.

**Volo,** are. *volo, volui* et *volavi* 1, 6, 15. I) *merula*, quia sola volat 1, 6, 38. II) *transl.:* 8, 6, 69. 70.

**Volo.** α) *simpliciter:* si velle nos credant 9, 2, 76. sed esto, voluerit *ib.* 84. ut volumus, uti licet 11, 3, 13. ut quidem volunt 10, 5, 22. ut voluerit quisque 5, 10, 75. ut Cleanthes voluit (*i. e. censuit*) 2, 17, 41. [ut res vult (*Z.* tulit) 3, 8, 53.] si quis volet 5, 7, 35. non consequemur idem, si et voluerimus 10, 3, 29. age sis (*a. l.* si vis) *Cic.* 5, 11, 28; quaerere auditores, de quo quisque vellet, jubebat 12, 11, 21. unde volent repetita 12, 8, 7. quocunque vis, imprime 9, 2, 42. tempestatibus, quo volent, auferendum 10, 7, 23. β) *c. Obj.* a) *de consilio:* electuris quae volent 3, 1, 22. *v.* Qui. Uter. sed nunc aliud volunt, ut omnis sensus *etc.* feriat aurem 8, 5, 13. si plus etiam videri potest voluisse, quam fecit 6, 1, 17. quid Cassander velit 5, 10, 118. volo oratorem 1, 10, 8. si velis trimetron 9, 4, 78; quales maxime velim nutrices 1, 1, 11. ego optimos quidem — velim 2, 5, 19. *cf.* 10, 1, 119. natura, quae meliora vellet 10, 1, 131. probationes efficiunt sane, ut causam nostram meliorem esse judices putent; affectus praestant, ut etiam velint 6, 2, 5. ne — sola velit fortia et abrupta 10, 2, 19. cum salvam uterque remp. vellet 11, 1, 80. genus, quod velut medium atq. ex utroque mixtum volunt 12, 10, 18. hominis, quem destructum volebat 8, 3, 21. *cf.* 9, 3, 9. cui ego omnia meritissimo volo et debeo 9, 2, 35. b) *de opinione:* hoc voluisse legumlatorem 7, 1, 56. *cf.* 7, 6, 8. utrum is, qui scripsit ac dixit, sic voluerit 7, 9, 15. *cf.* 7, 10, 1. 9, 2, 85. 89. γ) *c. Inf.:* ego, si prandere volo, domum eo 6, 3, 63. numquid tu melius dicere vis, quam potes 10, 3, 14. *cf.* 8, 5, 31. mori vult 9, 2, 85. *cf.* 87. dum volumus esse meliores 8, 5, 34. *cf.* 9, 4, 133. quod volumus efficere 6, 4, 13. *cf.* 7, 1, 5. neque destitui temporibus volunt sermo atq. epistola 9, 4, 20. qui decurrere per materiam stilo quam velocissimo volunt 10, 3, 17 *N. cr.* interrogare velim 12, 10, 22. *cf.* 12, 6, 6. laedere nunquam velimus 6, 3, 28. *cf.* 7, 3, 21. 12, 11, 17. credere modo, qui discet, velit 8, Pr. 12. si docere sciant et velint 10, 5, 19. quid a Socrate pati voluerit (*Alcibiades*) 8, 4, 23. δ) *seq. Acc. c. Inf.* a) *de consilio aut desiderio:* neque ego paraphrasim esse interpretationem tantum volo 10, 5, 5. *cf.* 1, 11, 1. 2, 4, 7. 6, 4, 22. 8, Pr. 20.

9, 4, 45. 11, 3, 181. *v.* Nolo. quem in primis virum bonum esse volumus 2, 15, 33. *cf.* 12, 7, 7. contraria dicuntur iis, quae intelligi volunt 8, 6, 56. *cf.* 8, Pr. 23. 9, 2, 50. 9, 3, 9. 9, 4, 82. 11, 1, 31. caedi discipulos minime velim 1, 3, 14. neque ego arma squalere situ ac rubigine velim 10, 1, 30. *cf.* 1, 12, 17. 10, 3, 32. 11, 3, 139. 12, 2, 7. nemo minui velit id, in quo maximus fuit 12, 11, 6. *cf.* 9, 4, 56. 12, 1, 36. optio vobis datur, utrum velitis casu illo itinere Varenum usum esse, an hujus persuasu et inductu *Cic.* 5, 10, 69. a quo maxime agi velint, — a quo minime is, qui *etc.* 7, 4, 33. victorias aureas in usum belli conflari volebat 9, 2, 92. *cf.* 11, 1, 70. nihil rerum ipsa natura voluit effingi cito 10, 3, 4. illi quasi mensuram tarditatis celeritatisque aliquam esse voluerunt 11, 3, 107. velles eum suo ingenio dixisse, alieno judicio 10, 1, 130. quid de eo fieri vellet 5, 13, 28. nam et filiā natā meretrix eam mater pudicam esse voluisset 11, 1, 82. b) *de sententia:* vult esse Celsus aliquam et superiorem compositionem 9, 4, 137. *cf.* 8, 3, 43. nisi potius hoc esse volumus dactylum et bacchium 9, 4, 101. *cf.* 102. Pacuvium videri doctiorem volunt 10, 1, 97. huic diversam volunt esse distinctionem 9, 3, 65. *cf.* 1, 5, 38. 2, 17, 5. 2, 20, 4. 4, 2, 2. 8, 6, 36 Anaximenes judicialem et contionalem generales partes esse voluit 3, 4, 9. *cf* 3, 8, 14. quidam duas species esse voluerunt 5, 10, 76. intervallum motus tria verba esse voluerunt 11, 3, 107. ε) *c. Conjunct.:* nulla me velim syllaba effugiat 11, 2, 45. ζ) *Partic.:* dexter ac volens assit 4, Pr. 5 *N.* dum res ipsa volentibus discere appareat 8, 4, 15. quidquid nobis vol. facile continget 6, 2, 30. discere meliora volentibus promtum est 12, 11, 12.

**Volubilitas.** vim orandi, non circulatoriam volubilitatem spectantibus 10, 1, 8. nec volubilitate nimia confundenda, quae dicimus 11, 3, 52 *v.* Tarditas.

**Volucer.** I) *Adj.:* Cupido volucer 2, 4, 26. II) *Subst.:* volucres pennis remigare *Virg.* 8, 6, 18. volucrum cantus 10, 3, 24. circumfusus nobis spiritus. volucribus convenit 12, 11, 13. volucres media acuta legam 1, 5, 28.

**Volumen.** finem imponere egresso destinatum modum volumini 9, 4, 146. dignorum ea cura voluminum 2, 7, 2. volumina evolvunt 2, 15, 24. tota v. in hanc disputationem impendisse 3, 6, 21.

**Voluntarius.** v. testes 5, 7, 9. v. mortem 9, 2, 86.

**Voluntas.** I) *hominis.* α) *studium et propositum:* admirabilem recti generis vol. 10, 1, 89. manente honesta vol. 12, 1, 45. probabilis et illi voluntatis, qui — putaverunt 2, 15, 37 *N.* neque rectae voluntati serum est tempus ullum 12, 1, 31. in figura totius v. fictio est 9, 2, 46. nec tantum causae voluntatis sunt quaerendae: sed interim et erroris 7, 2, 40. quicunque vol. tuae non paruerit 7, 1, 21; nec M. Tullio defuisse in ulla parte civis optimi voluntatem 12, 1, 16. quorum cognitio studiosis juvenibus afferet certe bonam vol. 12, 11, 31. *v.* Casus. v., quae cogi non potest 1, 3, 8. non manus solum sed nutus etiam declarant nostram v. 11, 3, 66. quam (*v.*), qui vera fide induerit 12, 11, 11. promere animi voluntatem 12, 10, 40. ad vol. respondeant (*testes*) 5, 7, 21. aut in extrariam aut in ipsius, qui periit, voluntatem (*crimen transfertur*) 7, 2, 9; *Ablat.:* sua voluntate 5, 7, 2. *v.* Necessitas. adversa judicum v. 4, 1, 10. obvia ejus v. 8, 4, 23. ut boni viri simus, voluntate maxime constat 12, 11, 11. *cf.* 1, 3, 8. optimi cujusque v. moveatur (*orator*) 12, 7, 5 *N.* cum longe sit a vol. infa-

mantium 2, 15, 4. ex tua v. 6, Pr. 1. *cf.* 3, 6, 98. pro ejus animi in me summa v. 9, 2, 35. *β*) *i. q. sententia:* de vol. legumlatoris 7, 8, 13. quis dubitaret, quin ea vol. fuisset testantis, ut is *etc.* 7, 6, 10. quae fuerit scribentis v. *ib.* 12. II) *dicti aut scripti, i. q. sensus vel significatio:* v. legis 3, 6, 99. *v. infra.* v. nominis 7, 10, 1. verborum vi aut vol. 8, Pr. 10. diversam esse orationi vol. 8, 6, 54; quaestio juris omnis aut verborum proprietate — aut voluntatis conjectura continetur 12, 2, 19. scripti et vol. quaestio 7, 6, 1. scripti et vol. status 3, 6, 43. *v.* Scriptum. voluntatem complecti quam nomina interpretari maluerunt 6, 2, 9 *N.* omnis sermo, quo vol. aliqua enuntiatur 3, 3, 1. ut soloecismus ex complexu fiat eorum, quibus res significantur et vol. ostenditur 1, 5, 37. Cur armata ap. Lacedaemonios Venus? — et similia,. in quibus scrutabamur voluntatem, cujus in controversiis frequens quaestio est 2, 4, 26. ad vol. verba accommodari 7, 3, 21; *Ablat.:* cujus (*legis*) verbis nitimur, cujus vol. 3, 6, 87. *cf.* 7, 6, 9. aequitate et vol. (*legis*) pugnandum 7, 6, 7. verbis legum standum sit an vol? 7, 10, 6. vol. legis se tuebitur 3, 6, 99. vol. contra verba utor 7, 5, 4. cum verba (*legis*) contra sint, de vol. quaeratur 7, 1, 49. *cf.* 13.

**Voluptas.** *α*) *c. Attrib.:* orationem jucundam, non deformi voluptate sed cum laude ad dignitatem conjuncta 8, Pr. 33. teneram delicatamque modulandi vol. 9, 4, 31. ex illis ineruditis v. 1, 12, 18. non ingratae voluptati 9, 3, 74. turpis v. et inhumana 12, 9, 10. ducit animos naturali v. vox omnis 12, 10, 74. petitas vel paulo licentius v. *ib.* 50. poeticis v. 1, 8, 11. pravis v. 2, 12, 6. *cf.* 2, 5, 22. pura v. 2, 18, 4. resupina voluptate 5, 12, 20. *β*) *c. Genit.* a) *obj.:* multum ad fidem adjuvat audientis vol. 5, 14, 35 *N. cf.* 2, 10, 10. 5, Pr. 1. undecunque petita judicis vol. levat taedium 4, 1, 49; hac communi vol. aurium 1, 10, 4. summum in vol. corporis bonum ponens 12, 2, 24. *cf.* 21. ingeniorum suorum vol. 10, 1, 24. ad vol. multitudinis imperitae composita 10, 1, 43. b) *subj.:* ad cujus (*Ciceronis*) voluptates nihil equidem, quod addi possit, invenio 12, 10, 46. una Quintiliani mei spe ac voluptate nitebar 6, Pr. 9. pura v. literarum 2, 18, 4. v. ultionis 5, 13, 6. ex quad. accusandi v. 11, 1, 57. audiendi, quod aures mulceat, v. 11, 3, 60. v. dicendi 3, 11, 25. voluptates dic. 4, 3, 2. modulandi v. 9, 4, 31. venandi v. 12, 1, 6; hanc in dicendo v. (*i. e. sententias*) 8, 5, 32. *γ*) *Nominat.:* non si laetitia bonum et vol. 5, 10, 73. *cf.* 10, 3, 24. mutis animalibus finis vol. 5, 11, 34. nunc, cum in ipsa capitis aut fortunarum pericula irrupit vol. 4, 2, 122 *N.* vol. facit infamiam 5, 10, 83. *v.* Virtus. *δ*) *Genit.:* ignaros erupisse in hunc voluptatis affectum (*i. e. gaudium*) 8, 3, 4 *N.* respiciens illam curam meae v. 6, Pr. 1. flagitiosus omni genere voluptatum animus 12, 11, 18. *ε*) *Dat.:* minimae legentibus futurum voluptati 3, 1, 2. exhausti laboris nosse mensuram vol. est 4, 5, 23 nonnihil voluptatibus cotidie damus 1, 12, 7. *v.* Utilitas. indulgent ingeniorum suorum vol. 10, 1, 24. nec voluptatibus terreni corporis serviendum 12, 2, 21. *ζ*) *Accus.:* varietatem similibus, vol. expositis dare 10, 5, 11. docti rationem componendi intelligunt, etiam indocti voluptatem 9, 4, 116. (*poësis*) solam petit vol., et eam fingendo non falsa modo — sectatur 10, 1, 28. *cf.* 4, 1, 49. 5, Pr. 1. 12, 11, 29. refugit teneram delicatamque modulandi v. 9, 4, 31; (*declamationes*) ad solam compositae vol. 5, 12, 17. *cf.* 10, 1, 43. paulum aliquid inclinare ad vol. audientium 2, 10, 10 *Z.* omnia ad vol. referunt (*poëtae*) 8. 6, 17. *η*) *Ablat.:* ille vi, hic voluptate melior 10, 1, 37. quad. vol. suffusi

(*oculi*) 11, 3, 76. capti vol. 5, 11, 19. quo quid est natura magis asperum, hoc pluribus condiendum est vol. 5, 14, 35. ne — vol. prava deliniantur 2, 5, 22. cum judex vol. jam ducitur 9, 4, 129. quod pravis vol. aures permulceat 2, 12, 6 *Z.* cum poëticis vol. aures a forensi asperitate respirant 1, 8, 11. *v.* Virtus.

**Vomer.** aratrum accipere pignori non licet, vomerem accepit 7, 8, 4.

**Vomica.** persecuisti reip. vomicas *vet. orat.* 8, 6, 15.

**Vomitus.** ejecto vom. 11, 3, 27. de vom. in Antonium Cicero 8, 4, 8.

**Vomo.** per se foeda vomendi necessitas 9, 4, 30. *cf.* 8, 4, 17.

**Vorsus.** 1, 7, 25.

**Votum.** Sed hoc votum est 12, 5, 6 *N.* quod omnium sit votum parentum, ut honestiores, quam sint ipsi, liberos habeant 11, 1, 82. *cf.* 1, 2, 25. repeterent vota et velut nova precatione uterentur 4, Pr. 4.

**Voveo.** manus leviter pandata, qualis voventium est 11, 3, 100 *N.*

**Vox.** I) *sonus humani oris: v.* Gestus. Pronuntiatio. *α*) *c. Attrib.:* v. abscisa 8, 3, 85. quaed. ad auditum accommodata 11, 3, 40. vocem sermoni proximam et tantum acriorem 11, 3, 162. *cf.* 178. acerba v. *ib.* 32. 169. atrox et aspera v. *ib.* 63. *cf.* 15. v. beata *ib.* 40. bona firmaque v. *ib.* 13. et candida et fusca v. *ib.* 15. clara et obtusa v. *ib.* *cf.* 40. 51. 82. jam confirmatae constitutaeque v. *ib.* 29. summissa atq. contracta *opp.* erecta et concitata v. *ib.* 175. *cf.* 64. respiratione crebra v. *ib.* 63. nitida et curata v. *ib.* 26. vox et actio decora 10, 1, 17. docta v. 2, 16, 9. v. dulcis 11, 3, 40. v. forti ac durabili *ib.* 23. *cf.* 40. dura et flexibilis v. *ib.* 15. *cf.* 32. effeminata v. *ib.* 32. 91. elisa v. *ib.* 51. grandis aut exigua v. *ib.* 15. plena et exilis v. *ib.* *cf.* 13. v. vel inter dentes expressa *ib.* 104. v. facilis, flexibilis, firma *ib.* 40. v. femineae 1, 11, 1. fusca illa v., qualem Cic. fuisse in Antonio dicit 11, 3, 171. v. fusa et securae claritatis *ib.* 64. vox ut nervi, quo remissior, hoc gravior et plenior *ib.* 42. v. habens omnes in se sonos intentionesque *ib.* 40. idonea v. 12, 7, 1. ima v. 11, 3, 42. imbecilla v. *ib.* 13. immanis v. *ib.* 32. inanis *ib.* incerta v. 1, 1, 21. toto, ut ajunt, organo instructa v. 11, 3, 40. *cf.* 169. v. jucunda 1, 10, 16. *cf.* 11, 3, 178. quasi latiorem v. 11, 3, 82. lenis v. *ib.* 63. lentior v. *ib.* levis et aspera v. *ib.* 15. v. libera 9, 2, 3. v. magna 11, 3, 40. v. mala *ib.* 13. velut media v. *ib.* 62. v. inter acutum sonum et gravem media *ib.* 64. mercenariam v. 12, 1, 25. v. modica 11, 2, 33. mollis v. 11, 3, 32. plena v. 5, 9, 15. v. praepinguis 11, 3, 32. v. pura *ib.* 40. v. pusilla *ib.* 32. v. rudis *ib.* salutarem v. 10, 7, 2. v. sana 11, 3, 32. v. secans aëra et auribus sedens *ib.* 40. summa v. *ib.* 42. summissa v. *ib.* 63. v. suppressa 8, 3, 85. surda v. 11, 3, 32. v. temperata *ib.* 161. tenuis v. *ib.* 32. teres v. *ib.* 64. velut tractabilis v. *ib.* 40. tremula v. *ib.* 91. [vana (*Z. de conj.* Burmanni rava) v. *ib.* 32.] v. vehementior ac magis varia *ib.* 145. viva illa v. 2, 2, 8 *N.* *β*) *c. Genit.:* orantis v. 1, 2, 31. musici vocem docentium in exemplum intuentur 10, 2, 2. vox non — paene tragoedorum sed super omnes tragoedos 12, 5, 5. *γ*) *Nominat.:* sunt et naturalia, quae tamen et cura juvantur, vox *etc.* 12, 5, 5. *cf.* Pr. 27. v. est mentis index 11, 3, 62. cum v. propriam vim adjiciat rebus 11, 3, 9. in verbis tantum distantibus jucunde consonat v. 9, 3, 73. v., etsi paucas, quae nominari possunt, continet species, propria cuique est 11, 3, 18. — auribus dignoscitur *ib.* — ne ab oratione discordet *ib.* 45. ducit animos naturali voluptate v. omnis 12, 10, 74. — elisa in

illum sonum erumpit 11, 3, 51. nec silentio subsidat, sed firmetur consuetudine *ib.* 24. laetis in rebus plena et simplex et ipsa quodammodo hilaris fluit *ib.* 63. ne v. quidem exilis actionem habere optimam potest *ib.* 13. totid., quot illa (*mens*), mutationes habet *ib.* 62. ima vim non habet, summa rumpi periclitatur *ib.* 42. et verba omnia et vox hujus alumnum urbis oleant 8, 1, 3. aliud vox, aliud animus ostendat 11, 3, 175. pleraque etiam citra verba significat *ib.* 65. sonat v., ut feritur (*cithara*) *ib.* 61. non v. illa praeceptoris minus pluribus sufficit 1, 2, 14. per quas (*nares*), quod superest vocis, egeritur 11, 3, 16. δ) *Genit.*: vocis bona 11, 3, 19. cantus vocis 5, 10, 124. v. jucunditas claritasque 6, Pr. 11. singuli conatus v. 1, 11, 10. (*risus*) vocis exprimit confessionem 6, 3, 9. v. cura 1, 10, 27. 11, 3, 25. v. declinationes 11, 3, 46. exercitatio v. talis sit, qualis usus *ib.* 24. v. exilitas 1, 11, 1. v. felicitas 10, 1, 119. v. firmitas 10, 7, 26. v. flexus 1, 10, 22. 25. inclinationes v. 11, 3, 168. intentio v. 1, 10, 25. v. modulatio *ib.* 11, 3, 59. v. mutationibus 11, 3, 183. simplex v. natura 1, 11, 6. *cf.* 11, 3, 14. 169. proprietates v. cujusque 12, 2, 10. quantitas v. 11, 3, 15. v. rationem Aristoxenus musicus dividit in ῥυθμὸν et μέλος 1, 10, 22. v. remissio *ib.* 25. v. sonus 1, 12, 3. v. vitia 11, 3, 56. ε) *Dat.*: ut illic (*in ironia*) verba sint verbis diversa, hic sensus sermonis voci 9, 2, 46. de gestu, qui voci consentit 11, 3, 65. plus v. suae debeat praeco 1, 12, 17. ut parcatur maxime voci in illo a pueritia ad adolescentiam transitu 11, 3, 28. ζ) *Accus.*: absciditur (*vox*) per ἀποσιώπησιν 8, 3, 85. urbes etiam populi vocem accipiunt 9, 2, 31. v. accommodatur naturae ipsarum, de quibus dicimus, rerum 9, 4, 139. *cf.* 11, 1, 39. fatigatio afficit v. 11, 3, 21. aptantes affectibus v. 8, 6, 31. quando attollenda vel summittenda sit v. 1, 8, 1. quin compescitis v. istam? *Cic.* 11, 3, 169. nec praeparare ab imis sonis v ad summos, nec semper a contentione condere licet *ib.* 22. secundum rationem, de quibus dicimus, conformanda v. est *ib.* 45. v. tantum altera parte dimittunt (*labra*) *ib.* 81. humor v. aut nimius impedit, aut consumtus destituit *cf.* 21. omnium, quibus v. dabat, etiam imaginem expressit 3, 8, 50. *cf.* 4, 2, 103. 12, 10, 23. non — v., qualis dolore exprimitur, eruenda 11, 3, 90. et frangitur, et obscuratur, et exasperatur, et scinditur v. *ib.* 20. v. exerceat 1, 11, 14. tenuatur v. ac fatigatur *ib.* 82. v. flectunt 4, 2, 39. si resp. v. haberet *Cic.* 5, 10, 99 *N.* nec imbuatur (*v.*) ea consuetudine, quam desertura (*Sp.* quae duratura non) sit 11, 3, 24 *Z.* in certamine erecta totis viribus et velut omnibus nervis intenditur v. *ib.* 63. homines, quibus negata v. est 2, 16, 17. praeparare ab imis sonis v. ad summos 11, 3, 22. *cf.* 10, 7, 2. suffocatur saepe v. 11, 3, 51. ne ad spadonum et mulierum et aegrorum exilitatem v. nostra tenuetur *ib.* 19. v. urgenda ultra vires non est *ib.* 51; aut ante v. erit gestus aut post v. *ib.* 106. propter v. accidunt (*vitia*) *ib.* 56. η) *Ablat.*: et voce et modulatione grandia elate, jucunda dulciter *etc.* canit 1, 10, 24. neque scientia modo constat orator, sed voce *etc.* 12. 11, 2. excitandus est voce 11, 2, 33. affectus omnis languescat necesse est, nisi voce *etc.* inardescat 11, 3, 2. utendi voce multiplex ratio *ib.* 16. advocati v. uti 11, 1, 59; pleraque hanc condicionem habent, ut ead. voce ad omnes simul perferantur 1, 2, 13. sexta nostrarum (*literarum*) paene non humana v., vel omnino non v. potius, inter discrimina dentium efflanda est 12, 10, 29; qui (*mores*) nescio quomodo ex voce etiam atq. actione pelluceant 11, 3, 154.

II) *quod pronuntiatur.* α) *Singul.* a) *verbum:* vocem et res 3, 6, 37. *v.* Scriptum. quod est positum in voce simplice 1, 9, 4. ne cui vestrum vox immoderatior aliqua videatur *Coel.* 11, 1, 51.

nulla vox natura turpis 8, 3, 39. v. minus usitatae 1, 8, 15; scriptum et voluntas habet in verbis vocis quaestionem 7, 10, 2. vim cujusque v. intelligere 12, 3, 7. cujus una v. audiebatur 11, 1, 40. *cf.* 10, 3, 25. neutra (*syll.*) claudet v. Latinam 1, 5, 31. quibus quaeque v. fidibus jungenda sit 5, 10, 124. supprimitur v. 8, 3, 85. v. ipsam ad nostram partem vertere 7, 9, 14. usque ad ultimam v. 11, 1, 54. *νόημα*, qua voce omnis intellectus accipi potest 8, 5, 12; in duo et Posidonius dividit (*statum*), vocem et res. In voce quaeri putat, an significet, quid, quam multa, quo modo? *etc.* b) *verborum complexus:* cujus vox fuit, *Cavete proditorem* 7, 1, 30. vox honestissimae libertatis 11, 1, 37. invadunt hanc inter ceteras vocem 9, 4, 55. haec v. universalis (*i. e. sententia*) 8, 5, 3. ut semper nostram vocem provisa et formata cogitatio excipiat 10, 7, 8. β) *Plur. i. q. verba:* voces quidam dicere maluerunt (*pro verbis*) 1, 5, 2. vocum similium aut ambiguarum puerili captatione 8, 3, 57. illa sublimia spatiosas clarasque v. habent 9, 4, 136. v. singulis aut conjunctis 7, 9, 2. dignae v. eo viro 11, 1, 40. v. per vinum, somnum *etc.* emissae 5, 7, 36. v. aut eaed. in significatione diversa ponuntur, aut productione tantum vel corruptione mutatae 9, 3, 69. v. in usum receptis 8, 6, 32. simplices v. prima positione, id est, natura sua constant 1, 5, 65; *Genit.:* vocum et in singulis ambiguitas frequens, et adhuc in conjunctis magis 5, 10, 106. omnis structura ac dimensio et copulatio v. constat aut numeris aut *μέτροις* 9, 4, 45. *cf.* 1, 10, 23. v. singularum electio 10, 7, 14. similitudine aliqua v. 9, 3, 66; *reliqui casus:* sententias aptabimus iis vocibus, quas habemus 12, 10, 35. injuratorum afferre voces 5, 7, 5. qui sibi res, voces, actus secundum verum optime finget 6, 2, 30. inani circa v. studio 8, Pr. 18; numeros in vocibus 1, 10, 22. idem pluribus v. declarent 10, 1, 11. non vocibus tantum sibi nota atq. nominibus 12, 2, 17. cum ipsis voc. naturaliter exeunt gestus 11, 3, 88.

**Vulgaris.** α) *simpliciter:* haec adeo vulgaria sunt, ut sibi artem figurarum asserere non possint 9, 3, 64. *cf.* 8, 3, 75. *v.* Poëticus. β) *c. Subst.:* argumentum v. 5, 13, 34 *N.* v. consuetudo 2, 13, 11. quo sunt magis v. (*dicta*) 6, 3, 4. (*exordium*), quod in plures causas accommodari potest, vulg. dicitur 4, 1, 71 *N.* v. eloquendi genus 10, 1, 53. *cf.* 8, Pr. 25. 9, 3, 3. gestus vulg. magis quam ex arte 11, 3, 102. v. modo contenti 2, 11, 1. v. opinio 1, 10, 35. pars magis v. 5, 10, 118. sermo v. 12, 10, 43. vulg. et simplici specie 9, 1, 11. neque vulg., neque humilis, nec insuavis recte modo ascita (*translatio*) 8, 6, 5. v. usum 9, 3, 5. *cf.* 11, 1, 49. est in vulg. quoque verbis emphasis 8, 3, 86. *cf.* 10, 1, 9. v. viam Pr. 3. vocabulis vulg. et forte occurrentibus 1, 1, 34.

**Vulgo, are.** (*librum*) temerario editionis honore vulgaverant Pr. 7. fraude inimicorum falsa vulgantium 5, 3. cum Pythagoras atq. eum secuti acceptam sine dubio antiquitus opinionem vulgaverint 1, 10, 12; cum id inter opifices quoque vulgatum sit 5, 10, 10. Simonides, cujus vulgata fabula est 11, 2, 11. jam vulgatum actis quoque 9, 3, 17 *N.* quae profitentium commentariolis vulgata sunt 1, 5, 7. in sermonibus me nolente vulgatis 3, 6, 68. vulgatam falso de me opinionem 10, 1, 125. *αὐλητρὶς* illa vulgata 7, 9, 4. illud vulgatum, *Quo schema, si intelligitur?* 5, 10, 70. illa minus vulgata 1, 5, 11; vulgatissimos sensus 2, 4, 28.

**Vulgo.** *Adverb.:* quid est enim vulgo? universos *Cic. p. Mur.* 7, 3, 16. qualia sunt v. *mecum, secum* 8, 6, 65. est in usu v. quo-

que et inter ineruditos et ap. rusticos *ib* 75 *Z.* quod v. sic accipi 9, 1, 14. Vulcanum pro igne v. audimus 8, 6, 24. non modo sapientibus dicitur, sed vulgo quoque semper est creditum 12, 1, 4. ea quae, quia plerumque observata sunt, vulgo signa creduntur 5, 9, 15. haec, quae v. dicitur bonitas 12, 1, 24. *cf.* 1, 10, 38. 4, 2, 91. 4, 5, 16. 5, 11, 37. 7, 2, 44. 12, 2, 19. ei praecipue v. favetur 5, 7, 31. qualia v. jactantur a vilissimo quoque 6, 3, 47. quemadmodum v. imperiti loquantur 1, 6, 15. quae v. recepta sunt 5, 11, 41. pluribus nominibus in ead. re v. utimur 6, 3, 17 *cf.* 9, 2, 60. ut v. uti solemus 9, 2, 8. hoc quod v. sententias vocamus 12, 10, 48. *cf.* 69. 2, 4, 1. 12, 1, 25.

**Vulgus.** uulgus 1, 4, 7 *N.* vulgus amat fieri *Sallust.* 9, 3, 17 *N.*; quasi conspiratione quad. vulgi 12, 1, 14. v. corona 12, 10, 74. v. fama 4, 1, 52. laudem nec doctorum modo sed etiam vulgi 12, 10, 71. quem in seditione vulgi — moderatorem dedit 12, 1, 27. v. opinio 3, 8, 39. 12, 2, 28. v. sermo 1, 5, 57; non aliquis juvenis aut unus e vulgo, sed senes et prudentissimi 8, 4, 21.

**Vulnero.** si pulsasses, defendi non poteras: vulnerasti 6, 2, 23. laesum et vulneratum reum hac invidia opprimi posse 7, 2, 30. *v.* Laedo.

**Vulnus.** I) v. in pectore 5, 9, 11. v. ore exceptum, quod ipse se passum pro Caesare pugnantem gloriabatur 6, 3, 75. v. vel curandum protinus, vel — interim deligandum 4, 2, 84. *cf.* 2, 17, 9. vulnera resolvi 6, 1, 30. lecta e vulneribus ossa *ib. S.* II) *transl.:* frequenter et vulnus, et remedium in iis orator inveniet 12, 8, 8. repetito vulnere orbitatis meae 6, Pr. 2. *cf.* 5.

**Vultuosus.** pronuntiatio vultuosa et gesticulationibus molesta 11, 3, 183.

**Vultus.** I) cum dico vultus hominis pro vultu, dico pluraliter, quod singulare est 8, 6, 28. *α) c. Attrib.:* oratori minime convenit distortus v. gestusque 6, 3, 29. v. erectior 11, 3, 134. v. interritus 1, 3, 4. ne meus aut v. molestior, aut *etc.* videatur *Coel.* 11, 1, 51. v. severus, non moestus, nec stupens, nec languidus 11, 3, 159. v. ridiculo 6, 3, 26. v. supinus 1, 11, 9. torvus v. 11, 3, 160. *cf.* 6, 1, 43. *β) per varios Casus: (judicis)* v. saepe ipse rector est dicentis 12, 10, 56. vultus (*patronorum*) incusari solet 5, 13, 39. (*in declamando*) dominatur maxime vultus. Hoc supplices, hoc minaces, hoc blandi, hoc tristes, hoc hilares, hoc erecti, hoc summissi sumus: hoc pendent homines, hunc intuentur, hunc spectant, etiam antequam dicimus: hoc quosd. amamus, hoc odimus: hoc plurima intelligimus, hic est saepe pro omnibus verbis 11, 3, 72; (*risus*) vultus exprimit confessionem 6, 3, 9. vultus mutatio 9, 3, 101; si verba vultumque tantum, non etiam animum accommodaverimus 6, 2, 26. *cf.* 1, 11, 8. tendere confidentia vultum, aut superciliis astringere 11, 3, 160. cernere mihi videor et vultum et oculos 8, 3, 65. v. praeceptoris intueri 2, 2, 11. ad singulas paene distinctiones quamvis in ead. facie, tamen quasi vultus mutandus est 11, 3, 47. vultum — tristissimis moribus praetendebant Pr. 15. idem tristitiae v. servabitur 11, 1, 54. torquere v. 10, 3, 21. in statuis atq. picturis variari habitus, vultus, status 2, 13, 8 *N.*; *Ablat.:* idem vultu aversari 11, 3, 70. nihil v. commotus 6, 1, 38. quid me torvo v. intueris *ib.* 43. ipso v. risum moventes *ib.* 38. vultu, habitu, aspectu moveri *ib.* 14. Dem. — ex v. ferientis invidiam Midiae quaerit *ib.* 17. ex vultu *etc.* perspicitur

habitus animorum 11, 3, 66. decor in v. 6, 3, 12. gratia in v. 6, Pr. 7. in v. mille species 2, 13, 9. in ipso v. plurimum valent oculi 11, 3, 75. II) *transl* : orationis ipsius vultus ad id, quod efficere tendimus, compositus 9, 1, 21. dare actioni varios velut vultus 9, 2, 63. (*oratio*) verbis vultuque nimia promittens 4, 1, 60 *N*.

## X.

**X.** nostrarum ultima X, qua carere potuimus 1, 4, 9. S ultima cum X proxima rixantur 9, 4, 37.

## Z.

**Zelotypus.** quae zelotypum malae tractationis accusat 4, 2, 30.

II.

# INDEX VOCABULORUM GRAECORUM.

*Praemonendi sunt lectores, foedissime mutilata et deformata pleraque legi vocabula Graeca in Mss. Quintiliani, et maxime Latinis literis scripta; qua de causa varietates scripturae gravioris tantum momenti afferendas censui, omniaque verba ea forma citavi, qua sunt in editione nostra descripta.*

---

# III.

# INDEX

## NOMINUM PROPRIORUM.

## B.



## C.

## D.

## E.

## F.

## H.

## I.

## P.

## Q.



## R.

## S.

## V.

## IV.

# I N D E X

## SCRIPTORUM A QUINTILIANO LAUDATORUM, QUORUM OPERA SERVATA SUNT.

---

*Aristoteles.*



---

*Auctor* ad *Herennium.*



---

*Cato.*



---

*Catullus.*



---

*Cicero.*

| | | | |
|---|---|---|---|
| Eclog. | I. | | Lib. IX, 4, 85. |
| — | — | 11. | - I, 4, 28. |
| — | — | 15. | - — 6, 2. |
| — | — | 23. | - V, 11, 30. |
| — | — | 43. | - IX, 3, 53. |
| — | — | 81. | - X, 1, 12. |
| — | II, | 66. | - VIII, 6, 22. |
| — | — | 69. | - V, 11, 30. IX, 3, 28, |
| — | III, | 8. | - IX, 3, 59. |
| — | — | 17. | - — 2, 13. |
| — | — | 25. | - XI, 3, 176. |
| — | — | 69. | - I, 6, 2. |
| — | — | 103. | - VIII, 6, 73. |
| — | — | 104. | - — 6, 52. |
| — | IV, | 62. | - IX, 3, 8. |
| — | VI, | 5. | - VIII, 2, 9. |
| — | — | 62. | - I, 5, 35. |
| — | VIII, | 13. | - X, 1, 92. |
| — | — | 28. | - IX, 3, 6. |
| — | IX, | 7. | - VIII, 6, 46. |
| — | — | 45. | - IX, 4, 54. |
| — | X, | 11. | - — 3, 18. |
| — | — | 50. | - X, 1, 56. |
| — | — | 72. | - XI, 3, 42. |

---

| | | | |
|---|---|---|---|
| Georg. | Lib. I, | 43. | Lib. IV, 2, 2. |
| — | - — | 54. | - IX, 3, 39. |
| — | - — | 86. | - — 3, 96. |
| — | - — | 183. | - VIII, 3, 20. |
| — | - — | 295. | - — 2, 10. |
| — | - — | 375. | - — 3, 47. |
| — | - — | 388. | - V, 9, 15. |
| — | - — | 422. | - — 9, 15. |
| — | - — | 431. | - — 9, 15. |
| — | - — | 512. | - VIII, 3, 78. |
| — | - II, | 74. | - I, 5, 35. |
| — | - — | 169. | - IX, 3, 24. |
| — | - — | 272. | - I, 3, 13. |
| — | - — | 541. | - VIII, 6, 45. |
| — | - III, | 79. | - — 2, 15. |
| — | - — | 83. | - — 2, 15. |
| — | - — | 135. | - — 6, 8. |
| — | - — | 243. | - I, 5, 28. |

# ADDENDA ET CORRIGENDA.

| | | |
|---|---|---|
| p. 1. v. penultimo | *insere:* | verbi vel sermonis a propria significatione in aliam cum ratione mutatio 8, 6, 1. |
| p. 2. v. 11. | *insere:* | *ἐπιδεικτικὸν* mullum ab illo *ἐγκωμιαστικῷ* differre 3, 4, 13. |
| p. 5. v. 36. | — | intrusum *corr.* intrusam. |
| p. 29. v. antepenultimo | — | F *corr.* E. |
| p. 31. v. 30. | — | 7, 8, 13. *corr.* 7, 8, 9. |
| ib. v. 31. | — | 12, 2, 3. — 12, 2, 5. |
| ib. v. 46. | — | 9, 3, 26. — 8, 3, 26. |
| p. 34. v. 15. | — | *ἦθου* — *ἤθους.* |
| ib. v. 16. | — | *πάθου* — *πάθους.* |
| p. 39. v. 14. | *insere:* | ceteras (*editas artes*) missa ad Domitium epistola non agnoscit (*Apollodorus*) 3, 1, 18. |
| p. 43. v. 4. | — | aliquo *corr.* alio. |
| ib. v. 5. | — | 11, 1, 18. *corr.* 11, 1, 8. |
| p. 44. v. 28. | *insere:* | *cf.* 3, 6, 67 *S. post* 12, 10, 17. |
| p. 48. v. 36. | *adde:* | ne — fortiori subjungatur aliquid infirmius 9, 4, 23. |
| p. 49. v. 33. | *insere:* | *v.* Idem. *post* 10, 1, 7, |
| ib. v. 16. | — | (*ordinem*) *corr.* (*sermonem*) |
| p. 70. v. 45. | — | 9, 3, 64. — 60. |
| p. 82. v. 27. | — | 3, 1, 10. — 5, 10, 120. |
| ib. v. penultimo | — | *a. l. corr. Z. ex optt. Codd.* |
| p. 87. v. 37. | *adde:* | expugnatur assumtio omnibus iis, quae de refutatione diximus *ib.* 21. |
| p. 99. v. 25. | — | 9, 3, 75. *post* 3, 6, 72. |
| p. 101. | *insere:* | Balo *v.* Hinnio. *post* Balneum. |
| p. 107. v. 47. | *adde:* | *v.* Interjectio. *post* 4, 2, 121 *N. cr.* |
| p. 108. v. 2. | — | inversum *corr.* inversa. |

p. 144. v. 16. *dele:* cum — 9, 4, 138.
ib. v. 38. — 4, 1, 17. *corr.* 3, 6, 11.
p. 145. v. 31. *adde:* cum in accusatione concitandus est judex ant aliqua indignatione complendus (*Sp. errore typ.* compellendus) 9, 4, 138.
p. 147. v. 25. — *εὔρυθμον corr. ἔνρυθμον.*
p. 150. v. 19. *insere:* *v.* Ferio. *post* 11, 3, 107 *N*
p. 165. v. 48. — simile *corr.* (*Sp. inser.* simile)
ib. v. 49. — est *corr.* et.
p. 168. v. 40. *adde:* velli, et comam in gradus frangere *etc.* non erit consuetudo 1, 6, 44.
p. 175. v. 22. — prius fit genus plerumque continuatis translationibus (*Sp. haec om. praeter* prius) 8, 6, 44.
p. 197. v. 46. *insere:* (*Codd.* diligentius) *post* diligenti.
p. 203. v. penultimo — 69. 4, 2, 28. *post* 3, 8, 44.
p. 204. v. 4. *adde:* — ostentatio 4, 3, 2.
p. 226. v. 26. — 7, 3, 44. *corr.* 7, 3, 14.
p. 229. v. 48. *adde:* qui haec non species allegoriae, sed ipsa tropos dicant 8, 6, 58.
p. 233. v. 16. *insere:* aliis *ante* alia.
p. 234. — Dĭco. quod opus tibi dicamus Pr. 6. *ante* Dictatura.
p. 240. v. 4. — (*Codd.* diligentius) *post* cura
p. 244. *adde:* Discretio. partitio singularum (*rerum*) in partes discretio (*Sp.* discretus ordo) 7, 1, 1 *S.* *post* Discordo.
p. 254. v. 10. *insere:* *v.* Partitio. *post* 7, 1, 1.
p. 265. v. penultimo — *fort.* durandum *post* judicandum
p. 271. v. 49. — quae praecipimus, *post* cuncta
p. 285. v. 7. — enarravimus *corr.* enumeravimus
p. 286. v. 14. *insere:* 7, 4, 16 *post* 4, 3, 3.
ib. v. 20. — 1, 7, 10 *corr.* 1, 2, 16.
p. 291. v. 40. *adde:* lilia, et violas, et anemonas, fontes surgentes 8, 3, 8.
p. 294. v. 24. *insere:* talis est (*Sp. om.*) *post* locus
p. 319. v. penult. — *ib.* 17. *corr.* 5, 11, 17.
p. 338. v. 11. — 9, 1, 29. *corr.* 9, 2, 29.
p. 378. v. 8. *insere:* 4, 5, 20. *post* 3, 7, 8.
p. 382. v. 9. *dele:* 7, 8, 1. *et repone* v. 12. *post* 4, 1, 36.
p. 384. v. 13. — 6, 2, 25. *corr.* 6, 2, 35.
p. 391. v. 42. *insere:* Marcellus ornamenta Syracusanis hostibus restituit; Verres eisdem (*Sp.* eadem) sociis abstulit 5, 11, 7 *Z.*
p. 434. v. 18. *dele:* (*argumentatio*)
p. 442. v. 46. *insere:* *etc. post* 9, 4, 25.
p. 443. v. 1. *insere:* Aliquando. *post* Alibi.
ib. v. 3. — 6, 5, 59. *corr.* 6, 3, 59. — 2, 15, 12. *corr.* 2, 15, 11.
ib. v. 4. *insere:* 4, 2, 22. 88. 5, 7, 15. 7, 2, 7. 47. 8, 3, 77. *post* 4, 1, 11.
ib. v. 5. *insere:* int. simplicia, int. et mixta 3, 6, 88.
p. 489. v. penult. *insere:* intestatorum parentum liberi heredes sint 3, 6, 96.
p. 490. v. 40. *adde:* libidinosus vir Perses 3, 7, 21 *Z.*
ib. v. 42. — exemplum — 3, 7, 21. *uncis include.*
p. 509. — Mālus. *corr.* Mālum.

p. 517. v 29. *insere:* (*sed melius auditur* loco) *post* medio
p. 541. v. 35. *insere:* mulier Samia 3, 7, 21. *post* *a)*
p. 543. v. 5. *insere:* m. foedissimum 9, 4, 72.
p. 554. v. 29. *adde:* qui suadet, ne praecipitetur editio, nonumque prematur in annum Ep. ad Tryph. 2.
p. 560. v. 48. *adde:* *cf.* 2, 4, 3.
p. 577. v. 12. *insere:* 7, 2, 9. *post* 20.
p. 621. v. 23. *adde:* cum etiam in Panegyricis petatur audientium favor 3, 8, 7.
ib. v. 30. *adde:* (*Z.* saltorem)
p. 622. v. 20. *adde:* *de duobus:* quotiens verbum verbo aut non dissimile valde quaeritur — aut certe par et extremis syllabis consonans, Non verbis, sed armis. 9, 3, 75 *Z.* *v.* Consono.
p. 641. *sub* Percresco. *corr.: sic optt. Codd., nec respuendum videtur. Edd. etc.*
p. 658. v. 30. *adde:* ex consuetudine philosophorum ducta servitus ad certa se verba astringendi 7, 3, 16.
p. 663. *insere:* Ploxenum. Catullus pl. circa Padum invenit 1, 5, 18 *N.*
p. 665. v. 12. *insere:* Plisthenem impudicum a poëtis accepimus 3, 7, 19. *post* 1, 9, 6.
p. 695. v. 19. *insere:* Scipio prior 3, 8, 37; *post* 11, 1, 12.
p. 706. v. 8. *transfer:* antequam — 4, 1, 22. *ad* *γ*, b.
p. 736. v. 18. *insere:* laeti alacresque (*Sp.* et *alac.*) 2, 9, 2 *Z. post* 9, 4, 135.
p. 745. v. 23. — quod v. *corr.* v. quod. *ex ed. Z.*
p. 751. v. 5. *insere:* cum duo fures pecuniam abstulerunt, separatim quadruplum quisque an duplum debeat? 7, 4, 44. *post* 3, 6, 102 *S.*
p. 799. v. 13. *insere:* an sapiens Zeno? 12, 1, 18.
ib. v. 41. *insere:* claros nomine sapientiae viros 1, 10, 12. *post* 12, 6, 7.
p. 832. v. 16. *adde:* Id si computare quem piget —. At si quinideni per latera *etc.* —. Si vero porrecti utrinque — distent 1, 10, 43.
p. 868. v. 26. *insere:* verba aliqua sui parte fraudantur 11, 3, 52. *post* 12, 1, 20.
p. 999. v. 8. — Demolcos *corr.* Demoleos.